VOLVMEN PRAECLARISSIMVM AC IN PRIMIS OMNIBVS IVRISPERITIS PERNEcessarium, ac utilissimum.

OMNIVM TRACTATVVM CRIMINALIVM NVNC per D. Ioan. Baptistam Zilettum Venetum ab omnibus mendis expurgatum ac omnino correctum, & longe diligentius accuratius ac fœlicius quàm unquam antea, in lucem proditum.

NAM PRAETER OMNES TRACTATVS, QVI SVNT ANTEA in hac materia editi, hoc uolumine quamplurimi alii tractatus aurei, & penè diuini, & omnibus aliis utiliores, continentur, qui cum essent manu scripti.

SVNT SVMMA CVRA, DILIGENTIA, STVDIO, AC SVMPTV NVNC nouiter e manibus doctissimorum ac præstantissimorum omnium ætatis nostræ iurisperitorum excerpti, prout quinta pagina legentibus indicabit, & studẽtibus ipsimet tractatus demonstrabunt.

CVM EIVSDEM D. IOAN. BAPTISTAE ZILETTI, omnium materiarum indice multo quàm antea pleniore.

VENETIIS,

Apud Io. Antonium Bertanum. M. D. LXXX.

B

IOANNI BAPTISTAE PLOTO NOVARIENSI, VIRO NOBILISSIMO, ET IVRISCONSVLTO PRAECLARISSIMO,

IOAN. BAPTISTA ZILETTVS VENETVS I. C. S. P. D.

SVPERIORIBVS diebus cum apud me esset Hieronymus Magius Anglarensis Iureconsultus, uir multis nominibus mihi charissimus, presertim uero quòd de legali Republica (ut eius ingenii numerosas dotes omittã) scriptionibus per multis iuris prudentiæ lucẽ maxima afferentibus quarum editionem adornat, sit benemeritus: multis uerbis de communibus studijs ultro citroq; habitis, è re nata, de criminalibus tractatibus loqui cœpimus. Cumq. Chalcographorum incuria infinitis pœnè locis eos esse deprauatos affirmarem; multaque ipse etiam restituenda indicasset, orare cœpit ut horum emendandorum prouinciam susciperem. Mihi enim laborem facile cessurum affirmabat tum quòd tractatuum horum nonnullos manuscriptos, & castigatiores haberem; tum quòd iam diu Iurecon sultorum nostrorum scripta omnia ad criminales causas spectantia perscrutatus essem, atque in his discutiendis, examinandis, atque adnotandis non parum elaborassem; quorum ope tractatus hosce penitus repurgare, & pristino candori restituere possèm. Hanc si prouinciam obirem, studiosorum gratiam quorum nocturnis diurnisq; manibus illi uersantur atque terũtur, me initurum dicebat. Itaque suis ille uerbis ad eum suscipiendum laborem me impulit. Cœpi igitur exemplaria conferre, & quasi ex Augeæ stabulo fimum egerere. Dij boni quam mendarum uim offendi? quibus monstris Typographi cõtextus fœdarant? quas labes, & deformitates inuexerant? Nullos mehercle deprauatiores libros, & qui magis lectori negocium facessere possent unquam animaduerti. Multa sæpe uerba deerant, non pauca superfluebant. Quæ negabat auctor, Chalcograpi error affirmabat, idque nonnunquam in re magni momemti. Quamobrem prouincia ipsa plus in recessu laboris habuit, quàm in fronte promitterit. cum his diu colluctatus erroribus, demum diuino fauente numine libris ipsis primæuum genuinumque candorem quodam quasi postliminio reductum, conciliaui. Ac cum multa rerum summis abesse perspicerem, quæ deerant inuexi, indicemque locupletissimum addidi, & ut nihil omnino sit quod lector desideret, adstruxit Ioannis Ant. Rubei tractatum de potestate procuratoris. Item Francisci Casonij de indicijs, & tortura, & Antonij Columbani de modo procedendi extraordinarie in cõtrouersijs criminalibus. Verum enim uero cum omnia plane accessissent ornamenta unumduntaxat deerat, ad quod comparandum iudicij non leue examen fuit adhi-

bendum: Nimium docti alicuius, clarissimique Iureconsulti patrocinium, Optimorum nanque Iurisprudentum cœtus acephalus, præsidem patronumq; exoptabat, qui & contra calumniantium iniquitates adesset, decusque & ornamentum multiplicibus tractatibus afferret. Dum huius rei gratia anxius satago tu Plote V.C. nostræque ætatis Iureconsultorum splendor occurristi, sub cuius præsidio, elegantissimum hoc tractatuum uolumen in integrum restitutum, reuisumque, iurisprudentiæ studiosis communicarem. cum enim ad Bartholi ipsius, Alexandri. & reliquorum Reip. literariæ procerum prudentiam & gloriam proxime accesseris, ac sis non solum Nouariæ, quæ tuis in dies augustior est honoribus, sed Insubriæ totius Oraculum ad quod responsorum gratia in arduis quibusq; quæstionibus, causisq; difficillimis omnes confluunt; iure optimo hæc tibi, & contra tuum patrocinium his deberi, nemo non potest intelligere. Accedit eo præclara, Plotæ familiæ nobilitas quæ eximijs animi tui dotibus copulata, mirum est quantum in te dignitatis, claritatisque pariat, & exuscitet: Vnde hinc etiam libris hisce lucis non parum affulgere posse uideatur. Nostros igitur, quanquam in re tenui, non leues labores, nostramque omnem hic operam & diligentiam, Plote præclarissime, quã candido tibi dicamus animo hilari fronte accipe, & me tui amantissimum, ac studiosissimum, ut facis, ama. Vale. Venetijs, quarto cal. Mart. 1563.

INDEX TRACTATVVM IN HOC OPERE CONTENTORVM.

De accusationibus publicorū iudiciorum.	Placentinus.	car. 1
De accusationibus, & inquisitionibus.	Bonicontus.	7
De excusatore sine mandato.	Ant. de Canaria.	12
De potestate procuratoris.	Ioan. Ant. Rubei.	18
De crimine lęsę maiestatis.	Martin. Lauden.	48
De crimine læsæ maiestatis.	Incertus Auctor.	49
De seditiosis.	Nicolaus Boerius.	68
De percussionibus.	Odofredus.	87
De lamiis.	Ioan. Franc. Ponzinibus.	88
De irregularitate.	Nicolaus Plouius.	100
De sortilegiis.	Paulus Ghirlan. de Castilione Aret.	104
De hæreticis.	Ioan. Nic. Arelatanus.	138
De hæreticis, & eorum pœnis.	Paulus Ghirlandus.	144
De hæreticis.	Gundissal. de Villadiego.	153
De hæreticis.	Ludouicus Carerius.	175
De modo procedendi contra apostatas.	Incertus Auctor.	196
De fuga.	Ioanis Tierry.	197
De bannitis.	Iacobus de Arena.	198
De bannitis.	Nellus de S. Geminiano.	202
De carceribus.	Baldus de Perusio.	300
De relaxatione carceratorum.	Paulus Ghirlandus.	302
De indiciis, & tortura.	Guido de Suzaria.	317
De indiciis, & tortura.	Franciscus Brunus.	328
De indiciis.	Marchus Blanchus.	357
De indiciis, & tortura.	Franciscus Casonius.	394
De quæstionibus.	Iacobus de Arena.	427
De quæstionibus, & tormentis.	Baldus de Periglis.	428
De quæstionibus, & tortura.	Paulus Ghirlandus.	431
De questionibus, & tortura.	Ambertus de Antramonia.	439
Casus in quibus pœna mortis specifice à lege est imposita.	Gulielmus Bont.	444
De pœnis omnifariam coitus illiciti.	Paulus Ghirlandus.	ea.
De modo procedendi extraordinarie in controuersis criminalibus.	Antonius Cōlumbanus.	460

REPERTORIUM FERTILE ADMODUM DILIGENTIA, ET ORDINE NON VULGARI

conclusiones, & quæstiones tam principaliter, quàm incidenter tactas in hoc opere tract. Criminalium complectens. Omnibus legum professoribus, iudicibus, aduocatis causas perorantibus, nedũ utile, sed necessarium.

ERD. IOAN. BAP. ZILETTUM VENETUM

nunc congestum, & in omnium gratiam editm, feliciter incipit.

ABBAS inquirens de excessibus monachi facta sibi copia inquisitionis & processus, si dicat se uelle defendere & petat expensas pro procuratoribus, aduocatis, & aliis ad defensionem necessariis, an sit audiendus. Bonicont. de accusatio. nu. 20 car. 9
abbas pro monacho admittitur ad defendendum pro suo interesse, ib. nu. 149. c. 27
¶ abolitio quid sit. Placen. de accusat. tit. 4. numer. 5 c. 4
abolitio publica quæ sit, quæ priuata, & quæ ex lege. ib.
abolitio quibus sit necessaria, ib nu. 6 ea.
abolitio a quibus, & qualiter sit concedenda, ib. nu. 9 c. ea.
abolitio quandoque permittitur inuito reo, ib. nu. 10 ea.
abolitio in quibus denegetur criminibus, ib. num. 11 c. 5
abolitio ante sententiam concessa quid operetur, & quid post. ib. nu. 12 c. ea.
abolitio publica nec priuata prodest, fallaciter & per calumniam accusantibus, nec specialis indulgẽtia principis. Io. Ant. Rub. de potestate proc in 1. par. nu. 385 42
abolitio processus, & litis extinctio ꝑ q̃ uerba fiat incõpositione Paul. Gir. de relax. carc. in tit. de pœ. compo. q. 1. nu. 11 c. 270
abolitione priuata repetere indulta qñ liceat. Placent. de accus. tit. 4. nu 13 c. 5
¶ abortiuum procurans, uel faciens, ne mulier concipiat, aut pariat irregularis est. Nic. Plouius de irreg. nu. 21 c. 102
¶ absens quis dicatur, & absentia quomodo probetur. Ant. de Canario de excusat. par. 2 nu. 11. 12 c. 15. 16
¶ absens ubi põt cõdẽnari in criminalib. ib. procurator admittitur, & an semper locũ habeat Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in 1. par. n. 31 c. 22. & nu. 279. 285. c 36. & nu. 331 c. 39
abseus potest ab alio defendi, ibi nu. 40 c. 22
absens non debet condemnari in graui delicto ib. nu. 56 c. 23
absens relegari potest. ib. nu. 59 c ead.
absens ex iusta causa, in criminalibus põt constituere procuratorem. ibi. nu. 69 c. 24
absens ubi uirtute statuti damnari põt, ibi quis officio procuratoris fungi potest, ib. nu. 161 c. 28
absens cum condemnari non potest, eius bona confiscantur, ib. nu. 332 c. 39
absens damnari non potest in causa capitali ẽt post litem contestatam, Io. Ant. Rub. de potesta. procur. in 2. par. nu. 3 c. 43
absens nõ dãnatur si cõtra eum delictũ probatũ nõ fuerit. Fran. Cas. de ind. nu. 7 409
absens cõdẽnatus si capiatur iterũ super crimine audietur. Ant. Columb. in forma proced. extraord. in crim. art. 134 467
absens an immunitate gaudeat, ib. nu. 129 ea.
absens indefensus non põt cõdẽnari. nisi assignato termino ad defensionẽ. Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in 1. par. nu. 25 22
abñs an possit ꝑ excusatorẽ defendi. Mar. Soz. Senior in cõs. incip. ꝑdictam dubiõnem, col. c. 16. & Th. Doc. in cons. seq. ꝑ totum. c. 18
absens in criminalibus appellans, uel petẽs restitutionem aduersus sñiam, tenetur ꝑsonaliter comparere, & si admittitur procurator processus est nullus. Ant Columb. in for. proceden. extraord. in controuer. crim. art. 164 165 c. 468. 469
absentis probata per excusatorem innocentia, quid habet facere iudex. Ant. de Cana. de excusat. in 2. par. nu. 2 c. 14
absenti accusato utilius est, qđ qs potius compareat defensorio noĩe q̃ procuratorio. Io.

Ant.Rub de potesta.pc.I 1 par.nu.283.c.36
absentem a quibuscunque defendi publicę utilitatis est, Ant.de Can. in tract. de excus.in i.par.nu.5 13
¶absñ sola nunqd pbet impedimētū iustum, Ant.de Can.de excus.part.z.nu.13 16
absñ rei pōt cōtingere ex diuersis causis, & accidentibus,Fran.Cas.de ind.nu.4 409
absentiæ causa cur in quacunque causa per excusatorem possit allegari,Ant.de Can. de excusatore,particula 1.nu.6 13
absentiæ causa iusta quæ dicenda,Ant.de Can. de excusato.in z.particula nu.8 15
absentię causa utrum possit inuito absente allegari,& probari,ibi.nu.24 16
absentiæ indicium tollitur per spontaneam præsentationē Fran.Cas.de ind.nu. z.c.410
¶absolutionis forma qualis, qñ reus indicia purgauit,Paul.girl. de relaxatio. carcerato. in rub.de absolutio.q.z nu.2 307
absolutus ab inquisitione potest iterato repeti,si superueniūt contra eum noua indicia. Paul.girl. de relaxatio. carcerato. in rub de pęna,compositio.q.6.nu.2 312
absolutus a denuncia an perinde sit,ac si absolutus foret ab accusatione,Frā.Cas. in sing. q.crim.cap 7.nu.13 425
¶abutens rebus sacris in sortilegiis sacrilegii reus est,Paul girl.de sortil. q. 16.nu.4.c.137
¶accedens ad hęreticum causa discēdi eius doctrinam qualiter puniatur Io. Nic.Arelata. de hæret.no 17.nu.i 141
¶accidentia,q in delicto spectentur? ut indicia deliberationis oriantur,Frāc.Cas.de indiciis pmeditatis in delicto,tract.4.nu.4 403
accidentia magnam partem cōferūt ad cognoscendū ueritatē, Ant. Columb.in for.proc. extraor:in conf.crim.ar.78 465
¶accusandi post mortē ius durat p qnquenñū. Frā.Cas.in singulari.q.crim.c.z.nu.10.c 422
¶accusare est aliquē ueluti reum criminis deferre,Plac.de accus.tit.i.nu.i i
accusare qui nequeant,ibi. num.7 ead.
accusare nequit, qui ob id pecuniam accepit, ibi.nu.8 ead.
accusare pōt quilibet suā iniuriā, uel mortem propinquorum prosequens,ibi.nu.ii ead.
accusare an possit pater familias de crimine. Plac.de accus.tit.3.nu.2 3
accusare quis possit, & quis accusari. Bonic. de accus.nu.2.car.8.& Franc.Cas.in q.crim. cap.z.nu.1 422
accusare cuilibet permissum est, nisi prohibitum reperiatur,Ioā. Ant.Rub.de pot. proc. in i.par.nu.4.car.zz.& Franc.Cas.in q crim. cap.1.nu.i 421
accusare an qlibet possit de hęresi, & an publicū sit,& an oēs personę ēt prohibitę accusare pñt,& q phibeant. & an excōicati, & an minor,infans,& doli capax, & an inimicus, I.ud.Carer.de hæret.nu.106.& 107 186
accusare in crimine priuato qs nō pōt,nisi sua intersit,uel pœna fisco sit applicanda,Fran. Cas.in quæst.crim.cap.i.nu 9 442
accusare uolentes, debent id sine mora facere. ibi.nu.5 ead.
accusari an plures possint in uno libello,de eodē delicto?Fran.Cas.ib.cap.4.nu.ii 423
accusari an unus possit in uno libello de pluribus delictis,ibi.nu.iz ea.
accusari nō pōt qs post lapsum 20.annorū,fallit in casib.positis,ubi supra c.z.nu.9.c.423
accusari quando possint mortui, & quando non,ibi.nu.3 ea.
accusari qs ex eodē delicto simul, & semel diuersis legib.neqt, ubi supra ca.3.n 13 c.423
accusari quis quando possit de pluribus delictis solo libello?ibi.nu 14 ead.
accusari quis quando possit a pluribus eodem libello,ibi.nu.i5 ea.
¶accusatio qualiter cōcipi & formari debeat, Plac.de accus.tit.i.nu.2 i
accusatio qualiter sit exequenda,ibi.nu.3 ea.
accusatio fieri debet intra quinquenniū a die commissi criminis continnum, ubi supra, tit.3.nu.5 3
accusatio quædam propter utilitatē personæ dicitur cessare,ibi.nu.9 ead.
accusatio adulterii per quæ possit excludi, ibi. nu.io ead.
accusatio instituenda est ex Iustitiæ, & charitatis zelo,non causa uindictę,Gundissal.de hęret.q.io.nu.z 161
accusatio hæretici an possit post eius mortem institui,ubi supra.q.22 num.i 172
accusatio post mortem aduersus hæreticorū fautores nequaq̄ instituitur,eis tamen denegatus ecclesiastica sepultura.ibi.nu.8 ead.
accusatio ubi aduersus mortuum institui potest,an mortui defensionem subire uolens, audiendus sit.ibi.nu.9 ead.
accusatio quid sit,Fran.Cas.in quęstio crim. cap.3 nu.i 422
accusatio nō admittitur,nisi cōstet de delicto,

nisi incertis casibus, ib.n.4 ea.
accusatio quid cõtinere debeat, ibi.nu.7 ea.
accusatio an diem cõtinere debeat, ib.n.8 ea.
accusatio p modũ exceptionis, qñ habeat locum, & per q̃ inducat, ib.cap.6.n.1 c.424
accusationem criminis publici deferens, incidit in Turpillianum, Io. Ant. Rub. de potesta. procur. in 1.par.n.16 22
accusationem per calumniam fuisse institutam, quõ cognoscatur, Frã. Car. in quęstio crim. cap. 3. nu. 19 423
accusatione non pcedente qs rr non punitur, nec contra eũ pcedit, nisi in certis casibus, in quibus procedit offõ iud. ib. n. 422
accusatione pendente reus ad honores nõ admittitur, & pp atrocitatem delicti, concurrente infamia fit suspensio benefici, & officii donec causa finiatur, ib.n.10 423
accusatione per exceptionem proposita, contra quem prius procedẽdum sit ad capturam, an contra accusatorem, uel accusatũ excipientem, ib. cap.6 n.4 374
accusans subscribere debet se accusationẽ executurum, Plac. in de accus. tit. 1. n. 3 1
accusans uel deferens aliquem coram iudice irregularis efficitur, si mors uel mutilatio sequatur, Nic Plou. de irreg. n. 3 100
accusans mortuum qua pœna plectendus ueniat, si in accusatione succumbat. Gond. de hæret. q. 22. n. 11 173
accusans aliũ de crimine nõ audit, nisi cautione pstita de lite psequẽda, & expẽsis reficiẽdis in casu subcũbetię. Paul. Girl. ste relaxatio. carcer. in ti. de calũniato. q. 2. n. 4 c. 316
accusãs ob necessitatẽ officii an puniat de calũnia, si in pbõne defecerit, ib n. 6 ea.
accusator se ad pœnã talionis inscribere debet Io. Ant. Rub. de postea. proc. in 1. par. nu. 5. c. 22. & Fran. Cas. in q. crim. c. 3. n. 17 c. 423
accusator, & accusatus in pari custodiã detineri debent, aliter tñ de consuetudine seruatur, Ioan. Ant. Rub. ib. n. 6. & 7 22
accusator in crimine publico quare procuratorẽ constituere non potest, ib. n. 10 ea.
accusator quare nõ possit cõstituere procuratorem, ib. n. 46 49. 73 23. 24
accusator pcuratorẽ cõstituere põt, in iis casibus in qb. cessat pœna talionis, ib. n. 53. c. 23
accusator an possit oblato libello constituere procuratorem, in ceteris actibus causæ, ib. n. 113 25
accusator, & accusatus in casu propositi possunt utrinque probare, Fran. Cas. de ind. in pręmissis c. 6. n. 1 397
accusator reũ ex causis demõstrabit. Fran. Cason. de ind. ex causis cap. 3. n. 5 400
accusator, & accusatus ĩ crimine falsi pñt torqueri, modo sint ind. Fran. Brun in tract. de ind. & tort. in 4. q. 2. par. nu. 30. car. 342. & Fran. Cas. de tormentis, n. 23 416
accusator petere non habet reum puniri certa pœna, sed sufficit, q petat eũ puniri secũdum formam iuris, & statutorum, Fran. Cason. in quæstioni. crimnali. n. 9 433
accusator deficiens in probatione, an eo ipso calumniari uideatur, ib. n 2 ea.
accusator superueniens qñ a iudice inquirente repellatur, ib cap. 8. n. 19 425
accusator calũniosus in extraordinariis puniri põt promotu iudiciis, Paul. Girl. de relaxatione carc in tit. de calum. q. 2. n. 10 317
accusator quocunq; nomine censeatur, de calumnia condemnatus, ad expensas etiam damnari debet, Paul. Girl. ubi supra in ti. de expensis, & damnis, n. 1 317
accusator in Regno dr fiscus, Ant. Columb. ĩ forma proced. extraor. ĩ cõtr. cri. art. 93 466
accusator per confessionem uel testes probare debet anteq̃ reus in sua defensione audiatur, & actoris fundata intẽtione, reus exceptiones suas, & defensiones ponere debet ib. art. 214 47
accusatorẽ q̃uis in publicũ prodire accusationi inscribere deceat, in crimine tñ hæresis, si ob accusati potẽtiã periculũ immineat, epi prouidere, ne accusantis nomen publicetur, Gond. de hęret. qõ. 10. n. 4 161
accusatore defuncto uel desistente potest iudex ad ulteriora procedere, Nel. de bannit. in 3. par. 1. temp. 214
accusator nõ probãte reus absoluit & qd si pbatũ sit de diuerso, q̃ positũ sit ĩ libello, an reus absoluatur, uel pũiatur, de eo qđ pbatũ est. Frã. Cas. in qõ. crim. cap. 5. n. 1 423
accusatorum delectus qualis sit habẽdus. Placen. de accus. tit. 3. n. 6 3
¶ accusatus de uulnere an possit rñdere p pcuratorẽ, ĩterim dũ dubitat an uulnus sit lętale. Io. Ant. Rub. de pot. pc. in i. par. n. 93 25
accusatus uel inquisitus procuratorem cõstituere non potest etiam ad confitendum delictum, ibi. n. 107 ea.
accusatus uel inqsitus cõtumax, si ex forma decreti hr pro confesso uel cõuicto, an quilibet

bet penitus extraneus possit eius innocentiam ostendere,ibi.nu.165 28
accusatus an possit esse ,pcurator alterius,qui de eodē crimine est accusatus,ibi.n.170 ea.
accusatus de crimine capitali , q ex forma statuti non pōt proponere aliquā exceptionē uel defensionem, nisi cumpareat personaliter,an proponere possit per procuratorem exceptionem bāni, uel aliam exceptionem notoriam,remissiue,ibi.nu.360 41
accusatus pēdēte sua accusatione nō accusat, Nel.de bann.in 1.par.2.temp.n.70 236
accusatus de furto si tortus cōfiteaf, an possit torqueri ,p aliis furtis, de qbus cōtra eū nō habentur indicia.Guid.de Suz de ind.& tortu.nu.56.car.323.& Bal.de q.nu 5 430
accusatus de crimine debet diuersis examinari uicibus,& uariās poterit qōnibus subiici. Fran.Bru de ind.in 3.q.1.par.num.31 335
accusatus ob contumaciam bānitus, si postea compareat torqueri poterit absque aliis indiciis,ibi.q.5.2.par.nu.7 343
accusatus de delicto qua forma citari debeat. ibi.nu.11 344
accusatus citatus, & nō cōparēs ponif in banno,& censetur confessus,ibi.nu.12 ea.
accusatus de homicidio,si negauerit, si postea ,pbetur occidisse,poterit dicere fecisse ad sui defensionē,M.Ant.Blan.de ind.nu.268.car. 381.& Fran.Cas.de ind.num.4 407
accusatus de homicidio q negauit se occidisse & fuit conuictus, an possit alia defensione uti.ibi.nu.6 car.407.& nu.25 419
accusatus si recuset rñdere accusationi pōt torqueri ēt fine indiciis ad eruēdā rñsionem ut possit ,pcedi. Frā.Cas.de torm.c.3.n.z.c.412
accusatus an possit accusatorem suū accusare Fran.Cas.in qō.crim.cap.1.nu 10 422
accusatus ab aliquo de uno crimine, non potest de eodem ab alio accusari, nisi prius accusator decesserit, uel procedere impediaf, ibi.cap.2.nu.7 ea.
accusatus excipiens contra accusantē de crimine,& petēs illū de eo cōdēnari, uf accusare, & super ea tanquam super accusatione procedendum erit, & in hoc accusationis substantialia erunt obseruanda,ibi.nu.2 424
accusatus non pōt opponere crimen ,p modū exceptionis,lite contestata,ib.nu.3 ea.
accusatus non dicif bonis suis priuatus ante sniam, nisi in crim.læs. maiest. Ant. Col. in fo.proc.extraord.in contr.crim.art.88 466
accusatus debet per os suum respondere sine ministerio aduocati, maxime in causis summariis,ibi.art.173 469.
accusatus absens si ueniat ante sententiā, uel post deferendo indulgentiam,aut gratiam, recuperabit eius bona,ibi.art.166 ead.
accusatus pōt torqueri ēt sine indiciis. si sit cōtumax in rñdendo.ibi.art.184 ead.
accusatus non est relaxandus ante spōsiones, recolamēta,confrontationes,& acharamenta,ibi.art.180. car.ea. Nec debet hoc petere procurator priusquam id factū fuerit, ibi. art.182 ead.
accusati bona debent sub sigillo poni ne diminuantur,ibi.art.89 466
accusatum q personę admittātur ad defendendū pro suo interesse, Ioā.Ant.Rub.in tract. de pot.proc.in 1.par.nu.149 27
accusatum sufficit nominare ,p eius nomē singulare. Ant. Colum.in for.proc. extraor.in controuer.crim.art.74 465
actio criminalis quæ dicatur, Bonic.de accus. nu 2 7
actio mixta quæ dicatur, ibi.nu.5 ead.
actio tā ciuilis quā criminalis intētari pōt pro quolibet crimine capitali tā publico,q̄ pri. Io.Ant.Rub.de potest.proc.ī 2.par.n.4 43
actio mutata uidetur,persona actoris mutata. Iac de Are.de ban nu.32 200
actio ciuilis,& criminalis in eodē libello intentari pōt.Frā. Cas.in q.crim.cap.3.n.x.c.423
actiones ex delicto descēdentes (ēt lite nō contestata) in bonis defuncti,transeunt ad hæredes,Ant.Columb.in for.proc.extraor.in cōtrouer.criminali.art.240 472
¶actor irregularis est,si in membris illius contra quem agit,mutilatio sequatur.Nic.Ploui.de irregul.nu.4 100
actoris interest, ne iudiciū reddaf elusoriū.Io. Ant.Rub.de pot.proc.in 1.par.nu.337 c.40
¶actus ualet,si ea fiūt ,p procuratorē,quę per eū fieri nō pñt, & pars nō opponat.Io. Ant. Rub.de pot.proc.in 1.par.num.375 42
actus sequēs ad pcedentis actus declarationē tendens,qñ suum fortiatu, effectum, Incer. Auct.de crim.læs.maiest.q.11.nu.6 68
actus in dubio præsumitur in casu concesso,& non prohibito,ibi nu.458 388
actuum geminatio apertam uoluntatem demonstrat.ibi.nu 244 379
¶adhęrentes qui dicantur,M.Ant.Blan.de ind. nu.168 373

adiu

adiuuamenta diuersis modis considerantur. Fran.Cas.de ind.num.3 402
adiutores uarie considerantur,ibi.nu.3 ead.
adiutorium conquisitio, & reuocatio proposi ti consilii, indicium præstat,ibi.nu.2 ead.
¶adminiculum uehemens qd dicat,& qd non uehemens.Paul.Gir.de qō.q.3.nu.9 433
¶admenare gladium uisus. licet non sit uisus percutere.an iudicetur, M.Ant. Blanc.num. 302 384
¶aduerbia temporalia continuo, illico, incon tinenti,& similia,celeritatē postulant de sui natura,Pau.gir.de hæret.q.3.nu.3 148
¶aduersarius meus is dicitur, q est subrogatus in litem.M.Ant.Bl.de ind.nu.147 372
¶aduersatiua sed,cuius naturę sit.Io.An.Rub. de pot.proc.in 1.par.nu.328 39
¶adulter potest impune occidi a marito illius mulieris cū qua in adulterio reperitur,Plac. de accus.nu.12 3
adulter confessus,uel testibus conuictus nō auditur appellans.Paul.girl. de relax. carcera. tit.de sent.& pœna.execu.nu.2 303
¶adultera uulneribus subacta competētibus, in monasterium detruditur.Plac.de accu.ti. 3.nu.14 3
¶adulteriū proprie dicitur, quod cū nupta cō mittitur.Plac.de accus.tit.3.nu.1 ea.
adulterium qua pœna plectatur.ibi.nu.14.ea.
adulterium cōmittens cum bannita ꝑ uim,an ueniat puniendus,& qd si uoluntarie. Nel. de bann.in 2.par.2.tem.nu.46 255
adulterium, an in uxorem banniti non banni tam possit uirtute statuti licite committi, sic nō possit accusari uel inquiri.ib.n.47 ea.
adulterium ex quibus.probetur. M.Ant.Blan. de ind.nu.69 366
adulterium simplex in clerico, an puniatur pę na depositionis, aut suspensionis tantum, Paul.gir.de pœ.omnif.coi.num.3 447
adulterium, & incestus pari pœna puniuntur, ibi.nu.9 448
adulterium,hoc est, coitus cū muliere nupta habitus,qualiter puniatur,ibi.q.6 nu.1 451
adulterium cōmittētes, sacrilegium ꝑpetrare uñr,matrimonialiū uiolando.ib.nu.1 ead.
adulterium inter minora crimina connumera tur,ibi.num.6 ead.
¶aduocatus an incidat in pęnam statuti dispo nentis,ꝙ nullus possit dare auxilium, consi lium uel fauorem.Nell.de bann.in 3. par.2. temp.nu.36 273
aduocatus pro hæretico an hereticus sit. Lud. Carer.de hæret.nu.19 179
aduocatus an possit pro bannito aduocare, Fran.Ponz.de lam.nu.78 98
aduocatur causam sanguinis tractans efficitur irregularis. etiam si effusio sanguinis nō se quatur,Nic.Plo.de irregula.nu.5 100
aduocatus in examinatione non potest præ sens esse,licet bene in iuramento delatione. Guid.de Suz.de ind.& tort.nu.80 325
aduocatus confessionem absq; iudicis legiti mis torti,infringere intendens,qualites arti culare debeat,Fran.brun.de ind.& tor.in 5. q.3.par.nu 43 347
aduocatus cum excommunicato participans pro cōsilio dādo,non incurrit excōicationē Paul.gir.de pœ omn.16.q 10.nu.18.c.457
aduocatus interuenire pōt, ex eo ꝙ delictum amplius est impunibile.Ant.Col.in for.ꝓc. extraord.in controuer.crim.art.160 468
aduocatus uel procurator(si patrociniū pręsti terit contra accusatum) an cū eo contrahat inimicitia.M.Ant.Blan.de ind.nu.137 371
aduocatus,& procurator dicuntur aduersarii. ibi.nu.159 ea.
aduocatus non accus.ibi.nu.140 ea.
aduocatus ut inimicus dicatur debet aduoca re in causa capitali.ibi.nu.144 ead.
aduocatus,si interficit ab eo cōtra quē aduoca uit,dicit pēsate interfectus.ibi.nu.143 ead.
aduocati debent in positionibus formandis es se cauti.Paul.gir.de tort.q.10 nu.12 128
aduocati, & procuratores compositionē fieri ꝓcurātes,qua debeant uti cautela,ut cōpo sitio sit tuta.Paul.girl.de relax. carcer.in tit. de pœnarum compositio.q.3.nu.3 311
aduocati an de iure uel de consuetudine tor queri possunt, Guid. de Suz.de ind. & tort. nu.108.& ibi Lud.Bolog.in add.nu.109.car. 328.& Frā.bru.in tract.eiusdem materiæ in 4.q.2.par.nu.22.car.341.& Paul.girl. de qō. q.6.nu.3.car.437.& Fran.Cas. de torm.car cer 10.nu.13 416
aduocati nō debēt interesse examinationi reo rū ꝓ ipsis,gond.de heret.q.13.num.8.c. 164
aduocati, & defensores dandi sunt reis carce ratis, se defendere ob inopiam nequeunti bus, ne innocens indefensus pereat, Franc. Cas.de torm.cap.21.nu.20 421
¶ ædificare uolentes domos quid facere de beant.Nic.Ber.de seditio.in pri. præsup.nu. 26 72

edificium radicitus destructum, si reædificet omnino nouum dicetur Incer.Auct. de crimine lęsę maiest.q.2.n.2 53
¶ arimanti quid dicantur.Paul.Gir. de sortil. in 2 q.n.6 106
¶ etas senilis,& decrepita quæ dicatur. Fran. Cas.de torm.cap.10.n.12 415
etas senelis,& decrepita an excuset a tortura Guid.de Suz.& ibi Lud.Bologn. in addi. de ind.& tort.nu.14.& 15 319
etas per aspectum probatur.Ant. Columb. in for. pced.extraor.incontro.cri.art.58. 465
¶ affectus animi exterioribus indiciis cognoscitur,Fran.Cas.de ind.n.7 400
affectus pũitur etiam si nõ sequatur affectus in crim.lęsæ.maiest.Mart.de Lau.in tract.de crim.læsæ maiest.q.19.car.48.& Nic.Boer. de seditio n.42 84
¶ affinitas nedum ex matrimoniali coitu.sed. & per fornicarium cõtrahat cõcubicũ.Pau. Girl.de pœn omnif.coi.in 4.q.n.3 405
¶ agenenses ob subsidium super rebus uenalibus,seditionẽ qualiter excitarint.Nic.Boer. de seditio.q.1 n.38.& seq. 74
agenenses seditiosi de quibus arguantur. ibi q.7.n.49 85.
¶ agens per uiam inquisitionis, dicitur agere ciuiliter.Bonic.de accus.n.30 23
agens actione populari ad defendendum, an procuratorem dare possit.Io.Ant. Rub de potesta.procur.in 1.par.n.299 37
¶ aggeres Nili rumpens,& cursum aquarum deuians,igni crematur.Paul.Gil.de pœnis omnif.coi.q.10.n 18 457
¶ aggrediens aliquem uiolenter,furca suspenditur,Plac de accus.tit.6.n.30 10
aggrediens animo occidendi, licet non occidat,an puniatur tamen ut homicida.Fran. Cas.de ind.n 4 395
¶ aggressio nullis dictis uerbis inducit pẽsamentum.M.Ant Blan.de ind.n.234. 379
¶ alibi probatio quomodo fiat Ant.Columb. in for. proced.extraord.in controuer.crim. art.64.& 65 465
¶ alienare prohibitus, an possit delinquendo bona fideicõmisso sub ecta in fiscũ trasferre.Inc.Auct.de cri.lęs.mai.st.q.3.n.3 54
¶ alienatio bonorum hæreticorum an sit phibita.& facta an reuocari possit,& an preciũ restitui,& quid si bona alienasset.& fundasset hospitale an reuocanda sint.Lud.Carer. de hæret.n.137.138.& 139 191.192
alienatio bonorũ inducit malũ aĩum ad delictũ cõmittẽdũ.M.Ant.Blã.de ind.n.86. 397
¶ alimenta de iure Canonico filiis quãtũ uis dãnato coitu natis,nõ sunt denegãda.Pau. Girl.de pœ.omnif.coi.in 2.q.n.9 448
¶ allegans causam absentiæ in causa ciuili,an & qñ satisdare debeat.Io.Ant Rub. de potesta.proc.in 1.par.n.180.& 181 29
allegãs causam aliq̃ absentię in causa criminali,an teneat satisdare de iudicatũ soluẽdo, uel de pſentando ipm absentẽ.ib.nu.178 c.
allegans causas absentiæ an iurare debeat de calumnia.ib.n.185 30
allegãs causas absentiæ nõ tenet cauere de iudicatum soluendo,quib nõ põt cõdẽnari, nec contra eũ fieri executio.ib.n.322.c.39
allegans necessarias causas absentiæ,an admittatur ubi statutum dicit ꝙ nulla defensio recipiatur,ib.n.313 ea.
allegans causas absentiæ an debeat audiri, & si non audiatur an ualeat bannum.Nell. de bannit.in 3.par.1.temp.n.6 211
allegans pro bannito causas absentię, an incidat in pœnam statuti,ꝙ nullus possit dare bannito auxilium,consilium uel fauorem. Nel.de bann.in 3.par.2.temp.n.27.c. 274
allegare causas inimicitię an possit, hñs mandatũ ad defendẽdũ, & ad allegandũ causas causæ do.Ant.Rub.de pot.pc.n.282 36
allegare causas absentiæ minoris accusati,uel inqsiti,an qlibet possit,an uero solus tutor uel curator ad hoc ipm amittat.ib.n.186.ea
allegare causas absentiæ facti, libere quilibet potest,sine satisdatione.Ioã.Ant.Rubei.de potesta.procurator. in 2.par.n.31 45
allegatio inimicitiæ facta per alterã ex partibus,ostendit eã subesse.dato ꝙ lis sit extincta M.Ant.Blan.de ind.n.136 170
¶ alteratio pœnæ,& in sententia, & post fieri potest,Gondissal.de hæretic.quæstio.17.numero 6 168
Ambulans cum armis hastatis,arcu,balistis,& similibus indicat habere animum occidẽdi, Fran.Cas.de ind.n.2 402
¶ amicitia inueterata an excuset receptantem hæreticum.Ludouic.Carer. de hęretic. numero 172 195
amicitia,& inimicitia dicuntur passiones mẽtales,quæ animo retinentur.M.Ant.Blanc. de ind.n.137 370
amicus inimici mei,est meus inimicus.ibi.numero 163 373

Amicus

amicus secutus amicum eum ense, ut aliquo cũ comitet, si obuiã forte inimico fiat. an, & quando de auxilio teneatur. Fran. Cas. de ind. n. 2 402
amicorum uel sociorum certo loco, & tẽpore conuentus, & adunatio ut eos ducat ad maleficium, indicat propositum. ib. n. 1. ea.
amicos, & cognatos conuocare qñ sit licitum Nic. Boer. de sedit. in 4. præsup. n. 4 76
¶ amare nemo cogitur inuitus. Paul. Girl. de sortil. q. 3. n. 18 109
amor an uere oriatur ex maleficiis amatoris, q̃ fiunt ad amorẽ ꝓuocandũ. ib. n. 17. c. 108
amoris effectus an possint produci per rerum mixturas a sortilegis factas. ib. n. 24. c. 109
¶ ancillã aut libertũ alterius repiens, quas det pęnas. Girl. de pœ. om. coi. q. 10. n. 11. 457
¶ angelus tam bonus q̃ malus dicitur substãtia quædã spiritualis intellectiua, mobilis, & incorporea, arbitrio, quæ non dependet a corpore, nec quo ad principium sui, nec quo ad finẽ, nec habet corpus nãlr ubi unitum Paul. Girl. de sort. q. 7. n. 10 118
angelus bonus in corpore assumpto, uirtutẽ generatiuam non habet angelus autem malus sic, ib. n. 11 119
angelum posset Pontifex Romanus excommunicare, & in iudicio dãnare, si fieri posset, ut ille male de fide sentiret. Gond. de uilladiego de hæret. q. 7. n. 5 157
angeli boni, & homines per Dei gratiam, & fidem miracula facere possunt dęmones aũt non, Paul. Girl. de sortil. q. 7. n. 15 119
¶ anima humana, corpus humanum quo uult mouet quare non idem possit diabolus, q est spiritualis substantia, Paul. Girl. de sort. q. 7. n. 20 ead.
anima in sanguine dr habitare, hinc est ꝙ pleriq; ultramõtani foriter bibũt, ne aĩa in sicco morari cõtingat. Girl. ibi. q. 13. n. 3. c. 137
¶ animaduersione condignus appellatione, uenit etiam mors. Paul. Girl. de pœ. omnis coi. q. 12. n. 6 458
¶ animus maxime in omnibus criminibus est attẽdẽdus. Pau. gir. de sort. q. 17. n. 5. c. 138
animus declarator ex factis, & plus est factis aliqđ declarare q̃ uerbis, Io. Nic. Arelat. de hæret. not. 5. n. 3 139
animus, & propositum distinguunt maleficia Frã. Brun. de ind. in 5. q. 2. part. n. 29 346
animus a solo Deo cognoscitur. M. An. Blan. de ind. n. 57 374
animus ex qualitate uerbi aut facti præsumitur, ibi. n. 58 ea.
animus talis præsumitur qual ia uerba ꝓferũtur ibi. nu. 184 375
animus occidendi ex genere armorum cognoscitur. Ant. Colum. in for. proced. extraord. in contro. crim. art. 79 465
animus, & corpus propter affectionem sepissime cõmutatur quod ante, uel post delictũ contingit. Francis. Caso. de ind. n. 4 399
animus præsumptione uerbi, uel facti probatur. ib. n. 4 401
animi uitium cum causa conglutinari ad indicandũ reum licet, atq; quibus sit uitiis subiectus reus, ostẽdere oportet. ibi. n. 11. 400
¶ annus licet a iure cõcedatur, & ex causa biẽnium ad prosequẽdum appllatione, tamẽ si iudici uidebitur expedire poterit recisius tempus moderari. Incert. Auct. de mo. proceden. cont. aposta. n n 15. & 20 197
¶ antecedens destructum cẽsetur, si cõsequẽs destruatur. Fr an. Ponz. du lam. nu. 54 95
¶ apostasia. Quod deciditur de recedentibus, & abiurantibus, procedit etiã in apostasia, quod tamen declara. & limita ut per Gond. de hæret. q. 20. n. 2. & 4 169. 170
apostasia quid proprie dicatur, & quotuplex. Paul. Girl. de hæret. q. 2. n. 8 146
apostata, & schismaticus, an sint proprie hæretici. ib. n. 6 145
apostata quomodo citari debeat, de aposta. Incert. Auct. n. 1 196
apostatam eum dicimus, qui deserta Christiana religione ad iudaismum cõfugit, & apostasia improbitatis detestatio. gondis. de hęret. q. 5. n. 5. & 6 156
apostatæ iudęorum legem repetentes, multũ peiores sunt, q̃ si ad saracenorum sectam se conferrent. ib. n. 8 ead.
apostatę peiores sunt hæreticis. Io. Nic. Arel. de hęret. not. 44. num. 1. car. 143. & Pau. Girl. in tract. eiusdẽ materiæ, q. 2. nu. 9. c. 146
apostarum duarum sunt species. paul. Gir. de sort. q. 7. n. 35 124
¶ apparatus indicat propositum. Fran. Cas. de ind. n 1 402
apparatus non debet uideri frustra factus, ibi. n. 6 ead.
appellans facit iniuriam iudici qui protulit sñiam. M. Ant. Blan. de ind. n. 148 371
appellare quando licite possit inquisitus, exhibitione denegata. Bonic. de acc. n. 39 11

Apel.

appellare non pôt alius ꝓ alio in criminalib. Io.Ant.Rub.de pot.ꝓc.in 1.par.nu.26. c.22
appellare an liceat hæretico Gondiss. de hær. q.18.nu.1 167
appellare nemini denegatur, nisi duobus concurrentib.Paul.gir.de rel.carc.in tit.de sent. & pœn.exec.q.2.nu.3 303
appellare præsumitur qui ad superiorem ingreditur, Paul.gir.de rel.carc. in tit. de fuga carc.q.1.nu.12 315
appellare posse pro reo criminis condemnato etiam eo inuito, Io. Ant. Rub. de pot.proc. in 1.par.nu.39 22
appellari an possit a bãno, Nel.de bannit.in 4. par.1.temp.nu.1 214
appellari an possit ab interlocutoria qõnis absolutoria, Amb.de Ant.de qõ.& tort.nu. 27 447
appellari potest a pronũcia de torquẽdo reũ, Fr Br.de ind.in 5.q.2.par.nu.13 344
appellari an possit a pronuncia de non torquẽdo.per illum qui petebat reum debere torqueri.ibi.nu.13.14 ea.
appellari non potest ab interlocutoria in criminalibus, nisi quoties ad torturam proceditur, nam ad eam stante appellatione non procedetur Fr.Cas.de torm.nu.4 415
appellatio a sñia, per quam imponitur pœna maior relegations, an per procuratorẽ agitari possit. Ioã. Ant. Rub. de pot.proc in 1. par.nu.230 33
appellatio & si per iudicem a quo non admittatur, tamen executio fieri debet, Nic.Boer. de sedit.in 7.q.nu.2 80
appellatio intra decẽ dies a sñia lata interponi debet, Bal.de Peru.de carcer.nu.5 301
appellatio an auferatur cõfesso, & cõuicto in ciuilib.Paul.Girl. de rel.car. in tit. de sent.& pœ.exec.q.2.nu.4 303
appellatio non admittitur in criminib. notoriis, ibi.num.5 ead.
appellatio regulariter grauato est permissa, Ant.de Can.de excul.in 2.part. nu 4 14
appellationi in criminalibus in regno semper defertur, Ant. Col.in for.proc.extr. in crim. art.135 467
appellatione pendente si reus moriatur, an accusatio extinguatur, Franc.Cas.in sing. qõ. crim.cap.2 nu.3 422
appellatione a diffinitiua lege uel statuto sublata, nequaquam sublata censetur ab interlocutoria appellandi facultas, Gondissal.de hæret.q.18.nu.2 168
appellatione lege, uel statuto prohibita, nõ ẽt interdicta censeẽ appellãdi facultas, ubi aut dolo iudicis, aut ẽt partis, sñia lata extitit, ex qbus aũt dolus colligaẽ ibi tradiẽ, n.3 ea.
¶arbitrium torquendi collatum alicui, ꝙ hoc legitimis præcedentibus indiciis fiat debet intelligi, Fran.Brun.de ind. & tort.in 9.q.2. par.nu.16 357
arbitrium iudicis a lege limitatum esse debet, M.Ant.Bl.de ind.nu.42 363
arbitrium iudicis arbitrium boni uiri interpretatur, ibi.nu.41 ea.
¶argm̃ ualet de ciuilib.ad criminalia, Io.Ant. Rub.de pot.proc.in 1.par.nu.35 22
argm̃ a maiori in materia quãtuncunq; odiosa, est ualidum, Inc.Auc.de crim.læsæ maie. q.10.nu.3 66
argm̃ de contractibus ad delicta bonum est, Inc auct.de crim.lęsæ maiest. q.6. num.10. car.61.& Nell.de bann.in 2.par.2. temp.nu. 8 245
argm̃ sumere non licet a uerbis narratiuis legis, Inc. Auct.de crim. læsæ maiest.q.6.nu. 13.14 61.62
argm̃ a naturali rõne ualet.ibi.q.7.nu.3 64
argm̃ de similib.ad similia est licitum, Fr.Põz. de lam.&c.nu.51 95
argm̃ a separatis in iure est nullius ualoris, ib. num.59 66
argm̃ inefficax censetur, quod instantiam, seu retorquutionem patitur, ibi.nu.58 ea.
argm̃ a sensu contrario, non ualet ubi contra legem processerit, Paul.Gir.de pœn.omnif. coit.q.10.nu.13 466
argm̃ quid sit, Paul.Gir.de q. & tort. quæst.3. nu.8 433
argm̃, signum, & præsumptio, sunt minora, q̃ indicium, Fr Cas.de ind.nu.2 397
argm̃ a cõiter accñtibus ualidum est in iure, M.Ant.Blan.de ind.nu.258 381
argm̃ a contrario sensu non capitur, qñ legũ correctio insurgit, ibi nu.337 387
¶arioli q sint, Paul.Gir.de sort.q.1.nu.7.c.106
¶arma expulsi de ciuitate ob rebellionem, ubicunq; sũt picta ad sui honorẽ destrui debẽt Mart.Laud.de cri. læsæ maiest. q.41 car. 46 Nic.Boe.de sedit.nu.64 87
arma deferens maleuolum habet animum, M. Ant.Blan.de ind.nu.79 366
arma induens pręsumitur de rixa, & bello cogitare, ibi.nu.81 ead.

arma

arma euaginata deferens pręsumitur se præparare ad aggressuram, ibi.nu.82 ead.
arma euaginata portans præsumitur portasse ob facilitatem aggrediendi, & perficiendi delictum, Fran.Cas.de ind.nu.5 402
arma ferens qui nõ assueuerit, præsumitur pręcogitasse, nisi contrariam causam ostẽderit, ibi.nu.2 ea.
arma, uestes, & similia in loco delicti reperta, an faciant indiciũ ad torturã, ibi.nu.2 c.408
armorum, & ceterorum instrorũ genus deliberationem ostendit, ib.nu.1 402
armorum delatio in non solito, nec habẽte iustam causam deferendi, indicat ad pensamẽtum, M.Ant.Blan.de ind nu 78 366
armorum usus rr̃t est prohibitus, ibi.nu.80 ea.
armorum genus ostendit animum ad occidendum, ibi.nu 83 ead.
armans se præsumitur de bello cogitare, ibid. num.237 379
armatus stans cũ offendente p̃sumit̃ opem ferre, Fr.Bru.de ind in 3.q.1.par.num.38 c.335
¶ars nulla hoĩem maleficiatum liberare põt a maleficio, Pau.Gir.de sortil.q.2.nu.4 c.105
ars diuinandi nõ semp̱ reprobatur. Frã.Brun. de indiciis, in 3.q.1.par.nu.36 335
artem sortilegam seu magicam docent, & discens, pari pęna plectuntur, Pau.Gir.de sortil.q.11.nu.13 130
arte magica sciri pñt quæ in locis distantibus, seu remotis fiunt, ubi supra.q 6.nu.8 114
¶aruerni etiam aliqñ seditionis fuere auctores, Ducẽ sibi Petrũ Bruerium cõstituentes, Nic.Boe.de seditio.q 1.nu.37 74
¶aruspices qui dicantur. Paul.Girl.de sortil.q.1.nu.7 106
¶asina Balaam qũo ipsum alloqui potuerit Paul.Girl.de sortil.q.7.num.24 120
¶asperitas dominorum temperanda est, non imitanda, Incer.Auct de crim. læsæ maiest. q.6.nu.21 62
¶asportatio bonorũ ante homicidiũ inducit pẽsamẽtũ, M.Ant.Blan.de ind.nu.85 c.367
¶assassini, si fateant̃ hoĩem occidisse, ne de homine constet, an ex illa confessione puniendi sint, M.Ant.Blan.de ind.nu.17 361
assassinos, & latrones publicos sp̱ p̃sumit̃ apostate delinquere, M.Ant.Blan.ib.n.55 364
¶asserens usum paupertatis nõ includi sub uoto religionis, an sit hæreticus, Lud.Car de hæret.nu.12 178
asserens Papam nõ habere potestatẽ dimittẽdi peccata an hæreticus sit, ibi.nu.14 ea.
asserens Imperatorem non esse monarcham, & dominum totius mundi, an hæreticus dicatur, ibi.nu.15 ead.
asserens fornicationem non esse peccatum, an præsumatur hęreticus, ibi.nu.17 179
asserẽs in ecclesia posse esse duos uicarios Xpi, an censeatur hæreticus, ibi.nu 29 180
asserens Papam non habere potestatem in tẽporalibus, sicut in spiritualibus an pro hęretico habeatur, ibi.nu.30 ea.
asserens peccata non admitti nisi a solo Deo, an sit hæreticus, ibi.nu.34 ead.
asserẽs animã esse mortalẽ, negãdo infernũ, & paradisum, an cẽseat̃ hæreticus, ibi.n.36 ea.
asserens decimas non deberi clericis, an pro hęretico sit habendus, ibi.nu.47 ead.
asserẽs Christũ nõ esse aliquid ſm ꝙ homo, an hæreticus præsumatur, ibi.nu.53 181
asserens aĩam rõnalem non esset formã humani corporis, an hæreticus sit, ibi.nu.56 ead.
asserens de gestis a se plene creditur, M.Ant.bl. de ind.nu.393 492
assertio socii criminis, interrogati q̃ interrogari nõ poterat, nõ facit indicium ad torturã, Fran.Cas.de torm.cap.16.nu.10 417
assertio rei large dicitur testimonium, M.Ant. blan.de ind.nu.267 381
assertioni dicentis se possidere standum est, ib. nu.137 370
¶assessores honores auidi torturam repetentes sunt puniendi, Fr.Br.de ind.& tort.in 5. q.2.par.nu.60 349
assessores cauti in negociis arduis confessionẽ apud acta repetere debẽt, ꝙ.s spõte cõfessus fuit, Frã.Bru.ubi supra q.6.2.par.n.22 352
¶assignatio q̃libet termini ꝓbatorii dicit̃ perẽptoria, M.Ant.Blan.de ind.nu.341 387
¶assistentia ad delictum, indiciat ad tractatũ, ibi.nu.236 379
¶associans bannitum, cum eo contrahens, & in domo retinens, quot pœnis puniri debeat, stante statuto, &c. Nel.in tract. de ban. in 3.par.2.temp.nu.58 281
associans malefactorem ad recessum, an cẽseatur associasse ad maleficium committẽdus, Paul.Gir.de relaxatio. carcer in tit. de beneficio, & indulg.prin.q.7.num.2. car.309. & Fran Cas.de ind.nu.5 404
associans aliquẽ ad maleficiũ, & assistens in loco maleficii dicitur præstare auxilium malefactori, etiam ꝙ nihil præstiterit, & quia
sola

sola eius præsentia reddit insultarem auda tiorem,& insultatum timidorum.Paul.Gir. de pœn.omnif.coi.q.10.nu.3 454
associans delinquentum ante,uel post delictũ an dicatur socius criminis.Franc. Cason.de ind n.2 404
associans delinquẽtem ante delictum, uidetur socius criminis, licet nihil fecerit,modo armatus fuerit,ib.nu.1 402
associãs post delictum præsumitur occulte auxilium præbuisse,ib n.2 398
associantes homicidiam aut alium delinquentẽ post cõmissum facinus qua pæna puniũtur.Pau Gir.de pænis omnif.coi.q. 10. 455
associãtes malefactorem post factum, mitius puniuntur q̃ illi qui interuenerunt in facto uel q associauerũt ante factũ. ib n.7.c.155
associat o uel auxilium præstitũ post delictũ facie præsumi præparamentũ.M.Ant. Blã. de ind.n.202 376
associatio mali hominis inducit indiciũ p̃mediati,& cõsilii.Fran.Cas.de ind.n.3 401
¶ astans armatus dũ delictum cõmit tit. licet alq demonstrationem non faciat facultatẽ delinquendi p̃bere dr̃ modo delinquenti auxiliari potuisset Frã.Cas.de ind nu.4.c.403
¶ astrologi qui dicantur.qui genethliaci,qui salitores,& negromantici,Pau.Gir.de sort. q.2.n.8 106
astrologi,Chiromantici, & siles ex signis cęlestibus,& astrarũ cursibus p̃dicentes an peccatũ incurrat.ubi supra.q.3.n.13 108
astrologi,& chiromantici secundum astrorũ cursum, aut signa manuũ futura p̃nosticãtes an sint puniẽdi,ubi sup.q.11.n.16. 131
astrologi futura prædicentes qua sint pæna puniendi.ibi.n.23 ea.
astronomi imagines,qua faciunt ad Dæmones inuocandos,astronomatas uocãt. Pau. Girl.de sort.q.3 n.8 107
¶ atrocitas delicti ex quibus crescat.Frã.Cas. de ind.n.14 404
atrox iniuria grauissimam inimicitiam parat M.Ant.Blanc.de ind.n 96 367
¶ attentans rebellare castrum, ad actum proximum perueniens,inde bannitus,an comprehendatur in statuto loquente de bannito ob rebellionem castri.Nel.de bannit. in 3.par.2.temp. 296
¶ attestatio testis nominantis aliquem in socium an inducat qualemquale præsumptionem.M.Ant.Blanc.de ind.nu.368 391
¶ attinentes usq; ad supremum gradum compelli non possunt ad testificandum, Franc. Brun.de ind.& tort.in 2 q.1.par. 328
¶ auferens priuilegia ecclesiæ an hæreticus habeatur.Lud.Carer.de hæret.n.33 180
¶ augures qui dicantur.Paul.Gir. de sortil. q. 1.n.7 106
augurium unde dicitur, ibi.
¶ aurelianẽses clamãtes uersus scholares moriant,uel occidant,pecuniaria pœna multati sunt.Nic.Boer.de sedit.q.7.nu.53 85
¶ aurispices qui sint,paul.Girl.de sortil.q.1. n.7 106
¶ auctores seditionum sunt illaqueandi furcis Nic.Boer.de seditio.q.1 n.25 72
auctores seditionis sunt capite puniendi. ibi. q.7.n.38 84
¶ auctoritas dicentis non est attendenda sed ratio potius.Incer.Auct.de crim. lęsæ maiest.quæst.1.nu.16 52
¶ auctoritas legis uel superioris in oĩ iure cẽsetur excepta, Paul. Girl.de relax. carce. in tit.de sent.& pœna.execut.q.6.nu.10 305
¶ auctoritas patris,curatoris,uel alia,non attenditur in criminalibus. Ant. Col. in for. proced.extraordinarie in controuer. crim. art.171.car.469.& art.174 ea.
auctoritatibus quibus utendum sit,in publicis de fide disputationibus, & an auctoritatibus poetarum.& Philosophorum. Gõds. de uilladic.de hæret.q.21.nu 3 171
¶ auus nepotes ad pœnam obligare nõ põt. Incert.Auct de crim.læs.maiest.q.6.n.11.61
¶ auxiliari ille dicitur per quẽ insultatus redditur timidior,& insultans audatior, Fran. Cas.de ind.nu.7 394
¶ auxiliatur quis in crimine quatuor modis. Ant.Colum.in for. procedendi extraord.in contr.crim.art.82 402
auxilium diuinum non potest implorari per sortil.per commistionem sacramentorum facta,Paul.Gir.de sortilegiis.q.10.nu.9.128
¶ auxilium hæretico pręstare ex q̃bus actibus quis dicatur. Gõd.de hæret.q.16.nu.2.166
auxilium seu fauorem post factum pręstãs mitius punitur eo qui interfuit. Paul. Girlan. de pœnis omnif.coi.q.10.n.7 455
¶ auxilium uel fauorem malefactori pręstantium plures sunt species. ib.eo.nu. ea.
auxilium p̃stare dr̃ ille q contra eum, q offenditur acclamat.Fran.Cas de ind n.6 404
auxilii forma in inquisitione scribenda est,

Ant.Col.in for.proc.extr. in contr. crimin. art.82 465
BAlthassar Rex Babylonis interfectus ꝙ uasa sacra templi ĩ profanes cõuerterit usus, Paul. Girl.de fort.q.15.n.2 137
bannire quid sit, Nell.de bann.in 1 par.2.tẽp. n.5 219
bãnire aliquem faciẽs, curare debet quod bãnum sit certum, alias nõ ualet, Iac. de Are. de bann.n.5 199
bannire qui possint aliquem, Nel.de bann in 2.par.1.temp.n.1.cum seq. 207
bannire an possit iudex procedens factis citationib.exemptum a sua iurisdõne, si nullus exceptionẽ allegans cõpareat, ib.nu.2 ea.
bannire an ptãs, uel officialis possit delinquẽtẽ, ante ips suę cognõnis inquisitum, uel accusatũ, si maleficiũ fuit occultũ, ib.n 3.207
bãnire an possit ptãs de robaria cõmissa ꝑ annũ ante, stante statuto ꝙ non possit cognosci cũ ꝗ incipit derobare ꝑ annũm ante, & postea cõtinuauerit robariam, ibi.n.4.208
bannire an possit potestas forensem alibi furantem, sed portantem in loco iurisdictionis portantis, ib.n.5 ead.
bãnire ꝗs possit nõ cõparentem, si capitaneus cognouit cõtra occisores, & ptãs uult ꝓcedere cõtra mandantẽ stante statuto, ꝙ de eodẽ maleficio, siue negocio, de quo unus rector cognouit, alter se intromittere nõ possit ibi.n.7 ea.
bannnire qui iudex possit existẽtem in territorio Floreñ. & ballistantẽ in territorio Boñ. & ibi hominem occidentem ibi.n.8.c.209
bãnire an possit officialis aliquem ob iniuriã sibi illatam, aut suæ familiæ, ibi.n.9 ea.
bãnire an possit ptãs aliquẽ aliũ officialem, ĩ offõ delinquentẽ, offõ durãte.ib.n.10.210
bãnire an gñalis officialis possit, illum ꝗ fuit attributus spãli, si sunt duo officiales, quorũ unus ẽ gñalis, & alius spãlis, ibi.n.11 ea.
bannire an possit iudex testem citatũ nõ apparentẽ, ꝗ deposuit cõtra magnatẽ, & de falso acusatus fuit de quo ex forma statuti redargui nõ potest, an uero iudex a se ipso nemine opponente accusationem reiicere debeat.Nel.de bãn.in 3.par.1.temp. n.6 212
bãnire an possit iudex inquisitũ cõtumacẽ in banno positũ, si post terminũ assignatũ cõparuit, & negauit, sed nõ soluit gabellã, stãte statuto, ꝙ ĩ criminalib. ꝗs debeat ꝑsonaliter, uel ad domum citari & si nõ cõparuit debet ꝑ ꝓclama citari cũ termino, quo lapso, pro confesso habeatur, & si uelit comparere ante sentẽtiam diffinitiuam possit, dũmodo soluat certã pecuniam, aliter nõ audiatur, & si post terminũ datũ cõparuit añ cõdẽnationem, & soluerit, si gabellã soluerit, de bãno eximatur, & si nõ soluerit, nõ sit exẽplis, sed cõtra eũ ꝓcedatur, ib.n.7 ea
Quid si seruauit omnia requisita cõparẽs post contumaciam, an ei incumbat onus ꝓbandi rem aliter se habere, ib.n.8 213
banniri qui possint, Nel.de bann.in 1. par. 2. temp.n.1 202
bãniri an possit iterum semel bannitus, ibid. n.3 204
banniri an possit uniuersitas, ibi.n.5 180
banniri, an formato processu contra filios Titii, non expssis nominibus propriis, possint iidem eodem modo, ib.n.6 205
banniri an possit a patre quæ in ciuitate remãsit, altera pars, quę puta Gebellinorũ fuit a ciuitate expulsa, ib.n.7 ea.
banniri an possit filii Titii ex bãno contra eũ dato, & si possunt, qui in tali banno cõprehendantur, ib.n 8 ea.
quid si banniatur stirps, uel latius Titii, ibid. n.9 206
Qui filii, & alii nati comprehendantur, an nati tantum, an nascituri tãtum, an omnes ib.n.10 ea.
bãniri si nullus põt, ex forma statuti, nisi fiat proclama, si quis uelit defendere, uel adesse causæ &c.& fuit factum proclama, si ꝗs uelit defendere, & non fuit dictum, uel adesse causæ, an possit in banno poni. Nel.de ban. in 3.par 1.temp.n.9 213
banniri ante quã quis possit an post lapsum termini, ꝗ facit reũ cõtumacẽ hr̃i ꝓ cõfesso requirat quod accusẽt cõtumacia uel fiat renunciatio eum hr̃i ꝓ cõfesso, anteꝗ̃ ad bãnũ diffinitiuum perueniat, ib.n.10 ea.
banniri an possit tanquam habitus pro cõfesso ille, qui citatus iudici constat ĩtra terminum incitatione appositum, absq. ꝓbabili causa non esse uenturus, ibi.n.11 ea.
¶ bannita mulier an perdat dotem, in casibus in quibus bona confiscantur, Nel. de bann. in 1.par.2.temp.n.28 215
bannita muliere ob adulterium, an possit uir ad dotem conueniri.ibi.n.29 ea.
bannita uniuersitate an duret bannum illis, ꝗ tunc erraret de uniuersitate mortuis. Nel.i

tract.de ban.in 2.par.3.temp.nu.16 300
bannita uniuersitate, an quilibet de uniuersitate offendi possit. Nel.de ban.in 2.par.2.tēp. nu.27 250
bannita an comprehendatur a statuto, ꝙ bannitus possit impune offendi.ibi.nu.39 253
bannita prægnans an possit impune interfici, uirtute statuti permittentis occidi bannitū. ibidem nu.45 255
bannita muliere prægnante, natus postea non est bannitus. Nell.de ban.in 1. par. 1.temp. nu.9.uers.& nota quòd si banniuntur 206
bannitum adulterans, uel stuprans ui, uel uolūtate, an puniatur. Nell.de bann.in 2.par.2. temp.nu.46 255
bannitarum uiri, si statuto cauetur ꝙ debeant expelli a ciuitate, an econtrario uxores bannitorum debeant expelli.ibi.nu.40 253
bannitus an ubiq; possit puniri. Ant. Colūb. in for.proced.extr.in conuers.crim.art. 247 car. 472
bannitus diffinitiue ecclesiæ immunitate non gaudet, ibi.art.124 467
bānitus cōtumax licet ex forma statuti debeat hri pro cōfesso, si tn̄ fuit captus, & opponat exceptionē, q̄ si fuisset opposita a principio ante bannum ipse bannitur nō fuisset compulsus iudiciū suscipere, est aboliēdus. Nell. de ban.in 2.par.1.temp.nu.2.prope fi. 207
bānitus post terminū bāni cōparēs, & negans se cōmisisse delictū, qd' uidebat̄ tacit cōfessus ex cōtumacia ex forma statuti, est audiēdus. Nel.de bā in 2.par.2.temp.nu.34 252
bannitus captus & carceratus non potest impune offendi.ibi.nu.28 250
bannitus presumitur indebite, & iniuste cancellatus de banno, quando non apparet causa ꝑꝑ quam fuit cancellatus. Nel.ubi supra in 3.par.2.temp.nu.75 284
bannitus non cancellatus de banno, nō potest impune occidi ab eo, q scie bat ipm bānitū habuisse grām, uel soluisse pœnā bāni, uel illum esse rebāniēdū de ꝓximo, ex aliqua cā, uel illū esse uerbo rebānitū a suꝑiore. Nel. de bann.in 1.par.3.temp.nu.2.cum seq. 291
bannitus non legitime cācellatus de bāno, an possit impune interfici.ibi.nu.3 eo.
bannitus de Florentia, si sit Bononiæ, uel alibi in loco extra districtum Florentiæ, & capiatur, & ducatur per ujm Florentiæ, an debeat puniri pœna banni. Nell. in 2.par.2. temp. nu.30 251
bānitus qui potest impune offendi, & occidi, an possit post mortem spoliari. Nell. in 2. par 3.temp.nu.3 296
bannitus restitutus per Principem, an intelligat̄ ēt restitutus ad famā, adeo qd' testis esse possit. Nel.de bā.i 1.par.3.temp.num.15 293
bannitus an impune offendi possit. Iac de Ar. de ban.nu.16.cum seq. 200
bannitus conuentus in suis defensionibus, an audiatur ibi.nu.18 ea.
bannitus an perdat potestatem faciendi statuta una cum aliis ciuilibus. Nel.de ban. in 1. par.2.temp.nu.21 223
bānitus an possit sepeliri in ciuitate a qua erat bannitus. Nell.de bann. in 2. par. 3. temp. nu.2 296
bannitum ueneno occidere nō licet, licet per leges possit impune occidi. Fran. Cas.de in nu.6 596
bannitus per contumaciam, si se præsentet, an ob id tantū, siue aliis indiciis possit torqueri. Franc.Cas.de ind.nu.1 409
bannitus captus a familia, nō potest ab ea impune occidi, Franc.Cas.in quæst.crim.qō.9. nu.20 426
bannitus an possit impune receptari ab ignorante illum esse bannitum. Nell.in 3.par.2. temp.nu.20 272
bannitus an scienter receptari possit a cōsāguineo, & an ipse cōsanguineus receptās puniatur pœna receptātis bānitū.ibi.nu.21 273
bānitus an ab uxore impune receptari possit, ibi.nu.22 ead.
bannitus an receptari possit in domo extra uillam posita, receptans non incidat in pœnā statuti punientis receptantem bannitum in castris, uel uillis.ib.nu.23 ead.
bannitus si ex forma statuti potest impune offendi, & altero statuto cauet̄ qd' non possit offendi in festo S.Ioan Baptistę, & per octo dies ante, & per octo dies post, an offendēs bānitum in bānis incidat in pœnam secūdi statuti.Nell.de bann.in 3.par.2.temp.nu.60 car. 281
bannitus simpliciter rebannitus, uel a banno exemptus, & deinde cancellatus, an dicatur recepisse solum indulgentiam, an dicatur integrum restitutus. Nell. in tract.de bann. in 1.par.3.temp.nu.4 291
bannitus rebannitus, siue restitutus, an recuperet oīa bona ēt alienata ꝑ fiscū.ibi.nu.5 ea.
bannitus rebannitus an recuperet fructus fisco

sco perceptos ex bonis ipsius banniti alienatis.ibi.nu.7 ea.
bannitus rebannitus an intelligatur restitutus etiam aduersus cōdemnationem factam de bannito damnum passo,ibi.nu.11 292
bannitus a banno exēptus an possit a suis antiqs creditorib.conueniri,ibi.num.21 295
bannitus quis dici possit,& cui æquiparetur.Iac. de Are de bann.num.1 199
bānitus ubiq; stare pōt,nisi in ciuitate ex qua bānitus est.Iac.de Are.de ban.nu.2 ea.
bānitus an filios in ptāte retineat. Iac. de Are. de bān.nu 3.c.199.& Nell.in tract. eiusdem materiæ in 3.par.1.temp. 210
bānitus si cōtra aliū bānitū agit, an conuētus bāni excep.uti pt.Iac.de Ar.de bā.n.22 200
bannitus procuratorio nomine agens, an audiatur,ibi.nu.23 ea.
bannitus si succedat aridam non bannito, si hæreditario nomine agat, an bāni exceptio ei obstet,ibi.nu.25 ea.
bānitus si bannito succedat, an si hæreditario noīe agat,ei bāni obstet exceptio.ib.n.26 ea.
bannitus si non agit,sed alius eius nomine, audiri non debet,ibi.nu.28 ea.
bānitus si iura sua alteri cessit, an cessionarius agere possit,i bi.nu.29.& nu.34 ea.
bānitus an ad offm̄ eligi possit,stāte statuto q̄ bānitus consul esse nō possit.ibi.nu.35 201
bannitus semel an possit iterū banniri.Nell.de bann.in 1.par.1.temp.nu.3 204
bannitus delinquens in loco a quo est bannitus, an conueniri possit in loco in quo moratur,ibid.nu.4. 205
bannitus si fuit Petrus Ioannis de populo S. Laurentii, & in illo populo non erat Petrus Ioannis, sed Petrus Martini, uel duo Petri Ioannis, an bannum tenens. Nell. de bann. in 3.par.1.temp.nu.12 214
bannitus cōtumax an possit appellare. Nell.de bann.in 4.par.1.temp.num.1 ead.
bannitus in casibus in quib.licet appellare, an habeat onus probādi, an illud incūbat ipsi iudici inquirenti,uel parti accusanti, an ipsi bannito appellāti, contra quem est ficta cōfessio inducta ex contumacia.ibi.nu.2 215
bannitus an possit dici pendente tempore ad appellandū, taliter quòd in eo locū habeāt statuta de bannitis loquentia.ibi.nu.3 ead.
bannitus an dici possit appellatione interposita pendente, ibi.num.4 ead.
bannitus agens causam nullitatis banni, & sic petens se cancellari, an possit pēdente dicta causa,uirtute statuti offendi,ibi.nu 5 ead.
bannitus an pendente causa eius restitutionis in integrum per uiam Iustitię possit offendi,ibi.nu.6 216
bannitus an offendi possit si pendeat eius causa per uiam supplicationis,ibi.nu.7 ea.
bannitus an habeatur ille, qui non est bannitus,sed notorium est eum commisisse maleficium pro quo imponitur pœna, pro qua bannitus pōt impune offendi,ibi.nu.8 ead.
Quid iuris si caueatur statuto quòd certo modo delinquens ipso facto bannitus intelligatur,ibi.nu.9 ea.
bannitus an possit impune occidi stante statuto,& an tale statutum ualeat. Nell.de ban. in 1.par.2.temp.nu.1 217
bannitus uulnerans aliquem animo occidendi an debeat puniri pœna statuti,an uero pœna iuris communis,ibi.nu 6 219
bannitus pro uno crimine in quinquaginta, p̄ alio in 60.& ex alio processu,an dicatur bānitus a centum libris supra,ibi.nu.7 eod.
bannitus ex eodem processu pœnis tamen distinctis,an comprehendatur sub statuto prędicto,ibi.nu.8 ead.
bannitus tm̄ an intelligatur de statuto loquente de bānito,& condemnato.ibi.nu.10 ead.
bannitus pro quo fideiussor erat obligatus si p̄uenit in fortiā iudicis, & deinde aufugit, an fideiussor sit liberatus.ibi.nu.15 220
bannitus ex eo quod fecit contra statum an dicatur bannitus ob crimen læsæ maiestatis, & perdat bona,ibi.nu.16 221
bannitus perdens bona, an perdat etiam ea,q̄ sunt in alieno territorio.ibi.nu.17 ea.
bannitus perdens bona, an præsentia tm̄ p̄dat uel etiam futura,ibi.nu.18 223
bannitus an perdat iurat succedēdi ab intestato,ibi.nu.37 227
bannitus an perdat ius succedendi ex testamēto,ibi.num.38 ead.
bannitus an desinat esse tutor.ibi.num.40 ea.
bannitus an desinat esse executor testamenti. ibi.nu.41 ead.
bānitus an desinat esse arbitrator.ibi.n.42 ea.
bannitus an possit de nouo eligi arbiter. ibid. nu.43 ea.
bannitus an dicatur effectus non soluendo,uel in tali statu qđ uxor possit ad dotem agere. ibi.nu.44 ead.
bannitus an desinat esse ciuis ciuitatis a qua

bannitus

bannitus est,ibi.num.45 228
bannitus an possit capi pro repræsaliis . ibid. num.47 ead.
bãnitus an possit petere alimẽta ab illis,a q̃b. ante bãnũ poterat impetere.ibi.nu.48. ea.
bannitus an per uiam accusationis efficiatur infamis.ibi. num.49 ead.
bannitus an efficiatur infamis si banniãtur ꝑ uiam inquisitionis.ibi.num.50 229
bãnitus notarius pro crimine famoso,an possit instrumenta conficere.ibi.num.51 230
bannitus an possit facere testm̃.ibi.n.52.231
bannitus an testari possit,dictante statuto ꝙ sententia banni habeatur perinde,ac si lata esset contra præsentem.ibi.num.52 ead.
bannitus ubi testari potest,an eius testm̃ habeat effectum si capitur,& occiditur ꝑ executione banni.ibi.num.54 ead.
bannitus si ex statuto capere non põt.an bãnitus sub cõdõne,si intra certum tp̃s nõ soluerit,possit hr̃ditatẽ adire,& ualeat aditio eo postea ñ soluẽte ĩtra terminũ.ib.n.55.ea
bãnitus de ciuitate,& cõitatu, an ĩtelligaẽ bãnitus de cõitatu postea acq̃sito.ib.n.56.ea.
bãnitus in una ex ciuitatibus regni,siue comitatus,an intelligatur bannitus a toto comitatur,siue regno.& ibi datur remissio ꝓ locis confederatis.ibi.num.57 232
bannitus qui non potest habitare, uel stare in territorio, an possit per illud transire sine metu banni, & est duplex.s.an locum habeat in futurum.ibid.num.58 ead.
bannitus an per exceptionem banni superuenientem excludatur iudicio per eũ antea inchoato.ibid.num.59 233
bãnitus an possit se defẽdere,stãte statuto qđ q̃relæ bãnitorũ nõ audianẽ. ibid.n.62. 234
bannitus conuentus a bannito an possit excipere,ꝙ bannitus nõ debet audiri ex forma dicti.ibi.num.63 ead.
bannitus an stante dicto statuto possit petere reuocationem tenutæ.ibi.num. 64 ea.
bãnitus an patiaẽ ſm decretũ.ibi.nu.65.235
bannitus an possit compẽsatiouem opponere.ibi.num.66.ead. Et an in casu in quo ipse non possit,possit illam opponere eius fideiussor.ibi.num.67 ead.
bannitus,stãte statuto ꝙ querelæ bannitorũ nõ audiantur,de quibus querelis intelligatur.Et an possit appellare a sententia lata cõtra eum.ibi.num.68 236
bãnitus petens restõnem in integrum, an audiatur stante statuto prædicto .ib.n. 69 ea.
bannitus an non obstante dicto statuto possit de falso accusare testes examinatos contra eum assecuturum.ibi.nu.70 ea.
bannitus an possit agere contra iudica in syndicatu qui contra talem bannitũ securatũ tulit iniquam sententiam,ibi. nu.71 237
bannitus an stãte suprascripto statuto sub nomine hæreditario possit agere nomine proprio.ibid.num.72 ea.
bannitus retinens bona,uel postea acquirens an possit agere per procuratorem . stante statuto prędicto.ibid.nu.72 ea.
bãnitus an cedere possit iura sua,& sic cessionarius possit agere pro illo ut procurator. ibid.num.74 ead.
Quid si ante bãnũ cesserat.ibi.nu.75. ead.
bannitus an possit agere pro alio ut procurator.ibi.num.76 238
bannitus non banniti hęres, an repellatur agens iure hæreditario.ibi.num.77 239
bannitus q ex forma statuti nõ põt sua bona in alium trãsferre,an possit facere instr̃m,si añ bãnũ ꝓmisit illud facere,ibi.nu.78. ea.
bãnitus an sit audiendus,si egit creditor bãniti contra eum,qui bãnitus põt se defendere,& fecit citare bãnitũ,qui cõparuit, qui uiso creditor uult desistere,& bãnitus uult ꝙ procedat.ibi.num.79 240
bannitus q pendit iura suæ ciuitatis,an ꝑdat ẽt ꝑ contractib.iam firmatis,qñ non ꝑdit bona,ut beneficium guarentigiæ,uel statuti dantis laudi executionem.ibi. nu.80 240
bannitus an si subripientem a b eo rẽ , possit ad restitutionem rei conuenire.Nellus in 2. par.2.temp.num.1 241
bannitus an possit uigore statuti excludi a defensione,ibid.num.2 ead.
bannitus si non potest opponere exceptionẽ præscriptionis,an illam possit eius fideiussor opponere,ibid.num.3 242
bannitus qui ex statuti forma nõ audiẽ agẽdo uel defendẽdo,an agẽs cõtra bãnitũ,possit cõtra exceptionẽ ꝙ non debeat audiri replicare qđ ille non põt excipere,ibi.nu.6 245
bãnitus qui potest impune offendi ꝑmittẽte statuto, an possit ĩpune occidi. ibi.n.7. ea.
bannitus n[illegible]dũ registratus,an dũ registrabaẽ potuerit offendi dictãte statuto,bãnitũ,& registratũ posse ĩpune offendi,ibi.n.8. ea.
bannitus cuius bãnum fuit registratus,& fuit sumptum bãnum legitime, si deinde casu

 lites

liter registrum fuit cōbustum, an possit impune offendi offenso sumpto.ibi.nu.9 246
bannitus qui potest impune occidi, an possit occidi impune a filio, uasallo, seruo, uel libero.ibi.nu.10 ea.
bannitus an possit occidi auctoritate statuti sine peccato in foro cōscientiæ.ibi.nu.21 ea.
bānitus an possit impune occidi, ab eo q exñs in castris non iurauit per portam ciuitatis, sed per muros, & illū occidit ibi.nu.13 ead.
bānitus an possit impune occidi pēdente securitate sibi data, libere ueniēdi, &c.ib .nu.15. ubi plene tractat̄ de materia securitatis 247
bannitus qui pendente securitate non potest offendi, an perdat illud beneficium si cōmittit graue maleficiū, & sic possit impune occidi ibid.nu.16 ead.
bannitus captus a familia potestatis an possit impune occidi.ibi.nu.28 250
bannitus an possit impune capi per priuatum in alieno territorio.ibi.nu 29 ead.
Et quid in officiali capiente bannitū extra territorium, an possit executionem facere: an uero teneat̄ cū relaxare.ibi.nu.30 251
bannitus in debite captus a priuato, uel a familia, an in manibus detinentis possit impune occidi.ibi.nu.31 ea.
bannitus an possit occidi in manibus priuati, qui eum licite ceperat uirtute statuti eum p̄miantis.ibi.nu.32 ead.
bannitus captus in confinio territorii duarū ciuitatum, ita q dubium sit in quo territorio captus sit, an poterit iuste capi, uel nō, siue a priuato, siue ab officiali.ibi.nu.33 ead.
bānitus si fuit licite captus an cōtra eū possit fieri executio sine nouo pcessu.ibi.n.34 252
bannitus ex una ciuitate captus in alia illi confederata, an possit sibi iustificari s̄m tenorē banni.ibi.nu.36 ea.
bannitus laicus ab episcopo pro crimine spirituali, an debeat a iudice laico tractari tanq̄ bannitus laicus.ibi.nu.37 253
bannitus an possit impune occidere ilium, qui eum occidere uolebat.ibi.nu.40 ea.
bannitus pro homicidio pp quod insurrexit rumor in ciuitate, contra honorem, & statū ciuitatis, an possit offendi uirtute statuti acrius permittentis offendi bannitum q fecit contra honorem, & statum ciuitatis, q̄ alios bannitos.ibi.nu.50 257
bannitus qui ex forma statuti pro imputatione mēbri pōt occidi, an p amputatione digiti cōprehendatur in dicto statuto, & q d de aliis mēbris, & mēbro arido.ibi.nu.51 258
bannitus qñ qs dicatur pro cicatrice, ut sic statutū de eo loquens uerificet̄.ibi.nu.52 ead.
bannitus quando quis dicatur pro percussione sanguinolente.ibi.nu.53 260
bannitus pro eo q insultauit, & pcussit, an possit offendi tanquam bānitus pro insultu, & ēt pro percussione.ibi num.54. Et examinatur an insultus confundat̄ in pcussione. 261
bānitus p̄dictus an possit impune in reb. offendi, puta si cōburit̄ eius domus.ibi.n.55 ea.
bannitus de Florentia ubicunq; offend t̄. non p̄t offendēs Florētiæ cōuenire.ibi.n.57 262
bannitus an dicat̄ p maleficio, q p crimine in contumaciam cōdēnatus est.ibi.nu.60 ea.
bannitus in ære, & in persona captus a iudice an possit decapitari.ibi.nu.61 263
bannitus simpliciter in amputatione mēbri, de quo membro intelligatur.ibi.nu.62 ead.
bannitus an intelligatur bannitus in persona, an in membro, an in pecunia, si simplr̄ fuit in banno positus.ibi.nu.63 ead.
bannitus captus post 30. annos a die lati bāni an possit tradi executioni ibi.nu.64 ead.
bannitus fuit quis in mille, quas si soluere nō poterit, intelligatur bānitus in p̄sonā, qn̄ qñ dicatur nō posse soluere ubi de significatu uerbi potest, & de natura termini cuiuscunque, multum plene tractatur.ibi.nu.66 264
bannitus qui ex forma statuti non pōt audiri in ciuili, uel criminali si fuit ab aliquo offensus, an possit per iudicem ex officio inquirere contra offendentem. Nell. de bann. in 3. par.2.temp nu 1 267
bannitus si soluit, uel a bāno eximitur, forma to processu de offensa sibi facta, an prosit ad utilitatem processus.ibi.nu.2 268
bannitus si ex forma statuti non potest ad sui utilitatem contrahere an possit pactus facere de inquilino nō expellendo.ibi.n.5 269
bānitus pluribus bānis, p̄ntans bānitum, uirtute statuti disponentis eū ex bāniri dr̄e, an debeat ab omn b. bānis rebanniri.ibi.n.7 270
bannitus an stante statuto, q p̄ntans bānitum rebāniatur si est bānitus de pari, uel minori crimine an p̄ntans bānitum p homicidio facto cū armis debeat rebāniri a bāno sibi dato p homicidio facto cū ueneno.ib.n.8 270
bannitus carceratus an comprehendatur a statuto facto in fauorem bannitorum certum quid soluentium.ibi.nu.9 ea.

bannitus ante confectionem secũdi statuti, an habeat beneficium primi statuti, an non stã te statuto, ꝙ banniti rebanniantur soluẽdo quinque solidos pro libra, & fit aliud statu tum quo cauetur ꝙ banniti rebanniantur, soluendo medietatem banni. ibi. nu. 11 271

bannitus pro falsitate an comprehẽdat a statu to lato in fauorẽ bannitorũ. ibi. nu. 12 ea.

bannitus petens se rebãniri uirtute statuti sol. uendo certum quid, an habeat beneficium secundi statuti facti post uenditionem talis introitus. ibi. nu. 13 ea.

bannitus pro maleficio an possit uti securitate generali data, ꝙ nullus capi possit pro debi to, ibid. nu. 16 262

bannitus hñs securitatẽ ualidã de ueniendo, an intelligat hr̃e ẽt de redeundo. ibi. nu. 17 ea.

bannitus hñs securitatem de ueniẽdo, an intel ligatur pro una uice tantum. ibi. nu. 18 ead.

bannitus qui non potest perpetuo rebanniri, an possit habere securitatem pro annis cen tum. ibi. nu. 19 ead.

bãnitus pro crimine adulterii an possit hr̃e be neficiũ statuti, ꝙ pacis beneficiũ aperiat bã nito uiam ad eũ rebãniẽdũ. ibi. nu. 30. 274

Et a quo debeat haberi pax de adulterio, ut ei prosit statutum. ibi. num. 34 ead.

bannitus an possit hr̃e pacẽ a minore de mor te patris eius, ut ex ea bannitus talis statuti bñficium cõsequatur, & si nõ põt, an possit hr̃e a tutore, uel curatore, & an possit peti restitutio, & an talis pax requirat iudicis de cretũ ut bãnito ꝓsit. ibi. nu. 32. 33. & 34 ea.

bannitus an debeat cãcellari habita pace ꝑ ge neralẽ procuratorẽ cũ libera. ibi. nu. 37 275

bannitus hñs pacem a uulnerato, an gaudere debeat beneficio statuti, ꝙ rebãniatur si ha buerit pacem ab hærede. ibi. nu. 41 276

bannitus ex eo ꝙ blasphemauit Deum an pos sit habere beneficium pacis, stãte statuto ꝙ hñs pacẽ rebãniatur. ibi. n. 46. car. 275. & Fr. Ponz. in tract. de lamiis &c. nu. 89 99

bannitus succedens hæredi offensi, an stante di cto statuto possit sibi ipsi pacem reddere, ut habeat beneficium statuti. Nell. de bann. in 3. par 2. temp. nu. 48 279

bannitus an possit ĩpune offendi ab illo a quo pacẽ habuit dũ esset bãnitus. ibi. nu. 51 280

bannitus post pacem habitam ab offenso, an impune possit ab eo offendi. ibi. nu. 52 ead.

bannitus qđ possit rebãniri potest decenniũ, a quo tꝑe incipiat decennium. ibi. nu. 54 ea.

bannitus offensus an denunciari debeat à syn dico uillæ qui tenetur omnia maleficia de nunciare. ibi. nu. 55 280

bannitus de Florentia qui fuit assumptus Bo noniẹ ad honores, an possit illud officium exercere. ibi. n. 61 281

bannitus an possit esse ambassiator, orator, si ue legatus, dictante statuto ꝙ banniti non possint eligi ad officia. ibi. num. 63 282

bannitus a quibus possit rebanniri. ibid, nume ro 64. & 65 ead.

bannitus an quis possit petere, ꝙ pronunciet se non esse illum de quo dictat bannum, & an sufficiat si potestas declarat, & qui in tali causa sint citandi. ibi. nu. 66 ead.

bannitus ꝙ rebanniatur, qui petere possint. ibi. nu. 67 ead.

bannitus si quis est pluribus bannis, an suffi ciat una absolutio. ibi. nu. 72 283

bannitus pluribus bannis an possit ab uno tñ absolui. ibi. nu. 73 284

bannitus pro debito ex forma statuti, an pos sit de bãno exiui ad uoluntatem creditoris, ibi. nu. 76 ead.

bannitus prædictus pro debito offerens stare iuri, an debeat cancellari dictante statuto ꝙ eximatur de banno, si fuerit in concordia cum creditore. ibi. nu. 77 284

bannitus stante statuto ꝙ nullus bannitus pos set rebanniri, nisi solueret certam quantita tem cameræ Apostolicæ, facto postea cõtra rio statuto, an si uult rebanniri teneatur illã quantitatem soluere. ibi. nu. 78 ead.

bãnitus an sic liberatus a bãno eo ipso ꝙ fecit illud ꝑ ꝑ qđ ex forma statuti intelligitur re bãnitus, an uero reqratur declaratio, & est bimẽbris, qa primo tractatur qñ in banno dicitur. saluo ꝙ si sic fecerit. ibi. nu. 79 285

bannitus in mille an debeat cancellari a banno de mille integris, si soluit intra decẽ dies cũ bñficio quarti ex forma statuti. ibi. n. 80 ea.

bannitus in certa quãtitate, q ex forma statuti incidit in pœnam capitis si petierit se ab ali qua in offm̃ admitti, an ignorans se esse bã nitum excuset, uel an perdat in eius rebanni tione generaliter ordinatum. ibi. nu. 83 287

bãnitus receptus in ciuitate, & tractatus lõgo tꝑe ut ciuis ẽt in officiis, an intelligatur re bãnitus, & an sententia lata cõtra offenden tem illum possit retractari. ibi. nu. 84 287

bãnitus Vicentiæ, & registratus Paduæ uirtute unius statuti Paduani, pñtans bannitum Pa

duæ an debuerit rebāniri uirtute alterius statuti Paduani, de pñtante bannitū loquētis, ubi plene tractat̃ de uirtute successionis, & accessionis unius rei ad aliā, ibi.nu.85 288
bannitus, an dato termino mensis ad soluēdū oībus bānitis, infra illum mensem potuerit offendi, facta deinde solutione intra mēsem illū. Nell. de bān. in i.par.3.temp.nu.i 290
bānitus tpe bāni deceptus ultra dimidiū iusti precii, an stante statuto ꝙ non posset ad sui utilitatem cōtrahere exceptus a bāno agere possit p l.z.de rescin.uend.ibi.nu.14 293
bānitus infamis si iurauerit tpe bāni, & postea quam fuit rebannitus deposuit, quid iuris. s.an ualeat eius dcm̃.ibi.nu.16 294
bannitus rebannitus an possit admitti ad honores ciuitatis, ibi.nu.17 ead.
bannitus si eligitur uel imbursatur ad officiū prohibitum tpe banni, & postea extrahitur de banno an sit habilis, ibi num.18. car. ead. & ibi not.19 de eo qui ante bannum fuit imbursatus, & exactus post rebannitionem ea.
banniti pater, an teneatur dare fisco alimenta filio debita.ibi.nu.36 227
banniti in uxorē an licite possint cōmitti adulterium. Nell. de bann. in z.par.z temp.num. 47 255
banniti testm̃ fcm̃ tpe banni fm̃ formam statutorū, an ualeat eo mortuo, postq̃ fuit rebannitus. Nell. de bann. in z.par.3. temp.num.i. ubi tractatur de quæstionibus occurrentib. post mortem banniti 296
banniti in uxorem non bannitam an possit uirtute statuti &c. licite cōmitti adulterium, & sic non possit accusari, uel inquiri. Nell. de bannitis in z.par z.temp.nu.47 255
bannito agenti omnis audientia denegat̃. Iac. de Are. de bann.nu.zo zoo
bannito ꝙ denegetur audientia, in honorem prætoris factum dicitur, ibi nu z4 ea.
bannito dn̄o, an uasallus liberet̃ a seruitio feudi. Nell. de bān. in i.par.z temp.nu.zz zz3
bannito uasallo an feudum ueniat in confiscatione bonorum, ibi.nu.z3 ead.
bannito filio, & bonis publicatis, an pr̃ teneat̃ assignare filio legitimum.ibi.num.33 zz6
bānito an possit fiscus auferre ut ab indigno, illa quæ quæruntur bannito, & in confiscatione non ueniunt, ibi.nu.3 zz7
bānito an possit imponi collecta.ibi.n.47 zz8
bannito an sufficiat hr̃e pacem a filio non expresso nomine hæreditario, si requiritur pacem fieri ab hærede occisi. Nell. de bān. in z. par.z.temp.nu.35 275
Et an ex tali pace uideatur adire etiam si aliquid recipiat.ibi.nu 36 ea.
bannito an sufficiat si habeat pacem, siue scriptura, ibi.nu.38 ea.
bānito an sufficiat si habeat pacem ab uno ex pluribus hæredib.ibi.nu.39 276
bannito an sufficiat pax habita ab occiso. d stāte statuto simplr̃ bannitum dr̃e rebanniri. si pacem habuerit.ibi.nu.40 277
bannito an sufficiat, si ex forma statuti reqrit̃ ꝙ de pace constēt p publicum instrm̃, & de pace cōstet p instrumētū, sed de aditione hęreditatis constat per testes.ibi.nu.42 ead.
bannito an sufficiat pacem fuisse factam a sīte ipso bānito ītra terminū statuti.ib.n.43 278
bannito an sufficiat ꝙ ratificet post pacem receptam intra tempus suo nomine, & inest. ibidem, nu.44 ead.
bannito an sufficiat quod nomine offensi, uel hæredis alius sibi fecerit pacem intra tēpus. ibid.nu.45 278
bannito, an stāte præallegato statuto sufficiat si habet pacem a parte offensi.ib .nu.47 ea.
bannito a quo tpe computetur decēnium, cuius cursus reqrit̃ anteq̃ posuit rebāniri, an a tempore dati banni secundi, an a fine primi.ibi.nu.54 281
bānito an possit solui durāte bāno ib.n.57 ea.
bannito minori a quo detur curator, ibidem nu.70 283
bannito mortuo cuius bona fuerunt confiscata, sed non incorporata, an fiscus possit illa hæredibus banniti auferre. Nell. de bann. in z.par.3 temp.nu.7 297
bannitum q ignoranter cœpit, an debeat habere prēmium quod datur capienti bannitum. Nellus in 2 par.z temp.nu.zz 249
bannitum occidens an sit ei necesse probare, ꝙ sciebat illum esse bannitum.ib.nu.25 ea.
bannitum capiens in alieno territorio, an præmietur uirtute unius statuti, an uero puniat̃ uigore alterius statuti.ibi.nu.29 250
bannitum retinens in priuato carcere, an excusetur a pœna, uirtute statuti permittētis offendi bannitum, ibi num.38 253
bannitum qui occidit, si inuētus fuit cū armis prohibitis, an puniatur uigore statuti prohibentis talia arma portari.ibi.nu.48 255
bannitum si quis pluribus diebus receptauerit, postea cū prodidit, & curiæ pn̄tauit, an

debeat

debeat puniri, uel præmiari. Nell. de bann. in 3.par.2.temp.num. 24 273
bannitum interficiens, & postea auferens bona quę habebat super se, an possit puniri de robaria, uel furto. Nell. de bann. in 2. par 3. 296
bannitum per contumaciam tutatur ecclesia. Ant.Columb.in for.proced.extraord. in cõtrouer.crim.art.125 467
bãniti, qui ex forma statuti ĩpune occidi possunt, quibus æquiparentur. Nellus de bann. in 1.par.2.temp.num.4 218
banniti tales quæ perdant.ibi.num.5 219
banniti prædicti an perdant eorum bona uirtute banni.num.11 220
banniti, stante statuto ꝙ rebanniantur soluendo quinq; solidos ero libra, si fit postea aliud statutũ, quo cauetur quod banniti rebanniantur soluendo medietatem bãni, an bãnitus ante confectionem secundi statuti habeat beneficium secundi statuti. Nell.de bann.in 3.par.2.temp num.11 271
bnniti an comprehendantur in securitate data uenientibus ad nũdinas.ibi.nu.15. 272
banniti an recuperent bona sua publicata dictante statuto omnes bannitos rebanniendos. Paul.Girl. de relax.carcer. in tit. de beneficio, & indulg.princ.q.3.num.1 506
bauniti qui dicantur ſm communẽ usum loquendi, ibi.num.2 ead.
banniti Papæ, uel Imperatoris perdunt patriã potestatem, secus si ab inferiore. Mar. Laud. de crim.læsæ maiest.q.54 49
bannitorum querelę audiri non debent. Nel. in 1.par.2.temp.num.2 217
bannitorum filii ꝙ expellantur uigore statuti de ciuitate, an sint expellendę filię, & an cõprehendantur filii non legitimi. Nell.de bã. in 2.par.2.temp.nu.42, & 43 253.254
bannitus omnibus hoĩbus de tali progenie, nõ comprehẽdunt existes in uentre. Nel. de bã.in 1 par.1.temp.num.9.circa med.uersic. not.quod si bãniatur. 206
bannitis existibus in bano, in casibus in qbus non perdunt bona, an currat pscriptio Nel. de bann.in 1.par.2.temp.num.19 223
bannum quid, sit, & unde dicatur. Iac.de Are. in tract.de bann.num.37.car.201.& Nel. de bann.in 1.par.2.temp.num.3 218
bannum an ualeat si ita dicatur, bannimus hęredes Titii. Iac.de Are.de bann.nu.6.c. 199
bannum tenet, si citat facta reperitur, ꝙ quicunq; est hæres talis compareat ad se excusandum, ibid.num.7 ead.
bannum ipso iure non, si ualet, si banniti citatos se negant, ibi num. 11 ead.
bannum an sit appellabile. Nellus in 4.par.1 temp.num.1 21
bannum si fuit pecuniarium, an fiscus possit accipere in solutum de bonis banniti. Nell de bann.in 1.par.2.temp. num.12 221
bannum pecuniarium an possit mitti executioni contra fideiussorem datum, anteq̃ delinquens esset contumax, & bannitus, si cauet statuto ꝙ bona delinquentis sint obligata pro pœna, ibid.num.13 ead.
bannũ pecuniarium an possit mitti executioni contra fideiussorem, antequam esset contumax, & bannitus, ibi.num.14 ea.
bannum an non facta citatione debeat executioni mandari, si uno statuto cauetur quod anteq̃ bannũ detur, debeat quis citari certo modo, alio statuto, uel eodem in fine cauet ꝙ bãniti ꝓ homicidio capti statim fiat executio, et si solennitas statuti nõ sit seruata. Nel.de ban.in 2.par.2.tẽp.nu.35. 252
bannum si contingit non finiri morte, an hæres banniti non bannitus repellatur exceptione banni uirtute statuti. Nell.in 2.par. 3.temp.num.4 297
bannum pecuniarum an possit exigi ab hæredibus banniti.ibi.num.5 ead.
banni pœna uti personalis ad hęredes non transit Iac.de Are.de bann.nu.27 200
banni qđ facit hñi citatum pro cõfesso, an requirat pronunciatio, uel cõtumacię accusatio. Nel.de bãn.in 3.par.1.temp.num.10 213
banno dato contra aliquem, puta Titium. an possint affici filii descendentes, & si possent qui in tali banno comprehendantur. Nell. de bann.in 1.par.1.temp.num.8 205
Quid si banniatur stirps, uel latus Titii, ibi. num.9 206
Qui filii, & alii comprehendantur, an nati tñ, an nascituri tñ, an omnes, ibi.n.10. ea.
banna quas solennitates requirant ut ualeant Nell.in 3.par.1.temp.num.1 210
banna, an plura intelligantur, an unum tñ, si formato processu de pluribus separatis maleficiis, pro quorũ quodlibet est ex format statuti pœna minor centũ libris, & iudex insimul, & semel nulla facta distributione cõdemnat in tota summa puta in decentis, uel tercentis. Nell.in 1.par.2.temp.nu.9. 219

¶ baptiſmus ad ſui eſſentiam non requirit perſonarum pręſentium. Ioan. Franc. Ponz. de lamiis, num. 61 96
baptiſmum eſt prima porta ſalutis. Paul. Girl. de hæret. q. 2. num. 1 145
baptiſmis ſacrorũ nõ eſt reiterabile. Io. Nic. Arel de hæret. not 39 num. 1 142
¶ barba an ſit membrum Nellus de ban. in 2. par. 2. temp. num. 51 258
¶ barones facientes cõtra ſtatum principis magis puniri debent, q̄ alii. Mar. Laud. de crim. læſæ maieſt. q. 36. car. 49. & Nic. Boer. de ſedit. in 4. præmiſſo, num. 1 75
¶ bartolus legiſtarũ idolum. Incert. Auct. de crimine lęſę maieſt. q. 1. num. 16 52
¶ bellũ, & rixa differunt a ſeditione. Nic. Boe. de ſedit in 2. præſuppoſito, num. 3 75
¶ bene agere excerta obſtinatione recuſans habetur pro hęretico. Ioan. Nic. Arel. not. 32. num. 1. 143
¶ beneficium retineri ſine peccato, qñ non poſſit. Bonicont. de accuſ. num. 10 8
beneficium eccleſiaſticum filii non publicatur ꝑ crimen læſæ maieſt. cõmiſſum a parte. Mart. Laud. de crim. læſæ maieſt. q. 31. 49. & Nic. Boer. de ſedit. q. 6. num. 23 78
beneficium ciuilitatis quod per bellum auferẽ pace ſubſecuta belli remotiua redintegratũ non cenſetur. Incer. Auct. de crim. læſæ maieſt. q. 4. num. 3. 58
beneficium Velleiani denegatur mulieri hæreticę. Io. Nic. Are. de hęret. not. 18. o. 1. 141
beneficium S.C. Macedoniani non denegatur hæretico, ibi. nu. 2 ead.
beneficium ſuum Princeps nunquam cenſetur largiri, alicui, cum præiudicio, & iniuria tertii. Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de benef. & indulg. princ. q. 4. num. 2 307
¶ benigniora in dubiis ꝓferũtur in quauis mã Io. Franc. Ponz. de Lamiis &c. nu. 45 94
benigniora ſunt imitatione, quæ ſunt excellentiora pietate. ibi. ead.
¶ Bis deponens contra aliquem, in ſecunda atteſtatione pręſumitur inimicus. M. Ant. Bl. de ind. num. 156 372
bis teſtis examinatur, ſi citatur non inducit timorem ſubornationis. ibi. nu. 158 ead.
¶ blaſphemans Deum non includitur in ſtatuto de pace habita cũ offenſo. Io. Fr. Ponz. in tract. de lam. nu. 86. 99. & Nell. de bann. in 3. par. 2. temp. num. 46. 278
blaſphemãs an ſit hrticus. Car. de hęr. n. 26. 80
blaſphemanti Deum nulla defenſio competit, Io. Fr Ponz. de lam. num. 86 99
blaſphemanti prouocato licet ſe incontinenti corrigere ibidem.
¶ bona damnatorum non publicantur nouiſſimo iure. Placent. de accuſ. tit. 6. nu. 13 6
bona rei in crimine læſę maieſtatis, an ipſo iure confiſcentur. Incert. Auct. de crim. lęſę maieſt. q 1. nu. 1 50
Bona rebellium empta reſtituũtur ꝑ publicã utilitatẽ, puta ob bonum pacis reip. Mart. Laud. de crim. lęſę maieſt. q. 14 48
bona non ſeruantur filiis in crimine lęſæ maieſtatis. ibi. q. 18 ead.
bona caſtri rebellis ciuitatis poſtea reconciliari, non intelliguntur reſtituta per ſolam reconciliationem. ib. q̃. 45 49
Bona corũ qui expelluntur de ciuitate, qñ eſt diſſenſio inter ciues, puta ob partialitates, non debent publicari. ibi. q. 50 ead.
bona relinquentis uaſalli, an applicentur fiſco ipſo iure, & hoc ſpecialiter. Incert. Auct. de crim. læſæ maieſt. q. 1. nu: 17 52
bona eius qui crimen læſæ maieſt. cõmiſit, ſubiecta reſtõni fideicõmiſſi, an ueniant in confiſcationem. ibi. q. 3. num. 1 54
bona damnatorũ hodie non ſunt publicanda, niſi in crimine læſæ maieſt. Nic. Boer. de ſedit. in 7. præſupp. num. 30 83
bona damnatorũ non cenſentur cõfiſcata, niſi hoc expreſſe in ſnĩa dicatur. ibi. nu. 31 ead.
bona hæreticorũ ipſo facto capiuntur uelut publicata. Io. Franc. Põz. de lamiis &c. n. 76. 97
bona hæreticorũ effectualr̃ non publicantur niſi ꝑ ſnĩam. Paul. Girl. de hæreſi, q. 1. nu. 7 148
bona rei per annũ cõtumacis in nõ comparẽdo annotata, fiſco applicantur. ibi. q. 8. nu. 3 152
bona hæreticorũ qualiter diuidantur. Gundiſſ. de Villadiego, de hæret. q. 15. num. 3 165
bona hæretici condemnati exiſtentia in alio territorio, q̄ ubi condemnatus fuit, cui applicanda ſint. ibid. num. 6 166
bona feudalia, & emphyteutica, an dãnato hæretico ueniant fiſco applicanda. ibi. n. 8 ead.
bona delinquentis an fiſco tacite pro delicto hypothecata ſint, ibi. num. 13 ead.
bona rei, qui fuit reſtitutus a Principe, ſi reperiũtur fuiſſe alienata ꝑ fiſcũ, & eſſet apud tertios poſſeſſores, an reus ipſe reſtitutus poterit illa ab ipſis poſſeſſorib. uendicare & caſu quo illa uẽdicaret nõ poſſit, an poterit ſaltẽ a fiſco recuperare pecunias quas accepit, ex

uenditione decorũ bonorũ. Pa. Girl. de rel. carc. in tit. de benef. & indulg princ. q. 4. n. 1. 306
bona nostra tollens nos afficit iniuria. M. An. Blanc. de indic. num. 97 367
bonorum asportatio ante homicidium inducit pensamentum ibid. num. 85 ead.
bonorũ alienatio inducit malum animum ad delictum committendum. ibid. nu. 86 ead.
bonis rei an fisco distratis, & alienatis, an ipse reus restitutus poterit illa ab ipsis possessorib. uẽdicare. Paul. Girl de hær. q. 6. n. 4. 151
bona siue non mala uenena q̃ sunt. Paul. Gir. de sortil. q. 5. num. 5 112
¶ bonifacius Octauus instante Francorũ Rege fuit de hęresi accusatus. Io. Ant. Rub. de pot. procur. in 1. par. num 139 27
¶ bonus, & idoneus quilibet p̃sumitur, nisi contrariũ ꝓbet. Bonicont. de accus. num. 52 12
bonus, uel malus ex conuersatione q̃s p̃sumitũ. Io. Fran. Ponz. de lamiis. num. 89 99
bonus, & malus dupliciter consideratur M. An. Blan. de ind. num. 249 380
bonus efficitur malus, & uitiosus ex mala conuersatione. ibid. num. 253 ead.
bono, & æquo datur melior. ibi. nu. 318. 385
¶ brachii secularis auxilium ab episcopo pro iustitiæ executione implorari potest. Gund. de hæret. q. 11. num. 17 163
¶ breuia, aut ligaturas ad colum maleficiati suspendendas facientes quæ continent aliqd extrinsecum, an & qualiter sint puniendi, paul. Gir. de sort. q. 11. num. 24 132
¶ breuitate gaudent moderni. Io Franc. Ponz. de lamiis. num. 28 92
CAdauer prius est inspiciendum, eius qualitas in actis referenda, quantitas uulnerũ, & in qua parte corporis sint, & quo armorũ genere illata fuerint, & quę mortis causam pręstiterint. Franc. Cas. de ind. num. 2. 396
cadauer si effundat sanguinem ꝑꝑ p̃ntiam suspectorum, an magnum præstet indicium saltem ad inquirendum. M. Ant. Blanc. de indiciis, num. 40. car. 393. & Franc. Cason. in tract eiusdem materiæ. num. 1 ead
cadauer inspici debet a peritis, & an ii, deponere debeãt de credulitate, an de ueritate in casu beneficii. Fran. Cas de ind. nu. 2. ead.
cadaueris inspectio fieri debet per peritos, & duo medici super ea requiri debẽt, & hæc si omittantur processus est nullus. ibi. n 6. ea.
cadaueris, & eius uulnerum inspectio spectat ad peritos, & non ad iudices, ꝑꝑ periculum iudicandi. Fran. Cas. de torm. nu. 2 412
¶ cæcus ob impedimentum naturæ, non subiicitur torturæ Paul. Girl. de qõ. q. 6. n. 7. 437
¶ calor in cadauere seruari potest usque ad septem horas, & ideo intra illud tempus omnis experientia de suspecto fieri debet. Frãc. Cas. de ind. num. 3 396
¶ calumnia tendens ad uindictam publicam remitti non potest. Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in. 1. par. num. 389 42
calumnia accusatoris, & fallacia confutari debent, ibi. num. 397 ead.
calumnia hoc ipso remissa uidetur, quod non sit probatum crimen, ibi. nu. 398 43
calumniæ posse aliquem accusare, licet, de ea nihil dcm̃ sit in primo iudicio. ibi. n. 384. 42
calumniæ suspicio ab accusando repellit Frãc. Cas. in quæstio. crim. cap. 1. num. 6 422
calumniari quid sit, & quid præuaricari. Plac. de accus. tit. 4. num. 3 4
calumniator an illico præsumatur quis eo ipso ꝙ crimen intẽtatum non probauit. Paul. Gir. de relax. carc. in tit. de cal. q. 1. n. 1. 315
calumniator in prolatione deficiens non punitur si deferre tenebatur, ib. num. 3 316
calumniatorum tres sunt species. Girl. ubi supra quæstio. 1. num. 3 ead.
calumniosus accusator arbitrio iudicis punit. Franc. Cas. in q crim. cap. 3 num. 18 423
Calumniosus accusator, ante litem contestatã ab accusatione desistens, an possit puniri, & quid de accusante per modum exceptionis, ibid. q. 5. num. 3 ead.
¶ cancellatio banni per uiam iustitiæ an possit peti per procuratorem. Nell. de bann. in 3. par. 2. temp. num. 68 282
cancellatio an requiratur de facto, si statutum fcm̃ est ꝙ certi banniti rebanniantur, & habeantur pro cancellatis, ibi. nu. 74 283
cancellatio totius condemnationis siue banni, uirtute unius reformationis, an restringatur ad illos, de quibus loquitur reformatio ibi. num. 75 ead.
¶ canis loqui potest per artẽ dæmonis. Paul. Girl. de so rt. q. 7. num. 23 120
¶ canones allegari possunt sicut & leges. Fran. Ponz. de lamiis &c. num. 8 90
canonicum impedimentum dicitur quod a iure canonico ortum habet. Nic. Plo. de irregularitate, num. 1 100
¶ capitalis pœnæ executio in mortuum fieri nõ potest, alio qui iudex indigẽdus ueniet, intel-

intellige nisi & delicti attrocitas, & patriæ cõsuetudo aliter se haberēt. Gond. de hæret. quęst. 22. num. 4 172
capitali crimine imperitus, istr ad corpus capi, & carceri mancipari pōt, & qua forma ad capturam procedatur. ibi. q. ii. num. 4 162
¶ capitaneus cognouit contra occisores, potestas uult procedere contra mandantē, q̄ritur an illum non comparentem possit bānire, stāte statuto ꝑ de eodē maleficio, siue negocio, de quo unus rector possit cognoscere, alius non possit se intromittere. Nell. de bann. in 2. par. 1. temp. nu. 7 208
capitaneus qui proposuit aliquem rebanniendum, & fuit ordinatum ut proposuit, an stātibus certis statutis, ītelligatᷣ priuatus offō capitaneatus, & sic nō ualeat ordinamētū, an uero ualeat. Nel. d̄. bā. ī 3. p. 2. tē. n. 82 286
¶ capitulum uacante sede epi est hęreticorū iudex. Gund. de hęret. q. 7. num. 8 157
¶ capitulum unum, uel diuersa qualiter ītelligant, & qualiter capitula connexa, uel diuersa, uel non Frāc. brun. de tor. cap. 6. nu. 13 114
¶ capi potest in ecclesia reus ꝑꝑ atrox delictū & quid in aliis delictis. Fran. Cas. in q. crim cap. 9. num. 6 426
capi se a familia non permittens, si occidatur, homicidium erit impunitum, fallit qñ quis capitur pro debito ciuili. ibi. nu. 13 ead.
capiens bannitum qui ex forma statuti debet habere centum a communi, an debeat habere si ille captus securitatē habeat. Nellus de bann. in 2. par. 2. temp. num. 17 248
capiens bannitum an debeat habere expensas quas fecit in capiendo. ibi. num. 19 ead.
capiens bannitum, si uno statuto cauetur ꝑ habeat centū, alio statuto cauetur ꝑ hoīes de uilla teneantur trahere ad rumorem, & capere malefactores, & ex bannitos, & quidam iuit ad capiendum Titium sciens eum esse bannitum, & cū Titius fugeret eleuauit rumorem ꝑꝑ quod homines de uilla insecuti sunt eum, & illum cæperunt, quęritur an alicui pręmium debeatur, ibi. num. 23. 249
cetera uide infra. in uer. Præmium.
¶ captura personalis quibus concurrentibus fieri possit. Franc. Brun. de ind. in 9. q. 2. par. num. 6 356
captura rei, an, & quando fieri possit sine auctoritate iudicis. Fr. Cas. ī. q. cri. 9. n. 3. 426
¶ captus in confinio territorii duarū ciuitatum, ita ꝑ dubium sit in quo territorio captus sit an poterit iuste capi, uel non, siue a priuato, siue ab officiali. Nell. de bann. in 2. par. 2. temp. num. 33 251
captus fugiens in bello iusto peccat. M. Ant. Blanc. de ind. num. 278 382
captus pro leui crimine, pro quo non ingeritur pœna sanguinis, relaxari debet fideiussoribus, alis iudex tenetur in syndicatu. Franc. Cas. in q. crim. cap. 9. num. 7 426
captus a iudice incompetenti debet transmitti ad suum iudicem, & is non tenetur stare processui formato per iudicem transmittentem, ibid. num. 19 ead.
captus ex hoc solo, quia captus non debet de crimine damnari, nisi aliter de maleficio conuincatur. Fran. Cas. de ind. num. 16 411
capti gaudent priuilegio miserabilium personarū. Franc. Cas. in q. crim. cap. 9. nu. 15. 426
¶ caput percutiens, uidetur fecisse, ut certius offendat, & occcidat, & q̱d si baculo percusserit. Franc. Cas. de ind. num. 3 403
caput est nobilior pars corporis. M. An. Blan. de ind. nnm. 190 375
capite languescente cetera membra languent, uel languere præsumuntur. Bonicont. de accus. num. 37 11
¶ carcassona ciuitas a Carcassa uetula dicta est, quod sola eā ciuitatē defenderit. Nicol. Boer. de sedit. q. 7. num. 59 86
¶ carcer quid proprie dicatur. Bal. de carcerib. num. 2 300
carcer unde dicatur, & quare sic uocetur. ibid. num. 3 301
carcer ad custodiam de iure ciuili inuentus est, non ad pœnam. Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de sent. & pœna exec. q̄stio. 1, nu. 5 303
carcer est species torturę. Fran. Cason. de tor. cap. 12. num. 8. 416. & in quęst. crim. cap. 9. num. 8 326
carcerem priuatum faciens pœna mortis affici debet. Guliel. bont. de pęnis mor. n. 3. 444
carceres frangens ad fugiendum censetur fateri delictum Bald. de carc. cap. 2. num. 5. 302
carceres publici qui sint, & qui priuati. Paul. Girl. de relaxat. carcer. in tit. de fuga incarc. q. num. 16 316
carcerum quatuor species recitantur. Gund. de herer. q. ii. num. 10 162
¶ carcerans aliquem ēt iuste largo modo dicit facere iniuriā M. ant. blan. de ind. n. 99. 367
carcerari nemo debet ꝑ debito die feriata in honorem Dei bal. de carc. cap. 2. nu. 5 301

¶carceratio, uel detentio simplex, an ueniat quæstionis nomine. Franc. Brun. de indic. & tort. in 2. q. 2 par. nu. 2 338
carceratio dicitur iniusta, quando per iudicem non fuit seruatus iuris ordo in capiendo. Franc. Cas. in q. crim. cap. 9. nu. 13 426
carceratus an possit citari ad aliquem actū, & an contrahere possit saltem, cum eo, qui illum facit carcerare, ad hoc ut se liberet. Frā. Cas. in qō. crim. cap. 9. nu. 17 ea.
carceratus iuste pro uno debito, uel delicto potest recomendari pro alio, ibi. nu. 18 ead.
carceratus si est pauper, & egenus, debet ab eo aliqui eum detineri fecit. ibi. nu. 6 ead.
carceratus frangens carceres, & fugiens hr̄ pro confesso, si constet de delicto. ibi. nu. 21 ea.
carceratus iuste potest ex carcere fugere, & resistentes custodem impune offendere, & occidere, ibid. nu. 22 ea.
carceratus si aliquid confiteatur sine alia tortura, confessio non dicitur spontanea, quia carcer est species tormenti. Franc. Cason. de torm. cap. 19. nu. 7 420
carceratis ob hæresim, quis alimenta suppeditare debeat. Gund. de hær. q. 11. nu. 13 162
¶castrans homines pœna mortis puniri debet. gul. Bont. de pœna mor. num. 4 444
¶casus a cōibus regulis excepti, extendi minime debēt, nisi ꝑ omnia eadem subesset iō. gund. de hæret. q. 14 nu. 3 165
casus specialis contra regulā iuriscōis, in quo filii innocentes puniuntur pro crimine patris. Paul. girl. de hær. q. 3. nu. 4 147
casus singularis extra hæresim ꝙ pœna primi delinquentis extenditur usque ad quartam gñonem, & q̃cunq; lineam, ibi. nu. 5 ead.
casus, in quibus apostatę ꝑdunt priuilegium clericale, & in quibus non ꝑdunt. Inc. Auct. de mo. proced. contra apost. nu. 7 196
casus in quibus pœna mortis specifice a lege est imposita. Gul bont. num. i cum seq. 444
casus de massario qui fuit conductus ad locū ubi confitebatur interfecisse c̄īm, remissiue Ant. Columb. in so. uroced. extraord. in controuer. crim. art. 206 470
casus de illo qui non debuit remitti cum tubis resonantibus, & de quodā qui fuit priuatus officio, quia remiserat clericum cū cathena in collo, remissiue. ibi art. 243 472
casus, in quibus proceditur, licet non constet de cadauere. Franc. Cason. de ind. nu. 9 396
casus in quibus deueniri pōt ad torturam, siue plenis indiciis. Fr. Cas. de torm. c. 5. n. 6. 413
casus in quibus reus torquetur licet de corpore non constet, ibi. q. 18. num. 9 419
casus est declaratio, & iudex fortunarum. Ant. Columb. in for. proced. extraord. in cau. cri art. 78 465
¶causa famę & causa uitæ æquiparant̄. Ioan. Ant. Rub. de potesta. procur. in 1. par. nu. 37 car. 22. & M. Ant. bl. de ind. nu. 124 369
causa quæ nocet attenditur, ubi cōcurrit cum causa quę prodest. an hoc sit sēp ꝑ uerū. Io. Ant. Rub. de potestā. proc. in 1. par. nu. 101. car. 25. & nu. 308. & 309 28
causa omnis æstimationis censetur capitalis. ibid. nu 218 32
causa separationis thori an possit per procuratorem agitari, ibid. nu. 254 34
causa origimalis potius attendi debet, q̃ accidentalis, ibid. num. 390. & 293 37
causa status prohibetur agi per procuratorē, ibid. nu. 373 43
causa censetur criminalis, ubi pro crimine pœna uenit applicanda fisco. Ioā. Ant. Rub. de potesta. procur. in 2. par num. 9 ead.
causa magis in propinquo operatur, quam in remoto. Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. q. 6. nu. 4 62
causa uicina præcedens inspicitur, quę sequitur in forma præsumitur, Odofr. de percuss. nu. 3 87
causa si fuerit cōmissa epo (puta Paduano) & duo sunt electi, unus canonice, & alter non intellr̄ commissa exñti in canonica possessione. Gund. de heret. q. 19. nu. 11 169
causa mere ecclesiastica non cadit sub iudicio laicorū, maxime ubi ius canonicum contrariatur ciuili. ibi. q. 20. nu. 3 ead.
causa carceratorū, & aliarū personarū miserabilium diebus in honorem Dei feriatis agitari potest bal. de carcer. cap. 2. nu. 8 303
causa criminalis pręsumptionibus, & argumētis cognosci potest, & terminari. Guido de Suz. de de ind. & torm. nu 102 327
causa criminalis iuramento ipsius rei non deciditur. M. Ant. blan. de ind nu. 61 365
causa matrimonialis quasi status dicitur, ibi. nu 119 368
causa monachationis, & matrimonialis æquiparantur, ibi. nu. 121 369
causa filiationis ardua appellat̄. ibi. nu. 122 ea.
causa omnium bonorum, uel maioris partis inducit inimicitiam capitalē, ibi. nu. 125 ead.

causa

causa magna ciuilis criminali causæ æquiparatur.ibid.nu.126 ea.
causa leuis,& parua non facit præsumi inimicitiam.ibid.nu.130 370
causa cessante non cessat effectus iam consumatus.ibid.nu.136 ea.
causa inimicitiæ an sufficiat] ad inimicitiam probandam,ibi.nu.160 373
causa, & qualitas in fama consideratur. ibid. nu.315 385
causa in qua agitur de priuatione omniũ bonorũ,æquiparatur causæ crim.Io.An.Rub. de potesta.proc.in 1.par.num.141 27
causa an per procuratorẽ tractari possit, ubi in subsidium potest pœna corporalis imponi,ibid.nu.289 37
causa uitę, & causa seruitutis æquiparantur, M.Ant.Blanc.de ind.nu.118 368
causa criminalis,& causa libertatis, & matrimonialis ęquiparantur.ibi.num.119 ea.
causa omnium bonorũ,uel maioris partis, dicitur causa uitę,ibid.nu.125 369
causa in reo,ad indicia maleficii elicienda, est perquirenda,qua reus, uel affuisse negabit uel extenuabit,uel nõ sufficere dicet nisi cũ uitio personæ iungatur. Franc. Cason.de indicii.nu.3 395
causa delicti debet ostendi, alias indicia cõtra reum nullam uim habent.ibi.nu.2 399
causa quæ proprie dicatur.ibi.nu.3 ead.
causam impulsionem & ratiocinationem diuiditur,ibi.nu.4 ead.
causa semper debet liquere, ut dicatur fundamentum iurisdictionis ualidum. Ant. Col. in fo.proced.extr.in contr.crim.art.44 463
causa principalis si est summaria, oẽs articuli in ea tractãdi sunt summarie.ibi.art.4 463
causę quas excusator allegare habet,quo intelligẽdę Ant.de Can.de exc.in 1.par.nu.2 13
causæ capitalis appellatione qd ueniat.Io.Anton.Rub.de potesta.procur.in 1.par.nu.28 car.22.& nu.203 31
causæ absentiæ quare sine mandato allegari nõ pñt,rõ dubitãdi ponit.ibi.1 z.par.n.8 44
causæ absentiæ cur ab aliquo allegari possint sine mandato,ratio decidendi ponitur. ibi. nu.11 ead.
causæ absentię iuris, an à quolibet allegari possint.ibi.nu.32.& 34 45
causæ duæ lucratiuæ in confiscatione ob delictum non possunt concurrere.Incert.Auct. de crim.læſę maiest.q.1.nu.18 52
causę ciuiles in qb. differãt a criminalib. in mã tortutæ.Fr.Br.de ind.in 3.q.2.par.n.6 339
causæ ciuiles aliter regulantur q̃ criminales. M.Ant.Blan.de ind.nu.63 365
causæ status capitales inimicitias generant.ibi. nu.118 369
causæ ad hoc ut probent,debent esse in processu probatę in specie, non in genere. Franc. Cas.de ind.nu.5 400
causæ,quas ĩ maleficio quærere oportet,quot sint.ibi.nu.1 ead.
causæ quot circunstantiis continere debeant. ibid.nu.1 ead.
causæ non solum indicant propositum, sed et reum.ibi.nu.7 ead.
causæ debent esse grauiores,quoties quæritur quis deliquerit,q̃ quando quæritur propositum,cum de reo constat.ibi.nu.8 ea.
causæ non indicant,nisi cum uitio personæ iungantur.ibi.nu.2 ea.
causæ ni pręcedant, nec causatum præsumit. ibi.nu.7 405
causæ q inducunt hoĩes ad maleficia patrãda, ultra inimicitias sunt multæ, ibi.n.18 ead.
causarum in decisionibus non per uarias opiniones scribentium, sed per silicatas uias textuum incedendum est. Inc. Auct. de crim. læſę maiest.q.1.nu.8 ea.
causat in adulterio, uel furto quærere nihil attinet,q̃a illas ipsa criã secũ hñt. ibi.n.2 400
¶ cautela optima in practica pro aduocatis,& procuratoribus, ut sint cauti in formandis positionibus, & articulis in materia sortilegiorũ.Paul.Gri.de sortil.q.10.nu.11 128
cautela bona ꝑ officiali qñ uult recedere tpe syndicatus,ne incurrat ꝑiculũ fugę, una cũ ignominia & dãno suo, a qbus remanebit oino illæsus. Paul.Gril.de re.ax.carc. in titu. de fuga in carcer.qõ.1.nu.11 315
cautela optima ꝓ aduocatis,& ꝓcuratorib.ut diligenter aduertant qñ faciunt compõnes, ut illas ꝑ uerba cauta & salubria,non aũt captiosa componant, ne cũ clientulũ liberare satagunt, in aliquẽ infamiæ laqueũ ipm inuoluant.ibi.in tit.de pœ.cõpol.q.4.n.3 312
cautela ut petitio ueniæ non noceat. M. Anto. Blanc.de ind.nu.309 384
¶ cautio pręstationis põt remitti procuratori. Io. Ant.de potesta.proc.in 1.par.nu.392 42
cautio de iudicatum soluendo non potest cadere in criminalibus.ibid.nu.181 29
cautio iudicatum solui ab eo pstanda est, qui

aliam

alium uult defendere etiam si locupletissimus sit. ibi. in 2. par. num. 9 43
cauti us est agendũ in causis criminalib. q̃ i ciuilib. & in eis forma iudicii ẽ fortius obseruanda Franc. Cas. de tor. c. 4. num. 6. 413
¶ cedulas, uel breuia facientes deferendas ad collum alicuius ægroti, ut ab ægritudine liberetur. quoties caracteres aliquos continet, seu ignota noĩa, suspicione nec pœna carent. Paul. Girl. de sort. q. 11. nu. 24 120
¶ celari nulla tergiuersatione potest, qđ in euidẽti est Paul. Girl de q̃stio q. 3. num. 13 433
¶ cerebrum est membrum diuinum. M. Ant. Blan. de ind. num. 190 375
¶ cessionario obesse non debet, cedẽtis dolus uel factum. Iac. de Are. de ban. nu. 32. c. 200
¶ chiromantia de homine præsumptionẽ probet. Franc. Cas. de ind. num. 4 399
chiromantia an possit absque pc̃tõ exerceri. Paul. Gir. de sort. q. 3 nu. 14 108
chiromantici, & similes ex signis cœlestib. & astrorum cursibus prædicantes, an peccatũ incurrant. ibid. num. 15 ea.
chiromantici secũdum astrorum cursum, aut signa manuũ futura pronosticãtes, an sint puniendi. ibid. q. 11. num. 16 131
¶ chirurgus irregularis efficitur, si ob eius impetitiam mors sequatur Nic. Plou. de irreg. num. 5 100
chirurgi, siue syndici q̃ tenent uulnera denunciare, an leues percussiones denunciare teneatur, uel eos q̃ cum ungulib. offenderint. Fr. Cas. in q. crim. cap. 7. num. 4 424
¶ chrisma est fidei approbatio. Paul. Gir. de hæret q. 2. nu. 1 146
¶ christianus excommunicatur qui cum muliere hebræa matrimonium contrahit. Pau. Gir. de pœ. omnif. coit. q. 12 num. 5 458
christianus ignoranter matrimonium cum hebræa contrahens non punitur secus si sciẽter ibid. num. 2 ead.
¶ christus ob uoces populi fuit crucifixus. Fr. Cas. de ind. num. 14 406
christus lux ueritatis uniuersum mundum illuminauit. Paul. Gir. de sort. q. 4. nu. 2 iii
Christus p passionẽ suam ẽ diaboli manib. in se credentes eripuit, ibi. q. 5. nu. 5 112
christi fidẽ, q̃ humanis rõnib. fundare nituñ, errant. Gund. de hæret. q. 21. num 5 171
christi fides circa ardua, difficilia, uera, & laboriosa consistit: lex autem Machometi circa luxus, uoluptates, facilia, & falsa uersatur ibi. nu. 7 ea.
christi ad ueritatem amplectẽdam an quis cogendus sit, an solum sit uerbo agendum, disputatione pugnãdum, & rõne uincẽdum. ibi. q. 21. nu. 1 172
¶ cicatrix quid sit. Nel. de bãn. in 2. par. 2. temp. nu. 50 257
¶ citari qui põt psonaliter, per edictum citari non debet, alias p iudicẽ appellationis põt infringi, pcessus. Ant. Col. de for. proc. extr. in contr. crim art. 144 467
citandi modus qualis sit, Iac. de Arc. de bann. num. 8 199
citatio hæreticorũ qualiter, q̃ n, q̃, & a quibus fiat. Gund. de hær. q. 11. num. 1 162
citatio requiritur ut quis in banno ponatur. Iac. de Are. de ban nu. 8 199
citatio de mandato iudicis fieri debet, limita ut ibi. nu 9. ead. & M. Ant. Blanc. de ind. nu. 334 386
citatio debet fieri in tali loco, quòd ille se sentiat citatum. Iac. de Arc. de bann nu. 10 199
citatio de consuetudine ad domum fit. ibi. nu. 12 ea.
citatio ad domum subsidiaria est. ibi. ea.
citatio inualida an sufficiat ad dationẽ banni. Nel. de bann. in 3. part. temp. num. 2 211
citatio an sufficiat ad domum. ibi. nu. 3 ea.
citatio an requirat, si ex forma statuti cauet q̃d notorie infamatus de crimine. possit de facto puniri, cõdẽnari, & puniri. ibi. nu. 4 ea.
citatio qñ possit fieri per preconem. Ant. Col. in for. proced. extraord. in controuer. crim. art. 151 463
citatio est principium iudicii ciuilis. M. Ant. Blan. de ind. nu. 336 386
citationis tẽpus potest a iudice breuiari. Ant. Columb. in for. proced. extraord. in cõtrou. crim. art. 140 467
citationis sunt fiendæ in locis publicis, & consuetis ibi. art. 144. & seq. ea.
¶ citatus ad locum pestiferum, comparere, an teneatur. Et ob hoc excusatus fuit Gregorius xii. qui euocatus ad cõcilium Pisanum non accessit. Io. Ant Rubeus de potesta. pc. in 1. par. nu. 316 38
citatus ad locum non tutum, in quo habet inimicitias capitales, non teneŭ uenire ẽt si haberet literas saluicõductus. ibi. nu. 322 39
citatus docens se iusta de causa abfuisse restituitur. Iac. Auct. de modo proc. cõtra apost. nu. 4 196

citatus postquam venerit, debet admoneri trina admonitione, ut iuri pareat ante sententiam. ibi. nu. 5 — e.

citatus in causa ciuili non comparens, & propter inobedientiam condemnatus, & bannitus fisco an dicatur bannitus pro maleficio, & sic in eo locum habeant statuta, ut possint offendi, & quid iuris si iudex in tali banno adiecit quod possit impune occidi. Nel. de ban. in 2. par. 2. tem. nu. 59 — 262

¶ciuiles causæ aliter regulantur, quàm criminales. M. Ant. Bl. de ind. nu. 63 — 365

ciuiliter, & criminaliter an in eodem libello agi possit. Fr. Cas. in q. crim. cap. 3. numero 10 — 423

¶ciuis quia restituitur, semper ciuis retro fuisse fingitur. Inc. Auc. de crim. læsæ maie. q. 4 nu. 5 — 56

ciuis pecunias alicui, qui ex eisdem conducit gentes aduersus ciuitatem mutuantis, an ad hmôi conditionem sit mutuasse præsumendus. Fr. br. de ind. in 4. q. i. p. n. 20 — 337

ciues mittentes literas rebellib. ciuitatis, aut aliquod signum, cri. læsæ maie. plectũtur. Mar. Lau. de cri. læsæ maie. q. 2. c. 48. & Nic. Boe. de sedit. q. 6. nu. 14. & 15 — 78

ciues omnes puniuntur ob iudicis delictum Boe. ibi. q. 7. nu. 20 — 82

ciues omnes ciuitatum subditorum principi non possunt dare alteri principi. Mar. Lau. de cri. læsæ maie. q. 25 — 48

¶ciuitas quibus adimatur criminib. Placẽt. de acc. ti. 6. nu. 23 — 8

ciuitas de iure cõmuni bona ob delictum publicare non potest. Nell. de ban. in 1. par. 2. temp. nu. 17 — 221

ciuitas pro ciue admittitur ad defendendum pro suo interesse. Io. An. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 149 — 127

ciuitas Florentiæ ex priuilegio sibi indulto regalia hẽt. Nic. Boc. de sedit. in 6. q. n. 5 — 77

ciuitas sine deliberatione delictum continuatur committere potest, ibi. q. 7. n. 9 — 81

ciuitas an teneatur de delicto consultum, ibi. nu. 13 — ead.

ciuitas priuatur priuilegio episcopali ob delictum homicidii, ib. nu. 17 — 82

ciuitas tota ob hæresis crimen potest comburi, ibi. nu. 19 — ea.

ciuitas in qua aliqui sunt hæretici, an tota possit igne exuri, aut alias destrui. Gundiss. in trac. de hær. q. 24. nu. 1 — 174

ciuitas quando dicatur hæresim committere ut uniuersa destrui possit, ibi. nu. 2 — ea.

ciuitatem Regi Francorum subditam oppugnans, reus est maiest. læsæ. Nic. Boc. de sedit. in 6. q. nu. 17 — 79

ciuitas superiorẽ nõ recognoscentes, ciuitati Romanæ, uel principi æquiparantur. ib. — e.

ciuitates aliæ ab urbe Romæ priuatorum iure funguntur, ib. nu. 9 — 78

ciuitates quæ ius fisci habere dicuntur. ib. nu. 8 — ead.

ciuitates Italiæ delinquentium publicantes bona, hoc ex priuilegio faciunt. Nel. de bã. in 1. par. 2, temp. nu. 17 — 221

¶clamans contra offensum licet nihil agat, censetur conscius. Fr. Cas. de ind. nu. 11 — 406

clamor uulnerantis exauditus, an faciat indicium ad torturam, ib. nu. 1 — 405

clamor uulnerati dicentis se offendi a tali, an cõtra nominatũ indicium faciat? ib. n. 4 — e.

¶clamosa, & frequens denunciatio, an sufficiat contra constitutum in dignitate. Boni con. de acc. nu. 45 — ii

¶clausula ad beneplacitum, apposita in cõcessione officii, quid operetur. Io. Nic. Arel. de hær. no. 4. nu. 4 — 138

clausula sæpe, & sæpius, &c. quare in inquisitione ponatur. Fr. Cas. in q. crim. cap. 7. nume. 2 — 425

clausula statuti sequens per præcedentia declaratur. Iac. de Are. de ban. nu. 40 — 201

¶clericus an possit committere crimẽ læs. maie. Nic. Boe. de sedit. in 6. q. nu. 3 — 77

clericus qui ex sola curiositate, uel leuitate interest uindictæ sanguinis non efficitur irregularis. Nic. Plo. de irreg. nu. 4 — 100

clericus chirurgus irregularis efficitur, si sub cius cura aliquis moritur, ib. nu. 6 — ead.

clericus cum socio ligans latronem, si postea timens ne a latrone occidatur eum occiderit, irregularitatem incurrit, ib. nu. 14 — 101

clericus furẽ tradẽs iudici, seu officiali, an efficiat irregularis, si fur morti condẽnetur, ib.

clericus qui ad res suas recuperandas egit, si ex post facto ratum habet latronis suspendium, an sit irregularis. ib. nu. 6 — ead.

clericus irregularis est, qui minist rauit arma pugnãtibus, quibus aliquis interfectus fuit ib. nu. 19 — 89

clericus qui bello interest irregularis est, ibid. nu. 20 — 101

clericus se, uel suos defendens nõ est irregularis — 119

ris,si aliqs ex defēdētib.fuerit itersectus, ib.
clericus irregularitatem contrahit,qui ob sua rum rerum defensionem occidit,ib.n.21 e.
clericus occidere potest ne occidatur, ibi.nu. 22 e.
clericus in miboribus constitutus excommunicatus ministrans sacerdoti, non officitur irregularis,ib.nu 31 104
clericus sortilegus officiis, & beneficiis priuari potest.Pa.gir.de sort.q.10.n.8 130
clericus qui sortilegium ueneficum exercuit, qualiter puniatur in foro iudiciali canonico,& qualiter laicus.ib.nu.10 ead.
clericus qui ex causa inimicitiæ,& liuoreveste lugubri sumpta,pro uiuentib.missas defunctorū celebrat,precib.adhibitis,ut qs citius moriatur,qua pœna puniunt,ib.n.17 131
clericus,uel etiam laicus imaginem crucis,uel alicuius sanctorum conculcās,qualiter puniri debeat,ib.nu 18 ea.
clericus pro uiuis missam defunctorū celebrās in odium ipsorum,an sit hæreticus.Pa. gir. de sort.q.10.nu.12 128
clericus ministrans poculum amatorium nō efficitur irregularis, nisi effectualiter hominem,occiderit,ib.q.13.nu.9 136
clericus qui sacramento abutitur, pœna arbitraria punitur,ib.q.14.nu.3 137
clericus in carcerem perpetuum detrudendus debet prius degradari.Pau.girl.de hæret.q. 7.nu.1 151
clericus de iure canonico potius irregularis, quam innocens censetur in dubio.Pa. girl. de relax.carc.in ti.de absolu. innocen.q. 6. nu.5 309
clericus in foro iudiciali canonico deponi debet,pro peccato cōtra naturam commisso. Pa.girl.de pœ om.coi.q.2.n.2 447
clericus in foro contentioso de iure canonico pro incestu ab ordinibus,& beneficiis deponitur.ib.num.3 449
clericus cum nouerca,aut cognata fornicatus deponitur.ib.q.5.nu.2 ea.
clericus pro adulterio deponitur in foro contentioso de iure canonico,laicus uero excōmunicatur,ib.q.6.nu.1 451
clericus pro adulterio simplici hodie nō deponitur,ib.nu.3 ea.
clericus pro peccato sodomitico pœnam depositionis patitur,ibid.num.6 ead.
clericos pro adulterio, & incessu simul commissis,punit pæna depositionis,ibi.n.19.ea
clericus fornicationem simplicem committens qualiter puniatur,ibi.q.7.nu.2 452
clerico pro stupro in uirginem cōmisso pecuniariter punit iudicis arbitrio,ibi.n.3 ead.
clericus in sacris ꝓ fornicatione simplici non debet deponi sed tm̄ suspendi Paul. Girl. de pœn.omnis.coit.q.15.nu.4 460
clericus in testem inductus non est uacillans torquendus.Fr.Br de ind.in 4.q.2.part. nu. 6 340
clerici confessio facta corā iudice laico, an indicet ad torturam.M.Ant.Blan.de ind.nu. 214 377
clerici in episcopum proprium seditiosi,depositi traduntur curiæ seculari.Nic.Boe.de sedit.q.7.nu.56 86
clerici & presbyteri , an , & quando sint torquendi.Gui.de Suz.de ind.nu.18 320
clerici ad testimonium ferendum nō possunt cogi. Fr.Br.de ind.in 2.quæst.1.par.nume. 16 331
clerici pro omni fornicatione decennio debent penitere.Pa.gir.de pœ.omn.coit.q.2. nu.2 447
clerici multa habent priuilegia in materia torturæ.Fr.Cas.de torm.c.11.nuii 415
clerici infames,uel deprehendi in delicto, torquentur alias secus,iqi.nu.2 ea.
clerici in omni delicto sunt fauorabiliores laicis,& indicia ꝑ quæ conuincuntur laici,cōtra clericos nihil operantur,ib.nu.7 416
clerici per laicos accusari non pñt, q̄uis sine primæ tonsuræ,hodie tamen secus.Fr.Cas. in q.cri.c.2.nu.5 422
clericos arcens a seditione non incidit in canonem,si quis suadente diabolo.Nic.Boer.de sed.in i.q.nu.7 70
¶coactus fugere minis inimicorum, non dicit contumax.nec damnari potest.Ant. Col.in for.proc.extraor.in contr.cri.ar.152 468
¶coadunatio quando plures occidunt, in dubio,an præsumatur de industria facta. Frā. Cas.de ind.nu.7 402
coadunatio censetur malo animo facta, delicto securo,ibi.nu.9 ea.
coadunati plures si delinquant, præsumuntur ex proposito delinquere,ib.nu.2 403
¶cogendus an quis sit ad Christi ueritatē amplectendam,& an solum sit uerbo agendū disputatione purgandum, & ratione uincēdum.Gund.de hær.q.25.nu.i 175
cogi qs non pōt ad renūciandū defensionibus

etiam

etiā lapso termino defensionis.Io.An.Ru. de pot.proc.in 2.par.nu.28 47
¶cogitatio in solo hæreseos crimine punitur licet effectus nullus sequatur.Io. Fr. ponz. de lamiis &c.nu.69 97
cogitationis pœna nulla est.Ioan.Nic.Arel.in no.11.de hær.nu.1 140
¶cognitio causæ requiritur in feudi priuatione.inc.Auc.de cri.læsæ maie.q.5.n.6 51
cognoscens carnaliter mulierem nuptā, quæ antea fuerat meretrix, an teneatur de adulterio.Pa.girl.de pœ.om.coi.in 6.q.numer. 14. 452
¶cohabitans cum inimico meo, facit præsumi ut sit inimicus meus.M.An.bl.de indic. nu.141 371
Cohabitatio parua cum inimicis meis, non facit præsumi inimicum.ibid.num.170 373
¶Concūbens cum moniali, siue consentimenti, siue tenueti, capite debet minui,& eius bona publicari.Paul.Girl.de pœn.omnifa.coi. in 1.q.num.19 442
¶Coitus carnalis non minus frequens est, q̃ damnabilis.Paul.Gir. de pœ. omnifar. coit. in prin.nu.1 444
Coitus crimina iuxta diuersas personarū cōditiones sunt diuersa.ibi.nu.2. ead.
coitus sacrilegus grauior est ceteris carnis criminibus.ibi.nu.3 ead.
coitus carnalis cum moniali habitus, qualiter in foro conscientiæ sit puniendus.Paul.Gir. ubi supra q.1.nu.17 447
coitus nefarius, siue incestuosus, qua sit punitione coercendus.ibi.q.2.nu.1 ea.
coitus incestuosus in forma matrimonii habitus, qualiter puniatur.ibi.q.3.nu.6 449
coitus incestuosus ultra matrimonium habitus pœna capitis expiat.ibi.q.4.n.4. 450
coitus mulieris meretricio more uiuentis, iure ciuili est punibilis.ibi.q.6.nu.16 452
coitus omnis extra matrimonium est reprobatus. & punibilis, ibi.q.7.nu.6. 339. & q.ii. num.2 458
coitus contra naturam habitus triplex reperit & qualiter puniatur.ibi.q.8.nu.1 453
coitus cum brutis habitus, qualiter de iure canonico puniatur,& qualiter in foro contētioso & in foro cōscientiæ.ibi.nu.2.3. 454
coitus cū brutis punit pœna capitis.ib.n.3 ea.
coitus meretricius, uel alius cum muliere impudica habitus, iure ciuili euadet impunitus.ibi.q.9.nu.3 454
coitus cum nuptea habitus, quæ honesta putatur, sed in occulto plures admittit, an sit punibilis.ibi.q.11.nu.1 458
¶collaterales nō puniunt ob crim.læsæ.maie. Incer.Auct.de cri.læsæ maie.q.6.n.17 62
¶collecta an imponi possit bannito. Nell.in 1. par.2.temp.nu.46 228
¶Collegio ut, & cuilibet de collegio qn dicat phibitū relinquere, qn uniuerso collegio uetito reling phibeat, non et uni de collegio. Io.Nic.Arel de hæret.not.7.nu.3 139
¶comitatus, & multitudo adiutorii parit indicium deliberationis.Fran. Caso. de indic. nu.6 462
¶commentariensis qui reum mortis emisit, qua pœna sit afficiendus.Gulie.Bont.de pena mor.num.2 444
commissio quando sit in modum simplicis inquisitionis.quid in ea apponatur.Bonicon. de accus.nu.55 12
commissio rectoris de capiendo aliquo, durat etiam in tempus successoris, si facta fuerit cum causæ cognitione.Fr.Cas.in q.cri.c.9. nu.5 426
committere nemo pōt alicui, ut ipsum percutiat, cū nemo sit membrorum suorū dn̄s. Fr.br.de ind.& tor.in 7.q 2.par.n.9 354
¶commodum hn̄s ex re furata, an indicium hēat cōtra se M.An.bl.de ind.n.422. 394
¶comparens pro accusato, & proponēs, quod accusatus non interfecit illum de quo accusator non debet admitti.Io.An.Ru.de pot. proc.in 1.par.n.353 41
¶compellens testem ad deponendum, quia aliter res haberi non potest, debet illud probare.M.An.bl.de ind.nu.360 388
¶compensando quis consequitur quod non consequeretur agendo.Nel.in trac.de ban. in 1.p.2.tem.nu.66 235
compensatio quid sit. ibi.
¶competitorum, uel riualium altero interfecto, præsumitur contra alterum.Fr. Cas.de ind.nu.3 400
¶complexionum diuersitas multa in sustinēdis tormētis.Pau.Ghir.de qō.q.4.n.12.435
¶complices qui dican.M.Ant.Blanc. de ind. num.166 373
¶compositio quid sit,& quotuplex.Pau.Gir. de relaxat.carc. in tit. de composit. q. 1. num.1 309
compositio pœnarum quæ dicatur, & qualiter fiat.ibid.num.3 ead.

compo

compositio pœnarum de concordia, & communi consensu fieri debet,ibi.num.4 ead.
compositio nō admittitur cum criminoso, & assueto crimina committere.ibi.n.6 310
compositio lite pendente fieri potest,non autem post sententiam,ibi.num.8 ead.
compositio amplius fieri non potest,postquā reus crimen confessus fuit,ibi. ead.
compositio post sñiam latam nisi principis auctoritate,& decreto fieri non potest ibid.
compositio priuata quando per transactionē fit,pecunia compositionis parti applicatur ibid.num.4 311
compositio cum quibus personis fieri possit. ubi supra q.2.num.1 ead.
compositio in quibus casibus, super quibus criminibus,& an in omnibus fieri possit. ubi supra q.3.num.1 ead.
compositio non debet fieri parte non concordata,alias reclamare poterit,& iudicium ꝓsequi,ibi.num.4 ead.
compositio priuata facta de famoso crimine cū parte, irrogat infamiam, ubi supra q.4 num. 412
compositio an sit ualida cum fisco absque partis assensu facta,ubi supra q.5. num.1 ead.
compositio,& pecunia ipsa media fisco soluta succedunt loco pœnæ ibi.
compositio extraiudicaliter fieri potest, iudice absente, cui non præiudicatur,ibi.n.2.ea.
compositionem facientes,uel soluentes,debēt protestari ꝙ ꝓꝑ litis dubium euentum hoc faciunt,& ne litibus expensis uexētur. Pau. Gir.in tract.de relax.carc.in tit.de pœ. cōp. q.4.num.3 ead.
Compositionem facere non potest iudex in atrocissimis delictis principe inconsulto. ibi. q.3.num.2 ead.
ad Compositionem faciendam iudex in quibus casibus moueri possit,& ad pœnas mitigandas,ibi.num.3. ead.
per Compositionem factam cum fisco cum consensu partis læsæ,an reus delictum cōfiteri dicatur,ibi.q.4 num.1 ead.
compositiones pęnarū absque causa rōnabili non pn̄t fieri Paul. Girl.de relax.carc. in tit. de pœn.comp.q.1.num.6 310
compositiones pœnarum quādam gratiæ speciem continere uidentur,ibi.q.1. nu.3. 312
compositiones promothorum sunt ueniæ. Ant. Col.in for. procc. extraord. in contr. crim.art.168 409
compositionum pecuniæ quibus applicentur. Paul.Girl.de relax.carc.in tit. de pœ. comp. q.1.num.9 310
Conatus in quibus puniatur criminib. Nic. Boer.de sedit.q.6.num.10 78
conatus solus in quibus criminibus puniatur nullo etiam effectus secuto,ubi supra in 7. q.num 42 84
Concessum uni plurimum ceteris censetur denegatum.Paul.Girl.de hæret.q.5.n.6.c.148
Concitantes populum dicendo uiuat, uel moriatur,pœna mortis sunt puniēdi. Gul. Bont.de pœ.mor.num.2 444
Concubina quæ dicatur legitima, ut eius filii possint dici naturales.Paul.Girl. de pæ.om nif.coi.q.9.num.6 414
concubitus incestuosus ignoranter perpetratus,quomodo puniatur.Paul. Girl. de pęn omnif.coi.q.2.in fi. 418
concubitus meretricius,à iure ciuili ꝑmissus, à iure diuino damnat̄,ibi.q.6.nu.13.c.452
Condemnandus nemo est ex sola cōfessione, quando aliter de delicto non consta. Ioā. Nic.Arelat.de heret.not.2.num.1 139
condemnari nemo potest.nisi termino prius ei dato ad se defendendum.Io.Ant. Rub.de potesta.proc.in 2.par.num.25 47
condēnari quis non debet ex suspicione quāuis uehementi.Io.Franc.Ponz.in tract.de lamiis,& excell.iur.num.67 97
condēnari an quis possit medio eius cōfessionis concludentis quē occidisse,de cuius corpore non constat.Ant.Columb. in for. procesten.extraord.controuer.crimin.art.49.& seq. 464
condemnari ad mortem nemo potest ex indicio. quanquā indubitato.Franc.Brun. de indic.in 4.q.1.par.nu.16 337
Condemnatio quando possit sequi ad minas pręcedentes,ibid.num.12 ead.
condemnatio non potest fieri ex confessione extorta per torturam illegitimā. Franc. Bru. ubi supra in 6.q.par.nu.9 351.
condemnatio sequi potest ex confessione delicti spontanea,& probata.ibi.num.14 ead.
cōdemnatio in criminalibus nōnunquam ex ꝓbōnib.præsumptiuis sequitur,nedū exuerisFr.Brun.de ind.q.9.2.par.nu.12 357
condemnatio expensarū fieri debet in causis criminalib.parte petente,sicut in ciuilibus. Paul.Girl.de relax.carcer.in tit. de expens. dam.& interesse.num.2 317

Condẽmatus tm̃, an comprehẽdatur à statuto loquente de cõdemnato, ꝙ possit impũe offendi. Nel. de bã. ĩ 1. par. 2. tẽp. n. 10. c. 119
condemnatus in contumaciam pro crimine, an dicatur pro maleficio bannitus. Nell. ubi supra, in 2. par. 2. temp. num. 60 262
cõdẽnatus pro hæresi, uel lęsæ maiest crimine, si obtineat gratiam Principis, an censeat restitutus ad uitam, famã, dignitatẽ, & bona pristina. Paul. Gir. de relax. carc. in tit. de benef. & indulg. prin. q. 1. num. 1 306
condemnatus ad membri mutilationem, an possit puniri in mẽbro iam debilitato. Paul. Girl. in d. tract. in tit. de sent. & pœ execut. q. 4. num. 1 304
condẽnatio hæretici bona in alio territorio, q̃ ubi condẽnatio fuit e. ñtia, cui applicãda sint. Gund. de hæret. q. 15. num. 6 166
condẽnatio non ualente pœnã pecuniariã soluere, an possit fieri executio ĩ bonis uxoris, aut pris ipsius. Paul. Gir. de relax. carc. in tit. de sent & pœ exec. q 3. num. 1 303
Conditio importat formam Io Ant. Rub. de potesta. proc. in 1. par. num. 257 34
Conductio rei suæ, an teneat. Nell. de bann. in 1. par. 2. temp. num. 78 239
Confessio extra iudicium facta parte pñte indiciũ facit. Franc. Brun in tract. de indic. & tort in 3. q. 1 par. nu. 15. car. 333. & M. Ant blan. de ind. num. 204 376
confessio extra iudicium facta, indicium ꝓbet ad torturã, si de tp̃e & loco deponat cõfitẽtes Fran. brun. ubi supra num. 16 333
confessio extra iudicium facta, qñ semiplenã ꝓbõnẽ facit. M. Ant. bl. de ind. n. 205. c. 376
confessio extraiudicialis per duos testes probari debet. ibi. num. 206 ead.
cõfessio extra iudicialis uerisimilitudines habere dẽt. M. Ant. blan. de ind. nu. 207 ead.
confessio extraiudicalis an ratificationẽ requirat, si confessus iterum in tortura confiteatur. ibi. num. 108 ead.
confessio extraiudicialis si est uerisimilis confessus in ea ꝑseuerare cogi põt. Fran. bru. de ind. & tort. in 3. q. 1. par. num. 14. car. 333 & M. Ant. blanc. de ind. num. 6 363
confessio extraiudicalis facta parte absente probat delictũ, qđ ĩ animo cõsistit. Fr. bru. de ind. & tort. in 3. q. 1. par. nu. 15 333
confessio extraiudicialis nil operatur si confitens postea tortus negat ibi. num. 14. ead.
confessio extraiudicialis non facit notorium, nec ẽt plenã probõnem, ex qua condẽnatio sequi possit, sed solum ad torturã indicium facit. Paul. Gir. de relax. carc. in tit. de sñiæ, & pœ. exec. q. 2. num. 4 303
confessio extraiudicialis facit indicium ad torturã, dũmodo sit uerisimilis, & sit probata ꝑ duos testes. Franc. Cas. de ind. num. 1 406
confessio extraiudicialis, licet non sufficiat ad condẽnãdũ, sed solũ ad torquẽdũ, tñ confitẽs potest extraordinem puniri, tanq̃ de delicto se glorians. Fran. Cas. de tor. nu. 1. c. 419
confessio extraiudicialis sine causa non ualet ad obligandum, inducit tamen semiplenam probationẽ, licet si facta sine scriptura. Frã. Cason. de in ind. num. 3 406
Confessio ficta idem operatur quod uera Th. Decius in cons. incip. dico prĩcipaliter, qđ ẽ post tract. Ant. de Canar. de excus. 74
confessio ficta an ueræ æquiparetur confessioni. Nell. de bann. in 3. par. 1. temp. nu. 8 212
confessio ficta ex contumacia introducta personam contumacis non egreditur. Nell. ibi. in 1. par. 2. temp. num. 34 226
confessio ficta ex contumacia introducta, idẽ operatur quod uera, ibi. num. 49 229
confessio ficta ita ualidat processum inordinatum sicut uera. ibid.
Confessio erronea est illa lamiarũ, ideo respuenda, quia illusæ sunt. Ioã. Franc. Ponz. de Lamiis &c. num. 52 65
confessio erronea in causa appellationis reuocari potest. Nell. de bann. in 4. par. 1. temp. num. 1 114
confessio potest usque ad sñiam de errore impugnari, & su ꝑ hoc audiẽdus est reus, alias oppressus diceret. Ant. Col. in for. proc. extra in controuer. crim. art. 2. ii 471
confessio facta in pœnitẽtiæ foro non sufficit ad cõdẽnationem. Io. Franc. Ponz. in tractat. de Lam. & excell. iur. num. 72 97
confessio facta in foro pœnitẽtiæ non probat. Io. Nic. Arel. de hæret. not. 2. num. 3 139
confessionis in foro consciẽtię ad aĩæ salutem interpretatio in deteriorẽ partẽ fieri debet. Io. Fran. Ponz. in tract. de Lam. & c. n. 90 99.
Confessio facta in tortura sine indiciis uerisimilibus, nulla cẽsetur, etiam si extra tormẽta ratificetur. Guid. de Suz. in tract. de ind. & tort. num. 29. car. 320. Et Fran. brũ. in trac. eiusdem materiæ in. 5. q. 2. par. num. 46 car. 347. & in 6. q. dictę par. num. 3 350
confessio in tormentis facta, & statim reuocata, an

ta,an in confitentis præiudicium aliquid operari possit.Gui.de Suz de indic.& tor.nume 68 324
confessio metu tormentorum facta absq; perseueratione,nullo modo præiudicat.Guid. de Suz.ibi.nu.69.car.324.Bal.in trac. de q. c.2.nu.8.car.319.& Fr.Br.in trac. de ind. & tort.in 6.q.2.par.nu. 3 350
confessio torti,nullis, uel non legitimis indiciis præcedentibus,est nullus ualoris. Guid. de Suz.de ind.& tort.nu.70.c.324.& Bald. de q.c.2.nu.9 431
confessio quæ, & quando in tormentis facta dicatur.Gui.de Suz.ib n.72.c.324.& Bald. ibi.cap 3.nu.1 431
confessio tormentis adhibitis facta,& quæ fit apud tormenta.in tormentis censetur facta Gui.de Suz.ibi.nu.73.c.324.& Fran. Bru.in trac.de ind.& tor.in 2.q.2.par.n.3 338
confessio facta in carcere,ut siti moriatur nulla est,quia in tortura facta.Gui.de Suz ibi. nu.75 324
confessio facta ad uerba iudicis dicentis reo, aut confitere,aut ad tormenta duceris, quando ualeat.Gui.de Suz.ibi.nu.77 325
confessio facta in tormentis statim ratificari non debet.Gui.de Suz.de ind.& tort.num. 48 322
confessio in tormentis facta dicitur,si iudex fecit aliquem spoliare,ut torturæ eum præberet,si confitetur.Gui.de Suz.ibi.n.6 316
confessio metu tormentorum facta dicitur, si quis confiteatur in carcere,in quo de fame, & frigore multum patiebatur.Fr.Br.in trac. de ind.& tort.in 2.q.2.par.nu 3 450
confessio facta in carceribus,in quibus non denegatur cibus,metu tormẽtorum facta nõ dicitur.Fr.Br.ibid.nu.4 ea.
confessio,ut metu tormentorum facta esse dicatur,sufficit,quod reus sit penes torturã, licet manus ligatæ non fuerint. ibi.
confessio non dicitur metu tormentorum facto,si iudex extra locum torturæ delato torturam minetur,ibi.nu. 5 ead.
confessio dicitur metu tormentorum facta,si tantummodo apud torturam, quis solum spoliatus fuerit,& non ligatus , nec sibi de tortura minatum fuerit. ib.
confessio mulieris pregnantis facta in tormẽtis nulla est.Fr.Brun.de ind.& tor.in 4.q.2. par.nu.3 340
confessio in tormẽtis non ualidatur, si contra confessum in tormentis, sine legitimis indiciis in libertate positum , indicia superueniant,ib.in 5.q.nu.47 347
confessio ante locum.tribunalis expresse ratificari debet.Fr.Br.in trac.de indic.& tor.in 6.q.2.par.nu.4 350
confessio facta in tortura quando ualida censeatur,ibi.nu.27.& seq. 353
confessio ad torturam facta,& reuocata dum ducitur ad ratificandum annoceat.M.Ant. blanc.de ind.nu.219 378
confessio rei in tortura statim non sibi præiudicat,sed expectari debet eius in eadem perseuerantia.Bal.in trac.de q.c.2.nu.1 429
confessio rei facta in præparatoriis tormentorũ,dicitur facta metu tormentorum, ideo ratificatione eget.Pa.gir.de q.in 4.q.n.2 434
confessio facta in leuibus tormentis dicitur facta metu tormentorum , sicut illa quæ est facta in plenis tormentis.& ideo ratificatione indiget sicut altera, quæ facta est in grauioribus tormentis,ibi.num.7 435
confessio torti an sibi noceat, si copia indiciorum denegata fuerit.pau.girl.ubi supra q. 7.nu.10.remissiue 438
confessio facta in tormentis,an reuocari possit.Fr.Br.de ind.& tor.16.q 2.par.nu.7 351
confessio ut dicatur metu tormentorum facta sufficit,quod probetur detentio , licet tormentum aliter probari non possit.Fr.Brun. ibi.in 5.q.2.par.nu.38.c.347.& Fr.Caso.de torm.c.19.nu.8 420
confessio metu tormentorum diuersis sumitur modis.Fr.Cas.de tor.c.19.nu.1 ead.
confessio facta a carcerato,fame & frigore laborante,dicitur facta metu tormentorum. ibi.nu.6 ea.
confessio senis torti etiam solenniter ratificata nulla est,nec ei in aliquo præiudicat. Fr. Cas.de torm.c.10.nu.13 416
confessio facta in tormentis siue legitimis indiciis,sicut non ualet,ita confessio facta ob tormẽta repetita,quæ repeti non debuerũt non ualet.Fr Cas.de torm.c 14.num.11 417
confessio in tormentis facta tunc demum fidẽ faciet,quando per certa signa uerificatur ibi.c.20.nu.1 420
confessio facta in tormentis,& legitime ratificata non præcedentibus legitimis indiciis , an ualeat,& an ex ea iudex possit reum dãnare.ib.c.21.nu.4 421
cõfessio facta in tormentis licet nõ satis sit ad

damnandum nisi ratificatur, an fallat qñ pcessit confessio extraiudicialis, ib.n.6 ead.
confessio licet legitime habita fuerit p tormẽta, & fuerit ratificata, nõ erit tã ens sufficiẽs ad condẽnandũ, nisi fuerit declarata a reo p signa, per quæ uerificetur iudex reũ uera eẽ confessum. Fr. Cas. de tor. c. 21. n. 17 ea.
confessio nulla non confirmatur per indicia superuenientia post quæstionem habitam, secus si sponte confiteatur, nam tunc sine ĩdiciis damnabitur, ib. c. 5. nu. 4 413
confessio in tortura facta perseuerantiam requirit. Gund. de hær. q. 23. nu. 0 164
confessionis, & reductionis rei torti ad perseuerandũ interuallum, quantum esse debeat Gui. de Suz. de ind. & tor. n. 79 325
confessionis in tormentis factæ uerificatio ex quibus haberi possint. Fran. Cas. de torm. c. 20 n. 2 420
confessioni factæ in tortura, uel metu tormentorũ an standum sit. Gui. de Suz. in tract. de ind. & tor. n. 45 c. 321. & Fr. Bru. in tract. eiusdem materiæ in 6. q. 2. par. n. 2 350
confessioni in tortura factæ fides non hr, si in ea non perseueretur. Fr. Bru. ib. nu. 3 ead.
confessioni factæ in tormentis non præcedentibus indiciis, uel præcedentibus, sed ita leuibus, quod non faciant præsumptionẽ, nõ statur. Fr. Bru. ib. in 5. q. 2. pa. n. 46 347
confessioni rei ne credant iudices, licet sæpius ratificatę nisi ipsa confessio fuerit per signa declarata. Fr. Cas. de tor. cap. 1. n. 9 412
confessionem qualiter quis perseuerare dicatur. Fran. Brun. de ind. & tort. in 6. q. 2. part. num. 4 350
confessionem illicite a principio extortã pluries ratificans, semper metu tormentorum præteritorum, & futurorum ratificare uidetur, ib. q. 5. n. 44 347
confessionem in tortura factam, si tortus ad tribunal reductus reuocauerit an relaxãdus sit, ibi. in d. 9. q. num. 6 350
confessionem torti spontaneam esse, iudice & notario asserentibus, reo autem dicente eã metu tormentorum factam esse, cui potius standum erit, ib. nu. 16 352
confessione extorta legitime, iudex statim ad cõdẽnationẽ procedere nõ dẽt, ib. n. 13 351
confessione facta in tortura, ad quẽ locum ad perseuerandum tortus ducendus sit. Bald. in trac. de q. c. 3. nu. 3 431
confessione facta, an statim reus ducendus sit ad eã ratificandũ, uel qtm tempus sit interponendum. Fr. Cas. de tor. c. 21. nu. 2 421
in confessione facta in tormentis quis perseuerare dicitur, qñ post dictam confessionẽ reducitur in loco publico iudicii, & ibi coram notario, & publicis personis confitetᷓ. Fr. Bru. de ind. & tort. in 5. q. 2. nu. 46 347
ex cõfessione per torturã illegitime extorta, condẽnatio sequi non põt, ib. q. 6. n. 9 351
Confessio sponte facta statim ratificari uel reuocari põt. Sed ea, quæ in tormentis fit nõ statim. Gui. de Suz. de ind. & tor. n. 48 322
confessio sponte facta nullis ẽt indiciis præcedentib. ualida est, qua condemnatio sequi potest, ib. nu. 71 324
confessio delicti in dubio spontanea censetur. Fr. Bru. in trac. de ind. & tor. in 6. q 2. part, nu 45 351
confessio non potest dici spontanea, probata tortura, ib. nu. 17 352
confessio quando dicatur spontanea, & quomodo debeat ratificari. Fr. Cas. de tor. c. 18, num. 3 418
confessio spontanea an ratificetᷓ, ib. n: 29 419
confessio etiam spontanea an debeat ratificari, ib. c. 19 nu. 10 ead.
ex confessione spontanea delicti, & probata, condemnatio sequi potest. Fr. Bru. de ind. & tor. in 6. q. 2. par. nu. 14 351
confessionum alia spontanea, alia metu tormentorum, alia in tormentis. Franc. Cas. de tor. c. 18, nu. 2 306
Confessio sociorum criminis indicium magnum est. Gui. de Suz. in trac. de ind. & torr. nu 42. c. 321. & pau. Girl. in trac de hær. q. 5. num. 17 150
confessio non sufficit, ubi scientia requiritur in pœnis secum executionum trahentib. In cer. auct. de cri. læsæ maie. q. 1. n. 25 53
confessio in crimne hæresis attendenda sit. Io. Fr. ponz. in trac. de lamiis, &c. n. 39 93
confessio rei uerisimilis ad condemnationem sufficit in so a hæresi, ibi nu. 70 97
confessio ad condemnationẽ sufficiens debet esse uerisimilis, & non æquiuoca, ib. n. 71 ea.
confessio sola sufficit ad condemnationem ĩ crimine hæresis. Io. Nic. Arela. de hær. no. 2 num. 2 139
confessio æquiuoca esse non debet, aliter pro reo interpretatio fieret. Io. Fr. ponz. in trac. de lamiis, nu. 90 99
confessio sola aliquem de facto informat. Nel. de

de bann.sit i.par.z.temp.nu.49 228
confessio rei statim in causa criminali nō præiudicat ei, nec plenam facit probationem. Gui.de Suz.in trac.de ind.& tor.n.43 32i
cōfessio rei de crimine, an debeat ratificari vel reiterari antequam cōdemnatio sequi posit, ibi.num.46 32i
confessio de crimine delati per territionē, uel timorē leuē non inualidatur, ib.nu.76 324
confessio facta coram iudice, sed non in figura iudicii, uel coram notario sine iudice, an probet. Fran.Brun.in trac.de iud.& tort. in 3.q.i.par.nu.i7 333
confessio coram iudice incompetenti facta quando probationem inducat, ibi.
confessio contra socios criminis quando præsumptionem inducat, ibi, nu.24 334
confessio tacita per pacem, seu renunciationē facta, an indicium, uel probationum faciat ib.nu.27 ea.
confessio debet esse certa, & specialis non uaga, nec generalis, ita quod de facto constet. Franc.Bru.de ind.in 6.q.z p.n.9 35i
confessio non tenet, nec confitentem ligat, si quis confitetur hominem occidisse, & viuus appareat, ib.nu.io ead.
confessio unica, an in criminalibus sufficiat. ib.nu.zi 35z
confessio sola absque alio processu ad executionem faciendā, an in causa criminali sufficiat, ibi.nu.z9 353
confessio uerisimilis facit, ut confitens sine alia probatione capitaliter puniatur. M.Ant. Blanc.de ind.nu.35 363
confessio delicti per reum facta quando ei noceat, uel non, ibi.n.zo3 376
confessio reuocata ante ceptum iudicium an noceat, ibi.nu.zo9 ea.
confessio facta parte præsente, an probationē plenam faciat, ibi.n.zio 377
confessio, & probatio habent diuersam naturam, ibi.nu.zii ead.
confessio coram notario facta, uel coram iudice solo, an præiudicet ipsi reo, uel solum ad torturam indiciet. ibid.n.ziz ea.
confessio coram incompetēti iudice facta, an ad torturam indiciet. M.Ant.Blanc. de ind. nu zi4.zi5.zi6.& zi7. ead.
confessio coram iudice incompetenti cuius iurisdictio prorogari poterat, an iudicium faciat.ib. nu.zi8 ea.
confessio facta coram iudice incompetenti, licet non plene probet, facit tamen indicium ad torturam coram suo iudice. Franc. Caso n.de torm.c.i8.nu.io 419
confessio de pluribus delictis licet sæpe ratificata non nocet, nisi constet de illis. Fr.Cas. de torm.q.zi.nu.i6 4zi
confessio etiam ratificata non habet uim ueritatis, siue aliis siquis, ibi.nu.i8 ead.
confessio rei quando dicatur fundamentū intentionis curiæ. Ant.Col.in for.proc.extraord.in controu.crim.ar.zi5 47i
confessio pupilli infantis etiam cum tutoris auctoritate, nō ualet, nisi cum debeat in ius uocari, ib.ar.i7z 469
confessio minoris per tormenta curatoris auctoritatem non requirit ib.
confessio facta a b irato, uel ebrio, aut stolido non ualet. Fran Cas.de ind.nu.z 406
confessio facta in uno iudicio nocet inter easdem personas in alio, nisi contra confessionem in primo iudicio iudicatum fuerit. Fr. Cas.de torm, c.zi.nu.i4 4zi
confessio debet continere uerum, & possibile Io.Fr.ponz de lamiis, &c.nu.5z 95
confessio non uerificata, nec probata per reū carceratur, non nocet, ubi iudex misit nuncium ad locum confessum. Ant.Col.in for. proc.extraord.in contr.crim. ar. zo5 470
confessio geminata non dr, licet eodem instāti duæ fiant confessiones ib .ar.zio 47i
confessionis perseuerantia in criminalibus requiritur, ad hoc ut reus puniri possit, ibid. ar.zo9.zio 4i4
confessioni rei in crimin.realiter nō statur. ib.
confessioni rei, si de corpore non constat, quo & quan.iud.sta.dea.nt ad inquisitionē procedere possit. M. Ant.Blā.de ind.n. i8 36i
confessionem suam qualiter quis interpretari possit Fran.brun.de ind.& tort.in 6.q.z.p. nu.z3 35z
ex confessione sola reuocata iudex condēnationem fundare non potest, ibi. nu.i8 ead.
confessione non uerificata reos damnare exēplo perniciosum est. Fran.Cas.de torm. ca. zo.nu.5 4io
confessiones reorum pro exploratis facitoribus haberi non oportet, si alia iudicis religionem probatio instruat. Ant.Col. in for. pced ext.in controu.crim.ar.45.c. 464. & Fr.Cas.in trac.de torm.c.i8 nu.i 4i8
confessio in ciuilibus in quibus a confessione in criminali differat Guido de Suz.in tract: de

de indic.nu.44 32
confessio in ciuilia n præiudicet in criminali, si per principalem facta fuerit.Fran.Cason. de torm c.21.nu.13 421
confessio sola in ciuilibus non obligat. Fran. Brun in tract.de ind: in 9.q.2.par n.19. 352
Confitens occidisse aliquem an sit damnandus, si non constet de corpore, uel id non sit uerisimile.Fran Cason.de ind.nu.5 412
confitens se occidisse ad sui defensionem, si id non probet, an ad mortem damnari possit. Fran.Cas.de torm.c.18 nu 15 419
confitens in tortura, siue indiciis præcedentibus an puniatur, & ei noceat.M.Ant.Blanc. de ind.nu 221 378
confitenti hominem occidisse, licet de hoïe nõ cõstet, an iudex stare debeat.ib.n.16. 361
confitentibus assassinis hominem occidisse, licet de homine non constet an iudex debeat stare.ibi nu.17 ead.
confessus non potest opponere de ineptitudine libelli. Io. Ant.Rub.de potesta.procur in 1.par nu.402 43
confessus per tormenta non põt opponere, ꝗ nõ potuit ĩt eruenire ꝓcurator.ib n.403 ea.
confessus se alias in iudicio hæresim abiurasse in manu alterius inquisitoris, non censetur ex noua confessione relapsis.Ioann. Franc. Ponz.de lamiis&c nu 72 97
confessus in ciuili pro condemnato habetur, secus in criminalib. Nell.de bann in 3 par.i. temp.nu.11 213
confessus solum quando appellat debet in appellatione asserere causam, quia asserat se errasse, & confessionem reuocet, aliter non auditur.Nell.in 5.par.1.temp nu.1 214
confessus occidisse Titium, si apparet ab alio interfectum absolui debet.Th.Doc.in cons. inc. in præsenti causa, quod est post tracta. Ant.de Can de excus. 18
confessus condemnari debet nisi de innocentia appareat ibi.
confessus delictum, aut legitime conuictus nõ solum detinendus est, sed ẽt in uinculis coniiciendus, donec feratur snĩa, & executioni mandetur.Paul.Gir.de relax. carcer.in ti.de fideiuss.reo.in prin.nu.6 313
confessus habetur fugiens ex camera, uel palatio potestatis, in quo detinebatur.ibi.in tit. de fuga carcer.q.1.nu.13 315
confessus confessionem ratificare, aut reuocare potest.Gui.de Su.de ind. & tor.n.47 322
confessus in tortura dicitur, qui solum ad torturæ locum ductus est.ibi.nu.7 319
confessus in tortura ad quem locum duci debeat ad perseuerandum.ibi.nu.78 312
confessus de se qui tortus est, de aliis interrogari non debet.Gui.de Suz.de ind.& tort.n. 51.car.281, & Fran.Brun.in trac.eiusdẽ materiæ.in 3.q.1.par.nu.19 333
confessus in tortura per diem naturalem quiescere debet, antequã confessionem suã ratificet.Gui.de Suz.de ind.& tort.nu.69 324
confessus de consociis nisi plurib. concurrentib.indicium ad torturã non præstat. Fran. Bru.de ind.& tor.in 3.q.1.par.nu.25 334
confessus crimen in tormentis indiciis præcedentibus, an possit torqueri super aliis delictis, de quibus nulla aduersus eum sunt indicia, ibi.in 5.q.2.par.nu.64 349
confessus si quis est in tortura non ꝓcedentib. legitimis indiciis, & antequam reponatur ĩ pristina libertate superueniunt indicia, non conualidatur confessio facta in tormentis, nec perseuerare sufficit.ibi.n.47 347
confessus in tortura quando super ailis criminibus torqueri possit, ibi.nu.65 349
confessus crimen non condemnabitur, si se tortum fuisse asserat, dummodo apud acta non ratificet, ibi.nu.40 347
confessus formidine tormentorum, confessionem suam reuocare debet per se, uel ꝑ procuratorem, speciale mandatum ad hoc habentem, ibi. in 6.q.2.par.nu.350 352
confessus siqs sit per torturã, & ĩ ea perseuerauit apud acta ratificando, & confitẽdo, an liceat notario scribere, uel iudici ei præcipere, ꝗ scribat, ꝗspõte cõfessus fit.ib.23. 353
confessus si est reus in actu torturæ, iudex non debet dicere, quod spõte confessus sit, secus si postea confessus sit, ibi.nu.24 ea.
confessus in tormentis quando condemnari possit absq; aliis probationibus. Frãc. Bru. de ind.& tor.in 6.q.2.par.nu.8 351
confessus extra iudicium potest cogi ad perseuerandum in illa confessione sit uerisimilis est.M.Ant.Blanc.de ind.nu.36 363
confessus sponte crimen statim carcerandus est.Bal.de Peru.de q.c.2.num.2 430
confessus legitime in iudicio, potest ad totum id, super quo proceditur contra eũ ciuiliter uel criminaliter condemnari licet processus sit ineptus.Franc Cason de ind.nu,4 406
confessus crimen debet tamen moueri ad facien-

ciendum suas defensiones,ibi.nu.25 411
Confessus crimen de quo erant indicia,an possit interrogari de delictis etiam eiusdem generis.de quibus non extant indicia. Fr.Cas de torm.cap.16.num.8 418
confessus de se, si sua sponte alium nominat, non interrogatus talis nominatio suspecta habetur a lege,ibi.cap.17.nu.7 ead.
confessus sponte an possit statim sine ulla defensione damnari,ibid.cap.18.nu.5 419
confessus sponte poterit damnari ex quolibet etiam inordinato processu, & sine indiciis præcedentib.ibi nu.6 ead.
confessus sponte in aliquibus casibus non dãnatur.ibi.nu.7 ead.
cõfessus ꝑ stoliditatẽ nõ dicitur cõuictus, nisi perseuerauerit.Idem in cõfessione nuda,& sine causa,uel ab irato facta,ibi.nu 12 ea.
confessus sponte debet saltem moneri ad faciendum suas defensiones,rationibus de q bus ibid.cap.19.nu.11 420
confessus debet ꝑ tres dies cõquiescere anteq̃ ducatur ad ratificadũ ipsã cõfessionẽ,aliter si fuerit ratificata paruo momẽto, dicetur ratificata,metu tormẽtorũ.ibi.c.21.n 3 421
cõfessus si non perseueret, an repetatur in tormentis, ut perseueret ibi.nu.7 ead.
confessus sæpius in tormentis, & ad ꝑseuerandum ductus semper negãs,an & quot uicibus possit torqueri ut ꝑseueret,ibi.n.8. ea.
confessus aliquando potest damnari absq; ratificatione,quando si qua sunt talia,ut non sit probatio in contrario.ibid.num.9 ead.
confessus si in confessione perseuerare nolit, sed uelit probare cõtrarium,an sit amplius torquendus,sed audiendus,ibi.nu.11 ead.
confesso & cõuicto in ciuilib.an auferãt appellationis remediũ.Paul.Gir.de relax. carc.in tit.de sent.& pœn.exec.q.2.nu.4. 415
confesso spõte,uel coacte defensio, denegãda non est.Guido de Suz.in tract.de ind. & tor. nu.49.& 65 322.323
confessio in tortura iudex non statim credere debet, imo ipsum perseuerare, & ratificare facere debet.Frãc.Brun. de ind. & tort in 9. q.2.par.nu.14 357
confesso de se, & sociis nullo casu est credendum,nisi euidentem rationẽ alleget, uel uerisimilitudinem,quæ iudicem instruat.Frãc. Cas.de torm.c.17.nu.18 419
confessum ultro iudex incontinẽti punire non debet.Fr.Brun. ibi.in 6.q.2,par.n.11.c. 351
Confiteri quem oportet de crimine, uel testibus conuinci.Ant.Col.in for.proc. extraor. in controu.crim.ar.46 464
Confidentiæ signum non est pallescere, & nõ expauescere,cũ naturaliter quis expauescere debeat.Fran Cas.de ind nu.5 409
Confiscatio q̃libet bonorũ ad ipm regẽ deuenire debet.Nic.Boer.de sed.q 6 nu.21 79
confiscatio bonorum banniti an cõprehendat hęreditatẽ,& tẽpe bãni delata,sed nõdũ adita Nel.de bãn.in 1.par.2.tẽp.nu.30. c. 221
confiscatio bonotum banniti, an comprehendat conditionale debitum quod ipsi bãnito debetur,ibi.nu.31 ea.
confiscatio bonorum banniti an iura prænunciatus comprehendat,ibi. nu. 32 216
Confrontatio ad cortinã factũ,an procedat in crimiualib. Ant. Col.in for. proc. extraord. in contr.crim.art.220.& seq. 471
confrontatio testium fienda est in conspectu inquisiti,ibid.art.221 ead.
confrontatio fit ut testes accusatos cõuincãt, & alias,ibid.art.224 ead.
confrontatio in qua foram fieri debeat. ibid.
per Confrontationem dicitur fieri publicatio testium,ibid.art.222 ead.
Cõfugiens ad sacerdotem deferẽtẽ corpus Xp & eũ accipiẽs, an ecclesię immunitate gaudere debeat.Io.Tierry.de fuga,num.8 198
confugiens ad hostes pœna mortis est afficiendus Gul.Bont.de pœna mor. num.4 444
Confusionis natura quæsit. Nell. in tract. de bann.in 2.par. 2.temp.nu.54 261
Congregatio multis nominibus uocatur Nic.Boer.de sedit.q.2.nu.5 75
cõgregatio laicorũ an licita sit ibi,q.5.n.3.ea.
congregatio licita censetur, cuius finis licitus reperitur,ibi.nu.4 ea.
cõgregationes licitæ sũt qñ tẽdũt ad bonũ publicũ,ut ciuitas recte,& qete gubernet. ibi.
Coniectura ueri acceptio dicit ex aliq̃b signis extrinsecis.Paul.Gir.de qõ.q.3.num.9 433
coniecturæ quæ in crimine hæresis sufficientes dicantur.Io.Fran.Ponz. in tractat. de lamiis &c.nu.89 99
coniecturæ ex consiliis quæ uere indicant reũ delicti. Fran. Cas.de ind. nu.5. 401
Coniugatus concubens cum muliere soluta, de iure ciuili,de stupro tenetur. Paul.Gir.de pœ.omis.coit.q.6.nu.14 452
Conreus debendi conuentus a creditore post terminũ præscr. an repellat ab excipiẽdo de

præscriptione ex eo ꝙ intra terminum pscriptionis bānitus fuit eius cōreus, & sic sit incorrupta pscriptio ēt cōtra nō bānitū Nell. de bān. in 2.par.1.temp.nu.4 242
Consanguineum meretricē ignorāter actu cognoscens fornicario de incestu non punit. Paul. Girl. de pœnis om.coi.q.3.nu.7.c.489
consanguineus receptans bannitum scienter, an puniatur pena statuti. Nell. de bann. in 3.par.2.temp.nu.21 273
consanguinei homicidiæ ipsum cum armis associantes ad locum tutum defendēdo a manibus inimicorū, & curiæ an cēseantur participes, & cōscii criminis, Paul. Girl. de relax. carc.in tit.de absol.innoc.q.7.num 1 309
conscientia scelerum mille testes. Franc. Cas. de indic.nu.11 408
conscius criminis uidetur, qui ꝓhibet aliquē capi. M. Ant.blan de ind.n.294 383
conscii qui sint, & q teneantur de delicto. Fr. Cas. de ind num.2 402
conscius turbationis ciuitatis suæ, uel alterius delicti commissi in ciuitate sua, ex sola sciētia, ut particeps punitur. Nell. de bann. in 1. par.2.temp nume.16 213
Consentiens homicidio in corde suo, an fit irregularis, si ab extra nullam operam ad hæc dederit. Nicol. Ploui. de irreg. nume.19 102
Consideratio personarum haberi debet in furto. M. Ant. blant. de ind. nu.417 393
Consiliarii ciuitatum de iuris solennitate torqueri non debent, decuriones.n.dñr. Guido de Suz de ind. & tort. num. 110 328
Consilium ciuitatis totum populum repñtat. Nell. de bann. iu 3.par.2.temp.nu.64 282
Consilium præsumitur, siquis locutus fuerit cum aliquo, & ille statim iuit, & occidit. Franc. Cason. de ind.nu.5. 405
Consilii, uel occulti auxilii præsumptio oritur contra associantem per delictum. Frā. Cas. de ind.num.3 409
consilia post causas intuenda. Fran. Cason. de ind.nu.1 401
consilia q̄ sint, & qūo diffiniātur, ibi nu.2 ead.
consilia ante delictum, quumodo considerentur, & proponatur, ibid.num.3 ead.
consilia referuntur ad partem iudiciorū, quæ ex causis dicuntur, ibi.nume.6 ead.
Consulens a quo uñ sequatur homicidiū efficitur irregularis. Nic. Plo. de irreg.n.7.c. 100
consulens alicui ut pro patria, aut iure suo, se exponat, an sit irregularis, si ibi moriatur, ibidem, numero 9 ear. 101
consulens iudici ut aliquē puniat ad mortem, irregularitatem incurrit. ibi.nu.28 103
consulens aut uocans maleficos ad maleficia facienda, punitur capitis pœna. Paul. Gir. de sort. in 11.q.nu.12 130
Consulens, uel persuadens maleficium, an, & qua pœna puniatur maleficio secuto. Paul. Gir. de pœn. omnis. coit. in 10.q.n.8.c. 955
consulens, & persuadens, an censeatur opem, & auxilium maleficio præstare ibi.
consulens, seu persuadns non comprehēditur in statuto pœnam imponēte auxilium, seu opem maleficio præstante, ibi.nu.9 456
consulens, aut persuadens quas penas dare debeat statuto eas non exprimēte. ib.n.10.ea.
consulēs maleficiū punitur ēt eo nō secuto ib.
consulens in minorib. criminib. quas penas luat, si statutum non taxet eas, ibi.nu.11 ea.
consulēs q ante delictū cōmissū, cōsiliū reuocauit, an facto secuto teneatur, ib.n.14 ead.
consulens maleficiū an puniri debeat, & si delinquēs omnino facturus erat, ibi.nu.12.ea.
consultor in criminibus non tenetur si per uiā iustitiæ procedatur. Nicol. bon. de sedit. in 7.q.num.5 80
Consocii tres non sufficiunt ad condemnationē quarti socii, secus in testibus, & quare. M. Ant. blanc. de ind. nu.385 391
conspiratio contra principem potest probari per complices, & socios crimines. Mar. Lau. de crim. læse maiest.q.8 88
conspiratio est confederatio inter aliquos in preiudiciū prīcipis, uel alterius, ib.q.16 ead.
Conspiratorum testimoniū in crimine hæresis nequaquam idoneum censetur. Gondiss. de hæret.q.13.num.13 164
constantia, & uariatio rei in actis scribi debet Ant. Col. in for. droc. extraor. in controuer. crim. art. 199 470
Constitutio, quæ punit unum pro alio est iuri naturæ, & diuino contraria. Incert. Auct. de crim. læsæ maiest.q.5.num.3 58
constitutio pœnalis emanans ad uitanda animarū pericula, extēdi potest, ibi.nu.17.c.59
constitutio noua per antiquam limitatur. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest.q.6.num.16 62
constitutio si fiat tertio pñte, & tacēte, ille nō dicitur cōsētire. Frāc. Cas. de ind. nu:8 407
constitutiones extraordinarie sūt apocriphæ, nec allegari merentur. Incert. Auct. de crim. læsæ maiest.q.6,num.19 62

Consu-

Consuetudo nulla exprimit intentionem. M.Ant.blan.de ind.num z14 378
consuetudo delinquendi contta aliquem præsumi facit,ibi.nu.z4z 379
consuetudo in principem disponēs ipso principe maior est. Incer. Auct.de erim læsæ maiest.q i.num.ii 51
consuetudo quæ canonis institutis non obuiat rationabilis dici potest.Io.Fran. Ponz. de lamiis &c.num.34 93
consuetudo antiqua damnata, an ex causa induci possit,ibi.nu.36 ead.
consuetudo non ualet,ꝙ milites,aut decuriones.& alii positi in dignitate torqueri possint Paul.Girl.de q.c.6.num.3 436
consuetudo est quasi lex.Iac.de Are.de bann. nu.46 zoz
consuetudo generalis excusat notarium, & iudicē a falso, quādoscribāt talis sponte confessus est.Fran. brun.de ind.& tort.in 5. q.z par.nume.z5 345
consuetudo quandoque licitum esse facit, qd alias illicitum esset. Nell.de bann. in i.part. 3.temp.nu.iz 393
consuetudines priuilegiatæ ita ꝓdūtur ꝓ rebellionē contra Prīcipē, sicut ꝓduntur priuilegia.Mar. Laud.de crim.læsę maiest.q.z9 49
consuetus committere homicidia, an ex hoc solo præsumatur ex præposito occidisse,& an possit pœna ordinaria puniri Fran. Cas. de ind.num.6 397
consuetus delinquere ex hoc solo indicio, an torqueri possit,ibi.nu.i 398
Consul,uel proconsul habet hoc nomen, etiā priusquam fit egressus urbem, & anteq̃ ad prouinciam sibi decretam perueniat. Neli. de bann.in i.par.3.temp nu i8 z94
Consulatū sibi propter suā dignitatē usurpare nolentes sunt fustigādi, & postulatis priuādi.Nic. boer.de sed.q.7.num.47 85
Contemnentes iuris doctores detestandi sunt uelut pecpdes.Ioan.Frāc.Ponz.de lam. &c. numero zo 91
cootemnentes historias in biblia, an sint hæretici.Lud.Car.de hæret.num.5z i8i
Contentio rei leois quādoq; maximā inimicitia parit.M.Ant.blan.de ind.num.i3i 970
Continuo dictio de sui natura actū immediatū denotat.Pau:Gir.de hær.q.5.nu.ii i49
continuo,dictio quandoq; spacium temporis admittit,ibi.nu.6 150
Contractus quidam in feudo esse censētur, ex quo ultro,citroq̃.obligatio nascitur.Incer. Auct.de crim.læsæ maiest.q.i nu.io 51
contractus si post traditionē, & dominii trāslationē resoluatur censetur nouus contractus,ut noua gabella soluat.ibi.q,z.n.z 53
contractus feudalis eo innoīatus,a consuetudine & non a iure ciuili inuētus, ibi.q.3.nu.7.
contractus Principis quando habeat uim legis.ib.q.ii.num.z 67
contractus stipulationis unico debet fieri contextu.Paul.Girl.de hęret.q.5.num.19 150
contractus,& dispositio deducta ad causā, a qua incipere potuit,conualescit.Iac.de Are. de bann nu.44 zoi
contractus hæreticum factus post diem commissi criminis,an retractari debeat. Pau. Gi. de hæret.in 5.q.num.7 154
Contrahentes matrimonium in gradu prohibito,qualiter iure antiquo,Codicis,& qualiter iure nouo authenticorum puniantur. Paul Gir.de pœ. omn.coit. cap. 2. n.4. 448
Cōtrahere prohibetur,qui extraordinario crimine notatur.Plac.de accus.tit.6 nu.z8 6.
Contradicens quis dicatur.M Ant.blanc.de indi.nu.i64 38
Contumacia absentis, Dei pręsentia suppletur. Ant.de Can.de excus.par.i.num.4 13
contumacia sonat in delictum Io. Ant. Rub. de potest.proc.in i.par.num.323 39
contumaciam indicium ad torturam facit M. Ant blan.de ind.nu 27z 38
contumacia an faciat indicium contra contumacem, & quid si sit solum indicium contumaciæ,ibid.nu.z93 339
contumacia ubicunque fictam confessionem inducit,iudiciis pronūciatio requiritur.Nel. in 3.par.i.temp.nu.io. zi3
contumacia sola quis torqueri non debet. Fr. Cas de indic.num 6 409
Contumax ubi ex statuto habetur pro cōfesso ibi qs iudiciū exercet ꝑ ꝓcuratorē. Io.Ant. de po ꝓc. ī i.par.n.60.c.397.& n.165.ca.z8
contumax in hæresis causa,si anno in excōicatione persistat,ut pote hęreticus condēnandus est.gund.de hær.q.9.num z 159
contumax in se defendendo,non auditur post terminū Nel de bā.i z.p z.temp.n.z z4i
contumax,si non respondet,quando dicatur. M.Ant.blanc.de ind.nu.273 v8i
contumax antequam condemnecur iudex debet attendere ad septem.Ant.Colū.in for. proc.extraor.in contr.cri.nu.i52 468

con-

contumax condemnatus quando debeat audi ri.ibid.art.136.& seq. 467
contumax quando habeatur pro confesso ex forma statuti.Fran.Cas.de ind.num.7 396
contumax reus si capiatur ex hoc solo poterit torquer..ibi.nu.8 309
contumax ex dispositione statuti non habetur ꝓ confesso quoties iudici non constituerit de delicto.Fr.Cas. in q.crim.c.7.nu.5 422
contumaci potest audientia denegari. Nell.de bann.in 2.par.2.temp.nu.2 241
Conueuticulę mercatorum auctoritate superiorum approbatæ, & cōfirmatæ sunt.Nic. Boer.de sedit.q.5.nu 3 76
Conuentio & secreta locutio inter plures,indicium ad tractatum ontri.facit.M. Ant.Blan. de ind.nu.232 379
Conuersans cum inimicis meis, non potest esse testis contra me M. Ant. Blanc. de indic. nu.164 337
conuersans cum inimico meo, pręsumitur inimicus meus,ibi.nu.163 ea.
conuersans cum inimicus occisi, pręsumitur ex ꝓposito occidisse. Fr.Cas.de id.n.3.c.398
conuers ntes uariis nominibus dicuntur. M. Ant.Blanc.de ind. nu.166 373
Conuersatio malorum est malę operationis,& cōscię deprauatæ īdiciū. Gui.de Suz.in trac. de ind.& tort nu.32.car.320. Bal.in trac.de q.c.1.nu.10 car. 429.Ma. Ant.Blan. de ind. n.253.c.380.& Fr.Cas.ī tr.eius.ti.n.7.c.398
conuersatio cū hæretico magna ꝓsumptio est Io.Fr.Ponz.de lam.& excell.iur. nu.89.c.99
conuersatio præcedens monstrat qualis unusquisque præsumendus sit.Fr. Brun. in trac. de ind.& tort.in 5.q.1.par.nu.2. 338
conuersatio cum inimicis occisi, an indicium ad pensamentum faciat.M. Ant.Plā. de ind. nu.163 373
conuersatio cum malis hominibos inducit indicium ad torturam contra delinquentem. Franc.Cas.de ind.nu.2 401
conuersatio, & cohabitatio cum inimicis patris,& associatio sufficit ad exhæredandum filium.M.Ant.Planc.de ind.nu.163 373
Conuictus de crimine non pōt appellare, pōt tñ cōfessus cōfonē ratificare,aut reuocare. Gui.de Suz.in trac.de id. & tort.n.47.c.322
cōuictus torqueri non debet. Fr.Brun.de ind. & tort.in 5. q.2.par.nu. 16 344
cōuictus q̃s aliqua lege dici nō pōt ex indiciis ēt indubitatis.Fr.Cas.de ind.nu.9 411
Conuiuia indicant preposita,& seditiones. Fr. Cas.de ind.nu.4 401
Conuocare amicos,& cognatos qu-ādo sit licitū.Nic.Boer.de sedit.in 4.q.nu.4 76
Copia indiciorū parti dāda est. Fran. Brun. de ind.& tort.in 5.q.2.part.nu.51 348
copia indiciorum a reo peti debet.M. Ant.Bl. de ind.nu.24 362
copia indiciorum si reo torto, & confesso denegata fuerit, an confessio talis sibi noceat. Paul.G rl.de qō.q.7.nu.10 439
copia capitulorū, & testium inquisito dari debet.Io.Fr Ponz.de Lam.nu.88 99
copula carnalis cum moniali qualiter puniri debeat in foro cōtētioso de iure canonico. Paul.Gir. de pœ.omn.coit.in 1. q.n.18. 447
copula carnalis habita cū concubina alicuius non punitur iure ciuili.ibi.q.7.num.5 453
copula carnalis nefaria in figura matrimonii hābita,qualiter puniatur.ibi.q.2.nu.5 427
copulam carnalem habens cū muliere nupta, quæ antea fueeat meretrix, an de adulterio teneatur.ibid.in 6.q.nu. 14 452
copulæ natura est ponere diuersas, & præcedentia augere.Nell.de bann.in 1.par. 2.tēp. nu. 78 239
Cordis humani secreta solus Deus rimari potest.Paul Gir.de sort.q.10.nu.2 127
cordis dispositio magis apparet in facie, quā magis urgent omnes sensus, q̃ alias partes Franc.Cason.de ind nu.2 409
Corpus nullus est ita insipidus, qui non cupiat cruciatum corporis, uel mortis periculum declinare. Io.Ant. Rub.de potest. proc in 1.par.nu.325 40
corpus banniti mortui in banno an possit sepeliri in ciuitate a qua erat bannitus. Nell. de bann.in 2.par.3.temp.nu.2 296
corpus mortuum si reperiatur ante hostiū domus Titii.a Titio mortuus præsumitur. Fr. Brun.de ind.& tort.in 3.q.1 par.nu.4.332
corporis iactura minor est,q̃ animæ,ideo potius in corpore, q̃ in anima pati expediat. Io.Nic.Arel.de hęret.not.50.nu.3 144
corpore qui,& quando coerceri dicātur. Plac. de accus.tit.6.nu.26. 6
corpora lamiarum,seu strigarum ad lude ferri dæmonum, quibus rationibus asseri possit. Paul.Gir.de sort.q.7 118
corpora per dæmones assumpta non sunt uera,& naturalia,sed quasi naturalia, & similitudinaria,ibi.n.19 ead

corpora per dæmones assumpta, ex qua componatur materia. ibi. nu. 11 — 119
Correctus an possit appellare a correctione, uel sententia. Bonic de accu. n. 27 — 10
Çorrelatiuorum idem ius est. Io. Nic. Arel. de hæret. not. 47. nu. 1 — 144
correlatiuorum regula non procedit in hæretico in casu ibi tradito — ead.
Corrumpens imaginem quæ fuit picta ad infamiam alicuius proditoris principis, qualiter puniatur. Mart. Laud. in trac. de crim. læsæ maie. q. 16 — 148
Creatura nulla potest mortuum suscitare absque Dei potentia, & gratia. Paul. Girl. de sortil. q. 7. nu. 40 — 125
Credens hæreticis an sit hæreticus. Lud. Car. de hær. nu. 20. & 46 — 179. 181
credentes hæreticorum facto qui dicantur. Io. Nic. Arelat de hær. not. 5. n. 2 — 139
credentes hæreticis pari sunt pœna plectendi. Pau Girl. de hær. q. 9. nu 3 — 152
credentes erroribus illorum de Alamania an sint hæretici. Lud. Care. de hær. n. 37 — 181
credentes hæreticis quibus pœnis puniantur, ibi. nu. 163 — 194
Credulitas testium etiam fide dignorum non condemnat, & multominus uulgi, aut populi. Fr. de Gas. de ind. nu. 5 — 406
Creditor auctoritate propria res debitoris occupans, infamia notatur. Plac. de accu. titu. 6. nu. 27 — 10
creditor banniti egit contra eum, qui bannitus potest se defendere, & fecit citare bannitum qui comparuit, quo uiso creditor vult desistere, bannitus uero uult quod procedat, quęritur an bannitus audiatur. Nell. de ban in 1. par. 2. temp. nu. 79 — 240
Creditor debitorē de suspecto accusans, & eū capi petens, an debeat iudici ostendere īstrumentum crediti. Bal. de carc c. 1. n. 8 — 301
Crimē public' iudicii deferens illegitime, in S.C. Turp. incidit. Plac. de acc. ti. 4. num. 1. — 4.
crimen stellionatus, uel hæreditatis expilatæ deferens, non incurrit in pœnam S.C. desistens ibi. nu. 2 — ead.
crimen intendere, seu defendere deproperans quid agere debeat, ibi, nu. 8 — ead.
crimen uariis committitur modis. Plac. de accu. ti 6 nu. 1 — 5
crimē perduellionis morte punitur, ibi. n. 11. — e.
crimen non graue arbitrariam requirit pęnā. Bonic. de exc. nu. 4 — 7
crimen excipiendi quod sit, ibi. nu. 6 — ead.
crimen quod denunciatur, si habet facti perseuerantiam, ut fornicatio, quilibet admittitur, ibi. nu. 35 — 11
crimen quando censeatur capitale. Ioan. Ant. rub. de potest. proc. p ar. 1 n. 291 — 37
crimen non censetur capitale, ubi indefectum pœnæ pecuniariæ lex mandat imponi pœnā capitalē, per officiū iudicis, ib. n. 303 — 38
crimen speciem hæresis sapiens puniri debet. Io. Fr. Ponz. de lam. &c nu. 85 — 99
crimē proximi ita demū cessandū est, si in totius populi corporalē spūalemq; perniciē non uergat. Gondiss. de hæret. c. 6. n. 4 — 156
crimē suspecti tutoris est quasi publicum. Io. Ant. Rub. de potest. proc. in 1. par. nu. 86 — 24
crimen sponte confessus statim est incarcerandus Bal de perig. de q. c 2 nu. 2 — 430
crimē contra naturā humanæ societatis quod sic. Pau. Gir. de pœ omn coit q. 2 nu 1 — 447
crimē cōtra naturā humani sexus qđ sit. ib. — e.
crime cōtra naturā gńis qđ dicatur. ib. n. 2 — e.
crimen incestus in actu fornicationis commissus ultimo punitī supplicio, ibi, q. 3 n. 5 — 449
crimen eum pœna extinguitur. Nell. de bann. in 2. par. 3. temp. n. 9 — 298
criminis transactio an faciat indiciū. M. Ant. Blanc. de ind. nu. 336 — 385
criminis socio, si uerisimile est eum non mentiri, aliquando creditur, ibi. n. 336 — 385
criminis appellatione, tam priuatum, q̄ publicum, & tam leue, q̄ graue continetur. Ioan. Ant. Rub. de potest. procur. in 1. par. n. 27 — 22
crimine extraordinario notatus contrahere prohibetur. plac. de acc. ti. 9. nu. 28 — 6
crimine capitali impetitus realiter, personaliter, capi potest, & carceri emancipari, & qua forma ad capturam procedi possit. Gōdis. in trac. de hær. q. 11. nu. 4 — 162
de cimine oportet quem confiteri, uel testib. conuinci. Ant. Col. in for. proc. extraor. in crim. cap. ar. 46 — 464
de crimine falsi potius, quàm de aliis quare liceat transigere. Iac. de Are. de q. n. 8 — 427
in crimine ꝑsumēdo plus proseqꝯ, quod pęnā sanguinis timet, q̄ q non timet. ib. n. 12. — ea.
in crimine puniendo persona attendenda est. Plac. in trac. de acc. ti. 6. n. 4 — 5
in crimine notorio ad torturam deueniendū non est. Fran. Brun. de ind. in 5. q. 2. par. nume. 16 — 344
crimina publica quæ sint, & quare publica di-

dicantur.Plac.de acc.ti.z.nu.z z
crimina quæ publica, & ordinaria simul sint, ibi.nu.3 ea.
crimina publica hñt quidam speciale, quod nõ habent crimina priuata.Io.Ant.Rub.de potest.proc.in z.par.n.51.ubi habes exempla aliquot in eum rem.ca.47.n.79 z4
crimina quæ ab omnib.deferre possint. Plac. de acc.ti.i.nu.iz i
crimina notoria accusatione non indigent,ib. nu.i3 ea.
crimina priuata quæ sint.Plac.de accus. tit.z. nu.3 z
crimina ordinaria quæ dicantur ibi,nu.3.ead.
crimina extraordinaria dñr, quorum pęna iudicis arbitrio mandatur,ib.nu.4 ea.
crimina quæ puniantur pœna extraordinaria ibi nu.7 ead.
crimina quæ publica sunt,& ordinaria simul, ibi.nu.8 ea.
crimina priuata,& ordinaria simul,quæ dicãtur,ibi.nu.9 ead.
crimina quæ transeant ad hæredes,ibid.titu.6 nu io 5
crimina priuata an possint indistincte per procuratorem exercer.Io.Ant.Rub.de potest. proc.in i.par.n.80 24
crimina punienda sunt undecunq; clarescant, ib.nu 394.car.49.& Ant.Col. in for. proc. extraord.in contr.crim.art.ii6 467
crimina quæ ex partialibus seditionibus oriãtur.Nic.Boer.de sedit.in i.q.nu.i3 70
crimina abdita(ut hæresis crimen)aptius a familiaribus,& domesticis noscuntur,quam ab aliis,idcirco tunc testificari coguntur. Gond de hær.q.i3.nu.ii i66
crimina ueniæ remissionem semel tantum habere possum.Pau.Girl.de relax.carc.in ti. de pœna composit.q.z.nu.i 3ii
crimina diuersa eodem actu committenti,an debeant pœnæ diuersæ imponi,Paul.Girl. de pœ om.coi.q i.n.iz 446
crimina quæ ex coitu cum moniali habito oriantur.Pau.Girl.ibi.nu.io ead.
crimina plura quando ex eodem facto oriuntur,in pęna unius ratione adiuncti criminis aggrauentur,ibi.nu.iz ead.
crimina plura qñ ex eodem facto oriuntur de iure canonico,plures accusationes ĩstituit, & plures pœnæ imponi pñt,ibi.nu.i6 447
criminum multiplex diuisio.Plac.de acc. tit.z. num.i z
criminum publicorum pœna est ordinaria, ibi.ti.3.n.i4 3
criminum puniẽdorum quatuor genera sunt septem modis consideranda,ib.ti.6.nu.z 5
in criminalibus notoriis iudex põt mandare exequi pœnam etiam absque alia condemnatione.Pau.Gi.de relax.carc.in ti. de sent. & pœ.exec.q.z.num.5 304
in criminib.enormib.leges trãsgredi licitũ est. Fr.Br.de ind.& tor.in 8.q.z.par.nu.i6 344
in criminibus leuibus processus summarius fit.pau.girl.de q.in d.5.q.nu 4 343
Crimine læsæ maiest.quis proprie committere dicatur.Nell.de bann.in i par.z.temp.nume.i6.cart.zzi.& Nic.Boe. de sedit.in 6.q. nu.i5 77
criminæ læsæ maiest.& crimen oppugnatę patriæ,an sint species differentes.Nell.de ban. in i.par.z.temp.nu.i6.car.zzi.& Nic.Boer. de sedit.in 6.q.nu.9 iiz
crimine læsæ maiest,incurrit, qui contra Imperatorem ligam facit.Mart.Laud.de crim. læsæ maie.q.5z 49
crimine læsæ maie.morte punitur.plac.de accus.tit.6.nume.ii 5
crimine læsæ maie. committitur etiam aduersus dominum ciuitatis.Mar.Lau. in trac.de crim.læsæ maie.q.i.c.48.& Nic.Boer.de sedit.q.6.nume.6 77
crimine læsæ maie.incurrunt,qui mittunt literas hostib.dolose,aut aliquod signũ faciẽs quo ciuitatem,& eius dñm accipere possit. Mar.Laud.de crim.læsæ maie q.z.car.48.& Nic.Boe.de sedit.in 6.q.num.i5 78
crimine læsæ maiest.proprie in personã principis,uel e ius corpori astantium committitur.Mar.Lau.ibi.q.z.c.48.& Nic.Boer.de sedi.in 6.q.nu.9 78
crimine læsæ maie.incidit pecuniam hostibus principis donans,uel mutuans.Mart.Laud. ibi.q.4 48
crimine læsæ maie.est conuenticulam de papatu facere.Papa ui uente.mar.Laud.de crim. læsæ maie.q.9 48
crimine læsæ maie.licet nõ cadat nisi in subditos,tamen hostis dicitur de omni gente,ib. q.34 49
crimine læsæ maie.non incurrit subditus principis,si principem conturbet,ib.q.46 ea.
crimine læse maie.per mulieres denunciari potest.Inc.auct.de crim.lęsę maie.q.7. nume. 6 6i

crimen

crimen læsæ maiestatis an incidat oppugnãs, uel cedens propriam ciuitatem, uel alium Principem ab Imperatorem inferiorem. Nic Boer.de sedit.in 6.q.num.1 77
crimen læsæ maiestatis incurrit, monetam, & imaginem Cæsaris fallificans, ibi.nu.2 ead.
crimen læsæ maiestatis, an clericus incurrere possit, ibi nu.3 ead.
crimen lęsæ maiest.incurrunt, q in cardinales, clericos, uel religiosos insuicant, ibi.n.7 ea.
crimen læsæ maiest.incidit, ciuitatem Imperatoris subiectum, uel obedientem oppugnãs ibi.nu.13 78
crimen læsæ maiest. incurrit inimicos principis sui in terram intrare permittens ibid.
crimẽ lęsæ ma est.nõ cõmittit, ubi a iurisdõne principis subtractio non sit, ibi.nu.16 79
crimen læsę maiestatis, an morte extinguatur. ibi.nu.20 ead.
crimen læsæ maiest. locum habet contra Regẽ Franciæ, tamen filii eius qui crimen commisit, non sunt infames, ibi.nu.23 ead.
crimen læsę maiest.incurrunt, qui aliquem de ecclesia extrahunt, ibid.num 56 86
crimen læsæ maiest.incurrere possunt mulieres, ibid.num.60 ead.
crimen læsæ maiest. uel proditionis cõmittit, qui contra Principem, uel Remp. Agit. M. Ant.Blanc de ind.nu.393 392
crimen læsæ maiest. an æquipararetur crimini hæresis.Incer. Auct.de crim. lęsæ maiest. q. 6.num.22 62
crimen læsæ maiest. non cadit in eo qui non est de regno.Ant.Col.in for. proced. extraord.in contr.crim art.152 468
criminis læsæ maiest. reus dominium ipso iure non perdit, Incer.Auct.de crim.læsæ maiest.q.1 nu.7 51
criminis lęsæ maiest. infectio lepra quædam dicitur omnes inficiens in eo tract.num.4 60
criminis lęsę maiest.pœna ad secundum gradũ extenditur, ibid.num.5 ead.
criminis læsæ maiest. pęnã ad posteros transmitti, qualiter intelligatur, ibi.num.18 62
criminis lęsę maiest.rei efficiunt ciues mittẽtes literas rebellibus ciuitatis, aut aliqđ signũ dãtes, Nic.Boer de sedit.in 6.q.nu.14.c. 78
criminis læsæ maiest. reus est, q ciuitatẽ Regi Francorum subditã oppugnat, ibi.nu.17 ea.
crimine lęsæ maiest tenetur, qui scienter saluum conductũ frangit Mart.Laud.de crim. læsæ maiest.q.6 48
crimine læsæ maiest.irretitur laicus iuramẽtũ uiolando profanus quod dño, & regi suo iurat, & peruerse, & dolose regnum eius tractat, & in ipsius mortem insidiat, Nic.Boer.de sedit.in 6.q.num.18 79
in Crimine lęsę maiest.bona feudalia non cõfiscant Mar.Lau.de cri.læsę maiest.q.15 48
in crimine læsæ maiest. etiã hodie bona fideis non seruantur, ibi.q.18 ead.
in crimine læsæ maiest filius legitimam pdit, ibi q 24 ea.
in crimine læsæ maiest. memoria post mortẽ damnatur.Mart.Laud. de crim. lęsæ maiest. q.30 49
in crimine læsę maiest.qualiter procedatur.ib. q.34.remissiue, car 43.& q.47 ead.
in crimine lęsę maiest.& hæresis speciale est, ut superueniente accusatore inquisitor non sileat.ibi.q.43 ead.
in crimine lęsæ maiest. speciale est, ut iudex cogat accusatorem suam accusationẽ prosequi, ibi q.44 ead.
in crimine læsæ maiest. non puniũtur ita filiæ sicut filii, quia mulieres, non sunt, ita audaces, ibid.q.10 48
in crimine læsæ maiest. admittitur laicus contra clericum pro testificando, ibid.q.27 49
in crimine læsę maiest. exceptio quælibet cessare debet.Franc.Brun.de ind.& tort.in 4.q. 2.par.nu 24 342
in crimine lesæ maiest. ad torturam sine indiciis non proceditur.Fran.Brun.ibi.in 5.q.2. par.nu.6 343
Criminales causæ iuramẽto reorũ nõ deciduntur.M.An Blã.de ind n 62. car.365.& Fran. Cas.in tract.eiusdem materię, nu.12 408
Criminaliter an die feriato procedi possit. Ant.Col. in fo.proc.extraor.in cõntr.crim. in art.22 463
Criminales de consociis confessus indicium ad torturam non pręstat, nisi pluribus concurrentibus.Franc.Brun. in tract. de ind.& tort.in 3.q.1.par.num.25 334
criminosi, inimici, & cõspiratores qñ admittãtur ad testimoniũ.Bonicõ.de acc.nu.13 8
Crucis signum q in silice sculpit, quia pęna puniatur.Gul.bosit de pęnis mortis.nu.1 444
crucem Saluatoris nostri, aut imagines B.Mariæ uirginis, & aliorũ Sanctorum in terram proiiciens, & pedibus conculcãs, capitis pęna de iure ciuili punitur. Paul.Gril. in tract. de sortileg.q.11.nu.18 131

Crudelis est ille, qui famam suam negligit. M.Ant.Blanc.de ind.num.112 368
Crudelitas nimia descendit ex partialitate, & seditione.Nic.Boer.de sedit.q.1.nu.10 70
crudelitas Adonibesech regis Gebus, memoratur.ibid.nu.11 ead.
Cruor si in uestimentis, aut armis alicuius appareat, an oriatur indicium ad torturã. Fr. Cas.de ind.nu.1 409
Culpa sua qd' quis non habet, perinde est ac si nõ haberet.Iac.de Are.de bann.nu 50 202
Culpa custodis, ob quã furtũ factum est, an iudiciũ faciat.M.Ant.Blã.de ind nu.425 394
culpa lata non æquiparatur dolo in delictis. Guid.de Suz.de ind.& tort.nu.87 325
culpa lata in pœnis corporalibus infligendis non est dolo æquiparanda.Fran.Brun.de indic.& tort.in 5.q.2.par.nu.24 345
culpa leuis, uel leuissima non punitur criminaliter, sed ciuiliter tm.Nell.in tract.de bãn in 1.par.3.tsmp.nume 2 291
culpæ ascribitur nimia sæuitia rectoris. Fran. Brun.in tract.de indic in 5.q.2.part. numero 28 346
Cumulatio ad inducendum odium nunq̃ fit. Nell.de bann.in 1.par.2.temp.num.8 219
Curator filio bãniti daẽ uti filio eius qui apud hostes est.Iac.de Are de bãn.nu.4 199
curator an possit facere pacem de morte patris minoris.Nell.de bann in 3.part.2.temp. nu.33 274
curator non datur minoribus de stylo parlamẽti.Ant.Col. in fo.proc. extraord. in controuer.cri.art.174 469
Curia Romani duobus modis de crimine agit bon.con.de acc.inquis.nu.1 7
curia Franciæ diebus etiam feriatis ius reddit. Ant.Col.in for.proced.extraord. in contro. crim.art.22 463
curia Franciæ ex consuetudine, potestatẽ habet in sanguine hominis. ibi.art.2 462
Custos infirmi si potum immodicum ei dederit, efficitur irregularis si mors sequatur. Nic.Plo.de irreg num.6 100
custos carcerum rem carnalem cum muliere carcerata habens, qualiter puniatur. Paul. Girl.in tract.de pœ.om.coi.q.13.nu.1 459
custos carcerum mulierem carceratam honeste custodire, debet, ibi num.2 ead.
custos carceris discretus esse debet. Bal. de carcer.cap.2.nu 5 202
custos carceris in officio delinquens, qualiter puniendus sit, ibi.nu.6 ead.
custodes carcerũ an plures esse possint ibi. ead.
custodes an teneantur, si carceratus ꝓ delicto e carcere aufugiat.Fran. Cason.in qõ. crim. cap.19.num.24 446
custodibus carcerum hæreticorum, quis expensas subministrabit.Gund.de hæret.q 11 nu.11 162
Damnari nullus debet causa non audita. Placent.de acc.tit.1.num.5 1
damnari nemo debet ad tempus in metallũ, nisi ad decennium.ibid.tit.6 num.21 5
dãnari nemo debet sine accusatore, ne in priuatis quidem delictis, nedũ in publicit.Ioã. Ant.Rub.de pot.proc.in 1.par.num.2 21.
damnari potest quis ex suspitione sola in criminibus atrocissimis.Paul.Girl. de hæret.q. 8 num.2 159
damnari quis non potest ex indicio semipleno, seu dubitato, sed ex indicio indubitato, iudicem in uiam cõdemnationis dirigente, potest quis damnari. Franc. brun.de ind. & tort.in 4.q.1.par.num.1 336
dãnari quis non potest ex præsumptionib.etiã uehementib.Fr.bru.ibi.in 5.q.2.part nu.37. car.346.& Fran.Cas.de ind.nu 3 411
Damnationi in metallum quæ pœna successerit de iure canon Ioan.Ant. Rub. de pote. proc.in 1.par.num.260 54
Damnatus ad opus temporarium non afficit infamia. Plac.de accus.tit 2.nu.14 2
damnatus per procuratorem in causa famosa an & qñ efficiatur infamis.Io.Ant Rub. de potest.proc.in 1.par.num.269 35
damnatus de crimine publico non potest accusare, ibi.in 2.par.num 53 47
damnatus de crimine læsæ maiestatis an possit appellare.Mart.Lau.de crim. lęsę maiest. q.7 48
damnatus ad mortem an possit liberari si rei publicæ sit utilis.Paul Girl.de q.& tort.q.6. nu.10 438
dãnatus ex inquisitione infamis non est. Nell. de bann.in 1.par.2.temp.num 49 219
damnatus per contumaciã nõ est infamis ibi.
damnati ad mortem an de iure communi bona perdant, ibi.num.11 220
Damnum famæ dicitur maius damno pecuniario.M.Ant.blanc.de ind.nu.111 368
damnum datum in agris, an a uicinis datum præsumatur.Franc. brun.in trac.de indic. & tort.in 5.q.1.par.nu.1 331

damni

damni appellatione quid ueniat. Nell.in i.par. 3.temp.nu.i4 z93
damni causam dans, uidetur damnum dedisse. Odof.de percuss.nu.i6 88
Dans poculum amatorium, uel causa abortionis, qua pœna ueniat puniendus. Plac.de ac cu.ti.6.nu.3 5
Debitatus sanus non est. Nell.de bann.in z. p. z.temp.num.5i z58
debilitatus nec membro mutilatus dicitur, q dente, uel testiculo caret. ib.
Debitor fugitiuus, an creditoris propria auctoritate capi possit. Io.Thierri.de fuga.nume.i3 198
debitor de fuga suspectus die feriato capi potest Bal.de Peru.de carc.c.i.nu.7 30i
debitor non soluendo, & non habens unde se alat, cuius expensis in carcere sit alendus.ibi.c.z.n.8 30z
debitor qui ob multa debita iam contracta fugit, si reuersus cum eis transigat, an possit per unum ex illis, ob fugam præcedentem ut suspectus capi. Pau.girl.de rela.car. in ti. de fuga incarcer.in i.q.nu.i8 3i6
debitorem eximens de manibus potestatis, an teneatur. Bal.de carc.c.z num.z 30z
Debitum conditionale an ueniat in confiscatione bonorum banniti. Nell.de ban.in i.p. z.temp.nu.3i zz5
debito ciuili si quis ducatur per ecclesiam, nō gaudebit ecclesiæ immunitate. Io. Thierry. de fuga.nu.7 198
debita per propositionem reformata, non amplius censenda sunt hæreditaria. Inc.Auc.de crim.læs.maie.q.z.nu.i 53
Declaratio bona a diffinitione proficisci dēt. Pau.gir.de here.q.i.nu.i 144
Decrepitus non est torquendus, & quæ dicatur decrepita ætas. Guid.de Suz.de indit. & tor.nu.i4 3i9
decrepitus in crim.læse maie. & hæreseos torqueri potest.ibi.nu.i5 ead.
Decretum iudicis appellatur sententia interlocutoria. Ant.Col.in fo.proc. extraordi in contr.crim.ar.98 466
Decurio, & eius filii an possint torqueri. Gui. de Suz.de ind.& tor.nu.i6.c.3i9.& Fr. Bru. in trac.eiusdem materiæ, in 4.q.z.par.num. z0.c.34i.Bal.de q.c.i.nu.5.c.4z9.pau.gir.in trac.similis titu.q.6 nu.z.car.436.& Fr.Ca. de tor.c.i0.n.i4 4i6
decurio infamis torqueri potest, & pro crimine falsi. Fr.bru.de ind.& tort.in 4.q.z.pa te num.zi z97
Defendere aliud est, & aliud est causæ adesse, Nell.in 3.par.i.temp.nu.9 zi3
defendere reum quilibet potest. Franc.Cas.de ind nu.i7 4ii
defendi aliquem publice interest. Et quomodo hoc procedat.unde Io.Ant. Rub. de potest.proc.in z.par.nu.44.& 46 46
Defensio legitima reseruatur ei, contra quem crimen, uel infamia probatur. Bonicont.de acc.nu.z4 9
defensio legitima semper est seruanda.ibi.nu. 38 ii
defensio est de iure naturali, & sic a nemine non potest tolli. Nell.de bann.in z.pa.i.tēp. nu.z.car.z07.& in 3.par.i.temp.nu.4.cart. zii.& in z.par.z.temp.nu.z.c.z4i.& Io.Ant. Rub.de pot.proc.in i.par.nu.3i4 39
defensio est de iure naturali, & nemini deneganda quantumcunque excommunicato & criminoso. Gond de hær.q.ii nu.i i6z
defensio alia est uolūtaria, alia necessaria. Nel. de bann in z.par.z.temp.num.z z4i
defensio non est deneganda sponte confesso. Gui.de Suz.de ind.& tor.nu.49 3zz
defensio nullatenus est deneganda reo, etiam sponte, aut coacte confesso, ib.n.65 3z3
defensio, & probatio usque ad sententiam fieri possunt.ibi.nu.67 3z4
defensio diabolo denegari non debet. Nell. de bann in i.pa.z.temp.n.6z z34
defensio cōpetit fideiussori ex quocūq; facto rei, ēt ex quo reo nō competit, ib.n 67 z35
defensio bannito non denegatur.ib.n.68 z36
defensio reo danda est, antequam torqueatur bal.in trac.de q.c.z.nu.6 430
defensio nemini est deneganda ibi.
defensio cuilibet est permissa ēt brutis. Nell.de bann.in 3.par.i.temp nu.4 zii
defensio ex iusta causa tolli potest. Nel. ibi. in z.par.z.temp.nu.z z4i
defensio reorum non potest lege Pontificis, uel Imperatoris tolli, cū sit de iure naturali. Fr.Cas.de ind.nu.i9 4ii
defensionis renunciatio a reo facta, quando a iudice sit admittenda, ib.nu z3 ead.
defensionis facultas ante pœnæ impositionē nemini debet denegari. Guid de Suz de ind. & tor.nu.67 3z4
defensioni reus nō pōt renūciare. Io, Ant. Rub. de potest. procur. in z. par. nu.z9. 4i

& Franc.Cason.de ind.num.20 411
defensiones admittuntur in crimine hæresis, & an possit renunciari defensionibus. Lud. Carer.de hæret.num.131 190
defensiones iuris reo etiam in facto notorio non tolluntur.Paul.Girl. de relax.carcer. in tit.de sent.& pœna exec. nu.4. 304
defensionibus quis cogi non potest renunciare, et lapso termino defensionis.Io.Ant.Ru. de potest.procur.in 2.par.nu.28 44
Defendens hæreticum, uel aduocans pro hæretico, an hæreticus sit Lud Carer.de hæret. num.19 178
defensor absentiæ, instructor, seu informator iurium absenti competentium admittitur. Mar.Soz.seni.in cons.de excus absent.recip. incip.prædictam dubitationē, quod est post tract.Ant.de Cana de excus. 17
defensor ad innocentiam allegandam interuenire pōt.Thom.Doti.ī cōs.de nō cōdenādo cōtumacē ꝓbata innocētia incip. dico principaliter.quod est post cōsiliū suprascr. 18
defensor quare non admittatur sine mandato ad opponēdas exceptiones dilatorias, & declinatorias, & an id sit ꝑpetuū Io.Ant.Rub. de potesta.ꝓc. in 1.par nu.326 & 333. 39
Defensor qui non satisdat, cōdemnari nō pōt. Io.An.Ru.de potesta.ꝓc ī 2.par.n. 10. 43
defensor regulariter non admittitur sine mandato, & ubi admittitur tenetur cauere de rato.ibi.num.33 45 46
defensor nec fautor hæretici dr, illum defendens ne lædat à priuato, uel q̄ illi in iudicio patrocinat credens iustā causā habere. Ioā. Nic.Arel.de hęret.not.45.num.1 143
defensor quilibet, nedum procurator admittit citra satisdationē ad allegandam causas facti absentiæ accusati, uel inquisiti.Ioā. Ant. Rub.de potesta.procur in 1.par. nu.31 22
defensor quiuis an admittatur ad allegandū causas iuris absentis rei accusati, uel inq̄siti, ibid num.32.& 34 ead.
defensores, & aduocati dandi sunt reis carceratis, se defendere ob inopiam nequeuntib. ne innocens indefensus pereat.Franc.Caso, de torm c.21.num.20 421
Deferre, sub detulisse quis dicatur. Plac.de accus.tit.4.num.7 4
deferens arma maleuolum animum habet.M. Ant.Blan.de ind num.79 367
deferens arma euaginata ad aggressuram se præparare pręsumitur. ibi.num.82 ead.
Deficiens in ꝓbōne an teneatur de calūnia, si per uiam inq̄sitionis ꝓcedatur. Paul.Gir. de relax.carc.in tit.de calum.q.2 nu.5 316
deficiens in purgatione sibi iniuncta, puniri debet, ac si crimē cōtra eū plenæ probaū esset.Pau.Gir.de pę om.coit ī 6.q.n 4. c.451
Defuncti necem uindicare est q̄d indiuiduum. Nell de bann.in 3.par 2.temp.nu 39 276
Degradatio clerici qualiter fiat, & an degradari debeat q̄ ꝑpetuo carceri mancipandus traditur.Gund.de hær.q.19.num.2. & 3. 168
Delatio armorū in nō solito, nec hn̄te iustam causam differendi ad pensamētum indiciat. M.Ant.Blanc.de ind num.78 367
Delatus ex consuetudine gn̄ali, & stylo regni, non sufficit ꝙ probōne testiū sit superatus, nisi ore proprio sit crimen cōfessus, ubi agitur de ultimo supplicio, uel membri mutilatione, si factum aliter notorium nō est, quod aliqua tergiuersatione celari nō possit. Ant. Columb.in for.proc.extraor.in cōtrouer.crim.art.207 470
Delegatur ab epo, aut capitulo sede uacante pōt de hæresi cognoscere. modo quadragenarius sit.Gund de hæret.q.7.num. 12 158
delegatus iudex licita potest osculenta, & poculenta accipere, ibi q.8.num.9 159
delegatus ab epo, uel capitulo uacāte sede, aut ēt ab inq̄sitore, an possit hęreticū ꝑ̄sonaliter capere.Gund.de hæret.q.11.num.9 162
delegatus uice delegantis fungitur.Iacob. de Are.de bann.num.49 202
delegato ad uniuersitatē causarum potestate cōcessa, nō uř ēt in illis causis abdicata ptās ordinarii.Gund.de hæret.q.9.num.9 157
delegati inquisitores in dioceli epi, an habeāt priuatiue iurisdōnem an cumulatiue, & q̄s præferatur citātibus ambobus. Lud.Carer. de hęret.nu.70.& 71.car.183.& an uterque procedat in citādo, torquendo, procedēdo, & sententiādo, & an absoluēdo.ib.n.72 ea.
Deliberatio consilii non requiritur in delicto consistente in omittendo.Nic. Boer. de sedit.in 7.q.num.9 81
Deliberatoriæ non dantur in criminalibus. Ant.Col.in for.proced. extraord. in contra crim.art.185. 469
Delictum ubi quis principaliter de delicto inquiritur, ibi criminale, & capitale, iudiciū principaliter tractatur.Io.Ant.Rub.de pot. procur.in 1.par.num.339 40
delictum an desinat ex eo esse publicum, quo pro

pro ea imponitur pecuniaria pœna per statutum,ibid.nu.301 38
delictum non præsumitur nisi probetur. ibid. num.324 39
delictum quantumcunque notoriũ puniri nõ põt ꝑ iudicẽ incõpetentẽ.ibi.num.349 40
delictum uasalli cõmissum in personam dñi, qñ agnatis præiudicet.Incer.Auct.de crim. læsę maie.q.3.nu.5 55
delictum patris, quo in seruitutem redigitur, filiis postea natis duntaxat nocere pręsumitur,ibi.q.7.nu.2 63
delictum maius a paruo dignoscitur, ex pœnę qualitate.ibi.q.11.nu.5 67
delictũ uniuersitatis nisi notoriũ, & famosum esse põt.Nic.Boer de sedit.q.7.nu.3 80
delictum per decem homines commissum põt dici notorium.ibi.nu.4 ead.
delictum coram iudice pro tribunali sedente commissum,nullam probationẽ aliam exigit.ibi.num.37 84
delictum ratione loci grauius censet. M. Ant. blanc.de ind.num.200 375
delictum iudici constare debet, anteꝗ̃ ad inqsitionem procedat,ibi.nu.15 361
delictum non capitale ex reiteratione capitale efficitur,ibi.nu.196 375
delictum confiteri uidetur qui de carceribus, an fugit.Bal.de carc.cap,2.num.5 302
delictum alibi commissum hic realiter puniri potest.Nic.Boer.de sedit.q 7.nu.3 80
delictum mandantis, & mandatarii est unum, & idem specie, & num.Nell. de bann. in 2. par.1.temp.nu.7 208
delictum nõ est quod lege permittẽte sit.Nell. ibid.in 1.par 3.temp.nu.1 290
delictum quod dicatur graue,& quæ grauis iniuria.Franc.Brun.de ind.& tor.in 3.q.2.par. num.3 339
delictum leue quod dicatur, & quę leuis iniuria.ibi.num.4 ea.
delictum leue est trahere per capillos, uel lapides contra aliquem proiicere ibid.
delictum leue est aliquẽ cũ armis repire. ibid.
delictum leue est Florentię, aliquem cum pugno percutere ibid.
delictum leue est quodlibet delictũ dolo iure parua cõmissum,ut est rei paruæ furtũ. ibi
delictũ leue dr̃ quodlibet furtũ domesticũ, & iniuria qlibet uerbo illata.ibi.nu.4 ea.
delictũ leue est qñ leuis pœna imponitur. ibi.
ad delictum committendum malum animum alienatio bonorum indicat.M.Ant. blan.de ind.nu.86 367
delictum non cõmittitur nisi uoluntas nocẽdi ĩteruenìat.Odof.in tract.de ꝑcuss.n.10 87
delictum est præparatio pœnę. Ant. Columb. de for.proced.extraord.in controuer.crimi. nali,art.44. 464
delictum constare debet antequam deueniatur ad torturam. ibid.
delictum quo casu per mendacium approbari uideatur.Franc.Cas.de ind.num.5 407
delicti æstimatio non debet ex post facto crescere.Odofr.de percussio.nu.14 87
delicti qualitas punit quem magis,uel minus. Ant.Col. in for. proced. extraord. in contr. crim.art.61 465
delicti locus est describendus,& locus loci, ibi. art.68 ead.
delicto de iure ciuili quis obuiare non tenet, nisi delinquens sit seruus,uel filius secus, de iure canonico.M.Ant.Bl.de ind.n,305 384
delicti ex uariis qualitatibus sæpe cõmittunt. ibi.num.256 380
delicta leuia quæ dñr. Fr. Cason.de torm.cap. 8.nu.5 415
delicta an instrumentis probari possint. Gund. de hæret.q.13.num.20 165
delictorum priuatorum quædam sunt nominata,quædam innominata.Io.Ant. Rub. de potesta procur.in 1.par.nu.20 22
in delictis puniendis ꝑsonarũ qualitas attendi debet.Nic.Boer.de sedit.q.4.num.1 75
in delictis puniendis qualit. causæ considerari debet.ibi.nu.2 ead.
¶ delinquens palam leuius punitur,clam uero grauius.Plac.de accus.tit.3.nu.16 3
delinquens ꝑtextu mãdati non excusat in grauibus,mitius tñ punit.Ant.Col.in for.proc. extraord.in contr.crim.art.108 466
delinquens longe ab ecclesia,& dum insequitur fugiens ad ecclesiam,an gaudeat immunitate ecclesię.Ant.Col.in for.proced. extraord. in controuer.crim.art.123 467
delinquens in seipso punitur, in filiis, aut rebus potibus puniri nõ debet.Incer.Auct. de cri. læsę maiest.q.6 num 27 63
delinquens per tres uices magis grauatur. M. Ant.Bl.de ind.nu.245 379
delinquens si sit persona uilis ꝑsumitur cũ auxilio fecisse.Fr.Cas.de ind.c.nu.5 402
delinquentis plus melior conditio non datur. Iac.de Are.quest.num.11 427

delinquentium multitudo fuit causa ordina tionis condendæ.Ant Col.in for. proc. ex traord in controuer.crim.art.2. 462
delinquentium bona an pro delictis fisco taci te obligata cēseantur.Gond.de hæret q. 15. num.14 166
¶ delinquendi occasio oīno est tollenda. Inc. Auct.de crim.læsæ maiest.q.8. num.3 65
delinquendi cōsuetudo facit.ut cōtra aliquē p̄ sumatur.M.Ant.Bianc de ind.nu.242 379
delinquere solitus an ex eo indicietur ad tor turam,ibid num.246 380
delinquere nemo uioletur sine aīo maligno. Fr.Cas.de torm.cap.18.num.23 419
deliquisse ille p̄sumitur, qui ex delicto cōmo dum cōsequitur,uel incōmodū euitat, uel cui ita forte uidet̃. Fr.Cas.de ind.num.3 400
¶ dæmon hominem de loco ad locum porta re potest.Fran.Ponz.de lamiis, nu.40 93
dæmon quare sortilegis suadet sacramētorū abusus effectus aliquos mirabiles parere. Paul.Gir.de sortil.q.3.num.22 109
dæmon in mente mulieris per infidelitatem ca pta,in diuersas personarum species se trans format coram illa,ibi q.7.num.2 17
dæmon maleficis,siue sortilegis utitur, tanq̃ instrumentis ad nocendum corporibus hu manis,ibid q.8 num.1 125
dæmon non potest hominem in aliam trans formare speciem,ibi.num.2 ead.
dæmon quæ & qualia in cognitione habeat à naturali potentia,ibi.q.20.num.3 127
dæmonis suffragium inuocare ad sciēdū, uel faciendum ea,quæ soli Deo competunt est hæreticum,ibi.nu.19 129
dæmones qui aliquem ad peccatum induxe runt contra naturam, abhominātes fugere est credendū.Fr Ponz.de lamiis,nu.64. 96
dæmones inuocare,& ab eis responsa petere, an sit hæreticum,ibi.nu.82 98
dæmones sanguinem amare dicuntur. Paul. Girl.de sort.q.2.num.9 106
dæmones ratas habent submissiones sibi fa ctas in manibus ministrorū suorum. Paul. Girl.ibid.in 3.q.num.2 107
dæmones euocati ueniunt certis tp̄ib⁹ signis, carminib. & ritib.obseruatis.ibid. nu.7. ea.
dæmones maleficis responsa præbere solent. ibid.num.10 ead.
dæmones per artes magicas euocati,inuiti cō parare coguntur,ibi.nu.23 109
dęmones elemētorum,metallorum,lapidem herbarum,plantarum,reptilium,auium,p scium, & motuum cœli notitiam habent, ibi.q.6.num.10 114
dæmones deferre homines corporaliter de lo co ad locū motu ueloci est impossibile, qđ si uerum esset,nō modica,nec pauca seque rentur inconuenientia,ibi. q.7.nu.3 117
dæmones apparentias, & mile rerū species in tellectui humano repr̃tare p̄nt,ibi.n.5.118
dæmones secūdū ipsorū naturalē uirtutem multa facere p̄nt,q̄ nō faciūt,diuina eos re primente prouidentia,ibi.num.14 119
dæmones miracula facere nō p̄nt.ibi.n.15.ea.
dæmones p̄ uirtutem suam adeo uehemen tem,& acutā,operant̃,q̄dam q̄ à nobis mi racula putantur,& non sunt,ibi.nu.16 ead.
dæmones in nobis dupliciter operari p̄nt.ibid.
dæmones permittente Deo in forma corpora li assumpta,possunt hominem uere,& reali ter de loco ad locum transferre. ibid.
dæmones in nobis mirabiliter operari pos sunt dupliciter,nu.38 124
dæmones contra iustitiam humanam uires suas nequeunt extendere,ibi.num. 39 125
Dæmones in sortilegiis uocantur. M. Ant. Bl. de ind.num.398 392
Dæmonum auxilii imploratio ad sciendū fu tura hæresim sapit.Paul. Girl.de sortil.q.10. num.10 128
Dæmonum inuocatio per modum orationis proprie hæresis est,ibid.num.11 ead.
Dęmonum diuinationes,& responsa euitāda sunt,etiam si uera prędicent.Gund. de hęre. q.9.num.8 160
¶ de nuncians prelatum,an debeat ab ecclesia expensas habere. Bonic.de acc nu. 53 12
denuncians an possit recipi in testem. Fr. Cas. in q.crim.cap.7.num.11 424
Denuncians an consequatur beneficium statu ti pręmium proponentis iudicanti delictū, uel accusatori.ibi.nu.12 ead.
Denuncians an teneatur edere libellū sicut accusator,ibid.num.16 425
Denunciantes malitiose non aggrauantes de lictum,tenentur de falso,ibid.nu.5 424
Denunciantes aliquem qui nō deliquit,an,& quando excusentur,ibi.nu.6 ead.
Denunciantes ratione officii, an ad expensas teneantur,ibid.num.7 ead.
Denunciantibus officialibus, quando,& in q bus casibus credatur,ibid.num.8 ead.
¶ denunciare qui tenentur, & si in probōne defi-

deficiant, an puniantur. Pau. gir. de rela. car. in ti. de calum. q. 2. nu. 7 427
denunciare quis teneatur maleficium cōmissum in confinibus duarum uillarum. Fran. Cas. in q. crim. c. 7. nu. 2 424
denunciare qui tenetur sub pœna, an excusentur si accusator præuenerit, ibi. n. 9 ea.
¶denunciatio euangelica ad pœnitētiam tm̄ agit, non ad pœnam. Bonic de acc. nu. 8 8
denunciatio priuata per quos fiat, ibi. n. ii 8
denunciatio euangelica, & canonica quid īter se differat, ibi. nu. 12 8
denunciatio iudicialis est duplex ibi, n. 15 9
denunciatio priuata quæ sit, ibi. nu. 16 e.
denunciatio euangelica requirit, quod denuncians sit sine macula, ib. nu. 19 ead.
denunciatio regularis quæ sit, ibi. nu. 20 ea.
denunciatio clamosa, & frequens, an sufficiat contra constitutum in dignitate, ib. n 45 ii
denunciatio nequaquam fieri debet, si crimē ita occultum sit, ut probari nequeat, & episcopo contrarium mandanti minime obediendum est. gund. de hær. q. io. nu. 7 8 160
denunciatio decani, seu centenarii an faciat indicium. M. Ant. bl. de ind. n. 396 392
denunciatio quando sapiat accusationem, vel inuestigationem. Franc Cas. in qō. cri. cap. 7 nu. 17 425
denunciatio sola non facit aliquam probationem, uel indicium, sed tantum sufficit ad inquirendum, ib. nu. 15 ead.
denunciationis aduersus hæreticos quæ forma sit gundisl. de hęr. q. io. nu. 6 161
denunciationem iudex ecclesiasticus, an indistincte admittat. bonicont. de acc. nu 17 9
denūciatione facta per saltuarium, an dicatur de delicto constare. Fran. Cas. in q. crim. q. 7. nu. 14. 424
¶denunciator est ad instar accusatoris, fallit in his, qui ratione officii ad id tenentur. Fran. Cas. ib. nu. i ea.
¶deponens bis contra aliquem, in secunda attestatione præsumitur inimicus. M. Ant. bl. de ind. nu 156 372
¶deportandus est qui filium ad militiam delectum, debilitat ut inhabilis fiat. Plac. de acc. ti. 6. nu. 24 7
deportatus per ministros debet ad locum cō duci, secus est in releg. Io. Ant. Rub. de pot. proc. in i. par. nu. 199 31
deportatus non amittit ea quæ sunt iurisgentium. ibi. nu. 226 33
deportato, uel relegato totus mundus interdicitur. Iac. de Are. de bann. nu. i 199
¶deportatio requirit formam actualem, ut ipse deportatus ꝑ ministros ducatur ad insulā Io. An. Rub. de pot. proc. in i. par. n. 229 33
deportatio nihil aliud est ꝙ̄ omnium bonorū publicatio. Nic. boe. de sed. in 7. q. nu. 30 83
¶depositio. Ex grauissimis tantum criminibus quis ab ordine deponitur. Io. An. Rub. de potest. proc. in i. par. nu. 245 34
vbi agitur de depositione ab ordine alicuius corporis ibi de iure ciuili non agitur de tā graui pœna. ibi. nu 246 ead.
depositio ab officio, & beneficio trahit secum executionem, ibi. nu. 58 23
¶depositio testis post terminum examinati, non ualet. M. Ant. blanc. in tract. de indi. nume. 342 387
depositio siue iuram. nulla est, ibi. nu. 384 391
depositio mortui, an faciat indicium ad torturam, ibi. nu. 390 ea.
¶depositus post peractam pn̄iam, & legitimā purgationem ad pristina restituitur. Pa. gir. de pœn. omn. coi. q. 2. nu. 3 447
¶deprehēsus in aliqua hæresis suspicione, qua pœna plectendus sit. pau. gir. de hæret. q. 8. nume. i 152
¶descendentes usque ad x. gradum extenduntur Nel. de ban. in i. par. i. temp. n. 8 205
¶descriptio an inuentarium bonorum accusati fit duab. rationib. Anto Col. in for. proc. extr. in contr. crim. ar. 86 466
¶desinere posse, & sic non posse multis modis dr̄. Nell de ban. in 2. par. 2 temp. n. 66 264
¶desistens ab accusando, & persequendo crimen publicum, incidit in Turpil. io. Anton. Rub. de potest. proc. in i. par nu. i6 22
desistere, seu destitisse ab accusatione quis dicatur. Plac. de acc. ti. 4. nu. 6 4
¶detentio est offensio in personam. Nell. de ban. in 2. par 2. temp. nu 38 253
detentus in carcere ut siti moriatur, torqueri dicitur, & si confiteatur, eius confessio nulla erit gui. de Suz de ind. nu. 75 324
¶determinans ad plura determinabilia relatū, paiformiter illa determinare debet. P. gir. de sort q. i2 nu. 9. i6 6. 134
¶detinens uxorem, uel terram inimicitiam cū domino contrahit. M. Ant. bl. de ind. nume. 98 367
detinens, & detentus in carcere ius inimicitiā inuicē contrahere præsumūtur, ibi. n 99 ea

¶deus ex conuentione sua obligari posset. Incer. Auc. de cri. læsæ maie. q. i. n. 9 — 5i
deus per artem dæmonis multa contingere ꝑmittit. Io. Franc. ponz. de lamiis, & excell. iuris, nu. 4i — 94
deus solus secreta cordis humani rimari pōt. Pau. girl. de sort. q. io. nu. z — iz6
deus Acheron in breuibus adiici solitum, an sit uerbum diabolicum. Pau. gir. ibid. qō. ii. num. z4 — i3z
deus peccatoris mortem non optat, sed quod uiuat, & conuertatur potius. Pau. gir. de hęre. q. 5. nu. i3 — i49
deus cur sinat tot hæreses esse, & tantorū hęreticorum animas in infernum mergi. gund. de hęr. q. 3. nu. 5 — i55
deus qn̄que quæ a demonibus prædicuntur euenire sint, ut hoīum religionum, erga illū tentet, ac experiatur, ib. q. 9. n. 9 — i60
deus solus est scrutator cordium. M. Ant. bl. de ind. nu. 57 — 364
deus solus scit occulta. ibi. nu. 399 — 39z
deus subiecit Principi leges, & tributa, sed nō subiecit ei conuentiones, & consuetudines, quibus ipse ligatur. Inc. Auct. de crim. læsæ maie. q. i. nu. 9 — 5i
dei secreta inquirere non debemus. gondiss. de hær. q. 4 nu. 6 — i55
deo soli reseruata quæ sint, nec ulli permissa creaturæ. Pau. gir. de hær. q. io. nu. i — iz6
deo explorata sunt omnia, & intuetur cor. Fr. Cas. de ind. nu. 8. el z — 406
deo Mammonæ sacrificantes, ut fiant diuites qualiter puniri debeant. Pau. Girl. de sortil. q. ii. nu. z5 — i3z
¶diabolus quoad potest fidei nostræ resistere nititur, & eam impugnare. Fr. ponz. in trac. de lamiis, nu. 4z — 94
diabolus summopere ab hominibus adorari cupit, atque ut adoretur nullum mouet lapidem. Pau. gir. de sorti. q. 3. n. 6 — i07
diabolus an sit futurorū præscius ibi. n. ii — i08
diabolus plus timet signum crucis, q̄ cætera omnia quæ in mundo sunt, ibi. q. 5. nu. 4 — iiz
iabolus ante Christi aduentum duas manus habere dicebatur. — ibid.
diabolus sub diuersis instrumentis, & figuris docet sortilegos diuersa committere flagitia, ibi. nu. ii — ii3
diabolus rerum naturalium, & secretorū naturæ, maiorem habet cognitionē, quam omnes simul homines, ibi. q. 6 nu. z — ea.
diabolus qualis in sua conditione fuerit, & qualis post lapsum, ibi. nu. 3 — ead.
diabolus pręteritorum, aut pręsentiū occultorum homini incognitorum, optimus est interpres, ibi. n. 5 — ea.
diabolus furta, adulteria, & cętera quoq; ultia, quanquam occultissima cognoscit. ib.
diabolus rerum principia cognoscit, cui magis nota est uirtus causarum naturalium, quam hominibus, ibi. nu. 6 — ii4
diabolus quare qn̄que futura prędicit, ex certa scientia, q̄ non habet ipse, ibi. nu. 7 — ea.
diabolus imbutus artibus magicis uelat, alias cognita impossibilia, ibi. nu. 9 — ead.
diabolus nulla obliuione capitur, aut ignorantia rerum naturalium, aut secretorum naturę, ibi. nu. io — ead.
diabolus in oībus artibus liberalibus omniū hoīum est longe doctissimus, ibi. nu, ii — ea.
diabolus ex quibus rebus mixturas, aut compositiones faciat — ib.
diabolus quędam in puluerem, & quędam in pinguedinem redigere docet ad faciendum sortilegia, ibi. nu. iz — ii5
diabolus quare a Deo permittatur adeo inhoneste res diuinas, & suę adorationis cultum deturpare, ibi. nu. i9 — ii6
diabolus hoc unum maxime optat ut ab hominibus adoretur. Paul. girl. de sortil. qō. 7. num. 9 — ii8
diabolus Christum assumptum detulit in sanctam ciuitatem statuens eum supra pinaculum templi, ibi. nu. i8 — ii9
diabolus quare nō possit mouere corpus quo uult, ibi. nu. z0 — iz0
diabolus uirgas ligneas in utros dracones cōuertit, ibi. nu. zz — ea.
diabolus reducens strigas a ludis dęmonum, si sonum campanę pro Aue Maria audierit cogitur eas in loco dimittere, ib. n. 30 — izz
diabolus eorum mortem quos habet subiectos optat, ibi. q. 9. nu z — iz6
diaconus rebus sacris abutens, & in usus profanos eas conuertens, quanto tempore excōmunicatus ab altaris ministerio sit suspēsus Pau. gir. de sortil. q. i6. nu. 3 — i38
¶dicens se inimicum inimicus est M. Ant. blā. de ind. nu. i08 — 368
¶dictio usque, stat exclusiue. Io. Ant. Rub. de potest. proc. in i. par. nu. z04 — 3i
dictio frustra, quam significationem habeat, ibi. nu. 370. 376 — 4i. 4z

dictio penitus, quid importet, ibi.nu.374 ea.
dictio usque, an includat, uel excludat. ibid.in 2.par.num.60 47
dictio studiose, in delictis malum aium signat Nic.Boer.de sedit q.7.num.35. 83
dictio sępius, in tribus uicibus uerificatur. ibi. nu m.54 85
dictio nunquam, est exclusiua, loci, & tpis, & cuius uis alterius subiecti. paul.Girl.de hær. q.5.nu.17 150
dictio, a qũo ponator. Nell.de bann. in 2.par. 2.temp nu.66 264
dictio ab, simpliciter posita, separationem denotat, & qñque inclusiue ponitur ibi.
dictio ab hinc, quomodo exponatur. ibid.
dictio ab hinc ante, intelligitur .i. ab hinc retro ibidem
dictio post, quomodo exponatur ibidem.
dictio quasi, impropriętatis est nota. Pau.Gir. de pœ.om.coit.q.10.nu.6 456
dictio non, adiuncta uerbo potest, quid denotet. Nell.de ban.in 2.par.1.temp.nu.2 207
dictio propter, causam remotam denotat, ibi. nu.7 208
dictio perinde, ad oẽs qualitates realiter refertur. Nell.ibi.in 1.par.2. temp.nu 53 231
dictio ad, modum indicat, ibi.num.78 239
dictio tunc, extremitatem denotat. Nell.ibi.in 3.par.1.temp.num.7 269
dictio ante, qũo intelligatur. Nell.ibi in 2.par. 2.temp.nu.66 264
dictio hæc, causam proximam denotat, ibid. nu.7 245
dictio hæc, pro pp, ponitur, ibi.num.52 260
dictiones incontinenti, mox, protinus, & similes, modicum tps denotant, ibi.nu.63 263
dictiones continuo, mox, & similes qñq; temporis spacium admittunt. paul. Gir.de hær. q.5.nu.16 150
dictionũ intra, & infra, natura quæ sit, & qũo intelligantur. Nell.de ban.in 2.par. 2.temp. num.66 264
dictio una, pro alia, poni solet, ibi.nu.53 260
dictio taxatiua quid operetur. Nell. ibid. in 2. par.1.temp.num.11 210
dictiones collectiuæ quę sint. Nell. ibid. in 2. par.2.temp.nu 20 248
¶ dictum unius testis cum fama, indicium sufficiens præbet ad torturam. Guido de Suz. de ind.& tor.nu.94 326
dictum testis ualidius dicitur cum tortura factum, q̃ quod siue Fran.Bru.de ind. & tort. in 4.q.2.par.nu.19 452
dictum socii, an faciat indicium ad torturam. M.Ant.Blanc.de ind.num.370 389
dictum socii an faciat indicium contra socium ad torturam, ibi.nu.377 390
dictũ mortui an faciat indiciũ, ib.nu.390 391
dictum defuncti uilis præsumptio dicitur ibi.
dicto ultimo testis statur in crimine hęresis. Ioan.Franc.Ponzin.de lamiis, num.84 98
¶ dies triplex est naturalis, artificialis, & emergẽs Nell.de bã in 3.par.2.temp.nu.66 uer. sed aduertendum 264
dies termini, an computetur in termino, ibid.
dies an exprimendus sit in accusatione. Franc. Cas.in q.crim.ca.3.num.8. 310
dies utiles qui dicantur. Placen.de accus. tit.3. nu.8 3
dies decem dantur fauore iurium ad appellandum infra quos si non appelletur, sententia transit iniudicatum. Incer. Auct.de modo ꝓceden.contra apost.num.16 197
¶ diffamatio an requiratur inquisitione de hæresi, & an litis contestatio. Lud.Car.de hær. num.110.111 187
diffamatus de falsitate antequam banniatur, citari debet. Nell.de bann.in 3.par. 1. temp. nu.4 211
¶ differentia inducenda nõ est inter ius canonicum, & ciuile, nisi expresse tex. reperiatur. Io.Nic.Arel.de hęret.not.44.num.1 143
¶ difficultas puniendi, excusat iudicem a puniẽdis delictis. Nic.Boer.de sed.q.1.nu.8 70
¶ diffinitio, & allusio an præualeant quando contrariæ sunt. Nell. de bann in 2. par. 2. temp.nu.54 261
¶ digitus an sit membrum, uel officium membri, ibi.nu.51 258
¶ dignitatis, uel conditionis ratio attenditur in pœnis. Plac.de acc.tit.2.nu.5 2
¶ dilatio non est de substantia probationis. M.Ant.Blanc.de ind.nu 340 387
dilationes concessę reo per dispositione auct. offeratur. C.de lit.contest. non eantur in criminalibus. Io.Ant.Rub.de poe procur.in 1. par.nu.42 72
dilationes auferẽdo, aufertur actoris ius si ũ & reo defensio, ex æquitate naturali. Ant. Col.for. proced. extraord. in cont. crimin. art.164 468
¶ dinumeratio in trigintæ pedũ circa capellas q̃ sunt in castris, de cõsuetudine nõ habet locum, pro immunitate. Ant.Col. in for. ꝓc. extra

extr.in contr.crim.art.127 467
Directe, & principaliter quæ dicantur ad fidem pertinere, & quæ indirecte, & secundario. Gondisl.de heret.q.1.nu.2 154
Discordia generatur, si aliis alleuiatis, alii nimis in collectis grauentur. Nic. Boer.de sedit.q.1.nu 3 69
discordiam parit præsumptio nouitatum. ibi. num.2 ead.
Dispensatio fieri non debet cum criminoso assueto crimina committere. Paul.Gir.de rel. carc.in tit.de pœn.comp q.1.num.6 310
dispensationes odiosę non sunt ampliandæ licet bene fauorabiles. Inc.Auct.de crim.læsæ maiest.q.10.nu.5 67
Dispositio odium irrōnabile continens, nullatenus extendi debet Inc.Auct. de crim. læsæ maiest.q.5.nu.2 57
dispositio pœnalis respectu delinquentis est reip.fauorabilis, respectu uero filiorum cōtinet odium.ibi.nu.13 59
dispositio exceptionum exclusiua super certa qualitate fundata, exceptiones illi qualitati detrahentes nequaquam excludere uidetur Gond.de hæret.q.11 nu.3 162
dispositio quæ ab initio inutilis est, cōfirmari non pōt.Iac.de Are.de bann.num.39 201
dispositio legis, & contractus hominis ubi cōcurrit, tunc fortior effectus resultat. Incert. Auct.de crim.lęsæ maiest.q.1.num.3 50
dispositio uniuersalis restringitur, ne quis indebite dānum patiatur, ibi.q.6.nu.17 62
dispositio an sit fauorabilis, uel odiosa, causa proxima, & non remota attendi debet.ibid. q.6.nu.2 61
dispositio deducta ad causam, a qua incipere potuit, conualescit.Iac.de Are.de bann.numero 44 201
dispositio in uno ex correlatiuis ad alium trahit.Nell.de bān.in 2 part.2.tēp.no.40.c.2 53
dispositio facta de filiis non comprehendit filias, ubi de odio irrationabili tractatur. ibi. nu.42 ead.
dispositio simplex an in mixto uerificetur.ibi. in 3.par.2.temp.nu.14 271
dipositio legis adaptatur ad dispositionem ultimæ uoluntatis ubi est differentia inter cōtractus, & ultimas uoluntates.Nell.de bā.in 1.par.3.temp.nu.1 290
dispositio super præparatorio porrigitur ad illud cuius est pręparatorium.ibid.nu.4 291
dispositio super publico iure tanquam specie differēs ad priuatū non trahit.ibi.nu.11. 292
dispositionem omnem censeri debere ex eo quod principaliter agitur.Ioan.An.Rub de potest proc.in 1.par.nume.338 40
dispositiones legales toties ultimis uoluntatibus, q̄ contractib.æquiparantur.Nel. de bā. in 4 par.1.temp.nu.4 215
dispositio. §.ad crimen, in l.pen. ff. de pub.iud. an in his casibus, procedat in quibus non habet locum pœna talionis.Io.Ant.Rub.in d. §.ad crimen,nu.11 22
dispositio d.§.ad crimen, nedū in crimine publico sed etiam in priuato locum ubi uendicat ibi.nu.85 24
dispō l.is cui bonis.ff.de uerb. obl. non ꝓcedit in hęretico qui etiam cōtrahendo non pōt suam condōnē meliorē facere.Ioā.Nic Ar. de hæret.not.44 num.1 148
dispositio.l.transigere.C.de.transact. non ꝓcedit in delictis commissis aduersus Dei maiestatem,ibid.not.8.nu.2 139
¶ Dispositum in filiis nunq̄ ad filias trahitur. Inc.Auct.de crim læsæ maiest.q.5.nu.3 58
¶ Disputandum non est de iuris apicibus,cum de bona fide agitur.bonic.de acc.nu.9 8
disputandum an sit cum hæreticis uolentib. publice disputare persistēdo, & confirmādo errores suos, & an cum Iudæis, & aliis infidelibus disputare uolētibus.Gondisl.de hęr. q.21.nu.1 170
disputandum non est cū negantib. principia, qūo intelligatur, & in quib. ꝓcedat,ib n.4 171
disputare publice de fide qn̄ liceat, latissime, ubi etiam quæ in tali disputatione seruari oporteat, traditur, ibi.nu.1 170
¶ disputatio noīnum ꝑtinacibus relinquenda est. Nell.de ban.in 1.par.2.temp.nu 3.ca.218
disputatio an sit fienda super indiciis cōtra testem habitis, sicut super his quæ contra reū habentur.Franc.brun.de ind.& tort.in 4.q. 2.par.nu.15 341
¶ distinguentis opinio semper dicitur melior. Io Fr.Gonz.de lamis &c.nu.55 95
¶ districtus quis dicatur.Nel.de ban. in 1.par.2 temp.nu.58 232
¶ diuites bonæ opinionis, & famæ in duobus tm̄ casibus torqueri possunt.Fr.bru. de ind. & tor.in 4.q.2.par.nu.7 340
¶ diuinatio an faciat indicium ad torturam. Fr.brun.de ind.& tort in 3.q.1.par. nu. 329. car 336.& M.Ant.bl.de ind num.397. 392
diuinatio quæ fit per somniorū interpretationem

nem, an sit prohibita. Paul. girl. de sorti. qõ. ii. nu. 27 132
damnationes, & sortilegia quando dicantur sapere hæresim manifestam, & quando non. gondiss. de hęr q. 9. nu 9. 10 160
diuinationem quatuor sunt species. s. geomantia, hydromantia, pyromantia, & aerimātia pau. gir. de sort. q. 2. nu. 6 106
diuini quare sic dicti. ibi.
Cetera uide inf. in litera S, in uer. Sortilegi.
¶diuortium ortum inter maritum, & ux causat inimicitiam. M. Ant. bl, de ind. n. 101 368
¶doctrina certa in iudiciis, ut ex eis procedatur ad torturam, dari non potest. M. Anto. blan. de ind. nu. 40 363
¶doctor legum, an pro debito carcerari possit. bal. de carcerib. c. 1. nu 4 301
doctoris dcm secundū leges quas allegat, intelligi dēt. Nic. boe. de sed. in 6. q. nu. 14 78
doctores iuris priuilegiati sunt in multis. Ioā. Fr. ponz. de lamiis, nu. 19 91
doctores iuris contemnentes uelut pecudes de testandi sunt, ib. nu. 20 ead.
doctores non debēt cogi hospitari milites, ibi.
doctores iuris ciuilis circa quæ uersari dicantur, ib. nume. 21 ea.
doctores iuris magnifici appellari debent. ibi.
doctores iuris sunt optimi iustitiæ, & reipubl. ministri. ibid.
doctores iuris ciuilis uocari debēt ad ꝓcessus & examinationes inquisitorum, ib. n. 66 96
doctores legum, & aliarum scientiarū, personaliter capi, ad iudicem trahi, aut quouis modo uexari non possunt. Fran. bru. de ind. & tort. q. 4. 2. par. nu 23 341
doctores an possint torqueri. guido de Suz. de ind. & tor. nu. 108. & ibi. Lu. bol. in add. nu. 109. c. 328. Fr. br. ibi. nu. 22. c. 341 & Pau. girl. de qō. q. 6. nu. 3 car. 436. & Fr. Cas. de torm. c. 10. nu. 14 415
¶dogma falsum, & a fide extraneū defendens, hæreticus est. Pau. gir. de hær. q. 2. n. 3 442
¶dolor etiā innocentes mentiri cogit. Fr. bru. in trac. de ind. in 6. q. 2. par. nu. 1 350
¶dolus pro facto accipitur in l. Corn. Plac. de acc. tit. 6. n. 9 5
dolus præsumptus futurus remitti potest, nō autem uerus. Inc. Auc. de cri. læsæ maiest. q. 8. nu. 12 66
dolus quibus criminibus culpæ præponderet Io. Fr. ponz. de lamiis, n. 87 99
dolus uel fcm cedentis cessionario obesse non debet. Iac. de Are. de ban. nu. 32 20
dolus ex parua re non præsumitur M. Anton. blan. de ind. n. 130 370
dolus licet in actu delicti præsumatur, non tamen præsumitur prius deliberare reus delictum commisisse, ibi. nu. 56 364
dolus, & fraus non debet alicui patrocinari. ib. nu. 209 376
dolus bonus est, contra hostem machinari. Nel. de ban. in 2. par. 2. temp. n. 8 245
¶domesticus non debet torqueri in eū cuius est domesticus. Fr. bru. de ind. & tor. in 4. q. 2. par. nu. 10 340
domesticus tempore contractus, si desiit esse domesticus tempore attestationis faciēdæ, & duret causa reuerentiæ, non potest eē testis. M. Ant. blan. de ind. nu. 135 370
domesticus non potest examinari ad fauorē illius cuius est domesticus, ib. nu. 362 368
domestici taciturnitas, an faciat indicium contra se, ibi. n. 274 382
domestici testes admittūtur in probandis his, quæ domi geruntur. Pau. girl. de rela. car. ti. de absol. Inno. q. 3. nu. 3 307
domestici pro delicto domi cōmisso pñt torqueri. Fr. bru. de ind. in 5. q. 2. par. n. 38 347
domestici & familiares qui dicantur. M. Anto. blan. de ind. nu. 363 388
domestici & familiares aliquando admittūtur ad testificandum, ib. n. 364 ea.
¶dñium eiusdem rei ex plurib. causis, eodem uel diuersis tpib. concurrētib. qri non pōt. inc. auct. de cri. læsæ maie. q. i. n. 19 52
dominium rerum, & earum defensio de iure gentium est. Nel. de bann. in 2. part. 2. temp. nu. 55 261
¶dñs admittitur procurator pro seruo carcerato, nec solus dñs, sed & quiuis alius. Ioā. An. Rub. de pote. proc. in 1. par. n. 17 26
dominus pro seruo admittitur ad defendendū pro suo interesse, ib. nu. 149 27
dominus an possit tanq̄ procurator defendere seruum accusatum, ib. in 2. par. n. 55 57
dominus, an priuetur possessiōe ciuitatis, propter subditorum rebellionem. Mar. Laud. de cri. læ. maie. q. 6 38
dominus feudi qua lege obligetur ad non priuandū uasallum feudo, nisi culpa conuicta inc. auct. de cri. læs. maie. q i. n. 20 52
dominus castri a præfectis inquisitioni requisitus, an cogatur hæreticum in suo territorio manentem uerbaliter citatum, illis tradere

Gundiss.de hære.q.11 nu.6 162
Quid in aliis criminib.ibi.nu 7 ea.
dominus domus penes quā reperiť mortuus, an indicieť.M.Ant.bl.de ind num.298 383
dominus in cuius domo mortuus reperitur, indiciatur,ibi.nu.299 ead.
domini tenentes famulos malæ uocis, famæ, & conditionis,de illorum delictis tenentur Fr.Cas.de ind.nu.11 440
domini temporales, an de propria iniuria cognoscant. Ant.Col.in for.proc.extraord in contr.cri.art.249 462
¶dominus dat sapientiam,& consilium, & q negligit legem,& consiliū eius,perdeť a paruulis,& a stultis Fr.Cas.de ind nu.11 411
¶domus appellatione ēt conducta uenit.Nel. de bann in 3.par.1.temp.nu 3 211
domum delicatam habere nostra non interest ne ob id a forensibus uexari nos oporteat. Nic.Boe.de sedit.q.1.n.25 72
¶ donans pecuniam hostibus principis, in crimen læsæ maie.incidit Mar.Lau.de crim.læsæ maie.q.4 48
donans, & postea repertus in possessione rei donatæ, præsumitur habuisse malum animum.M.Ant.blan.de ind.n.88 367
¶donatio facta per hæreticum ante damnationem,an ualeat,& an possit reuocari.Pa. Girl.de hęret.q.5.nu.8 148
donatio bonorum facit præsumi de malo animo donantis.M.Ant.bl.de ind.nu.87 367
¶dos an fisco applicetur ob uxoris hæresim. Gundiss de hæret.q.15.nu.9 166
dotes uxorum hæreticorum an conseruari debeant.Lud.Car.de hære.nu.141 192
¶dubietas siue sit in facto,siue in iure,non potest interuenire procurator.Io.Ant.Rub.de potest proc.in 1 par.nu.352 41
¶dubium est quod omnibus no n liquet. Nel. de bann.in 2 par.3 .temp.nu.12 298
dubia in spectantib. ad fidem sunt ad Papam referenda.Io.Fr.Ponz.de lamiis,num.8 90
in dubiis benigniora præferuntur in quauis materia, bi.nu.45 94
¶dubius in fide hæreticus est,quod declara, & limita quinque modis, ut per Lud. Car. de hære.nu.8 178
¶ducens aliquos uerbis in aliquo loco,si interficiantur,contra ducentem præsumitur.M. Ant.Blan.de ind.nu.238 379
ducens aliquem per locum,in quo scit inimicum offensi adesse,pręsumitur particeps criminis.Fr.Cas.de ind.nu.3.5 395
¶duellum, an stantibus præsumptionibus nō tamen legitimis,indicendum sit,& locū habeat.Lud.Car.de hære.nu.119 189
¶dux.In ducibus & proceribus non habet locum ut delinquens contra eorum statū puniatur ſm formam.l.quisque.C.ad l.Iul.maiest.Mart.Laud.de cri.læsæ maie.q.1 48
¶dynus cum aliquam decideret qōnem,synodus tota legalis sapientiæ adesse uidebatur. Inc.Auct.de cri.læsæ maie.q.1.n.2 50
EBriosus est irregularis.Nic.Plou. de irreg. num.2 100
¶ecclesia non claudit gremium redeunti.Pau. Girl.de hæret.q.8.nu.2 151
ecclesia quam pœnam imponit,& an sanguinis.Lud.Car.de hære.nu.62 182
ecclesia sanguinem abhorrere dicitur.Pau.gir. de relax.carc.in ti.de pœ.composit.q.1. nume.5 310
ecclesia bannitum per contumaciam tutatur Ant.Col.in for.proc.extraor. in controuer. crim.art.25 463
ecclesia non habet territorium nisi respectu clericorum.Ant.Columb. in for.proced.extraor.in controu.crim.ar.114 466
ecclesiæ immunitate non gaudet,debitor pro debito ciuili ductus per ecclesiam.Io. Tier. in trac.de fuga.nu.7 198
ecclesię immunitate an gaudere debeat.Titius homicida,si non potuit fugere ad ecclesiā, sed inuenit quendam sacerdotem deferentē corpus Christi,aufugit ad ipsum,& cum accepit.ibi.nu.8 ead.
edificare uolentes domos, qd facere debeant. Nic.Boer.de sedit.q.1.nu.26 72
edificium radicitus destructum, si reædificetur,omnino nouum dicetur. Inc. Auc. de crim.læsæ maie.q.2 nu.2 53
¶effectus consurgit fortior dispositione legis cum hominis concurrente contractu.Ince. Auct.de cri.læsæ maie.q.1.nu.3 50
effectus sortilegiorum qualiter causari possūt in corporibus humanis mediantibus rebus siue mixtis,siue simplicib.Pau.Girl. de sort. q.6.nu.1 113
effectus cessat,cessante causa.Pau. Girl. de qō. q.6.nu.8 438
¶effractores ut plurimum damnantur in metallum.Plac.de accu.ti.6.num.22 6
¶egritudines quæ rebus proueniunt naturalibus,per contrarias res curari possunt.Paul.

Gir.

Girl.de fort.q.2.nu.5 105
egritudines,seu morbi quos inferunt malefici non ex imaginibus,aut ex ceremoniis ꝓueniunt,sed ex mixturis,& rebus applicatis naturalibus,ibi.q.6.nu.18 116
¶emancipatio filiorum facta per hæreticum post hæresim est nulla.Lud.Carer.de hæret. nu.158 193
¶emãsor quis dicatur, & quis fugitiuus.Plac. de acc.ti.6.nu.6 5
¶emens muricẽ,& purpurã tingẽs, pęna mortis punit.Gul.bont.de pœ.mor.num.2 444
¶emphiteusis banniti,an ueniat in confiscatione bonorum.Nel.de ban.in 1.par 2. temp. nu.24 224
emphiteutica bona an damnato hæretico, ueniant fisco applicanda, Gondiss.de hæret.q. 15 nu.8 166
¶episcopis est illustris.Io.Ant.Rub. de potest. proc.in 1.par.nu.238.& nu.342.in fi. 33
episcopus in scriptis citari debet,ib.n.239 ea.
episcopus potest per substitutum sententiam legere.ibi.n.240 ea.
episcopus notorius homicida non deponitur absque sententia.Inc.Auct.de cri. læsæ ma. q.i.nu.23 53
episcopus an possit facere pacem de maledictione Dei.Iõ.Fr.Ponz de lamiis nu.85 99
episcopus a pontificalibus suspensus irregularitatem nõ incurrit si in eis celebrauit. Nic. Plou.de irreg.nu.31 104
eps remittere non põt offensam illatam maiestati Deo,ideo cũ hæretico trãsigere nõ potest.Io.Nic.Arel.de hæret.not.8.nu.2 140
Eps potest iudicare de qõne fidei,& contra hæreticos procedere, & etiam capitulum sede uacante.Gondiss.de hær.q.7.nu.8 157
episcopus an ualeat in hæreticum inquisitorẽ procedere,ib.nu.17 158
episcopus hæreses expurgare negligens, qua pœna puniatur,ibi.nu.19 ead.
episcopus si possit inquirere solus sine inquisitore,& uice uersa, quid inquisitor absque episcopo.ibi.q.8.nu.3 159
episcopus super adulterio,& minoribus criminibus dispensare potest, ne deponatur clericus. Pau.Girl.de pœn.omnif.coit.quæst.2. num.3 447
episcopus in quibus casibus,& de quibus criminibus dispensare possit,ibid.nu.4 448
episcopus cum clerico dispensare potest in stupro,fornicatione simplici, & aliis minorib. criminibus.ibid.q.6.nu.5 451
episcopus instituens hæredem consanguineũ, an hæreticus censeatur. Lud. Carer. de hær. nu.47 181
episcopo an liceat armatos ministros habere, pro suæ iurisdictionis executione. Gundiss. de hæret.q.11.nu.16 163
epo sine inquisitore non licet contra hæreticũ diffinitiuam proferre sñiam, nec cum diro carceri mancipare,nec tormentis subiicere, quod limita & declara,ut ibi.q.8.nu.4 159
episcopi,& inquisitioni præfecti sunt,districte aduersus suspectos de hæresi procedant, ne mini fraudulose falso hoc crimen imponãt nihil denique,gratia,odio, aut lucri causa agant,ibi.q.7.nu.18 158
¶equiparatio,& similitudo sufficit,ut sit in ea re,de qua agitur,nec requiritur, ꝙ tota res alteri similis sit.M.An.bl.de ind.n.128 369
¶equo,& bono,æquior, & melior credatur, ibi.nu.318 385
¶eremita quis,& unde dicatur.Paul. Gir.de hæret.q.1.nu.5 146
¶erigens furcas ꝓpria auctoritate pœna mortis naturalis punitur.Gul.Bon.de pœ.mor. num.3 444
¶errans in sacramento eucharistię hæreticus est.Pau.Gir.de hær.q.2.nu.2 145
errans in facto excusatur non autem in iure, si maior sit.Pau.Gir.de pœn.omnif. coit. q. 14.num.3 459
errant qui fidem Christi humanis rõnib. fundare nituntur.Gundiss.de hær.q.21.n.5 171
error præsumitur quando aliud in referente, quàm relato reperitur.Inc.Auct.de cri.lęsæ maie.q.6.nu.16 62
error quid sit.Pau.girl.de q.in 3.quæst.nume. 10 433
erroris reuocatio nõ admittit nisi scd̃m iudicis arbitriũ.Pau.gir.de hęr.q.5.n.12 149
erroris reuocatio an post latam sententiã admittatur,ibi.nu.15 150
erroris reuocatio quando sponte,& uero corde fieri dicatur,ibi.nu.4 148
erroris reuocatio non admittitur nisi statim post deprehensionẽ fiat.ibi.q.io.n.3 153
et,copula,quid denotet.Nell.de bann.in 1. p. 2.temp.nu.78 239
euangelica denunciatio requirit,quòd denuncians sit sine macula.Bonic.de acc.n.19 8
euentus spectatur si de puniendo crimine agatur.Plac.de accu.ti.6.nu.8 5

cui-

Euidens dicitur quod manifeste liquet. Paul. Girl.de qō.in 3.q. nu.iz 433
Euntes ad terminos hæreticorũ consequũtur indulgentias.Lud.Car.de hær.n.156.c. 193
Ex,dictio,aliqñ ponitur pro p.p. Nell. de ban. in 2.par.z.temp.54 260
Examinatio testium in crimine hæresis potest alteri committi.Io.Fr.Ponz.de lamiis,& ex iur.cel.num.84 98
Examinatio,& tortura fieri potest diebus feria tis contra latrones famosos. Pau.Gir. de re lax carc.in tit.de absol.innoc.q.i.nu.z 307
Examinationi testiũ cõtra hęreticos duę reli giosæ personæ. Item publicus tabellio adhi beri debent.Gund. de hær. q.13. n. i8. c. 195
¶ Exceptio declinatoria an ueniat appellatio ne defensionis.Io.Ant.Rub. de potest. pro- cur.i.par.num.342 40
Exceptio incompetentiæ iudicis nunquam cẽ setur exclusa,ibi.num.350 ead.
exceptio banni an sit declinatoria, uel perem- ptoria.ibi.num.355.357 4i
exceptio banni personæ cohæret, & illam nõ egreditur.Iac.de Are.de bann.nu. 3z 200
exceptio banni an obstet bannito succedenti, & hæreditario nomine agenti, ibi.n.z5. ea.
exceptio banni superuenientis excludit bannitũ à iudicio per eum ante inchoato. Nell. de bann.in i.par.z.temp.59 z33
exceptio talis si bannitur filius,an excludat pa trem qui accusauerat de iniuria facta filio. ibid.num.60 ead.
exceptio tal s an excludat tertium qui accusa uerat de consensu eius,qui postea est banni tus,ibid.num.6i ead.
excceptio banni qñ incidenter possit oppo. Idẽ Nell.ibi.in 3.par.z.temp.num.4 z69
exceptio q. qs nõ fuit rite cãcellatus de bãno, an possit in iudicio deduci p procuratorẽ. Io.Ant.Rub.de pot.proc.in i.par.nu.36i 4i
exceptio respiciens qualitatem personæ agen tis,iudicanda est potius declinatoria, quam peremptoria.Io.Ant.Rub.de potest.proc.in i.par.num.356 4i
exceptio quæ seorsum à crimine uenit exami nãdo,an possit opponi,& deduci in iudicio per procuratorem.ibi.36z.367 ead.
exceptio proprietatis quoties concludit agẽ tem non possidere,tunc obstat agenti pos sessorio recuperandæ.Io.Nic.Arel.de hære. not.i.num. 5 139
exceptio nullitatis sententię executionem im pedit.Gundi ff.de hęret.q.i9. num. 7.c. i68. & Ant.Columb.in for. proced. extraord. in contr.crim.art.i35 467
exceptio quæ obstat cedẽti,an cessionario ob stet.Iac.de Are.de ban.nu.33.car.176.& An. Col.in for.proc.extraord.in controu. crim. art.i35 ead.
exceptio reo competens,sibi inuito auferri nõ potest. Nell. de bann.in i. par. z. temp.nu. mero 74 237
exceptio ex cõdõne psonæ inqsiti,uel accusati resultãs,an possit ante litis cõtestationẽ op poni,ad impediendum bãni,prolationẽ, & de exceptione p.p defẽsionẽ,uel uindictã ex forma statuti cõpetẽti.ibi. ĩ 1.p.itẽ. n.z.203
exceptio quæl bet in crimine læsæ maiest. ces sare debet.Fr.Brun.de ind.& tort.i n 4. q.z. par.nnm.z4 34z
exceptio accusatoria,in quibus ab accusatione differat.Fr.Cas.in q.crim.cap.36.n.6. c.4z4
exceptio ineptitudinis reddit imp ossibilẽ pro nunciationem.Ant.Col.in for.proc.etxtr. in contr.crim.art.i49 468
exceptio tu es socius criminis est dilatoria, ib. art.197 470
exceptio opponi põt cõtra testem in plenario iudicio,cõtra quẽ nihil opposuit reus in iu dicio summario.ibi.art.z37 472
exceptio dilatoria dicitur,quæ est finis non re cipiendi,ibi.art.157. 468
exceptio peremptoria dicitur,quæ est finis nõ procedendi.ibi.art. 158 ead.
exceptiones aduersus excusatorem q̃ opponi possint.An.de Can.exc. ĩ 1.par.n. 10.c. 14
exceptiones quæ crimen tangũt,licet opponã tur ad processum,an possint p procuratorẽ opponi.Io.Ant.Rub.de potest.procur.in i. par.nom.336.337.343.347 40
¶ excipiens an sit proprie actor. Nell. de bãn. in i.par.2.temp.num.62 234
excipiens de crimine,& non probans, an pu. niatur ut calũniosus accusator. Fr. Cason. in q.crim.cap.q.7.num.6 424
excipiẽtis cõditio potior est in pari causa.Nel. de bann.in 1.par.2.temp.num.63 234
¶ excessus in loco, & excessus in modo parifi- cant.Nel.de bãn.in.2.par.2.temp.nu.29 250
¶ excõicare posset Angelum Põtifex Rom. & iudicio damnare,si fieri posset,ille male de fide sentiret.Gund.de hæret.q.7.nu.5 157
¶ excõicationis sñia quõ ferri debeat, & quid seruandũ p excõicatorem post latã sñiam

si re-

si requiratur ab excōicato exemplum. Inc. Auct.de modo proc.cōtra apost.n.9.13.197
quid si Excōicator nolit hunc ordinem seruari,ibi.num.10 ead.
excommunicationem per annum sustineas, an possit ut hæreticus condemnari. Paul. Gir de hæret.q.8.nu.4 152
excommunicatus baptizans soléniter, & publice efficitur irregularis. Nic. Plou. de irregular.num.32 104
excommunicatus celebrans irregularis est, & deponendus,ibi.nu.34 ead.
excommunicatus an sit mandans capi unū ex tribus clericis incedentibus, & alios duos non grauari, si mandatarius mandati fines excedens alios duos cepit,ibi.nu.17 102
excommunicatus efficitur qui amatorium poculum propinat ex quo sequitur abortiuū. Paul.Girl.de sortil.q.13.num.9 136
excōicatus agit ad uxoris restōnem, hæreticus nequaq̄.10.Nic.Aret.de hær.not.1.nu.4.138
excōicatus ex quacunq; causa,ēt ciuili,ꝑsistēs ꝑ annū in excōicatione, habetur suspectus de hæresi,ibi.not.41.nu.1 143
excōicatus per annum præsumitur male sentire de articulis fidei.ibi.nu.2 ea.
excōicatus improprie,& largo sūpto uocabulo.hr̄ticus dici pt.Gūd.de hęr.q.1.num.3.154
Ad hæc contumax,& infidelis,ibi.nu.4 ead.
excommunicatus nō agit, sed se defendere potest.Iac.de Are.de bann.nu.21 200
excommunicatus semel, nisi contrarium probetur,semper præsumitur excōmunicatus. M.Ant.bl.de ind.nu.135 270
excommunicatus excommunicari potest.Nel. de bann.in 1.par.1.temp.num.3 204
excōicatus an prohibeatur accusare ī crimine hæresis.Lud.Carer.de hęret.num.107.c.186
excommunicato obstat exceptio excommunicationi, ne spoliatus restituatur. Io. Nic.Arel.de hęr.not.1.num.3 138
excommunicato non denegatur defensio.Nel. de bā.in 1.par.2.temp.num.62 234
excommunicati,& interdicti,an statuta facere possint,ibi.nu.21 223
excommunicati, & socii criminis an admittantur ad testimoniū in crimine hæresis. Ioan. Fran. Ponz.de lamiis,nume.84 98
¶ exculpatio uulnerati prodest īculpato,seu in q̄to,quominus ex indiciis torqueri possit. Io.An.Rub.de pot p̄c.in 1.par.nu.168.c.28
¶ excusationes si sint neglectæ per iudicē, processus nullus.An.Col.in for.proced.extr.in contr.crim.art.163 468
excusationum triplex differentia.Ant.de Can. de excus.par.1.nu.3 13
excusator quis sit,& qualiter diffiniatur,ibi. nu.1 11
excusator sine mandato an possit esse minor, & mulier,ibi.nu.5 13
excusator sine mandato ad quid admittatur, & quando,ibi. nu.4.5 ead.
excusator quid differat a procuratore, defensore,& nuncio,ibid.nu.7 ead.
excusator nomine cuius uerba concipere debeat,ibi.num.8 14
excusato, non probans quod dicit, ad quid teneatur.ibi.nu.9 ea.
excusator nunquid procuratorem possit constituere,ibi.nu.11 ead.
excusator an in testem recipi possit ibid.
excusator sine mandato quomodo innocentiam proponere possit.Ant.de Can. de exc. in 2.parti.nu.1 ead.
excusator in qua iudicii parte possit innocentiam allegare,ibid.nu.3 ea.
excusator nūquid possit a grauamine, seu sententia appellare,ibi.nu.4 ead.
excusator post latam sententiam comparens, utrum possit a sententia appellare ibi.
excusator appellans pro eo qui ad supplicium ducitur, nunquid possit siue mandato prosequi appellationem,ibi.num.5 15
excusator absentis, quas excusationes meri facti possit allegare,ibi.num.7.10 ead.
excusator absentis qui metu supplitii aufugit, nunquid admittendus,ibi.nu.9 ead.
excusator absentis petens terminum citationis prorogari,ut absentem inueniat, quem nescit ubi sit,nunquid audiendus,& quid si dicat se non inuenisse,ibi,nu.14.15 16
excusator allegans impedimentum facti p̄cisi nunquid sit audiendus,ibi.nu.21 ea.
excusator in causa capitali an satisdare debeat de p̄sitando finita abs̄tiæ causa.ibi.n.22.ea.
excusator nunquid possit allegare eius absentiam contra quem petitur sententiæ executio.ibid.nu.25 ead.
excusator an admittatur siue mandato ad allegandum causas abs̄tię.Io.An.Rub. de pot. proc.in 1.par.nu.222.315. car.32.39
excusator an & q̄rūs admittatur pro alio citra mandatum ibi.in 2.par.num.21 44
excusatoris quale officium sit. Ant. de Canar. de

de excusat.in 1.par.nu.2 13
¶ executio aduersus damnatos hæreticos,qualiter fiat.Gond.de hæret.q.19.num.1 168
executio an fieri possit contra fideiussorẽ mortuo bannito.Nell.de bann.in 2.par.3.temp. num.6 297
executio quid sit.Paul. Girl. de relax. carcerat. in tit.de senten.& pœna.executio. quæst.1. nu.1 336
executio pœnarum corporalium quare publice fieri debeat.ibi.nu.3 ead.
executio in causis criminalibus an statim fieri debeat post sñiam latam,ibi.q.2.n.1. 303
executio an fiat in causa criminali cõfessione sola absque alio processu,& sñia. Fran.Bru. de indic.in 6.q.2.par.nume.29 353
¶ exempla maiorum nobis præiudicant. Ant. Col.in for.proc. extraord. in contr. crimin. art.49 464
exemplis non est iudicandum.Io.Franc. Ponz. de lamiis,nu.55 95
¶ exemptus a banno an possit ratificare quæ gessit tp̄e banni etiam si sint inualida.Nell. de bann.in 1.par.3.tem.nu.20 294
exemptus de banno an possit a suis antiquis creditoribus conueniri,ibi.nu.21 295
exemptus de bãno an possit agere contra suos debitores,qui postq̃ fuit in banno, ante rebãnitionem soluerunt cõi,ibi.num.22 ea.
¶ exercens se in armis, cum non sit solitus, p̃sumitur de delicto præcogitare. Itẽ si acuerit arma,uel aliquam experientiam fecerit, uel in loco uicino arma reposuerit. Fr. Cas. de indic.cap.4.nu.4 402
¶ exhæredari potest filius propter cõuersationẽ,& cohabitationẽ cum inimicis patris.M. An.Blan de ind.nu.163 373
exhæredatio per patrem facta eo ipso extinguitur, & reuocatur cum causa illius inductiua remouetur.Inc.Auct.de crim.lęsæ maiest.q.4.num.6 56
¶ exhibitio in criminalibus habet locum ad recognoscendũ. Ant.Col.in for. proc. extr.in contr.crim.art.41.& 42 464
exhibitio fit in eo habitu in quo quis repitur, ibi.art.44 ead.
exhibitione denegata, q̃n possit inquisitus licite denegare. Bonic.de acc.nu.39 11
¶ exilium quotuplex sit.Placent.de acc. tit. 6. num.26 6
exilium quibus irrogetur, uel ad tempus, uel perpetuum,ibi num.27 ea.
¶ eximens captum de manu familię,an teneat ut eximẽs,& an etiam ut præstans auxiliũ, uel fauorẽ.Nel.de bã.in 3.p.2.tẽ.nu.29 274
eximens de manu potestatis debitorem an teneatur. Bal.de carc.cap.2 nu 4 302
¶ exire uisus domum cum fardello sub ueste, an habeat contra se graue indicium.M.Ant. Blanc.de ind.num.418 393
exire uisus domum (in qua furtum cõmissum fuit)tp̄e noctis an inducieł.ibi.nu.419 394
¶ expẽdens multam pecuniam de illo cuneo, cuius fuit pecunia,q̃ subtracta fuit,an indicieł.M.Ant.Blanc.de ind.nu.420 ead.
expendens pauper multam pecuniam,nec reperitur unde habeat an habeat indicium cõtra se,ibi.nu.421 ea.
¶ expẽsæ cõtumaciales (bonam uel malam foueat cõtumax causam) sẽper debẽtur.Ant. Col.in for proc.extraord in controu. crim. art.139 467
expensarum condemnatio fieri debet in causis criminalibus parte petente,sicut in criminalibus.Paul.Girl.de relax. carcer.in tit. de expens.nu.2 317
¶ experimento sermonum uerorũ cum reb. sensatis concordare debent.Io.Franc.Ponz. de lamiis,nu.46 94
¶ expilatores dicuntur fures atrociores a furibus aliis qualitate discreti.Placent. de accu. tit.6.nu.7 5
¶ expulsus de domo expellentis inimicus dr̃. M.Ant.Bl de ind.nu.100 367
¶ extensio passiua æquiparatorũ locum non habet ĩ pœnis ipso iure impositis.Inc.Auct. de crim.læsæ maiest.q.1.nu 14 52
extensio in correctoriis nullo modo fienda, etiam ex identitate rationis,ibi.nu.11 ead.
extensio ex paritate rationis non fit in pœnis ipso iure inflictis,ibid.q.5.nu.12 59
extensio & si p̃hibita sit,si tñ ratio expressa sit in lege,fieri potest,ibi.q.10.nu.4 67
extensio ex identitate rõnis, ẽt in pœnalibus licita est,ubi in lege ratio expressa est. Gõd. de hæret.q 13.nu.17 165
¶ extrahentes aliquem de ecclesia crimen læsę maiest.incurrunt. Nic.Boer. de sedit.in 7.q. num.56 86
extrahentes aliquẽ de ecclesia qua pœna sint hodie puniẽdi de iure canon.ibi.nu.58 ea.
¶ extraordinarie procedere, est auferre iudicii substantialia,iure ciuili introducta. Anton. Columb. in for. proced.extraord. in contr. crim.

crimin.in princ.art.1 462
extraordinarium non concurrit cum ordinario, quando extraordinarium est contra ius commune, ibid.art.4 463
¶ extrinseca probant intrinseca. M. Ant.Blanc. de indic.nu.59 365
FAcere ille dicitur contra statum principis, q̃ uult dirigere statum ad aliud regimen. puta ad alium principem. Mart.Laud. de crim. læsæ maiest.q.30 48
facere contra Papam, uel Imperatorem, est cōtra ius quasi naturale. M.Laud.ibi.q.20 ea.
facere conuenticulum de Papatu uiuente Papa, est crimen læsę maiest.ibi.q.9 ea.
facere qui instituit, & potuit, fecisse præsumit. Fr Cas.de ind.tract.3.nu.9 401
facere qui predixit, is fecisse uidetur. Fr.Cas.de ind.num.12 403
¶ faciens ligam contra Imperatorem incidit in crimen læsæ maiest. secus si contra alium. Mart.Laud.de crim.læsæ maiest.q.52 49
faciens nouam sectam contra fidem, an hæreticus sit. Lud.Car.de hæret.nu.59 181
faciens id, quod fieri non solet, nec debet: aut nō faciens id, quod fieri solet, aut debet cōtra se indicat. Fr.Cas.de ind.num.3 404
faciens priuatum carcerē pęna mortis est puniendus. Gul.Bont.de pę. mor. nu.3 434
¶ facies hominis pulchritudinis cœlestis instar formata, nō est pro crimine maculāda. Plac. de accus.tit.6.nu.31 6
¶ factum procuratoris solet obesse dño. Ioan. Ant.Rub.de pot.proc.in 1.par.n.280 36
factum aliquid esse non præsumitur nisi probetur. Fran.Ponz.de lamiis, num.45 94
factum superioris quādo potest referri ad ius cōe, indubio semꝑ ita intelligitur. Inc. Auct. de crim.læsę maiest.q.4.num.11 56
factum licite pœnam non meretur. Frā.Brun. de ind.& tort.in 5.q.2.par.nu.19 345
factum aliquid non esse, uel esse de nouo factū paria sunt. M.Ant.Bl.de ind. num.161 373
factum tꝑe noctis est suspectū. ibi.nu.198 375
factum quod animum metitur iudex considerare debet, ibi.nu.60 365
factum quid ad defensionem fuisse per coniecturas probatur. Fr.Cas.de ind.nu.16 405
facti quæstio est in arbitrio iudicantis. Paul. Girl.de relax. carc.in tit. de senten. & pœna. exec.q.6.nu.5 305
facta aut cōsilio, & rōne gerunt, aut īpetu, & affectione Fr.Cas.de ind.in princ.nu.4 395
facta per artem diaboli non uera censent, sed fantastica. Io.Fr.Ponz.de lam.num.47 94
factis, rebus, & uerbis, q̄s propriā uoluntatē demōstrat. M.Ant.Blan.de ind.nu.181 374
¶ facultas omnis legitimæ defensionis inq̄sito reseruatur. Bonic.de accus.nu.47 12
facultas delinquendi qūo consideretur Franc. Cas.de ind.num.1 403
facultas occidendi qñ præstari uideatur, & uñ indicium tractatus oriatur, ibi.nu.3 ea.
¶ facundia oratorum quale habeat officium. Fr.Ponz.de lam.nu.27 92
¶ falsarius literarū Papæ, non pōt ad ordines promoueri. Nic.Plo.de irregul.num.33 104
falsarii banniti pro falsitate an comprehendantur a gñali statuto in fauorē bānitorū. Nell. de bann.in 3.par.2.temp.nu.12 271
falsarii, & robatores an cōprehendant, si statuto cauetur, ꝙ falsatores monetę, & robatores stratarū nō possint rebāniri ēt habita pace, & fit aliud gñale statutū, ꝙ oēs banniti habita pace debeant rebanniri, ibi.nu.14 ead.
falsatores monetæ possunt in tortura interrogari de consociis. Franc. Cas. de torm. cap. 16.nu.2 418
falsificans monetam, & imaginem Cæsaris crimen læsæ maiest.incurrit. Nic. Boer. de sed. q.6.nu.2 77
¶ falsitas absq; dolo cōmitti non pōt. Fr. Bru. de ind.& tor.in 6.q.2.par.n.27 353
falsitatis est species, quod uerisimile non est. M.Ant.Blan.de ind.nu.38 363
falsitatis species uerisimilis non est. ibid.
¶ fama quid sit, & quo consideretur, & an faciat sufficiens indicium ad torturam. Franc. Cas.de ind.nu.2 398
fama quid sit, & qūo diffiniatur, ibi.nu.4 406
fama duplex est, quædam hominis inhærens, altera uero inter homines. Paul. Girl. de qō. in 3.q.num.3 433
fama homini inhærens quę dicatur. Girl. ibid.
fama inter hoīes quę dicatur. Gir.ibi.n.4 ead.
fama qualitatem, & causam habere debet. M. Ant.Bla.de ind.nu.315 385
fama quandoque minuitur, ex genere pœne. Plac.de accus.tit.2.num.13 2
fama eius magis læditur, qui prohibetur publicis honoribus fungi. Io.Ant.Rub.de pot. proc.in 1.par.num.248 34
fama mala alicuius de præterito, eum malum in eodem genere mali præsumi facit Guid. de Suz.de ind.& tort.num.37 321

fama

fama mala cũ gñali indicio an sufficiat ad torturam.M.Ant.Blan.de ind.nu 44 363
fama mala ut noceat, debet esse in eodem gñe mali.Franc.Cas.de ind num.5 398
fama mala an non solum in eo,in quo quis infamatur,sed etiam in aliis rei opinionẽ grauet.ibi.num.4 ead.
fama mala non sufficit, nisi cōuictus fuerit de infamia,ibi.nu.8 ea.
famæ malæ indiciũ cessat, si probetur a tribus annis citra reũ fuisse bonæ uitæ,ibi.n.7 ea.
fama bona thesaurus inæstimabilis, & lilium suaue perolens.Fr.Bru. de ind.& tort.in 5. q.1.par.num.2 338
fama bona tuetur reum a tortura. Franc.Cas. de ind.nu.2 398
fama bona in genere tollit indicium in specie. ibi.nu.10 ead.
fama bona magis præualet, q̃ oĩa bona mundi.M.Ant.Bl.de ind.nume.124 369
fama bona quibuscunque modis redimi pōt. ibi.num.113 368
famam bonam amittere est magnum damnũ. ibi.nu.112 ea.
fama publica a fidedignis orta personis, indicium ad torturam tribuit. Guido de Suz.de indic.& tort.nu.42 321
fama sola cum uno indicio sufficit,ut torturæ quis subdi possit.Fran.Brun.de ind & tort. in 3.q.1.par.nu.32 335
fama an faciat indicium ad torturam.M. Ant. Blanc.de ind.num.311 384
fama quæ requirat ut probata sit. M.Ant. Bl. ibid nu.312. ead.
fama, an faciat semiplenam probationem. M. Ant.Blanc.ibi nume.313.& 314 ead.
fama comprobata, nō possit procedi ad qōnẽ Ambert.de Antramo.de qō.num.20 442
fama quid in maleficiis operetur, nu.26 443
fama rei est a iudice examinanda.Frãc.Cas. de ind.nu.1 398
fama,seu infamia præcedere debet inquisitionem,alias non proceditur nisi in casibus exceptis,ibi.nu.6 ead.
fama quando faciat indicium ad torturã,ibid. num.2 406
fama sola quis torqueri nō debet, ibi.nu.3 ea.
fama est solũ ꝑparatorium inqſitionis, nō aũt fundamentum torqueri reum, ibi.nu.7 ea.
fama unde originem taxerit, an sufficiat inspicere ad hoc,ut ex ea pōssit ad torturam procedi,ibi.nu.9 ead.
fama sola non debet parere aliquod indicium ad torquendum,sed ad inquirendum tm̃, si ue ad coadiuuãdas alias ꝓbōnes,ib.n.10.ea.
fama uehemens an faciat indicium ad torturam,ibi nu.12 ead.
famæ,seu dicto gentium,an,& quando sit credendum,ibi.nu 1 ea.
famæ damnum dicit̃ maius dãno pecuniario. M.Ant. Blan.de ind.nu.111 368
famosa si est lis dicit̃ causa status,ib.n.123 369
¶ familia de Leonate inclita ciuitate Papiæ est Illustriss.Io.Ant.Rub.de potesta.procur. in 1.par.nu.163 28
familia,an reum se defendentem impune possit occidere. Franc. Cas. in sing. q. ctim. 9. num.14 426
¶ familiaris potestatis ponens aliquem ad torturam de mandato ipsius,non tenetur.Frã. Brun.de ind.in 7.q.2.par.nu.6 454
familiares aliquando admittunt̃ ad testificandum M.Ant.Blanc.de ind.num.364 389
familiares qui dicant,ibi nume.303 388
familiares testes an faciant indicium, ibidem nu.365 389
¶ famulus fugiens a dño, an præsumatur domini,res si non adsint furto subtraxisse. Fr. Cason.de ind.nu.21 408
famulus gratis seruiẽs dicitur domesticus. M. Ant.Bl.de ind.nu.363 388
fãmulus malos tenentes hñt contra se indiciũ. M.Ant.blan.de ind.num.254 381
famulorũ natura est furari,ibi.nu.424 394
¶ fatuitas maxima ex seditione oritur. Nicol. Boer.de sedit.in 1.q.nu.10 70
¶ fautor hæreticorũ, an pro hæretico habeat̃. Lud.Car de hæret.num.48 181
fautores,& receptatores hæreticorũ qua pęna plectantur.Gund.de hæret.q. 16.nu.1 166
fautores seditionis morte puniũtur. Gul. Bōt. de pœna mor.num.4 444
fautoribus hęreticorũ denegatur ecclesiastica sepultura,licet contra eos post mortem,accusatio nequaq̃ instituat̃,ibi.q.22.n.8 172
Cetera uide supra in litera D, in uer. defensor,& infra in litera R, in uer.receptator.
¶ febris qualis morbus sit, & unde proueniat. Paul.Gril.de fortil.q.7.nu.5 118
febricula leui laborans non excusatur, quominus teneatur comparere citatus. Paul. Gril. de quæst.q.4.nu.7 435
¶ felonia ꝑ dñm remissa uł, uasallo post feloniam cōmissam,recepto ꝑ dñm ad fidelitatem

Inc.

Inc.Auct.de crim.lesę maiest.q. 12.n.4. 68
¶ feriarũ solẽnitates in honorẽ Dei sunt indu ctæ de iure ciuili. Ant.Col.in for.proc.extra ord.in controuer.crim. art.22 463
¶ ferula in pueris, censetur quædam tortura. Guid.de Suz.de ind.num.7 316
ferula mitioribus datur, ut ueritas sciatur, sed non ut cõdemnatio sequatur.ibi.n.13. 319
¶ feudalia bona, an damnato hæretico ueniãt fisco applicãda.Gũd.de hær.q.15.n.8.c. 166
feudalia bona an cõfiscẽtur in cri lesæ maiest. Mar.Laud.de cri læsæ maiest.q.15.n.3.c.48
¶ feudum ea conceditur cõditione, ut uasallo felonia committente resoluatur. Inc. auct. de crim.læsæ maiest q 1.num.4 50
feudum ob crimen læsæ maiest. ipso iure non reuertitur ad dñm,ibi.nu.8 51
feudum ob feloniã ipso iure nõ reuertitur ad dñm,culpa ꝑ sñiam nõdũ cõuicta.ib.n.9 ea
feudum an dicatur nouum, uel antiquũ, si ua sallus feudo priuatus ipsum recuperet.Inc. Auct de crim.læsæ maiest.q.2.nu.1 53
feudum iuxta principis uoluntatem regulari debet, ibi.num.3 ead.
feudum quod restituitur, ex quadam subroga tione antiquum esse censetur, ibi.nu.7 54
feudi natura alteratur per uerba pro te, & suc cessoribus &c.ibi.q.4.nu.13 57
feudo ad dñm ex mora uasalli reuerso, si dñs eũ recipiat ad iurm fidelitatis, ꝑsumitur mo ræ ingratitudinẽ remisisse, ibi.q.12.n.5 68
feuda quoad alienationẽ ad instar rerũ pᵗimo nialiũ sunt redacta.ibid.q.2.num.8 54
¶ fictio quid proprie dicatur Paul. Girl. de q. in 3.q.nu.7 433
¶ fideiussor de iudicio sisti comparendo pro dño pęnam euitat. Io. Ant. Rub. de potesta. proc.in 1.par.num.151 27
fideiussor an sit liberatus, si bãnitus captus au fugit.Nell.de bã.in 1. par.1.tẽp.n.15. 221
fideiussor bãniti an possit opponere exceptio nẽ ꝑscriptionis, quã ipse bãnitus opponere nõ põt.Nell.ibid.in 2.par.2 tẽp.nu. 3. 242
fideiussores non sunt recipiendi, ubi pęna cor poralis, aut bãni ingeritur.Fr Cas.in q. cvi. cap.9.num.9 426
¶ fides directe, & principaliter quæ dicanť ad fidem ꝑtinere, & quæ indirecte, seu secũda rio.Gond.d. hæret.q.1.num.2 154
fides principaľr in corde; & secundario in ore cõsistit. Idẽ dicit in hæresi, ibid.nu.5.c. 156
¶ fideicõmissũ qđ semel ꝑ cõfiscatio nẽ extin guitur, an reuiuiscat, si restitutio sequať Inc. Auct.de crim.læsæ maiest q.4.nu.1 55
¶ filia legitimã hẽre debet, licet decreto ducis uel regis caueatur ꝙ bona facientis cõtra statum suum publicentur. Mar. Laud. de crim.læsæ maiest.q.35 49
filiæ in crimine læsæ maiest. non ita puniũtur sicut filii, ibid.q.10 48
filiæ an comprehendanť filiorũ appellatione, in pęna.l.qsqs.C.ad l.Iul.maiest.Inc. Auct. de crim.læsæ maiest. q.5.num.1 57
filiæ non censentur comprehensæ sub filiorũ exhæredatione, ibi.num.5 58
filiæ an comprehendantur sub statuto dispo nente ꝙ filii bannitorũ expellantur de ciui tate. Nel.de bãn.in 2.par.2.tem.nu.42 253
¶ filiationes causa ardua appellatur. M. Ant. Blanc.de.ind.num.122 369
¶ filius cõuersans, uel cohabitans cum inimi cis sui pr̃is, & illos associans, põt à patre ex hæredari.M.Ant. Bl.de ind.num. 163 373
filius tenetur alere patrem bãnitum.Nellus de bann.in 1.par.2.temp.48 228
filius patrem excõicatum alere tenetur. ibi.
filius matrẽ de partu supposito accusare põt. Plac.de acc.tit.1.num.10 1
filiusfamilias adulterium uxoris suæ accusare potest.Plac.de acc.tit.3.num.2 2
filius, & libertus iure mariti accusare possunt ibi num.3 ead.
filius in crim. læsæ maiest. ꝑdit legitimã Mar. Laud.de crim.læsæ maiest.q.24 48
filius patriæ proditor an possit à patre exhæ redari, ibid q.39 49
filius patriæ proditor non est successibilis, ibi.
filius est portio quædam corporis paterni, sed & eadem caro dici potest Inc.Auct.de cri. læsæ maiest.q.5.num.14 59
filius, & nepos eadem persona cẽsentur, ibid q.6.num.26 63
filius pro patre puniri non debet, ſm legem naturæ, ibi.q.8.num.6 65
filius cui princeps concessit, ut non obstante paterno delicto succedere possit in omnib. iuribus &c. an possit extraneis succedere. ibid.q.10.num.1 66
filius si in magistratu ius iniquum statuit, ob quod ei obstat exceptio, patri tamen non obstabit.Iac.de Are.de bann.num.31 200
filius habitus à bannito post bannum, an post mortem patris possit aliqđ petere, de bonis ipsius patris bãniti, ꝑ fiscũ ex forma statuti

cum

cum filio ante bannum nato diuisis.Nel.de bann.in 2.par.3.temp.nu.10 298
filius secũdus an possit aliquid petere a fisco, si pater assignauit partem filio bannito, & postea alium filium habuit,ibi.nu.11 ea.
filius,& pater qñ torquendi ueniunt,a filio in patris præsentia est inchoandum.Gui.de Suza.de ind.& tort.nu.22.c.320.& Fr.Br.in tr. eiusdem materiæ.in 5.q.2.par.nu.55.c.348 & Fr.Cas.de torm.348.c.13.n.4 415
filius contra patrem non admittitur ad examinandum,& ideo non faceret indiciũ.M.Anbl.de ind.nu.345 387
filiusfamilias incarcerari potest, & cedere bonis.Bal.de carc.cap.1.nu.4 301
filio existenti in religione licitum est illam exire pro alendo patrem.Nel.de ban.in 1. par. 2.temp.nu.48.in fi. 228
filio capti ab hostibus ante patris reditum abeunte,fingitur pater reuersus retro filiũ habuisse in ptãte.Incer.Auct.de cri.læsæ maiesta.q.4.nu.9 56
filio banniti in alio loco existentis, quis det tutorem,uel curatorem.Nell.de bann. in 3. par.2.temp.nu 71 283
filio familias bannito, an in confiscatione peculium ueniat.Nell.de ban.in i.par.2.temp. nu.25 224
filius hæreticus põt a patre exhæredari. Ludo. Car.de hæret.nu.158 193
filius hæretici an ipso facto perdat ecclesiasticum beneficium.Gond.de hære.q.23. nu.2. car.172.& Lud.Carer.in tract. eiusdem materiæ.nu.141 192
filii hæreticorum liberantur a patria potestate.Io.Nic.Arel.de hær.no.14.nu.1.car. 140 & Lud.Car.de hær.nu.158 193
filii hæreticorum puniuntur ob delicta parentum.Pau.girl.de hæret.q.3.nu.4 147
filii hæreticorũ catholici,& orthodoxi an possint parentibus succedere,ibi.q.4.nu.1 e.
filii hæreticorum nec in denario quidem succedere possunt,ibi.nu.2 ea.
filii hæretici usque ad quam generationẽ priuentur a dignitate obtinenda.Ludo.Car.de hære.nu.145 192
filii hæreticorũ non possunt contrahere matrimonium sine regi, assensu,& mandato cum fidelibus feuda tenentibus,ibi.nu.141 ea.
filiis hæreticorum quæ pœna irroganda sit,& quæ filiis fautorum,& receptorum.Gõdiss. de hær.q.23.nu.1 183
filii simplex appellatio in casu rõnabilis odii, etiam naturalem comprehendit.ibi.nu.4 e.
filii nec uxor in causa criminali procuratores constitui possunt.Io.An.Rub. de pot.proc. in 1.par.nu.105 25
filii rebellium ciuitatis,uel principis concepti tempore rebellionis non sunt ciues illius ciuitatis.M.Lau.de cri.læsæ maie.q.17 48
filii non puniuntur ob crimen læsæ maiest. a parentibus commissum.Nic.Boer.de sedit. in 6.q.nu.12 78
filii legitimi efficiuntur ꝑ oblationem curiæ. Inc.Auct de cri.læsæ maie.q.8.n.9 65
filii ex coitu dãnato nati oĩs successionis sunt incapaces.Pau.girl.de hær.q.3.n.5 147
filii ex nuptiis incestis nati an succedant in bonis parentum.Pau.girl.de pœ.omnif.coi.q. 2.nu.8 448
filii incestuosi,& ex coitu damnato nati,nedũ successionis,sed & alimentorum sunt incapaces. ib.
filii presbyterorum progeniti post susceptos ordines dicũtur incestuosi.ibi.q.15.n.3 459
filii banniti ob rebellionem castri, an mortuo patre redigentes castrum ad obedientiam ĩtelligantur restituti, stante certo statuto. Nel.de bann.in 2.par.3.temp.nu.12 298
filii bannitorum si ex forma statuti debent de ciuitate expelli an debeant expelli mortuo patre bannito,ibi.nu.14 300
¶finis in omni dispositione est considerandus Io.Ant.Rub de pot.proc.in 1.par.n.340 40
finis causæ non attenditur in materia torturę. Pau.Gir.de qõ.& tor.q.7.nu.7 439
¶fiscus an possit accipere in solutum de bonis banniti,si bannum fuit pecuniarium. Nel. de ban.in i.par.2.temp.nu.12 220
fiscus aliud est,& aliud Resp.Ro.ib.n.16 221
fiscus an bannito possit auferre,ab indigno,illa,quæ quæruntur bannito. & in confiscatione non ueniunt,ibi.num.39 227
fiscus, an mortuo bannito cuius bona fuerunt confiscata, sed non incorporata, possit illa hæredibus banniti auferre. Nell. ibid. in 2. par.3.temp.nu.7 297
fiscus onerans accusatum acrius,q̃ in informationibus caueatur, de euidenti calumnia tenetur. Ant. Col.in for.proc. extraord. in cri. capitali.art.95 466
Et ad expẽsas dãna,& interesse.ib.ar.96 ea.
Et potest capi in partem,ut priuatus. ibidẽ art.97 ead.

fiscus nullas dat, nec recipit expensas, ibid. art. 138 467
fiscus nec pars priuata debet esse præsens in responsionibus, & confrontationibus accusati, ibid. art. 183 469
¶ Fœmina an admittatur ad allegandum causas absentiæ in cau. crim. Io. Ant. Rub. de potest. proc. in 1. par. nu. 177 29
fœmina quare prius torqueri debeat, q̃ masc. Gui. de Suz. de ind. & tor. n. 23. c. 319. & Bal. de Perg. de q cap 1 nu. 17 429
¶ fœtus in utero matris intra quantum tempus formari censeatur. Paul. Girl. de fortil. q. 10. num. 3 136
¶ forensis licet conspirationem a populo factam scinerit, non tñ pun tur. Nic. Boer. de sedit. q. 6. num. 3 77
¶ forma abiurandi hæresim quæ sit. Gond. de hæret. q. 20. nu. 7 170
forma snię contra abiurantes, ibi. num. 9 ead.
forma iuri abiurãtis, & forma absolutionis ponitur ꝑ Lud. Car. de hær. nu. 160 194
forma pedis in niue, luto, aut puluere relicta, an faciat indicium ad torturam, uel ad condemnationem. Fr. Caf. de ind. nu. 1 409
forma pedis furãtis in terra hum da an faciat indiciũ. M. Ant. Bl. de ind. nu. 426 394
forma interrogandi testes describitur ꝑ Ant. Col. in for. proced. extr. in controuer. crim. art. 197 470
forma interrogandi reum qualis esse debet. ibid. art. 196 ead.
forma mutata, substantia quasi mutata censetur ibi. art. 224 471
¶ fornicans scienter cum meretrice sibi agnata, pœnam non euadit incestus. Paul. Gi. de pœn. omnis coit. q. 9. nume. 5 454
fornicator notorius a iure suspensus celebrando non contrahit irregularitatem. Nic. Plo. de irreg. nu. 26 103
fornicatio cõmissa cum muliere soluta, & impudica, qua puniatur pœna, ib. num. 1 453
fornicatio an sit genus quoddam diuersas sub se continens species, ibid. nu. 2 ead.
fornicationem non esse pc̃m asserens, an hæreticus censeaẽ. Lud. Car. de hęr nu. 17 179
fornicatus scienter mitius ponitur iudicis arbitrio, ibid. q. 4. nu. 5 448
fornicatus cũ nouerca, nuru, socru, priuigna, aut simili persona, qua sit afficiendus pęna. Paul. Gir. ib. q. 5. nu. 1 447
¶ fortilicium qui in manibus inimicorũ non ponere promisit, tenetur ẽt iuuare, quãtum põt, ne ab inimicis occupetur. Nic. Boer. de sedit. in 6. q. nu. 13 78
¶ fortitudo quãdo uirtus dici possit. Nic. Boe. de sedit. q. 1. nu. 18 71
¶ forũ ẽt quis sortitur rõne personæ sup reb. alibi sitis. Gund. de hær. q. 25. num. 7 16[illegible]
¶ frangens scienter saluum conductum tenẽ lege Iulia maiest. Mart. Laud. de crim. læse maiest. q 6 48
frangens imagines Crucifixi, & Sanctorum, an hæreticus censeatur. Lud. Carer. de hæret. num. 49 181
frangẽs pacem iuro firmatam, punitur, pœna mortis. Gul. Bon de pœna mor. nu. 2 444
¶ frater non admittitur cõtra fratrẽ, nisi suã, suorum uel iniuriam prosequaẽ. Fran. Ca. in sing. qõ. crim cap. 1. nu 2 421
fratri carnali hæretico an potius subueniendũ sit q̃ extraneo catholico. Io. Nic. Arel. de hæret. not. 22. nu. 1 141
¶ frequentans uiam (in qua homo mortuus reperiẽ) p̃sumitur occisor, si de alio occisore non constet M Ant. Bl. de ind. num. 73 366
frequentans locum maleficii, habet indicium contra se. Fr. Caf. de ind. num. 5 396
frequentatio uię facit indicium ad pẽsamẽtu. M. Ant. Bl. de ind. nu. 72. car. 366. & Frã. Caf. in tract. eiusdem nominis, nu. 2 402
¶ frequentiam quot uices inducant. Bonicõt. de accus. nu. 45 11
¶ fuga serui eius præscriptionem impedit. Io. Tierr. de fuga. nu. 1 197
fuga reddit quem suspectum. ibidem. & Guido de Suz. de ind. & tort. num. 95 326
fuga facit semiplenam ꝓbõnem, tñ non totã si aliter statuto disponereẽ, licet quẽ in mala fide constituat. Io. Tierr. de fuga, nu 2 198
fuga est triplex. s uoluntaria, causaria, & ignominiosa, ibi. nu. 3 ead.
fuga an proprie dicatur, qñ quis latitat ut fugiat, sed non comprehenditur, ibi. nu. 4 ea.
fuga post accusationem an suspicionẽ faciat. Io. Tierr. de fuga. nu 11 ead.
fuga sola an faciat suspicionem, ibi. nu 14 ea.
fuga ante incarcerationem an faciat criminis probationem. Paul. Gir. de rel. carc. in rub. de fuga, nu. 1 314
fuga quandoque in delictum computatur. ibi. num. 3 ead.
fuga quandoque ad probationem alterius criminis inducitur. ibi. nu. 4 ea.

fuga officialis publici q̃d o̱petur,ibi.nu.5 ead.
fuga sola nonnunq̃ in criminalibus plenam facit probationem,ibi.nu.6 ead.
fuga eius qui carceribus fractis aufugit,plenā probationem facit,ibi.nu.7 ead.
fuga qñ indicium sufficiens pręb eat ad torturam.Guido de Suz.de ind.& tor.nu.40.car.321.& Frā.Brun.in tract. similis materiæ, in 3.q.1.par.num.5.car.332. M.Ant.Bl.in tract. eiusdem nom.nu.277.car 382.& Frā. Caſ.in tract.eiusdem tit.nu.el 2 408
fuga non facit indicium, ut quis poſſis subiici qōni,ſi poſſit aliqua probabili cauſa uelari. Fran.Brun.de ind.in 3.q. 1.par.nu.8 332
fuga ſola propter proceſſum initiatum nō facit indicium,ibi.num.9 ead.
fuga qñ pręsumptionè, & indicium inducat, & alios ſuos effectus p̱ducat,ibi.n.42 333
fuga inculpati & reperti cū mucrone madefacto cruore,uehementiſſimum pręstat homicidii indicium.Fr.Brun.de ind.in 4 q.1. par. num.6 337
fuga accuſat fugientem,& fama hoīem malæ uitæ,Amb.de Antr.de quæſt.num.21 442
fuga indicium facit de maleficio perpetrato. Bal.de quæſt.nu.12 429
fuga multis modis conſideratur.M.Ant. Blan. de ind.nu.278 382
fuga arrepta poſt accuſationem,ſeu inq̃ſitionē formatā non facit indiciū,ibi.nu.281 ead.
fuga facta ab eo(qui timet)de accuſatione,ſeu inquiſitione indiciet nec ne,ibi.nu.282 ea.
fuga ex aliquibus cauſis excuſatur, ibid.numero 285 ead.
fuga facta per officialem(qui ſyndicatur)inducit plenam probationē,ibi.num.288 383
fuga accuſat fugientem,ibi.nu.291 ea.
fuga famuli ex domo domini an indiciet,ibid. nu.423 394
fuga famuli an contra eū faciat indiciū ad torturam pro furto.Fr.Caſ.de ind.nu.22 409
fuga ſola an præſtet ſufficiens indiciū ad torturā,uel tm̄ faciat ſuſpicionē, niſi cū aliis iungatur,Fr.Col.de ind.num. 1.el 3 408
fuga quoties poſt aliqua probabili cauſa colorari non facit indicium,ibi.nu.6 ea.
fuga probata in aliquibus caſibus dicit̄ probatum delictum,ibi.nu.17 ea.
fuga ſi alicui obiiciatur in crimen, probata fuga,probatū ēt crimen dicitur,ibi.nu.18 ead.
fuga probata,probata etiam dicitur ſuſpicio, ibid.nu.19 ea.
fuga per duos teſtes probari poteſt,ſicut quodlibet aliud indicium,ibi.nu.20 ea.
fuga an aliquo caſu faciat probationem, ibid. nu.23 409
fuga in promptu idē operatur, quod fuga in actu,ibi.nu.26 ead.
fuge ſuſpicio an per iuramētū remoueatur.M. An.Blan.de ind.num.283 382
¶ fugatus cū rumore a loco delicti hēt indiciū cōtra ſe.M.Ant.Bl.de ind.nu.289 383
¶ fugiens de carcere aperto non facit indicium contra ſe.Iu.Tier.de fuga,nu.4 198
fugiens de carcere, & reuertens non dicitur fugere nec tenetur pœna ſtatuti de fugiente, ibid.& M.Ant.Bl.de ind.nu.287 383
fugiens in domum propriam an poſſit in ea capi,& per officialem pro debito ciuili extrahi.Io.Tier.de fuga,nu.5 198
fugiens ad eccleſias an ſit tutus,ibi.nu.6 ead.
fugiens de uno territorio in aliud, an per poteſtatis familiam, uel præpoſiti, capi poſſit, ibid.nu.10 ea.
fugiēs cū gladio de domo in qua hō mortuus repitur,an occidiſſe p̱sumat̄,ibi.nu.13 ead.
fugiens præſentiam iudicis ſæuientis non punitur, Paul.Girl.de relax.carc.in tit.de fuga incarc.q.1.nu.12 314
fugiens ex camera uel palatio ptātis in quo detinebatur,pro cōfeſſo habetur,ibi.nu.13 ea.
fugiens de licentia cuſtodis pro confeſſo non habetur,ibi.nu.15 315
fugiens ex carcere priuato non habetur pro confeſſo ibi.
fugiens effracto carcere,pęna mortis tenetur. Gul.Bont.de pœna mor.num.4 444
fugiens de carcere per hoſtium carceris apertum,non eſt pro confeſſo hn̄dus Fran.Br.de ind.& tort.in 3.q.1.par.num.10 332
fugiens officialis tempore ſyndicatus,pro confeſſo habetur, de his ſuper quibus iuquirit̄, ibid.nu.11. ead.
fugiens per loca in uia, & non ſolita maius habet indicium contra ſe, M.Ant.bl.de ind.numero 280 382
fugiens, & ſtatim rediens non indicatur ad fugam,ibid.nu.286 ead.
fugiens cum gladio euaginato ex loco delicti indiciatur ad torturam,ibi.nu.292 ea.
fugiēs poteſt querelam,ſeu inquiſitionem formatam contra ſe nō indicat, Fr.Caſ.de ind. num.5 480
fugiens poſt commiſſum homicidiū, an excuſetur

fetur si dicat se fugisse,quia timebat ne con sanguinei occisi ipsum offenderent,nu.7 e.
fugiens ob suspicionem accusationis, uel inqsitionis an excusetur, uel si aliqđ indiciū inde oriatur,an iuro rei tollatur,ibi.nu.8 ea.
¶fugitiuus quis dicatur.Plac.de accusat.tit. 6. nu.6 5
fugitiuus qui ad aliam patriā uadit, an ꝑ loci iudicem citari poterit in quo deliquit, sine illius iudicis reqsitione, cū hic criminis rōne forū sortiatur.Tierr.de fuga,nu.15 198
fugitiuus non præsumitur, qui statim sponte sua reuertitur.Pau.girl.de rela.car.ī ti.de fuga incarc.q.1.nu 8 314
fugitiui an sint ad sententiam audiendam citandi,ib.nu.13 ead.
¶fur ab abigeo quantitate secernitur. Plac. de acc.ti.6.nu.7 5
fur quidam Romę quib.remediis contra torturam fuerit usus.Pau.gir.de qō.q.4.num. 14 436
fur quandoque ad pœnam torquetur pro leuibus furtis,ibi.q.7.n.9 438
fur famosus pœna mortis puniri debet. Gul. bont.in tract.de Cas.in quib. pœna mort. a lege est imposita,nu.4 444
fur an possit occidi pro parua re. Fr. Cason. de torm.nu.6 415
furem indicans iudici,seu officiali,an efficatur irregularis,si fur morti condemnetur. Nic. Pl.de irreg.nu.15 101
fures ut plurimum damnatur in metallum. Plac.de acc.ti.6.n.22 6
fures ecclesiæ an immunitate ecclesiæ gaudeāt Io.Tierr.de fuga.nu.9 198
fures de sociis,& receptatorib.ĩterrogari pñt. Fr.br.de ind.in 3.q.1.par.nu.20 333
furari solitus habet indicium cōtra se.M.Ant. blan.de ind.nu.410 393
¶furca suspenditur qui aliquem uidenter aggreditur.Plac.de acc.ti.6.nu.30 6
furcas eriges ꝓpria auctoritate,naturali morte est puniẽdus.gul.bō.de pœ.mor.n.3 444
¶Furiosus est irregularis,Nico.Plou. de irreg. nu.2 100
furioso in quocunq; crimine parcitur. Io. Frā. ponz.de lamiis,nu.83 98
¶furtiua res(si reperitur pœnes aliquem) an indicet eum esse furem,Gui. de Suz. de ind. & tor.nu 37.car.280.& M Anton.Blanc.de ind.n.416 394
furtum a familiaribus, & in domo conuersantib.factum præsumitur.Fr.Br.de ind.& tor. in 3.q.1.par.nu.3 332
furtum præsumitur factum per familiarem fugitiue a domo recedentem,ibi.nu.4 ead.
furti indicia quomodo assumantur.M.Anton. blan.de ind n.409 393
furtum in loco priuatim sacro factum, quasi sacrilegium censetur.Pau.girl.de pœn. omnif. coi.q.1.nu.16 447
furtum prius constare debet antequam iudex procedat,Ant.Col.in for.proc.extrao. in cōtro.cri.ar.54.& 55 464
furtum sufficit quod cōstet,licet nō appareat cuius res furata sit,ibi.ar.58 e.
¶fustigandæ non sunt personæ honestæ,sed uiles bene.Nic.Boe.de sed.in 7.q.nu.50 85
¶fustium ictibus,& similibus pœnis,quæ personæ subiici soleant.Io.Ant.Rub.de potest. proc.in 1.par.nu.211 31
¶futura dupliciter cognosci possunt.Pau. gir. de sorti.q.6.nu.6 114
futurorum responsa,ut plurimum sunt dubia ibi.q.5.nu.1 111
GAius Gracchus qualē olim excitauerit tragœdiam.Nic.Boer.de sedit.in 1. q. numero 20 71
¶gandenses qualem ob nimiam pecuniarū exactionem aduersus,Ludouicū Flandrēsium Comitem excitarint excetram,Nic. Boe.de sedit.in 1.q.nu.33 73
gandenses Caroli VII.tempestate a suo Philippo Burgundorum Duce desciuerunt, ibid. nu.37 74
¶geminatio actuum apertam uoluntatem demonstrant,M.Ant.bl.de ind.nu.244 379
¶genus cum remouetur, remouetur quælibet eius species,& an id sit perpetuum.Io.Ant. Rub.de pot.proc.in 1.par.num.91.car. 24.& nu.113.car.25.& nu 220 32
gesta per bannitum electum ad officium uetāte statuto,an ualeant,Nel.de ban. in 3.par. 2.temp.nu.62 282
gesta per notarium hæreticū,an ualeant.Lud. Carer.de hær.nu.151 192
¶gladius sanguinolentus in manu exeūtis domum occisi indiciat ad torturam,M.An.bl. de ind.nu.297 383
gladius euaginatus in manu fugientis ex loco delicti indiciat,ibi.nu.292.c.383. & Franc. Cas.de ind.nu.3 409
gladii temporalis exercitium denegatum esse quo intelligat,Gōd.de hær.q.ii.n.18 163

gladio qui communiter plectantur. Placen. de acc. ti. 6. nu. 16 9
¶gradus inuestigationis ueritatis, & probationis diuersi dantur. M. Ant. blan. de ind. num. 311 385
gradus torturæ sunt quinque, & qualiter cognoscantur, & inferantur. Pau. girl. de qō. q. 4. nu. 1 435
gradus primus torturæ quis sit. Reliqua uide infra in uerb. tortura, ibi. nu. 1 433
¶gratia carere debet impetrata, qui contrauenit contentis in ea. Inc. Auct. de cri. læsæ maie. q. 11. nu. 1 67
gratia, & indulgentia quando requirantur, a uulnerante. Ant. Col. in for. proc. extraor. in contr. cri. ar. 27 463
gratiæ principum executionum secum trahentes non indigent alia executione Inc. auc. de cri. læsæ maie. q. 9 nu. 3 66
¶guelphis sua permittuntur statuta, & Gibellinis sua. Nic. Boe. de sedit. in 5. q n. 5 76
HAbens litem omnium bonorum nō potest esse procurator. M. Ant. blanc. de ind. num. 127 369
habens cōmodum ex re furata an indicietur, ibi. n. 422 354
habens potestatem in præparato, habet etiam in connexo præparante. Ant. Col. in for. pc. extr. in contr. cri. ar. 77 465
¶hæreditas. An in confiscatione bonorū banniti ueniat hæreditas, ei tpe banni delata, sed nōdū adita. Nel. de bā. i 1. p. 2. tē. n 30 225
¶heres heretici an eius innocentiam purgare possit, & an admittatur illius excusatio. Gōdiss. de hær. q. 22. nu. 2 172
heres banniti non bannitus an repellatur exceptione banni, uirtute statuti, si contingit bānum non fi.. in morte. Nel. de ban. in 2. par. 3. temp. nu. 4 297
heres banniti an possit agere pro robaria facta uiuente bannito, præsupposito certo statuto, & quid de mutuo, ibi. nu. 8 e.
heres banniti an possit uti contractibus factis per bannitum cum beneficio statutorū ciuitatis a qua bannitus erat, ibi. nu. 15 300
¶heresis proprie sumpta quæ sit. Paul. girl. de hær. in 1. q. nu. 2. c. 145. & Lud. Car in tract. eiusdem materiæ, nu. 1 177
heresis est crimen læsæ maie. diuinæ. Pau. girl. de hær. in prin. nu. 1 144
heresis in quo differat a cri. læsæ maiest. Incer. Auc. de cri. læsæ maie. q. 5. nu. 9 58
hæresis æquiparari potest cri. læsæ maie. Incer. auct. de cri. læsæ maie. q. 6. nu. 22. c. 62. Lud. Car. de hær. nu. 102 186
hæresis quibus casibus committatur in sortilegiis. Pau. Girl. de sort. q. 10. nu. 18 129
hæresis sola uoluntate committitur. Io. Nic. Ar. de hær. not. 11. nu, 2 140
hæresis in quam quis lubrico ignorantiæ incidit, est grauius delictum, quam homicidiū. ibi. no. 28. nu. 1 142
hæresis est crimen grauius cæteris, & detestabilius, eo quod contra Creatorem committitur. Pau. gir. de hær. in pri. nu. 1 144
hæresis proprie sumpta non cadit in Iudæo, nec Sarraceno, ibi. in 1. q. nu. 3 ead.
heresis duo habet extrema substantialia, ibid. nume. 6 145
heresis differt ab apostasia, & schismate, ibid. nume. 7 ea.
heresis unde dicatur. Gond. de hæret. q. 2. nu. 1. car. 154. & Pau. Gir. in tract. similis materiæ. in 1. q. nu. 4. c. 145. & Lud. Car. in trac. eiusdem ti. nu. 5 177
heresis pertinaciam requirit. gund. de hær. q. 2. num. 4 153
heresis & schisma in quibus discrepent, ibi. q. 3. nu. 3 ead.
heresis prima post Christi aduentum quæ fuerit, ibi. q. 4. nu. 3 ead.
heresis instar Cancri serpere dicitur, & idcirco eradicanda, ne totum corrodat corpus. gōdiss. de hær. q. 6. nu. 3 156
heresis crimen aduersus quos intentari possit iqi. q. 9. nu. i 159
heresis an per instrumenta probetur, & qō. ib. q. 13. nu. 19 164
heresis quot modis contrahitur. Lud. Care. de hære. num. 6. cum multis seq. c. 177. & 178. cum seq.
heresis contrahitur adherendo opinionib. illorum qui damnati sunt ab ecclesia, de quibus in c. quidam. 33. q. 3. Lud. Care. ubi sup. nume. 7 178
heresis an contrahatur per illū qui deuiat a fide Xpi, & religione Christiana, et leuiter aduersando, etiam nō defendendo. ib. n. 6 177
heresis an & quando contrahatur per nouum sensum, & opinionem, ib. nu. 16 179
heresis an sis asserere fornicationem non esse peccatum, ib. nu. 17 e.
heresis an per simoniā contrahatur, ut si quis credat sacramētum uendi posse, ib. n. 31 180

here-

heresis an p schisma cõtrahatur,ibi nu.32. ea.
heresis an contrahatur auferendo priuilegia ecclesiæ,ibid.num.33 ea.
heresis an contrahatur non cõsecrando,& cele brando cũ hostia nõ cõsecrata,ib.n.39.c.181
heresis an contrahatur negando ex latere Xpi sanguinem,& aquam exiisse,ibi.nu. 40 ea.
heresis an contrahatur tenendo animam esse sanguinem,& ex præiacenti materiam ge neratam,ibid.nu.41 ead.
heresis an contrahatur contemnendo histo-rias in biblia,ibi.42 ead.
heresis an contrahatur per contumaciam, ibi. num.43 ead.
heresis an contrahatur persistendo in notorio crimine,& sit incorrigibilis.ibi nu 44 ea.
heresis an contrahatur hæreticis credendo. ib. num.46 ead.
heresis contrahitur per receptionem,fauorẽ, defensionem hæreticorum, ibi. nu. 48 ea.
heresis contrahitur frangendo imagines Cru cifixi,Virginis,& Sanctorum,ibi.nu.49. ea.
hæresis contrahitur inuocando dæmonem ad actũ luxuriç,uel alium actum,ibi.nu.50.ea.
heresis cõtrahitur p apostasiam.ibi nu 51. ea.
hçresis contrahitur in hærendo opinionibus reprobatorum,ibid.num.52 ead.
heresis cõtrahitur asserendo Xpm non esse ali quid secũdũ quod homo,ibi.num.53 ead.
heresis cõtrahitur,si abiurasset in iudicio prius, de inde reincidat in hæresim,ibi. nu. 54 ea.
heresis contrahitur, si officialis recusat obser uare statuta ecclesiæ,ibid.num.55. ead.
hæresis contrahitur asserendo aĩam rõnalẽ nõ esse formã humani corporis,ibid.nu.56 ea.
heresis contrahitur credendo erroribus illorũ de Alamania,ibi.nu.57 ead.
heresis contrahitur, si quis potest errantem in fide catholica ab errore reuocare, & non re uocat,ibid.num.58 ead.
heresis contrahitur faciendo nouam sectam contra fidem,ibi.num.59 ea.
heresis an per testes infames probari possit, ibid.nu.120 189
heresis an sit probata,si libri hæresis reperiun-tur penes inquisitum,ibi.num.125 190
heresis an probetur ex leuis suspicionib. ibid. num.126 ead.
heresis reuocatio est duplex.Io.Nic.Arelat. de hæret.not.46.num.1 142
heresis reuocatio quæ fit solum ad salutem a-nimç potest indistincte quandocunque fieri usque ad ultæ exitum. ibidem
heresis species quot sint. Gondiss. de hæret. q. 4.nu.1 155
heresis in crimine simpliciter,& de plano pce-dendũ est rr Gond.de hær. q.12.n. 1.c. 163
heresis cognitio an spectet ad iudicẽ ecclesiasti cum,uel ad secularẽ,& an sit mere ecclesia sticum.Lud.Car.de hær.nu.61 182
heresis qui inquiri possunt,ibi.nu.97 185
heresis in crimine an requiratur personæ legi timatio in accusando, ibi.nu. 108. 86. & an requirantur solennitates etiam substan-tiales,& quid si accusatio sit inepta, & an lo cus apponi debet,ibi.nu.109 ead.
heresis ĩ crimine an dãnet memoria defuncti, & bona publicent,& cui bona applicent,& qd in terris baronũ,& cui feudũ, aut emphy teusis applicet,& reuertat,& q̃ bona ueniat publicanda,& an inscriptio requirat in accu satione ne memoria dãmet,& an bona ipso iure publicentur,& an sententia reqrit,& q. & an declaratio,ibid.nu.135.236 191
heresim sapientibus qñ detrahendum sit.Fran. Ponz.in tract.de lamiis,nu.83 98
hæresim incidit quis nedum uerbo, sed facto. Io Nic.Arel.de hæret.not:5.nu.1 140
heresim abiurans si non impleuerit iniunctam pœnitentiam.habetur pro relapso.ibi. not. 30.num.1 141
hereses cur hodie maiores, q̃ olim suboriant. Gondiss.de hæret.q.4 num 4 155
hereses tot esse,cur Deus patiatur, & tantorũ hæreticorũ animas in infernum mergi sinat ibid.num.5 ea.
¶ hçretica mulier perdit priuilegium hypo-thecæ,& prælationis. Io.Nic.Arel.de hæret. not.11.nu.2 140
hæreticæ mulieri,beneficium Velleiani dene-gatur,ibi.not.18.num.1 141
¶ hæreticum an sit imagines calcare, aut alias cõtenere.Paul.Girl.de hær.q.10.nu.12. 128
hæreticum an sit tenere usuras esse pmissas, & an inter Iudæos,uel inter Iudæos, & Xpia-nos,& an Papa possit dispensare circa usu-ras.Lud.Carer.de hæret.nu.9.10 178
hereticum an sit nolle iurare,putans iuramẽ tum esse illicitum,ibid.nu 11 ead.
hereticum an sit asserendo usum paupertatis non includi sub uoto religionis,ibi.n.12.ea.
hæreticum an sit si dicatur non posse pœnite-re eum qui uixit usque ad senium in pecca-tis,ibid.num.13 ead.

hęreticum an sit asserendo Papam nō hře potestatem dimittendi peccata.ibi nu.14 ead.
hęreticū an sit, si dicat Imperatorē nō esse monarchā.& dñm totius mūdi,ibi.nu.15 ead.
¶hæreticus cēsetur qui leui argō a fide catholica deuiat.Io.Frā.Pōz.de lamiis.num.68 97
hęreticus ingri pōt a pluribus, ibi.nu.74 ead.
hæreticus post mortem inquiri potest, & damnari,ibi.nu.75 ead.
hæreticus non auditur etiam in ualde fauorabilibus,ibi.nu 77 98
hæreticus spoliatus non restituitur, & quare. Io Nic.Arel.de hæret.not.1.nu.2 138
hæreticus post pœnitentiam traditur carceri perpetuo,& si inde fugiat,dicitur relapsus, ibi.no.6.num.1 139
hæreticus ab inimico accusari potest, & quare ibi.not.10.nu.2 ead.
hęreticus mutuās in refectione domus.nō hēs priuilegiū tacitę hypotecæ.& in ea nō pferi, creditoribus cæteris,ibi.not.11.nu.1 140
hæreticus non potest substituere pupillariter impuberi filio,ibi.not.14.nu.2 ead.
hæreticus intestabilis est,ibi.nu 3 ead.
hæreticus non dr qui in dubiis unam opinionem q̃uis falsam eligit.ib.not.15.nu.1 141
hæreticus non est qui semel tātum audiuit cōciones hæreticorum,ibi.not 16.nu.1 ead.
hæreticus dici potest, cuius errorem inquisitores correxerunt,ipse autem obedire uoluit, ibi.not.16.nu.1 ead.
hæreticus tenetur edere ad fundandam intentionem accusatoris,ibi.not.21.nu.2 ead.
hæreticus usucapere non potest titulo pro hęrede,ibi.not.23.num.1 ead.
hærnticus incapax est possessionis,ibi.n.2 ea.
hæreticus habetur recusans bene agere ex certa obstinatione,ibi.not.32.nu.1 142
hæreticus, & erraticus quid differant, ibidem not.33.num.1 143
hæreticus non pōt cōferre sacra ecclesiæ fallit in baptismi sacramēto,ibi.not.34.nu.1 ead.
hæreticus pręcisus est ab ecclesia,& est sicut ramus præcisus ab arbore siue stipite qui statim arescet,ibi.not.38 num.1 ead.
hæreticus reuersus ad fidem non est iterum baptizandus,ibi.not.39.nu.1 ea.
hæreticus obligat in sui odium, licet non in fisci pręiudicium,ibi.not.43.nu.3 ea.
hæreticus iuri sibi competenti renunciare non potest,ibi.not.48.nu.2 ead.
hæreticus est, qui credit ecclesiam habere duo capita,ibi.no.49 nu.1 144
hæreticus quis proprie dicatur.Paul. Gir.de hęret.in 2.q.no.1.145. & Lud.Carer. de hæret. nu.1 177
hæreticus est dogma falsum,& a fide extraneū defendens,ibi.nu.3 ea.
hæreticus est in sacramento Eucharistiæ errans.Paul.Gir.ibi.nu.2 ead.
hæreticus est censendus, potentiam Dei attribuens creaturæ,ibi,nu.3 ea.
hæreticus quis dici potest tribus concurrentibus,ibi.num.5 ead.
hæreticus est scripturam sacram ad sensum cōtrarium interpretans, ibid.
hęreticus est qui sedis apostolicæ præcepta cōtemnit, ibidem.
hęreticus est semper schismaticus,sed non e cōtrario,ibi.nu.7 178
hęreticus errorē suū corrigere paratus an possit ueniā obtinere.Pau.Gir.ib.q.5.nu.1 147
hæreticus qui pœnitens bonorum suorum restitutionē obtinuit,an possit recuperare illa a fisco occupata,ibi.q.6.nu.i.151. & Lud. Carer.de hæret.nu.161 194
hæreticus qs dicať, & ex quibus censendus sit hæreticus Gond.de hæret.q.i.nu.i 154
hæreticus uocitandus non est, qui errans aliquid fieri asserit contrarium, modo corrigi & emēdari paratus sit,ubi se se cognosceret errorem lapsum,ibi.q.2.num.3 154
hæreticus dicitur qui falsam sniam,& fidei cōtrariam pertinaciter defendit, ibidem
hæreticus diciť q ideo ab obediētia Papæ recedit,quia eum non credit habere canonis cōdēdi potestatem,aut ꝙ ecclesiæ potestas nō residet penes eum,ibi.q.3.nu.3 155
hæreticus bis generaliter monēdus est,ut ab erroribus desinat, antequam ad specialē procedatur inquisitionem,ibi.q.8.nu.2 158
hæreticus in quo territorio conueniendus sit, ibi.nu.10 159
hæreticus cuius expēsis ad inqsitores remittēdus sit.Gond.de hæret.q.ii.nu.8 162
hæreticus relapsus seculari iudici ptinus nulla audiētia ei præstita tradēdus est, ibi n.2 161
hæreticus resistens ministro eum iudicis iussu incarcerare uolēti impune occidi pōt in tali conflictu resistentiæ,ibi.num.14 162
hęreticus ad ecclesiam confugiens an gaudeat immunitate,ibi.num.15 163
hæreticus cōtumaciter abs̃s excōicādus est, q si anno obduratus in excōicatione psistat ut

hære-

hæreticus damnatur,ibi.q.12.num.3.c.163
quod limita,& declara,ut ibi.n.4 ead.
hæreticus ob cõtumaciã dãnans,si tuere hęreticus nõ sit an pœna in eũ inflicta teneat.ib.
hæreticus an sit incendio tradendus,siue uiuus igne absumendus,ibi.q.15.nu.4 166
hæreticus super aliquo articulo si abiurauerit & demum teneat contra articulum, an dicatur relapsus,ibi.q.20.nu.4 170
hæreticus relapsus quis dicatur,ibi.nu.5 ea.
hæreticus ẽt post obitum excõicationis sententia innodari potest,ibi.q.22.nu.6 172
hæreticus non agit,sed conuentus se defendere potest.Iac.de Are.de ban.nu.21 200
hæreticus an sit,qui loco profert uerba hæretica.quia dicat se habiturum uxorem in alio seculo.Lud.Caret.de hære.nu.2 177
hæreticus an quis sit ex sola uoluntate, & an, & quando possit condemnari.ibi.nu.3 ea.
hæreticus pertinax quis dicatur,ib.n.4 e.
hæreticus an sit recusans se purgare in causa hæresis,ib.nu.18 179
hæreticus an sit credens hæreticis,ib.n.20 ea.
hæreticus nunqd sit,qui stetit in excõicatione per annum,aut biennium,ib.nu.21 ea.
hæreticus an sit qui per annum stetit.& nõ recepit communionem,ib.nu.22 ead.
hæreticus an quis dicatur per inuocationẽ dæmonum,& sortilegia,ib.nu.23 ead.
hæreticus an sit,qui idolis sacrificat,ibi. num. 24 ea.
hæreticus an sit, qui dicit incedere noctis tpe cum Herodiade,uel Diana.ib.n.25 ea.
hæreticus an sit,qui blasphemat Deum,& Sãctos,ib.nu.26 180
hæreticus an sit oppugnans priuilegia ecclesiæ,ibi.nu.27 ead.
hæreticus an sit,contemnens canones,&statuta ecclesiæ, asserendo Papam non habere potestatem condendi Canones,ib.nu.28 e.
hæreticus an sit.qui asserit in ecclesia posse esse duos uicarios Christi,ibi.nu.29 ead.
hæreticus an sit, qui asserit Papam in temporalibus non habere potestatem sicut in spiritualibus,ibi.nu.30 ead.
hæreticus an sit,qui asserit peccata non dimitti nisi a solo Deo,ibi.nu.34 ead.
hæreticus an sit officialis,qui distulit præstare auxilium contra hæreticos,ib.nu.35 ea.
æreticus an sit negãs infernum,& paradisũ, & asserẽs,nimiã esse mortalẽ,ibi.n 36 ead.
hæreticus an sit, qui asserit decimas non debere clericis,ibi nu.37 ead.
hæreticus an sit,qui professus est religionem, & ab ea recedit, ac publice matrimonium contrahit,ib.nu.38 181
hæreticus an sit,qui recusat iurare ad purgationem,ib.nu.45 ead.
hęreticus an sit, qui dęmonem inuocat ad actum luxurię,ibi.nu.50 ead.
hæreticus tandem est,qui contra fidem Christi, & articulos fidei,& contra pręcepta, & dogmata ecclesię credit,ibi.n.60 ea.
hęreticus si habeat filios orthodoxos an bona reseruentur filiis,& an priuentur beneficiis & officiis, & an etiam obtentis, & qui filii contineantur, & an in hoc differat hoc crimen a cri.lesę mai.& an dotes uxorem conseruentur,& an filiarum, & an filii hęretici contrahant matrimonium cum fidelib.Lu.Caret.de her.nu.140.& 141 193
hęreticus an sit infamis, & excludatur a testimonio,ib.nu.143 e.
hęreticus an sit excõicatus,ib.nu.144 ea.
hęreticus an priuetur omni beneficio. ibi.nu. 145 ea.
hęreticus an careat sepultura,ib.n.147 169
hæreticus an a quocunque occidi possit,ib.nume.148 ea.
hæreticus an testari possit,ibi.nu.151 e.
hæreticus an contrahere ualeat. ibi.
hęreticus an possit aduocare. ib.
hęreticus an possit iudicare. ibid.
hęreticus an notarius possit esse. ibid.
hæreticus an cogatur ad obseruantiam iuramenti,ibi.n.152 194
hæreticus an possit petere restitutionẽ bonorũ & rerum ecclesiasticarum, & an possit habere seruum christianum,ib.nu.153 e.
hæreticus an possit habere sinagogas. Lud.Caret.de hęr.n.153 ea.
hæreticus an ubique puniri possit, ibi.
hęreticus expelli potest a ciuitate,ne alios inficiat. ibi.
hęreticus reuersus an ordinari possit, ibid.nu. 154 ea.
hęreticus an agere possit si hęres institutus sit & an cum eo conuersare liceat. ibi.
hęreticus an possit rescriptum impetrare, ibi.
hęreticus punitur,nam si fieret alienatio prędictorum hęretico habentium oratoria orthodoxa a fisco uendicantur,ibi.nu.158.ea.
hæreticus punitur in anima,ut sit æternaliter dãnatus,nec ei psunt suffragia mortuorũ.ibi.

hereticus an priuetur iure patronatus ib.
hereticus reuersus ad fidem, an recuperet bo-ni obligata, & pristinam obligationem. ib. & nu. 161 194
hereticus ab omni commercio, & negociatione fidelium excluditur ib. nu. 158 193
hereticus punit. nā ei indicit publica pnīa per crucis impositionem, ut alii terreantur, ibi.
hereticus filius potest a parte exheredari, ibi.
hereticus non potest alium excommunicare, nec priuare officio, aut beneficio, nisi aliū hæreticum ib.
hereticus amittit spm̄ sctm̄, & eius dona, ib.
hereticus qualiter pœnas ordinarias, & extra ordinarias euitet Lud. Care. de hær. numero 159 ead.
hereticus reuersus an recuperet ius patronatus, ibi. nu. 161 194
hereticus reuersus an admittat ad bona sua p alium possessa, & an ad fructus bonorū ib.
hereticus reuersus an sit restitutus ad ius fidei commissi, & an ad sententia latas contra ipsum ex debitis ciuilibus, & an ad feuda & an ad officium & dignitatem. ib.
hereticus reuersus an restitutus sit ad reconualescentiam testamenti. ibid.
hæreticus reuersus an sit restitutus ad famā, ib.
hereticus reuersus an admittatur ad testimonium. ibid.
hereticus an possit impune a consanguineo receptari, ibi. nu. 167 195
hereticus an ab uxore receptari possit, ibidem nu. 169 ead.
heretici condemnati bona in alio territorio, quam ubi condemnatus fuit existētia, cui applicanda sint. Gond. de hær. q. 15. nu. 6 166
heretici memoria, aut proditoris post mortē damnanda est. Io. Ant. Rub. de pote. proc. in 1. par. nu. 142 27
heretico non denegatur beneficium S. C. Macedoniani. Io. Nic. Arel. de hær. not. 18. num. 2 141
heretico interdictum est bonis, ibi. not. 43. nume. 2 143
heretico pœnitenti parcitur, apostatæ nequaquam ibi. not. 44. nu. 2 ead.
heretico semiplene probanti contra christianū non defertur iuramentum in supplementū probationis, econtra autem christiano semiplene probanti contra hæreticum sic & rō diuersitatis traditur, ib. no. 47. nu. 2 144
heretico confitenti, quæ debeat pœna imponi in foro. s. consciæ. Pa. gir. de hær q. 3. n. 2 147
heretico relapso non datur uenia, conferri tn̄ possunt sacramenta, si pęnitentiæ appareāt signa, ibi. q. 5. nu. 22 151
heretico conuerso, & ueniam obtinendi an sit pœna loco pœnitentiæ iniungēda. Pau. gir. de hær. q. 7. nu. 1 ea.
heretico an appellare liceat. gondiss. de hær. q. 7. nu. 1 167
heretico an legari possit. Lud. Carer. de hæret. num. 151 192
hęreticū inimicum inimicus accusare potest. Io. Nic. Arel. de hær. not. 16. nu. 2 140
hæreticum accusans dicitur suam suorumque iniuriam prosequi, ibi. nu. 3 ea.
hæreticum amicū si quis admoneat, ut fugiat, aut non ueniat, an debeat puniri, ibi. no. 29 nume. 1 142
hereticum an eum probent libri improbatæ lectionis reperti pœnes aliquem. Gund. de hær. q. 13 nu. 19 165
pro heretico misericordiam implorare non licet, ibi. q. 16. nu. 3 167
hereticum accusare an quilibet possit. Lud. Carer. de hær. nu. 106 107 186
heretici proprie an sint apostata, & schismaticus. Pau. gir. de hær. q. 2. nu 9 149
heretici omnes apostatæ sunt, ibi n 9 146
heretici quibus pœnis plectendi, ibi q. 3. num. 1 ead.
heretici per iudicem ecclesiasticum condēnati, nedum curiæ seculari traditi, possunt ad pœnitentiam admitti, ibi. q. 5. nu. 10 149
heretici quibus infidelibus assimilentur, & qui infidelium inuicem inter se æquiparentur. Gond. de hær. q. 5. nu. 1 155
heretici an sint idolatris torquēdi, ib. n. 4 166
heretici qui fide Christiana derelicta, iterum ad Mosaicam legem reuertuntur, peiores sunt cęteris, ibid. nu. 5 ea.
heretici an tolerandi sint, ibi. q. 6. nu. 1 ea.
heretici quibus uiis & modis puniantur, ib q. 10 nu. 4 160
hereticorū bona ipso facto capiūtur uelut publicata. Io. Fr. ponz. de lamiis, n. 76 97
hereticorū bona non sunt ipso iure publicāda. Pau. Gir. de hæret. q. 5. nu. 7 148
hæreticorū bona qualiter diuidantur. Condiss. de hæret. q. 15. nu. 3 165
hæreticorū collegio, nec cuiq̄ de collegio legari pōt, & cur diuersum inter iudæos, & hereticos. Io. Nic. Arel. de hær. not. 7. nu. 2 139

hereti-

hereticorum scripta reiicienda sunt, & quare. ibi not.23 nu.2 141
hereticorum infidelitas, an maior, q̃ iudæorũ sit intellige sane, ibi q.5 num.3.& 4 156
hereticorum super iam per ecclesiam decisis, legatus apostolicæ sedis iudex cõpetens est, ibid.q.7.num.8 157
hereticorũ receptatores, & fautores quibus pęnis afficiendi sint. Gond.de hæret.q.16 n.1. car.166.& Paul.Gir.in tract.similis materię q.9.nu.1.car.152.& Lud.Carer.in tract.eius dẽ noĩs, nu.163.& 164.cum plur.seq.c. 194
hereticorum receptatio omnino interdictum est. Paul.Girl.de hęret.q.9.num.1 152
hereticorũ si adsit copia qua uia procedatur. Gondiss.de hęret.q.17.num.3 167
hereticorũ corporibus ecclesiastiea sepultura deneganda est, & qui ea ecclesiasticę tradere sepulturæ ausus fuerit, iure ipso excõicationis pœnam incurrit, ibid.q.22.num.7. 172
hereticis nec inter uiuos, nec in ultima uoluntate relinqui potest. Paul. Girl. de hær. q. 9. num.2. 152
hereticis credentes pari pœna sunt plectendi, ibid.num.3 ead.
hereticus pœnæ pecuniariæ, an, & quando, & ad quid imponi possit. Gondiss. de hæret. q. 8.num.6 159
hereticis quæ pœna ꝑ ecclesiasticos iudices, & q̃ per laicos infligatur, ibi.q.15. nu. 2. 165
hereticis abstricti debito fidelitatis, uel dominii, aut alicuius obsequii ipso iure ab omni huiusmodi obligatione sunt liberi. Gondiss. de hęret. q.15.nu.5 166
hereticus à iure impositã pœnam à iudicib. an minuere, uel augere liceat, ibi.q.17.n 1. 166
hereticis non est permissum agere ad uxoris restõnẽ. Io.Nic.Ar.de hæret. not. 1.n.4. 138
Cetera uide supra in uer. Alienatio, ĩ uer. Filius, & in uer. Hæres, & infra in uer. Pœna in uer. Recedentes in uer. Relapsus, in uer. Sacerdos, & in uer. Sortilegium.
¶ hębræi non deferentes habitum distinctum ab habitibus Chistianorum, puniunt Paul. Gir. de pœn.omnif.coi.q.12. nu.11 459
¶ homicida pœna mortis naturalis punitur. Guliel.Bon.de pœna mortis, nu.2 444
homicida quando non gaudeat immunitate ecclesiæ. Ant.Col.in for.proced.extraord.in controuer. crim.ar.116 467
homicida absens qua cautela excusari possit, ut contra eum procedi non possit. Ioã. Ant. Rub.de potest.proc.in 1.par.nu.3 : 5 40
homicida nõ est ipso iure beneficio priuatus. Nic.Plou.de irreg.nu.30 103
homicida si non potuit fugere ad ecclesiam, sed inuenit quendam sacerdotẽ deferentem corpus Christi, & aufugit ad ipsum, & eum accepit, an ecclesiæ humanitate gaudere debeat. Io.Tierr de fuga, nu.8 198
homicida maleficus, ueneficus, & adulter confessi aut testib. cõuicti, nõ adiũtur appellantes. Paul.Gir.de relax.carc.q.2.num 2 303
homicida debet puniri, sed qui gladio nõ ferire, gladio nõ debet perire. Paul.Girl. de rel. carc.in tit. de absol. In hoc.q.5.nu.1 308
¶ homicidium quando, & quali pœna pecuniaria puniri possit. Inc.Auct. de crim. læsę maiest.q.8.num.11 66
homicidium casualiter perpetratus, non efficit irregularis, si debitam adhibuerit diligentiã. Nic.Plo de irreg.nu.10 101
homicidiũ an omnibus imputetur, si tres unũ aggrediatur, sed unus tm̃ feriat, & occidat. Paul.Girl.de relax.carc.tit. de absol. Innoc. q.5.nu.2 308
homicidium si unico ictu factum sit, & nesciatur a quo ex tribus, an omnes debeant condemnari, ibi.q.6.nu 1 309
homicidium factum in aliquo loco, per quem aliquis solitus erat trãsire, qui maleficia cõsueuerat perpetrare, præsumitur ab eodem perpetratum esse. Fran.brun.de ind.& tort. in 3.q.1.par.nume.34 339
homicidium præmeditate, & appensate commissum magis punitur, quam causatum in pura rixa. M.Ant.bl.de ind.nu.53. 364
homicidium non præsumitur pensate nisi qualitas pensamenti probetur, ibi.nu.54 ead.
homicidium quot modis committatur. Fran. Cas.de ind.nu.2 395
homicidium præmeditatum est maxime detestabile, & in eo omnes tenentur, ibi.n.3 ea.
homicidium si noctu sequatur, qũo iudex suspectũ interrogare debeat, ibi.nu.3 401
homicidium est maius adulterio. Iac.de Ar.de q nu.7 427
homicidii indicia ex uariis causis oriuntur. M. Ant.blan.de ind.nu.240 379
in homicidio uita imputati spectatur, ibidem, num.241 ead.
in homicidio per indicia procedit ur, Fran.Cas de ind.num.1 395
pro homicidio sine dolo commisso, quisq̃; pœna

pœna ultimi supplicii punitur. Pau. Girl. de sort. q. iz. nu. 3 129
¶homo absque Dei gratia diabolo tentanti resistere non potest. Pau. Girlan. de sortileg. q. 5 nu. 4 112
homo liber in quibus possit torqueri casibus. Gui. de Suz. de ind. & tort. nu. 81. c. 35z. & Cal in tract. de quest. cap. 3 nu 4 c. 431. & Amber. de Antram. in tract. eiusdem, tit. nu me. 15 4zz
homo liber, & in se, & in alios, ex aliquo crimine delatus, torqueri potest. Guid. de Suz. de indic. & tort. nu. 8z 35z
homo liber potest torturę subiici indifferẽter. Gui de Suz. de ind. & tort. nu. 83 ea.
homo malę famę, an aliis non concurrentib. possit torqueri ex solo dicto torti. Fr. Caso. de torm. c. 17. nu 3 418
homo liber in causa pecuniaria regulariter nõ torquetur, sed hoc fallit in teste uacillante. Pa. Girl. de qõ. q. 7 nu. 3 438
hominem maleficiatum conare nemo potest, nisi eiusdem artis peritus sit. Pau. Girlan. de sort. q. z. nu 4 105
homines subsunt iudicibus ratione iuris, sed ius est supra iudices, & ideo in his quę statũ hominum dicunt, possunt iudices inspecta ueritate, & utilitate mutare, sed quę tangũt statum iuris mutare nequeant. Incer. Auct. de modo proced. contra apost: nu. i8 197
homines pœnæ metu delicto arcentur. Iac. de Are. de bann. nu. i3 198
homines quatuor gentem constituunt. Nicol. Boe. de seditio. in 3. q. nu. i 66
homines castrans pœna mortis naturalis puniri debet. Gul. Bon. de pœna mor. n. 4. 444
hominũ mores, naturasq; ex corpore, oculis, vultu, fronteq; Zopirus. Physiognomus nosc ere profitebat. Fr. Cas. de ind. num. 3 399
hominibus uilis conditionis in testimoniũ admissis, non adhibet tãta fides, quanta aliis. Fr. Br. de ind. in 4. q z. par. nu. 8 340
¶hospes an excusetur si dederit potum bannito transeunti. Lud. Carer. de hęret. numero 168 195
hospes pœnes quem bona sunt deposita, si subtrahantur, an indicietur. M. Ant. bl. de ind. nu. 414 393
Reliqua uide infra in uer. propositum
¶hostia scrip ta literis sanguineis utuntur sortilegi ad amorem prouocandum. Pau. Girl. de sortil. q. 3. nu. zo 109
¶hostes adiens morti traditur. Gul. bon. de pœna mor. nu. 4 444
hostibus arma præbens pœna mortis naturalis punitur. ibi.
IActans se aliquem occisurum, si eum occidat, propositum præsumitur. Fr. Caso. de ind. nu. 9 400
¶iactatio indiciat ad torturam. M. Ant. blanc. de ind. nu. 185 375
iactatio (si de interfectore nõ cõstet) an faciat ĩdiciũ ad torturã cõtra iactãtẽ, ib. n. 186. c.
iactatio aliquando non nocet cõsiderata qualitate personę, ibi. nu. 187 ead.
iaculũ mittens cum ferro hoĩem uelle occidere præsumitur. M. Ant. bl. de ind. nu. 84 367
ianuenses populares aduersus nobiles aliquã do seditionem fecerunt. Nic. boer. de sedit. q. i. nu. 38 74
¶ictus. De ictu, & uulnere standum est in arte peritis, & ad hoc duo requiruntur medici, licet de consuetudine stetur dicto unius. Fr. Cas. de torm. cap. z. nu. 3 41z
¶idiota, & rusticus excusantur, si in aliquo fidei articulo errant, dummodo fidem implicitam habeant. Io. Frã Ponz. de lam. &c. nume. 83 93
¶ieiunii indictio tormenti genus est. Gondiss. de hær. q. i3. nu. 7 164
¶ignorãtia, aut simplicitas in sortilegiis nõ excusat. Pau. Girl. de sort. c. 11. nu. 8 130
ignorantia iuris, in iudice culpa lata est. qui & dolo non carcere præsumitur, cum se iuris peritum fateatur. Fr. br. de ind. & tort. in 5. q. z. p. nu. z3 245
ignorantia iuris in damnis euitandis non nocet. M. Ant blan. de ind nu. 3i 36z
ignorãtia, & minor ætas excusant a nuptiis illicitis, & pœnis eas illicite cõtrahentib. inflictis. Pa. Gir. de pœ. om. coi. q. z. nu. 6 448
ignorantia facti excusationem præstat. ibid. q. iz. nu. 4 458
ignorãtia licet in pœnis euitandis, & in grauaminib. excuset, in lucris tñ nõ excusat. Nell. de bãn. in 3, par. z. tẽp. nu. 83. uer. ista q. z87
¶illicitum omne puniri debet. M. Ant. blan. de ind. nu. zz8 378
illicitum committens ab illiciti pœna non excusatur, quamuis tale illicitum ad optimũ finem peruenerit. Fr. Cas. de ind. nu. 6. c. 410 & in trac. de torm c. 5. nu. z 413
¶illiteratus est irregularis. Nic. Plo. de irregu. nu. 2 100

¶ illustris non est afficiendus pœna corporali ob iniuria ēt illustri personæ illatā. Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in i. par. num. 213 32
illustris ꝑsona ꝓhibet per se litigare, sed debet litigare per procuratorem. ibi. nu. 215 ead.
illustres personæ in crimine iniuriarum sola pœna relegationis affici debent. ibi. nu. 210 & 212 ead.
illustres ꝑsonæ pn̄t in criminalibus procuratorem constituere, ibi. nu. 159. 194 28. 30
¶ imaginē ꝓditoris ad eius imaginē depictam corrūpens, uel radēs qualiter puniat. Mart. Laud. de crim. læsæ maiest. q 29. c. 48. & Nic. Boer. in tract. de sedit. in ult. uerbis 87
imaginē Cæs. falsificās crim. læs. maiest. īcurrit. Nic. Boer. ne sedit. in 6. præsup. nu. 7 77
imagines de certa fiunt quandoque a sortilegis ad malefaciendos homines. Paul. Girl. de sortil. in 5. q. nu. 9 112
imagines quare in sortilegiis fieri soleāt, cum nihil operentur. ibi. num. 10 ea.
imagines facere ad amorem mulieris prouocādum, potius superstitiosum est, quam hæreticum, ibi. in 10. q. num. 9 128
imagines calcare, aut a'ias contemnere an sit hæreticum, ibi. num. 12 128
imagines baptizātes ad sortilegia faciēda, qua sint afficiendi pœna, ibi. in 11. q. num. 21 131
¶ Immemor salutis æternæ nemo pręsumitur. M. Ant. Blan. de indici. nu. 391 392
¶ immunitas non est in domo episcopi: Ant. Columb. in for. proced. extraord. in controuer. crim. art. 126 467
immunitatem unam offendens ceteras offendisse dicitur, ibi. art. 121 ead.
immunitate qui gaudere non debeant. ibid. art. 117. cum seq. ea.
¶ impediētes reo extrahi ab īmunitate, eo casu quo ea nō gaudet, qūo puniantur, ad q̄d ue teneant. Ant. Colūb. in for. proc. extraor. in controuer. crim. art. 112. 113 166
¶ impedimentum puri, & meri facti absentis quomodo probetur. Et an sufficiat impedimenti semiplena probatio. Ant. de Cana. de excus. in 2. part. num. 16. 17 16
impedimentum non censetur iustum, quod facile potest remoueri. Io. Ant. Rub. de potesta. procur. in 1. part. nu. 319 39
impedimētū canonicū dicitur, q̄d a iure canonico ortum hēt. Nic. Ploui. de irreg. nu. 1 100
impeditus an teneat excusatorem mittere. q̄d iuris si mittatur. Item si non mittat. Ant. de Can. de excus. in 2. par. nu. 18. 19 16
¶ imperator de hæresi puniri potest, & deponi. Lud. Carer. de hæret. nu 98 185
imperator per solum Papam deponi potest. & non per alium ibid.
imperatorem non esse monarchiam, & dominium totius mundi qui dicit, an sit hæreticus, ib. nu. 15 178
impetrans literas Principis gratiosas ante integrationem, illis se iuuare poterit, si opus fuerit. Incert. Auth. de crim lęsæ maiest. in 9 quæstio, num. 2 66
impetrare nemo necesse hēt, ut desistere possit ab accusatione. Ant. Colūb. in for. proc. extraord. in controuer. crim. art. 14 463
¶ imploratio auxilii dæmonum ad sciēdum futura sapit hęresim. Paul. Girl. de sortilegi in 10. quęstio. nu. 10 128
¶ impotentia seu difficultas puniendi, excusat iudicem a puniendis delictis. Nic. Boer. de seditio. in 1. q. nu. 8 70
¶ impubes ſm ius cōe non potest testis esse. Franc. Brun. de indici. ī 4. q. 2. par. nu. 17 452
impubes cum tortura leui ad instructionē potest interrogari, ibi. nu. 18 ea.
impuberes non debent torturę subiici. Paul. Girl. de quæstio. in 6. q. num. 4 437
impuberes in criminalibus non sunt idonei testes, ad probationem plenam, sed bene ad indicium Franc. Brun. de indic. & tort. in 2. q. 1. par. nu. 18 331
¶ impulsio q̄d sit. Franc. Cas. de ind. nu. 5 400
¶ incantationes quę fiunt contra serpētes quādo sint punibiles. Pau. Girl. de sortil. in 11. q. nu. 28 133
incantationes an faciant indicium: M. Anton. Blan. de indic. nu. 397 399
¶ incantatores qui censendi sint. Paul. Girlan. de sortil. in 2. q. nu. 7 106
¶ incarcerari nemo debet die feriato hominū utilitate Bald. de Perus. de carceribus. cap. 1 nu. 6 301
incarcerari potest quis pro collectis non solutis. ibi. cap. 2. nu. 2 302
incarceratio fieri perest pro quolibet debito. ibi. num. 1 ea.
incarceratio an fieri possit pro fiscali debi. ibi.
incarceratio in quo loco fieri debeat. ibid. numero 4 ead.
¶ incarceratus pro debito fiscali recommendari potest pro debito priuati. Bal. de Perus. de carcer. in 2. cap. num. 3 302

incarceratus an possit cōst tuere procuratorē, ad oēs actus prçterq̄ ad litem cōtestādā. Io. An.Rub.de pot.proc.in 1.par.nu.119 26
incertitudo iudicis arbitrio cōmittitur, ubi sumus in materia quæ tps incertum designat. Paul.Gir.de hær.in 5.q.num.16 150
¶incestus quid proprie dicatur,& cum quibus cōmittitur.Plac.de acc.tit.3.nu.15.car.3.& Pau.Gir.de poe.om.coit.in 3.q.num.1 449
incestus qua pœna puniatur.Plac.ibi.n.17.c.4.& Paul.Girl.ibid.num.1 ead.
incestus cū sorore aut cognata cōmissus, qua sit punitiōe reprimēdus.Pau.Gir.ibi.n.2 ea.
incestus crimen in actu fornicationis commissum ultimo punitur supplicio,ibi.nu.5 ead.
incestus in forma matrimonii cōmissus qualiter puniatur,ibid.num 6 ead.
incestus cum consanguineis, aut affinibus adinuicem conienctis qualiter puniatur. Pau. Gir.ibid.in 4 q.num.1 ead.
incestus cōmissus cū duab.sororib.meretricib. capitali pœna non punitur,ibi.nu.4 450
¶incitatores personarū dñr qui cōuocauerūt, & eleuauerūt uexillum, & cāpanā. & tanq̄ seditiosi tenētur.Ni.Bo.de sed.ī 7.q.n.8.c.81
¶inconstantia uarietas,trepidatio,uox,balbutiens,loquella timida,& pallor, indicant ad torturā.M.Ant Bl.de ind.n.259.262 381
¶incontinenti fcm̄ non dr̄,postea fcm̄. Nell.de bann.in 2.par.3.tem.nu.3 297
¶inculpatio a solo torto facta non facit indicium sufficiens ad torturam.Guido de Suz. de ind.& tort.num.54 322
inculpatus, seu accusatus a torto an ob hmōi presumptionem torturæ applicari possit, ibid.nu.52 ead.
inculpatus a torto an saltē possit subiici torturç si sit malç cōuersōnis,& famç,ib.n.55 ea.
inculpatum de crimine sponte se ingerentem torturæ,an possit potestas licet torquere,si alias ei non liceat de iure.Franc.Brun. de indic.in 7.q.2.par.num.8 354
¶indagatio exqsitissima non fit qñ ꝓ crimine ciuilr̄ agitur, sicut qñ agitur criminaliter. M.Ant.Bl.de ind.in 4.q.2.par.num.5 340
indagatio acerrima requiritur, ubi crimen est atrox.Ant.Col.in for.proced.extra. in cōtr. crim.art.18.& 19 463
¶indicium maleficii alicuius commissi, uel alterius rei,de qua agitur,signum est.Fr.Bru. de ind.& tort.in i.q 1.par. nu. 1.car. 328.& in 7.q.2.par nu.3 354
indicium est minus q̄ semiplena probatiō. Fr. Brun.de ind. & to..in 1.q.1.par. num.2.car. 328.& M.Ant.Blanc. de ind.nu.51.c.364.& num.326 386
indicium dubitatū siue semiplenum quod dicatur Fran.Brun.ibid.nu.3.car.328 & Paul. Gir.in tract.de qō.q.3.num.1 434
indicium propinquum, & remotū quod dicatur.M.Ant.Blanc.in tract de ind.nu. 47.car. 364.& Fr.Cas.in tract.eiusdem materiæ, nume.7.el 2 397
indicium leue ab urgens quomodo cognoscatur.M.Ant.Blanc.de ind.nu.10 361
indicium facti, est quo iudex in uiam præsumptionis dirigitur,Franc.Brun.de ind.& tort. in 1.q.1.par.nu 4 329
indicium uariis nominatur modis apud legūlatores.Franc.brun.ibid num 5 ead.
indicium a communiter accidentibus oritur. M.Ant.blanc.de ind num.257 380
indicium alterum trium temporum respicit. M.Ant.Blanc.ibid.num.66 365
indicium oriens ex testibus, qui examinari nō debeat,facit, ꝙ iudex solum ad inquisitionem procedere possit.M.Ant.blanc. de ind. num.52 364
indicium contra se habet, qui malos famulos tenet.M.Ant.blanc.de ind.nu.254. car.380. & Fr.Cas.de ind.num.11 414
indicium maximum est,si quis in mendacio reperiatur.Fran.brun. de ind. & tort.in 3.q.1. par.nu.18 333
indicium an ex dictum testis familiaris insurgat.Fr bru de ind.& tort.in 2.q.1.par.nu.12 c.288.M.Ant.blanc.de ind.nu.365 389
indicium per testem singularem habitum,circunstantiis aliis refragantibus eliditur. Fr. brun.de ind.& tort.in 2.q.i.par.num.12.car. 330.& in 5.q.eiusdem par.num.3 338
indicium ad torturam an fuga faciat.Fr.brun. de ind.& tort.in 3.q.i.par.nume.9.car.532. M.Ant.blanc.de indic.nume.277.car.382.& Franc.Cas.in tract. eisdem materiæ, numero 3 408
indicium non facit fuga post accusationem, seu inquisitionem formatā arrepta.M.Ant. blanc.ibid.nu 281 382
indicium an fiat per fugam ob accusationis seu inquisitionis motu factā,ibi nu.282 ea.
indicium contra se habet ille qui a d. licti loco fugatus est. Franc. brun.in tract. de ind. & tort.in 3. quçst. i. par. num. 12. car. 333. & M.

& M.An.bl.in trac.de ind.nu.289 383
indicium an diuinationes, seu incantationes faciant.M.An.bl.de ind.nu.397 392
indicium contra imputatum ex malorum cõuersatione orit. M.An.bl.de ind.n.253 380
indicium ad torturam contra contumacẽ ex contumacia oritur.M.Ant.blan.de ind. nu. 272 293 381.383
indicium ad torturam, an per famem insurgat.Fr.br.de ind.& tor.in 3.q.i.par.nu.3i.& 32.c.335.M.An.bl ibi.nu.3ii.car.384.& Fr. Cas.in trac.prædicti nominis,nu.2 398
indicium an faciat criminis transactio.Frã.br. de ind.& tort.in 3.q.i.par.n.27.28.car. 334 & M.Ant.Bl.de ind. n.306 384
indicium unum a delicto remotum ad torturã non sufficit.M.An.bl.de ind.n.i78 374
indicium ad torturam an literarum acceptatio faciat.M.An.bl.de ind.nu.223 378
indicium facit uociferatio mulieris,uim passã fuisse asserentis.M.Ant.blan.de ind.numer. 290 383
indicium an faciat mulier si examinetur. M. Ant.bl.de ind.nu.350 387
indicium participationis contra se habet, qui delinquentes punire negligit.M.Ant.blã.de ind.n.3i0 385
indicium contra se ad torturam habet,qui interrogationi non respondet.M.Ant.blã.de ind.nu.27i 38i
indicium ut faciat nominatio alicuius, qd habere debeat.M.An.bl.de ind.nu.380 382
indicium ad torturam ex iactatione insurgit. M.An.bl.de ind.nu.i85 375
indicium ut a teste fiat uerisimile deponere debet.M,Ant.bl.de ind.nu.32 363
indicium ad pensamentum faciũt præparationes,& ordinationes.M.Ant blanc de ind.n. 67 365
indicium sumitur ad pensamentum ex transitu non solito.M.Ant.bl.de ind.n.70 366
indicium ad pensamentum facit frequentatio uiæ.M.Ant.bl.de ind nu.72 ea.
indicium sufficiens an sit in homicidio puro, uiæ frequentatio.M.Ant.blã.de ind.nu.75. & 76 ead.
indicium ad pensamentum an faciat armorũ delatio in non solito,nec habente iustã causam deferendi,ibi,nu.77 ea.
indicium ad pensamentum inducit asportatio bonorum ante homicidium.M.An.bl.de in di.nu.85 367
indicium facit ad pensamentum alienatio bonorum,ib.nu.86 e.
indicium ad pensamentum sumitur ex inimicitia,Fr.br.de ind.& tort.in 3.quæst.1. par. nume.29.car.334.& M.Ant.blanc.de indic. nu.89 367
indicium est contra inuentum in loco,in quo scelus commissum est,M.Ant.blanc.de ind. nu.300 384
indicium est contra inuentum in loco propinquo delicto,ibi.nu.30i ead.
indicium est si quis uisus fuerit facere præparamenta ad homicidium,uel ire per illũ locum,ubi cadauer erat,per quem ire solitus non erat.Fr.br.de ind.& tor in 3.q.i.par.nume.29 334
indicium inducitur,si accusatus de homicidio committendo se iactasse,M.Ant.Bl.de ind. nu.i86 375
indicium ex minis præcedentibus insurgit,M. Ant.bl.de ind.nu.179 374
indicium insurgit cõtra repertum cum gladio euaginato prope cadauer.M.Ant.bl.de ind. nu.295 383
Et in loco delicti est indicium propinquum ib.n.296 ea.
indicium homicidii an præsumatur contra fugientem nudo gladio ubi quisque occisus reperitur,Fr.br.in tract.de ind. & tort. in 4. q.1.par.nu.6.car.336.& M.Ant.blan.de ind. nu.297 383
indicium an fit,si percussus dicat,se ab inquisito percussum fuisse.Fr.Br.de ind.& tor.in 3 q.1.par.nu.26.c.334.& M.Ant.bl.in tract. eiusdem nom.nu.390 391
indicium insurgit,si quis uisus sit ingredi domum,& post modicum est auditus mulieris clamor,& statim uisus est exire cum gladio sanguinolento,& mulier in facie uulnerata uisa est,Fr.br.de ind.& tor.in 4.q.i.pa. nu.4 336
indicium certum cẽsetur,si post mutuam duorum rixam,alter uulneratus uideatur,Fran. brun.de ind.& tort.in 4.q.1 par.nu.7 ead.
indicium homicidii pręsumitur contra eum,q aduersus aliquem gladium strinxisse uisus est : licet non fuerit uisus percussisse,si ipso fugiente alius reperiatur interfectus,Franc. brun.de ind.& tort.in 4.q.i.par.num.ii ead.
indicium ad pensamentum an conuersatio cũ inimicis occisi inducat,M.An.blanc. de ind. num.i63 373

indi-

indicium ad pensamentum est, si quis aliquem interficere posse, se iactet, M. Ant. bl. de ind. nu. 184 375
indicium ad tractatum facit oriri conuertio secreta, & locutio inter plures, M. Ant. blanc. de ind. nu. 232 379
indicium ad pensamentum an percutiẽdi modus faciat, ibi. nu, 188 375
indicium contra se an habeat, qui prohibere potuit, & non prohibuit M. Anto. Bl. de ind. nu. 303 384
indicium ad pensamentum est, si quis aliquẽ proditorie uulnerat. M. Ant. bl. de ind. num. 191 375
indicium insurgit, si postquam dominus locutus est in aure famuli. famulus crimen aliquod commiserit. Cui. de Suz. in tractat. de ind. & tor. nu. 41. car. 321. & M. Ant. blan. de ind. nu. 252 380
indicium per unum testem de uisu deponentẽ probatur. Fran. Bru. de ind. in 2. q. 1. par numе. 1 328
indicium quãdoque probatur per duos testes non de uisu deponentes, sed de quodam signo ad maleficium conferente, ibi. n. 4 329
indicium plenum, seu indubitatum quod dicatur. Fr. Bru. de ind. in 1. quæst. 1. par. num. 3. car. 328. & Pau. girl. de quæst. in 3. q. nume. 2 433
indicium probari potest per testes infames, & familiares, & similes omni exceptione non maiores. Fr. br. de ind. in 2. q. 1. p. nu. 7 329
indicium triplex est, & per quem probari possit quodlibet. Fr. br. ib. num. 22; 331
indicium quale esse debeat, ut sufficiens sit ad torturam, iudicis committitur arbitrio. Fr. br. de ind. in 3. q. i. par. n. 1 332
indicium est sufficiens contra aliquem de furto, si sit malæ cõditionis & famæ, & solitus talia facere, ibi. nu. 2 ead.
indicium super furto contra aliquem hr̃, qui cum antea pauper esset, multas pecunias habere reperitur, ib. nu. 5 ead.
indicium generale in quolibet crimine censetur, dum extra iudicium crimen se commisisse aliquis fatetur, ibi. nu. 14 333
indicium homicidii contra aliquem ortum ex nimis, & inimicitia, eliditur si absentia & distantia probetur a loco homicidii tꝑe. Frã. bru. ibi. in 5. q. 1. par. nu. 4 358
indiciũ probari potest per duos testes. M. Ant. blan. de ind. nu. 46 364
indicium efficax ex consilio, & ratione habetur. Fr. Cas. de ind. nu. 5. el 1 395
indicium omne quod indicat propositum, indicat & interfectorẽ, sed nõ ecõtra, ib. n. 9. e.
indicium uarie diffinitur, & diuersimode nuncupatur, ib. nu. i. el 2 397
indicium indicans propositum, indicat & interfectorem, licet non semper puniatur ex proposito, ib. nu. 5 el 2 ea.
indicium aliud est remotum & leue, aliud propinquum & graue. ibi. nu. 6. el 2 ead.
indicium oritur a nomine, si cum eo mala fama concurrat. Fr. Cas. de ind. nu. 1. el 1 399
indicium propositi a pallore oritur cõtra reũ ibi. nu. 1. el 2 ead.
indicium propositi contra eum oritur, qui dixerit, quòd traheret occiso unam pennã de ala, uel quòd faceret eum male capitare, vel quid simile, ibi. nu. 2 el 3 405
indicium ad torturam ex dicto offensi quãdo oriatur. Fr. Cas. de ind. nu. 9. el 1 ead.
indicium oritur cõtra eum, qui dicit se primo occisum inuenisse, uel primo homicidium uidisse, ibi. nu. 5. el 3 406
indicium remotum a maleficio per duos testes probari debet, proximum uero & immediatum per unum, quod si per duos probetur, non indicium, sed plenam facere probationem. Fr. Cas. de torm. c. 6. nu. 7 414
indicium proprie non est, quod facit unus testis de uisu sed semiplena probatio, ib. n. 8 e.
indicium quando oriatur ex dicto torti sine aliis indiciis, ib. c. 17. nu. 2 418
indicium duplex est. Pau. gir. de q. in 3. q. num. 1 433
indicium ad torturam an faciat unus solus testis plene probans Amb. de Antr. de quæst. nu. 18. 19 442
indicia indubitata quæ dicantur, & quando quis torqueri possit, statuto stante, ꝙ nullus sine indiciis indubitatis torqueatur. gui. de Suz. de ind. & tort. n. 99 327
indicia indubitata censentur, quæ ita per legẽ approbantur, ut ad ipsa uelit condemnationem prosequi. Fr. br. de ind. & tort. in 4. q. 1. par. nu. 3 336
indicia indubitata dñr, qñ plura in unam tendẽtia cõsonãtiã, ueritatẽ indicant, ib. n. 5 e.
indicia indubitata ad condemnationem sufficiunt, quę si dubitata sint ad torturã solum sunt idoneæ, gond. de hær. q. 14. nu. 2 165
indicia indubitata quæ dicantur, & quæ dubita-

tata,arbitrio iudicis committitor. Gondisſ. de hær.q.13.nu.3 ead.
indicia indubitata quę ſint, & quæ ꝓbões, Amb.de Antram.de qō.& tor.nu.22.c.443
indicia an debeant concurrere in crimine hæreſis,ut ad torturam procedi poſſint. Lud. Carer.de hæret.num.117.& 118.c.188. 189
indicia non quęlibet ſunt ad torturam ſufficiẽtia.Guido de Suz.de ind.& tort. nu.2 318
indicia ſufficiẽtia,& uериſimilia qõnem precedere debent,neq; .n.in omni cauſa,aut qualibet pſona ſunt ꝑponenda,ibi n.27.c.320
indicia qualia ad torturam reqrantur, iudicis arbitrio committitur.Guido de Suz.de ind. num.30.& 35 320.321
indicia contra delatum ſumi poſſunt ex cõſtãtia,uel tripedatione,ibi.num.33 ead.
indicia dñr noua,q̃ a primis differũt ſpecie,uel ſuba,ibi.nu.61.car.323.& Fr.Brun.in tract. eiuſdem materiæ in 5.q.2.par nu. 63 359
indicia plura probata an,& qñ faciant unum indicium indubitatũ.Guid.de Suz. de ind. & tort.num.100 327
indicia,& præſumptiones contrariis tolli pñt præſumptionibus,& indiciis.Fran.Brun.de ind.& tort.in 3.q.1.par.num.6.car. 332. & in 5.q.eiuſdem par. num.1 337
indicia cõtra delatum grauiora eſſe debent his quæ pro ſe hñt,ut torqueri poſſit.Fr.Brun. de ind.& tort.in 5.q.1.par. num. 6 338
indicia leuia & leuiora ſufficiunt tam ad inqſitionem formandam, q̃ ad torquendum, ibid.in 9.q.2.par.nn.4 359
indicia leuia,& grauia qualiter cognoſcantur. M.Ant.Blan.de ind.num.10 361
indicia plura an reqrañt, ad unũ tñ,ad hoc ut procedi poſſit ad torturam,ibi.nu.39.c.366
indicia generalia,& remota an ſufficiãt ad torturam ſine aliis indiciis.ibi. num.43 ea.
indicia propinqua, & tangentium negocium faciunt indicium ad torturam,ib.n.45 ea.
indicia legitima eſſe debent,ibi.nu.216 377
indicia homicidii ex uariis cauſis oriuntur,ibi. num.240 379
indicia debẽt eſſe diuerſi gñis,ib.nu.386.c.391
indicia omnia oriuntur ex quatuor locis, & ꝑ tria tpa,Fr.Caſ.de ind.num.1 394
indicia ex impetu & affectione ad nõ pmeditatũ maleficium naſcuntur,ibi.nu.6.el.1 395
indicia propoſiti ſcire quare expediat ?ibidem, num.8.el.1 ead.
indicia præmeditatum demonſtrantia.pp affectum in non præmeditatum euadunt, ut qñ rixantes ſibi caſu obuiant, ibi.n.10 ea.
indicia debẽt eſſe perfecta in gñe ſuo,ut de reo quæſtio haberi poſſit.Fr.Caſ.de ind.num.2. el.4 397
indicia remota per duos teſtes probari debẽt, aliter non habebunt uires indiciorum,& an teſtes debeant eſſe omni exceptione maiores,ibid.num.3 ead.
indicia ſufficientia ad torturam qũo cognoſci poſſint,ibi.num.3.el.2 ead.
indicia ante delictum ex quibus capiãtur, ibi num.13 ead.
indicia potiora quare requiantur qñ quæritur interfecto,q̃ quando quęritur de propoſito,ibi.num.3.el z 398
indicia examini,& corporis commutatione ante delictum contingẽtia,a quibus tractata, & an indicent propoſitum.Fran.Caſ.de ind. nu.5.el 1 399
indicia ex animi & corporis cõmutatione contingentia ante delictum magis urgent an indicandum propoſitum,q̃ poſt delictum ad indicandum maleficium,ibi.nu.6 ead.
indicia perſonę ſiue cauſis non ualent, ibi.nu. 3.el z ea.
indicia cauſarum q̃ ſint,ibi.nu.1.el 3 ead.
indicia dicti & facti, quibus non ſolum cognoſcitur propoſitum, ſed etiam reus cũ ignorabitur,ibi.nu.8 401
indicia propoſiti ex quibus in delicto oriãtur, & deducantur,ibi.nu.1.el 5 403
indicia poſt delictum ex quibus oriantur, ibid. nu.1.el 1 404
indicia ſecundum antiquos ex quibus locis capiebantur,ibi.nu.1.el z ead.
indicia maleficii præmeditati ex dicto, ibid.numero 1.el 3 405
indicia uerbi duplicẽ uim hñt,ibi.nu.11 ead.
indicia der quæ arhuitur de delicto, ſed non de propoſito,ibi.num.1.el 3 407
indicia,quę trahuntur ex his, quę conſequunt delictum,quę ſint,ibid.nu.1.el z ead.
indicia quæ oriuntur ex fuga, oriuntur & ex præparamentis fugæ,ibi.nu.25 409
indicia aliqua nõ ſufficiũt ad procedẽdum ad aliq̃ pœnam capitalem,ibi.nu.z. 411
indicia indubitata, non ſunt adeo indubitata, qn aduerſus ea probari poſſit,ib.nu.4 ead.
indicia neceſſario non concludunt, qñ ueritas põt aliter ſe habere,ibid.num.7 ea.
indicia quãuis urgentiſſima, non ſufficiunt ad

damnandum reum in crimine capitali, etiã si sint talia, quæ mentem iudicis adeo coerceãt, ut aliter credere nõ possit, ibi. n. 26 ea.
indicia quę uim plenæ probationis habent in ciuilibus, non sufficiunt ad condemnandũ in criminalibus, ibi. nu. 29 ead.
indicia a iure approbata non minorem auctoritatem, & fidem præstant, q̃ testes, & instrumenta uidentur continere, ibi. nu. 38 ead.
indicia sufficientia ad torturã cognosci põt, licet de eis non possit tradi certa doctrina. Fr. Cas. de torm. cap. 1. nu. 6 412
indicia ad torturam debent esse talia, ut suspectus sit reus, & aliis argumẽtis, ita probationi admoneantur, ut sola confessio adesse uideatur, ibi. nu. 8 ea.
indicia debẽt esse probata in genere suo, aliter per ea non proceditur ad torturam, ibi. cap. 6. nu. 1 414
indicia in genere suo debent esse clara, & perfecta, & plene probata, ibi. num. 2 ea.
indicia debent esse plene probata per testes reddentes rationem dicti sui, etiam nõ interrogatos, qui testes etiam de circunstantiis sunt percunctandi, ibi. num. 4 ea.
indicia imperfecta ubi tẽdunt ad diuersa tota, non coniungũtur ad probationẽ faciendã, secus si tẽdant ad unum totũ, ib. nu. 12 ead.
indicia ad torturã ubi extãt, contra aliquẽ pro delicto, debet ẽt concurrere leuitas uitæ, ad hoc ut torqueri possit, ibi. cap. 7. nu. 5 415
indicia noua quæ dicantur, ibi. cap. 13. num. 8. car. 365. & Ant. Col. in for. proc. extra. in cõtrouer. crim. art. 232 472
indicia quęlibet non sufficiunt ad torturam, Bal. de quæst. cap. 1. num. 1 428
indicia quæ & qualia torturam præcedere debeant, ibi. nu. 9 426
indicia sumi possunt ex trepidatione, uel constantia, ibi. nu. 11 ead.
indicia quæ dicantur legitima ad torturam, Paul Gir. de q. cap. 3. nu. 1 433
indicia ad torturam legitima quæ dicantur. ib. nu. 17 434
per indicia proceditur in tribus delictis, homicidio furto, & adulterio, Fran. Cas. de ind. in promissis, cap. 1. num. 1 393
indiciorum copia per testes facta reo dari debet post negationem, & excusationem. Frã. Brun. de ind. in. 2. q. 1. par. nu. 9 441
indiciorum an certa doctrina dari possit, Frar. Cas. de ind. nu. 18 395
indiciorum cognitio non solum ex nobis, sed ex rebus ipsis etiam prouenit, ibi. nu. 14 ea.
indiciorũ quot sunt genera, ibi. nu. 4 el 2 397
indiciorum loci, & origo, remissiue, Fr. Cas. de torm. c. 1. nu. 7 412
indiciorum copia debet dari a iudice ante torturam, licet iudices captos statim torqueri hodie iubeant, quorum obseruantia nulla legenitur ibi. cap. 4. nu. 3 413
indiciorum exemplum, dari debet reo opponere uolenti, ibi. nu. 9 ea.
indiciorum gradus ut cognoscãtur, non est recedẽdũ a locis oratorũ, ibi. cap. 6. nu. 10 414
indiciis hominem iudicare exemplo perniciosum est, cum sæpe per ea innocentes fuerint damnari, Fr. Cas. de ind. nu. 33 411
indiciis ẽt urgentissimis quis non est damnandus capitaliter. Sed est torquendus potius, ut possit super certo iudicari, ibi. n. 34 ead.
indiciis non pręcedentibus, si inquisitio formetur, & reus confiteatur, & ratificet, damnari tamen non poterit, ibi. cap. 5. num. 3 413
indiciis non plenis, in quibus casibus deueniri potest ad torturam, ibi num. 6 ead.
indiciis indubitatis non potest quis damnari, sed tñ torqueri, ibi. cap. 21. nu. 10 421
Cetera uide infra in uer. Maleficium.
¶ indubitata legi, debent esse indubitata indic. Fr. Cas. de ind. tract. 11. num. 36 412
¶ induciæ a lege concessæ an possint ꝑ indicẽ abbreuiari. Inc. Auct. de modo proc. contra apost. num. 14 197
¶ inducta ad augendum non debent operari diminutionem. Io. An. Rub. de potest. proc. in 1. par. nu. 183 29
inducta in odium contumacis, non debent induci in eius fauorem, ibi nu. 233 31
¶ indulgeo uerbum quid significet, Paul Girl. de relax. carcer. in tit. de benef. & indul. prin. q. 1. num. 3 305
¶ infamia pro quibus irrogetur criminibus, Plac. de accus. tit. 2. nu. 10 2
infamia notatur qui lenocinium fecit, aut cũ bestiis depugnabit, ibi. nu. 11 ea.
infamia irrogatur ex sentẽtia damnato a iudice, ibi. num. 12 ead.
infamia per quot testes, probetur, Bon. de acc. num. 41 11
infamia attẽdi nõ debet, q̃ a ꝑsonis suspectis locũ habet, Io Fr. Ponz. de lamiis, nu 69 97
infamia cũ peccato debetur in baptismo. Nic. Plou de irreg. nu. 37 104

infa-

infamia ex crimine quibus uerbis aboleatur ex compositione.Pau.girl.de rel.car.in ti.de pœna comp..2.nu.10 310
infamia an iuramento purgetur.M. Ant.bl. de ind.nu.65 365
infamia quid proprie dicatur.Pau.girl.de q.in 3.q.nu.3 433
¶infamis non semper efficitur damnatus.Pla. de acc.ti.2.nu.13 2
infamis an admittatur ad allegandum causas absentiæ.Io.An.Rub.de pot.proc.in 1. part. nu.177 29
infamis testis indicium ad torturam non facit debet enim testis famæ esse integræ.Gui.de Suz.de ind.nu.91 326
infamis testis an possit testificari in causa criminali,& an faciat indicium.M. Ant. bl. de ind.n.352 388
¶infans furiosus aliquem occidens efficitur irregularis.Nic.Plo.de irreg.nu.13 101
infans natus ex coitu cũ dæmone habito cuius cẽseat filius.Pa.gir.de sort.q.9.n.13 119
infans natus mense septimo,ideo uiuere posse dicitur,ꝙ sub luna nascat̃.ibi.q.13.n.5 136
infans an possis de crimine hæresis accusare. Lud.Car.de hær.nu.106 186
infans occidens hominem an l.Corn.teneatur Plac.de acc.ti.6.nu.8 5
¶infectio cri.læsę maie.lepra quædam dicitur omnis inficiens.Inc.Auct.de cri. læsæ maie. q.6.nu.2 160
¶infidelitas præcedens non nocet conuerso in promotionibus,nisi sit nouus ad fidem. M. Ant.bl.de ind.n.162 373
¶infirmitates in humanis corporibus ex sola imaginum obseruantia absque maleficio oriri nõ possunt.Pa.girl.de sort.q.3.n.9 107
infirmitates an possint licite sanari per quædã uerba superstitiosa,quibus ut plurimũ utũtur mulierculæ,ibi.q.6.nu.21 116
¶informatio gratia iudicis facta non requirit iurm.M.Ant.bl.de ind.nu.328 386
informatio contra communitatem est facilis, secus contra priuatos.Ant.Col.in for. proced.extraor.in cau.cri.ar.38 463
informatio secrete fieri debet,propter timorẽ fugæ uel subornationis,ibi.ar.70 465
informationis forma quomodo fieri debeat ĩ delictis,ibi.ar.39.& 40.& 41 403.464
informationes semper præcedere debẽt in causis criminalibus,exceptis quibusdam casib. ibi.ar.5.7.& 8 463
informationes fiunt parte non uocata, & sic non faciunt fidem,ibi.ar.47 464
informationibus uisis,quid habet facere iudex ibi.ar.103 466
in informationibus omnes testes debent recipi,ibi.ar.35 463
in informationibus non est necessarium iuramentum ib.ar.60 465
¶ingeres se suspectus est.M,Ant.blan de indi. num.277.car.382.& Fran.Cas.de ind.nu.6. el 3 406
¶inhabiles testes aliquando admittuntur,si aliter ueritas haberi non potest.M. Ant.bl.de ind.nu.353 388
inhabiles an admittantur ad allegandum causas absentiæ.Io Ant.Rub.de pot.proc.in i. par.nu.177 20
¶inimicitia priuata an excuset a pœna rebellionis.Mar.Lau.de cri.læsæ maiest.quæstio. 21.car.28.quòd Nic.Boe.de seditio. in 6. q. nu.3 76
inimicitia facit indicium ad homicidium.Frã. bru.de ind.in 3.q.i.pa.nu.29 334
inimicitia facit p̃sumi delictum appẽsate fuisse cõmissum.M.An.Bl.de ind.n.89 367
inimicitia triplici de cã oritur,ib.nu.91 ead.
inimicitia capitalis dicitur,quotiescunq; offensus directe,uel per obliquum se uindicaret, ib.nu.94 e.
inimicia contrahitur inter detentum,& detinẽtem in uinculis,ibi.n. 99 ea.
inimicitia præsumitur ex osculo nõ dato si de consuetudine dandum est,ib.n.103 368
inimicitia causatur inter expellẽtem aliquem de domo,& expulsum,ib.nu.103 368
inimicitia capitalis ex uerbis iniuriosis oritur. ibi nu.104 ea.
inimicitia capitalis generatus, ex accusatione criminis capitalis,ib.nu.115 ea.
inimicitia capitalis causatur etiam ex accusatione criminis non capitalis,ib.nu.116 e.
inimicitia capitalis ęquiparatur causæ omniũ bonorum,ib.nu.127 169
inimicitia capitalis non solum, concluditur ex morte,uel ex consanguinitate primo sed etiam ex secundo,uide licet bonorum, uel honoris,ib.nu.127 ea.
inimicitia maior est,quæ oritur ex causa omnium bonorum,quam illa quę oritur ex accusatione capitali,ib.nu.128 ea.
inimicitia oritur si aliquis bona, fama, spoliatur,ib.nu.112 368

inimicitia an præsumatur durare, lite finita. ibi.num.133 370
inimicitia an semper præsumatur, si recõcilia tio non probetur, ibi.nu.134 ea.
inimicitia, & amicitia dñr passiones mẽtales, quæ animo retinentur, ibi.nu.137 ead.
inimicitia an cõtrahaẽ inter iudicẽ, & propin quos iudicati, & occisi ibi.nu 150 372
inimicitia an inducatur ex accusatione, ibid. num.151 ead.
inimicitia an præsumatur contracta inter te stẽ qui deposuit contra aliquem in causa capitali, & reum, ibi.nu.152. ead.
inimicitia an faciat indicium, si de interfectio ne non constat. ibi.nu.175 374
inimicitia sola capitalis uel grauis an faciat in dicium, ibi.nu.176.&177 ead.
inimicitia est indicium remotum à maleficio. Fran.Cas.de ind.nu.2.el.2 400
inimicitię causa nõ põt p̃sumi in teste, q se nõ obtulit.M.Ant Blan.de ind.nu.156 372
¶ inimicus capitalis remouetur ab accusatio ne iure canonico.Io.Nic.Arelat.de hæret. not.10 140
inimicus inimicum hæreticum accusare põt & quare, ibi.nu.2 ead.
inimicus semper cogitat mala de inimico.M. Ant.Blan.de ind.nu.90 367
inimicus sui superis uidetur, ei non obediens, ibi.num.102 368
inimicus is dicitur, qui dicit se nociturum si posset, ibi.num.106 ead.
inimicus p̃sumiẽ, non loquens aut nõ salutãs quem solitus erat salutare, ibi.nu. 109 ea.
inimicus appellaẽ qui accus.ibi.nu.117 ea.
inimicus reconciliatus, an ut suspectus repella tur, ibi.nu.135.& 136.cum seq. 370
inimicus p̃sumiẽ bis depones cõtra aliquẽ, in secunda attestatione, ibi. nu.156 372
inimicus an poterit torqueri, qñ qs fuit inter fectus, & nescitur a quo, & si inimicitia fue rit capitalis. Fran.Cas.de ind.n.1.el 2.c.400
inimicus etiam suspectus quę probare debeat ne torqueatur, ibi.nu.5 401
inimicus interfecti si uisus fuerit solus ambula re in loco delicti cũ gladio euaginato iẽ pro interfecto, poterit cõdenari, ibi.nu.16 c 407
inimicus non tãtum ille est qui nocet, sed etiam qui noceret si posset.M.Ant.Blanc.de in d. num.106 368
inimici, criminosi, & cõspiratores qñ admittã tur ad testimoniũ.Bonic.de accus.nu.23 9
inimicorũ, & conspiratorũ testimoniũ in cri mine heresis., nequaquam idoneũ censetur Gondissal.de hæret.q 13.nu.13. 164
inimicos Principis sui in terrã intrare permit tẽs, lęsę maiestatis crimẽ incurrit Nic.Boe. de seditio.in 6.q.num.13 78
¶ inicium non est a quęstione sumendũ.Frã. Bru.de indici.in 5.q.2.par.num.2 343
¶ iniuria pacto sublata, pacto subsequẽti, nõ potest reintegrari.Incer.Auct.de crim. lęsę maiest.q.4.num.2 56
iniuria personalis dr̃ graue delictũ.Fran.Bru. de induci.& tort.in 3.q.2.par. num.3 338
iniuria quibus casibus inimicitiã generet .M. Ant Blan.de indici.nu.92 367
iniuria atrox grauissimam inimicitiam parat. ibid.num.96 eod.
iniuria nos afficit q nostra bona tollit M.Ant. Blanc.ibid num 97 ead.
iniuria ex uerbis fit, & ex ea inimicitia oritur ibi.num.104 368
iniuria facta uni intelligiẽ facta omnibus de cognatione, ibi.num.173 373
iniuria facta uni, ꝙ intelligaẽ facta omnibus de cognatione, capitur.s.usq; ad quartũ gra dum.ibi.num.174 ead.
iniuria uni de domo facta censetur toti fami liæ irrogata Paul.Girl.de pœnis omnifar. coi q.10.num.5. 455
iniuria illata officiali regis actu gerẽtis officiũ intelligitur facta regi.Nic. Boe de seditio. in 7.q.num.36 84
iniuria facta uni consortum toti consortio fa cta uẽ, & oẽs poterunt uindicare, tanq̃ cõ sorte, sequẽter eorũ iniuriã, ẽt si uindicãs sit spurius.M.Ant.Blã.de ĩdici.n.173.c.373
iniuria facta domesticis meis censetur facta mihi ibi.
Iniuriã ex crimine priuato sibi illatam, licet possit quis remittere quantum ad actionẽ ciuilem, tñ non potest pacisci de accusando criminaliter, Io.Ant Rub.de potest.procur. in 1.par.num.37 42
iniuriam carceris & torturæ passo. quo subue niatur remedio aduersus calũniatorẽ seu de latorem eius Pau.Gir.de relaxat.carc.in tit. de calumniato.in1.q.nu.1. 315
Reliqua uide infra in uer.Literis.
¶ iniuriatus uel ꝑcussus ab inq̃sito, uel accusa to, asserens cõtra eũ non facit indiciũ. Frã. Bru.de ind.& tort.in 3.q.1.par.nu.26 .334
iniuriatus cõtra iniuriantẽ an possit in testẽ ꝓ duci

duci.Ant.Columb.in for.proced.extraord. in controuer.cri.art.69 469
iniuriati propinquitas inducit argm̃ ad pensa mentum.M.Ant.Blan.de ind.nu.172 c.373
¶ innocens,& non culpabilis in quo differant. Paul.Girl.de relaxatio carcerato. in tit. de absolutio.innocent.q.2.nu.5 307
innocens præsumitur,cuius nocentia non probatur.Paul.Girl.ibi.in tit.de fideiussori. reo quæstio.2.nu.2 313
innocens reputatur is contra quem indicia nõ reperiuntur.Franc.Brun.de indiciis, &c. in 8.q.2.par.num.7 355
¶ innocentia per excusatorem in qua iudicii parte allegari possit.Ant.de Canario de excusatio. in 2.parti.num.3 14
innocentia post sñiam in rem iudicatã transactã, reo ẽt inuito,& in quibus casibus allegari possit,& corã quo iudice,ibi.nu.6 c.15
innocentia absentis an per aliquem probari possit.Maria Soz.in consi.incip. prædictam dubitationem,col.1. 17
innocẽtia rei ẽt cõfessi,& cõdẽnati omni tpe est q̃renda.Frã.Cas.de ind.num.24 409
innocentia rei q̃nq; p causas cognoscit. Fran. Cas.de tormen.cap.20.num.3 420
innocentia rei omni tempore quæri potest, ibi.cap.21.num.12 421
innocẽtiã suã probare nũquid possit,is cõtra quẽ.facta est inqsitio p familiaris uel cubicularios suos.Bonic.de accus.nu.53 12
¶ inquirendum est in delictis de qualitate, de die aut nocte delicti,& aliis. Ant.Colũb. in for.proced.extraord.in contro.cri.art.61.& 62.& 63.cum seq. 465
inquiri & accusari qui possint de hæresi. Lud. Careri.de hæret nu.97.cum seq. 185
inquiritur contra eũ qui discedit à cõi usu fidelium,tanq̃ contra hæreticum, ẽt si non præcedat diffamatio.Io.Nic. Arela. de hære.not.26.num.3 142
inquirere de fama subditorũ,& infamia repta de crimine qlibet ordinarius ex officio potest.Bonicont.de accusatio.nu.25 10
inquirere põt ordinarius cõtra subditũ licet nõ ĩfamatã dũmõ sit suspectus ibi.n.33.ea.
¶ inquisitio criminũ ad euangelicã denũciatione spectat.Bonicõt.de accusatio.nu.42.ead
inquisitio generalis,quæ dicatur.ibi.n.36 c.11
inquisitio specialis q̃uo fiat.ibi.num.50 c. 112
inquisitio nõ silet superueniẽte accusatore,in crimine hęresis,& læsæ maiestatis.Matrin. Lauden.de cri.læsæ maiesta.q.42 49
inquisitio facilius fit contra uniuersitatem, q̃ contra personas singulares.Nic. Boer.de seditio.in 7.q.num.18 82
inquisitio in crimine hæresis an requiret solẽnitates substantiales;& quid si sit inepta. & an locus apponi debeat. Lud.Carer.de hæret.num.109 187
inqsitio de hęresi an reqrat diffamatione & an litis contestationem,ibi.nu.110.111 c.ead.
inquisitio ut ualeat debet hr̃e famã pręcedentem.M.Ant.Blan.de ind.nu.279 382
inqsitio nõ p̃cedẽtibus legitimis indiciis, est ipso iure nulla,& q̃cunq; ab ea sequunt̃ corruunt.Fran.Cas.de torm.cap.21.nu.5. 421
inquisitio est de iure diuino.Fran.Cas.in quæstio.sing.cap.3.nu.3 422
inquisitio formari non debet nisi pro grauioribus criminibus,ibi.cap.8.nu.4 424
inquisitio loco libelli succedit, & est remediũ indefectum accusationis,ibi nu.6 ead.
inqsitio formari nõ põt post lapsum annorũ 20.nec ẽt accusatio admittitur,ibi.nu 7 ea.
inquisitio quotuplex sit?& quæ dicatur generalis,ibi.num.9 ead.
inquisitio quid continere debeat? & an idem quod accusatio?ibi nu.11 ead.
inquisitio in quibus differat ab accusatione? ibi.num.12 ead.
inquisitio facta aliquo instigante sapit accusatione,unde instigator ad expensas cõdẽnatur,si inqsitus absoluatur,ibi.nu.15 c.425
inquisitio an formari possit per iudicẽ originis cõtra subditum pro delictis commissis extra territorium,ibi.nu.20 ead.
inquisitio cõis q̃uo,& à quibus fieri debeat Ant.Columb.in for proced.extraor. in controuer. crim art.31. 32.33.& 34 463
inquisitio specialis quando dicatur incipere, ibi.art.92 466
inquisitio de nomine accusati quare fiat. ibid.art.192 470
inquisitio fieri debet etiam de ætate rei, ibid. art.193 ea.
inquisitionis modus contra accusatum q au fugit,& cuius nomẽignorat̃.ib .ar.59 c.465
inquisitionis ordinariæ quot sint species. Bonic.de accus.num.21 9
inquisitionis aduersus hæreticum quæ forma sit.Gondiss.de hæret.q.10.nu.5 161
inqsitiõis q p̃fecti sũt & epi.dist. ctẽ aduersus suspectos de hęresi, p̃cedant,i emini fraudu

 lose

lose falso hoc crimē imponant,nihilq; gr̄a, odio,aut lucri cā agāt.ibi.q.7.nu.18.c. 158
inquisitioni p̄fecti hæreticis cōuersis pęnas cō mutare,& minuere p̄nt.ibi.q.8.nu.7 159
inq̄sitionem inepte formatam, uel calumnio sam dicere uolēs, potest ad hoc ipsum dicē dum cōstituere procuratorē.Io.Ant.Rub. de potesta.procura.in 1.par.nu.157 28
Per inq̄sitionem hodie in quocūq; casu ex cō suetudine ꝓcedit̄.M.An.Bl.de id.n.5.c.361
in inquisitione frequenter ad inuestigationē partis proceditur.ibi.nu.4 ead.
inquisitione pendēte si superueniat accusator quando audiatur;Fran.Caſ.in quæst.crimi nali.cap.8.num.8 425
inquisitione generali formata qui sunt uocan di.Ant.Col.in for.proced. extraord.in con trouer.crim.art.61 466
¶ inq̄sitor publicatis attestationibus an pos sit super eodem crimine iterum alios testes inducere,uel recipere.Bonic.de accuſ.num. 54.car.12.& Lud.Car.de hæret.n.90.c. 185
inquisitor si in aliquo minus bene processerit an illud reuocare & de nouo procedere possit.Bonic.ubi supra.
inquisitor an possit uices suas cōmittere.Gon dis.de hæret.q.7.num 13 168
inquisitor hęreticæ prauitatis an possit proce dere contra illum qui binas nuptias cōtra xit,ita ꝙ uiuente prima uxore duxit secū dam.ibi.q.9.num.5. 260
inquisitor prædictus an possit procedere con tra diuinatores,& sortilegos ibi nu.6 ea.
inquisitor hęreticę prauitatis q̄s esse possit,& an minor.40.ann.Ludouic.Carer.de hęręt. num.68 183
inquisitor an possit procedere ex sola suspi cione cōtra diffamatum tm̄.ibi.nu.80 185
inquisitor an teneatur ad preciū melioramē torum,quādo bona alienata reuocant̄,& ad precium rerum uenditarū.ibi.nu.61 ea.
inquisitor an possit tollere defensiones,& ex ceptiones reo competentes.ibi.nu.92 185
inquisitor gn̄alis an possit ꝓcedere cōtra quē a Papa sp̄alis datus est inq̄sitor.ibi.n.83.ea.
inqusitor cōtra quas ꝑsonas potest procede re,& an cōtra laicas,& cōtra exemptas.& an diœcesano non req̄sito.ibi.n.84.& 85.ea.
inquisitor an possit procedere contra usura rios ut restituant.ibi.num.68 ead.
inquisitor an procedere possit contra prohi bentem baptizari iudæum.ibi.nu.87 ea.
inquisitor an possit concedere usum armorū & punire turbatorum.ibi.nu.88 ea.
inquisitor an procedat contra iudicē receptā tem Christianum apostatam.ibi.nu.89 ea.
inquisitor an possit subdelegare.ibi.nu.90.ea.
inquisitor,an procedere possit mortuo delegā te .ibi.num.9 ead.
inq̄sitor an possit cogere seculare ad cōcedē dum auxilium,& brachium,& an p̄uire im pedientes suum offm̄,& tollere statuta ,& cōsuetudines impedıētes offm̄,& an ingre re post quinquennium,& an cogere hære des inquisiti ad pn̄iam.& an cōtra blasphe mātes,& an cū testib. excōicati.& an absol uere,& liberare ifamatos tali crimīe,& excōi care,& priuare p̄iudicatores offō p̄iudicādi & an prosequi hæreticū cōfugiētē ad alie nā prouinciam,& an possit procedere sim pl̄r,summarie,& de plano.& an testib. nō publicatis,& an testibus ꝑiuris.ib.nu.93 ea
inquisitor an ordinem iudæorum seruare de beat.ibi num.103 186
inquisitor,& ordinarius interuenire debet im plorationē sententiæ ibi.num.128 190
inq̄sitore offm̄ ēt re integra nō expirat mor te mādantis.Io.Nic.Arel. de hær. nu.4.nu. 2.Qđ limita nisi fuisset inquisitor datus cū clausula ad bene placitum.ibi.nu. 3. 139
inquisitori aliquid asserenti nō credens pōt ut hæreticus dānari.ibi.not.19.nu.2 142
inquisitore super quibusdam pronunciante, an super aliis eius officium expiret. Bonic. de accuſ.num.53 112
inquisitores fidei cogere debent ad abiurādū ꝙ eatur ad ludum dæmonum.Io. Fran. Ponz.de lamiis.num.65 96
inquisitores cognoscere nō possunt an sua sit iurisdictio.ibi.num.79.car.98.Io.Nic.Arel. de hæret.nota.3.num.2 139
inquisitores aduersum ep̄os minime ꝓcedere p̄nt,nisi expresse illis committat̄.itellige sa n ut per Gondiſ.de hæret.q.7.nu.15 158
inquisitores qua pęna plectant̄,si gratio,odio aut lucri causa quid agant. ibi.nu.18 2 ea
inquisitores an possint esculante ,& poculen ta mera liberalitate oblata recipere.ib.q.8. num. 159
inquisitores an possint absoluere hæreticū ab excōicatione quā Papa die Iouis sancta pro mulgat cōtra hęreticos.ibi.q.20.n.10.c.170
inq̄sitores prauitatis hæreticæ an possint sta tuta aduersus hæreticos condere,& quid in

delegatis

delegatis ad uniuersitatem causarum,ibid. q.23.nu.6 174
inquisitores hæreticæ prauitatis an habeāt iurisdictionem insolidum si plures sint.Lu.Carer.de hær.nu.69.& 94 183.185
inquisitores qualiter se habere debeant, & eorum officiales circa officii executionem,ib. num 73 184
inquisitores an procedere possint contra episcopos de hæretica prauitate,ibi.nu.74 e.
inquisitores an possint cognoscere de sortilegiis,& diuinationibus,Gond.de hær. q.9.n.3.car.159.& Lud.Carer.in trac.eiusdem materiæ,nu.75 184
inquisitores an possint cognoscere super crimine usurarum,ib.nu.76 e.
inquisitores an possint carcerare,tormentare,& condemnare absque interuentu episcopi & quot monitiones requirantur, & an unica sufficiat,ibi.nu.77.& 78 ea.
inquisitores an possint hæreticis pœnas pecuniarias imponere,ib.nu.79 ea.
inquisitores male se gerentes in totum officio qua pœna puniantur,ib.nu 95 185
inquisitores delegati ab episcopo quā habeant potestatem,ibi.nu.56 ea.
inquisitoribus aliisq. hæreticæ prauitatis cognitorib.interdicitū ne modis illicitis ab aliqbus pecunias extorqueant, alioq pęna ibi tradita plectentū.Gōd.de hær.q.8.nu.5 159
inquisitoribus an liceat contra iudæos procedere,qui christianum in eorum ritus inducunt,ibi.q.9.nu.ii 160
¶inquisitus an iurare teneatur super inquisitionis capitulis cum ad denunciationem alterius procedatur.bonic.de acc.nu.i8 9
inquisitus,uel correctus an possit appellare a correctione,uel sententia,ib.nu.27 io
inquisitus cum habeat suo sacramento de ueritate respondenda,nunquid possit admittere procuratorem,ib.nu.29 ea.
inquisitus quoties non habet sub iuramento de ueritate respondere potest procurator interuenire,ibi.nu.3z ea.
inquisitus contumaciter absens in eius odium (prius facta fide de infamia)procedetur ad receptionem testium,& ad diffinitiuam, et lite non contestata,ibi.nu 40 11
inquisitus an ad inquisita respōdere teneatur, iuramento ei præstito,ibi.nu.46 ea.
inquisitus procuratorem constituere non pōt etiam ad confitendum delictum.Io.An.Ru. de pot.proc.in i.par.nu.io7 25
inquisitus contumax si ex forma decreti habetur pro confesso,uel cōuicto,an quilibet penitus extraneus possit eius innocentiam ostendere,ib.nu.165 28
inquisitus de crimine capitali, q ex forma statuti non potest proponere aliquā exceptionem,uel defensionem, nisi compareat personaliter,an proponere possit per procuratorem exceptionem banni,uel aliam exceptionem notoriam remissiue,ibi.n.360 41
inquisitus de hæresi an statim, quod cōparet debeat incarcerari,& an episcopus interuenire.Lud.Care.de hær.nu.ii5 188
inquisitus an appellare possit,& an habere recursum,ib.nu.129 & 130.ubi an prohibitus appellare possit habere recursum. 190
inquisitus de crimine, & ob urgentia indicia tortus,& non confessus,an debeat absolui. Pau.girl.de rel.car.in ti.de absol.innocentis q.z.nu.i 307
inquisitus bonæ conditionis, & famæ pōt innocentiam suam per domesticos & alias nó admittendos probare,ib.in 3.q.nu.4 e.
inquisitus de delicto qua forma citari debeat. Fr.brun.de ind.& tortu.in 5.q.z.parte, nume.11 344
inquisitus si recuset respondere inquisitioni potest torqueri etiam sine indiciis ad eruendam responsionem,ut possit procedi.Fran. Cas.de torm.cap.3.nu.z 4iz
inquisiti de hæresi an inferenda sententia reqratur citatio,& an appellari possit. Lu.Car. de hær.nu.iz5 190
inquisito omnis facultas legitimæ defensionis reseruatur.Bonic. de acc.nu.4 iz
inquisito quando copia capitulorum inquisitionis,nominum testium, & dictorum danda sit,ibi.nu.z3.38 9.ii
¶inscriptio quando non sit necessaria.Boni.de acc.nu.7 7
inscriptio ad pœnam talionis teste Alber. amplius fieri non solet.Io.Ant.Rub.de potest. proc.nu.8 zz
inscriptio ad pœnam talionis in quibus criminalibus locum habeat,ib.in z.par.nu.49 47
inscriptionem ad pœnam talionis requiri in crimine priuato non secus, atque in crimine publico.Io.Ant.Rub.ibi.in i.par.n.5 zz
¶insidiatores itinerum immunitate ecclesiæ non gaudent,Anto.Col. in for.proc.extr.in contr.crim.ar.1zz 467

¶ nsignia sola militiæ non faciunt quē militũ gaudere priuilegiis. Guid. de Suz. de ind. & tor. nu. 106 328
¶instrumentum in quo continet, ꝙ reus sponte confessus est, ꝑ duos testes reprobat. Frã, bru. de ind. & tort. in 5. q. 2. par. nu. 41 347
instrã ad cãm facientia ostendens an præsumatur habere mandatũ ad agendũ. Io. An. Ru. de pot. proc. in 1. p. n. 274. & 275 35. 36
¶instrumenta sortilegii amatorii, quę sint, Pagil. de sort. c. 5. nu. 2 111
¶insultus dicitur motus de loco ad locum. M. Ant bl. de ind. nu. 235 379
¶intellectus. l. si quis ex domo ff. de ui bo. rap. Ioan. Ant. Rub. de potest. procur. in 1. par. nu. 21 22
intellectus ad l. iusta. ff. de manum. uind. n. 44 car. 22. & nu. 249 34
intellectus ad l. non tantum. ff. de appel. ib. nu. 45. 128. 129. & 131 22. 26
intellectus ad §. pub. in l. seruum quoque. ff. de procur. ibi. nu. 67. & 68. c. 24. & nu. 177. car. 29. & nu. 200. car. 31. & nu. 331. c. 39. & in 2 par. nu. 7. & 12. cum seq. usque ad n. 23 44
intellectus ad l. miles. §. quidam. ff. de adul. ibi. in d. 1. p. nu. 122. & 135 26
intellectus ad l. seruus, & l. sciẽdum. ff. de publ. iud. ibi. nu. 124 ead.
intellectus ad l. si non defendatur, ff. de pœnis. ibi. nu. 125 ea.
intellectus ad l. de minore. §. torm. ff. de q. Ioã. Ant. Rub ae pot. proc. in 1. par. nu. 132. car. 26. & Fr. Cas. de ind. nu. 11. el 2. c. 406. & in eo. tract. nu. 6 409
intellectus l. quæstionis modum. ff. de q. Fr. Caso. de torm. c. 1. nu. 1 413
intellectus ad l. relegatorum. ff. de interd. & releg. Io An. Rub. de potest. procura. in 1. par. nu. 227 33
intellectus ad l. cognitionum. §. minuitur ff. de uar. & extraor. cogn. ib. nu. 253 34
intellectus ad l. non solum. § status, de procur. ibi. nu. 273. 266 235
intellectus ad l. furti. §. si quis alieno. ff. de inf. ibi. nu. 270 ea.
intellectus ad l. licet. ff. de procurat. ibid. numero 300 37
Intellectus ad l. 1. ff. de in lit. iuran. ibid. numero 305 38
intellectus ad l. fin. ff. de requir. reis. ibid. numero 329 39
intellectus ad l. pen. §. ad crimen. ff. de public. iud. Io. An. Rub. de pot. proc. in 2. p. numero 38 46
intellectus ad l. 1. ff. an per alium cau. appellatio. ib. nu. 59. car. 47. & etiam in 1. par. num. 82. c. 24. & nu. 121. 134. c. 29. & nu. 197. 202 & 222 31. 32
intellectus ad l. fi. ff. de iniur. in d. 3. par. numero 61 47
intellectus ad l. fi. ff. de procu. ibi.
intellectus ad l. libellorum. ff. de accu. Fr. Caso. in q. criminali. c. 2. nu. 8 422
¶intellectus ad l. 1. C. de procur. Io. An. Rub de pot. procur. in 1. par. nu. 33 22
intellectus ad l. quicunque. C. de procu. ibidem nu. 195 30
intellectus ad l. fin. C. de iniur. ibid. nu. 55. 115 c. 23. 25. & numero 194. 209. 210. 212. 214. & 215 30 31. 32
intellectus ad l. reos. C. de acc. ib. nu. 68. c. 23. & nu. 276. c. 36. & in 2 par. nu. 19 44
intellectus ad l. i. C. ut tam ciu. quàm cri. cãæ. ibi. in d. 1. par. nu. 81 24
intellectus ad l. tunc conuenit. C. de accus. ibi. nu. 84 ea.
intellectus ad l. addictos. C. de appellat. ibidem num. 130 26
intellectus ad l. 1. C de assertio. tollen. ibid. nu. 148. car. 27. & nu. 162 35
intellectus ad l. 2. C. ad l. faui. de plagia. ibidem nu. 363 41
intellectus ad l. quamuis. C. de adul. ibid. num: 381. & 399 43
intellectus ad l. fallaciter, & ad l. abolitio. C. de abol. ibi. nu. 386 42
intellectus ad l. decurio. C. de pœnis. Fran. Cas. de ind. nu. 15 406
¶intellectus extrauag. ad reprim. in uer. legitime. Io. Ant. Rub. de potest. proc. in 1. part. nu. 71 24
intellectus ad d. extrauag. in uer. personaliter, uel legitime, ibi. nu. 277 36
intellectus ad c. fi. 2. q. 5. Io. An. Rub. de potest. proc. in 1. par. nu. 242 33
intellectus ad c. quia episcopus. 3. q. 3. ibid. nu. 236 ea.
¶intellectus ad c. ueniens, extra de accus Ioã. Ant. Rub. de potesta. procur. in 1. par. num. 61 23
intellectus ad c. interposita, ext. de appell. ibid. nu. 190 30
intellectus ad cap. 1. & fi. de postul. ibid. numero 235 33

intel-

intellectus ad c.tuæ,de procuratori.ibi.nume ro.255 .34
intellectus ad c.corã,de off.deleg. ibid. nume ro 274 35
¶ intellectus ad c.filiis de hæret.li b.6.Io. Ant. Rub.de potesta.proc.in 1.par. nu. 144. 27
intellectus ad Clem. constitutionem, de electio.ibid.num.359 41
¶ intellectus ad Gl.in l.libros,ff. de capit. diminutio,ibid.num.51 23
intellectus ad Gl.in l. non solum,ad fin. ff. de procurato.ibid.num.66 ea.
¶ intellectus ad statutũ Patauinũ dispones ꝙ male auiati teneant̃ de maleficiis, cõmissis in suis uilis M.Ant.Blan.ste ĩd.nu.77.c.366
¶ intellectus an fuerit post peccatum obtene bratus in dæmonibus.Pau.Girl.de hæret q. 6.num.4 113
¶ intentio potius factis quam uerbis demon strat̃.Nic.Boer.de seditio.in 7.q.nu.10 81
¶ interesse rei publicæ in multis casibus secun dario consideratur, in quibus principaliter consideratur, interesse priuatorum.Io.Ant. Rub.de potesta.Proc.in 1.par.nu. 47 46
¶ interficiens bannitam pgnantẽ an sit excusa tns uirtute statuti ꝑmittẽtis occidi bãnitũ. Nell.de bann.in 2.par:2.temp.nu.45 254
interficiens bannitũ,& postea an ferens bona quæ habebat super se.an possit puniri de ro baria uel furto,ibi.ĩ 2.par.3.tẽp.nu.3.c.296
¶ interfectus in rixa,si ignoratur, quis interfe cerit,an omnes teneãtur,uel nullus,M.Ant. Blan.de ind.nu.227 378
¶ interpretatio extensiua non fit in ęquipara tis,nisi ęquiparatio ꝑ modũ rõæ facta sit.In cert.Auth.de crim.lęsę maie.q.1.nu.14.c.52
interpretatio passiua restrictiua legis ciuilis, per aliam legem ciuilem potius ꝙ̃ per cano nes fieri debet.ibid.q.7.nu.7 64
interpretatio confessionis in foro conscientiæ ad salutem animæ in partem fieri debet de teriorẽ,Io.Fran.Ponz.de Lamiis,nu.90 99
interpretatio adiuuandum est.qñ publicã uti litatem continet,Ant.Columb. in for. pro ced.extraor.in contr.crim.art.6 463
¶ interrogatio de sociis generaliter fieri debet non descendendo ad speciem,seu ad nomen certæ personæ,Fran. Brun. de ind. in 3.q.1. par.nu.23.car 334.& M. Ant. Blan.in tract. similis materiæ.nu.382 391
interrogatio de cõsociis de cõsuetudine fit in oĩ causa,M.Ant. Blan.de ind.nu.374 390
interrogatio in quibus casibus fieri possit de consociis.ibid.num.375 ea.
interrogatoria non respondens,an habeat in dicium cõtra se ad torturã.ibi.n.271.c. 381
¶ interrogatoria in criminalibus sunt à iudice ex se testibus deponentibus facienda,nec de bent omitti,cum sint de iure diuino, Fran. Cas.de torm.cap.6.nu.5 414
interrogatoria debent esse incerta,tanta incer titudine ꝙ non auferant defensionem reo, Ant.Golum.in for.proced.extraor. in con trouer.crim.art.194 470
¶ interuallum confessionis, & reductionis rei ad ꝑseuerãdũ quãtum esse debeat,Guid. de Suz.de.nu.79. car. 325. & Amb. de Antr. de quæst.num.14.car.442.& Ant.Columb. in forma.proced.extraord. in contrquer. crim.art.210 471
¶ interuentus procuratoris ad necessariam de fensionem ẽ permissus.Io. Ant. Rub. de po testa.procurator.in 1.par.nu.221 32
¶ intrinseca ex extrinsecis probantur. M.Ant. Blan.de ind.nu.59.car.365.& Fran. Cas. de ind.num.2.el.3 408
¶ introiens domum meam me inuito mihi in iuriã facit M.Ant.Blan.de ind.nu 95 376
¶ inuentarium bonorũ accusati fit duabus rõ nibus,& de his fieri debet publicum instrm, Ant.Columb.in for.proced.extraord.in cõ trouer.criminali.art.86.& 87 466
inuẽtariũ bonorũ accusati nõ põt fieri ꝑ offi cialẽ in iurisdõne dñi tꝑalis.ibi.art.90 ea.
¶ inuentus in loco delicti habet indiciũ cõtra se.M Ant.Blanc.de indiciis.nu. 300 388
inuentus in loco propinquo delicti an habeat indicium contra se.ibi.nu.301 ea.
¶ inuocans dæmonẽ ad actũ luxuriæ an hære sim incurrat,Lud.Car.de hær.nu.50.c. 181
inuocatio dæmonis quando hęresim sapere di catur,Pau.Girl.de hær.in 10.q nu.10.c.128
inuocatio dæmonum per modum orationis est proprie hæresis.ibid.num.11 ea.
¶ iracundia an,& quando non obliget, Fran. Cas.de torm.c.18.num.13 419
irato animo parci debet Nell.de bannit.in 2. par.2.temp.num.45 254
¶ irenarchæ officium quale.Nic.Boer.de sedi cio.in 1.q.num 6 69
¶ irregularis censetur qui in or dinibus susce pti remanere prohibetur.Nic.Boui. de irre gularita.num.2 100
irregularis efficitur accusans, uel aliquẽ corã iudice

iudice deferēs, si mors uel multitatio sequatur, ibi.nu.3 ead.
irregularis quando efficiatur, & quando non clericum percutiens ibid.
irregularis non efficitur clericus, qui ex sola curiositate, uel leuitate sanguinis uindictæ interest, ibi.nu.4 ea.
irregularis efficitur chirurgus, si ob eius imperitiam mors sequatur, ibi.nu.5 ead.
irregularis efficitur clericus chirurgus, si sub eius cura aliquis moriatur, ibi.nu.6 ea.
irregularis efficitur custos infirmi, si potū immodicū ei dederit si mors sequat. ib.n.6 ea.
irregularis efficitur consulēs aliquid, unde homicidium sequatur, ibi.num.7 ead.
irregularis efficitur mandans aliquem uerberari, si mandatarius occiderit, ibi.num.8 101
irregularis an efficiatur mandator, si mandatarius occidatur ab eo, quem occidere mandatus erat, ibi.nu.9 ead.
irregularis an sit cōsulēs alicui, ut pro patria, iure suo se exponat si ibi moriatur ibid.
irregularis non efficitur casualiter homicidiū perpetrans, si debitam adhibuerit diligentiā ibi.nu.10 ead.
irregularis est is, cuius percussione cōtracta infirmitate mortuus est percussus, ibi.n.11 ea.
irregularis est, occidens aliquem se defendendo, si euitare aliter potuit ibi.
irregularis non efficitur infans, uel furiosus aliquem occidens, ibi.nu.12 ea.
irregularis est, qui a morte non liberat eum quem liberare potest ibid.
irregularis est, qui a proposito liberandi aliquem a morte retrahit, ibid.num.13 ead.
irregularis efficitur percutiens latronū aīo occidēdi, si latro ex uulnere inflicto obierit, ib.
irregularis est clericus cum socio latronem ligans, si postea timens a latrone occidatur, eum occiderit, ibi.nu.14 ea.
irregularis an efficiatur clericus furem iudici, seu officiali tradens, si fur morti condemnetur, ibid.num.14 ead.
irregularis an efficiatur furem iudici, seu officiali indicās, si fur morti condemnetur, ibi.nu.15 ea.
irregularis an sit clericus, qui ad res suas recuperandas egit, si ex post facto latronis suspēdium ratum habet, ibi.num.16 ead.
irregularis nemo efficitur ꝑp homicidiū, nisi culpa; uel uolūtate præcedēte, ibi.nu.17 ea.
irregularis non est is, cuius amici eo inuito sibi iniuriantem occiderunt, ibi.nu.18 ead.
irregularis an sit homicidio in corde suo consentiens, si ab extra ad hoc nullam operam dedit, ibi.nu.19 ead.
irregularis est clericus, qui arma pugnantibus ministrauit, qbus aliqs interfectus fuit. ibi
irregularis est clericus qui bello interest, ibid. nu 20 ead.
irregularis non est clericus se uel suos defendēs, si qs ex defendētib. interfectus fuerit. ibi.
irregularis est abortiuū ꝓcurans, uel faciēs ne mulier concipiat, uel pariat, ibi.nu.21 ead.
irregularis efficitur clericus qui ob rerū suarū defensionem occidit ibid.
irregularis efficitur consulens iudici, ut aliquē ad mortem puniat, ibid.nu.24 103
irregularis fit suspēsus ab officio, si celebrauerit, ibi.num.25 ead.
irregularis non efficitur fornicator notorius a iure suspensus celebrando, ibi.nu.26 ea.
irregularis clericus efficitur, qui interdicti tēpe per contemptum diuinis interest, secus si ex simplicitate ibid.
irregularis quando efficiatur suspensus a canone celebrans, ibi.nu.27 ead.
irregularis non est sacerdos in ecclesia semine aut sanguine polluta sciēter celebrans. ibid.
irregularis non efficitur celebrans coram interdictis, uel excōicatis, sed graue pctm̄ incurrit, si locus interdictus non est ibid.
irregularis non efficitur suspensus a canone propter defectum, si celebret. ibi.nu.28 ead.
irregularis non efficitur suspensus ab audiendis confessionibus, si ante reconciliationem celebrauerit, ibi.nu.29 ead.
irregularis efficitur presbyter excōicatus, uel simpliciter ab ordinibus suspensus, si in acolytatu ministrauit, ibi.nu.31 104
irregularis nō efficit̄ clericus in minorib. cōstitutus excōicatus sacerdoti ministrans. ibi.
irregularis non efficitur ep̄s a pontificalib. suspensus, si in eis celebrauerit ibid.
irregularis est ab ingressu ecclesiæ suspensus si in ea celebrauerit, ibid.nu.32 ead.
irregularis efficitur excōicatus, uel suspensus solenniter, & publice baptizans ibi.
irregularis est omnis, qui nec promoueri nec eligi potest ibid.
irregularis est & deponendus, excommunicatus celebrans, ibi.nu.34 ead.
irregularis erit suspensus a iudice si celebrauerit, ibid.nu.35 ead.

irre-

irregularis efficitur suspēsus per canonem ab officio, p p crimē celebrando, ibi.nu.36 ea.
irregulares sunt furiosus, ebris, illiteratus, & si miles, ibi.nu.z 100
irregulares sunt iudex, actor, uel procurator, & notarius, si in membris mutilatio sequatur. ibi.nu.4 ea.
irregulares efficiuntur iudex uel officialis, siue aduocatus causam sanguinis tractātes, ēt si sanguinis effusio non sequatur, ibi.nu.5 ea.
irregulares non efficiuntur laici tempore interdicti campanas pulsantes puniendi tñ sunt. ibi.nu.21 102
irregulares an sint omnes, si a pluribus rixa facta sit, & in ea aliquis mortuus sit, si a quo occisus fuerit nesciatur, ibi.nu.18 ea.
¶ irregularitas quid proprie dicatur. Nic. Plo. de irreg.nu.1 100
irregularitas personæ dicitur, ubi generaliter ordinari quilibet prohibetur, ibi.nu.2 ead.
¶ iudæus super crucem immundicias piciens qua pœna mulctandus Paul. Girl.de sort.q. 11.num.19.car.131. & idem Paul.de pœnis omnif.coit.in 1.q.nu.9 446
iudęus non est iudicandus hęreticus. Gundisl. de hæret.in 2.z.num.2 154
iudæus sectam Sarracenorū aditus an plectendus sit, ibi.in 5 q.nu.7 156
iudæus cognoscens carnalr̃ Xp̄ianā, aut Xp̄ianus Hebræā, quas debeat luere pœnas. Pau. Girl.pe pœn.omnif.coit.in 12.q.nu.1 458
iudæus Christianæ mulieri se immiscens condigna animaduersione puniiur, ibi nu.6 ea.
iudęus copulam fornicariā hn̄s cum Xp̄iana, uirilium amputatione punit̃.ibi.nu.7.8 ea.
iudęus ignorāter concūbēs cum muliere Christiana qualiter puniatur, ibi.nu.9 459
iudæi non defeaentes habitum distinctū ab habitu Christianorū, puniuntur, ibi.nu.11 ea.
iudæi an accusari possint de hęresi. Lud.Car.de hęr num.101 186
iudæi ceteriq. id genus infideles cum ab ecclesia tolerentur, & quare potius idæi, q̄ alii. Gond.de hęr.in 5.q.num.9.c.156.& Io. Nic. Arel.de hær. n25.nota.num.3 142
iudęi nituntur ueritatis primordio. Io.Nic.Ar. de hæret.in 25.not nu.3 141
iudæorum collegio quamuis legari nō possit, potest tamen uni de Iudæorum collegio legari. ibi.nota.7.num.1 139
iudęorum collegium hodie reprobatur rōne sectæ, ibi.nu.4 140
iudæis Sinagogas ubi eorum ceremonias exerceant haqere licet, hęreticis nequaquā. not. 25.nu.1 141
¶ iudicātis arbitrio relinqtur qdqd a iure non determinat̃. Guid.de Suz.de ind.nu.30 321
indicantem oportet cuncta rimari, & qd debet iudex seruare in casu uulneris. Odofr.de per cussio.nu.4 87
¶ iudicare potest iudex cōtra cōem opinionē, casum legis non habentis. Inc. Auct.de cri. lęsæ maiest.q.1.num.8 50
iudicare de hæresi cuius sit. Gond.de hær.q.7. nu.1 157
iudicare ualens quid probabile, aut non probabile habeatur, idem acerrime iudicabit quid uerum, aut non uerum in singulis rebus sit. Io.Fr.Cas.de ind.in princ.nu.iz 164
¶ iudex in crim.læsæ maiest. cogit accusatorē suam accusationem prosequi. Mar. Laud.de crim.læsæ maiest.q.44 49
iudex ex eius officio tenet̃ defendere, & q̄rere innocentiam rei. Ant.de Can. de excus.in i. part.nu.4.car.13.& Io.An.Rub.de pot.proc. in i.par.nu.179.car.29.& nu.201.c.31.& Frā. Cas.de ind.tract.ii.nu.iz 411
iudex secularis an cognoscat de processu hęretici, & an uouas pœnas īponere possit. Lud. Car.de hæret.nu.93.& 64 182
iudex seculars an cogi possit ad imponendam pœnam hæretico, ibi.nu.132 190
iudex præ oculis multa habere debet antequā aliquem torturæ subiiciat Fran. Brun. de indic.in 5.q.z, par.nu.i 343
iudex nō inhumane, sed iuris ordine seruato, & cum moderamine ad torturam procedere debet, ibi.nu.17 345
iudex ex aliquali informatione procedere potest ad capturam, non ad quæstionem. M. Ant.Blan.de ind.nu.6 361
iudex ex indiciis urgentibus procedere potest ad quæstionem, ibi.nu.7 ea.
iudex an anteq̄ ei constet de crimine malefactorem, ne fugiat, capere possit, ibi.nu.8 ea.
iudex ex indiciis urgentibus semel procedere potest ad torturam, ibi.num.ii ead.
iudex ex indiciis multum urgentibus potest repetere quæstionem, ibi.num.iz ead.
iudex ex indiciis multum urgentibus quoties possit repetere quæstionem, ibi.nu.13 ea.
iudex cum moderamine debet procedere ad torturam, ibi nu.14 ea.
iudex stare non debet confitenti se hoīem occ

disse, si de corpore nō cōstat, ibi.in. 16 ead.
iudex anteq̄ ad quęstionem procedat, tenetur dare reo copiam indiciorum. M. Ant. Blan. de ind. num. 25 302
iudex factum quod animum metitur cōside rare debet, ibi. nu. 60 365
iudex an dicatur cōtrahere inimicitiā cum partibus inter quas indicat, ibi. nu. 144 371
iudex debet partes audire, & iustitiam ministrare, ibi. nu. 145 ead.
iudex procedens ex inquisitione dicitur subrogari loco accusatoris, ibi. nu. 146 ead.
iudex proferens sñiam capitalem dr̄ inimicitiam contrahere cum reo. ibi nu. 149 ead.
iudex pluries iudicādo an inimicus p̄sumat̄, ut tanq̄ suspectus repelli possit, ib. n. 157. c. 372
iudex de recenti reconciliatus tanq̄ suspectus repellitur, ibi. nu. 162 373
iudex ut procedere possit ad torturam debet habere testes qui à iure non repellatur. M. Ant. Blan. de ind. nu. 323 385
iudex an teneatur citare facere reū cum uult testes examinare. ibi. nu 329 386
iudex in iudicio accusatorio non procedit ad torturam, nisi sit facta instantia per accusatorem, ibi. num. 376 390
iudex ex sortilegiis fundamentum non capiat ibi. num. 401 392
iudex uterq; tam ciuili q̄ canonicus in sortilegiis pōt cognoscere, & punire. ibi. n. 402. ea
iudex si uidit hominem interficere an possit reum condēnare, ibi nu. 403. car. ea. & Fran Cas. de ind. tract. 11. nu. 27 411
iudex secundum allegata, & probata procedere debet. M. Ant. Blan. ibi. nu. 404 393
iudex animaduerit quo animo, quod quisque faciat, non quo euentu utatur. Fran. Cas. de ind. num. 4. el. 1 401
iudex uidens delictum cōmitti, nō pōt tñ siue aliis ꝓbōnibus reū torquere, ib. n. 13. c. 407
iudex non debet plus oneris imponere, quam ex, imo mens iudicis debet esse conformis legis, ibi. num. 3. el. 2 409
iudex non debet male præsumere de his, quæ lege conceduntur, ibi. nu. 5 ead.
iudex per sortilegia inquirens pōt pūiri, q̄uis reus reperiatur culpabilis, ib. nu. 5 410
iudex debet iudicare ea quę certo scit, non autem per indicia, quamuis urgentissima, ibi. num. 32 411
iudex tenetur inquirere de conditione testis licet pars non dicat, ibi. nu. 8. el. 1 413
iudex tenetur ex officio dare copiam indiciorum, reo, licet eam non petat, ibi. nu. 11 ea.
iudex nō admittet aliq̄d genus renūcię defensioni factę ꝑ reū, nisi uere iudex cognoscat reū nullas hr̄e defensiones, ibi. nu. 13 ead.
iudex debet esse promptior ad torturam in delictis quę occulte committuntur, præcedentibus tamen aliqualibus indiciis. Fran. Cas. de torm. cap. 5. nu. 5 ead.
iudex examinans testes ad offensam, eos debet interrogare de toto negocio, unde possit explorare reorum innocentiam, nam testes debēt deponere pro utraque parte, ibi. cap. 6. num. 6 ead.
iudex anteq̄ torqueat reū declarare tenet̄, ueritatem aliter hr̄i bon posse. Fran. Brun. de ind. & tort. in 5. q̄stio. 2. par. nu. 15. car. 344 & Fran. Cas. ibi. cap. 7. num. 3 413
iudex si habeat plenas probationes, uel manifesta indicia reū damnat, & non torquet. Fran. Cas. ibi. cap 9. nu. 1 415
iudex si torqueat reū testibus cō uictū, & ille negādo perseueret, postea ꝑꝑ aliquas ꝓbōnes non poterit damnari, licet aliqui ueterū contrarium obseruauerint, ibi. nu. 2 ead.
iudex abstinere debet à nouis tormentis, ibi. cap. 12. num. 2 416
iudex quando reum torquere uult, debet tria considerare, qualitatem criminis tormētorum, & personæ rei. ibi. num. 3 ea.
iudex debet ostēdere torquendum medicis ut moderate eum torqueat, ibi. nu. 4 ead.
iudex immoderate torquens an excuset̄, si tortus ad instantiā ipsius iudicis confessus fuerit se fuisse legitime tortum, ibi. nu. 6 417
iudex quo pacto debeat interrogare reum in tormētis, ne uideatur suggerere, siue procedatur super inquisitione, siue super accusatione, ibi. cap. 15. nu. 1 ead
iudex non expectata requisitione accusatoris hodie reum torquet, ibi. cap. 16 nu. 7 418
iudex q̄n suo mero offō procedat ad criminis inq̄sitionē, uel ad denūciationē officialis publici. Bonic. de excusatore. nu. 43. c. 11
iudex in iudicando quam formam seruare debeat, ibi. nu. 44 ead.
iudex procedens uisitando uel confirmando an possit compellere testes, ibi. nu. 51 12
iudex ex offō pōt ꝓbōnes inducere, & supplere. Ant. Can. de excusatore, par. i. nu. 5. c. 13
iudex nō admittens uolentem ꝓbare causā absentiæ, an faciat processum nullū. Io. Ant.

Rub.de potesta.procur.par.1.nu.191 30
iudex ꝙ non possit supplere defectum partis in opponenda exceptione notoria, quatenu suerum, sit, ibi.nu.346 40
iudex in causæ criminali procuratorem recipere non potest, ibi.nu.371 41
iudex debet ex officio suo inquirere ueritatē, etiam in causis in quibus lite non contestata proceditur ad diffinitiuam. Io. Ant. Rub. ibi.par.i.num.18 44
iudex an possit repulso procuratore dicere, ꝙ uult, ꝙ principalis personaliter compareat, ibi nu.42.43 46
iudex contra communem opinionē, casum legis non habentem iudicare potest. Incert. Auctor.de crim.læsæ maiest. q.i.nu.8 51
iudex de notorio crimine non pōt condemnare, absque precedenti citatione. Incert. Auctor.crim.læsæ maiest.q.1.nu.24 53
iudex toto conatu seditionib. obuiare debet. Nic.Boer.de seditio.in 1.ꝑuisso, nu.6 69
iudex unius ciuitatis nō potest cognoscere de seditione facta in alia. Nic.Boer.ibi.in 7.præsupposito, nu.3 86
iudex ratione notorii non debet procedere, nisi prius cōstet de notorii qualitat. Io. Fran. Ponz.de lamiis, &c.num.81 98
iudex, actor, uel procurator, & notarius irregulares sunt, si in mēbris mutilatio sequatur. Nic.Plouius de irregulari. num.4 100
iudex causam sanguinis tractans efficitur irregularis, etiā si effusio sanguinis non sequatur, ibi.num. 5 ead.
iudex in casu dubio cognoscit an sua sit iurisdictio. Nic. Arel.de hæret.not.3.nu.1 139
iudex delegatus licite potest esculenta, & poculenta accipere. Gundissal. de hæret.cap.8.numero 9 59
iudex in carceribns quempiam iniuste detinens, in id quod carcerati interest obnoxius sit Gond.de hæret.11.num 12 162
iudex laicus iniquam ecclesiastici iudicis sententiam executioni mandare non debet. Gōdissal.de hæret.q.19.nu.8 168
iudex secularis ad ecclesiasticum, & ecclesiasticus ad secularem, ubi opus est recurrere potest, una etenim potestas alterius opera uocatur, ibi.nu.9 169
iudex unus secularis alterius iudicis secularis auxilium implorare potest, ibi.nu.10 ead.
iudex in sententiis ferendis, uel pœnis iniungēdis contra abiurantes qualiter pronunciare debeat, Gond.de hæret.q.20.nu.8 170
iudex mitior lege esse non debet. Iac.de Are.de bann.nu.18 200
iudex procedens an possit factis citationibus bannire exemptus a sua iurisdictione, si nullus comparet exemptionem allegans. Nell. de bann.in 2.par.1.temp.nu.2 207
iudex an formato processo pro pluribus maleficiis, quorum aliqua sunt punibilia, aliqua non, puta quia iurisdictionem non habet, possit aggrauare pœnam banni.nu.6 208
iudex q possit bānire exītem in territorio Florētino, & ballistātē in territorium Bononiēsem, & ibi hominem occidētē, ibi.nu.8 209
iudex cui cōstat intra terminū in citatione appositū, citatum absq; ꝓbabili causa nō esse uenturū intra terminum, an possit eum bānire tanꝙ habitum pro confesso. Nell.de bānit.in 3.par.1.temp.nu.12 213
iudex qui formauit inquisitionem, uel ex accusatione processit contra Petrum Ioannis de populo S. Laurentii, & in illo populo non erat Petrus Ioannis, sed Petrus Martini, uel erant duo Petrus Ioannis, & sic fecit ciatationes, & bannum dedit, an dare potueris, & si dedit an ualeat, ibid nu.12 214
iudex an a seipso possit de ꝓscriptione obiicere, & agētē repellere, si agatur cōtra bānitū q nō pōt se defendere, & taliter ꝙ ex narratis appares ꝓscriptionē esse decursam. & in hac latissime examinaē uirtus ꝓscriptionis. Nel.de bann.in 2.par.2.temp.nu.5 243
iudex laicus an debeat tractare tanꝙ bānitum laicum bannitum ab epo, ibi.num.37 253
iudex an possit ex officio inquirere de offensione facta bannito, de qua ipse bannitus accusare non potest. Nel.de bann.in 3.par. 2.tēp. nu.1 267
iudex qui die feriata aliquem incarcerari fecit, die feriata poterit eū absoluere. Bal.de Perusio de carceribus, nu.7 301
iudex ex causa rationabili an possit pœnas a lege statutas augere, uel minuere. Paul. Girl. ubi supra q.6.num.5 304
iudex facultatem habet a lege, ut pęnam pecuniariam ex causa iusta possit incorporalem commutare, ibi.nu.2 ea.
iudex pœnā unā commutans in aliam, non dicitur contra legē uenire, ibi.n.3 305
iudex sñiam qua decurionem relegandū pronunciauit, mutare non pōt, ibid.nu.3 ead.
iudex cū primum innocentiam carcerari scit,
ipsum

ipsum absoluere debet.Pa.girl.de rel.car.in ti.de absol.inn.q.i.nu.i 307
iudex casu quo accusationis abolitionem facere possit,sed non diffinitiue absoluere , ibi. q.z.nu.4 ea.
iudex ueniam indigno concedens , prouocat uniuersos ad similia perpetranda.Paul. girl. ubi sup.in ti.de pœ.comp.q.i.nu.7 310
iudex an possit compositionem in aliquib. casibus facere,ibi.q.3.nu.i 3ii
iudex in atrocissimis delictis principe in cõsulto componere non potest,ibi.nu.z ea.
iudex quibus casibus,seu causis moueri possit ad componendum,& ad pœnas mitigãdas ibi nu.3 ea.
iudex in minoribus delictis põt cõponere , ꝙ in talibus habeat arbitriũ maius,ibi, n.5 e.
iudex superuenientibus nouis indicijs an possit inquirere de crimine sup quo fuit facta compositio,ibi.q.6.nu.i 31z
iudex retinens paratum præstare fideiussorem idoneum,in syndicatu conueniri põt actione iniuriarum.Pau.girl.de relaxa.carc. in ti. de fideius.reo.q.i.nu.z e.
iudex an possit nobilem magnæ conditionis de aliquo crimine delatum sub cautione relaxare,donec processus fiat,ibi.n.8 313
iudex circa custodiam , & modum detẽtionis reorum amplum habet arbitriũ,ib.nu.9 ea.
iudex reo absoluto, de accusatoris falsi consilio quærere debet.Pa.gir.de rel.carc.in ti.de calum.q.i.nu.z 316
iudex an incidat in Turpillianũ ex mero procedens officio,instigãte nemine,si reus fuerit innoetns repertus,ibi.q.z.nu.8 317
iudex in dubio ꝑsumitur ꝓcessisse zelo iustitię nõ per calumniam,aut dolose.ib.nu.9 e.
iudex maleficiorum licet principaliter nõ possit cognoscere de causis ciailibus, potest tamen incidenter.Pau.gir.de relax.car.in ti.de expensis,& damnis,nu.3 316
iudex torturis reum iuris,& humanitatis meminerit,nec repente ad tormenta procedere debet , si ueritas impositi criminis , aliquauis uia leuiori possit erui.Gui. de Su.de ind.& tor.nu.i 318
iudex debet inquirere quamuis accusator desistat.Iac.de Are.de q.nu.5 316
iudex humanitate non modica pollere debet , non.n.debet statim ad quæst.& torturas ꝓcedere.Bal.de Perig.de quæst.nu.i 4z8
iudex incarcerato qui torqueri non potest, alimenta denegare non debet.Guid.de Suz.de ind.& tor.nu.6 319
iudex in dubio modum torturæ non pręsumitur excessisse,sed officium suũ gessisse.Gui. de Suz.de ind.& tor.nu.zi.c. 3zo. & Franc. bru.in tract.eiusdem materiæ. in 5.q.z.par. nu.zi 345
iudex qualiter,& quo ordine debeat reum interrogare.Guido de Suz.de ind & tor. n.z5 car.3zo.& Fr.Br.in trac.eiusdem ti.in 5. q. z par.nu.56.car.348.& 9.q.eiusdem z. par. num.7 350
iudex prudens circa indicia indagãda solerter instare debet cõtra delatũ de crimine.guid. de Suz.in trac.de ind.& tor.nu.3i 3z0
iudex in quibus delictis ad torturam prõptior esse debeat,ib.nu.38 3zi
iudex dolo malo,& sine causa,quæstioni , seu torturæ aliquem applicans,capite punitur ibi.nu.58.c.3z3.& Fr.Br.in trac. similis materiæ in 7.q.z.par.nu.z 354
iudex quid facere debeat,torto dicente se nihil scire,& nihil dicturum,etiam si per decẽnium torqueretur.gui.de Suz.de ind.& tor. nu,60.c.3z3.& Fr.br.in trac.similiter,de indi.& tor.in 8.q.z.p.nu.6 355
iudex in tortura modum excedens,&membro delati debilitans , an & quo iure teneatur. Gui.de Suz.de ind.& tor.nu.85.car. 3z5. & Fr.br.in trac.eiusdem materiæ in 5.q.z.par. nu.36 346
iudex in torquendo modum excedens , an teneatur.l.Cor.de sic.gui.de Suz. de indic. & tor.nu.87.c.3z5.& Fr.br.in trac.eiusdẽ nominis,in 4.q.z.par.nu.3z 340
iudex modum in torquendo excedens,non iudex sed priuatus esse fingitur.guid.de Suz. de ind.& tort.nu.88.c.3z6 & Fr.br.in trac. eiusdem materiæ,in 5.q.z.par. nu. z7. cum seq.c.345.& Bal.de Perigl.in trac. de qõ. & torm.c.3.nu.8 430
iudex uigore arbitrii sibi dati , poterit torquere ad dictum unius testis de uisu deponentis.gui.de Suz.ubi supra nu.97 3z7
iudex consiliarius torquens,seu decuriones capite punitur.Lud.bol.in ad trac.gui.de Suz. de ind.& tort.nu.iii 3z8
iudex eo uti debet temperamento, ut tortus, aut innocẽtiæ,aut supplicio saluetur saluis gui.de Suz.in trac.de ind.& tort.nu 85.car. 3z5.& Bald.de Perigl.in tracta.de quæstio. cap.i.num.z.car.4z8.Ambert. de Antram.

in trac.eiusdem materiæ,nu.1.3.ca.440.& Fr.br.in trac.de ind.in 5.q.2.par.num.18.c. 245.& in 9 q.2.par.nu.13 357
iudex ante inqsitionē formatā ex indiciis ꝑ testes acceptis,non debet quē qōni subiicere. Fr.br.de ind.& tor.in 2.q.1.p.r.10 330
iudex sola hñs indicia,contra delatum q̄q̄ indubitata, tutius per torturam confessionē delati extorqueat prius,quam condemnet. Fr.br.de ind.& tor.in 4.q.1.psr.nu.13 337
iudex per præsumptionem procedens suā ualde temperare debet sententiā,ibi.n.14 e.
iudex secundum præsumptiones iudicans,finibus pœnarum,ut a iure scriptæ sunt. contētus esse debet.ibi nu.15 ea.
iudex torquendi carnem scindens ut fateatur,capite plecti debet si moriatur.Bru.ubi supra,in 2.q.2.par.nu.7 339
iudex qualem facere debeat diligentiam dum delictum refertur sibi esse commissum, ibi. in 5.q.2.p.n.9.& 11.car.344.& in q.9. pa.2 nume.1 356
iudex antequam aliquem torqueat, indiciorū copiam dare debet,ut si ualeat reum eadem purget.ib.in d.5.q.nu.13 344
iudex plenariā de maleficio hñs certitudinē,licite appellationi pōt obuiare,ib.nu.16 e.
iudex torquendi fortitudinem,ætatē, ualetudinē,& ꝑsonā attēdere debet,ib.n.18 345
iudex an,& quando teneatur si reus in tortura,uel ob torturam moriatur,ib.nu.19 e.
iudex non tenētur,si reus casu fortuito moriatur,ibi.nu.20 ea.
iudex non pręsumitur iura , & ea quæ ad suū spectant officium ignorare,tam.& si quam plurimi quę medulitus in iure intenduntur consecuti sint minime ad corticem usque leges contemplati,ibi.nu.22 ea.
iudex in corpus alicui grauamen inferens extraordinarie punitur,ibi.nu.25 ea.
iudex allegare potest se in iure errasse, & hoc est suam turpitudinē detegere,ib.nu.26 ea.
iudex in dubio quæstionem debito grauiorem intulisse præsumitur zelo iustitię,& non dolose,ibi.nu.31 340
iudex sine cā,& absq; indiciis,& dolose aliquē torquens,plectēdus est capite,ib.n.33 ea.
iudex pro torio mortuo tenetur pęna pecuniaria,stante statuto,ꝙ &c.ibi.nu.35 ea.
iudex ante processus formationem,& litis contestationem ad torturam procedere non debet,ibi.nu. 348
iudex defensionem pari auferre nō potest,sed ad se defendendum præfigere debet terminum,ib.nu. 51 ead.
iudex cautus in actis facere debet ut appareat torturam moderate contra detentum fuisse adhibitam,ibi.nu.66 349
iudex qui aliquem indebite torsit,qua cautela in eius relaxatione uti possit,ibi.nu.66 ea.
iudex an debeat statim credere ei qui sponte cōfitetur se aliquem occidisse,cuius corpus non reperitur.Fr.br.de ind.& tort.in 6. q.2. par.nu.11 351
iudex nō statim confessione extorta legitime dēt ad cōdemnationē procedere,ibi.n.13 e.
iudex condemnationem fundare nō potest ex sola confessione reuocata,ibi.nu.18 352
iudex indebite aliquem subiiciens quæstioni, qua pœna debeat puniri.Fr.Br. in tract.de ind.& tor.in 7.q.2.par.nu.1 354
iudex informationem ab offenso, uel syndico debeat habere de delicto,& uicinorū noīa, & testium scripta tenere debet.Fr.br. in tracta.de ind.& tor.in 9.q.2.p.nu.3 355
iudex ad capturam personalem procedere nō debet,nisi præhabita informatione, & formata inquisitione,ibi.n.5 356
iudex examinatis testib.eorum dicta,& processum parte citata publicare debet,ib.nu.9 e.
iudex indiciis purgatis interlocutorie debet pronuuciare esse deueniendum ad torturā, ib.nu.10 ea.
iudex confessioni in tortura non debet statim credere , quinimo reum facere debet perseuerare,& ratificare,ibi.nu.14 357
iudex aliquem indebite torquens,in syndicatu tenet̄ ad pœna fisco applicādam.ib.n.15 e.
iudex,si ex forma statuti debet post certū proclama q̄d dr̄ bannum in processu requisitū post q̄d requisitus,uel accusatus in cōtumacia,& pro confesso constituitur solui ꝑ cōparentem reum certa drictura seu gabella , alias nō debet audiri , comparuit reus post dictū bannū negauit , & gabellā non soluit an debeat ꝓcedere cōtra eū tanq̄ cōtra contumacē Nel.de bā.in 2.p.1.temp.n.7 212
iudex maleficiorum temere, & rei ueritate indiscussa iudicare,aut reum condemnare nō debet.Fr.Cas.de torm.c.21.nu.19 321
iudex aduocatos,& defensores dare debet reis carceratis,sed defendere ob inopiā nequeūtib.ne innocēs indefensus pereat,nu.20 ea.
iudex an admittere debeat, ꝙ reus renuuciet

defensionibus suis,ibi.nu.21 ead.
iudex quærere debet defensiones, etiam post latam sententiam,si ratio innocentiæ cõsti terit,ibi.nu.22 ead.
iudex potest procedere ex officio super accusatione proposita,accusatore desistente. Fr.Cas.in q.cri.c.1.nu.8 422
iudex debet examinare,& interrogare testes, perinde ac si reus contradictor ad esset. ibi. c.4.nu.2 425
iudex quando,& quibus præcedentibus ad inquisitionem procedat,ibi.c.8.nu.1 ea.
iudex licet cognoscat aliquod delictum, tamẽ non procedet,nisi præcedant super eo clamor,& diffamatio,ibi.n 3 ea.
iudex indebite inquirens tenetur ad omnes ex pensas,& interesse partis indebitæ uexatæ. ibi.nu.5 ea.
iudex quando ad capturam procedere possit, ibi.c.9.nu.1 426
iudex æquus in qõne repetenda, quæ attendere debet.Bal.de perig.de q.c.i.nu.7 426
iudex seu potestas in tormentis modum debitum excedens puniri deaet,ib.c.3.n.6 ea.
iudex debite officium suũ exercuisse præsumitur,nisi contrarium probetur,ibi.nu.7 e.
iudex ex indiciis dubitatis ad torturam procedere non debet.Pau.girl.de q.in 3.q.nume. 16 433
iudex distinguere non debet, ubi lex nõ distinguit,ib.q.5.nu.3 436
iudex quid faciet reo ad banchum iuris ducto confessionem suam quam in tormentis fecerat negante,ibi.q.7.nu.11.c.439.& Fr.br. de ind.& tor.in 6.q.z.par.nu.65 349
iudex quidnam facere debeat, ut tortum perseuerare faciat in confessione.Amb. de Antra.de q.nu.14 443
iudex qui pecuniam publicam subtraxit, pęna mortis naturalis puniri debet. Gul. bon. de pœnis mor.nu.5 444
iudex matrem familias in publicum uocans, puniẽdus ẽ pœna mor.natur.ib.n.5 e.
iudex secundum ius pronunciare debet. Ant. Colum.in for.proced.extraord.contr.crim. art.4 463
iudex non potest procedere absque uocatione procuratoris regis,ibi.ar.15 ea.
iudex in criminalibus non potest motu ꝓprio procedere,sed solum inquirit ad fisci denũciationem,seu accusationem,ibi.ar. 17 e.
iudex ubicunq; inquirẽdo gñaliter de malefactoribus,repetit aliquem deliquisse. põt ad spãle inquisitionẽ descendere.ib.ar.91 466
iudex ut possit accusari de negligentia quid requiratur,ib.ar.100 ea.
iudex an seruare possit informationes.ar.101 & 102 ead.
iudex quid facere debeat informationibus uisis,ibi.ar.103 ea.
iudex iubeat reum capere, ne uerbali citatiõe præcedente aufugiat,ib.ar.104 ea.
iudex debet mittere ad capiendum reum,si crimen sit tale,quod pœna corporis afflictiua ibi.ar.106 ea.
iudex citationis tempus potest abbreuiare,ib. ar.140 467
iudex non debet nimis animose procedere,ib. ar.145 ead.
iudex ad quæ attendere debeat antequam cõtumax condemnetur,ibi.ar.42 368
iudex tenetur de innocentia rei contumacis solicite inquirere. ibi.
iudex coteſt.li.super exceptione,quomodo ꝓnunciare debeat,remissiue,ibi.art.49 ea.
iudex auferendo dilationes, aufert actori ius suum,& reo defensionem, ex æquitate naturali,ib.art.163 ea.
iudex putans se posse melius ueritatem criminis ꝑcipere ex pñtia rei, põt semꝑ dicere ꝓcuratori,nolo te admittere, sed uolo reum principalẽ ut aspectu uideã,qua fronte,aut qua trepidatione loquaẽ,ib.ar.147 467
iudex faciens criminosis processum ordinariũ punitur,& contra eum præsumitur.ib.art. 178 469
iudex omittens formam ordinationis fatuus est,ib.ar.179 ea.
iudex responsionem rei in maleficiis nõ debet recipere,nisi primo ipse reus iuret dicere ueritatem,ib.ar.186 ea.
iudex debet esse subtilis ad eliciendam ueritatem facti,ib.ar.188 ea.
iudex ex seipso debet interrogatoria facere, ib.ar.189 470
iudex a suspectissimo incipere debet interrogatoria,& a quo facillime potest uerum sciri & potius a filio,quam a patre,& potius ab uxore,quam a uiro,ib.ar.190.191 ead.
iudex ex quibus moueri possit ad alleuiãdum pœnam.ib.ar.193 ea.
iudex non debet se approssimare reo,ib.artic. 185 ead.
iudex debet facere scribere constantiã,& uariatio-

tionem quã fecerit accusatus ib.art.199 ea.
iudex suspectum interrogare debet de circunstantiis multis,ibi.num.2 ead.
iudex non dotest quem de crimine condemnare,nisi sit sponte confessus, & de crimine cõuictus,ibi.art.24 ea.
iudex debet aduertere testes antequam accusato præsententur,ibi.art.218 ead.
iudex debet testes recipere,licet delinquens omnes testes accuset, per quos eius crimen probari potest.ibi.art.223 471
iudex interrogare debet testem de causa sciæ, alias testis non ꝓbat,ibi.art.225.& 226 ea.
iudex quas examinationes facere debeat, ut testes ore proprio conuincãtur,& in sermone dapianť,qñ suspecti sunt,ibi.art.233 472
iudex relaxans aliquem ubi materia non est ad hoc deposita,tenetur,& potest syndicari. ibi.art.238 ea.
iudex domicilii requisitus tenetur remittere. ubi art.246 ea.
iudex ad torturam deuenire non debet, quando ueritas aliunde haberi potest. Francis. Brun.de indici.in 5.q.2.part.nu.15.c.344.& in 9.q.2.par.nu.11 356
iudex ponẽs aliquem ad torturam, cum maleficium est per ueras probationes liquidatũ, malefacit,& tenetur in syndicatu. ibi.
iudex in una causa a qua fuit appellatum, potest appellatione pendente recusari in alia causa, sed causa finita recusari non poterit. M.Ant.Bl.nu.133 370
iudex conuersans cum inimicis meis potest allegari suspectus,ibi.nu.164 371
iudex tenetur ex officio expurgare ciuitatem malis hominibus,ibi.num.376 390
iudex in causa iniuriarum arbitrari potest usque ad mortem.Ioan.Ant.Rub. de potesta. procur.in 1.par.num.291 37
iudex debet a seipso defensiones partis assumere,ubicunque põt contra absentẽ procedi. Nel.de bann.in 3.par.1.temp.nu.4. 211.212
iudex non debet esse mitior lege Nel. ibid.in i. par.2.temp.nu.62 234
iudex ecclesiasticus denunciationem an indistincte admittat.Bonic.de accus.nu.17 9
iudex ecclesiasticus sup intereste singulari,uel priuato alicuius ꝑsonæ, nõ põt per inquisitionem ꝓcedere ex officio.ib.nu.28 10
iudex ecclesiasticus non debet ad sñiam festinare excommunicationis.Incer.Auct.de modo proced.contra apost.num.6 198
iudex ecclesiasticus brachiũ seculare hortari potest,ad hæreticos, uel paganos expellendos.Nic.Ploui.de irreg.num.19 10
iudex ecclesiasticus an possit sñiam ferre fustigationis,& mãdare exeq ꝑ milites,& executores.Paul. Gir.de relax.carcer.In tit. de senten.& pœna.exec in 5.q.nu.1 304
iudex ecclesiasticus bene potest ferre sentẽtiã, ex qua non uenit principaliter sanguinis effusio.licet ex post facto,& accidentaliter sequatur,ibi.nu.2 ea.
iudices ecclesiastici sæpe utũtur carceribus ꝑpetuis.Paul.Girl.ibi.in tit.de sent. & pœna, exec.in i.q.nu.4 303
iudicis arbitrio remittiť qualiter reus custodiatur.ibi.in tit.de fideiussori.in 2.q.nu.1. 313
iudicis æq arbitrio relinqtur,& qñ, & qualiter qs torqueať.Gui.de Suz.de ind.n.20 320
iudicis officium non impartitur nisi petenti. M.Ant Blan.de ind.nu.3 361
iudicis officium si miserabiles personas, aut actum pium respicit, etiam non petenti impartiendnm est.ibi.nu.30 362
iudicis interest ratione humanitatis,& intuitu religionis iustum non occidere. Franc. Cas. de ind.tract.11.nu.22 411
iudicis interest ratione humanitatis, & religionis intuitu,indefensum non occidere. Fran. Cason.de tormen.cap.3.num.12 413
iudicis recusatio non tollitur in iudicio extraordinario. Ant. Columb. in forma proced. extraord.in contro.crim.art.147 467
iudici si nihil constat,nihil mandare potest.ib. art.99 468
iudici nõ imputatur,si aduersus seditiosos potentiores non processerit. Nic. Boer. de sedit.in i.q.nu.9 70
iudici per inquisitionem procedenti, & se informatum de fama dicenti non statur. Ioã. Fran Ponz.de Lamiis,num.80 98
iudici ubi non datur potestas cognoscẽdi nisi de manifestis,si reuocatur in dubium in illo casu, non põt cognoscere,an sua sit iurisdictio.Ioan.Nic.Arel.de hęret.not.3.nume.3. quod limita,& restringe,ut ibi.nu.4 139
iudici seculari petenti an hęretici damnati a iudice ecclesiastico sit exhibendus processus, ut nunqd recte damnatus fuerit uidere possit.Gundissal.de hęret q.19.nu 6 168
iudici seculari, uel ecclesiastico an spectet cognitio hęresis,& an sit mere ecclesiasticum. Lud.Carc.rer.de hæret.num.61 182

iudici nunq̃ ꝑclusus est terminus ad accipiẽdas probõnes.M.Ant.Blã.de ind.nu.348 387
iudici ante omnia constare debet de delicto. Fran.Cas.in qõ.cri cap.8.num.10 425
iudice, & notario asserẽtibus cõfessionẽ torti spontaneam.reo aũt dicẽte eã tormentorũ formidine,factã cui potius stãdũ erit.Franc. Brun.de ind.in 6.q z.par.nu.:6 352
iudices seueriter procedentes sunt iurisdictione priuandi,ibi.in 5.q.2.par.nu.17 345
iudices q̃ cognoscere pñt de hæresi, & quis sit iudex ordinarius an episcopus,& q̃s sede uacãte.Lud.Carer.de hæret.nu.65:66 182
iudices delegati in crimine hæresis qui dicantur,ibi.nu.67 ead.
iudices ob casus emergentes pñt transgredi leges.Paul,Gir.de relaxat.carcer.in tit.de sent. & pœna.exec.in 6.q.nu.9 305
iudices eminentissimi,milites, decuriones, & eorum filii, nequaq̃ sunt torquendi. Guid. de Suz.de ind.nu.16 319
iudices, & aduocati an possint subiici quęstioni,ibi.nu.108 328
iudices ꝑ causas rerum q̃rent, cum is ignorat. Fran.Cas.de ind.tract.2.cap.3.nu.6 400
iudices ex indiciis ẽt indubitatis quempiã condemnare non debẽt,ibi.tract.11.nu.8 411
iudices nõ nisi auditis, & pẽsitatis defensionibus reorũ iudicare meminerint,ibi n.10 ea.
iudices debẽt esse soliciti, & curiosi in explorãdo facto,& defensionibus reorum, & nõ debent quęrere ius ante factum,ibi.nu.13 ea.
iudices cauere debẽt, ne homicidat q̃rẽdo, homicidæ fiant,& ne alios iudicando, se ipsos condemnent,ibi.num.18 ead.
iudices scire debent per aliqua indicia hominẽ non posse condemnari,ibi.nu.28 ea.
iudices non nisi per probõnes luce meridiana clariores debent reum condemnare ad mortem,cum in occultis uersetur iudicium Dei tantum,ibid.num.30 ead.
iudices huius mundi debent iudicare secundũ prudentiam,quę cadit in homine, relinquẽdo cetera iudicio Dei,ibi.nu.31 ead.
iudices abhorrere deb ent tormenta, nec facile ad ea prosilire,nec in omni causa,nec in omni persona, nec quibuslibet indiciis. Franc. Cas.de torm.cap.1.uu.5 412
iudices an,& quando desunt indicia contra aliquem,procedere possint per sortilegia, ibi. cap.5.nu.10 413
iudices omittere debẽt in processu apponere aliquã demonstratiouẽ, ut teneatᷣ reus eius priuilegiũ allegare. Ant. Colũb. in for.proc. extraord.in controuer.crim.art.75 465
iudicibus ordinariis suꝑ hæresi procedẽdi nequaq̃ adempta facultas urᷣ, quamuis Papa super hæretica prauitate inquisitores deputarit.Gond.de hæret.in 7.q.nu.9 157
iudicibus an liceat esculenta,& poculenta recipere,ibi.in 8.q.nu.8 159
iudicibus an liceat, hæreticis a iure ĩpositã pœnam minuere uel augere,ib.in 17.q.n.1 167
iudicibus torquere sontes uolentibus,quid cõsiderandum. Amber. de Antramo. de quæstio.nu.1.cum seq. 440
iudicibus, & magr̃atib. sicut priuatis ꝓhibitũ est aliq̃d illicitum facere.Fran.Bru.de ind.in 5.q.2.par.nu.28.c.346.Bald.in tract.de quæstio.cap.3.nu.9.c.431.& Amb.de Antramo. in tract.eiusdem materiæ,nu.16 442
¶ iudicium. Cautius est agendum in causis criminalibus q̃ in ciuilibus, & in eis forma iudicii est fortius obseruanda. Fran. Cason.de torm.cap.3.nu.6 413
iudiciũ publicũ quotupliciter sumatᷣ. Io. Ant. Rub.de potesta.procur.in 1.par.nu.14 28
iudiciũ criminale agitatũ ꝑ ꝓcuratorẽ parte non opponente an subsistat.ib.nu.162 28
iudicium nullum reditur etiam in extraordinariis.omisso qualitatis ordine.Ant. Columb. in fo.proced.exrraord.in controuer.crimin. art.148.& 150 468
iudicia publica etiam sunt illa, in quibus quis extraordinem,punitur.Io. Ant. Rub.de potesta.procur.in 1.par.num.18 22
iudiciorum publicorum quædam sunt capitalia,quędam non ibi.nu.79 24
¶ iudicialis denunciatio est dupla. Bonicon.de accus.nu.15 9
¶ iupiter humanis amicus secũdo mẽse formãdo fœtui censetur praeesse, tertio Mars.Venus quarto sexto Sol. Luna septimo. Paul. Girl.de sortileg.q.10.nu.4 136
¶ iuramentum non est exigendum ab inquisito Bonic.de accus.nu.14 9
iuramentum non defertur super eo quod ab animo dependet, si coniecturis probari potest.M.Ant.Blanc.de ind.nu.62 365
iuramentum purgationis reo an per ipdicem deferri possit,ibi.nu.64 366
iuſm in supplementum probationis non defertur in causa matrimoniali,ibi.nu.120 369
iuramẽtũ necessariũ non defertur in causa status

eus personę, puta filiationis, uel legitimatio nis, ibi. nu. 122 ead.
iuramētū necessariū in supplementū probōnis non defertur in causa famosa, ib. nu. 124 ea.
iuramentum purgationis quod dicatur. ibid. nu. 284 382
iuramētū aliquod in criminalibus non præsta tur causa purgandi aliquas suspiciones, sine indicia. Franc. Cas. de ind. nu. 13 407
iuramentum purgationis est quoddam reme dium extraordinarium, ibi. nu. 16 408
iuramētū qn̄ deferatur in supplemētū probō nis. Paul. Girl. de q. in 7. q. nu. 8 459
iuramētū testiū nō est necessarium in informa tionib. Ant. Col. in for. proc. extraord. in con trouer. crim. art. 60 465
iuramēto inquisito prestito an ad inquisita rn̄ dere teneatur. Bonicon. de accus. nu. 46 11
iuramēto probātur ea, quę in animo cōsistūt. Franc. Cas. de ind. nu. 7 440
¶ iurare ad purgationem recusans an hæreti cus censeatur. Lud. Carer. de hær. nu. 45 181
iurare de calumnia nō potest, sine speciali mā dato. Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 282 36
¶ iuratoria cautio sola sufficit cum obligatio ne bonorum, si reus idoneus sit. Ant. Colūb. in for. proced. extraord. in controuer. crim. art. 239 472
¶ iuratus tenetur denunciare delictum, finito officio suo, de quo nō habuit ante notitiā. Franc. Cason. de ind. nu 3. el 2 424
iurati an teneantur denunciare delicta quæ de iure non sunt punienda, ibid. num. 10 ead.
iurati qui tenentur denūciare, etiam casus for tuitos notorie impunibiles denunciare de bent, ibi. nu. 18 ead.
¶ iuris periti in dubiis sunt adeundi. Io. Franc. Ponz. de lam. num. 38 93
¶ ius utrunq; in suo debet obseruari foro. Inc. Auct. de crim. lęsæ maiest in 1. q. nu. 15 52
ius quærendum facilius abdicatur, q̄ id quod iam quæsitum est, ibid. in 10. q. nu. 6 68
ius ars boni, & æqui dicitur. Ioan. Franc. Ponz. de lam. nu. 14 101
ius uindicandi quæsitum alium ex forma sta tuti, an ex rebānitione tollatur. Nel. de ban. in 1. par. 3. temp. nu. 10 292
ius municipale non punit eum, qui cum occi dent est aggressus, sed tātum occidit. Paul. Gir. de relax. carc. in tit. de absol. innoc. in 5. q. nu. 4 308
ius canonicum de salute animæ curans, de bo nis temporalibus raro disponit. Paul. Girl. de hæret. in 6. q. nu. 3 151
ius canonicum, uel ciuile non est scientia. Ioā. Franc. Ponz de lamiis, nu. 4 89
ius ciuile, & sciētia practica & speculatiua, ibi. num. 16 91
ius ciuile non tollit ea, quę sunt eius naturę. Paul. Girl. de hæret. in 4. q. nu 1 147
ius ciuile magistros in secunda, & tertia specie sortilegiorum solet æquiparare. Paul. Girl. hæret. in 2. q. nu. 10 106
ius ciuile pro soluendis maleficiis permittit re cursum ad maleficos, sed non ius canonicū, ibid in 9. q. nu. 21 116
iuri ciuili standum est, ubi eo iura aliquid deci sum reperitur, cuius contrarium non reperi tur decisum de iure canonico, modo deci sio ciuilis non sit peccati inductiua. Io. Nic. Ar. de hæret. not. 44. nu. 5 143
iuris uersuti præstigia ultionem pudoris exclu dere non debent. Plac de acc. it. 3. nu. 9 3
iuris ordo est seruandus. Bonic. de accusat. nu mero 2 7
iuri introducto in fauorē partis licet renuncia re, iuri uero introducto in odiū alicuius ne quaq̄. Io. Nic. Ar. de hær. not. 48. num 3 144
iure suo sine culpa quis priuari non debet. Iac. de Are. de bān. nu. 48 202
iura prohibentia procuratorem constitui, fere oīa loquuntur in criminibus publicis. Ioan. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. num. 77 24
iura antiqua in filiorum ob delicta parentum punitione corriguntur per noua. Inc. Auct. de crim. lęsæ maiest. in 7. q. nu. 5 64
iura de aliquibus p̄sonis loquentia locum hn̄t in non expressis in quibus eadē militat rō. Io. Franc. Ponz. de lamiis, nu. 48 94
iura ḡnaliter loquentia ḡnaliter sunt intelligē da Paul. Gir. de hæret. in 4. q. nu. 17 150
iura municipalia regulariter factum puniunt Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de absol. Inn. in 5. q. nu. 3 308
iura patronatus an ueniant in confiscatione bonorum banniti. Nell. de bann. in 1. par. 2 temp. nu. 32 226
iura q̄ non transeunt nisi ad filios, non confi scant. Mar. Laud. de cri. læsæ maiest. q. 55 49
¶ iustitia dicitur anima ciuitatis. Nic Boer. de sed. in 1. q. num. 5 69
¶ iuuans inimicos meos mihi dicitur inimicus M. Ant. Blan. de ind. nu. 171 373

¶iuuenis cum puella repertus, uel de domo eius exiens, supposuisse præsumitur, Guid. de Suz. de ind. nu. 36 321

LA sus adeundus est. Ant. Columb. in for. proced. extraordinariæ in controuer. criminali, art. 20 463

¶laicus, Per quæ male præsumitur de laicis, bene præsumitur de clericis, Franc. Cas. de torm. cap. 11. nu. 8 417

laicus deprehensus domi pulchræ mulieris, est manifestus adulter, maxime si probet aliqd signũ uenereũ, secus in sacerdote, ib. nu. 9 ea.

laicus admittitur contra clericum ad testificandum in crim. læsæ maiest. Mart. Laud. de crim. læsæ maiest. q. 27. car. 49. & Nic. Boer. de seditio. in 7. q. num. 5 80

laicus iurm uiolando, profanans quod regi, & dño suo iurat, & peruerse, & dolose regnũ eius tractat, & in mortem ipsius insidiatur crim. maiest. læsę irretitur. Nic. Boe. de sedit. in 6. q. nu. 18 79

laicus q sortilegiũ ueneficũ exercuit, qualr puniat. Pau. Gir de sortileg. in 21. q. nu. 10 130

laicus clericum regulariter accusare non potest, fallit in crimine hæresis, Gond. de hæret. in 10. q. nu. 3 161

laicus nõ põt esse iudex in materia, siue causa mere ecclesiastica, maxime ubi ius canonicũ cõtrariatur ciuili. Gond. ib. in 20. q. nu. 3 169

laicus qualiter pro incestu puniatur, Paul. Girl. de poen. omnif. coi. in 3. q. nu. 4 446

laicus cum nouerca, priuigna, nuru, aut socru fornicatus, de incestu punitur, ibid. in 5. q. nu. 3 450

laicus mulierem nuptam adulterans excommunicatur, etiam si ante nuptias fuerit meretrix, ibi. in 6. q. nu. 15 452

laicus uirgineus deflorans, eam dotare, & uxorem ducere tenetur, ibi. in 7. q. nu. 3 453

laici, & uiles personę sortilegia exercentes qualiter puniatur, Paul. Girl. de sortilegi. in 11. q. nu. 4 130

laici publice de fide disputãtes puniendi sunt, Gondis. de hær. in 21. q. nu. 2 171

laici sunt infesti clericis, M. Ant Blan. de ind. numero 215 377

laicis minus creditur quam religiosis, in omni probatione facienda, & in quocũq; alio negocio, Franc. Cas. de torm. cap. 11. nu. 11 416

¶lamiæ mulieres ad ludum dęmonis deferuntur per ipsum dæmonem, Ioan. Fran. Ponz. de lamiis, nu. 1 89

lamiæ ad ludũ dæmonũ realiter, & uere deferũtur, & non tm̃ imaginariæ, ibi. nu. 39 93

lamiis dicentibus se delatas ad ludum dęmonum, & multa se fecisse asserentibus, non creditur, ib. nu. 50 95

lamias portare corpus Christi ad ludum dæmonum, & illud dæmoni offerre est falsissimum, ibi. nu. 62 96

lamias noctu domos ingressas sãguinem suggere paruulorũ est erroneum, ibi. nu. 63 ea. Cetera uide infra in uers. sortilegi. & in uer. sic. Strigæ

¶lapidans Christianum in Christi contemptũ est morte puniendus, Guil. Bont. de poenis mortis, nu. 1 444

lapidem iaciens ex lasciuia, si aliquem interfecerit, mitius puniri debet. Nic. Boer. de seditio. in 7. q. nu. 51 85

¶lata culpa in delictis non comparatur dolo. Amber. de Antramo. de q. num. 17 442

latitans in domo an dicatur fugisse. Paul. Girl. de relaxatio. carcerato. in tit. de fuga in carcera. in 1. q. nu. 8 314

latitans domi ne capiatur an fugisse dicatur, ibi. nu. 17 315

¶latro, Contra latrones proceditur ad torturam, licet de delicto non constet, & quæ sit ratio? Fran. Cas. de torm. cap. 2. nu. 4 412

latro in itinere uel nemore de more depredãs pœna mortis naturalis punitur. Guil. Bont. de pœnis mort. nu. 4 444

latrones suspendio uel bestiis subiecti priuant̃ aura uitali. Plac. de accus. tit. 6. nu. 18 6

latrones dñr qui publice stratas aggrediuntur, qui, & de sociis interrogari pñt. Fran. Brun. de ind. in 3. q. 1. par. num. 22. car. 334. & M. Ant Blan. de ind. nu. 373 390

latrones publicos semp præsumi apostate delinquere, M. Ant. Blan. de ind. nu. 55 365

latrones, falsatores monetæ, & mandatarii pñt in tortura interrogari de consociis, idque procedit etiam in sex aliis casibus, Fran. Cason. de torm. cap. 16. nu. 2 413

latrones de se cõfessi interrogatur de sociis mãdatoribus, & receptatoribus, ibi. nu. 3 ea.

¶legatus apostolicæ sedis, hæreticorum iudex est cõmpetens super iam per ecclesiam decisis. Gond. de hæret. in 7. q. nu. 8 157

¶Legistæ, & Canonistæ qualem modum habeant arguendi. Io. Franc. Ponz. de Lamiis, nu. 25 92

legistæ sunt reales locutores, & rebus, & non uerbis

uerbis intendentes, ibi. nu. 26 ea.
¶ legitima defensio, De hac uide supra in uers. defensio.
¶ legitimatio quę fit respectu bonorum paternorum, non extenditur ad successiones collateralium, Incert. Auct. de crim. læsæ maiest. in io. q. num. i 66
¶ lemonicẽses in seditione Marcũ exactorum tributorum tp̃e Chilperici Regis interemerunt. Nic. Boer. de seditio. in i. q. nu. 22 7i
¶ lenocinium marito obiectũ, onerat ipsum, uxorem tamen non excusat. Plac. de accus. tit. 3. num. ii 3
¶ leuia delicta quæ dicantur, Fran. Cas. de tormen. cap. 8. num. 5 415
¶ leuiores probationes sufficiunt contra prælatum, Bonic. de accus. nu. 47 ii
¶ lex, In casu legis seruum quoque, §. publicę, ff. de proc. traditur pro regula, ꝙ in causis capitalibus detur defensio, Io. Ant. Rub. de potesta. procurator. in i. par. nu. 30 22
lex duplici rõne suffulta, nõ uidet̃ correctas altera duntaxat rõne correcta, ibi. nu. 52 23
lex in criminalibus magis considerat præiudicium partium, q̃ reip. ibi. nu. 75 24
lex generaliter loquens debet generaliter intelligi, ibi. num. 187 30
lex lata fauore publico interpretatione est adiuuanda, ibi. nu. 88 ead.
lex abhorret ꝙ iudex cognoscat de crimine publico, in absentia accusatoris, uel accusati, ibi num. 377 142
lex uult examinari causa capitalis in præsentia accusatoris, & accusati, ibi. nu. 379 ea.
lex declaratoria pęnã imponens respectu pęnę non trahitur ad præterita Incert. Auct. de crim. lęsę maiest. in 6. q. nu. 23 63
lex est uoluntaria, opinatiua non passim necessaria, &c. Ioan. Francis. Ponz. de lamiis, num. 5 89
lex est localis non omnibus prouidens casibus, ibi. num. 6 99
lex non dicitur uoluntaria, cum etiam Principis uoluntas legem condens ratione regulari debeat, ibi. nn. 30 92
lex rationabilis dicitur, eo ipso quod prohibita non reperitur, ibi. nu. 34 93
lex an sit uariabilis uel mutabilis, ib. nu. 36 ea.
lex an sit omnibus casibus prouidens, ibid. num. 37 ea.
lex fit tantum de his quę ut plurimum accidunt, ibi, nu. 56 95
lex q̃libet a rõne sua interpretationem recipit, Paul. Girl. de sortil. in 7. q. nu. 42 123
lex ordinariam iurisdictionem dat. Iacob. de Are. de bann. nu. 47 202
lex fraudibus obstat, M. Ant. Blanc. de indic. num. 338 387
lex, & eius uerba cum effectu intelligi debent ibi. num. 379 361
lex paruam læsionem non desiderat, ibidem, num. 130 370
lex male præsumit contra agentem de nocte ibi. num. 198 375
lex, q̃n constat quis fecerit, de eo pręsumit omne malum, propter secutum effectum, secus q̃n quęritur quis fecerit, quia non præsumitur pro leui causa occidere, Fran. Cas. de ind. tract. 2. cap. 2. nu. 10 400
lex aliqua fieri non põt a Papa uel Imperatore, ꝑ quam tollant̃ defensiones reorũ, Frã. Cas. de torm. cap. 4. num. 10 413
legis ratione correcta, lex ipsa correcta uidetur, & an id sit perpetuum, Io. Ant. Rub. de potesta. procur. in 1. par. nu. 49 23
legis ratio ipsius anima dicitur, Io. Fran. Põz. de Lamiis, num. 28 92
lege allegata, etiam ratio legis habetur ꝑ allegata. ibi.
leges Cæsaris non aliter recipiuntur in Galliis q̃ ꝙ bonæ sint, Incert. Auct. de crim lęsę maiest. in 6. q. nu. 20 61
leges simplicitatẽ amplectunt̃, & subtilitatẽ respuunt, Io. Fran. Ponz. de lamiis, nu. 5 89
leges a Deo per ora prudẽtium, & Imperatorum promulgatæ sunt, ibi. nu. 10 90.
leges in q̃bus allegari possint, ibi. nu. 12 ea
leges rationem, & causam habere censetur, ibi. num. 15 91
leges respuere subtilitates qualiter intelligatur, ibi. num. 29 92
leges per iudices transgredi possunt in criminibus enormibus, Fran. Brun. de ind. in 5. q. 2. par. num. 16 244
leges ludibres esse non debent, nec uerbis impositæ, Iac. de Aren. de bann. nu. 30 200
leges nouæ a legibus antiquis limitantur, & declarantur, Incert. Auct. de crim. læsę maiest. in 7. q. nu. 4. & 5 64
leges non uerbis sed rebus imponuntur, Io. Fran. Ponz. de Lamiis, nu. 26 92
leges sunt uere philosophiæ legales, & non dialecticæ. ib.
leges in curiis regum non allegantur pro au-

 ctoritate,

ctoritate, sed pro ratione, ibid. num. 28 ead.
legum correctio fugienda. Io. Nic. Arel. de hæret. not. 44 num. 4 143
legibus subi debet omnis homo. Io. Fr. Ponz. de lam. num. 11 90
¶ lex si quis in graui. §. si quis moriens. ff. ad S.C. Syll. aliter intelligi debet q̃ cõiter percipiatur. M. Ant. Bl de ind. num. 194 392
lex is qui reus. ff. de pub. iud. non bene a doctoribus intelligitur, ibi num. 332 386
lex hi qui sancta C. de apost. an sit correcta iure canonico. Io. Nic. Arel. de hæret. not. 44 num. 3 143
lex quicunq;. C. de procur. an habeat locum in episcopo. Io. Ant. Rub. de pot. procur. in 1. par num. 241 33
lex fin. C. de iniuriis an procedat in episcopis, & aliis prælatis. ita ut teneantur constituere procuratorem. ibi nu. 237 34
¶ libellus per procuratorem offerri nõ potest in causis criminalibus. Io. Ant. Rub. de potesta. procur. in 1. par. num. 89 24
libellus est per accusatorem edendus. hodie tamen per Ita iam accusatio fit simpliciter, Fran Cas. de indici. num. 6. el 3 422
libello eodem põt agi contra ꝑducẽtes falsos testes, & cõtra falsarios testes. ib. nu. 16. 423
¶ liberandus a maleficio iubetur signum crucis omittere. Paul. Gir. de sortil. in 6. quæst. num. 16 115
¶ liberi an & q̃n possint torqueri. Placent. de accus. in tit. 5 nu. 2. 4. c. 4. & Guid. de Suz de ind. & tort. num. 81. 82. 83. 325. & Paul. Gir. de quæst. in 7. q. num. 23. 438
Cetera require supra, in uers. Decuriones, & in uer. Homo liber & infra in uer. Quæstio.
¶ liberi ex matrimonio inter Christianum, & Hebræam sunt illegitimi. Paul. Girl. de pœ. omnif. coi. in 12. q. nu. 1 458
¶ libertas summa est sub dño iusto elegere. Nic. Boer. de sedit. in 1. q. nu. 12 70
libertate sua, qui Dñi rebelles imperio priuari possunt. Mart. Laud. de crim. læsæ maiest. q. 51 49
¶ libertus ut liber est torquendus, & in eisdem casibus. Fr. Brun. de ind. & tort. in 4. q 2. par. num. 2 340
libertus in caput patroni non debet torqueri. ibid. num. 29 342
¶ libido, seu licentia mentiendi impunita esse non debet, in criminum delatorib. Placent. de acc. tit. 4. num. 3.
¶ libri improbatæ lectionis reperti penes aliquem, an eum hæreticum probent. Condis. de hæret. q. 13. num. 19 164
¶ licentia, uide supra in uer. Libido.
¶ ligam faciens contra Imperatorem incidit in crimen læsæ maiest. Mar. Laud. de crim. læsæ maiest q. 52 49
¶ ligaturas ad collum maleficiati suspendendas, facientes, quæ continent aliquid extrinsecum, an & qualiter sint puniedi. Paul. Girl. de sortil. in 11. q. num. 24 132
¶ lis qñq; dicitur signum inimicitiæ. M. Ant. Blan. de ind. nu. 114 368
lis est famosa, dicitur causa status. ibid. numero 123 369
litis cõtestatia dr̃ facta in criminalibus per interrogationem. Ant. Col. in for. proc. extr. in contr. crim. art. 202 471
lite finita an præsumatur durare inimicitia. M. Ant. Bl. de ind. num 133 370
¶ literæ inquisitionis per excõicatum impetratæ an ualeant. Bonic. de accus. nu. 42 11
literæ principis gratiosæ in curia præsidis nõ integratæ, an ꝓsint di, qui eãs obtinuit. Inc. Auct. de crim. læsæ maiest. in 9. q. nu. 1. 66
literarum acceptatio an iudicet ad torturam. M. Ant. Blanc. de ind. num. 223 378
literas uel nũtium hostibus mittens, aut aliud signum faciẽs, quo possit ciuitatem, & eius dñium occupare, crimen incurrunt maiest. læsæ Mar. Laud. de crim. læsæ maiest. in 2. q c. 46. & Nic. Boer. de sedit. in 6. q. nu. 15 78
literis fit iniuria, si ad infamiam alicuius scriptæ sunt, & ex ipsis inimicitia oritur. M. An. Blan. de ind. num. 110 368
¶ liuor, aut tumor cadaueris, ueneno quẽ esse necatum indicat. Frans. Cas. de ind. num. 1. el 3 396
¶ locus attenditur in puniendis criminalibus, placent. de acc. tit. 6. num. 6 5
locus ad quẽ quis citatur, pro quibus debet esse securus, Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. num. 317. 39
locus an apponi debeat in accusatione hæresis. Lud. Carer. de hæret. num. 109 187
locus aggrauat delictum, & ꝓcognitionem demonstrat. M. Ant. Bl. de ind. nu. 200 376
locus quot modis accipiatur, Fran. Cas. de indic. num. 5. el 1 401
locus in quo quis preter consuetudinem fuerit, uel in quo uersari non consueuerat, uel non debebat, propositi indicium præbet

Fran.

Fr.Caſ.de ind .nu.1 el 3 402
locus in delicto deliberationis indiciũ an præbere poſſit,ibi.nu.1.el 6 403
locus ſacer ſolus ſacrilegium non facit. Paul. girl.de pœ.om.coi.in 1.q.nu.3 445
locus uulneris eſt ſcribendus. Ant. Columb.in for.proced.extraord.in controu.capitali.arti.23 463
locus delicti eſt deſcribendus,& locus loci,ib. ar.68.& 69 465
loci opportunitas ex quibus quæratur.Franc. Caſ.de ind.nu.2.el 6 403
loci ſi ſint diuerſi, diuerſa coniectura concipitur contra reum,ibi.nu.1 el 3 401
Reliqua uide ſupra in uer.frequentatio.
¶locutio ſecreta,uel auricularis cũ aliquo facta,qui poſtea incontinenti homicidiũ commiſit,an faciat præſumi conſilium.uel mandatum ad hoc faciendum.Fr.br.de indic. & tor.in 3.q.1.par nu.37 335
locutio ſecreta,& conuentio habita inter plures,facit oriri indicium tractatus, M.Anto. blan.de ind.nu.232 379
locutio ſecreta.inimicitiæ capitales cum occiſo,& quod homicidium ſit ſecutum incõtinenti concurrere debent, ut reus de tractatu poſſit cõdẽnari,Fr Caſ.de ind.n.2.el 1.401
locutio in aure quando uitiet mandatũ,uel conſilium,ibi.nu.6.el 1 415
Cetera uide infra in uer.mandatum.
¶loquella timida indiciat ad torturam, Mar. Ant-bl.de ind.nu.259 381
¶loquentis uirtus ſtat in hoc ſi bene diſtinguat.Io.Fr.ponz.de lamiis,&c.n.55 95
¶lubricum linguæ facile non debet trahi ad pœnam,M.Ant.bl.de ind.nu.183 374
¶luere in corpore eum debere, qui non habet in ætate,quomodo intelligatur.Io.An.Ru. de pot.proc.in i.par.nu.392 37
¶lutetiani quantam ſeditionem fecerint tempore Caroli 6.Nic.Boe.de ſed.in 1.q.nu.34. 35.& 36. 73
¶lux ueritatis Chriſtus, uniuerſum mundum illuminans.pau.gir. de ſort.in 4.q.nu.2 iii
¶luxurians contra naturam, pœna mortis naturalis puniri debet.Gui.bont.de pœ.mort. nu.1 444
MAgiſtratus ſeculares exequi,& conſeruatore conſtitutiones aduerſus hæreticos latas iurare debent, quod ſi facere recuſant puniuntur.Gondiſſal.de hæret.q.19.numero 5 168
¶magnitudo uulnerum propoſitum indicat. Fr.Caſ.de ind.nu.4 el 2 403
¶maieſtas papæ eſt maior imperiali maieſtate Nic Boe.de ſed.in 6.nu.17 79
maieſtas dicitur maior ſtans,ib.nu.101 e.
maieſtas duplex eſt,ſcilicet diuina,& humana, & poſtrema hæc triplex reperitur,Nic.Boe. de ſed.in 6.q.nu.ii 77
maieſtas diuina cum deteſtabili ter uilipenditur non eſt ueniæ locus.Io.Frãc.ponz.de lamiis,nu.85 99
maieſtatem diuinam longe maius eſt offendere,quàm humanum,incer.auct.de cri.læſæ maie.in 5.q.nu.16.c.59.Gond.in trac.eiuſdẽ materiæ in 5.q nu.3.c.167.pau.gir.in tract. ſimili in prin.nu.2.c.144.Lud Car.in tracta. eiuſdem ti.nu.io2.c.189.& Nic.Boe. in trac. de ſedit.in 7.q.nu.57 86
¶maleficæ in manibus publicæ iuſtitiæ exiſtentes quare non faciant ſe deferri per dæmones.ad mortem euitandam.pau.girl.de ſortileg.in 9.q.nu.1 126
¶maleficus confeſſus aut teſtib. conuictus nõ auditur appellans pa u.gir.de rel.carc in tit. pe ſenten.& pœnarum executio.in 2. q. nume.2 323
malefici qualiter per unctiones maleficia ſua perpetrent.pau.gir.de ſortil.in 3.q. nume. 29 iio
malefici ſeu ſortilegi an, & qualiter pluuias, grandines & fulgura inducere poſſunt ibi. in 6.q.nu.17 115
malefici incarcerati euadere non poſſunt, eo quod deus nõ permittit hoc caſu dæmones ſuam potentiam exercere,ib.in 9.q.n.4 126
malefici qua mulctentur pœna de iure ciuili, ib.in 9.q.nu.ii 130
maleficorum opera quando hæreſim manifeſtam dicantur ſapere,ib.in io.q.nu.1 126
maleficorum,ſeu ſortilegorum duplex profeſſio,tacita uidelicet,& expreſſa,ibi nu 4 127
Cetera habes infra in uerſ. Sortilegia, & in uer.Sortilegus.
¶ maleficiatus quidam ne cum uxore copularetur, qualiter fuerit liberatus. Paul Girl de ſortilegi.in 6.q.nu.15 115
maleficiatum curare hominem nemo põt,niſi eiuſdẽ artis ſit peritus.ibi.in 2.q.nu.4 105
maleficiatum hominem ars nulla a maleficio liberare poteſt. ibi.
maleficiatos curans per ſortilegia non punitũ de iure ciuili.Sed de iure canonico ſic.ibid.

in ii.q.nu.15 131
¶maleficium quandoque absque ueneno, & sola carminum,& uerborum potentiæ perficitur, Pau.girl.de fort.in 8.q.nu.3 125
maleficium tollere licet etiam per incantationes dæmonum, dummodo animus non recedat a Deo, Fr.Cas de ind.nu.2 410
maleficia qualiter extra corpus maleficiati cēseantur fieri, Pau.girl.de fortil.in 3.q.num.30 110
maleficia facta per eos qui sunt de tacita professione diabolica, quando hæresim sapiant & quando non, ib.in 10.q.nu.6 127
Reliqua habes infra in uer.Remedium
¶maleficium qn̄ est cōmittendum in personā eius, cuius qs est subditus, sola scīa punitur Mar.Lau.de cri.læsæ maie.in 13.q. 48
maleficium aliter probatur, & aliter probatur indicium, M.An.bl.de ind.nu.48 364
maleficium ex actuum proportione, & aptitudine præsumitur, ib.nu.74 366
maleficium apparere prius debet, quā de proposito, aut reo conqueri debeat, Fr.Cas. de ind.nu.1.el 1 396
maleficium præmeditatum non præsumitur, nisi appareat de antecedenti proposito, & quomodo id probari possit, ib.n.1.el 4 396
maleficio domi commisso, torqueri possunt, ibidem existentes tempore commissi maleficii, Fr.Br.de ind.in 4.q.2.p.nu.14 452
in maleficio sunt extrema duo. s.percussus, & percutiens. Ant.Col.in for.proc.extr.in contro.cri.ar.44 464
malitia, & incontinentia rei, indicia maleficii præstant, unde caput erūt accusationis, uel inquisitionis, Fr.Cas.de ind.nu.3 0397
malitia crescente, debet etiam pœna augeri. Nico.Boe.de sedit.in 7.q.nu.54 85
¶mala uita sola an indiciet ad torturam, M. Ant.bl.de ind.nu.250 380
¶malum semper præsumitur de malo homine & malo uerbo quod ab eo profertur, Fran. ponz.de lamiis nu.90 99
malum semper præsumitur de malo iudice, Pa.girl.de rel.carc.in ti.de fuga incar. in 1.q.nu.11 315
¶malus, & bonus, dupliciter consideratur, M. Ant.bl.de ind.nu.249 380
malus qui semel fuit, in eodem gn̄e mali semper p̄sumitur malus, Fr.Cas.de ind.n.12 400
malus euentus non consideratur, Io. An.Rub. de pot.proc.in 1.par.nu.292 37
¶mandans aliquem uerberari, efficitur irregularis, si mandatarius occiderit, Nic.Plo.de irreg.nu.8 101
mandans capi unum de tribus clericis incedentibus, & alios duos non grauari, an sit excōmunicatus, si mandatarius fines excedēs mādati, alios duos cœperit, ibi.nu. 7 102
mandans aliquem occidi, non gaudet immunitate ecclesiæ, Ant.Col.in for.proced. extr.in contr.cri.ar.117 407
mandantis morte re integra finitur mandatū, Io.Nic.Arel.de hær.notab.4.nu.1 139
mandator an efficiatur irregularis, si mandatarius occidatur ab eo quem occidere mandatus erat, Nic.Plo.de irreg.nu.9 101
¶mandatarius in delictis non excusatur prætextu mandati in grauibus, mitius tamen punitur, Ant.Colum in for.proc. extraord.in contr.cri.ar.108 466
¶mandatum speciale requiritur ad matrimonium contrahendum, Io.Ant.Rub.de pote.proc.in 1.par.nu.281 36
mandatum seu consilium præsumitur, si quis locutus fuerit cum aliquo, & ille statim iuit & occidit. Fr.Cas.de ind.nu.5.el 2 405
mandatum præsumitur cōtra dn̄m, qui famulo suo dixit non redeas domū, nisi sentiā aliqd noui, si famulus aliquē occidit, ib.n.8 e.
¶manifestum quid sit, & an egeat probatione quod manifestum est, Pau.gir.de qō.in 3.q.nu.14 434
manifestum, & euidens in quo durant a notorio, ibi.n.15 434
¶manus inferens in præpositum domini, uel capitaneum, morte naturali puniri debet, Gul.bont.de pœ.mor.nu.3 444
manus in se inferens, morti tradendus est, ibi.nu.4 408
¶marchio Ferrariensis iura de cri.læsæ maielo quentia contra suos subditos exercet, Nico. Boe.de sed.in 6.q.nu.4. 77
¶maritus in accusando uxore, extraneo, & ēt patri est præferendus. Plac.de accus.ti.3.nu.7 3
maritus adulterum cum uxore repertum interficere potest, ibi.nu.12 ea.
maritus qui esse prohibetur licet sponsus sit, Iac.de Are.de bann.num.41 201
maritus non potest accusare uxorem de adulterio, si ipse de adulterio, uel lenocinio conuincatur, hodie tamen hoc corrigitur, Fran. Cas.in q.cri.c.1.nu.3 421

mari-

maritus & pater uxoris post 40. dies accusare prohibentur, multasq. ob alias causas, ab uxoris accusatione repellitur, ib.nu.4 422
maritus uxorem accusare non potest de adulterio ante tẽpus sui matrimonii commisso Pau.gir.de pœ.omn.coi.in 6.q.n.19 442
maritus non potest aliquem iure mariti accusare de stupro cum uxore tempore quo eã concubinam teneret commisso, ibi.n.20 e.
marito quando liceat occidere eum quem suspicatur uxoris castitatis uelle illudere. Pla. de acc.tit.3.nu.13 3
marito in carcerem coniecto non currit tempus, quod ei datur ad recusandum uxorem de adulterio, Io.Ant.Rub.de pot.proc.in 1. par.nu.122 26
¶materia siue causa mere ecclesiastica non cadit in iudicio laicorum, maxime ubi ius canonicum contrariatur ciuili, gondis. de hæ. re.in 20.q.nu 3 169
¶matrimonialis causa quasi status dicitur. M. Ant.bl.de ind.nu.119 369
¶matrimonium quandoque per ecclesiam separari mandatur ob impotentiam coeundi Pa.girl.de fort.in 6.q.nu.14 115
matrimonium cum hæretico contractum nõ tenet. Item punitur aliis pœnis extraordinariis. Lu.Car.de hær.nu.157.158.cũ seq. 193
matrimonium scienter contrahentes in gradu prohibito, pœna incestus puniuntur. Paul. gir.de pœ.om.coi.in 5.q.nu.3 450
matrimonii facturã ecclesia citius patitur, quã ꝙ maleficiatus contrariis maleficiis liberetur. Io.Nic.Arel.de hær.in l.not n.1 144
¶medicus qui per imperitiam aliquẽ debilitauit uel occidit ad quid teneatur. Fr.brun.de ind.in 5.q.2.par.nu.23 345
medicus dans uenenum sanatiuum ægroto an puniatur si ægrotus ex illis moriatur. Pau. gir.de fort.in 12.q.nu.18 135
medicus unus sufficit cum alii non reperiuntur. Ant.Col.in for.proc.extr. in controuer. cri.ar.29 463
medici quando in criminalibus examinati debeant deponere de ueritate, & quando de credulitate, Fr.Cas.de tor.c.10.nu.7 415
medicorum iudicio remittendum est, quando de uulnerib.agitur. Col ubi sup.ar.28 463
medicorũ relatio debet fieri postꝗ iudex commisit, & interrogauit chirurgos, ib.n 30 e.
¶membrum nullum abscindi debet ꝓ crimine nisi sola manus, Plac.de acc.ti.6.nu.29 6
membrorum suorum nemo est dominus, Pa. gir.de rel.car.in ti.de fideiuss.reo.in 1. q. nu. 4.c.272.& Fr.Cas.de ind.tr.11.nu.21.c. 411 & in q.cri.c.9.nu.10 426
¶memoria hæretici, aut proditoris, post eius mortem damnanda est. Io.Ant.Rub.de pot. proc.in 1.par.nu.142 27
memoria damnatur post mortem in cri. læsæ maiest. Mart.Laud.de crim.læsæ maiesta. q. 30 49
¶mendaciter respondens an possit torqueri, Fr.br.de ind.& tort.in 3.q.1.par.num.18.c. 333.& M.Ant.bl.in tract.eiusdem materiæ, num.265.car.381.& Fr.Cas.de ind.num. 1. el 2 407
mendacium quid sit, M.Ant.blanc. ibid. numero 266 ead.
¶mens concedentis collig'tur qualis fuerit ex uerbis supplicationis, Inc.Auc. de cri.læsæ maie.in 4.q.nu.10 57
mens principis manifesta est omnino obseruãda, ibi.in 8.q.nu.13 66
mens deliberata principis colligitur ex actib. frequenter iteratis, ibi.q.12.nu.3 68
mens legis, & non eius uerba attendi debet, Iac.de Are.de ban.n.19 200
¶mentiri in quibus liceat propter salutẽ, Frã. Cas.de ind.trac.9.c.2.nu.3 407
¶mercatores falliti cessantes & fugitiui an possint torqueri, ut indicent pecunias, scripta, & alia credita, Pau.girl.de q.& tor.in 7. qõ. nu.4 c.438.& Fr.Cas.de tor.c.8.n.2.c. 415. & c.10.nu.22 416
¶meretrix probari potest ex uerisimilibus circunstantiis, nedum tactu, & actu, Fr.bru.de ind.in 4.q.1.par.nu.8 415
meretrix quæ non plene resipuit, sed secretas pluriũ amplexus admittit, tractari ad hoc potest ut meretrix, Pau girl.de pœ.om.coi. in 10.q.nu.27 458
meretricẽ rapiens, aut alias plurium concubinã, an debeat puniri, Pa.gir.ibi.nu.25 457
meretrices causa libidinis inclusas detinentes, actione iniuriarum tenentur. ibi.
¶mesites lapis potus facit ut dolorem nullum sentiat torsus, & quæ remedia uerbis fiant ne torti dolorem sentiant, pau.girl. de q.in 4 q.nu.13 436
¶metus iustus, & legitimus, infertur ex timore grauius damni in rebus propriis M. Ant. bl.de ind.nu.129 370
metu pœnæ homines a delicto arcentur, laco, de

de Are.de bann.nu.13 199

¶miles seu alius missus p iudicē, seu ptātem ad uidendum excessum. quid facere debeat Fr.br.de ind.& tor.in 9.q.2.p.nu.2 355

¶miles artem ludricam exercens capite plectitur,non autem paganus.plac.de acc.titu 2 nu.6 2

miles qui per lasciuiā aliquibus rixantibus seditionem fecerit militiæ gradu priuari dēt. Nic.Boe.de sed.in 7.q.nu.63 86

miles socium cōmilitionem feriens morti tradi debet.Guil.bont.de pœ.mor.n.3 444

miles qui fugit in bello integra acie,morte naturali puniendus est. ibi.

miles turbator pacis morti naturali est tradendus,ibi.nu 4 ea.

miles custos qui captiuum dimisit, est morte puniendus. ib.

miles qui ne pugnet debilem se fingit est naturali morte tradendus,ib.nu.5 ea.

milites ex proposito,& dolose seditionem facientes in exercitu belli debēt capite plecti. Nic.Boe de sedit.in 7.q.nu.61 86

milites nostri temporis an possit quæstioni subiici. Gui.de Suz.de ind.& tor.n.104.c. 327 & Fr.Br.in tract.simile in 4.q.2.p.nu. 19. c. 298.Fran.Cas de torm.cap.10.num.15. car. 419.Pau.girl.de quæstio.in 6.q.nu.2.c.436 Amber.de Antr.in tract. eiusdem nominis nu.24.& 25 443

milites hodierni,per plateas quotidie ociosi, torturæ possunt applicari sicut alii priuari Gui.de Suz.ibi.nu.105 328

milites nostri temporis pro debito contractus uel ultimæ uoluntatis carcerari nequeunt. Gui.de Suz.ubi supra,nu.109 ead.

¶minans & iactant de aliquem occidendo, an sit solitus minas exequi,quomodo consideretur.Fr.Cas.de ind.tit.7.nu.13 405

minans quando non constat de interfectore, an possit torqueri,ibi.nu.17 ea.

minās an possit impune offendi ab eo, cui minatus est,in illo actu minandi,ibi.nu.19 ea.

minans ex malignitate animi uidetur uerba proferre M.Ant.bl.de ind.nu.180 374

¶minatus minantem in eo actu de facili occidere potest,ib.nu.181 ea.

minatus minantem occidat an presumatur ex proposito occidisse.Franc.Cas.de ind. tit.7 nu.14 426

minatum fecisse ad sui defensionem quando præsumatur,ibi.nu.15 ead.

minæ quando indicium faciat sufficiēs ad torturam.Fr.Br.de ind.& tor.in 3.q.1. par. nume.33 335

minæ faciunt præsumi inimicitiam capitalem si minatus est mortem.M.Ant.blan. de ind. nu.105 368

minæ indicāt ad pēsamentum,ib.nu.179 384

minæ si de percussore ignoretur, an indicium ad torturam faciunt,ib.nu.183 374

minæ præcedentes indicant propositum,quādo constat minantem occidisse eum,cui minatus.Fr.Cas.de ind.tit.7.n.10 405

minor ætas in quibus casibus non excuset qn reus torqueatur?Fr.Cas.de torm.c. 10. nu. 10 415

minor ætas excusat a nuptiis illicitis ,& pœnis illicite eas contrahentibus inflictis.Pau.gir. de pœn.om.coi.in 2.q.nu.6 448

minor an excusator sine mandato esse possit. Ant.de Can.de excusatore in prima par.nume.3 13

minor an accusare possit de hæresi.Lud.Care. de hær.nu.106 186

minor an possit facere pacem de morte patris ut ex ea bannitus beneficium statuti consequatur.Et si non potest an possit tutor uel curator.& an possit peti restitutio. Nell. de bann.in 3.par.2.temp.nu.32.&33 274

minor 14.annis non debet torqueri,sed ferula uel corrigia ceditur,ut ueritas sciantur,non ut damnetur.Gui.de Suy.de ind.nu.12.car. 319.Fr.bru.in trac.eiusdem,ti.in 4.q.2. p. nu.26.car.452.Fr.Cas.de torm.cap 10. nu. 9.car.415.& Bal.de periglis de quæst. ca.1. nu.4 428

minor 14.annis an debeat examinari.Mar.Anto.bl.de ind.n.349 387

minor 25.annis non potest torqueri,nisi ei sit datus curator.Franc.Cas.de tormentis cap. 10.nu.2 415

contra minorem doli capacem de obseruantia communi proceditur.ibi nu.3 e.

minor annis uiginti an possit in criminalibus examinari.Fr.Br de ind.in 2.quæsi.1.par.nume.17 442

minor 25. ann. pro accusatore, regulariter examinari non potest,secus in inquisitione, Fr.Cas.iu q.cri.c.8.nu.16 425

minor in delictis censetur maior nisi in attenuando pœnam.Ant.Columb in for. proced.extraor.in controu.cri.ar.172.174 469

minor 25.annis accusare prohibetur. Fr. Cas. in

in q.criminalib.cap.1.nu.12 422
¶miraculum quid proprie dicatur. Paul. Girl. de sortileg.in 7.q.nu.15 119
miracula (cum diuina uirtute fiant) argu unt dei ac fidei nostrę ueritatem infallibilem. Gondisl.de hæret.q.21.num.6 171
misericordiam pro delinquente q̃uis regulariter implorare liceat, pro hęretico tamen nō licet. Gond.de hęret.in 16.q.nu.3 167
mittens iaculum cum ferro pręsumitur uelle hominē occidere. M.Ant.Blanc.de indiciis. nu.84 367
¶moderator rei suæ quilibet est, ut de ea ad libitum disponat. Io. Nic. Arel.de hęret. not. 98.nu.1 144
¶moderni breuitate gaudent. Io. Franc. Ponz. de Lamiis, nu.28 92
¶modus rei custodiendi secundum criminis qualitatem committitur indici. Pau.Girl.de relaxatio.carcerator.in ti.de fideiussori.reo in 2.quæstio.nu.3 312
modus percutiendi an faciat indicium, ad pensamentum, M.Ant.Blan.de ind.nu.188. car. 375.& Fran.Cas.de ind.nu.2.et 3 403
modus delicti perpetrati, deliberationis indicium præstat. Franc.Cas.ibi.nu.1 403
¶monachationis cā, & matrimonialis ęqparā tur. M.Ant.Blanc.de indiciis nu.121 369
¶monachus, & sacerdos eandem cognoscētes mulierem, qua pœna plectantur, Paul.Girl. de pœn.omnif.coit.in 15.q.num.1 460
monachus fornicans sacrilegium committit, clericus uero stuprum, ibid.nu.2 ea.
monachus nil proprium habere potest. M.Ant. Blan.de ind.nu.121 369
monachus fugiēs de monasterio probatur apostata.ibi.nu.278 382
monachi an possit licite iurare se defensuros aduersus quēlibet monasterii bona diripientem. Nic.Boer.de seditio.in 5.q.nu.2 76
¶monialem stuprās de iure ciuili debet capite plecti. Paul Girl. de pœnis omnif.coi.in 1.q. nu.18 447
¶monetę uariatio tempore Philippi pulchri Parisiis fuit in causa seditionis, Nic.Boe. de seditio.in 1.q.nu.23 71
monetam, & imaginem Cæsaris falsificans crimē læsę maiest.incurrit.ibi.in 6.q nu.2 77
monetā falsificās pœna mortis naturalis puniri debet. Guil. Bōr.de pœna mor.nu.3 443
Reliqua require infra in uer.seditio.
¶monitio charitatiua pręcedere debet inquisitionem bonic.de accus.num.34 1
monitiones generales in ecclesiis fieri solitæ ut sub excōicationis pœna scientes aliqua delicta, ex propalare habeant, an, & quatenus stringāt, Gond.de hęret.in 10.q.n.9 161
¶mores nouos ad uitæ rectitudinem non necessarios inducere, est discordiam inducere. Nic.boer.de seditio.in 1.q.num 2 69
mores boni faciunt præsumi pro reo, mali uero mores contra reum. Franc.Cas.de torm. cap.18.nu.17 419
¶morituro prius succurritur in baptismate q̃ in cōione Dominici corporis Io. Nic. Arel. de hæret.not.34.nu.3 142
¶mors ultimum terribiliū a iure ciuili appellatur. Pau.Gir.de hæret.in 3.q.nu.3 147
mors in maleficiis probatur etiam per uisum, Ant.Columb.in for.proced.extraord.in controuer.crim.art.48 464
¶moriens quilibet non est S.Ioānes Baptista. M.Ant.Blan.de ind.nu.390 391
¶mortuus iuxta domum Titii repertus, an pręsumatur a Titio occisus. Guid.de Suz.de ind.nu.39.car.329.& M.Ant.blanc. in tract. eiusdem tit.nu.298 383
mortuus in domo indicat existentes in ea. M. Ant.blan.ibi.num.299 383
mortuus post triduū pręsumitur mortuus ex uulnere. Ant.Col.in forma.proc.extr.in controuer.crim.art.62 465
mortui quando possint accusari, quando non Fran.Cas.in quęst.crim.cap.2.nu.2 422
¶mulier qñq; potest accusare non ex acta inscriptione. Plac.de accus.tit.1.nu.6 1
mulier an possit sine mandato esse excusatrix. Ant.de Cana.de excusatore in 1. par. nume. 103 13
mulier de crimine publico accusare nō potest. Io.Ant.Rub.de pot.pc.in 2.par.nu.52 47
mulier ex se pudica quandoque ad libidinem diaboli opera procuratur. Paul.Girl. de sort. in 5.q nu.6 112
mulier quædam uirum suum ad ludum dęmonum duxit qui ibidem Deo laus deferens, repertus est solus in loco a domo distante p centum milliaria, ibi.in 7.q.nu.16 120
mulier de iure Canonico excommunicatur, quæ poculum sumit fœtus immaturus edatur, ibi.in 13.q.num.7 136
mulier prægnans poculum abortionis sciēter sumens, qualiter puniri debeat. ibid. num.2 &9 135.136

mulier

mulier prægnans pecunia accepta partum suũ abignens, pœna capitis plectitur ibid.
mulier pregnans est a tortura excusabilis, ac ẽt intra 40. dies, quibus a puerperio dãnabit, Guido de Suz. de ind. & tort. n. 8. car. 319. Fr. Br. in tract. eiusdem materiæ, in 4. q. 2. par. nu. 2. & 3. car. 340. Bald. de Periglis in tract. de q. cap. i. nu. 5. car. 429. & Pa u. Girl. in tract. similis tit. in 6. q. nu. 4 437
mulier prægnans non torquetur, sed expectat ut pariat, & post partum supersedetur ꝑ 40. dies, & si dubitetur, an sit prægnans, obstetrices, & medici sunt consulendi, quos sufficit de credulitate deponere, Fr. Cas. de tor. cap. io. nu. 6 415
mulier hæretica an teneatur dotare filiã orthodoxam. Lud. Car. de heret. nu. 149 192
mulier heretica an gaudeat priuilegiis mulierũ ibid. nu. 150 ea.
Cetera require supra in uer. Hæretica.
mulier bannita licet ex statuto possit impune occidi, non tamen potest adulterari, Franc. Cas. de ind. nu. 7 396
mulier bannita an perdat dotem in casibus in quibus bona confiscãtur Nell. de bann. in i. part. 2. temp. nu. 28 225
mulier an teneatur sequi uir bãnitum quo uadit, ibi. in i. par. 2. temp. num. 44 227
mulier bannita ob adulterium an possit uir ad dotem conueniri, ibid. nu. 29 225
mulier quæ, & qñ incarcerari, possit, Bald de carcer. num. 3 301
mulier honesta in leuib. delictis, non debet personaliter detineri, Paul. Gir. de relax. carcer in tit. de fideiuss. reo. in i. q. nu. 2 312
mulier si examinetur faciat indicium, M. Ant. blanc. de ind. num. 350 388
mulier de iure canonico non potest esse testis in causa criminali, ibi. nu. 351 ead.
mulier damnans sibi uim inferri, facit indiciũ, si reus fuit cognitus, Fr. Cason. de ind. tract. 8. cap. i. nu. io 406
mulier quæ aĩali brutto subiecit, morte naturali est puniẽda, Gul. bõ. de pę. mor. n. 3 444
mulier quæ adulterium cõmisit cum aliquo, an mortuo marito possit matrimonium cõtrahere cum illo, Paul. Girl. de pœn. omnif. coit. in 6. q. nu. 17 452
mulier dicitur honeste uiuere si unius tm̃, & non plurium recipit amplexus, ibi. nu. 18 ea.
mulier nobilis familiæ seruo proprio se carnaliter commiscens, capite punitur, & seruus igne crematur, ibid. in 7. q. nu. 7 453
mulier uirũ causa libidinis rapiens an puniat, & quid si uir uirum, ibid in io. q. nu. 23 457
mulier quę osculum amatorium dat an puniatur quemadmodum, & pro adulterio, M. Ant. blanc. de ind. nu. 69 366
mulier insidiatur in uia quasi latro. Ant. Col. in fo. proc. extraor. in contr. crim. artic. 53 car. 464
mulieris asserentis se uim passam uociferatio an faciat indicium, M. Ant. bl. de ind. num. 290 385
mulieri facilius q̃ uiro ignoscitnr, Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de pœna. compositioni numero 7 310
mulierem nuptam carnaliter cognoscens, de adulterio punitur, Paul. Girl. de poe. omnif. coi. in 6. q. nu. 16 452
mulieres de matrimonio uiolato conquerentes non admittuntur ad accusandum, Plac. de accus. tit. 3. nu. 2 3
mulieres denunciare possunt crimen læsæ maiest. Incert. Auct. de crim. læsæ maiest. in 7. q. nu. 6 64
mulieres tempore guerræ possunt ciuitatem tueri, & defendere, Nic. boer. de sedit. in 7. q. nu. 59 86
mulieres possunt crimẽ læsæ maiest. incurrere. ibid. nu. 60 ea.
mulieres super quasdam bestias de nocte equitare, in momento multa terrarum spacia ꝑtransire falsum est, Ioan. Franc. Ponz. de lamiis, &c. nu. 49 94
mulieres quare in maiore numero erant ad ludum dęmonum, q̃ uiri, Paul. Girl. de sortil. in 7. q. num. 41 123
mulieres quędam sub falsis illusionibus cum Diana, & Herodiade fatentur se ire nocturno tempore, ibid. num. 33 ead.
mulieres cum masculis in eodem carcere trudi minime debent, sed separatim incarcerandi sunt, Gond. de hæret. in ii. q. num. 5 162
mulieres impudice, & inhonestæ etiam pro leuibus detineri possunt criminib. Paul. Girl. de relax. carcer. in tit. de fideiusso. reo. in i. q. nu. 3 312
¶ multa conceduntur ut ueritas habeatur, M. Ant. blan. de ind. nu. 332 386
¶ multiplicatio uulnerũ propositum indicat, Franc. Cas. de ind. nu. 4. el 2 403
¶ multitudo uulnerũ indicat propositum, ibi.
multitudo an possit in quatuor cõsistere Nic. Boer.

Boer.de sedit.in 3.q.num.2 75
multitudo delinquentium est causa rigoris iuris relaxandi,ibid.in 7.q.num.24 82
multitudini in septem casibus nõ parcitur,ibi. num.25 ead.
nec etiam Multitudini religiosorum. ibi.
multitudini non parcitur in delicto cõmittendo,licet bene in commisso,ibid.nu.26 83
¶ muricem emens,& purpuram tingens,punitur pœna mortis,Gul. Bont. de pœna mor. num.2 444
¶ muros ciuitatis uiolans pœna mortis naturalis plecti debet ibid.
¶ mutilati membris, uel aliqua parte corporis uitiati in criminali causa,an contra clericos admittantur , Franc. Cas. de torm. cap.11. num.3 416
¶ mutiuus Scæuola quid aduersus Porsenam regem tentauerit,Nic. Boer. de sedit.in 1.q. num.17 71
¶ mutuans,uel donans pecuniam hostib. principis incidit in crim.læsæ maiest. Mar.Laud. de crim.læsæ maiest.in 4.q. 48
mutuans in refectionem domus habet priuilegium tacitæ hypothecæ , & in ea præfertur creditoribus ceteris , Io.Nic.Arel. de hæret. not.11.nu.1 140
mutuans pecuniã ei , q statim deliquit,præsumitur adiutor,Fr.Cas.de ind.nu.4.el 1 402
¶ mutus,& surdus a natura torqueri nõ põt, nec ẽt dãnari,nisi ex dictis testium,Fr.Br.de indic.& tort.in 4.q.2.par.num. 25.car.342. Paul.Girl.de q.in 6.q.nu.7.car.437.& Franc. Cas.de torm.cap.10.nu.5 415
NAtio præsumptionem de hominum natura præbet , Franc.Cas.de ind.num. 2. el 3. car. 398
¶ natura rerum testis optima,Inc.Auct.de cri. læsæ maiest.in 7.q.nu.4 64
natura quædam in homine est quę ipsum cogit, aut fateri,aut aliter delictum manifestare,& hæc quo nomine uocetur , Franc.Cas. de ind.in procœ.nu.15 395
¶ naturalia,seu gẽtiũ,inducta naturali rõne , a Principe non tollunt̃ , Ant.Col. In for. proc. extraord.in contr.crim.art.3 463
¶ Natus ex sola muliere ex uirili semine , non est maculatus peccato originali, sed quis ille Christus solus,Inc.Auct.de crim.læsæ maiest.in 5.q.num.15 59
nati ex reducti in pristinam seruitutem pp ingratitudinem serui sunt,ibid.nu.10 ead.
necessitas ineuitabilis occidendi alium quæ dicatur,Io.Nic.Plo de irreg num.22 102
¶ negans infernum & paradisum , & asserens animam esse mortalẽ,an sit hæreticus, Lud. Car.de hæret.nu 36 130
¶ negatiua est non ens , & ideo improbabilis . Io.Franc.Ponz.de lamiis,nu.41. 94
negatiua probatur eo ipso ꝙ non probatur contrarium,ibid nu.60 96
negatiua facti ubi habet annexam determinationem loci,uel tpis, uel alterius rei,indirectam habet probationem,Franc.Cas.de ind. nu.3.el 2 397
negatiua coarctata loco, & tpe, potest probari,qui ęppollet affirmatiuæ, ibi.nu 6 ea.
negatiua probatio nõ admittitur in probõne intuitiua,ut qñ testes deponũt uidisse fcm , & sunt in sufficienti numero, ꝙ qñ qualitas testium est in iure approbata,ibi.nu.5 ea.
¶ negligens punire delinquentes habet iudiciũ participationis contra se,M.Ant.Blã.de ind. no.310 384
¶ negligentia eorũ qbus mandat̃ non excusat mandãtẽ,Nic.Boer.de sedit.in 7.q.nu.6 81
¶ negocium oẽ per tria tpa certiorib.argumẽtis arguitur, Fr.Cas.de ind.num.12 397
negocia plura sunt numero,q̃ uocabula, Ioã . Franc.Ponz.de lamiis,nu.17 102
negociis attributa quomodo consideretur,Fr. Cas.ubi supra,nu.8 398
¶ negromantia unde sit dicta,Paul.Girl.de sortil.in 2.q.nu.9 109
negromantici qui dicantur,ibi.nu.8 ead.
negromantici suis superstitionibus uolentes fidem adhiberi aliqua futura prænunciant , ibi.nu 9 ea.
¶ nemo præsumitur immemor salutis æternæ M.Ant.Blanc.de ind.nu.391 392
nemo in ius uocari debet sine iudiciali præcepto,Iac.de Ar.de bann.num.15 200
nemo reperitur,qui non metuat, oderit , speret,& irascatur,per quas causas delinquitur Fran.Cas.de ind.nu.4. el 2 401
nemo debet ex præsumptionibus dãnari , sed probationibus luce clarioribus, cum de hominis uita agitur,ibi.nu.3 410
nemo est dñs membrorũ suorum,ibi.nu.21 ea.
nemo uidetur sine animo maligno delinquere,Fr.Cas.de tor.cap.18.num.23 419
neminem sine causa audit prætor. Ant. Col.in for.proc. extraord. in contrauer. criminal. art.99 499

nepos

¶ nepos etiam uenit appellatione filii . Incer. Auct.de crim.læsæ maiest.in 6.q.nu.2 60
nepos in materia correctoria uenit nomine filii.ibid.nu.3 ead.
nepos non uenit filii appellatione in materia odiosa,et in legis dispõne,ibi.nu.7 ea.
nepos patris imago dicitur,ibi.nu.25 62
nepotes non comprehenduntur sub pœna, l. quisquis, C.ad l.Iul. maiest. loquentis in filiis,ibid.nu.1 60
nepotes uere non ueniunt filiorum appellatione,ibid.nu.6 ead.
nepotes non ueniũt noĩe filiorũ,in his in qbus ĩterpretatio stricta fieri debet,ib.nu.10 61
nepotes auo mortuo concepti, ad eum nihil spectare dicuntur,ibi.num.22 ead.
nepotes filiorum appellatione continentur, filio de medio sublato,ibi.nu.13 ea.
¶nescientia, seu ignorantia est intellectus neque ad uerum, neque ad falsum determinatus.Pau.Gir.de quæstio.in 3.q.nu.10 433
¶ nobiles,aduocati,& doctores,an possint torqueri.Franc.brun.de ind.in 4. quæst. 2. par. num.22 341
¶ nocens primo præsumitur nocere secundo. Ant.Columb.in forma proced. extraord.in controuer.crim.art.146 467
¶ noctu agens præsumitur male agere. Franc. Cas.de ind.nu.2 414
¶ nomen malum an faciat indicium. M. Ant. blan.de ind.nu.405 393
nomen turpe habens primo est torquendus Fran.Cas.de torm.cap.13.nu.5 417
nomina hebraica Dei, & Angelorũ ab aliqbus scripta, an deferant licite ꝑ remedio sanitatis,Paul.Gir.de sortil.in 6.q.nu.23 116
¶ nominatio facta per reum in tortura, an faciat indicium contra nominatum. M. Ant. blan.de ind.nu.378 390
nominatio alicuius ad hoc ut indicet, quid habere debeat,ibid.num.380 ea.
nominatio debet esse in tortura,aut statim deposito reo de tortura, aliter ea non ualet. Fran.Cas.de torm.cap.17.num.6 418
nominatus per tortum ex hoc solo non torquebitur,sed solũ inquiretur, fallit in casib. in quibus reus interrogari põt. ib.nu.1 ea.
nominati per tortum qñ sine aliis indiciis possint torqueri,& qñ non,ibi.nu.4 ead.
¶ non probat hoc esse, ꝙ ab hoc cõtingit abesse.Io.Fran.Ponz.de lamiis,nu.54 95
¶notarius,iudex,actor, uel procurator,irregulares sunt, si in membris mutilatio sequatur.Nic.Ploui.de irregul.nu.4 100
notarius bannitus pro crimine famoso,an possit instrumenta conficere. Nell. de banni.in 1.par.2.temp.nu.51 230
notarius fisci nomine stipulari potest, M.Ant. blan.de ind.nu.213 377
notarius non debet scribere reum tortũ sponte confessum fuisse. Franc.brun. de ind. in 6. q 2 par.nu.24 353
notarius non debet scribere reum sponte confessum fuisse, quando adest aliquis terror. Fran.Cas.de torm.cap.8.nu.4.car.419.& ca.19.nu.5 420
notarius non potest, nec debet scribere reum sponte cõfessum,sed sufficit ut scribat, quo loco,quo tempore,quibus uerbis confiteatur,ibi.cap.19.num.9 421
notarius inquisitoris tenetur iterum iurare, dum assumit in causa inquisitionis.Io. Nic. Arel.de hæret.not.36.nu 2 42
notarium sufficit in principio officii iurari fideliter exercere officium,ibi.nu.1 ead.
¶ notorium a quibus releuet. Io.Ant. Rub.de potesta.procur.in 1.par.nu.345 40
notorium pro sñia non habetur.Incer. Aue.de de crim.læsæ maiest.in 1.q.nu. 22 52
notoriũ id dicitur,qđ nulla tergiuersatione celari potest.Iac.de Are.de bann.nu.14 199
notorium quod non est, per iudicem pro notorio haberi non debet. ibid.
notoriũ dicitur certitudo in dubia rei de qua quæritur, fidem faciens in dubium. Paul. Girl.de quæstioni.in 3.q.nu.11 433
notoria nulla dicuntur quæ non sunt. Iac.de Are.de bannit.nu.14 199
¶noui articuli seu noua indicia quę dicãtur,remissiue.Ant.Columb.in for.proc.extraord. in controuer.crim.nu.232 472
¶noxæ imputatur non fato, quę absque casu improuiso accidunt.Paul.Gir. de sortileg.in in 12.qõ.nu.6 133
¶ nullũ quod est, quo ad expressionẽ uoluntatis, & eius declaratio nem aliquid inducit, M.Ant blan.de ind.nu.214 377
nullũ quod est,nullum producit effectum.ibi.
nullus est ita ĩsipidus,q nõ capiat cruciatũ corporis,uel mortis periculũ declinare.Io.Ant. Rub.de potesta.proc in 1.par.num.325 39
¶ nũcius est instrũ,quo uox unius uadit in aliũ.Ant.de Can.de excus.in 1.par nu.7 13
nunciũ,uel literas hostibus mittẽs, uel aliud signum

gnum faciens,quo possint ciuitatẽ, & eius dominum occupare,crimen incurrit maie. læsæ,Mar.Lan.de cri.læsæ maie.in 3.q.c.48. & Nic.boe.de sed.in 6 q.nu.15 78
¶nunquam dictio,est exclusiua loci,& temporis,& cuiusuis alterius subiecti,paul gir.de hær.in 5.q.nu.17 150
¶nuptiæ de parentum consensu procedere debent,pau.gir,de pœ.om.coi.in 10.q.nume. 24 457
nuptias binas si quis contraxerit, an huius rei cognitionem habeat inquisitor, Gondiss.de hær.in 9.q.nu.5 160
OBligatio naturalis ex tacito consensu delictis inest,inc Auc.de cri.læsæ maie.in 8.qõ. nu.7 65
¶obstinatus recusans bene agere , an haabeat pro hæretico,Io.Nico.Ariel.de hær.not.32. nu.i 142
¶obuians corte si occidat,non punitur de præmeditato,licet animum occidendi habuerit Fr.Cas.de ind.trac 4.nu.3 el i 403
¶occasio capi debet, quæ benignius responsũ præbet,Io Fr.ponz.de lamiis,nu.62 96
occasio delinquendi est omnino tollenda,inc. Auc.de cri læsæ maie.in 8.q.nu.3 65
occasio deliberationis indiciũ præbet , & qũo ea consideratur,Fr.Cas.de ind.nu.i el 2 403
occasio quæ proprie sit,& ex quibus oriatur? ib nu.2 ea.
occasio & tempus in quibus inter se differant ibi.nu.4 ea.
Cætera uide infra in uer.Tempus.
¶occidens . Inter occidentem,& occasionem mortis præbentem differentia,Odof.de percuss.nu.i5 88
occidens aliquem se defendendo,incurrit irregularitatẽ,si euitare aliter potuit.Nico.Plo. de irreg nu.ii ioi
occidens bannitum auctoritate statuti,an peccet in foro conscientiæ.Nell.de bann. in 2. par.2.temp.nu.ii 246
occidens bannitum ad instantiam inimicorum eius,& pro pecunia an excusetur,ib.n.i2 e.
quid si iuris si uolens occidere bannitum intrauit per muros ciuitatis. & eum occidit , ib.nu.i3 ea.
occidens bannitum si accusatur. an possit per procuratorem opponere,quod occisus erat bannitus,ibi.nu.14 247
occidens unum , quem credebat esse Titium Ioannis bannitum, & erat alius homo , an excusetur propter statutum uel non. & qualiter puniatur,ib.nu.26 250
occidens bannitum,an sit necesse probare , ꝙ sciebat illum esse bannitum,ib.nu.25 ea.
occidens Bononiensis Florẽtiæ bannitum de Florentia,an possit pro tali occisione Bononiæ conueniri.& in eo etiam examinari,ib. nu.66 202
occidens Bonon. in ecclesia comitatus Florentiæ Florentinum bãnitum de Florentia, an possit puniri Bonon.ac si illum occidisset extra territorium Floren.iq n.58 e.
occidens qui dicet ad sui defensionem occidisse ,an ratione dubietatis debeat absolui Pa. gui.de rel.carc.in ti.de abso. innocent.in 6. q.nu.4 309
occidens aliquem & proiiciens corpus in mare,an possit condemnari si de corpore mortuo non constet.Fr.Bru.de ind.in 6.q.2.pa. nu.i2 35i
occidens consanguineum, uel affinem meum mihi iniuriam facit.M.Ant.bl de ind. nume. 93 367
occidens aliquem in loco , in quo uersari non soleat,præsumitur consulto occidisse,& taleiter fecisse occidendi causa,Fr.Cas.de ind. nu.2.el 3 402
occidens hoiem in prætorio,uel ecclesia, præsumitur deliberate occidisse,ib.n.3.el 5 403
occidens eum quem tempore illatorũ uulnerum bãnitum fuisse asserit, utrum si in processu non appareat,an antea,uel post uulnera fuerit bannitus,pro uulnerib.sit cõdẽnandos,Fr.Cas.in sing.q.cri.in c.5.nu.4 424
occidens præmeditato cõsilio non gaudet.immunitate ecclesiæ,Ant.Col.in fo.proc. ext. in contr.cri.ar.ii6 466
occidens aliquem prope immunitatem,immunitate nõ gaudet,nisi nouis rixis habitis in eo loco secutũ sit homicidiũ,ib.ar.ii9 467
occidens transeuntem per uicum,absq; aliqua rixa habita,immunitate non gaudet, ib.ar. i28 ea.
¶occidere uelle non præsumitur , percutiens calce,uel gleba, uel paruo lapide, Odofr.de percuss.nu 10 87
occidere an liceat bannitum captum a familia potestatis.Nell.de bann.in i. par.2.tem.nu, 28 249
occidere bannitum an quis possit,in manibus priuati,qui eum licite cæperat, uirtute statuti cum præmiantis,ibi.nu.32 258

occi-

occidere uolens bannitum,an possit bannito aliter euadere uolente,impune occidi, ibid. num.49 257
occidere non est uerisimile ꝙ is uoluerit, qui baculo,pugno,calce,gleba u lapide paruu lo percussit.Ant.Columb.in for. proced.ex traord.in controuer.crim.art.79 365
occidi non potest impune,qui non reperitur inflagranti crimine.Paul.Gir.de pœnis om nis.coi in 9.q.nu.6 455
occidisse ille præsumitur,qui occidēdi causam habuit,Fran.Cason.de ind.in tract.z.cap.3. num.2 400
occidisse ex proposito ille præsumitur,qui ali cui prędixerit,ꝙ si senserit rumorem,nō se moueat. uel ꝙ sentiet aliquid noui. Fran. Cas.de ind.tract.7.nu.4 405
¶ occisus ubi quis reperitur,ibi, & non alibi accisus pręsumitur.Idem est de furto. Ant. Columb.in for.proced.extraor. in contro. crim.art.21 463
occisum accipere debemus ferro, uel modica re,sine magna.Odof de percussio.nu.17.& limitationem ad prędicta uide ibi.nu.15.16 17.& 18 88
¶ occultans hæreticum scienter, tanquam hæ reticus puniri debet.Ioan.Franc. Ponz.de la miis.nu.75.97.& Io.Nic.Arel.de hęret.not. 31.num.1 142
¶ occupans,& distrahens bona ecclesiarū ua cantiū,suspensus est ab officiis,& beneficiis Nic.Plou.de irregularita.nu.36 104
¶ offendens ubicuuq; bānitum de Florentia, non potest Florentiæ conueniri.Nell.de bā nit.in 2.par.z.temp.num.57 262
offendens illū cū quo pacē fecit tpe quo erat bannitus.ab incidat pœnā pacis ruptæ ip si bannito.ibi. in 3. par. temp. nu.51. 280. Qui iuris si post pacē bānitus fuit. ibi.n.5z. ea.Quid iuris in casibus de quibus ibi. si fa ciences pacem erant fratres.ibi.nu 53 ea.
offendens mecū cohabitantem,dr̄ mihi fregis se pacem M.Ant.Blan.de ind.nu.165 373
offendentis qualitas demonstrat animū fuisse uel nō fuisse offendēdi.Fran.Cas. de torm. cap.18.num.16 419
¶ offendere personā publicā grauius est,q̄ pri uautm Nic.Boer.de sedit.in 7.q. nu.36. 84
¶ offensus,cui ꝓbō deficit,non debet de iure, nec de iudice torqueri.Ant.Col.in for. pro ced.extraord.in cōtrouer.crim.art 235.47z
offensus quando non præsumatur mentiri. Fran.Cas.de ind.tract.8. cap. 1.nu.9 400
offensi dicto quādo nō si sit credēdum,nec in de oriat̄ indicium ad torturā.ibi.nu.7. 405
offensi dictum quando cognoscere nō potest ob aliquas circunstantiam offendentē,non facit indicium ad torturam,ibi.nu.8. ea.
offenso non creditur sine aliis qualitatibus,ēt ꝙ haberet in manibus corpus Xp̄i,& q̄d si sit in articulo mortis,& id iuret ?ib.nu.5 ea.
offenso a principio magis ē fauendum, Ant. Columb.in forma proced.extraor.in cōtr. crim.art.19 463
officialis. Tria in quolibet officiali cōcurrere debent.Iac.de Are.de bann.nu.46 201
officialis causam sanguinis tractans efficitur irregularis,etiam si effusio sanguinis nō se quatur.Nic.Ploui.de irreug.nn.5 100
officialis si distulit expectare auxilium. cōtra hæreticos,an sit hæreticus,Ludo.Carer. de hæret.num.35 180
officialis recusans iurare obseruare statuta ec clesiæ,an hęreticus censeat̄.ibi nu. 55. 181
officialis an possit delinquētem ante tempus cognitionis inquisitum uel accusatū ban- nrie.si maleficinm fuit occultū.Nell.de ban nit.in 2,par.1.tempor.nu.3 207
officialis an possit ponere quē in banno ꝓ in iuria facta sibi uel suę familiæ.ib.nu.9.209
officialis capiens bannitū extra territoriū, an possit executionē facere,an uero teneat̄ eū relaxare.Nell.ibi.iu 2.par.2.tēp.n.30. 251
officialis fugiens tpe Syndicatus,ꝓ cōfessu hr̄, de his suꝑ quibus inquiritur.Fran.Bru. de ind.in 3. q. 1. par. ii. car. 333.& M. Ant. Blanc in trac.similis materiæ nu. 288. 383
officialis proclamare non pōt bona accusati. Ant.Columb.in for.proced.extraord.in cō trouer.crim.art.133.& 154 468
officiali facto ī ciuitate suꝑ damnis datis, uel super abundatia,non idcirco tollit̄ iurisdō ordinarii.Gond.de hær in 7.q. nu.10 158
officiales temporales an hæreticę prauitatis cognitionem habeant.ibid.nu.20 ea.
officiales seculares hęreticos punire nolentes qua pœna plectantur.ibi.in 9.q.nu.4. 168
officiales duo si sunt,quorum unus est gene ralis,alius specialis,an generalis possit bāni re illū quis attributi speciali.Nel.de bannit. in 2.par.1.temp.nu.11 210
officiales non debent parere potestati aliquid contra legem iubenti.Fran.Brun.de ind.in 7.q.2.par.num.5 354

officiales ẽt excõicati pñt cõtra hereticum ad reqſitionẽ ordinarii aut delegati ꝓcedere nec ſnĩa erit nulla, & proceſſus rõne excõicationis.Lud.Carer.de hæret.nu.158 193
officialibus denunciantibus, quando, & in q̃bus caſibus credatur.Fran. Caſ.in ſingula. quæſt.crim.cap.8.num.8 424
officiarii capiunt reos ſine alia declaratione ĩmunitatis,ubi ea nõ debẽt gaudere, Ant. Colum.in for.proced.extraor.in cõtrouer. criminalib.art.110 & 111 466
¶ officium iudicis ualde exuberat circa modũ inquirendi,Bonic.de accuſ.num.26 10
officium iudicis non impartitur niſi petenti, M Ant.Blan.de ind.num.3 361
officium iudicis,ſi miſerabiles perſonas, aut actum pium reſpicit. etiam nõ petenti impartiendum eſt.ibi.nu.30 362
officium executoris quale,Ant.Cana.de excuſato.in 1.par.nu.2 13
officiũ irenarchæ quale.Nic.Boer. de ſeditio. in 1.q.nu 6 69
¶ officia diuina turbãs pęna mortis nãlis plecti debet.Gul.Bõt.de pœna mort.n.i. 444
¶ onera plurima ſubeunt qui populo præſũt. Nic.Boer.de ſeditio.in i.q.nu.32 73
¶ opera facta arte malefica,ualde ſunt deteſtãda.Paul.Gir. de ſortil.in i2.q.nu.i7 135
opera bona facta per hæreticum ,& ſchiſmaticum,aut apoſtatam,an ſint eis utilia,Paul. Girl.de hæret.in 2.q nn.io 146
opera bona prius facta an proſint peccatori conuerſo.ibi nu.ii ea.
opera hominis attenduntur ex uitæ pręteritę geſtis.Gui.de Suz.de ind.nu.34 320
¶ operari conducti ad laborandum in alieno loco accuſari non poſſunt,niſi per domum eis fuerit proteſtatum,uel niſi ſint ei loco, de quo agitur,uicini. Fran.Caſon.in ſingula.q.crim.cap.2.num 4 422
¶ operationes naturales corporibus per dæmones aſſumptis nõ cõueniunt.Paul. Girl. de ſortil.in 7.q.nu.12 119
¶ opem miniſterii, & adiutorii corporalr̃ pręſtãs malefactori,qñ,& qualr̃ puniat̃. Paul. Girl.de pœnis omnif.coi.in io.q.n.i5. 456
opem ſcienter pręſtans malefactori ante factum tenetur.ibi.nu.i6 ead.
opem pręſtans poſt delictum cõmiſſum quando puniri debeat.ibi.nu.i7 457
opem præſtans malefactori per uiam iuſtitiæ non punitur, ibidem.
¶ oppugnans uel prodens propriam ciuitatẽ uel alium principẽ ab Imperatore inferiorẽ,an incidat in crim.læſæ maieſt.Nic.Boer. de ſeditio .in 1.q.nu.1 77
oppugnans ciuitatem Imperatori ſubiectum, & obedientem perduellionis crimen incidit.ibidem.num.13 78
¶ oratio indefinita æquipollet uniuerſali.Pau. Girl.de quæſt & tort.in 5.q.nu.3 426
¶ ordinamentum factum in fauorem banniti an ualeat ſtante ſtatuto ꝙ nihil poſſit ꝓponi in conſilio in fauorem bannitorum.Nel; de bannit.in 3.par.2.temp.nu.6 436
¶ ordinari qui nequeant,Nic.Ploui.de irregnlar.num.33 104
¶ ordinaria uia intẽtata,an poſſit rediri ad extraordinariam, ſuperuenientibus nouis ĩdiciis.Ant.Colum.in.for.proced.extraord. in controuer.criminali.art 236 472
¶ ordinarius,uel uiſitator cum uiſitat, nulla præcedente infamia, inquirit ſuper ſtatu eccleſiæ.Bonic.de accuſ.nu.22 9
ordinarius quilibet poteſt ex officio ĩquirere de fama ſubditorum, & infamia reperta de crimine.ibi.nu.25 10
ordinarius poteſt inquirere contra ſubditum, licet non infamatum,dummodo ſit ſibi ſuſpectus.ibid.nu.33 ead.
ordinario an liceat cõtra epiſcopum in ipſius ordinarii territorio,delinquentem procedere.Gond.de hæret.in 6.q.nu.16 158
¶ ordinatio,& pręparatio uariis modis demõſtratur.M.Ant.Blan.de ind.nu.68 365
ordinationes, & præparationes faciunt indicium ad penſamentum,ibi.nu.67 ea.
¶ ordinatus ab hæretico,ſi ipſe quoq; hæreticus ſit.iterũ eſt ordinãdus.ſi ad fidẽ reuertatur.Io.Nic.Arel.de hær.not.39.nu.1 143
ordinatus ad hæretico deponendus eſt,& ordĩnatio nulla redditur.Lud.Carer. de hæret. num.154 193
¶ ordo,ubi agitur de depoſitione ab ordine alicuius corporis ibi de iure ciuili nõ agitur de tam graui pœna Io.Ant.Rub.de poteſta procur.in 1.par.nu.264 35
ex grauiſſimis tantum criminibus quis ab ordine deponitur.ibi.nu 245 34
ordines ſacri quatuor præcipue dicũtur,a ſanctitate,à caſtitate,a cõtinẽtia.ibi.nu.247 ea.
ordo eſt,in notorii.ordinem non ſeruare. ibi. num.348 40
ordo rerũ,& ẽm ipſarũ nãs, & ſecũdũ motus

attendi debet,in uirtutum actiuarũ actio. nib.Paul.Girl.de sort.q.7.nn.17 119
orde quis a iudicibus,& inquisitoribus serua ri debeat,in hæreticorum processu.Gondiss. de hæret.in 8.q num.1 158
ordo iudiciarius in crimine hæreseos quis sit. ibid.in 12.q.num 1 163
¶ origo in criminibus specta est Io.Ant. Rub. de pot.proc.in 1. par.num.294 295 37
¶ osculo non dato, (si de consuetudine dãdũ est)inimicitia præsumitur,M.Ant.Blanc.de indic.num.103 368
PAcifcens cum parte,uel pecunia corrũpens, ne se accuset, infamiam non euadet. Paul. Girl.de relax.carc. in tit.de pœ.composit. n 1.q.num.10 310
¶ Pactio si fiat ante accusationem institutam accusatur non incidit in Turpillianum.Iac. de Are.de qõ.num 9 427
¶ pallor an indicium faciat ad torturã.M. An. Blan.de ind.nu.259. 381. & Franc. Cas. in tract.similis tit.in tr.10.cap.7.nu.1.409
pallore in reo superueniente,qñ interrogatur à iudice,ab id reus nõ torqueť.Cas.ib.n.3.ea.
¶ papa facere conuenticulam de Papatu uiuẽ te Papa,est crimẽ læsæ maiest Mart. Laud. de crim.læsę maiest.q.9 48
papa non potest oẽs clericos uel epos priua re.Nic.Boer.de sedit.in 7.q num.24 82
papa existens in notorio crimine, si incorrigi bilis sit,ita quod scandalizet ecclesiã, an ac cusari uel deponi possit.Ioã.Nic Arelat. de hęret.not.12. nu.1.3 140
papa notorie incorrigibilis,ubi scandalizatur ecclesia habetur pro hæretico,ibi.nu.2 ead.
papa an deponi põt pro hæresi,ibi.nu.4. ead. & Lud.Car.in tr de hęr.nu.98.99 185. 186
papa quamuis in iis quę fidei sunt errare pos sit.Cõcilium tñ non potest,&cur. Gondis. de hæret.in 7 q.num 7 157
papa an possit dispensare circa usuras.Lud.Ca rer. de hæret.nu.9.10 178
papa ꝙ non habet ptãtem dimittẽdi peccata, si quis asserit,hæreticus est.ibi nu. 14 ead.
papa an possit inquiri de hæresi, ib. n.97.185
papa a quo possit accusari de hęresi,& an pos sit facere statutum ꝙ papa de heresi non te neatur,& an requiratur incorrigibilitas.ib. num.98.100 185.186
papa licet promoueri,& eligi non possit si hæ reticus,tamẽ si eligatur ualet electio, ibid. num.155 193
papa, aut Imperator nõ potest facere. aliquã legem,per quã tollantur defensiones reorũ Fran.Cas.de tor.cap.4.nu.10 414
papa,uel Imperator nõ põt cõcedere priuile gia uel cõdere legẽ contra dispositionẽ iuris naturalis. Fra.Cas.ibid.cap.11.nu.13 416
papa dispensare non potest ꝙ Christianus cũ hęretico contrahat matrimonium,aut econ tra,nisi pręcedente baptismo.Paul. Girl. de pęn.omnif.coi.in 12.q.num.4 458
papa non potest dispensare ꝙ testis inferendo testimonium in iudicio,non debeat iurare. Ant Col.in for.proc.extraord. in contr.cri. art.2 18 471
papa est pater omniũ.Mart.Laud.de crim.læ- sę maiest. in 21.q. 48
Papę determinationi subiiciuntur, quę Chri- stianam fidem respiciunt,Gondiss.de hęret. in 7.q.num.7 157
¶ parentes insultati cum consanguineis,pos- sunt licite insultantibus resistere, Paul.Gir. de pæn in 10.q.num.6 455
¶ parisienses aduersus Carolum VI. ob nimiã uestigalium exactionẽ.grandẽ mouerunt se ditionem,de sedit.in 1.q.num.31 73
¶parlamenti curia in Regno lilii, est mater op pressorũ,consolatio desolatorũ, uia iudiciũ errantium,& salus omnium in ea recte spe rantium,Ant.Col.in for.proc exatraord. in contr.crim.art.63 464
¶parricida qua sit afficiendus pœna, Plac. de accusat.tit.6.num. 20. 6. & Guliel. Bont. de pęna mort.num.2 444
¶pars priuata accusare non potest in regno, nisi ciuiliter,in for.proc.extraord. in contr. crim.art 9.11.12.13 463
¶ particeps quis dicatur,M.Ant.Blanc. de ind. num.167 373
particeps & consocii criminis non admittũtur in casu delationis ad ludum dæmonũ.Fran. ponz.de lam.num.65 96
¶ parua res quæ dicatur, M.Ant.Blan. de ind. num.132 370
parea cohabitatio cum inimicis meis, non fa- cit præsumi inimicus,ibi.nu. 170 373
¶ paruuli qualiter possint striari, Ioan. Fran. ponz de lam.num.63 96
¶ pastoreli in Francia q fuerint, & qualẽ fece- rint seditionẽ,Nic.Bo.de sed.ĩ 1. q.n.22. 71
¶pastores Francigenæ.Syriam profecturi, pro pe Carcasonam,ab incolis sunt interfecti, ibid.nu.23 ead.

Pater

¶ pater non potest exhæredare filium, quia sit proditor patriæ, N.Laud.de crim.læsæ maiest.in.39.q. 48
Pr, an bãnito filio, & bonis publicatis, teneat assignare fisco legitimam, Nel. de bannit.ĩ i.par.z.tẽp.n.33 226
pater an cogi possit assignare legitimã bãnito filio per contumaciã, dictãte statuto patrẽ teneri assignare legitimam filio delinquenti, ibi.nu.34.car.ea. Posito ꝙ teneat, an ĩ tali assignatione inspiciatur tp̃s delicti, an accusationis, an banni. ibi.nu.35 226
pater banniti an teneatur dare fisco alimenta filio debita, ibi.nu.36 ea.
pater si tenet̃ ex forma statuti assignare partẽ filio bãnito, an possit cogi illo filio bãnito mortuo, Nel.ib.in 2.par.3.tẽp.n.9. 298
pater si est bannitus ex forma statuti, & fiscus diuisit bona patris cum filio, an filius postea habitus à bannito, post mortem bãniti possit aliquid petere, ibi, nu.10. ea.
pater assignauit partem filio bannito, & postea habuit alium filium an filius secundus possit aliquid petere à fisco. ibi.n.11 ea.
pater pro filio admittitur ad defensionẽ pro suo interesse, Io Ant.Rub.de potesta. proc. in 1.par.nu.149 72
pater in necessitate potest uendere filium, nõ tamen mater. Incer. Auct.de crim lęsę maiest.in 5.quęst.nu.13 59
pater, & filius qñ torquendi ueniunt, à filio in patri præsentia est inchoandnm, Guido de Suz.de ind.num.zz.car. 320.& Fran. Caf. de torm.cap.13.num.4 417
patris potestas non curatur in criminalibus, Ant.Columb. in for.proced.extraordina.in contrauer.crim.art.174 369
patris actoritas, curatoris uel alia nõ attẽdit̃ in criminalibus, ibi.art.171.174 ea.
patrem uelle filium mori non est uerosimile, Nic.Boer.in 7.q.nu.62 86
patre de crimine damnato, q̃ liberis relinquat̃ portio, Plac. de accus.tit.6.nu.12 5
patresfamilias de crimine possũt accusare, ib. tit.3.n.2 3
¶ patientia longi temporis nonnunq̃ obligationem, qñque remissionem, & aliquando alios actus inducit, Incer. Auct.de crim.lęsæ maiest.in 12.quæst.nu.4 68
¶ patronus ecclesiæ abiurãs hæresim, an recuperet ius patronatus amissum per hæresim, Gond.de hæret.in 20.q.n.12 170
¶ pauor trepidatio, uariatio, & aliud genus sĩlia, q̃ corã iudice fiũt, sũt ꝓbatissima ĩdicia ad torturã, Gõd.de hær.in 13.q. nu. 6. 164. & Fr.Br.de ind.& tort.in 5 q.i.par.n.30. 335
¶ pauper, si expẽdit multã pecũiam, nec reperitur unde habeat, an habeat indicium contra se, M.Ant.Blan.de ind.nu.421 394
pauper prohibet̃ accusare, nisi sit fide dignus, Fran.Cas.in sing.q.cri.cap.1.nu.11 422
¶ paupertas à pœna non excusat, quia q̃ non potest soluere, luere dẽt in corpore, Paul. Girl.de relax.carcer.in tit.de sent.& pœna. executio.in 3.q.nu.2 304
¶ pax à quo hr̃i debeat de adulterio ut ei ꝓsit statutũ, Nel.de bãn.ĩ 3.par.z.tẽ.n.31. 274
pax facta per minorem de morte patris aut tutorem uel curatorem, an iudicis decretũ requirat, ut bannito prosit, ibi.nu.34 ea.
pax si requiritur fieri ab hęrede occisi, an sufficit bannito ꝙ illam habeat a filio, non expresso nomine hæreditario ibi.n.35 475
an ex tali Pace uideatur adire si aliquid recipiat, ibi.nu.36 ead.
pax habita siue scriptura an sufficiat bannito ibi.n.38 ea.
pax habita ab uno ex pluribus hæredibus, an bannito sufficiat, ibi.nu.39 276
pax habita ab occiso an sufficiat, dictante statuto simpliciter bannitum debere rebãniri si pacem habuerit, ibi.n.40 277
pax habita a uulnerato an sufficiat, si statutũ dicit ꝙ quis rebãniatur, si habuerit pacem ab hærede occisi, ibi.nu.41 ead.
pax mihi facta uidetur si offenditur mecũ cohabitans, M.Ant.Blan.de ind.nu.165. 373
pax seu transactio criminis an faciat indicium ibi.n.306 384
pax seu transactio tractata, sed non conclusa de crimine, an faciat indiciũ, ibi.n.307 ea.
pax seu transactio super crimine multis põt modis fieri, ut transigens confiteri ipsum crimen non uideatur, Fran.Brun.de ind.in 3.quæst.1.par.nu.28 334
pacis beneficium an possit habere bãnitus ex eo ꝙ blasphemauit Deũ stãte statuto, &c. Nel.de bann.in 3.par.z.temp.nu.46 279
An stãte dicto statuto succedẽs hæredi offensi possit sibi ipsi pacẽ reddere, ut habeat beneficium statuti, ibi.n.48 278
quid iuris si statutũ simpliciter dicit de offenso, & nil dicit de hærede, & quid si moritur sine hærede, ibi.nu, 49 ead.

cetera u de supra in uer, Bannitus, & in uer sic. Offendens, & infra in uer. diuersitas.
¶ peccatoris mortem non optas Deus, sed ꝙ uiuat, & conuertatur potius. Paul. Girl. de hæret. in 5. q. n. 13 149
peccatori conuerso ꝓbonis recuperãdis quo subueniatur remedio, ibi. in 6. q. nu 6. 151
¶ peccatum cum sua sequela baptismo delet, Nic. plou. de irreg. nu. 37 104
peccatũ cõtra naturã humanæ societatis, qđ sit, & qđ cõtra naturã humani sexus. Paul. Girl. de pœnis omnif. coit. in 2. q. nu. 1 447
peccatum cõtra naturam humani generis qđ dicatur, ibi. num. 2 ead.
peccata nocẽtum reip. expedit esse not. Bon con. de accus. nu. 51 12
¶ peculium an ueniat in confiscatione banni to filiofamilias, Nel. de bannit. in 1. par. 2. temp nu 24 224
peculium filii, an bãnito patrefamilias ueniat in confiscatione bonorum, ibi. nu. 27 ea.
¶ pecunia quæ pro compositione soluitur, fisco solui debet, Paul. Gir. de relax. carcer. in tit. de pœna comp. in 1. q. nu. 9 310
pecuniæ sugestæ, & alia similia accommoda ta sunt adiumenta, & instra ad aliquid agẽ dũ. Fran. Cas. de ind. n. 4. el 2. 402
pecuniã accipiẽs ut occidat, si ad ꝓximũ actũ deueniat, homicidii pœna punitur, licet ho micidium nõ sequatur, Idem in crimine se ditionis, & in emente uenenum ut alteri da ret. ubi supra in premissis, cap. 1. nu. 5. 396
¶ pensamentum an indicietur, si aduocatus ĩ terficitur ab eo cõtra quem aduocauit. M. Ant. Blan. de ind. nu. 143 371
pensamẽtum an indicietur ex conuersatione cum inimicis, ibi. nu. 163 373
pensamentum indiciatur ex minis, ibi. nume ro 279 382
pensamentum inducitur ex transitu non soli to, ibi. nu 70 366
pensamentum inducitur ex uerbis, quibus qs dixit non diligere Petrum, si Petrum inter fecit, M. Ant. Blan. de indici. nu. 107 368
pẽsamẽtũ inducit ex iactatione, qua quis di xit se posse aliquẽ interficere, ibi. n 184 375
in pẽsamẽto qd debeat attẽdi, ibi. nu. 197 ea.
¶ percussus cum armis in rixa, si moriat, an ex uulnere perisse dicatur, Odoffr. de percus sio. nu. 1. 5. & 6 87
percussus cũ modico lapide, uel bacculo, si su peruenientе febre moriat, ex quo mortuus præsumatur, ibi. n. 9. & 13 ea.
percussus si qs sit à pluribus, & moriẽs post aliqđ tps nesciat ex cuius ictu, an debeat o mnes ꝑcussores puniri, Paul. Girl de relax. carc. in ti. de absolutio, Inn. in 6. q. n. 3. 309
percussus ab inquisito, uel accusato, asserens contra eum, non facit indici. Fran. Brun. de ind. n. 16 334
percutere, & frameam uibrãdo minari paria sint. Guid. de Suz. de ind. n. 72 324
¶ percutiẽs aliquẽ qñ efficiatur irregularis, & qñ non, Nic. Plou. de irreg n. 3 100
percutiẽs latronem animo occidendi, si latro obierit ex uulnere inflicto, efficitur irregu laris, ibi. n. 13 101
percutiẽs nõ o cidẽdi aĩo mitius punit, Paul. Girl. de sortileg. in 12. q. n. 6 133
percutiens in capita dr habere animum ad oc cidendũ. M. Ant. Blan. de ind. n. 189. 375
perdere honorem statũ, & famam dicitur ciuiliter mori. ibi. nu. 113 368
¶ perduelles qui dicantur, Nic. Boer. de sedi tio. in 6. q. nu. 15 78
peremptoriũ nõ ẽ statim mittẽdũ, nisi cogat necessitas, Ant. Columb. in for. proced. ex traord. in contr. cri. art. 141 467
¶ perfectũ unũ cõficiunt duo uel plura imper fecta. Amb. de Antra. de qõ. n. 23 443
periculum ubi maius est, ibi cautius est agen dum, Io. Fran. Ponz de lam. n. 67 97
¶ perire uolẽs non audit, Ant. Columb. in for. proced. extraor. in contr. cri. art. 204 470
¶ perito cuiq; de ꝑtinentibus ad artẽ suã cre ditur, Io. Fran. Ponz. de lamiis, nu. 7 90
¶ periuris an, & quando in hæreseos crimine testificari liceat, Go. disal. de heret. q. 13. nu mero 12 164
¶ pernitiosus populo, e medio tollendus est, ne eius contagione ceteri quoque corrum pantur, ibi. q. 6. n. 2 156
¶ persecutio est ꝑfecta secutio. Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in 2. par. nu. 369 d1
¶ perseuerare ꝑsumit, q reuocasse non reperit Fran Brun. de ind. in 5. q. 2. par. nu. 45. 347
perseuerare in cõfessione qñ, & quo reus dica tur. Fran. Br. de ind. in 5. q. 2 par. nu. 46. car. 357. & Fran. Cas. de torm. 21. n. 1 421
¶ persona in crimine puniendo est attenden do. Plac. de acc. tit. 6. nu 4 5
ꝑsona miserabilis q dicat, iudicis arbitrio re linquitur. Bal. de carceri. cap. 2. nu. 8. 302
persona interrogata, q interrogari nõ debuit an

an faciat præsumptionem salē ad inquiren dum,M.Ant.Blan.de ind.nu.387 391
persona uiatoris consideraī,si uerisimiliter fur to potuit subtrahere rē furatā,ib.n.415 393
persona rei qualis sit in omni delicto ante omnia intuendum est.Fran.Cas.de ind.tract. 1.cap.1.nu.1 397
persona sicut indicat potestatē, & uolūtatem fuisse reo, ita ex cōtrariis nō fuisse demonstraī,Fran.Cas.de ind.tract.1.cap.9.n.4 399
persona accusata an debeat supponi tormentis,Bald.de qō.cap.3.nu.5 431
persona grauis,& honestæ conditionis pro criminibus leuibus torqueri non debet. Paul. Girl.de questio.in 5.q.nu.5 437
persona leuis de leui crimine suspecta torque ri potest. ibid.
persona uilis, & pauper penam pecuniariam non potens soluere,luere debet in corpore, ibi.nu.6 ea.
personæ solennitas non inspicitur, ubi ad solam inquisitionē ueritatis proceditur. Ant. Columb.in for.proced. extraord.in contro uer.crim.art.172 469
persone legitimatio an requiratur in accusan do in crimine hæresis, Lud Carer.de hæret. nu.108 187
personæ qualitas indicium in criminalibus prestat,que tamen sola,cum sit remota,nō sufficit,nisi cum causis iungatur. Fran.Cas. de ind.in prin.nu.2 395
personæ qualitas demonstrat animum fuisse, aut non fuisse offendendi,ubi supra tract.1. cap.1.nu.2 397
personæ qualitas ad argumenta, & indicia hn̄ da est consideranda ibi.tract.4.nu.12 404
persone uitia sicut onerant delinquentem, ita contraria eleuant,ibi.num.13 ead.
personæ illustres in crimine iniuriarum sola pe na relegationis affici debent, Io.Ant. Rub. de potesta.proc.in 1.par.nu.213 32
persone aliqua dignitate munitæ coguntur ēt in ciuibus causis procuratorem constituere,nec possunt per se agere,ibi nu.1 21
personæ honestæ non sunt fustigande, sed uiles bene,Nic.Boer.de seditio. in 7.q. numero 50 85
persone seruiles uti meticulose siue socii instigatu,uel mandato.non consueuerunt gran dia delicta committere,M.Ant.Blan.de ind. nu.372 399
persone quæ ab accusando arcentur, Franc. Cas.in q cri.cap.1.nu.7 412
persone omnes indistincte in criminalibus cau sis, an possint subiici torture Paul. Girl.de q.in 6.q nu.1 436
personis turpibus sine tormentis non credit, M.Ant Blan.de ind.nu.381 391
¶personaliter cōparere qs non cog ī in cautis pecuniariis,nisi subsistente iusta causa, Io. Ant.Rub.de potesta proc.in 2.par.nu 1 43
¶pertinacia in dubio non presumitur, nisi de illa appareat,Io. Nic. Arelat. de heret. not. 20.nu.1 141
¶pertinax hereticus quis dicatur, Lud. Carer. de heret.nu.4 177
¶persuadens maleficium an, & qua pœna puniatur maleficio secuto.Paul. Girl.de pœn. omnif.coi.in 10.q.nu.8 455
persuadens an censeatur opem, & auxilium maleficio prestare. ibid.
persuadens an comprehēdatur sub statuto imponente pœnam auxilium seu opem prestā ti maleficio,ibi.nu.9 456
¶pedis furantis forma in terra humida an faciat indiciū,M.Ant Blan.de id.n.426 394
¶petēs copiam indiciorū allegare debeat causam quare illam petat,ibi.nu.26 362
¶petitio uenie non est sufficiens probatio de licti.Incer.Auct.de crim. lese maiest. in ii.q. nu.5 67
petitio uenie an indiciet, M.Ant.Blanc.de ind. nu.308 384
¶phitonissæ qui sint, Paul Girl.de sortilegi. in 2.q.nu.7 106
¶phyltra amatoria ab amante propinata, libidinis faciande gratia censetur. Fran.Cas.de ind.tract.2.cap.2.nu.4 400
¶physionomia mala an generet præsumptionem,M.Ant.Blan.de ind.nu 407 393
¶physionomia mala facit presumi in gn̄e quē ad scelera procliuū, sicut a bona, bene p̄su miī,Frā.Cas.de ind tract.1.cap.6.nu.1 399
¶plaga in Israel cessauit Moyse, & Aaron pro populo orantibus, Nic.Boer. de seditio.in 6.q.nu.46 85
¶plagiarii qualiter sunt puniēdi.Plac.de accus. tit.6.nu.19 6
plagiarii fures, & effractores, ut plurimum dā nantur in metallum,ibi num.22 ea.
¶planete singuli,mense singulo operari dicuntur informatione infantis in utero. Paul. Girl.de sortil.in 14.nu.3 136
¶plures in rixa per tractatum facta,faciunt ut

omnes teneantur de occiso, M. Ant. Blāc. de ind. nu. 226 378

plures testes singulares super diuersis indiciis deponentes an coniungantur ad faciendum probationem, ut oriatur indicium ad torturam, ibi. nu. 366 389

pluribus rixantibus si quis fuerit occisus, contra inimicum, si de indiuiduo constet, pręsumitur, & ex hoc is poterit torqueri, Fran. de ind tract. 2. cap. 4. nu 3 401

¶plus cui conceditur non debet, quod minus est denegari. Amb. de Antr. de q. nu 12 441

¶poculū amatoriū ministrās, qua sit pęna afficiēdus. Paul. Gir. de sortil. in 12. q. nu. 1 133

poculum amatorium qui ministrat, punitur, si inde mors sequatur, ibi. nu. 2 ea.

poculum amatorium ministrans causa occidēdi infantem in onero, & causa fornicādi, homicida est, ibi. nu. 10 134

poculum amatoriū si ab aliquo propinetur, quæ in illo considerentur, ibi. nu. 11 ea.

poculum amatorium propinans quando puniatur, & quando non ibi. nu. 15 ea.

poculū abortionis, seu amatoriū ministrās puniť, si sumens inde moriatur, ibi. nu. 18 135

poculū tradens abortionis, ut fętū edat immaturū, qualř puniatur, ibi. in 13. q. num. 1 ea.

poculum amatorium dans mulieri pgnāti ex quo moritur, an puniatur ibi. nu. 8 136

poculum ministrans cum sortilegiis factum nedum punitur, sed, & quod illud confecit puniri debet, ibi. nu. 10 ea.

poculi amatori quę sit si mors sequatur absorbentis, ibi. in 12. q. nu. 12 134

pocula abortionis dr̄, quæ danť alicui ut fœtum edat immaturū, ibi. in 6. q. nu. 13 115

¶pœna, ubicunque quis punitur usque ad alterum gradum intelligitur de descendentibus a masculis, non a fęminis, Mart Lau. de cri. læsæ maiest. in 10. q. 48

pœna mortis quibus, & quot inferatur modis Plac. de accus. tit. 6. nu. 15. cum seq. car. 6. & Gul. Bon. de pœna mort nu. 1. cum seq. car.

pœna certa, & a lege statuta debet imponi. Bonicon de accus. nu. 3 7

pœna talionis hodie sublata est, & quare, Frā. Cas. in q. cri. cap. 6. nu. 8 424

pęna talionis introducta est a lege antiqua media iuris prudētia, Cæsarea, & Pontificia. Io. Ant. Rub de potesta. pc in 1. par. nu. 9 22

pęna talionis in qbus iudiciis locum habeat, & in quibus non ibi. nu. 15. 24. & 34 ead.

pœna talionis habet locum in priuatis delictis ut in publicis, ibi. nu. 193. c. 30. & in 2. par. nu. 5 45

pœna Turpiliani non obtinet in priuatis delictis in d. 1. par. nu. 25 22

pęna perpetui carceris ęquiparatur damnationis in opus publicum, ibi. nu. 99 25

pœna perpetui carceris ex dispensatione potest commutari hodie. Paul. Girl. de hæret. in 7. q. nu. 2 151

pœna priuationis omniū bonorū, causę criminali æquiparari uidetur. Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in 1. par. nu 141 27

pœna relegationis potest imponi pro crimine iniuriarum, ibi. nu. 208 31

pœna capitalis aliquādo pro iniuria ponitur. ibi. nu 214 32

pœna ictus fustium relegationis æquiparatur, ibi. nu. 219 ea.

pœna quæ lædit æstimationem æquiparať pœnæ ictus fustium, ibi. nu. 252 34

pœna depositionis ab ordine potest cadere in absentem, ibi. nu. 244 ead.

pœna pecuniaria pro homicidio imponi potest, ibi. nu. 288 37

pęna succedens in locum alterius pęnæ debet sapere eius naturam, ibi. nu. 295 ea.

pęna pecuniaria ubi est a statuto pro homicidio imposita, cui pęna iuris communis, recessum uideatur, ibi. nu. 297 ead.

pęna calūniæ an possit per partē, & iudicē, accusatori remitti ib. n. 380. & 382. cū seq. 42

pęna l. qs, C. ad l. Iul. maiest. non habet locum in ducibus, & proceribus, ut delīquēs cōtra eorū statū puniť, quod limita ut per Mart. de Laud. de crim. læsæ maiest. in 1. q. 48

pœna d. l. quisquis habet locum etiam in filio naturali tantum, ibid. in 20. q. ead.

pœna in capacitatis per d. l. quisquis, inflicta filiis, an locū habeat in filiabus. Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. in 5. q. nu. 1 57

pęna d. l. qsqs, quo ad incapacitatē successiōis extraneorū nō trahiť ad filias, ibi. nu. 18 60

pœna d. l quisquis, quę loquitur in filiis, ad nepotes an extendatur, ibi. in 6. q. nu. 1 60

pęna d. l. qsqs, quæ infligatur filiis, an locū habeat in iam natis, ibi. in 3. q. nu. 1 67

pœnam in crim. læsæ maiest. ad posteros transmitti, qualiter intelligatur, Incert. Auct. de crim. læsæ maiest. in 6. q. nu. 18 62

pęna transiens in posteros non comprehendit lineam fœmininam, Mart. Laud. de crim. læsæ

læsæ maiest.in 15.q 48
pœna priuationis,nunquam ipso iure imponitur,nisi in casibus a iure expressis, Inc.Auc. de crim.læsę maiest.in 1.q.nu.1 50
pœna incapacitatis filiorum quo ad extraneorum successiones, non debet ad filias extendi,ibi.in 5.q.nu.6 58
pœna incapacitatis spurii non trahitur ad nepotes,ibi.in 6.q.nu.9 61
pœna incapacitatis. & infamiæ quæ infligitur filiis non trahitur ad nepotes, ibi.nu.28 63
pœna ante delictum cōmissum remitti pōt,& q̄ ex alieno punit̄ delicto,ib.in 8.q.nu.8 65
pœna quæ infligi possit pro delicto uniuersitatis,Nic.Boer.de sedit. in 7.q.nu.16 82
pœna mitior, & benignior in delictis est accipienda ibi.in 6.q.nu.20 79
pœna extrahentium aliquem de ecclesia, qualis sit hodie de iure canonico,ibi.nu.58 86
pœna nō debet ulterius progredi, q̄ delictum. Odof. de percuss.nu.11 87
pœna sortilegorū in foro iudiciali canonico q̄ sit,Paul.Girl.de sort.in 11.nu 3 129
pœna sortilegis imponenda est arbitraria. ibi. num.7 170
pœna ultimis supplicii punitur quis qn̄que ꝑ homicidio sine dolo cōmisso, ibid.in 12.q. nu.3 133
pœna legis Corn.de sicariis , est hodie de pœna capitis,ibi.nu. 5 ea.
pœna poculi amatorii quæ sit, si mors sequat̄ absorbentis,ibi.nu.12 134
pœna quę ex unius delicto oritur, qn̄q; ad nō peccantem extenditur,Paul. Gir.de relaxat. carcerat.in tit. de sent. & pœna executio.in 3.q.nu.3 304
pœna calumniātis est supplicii similitudo, ib. in tit.de cal.in 2.q.nu.1 316
pœna S.C.Turpill. est in quinque auri libris fisco applicantis,ibi.nu.2 ea.
pęna maior est amissio oīum bonorū, q̄ mors M.Ant.Bl.de ind nu.127 369
pœna corporalis quātumlibet leuis, quacūq; pecuniaria maior est, Paul.Girl.de q.in 7.q. nu.5 438
pœna qn̄q; infligitur pro crimine ignoranter perpetrato,Paul.Girl.de poe. omnif. coit. in 2.q.nu.11 448
pœna delicto commensurari debet,ut pro modo delicti sit , & plagarum modus,ibi.in 6. nu.7 451
pœna minor clerico infligitur pro adulterio , & aliis minoribus criminibus,q̄ pro incestu aut sodomia,ibi.nu.9 ead.
pœna plurium eidem opem præstantiū an sit uniformis,ibi in 9.q.nu.20 457
pœna adulterii est capitalis quę infligitur etiā iis,qui mulieribus Hebræis se commiscent , ibi.in 12.q.nu.3 458
pœnæ remissione prohibita , prohiberi censetur eius diminutio, Inc. Auct. de crim.læsæ maiest.in 8.q.nu.5 65
pœnæ ob delictum paternum remissio facta filio remissio amplissime extendi debet,ibid. in 10.q.nu.2 66
pænę alteratio,& in sententia, & post fieri potest.Gond.de hæret.in 17.q.nu.6 167
pœnam non meretur,qui lege permittente q̄cquam operatur,Fr̄ā.Br.de ind.in 5.q.2.par. num.29.car.346.& Paul.Girl.de poe.omnif. coit.in 4.q.nu.5 450
pœnam homicidii iusta causa , & dolor diminuit,Fr.Cas.de ind tract.7.nu. 20. car.405. & in tract.de torm.cap.18.nu.14 419
pœnæ in multiplici consistunt specie, Plac. de acc.tit.6.nu.14 6
pœnę secūdū facti qualitatē , turpitudinē, aut scandalum sunt aggrauandæ, aut moliēdę. Paul.Girl.de sortil.in 17.q.nu.4 138
pęnæ quæ simul,& pro quibus criminib.infligi possunt.Paul. Girl. de relax. carcer. in tit. de sent.& pęna.exec.in 1.q.nu 2 303
pęnæ suos tantum tenent, & sequuntur auctores,Paul. Girl.ibi.in tit.de absol.iura.in 5.q. nu.1 308
pęnarum genera quot de iure ciuili.Ioan.Ant. Rub.de pot proc.in 1.par.nu.259 34
pęnas delictorū minnendi augendi ue , quæ iustæ causę censeantur. Gondissal. de hæret.in 17.q.nu.2 167
¶ pęna in crimine hæresis ad secundum gradū extenditur,Inc.Auct.de crim.læsę maiest.in 6.q.nu.5 61
pęna quæ infligatur abiurantibus heresim , Gond.de hæret.in 20.q.nu.11.cum seq. 170
pęnę augmentū , aut diminutio in crimine hęresis,ēt post sn̄iam fieri pōt , in ceteris uero delictis,in ipsa sn̄ia fieri debet, non ēt post. intellige sane.Gond.de hær.q.17.nu.5 167
pęnæ pecuniariæ an & qn̄,& ad quid hęreticis imponi possint, Gondiss.ibid.in 8. q. numero 6 159
pęnę quę filii hęreticorum a iure infliguntur, an ad bastardus, aut si inanis illegitimo ex-

ten ſatur, ibi.in 23.q.nu.3 173
pœnę quæ filii hæreticorum irrogantur, an etiam ad liberos ante paternam hęresim natos extendantur, ibi.nu.5 174
pœnę hæreticorum ordinarię quæ ſint, & q̄ extraordinariæ, & an pœna ignis iure canonū & regni, & an priuilegium perſonæ opereť, & an ſecularis cogi poſſit ad imponendā talem pœnam, & an requiratur incorrigibilitas ut degradari poſſit, & per quos degradari debent, & de forma degradationis, Lud.Car. de hæret.nu.132.133.& 134 190.191
pœnę hęreticorum ordinariæ qualiter euadantur, & extraordinariæ, & primo ſi abiurauerit hæreſim, & redierit ad fidem, & ſi uoluerit iurare an ſtatim habeatur pro hęretico, & quæ ſit pœna relapſis, & an bona recuperent, ibi.nu.159 191
pœnæ cōtra receptatores, fautores & credētes an cōcurrāt cumulatiue, ex quo diuerſę ſm diuerſas leges, an nouas tm̄, & qn̄ diuerſæ pœnæ ſunt appoſitæ de iure ciuili, & canonum an oēs imponi pñt, ibi.nu.165 195
¶pœnitētia ſuſpecto de hæreſi iniūgēda eſt, iuratoria. ſ. cautione, alia ue ſecuritate adimplendæ pœnitētiæ poſtmodum exacta, nec non certa pœna adiiciendo ſi non impleuerit, Gond de hæret in 15.nu.12 166
pœnitentia locū nō hēt in criminibus atrocioribus, Paul.Girl.de hæret.in 5.q.nu.2 147
pœnitentibus ueniā damus, eſt ꝓpoſito indefinita, uniuerſali æquipollens, ibi.nu.14 149
¶ponens uidetur fateri contenta in poſitionibus, Io.Ant.Rub.de poteſta.proc.in 1.par. nu.187 37
¶pontifex Romanus conſultius ageret, ſi ardua quæque conuocato concilio decideret, Gund.de hęret.in 7.q.nu.4 157
pontifex Romanus poſſet Angelum excommunicare, & in iudicio damnare, ſi fieri poſſet ut ille de fide male ſentiret, ibi.nu.5 ea.
pontifex errans in iis quæ fidei ſunt, damnari a concilio poteſt ibi.nu.6 ea.
pontifici Romano optimum eſſet, ſi quid ſuꝑ fide dubii ſuborīretur, id generali concilio decidere, ibi.nu.3 ead.
¶populus ex decem hominibus conſtitui pōt, Nic Boe de Seditio.in 3.q nu.3 75
populus quando licite ſe poſſit congregare ſine ſuperioris aut ſuorum iudicum auctoritate, ib.q.5.nu.1 76
populus ſeditionem uel tumultum faciēs qualiter puniri debent, ibi.in 7 q.nu.6 81
¶porrectio libelli ꝑ accuſatorē facta, nō eſt de proceſſu, M.Ant.Blan.de ind.nu.333 386
¶poſitioni duo cōtinēti ịn̄dēs, ſi dicat de uno nō credere, an de alio fateri credatur, Fran: Caſ.de ind.tract.9.cap.t.nu.5 416
¶poſſe non dicitur, qui ſine adiutorio non poteſt, Io.Fran.Ponz.de Lam.nu 57 95
¶ poſſeſſor bonæ fidei quatenus precium rei alienatæ teneatur reſtituere, Paul.Girl.de relaxatio. carcerator.in tit.de beneficio, & indulg.prin in 5.q.nu.2 306
poſſidens in pari cauſa prioris eſt cōditionis, Paul.Girl.de hæret.in 6.q.nu.5 151
¶ potens prohibere nec prohibens, an habeat indicium contra ſe, M.Ant.Blan .de ind.numero 333 386
potens hominem a morte liberare nec liberās occidere uidetur, ibi.num.334 ea.
¶potētiam Dei attribuens creaturæ hęreticus eſt cenſendus, Paul.Girl.de hæreticis, in 2.q. nu.3 145
¶poteſtas an poſſit delinquentē ante tempus ſuæ cognitionis inquiſitum uel accuſatum bannire, ſi maleficium fuit occultum, Nell. de bann in 2.par.1.temp.nu.3 207
poteſtas, ſi ſtatuto cauetur, ꝙ de robaria commiſſa per annum ante non poſſit cognoſci, an poſſit bannire eum, qui incepit derobare per annum ante, & poſtea continuauit robariam, ibi.nu.4 208
poteſtas an poſſit bannire forenſem alibi furantem, ſed portantem in locum iuriſdictionis, ibi.nu.5 ead.
poteſtas an poſſit bannire aliquem alium officialem in officio delinquentem, officio durante, iqi.nu.10 209
poteſtas qui ignoranter cœpit bannitū an debeat hr̄e pręmium quod datur capienti bannitū, Nel.ibi.in 2.per.2.temp.nu.22 249
poteſtas ciuitatis an poſſit rebannire, Nell.ibi. in 3.par.1.temp.nu.65 282
poteſtas ꝗ ultimis ꝗndecim diebus nō poteſt quē eximere de bāno, an poſſit pronūciare eū eximēdū eſſe, & qd de officialibus ꝗ prohibenť rebānire ex bānnitos, an ſaltē poſſit ordinare qualiter debeant rebanniri etiā aliquid detrahendo ſolēnitatibus in rebanniēdo antea requiſitis, ibi .nu 81 286
poteſtas hn̄s arbitriū procedēdi ſecūdū ſuā cōſci ētiā, an poſſit ſupplere defectū probōnis indicii. Guid.de Suz.de ind.nu.96 326

poteſtas,

potestas,an inculpatum de crimine sponte se ingerentem torturæ,possit licite torquere, si alias ei non liceat de iure,Fr.br. de ind. in 7.q.2.p.nu.8 354
potestas informationes ab offenso, uel syndico debet habere de delicto,&uicinorum nomina,& testium,scripta tenere debet, ib.in 9.q.nu.3 355
¶practica iudicum cadauera inspicientium & uulnera describentium,M.An.blan. de ind. nu.20 367
¶præcedentia declarant̃ ꝑ sequentia, & econtra.Io.Fr.Ponz.de lamiis,&c.n.44 94
¶præceptum in lege magnum est, obedientiã magistratibus per subditos præstari. Iac.de Are.de bann.nu.36 201
¶preconi soli an credatur si dicat se citasse,ib. nu.13 199
preconia uox paucis innotescit,Ince. Auct.de mo.proc.cont.apost.nu.3 196
¶prædicamenta,circa quę uidetur uersari omnia quæstio,sunt decem,Fr. Cas.de indic.in prin.nu.11 395
¶precones Constansienses , & Ebreicenses agrum Parisiorum populati sunt, Nic.Boe. de sedit.in 1.q.nu.28 72
¶pregnantem necans, morte naturali puniri debet.gul.bon.de pœ.mor.nu.5 444
¶prælatus solus ubi est diffamatus,inquiri potest,tam in capite,quàm in membris , Bonic de acc.nu.37 11
pręlatus ꝓcedere pōt quacũq; uia melius pōt ut attingat criminib. ueritatẽ,ib.n.49 12
prælatus suam sed non ecclesiæ iniuriã remittere pōt,Io.Fr.ponz.de lamiis,nu.85 99
prælatus ecclesiasticus iurisdictionẽ temporalem habens qualiter iustitiam executioni mandare debeat.Nic.Plo de irreg.n.23 102
¶premeditatum maleficium non pręsumitur nisi appareat de antecedenti proposito , & quomodo id probari possit,Fr.Cas. de ind. nu.1.el 4 397
præmeditatum an præsumatur si nõ apparet de pura rixa,& in quibus casibus fallat,ibi. nu.5.el 1 ead.
¶præmium quod datur capienti bannitũ an debeat diuidi inter eum,& fiscum, Nell.de ban.in 2.p.2.temp.nu.18 248
præmium,si sunt plures capientes bannitum an debeatur unicum inter omnes,an plura ib.nu.20 e.
Præmium an debeatur capienti stante statutũ quod dat 50.capienti bannitum in pecunia & 100.capienti bannitũ in persona, bannitus in mille.q̃ si nõ soluerit intra mẽsem intelligebatur bannitus in persona,fuit intra mensem captus,& præsentatus, deinde elapsus est mensis,& non soluit,ib.n.21 ea.
Præmiũ an alicui debeat̃,si uno statuto cauet̃ ꝗ capiẽs ex bannitũ hẽat cẽtum,& alio statuto cauet̃ ꝗ hoĩes de uilla teneantur trahere ad rumorẽ,& capere malefactorẽ ac exbãnitos,& q̃dã fuit ad capiendũ Titiũ sciẽs eũ esse bãnitũ,& cũ Titius fugeret eleuauit rumorẽ,ꝑꝑ quod homines de uilla insecuti sunt eũ,& illum cœperunt,ib.n.23 249
præmium an habere debeat Titius si stãte eodem statuto.Titius sciens Caium bannitũ, ignorans tamen statutum cœpit Caium,& potestati præsentauit,ib.nu.24 ead.
¶prænoscere,& pronunciare de futuris quando liceat,& quando non,Gond. de hære.in 9.q.nu.7 161
præparamenta ad aliquid faciendum sufficere dicuntur,ut ipsum fructũ censeatur,Nico.Boe.de sedit.in 7.q.nu.39 84
præparatoria in adulterio adulterium probatur,M.An.bl.de ind.n.69 366
præparatio,& ordinatio uariis modis demonstratur,ib.nu.68 365
præparationes , & ordinationes faciunt indicium ad pensamentum,ib.nu.67 ead.
¶præparatum. Qui in præparato habet causã etiam in connexo præparante habet,Anto. Colum.in for.proc.extraor. in controu.cri. ar.77 465
¶præscriptio aduersus hęretici accusationem, an,& quanto tempore procedat, gond.de hær.in 22.q.nu.3 172
præscriptio, an in casibus in quibus bãniti nõ perdũt bona eis existentibus in banno,currat,Nel.de ban.in 1.p.2.temp.n.19 223
Cætera uide supra in uer.Conreus.
¶præsens uidetur,qui accusatus semel comparuit in iudicio,licet postea se absentet , Io. An.Ru.de pot.proc.in 1.p.n.60 23
pręsens quatenus censeatur qui procuratorẽ dimisit,ib.n.63 ea.
pręsentia uera requiritur,nõ autem interpretatiua in causis grauibus,ib.n.64 e.
pręsentia partis an faciat, quòd confessio extraiudicialis faciat plenam probat.onẽ, M. Ant.bl.de ind.nu.310 376
pręsentia si delicto adhibeatur, deliberationis indi.

indiciū oritur, modo illa pñtia fiat animo se immiscēdi, si opus esset. Secus si forte fortuna, & quando quis dicatur adese causa se immiscendi, Fran. Cas. de ind. nu. 10 402
pręsentia adhibita delicto facit indicium occulti auxilii, si personæ fuerint ante delictum congregatæ, ibi. nu. 8 414
præsentia iudicis supplectum defectum curatoris, Ant. Columb. in for. proced. extraord. in contrauer. crim. art. 174 469
¶pręsentans. An stante statuto ꝙ bannitus pñtans bānitū rebānatur, si est bānitus de pari uel minori crimine, an pñtās bānitum pro homicidio facto cum armis debeat rebāniri a bāno sibi dato ꝑ homicidio facto cū ueneno. Nell. de bā. in 3. par 2. temp. nu. 8 270
¶pręsides, seu iudices ius concedendi liberam mortis facultatem non habent, Plac. de acc. tit. 6. nu. 17 6
¶præteritum facit præsumi in præsens, M. An. Blan. de ind nu. 243 379
¶ præsumptio iuris uiolenta dicitur, & quid operetur, Guid. de Suz. de ind nu. 98 327
præsumptio uiolenta cōtra aliquē, ꝙ quēpiā occid. fecerit, qualr̄ probetur, ibi. n. 101 ea.
præsumptio maior tollit minorē, Io Fr. Pona. de lam num 42 94
præsumptio in quibus sufficiat criminibus, ut ad condemnationem deueniatur, Frā Br. de ind. in 4. q. n par. nu. 7 336
præsumptio affirmatiua per negatiuā tollit, ibid. in 5. q. nu. 5 338
præsumptio minus est, q̃ indicium, M. Ant. Bl. de ind. nu. 248. car. 379. & Fran. Cas. de ind. nu. 2. el 2 379
pręsumptio quo ad indicium genus dicitur, M. Ant. Bl. de ind. nu. 251 380
præsumptio plures gradus habet, ibid. numero 252 ead.
præsumptio ex consuetudine oritur, ibi. numero 411 393
præsumptio iuris, & de iure dicitur indicium euidens, Fran. Brun. de ind. in 8. q. nu. 3 355
præsumptio illa censetur potior, quæ raro reperitur proximior, ibi. nu. 5 ead.
præsumptio iuris & de iure non recipit probationes in contrarium, secus de pręsumptione iuris. Fran. Cas. de ind. nu. 11 397
pręsumptio præpositi insurgit contra illū, q asportauit bona sua de loco, ubi homicidiū commisit, ad locum, ad quem postea cōfugit, uel si bona, uel eorum maiorem partē alienauerit, ibid. nu. 5. el 2 402
præsumptio quid sit, & quotuplex, Paul. Girl. q in 3. q. num. 5 433
præsumptio hominis quæ dicatur ibi.
præsumptio simplex iuris quid sit ibi.
pręsumptio facti quæ sit, & quę iuris, ibidem nu. 7 ea.
pręsumptione ubi iudicat̄, moderanda est pœna, Gond. de hęret. in 13. q. nu. 22 165
præsūptiones cōtrariis elidunt̄ ꝑsumptionib. Fr. Brun. de ind in 5. q. 1. par. nu 1 337
pręsumptionibus euidentissimis hæresis probatur, non etiam leuibus. Gondiss. de hęret. in 13. q. nu. 21 165
præsumptionibus nemo dānari debet, sed probationibus luce clarioribus, cū de hominis uita agitur, Fran. Cas. de ind. nu. 3 411
in præsumendo crimine plus prosequitur qui pœnam sanguinis timet, q̃ qui non timet, Iac. de Are. de q. nu. 12 427
¶præuaricari quid sit, Plac. de accus. tit. 4. numero 3 4
¶presbyter excommunicatio, uel simpliciter suspensus ab ordinibus suis efficitur irregularis si in acolythatu ministrauerit. Nic. Plo. de irreg. nu. 31 104
presbr̄ mulierē amplexatus, causa benedictionis impartiendę hoc ipm ꝑsumit̄ fecisse, Fr. Brun. de ind. in 4. q. 1. par. nu. 9 337
presbr̄, seu clericus qualiter olim pro fornicatione puniebatur, & qualr̄ hodie. Paul. Girl. de pęn. omn. coi. in 9. q. nu 3 454
presbyteri an, & qñ sint torquēdi. Gui. de Suz. de ind. nu. 18 319
presbiteri non sunt torturæ supponendi, licet bñ clerici de iure ciuili, ibi. nu. 107 328
¶ pretium uide supra in uer. Alienatio.
¶ princeps an, & qñ possit facere per suum rescriptum, ꝙ admittatur procurator in causa criminali, Io. Ant. Rua. de pot. procur. in par. nu. 108 25
princeps timore inimicorū suorū, uel hostiū dimittens castrum, uel ciuitatem non perdit possessionem, Mart. Laud. de crim. læsæ maiest. in 5. q. 48
princeps supremum uasallum priuare nequit, nisi per sententiam culpa cōuicta, Inc. Auc. de crim. lęsę maiest. in 1. q. nu. 12 51
princeps rem suam infeudando de nouo, legē quam uult dicere potest, ibi. in 2. q. nu. 3 53
princeps facere potest ut factum pro nō facto habeatur, ibi. nu. 6 54

princeps in dubio præsumitur usus iure cōi, non gratia speciali, ib. in 3.q.nu.11 57
princeps an possit filio restituti a pœna crim. læsæ maie. gratiam concedere, ut delictum patris reincidentis ei non noceat, ib.q.8.nu me.1 65
princeps non potest aliquid turpe, uel inhonestum facere, & licet sit dominus legum, nō tamen est dominus morum, ib n. 2 e.
princeps in his casibus dispensare potest, in q bus & legem condere, ib.nu.10 66
princeps inhabile ex delicto paterno, tractās ut fidelem uasallum, an censeatur eum rehabilitasse, ib. in q.12 nu.1 68
princeps uasallum post feloniam commissam ut suæ curiæ parem uocans, an censeatur ei culpam remisisse, ib nu.2 ead.
princeps occupatori uioleto ciuitatis, uel prouinciæ, non potest ipsam concedere. Nicol. Boe. de sed. in 6.q.nu.24 79
princeps non debet se immiscere reb. spiritualib. Io. Fr. ponz. de lam. &c. nu.3 89
princeps legibus non ligatur. Inc. Auc. de mo. proc. cont. apost. nu.19 197
princeps nomini gratiam concedere dicit cū iniuria tertii. Pa. gir. de rel. carc. in tit. de benef. & indul. pr in. in 4.q.nu.2 306
princeps & Senatus famam restituere possunt ib. in 6.q.nu. 2 ead.
princeps omne bonum de officialib. suis præsumit, nisi contrarium manifeste appareat & doceatur. Gui. de Suz. de ind. nu. 86.c.325 Bal. de q.c.3.nu.6.c.431.& Fr. Bru. de indi. in 5.q.2.p.nu.30 346
princeps post sententiam latam ad confessionem factam in tormentis, defensionē cōcedit, si de innocentia damnati constiterit, Gui. de Suz. de ind. & tor. nu.64 323
princeps habet arbitriū in sanguine mali hominis, Ant. Col. in for. proc. extra. in contr. cri. ar.2 462
princeps non tollit ea quæ sunt naturalia, ibi. ar.3 ea.
principis proprium est iustitiam exercere, Io. Fr. ponz. de lam. nu.31 92
principis studiū esse debet, ut populus sibi subditus, bene uiuat, ib nu.33 93
principi concedenti saluumconductum, non est facile credendum, si aut tyrānus est, aut non solet fidem datam seruare, Io. An. Ru. de pot. proc. in 1.p.nu.320 39
principi congruit salutem populi tueri, & malis hominibus prouinciam purgari. Pa. gir. de rel. carc. in ti. de benef. & indulg. pr in. nume.2 340
Cetera uide supra, in uer. cri. læsæ maie.
¶principalis persona quæ accusatur, an subiici torturæ debeat, Amb. de Antr. de quæst. nu.15 442
principales personæ sunt etiam ad ueritatem cruendam quæstioni supponendæ. guid. de Suz. de ind. nu.84 355
¶priuata denunciatio per quos fiat, Bonic. de acc. nu.11 8
¶priuatio omnium bonorum causæ criminali parificari uidetur, Io. Ant. Rub. de pote. proc. in 1 p.nu.250 34
priuatio nunquam inducitur nisi specialiter exprimatur, Inc. Auc. de cri. læsæ maie. in 5. q.nu.5 58
priuationis pœnam si ipso iure impositā non cōstet, interpretatio fit, ut in ea requiratur sententia, ib. in 1.q.nu 6 51
¶priuatus accipiens bannitum in alterius territorio, an præmietur uirtute unius statuti an uero puniatᷣ uirtute alteris statuti, Nell. de ban. in 2.p 2.temp.nu.29 250
¶priuilegiatus non torquetur excepto in crimine læsæ maie. Mar. Lau. de cri. læsę maie. in 23.q. 49
priuilegiatus an torqueatur iu crimine hæresis. Lud. Car. de hær. nu.117 198
priuilegiati ne possunt torqueri tormento secundi gradus torturæ poterunt supponi. Pau. gir. de qō. in 4.q.n.6 435
¶priuilegium filiis concessum si ad nepotes non extendatur, nec odium, Inc. Auc. de cr. læsę maie. in 6.q nu.8 61
priuilegium personæ an operetur in crimine hæresis, Lud. Car. de hær. nu.112 150
¶probandi onus incumbit accusatori, & accusato qn̄ qs fugit, sed qn̄ qs non aufugit, incūbit solū accusatori, Fr. Ca. de īd. n.27 409
¶probatio non admittitur contra præsūptionem iuris, & de iure, Io. Fr. pōz. de lam. nu. 60. car. 96. & Io. Nic. Arel. de hęr. in 42. not. num.2 143
probatio contra pręsumptionem iuris, & de iure admittitur per confessionem, Nell. de ban. in 3. par. 1. temp. nu.6 212
probatio in crimine hęresis per quæcunque probationum genera fieri potest gund. de hęr. in 13. nu.1 163
probatio indiciorum ut quis quæstioni subiiciatur

ciatur, qualis esse debeat, ib. nu. 4 ead.
probatio requiratur quādo publice hęreticus prædicat. Lud. Car. de hær. n. 123 189
probatio plena an inducatur ex fuga. Pau. gir. de relax. carc. in ti. de fuga. in 1. quæst. num. 1 314
probatio semiplena tantum ex fuga inducitur ib. nu. 2 ea.
probatio semiplena in ciuilibus facit indiciū in criminalibus: M. Ant. blan. de ind. nume. 224 378
probatio indirecta in criminali causa sæpe cō ceditur. Fr. Cas. de ind. nu. 2 el 1 397
probatio negatiua nō admittitur in probatione intuitiua, ut quando testes deponunt ui disse factū, & sunt i sufficiē[ti] numero, & qñ qualitas testiū ē i iure ap[pro]bata. ib. n. 5 e.
probatio coniecturalis est triplex, circa ea, q̄ indicant delictum, sed non propositū. Fr. Cas. de ind. tract. 10. nu. 3 407
probatio quæ fit per uisum, omnibus aliis est maior, & tunc dicitur plena probatio, quando fit p̲ duos testes de uisu omni exceptioni maiores. ib. c. 1. nu. 1 ea.
probatio contra indicia etiam indubitata admittitur, ib. nu. 7 411
probatio semiplena releuat accusatorem a calumnia nisi reus contrarium plene probet. Fr. Cas. in q. cri. c. 5. nu. 5 424
probatio dr̄ actus rem dubiā educēs in lucem cognitionis. Pau. gir. de q. in 3. q. nu. 12 433
probatio per euidētiam facti quæ dicatur. ib. nu. 14 e.
probatio alibi quomodo fiat. Ant. Columb. in fo. proc. extraiu. in controu. crim. art. 64. & seq. 465
probatio seu confessio est fienda iudici in iudicio, alias non sufficit ad condemnandū in criminalib. licet sufficiat ad torturā nec hēt uim plenæ probationis. ib. ar. 187 469
probationis, & inuestigationis ueritatis, dantur d. uers. gradus. M. Ant. bl. de ind. numero 321 385
probationi alicui quoties stare necesse est, ita q̄ contraria probatio prohibetur nequaq̄. tamen prohibita censetur probatio concludens talem probationem minime legitimā esse. Gond. de hær. in 22. q. nu. 10 402
probationes leuiores sufficiūt cōtra priuatū, q̄ cōtra prælatum. Bonic. de acc. n. 42 12
probationes liquidissimæ requiruntur, anteq̄ pœnæ priuationis incurratur. Inc. Auct. de cri. læsæ maie. in 11. q. nu. 4 62
probationes in crimine hæreseos debent luce meridiana esse clariores, Ioan. Fr. ponz. de lam. nu. 67 97
probationes in criminalibus luce clariores esse debent. Io. Nic. Arel. de hær. no. 26. nu. 1. c. 141. Pau. gir. de hær. in 5. q. nu. 18. c. 150. & de relax. carc. in ti. de absol. innoc. in 6. q. num. 2 368
probationes diuersi generis nō iunguntur ad condemnandum in criminalibus. Guid. de Suz. de ind. nu. 103 327
probationes multæ semiplenę non coniungūtur, ad faciendam unam probationem plenam, licet bene ad indicium faciendū. Fran. br. de ind. in 2. q. 1. par. nu. 6 330
probationes angustari non debent. M. Ant. bl. de ind. nu. 159 327
probationes factæ in ciuili, non probant in criminali. ib. nu. 210 377
probationum initium non debet accusator de domo rei sumere. Nisi sint actus iā recepti in iudicio, quos haberet apud se accusatus. Ant. Columb. in for. proced. extraor. in controu cri. ar. 93. & 94 466
probationibus an, & quando renunciari possit in criminalib. Io. An. Rub. de pote. proc. in 1. par. nu. 173. 174 29
probatum semel, improbari non debet. Iac. de Are. de ban. nu. 43 201
¶procceditur, in cri. læsæ maiest. summarie, de plano, sine strepitu, & figura iudicii. Mart. Lau. de cri. læsæ maie. in 47. q. 49
proceditur in regno sola uia inquisitionis, & extraordinaria. Ant. Colum. in for. proc. extraor. in controu. cri. ar. 14 463
procedere in delicto quid sit, & quid ipsum cō sumare. Nic. Boe. de sed. in 7. q. n. 40 84
procedi qñ possit super eodem crimine iā cō posito, aut abolito. Pau. gir. de relax. carc. in ti. de pœ. comp. in 6. q. nu. 4 312
¶proceres. In proceribus non habet locum vt delinquens contra eorum statum puniatur secundum formam. l. quisquis. C. ad l. Iul. maie. Mar. Lau. de cri. læsæ maie. in 1. q. 48
¶processus criminalis cū procuratore factus an ualeat. si nihil contra procuratorem opponitur. Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 162 28
processus formatus cū procuratore su[per] uulnere, an secuta morte ualidus, ita q̄ cōtra uulnerantē, de morte [pro]cedi possit, ib. n. 93 25

processus factus contra absentem, neglectis allegationibus causarũ absentiæ an sit nullus, ibi. nu. 189. & 191. 30. & nu. 334. c. 40
processus criminalis in quo non admittitur procurator, an reddat̃ nullus, si interueniat ꝓcurator, licet nõ opponat̃. ibi. nu. 368. 371. 378. 381. 388. 391. 393. & 400 41. 42. 43
processus an fieri possit. & procedi cõtra citatũ cõtumacem, Lud. Car. de hær. n. 112. 188
processus qualis fiat in causis incarceratorum Bal. de carcer. cap. 2. nu. 6 302
processus, & testes dati ꝑ iudices reis diuersis nominibus nuncupantur. M. Ant. Blan. de ind. num. 50 304
ꝓcessus fit summarius in leuibus criminibus Paul. Girl. de quęst. in 5. q. nu. 4 437
processus in criminalibus nõ debet esse obscurus, nec incertus. Ant Columb. in for. ꝓced. extraord. in controuer. crim. art. 82 465
processus inordinatus uerã confessionẽ sponte, & expresse factam non uitiat, quin ex illa non possit reus cõdemnari. ibi. art. 219. 471
processu non formato, non deuenitur ad tormẽta, & an id procedat in manifesto, & notorio criminoso, & in inuẽto in flagrãti crimine. Fran. Cas de torm. cap. 3. nu. 1 413
de processu hæreticorum, uide plura per Lud. Car. de hæret. nu 102 186
¶ proclamare bona accusati, potest officials. Ant. Colum. in for. proced. extraord. in controuer. cri. art. 153. 154 468
¶ procurare uerbũ quam sit latissimum. Ioã. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 262. 35
¶ procurator licet interuenire non debeat, si tamen interueniat, & non excipitur, ualet q̃d cum eo agitur. Bonic. de accus. nu. 3 7
procurator cum mandato generali, nunquid absentiæ causas proponere possit. Ant. de Cana. de excusato. in 2. par. nu. 23 16
procurator an constitui possit ad crimina persequenda, ubi proceditur per uiam inquisitionis seu denũciationis. Ioan. Ant. Rub. de potesta. procur. in 1. nu. 12 22
procurator cõstitui non põt ex parte inq̃rẽtis aut denũciãtis in crimine publ. ibi. n 13. ea.
procurator admittit̃ ubi absens cõdẽnari põt in criminalib. & an semꝑ locũ habeat ib. n. 31. 22. & uide. n. 279. 285. c. 36. n. 331. 39
procurator admittitur in ciuilibus, etiam ubi de crimine ciuiliter agitur. ibi. nu. 36 22
rocurator interuenire potest in causa famæ. d. num. 38 ead.
procurator in actione populari ex parte rei potest admitti. ibi. n. 47 23
ꝓcurator cõstitui põt ab accusatore, in iis casibus ĩ q̃bus cessat pæna talionis, ib. n. 53. ea.
procurator quare non possit cõstitui in criminalibus ex parte rei, ibid. num. 54. 64. 72. 73. & 74 23. 24
procurator an admittatur ex parte rei in criminalibus, ubi iudicium non posset reddi elusorium, ibi. nu. 54 ea.
procurator potest cõstitui in causa relegationis secundum ueram opinionẽ, ib. n. 62. ea.
procurator, cur ubi proceditur contra absentem non admittatur. ibi. nu. 70 ea.
procurator frustra interuenit ad prosequẽdũ crimen publicum. ibi. nu. 76 ea.
procurator ꝙ non possit constitui in crimine publico, siue imponuntur pęna corporalis, siue pecuniaria, Angeli. noua opi. nu. 78. ea
procurator an addmittatur in causa suspecti tutoris ibi. nu. 264. 268 35
procurator an admittatur in criminibus, ubi ꝑ uia inq̃sitionis proceditur. ib. n. 87. 24
procurator non admittatur ad opponẽdũ de crimine per uiam exceptionis ad finem opponendi. ib. nu. 88 ea.
procurator constitui non potest ad offerendũ libellum in crimine publico. ibi. un. 89 ea.
procurator non admittitur in criminalibus, nec in medio quidem causæ. ibi. nu. 90 ea.
procurator constitui non potest ad respondẽdum positionibus in criminalibus uel cõfitendum delictum. ibi. un. 92 25
procurator utrũ possit admitti in ea causa criminali, in qua duæ pęnæ pecuniaria, & corporali alternatiue imponũtur, & q̃d si copulatiue. ib. n. 94. 100. 25. & n. 307 38
procurator constitui non potest ĩ casu, ĩ quo lex constituit reum puniendũ tali pœna uel alia, ibi nu. 95 25
procurator adesse nõ põt, ubi pro delicto agitur principaliter ad infamandũ. ib. n. 96. ea.
procurator alieno nomine condemnatus non efficitur infamis. ibi. nu. 97 ea.
procurator an admittatur in causa criminali, pro qua potest ĩponi pœna perpetui carceris, ibi. num. 98 ea.
procurator an possit interueĩre ꝑ eo, q ex statuti forma põt ĩpune offendi. ib. n. 102. ea.
procurator admitti non potest, ubi pęna arbitrio potestatis imponitur, ibi. nu. 103 ea.
procurator ad accusãdũ testes de falso, nõ põt

ab eo

ab eo cōstitui, q̄ è carcerib. aufugit, ad quos in perpetuū dānatus fuerat, ibi. nu. 104 ea.
procurator nunquid constitui possit in causa criminali, ī qua uirtute statuti potest ꝓcedi contra absentem, ibi. nu. 106 ea.
procurator ꝙ non admittatur introductū est propter grauitatem causæ, ibid. nu. 109 ea.
procurator an admittatur ad petendum restitutionem in integrum aduersus sententiā latam in causa criminali, ibid. nu. 110 ea.
procurator interuenire non potest, ubi pœna ipso iure imponitur, ibi. nu. 111 ead.
procurator an possit interuenire in causa criminis, quando accusatus, uel inquisitus est p̄sens in iudicio, ibi. num. 112 ea.
procurator an oblato libello per accusatorē, possit constitui quo ad alios actus, ibi. nu. 115 ea.
procurator an admittatur pro reo criminis carcerato, ibi. n. 116. 118. 120. 123. 133. & 136 25. 26. 27.
procurator an possit constitui ab incarcerato ad omnes actus præterquam ad litem cōtestandam, ibi. n. 119 ea.
procurator an, & qn̄ admittatur pro accusato in crimine hæresis, ibi. n. 138. 143 ead.
procurator constitui pōt in criminib. in q̄bus damnatur memoria defuncti, ibi. n. 140 ea.
procurator an possit cōstitui ubi ꝓ re familiari proponitur accusatio. ibi. n. 146 ea.
procurator an admittatut in causa seruitutis, ibi. n. 147 ea.
procurator quando interuenire possit in causa, adulterii, ibi. n. 155 28
procurator admittitur ad dicendum sentētiā criminalem nullam, ibi. n. 156 ea.
procurator constitui non prohibetur ad dicē dum inquisitionem ineptam, & calumniosam, ibi. n. 157 ea.
procurator admittitur ad opponendum exceptiones impedientes processum ī causa criminali, ibi. num. 158 ea.
procurator admittitur pro reo accusato, uel ī quisito, ubi delictum commissum est īpunibile, ibi. n. 164 ea.
procurator an admittatur ubi cōtumax ex statuto habetur pro confesso, ibi. n. 165 ea.
procurator an interueīre possit pro accusato ad petendum admitti testes super innocentia eius, ibi. n. 166 ea.
procurator admittitur pro accusato ad allegādum causam quæ patet ex actis, & quæ notoria est, ibi. n. 169 ea.
procurator an admitttatur ubi per uiam inquisitionis proceditur ibi. n. 171 29
procurator an possit interuenire in processu criminali ad concludendum in causa, ibid. nu. 172. 174 ead.
procurator an admittatur in criminalibus ad allegandum causam absentiæ, & q̄d illa allegatio operetur, ibi. n. 175 ea.
procurator qui admitti non potest, admittiť ut defensor, ibi. n. 185 ea.
procurator non potest interuenire ad prosequendum crimē priuatum, pro quo uenit īponēda pęna corꝑis afflictiua, ib. n. 192. 30
procurator an constitui possit in causa criminali, in qua uenit imponenda pœna relegatiōis, uel remotiōis, ibi. n. 196. 200. 201. 31
procurator quare rł'r nō admittatur in causa iniuriarū, & an speciale sit ī illustribus, & ī hmōi causis procuratores cōstituere possint, ibi. n. 209. 212. 216 32
procurator ꝙ magis constituatur in crimine iniuriarū, q̄ in priuat s del ctis, quare ratio diuersitatis dari non potest, ibi nu. 117 ea.
procurator an interuenire possit in causa criminis pro quo quis ita relegatur in certum aliquem locum, ut non licet ei alio se trāsferre, ibi. n. 223. 225 33
procurator interuenire potest in causa criminis, ex quo pœna maior relegatione uenit imponenda, ibi. n. 243 34
procurator admittiť in cā criminis, ex quo q̄s infamať, si ꝓ eo imponiť cōfiscatio omniū bonorū uel partis eorū, ibi. n. 249. ea.
procurator an interueīre possit in causa reuocationis liberti ingrati in pristinam seruitutem, ibi. n 258 ead.
procurator an admittatur ubi agitur de pęna damnationis in opus metalli, uel de redigēdo aliquem in seruitutem, ibi. n. 261 35
procurator nō admittiť citra mādatū sp̄āle, ubi agitur de causa famæ, ibi. n. 267 ea.
procurator an admittatur ex parte actoris, p̄stita cautione de rato, ubi dubium est de mādato, ibi n. 273 ea.
procurator an possit cōstitui ad testes producendos, aut repetendos, uel alium articulū excepta sententia, ibi. n. 286 36
procurator an possit interuenire in causa homicidii pro quo imponitur pœna pecuniaria, n. 289. 293 37
procurator an ex parte accusatoris possit interue

teruenire, ubi pro delicto poblico uenit imponenda pœna pecuniaria. ibi.nu.198 ea.
procurator an possit in ea causa interuenire, in qua in defectum pœnę pecuniariæ, imponitur pœna corporalis per statutū, ibid nu. 302.304.306.& 310 38
procurator an interuenire possit, ubi statutū dicit, ꝙ si quis fecerit furtum puniatur pœna dupli,& fustigetur,ibi.nu.307 ead.
procurator quilibet admittitur pro reo criminis ad allegandum causas necessarias, q̄ reū ipsum impediunt uenire.ibi.nu.311 ead.
procurator aliquando defensor appellatur.ibi. nu.330 39
procurator quare non admittatur in criminalibus,redditur finalis ratio. ibi.nu.341 40
procurato an possit admitti ad opponendam exceptionem notoriam in causa criminali, ibi.nu.244 ea.
procurator an admitiatur ad opponendam exceptionem peremptoriā, quæ in uim perēptoriæ opponitur.ibi.nu.351 41
procurator interuenire non potest,siue dubietas sit in facto, siue in iure,ibi nu.352 ea.
procurator nō admittitur ad opponendum,ꝙ interfectus erat bannitus.ibi.num.354 ea.
procurator admittitur in accusatione falsi ciuiliter porrecta.ibi.num.364 ead.
procurator interuenire potest in actione furti ciuiliter mota.ib.nu.365 ead.
procurator an possit interuenire, ubi q̲s accusat aliquē de crimine plagii, & obiicitur exceptio ꝙ seruus in auem fuit cōmissum plagium erat ipsius surripientis,ibi.nu.366 ea.
procurator constitui non potest in causis capitalibus.& an id sit perpetuum,Io.Ant.Rub. de potest.proc.in 2.par.nu.2. car. 43. & nu. 48.50 47
procurator an possit interuenire, ut tātū prosit non etiam noceat.ibi nu.20 44
procurator pro absente interuenire potest,ubi absens damnari potest, & an id obtineat in causis capitalibus indistincte. uide ibi.num. 35.36.37.39.& 41 45.46
procurator quare non possit constitui ex parte accusatoris. ibi.nu.54 47
procurator interuenire potest in causa criminis pro quo uenit imponenda pœna relegationis,uel remotionis ab ordine ib.n.58 ea.
procurator interuenire non potest in causa iniuriarum.& quæ sit huius rō.ibi.nu.62 48
procurator an admitti possit in crimine hæresis,& an aduocatus. Lud. Carer. de hær.nu. 113 188
procurator uel adoocatus si patrocinium præstiterint contra accusatū,an cū eo cōtrahat inimicitia.M.Ant.Blan.de īd.nu.138 371
procurator,& aduocatus dicuntur aduersarii. ibi.nu.139 ead.
procurator esse non potest, qui habet litē omnium bonorum.ibi.nu.127 369
procurator q̲ subiectū depdauit,pœna mortis puniri debet.Gul.Bō.de pœ.mor.nu.3 444
procurator regius tenet locum accusatoris. Ant.Col.in for.proc.extraor.in contr.crim. art.10 463
procurator causas absentiæ allegare potest, faciendo iuramentum ꝙ fuit missus ad hoc allegandum.ibi.art.161.162 468
procurator an pro carcerato interuenire possit.ibi.art.198 470
procuratoris interuentus ad necessariā defensionem est permissus.Io. Ant. Rub.de potesta.procura.in 1.par.nu.221 32
procuratoris appellatio quam late pateat.ibi. nu.271 35
procuratorem regulariter admitti in causis pecuniariis.ibi.in 2.par.nu 1 43
procuratorē quilibet tenetur dimittere postq̄ semel citatus,alias ꝓcederet in cōtumaciā, Inc.Auct.de mo.ꝓce.cōtra aposta n.2 196
procuratores compositionem fieri procurantes,qua debeant uti cautela,ut cōpositio sit tuta.Paul.gir.de relax. carc. in tit.de pœna. compositio.in 4 b.nu.3 311
prodere quis dicatur.M.Ant.Blanc. de ind.nu. 191 357
proditorie uulnerans indiciatur ad pensamentum. ibid.
¶prodens propriam ciuitatem uel alium principem ab Imperatore inferiorē, an incidat crim.lęsæ maiest. Nic. Boer. de sedit.in 6.q. num.1 77
proditor est,qui relinquit principem suum,& adhæret alteri.Mar.Laud.de cri lęsę maiest. in 28.q. 49
proditor contra Imperatorem nō amittit feudum habet ab ecclesia,nisi per sentētiam ecclesiæ.ibi.in 33.q. ea.
proditor quilibet perdit feudum.ibid. in 37. quæstio. ead.
proditor dicitur uasalllus uel subditus principis, qui permisit uenire in sui principis territoria eius inimicos.ibi.in 38.q ead.

prodi-

proditor non potest esse testis ib.in 43.q. e.
proditor principis manifestari debet,ib.in 53 quæst. ea.
proditor,& aliquid prod torie factū differunt M.Ant.bl.de ind.nu.194 375
proditor principis morti naturali puniri debet Gul.bont.de pœ.mor.num.2 444
proditor patriæ pœna mortis plecti debet,ib. nu.4 ea.
proditorium propositum per modum percutiēdi cōcipitur.Fr.Caf.de ind.nu.5.el 1 404
proditionis crimen committit,qui contra pricipem,uel rem publicam agit.M.An blan. de ind.nu.193 375
¶professio tacita quæ sit, & quæ expressa sortileg i.Pa.girl.de sort.in 3.q.nu.1 107
professio expressa cum dæmone facta duplex esse potest ibi.nu.3 e.
professio cum dæmone fit cum abnegatione nominis Christi in baptismate . ib.n.4 e.
professionem expressam dæmoni faciētes expressum ei adorationis cultum impediunt ib nu.5 ea.
¶professus,an si recedat a religione,& publice contrahat matrimonium in hæresim incurrat.Lud.Car.de hær.nu 38 181
professo religionem deferente, & ad nuptias conuolāte,an huius criminis cognitio inqsitori cōcessa sit.Gōd.de hær.in 9.q.n.4 159
¶progenies bona,uel mala,bonum,uel malū indicium præstat.Fr.Cas de ind.nume.1.el 3 398
¶prohibens aliquem capi an habeat indicium contra se,cum conscius criminis uideatur. M.Ant.bl.de ind.n.294.c.383.& Fr. Cas de ind.tract.5.nu.5 405
prohibere potens si non prohibeat,præsumit particeps criminis,& an hinc oriat præsumptio occulti auxilii.Fr.Cas.de ind n.9 404
prohibere uolens,si non prohibeat an,& quādo particeps criminis , & auxiliator existimetur,ib.nu. 10 e.
prohibitum aliquid facere, aut efficere aliqđ antecedens necessarium ad illud.patria sūt Pau.gir.de sort.in 11.q.nu.20 131
prohibitus uinum portare, censetur prohibitus portare lagenam cā degustationis. Inc. Auc.de cri.læsæ maie.in 8.q.nu.3 65
prohibitus appellare an possit habere recursum.Lud.Car de hær.nu.129.130 190
¶pronūciatio An trāsacto termino citationis uel bāni,qđ facit ꝙ citatur hr ꝑ cōfesso requirat ꝓnunciatio,uel cōtumaciæ accusatio.Nell.de de bann.in 3.par.1.tē.n. 10 113
pronunciatū ꝑ appellationē extingui.Io.An. Rub.de potesta.proc.in 1.par.n.233 33
¶propinquitas iniuriati inducit argm̄ ad pensamentū.M.Ant.Blan.de ind.n.172. 373
¶propinquus ꝓpinquū corrigēdo modū excedens tenet.Gui.de Suz.de ind.nu.86 325
propinqui præsumuntur scire facta propinquorū.Bon c.de accus.nu.22 in fine 9
¶propositum ex quibus indiciis arguat.Fran. Cas.de ind.n.3.el 3 396
propositum indicantia qualia esse oporteat. ibi.n.10 397
propositum non arguitur,quando rixa fuerit inopinata,licet causæ præcedant,tam secūdū legē Mosis q̄ iura ciuilia.ibi.n.7 400
propositum non censetur,nisi industria.& insidiæ intercesserint.ibi.nu.8 ea.
propositum ex leuibus causis præsumitur,nō delictum,ib.n.9 ea.
propositum ante delictū à quibus factis, dictis ue indicatur.ibi.nu.7 401
propositum īdicat,si quis uisus fuerit frequētare uiam,qua illum quem occidit, transiturum sciebat.ibi.nu.4.el 2 ea.
propositū īdicat,si ueteres hospites, aut dicētes domi delinquētis fuerint,uel delinquēs habuerint famulos.ibi.nu.1.el 1 402
propositū præsumitur contra eum, qui dixit nō diligo talē,uel sum ei nociturus si potero,si eū postea occiderit.ibi n.3.el 3. 405
propositi coniectura ex loco ubi quis offenditur capitur ibi.nu.4.el 1 396
propositi suspicio ex quibus tollatur.ibidem n.3.el 3 400
¶propietatis exceptio quoties concludit agētem nō possidere,tunc obstat agenti possessorio recuperandę Io.Nic.Arel.de hęret. in 1.not.n.5 139
¶prouisio faciēda est læso pro expensis factis in medicis, & medicinis, & pro operibus q bus caruit,& cariturus est. Ant.Col.in for. proced.extraord.in controuer.crimina.articulo 234 472
¶prouocato ignoscitur.Frā. Cas.in quæst. cri. cap.6.n.7 424
prouocato ꝑmittit id,qđ alias non ꝑmitteretur.Nell.de bann.in 1.par.2.tēp.n. 66. 335
¶publicatio testium non fit in crimine hæresis,si inquisitorum timeatur potētia, Ioā. Fran.Ponz.de lam.nu.74 97

Publi

publicatio testiũ in crimine hæresis qualiter fiat. Gond. de hæret. in 14. q. nu. 1 164
publicatio bonorum hęreticorũ infra quãtũ tempus peti potest. & an pręscribi possint Lud. Car. de hęr. n. 142 192
¶ publice utilitatis est absentem à quibuscũq; defendi. Ant. de Cana de excusato. in 1. par. n. 5 1
¶ pudorem rubor, terrorem pallor, ac tremor dẽtium crepitus consequũtur, Fran. Cas. de ind. nu. 3. el 1 299
¶ puella quędam uirgo qua iter ad ludum dęmonum abducta fuerit. & ob nomen Christi nominatum ibidem dimissa. Pau. girl. de sort. in 7. q. nu. 27 121
puella raptori suo nubere non potest, etiã de parentum assensu. Pa. gir. de pœ om. coi. in 10. q. nu. 24 457
¶ pugillum fortitudo clamoribus incitatur, & sermo Imperatoris paratas ad pręliũ acies. acutosq. mucrones accendit. Nic. Boer. de sedit. in 7. q. nu. 64 87
¶ pulsans, uerberans, introiens domum meã, mihi iniuriam facit M. An. bl. de ind. num. 95 367
¶ puniri debeat an qui aliquid contra fidem protulit, quę iocose non serio protulisse asseuerat. Gond. de hęr. in i. q. nu. 7 154
punitio temporalis uni quandoq; infligitur ob delictum alterius. s. non spirituali, uel ęterna. Nic. Boe. de sed in 7. q. n. 20 82
punitionis ratio non ęque militat in nepotibus sicut in filiis. Inc. Auc. de cri. lęsę maie. in 6. q. nu. 24 63
¶ pupillus pro delicto an possit carceri mancipari. Bal. de carc. nu. 4 301
¶ purgatio canonica quo pacto a suspecto de hęresi fienda sit. Gond. de hęr. in 15. q. num. 11 166
purgationis iuramẽtum quod dicatur. M. An. bl de ind. nu. 284 382

QValitas accidentalis quando magis attẽdatur, quam naturalis. Inc. Auc. de cri. lęsę maie. in 3. nu. 12 57
qualitas odiosa patri superueniens, filiis antea natis non obest, ib. in 7. q. nu. 3 64
qualitas quę naturaliter ir est, difficilius tollitur, q̃ ea quę accidentaliter, ib nu. 8 e.
qualitas personę an faciat indicium. M. Anto. bl. de ind. n. 255 380
qualitas personarum in delictis puniendis attendi debet. Nic. Boe. de sedi. in 4. q. n. 1 57
qualitas causæ in puniendis delictis debet cõsiderari. ib. nu. 2 ea.
qualitas essentialis triplex reperit in aliber anima rationali. Pa gir. de rel. car. in tit. de pœ. comp. in 1. q. n. 2 309
qualitas, & in causa in fama consideratur. M. Ant. bl. de ind. nu. 315 385
qualitas offendentis inducit excusationem siue accusationẽ, & demõstrat animum fuisse uel non fuisse offendi Fr. Cas. de ind. nu. 14 404
qualitas delicti punit quem magis uel minus Ant. Col. in for. proc extraor. in controuer. cri. ar. 61 465
qualitatis omissio in extraordinariis iudiciis aliquando reddit iudicium nullum, ibi. art. 148 468
¶ quasi dictio est improprietatis nota, sicut & uerbum uidetur. Pa. gir. de pœ. omn. coi. in 10. q. n. 9 456
¶ quę ex solo cursu temporis non mutantur, semel interposita, semper in ipso esse pręsumuntur, nisi contrarium probetur. M. Ant. bl. de ind. nu. 135 370
¶ quędam ualent ad pręparandum, quę non ualent ad decidendum. M. An. bl. de ind. nu. 349 383
¶ quęrendum est quot, quantę sint in reo causę, ut earum causa deliquisse uideatur. Frã. Cas. de ind. trac. 2. nu. 4 399
quęrendum non est de animo, nisi ubi de reo constat, ibi. trac. 10. n. 2 407
¶ quęritans quod ad eum spectat, indicat contra se, ib. tract 6, nu. 2 405
¶ questio quando sint applicanda reo. Plac. de acc. ti. 5. nu. 1 4
quæstio facti stat in arbitrio iudicantis, sed pœnæ prosecutio legis dispositionis mãdatur Pau. gir. de rel. car. in ti. de sent. & pœ. exec. c. 6. n 6 305
quæstio seu tortura non ex leui causa, aut pro quolibet crimine est indifferenter proponẽda Gui. de Suz. de ind. nu. 2 318
quæstio inquisitio quædam dicit cum tormẽtis, & dolore corporis facta eruẽdæ ueritatis gratia. ib. n. 4. c. 319. Fr. br. de ind. in i. q. 2. p n. i. c. 338. & Bal. de q. n. 2. c. 318. & pa. Gir. in trac. eiusdem ti. in i. q. nu. i 432
quæstio fieri dicitur per tormẽtum quasi torquens mentem Suz. ibi. n. 15 319
quæstio qualiter, & quo debeat moderamine fieri. Gui. de Suz. de ind. num. 19. car. 279. &

Amber.

Ambet de Antr.de q.nu.3 440
quæstio an possit alicui repeti sine nouo indicio.Gui.de Suz.de ind.nu.57.c.282.& Bal. de q.nu.6 429
quæstio quibus præsentibus fieri debeat.gui. de Suz.ib.nu.80 325
quæsti o seu tortura etiam dicitur, si in turri recluso alimenta denegentur,ib n.74 324
quæstio seu tortura an possit dari, maleficio tm per famam probato,ib.nu.93 326
quæstio a quærendo dicitur, uel inquirendo, ꝙ per eam negocii ueritas inquiratur. Fr. br.de ind.in 1.q.2.p.nu.2 338
quæstio seu tortura uariis instrumētis,& modis dari potest,ib.in 2.q.2.p.nu.6 339
quæstio seu tortura applicari potest in causa criminali,criminaliter intentata.ibi.in 3.q. 2.p nu.1 339
quæstio seu tortura non est præstāda,nisi precedant indicia.Fr.bru.de ind.in 5.q. 2. par. nu.3 343
quæstio absque indiciis dari potest in tractatibus proditoriis,ib.nu.9 ea.
quæstio non pro omni causa uel crimine aut persona est sumenda,ib.nu.8.car.ea.& Bal. de q.c.1.nu.1 428
quæstio seu tortura nō est uniformiter applicanda,sed secūdum delicti exigentiā,& grauitatē,Fr.Br.de ind.in 5 q 2 p.n.42 347
quæstio non datur nisi indiciis præmiis, & in aliis probōnibus deficiatur.ib.n. 50 348
quæstio seu tortura quando repeti possit, ib. nu.61 349
quæstio seu tortura ad quid fuerit inuenta. Fr.br.de ind.in 6.q.2.p.n.1 350
quæstio in certis delictis datur ex solis indiciis Fr.br.de ind.& tor.in 8.quæst.2.par. nume. 9 355
quæstio ad instantiam partis haberi debet.M. Ant.bl.de ind.nu.2 360
quæstio dicitur multis modis.Iaco. de Are.de q.nu.1 427
quæstio est tormentalis inquisitio ueritatis. Pau.gir. de q.in 1.q.nu.2 432
quæstio ex quibus causis inferatur,quæ torturam præcedere debeant,quibus indiciis,& qua forma in his procedi debeat. Amber. de Antram.de q.n.40 440
questionis effectus quis sit.Guid.de Suz de indi.no.93.c.280.& Ambe.de Antram. de q. nu.5 ea.
Et quid confessione facta in tormentis sit faciendum.Et quid si aliquis tormentis confitetur contra alium,an suo dicto stabitur. Amber.ib.nu 6.& 7 441
quæstionis appellatione quæ censeantur uenire.Fr.br.de ind.in 2.q.2.par.nu.1 338
questioni non semper nec tamen nunquā datur fides.Plac.de acc.ti.5.nu.6 5
quæstioni inimicorū non creditur,ib.n 7 e.
quæstioni seu torturæ locus non est, si aliūde ueritas haberi potest.Fr.br de ind.in 5.qō. 2.p.nu.15 344
quæstioni possunt subiici liberi,& serui,& statu liberi,& liberti.Bal de q.c.1. nu 3 428
in quæstione publica,pactio nil prodest reo, etiam contra paciscentem,& quid in priuata.Ia.de Are.de q.nu.2.& 3 427
Reliqua habes infra in uer.Tormenta,& in uer.Tortura.
¶quilibet admittitur ad defendendum reos. Fr.Cas.de ind.trac.ii.nu.17 411

RApiens masculum causa libidinis,qualiter puniri debeat.Pa.Gir.de pœ.om.coi.in 10. q nu 5 454
rapiens uirginē,aut uiduam,seu nuptam qualiter puniatur,ib.nu.21.26 457
rapiens meretricem aut alias plurium concubinam an debeat puniri,ib.nu.25 ea.
raptor meretricis quæ meretricari desierat an puniatur ac si probatam rapuisset mulierē ib.nu 26 ea.
raptores mulierum quib. sunt pœnis afficiendi,ib.nu.2 455
raptus mulieris est crimen graue, & ualde detestabile,ib.nu.1 ea.
¶ratio legis ipsius anima dicitur.Io.Fr.ponz. de lam.nu.28 92
ratio determinata legis dictum restringere cēsetur.Pa.gir.de sort.in 7.q.nu.34 124
¶ratiocinatio quid sit? & quando interfuisse uideatur. Fr.Cas.de ind.nu.6.el 2 399
¶reatus in regno omnem honorem excludit. Ant.Colum.in fo.proc. extraor. in controuer.cri.art.76 466
¶rebanniri qui non potest,an possit dari securitas ad annos centum Nei. de ban. in 3.p. 2.tem.nu.19 242
rebannitus,& non cancellatus an possit impune offendi,& quando bannum est nullum, puta quando clericus bannitur a iudice seculari,ib.in 1.p.3.temp.nu.2 291
Quid econtrario de eo qui offendit bannitum cancellatū,sed non legitime.ib.n.3 e.

rebannitus simpliciter an dicatur in integrum restitutus, ibid. nu. 4 ead.
rebannitus an recuperet partem quęsitam hæredibus occisi ex forma statuti, ib. nu. 9 292
rebannitus an intelligatur restitutus etiam aduersus condemnationem factum de bānito damnum posso, ibi. nu. 11 e.
rebannitus an possit agere pro robaria sibi facta tempore banni stante certo statuto &c. ibi. nu. 12 293
rebannitus an agere possit pro contractu quē fecit tempore banni, ibid. nu. 13 ead.
rebannitus an possit testificari, & alios actus facere, q̄ infamibus sunt interdicti, & hic tractatur q̄ possint famæ restituere. ib. n. 14 ea.
rebannitus infamis si iurauit tp̄e bāni, & post eā q̄ fuit rebānitus deposuit, quod iuris. s. an ualeat eius dictum, ibi. nu. 16 294
rebannitus an possit admitti ad honores ciuitatis, ibi. nu 17 ead.
rebannitus ex eo, quia ante terminum banni occidit rebellē, an ꝓhibeat hr̄e officia prohibita bannitis rebannitis, ibi. num. 23 295
rebannitus ꝑ statutū an censeatur ad famam restitui. Paul. girl. de relax. carc. in tit. de benef. & indul. princ. in 6. q. nu. 1 309
¶rębaptizās se sciēter, pœna mortis naturalis est puniēdus, gul. bōt. de pę. mor. nu. 1 444
¶rebellare castrum attentans, an ad actū ꝓximū pueniens, inde bānitus cōprehendat in statuto loquente de bānito ob rebellionem castri, Nel. de ban. in 3. par. 2. tēp. nu. 59 281
¶rebellio subitorū non priuat dn̄m possessione ciuitatis, nisi eū uel officiale suos expelleret de ciuitate, uel caperēt, uel īcarcerarēt M. Laud. de cri. lę. maiest. in q. 5. & 29. c. 48. 49
rebellione contra principem sicut perduntur priuilegia, ita cōsuetudines priuilegiatæ. ib. in 29. q. 49
rebelli esse, qui relinquit principem suum, & alteri adhæret, ibi. in 28. q. ea.
rebellis dicitur esse, qui est in notoria inobediētia, ibi. in 29. q. ead.
rebellē Imperii quē esse aliud est, aliud est quē esse in odium Imperii, ibi. in 48. q. ead.
¶recedētes ab hæresi, & abiurantes an indistincte sint recipiendi, & pęnas criminis euitēt, & usq; ad quod tp̄s admittatur, abiuratio. late traditur, & uarię Doctorū sn̄ię referuntur, Gond. de hæret. in 20. q. nu. 1 169
¶receptans. An ille qui scienter pluribus diebus receptauit bānitum, postea cum prodidit, & curiæ p̄ntauit, debeat puniri, uel p̄miari. Nęl. de ban. in 3. par. 2. temp. nu. 24 273
receptans bannitum ignorans eum bannitum an puniatur pœna receptātis, ibi. n. 20 272
receptans bannitum cōsanguineum scienter, an statuti pęna puniatur, ibi. n. 21 273
receptans in domo extra uillā positam, an incidat in pœnam statuti punientem receptātē in castris, uel uilis, ibi. nu. 23 ead.
receptans scienter malefactorē in domo sua post delictū præsumitur particeps criminis, & poterit torqueri nisi receptas sit recipientis cōsanguineus, uel aliqua alia iusta causa ꝓbetur. Fr. Cas. de ind. in tract. 5. nu. 4 404
receptans ignoranter non punitur, si coacte, Lud. Carer. de hæret. nu. 170. 171 195
receptans amicum inueteratum, an excusetur, ibi. nu. 172 ea.
receptator raptæ mulieris qua sit afficiendus pœna, Paul Girl. de pę. omnif. coi. in 10. qō. nu. 4 455
receptator rebellis an sicut hodie in crimine læsæ maiest. suspenditur cum publicatione bonorū, ita & in receptāte hęreticum. Lud. Carer. de hæret. nu. 166 195
receptator hęretici an si egit pœnitentiam, & abiurauerit euitet pęnas, ibi. nu. 173 ead.
receptatores, & fautores hęreticorum quibus sint pęnis afficiendi, Paul. girl. de hæret. in 9. q. nu. 1 152
receptatores hæreticorum, fautores receptatorū, & credentes qualiter puniant, & q̄ sint pęnæ introductæ, & quid si occultant tm̄. Lud. Car. de hær. nu. 163. 164 194
receptare an liceat hæreticum consanguineū, ibi. nu. 167 195
de receptatoribus aliorum malefactorū uide, ibi. nu. 174 ea.
¶receptatio hæreticorum est omnib interdicta, Paul. gir. de hæret. in 9. q. num. 2 152
receptio delinquentis indiciat ad pensamentum M. Ant. Blan. de ind. nu. 202 376
recipiens beneficium in irregularitate, absolutione impetrata, an indigeat alia dispensatione. Nic. Plo. de irreg. nu. 29 103
recipiens literas debiti, si nihil dicat, uʃ debitū fateri, & quomodo id procedat, & an id in criminalibus habeat locum. Fran Cas. de indic. nu. 4. el 1 406
recipiēs maladrinos pęna mortis naturalis est puniendus, Gul. Bont. de pę. mor. n. 5 444
¶reconciliatio an tollat præsumptionē mali

animi ex inimicitia, M. Ant. Blan. de ind. numero 164 373
reconciliatio si non probetur, an semper præsumatur inimicitia, ibi. n. 134 370
reconciliatio fieri potest, in adulterii quæstione, quæ proponitur ad thori separationem Iac. de Are. de quæstio. n. 14 428
¶ rector cui concessum est arbitrium torquendi aliquem, an possit torquere nullis præcedentibus indiciis, Fran. Brun. de ind. in 7. q. 2. par. n. 7 454
¶ recusans iurare ad purgationē an hæreticus censeaē, Lud. Car. de hæresi, n 45 181
¶ redeuntes ad gratiam sponte qui dicantur, Paul. Girl. de hæret. in 5. q n. 20 150
¶ regere seipsum summa sapientia est, Ioan. Fran. Ponz. de lam. n. 24 92
¶ regulam pro se habens intentionem fundatam habere dicitur, Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. in 1. q. n. 13 51
regulis iuris tenaciter inhærendum. ibi.
¶ regularis denunciatio quæ sit, Bonicon. de accus. n. 20 9
¶ reiteratio actuū inducit propositum, & deliberationem, Ant. Columb. in for. proced. extraord. in contr. crim. art. 81. 465
¶ relapsus ī hæresim qñ quis dicatur Paul. Gir. de hær. in 10. q. num. 3. car. 152. & Gond. de hær ī 11. q. nu. 2. car. 161. & ī 20. q. n. 5 169
relapsus seculari iudici protinus nulla audientia ei præstita est tradendus, Gond, de hæret. in 11. q. n. 2 162
relapsus in hæresim qualiter puniatur, Lud. Carer. de hæret. nu. 161. 162 194
¶ relatio debet fieri postq̄ iudex cōmisit, & īterrogauit chirurgos. Ant. Columb. in for. proc. extraor. in contr. crim. art. 30 463
relationes officiariorum melius audiuntur, q̄ relationes priuati, ibi. art. 17 ead.
¶ relatiuum debet intelligi secūdum qualitatem relati. Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. in 7. q. n. 15 62
¶ relaxari fideiussoribus qbus casibus, reus minime debeat, licet pœna corporalis nō imineaē, Fran. Cas in qō crim. cap. 9. n. 11. 426
¶ relaxatio rei capti qñ statim fieri debeat absque expensis non expectata sententia, Frā. Cas. in quæstio. crim. cap. 9. nu. 2 ea.
relaxationes quæ lite pendēte fieri pñt, Paul. Girl. de relax. carcer in 1. nu. 2 302.
relaxationū diuersæ sunt species. ib. nu. 1 ea.
¶ relaxatus cum fideiussoribus nō idoneis nō iterum capi, & cogiē idonee fideiubere, nec fideiussores ob talem capturam liberantur Fran. Cas in qō. crim. in 9. q. nu. 12 426
¶ relegari debet qui ad cōceptionē medicamētū propinauit, Plac. de accus. tit. 6. nu. 3 25
¶ relegatio large pœna capitalis dr. Io. Ant. Rub. de potesta. proc. in 1 par. nu. 29 22
relegatio differt. a deportatione, ibi. nu. 198. 229 31. 33
relegatio an connumeretur inter pœnas publicorum iudiciorum, ibi. nu. 205 31
¶ relegati omnia iura retinēt, ibi. nu. 225 33
¶ religiosi non possunt tabellionatus officiū exercere fallit in crimine hæresis, Io. Nic. Arel. de hæret. not. 31. n. 1 142
religiosis magis creditur q̄ laicis, in omni probatione facienda, & in quocunq; alio negocio, Fran. Cas. de torm. cap. 11. nu. 11 416
¶ reliquiæ alicuius antiqui iuris multū operantur in iure, Io. Nic. Arel. de hæret. not. 25. n. 3 141
reliquias Sanctorum ecclesiæ sacramenta sortilegiis immiscentes, pari pœna puniuntur Paul. Girl. de sortil. in 11. q. n. 21 131
¶ remedio appellationis uti debemus contra grauamini. Bonicont. de accus. nu 13 8
remedia cōtra maleficia, aut alios languores, de iure ciuili non sunt reprobata. Pau. Gil. de sortilegiis in 2. q. n. 5 105
remedia sanatiua qualr cognoscanē superstitiosa uel non. ibi. in 6. q. nu. 23 116
remedia quæ uerbis fiant ne torti dolorē sentiant. Pau. Gir. de quæst. in 4. q. n. 13. c. 436
remedia quæ fieri possint aduersus maleficia taciturnitatis. ibi. n. 16 ead.
¶ remissio pœnæ ob delictum patronū facta filio amplissime extēdi debet. incert. Auct. de cri. læsæ maiest. in 10 q. n. 2 66
remissione pœnæ prohibita prohiberi censeē eius diminutio. ibi. in 8. q. nu. 5. 65
¶ remissio ad locū delicti fit duabus de causis. Ant. Colūb. in for. proced. extraor. in cōtro cri. arti. 241 472
remissio nō fit nisi uisis in formationibus per iudicium requisitum. ibi. art. 242. ead.
remissio nō fit in delictis de maiori tribunali ad mitus ubi est præuētio. ibi. art. 244. c. ea
remissio de consuetudine ſp fit inter subditos eidem Principi. ibid. art 245 ea.
remissio ad locum delicti non fit in uagabundo ibi. art. 248 ead.
remitti quis nō debet coram iudice suspecto. ibid.

ib.ar.146 467

¶remittētis susceptę fidei grauius est delictū, q̄ eius qui nunquam susceptę renititur.gō dis.de hær.in 5.q.nu.z 156

¶renunciare iure sibi competenti quilibet potest,fallit in hęretico in casu de quo per Io. Nic.Arel.de hær.no.38.nu.z 144

renunciare iuri suo uoluntarie, & eo spoliari a canone differunt,Inc.Auct.de mo.proce. contra apost.nu 8 196

renunciare defensioni suæ an reus possit, & an iudex id admittere debeat.Fr.Cas.de indic.trac.11.nu.z3.c.411.& de torm.c.zi.nu me.zi 421

¶repertus cum armis prohibitis reddiens ab occidendo bannitum an puniatur uirtute statuti prohibentis talia arma portari.Nel. in 2.p.z.temp.n.48 155

repertus extra uiam publicam habet malam suspitionem contra se,M.An.bl.de ind.nu. 17 366

repertus prope mortuum cum cultello, indiciatur ad torturam, & in loco delicti est indicium propinquum,ib.n.z95.z96 383

repertus in flagranti crimine pōt a quocūq; capi,sed non detineri,nisi per zo.horas, Fr. Cas.in q.cri.c.9.nu.4 426

repertus prope mortuum cum gladio,poterit torqueri,& an dānari,Fran Cas.de ind. trac.10.c.z.nu.5 408

reperti in crimine an ex hoc solo conuincantur,ut de facto puniri possint,ib nu.1 e.

reperti in domo,ubi perpetratum est maleficium,& nescitur a quo,poterunt torqueri & an ex hoc possint damnari,ib. nu.z e.

reperti in loco delicti,uel in loco ꝓximo possunt torqueri,maxime si fuerint inimici interfecti,& reperti cum armis,ib.n.4 e.

¶repetere reum in tortura,si iudex intendat, debet in actis interloqui.quod supersedet a tortura incepta,sed non perfecte data,Frā. Cas. de torm.cap.14.nu.7 417

¶repulsus ab accusatione, ad quid admittat̄ Bonic.de accus.nu.ii 8

¶res semel alienata, & ꝑ hæredē recuperata, penes ipsū esset cēset̄ ex noua causa, Incer. Auct.de crim.læsæ maiest. in 2.q.n.2.c. 53

res parua quæ dicatur, M. Ant. Blan. de ind. n.13z 370

res subtracta si cedebat ad cōmodū imputati an iudicet contra eum,ibi.n.4zz 394

res relicta in loco furti an faciat indicium, ibid.n.427 ea.

rei suæ quilibet bonus moderator, & arbiter existimatur,Paul.Girl.de sortil.in 7. quæst. n.2i 120

¶rescriptum remittens pœnam ante delictū commissum ē nullum,Incer.Aucto.de cri. læsę maiest.in 8.q.n.2 65

rescriptum principis non est cum alterius iniuria exequendum,Ioan.Fran.Ponz de lamiis,n.32 93

rescriptum in quo ponūtur uerba indulgeo, & restitutio,qualiter ītelligatur,Paul. Gir. de relax.carcerator.in tit.de benef & indulgen.prin.in 1.q.n.4 306

¶ rn̄dere per uerbū dubitatiuū,& philosophicum,Io.Fran.Ponz.de lamiis,nu.35. 93

respondere non uidetur, qui ad interrogata obscure respondet,Fran. Cas.de torm.cap. 18.nu.21 419

responsio rei dicētis,si feci,feci ad meum defensionem,in criminalibus non est admittenda,ibi n.19 ead.

responsio rei dubia parit indicia cōtra eū, qa ur̄ uelle iudicem fallere,ibi.n.20 ea.

¶ respublica per magistratum repræsentatur, Iac de Are.de bann.n.38 zoi

reipublicæ utile est,ne delicta remaneant impunita Bonic.de accus n.34 10

¶restituere quid sit,Incer.Auct.de crim. læsæ maięst.in 2.q.n.4 53

restituere plus est q̄ indulgere, Paul.Gir.de relax.carc.in tit.de benef.& indulg.prin. in 1 q.n.3 305

restituo uerbum quid significet. ibi.

¶ restitutio in integrum aduersus sententiam latam in causa criminali, an possit per procuratorem peti.Ioan.Ant.Rub.de potesta. proc.in i.par.nu.iio 25

restitutio an taliter fieri possit ꝙ ad alienata trahatur,Neli.de bannit.in i.par. 3. temp. n.8 29z

restitutio quę fit ad bona est plenissime interpretanda.Incer.Auct.de crim.læsę maiest. in z.quæst.n.5 53

restitutio sui natura in statum pristinum reponit omnia,ibi.in 4.n.4 54

restitutio omnia in pristinum reponens statū ad personas extenditur, quæ in principali consequentiam puniuntur,ibi.nu.7 170

restitutio etiam in tertii preiudicium retrotrahitur iure sibi quæsito,ib.n.o ea.

restitutione secuta actiones contra restitutū reuiui

reuiuiscunt,ibi.nu.8 ea.
¶restitutus contra quem recuisum habebit, si bona sua per fiscum alienata sint,Paul.Gir. de hæret.in 6.q.nu.4 151
restitutus an recuperet etiam alienata per fiscum,Nell.de bã.in 1.par. 3.tẽp.num.5.car. 291.& Paul.Gir.der relax.carcer.in tit.de benef.& indul.princ.in 4.q.nu.1 306
restitutus si non recuperat alienata per fiscum an recuperet a fisco preciũ eorum,Nel ibid. nu.1 ead.
restitutus an recuperet fructus perceptos a fisco ex bonis quæ restituuntur,ib.nu.7 291
restitutus an possit illico precium suorum bonorum consequi a fisco, Paul.Gir.de relax. carc.in tit.de benef. & indulg. princ.in 5. q. nu.1 306
¶retinens bannitum in priuato carcere, an excusetur a pœna uirtute statuti permittẽtis offendi bannitum, Nell.de bann.in 2.par.2. temp.nu.38 253
¶reuelantes secreta in manuum principis hostibus capite puniuntur,Mar.Laud. de cri.lęsæ maiest.in 49.q. 49
¶reuerentia qua forma per strigas,siue lamias exhibeatur dæmonii ipsarum principi,Pau. Gir de sort.in 7.q.nu.29 122
¶reuocatio in seruitutem cui pœnę sit æquiparanda,& an per procuratorẽ agitari possit.Io.Ant.Rub.de pot.proc.in 1.par. num 258.261 34.35
reuocatio confessionis factæ in tortura quando sit admittenda, Franc.Brun. de ind.in 6. q.2.par.nu.7 351
reuocatio hæresis est duplex,Ioan.Nic.Arel.de hæret.not.46.nu.1 143
reuocatio hæresis quæ fit solum ad salutem animæ, potest indistincte quãdocunq; fieri usque ad uitę exitum. ibid.
reuocatio hæresis quæ fit tam ad salutem animæ,q̃ corporis debet fieri congruo loco & tempore,ibi.nu.3 144
reuocatio hęresis an debeat fieri statim post deprehensionem,Paul.Girl.de hæret.in 5.q. nu.7 148
reuocatio erroris quando sponte & uero corde fieri dicatur,ibi.nu.4 ea.
reuocatio erroris non admittitur nisi secũdũ iudicis arbitrium,ibi.num.12 206
reuocatio erroris post latam sententiã admittitur,ibi.nu.15 250
reuocatio & pœnitentia duplex esse potest, ibi nu.21 ead.
reuocatio erroris non admittitur, nisi statim fiat post deprehẽsionẽ,ibi.in 10 q.n.3 153
reuocatione erroris facta hæresis, caret altero ex substabtialibus extremis, ibid.in 5.q.nu. 9 148
¶reus: Sine accusatore de iure contra reũ non proceditur,M.Ant.Bl.de ind.num.1 360
reus confessus nõ statim pro iudicando est habendus,Plac.de accus.tit.nu.4 1
reus in criminalibus an suis defensionibus renunciare possit.Io.Ant.Rub.de pot.proc.in 1.par.nu.74 car.24.& Frã.Cas.de ind.tract. 11.nu.20 411
reus & accusatus de causa capitali solet in uinculis detudi.Io.Ant. Rub.de pot.proc.in 1. par.nu.123 26
reus criminis tenetur respondere positionib. per uerbum ueritatis,& nõ per uerbum credo,ibi.nu.137 27
reus citatus an excusetur a cõtumacia, ꝓp hostilitatẽ quę fit in territorio,per quod habet transire,ibi.nu.318 39
reus absens ex iusta causa, potest a q̃buscunq; defendi plenarie, & q̃s effectus ex tali defensione resultet.ibi.in 2.par.nu.23.24 45
reus lęsæ maiestatis bonorum dominium ipso iure non perdit, Incer.Auct.de cri. læsæ maiest.in 1.q.nu.7 51
reus non tenetur edere actori ad fundandam intentionem.Nic.Arel. de hęr.in 21.not.nu. 1 141
reus in quacunq; iudicii parte potest errorem reuocare,Paul.Gir.de hære.in 5.q.n.5 148
reus an censeatur ad omnia restitutus, si princeps dicat,facimus tibi gratiam,Paul.Gir.de relax.carc.in tit.ee benef. & indulg. princ.in 2.q.nu.1 306
reus qui per torturã purgauit indicia, & absolutus, an possit repeti suꝑuenientib. nouis ĩdicis,ib.ĩ ti.de absol.Inn.in 2.q.nu.3 421
reus quas habet excusationes proponere potest. & per domesticos innocentiam probare,ibi.in 3.q.nu.3 308
reus an dicatur delictum confiteri, ꝑ compositionem factã cum fisco cũ consensu partis læsæ,ibi.in tit.de pœ.comp.4.q.nu.1 311
reus componens quando delictum fateri censeatur,ibi.nu.2 ead.
reus pro quibus criminibus relaxari possit fideiussoribus,ibi.in tit.de fideiuss. reo.in 1.q. nu.1 312

reus

reus non relaxatur fideiussoribus, si crimen atrox sit, ib.nu.3 ead.
reus an possit relaxari fideiussoribus si pœna sit arbitraria, ib.nu.5 313
reus an possit fideiussoribus relaxari, si in defectum pęnæ pecuniariæ esset imponẽda corporalis .ib.nu.6 ea.
reus quomodo custodiendus sit, secundũ criminis qualitatem committitur iudici.ib.in ti.de fideiuss.reo.in 2.q.nu.3 e.
reus iurans se ueritatem dicturum, an possit de mendacio puniri, si mendacium dixerit. ib.in ti.de fuga.incarc.in 1.q.nu.9 314
reus incarceratus ostium apertum reperiens, non hr̃ ꝓ confesso, si fugerit, ib.nu.13 315
reus absolutus an ad solas agere possit expensas, causa calumnię omissa Pa.gir.de relax. carc.in ti.de expens.nu.4 317
reus ex causa ciuil, & criminali potest torqueri, si alias ueritas non possit haberi, Gui.de Suz.de ind.nu.26 320
reus petẽs defensionem contra indicia ad torturam, an sit audiendus, ib.nu.62 323
reus confessus, ad quem locum duci debeat ĩ confessione perseueraturus, ib.nu.78. cart. 325.Bal.de q.c.3.nu.3 431
reus, & accusator in crimine falsi possunt torqueri. Fr.bru.de ind.in 3.qõ.2.part.numero 30 342
reus tortus confessionem illicitam per tormẽta pluries ratificans, præsumitur hoc facere tormentorum timore.ib.in 5.q.n.44 347
reus quando dicatur sponte confessus, & quando coacte, ib.in 6.q.nu.25 353
reus dicitur sponte confessus si in confessione perseueret, ib.nu.26 ead.
reus delatus corporaliter puniendus, debet in carceribus publicis detineri, sed n pecuniariter, idoneo præstito fideiussore poterit relaxari.ibi.in 9.q.n.8 356
reus petere debet copiam indiciorũ. M. Ant. Blan.de ind.n.24 362
reus petens copiam indiciorum an allegare debeat causas quare illã petit.ib.n.26 ea.
reus ex uariatione quoties torqueri debeat. M.Ant.Blan.de ind.n.222 378
reus circa diuersa potest sibi ipsi contrariari, ibi.n.269 318
reus asserens se fecisse ad sui defensionẽ debet illud probare ibi.n.270 ea.
reus ut quis sit, uel eius nomẽ sit receptum inter reus differunt.ibi.n.335 386
reus facta nominatione de socio an iurare debeat dicta per eum uera esse, ib.n.383 391
reus absens an condemnatur si contra eũ non fuerit probatum delictum. Frã.Cas. de ind. nu.8 396
reus, & testis qualiter interrogari, & deponere debeant, an quis ex nemo petierit.ib.nu. 3.el 3 ead.
reus post didicita testificata, & conclusum in causa, potest super eisdem probare, secus accusator, ib.nu.7 397
reus potest probare cõtrarium etiam post didicita testificata, & potest torqueri, an ꝓdicta ĩdicia sine aliis sufficiãt, ib.n.1.el 3 399
reus suspectus debet interrogari, ubi fuerit cum quibus comederit tempore delicti, ib. nu.6 el 2 401
reus ut de tractatu possit condemnari, tria cõcurrere debent, secreta locutio, & inimicitiæ capitales cum occiso, & ꝙ homicidiũ sit secutum incontinenti, ib.nu.2 el 1 ea.
reus interrogatus per iudicem, si non ridcat, põt ẽt sine indiciis torqueri.ib.n.3.el 1 406
reus pręsumitur discessisse ob causam, ꝓ quã accusatur, siue inquiritur, nisi aliam iustam causam probet, ib.nn.4.el 2 508
reus non torquetur, pallore in eo superueniẽte, qñ interrogatur a iudice.ib.n.3.el 1 409
reus contumax si capiatur, ex hoc solo poterit torqueri.ib.nu.8 e.
reus nõ conuincit ob aliqua indicia, ut pęna capitali damnet. Fr.Cas.de ind.n.1 411
reus captus an debeat audiri, an uero possit statim de crimine condemnari? ib.n.14 e.
reus a quolibet defendi potest.ib.n.1.17 ea.
reus repertus in flagranti crimine, an de facto puniri possit, ib.nu.24 ead.
reus torqueri nõ debet non publicato processu. Fr.Cas.de tor.c.4.n.1 413
reus ex quo quia captus, non debet de crimine damnari, nisi aliter de maleficio conuincatur, ib.nu.4 e.
reus ante torturam est audiendus, quia potest tale quid probare, quo probato, non deueniretur ad torturam, ib.nu.5 ea.
reus torqueri non debet non pręcedentibus indiciis, alias iudex punitur, licet per talem torturam reus repertus fuerit cõmisisse crimen obiectum.ibi.c.5.nu.1 ea.
reus ob contumaciam bannitus, si postea capiatur, poterit sine aliis indiciis torqueri, ib.nu.7 414

reus non debet a iudice torqueri nisi ad instā tiam accusatoris, sed de consuetudine contrarium obseruatur, ibi. cap. 1 2. nu. 1 416
reus pro quolibet sufficienti indicio an possit ter quassari, ibi. cap. 14. nu. 3 417
reus ter solum debet in tortura repeti, sed antiquitus ex causa octies repetebatur, ibi. n. 10 ea.
reus in tortum est de se interrogandus, nō de aliis, ibid cap. 15. n. 2 ea.
reus in tortura si de facto proprio interrogetur, aliquæ circunstantiæ an sint exprimendæ, ibi. n. 3 ea.
reus non torquetur si de corpore non cōstat nec procedi potest inquisitionem, aut accusationem, nec sponte confessus hoc casu damnatur. ibi. cap. 18. n. 8 419
reus cōfessus se occidisse, sed non animo occidēdi, an de homicidio teneatur, ib. n 22 ea.
reus ꝙ non animo occidendi fecerit, quō probetur, ibi. n. 24 ead.
reus absoluitur accusatore non ꝓbante, & qd si ꝓbatū sit de diuerso, ꝙ̄ positū ī libello, an reus absoluatur, uel puniatur de eo qđ probatū est, Fr. Cas. in q. cri. cap. 5. n. 1 c. 423
reus paciscendo data pecunia infamis reddit Iac. de Are. de q. num. 4 427
reus non habetur pro conuicto si transigat, ubi ex crimine pæna sanguinis irrogatur, nisi in causa adulterii, secus si gratis paciscatur, ibi. nu. 6 ea.
reus & separatim, & de pluribus accusari, & puniri potest. si eodem actu plura commiserit crimina specie diuersa, Pa. gir. de pœ. om. coi. in i. q. nu. 13 446
reus ex eodem facto de plurib. criminibus ab uno, & eodem impeti, & uexari non potest ibi. nu. 14 ead,
reus etiam diebus feriatis torqueri potest. Anto. Col. in for. proc. extraor. in controu. cr. ar. 21 463
reus requiri debet an ex interuallo, uel incontinenti percusserit, ib. art. 80 465
reus capi potest, nisi compareat die assignata ibi. ar. 105 466
reus ubi potest extrahi, uel debet custodiri, potest in ecclesia cōpeditari, ib. ar. 114 ea.
reus non debet compeditari, quando immunitate gaudere non debet, ib. ar. 115 e.
reus citandus est iuxta stylū curiæ in qua eius causa est tractanda, ib. ar. 142 467
reus ex integro audiendus est coram secundo iudice, & ad eundem mittendus, cum suis interrogationibus inclusis, & obsignatis ad cognitionem, ib. ar. 201 470
reus ī causa capitali stāte plena probōne quātūcunq. clara poni debet ad quæst. ut ab eius ore confessio eruatur, ib. ar. 208 ea.
reus conuictus plenis probationibus, an si nihil cōfiteatur per torturam, possit ad mortem condemnari. ibi.
reus confessus fecisse delictum ad sui defensionem, & non probans ad sui defensionem an condemnari debeat, ib. ar. 215 471
reus usque ad sententiam docere potest, ibi. ar. 239 472
rei nomen quando inter reos dicitur receptū. M. An. bl. de ind. nu. 331 386
rei defensiones contra casus, Fr. Cas. de ind. nu. 1. el 3 401
rei defensio non acceptabilis, & frustratoria recipi non debet, Ant. Col. in for. proc. ext. in contr. crim. ar. 213 471
rei melior est conditio in pari causa, Iaco. de Are. q. nu. 13 428
rei citatio non requiritur super speciali inquisitione, & accusatione si testes examinētur M. Ant. bl. de ind. nu. 22 362
reum torquendum nemo debet subtrahere dum locus est torturæ. Fr. br. de ind. in 8. q. 2. p. nu. 1 354
reo an detur exceptio ex pacto, Iac. de Are. de q. nu. 10 427
reo carente membro secundum statutum amputando an possit iudex eum condemnare ad amputationem eius membri quod sibi superest. Pau. gir. de rel. car. in ti. de sentē. & pę exec. in 4. q. nu. 2 304
reo ante torturam aduersus indicia contra eū recepta, datur defensio, Gui. de Suz. de ind. nu. 63 323
reo in tormentis confitenti non prodest confessionem reuocare, si contra eum alia reperiantur indicia. Fr. br. de ind. in 4. q. i. p. nu 4 336
reo an danda sint nomina testium cum attestationib. M. An. bl. de ind. nu. 27 362
reo nomina testium separata a suis attestationib. stante consuetudine dantur, ib. n. 28 e.
reo non petenti an danda sit copia indiciorū, ib. nu. 29 e.
reo negante delictum fecisse, quid iudex facere debet. Ant. Col. in for. proce. extraord. in contr. cri. ar. 216 471

rei qñ magnum est crimen.in carcere segrega ti stare debeat,ibid.art.170 469
rei accusati sunt segregatim interrogãdi, nec eis ad respondendum est danda dilatio,ibi. art.175.176.177 ead.
rei de crimine delati, & si non oẽs, nec omni casu possint torqueri pñt tñ uultu iudicis terreri,Fr.Br.de ind.in 8.q.2.par.n.8.c.355
rei terreri pñt in casib.in qbus non pñt torqueri , Fr.Cas.de torm.cap.5.nu.9 414
rei sponte se tormẽtis supponentes,sine indi ciis torqri nõ debẽt,Idẽ si accusator & reus petãt se torturæ subiici,ib.cap.10.n 15.416
rei ad torturã ducti,& interrogati qd sciãt de tali,si rñdeant dixisse, & interrogati qd di xerint,rñdeant esse scriptũ,& aliud rñsum dare nolint,an possint torqueri donec iudi ci aliter rñdeant,ibi.cap.3.n.4 413
reos ter interrogatos non rñdentes accusatio ni,ꝓinde ac cõfessos Brutus dãnauit,cuius tñ opinio non est serua,ibi.n.3 ead.
reis carceratis,se defendere ob inopiã nequeũ tibus,dãdi sunt aduocati & defensores,ne ĩ nocẽs ĩdefensus ꝑeat,ibi.cap.21.n.20. 420
¶ rex Francorũ legib. Cæsareis nõ subdit̃,Inc. Auct.de cri.læsæ maiest.in 5.q.n.20. 61
rex Francorũ de iure superiorem nõ recogno scit.Nic.Boer.de sedit.in 6.q.n.17 79
rex Francorũ solus in regno suo gratiã, seu re missionẽ cõcedere potest,ibi.n.22 ea.
¶ rigor quandoque ratione ætatis tẽperatur, Ant.Col.in for.proc.extraord.in contr. cri. art.193 470
¶ ripas destruens pœna mortis naturalis ẽ pu niendus,Gul.Bont.de pœ. mor.nu.5.c.444
¶ rixa si facta sit a pluribus,& mortuus sit ali quis in ea, an sint omnes irregulares,si ne sciat̃ a quo fuerit occisus,Nic.Plo.de irreg. n.18 102
rixa ꝑ tractatũ facta facit , ut oẽs teneant̃ de occiso,M.Ant.Bl.de ind.nu.226 378
rixa secunda uice facta parum post primam , indiciat ad pensamentum,ibi.n.233 ea.
rixa qũo censeatur pura,& qñ præmeditata , Fr.Cas.de ind.n.8 402
¶ rumor quid proprie sit,Paul.Gir.de q.in 3. q.nu.4 433
cetera uide supra in uer.Fama.
¶ rumpi non potest quod nullũ est,Paul. Gir. de pœ.omnif.coit.in 14.q.nu.2 459
SAcerdos in celebratione non consecrans,an sit hæreticus reputandus, Paul.Gir.de sort. in 10.q.n.13 128
sacerdos causa doloris aras spolians,aut lumi naria consueta extinguens,qua afficiat̃ pœ na.ibi.in 11.q.num.17 131
sacerdos qui scienter missas celebrauit super hostia non consecrata,pro sortilegii facien dis qualiter puniatur,ibi.n.19 ead.
sacerdos missam defunctorũ ꝓ uiuentib. cele brans ut citius moriãtur, aut periculum in currant,qualr̃ puniant̃,ibi.in 14.q.n.2. 137
sacerdos in missarũ celebrationibus,pœ nefa rias,& turpes admiscens,& ad malũ finem qualiter sit puniendus,ibid.in 17.quęst.nu mero.1 ea.
sacerdos Hispanus decretorũ doctor,etiã qua dragesimumquintum egressus annum in saniam,& furorem uertitur ob nefandum amorem monialium,ibi.nu.2 ea.
sacerdos preces aut oblationes nefarias in mis sarũ solẽniis officiis offerens,officio,& bñfi cio,gradu,& ordine ẽ priuãdus,ib.n.3. ea.
sacerdos q forma debita,aut ẽt materiã sacri nõ seruata celebrat,omni ordine,& gradu ad tẽpus priuari,debet, ibi.q.15.n.2 ea.
sacerdos uel quiuis alius res sacras , aut sacra tas ad usus profanos conuertens , qualiter puniri debeat.ibi.q.16.nu.1 ead.
sacerdos mulier amplexatus causa bñdictio nis impartiendæ hoc ipm ꝑsumitur fecisse, Frã.Brun.de ind in 4.q.1.par.n.9. 337.& Fr.Cas.de torm.cap.11.n.10 416
sacerdos ob simplex adulterium põt deponi ꝑpetuo ab alteris ministerio , Pa. Girl. de pœ.omnif.coi.in 6.q.nu.11 452
sacerdos & monachus eandem cognoscentes mulierem,qua pœna plectantur,Paul.Girl. ibi.in 15.q.n.1 460
sacerdotes pro uiuis missam defunctorũ cele brãtes in odiũ ipsorũ,an sint hæretici,Pau. Girl.de sort.in 10.q.n.12 128
sacerdotes super rebus profanis ad sortilegia aptis celebrantes, qualiter debeant puniri ibi.in 14.q.n.1 137
sacerdotes debito modo & ordine sacrificãdi abutẽtes,quam pœnam dare debeant. ibi. in 15.q n.1 ead.
sacerdotes committentes delicta facinorosa , seu atrocia,pñt accusari,& puniri ꝑ iudicẽ laicum,Fr.Cas.de ind.n.6 422
¶ sacramentum baptismi est omnium sacra mentorum ianua,Ioan. Nic Arlat.de hær. not.34.n.2 142

sacramēta ecclesiæ nō sunt cōferenda ab hęretico nec collata īprimūt uirtutis effectū fallit ī sacro baptismi,& cur diuersū,ib.n.1 ea.
sacramenta ecclesię non sunt deneganda. hæretico ostendenti manifesta signa pęnitentiæ,ibi.not.46 num.2 143
sacramenta ecclesię sortilegiis commixta , an possint mouere animū maleficiati ad amādum maleficiantem Paul.Girl.de sortilegi. in 3.q.n.21 109
sacramēta posita in sortilegiis amatoris nullos ꝑducunt effectus,ibi.n 10.q n.16 128
sacramēta,aut alias res sacras, aut benedictas ecclesiæ,sortilegiis admiscentes , pari pęna puniuntur,ibi.in 11.q.n.26 132
¶ sacrificans idolis pœna mortis puniri debet Guliel.Bont de pœna mor.n.1 444
¶ sacrilegium dicitur, cum sacrum de sacro aufertur.Placent.de accus.tit.6.nu.5 5
sacrilegium maius faciēs, pęna mortis naturalis plecti debet.Guliel.Bont.de pœ.n.3 444
sacrilegium generaliter sumptum quid sit,& unde dicatur.Paul.Gir. de pœnis omnifar. coi.in 1.q n.1 445
sacrilegium an sit crimen ecclesiasticum an seculare,ibi.num.2 ead.
sacrilegium an comprehendatur sub nomine furti,ibi.n.3 ead.
sacrilegium uerum,& proprium quod dicatr, & qualiter puniatur, ibi.n.7 ead.
sacrilegium improprium quod sit. ibi.
sacrilegium largo modo sumptum quod sit , & qua pęna puniatur,ibi.n.8 ea.
sacrilegium qualiter de iure canonico si puniendum. ibi.
sacrilegium grauius illud dicitur, quod in personā clericorum per iniectionem uiolētæ manus committitur,ibi.n.9 446
sacrilegium contra personam ecclesiasticam commissum,grauius est eo,quod in loca sacra committitur,ibi.n.10 ea.
sacrilegium committitur si cum moniali copula carnalis habetur ibid.
sacrilegium largo modo,& improprie cōmittit ꝑ adulterium,ibid.in 6.q.n.11 452
sacrilegii diuersæ sunt species,ibid.in 1.quęst. n.4 445
sacrilegii prima species in personam cōmittitur secunda per coitum cum moniali,tertia autē circa locum sacrum fit, & quarta in rem eam auferendo. ibi.
sacrilegii reus est,abutens rebus sacris in sortilegiis.Paul.Gir de sortil. in 16. quæstio. n.4 ea.
¶ salitores qui dirautur,Paul.Gir. de sortil. in 2.q.n.8 106
¶ salycetus fuit excellentissimus doctor & pcius uerpuitatis inuestigator,cuius opinines plerūq;medullam iuris cōtinetur.Incer. Auctor.de crim.læs.maiest.in 5.q.n.6 58
¶ saluum conductum scienter frangens l.Iulia maiestatis tenetur.Mart.Laud.de crim.lęsę maiest.in 6.q. 48
¶ sanguis exiens ante occisores an faciat indicium.M.Ant.Blan de ind.n.408 393
sanguis clamat uindictā contra interfectorē, Fran.Cason.de ind.n 2.el z. 396
¶ sapiētis aīum paulisper moueri,& cōtrahi, & pallescerenecesse ē,nō opinione mali ꝑcepta,sed quiddā metibus repidis, & incōsultis offm mentis atque rationis peruertētibus.Fran.Cas.de ind.n,4 409
¶ saraceni nequaquam dici quæunt hæretici. Gondiss.de hæret.in 2.q.n 2 154
¶ saturnus uitæ humanæ īimicus mēse primo fœtus formandi regnare putatur.Pau. Gir. de sortil.in 13.q.n.4 136
¶ schala añ fenestrā domus an faciat indiciū. M.Ant.Blan.de indiciis,n.428 394
¶ schisma,& hæresis in quibus discrepant. Gōdissal.de hæret.in 3.q.n.1 153
schismaticus dici meretur,q superbe,& contumaciter papæ subicii nō uult,ibi.n.2 ea.
schismaticus an bt propsiæ hæreticus. Paul. Gir.de hæret.in 2.q.n.6 145
schismaticus quis propriæ dicatur , & undē schisma. ibid.
¶ scholares parisiēses aduersus ciues tempore Diui Ludouici regi mouerint seditionem. Nic.Boet.de seditio. in 1.q.n.20 71
¶ sciētia sola punitur,qñ maleficium ē cōmitēdum in personam eius cuius est subditus Mart.Lau.de crim.lęs.maiest.in 13.q. 48
scientia iuris est certissima,nobilis , & omni honore digna.Io.Fran.Ponz.de lamiis,&c. n.18 91
sciētia iuris ciuilis nobilissima est,nobilissimo reddens suos professores,ib.n.22 ead.
scientia iuris ciuilis sepientia est, & res sanctissima.ib.n.23 92
scientia iuris ciuilis est omnium sapiētū dogma,ib.n.25 ea.
scientia qlibet suas ꝑprias imaginationes, rōnes,& disputationes habet,ib.n.26 ea.

¶scribens falsum immunitatis instrumentum pœna mortis naturalis puniri debet.Guliel. Bon.de pœna mor.nu.5 444
¶scripta hęreticorum reiiciēda sunt, & quare. Io.Nic.Arel.de heret.not.14.nu.1 141
¶scriptura requiritur in eo qui ab hęresi reuertitur.Io.Fran.Ponz.de lamiis,nu.59 99
scriptura banni a quo peti possit. Nell.de ban. in 3.par.2.temp.nu.69 283
scripturam sacram ad sensum incongruum interpretans est hæreticus.Paul.Girl.de hęret. in 2.q.nu.5 145
scripturam sacram aliter exponere q̃ spiritus sanctus flagitat. quis dicatur. Gondissal. de hæret.in 4.q.num.2 154
scripturę sacræ adiuuari debent, & declarari ꝑ alias inferiores scientias.Ioan.Fra.Ponz.de lamiis,nu.13 101
¶secreta cōuentio, & locutio habita inter plures,faciunt oriri indicium tractatus.M.Ant. Blan.de ind.nu.232 379
secreta cordis humani solus deus potest rimari.Paul.gir.de sortil.in 20.q nu.2 127
secreta cordis rimari nō est hominis.Paul.girl. de hęret.in 2.q.num.4 145
secreta Dei (utpote quæ nobis altiora sunt) minime inquirere debemus.Gūdissal. de hęret. in 4.q.nu.6 154
¶securitas data uenietibus ad nundinas ad extendatur ad bannitos Nell. de ban.in 3.par. 2.temp.nu.15 272
securitas ualida cōcessa bānito,an intelligatur concessa ẽt pro redeundo,ibi.nu.17 ea.
Et an intelligatur pro una uice tantum, ibid. nu.18 ead.
securitate data generali, ꝙ nullus capi possit pro debito, an bannitus pro maleficio possit uti dicta securitate,ibi.nu.16 272
¶sed aduersatiua cuius naturæ sit.Ioan.Ant. Rub.de potesta.proc in 1.par.nu.328 39
¶seditio gñatur per proprii cōmodi ꝓcurationē.Nic.Boer.de sedit.in 2.q.nu.1 69
seditio,& discordia gñatur,si aliis alleuiatis,alii nimis in collectis,grauenť,ib.nu.3 ead.
seditio facilius oritur si delicta non puniať,ibi nu.4 ea.
seditio L.Catilinę olim Romani,qualibus, ibi. nu.14 70
seditio C.Marii & aliorum Romanorum militum qualis fuerit,ibi.nu 16 ea.
seditio qualis a Tiberio Graccho Africano excitata fuerit, ibid.nu.19 71
seditio Liuii Drusi, & aliorum Romanorum qualis fuerit,ibi.nu.31 ead.
seditio qualis, & ob quā rem apud Attrebatū orto fuerit tꝑibus Ioānis regis,ib.nu.26 72
seditio ob monetę mutationem Parisiis orta fuit Ioannis regis tꝑe,ibi.nu.27 ea.
seditio quanta fuerit Lutetię aduersus Carolum regem Ioannis regis primogenitum, ibid.nu.29 ea.
seditio qualis in mōte pessulano fuerit tꝑe Caroli V.Francorū regis,ibi.nu.30. ead.
seditio dicitur perturbatio pacis, seu quietis publicę,ibi.in 2.q.nu.1 75
seditio proprie fit inter partes multitudinis inter se dissentientes,ibi.nu.3 ead.
seditio differt a bello,& rixa. ibi.
seditio quid sit,& in quibus locum habent,ibi. nu.4 ea.
seditio est crimen graue, & enorme, ibid.q.7. num.1 80
seditio iustitiæ opponitur,& communi bono. ibi.nu.44 84
seditio Chore qualis fuerit, & qualiter perierint q in seditione fuerunt,ibi.nu.45 ea.
seditionem qualem mouerint scholares Parisienses aduersus ciues tempore diui Ludouici regis,ibi in 1.q.nu.22 71
seditionem qualem fecerint pastorelli in Francia,qui fuerunt. ibid.
seditiones fugere qui debeant,ibi.nu.13 70
seditionum cruentarum exempla recēsentur, ibi.nu.15 ead.
¶seditiosus dicitur qui animarum dissentiones facit,& discordias gignit.Nic. Boer.de sedit. in 2.q.nu.2 75
seditiosi non dñr qui regimen tyrannicum perturbare nituntť,ibi.in 5.q.num.6 76
seditiosi qua sint pęna afficiendi, ibid. in 7.q. nu.28 83
seditiosi ędes alienas expilantes capite plectūtur,ibi.nu.29 ea.
seditiosi derobatores puniuntur per l. si quando,C.unde ui,ibid.nu.32 ead.
seditiosi ex proposito, dolo, & conspiratione machinata mouentes, pro dignitatis qualitate puniendi,ibid.nu.34 ead.
seditiosi mori debent, si seditio inualuit cruenta,& factio præerupta, ibid.nu.35 ead.
seditiosi utcunque excusandi sunt, si magistratus. aut consulum auctoritate seditionem fecerint,ibi.nu.55 86
seditiosis toto conatu resistere licet, etiam eo

occidendo,ibi.nu.47 8

¶semiplena probatio in ciuilibus, facit indiciũ in criminalibus, M.Ant.Blan.de ind.numero 224 378

¶senatus famam restituere potest. Paul. Girl. de relax.carc.in tit. de benef. & indulg prin. in 6.q.nu.2 307

senatus Cons. Turpillianum introductum contra accusatores ab accusatione desistẽtes cessat, cessat pariter titulus de abolitione gñali Ant.Col. in for.proc. extraord. in controu. crim art.14 463

¶senex cõfectus ętate non subiicitur torturæ. Paul.Gir.de q.in 6.q.nu.5.car 437. & Fran. Cas.de tor.cap.10.nu.11.& 12 415

senex confectus ętate remanet sub regula affirmatiua torturæ,Paul.Gir.ibi.nu.6 437

senex rarius, & mitius torquetur robustis iunioribus,ibi.nu.9 438

senes septuagenarii non coguntur testificari. Fr.Br.de ind.& tor.in 2.q.1.par.nu.16 330

¶sententia in quibus casibus de iure fieri põt contra absentem.Io.Ant.Rub.de pot.proc. in 1.par.nu.176 29

sententia annotationis bonorum non dr̃ proprie sententia,ibid.nu.206 31

sententia in criminalibus non potest ferri contra absentem,nec in causa appellationis, & quæ sit ratio.ibi.nu.207.224 31.33

sententiam an in absentem ferri possit, in causa appellationis ubi agitur de crimine, ibid. nu.231 33

sententia lata sine causę cognitione,est ipso iure nulla,ibid.nu.372 42

sententia nõ tenet, ubi iudex in plenario iudicio dicit summarie cognouisse.ibi.n.390 ea.

sententia lata pro uno in causa in qua agens nõ petit sibi aliquid sibi dari,uel fieri ꝓdest omnibus,ibid.nu.395 ead.

sententia pro procuratore accusantis prodest accusatori,ibid.nu.396 ea.

sententia lata super confessione, & spontanea rei ualet, si totũ iudicium esset nullũ, tanq̃ lata super notorio,ibi.nu.401 43

sententia in causa appellationis potest fieri aduersum reum criminis absentem,Ioan.Ant. Rub.de pot.proc.in 1.par.num.40 46

sententia requiritur ad feudi priuationem, ẽt delicto existente notorio, Inc.Auc.de crim. læsæ maiest.in 1.q.nu.22 52

sententia contra condemnatum lata, quando substitutis noceat,& aliis ius pretendentib. ibid.in 3.q.nu.8 55

sententia ad declaratoria requiritur in pœnis, q̃ sint executione infliguntur ipso iure. ibi. in 11.q.nu.2 ea.

sententia restitutionis tantum restituit, quantum sentẽtia cõdemnationis ademit, Paul. Gir.de hæret.in 6.q nu 2 151

sententia in hęreseos crimine ferenda,quo ordine,quo ue modo pronuncianda sit. Gon. de hæret.in 15.q.nu.1 165

sententia criminalis an mox executioni mandetur,an uero decendio ad appellandum expectato,ibi.in 19.q.nu.4 168

sententia excommunicationis contra apostatas non est appellabilis, nisi iudex excedat modum in corrigẽdo, Inc. Auct.de mo.proced.contra apost.nu.1 197

sententia lata pro bannito cõtra debitorem, q bãni exceptionem non opposuit,an ualeat, Nell.de bãn.in 3.par.2.temp.num.3 268

sentẽtia est nulla cõtra iuris dispõnẽ lata.Pau. Gir.de rel.carc.in tit. de sent. & pœna.exec. in 6.q.nu.4 305

sentẽtia libello, seu petitioni difformis est nulla,ibid.nu.5 ead.

sententia diebus feriatis ferri potest in fauorẽ innocentis,ibid. in tit.de absol. Innoc. in 1. q.nu.2 307

sententia condemnationis ferri non debet diebus feriatis,ibi.nu.3 ead.

sententia lata uigore confessionis in tortura iniuste extorta,an sit nulla ipso iure,uel erit opus appellatione,Franc.Brun.de ind in 5. q.2.par.nu 48 347

sententia in criminali semper est necessaria, in qua quis nunquam pro condemnato haberi debeat,ibi.in 6.q.nu.30 353

sententia capitalis contra reum proferri põt ex indiciis indubitatis, & a iure approbatis, Fran.Cas.de ind.nu.37 412

sententia interlocutoria ꝙ ad torturam procedat,ab appellationem recipiat,M.Ant.Blã. de ind.nu.9 361

sententia in criminalibus sub cõdõne lata, an ualeat. Ant.Col.in for. proc. extr. in contr. cri.art.131.132.133 467

sententia etiam Imperatoris sine citatione legitime lata,nulla est.ibi.art.148 468

sententia cõdemnatoria super inquisitione inualida fieri non potest, sed debet inchoari nouus processus,ibid.art.149 ea.

sentẽtia cõtra absẽtẽ lata,& postea cõfirmato

arresto, an suũ sortiat effectũ, ib.ar. 155 e.
sententia ferri debet cum consilio assessorum alias est ipso iure nulla ib.ar.227 472
sententia non facit quem desinere esse herede ipso iure, fallit in damnato qui fecit cõtra remp. uel principem, Mar.Lau. de cri. læsæ maie.in 32.q. 49
in sententiis excommunicationis, & interdicti quid seruandum. Inc. Auct. de mo.proc.cõtra apost.nu.12 197
¶separatio thori sapit exilium. Io. Ant. Rube. de pot.proc.in 1.p.nu.256 34
¶sequentia recipiunt interpretationem a præcedentibus, ib.nu.278 36
¶sequestratio, & depositio rei, interim facienda est, dum suspenditur executio sentẽtiæ super illa re ex aliqua causa, ibi. nu.228 33
¶sermo quilibet de quauis re, seu negocio susceptus a diffinitione proficisci debet. Bal. de carc.c.1.n.1 300
¶seruiens uulnerans fugientem punitur, An. Col. in for.proc.extraor.in cont. crim. art. 107 466
¶seruiles personæ uti meticulosę sine socii instigatu, uel mandato, non cõsueuerunt grãdia delicta committere. M.Ant.bl.de indic. nu.372 390
¶seruitus non inducitur ex delicto, Placen. de accus. tit.2.nu.15 2
¶seruus. Facilius proceditur contra seruum conquerentis, quam cõtra liberum. M.An. bl.de ind.nu.395 392
seruus aduersus dominum torqueri non põt Plac.de acc.ti.5.nu.5 5
seruus uniuersitatis aduersus vnum quẽquem interrogari potest, ib.nu.9 ea.
seruus accusatus quatenus a dño possit defendi. Io. An. Rub. de po. pc. ĩ 1.p.nu.150 27
seruus accusatus qui a domino nõ defenditur an possit ab alio defendi. ibi. in 2 p. nu. 56. 57 47
seruus quando, & contra quem torqueri possit. Gui. de Suz. de ind.nu.11 319
seruus de crimine conuictus, uel confessus, de sociis, & mandatoribus est interrogandus. Fr. Br. de ind. in 3.q.1.p.n 21 334
seruus in omni causa, & in omni crimine iudicis arbitrio torqueri potest, sed liber in grauibus tantum & criminalibus, ib. in 3.q.2. par nu.2 339
seruus in quibus casibus in dominũ torqueri possunt ib. in 4.q.2.p.nu.25 342
seruus communis pluribus ut plurib. torqueri potest in caput alterius dñorum ib.n.26 e.
seruus patris torqueri potest pro morte filii. ib.nu.27 e.
seruus in facto proprio potest torqueri, ibi. in 5.q.nu.4 343
seruus qñ contra dñm torqueri possit absque indiciis præcedentib. ib.nu.5 ea.
seruus torquetur ut iudicet socios, maxime quando sumus in atrocioribus, uel in necẽ noto interrogatur quo mandante, id fecerint, & qui sint particepes, Fr. Cas. de tor.c. 16.nu.4 418
seruus qui dominum prodit pœna mortis naturalis est plectendus. Gul. bont. de pę. mor. nu.2 444
seruus dominam uitians est naturalis mortis pœna puniendus. ib.
seruo uel uolenti, uel torto non creditur contra dominum, Fr. br. de ind. in 4.q.2.p. nu. 28 342
serui quando de facto suo possint interrogari Plac.de acc.ti.5.nu.2 4
serui quando possint torturæ applicari, ib.nu. 4 ead.
serui sunt liberis seuerius puniendi, & famosi quam ii qui famæ sunt integræ, ib. in tit. 6.nu 4 5
serui dominis suis insidiati, uel dominab. carnaliter commixti, exuruntur igni, ib.n.17 6
serui non torquentur in certis casibus cõtra certas personas, Pa. Gir. de q. in 6.q. nume. 4 437
serui alieni ĩ causa pecuniaria possunt torqueri, ib. in 7.q.nu.3 ead.
¶sexus muliebris res admodus fragilis facile decipi potest, Pa. gir. de sort. in 5. q numer. 6 112
sexus, ætas, animi, natura, conditio, fortuna, amictus, risus, & ingressus suspicionem cõtra reum præstant. Fr. Cas. de ind.nu. 3 399
¶signum an quandoque faciat indicium. M. An. bl. de ind.nu.407 393
signum, argum. & præsumptio sunt minora, quàm indicium. Fr. Cas. de ind.n.2 397
signa læuia in hæresi sufficiunt ad torturã, ea tamen debent plene probari, Fr. Cas. de tor. c.6.nu.3 414
signa maleficii a reo sunt per iudicem petenda ad confessionis uerificationem. ib.c. 20. nu.24 420
¶similitudo & æquiparatio sufficit, ut sit ĩ ea re,

re de qua agit, nec requirit q tota res sit alteri similis, M.Ant.Blã.de ind.nu.128 369
¶simonia large dicitur hæresis, Paul.Gir.de hæret.in 1.q.nu.3 154
¶simulacrum fortunæ quondam marmoreũ ad matronas Romanas lotutum, Paul.Gir. de sortil.in 7.q.nu.25 120
¶simulata confessio licet non uera, an præiudicet confitenti, Ant.Colũb.in for. proc. extraord.in contr.crim.art 204 470
¶socius an de cõsociis possit interrogari, & in qbus casibus, M.Ant.Blanc.de ind.nu 371. car.390.& Ant.Colũb. in for. pc.extraord. in controuer.crim.art.197 470
socius quibus casibus de consociis interrogari debeat, M.Ant.Blan.ibi.num.375 390
socius quando ut testis assumitur torquendus est ibi.nu.389 391
socius criminis realiter non potest de socio criminis, interrogari in delictis principalr commissis in iniuriã, & odiũ alterius, nõ aũt prĩcipaliter incommodum delineuentis, Fran. Cas.de torm.cap.19.nu 9 418
socius qui sit, & quis sequax, & in quibus differant Paul.gir.de pęnis omnif.coi. in 10. quęstio.nu.3 455
socii dictum an faciat indicium contra sociũ ad torturam, M.Ant.Blanc. de ind. numero 370.377 389.390
socio criminis si uerisimile est tum non mentiri, aliquando creditur, ibi .nu.37 363
sociorũ qualr suspicionẽ maleficii, & propositi inducit.Fran.Cas.de ind.nu 1.el 4 401
Cetera uide supra in uer. Assertio socii.
¶solennitas idem requirit in soluendo, q̃ in ligando, Fran.Ponz.de lamiis, num.43 94
¶solicitans, & cũ instantia petẽs, ut inquirat, si res ad eum non spectat, an indiciet M.Ant. Blan.de ind.nu.275.car.382.& Frã. Cason. de ind.nu.2 el.2.car. 404. & Ant Colum in in for.proced.extraord. in controuer. crim. art.84 366
¶solitus delinquere an ex eo indicietur ad torturam, M.Ant.Blan de ind.num.246 380
solitus furari habet indicium contra se, ibi.nu. 410 393
solitus delinquere quis dici possit, Franc.Cas. de ind.nu.4 el 1 398
¶somnia an indicium pręstent ad indicandum & de causis somniorum, & quot sint somnirum genera, & effectus, & an eis sit credendum, ibi.nu.1.el 2 410
¶sorores duas, aut matrem, & filiã ignoranter cognoscenti, quæ pœna imponatur, Paul. gir.de pœ.omnif.coi.in 4.q.nu.2 449
¶sors pro fortuna quandoque capitur, Paul. Girl.de sortil.in 1.q.nu.5 105
sortes in Euangeliis quærentes, librum aperiẽdo, uel alias, debent puniri, Paul.Girl.de sortil.in 11.q.nu.22 131
¶sortilegam artem seu magicam docens, & discens pari pęna puniuntur, Paul. Girl.de sortil.in 11.q.nu.13 130
¶sortilegæ seu lamiæ an deferantur uere, & realiter per dęmones ad ludos, & congregationis nocturnas, Paul.Girl.de sortil.in 7.q. nu.1 117
sortilegę uere, & corporaliter per dæmones ad suos ludos deferuntur, nedum in spiritu tantum, ibi.nu.31 123
sortilegæ, & Strigimagæ in quo differant ab illis de quibus in c.epi.ibi.nu.35 124
¶sortilegium quid sit in suo sumptum genere, Paul.Girl.de sortil.in 1.q.nu.1 104
sortilegium unde dicatur, ibi.nu.2 ead.
sortilegium factum cum hostia cõsecrata, uel cum sanguine Christi, an manifeste sapiat hæresim, ibi.in 10.q.nu.7 127
sortilegium factum cum rebaptizatione alicuius, hęresim sapit, ibi.nu.18 129
sortilegium ueneficũ si clericus exercuit qualiter puniatur in foro iudiciali canonico, & qualiter laicus, ibi.nu.10 130
sortilegii, & diuinationis crimen non est coram inquisitore per tractandum, Gond.de hæret.in 9.q nu.3. & 6 160
sortilegii prima species est diuinatiua, ibid.in 2.q.nu.1 105
sortilegii secunda species q̃ sit, ibi.nu.2 ead.
sortilegii amatorii instrumenta quę sint. ibid. q.5.nu.2 111
sortilegii tertia species quę uenefica dicitur q̃ sit, ibi.nu.6 112
sortilegia ut plurimum sub religionis falsa demonstratione fieri solẽt, ib.in 1.q.nu.3 105
sortilegia per quos fuerint prius adinuenta, ibi.nu.6 ea.
sortilegia amatoria, & uenefica, & in corpore, & extra corpus fieri pñt.ibi.ĩ 3.q.nu.15 108
sortilegia in quibus locis, & rempore fieri soleant, ibi.in 4.q.nu.1 111
sortilegia quare potius de nocte quam de die fiant, ibi.nu.3 ea.
sortilegia facta per hoĩes taciteq; professionis, per

per quę fiant instra,ibi.in 5.q.n.2 ea
sortilegia extra corpus quibus fiãt instris, ib. n.3 ead.
sortilegia quædam fiunt ex particula cadaueris hominis.ib.n.8 112
sortilegia,& alia maleficorũ opera qñ hęresim manifestã dicant sape,ib.i io q.n.i.127
sortilegia qũocunq;facta per eum qui est ex pressę professionis d iabolicæ,hæresim censetur sapere,ib.n.5 ea.
sortilegia facta ad calefacirndum cor frigidũ heresim sapere non uidentur,ib.n.8 ea.
sortilegia in quibus immiscentur reliquiæ sãctorũ an sapiant hæresim,ib.n.14 128
sortilegia quæ fiunt cum permixtione chrismatis,aut aquæ baptismatis , an sapiãt hęresim,ib.n.15 ea.
sortilegia q̃ fiũt cũ rebus in ecclesia bñdictis an & qñ hæresim sapiant,ibi.n.17 129
sortilegia quæ fiunt ab hñdam notitiã occultorũ,aut distãtium , non sapiunt hæresim, & ideo non puniuntur,ibi.in 11.q.n.2 ea.
sortilegia amatoria qualiter in foro cõsciẽtiæ puniãtur,& qualiter in foro iudiciali canonico,ib.n.6 130
sortilegia amatoria in iure ciuili capite plectũtur,ibi.n.7 ea.
sortilegia ad bonum finem exercens an sit puniendus,ibi.n.14 ea.
sortilegia de iure ciuili ultimo pũiuntur supplicio,his demptis quæ fiunt ad liberatione maleficiatorum,ibi.n.27 132
sortilegia nec etiam ad inquirẽdum indicium præstant,Fr.Cas.de ind.n.3 410
sortilegiorum diuersæ sunt species,Paul. Gir. de sortil. in 3.q.n.1 105
sortilegiorum species tertia est uenefica , seu malefica,ibi.n.3 ea.
sortilegiorũ professio duplex,expressa.s. & tacita.ibi.in 3.q.n.1 107
sortilegiorũ tertia species malefica dr̃,quę nullius causa boni esse censetur,ib.n.25 110
sortilegiorũ effectus qualr̃ causari possint in corporibus humanis mediãtibus reb. siue mixtis,siue simplicib.ibi.in 6.q.n.1 133
sortilegiis,& diuinationib. multi ad tormẽta ꝓcedunt.Fr.Cas.de ind.n.1 410
sortilegiis nec uitæ solus est quærenda, uel recuperanda,ibi.n 4 ea.
sortilegiis,& diuinationibus Caldęi pręcipuę usi sunt in Syria,ibi.n.7 ea.
in sortilegiis ignorantia aut simplicitas non excusat,Paul. Gir.de sort.in 11.q.n.4.c.130
¶ sortilegus quis dicat large sumpto uocabulo.Paul Gir.de sort.in 1.q.n.4 105
sortilegus & qui eum consulit puniuntur pœna capitis,ibi.in 11.q.n.5 130
sortilegus clericus potest officiis & beneficiis priuari,ibi.n.8 ea.
sortilegus ad domum alterius accedens ad ꝑpetranda maleficia, qua sit afficiendus pœna,ibi.in 11.q.n.11 ea.
sortilegus quo casu tradatur bestiis uorãdus, ibi.n.13 ea.
sortilegus in oꝑe sanatiuo multas orones dicens,sed aliqua uerba secrete adiiciens non satis cõgruẽtia,an pũiri debeat,ib.n.23.132
sortilegi opera adiuti dæmonum non pñt liberare incarceratum,ibi.in 7.q.n.4 117
sortilegum an liceat ĩpune cõsulere,ut liberet ægrotũ a maleficio,& an liceat adiurare imbres fulgura,& tempestates ne noceãt fructib.Io.Nic.Arel.de hęr.not.50.nu.1. 144
& Paul.Gir.de sort.in 6.q.n.20 116
sortilegi proprie qui dicant.Paul Girl.de sort. in 1.q.n.2. 104
sortilegi & negromantici suis superstitionib. uolentes fidem adhiberi aliqua futura prænunciant,ibi.in 2.q.n.6 106
sortilegi sacra ecclesiæ qñq;permiscent suis sortilegiis,ibi.q.3.n.16 108
sortilegi hostia consecrata utuntur qñq; ĩ sortilegiis amatoris,ibi.n.19 109
sortilegi ad amorẽ prouocandum,hostia scripta literis sanguineis utuntur,ibi.n.20 ea.
sortilegi quibus rebus,aut instrumẽtis in suorum fabricatione facinorum utantur,ib.in 5.q.n.1 111
sortilegi an & qualiter pluuias,grandines, & fulgura inducere possint,ib.i 6.q.n.17.c.115
sortilegis & lamiæ a parochiis expelli debẽt ꝑ episcopos & curatos, ibi.in 7.q.n.37.c.124
sortilegi quibus pœnis sint afficiendi, ibid.in 11.q.n.1 129
sortilegi qua pœna puniri debent in foro cõscientiæ,ibi.n.2 ea.
sortilegi uenefici qua sint pœna afficiendi,ib. n.9 130
sortilegi membri uirilis languedinem inducẽtes,aut alias uim generatiuam impediẽtes ultimo afficiuntur supplicio,ibi.n.14. ea.
sortilegi sunt infames,& a testimonio,& ab accusatione repelluntur,M.Ant.Blan.de ind. n.400 393

sortilegorum duplex est professio. Pau. gi. de sort. in 1. q. nu. 5 | 10
sortilegiis pęna imponenda est arbitraria. ibi. in 11. q n. 7 | 118
¶ species quas maleficiati euomūt, unde ortū habeant Paul. Gir. de sort. in 3. q. n. 28. c. 110
¶ sperma ex purissima cibi optime digesti substantia oritur. ibi. in 7. q. n. 12 | 119
¶ spoliatus ante omnia restituendus est. Ioan. Nic. Arel. de hæret. not. 1. n. 1 | 138
spoliatus immunitati ecclesię debent restitui. Ant. Colnmb. in for. proced. extraor. in controuer. crim. art. 109 | 466
¶ sponsalia bina, aut binas contrahens nuptias infamie nota incurritur. Plac. de accus. tit. 2. n. 11 | 2
¶ sponsus sponsam propriam rapiens qua pęna plectatur. Paul. Girl de pęn. omnif. coit. quæst. 10. n. 22 | 457
¶ statuere uerbum idem est ꝙ ponere: siue cōstituere. Paul. Gir. de sort. in 7. q. n. 19 | 119
¶ statuliber improprie dicitur, cui libertas in tempus certum, uel sub conditione certa relinquitur. Gui. de Suz. de ind. nu. 10 | 319
¶ statutum, quòd bannito denegetur audiētia in criminalibus, an eidem tollat ius agēdi ipso iure. Io. Ant. Rub. de pot. procur. in 1. par. nu. 357 | 41
statutum si extat, quod nullus possit banniri nisi fiat proclama, si quis uelit defendere, uel adesse causæ, fuit factum proclama si qs uelit defendere, & non fuit dictum uel adesse cāæ, an possit in banno poni. Nell. de bā. in 3. p. 1. tem. nu. 9 | 213
statutum quo cauetur bannitum posse impune occidi, an ualeat, & de statuto quod facit dominum capientem bannitum. ib. in 1. p. 2. tem. nu. 1 | 213
statutum quo cauetur querelas bannitorum non debere audiri an ualeat, ib. nu. 2 | ea.
statutum excludens bannitum a defensione an ualeat, ib. in 2. p. 2. tem. nu. 2 | 241
statutū permittēs impune occidi bannitū, an habeat locū in fœmina bānita. ib. n. 39 | 253
statutum, ꝙ filii bannitorum expellūtur de ciuitate an comprehendat filias. ib. nu. 42 | e.
statutum prædictum an comprehendat nō legitimos. ib. nu. 43 | 254
statutum tale an locum habeat in filiis nostris bannitæ, ib. nu. 44 | ea.
statutum factum in fauorem bannitorū certū quid soluentiū, an porrigat ad bannitos carceratos, ib. in 3. p. 2. temp. nu. 9 | 270
statutum tale an trahatur ad postea bannitos ibi. nu. 10 | e.
statutū gn̄ale in fauorem bannitorū, an comprehendat bānitos pro falsitate. ib. n. 12 | 271
statutum dictans opem non præstandam bannitis, non includit eos, qui ob iustitiam, gratiam, uel charitatem præstant opem. Pa. gi. de pœ. om. coi. in 10. q nu. 19 | 457
statuto dictante, quòd sententia banni habeatur perinde, ac si lata esset contra præsentē, an tunc testari possit. Nel. de ban. in 1. par. 2 temp. nu. 53 | 231
statuto stante, quòd bannitus ex testamento capere non possit, an bannitus sub cōditione si intra certum tempus non soluerit possit hęreditatem adire, & ualeat aditio eo postea nō soluēte intra terminū. ib. n. 55 | e.
statuto stante quod querelæ bannitorum nō audiantur, an bannitus possit se defendere, ib. nu. 62 | 234
statuto stante quod querelæ bannitorum nō audiantur. de quibus querelis intelligatur, & an possit appellare a sententia lata cōtra eum, ib. nu. 68 | 236
statuto dictante, quod bannitus pro amputatione membri possit occidi, an bannitus ꝑ amputatione digite comprehendatur in dicto statuto, & de de aliis membris, & de mēbro arido. ib. in 2. p. 2. temp. nu. 51 | 258
statuto stante ꝙ damna data a bannis debent emendari ꝑ uicinos, uel proximiorem communitatem, uel uillā quis dicatur uicinus, & quę uilla dicatur proximior, ib. n. 65 | 263
statuto stante, ꝙ banniti rebanniantur soluendo 5. sol. pro lib. fit aliud quo cauetur, ꝙ bāniti rebanniantur soluendo medietatē banni. an bannitus ante confectionem secundi statuti habeat beneficium primi statuti an non, ib in 3. p. 2. temp n. 11 | 271
statuto stante, ꝙ nullus possit dare bānito auxilium, consiliū uel fauorē, an aduocatus ꝑ eo incidat in pœnam statuti. ib. n. 26 | 273
statuto certo stāte, quot pœnis puniri debeat associans bannitum, cum eo contrahens, & in domo retinens. ib. nu. 59 | 281
statuto uno si cauetur, quod non possint offendi in fest. S. Io. Bap. & per 8. dies ante, & per octo dies post, an offendens bannitum in bonis incidat in pœnam secundi statuti. ib. nu. 60 | ead.
statuto stante, ꝙ certi banniti rebanniatur, & ha.

habeantur pro cancellatis, an requiratur cã cellatio de facto. ibi. nu. 74 284
statuta permittentia bannitum occidi, de iuris subtilitate non ualent. Iac. de Are. de bann. nu. 17 200
¶statutum in uno æquiparatorũ, in altero locum habet. Incer. Auct. de crim. læsæ maiest. in 1. q. nu. 5 50
statutum uni pro alio pœnam imponens irrationabile dr, & iniquum. ibi. in 5. q. nu. 2 57
statutum dictans filios rebellium de ciuitate expellendos, ad filias non est extendendum, ibi. nu. 4 58
statutum est nullum quod pęna pecuniaria punit homicidium. ibi. in 7. q. nu. 4 65
statutum uel consuetudo est quasi lex. Iac. de Are. de bann. nu. 46 202
statutum minuens tempus præscriptionis an ualeat. Nell. de bannit. in 2. par. 2. temp. numero 4 242
statutum dictãs manum uel pedem absq; alia specificatione amputari debere, qualiter intelligi debeat. Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de sent. & pœna. exec. in 3 q. num. 3 304
statutum dictans in omni casu fugam omnem facere probationem an ualeat. Fran. Bru. de ind. in 3. q. 1. par. nu. 13 333
statutũ ꝓhibẽs accusatorẽ, ut et ꝓhibere iudicẽ inquirentẽ. Fr. Cas. de ind. nu. 8 425
statutũ tribuens beneficiũ inqsitioni, an extendat ad accusationem. & ecõtra. ib. nu. 13 ea.
statutum quod de furto loquitur, in sacrilegio etiam locum habere censetur. Paul. girl. de pœ. omnif. coi in 1. q. nu. 3 445
statutum de sacrilegio puniendo tractans, de quo intelligi debeat sacrilegio. ib. nu. 6 ea.
statutũ pęnam imponens auxilium seu opem præstanti maleficio, nõ comprehendit ꝓsuadentẽ seu consulentẽ. ibi. in 10. q. nu. 9 456
statutum fingens contumacem pro confesso, quomodo debet intelligi. Ant. Col. in for. ꝓced. extraord. in contr. crim. art. 152 468
statuto dictante, ꝙ quis nequeat quęstioni subiici, an potestas talem detinẽs in carcerem, uel aliter affligens, incidat in pœnam statuti. Bal. de q. cap. 3. nu. 2 376
statuta interpretationẽ declaratiuã a iure cõi recipiunt. Paul. Girl. de relax. carc. in tit. de senten. & pœna. exec. in 6. q. nu. 8 418
statuta concedentia immunitatem offendi, siue occidendi, an extẽdantur ad delicta diuersæ speciei. Fran. Ca. de ind. nu. 8 el 2 396
statuta ꝙ absens damnari possit ualent. Ant. Columb. in for. proced. extraord. in controuer. cri. art. 130 467
¶Stephanus Barbetus ciuis Pariensis quid suo tempore fecerit. Nic. Boer. de seditio. in 1. q. nu. 24 71
¶strigę siue lamiæ non deferuntur corporaliter a dęmone, sed in spiritu deludũtur. Pau. Girl. de sortil. in 7. q. nu. 6 118
strigæ omnes, & maleficæ extra gremium, & protectionem sunt ecclesię, ib. nu. 8 ea.
strigæ siue lamię in primis in manu diaboli batismum, & omnia Christianę fidei documẽta abnegant. ibi. nu. 28 122
strigæ seu lamiæ professionem expressam faciunt in manu dæmonis, non aut illę, de quibus in c. episcopi. ibi. nu. 36 124
strigæ seu lamiæ qualiter cognoscantur uere pœnitere. ibi. in 9. q. nu. 3 126
Cetera uide supra in uersic. Corpora. & in uersi. Lamiæ.
¶stuprum quid sit, & cum quibus cõmittatur personis. Plac. de acc. tit. 3. nu. 1. c. 3. & Paul. gir. de pœn. omnif. coi. in 7. q. nu. 1 453
stuprum committes cum bannita per uim an ueniat puniendus, & quid si uolũtarie. Nel. de bannit. in 2. par. 2. temp. nu. 46 255
stuprum, & adulterium qualiter in eadem persona concurrere possunt. Paul Girl. de pœn. omnif. coi. in 1. q. nu. 11 446
stuprum perpetrans qualiter puniatur. Paul. gir. ibi. in 7. q. num. 1 453
stuprum cum libera, & conditionis honestæ commissum, punitur confiscatione dimidiæ partis bonorum. ibi. nu. 4 ead.
stuprum cum mulieribus turpiter uiuentibus eque cõmittit, at non eque punit. ib. n. 5 ea.
stupro per uim admisso, non potest præscribi. Placent. de accus. tit. 3. nu. 5 3
¶subiectum legalis scientiæ, nedum circa mores, sed etiam circa fidem. Ioan. Fran. Ponz. de lam. nu. 9 90
¶subditus licet quis efficiatur propter delictũ, non tamen taliter fit subditus, ut committatur crim. læsæ maiest. Mart. Laud. de crim. læsæ maiest. in 22. q. 49
subditos principis qui inimicos permittit uenire in territorio principis est proditor. ibi. in 38. q. ea.
subditus principis si conturbauerit principẽ, non incidit in crim læsæ maiest. sed aliter debet puniri. ibi. in 46. q. ead.

subor

¶subornare dr, instruens testes quid dicant. Ant.Col.in for.proc.extr.in contr. crim.ar. 181 369
¶subrogatum stare in natura sui principalis quatenus uerum sit.Io.Ant.Rub.de potest. proc.in 1.par.nu.296 37
¶substantialia pñt cōtrario statuto tolli, Ant. Col.in for.pc.extr.in cōtr.crim.art.z. 462
¶subtrahēs rem ad usum ecclesiæ destinatam, nundū ei traditā, an sit sacrilegus, Paul.gir. de pœ.omnif.coi.in 1.q.nu.6 445
¶superior siue iudex in iudicando, q̃ formam seruare debeat. Bonic.de accus.nu.44 11
¶supplicare non licet pro damnato de crimine læsæ maiest. Paul.Girl.de pœ omn. coit. in 10.q.nu.18 457
¶supplicium ultimum infligitur ex fictis probationibus in atrocioribus criminib. Paul. Girl.de hæret.in 2.q 2 153
¶surdus,& mutus a natura torqueri non pñt, Fr.Br.de ind.in 4.q.z.par nu.25.car. 342.& Fr.Cason.de tor.cap.1.10.n.5.c.415.& Pau gir.de q.in 6.q.nu.7 437
Item nec etiam damnari, nisi ex dictis testiū Fran.Cason. ibi.
¶surripiens rem bannito an possit ab eo ad restōnem rei conueniri, Nell.de ban. in 2.par. z.temp.nu.1 241
¶suspensus ab officio fit irregularis si celebrauerit, Nic.Plo.de irreg.nu.21 103
suspensus a canone qñ efficiatur irregularis celebrans.ibi.nu.27 ead.
suspensus a canone p p defectum, nō incurrit irregularitatem si celebret, ibi.nu.28 ead.
suspensus ab audiendis confessionibus non efficitur irregularis, si ante reconciliationem celebrauerit, ibi.nu.29 ead.
suspensus ab ingressu ecclesię irregularis erit, si in ea celebrauerit, ibi.nu.32 104
suspensus a iudice irregularis erit, si celebrauerit, ibi.nu.35 ead.
suspensus per canonem ab officio p p crimen, irregularis efficitur celebrādo, ibi.n.36 ea.
¶suspectus præsumitur de delicto, qui sæpe uisitat curiam, ut audiat quid de crimine dicatur, Ant.Col.in for.proc.extraord. in cōtr. crim.art.85 466
suspectus de hæresi si post canonicā purgationē, dep̄hensus fuerit in manifesta hæresi, an habeat̃ p relapso, an uero admittēdus sit ad pniām. Io.Nic. Arel.de hæret.not. 4z.nu.1. c.143.& Paul.gir.de hær.in 10.q.num.1 152
suspecti de hęresi successores, suspecto adiūctā pniām implere cogunt̃, quam suspectus uiuēs nō īpleuit, qōd de hær.in 15.q.n.13 166
¶suspicio sola de hæresi sufficit ad indicēdam purgationem suspecto.Io. Nic.Arel.not 26 num.1 142
suspicio urgens non sufficit ad condemnandū quem de hæresi, ibi.nu.z ead.
suspicio de hæresi oriri potest, & ex leuibus signis, & indiciis, quæ plene probari debent, ibi.not.27.nu.1 ea.
suspicio una p̄sumptionē nō inducit, sed plures p̄sumptiones bñ inducunt unam p̄sumptionē.Fr.Brun.de ind.in 8.q.nu.4 355
suspicio non est iusta cā fugæ, sed p eā arguit̃, q reus deliquerit.Cas.de ind.num.10 408
suspicio est animi aliqualis applicatio ad aliqd cū titubatiōe, Paul.gir. de q.in 3.q.n.5 433
suspicio subornationis testiū qūo tollenda añ cōfessiones,& publicationes.Ant.Colū.in fo. proc.extr.in contr.crim.art.231 472
suspicione sola ī crimine hæresis ad inquisitionē pceditur.Io.Fr.Ponz.de lam.nu.88 99
suspiciones leues an sufficiant in crimine hæresis, Lud.Car.de hær.nu.116 188
suspiciones malæ trahūtur ex conuersatione, & uictu, Fr.Cas.de ind.n.z.el i. 398
¶syndicus an possit accusare nomine uniuersitatis syndicario nomine, Io.Ant.Rub.de potest.proc.in 1.par.nu.153 27
syndicus uniuersitatis qñ legitime censeatur ordinatus.Nic.Boe.de sedit.in 7.q.nu.8 81
syndicus an teneatur denūciare offendētē bannitū, Nell.de bā.in 3.par.z.tēp.nu.55 280
syndici qui tenentur uulnera denunciare, an leues percussiones denunciare teneatur, uel eos qui cum unguibus offenderent, Fr.Cas. de ind.nu.4 el z 424
TAcens hr pro contradicente in onerosis, & obligantibus personam, nisi ultra taciturnitatē fecerit aliquem actum, q uideatur uenire ad pbōnem actus, Fran.Cason.de ind. tract.9.cap.1.nu.6 407
¶Taciturnitas inuitat cōfessionē, ib.nu.1 ea.
taciturnitas domestici an parit indicium ad torturam, ibid num.z. ead.& M.Ant.Blanc. de ind.nu.274 382
taciturnitas nocet, quoties reus tenet̃ r̄ndere negādo, aut cō fitendo, Fr.Cas.ibi.n 7 407
tactus indicium affert, sed fallax, Idē de odore, gustatu, & simili alio sēsu, possunt tamē facere suspicionem, Franc.Cason de indic. tract.

tract.30.cap.8.nu.1 406
¶ Tps quatuor annorũ qđ datr ad petendum restitutionẽ ĩ ĩtegrũ,nõ põt augeri uel mi nui.Ince.Auct de mo.pc.cõt.apost.n.17 197
tps,puta noctis, inducit ad pensamentum, M. Ant.Blan.de ind.nu.198 375
tps ad delictũ grauãdũ cõsideratr.ib.nu.199.c. ea.& Fran.Cas.de ind.nu.1.el 1 404
tẽpus præteritum maxime ualet,nam, & quæ fiant,& quæ futura sint,ex præteritus colli guntur,Fran.Cas.de ind.nu.9 397
tempus propositi argumenta præbere potest, ib.nu 1.el 4 403
tps,spãle ad indicia magis cõfert,pbationesq; affert,inexpugnabiles ib.nu.3 ea.
tempus ad indicia elicienda quomodo consi derari debeat,ib.nu 4 ead.
tempus , & occasio in quibus inter se durant, ib.nu.2.el 2 403
tempus plerunque est causa condemnationis ueri uel falsi.Ant.Columb.in for.proc.extra ord.in cont.cri.ar.62 465
tpis interuallũ esse debet,inter rei rñsionem,& perseuerantiam,ib.art.410 471
temporis duplex est significatio , generaliter enim , & specialiter accipitur , Fran. Cas.de ind.nu.2.el 4 403
tpis longinqtas est inspiciẽda,nã sæpe oportet cõmetiri cũ tpe negociũ,ib.nu.5 ea.
tpis spacium quõ cõsideretur, ib.nu. 3.c. 404
In tempore quæ considerari oporteat, & quę in occasione,ib.nu.3.el 2 403
¶ tenẽs puellã in lupanari pœna mortis nãlis puniri debet.Gul Bõt.de pę.mor.n.4 c.444
tenẽs castrũ rebellatũ cõtra temp.debet mori. Mart.Laud.de crim.læs.maie.in 60.q. 49
cõtra notorie tenentes ciuitates Ecclesiæ R.si ne citatione peuenit ad sñiam,ib.ĩ 11.q. 48
¶ tergiuersari drïs, q ab accusatione totaliter desistit,Plac.de accus.tit.4.nu.4 4
¶ terminus ad opponendum datur ẽt sponte confessus Io.Ant.Rub.de potesta. procurator.in 2,par.nu.26. Quod non procedet in crimine notorio,ib.nu.27 45
terminus ad arripiendum inter statutus a iudi ce,uicem habet peremptori.Incert.Auct.de modo proc.contra aposta.nu.22 197
termini probatorii qlibet assignatio dicitr perẽ ptoria,M.Ant.Blan.de ind.nu.341 387
termini in qualibet lege p sumunt q sint habi les,Io.An.Rub.de pot. pr.in 1.p. n. 251 34
Termino renunciari potest,sed nõ defensioni, ib.in 2.par.nu.29 45
¶ tertio leuis qõ nõ dicitr absq; dolore cordis, Fran.Brun.de ind.in 2.q.2.par.nu.1 339
territio leuis dicitur,si quis tantum ad funem ducatur,ib. in 2.q.nu.4 338
¶ terror leuis nõ indicat metũ,nisi cadat in cõ stãtẽ uirũ,Fran.Cas de tor.cap.19.n.3. 420
¶ tertius in crimine publico committatur pro suo interesse,Io.Ant.Rub.de potesta procu rator.in 1.par.nu.127 26
¶ testamentum factum a bannito tpe banni secundum formam statutorũ an ualeat , & mortuo postq̃ fuit rebannitus,Nell. de ban nit.in 2.par.3.temp.nu.1 296
¶ testimoniũ criminosi inimici,& cõspiratorũ qñ admittatur,Bonic. de accus.nu.33 9
testimonium inimicorum , & conspiratorum in crimine hæresis nequaq̃ idoneum cense tur,Gond.de hæret.in 13.q.nu.13 164
testimonium dicens pro bannito an indicat in pœnam statuti de quo per Nell.de bann.in 3.par 2.temp.nu.28 274
¶ testis si unũ in iudicio dixerit,& postea aliud in eodẽ iudicio,statr primo dicto,fallit in cri mine,hæresis statur n.ultimo dicto,Io. Nic. Arel.de hęret.not.12.nu.12. car. 140. & Io. Fran.Ponz.de lamiis,nu.84 98
testis an esse possit hæreticus qui rediit, Lud. Carer.de hæret.n.161 194
testis q deposuit cõtra magnatẽ,& fuit accusa tus de falso de quo ex forma statututi non põt redargui an possit citatus cõparẽs in bã no poni,an uero iudex a seipso nemine op ponẽte debeat accusationẽ reiicere, Nell de bann.in 3.par.1.temp.nu.6 212
testis tortus,& in tortura confessus per errorẽ an possit ante sñiam suum errorem reuoca re,Guid.de Suz.deind.n.66 324
testis unicus an faciat indiciũ.ad torturã suffi ciens,Guid.de Suz.deind.n.90 326
testis infamis indicium ad torturam non fa cit,debet enim testes famę esse intregrę Gui. de Suz.de ind.n.91 ead.
testis solus de uisu an faciat indicium,Guid.de Suz:de ind.nu.92.car.ea.&.M.Ant.Blan.de ind.nu.316.car. 385. & Paul. Girl. de quæstio.in 3.q.n.18 434
testis unicus,& singulari semiplenam proba tionem facit in criminalibus,Fran.Brun.dę ind.in 2.q.i.par.n.2 328
testis singularis de uisu faciẽs indiciũ,debet es se omni exceptione maior.ib.n.3 329

testis singularis, & si indicium non probet aliqualem tn̄ facit p̄sumptionem.ib.nu.5. ea.
testis ante processus formationem examinatus an faciat indicium.ib.nu.8 ea.
testis qui examinari non debuit quando indicium faciat.ib.nu.11 330
testis domesticus producentis an faciat indicium M.Ant.Blan.de ind nu.361. 388
testis domesticus non facit indicium.Frā.Bru. de ind in 2.q.1 par.nu.11 330
testis familiaris an indicium faciat. Fran. Bru. ibi.nu.12.car.329.& M.Ant. Blan.de in.nu. 375 389
testis quandoq; non cogitur inuitus testificari.& talis sponte examinatus indicium facit Fran.Brun.ib.nu 13. 330
testis q ob infamiā nō debuit examinari, examinatus aliqua facit īdiciū.ib. nu.19 331
testis examinatis post terminum præfixum ad probandum an faciat indiciū.ib.nu.20. ea.
testis qui iure examinari prohibetur, an probet si examinetur.Fran.Brun de ind.in 2.q. 1.par.nu 21 ead.
testis q nō pōt interrogari inuitus, uolens rn̄dere p̄t, sed coactus nō facit īdiciū,ib.n.23 e.
testis singularis de uisu deponens cū fama, & aliis adminiculis certis, sufficiētē ingerit probationē in factis antiqs, & delictis occulte factis Fr.Bru.de ind.in 4.q.1.par.n.2 336
testis nō est torquēdus in eū, cōtra quē fert testimoniū nō inuitus.ib.ī 4.q.2.par.n.9.340
testis qui non est omni exceptione maior non debet torquere in causa ciuili.ib.nu.11 ea.
testis an possit torqueri non præcedētibus indiciis.ib nu.12 ea.
testis non debet torqueri nisi signis quibusdā contra eum pręcedentibus. ib nu.13. ea.
testis qui iurauit potest examinari die in Dei honorē feriato.ib.in 5.q.2.par.n.53. 348
testis ut iudicium faciat uerisimile deponere debet.M.Ant.Blan.de ind.nu. 32 363
testis per aliquem ex sensibus tenetur dicti sui reddere rationem.ib.nu.49. 364
testis quando dicatur uoluntarie deposuisse. ib.nu.153 372
testis qui coacte deposuit, non præsumitur inimicus, & quid econtra.ib.nu.254.255 ea.
testis bis examinatus, si citatur, non inducit timorem subornationis.ib.nu.158 ead.
testis conuersans cum inimicis meis non pōt esse testis contra me.ib.nu.164 173
testis uacillans quæstionatur.ib.nu.261 381
testis dicit oī exceptione maior, qn̄ imputatio nulla fieri pōt contra eum.ib.nu.317 385
testis dicitur integer, qui a iure non repellitur. ib.nu.320 ea.
testis unus de uisu facit semiplenam probationem dummodo aliæ circunstantię non resistant ibi.nu.324. ea.
testis ut semiplene p̄bet quo ad cōdēnationē, debet esse oī exceptione maior.ib.n.325.e.
testis examinatus sine iuramento an faciat indicium ibi.nu.127. 386
testis examinatus post terminum assignatum p̄ iudicē, an faciat indiciū. ibi.n.339.c. 387.
testis q ob reuerentiā examinari nō debuit, si examinatus sit an faciat indiciū, ibi.n 344. car.ea.& Paul.Gir.de relax.carc.in tit.de absolutio.innocent.in 3.q.nu.2. 308
testis minor 14.ann. an debeat examinari in cā criminali. M.Ant Bl.de ind.n.346. 387
testis minor 14. annis an faciat indicium. ibi. num.347.& 348 ea.
testis pręsumitur uoluntarie deponere. ib.numero 357 ea.
testis q cogi non pōt ad deponendū, si coacte deposuerit, an faciat indiciū.ib.n.355.c.388
testis qui cogi non potest uoluntarie deponat an indiciet.ibi.nu.356. ea.
testis q cogi non pōt ad deponendum cogitur si ueritas aliter haberi nō p̄t.ib nu 359.ea.
testis de uisu ut faciat indicium ad torturam debet deponere q interfuerit maleficio, alias secus. Fr.Cas.de ind. tract 10.n.3.c.407
testis unus de uisu facit, indicium, nisi aliæ circunstantiæ resistant.ib.nu.5 ead.
testis qui non est omni exceptione maior in q bus probet.ib.nu 6 ead.
testis non idoneus, per aliquod priuilegium idoneus fieri non potest.ib.nu.7 ea.
testis debet esse omni exceptione maior, quando tractatur de condemnando, secus de torquendo.ib.nu.8 ea.
testis uacillans torquet.alias secus, & qn̄ dicatur uacillare Frā.Cas.de tor.cap.10.n.16.c.416
testis uacillās seu alr̄ de falso cōuictus in causa ciuili æque punit, ac in cā crim.ib.nu.17.ea.
testis qui dicit unum in iudicio, & aliud extra iudicium, incidit in falsum, ut saltē torqueri possit.ib nu.20 ead.
testis si unum dicat in iudicio, & aliud extra iudicium cui dicto standum sit ib. nu.21 ea.
testis non idoneus dicitur, qui laborat morbo animi, non corporis.ib.cap.11.nu.4 ead.

testis clericus uacillans nō torquetur propter dignitatem.ibi.nu.6 ea.
testis sponte se offerens est suspectus. ibi.cap. 17.nu.8 419
testis unum dicens extra iudicium, contrariū uero in iudicio,an de falso puniaturr.Fran. Cas.in quæst.crim.cap.4.nu.4 423
testis quando dictum suum retractare possit. Bal.de quæst.cap.2.nu.7 430
testis dictū suum reuelans puniri debet. Ant. Columb.in for.proced. extraord. in contro uer.crim.art.72 465
testis ultimo dicto statur in crimine hæresis. Fran.Ponz.de lam.nu.84 90
testi inimico etiam in casu inquisitionis credē dum non est,Fr.Cas.de ind.nu.11 407
testi interdum derogat ex tpe.Ant.Col.in for. proced.extraord.in contr.crim.art.62 465
testes an possint cōpelli qn̄ iudex pcedit in ui sitādo uel cōfirmando.Bonic.de acc.n.51 12
testes probare non possunt quę tantum spiri tu fiunt.Io.Fran.Ponz.de lam.nu.53 95
testes uerisimilia deponere debēt.ib.nu.68 97
testes noui super eisdem examinari possunt ca pitalis in solo crimine hęresis, ibi.nu.73 ea.
testes in crimine hæresis cogi possunt ad testi ficandum.ibi num.84 98
testes excommunicati, & criminis socii admit tuntur in inquirenda hęresi. ibidem
testes inhabiles admittuntur in criminibus in quibus damnat memoria defuncti.Io Ant. Rube.de potesta.in i.par.nu.145 27
testes qd' requirant ad cōdēnationē in crimi ne hæresis.Gond.de hær.in 13 q.nu.9 164
testes non idonei, & ad alias a iure improbati admittuntur in crimine hæresi.ib.nu.10 ea.
testes inhabiles pro hæreticis minime admittū tur, aduersus autem hæreticos admittendi sunt,ibi.nu.14 ead.
testes inhabiles an admittantur, in hæresis cri mine, ubi accusationis aut exceptionis uia processum extitit.ib nu.16 ea.
testes an pbent parte nō citata cōtra suspectū de hæresi.Lud.Car.de hęret.nu.121 189
testes publicandi sunt,& qn̄.ibi.n.122 ea.
testes de iure nō admittēdi an possint admitti in causa innocentiæ. Paul.gir. de relax.carc. in tit.de absol.innocent.in 3.q.nu 1 307
testes alias non admittendi in probando inno centia admittuntur.Paul.gir.ibi.nu.2 308
testes in criminalibus an debeant esse omni exceptione maiores.Fran.Brun.de ind.in 2. q.1.par.nu.7.car.329. & Franc.Cas.in q cri. cap.4.nu.4 423
testes super inquisitione generali examinati, non faciūt indicium aduersum delatum de crimine Fran.Brun.ibi.nu.10 ead.
testes testificari præsumūtur inuiti, nisi de spō taneitate constet.ibi.nu.14 ea.
testes duo de actu corpali uisibili deponentes, pferēdi sunt decē aliis de mētali,& inuisibili actu deponētib.Fr.Br.ibi.in 5.q nu.41 347
testes examinati in inquisitione generali. ut reo noceant, iterum examinari debent reo citato.M.Ant.Blan.de ind.nu.22 362
testes in inquisitione speciali quare iterū exa minari debeant,ibi.nu.23 ea.
testes oēs eē pn̄t nisi repellant.ibi.nu.319 385
testes non integri aut idonei aliquādo exami nantur,ut iudex informetur.ibi.nu.320 ea.
testes an debeant recipi lite cōtestata, seu post nomē rei receptū inter reos,ibi.n.330 386
testes inhabiles aliquando admittuntur si ali ter ueritas haberi nō potest.ibi.nu.353 388
testes domestici, & familiares aliquādo admit tuntur ad testificandum,ibi.nu 364 389
testes plures singulares super diuersis indiciis deponētes, an cōiūgātur ad faciēdū proba tionē.ut oriat indiciū ad torturā, ibi.num 366.c.ea.& Fr.Cas.de tor.cap.6.num.11 414
testes singulares nō iūgūtur ad faciendam pro bōnē.M.Ant.Blan.de ind.nu.367 389
testes singulares quando iungantur, & quan do non,ibi.nu.368 ea.
testes qn̄ oī exceptione maiores ad pbandum requirant,& qn̄ non integri etiā admittant, Fran.Cas.de ind.nu.4.el 1 397
testes deponētes de negatiua,pferuntur testib. affirmantib ēt dignioribus,ibi.nu.4.el 2 ea.
testes specialiter examinati super mala fama. an præferantur testibus deponentibus in ge nere de bona fama.ibi.nu.11 398
testes deponentes in gn̄e, & non in specie sup causis non probant.ibi.nu.6.el 3 400
testes duo requiruntur ad probandum indicia remota a maleficio.ibi.nu.4.el 3 407
testes non idonei in casu inquisitionis admit tuntur,quia tum cessat periculū corruptio nis,ibi.nu.9 ead.
testes etiam infames non nisi instigati fa sum deponunt,ibi.nu.10 ead.
testes inhabiles in casu accusationis admitti non debent ēt ad torquendū, ibi.nu.12 ead.
testes si dixerint uidisse duos solos rixari, &

uidisset in fine rixæ uulneratũ, ex hoc poterit ad cõdemnationẽ procedi, ib.nu.15 ea.
testes non publicati non inducunt aliquam probationem, ibi.n.15.car.411. & in tract. de torm.cap.4.n.2 413
testes inducti ad probandum indicia an debeant esse omni exceptione maiores, Fran. Cas.de torm.cap.6.nu.9 414
testes celeriter deponẽtes anteq̃ tortus articulus eis legat, pͥsumũtur falsi. & an ex hoc possint torqueri, ibi.cap.10.nu.19 416
testes inhabiles inhabilitate iuris positiui, ut periuri, & criminosi, possum a Papa ad testificandũ habilitari, ib.cap.11.n.12 ea.
testes examinãtur citato reo, & existẽte cõtra d ctore, alias repetũtur, & an hodie id obseruetur, Fran.Cas in qõ.crim.cap.4.n.1 423
testes semel examinati non debent iterum per eodem examinari, & quid si iterum examinati, contrarium primo deposuerint, utrũ dictum ualeat, ib.n.3 ea.
testes pro didicita testificata in inqsitione ex officio formata recipiuntur, secus in accusatione, ib.cap.8.n.14 425
testes non idonei in inquisitione admittũtur, secus in accusatione, ib.n.17 ea.
testes oẽs in informationibus debent recipi, Ant.Columb. in for. proced. extraord. in controuer.cri art.35 463
testes non interrogantur an sint honesti, ibi. art.36 ea.
testes deponẽtes de alibi, seu negatiua uisu affirmata, & coarctata, pͥferũtur aliis testib. affirmãtibus, & dignioribus, ib.art.65 465
testes ꝑ utraq; parte ueritatẽ dicere debẽt, aliter possunt compelli, ibi.art.72.73 ea.
testes qũo reum pͥsentẽtur, ib.art.216 471
testes non permittentes se scrutari, capi possunt, & ex sola resistentia puniri debent, ibi. art 224 ea.
testes an produci possint post causę conclusionem, ib.art.228.& 230 472
testes in generali inquisitione examinati, idonei cẽsendi nõ sunt, ut quis torqueri possit, quia citata parte examinati non fuerunt Gond.de hęret.in 13.q n 5 164
testium nomina, dictaq;, & depositiones sunt exponenda reo, ut contra dicta & personã testis possit opponere, & excipere, Fran Cason.de torm.cap.4.n 7 413
testiũ examinatio in criminalibus cõmitti nõ põt, fallit in crimine hęresis, Io. Nic. Arcl. de hæret.not.35 n.1.& 2 142
testium publicatio qualiter fiat in crimine hæresis, Gond.de hęret.in 14.q.n 1 165
testiũ publicatio in crimine hæreseos publice fiẽda nõ ẽ, qñ delati potẽtia reformidatur qua aũt forma tum ꝓcedatur, & an idẽ in q̄bus uir criminibus dicẽdũ sit, ib.n.2.c ea.
testium singularitas coniungitur, quando dictum unius coadiuuat dictum alterius, M. Ant.Blan.de ind.n.369 389
testium dicitur fieri publicatio per confirmationem, Ant.Columb.in for.proced.extraord.in contr.cri.art.222 471
testium existentium extra prouinciam examinatio, committi potest, ib.art.221 ead.
testibus non testimoniis creditur, Fran. Cas. de ind.n.13 406
testibus suspectis ac inhabilibus, an in casibus q̄bus admittẽdi sunt adhibeatur fides sine q̄õne Gond.de hæret.in 13.q.n.15 164
¶ testificari coguntur in crimiue hæresis familiares, & domestici.Gond.ib.n.11 ea.
testificari quilibet permittitur, qui non reperitur prohibitus, Io. Ant.Rub.de potesta.procur.in.1.par.n.3 22
¶ tex.in l.pen.§.ad crimẽ, ff.de publ. iud. loq̃tur de publico iudicio, tñ ẜm cõmunẽ opi. habet ẽt locum in priuato, ib.n.19 ea.
tex.in d.§.ad crimen, secundum Ang. & Imo restringitur in sententia annotationis bonorum, ib.n.32 ea.
tex.in uer. nam, & in capitalibus, concordat cum auc.multomagis, C de sacrosan.eccle. ib.in 2.par.num 30 45
¶ theologia est omnium scientiarum nobilissima, Io.Fran.Ponz. de lamiis, n.4 89
theologorum, & sacras tractare scripturas, ib.n 2 ea.
¶ thesauri abscõditi an possint arte dæmonũ inueniri, Pau.Gir.de sort.in 3.q. n.12.c. 108
¶ titulus de priuatis delictis, de nominatis delictis loquitur, Io.Ant. Rub. Alex. de potesta.proc.in 1.par.nu.22 21
titulus de extraordinariis criminibus, de delictis innominatis loquitur, ib.n.23 ea.
titulus institutionis respectu hęreditatis parentem est honorabilis, Incert. Auct. de cri. læsæ maiest.in 5.q.n.8 58
¶ tollere potest qui, & concedere, Paul. Girl. de relax.carcer.in ti.de benef. & indul.prin. in 6.q n.3 306
¶ tormẽta, Ad tormẽta nõ est deueniẽdũ nisi

cõstet de homine mortuo, & de cadauere, & de vulnerib. Fr.Cas.de tor.cap.2.n.1. 412
tormenta reo ea sunt moderatione inferẽda, ut tortus aut innocentiæ, aut certo suppli cio cõseruetũ salus, Gui.de Suz.de ind.n.3 318
tormenta hr̃i non debẽt, si alia leuiori, uel ue riori uia ueritas hr̃i põt, licet indicia pce. dant. Fr.Cas.de tor.cap.7.n.1 415
tormenta sunt moderate adhibẽda, ibid. cap. 12.n.5 317
tormenta multi populi tenuerunt, quia plus mali, q̃ boni ciuitatibus attulerũt, ibi. cap. 1.n.3 412
tormenta & qõnes nisi certis in rebus inter- poni antiqui uoluerunt, ib.n.4 ea.
tormenta quo ordine sunt proponenda, Bal. de q.cap.1.n.7.car.429. & Fr. Cas. de torm. cap.13.n.2 417
tormentorũ species quot sint, Paul.Gir. de q. in 2.q.n.1 432
tormentorũ modus erit iuxta qualitatem in diciorũ, ib.cap.14.n.2 417
tormentis, humanitatis, religionis, & iuriscon sultorũ argumẽta repugnat, Fr.Cas.de tor. cap.1.n.1 412
tormentis, & qõnibus non semper fides est adhibenda, ib.n.2 ead.
¶ torquendus petens dilationem ad reprobã da indicia an sit audiẽdus, Bal.de q.in cap. 2.num.6.car.430. & Amb.de Antram.de q. n.12 441
torquendum esse neminem nisi in subsidium probationum quomodo intelligatur, Frã. Cas.de ind.n.35 412
torquendi qualitas circa tormentorũ motũ est consideranda, Fr. Cas. de tor.cap.19.nu mero 4 420
torquendi non sunt, qui in dignitate constitu ti sunt.Gui.de Suz.de ind.n.9 319
torquendi arbitrium iudices sibi arrogare nõ debẽt, q̃a nullum arbitrium hr̃e pñt nisi ꝓ reo, Fr.Cas.de tor.cap.1.num 10 412
torquendo si iudex modum excesserit q̃d iu ris, Amb.de Antr.de q.n.6 442
torquendus in dignitate cõstitutũ in casu nõ excepto, in eo.s. quo torqueri non debebat capite plectitũ.Gui.de Suz.de ind.n.17.c.319
torquere aliquem si non constet delictum, e- xemplum perniciosum est, quod etiam ꝓ cedit in accusatis de furto, & ueneficio, Fran.Cas.de torm.cap 2.n.6 4 2
torqueri non debet nullus priuilegiatus, nisi in crim.læsæ maiest.Mart.Laud. de crim.læ sæ maiest.in 13.q. 48
torqueri potest quilibet cuiusuis conditionis pro crimine sortilegii Paul.Girl.de sortil.in 11.q.n 13 130
torqueri qui possint in crimine hęresis. & an requirãtur indicia sicut in aliis, Lud. Care. de hæret.n.117 188
torqueri an potest quilibet cuiuscũq; cõdõn s fit, aut status, Gui.de Suz.de ind n 8.c.319. & Amb.de Antr.de q.n.2.3 440
torqueri debet prius qui ueritatem nouit me lius.Gui.de Suz.ib.n.24 320
torqueri contra alios in quibus casibus quis possit, ib.n.52 322
torqueri possunt liberi, & serui liberti. & statu liberi, Fran.Brun.de ind.in 4.q.2. par. nu mero 1 540
torqueri potest pręcedentibus indiciis liber homo, tam in se, quam in aliis, ib.n.4 ea.
torqueri non debent milites, & ueterani, ibi. n.19 341
torqueri timens iniuste, hac est sine indiciis, põt appellare, ib.in 5.q.2.par.nu.14.c.344
torqueri prior debet filius in conspectu pr̃is, & fœmina prior masculo, ibi.nu.55.c. 348
torqueri non potest reus ex indicio remoto a maleficio, sed alia simul requirũtur, Frãc. Cas.de ind.n.3, el 1 398
torqueri an possit reus ex dicto unius testis de uisu maxime si testis sit omni exceptio ne maior, ib.n.2.el.4 407
torqueri licet reus conscientia, iudex eũ tor quere nõ debet sine indiciis, Fr.Cas.de tor. cap.5.n.8 414
torqueri pñt tã mares, q̃ fęminæ, & oẽs, q nõ sint iure excepti, ibid cap.10.n.1 415
torqueri non debent senes, seu decrepiti, nec alia corpore imbecilles, ib.n.11.12. ea.
torqueri non pñt Decuriones, & eorũ liberi, milites, doctores, & aduocati ꝑ dignitatẽ hodie tñ hoc non obseruatũ, ib.n.14 416
torqueri accusatus, & accusator pñt in crimi ne falsi, modo sint indicia ib.n.23 ea.
torqueri ĩ quibus casibus quis possit sine ple nis indiciis, ib.in 5 cap.n.6 413
torqueri in quibus casib. possit reus licet de corpore non constet, ib. cap.18.n 9.c. 419
torqueri an possint alii per tortum inculpãti licet sint, uillę famę, & uitiis manifesti dedi ti, Amb.de Antr. de q.n.9 447
torqueri an possit liber homo, & nunquid

principalis persona quæ accusatur subiici torturæ debeat ibi.n.15 442
torqueri an possint milites nostri t̄pis, etiam cœlestes,& quid de iudicibus,& aduocatis ib.n.24.25 443
torquet̄ q̄s de furto accusatus indiciis p̄cedētibus,in tormētis cōfitetur,nō absq;alia repetitione in eū proceditur, ibi nu.10.c.441
¶ tortura exerceri non dēt in notorio crim. Fr.Br.de ind.in 5.q.2.par.n.16 345
tortura exerceri debet humanæ,& cū moderamine,& iuri ordine seruato, ib.n.17 ea.
tortura sine causa,& iniuste facta,& iniuria p̄sonalis,ib. in 7.q.2.par.n.3 354
tortura an adhiberi possit die feriata ī honore Dei,Bal de carc.cap.1.n.10.car. 301. & Fr.Br.de ind.in 5.q.2.par.n.52 car. 348. & Fr.Cas.de torm cap.13.n 5 416
tortura repeti non debet q̄s n ist duobus concurrentib.Gui.de Suz.de ind.n.3 318
tortura quo ordine sit applicanda si plures torquendi sint,Gui.de Suz.de ind.n. 22 car.320.& Fr. Brun.de ind.in 5.q.2. par.n. 54.car.348.& Frācis. Cason. de torm. cap. 13.per tot. 416
tortura cōiter in ciuilib causis non est admittēda,Gui.de Suz.de ind.n 27 320
tortura & repetitio eiusdē nō nisi legitime fieri debet, Gui.de Suz.de ind.nu.59 323
tortura etiam dicitur si in terri recluso alimēta denegantur ib.n.74 324
tortura ēt locū habet si de crimine ciuilr agat̄ Fr.Brun.de ind.in 3 q.2.par. n.5 450
tortura ex n̄te illicita irritatur quidquid sequitur ex ea,ib.in 4.q.2.par.nu.3 340
tortura non datur nisi delictum certe sciatur, ib.n.11.ead.& in 5.q.2 par.n.10 344
tortura iniusta alicui illata, tenentur iudices, & potestates,sed non officiales ex mādato facientes,ib in 5.q 2.par.n.34 346
tortura indiciis probatur,& coniecturis, si a potestate negetur,ib.n.37 ea.
tortura,& uiolētia in occulto facta per famā & uociferationē p̄bari potest,ib.n.39.347
tortura in t̄m præcedere requirit indicia ut si milies tortus absq;indiciis ī cōfessione p̄seueraret,ipsa cōfessio nulla esset,ibi.n 47.ea.
tortura leuis & in competēs repeti potest,ib. n.62 349
tortura adhiberi nō p̄ot p̄ eum q̄ non habet merū im periū,ib.in 7 q 2.par.n.3.c. 354
tortura ad finē triplicē fieri potest,ib.n.4. ea.
tortura facilius adhibetur in maleficiis occulte factis q̄ in aliis,ib.in 8.q.2.par.n.2 355
tortura pro crimine exploraro facta, non reddit tortum infamem ib.nu.3 ea.
tortura inchoanda est ab eo qui habet malā physiognomiā, Fr.Cas.de ind.n.2,el 4.399
tortura incipienda est ab eo qui solitus est delinquere, ib.n.3 407
tortura datur in supplementum in causis criminalib.ib.n.14 408
tortura in criminalib.succedit loco iuramenti,ib.n.15 ea.
tortura grauior est pœna q̄ utriusque manus abscissio,Fr.Cas.de torm.cap.7.nu.2.c. 414
tortura utrum in causis ciuilib. adhiberi possit,ib.cap.8.n.1 415
tortura non adhibetur in causis criminalibus leuis præiudicii, licet legitima præcedant indicia,& an pro talibus uiles personę possint torqueri,ib.n.3 ea.
tortura in clericos an non debeat esse ita seuera,sicut cōtra laicos,ib.cap.11.n.5. 416
tortura debet constare ī p̄cessu,,aliter ex brachiis rei cognoscetur,ib.cap.12.n.7. c. 417
tortura an sit incipienda a debiliori, an uero ab eo, qui uerisimiliter scit ueritatem, ib. cap.13.n.3 ead.
tortura an,& quando possit repeti,ib. cap.14. n 1 ead.
tortura reduci debet ad tres dies separatos, & pro qualibet uice reus debet habere tres eleuationes,& depositiones,ib.n.5 ea.
tortura ex quibus causis possit adhiberi, Bal. de q.cap.1.n.8 429
tortura corporis cruciatus dicitur ad ueritatem eruendam repertus.Paul.Girl. de qō.ī 1.q.n.3 432
tortura in quo differant a tormento, ib. numero 4 ea.
tortura remedium dicitur,seu uia extraordinaria probationis.ib.n.5 ea.
tortura non est omnibus uniformiter danda ib.in 3.q.n.19 434
tortura largo modo sumpta quid sit,& unde dicatur,ib.in 4.q.n.3 ea.
tortura leuis quæ dicatur, & an uere si tortura,ib.n.5 435
tortura in quibus causis ,& criminibus adhiberi possit,ib.in 5.q.n.1 436
tortura de processu dicitur ad quam absq;legitimis indiciis peruenitur, ib.n 4 ea.
tortura quare in paruis criminibus non sit

appli can

applicanda, ibidem
tortura an locum habere possit in pecuniariis causis ibi.in 7.q.nu.1 438
tortura nõ dicitur pœna quę iuris habeat effectum,ibi.nu.6 ead.
tortura quando pœnam dare dicatur, ibi.nu. 9 ead.
torturæ si locus sit, detineri personalr̃ qs poterit,Fr.bru.de ind.in 8. q.2.par.num.1.c.354
torturę subiiciendus is est, de quo suspicio cedis ur̃,M.Ant.bl.de ind nu.239 379
torturę repetitio non debet excedere tres uicẽs,ne in infinitum procedatur, Frã.Caſ.de torm.cap.14.nu.4 418
torturæ metus æquipollet torturæ, ibid.cap. 19.nu.2 420
torturæ an & quando subiici possit liber hõ. Bal.de q.cap.3.nu.4 431
torturæ gradus sunt quinq; & qualiter cognoscantur,& inserantur, Paul.girl.de q.in 2.q. nu.2.car.432.& in 4.q.nu.1 434
torturæ primus gradus.s.terror quibus inferri possit, Girl in d.4.q.nu.3 ead.
torturæ gradus secundus quis sit.ibi.n.4 ead.
torturæ tertius gradus dicitur.cum per spaciũ dicendi unum Miserere, reus suspensus detinetur,ibi.nu.8 435
torturæ gradus quartus qs sit,ibi.num.9 ead.
torturæ quintus gradus quis dicatur, ibid.nu. 10 ea.
torturæ gradus ultimus quibus applicetur criminib.ibi.nu.11 ea.
¶tortus de se cõfessus de aliis interrogari non debet.gui.de Suz de ind.nu.61 322
tortus confessus per diem naturalem quiescere debet antequam confessionem suam ratificet.gui.de Suz ibi nu 69 324
tortus ut testis qualiter interrogari debeat,Fr. br.de ind.in 5.q.2.par.nu.56 348
tortus in seipsum de aliis non est interrogandus,ibi.nu.57 ead.
tortus negans,& in negatione perseuerans,an possit iterum torqueri,ibi.nu.58 349
tortus sufficienter non debet rursus torqueri nisi de nouo superueniant alia indicia.ibid. nu.59 ead.
tortus & crimen confessus quando possit sup̃ aliis criminib.torqueri,ibi.nu.65 ead.
tortus appellans a sua cõfessione nõ intellr̃ p̃seuerare,sed tacite reuocare.ib.n.45.c.347
tortus semel incompetenter non debet iterũ torqueri,nisi superueniant noua indicia,ib.
tortus quõ in cõfessione censeatur p̃seuerare, Franc.br.de ind.in 6.q.2.par.nu.4 350
tortus non statim post torturam debet ad tribunal reduci,ad uidendam ipsius in confessione perseuerantiam,ibi.nu.5 ead.
tortus ad tribunal reductus, an sit relaxandus si confessionem in tortura factam reuocauerit,ibi.nu 6 ead.
tortus ultra tres uices,dr̃ immoderate,& uidebitur fateri ui,& cruciatu tormentorũ,Frã. Caſ.de torm.cap.14.nu 6 917
tortus relaxatur, si accusator, dato sibi termino ad p̃bandũ, & deducendũ quidq̃d intendit,nil p̃bauerit,ibi.cap.14.nu.9 ea.
tortus,& confessus de se, an & in quibus casibus possit interrogari de sociis nisi indiciis, ibi.cap.16.nu.1 418
tortus confessus de se potest interrogari de sociis in omnibus delictis, quæ uerisimiliter non committuntur siue sociis,ibi.nu.5 ea.
tortus an iurare debeat facta nominatione in tortura,ibid.cap.17.nu.5 ead.
tortus bononiæ p̃ delicto ibi cõmisso, ob q̃d non est corporaliter puniendus,si in tormẽtis confessus fuerit se plura maleficia extra bonoñ territoriũ p̃petrasse, an a p̃tãte bononiæ possit ultimo supplicio cõdẽnari,ib. cap.21.nu.15 421
tortus nõ est ad torturã repetẽdus nisi duob. concurrentib.Bal.de q.cap.1.nu.2 428
tortus in quibus in casibus sit de aliis interrogandus,ibi.cap.2.nu.4 430
tortus absq; indiciis sibi non præiudicat confitens,in tormentis,ibi.nu 6 ea.
tortus leuiter, potest grauius torqueri militãtibus legitimis indiciis.Paul.gir.de q.in 4.q. nu.5 435
tortus quidam dicens, de lacte B. virg. Mariæ. dolorem nullum sentiebat.ibi.nu 15 c.436
tortus suã causa non est de aliis interrogandus nisi in casibus de quibus per Amb.de Antr. de q.nu.8 441
tortus semel an possit sine nouis indiciis iterũ torqueri,ibi.nu.11 ea.
torti confessio nullis præcedentibus indiciis nulla est, & confessio facta in ipsis tormentis, æquipollet factæ in tormentorum formidine,ibi.nu.13 ead.
tortũ ut p̃seuerare in cõfessione faciat iudex, q̃dnã agere debeat,& quãtũ tp̃s erit ĩter diẽ cõfessionis torturę & diẽ perseuerantię, & qui q̃oni interesse debeant,ibi.nu.14.c.44

torto

torto in tortura contra alium deponenti qñ credatur. Bal. de q. cap. 2. nu. 3 430
torto contra alium cõfesso qñ credatur. Gui. de Suz de ind. nu. 50 322
torto in tortura deficiente, non tenetur iudex si indicia præcesserint, Guid. de Suz. de indi. nu. 89 326
torto mortuo quis teneatur, si dolo, culpa, uel casu mortuus sit nesciatur. Fr. Brun. de ind. in 5. q. 2. par. nu. 30 346
torto mortuo in tortura an iudex teneatur ad aliquam pœnam. ibi. nu. 19 345
torto metu tormẽtorũ cõfitẽte. mõtes & maris, caueat sibi iudex ne dãnet in corpore, & aĩa, ibi in 6. q. 2 par. nu. 10 351
torti & cõfessi de se, de consuetudine Italiæ in oĩ casu de sociis interrogant, Fr. Caſ. de tor. cap 16. nu. 6 418
¶tractatus & cõspiratio cõtra Principẽ põt ꝓbari per complices, & socios criminis. Mar. Laud. de crim. pot. in 8. q. car. 48. & Nic. Boe. de sedit. in 7. q. nu. 5 80
tractatus solus ẽt in atrocissimis nõ est puniẽdus, Nic. Boe. de sedit. in 7. q. nu. 41 84
tractatus quid sit, M. Ant Blanc. de ind. num. 225 378
tractatus ad hoc ut dicatur quę requirantur, ibi. nu. 229 379
tractatus ex quibus indiciis præsumatur, ibid. nu. 332 ead.
tractatus præsumitur qñ homicidium cõmittitur cum multitudine personarũ, nisi ex accidenti, seu casu tales ꝑsonę superuenerint, Fr. Caſ. de ind. nu. 2. el 4 404
tractatus præsumi potest ex loco, ubi reus fuerit, ibi. nu. 1. el 1 401
tractatus initia, & cõsiliorũ ex loco comprehẽduntur, ibi. nu. 6. el 1 ead.
tractatui pñs, & nihil dicẽs, si reperiatur ad delictum, an teneatur de tractatu nec ue, M. Ant. Blan. de ind. nu. 230 379
¶transactio. Require supra in uer. Pax.
transigere super crimine capitali licitum est, citra metum pęnæ talionis. Io. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 41 46
transigere licet super capitali crimine pœnam sanguinis irroganti, Io. Nic. Arel. de hæret. no. 8. nu. 1 140
transigere an liceat super crimine hæresis. Ludouic. Car. de hær. nu. 127 190
transigere quare liceat de crimine falsi potius q̃ de aliis. Iac. de Are. de q. nu. 8 427
¶transgressor Canonum non põt a dolo excusari. Ant. Col. in foro. proc. extr. in contr. cri. art. 97 465
¶transitus nõ solitus inducit pensamentum, M. Ant. Bl. de ind. nu. 70 car. 366. & Fr. Caſ. de ind. tract. 3. cap. 2. nu. 3 401
¶trecenses aliqñ a seditione nõ fuerunt immunes, Nic. Boe. de sedit. in 1. q. nu. 42 75
¶trepidatio indicium facit. Fr. bru. de ind. in 3. q. 1. par. nu. 30. car. 335. & M. Ant. bl. de ind. nu. 259 381
¶tria in quolibet officiali concurrere debent. Iac. de Aren. de ban. nu. 45 201
¶tumultu per accñs incidente, pœna pecuniaria locum habet, & nõ corporalis, Nic. boe. de sedit. in 7. q. nu. 52 85
¶turba non punitur, sed bene quod in turba perpetratur ibidem
turba unde dicta, ibi. in 3. q. num. 3 75
turba quid sit ibid.
turbans diuina officia pœna mortis naturalis puniri debet. Gul. bõt. de pœ. mor. nu. 1 444
¶turpilianum habet locum in crimine publico Io. Ant Rub. de pot. proc. in 1. par. n. 17 22
¶tute qui ire non põt, aduocet illos a quibus uult ingrere, Ant. Col. in for. proc. extr. in cõtro. capital. art. 37 463
¶tutor deportatur qui pupillam uiolẽter stuprauit, Plac. de acc. tit. 6. nu. 23 car. 9. & Pau. gir. de pœ omn. coi. in 7. q. num. 7 453
tutor corrũpẽs pupillã pœna mortis naturalis est plectẽdus. Gul. bõt. de pœ. mor. n. 4 444
tutor nõ põt ita suspectus postulari ciuilr, qn resultet effectus pęnę criminalis, Ioã. Ant. Rub. de pot. proc. in 1. par. nu. 265 35
tutor nomine pupilli accusans, nõ obligat eũ ad pęnam talionis, ibi. nu. 284 36
¶tyrannus in populo sibi subiecto seditionis est. & ideo expellẽdus, Nic. boe. de sedi. in 5. q. nu. 7 77
tyrannus si quid dignitatis nomine faciat, ibi. nõ ualet, Io. Ni. Ar. de hær. no. 40. n. 1. c. 143
tyrannus legitime exercere potest iurisdictionem in crimine hæresis ibid.
VAgari non licet cũ discrimine alterius, An. Col. in for. proc. extr. in contr. crimin. art. 62 464
¶ualet plus quod specialiter fit, uel dicitur, q̃ quod generaliter, Io. Fr. Ponz. de lamiis, nu. 51 95
¶ualetudinarii torqueri non possunt, si morbus talis sit, ut torturam pati nequeũt sine periculo

periculo uitæ uel corporis Fr.Cas.de torm. cap.7.nu.8 420
¶ ualidum censetur id quod est in ueritate, potius q̃ id quod est in opinione,Paul.Girl.de pœn.omnif.coi.illici.q.9.nu.5 454
¶ uallum transcendens, aut per murum castra ingrediens,capite punitur, Plac. de accu.tit. 6.nu.16 6
¶ uariatio,pauor,& trepidatio , & id genus similia,q̃ coram iudice fiunt,an sit probatissimũ indiciũ ad torturã.Guid.de Suz.in tract. de ind.& tort.nu.33.car.320.Fran.Brun. in tract.eiusdem materiæ in 3.q.1. par. nu.30. car.335.Gond.de hæret.q.13.nu.6 car.164. & M.Ant.Blan de ind nu.120.car.378.& nu. 259.260.&262 381
uariatio circa negocium principale nocet . M. Ant.Blan.de ind.nu.263 ea.
uariatio quoties reũ torqueri facere debeat. ibi.nu.222 378
uariatio seu mendatium, in quibus , & circa q̃ noceat.Fran.Cas.de ind.nu.2 407
uariatio rei in actis scribi debent , Ant.Col. in forma.proced.extraord.in contiouer. crim. art.199 407
uariationes , & uacillationes factæ in tortura sine indiciis facta.torto non præiudicant in aliquo.Fran.Bru.de ind.& tort.in 3.q.1.par. nu.31 345
uarius,quis dicatur.M.Ant.Blan. de ind.num. 264 381
¶ uasallus ita testari pôt de bonis feudalibus atq; de allodialibus.Inc.Auct. de crim.læsæ maiest.in 3 q.nu.3 54
uasallus qui subinfeudauit alteri, si felloniam committat. an feudum reuertatur dominũ. ibi.nu.4 ea.
uasallus legum contractus feudalis euertere non potest.ibi.nu.6 55
uasallus an libertus a seruitute feudi bannito domino.Nell.de ban in 1.par.2. temp.num. 22 223
uasalli delictum commissum in personam domini,quando agnatis præiudicet.Incer.Auctor.de crim.læsæ maiest q.3.nu 1 55
uasallo post felloniam commissam recepto ad fidelitatem per dominum , fellonia remissa uidetur.ibi.q.12.nu 4 68
uasallo bãnito an feudũ ueniat in cõfiscatione bonorũ.Nel de bã.i 1.par.2. tẽp.n.23 223
uasalli aliiq. hæretici fidelitatis debito astricti a nexu illo liberi fiunt.Gundiss. de hæret.q. 15.nu.5 166
¶ uenditio aut donatio rerũ suarũ facit p̃sumi de malo aĩo.M Ant.blan.de ind.n.87 361
¶ uenefici cõfessi aut testibus cõuicti nõ audiuntur appellantes. Paul.Gir.de relax.carc.in tit de sent.& pœ.exec.in 2.q.nu.2 303
¶ uenenum dictio modica est siue promiscua . Paul.Gir.de sortil.q.12.nu 4 133
uenenum amatoriũ,uel sanatiuũ,seu cõceptionis,non aĩo occidendi ꝓpinans, nõ punit̃ l. Cor.de sic.si mors secuta fuerit.ib.nu.7 ea.
uenenum amatoriũ,sanatiuũ, & cõceptionis, an,& quo ad qd æquiparentur.ib.nu.8 ead.
uenenum amatorium arte malefica cõfectum propinãs, morte punitur si mors sorbentis sequatur.ibi.nu.13 134
uenenum conceptionis bono aĩo propinans , relegatur,si ea quæ illud assumpsit moriat̃. ibi.nu.8.car.133.& nu.19 135
uenenum sanatiuum causa sanitatis immixtũ medelis propinans non punitur , ẽt si mors sorbentis sequatur.ibi.nu.20 ea.
uenenum ministrans sterilitatis, tanq̃ homicida puniendus erit.ib.nu.21 ead.
ueneno quem esse necatum indicat liuor,& tumor cadaueris.Fran.Cas.de ind.nu.1 396
ueneno quem esse mortuum ex quibus dignosci potest.ibi.nu.4 ea.
uenena non mala quæ dicantur . Paul. Girl. de sortil.q.3.nu.25 110
uenena mala propinans,conficiens, aut uẽdẽs punitur.ibi.nu.26 ea.
uenena mala proprie quæ dicantur,& quæ bona.ibi.q.5.nu.8 112
uenena non semper hominis necandi causa fiunt.ibi.q.7.nu.5 133
uenena amatoria , & sanatiua non facta arte malefica , nec ad malum finem propinans , non punitur morte ibi.num.14 134
uenenorum plures sunt species, quædã bona, quædam mala,ibi.num.4 133
Reliqua uide supra in uer. Pecuniam.
¶ ueniæ facilitas incentiuum tribuit delinquẽdi Paul.Girl.de relax.carcer.in tit. de pœnæ cõpositio.q.1.nu.8.c.310.& q.2.num.4 311
ueniæ petitio an indicium faciat.M.Ant.blan. de ind.nu.398 384
ueniȩ petitio ut nõ noceat,qua cautela uti debet,ibi.nu.309 ead.
¶ ueniens contra factum suum audiri non debet Iac.de Are.de ban.nu.42 201
¶ uerbum dare,quid significet , Nell. de banno in 1.

in 1.par.2.temp.nu.78 239
uerbum potest, quam habeat uirtutem, ibi.in 2.par.2.temp.nu.66 264
uerbum intelligitur importat fictionē, Incer. Auct.de crim.læsæ maiest.in 6.q.nu.5 60
uerba non audiatur, an inducant declinatoriā, an uero peremptoriam, Io.Ant.Rub.de potesta.proc.in 1.par.358 41
uerba quę in confessionibus principum ponūtur, plene intelligi debent, Incert. Auct. de crim.læsæ maiest.in 2.q.nu.4 54
uerba quæ in dispōne odiosa opponuntur, ad alia non extenduntur, ibi.in 5.q.nu.7 58
uerba legislatoris enunciatiua non disponūt, ibi.in 7.q.nu.14 62
uerba q̄dā maleficia in oībus sortilegiis admiscent, Paul.Gir.de sort.in 3.q.nu.31 110
uerba iniuriosa, & improba serius non loco prolata extitisse in dubio pręsumuntur, Gō diff.de her.in 1.q.nu.8 154
uerba iniuriosa quę sint, M.Ant.Bl.de ind.nu. 104 168
uerba dubia in materia gratiosa latissime interpretari debēt, Pau. Gir.de relax.carcer.in tit. de benef.& indulg.prin.in 2.q.nu.2 306
uerba dispositionis attendēda sunt, M.Ant. Bl. de ind.nu.247 380
uerba legis cum effectu intelligi debēt, ibi.nu. 379 391
uerborum qualitas animum demonstrat, unde is uidetur fecisse, qui prędixit facere, Franc. Cas de ind.in princ.nu.7 395
uerborum sola potentia hominem interimere posse credunt quidam, Paul.Gir.de sortilegi. in 3.q.nu.27 110
¶ uerberans, pulsans introiēs domū meā mihi iniuriā facit, M.Ant.Blā.de ind.num.95 367
¶ uerbositas persępe, iudicis stomacū mouet, Ant.Columb.in for. proced. extraord. in cōtro.crim.art.84 466
¶ uerisimile quid dicatur, & quid non uerisimile, Paul.Gir.de qō.in 3.q.num.10.car.433.& M.Ant. Blan.de ind nu.33 363
uerisimile quod nō est, est species falsitatis, Io. Frā.Ponz.de lamis, nu.46.car.94.& M.Ant. Blan.ibi.nu.38 ead.
uerisimiliora dicuntur illa, quę magis cōsonāt iuri cōi, M.Ant.Blan.ibi.nu.34 ead.
¶ ueritas ignorat̄ eius ꝙ multipliciter exponit̄ Incer.Auct.dę cri.læs.maiest.ī 5.q.n.11 59
ueritas omnibus rebus humanis anteferenda, ibi.in præfa.post prin. 50
ueritas q̄n aliter haberi non potest q̄uo intelligatur, M.Ant.Bl.de ind.num. 354 389
ueritas ut habeatur multa conceduntur, ibid. nu.302 392
ueritatem aliter haberi non posse, qualiter, & a quo probari debeat, Fran.Brun.de ind.in 2.q.1.par.nu.15 330
¶ uestes, arma, & similia in loco delicti reperta an faciant indicium ad torturam, Fr.Cas.de ind.nu.2.el 2 408
¶ uestigia, in luto, niue, aut puluere repta, seu uestimentū, uel q̄d simile, in loco delicti inuentum, ad habenda indicia, contemplanda sunt, Fr.Cas.de ind.nu.10 396
uestigia seu forma pedis in niue, luto, aut puluere relicta, an faciant indicium ad torturā, uel ad cōdemnationem, ibi.nu.1.el 1 409
¶ uiæ frequentatio in homicidio puro non est indicium sufficiens, M.Ant.Blan. de ind.nu. 75 366
uiæ frequentatio in homicidio puro nō est indicium sufficiens ad torturam, si frequētās est homo bonæ conditionis, ibi.nu.76 ea.
¶ uicarius gn̄alis ep̄i aut capituli, uacante sede, an cognoscere possit de crimine heresis, Gō diff.de hæret.in 8.q.nu.14 158
¶ uicinia si est condemnata an ex eo ꝙ in illa unus bannitum receptauit, an possit agere contra receptantem, Nell.de bann.in 3.par. 2.temp.nu.25 273
¶ uicinus: Stāte statuto ꝙ dana data a bānitis debeāt emēdari ꝑ uicinos, uel proximiorē cōitatem, uel uillam, quis dicatur uicinus, & quę uilla dicatur proximior, Nel.de ban. in 2.par.2.temp.nu.65 264
uicinus domui ī qua factū est furtū an habeat cōtra se indiciū, & q̄d in uicino bonæ famæ M.Ant.Blan.de ind nu.412.413 393
uicini præsumuntur scire facta uicinorum, Bonicon.de accusatio. nu.20 9
uicini hn̄t indicia contra se, q̄n rei non reperiūtur, maxime in furtis, quia saltē scire præsumuntur, Fr.Cas.de ind.nu.6 408
¶ uilla, uide supra in uer.uicinus.
¶ uiles personæ ꝓ re parua torqueri non pn̄t, Fran.Cas.de torm.cap.8.nu 4 415
uiles personæ, & exercentes uiles artis, an admittantur in testes nisi cum tortura, ib.cap. 10.nu.18 416
¶ uindicta seu pœna ibi debet esse leuior, ubi culpa præcessit minor, Paul. Gir.de pœ.omnif.coi.in 6.q.nu.8 451

uiolen

¶ uiolentia preambula non confunditur p p delictũ secutũ ad cuius factũ tendebat, Nic. Boer. de seditio. in 7 q. n. 33 83
uiolentia in occulto facta, per famam, & uociferationem probari potest, Fran Brun. de indici. in 5. q. 2. par. n. 39 347
uiolẽtię pbõ nõ requirit tã stricta, qñ delictũ factũ est in rure. Ant. Columb. in for. pced. extraord. in contr. crim. art. 34 463
¶ uir uxorem hęreticam, & uersa uice uxor uirum deserere potest, intellige sane, Gõd. de hæret. in 15. q. n. 10 146
uir siue maritus secũdas nuptias cõtrahens prima uiuẽte uxore, qua pœna mulctet, Paul. Girl de pœn. omnif. coi. in 14. q. n. 1 459
¶ uirginem rapiens qua pœna puniatur, Gul. Bont. dę pœna mor. n. 1 444
uirginem deflorans impuberem, & uiri impotentem, qualiter Paul. Girl. de pœn. omnif. coi. in 7. q. nu. 6 453
¶ uirtus gñatiua qñque impeditnr per sortileg a. Paul. Girl. de sortil. in 6. q. n. 13 115
¶ uisitator cum uisitat, nulla præcedente infamia, inquirit super statu ecclesię, Bonic. de accus. n. 22 9
¶ uisus admenare gladium, licet non sit uisus percutere an indicietur, M. Ant. Blã. de ind. n. 302 384
uisus exire domũ cũ fardello sub ueste, an habeat cõtra se graue ind. ib. n. 418 393
uisus exire domũ (ĩ qua furtũ cõmissum fuit) tpe noctis an indicietur, ib. n 4 9 394
uisus uibrare gladium contra uulneratum, licet non sit uisus uulnerare, poterit torqueri, Fran. Cas. de ind. n. 14 407
uisus si aliquis sit exire cum gladio sanguinolento, uel uisus fuerit fugere uersus nemora delicti ĩdiciũ manifestũ hře dř, ib. n. 2 409
uisus exire cum gladio sanguinolento, nõ habet tã indubitatum contra se indiciũ, ut ex eo damnari possit, cum esse possit, ꝙ eo nõ obstante, non solum non occisor, sed nec uulnerator fuerit, ibi. n. 5 411
¶ uita imputati in homicidio spectatur, Mar. Ant. blan. de ind. n. 241 379
uita mala sola an indiciet ad torturam, ibid. n 250 380
¶ uniuersitas an possit comparere per pcuratorẽ in causa criminali. Ioan. Ant. Rub. de potesta. procur. in 1. par. n. 152 27
uniuersitas uel populus seditionẽ ł tumultũ faciens qualiter puniri debet, Nic. Boer. de seditio. in 7. q. n. 9 81
uniuersitas, delinquere põt in omittẽdo. ibi.
uniuersitas qualiter in cõmittendo delinquere possit, ibi. n. 7 ea.
uniuersitas ex cõsilii deliberatione delictũ cõmitẽs, an censeař delinquere, ib. n. 12. ea.
uniuersitas nõ dř delinquere in eo qđ a quolibet priuato cõmitti põt, ib. n. 14 ead.
uniuersitas quę in faciẽdo delinquit, an possit criminaliter puniri, ib. n. 15 ead.
uniuersitas decapitari non põt, ib. n. 21 c. 82
uniuersitas nil aliud est ab hominibus ipsam repræsentantibus, ib. n. 22 ea.
uniuersitas uere dicitur delinquisse, in his q̃ reperiũtur consensisse delicto, ib. n 33 ea.
uniuersitas illa puniri potest ob delictum, in qua infantes uel personę similes non repeuntur, ibi. n. 27 83
uniuersitas an possit in banno poni. Nell. de bann. in 1. par. 1. temp. n. 1 207
uniuersitas si est bannita, an requiratur ꝙ fiat pax singulis de uniuersitate, & ꝙ singuli soluant, ibi. in 3. par. 2. temp. n. 50 279
uniuersitas non capiens offendentem bannitum, an incidat in pęnam nõ capientis malefactorum, ib. n. 56 281
uniuersitati delinquenti cuius modi pœna imponatur, Io. Ant. Rub. de potesta. procur. in 1. par. n. 154 28
uniuersitati qñ possit pìudicare pars maior. Nic. Boer. de seditio. in 7. q. n. 11 81
uniuersitate punita de hæresis, an singuli quoque pũiri uideãtur, ita ut amplius pũiri nõ possint Gond. de hæret. in 24. q. n. 3 177
uniuersitate bannita an quilibet de uniuersitate offendi possit, Nell. de bannit. in 2. par. 2. temp. n. 27 250
uniuersitate bannita an duret bannum illis q̃ tunc erant de uniuersitate mortuis, ibi. ĩ 2. par. 3. temp. n. 16 300
cetera habent supra in uer. Syndicus.
¶ unũ capitulũ eł diuersa qualiter intelligať & qualiter capitula connexa. uel diuersa, uel nõ, Fran. Cas. de torm. cap. 6. n. 13 414
¶ uocãdus est is cõtra quẽ est faciẽda inqsitio ut se defendat. Bonic. de acc. n. 48 12
uocari ius nemo debet sine iudiciali præcepto Iac. de Are. de bann. n. 15 199
¶ uoluntas seu cogitatio qñ puniatur sine facto. Plac. de accusatio. tit. 6. n. 9 5
uolũtas, & ĩtẽtio potius factis q̃ uerbis demõstra tur, Nic. Boer. de sedit. in 7. q. n. 10 81

Volun-

uoluntas,& propositum distingunt maleficia odof.de percus.nu.10,c.87.& Guid.de Suz. de ind.nu.87.car.325.Bal. de q.cap.3. n.6. car.431.& Amb.de Antr.de q.n.16. 442
uoluntas semel posita durare præsumitur.M. Ant.Blan.de ind.n.135 370
¶ uociferatio mulieris asserentis se uim passam facit indicium.ibi.n.290 383
¶ uox hominum est fallax, quia reperiuntur mihi consimilem habere uocem,Fran.Cas. de ind,tract.7 n.2 405
uox clamantis exaudita non hẽt uim ꝓbõnis sed indiciis nisi alia cõcur rant.ibi.n.3 ea.
uoces populi uanæ non sunt audiẽdæ nec eis est credendum.ibi.cap.z.n.6 ea.
¶ usq; dictio an excludat uel includat.Io.An. Rub.de potesta.proc.in z.par.n.60 48
¶ ususfructus rei in qua bannitus erit usufructuarius, an ueniat ĩ cõfiscatione bonorũ bãniti Nel.de bãn.in 1.par.z tẽp.n.26 224
¶ usurã exercere nõ esse pc̃m cõtendentes,an hæretici cẽsendi sunt.Gõd.& de hær.in 9.q. n.2 car.159.& Lud.Car.de hær.n 9.c. 178
¶ usurarius si ĩhumaniter tractas eos, quibus mutuat.& grauiter diffamatus sit poterit cõtra eũ procedi de hæresi.Io.Nic. Arel. de heret.not.5.n.4 139
usurarius tenetur edere actori quamcũq; scripturam ad fundandam ipsius actori petitionem.ib.not.21.nu.3 141
¶ utilis reipublicę non torquetur, nisi in criminibus atrocibus.Fran.Cas.de torm. cap. 10.n.4 415
utilitas publica suadet calumnia,& maleficia puniri.Io.Ant.Rub.de potesta.procur.in 1. par.n.383 42
utilitas que resultare dicatur.ꝙ quis de diuersis criminalibus specie differẽtibus ex eodẽ facto descendentibus puniatur.Paul.Gir.de pœn.omnif.coi.in 1.q.n.15 445
¶ uulnerans de uulnerato tantum tenetur,cũ negligentia uulnus mortale redditur .Ant. Columb.in for.proced.extraord.in contro. cri.art.25.car.467.uulnerans hominem nõ sanum an de morte teneatur,ib.art.26 ea.
¶ uulneratus,si durante uulnere superueniat alia infirmitas,& moriat̃ an ex uulnere p̃sumat̃ mortuus,&q̃d si post solidatũ uulnus stimulus uulneris affligat,refluẽtibus aliis humorib.moriat̃,nũq̃d occasiõe primi ulneris p̃sumat̃ mortuus.Odo.de pc.n.7.8.12.87
uulnerans in facie etiam magno uulnere nõ moritur.M.Ant.Blan.de ind.n.190 373
uulneratus an possit comparere pro uulnerãte seu inquisitio de uulnere. Io.Ant.Rub. de potesta.procur.in 1.par.nu.167. 28
uulnerato mortuo,qui a pluribus est uulneratus.sed ab uno duntaxat mortaliter, an & qua pœna omnes teneãtur.ib.n.43 212
¶ uulnus semper censetur causa mortis, eo ꝙ nihil interest an q̃s occidat, uel causã mortis præbeat.Odof.de percus.n.2 87
uulnus quando est mortale,mors in accusando expectari nõ debet.Ant Columb.in.for. proced.ex traord in contr.cri. art.203 470
de uulnere standum est in arte peritis. & ad hoc duo requirũt medici,licet de cõsuetudine stet̃ dicto unius.Fr.Cas.de tor.ca.z.n.3.412
uulnera mortalia, & non mortalia notanda sunt.Ant.Columb.in for.proced.extraord. in controuer.cri.art.24 467
uulnerum multitudo,& magnitudo multiplicatio,& geminatio. demonstrant pensamẽtum.M.Ant.Blanc.de ind.n.195.car. 385. & Fran.Cas.de,ind n.4.el 2 403
¶ uxor potest marito lenocinium obiicere.Placen.de accus.tit.1.n.9 1
uxor in causa criminali a marito procuratrix constitui potest.Io.Ant.Rub.de potesta. ꝓcur.in 1.par.n.105 25
uxor pro interesse suo potest prohibere ne bona mariti publicentur.ib.n.126 26
uxor pro marito admittitur ad defendendum pro suo interesse.ib.n.149 27
uxor an impune possit receptare uirum hæreticum.Lud.Carer.de hæret.n.169 195
uxor bãniti an sit expellẽda a ciuitate.stãte statuto ꝙ uiri bãnitarum expelli debeãt a ciuitate Nel.de bãn.in 2.par.z.tẽp.n.40 253
uxor ante teneatur sequi uirum bãnitum quo uadit,ib.in 1.par.2.temp.n.44 228
uxor banniti an sit expellenda a ciuitate.statuto stante ꝙ familia bãniti de ciuitate expellatur.ib.n.41 ea.
uxor receptans uirum bannitum an incidat ĩ pœnas receptantium bãnnitos.in 3.par. z. temp.n.zz 273
uxor tacẽs de morte uiri ĩ domo interfecti p̃sumitur culpabilis.M.Ant.blã.de ind. n. z74. c.38z.& Ant.Col.in forma proced.extraor. in controuer.crim.art.83 466
uxor sine licẽtia principis nõ debet ire ad maritũ militẽ in exercito armorũ existentem. Nic.boer.de sedit.in 7.q.n.59 86

FINIS.

TRACTATVS DE ACCVSATIONIBVS PVBLICORVM IVDICIORVM.

AVCTORE PLACENTINO, ANTIQVISSIMO IVRIS CIVILIS INTERPRETE.

SVMMARIVM.

1 *Accusare est aliquem uelut reum criminis deferre.*
2 *Accusatio qualiter concipi, seu formari debeat.*
3 *Accusans subscribere debet se accusationem executurum.*
Accusatio qualiter sit exequenda.
4 *Reus confessus non statim pro iudicato est habẽdus*
5 *Damnari nullus debet causa non audita.*
6 *Mulier quandoque potest accusare non exacta inscriptione.*
7 *Accusare qui nequeant.*
8 *Accusare nequit qui ob id pecuniam accepit.*
9 *Vxor potest lenicinium marito obijcere.*
10 *Filius matrem de partu supposito accusare potest.*
11 *Accusare potest quilibet suam iniuriam, uel mortem propinquorum prosequens.*
12 *Crimina quæ ab omnibus deferri possint.*
13 *Crimina notoria accusatione non indigent.*

De Accusationibus. Tit. I.

QVANDOQVIDEM de accusationibus dicturi sumus uidẽdum est primum qd sit accusare, & quo ordine sit accusandum & quãdo accusatio sit exequenda, & quibus liceat accu-
1 sare, & quousque.† Accusare nihil aliud est quam reum criminis deferre Hunc ordinem masculo accusante, in omni crimine esse seruandum, ut id scriptio proponatur quæ magnitudinem criminis tempusque designet, ut alterutram partem digna legum possit terrere auctoritas, nisi id fiat quod pro inscriptione habetur, ut cum querelæ apud acta deponuntur, quod ut fiat, tantum in crimine iniuriarũ conceditur, & excipitur crimen abigeatus, & adulterii, cum iure mariti intendiť, quo casu inscriptionis necessitas remittatur uerum hodie maritum inscribere oportet, quæ si non probet. isdem sit pœnis subdendus, quas fuerat mulier passura, si accusatio cõprobata fuisset, ut C. de ac. l. q de uno & l. in cau. & l. si cui, & l. quamuis, & C. de iniur. l uiri. C. de abig. auth. ut liceat ma. & aui. col
2 la. 8. §. q a uero. † Cuius talis esse debt conceptio, ut diem quo facta est, cõtineat, imperatoris annis numeratis. Accusantis quoq;, & accusati, & p̃toris nomen apud quẽ accusat hoc modo debet dicere insertum. Ego L Titius apud te Catum p̃torem. uel ꝓconsulem ꝓfiteor, Mæuiam l. Iulia de adult. ream defer re, quam dico cum C. Seio in ciuitate illa, in domo illius mẽse illo consulibus illis cõmisisse adulterium, diem aũt uel horam inuitus non comprehendet, ut C de accus l. si qs. & C. de adult. l. quãuis, & in auth. ut p̃po. nomen Imp. & ff eo. l. liberorũ, & ff. de adul. l. accusa-
3 turus. Itẽ subscribere debebit se executurũ accusationem, uel alius pro eo si lr̃as nesciat. Si circa inscriptionẽ errauerit corrigere licebit si tpa suffragantur Accusatio uero sic est exequẽda. ut fideiussor ab utraq; parte pręstetur pro lite exercẽda, alioqn inopia idonei fideiussoris uterq; in custodiã mittitur donec de crimine iudiceť, ut si reo absoluto accusator per calũniam intendisse ꝓnuncietur, pari modo puniať, nisi sit ea causa q̃ sine metu calũniæ uindictam ꝑsequiť, ut pater, mater, filius, & extraneus hæres q suspicionẽ quã de morte sua habuisse defunctus cauit, exequiť, cũ inter uolũtariam accus. & officii necessita tẽ hr̃dis multũ intersit, ut ff. eo. l. si cui, & ff. de cust. reo l. 2. C. de acc. l. ult & C. de app. l.

eos qui.§.super his.ff.ad senatusc.tur.l.1.& C.de cal.l.mrẽ.
4 † Sed si reus confessus fuerit non usq; pro iudicato habebitur, sed in carcerem ponetur omnimodo condẽnandus. si uero absu t ꝑ contumaciam q non est confessus, poterit relegari, non tñ deportari, uel capite dãnari, ut ff.de cust.& exhi.reo l.si cõfessus.& ff.eo.l.absentẽ,& ff. de req.re.l.1.C. eo.l. absentem.
5 † Neque inaudita cã quenq̃ damnari equitatis ratio patitur, sed tps statuetur intra quod si nõ uenerit bona annotabuntur. deinde annus expectabitur, intra que reuersus si se crimine purgauerit, res arbitrio iudicis signatas recipiet. anno uero transacto innocentiã purgãdo audietur, bonis apud fiscũ manentib. Sed eo annotatio si ꝑ 20.annos bona fiscus non occupauerit postea ꝓscriptione uel ab ipso reo uel ab hæredib.eius submouebitur. Quãcũq;n qõnẽ apud fiscũ, si non alia sit ꝓpria ꝓscriptio 20. annorũ silentio præscribi diui principes uoluerunt, ut C.de req. reis l.1.& 2. ff.de reqr. reis.l.2.&3.
6 Quidam ꝓhibentur ꝑꝑ † sexũ in publico iudicio accusare, ut mulier cui interdum ꝑmittitur nõ exacta inscriptione.i. cũ crimen pduellionis, uel annonæ, uel suã suorumq́ iniuriã exeqtur, ut ff.eo.l.q accusare,& l.certis,& C.ad l.Iul.de anno.l.fi,§.fi. & l.lege Cor.& C.q acc.non pos.l.de crim.
7 † Quidam ꝑꝑ ætatem ut pupillus, aut ꝑꝑ sacr̃m, ut miles, quidam ꝑꝑ ptãtem, ut magistratus, ut ff de iniur.l.nec magr̃atib. Quidã ꝑꝑ delictum, ut infames, ut C.eo.l.criminis.
8 † Quidam ꝑꝑ turpem q̃stum, ut q pecuniã ob accusandũ uel nõ accusandũ accepit, uel duos reos subscriptos hẽt, uel eiusdẽ delicti est particeps, ut ff.ad l.Iul.rep.l.easdẽ.§.1.& 2.qdã ꝑꝑ suã cõdõnem, ut filius ẽt libertus, uel de pari, uel maiori crim.accusatus.ut ff. de publ. l.is q
9 † Excepta muliere cui lenociniũ obiicere marito ꝑmittĩ, ẽt eo excepto q suã suorumq́ iniuriã exeqtur, sicut ẽt is ꝓhibetĩ q à prima ætate in domo uixit licet ut ingenuus, ut ff.ad l.Iul.de adul.l.1. Necnon & fr̃ q si capitale crimẽ intẽdat, non solũ nõ est audiẽdus sed ẽt exilii pœna plectẽdus, ut ff.ad l.Põp. de par.l.fr̃ excepto crimine adulterii.& parric.de facto tũ parẽtis, uel patronĩ suarũ reiũ defendendarũ grã, qui nõ ꝓhibẽt ueluti si dicãt ui se à possessione expulsos.s. nõ ut crimẽ in eis intendant, sed ut possionẽ
10 recipiant. † Nã & filius nõ quidem ꝓhibitus est de facto m̃ris.q̃ri, si dicat suppositũ ab ea partũ quo magis cohæredẽ hẽat, sed eã r̃ã l.Corn facere ꝑmissum ei nõ est, ut .ff. eo.l. hi tñ. Alii ꝑꝑ suspicione calũniæ, ut illi q falsum testimoniũ subornati dixerũt. Alii ꝑꝑ paupertatẽ, ut sunt q minus 50. aureis hñt.
11 † Li tñ oẽs.si suã iniuriam, mortem ue propinquorũ exequanĩ ab accusatione; nõ excludunt, sed si qdem plures uenient iudex idoneiorẽ eligere debet, ꝙ erit æstimãdũ ex dignitate,& ex eo ꝙ interest, dũ tñ caueat ne ob id crimẽ plurib. legib. reus fiat, ne ue de eo dẽ sæpius accusetĩ nõ solũ ab eodẽ, sed nec ab alio, nisi sua interesse, seseque accusat. institutã ignorasse docuerit, uel si sciuit prioiẽ ꝑuaricatã docebit. ut.ff.eo.l siplures.ff.de sep. uio.l 3.ff.de lib ho. exh.& ff.eo.l.sena & l. si
12 cui. Sũt tñ qdã crimina in quorũ de latione ꝑsonarũ delectus nõ hr̃, cũ & serui aduersus dños audianĩ, ut crim maiest.& falsæ mon. & l.Corn.arctioris annonæ pop.R.da falsis cũ suppressas tabulas testamẽti q̃runĩ, in q̄bus libertatẽ sibi relictam asseuerãt, ut C.de ep.& cler.l.si.qs.ff.de iu.l.uix.& ff ad l.Cor. de falso.l nullo. Sunt aũt crimina q̃ notoria appellanĩ quorũ accusatio nõ exposcitĩ, sed ꝑ officiales ꝓsidib.nũcianĩ ut C.eo d.l.ea qdẽ. Accusare licet usq; 20.ad annos à die cõmissi criminis, excepto crimine iniuriarũ ꝙ anno.finitĩ.ut C.ad l.Corn.de fal.l q̃rela, ut C. de iniu.l.si nõ conu. Necnõ,& peculatus, & eo ꝙ aduersus S. C. aꝑtis tabulis.eius, q de familia occisus dr̃ ab extraneo cõmittitur q quinquẽnio finiunĩ, ut.ff ad l.Iul. pec.l.pecul. & ff.ad syll.l.in cogn. Et exceptis criminib. ex l.Iul.de adul.uel stupro descendẽtib.q siĩi mõ q quinquẽnio finiunĩ, ut ff.ad l.Iul.de adul. l mar.§.ꝑterea. Et excepto crimine parric.& suppositi partus,& crim.cõcussionis, qd' nullo tꝑ ꝓscriptione depellitĩ, licet ea decesserit q̃ partũ supp.cõtẽderĩ, ut ff.ad l.Põp de parr. l.fi.& ad l Cor.d̃ fal.l.q.fal.§.i.& ff.de cõc.l.1.

1 *Criminum multiplex est diuisio,*
2 *Crimina quare publicæ dicantur, & quæ sint.*
3 *Crimina priuata quæ sint.*
Crimina ordinaria quæ dicantur.
4 *Crimina extraordinaria dicuntur quorum pœna iudicis arbitrio mandatur.*
5 *Dignitas & conditionis ratio attenditur in pœnis*
6 *Miles artem ludricam exercens capite plectitur non autem paganus.*

Crimina

7 *Crimina quæ puniantur pœna extraordinaria.*
8 *Crimina quæ publica sunt, & ordinaria simul.*
9 *Crimina priuata, & ordinaria simul q̃ dicatur.*
10 *Infamia pro quibus irrogetur criminibus.*
11 *Infamia notatur qui lenocinium fecit, aut cum bestijs depugnauit.*
Sponsalia bina, aut binas contrahens nuptias infamiæ notatur.
12 *Infamia irrogatur ex sententia dãnato à iudice.*
13 *Infamis non semper efficitur damnatus.*
Fama quandoque minuitur ex genere pœnæ.
14 *Damnatus ad opus temporarium non afficitur.*
15 *Seruatus non inducitur ex delicto.*

De diuisione criminum. Tit. II.

1 Criminum alia publica, & alia priuata † alia nec publica, nec priuata. Itẽ alia sunt ordinaria. Alia publica, & ordinaria, alia publica, & extraordinaria. Alia priuata, & ordinaria, alia priuata, & extraordinaria. Item alia irrogãt infamiam ex gñe delicti, alia ex sñia, alia ex gñe pœnę. † Hæc sunt quæ ex legibus publicorum iudiciorum sunt introducta, ex eo dicta publica, qđ cuilibet ex populo plerunq; executio eorum detur, ut Iul. maiest. Iul. de adult. Corn. de sic. & uenef. Corn. de test. Viscelia de lib. & falsæ monetæ. Iul. de ui priuata, sepulchri uiolati, termini moti, Iulia ambitus, & crimẽ suspecti, raptus, & p̃iudicationis, ĩterdum, Iulia repetund. & Fauia de plag. Iul. de ann. & Corn. de falsis, ut ff. de publ. iudic. l. 1. & inst. de pub. iud. in princ. C. de fal. mo. l. 1. & ff. de sep. uio. ff. de ter. mo. l ag C. de rap. uir. & ff. de p̃uaric. Eum quoq; uel eam q̃ seruo suo se opposuit, uel mathematicã artẽ exercuit, uel militiã deseruit, uel pro honore pecuniã dedit, uel ut latro itinera frequẽtata insidiis aggressionis obsedit, uel barbaros telis instruxit, uel incognitam ante peritiam conficiendi naues docuit, crimen publicũ committere nemo ambiguit, ut C. de mul. q̃ ser. ꝓ se iunx. & de math. l. ultim & C. quan. lic. uni. si. iu. l. opprimend. & l. 1. C. quæ res expor. l. ne-
3 mo, & l. ult. & C. de pœn. l. ult. & .† Cetera uero sunt priuata, exceptis criminib stelliona tus, q̃ nec publicis, nec priuatis iudiciis connumerantur, ut C. de crim. stel. & de pœnis. l. respic. Ordinaria sunt quorum pœna certa ẽ dignitatis rõne habita, uel omissa, ut crimen maiestatis, in quo est omnium ęqua cõditio. In quib. criminib. iudex neq; pœnã augere, neque minuere põt, nam ut ait Pomp. facti quidem qõ in arbitrio est iudicantis pœnæ uero persecutio non eius uoluntati mãdatur sed legis auctoritati reseruatur, uerũñ legũ seueritatẽ debet cũ aliquo tẽperamento benignitatis subseq. maxime cum minor ætas interuenit. Quorum de numero ẽ crimen qđ l. Iul. maiest. coercetur, & Iulia de adult. & stupro, & Corn. de sic. necnon. Põpeia de parr. Corn. de falsis, Iulia de ui publ. Iulia de ui priuata. Iulia pecul. & de residuis, & illiciti collegii. Iulia amb. & crimen raptus, & falsæ mõ. & alia plura, ut C. de adu. l. q̃uis, & Inst. de pub. cri. ff. ad l. Corn. de sic. l. eiusdem. C. de his qui paren. occid. l. 1. & ad l. Iul. de ui pub. & priu. & ff. de illic. col. q illic. & C. de fals.
4 mõ. l. ult. † Extraordinaria sunt quorum pœna iudicis arbitrio mandatur, dignitatis, & cõdõnis habita rõne, quib. quid fieri debeat non dr, sed quid fieri solebat. interdum ostenditur ut ait Vlp. ff. de iniu. l. ult. & ff. de pœn. l. mor. Hodie licet eis qui extra ordinem de crimine cognoscũt, quam uolunt sñiam ferre uel grauiorem, uel leuiorẽ, dũ tñ in utroque mõ rõnem non excedant. ut ff. de pęn.
5 l. hodie † Dignitatis, ut dixi ratio hñda est, ut si sit decurio, decurioni ne filius parens, q neq; ĩ metallum dãnari, neq; ĩ opus metalli neq; fustib. subiici, uel uiuus exuri, uel capite puniri debet, ut cum parẽtẽ occidisset. ut ff. de pęn. l. mor. §. sed. n. Condõnis quoq; rõ hñ. n. si sit liber, aut seruus, infamia, aut integræ famæ. nam maiores nñi in oĩ supplicio seuerius seruos, q̃ liberos famosos. q̃ integræ famæ hoĩes punierunt ut ff. de pęn. l. ca
6 pit. §. ult † Exceptis quibusdam delictis quæ pagano aut nullã. aut leuiorẽ pęnã irrogãt, nã si miles artẽ ludricam fecerit. uel ĩ seruitutẽ se uenire passus est, ẽ puniẽdum capite Męnãder scribit. ut ff. de pęn. l. q̃dã q̃ oĩa inspiciuntur ĩ ordinariis q annonã attentant, uel uexant. & in crimine sepulchri uiolati, cõcessionis ablegatus. & p̃uaricationis ĩterdum. i.
7 cũ extraordinaria crimina obiiciebãtur † Fures quoq; & effractores, & expilatores, & sollicitatores aliarũ nuptiarũ, itẽ m̃rimonũ ĩterpellatores, & si effectu sceleris potiri nõ pñt ꝑ ꝑ uolũtatẽ ꝑniciosæ libidinis extra ordinẽ puniuntur ut ff. de extr. l. ann. ff. de sep. ui. l. ul. & ff. đabi. l. 1. & 2. de eff. exp. Expilatæ hr̃ditatis, termini moti, iniuriarũ, Viscelliæ

de liber. & Iuliæ rep. & quorundam criminũ stellionatus extraordinariã esse pœnã nemini uenit in dubiũ, ut C. de acc. l. 1. ff. ad l. Iul.
8 repetun. l. lex. §. ult. † Publica & ord. crimina sunt crim. Iul. maiest. Iul. de adult. & stupro, Corn. de sic. & ueneficis, Pompeiæ de parric. Corn. de falsis, Iul. de ui publ. uel priu. Iuliæ ambitus. Seruum quoq; qui dominam corrupit necnon deferiorem militiæ, & publicos lationes crimen publicam, & ord. cõmittere
9 nemo ambigit. † Publica, & extraor. sunt ista crimen suspecti, & Iuliæ repetun. & termini moti, & Iul. de sacril. Et Visceliæ de libert. Iuliæ de anno. & Fauiæ de plag. Exceptis his q uiuentium filiorũ miserandas infligunt parẽtibus orbitates, quibus certam pœnam Constantinus iniunxit, ut ff. de suspec. l. 1. & C. ad l. Fauiam de pla. l. ultim. Priuata, & ordinaria crim. sunt famosi libelli seditionis, illiciti collegii, & suppositi partus, ut C. de fam. lib. Crimina priuata, & extraor. sunt hęc crimen iniuriarum concussionis ambigeatur, præuaricationis interdum, repetundarũ furti effractus, expilatæ, ut ff. de iniuriis. l. 3. & ff. de concus-
10 sio. † Ex gñe delicti irrogatur infamia contra Imperatorem uel eius cõsiliarios, uel rẽ pu. cogitantib. & eorũ seruis, & his q pro eis interueniunt, & simili alienas res cõducenti, ut C. ad l. Iu. l. maiest. l. quisqs. C. de loc. & con. l. ult. Item infamia irrogetur ei, qui eam q̃ in ptãte habuit gño mortuo, cũ id sciret, & intra tps luctus, in matrimoniũ collocauit ei, q sciens eã duxit ẽt similes fuit ignorãtia. n. nõ iuris, sed facti excusatur. Qđ uerũ est siue non fuit in ptãte, sine consensu eius cuius in ptãte fuit matrimonium contraxit. vt. C. ex qui. cau. inf. ir. l. decreto. ff. de his q not. inf. l. 1. & l. liberorũ. C. de secũ. nup. l. 1. Notatur ẽt q̃ eum quem in ptãte habebat, ducere iussis quo casu uenia dignus est q obtẽperauit. ut ff. ex qu. cau. inf. ir. l. qui iussu. Excusantur tñ illi supradicti si ea sit q̃ intra tps luctus peperit uel cũ qua carnalis cõmixtio nõ fuit, q̃ ea dẽ locũ hñt si sine morte, sed diuortio matri-
11 moniũ soluat. † Notatur q lenociniũ fecit, & q cũ bestiis depugnauit q ue in scenã ꝓdiit, artis ludicræ exercendæ cã, & exercuit, si aũt nõ exercuit non notatur, non. n. ea res adeo turpis, ut ẽt consiliũ puniri debeat ut ff. de is q. no. l. q aũt. Notaẽ qui bina sponsalia bina suæ enuptias, sibi uel ei quẽ in ptãte habuit, cõstituit, quisq; sibi uel filio sui pupillã suam nullo diuino impetrato bñficio in matrimonio collocauit. uẽ. n. confessus de tutela, quia hmõi coniunctione fraudem administrationis tegere laborauit. vt ff. de his qui no. inf. l. q ergo. §. si qs. & C. de interd. matr. in l. si tutor. Et quoq; q domũ moribundi ascẽdit ipsum uel alios q ibi sunt molestans, uel alio mõ exeqas prohibuit, uel usuras usurarum exigit, infamiæ pœna ipso iure irrogaẽ. ut C. de sep. uio. l. 1. & in auth. ut defun. seu fune. §. sancimus, & §. si uero const. 13. ff. ex qb. cau.
12 inf. ir. l. antep. † Ex snĩa irrogatur infamia à iudice dãnato, arbitri etenim snĩa infamiam nõ importat, & non solũ condemnatus infamis efficiẽ, sed & deprehensus interdũ, ut de ea legiẽ quæ in adult. deprehensa fuit, q̃ siue postea condemnetur siue absoluatur notata manet, lex n. non snĩam, sed factũ notat, sed, & si cõfiteatur uel paciscatur ob malã cõsciẽtiã pecuniã numerãdo, sua. n. snĩa se condẽnat, infamia notaẽ, ut ff. de his q no. inf. l. qd. §. ex cõpromisso. & ff. de ritu nupt. l. palam.
13 † Non tñ ex oĩ crimine dãnati infames efficiuntur, sed duntaxat ex eo qđ publici iudicii causam habet, nisi id crimen ex ea actione fuit, quę ẽt in pecuniario iudicio infamiã cõdẽnato importat, ueluti, furti, ui bon. rap. iniuriarũ. ut ff. ex qb. cau. inf. ir. l. athletas. §. itẽ si quis. Ex gñe pœnæ fama aliqñ minuiẽ, quoties manente libertate circa statum dignitatis pœna plectitur, sicuti cum relegatur qs, uel cum ordine mouetur, uel cũ prohibeẽ honoribus publicis fungi, uel cum plebeius fustibus cedit, uel in opus publicũ dãnatur ad tps, uel cũ in eam causam qs incidit quæ ex edicto perpetuo infamiæ cã numeratur, dũ tñ animaduertamus in ꝑsonis tã plebeiorũ q̃ decurionum, esse illud constitutũ, ut q maiori pœna afficitur, q̃ legib. statuta est, in-
14 famis nõ fiat. † Ergo, & si opere temporario quis multatus sit, uel tm̃ fustib. cesus, licet in actione famosa ueluti furti, dicẽdũ erit infamem nõ esse, qa, & solus fustiũ ictus grauior est q̃ pecuniaria cõdemnatio ut ff. de uar. & extra. cogn. l. cogn. §. min. ff. de pœn. l. in ser. Cõsumitur uero quoties magna capitis diminutio interuenit. i. cũ libertas amittitur, ueluti cũ aqua, & igni in ꝑpetuũ interciditur, uel cũ plebeius in opus metalli uel in metallum
15 datur. † Sed nouo iure nullus ex delicto seruus efficitur, ut ff. de uar. & extraor. cogn. l. cog. §. ult. & in auth. de nuptiis. §. qđ autem.

Adul.

1 *Adulteriū ꝓprie dicitur quod cū nupta cōmittitur.*
Stuprum quid ſit, & cum quibus committatur perſonis.
2 *Patres familias de crimine poſſunt accuſare.*
Mulieres de matrimonio uiolato conquerentes non admittuntur ad accuſandum.
3 *Filius, & libertus iure mariti tantum accuſare poſſunt.*
4 *Accuſatio ſieri debet intra quinquennium à die commiſſi criminis continuum.*
5 *Stupro per uim admiſſo non poteſt præſcribi.*
6 *Accuſatorum delectus qualis ſit habendus*
7 *Maritus in accuſanda uxore extraneo, & etiam patri eſt præferendus.*
8 *Dies utiles qui dicatur.*
9 *Iuris uerſuti præſtigia ultionem pudoris excludere non debent.*
Accuſatio quædam propter utilitatem perſonæ dicitur ceſſare.
10 *Accuſatio adulterij per quæ poſſit excludi.*
11 *Lenocinium marito obiectum onerat ipſum uxorem tamen non excuſat.*
12 *Maritus adulterum cum uxore repertum interſicere poteſt.*
13 *Marito quando liceat occidere eum quem ſuſpicatur uxoris caſtitati uelle illudere.*
14 *Criminum publicorum pœna eſt ordinaria.*
Adultera uulneribus ſubacta competentibus in monaſterium detruditur.
15 *Inceſtum, ſeu inceſtu quid proprie dicatur, & cum quibus committatur.*
16 *Delinquens palam leuius punitur, clā uero grauius.*
17 *Inceſtus qua plectatur pœna.*

Ad legem Iuliam de adulterio, & ſtupro. Tit. III.

IN primis uidendum eſt cum qb. ſtuprum cōmittitur, cum quibus adulterium. Item qui pñt de adul. & ſtupro accuſari, & quo tpe ſi accuſandum, & quo ordine, & q ſint ꝑferendi, & intra qđ tps adulterium perimere liceat, & quo loco, & q̄ ſint hæc crimina, & q̄
1 pœna. † Adulterium qdem ꝓprie cōmittitur cū nupta ꝑꝑ partū ex altero cōceptū cōpoſito noīe. Stuprum uero cōmittitur in uirgine puero, excepta cōcubina, nō habita diſtōne matris iure R. ſed fęmine duntaxat ut dixi lex tñ Iulia indifferenter hoc uocabulo utiť. His criminibus pñt puberes accuſari. hæc. n. crimina poſt pubertatē incipiunt, nec in his merenť reſtōnē minor. niſi quatenus miſeratio ætatis ꝑducit iudicē ad minorē pœnam, nō n. excuſabitur ætate aduerſus ꝑcepta legū is, q dum leges inuocat, contra eas cōmittit ut ff. eo. l. inter libertas. ff. de concu. l. 1. in auth. de trien & ſem §. ſinaūt. ff. de uerb. ſig. l indifferenter, & ff. eo. l. ſi adulterium ff. de mino.
2 l. auxilium. † Accuſare pñt de crimine oēs patres familias, patresfam. dixi, qm̄ filiosfam. tunc demum ēt inuito patre publ. iud. reum facere permittitur, cum de adulterio ſuę uxoris conqueritur, proprii. n. doloris uindictam conſequitur, ut ff. eo. l. filiusfam. & l. inter liberas § filiusfam. Mulieres quoq; nō admittunť ēt ſi de ſuo matr. uiolato conquerantur minores ēt argentes ante 25. anno. prohibentur, niſi ſui matrimonii iniuriam exequantur, & q̄uis ēt iure extranei accuſent, ex caſu recipiuntur, cū ſane ſi iuuenili facilitate ducti, uel feruore ætatis accēſi, ad accuſationem proſilierūt, accuſantib. eis non facile calūnię pœna irrogabiť, ut C. eo. l. 1. ff. eod. ſi maritus
3 §. lex Iul. † Excipiunť tñ qdam robuſte ætatis, & filius, & libertus. qbus non facile permittitur, ſed tm̄ iure mariti accuſare conceditur, quemadmodū ſi atroce iniuriā paſſi eſſent, iniuriarum recte ageretur ut ff. ad accu. l. hi tñ. opinionis quoq; accuſantis rō hř, ſicut in pleriſque criminibus hñda doceť. nec minus ſerui aduerſus dños torquenť, qđ in crimine ſtupri nō obſeruatur ēt qñ cū inceſtu cōmittiť, ut ff eo. l. uim paſſam, & C. eo. in adul
4 tertii † Accuſandum ē aūt intra quinqueniū contineū à die cōmiſſi criminis numerādū intra ꝙ 6. menſes utiles ex die diuortii pſtantur duo intra quos iure mariti accuſat, quatuor ītra quos iure extranei admittiť, qbus tranſactis accuſator audiť Si uero ex die commiſſi criminis qnqueniū tranſierit, ex die diuortii 60. dies ſint, dicendū eſt maritū accuſare non poſſe, ut qđ danť 6 mēſes utiles ſic ſit intelligēdū, ne crimē qnquēnio cōtinuo ſopitū excitetur. Qđ erit uerū ſiue de reo ſiue de rea, de lenocinio, uel ſtupro qratur, oībus. n. admiſſis ex lege Iul. uenienti b. qnquenniū eſt ꝑſtitum, ut ff. eo. qnquēniū. ff. eo. miles § adulterii, & ff. ad turp. l. 1. & ff. eo mariti. §. ꝑterea
5 † Niſi cum ꝑ uim eſt ſtuprū admiſſum. tūc. n. huic ꝑſcriptioni locus non erit cū uim. publ. fecerit, ut ff. ad l. Iul. de ui publ. l. q cetu. § q uacantē. Eſt. n. caſus quo 6. menſes nō à die

diuortii connumerantur. v.g. Si mulier repudii oblatione sine ulla legitima causa à se dati, decessetit, tūc.n.ne uiduitatem, stupri ꝑcacitate cōmaculet accusatio repudiatio marito iure ꝑmittiť, quo casu non à die diuortii, sed cōmissi criminis sex menses cōputari rō permittit ut C.eo.l. si mulier.& l.quãuis. Ordo talis seruať, ꝙ ubi inscriptio ꝑmittiť, marito primo accusante diuortiū seqť, iure est
6 in hac parte sopita, ut.C.eo.l.quãuis. † Personarū quoque q̄ accusantur iste habendos est delectus, sit masculus an fęmina, & an nupta, an uidua. nā si masculus erit ab eo poterit incipi.i. si nupta nondū est dūmodo ante denūciationē nupserit, alioquin adulter primū accusandus. & condēnādus est. Quod si fuerit absolutus, non solū ab eodē accusatore sed nec ab alio accusabiť, nisi prius ꝑuaricatio arguať. Si uero fuit condēnatus nō ideo mulier erit cōdēnāda, sed religiosum iudicē fortita fortassis pudicitiā defendit grā uel iustitia, uel legis auxilio, cū ille fortassis inimicis oppressus uel falsis argumētis, uel testib. subornatis grauatus, ꝓuocare noluit uel non potuit. q qdē si ante accusationē moriať, nupta iure accusabiť, cū ēt si eo uiuo hæc uidua fuerat ab ea incipi possit, ut ĩ auth. ut liceat. ma. §. si qs ei. ff. de acc. l. si cui. ff. eo. l. de nunciasse. & l. adul. § fi. ff. pri. del. Nuptā dū nupta. est hac ꝑscriptione lex tueť, si tñ uxor cū seruo adulteriū fecisse arguať, diuus prius rescripsit accusare potius mulierē eū debere, q̄ in ꝑiudiciū eius seruū suū torquere. In crimine stupri eiusmodi distōnes non hñr, ut ff. eod. l. si
7 qs adulteriū. †Præferēdus est aūt maritus nō solū extraneo, uerū ēt patri, & nō tm̄ si nūc primū instituēda ex accusatio, sed ēt si pater, uel alius accusationē instituit, eaq; ēt abolita, sit dūmodo noceat se non neglexisse, sed idoneis causis se impeditū, ut facilius iudicari de adulterio faciat, etem̄ uerisiľe ꝓpensiore iure, & maiore dolore accusationē eū executurū eā quoq; reā, si iuxta uxor fuit, intra lx. dies utiles ex sola suspicione faciet, dūmodo noscat se nō probādo eisdē pęnis hodie subdēdū, quas mulier erat passura, si accusatio ꝓbata fuisset. in crimine stupri patrē præferēdū
8 existimaui.† Vtiles dies sunt qbus solēnia accusationis implere potuit, ut ff. eo. l. 2. §. si simul. & l. si maritus. §. ult. ff. eo. l. 2. & l. uxor. C. eo. l. quãuis. & l. iure mariti. auth. ut liceat ma. § si qs Post lx. dies ex die diuortii maritus, & pater ꝑferunť. ſtra.n. hos soli admitt ũtur, nec ulli alii accusandi ptās dať, nisi prius lenocinii maritū reū faciat, uel accusatione renūciasse doceat, qbus trāsactis neutrius uolūtas suspectať, ꝑ scriptionib. oïbus nouo iure in adulterii qōne de medio abolitis, ꝑter qnquēnii t.pis, & lenocinii, qđ marito ab extraneo obiiciť exceptionē, & illā, q̄ post dissolutū prius matrimoniū ante denūciationē nu
9 pte cōpetit.†Indignū.n. est ut ultionē pudoris ꝑstigia uersuti iuris excludāt, sed in crimine ēt priuato puto hmōi distōnes hři, ut ff. eo. l. si maritus l. is cuius. & l. cōstāte. Si postulauerit l. 1. §. qui hoc. C. eo. ita nobis. Cessat aūt accusatio alia ꝑꝑ utilitatē ꝑsonæ cū qua adulteriū uel stupiū commissum dr̄, alia ꝑꝑ cōdōnem accusantis. Propter utilitatē ꝑsonæ cessat accusatio stupri, si sit ancilla uel ea q̄ meretricio more uulgo se ꝑbuit, ut C. eo. l. &
10 si. & l. si ea l. quā q̄uis. ff. eo. si uxoris,† Adulterii quoq; accusatio excludiť. si ea q̄ in reatu deduciť, uina intēperātiæ ĩ taberna subministrauit hæ.n. sunt immunes à iudiciaria seueritate, quas utilitas uitæ dignas obseruātię legū nō credidit. mariti tñ ēt in has adulteriū uindicare nō prohibētur, quãuis si uiduæ essent impune in eas stuprū cōmitteret. Propter cōdōnē accusantis cessat accusatio. excipiť maritus si duos reos subscriptos ex alio crimine habebant ut ff. eo. l. inter libertas. §. maritus. & l. 1. Hæc.n. causa non cedit sibi in
11 numerū ceterarū accus. Lenociniū uero qđ marito opponiť ipsum qdē onerat, sed mulierē non excusat qđ certe nō is fecisse creditur, q nimiā uxoris credulitatē timēs, quãcūque patientiā ꝑstitit, sed is duntaxat q suam ignorantiā ꝑtextu incredulitatis adumbrare nō potuit. Sed hæ præscriptiones q̄ soluēt ex persona accusantis competere, in initio sunt opponēdæ. Ceterū reo semel recepto frustra obiiciunť, ut ff. eo. l. mari, lenociniū, & l. si ma
12 ritus. §. ꝑscriptiones. C. eo. l. 2.† Adulterū perimere marito ꝑmittiť. sed, & patri adulterū simul cum filia quā in ꝑtāte hēt ius occidēdi dať, nō solū in domo sua deprehēsum, sed ēt mariti sed marito qdē domi suæ deprehēsū occidere licet, si tñ alibi deprehensum occiderit nō erit subuenien dum, q̄uis iustū dolorē tēperare sit difficilimum. Patri ideo nō ēt marito, mulierē, & oēm adulterum ꝑmisū ē occidere qđ plerūque pietas paterni nominis cōsilium ꝓ liberis capit, ut ff. eo. l. patri. l. nos in.

in ea, & l. si maritus, & l. marito. Ceterū mariti, & calor, & impetus facile decernētis fuit re-
13 frenandus. † Sed nouissimo iure hoc additū est ut si qs suspicat aliquē suæ uxoris uelle illudere castitati, ēt cō testationes ex scripto ei tres destinauerit hntes testimonia triū uirorū fide dignorū, & pō has tres ex scriptos contestationes inuenerit eū couenientē suæ uxori, siqdem in sua domo, aut ipsius uxoris, aut adulteri, aut in popinis, aut in suburbanis, esse licētiā uiro ꝓpriis manib. talem perimere nullū periculū ex hoc formidāti. sin aūt in alio loco talē inuenerit, cū sua uxore loquētē licebit ei puniēdū eū tradere iudici nullā alā ꝓbōnem exqrenti, ut in auth. ut liceat ma. & auiæ. § his quoq;. Facit ad hoc c. si quisq̄, ex de coha. cler. & mul. Sūt autem hæc crimina publ. nā ex l. publ. iud. sunt introducta, & eorū accusatio in cōe defertur, ut inst. de pu. iu.
14 † Horū criminū pœna ord. est. nam, & adulteriū gladio puniri oportet, & q cū masculis nefandā libidinē exercēt. Stupri quoq; flagitiū punit publicatione dimidiæ partis bonorū, si sit honestior, si humilis coercet cū relegatione, ut C. eo. l. cum uir. & inst. de pub. iu. Adulterā cōpetētib. uulnerib. subactā in monasteriū mitti oportet. marito tñ licētię erit ꝑmissa intra bienniū dicendi, alioqn post bienniium tondēda est, & ꝑpetuo ibi cōsistat. qm incestum cōmittit ꝑ illicitū coitū sicut adul. & stuprū in auth. ut nulli iu. §. adul. & C. eo. l. q̄uis Videndum est qd sit incestum, q̄ sit pœna incesti, & quo tꝑe liceat de incestu accusa-
15 re. † Incestum est consanguineorum uel affiniū, ut ff. ad l. Iul. de adul. l. si adulterium, contigit aūt īcestū cōmitti simul cū adult. aliqñ sine matrim. aliqñ iuris errore, aliqñ sanguinis contumacia, q fere oīa suas admittunt distōnes, fere dico qm si incestum committit ī adult. utpote cū nouerca, nutu, priuigna, silr ut adulter punitur. i. capite, id. n. remoto etiā adulterio eueniet. Si uero ꝑꝑ matrimoniū illicitū incestū, fiat, q̄q̄ nā grauius est q̄ adulterii crimen. coerceri solet, porro si mulieres ī iure errante, ꝑ matrimoniū, incestum cōmiserunt, eas non teneri certū est, q̄uis in adult. dephense nullam possent excusationem hre. Mares uero excusant ætate uel puniendi excusatione, utiq; si error allegat, & facilius si nemo eos reos postulauerit, ut ff. ad l. Iul. de
16 adul. l. si adul. † Palam quoq, delinquentes leuius puniunt, clam uero grauius cuius diuersitatis illa rō est circa mrimonium, qd palam delinquentes ut errantes maiori pœna excusant. ēt cōmittētes ut contumaces plectunt.
17 † Huius criminis pœna si cū adult. cōmittit adulterii ut dixi, si aūt ꝑꝑ mrimoniū, pœna est cōfiscatio bonorū, tā cæterorū q̄ donatis, exiliū ēt, & singuli. si eo potit, spoliatio, uerberatio quoq; si uilis est, fœmina quoq; sciēter talia peccante sit pœnæ subiuganda, substantia sic amissa, liberis quos hēt legitimos patris supplicio suæ ptātis factis applicet, ut tñ prālat ab eis q b. nō extantib. fisco defert, ut ff. de ritu nup. l. ult. & C. de incest. nup. l. si qs, & in auth. de incest. & ne. nup. §. 1. col. 2. const. fi. Incesti quoque cōe crimen aduersus duos recte ītēdit, nec īuictū adulteriū 5. ann. ꝑscriptiōe, sed 20. tollit, ut ff. eo. l. uim passa.

1 *Crimen publici iudicij deferens illegitimo in Senatusconsultum Turpillianum incidit.*
2 *Crimen stellionatus uel hæreditatis expilatę deferens non incurrit pœnā senatusconsulti desistens.*
3 *Libido seu licentia mentiendi impunita esse non debet in criminum delatoribus.*
Calumniari quid sit, & quid præuaricari.
4 *Tergiuersari dicitur is qui ab accusatione totaliter desistit.*
5 *Abolitio quid sit.*
Abolitio publica quæ sit quæ priuata, & q̄ ex lege.
6 *Abolitio quibus sit necessaria.*
Desistere seu distitisse ab accusatione quis dicatur.
7 *Deferre seu detulisse quis dicatur.*
8 *Crimen intendere seu deferre deproperās quid agere debeat.*
9 *Abolitio à quibus, & qualiter sit concedenda.*
10 *Abolitio quandoque permittitur inuito reo.*
11 *Abolitio in quibus denegetur criminibus.*
12 *Abolitio ante sententiam concessa quid operetur, & quid post.*
13 *Abolitione priuata repetere indulta quādo liceat.*

Ad Senatusconsultum Turpillianum, & de abolitionibus. Tit. IIII.

Videndum est qs incidat in S.C. Turp. & quæ sit pœna Turpilliani. Item qd sit abolitio, & quot gña abolitionis, & quibus sit abolitio necessaria, & qbus sit concedenda, & quibus concessa proficiat, & qñ reum repetere liceat, & intra qd
1 tempus † In Senatuscon. Turpil. is incidisse ut, qui crimen publici iudicii detulit, & cā

criminis ordinata i. inscriptionib. depositis, & fideiussore de exercenda lite pstito, eoq. qui accusatur sub custodia officii facto, non impetrata abolitione ab executione crim. desti
2 tit, ut C. ad Senatus. Turp. l. is demũ. † Quapp q crimen stellion. obiecit, uel expilatæ hæreditatis, & destitit in pœna senatus. non incidit, sed offõ iudicis culpa eius coercebitur, ut ff. eo. l. si quis, sed, & q crimen iniuriæ propriæ, post interpositã denunciationẽ desistẽs cõmisit, uel libello principi porrecto falsum se obiecturum minatus fuerit, licet non obiecerit, Senatus Turpil. non tenetur, ut ff. eo. l. mulier. l. qsitum. Et Turpil. pœna 5. lib. auri cũ infamia imponitur, & legitima. i. q̃ reus
3 fuit passurus, ut ff. de præuar. l. ab Imp. † Noscunt ergo q crimen intendũt non fore impunitam licẽtiam mentiendi, cũ calũniantes ad uindictam poscat similitudo supplicii, quorũ temeritas tribus pœnis subiicitur, aut. n. calumniantur, aut tergiuersantur, aut præuaricantur, ut C. de cal. l. ult. Calũniari est falsa crimina scienter intendere, ut ff. eo. l. 1. pũari cari est uera crimina abscõdere
4 † Tergiuersari est in uniuersum ab accusatione desistere, sed non utiq; q non pbat qđ intendit, protinus calũniari uř, nã eius rei inquisitio arbitrio iud. cõmittitur, cuius pnunciatione qd eorũ accusatio fecerit, manifestaĩ Nã si ita pnunciauerit non pbasti, pepercit e. Si aũt pnunciauerit calũniatus es, cõdẽnauit eũ, quo casu licet de pœna nihil subiecerit, tñ legis ptãs aduersus, eũ exerceb. r, nã ut ait Papin. facti quidem qõ in arbitrio iudicantis, pœnæ uero psecutio nõ eius uoluntati mandaĩ, sed legis auctoritati reseruaĩ.
5 † Abolitio est accusationis institutæ utriq; uel alteri facta remissio Quæ fit, aut publice, aut priuatim, aut ex l. Publ. quæ fit ob diẽ insigne aũt publicã gratulationẽ, priuata q̃ fit actore postulãte. Ex l. fit abolitio accusatore mortuo, uel ex iusta cã impedito, quominus accusare possit ut ff eo. l. abolitio. l. aut priuatim ff. ad l. iul. pe. l. ult. Silř si pp mortẽ rei, destiterit accusator, non põt senatusc teneri, qa morte rei iudiciũ solu. nisi tale crimẽ fuerit cuius actio aduersus hrdes durat ueluti maiest. & repetũ peculatus & de residuis hřseos apostatus, & illicitæ negõnis, ut ff. eo. l in senatus. & si pp mortẽ. & l. ex iudiciorũ. & ff. ad l. Iul. pec. l. ul. C. de hær. l. Man. C. de apost. l. ultim. ff. de his
6 quib. ut indig. l. ult. † Est aũt necessaria abolitio reis delatis, & his q deferunt si desistãt. Destitisse eũ accipimus, q uel accusationi renũciauerit, uel pstitu, a pside tps suũ reũ non pegit, nisi sit talis, cuius de calũnia agi phibetur, ut pr pronus, uel nisi pmissu principis accusationẽ distulit, ut ff eo. l. ab acc. §. dest. & i.
7 dest. & l. ř sen. † Detulisse quoq; nõ eũ accipimus. q aliquẽ in hoc S. C. incidisse dicit, sed q accusatorẽ summittit, & instigat atq; adeo q mãdat alicui, & instituit eũ ad accus. capitalẽ dãdo pbones, allegando accus. & merito, nã diffitendo de crim. qđ mouet. & ex mẽdo se periculo calũniæ, uel desertionis, merito calũniãtis, & desistentis pœnæ subiici debuit, nisi subornatus accusator pbauerit crimẽ qđ intẽdere suscepit, ut ff. eo. l. 1. § inc. Nec interest an p se mãdauerit in accus. an p alium, sed ẽt summissus accusator eod. S. C. plectitur. i. pp hoc solũ puniř qđ ministeriũ alieni timo
8 ris recepit. † Studebit ergo pbõnib. q crimẽ intẽdere deproperat. Exceptiones quoq; q̃ si bi obstare possint diligenter ingrat, ne qualicũq; exceptione remotus, abolitionẽ petere necesse habeat excepta mulier, & minore, q si fuerint remoti pp sexũ, uel ætatẽ & circa
9 abolitionẽ S. C. pœnã euitãt. † Cõcedenda est aũt abolitio uel à principe, uel à cõpetẽti iudice partib. pñtib cã cognita, siue errore seu temeritate, uel calore ad accusationem psilierit, hoc. n. accusator explanãs abolitiõi locũ faciet, ut C. de abol. l. 2. Sinaũt p deceptionẽ, uel pecuniis à reo corruptus ad postulandã abolit. uenit, redẽptæ miserationis uox minime admittiĩ. Sed aduersus nocẽtẽ reũ ing sitionẽ facta pœna cõpetẽs ingeriř nõ publica abolitio nec specialis indulgẽtia tales subducit, ut C. de cal. l. fal. Hi aũt q suas suorũq. iniurias defendunt, & q cognatos suos in accurrationẽ deducũt, oĩ mõ absolutionẽ pete-
10 re nõ phibentur. † Præterea interdũ ẽt inuito reo abolitio intra 30. dies pmittiĩ. qb. t. ã factis, nisi reus cõsentiat abolitio non tribuitur. Sinaũt uel fallaciter incusauit, uel sincera mẽte accus. instituit, & reus al qd in iure inscriptionis illatæ tolerauerit. i. si uel uerbera uel carcerem sustinuit. abolitio non cõcediĩ nisi forte q hoc passus est ad petẽdã abolitionẽ suũ cõsensum accõmodauit, vt C. eo. l. fallaciter. Qđ si ingenuorũ uel plebeiorũ, q cõsci uel participes criminũ nõ erãt testimonii gřa corpora fuerint lacessita uerberib. tormẽtisq. uexata, abolitionẽ ẽt duarũ partiũ cõsẽ

su

su peritã, iubemus uigorẽ iudicis denegari, & crimen ꝓpositũ cuius examẽ tormẽtis iam ce
11 perat agitari. †Sin aũt testib. tormenta minime sint illata, & sic abolitio non dabitur in illis criminib. ut in uiolata maiestate, aut patria oppugnata uel ꝓdita, aut peculatu admisso, aut sacris militarib. desertis oĩa. quoq; qui iure ueteri cõtinentur in quib. iudex nõ minus accusatorẽ ad docenda quæ detulit, quã reũ ad
12 purgãda q̃ negat debet urgere. †Abolitio, uero cõcessa siquidẽ ante sñiam in primũ cõdõnẽ restituit, si uero post sñiam pęnę gratiã facit, sed infamiã ex sñia irrogatã nõ adimit, nisi cũ in integrũ se restituere princeps dixit, tunc.n. ad restõnem tm̃ indulgẽtia ualet, quãtum ad correctionẽ sñia ualuit, utque deportationis ipsum ꝑ se nomẽ rerũ oĩum spoliato est, ita indulgentiæ restõ. bonorũ ac dignitatis uno no
13 mine amissorũ est recuperatio †Repetere uero priuata abolitione indulta nõ sp licet, sed cũ princeps cõcessit uel cũ crim. cap. ut in re pecuniaria, abolitionẽ petiit, tũc.n. nihilominus accusationẽ restaurare cõcedit, sed ẽt nõ probando hoc quoque ꝓposuit pœna mulctabitur, ut C. de gen. abo. l. ult. C. de sent. pas. l. fi. & §. fin. & C. de abo l. 1. & ff. eo. l. ult. Tẽpus aũt repetitionis est 30. dierum utilium, a die quo feriæ finitæ sunt uel abolitio concessa, computandorum, ut ff. eo. l. aut priuatim.

1 *Quæstio quando sit applicanda reo*
2 *Serui quando de facto suo possint interrogari.*
3 *Liberi an, & quando possint torqueri*
4 *Liberi in pecuniaria causa non sunt torquendi. Serui quando possint torturæ applicari.*
5 *Seruus aduersus dominum torqueri non potest.*
6 *Seruus uniuersitatis aduersus unumquemque interrogari potest.*
Qõni semper nec tamen nunquã datur pedes.
7 *Quæstioni inimicorum non creditur.*

De Quæstionibus. Tit. V.

Sciendum est quo ordine ad quæstionẽ est ueniendũ, & in qua causa qõ sit hñda, & qũo sit interrogandum, & quia, & aduersus quos nõ pñt torqri. & de fide qõnis.
1 †Ad qõnem ita ueniendum est, ut epist. D. Adriani, cauetur, cũ reus est suspectus, & aliis argumentis ita probationi amouetur, ut sola cõfessio seruorũ deesse uideatur. Idẽ D. Adrianus Claudio Quartino rescripsit, quo rescripto illud expræssit a suspectissimo incipiendum, & a quo facillime posse sciri uerũ iudex crediderint, ut ab eo q timidior est, uel tenere ætatis
2 uĩ. ut ff. eo l. i. criminib. & l. anius. † Interrogari seruos de facto suo non solũ in crim. causa, sed ẽt in pecuniaria, ueluti qñ per eos depositi uel cõmodati noie, uel in aliis causis legib. cognatis res aliis præstitæ sunt, posse non ambigitur, ut C. eo. l. interrog. Ita tñ ut primũ estimetur adeo. s. ut si in qõne decedãt, uel deteriores fiant, dupũ a calũniatore præstetur, ut
3 ff. de qõ. l. certo. †Sed liberi tñ in criminali causa torquẽtur exceptis cõplurib. qui nec in crimine torquẽtur, eo s qb. ęras suspectiores eos dẽ facit ad mẽtiẽdi facilitatẽ. Torqueri tamẽ solent, & habena uel ferula cedi exceptis mulierib. & eminentissimis qdẽ necnon perfectissimis uiris, & q ex his sunt usq; ad pronepotes, ut ff. ad S. C Syl. l. 3. ff. eo. l. ex libero. §. de minore & C. qõ. l diuo in decurionib. & eorũ filiis idem seruari Domicius Vl. publicarum disceptationum libris a perennẽ scientiam, & memoriam scriptũ refert, excepto crimine, & falsi, & maiestatis. quo ad personam principis attinet, in eo.n oẽs oĩno cum res exigit tor-
4 quentur. †In pecuniaria etenim causa, ut dixi nõ solũ liberi nõ sunt torquendi, sed nec statu liberi, nisi cũ eorũ deficit cõditio. ut ff. ad l. Cor. de fal. l. si qs decurio. Porro nec serui qb. fideicommissaria libertas debetur aliter qõni applicantur, nisi cũ qõnib. aliorum onerantur, ut ff. eo. l. is cui, interrogatione uero quæstionem habiturus, non sic specialr interrogare oportet, an L. Titius homicidium fecerit. sed gñaliter qa hoc fecerit, aliter.n. magis suggerẽtis quã regrentis uidetur, ut ff. de q. l. 1. §. q qõ.
5 †Superest uideamus q, & aduersus quos torqueri nõ possunt, & in primis seruos aduersus dños torqueri nõ oportet, siue sint proprii siue bona fide possessi, siue cõe; nisi cũ uel dñs sociũ uel uxorẽ interfecisse dr, ut C. ad l. cor. de sic. l. ult. & C. eo l. hoc quod. ff. ad S. C Syl. l. & si certus sit percussor. & exceptis adulterii criminib. Itẽ fraudati cẽsus accusationib. & crim. maiest. qd ad salutẽ principis attinet & cum de ulciscenda morte testatoris aduersus hæredẽ quæritur, ut C. de qõ. l. 1. & ff. eo. l. 1. qd non solum seruandum est in eo qui tpe qõnis est seruus, sed ẽt in eo qui est redhibitus, uel distractus, uel in metallum damnatus ẽt si se ministrum facinoris cõmisisse confitea-
6 tur. †Si uero seruus fuerit uniuersitatis; & nõ

singulo

singulorū, aduersus unumquenq; interrogari posse placuit. In causa uero pecuniaria, nec inopia. ꝓbationum serui aduersus dn̄m interrogantur, ut ff. eo. l. ēt, & ff. eo. l. extraneo.

Qōni fidem nō semper nec tamē nunq̄ hn̄dam cōstōnibus declarat, etenim res est fragilis, & periculosa, & q̄ ueritatem fallit, Nā pleriq; patiētia, siue duritia tormentorū, ita tormēta cōtēnūt, ut exprimit ab eis ueritas nullo modo possit, alii tāta sunt impatientia, ut in quouis mētiri quā pati tormēta uelint, & ita fit ut uario modo fateanī, ut nō tm̄ se uerum

7 ēt alios criminenī. †Præterea inimicorū qōni fides hr̄i nō debet, q̄ a facile mentiūtur nec tn̄ sub ꝓtextu inimicitiarū detrahēda erit fides qōni. f. sed cā cognita hn̄da fides, aut nō hn̄da, dū tn̄ in unius serui, uel liberi qōnē. fides rei nō ponaī, ut ff. eo. l. 1. § q & §. iidem.

1 *Crimen uarijs committitur modis.*

2 *Criminum puniendorum quatuor genera sunt septem modis consideranda.*

3 *Relegari debet qui ad conceptionem medicamentum propinauit.*

4 *Persona in crimine puniendo est attendenda.*

Serui sunt liberis seuerius puniendi, & famosi quā ij qui famæ sunt integræ.

5 *Locus attenditur in puniendis criminibus.*

Sacrilegium dicitur cum sacrum de sacro auferī

6 *Emansor quis dicatur, & quis fugitiuus.*

7 *Expilatores dicuntur fures atrociores à furibus a alijs qualitate discreti.*

Fur ab abigeo quantitate secernitur.

8 *Euētus spectatur si de puniendo crimine agatur.*

9 *Dolus pro facto accipitur in l. Cornelia.*

Voluntas seu cogitatio quādo puniatur sine facto.

10 *Crimina quæ transeant ad hæredes.*

11 *Crimen perduellionis morte punitur.*

12 *Partes de crimine damnato quæ liberis relinquatur portio.*

13 *Bona dānatorum non publicantur nouissi. iure.*

14 *Pœnæ in multiplici consistunt specie.*

15 *Pœna mortis quibus & quot inferatur modis.*

Gladio qui communiter plectantur.

16 *Vallum transcendens, aut per murum castra ingrediens capite punitur.*

17 *Præsides, seu iudices ius concedendi liberam mortis facultatem non habent.*

Serui dominis suis insidiati, uel dominabus carnaliter commixti exuruntur igni.

18 *Latrones suspendio, uel bestijs subiecti priuantur auranitali.*

19 *Plagiarij qualiter sint puniendi.*

20 *Parricida qua sit afficiendus pœna.*

21 *Damnari nemo debet ad tempus in metallum nisi ad decennium.*

22 *Plagiarij fures & effactores, ut plurimum damnantur in metallum.*

23 *Ciuitas quibus adimatur criminibus.*

Tutor deportatur qui pupillā uiolēter stuprauit.

24 *Deportandus est qui filium ad militiam delectum debilitat ut inhabilis fiat.*

25 *Exilium quibus irrogetur, uel ad tempus, uel in perpetuum.*

26 *Exilium quotuplex sit.*

Corpore qui & quando coerceri dicantur.

27 *Creditor auctoritate propria res debitoris occupans infamia notatur.*

28 *Contrahere prohibetur qui extraordinario crimine notatur.*

29 *Membrum nullum abscindi debet pro crimine nisi sola manus.*

30 *Furca suspēditur qui aliquē uiolenter aggreditur.*

31 *Facies hominis pulchritudinis cælestis instar formata, non est pro crimine maculanda.*

De criminibus. Tit. VI.

Cvm criminum frequens sit usus, uariorum quoq; in iudiciis qō, qbus modis ipsa crimina committantur uideamus. & q̄ crimina transeant ad hæredes, & q̄

1 sint pœnæ corporales. & pecuniariæ. †Crimē oē aut cōmittitur ꝓposito, aut impetu, aut casu, Proposito delinquūt latrones q̄ factionē hn̄t. Impetu aūt cum ꝓ ebrietatē ad manus, aut ad ferrū uenit. Casu uero cū in uenando telū in ferā missum hoīem interfecit. Quæ distō in oībus criminib. aūt istā pœnam eligit, aut temperamētū admittit, ut ff. de pœ. l. respiciēdū §. delinquūt. Quorundā facta, aut pūiunī. ut furta, & cedes, aut dicta, ut cōuitia & infideles aduocationes, aut scripta, ut falsa & famosi libelli, aut cōsilia ut cōiurationes, & latronū cōscia, quousq, alios suadēdo inuisse

2 sceleris ē istar, ut. ff. eo. l. aut facta. †Sed hæc quatuor gn̄a cōsiderāda sunt septē modis, cā ꝑsona, loco. tpe, qualitate, quātitate, euētu. Causa, ut in uerberibus q̄ sunt impune, uel à magro, uel à parētibus illata. Puniunī uerbera, cū qs ꝑ iram extraneū pulsauit, quo casu factū ad exēplū punit, n si crimē ulciscat, qđ fecisse nō credit, q̄ breui furore impedit, non em̄ qđ ira fit uel dr̄, ante factū, uel dictū æstimatur

mat quã si perseuerantia animi iudiciũ fecis
3 se constituerit, ut ff. de reg. iu. l. quidqd. † Sicut
relegari iubet, q nõ malo aĩo, sed malo exem
plo medicamẽtum ad conceptionẽ dedit, ex
quo ea q̃ acceperat decesserit, qđ silr in eis q
abortionis aut amatoriũ poculũ dant inspici
tur, nam & si non dolo id faciant, quia tñ res
mali exẽpli est, humiliores in metallũ dãnan
tur, honestiores in insulã, amissa parte bono
rũ relegãtur, q si ex eo mulier aut hõ periit
summo supplicio affi ciunť, ut ff. ad l. Cor. de
sic. l. eiusdẽ ff. eo. l. si quis aliqd † Persona du
4 pliciter spectať, & eius q fecit, & eius qui pas
sus est, aliter. n. puniunť ex eisdẽ facinoribus
serui, q̃ liberi, & aliter milites, quam plebei,
necnon aliter quidqd in dñm parentẽ ue au
sus est, q̃ qui in extraneum, uel in magrm vel
in priuatum, ut ff. eo. l. aut facta §. ꝑsona. No
stri etenĩ maiores in omni supplicio seuerius
seruos quã liberos, famosos q̃ integre fame
hoĩes punierũt. ut ff. eo l. capit. §. fi. Exceptio
qbusdã delictis, q̃ pagano aut nullã aut leuio
rẽ pœnã irrogãt, militi uero grauiorẽ aut le
uẽ, nã si miles artẽ ludicrã fecerit, uel in serui
tutẽ se uenire passus est, capite puniendũ Me
nãder scribit, ut ff. eo. l. q̃dã delicta. † Locus fa
5 cit ut idẽ uel furtũ uel sacrilegiũ sit, & capite
luendũ uel minori supplicio, ut ff eo. l. aut fa
cta. §. locus. Fit sacrilegium. si res sacræ de sa
cro, auferanť. si. n res priuatorũ in ædẽ sacrã
depositæ surreptæ fuerũt furti actionẽ nõ sa
crilegii esse diuo Seuero placuit. Capite puni
ri locus facit ut dixi, si in ecclesiæ ministris
aliqd iniuriæ importeť, Sicut plenius coerce
tur, q à stabulo, abegit dñm pecus nõ a silua
uel a grege, ut ff. ad l. Iul. pec. l. diui. C. de epi.
& cl. l. siqs ĩ hoc genus. ff. de abig. l. oues. Tps
discernit emãsorẽ a fugitiuo, & effractorẽ uel
6 furẽ diurnũ à nocturno. † Emansorẽ aũt dici
mus eũ q diu uagatus ad castra regrediť. Fugi
tiuũ uero q unũ aut alterũ gradũ ad fugiẽdũ
ꝓmouit, ut ff. eo. l. aut facta §. tps. ff. de re mi.
l. 3. §. emãsor, & l. q cũ. Qualitate cũ fcm̃, uel
atrocius, uel leuius ẽ, ut furta manifesta à nõ
manifestis discerni solent, rixæ à grassaturis,
expilatiões a furtis, a uiolẽtia, petulãtia. Gras
7 satores q p̃dæ gr̃a rixã faciũt, rixa alr fit. † Ex
pilatores sũt atrociores fures q qualitate di
scernunť à furib. & à petulãtib. q libidinis cã
ancillas rapiũt, ut ff. eo. l. aut facta §. qual. ff.
eo. l. capit. §. grassat. Quantitas discernit furẽ
ab abigeo, nã q unũ suẽ surripuit, ut fur coer

cebiť q gregem, ut abigeus, q tñ unũ, uel alte
rum sæpius abegerũt nõ minus abigei sunt.
Gregẽ faciũt 10. oues, porci ẽt 5. uel 4. sed &
q unũ equũ, uel bouẽ surripuit abigeus est
ut ff. eo l. aut facta § q̃titas. ff. de abig. l. oues
8 § q sæpius. † Euẽtus spectať ut a demẽtissimo
quoq; facta. i. casus. sicut & ætas nã si infans
uel furiosus hoĩem occiderit. l. Cor. non tene
biť. cũ alterũ ĩnocẽtia cõsilii tueť. alterũ fatui
ĩfelicitas excuset. ut ff eo. l. aut facta. §. euẽtus
ff. ad l. cor de sic. l. inf. Quanq̃ lex nõ minus
eũ q occidẽdi hoĩs cã cum telo ambulauit, q̃
9 eũ q occidit puniat. † In l. enĩ Corn. dolus pro
facto accipit, nec lata culpa dolo cõparať, re
ctius ergo dr̃ si nõ dolo crimẽ cõmittiť uolũ
tatẽ nõ exitũ spectari, ut ff. ad l. cor. de sic. l. in
l. Cor. ff. eo. l. diuus. Exceptis duobus crimini
bus q̃ culpa sola cõmittunť, ut ĩ tutore suspe
cto, & in cõmentariense legiť. ut inst de susp.
tut. § suspect. & C. ad l. Iul. ma. l quisqs Et ex-
cepto eo q contra Imp. uel eius consiliarios
cogitauit. & q ꝑfugã de sacrosan. ecc. abstra-
here tentauit q nõ solũ si affectauit tenetur,
uerũ ẽt ꝓ sola cogitatione puniť, ut C. de his
q ad eccl. confug. l. pñti. Est uidere q̃ crimina
10 transeant ad hæredes. † Trãseunt aũt qualis
fuerit cõtestata, & condẽnatio cõsecuta, exce
pto crimine repetundarũ, & maiestatis hære
seos. & apostatatus, de residuis, peculatus, &
silia inueniunť, q̃ ẽt reis mortuis cũ qb. nihil
actũ est, exerceri placuit, adeo ut nisi hoc cri
mẽ à successorib. purgeť, hæreditatis fisco, uẽ
diceť, ut C. ad l. Iul. repet. l. sciant. C. de hær. l.
manicheos. C. de apost. l. ult. ff. ad l. Iul. pec. l.
ult. C. ad l. Iul. ma. l. quisqs. & ff ad l. Iul. ma.
11 l. quisqs. † Non tñ quisqs maiestatis reus est
dãnatus in eadẽ erit cõdõne, sed is dũtaxat q
ꝑduellionis conuinciť, & ꝓ hostiliato aduer-
sus principẽ uel remp. est animatus, cuius cri
minis pœna mors est, bonorũ ademptio, &
successorũ infamia, & ꝓ his interueniẽtiũ, li
cet alius nullũ patris delictũ innocenti filio
pœnę esse debuit, ut in gñe loquar, toties sup
plicii dãnatione bona publicanť. quoties aut
uita amittiť, aut ciuitas, aut seruilis cõdõ irro
12 gatur, ut ff. de bon. dam. l. 1. † Sed portio dimi
dia. i. legitima bonorum patris liberis legiti-
mis & non in fraudem adoptatis relinquitur
ut. ff. de bo. dã. l. cum crimen maiest. in quo
solis filiabus tm̃ falcidia ex bonis mattris re
linquitur, qm̃ minus ausuras esse pro sexus
infirmitate credunť, cũ in masculis hẽditarii

crimi-

criminis exẽplũ metiunẽ, ut C.ad l.Iul.ma.l. q̃ſquis. ſi uero ſit crimẽ ꝑꝑ ꝙ pars bonorũ publicaẽ nulla pars liberis debeẽ, niſi iudicẽ moueat liberorũ numerus, ut.C.de bo. ꝓſcr.
13 l.ult.C.ad l.Iul.ma.l.nullus† uerũ nouiſſimo iure, q̃a res non delinquit, ſed ꝑſonæ, bona nõ ſunt publicãda ſed uel aſcendentib. uel deſcẽdẽtibus, & ex latere uſq; ad tertium gradũ applicanda. Si uero uxorẽ habeãt condẽnati dotem, & ꝑꝑ nuptias donationẽ, & aliã largitionem ꝑꝑ matrimoniũ factã, debent hr̃e. Si uero ſine dote illæ fuerint cõuictæ, quartã eius ſubſtãriæ ꝑmittũtur accipere, ſiue filios habuerint cõdẽnati, ſiue nõ. Si uero neminẽ prædictorũ habeãt, tunc eorũ ſubſtãtia fiſco ſociatur exceptio crimine maieſt. in quo veteres leges obſeruãr, ut in auc.de mãd.prin §. oportet. C.de bon.dam.l.ſi q̃s. Nunc gñã pœnarum nobis enumerãda ſunt, q̃bus ꝑſides afficere quenq̃ poſſint.
14 † Sũt itaq; pęnæ q̃ aut uitã adimũt. aut ſeruitutẽ iniungũt, aut ciuitatẽ auferũt, aut exiliũ, aut coertionẽ corporis cõtinẽt, aut damnum cũ iſamia, aut aliq̃ dignitatis depoſitionem, aut corporis diminutionẽ, quæ pœnæ ex q̃bus criminibus imponãtur perſequemur, ut ff.eo.l.ſi q̃s forte.
15 §.nũc gñã.& l. aut damnũ. † Pœnæ criminũ ex q̃bus uita adimitur gladio, aliq̃n ſuſpendio aut beſtiis ſubiiciẽdo, aliq̃n eculeo. Gladio adimiẽ uita adulteris in maieſtatẽ cõmittẽtibus, & his q̃ cũ maſculis nefandam libidinẽ cõtraxerũt. nec nõ raptori, & incẽdiario, & ei q̃ famoſum libellum cõpoſuit uel recitauit, & ei q̃ de ſepulchro oſſa detraxit ſi ſit humilior ſummo ſupplicio afficiẽ, honeſtiores uero in inſulã deportanẽ uel releganẽ aut in metallũ dãnãtur ut C.ad l.Iul. ma.l. q̃ſquis. C.ad l.Iul.de adul.l.quãuis. C.de rap. uirg. l. Vnica. C de pœ.l.capitaliũ. ff de fam.lib.l.lex Corn. ff de ſep.uio.l.ult. Prædicto quoq; modo puniẽ miles q̃ pacẽ turbabit, uel q̃ in libello rẽ a duce prohibitã fecit uel mãdata non ſeruauit, ẽt ſibi ne geſta ſit. ut ff.de re mi.l.4.
16 † Sed q̃ uallũ tranſcendit aut ꝑ murũ caſtra ĩgreditur capite puniẽ. nã, & Romuli frater Remus fuit occiſus ob hoc quo muros tranſcẽdere uoluit, ut ff de re.diui.l.ult. Cuius cõdõnis hñr q̃ ꝑpoſitũ ſuũ ꝓtegere noluerunt, uel deſeruerũt. nã occiſi capite puniunẽ, ut ff. de re mil.l.oẽ. Vnde in criminib. & in aliis q̃ pluribus gladio aĩaduerti oportet non ſecuri uel telo, uel fuſte, uel laqueo, uel aliquo mõ.
17 † ꝑinde nec liberã mortis facultatẽ cõcedẽdi ius ipſi ꝑſides hñt, multo magis nec ueneno necãdi, ſed nec dãnare quẽ ſic pñt, ut de ſaxo ꝑcipiteẽ, uel ſi liber ſit, ut in uinculis habeẽ, ut ff. eo.l.aut dãnum.§.uita cũ §.ſeq.l.ſi diut. C.de pę.l.in cred. Igni exuruntur ſerui q̃ cum ſuis dñabus rẽ habuiſſe detegũẽ, uel ſuis dñis ĩſidiati fuerint, uel artẽ mathematicam exercuerũt, hoſtes itẽ uiolatores monetę, & aggeris Nili corruptores, & renũciatores cõſiliorũ & incẽdiarii pleruq; famarũ exuſt omib. mãcipati torquentur, ut C de mul.q̃ ſe ꝓ l.unica. C.de matth.l nullus. C. de Nili agg.l. unica. ff.eo.l ſi q̃s aliq̃d 2.§ tranſf. & C.de fal.mo.l.
18 ſi q̃s ff.eo.l.capit. † Suſpẽſio aut beſtiis ſubiiciẽdo adimiẽ uita latronib. in his maxime locis in q̃bus ſunt graſſati. ut cõſpectu ab eiſdẽ facinorib. alii deterreanẽ. & ſolatio ſic cognatis. & ad finib. interẽptorũ. qua pęna interdũ afficiunẽ trãſfugę ad hoſtes, cõſiliorũ enũciatores, & ſeditiõis & tumultus auctores ꝑpło cõcitato, q̃ ꝑ qualitate dignitatis aut ĩ furca tolluntẽ, aut beſtiis ſubiiciuntur. aut in inſulã
19 portãtur, ut ff eo.l. ſi q̃s aliq̃d ii. † Plagiarii quoq; q̃ uiuentiũ filiorũ miſerãdus inſligũt parẽtib. orbitates, ſiq̃dem ſunt ſerui, aut libertati donati beſtiis ſubiiciunẽ, ingenui gladio cõficiũẽ, ſed ſacrilegi, q̃a manufacta dei tẽpla effregerũt, aut beſtiis dãnanẽ, aut igni comburuntur, aut ĩ furcã ſuſpẽdunẽ, ut C.ad l.Iul.de
20 plag.l.ult. † Noua pœna ex l.Põp.de part.afficiẽ q̃ parẽtis, aut filii, aut filię, aut affinis eius q̃ parricidii nõie cõtineẽ facta ꝑparauit, neq; gladio, neq; ignib. neq; ulla alia ſolẽni pœna ſubiugaẽ, ſed ĩſutus culeo cum cane, & gallo gallinaceo, & vipa, & ſimia, & ĩter eas ferales anguſtias cõſtitutas, ſꝫm ꝙ regionis q̃litas tulerit, in uicinũ mare, uel in amnẽ ꝓiiciaẽ, ut in oĩ elementorũ uſu carere uiuus ĩcipiat. & ei cęlũ ſuꝑſtiti, & terra mortuo auferaẽ, ut ff. ad l.Iul.pec.l.lege Iul.& C.de his q̃ parẽ.occ.l. unica. Quo crimine tenenẽ hi quorũ dolo factũ eſt uel cõſcii criminis extiterũt. Nã ut Scęuola ait fr eius q̃ tñ cognouerat filiũ parẽ ueneno uelle necare, nec iudicauerat relegatus, ẽ & medicus ſupplicio effectus, ut ff.ad l.Põp. de par.l.fr. Serui efficiunẽ dãnati ĩ metallũ. ut opus metalli. nã inter eos ĩ uinculis tñ dña ẽ ſed nõ utiq; Cæſ. uel fiſci, ſed pænæ tñ ĩ quo diuerſi ſunt q̃bꝰ aqua, & igni ꝑpetuo ĩterdĩ. uerũ ſciẽdũ ẽ in metallũ ad tp̃s neminẽ dãnari dr̃e niſi uſq; ad decẽniũ aliogn licet metalli

cũ opus faciat uelut liber manebit, ut ff. eo. l. aut damnum. C. de bon. dam. l. in metallum. C. de his q̃ pro non scrip. hab. l. 3. ff. eo. capitaliũ. l. fine præfinito. Sed si ad tp̃s damnatus refugit duplicato tp̃e dãnari solet tm̃modo quo ad pęnã superat, nisi cũ decenniũ fuerat duplicatio excessura, tũc. n. tp̃e pęna nõ arra
22 tur. † In metallũ dãnãtur plerunq; plagiarii & fures, & effractores qui gladio se defenderũt, nec tñ quenq̃ percusserunt, ut ff. eo. l. aut dãnũ. ff. ad l. fla. de plag. l. ult. Necnõ, & humiliores q̃ nondũ uiri potẽtes uirgines corrupe rũt, ille quoq; q̃ instrã penes se deposita alteri reddit, p̃ personæ cõdõne, aut in metallũ dãnatur, aut in insulã deportaĩ, ut ff. eo. l. si qs aliq d. ii. §. q̃ nondum uiri potẽtes. §. instra.
23 † Ciuitatẽ adimũt ea crimina q̃ deportatione iniungunt. Lex Cor. de sic. quia altiores in insulã deportantur, & l. Cor. de falsis. & Iulia peculatus, q̃ aq̃, & ignis interdictionẽ cõtinet in q̃ hodie deportatio successit. Itẽ deportaĩ tutor q̃ pupillã suã uiolenter stuprauit, & q̃ uim publ. cõmisit ut. ff. ad l. Iul. de sic. l. eiusdem §. l. Cor. C. ad l. Iul. de ui pub. uel pri. l. si
24 qs ad se † Sed, & q̃ filiũ delectũ ut inhabilis militiæ sit, debilitauit, p̃ceptũ d. Adriani deportauit, necnõ, & eũ eadẽ pœna affici, q̃ filiũ suũ, q̃ nouercã adulterabat, in uenatione necauit, eo. s. q̃ latronis magis q̃ patris iure eũ interfecisset, nam patria ptãs in pietate debet nõ in atrocitate cõsistere, ut ff. de remis.
25 q̃ cũ uno ff. ad l. Põp. l. diuos. † Exilii pęna afficiunĩ q̃ ad tp̃s, uel in p̃petuũ releganĩ. Ad tp̃s, ut receptatores abigeorũ q̃ x. an. relegantur, ut ff. de abig. l. ult. ff. de effrac. & expil. In p̃petuũ ut effractores honestiores aũt ordine ad tp̃s mouenĩ iudices quoq; pedanei si pecunia corrupti dicanĩ plerunq; à p̃de, aut curia submouenĩ, aut in exiliũ mittũtur, aut ad tp̃s relegãtur, & aliquã plurimi q̃ oẽs, & testamẽti factionẽ nõ amittũt, & ciui. Rom.
26 retinẽt. † Exiliũ aũt triplex est, aut certorũ locorũ ĩterdicto. aut lata fuga ut oĩum locorũ interdicaĩ p̃ter certũ locũ, aut insulæ uinculũ i. relegatio in insulã põt ẽt qs sic damnari ne de domo sua exeat, ut ff. de interd. & rel. l. exiliũ ff. de interd. & rel. l. ult. Corpore coercentur, q̃ uerberibus afficiũtur, ut q̃ per ignorantiã, aut fortuitu lapides finales furati sunt ut ff. de ter. mo. l. diuus. Damno cũ infamia afficiũtur, cũ uim priuatã, uel ambitus crimẽ cõ
27 miserũt. † Nã & creditor q̃ sine auctoritate iudicis res debitoris occupauit infamis efficitur, & tertia parte bonorũ multaĩ, & q̃ ambitũ cõmisit cẽtum aureis cũ infamia puniĩ ut ff. ad l. Iul. de ui pri. l. ult. Dignitate depon, untur q̃ militia exauctorãtur, uel dignitate aliqua eiciunĩ, ut milites q̃ sua arma alienauerũt, uel aliqua surripuerũt, & aduocati decuriones q̃ falsum instr̃m cognoscẽte p̃ fide recitauerũt. Hi. n. oẽs in Corn. falso tñ recitatu non facto incidunt, ut ff. de re mil. l. deserto-
28 rẽ §. miles. ff. ad l. Cor. de fal. l. falsi † Contractus p̃hibitionẽ cõtinet extraordinaria crimina, ex q̃b. cõtrahẽtib. intercidiĩ aliqua negociatio, ut in p̃sona Dardaniorũ contingit, ut ff. de extraor. crim. l. ann. ff. eo. l. moris est Abscissionẽ posset aliqua crimina continere, ex eo. colligi põt, q̃d dĩ nullũ sibi dr̃e existimare p̃missum ẽe alicui sceleratissi mo alterutras manus, aut pedes amputare, aut hmõi q̃dam inferre supplicia, p̃ q̃ articuli dissoluãtur, q̃a mẽbrorũ dissolutio grauior est utriusque ma
29 nus abscissione. † Si uero criminis qualitas mẽbri abscissionẽ exigat fieri, unã solam manũ dr̃e amputari. p̃ furto uero nolumus oĩno quolibet membrũ abscindi, aut mori, sed aľr eũ castigari fures aũt uocamus q̃ occulte
30 ẽt sine armis hmõi delinquunt. † Eos uero q̃ uiolẽter aggrediunĩ, aut cũ armis, aut sine armis, in domib. aut itinerib. aut in mari pęnis legalib. subdi iubemus, hoc est furca suspẽdi,
31 ut ĩ auth. ut nulli iu. in fi. C. de pę. l. si qs. † Sed hoc quoq; neminẽ fugiat q̃d & si qs post criminũ dep̃hẽsorũ q̃litate fuerit ĩ metallũ cãnatus, minime ĩ eius facie scribaĩ, cũ & ĩ manib. & infuris possit pęna dãnationis una subscriptiõe cõprehẽdi, quo facies q̃ ad similitudinẽ pulchritudinis ẽ cęlestis figurata, miniẽ maculeĩ.

TRACTATVS AVREVS de accusationibus, & inquisitionibus, dñi Boniconti, filii dñi Ioan. Andreæ.

SVMMARIVM.

1 *Curia Rom. agit de crimine duobus modis.*
2 *Accusare quis possit, & quis accusari.*
Actio criminalis quæ dicatur.
Iuris ordo est seruandus.
3 *Pœna certa, & à lege statuta debet imponi.*

4 Crimen

4 Crimen non graue arbitrariam reqrit pœnam.
5 Procurator licet interuenire non debeat si tamen interueniat & non excipitur, ualet quod cum eo agitur.
Actio mixta quæ dicatur.
6 Crimen excipiendi quid sit.
7 Inscriptio quando non sit necessaria.
8 Denunciatio euangelica ad pœnitentiam tantum agit, non ad pœnam.
9 Disputandum non est de iuris apicibus cum de bona fide agitur.
10 Beneficium retineri sine peccato quando non possit.
11 Repulsus ab accusatione ad quid admittatur.
Priuata denunciatio per quos fiat.
12 Denunciatio euangelica, & canonica quid inter se differat.
13 Remedio appellationis uti debemus contra grauamina.
14 Iuramentum non est exigendum ab inquisito.
15 Iudicialis denunciatio est duplex.
16 Denunciatio priuata quæ sit.
17 Iudex ecclesiasticus denunciationem, an indistincte admittat.
18 Inquisitus, an iurare teneatur super inquisitionis capitulis, cum ad denunciationem alterius procedatur.
19 Euangelica denunciatio requirit quòd denuncians sit sine macula.
20 Regularis denunciatio quæ sit.
21 Ordinariæ inquisitionis quot sint species.
22 Ordinarius uel uisitator cum uisitat nulla præcedente infamia inquirit super statu ecclesiæ.
23 Criminosi inimici, & conspiratores, quando admittantur ad testimonium.
24 Legitima defensio reseruatur ei contra quem crimen, uel infamia probatur.
25 Ordinarius quilibet pôt ex officio inquirere de fama subditorum, & infamia reperta de crimine.
26 Officium iudicis ualde exuberat circa modum inquirendi.
27 Inquisitus, uel correctus an possit appellare à correctione uel sententia.
28 Iudex ecclesiasticus super interesse singulari uel priuato alicuius personæ, non potest per inquisitionem procedere ex officio.
29 Inquisitus cum habeat suo sacramento de ueritate respondenda, nunquid possit admittere procuratorem.
30 Agens per uiam inquisitionis, dicitur agere ciuiliter.
31 Inquisitio criminum ad euangelicam denunciationem spectat.
32 Inquisitus quoties non habet sub iuramento respondere potest procurator interuenire.
33 Ordinarius potest inquirere contra subditum licet non infamatum dummodo sit sibi suspectus.
34 Monitio charitatiue præcedere debet inquisitionē.
Reipublicæ utile est ne crimina remaneant impunita.
35 Crimen quod denunciatur si habet facti perseuerantiam ut fornicatio, quilibet admittitur.
36 Generalis inquisitio quæ dicatur.
37 Prælatus solus ubi est diffamatus, inquiri potest, tam in capite quàm in membris.
Capite languescente cætera membra languent uel languere præsumuntur.
38 Legitima defensio semper est seruanda.
39 Exhibitione denegata quando possit inquisitus licite appellare.
40 Inquisitus contumaciter absens in eius odium prius facta fide de infamia, pcedetur ad receptionem testium, & ad diffinitiua et lite nō contesta.
41 Infamia per quot testes probetur.
42 Literæ inquisitionis per excommunicatum impetratæ an ualeant.
43 Iudex quando ex suo mero officio procedat ad criminis inquisitionem, uel ad denunciationem officialis publici.
44 Superior siue iudex in iudicando quam formam seruare debeat.
45 Clamosa, & frequens denunciatio, an sufficiat contra constitutum in dignitate.
Frequentiam quod uires inducant.
46 Iuramento inquisito præstito an ad inquisita respondere teneatur.
47 Facultas omnis legitimæ defensionis inquisito reseruatur.
Leuiores probationes sufficiunt contra priuatum quā contra prælatum.
48 Vocandus est is contra quem est facienda inquisitio ut se defendat.
49 Prælatus procedere potest quacunque uia melius potest, ut attingat criminibus ueritatem.
50 Inquisitio specialis quomodo fiat.
51 Testes an possint compelli, quando iudex procedit in uisitando, uel confirmando.
Peccata nocentum reipublicæ expedit esse nota.
52 Bonus, & idoneus quilibet præsumitur, nisi contrarium probetur.
53 Denuncians prælatum an debeat ab ecclesia expensas habere.
Innocentiam suam probare nunquid possit is, contra quem facta est inquisitio per familiares, uel cubicularios suos.

Iuqui-

54 Inquisitor publicatis at e.. ationibus an possit super eodem crimine iterum alios testes inducere, uel recipere.

Inquisitor si in aliquo minus bene proc. ss.rit, an illud reuocare, & de nouo procedere possit.

55 Commissio quando sit in modum simplicis inquisitionis quid in ea apponatur.

Diuini nominis inuocatione præmissa ac intemeratæ uirginis Gloriosæ, & pciosissimi Confessoris, ac Doct. B. Hieronymi. Ego Bonicontus decretorũ doctor, natus patris uenerabilis dñi Ioã. Andreæ decretorũ doctoris huius rub. mãm tractatũ usq̃ quotidiana est practicabilis de quatuor modis ꝓcedendi super criminib. pãliter tractabo. Vbi sciendum quod Host. & d.p.m. recitat in decretali qualiter. ii. hoc eo. ti. super uersu. Trib.
1 modis. in curia † Rom. duob. modis agi de crimine s. per modũ iustitiæ, & ꝑ modũ grãæ Et primo modo, sex modis. Secũdo quatuor sed qa hoc est spãle in Rom. curia, ideo hoc omisso dicas de crimine agi posse quatuor modis. s. accusando, excipiendo, denũciando & inqrendo. de quorũ tribus hr̃, eo. tit. super his, & prima gl. ibi addit quartum. de illorũ aũt singulis, & ꝓcedendi forma in ecclesiast. foro, & ipsorũ pœna uideamus. Et primitus
2 de primo, sed ante oĩa scias ꝙ † quis possit accusare, & qs accusari tractat Guil. in spec. de accus. & tit. de accus. & de mã ẽt tit. de criminib. & eorũ cognitionib. uñ in hoc non instabo. Est aũt sciendum ꝙ qñq; cõtra aliquẽ agit̃ ꝑ modum accusationis de crimine criminalr̃ ad pœnã legitimã infligendã, & dr̃ talis actio criminalis. Et quid hoc casu continere debeat libellus, notatur de proc. tuæ, in gl. 1. & gl. seq. Cum aũt tali modo ꝓcedit̃ est iuris ordo seruãdus, ut. s. libellus offeratur, fiat litis cõtest. & alia oĩa obseruẽtur q̃ in aliis causis sunt obseruanda Pœna aũt ꝓbato crimine ĩ
3 hoc modo egendi est. † qa si certa pœna est statuta, siue corporalis, siue dignitatis, remotio, siue famæ læsio illi imponat̃. C. q accus. nõ pos. l. non ign. & l. q de crim. & l. pen. nõ aũt imponet̃ tunc durior, uel leuior. Si nõ est certa statuta, si crimẽ fuerit graue degradet̃ ab ordine, ut eo. tit. qualr̃. uer. uerũ ita, & ibi diminutionẽ capitis. notat d.p.m. de septẽ speciebus pœnarũ. Quod aũt dixi quod hoc casu debet degradari, intelligas uerbalr̃. hoc est, qđ ab offõ & beneficio deponat̃, nõ autẽ intelligas de actuali degradatione, nisi tale esset crimen qđ ipsam reqreret de ipsius aũt actualis, & uerbalis forma dic ut de pœ
4 nis degr. lib. 6. si † uero crimen nõ sit graue imponet̃ arbitraria. de off. deleg. de causis de trans. si Et scias ꝙ cum hoc modo ꝓceditur non interuenit ꝓcurator ad totã litẽ. posset aũt ꝓcurator interuenire ad certũ articulũ tm̃. puta ad ꝓductionẽ testium, uel ad uidendũ illos iurare, uel ipsorũ publicationem, uł similẽ actũ, ut no. d. p. m. post Inn. de tes. ex parte Adæ in gl. s. ꝑ ꝓcuratorẽ. Quid autem circa hoc teneat legistæ, & quasdã qõnes de mã uide ꝑ Cyn. C. q accus. non po. l. reos. fallit tñ hoc in casib. notatis in decr. ueniẽs, e. t. in gl. i. circa hoc uidere potes ibi scripta per
5 d. p. m. sup ipsa gl. sed scias tñ † ꝙ licet ĩ hoc casu interuenire nõ debeat ꝓcurator, si tñ ĩ teruen iat, & nõ excipiat, ualet ꝙ cũ eo agit̃. ut not. de iu. c. 1. lib. 6. in gl. intelligas, & uide scripta ꝑ d. p. m. sup ipsa gl. Et est in hoc casu inscriptio necessaria, ut de accus. sup his. Qñq; est talis actio ciuilis ut ago cõtra te furti a rei recuperationẽ ad pœnã, uel ago iniuriarũ ademẽdã, uel satisfactionẽ, ñ ad pęnã. Mixta aũt qñq; dr̃ talis actio, qñ agit marit' cõtra uxorẽ de adulterio nõ ad pœnã. sed ad thori separationẽ de ꝓc. tuæ & talis mixta sapit nãm ciuilis, ut not. d. p. m. Et in his duobus ultimi. casib. bñ interuenit ꝓc ut in pal. decr. tuæ. & de acc. sup his. & no. de iud. ca. 1. li. 6. Crimine uero ꝓbato, cũ actio est ciuilis uel mixta, cõseqt̃ agẽs id ad qđ est actũ, non aũt pœnã crĩs, & obligabit agẽs tũc se ad pœnam extraord. ut not. in prædicta decr. tuæ.

Nunc aũt de secundo agendi modo uidea
6 mus. s. qñ † agitur de crimine excipiendo, de quo qñq; excipitur contra accusatorẽ, uel testem ut ab accusatione, uel testimonio repellat̃ ut de ord. cog. cũ dilectus. de excep. c. 1 & hoc casu de crimine nõ punitur, nec ex hoc ĩfama iuris notat̃, sed solũmodo de testimonio testis repellitur, siue eius dicto fides non adhibetur. ut ĩ iur. pall. Accusator ab accusatione remouetur, ut de acc. c. 1. nec hoc casu ĩ scribitur, ut e. tit. sup his. Qñq; uero cõtra ꝓmouedũ excipitur, & tũc aut ꝑ cõfirmationẽ erat ius cõsecutus licet nõ plenũ, qa nũdum forte cõsecrat', palleatus, uel possessionẽ adeprus, & tũc nõ est † aliqua ĩscriptio necessaria
7 ut in pall. c. sup his, aut ꝑ cõfirmationẽ erat ius consecutus, & uinculũ speciale cõtractũ,

ut de

ut de translatione. inter corporalia. Et hoc casu quia deiicit ab ipso iure q̄sito cōfirmationē licet ius plenū nō sit inscribitur nō ad pœnā talionis sed ad extraordinariā iudicātis arbitrio ut in p̄all. c. super his. Puto tñ quolibet p̄misso casum procuratorē interuenire posse, q̄a nō agitur hoc modo ad pœnā criminis à iure statutā, nec ēt arbitrariam infligendā, sed solum ad repellendum eū contra quē exceptio ꝑponitur, ut de excep. c. 1. & c. dilecti. Subsequēter de tertio est uidēdū q̄n. s. ꝑ uiā denunciationis de crim. agitur, Circa quod est sciendū ꝙ denunciationis quadruplex est species. Quia alia euang. Alia canon. Alia iudic. Alia reg. de quibus per d. p. m. uidere possis in decr. nouit. de iud. in ult. sua gl. De prima. s. euangelia est sciendum quod
8 † per ipsam. pn̄iam tm̄ agitur non ad pœnā. Potest ñ tā de delicto cōmisso, quam ēt de cōmittendo fieri, ut scripsit d. p. m. in decr. præall. nouit. de iud. Oportet autem ꝙ hm̄oi denūciationē duplex p̄cedat monitio. Prima quarū probat̄ ꝑ solū iurm denunciātis. Secūda ꝑ ipsius eiusdā denunciantis, & unius uel duorū testiū secum adhibitorū. ut in præd. decr. nouit. & de testi. in oī negocio. Itē pōt talis denūciatio fieri à quolibet ēt infami dū modo non perseueret in crimine. ff. mand. l.
9 si fideiussor. ubi dr̄ ꝙ † cū de bona fide agitur nō de iuris apicibus disputandū. In hac aūt nō est inscriptio necessaria, cum agatur ad pn̄iam tm̄. nō ad pœnā. Et pōt ꝑ procuratorē fieri, ut eo. tit. sup his. Huius aūt effectus est crimine ꝑ hūc modū ꝓbatio pn̄iæ impositio. & cū pn̄iæ sunt arbitrariæ consideratis circunstātiis, poterit ordinarius ipsam impo nere ad sui arbitrium crimine probato, ut de hom. sicut dignū. & de pœ. & re. Deus q, & c. oīs, & c. significauit. ubi de hoc. Et hoc in occultis locū habeat, ut ibi scripsit d. p. m. sup gl. 2. Nec erit hoc casu ille priuandus bn̄ficio crimine ꝓbato, si foret clericus, & bn̄ficiatus nisi tale furet, ꝑꝑ quod retēto bn̄ficio pænitere nō posset. ut ē homicidiū, & simonia, ut hoc eo. tit. inquis. Et idē puto q̄n denūciaret̄ ꝙ se intrusisset in bn̄ficio uel ꝙ illud minus
10 canonice fuisset adeptus, ita† ꝙ sine pc̄tō retinere nō posset, q̄a cū in his eadē subsit rō, ergo idē erit iuris de cōst. trāslato cū cōcor. ibi. nota. Alia uero est canon. q̄ tñ habuit ortū à lege ueteri testamēti, q̄ nō solū de ꝑpetrato, sed ēt de ꝑpetrādo crimine pōt fieri. Si illud recipiat augumētū. ut cū q̄s ꝑsistit ī illicito cōcubitu, & ad hāc q̄libet tenet̄ 11. dist. diaconi, nō tñ p̄cise, nisi sicut alia pia opera, & de hoc ꝑ Innoc. de iud nouit. Et scias ꝙ hæc duplex est. una publ. alia priu. Publica q̄ fit de crim. publ. sicut est cum denūcio duos cōiunges in gradu ꝓhibito cōiunctos. ut de despon. imp. ad d. soluēda, desp. præterea. de clan. despon. c. fin. in hac est seruandū quod hr̄ infra q matrimoniū accus. possum ī tua. Et in hac non requirit trina moni
11 tio, † Et ad hāc etiam admitteret̄ q ab accusatione repelleret̄ Et iudex facta denunciatione ex officio ēt denūciatione nō ꝓsequēte tenet̄ ꝓcedere, & inq̄rere, ut not. Guil. in Spec. de denun. §. 1. alias. 2. ante uer. ī summa, Probato autem crimine ꝑ hunc ꝓcedendi modū fiet quod dicā infra in uers. ꝓbato aūt. Priuata autem fit ꝑ clericos ut habeāt bonos p̄latos ad hāc admittunt̄ quorū īterest ut patronus, & alii uicini, seu parochiani. 16 q. 7. filiis, ubi de hoc, & de testib. ex parte Adæ. & debet in hac interuenire trina monitio, ut hoc eo. tit. qualiter. 2. ubi dicit. d. p. m. id uerū q̄n processus initiat̄ à denūciatione. sed si initiaret̄ per uiā inq̄sitionis ex offō licet aliq̄s offm̄ coadiuuaret, tunc nō req̄ritur admonitio q̄a nō inq̄ritur ex officio nisi de q̄bus infamia p̄cessit. ut in p̄dicto c. qualiter, & c. cū dilectus, & de simo. licet hely. nec ad hāc admittitur q ab accusatione repelleret̄. Est aūt
12 dr̄ia † inter euang. & canon. quia prima fit ad pn̄iam, secunda ad pœnam. In 1. interuit bina monitio. In 2. trina. & de mā in Spec. de denunc §. 1. alias 2. uer. canonice quenq̄ nec puto hoc casu denunciantē teneri inscribere, ēt ad extraordinariam pœnā. Ad quod faciūt q̄ scripsit d. p. m. post Innoc. eod. tit. inquisit. super gl. 2. licet Host. ibi cōtra. Et sit hm̄oi dicti ratio, q̄a cum debeamus quolibet remedio uti ad eum tm̄ usum ad quē est inuētum ut ipse d. p. m. nota. ut lit. contest. accedēs 1.
13 super 1. gl. ubi dicit, † ꝙ remedio appellationis uti debemus cōtra grauamina, recusationis cōtra suspectos, non aūt econuerso. sic & in proposito. habemus. n. in criminibus tres modos agendi contra aliquem ad pœnā, uel ad pn̄iam. hoc aūt ideo dixi ut excludā quartū modum. s. excipiēdi de quo supra §. prox. primus est accusationis, secūdus denūciationis, tertius inq̄sitionis. Cuilibet aūt istarū ē suū onus annexum. s. accusationi inscriptio, denun

denũciationi monitio. inquisitioni clamosa insinuatio,ut eod. tit. qualiter, 1. circa fin. nec de ulterioribus est quærẽdum ƒm ipm,& hoc potissime,qa non est in hoc magis uis facienda,siue inscribat,siue non, semp ꝑ punitur calumniosus,ut infra tit.prox.c.2.ubi de hoc.Et scias,quod hoc casu inqsitus non tenetur iurare de ueritate rñdenda super ca.inqsit.cum hic ꝓcedatur ad denũciationem alicuius, nec hoc casu uitiat inqsitio criminis licet omittatur inqsitio infamiæ,parte contra q̃ requiritur non cõtradicente.ut eo.tit.c.2 lib.6. Nec

14 † est ab ipso inqsito iurm exigendum ut not. Guil.in Spec.de inqs.§.nunc tractemus,uersi. inqsitores quoq;,& uers.in hac igit uia.& uers sic.sed ut q̃ p̃missa.Et puto ꝙ possit in hac denũciationis ꝓsecutione ꝓcurator interuenire qa cũ habeat inquisitus necesse iurare semper c.inq.ut prædixi.poterit per alium respondere.Licet secus putẽ ubi ipse habeat iurare per decr.hoc eod.tit.ad petit.& de iud.c.1.lib.6.ut infra dicam,§.restat.uer. nec puto.

Probato autẽ crimine ꝑ hunc agendi modũ,siue denũciatio sit publica,siue priuata debita pẹna imponet,uel pc̃m̃ fieri ꝓhibebitur uel aliter,prout reqrit denunciationis modus seruabitur,ut scripsit d.p.m. eo. tit. qualiter, ii.c.ad corrigendos,in fi.Iudicialis aũt denun

15 ciatio duplex est. † nam alia est publica,alia priuata,publica cũ ordinarius ad denũciationẽ officialis ad inqsitionẽ,& relationẽ deputati,ꝓcedit,de quo in iurib.statim infra allegandis,uel archiepi, de quo in decr. Rom.infra allegata ex mero, & puro offõ suo de crimine publico inquir.36.q.6.eps in synodo. 4. qõ.4.§.aliqñ alias est c.& ista habet locum in notoriis tm̃.& hæc ex officio cõpetit in qua nõ requiritur monitio,& de ista de accusationibus.sicut olim,& de cens.Rom.lib.6. Et in hac tenetur iurare inqsitus ƒm alterã ex formis de qbus infra.§.prox.uersi.si aũt interest. Nec in hac admittetur procurator ꝑꝑ rõnes de qbus infra.§.prox.uersi.nec puto,& dic ut ibi.Et in hac est monitio necessaria, ut not.d. p.m.eo.tit.qualiter,super uerbo,peruenit.Pri

16 uata est q̃ fit † ad priuatum,seu ꝓpriũ, uel singulare interesse , pone exẽplum ꝑ decr. noui. de iud.uel si fideiussi pro te,& iurasti me seruare indẽnem, qa non soluisti in termino fui coactus soluere pro te,uñ denũcio te quia adhuc stas in ꝑiurio.petẽs ut cogaris iurm seruare.Itẽ in deposito, & similib.Et an hæc denũciatio possit in seculari foro fieri scripsit. d.p.m.in pall.decr.nouit.in ult.sua glo.& ista qñq; expeditur ẽt non ꝓcedente monitione. in foro uero eccles.est monitio trina necessaria,& ad minus duarũ ultimarũ plena probõ. Tñ de plano expeditur , ut de iud. nouit. ƒm ipm Guil tñ d.p.m.in hoc ult. cõtra , q dicit, quod oportet ipsam in scriptis porrigi,& litẽ suꝑ ipsa contestari,quod ꝓbat per uerba dec. nouit.ibi dũ dicit in fi.utrũ iusta sit querimonia,uel iniusta, & idẽ Host.ut d.p .m. scripsit

17 in d.decr.nou.in ult.sua gl.Licet † autẽ iudex ecclesiast.ꝓcedentem denunciationẽ indistincte admittat,non tñ istam indistincte,qa non debet admittere nisi in defectũ iustitiæ secularis,uel cũ crimen est ecclesiasticũ, uel rõne pacis,uel iuri,uel qñ crimen est notoriũ , uel quãdo nõ audit in foro seculari.ut quia obligatio est nãlis tm̃,uel si hanc ꝓponit miserabilis,uel depressa persona,ut de iud.nouit.de pactis, qualiter & 87.dist.per totum, Alias si indistincte admitteretur periret tꝑalis gladii. & iudicis secularis iurisdictio,& per hunc modum oĩs causa ad ecclesiã deferret. Scias autẽ ꝙ hanc denunciationem indistincte facit iudici ecclesiastico,is q grauatur ab illo qui immediate subest Imꝑatori.in auth. ut diff.iud. §.si tñ cõtigerint. col. 9.Et per hãc agitur ad interesse tm̃,uel ut res restituatur,& istius denunciationis solũmodo est talis effectus Nec

18 hoc † casu tenetur inquisitus iurare super inqsitionis ca.cum ad denunciationem alterius ꝓcedatur,nõ ex puro officio ut dixi supra eo. §.uer.& scias cũ hoc casu,& in hac puto trina monitionem necessariã. Et licet uideatur placare Guil.in Spec.tit.de denunciat.§.1.uersic. qualiter,ꝙ hoc casu denuncians repelli possit per exceptionem criminis,puto tamen ad falsum ẽt quãdo denunciat ad priuatũ cõmodũ probatur hoc 4.q.7.oĩbus , & hoc potissime qa cũ iudex hoc casu teneatur ad denunciationem inqrere , & ꝓcedere ut ipse idem notat in Spec.pall.§.uer.ꝑdicto, alias est uersiculus ꝑ se.& incipit.iudicialis.art.2.q.5. memnam, & c.oĩbus.& eo.tit.qualiter.2.§.pen. decr.autẽ nouit,quam Guil.allegat pro se non facit, qa illa loqtur in euangelica denunciatione in

19 † qua requiritur,ꝙ denunciãs sit sine macula.Scias aũt,ꝙ ad hanc priuatã denunciationem non admittit nisi læsus , & ĩ hoc differet hæc ab euãgelica,ut scripsit d.p.m.in decr.nouit.de iudic. Probato ante crimine per hunc

agendi modum cum denunciatio est publica erit locus pœnæ de qua infra. §. prox. uer. si aūt. si uero sit priuata denūciatio, tūc cōseq tur suū interesse qñq; æstimationē iniuriæ, ut scripsit d p. m. in decr. 2. §. ad corrigendos, in fi. alias de iudiciis olim. Itē credo ad ꝓsecutionē h' iudicialis priuatæ denūciationis, procuratorē admittēdum, ꝑ rōnes assignatas supra eo. §. uers. & puto. tum ēt qa istius denunciationis effectus est ciuilis nō criminalis, ut
20 supra dictū est. Regularis aūt est † q̄ fit s̄m cuiuscūque ordinis regulæ instituta, & ad correctionē s̄n regulæ normam, & ideo circa ipsam certa non pōt dari doctrina, & ob hoc nō est instandū, Sed ut scripsit d. p. m. in p̄all. decr. non est ista regularū determinationi relinquēda, Et ista fit de plano, & non seruata forma iuris, ut de appel. reph̄ēsibilis, de statu mona. ea q̄, de regulari. c. fin. ut scripsit. d. p. m. hoc eo. tit. qualiter. 2. suꝑ uerbo ꝓuenit.

Quid ante iuris si Abbas inquirit de excessibus monachi, & facta sibi copia inqsitionis & ꝓcessus, ipse dicat se uelle defendere, & petat expēsas pro ꝓcuratoribus, aduocatis, & aliis ad defensionē necessariis, nunqd sit audiēdus. not. Guil. in Spec. de inqs. §. ult. uers. itē pone ubi distinguit inter regularē, & iudicialē inqsitionē. ut in prima non audit̄ in secunda sic, dic ut ibi. Restat uidere de quarto modo ꝓcedēdi suꝑ crimine. s. ꝑ inqsitionem ordinariā Circa quod est sciēdū ꝙ huius or
21 dinariæ inqsitionis duæ sunt spēs, † Vna q̄ dr̄ præparatoria. Alia. quæ dr̄ solemnis. In qbus aūt differat inquisitio ab aliis iudiciis uidere posses in Spec. de inquisit. §. 1. in fin.

Præparatoria est illa qñ. s. iudex ex suo puro, & mero officio nulla denūciatione sibi facta, & nulla infamia p̄cedente inqrit contra aliquē quem, habet suspectū, ut dicam infra uers. nec posset, & licet r̄r ad inquisitionem non ꝓcedatur nisi p̄cedente infamia. Sunt tñ quidam casus in qbus pōt id fieri quos n ot. Guil. in Spec. de inqs. § 2. in princ. Item pōt fieri talis inqsitio maleficio flagrāte, ꝙ licet notorie sit cōmissum ignoratur tñ qs cōmiserit, nam tūc nullo uocato ꝓcedit iudex cōtra incertam ꝑsonam inqrendo in gñe quis fuerit cōmittens, & facta tali inqsitione, procedet demum cōtra eos cōtra quos laborat suspicio, uel quos culpabiles intellexit, uocādo ipsos ut suꝑ eo ueritatem dicāt, & se si pñt defendāt, & ei contra quem ꝓcedetur legitima reseruatur defensio, de off. ord. c. 1. ff. de off. p̄sid. l. 4. & l. cōgruit, & hoc ēt placet Guil. in
22 Spec. de not. crim. §. 1. in fi. Item ēt † cum ordinarius, uel uisitator uisitat nam ēt nulla p̄cedente infamia inqret suꝑ statu ecclesiæ. Et ista talis dr̄ gñalis. nec in ipsa est seruandus ordo, uel forma decr. qualiter, ut notat dom. pater meus in ipsa decr. qualiter, suꝑ uerbo, ꝓuenit. Et inqretur si ecclesia est collegiata, uel plures habet clericos, nulla nominata persona, tam in capite quā in membris. Si uero nō habet nisi unum rectorem tm̄, uel rectorē, & clericum tūc bene nominabit̄. & testes recepti deponēt de quocūq; de ecclesia sit unus, uel plures, & tūc admittunt̄ qualescūq; testes de ipsa ecclesia Si ecclesia habet collegiū, uel plures clericos, alias admittunt̄ parochiani, si ecclesia sit parochialis. si non est parochialis, admittant̄ qui magis sūt uicini, uel ꝓpinqui. de purg. ca. c. 2. quia illi melius p̄sumūtur scire, de p̄sum. quosdam, & quanto. &
23 † admittūtur nunc ad testimonium ēt criminosi inimici, & cōspiratores, licet cōspiratione uel inimicitia postea detecta nō credat̄ cōspiratoribus cōtra eos cōtra quos cōspirauerunt, uel quorū sunt inimici. de iud. exhibita de re iud. cū l. & A. & eo. tit. cū oporteat, nec hoc casu ante cōpletā inquisitionem tradent̄ inquisitionis capitula, postea uero tā capitulorū quam nominū testiū, & dictorū est inqsito copia facienda, ut in Spec. de inq. §. nunc tractemus, uer. sed ut quæ p̄missa sunt in fi. q de nominibus dixi uerū est præterq̄ in crimine hæresis, ut de hæ. ec. c. ult. lib. 6. & tunc inquisitus capitula inquisitionis r̄ndere coget̄ per sacr̄m, ut eodem tit. si constiterit. & c. cū dilecti, & hoc tenent Goffr. in decr. licet de simo. & d. p. m. in p̄eal. decr. qualiter, 2. super uerbo, debet, Guil. in Spec. de inq. §. nunc tractemus, uer. inquisitores quoque & uer. sed ut quæ p̄emissa sunt. Qualiter aūt r̄ndeatur ad c. quis alii qñ. §. non tibi dico, de pœnit. di stinc. 1. qd' dicit nō tibi dico ut te ꝓdas scripsit d. p. m. in pall. c. qualiter. 2. suꝑ uerbo, facultatem. † Et ei aūt contra quem crimē, uel
24 infamia hoc modo probat̄, legitima defensio reseruat̄, & de accus. cū dilecti. & c. cū oporteat. & c. cum dilectus, & de re iud. cū l. & A. & tūc. debet ad locum, seu ecclesiā descendere, ut eo tit. qualiter, 2. & c. cum dilecti, de simon. licet Hely. & proposito uerbo De recipiet iurm ab his qui examinandi sunt.

secun

In formam q̃ habet eo.tit.qualiter, 1. in fin. subsequenter ab his inquiret qualiter clerici ecclesiæ uisitatæ se habeant tã circa offim q̃ ẽt circa alia. Itẽ si ecclesia parochialis sit, in qret de fide, uita, & conuersatione parochianorũ, de capitulis aũt in hmõi inqsitione formatis, uide in Spec. de inq §. 2. uer. ut aũt. §. seq. uers. licet auth de teste. nunc tractandum prope fin. uers. porro in causa. Et si inuenit eos bñ uiuere, & ecclesiã, & eius bona bñ regere, & gubernare, gratias referat Altissimo. Nec posset subditus ex eo appellare, qa dicat
25 infamiã cõtra eũ nõ laborare, qa † põt ordinarius qlibet eo officio de fama inqrere subditorũ, & infamia repta, de crimine, ut de of. ord. c. 1. & irrefragabili, & de accus. sicut olĩ, & ut eccl. benef. sine di. confer c. uno, uer. qđ ẽt, & 10. q. 1. placuit, de censi. romana. § sane lib. 6. Nec obst. qđ post Host. scripsit d. p. m. in decr. cũ oporteat, hoc eod. tit. super uerbo non subdito, qa ibi loqtur in casu illius dec. s. qñ pcedit ad alicuius denũciationẽ. hic cũ ex offic. & facit ad ea q̃ dicam infra uer. nunc quoque. Et hoc potissime qñ uisitando pcedit, & inqrit, & pmissa posses colligere ex diffuse. no. per Guil. in Specu. de inquis. §. 2. potissime in uer licet aũt, & §. nunc tractemus, uer. hoc aũt scias. & de notoriis criminib. §. 1.
26 uers. ult ubi dicit Guil. q † circa hmõi inquirendi modũ ualet exuberat officium iudicis qđ latissime patet. ff. de iurisd. omn. iud. l. 1. & scripsit d. p. m. hoc eod. ti. cũ oporteat, sup uerbo nõ subdito. & no. eo. ti. c. 2. lib. 6. Si aũt per huiusmodi uisitationis inqsitionẽ inuenerit aliquẽ grauiter deliquisse, si habeat administrationẽ, seu platurã remouebit ab ipsa sicut uilicus a uilicatione, qui suæ uillicationis nõ põt dignã reddere rõnem, ut hoc eo. ti. qualiter, 2. Non habẽtes aũt administrationẽ seu platum iudicis arbitrio puniuntur. nisi cũ ipsis misericorditer ageret, & prædicta sunt uera, nisi tale foret crimẽ qđ impediret ẽt post peractã pœnitentiã ordinis executionẽ bñficii retentionem, ut homicidium, & simonia de quibus no. eo ti. inquisitionis, 1. gl. & multos tales casus notat Innoc. de tempo. or. ex tenore Host. plures, de renunc. nisi cum pridem. §. p p consciam, & ibi uide ĩ nouella. qa tunc puniet ac si p uiam accusationis de ipso foret actũ de quo supra. §. 1. eo. tit. qualiter, 2. ubi de hoc, & c. inquis. ubi hoc etiam tenet d. p. m. & eod. tit. qualiter, 2 §. ad corrigẽdos. in fi. & de hoc in Spec. de inq. §. nunc uẽ post princ. Hæc uera intelligas nisi certa alia pœna foret à iure statuta, qa illa esset infligenda, ut q. 4. §. notandũ, de off. delega. de
27 causis. §. illis ẽt. † Nec hoc casu poterit inqsitus, & correctus à correptione, uel sententia appellare, ut de app. ad nostrã, & c. rephensibilis, & de off. ord. irrefragabili, nec forsan modus excedeẽ, ut eo. ti. de priore. hoc placet Guil. in Spec. de inqui §. nunc tractemus, uer. qđ si platus Si uero leue sit crimẽ qđ tali modo est pbatum, si certa pœna est p illo à iure statuta, illa imponeẽ, alias imponeẽ arbitraria cõsideratis psonæ cõdõne, criminis qualitate, & an publicũ sit uel occultũ, & ceteris circũstãtiis. Quid si crimen nõ fuerit hoc modo pbatum, sed sola criminis infamia pbaẽ, hoc casu non punieẽ, sed iudiceẽ sibi purgatio, ut eo. tit. inq. ad si. & de testi. tã literis, in qua si deficiat punieẽ ut conuictus, de purga. c. cũ
28 p. simo. & hic, & c insinuatũ. Vnũ tñ no. † q iudex ẽt ecclesiasticus super singulari uel priuato alicuius personæ interesse non põt ex officio per inquisitionem pcedere s̃m Guil. qui hoc no. in Spec. de inqui. § 2. uer. & in cã. Quod puto uerum si inquireret indirecte ad cõsecutionẽ illius interesse. Sed indirecte posset, ubi periculum animæ ueteret, primo inqrendo de infamia, & demũ de ueritate, qua compta cũ non possit pœnitere nisi satisfaciat. eũ coget ad satisfactionẽ ut de usu. cũ r diœcesi. & facit eo. ti. tuas dudũ, & de iureiur. ad nostrã, 2. & quod ibi no in gl. 3. ad qđ faciũt q̃ scripsit d. p. m. hoc eod. ti. qualiter, sup uerbo, puenit in fi. suæ gl. Nec puto q quando p hunc modũ procediẽ iudex necessario teneatur pcuratorẽ admittere, & si ratio po-
29 tissima huius dicti, qa † cũ inqsitus habeat suo sacramento de ueritate rñdenda præmisso, ad inqsitionis cap. respondere, ut dixi supra eo. §. uer. nec hoc casu, qũo ergo admitteret procurator, q forte ignorat uel ignorare põt criminis ueritatem. Ad hoc optime facit eod. titu. ad petitionem, & de iud. c. 1. lib. 6. & hoc ẽt placere uidetur Gof. & Hostiens. in decr. ueritatis, de do. & contu. ut ibi post ipsos scripsit d. p. m. super prin. 2. glo. & post ipsum Host. hoc eo. ti. qualẽ. 2. §. debet ante, super uerbo illi, ubi dicit Host. hoc potiss. me loco hr̃e qñ citatur q personaliter compareat inqsitus, uel ubi crimẽ sup quo est inqsitum executionẽ ordinis impediat. Sed obiiciẽs, de

decr.tuæ.de proc. qa cum ibi agat φ plus est et per uiã accusationis de crimine ad thori separationẽ, & admittat ꝓcurator multo fortius est admittendus qñ agitur per uiã inquisitionis, quia † et tunc dr agi ciuiliter, ut de simo.ꝑ tuas, & in actione ciuili admittit procurator, ut hoc eo.ti.super his in fi in c. cum dilectus, ad hoc et facit de test ex parte Adæ. ad decr.tuæ, ridẽ agere ad thori separationẽ ꝑꝑ adulteriũ est potius agere ad interesse singulare ipsius agentis, ut absoluatur ab obligatione, & seruitute, qua erat ipsi adulterio obligatus q̃ ad pœnam, & quod hoc sit interesse nõ pęna patet quia cũ pœna nõ imponat, nisi à iud.ce, ut 33.q.2.§.in hoc, & C.de iudæis, l.nullus, & no.de diuor.porro.in glo.2.Talis autẽ separatio aliqñ fiat iudicis auctoritate non expectata, ut de diuor. significasti, ergo pœna non est dicenda. Decr sup his loquitur qñ ꝑ modũ denunciationis euangelicę ad pęnitentiã agit ꝑ modũ exceptionis ex qua nõ debet pœna, imò dicamus φ ex quo in his casibus à iure ꝑmittitur, in alijs intelligit ꝓhibitũ de p̄sum.nonne, cũ concor. ibi not.decr. cũ dilectus intelligitur de euãgelica denuncia

31 tione ad pnĩam qđ probant, qa † ibi mandatur inqri an denunciantes sint criminosi, qđ in alijs denunciationibus non obstaret, circa qđ uide quod scripsit d.p.m.in decr.cũ oporteat.eod.tit. super gl.uel dic φ ibi denunciantes.& quorum noĩe denũciatio facta fuit cõsortes eiusdẽ litis, quia tã suo q̃ aliorũ noĩe denunciabant, & ideo admitti debuerũt. Ad decr.ex parte Adæ põt rñderi ẽm unam lect. Inn.φ ibi fuerat ꝓcurator cõstitutus ad certũ articulũ tm̃. Vel dicas φ licet admitti procura oi non debuerit, ex quo tñ de facto fuit admissus, nec exceptũ ualuit qđ cũ ipso fuit actũ. Ad hoc bñ facit hoc eo.ti uenięns & ibi no.d.p.m.sup 1.glo.& qđ not.de iud c.1.lib. 6.& hoc ultimo modo posset ad oĩa contraria rñderi, posset aũt ex p̄missis dari generalis

32 doctrina, φ † quoties inquisitus non hẽt sub iurõ rñdere, possit procurator interuenire. Secus cum habeat rñdere cum iurõ, tñ si tunc admittatur, & non excipiatur ualet qđ cum ipso agitur, indubitatum tñ est φ ad allegandas causas absentiæ q̃ consistant siue in facto ut quia infirmus, cõparere non potuit, uel similes, siue in iure, puta declinatoriæ iurisdictionis, ut qa non teneatur comparere qa excommunicati ęstis, uel nõ ualet rescriptũ uel nõ, qa de suo foro, uel quod non arctat citatio põt interuenire procurator ut not. post Inno.d p.m.hoc eo.tit.ueniens super 1.gloss. Nunc aũt de solennitate inquisitionis circa q̃ est distinguendum, qa alia est ordinaria quæ fit ab ordinario iudice, alia extraordinaria q̃ sit à delegato. Est aũt inter istas differentias,

33 qa † ordinarius põt inqrere contra subditum licet nõ infamatũ, dũmodo sit sibi suspectus, ut dixi supra in princ huius.§.sed in extraordinaria secus est quia delegatus nõ põt nisi cõtra infamatũ ut eo.ti.cũ oporteat, & uide qđ ibi scripsit d.p.m.ipso inqsito cõtradicente.secus si nil opponat, ut eo ti.c.3.lib 6.Multa aũt q̃ opponi pñt tã cõtra impetrantẽ literas inqsitionis q̃ contra tertiũ, seu et contra delegati ꝑsonã, & ꝓcessum uidere posses per Guil.in Spec de inquis.§ 1. in princ. In quolibet aũt casuũ p̄missorũ subdistinguit; qa aũt inqsitio fit aliquo ipsam ꝓmouere, & tunc non iurat inqsitus de ueritate rñdenda. Aut ex officio ad denunciationẽ officialis, uel archiepiscopi, de quo supra § prox.iudi.uel fama sua clamosa insinuatione deferente, & tũc iurat inqsitus sup cõtentis in inqsitione rñdere ueraciter, uel plenã, & merã dicere ueritatem, ut in Spec.de inq.§. nunc tractemus uer.inquisitores quoq; & uer.hãc et circa mediũ, & uer.sed ut q̃ p̄missa de forma aũt iurandi, dic ut dicam infra uer.si aũt interest. Aut nullo deferẽte nec clamosa insinuatione deferẽte; & de hoc ultimo satis dictũ est supra eo.§ in princ.unde hic de hoc membro nil dicã. In 1.casu.s.qñ aliquo ꝓmouẽte, & denunciante crimen ꝓcedit iudex subdistincte, qa aut talis denunciat rõne priuati cõmodi, de quo de usur.tuas dudum, & de iureiur.ad nostram, 2.& hoc casu fit inqsitio et nulla fama

34 p̄cedente † dũmodo charitatiua p̄cesserit monitio, qa duo interposito iurõ pacti sunt de aliquo adimplẽdo, qđ aliter negligit obseruare, hoc n. casu ex quo charitatiue est tertio admonitus poterit denũciari, & ad talem denunciationẽ debes iudex inquirere, & probatur de iudi.nouit, de iureiur.ad nostram, 2.in fi. & quod ibi not. & hoc casu probato crimine consegtur interesse suum. Aut denunciat ratione publici commodi puta ad pœnã, qa publice utile est ne crimina remaneãt impunita, de sententia excommunicationis, ut famæ, ff.ad l.Aquil.l.ita uulneratus. 1.resp.ad fi. Et tunc subdistingue, quia, aut interest denunciantes

nunciantes aliquo modo, ut quia forsan est subditus, quia ad hoc tenetur, 2.q.7. quap p uel patronus, ut 16.q.7. filiis, uel parrochianis 23.dist.illis.& tunc admittitur eod. titu.illa præpositorum. Aut nullo modo interest, ut quia non est de illis personis, & tunc non admittitur, ut præalleg.d.illa præpositorũ. Eo
5 saluo.quia† si crimen quod denunciatur hēt facti perseuerantiam, ut fornicatio, tunc admittitur quilibet 11. dist diaconi, alias non. Si aũt interest denunciantis, & tunc aut generaliter per denunciationē agitur super statu ecclesiæ, tã in capite, q̃ in membris, aut super excessibus singularis personæ. In primo casu non puto monitionem necessariam, quia cũ hic non agatur specialr̃ de alicuius singularis crimine, qũo debuit, uel potuit monitio fieri non uideo. sed nec ēt hoc casu tradentur capitula ut scripsit d.p.m.in decr. qualr̃, eo.ti. super uerbo ꝑuenit.ubi alleg.decr.contra certam, de cle.lib.6.&
36 †ibi ipse dicit hãc dici generalem inqsitionem ut supra in prin. dixi.& debet hoc casu inquisitor descēdere ad locũ, & ibi ꝑmisso uerbo Dei.recipiat iura prælati, & clericorum illius ecclesiæ, qui iurabunt plenam & merã dicere ueritatē tam in capite, q̃ in membris, exceptis occultis criminib.ut eo. ti.qualiter.1.in fi.uel ꝙ ad inquisita ueraciter rñdebunt, ut eo. tit.cum dilecti de forma aũt talis iurĩ, uide in Spec.de test. §.seqr̃ uers. porro.usq; ad finē. tñ ut scripsit d.p.m.in decreta.cum dilecti.eo.ti.cũ agitur de statu ecclesiæ ꝑꝑ uinculũ periurii sufficerent si iurēt tm̃ rñdere ad interrogata. Cum uero de certis criminib.tunc iurabunt ꝙ plenam, & meram dicent ueritatem, tñ ut ibi dicit qualitercunq; agatur potest iudex recipere quod maluerit iurm̃ debet aũt tale iurm̃ præstari in publico, ut de ipsius forma possit fides fieri si dubitetur, ut præalleg.dec.cum dilecti. & hoc ibi scripsit d.p.m.super gl. simile supra, post modũ interrogetur ẜm quod habetur in Spec. de teste.§.nunc tractandum, uer.porro.usque
36 ad fi.ẜm quosdam†ubi solus prælatus est diffamatus, potest inquiri tã in capite, q̃ in membris, quia capite languescente cetera mēbra languēt, uel languere ꝑsumuntur 6.qõ.1.cap. sunt plurimi ad idem 2.q.7.sicut, ingr̃, & 61. dist.miramur.& hoc tenuit Inn. in decr. cum dilecti.eo.tit.& de simon.licet Hely. Sed Host. ibi cōtra arg.de his q̃ fiunt a ma. parte c.quæ fuit.qđ mihi placet.rõne quã ipse ponit, non enim fit inqsitio suꝑ occultis, ut eo.tit.qualr̃ fateor tñ cum ipso Host.ꝙ contra ipm̃ epm̃ tm̃ poterit eo casu fieri inquisitio. tam in capite, q̃ in membris, ut uз inquiratur qualr̃ se habeat erga suam ecclesiam, ibi qualiter erga canonicos suos, & alios clericos, & laicos, qualiter in uillis, castris, & ecclesiis, & de hoc qui d.p.m.hoc eo titu.cũ dilectus, placet Guil.in Spe.de inq.§.nũc tract.uersi. si igitur aliquo. in fi.in quo uer.circa fi.reprobat opi. istorũ q dixerunt ꝙ cum hoc modo ꝓceditur sit libellus offerēdus, lite cōtest.fac.& iudiciarius ordo seruandus, quod est falsum, imo hoc casu sufficit seruare formam dec.eum l.& A.de re
38 iud.Tñ † legitima defensio semꝑ est seruanda, ut patet in ipsa dec.cũ l.& A.Probato aũt hoc mõ crīe, fiet qđ dixi sup.eo.§.uer. si aũt.

Cum aũt inquiritur suꝑ excessib. singularis ꝑsonæ, aliquo ꝓmouente inquisitionem, tũc primo citabitur inqsitus, & interrogabit̃ an sit infamatus de illo crimine, si confiteat̃ infamiã, tunc ꝓcedet̃ ad ulteriora, & fiet hoc casu libelli oblatio.lit.cōt.& seruabitur subsequēter ordo iuris q habet̃ eo.ti.qualiter, & patet hoc de sim c.ꝑ tuas, in principio, quia subsequenter tradent̃ sibi copia inqsitionis, & demũ citato inqsito iurabũt testes, & suꝑ ipsis examinabunt̃, & tã noĩum, q̃ dictorũ testiũ, ei fiet copia, & ipsius defensiones ligitimæ admittētur, tã cōtra personas, q̃ contra dicta, ut sic fit dr̃ia inter inquisitionē q̃ fit super statu ecclesiæ.& illam q̃ fit cōtra regularē ꝑsonam quod aũt de noĩbus dixi uerũ intelligas ꝑterquam in crimine hæresis. ut de hæretica. ult. lib.6.Si aũt†exhibitio prædictorũ denegare-
39 tur posset inquisitus appellare licite, ut in Sp. de inq.§.1.uer.& gñaliter sed si inquisitus negaret se infamatum prius est probatio recipiēda suꝑ infamia, qđ si denegaretur, uel nõ seruaretur appellare posset, ut eod. titu. cum oporteat, & c.qualiter, 2.probata autem infamia procedetur ut supra, alias ipse absoluetur, & denuncians punietur.ut de cal.c.2 An aũt probata infamia admittatur is cōtra quē fit inquisitio ad ꝓbandum se bonæ famæ, & q testes hoc casu sint ꝑferendi, plene notauit d.p m.hoc eo.tit.cũ opportat. suꝑ uerbo formã ipsius, post prin.suæ gl.& est iste talis modus seruãdus qñ inquisitus est pñs, alias uero ipso absente non ꝑ cōtumaciã non est cōtra ipm̃ ꝓcedendum aliquo modo, qđ places Guil.in Spec.de inq.§.1.uersi. qritur an cōtra.

40 sed † si cõtumaciter abesset, tũc in eius odiũ facta fide prius de infamia ꝓcedet ad receptionẽ testiũ, & ad diffinitiuã ẽt lit. nõ cõt. ut lit. nõ cõt. c. qm̃ §. sunt alii. de do. & cõt. ueritatis. de acc. qualit ter. 2. §. debet. p̃missa aũt colligi possent ex not. in Spe. de inqui. §. nũc tractemus. uer. si aũt. Et qualiter dicere debeant testes q sup infamia deponũt. Et an ẽt si interrogati debeant nominare eos apud quos dr̃ infamatus scripsit d. q. m. e. ti. cũ oporteat sup uerbo. nõ dubitõ. & eo ti. qualiter, 2. sup
41 uerbo. honestis. ubi dicit † duos testes sufficere ad ipsam ꝓbandã. de quo ẽt uidere posses p Guil. in p̃dicto uer. si aũt eo. §. uer. hoc aũt notandũ, & seq. Tractatur qd iuris si in literis inqsitionis cõmisisse dicat tali significãte accepimus qđ talis sit de tali crimine infamatus, uel si nil de infamia dicat in ipsis. Itẽ qd si in rescripto nõ fiat mẽtio de aliquo nũciãte, sed dicat ad audiẽtiã nostrã ꝑuenit an primo sit sup infamia ꝓbatio redipiẽda necne de his aũt dic ut scripsit. d. p. m. hoc eo. ti. cũ oporteat sup uerb. famã ipsius, ubi recitatis opinionibus aliorũ dicit distinguendũ inter uerba narratiua, & assertiua literarũ apostolicarũ p decr. si Papa de priui. li. 6. dicens finaliter standũ ei quod habet in cle. literis, de ꝓbatio, quodlibet aũt casuum p̃missorum in isto. § usque ad uers. nũc aũt non tenet inqsitus iurare. & põt procurator constitui. ut dixi supra. §. subsequenter, uer. & puto, de poena aũt infligenda ꝓ crimine p hunc agendi modum ꝓbato, dic ut supra. eo. §. uers. si aũt de multis autem q̃ cõtra rescriptũ inqsitionis possunt opponi uidere posses in Spec. de
42 inq. §. 1. An autem ualeant literæ inquisitionis per excõicatũ impetratæ no. de rescirp. c. 1. in gl. quid si ex[illegible]atus. lib. 6. Hoc autem est ponderandũ. quia secundũ d. p. m. ubi de prælato tm̃ agitur inquirendo de ipsius fama, est q̃rendum à capitulo, & canonis suis & si apud ipsos nõ reperit infamatus. non uidetur ulterius procedendum. alle. in arg. de prasump. quosdam. & c. quãto. & hoc eo. ti. qualiter. 2. respon. uers. debet igit. supra de electio. postquã. & c. scriptũ. & 86. dist. si qd de quocunq;. p̃terq̃ in tribus casibus puta nisi ipse p̃latus esset inter alios cõuersatus, uel nisi pp prælati potentiã uel tyrannidem timeat de occultatione ueritatis, & contra ipsum uerisimiliter p̃sumat de excel. pla tanta, uel nisi propter ipsius tergiuersationem, & collusionẽ dubitaret de occultatione de collusi. detegãda in tm̃, nã tũc fieret inquisitio famæ ipsius ab aliis, ut ipse plenius scripsit hoc eo. ti. cũ oporteat, sup uerbo, nõ subito.
43 Nunc quoque uidendũ est † qñ iudex ex suo mero ꝓcedit officio ad criminis inquisitionẽ, uel ad danũciationẽ officialis publici, ad inqrendũ, & denũciãdum deputati, uel archiepi de qbus dixi supra § sequit, uer. iudicialis, in prin. uel nullo denũciãte, sed fama publica, uel famosa insinuatione deferẽte, & hãc qdã ut Host. uocant specialẽ inquisit. ut scripsit. d. p. m. in c. qualiter 2. de accus. ubi
44 sciẽdũ qđ † eo casu superior siue iudex seruare debet formã hac, qa primo statuet terminũ accusare uolẽti, & si appareat accusator ipsum, audiat ut eo. ti. ueniẽs. causa. 5. q. c. 1. de pur c. ex tuarũ. 2. q. 5. oĩbus. si uero nõ appareat accusator. uel appareat sed p exceptionẽ repellat, põt iudex si uult statim purgationẽ, ndicere infamato. Tñ si p̃missa seruare nollet, põt incõtinẽti ad inqsitionẽ ꝓcedere sup ueritate criminis, & hoc casu refert s̃m Host. & d. p. m. ut ipse scripsit in p̃al. decr. qualiter. 2. hoc eo. tit. sup uerbo ꝑuenit. utrũ fiat cõtra secularẽ clericũ an cõtra regularẽ, si cõtra secularem. Aut in dignitate uel ꝑsonatu cõstitutũ. Aut cõtra priuatũ. In 1. casu. s. qñ cõtra constitutũ in dignitate uel ꝑsonatu di
45 cũt nõ sufficere † solemnẽ famã uel clamorẽ ẽt si sit frequẽs nisi sit tanta quę scandalum generet, uel quæ nõ possit, sine scandalo tolerari. in secundo uero, scilicet qñ contra secularẽ priuatũ, eo casu dicũt clamosam, & frequẽtẽ sufficere ẽt si non generet scandalũ, & ut scripsit. d. p. m. eo. tit. cum oporteat, super uerbo. non subito due uices inducũt frequentiam allegat de uita, & honest. cler. monasteria, & de electio. uenerabilem. in fi. Dicũt tamen hoc totũ iudicis arbitrio relinquendũ. Et in quolibet p̃missorum casuũ dicunt formã seruendã quæ habet in decr. qualiter. 2. eo. ti. & de simo. licet hely. ut uidelicet iudex per se uel alium descendat ad locum, & uocabit eũ cõtra quẽ est inqsitio facienda, & si cõpareat tũc tradet illi capitula super qbus est inqsitio facienda, & primo faciet illũ iurare secundũ formã alteram decr. cum dilecti, eodem tit. circa quod uide qđ dixi supra eo. §.
46 uersic. si autem interest. Et † p̃stito iuramento ad inquisita respondere, si cofiteatur crimen, hẽt intentum, & tunc cum ipso agetur

de

de elect. innouit. ut ēt not. d p.m. hoc eo. tit. qualiter. 2. sup uerbo reddere, nec posset cōfessionē impugnare quominus puniaē ex eo qđ nō fuisset de illis infamatus, uel qa capitula tradita non fuissent, ut eod. ti. c. 1. lib. 6. Si aūt neget crimen non puto necesse recipi hoc casu testes sup infamia qñ ipsa defert qa ipsa se exhibet, & facit qđ dixi supra eod. §. post. princ. uers. nec posset. & ibi indi ad dictū Host. sed statim recipiet testium iuramēta eo pſente. & subsequēter ipsorū dicta, quorū dictorū, & testium nominū copiā faciet illi cōtra quem inquiritur saluo quod de nominibus dicitur de hæretico, c ult. lib. 6 &
47 † omnis legitime defensionis facultas eidem reseruabitur ut tñ dicit ibi d. p. m. leuiores probationes sufficiūt contra priuatū quā cōtra pͣlatum infra de simo. licet hely. de off. deleg. pastoralis, in princ. de sent. excommunicationis cū illorū § si uero. Si cōtra regulare pcederef, aut ad correctionē ſm regulam, & tūc dic ut supra §. sequitur, uers. regularis. Aut ut remoueatur ab administratione. Et hoc casu si contra Abb. uel priorem conuentualem, uel curiam habentē auctoritate episcopi institutū licet tunc ad unguē non sit pdicta forma seruanda, quia illi possunt facilius a suis administrationibus amoueri. i. ex leuioribus causis, & p leuiores probationes item liberius, qa non admittenē tot exceptiones de si. licet hely & eo. tit. qualiter 2. uti sic exponit.
48 d. p. m. Est tñ in hoc seruandū † ut is contra quē est facienda inqsitio uocetur ut se defendat, ut eo. ti. c. 2. de simo. p tuas. Si uero agatur de simplici priore, officiali, uel ad obediētiam tenente, talis p libito abbatis ēt siue causa poterit amoueri. de statu mona. cū ad monast. §. tales, &c. 2. & de priuil. c. 2. in fi. lib 6. Et est in hoc differentia qñ pceditur ex officio, ut hic, qa tunc non inqritur de infamia, qa ipsa differtur. Itē qa iure. inqsitus, & nō datur libellus; ne fit lit. cont. ut dixi supra in pced. uer. cum aūt. Si aūt contumaciter abesset fiat tunc quod dr infra. eod. §. uers. sed si contumaciter. Sed si prælatus diceret subdito, uideo te infamatum, & inquisitio multa hēt diffugia uolo qđ te purges, nunquid pōt
49 hoc facere inuito eo utique qa † pcedere potest quātūcunq; uia melius pōt, assignare criminis ueritatē seu pœnā 24. q. 2. ecce. ff. certum petatur l. quidā, nec ualeret appellatio contra pmissorū aliqđ interposita, & prædicta sumi possent ex nota. in Spec. de inquis. §. nūc tractemus in uer. porro, & uer. sequentibus, & p d p.m. in præced. c. qualiter 2. De pœna aūt infligenda crimine hoc modo probato dic ut supra eo § uer. si aūt p hmō. nec teneē iudex, cum hoc modo pcedit pcuratorē admittere de quo dic, ut supra eo. §. uers. nec puto, quæ aūt pmissa sunt locū sibi uendicant in criminibus nō notoriis, qa in notoriis secus est, nam in illis nō seruat aliqs iudiciarius ordo, nisi in hoc q super notorio debent citari, & interrogari & eo pſente uel cōtumaciter absente ſnīa fieri de quib. per Guil. in Spec. de not. criminib §. 1. in prin. & § ulti
50 mo p totū. Est aūt † & alia inquisitio specialis q̄ fit debito officio urgente, qñ s supe rior hēt electum uel postulatū confirmare, quam inqsitionem ēt facit nulla infamia pcedente uel denunciatione pmissa, inquirendo. s. de meritis electi, & studiis eligentium, & electionis forma, ut 67. dist. de Petro 61. dist. miramur de electio. scriptum, &c. postquam, & c. cum nobis olim. & c. nihil est, & idem in consecratione. & ordinatione epi, & cuiuslibet alterius clerici. 23. dist qui eps. 24. dist. quando. 75. dist. ordinationis. idem ēt in matrimonio carnali, de clandest. despon. cap. 3. Item ubicunque ex mero, & puro officio procedit iudex, in his maxime in quibus uertitur animæ periculum. de iureiur. ad nostram. 2. de off. ord. c. 1. ut scripsit. d. p. m. in palleg. dec. qualiter 2. super uerbo, peruenit. de materia p Host. in summa eod. tit. sub rub. de inqs. sub rub. de criminibus sine ordine pu-
51 niendus. † An aūt possint testes compelli qñ iudex procedit, uel uisitando, uel confirmando, uel in capite, & in mēbris inquirendo, uel contra certam psonā sup crimine de quo laborat infamia, tractat Guil. in Spec. de inquisitione § nunc tractamus. in fin. ubi ur uelle qđ non cogatur. Cuius contrarium puto qñ inqrit tam in capite q̄ in mēbris, uel contra singularem psonā fama deferente per decr. qualiter. 1. Item quia expedit reip peccata nocentum esse nota, sed qñ uisitat non debet exigere iurm a principio per quod occultum constringatur, sed ex quo sine iuramento referunt aliqua corrigenda pōt super his exigere iurm, ut no de censibus Rom. §. sane. lib. 6. Ipsius autem dictum posset locum hre cum confirmando inqrit quia præsumi
52 mus quēlibet † bonū, & idoneum nisi probetur

tur contrarium, de scrut. in ord. fa. c. uno. & de præsum. dudū. An aūt admonitio quæ denunciationem debet præcedere fieri possit per literas, uel nuncium absenti tractat. d. p. m. de simo. licet Hely. sup correct. ubi tenet qđ sic & idem Guil. in Spec de denunc. §. 1. alias 2.
53 uers. quid si moriens. † Item an denuncians platum debeat ab ecclesia hře expensas not. in Spec. eod. tit. §. ult. in princ. usque ad uers. item pone. Nunquid aūt is contra quē facta est inqsitio possit per familiares, uel cubicularios, suos probare suam innocentiam, tractat Guil. in Spec. de inq. §. 1. uers. gñalr. per c. 12. q. 2. manifeste, &c. seq & 2. q. 7. cum pastoris.

Vtrum aūt impetrante inquisitionem remoto possit alter ipsam proseq., tractatur in Spec. de inq. §. 1. uers. quid si impetratio. de quo dic ut scripsit d. p. m. in dec. cū oporteat. sup fin. pen. gl. Et an inquisitore sup qbusdā pronūciante expiret eius offm super aliis no. Ber. de re iud. cum I & A. & in Spec. de inquisit. §. 1 u, er. & not. & uterque tenet qꝫ non ex
54 pirat. † An uero inquisitor attestationibus publicatis possit super eodem crimine iterū alios testes inducere, uel recipere, & de hoc per d. p. m. in dec. fraternitatis, de testib. in 9. q. & de testib. cum clamor. & dic ut ibi, & de hoc etiam in Spec. de inq. §. nunc tractemus. uer. sed nūquid publicatis, ubi tenet qꝫ possit ubi ex officio pcedit, secus si aliquo proponēte, uel prosequente inquisitionem, quia tunc teneretur subornatio, & ut ibi not. potest inqsitor si in aliquo minus bene processerit illud reuocare, & de nouo procedere, dic ut in præd. dec. cum clam scripsit d. p. m. Præmissa autem in non notoriis locum sibi uendicāt, de notoriis uero, & forma procedendi in ipsis, uide quod plene scripsi in commento qđ feci sup decreta uestra, de cohab. cler & mul. Qñ aūt delegationis litera impetratur sub hac forma mandamus qtūs uocatis qui fuerint euocandi super propositis, & aliis negociis contingentibus, inquiras quæ fuerint requirenda &c. intelligitur negociū delegatū in modum iudicialis indaginis, non autē in forma inquisitionis simplicis, ut de iudic. exhibita, & ibi not. in 3. gloss. unde d. p. m. post Vincen. scripsit super ipsa gl. quod ex quo patenter non constat qꝫ hmōi negociū in modum cōmissionis cōmittatur, præsumitur qꝫ in modū iudicialis indaginis fiat commissio,
55 ubi ēt dicit in fin. † qꝫ qñ fit cōmissio in modum simplicis inquisitionis semper cōsueuit in ipsa cōmissione poni de insinuatione clamosa. Remittit aūt ad not. in Spec. de inq. §. 1. uers. quid si in litera, & de hoc scripsi in mā rescriptorum §. in 2. uero casu in fin.

SOLEMNIS, VTILIS, & quotidianus Tractatus de Excusatore sine mandato Excellentiss. V. I. interpretis & magni practici domini Antonii de Canario.

SVMMARIVM.

1 *Excusatur quis sit, & qualiter diffiniatur.*
2 *Excusatoris quale officium.*
Causæ quas excusator allegare habet quomodo intelligendæ.
3 *Excusator sine mandato an possit esse minor etiam & mulier.*
Excusationum triplex differentia.
4 *Excusator sine mandato ad quid admittitur, & quando s.*
Contumacia absentis Dei præsentia suppletur.
5 *Iudex ex officio potest probationes inducere, & supplere.*
6 *Absentiæ causæ cur in quacunque causa per excusatorem possit allegari. Item & innocentia,*
7 *Excusator quid differat à procuratore, defensore, & nunc o.*
Nuncius est instrumentum quo uox unius uadit in alium.
8 *Excusator nomine cuius uerba concipere debeat.*
9 *Excusator si non probat quod dicit, ad quid teneatur.*
10 *Exceptionē aduersus excusatorem quæ opponi possit.*
11 *Excusator nunquid procuratorē possit constituere.*

EXcusatoris materiam utilē psequor per duas particulas, quarū prima ponit qōnes concernentes excusatorē sine mandato simplr usq; ad q. 9. Secūda ponit qōnes cōcernentes excusatorē abñtiæ, usq; ad finē Quæro igitur † primo quis sit excusator Rñdeo Spe. in tit. de his qui alie. not. in iud. inter uer. excusator dicit qꝫ excusator est qui sine mādato ad cām ad pponendas excusationes, seu cās abñtiæ non causas causæ admittitur, de elect. bonæ el 1. & Spec. in tit. de

excus.dicit ꝙ excusator est is qui uenit ad ꝓponendum causas absentiæ alicuius, qui nō poterat ratione sui, uel causæ procuratorem constituere, uel qui uocatus erat, ut ꝑsonalr̄ ueniret, allegat prædictum uer. excus. de do.lo, & cont. eum dilecti. Sed contra attende ꝙ in 1. dist. dicit sine mandato, non ideo dr̄ ꝙ causæ absentiæ ꝑ procuratorem allegari nō possint, sed quia si mandatum hr̄et ad proponendas causas absentiæ foret procurator nō excusator. ff. de proc. absens. & d.c. ueniens. quod aūt dicit ad causam, quia causa multis modis assumit, ut not. Ioā And. in c. cum dil. super gl. caus. de acc. Et intellige pro iudiciali cōflictu certarū personarū quod dic. de uer. sig. c. forus. in uerbo causa. Quod aūt subdit. ad proponēdas excusationes, seu causas absentiæ non causas causæ minus restringit excusatoris officium, qm̄ nō solū causas absentiæ allegare potest, sed ēt causas causæ patentes peracta. amplius & causas absentiæ, ut dicam in seq. q. Quod aūt ultimum dr̄, admittitur, intell'r sine mādato ut præmiserat, & adde seu uenerit, ut in seq. descriptione, quia si non mittitur, uenire pōt, ut in dicta seq. q. dicam. Quod aūt in secunda descriptione dr̄, qui non poterat ratione sui, uel causæ constituere procuratorem, uel qui uocatus erat, ut personaliter ueniret, non est satis dictum, qa licet possit citatus constituere procuratorem ad causas causæ, vl' sit citatus simplr̄ ꝙ ueniat non personalr̄, non ideo excluditur accusator ad allegandū absentiam, uel innocentiā, ut patebit in seq. q. Dic ergo ut prædicta effugias, ꝙ excusator est ille q̄ sine mandato mittitur, seu uenit ad causam in iudicio ad allegādum causas abn̄tiæ, seu innocētiæ abn̄tis.

2 Secundo quæro,† quid sit offm̄ excusatoris, seu quas excusationes proponere possit excusator sine mandato hmōi. Rn̄dit Spec. in tit. de exc. in fin. remittens se ad Inn. in c. ueniens. de acc. qui in prima gl. ut ēt ibi eum refert, & sequitur Ioan. And. super 2. gl. dicit quod offm̄ excusatoris est allegare causas absentiæ facti de proc. querelam. ff. de iud. l. si prætor. Ad causas causæ necessarius est procurator cum mandato, uel satisdatione. Dicit tñ ꝙ post lit. cont. in ciuilib. uel criminalib. uel in aliis ubi proceditur lite non contest. iudex anteq̄ condemnet in defensum cōtumacem admittet quemlibet allegantē iura causæ ēt minorem. & forte infamē. ff. de proc. l. seruum quoque. §. publ. C. de proc. l. exig. in fin. & in d. cap. ueniens fuit admissus non hn̄s mandatum, nec satisdans, nec persona coniūcta ad causas causæ. Causas uero intelligit q̄ colliguntur ex actis in eadem causa habitus. Nō. n. credit posse producere testes, uel instra uel alias defensiones cum procurator nō sit. Secus in causis absentiæ quas probare pōt, & admittitur ēt non satisdans. Dicit etiam ꝙ excusator non allegat causas absentiæ de iure puta, corā uobis non tenetur comparere, qa excōicati estis, uel non ualet, hoc n. non per excusatorem sed per seipm̄, uel procuratorē proponere debet, de rescr super literis Io. Et ꝯm prædicta intell'r dictum Guil. Anglici. qđ idem Io. And. refert in tit. de defen. suꝑ rub. dicens defensorē sine satisdatione admittendum ad allegandum causas absentiæ, vȝ intellige meri facti,† quod dictum Inno. declarans Bart. in l. pen. §. ad crimen. de publ iud. in 2. parte illius §. in mā excusatoris ꝓmittit 3
ꝙ talis excusator qui non hēt mandatū, nō curat an sit mulier, uel minor, ut not in d. §. pub. Item non tenetur satisdare de rato. ita no. ī l. in eo qđ §. 1. ff. de re. dub. & uult Inn. in d. c. uen. Et demū subdit, ꝙ q̄dam sunt excusationes necessarie, quæ impediunt reū uenire, ut puta, est infirmatus, uel carceratus ab alio, uel non pōt transire per iter. istæ causæ pn̄t allegari per quēlibet, nec requiritur ꝙ caueat de rato, qa uelit nolit. pur sic est, q̄dā sunt excusationes ꝓbabiles, q̄ eum excusant à ueniendo ꝓbabilr̄, pōt tn̄ uenire si uult, ut puta qa in loco habet inimicos, & sic excusatur a ueniendo, ut d. l. de ætate, ad Treb. de leg. 1. l. sciendū. §. 1. tn̄ si uult uenire pōt, tūc talis simplex excusator non admittitur sine mandato ad allegandum talem excusationē, qa nescit qd abn̄s ille uelit. Quędam excusationes sunt mere uoluntariæ, puta, qa tu nō es merus iudex, hoc casu si reus uult pōt prorogare iurisdōnē ideo excusator nō pōt proponere sine mādato, cū hoc cōsistat in uoluntate absentis, ita intell'r d c. & dcm̄ Innoc. ꝯm Bart. Conclusio p̄dictorū ē,† ꝙ excusator ad- 4
mittitur sine mandato ad allegandū ꝙ abn̄s non pōt cōparere, sed non ꝙ nō tenet̄. Amplius ex p̄dictis patet ꝙ excusator sine mandato admittit̄ ad allegādū cās causæ, q̄ colligunt̄ ex actis in eadē cā factis, eo casu quo in abn̄tē pōt diffinitiua sn̄ia ꝓmulgari in quacunque cā ciuili, uel criminali, siue excusator

hmōi

hmôi sit maior, siue minor, masculus, siue fę mina, & ēt infamis, siue qs sit absens cōtumaciter, siue nō cōtumaciter, & sine satisdatione ꝑ d. §. publ. & ꝑ d. l. exig. in fi. qa ſm Inn. qlibet admittit ad allegandum, & docendū qd de iure partis, qa partis absentis contumacia Dei pſentia supplet. C. de iud. l. ꝓperandū. § cum aūt. Et iudex non solum ꝓ se, sed quemcunque alium ueritatē quærere debet. Sed Bart. in d. §. publ. dictum Innoc. intelligit ꝙ ubicunque potest sñia diffinitiua ferri in absentem quantūcunque sit causa, siue sit ciuilis siue criminalis, pecuniaria, siue capitalis, quilibet admittit sine mādato ad ostendēdū de eius innocentia. Quod aūt d. §. loquat in eo q uenit sine mandato, uel cū mandato, maior sit siue minor, masculus, siue fœmina, seruus uel liber, cōiuncta ꝑsona, uel nō, patet in uerbo, à qbuscunque defendi, & in uerbo, quemuis uerba facientem pro eo. Adde ꝙ loquatur in qualibet causa, patet ex principio d. §. qđ aūt loquat cōtra allegantem innocētiam patet in uerbo, & innocentiā allegantē. hanc lecturam ꝓbat Bart. qa ēt nemine hoc petente iudex potest, & debet hoc ex suo officio facere ut in auth. q semel. C. qūo, & qñ iud. ibi: Perquisita ueritate. & in l. ampliorē. §. pe. C de appell. licet gl. ibi dicat esse speciale in causa appel. Sed speciali est ꝙ in causa appellationis possit ferri sñia in absentē, & ideo iudex inquirit ueritatem ꝓ absente, & si pōt suo offō, multo magis quouis uenient e, & de innocētia docente. Et illud ur̄ uelle Inn. in d. c. ueniens. Adde ut patet ex rōnibus allegatis ꝑ eū in quib. Bart. fundat se in d. §. 6.

5 Et ꝙ ex officio suo qñ potest iudex ad diffinitiuam sñiam diffinire possit parte absente ꝓbationes inducere, & supplere tenuit Bart. in l. 1. C. ut quæ de. aduo. par. latius in l. 4. §. hæc aūt. ff. de dam. infe. & in disputa sua, quę incipit, Iudex maleficiorū. & ff. de pœ. l. si nō defendant. & ff. de qō. l. 1. §. si quis ultro. Et si dixeris, ꝓcurator in causis relegatione supra interuenire nō potest, ut no. in d. § publ. & d. §. ad crimé, & d. c. ueniens. Rñdet Bart. quēlibet admitti ad innocentiā, nō ꝙ possit facere aliqd ꝑ qđ absenti p̄iudicetur. & ideo nō admittit ut ꝓcurator ꝑ nocet, & prodest domino, ut l. nō solū. ff. de proc. Sed tanq̄ qlibet ad informandū iudicē secundū eū, in d. §. publ. & in d. §. ad crimē. & in extrauagā. ad reprimen. super uerbo, legitime. Nā ꝑ excusatorē hmôi non deducitur aliqđ ius absentis, sed solum ius publicum dixit Bal. in reos. circa fin. C. de accus. qui pub. utilitatis est absentes à quibuscunque defendi, ut d. §. publ. Collige igitur quatuor casus, ꝙ aut excusator uult allegare causas causæ simpliciter. Aut causas causæ resultantes ex actis in eadē causa factis. Aut causas innocentiæ ex cā in qua ad diffinitiuā sñiam deueniri potest. Aut causas absentiæ. Primo casu nō pōt sine mandato uel satisdatione de raro, uel ēt cum mādato, & satisdatione in causis à relegatione supra. Aliis tribus casibus, pōt, ut patet ex prædictis. Et attendendum ꝙ differt allegare causas causæ resultantes ex actis, & allegare causas innocentię. Quia primo casu admittit excusator in oī cā. Secundo demum in causa in qua potest ad diffinitiuam sñiam deueniri, quia utrūque iudex nemine fauēte, seu allegāte simpliciter debet admittere ut patet ex superius alleg. oī. n. casu quo iudex tenet seu pōt, reqrere ueritatē ex suo officio ꝓ absente, & tenet admittere quēlibet defensorē, ut probant rationes Inno. & Bar. supradictæ.

6 Tertio quæro iuxta proximę dicta, † quare causa absentiæ potest in quacunque causa allegari, & innocentię demum in causa in qua pōt ad diffinitiuā sñiam deueniri. Rñdeo qa allegatio causæ absentiæ excludit dānū cōtumaciæ absentis, ut ea allegata, & probata cā differratur, ut dicā in q. 27. quæ contumacia pōt esse ēt in cā in qua non pōt ad diffinitiuā sñiam contra absentē deueniri, & sic dānum cōtumaciæ qđ multiplex esse potest, de dolo & cont c. prout, & per totū, & in Spec. de contum. §. tunc dicimus. Allegatio aūt innocentiæ excludit condemnationē rei ut dicā in q. 11. quæ condēnatio locū habere non pōt nisi in casib. in qb. pōt ad diffinitiuā sñiam deueniri, nō aūt excludit cōtumaciā. qa licet reus nō teneat, seu non deliquerit, nihilominus cōtumax esse potest, & dāna contumaciæ pati.

7 Quarto quęro † pro nominis intelligentia qd differat excusator à ꝓcuratore, defensore, & nuncio. Rñdeo à procuratore differt, qa excusator sine mādato, ut dictū est in 1. q. ꝓcurator cū mandato q ad excusandū tm̄ cōstitui pōt, ut ff. de ꝓc. absens, & ad unā rē ff. de ꝓc. l. 1. §. 1. A defensore aūt differt qa excusator ad allegādū cās causę resultantes ex actis in eadē cā factis, & innocētiam rei, & causas absentiæ, ut dictū est in 2. q. Defensor aūt ad

totam

totã cãm,ut not.Spec.in tit.de his q a ie.not. in iud.inter §.1.uer. defensor. De nũcio autẽ qa excusator cõcipit uerba in persona sua,ut dicã in seq q.Nũcius in ꝑsona dñi. Nuncius est uelut pica,& organũ quo mediante uadit uox unius ad aliũ,& nihil ꝑ se agit,sed dñs ꝑ eũ uelut ꝑ epist.ff.de cõst pec.l q aũt,§ fi. cũ l.seq.ubi de hoc ꝑ gl.& Bart.& not C.si quis alt uel sibi.l.multũ interest,in gl.in uer. põt & Spec.in tit.de ꝓc.§ ut aũt.uer.& not.ꝙ large.Horũ tñ.noĩum sæpe unũ ponit̃ pro reliquo,& ꝓsertim ꝓ excusatore nã sępæ excusator idẽ ꝓcurator, ut d.c.ueniẽs,dr̃ defensor, ut d.§.publ.in gl.magna,& in §.ad crimẽ, & in l.in eo.§.1.ff.de reg.iu. Et dicit̃ nũcius, ut d.c.bon.de cl.& d.c.uen.de acc.Nã, & ꝓcurator dicit̃ nũcius,sed nõ ecõuerso,ut d.Spe.in uer.& not.Ponunt̃ ꝓprie, & ĩproprie ẜm subiectam materiã,ut ex prædictis uerbis patet.

8 Quinto quæro,† qualiter excusator debet uerba cõcipere,an uidelicet in ꝑsona sui uel rei cuius absentiã uel innocẽtiã allegat.Rñde qđ debet cõcipere uerba nomine suo proprio.Cũ rõne publicæ utilitatis nõ rõne utilitatis priuatę admittat̃,ut d.§.publ.& humanitatis rõne qa qlibet homo debet alii bene facere.ut ff.de ser.expor.l.seruus ea.Nã.n.cõstituit cognitionẽ inter nos ff.de iust.& iu.l. ut uim.& ff de app.l.nõ tm̃ in uers.humanitatis rõne,& qđ ibi no.in 1.gl sicut dicemus in tutore.ff.de his qb. ut indig.l.tutorẽ. & C. eo. ti.l.polla.& qđ ibi not.in 1.gl.in uer.pupilli nomine,&in coniuncta ꝑsona. C de proc.l. exig. Dicẽdo ego dico Titiũ accusatũ, seu inquisitũ absentẽ ex tali casu iusta,& cõparere non posse,uel eũ fore innocentẽ,& terminũ ad ꝓbandũ peto Sane, & si dicerem nomine Titii dico,&c.admitti deberẽ,ut d.l non tm̃, qa intelligeret̃ nomine Titii.id est ad utilitatẽ Titii,ut not.in d.l.tutorẽ,& d.l.polla.si tamẽ simpliciter cõpareret,ut p̃misi,malefaceret iudex cogere eũ ad exprimendum quo nomine ageret,& cõ parere,ut dicit Inn.in simili.in c. cũ olim de test ẜn Bart.in d.l.nontm̃.Ego cõsueui dicere comparet talis excusator,seu defensor sub ꝓprio noĩe, necnon excusatorio seu defẽsorio noĩe Titii,& tãq̃ unus de ppło & ꝓ interesse pub.& oĩ mel.mõ noĩe,& cã,& forma qb.magis , & melius possit, & debeat cõiũcti vel diuisim,&c.uti si uno mõ possit excludi alio nõ excludat̃, & cõsuetudo ĩ ꝑdictis amittit defensorẽ quocunq; noĩe cõpareat

9 Sexto quæro† ad quid teneat̃ excusator si non ꝓbat qđ deducit iudex suꝑ excusatione proposita põt procedere duobus modis.Vno mõ suꝑ excusatione simpliciter ꝓcedẽdo ad instãtiã excusatoris,& tũc excusator nõ probans,de calũnia uenit cõdẽnandus extra ordine,sicut dicimus in denũciatore suã denunciã coram iudice ꝓsequente. ff.ad Turp.l.ab acc §.denunc & ff.de cust.reo.l.diuus,ubi de hoc ꝑ Bart.& in c.fin.de cal.Ac ẽt debet condemnari in expensis,sicut condẽnat̃ reus. ut no.C.q acc.nõ pos.l.q de crimine , cum suo nomine compareat,ut dictũ est in prox.q.& sicut cõparens in iudicio sine mandato.C.de proc.l.licet.& qd ibi not. per Doct. Alio mõ põt ꝓcedere iudex ex suo offõ ꝑ inquisitionẽ ꝑ ꝑ illã excusationẽ q̃ corã eo allegat̃, & tũc ꝑinde habet̃ ac si iudex ex officio suo mero, & simplici moueret̃,& in nihilo excusator tenetur.Quinetiã non prohibet̃ eo casu excusator esse testis sicut dicimus in denũciatore ut scripsit Bar.in d.l.diuus,qa dicto casu iudiciũ totũ fundat̃ in iuduce inqrẽte,q tenet̃,& põt perquirere ueritatẽ,ut dictum est in præc. q.

10 Septimo quæro,† Iuxta præmissa quę exceptiones opponi possunt contra excusatorẽ. Rñsio patet ex dictis in p̃cedendi. q. qa si iudex ꝓcedit ad instantiam excusatoris opponi poterunt oẽs exceptiones q̃ opponi pñt contra personã accusatoris seu cõtra personã illius q alieno noĩe comparet,sicut dicimus in denũciatore,de acc.c.licet Hely.& tenet Bar. in d.l.diuus.& sic opponi poterit ꝙ est minore excõicatus,& filis ideo obstat.l.exig. in fi. C de proc qa est speciale ibi in filio ẜm doc. q põt cõparere sine mandato ad plenã tñsione in causa patris absentis,in quã poterat ad diffinitiuã procedi licet foret minor, ergo secus in aliis,& iudex ad instantiã accusatoris seu actoris.& ẽt ex suo offõ poterit talẽ excusatorẽ repellere.ex suo tñ offõ poterit ingrere ueritatẽ,& sic ad sui informationẽ audire minorẽ fœminã.& quęcunq; allegantẽ.& sic intellr̃ lect. Bar.in d.§.pub.& qđ dictũ est in 2.q.Et ex his ẽt patet quòd excusatorẽ primo mõ sumptũ iudex tenet̃ admittere.Scdo autẽ mõ assumptũ nõ nisi ut ĩformet,ut dictũ est.

11 Octauo quęro† an excusator hmõi possit cõstituere procuratorẽ ad excusationẽ ꝓpositã ꝓsequẽdã Rñdeo ꝙ sic,qñ iudex ꝓcedit ad instantiam excusatoris,cũ ad eum causę periculum spectet,licet aliud sit ĩ procuratore,& tutore

tutore qui ante lit.cont. procuratorē non cō stituunt.C.de proc.l.neque. ut cōcludit post multa argumenta,ꝓ,& cōtra Spec.in ti.de ꝓ cur.§.1.uer.sed nunquid defensor qui licet lo quať in defensore q satisdedit iudicatū solui idē in executore prædicto qui satisdare nō te net,ut dcm̄ est in 2.q.ꝑ rōnes alle.per Spec. in d.uer. sed nunqd defensor. & in ꝓxima q.

1 *Excusator sine mandato quomodo innocentiam pro ponere possit.*
2 *Absentis probata per excusatorem innocentia,quid habet facere iudex.*
3 *Innocentia per excusatorem in qua iudicij parte al legari possit.*
4 *Excusator nunquid possit à grauamine ,seu senten tia appellare.*
Excusator post latam sententiam comparens utrum possit à sententia appellare.
5 *Excusator appellās pro eo qui ad supplicium ducitur nūquid possit sine mādato prosequi appellationē.*
6 *Innocentia post sententiam in rem iudicatam tran sactam reo etiam inuito.an & quibus casibus al legari possit & coram quo iudice.*
7 *Excusator absentis quas excusati nes meri facti pos sit allegare.10.*
8 *Absentiæ causa iuxta quæ dicenda.*
9 *Excusator absentis qui metu supplicij aufugit nun quid admittendus.*
11 *Absens quis dicatur,& absentia quomodo proba tur.12.*
13 *Absentia sola nūquid probet impedimentū iustum.*
14 *Excusator absentis petens terminum citationis pro rogari ut absentem inueniat quem nescit ubi sit nunquid audiendus.Et quid si dicat se non inue nisse.15.*
16 *Impedimentum puri, & meri facti absentis quomo do probetur.Et an sufficiat impedimen i semiple na probatio 17.*
18 *Impeditus an teneatur execusatorem mittere,quid iuris si mi tatur.*
19 *Item si non mittat.*
21 *Excusator allegans impedimentum facti præcisi nun quid audiendus.*
22 *Excusator in causa capitali,an satisdare debeat de præsentando finita absentiæ causa.*
23 *Procurator cum manda o generali nunquid absen tiæ causas proponere possit.*
24 *Absen iæ causa utrum possit inuito absente allega ri & probari.*
25 *Excusator nunquid possit allegare eius absentiā con tra quem petitur sententiæ executio.*

Secunda Tractatus particula.

NOna qō circa secundam partem cōcer nentem qōnes allegantes causas inno 1 centiæ† qualiter innocentiam poterit excusa tor iste proponere.Respondeo illam per quā constet reum non deliqsse.ut si condēnatus, uel inqsitus de homicidio probaret hoīem q dicitur occisus superuiuere, non autē posset proponere innocentiam per quam constaret delictum commissum quacunque rōne non punibilem,puta quia occisus poterat impu ne offendi,uel delictum erat præscriptum ex forma statuti,& similia,qm̄ id non posset iu dex ex suo officio reo nō properante supple re,ut dixit Bart.ff.de pœ.l absentem.in 4.q.in §.neque per excusatorem sine mandato id de duci ut dictum est in q.2.

2 Decimo quæro,† probata innocentia per excusatorem quid hēt facere iudex Rn̄deo ꝙ habet reū absentem absoluere ſm Bar.in ex trauag.ad reprim.suꝑ uerbo,ad receptionē, alleg.C.de iud.l.prop.§.finaūt.& merito quia constito de innocentia ēt nemine de innocen tia ꝓponente,debet iudex reū absoluere ut ff.de pœ.l.si nō defendantur.& l.unius.§. co gniturum.ff.de quęstio.ut dictum est in 2.q.

3 Vndecimo quæro, † qn̄ possit innocentia allegari.Rn̄deo in quacūque parte iudicii ēt post publicationē ꝓcessus,& post cōclōnē in causa,cū constita innocētia totum iudicium resilit in iudice inqrente,seu in causa cogno scente.ut tenet Bar.ff.de q.l.1.§. siquis ultro. & l.4.§.hoc aūt iud.ff de dam. inf.& in d.l. si non defendātur & in disputatiōne sua.Iudex maleficiorum,allegat.in 2.quæst.

4 Duodecimo qro,† an excusator possit gra uamine,seu à snia appellare. Respōdeo à gra uamine,seu à snia interlocutoria in cā excu sationis planū est posse appellare,quia ad eū cāæ piculū spectat,ut dcm̄ est ī 6.q.Idē à dif. finitiua si subscri.excus.ꝓposita iudex sniam diffinitiuā ꝓmulgauerit eadē rōne.cū ī ea ap pellatiōis cā possit grauamē suū releuare. ff. de app.l.1.& grauato rēr appellatio sit ꝑmis sa.C.si ut se ab hæreditate abst.l.1.& de app. l & in maiorib.ff.de app.a snia. Sed dubium est,an excusator cōparens post latam sniam possit à snia appellare Rn̄deo non nisi ꝑ eo qui ducit ad mortem,& intra tꝑa quæ ad ap pellandum largiuntur,quo casu ēt reo inui to quilibet humanitatis noīe appellare pōt, ut l.

uel non tm̃.ff.de app.ergo C.de app.l. ad dictos & C.de epi.aud.l. ad duos. q humanitatis rõne exposita cõferit dicto casu beneficiũ in inuitũ ut notat in d.l.nõ tm̃,ĩ gl ult.& ff. de reg.iur l.inuito.& eo.tit.c inuitũ lib.6 ꝓ Dyn.& ff de neg.gest.l.soluẽdo.ꝓ Bar.qđ interesse humanitatis nõ attenderet in alio casu,quo qs ꝑiudicare posset, vt dictis iurib.no.

Decimotertio quæro ꝓ intelligentia præmissæ quæstionis, & maiori declaratione no
5 stræ materiæ.† An excusator appellãs ꝓ eo q ducit ad mortẽ possit appellationẽ proseq sine mãdato Rñdeo pro cõcordia Bar.& Bal. q uident in dicta quæstione contrarii,dic qđ ad plenã defensionẽ non admittit ne processus excusatores ꝑiudicet reo cui ius est acquisitũ ꝑ appellationẽ ff an ꝑ aliũ causa app.l. 1.coniuncto d §.ad crimẽ,sicut in causa principali,& sic loqtur Bal.in d.l.addictos,in fin. C de ep.aud.ad allegãdum aũt, & ꝓbãdũ causas innocentiæ bene admittit sicut in causa principali.Et sic loqtur Bal.in d.l.nõ tm̃.dum ad prędicta alleg.Bar.in l.si nõ defendãtur.ff. ad pœn.& l.1.§.pen.ff.de qõ. Nã innocentia in causa capitali ẽt reo inuito allegari,& probari põt humanitatis rõne ut d.l.non tm̃, & quod ibi not.in ult.gl.& dictum est supra.

Ex his patet qđ talis appellatio utilis est, qa deuoluit causam ad superiorẽ corã quo innocentia allegari,& ꝓbari poterit,qđ non posset causa ꝑ appellationẽ nõ deuoluta, & qa cũ mandato poterit prosequi causam ad plenã defensionẽ sicut in causa principali cũ reus sit in uinculis.ut dicit Bald.in d.l. addictos,& tenet latius Bart in d.l ad crimẽ,& qa si iudex a quo uellet appellatione interposita sniam exequi,posset excusator ei de facto resistere,qa ꝑ appellationẽ ablata est iurisdictio iudici à quo ẽm Inno. in c.si qñ de offi. deleg.quẽ allegat,& sequitur Bal in d.l. addictos,de episcopali audien.ad hoc l.prohibitũ & quod ibi not.C.de iur.fisc.lib.10.

6 Decimoquarto quæro,† An post sentẽtiã in rẽ iudicatã trãsactam,posset excusator rei innocẽtiã allegare,& si possit corã quo iudice.Rñdeo,qõ procedit in causis capitalib.in qb.potest innocentia,reo inuito,allegari, ut dictũ est in duab.proximis põnib. qa in aliis facit ius.ff.de statu homi.l.quantũ. In quib. causis capitalib.põt allegari innocentia post rẽ iudicatã inuito condẽnato ꝑ ipsum cõdẽnatũ.ff.de q.l.1.§.si qs ultro.& in Spec.de accu.§.seqtur.uer.sed pone.licet hoc male Italici obseruent. Dicit Io.And.ibi in additionibus sic.Per quemlibet ẽt posset illã ex suo officio iudex ingre.e. Sed in innocentia ꝓbata nõ posset iudex absoluere . qa nõ põt sniam corrigere.ff.de re iud.l.iudex postq̃, sed deberet principi rescribere.uel petitionem dare in cõi,qa cõe non recognoscit superiorẽ ut d l. 1.§.fi.ff.de qõni.qđ ibi no.ꝑ Bar.Coram aũt iudice ad quẽ allegare innocentiã nõ posset, qa ad eũ non est iurisdictio deuoluta neque deuolui potest.cũ ad appellãdum tꝑa sint diuersa ut dictũ est in proxima qõne.Posset tñ excusator ꝑ uiam supplicationis principem seu commune adire ut de iudice dictum est.

Decimoquinto,Circa tertiam partem qõnis excusatoris allegantis causas absentiæ puri,& præcisi facti † Quas excusationes meri, 7
& præcisi facti possit allegare.Rñdeo illas q̃ iustã hñt rõnem.ut d.l.inter.& d.l. pen §.ad crimẽ.ff.de publ.iud.exẽpla patent in l. 2. ff. si qs cautio cũ duabus legib sequentib.usq; ad.§.quantũ,ut si ualitudine tẽpestatis maritimę seu terrestri,ut fluminis furore,detẽtione,carceratione,absentia longinqua,puta ultra mare,& similia,ꝑ quæ qs præcise comparere nõ posset uelit nolit ut dictũ est in 2. q. Oẽ n.impedimentũ meri,& præcisi facti iustã absentiæ rõnẽ habet ut in d.2.q.dictũ est nisi causa impedimẽti fuerit ui statim dicam.

8 Decimosexto quæro,†Quid si impedimentũ meri,& præcisi facti cõtingit culpa absentis,an causa absentiæ dicat iusta.Rñdeo,aut culpa est præordinata ad casum cõtingẽtem. aut nõ primo casu causa absentiæ nõ est iuxta v.g.Si absens facit se capi à magistratu uel detineri à priuato,ne posset cõparere,uel suspicione delicti ne citari posset iuit in partes lõginquas ut ff.si qs cautio.l.2.§ fi ibi,nã ipse hoc affectauit uel cãm pstitit nõ ꝓderit exceptio.Secũdo casu sic,ubi abñs deliqt in loco in quo residebat,& ꝑ p delictũ captus, & in carceratus ẽ à magr̃atu,uel trãsiuit ꝑ territoria hostiũ,& captus est nã talis culpa nõ fuit ꝑordinata ad hunc casũ seu effectũ ut cõparere non posset unde abñti nõ est imputãda,ut ff ad l Rhod.de iactu l si uehẽda.§.1.& ibi not.ff de imp.in reb dot.factis.l.an in totũ,siue iuste detineat siue iiuste,& siue ꝑ magistratũ iurisdictionẽ hñtẽ,siue ꝑ priuatũ ut d.§.fi.in prin.per quem ibi hoc tenet Bar. & Spec.in tit.de acc.§.pen.uers.item quæritur

&

& melius in uers. quod si quis in additio. Io. And. ubi uult ꝙ defensor potest allegare absentiã banniti de alio maleficio, & ꝑꝑ ipsum maleficium absentis. Sed si foret absens suspicione maleficii de quo inquirit dicã statim.

9 Decimoseptimo quæro, † q d si suspicione delicti reus se absentauit, & casu cõtingẽte si ne sui culpa cõparere non põt uerbi grã, delinquens timens ꝑꝑ delictũ capitale de quo diffamabat, ne caperet aufugit de ciuitate, & eius territorio, & iuit ad ciuitatẽ uicinã, ubi ꝑꝑ inimicitias post eius accessum surgentes inter ciuitatẽ originis in qua dr̃ deliquisse in illa ad quã se contulit captus est, & in carceribus positus. An allegãs eius absentiã ꝑ ptãtẽ de maleficio inqrentẽ debeat admitti. Hic casus, & sequens in proxima qõne dederũt causam huic summulæ. uidebat n. ꝙ sic. quia culpa fugæ nõ tẽdebat ad inimicitiã, & capturã hmõi. ut dictũ est in præcedẽti ꝓxima. q. Sed rñdebatur ꝙ licet absentia sit excusabilis ꝑꝑ culpã fugæ tendentẽ ad non comparendum, multa allegata fuerũt ꝓ & cõtra Finaliť puto ꝙ admitti debuit excusator qm̃ excusatio puri. & ꝑcisi facti admitti debet ut d. §. ad crimẽ. & dictũ est in 2. q. & d. § pub. nõ obstãte culpa fugæ qa illa militaret si sola adesset. ut dictũ est in ꝓxima q. Nã eo casu ideo excusator nõ admittit, qa fugã affectauit, & causa fugæ fuit. ut d. §. fi. Sed casus contingens capturæ eũ excusat qa illã nõ affectauit neque causam pst tit. Et si dicat casus contingit ꝑꝑ fugam. Rñdetur qđ fuga non debet considerari, qa non tendebat ad dictũ casum, ut in ꝓxima qõ. dictũ est. Rursum fuga nõ reddit eũ cõtumacẽ, cõfessum, uel conuictum. licet reddat eũ de maleficio suspectũ. ut not. per Cyn. C. de rapt. uir. l. 1. per Bart. in l ex Coin. ff. ad syll. & ꝑ Io. And. in tit. de præsump. in §. species. uers. uiolenta in additio. Spec. & dixit plene in tract. de qõ. & torm. §. 2. q. 7. & absentia prædicta habet duplicẽ causam absentia, u3 fuge, & capturæ prima iniusta, secũda iusta. Et sufficit una causa iusta ut d. l. inter. in uerbo, iusta rõne, quæ non tollitur ꝑ iniustã. Et qa si post primam citationẽ fugeret, oporteret eum iterũ citari. nec illa fuga eũ reddere contumacẽ pro aliis citationib ut not. de dolo, & cont. c. 2. in gl uidebit, lib. 6. C. qũo. & quan. iud. l. ea quæ in fi. Oportet citari ergo ut cõpareat. & cõparere possit. & eius absentiã allegari. nec fuga concludit necessario ꝙ citatus nolit cõparere, & q hodie fugiẽdo cõparere non uult erat citatus uelle cõparere poterit, qa uolũtas est ambulatoria. ff. de adimen. leg. l. 4. & sufficit impedimentum facti absq; eo quod appareat, an uelit compare re si impedimẽtũ cessaret, aliter nõ excusaret abñtia facti si de uolũtate, nõ quod iura non regrãt, ut d. l. inter. & d §. ad crimẽ. & d. §. publice, & d. c. ueniẽs. impedimẽtũ igit solus absentiæ in casu ꝓposito allegari non põt, sed impedimẽtũ captiuitatis subsecutæ ꝑꝑ inimicitiam inter dictas ciuitates exortum sic.

10 Decimooctauo quæro † retentis terminis qõnis ꝓxime præcedentis ꝙ si retentus, & captus non ualens exire de carceribus alio modo. ꝓmisit sub graui pœna nõ recedere de ciuitate, & fideiussores dedit, an excusator allegãs detentionẽ carcerationẽ, promissionem, fideiussionẽ hmõi sine mandato admittitur. Rñdeo non, qa talia impedimenta non sunt meri facti, sed iuris, q allegari non pñt ꝑ defensorẽ sine mãdato, ut dcm̃ est in 2. q. Non enim dicto casu tenet abñs facto præcise, sed obligatione de nõ recedẽdo, qua nõ obstãte cõparere põt si uelit, & forsan tenet. cum ꝑꝑ delictũ grauius, seu capitale citet, de quo de re iud. l. cõtumacia §. pœnes & l. 2. §. exh ben dũ. ff. de cust. reo. ꝑ Bart. in disputatione sua statuto ciuitatis Lucanæ cauet. Amplius idẽ foret dicẽdum si excusator alegaret reguna mẽtum guerræ inter dictas ciuitates exortæ. qm̃ impedimẽtũ guerræ nõ est meri facti, sed iuris, dũ nõ allegat, ꝙ nõ possit ꝑcise, sed ꝙ nõ tenetur ꝑꝑ guerram, ut dcm̃ est. Quin ẽt ꝑꝑ cões guerras patriæ non excusat quis a cõparendo, cum cõparere possit, maxime eũ saluo cõductu. tenẽt dñi de Rota eorũ cõclus. 327 ꝑ d. c. delicti. in uerbo, discrimina uiarũ, de dolo, & cont. ꝑꝑ inimicitias aũt personales, & capitales bene excusant ut lite non cõtest. c. accedẽs. de re iud. cle. pastor. illas tamẽ non posset excusator sine mandato proponere. quia non sunt meri facti, ut dictum est.

11 Decimonono quæro † qs dicatur absens. Rñdeo. absens pr in proposito q abest à ciuitate merũ imperiũ hñte, sicut olim à prouincia, de pœnis l. abñtem, in prin. C. de accus. l. abñtem. C. de adult. si quõdam. ff. eo. l. si maritus. §. l. Iul. & qđ ibi not Ad hoc ut quis dicatur abñs facit quod scripsit Bart. ff. de damno inf. l. 4. § prætor ait. & l. quamuis. in v. q. & de uer. obl. l. 1. in princ. & d. §. lex. Iulia.

& Bald.

& Bald.in l.fin.§ ubi autem, lo.1. C.de bon. quę lib.ad hoc l.abesse. ff.de quib.cau. maio. & l. præses.cum seq cũ gl.suã. ff. de procur.

12 Vigesimo quæro † qualiter probet̃ absentia huiusmodi. Respondeo, probatur per famã.ut no.Spec.tit.de accusatore.§.1.uer. sed q̃d si iste. Sola enim fama, & uulgi opinio sufficit in tali probatione dicit Bart.in extrauagãti ad reprimendã in uerbo, per edictũ, per tex. in auth. de exhibendis, & introducendis reis.§.si uero.col.5.Itẽ iudex põt, & debet de absentia se informare, & id examine in quã terram abiisse dr̃ per dictum tex.ex eo enim ꝙ dicit abiisse dicitur apparet qđ sufficiat sola fama,uel uulgi opinio,& põt se informare iudex ẽt summatim,& parte nõ citata, secundũ Bart.in dicto uerbo, & per editũ. Rursum probari potest ꝑ discussionẽ fiendã per nunciũ seu nũcios.nã sicut fit de bonis, ita de ꝑsonis secundũ Bart.in d.§.ꝑtor & ff. de lega. 2.l.cum q̃dam. Ad hoc ꝙ dicitur in probatione negatiuæ in l.hoc iure.ff.de uerb. oblig per Bart.& de accus.c.super his.ꝑ Innoc.

13 Vigesimoprimo q̃ro † an sola absentia probet iustũ impedimẽtum, R̃ndeo nõ, nisi cõludat iustam rõnem ut d.l.inter.§.ad crimẽ.& d.§.publice.& d.c.ueniens. Iustam autem rationem concludit si ex illa insurgat impedimentũ ut comparere non posset, ut q̃a sit absens ultra mare, uel in loco ita remoto, ꝙ cõparere nõ posset ad se excusandũ, ut dictũ est in 2.q.& ꝓpterea oportet ꝙ probet̃ fama absentiæ in quã terrã abiisse dicat̃, ut dictũ est in ꝓxima quæstione, ut sic cõcludat necessario iustã absentiã, & absentiæ rationem, simplex enim probatio absentiæ nihil cõcludere uelut incerta ꝓbatio. de probatio. c. in præsentia.C.unde liberi. l.non hoc.posset. n. esse absens in loco uicino, & sic cõparere posset, & processus notitiã h̃re.sicut dicimus de citato ad domum, ut subdam iu quæstione 29.

14 Vigesimosecundo quæro † iuxta p̃missa. Excusator ignorãs in quo loco citatus sit absens cõparet, & allegat absentiã, & petit terminũ citationis rei ꝓrogari, ut possit inuenire absentẽ, q̃a ignorat ubi sit. an debeat audiri. R̃ndeo sic, faciẽdo primo fidẽ de citatione, ẽm ea quæ dixi in 20 quæstione. quo facto debet ei terminus assignari, ut eum inueniat, & ei denũciet, ut C. ubi de crimine agi oportet. auth. qua in ꝓuincia, ẽm Bart. in extrauagãti ad reprimendũ in uerbo, ꝑ edictũ

15 Vigesimotertio q̃ro † q̃d si accusator dicit se diligẽter inq̃siuisse, & nõ potuisse inuenire ubi foret. R̃ndeo iudex ꝓcederet tanq̃ cõtra cõtumacẽ. Nã post illã dilationẽ, siue ueniat uel mittat legitime audit̃ al's secus, ut d.auth. qua in ꝓuincia ẽm Bar.in d.uerbo ꝑ edictũ.

Vigesimoquarto quæro dictũ est qualiter probetur impedimẽtum surgens ex abs̃tia.

16 † Qualiter ꝓbetur impedimẽtum meri facti absentis pone carcerationis, & similiũ. R̃ndeo. Iac.de Are. & quidã alii uñr uoluisse ꝙ debeat ꝓbari plene ꝑ testes, uel instr̃a. ff. de re mil.l.3.§.q̃ ad diẽ.& l. q̃ cõmeatum.6 q.1. ꝑ̃stium, de res.in int.c.ex l̃ris. Spec. in tit. de appel.§.nũc h̃r uer.q̃d ergo, uñ dicere ꝙ sufficiat iur̃m, quod tenuisse uñ Bart.ff.de excus. tut.l.scire oportet.§. sufficit, allegat de elec. q̃a ꝑꝑ circa fi.ad quod 22.q 1.c.1. & maxime cũ uno teste.de ꝓcur. ex insinuatione, uñ enim ꝙ hoc casu sufficiat ꝓbõ semiplena. ut d.c. ex l̃ris, & d. c. cum Berthol.Io.And.in d. uer.q̃d ergo.in addit Spec.uñ uelle ꝙ si probõ habet fieri de loco uicino req̃ritur plena probatio, alias sufficit iur̃m. Finaliter Gul. ut refert, & seq̃tur Bart.in l.2.§.quod diximus.ff. si q̃s cautio Host.Arch.& eo. And.in.c.1 de dolo, & cont.lib.6. tenet hoc relinquẽdũ arbitrio iudicãtis, q̃ habet cõsiderare qualitatẽ ꝑsonæ, & impedimẽtum quod proponit̃, & alia adminicula, & ẽm qualitatem qñq; exiget plenã probõnem, qñque exiget iur̃m. de iureiur.c.fin.& quod metus causa cap. fin.& quod notatur, 96.dist.tanta.in gl.ord. quod ẽm præfatos Doct. quod ẽt sane intelligẽti uoluerit Iac.de Are. Spec. Io. And. & Bart. in pręall.locis Et prædicta procedũt in prin. In excusatore aũt si notitiam h̃et absentiæ, & impedimenti ꝑ ueritatem idem putarem, cum nomine suo compareat. ut dictum est in 5.qõ. Si uero certam notitiam non h̃et oportet eum probare ꝑ famam sicut de impedimento longinquo absentiæ dictum est in 20.q.uel ad alias cõiecturas cum sufficiat probatio per coniecturas ut dictum est.

17 Vigesimoquinto quæro.† An sufficiat semiplena ꝓbõ impedimẽti. Exẽplũ constat ꝙ ꝑ mare fuit tẽpestas.ita ꝙ nõ potuit tali tempore nauigari Bart. in l.2 § qđ diximus.ff. si q̃s cautio dicit ꝙ nõ. Immo. dẽt probari qđ ipse, de domo sua recessit.& tp̃e debito fuit ad mare.& eo tp̃e tẽpestas fuit in mari, ꝑꝑ quã fuit ita impeditus, quod uenire non potuit

tuit ff.de re mil.l. q cōmeatus. Vnde est consuetudo ꝙ in terris maritimis fiat ꝓtestatio ꝙ ꝑ ꝑ impedimētū maris nō possit trāsire, cū ipse sit ibi causa trāseundi ſm Bar. Qđ dictū ꝓcedit qñ ex alio facto uel nō facto est præsumptio cōtra eū, qđ si cessasset impedimentū non uenisset, ut in exēplo Bart. quo nō accedens ad mare pręsumiť cōparere uoluisse. ąa impedimentū cōparere uolentis absentē nō excusat, sicut si alia ꝑsumptio nō resultat ut ąa sit in ciuitate iuxta mare posita, uel in carcerib. ąa tunc sufficit ꝓbō solius impedimēti. ąa nemo ꝑsumiť suā defensionē omittere, ut dixi in 17.q. Tutū tñ foret quod ꝓtestareť ut supra, ut dicimus in debitore ad certā diem, ut excusetur à mora ꝑ lapsum diei. ff.

18 de constit. pec. l. item illa per Bart.

Vigesimosexto quæro. † An impeditus hmōi teneāť mittere excusatorē, attēde ꝙ ꝓcedit qñ non teneť mittere excusatorē qđ est regulare de quo ꝑ Doct. C.de rest.mil l.1. & 2.§.si quis in iud. ff. si quis cau.ꝑ Gl.& Bar. & de ꝓc.c.quer.& de dolo, & cont.c.cū dil.& ꝑ Doct.& gl.Rñdeo sic, ut notať in c.quer.in gl.in uerbo, detentus, & in d.c cū dilecti. in gl.magna super uerbo Responsalem.

19 Vigesimoseptimo quæro. † Quid si excusator mittať uel ueniat, & ꝓbet iustā rōnē seu iustū impedimentū absentis Rñdeo iudiciū differť ff.de iud.l.si prætor.ff. si quis cautio. l.2.§.si quis in iudic.de elect.bonæ. de dolo. & cont.cap.cum dilecti. & d.c.ueniens.

20 Vigesimooctauo quæro. † Quid si non mittit excusatorem uel nō ueniat excusator pro absente. Rñdeo siue non mittat.quia nō possit.siue non mittat quia negligit, tenet ꝓcessus cōtra absentē. sed rescinditur ꝑ restōnē. Sed si cōpareret excusator, & de impedimēto doceret ꝓcessus foret ipse iure nullus ut not.ff. de re iud.l quæsitum ꝑ gl.& Bar.in d.l. 2.§.si quis in iud.& in d.c.quer.& in d.c cum dil.

21 Vigesimonono quæro. † Quid si excusator allegat quod citatio nō potest peruenire in notitiam absentis, uel aliud impedimentū ꝑcisi facti, iudex ultra ꝓcedit. An ualeat processus. Rñdeo sic nisi excusator obtulerit se ꝓbaturū, & iudex contēpserit.de appel.c. interposita. Saluum tñ est ius parti petendi restitutionē ex causa iniustæ absentiæ.C. qūo, & qñ iudex l.ab eo. ff.de in integrū rest. l.fi. & ibi notať. Non.n.est necesse ad ualiditatem ꝓcessus qđ citatio ꝑueniat in notitiā citat nisi iudici cōstet de impedimento, uel ꝑ eū steterit quo minus cōstaret ſm Bart.in extrauagāti ad reprimendū.in uerbo, neglexerit.

22 Trigesimo quæro. † Excusator in causa capitali allegat causas absentię iudex uult ꝙ sa tisdet de illo præsentādo tꝑe quo iusta causa absentiæ poterat esse finita. An id teneatur. Rñdeo nō ąa nulla lex hic dicit Facit. ff. de coll.illic, l.3 in fi. de transf.c.2 de sent.excōis q lib.6.ſm.Io. And hāc qōnē latius ꝓsequentem, & ut præmittitur concludentem in tit. de defensore super rubr. in additionib. Spec.

23 Trigesimoprimo quæro. † Absens impeditus impedimēto puri facti cōstituit ꝓcuratorē ad agēdū, & defendēdū in cā capitali sed nō excusandū seu allegādū causas absentiæ. An poterit illas causas ꝓponere. Rñdeo ꝙ nō hēt dubiū, ąa si pōt sine mandato, multo fortius cū mādato gñali. Sed dubiū foret an posset cās absentiæ iuris ꝓponere cū ad eas ꝓponēdas nō fuerit expresse, & spālř cōstitutus quod non facit ad nostrū opusculū quo solū de excusatore siue mādato agimus. Dñi tñ de Rota eorū cōclusione 326. tenēt quod sic. Adde rōnem, ąa habens certam formam mandati fecit aliąd quod ualet nō est cōtra sed iuxta mandatū, ut ad propositū dicit Io. And.in tit. de excusatore. super rub. in Spec.

24 Trigesimosecūdo ąro. † An causæ possint cōtra uolūtatē rei allegari, & probari. Rñdeo nō cū ꝑ allegationem causarū absentiæ sola cōtumacia excludať ut dictū est in 26.q. quæ cōtumacia uolēte reo excludi non pōt. Sicut dicimus in coniuncti ꝑsona quæ contra uolūtatē dñi non admittiť, ut notať in Spec de con.pers.uers.licet aūt, & uers.itē qđ agit cōtra uoluntatē, licet ad allegandum causam innocentię excusator reo inuito admittatur. ff.de pœ.l.si nō def. ff.de q. l.1. §.si qs ult. patet ex dictis in 12. q.cum duab. seq. Rō drīæ est, ąa pęna cōtumaciæ respicit annotationē bonorū seu dānū bursale, pœna innocētiæ respicit ꝑsonā cuius correus dñs nō est.ff.ad l. lib.homo.ff.de appel.non tm̄ Si tñ pœna nocentis respiceret bursale damnum nō posset absentia innocentiæ allegari inuito absente, ąa pōt pati se dānati, Rursus si absens posset dānari ad mortē ex forma statuti, nō posset ꝑponi causa absentiæ eo inuito; ąa causa absentię nō excludit delictū, sed innocētia sic.

25 Trigesimotertio. † An excusator possit allegare abñtiā eius cōtra quē petiť executio

sententiæ

sniæ. Aduerte pro decisione huius qõnis Io. And in tit. de exec. sent. §. fin. super uer. 12 in additionib. Spec. quærit an petens executionem sniæ necesse habeat admittere defensorē qui offert pro cōdemnato, & post argumenta pro & cōtra cōcludit p l. 1. ff de fide inst l fideiuss. pro uend. & l an tamen, in princ. ff. de iud. solui. uer. cōdemnato fideiussore reus ad defensionem non admittitur, quod admittit si facere uelit q facit dñs. & aliquantulum plus scilicet sat sdare. Et si hoc faciet recte defendet ff. de proc. l. sed & hæc. § def. & l. fi. de iud. l. recte def. Sed dñs aut solueret, aut annullaret sniam. Ad hoc ergo faciendū admittēdus est defensor. Audiet ergo dicens actorem hre rem petitā ut sequtur uer. 17 uel si aliam exceptionem doli opponere sit paratus, & probare. In his n. & similibus hoc expresso a iudice in aliis non sed fiet executio. C. de app. l. fi. cōtra maiorem. si n. uellet litem contestari sup actione iudicati, uel facere q dñs non posset non admitteretur s'm Io. And. Ad propositam ergo qõnem si excusator allegaret causas absentiæ necessarias, quas allegare pōt, ut dcm est in 2. q. ad finem, q cōdēnatus posset apponere, & probare exceptiones q̄ sniam annullarent uel ad finē ut solueret audietur, alr nō. Opponere aūt illas excusator nō posset sine satisdatione de rato. Et merito, quia aliud est allegare absentiam ad finē differendæ executionis qd licet. Aliud opponere exceptiones doli metus, & similia pp abñtiā, ad finē tollēdæ executionis. qd nō licet sine mādato, uel satisdatione. qa nescit an dñs uelit illas opponere, ut dcm est i 2. q. Posset tñ pbare qd snia fuerit satisfacta nobis fiat executio, sicut in principali pōt pbari debitū qd petit satisfactū in cā in qua ad diffinitiuā deueniri pōt, p ea q̄ dicta sunt in d. 2. q. & 3. Et si pbaret pronūciaret sniam nō mereri executionem sicut in principali absolueret reus, ut dcm est in 10. q. Et si nō pbaret puniretur, & cōdēnaretur ī expēsis, ut in principali dcm est in 6. q. Concludo q excusator admittet ad allegandā absentiā ut dñs possit opponere exceptiones sibi de iure, uel s'm formā statuti cōpetētes cōtra sententiæ executionem, nō alias, ut dixi.

Explicit p prædicta tract. de Excus sine mādato. aditus per eximium ac pclariss. V. I. D D. Antonium de Canario cuius anima requiescat in pace, quē edidit Anno Natiuitatis D. N. Iesu Xpi. 1446.

Sequuntur duo consilia in eadem materia Excusatoris, quæ cum reperiremus scripta in copia in fine suprascripti tractatus, Cum sint excellentiss doct. Conueniens uisum fuit imprimere.

Cōsilium D. Mariani Socini Señ. super Excusatore absentis recipiendo.

OMnipotens Deus adsit, Spiritussanctus illuminet Intellectum. Prædictam dubitationem in hmōi casibus per Senenses iudices ad punienda maleficia deputatos frequēter dubōnē fieri intellexi Apud quos ex duplici capite dubō oriebatur. Primo per ea quę tradūtur in l. pen §. ad crimen. ff. de pub. iud. & in l. seruū quoq;. §. pub. ff. de proc. in c. uen de acc ubi hanc. materiam latissime tractaui. & in l. reos. C. de accus. Secundo oriebatur dubitatio uigore prædicti statuti disponentis qd testes non possint produci nisi per principales, & in pñtiarū recordor q in quatuor causis obtinui q admitteretur quis ad probādū innocentiā absentis rōne interesse reip. cuius interest potius nocentem absoluere. quam innocentem cōdemnare. ut l. abs ff. de poe. & in d. l. reos cum similib. Prima fuit aliqdam causa Saluatoris de Petra Mala, q super platea interfecit Ludouicum de Forliuio conductorem gētium armorū, quem dñs Thomas Doccii, & ego defendimus faciendo comparere defensorem pro suo principali interesse reip. ne innocens cōdemnaretur, & sic fuit liberatus, & apparet liberatio, & absolutio in archiuo publico. Secunda causa fuit cuiusdam Nicolai Antonii manumissi q adhuc uiuit, & mihi uicinus. Et si nūc esset in ciuitate scio q habet processum, & cōsilium meum pœnes se. q ad uos transmitterem, & pro posse conabor cras hre. Tertia fuit cuiusdā Antonii mediarii Gasparis Petri de Verdellis. Quarta fuit duorum Mediariorū Benedicti Blasii Roberti, qui interfecerunt quendam uirum satis robustum, & fortē, qui uocabatur Nanes de Surra. quorum omnes absolutiones possumus uidere in archiuo publico Bicherne. Et si diceretur nō esse iudicandum exemplis. ego fateor, sed tamen hoc dixi ut cognoscatur stilus, & practica. immo etiam consuetudo quæ est optima legum interpres. ut l minime, & l. inueterata. ff. de leg. in c. dil. & de concess præbendæ eum aliis uulgarib. Sed omittendo exempla dico quod istud est clarissimum de iure. quoniam

quotiescunque contra absentem potest procedi ad sententiam diffinitiuam admittitur excusator pro absente, ne absens admittitur condemnetur. Hoc uoluit Do.Ant. de Butr. in d.c.ueniens per c.super his,de accusat. Vnde licet non possit interuenire procurator, tñ potest interuenire excusator. Admittitur. n.defensor absentiæ instructor,seu informator iurium absenti competentium.uoluit Ri. de Sal.in d.l.seruum quoque,in § pu.& Bar. de Sal.in d.l.reos.C. de accusat. Quinimmo Dyn.in d.l.pe.§.ad crim.ff.de pub.iud.fortius uoluit quod in omnibus casibus in quibus ex forma statuti proceditur contra absentem ad pœnam capitalem,potest non solum excusator,seu defensor interuenire,sed etiam procurator,quam sententiam etiam tenet Ioa. And.in add.Spec.in tit.de proc.§.1.uer.item quod causa est criminalis quasi in fi.& sic dicit tenuisse Iac.de Are.& Dyn.consuluisse.Et prædictam etiam opin. sequitur nouissime Io.de Im in d.§.ad crimi. Sed quia constaret prædictum statutum,qa procurator non posset producere testes.Ideo obseruabimus qđ compareat unus de populo pro suo reipub. interesse ne absens indebite damnetur, qui non admittitur ad negandũ,sed ad cõfitendũ factum prout gestũ est,u; homicidium,mutilationem,uel quid simile,uigore cuius cõfessionis res publica, & iudex inqrens hēt fundatam intentionē suā. Et sic cessat illud ꝙ ꝓ absente non debet admitti, qa non põt uideri qua trepidatione, quo colore, quo pallore.titubatione, ac uariatione reus loquatur quia prædicta procedunt qñ comparens negare secus si confiteretur, qa quo casu ut dixi fundata est intentio curiæ. Et ideo debet talem excusationē,& defensionē pro interesse reip.admittere,& oĩbus modis debet perquirere ueritatem per notata 30.q.5.c iudicātē. & in auth.qui semel.C.qũo, & qñ iudex, & in l.amp C de app.& licet gl.ibi dicat qđ sit speciale in causa appellationis tñ Bart.ibi tenet contrarium.facit ēt quod notat But.in l. 4.§.hoc aũt iudicium,ff.de dam.inf.& quod notatur in l.si non defend.ff. de pœ. & 33.q. 8.c.occidit,& l.1 §.fi.ff. de qõ. & in l.q cum maior,§.lib.& § seq.ff.de bon lib. facit,l.pen. ff.de int.act. Dixi latissime in d.c. uen. Vnde cõcludo quo ad terminos nr̃os ꝙ solitus sum pare triplicē formā ad defendendũ innocētē & euadendo formā prohibitiuā dicti statuti. Prima est quā statim dixi qa cõparet unus ꝓ suo reip.interesse,& cõfitet̃ talē inqsitum cõmisisse homicidiũ p̄dictũ in inqsitione contentum,sed licuisse sibi rõne defensionis, uel qa bānitus &c.Nā hoc casu clarissimũ est qđ ipse dr̃ principalis, & suo noĩe dr̃ producere testes.Secunda practica est,qđ ipse excusator reddit iudicē inqrentē certiorē, & iudex ipse ex officio suo citet,& examinet testes,qa hoc facere debet ꝑ iura superius allegata.Et quia cũ uersetur publicũ interesse debet suꝑ hoc impartiri offm̃ suũ ut tradit̃ in d.§.hoc autem iudiciũ,& in c.ad nostra.de iureiu. & notatur in l.ꝓper.§.sinaũt reus.C. de iud. Tertia practica est ut ipse iudex instāte excusatore, uel ex offõ suo mittat ad locum in quo inqsitus desiit,& scribat iudici illius loci, ꝙ recipiat testes quos ĩqsitus ꝓducere uoluerit.& sic cõsultus ex p̄dcĩs cõcludo,& d̄ subscriptiõe reqsitus

Ego Marianus Socinus Sen.V.I D.& sacri Consistorij aduocatus subscripsi uitoq; sigillo sigillaui.

Consilium D.Thomæ Doccij Señ. De contumace non condemnando probata innocentia.

OMnipotentis Dei postulato subsidio. In p̄nti causa Saluatoris de Petra Mala.Dico principaliter ꝙ duo sunt uidēda.Primum an in causa dictus ser.Nicolaus defensorio nomine interuenire possit ad ostendendũ de innocētia dicti Saluatoris. Secundo,an præsupposito ꝙ possit interuenire,debeat iudex absoluere dcm̃ Saluatorem, si ꝑ dictum defensorē clare ostendat̃ de innocentia dicti Saluatoris. Primo q̄ maxime supradicta censura municipali uisa. Et quantũ attinet ad primũ omissis suꝑfluis. Dico breuissime dcm̃ defensorē ad innocentiam allegandā interuenire potuisse ĩ hac causa, q̄uis capitali per tex. notabilē in l. seruũ quoq;.§. pub.ff.de ꝓc.ubi ꝓbatur qđ qlibet admittitur ad allegandas causas innocentiæ ꝓ absente, non tñ tanq̄ ꝓcurator,sed tanq̄ defensor, licet Dyn.tenuerit idē fore in procuratore. Et hanc sñiam de defensore tenuit excellentiss. doct. Bart. in l.pen.§.ad crimen.ff de pub.iud. & d.§.pub.& in extrauag. ad repr. in gl.super uerbo legitime. Mouet quia et in criminalibus nullo interueniēte,si iudex ꝓcedit cõtra absen

absentem, debet ueritatem omnibus modis perquirere, ut in auth. qui semel. C. quo, & quando iudex, & in l. amp. C. de app. Et facit quod not. Bart in l. 4. §. hoc aut iudicium, de dam. infe. & facit quod notatur in l. si non defend. ff. de poen. & in l. 1. §. fi. ff. de qo. & in l. si cu maior §. si lib & §. fi. ff. de bon. lib & optime probatur in d. §. pub. dum dicit quemuis pro eo uerba facientē, & innocentiā excusantem. Et hāc opi. secutus est Barth. tanquam uerissimam in d. §. ad crimen. Hanc et opi. ur sequi in effectu do. Ant de Butr. post Innoc. in c. uen. de accus. & est cōis, & rōnabilis. vnde cōcludo in hoc primo dubio quod in cā quantūcunq; capitali in qua absens dānari potest, uel de iure cōi, ut in aliqb. casib. not. in d. § pub. & § ad crimen. per Barth. uel et ex forma statuti sp defensor interuenire pōt ad allegandas cās innocētiæ, non tn̄ tanquam procurator, sed tanquam defensor, & instructor, seu infamator ueritatis, tanquam iudici assistens Sicut dicimus in simili de legitimo assistente. ff. de inof. tes. l. si susp. & per Bar. in l. si una ff. de adop. & per Can. in c cum super de re iud. Et rōnem dñiæ inter procuratorē, & merū defensorē assignat Bart. in d. uer. legitime in extrauag. Nam si capitalibus posset procurator interuenire ad opponendum exceptiones peremptorias in casu quo absens possit dānari, nunquam uel raro aliquis dānaret, qa procurator sp negaret contēta in inquisitione, uel accusatione, & sic incumberet onus probandi iudici. quia cum reus nō fuerit cōtumax per comparationem procuratoris, nō hr pro cōfesso nec posset dānari. Sed in defensore nō est sic, qa ex contumacia rei non cōparentis, satis dr fundata intentio iudicis, qa hr reus pro cōfesso, & si aliter non probatet de innocentia rei posset iudex talem contumacem, & ficte cōfessum cōdemnare Sed si de īnocentia cōstitit nō potest iudex ex illa ficta cōfessione reū cōdemnare, ut statim dicetur.

Quantum aut ad secundum dictum licet prima fronte dicendum uideatur quod ex quo apparet de confessione dicti Saluatoris inducta mediante eius contumacia, possit, & debeat condemnari ad poenam mortis per l. 1 C. de confessis, & in l. pro hær. ff. ad l. Aquil. & maxime quia idem operatur ficta cōfessio quod uera ff locati qui ad certum. & l. singularia ff si cer. pet. & l. eius qui delatorem ff. de iure fisci Si ergo uere fuisset confessus se dicere homicidium cōmisisse dret cōdemnari ergo etiam si ficte fateretur. Præterea cum statutum supradcm̄ tribuat formam dicēdo quod reus inquisitus debeat citari intra tres dies, & si non uenerit habeat pro confesso, & si non uenerit ad mandatū ptātis cōdēnet. Vnde non ur ab ista forma recedendum, maxime cum uideatur imposita necessitas iudici l. Seia. ff. de auro, & arg. leg & l. cum hi. §. si prætor. ff. de transact. Sed his non obstantibus arbitror partem contrariam de iure ueriorem, qa licet statutum fingat contumacē hri pro cōfesso, & tanquam cōfessum condēnari dri tn̄ negari nō pōt quod ista nō sit ficta confessio. Sed qn̄ cōcurrit fictio, & ueritas circa idē subiectū & eiusdē tpis, attendimus ueritatē & non fictionem, ut est casus in l filio quem pr. ff. de lib. & posth. & per Bar. in l. 1 §. hoc āt sen. ff. ad Syll. Cum ergo sit probatum de ueritate, & innocentia dicti Saluatoris, nōn debet iudex ex dicta ficta confessione reum cōdēnare, imò fortius si expresse Saluator fuisset cōfessus se interfecisse dcm̄ Ludouicū, & tn̄ apparet dcm̄ Ludouicum non fuisse interfectū à dicto Saluatore, sed ab aliis, debet iudex eum absoluere, non obstante dicta uera cōfessione, ut est tex. notabilis in d. l. inde Neratius §. fin ff. ad l. Aqu. Nec sufficit Ludouicum interfectum fore ab alio, ut pdictus Saluator cōdemnetur, licet in actione legis Aql. sufficiat ad condemnandū à quocunq; homicidium factum fuerit, quia in contrarium est speciale in Aquilia, ut dnt ibi gl. & Doct.

Nec obstat dictum statutum dicens contumacem, & bannitum dre condēnari, quia debet intelligi nisi appareat de innocentia inquisiti, sicut intelliguntur, & limitanr iura cōia dicentia confessū dre cōdēnari, quia restrīguntur, & interpretanr nisi de innocentia appareat ut in iurib. supra alleg Imo fortius et si post snīam appareret de innocentia inquisiti non debet iudex exequi talem snīam, ut d. l. 1. in fi. de qo. & no i d. c. uen. Est. n. talis interpretatio passiua, quam statuta recipiunt ut l. fi. §. in comp de iure del. & in l. oēs populi, per Bar. ff. de iust. & iur. facit l. 2. C. de noxa. cum similib. Et sic concludo dictum Saluatorem fore de iure absoluendum cum de innocentia sua constet per dicta testium, non obstante sua contumacia. & ficta confessione.

Et ita dico, & consulo iuris esse Ego Thomas Doccij de Senis V. I. D.

TRACTATVS.

De Potestate Procuratoris, & Defensoris in causis criminalibus ad interpretationem. §. ad crimen l. pen. ff. de publ. iud. & §. publice. l. seruum quoque. ff. de procuratoribus.

AVCTORE IOAN ANTONIO Rubeo Iureconsulto, & Patricio Alexandrino.

SVMMARIVM.

1 *Materia huiusce tractatus est utilis, & alta.*

2 *Damnari nemo debet sine accusatore, ne in priuatis quidem delictis, nedum in publicis.*

3 *Testificari quilibet permittitur, qui non reperitur prohibitus.*

4 *Accusare cuilibet permissum est, nisi prohibitus reperiatur.*

5 *Accusator se ad pœnam talionis inscribere debet.*

6 *Accusator, & accusatus in pari custodia detineri debent. Aliter tamen de consuetudine seruatur. num 7.*

8 *Inscriptio ad pœnam talionis, teste Alber. amplius fieri non solet.*

9 *Pœna talionis introducta est à lege antiqua, media iuris prudentia Cæsarea, & Pontificia.*

10 *Accusator in crimine publico quare procuratorem constituere non potest.*

11 *Dispositio. §. nostri, an in his casibus procedat, in quibus non habet locum pœna talionis.*

12 *Procurator, an constitui possit ad crimina prosequenda, ubi proceditur per uiam inquisitionis, seu denunciationis.*

13 *Procurator constitui non potest ex parte inquirentis, aut denunciantis in crimine publico.*

14 *Iudicium publicum quotupliciter sumatur.*

15 *Pœna talionis in quibus iudicijs locum habeat, & in quibus non. & num 24. & 34.*

16 *Desistens ab accusando, & prosequendo crimen publicum, incidit in Turpillianum.*

17 *Turpillianum habet locum in crimine publico.*

18 *Publica iudicia etiam sunt illa, in quibus quis extra ordinem punitur.*

19 *Tex. iste loquitur de publico iudicio, tamen secundum communem opinionem habet etiam locum in priuato.*

20 *Delictorum priuatorum quædam sunt nominata, quædam innominata.*

21 *Intellectus l. si quis ex domo ff ui bon rap.*

22 *Titulus de priuatis delictis, de nominatis delictis loquitur.*

23 *Titulus de extraordinarijs criminibus, de delictis innominatis loquitur.*

25 *Pœna Turpilliani non obtinet in priuatis delictis*

26 *Appellare non potest alius pro alio in criminalibus.*

27 *Criminis appellatione tam priuatum, quàm publicum, & tam leue quàm graue continetur.*

28 *Causæ capitalis appellatione, quid ueniat, & numero 203.*

29 *Relegatio large pœna capitalis dicitur.*

30 *In casu l. seruum quoque. § publice ff de proc. traditur regula quod in causis capitalibus datur defensio.*

31 *Absens ubi potest condemnari in criminalibus, ibi procurator admittitur et an semper locum habeat uide num. 279 285. 331.*

32 *Tex. noster secundum Ang & Imol. restringitur in sententia annotationis bonorum.*

33 *Intellectus l. ij C. de proc.*

35 *Argumentum ualet de ciuilibus ad criminalia.*

36 *Procurator admittitur in ciuilibus, etiam ubi de crimine ciuiliter agitur.*

37 *Causa famæ & causa uitæ æquiparantur.*

38 *Procurator interuenire potest in causa famæ.*

39 *Appellari posse pro reo criminis condemnato, etiam eo inuito.*

40 *Absens potest ab alio defendi.*

41 *Transigere in crimine capitali licitum est, citra metum pœnæ talionis.*

42 *Dilationes concessæ reo per dispensationem auth. offeratur C. de lit. cont non dantur in criminalibus.*

43 *Vulnerato mortuo, qui à pluribus est uulneratus, sed ab uno dumtaxat mortaliter, an & qua pœna omnes teneantur.*

44 *Intellectus ad l. iusta ff. de manum. & uind. nume 10 249.*

45 *Intellectus ad l. non tantum ff. de app. & numero 128. 1 9. 131.*

46 *Accusare quare non possit constituere procuratorem, num. 49 73*

47 *Procurator, in actione populari ex parte rei potest admitti.*

49 *Legis ratione correcta lex ipsa correcta uidetur & an id sit perpetuum. u de nu 50.*

51 *Intellectus ad gloss. in l. liberos ff de cap. diminutione.*

52 *Lex aequ[illegible] ratione suffulta, non uidetur correcta*

recta, altera duntaxat ratione correcta.
53 Accusator procuratorem consti tuere potest, in iis casibus in quibus cessat pœnæ ta lionis.
54 Procurator quare non possit constitui in criminalibus ex parte rei nu 65.72.73.74.
55 Intellectus ad l fi. C. de iniur. nu. 115.194.209.210.212.214.215.
56 Absens non debet condemnari in graui delicto.
57 Procurator, an admittatur ex parte rei in criminalibus, ubi iudicium non posset reddi elusorium.
58 Depositio ab officio, & beneficio trahit secum executionem.
59 Absens relegari potest.
60 Præsens uidetur, qui accusatus semel comparuit in iudicio licet postea se absentet.
61 Intellectus ad c. ueniens, extra de accus.
62 Procurator potest constitui in causa relegationis, secũ dum ueram opinionem.
63 Præsens quatenus censeatur qui procuratorem dimisit.
64 Præsentia uera requiritur non autem interpretatiua, in causis grauibus,
66 Intellectus ad gl. l. non solum, in fin. ff. de procuratori.
67 Intellectus ad §. pub. in l. seruum quoque, ff. de procur. nu. 67.177.200 331.
68 Intellectus ad tex. nostrum, & ad l. reos. C. de accusationi.
69 Absens ex iusta causa, in criminalibus potest constituere procuratorem.
70 Ratio quare ubi proceditur contra absentem, non admittitur. procurator.
71 Intellectus extrauagantis ad reprimendum, in uer. legitime.
74 Reus in criminalibus suis defensionibus renunciare non potest.
75 Lex in criminalibus magis considerat præiudicium partium, quam reip.
76 Procurator frustra interuenit ad persequendum crimen publicum.
77 Iura prohibentia procuratorem constitui fere omnia loquuntur in criminibus publicis.
78 Aug. noua opinio, quod in crimine publico, siue imponatur pœna corporalis, siue pecuniaria constitui non possit procurator, num. 83.
79 Publicorum iudiciorum quædã sunt capitalia, quædam non.
80 Crimina priuata, an possint indistincte per procuratorem exerceri.
81 Intellectus ad l. 1. C. ut tam ciuili, quam crimin. causa.
82 Intellectus ad l. 1. an per. ali. cau. app. nume 121. 134.197.202.222
84 Intellectus ad l. tunc conuenit. C. de acc.
85 Dispositio nostri. § nedum in crimine publico, sed etiam in priuato locum sibi uendicat.
86 Procurator an admittatur in causa suspecti tutoris num 264.268
87 Procurator an admittatur in criminibus, ubi per uiam inquisitionis proceditur.
88 Procurator non admittitur ad opponendum de crimine per uiam exceptionis ad finem opponendi.
89 Libellus per procuratorem offerri non potest in causis criminalibus.
90 Procurator non admittitur in criminalibus, nec in medio quidem causæ.
91 Genus cum remouetur, remouetur quælibet eius species, & an id sit perpetuum, nu. 113. 220.
92 Procurator constitui non potest, ad respondendum positionibus in criminalibus. uel confitendum delictum.
93 Accusatus de uulnere an possit respondere per procuratorem, interim dum dubitatur, an uulnus sit letale.
94 Procurator utrum possit admitti in ea causa criminali, in qua, duæ pœnæ pecuniaria, & corporalis, alternatiue imponuntur. Et quid si copulatiue. nume. 100. 307.
95 Procurator constitui non potest in casu, in quo lex constituit reum puniendum tali pęnæ, uel alia.
96 Procurator adesse non potest, ubi pro delicto agitur principaliter ad infamandum.
97 Procurator alieno nomine condemnatus non efficitur infamis.
98 Procurator an admittatur in causa criminis, pro quo potest imponi pœna perpetui carceris.
99 Pęna perpetui carceris ęquiparatur damnationi in opus publicum.
101 Causa quæ nocet attenditur, ubi concurrit cum causa quę prodest, & an hoc sit semper uerum. nu. 308. 309.
102 Procurator an possit interuenire pro eo, qui ex statuti forma potest impune offendi.
103 Procurator admitti non potest, ubi pœna arbitrio potestatis imponitur.
104 Procurator ad accusandum testes de falso, non potest ab eo constitui, qui a carceribus aufugit, ad quos in perpetuum damnatus fuerat.
105 Filij, nec uxor in causa criminali procuratores constitui possunt.
106 Procurator nunquid constitui possit in causa criminali in qua uirtute statuti potest procedi contra absentem.

107 Accusatus, uel inquisitus procuratorem constituere non potest etiam ad confitendum delictum.
108 Princeps an & quo possit facere per suum rescriptum ꝙ admittatur procurator in causa crimin.
109 Procurator quod non admittatur, introductum est propter grauitatem causæ.
110 Restitutio in integrum aduersus sententiam latã in causa criminali, an possit per procuratorem peti.
111 Procurator interuenire non potest, ubi pœna ipso iure imponitur.
112 Procurator an possit interuenire in causa criminis, quando accusatus, uel inquisitus est præsens in iudicio.
113 Accusator an possit oblato libello cõstituere procuratorem ceteris actibus causæ.
116 Procurator an admittatur pro reo criminis carcerato, num. 118. 120. 123. 133 136.
117 Dominus admittitur procurator pro seruo carcerato nec solus dominus sed & quiuis alius.
119 Incarceratus an possit constituere procuratorem ad omnes actus præter quam ad litem contestandam.
122 Intellectus ad l miles. § quidem ff de adult. num. 135.
123 Reus, & accusatus de causa capitali solet in uincula detrudi.
124 Intellectus ad l. seruus, & l sciendum ff. de pub. iud.
125 Intellectus ad leg. si non defendantur ff. de pœnis.
126 Vxor pro interesse suo potest prohibere ne bona mariti publicentur.
127 Tertius in crimine publico admittitur pro suo interesse.
130 Intellectus ad l addictos C. de appell.
132 Intellectus ad l de minore. § tormenta ff de quæstioni.
137 Reus criminis tenetur respondere positionibus per uerbum ueritatis & non per uerbum credo.
138 Procurator an & quando admittatur pro accusato in crimine hæresis. num. 143.
139 Bonifacius 8 instante Francorum Rege fuit de hæresi accusatus.
140 Procurator constitui potest in criminibus in quibus damnatur memoria defuncti.
141 Pœna priuationis omnium bonorum, causæ criminali æquipararí uidetur.
142 Memoria hæretici, aut proditoris, post eius mortẽ damnanda est.
144 Intellectus ad c. filij, de hær. lib. 6.
145 Testes inhabiles admittuntur criminibus, in quibus damnatur memoria defuncti.
146 Procurator an possit constitui, ubi pro re familiari proponitur accusatio.
147 Procurator an admittatur in causa seruitutis.
148 Intellectus ad l. 1. C. de assert. toll. num. 262.
149 Accusatum quæ personæ admittantur ad defendẽdum pro suo interesse.
150 Seruum accusatum quatenus dominus possit defendere.
151 Fideiussor de iudicio sisti comparendo pro domino pœnam euitat.
152 Vniuersitas an possit comparere per procuratorem in causa criminali.
153 Syndicus an possit accusare nomine uniuersitatis syndicatio nomine.
154 Vniuersitati delinquenti cuiusmodi pœnæ imponatur.
155 Procurator quando interuenire possit in causa adulterij.
156 Procurator admittitur ad dicendum sententiam criminalem nullam.
157 Inquisitionem inepte formatam, uel calumniosam dicere uolens, potest ad hoc ipsum dicendum constituere procuratorem.
158 Procurator admittitur ad opponendum exceptiones impedientes processum in causa crim.
159 Illustres personæ possunt in criminalibus procuratorem constituere, uide num. 194.
160 Contumax ubi ex statuto habetur pro confesso, ibi quis iudicium exercet per procuratorem. numer. 165.
161 Absens ubi uirtute statuti damnari potest, ibi quis officio procuratoris fungi potest.
162 Processus criminalis cum procuratore factus, an ualeat, si nihil contra procuratorem opponitur.
163 Familia de Leonate inclyta ciuitate Papiæ est illustris.
164 Procurator admittitur pro reo accusato, uel inquisito, ubi delictum commissum est impunibile.
165 Accusatus, uel inquisitus contumax, si ex forma decreti habetur pro confesso, uel conuicto, an quilibet penitus extraneus, possit eius innocentiam ostendere.
166 Procurator, an interuenire possit pro accusato ad petendum admitti testes super innocentia eius.
167 Vulneratus an possit comparere pro uulnerante, seu inquisito de uulnere.
168 Exculpatio uulnerati prodest inculpato, seu inquisito quo minus ex iudiciis torqueri possit.

Procur-

169 Procurator admittitur pro accusato ad allegandam causam quæ patet ex actis, & quæ notoria est.
170 Accusatus an possit esse procurator alterius, qui de eodem crimine est accusatus.
171 Procurator an admittatur vbi per uiam inquisitionis proceditur.
172 Procurator an possit interuenire in processu criminali ad concludendum in causa. num. 174.
173 Probationibus reuunciari an, & quando potest in criminalib. nu. 174.
175 Procurator admittitur in criminalibus ad allegandum causam absentiæ. Et quid illa allegatio operetur.
176 Senteutia in quibus casibus de iure fieri potest absentem.
177 Fœmina, an admittatur ad allegandum causas absentiæ in causa criminali.
178 Allegans causam aliquam absentiæ in causa criminali, an teneatur satisdare de iudicatum soluẽdo, uel de præsentando ipsum absentem.
179 Iudex ex eius officio tenetur defendere, & quærere innocentiam rei, num. 201.
180 Allegans causam absentiæ in causa ciuili, an, & quando satisdare debeat num 181.
181 Cautio de iudicatum soluendo non potest cadere in criminalib.
182 Allegare causas absentiæ an possit, habens mandatum ad defendendum, & ad allegandum causas causæ.
183 Inducta ad augendum non debent operari diminutionem.
184 Qui ut procurator admitti non potest, admittitur vt defensor.
185 Allegans causas absentiæ, an iurare debeat de calumnia.
186 Allegare causas absentiæ minoris accusati, uel inqsiti, an qlibet possit, an uero solus tutor uel curator ad hoc ipsum admittatur.
187 Lex generaliter loquens debet generaliter intelligi.
188 Lex lata fauore publico interpretatione est adiuuanda.
189 Processus factus contra absentem neglectis allegationibus causarum absentiæ an sit nullus, num. 191. 334.
190 Intellectus cap. interp. extra de app.
191 Iudex non admittens uolentem probare causam absentiæ, an faciat processum nullum.
192 Procuratorem non potest interuenire ad prosequendum crimen priuatum, pro quo uenit imponenda pœna corporis afflictiua.
193 Pœna talionis habet locum in priuatis delictis ut in publicis.
195 Intellectus ad l. qcunq;. C de proc.
196 Procurator an constitui possit in causa crim. in qua venit imponenda pœna relegationis vel remotionis. nu 200. 221.
198 Relegatio differt à deportatione, nu. 229.
199 Deportatus per ministros debet ad locum conduci secus est in relegato.
204 Dictio usque, stat exclusiue.
205 Relegatio, an connumeretur inter pœnas publicorum iudiciorum.
206 Sententia annotationis bonorum non dicitur proprie sententia.
207 Sententia in criminalibus non potest ferri contra absentem, nec in causa appellationis, & quæ sit ratio. nu. 224.
208 Pœna relegationis imponi potest pro crimine iniuriarum.
209 Procurator quare regulariter non admittatur in causa iniuriarum, & an speciale sit ĩ illustribus, & in huiusmodi causis procuratores constituere possint. nu 212. 216.
211 Fustium ictibus, & similibus pœnis quæ personæ subijci soleant.
212 Personæ illustres in crimie iniuriarum sola pœna relegationis affici debent.
213 Illustris non est afficiendus pœna corporali ob iniuriam etiam illustri personæ illatam.
214 Pœna capitalis aliquãdo pro iniuria imponitur.
215 Illustris persona prohibetur per se litigare, sed debet litigare per procuratorem.
217 Ratio diuersitatis dari non potest, quare magis liceat constituere procuratorem in crimine iniuriarum, quàm in priuatis delictis.
218 Causa omnis æstimationis censetur capitalis.
219 Pœna ictus fustium relegationi. Equiparatur.
221 Interuentus procuratoris ad necessariam defensionem est permissus.
223 Procurator, an interuenire possit in causa criminis pro quo quis ita relegatur in certum aliquem locum vt non liceat ei alio se transferre, num. 225.
225 Relegati omnia iura retinent.
226 Deportatus non ammittit ea quæ sunt iurisgentium.
227 Intellectus. l. releg. ff. de interd. & releg.
228 Sequestratio, & depositio rei interim facienda est dum suspenditur executio sententiæ super illa re ex aliqua causa.
229 Deportatio requirit formam actualem, ut ipse deportatus per ministros ducatur ad insulam.
230 Appellatio à sententia per quàm imponitur pœna

na maior relegatione, an per procuratorem agitari possit.
231 Sententia in absentem ferri possit, in causa appellationis ubi agitur de crimine.
232 Pronunciatum per appellationem extinguitur.
233 Inducta in odium contumacis non debent induci in eius fauorem.
234 L.fin.C.de iniurijs, an procedat in episcopis, & alijs prælatis, ita ut teneantur constituere procuratorẽ. num.237
235 Intellectus ad c.1.& fin.de postb.
236 Intellectus ad c.quia episcopus 3.q.3.
238 Episcopus est illustris, nu.242.in fi.
239 Episcopus in scriptis citari debet.
240 Episcopus potest per substitutum sententiam legere.
241 L.quicunque.C.de procur.an habeat locum in episcopo.
242 Intellectus ad c.fi.2.q.5.
243 Procurator interuenire potest in causa criminis, ex quo pæna maior relegatione uenit imponenda.
244 Pæna depositionis ab ordine potest cadere in absentem.
245 Ex grauissimis tantum criminibus quis ab ordine deponitur.
246 Vbi agitur de depositione ab ordine alicuius corporis ibi de iure ciuili non agitur de tam graui pæna.
247 Quatuor præcipue dicuntur ordine, sacri, a sanctitate, & castitate, & continentia.
248 Fama eius magis læditur, qui prohibetur publicis oneribus fungi.
249 Procurator admittitur in causa criminis, ex quo quis infamatur, si pro eo imponitur confiscatio omnium bonorum, uel partis eorum.
250 Priuatio omnium bonorum causæ criminali parificari uidetur.
251 Termini, in qualibet lege præsumuntur quod sint habiles.
252 Pæna quæ lædit æstimationem, æquiparatur pænæ ictus fustium.
253 Intellectus ad l.cognitionum.§.m nuitur, ff. de uarijs, & extr.cogn.
254 Causa separationis thori, an possit per procuratorẽ agitari.
255 Intellectus ad c.tuæ de procuratori.
256 Separatio thori sapit ex lium.
257 Conditio importat formam.
258 Reuocatio in seruitutem cui pænæ sit æquiparanda, & an per procuratorem agitari possit, numer. 261.
259 Pænarum genera quot de iure ciuili.
260 Damnationi in metallum quæ pæna successerit de iure canonico.
263 Intellectus ad l.non solum.§.status de procur.numer.266.
267 Tutor non potest ita suspectus postulari ciuiliter, quin resultet effectus pænæ criminalis.
268 Procurator non admittitur citra mandatum speciale ubi agitur de causa famæ.
269 Damnatus per procuratorem in causa famosa an, & quando efficiatur infamis.
270 Intellectus ad l furt.§.si quis alieno, ff. de inf.
271 Procuratoris appellatio, quam late pateat.
272 Procurare uerbum, quam sit latissimum.
273 Procurator, an admittatur ex parte actoris, præstita cautione de rato, ubi dubium est de mandato.
274 Instrumenta ad causam facient a ostendens. an præsumatur habere mandatum ad agendum, nu. 275.
Intellectus ad c coram, de off deleg.
276 Intellectus ad l.reos, C.de acc.
277 Intellectus ad tex. in extrauag. ad reprimendum in uerb.personaliter, uel legitime.
278 Sequentia recipiunt interpretationem a præcedentibus.
280 Factum procuratoris solet obesse domino.
281 Mandatum speciale requiritur ad matrimonium contrahendum.
282 Iurari de calumnia non potest sine speciali mandato.
283 Absenti accusato utilius est, quòd quis potius compareat defensorio nomine, quam procuratorio.
284 Tutor nomine pupilli accusãs, non obligat eum ad pænam talionis.
286 Procurator an possit constitui ad testes producendos, aut repetendos, uel alium articulum excepta sententia.
287 Ponens uidetur fateri contenta in positionibus.
288 Pæna pecuniaria pro homicidio imponi potest.
289 Procurator an possit interuenire in causa homicidij pro quo imponitur pæna pecuniaria. numero 293.
290 Causa originalis potius attendi debet, quam accidẽtalis, num.294.
291 Crimen quando censeatur capitale.
292 Luere in corpore eum debere, qui non habet in ære, quomodo intelligatur.
295 Pæna succedens in locum alterius pænæ, debet sapere eius naturam.
296 Subrogatum sapere in natura sui principalis quatenus uerum sit.
297 Pæna pecuniaria ubi est a statuto pro homicidio

dio imposita, cui pœna iuris communis recessum ui deatur.
298 Procurator an ex parte accusatoris possit interueni re, ubi pro delicto publico uenit imponenda pęna pecuniaria.
299 Agens actioni populari ad defendendum, an procu ratorem dare possit.
300 Intellectus a l. l licet ff de proc.
301 Delictum an desinat ex eo esse publicum, quod pro eo imponitur pecuniaria pœna per statutum.
302 Procurator an possit in ea causa interuenire, in qua in defectum pœnæ pecuniariæ, imponitur pęna cor poralis per statutum, numer. 304. 306. 310
303 Crimen non censetur capitale, ubi in defectum pœnæ pecuniariæ lex mandat imponi pœnam capitalem per officium iudicis.
305 Intellectus ad l. 1. ff. de in lit iuran.
311 Procurator quilibet admittitur pro reo criminis ad allegandum causas necessarias quæ reum ipsum impediunt uenire.
312 Allegans causam absentiæ non tenetur cauere de iudicatum soluendo, quia non potest condemnari, nec contra eum fieri executio.
313 Allegans necessarias causas absentiæ, an admitta tur ubi statutum dicit quod nulla defensio recipia tur.
314 Defensio est de iure naturali, & sic non potest tol li.
315 Excusator, an admittatur sine mandato ad allegã dum causas absentiæ, nu. 221.
316 Citatus ad locum pestiferum comparere, an tene- tur. Et ob hoc excusatus fuit Gregorius 12. qui euocatus ad concilium Pisanum non succes- sit.
317 Locus ad quem quis citatur, pro quibus debet esse securus.
318 Reus citatus, an excusetur a contumacia propter ho- stilitatem quæ fit in territorio, per quod habet trã sire.
319 Impedimentum non censetur iustum, quod facile potest remoueri.
320 Principi concedenti saluum conductum non est fa- cile credendum si aut tyrannus est, aut non solet fidem datam seruare.
322 Citatus ad locum non tutum, in quo habet inimici tias capitales, non tenetur uenire etiam si haberet literas salui conductus.
323 Contumacia sonat in delictum.
324 Delictum non præsumitur nisi probetur.
325 Nullus est ita insipidus qui non cupiat cruciatum corporis, uel mortis periculum declinare.
326 Defensor quare non admittatur sine mandato ad opponendas exceptiones dilatorias, & dec linatorias & an id sit perpetuum. nu. 333.
327 actoris interest, ne iudicium reddatur elusorium.
328 Aduersat ua sed, cuius naturæ sit.
329 Intellectus ad l si ff. de requir. reis.
330 Procurator aliquando defensor appellatur.
332 Absens cum cond mnari non potest eius bona con- fiscantur.
335 Homicida absens quę cautela excusari possit, ut cõ- tra eum procedi non possit.
336 Exceptiones, quæ crimen tangunt, licet opponantur ad processum an possint per procuratorem opponi. num. 337. 343. 347.
338 Dispositionem omnem censeri debere ex eo, quod principaliter agitur.
339 Vbi quis principaliter de delicto inquiritur, ibi cri minale, & capitale iudicium principaliter tracta tur.
340 Finis in omni dispositione est considerandus.
341 Ratio finalis quare in criminalibus non admitta- tur procurator.
342 Exceptio declinatoria an ueniat appellatione defen sionis
344 Procurator an possit admitti ad opponendam exce- ptionem notoriam in causa criminali.
345 Notorium a quibus releuet.
346 Iudex quod non possit supplere defectum partis in opponenda exceptione notoria, quatenus uerum sit.
348 Ordo est, in notorijs ordinem non seruare.
349 Delictum quantumcunque notorium puniri non po test per iudicem competentem.
350 Exceptio incompetentiæ iudicis nunquam censetur exclusa.
351 Procurator an admittatur ad opponendam exce- ptionem peremptoriam, quæ in uim peremptoriæ opponitur.
352 Dubietas siue sit in facto, siue in iure, non potest in teruenire procurator.
353 Comparens pro accusato, & proponens quod accusa tus non interfecit illum de quo accusatur, non de bet admitti.
354 Procurator non admittitur ad opponendum quod interfecti erat bannitus.
355 Exceptio banni an sit declinatoria, an peremptoria. 357.
356 Exceptio respiciens qualitatem personæ agentis, in dicanda est potius declinatoria, quam perempto ria.
357 Statutum quod bannito denegetur audientia in criminalibus, an eidem tollat ius agendi ipso iure

358 *Verba non audiatur, an inducant declinatoriam an vero peremptoriam.*
359 *Intellectus clemen constitutionem de elect.*
360 *Accusatus, uel inquisitus de crimine capitali qui ex forma statuti non potest proponere aliquam exceptionem, uel defensionem nisi compareat personaliter, an proponere possit per procuratorem exceptionem banniti, uel aliam exceptionem notoriam remissiue.*
361 *Exceptio, quod quis non fuit rite cancellatus de banno, an possit in iudicio deduci procuratorem.*
362 *Exceptio quae seorsum à crimine uenit examinanda, an possit opponi, & deduci in iudicio per procuratorem. nu. 367.*
363 *Intellectus ad l. 2. C. ad l. Flau. de plagi.*
364 *Procurator admittitur in accusatione falsi ciuiliter porrecta.*
365 *Procurator interuenire potest in actione furti ciuiliter mota.*
366 *Procurator an possit interuenire, ubi quis accusat aliquem de crimine plagij, & obijcite exceptio quod seruus in quem fuit commissum plagium erat ipsius surripientis.*
368 *Processus criminalis, in quo non admittitur procurator reddatur nullus, si interueniat procurator licet non opponatur nu. 371. 375. 378. 382. 388 391. 393. 400.*
369 *Persecutio est perfecta secutio.*
370 *Dictio frustra quam significationem habeat, nu. 376.*
371 *Iudex in causa criminali procuratorem recipere non potest.*
372 *Sententia lata sine causae cognitione est ipso iure nulla.*
373 *Causa statutus prohibetur agi per procuratorem.*
374 *Dictio (penitus) importat actum esse nullum.*
375 *Actus ualet, si ea fiunt per procuratorem, quae per eum fieri non possunt, & pars non opponat.*
377 *Lex abhorret quod iudex cognoscat de crimine publico in absentia accusatoris, uel accusati.*
379 *Lex uult examinari causa capitalis in praesentia accusatoris, & accusati.*
380 *Poena calumniae an possit per partem, & iudicem accusatori remitti, nu. 382. cum seq.*
381 *Intellectus ad l. quamuis. C. de adult. nu. 399.*
383 *Vtilitas publica suadet calumniam, & maleficia puniri.*
384 *Calumniae posse aliquem accusare, licet de ea nihil dictum sit in primo iudicio.*
385 *Abolitio publica, nec priuata prodest fallaciter, & per calumniam accusantibus, nec specialis indulgentia principis.*
386 *Intellectus ad l. fallaciter, & ad l. abolitio C. de abolitio.*
387 *Iniuriam ex crimine priuato sibi illatum licet possit quis remittere, quamuis ad actionem ciuilem tamen non potest pacisci de accusando criminaliter.*
389 *Calumnia tendens ad uindictam publicam remitti non potest.*
390 *Sententia non tenet ubi iudex in plenario iudicio dicit summarie cognouisse.*
392 *Cautio praestationis potest remitti procuratori.*
394 *Crimina punienda sunt undecunque clarescant.*
395 *Sententia lata pro uno in causa in qua agens non petit sibi aliquid sibi dari, uel fieri, prodest omnib.*
396 *Sententia pro procuratore accusantis prodest accusatori.*
397 *Calumnia accusatoris, & fallacia confutari debent.*
398 *Calumnia hoc ipso remissa uidetur, quod non sit probatum crimen*
401 *Sententia lata super confessione, & spontanea rei ualet si totum iudicium esset nullum, tanquam lata super notorio.*
402 *Confessus non pt opponere de ineptitudine libelli.*
403 *Confessus per tormenta non potest opponere, quod non potuit interuenire procurator.*

Materia huiusce tractatus ut Bartol. exorditur in hoc. § ad crimen. est profunda, & s'm Alb. † est solẽnis, & subtilis. Quorum sentẽtiae astipulatur Paulus Castrensis in l. seruũ quoque. §. pub. ff. de proc. qui hãc mãm nedum subtilem, & utilem sed periculosam, & confusam dicit, nec ab horum patrum s'nia discedit. Ang. in l. reos. C. de acc. qui & ipse subtilem, utilem, & altam fore attestatur. Ego tñ quanto clarius & breuius potero in hisce caloribus enitar totis uiribus eam uobis explicare, nõnulla pro planiori intellectu praemittendo, deinde ordinate ponam quamplures ampliationes, & limitationes ad huiuscemodi §. ultra eas, quas tradunt Mod. in cap. uen. de acc. quas ex post succincte, & tanto subtilius quantum potero disputabo, ut & procuratoribus si potero & causarum patronis eminẽtissimis satisfaciã. Est igitur primo pmittendum illud uulgare † quod sine accusatore nemo damnãdus est. l. rescrip. §. si qs accus. ff de mun. & hon. quod non solũ procedit in publicis crim. sed etiam in priuatis delictis. l. fin. ubi pulchre Alber. ff. de in ius uoc. facit text. in ca. 1. ut eccl. benef. & tradit

(margin numbers: 1 beside "exorditur", 2 beside "rescrip.")

& tradit Bart. in extrauag. ad reprimendum
3 in uerbo per accusatione. † & sic ut quilibet
admittitur ad testificandum qui uero reper. ē
4 prohibitus. l. 1. de test. † ita admittitur qlibet
ad accusandū qui à lege non ꝓhibetur gl. in
rub. C. qui acc. non pnt cum similibus de qui
bus per Hippol. in cons. 84. col. 1 non tñ ita
passim, & ita facile cuipiam accusare ꝑmitti
5 tur. † qñquidem oporteat quemlibet accusa.
torem se ad pœnam talionis inscribere lege
12. tabularū hoc dictante. §. pœna. inst. de in
stit. de iniur. & l. si cui. ff. de acc. & l. fi C. eod.
quod ēt a lege canonica ꝑmittitur. 8. q. 4. c. i.
6 & c. quisquis 2. q. ult. † immo accusator, & ac
cusatus debent detineri in pari custodia d. l.
fi. C. de accus. & l. 3 ad l. Iul. maiest. & tradit
7 Bart. inf. in 2. col. † est uerū ꝙ Guid. de Suz. in
l. fi. de acc. dicit, ꝙ sæpe uidit peti ꝙ accusato
ri in carcerē detruderet una cū ipso accusato
tñ hoc nunq̄ de cōsuetudine seruatum fuit,
& istud est ēt de mente Bar. & Alb in d. l. fin.
8 Et subdit Alb. ꝙ de cōsuetudine amplius nō
9 fit inscriptio, † tū hoc nedum à lege antiqua
ac media iuris prudentia, & lege cæsarea sta-
10 tutum est, sed ēt a lege pontificia, † & hæc est
potissima rō, ꝙ ex parte accusatoris ad cri-
mē publicū ꝓsequēdū ꝓcurator cōstitui nō
pōt, & non ab re dicit Alb. in l. in priuatis ff.
11 ad Turp. ꝙ † in hisce casib. in qb. non hēt lo
cū pœna talionis, non ꝓcederet. §. nr̄ qđ non
12 puto uerū, & maxime, † qa in casibus in qb.
ꝓceditur ꝑ uiam inqsitionis, seu denūciatio
nis, de qbus ꝑ Bar. in l. 2. §. si pub. ff. de adul.
& in extrauagāti ad reprimendū in uerbo ꝑ
inqsitionē. & in uerbo ꝑ denunciatione, non
ꝓcederet huiuscemodi. §. & tñ ipsemet Alb.
13 in d. l. seruū quoq; §. pub. col. 6. uult † ꝙ ēt ex
parte inqrentis, seu denūciantis procurator
cōstitui non possit, cuius snīæ astipulatur vul
garis regula §. affinitatis, inst. de nupt. & l. si
non lex Aelia Sentia. ff. de hæred inst. est ue-
rū ꝙ Io. de Anan. in suo cons. 1. refragari ur̄
opinioni Alb. in d. l. seruum. §. pub. crebrior
tamen, & solidior cēset snīa Alb. tum qa ac
cusator, & accusatus non debent ad imparia
iudicari, tum ēt quia ex parte denunciati, &
inquisiti ꝓcurator ad crimen publicū perse-
quendum cōstitui non pōt. ergo nec ex parte
inqrentis, seu denunciantis per illud uulgare
nō debet actori licere qđ reo nō permittiē.
14 Secundo ꝑmittendū est † ꝙ publicū iudiciū
pōt tripl̄r sumi. s. stricte, & large, & largissi-
me, ut Bald. Ang. & Imo. dñt in l. i. supra eo-
dem. In hoc tū tex. ꝑm Ang. & Imo. capitur
stricte, & cr̄ stricte publicum iudiciū ubi lege
cautum est, ꝙ si publicum, & in hoc public
intelligit ēt. l. infamē. eod. tit. & l. qui publ. co
15 ff. de acc. † & in hoc publico iudicio ubi est
certa, & determinata pœna hēt locum pœna
talionis. ut tradit Alb. in l. in priuatis. ff. ad
16 Turp † & i le q desistit ab accusando, & ꝑse
quēdo crimē publici iudicii incidit in Turp.
17 † qđ solū uēdicat sibi locū in crim. pub. l. i.
C. ad Turp. & l. si qs repentes §. fi. ff. ad Tur.
18 † Sunt tñ quædam publica iudicia in quibus
qs punit extra ordinē, & pœna pecuniaria,
ut in l. 1. infra ad l. Iul. de ann. l. 1. ad l. Iul. de
amb. & in aliis casib. de qbus per Abb. in d. l.
in priuatis, & in quibus probabilr̄ posset dici
non hr̄e locum huiuscemodi. §. sed inf. dicā.
19 Tertio ꝑmittendum est, ꝙ † licet text. loquat̄
de publico iudicio tñ ꝑm cōem opin. habet
etiam locum ī priuato, ubi imponitur pœna
20 corporis afflictiua. † Et sciendum est ꝙ deli
ctorū priuatorū quędam sunt noīata, & qdā
innominata. Noīata. n. sunt furtum, iniuria,
21 & rapina, † ut in casu. l. si quis ex domo. ff. ui
22 bonorū raptorū. † & de his priuatis delictis
nominatis loqtur titulus de priuatis delict.
23 † Innoīata aūt sunt illa de quibus in titu. de
24 extr. crim. † & in his delictis, in qbus pœna
non est determinata à lege, non hēt locū pœ
na talionis, sed accusans ponitur extra ordi-
nem, qa ēt in his priuatis delictis proceditur
extra ordinē. l. fi. de pri. del. & l. in priuatis. ff.
25 ad Turp. † nec hēt locū pœna Turpilliani, de
qua in l. 3. §. fi. ff. de præuaric. Quarto, & ul
26 timo ꝑmitēdum est. † ꝙ in hac mā sunt plu
res tex. qui uñr diuersimode loqui. & primo
tex. in l. i. ff. an per alium cau. appell. q loqui
tur in principio, ꝙ in criminib. alius ꝓ alio
26 non pōt appellare, † tñ appellatione crimi-
nis tam priuatum, q̄ publicum, & tā leue, q̄
graue continetur. iuxta l. leuia inf. de accus.
tñ ille text. in uerbo sinaūt. loquitur de cau-
28 sa capitali, & cuius appellatione strictissime
uenit pœna sanguinis. l. transig. C. de trāsac.
strictæ uero pœna dānationis in metallū, &
deportationis. l. exilium. ff. de interd. & releg.
29 † & tñ est ualde dubium an tex. nr̄ habeat lo
cum in relegatione quæ large dr̄ pœna capita
lis. l. licet. ff. de uerb. sig. Item tex in l. seruum
quoque. §. publ. de procuratori. tradit pro
regula. ꝙ in causis capitalibus defensio da-
tur;

tur: ergo uī innuere ꝙ possit admitti procu
31 rator † imo tradit pro regula, ꝙ ubi absens pōt cōdemnari in criminalibus, ibi admittiī procurator, & tamen in hoc tex.l.C.uī innuere ꝙ possit ferri snīa in absentem. dum dicit
32 snīam differant. † & ideo iste text restringiī ſm Ang. & Imo. hic in snīa annotationis bonorū. de qua uide pract. Bar. in l. 1. ff. de req.
33 reis. † Est & alius tex. in l. 2. C. de proc. qui uidetur īnuere, ꝙ solū in causis pecuniariis possit constitui procurator, & tñ alia iura uolūt & ubi agitur de pœna remotionis ab ordine alicuius dignitatis. q̄ est minor pœna relegationis iuxta. l. 1. ff. de iniu. uel de pœna interdictionis loci, uel patrocinii. iuxta. l. mor. ff. de pœ. ꝙ possit admitti ꝓcurator, & ꝑ ꝑ ista iura quæ uīr adinuicem contrariam hæc mā difficilia redditur. q̄ quidem infra cōcordabo.
34 Aduerte tñ dū supra dixi † ꝙ in delicto priuato non hēt locum pœna talionis, ut declarat Alb. in l. in pri. ff. ad Turp. quia in contrarium uī casus in l. fin. de pri. del. dū dicit nec cogendus erit in crimine subscribere, quem tex. ponderat ibi Alb. & in l. fin. C de iniu cōsidera si dici potest ꝙ ista iura loquanī de subscriptione partis, q̄ profitetur se uelle ꝑseucrare in acc. de qua ꝑ Bar. in l. in cui. ff. de acc. uel dic. melius. ꝙ habet locū subscriptio, sed nō quasi sit iudiciū publicū, ut dicit pulcher tex. in l. fi. ff. de fur. qa talis subscriptio fit ad pœnā extraordinariam imponendā arbitrio iudicis, ut tradiī in c. sup his, de acc. & declarat Alb. in d l. fi. Sūma hunc tex. & eum diuide ut hic ꝑ Bart. cū quo transeūt Benedictus de Plūb. & Imola hic, alio tñ modo cum summat Ang. hic & diuidit ut ꝑ eum, summariū placet, diuisio autē minime, nam dubiū facie
35 bat in hoc text. 1. regula quæ habet, ꝙ † per locum à ciuilibus ad criminalia arguitur. l. abſtē ubi gl. Ia c. de Aten. Petrus, & ceteri. ff.
36 de pœ. sed † in ciuilib. admittiī ꝓcurator, & añ litē cōtestatā, & post, siue agatur ciuilī ex cōtractu, uel quasi, siue agaī de crimine ciuilī de primo est tex. in l. 1. §. uisus. de ꝓc. de secūdo est tex. in c. tuæ. in fi. de proc. Secundo fa-
37 ciebat dubium in hoc tex. nā † causa famę, & causa uitę æꝗparetur. l. iusta, de man. uind. &
38 l. fi. ff. qđ metus causa, † sed in causa famæ interuenit procurator. l. furti. §. q alie. ff. de inf. imo. interest ipsius rei cōuenti ꝙ possit cōstitui ꝓcurator, qa qn̄ ꝓcurator cōdēnatur, nec ipse, nec dñs infamatur. Tertio faciebat dubium, nam ille qui ꝓsequiī appellationem accusati. uel inqsiti cōdemnati allegat causam
39 causæ, † & tamen inuito reo quis pōt appellare l. non tm̄. de app. & l. add. C. de appellat.
40 † imo potest quis absentē defendere l. si non
41 defendaī. ff. de pœn. & l. 2. inf. de cust. re. † Itē quis potest sine metu pœnæ talionis in crimine publico, & capitali pacisci, & trāsigere l. si de præua. & l. 1. de bonis eorum qui ante sent. sibi mor. cōsc. si ergo qs potest appellare inuito reo, & pōt transigere sine metu calūniæ siue sit accusator, siue reus, quare non debet posse cōstitui ꝓcurator. primę rōni dubitādi respōdeī, ꝙ illa regula procedi ubi ē eadē ratio, & ubi cōtrarium expresse nō repiī,
42 † & ideo dixit singulī Rom. in sing. suo. 688. ꝙ dilationes induciarū, quæ dantur reo per auc. offeratur C. de litis cont. non datur in
43 criminalib hinc est ꝙ † si quis uulneretur à pluribus, & ab uno mortaliter, si moriaī oēs puniūtur pęna l. Aquil. l. itē Mel. ff. ad l. Aql. & tamen non puniuntur pęna homicidii ſm Anch in cons. 116. & Alex. in cons. 16. uol. 1.
44 Secundæ rōni dubitādi respōdetur † ꝙ l. iusta, loquitur quantum ad causam manumissionis. quia sicut iusta manumissionis est cā. ubi seruus dominū liberauit ꝑiculo uitæ ita, & periculo īfamię. Itē illa regula procedit in bonis uiris. l. isti qdē. ff. quod met. causa. Sed apparēt rari nantes in gurgite uasto, nō autē procedit in delinquētib. iuxta illud oderunt. peccare boni uirtutis amore, oderūt peccare mali formidine pœnę, uel dic ꝙ causa famæ æqparaī cāę crimiali, ubi agiī ciuilī, qa utroque casu pōt īteruenire ꝓcurator. uel dic ꝙ ibi īfamia uenit in cōñam, & isto casu admittiī ꝓcurator. secus si principalī, gl. in l. nō solū. in §. fi. in gl. pen. supra de ꝓc. nam si admittaī procurator ipse nō īfamat. d. §. ꝙ alieno, nec ēt dñs. Tertiæ rōni dubitādi d. l. nō solū. uno mō rñdet Alb. ī d. l. seruū quoq; §. pub. ff. de ꝓc. & dicit ꝙ ille tex. procedit ex quadā cōiunctionē, q̄ est inter hoīes. Alio mō rñdet Bart. in d. l. non tm̄. circa fi. ꝙ ille tex. loqtur ubi reus est incarceratus. sed prima solutio Alb. nō cōcludit, qa attēta illa cōiūctiōe dñet ēt posse constitui procurator. nō facit ēt opi. Bar. qa tex. in l. 1. ff. an ꝑ aliū cau. uult absolute ꝙ in cā appellationis capitali nō admitta-
45 tur procurator † tu respōdet alio mō ꝙ tex. in l. non tm̄. uideī solū loqui de actu appellationis, nō aūt de ipsius prosecutione. & hoc

pro

probatur in l. add. C. de app. & ratio potest esse quia si laberetur tps. ad appellandum datum, infereretur præiudicium ipsi reo irreparabile, quia dr̃et decapitari. facit text. in l. si quis filio exhæredato. §. hi q. ff. de iniust. rup. irr. test. Vltimæ rationi dubitandi r̃ndetur, q̄ pmittitur alicui siue sit accusator, siue reus redimere sanguinem suum per trāsactionem, non tamē licet constituere pcuratorē. † ideo
46 uidenda est ratio, quare sit accusator non possit constituere procuratore, ut sequamur ordinem I.C. hic, & Bart. assignat hic tres rationes ut hic per eum. Tu aduerte circa primum inquantū Bart. dicit q̄ si uera esset ratio But. q̄ quis posset cōstituere procuratorem uindicando suam, uel suorum iniuriam. arg. d. l. licet quia pōt replicari q̄ ille tex. procedit ubi quis agit actiōe populi, & principalr̃ uel saltem æque principali, q̄ sequitur interesse priuatū sicut publicum. & si dicatur put dicit hic Imol. col. 15. q̄ saltē lite cont. in actione populi dr̃et admitti procurator. l. sicut. §. 1. de uerb. sig & tamē tex. nr̃ dr̃ absolute, q̄ ad crimen publici iudicii persequendum frustra interuenit procurator ergo & ante & post lit. cont. replicari potest q̄ non ab absurdum restringere text. in l. si cui. ut non procedat ubi agitur principaliter ad uindictam publicā ex crimine publico. arg. gl. in l. die. in uerbo quidam. C. q. acc. non poss. attento maxime quia in his criminib. publicis reperiuntur multa specialia ut supra dixi. Et si iterum dicatur aduerte, quia tex. noster procedit ēt in crimine priuato. dico q̄ est ualde dubium, an iste tex. locum habeat in crimine priuato, & infra demonstrabo q̄ solum hēt locum in crimine publico. respōdēdo ad l. fi. C. de iniur. alio mō q̄ faciant Mod. in d. c. uen. de acc. & q̄ hæc rō sit uera innuit tex. dū dicit qđ frustra interuenit procurator. q. innuit q̄ ex quo est crimen publici iudicii, ad eū psequendū non pōt interuenire pcurator. & ita intelligūt tex. hunc Mod. Sen. in d. c. uen. in 5. col. uer. circa primū & in uer. 6. rō sed iste intellectus nō est tutus quia tex. postea subdit, & multo magis ad defendendū. † & tamen in actione populari ex
47 parte rei pōt admitti l. q. populari actione. ff. de pop. act. Secunda rō est, † ex parte accusa-
48 toris q. est uerior ceteris. quòd ideo nō pōt accusans cōstituere pcuratorē, qa tenet se subscribere ad pœnā talionis. q̄ ratio pbat in c. tuæ. de pc. & cum hodie ista ratio sit abolita per generalē consuetudinem. ut q̄ possit defendi hæc op. q̄ ex parte accusatoris nō pos-
49 sit interuenire pcurator, † qa correcta rōne legis, censetur correcta ipsa lex gl. in l. 1. de leg. tut. & si dicatur prout dicit Aret. in l. 2. in 3. col. in uers. circa tertium requisitum. de uulg. & pup. q̄ licet sit correcta ratio legis remanet tñ lex fundata in auctoritate. facit gl. sm̄ eum in l. lib. ad fi. ff. de min. & id, quod dicit Bart. in l. cum hi. §. trāsactionē. de transac quæ iura uolunt, q̄ licet tollatur rō solēnitatis introducendæ in alienatione rei ecclesiasticæ, uel in transactione alimentorū. non tñ
50 cessat solemnitas. † qa dico q̄ id, qđ dr̃ q̄ correcta rōne legis censetur correcta ipsa lex pcedit ubi ratio est gñalr̃ correcta. Secus si sit correcta in aliquo casu, quia tunc non cessat legis dispō. ita intellr̃ tex. in l. 1. in fi. de min. ubi licet reperiatur aliquis minor qui bene gerat negocia sua. tñ iura loquentia de mi-
51 noribus non cessant in tali crimine. † nec aliquid facit gl. in l. lib. ff. de cap. dim. immo facit pro glo. in d. l. 1. de leg. tut. quia gl. ibi sentit q̄ si illa imaginaria uenditio, de qua ibi fuisset cā illius capitis diminutionis, q̄ isto ca-
52 su esset correcta ipsius legis dispositio, † sed ubi erant duæ rōnes licet una sit correcta, nō censetur correcta lex §. affini. inst. de nup. et retenta ista opin. infertur, q̄ siue procedatur per uiam accusationis, siue per uiā exceptionis, uel alio quouis modo ex parte accusatoris ingredientis, uel denūciantis, aut excipientis, pōt interuenire pcurator. licet cōtrariū sentiant cōiter interpretes hic cum aliis copiose relatis per Mod. Sen. in d. c. uen. de acc. in ult. ch. Infertur secundo q̄ non est tm̄ dubitandum, an possit cōstitui procurator ad libellādum tm̄, uel ad lit. cont. uel ad excipiendū, ut infra p Bar. Ang. & Im. ubi dicemus. Tertio
53 infertur, † q̄ in his casib. in quibus non habebat locum pœna talionis. de quib. per gl. Bart. & alios in l. si cui inf. de acc. & in l. qui crimen. C. q. acc. non pos. & p Bart. in l. 2. §. si pub. inf. de adul. poterat cōstitui pcurator. qa cessabat ratio pœnæ talionis. de qua in d. c. tuæ. de proc. & in l. 2. C. qui acc. no poss. Et si qspiam subtilr̃ diceret licet cesset illa ratio militant tñ aliæ rōnes, & maxime illa q̄ ipse principalis magis accurate, & diligenter defendet ipsam cām qa dico q̄ illa hēt locū, ubi principalis posset subire capitis periculū. l. 1. C. ad l. Cod. de fal. de quo tñ dicā plenius infra.

54 infra Sed † tota difficultas cõsistit in indagã
do rationem, quare ex parte rei non possit
interuenire procurator. & Bar. hic uĩ trade-
re quatuor. & duas alias tradit in extrauagã
ti ad reprimendum in uerbo legitima, quas
refert hic Immol. col. 15. & duas tradit Spec.
relatus hic per Imol. & do. Bened. & Plumb.
col. 11. & has rõnes & dicta Imol. referunt
Mod. in d.c. uen. col. 4 de acc. Veritas cõsistit
in tribus rõnibus adductis hic per Bartol. &
licet oẽs improbent. prima defendi tñ potest
ꝙ mens gl. hic fuit dicere, ꝙ sicut sñia capita
lis non potest ferri in absentem, non possit
ẽt ferri in procuratorem. & si dicatur ex quo
non potest ferri in procuratorem, qa nõ deli
55 quit poterit ferri in ipsum dñm. † l. fin. ĩ uer.
si nãut iudice contra eum probaturo. C. de in
iur. replicari potest ꝙ ille tex. procedit in deli
ctis leuiorib. sed in crimine publici iudicii, in
quo uenit imponenda pœna capitis, sicut nõ
potest ferri sñia contra procuratorem, q non
deliquit, non potest ẽt ferri contra absentem
56 † quia ratio non patitur, ut in graui delicto
abñs condemnetur. ut dicit tex. in l. 1. de req.
reis. Et si quispiam diceret hoc modo decla-
rãdo, hæc ratio erit eadem cum ratione Bar.
dicãtis ꝙ ideo non põt cõstitui procurator.
quia iudicium posset reddi elusorium. quia vi
dens aliquis se posset condemnari, cõfugeret
ad ecclesiam Diui Antonii, & cõstitueret pro
curatorem, quia dico ꝙ est eadem ratio in-
dubitanter (quæ ẽm Bart. & alios, & cõiter
tenetur) ne delicta remaneant impunita. Sed
57 contra eam ultra alios opponitur, primo † &
uĩ ꝙ licet executio sñiæ non possit reddi elu
soria, non potest constitui ꝓcurator. probat
in d.c. ueniens de acc. ẽm Aret. ibi. nam ibi
executio sñiæ non poterat, ut dixi reddi elu
58 soria † quia depositio ab offõ, & beneficio,
de qua ibi, trahit secum executionem, & tñ
prohibetur constitui procurator & tñ attẽta
rõne Bart. ubi iudicium non põt reddi eluso
rium, dẽt admitti procurator. Secunda obii
citur difficultas. nam ex crimine ꝑ quod ue
nit imponenda pœna relegationis. iudicium
non potest reddi elusorium, quia põt ferri in
abñtem. l. abñtem. ff. de pœnis, & tñ Bar. inf.
in 3. col. uult ꝙ in causa relegationis non pos
sit cõstitui ꝓcurator, & tñ debet posse consti
tui, ex quo iudiciũ nõ potest fieri elusorium,
59 † cum abñs possit relegari. Tertia obiicitur
60 difficultas, † nam ille qui in crimine semel
comparuit in iudicio, si postea se absentet, li
cet uere sit abñs c. comparati, de appell. tñ iu
ris interpretatione uĩ pñs probatur ex nota
tis in l. fin. ff. de in integ. rest. tit generali, ubi
sñi lata contra eum, qui non dimisit procu
ratorem, dr lata contra absentem, secus si cõ
61 tra eum qui procuratorem cõstituit. † primæ
difficultati rñdetur, ꝙ est uerũ ꝙ in c. ueniẽs
executio non potuisset reddi elusoria, quia
sententia illa trahit secum executionem. sed
bene potuisset reddi sñia elusoria si potuisset
constitui ꝓcurator, qa in ipsum non potuis-
set ferri sñia, nec ẽt in illum reum abñtem. ꝑ
regulam. l. absentẽ ff. de pœn. Secundæ diffi-
cultati rñdetur, ꝙ uerior opin. est, ut dicimus
62 infra. ꝙ † in causa relegationis possit cõstitui
procurator ꝑ text. in l seruum quoq;. §. pub.
ff. de proc. Tertiæ difficultati rñdetur, & fa-
63 teor ꝙ † ille qui dimisit ꝓcuratorem dr pñs
iuris interpretationem, sed in causis grauib.
requirit pñtia uera, non aũt interpretatiua,
64 per regulam d.l. abñtem ff. de pœn. † Et sic
habes defensatam cõem rõnem ab impugna
tionibus Aretii, in d.c. ueniens, in 12. col. de
accus. qdquid dicant repetentes ibi in 4 col.
qui dñt ꝙ nulla cõcludẽs rõ possit assignari.
65 Tertia † & ultima datur rõ per Bart. hic tam
ex parte rei q̃ accusatoris, ꝙ ipse principalis
magis accurate, & diligẽter defendet causam
suam, quæ ratio ẽm Bal. Ang. & Immol. hic
66 fuit † gl. in l non solum in fi. ff. de proc. licet
repetentes in d.c. ueniens, uers. 5. ratio, dicant
ꝙ in libro suo illa gl. hoc non dicit, sed deci-
piũtur in hoc. nã hæc rõ uĩ indubitabilis. ẽm
Imol. hic, & post eũ Mod. in d.c. uen. quia ubi
põt ꝓcedi cõtra absentẽ, ibi põt interuenire
ꝓcurator. l. seruuũ quoq;. §. pub. supra de ꝓc.
Et tñ ẽt in isto casu militat ratio, ꝙ quis ac
curatius diligentius, & fidelius causam suam
67 tuetur. Et † si dicatur ꝙ in casu. §. publice,
ẽm intellectum Bart. infra non admittitur
procurator tanquam procurator, sed tanq̃
excusator, & instructor q solum potest pro
desse absenti, non aũt nocere, certe ista solo
confunditur ꝑ illum tex dicentem quemuis
allegantem innocentiam dẽre admitti, quæ
uerba innuunt, ꝙ etiam tanquam procura-
tor admittatur, qui potest prodesse, & noce-
68 re dño, c. 2. de confess. † Et ideo considera, si
potest alio modo intelligi text noster, & ille
tex. nam in hoc text. dicitur ꝙ ad crimen pu-
blici iudicii persequẽdum frustra interuenit
procu-

procurator, modo dr in l. reos. C. de accus. ꝙ leges publicorũ iudiciorum reos ꝑmittũt in capitalibus causis etiam per procuratores defendi. dico ꝙ ille tex. est intelligendus ubi rei sunt absentes ex iusta causa, & ur ꝙ tunc sit admittendus procurator. & in his terminis ex mẽte Ang. quem nullus hic refert potest intelligi ille tex. dum dicit ꝙ ordinarium, & æquum est, quemlibet debere admitti ad indagandã innocentiam, & sic ad allegandum causas abñtiæ. tex. uero ur loquitur ubi quis latitat, & nõ uult cõparere, licet possit, iuxta l. Flac. §. qd sit latitare. ff. ex quib. cau. in pos.
69 eatur, & ita intellr tex. hic. † & hoc mõ posset inferri, ꝙ abñs ex iuxta causa in criminalib. posset cõstituere ꝓcuratorem, secus tñ in latitante, esset tñ magna restrictio ad iura dicentia, ꝙ in crimine capitali non admittatur ꝓcurator, quæ sunt plura, ut dixi, sed posset replicari ꝙ æquũ est, regula fallere, ubi æquitas hoc suadet. l. 2 §. item Varus, de aqua pl.
70 arcen. † sed tenendo cõia, põt dici ꝙ ideo nõ põt admitti ꝓcurator, qñ proceditur contra abñtem, quia posset ei fieri maius p̃iudiciũ, ex quo abñs potest damnari, & ideo æquitas suadet, ꝙ isto casu non admittatr proc. arg. in l. exig. § fi. cum ibi not. C. de proc. & si qs subtilr diceret in casu l. sic diu. C. de proc. &
71 in casu. l. lex Corn. §. cõstitutum, † & in extrauag. ad reprim. in uerbo legitime, põt ferri sñia in absentes, ergo põt interuenire ꝓcurator, dico ꝙ lex non cõsiderauit tm̃ prẹiudicium in illis casibus, ex quo uoluit ꝙ possit ferri sñia contra absentem, patet in crimine læsæ maiest. ubi admittunt ẽt testes famosi.
72 Tertia datur rõ, † quia si admitteretur procurator, reus uidens se posse cõdemnari, non compareret, sed hac rõne attenta, idem faceret aliqs ubi uocaretur in seruitutem, & tñ põt cõstitui procurator. & ideo Mod. in d. c. ueniens. dñt non posse assignari cõcludẽtem rõnem. & tñ in col. 30. in 15. q dñt ꝙ quidã assignant hanc rationem, & ideo in causa criminali non potest constitui procurator. quia iudex ex inspectione in faciem, & in ꝑsonam rei. i. qua trepidatione, & quo colore, & uultu loquatur accusatus, uel inqsitus melius cognoscet, lex ergo uoluit ꝙ in causa tãti præiudicii, nõ debeat admitti ꝓcurator, ut causæ ipsæ melius innotescerent, & liqdarentur, & hãc rõnem posuit hic Imo. in effectu co. 15. & Alb. in d. §. pub. ĩ 10. col. in uer. sed quid si audita causa, & clarius Aret. in d. c. ueniens. Et ꝓ ista rõne iudicio meo est tex. expressus. in c. tuæ, de proc. & eo maxime quia procurator agendo cãm negligentius p̃iudicaret reip. sed ista rõ licet cõcludat ex parte rei, non tñ cõcludit ex parte actoris, qui non
73 tenetr amplius ad pœnã talionis. Et ideo considera † ꝙ lex quantum põt nr restringere facultatem accusandi. l. si cui. infra de acc. & l. fin. eo. tit. ibi, innocentiam feriamus & ideo ubi quis uult accusare, lex uult ꝙ ipsemet accuset. & ubi accusauit si desistat, afficit eũ pęna, de qua in l. 3. §. fi. de ꝑuar. Et hoc facit ne aliqñ contingat innocẽtes dãnari. d. l. fi. ibi, ne innocẽtiã feriamus, nil mirum ergo si nõ uult ꝙ accusator possit cõstituere procurato
74 rẽ † ex parte uero rei, qa causa ẽ magni præiudicii, adeo ꝙ reus in causis criminalib. suis defensionib. renunciare non põt, gl. in l. pactũ inter hæredẽ. ff. de pact. ideo uult ꝙ non possit proc. cõstituere. attento maxime, qa ẽt interest reip. ut uterque tã accusans, q̃ accusatus compareat corã iudice, ut possit dignoscere, quo uult, & quo colore, & qua animi trepidatione loquatur. iuxta l. 3. ff. de testib. & ſm Bart. ad finem huius. § ur ꝙ intersit ẽt reip. ut accusans ipse ẽt compareat. & sic iungitur quodãmodo fauor publicus cũ priuato. ut pulchre declarat Aret. in d. c. ueniens, col. 12. sed ista ratio fauoris publici non tm̃ cõsideratr q̃ præiudicium ipsius rei cõuẽti. patet, qa ubi accusans, uel accusatus suspicabitr se posse cõdẽnari, uterq; põt trãsigere, & sic sanguinẽ suũ redimere, ꝙ sic isto casu nõ ꝓcedit titulus de præuar. nec ꝓcedit l. in fisci causis. ff. de iu. fis. ut est casus in l. 1. in fin. de
75 ꝑuar. † Et ꝙ lex magis cõsideret præiudiciũ ipsarũ partium, q̃ reip. probatur in l. 1. de requir. reis. ubi lex uult ꝙ in casu graui absens non possit cõdẽnari, & ex quo uult ꝙ absens possit cõdẽnari ꝑꝑ grauitatem causę, uult ẽt ꝙ non possit interuenire procurator ꝑꝑ grauitatem causæ, quia ista duo procedunt à pa-
76 ri. Primo nota ex hoc tex. † ꝙ ad crimen publicum persequendũ frustra interuenit ꝓcu-
77 rator, & est aduertẽdum. † quia omnia iura loquuntr in criminib. publicis, ut probatur in l. tunc conuenit, C. de acc. & in l. de fide. C. ad l. Cor. de fals. & in l. 2. C. qui acc. nõ poss.
78 † & ideo Ang. hic in 3. col. fuit in ista opi. ꝙ ubi crimen est publicũ, siue possit ferri sentẽtia in abñte, siue non, siue possit ĩponi pœna

corpo

corporalis,siue pecuniaria,ꝙ in crimine publici iudicii nõ possit interuenire ꝓcurator. & pro ista op. Ang. multum stringit text. hic in fi. qui uĩ præsupponere, ꝙ hic possit ferri snĩa, & restringere istum text. ad sniam notationis bonorũ, ut dñt Ang. & Imol. magna esset restrictio, quia appellatione snĩæ ita põt includi snĩa causæ principalis, sicut annotationis bonorũ. & suadetur ista op. Ang. quia ita dĩ publicum crimen illud, quod non est

79 capitale, sicut illud, quod est capitale, † qa publicorũ iudiciorũ quædam fuit capitalia, q̃dã non capitalia l. 2. supra eo. ergo tex. iste debet intelligi de utroq; crimine. facit pulcher tex. in l. cũ de lege, ubi Aret. ff. de test. & suadetur hæc op. Ang. quia crimina pub. hñt nescio qd spãlitatis. qđ non hñt crimina priuata, probari uĩ in l. fi. de furt. ut dixi supra

80 † Contrarium tñ tenet Imol. hic. quem sequuntur formalĩ Mod. in d. c. uen. in 2. mẽb. in 1. q. in 8. col. qui adducunt post Angel. & Imo. hic tres tex. & primo l. 3. ubi sen. uel cla. ubi plane probatur, ꝙ etiam sunt quædã crimina privata, quæ per procuratorẽ exerceri

81 non pñt. † Ad idem facit tex. in l. 1. C. ut tã ciu. q̃ crim. cau iuncto princ. cum fi. nam ibi in principio sit mentio de furto, quod clare est priuatum delictum, & tñ dĩ in fine quod accusatione instituta contra officialẽ, finito offõ debet causa ipsa per se prosequi. nõ aũt

82 per ꝓcuratorem. Et suadetur ẽt per tex. in l. 1. an ꝑ alium cau. app. qui tex. facit dñam, an causa sit pecuniaria, uel capitalis, & in capitalibus uult ꝙ non admittatur ꝓcurator, secus in causis pecuniariis, & tũ in capitalib. lex illa non distinguit publicũ crimen à pri-

83 uato, † sed tu aduerte qa Ang. non negat qn §. nĩ habeat locum ẽt in priuatis criminib. sed uult ꝙ ĩ crimine priuato fiat distõ, an sit capitale, uel non. & non uult ꝙ ista distõ fiat in crimine publico. qa ita dĩ proprie crimen publicum, ubi imponitur pœna pecuniaria. sicut ubi imponitur pœna capitalis & multa sunt spãlia in ipsis criminib. publicis. contra

84 Ang. tñ dĩ casus in † d. l. tunc cõuenit. C. de acc. q̃ ꝓprie uult ꝙ in criminib. publicis ubi causa deposcit inscriptionẽ, non possit interuenire procurator, secus in pecuniariis causis, ut ibi subdit tex. Tota igĩ difficultas reducitur ad hoc, an in criminibus publicis in quibus imponitur pœna pecuniaria, sit necessaria inscriptio, & iura absolute dñt ꝙ in criminib. publicis sit necessaria ĩscriptio, nec distinguunt capitalia à non capitalib. Pri-

85 ma † ergo ex prædictis datur ampliatio ad hunc tex. ut procedat ne dũ in delictis publicis, uerumetiam in delictis priuatis. Secunda datur ampliatio ut procedat etiã in crimine

86 quasi publico. † & sic incrimine suspecti tutoris. quod est quasi publicum. l. 3. §. cõñs. ff. de. susp. tut. nã si agatur ut tutor debeat principalĩ puniri, nõ admittiĩ procurator. ut plene ꝑ Imol. hic in 6. col. ubi plene dicã, secus tñ si ageretur ꝙ principalĩ remoueretur a tutela, qa licet posset contingere ꝙ puniatur, tñ attenditur id, quod principaliter agiĩ. ut hic plene per Imol. & probatur ultra eum, quia reo existente non soluendo posset imponi pœna corporalis l. fi. de in ius uoc. & l. siquis id qđ §. in seruos. ff. de iurisd. om. iud.

87 Tertia datur ampliatio ad hunc tex. † ut ẽt procedat ubi proceditur per uiã inqsitionis, quia inqsitio de iure ciuili succedit loco accusationis l. 2. §. si pub. ff. de adult. secus tñ est de iure canonico ubi nõ agitur de pœna sanguinis. e. snĩa. ne cler. uel mon. & tradit Alb. in l. seruum quoq; §. pub. in 6. col. in uersic. itẽ est casus satis notabilis. ubi ẽt ultra alios And. de Pisis. & Bal. ff. de proc. & idem tenet Bar. in d. l. si cui. §. 1. & hæc ampliatio de plano procedit, ubi illa pœna quæ imponitur ꝑ uiam accusationis, imponitur ẽt ubi ꝓcediĩ ꝑ uiam inquisitionis. Quarta daĩ ampliatio

88 † ut ẽt procedat, ubi opponitur de crimine ꝑ uiam exceptionis ad finem puniendi. quia isto casu non põt interuenire ꝓcurator. ẽm Mod. in d. c. uen. in 3. q. in ult. mẽbro. in pen. col. ubi ẽt quærit an admittatur ubi procedit

89 per uiam denũciationis. Quinta † ampliatio datur ẽm Bal. in d. l. serruũ quoq; §. pub. ut adeo sit prohibitus ꝓcurator in criminalib. ꝙ non possit ãt offerre libellum, qa libellus est de substantia iudicii. l. accus. ff. de adult. & libel. non põt substantiari in persona procuratoris multo minus poterit addmitti ad litẽ cont. ut dñt Mod. in d. c. uen. col. 42 in uer. 3. q̃ro. & dicam infra. Sexta datur ampliatio

90 † ut nõ admittaĩ ẽt ad mediũ causæ qa tex. hic dicit simplĩ ꝙ nõ admittiĩ ad crimen publici iudicii ꝓseqẽdũ. ergo uideĩ remouere

91 ꝓcuratorẽ ab oĩ ꝓsecutione † qa cũ remoueĩ genus, remoueĩ ẽt q̃libet eius spẽs. ita tenet Spec. in t. de pc. §. 1. uers. sed nunqd ubi Io. And. ĩ add. ad eũdẽ Spec. post Rofr. Tãcr. &

Alber,

Alb. Gal. & hæc ampliatio de plano, ꝓcedit ĩ his casib. in q̃bus a bñs damnari non põt, uel ẽt ubi non est incarceratus de quo infra dicã
92 late. Septima cadit ampliatio, † multo minus possit interuenire ꝓcurator ad r̃ndendũ positionib. uel cõfitendũ delictũ, ẽm Bal. in d. l. seruũ quoq; §. publ. ff. de ꝓc. & r̃õ est, q̃a reus debet ꝑ seipm cõfiteri. idẽ tenet Sal. i l.
93 reos. C. de accus. Octaua erat ampliatio † ut ẽt ꝓcedat, ubi q̃s accusat̃ de uulnere, & dubitat̃ an uulnus sit mortale, q̃a isto casu ẽt nõ admittit̃ ꝓcurator, ita uult Bal. hic dũ dicit, ꝙ dẽt admitti sub cõdõne, ut talis ꝓcurator habeat̃ pro nõ admisso, si cõtĩgat illũ mori, & hoc fortius uult Ioã. de Imol. hic q̃ uult ꝙ nõ admittat̃, nec simplr̃, nec sub cõdõne, q̃a posset reddi iudiciũ elusoriũ, ex quo pars sp̃ eligeret cõparere ꝑ ꝓcuratorẽ sub condõne postea cõdẽnatus pœna corp̃is afflictiua, eluderet iudiciũ, & statim ꝙ uideret se posse cõdẽnari aufugeret. Sed tu cõsidera, ꝙ ẽm Bal. & do. Elor. ĩ l. si uulnerato seruo. ff. ad l. Aq̃l. ubi fit ꝓcessus sup̃ uulnere cũ ꝓcuratore, si postea sequat̃ mors, est necessarius alius processus nouus, nec ex primo põt seq̃ cõdẽnatio. ẽm Bart. ubi ceteri cõiter in l. dãni ĩ. §. Sabinus. de dam. inf. Franc. de Capitibus listę inter conf. crim. Cæp. in conf. 40. col. 2. posset tñ saluari ista ampliatio, ubi actũ esset cõtra uulnerantẽ, q̃ uulnerasset aĩo occidẽdi, q̃a isto casu secuta morte ualeret ꝓcessus & ꝑ conñam ñ posset admitti, ꝓcurator, nec
94 simplr̃, nec sub cõdõne. Nona † datur ampliatio ad istũ tex. ex mẽte Bal. in l. reos. C. de accus. & Bart. in l. 1. de publ. iud. ubi uolunt, ꝙ ubi imponunt̃ duæ pœnę alternatiuæ altera pecuniaria, & altera corporalis, ex quo ibi dat̃ pœna capitalis, iõ nõ poterit interueni re ꝓcurator, qđ de plano ꝓcedit, ẽm Imo. hic, ubi electio pœnę spectat ad iudicẽ. secus tñ si spectaret ipsi reo. Sed tu considera q̃dq̃d dicat Imo. q̃a uĩ ꝙ omni casu possit admitti ꝓcurator. Attento, ꝙ reus non põt eligere pœnã corporis afflictiuam, q̃a nemo est dñs membroꝶ suoꝶ, l. liber hõ. ff. ad l. Aquil. &
95 infra dicam. Decima cadit ampliatio, † ubi lex dicit puniat̃ tali pœna, puta amputatione manus, uel alia. nam illo casu, q̃a dictio alia, est respectiua similiũ, nõ esset admittendus ꝓcurator. iuxta not. per gl. ubi Bald. eã multum not. in l. si fugitiui. C. de ser. fug. Vn
96 decimo amplia singulr̃ † ubi pro delicto agitur principaliter ad infamandum, quia isto casu non põt ẽt interuenire ꝓcurator, & ita uoluit gl. in l. nõ solũ. §. fi. in gl. pen. quam sequunt̃ Mod. repetẽtes in d. c. ueniẽs. col. 20. in uers. 8. quæro. facit tex. in l. iusta. ff. de manu. uin. & in l. fi. ff. ꝙ met. cau. Secũdo facit, quia si posset interuenire ꝓcurator, iudiciũ posset
97 reddi elusoriũ † q̃a ꝓcurator alieno nomine cõdẽnatus nõ efficit̃ infamis. nec ipse ne ille pro quo comparuit. l. furto. §. q̃ alieno. ff. de
98 inf. Duodecima cadit ampliatio. † ut ẽt iste tex. ꝓcedat, ubi pro delicto põt imponi pœna ꝑpetui carceris, q̃ pœna æq̃peratur dãnationi in metallũ, per q̃ q̃s efficit̃ seruus pęnæ ẽm Bart. in l. 2. supra eo. & isto casu uĩ, qđ
99 nõ possit interuenire ꝓcurator, † sed tu cõsidera, q̃a uĩ ꝙ tex. in l. aut dãnũ. in fi. de pę. uelit ꝙ pęna ꝑpetuĳ carceris æquiparetur damnationi in opus publicũ. de quo plene dixi in l. imperiũ. ff. de iurisd. om. iud. hęc tñ ampliatio uera est ut tenet Cæp. in conf. 20. col. 2.
100 ut infra dicam, plene. Decimatertia † cadit ampliatio ad istum tex. ut ẽt ꝓcedat ubi pro delicto imponit̃ pœna pecuniaria, & corporalis copulatiuę, q̃a tunc non põt interueni
101 re ꝓcur. ẽm Imol. hic, † q̃a ubi cõcurrunt duæ causæ una q̃ nocet, & altera q̃ prodest, debet attẽdi causa q̃ nocet l. Pedius §. 1. ff. de de arb. & l. si q̃s ĩ graui. §. fi. de ꝓc. & si q̃spiã subtiliter, diceret, non ne de iure cõi r̃r admittitur ꝓcurator? quo casu succedit, id qđ dicit Ias. in l. si arrogator. in 13. col. ff. de adopt. ubi dicit, qđ q̃n causa q̃ prodest reducit nos ad ius cõe, illa attẽditur, replicari, põt, ꝙ ẽt lex cõis uult, ꝙ r̃r ubi agitur de pœna corporis afflictiua, ꝓhibet̃ cõstõ procuratoris, quo casu q̃n concurrũt duę causæ, una q̃ ꝓhibetur, & altera quæ ꝑmittit, nõ attẽdit̃ causa ꝑmittens l. si Ruffinus. C. de test. mil. Decimaquarta cadit ampliatio, ẽm Bar. hic,
102 ꝙ † ubi stat statutũ ut q̃s possit impune offendi, q̃a cũ hæc pœna sit deportatione maior, uĩ ꝙ non possit interuenire ꝓcurator, & idẽ est de mente Bal. in l. 2. de publ. iud. ubi dicit ꝙ si statutũ dicat ꝙ q̃ declinat iurisdictionẽ potestatis possit impune offendi, ꝑdit ius illius ciuitatis, cuius uĩ factus hostis, qđ de plano ꝓcedit ubi talis pęna est ꝑpetua, uerum est ꝙ Bald. in l. seruũ quoque. §. publ. uĩ uelle contrariũ, sed præcedens opi. est uerior & tenenda, quam ẽt tenuerunt repetentes in d. c. ueniens, col. 27. in 12. q. de accus. & si dicatur

dicaꝛ, ut dicit ipse, ex quo sñia põt ferri in absentē, uꝛ ꝙ possit admitti ꝓcurator repli- cari põt ꝙ ista conña non tenet ut infra per Bart. in 3. col. ubi dicam latissime. Decima-
103 quinta cadit ampliatio, † ut ubi ꝑ statutũ imponitur pœna arbitrio ptãtis, ut Papiæ, ubi statuto caueꝛ ex delicto aliquem puniri in ęre uel in persona inspecta qualitate deli- cti, & cõdõne ꝑsonę arbitrio ptãtis, isto casu non poterit interuenire ꝓcurator, ut plene scribit Signorolus in suis cõsilis cõs. 168. in cipiēte statuto ciuitatis Papię caueꝛ, & tradit plane Anch. in consi. 273. incipiēte plene, & subtiliter est allegatum. Decimasexta cadit
104 ampliatio † etiam in pulchro casu quē tra dit Cœpol. in cons. xx. in ij. col. ubi dicit, ꝙ si condēnatus ad ꝑpetuos carceres aufugiat, ꝙ sicut in illa tali causa nõ potest cõparere per procuratorē, ita non potest ꝑ procuratorem testes qui cõtra eũ deposuerunt accusare de falso, ꝭm Bal. & Nellum per eũ relatos. Deci
105 maseptima cadit ampliatio; † ut ēt uxor & filii nõ possint cõstitui, ꝓcuratores in causa criminali, immo nec possunt cõparere ꝑ eo rũ interesse, ut ꝑ Cępol. in d. cõs. xx. in 2. col. ad fi. de quo tñ infra dicã. Decimaoctaua ca
106 dit ampliatio; † ut ēt procedat tex. iste, ubi uirtute statuti põt ꝓcedi cõtra absentē, ita sentit Bart. supra in 5. col. & idē Bar. ĩ extra uag. ad reprimē. nã ēt isto casu nõ potest in- teruenire ꝓcurator q possit nocere ipsi reo accusato uel inquisito. & hęc fuit opinio Ray nerij in l. reos, ubi Bal. in 8. col. in uer. quęrit ubi absũt, & hãc esse cõem dicit Alex. ĩ cõs. cxvj. incip. Animaduersis statutis, est uerũ ꝙ Iaſ. in l. is q. in iij. col. q test. fac. pos. uꝛ ample cti cõtrariã sñiam ꝙ immo qñ põt ꝓcedi cõ tra absentē in eius cõtumaciã possit interue nire ꝓcurator, & plures alios cita Hipp. in sua practica in §. sequiꝛ in 6. col. & in cõs. 81. in 8. col. ꝑcedentem tñ opin. tenet Cor. Per. in cõs. cxxij in ii. col. uol. iiij. sed infra plene dicã & in disputatione ponã. Decimanona
107 cadit ampliatio. † ꝙ adeo uera est hæc opi. ut nõ possit ēt reus accusatus uꝛ inqsitus cõ stituere procuratorē ad cõfitēdũ ipsum deli ctum. ꝭm Bal. in l. ii. C. quorũ sñiæ app. non reci. Vigesima cadit ampliatio ꝭm Angel. &
108 Imo. hic, ut adeo sit uera ista regula: † ut Papa nõ possit de ptãte ordinaria ĩ causa cri minali admittere ꝓcuratorē, licet de potētia absoluta possit hoc facere. & ideo ꝭm Ang. princeps põt ꝑ suum rescriptum facere ꝙ ad mittaꝛ ꝓcurator in causa criminali. dũmodo in rescripto apponat clausulã nõ obstãte ta- li lege, sed ista ampliatio apud me est dubita
109 bilis. † qa ꝙ nõ admittaꝛ ꝓcurator fuit in troductũ ꝑꝑ grauitatē causę, & qa iudex par tibus auditis melius põt ueritatē discernere, & ideo sup hoc cogita. Vigesimaprima daꝛ
110 ampliatio, † ꝙ adeo uera est istã regula, ꝙ ꝓcurator nõ põt admitti ad petendũ restitu tionem in integrum aduersus sñiam latã in causa criminali, ita uoluit Bal. in l. 1. §. de qua. de postul. & Aret. in d. c. ueniēs. col. 20. de quo plene scribit Hippolytus in singulari suo. 221. incipiēte. Restitutis ĩ integrũ. & idē Hippol. in d. §. sequiꝛ. col. 1. Vigesimasecũda
111 daꝛ ampliatio, † ut ēt ꝓcedat, ubi in crimi ne publico, seu capitali imponiꝛ pœna ipso iure, qa ēt isto casu nõ põt interuenire pro curator, ꝭm Pet. de Ancha. ĩ d. l. seruũ quoq; §. publice interest. ad fi. de ꝓcur. & uult Alex. in addi. Bart. in hoc. §. nostro, & Hipp. in d. §. sequiꝛ. col. 8. in uers. item suos. Vigesima-
112 tertia datur ampliatio ad hunc. tex. † ēt pro cedat, qñ reus accusatus uel inquisitus est ꝑ- sens in iudicio, qa ēt tũc nõ põt intereuni- re. & ꝑ hac opin. facit iste tex. q gñalr loqui tur. Secundo facit tex. in l. 1. ff. an ꝑ aliũ cau. app. agi po. Et merito qa accusans, & accusa tus debet esse in uinculis. l. j. 2. & 3. ff. de cust. reo. & si dicaꝛ cõtrariũ tenet Bal. in l. reos. C. de acc. & Mod. repetētes in d. c. ueniēs. co. 31. in q. 7. rñderi põt, ꝙ l. non tñ. de app q ꝑ eos adduciꝛ, non facit ad ꝓpositũ, & me
113 rito, † qa ꝑdicti Moder. repetētes uolunt, ꝙ ꝑ accusatore pñte oblato libello ꝑ accusa torem possit ad oẽs alios actus interuenire ꝓcurator, quod uꝛ contra hunc text. q lo- quiꝛ gñalr, ꝙ ad crimen publici iudicii ꝓse- quēdũ frustra admittiꝛ ꝓcurator, & sic uꝛ re
114 uocari ꝓcurator ab oĩ prosecutione, † & à quo remouetur genus remoueꝛ qlibet eius species l. fundũ. de fundo instr. & l. fi. §. 1. de suis, & legit. & facit quia uꝛ speciale illustri
115 bus q pñt ꝯstituere procuratores, † & tñ in l. fi. C. de iniu. ꝓsupponiꝛ ꝙ illustres essent pñtes, nisi dicas tenēdo opin. Bal. ꝙ iura re feruntꝛ ad absentes, ut ꝓbaꝛ in d. l. reos, C. de acc. & in d. l seruum quoq; §. publice interest. Et certe durũ esset ab hac opin. recedere in
116 practica. Veritas† tñ depēdet ab illo articu lo, an ꝑ carcerato possit interuenire ꝓcura tor,

tor,& Bar.hic col.4.tenet ꝙ sic, & idē tenet Ang.hic col.1.Imo.col.9.q̃ dicit ꝙ sic seruatur de consuetudine,& idē dicit d.Bened.de Plumb.col.11.& hãc opin.tenet Alb.in d.l. seruum quoq;.§.publice,in 6.col.post Archi di.per eũ relatũ.ubi ēt Bal.dicit ꝙ sic seruat̃ de cõsuetudine.& idē dicit Bal.in l.reos. C. de acc.& est cõis opi.ut testatur Fel.in ca.inueniemus.de acc.& Mod.repetētes in d.c.ueniens.in 18.q.col.30.de accusa. & sic ſm oēs istos seruatur ista consuetudo. Fundamentũ huiusce cõis sñiæ consistit in quatuor. Pri-
118 mo qa sicut†dñs admittit̃ procurator pro seruo carcerato.l.sciendũ, & l.seruus ff.eod. & l.Lucius.ff.de appel.ita, & quilibet alius. secũdo facit l.si non defendantur.ff.de pœn. ubi carceratus seruus non solũ à dño sed ab oibus defendi põt l.nõ tm̃.de appel.ubi Bar. uult, ꝙ ēt ipso reo inuito possit quis causã appellationis ꝓsequi. & tñ ille qui non põt constituere procuratorē in cã principali,nõ põt ēt in cã appellationis.ut in hoc §.iuncta l.1.an causæ appel.per alium red.po. Tertio
118 †facit stringens fundamentum. nam ſm Bart.in carcerato uñr cessare oēs rõnes per quas ex parte accusatoris nr̃ prohiberi constõ procuratoris. patet quia in ipsum pñtē sñia ferri poterit.& contra ipsum executioni mandari. & hoc mõ iudicium elusorium non reddetur.& quia plenius, diligentius,& accuratius ipse cũ procuratore q̃ solus causam suã defendet tñ Io.And. relatus hic per Imo.intelligebat hãc cõem sñiam hoc mo-
119 do,†ut incarceratus posset cõstituere procuratorem ad oēs actus.præterq̃ ad litē contestandam,& ad sñiam audiendam: quæ opi
120 nio nõ displicet Imo.†Contrariũ tñ tenuere subtiles Vltramõtani ſm Alb.in d.§.publ. in 7.col.in uers.item quæritur.qui uoluerũt ꝙ nõ possit admitti procurator, nec ad unũ, nec ad duos articulos,sicut non põt admitti ad sñiam.quia à quo remouet̃ genus, remouetur,& quilibet eius spēs.l.fundi. ff.de fun. instr.Itē si prohibetur consti tui procurator ad sñiam audiendã. uñ ēt prohibitus ad alios articulos. per quos deuenitur ad eã l.oro ff. de spons.& eo maxime,qa uñ speciale in personis illustrib.ut possint cõstituere ꝓcuratore,præterq̃ ad sñiam.ergo in contrarium est ius cõmune.& dicit Dyn.in d.§.publ.ꝙ huic rõni non põt congrue rñderi. Alb.tñ tenet hanc opin.ꝙ dño existente pñte,seu incarcerato admittat̃ procurator ad media causæ, & ita dicit̃ sepe obtinuisse de facto ē uerũ ꝙ ipse reus dēt litē cõtestari.& interrogari, & similia facere. q̃ nõ pñt cõgrue expediri per ꝓcuratorē, & cũ hãc distõne transit hic do. Bened.de Plũb.col.12.Contrarium indistincte tenet uterque Sal.in d.§.publice. & in l. reos. C.de accus.Et mouet̃ primo,qa uñ speciale in casu l.non tm̃.ff.de appella.ut admit-
121 tat̃.Secundo mouetur †per tex.in l.1.ff.an per aliũ causæ app.ubi patet ꝙ fuit sñia lata in causa capitali. ergo reus erat pñs. alias nõ potuisset ferri l.absentē. de procur. & tñ alius appellare nõ põt, & tñ necessario præsupponit,ꝙ ibi condẽnatus esset in carcere,
122 l.eos.§.sup his.ff.de appella. Tertio † facit tex.in l.miles.§.qdam.ff.de adulter. ubi dr̃ ꝙ utile tps qđ dat̃ marito ad accusandum uxorē de adulterio,ipsi marito in carcerē coniecto nõ currit.ergo dat̃ intelligi.ꝙ nõ pt constitui ꝓcurator ad accusandũ de adulterio. qa si posset cõstitui procurator ipsi marito tps decurret.& ita dicit ēt Bar. in d.§.quidã.
123 Vltimo facit qa†reus accusatus,uel inquisitus de cã capitali solet in uincula detrudi. l.2.§.fi.C.de exhib.reis.Ergo si uera esset ista rõ sēper posset ꝓ incarcerato constitui ꝓcurator, & sic esset possibile ꝙ ꝓcurator ipse esset multũ negligēs,& sic posset multũ nocere ipsi reo in cã talis ꝑiudicii.qđ nõ est cõcedendum.& maxime.per istũ tex.qui gñalr̃ loquit̃. Et tenendo hanc opin. rñderi põt ad obiecta ſm Alb.in in d.l.seruũ quoq;. §.pu-
124 blice. in 3.col.†.s.ꝙ l.seruus. & l.sciendũ. ff. eodē loquuntur ubi dñs uel eius procuratio cõparet pro eorum interesse, nõ autē ad defendendũ ipsum seruũ ut pœnã euitet. Et
125 † si dicat̃ ista solutio non satisfacit ad l.si nõ defendantur.de pęnis. replicari põt ꝙ ēt ille text.loquit̃ in seruo, ꝓ quo dñs uel alius nomine dñi admittitur ꝓ interesse pecuniario.nec istud uñ absurdũ.ꝙ qs non admittat̃ ut procurator.sed admittat̃ ut tertiꝰ. ut probatur in l.si eũ,ubi Bar.ff.si qs caut. & in l.2.
126 ff.eodē. Videmus in simili†ꝙ uxor põt prohibere ꝓ suo interesse ne bona matri publicentur,l.si qs post C.de bonis dam.& sic illa iura nõ probãt, ꝙ in criminalibus admittat̃ ꝓcurator.Si uelles tñ tueri cõem opi.posses
127 dicere:†ꝙ ille tertius qui admittit̃ pro suo interesse, admittitur ad allegandum causam causæ.Sed replicari põt, ꝙ licet admittat̃ ad

allegandũ causam causæ, tñ nõ ur admitti ut
128 ꝓcurator, sed potius ut defensor. † Nõ ob
stat. l. non tm̃, de appel. qa ad illũ text. rñdet
Alb. in d. l. seruum quoq;. §. publ. ff. de procu.
& do. Ant. in c. ueniens de app. ꝙ ille text. lo
quit̃ de appellatione ad quã admittitur qli-
bet rõne, coniunctionis, uel rõne officij, ad
qd̾ hõ homini tenetur. sed illa lex non cõsi-
derauit hãc cognationẽ. l. sed, & si. ff. de ꝓc.
iunctis his q̃ notantur in l. 3. §. parentes. de in
ius uoc. & profecto si rõ cognationis debe-
ret cõsiderari ẽt ad crimen publicũ ꝓsequen
dũ deberet admitti ꝓcurator. qđ negat tex.
129 noster. † & ideo Aret. in d. c. ueniens in 18.
col. rñdet alio mõ ꝙ ille text. loquitur in a-
ctu appellationis, non aũt in ipsa prosecutio
ne. qui quidẽ actus ẽt die feriata fieri pt. Sed
huiuscemodi solutio ex uerbis illius tex. cõ-
fundi põt. Et primo dum dr̃ in princ non tm̃
ei q ad suppliciũ ducitur prouocare ꝑmitti
tur. sed ẽt alio nomine eius. sed prout tex. lo
quitur pro eo qui ad suppliciũ ducitur non
solũ intelligitur de actu prouocationis, sed
ẽt de ipsa prosecutione, & ꝑsertim quia text.
dicit si ille mandauit, & c. sed a cõiter accidẽ
tibus non solet mandari solus actus appellã-
di, sed ẽt ipsa appellationis prosecutõ. Idem
solutio Aret. ur̃ contra rõnem illius tex. dũ
dicit quid ergo si resistat qui damnatus est
perire festinãs, & c. nã si ille text. loqueret̃ de
solo actu appellationis, posset facile reus pe
rire ꝑmittendo labi tps appellationis, q̃ pon
deratio fuit repetentium in d. c. ueniẽs. quæ
tñ non ur̃ tuta. quia illa festinatio ibi consi-
deratur quantũ ad hoc quia dãnatus duceba
tur ad supplicium, & ideo mihi placet solu-
tio Are. ꝙ ille tex. loquatur solũ de actu ap-
130 pellationis, † ut probat̃ in d. l. adictos, ibi, in
terponẽdę appellationis copiã nõ negam⁹.
uerũ est ꝙ hæc solutio facile posset morde-
ri. qa tex. in d. l. adictos. loquit̃ de appellatio
ne interponẽda ab ipsis dãnatis, non aũt ab
alijs tenẽda tñ ur̃ solutio Aret. alias ut ĩ. di-
cã. esset necesse restringere text. in l. 1. ff. an
cau. app. ut ꝓcederet qñ reus cõdẽnatus nõ
esset incarceratus iõ ego dico ꝙ ille cas⁹ est
specialis. ut qs possit appellare, ubi qs ducit̃
ad suppliciũ, & iõ credo ꝙ non procederet
131 ubi nõ duceret̃ ad suppliciũ uerũ † ẽt Raph.
Cum. & Ang. de Aret. uolũt in d. l. nõ tm̃. in
2. col. ꝙ ille tex. habeat locũ in damnato ad
mutilatione alicuius mẽbri, & in deportato,
ego tñ credo ꝙ ille tex. habeãt locũ ad illud
tps, quo ducitur ad suppliciũ ut tunc possit
procurator appellare. uel pt dici ꝙ ibi admit
titur procurator non tm̃ ut procurator, sed
tanq̃ defensor q põt solum prodesse non au
tẽ nocere. Non ob. aliud fundametũ. Bar. di
centis ꝙ melius ꝑ se, & aliũ simul cã tuetur,
q̃ per unum solũ. quia ĩdeo ꝙ lex abhorret
ꝙ ubi agitur de tã graui ꝑiudicio. ꝙ est quo
dammodo irreparabile, admittatur, ꝓcura
tor qa possit, & prodesse, & nocere. Nec est
ẽt uerum, ꝙ cessent omnes rõnes adductæ
ꝑ Bar. quia licet cesset illa rõ ꝙ iudiciũ non
possit reddi elusorium, nõ tñ cessat alia qua
Bar. considerat circa fi. istius. §. ꝙ hic agit̃ de
132 fauore publ. & sic Bar. cõsiderat † ꝙ perfe-
ctius poterit dignosci ueritas. si ipse reus du
cat̃ ad iudicẽ, ut possit ipsum interrogare, &
uidere quo uultu. qua cõtinẽtia, & qua trepi
datione loquatur. iuxta l. de minori. §. torm.
de qõnib. Secũdo cõsiderat Bar. fauorẽ publ.
& ob hãc causam ur̃ concludendũ ẽt pro in
carcerato nõ esse admittendũ procuratorẽ.
133 Si † qs tñ uellet disputare hunc passum ad
partes posset modo rñdere ad adducta cõtra
134 cõem. Et primo † ad tex. qui magis stringit
in l. 1. ff. an per aliũ cau. app. ꝙ ille tex. debet
intelligi, qñ reus post sniam erat absens, &
sic aufugerat, quod aliqñ cõtingit, & sic per
ius cõsiderari põt. & ita rñdet. I mol. hic col.
9. sed replicari põt ꝙ ex quo reus cõdemna-
tus solet strictus in uincula detrudi, & sic so
let fortius custodiri, q̃ añ latã sniam. l. fi. C.
de cust. reo. nõ est uerosĩle, ꝙ aufugiat. & es-
set magna uiolatio ad illũ tex. restringere il
lum ad hũc casũ, q est rarissimus. nisi dicas,
ꝙ ex quo reus ipse est pñs, & sic pt condẽna
ri. ur̃ ꝙ possit cõstituere ꝓcuratorẽ ꝑ reg. l.
seruũ. quoq;. § publ. de ꝓcu. & sic non est ab
surdũ restringere tex. in d. l. 1. an ꝑ aliũ cau.
app. ad casum qñ aufugit ut iura iuribus cõ
cordent̃ attẽto maxime qa tex. in l. non tm̃.
de app. uult ꝙ qlibet admittat̃ ad appellãdũ
pro reo condẽnato. Si uelles tñ tueri cõtra-
riam opi. uolo ꝙ aduertas ad l. fi. C. de iniu.
ubi ur̃ speciale ꝙ ꝑsona, illustris posit ꝓcu-
ratorẽ constituere ad oẽs actus præterq̃ ad
sniam: & tñ ille tex. potest intelligi ẽt eo ca-
su quo accusans uel accusatus est incarcera-
tus. si ergo est ibi speciale. ius cõe erit in cõ-
135 trarium. l. 1. ad Munic. † Nõ ob. tex. in l. mi-
les. §. quidã quia ad illum tex. respondet hic
Ang.

Ang.ꝙ ibi illa tpa nō currūt.qa uolens aliū accusare non pōt hoc facere ꝑ ꝓcuratorem, licet ꝓ carcerato admittat, & sic sēsus illius tex.est ꝙ maritus q erat incarceratus, nō poterat accusare uxorē suā de adulterio ꝑ ꝓcuratorē, sed nō negat qn ipse posset cōstituere ꝓcuratorē in causa ꝓ qua in carcerē coniectus erat,uel pōt dici ſm Imo. ꝙ ille text. pōt intelligi qñ carceratus uellet accusare corā alio iudice, non aūt corā illo à quo in custodiam traditus fuit. Vel pōt intelligi ꝙ ibi fuit iniuste incarceratus. & ideo eidē succurrit.ut dies qbus in custodia fuerit, sibi nō cōputent iuxta l. succurret allegatam ibi ꝑ gl.ff.ex q.cau.ma. & iste ur̃ uerior intellect⁹ q intellectus Ang.in l.4.ff. de adul. Non ob. aliud fundamentū,ꝙ non ur̃ conueniens, ꝙ in causa tanti ꝑiudicij dictū uel factum ꝓcuratoris nocere possit ipsi dño,attento maxime ꝙ accusator,& accusatus dēnt esse in uinculis,& sub custodia.l.j.& fi.C.de acc.& l.2. & 3.infra de cust.reo. qa rñderi pōt, ꝙ iura considerant.ꝙ ubi pōt ferri sñia in aliquē,ꝙ ibi pōt constitui ꝓcurator, & esset dubio ꝑculsa is absurdū ꝙ ꝓ quolibet actu deberet incarceratus duci ad bāchū iuris, & ideo lex tolerat ꝙ ꝓ eo possit interuenire ꝓcurator, & hæc uř crebrior sñia, à qua in iudicando
136 nō est recedendum.†Mihi tñ uř posse sic dici,aut.n.quærimus quo ad lit.cont.& ad rñdendum interrogationibus seu positionibus possit constitui ꝓcurator,& crederem ꝙ nō. & ita ꝓcedat tex.in l.2.C.de exhib. reis.& in l.2.de cust.re. q̄ iura uolūt ꝙ reus ex uinculis causam suā dicere debeat.& ita faciunt iudices prudentes.q faciunt ipsum reū lite cōtestare ꝑsonaliter,& positionibus rñdere,q-
137 bus † tenet in criminalibus ꝑ uerbū ueritatis rñdere,& non ꝑ uerbum credo. Bart.tradit in l.inter oēs.§.fi.de fur. & hoc modo potuerūt dignoscere melius,& eruere ueritatē. ar.d.l.de minore.§ tormenta. ff.de qōni.Aliqñ q̄rimus an in medio ipsius causę possit admitti ꝓcurator, & sic ī his q̄ nō pñt cōmode expediri ꝑ incarceratum, cui esset difficile ꝓ quolibet actu exire carceres,& ad causam uenire,& credo ꝙ isto casu possit admitti ꝓcurator,& ita dicit Alb. sepe se uidisse de facto obseruari in practica. Aut q̄rimus an possit cōstitui ꝓcurator ad sñiam,& oēs cōcludūt ꝙ nō,qa uerba sñiæ ad ipsum carceratū pñtē ad tribunal sunt formāda, non aūt cōtra existētē in uinculis.qa tūc esset lata cōtra absentē.l.4 §.q in aliena.ff.de da.inf.Crederem tñ ꝙ ad oēs actus substātiales de qbus in l.plata.C.de sen. debeat ipse duci ad bāchū iuris. & ex ꝑmissis hr̃ prima limitatio ad hūc. §. ꝙ ad crimē publici iudicij ꝓsequēdū pōt ꝓ incarcerato interuenire ꝓcur. Secūda dat limi-
138 tatio ad istū tex.ut† nō ꝓcedat in crimine hæresis,& in alijs criminib.in qbus qs dānatur post mortē,de qbus ꝑ Doc.in l.defuncto. infra eo.& in l.ex iud.infra de acc. & ita concludit Alb.in d.§.publ.col.6.in uer. sed nunqd in crimē hæresis. de ꝓcur. q subdit ꝙ de
139 hoc† fuit magna cōcertatio in Rom.curia tpe Clemētis. V.corā quo instāte Rege Franciæ accusatus erat Bonifacius 8. de crimine hęresis ꝑ d.Guil.de Nog.& fuit obtētū.& ita uoluit Bald.in l.reos.C.de acc.& sic hæredes pñt cōstituere ꝓcuratorē ubi defunctus accusat de crimine hæresis.& ita cū hac.opi.licet Albericū nō referāt trāseūt.Mod. Senē.in d.
140 c.ueniens.col.36.uer.18.q̄ro: † quia si aliter diceremus,excluderemus defensionē. qd̄ esse non debet.& eo maxime quia morte uř extingui ipsum delictum.l.defuncto. infra de pub. iud. quo casu uř solū tractādū de qōne bonorum.& ubi causa est pecuniaria ēt ꝙ ex ea qsnam infamari possit, admittitur ꝓcurator,ut probat in l. 1. an ꝑ aliū cau. app. red. pos. & si qspiam subtilr̃ dicere, nam hic agi-
141 tur†de pœna priuationis oīum bonorū, q̄ pęna causæ criminali æquiperari uř ut gl. dicit in l.1. C.de re. postu.lib. 10. & probat in l.ꝑ litē.de excu.tu.& in §.ꝑ litē.inst. eodē replicari pōt, ꝙ iura prohibentia ꝓcuratorem constitui ad ꝓsequendū crimen publicū seu priuatum,solum considerant, an ꝓ delicto sit imponenda pęna corporalis, an uero pœna pecuniaria.& primo casu tñ ꝓhibetur ꝓcuratorē admitti.seu tu considera, qa licet morte delinquētis extinguat delictū, ut contra eū nō possit formari inqsitio,minus pos-
142 sit mortuus dānari † tñ dānat memoria ipsius ꝓditoris,seu hęretici,ut cōtra memoriā ipsius possit formari inquisitio. ſm Ange.de Aret.in §.interdum.inst.de hære.q̄ ab intest. def.& ſm eundē in trac.malefi.in gl.Traditore che hai tradito la tua patria,& hęc limitatio prima frōte uř sine dubio, qa uř absurdū ꝙ defensio denegeť,vbi impugnatio cōcedit.
143 l.facultas.C de iur.fis.In cōtrariū† tñ uř casus in c.filij.de hære.lib.6.q uř uelle ꝙ soli fi

lij uel hæredes possint in crimine hæresis ad
144 mitti. tũ qa † interest filiorũ ne memoria defuncti dãnetur: Itẽ interest hæredũ pp cõfiscationẽ bonorũ, sed ad istũ tex. respõdet Alb. in rub. C. de hære. in ult. col. & dicit ꝙ licet ille ꝑsonæ quarũ magis interest primo admittanť ar. l. si plures. ff. de acc. tñ eis deficiẽtibus alijs nõ est denegata defensio. & ꝑ hoc solũ vř cõfundi id qđ dñt Mod. in d. c. ueniẽs. q. 18. qui dñt ꝙ hæredes ipsius defuncti pñt cõstituere procuratores. qa si admittũtur procuratores in subsidiũ. uř ꝙ donec extãt filij uel hæredes ipsi debeãt cãm prosequi. attẽto maxime quia hic agitur de causa maximi ꝑiudicij, & sic de ĩfamãdo ipsum defunctũ, & de cõfiscatione oĩum bonorũ. nõ est tñ à cõi opi. recedendũ. q̃ efficacius ꝓbatur in extrauag. ad repri. ĩ uerbo legitime. q text. nõ cauillãdo literã probat. ꝙ ẽt in uita proditoris p̃t interuenire proc. qcquid dicat
145 Bar. qa † in his criminibus in quibus damnatur memoria defuncti, sunt multa alia specialia patet in l. famosi. ff. ad l. Iul. maiest. ubi in his criminibus testes rľr inhabiles admitti solẽt, facit l. q squis. C. ad l. Iul. maiest. Tertia datur limitatio ut ista cõclusio nõ proce
146 dat ẽm Ang. & Imo. hic, ubi† ꝓponiť accusatio ꝑ re familiari, ut in casu l. sed, & hæ. §. j. ff. de ꝓc. ubi libertus accusať ut ingratus ꝑ procuratorẽ, & rõ est ẽm Bar. hic in 2. oppo. qa agitur ibi de commodo pecuniario, & ꝑ hoc confunditur id quod dicit, Ang. hic, ꝙ
147 † ubi agiť de seruitute ex parte rei, nõ põt interuenire ꝓcurator, qa seruitus æqparať morti. qa licet æquipareť morti. tñ ẽm Bar. in l. nec quidq̃. §. ubi decretum. in repet. col. 4. causa seruitutis est pecuniaria. & perinde est ac si quis peteret unum bouẽ uel unũ asinum, & ideo talis causa põt delegari l. iãdu-
148 dum. C. ubi cau. fis. † sed tu cõsidera q̃ possit esse ratio. l. 1. C. de asser. tol. ubi si existens in possessione seruitutis proclamat in libertatem, tunc ex parte ipsius non admittiť procurator, & tñ existens in possessione libertatis, si petať per aliquem pronunciari seruum pro illo p̃t interuenire procurator, Sal. in l. 1. de asser. tol. rñdet ꝙ ille qui de possessione seruitutis ꝓuocat, si libertatẽ nõ põt per ꝓcuratorẽ agere, ex quo in tali liberali uertitur ꝑiculũ status, & ꝑsonę, sed ẽt ecõtrario agi uř de periculo status, & ꝑsonę, & tñ ꝓuocatus de possessione libertatis in seruitutem põt ꝑ ꝓcuratorẽ rñdere. & iõ cogita, qa in
149 fra clare resoluã. Quarto † declarať ista cõclusio, ẽm Ang. hic post Bar. hic in 4. col. ut non procedat in dño q admittiť ad defendẽdũ seruũ, ꝑ suo interesse. & eadẽ rõne př ꝑ filio, & abbas ꝑ monacho, & ciuitatis ꝑ ciue ar. l. de iure, ad muni. & uxor ꝑ marito, ut tradit plene Barb. in apost. ad Bar. infra in 4.
150 col. sed tu aduerte, † qa uř ꝙ istud sit spãle in seruo, q rľr non hẽt legitimã ꝑsonã stãdi in iudicio, & q põt non solũ a dño, sed ẽt à quocũq; defendi. d. l. si nõ defendanť, & l. 2. de exhi. re. & iõ gl. in l. seruus. ff. de sta. ho. dicit ꝑ dñs cõpareat ad administrãdũ ipsi seruo ꝓbõnes, nõ aũt ad suscipiendũ in se telã iudicariã. iudiciũ tñ agiť cũ ipso seruo, q debet de uĩculis deduci ad oĩa acta agitãda qđ ꝓbari uř in l. 2. in fi. C. de acc. sed ista solutio nimiũ restringit tex. in d. l. si nõ defendať. qa uř uelle ꝙ dñs admittať plenarie ad defendẽdum seruũ. & si solũ admittereť ꝑ suo interesse, limitatio ista nõ esset de regula, contra tex. ĩ l. nã qđ. de pen. leg. & ideo cõsidera. ꝙ ideo dñs admittiť qa ex quo sua uerisimľr interesse, p̃t: ne seruũ perdat: iõ solet euocari, iuxta l. nã ita diuus. ff. de adop. alias sñia nõ ꝑiudicaret ipsi dño, & licet compareat pro interesse pecuniario, negari tñ non potest, quin defendat ipsum seruum, & hæc limitatio est de regula, & istud est clarũ in oĩ materia, nam dñs pro quo alius promisit de iudicio sisti sub pœna, non euitat pœnam cõ-
151 parendo ꝑ ꝓcuratorem, † & tñ fideiussor q fideiussit de iudicio sisti p̃t eum defendere quo ad hoc ut euitet pœnã. de primo est casus in l. 1. in prin ff. si quis cau. de secundo
152 in l. si eum. § 1. ff. eo. Quinto † declarať ista conclusio, ẽm Ang. hic in uer. octauo fallit in causa uniuersitatis quæ p̃t comparere per ꝓcuratorem, & sic intelligitur text. in l. tam collatores. §. ut aũt, ibi, suꝑ criminalib. seu ciuilibus causis, & ex publicis causis, descendentibus, iuncto uer. quoque ibi, milites uel syndici litigãtes. C. de re mil. lib. 12. & ita tradit hic Ang. ꝑ illum text. in 3 col. in uer. octauo fallit. & Imo. in 13. col. in uersic. octauo & hoc de plano ꝓcedit ubi uniuersitas accusať, qa p̃t comparere syndicus noĩe uniuer-
153 sitatis. † Sed maior est difficultas, an syndicus possit accusare noĩe uniuersitatis syndicatio noĩe. & Dy. tenuit ꝙ non ẽm Bart. in l. 2. supra eo. Sed tu cõsidera ꝙ ista limitatio

cum

tũ qua omnes transeunt non uĩ fuera, quia
154 † ubi uniuersitas delinquit eidẽ imponit pœna pecuniaria, licet si priuatus delinquat ei imponat pena corporalis. ar.l.quintę, C. de dec.lib. 10.& l.fi. C.de nauic.& l.aliud §. refert, de reg.iur.& tradit in c.graui, de sen. exc.& hoc modo ista fallentia non est est regula. Aut uero uniuersitas cõmittit delictũ enormissimũ, utputa hæresim, uel idolatriã, & isto casu esset aratro exterminanda, ut De Carthagine, loquitur tex.ĩ l.si ususfructus ciuitatis.ff.q mo.ususf.amit.& tũc posset ꝓcedere ista limitatio, qa talis pœna q̃ imponitur est pęna capitalis, ubi uero cõmitteret homicidiũ tũc si appareret ꝑ motores ipsi, pœna homicidii afficiendi forẽt, ar.tex.ĩ l.capit.§. solẽt, de pœn. & isto casu nõ dñent cõparere ꝑ ꝓcuratorẽ, in his casibus ergo in qbus ipsi uniuersitati imponit pœna pecuniaria, nõ põt cadere ista limitatio. & ideo uide omnino Io.de Platea, in d.§.ut aũt omnifariã. Sexto declarat hæc cõclusio, ẽm Ang. & Imo.
155 hic, ut nõ ꝓcedat ĩ casu c.tuæ, de ꝓc.† ubi in crimine adulterii qs cõpareat per ꝓcuratorẽ, sed hæc limitatio nõ uĩ adaptari ad regulã huiusce.§.qui loquit ubi agit criminaliter ꝓ crimine publico, & in illo tex. agebat ciuiliter, prout agi potest pro quolibet crimine tã publico q̃ priuato, ut gl.& Bart. dicunt in l.qui noĩe, ff.ad l.Cor.de fals. gl.tñ sing. in l.infamẽ, infra eo. quã ibi sequũtur Bart.& Imo.uoluit ꝙ ubi agit ciuiliter pro crimine publico, quis notetur infamia, ut dicam infra lite. Septimo limitat ista cõclusio ẽm Fel.in c.meminimus, de acc.ut non ꝓce
156 dat, † qñ qs uult dicere sñiam criminalem nullam, qa ad hoc dicẽdũ ꝓcuratore cõstitui
157 põt. Octauo limitatur ubi † qs uult dicere inqsitionẽ fuisset inepte formatam, uel calũniosam, qa ad hoc proponẽdũ non ꝓhibet cõstitui ꝓcurator, ut Bal.dicit in cons.6.incipi.uerba accusationis, uol.1.quem sequitur. Hipp.in d.§.sequit.in 6.col.in uer.itẽ teneas
158 mẽti. Nona dat limitatio: † nõ ꝓcedat ubi qs uult cõstituere ꝓcuratorẽ ad opponẽdũ exceptiones impedientes ꝓcessum puta ꝙ libellus inqsitionis nõ ꝓcedit.uel ꝙ iudex nõ põt inqrere, uel ꝙ ꝓcurator est inhabilis ad accusandũ, ut est de mẽte Bar.hic col.antep. in uer.qro, & cõcordãtes refert Alex.in cõs. 138.in 3.col.uol.6.Sed hæc limitatio, & duæ præcedentes non uĩr de regula quæ prohibet procuratorẽ constitui ad persequendũ crimen publici iudicii, & dicere sñiam nullã uel inqsitionẽ ineptã, aut calũniosam, non est ꝑsequi crimẽ publici iudicii, nisi dicas, ꝙ sufficit ꝙ fallentia sit de gñe regulæ, ut ꝓbari uĩ in l. nũmus.ff.de in lit.iur.ubi Ias.
159 Decima cadit limitatio, † ut nõ ꝓcedat in ꝑsonis illustrib. qa hæ personæ pñt cõparere ꝑ procuratorẽ ut est casus in l.fi. C. de m iur. & tradit Hippol.in d. § sequit. in 6. col. Sed hæc limitatio ẽt non subsistit, qa regula tex.nostri loquit in crimine publ. uero fin. C.de iniu. loquit in crimine iniuriaꝝ qđ est crimẽ priuatũ, ut d.l.fi.in princ. ꝑ quẽ tex. confunditur id ꝙ dicit Imo.hic qui intelligebat illũ tex.in crimine iniuriarũ, ꝙ esse publicum ut in terminis l.pe.C.de fam.lib.& illum tex.hoc modo intelligebat Alb. in l.seruum quoq; §. publ. ff.de ꝓc. nisi dicas ut statim dixi, uĩ ꝙ talis fallentia sit saltẽ de corpore regulæ gñalis, quæ hẽt ꝙ in criminalibus agitur de pœna corporali non admittit ꝓcurator. Vndecimo limitatur ista regula.
160 † ubi extaret statutum. ꝙ cõtumax habeatur pro confesso.quia tunc in iudicio criminali procurator constitui potest, ut plene scribit Cor.in cõs. 17. incip.moris est uol.3.
161 Duodecimo declaratur.† nõ procedat, ubi absens uirtute statuti cõdemnari possit. qa tunc potest admitti procurator. ẽm Hipp. in d §.sequitur. d. quo uidebimus infra ẽm ordinem Bart. & tradit plene Corn.Perus. in cons.132.in 2.col. & in uer.& insuper uol. 4. Decimatertia cadit limitatio.ut iste tex.
162 non procedat, † ubi procuratorẽ in criminalibus fuit admissus. & nihil fuit ei oppositum nec per partes, nec per iudicẽ, qa tunc ualet processus.ut uoluit Spec. in tit. de ꝓc. §.1.uer.sed pone. & tradunt Canonistę in c. 1.de lib.6 & hoc tenet Alb. de Ros.in d.l.seruum quoq; §.publice.in 9.col.de ꝓc.& dicit ibi Bald.in 6. col.in uer. modo qro ꝙ in cõiter tenetur, & ẽm Imo. hic col.20.ita seruatur in practica, & hanc op. ueriorem dicit Fely.in d.c. meminimus, & uĩ text. pro hac opin in l.quamuis. C.de adult. ubi quidã uiator accusauerat uxorem de adulterio, & causa fuit agitata per procuratorem, sñiæ uxor coniuncta allegabat contra processum exceptionem procuratoriam, dĩ ibi ꝙ illa exceptio nõ procedit imo accusator debet cõdẽnari, de hac tamen limiatione uidebimus

infra ſm ord.Bart. qui ad fin.iſtius.§.hāc limitationem tangit, & plene diſputabo eam.

Decimaquarta datur limitatione iſta conclusio ꝓcedat in caſu ſingulari, qui tpe meo
163 euenit Papiam in perſona † Magnifici do. Io. Aloyſii.Lunati, cuius illuſtri familię multū debeo, nā præfatus do.Io.Aloyſius fuit accuſatus de quodā crimine publico, & erat bannitus ab inclyta ciuitate Papiæ ꝑꝑ aliud delictum, fuit dubitatum an ex quo nō poterat tute cōparere, ex eo quia erat bannitus, an ꝓ eo eſſet admittēdus Magnificus do.Pau. de Lunate procuratorio, & defenſorio nomine ipſius do.Io.Aloyſii.& do.Iaſ.in cōſil. 144.in 4.uol.cōſuluit ꝙ ſic, ſed ego credo ꝙ nō bene cōſuluerit. ꝙ poſſet admitti ut ꝓcurator, qui non poſſet ꝓdeſſet, & nocere ipſi reo accuſato, ſed bene potuit comparere, ut prodeſſet, ut colligi ex dictis Corn.in conſ. 122. col. 2.in uer. & in ſuper. uol.4. Decimaquinta cadit limitatio ad iſtam regulam
164 † ut non procedat ubi delictū cōmiſſū eſſet impunibile. qa tūc ꝓ reo accuſato uel inqſito poſſet īteruenire ꝓcurator, ita uoluit Bar.in l.ubi pactū, ī pe.col. C.de trāſ. & fuit originalis doctr. Ric.Malumb.in l.filiusf. in §.ueter.de proc.& idem uoluit & Bar.in cōſ. ſuo.c.inc.a do.Cyno de Bon.& Cęp.in caut. ſua.68.inc.in cauſa crim. & concordantes refert Hip.in ſing.ſuo.372.inc.capies unum,& in conſi. ſuo.90.col. 4.& in conſ.24. col.pe.
165 Decimoſexto † limitatur secūdū Iaſ. in l. 2.col.3.C.qui teſta. fac.poſ.ut non procedat in inclyto, & ſplēdidiſsimo Ducatu Mediolani, ubi adeſt decretū ꝙ ſi accuſatur uel inquiſitus ſit contumax habeatur pro confeſſo,& conuicto, quia tali caſu poterit interuenire quilibet ēt punitus extraneus, ad oſtendendū, & demonſtrandū innocētiā inquiſiti ſeu accuſati, ēt ꝙ ſtatutū dicat ꝙ reus debeat ſe primo perſonaliter in carceribus ponere, & hoc firmat ēt do.Barth.Cęp.in conſ.20.inc. qdā dū eſſet poteſtas in.3.col. in uer.quinto caſu, & Fran. de Capitibus liſte inter ꝑdicta conſilia Cæp.in conſi.41. inc. licet inuitus, col.4. & Ang.de Caſt.inter ipſa conſ. in cōſ. 2.inc. ſi curia Magnifici.& facit id ꝓ ſingulariter dixit Aret.in conſi.147.inc.uiſa conſultatione, col.3.& concordātes, refert, Hip. in conſil.90. col.7. & de hoc infra late dicā.

Decimoſeptimo declaratur, & limitatur
166 regula tex.noſtri † ubi ꝓcurator ſolum poteſt admitti teſtes deponentes ſuper innocentia rei, ut uoluit Bart.in l.1.§.ſi qs ult.ff.de qō.& ſubtilitatū princeps do.Fran.de Are. in cōſ.147.ubi dicit ꝙ iudex ad defenſam rei ēt contra eius ueram, & ſpontaneā cōfeſſionem ex officio debet recipere teſtes, multo magis debet eos recipere ubi producūtur à ꝓcuratore, & concordantes refert Hip.cōſ. 39.col.5.uol.5.& in conſ.34.col.4. ſed ꝓ ueritate iſtæ nō ſunt limitationes ad huiuſcemodi.§.quidqd dicat.Hipp.in cōſiliis, ꝑalle. quia regula tex.noſtri loqtur de procuratore qui non poteſt admitti in crimine publico, nec ad crimen publicum perſequēdū, ut poſſit prodeſſe, & nocere reo inquiſito. Sed in aliquib. ex caſibus ſupradictis licet admittatur procurator, ſolum admittit quantū ad hunc affectū ut ipſi reo ꝓdeſſe poſſit, nō aūt ut poſſit ei nocere, & ſic ī ſe ſuſcipere oēm telam iudicii.Veritas tn̄ dependet ab intellectu Bart. in l.ſeruum qnoq; §.publ. de proc. q uoluit ꝙ in his caſib.in quib.abſens poteſt dānari nō poſſit admitti ut procurator, ſed ut defenſor,& ꝓtector ipſius rei, q ſolū poſſit prodeſſe, & non abeſſe ipſi reo dicā infra pleniſſime. Decimooctauo limitat iſta con
167 cluſio,† ut non ꝓcedat in tali caſu ſingulari, pone ꝙ uulneratus uellit cōparere ꝓ ipſo inqſito, contra quē fuit formata inquiſitiō de uulnere illato in perſonam ipſius cōparētis, nam iſto caſu dicendum eſt ꝙ poſſit, ita dixit ſingulariter Hipp. in conſ.ſuo. 17.col.
168 ult.† & facit ꝓ iſta limitatione id ꝙ ſinglr dixit Bal.in l.1.in ult.col.C.com.dele.ubi dicit ꝙ exculpatio ipſius uulnerati ꝓdeſt ipſi inculpato, ſeu inqſito, ut torqueri nō poſſit ex indiciis contra eū exiſtentib. qđ dictū ſequit Fel.in c.pe.ad fi.de præſumpt.& in c.literas col. 5. eo.tit.de quib. plene dicam infra.
169 Decimonono declarat hęc cōcluſio,† ut nō procedat in eo qui uult allegare cauſam cauſę, q pater ex actis,& q cauſa eſt notoria, ita Inn.in c. ueniens, de acc.& idē ſentit in c.ꝑ tuas.de teſtibus, & ī c.ex inſinuatione. imò uult ꝙ admittit ēt ſine mādato, & ſine ſatiſdatione, ēt ſi ſit minor uel ſit mulier,& Iun. ſeqtur hic.Imo.col.27.circa med.in uerſ.ſed certe ſi bene pōderetur, imò ui uelle ꝙ talis allegatio fieri poſſit, dato ꝙ inferatur præiudiciū ipſi reo inquiſito ſeu accuſato. Vigeſi
170 mo limitatur iſta regula.† ut nō ꝓcedat, qn plures ſunt accuſati de eodem crimine, quia

unus

unus potest esse procurator alterius ſm Alber. in l. seruū quoq; §. publ. col. 6. in uer. itē est casus satis not. ff. de proc. allegat tex. in c. cum dilecti, ne do. & cōt. & in c. interrog. 2. q 4. sed ego dubito de hac limitatione, quia rōnes quæ prohibent procuratorem constitui militant ēt in casu isto, nō est tñ ab opi. Alberici recedendum. Vigesiprimo declara
171 tur ista conclusio † ut non procedat de iure canonico, ubi in crimine proceditur per uiā inquisitionis, quia hoc casu potest constitui procurator, ſm Host. in summa de procuratoribus. §. & in qua re, & not. per gl. in c. nostram, in uerbo utebatur, x̄. de procur. & per Alb. §. publ. de procu. col. 6. Sed ego credo ꝙ in his casibus, in quib. inquisitio succedit loco accusationis. ꝙ sicut non admittitur procurator in cā accusationis, ita non debet admitti in cā inquisitionis, nec satisfacit ratio Alb. ꝙ ideo est, quia ubi agitur per uiā inqsitionis uel denunciationis de iure canonico non imponitur pœna sanguinis. c. sñiam ne cler. uel mona. quia licet non imponatur pęna sanguinis, solēt tñ iudices ecclesiastici facta declaratione contra eum delinquentem, illum tradere curiæ seculari, quæ solet pęnā sanguinis imponere non uiso processu agitato corā iudice ecclesiastico. c. 1. ubi Doct. de offi. ord. & ideo do. Ant. de But. in c. inquisitionis. in prin. de accus. intelligit hāc limitationē procedere ubi inquirit̄ contra aliquē, non ad naturalem pœnā delicti, sed ad interesse publicum. s. ne criminosus aliquid indigne teneat, & ita ēt sentit Bald. in l. reos. C. de accus. Vigesimosecundo declaratur ista
172 cōclusio. † ut nō procedat ubi procurator constituitur ad concludendum in causa. qa tunc potest in causa criminali interuenire. ita uoluit Bald. in l. seruum quoq;. §. publ. ff. de proc. allegat text. in l. quāuis indubitati. C. de adul. & rō est ſm Bal. quia renūciatio probōnum. & sic conclusio in causa, non dr̄ esse de actis litis, sed de actis ipsius iudicij. &
173 si quispiam subtiliter diceret, ꝙ † in criminalibus non potest probationibus renunciari. ut not. in l. pactum inter hæred. ff. de pact. replicari pōt, ꝙ imò potest renunciari, ubi quis dicit, se non habere aliam defensionē.
174 † Sed ego dubito de hac limitatione, qñ esset talis casus, ꝙ sñia non posset ferri contra absentem. quia ur̄ ꝙ isto casu non possit cō stitui procurator ad concludendū in causa. ueritas dependet ab intellectu illius regulæ, quæ habet ꝙ quis in criminalibus non pōt renunciare suis defensionibus, de qua regula plene scribit Ias. in d. l. pactum inter hęredē. ff. de pact. & 38. limitationes ponunt Mode. repetentes in d. ca. ueniens. car. pen. ad hunc tex. licet fere nullā ex pdictis ponant nec uiderint. & quatuor cautelas ad eludendam dispōnem huius. §. ponit Cæp. cau. 252. & 45. & 107. & tradit ēt Hipp. in §. sequitur in sua pract. & inter cæteras est ista cautela. ꝙ statim ꝙ aliqs cōmisit aliqd̄ delictū, ꝙ eū mittas ad partes remotissimas, & cōpareat aliqs excusator, q dicat eū abesse in longinqs partibus, & afferat probationes in promptu, q̄ si non admittantur à iudice, pcessus erit nullus, ſm Barto. in extrauag. ad reprimendum in uerbo neglexerit. de quo, & infra dicam.
175 Noto secundo ex hoc tex. ꝙ † ad allegandum causam absentiæ bene admitti procurator, quæ allegatio operatur hunc effectū, ut sñia annotationis bonorū differatur ſm Ang. hic intelligentem hunc text. in sñia annotationis bonorū, & si dicatur prout dicit Imo. hic in 2. col. ꝙ iste text. pōt ēt intelligi de sñia, quæ fertur super crimine capitali,
176 † quæ in certis casibus potest ēt ferri in absentem. l. lege Cornelia. §. constitutum. ff. ad l. Corn. de sic. & in l. ne diu. C. de pœnis. & in crim. læs. maiest. replicari pōt, ꝙ unus solus casus reperitur de iure digestorū, uidelicet in d. §. cōst. nec est uerosimile, ꝙ Iurisconsultus restrīxerit se ad illū casum. & ideo necessario debet intelligi tex. noster de sñia annotationis bonorū. & maxime, qa si aliter diceremus, huic §. expresse cōtradiceret tex. in l. seruū quoq; § publ ff. de pc. Sed iuxta illud notabile aliquę breues dubitationes discu-
177 tiēdæ sunt. Prima est dubitatio † an admittat̄ tā mascul⁹ q̄ fęmina ad allegādū causas absentiæ, & ur̄ dicendū ꝙ sic, per tex. in d. §. publ. ibi, à quibuscunque defendi, quæ uerba innuunt ꝙ ad allegādū causam absentiæ, admittat̄ ne dum masculus sed ēt fęmina imò ur̄ ꝙ admittatur infamis. ſm Bal. hic per d. §. publ. & idem tenet Imo. hic in 16. col. circa med. & si quispiam subtiliter diceret, adnerte p text. in d. § publ. dum dicit a quibuscunq; dēt exponi. s. idoneis. iuxta gl. in l. 1. C. de sacr. san. ecc. attēto maxime, ꝙ infamis à iudicio repellit̄. l. quod phibet. ff. de postul. nam replicari pōt, ꝙ illæ duæ regulæ limitā

tur

tur in casu nostro, ubi quis uenit ad allegandum causas facti necessarii pro absente. & facit tex. in arg. in l. non solum §. fina. de proc. & in l. exigendi. C. eod. tit. & rõ colligitur licet Imo. hic nõ dicat: quia agitur de publico interesse. ut dr̃ in d. §. publi. & ista conclusio de plano procedit, ubi q̃s uenit ad allegandũ causã absentiæ facti. ut puta quia accusatus est infirmis, uel ꝙ iuit Bisantiũ, uel ꝙ est in carcerẽ coniectus, in tali loco ut hic ꝑ Imo.
178 col. 17. Secunda cadit dubitatio † an isti qui admittuntur ad allegandum causam facti, teneantur satisdare de iudicato soluenda, uel de præsentando ipsum absentem corã iudice. & Alb. de Ros. in d. §. publ. in 5. col. cõcludit, ꝙ non quia hoc nulla lege cauetur. post do. Tit. de formaginis, attẽto maxime q̃a in similib. causis graue est inuenire fideiussorẽ, arg. tex. in §. fi. in auct. de posi. & denun. coll. 6. & subdit Alb. ꝙ ista cõiter tenetur. Imol. hic in 15. col. in uer. circa ſm. dicit ꝙ admittitur sine cautione de rato. sed Alber. dicit ꝙ cõiter tenetur, ꝙ nullam præstet cautionẽ, allegat Dy. in l. qui bona. § qui damna. ff. de damn. infect. & rõ colligitur ſm Dec. in l. in
179 eo. §. nemo. de re. iur. † quia iudex ex eius officio tenetur defendere, & quærere innocentiam ipsius rei. l. si non defendãtur. ff. de pę. ergo lõge magis dẽt admittere aliũ eius innocentiam excusantem: & facit ẽt alia rõ, quia ẽt ubi lata est sñia, si detegatur innocẽtia rei, pœna irrogari non solet. ergo ne frustra sñietur, debet quispiã admitti ad allegãdũ causas absentiæ. sed tu cõsidera quia his rõnibus attentis nõ solum deberet admitti quis ad allegandum causas absentiæ. sed dici põt ꝙ satis est, ꝙ huiuscemodi rõnes conclu dãt, ꝙ allegans causas absentiæ nõ dẽt grauari onere satisdationis, tu aũt considera ali
180 quos casus. Primus casus est, † ubi quis allegat causam absentiæ in cã ciuili, & ſm Pau. de Castr. Fulg. & Alex. in l. filiusfamilias. ff. qui satisd. cog. nã ur̃ ꝙ allegans causas absẽtiæ tenet̃ satisdare de iudicio sisti, Imol. Ias. in rubr. ut in ius uoc. eant u uelle, ꝙ allegãs causas absentię saltem teneatur caueatur cauere de ꝓsentando ipsum absentem ipsi ꝑtori, quod iudicio meo u contra mentem cõiter scribentium hic, & in d. §. publ. Fulg. in d. l. filiusf. uult ꝙ saltem teneatur præstare cautionẽ de iudicio sisti, sed mihi ur̃, ꝙ uerior, & crebrior sit opin. ꝙ non teneatur cauere, nec de iudicato soluendo, nec iudicio sisti,
181 quia † cautio de iudicato soluendo, non p̃t cadere in criminalib. Sum tñ huiusce opinionis, ꝙ teneatur cauere, ꝙ dolus malus aberit, q̃ clausula includitur in cautione de iudicato soluendo. l. iudicatum solui. ff. iud. sol. Est uerũ ꝙ ubi aliquis admittit̃ ad defendẽdum reũ accusatum, uel inquisitũ, ꝓ suo interesse, ut qñ patet, uel dñs, aut abbas petũt se admitti ad defendendum filium, seruum, uel monachum, nã si est talis casus ĩ quo isti absentes damnari possunt, ꝙ in hoc casu ur̃ ꝓstanda cautio de ꝓsentando hos delinquentes in fortiam ꝑtoris, aut uero sumus in casu, in quo absens nõ p̃t damnari, & talis cautio non ur̃ ꝓstanda, ut uult Cęp. cautela 96. incip. Titius uulnerauit. Tertia cadit dubita
182 tio, † an ille qui habet plenũ mandatum ad defendendũ, & ad allegãdum causas causæ, possit allegare causas absentiæ, & Iac. de Rauen. Petr. de Bellaper. & Alb. de Rosa. in d. §. publ. tenent ꝙ sic, & idẽ tenet Imo. hic. post Dom. de Rot. dec. 113. & ſm istos ur̃ esse casus in c. ueniens, de accus. ubi procurator licet esset constitutus ad causam criminalẽ tñ fuit auditus ad allegandum causas absentię. & hoc esset magis clarũ, si procurator haberet mandatũ ad causam defendendũ seu prosequendum, prout cõiter cõsueuit dari mandatum, iuxta illud quod hr̃ in c. cedens, & in c. mãdati. de proc. Attẽto maxime. quia ille, qui allegat causas absentiæ, ur̃ defendere, & hanc sñiam sequitur d. Mar. de Senis referendo Imo. hic formalr̃. in d. c. a. ueniens, col. 38. in uer. sed iuxta prædicta quero, sed aduerte q̃a huic sñiæ ob. tex. in l. maritus, C. de proc. ubi maritus habens mãdatum ad unam rem nõ põt de alia re se intromittere, nisi dicas, ꝙ in casu nr̃o, nisi admitteret̃ talis procurator ad allegandũ causas absentiæ, nõ mediocre ꝑiudicium ipsi reo infereretur, & iõ quis dãdo mandatũ ad allegandũ causas causę, ur̃ augere potestatẽ allegandi causas absentiæ.
183 † quo casu inducta ad augendũ nõ debent operari ad diminutionẽ. l. cum tale, §. fi. ff. de cõd. & dem. sed huiuscemodi rõ nõ ur̃ tuta, q̃a ea attẽto in casu. d. l. maritus, nõ deberet ipe maritus repelli quo ad causas, quas poterat agitare uti marit⁹, & quita ꝑsona, nisi dicas ꝙ hic concurrit fauor publicus, q̃ suadet
184 absentes debere defendi. † & iõ nõ ur̃ absurdũ, ꝙ ille q̃ ut procurator admitti nõ p̃t, admitta-

mittat ut defensor. ar. l. non solū. § fi. de ꝓc.
185 Quarta cadit dubitatio, † an ille qui admittitur ad allegandū causas absentię, teneatur saltem iurare de calūnia, iurando ꝙ non animo calūniandi causas ipsas allegat, & uidetur ꝙ non tū quia semel tm̄ iuratur de calūnia. l. 2. C. de iur. cal. tum ēt quia tale iuramētum p̄statur lit. cōt. cōtrariū tenet Alb. in d. l. seruum quoq; § publ. col. 5. in uer. quærit p̄fatus Guil. de ꝓc. ubi dicit, ꝙ sicut qñ quis perit sibi caueri de dāno infecto, tenetur iurare ꝙ non petit calūniæ causa, eadem rōne ille qui dicit accusatum uel inquisitū esse absentem calūniæ causa, tenetur iurare ꝙ hoc nō dicit calūniæ, causa, & dicit Alb. in auct. hoc sacr̄m, quod istud est magis iur̄m malitiæ quam calūniæ. Quinta cadit dubitatio,
187 † an quilibet possit allegare absentiam minoris accusati uel inqsiti, an uero solus curator uel tutor sit admittendus, & Alb. in d. §. publ. in 5. col. in uers. sed nūquid, tenet ꝙ defensio spectet ad tutorē ipsum uel curatorē per l. fin. §. defensionem, & ideo alius nō p̄t allegare causas absentiæ. Ego autē arbitror opin. Alb. esse uerā in plena defensione, sed credo ꝙ q̄libet possit allegare causas absentię ꝑꝑ generalitatē, d. §. publ. qui gn̄aliter lo
187 qtur. † Et lex gn̄aliter loquēs dēt gn̄aliter intelligi. l. 1. §. qđ aūt. ff. de aleato. attēto ma
188 xime † ꝙ lex lata fauore publico ĩterpretatione est adiuuanda. l. hoc ita, in fi. ff. de cōd. & dem. arbitror tñ ꝙ si tutores ipsi uel curatores uellēt admitti, ꝙ ipsi essent p̄ferēdi, & si uera esset rō Alb. sequeret̄ ꝙ si accusatus uel inqtus haberet ꝓcuratores, ꝙ alij allegantes causas absentię, nō essent admittēdi, qđ nō est dicēdū. Sexta cadit dubitatio po-
189 ne, † ꝙ infra terminū citationis statutum reo accusato uel inquisitio ad cōparēdū, cōpareat excusator allegās causas absentiæ, & iudex nō obstāte tali allegatione ꝓcedat ad ulteriora, an ꝓcessus sit null⁹. & Bar. in extr. ad repr. in uerbo neglexerit dicit, ꝙ si excusator obtulit se causas ipsas incōtinenti ꝓbaturū, & iudex contēplerit, ꝙ ꝓcessus est nullus, & ur̄ stare per eū quominus certus fiat, secus tñ si causas ipsas se ꝓbaturū nō obtulisset, allegat tex. ĩ c. interpositas. de app. sed
190 ego dubito de opin. Bar † qa tex. in d. c. interposita, iudicio meo ꝓbat cōtrariū, ibi. n. solum dr̄. ꝙ si quispiam opponit exceptionē legitimā, & illā incontinenti se ꝓbaturū offerat, nam si iudex illā nō admittat, & pars appellet. illa repulsio exceptionis iuncta appellatione operat̄ ꝙ nō est necesse ꝓbare ueritatē ipsius exceptionis, & iō reuocant̄ ibi ꝑ uiam attentati. sed si ibi non esset appellatū ille text. innuit ꝙ ualeret ꝓcessus, & si q̄spiam diceret, aduerte, qa ẜm do. Io. Andr. & do. Abb. in d. c. interposita ablatio probōnis habet iustificare appellationem, quo ad hoc tm̄. ut cā appellationis ad superiorē deuoluatur, & attētata reuocētur. tñ tali exceptio debet ꝓbari, ut probat̄ in c. ex parte Adæ ubi But. & Imo. de testi. replicari p̄ot, ꝙ licet ueritas exceptionis dēat iustificari. ut Dec. scribit in d. c. interposita, col. 3. in uer. 5 satis tñ est, ꝙ in illo tex. nō ꝓbet̄ opin. Bar. ꝙ ꝓcessus sit nullus, de hoc tñ passu, latius tñ dicā ẜm ord. Bart. Octaua tamē cadit dubitatio,
191 † pone ꝙ ille q̄ allegauit causas absentiæ, obtulit se illas incōtinēti ꝓbaturum, iudex tñ non admisit huiuscemodi ꝓbationes in promptu oblatos, sed ad ulteriora ꝓcessit. Dic ꝙ isto casu non ur̄ ꝙ ꝓcessus sit nullus, quia debuit appellare iuxta illud, si grauaris appel. Sed dato ꝙ fuerit appellatū, ex quo pro iudice præsumitur, iuxta l. Heren. §. Cato, de euict. & l. 2. C de offi. ciui. iud. ꝑꝑ hoc non iustificatur appellatio, rō, qa considerata p̄sumptione, cū habet iudex pro se potuit uerisimiliter existimare talē exceptionē calūniosam de quo ēt q̄dpiā infra subijciā, & auctoritas addā. Circa gl. ĩ uerbo, ad crimē,
192 & dicta Bar. super ea, colligit̄ ꝙ † ēt in crimine priuato ubi uenit imponēda pęna corporis afflictiua. ꝓcurator ad hoc crimē ꝓsequendū cōstitui nō p̄t, & hæc positio tripliciter rōne ꝓbatur. Et primo ꝑ locum spāli, iuxta l. 1. ad fin. ff. ad municipales, & l. ius singulare, de leg. Spāle equidē est in persona illustri, ut in crimine iniuriarū possit per procuratorē ipsum crimen prosequi. l. fi. §. literæ, & §. ita tñ, C. de iniur. Secūdo probatur in l. 1. ff. an ꝑ aliū causæ appell. in quo text. nulla sit dr̄ia inter crimen publicum, & priuatim sed solū principalr̄ cōsiderat̄, an pœna quæ imponitur sit capitalis an uero pecuniaria.
193 Tertiò q̄a ita in priuatis delictis imponit̄ pœna talionis, seu similitudinis supplicij, sicut in publicis, ut est casus in l. priua. ff. ad S.C. Turp. & in l. fin. ff. de fur. & hæc opi. ut dicit hic Benedic. de Plūb. col. 2. ꝙ Imol. in ead. col. communiter recipitur, & idē tenet

Alb.

Alb. Rof. Pergom. in d. §. publice, col. 6. quæ ĕt aliis iuribus suffulta uř, & primo ꝑ l. fi. §. fi. ubi sena. uel claris. ibi, siue crimē publicū siue priuatum sit ꝑ ꝓcuratorē exerceri non pōt; & est clarior tex. in l. unica. §. pen. C. ut oēs tam ciui. q̄ crim. nam in prin. d. l. loquiť de furto qđ est crimen priuatū, & tñ in fine in uer. accusationē. dicit accusationē institutam cōtra ipsum officialē finito officio, dēt ipse officialis ꝑ se ꝓsequi. & ista iura ponderat. Alb. de Rosa. in l. seruū quoq;. §. publice, col. 7. ff. ꝓcur. Est uerū ꝙ Ang. hic ut supra dixi fuit in hac opinione, ꝙ in crimine publico nō fiat distinctio, an imponať pæna pecuniaria, uel corporis afflictiua. & ꝓ hac opi. facit iste tex. dū præsupponit ꝙ possit ferri sñia in absentē, & tñ ꝓhibeť constitui ꝓcurator & restringere istum tex. prout facit Ang. & Imo. hic in 2. col. ut loquať de sñia annotationis bonorum, est magna restrictio, q̄a appellatione sñiæ intelligitur de sñia diffinitiua, ut tradunt Bart. & cōiter Mod. in rub. de re iud. tex. ergo in d. §. publice, q̄ gñaľr uult, ꝙ ubi pōt ferri sñia in absentem, ibi possit q̄libet admitti ad allegandū causas innocentiæ, nam ille tex. necessario uř intelligendus in criminibus priuatis, attēto maxima, ut supra dixi, q̄a oīa uñt loqui in criminibus publicis. Et si q̄s uellet tenere hanc opinionem,

194 posset rñdere ad obiecta. † & primo ad tex. in l. fi. C. de iniur. ꝙ ille tex. hēt alium intellectum, & ꝓ fundamento considerādum est, ꝙ personæ illustres non pñt per se litigare, sed per ꝓcuratorem, alias sñia pro eis lata non hēt effectum, & iudex puniť pœna. 20. librarum auri. ut probať in l. q̄cunq;. C. de ꝓcur. modo in l. fi. C. de iniur. dico ꝙ est speciale in ꝑsona illustri, ut in crimine iniuriarū liceat ei agere ꝑ ꝓcuratorē, ubi alias nō liceret ꝑ d. l. q̄cunque, & ita illū tex. nouiter intelligūt repetētes in d. c. ueniēs, in 11. col. & sic illa lex cōtinet specialitatem in hoc, ꝙ ubi alias ꝑsona illustris nō pōt causam ciuilem agere de ꝑ se, pōt tñ causam iniuriarum criminalem agere ꝑ ꝓcuratorem, & hoc est qđ dicit Imperator, ibi licere aūt ꝓcuratori q̄ uoluit dicere ꝙ licet in causa ciuili non liceat illustri agere ꝑ ꝓcuratorē, nec ēt ī causa criminali, ut in hoc tex. dř, est tñ licitū ipsi illustri in causa iniuriarum, ubi agiť criminaliter, q̄a talis causa non est multū grauis, in qua debeat ꝓhiberi constitutio procuratoris, & si q̄spiam subtiliter diceret ꝙ iste intellectus uř contra illum tex. in prin. in uer. ita tñ, ut nullus alius idem sibi audeat uendicare, uel à nostro numine postulare, q̄a ad hoc tñdent Moder. Senen. in d. c. ueniens, col. 28. ꝙ hoc alteri nō concediť ex iure speciali, sed ex iure cōi uel ꝙ nulli alii concediť in crimine iniuriarum .s. ꝙ possit causam ꝑ procuratorem simpliciter agere. sed in aliis simpliciter mos iudiciorum seruandus est,

195 Sed iste intellectus non uř tutus, † q̄a tex. in l. quicunque. non solum loquitur in illustribus, sed ēt in spectabilibus. patet per auct. ibi positam, quæ restringit d. l. q̄cunque, ad illustres, & ad eos q̄ supra eam dignitatem sunt. & ideo illa uerba licere aūt, ueniūt ad determinationem illorum, ita tñ ut nullus alius sibi uendicare liceat. ibi nescio uidere rationem, quare magis cōcedať specialiter ī illustri, ut ei liceat cōstituere ꝓcuratorē ī crimine iniuriaꝝ, potiusquā in aliis criminibus cum ipsa crimina iniuriaꝝ non sint grauiora, & tñ ille tex. restringit se ad crimē iniuriarum tm̄. & ideo non uř recedendum ab opinione cōi, quæ expresse probatur in d. l. 3. C. ubi senat. uel clar. Nec huic sñiæ obstat l. 2. C. de procur. quia ille tex. debet declarari, & distingui ꝑ alia iura iuxta tex. in l. Scio q̄situm. ff. de testi. & in l. nam & posteriores. ff. de leg. & in c. cum expediat, de elec. in 6. Secunda colligitur conclusio, ex hac gl. qđ

196 † ubi pro crimine uenit imponenda pœna relegationis per quam q̄s priuatur à loco, unde relegatur, siue talis pœna ueniat imponēda ex crimine publico, siue ex crimine priuato, in tali crimine pōt interuenire procurator. Idem in pœna remotionis ab ordine quæ cēsetur minor relegatione ut gl. dicit in l. 2. ff. de iniur. ibi, si arte aliqua uel loco interdicať, iuxta l. moris. §. sunt, & aliæ. ff. de pœnis, & idem tenuit gl. in l. seruum quoq; §. publice, de procur. & in l. absentem, ff. de pœnis, & in l. 1. ff. an per alium cau. appell. & idem tenent glos. iuris canonici ut patet in cap. ueniens, in uers. item si crimen, & in cap. si quando, 2. q. 6. ꝯm Bar. hic hanc opin. tenent Iac. de Arem. Odoffr. Iac. Butr. Guil. de Cun. & ferè omnes, & dicit Bar. hic in 3. colum. ꝙ ita iudicaret, & subdit in 3. col. in uersic. quæro dicitur hic, ꝙ ita teneret consistendo, quia hoc seruat cōsuetudo, & idē tenet Bald. in l. reos, C. de accus. ubi miratur

de

de tenentib.cõtrariã opi.& dicit do. Abb.in c.ueniẽs,de acc.ꝙ ꝓ ista opinione est cõsulẽdũ,& iudicãdũ, quã ẽt tenuerũt Ioan. And. & Hostien.in d.c.ueniens, & Fede. de Senis in cons.94.quem referunt repetentes in d.c. ueniens,col.20. & idẽ tenet.do. Benedictus de Plombino hic in 6.col. & Imo.in 3.col.q hanc dicit esse cõem,idem tenet Alber.in d. §.publ.col. 3. Quę opin. ex plurib.capitibus fundatur.Primo in l.absentem,ff. de pœn. iũcto d.§.publ.nam in l.absentem, dr̃ ꝙ in causa relegationis potest ferri sñia in absentẽ, & in d.§.publ.dr̃ ꝙ ubi absens potest dãnari, ibi potest cõstitui procurator,& per ista duo iura dicit Bal.in d.l.reos,ꝙ hæc opi.est uera & contraria est falsa. Scd̃o ꝓ ista opi. strin-
197 git † tex.in l. 1.ff.an ꝑ aliũ cau.app.inducẽdo clare, ut hic per Benedictũ de Plõb. col. 7.in uer.nõ obstat l.1.& cõsiderandũ est secũdũ eũ,ꝙ ille tex. in prin.ponit ad admittatur ꝓcurator in cã ciuili, & dicit ꝙ sic,secũdo an admittaẽ in causa criminali pęnã capitalẽ ingerẽte, & cõcludit ꝙ nõ.& licet Iac. de Are.hic in 3.col.intelligat illũ tex.stricte de pęna capitali,q̃ ingerit pœnã mortis,uel sanguis,uer.uero.sed in ea, intelligaẽ de pœna capitali ꝑ quã libertas uel ciuitas amittitur,& q̃ continet pœnã dãnationis in metallum,& deportationis,tñ uř ſm do. Benedic. ꝙ ille text.possit intelligi in prin.de pęna capitali large de qua in l.2.supra eo.& ĩ l.2.ff. de pœn.uer.uero.sed in ea loqtur in alia pœna q̃ imponiẽ usque ad relegationẽ, quæ tñ est maior relegatione,& sic dictio usque,ibi fiat exclusiue,& est sensus ꝙ in ea cã in qua imponiẽ pœna corporis afflictiua, nõ pt agi per aliũ usque ad relega. Tertio facit pro ista
198 opin.nã † magna est differẽtia inter relegationẽ,& deportationẽ,ut probatur per gl.in §.relegati,inst.qb.mod.iur.pat.pot. sol & ultra eã est notãdũ, ꝙ deportatio reqrit for-
199 mã actualẽ,† ut ipse deportatus per ministros cõducaẽ ad locũ.l.ferri,ff d̃ uer.sig. sed relegãtio reqrit solã formã uerbalem,ut relegatus ꝑ seipsum uadat,ut ꝓbatur in l.relegatorũ §.his qui de interd. & releg. Contra-
200 riam † tñ sñiam ꝙ non possit interuenire procurator,tenuerũt Vltramontani,u3 Iac. de Rauani Pet.& pleriq; alij,quos citat Cy. in d.l.reos,& tenentes hanc opin. innñdent primo ſm Bart.hic ad l.absentem, qđ ibi.& in §. publ. non admittitur procurator. sed ut quilibet q habeat prodesse accusato reo nõ aũt abesse,quę inñsio ut Imo.hic dicit ex uerbis uniuersalibus illius tex.confungi uř, patet dũ tex.subdit quemuis pro ipso reo uerba fauentẽ,quæ oratio cum sumatur ex uniuerso,uerificari uř in quolibet particulari l. si is q.§ utium,de re.du.facit uulgaris regula.l.ã ꝓcuratore.ff.man.& c.solita.de maio. & obe. & uř absurdum ꝙ qs possis procuratorem constituere,qui ſm Bald.& Ang. reo prodesse & non obesse possit.constitutio.n. talis procuratoris inepta cẽsetur.ut Imo.dicit in c.cõstitutus,de proc.& facit tex.c.relegata.2.q.1.mihi placet inñsio Bart. ꝙ in illo text.illa uerba restringantur ad quemcunq; defendẽtem sine mãdato,ut siue maior siue minor sit,siue masculus siue fœmina admit-
201 tẽdus sit.Sicut.n.† iudex ex officio ꝑte nõ petente teneẽ absentes defendere l.si non defendatur.de pœnis. ꝑ locũ à paritate rõnis, debet ẽt admitterẽ quemlibet ad excusandũ innocentẽ absentẽ,nec Bar.fuit ita supinus, quin intelligeret,ꝙ ꝓcurator constitui non possit,ut tm̃ prodesse, & non nocere possit. Si uelles tñ tueri opinionem contrariam põdera text.in §.publ. dũ dicit in primo nã iustũ est à qbuscũq; defendi, & postea subdiẽ, nã,& in capitalib. iudicijs defensio daẽ, uel à qbuscunq; ergo ille tex. dẽt intelligi de defensione plena,& põdera distinctionẽ, & ꝙ nõ tm̃ in nõ capitali,sed ẽt ĩ capitali, ubi ab-
202 sens cõdẽnareẽ.Nõ ob.tex.in d.l.1.ff. † an ꝑ aliũ causæ,qa cõsiderãdũ est, ꝙ nisi ibi dictio usq; intelligereẽ inclusiue,ille uers.& si ea causa sit superfluus reddereẽ.dr̃. n ut dixi in prin.sed sinautẽ non sit pecuniaria causa, sed capitalis, per ꝓcuratorem agi non licet,
203 † sed illa dr̃ proprie capitalis, q̃ adimit uitã,libertatẽ,uel ciuitatẽ.l.2.de pœnis.& l.capitaliũ.eo.tit.& l.2.supra eo. dum ergo postea dr̃:sed & si ea cã sit,ex qua solet seq pęna usq;ad relegationẽ,nõ oportet ꝑ aliũ eas agi,sed replicari pt, ꝙ ẽt tenendo ꝙ text.loquatur de pœna capitali iuxta d.l.2.ff.eo.& nõ de pęna capitali stricte iuxta l. trãsigere, C.de transac. tñ ille uers. sed, & si ea cã sit, nõ reddiẽ superfluus, sed imò ex ipso uersic, ampliat id qđ dr̃ in pœna deportationis, & dãnationis ad aliam causam maiorẽ ipsa relegatione, ut qñ uenit imponenda pęna corporis afflictiua,ut in d.l.2.in fin.ff.eo. & l.in seruorũ,in fi. ff. de pœ. & in l.fi.de ini.& ita sentit

204 sētit Imo. hic: sed tu cōsidera, q͞a † uṙ ꝙ imò illa dictio usq; ad relegationē, stet inclusiue, sicut stat in l. absentē. ff. de pęn. q͞a inter unū casum, & aliū rō diuersitatis dari nō p̄t, attē to maxime, quia mens Iurisconsulti in d. l. 1. uṙ esse solū facere dr̄iam inter causam pecuniariā, & corporalē, & ꝓhibet cōstitutionem ꝓcuratoris tm̄ in causa corporali, ut patet in uers. plane. si tn̄ pecuniaria, est quæ dictio plane aduersaṫ uers. præcedenti tota igiṫ difficultas præsentis q̄ōnis stat in hoc nostro tex. &
205 in l. fi. C. de iniu. † & considerandū est ꝙ relegatio connumerari uṙ inter publica iudicia, sed in hoc. §. ponitur regula ḡnalis, ꝙ procurator ad publica iudicia prosequenda non interuenit, ergo nec in causa relegationis, q̄ cōnumeratur inter publica iudicia, suadetur in fi. istius. §. ubi presupponiṫ ꝙ dato ꝙ in publicis iudiciis possit ferri sn̄ia contra absentem, tn̄ in his procurator constitui non pōt. ergo nec in causa relegationis. Sed ad hunc tex. dū dicit, & si iustam rōnem habet sn̄iam differunt. rn̄det Ang. ꝙ loquitur iste text. de sn̄ia annotationis bonorum. & hanc rn̄sionē sequitur Imo. hic col. 5. sed replicari potest, ꝙ appellatione sn̄iæ debet intelligi de propria. l. 4. §. condemnatū. & l. q̄d iussit. de re iud. & tunc quia ẜm Bar. & Ang. de Are.
206 in l. 2. ff. de app. rec. † Sn̄ia annotationis bonorū non diciṫ proprie sn̄ia, nisi dicas ꝙ subiecta materia hoc patitur ut hic appellatione sn̄ię intelligatur de sn̄ia annotationis bonorum, ex quo regula ḡnalis est, ꝙ ubi in absentem ferri potest sn̄ia. ibi procurator constitui potest. d. § publ. Et si quispiam non insubtiliter diceret aduerte, quia ista cōsequētia non uṙ tuta. non pōt ferri sn̄ia in absentem, ergo in ea causa nō pōt interuenire ꝓcurator, patet, nā in causa appellationis non requiriṫ litis cōtestatio, & sic sn̄ia ferri pōt in absentem, & tn̄ in tali causa nō pōt in criminalibus procurator cōstitui. d. l. 1. ff. an ꝑ alium causę. sed dic breuiter ꝙ quidq͞d sit in
207 causa ciuili. l. fi. §. illud. C. de temp. app. † in criminali, & in cā appellationis nō pōt ferri sn̄ia contra absentem C. de acc. & l. absentē. ff. de pœnis. & uṙ esse casus in d. l. 1. in fin. ibi sed ipsum eod. auditori. Circa l. fi. C. de iniu. multū se torquent Imo. & Benedic. de Plōbi
208 no hic. & Mod. in d. c. ueniens. † nam ꝓ crimine iniuriaꝵ pęna relegationis imponi potest. l. fi. de iniu. & tn̄ uṙ sp̄ale in ꝑsonis illustrib. ut in crimine iniuriaꝵ ꝓcurator constituatur: ergo arguendo per locum à speciali in contrarium uṙ ius cōe. l. 1. in fi. ff. ad muni
209 ci. & l. ius sing. ff. de leg. † Ad hunc tex. dantur plures rn̄siones. Prima fuit Guil. de Accuneo, ꝙ pro crimine iniuriarum non solū pœna relegationis, sed ēt corporis afflictiua imponi potest. & ideo ꝑ dubium rr̄ procurator repellitur. sed est speciale in persona illustri. Sed ista prima rn̄sio nō uṙ tuta, ẜm Imo. hic col. 5. quia persona illustris nō potest affici pęna corporis afflictiua, sed solum pœna relegationis. cū ergo sit speciale in persona illustri, q̄ sola pœna relegationis affici pōt, datur intelligi ꝙ regulariter in crimine iniuriarū in quo pœnā relegationis imponi pōt procurator admittitur. Alia datur solutio ad illū tex. ẜm Cyn. ibi, quē sequitur hic Ang. licet eū non citet, ꝙ licet regulariter ubi agitur de pęna relegationis imponenda, ex quocunq; alio crimine, possit interuenire ꝓcurator fallit tn̄ in crimine iniuriarū. ubi licet de sola pœna relegationis agatur, nō pōt tn̄ interuenire procurator. sed solū illustribus cōcedi uṙ, ut in hoc crimine procuratores constituere ualeant. Sed ista solutio ẜm Imo. nō est tuta. & cōsiderandū est, ꝙ quo ad p̄tātē constituendi procuratorē in criminalib. non debet spectari qualitas criminis, sed qualitas pœnæ inferendæ, ex ipso crimine, ut probari uṙ in d. l. 1. q̄ñ ꝑ aliū cau. app. cū ergo non possit dari rō diuersitatis, q̄ re magis debeat ꝑmitti ꝓcurator in aliis delictis. ubi agiṫ de pęna relegationis, q̄ in crimine iniuriarū uṙ idē ius statuēdū. & hac ēt impugnatione utūtur Mod. in d. c. ueniens. col. 22. sed tu considera. si rō specialitatis colligi possit ex his, q̄ scribit Vlpia. in l. p̄tor edixit. de iniu. dum dicit, ꝙ in crimine iniuriarū nō debet agens illa actione cū discrimine alienæ æstimationis uagari. & ob hoc in casu isto uṙ prohiberi cōstitutio procuratoris. Tertia daṫ solutio ẜm Ricar. de Salyceto ꝙ specialitas. d. l. fi. cō
210 sistit in hoc, q͞a † personæ illustres sola pœna relegationis affici debēt. & ob hoc in necessariā consequētiā eis tātummō licet procuratores cōstituere. Sed hæc solutio nō placet Imol. nec Modernis repetentib. in cap. ue
211 niēs. q̄ uerba Imo. formalṙ referūt: † nā rr̄ humiliores homines, & nō alii fustib⁹, & hisce generib. pœnarū subijciūtur. l. capitaliū. §. nō solēt. & l. generaliter. & l. mores. §. istæ

feræ

ferę ff. de pęnis. ergo id ꝙ erat statutũ in ꝑsona illustri fuisset quoque statuendũ in homine uitę honestę, & bonis morib. imbutæ. Ex alio ultra istos non vr̃ tuta consideratio do. Ric. qa hoc mõ circa ꝑsonas illustres cõcurrerent duo specialia. Primũ, ꝙ sola pœna deportationis afficiẽdi ferẽt, & tñ pęna iniuriarũ cũ sit arbitraria, ꝑt extẽdi usq; ad mortẽ. l. sacculari. §. sunt quędã. ff. de extraor. cri. Secũdũ esset, ꝙ in hoc crimine posset interuenire ꝓcurator nisi dicas tuẽdo hanc opin. ꝙ ex quo magis cõstat certitudinarię ꝙ ꝑsona illustris fustib. & tormẽtis nõ est afficienda, sed sola pęna deportationis plectẽda est, lex tolerat, ꝙ ad huiuscemodi crimẽ ꝓsequẽdũ ꝓcurator interuenire possit, & hæc duo spãlia ex quo unũ in conñam alteri⁹ uenit, cõcurrere pñt, ut Bar. dicit ĩ l. si sub cõdõne
212 de solut. Quarta † daẽ solutio ad illũ tex. ẽm utrunq; Saly. ꝙ ubi dubitaẽ quæ nã pęna debeat imponi. ut est uidere in hoc crimine iniuriarũ, in quo iudici daẽ arbitrium imponẽdi pœnã inspectis circunstãtiis loci, ꝑtis, & personæ §. atrox. inst. de iniur. & d. l. ꝑtor ait. §. atrocẽ. eo. tit. & ad istud crimẽ ꝓsequẽdũ non admittiẽ ꝓcurator. fallit tñ in ꝑsona illustri. in qua posset esse, ꝙ illustris inferet iniuriã illustri. quo casu imponẽda foret pœna corporis afflictiua posset ẽt esse, ꝙ nõ cõstaret ipm esse illustrem. sed replicari posset.
213 ẽm Imol. ꝙ † licet illustris afficiat illustrẽ iniuria, non tñ pœna corporis afflictiua afficiẽdus erit. d. l. fi. de iniu. Itẽ in d. l. fi. C. eo. ꝑsupponiẽ notorie cõstare, ꝙ ꝑsonæ illæ erãt illustres. & sic ꝙ erãt ĩ insulã relegãdi, & tñ vr̃ spãle ĩ illo tex. & hęc impugnatio suadeẽ alia rõne. ultra alios. q ille tex. in princ. loqtur ne dũ in illustribus administrationibus, & hñtibus cingulum, sed ẽt in illustribus honoratis codicillis decoratis. adeo ꝙ nõ poterat uerosimiliter hęsitari de qbus illustribus impator senserit, ꝑut alibi dubitaẽ, in l. fi. §. uiros. C. ubi sen. uel clar. Quinta datur solu-
214 tio, † ꝙ ille tex. loquitur in iniuria pro qua poterat imponi pœna capitalis, de qua in l. pen. C. de fam. lib. uel pœna deportationis, aut in crimine iniuriarũ. qđ ex l. Corn. ꝑficiscit iuxta l. 3. §. fi. ff. ad l. Corn. de sic. & l. antepen. §. de iniu. nã in hisce criminib. ubi maior pœna relegatione imponenda est, nõ ꝑt cõstitui ꝓcurator rl'r, sed cõceditur speciali ter illustrib. ut ad tale crimẽ prosequẽdũ licet agatur de pœna capitali possit dari ꝓcurator. Sed hæc solutio nõ placet Mod. tũ qa diuinat, tã ẽt quia vr̃ contra d. l. quæ gñaliter, & indistincte loqtur, ergo debet gñaliter & indistincte intelligi, dato ꝙ ĩ uno casu sit maior ratio q̃ in altero. Sed replicari põt, ꝙ nõ est absurdũ ut iura iuribus cõcordentur. & una lex ꝑ alterã distinguatur glo. in l. sciẽ
215 dum. q satisd. cog. Vltima † daẽ solutio ꝑ repetentes in d. c. ueniens. & considerãdum est, ꝙ ꝑsonæ illustres ꝓhibentur ꝑ se litigare, sed debẽt litigare ꝑ procuratorem. l. quicũq;. C. de proc. & §. 1. in auc. ut ab illustr. & q supra eos sunt. Speciale tñ est in ꝑsona illustr. ut in crimine iniuriarũ. possit, cõstitui ꝓcurator in qua ꝑt agi, & ciuiliter, & criminaliter licet secus sit in aliis criminibus ut in hoc §. & rõ est quia non põt illustrib. imponi pęna corporis afflictiua. licet ergo regulariter non possint illustres agere de ꝑ se in cã ciuili, sed cogaẽ cõstituere ꝓcuratorẽ, tñ in hac cã iniuriarũ pñt cõstituere ꝓcuratorẽ, & ideo Imperator ibi utiẽ uerbo licere, & vr̃ sensus, ꝙ licet alias illustri nõ liceat ꝑ se litigare in causa ciuili, licet tamẽ in hac cã, quę est mixta. Item licet in causa mere criminali nõ liceat ꝓcuratorẽ cõstituere. ut in hoc §. tamẽ licitũ est in cã iniuriarũ. Sed iste intellectus ex triplici capite non vr̃ tutus. Primo ut sentiũt ipsimet repetentes. qa tex. in fin. vr̃ dicit. ita tñ ut null⁹ alius sibi audeat hoc uẽdicare. nec est tuta rñsio, ꝙ hoc alteri nõ cõcediẽ à iure specilali, sed simpliciter à iure cõi. qñ uenit imponenda pœna usque ad relegationem. qa tex. uniuersaliter dicit ita tñ ut nullus alius sibi audeat hoc uẽdicare. ergo nõ debet restringi ut intelligaẽ, ubi uenit imponẽda pœna relegationis tm̃, qñquidem pro iniuria, ut supra dixi, possit imponi pœna usq; ad mortem. Non est ẽt tuta alia solutio, dũ diciẽ, ꝙ nulla alij hoc cõcediẽ in crimine ĩiuriarũ. s. ꝙ simpliciter possint causam agere ꝑ procuratorem, sed quo ad inferiores illustriũ. ut ibi dr̃, mos iudiciorũ qui hactenus obtinuit, ĩ posterũ obseruãdus sit, & ur̃ sensus, ꝙ ubi sumus certi de pœna ꝙ tũc admittaẽ procurator, secus ubi sumus incerti. sed credo ꝙ illa uerba habeant aliũ sẽsum, uidelicet, ꝙ si ꝑ crimine iniuriarũ agatur ciuiliter, admittatur procurator, secus si criminaliter, sed hoc si spãle in persona illu-
216 stri, ergo ius cõe est in contrariũ, † ex alio

etiam

etiam non vr̃ tuta cõsideratio istorum, quæ fuit gl. in d.l.fi. & in l.fi. uer. per procurat. C.
217 ubi sena. uel clariss. qa † non põt dari rõ diuersitatis, quare magis liceat eis cõstituere ꝓcuratorẽ in crimine iniuriarũ q̃ in aliis priuatis criminibus in q̃bus non licet. d.l.fi. uers. oẽ crimen publicũ priuatiue. C. ubi sen. uel clar. Item si.l.fi. C. de iniur. ueniret ad interpretationem.l.quicũq;. C. de ꝓc. non solũ intelligeret̃ in illustrib. sed ẽt in spectabilibus, & clarissimis, qñquidem in hisce ꝑsonis loquatur d.l. quicunq;, & lex interpretãs debet intelligi ẽm terminos legis ĩterpretatę, est uerũ ꝙ hodie solũ pñt illustres, & super illustres agere ꝑ ꝓcuratorem, auct. quod ius C. de proc. Item l.fi. non põt uenire quouis modo ad limitationem. d.l. quicunque, qñquidem l. quicunq;, loquatur in uxoribus, & liberis dictarũ ꝑsonarũ illustriũ. ex alio etiã non põt considerari aliqua specialitas in illo tex. q̃a uult unũ qđ est contra regulas iuris cõis, ꝙ ipse illustris non aũt procurator debeat cõdemnari. Si uelles ergo tueri cõem sñiam, poteris tenere intellectũ Ryc. de Sal. supra relatum. sed in puncto iuris uerior ur̃ opin. Vltramontanorũ. in quam ẽt inclinat Bar. hic & primo ꝑ tex. in l. 2. supra de proc. à cõtrario sensu, ibi cum appellationes pecuniariæ ꝑ procuratorem exerceri possint nec dicatur, ut dicit Sal. ꝙ ibi, & in l.fi. fit mẽtio de causa pecuniaria ad drñã causæ capitalis
218 strictæ sumptę, quia † latinę loquẽdo, omnis causa æstimationis capitalis dr̃. l. hos accus. §. omnib. de accus. quæ proprie loquitur de relegatione. nisi dicas tuẽdo cõem, ꝙ relegatio, & quælibet alia causa ęstimationis, improprie ꝑtinet ad capitis periculũ, ut est casus in l. capit. uers. ceterę pœnę. ff. de pœn. sed ille text. contra cõem sñiam retorqueri
219 põt, † qñquidem æquiperet pœnam ictus fustium relegationi. sed ubi agitur de pœna corporis afflictiua, non põt interuenire procurator. Sed dic, ꝙ ibi illa ęq̃peratio fit ẽm quid, non aũt simpliciter. Secundo, contra cõem stringit iste tex. q̃ gñaliter dicit. ꝙ ad crimen publicum prosequendũ procurator constitui non põt. sed crimẽ publici iudicij est duplex. quoddam capitale, & quoddam
220 nõ capitale l. 2. supra eo. † sed ꝓcurator ibi remouetur à gñe, & sic à quolibet crimine publici iudicij. ergo cẽsetur remoueri à qualibet eius spẽ ergo non poterit interuenire in casu ubi agitur de pœna relegationis. Sed replicari põt. ẽm Sal. in d.l. reos. ꝙ illa regula, ꝙ ubi remouetur genus cẽseatur remota quælibet eius spẽs habet locum ubi ratio remotionis gñis militat ẽt in spẽ, & sic qñ genus remouetur rõne indifferẽti. sed ubi agit̃ de pœna relegationis, absens põt damnari. ergo debet posse comparere ꝑ procuratorẽ. sed ista rõ ut supra dixi nõ est tuta q̃a stat simul, ꝙ abñs possit condemnari, & tñ nõ possit comparere ꝑ procuratorem. Alio modo rñdet Sal. ꝙ ratio prohibitiua cõstõnis ꝓcuratoris q̃ militat ubi agitur de pęna capitali stricte sumpta. i. ne ꝑ procuratorẽ aliquod grãde præiudiciũ fiat dño cessat, ubi agitur de pęna relegationis, sed attenta rõne Saly. sequeretur ꝙ in crimine l. Iul. de anno. & de ambitu in quo pœna pecuniaria imponitur, posset interuenire, ꝓcurator cõtra gñalitatẽ huiusce. §. Veritas depẽdet ab his q̃ Bart. hic dicit in 5. col. uer. quæro extra gl. an ubi pro publico iud. imponitur pœna pecuniaria habeat locum §. noster. & ibi reseruo dicendũ.
221 † Nõ est tñ recedendũ à cõi sñia, ꝑ qua facit pulchra rõ, nam interuẽtus procuratoris ad necessariam defensionẽ rłr est permissus, cum ergo non cẽseantur ꝓhibiti procuratores in causa relegationis, debẽt censeri ꝑmissi. & suadet̃ hæc cõis opin. quia ubi tractat̃ de odio dictio usq;, stat exclusiue, sed cũ esset odiosum, nõ posse cõstituere ꝓcuratorẽ in cã relegationis debemus intelligere tex. in l. 1. ꝙ stet exclusiue. iuxta no. ꝑ Sal. & a-
222 lios in auct. qđ ius. C. de ꝓc. † Vere tñ d.l.j. an ꝑ aliũ cau. multũ strĩgit cõtra cõem subtiliter inducẽdo. nam ibi in 2. rñso principali dr̃, ꝙ in causis capitalibus usq; ad relegationẽ non interuenit ꝓcurator. in 3. uero rñso subijcitur, ꝙ in causis criminalibus ubi agit̃ de pęna pecuniaria ꝓcurator cõstitui pt. sed si dictio usq;, staret exclusiue ad. 2. rñsũ. 3. casus, ĩ quo erat maior dubitatio ꝙ in cã criminali, ꝑ qua imponit̃ pœna pecuniaria, remaneret indecisus saltẽ expsse. & casus minus dubius expsse decideretur. ur̃ ergo ꝙ dictio usq;, ibi stet inclusiue. ẽm eius propriã naturam. Retenta tñ hac cõclusione, ꝙ in cã relegationis possit cõstitui ꝓcurator, discutiendæ sunt aliquæ necessarię dubitationes.

223 Prima erit dubitatio quã tãgit hic Frã. de Rãp. & Bal. † an ubi in relegatione assignat̃ cert⁹ locus, ita ꝙ nõ possit ĩ alio loco morã trahere.

trahere, sed teneatur morari in illo loco, an in tali cã cõstitui possit ꝓcurator, & cõcludũt, ꝙ nõ. Cõis.n.opi. ẜm istos procedit ubi qs relegatur, ut possit ubiq; morari, dũmodo nõ trahat morã hic Paduæ, uel Venetijs, uel in alio certo loco, nã in hac relegatione ferri põt snĩa in absentẽ, & procurator cõstitui secus tñ ẽ, ẜm eos ubi fieret relegatio ad certũ locum, iuxta l. relegat. de inter. & releg. ita ꝙ relegatus ab illo loco recedere nõ posset, & alio proficisci, & isto casu nõ poterit interuenire procurator, q̃a negari nõ pt q̃n agat hic de pęna corporis relegati afflictiua. ergo nõ poterit ferri snĩa in abñtẽ nec constitui procurator, ꝓbat in d.l. releg. in fi. principii. ubi dr̃, ꝙ ubi qs relegat in certã insulam antequ͂ assignet insula talis relegatus militi tradẽdus est. ergo talis relegatio uř hře instar deportationis. & maxime ubi fit ĩ ꝑpertuũ. sua
224 det hęc opi. ꝑ locũ à paritate rõnis. † nam rõ quare nõ possit ferri snĩa in absentem in criminalibus est illa, q̃a nõ posset in eũ fieri executio quæ rõ cõcludit ẽt ĩ eo q̃ in certũ locũ relegandus uenit: Imol. hic dicit, ꝙ non esset malũ tenere hãc opin. & idẽ dñt Mod. Senen. in d.c. ueniẽs. qui nihil addẽdo referũt ut plurimũ uerba formalia Imo. Cõtrarium
225 tñ tenẽt cõiter scribentes. tũ † q̃a relegari oĩa sua iura retinẽt, & sic nec ciuitatẽ, nec bona perdũt, siue ad certũ, siue ad incertũ locũ relegẽtur, & ideo in relegato, ẜm Imol. poterit fieri executio in bonis, q̃ executio nõ cadit ĩ deportato, qui & bona, & ciuitatẽ ꝑdit, & si dicat, ꝙ imò poterit fieri executio cum cõminatione, ꝙ dãnabitur in metallũ, replicari põt, ẜm Imo. ꝙ sicut nõ timuit deportationem, nõ timebit ẽr dãnationẽ in metallũ, secus in relegato, qui bona nõ ꝑdit. Item nõ tenet cõñia; ẜm Imol. nõ pt fieri executio snĩæ, ergo non debet posse ferri snĩa contra absentem. nam cõdẽnatur ille, q̃ nihil habet. q̃a sperat, ꝙ possit ꝑuenire ad pinguiorẽ fortunam. l. si defunctus. C. arb. tut. Idem cõdemnat aliquis actione ꝑsonali, q̃ nõ hẽt nec bona mobilia, nec immobilia in loco,
226 sed attẽta rõne Imolæ. ex quo † deportatus nõ amittit ea quę sunt iurisgentiũ. q̃a pt cõtrahere, & in futurũ acq̃rere, dr̃et posse a bñs condẽnari. facit l. si mandauero. §. is cuius. ff. mand. & ideo cõsidera, ꝙ licet relegatio possit fieri in certã insulã, tñ principalis intentio relegãtis est remouere ipm relegatũ à loco in quo morã trahebat. ut probari uř ĩ d. relegatorũ. §. interdicere. ibi, uñ eueniebat, ut q̃ relegatus esset ab ea prouincia, & ĩ §. his q̃ relegant, ibi, excedere q; debet intra eũ diem. ergo uř, ꝙ intẽtio relegãtis spectari debeat. Sed replicari pt, ꝙ illa iura procedũt, ubi q̃s remouet à loco domicilii, & originis, ita ꝙ illa solũ prouĩcia eidẽ interdicta cẽseat. secus tñ uř q̃s in certã insulã relegat. ut eidem ab ea recedere nõ liceat, nisi dicas, ꝙ hoc nõ cõsideratur. quia id quod principaliter agitur spectari debet. l. si quis nec causam. ff. si cert.
227 pet. † Nõ ob. tex. in d.l. releg. ibi, militi tradẽdus est, q̃a ibi illud admittitur post latam snĩam non ante. ne sentẽtia sit elusoria. nam ex forma snĩæ ibi debebat stare relegationi in certã insulam. & ideo cum iudex non hẽret insulã sub se, debet expectari donec assignet à principe, interim ergo nõ debet uagari. & iõ militi tradit quo ad insula assignet sicut alias cõtingit in simĩ l. legatũ supra de usufr. leg. & l. legatã. cum ibi no. de admi. rerũ ad ci
228 ui. ꝑtinẽti. † itẽ uidemus alias, ꝙ q̃ñ suspendit executio snĩæ in aliqua re ex aliqua causa, fit illius rei sequestratio, & depositio. ut l. ab execut. C. quorũ app. non recip. q̃ alleg. ut l. 1. C. de prohib. sequest. nõ est mirũ ergo si id cõtingit in casu isto. Item nõ est bona argumẽtatio Fran. de Are. arguere de deportatio
229 ne ad relegationẽ † nam deportatio req̃rit formã actualem, ut ipse deportatus ꝑ ministros cõducat ad locũ, & ad insulã l. ferri. de uerb. sign. sed relegatio req̃rit solam formã uerbalẽ. s. ut ꝑ seipum relegatus cũ relegatione uadat, ut d. §. his qui. & ideo prima req̃rit ꝑñtiam, secũda non. sicut uidemus in degradatione uerbali, & actuali, in c. 2. extra de pę. lib. 6. & hoc not. Imol. in c. ueritatis. de do. & cõt. & c. qualiter, & q̃ñ. & d. Innoc. in c. 2. de sen. excõ. & ad hoc accedat qđ not in l. 2. §. ignominiæ. de his qui no. inf. cog. Secũda ca-
230 dit dubitatio, ẜm Bar. hic, † an in causa appellationis ubi imponit pœna maior relegatione, possit talis causa ꝑ procuratorẽ agitari, & Bar. hic dicit, ꝙ nõ admittat ꝓcurator, licet snĩa in causa appellationis in abñtẽ ferri possit l. fi. §. illud. C. de app. sed nõ uř uerũ
231 † ꝙ in cã appellationis ubi agit de crimine, ꝙ ferri possit snĩa in abñtem, ut probatur in d.l. 1. ibi, sed ipm adesse auditorio. ff. an per aliũ cau. app. agi possit, & uř casus in l. abñtẽ. ff. de poe. & in l. abñtẽ. C. de acc. Itẽ ꝑsupposito,

to ut Bar. dicit, ꝙ in causa appellationis pos
set ꝓcedi cõtra absentẽ, nã ex quo sñia q̃ fuit
lata in causa principali, statim traxit secum
executionẽ quo ad ea q̃ sunt iuris, & hoc ca
su facilius põt in causa appellationis ꝓcedi
contra absentem. sed replicari põt ẜm Imo.
232 hic † ꝙ ꝑ appellationem statim fuit extin-
ctum pronunciatũ. l. 1. in fi. ad turp. hinc est
ꝙ si ferat̃ sñia in causa appellationis, ꝙ agi-
tur ex secunda sñia non aũt ex prima l. si q̃s
priore. in princ. ad Treb. & l. furti. in prin. de
his q̃ not. infa. & cũ hac opi. ẽt trãsit d. Mar.
de Senis. in c. ueniens. col. 25. referẽdo Imo.
hic formalr̃. Sed tu considera. nã in casu l. 1.
ff. an ꝑ aliũ. præsupponitur ꝙ fuit lata sñia
in causa principali, ergo fuit lata in ꝑsentẽ,
alias nõ ualuisset. l. si accusatorib. C. de acc.
cũ ergo condẽnatus esset in carceribus detẽ
tus, si admittitur ꝓcurator ur̃ procurator ꝑ-
233 sentis. † sed dato ꝙ in causa appellationis
posset sñia ferri in causa criminali cõtra ab-
sentem, istud induciẗ in odium cõtumacis, &
absentis, sed nõ debet induci in eius fauorẽ.
ar. l. non solum. ff. de noxal. nisi dicas ad has
duas rões, & primo ad primã, ꝙ põt esse ꝙ
cõdemnatus non retinebiẗ in carceribus, q̃a
retineri solet ob inopiã idonei fideiussoris.
l. eos. §. suꝑ his. C. de app. Secundæ rõni rñ-
deẗ, ꝙ ex quo ubi in absentem põt ferri sñia,
etr potest interuenire ꝓcurator, non ur̃ ab-
surdum, ꝙ in contiam odij ueniat fauor. ar. l.
cum ex oratione. de excus. tut. & ita in simili
arguit Bald. in l. qđ fauore. in 7. oppo. C. de
legib. cogita. Tertia cadit dubitatio, tu uidi-
sti ꝙ in causa iniuriarũ, licet sit priuatum de
ictum, pñt illustres procuratores cõstituere.
234 † dubitant modo Mod. in d. c. ueniens. in
col. 24. an id qđ dictũ est supra in ꝑsona illu
stris, procedat in epis, & alijs ꝑlatis, ut teneã
tur cõparere ꝑ procuratorẽ, iuxta terminos.
l. q̃cunq;. de ꝓc. & possint ẽt in crimine pri-
uato iniuriarũ ꝓcuratores cõstituere, & ipsi
ualde dubitant ꝑ text. in c. cũ olim de testib.
ubi ẜm eos apparet ꝙ eps cõparet per se uel
per ꝓcuratorem, sed ad istum tex rñderi po
test ꝙ ille tex. nõ ꝓbat, sed solũ dicit esse ꝓ-
cedendum ad examen testium si archieps le-
gitime citatus ꝑ se, uel ꝑ ꝓcuratorem, cõpa
rere noluerit, & hoc simili sermone utiẗ tex.
in c. fi. in uerbo si per se uel ꝑ procuratorẽ ci
235 tatus fuerit, † nec q̃ppiam facit tex. in c. 1.
& fi. de postu. adductus per eos, q̃a ibi nõ dr̃

ꝙ eps possit esse procurator, sed loquunẗ illa
iura de aliis clericis, non aũt de epo. & iõ ue
rior ur̃ opi. gl. quã ipsi corrupte adducunt in
c. q̃a eps. 2. q. 4. quæ uult ꝙ sacerdotes nõ de
beant ꝑ se litigare, nisi sint pauperes. alleg.
text. de illustri. & q̃ supra eos sunt. Itẽ, & nõ-
nullas alias rões quas formalr̃ recẽsuit idẽ.
d. Mari. quarũ prima est, q̃a non expedit ser-
uos Dei litigiosos esse c. 1. de simo. Secunda
est, ne cogatur à diuinis obsequiis recedere.
iuxta tex. in l. oẽs C. de epis. & cler. & q̃a lites
dãt materiã delinquendi. l. ꝓperãdũ. in prin.
236 † C. de iud. & uere pro opi. gl. ur̃ casus i d. c.
quia epus, qui uult ꝙ epi, & alii sacerdotes
teneantur constituere procuratorem. excipit
tñ causas publici iudicii. ille tñ text. non so-
lum loquitur de eps, sed de uniuersis sacerdo
tibus quos nemo illustres appellat nec ille
tex. fundat se suꝑ illustri dignitate, sed q̃a so
237 lẽt cõstitui ad Dei laudẽ. † Secũdo aduertẽ
dũ est, q̃a nõ uñr recte quęrere repetẽtes an
dispositio. l. fi. & l. q̃cunq;. C. de iniur. habeat
locum non solum in epis. sed ẽt in inferiori
bus ꝑlatis. q̃a tex. in l. quicunq;. hodie restrin
giẗ, ut solum procedat in illustrib. & hiis q̃ su
238 pra eam dignitatẽ sunt. & † iõ in solo epo
cadit dubitatio, q̃ ẜm Ias. in l. 1. ubi his dixi.
de offic. eius. est illustris, ut ẽt concludit Bo-
logn. in consi. 85. incip. quidã Ant. de Cast.
239 † & ideo tex. in c. fi 5. q. 2. uult epm. in scri
ptis debere citari, sicut illustres citanẗ. l. quo
240 ties. C. de dign. lib. 12. † & tex. in ca. fin. de
re iud. lib. 6. uult ꝙ possint legere sñiam per
241 substitutũ ad similitudinẽ illustrium, † &
ideo tu considera ꝙ aut quærimꝰ an disposi
tio. l. q̃cunq;. de proc. hẽat locũ in epis, crede
rem ꝙ non. quia illustri litiganti per se im-
ponit pœnã amissionis causæ, & ipsi iudici li
brarum 20. auri, & ideo illa lex nõ debet ex
tendi ad epm, q̃a nullibi probaẗ ꝙ eps sit pro
prie, & simpliciter illustris, licet priuilegijs il
242 lustrium potiri uideaẗ † in his terminus lo-
quiẗ tex. in d. c. fi. 2. q. 5. simpliciter tñ dr̃ po
tius spectabilis, ut dicit Io. de Plat. in l. fi. C.
de decur. lib. 10. cũ similib. de q̃bus ibi dixit
in d. l. 1. de off. eius. tã in primã q̃ in secunda
lectura. Aut uero quęrimus an dẽant litigare
ꝑ procuratores tã ipsi q̃ alii ꝑlati inferiores,
& in hisce casibus in q̃bus si ipsi litigassent,
possent distrahi à diuinis officijs. cõcludẽdũ
est ꝙ sic, per tex. in d. c. q̃a eps. 3. q. 4. ubi ue-
ro non pñt distrahi à diuinis officijs, uel citã
tur

tur à summo Pontifice, tūc pñt ꝑ se litigare & in his terminis intelligant iura adducta ꝑ Mod.in d.c.ueniens. col. 25. Si uero q̄rimus an in crimine priuato iniuriarū possint ꝑ ꝓcuratorē litigare,& ex quo istud uŕ respicere fauorē illustriū, & tūc subdistinguendū est, aut.n. ꝓhibitio cōstitutionis ꝓcuratoris respicit fauorē ipsius dñi,tum rōne grauis ꝑiudicii, tum ēt quia ēt in arduis causis ciuilibus non cogiť quisquam agere per ꝓcuratorē.ut tradit Card.noster Alex. in c. in crim. 3.q.5. si uero respicit fauorem ipsorum illustrium ut innuit tex.in d.l.fi. in uerbo licere, concludendum uŕ ꝙ illa l. fi. habeat locum in ep̄is, quia exequantur illustribus, & istud sentit Bal.in l.fi.C.ubi sena.uel clar. qui exēplificat illum text. in ep̄is. Tertia colligitur

243 conclusio ex hac glos. † ꝙ ubi uenit imponēda pœna,quæ est minor relegatione in tali causa potest interuenire ꝓcurator. utputa qñ agitur de pœna remotionis ab ordine l. 2. infra de iniur. uel agitur de interdictione artis alicuius iuxta l.moris ff.de pę.& iō ubi q̄s uenit deponendus ab ordine , uel publicis honoribus priuandus aut simili pęna plectēdus.non censeť ꝓhibitus ꝓcuratorē cōstituere ut ꝓbať in d.l.1.§.1.uers.plane.ff. an ꝑ aliū cau.app.& in l.cognit.§.1.& hanc cōclusionem sequuntur cōiter interpretes relati per Imo.& Bened.de Plumb.hic,&per Mod. in cap. ueniens. de acc. sed huic conclusioni

244 obiicitur.† nam pœna depositionis ab ordine potest cadere in absentem. c. ueritatis. de dol.& cont.tñ in casu d.c.ueniēs.ubi agebatur de depositione ep̄i. quia asserebať subiecisse ecclesiam seruituti principis secularis non pōt interuenire ꝓcurator. Imo. hic ?ndet ꝙ aliud est de iure canonico aliud de iure ciuili, & cū in depositione ordinis ep̄alis, aut ꝑsbyteratus,diaconatꝰ,uel subdiaconatꝰ.

245 agať de graui ꝑiudicio, † cū dūtaxat ex grauissimis criminib.q̄s ab ordine deponatur.ut tradiť in c.1.85. dist. & in c. Maximianus. & in c.1.35.dist.non est mirū, si tn hisce causis

246 † ubi agiť de depositione ab ordine fiēda, & sic de graui ꝑiudicio , nō admittiť ꝓcurator,secus tñ est de iure ciuili , quo iure ordo capiť ꝑ ordine cuiuscūq; corporis uniuersitatis uel collegii,utputa doctorū decurionū, lanificū,& cerdonū,q̄ depositio non uŕ tam grādis, sicut illa q̄ fit ab ordinibus sacris. q̄a

247 ut dicit gl.in summa dist. 32.† quatuor ꝑcipue dñr ordines sacri à sāctitate, castitate & cōtinētia quam inducunť.ꝓbať in c.decernimus.28.dist.nō sic est,ubi agiť de remotione ab ordine alicuius corporis, collegii, uel uniuersitatis.iuxta tit.de decr.ab ordine fac. & l.cognitionū.de uar.&extraord.cog.& cū ista solutione transeūt Mod. simpliciter in d. c.ueniēs.13.q & in 28.col.de acc. sed ista solutio non uŕ tuta q̄a inducit dr̄iam inter ius ciuile,& ius canonicum,attento maxime,q̄a

248 † ubi q̄s ꝓhibeť honoribus publicis fungi, uel ab aliquo ordine remouetur,fama ipsius remoti multū lædiť,& cā uitæ, & famę parificantur l.iusta.de manumis.uin.nisi dicas ꝙ ex quo de iure canonico pœna depositionis nō imponiť.nisi ob aliq̄d graue delictū,non est mirū si talis causa ꝑ procuratorē agi nō pōt.facit tex.in c.sicut nostris.de iureiur.sed de iure ciuili facilius q̄s remoueť ab ordine

249 q̄ de iure canonico. Nō obst. ꝙ dixi † q̄a l. iusta, non ꝓcedit in hoc casu. q̄a ubi ꝑ causa criminali imponiť pœna pecuniaria , pōt in ea interuenire ꝓcurator,licet ex tali cā sequať infamia.d.l.1.ff.an ꝑ aliū causa app. itē ex delicto publico ex quo q̄s infamatur , si ꝑ eo imponatur confiscatio oīum bonorū,uel ēt partis bonorū , pōt interuenire procurator.ut dicunt Mod.in d.c.ueniens. col.13.de

250 accus.& † in priuatio omniū bonorū causæ criminali parificari uŕ.l.ꝑꝑ litem.ff.de ex cu.tut.& §.item ꝑꝑ litem.in instit.eo.& est gl. ord.in l.1.C.de reis postu. lib.10. Vel potest alio modo r̄nderi ad tex.in d.c.ueniens ex re

251 gula.l.qui testō de testa.quæ hēt ꝙ in qualibet lege præsumitur ꝙ termini sint habiles.cū ergo in d.c. ueniēs,dicať, ꝙ causa erat criminalis,& ꝙ procurator nō erat admittēdus,necessario dicendū uŕ, ꝙ erat talis cā,ex qua nō poterat cōstitui ꝓcurator,attēto maxime ꝙ id q̄d statuiť in hoc. §. est ēt statutū. de iure canonico,c.in criminib.3. q. 5. ergo non debet induci dr̄ia inter ius canonicū,& ius ciuile,prout faciunt Imo.& Mod. Sed cōtra huiuscemodi conclusionem obstat text.

252 in l.capital.§.1. ff. de pœnis. † ubi Iureconsultus parificat pœnas respicientes ęstimationē hoīs,pęnis fustiū. sed in cā, in qua tenuiores hoīes fustibus subiici pñt,non pōt interuenire procurator, cum non agať de pœna pecuniaria,ergo à paritate rōnis idem uideť dicēdum , ubi agiť de remotiones ab ordine,

253 † attento maxime eo q̄d habeť in l.cognit.

§. minuitur. ubi expresse dr, minuitur æstimatio, ubi qs relegat, uel ab ordine mouet, uel cum prohibet honoribus publicis fungi, uel cũ plebeus fustibus cedit, sicut ergo ubi agit de ictu fustiũ procurator cõstitui nõ põt, ita nõ poterit, & in aliis causis parificatis interuenire, & si dicat, ꝙ ibi sit parificatio quãtũ ad hoc, ut ex dictis pęnis æstimatio minuat, non aũt quantũ ad interuentum procuratoris, replicari põt, ꝙ regula l. nã hoc iure, de uulg. & pup. procedit ẽt ubi datur diuersa rõ ipsorũ determinabiliũ, ut probari ur in illo text. & tradit Mod. Dec. in l. in test. C. de testa. mil. & ideo considera, qa facile posset defendi hæc opin. contra cõem. nam aut uolumus dicere, ꝙ ubi agitur de subiiciendo plebeios ictibus fustium, non possit interuenire procurator, ut dñt Mode. qa agitur de pœna corporali, q̃ est maior quacunq; pęna pecuniaria, nã dico, ꝙ illa regula nõ ꝓcedit ĩ plebeis, ut Bar. dicit in l. 1. de pœ. cũ ergo de iure canonico uideat decisum, nõ cauillãdo literã, ꝙ ubi agit de depositiõe ab ordine epali, uel ab alio ordine, non possit interuenire ꝓcurator. idẽ debemus dicere de iure ciuili. & maxime tenẽdo illã opin. ꝙ cã relegationis ꝑ aliũ agitari non possit. attento maxime, qa cã famæ, & causa uitæ æquiperãtur. attento ẽt qa si d. l. j. an ꝑ aliũ causa appell. includit relegationẽ, debet ẽt includere causas similes. Retenta tñ cõi conclusione, dubi

254 tari põt. Primo † an causa separationis thori ꝑ procuratorẽ agitari possit. & ur text. ꝙ sic in c. tuæ. de ꝓcu. ibi, si necessitas postulauerit, sustineri põt. & maxime qa ille tex. facit expressam dñam, an agatur criminaliter. & hoc casu non põt interuenire proc. an uero agatur ad separationẽ thori, & hoc casu põt iteruenire procurator. ita tenet hic Ang. & Imo. & idẽ Imol. in d. c. tuæ. post Io. And.

255 Host. d. Ant. & alios. † sed certe uerba tex. ĩ d. c. tuæ. ibi, si necessitas postulauerit innuũt ꝙ rlr non debet admitti, sed p̃fati Doct. subaudiũt uerbum maxime, ut in simili dr in c. pastor. de off. ord. & in c. quod sedes. eo. titũ. sed ista subauditio uiolat illũ tex. attẽto ma

256 xime † qa separatio thori est multũ dolorosa. qa ẽm Bal. in d. c. tuæ. sapit exiliũ, exulat. n. a uiro suo, & est dura sicut mors, & ꝑditur dos. ergo non deberet admitti ꝓcurator nisi subesset necessitas. ut tex. expsse dicit. & hoc modo in illo text. esset dñia inter agente criminaliter, & agentẽ ad separationem thori. Vt primo nullo mõ esset admittẽdus procurator. Scđo uero sic ubi necessitas subesset. ut cãtat illa lra. quæ condõnaliter loquit, q̃ quidẽ cõdõ debet impleri in forma specifi

257 ca. † & quæ formã importat. l. ꝑtor ait, de coll. bonorũ. nisi dicas, ꝙ ex quo in illo tex. subiicit rõ, ꝙ per procuratorem accus. qa licet accusatio sit de crimine, tñ nõ est criminalis, ex qua rõne apparet ꝙ necesse est, ꝙ subaudiat dictio maxime. nisi iterũ dicas, ꝙ Papa ibi in fine ur decidere, ꝙ secutus procedetur, si ĩ pñtia ꝑsonatũ hoc fiet, cogita. qa

258 nullus tãgit. Circa fi. glo. † dũ allegat l. sed & hę. §. 1. de proc. aduerte, qa gl. sẽtit, ꝙ reuocare seruũ ingratũ ĩ pristinã seruitutẽ sit cã minor relegatione, & tñ ẽm Bar. & Imo. hoc est falsum, qa seruitus morti cõparatur, l. quod attinet. ff. de reg. iur. Dic ẽm Bart. & Imo. ꝙ hæc cã ex parte dñi continet interesse pecuniariũ applicandũ parti, ut. s. seruus ob ingratitudinẽ reducat in seruitutem. Sed ẽm Bal. ĩ d. l. sed, & hæ. est qd mirũ. ꝙ ibi agatur de priuando aliquẽ bñficio libertatis, & ꝙ cã non sit criminalis, imò ur capitalis §. maxime. inst. de c. dim. Attento maxime. ẽm Inno. in c. qualiter, & qñ. col. 2. de accus. qa

259 † de iure ciuili sunt septẽ gña pęnarũ. quartum tres sunt capitales. Prima est mors quæ multis modis inferunt l. aut damnũ. §. uita, ff. de pę. Secũda pęna est morti proxima, ubi qs dãnat in metallum, q grauior uinculo ꝑmit. si uero in opus metalli tũc leuiori, utraq; tñ pęna, & ciuitatẽ, & libertatẽ aufert. ubi uero qs dãnat ĩ misteriũ metallorũ, si in perpetuũ, & ciuitatẽ, & libertatẽ amittit. si ad tps solã ciuitatẽ. l. aut dãnũ. §. est pęna, cũ §. seq. ff. de pę. Sed nescio uidere quare ubi agitur de pœnã dãnandi aliquem in misterium metallorũ. l. ut seruiat dãnatis ĩ metallũ ad tps, talis cã non posit agi ꝑ procuratorem. Est & tertia pęna deportationis, & in opus publicũ damnationis. sed resolutio est. qa in hisce pœnis nõ agitur de cõmodo pecunia-

260 rio. ut dñt Bar. & Imo. † Sed adhuc nõ qescit aĩus. nam de iure canonico loco pœnæ dãnationis in metallum, q̃ nõ inuenit in canonibus imposita, solet qs uẽdi, uel redigi ĩ seruitutẽ. de primo est casus in c. quidã cler. 81. dist. de secundo est tex. in c. eas. 32. dist. & in c. statuimus. 11. q. 1. & tñ licet hic agat de cõmodo pecuniario, ista causa dr capitalis,

nec

nec potest agitari per procuratorem, & tñ
261 hic agit͂ seruitute.† Ang. hic dicit, ꝙ licet ex parte accusatoris possit interuenire ꝓcurator. tñ ex parte rei q̃ ꝓcuratur in seruitutem, non pōt. q̃a ex parte ipsius rei non agit͂ de cōmodo pecuniario. & idem pōt dici de iure can. in quo pœna seruitutis imponitur, uel melius dic, ꝙ cōsideratio Ang. est cōtra tex.in d.l.sed,& hæ.q̃ exp̄sse uult, ꝙ sicut patronus pōt accusare libertum uti ingratū ꝑ ꝓcuratorem,ita & libertus ipse pōt ꝑ procuratorem rñdere. & ideo tu dic, ꝙ ubi q̃s dānatur in opus metalli, uel de iure can.in seruitutē redigit͂. talis causa non pōt agitari ꝑ ꝓcuratorē, q̃a tendit ad uindictā publicā, sed adhuc cōsidera, q̃a cōtra p̄dicta ur͂ casus in c.si qñ 2.q.6.ubi dr͂, ꝙ ĩ causa capitali,uel in causa status nō ꝑ ꝓcuratorem, sed ꝑ ip-
262 sum agēdum est.† Idē ꝓbatur in l. 1.circa prin.de asser. toll.ubi dr͂, ꝙ si q̃s ꝓuocet aliquē in seruitutē, ꝙ cessante assertoris difficultate,debet rñdere ꝑ se,si uero reperiat͂ in quasi possessione libertatis, tūc pōt agere ꝑ ꝓcuratorē,ergo hi duo tex. uñr contrariari, his,quę Bar.Imol. & ceteri tradūt.Gl.in d.c. si qñ, fatetur cōtrariū, ꝙ ubi dñs est ĩ quasi possessione seruitutis, seruus pōt ꝑ se agere, ubi uero aliq̃s ꝓuocatur ad seruitutē,& ipse est in quasi possessione libertatis pōt ꝑ procuratorem agere suꝑ isto cōtriario laborāt Saly.Odofr. & cōiter antiq̃ in d.l.1. de asser. toll.Prima datur solutio, ꝙ de iure antiquo ille cui mouebat͂ q̄stio status poterat ĩdistincte agere causā ꝑ ꝓcuratorē. hodie uero distinguit͂ an ꝓuocatus in seruitutē sit ĩ quasi possessione libertatis, & ēt nūc pōt,secus tñ si non sit in quasi possessione seruitutis, q̃a tnc ꝟm Bal.Saly. & oēs ibi non pōt.Sed ista solutio tēdit ad correctionē l.non solū.§.status.allegatæ hic in gl.ff.de ꝓc. Secūda datur rñsio ꝑ Io.& Azo.quam sequunt͂ ibi Odofr. & pleriq; antiqui.ꝙ iura in contrarium allegata loquuntur.ubi seruus litigat principaliter de peculio suo, q̃ solutio cōfunditur ex illis iuribus. Datur tertia solutio, ꝙ seruus post litem cōtestatā de iure digestoꝶ pōt cōstituere ꝓcuratorē.de iure uero nouo distinguitur, aut lis nō est contestata, & ubi est in quasi possessione libertatis pōt,alias secus. sed hæc dr̄ia in hac materia est uerbalis. ut ĩ dicemus. Ego aūt arbitror posse sic dici, ꝙ post iura digestoꝶ.fuit quędam media iuris prudentia,ꝙ prouocatus adˢ seruitutem dr̄et hr̄e quendam assertorē,quæ cum assereret esse liberꝶ aduersus dñm eum prouocantē in seruitutem.ista aūt assertio fuit sublata ꝑ Iustin.in d.l.1. ut hodie debeat seruus ipse cōparere ꝑsonaliter.secus si sit in quasi possessione libertatis ex quo infertur, ꝙ ĩtellectus datur per Doc.cōiter ad l.seruum quoq;.§.1. de ꝓcur. ꝙ ibi cōstituitur procurator, q̃a agitur de peculio, & administratione aliaꝶ rerū in l.uero infra de asser. toll.agit͂ de periculo status, & ꝑsonæ, nō est uerus, q̃a ĩ casu l. sed & hę.agebat͂ de periculo status,& ꝑsonæ & tñ cōstituit͂ ꝓcurator. & ēt cōfundit illa solutio ꝑ tex.in l.nō solum. §.si status.ff.eo. tit.de proc.uel melius dic,ꝙ ex parte dñi, siue ille q̃ prouocatus est in seruitutem, sit in quasi possessione libertatis,siue nō, causa ꝑ procuratorem agi pōt. sed ex parte ꝓuocari distinguitur eo modo quo dicit tex. in d.l.1. C.de asser.toll. Nec huic distōni repugnat tex.in d.l.sed & hę.in fi.q̃ loq̃tur de liberto.
263 † Nec ēt l.nō solū.§.status.q̃a ille .§. debet declarari, & distingui ꝑ d.l.1.C.de asser. tol.
264 Circa fi.gl.† dū allegat tex. in l. nō solum §.fin ubi in causa suspecti tutoris interuenit ꝓcurator.rō dicit gl.q̃a illa pœna est minor relegatione. sed ista solutio ꝟm Bart. Aug. Imol.& Bened.de Plumb.nō est tuta,q̃a ubi ageretur ut tutor suspectus puniretur. iuxta l.1.cū l.seq.de susp tut.cum simil. de quibus hic ꝑ Bar. nō posset constitui ꝓcurator,q̃a talis pœna esset supra relegationem,'& esset quasi crimē publicū. l.3.§.cōñs.de susp. tut. tex.ergo ille loquitur,qñ agitur ciuiliter ad cōmodū pupilli. ut tutor tanq̃ suspectus ab oĩ administratione bonoꝶ remoueatur.Sed
265 tu aduerte, † q̃a nō ur͂, ꝙ possit agi principaliter ciuiliter q̃n in cons̄nam possit resultare affect⁹ pœnę criminalis. ubi.n. accusator tutor de suspecto, ut remoueat͂. si appareat ip̄m dolose fuisse uersatū circa res ipsius pupilli. ad p̄fectum urbis ut puniat͂ remitti solet d.l.1.in fi.de susp.tut & d.l.§ solēt.de off. p̄fect.urb.attēto maxime, q̃a ut dicit Bart.ꝙ accusatio suspecti tutoris est quasi publica. Imol.hic rñdet. ꝙ ex quo principalr͂ agit͂ ut remoueat͂ suspectus tutor.licet ĩ cons̄nam ob eius dolū, & uersutiā debet remoueri,debet tñ spectari id q̄d principaliter agitur. l. si q̃s
266 nec causam.si cer. pet † Sed tu cōsidera ꝙ tex. in d.l.non solum. dum dicit difficile est.

potest intelligi.i.nullo modo auditur ꝓcurator.iuxta tex.in l.1.§.ff.in uerbo difficile,qñ appel.sit,& iuxta gl. in c. pñtiam. de testi.in uerbo difficile,& ita considerant ēt Mod.in d.c.ueniēs.in 12.col.sed tex. non dicit prout ipsi ꝑsupponunt,sed ita cātat, sed nō fuisse ꝑ ꝓcuratorē suspectus accusabitur, qm̃ famæ causa est, & sic nō utitur uerbo difficile.nec ibi pōt intelligi.i. nullo modo, ꝓꝑ uerba sequētia.ibi,nisi cōstet ei à tutore nominatim mandatum. & sic illud uerbū nō facile uṙ excludere ꝓcuratorem gñalem. & ratio quare ibi reqratur speciale mandatū, est,qa agitur de magno ꝑiudicio.Item tex.ille uult, ꝙ ubi iudex erat ꝓcessurus oīno contra absentem, ꝙ isto casu admittatur procurator gñalis,a-
267 lias secus,† & ille tex.est multum mēti tenendus.ſm Imol. hic, ꝙ ubi agitur de causa famæ,& æstimationis reqritur speciale mādatum. & ex illo tex. confunditur una ratio Bart. hic dicentis q̃ ad publicū iudiciū prosequendum non pōt interuenire ꝓcurator.qa unusquisq; per se fidelius agit causam suam. nā illa ratio cessat, ubi qs habet speciale mādatum,qa compareret tanq̃ pieca, & organū ipsius dñi, nec posset fidelius agere q̃ manda
268 tum speciale in forma adimplere. † Nota etiā pro eo,quod dicit Imol. hic, ꝙ ubi quis principaliter accusaṫ,ut remoueatur tanq̃ suspectus,licet in conñam possit puniri, censeṫ tñ causa ciuilis, pro qua potest interuenire
269 procurator.† nam pro isto dicto facit glos. quam summæ not.Ang.in d.l.nō solum.§. si status . ubi dicit ꝙ qñ causa principaliter est famosa,dānatus ꝑ ꝓcuratorē est infamis, secus si principalṙ est pecuniaria,& in conñam
270 est famosa.† sic intelligiṫ.l.furti.§.si qs alieno.de infam.& rō est,quia ex quo principalṙ cā est famæ,si ꝑ interuentū ꝓcuratoris euitareṫ infamia.iam sñia nullum operaretur effectum quod nō cōtingit,ubi principalṙ causa est pecuniaria qa fit exactio saltem pecunię.

Glos. in uerbo procurator, diuidiṫ in quinque partes principales. In 1. parte declarat tex.In 2.adducit concordantes ad hunc text. In 3.format duas oppositiones contra text. In 4.quærit an possit cōstitui procurator in causa criminali ad unū articulum. In 5. format aliam oppositionē, & eā dupliciter soluit.Secūda ibi,& facit.Tertia.ibi.itē contra. Quarta ibi,& est argm̃.Quinta ibi,item cōtra.Ex prima parte huiusce gl.colligitur cōclusio, ꝙ sicut non pōt constitui procurator ex parte actoris,ita non pōt cōstitui ex parte rei,licet ex parte actoris dicaṫ proprie procu
271 rator,sed ex parte rei dṙ defensor.†Sed iste terminus ꝓcurator est latissimus. aliqñ.n.capit pro ꝑside ꝓuinciæ.l.2.C.de iure fis.li.12. aliqñ ꝓcuratore.l si in emptione. §.fi.de cōtrahē.emp.& pro tutore ēt capiṫ procurator l.in defendēte.prout est litera procurator.ff.
273 de auth.tu.† istud ēt uerbum procurare, est latissimū,iuxta illud Apuleii,hunc.n.equulū suū curiose nimis procurātē inueni.& alibi, inqt Cato de re rust.eodē modo ceteras arbores ꝓcur.& alibi, inqt, Hieron. cū Sathanas aliquē sua arte deceperit, & ꝓpriū ei iugū imposuerit. ultra ad uirorū abundātiam nō ꝓcurat,& sic apud Catonē sumiṫ hoc uerbū ꝓcurare,pro sustētare,apud uero Hieronymū pro studiose curare,seu inuestigare,& nō ab re Iurecōsulti aliqñ appellāt negociorū gestorē ꝓcuratorē, ut est casus in l.si ego. de neg.gest.& in l.Plautius.ff.de ꝓc. cui sñiæ astipulatur,Cic.in lib.1.de nat.Deor. dū dicit sunt.n.philosophi,& fuerunt q oīno nullam hr̃e censerent rerum humanarū procurationem Deos.proprie tñ, & stricte dṙ procurator, ſm gl.hic qui aliena negocia mādato dñi gerit.l.1.ff.de ꝓcu. Secunda colligitur
273 cōclusio ex hac gl ſm Imol.hic† ꝙ procurator ex parte actoris nō admittiṫ sine mādato,bene admittereṫ ubi esset dubiū de mādato,præstita tñ cautione rati. iuxta not.in l.1.
274 C. de proc. † & dṙ esse dubiū de mandato, ſm Imo.ubi ille q asserit se esse procuratorē uenit de lōginquo,& habet instr̃a dñi facientia ad causam.iuxta not.ꝑ Bar.in l.3.§. duæ causæ.ff.de carb.edic.& est tex. iūcta gl. in c. coram.de off.del.ibi, cum instr̃is eiusdem ecclesiæ.sed ille tex.allegatꝰ ꝑ Imo.nō probat, ꝙ ille clericus q habebat instr̃a ecclesiæ erat rector ipsius ecclesiæ. nimirū si admittiṫ ad agendum. Item stat simul, ꝙ aliquis habeat instr̃a ad causam,& tñ illa subtraxerit. atten to q̃a uṙ spāle in casu.l.fi.ubi gl.de pac.conuen. ubi si marito ab uxore fuerunt tradita instr̃a bonorū paraphernalium ꝑsumitur eidem cōcessa administratio.pro resolutione. uide omnino Alex.in d. l.1.col. 3. de proc.q dicit,ꝙ cōis opin.est cum Imol.hic,& in c.1. de prob.& rñdet ad l.fin.C. de pac. conuen. ꝙ ibi ex illa traditione sequitur, ꝙ maritus pōt agere etiam nō ꝑstita cautione rati.Sed

tu

nu cõsidera ultra alios ibi, & hic, quia id qđ dicit Alex.post.Pet.& Cy.non uř tutum. q̃a gl.allegata hic ꝑ Imol. in d.c.corã.de off.de leg.dicit, ꝙ admittitř clericus, quia erat cõiũ cta ꝑsona, & habebat instřa, & tñ ut ibi fatẽ tur Doct.cõiter fuit prȩstita cautio ratio.itẽ ad q̃d põderare traditionem instřoꝝ ubi da tur sanguinis coniunctio inter agentẽ nomine alicuius, & ipm cuius nomine agitur, q̃a hoc casu sufficit, ꝙ sit cõiunctus q. admittitř pro coniuncto. cum cautione rati. Cõis tñ est opi.ut dixi, ꝙ hñs instřa facientia ad causam principalem admittatř ad agendum cum
275 cautione rati, imò uř, † ꝙ si posset ꝓbari instřa fuisse alicui à dño tradita, ꝙ iste posset agere ẽt non prȩstita cautione rati, quid quid sentiat Imol. hic ac Alex. & ceteri in d. l.1. C.de proc. ubi.n quispiam instřm alicuius debiti mihi tradit, non est ꝓsumendum, ꝙ mihi tale debitum donare uelit. arg.l.cum de indebito.de ꝓb.& c.super hoc. de renun. ergo illa traditio aliq̃d operetur, ꝓsumendũ est, ꝙ mihi mãdatum de exigendo tale debi tũ sit,ut illa traditio quippiam operetř arg.l. si qñ de leg.1. Cogita super prȩmissis. Circa
276 † cõtrari um.l.3.C.de accus. accõmodãtur ꝓ scribentes q̃ plures solutiones. Prima fuit solutio Mart.ꝙ in casu d.l.3. q̃ incipit reos, erat lis contest.cõtra principalem, nimiꝝ si ꝓcurator interuenire põt, hic uero §.procedit ante lit. contest. quo casu ꝓcurator dari non põt, & ratio est q̃a post litem cõtestatã dñs,& nõ procurator est condẽnatus l.2. C. de accus.& l.fin.C.de iniur.sed si admitteretur ꝓcurator ante litem cõtest. tam.lite con testata cũ ipso ꝓcuratore non posset dãnari ipse dñs, tñ ante litem contest. repellitur ꝓ curator, ut ad diffinitiuã perueniri posit ad quã non posset lite contestata cũ ꝓcuratore attẽ.o, ꝙ dñs non posset dãnari.Sed hanc solutionẽ improbant Sal.& Mod. cõiter in d.l. reos.& Imol.ac ceteri hic.ut hic plura ꝑ eos ultra quos uř, ꝙ potius ante lit.contest.dřet admitti ꝓcurator:ut declinatorias,& dilato rias exceptiones posset ꝓponere, quȩ post li tem cõtest. opponi non pñt, ut hř in d.c.ueniens. de accus. Secũda datur solutio ad tex. in d.l.reos,ꝙ ille tex. loq̃tur in ꝓcuratore q allegat causas abſẽtiæ non aũt causas causæ, & ita rñdet gl.in d.l.reos.& Bart.hic, & ista uř melior solutio quæ dari possit Tertio datř solutio ꝙ ille tex.debeat intelligi in illis casibus in q̃bus absens põt damnari etiam, ꝙ agãt de pœna capitali stricte sumpta.ut in ca su l.lege Cor. §.constit. uer. sed in seruos.ff. ad l. Corn.de sicar. & in l.ne diu.C.de pœ.& in extrauag.Henrici Imper.ad repr. ĩ his ergo casibus põt intelligi.l.reos.& hanc solutionem tenuit Dyn.hic.& Io. And.in addit. ad Spec.& Innoc.in c.ueniens.& hȩc solutio placet Imol.hic q ponderat tex.in l. seruum quoq;.§.publ.ibi, quemuis dře admitti. qui tex.innuit,ꝙ si q̃s cõpareat cũ mãdato tanq̃ ꝓcurator admittedꝰ erit,si uero sine mãdato tanq̃ defensor. sed posset replicari ut su-
277 pradixi ad istũ tex. Secũdo † mouetř Imol. ꝑ tex.in extr.ad repr.ibi dř personaliter, uel legitime non comparuerit, quæ alternatiua uel, innuit ꝙ in cri m.læsæ maiest. ubi absẽs damnari põt, possit quis personaliter cõparere, uel legitime,& sic ꝑ procuratorẽ,& cũ hac opin.transit Alex.in consi.116.incip. Animaduersis statutis. in 1.col.uol.2. post Cyn.in d.l.reos.in 3.q. cũ simul.de q̃bus per Hipp.tum in sua pract.car.102.& in cõs.suo 60.col.1.uol.1.& ꝓ ueritate pro ista opi. uř casus in d.extrauag. ad repr.cui nõ satisfacit solutio Bar.dicẽtis, ꝙ ille tex.dũ dicit ꝑsona liter, uel legitime, debet intelligi ꝙ compareat, si ẽ singularis ꝑsona ea q̃ deliq̃t ꝑsona liter,si uniuersitas cõpareat ꝑ ꝓcuratorẽ, iu xta l.tã collatores. C.de re mil.nã si hoc uoluisset dicere Imꝑtor facile expsisset. sed re plicari põt, ꝙ ille tex.necessario ita debet in telligi, ex quo supra dixi.ad hoc si qua cõitas, corpus, uel collegiũ, uel aliq̃ q̃uis ꝑso-
278 na deliquerit, † quo casu non est absurdũ ꝙ uerba seq̃ẽtia si ꝑsonaliter, uel legitime cõparuerit recipiãt interpretationẽ, & decla rationẽ à uerbis ꝓcedentib.l.si seruus pluriũ. in fi. de leg.1. & l.utrum. de pet. hær. dñt tñ Mod.Sen. relatis dictis Imol.hic formaliter. col. 31.q. 14.ꝙ opin.Imol.cõiter recipitur. quæ tñ iudicio meo non ꝓbatur ut supra di xi in d.§.publice. nec in d.extrauag.ad repri. nec dicãt ꝙ intelligẽdo illud extrauagãs pro ut Imo.intelligit,ꝙ illa uerba ꝑsonaliter vel legitime, uideantř pariformiter referri tã ad ꝑsonas singulares q̃ ad uniuersitates, q̃a dico ꝙ ista põderatio facit ꝓ ĩtellectu Bar. nã illud uerbũ ꝑsonalř cõparuerit,referri nõ pt ad uniuersitatem, quæ non põt comparere ꝑsonalř, & ideo non põt fieri pariformis determinatio, & regula l.nam.hoc iure pro-

cedit ubi fieri põt pariformis determinatio, 279 alias secus l.2.ff.de off.pc.† Et ideo uerior ur opi.Bar.q in his casib.in quib.absens põt dãnari in causis criminib. q non possit interuenire pcurator tanq̃ pcurator, sed solũ instructor seu informator ad allegandũ causas absentiæ, & ad informandũ seu instruẽdum ipsum iudicẽ.& hanc opin.sequitur Sal.ĩ d.l. reos. & do.Ant.in d.c.ueniens. & hanc opin. dicit esse cõem illustris perceptor meus do. Ias.in l.2.C.q test.fac.pos.col.3. ubi citat ẽt Aret.hanc opi.tenentem, q̃ opi.inconuincibiliter pbari ur hoc text. qui loqtur ẽt in casu in quod absens poterat damnari, cui non satisfacit solutio Imo.ut supra dixi, & certe ubi crimẽ est graue accusatus uel inqsitus si põt capi solet in carcerẽ detrudi.l.pen.& fin. C.de acc.& l.1.2.3.ff.de cust.reo.& tñ illo casu pręsens potest condemnari.& text.noster simplr, & absolute dicit q pcurator frustra interuenit in causa crim.& idem dr in l.1.an per alium cau.Secundo facit sm Bar.quia in causa tanti piudicii, prout est causa criminalis, 280 † ex quo factũ pcuratoris solet obesse domino.l. non solum.in princ.ff.de pc.ergo debemus dicere q debeat admitti tanq̃ instructor, & defensor, qa pdesse possunt, nõ aũt tanq̃ pcurator, q̃ dño nocere põt.c.2.de cõfes.Sed huic rõni enititur rñdere Imo.hic in 8.col.q in causa tã grauis piudicii nõ poterit nocere, nisi habeat specialissimum mãdat arguendo per locũ à matrimonio ad ca- 281 sum nostrum.† nã in matrimonio reqrit specialissimum mandatũ.c.fi.de pc.in 6.& l. gñ nali.de sponsal.& sic nõ poterit talis pcurator rñdere positionib. sm Imo.nisi habeat 282 spãlissimum mandatum,† sicut ẽt requirit in pstatione iuri de calumnia.c.fi.de proc.in 6.& tradit in auct.& si principales.C.de iur. cal. Sed replicari põt q licet ad ista requirat spãlissimum mandatum, põt dici ex mente Bar.q pp hoc lex non uult q ad tale crimẽ psequendũ, nec gñalis, nec spãlis pcurator dari possit.qa non debet absenti obesse. Sed replicari põt sm Imo.q ur utilius ipsi absenti q negligentia procuratoris eidẽ noceat,q̃ q careat defensione sicut in simili dr in l.nõ solum.in fi.ff.de proc.ubi qñ prętor ẽt absente tutore est, cogniturus de causa suspecti tutoris, tũc debet admitti pcuratorẽ sine speciali mandato. quia melius est, & minus malum, q aliquis admittatur, q̃ q nullo admisso procedatur, nam uerisimiliter melius ueritas patefiet. Sed replicari põt ex mente Bar. hic.q iudex ex officio suo poterit ab ipso instructore seu defensore quęrere de innocen 283 tia rei.iuxta l.1.ĩ fi.de quęstio † Itẽ utilius erit ẽt ipsi absenti q admittatur defensor, q tm prodesse, põt, non aũt pcurator.nã licet non possit constitui procurator ab hoĩe qui solum prodesse possit, tñ à lege poterit dari aliquis defensor qui prodesse poterit, & nõ nocere. text. est ultra alios in l.1. & 2.C.de tut.& cur. q satis nõ dedit tradit Bar.in l.tutor q repertorium. in prin.de admi.tut.nam 284 †tutor accusat nomine populi,& tñ nõ obligat eum ad pœnam talionis.l. 2.C. de acc. Non obst.tex.in l.non solum.§.fi.qa ibi non agit de pœna corporis afflictiua sicut in casu 285 nostro.& perfecto tu considera † quia ueritas depẽdet ab hoc, an q possit ferri snĩa cõtra absentẽ sit inductũ in fauorẽ uel in odiũ ipsorũ absentiũ. ergo non debet posse admitti procurator, quia ut dicit Bar.in extrauag. ad reprim.statuta Italiæ permittunt absentẽ pp contumaciam condemnari. sed si posset comparere per pcuratorem, non posset dici cõtumax. & ideo melius est ut rei publicę satisfiat q nõ agit ĩ causa criminalis, pcuratorẽ, qa iudex ex inspectione in faciẽ, & psonã rei multa cognoscere poterit, uidelicet qua trepidatione,quo colore loqtur ut l.de min. §.tor.ff.de qõ.facit.l.3.ff. de test. & maxime ex uerbis rei respondemus, ut in dictis iurib. quæ cõprehendere ex uerbis pcuratoris nõ põt, cũ ipse innocens sit nec inspicit rei præsentia ex quo non rñdet. arg.l. in lege. ff.de cõtrahen.empt.& l.nec ulla §. q si qs.ff.de peti.hær.& l.2. §.furiosus. ff.de iure codicil. 286 Circa† fi. gl. habes cõclusionẽ q ad testes pducendos, seu repetẽdos,uel ad aliũ articulum præterq̃ ad sniam, põt cõstitui pcurator.idem sentit gl. sm Imo. in l.cuiusdã per illũ text.C. de acc.ubi dominus põt defendere seruũ, & interuenire p seruo.& ad hoc ẽt Bart. hic in 2.q.allegat gl.in c.liceat.de acc. uoluit allegare in c.ueniẽs.eo. tit.Bart.uero hic cõcludit q ubi reus est ĩcarceratus q tũc ad hos articulos põt pcurator constitui. & idẽ uult Bart.in l.non solũ.de app. & idẽ sm Alex. hic tenetur Guido de Suzar. & Odofr. quos citat Gand.in tract.malefic. in rub. 21. q uolunt q p carcerato possit cõstitui pcurator pterq̃ ad lit.cõt.sed difficultas cõsistit in

in eo qđ dicit gl. an admittaẽ procurator ad ꝓducendum testes ꝓbatorios uel reprobatorios, & cõis resolutio uẽ esse ſm Imo. hic ꝙ in his casib. in q̃b.absens nõ põt dãnari tunc nõ debet cõstitui ꝓcurator ad aliquẽ articulũ concernentẽ merita causę.Sal.uero in d.l. reos. ĩdistincte tenet ꝙ nõ possit admitti ꝓcurator nec ad ꝓducendũ testes, nec ad rñdẽdũ in causa, nec ad aliquẽ articulũ.q̃ opi.probari uẽ in hoc text. dũ dicit ꝙ nec ad crimen publicũ ꝓsequendũ, nec ad defendendũ reum põt admitti ꝓcurator. cũ ergo ista oĩa tẽdãt ad ꝓsecutionẽ criminis,& à quo remoueẽ genus, remoueẽ quęlibet eius spẽs.ut dicit hic Bart. ꝑ l.1. §.1.de suis, & legit.& l.si chorus de l.3.& suadeẽ hęc opi.q̃a uẽ spãle in casu l. fi.de iniu. Ego sum huiusce snĩæ quidq̃d sentiant Mod.in d.c.ueniens, post Imo. hic quẽ formalẽ sequunẽ, ꝙ siue absens possit dãnari siue nõ. ꝙ nullo modo possit cõstitui ꝓcurator nec ad ꝓducendum testes ꝓbatorios uel reprobatorios.ut hic gl.loq̃tur, minus ad petendũ.q̃a in hisce articulis totũ pondus causę uẽ consistere.nec ꝓ ista facit text.in l.si cuiusdam. q̃a ibi admittiẽ dñs ad defensionem serui pro suo interesse pecuniario. prout dẽ in l.seruus.& in l.sciendum supra eo. & in l. Lucius.de app.& tradit Bart. hic in 4.col.in uers.item oppono.& eod. modo põt interuenire abbas ꝓ monacho, & pater ꝓ filio. nõ uẽ ergo tenenda distinctio Imo.& Mod Señ. in d.c. ueniens. qui faciunt dñam an absens possit condẽnari, & tunc possit interuenire ꝓcurator, secus si non põt.quia iste text.loquitur ẽt ubi snĩa põt ferri in absentẽ.& tex. in l.1.qñ causa ꝑ alium, uẽ ẽt loqui indistincte.& militat semper illa rõ potissima ꝙ ꝓhibeẽ constitutio ꝓcuratoris rõne maxime ꝑiudicii.attento maxime, quia uẽ spãle in casum l.non tm̃.de app. ꝙ admittatur procurator ad appellandum pro incarcerato. de quo tñ dic ut supra dixi.Posset tñ sic subdistingui ꝙ in his casibus in quib.absens dãnari põt, si permittatur ꝓcurator in his articulis in quibus nõ potest fieri magnum præiudiciũ ipsi principali,ut ad producendum capitula ꝓbatore, sed non ad rñdendum positionib. nec ad ponendum.ut uolunt Cyn.& Salic.in d.l.
287 reos.† quia ponens uẽ fateri cõtenta in positionibus.secus est in illo qui articulat.c.1. & 2.de cõfes. sed nõ poterit interuenire nec ad litem contestandã, nec ad alios actus substantiales iudicii tangentes examinationem criminis.de quibus in l.2.& in l.fi.C. de acc. Item potest interuenire ꝓcurator ad aliqua præparatoria quæ fiunt ante litem contestatam, de quibus in l.denunciasse.§.si per ꝓcuratorem ff.de adult.& in l.etiam §.plures,de manu.uin.& rõ est in dictis ꝑparatoriis, quia non possunt multum obesse ipsi principali.

Circa primam quęstionem Bart. extra gl.
288 elici possunt duę cõclusiones.†Prima sit cõclusio. ꝙ pro homicidio põt imponi pęna pecuniaria.de qua cõclusione uide plene. Alex. in l.1 qđ q̃sque iur ubi plura scripsi.& Barb. in c.fi.in 6.col.de consue.Secunda sit conclu
289 sio, †ubi pro homicidio imponitur pœna pecuniaria ꝙ possit interuenire procurator. & est aduertendum ſm Imol. col.10. ꝙ ubi pro crimine uenit imponenda pęna pecuniaria de iure cõi, licet ĩ subsidium posſit imponi pęna corporalis.potest tñ interuenire procurator l.1.ff.an per alium causæ app.& l.2. C.de proc.nec consideratur ꝙ per accidens, & in subsidiũ possit pœna pecuniaria in corporalem commutari.iuxta l. si quis id quod. §.in seruos.de iurisd.omni.iud & l.fin.de in
290 ius uoc.& c.finem litib.de do.& cont.† q̃a debet considerari causa originalis, non aũt accidentalis.l.3.§.qui habet.ff.de tutel.& debet spectari id quod principaliter agitur.l.si quis nec causam.ff.si cer. pe.sed à primordio tituli posterior formatur euentus, & hæc est cõis omnium opin.ut Mod.dicunt in d.c.ueniens.col.10.& facit ꝓ hac opin. l.non solũ. in fi.de proc. ut in causa suspecti tutoris põt interuenire procurator.Sed huic cõclusioni
291 †obst.id, quod Bal.dicit in l.reos.uer. quæro quid in pœna arbitraria.C.de acc. ubi qñ pro crimine imponitur pœna arbitraria siue à lege siue à statuto,licet actu crimen ipsum non sit capitale, ex quo tñ potentia potest effici capitale. iuxta gl.in §. in summa.inst. de iniur. quæ uult ꝙ iudex põt arbitrari usque ad mortem, tale crimen censetur capitale,& non põt interuenire ꝓcurator,augetur difficultas. nam quia pro iniuria potest imponi pœna supra relegationem, tale crimẽ censeẽ
292 capitale l.fi. ff.de iniu.†dic pro resolutione ꝙ id quod dẽ, ꝙ ille qui nõ habet in ære luat in corpus, ꝓcedit in debitore. q̃ laborat inopia. Item in debitore eo inuito non põt cõmutari pœna pecuniaria in corporalem. ſm Bal.& Alex.in l.fin.de in ius uoc.nec est præ-

sumendum

lamendum ꝙ uelit eligere pœnam corporalē, & iste malus euentus nō debet cōsiderari l.inter stipulantem.§.sacrā.de uerb. oblig.& istud quod q non hēt in ęre luat in corpus, est quodā ius extraordinariū, qđ non debet haberi in cōsideratione.l.Seio.§.medicus.de annuis leg. qa p̄sumptio non est ꝙ reus efficiat non soluēdo.l.si defunctus. C.arbit.tut. Secundo est aduertendum ꝙ aliqn imponit pœna pecuniaria ex delicto uirtute statuti, pro quo tn̄ à lege cōi pœna pecuniaria imponebatur. & tunc dic prout supra dictum est.

293 Tertio † aduertendum est ſm Bart.hic, quod ubi ꝓ homicidio imponit pœna pecuniaria ꝙ ex parte rei potest interuenire ꝓcurator, quia ubi uenit imponenda pœna pecuniaria ꝓ homicidio, cessat rō prima ꝓhibitiua cōstōnis ꝓcuratoris, de qua hic ꝑ gl.cessat ēt alia rō assignata per Bar. in extrauagan.ad repr. in uerbo legitime.nam si procurator ad pœnam pecuniariā cōdemnabit, illam repetet ꝙ nō est ubi pęna corporis afflictiua posset imponi.Cessat,& alia rō assignata hic ꝑ Bar. ac fere oēs rōnes quas supra dixi cessare uident.& opi.Bart.hic est cōiter recepta, hanc tenent Bald.Saly.& cōiter ceteri in l.reos. C.de acc. & do. Ant. & cōiter Cano.in d.c.ueniēs. est uerum ꝙ Guido de Suzar.in l.seruū quoq; §.publice, amplectit sē tētiā cōtra Bar.hic,& dicit sevidisse iudicari ꝑ, & cōtra, & mouet primo per hunc tex.q ḡnalr̄ loquit, ꝙ in publico iudicio procurator cōstitui nō possit, sed rn̄sio collligitur ꝑ locum a cessante rōne huiusce §.ergo cessat eius dispō l. adigere.§. quamuis.de iure pat. attento maxime ut supra diximus. qa ꝓ crimine publico ꝓ quo pęna pecuniaria imponit,non dat ꝓcurator. Secūdo mouet Guid.

294 de Suza.† nā licet ꝓ homicidio imponatur pœna origine tn̄ est delictum publicū. ergo spectāda est origo l.3.C.ad Maced.& l.si procurator.ff.man.& iō dicit tex. ī l.clā possidere. ubi origo possessionis spectanda est ubi Ias.in 6.not. infert ad plures.q. suadetur ſm

295 Guid.de Suzaria.† qa pœna succedēs in locū alterius pœnæ dēt sapere eius naturā l.si donator.§.si sponsus.ff.de don.inter uirū, & uxo.sed rn̄deri pōt. ꝙ id qđ dr̄ ꝙ origo spectanda est, ꝓcedit ubi accidens naturę nō cōtradicit,alias attēdit accidēs, nō aūt originalis natura.ut Bar.dicit ī l.1. §.remouet.ff. de postul.& idem Bart.in l.3.§.qui hēt.de tutel. cum sim. de qbus per Alex. in l.si quis posthumus.de lib.& posthu. & tradūt Cy.Bal.& Paul.de Cast.in l.si eadē, ubi dixi. ff.de offic. assess.& ideo dicit Bar.ī l.ij.§.hæc actio. si qs

296 test.liber esse ius.fuerit. ꝙ † id qđ dr̄ ꝙ subrogatū stat in nā sui principalis, ꝓcedit qn̄ subrogatū nō trāseat in aliā rē alterius naturæ, facit l. cū in fundo.§. si fundus.ff.de iure dot.melior est solutio ꝙ ī subrogatione cessat rō ꝓhibitiua cōstitutionis procuratoris.

297 Sed huic † conclusioni aliud est qđ fortius obst. nā ut Bar.dicit in l. 1 .ff.ui bono.rapt.ꝑ l.quoties.ff.de act.& obl.ubi à statuto ꝓ homic.imponit pęna pecuniaria, nō ur̄ recessū à pęna iuris cōis.& fuit opi.originalis Vber. de Bob.ī lib.cauillationū.& Io.de Deo.quos citat Io.And.in add.ad Spec.in rub.de fur.ad quā alleg.tex.in l.1.2.& 3 ff.arborū fur.cess. Tu dic ꝙ cōtraria opin.est uerior: ꝙ imo uideatur recessum à pœna iuris cōis q̄ probari ur̄ in l.2.ad l.Aql. ubi late Flor. ꝑ illū tex.& ita tenent cōiter antiq in l. sepulchra. C.de sepul.uio. quo casu cū nō sit in ptāte iudicis imponere pœnā corporalē, aut pecuniariā. poterit īteruenire ꝓcurator sed p̄supposito ꝙ sit in electione iudicis imponere aut pęnā corporalē aut pecuniariā. dico ꝙ spectanda erit forma libelli accusatorii,& eius cōclusio q̄ si cōcludat ad pœnā corporalē habebit locū.§.ur̄.secus si pecuniariā in casu uero dubio pōt id dici quod dixi supra de actione iniu-

298 ria℞. Quarto † aduertēdū est inquātū.Bar. cōcludit,ꝙ ubi ꝓ delicto imponit pęna pecuniaria si tale delictū est publicū,pōt interuenire ꝓcurator ex parte accusatoris, ſm distōnē l.si cui.ff.de uerbo.sign.& l.licet.ff.de ꝓcur.& in l.in populari ff.de popul.act.nam ex quo iudiciū publicū tendit ad uindictam publicam, & q libet de populo pōt agere frustra ad crimen publicū persequendum pōt īteruenire ꝓcurator,qa ipse ꝓcurator cōstitutus est ita dn̄s accusationis sicut ipse cōstituens.ideo lite cōtestata pōt procuratorē cōstituere, & hoc est qđ dicit tex in l.qui popu

299 lari ff.de popula.act.ꝙ† ille qui conuenitur actione populari ad defendēdū procuratorē dare pōt. sed agens non pōt nisi post litem cōtestatā. Sed ista opi. Bart.non ur̄ tuta sim

300 pliciter loquēdo, qa † tex.in d.l.licet. uult ꝙ ubi qs agit ꝓ interesse suo, uel suā, & suorum iniuriam ꝓsequit, ꝙ possit cōstituere ꝓcuratorem ēt ante litem cōtestatam. Item i publicis

publicis iudicis non pōt, ēt post litem contestatā interuenire procurator. nisi dicas ꝙ illud est uerum, ubi imponit̄ pęna corporis afflictiua. Secundo pdictis ob. & ur̄ ꝙ ēt ex parte accusatoris possit interuenire procurator, sicut ex parte rei. Primo q̄a in iudiciis est seruanda ęqualitas l. fi. C. de fruct. & litis expē. & per regulā l. nō debet actori. ff. de reg. iur. sed dat̄ rō diuersitatis q̄ colligit̄ ex d. l. ꝙ populari actione. ff. de popul. actioni. Tertio
301 ob. q̄a ur̄ ꝙ † ubi statutū pro delicto publico imponi pœnā pecuniariā, ꝙ desinat esse delictū publicū. ut probari ur̄ in l. 2. ff. de concuss. ſm unum intellectum gl. quem ibi Bar. refert. Sed ad istū text. rn̄det Bar. in l. 1. in 4. col. in uer. sed cōtra hoc. supra eo. ti. ꝙ aliqn̄ statutū imponit nouū nomē ipsi delicto. ut q̄a falsitati īponit nomē cōcussionis. & isto casu dānatus ex tali delicto, quod desinit esse publicū nō efficit̄ infamis, & ī tali delicto ꝓ quo imponit̄ pœna peconiaria pōt constitui procurator, aliqn̄ uero ꝑ statutū uel legem nouam pęna publici iudicii tm̄modo alteratur, remanente tn̄ nomine delicti. ut q̄a pro homicidio imponitur pœua pecuniaria, ut hic Bar. dicit. & isto casu non desinit esse delictum publicū. & istud probat̄ ſm Bar. in d. l. 2. in 3. col. nam hodie alterata est pœna l. Iul. de adult. & tn̄ non desinit esse delictum publicum l. quamuis. C. de adul. iuncta auc. sed nouo iure. C. de adult. & idē probatur in l. si q̄s hoc genus. C. de epis. & cler. iūcta auc. ibi posita. ī casu ergo Bar. hic licet pro homicidio imponat̄ pœna pecuniaria, tn̄ tale crimen non desinit esse publicū, & isto secūdo casu procedit id quod dicit Bar. hic. ꝙ vbi q̄s uult accusare homicidā ex lege publicorū iudiciorū, nō pōt ante litē cōtestatā cōstituere procuratorē, secus post, nisi prosequatur propriam iniuriam rōne proprii interesse. ut supra dixi, & cum Bart. transit dom. Ant. in d. cap. ueniens. & cōiter Scriben. & Fed. de Sen. in consil. 208. Cogita super præmissis.
302 Circa secundam quæstionē Bar. † an ubi in defectū pœnæ pecuniariæ imponit̄ pęna corporalis, possis interuenire ꝓcurator, utputa statutū dicit, ꝙ ꝓ homicidio quis puniat̄ pęna centū librarū, quā si nō soluerit infra mēsem, afficiat̄ pęna capitis. & Bar. distinguit aliquos casus. Primus casus est, ubi imponit̄ pęna capitalis ex eadē lege. & tūc nō poterit interuenire ꝓcurator. quia pęna non soluta remanet caput in obligatione. l. 1. §. itē si ita. ff. ad l. falc. facit l. obligationū fere. §. fi. Scd's
303 casus est. ſm Bart. † qn̄ in defectum pœnæ pecuniariæ lex mandat per officium iudicis imponi pœnam capitalē, & tunc nō est crimen capitale. & maxime qn̄ hoc exprimit̄ à lege. l. quicūq;. C. de ser. fug. Tertius casus est. qn̄ pœna à lege imposita auget̄, & isto casu, ubi augetur pęna non ex illa lege q̄ originaliter pęnam imponit, & tūc spectari debet illa prima pœna ad cognoscendū an sit capitalis, uel nō capitalis. ut ꝓbari ur̄ in l. si quis iniuria. ff. de iniur. & in l. 1. de in litē iur. Quartus casus est, ubi pœna primo loco imposita nō nouat̄ ꝑ secundā. sicut in primo casu. sed statutū dicit facieti tali delictū imponat̄ talis pœna, quā teneat̄ soluere infra 10. dies, & si nō soluerit infra 10. dies puniatur in quarto pluris. nā ex quo statutū dispositiue loquitur ꝙ cōdēnatus teneat̄ illā soluere infra 10. dies illud quartū plus cōsiderari nō p̄t ut pęna delicti, sed ē pęna cōtumacię: si nō soluat, secus tn̄ est ubi statutū loq̄tur cōdōnaliter. ut q̄a dicit, si q̄s cōmisserit falsum puniatur tali pęna, quā si nō soluerit infra 10. dies puniat̄ in quarto plur. nā illud quartū plus cēset̄ pœna delicti qualificati, quia si iste condemnatus non soluat infra 10. dies non dr̄ in aliqua cōtumacia.
304 Circa † duos primos casus aduerte ſm Io. de Imo. in d. l. 2 quia ur̄ ꝙ Bar. imponat legem uerbis, & nō rebus cōtra l. 2. C. cōia de leg. q̄a regula trita est, ꝙ non curamus de modo, dummodo sequat̄ effectus. ex quo. n. utroq; casu loco pęnę pecuniarię subrogari ur̄ ipsa pœna capitalis. ergo dēt iudicari crimē capitale, ex quo pęna capitalis ꝑ eo imponi p̄t. arg. l. sufficit de cōd. & dem ō.
305 nec ꝓbāt aliq̄d iura allegata ꝑ Bar. † & primo tex. in l. 1. de in litē iur. q̄a ibi ob cōtumacia nō restituētis auget̄ cōdēnatio. hoc. n. est qđ ibi dicit tex. nō. n. pluris fit ꝑ hoc, sed ex cōtumacia æstimabit̄ ultra eius preciū. sed in casu nr̄o pęna capitalis siue imponatur à lege, siue sit imponēda à iudice. q̄a lex hoc expſſe dicit utroq; casu ur̄ ꝙ ex quo crimē p̄t esse capitale, ꝙ nō debeat interuenire procurator. nec aliquid faciunt l. quicunq;. & l. si q̄s iniuriā. q̄a ibi ſm ordinatā, & regulatā dispositionē nō erat imponēda pœna corporalis, sed extra ordinē, & in subsidiū. & talis malus euentus spectari nō debet. Sed. Imo. & Mod. in d. c. ueniens. q̄ cum formalr̄ sequuntur, nō

respondeat

cedent rõni Bar. q̃a ubi imponitur pęna centum librarũ. & si non soluerit infra 10.dies puniatur in capite illico ꝙ est cõtumax, talis obligatio censeť nouata, & transfusa ĩ pęnã capitis.l. obligationũ fere. § fi. secus tñ est, ubi lex mãdat solui. & si nõ soluat imponit iudici ut ipsũ delĩquẽtẽ pęna capitis afficiat q̃a isto casu non est facta nouatio ipso iure, q̃nquidẽ esset possibile, ut iudex ipse illã pœnam non imponeret. nec est uerum id qđ dicunt Imo. & Mod. ꝙ iste casus ut q̃s efficiať nõ soluẽdo ut luat in corpus, nõ debeat spectari. q̃a malus euẽtus ad ꝓuidendũ ne iudiciũ reddať elusoriũ spectandus uř l.gñalr.§. si q̃s seruo pignori dato.ff.de fideic. lib. Pro
306 † resolutione dictoꝝ Bar.in d.l.2.cõsiderãdi sunt aliq̃ casus. Primus casus est, ubi a statuto uenit imponẽda pęna alternatiue pecuniaria uel capitalis tũc dř crimẽ capitale. ut Bart.dicit in d.l.2.q̃a in dispõne alternatiua utrunq; est in obligatione.l.cum illud.ff.q̃n dies leg. & iõ ubi ĩ una parte alternatiue est res diuidua, & ĩ altera indiuidua, tota obligatio cẽseť indiuidua. nec mihi placet id qđ dicit Imo.hic dũ dicit, ꝙ aut est electio iudicis. & tũc erit capitale.idẽ est q̃n erit electio rei, anteq̃ eligat.q̃a dico ꝙ ubi imponiť pœna pecuniaria.uel alia corporalis.q̃ q̃dẽ corporalis est ualde disproportionabilis, credo ꝙ nõ poterit eligi illa pęna corpalis, sed tm̃ pecuniaria. arg. l.si de interpretatione. ff.de pœn.& regula in pœnis.de reg.iur.in 6. & ꝓ cõñs poterit interuenire ꝓcura tor.Secũdus
307 casus est.† ubi ꝓ delicto pœna pecuniaria, & corporalis imponitur.ut q̃a statutũ dicit. si quis fecerit furtum puniať pœna dupli, & fustigetur.nam isto casu nõ poterit interue-
308 nire ꝓcurator, & cõcludẽdum est,nõ † q̃a illa qualitas qđ fustibus cedatur.q̃ nocet spectari debet l.cum uir.de usu.c. pro dona & l. si q̃s in graui.§.fi.ad Syllani. & ita cõcludũt Mod.Senen.in d.c.ueniẽs.col.17.& ultra eos facit pulcher tex. in l. pedius.§.1.de arbit.& in l.2.§ à pupillo. ff.de usuca. proempto. cũ simil.de q̃bus ꝓ Fely.in c.1. col. fi.de except. & in c.1.col.5.de re iud.tu uero dic ꝙ hic attẽdiť pęna fastigationis.nõ ut noceat ꝓut dicũt Senen.sed ut ꝓsit,& sic ut iudiciũ ualeat
309 † quo casu q̃n cõcurrunt duæ causæ una q̃ nocet, & altera q̃ ꝓdest.si illa q̃ prodest.tendit ad ualidandum actum, illa spectanda est.ita tenet Ias.post gl.ibi in l. si mater. in 3.col.C.de inoff. testa.in hoc casu igiť attenditur causa quæ nocet. quia respicit ualidita
310 tem iudicii.Tertius casus est, † ubi statutũ dicit si quis commiserit tale delictũ,plectať pœna amputationis pedis. & si nõ soluat infra mensem centũ, nã ex quo pœna amputationis pedis est in obligatione, & pęna cẽtũ est ĩ facultate soluẽdi, sine dubio nõ poterit in tali crimine cõstitui ꝓc. cum pęna corporalis sit in obligatione, & pœna pecuniaria in facultate soluẽdi. Facit pulcher tex. ultra alios in l. si q̃s stipulatꝰ fuerit decẽ in mille ff.de fideiuss. Quartus casus est, ubi statutũ dicit, si q̃s cõmiserit tale delictũ puniať pœna cẽtũ,& si nõ soluat infra mẽsem amputeť sibi manus. & Bart. cũ quo transeunt ceteri hic.& in d.l.3.supra eodẽ cõcludit,ꝙ nõ poterit interuenire ꝓcurator ꝓꝓ dubiũ. arbitrarer tñ quod si accusatus p̃staret fideiussionem de soluendo pœnam pecuniariã ꝙ posset interuenire ꝓcurator, eodẽ modo si aliq̃s ꝓcuratorio nomine interueniret, sub cõdõne si condemnatus soluat pœnã pecuniariã alias habeať ꝓ non admisso. & ita dicũt p̃fati Moder. in d.c.ueniens. sed illa cautela mihi non placet ꝑꝑ fragilitatem cautionis, ut utar uerbis Pauli in l.q̃ ita §.1.ff. ad Trebel.mihi non placet ẽt ꝙ admittanť sub cõditione, quòd si imponatur pœna corporalis. quòd habeatur pro nõ admisso.arg.l. actus legitimi.ff. de reg.iur. attento ẽt quia hoc modo iudicium posset reddit elusorium. qđ non est dicendũ.argumen.l.si p̃tor.ff de iud.

Circa ꝑam q̃stionem Bar. quid sit offm̃ excusationes.elici p̃nt plures cõclusiones. Pri-
311 ma sit cõclusio. ꝙ † ad allegãdũ causas necessarias, q̃ ipsum reũ, uelit nolit, impediũt uenire,admittatur q̃libet,& sine mãdato ad ẽt sine satisdatione rati. quilibet ergo tã masculus,q̃ fęmina maior siue maior põt cõparere ꝓ absente, ad allegandũ ꝙ est infirmus, incarceratꝰ, uel alio impedimẽto necessario impeditus. quia ista est allegatio meri facti. imo ẽt infans admittiť ut hic ꝓ Bal.post.Innoc.in d.c.ueniẽs. licet rlr non possit esse in iudicio.l.quos ꝓhibet.ff.de postulãdo. & facit l.non solũ. ff.de ꝓcur.& cũ Bart. hic trãseunt Inno.Io.And.d. Ant.Abb. & Mod. in d.c.ueniens.& idem Spec.in tit.de ꝓcur.uer. decimo.& in tit.de acc.uersic.si autem Amplia primo hãc cõclusionem. ut ẽt procedat q̃n reus est citatus, & quis defensorio nomi

ne

ne cõpareat & allegat causas necessarias absẽtię admittitꝰ ẽt sine satisdatione, de p̃sentãdo ipsum absentẽ cessante impedimento necessario, ita tenẽt Guid. de Suzar. & Bal. in d. l. seruum quoq; .§. publ. ff. de pcur. mouetꝰ p tex. in l. si cõstãte. §. quoties. ff. sol. matr. Et sequuntꝰ Mod. in d. c. ueniens. ut supra dixi. rõ

312 est, † qa allegans causas absentiæ non põt cõdemnari, nec cõtra eũ fieri executio & iõ non tenetur cauere de iudicatum soluendo, minus de pręsentando ipsum reũ l. liberto. in in fi. de pc. Secundo ampliatꝰ ista cõclusio, ut

313 † ẽt procedat, dato q statutum diceret, q lapso termino banni non recipiatꝰ aliqua defẽsio. nã hoc casu ẽt poterit allegari necessãria, & pbabilis causa absentiæ, ita dixit Bal. in d. §. publ. col. 7. subdit tñ q hoc non seruant assessores. qa statuta sunt multum p̃cisa q nulla defensio admittatꝰ, & q talis positus in banno lapso termino habeatꝰ pro cõfesso & cum statutũ fingat eũ cõfessum, cõtra fictionem pbari non põt. l. siue possidetis. C.

314 de proba. Verum tñ qa, † defensio est de iure naturali, & sicut non põt tolli per principem. clem. past. §. fin. de re iud. multo minus debet possit tolli per statutũ. facit l. 3. §. si ad diem. ff. de re mil. quo fit ut saltem ope restõnis in integrum debet admitti l. fi. de in integ. resti. imo uꝛ. q sine restõne in integrum admittendus sit talis excusator, quãdo quidem nõ possit dici cõtumax, attẽto q necessaria, & pbabili causa fuit impeditus cõparere, & statutum denegans defensionẽ elapso termino bãni uꝛ intelligẽdũ de plena defensione non aũt de ista per quam apparebit bannitum non fuisse contumacem. Secun

315 da colligitꝰ cõclusio ex dictis Bar. q † ad allegandũ excusationes probabiles q reus nõ põt uenire, qa in loco hẽt inimicitias, uel q itinera non sunt tuta. iuxta l. de ætate. ff. ad Treb. & l. sciendũ. §. 1 de legatio. nõ admittitꝰ excusator sine mandato, & est cõis Doct. sñia. ut hic per Imo. & alios cõiter, & in d. c. ueniens. & põt ẽt exemplificari ista cõclusio non solum ubi accusatus uel inqsitus citantꝰ ad locum nõ tutum sed ẽt ubi citantꝰ eo tpe quo itinera non sunt tuta. ut tradit Old. in

316 cõs. 46. qđ incip. quæritꝰ † idẽ esset ubi citaretꝰ ad locum pestiferum argu. tex. in l. 2. §. pen. ibi, uel aliqua fortuita calamitas. ff. si qs cau. p quẽ tex. fuit excusatus Gregorius. 12. q ad cõcilium Pisanum nõ accesserit, qa

317 † locus ad quem qs citatꝰ debet esse securus non solũ p reo, sed p testibus, aduocatis, & aliis psonis necessariis. 23. q. 2. c. Siue de coniugii. Idẽ esset ubi qs citaretꝰ ad locũ in quo timeret non posse cõseq iustitiam pp potentiã aduersarii sui. ut declarat Ang. in disput. q̃ incip. Boñ. in 4. & 5. dub. & facit tex. in c. statutum. §. cum aũt. de rescrip. lib. 6. Ad unũ

318 aduerte ultra Ang. † quod reus citatus nõ excusatur à cõtumacia pp hostilitatem quæ fit in territorio, unde hẽt transire, si transeuntes per illa loca sunt soliti obtinere securitates. qa est in culpa ipse hoc idem non petendo. & pro ista conclusione facit tex. in l. qbus diebus. in prin. ubi Bal. de cõd. & dem. & in l. sed, & si p p̃torem. §. ait prætor. ex qui-

319 bus cau. maio. q̃ dicit† q impedimentũ, qđ de facili põt remoueri, non est iustum impedimentum, & ẜm Mod. in d. c. ueniẽs. col. 37. post Ang. in d. disputa. incip. Bononiensis. si accusatus uel inqsitus citatus ad locũ nõ tutũ, ubi haberet inimicitias capitales excusa-

320 retur, nõ comparens, † eodẽ modo si cõcedens saluum cõductũ esset tyrannus, uel non soleret fidem datã obseruare, qa hisce prin-

321 cipibus non est credendũ. Sed † ista cõclusio ita declarata ẜm Bald. & Imo. non uꝛ tuta, & uꝛ qđ imò possit quilibet ẽt sine mandato adducere similes causas probabiles, q non est tutus accessus. quia negari non potest q huiuscemodi causæ non sint nedũ iustæ, sed ẽt iustissimæ. ut dicunt iura p Bart. adducta in d. l. de ætate. ad Treb. & l. sciendũ

322 §. 1. ff. de legatio. attento maxime, † qa nõ est præsumendum q citatus ad locũ non tutum, ubi hẽt inimicos capitales, uelit se cõmittere capitalibus inimicitiis, ẽt si haberet literas saluicõductus: ut probari uꝛ in c. accedens. el 2. ut lit. non cõt. Suadetꝰ ẽt ista opi. ultra Bald. & Imo. per istum tex. qui dicit, q excusationes absentium ex senatusconsulto iudicibus allegantur. & clarius per tex. in d. §. publice. q dicit publice interest absentẽ à quibuscunque defendi. facit l. reos. C. de acc. q̃ iura adducit Ang. in disput. sua quæ incip. Bononiensis. in 7. dub. Pro qua ẽt facit duplex ratio, nam ubi quis citatur ad locũ nõ tutũ uel pestiferũ, & nõ cõpareat, p̃sumptio est q nõ uelit se cõmittere in manus inimicorũ suorũ, nõ ãt q hoc faciat uolũtariæ. at

323 tẽto q † cõtumacia sonat ĩ delictũ. ut gl. di

324 cit ĩ l. si filius. de iter r. act. † & delictũ nõ p̃sumitur

seruitium nisi probetur.l.quoties.§. qui dol.de ꝓb. Vltimo suadetur hæc opin.cōtra Bar. &
325 cōem arguendo ꝓ locum à uerosimili.† nā nullus est ita insipidus ꝗ non cupiat cruciatū corporis, uel mortis periculū declinare. ubi ergo ꝗs huiuscemodi periculū allegat, ꝑsumendū est, ꝙ citatus utiliter gestū ratificabit. arg.l. si pater de don. dū dr̄ merces.n. eximii laboris appellāda est, q̄d cōtēplatione salutis certo modo extimari non placuit. aut uero accusatꝰ ueniēs ratificabit gestū, & factū per hūc excusatorē, & tūc satisfaciunt intētioni iudicis inqrentis, uel accusatoris, si uero noluerit ratificare, poterit qñcunq, hisce excusationibus renūciare. & cū Bald. & Imol.trāseunt Mod.Señ.in d.c.ueniens, col. 28. Et dicit Ang.ī d.disp. ꝙ ex ꝑmissis cōlun
326 ditur ēt tertia cōclusio Bar.dū dicit, ꝙ † ꝗs non possit sine mādato opponere exceptiones dilatorias.& declinatorias, sed hisce rōnibus facile pōt r̄nderi. nam rō quare non debeat admitti talis defensor sine mādato colligit ex l.in eo.§. nemo.de reg.iur. & in l.si ad
327 defensionē supra iud.sol. † nā interest actoris cōtra quē huiuscemodi excusationes opponunt, ut talis excusator habeat mādatum. ne iudiciū reddat elusorium.sed tuendo opi. Bal.quę mihi placet ꝑ tex.in d.§ publ.dic, & istud, ꝙ reddat iudiciū elusoriū, nō cōsiderat ubi allegaat exceptiones dilatoriæ, seu declinatoriæ, q̄ ꝓponunt ante lit.cōtest.ut ꝗa accusās est īfamis, aut excōicatus, uel alias inhabilis. si uelles tñ tueri opin.Bar.uolo, ꝙ aduertas ad istū text.in quo ponit regula, ꝙ ad crimē publici iud.ꝓsequēdū, uel ad se defendēdū, frustra procurator īteruenit postea subiicit sed excusationes absentiū iudicib. allegātur, quæ exceptio ut sit de regula, debet ī
328 telligi, ꝙ reqratur mādatū, & maxime † ꝗa de nā illius aduersatiue, sed est aduersari his q̄ sunt eiusdem gñis, gl.in l.mariti. de adult. Si uelles tñ tueri opi.Bal. Imo. & Mod.contra Bar. & cōem uolo ꝙ habeas præoculis text.quem ponderat Aret.in d.cap.ueniens,
329 † in l.fi.ff.de requi.re.ubi dicit ꝙ si reus nō cōparet post citationem infra annū, uel non habeat ꝗ eū defendat in causa capitali post annum confiscant eius bona.ergo cū tex. nō possit intelligi de causis innocentię, intelligi debet de causis absentię ī quib.admitti sim plex defensor sine mādato. & si ꝗspiā subtiliter diceret ille tex.debet suppleri ut intelligatur de defensore cū mandato, replicari pōt ꝙ talis nō dr̄ ꝓprię defensor, sed ꝓcurator l.reos. C.de acc.& 3.q.1.c. defensor.sed etiā aliqñ defensor capit pro ꝓcuratore, & ꝓ tutore, & curatore.l.1.ff ꝗ pet. tut. Itē pōt intelligi ille tex.de defensore cū cautione de iudi
330 catū soluendo. † nec est inconueniēs ꝙ ibi ꝓcurator appellet defensor, sicut aliqñ ēt dr̄ ꝓcurator ꝗa nō habet mādatum.l.iudicatū solui.§.2.ff. iud.sol. Secūdo opin.Bar.& cōi
331 refragari ur̄, nā uera est iuris cōclusio ꝙ † ī criminalibus ubi absens cōdēnari pōt, admittitur defensor sine mandato ēt ad allegandū causas innocētiæ, seu causas causę, d.§.publ. ẜm cōem intellectū.ergo idem ur̄ dicendum in causis capitalibus ubi absens cōdēnari nō pōt, ꝓbatur in d.§. publ.duplici rōne.Primo ꝗa tex.in 1.& 2.r̄nso permittit allegari causas innocētiæ ī uno casu, & causas absentiæ in causa capitali. Secūda ratio, ꝗa in causa capitali arguendo ꝓ locum à cōiter accidentibus agi pōt de grauiori ꝑiudicio si nō admittatur excusator ad allegandū causas abn̄tiæ, q̄ si non admittatur ad allegādum causas in
332 nocētiæ in alio casu. ꝗa † absens cōdēnari non pōt. eius bona cōfiscantur, post annum irreuocabiliter.d.l.fi.de requi.re. Si ergo succurritur accusato, uel inqsito absenti, ꝗ absens cōdēnari pōt. ut causæ suæ innocentiæ allegari possint, ubi forte nō agetur de priuatione totius patrimonii, lōge magis, & minus dubie debet succurri absenti, qui nō pōt condemnari cuius omnia bona tñ publicari possunt, ut admittatur excusator ꝗ sine mādato. Sed tuendo cōem r̄nderi pōt, ꝙ satis est, ꝙ succuratur absenti cuius bona publicari pn̄t. ut possit cōparere cum mādato: & satis probatur ista opi.in hoc tex. ꝙ requirat mādatum. ponderando ut supra dixi: & clarius in d.c.ueniens de acc. Retenta igit opi. Bart. hic quæ est, cōis, & quam tenet ēt hic Bene
333 dic.de Plumb. col.10. ꝙ † ad proponendas exceptiones mere dilatorias admittatur excusator cū mandato, limitatur ut nō procedat ẜm Aret.in d.c.ueniens.col. 12.ubi exceptio dilatoria seu declinatoria esset notoria & idem dicit Aret. ubi talis exceptio cōtingeret ipsum crimē alleg. Ang.in l.si filius.ff. qui satisd.cog. ꝗa sicut ipse iudex ex officio suo tenetur defendere accusatū, ita debet ꝑmittere ut ab alio defendatur. facit l.cui cū maior.§.si libertus.de ho. liber.ubi iudex nomine

mine petente debet absoluere reũ. Bar.tñ infra uẽ uelle ꝙ talis excusator nõ sit admittẽdus sine mãdato. Sed iuxta prædicta cadit du
334 bitatio, † quid si iudex non admittat cõparentẽ nomine absentis, qui dicit ꝙ inqsitus est in partibus longinquis, uel ꝙ est absens, uel infirmus, & se offerat hoc probaturũ ꝑ modo cõstat, & modo agatur, & iudex recusat recipere has ꝓbationes, an processus fit nullus.& Bart. in extruag.ad repr.in uers. neglexerit.tenet ꝙ ꝓcessus est nullus.qa stat ꝑ iudicẽ quominus certior fiat.allegat text. in c.interposita.de app.& subdit ꝙ ius sit saluũ parti petendi restitutionem in integrum ob iustã absentiã.iuxta l.fi.de rest.in integ.& licet dictũ Bart.nõ ꝓbet.in d.c.interposita. ut in uoce dixi, tñ ex dicto Bart.habes cautelã:
335 † ꝙ statim ꝙ qs cõmiserit homicidiũ, uel delictũ aliquod in quo nõ põt ꝓcurator cõstitui, ut horte is eũ, ut ad partes remotas ꝓficiscatur. & mittas aliquem ad allegandum causas absentię suę q ꝑ modo cõstat, & modo agat̃ se ꝓbaturũ offerat. q si nõ admittat̃ à iudice ꝓcessus erit nullus, et ꝙ ex forma statuti cõtumax habeat̃ ꝓ confesso. & hanc cautelã tradunt Mod.in d. c.ueniens in 10. car.in 4.col.in 2.q.prin. Tertia colligit̃ con-
336 clusio ex dictis Bar.† ꝙ exceptiones q̃ licet opponant̃ ad ꝓcessum tangunt tñ crimẽ, nõ possunt opponi ꝑ ꝓcuratorẽ. exẽplũ est ẽm Bar.ut supra cũ opponat exceptionẽ rei iudicatę, utputa nõ põt ꝓcedi qa reus accusatus iã fuit condẽnatus, uel fuit absolutus, uel nõ põt accusari, qa occisus ex forma statuti poterat occidi, ad has.n.exceptiones ꝓponendas ꝓcurator interuenire non põt. Primo ꝑ istum tex. q gnalr̃ dicit ꝙ ad crimen publici iudicii ꝓsequunt̃, sed ex quo hæ exceptiones tangunt crimen ꝑ eas fieri dr̃ criminis executio. & ista ẽm Ioan.And.in add.ad Spec.in tit.de acc.§.est.uer.qd si bannitus fuit originalis opi.Iac.de Are.quẽ Bar.non citat, pro qua ut ipe dicit, ita cõsuluit Pisis cũ Frãc.Tigrino. &.opi Bar.hic cõiter recipit̃ ut Imo. hic dicit.col.18.& Mod. q referunt Bart. &
337 Imo.formalr̃ in d.c.ueniens.† Sed ista opi. cõis non uẽ tuta ẽm Iac.But.& Imo. hic. q exceptiones de quibus Bart. loquit̃ sunt mixtæ.i.habent uim dilatoriæ exceptionis,& ꝑemptorię.& sic possunt opponi ad ꝓcessum & ad merita, & ideo dicuntur exceptiones litis finitæ, de quibus ꝑ gl.in c.1.de lit.cont. & in l.nã.& postea,de iureiur.& tradit Bart. in l.quærebat̃. ff.iud.sol.ubi ergo procurator opponit nõ esse procedendũ ad ulteriora.qa fuit iudicatũ illum esse ponendũ in banno.
338 & ista est exceptio litis finitæ,† & ideo ẽm Imo.hic in omni dispositione debet spectari id qđ principalr̃ agit̃ l.si qs nec causam. ff.si cert.per.& facit l.non solum.§ fi.de proc.cũ ergo ꝓcurator nõ ueniat ad publicũ uel priuatũ crimẽ ꝓsequendũ, sed potius ad ipsam persecutionẽ impediendã. uẽ ꝙ sit admittendus.qa finis debet considerari.l.& si nõ sint. §.perueniamus.ff. de auro, & arg.leg.sed replicari põt ex mẽte Are. in d.c.ueniẽs.col.5. ꝙ licet huiuscemodi actus opponendi exceptionẽ de se nõ tẽdat ad punitionẽ criminis, & sic ad persecutionẽ accusationis porrecte. 10.quo tñ talis actus uenit incidẽter, ut pars iudicii crim.sine dubio dicetur actus crimin. factus suꝑ crimine, & hoc uẽ sufficere, ut ad hoc crimen ꝓcurator cõstitui nõ possit. ut ĩ hoc tex. ergo ipsum iudiciũ crim.principalr̃ intentatum spectandum uẽ, ut dignoscat̃. qd
339 posset fieri in ipso iudicio. † nã principalr̃ ubi qs de delicto inqritur uel accusatur, ibi principalr̃ tractatur criminale,& capitale iudicium. ergo nõ debet considerari illud incidẽs, ꝙ opponi possit exceptio declinatoria. imò tex.in l.non solum.§. fi.de ꝓc.per Imo. adductus ꝓbat contra eũ.nam ibi dr̃, ꝙ q̃uis cum agitur ciuiliter ad remouendũ tutorem ĩ conñam tutor criminalr̃ puniri posset.l.1. §.itẽ solent. ff de off.ꝓfec.urb. tñ hoc qđ in conñam uenit spectari nõ debet, idẽ ergo dicẽdum uẽ ꝙ si iudicium principale est criminalem, licet actus eidem iudicio incidens tẽdat ad effectum ciuilem, sicut exceptio ad repellendum accusatorem. tñ tale iudicium iudicabit̃ ut criminale.arg.l.quoties.C.de iud. Sed tuẽdo opin.Imo.uolo ꝙ aduertas quod
340 † in oĩ dispositione finis debet cõsiderari. l.& si nõ sint.§.perueniam⁹, de aur.& argen. leg.& tradit Bar.in l.ambitiosa,ĩ 4.col.& ff. de decre.ab ord.fac.sed ratio finalis quare in causa criminali non posit interuenire ꝓcu
341 rator est.† qa talis causa uẽ magni pręiudici. ista ratio cessat ubi agit̃ de opponenda exceptionem declinatoriam, qñ quidem agatur hic de faciendo ne iudiciũ criminale efficiatur elusoriũ.& ut litibus,& expẽsis obuiet̃.& ne frustra agat̃ criminaliter, & maxime qa tex.noster dicit, ꝙ ad persequẽdũ iudiciũ publicum

blicũ frustra interuenit ꝓcurator, sed ille q opponit exceptionẽ declinatoriã, vult ꝙ à tali ꝑsecutione desistat; & si qspiã diceret, aduerte qa tex. nr̃ dũ loquit̃ de persecutione ur̃ loqui in ipso accusatore sed in reo nõ loquitur de ꝑsecutione sed de defensione, & dicit ꝙ reus nõ põt constituere ꝓcuratorẽ ad
342 defendendũ, † sed applicatione defensionis uenit exceptio declinatoria. l. sed, & si susceperit. §. 1. in uers. aliis defens. ff. de iud. & tradit Bal. in l. qm̃ Alex. C. ad l. Iul. de adult. Sed tu aduerte, qa defensio proprie est illa quæ crimẽ excludit. sed illa quæ ꝓcessũ retardat nõ est ꝓprie defensio, ut est declinatoria. ita Bal. in l. 1. C. qui accus. non pos. & gl. in c. 1. in gl. 3. de lit. cont. lib. 6. & tradit Fel. in rub. de excep. & Alb. in suo dictio. ĩ uer. defensio
343 † non ur̃ tñ recedendum ab opin. Bart. hic quę cõiter recipitur. ut concludit Aret. in d. ca. ueniens. col. 6. quia negari non põt ꝙ ex parte accusatoris cum petat se admitti ad ꝑsequendum. ergo dispositio facta super persecutione criminis habebit locũ ĩ casu isto. Idẽ ur̃ in reo. sed dicat Aret. quidquid uelit, opin. Bar. nõ ur̃ tuta. quia in hisce exceptionibus declinatoriis non agitur de punitione criminis. ut in simili dicit Bar. in l. solent. ff. de alim. & cib. l. Retenta tñ opin. Barto. quæ est cõis, ꝙ exceptiones de quibus loquitur Bart. non possint opponi nec in uim peremptoriæ, nec ẽt in uim dilatoriæ. declarat̃ tñ
344 huiuscemodi cõclusio. Primo, † ut nõ procedat ubi talis exceptio esset notoria. qa ad eã opponendã ꝓcurator constitui posset, qñ quidem iudex ẽt ex officio suo debet suꝑsedere in processu, & libellum ipsum accusatorium lacerare, ne litigetur suꝑ inani ꝓcessu, iuxta gl. in l. 1. de off. asses. & facit gl. in l. qui cũ maior. §. q præses. de bo. q̃ lib. & hęc l. mi litatio cõiter recipit̃. ut Nel. dicit in trac. bã. in 2. par. 2. temp. q. 14. sed hæc limitatio ꝫm Imo. hic post do. Ant. & Sal. ꝑ eũ relatos. nõ ur̃ tuta. qa hic tales exceptiones opponũtur in uim exceptionis peremptorię, non debet distingui an sint notorię uel nõ, sed solũ debet distĩgui, an qs has exceptiones proponat ut simplex allegator, uel ĩstructor. & isto casu admittendus est. an uero ut ꝓcurator, & isto casu est repellendus, licet talis exceptio
345 sit notoria, qa † notoriũ nõ releuat ab onere ꝓponẽdi, licet releuat ab onere ꝓbãdi. ut Bar. dicit in l. si adulteriũ cũ incestu. §. idem pollioni. ff. de adul. clem. appellãti, de app. cõcludit ergo do. Ant. ꝙ ex quo quis non põt legitimare personam suam in proponendis hisce exceptionib. peremptoriis ẽt notoriis, nõ est admittendus ut ꝓcurator. nec ur̃ tuta rõ Bar. hic ꝙ ex quo iudex ex officio suo potest ipsum accusatorẽ repellere, debet posse constitui procurator, qñquidẽ huiuscemodi rõ cõcludat ꝙ debeat admitti allegator seu instructor, nõ aũt ꝓcurator. Itẽ non est tuta
346 rõ Bar. hic ex alio capite, ultra alios, † quia id ꝙ iudex possit supplere defectũ partis in opponẽdo exceptionẽ notoriã. cõcludit ubi talis exceptio demõstrat accusatorẽ nõ potiri iure accusandi uel agẽdi. Itẽ ꝓcedit eo casu ubi iudex si non suppleret uicẽ partis, cũ aliena iactura locupletaret̃. ut Bart. dicit su-
347 per gl. ibi in uer. apponẽdo. † Si ergo in casu nr̃o apponeret̃ exceptio, ꝙ bannitus non audiat̃. uel ꝙ est ꝑscriptũ accusationi porrectæ. talis exceptio nõ tolleret ius accusandi ipso iure, sed illud potius elideret. & cũ hoc casu non posset iudex uices partium supplere, non posset quoq; talis exceptio ꝑ procuratorẽ proponi, & cũ possit ergo hoc casu ꝑ allegatorẽ, & instructorẽ subueniri, non dꝫ admitti procurator, cũ solum possit ꝑsonã suam legitimare. sed ad hoc rñdet hic Io. de Imo. quem sequunt̃ Senen. in d. c. ueniens. ꝙ spãle est in notorio ꝙ admittat̃ ꝓcurator. li
348 cet eius ꝑsona legitimari nõ possit. † qa in notoriis ordo est ordinẽ non seruare. Sed re
349 plicari põt ex mẽte Are in d. c. ueniẽs. ꝙ † sicut delictũ qualitercũq; & quocũq; notoriũ nõ põt puniri ꝑ iudicẽ incompetentẽ. Bart. in l. magr̃atib. ff. de iud. ita nõ debet admitti procurator cuius ꝑsona legitimari nõ põt. Sed replicari p̃t ꝙ est magna rõ diuersitatis inter iudicẽ. & ꝓcuratorẽ. qa absurdũ est ꝙ iudex incõpetẽs, & q ꝓrsus caret iurisditio-
350 ne iudicet: † qa exceptio incõpetẽtiæ iudicis nunq̃ censet̃ exclusa cle. 1. de seq. pos. & fruc. ñ sic est ĩ exceptione nõ legitimi procuratoris. & ideo licet iudex sine mandato nõ possit supplere uices partis in notoriis. dꝫ tñ posse qs hoc facere ut ꝓcurator. ubi hẽt mãdatũ. attẽto maxime: qa ubi exceptio est notoria, cessat finalis rõ prohibitiua. ut ĩ criminalib. ꝓcurator ĩteruenire nõ possit. Cogita suꝑ ꝑdictis. qa subtilia sũt, & male ut arbitror discussa ꝑ Scribẽ. Quarta colligit̃ con
351 clusio ex dictis Bar. ꝙ † ubi exceptio est ꝑemptoria,

emptoria,& opponitur in uim peremptoriæ non admittitur procurator. quia si non admittitur ad plenam defensionem, & sic remouetur genus à prosecutione criminis. ergo & species. iuxta l.1.in fi.ff de suis. & leg. & hæc cōclusio ampliatur hic per Bart.ut ꝓcedat siue dubietas sit in facto, siue in iure,
352 † quia sicut ubi est dubium in facto nō pōt interuenire procurator, ita non potest interuenire ubi est dubium super iure.l. cū ꝓlatis ff.de re iud.& facit regula.§ qbus in 1.const. C.& cum Bar. hic transeunt cōiter Scriben.
353 † & ideo si aliqui compareat pro accusato,& ꝓponat ꝙ accusatus non interfecit illum de quo accusaꝉ, qa ea die qua dr̄ illum fuisse interfectū,ipse non erat Paduæ, sed Mediolani,adeo ꝙ impossibile fuisset accusatū in illo loco fuisse, admitti non debet. eodem modo non pōt cōstitui procurator ad ꝓponēdum illum fuisse mortuū lōge anteriori tpe q̄ ea die.qua dr̄ interfectus. iuxta gl.in l.is q reus.de pub.iud.nec mirū qa ista exceptio est mere ꝑemptoria. Et idem, ut Bart. & Scrib, dn̄t,est in exceptione mixta,ut supra dixi. ēt
354 ubi est dubietas in facto,uel in iure, † ideo non pōt cōstitui procurator ad opponēdum ꝙ interfectus erat bānitus,quia à pari procedunt,excludere crimen directe, uel aliqd deducere,per quod crimen indirecte excludaꝉ. Difficultas huiusce casus consistit in uidēdo
355 † an exceptio bāni sint declinatoria,an uero sit perēptoria,ita ꝙ possit opponi utroq; modo ut supra dixi.& Io.de Im.hic dicit uerba statuti dēre cōsiderari,ubi.n. statutū dicit bānitus non audiaꝉ,uel q̄rela opposita ꝓ bānito occiso nō audiaꝉ,& hoc casu sine dubio hæc exceptio hēt uim declinatoriæ.ut ex dictis Bart.elici ur̄ in l. nā postea in prin.ff. de iureiur.& in l.cū lex.in fin.de fideiuss. Sed aduerte qa Bal.relatus ꝑ Aret.in c.uen. ur̄ uel lex.ꝙ ubi statutū dicit,bānitus nō audiaꝉ,nō paraꝉ aliquo modo exceptio peremptoria,
356 † qa exceptio q̄ repellit agentem, & respicit qualitatē ꝑsonæ agentis,iudicanda est potius exceptio declinatoria, q̄ perēptoria. ut Bal.dicit in l.filius.§ ueter.ad finē cōmenti. de ꝓc.& tradūt cōiter interpretes in l. exce. C.de exc.& ideo Are.satis impꝑtinenter tangit plene illū articulū, an & qñ exceptio inducitur.ꝑ statutū,censeaꝉ denegatū ius agendi ipso iure.uel ope exceptionis.Sed tota difficultas consistit, qñ statutum dicit ꝙ bānito denegetur audiētia in criminalib.& fm Bar. in d.l.nā postea.& in d. l. cū lex uī ꝙ ip si bānito tollatur ius agendi ipso iure, & ꝑ cōns ꝙ hoc casu paretur exceptio mere peremptoria,q̄ cum tangat crimen principalr̄,nō poterit ꝓponi per procuratorē.sed imo uī ꝙ ta-
358 lis exceptio debeat dici declinatoria.† qa ista uerba non audiaꝉ,uñr inducere declina-
359 toriam,non peremptoriam. † constitutionem.de elec.dr̄.n. in d.clem.cōstitutionē,ꝙ licet ille q non seruat dispositionē. c. ut circa de elect.lib 6.nō debeat audiri ad ꝓsequendam cām electionis. si tñ aduersarius patiaꝉ deducta ꝓbari,talis ꝓbō ualet,& ipsa electio cācellari debet.& tñ si ꝑ illa uerba nō audiaꝉ pareret exceptio ꝑemproria, nō ualeret probatio minus esset cassanda electio. & si dicaꝉ ꝓut sentit Are. ꝙ ibi ius in iudicio deductū principalr̄ respiciebat ecclesiam.unde nō potuit parari exceptio q̄ tolleret, & perimeret ius ipsius ecclesiæ.iō paraꝉ exceptio q̄ ipsam ꝑsonā repellit,replicari pōt,ꝙ cōstitutio illa nō fundat se super hoc. ꝙ ius deductū respiceret fauorē ecclesiæ, & ideo pōt dici ad illā clem.ꝙ licet dicatur quod nō ē postmodū in ꝓsecutione negocii audiēdus, tñ ultra procedit Papa ꝙ si fiat ꝓbō ꝑ aduersarii cōfessionē, uel alio modo legitime, Papa mandat illam nō infirmari,& sic ꝓcedit Papa declarando ꝙ per illud uerbū non audiaꝉ, non pareꝉ exceptio peremptoria alias pararetur, nisi dicas tuēdo sol.Aret.ꝙ nulla alia rōne ibi Papa hoc determinat nisi ut ipsi ecclesię faueat. Iuxta hác cōclōnē Bar.se offert pulchra dubō
360 fm Bal.hic,pone † statuto cauetur ꝙ accusatus,uel inquisitus de crimine capitali non possit ꝓponere aliquam exceptionē, uel defensionē, nisi compareat personalr̄ an isto casu erit aliquod remediū,si uelit ꝓponere per procuratorē exceptionē bāni, uel aliam exceptionem quæ sit notoris dic ut hic per eū.
361 Circa. q. Bar.de Rauagense Boñ.habes ex eius dictis ꝙ † in examinatiōe exceptionis ꝙ quis non fuit rite cancellatus de bāno, nō potest interuenire procurator, & ideo cum esset occisus do. Rauagiensis Bonoñ. eius filii accusarunt occisores, fuit exceptū ꝙ erat bānitus, & ꝙ quod poterat impune occidi, fuit replicatū quod erat cancellatus de bāno sed fuit iterum triplicatum, quod nō erat rite cancellatus,dicit Bart quod consulū fuit ꝙ in causa ista non poterat interuenire procurator

rator ẽt ꝙ examinaretur coram alio iudice. & hæc fuit opin. Iac.de Bel. q̃a ista examinatio fit ad finem criminis excludendi, & ad ipsius criminis decisionem. facit ẽm Bart. l. arbitro. & l. si ab arbitro. ff. qui satisd. cog. & l. fin. ff quibus app. non l. & auc. ad hæc. C. de iud. sed ista iura non bene probant opi. Iac. de Bel. & Bar. & maxime q̃a uariis modis intelliguntur. ut idẽ Bar. dicit in l. in ambiguo. ff. de reb. du. & ideo ẽm Bal. hic uĩ tutior opi.
362 Iac. But. † ꝙ imo qñ exceptio uenit examinanda seorsum à crimine ꝙ possit interuenire procurator ꝑ iura per eum adducta, & primo ꝑ l. 2 & l. p̃ses. C. ad l. fla. de plag. in q̃b. iuribus examinatio q̃onis proprietatis tendebat ad exclusionem criminis plagii. & tñ potest in causa interuenire procurator. l. de fide. C. de fal. & l. 2. C. ad l. fla. de plagia. & facit tex. ultra alios in l. aduersus C. de fur. ubi in actione furti potest interuenire ꝓcurator. licet remedium tandant ad exclusionẽ iudicii
363 criminalis. Sed potest dici ꝙ † in d. l. 2. C. ad l. fla. de plag. causa rei uendicatæ. ẽm Imo.
364 erat mere pecuniaria. † Idẽ in l. de fide. ubi in accusatione falsi ciuiliter porrecta admit
365 titur procurator. † eodem modo in actione furti ciuiliter mota potest interuenire procurator. licet in q. Bar. exceptio illa ꝙ fuerit rite bannitus, uel non rite, uel cancellatus non uĩ habere aliam naturam. nisi ut excludat uel includant delictnm. Idem Io de Imo. distinguit duos casus. primus casus est quando quis agit principaliter rei uendicatione contra illum qui dicitur seruum adduxisse, & hoc casu potest interuenire procurator. q̃a licet ex hoc casu possit sequi decisio criminis. tñ non agitur principaliter ad hunc finẽ. sed ad finem pecuniarium ut ipse seruus restituatur, aut uero ẽm Imo quæstio opponitur
366 ꝑ uiam exceptionis, ut in hoc exẽplo † accuso te de crimine plagii, ꝙ mihi surripuisti seruũ, tu excipis de dominio, & sic ꝙ seruus est tuus, & sic ꝙ nõ est cõmissum plagiũ, & isto casu põt saluari opi. Iac. de Bel. & primo casu ꝓcedet opi. Iac. But. est uerũ ꝙ cũ Iac. de Bel. & Bar. hic transit Saly. in d. l. reos. col. 3. & in
367 d l. 2. C. ad l. fla. de plagia. † Sed tu cõsidera. q̃a uĩ uerior opi. But. simpliciter ꝑ text. in d. l. de fide. C. de fal. & d. l. aduersus. C. de fur nã ubi agiẽ ciuiliter pro falso aut furto, talis causa licet sit separata à decisione criminalis causæ ꝓcurator admittiẽ, tñ ꝑ illam cognitionẽ põt seq decisio criminis l. 2. §. hoc edicto. ff. ui bon. rap. & l. inde Neratius. §. si dolo. ff. de l. Aquil. uel saltẽ inferri p̃iudicium iudicio publico l. inter. ff. eo. cum ibi no. ergo uerior uĩ
368 opi. cõtra Bar. nõ recedo tñ a Bar. † Circa ultimã q. Bar. habes conclusionẽ, ꝙ in causis criminalibus ibi nõ põt interuenire procurator si interueniat, licet nõ opponatur, tñ processus est nullus. & fuit opi. gl. in l. q̃ uis. C. de adul. & gl. Io. And. in c. 1. de iud. & ibi Io. de Fant. idẽ dicit do. Abb. in c. ueniens. de acc. & dicit Are. in d. c. ueniẽs. col. pe. unũ singulare uerbum ꝙ ista opi. est cõior. quam tenuerũt ẽt Dyn. & Sal. in l. q̃ uis C. de adult. & Bal. hic. & in l. seruum. §. publ. ff. eo. & in l. 2 C. q acc. non pos. & in l. reos. de acc. & hanc opi. dicit ueriorem Alex. in l. ita demum. C. de proc. Pro ista opi. stringit primo iste text. subtiliter inducendo, & primo in princ. dum dicit
369 ad crimen publicũ persequendum. † nã persecutio est perfecta secutio. arg. l. ædificia. §. p̃dixisse. de uerb. sig. & in l. urbana p̃dia. §. ꝑnoctare. ff. de uer. sig. ergo datur intelligi pro curator ꝓhibetur ut in publicis iudiciis non possit interesse, nec in principio, nec in medio, nec in fine iudicii, suadetur, q̃a text. utiẽ
370 † dictione frustra, quæ significat actũ ipso iure nullum, ut probari uĩ nõ cauillando literam in l. uerbis ciuilibus. uulg. & pup. ubi Ias. pulchre, & in c. q̃a frustra. de usu. & in l. si eo. & in l. cũ donationis. C. de trans. adeo ꝙ põderando istũ text. in uer. ad crimen persequẽdũ, & in uer. uĩ ꝙ lex resistat ĩteruẽtui procuratoris. iuxta l cũ lex, C de fideius. ergo uĩ ꝙ gesta ꝑ ꝓcuratorem ẽt ꝙ ꝑ partẽ non fuerit oppositũ sint ipso iure nulla. & maxime ẽm Bar. hic q̃a militat illa potissima rõ. q̃a diligentius accusans, & accusatus suas prosequũtur, & ideo lex requirit, ꝙ accusans, & accusatus sint præsentes corã conspectu ipsius iudicis. ut ex eorũ sermonibus, constãtia, & trepidatione possit ueritas criminis dignosci, &
371 intelligi. † Suadetur ista opi. alia ratione secũdũ Are. in c. ueniens. circa fi. dĩ ind. c. ueniens ꝙ iudex non recipere ꝓcuratorem in causa criminali, & sic ꝑ illã negatiuã positã ante uerbũ põt, denegariuĩ potẽtia ipsi iudici recipiendi procuratorẽ in causis criminalibus faciunt not. per Bart. in l cũ lex. de fide ius. & in l. suus quo q; de hær. inst. ergo necessario dicẽdũ est ꝙ ꝓcessus sit nullus cũ ergo lex non uelit posse cognosci de crimine siue

de

de causa, ubi partes sunt abñtes, ergo si pro
cessũ fuerit à ꝓcuratoribus usq; ad sentẽtiã
siue reorum ꝑsentia, constat notorie nõ fuis
se cognitum de cã, prout nã causæ reqrit, &
suadet, ergo huiuscemodi ꝓcessus uř agita
372 tus sine causæ cognitione † ergo sñia lata
suꝑ eo erit ipse iure nulla, ut lata sine causæ
cognitione iuxta l. ex stipulatione C. de sent.
& interlo. om. iud. & l. fi. C. cõmi. ꝑ epis. & ꝑ
ista opi. uř casus in c. si qñ 2. q. 6. iuncta l. 1.
in prin. de asser. toll. dicit n. lex in c. si qñ, ꝙ cã
criminalis, & cã status ꝓhibetur agi ꝑ procu
373 ratorem, & sic parificat istas duas cãs, † sed
in cã status text. dicit in princ. l. 1. ꝙ penitus
ꝓhibetur per ꝓcuratorem comparere seu liti
garẽ, ergo uř ꝙ iudicium sit nullum in utro-
374 que casu † nam dictio penitus) importat a-
ctũ esse nullũ ipso iure ut l. solutũ § si in sor
tẽ in fin. ff. de pig. act. iuncta l. si non sortẽ, in
prin. cõd. unde bñ facit gl. not. in uer. penitus,
in c. Romana. in §. in uniuersitate, de sen. ex
375 cõ. lib. 6. † Contrariã tñ opi. tenuit gl. Ber.
ꝗ ubi sequunt Inn. Host. & Io. mo in d. c. 1. de
iud. lib. 6. ꝗ opi secutus est ẽt Arch. in c. qui
gñalř, de procur. in 6. & in cap. reos 3. q. 5. &
Oldrad. in consi. 129. Ang. hic, & Io. de lig. &
Card. in d. c. ueniens. ubi ẽt Fely. hanc sñiam
amplectitur, & dicit Bar. in l. post mortem §.
fi. de adop. ꝙ si ea ꝗ non pñt fieri per procu
ratorem, & fiant si non opponatur ualent, al
legat gl. in §. si qs ergo. uer. fit igit licentia, in
auc. qbus mo. n. o. nat. effi. leg. & illud dictum
Bar. sequitur Ro. in cons. 251. & isti patres rñ
dent ad istum tex. & ad tex. in c. ueniens, & ad
alia iura. supra adducta ꝙ frustra interuenit
ꝓcurator si opponatur exceptio. iuxta no. in
l. uniuersa C. de pci. impe. offe. & eodẽ modo
põt rñderi ad c. ueniens. ponderatum ꝑ Are.
ꝙ iudex non põt recipere procuratores parte
s. opponente, & eod. modo põt rñderi ad l. 1.
de asser. toll. Sed non est recedendum a cõi
376 opi. † quia licet aliqñ dictio frustra non im
portet nullitatem ipso iure, sed ope. exceptio
nis, ut ex tex. ultra alios hic in l. si Titius in fi.
de fideiuss. & in l. 1. de non nu. pec. tñ istud est
uerum ubi subiecta mã hoc patitur, de pro-
prietate tñ sermonis dictio frustra importat
nullitatem ipso iure, ut Doc. cõiter dicunt in
d. c. ueniens, & Ias. in d. l. uerbis ciuilibus, &
377 semper stat firma illa potissima rõ, ꝙ † lex
abhorret, ꝙ iudex cognoscat crimine publico
seu capitali in abñtia accusatoris, & accusati

quo casu cõfundunt oẽs distõnes Doc. in hac
378 mã, ꝗ sunt tot, quot sunt capita hidræ † qua
rum prima fuit Iac. Butr. ꝙ si procurator in
teruenia t ex parte accusatoris, ualebit proces
sus, ex quo non fuit opposita exceptio, secus
si interuenerat ex parte accusati: quia non
põt abñs damnari non poteric ẽt procurator
pñs: quia non deliquit, nisi forte dicatur ſm
Iac. Butr. ꝙ ex quo non fuit opposita except.
ante lit. cont. sequtur ꝙ abñs damnari poterit
qa regula trita est, ꝙ dato uno inconuenien-
ti sequuntur plura. l. ratas C. de resc. uend. &
ista prima dist. non est æqua: quia semper mi
379 litat rõ. † ꝙ lex uult examinari causa capita
lis in pñtia accusatoris, & accusati. Secunda
380 † fuit dist. Bar. quæ eius opin. reuocauit: ꝗ
non differt ab opi. Iac. de Bel. ꝙ ex parte accu
satoris ualet processus, ratio quia pars, & iu-
dex põt remittere accusatori pœnam calum
niæ, & solum ꝑꝑ pœnam calumniæ introdu
ctum est ꝙ non possit procurator interueni
re, sed ipse principalis admitti debeat, si uero
ex parte rei, tũc põt interuenire, nisi post cau
381 sæ conclusionẽ. † & ꝑfecto Bart. recte muta-
uit opi. quia vř ſm Imol. inepte intellexisse
tex. in l. quis. C. de adul. qui loqtur qñ interue
nit ꝓcurator ex parte accusatoris nõ aũt ex
382 parte accusati. Secundo † male dicit. Bar. dũ
uult ꝙ iudex, & pars possint remittere pœnã
calũniæ, qa hæc remissio esset contra publicã
383 utilitatẽ, † quæ suadet calũniã, & maleficia
puniri l. ita uulneratus ad l. aq. & facit opti-
me id qđ legit, & no. in l. diuus supra ad Syll.
& in l. iurisgentiũ § si paciscar ff. de pac. & l.
384 ius publicũ, & ꝑ hoc ẽt facit, † qa licet ni-
hil fuerit dictũ in primo iudicio de calũnia,
tñ postea de illa põt qri per uiã accusationis,
uel inqsitionis ẽt ex interuallo, ut plene not.
in l. 1 §. 1. ad Turp. & in l. 1. & in l. ꝗ non pro.
basse C. de calum. & in l. athletas. §. calũniator
385 supra de infam. Et † pro ista opi. ultra alios
facit tex. in l. fallaciter C. de calum. ubi fallaci
ter, & ꝑ calũniã accusantibus, non ꝓdest, nec
publica abolitio nec priu. imò nec spãlis in-
386 dulgẽtia pricipis, † si ergo nõ ꝓdest nec spã
lis indulgentia principis, nescio quo poterit
pars, & iudex remittere calũniã accusatori, fa
cit text. in l. abolitio. C. de abol. & in l. fallaci
387 ter. eo tit. Suadeť hæc opi. contra Bart. † qa
licet i crimine priuato possit qs remittere in
iuriã quo ad actionẽ ciuilẽ, non tñ põt paci
sci de nõ accusãdo criminaliter, ut Bar. dicit

in l. inter oẽs § recte, de fur. faciunt nor. per Fel. in c. 1. col. ul. extra de præsump. & ꝑ Ias. in l. fi. in 4. no C. de fur. & tradit idem Bar. in l. 1. § usque adeo. per illum tex. ff. de iniur. & sentit Are. licet prædicta non ad lucat in d. c.
388 ueniens col. antepen. Tertia † fuit decisio Dñorum de Rota decis. col. q̃ refert hic Im. & Alex post eum in d. l. ita demum, q dñt ꝙ ubi non opponitur excep. contra procuratorẽ ꝙ tenet processus, ubi absolutoria uenit ferẽ da in fauorem absentis, q abñs fauori suo re nunciare põt. Sed ista distõ cum qua simplr transit Io. de Imo. confunditur ex supradictis
389 † qa calũnia, q̃ tendit ad uindictã publicam remitti non põt facit tex. in l. q cetu. § uacantem ad l. Iul. de ui pub. Item militat illa ratio. ꝙ crimen publicũ, seu capitale debet discuti in pñtia accusatoris, & accusari, alias nõ põt ualere snĩa, qa ur lata siue causæ cognitione.
390 † ut in simili dicit Barth. in extr. ad repr. in uer. summarie, ubi si iudex in iudicio plenario dicat se summarie cognouisse de cã, & ferat snĩam, talis sententia uti lata sine causæ
391 cognitione est nulla. Quarta † fuit distõ do. Ant. de Butr. in d. c. uen. qui considerat duos casus. Primus casus est, ubi snĩa nõ põt ferri contra abñtem, prout non põt rĩr in causis capitalibus, & isto casu uult do. Ant. ꝙ si admittatur procurator ꝙ processus sit nullus, qa frustra intercessit, ne supplet hic defectus ex litis contestatione quia non cessat cã ꝓhibitiua cõstitutionis procuratoris, faciũt not. ẽm eum in l. qui stipendia. C de procur. & in cap. in nostra, & in isto primo casu bene dicit do. Ant. in d. c. uen. in antepen. col. Secundus casus est ẽm eum, ubi potest procedi in absẽtem, & tunc v3 iudicium, quia tunc non est defectus nisi solennitatis. i. cautionis non ꝑ-
392 stite, † quæ solennitas põt remitti. l. Pomp. §. rati. de proc. sed do. Ant. præsupponit ẽm Im. hic, ꝙ ratio quare ex parte rei non possit interuenire procurator sit illa quia ꝓcurator non potest ligitimare personam suã præstando cautionem de iudicato soluendo, & tamẽ ista non est potissima, quare ex parte rei non possit interuenire procurator. Sed tenendo opin. do. Anto. tu dic ꝙ ex quo absens potest damnari, cessat illa principalis ratio prohibitiua const. procur. quæ est, ꝙ in præsentia accusatoris, & accusati causa agitari, & discuti debeat, & si dicatur nonne ipsi melius defendent per se, quàm per alium, quia imputet sibi qui instituit procuratorem, & non uenit ad se defendendum, melius est ꝙ per aliquem defendatur, q̃ per nullum ex quo deliberat abñs esse, & sic potest defendi ista opi.
393 contra Im. & sequaces. Quinta fuit † distõ Io. de Imol. hic, quæ est longior. §. Callim. q in effectu considerat duos casus, in quibus tenet, & ualet iudicium primus est qñ procurator ex parte accusatoris fuit admissus, & probauit plene crimen, seu delictum contra accusatum pñtem Secundus casus est qñ ꝓcurator interuenit ex parte accusati, & plene probauit innocentiam ipsius rei accusati cõtra ipsum accusatorẽ pñtem, & in hisce duobus casibus iudicium non redditur nullum, rõ horũ casuum est, qa licet hi ꝓcuratores à principio admitti non debuissent; quia tñ repulsi nõ fuere, ꝑ eos crimẽ liquidatum fuit vr̃ ꝙ sit ferenda snĩa, nec curandũ sit, ꝙ alius diligentius, & curiosius liquidare potuisset, qñquidem sufficienter crimen sit liquidatũ, argum. l. Gallus. § si eius de lib. & posth. quia
394 † undecunq; crimina clarescant, punienda sunt, c. in ecclesia 24 q. 3. & suadetur hæc op. per no. per Bar. in l. posth. § si quis ex his, de inof. test. post Inn. in c. in nostra. de procur. & in c. causam quæ, qui fil. sint leg. ubi conclu-
395 dunt † ꝙ ubi sententia lata pro uno ĩ causa in qua agens non petit sibi aliquid dari, uel fieri, sed solum aliqd fieri à iudice, uel declarari, prodest omnibus, & sic si feratur snĩa ꝓ
366 procuratore † accusantis ꝓderit accusatori, & reip. & oĩbus, eod modo lata in fauorẽ procuratoris accusati. Sed ista distõ non placet Aret. in d. c. ueniens, col. pen. quia licet in primo casu fuerit plene crimen liquidatum, ut condemnatoria sequi possit, & in secundo casu ẽt constet de innocentia rei, ut absolui possit, tñ non ur in primo casu, ubi procurator fuit admissus ex parte accusatoris contra reum pñtem, ꝙ possit plene constare de innocentia, seu nocentia ipsius rei, qñquidẽ si accusatus ipse pñs fuisset, ex eius sermone, & ex cõstãtia, & trepidatione, facile potuisse
397 deprehendi de innocentia ipsius rei, † & cõfutari calũnia, & fallacia ipsius accusatoris. eodem modo ex parte rei. Si reus fuisset pñs, ex cõstantia, & trepidatione potuisset crimẽ detegi, qđ ab eius abñtiam occultatũ, & celatũ fuit, & hoc saltẽ ꝓcederet quo ad sumẽdũ aliqđ indiciũ, ob qđ potuisset torqueri, & ueritas erui, ergo stat semꝑ firma illa po-

tissima

tissima,& singularis ratio,ꝙ lex abhorret, ꝙ in abñtia accusatoris,uel accusati crimina discutiant.Sed tuẽdo opi.Imo. pót dici,ꝙ principalis rõ quare in criminalib. nõ possit interuenire ꝓcurator,uĩ illa potissimũ,ne iudiciũ elusoriũ reddatur.quæ rõ in hisce duob⁹ casibus ꝑ Imol.traditis cessare uĩ. cessat.n.in primo casu qñ procurator accusatoris plene ꝓbauit crimẽ cõtra reum pñtem cõtra quẽ snĩam executioni mãdari poterit, & ẽt cessare uĩ in secũdo casu, qñ ex parte ꝓcuratoris accusati. ꝗa ex quo ꝓbatũ est de innocentia ipsius accusanti, poterit accusans, ꝗ est pñs
398 cõdẽnari de calũnia,† quam calũniã uĩ cõmisisse eo ipso,ꝙ nõ ꝓbauit l. 1. C.de cal.&
399 ꝑfecto pro opin.Imol.† uĩ esse casus, ut ipsemet dicit in l.quãuis.C de adult. quẽ strictius induco.nã i princ.dĩ, ꝙ opportet.ĩ crimine adulterii pñtiam accusatoris ꝑcedere, tñ ꝗa constabat Materiam uxorem uiatoris adulterium cũ Iuliano cõmisisse mãdat Imperator Diocletian⁹ ipsam cõdẽnari,ex quo cõstabat de delicto,non obstãte exceptione, ꝙ citareĩ uiator eius maritus.rõ est quia cõstabat de delicto,& sic delictũ erat liquidatũ cõtra ipsam Materiam uxorẽ,& si dicaĩ, aduerte ꝗa tex. dicit nõ putamus uiatorẽ deputatũ ad excubias limitis reuocãdũ. & sic uĩ, ꝙ ibi potuerit cõdẽnari Materiã uxor uiatoris.ꝗa ipse uiator erat absens causa reip.sed ista nõ est potissima ratio illius l. quãuis. Sed ꝗa erat liquidatũ negociũ ex parte ꝓcuratoris. Itẽ cõstabat de cõfessione habita à Materia ꝑ tormenta,& erat cõclusum in causa.& istis tribus cõcurrentibus ualuit snĩa lata cõtra dictam adulteram mihi tñ magis placet opi. Are. ꝙ non possit dici liq̃datũ crimẽ.&
400 ꝙ requiraĩ pñtia utriusque.†& ideo non uideĩ recedendum à cõi snĩa, quòd iudicium sit ipso iure nullum. Posset tñ saluari opin. Imol. in duobus casibus. Primo in casu. d. l. q̃uis. C. de adult. Itẽ qñ de crimine cõstaret ꝑ spontaneã cõfessionẽ rei ante quã nullã ꝑ
401 cessissent tormẽta, uel metus torturæ.ꝗa† illo casu ẽt si totum iudicium esset nullũ.tñ possem ferri snĩa tanq̃ sup ꝑ notorio, ut not. Innoc. in cap.qualiter, & qñ. de accusat. & Bart.in l. si confessus. ff. de cust. reo. & pro hac limitatione uĩ esse casus in l. ait prætor §.ꝑmittiĩ de min.quẽ tex.ẽm Aret.in d.c. ueniens.dicit singularẽ Bal.in l.2.in fi. C. de re
402 iud.† nã cõfessus non pót opponere de ineptitudine libelli,nec de alio iuris ordine nõ seruato, & uĩ casus in c.pisanis.de rest. spo.
403 sed aduerte,† ꝗa cõtra Are. uĩ casus in d.l. quamuis.ubi ẽt cõfessus per tormẽta nõ potest opponere ꝙ nõ potuit interuenire ꝓcuratorẽ.sed ibi ut supr. dixi,cõcurrebãt plura.

Paduæ.M.D.xxiiii.Die.8.Iulii.

TRACTATVS

De potestate procuratoris, & defensoris in causis criminalibus, Secunda pars, & interpretatio in §. publice. l. seruum quoque. ff. de procur. Auctore Io. Antonio Rub. Alexãdrino.

SVMMARIVM.

1 *Personaliter comparere quis non cogitur in causis pecuniarÿs.nisi subsisten e iusta causa.*

2 *Procurator constitui non potest in causis capitalibus,& num. 48. & an id sit perpetuum.nu.50.*

3 *Absens damnari non potest in causa capitali, etiam post litem contestatam.*

4 *Actio ciuilis, quàm criminalis intendi potest pro quolibet crimine capitali tam publico, quàm priuato.*

5 *Pœna talionis ita militat in crimine priuato sicut in publico.*

6 *Causa censetur criminalis, ubi pro crimine pœna uenit applicanda fisco.*

7 *Intellectus ad hunc §. publice. & num. 12. cum seq. usque ad num.23.*

8 *Ratio dubitandi quare quis admitti non uidebatur ad allegandum causas absentiæ sine mandato.*

9 *Cautio iudicatum solui ab eo præstanda est, qui alium uult defendere,etiam si locupletissimus sit.*

10 *Defensor qui non satisdat,condemnari non potest.*

11 *Ratio decidendi cur quis admittatur ad allegandum causas absentiæ sine mandato.*

18 *Iudex debet ex officio suo inquirere ueritatem, etiam in causis in quibus lite non contestata proceditur ad diffinitiuam.*

19 *Intellectus ad l reos,C.de accusationi.*

20 *Procurator an possit interuenire, ut tantum prosit non etiam noceat.*

21 *Excusator an,& quatenus admittatur pro alio citra mandatum.*

23 *Reus absens ex iusta causa, potest à quibuscun-*

que defendi plenarie, & quis effectus ex tali defensione resultet. num. 24.
25 *Condemnari nemo potest, nisi termino prius ei dato ad se defendendum*
26 *Terminus ad opponendum datur etiam sponte confessus. Quod non procedit in crimine notorio. num. 27.*
28 *Cogi quis non potest ad renunciandum defensionibus, etiam lapso termino defensionis.*
29 *Termino renunciari potest sed non defensioni.*
30 *Vers. nam & in capitalib. concordat cum auct. multo magis. C. de sacrosanct. ec. l.*
31 *Ad allegandum causas absentiæ facti, libere cuilibet patet accessus, sine satisdatione.*
32 *Causæ absentiæ iuris an à quolibet allegari possint num. 34.*
33 *Defensor regulariter non admittitur sine mandato. et ubi admittitur tenetur cauere de rato. n. 45*
35 Procurator *pro absente interuenire potest, ubi absens damnari potest. Et an id obtineat in causis capitalibus in distincte. num. 36. 37 39. 41.*
38 Intellectus *ad l. pen §. ad crimen. ff. de pub. iud.*
40 *Sententia in causa appellationis potest ferri aduersus reum criminis absentem.*
42 *Iudex an possit repulso pcuratore dicere, quòd uult quòd principale personaliter compareat. nu. 43.*
44 *Publice interest aliquem defendi, & ibi declaratur quomodo procedat. nu. 46.*
47 *Interesse reip. in multis casibus secundario considerari, in quibus principaliter consideratur interesse priuatorum.*
49 *Inscriptio ad pœnam talionis in quibus criminibus locum habeat.*
51 *Crimina publica habent quiddam speciale, quod non habent crimina priuata, & ibi habes exempla aliquot in eam rem.*
52 *Mulier de crimine publico accusare non potest.*
53 *Dãnatus de crimine publico non potest accusare.*
54 *Procurator quare non possit constitui ex parto accusatoris.*
55 *Dominus an possit tanquam procurator defendere seruum accusatum.*
56 *Seruus accusatus qui a domino non defenditur, an possit per alium defendi num. 57.*
58 *Procurator interuenire potest in causa criminis pro quo uenit imponenda pœna relegationis, uel remotionis ab ordine.*
59 *Intellectus ad l. 1. ff. an per alium caus. appell.*
60 *Vsque dictio an excludat, uel includat.*
61 *Intellectus ad l. fi ff. de iniur. & l fi eod. tit.*
62 *Procurator interuenire non potest in causa iniuriarum, & quæ sit huius ratio.*

QVantæ sit utilitatis, & subtilitatis huiuscemodi. §. elicitur ex dictis Pauli de Cast. hic in 2. col. & Bald. in fi. sui cõmenti. Et aliorũ quos citaui in l. pen. §. ad crimen. ff. de pub. iud. & ꝙ ipsius clariori in-
1 tellectu est præmittendum: † ꝙ principium huiusce. §. loquitur de causis pecuniarijs, in quibus quis non cogit̃ personaliter cõparere, nisi subsistẽte causa l. fi. C. de proc. & c. 1. de iud. lib. 6. in quibus causis rꝛr procurator admitti potest. l. 2. §. usus. supra eod. in hisce tñ causis aliqñ quis cogit̃ per procuratorem comparere. l. pen. & auct. omnino. C. eo. tit.
2 † Versiculus uero nam & in capitalibus loquitur in causis capitalibus de quibus in l. 2. & in l capit. ff. de pœn. & in l. edicto. §. rei cap. ff. de bon. poss. quarũ capitalium quædã proueniunt ex iudicio publico, quædam ex iudicio priuato, & in hisce causis capitalibus ꝓcurator constitui non potest, siue proueniãt ex iudicio publico, de quo loquitur tex. in l. pen. §. ad crimen. ff. de pub. iudic. & tex. ultra alios in l. de fide. C. ad l. Corn. de fal. & tex. in l. tunc conuenit. C. de accus. & in l. reos. eo. tit. de causa uero capitali proueniente ex delicto priuato posset intelligi tex. in l. 1. §. 1. & 2. rñso. ff. qñ cau. app. per alium agi po. q non distinguit inter causam capitalem proueniente ex iudicio publico, uel priuato, & cõis est ꝙ ẽt in delictis priuatis, ut intra dicã procurator constitui non possit, & est notan-
3 dum † ꝙ in hisce causis capitalibus, ubi agit̃ de pœna capitis absens damnari non põt, ẽt ꝙ sit lis contestata. l. 1. C. & ff. de req. reis. & l. absentem. §. 1. vbi Bar. ff. de pœn. sed ubi qs non comparet perueni. ut ad annotationem bonorũ, cuius formam tradit Bart. in d. l. 1. de requir. reis. Secundo præmittendum est,
4 † ꝙ pro quolibet crimine capitali, tam publico, q̃ priuato potest agi, tam ciuiliter, q̃ criminaliter. l. qui noĩe. & l. hodie. ff. ad l. Cor.
5 de fals. & l. fi. de pri. del. & de fur. † & sicut de iure in crimine publico requiritur inscriptio ad pœnam talionis, ita requiritur in crimine priuato. l. fi. C. de iniu. & d. l. fi. de prin. del. & ideo uidebimus infra, ꝙ ubi pro crimine, tam publico, q̃ priuato pœna pecuniaria imponitur, siue pœna sit applicanda parti, siue
6 fisco, † quo casu dr̃ causa criminalis. l. 3. ubi gl. Bar. & ceteri. ff. de sep. uiol. & tradũt. Mod. in rub. C. de iud. Et extra eodem, ꝙ in hisce causis iudicium per procuratorẽ agitari põt.

Versi

Versiculus uerò tertius huiusce. §. intellr in causis non capitalibus, ut in pœna relegationis,& remotionis ab ordine, & de aliis de q̃bus in l.cognit.de uariis, & extr. cog. & in l. moris.ff. de pœ. & ideo infra uidebimus, an in isto tertio gñe, includitur pœna corporis afflictiua,ut qñ plebeus flagellis ceditur, uel fustibus subiicitur.iuxta l.cap. in princ. in 2. resp. ff. de pœn. Quartum genus causarum addit gl.in l.non solum.§.fi.infra eod. Quintum addit Alb.hic col.fin.de quo ẽm eum loquitur tex.in l.sed & hæ.§.& patronus. ff.eo. & in l.non solum.§.fi.inf. eod. Sed tu dic, ꝙ istud quintum genus satis includitur in illo gñe,quod æstimationem lædit,de quo loquitur tex.in l.pen.de uar.& extr. cog. Vltimo
7 præmittendum est,ꝙ † tex.noster plurib.modis legitur, ut hic per Odofr. Alber. & alios plerosque antiquos,cõiter tñ recipitur intellectus glos.ꝙ principium loquatur in causis pecuniariis.Secundum uero rñsum in capitalibus. Tertium in causis non capitalibus in quibus snĩa contra absentem ferri potest. Tu considera circa principium huiusce. §.in
8 telligendo eum † ꝙ loquatur in allegãte causas absentiæ, quæ nam poterat esse rõ dubitandi,ad quod dic, ꝙ uidebatur dicendũ, ꝙ non dr̃et admitti quis sine mandato, ex quo in hisce causis procurator cõstitui põt,& imputandũ uidebatur absenti,qui ꝓcuratorem non dimisit.l.absens.supra eo.uel saltem uidebatur, ꝙ esset admittendus mediante cau-
9 tione de iudicato soluẽdo,† quam ẽt locupletissimus qui defendere uult præstare tenetur l.qui proprio. §. qui alium.ff. eo.& l.minor
10 etiam.eod.tit.†attento ẽt quia defensor qui non satisdat condemnari non potest.l. lib.in fin.de neg.gest.Contrarium tñ hic deciditur,
11 † ꝙ à quocunque absens defendi potest:nec mirum,quia iura predicta loquuntur, ubi q̃s uult plene defendere,& suscipere in se telam iudiciariam, sed tex. noster loquitur de illis tantummodo,qui allegant causas absentiæ, ad quas passim etiam inhabiles admittũtur, ut hic dicit gl. magna ad finem. Circa scd̃m responsum faciebat dubium, & uidebatur,
12 † ꝙ ex quo in hisce causis remouetur omnis procurator,& defensor,qui plene defendere uult, debetur etiam remoueri quilibet alius defensor, qui causam absentiæ adducere intendit, per regulam quæ habet, ꝙ à quo remouetur genus, remouetur q̃libet eius species.l.chor.ff.de leg.2.& l.1.ff.de suis & leg. Contrarium hic deciditur, & ratio decidendi est,quia in allegante causas absentiæ cessant rõnes prohibitiuæ constitutionis procuratoris,de q̃bus plene dixi in d. §.ad crimen.
13 † Circa tertium responsum faciebat dubiũ, quia uidebatur, ꝙ etiam in hisce causis non capitalibus, ex quo per eas læditur hominis ęstimatio,non dr̃et posse cõstitui ꝓcurator. arg.l.iusta. ff. de man.uind. & l.Iul. ff.si quis omiss.causa test.& l.si isti quidem.ff.qd̃ metus cau.attento etiam quia tex.in l.1.in 1.& 2.resp.ff.quando cau. app. per alium agi po. uidetur solum uelle, ꝙ in causa pecuniaria procurator constitui possit.ut patet ibi, sin autem pecuniaria sit.& ibi,sed si ea causa sit ex qua solet sequi condemnatio usq; ad relegationem,intelligendo ꝙ dictio (usque) stet inclusiue ut Bart.dicit inf.col.2.Sed ratio decidendi colligitur ex una rõne, quæ adducitur, ꝙ ideo in causis capitalibus procurator constitui non potest, quia sententia posset reddi elusoria,contra l.si prætor. ff.de iudic.
14 † Sed iste intellectus cõis non uidetur tutus per locum à sufficienti partium numeratione.nam intelligendo hunc tex.in princ. in allegante causas absentiæ,& eodem modo uersiculum (nam & in capitalibus) non uideo, quõ possit intelligi tex. in 2.respons.in allegante causas causæ,quia illa dictio (itaque)
15 est continuatiua præcedentium : † & ideo huic text. accõmodaẽ scd̃s intellś per Mart. Syll.Iac. de Rau.& Pet. de Bellap. quos citat hic Bart. & hunc intellm̃ sequuntur Cyn. & Alb.in l.reos.C.de acc.sed iste intellectus nõ recipiẽ cõiter ex duplici capite: & primo ẽm Bart.q̃a uerba tex. huic intellectui refragari uñr.qñ q̃dẽ allegare cãs innocẽtiæ sit plenarie defendere.l.is q̃ reus.ff.de pub.iu.Sed tuẽdo hũc intellm̃ dici pt, ꝙ satis dr̃ excusare innocẽtiã ille,q̃ excusat abñtẽ à cõtumacia,qñ q̃dẽ cõtumax habeaẽ ꝓ nocẽte,seu delinquẽte.iuxta.l.omne delictum, in prin. de re mil. Secundo obiiciẽ huic intellectui q̃a si iste ultimus uersiculus intelligereẽ de allegãte causas abñtiæ,decidereẽ hic casus minus dubius. Si.n. quis admittitur in causis capitalibus ad allegandũ cãs absentiæ,longe magis, & minus dubie debet admitti in causis nõ capitalibus, in q̃bus absens cõdẽnari pt. Sed tuẽdo hunc intellectum rñderi potest, ꝙ uidebatur dicendum, ꝙ ex quo in hisce causis nõ capi-

talibus ꝓcurator cõstitui põt ꝙ nõ deberet admitti quis ad allegandum causas absentiæ.
16 † Tertius dat̃ intellectus ꝑ Dyn. ꝙ iste text. intelligat̃ gñalr̃ in q̃buscunq; causis tam capitalibus quã non capitalibus in q̃b. absens cõdemnari põt: ideo s̃m eũ in terminis. l. lege Corn. §. const. & l. ne diu. C. de pœn. & extrauag. ad repri. ubi absens condemnari põt: admitti põt ꝓcurator: q̃ põt ꝓdesse, & nocere dño: & cum isto intellectu transeunt non nulli antiqui quos citat Imo. in l. pen. §. ad crimen. col. ult. de pub. iud. & Mod. Señ. q̃ trã scribunt dicta Imo. in c. ueniẽs. in 28. col. de acc. sed Bart. non recipit hunc sensum: ut ꝑ eum in d. §. ad crimen. in 2. col. & in d. extrauag. ad repr. in uerbo legitime: cuius tñ fundamenti rñdes Imo. in d. §. ad crimẽ. sed dicam infra in ult. not.
17 † Quartus intellectus accõmodat̃ ꝑ Bar. hic ꝙ iste text. nõ loquatur in ꝓcuratore, sed in defensore sine mandato, & in oĩ gñe causarum de mundo, ut patet ibi, à quibuscunque defendi, q. d. non curo cũ mandato uel sine, & ut patet ibi, quemuis uerba ꝓ eo faciente, q. d. non curo an habeat mandatum, uel sit sine mãdato: & an sit masculus uel fœmina: q̃a admittitur ut excusator innocentiæ: q̃ p̃t prodesse ipsi accusato
18 uel inquisito, & nõ nocere: † & ꝓ isto intellectu. facit s̃m Bar. quia si iudex in causis, in q̃b. ꝓceditur, ad diffinitiuam ẽt lite non contest. tenet̃ ipse ex suo officio inquirere ueritatẽ. auc. q̃ semel, ibi, ꝑquisita ueritate, C. q̃uõ, & q̃ñ iud. & idem est in causa appellationis, in qua nõ requirit̃ litis contestatio. l. amplio
19 rem. C. de app. idẽ in casu isto. † Et ꝓ isto intellectu pondero istũ tex. in uerbo, æquũ, & ordinariũ est. quasi uelit dicere, ꝙ licet ꝓcurator ĩ causis capitalib. nõ possit cõstitui: tñ æquũ, & ordinariũ est admittere quẽpiã excusantẽ absentẽ, q̃ cõdẽnari põt: & hoc est q̃d uoluit dicere tex. in l. reos. C. de acc. dũ dicit leges publicoꝝ iudicioꝝ nõ solũ ꝑ defensorẽ, sed ẽt ꝑ ꝓcuratorẽ defendi ꝑmittunt, ut tñ defendat, nõ aũt ut noceat, attento maxime q̃a ẽt in criminalibus, ubi q̃s est p̃sens, ac cõfessus, & cõdẽnatus, tenet̃ iudex ex offõ inquirere ueritatẽ l. 1. §. si q̃s ultro. ff. de q̃õ. Ergo lõge magis hoc dicendũ ur̃ in absente. l. si nõ defendant̃ ff. de pœn. & facit pulcher tex. ubi ur̃ esse casus ultra alios in l. fi. ff. ad l. Iul. de ann. ubi licet mulier nõ admittat̃ ad accusandũ l. Iul. de ann. admittit̃ tñ ad instruendũ p̃fectum annonę. facit tex. in l. amplius puto ibi, adire p̃torem, & iudicare rẽ prout se habet. ff. de fideicom. lib. & hunc intellectũ sibi ascribit Saly. in l. reos. in 11. col. C. de acc. & cũ isto intellectu hic transit Paul. de Cast. q̃ dicit, ꝙ iste talis solũ admittit̃ ad excusandũ: nec subiicit de s̃n̄iæ: & cũ isto intellectu transit ẽt do. Ant. Ros. in cons. 49. col. 2. inter cõsil. Cæp. sed huic intellectui cõtradicit Ang. hic. quia Bart. ur̃ sentire, ꝙ nõ possit admitti q̃s ut ꝓcurator, & tñ in contrarium ob. iste text. ibi, quemuis, & ibi, à quibuscunq; defendi. q̃ ur̃ innuere, ꝙ ẽt q̃s ut ꝓcurator possit admitti, sed rñderi, põt, ꝙ Bar. ẽt fatet̃ ꝓcuratorem debere admitti ad informandũ ipsum iudicem de innocẽtia accusati, uel inq̃siti. Sed replicari põt, ꝙ tunc non põt dici, ꝙ admittat̃ ut procurator, ex quo in se non suscipit telã iudiciariã, arg. c. super. de re iud. & l. si suspecta. ff. de inof. testa. Secundo mo-
20 uetur Ang. † nam ꝓcurator nõ põt interuenire, ut tñ ꝓdesse ualeat, ut Imo. tradit in c. constitutus, extra eo. tit. sed ad hoc respõdet Aret. in c. uenies. de acc. ꝙ licet nõ possit talis ꝓcurator constitui ab hoĩe, tñ põt à lege admitti: ut possit ꝓdesse, & non nocere, ut in siñ de tutore tradit Bart. in l. tutor qui repertorium, ad fin. ff. de admini tuto. facit l. 2. C.
21 de acc. Tu † considera aut pars aduersa non contradicit huic excusatori. & isto casu ꝓcedat opi. Bart. aut uero contradicit, & tunc ur̃ ꝙ teneat̃ cauere. iuxta l. q̃ proprio. §. q̃ aliũ. & l. minor. ff. eo. tit. & facit tex. in l. 2. §. pen. ff. ex q̃b. cau. in poss. ea. ubi non debet admitti ꝓcurator, ꝑ quẽ cõditio aduersarii efficiat̃ deterior: & hoc ultra alios. Est uerũ, ꝙ ĩtellectui Bar. multũ refragat̃ iste tex. dũ dicit, quẽlibet admitti: & sic ẽt ꝓcuratorẽ, facit rła. l. si is q̃ ducenta. § utrũ. ff. de reb. dub. & sic ur̃, ꝙ si habeat mãdatũ, ꝙ debeat admitti tanq̃ defensor: attẽto maxime, q̃a nõ ur̃, ꝙ possit nocere dño. s̃m Imo. nisi habeat specialissimũ mãdatũ: sed dic, ꝙ nõ est incõueniẽs restringere ista dictionẽ (quẽuis) ut nõ cõprehendat ꝓcuratorẽ: cuius factũ rłr p̃iudicat dño: & si dicat, cõtra Bar. est casus in extrauag. ad repr. ibi, personalr̃ uel legitime non cõparuerit: & non dixit personalr̃ tm̃. Nam ad hunc tex. rñdet Bar. ꝙ dum dicit (legitime) refertur ad uniuersitatẽ, q̃ in causa criminali ꝑ ꝓcuratorẽ cõparere põt: sed facile fuisset imperatori hoc, q̃d Bart. sentit exprimere, sed re-

plicari

plicari pōt, ꝙ non est incōueniens: ꝙ ex quo illud uerbum (personalr̄) nō pōt referri nisi ad singulares ꝑsonas: ꝙ illud uerbū (legitime) referat̄ ad uniuersitatē tm̄. attēto maxime, qa text. in l. inter accusatorē. ff. de publ. iud. ur̄ innuere, ꝙ sit suscepta cognitio, ꝙ absens posit cōdenari: siue sit reus, siue actor: & tn̄ uult, ꝙ sola defensio def̄: & idē ꝓbat̄ in §. ad crimen. ad fi. ibi. & sic iustā rōnem ha-
22 beāt, snīam differāt: & † ideo credo: ꝙ posit ēt accommodari nouus intellectus ad hunc tex. & cōsiderandū est: ꝙ licet in causis capitalibus absens pęna capitis damnari nō possit. ut dicit text. in l. absentē. in pri. de pœnis. & in uer. uerū si qd grauius irrogādū fuisset, tn̄ absens q citationi. & edictis p̄sidium nō obtēperat, cōdēnari oportet, dicit tex. in d. l. absentē. nec ista sunt contraria: qa solū cōdemnat̄ ad pœnā, q̄ æstimationē lædit, dico ergo, ꝙ ubi absens pōt condēnari siue causa sit capitalis, siue nō capitalis, siue ciuilis, dūmodo nō agat̄ de pœna capitis. pōt interuenire qs, & tanq̄ procurator, & tanq̄ instructor. & iste intellectus differt ab intellectu Dyni q uoluit, ꝙ ēt ubi absens pōt cōdēnari pœna capitis, ꝙ posit interuenire ꝓcurator: & in hisce terminis posset intelligi tex. in l. reos. C. de acc. Alius pōt accōmodari intellectus: & cōsiderandū est, ꝙ ꝑ locū à ciuilib. ad criminalia arguit̄ ut ꝓbatur. iud. l. absentē. ibi, ſm morem priuatorū iudiciorū, sed in causis ciuilibus pōt reus assumere in se onus ꝓbandi, ut demonstret actorē experiri sine actione. l. si pupilli. §. Iul. de nego. gest. dico, ergo ꝙ qlibet debet admitti ad excusandā innocentiā rei, ꝙ accusator uel inqsitor nō habet ius accusandi uel inqrendi, nec isto casu ur̄ ꝙ iudex posit dicere ꝙ uelit habere p̄sentiā accusati uel inqsiti, ut uideat qua frōte, & quo animo loquat̄, attēto ꝙ ꝓceditur solū ad exclusionem ꝓcessus, & quasi ꝑ uiā extraordinariā, & hoc est. ꝙ uult dicere tex. in c. ueniens. de acc. ubi uult, ꝙ admittat̄ ꝓcurator ad excludendū accusatorem, q confessus fuerat se ꝑ calūniam accusasse, magis
23 tn̄ placet p̄cedens intellectus Dat̄ † alius intellectus ad hunc tex. ꝑ Ang. hic in quadam sua repetitione. quē referunt qdā Moder. in c. ueniēs. de acc. & uult, ꝙ vbi reus est absens. ex iusta causa, ꝙ tunc pōt interuenire ꝓcurator ad plenā defensionē, qa publice utile est abn̄tem a qbuscunq; defendi, ita loqtur tex. hic, sed ubi qs est absens ex iniusta cā, & latitat, tunc non pōt interuenire ꝓcurator, ita loqtur tex. in §. ad crimen. in primo uero ca-
24 su loqtur ēt tex. in l. reos. C. de acc. † Et si dicatur, ꝙ licet sit absēs ex iusta causa, ex quo nō pōt condēnari, ur̄ ꝙ non posit admitti procurator, ex quo ex tali interuentu nullus pōt seq effectus, replicari pōt. ꝙ euitabit annotationē bonorū, sed tu dic, ꝙ iste ītellc̄s cōfundit̄ ꝑ tex. in §. ad crimen. in fin. q uult, ꝙ posit subesse iusta cā. q̄ habeat euitare annotationē bonorū, & tn̄ gn̄alr̄ dicit, ꝙ in crimine publico ꝓsequendo nō interuenit ꝓcurator. Notat̄ primo ex hoc tex. ibi, publice uti-
25 le est absentes à quibuscunq; defendi, † ꝙ ex quo interest reipublicæ ut absentes defendātur, nemo pōt cōdēnari. ſm Ang. nisi sibi detur terminus ad defensam. l. 3. & l. desertorē. §. si ad diē. ff. de re mil. & est tex. cū gl. in l. 1. ff. de fur. balne. & tradunt Bart. & Imo. in l.
26 cust. §. 1. de pub. iud. † & dicit Salyc. in l. 2. de cust. reo. ꝙ practica totius mūdi est. ut spōte confessus mittat̄ ad carceres, & assignet̄ sibi terminus ad allegādū qdqd uelit, ne cōdēnetur, & si nullā faciat defensionē inter termi-
27 nū, ur̄ ꝑseuerare in illa cōfessione. Dixit † tn̄ singlr̄ Bal. in l. à ꝓcedente. C. de dila. ꝙ ubi delictū est notoriū, ꝙ iudex pōt denegare talē dilationē ac interloq talē dilationē non esse dandā, & cū cōdēnare, & mittere ad furcas.
28 Et ſm Ang. hic † male faciunt assessores, q faciūt inqsitū uel accusatū cōfiteri delictū, deinde ꝑfigūt terminū octo dierū ad faciendū suas defensiones, deinde faciunt eos renūciare hisce defensionibus, qa nō possunt. iuxta gl. in l. pactū inter hęredē. ff. de pac. ubi plene Mod. facit l. nō tm̄. de app. ubi Bart. Ang. tn̄ de Aret. in tract. suo malefic. in uerbo q iudex statuit terminum ad eorū defensionē, post Ang. in l. custodias. ff. de publ. iud. distinguit, ꝙ aut cōstat reū nullā habere defensionē, ut q a forte est insignis latro, & tunc pōt renunciare, ex quo ius defendendi nō habet, & nihil aliud fit, nisi ꝙ citius moritur aut uero cōstat ipsum habere defensionē. & tūc nō tenet renunciatio, & in hisce terminis pt̄ ītelligi text. in l. add. C. de app. & in l. nō tm̄. eo. ti. ibi. n. cōstat eū hr̄e defensiones, ex quo ducebat̄ ad patibulū infra tp̄a data ad appellandū. ī dubio tn̄ cōcludūt oēs, ꝙ qs posit renūciare suis defensionib. ꝑ gl. in l. 1. de furi. balne. q̄ hoc mihi non ꝓbat, & ur̄ magna restri

ctio

ctio ad gl. in l. pactum inter hæredem, q̃ indistincte dicit. ꝙ quis nõ põt renũciare suis
29 defensionibus: † mihi placet id, quod dicit singlr̃ Inn. in c. q̃m abbas. de off. deleg. ꝙ qs possit renunciare termino non aũt defensio
30 ni. † Notatur secundo: ibi, nam & in capitalibus: hic esse text. pro illa regula, ꝙ si de quo minus ur̃ inesse, & inest: ergo de quo magis. nã si in capitalib. causis defensio datur, lõge magis debet dari in causis pecuniariis. facit auc. multo magis. C. de sacro san. eccl. Notantur tertio ex hoc tex. ibi, defensio dat̃
31 † ꝙ ad allegandum causas abñtię facti, utputa ꝙ accusatus, uel inqsitus est detẽtus in uinculis, admittit̃ non solũ procurator, sed etiã defensor quilibet, tam masculus, q̃ fœmina, ẽt sine aliqua satisdatione, ut patet ibi à quibuscũq; defendi. Sed opponitur ẽm Alb. hic, & ur̃, ꝙ illa dictio (à qbuscũq;) debeat restringi ad ꝑsonas habiles. l. 1. de sacrosan. eccl., & l. ut gradatim. §. 1. de mun. & hon. sed ipse r̃ñdet ꝙ ad allegandũ cãm abñtiæ, & ad informandũ ipm iudicẽ de impedimẽto facti qlibet indistincte ad l. mittit̃.
32 † Sed difficultas cõsistit. ẽm Ang. post Inn. relatũ ꝑ Bart. in §. ad crimẽ. an admittat̃ qlibet ad allegandũ causas abñtię iuris, utputa ꝙ accusatus, uel inqsitus non põt uenire, qa locus nõ est tutus, & indistinguendũ est. ẽm Ang. aut n. causę iuris, q̃ allegant̃, apparẽt ex actis, & sine dubio cũ sint notoriæ, adduci pñt: qa iudex ex offõ ad hoc astringit̃ ẽt parte non petẽte. ut gl. dicit in l. ubi pactũ. de transact. Si uero causæ abñtiæ iuris nõ sint notoriæ: non admittit̃ excusator sine mãdato, ut si uellet dicere: (ut dixi) ꝙ locus non esset tutus accusato, uel ꝙ iudex non esset cõpetens ipsius accusati, uel ꝙ esset excõicatus, & rõ huius cõclonis est, ẽm Ang. qa uerosilr̃ pt quis ignorare, an accusat⁹, uel inqsitus uelit uti hisce exceptõib. Itẽ ut Bar. dicit in §. ad crimẽ. esset possibile, ꝙ ĩpedit⁹ impedimẽto loci nõ tuti, nõ obst. hoc impedimẽto cõpareret, & ideo ur̃, ꝙ ad has allegationes non debeat qspiã admitti sine mandato. sed ẽm Imo. post Bal. in d. §. ad crimẽ. ista opin. Ang. hic nõ est tuta. Primo, qa non est uerosimile, ꝙ abñs uelit se exponere periculo, licet possit, qa exponẽs se periculo ẽt inuitus defendi põt. l. non tm̃ de ap. & ideo ubi aliqs allegat istã exceptionẽ loci nõ tuti, uel incõpetentiæ iudicis, nõ ur̃, ꝙ illã alleget cõtra uolũtatẽ abñtis, qa ubi abñs non comparet, præsumptio est, ꝙ uelit illas exceptiones adduci posse, ne incidat in delictũ cõtumaciæ. ergo satis ꝑsumẽdũ est, ꝙ nõ admittat̃ cõtra uoluntatẽ citati. arg. l. li. §. fi. de neg. gest. & ideo idẽ Ang. in quadã sua disputa, q̃ incipit Boñ. quidã, tenet, ꝙ imo glibet excusator admittat̃ ẽt ad allegandum cãs iuris, q nõ præiudicant ipsi accusato, uel inqsito, qa eas adducendo gerit negociũ dñi utiliter. iuxta. l. q utilr̃. de neg. gest. quo casu, aut dñs gesta ꝑ hũc excusatorẽ ratificabit: & tũc cõstabit de uoluntate dñi, aut uero nõ habebit ratum, & sic poterit qñcunq; renunciare huic exceptioni declinatoriæ oppositæ ꝑ excusatorem. Sed ista cõsideratio Ang. non ur̃
33 uera, & cõsiderãdũ est, ꝙ rl̃r † defensor sine mandato non admittit̃. d. l. lib. §. fin. & l. tot. ubi Bart. ff. eod. tit. & ubi admittitur tenetur cauere de iudicato soluendo, & rõ potissima huiusce cõclonis est, ne iudiciũ reddat̃ elusorium, qa interest eius, cõtra quem causæ abñtiæ iuris allegantur, ut allegãs habeat mãdatum,
34 † mihi tñ placet opin. cõtra Ang. hic primo per istum tex. q uult, ꝙ ubi abñs põt condẽnari, possit qs innocentiam suã excusare, ergo longe magis debet quis admitti ad allegandum causas abñtiæ iuris in causis capitalibus, qa nisi reus excusetur cõfiscabunt̃ oĩa eius bona post annum irreuocabilr̃, si ergo succurrit̃ de æquitate abñti eo casu, quo põt cõdemnari, ut eius innocẽtia possit excusari, quo casu sæpenumero agit̃ de minori ꝑiudicio, q̃ sit cõfiscatio oĩum bonoꝝ lõge magis hic ur̃ succurrendum. & ista opin. ẽm Aret. probari ur̃ in l. fi. circa med. ff. de req. reis. ubi tex. dicit, ꝙ si reus nõ comparet infra annũ post citationẽ, uel non habeat, q eũ defendat in causa capitali, post annũ cõfiscantur eius bona. Et si qspiã diceret, aduerte, qa ille tex. debet suppleri, ꝙ ueniat cũ mãdato, replicari põt, ꝙ si hr̃et mandatum, non uocaret̃ simplr̃ defensor, cum ergo ille text. non possit intelligi de allegante causas causę, seu innocẽtię: debet intelligi de quibuscunq; causis tã iuris q̃ facti, & ita ẽt intelligendus ur̃ tex. in §. ad crimen. in fi. & tex. noster hic. Notat̃ quar-
35 to ex isto text. † ꝙ ubi abñs põt cõdemnari:
36 ibi pt interuenire procurator. † Et ideo ẽm Dy. relatum hic per Bart. & per Alb. col. 10. ubi de iure cõi in causa capitali sententia potest ferri cõtra abñtem, ibi potest ĩteruenire ꝓcurator, & sic in casu. l. ne diu. C. de pęn. & extrauag.

extrauag. ad repr. & in casu. l. lege Corn. §. cõstitutũ. ad l. Corn. in quibus abñs damnari põt, poterit interuenire ꝓcurator. Idem est, si ex forma statuti, uel ex consuetudine, ẽm Dyn. quis posset abñs condemnari: hr̃eturq. pro cõfesso, & cõuicto: & hãc opin. amplectit̃ Imo. in d. §. ad crimen, qui dicit, ꝙ ita cõiter tenetur, & referunt Mod. in c. uen. col. 28. de
37 acc. Sed cõtraria opin. † quæ ur̃ crebrior ẽm Ias. in l. 2. qui test. fac. poss. ur̃ ẽt uerior, ꝙ in causis capitalibus, ubi agitur de pœna maiore relegatione, dato ꝙ absens possit condẽnari, siue ex dispositione iuris cõis, siue ex forma statuti, aut consuetudinis, nullo modo possit interuenire procurator, quæ q̃dem opinio ꝓbari ur̃ lege, rõne, & auctoritate. & primo per tex. in l. pen. §. ad crimen. de pub. iud. ubi dr̃ simplr̃ ad crimen publici iudicii persequendum frustra interuenit procura-
38 tor. † Sed huic text. rñdetur, ꝙ licet simplr̃ loquatur. debet tñ distingui, & declarari per alias leges. Sed replicari potest, ꝙ nullibi repellitur, ꝙ absens in causa capitali de iure digestorũ possit condẽnari, nisi in casu. l. lege Corn. §. cõstitutum. qui tex. uult, ꝙ serui, qui spadonẽ interfecerũt, licet ultimo supplicio sint puniendi, abñtes tñ cõdemnari pñt, cum ergo ille solus casus reperiat̃, non est uerosimile, ꝙ includatur in regula. §. nr̃i. Item põt dici ad illum tex. dũ dicit de abñtibus quoque, tanq̃. l. Cor. teneantur, ꝓnunciandũ est, ut sit ꝓnunciandum perinde, ac si essent pñtes usque ad relegationem. ut ibi sentit gl. in 2. intellectu. Vel põt dici ꝙ ille tex. non loquatur de abñtibus, ut sint puniendi tanquam. l. Corn. teneantur. s. pœna corporali, sed sola pœna cõfiscationis bonorũ, quia abñs nõ p̃t deportari, minus est præsumendũ ꝙ ista regula trahat̃ ad l. ne diu. C. de pœ. q̃a nõ potuit I. C. diuinare de illo tex. minus de extr. ad repr. in uerbo legitime. ut ibi Bart. dicit.
39 Secundo † obiicitur contra opin. Dyn. per Bart. tex. in l. inter accusatorem, de pub. iud. ubi inter accusatorem, & accusatum ẽt suscepta cognitione, & sic lite contest. excusatio ꝓ abñte iustis rationibus admittitur, q̃a tex. gñalr̃ loquitur, & uult, ꝙ sola excusatio iustis rõnibus admittat̃: & tñ ille tex. ur̃ loqui, ubi abñs potest cõdẽnari: dum dicit, nec per triduũ ꝑ singulos dies ter citatus condẽnet̃. ergo tex. noster necessario debet intelligi: & idem probari ur̃ in d. l. pen. dũ dicit, sed excusationes abñtium ex S. C. iudicibus allegantur. subdit text. & si iustam rõnem habeant, sñiam differunt. Et pro ueritate. pro ista op. contra Dyn. ur̃ esse casus de causis capitalib. in d. c. uen. & in c. super hic. de accus. ubi qñ agitur de pœna depositionis ab ordine, non admittit̃ ꝓcurator, q̃a causa est criminalis. Sed ad istum tex. rñdet. Im. ꝙ pœna depositionis ab ordine de iure can. censet̃ pœna criminalis, & rõ est ẽm Mod. in d. c. uen. col. 28. in 13. q. q̃a depositio ab ordinibus ecclesiasticis est magna pœna, quia q̃s non deponit̃ ab ordine nisi ex grauissimo crimine. c. i. 81. dist. sed ob hoc non tollit̃ cõtrarium, q̃a illa sñia depositionis ab ordinibus sacris in absentem ferri põt, & tñ non põt interuenire ꝓcurator. Suadet̃ hæc opin. contra Dyn. ẽm Bar. in d. extrauag. ad rep. in uerbo legitime,
40 † nam in causa appellationis etiam in criminalibus ferri põt sñia in absentem. l. fin. §. illud. de temp. app. & tñ in causa appellationis non põt interuenire ꝓcurator. sed replicari põt ẽm quosdam Mod. in d. c. uen. ꝙ ille tex. loquit̃, ubi in causa principali nõ poterat ꝓcedi cõtra abñtem: nil mirum ergo si idẽ est in causa appellationis: quę censetur eiusdem naturæ, sed si in causa principali potuisset ꝓcedi cõtra absentẽ ẽt causa appellationis posset ꝑ alium agi: sed ille text. non patit̃ hunc sensum, q̃a solũ facit dr̃iam inter causam pecuniariã, & capitalem: & absolute dicit, ꝙ cã capitalis ꝑ aliũ agi nõ põt, nec distinguit inter abñtiã, & pñtiã, & late dicã de intellectu illius. l. 1. Vltimo suadet̃ hęc opi. pulchra ra-
41 tione. † nã ur̃ absurdũ, ꝙ in causa capitali admittat̃ ꝓcurator, q̃ non solũ põt ꝓdesse, sed ẽt nocere dño. Sed ad hoc rñdet Imo. ꝙ per eius dcm̃ nõ præiudicabit̃ dño, nisi habebat spãlissimũ mandatũ, ut in simili dr̃ in matrimonio, in quo req̃rit̃ mandatũ indiuiduum. attẽto maxime ꝙ factum ꝓcuratoris tẽdens ad delictum, dño nõ præiudicat. l. si ꝓcur. de cõd. ind. & erit magis utile admittere ꝓcuratorẽ, licet possit ĩ aliqua particula nocere, q̃ relinquere ipm̃ abñtem indefensum, & maxime ubi iudex est oĩno ꝓcessurus cõtra abñtẽ. arg. tex. in l. nõ solũ. in fin. ff. de procu. ubi qñ iudex deliberat oĩno ꝓcedere cõtra abñtẽ, admittitur q̃s sine mandato ad remouendã cãm suspecti tutoris. Sed replicari põt, ꝙ si ista rõ esset uera, dr̃et ẽt admitti in causis capitalibus, in quibus absens cõdẽnari nõ potest

tem: qa melius esset eũ defendere, licet in aliqua parte possit sibi nocere, q̃ eũ indefensũ relinquere. Itẽ ut dicit Bart. melius est, ꝙ qlibet admittat, qui possit tm̃ prodesse, non aũt nocere. est uerũ, ꝙ ꝑ opinione Dy. multum stringit tex. in d. extrauag. ad repr. dũ ducit, ꝑsonalr̃ uel legitime, cui text. non satisfacit solo Bar. ſm Imo. dicẽtis ꝙ ille dr̃ comparere, qui ꝑsonalr̃ comparet, si est singularis ꝑsona, uel per procuratorem, si est uniuersitas, qa illa verba ꝑsonalr̃ uel legitime uñr pariformiter referri, tam ad singulares personas, q̃ ad uniuersitatem, sed replicari põt, ꝙ ex quo illa uerba ꝑsonalr̃ non pñt referri ad corpus collegium, uel ad uniuersitatem, necessario sunt referẽda ad ꝑsonas singulares, cũ uerbũ (legitime) ad collegiũ uel uniuersitatem, ut Bar. sentit ꝓprie referri possit, qa regula. l. nam hoc iure. de uul. & pup. ꝓcedit ubi potest pariformis determinatio. cogita.

Notat ultimo ex hoc text. ibi, æquũ, & ordinarium est admittere, hic esse tex. ꝙ iudex nõ põt dicere ꝓcuratori, ꝙ uult, ꝙ principalis personalr̃ cõpareat, qa melius nouerit ueritatẽ, qa ꝙ qs posset comparere ꝑ ꝓcuratorem est ordinariũ, & æquum, cõtrarium tñ tenet Bar. hic reprobata opi. Iac. But. q uolebat ꝙ si procurator haberet specificum mandatũ, ad sic r̃ndendum ꝙ iudex nõ posset desiderare, ꝙ principalis cõpareret, nam cõtra Iac. stringit iste tex. q uult, ꝙ sit ęquũ, & ordinariũ admittere ꝓcuratorẽ: huic ergo æquitati: & iuris ordini non põt iudex derogare: sed ut supra dixi Bar. hic, & in l. fi. C. de ꝓc. & in l. 2. §. defendi, ex qbus. cau. in pos ea tenet, ꝙ imò possit cogi principalis r̃ndẽdũ: qa ob eius ꝓsentiã ueritas magis ꝑcipi poterit: quę ꝑ tremorem, ruborem, palorẽ, & similia ꝑcipi solet. sed ſm Bald. distinguendum ur̃ inter iudicium criminale, & ciuile: nam in iudicio criminali in quo torturæ locus esse potest. põt cogi principalis cõparere, & in hisce terminis loquit̃ tex. in l. de minore. §. tormẽta. ff. de qõ. sed ubi nõ esset locus torturæ, ex q ꝓcurator hẽt specificum mandatũ, dñs ur̃ loqui ꝑ organum ꝓcuratoris. l. qui aũt. in fi. ff. de cõ l. siue causa sit ciuilis siue criminalis. ita dicit Bald. hic, & ista opinio fuit de mente Bart. licet Bal. non dicat in l. q bona. §. q alieno. in ult. col. ubi facit dr̃iam inter iudicium criminale, & ciuile: & uult, ꝙ in criminali teneatur comparere ꝑsonalr̃: quia ex aspectu, uoce, colore, & trepidatione poterit iudex melius se informare ab ipso principali. & opin. Bar. in d. §. q alieno, recipit̃ cõiter. ſm Alex. & Mod. in l. fi. C. de ꝓc. & probari ur̃ ex illo tex. ubi unicuique ꝑmittitur per procuratorem r̃ndere, nisi subsistente iusta causa. & tradit Raph. Fulg. in consil. 244.

43 † Mihi placet distinctio quã sentit Bald. hic ꝙ siue causa sit ciuilis siue criminalis dũmodo non agat̃ de tortura non possit cogi principalis comparere ꝑ hunc tex. q gñalr̃ loquitur. & ꝑ tex. in dicta l. fi. nisi subesset iusta cã, utputa, qa procurator esset infamis, uel rixosus ut Mod tradũt in d. l. fi. Circa gl. † in uer

44 bo publice, colligit̃ cõclusio, ꝙ interest reip. quãplurimos ad defendendã suã causam admitti. Sed tu aduerte, qa iura allegata in gl. non ꝓbant hoc. nã tex. in l. in ꝓuinciali. §. fi. cũ l. seq. bñ ꝓbat, ꝙ si ædificet̃ in publico, ꝙ oẽs ciues nunciare pñt: qa interest reipublicæ q̃plurimos ad suam causam admitti. sed tex. nr̃ non loquit̃ de interesse publico principalr̃: sed ipsius absentis: sicut et̃ loquit̃ tex.

45 in l. exigẽdi C. de ꝓc. † Itẽ tex. in l. 1. in fi ff. qđ cuiusque uniuer. loquit̃ de defensore q tenet̃ satisdare de rato uel de iudicato soluẽdo iuxta l. q ꝓprio. §. q aliũ. & l. minor. ff. eo. sed tex. nr̃ loquit̃ de defensore allegante causas absentiæ, q nõ tenet̃ ad aliquã satisdationẽ: ut est gl. sing. in l. in eo. § nemo. de reg. iur. sed alii defensores tenent̃ satisdare, dato ꝙ sint locupletissimi d. l. minor. Sed tu cõsidera qa gl. in d. l. in eo. §. nemo, loquit̃ in allegãte causas abñciæ in cã criminali. ubi agit̃ de utili. publ. ut Bar. dicit in l. ubi pactum col. pen. de transf. ideo uide Dec. oĩno in d. l. in eo. §

46 nemo. ff. de reg iu. & dic † ꝙ interest reip. hic secundario, principalr̃ tñ interest ipsius absentis à quocunque defendi: alias si principalr̃ interesset reip. ut hic sentit Ang. posset ꝓcurator inuitus cõstitui, & tñ non põt. l. fi. liusfam. §. inuitus supra eo. & l. inuitus. C. eo. & iõ officium ꝓcuratoris est priuatũ auctoritate, & utilitate: licet secus sit in offõ tutoris, & curatoris: qđ est publicũ auctoritate & utilitate priuatũ l. si qs magistratus. ff. de

47 mun. & hon. & inst. de excu. tu. † nec est incõueniẽs, ꝙ principalr̃ intersit priuatorũ principaliter à qbuscũque defendi, & secundario reipub. sicut in simili dr̃, ꝙ interest principaliter ne quis re sua male utatur, secundario reip. ut ita onera reip. subire possit. §. pen. inst.

i nst.de is q sunt sui uel alie.iur.& in § eos.in auct ut iud. sine quoquo suffr sic ēt princi paliter ītereſt mulierū dotes earū cōseruari scd'ario reip.l.1.& 2.de iu.dot & l.1.sol.mat. Glo.in uerbo.d.ĩ pōt diuidi in 5.partes pric. In 1.parte opp.contra tex. In 2. distinguen do tria gn̄a causarum opp.resoluit, & contra primū genus opponit tribus modis. In 3.diui dit ipsum text.In 4. format unam qōnem.In 5.intelligit hunc tex.qñ quis pōt plene defen dere,sed tm̄ uult allegare causas absentiæ.Se cunda ibi,sed ut tollas.Tertia ibi, & ſm hoc Quarta ibi, sed in quem sententia dabitur. Quinta,& ult.ibi,uel si uis dicas. Ex hac glo.
48 colligitur prima conclusio,qꝛ† in causis capi talibus rẽ nō pōt constitui ꝓcurator.l. pen. §.ad crimen.de publ.iud.qui tex.licet loquaĩ in pub iudicio capitali, tñ habet locum ēt in judicio capitali priuato,ut probatur in l. pri- ma an ꝑ aliū cau app. ubi non distinguiĩ cri mē publicum à priuato,sed solū qualitas pę næ.& uĩ esse casus.ſm Imo.in d. §. ad crimē. col.2 in l.unica.C.ut oēs iud. tā ciuil. q̄ mil. in uer.qꝛ,si intra 50.dierū numerū.nā in pri. illius l.fit mentio de furto ut patet ibi,super furtis aut criminibus, quærimoniam cōmo uendi.& tñ in uer.accusationem, dicit accu sationem uero super criminibus factā, debet
49 ipse officialis ꝑ se proseq.† sed rñderi potest disputatiue tñ.qa proprie inscriptio ad pœnā talionis habet locū in criminib. publicis .in qb.est determinata pœna. & in qb. cadit pro prie similitudo supplicii.l si cui ff. de acc.& l. fin.C.eo tit.& ita tradit Alb.in l.in priuatis.. ff.ad Turp.& si dicaĩ,qꝛ ēt in priuatis delictis habet locū,& maxime ī furto ut probari uĩ in l.fin.ff.de furt.dico, qꝛ ille text. rñdet huic dfficultati.dū dicit,qꝛ nō sit inscriptio quasi in publicū iud.sed ut temeritas gentiū extra ordinaria pęna coherceaĩ & ideo ibi non ca dit propriæ pœna talionis Idē probatur. ſm Imo.in l.3.C ubi sena.uel clar. ibi, oē crimē publicū priuatū ue.cui tñ nō ꝑ procuratorē rñderi liceat. sed ad illū tex pōt rñderi,quod nō īferĩ ex hoc, quod rẽ ī priuatis delictis nō possit cōstitui procurator, & ideo Ang. rela tus ꝑ Imo.ī d.§.ad crimen.col.2.uult, qꝛ ī cri mine publici iudicii ēt qñ pro crimine est im ponēda pœna pecuniaria,siue snīa possit fer ri in absentem,siue non.non possit constitui procurator primo ꝑ illum text. qui loquiĩ indistincte.& ideo ipse intelligit. text. nostrū in crimine capitali priuato,ut in illo possit interueīre procurator; ut snīa possit ferri in absente,& ideo ſm eum ,in crimine publico siue possit ferri in absentem.siue nō. ut pro bat text.in d.§.ad crimen nō pōt cōstitui pro
50 curator.Item ſm eum † in crimine priuato bene fit distinctio,an sit imponēda pœna ma ior relegatione,& non possit procurator cō stitui,an uero minor & possit sed in crimine publico,siue agatur de pœna capitali,siue de alia pœna relegationis,uel minores,uel ēt de pœna pecuniaria, prout agiĩ in plerisque de lictis publicis,ut inst.de publ.iud.§. fin. & in l.1.ad l.Iul.de annona. & de residuis nō pōt constitui Et pro opin. Ang. pōdero tres tex. ultra alios 1.tex in l.de fide.C. ad l. Corn.de fals:qui text. proprie loquitur in criminibus
51 publicis,† habent n. huiuscemodi crimina, nescio qd specialitatis,patet in l.q crimen pu blicū,q accu.nō poss.ubi proprie pœna talio nis fuit introductū pro crim. publico,& pro
52 baĩ in d l.fin.de furt.† & ideo non permittiĩ mulieri accusari de crimine publ. l. de crim.
53 C.qui acc. non pos.† & ideo damnatus de crimine publ.non pōt amplius accusare. l. q publico iud.ff.de publ.iud.& ex delicto publi co damnatus,ēt efficitur infamis,non sic est in omnibus priuatis delictis l.infamem . ff.de publ iud.& ideo non dĩ publicū iudiciū.nisi expresse à lege cautum sit l.3.ff. de præua.& pœna Turpil. de qua ibi in § fi. solum habet locum in publicis iudiciis, ergo tñ credo, qꝛ opin. Ang ita confirmata non sit uera, per text in l.tunc conuenit.C.de acc.& l.2. C.qui acc nō poss. q ꝓprie uult qꝛ in ea causa nō sit admittēdus procurator,ubi est necessaria sub scriptio in crimen.secus est ubi agiĩ de causa pecuniaria facit tex.in l.2.C.q acc. non pos.
54 † sed hic esset indaganda rō, quare primo ex parte accusatoris nō possit cōstitui procura tor & dicit hic Alb.col.7.post Bart.in §. ad crimen. qꝛ ex parte accusatoris est, qa si non ꝓbat, puniĩ silitudine supplicii.d.cta l.si cui. de acc.& l.fin.eod.tit.& ideo debent detineri in pari custodia l.2.de cus.reo sed ex quo ho die nō seruaĩ de cōsuetudine,eēt uidendū,an correcta rōne.l censeaĩ correcta lex, de quo plene dix in d.§.ad crimen.illa semꝑ mihi ui sa fuit uera rō tā ex parte actoris quā ex par te rei.quā assignat l. C.in l.1. de req.re. qui dicit,qđ rō nō patiĩ,qđ absens eo non audi to damneĩ.& ideo lex uult, quod non admit-

tatur

tatur procurator, ut iudex accuratius possit indagare ueritatem criminis inspiciendis accusatorem,& reũ in faciem, ut uidendo quo colore, quo tremore,& palore loquatur, ut hic dicit Bald.col.pen. & hæc ratio (ut dixi) ꝓbatur in d.l.1. sed ista ratio non militat ex parte accusatoris, q̃a amplius non punitur pœna talionis, sed põt dici quod lex quantũ potest uĩ restringere facultatem accusandi l. si cui.de accus.& l.fin.ibi, ne innocentiam feriamus,& ideo uult, quod ipsemet accuset, non aũt per procuratorem,& ideo in accusatore desistente habet locum pœna.de qua in l.3.de puar.de quo tñ plene scripsi in d.§. ad crimen. ubi ultra alios posui 30. ampliationes ad hanc regulam, & forte ẽt 30. limitat.

55 Gloss.tñ hic ponit tres. Prima est, ut † non procedat in casu l.Lucius.ff. de app. ubi pro seruo condemnato in causa capitali põt dñs appellare,& causam appellationis prosequi, & ratio est, dicit gl.q̃a comparet pro suo interesse ꝓprio sed ista solutio non uĩ tuta.per tex in l.si non defendantur.ff. de poe. & in l.2.ff de exhib.reo.& ideo gl.in l.si seruus, de stat hom dicit, ꝙ dñs potest bene ministrare ꝓbationes ipsi seruo eum defendendo, sed iudicium est agitandum cum ipso seruo & pro ista solutione facit tex.in l.2.C.de accus.ibi, ut possit pro eo competẽtes allegationes afferre, sed finis distinguitur ſm principium illius l.ut ibi declarat Saly.uere tamẽ uĩ, quod

56 † pro seruo, si dñs citatus pro suo interesse nõ uult eum defendere, sed relinquere fortunam iudicio, poterit uel à seipso defendi, uel à quocunque d.l si non defendantur. & l ser ui ff.de appel.& ideo Imol.in d.l.Lucius. dicit, ꝙ ideo ab alio potest defendi seruus, quia debet dicere causam in uinculis, d.l.2.de custo reo, sed ista solutio Imol.non uĩ tuta, q̃a in casu l 1.q̃n cau.appel.uult ꝙ in causa capitali non possit constitui ꝓcurator ad prosequendam appellationem,& tñ est necesse fateri, ꝙ ex quo fuit cõdemnatus in causa principali, ꝙ erat pñs, aliter in ipsum non potuisset ferri sententia d.l. absentem. de pœnis,

57 Imol.dicit, ꝙ ibi arripuit fugam, † tu dic bř, ꝙ ex quo seruus rĩr non potest esse in iudicio, nec in ciuili, nec criminali, si non defendatur à domino potest seipsum defendere,& si seipsum non defendat potest ab alio defendi istam tñ secundam solutionẽ quod in casu l. Lucius.possit interuenire ꝓcurator. q̃a erat incarceratus. uoluit Bar.in d.l.2.sed non placet Bal.hic in 2.col.q̃a semper in causa capitali dicit Bal.q̃s debet detineri d.l. 2. de cust. reo.& tñ in d.l.an ꝑ alium cau.app.dr̃, ꝙ nõ admittitur ꝓcurator, & ideo infert hic Bald. retẽta solutione gl.ꝙ stante statuto, ꝙ pater teneatur soluere cõdẽnationem filii.ꝙ statutũ, ualet, licet sit iniquum, ꝙ pater pro suo interesse poterit interuenire pro filio in causa criminali,& idẽ dñt Ang.& Imol. in d.l. Lu-

58 cius.† Secunda colligitur cõclusio ex hac gl. ꝙ ubi ex crimine publico, uel priuato uenit imponenda pœna relegationis, uel remotionis ab ordine, põt interuenire procurator, ratio est q̃a absens relegari põt, ergo & in tali causa ꝓcurator constitui & hæc est cõis Do-

59 ctor.opin. † & probatur etiã in l.1.ff. an per aliũ cau appel.ubi dr̃ sin autẽ causa sit nõ pecuniaria, sed capitalis, non põt ꝑ ꝓcuratorẽ agi, nam ibi appellatione pœnæ capitalis ſm Bart.hic intelligitur de pœna capitale stricte sumpta, uers uero (sed in ea) loquit̃ de pœna damnationis in metallũ,& deportationis usque ad relegationẽ, excludendo ipsam relegationẽ.& dato milies, ꝙ principiũ illius text. intelligeret̃ de pœna capitali large. ſm Ryc. & Bart.de Saly.ille text.posset intelligi de aliis pœnis.q̃ sunt mediæ inter pœnis capitales,& relegationem sicut pęna fustium,& flagellorũ.& damnato in opus publicũ ad tps, de quibus in l. capitalium. ff. de pœnis, sed replicari potest, ꝙ ille pœnæ in d.l.capit.ſm ordinem literæ postponuntur ipsi relegationi, ut patet ibi, ueluti relegatio ad tempus, uel in perpetuum.ergo pœna relegationis uidetur reputari maior,& ideo uidetur uerior

60 intellectus Bart ꝙ † ibi illa dictio (usque) stet inclusiue, quia hæc est eius propria nã. ſm Bar.in l.Sempr.§.patrono. col. ult.de l.3. & nisi staret inclusiue in illo text.sequeretur, ꝙ casus relegationis non tam clare decideretur sicut casus ubi agitur de pęna capitali, uel agitur ad pœnam pecuniariam pro crimine, & tñ poterat magis dubitari de causa relegationis, quam de aliis causis, q̃a de capitalib. erat aperte decisum, eodẽ modo de causis pec ut in hoc tex.in princ. Ergo est necesse dicere, ꝙ dictio (usque) stet inclusiue, prout est sua ꝓpria natura,& suadetur hæc opin.ſm Bar.q̃a pro iniuria imponi põt pœna relegationis l.

61 fi.ff.de iniur.iuncta l.fin.C. eod.tit. † sed ad hunc text.dantur plures solutiones, quas retuli

tuli in d. §. ad crimen, de pub. iud. mihi placet illa solutio quam tradit Cyn. in d. l. fi. C. de in
62 iur. quod licet ibi ubi agitur de imponendo pœnam relegationis ex crimine publico, uel priuato possit cōstitui procurator nō pōt tñ in crimine iniuriarū, licet sit priuatū delictū. arg. l. prætore dixit. ff de iniur. attēto ēt quod aliqñ pro iniuria imponitur pęna capitalis. ut in d. l. prætor. §. 1. de iniur. & in l. 2. in fi. ad l. Cor. de sic. & in l. 1. C. de fam. lib. & ideo dr in l. qui iniuriarū, quod aliqñ imponitur pœna exilii, uel relegationis nil mirū si nō pōt interuenire procurator, & si dicatur, aduerte rōnā in casu, l. 3. in fi. de sic. & l. lege Cor. §. si nō aūt. cum l. seq. de iniu. ubi pro iniuria imponitur pœna capitalis, censetur crimen publicum replicari pōt, quod ēt grauiter aïaduertitur pro crimine iniuriarū, ēt quod sit crimē priuatū, ut si qs faciā alicuius luto spurcauerit, uel aquas fistolas lacus, qd ue aliud ad iniuriā publicā contaminauerit, pōt ēt imponi pœna capitis pro crimine iniuriarū. l. sacularii. §. sunt quidā, si uelles tñ tueri op Iac. de Are. posses dicere, quod nō cōsideratur qualitas delicti, sed qualitas pœnæ d. l. 1. nisi replices, qd hic cōcurrit. & qualitas delicti. & ēt pęnę, sed hac rōne attēta idē esset in furto, ubi aliqñ ēt imponitur pœna mortis, l. capit. §. fam ff. de pœn. & tenēdo hāc op ad hūc text. iuncta l. absentem pōt rñderi, qd nō sequitur absēs pōt cōdenari. ergo pōt interuenire procurator patet in §. ad crimē. de pub. iud. ubi pōt ferre snīa i absēte, & tñ nō interuenit procurator, nec dicatur, qd ille tex. intellr de snīa annotationis bonorū, qa hæc solutio diuinat, stat ergo silr quod absēs possit relegari, & tamē in cā relegationis non possit interuenire procurator, ut est casus expressus in d. l. 1. an per alium cau. app. Ceteradic, ut dixi in d. §. ad crimen.

TRACTATVS.

De crimine læsæ maiestatis summi legum doctoris Do. Martini Garrati Laudensiss

De crim læs. maiest. **Rub.**

Prima quæstio,

IN ducibus, & proceribus non habet locum ut delinquens contra eorum statum puniatur secundum formam l. quisquis, C. ad l. Iul. maiest. sēm Alb. de Rosa. in d. l. quisquis. limita hoc uerum nisi princeps nō recognoscat superiorem, puta Imperatorem, quia tūc de eo ut de supremo iudice iudicādū est arg. not. in l. hostes. ff. de cap. qa tunc habet locū pœna. d. l. quisquis. sēm Bald. in d. l. quisquis. Aduertendum tñ est, quod in principe recognoscente superiorem committitur crimen læsæ maiest. l. 1. ff. ad l. Iul. maiest. non tñ pœna extenditur ad liberos sēm formā d. l. quisquis. & de rebellibus, uide Bart. in extrauagan. ad reprim. in uerbo rebelles.

Secunda quæstio.

Qui minus literas, uel nuntium hostib. dolose, incidunt in crimen læsæ maiest. & etiam nuncius scienter portans literas punitur. l. 1. per Bald. ff. ad l. Iul. maiest. & l. 1. §. inc. ff. ad Turp. & qd not. Cy. in l. non ideo minus. C. de acc. & Bar. in l. 1. § ne autem. C. de cad. toll.

Tertia quæstio.

Licet plurib. modis cōmittatur crimē læsæ maiest. l. 1. cū seq. ff. ad l. Iul. maiest. tñ proprie cōmittitur in persona principis, uel astātium corpori eius. Cy. in l. quisquis. C. ad l. Iul. maiest.

Quarta quæstio.

Mutuans, uel donans pecuniam hostibus principis incidit in crimen læsæ maiest. l. cuiuscunque. ff. ad l. Iul. maiest.

Quinta quæstio.

Rebellio subditorum non priuat dñm possessione ciuitatis, nisi eum, uel officiales suo expellerent de ciuitate, uel caperent, uel incarcerarent. l. 1. §. penult. ff. de ui, & ui arm. & not. Bald. in repet. l. si aquam. C. de serui. & aqua. Nam si uiolenter expellitur, uel reuertens non admittatur, uel suspicatur repelli dñs perdat possessionem ciuitatis. l. 1. §. deiicitur. ff. de ui, & ui armata. l. clam. possidere. §. fin. ff. de acquir. possess. Et aduertendum est si princeps timore inimicorū suorū, uel hostium dimittat castrum, uel ciuitatem non perdit possessionem. l. licet. ff. de acquir. possess. dummodo hostes non occupauerint castrum illud. l. clām possidere. § fi. Item qui capitur ab hostibus perdit possessionem rerū suarum, & etiam non captus amittit possessionem rerum suarum captarū ab hostibus. l. denique. ff. ex quib. cau. maio. & Inn. in cap. 2. circa fin. de oper. no. nun. facit not. per Ioan. de Lign. in c. dilect. de capell. mo.

Sexta quæstio.

Qui frāgit scienter saluū cōductū tenetur

l. Iul.

l.Inl.maiest.Ang.in l.utimur.ff.de sep.uio.& uide Bar.in l.3.in §.transf.ff.de sic. & nō debet dari saluus conductus cum alterius damno.l.2.§.si quis à principe. ff. neq̃s in loco pub.licet hoc male seruetur, & q̃s possit cōcedere saluū cōductum.uide Ang.in d.l.utimur

Septima quæstio.

Dānatus de crim læsæ maiest.pōt appellare.gl.in l.Pant.§.rei.ff.de acq.hæred.

Octaua quæstio.

Tractatus & conspiratio contra principē potest probari per cōplices, & socius criminis.Bald.in l quoniam liberi.C. de test.

Nona quæstio.

Facere cōuenticulam de Papatu uinēte Papa est crimē læsæ maiest.no.in c.uen. de test. & Bal.in l.q̃m liberi.C. de test. quod nota cōtra concilium non canonice congregatum.

Decima quæstio.

Vbicunque quis punitur usque ad alterū gradum intellr̃ de descendentibus à masculis non à fœminis.C. ubicunq; de pœ. lib. 6. & in cri mine læsæ maiest.non punientr̃ ita filiæ sicut filii,quia mulieres non sunt ita audaces l.quisquis.C.ad l.Iul.maiest.

Vndecima quæstio.

Contra notorie tenentes ciuitates Ecclesiæ Rom.sine citatione ꝑuenitur ad sn̄iam ẜm Bald.in prooem.feudorum.

Duodecima quæstio.

Ille dicitur facere contra statum prinicipis, qui uult dirigere statum ad aliud regimen. puta ad alium principem.Bald.in l.1.§. huius studii ff.de iust.& iure.

Decimatertia quæstio.

Sola scientia punitur, qn̄ maleficium est cōmittendum in personā eius, cuius est subditus,puta in ꝑsonā principis.Bar.in l.utrū. ff.de parric. quod not.pro principibus cōtra subditus scientes proditiones.

Decimaquarta quæstio

Propter publicam utilitatē,puta ob bonū pacis reip. pōt concedi ut bona rebelliū empta restituantur,uidi opin.magnorū Doct.allegātium Bart.in l.quæcunq;.C.de fide inst. & iur.haste fis.li.10.facit,l Lucius de euict.

Decimaquinta quæstio.

Pœna transiens in posteros non comprehēdit lineam fœminnam.Et licet in crimine læsæ maiestatis confiscantur omnia bona, tamen non confiscantur bona feudalia. Io. And.in c.quibusdam de pœnis lib.6.

Decimasexta quæstio.

Conspiratio est cōfederatio inter aliquos in prę iudiciū principis,uel alterius.Io. And. in c.exhib.de iud.& Io.de Im.in c.pet.de iure iur.Et dn̄r tyrāni qui ꝑpter partialitates ciuitatum faciūt se dominos l.nemo exterus.ī fi C.de iud.& 1.q.1.incipiunt,alias principatus.

Decimaseptima quæstio.

Filii rebellium ciuitatis,uel principis cōcepti tp̄e rebellionis non sunt ciues illius ciuitatis.Bal.in l.imp la 2.ff.de statu ho.& ꝑdūt iura ciuilia.Bald.in l.1.C.de hæred.instit.

Decimaoctaua quæstio.

In crimine læsæ maiest. etiam hodie non seruantur bona filiis auct.bona damnatorū. C.de bonis damnato.

Decimanona quæstio.

Iuribus dicentibus ꝙ punitur affectus, & si non sequatur effectus,est derogatum per generalem consuetudinem,nisi in crim.læsæ maiest.& patriæ oppugnatæ.Ang.in l.fin.§. fin.ff.quod quisque iuris.

Vigesima quæstio.

Pœna l.q̃squis.C.ad l.Iul.maiest. hēt locū ēt in filio naturali tm̄.q̃a facere cōtra Imperatorē,uel Papā ē cōtra ius quasi nāle.q̃ Imperator,& Papa est pater omniū ẜm Alber. in l.filium.ff.de his qui sunt sui,uel alie.iur.

Vigesimaprima questio.

Priuata inimicitia non excusat à pœna rebellionis.Innoc.& Bald.in c.1.de off. deleg. licet Bar.teneat contrarium.in l.hostes ff. de cap.cuius sententia uidetur humanior.

Vigesimasecunda quæstio.

Licet quis efficiatur subditus ꝑ ꝑ delictum l.1.C.ubi de crim.agi opor.non tn̄ taliter fit subditus ut cōmittatur crimen læsæ maiest. ẜm Old.consf.42.

Vigesimatertia quæstio.

Nullus priuilegiatus torquetur excep.in maiest.crimine.l.nullus.C.ad l.Iul.maiest.

Vigesimaquarta quæstio.

In crim.læsæ maiest filius perdit legitimā ẜm Franc.Zabar.in clem.pastor.de re iud. q̃ alleg.Io.de Lign.ita tenere.

Vigesimaquinta quæstio.

Omnes ciues ciuitatum subditarū principi non pn̄t dare altari principi tex. & ibi Iac. de Belui.in auth.de def.ciui.§.aud.facit quod o.gl.in l inuit.ff.de fideicomm.lib.

Vigesimasexta quæstio.i

Corrūpēs imaginē quæ fuit dicta ad insa

miam

miam alicuius proditoris principis, puta qui suspensus pedibus, uel ad decus publicum, punitur in quingentis aureis. l. si quis, id qđ ff. de iurisd. om. iud. & ibi per Doct.

Vigesimaseptima quæstio.

In crim. læs. maie. admittit laicus cõtra cle. pro testificãdo. gl. in c. cũ p. manconel. de acc.

Vigesimaoctaua quæstio.

Rebellis, & ꝓditor est, q relinquit principem suũ, & adhæret alteri. Bar. in extrauag. qm̃ nuper. in uer. rebelles. & amittit iura sui principis. l. amissione. §. qui deficiũt. ff. de c. dim.

Vigesimanona quæstio

Sicut ꝑ rebellionem cõtra principẽ ꝑdunt priuilegia, ita cõsuetudines priuilegiatæ, Bal. in extrauag. de pace Cõstantiæ in uersi. habetis, & rebelles dñr esse q sunt in notoria inobediẽtia gl. i l. si certarũ. ff. de mil. test. Ang. in l. 2. fi. ff. de iud. Et rebellio subditorũ non priuat dñm poss. Bal. in l. si aq̃. C. de ser. in rep. & uide Bal. in l. 1. & ibi scripsi. C. de ser. fug.

Trigesima qõ.

Memoria damnatur post mortem in crimine læs. maiest. §. per contrarium. inst. de hære. quæ ab intest. ubi gl.

Trigesimaprima quæstio.

Beneficium ecclesiast. filii non publicatur ꝑ ꝑ crim. læs. maie. cõmissum a pñe. gl. 56. d. c. statis ꝑuersum. & uide gl. in c. past. de re iud.

Trigesimasecunda quæstio.

Sententia nõ facit quẽ desinere esse hæredẽ ipso iure, fallit in damnato q fecit contra remp. uel principem, glo. quæ incipit & not. in l. & si sine. §. & si papinianus. ff. de min.

Trigesimatertia quæstio.

Qui est ꝓditor cõtra Imperatorẽ nõ amittit feudum quod habet ab ecclesia nisi ꝑ sententiã ecclesiæ. Bal. in l. 1. ff. de re. diui. 4. q.

Trigesimaquarta quæstio.

Licet crim. læs. maiest. nõ cadat nisi in subdito. clem. past. de re iu. tñ hostis dr̃ de omni gente. Bal. in l. nihil. C. de manu. uind. & qualiter proceditur in crim. læs. maies. uide tex. & Bar. in extrauag. ad reprimendam.

Trigesimaquinta quæstio.

Licet decreto ducis, uel regis caueatur, qđ bona facientis cõtra statutum suũ puplicentͬ, tñ filia debet hr̃e legitimam. l. quisquis. §. ad filiam. C. ad l. Iul. maiest. ꝙ consuluit Angel. consil. 307 quod est singulare uerbum.

Trigesimasexta quæstio.

Barones facientes contra statum principis habent magis puniri alii quam ciues Bart. in l. 1. C. de cond. lib. 11.

Trigesimaseptima quæstio.

Omnis proditor perdit feudum. Iacob. de Belui. in c. 1. qui. mod. feud. amit. & ibi dixi.

Trigesimaoctaua quæstio.

Vassallus, uel subditus principis q inimicos ꝓmisit uenire in territorio principis est ꝓditor. Bald. in l. 1. ff. de re. diuis. in q. 42.

Trigesimanona quæstio.

Pater nõ põt exhæredare filiũ, qa sit proditor patriæ, qa non est de causis insertis in §. causas. in auth. ut cũ de appel. cogn. quẽ. § ui de Aduerte tñ, qa non successibilis est, quia est ꝓditor patriæ l. 1. C. de hær. inst. & not. in l. eius q. ff. de testa. facit l. minime, ff. de rel. & l. ueluti ff. de iust. & iur. l. fallaciter, C. de abol.

Quadragesima quæstio.

Tenens castrũ rebellatum cõtra remp. debet mori. Bal. per tex. in l. 1. C. de seditiosis. no. bene, & cadit ẽt sub rub. de castellanis

Quadragesimaprima quæstio.

Arma eius qui non potest stare in ciuitate propter proditionẽ patriæ debent destrui Bart. in l. 2. ff. de ope. pub.

Quadragesimasecunda quæstio.

Speciale est in crimine hæresis, & læsæ maiest. ut superueniente accusatore nõ sileat inq̃sito, ẽm Ang. in l. ea quidem. C. de accus. no. ad limit. not. per Bart. in l. 3. ff. de adult.

Quadragesimatertia quæstio.

Proditor non potest esse testis secundum Bal. in cap. licet uniuersis. de testibus.

Quadragesimaquarta quæstio.

Speciale est in crimine læsæ maiestatis, ut iudex cogat accusatorem suam accusationẽ prosequi. l. fallaciter. C. de abol. secundum Ang. in l. accus.

Quadragesimaquinta quęstio.

Bona castri rebellis ciuitatis postea reconciliati, non intelliguntur restituta per solam reconciliationem, secundum Ang. in l. filio quem. ff. de lib. & posth.

Quadragesimasexta quæstio.

Si subditus principis conturbauerit principem non incidit in crimen læsæ maiest. sed aliter debet puniri. uide Andr. de Iser. in c. 1. §. 1. qui mo. feu. amit.

Quadragesimaseptima quæstio.

In crim. læsæ maiest. ꝓceditur summarię, de plano, sine strepitu, & figura iudicii. uide tex. in extrauag. ad repr. quem Bar. gloss.

Quadragesimaoctaua quæstio.

Aliud est quem esse rebellē imperii, aliud est quem esse in odium imperii, primum vz rebellio est mortale, nec potest remitti nisi ex gratia, secundum est medicinale quod remittitur, purgata contumacia authen. item nulla communitas C. de episc. & cler. de quo plene per Bart. in extrauag. ad reprim. in uerbo rebelles. ubi plene.

Quadragesimanona quæstio.

Reuelantes secreta in damnum principis hostibus, capite puniuntur, ut l. omnes de l. §. expl. ff. de re mil. sed reuelantes amico principis ex qua reuelatione est factus inimicus tenentur crim. læsæ maiest. l. cum dolo ff. ad l. Iul. maiest. aliis casibus reuelans in damnum principis punitur secundum leg. 1. C. si quis Imp. maledixerit uide And. de Iser. plene loquentem in c. 1. quibus mo. feud. amitt.

Quinquagesima quęstio.

Bona eorum qui expelluntur de ciuitate qn̄ est dissensio inter ciues, puta ob partialitates, non debent publicari, quia non hostes neque in crim. læsæ maiest. inciderunt l. si qs ingenuam. §. in ciuilibus ff. de capt sed reuersis debent restitui bona ſm Odofr. & Alb. in auth. bona damnatorum. C. de bonis dam.

Quinquagesimaprima quæstio.

Veneti, uel alii si sint rebelles imperio pn̄t priuari libertate sua cum habeant eam, uel ex priuilegiis Imperatoris, uel per patientiam eius, ſm Bal. in c. sicut de iureiur. forte hn̄t à Papa, & tunc rebelles Papæ possunt priuari libertate sua ex ratione Bal.

Quinquagesimasecunda qō.

Faciens ligam contra Imperatorem incidit in crimen læsæ maiest. l. 1. C. ut armorum usus lib. 11. secus si contra alium tex. in l. nō dubito ff. de capt. & not Bal. in l. conuentionum, in recollectis ff. de pac.

Quinquagesimatertia qō.

Proditorem principis debemus manifestare l. Metrodorū. §. de pœn. And. & Iser. in c. 1. quæ fuit prima cau. benef. amitt.

Quinquagesimaquarta qō.

Banniti Papæ, uel Imperatoris perdunt patriā potestatē, secus si ab inferiore ſm Ang. in l. si cum dotem §. si pater ff. sol. matr.

Quinquagesimaquinta qō.

Iura quæ non transeunt nisi ad filios, non confiscantur l. insulam. in princ. ubi Bald. ff. sol. matr. Martinus Laudensis.

TRACTATVS.

De crimine læsæ maist. xii. quæstio distinctus, per Incertum Auctorem editus.

PRAEFATIO.

CVm solito speculationis gaudio mens occuparetur, inter legendum nuper in manus excidit tract. in crim. læsæ maie. nouiter editus qui 12. quæstionum concluditur examine. Hūc cum auidius ut nouitas faciebat aliquantisper lectuassem, primum optimi, aut horis, atque ueri I. C. præ se maiestatem ferre. uidebatur, sed dū exactius singula degustassem, uisum fuit illius conclusiones non parum à iuris ueritate dissonas, cuius cum super oīa qui censurarum studio sus est maxime tutorem, atque defensorem esse deceat. l. una. C. de ed. lib. toll. quamq; super oīa amanda legislator exclamat in l. cum ita. ff. de cond. & dem. & pulchre. Bal. in cons. diuino schismatis, quod posuit sup̄ Rub. C. si quis aliquem testari prohibuerit, quod n. ueritate sanctius qd diuinius? est. n. omnibus rebus humanis anteferenda, nā qui ueritatē sequr Deum seqtur. unde August. ad Casul. & hr̄ in can. quisqs 11. q. 3. quisqs metu cuiuslibet ptātis, ueritatem occultat, iram Dei super se, puocat, melius est pro ueritate pati supplicium, q̄ pro adulatione beneficiū. Proinde suppressam ueritatem maxima ēt lucubratione ostentare, & illi aduersantes conclusiones optimus cōfutare rōnibus, non parū boni uiri offō cōducere duxi. Verū enimuero hanc suscipere prouinciam on tantumq; pelagus pedē referre maxime dissuadebat; qd M. Antonium hoīem quidem ingeniosum dicere solitū ferunt, sed ideo nullā unq̄ orationē scripsisse, ut aliqn̄ opus esset quid a se non esse dcm̄, posset id se negare dixisse, quo fit ut maximo oneri se suppositum intelligat qui dicta sua scriptis demandat, tum infinitis censoribus se submittat necesse sit sed dū inter hæc alter caret ueritatis amore uictus, cēsorū non ueritas suam manum porrexi calamo pro clipeo, his qui mel sentient obiiciens ꝙ Hieron. dicit in ꝓlogo super Iob. si aut fiscellā, &c. & qđ ide tradit in ꝓlogo sup̄ Esd. pleriq; in publico detrahūt &c. & q̄ tradunt in c. inter uerba, in fi. 11. q. 3. itaq; tractatū

alium

alium in mã in quo singulæ auctoris qõnes ad utranq; partem examinent, & tandẽ suis cõfutatis argumẽtis, uera sequat cõcl'o, edere & editũ in lucẽ mittere statuti, in quo si quid ppterã dcm̃ fuerit, negare.n.nõ possum quin pleraq; dicã q̃ iusta rephensione digna uidebũt, ũt uerbis utar Aug.in lib.retractat.& recitantur in c.negare.9. dist. correctorẽ beneuolũ patienter sustinebo, si uero aliqđ subtilr̃ uel acute dcm̃ reperiat, id totũ bonitati, atq; clementiæ D.N.Iesu X pi, atque eius Virginis Matris attribuatur. Porrò lectorem rogo ne prius iudicet, q̃ totum perlegerit. nã in plerisq. qõnibus leuiora pmittentur fundamenta q̃ uero urgentiora sunt in calce ponẽtur

1 *Bona rei in crimine læsæ maiest ipso iure an confiscentur.*

2 *Synodus to a sapientiæ l galis adesse dicebatur cũ synus aliquam decideret quæstionem.*

3 *Effectus consurgit fortior dispositione legis cum hominis concurrente contractu.*

4 *Feudum ea conceditur conditione, ut uasallo feloniam committente resoluatur.*

5 *Statutum in uno æquiparatorum in altero locum habet.*

6 *Priuationis pœnam si ipso iure imposi ũ non constet interpretatio fit ut in ea requiratur sententia*

Cognitio causæ requiritur in feudi priuatione.

7 *Reus læsæ maiestatis bonorum dominium ipso iure non perdit.*

8 *Feudum ob crimen læsæ maiestatis ipso iure non reuertitur ad domum.*

Iudicare potest iudex contra communem opinionem casum legis non habentem.

9 *Feudum ipso iure ob feloniam non reuertitur ad dominum, culpa per sententiam modum coniuncta.*

Deus ex conuentione sua obligari posset.

10 *Contractus quidam in feudo esse censetur, ex quo ultro citroq; obligatio nascitur.*

11 *Consuetudo in principem disponens ipso principe maior est.*

12 *Princeps supremus uasallum feudo priuare nequit nisi per sententiam culpa conuicta.*

13 *Regulam pro se habens, intentionem fundatam habere dicitur.*

Regulis iuris tenaciter inhærendum.

13 *Interpretatio extensiua non fit in æquiparatis, nisi æquiparatio per modum regulæ facta sit.*

Extensio passiua æquiparatorum locum non habens in pœnis ipso iure impositis.

15 *Ius utrunque in suo debet obseruari foro.*

26 *Auctoritas dicentis non est attendenda sed ratio potius.*

Bartolus legistarum Idolum.

17 *Bona delinquentis uasalli, an applicentur fisco ipso iure, & hoc specialiter.*

18 *Causæ duæ lucratiuæ in confiscatione si delictum non possunt concurrere.*

19 *Dominium eiusdem rei ex pluribus causis eodẽ, uel diuersis temporibus concurrentibus queri non põt*

Pœna priuationis nunquam ipso iure imponitur nisi in casibus à iure expressis.

20 *Dominus feudi qua lege obligetur ad non priuandum uasallum feudo nisi culpa conuicta.*

21 *Extensio in correctorijs nullo modo fienda, etiam ex identitate rationis.*

22 *Sententia requiritur ad feudi priuationem, etiam delicto existente notorio.*

Notorium pro sententia non habetur.

23 *Episcopus notorius homicida non deponitur absque sententia.*

24 *Iudex de notorio crimine non potest condemnarè, absque præcedenti citatione.*

25 *Confessio non sufficit, ubi scientia requiritur in pœnis executionem secum trahentibus.*

QVAESTIO I.

Et quidem 1. q. quæ in hac mã ponitur est, num u3 in crim.læsæ maie. bona rei ipso iure fisco applicentur, uel an sententia necessaria sit. Et cõcluditur p auctorẽ tractatus, q̃ in crim læsæ maiest.ipso iure bona confiscantur, nec opus est altera sñia. Et 1 allegat aliquos auctores ita tenuisse, & ultra eos præmissam conclusionẽ firmant Arch. & Io.An.in nouel in c.felicis, de pœnis, in 6. ubi dicunt bona cõmittentis crim.læsæ maiest.effici ipso facto fisci, sicut bona ingrediẽtis religionem efficiuntur monasterii, & idem ẽt tenuit Saly.Bon.in l.fi.C.de bo. proscrip.ubi dicit q̃ in crimin.læsæ maies.ipso facto bona committentis fisco applicantur. & uř probare tex.in d.l. quisquis, ibi omnib. bonis fisco nostro additis, quæ uerba cum ponantur in pt̃o, non uř opus altera sententia, ut tradit expresse Bart.in l.1.ff. ad l.Iul.de ui priuatã, ubi facit dñam, an dicatur bona sint publicata uel publicentur, ut primo casu ipso facto committantur, & nimirum quia multa alia sunt specialia in hoc crimine, ut generaliter, crimen exceptum dicatur, ut tradit signanter Lud. de Roma, in l. si quis in graui. §. hi

quoq; ff. ad Syll. & qdam Mod. in l. de mino re. ad princ. ff. de qō & cū præmissam sniam tenuerit Dyn. de Mugello quem allegat auctor. cuius quanta sit auctoritas pulchre de eo cōmemorat Cy. in l. unica. C. de senten. q̄

2 p eo qđ interest pferunt. † ꝙ qn̄ Dy. decidebat aliquam qōnem dicebatur adesse tota synodus legalis sapientiæ tenuerit ēt Io. Andr. in duobus locis à cuius opinione tanq̄ a fundamento iuris non esse recedendū bellissime Bal. in q. in c. cū olim de re iud. fuit n. temporibus suis lumē mūdi, meruitq. hac salutatione pōtificali decorari, bn̄ ueneris q lux mundi cognominaris, ut refert Ant. de Prato ueteri in præludiis ad repert. Bart. tenuit Arch. Paul. de Cast. & Sal. uĩ hæc opinio cōior quare amplectenda in cārū decisionibus l. una ibi sane apud ueteres crebior & c. ff. de off. consulis, & in c. in canonicis scripturis 19. dist. Bal. pulchre in l. si C. de pœna iud. qui male. iud. cum plerisque similib. uulgarib. & præsertim in feudo non uĩ hr̄e dubitationem, ut tenuit Bal. & Card. Alex. in locis allegatis per tract. & sequitur nouissime Fran. Cur. in suo egregio opere feudo. in 4. par. in 3. reg. in 4. dubit. Et ad confirmationem huius opinionis ultra

3 præmissa adduco † ꝙ ubi concurrit dispositio legis, & contractus hominis tunc fortior effectus resultat, ut eo casu ēt casibus permissis, ꝙ alias permitterẽ phibeaẽ, & econtra ut probat tex. in §. sanctissimas in auth. de alien. & emphy. quem ponderat Ang. Imo. Alex. & Mod. in l. filiusfam. §. diui. ff. de leg. 1. Bald. in l. quoties C. de fideicom. & in l. 1. C. de pact. & pōderauit ante eos gl. in c. uerum, de cōd. appos. & in simili ꝙ dispositio hoīs concurrēs cū dispōne legis fortiorē effectum reddat facit gl. in § oportet. in auth. de iud. colla. 6. & gl. quā ibi summæ not. Ang. in auth. de exhib. & introduc. reis ad prin. coll. 5. & gl. in l. mulier § si quis rem. ff. de leg. 3. quod tradit Bar. in l. 2. §. fi. ff. de usuc. pro empt. Bald. in l. 2. C. de usuca. quæ pro liber. Panor. in c. past. de app. cum si. In quibus locis cōiter concluditur ex concursu dispōnis legis, & hoīs fortiorem debere induci effectū, & semper hoīs dispōnem aliquid ultra debere addere ad dispōnem legis. Quia in proposita qōne s. in feudo extat primum dispositio legis, ciuilis, quæ uult bona committentis in maiestatē in

4 pricipis cō fiscari. † extat secūdo lex cōtractus feudalis, & sic dispositio hoīs, ex qua feudum sub hac condōne datum uĩ, si uasallus fidelis sit, ut secuta felonia fiat resolutio, ut infra dicet, ergo nimirū si illa lex cōtractus cōiuncta cū l. scripta debeat operari ut ipso iure feudū eo casu reuertatur, ubi alias snia esset necessaria, & cū Bal. q hanc sniam tenuit, nō habeat cōtradicētē, nō uĩ ab eius opinione in practica discendendū ut tradit Raph. Fulg. cōsi. 26. & dicit Alex. in l. 2. in prin. col. 4. uers. in practica tū tene mēti, ff. de uulg. ꝙ magna est auctoritas Bal. ubi non hēt cōtradicentem, fuit enim uirtus iuris nostri. s̄m Lud. de Ro. cons. 430. incip. in casu proposito. & de eo in plerisq; consiliis mirabiliter exclamat eius germanus Ang. Et præsertim, qa ut dicit auctor tractatus, in crimine hæresis, ꝙ ęquiparaẽ crimini læsæ maie. ut ipse in sequentibus pluribus comprobat fundamentis, ita p ius canonicū statutū fuit, & in æquiparatis p legē antiquā hēt locū interpretatio passiua, allegat duas gloss. satis uulgares, sed in terminis melius facit gl. uulg. in c. si postquā §. fi. de elec. lib. 6. glo. in l. 2. C. de cura. furio. & late tradit Alex. in l. Cēturio. ff. de uulg. ubi per gl. alleg.

5 † & alia iura p quadrata conclusione firmat, qđ statuit in uno ęquiparatorū hr̄e locū in reliquo ēt si mā sit exorbitans à regulari dispōne, ut in pmissa qōne, & melius adhuc facit singula. tex in l. his solis de reuo. dona. ubi pbatur punctualiter fieri extensionē pęnæ priuationis ipso iure de casu ad casum p pillorū æquiparationē qđ procedere uĩ ēt si lex esset odiosa, & uteretur dictione exclusiua tm̄ gl. sing qua ibi summe. Saly no. in l. fin. C. de reuo. dona. Mod. Pap. in auth. non licet. C. de lib. præt. uel ex hær. & not. Angel. in l. lege Corn. ff. de iniur. cū si. & facit ēt optime c. cū dilecta. de cōfir. utili uel inuti. ubi pbaẽ ꝙ ēt in exceptis pōt fieri extensio propter æquiparationem, & ideo licet casus. c. cum s̄m, sit exceptus à communi regula propter æquiparationem, potest extendi ad casus similes.

Sed hisce oībus nō obstātib. in secreto, & ueritate iuris, cōtraria cōclusio tenēda est, & p eius fundamento adducuntur tres regulæ

6 quadratæ iuris. prima gn̄alis † ꝙ uidelicet ubi non apparet expresse pœnā priuationis ipso iure impositā semper interptatio fit, ut in ipsa priuationis pęna imponēda, requiraẽ snia & nō fiat ipso iure, ut tradit gl. in c. qcunque in uerbo innodetur de hæreti. lib. 6. glo. in c. in pęnis, de reg. iur. eo. lib. & in c. cupientes. §. si uero

ſi uero in uerbo,ꝑuentus,de elec. eod. lib. late Mod.Cano. in c.ſi diligenti.de fo. cõpe. & formalius Bal. in auth. qui ſemel.C.quõ. & quã iud,ubi dicit ꝙ lex in dubio nõ dr̃ damnare quẽ ipſo iure,ſed ꝑ ſnĩam iudicis i.1.§.calũniatores.ff.ad turp.ſubiiciens,& fortius ꝙ ubi lex diſponit quẽ priuari cã cognita priuationis,ẽt ſi lex diceret priuari ipſo iure. tñ ſem ꝑ reqrit priuatiua ſnĩa, arg.l. de qua re. ff.de iud.& ſine dubio in iſta priuatione feudi reqrit̃ cauſæ cognitio. c.1. de feudo ſine culpa nõ amit.cũ ſi. & ſequit̃ in terminis ꝓpriis pr̃ ueritatis. Alex.cõſ. 134.incip. omiſſis ſuperfluis. col.2.uol.1.& nouiſſime Iaſ.in l.3.§.pe.ff. ꝙ quiſq; iuris in alium ſtatue. & ĩcõfiſcatione ꝙ nõ fiat ipſo iure ſed ꝑ ſnĩam tradẽ textualiter in l. aufertur.§. in reatu.ff. de iur.fiſ.cum ſuis concor. prout late deducunt Doct. in l. poſt cõtractum. ff.de dona. 7 Secũda,& ſpãlis regula eſt † ꝙ in crim. læſæ maieſt.ipſo iure reus nõ ꝑdit dñm bonorũ, licet ſtatim ĩterdicatur ei a lege adminiſtratio,& iõ antequã bona ex eo delicto cẽſeãtur fiſco q̃ſita,opus eſt ſnĩa.tex. eſt rotũdus in l. q̃ſitũ.ff q.& à qbus manumiſ.lib.q non põt calumniari q a punctualiter loqrur. ꝙ ante ſnĩam reus ꝑduellionis remanet dñs bonorum. Aduerte,ꝙ illa lex q̃ſitum dicit in rõne dubitationis qm̃ dñs eſt, tamẽ poſtea decidit dñm qui commiſit crim. læſæ maieſt. non poſſe manumittere,quod poſſet ſi eſſet dñs, ſaltem fauore libertatis, q̃ eſt ualde fauorabilis.l.libertas.ff de reg.iur.iõ ille tex. nõ bñ ꝓbat,nec eſt formalis ut dicit auctor. Imò habes ꝙ poſt cõmiſſũ crimẽ bona à fiſco uẽdicãtur.l.eorũ.& l.fi.ff.ad l.Iul.maieſt.Ideo fiſcus erat dñs ẽt ante ſnĩam,adeo ꝙ hr̃ ratio fructuum à die commiſſi criminis.gloſ.ſing. in auth.de inceſt.nup.in uerſ.imminere coll. 2.quam Bal.ponderat in marg.a. in uerſ priuatio.& uide Barb.cõſ 70. ubi Chriſtus. col. 18.& ſeq.in 4.uol alia uide q̃ addidi ad d.l. quiſqs.P.Rebuffus. Et ꝑ illũ tex.firmat Bar. in locis allegatis ꝑ auctorem. & idẽ Bar. in l.poſt.cõtractum.ff.de donat.dũ alle.dic.l. q̃ſitum,allegãtur ẽt alia iura.l.fi.C.ad l. Iuliã maieſt.in uerbo.punitus, & ibi firmant formalr̃ Cy.& Bart.expreſſe in d.l.qſquis. Ioan. de Imo.& alii in d.l.poſt cõtractum,& cõiter Doct.in l.ex iudiciorũ.ff. de publ. iud. Ang. Are.ẽt prædictam concluſionem firmat in tractatu maleficiorũ ſu ꝑ gl.tu hai tradito la tua patria.& idẽ ſentit Maria.de Senis in cõſ 22.in 1. uol.hanc cõcluſionem formalr̃ & ꝑ literas groſſas firmat ẽt in feudo. † ꝙ ꝓpter 8 crimẽ læſæ maieſt.ipſo iure nõ reuertatur. Card.Flor.in conſil.128.incip.in qõne q̃ uertitur inter Andr.1 col ad fin. & ſeq.& eſt cõmunior ſententia,licet præfatus auctor uoluerit contrarium aſſerere,& licet non haberemus Doct.firmantem hanc opin.tamẽ tex. in d.l.quæſitum eſt ineuitabilis.& ideo ſuperflua ẽ diſputatio, & oĩs dubitatio ex quo habemus text.ut dicit Bald. in l. cũ antiqorib. C.de iure delib.& facit l.ancillæ. C.de fur. & propterea alibi dicit idem Bald.in quodã ſuo conſil.incip.præponitur.in 2.uol. ꝙ in cauſarum deciſionibus non per uarias opiniones ſcribenciũ,ſed ꝑ ſillicatas uias textũ incedẽdum eſt,unde idem Bald. in ca.1.§. iud.de pace iur firm.admonet iudices ne in dubio à tex.& à regula recedant,& ideo etiam contra cõem opinionem permiſſum eſt iudicare ſi illa nox habet caſum legis, ita Ant.de Butr. in c.tua nos.col.2. de uſur.refert, & ſequitur Barb.conſil.10. uol.2.& cum per legem ciuilem ita deciſum ſit,ſm illam feudalis materia cum contrarium per feudales cõſuetudines nõ reperiat̃ cautũ regulari debet.tex. ſingularis.in c.1.in fi. de feu.cogn.Quia perquirantur oẽs feudales cõſtõnes,non reperietur tex.qui decidat cõtrariũ ergo lege ciuili utẽdum eſt,ſm quam,ut prædixi.in crimine læſæ maieſt. eſt expreſſum reum perduellionis ante ſnĩam bonorum ſuorũ retinere dñium.

Tertia regula in materia feudali traditur † ꝙ uidelicet feudũ propter feloniã cõmiſſã 9 non reuertitur ipſo iure ad dñm niſi conuicta culpa per ſnĩam .c.1.in princ.& §.ſi uaſallus.ſi de feud.fuerit coutrouer.inter dom. & agnat.uaſal.& in c.1. de feudo ſine culpa nõ amitten.non .n.põt diueſtire uaſallum ſuum ẽt Imperator. & Rex qcunque, niſi cauſa cognita,& conuicta culpa, quia licet principi Deus ſubiecerit leges, & tributa, non tñ ſubiecit ei cõuentiones, & cõſuetudines feudales qbus ligatur.& ita pulchre Bald.inqt, in c.1.de nat. feu. per tex. ibi. & idem Bald. in l.princeps ff.de leg. & in c.1.de proba.nã,& Deus ex cõuentione obligaret. ut idem Bald. inqt.in l.1.ff.de pact. & ideo Panor.in c.q̃ in eccleſiarũ,de cõſt.dicit ꝙ nõ creditur uerbis principis atteſtantis feudatarium delictũ feciſſe ꝑ ꝑ quod priuandus eſt quia ſi id dice-

temus facile posset euacuare oēm cōtractū cum eo firmatum.qđ esset cōtra l.Cæs.ff. de
10 publ.† in feudo.n. est qdam contractus in quo ultro citroq; nascitur obligatio.c.de forma.22 q.5.& l.liber.hō.ff.de uerb obl.& qa de nā feudi est ut nō auferatur nisi cū causæ cognitione d.c. 1.de feudo sine culpa non amit.ẽm Panor.in d.c.q̄ in ecclesiarū,cū quo ibi Mod.transeunt. & idē tradit in apostillis suis in cle.pastoralis.de re iud. in fi.& Lud. Rom.cons.352.incip.q̄ritur primo, ad fi. iō Bald.signanter dicit. in c.1.de nā feu.ꝙ princeps non pōt infringere feuda q̄ concessit nisi conuicta culpa,& ꝙ consuetudo ī hoc dat nām,& eam assignat cōtractibus feudalibus. & ideo refert de Imperatore Fed.I. q fecerat cōe Papiæ comitē in certis castris ꝙ nec ipse nec eius successor p̄nt diuestire uasallū nisi cōuicta culpa,& ideo signanter dixit Bal.in auth.oēs peregrini.C.cōm.de succes. ꝙ ex quo cōsuetudo feudorū dictat ꝙ prīceps nō possit priuare uasallos nisi prius per pares iudicētur indigni.certe non poterit Imperator statuere contrariū,& quasi abusiuas facere di
11 gnitates. † qa consuetudo q̄ disponit ī ipsū principē maior est ipso principe.Idē Bal. ī c. 1 § 1.uers.q̄ro nunqd,de noua forma fidel. ubi ēt dicit ꝙ cōsuetudo feudorum cēsetur ius nāle,& elegātius Bal.in c.1 §.qa uidimus uer. q̄ro nunqd Imperator.in tit. qui feu. dare poss.decidit post gl. ꝙ Imperator nō pōt diuestire uasallum nisi cōuicta culpa;assignat rōnē,qa bonæ,& nāles consuetudines ligant principes;quia potentius est ius nāle q̄ principatus,& qa in ore principis firmior debet esse ueritas, alleg.in lib.Esdræ. & qa non decet principem reuocare suū beneficiū.ex qui
12 bus resultat firma cōclusio, ꝙ nec† prīceps supremus ī mā feudati commissa felonia pōt uasallū feudo priuare nisi per snīam conuicta culpa,& hoc ꝓpter lēgē contractus, qua ipse ligatur,& ultra traditur ꝓ regula, ꝙ ubicunque in feudis fit mētio de amissione feudi propter,felon ā intelligitur culpa conuicta & in iudiciario ordine,& nō aliter.ita signāter Bal.in c.ceterū.de ind.Idē Doc. in §. quicunque,de pace tenen.ꝑ tex.ibi.refert, & seqtur Ioan.Baptista de S.Seuer.in rep. c.1.de feu. cogniti.qđ indubitanter ꝓcedit respectu agnatorū,qa illi nunquam priuantur nisi per snīam probata,& conuicta culpa. ita signanter Bald.dicit.in c.1.§.nulla.ꝑ quos fiat inuestit.ubi dicit unum qđ est magis singulare,quod ad priuationem feudi requiratur exautoratio de inuestiendo, ut si ꝑ annulū fuerit inuestitus,deannulet̄,sicut in clerico antequā possit puniri ꝑ secularē iudice, degradatio,& in milite exautoratio,qa opus est actu retro simili.alle.l.ab emptione.ff.de pa. cum simil.quod expressius firmat, & exclamat Ioan.Bapt.in suo cōmen.d.c.1.de feu.cogn. ex quo sequit̄ ꝙ antequam deinuestiatur uasallus nō censetur feudū reuersum ad dnm.

Succedit nunc, ꝙ cū habeamus tres regulas quadratas iuris ꝑlibatas quæ ēt loquunt̄ in Imperatore qñ felonia contra eum commissa est,habemus intentionem fundatā. ut tradit gl.ordinaria in rub. de rog. iur. in 6. Bar.in l.quoties.ff q satisd.cog.& in l.2. col. 2.ad fi.ff. si qs in ius uoc.non ierit. Bal. in c. 1.col.3 de alie.iud.mut.cau.facta. Panor. in rub.extra ut lite non cōt.& bn̄ ꝓbat tex.in l. suus quoq; uer.puto ff.de de hære.inst.& ī c. uenerabilibus.§ fi. uer.pōt quoq;. de sentē. excom.lib.6.qbus iuribus trita est doctrina
13 † ꝙ habens pro se regulā dr̄ intentionē hr̄e fundatā.adeo qđ dicens aliquem casum excipi à regula teneretur ꝑcise illum probare, & hoc est qđ dicebat Spec. in ti.de off.iud.§. 8 uers.5.qđ stare oīno debemus regulæ qñ casus aliter non reperi exceptuatus. & propterea signāter dicit Io.And.ī c.salubriter de usu.ꝙ nunquā a regula textuali det discedi q aliquam exceptionē nisi expresse ostēdat̄ tex.pro limitatione regulæ. & probatur fort malr̄ in c.2.de coniugio læproso.& in c sane 15.q.3 un̄ regulæ tenaciter inhærendū est, sicut Bononiēses adhærēt carocio.ita gl. singularis licet uulg.in l oīs diffinitio ff.de reg. iur.& Bal.in.c.1.§.iudices,de pace iur.fir.admoneo,inqt uos iudices ne ī dubio à tex. & a regula recedatis & idē Bal.in l.1. C.de sac. san.eccl.in uers.sed q̄ro qđ in deportato.& ī l.si tut.C.de seruo pigno.dato manumissio dicit ꝙ tenaciter regulus inhærere debemus.nisi aliqd spāliter,& expresse inueniat̄ & ide Salyc.in l.si hoīem,ff.mādari.ubi inuehit cōtra dimittentes regulas.nisi pro limitatione habeant tex.& iō cum Bal uoluerit sine tex.formare exceptionem crim lęsæ maiest. retroquendum est in eum.qđ ipse dicit de gl. in l. reipublicæ.ff.ex qbus causis maio. quod ipse loquit̄ ex capite suo,quia sine lege.& iō An. de But.de Bal.dicit in c.cōsultationibus.de iu

te patr ꝙ plerũq; dicta Bal. carent neruo rõnis,& legis,& iõ nõ est illis multũ adhærẽdũ ꝓsertim cũ ipse dicat expsse contra tex.formales iuris,& ẽt ut per pmissa patet.ꝙ aliter sẽsit in multis locis,& in effectu ista est uera,& indubitata conclusio, qdquid dixerit auctor tractatus,salua pace dixerimus, Nec obstant fundaměta q̃ ꝙ contraria part. fuerũt adducta.Et primo dũ allegatur capitulũ,cũ ẽm de
14 hæreticis.† Rñdetur ꝙ anteq̃ in æqparatis passiua extẽsio locũ habeat, reqritur ꝙ æquiparatio sit facta ꝑ modũ regulæ,ita tradit elegãter Matthæus de mathesi.in tract.extensionis,quẽ sequitur Aret.in §.ius ciuile,inst. de iure nãli gentiũ uel ciui.Decius nouissime in c.trãslato. de const. Or.ut infra dicetur crimen læsæ maies.& hæresis nõ æqparantur ꝑ modũ regulæ.Secũdo rñdetur,& perẽptorie ꝙ in pœnis q̃ imponũtur ipso iure,illa extensio passiua æqparatorũ nõ habet locũ ẽt ꝑꝑ identitatem rõnis,ita signanter uoluit Ioan. And in reg.odia,de reg.iur. in 6.firmat,& sequitur Bal.in l.de quibus 6.col.ff.de leg.& expresse in crim.læsæ maiest.tradit Soc.consil. 275.incip.in cã fratrum ad fi.5.col.in 2.par. Tertio rñdetur quod deberet esse æquiparatio facta per oĩa, ita ꝙ oĩno eadem militaret ratio,antequam fiat extensio pœnæ,ita glo. no.in c.1.in uerbo,sane , de uoto in 6.& in c. constitutus,in uers.prorogamus, de reg. eo. lib.& firmat expresse in hoc crimine Socy in cõs.allegan. sed ut ĩfra dicetur nõ ẽ æqparatio ꝑ oĩa inter hæc duo crimina, sed est longũ discrimen,igit,&c.Quarto , & perẽptorie qa spãliter contrariũ reperitur decisum per ius ciuile in d.l.qsitum, q̃ loquitur in casu in
15 diuiduo,† & sic utrunq; ius debet obseruari in foro suo,nec n.ius canonicũ ẽt expresse legem ciuilẽ corrigere posset,nisi in cõcernẽtibus forũ aĩæ,ut late traditur in c.fi.de pscr ꝑ gl.in reg.possessor.de reg.iur.in 6.gl.in c.2.de arb.in 6.Doc.cõiter in c.cũ esses,de test.Nec obstat c.primũ de noui oper.nunc.ubi traditur ꝙ ius ciuile dubium ꝑ ius canonicũ declaratur,nam minor deficit,qa cũ habeamus casũ legis rotũdũ,q̃ non reperitur aliquatenus correcta per aliã legem nouã, non est dubiũ,& hoc est qđ dicit gl.singular.in auth.de non eligendo secundo nubentes.§. 1.col.2.q̃ dicit ꝙ superuacuo dubitabat Imperator, cũ esset casus legis alleg.l.ancillæ.C. de fur.quare sublatũ est fundamentũ principale auctoris in hac mã.Nec obstat auctoritas Io. And. & aliorũ,quia dicendũ est cum Aug.in cano. ego solis 9 dist.&c. Et cum tex.in §. sed neq; ex multitudine auctorũ l.1. C. de ueter. iur.
16 enuclean. † & qa in dicente non auctoritas sed rõ põderãda est ut dicit Hiero.suꝑ Hieremiam,& ꝓbatur in cano.ẽm 19.dist.uñ dicit Cardi. in cons 78.ꝙ nunq̃ Io. And.uoluit in opin.cedere nisi inq̃tum urgebat rõ.& habemus contra eum auctoritatem Bar.q̃ non est minoris põderis, imò longe maioris in foro Cæs.in quo eius opinio ut idolũ solet adorari ut refert pulchre Bal.de eo.& Rap.Cuma. in auth.nisi breuiores.C.de sent. ex breuiculo recitandis, & dicit Ang. consil.204.ꝙ tremẽs aderet dicere contra opin.Bart.cũ fuerit lucerna,& speculũ iuris,& refert Io.Bapt de S.Seuerino in tract.de modo studendi ꝙ opi. Bar.in foro deficientibus legibus obseruatur ꝑ textu , & multa de eo cõmemorat Fran.de Curte in cõs.56 col 4 quæ opinio melius est fundata,q̃ ẽt tenuit Bald.ut dixi,qui non est modicæ auctoritatis : tenuerũt ẽt plures alii Doc.legistæ supradicti,ita ut cõior sit, qbus magis standũ est in prato Cæsaris,& in his q sunt iuris ciuilis arg gl.singularis in cano ut ueterum 9.d & expresse Philip.Dec.in c.1.de cõst.dicit ꝑ illam gl.ꝙ magis opin.Bar.in iure ciuili standum est qui opin.Io.And.econ-
17 tra.Ad ẽm fundamentũ† qđ uidelicet in feudo sit spãle ut bona uasalli cõmittentis ipso iure applicẽtur fisco,eo,qa dupliciter principis ꝑsona offendit,& qa facilius auferĩ dñiũ utile,q̃ directũ,eo, ꝙ q̃libet res facile ad primeuã nãm redeat,rñdetur ꝙ istud fundamẽtũ est ualde debile primo, qa ꝓista limitatione nõ allegatur aliqs tex. expssus,nec in simili,qđ tñ esset necessariũ attento ꝙ habemus regulas ĩ contrarium . Secundo dñs feudi est opus ꝙ deligat ex qua cã uelit feudum acqrere,nam respectu fisci pœna dr cã lucratiua pariter reuersio feudi respectu dñi feudalis, licet ꝑꝑ ultionẽ iniuriæ reuertãtur ad dñm, quia nihil sibi abest de pœna,qđ dicatur ei se cã lucratiua,ꝓbatur in l.multarum,ibi cõpendia de modo multarum.C. & ex rõne legis in summa,& l.qđ placuit,de iure fisci.ff. & in rub.C.de pœ.fiscalib creditores præferri.lib. 10.& est text.in auth.de nup.§. si uero altera colla. 4. in reuersione autem feudi ad dñm licet non proprie causa lucratiua dicatur,dr tñ quasi lucratiua,ut dicimus in actio

ne noxali l. apud Celsum. §. si quis aūt. ff. de doli mali, & metus excep. q̄ oīno, ut ibi tradi
18 tur. æquiparatur causæ lucratiuę. † Quia succedit in delictis duas causas lucratiuas in cōfiscatione concurrere non posse, ut expresse tradit Bar. in l. Mæuius. §. duorum testam. de le. 2. & ꝓpterea licet duplex qualitas concurrens in persona offensa delictum aggrauare uideatur, qđ & ex lege feudi, & ex lege ciuili puniri pōt, tñ quia illa duplex qualitas non reponit delictum in diuersis speciebus, & ubi ita esset una lege duntaxat, cum ex utraque exceptio quantum ad priuationem feudi fieri non possit, agendum est juxta tradita in l. senatus ff. de acc. ubi Barth. & in l. nunq̄ plura ff. de priua. delictis, & in l. si gemina. ff. arb. fur. cesarū Sal. plene in l. qui de crim. C. q. acc. non pos. Bal. in l. q. sepul. C. de sepul. uiol. ubi dicit qđ duplici lege pœna in executione imponi nō pōt alleg. l. prętor edixit. §. 1. ff. de iniur. & idem tradunt cōiter scrib in l. quicunq; C. de seru. fug. & coadiuuatur ex regula tradita ī l. in numerationibus. ff. de sol. & in l. 3. §. ex plurib.
19 ff. de ac q. pos. ubi traditur† ꝙ ex plurib. causis eo. uel diuersis tꝑibus cōcurrentibus dñium eiusdem rei quæri non pōt, & præsertim in causis lucratiuis quarū ꝓhibitus est concorsus l. inter stipulantē, §. pe. ff. de uerb. obl. ubi late Doc q. alleg. concor. & sic cōcluditur ꝙ necesse est ex altera duntaxat, & non ex utraque coniuncta inferri debere ad perditionē, & confiscationem bon. feud. Or qualibet cā separata, ut dictum est, illud non operatur. igitur, &c. imò, & si utraq; cōcurrere posset, nō rēperit iure cautū, ꝙ cōcursus duplicis causæ operet priuationē dñii ipso iure, & pœna priuationis ipso iure nunq̄ imponitur nisi in casibus à iure expressis, ita tex. formalis ad propositum in auth. de nō eligendo secundo nubentes §. cū igit, uer. sin aūt non ualuerit, ibi, nec qualibet est lex aliquid tale dices, col. 2. quē ponderat Bal. in auth. ex testamento. C. de secun. nup. & bonus tex. in l. & si quis §. diuus aūt ff. de religi. & sum. fune. gl. quam ibi
20 Pan. dicit singularē in c. fi. de iure patro. † & multa congerūt Mod. in c. q̄relā, de iureiur. q̄ uideri possunt. Imo placet retorquere fundamētū adductū ꝑ auctorē cōtra eū, nā dū ipse se fundat in l. contractus feudalis, illa (ut supra pluribus rōnibus cōprobatū est) operat, ut dñs sit obligatus uasallo ad non disuestiendū, nisi culpa cōuicta, & maiorē causæ cognitionē adhibere teneat ꝑ ꝑ legē cōtractus feudalis cui subiicit, & sic anteq̄ ad eā priuationē deueniat, ad causæ cognitionē adhibendā maiori uinculo est astrictus, ut supra late dictū fuit, ēt ī Imperatore cōtra quē nō est dubiū quin q̄s incurrat læsæ maie. crimen. Nec obstant iura q̄ ultra auctore supra deduxit, ꝙ uidelicet in pœna priuationis fit extēsio ꝑ ꝑ rōnis identitatē, nā, ut supra dictum est, hoc non habet locum in pœna priuationis q̄ ipso iure imponit, & iura allegata loquuntur in reuocatione donationis, q̄ fit ꝑ uiā actionis tū ēt q̄a non militat, ut in sequentibus dicetur, oīno eadem rō in utroque crimine, hæresis uidelicet, & læsæ maiest. cum longe grauius sit diuina q̄ humanam offendere maiestatē, ut infra subuciet, tum ēt quia induceret correctio l. quęsitū, & in correctoriis ēt ex iden-
21 titate rōnis non debet † fieri extensio gl. in auct. quas actiones C. de sacrosanct. eccl. late Doc. in l. si constante, ad princ. ff. sol matr. & facit gl in c. cupientes §. qđ si per 20. de elect. lib. 6. cū similib. Non obstat pariter aliud fundamentū eiusdem auctoris, dum dicit ꝙ res de facili reuertitur, &c. nam licet suā rōnem cōprobet Alex. quem ipse non allegat in l. cū mulier. ff. sol. mat. ubi uoluit ꝙ in ſ mā feuda in qua agitur de amissione dñii utilis solum, facile fit extensio, quia facilis est reuersio, &c. tñ salua pace tanti Doct. dixerim confundit ex doctrina singulari Barth. in l. 2. C. de fund. patr. lib. xi. ubi dicit ꝙ ita difficilis est ablatio uel priuatio dñii utilis sicut directi, & exclamant oēs in l. Gallus § quid si tm̄ fi de lib. & posth & per illud dictum Bar. reprobat dictū Alex. Ias. de Mayno. in l. cum quidam ad fi. 4. col. ff. de lib. & posthu. ex quib. oībus præmissis quadrata seqtur conclusio, ꝙ ēt in crim. læsæ maiest. cōmisso contra principem dñm feudi, feudum non reuertitur ad dñm feudi ipso iure, sed requiritur sententia, quod præsertim respectu agnatorū, ut supra dixi allegando Bald. in §. nulla in fi. tit. ꝑ quos fiat inuestitura, non habet aliquod dubiū, & ita intrepide tenendum puto quidq̄d dixerit auct.
22 Ex quibus ēt correlarie infertur † ꝙ cum requirat sentētia ad priuationē feudi ēt si delictū esset notorium non poterat procedi ad executionem, licet. n. dicat Inno. in c. ex parte, de uerb. sig. ꝙ in notoriis debet potius ꝓcedi exequendo q̄ condemnando, & Bald in c. ad nostram, tertio, de iureiur. dicit ꝙ in notoriis

toriis ordo est ordinē non seruare, tñ anteq̃ ad id deueniat, & pœna censeat imposita, requirit ꝙ super illo notorio interueniat sñia usque adeo ꝙ notorium non sufficit, ubi requiritur sñia maxime in mã priuationis, ita expresse in materia feudali tradit Bal. ꝑ tex. ibi in c. unico, qualiter dñs feudi ꝓprietate priuetur, ubi dicit formaliter notorium non haberi pro sñia, & in materia criminali ꝙ requirat sñia, nec sufficiat notoriũ expresse dicit Bald. in l. fin. per illum text. C. de male. Et ideo dicebat Bald. in l. si maritus. C. de do. inter uir. & uxo. & in l. nam ita diuus. ff. de adep. & in l.

23 cum fratrem, C. de his quibus ut indig. ꝙ † licet episcopus sit notorius homicida, non tñ debet deponi siue sñia, & iuris ordine non seruato, & dicit Bal. in c. ad nostram: in 3 col. de iureiur. ꝙ etiã in notoriis pars est citanda, & sñia est ferenda, ꝙ in eis ẽt requirit talis qualis causæ cognicio, q̃a sñia debet ferri de facto, ad qđ allegat c. cum sit Rom. de appel. Et l. ea quidem. C. de acc. Et ꝓ hac opinione mea ultra prædicta adduco gl. cõiter approbatam in c. euidentia, de acc. quę expresse dicit quod super notorio sñia est ferenda, & idem dicit Bal. in l. cum fratrem, prę allegata, & firmant Mod. in l. si uero. in § qui pro rei qualitate, ff. qui satis. cogan. & Ang. multum no. in l. libertas, in §. fi. ff. de sta. hom. ubi dixit quod si statutum dicit quod condemnatus de maleficio possit impune occidi quærit q̃d si non est cõdẽnatus, sed crimen est notorium, an poterit impune occidi, & dicit ur ꝙ sic, q̃a notorium æquiparat sñiæ, ut in l. emptorem. in prin. ff. de act. emptio. unde in notoriis ꝓceditur executiue. i. põt incipi ab executione, ut in l. ictus fustiũ. ff. de his qui not. infamia, & not. Inno. in c. statuimus de offic. deleg. & in c. ex parte in Xpo de uerb. sign. ueritas tñ est in contrariũ, dicit ibi Ang. q̃a hoc notoriũ nõ æquiparat sñiæ, & dicit ꝙ ꝓ hoc est casus in l. quicunque. q̃ est lex fin. C. de malef. & mathe. qđ dicit esse notorium, ꝓ quo facit qđ uoluit Bal. in l. presbyteri. la prima, in 3. col. ibi secundo

24 quæro. C. de episc. & cler. † vbi dicit ꝙ licet iudici sit notorium, tñ non ꝓcedit ad condẽnationem, nisi citet, qđ dictũ refert Fel. in c. cum olim. in 8. col. post me de re iud. & ultra adduco decisionẽ Bar. in l. decem. ff. de uerb. oblig. Lud. de Rom. & Iac. in l. fin. ad prin. ff. si cer. pet. ubi dicunt qđ licet non sit opus discussione, ubi notorium est debitorem nõ esse soluẽdo, tũ requiritur sñia, per q̃ declaretur ita esse. & adduco tex. singularem quẽ nullus Mod. allegat. in c. cum dilectis, § his igitur, de purga. cano. in uerbo nimirum si crimen notorium existebat, non erat illi indicenda purgatio, sed in eum condemnationis sñia promulgata, & ibi lucerna iuris canonici Io. And. dicit nor. ꝙ hic est text. ꝙ ẽt in notoriis ferenda est sñia diffinitiua. nec sufficit solum præceptum iudicis, etiam si reus confiteatur statim ex quo destruitur altera conclusio auctoris, dum dicebat ꝙ confessio operabatur effectum sententiæ ut bona censerentur con-

25 fiscata ipso iure. † nam & in pœnis secũ trahentibus executionem, confessio non sufficit ubi requirit sñia, ut tradit gl. in c. super eo, in princ. de test. & in c. denique, de excep. & probatur in l. 3 §. lege. ff. de test. & in l. q ad statũ. ff. de pœnis. & in l. qui iud. ff. de bonis eorum qui mortem sibi consciuerunt, & in l. fi. confessus, ubi Bart. plene, ff. de custo. reo. & opc. & Bal. quos allegat auctor, nunq̃ dixerunt illud ad quod ipse eos allegat, sed loquuntur duntaxat qđ rõne cõfessionis pœna efficit transitoria ad hæredes, sed ꝙ ꝓpea bona ipso iure confiscentur sine sñia. nunq̃ dixerunt aliq̃d, & infideliter referunt per auctorẽ tractatus, salua sua dixerimus honorificẽtia, ut uerbis utar tex. in cano. neq; 9. distinctione.

1 *Feudum an dicatur nouum, uel antiquum, si uasallus feudo priuatus ipsum recuperet.*

Debita per propositionem reformata non amplius censenda sunt hæreditaria.

2 *Res semel alienata, & per hæredem recuperata penes ipsum esse censetur ex noua causa.*

4 *Aedificium radicitus destructum, si reædificetur, omnino nouum dicetur.*

Princeps rem suam infeudando de nouo, legem quã uult dicere potest.

5 *Feudum iuxta principis uoluntatẽ regulari debet.*

Verba quæ in concessionibus principum ponuntur, plene intelligi debent.

Restituere quid sit.

5 *Restitutio quæ fit ad bona, est plenissime interpretanda.*

6 *Princeps facere potest ut factum pro non facto habeatur.*

7 *Feudum quod restituitur, ex quadam subrogatione antiquum esse censetur.*

8 *Feuda quo ad alienationem ad instar rerum patrimonialium sunt redacta.*

Quæst. 2.

QVAESTIO. II.

1 SEcunda quęstio quæ se examinandam offert est,† num uidelicet si uasallus feudo priuatus fuerit, & postea restitutus, feudum recuperatum dicatur nouũ uel antiquũ, ĩ qua qõne auctor tractatus allegat iura ad utranq; partem, & satis plene tangit mãm, sed ego considerandum puto, an uidelicet feudum fuerit ueraciter acquisitũ dño ꝑ realem apprehensionem post snĩam latam ẽt ex ueris probationibus, & tunc si per uiam gratiæ fieret restõ cum alteratione qualitatũ substantialium, & non constaret ex uerbis ꝙ princeps uelit iure feudi antiq̃ cõcedere, tũc sine dubio ꝓcederet auctoris cõclusio ꝑ iura q̃ ipse adducit, ultra q̃ facit qđ singlr̃ dicit Ang. in consi. 31. incip. do. Philippus. ubi pulchre dicit, ꝙ debita reformata per cõpositionẽ non dñr amplius hæreditaria, qa renouata causa nõ dr̃ hæreditaria. & sic primæua alleg. l. cum hæreditas, ff. ad Treb. & idẽ tradit pulchre Aret. in conf. 168. inc. in qõ. proposita, col. pen. & facit bene text. in l. si à me. ff. ad l. falc. quam auctor seq. qõ ad aliud propositũ

2 alleg. ubi ꝓbatur† ꝙ res semel alienata, recuperata per hæredem, dr̃ esse penes eũ ex noua causa, eo qđ semel exiuisset dñium suum. & ibi Bar. & Alex. inferunt ad qõnem de emphytheuta alienante, & postea recuperante, &c. & optime quadrant tradita ꝑ Bal. & alios in l. ab emptione ff. de pactis. quã Io. Rayn. ꝓ hac opinione adduxit. ubi dicũt qđ ubi ẽ semel facta traditio, & translatum dñium. si post disoluat̃ ille cõtractus. cẽsẽt esse nouus cõtractus, ut & noua gabella debeat̃, & ita ẽt tradit Bal. in l. si prædium C. de ædiliti. actio. Bald. & Ang. in l. iurisgẽtium. §. adeo. ff. de pactis. & idem Bal. & Sal. in l. 2. C. qñ liceat ab emptione discere cum similibus. Et in simili solet dici ꝙ qñ ædificium oĩno destructũ est tũc dicet̃, si reædificet̃, oĩno nouum ædificiũ ut late tradit Ias. in l. ius ciuile allegata ꝑ auctorem. & latius in repetitione l. quominus. ff. de fluminibus, & p̃missa sine scrupulo ꝓcedũt qñ princeps nõ est usus uerbo, restituo. sed si uerbo restituo, usus fuerit, tunc ẽt post apprẽsionem feudum dr̃ antiquum. Ad hoc

3 dicendum moueor primum † ꝙ princeps in feudando rem ẽt de nouo, põt dicere legem quã uoluerit, & ẽm eius uoluntatẽ regulabitur nã feudi, ut pulchre Bal. inquit, in consil. inc. sanctiss. & illust. Regina, qđ est positum inter consilia Ang. cons. 110. idem Bal. in c. 1. de alienatione feudi paterni, & in ca. 1. in pe. col. an agnatus uel filius. Iac Alb. post Iac. ardiso. in c. 1. de uasallo decrepitę ætatis, & in c. 1. de gradib. succedẽdi in feudo. tenuit ẽt hanc opin. And. de Iser. in c. 1. de contr. feudi apud pares terminanda, eam ẽt sequit̃ Mart. Laud. & Card. Mediol. in c. i. de aliena. feudi paterni. Alex. cons. 30. inc. quoniam oẽ datum optimum, col. 2. uol. 1. & cons. 56. inc. ꝑspectis, 14. col. in 4. uol. & cõs. 10. circa. 10. col. 5. uol. Franc. de Aret. cõs. pen. in l. si mihi, & Titio, ff. de uerb. oblig. in q̃b. locis late cõcludũt, ẽm principis uolũtatẽ feudũ regulari debere, ut ẽt si sit nouum ex uoluntate principis possit haberi ꝙ antiquo, nimirũ, qa princeps potest immutare substantiã actus, ut dicit gl. sing in c. 1. de capell. monacho, in 6. ad eã aũt uoluntatẽ principis colligenda, maxime uerborũ tenorẽ, & uim considerare debemus, & ẽm uerba dispositionem regulare, ut ꝑ multa fundamenta, q̃ refert laboriosum esset, cõprobati Franc de Curte cons. 48. & cõs. 49. ubi plenis-

4 sime loquit̃. † & uerba maxime in principiũ concessionis apposita, debent plene intelligi l. si de præp. agentiũ in rebus, lib. 12. l. si qñ de bon. uac. lib. 10. C. succedit nunc ꝙ uerbũ restituo, ex sua propria signõne significat repositionẽ in ptistinum statum oĩno, textus quadratus in l. 2. §. restitutus, ibi, restituere ur̃ qui in pristinum statum reducit, ff. ne qd in loco publico, & tex. aurens in l. uideamus, § in fauiana. ff. de usuris dicit ꝙ plenissimam signõnem habet uerbum, restituere, ut ꝓ nõ facto actus restitutus habeat̃, ut ꝑ restõnem casus pro non aduento reputari debeat, & facit uulg. l. quod si minor. §. restõ. ff. de min. & text. in l. 1. in fin. C. de senten. pas. & test. & in l. princeps, ff. de uerb. sign. & in §. cum aũt, ibi restituti fuerint, inst. qui. modis ius patriæ potest, soluitur, & in l. 2. ff. de natal. restit. & in l. 1. C. de iure aureorũ annulorum, uerbum. n. restõ, latissime patet, l. restituere. ff. de uerb. signif. l. in condemnatione, §. 1. & l. cum prætor. §. 1. cod. tit. & facit cap. uenerabili. in uerbo, plenarie, de off. del. & text. in cap. pisanis, de restit. spol. & melior text. in l. Lucius, §.

5 1. ff. de administr. tutorum, ubi restitutio facta ad bona plenissime interpretat̃, ut extendatur etiam ad acti ones quæ nunq̃ fuerunt in bonis, & tradit Bart. in l. fin. C. de sen. pas.

ubi

ubi dicit. ꝙ plenissime debet restitutio inter pretari Ang. & Mod. in l. si. ff. de const. principum, & pulchre Ant. de Butr. consi. 20 col. 2. Sicq; cũ uerba pmissa habeant plenam signationẽ remittendi oĩa in pristinum statũ, princeps illis utẽdo nouiter non cõcedere, sed pristinã inuestituram suscitare uoluit, qa cũ ẽm uerba psumatur eius mẽs, cõstat ꝙ de nouo uoluit cõcedere, quod maxime procedit ubi sunt apposita uerba, ꝓut tui antecessores tenuerũt, quæ uerba faciũt ut princeps iure feudi antiqui cõcedere uoluerit, ut late deducũt scrib. in locis alleg. & pro hac opinione est bonus tex. coniuncta gl. in l. filio quẽ pater. ff. de lib. & posthu. ibi, sed antiq. redditus, & ibi põderant oẽs Doct. & bonus tex. coniuncta glo. & ibi ponderat Paul. de Cast. in l. peculium §. fi. ære. ff. de pecul. & oẽs post gl. in d. l. quod dicit allegata ꝑ auctorẽ. ff. de impensis in rebus dotalibus factis, & ꝓbatur in d. l. filio de liberis, & posthumis, ꝙ ẽt ubi facta esset executio habeat locũ maxima pmissa, nã ibi loqtur tex. de filio emancipato, qui reuera exiuerat patriam potestatẽ, & effectualiter, & tñ si arrogetur, dicit tex. ꝙ nõ de nouo in patriam potestatẽ assumi, sed antiquæ patriæ potestati redditus uidetur, & tñ nõ est dubiũ qnoĩno semel exiuisse, & ita in proposito esto qđ res feudales oĩno per apprehensionẽ reuersæ essent ad principem, tñ restituendo non de nouo dedisse, sed ablatũ feudum reddidisse uidetur, maxime qñ utiẽ uerbo, restituo, quod hẽt hanc plenam signationem. Nec obstat l. ab emptione. ff. de pactis, in qua est fundat opi. Io. Rayn. quẽ allegat auctor contra, nam rñdetur, ꝙ princeps põt hic facere, & fingere in mã feudali ẽt nouum feudum hẽri pro antiquo, imo ut dictũ est ꝑ uerbũ, restituo, uidetur
6 ueste, ꝙ cõfiscatio habeatur pro nõ facta, † & nõ est dubium qn princeps possit ẽt quantũ ad effectus pteritos facere quod factum pro non facto habeat, gl. singularis in clem. 1. in uerbo, pro infectis, de immu. eccles. text. in c. is qui, de spõs. & matr. & tex. in clem. 1. de cõcessio. præb. in fi. quare concludendum puto, ꝙ qñ princeps utitur uerbo, restituo quod plenissimã habet signationem, ut infra latius dicetur in 4 q. adiiciendo maxime hæc uerba prout tui antecessores, feudum restitutum ẽt post apprehẽsionem censendum est feudum antiquum, & non nouum, & maxime qñ apprehensio non fuit effectualis per incorporationem, nec aliquid facit reseruatio quæ fieret ꝑ principem in aliqbus iuribus. quia licet spẽaliter aliqd fuerit reseruatũ, non ꝑ hoc derogatũ uideẽ aliis qualitatibus, q̃ alio modo & alia uia includũtur, ut not. dicit Sal. in l. de crimine. in 2. opp. ꝑ illum tex. C. de accus. facit tex. in l. 1. & quod ibi no. Bal. C. de diuer. rescr. unde Doct. in restõne loquentes dicunt
7 † ꝙ feudũ restitutũ censeẽ esse antiquum ex quadã subrogatione, quia de iure qñ una res subrogatur in locum alterius, q̃uis in aliquo discrepet, in aliis sapit naturã eius in cuius locum subrogatur. ita signanter tradit Paul. de Cast in cõs. 129 incip. licet ista dña Liza, col. fin. uers. nec obstat, & formaliter ad casum nostrũ adduxit. ita firmans Phil. Dec. cõs. 53. incip. placet mihi. circa princ. 2. col. & ultra pmissa allegat decisionẽ magis expssam, Soc. in l. Gallus. §. ẽt si parente. ff. de lib. & posth. ubi formaliter dicit ꝙ licet apponaẽ aliquod pactũ contra naturã feudi in inuestitura, tũc alteratur nã feudi cõsecutiui pacti duntaxat, & nõ in aliis, & ibi alleg. optima iura. nec est uerũ, ꝙ uerba apposita in restõne, pro te, successoribus tuis, & hñtibus causam a te, alterent feudi naturã, quia illa uerba in nullo alterant naturã feudi, qppe cum ex consuetudine gñali Franciæ, de qua in seq. quæst. late dice-
8 tur feuda quantum ab alienationẽ sint redacta ad instar reũ patrimonialium, expressio eius qđ tacite inerat ꝑ consuetudinẽ non alterat naturã feudi, nec aliqd ĩmutat l. fi. C. de fideiuss. no. in l. cũ quo. ff. si certum peta. & late legitur, & notatur, in l. 3. ff. de leg. 1. & ita hac rõne in simili concludebant consulendo de uerbis pro se, & descendentibus in infinitũ, & c. Ias. de Mayno, & Ambr. de Opizo. in causa illorũ de Beccaria, ꝓut eos refert cõsuluisse. ita ut pdictum est collegiũ Bonon. in cons. suo posito inter cõsil. Franc. de Curte. cõsi. l. ad princ. 6. col. ubi ẽt approbat pmissã maximã, quare illa uerba exprimentia quod ex natura rei inerat, nõ potuerũt naturã feudi alterare, imo remãsit reuera feudum antiquũ. Nec obst. arg. de adiectione qualitatis, quia ut supra dixi non operatur ultra consecutiua pacti. ne impedit quo minus in aliis fortiaẽ naturã antiqui feudi. & ita concludo.

1 *Bona eius qui crimen læsæ maiestatis commisit subiecta restitutioni fideicommissi an ueniant in confiscationem.*

2 *Alienare*

2 *Alienare prohibitus an possit delinquendo bona fideicomm ßo subiecta in fiscum transferre.*
3 *Vasallus ita testari potest de bonis feudalibus atq; de allodialibus.*
4 *Vasallus qui subinfeudauit alteri si felloniam committat an feudum reuertatur ad dominum.*
5 *Delictum uasalli commißum in personam domini quando agnatis præiudicet.*
6 *Vasallus legē contractus feudalis euertere nō pōt.*
7 *Contractus feudalis est innominatus, à consuetudine, & non à iure ciuili inuentus.*
8 *Sententia contra condemnatum lata quando substitutis noceat, & alijs ius prætendentibus.*

QVAESTIO III.

TErtia quæstio quę in hac materia propo-
1 nitur est.† nam si bona cōmittentis crimen læsæ maiest. sint subiecta restitutioni fideicommissi, uenient in confiscationem. in qua qōne tenuisse locutus est auctor, salua sua pace dixerim. primum adduxit in medium, ꝙ in crimine læsæ maiest. quæ non pñt transire in hæredem extraneum, transeant in fiscū, & allegat aliqua iura quæ faciūt formaliter in cōtrarium, nam est tex. formalis in l. eos. ad l. Iul. maiest. ff. q̄ non reperitur in hoc correcta, q̄ uult ꝑ literas grossas iura patronatus quæ non transeūt in hæredem extraneū, nō transire in fiscū in crimine læsæ maiest. & est tex. rotūdus in l. iura. ff. de iure patron. bene uerū est, ꝙ d. l. quæ dicebant iura patronatus reseruari filiis, sunt hodie correctæ, eo q̄a filii sint effecti incapaces ꝑ l quisq;, & ita loquitur gl in his legibus, & ēt Bart. sed ꝙ transeant in fiscum nō est uerū imò potius liberarent liberti à iure patronatus, ita formaliter tradit Bald. quem ibi seqtur Alex. in apostil. in illa l. 1 C. de bon. lib. & seqtur ibi Saly. qñ uidelicet tale ius patronatus non ꝓueniebat ex ꝑsona patris delinquentis, sed ex persona antecessorū, & est lata dñia inter illa iura patronatus quæ non pñt filiis incapacibus acquiri, & inter ius fideicommissi quod debetur agnatis, q̄ non pñt effici incapaces ex delicto
2 agnati† unde ꝓhibitus alienare expssa, uel tacite non uř delinquendo in fiscū potuisse bona subiecta fideicōmisso trāsferre tex. formalis in l. Imper. ff. de fideicōmissa. liber. uel saltem per iura quæ auctor deduxit uñr debere trāsire cum onere suo, & traditur ēt in l. cum pater, §. hęreditatē, de leg. 2 expresse loquens in fideicommisso, illa rōne, ꝙ bona illi subiecta non pñt transire in hæredem extraneum, qđ non transeant in fiscum ꝑ multa iura, & auctoritates quas allegat, concludit Alex. in cōsil. 68. incip. opportune cōsideratis, 2. & 3. col. uol. 3 rōnes suas lōgum esset transcribere, uideri pñt, ultra illa iura facit quia qñ fit translatio ēt in pœnam legati de una ꝑsonā in alterā illa semper fit cū onere suo. l. Caio, in prin. ff. de alimen. & cibariis lega. ubi not. Bar. idē Bar. in l. legatum. ff. de adimen. lega. Confirmatur, & maxime q̄a in Gallia feuda sunt redacta ad instar rerū patrimonialium, ut dicit Petrus Iacob in libellis suis in titu. de cōdōne ex mori, & uoluit Ioan. Fab. in auth. ingressi. C. de sacr. san. eccl. & hanc ēt consuetudinem Franciæ generalem refert Ias. in l. de
3 q̄bus, ff. de legib. ubi dicit,† ꝙ ultra montes consuetudine gñali obseruatur, ꝙ possit q̄s de bonis feudalibus ita testari sicut de allodialibus, subiiciens id ꝑ consuetudinē introduci potuisse. allegat Bal. q̄ h. d. in c. 1. ad fin. princ. q. pen. de successione feudi. & idē not. Doct. in c. significauit secūdo de rescr. cum simi. succedit, ꝙ ubi una res redigitur ad instar alterius, in se suscipit qualitates, & condōnes rei ad quam adæquatur ita ꝓbat tex. not. in l. 1. §. 1. ff. si quid in fraudem patron & tex. in l. illud in princ. ff. de donatio. causa mortis, & late tradunt Doct. in l. 1. ff de leg. 1. & pulchre, Bal. in l. oia. C. de epis. & cler. qñ. n. una res efficiť ad instar alterius, ut sit bona silitudo, necesse est qualitates quę īsunt uni inesse alteri text pulcher in l. in testō ff. de cōdō. & demon. Sicq́. uidereť cōcludēdū, ꝙ sicut in rebus allodialib. fideiōmissum non extinguitur ꝑ cōfiscationem, ita nec in ꝓposito in bonis feudalibus q̄ ad instar rerū allodialium, saltē quātum ad alienationē redacta sunt. Confirmatur, & fortius ex eo quod signāter tradit Ioan. Fab. in §. fi. inst. de usufr. & Io. Rayn. in c. imperialem. §. illud, īn tit de ꝓhibita feudi
4 aliena. & Frid. † Vbi quærunt de qōne si uasallus subinfeudauerit alteri, & postmodū primus uasallus cōmittat feloniā an feudum reuertať ad dñm, & primo dñt, ꝙ uř, ꝙ sic, q̄a resolutio iure datoris, &c. allegant l. lex uestigali fundo, ff. de pig. post. modū distinguēdo, dñt, ꝙ aut dñs consensit, aut nō, si cōsenserit nō est dubium, ꝙ non reuertiť, aut non cōsensit, & tunc reuertitur, nisi is q̄ habet ius à uasallo, q̄ commisit feloniā sit paratus seruire

priori dño, & ab eo feudum recognoscere, ex quo sequit in pposito qp ubi agnati qb. feudū ex fideicōmisso debet, essent parati seruire priori dño, & ab eo recognoscere feudū, ipse tenet illos adimere, nō obstante felonia cōmissa p decisionē alleg. q opponit gladiū ad radicē, quam sequit Iac. de S. Georgio in suo opere feudorū in uerbo dictiq. uasal. i. ad fi. 3. col. & principio sequentis, qđ oīno sine dubitatione pcedit ubi uasallus postmodum restituit qa tunc secundus uasallus q ius suū amisit in cōnam ex resolutione iuris datoris, in cōnam recuperat ius amissum, modo non fuerit in aliū träslatum mediū tpe, ita signāter tradit Iac de Bel. in c. 1. in tit. hæc finit lex cōtradi. deinde cōsuetudines regni incipiūt. quem refert, & sequit Iac. de S. Georgio in loco allegato, & psertim ubi nō sunt descendētes, in quo casu feudū debet applicari agnatis & non reuerti ad dñm. ēt si fellonia in eius p
5 sonam commissa fuerat, Et iura q dicunt† qp delictū directo in psonam dñi cōmissum pręjudicat agnatis debent intelligi stantibus descendentibus, tunc n. qa descendentes qui tit. hæred. deberent habere, capere non possunt, tñ quia proximiores sunt, & excludunt agnatos, & ipsi excluduntur a dño, nimirū si dñs excludat tunc agnatos, qa si uinco uincentē te. Secus ubi non sunt descendentes, tunc. n. agnati quibus iure hæreditario feudum non obuenit, & sunt capaces debēt admitti exclu so dño, hanc opin mediā tanq̃ p distōnem, alias ad concordiam reducentem amplexus est, & in ea psistit Iac. Alb. in c. 1. § fin. in 2. cōclusione in ti. q fuit prima causa beneficii amittē & est æqua opinio, & tanq̃ media distinguens sequenda l. adeo. §. cum quis, ff de acq. reum do. & ita eam firmat, & sequitur Franc. de Cur. in d. cons. 49. circa fin. consilii dicens, qp est æqua opinio, & ideo his casib. concludendum est feudum non reuerti ad dñm. fateor qp ubi pmissa cessarent, uerior uideret conclusio qp fideicōmissum extinguceretur, & ad id dicendū moueor primū qa testator duntaxat sibi, & hæredi suo legē imponere pōt, & nō dño feudi, ut uidelicet feudū nō euertat felonia cōmissa p eū q uasallus erit pro tpe, non potuit. n. testator nisi successori suo legē imponere, ita Bal. in l. 2. C. de usucapio. pempto. Confirmat, qa nō est in ptāte
6 † uasalli legē cōtractus feudalis euertere, ex qua ab initio feudu sub ea cōdōne datū ur, ut si uasallus fidelis sit, ut si igratitudo cōmittatur, feudū ad ipsum dñm reuertat, & hoc modo p concedendum conditionatū, & ideo nō possunt alii agnati de hoc cu iustitia conqueri, qa traditioni rei suæ pot unusq̃sq; apponere legē quā uult. l. legem C. de pac. Ista ergo est quædā lex tacite apposita traditioni feudi. & istud est qđ uult dicere tex. in d c. 1. §. fi. q fuerit prima causa benef. amitten. in illis uerbis, ut habeat dñs hanc saltē suæ iniuriæ ultionē, subintelligit. n. in cōcessione feudi tacita condō, si primus cui fit concessio, & oēs ab eo descēdētes, erūt grati uersus dñm, arg. l. cum qs. ff. de sol. & l. stipul. ff de iu do. ergo quam primum aliqs ex descendentibus primi inuestiti cōmittit ingratitudinem contra dñm, cessat tacita condō, sub qua feudū fuit concessū, ideo non est icōueniēs qp feudum ad dñm reuertat arg. l. 1. C. de dona. q sum modo. Et hanc rationē formalr assignat Franc. de Cut. in suo opere feudorū. in 5. parte in principio, & eandem rationem assignat Sal. in l. 2. C. de liber. & eorū lib. Bal. in l. leg. 12. tab. C. de legib. hær. ubi dicit qp agnati priuantur pp legem contractus, & idem Bald. sentit eandem rationē in d. c. 1. §. fin. q fuerit prima causa benefic. amitten. ubi ēt dicit qp ista reuersio fit exl. contractus. Et confirmat
7 & fortius, † nam contractus feudalis est quidā innominatus contractus, est. n. contractus inuetus à consuetudine, & non à iure ciuili, nunq̃. n fuit cognitus ciuilibus romanis, qa si cognouissent, habuissent illum exosum, qa quandam seruiturē sapit. ita Bal. in c. q in ecclesiarum. de constit. Quia omnes contractus quos cōsuetudo inuenit, ut cōtractus feudi, qa nomē usuale habet magis adhærent contractui innominato q̃ nominato, ita Bal. in rub. C. de rerum pmuta. Idē Bal. in l. fin. 1. q. C. quādo liceat ab empt. disce. Idē Bal. in c. fi. col. fi. de causa possessio. & pprie. & sicut quidam contractus contrerpectiuus quales sunt contractus innominati, uidelicet do. feudum ut facias. i. ut sis fidelis. & ideo ubi ex parte uassalli non adimpletur cōtractus ex capite causæ non secutæ, repetit res, succedit qp ubi ex lege prioris cōtractus introducit illius resolutio. omnia onera medio tpe imposita tolluntur. tex est quadratus in l. 3. ad prin. ff. quib. modis pignus uel hypothec. solui. tradit expresse Bar. in l. i. ff. [illegible] a qua plu. arcen. & in l. 2. ff. de in diē addictione. cū simi.

Et

Et iste rõnes sunt longe magis urgentis, quã quæ ꝑ auctorem deducuntur, tñ, ut dixi, non procederent in casibus ꝑmissis, debet ẽt temperari ꝓcedere hæc cõclusio, qñ snia lata cõtra uasallum fuit lata ex ueris ꝓbõnibus, secus si ex ficto cõfessione insurgẽte ex cõtumacia, & bãno, † licet. n. snĩa lata cõtra cõdẽnatũ noceat substitutis, uel aliis qui põt ꝓtendere ius in cõñam, ut probaẽ ĩ l. cõtr. ff. de re iudic. & tradit Bart. in l. in diem. de aqua plur. arc. & sequuntur oẽs in l. filiusfam. §. diui, de leg. 2. nec requiritur illorũ citatio, per tex. singularem in l. 1. §. denunciare, ff. de uentre in possessionem mittendo, tamẽ moderatur qñ ferretur snĩa ex ueris probõnibus, secus si ex ficta confessione resultante ꝑ ꝑ contumaciã, uel bannum, ita formaliter tenuit Bart. in l. cum filius, ff. de uerb. oblig. quem ibi cõiter oẽs sequuntur, & idem tenuerunt Dynus, & Rayn. in l. 1. per illum tex. ff. qñ ex facto tut. Bal. & Saly. in l. 1. C. ne filius pro patre. Alb. de Ros. in opere statutorũ. q. 258. Nellus de S. Geminiano in tract. bannit. in 2. parte. q. 34. & probatur optime in l. qui repud. ff. de inoff. testam. quem ad hoc deducunt Imol. & Alex. in l. sep. de re iud. & multa cõgerit Fel. in c. cum Bertal. eod. tit. Secundo deberet tem perari, & intelligi ubi uidelicet agnati, essent citati saltem ꝑ proclama gñale, secus si nullo modo, quia tunc non præiudicaret. ita tradit Bart. in extrauaganti, ad reprimẽdum. in uerbo per edictum Bald. in l. si eo tpe, C. de remiss. pig. Ang. in l. si perlusorio ad prin. ff. de app. Soc. in d. l. cum filius, Mod. repet. in d. § diui. & est cõis conclusio, quam in propria mã feudali firmat summus feudista Andreas de Iser. in c. si uasallus. in titu. si de feud. fuer. contr. inter dñm, & agn. uas. ubi concludit. ꝙ si feudum antiquum erat pœnes vnum de agnatione, sententia contra alium lata nõ nocet aliis agnatis nullo modo citatis, & ita in hac quæstione concludo salua cuiuslibet rectius sententiis correctione.

2 *Fideicommissum quod semel per confiscationem extinguitur an reuiuiscat si restitutio sequatur.*

2 *Iniuria pacto sublata, pacto subsequenti non potest reintegrari.*

3 *Beneficium ciuilitatis quod per bellum aufertur, pace subsecuta belli remotiua redintegratum non cẽsetur.*

4 *Restitutio sui natura in statum pristinum reponit omnia.*

5 *Ciuis quia restituitur semper ciuis retro fuisse fingitur.*

6 *Exhæredatio per patrem facta eo ipso extinguitur, & reuocatur cum causa illius inductiua remouetur.*

7 *Restitutio omnia in pristinum reponens statum ad personas extenditur quę in principalis consequentium puniuntur.*

8 *Restitutione secuta actiones contra restitutum reuiuiscunt.*

9 *Filio capti ab hostibus ante patris reditum obeunte, fingitur pater reuersus retro filium habuisse in potestate.*

10 *Restitutio etiam in tertij præiudicium retrotrahitur in iure sibi quæsito.*

Mens concedentis colligitur qualis fuerit ex uerbis supplicationis.

11 *Princeps in dubio præsumitur usus iure communi, non gratia speciali.*

12 *Qualitas accidentalis quando magis attendatur quam naturalis.*

13 *Feudi natura alteratur per uerba pro te, & successoribus &c.*

QVAESTIO IIII.

Qvarta qõ nunc se offert, an vȝ † fideicommissum semel per confiscationem extinctum, secuta restõne reuiuiscat, & hanc quæstionem ultra deducta per auctorẽ ad utranque partem examinare statuti, & ꝓ parte negatiua ꝙ ius fideicõmissi extinctum non reuiuiscat, accedit primũ iuris cõclusio q̃ habet ꝙ subsequens dispõ ex intellectu nõ inducit repetitionẽ eorũ q̃ in prima dispõne sunt d. l. per retentionem C. de usuc. l. si tibi certam. ff. de adim. leg. l. cum patet. §. pr̃ certam. ff. de leg. 2. cum sim. Secundo quia si qualitates adiectę dispõni primo durãti non põt intelligi repetite in dubio in dispositione 2. in quã illius primo tunc durantis facta est translatio. l. nouatione. ff. de nouat. l. labeo. §. fi. ff. de arb. l. si cum hermes. C. locati. l. Valer. ff. dę præt. stip. cũ sim conñs est ut multo minus qualitates onerose hmõi adiectę feudo quas superueniens felonia totaliter extinxit non intelligantur repetite in hac restitutione sequenti In quam non põt uideri translata defuncti liberalitas inductiua fideicõmissi oĩno extinta per cõfiscationem. Tertio probatur, quia id renouatum quod de ꝑ se non est causa fidei

sa fideicõmissi non põt inducere eiusdem fideicõmissi iam extincti renouationẽ ad hoc tex. ad propositum ualde notabilis licet uulgaris. in l. si unus. §. pactus ne peteret. ff. de pac uers sed si pactum † dicens iniuriã pacto sublatã non posse pacto subsequenti reintegrari, & subiicit rõnem formalr̃ sic. non. n. ex pacto iniuria nascit̃, sed ex contumelia. ita igit in ꝓposito nr̃o ipsum fideicõmissum qđ non inducit principis beneficium, sed uoluntas defuncti, non debemus dicere reintegratũ ex restõne. Quarto qa est notissima iuris regula qđ sublatio causæ præcedentis actus sublatiue de ꝑ se solũ actũ iam sublatũ non reintegrat, sed opus est nouo cõtractu qñque uolũtario, qñq; coacto, ꝓut sunt casuũ diuersitates, ut patet in l. si qs acc. ff. de cõd. ob cau. & in l. metũ. §. ex hoc edicto. ff. qđ met. cau. l. ob eũ. ff. de ꝑscrip. uer. & in l. cum mota, ẽm unum intellm̃. C de transact. posset ẽt ad id adduci mã. l. qui res. §. aream. ff. de sol. l. inter stipul. §. sacr. ff. de uerb. oblig. l. deferre. §. fin. cum l. seq. ff. de iure fis. l. quod in rerũ. §. fi. ff. de leg. 1. cum sim. Quinto adduco aliud fundamentum magis ast ringene in simili quod punitur in l 2. C. de lib. & eorũ lib. ubi probat̃
3 † ꝙ beneficium ciuilitatis ablatum ꝑ bellũ, subsecuta pace remotiua belli non censetur reintegratũ, quam ita ponderat Lud. de Ro. cõs. 459. incip in ꝓposita consultatione. & est bonus tex. in l. cũ seruus. ff. de alim. leg. ubi legatũ extinctũ ꝑ alienationem facta de re legata, nõ reconualescit eadẽ re ꝑ testatorem recuperata, cui non obstat ꝙ cessante cã &c. nã ex quo extinctio semel opata est suũ effectum non debet recõualescere fideicommissum, licet postmodũ cesset cã extinctiõis. tex. no. in l. fi. ff. unde. lib. ꝑ quem dicit Bart. in l. Titia §. Imp. ff. de leg. 2. ꝙ donatio reuocata ꝑ superuenientiã liberorũ, nõ reconualescit, licet postmodũ tollat̃ causa. extinctiua, ut pote, qa filii suspecti decedãt sup̃stite parente. Sexto, & ult. adduco decis. Ang. formatã in illa. l deb. C. de sen. pass. ubi dicit rñdendo ad legẽ, qui res. §. aream. ff. de solutio. ꝙ illa lex tertia intellr̃. ubi bona transierunt in fiscum cũ onere suo, qa tunc non censetur oĩno extinctum debitũ, & ideo nimirũ si ad illa restitutus teneat̃ ad debita a cõtrario sẽtit, ꝙ ubi bona nõ trãsissent cũ onere suo, ꝙ tũc restitutus reincideret in pristinam obligationẽ, & hæc sunt q̃ reuera iud. meo nõ parũ astrigũt.

Quibus tñ non obstantibus, quæ reuera nõ obstant, cõtraria cõclũo uerior, & tutior de
4 iure ur̃, & accedit primum † quod restitutio sui nã omnia reponit in pristinum statum ꝑ iura quæ supra deduxi in 2. q. qua rõne fidei cõmissum extinctum ꝑ confiscationem, suscitari per restõnem decidit expresse Lud. de Rom. qui non est leuis auctoritatis, in cons. 247. incip. primo dr̃. ad prin. 2. col. Secunda facit, quia restitutio æqparatur fictioni post liminii, & retrotrahit̃. & perinde hr̃i debet, ac si nunq̃ felonia esset cõmissa. tex. optimus ad propositum in l. si quis filio hær. §. pen. ff. de iniusto reputo irrito facto test. & quod restitutio retrotrahatur. firmãt expsse Ang. & Imol. in l. si alienũ. §. in extr. ff. de hæred. inst. & ibi clarius Paul. de Cast. post. Bal. ubi dñt ꝙ ubi restitutus bona recuperat simplr̃ restitutio trahit̃ retro, nisi agatur de præiudicio tertii, licet Bart. cõtrarium senserit in d §. pen. l. si qs filio exhær. & hanc sñiam ꝙ oĩno retrotrahatur firmat solẽnis doct. Car. Rui. in rep. §. & quid si tm̃. l. Gall de lib. & posth. Tertio adduco in simili dec. Rog. de Per. in cons. incip. punctus Paulutius. posito inter
5 cõsilia Bald. cons. 74. in 5. par. ubi dicit † ꝙ restitutus eius semper fingitur fuisse retro ciuis, eo quod restitutio retrotrahatur, & idẽ sequitur Franc. Tig. in cons. seq. pro quo allegat bon. text. in l. arist. ff. de man. test. ita, & uassallus remissa felonia retro semꝑ debet fingi fuisse fidelis. Quarto facit, quia iura in alium translata quæ fuerũt ablata cõdẽnato ministerio iuris duntaxat secum restõne recuperant̃, ut est tex. formalis. in l. si uẽ patr. in princ. ff. de iurepatr. ꝙ tex. in l fi. C. de sent. passis & firmat Bal. in d. §. & qd si tm̃ idem Bald in c. dño Guerram. in tit. hic finitur lex Corr. & idem Bal in tit. de pace const. in uerbo priuil. & oẽs nemine discrepante in d. §. & quid si tm̃ & tñ eo casu ius respectu condemnati erat omnino extinct. & maxime in casu l. fin. C. de sen. pass. ubi filius per deportationem prĩs omnino erat exutus à patria põt & tñ illud ius iam extinctum in præiudicium tertii, quia duntaxat ministerio legis sine facto hoĩs per restõnem suscitatur si igit̃ respectu condemnati restitui suscitatio iuriũ extinctorũ locum habeat, a fortiori quãtum ad alios qppe fictio retroctatiua, q̃ illud operat̃, fundat̃ sup maxima æqtate, ut late declarat Bart. in l. si is qui pro empt. ff. de usucap.

sed

sed lõge maior eqtas uersaṫ respectu tertii q non deliqt, & q miseratione dignissimus est quã respectu delinquentis. igiṫ. & cæt. Quinto facit ꝙ singulariter tradit Bar. in l. 4. per tex. ibi. ff. de adimen. lega. ubi elegãter inquit
6 † ꝙ exhæredatio facta ꝑ patrẽ eo ipso extinguiṫ, & reuocaṫ ꝙ causa illius inductiua tolli tur, & remoueṫ sic, & in ꝓposito, sublata ꝑ re stõnem principis felonia causa inductiua extinctionis fideicommissi extinctio cessare debet, & fideicõmissũ suscitari. Sexto, & fortius ꝙ restitutio trahaṫ ad oẽs q fuerunt puniti ĩ coñam, & quorũ iura fuerunt resoluta re soltio iure uasal li committentes feloniam. deduco decisionẽ expressam Iac. de Bleui ĩ c. 1. in tit. hic finitur lex Corra. & Iacobini de S Geor. in suo opere feudo quos allegaui in qõne præcedenti qui fomalr̃ uolunt ꝙ per restõnem eorum iura suscitentet q̃ ex resolutione extincta fuerãt, q̃ decisio hẽt magnã æquitatem. & apponit securim ad radicem. Septimo adduco tex. formalem ad hoc à nemine ponderatũ. in l. fi. ff de senten. pas. ubi tex. formalr̃ uult ꝙ restituto principaliter dãnato, restituiṫ is qui in cõñam punitus fuit, & ita intelligit ibi gl. fi. Octauo, & ultimo adduco decisionẽ ad ꝓpositum singulatẽ Saly. in l castitati. 1. col. C. ad l. Iul. de adul. ubi
7 singlr̃ decidit, ꝙ eo † qđ restitutio oĩa reponat in pristinũ statũ, trahitur ẽt ad ꝑsonas, q̃ in cõñam principalis puniuntur, sicut in casu subiecto. & ꝓprie tex. in d. l. si debitor. C. de feu. pas qua actor allega. decidit casum. Nec obstat ꝙ Ang ibi dicere uoluit ꝙ illa l. hẽt locũ ubi bona trãsibãt in fiscũ. cum onerẽ suo nã reuera, salua pace tãti doctoris dixerm. nõ est uerũ. & ad eũ cõfundẽdũ ego adduco tex. singularẽ, quẽ nemo ponderat in l. 2. ff. de sentẽ. pas. & restitutis, ubi uult tex. ꝙ licet simplr̃ restitutus sine bonis non reincidat in pristinã obligationẽ, tñ si bona restituãtur, incidit, ita ꝙ si uellet dimittere bona nõ posset se exuere obligationib. ex quo formaliler ĩfertur ꝙ obligatio ꝑsonalis suscitatur, & tñ nõ principaliter comitãtiæ obligationis ad bona restitutus reincidit in pristinã obligationẽ, qa si dũtaxat illa rõne dimittendo bona liberareṫ ꝑ l 2. ff. qđ cũ eo. cũ simil. uulg. & iõ gl. ibi singlr̃ dicit qđ illud est iõ ꝙ ille in pristinũ statũ reponiṫ, & nõ alia, ergo sequtur ꝙ respectu rei teneṫ. nec illa est principalis rõ ꝙ bona trãsissent cũ onere suo, sed eo ꝙ ĩ pristinũ statũ oĩum reponitur qñ recuperat bona, uñ ex quadã æqtare lex nõ uult ꝙ dãnatus restitutus teneaṫ, nisi bona recuperet. nimirũ qa bona intelligebanṫ deducto ære alieno. & ubi nõ trãsissent cũ onere suo dico ꝙ remaneret obligatus dãnatus, saltem nãliter. sicur dicimus in seruo q remanet obligatus nãliter. sed qñ creditores pñt hr̃e regressum cõtra fiscũ, nimirũ si tunc libereṫ cõdẽnatus in ultimis aũt uoluntatibus qn hæredes sint obligati ex quasi cõtractu acceptãdo hæreditatẽ nemo est q dubitet, qa sunt iura uulgaria. Ad aliud fundamẽtũ, dũ dr̃ ꝙ res semel extincta, &c. Rñdeṫ, ꝙ fictio retrotractiua restõnis istud operatur. q̃ quantũ ad effectum facit qđ non censeatur extincta ab initio obligatio. ad hoc deduco tex singularẽ ĩ
8 l. 3. ff. de senten. pas. ubi uult tex. † ꝙ secuta restõne actiones directæ cõtra restitutum reuiuiscunt, & tñ nisi fingendo nunquam fuisse extinctas non pñt suscitari directo. sed duntaxat utiliter, ut not Doct. in d. l. inter stipulantẽ. §. faciã. & sic cõns est ut restitutio q̃ retro fingit, tollat oĩno causam extinctiuã ẽt quãtũ ad effectus ꝑteritos, qđ sine dubio princeps facere põt, ut dicit gl. sing. in clem. 1. in uerbo, ꝑ infectis de immunita. ecclesiatũ, & ꝑpea Bal. in l. imper. §. 1. C. de nupt. dicit ꝑ tex. ibi ꝙ restitutio purgat oẽm maculã, eo ꝙ oĩa reponat in pristinũ statũ. Nec obstat si dicaṫ qđ fictio retroctatiua non põt hr̃e locũ hoc casu, eo quod medio tꝑe superuenerit inhabilitas ꝑꝑ omnimodam extinctionem fideicommis. nam rñdeṫ, ꝙ inhabilitas quæ cõcernit cõña, & non principale, & nõ impedit fictionẽ translatiuam retrotractiuã, ẽt quantum ad illa cõña, cum multa cõcedãtur in cõñam, quæ principaliter non conceduntur l. 1. in fi princip. de auctor. tut. l. quoties. C [illegible]iud. c. de prudentia. de donatio. inter uirũ, [illegible] uxor. hęc limitatio ꝓbatur in l. si liber homo. § si seruus. ff. ad legem Aql. & in l. pen. ff. de suis, & legiti. hæredibus, ubi hr̃
9 † quod si filius capti ab hostibus decesserit ante patris reditũ demum pr̃ reuertaṫ, fingitur retro filium habuisse in ptãte, & ideo oĩa bona filii applicantur ei iure peculii, & tñ tꝑe quo pater rediit extremum a quo nõ erat habile, cum filius esset mortuus, & ratio est. quia illud extremũ ueniebat in consequentiã. & ideo illius inhabilitas non cõsideraṫ. & istam limitationem ponit Bar. in l. fi.

C.de ſen.paſſis Ioan.de Imo.& Raphael Cuma.in d.l ſi is qui pro emptore. ſic intelligentes tex.in l.ſed,& ſi quis ſtipuletur §.1.de uſu fru.& ita reſident.

Ad fundamenta quæ pro contraria cōclu ſione per auctorem tractatus adducuntur,& primo dū dicit ꝙ reſtitutus non uṛ amplius poſſidere bona recuperata iure hæreditario, ſed ex ſuperueniēti reſtōne, & beneficio prīcipis,quodq. ex beneficio principis fideicom miſſum non inducit,&c. Rñdet,ꝙ auctor falſum ꝓſupponit,ꝙ uidelicet bona recuperata non habeantur iure hæreditario; qa ut dictū eſt illa reſtitutio retrotrahit,nec aliqd de nouo dat,ſed oīa reponit in priſtinum ſtatum, ita ut reddita bona nō nouiter cōceſſa uideātur. Nec obſtat pariter aliud fundamentū in quo dṛ ꝙ res ſemel alienata perpetuo durat alienabilis,nec reincidit in priſtinum fideicō miſſum,& allegat principalṛ tex.in l.pater.§. 15.de leg.3.Nam rñdetur primo ꝙ ille text. non habet locum in mā feudali. ut eſt text. ſing.quem ad hoc formalṛ ponderat Bal.pro limitatione dicti.§.15.in c.1.de eo qui ſibi, & hæred.ſuis maſculis.& fœm.Secundo rñdetur qd̄ iſta ꝓhibitio eſt realis,& ideo non ꝓcedit diſpoſitio.§.15.qui loquitur in prohibitione perſonali.ita formalṛ Bart.in l. peto. §.à.fratre.de leg.2.& qd̄ tradit idem Bart.in l.pater filium.§.fundū.de leg.3.Tertio reſpō det ꝙ hic nō fuit facta aliqua alienatio, licet em̄ per delictum uideatur fieri alienatio,ſuꝑ ueniēs tñ reſtō,quæ retrotrahitur,fingit non q̄ delictū commiſſum,& in cōnam alienationem nō fuiſſe factam,quare ſuū funda mentum non procedit qd̄ maxime procedit, ubi reſtō eſſet facta per uiam iuſtitiæ. tunc.n.nō eſt dubium qd̄ trahitur ad oēs in cōñam.ita Innoc.in c.auditis. de ꝑſcriptis.Doct. in l. 1. C.ſi unus ex pluribus.unde.& tunc eo ꝙ oīa reponuntur ī priſtinum ſtatū per l.qd̄ ſi mi

10 nor.§.Scæuola.ff.de min.†reſtō trahitur retro ēt in præiudicium tertii in iure ſibi qſito. ita trahit Raph.Cu.quē ſequūtur nouiſſimi in d.§. & qd ſi tm̄.Nel de S.Gem.in tract. de bāni.in 1 par 3 tēporis q.11& pōt dici fuiſſe factā reſtōnem uiam iuſtitiæ, qñ in ꝑfatione narratiua illius cōtinetur reſtituendū condēnatum fuiſſe per contumaciam, qa ex uerbis ſupplicationis qualis cōcedētis fuerit mēs colligitur,text.not in l.1. de diuer.reſcr.C.& tex.in c.inter dilectos.§. ceterū, de fide inſtr. Ioan.de Imo.in l.iudex,ff.de re iud.& in ſimili in abſolōne tradit Panor.in c. cum pro cauſa,de ſenten.excom.& qd̄ idem tradit in c.2. de treuga,& pa cum ſi.Et ēt pōt colligi mēs Principis ex ſuis procemiis , & præfationibus l.fin.ubi not.Bal.& Imo.ff.de hær.inſt.l. 1eg. §,licet,& ibi Bar.ff.de iur.& fac.igno. Bald.in c.cum tetra dē elec. Alex.in conſ. 7.inc. uiſis

11 & animaduerſis.col.3 uol.2.†Et in dubio in re cōi præſumitur princeps uſus, & non gratia ſpāli. arg.l.in teſtamento. C. de teſt.mil. nam qñ factum ſuperioris pōt referri ad ius cōe,in dubio ſemper ita intelligitur , ut not. Bal.in l.bonorū.C.qui admitti. & eſt doctrina Innoc.quam Io.And. Ant. de Butr.& oēs ſequunṭ in c.dudum.de decimis.& not.Paul. de Caſtr.in l. princeps,ff.de leg.cū ſi. ut tradit Alex.in l.q̄q̄.C.de teſt.milit.& in ſimili ēt dicimus qd̄ in dubio princeps uṛ habere reſpectū ad ius cōe,ut tradit Innoc.in c. innotuit, in princ.de elec.Ang. in l. bene a Zenone. C. de quadrien.ꝑſcr.Paul.de Caſt.in l.ſi teſtamētum,C.de teſta. Panor.in c. ad hæc. de reſcr. cū ſi.& facit l.ſi qñ ad pri.C. de inof teſta.& ubi utraq; qualitas,iuſtitiæ uidelicet, & gratiæ concurreret,qualitas iuſtitiæ deberet potius attendi duplici rōne. Primo qa magis fouet iuri cōi,ut pulchre decidit Bald.in l.ſi qs decurio.C.de fal.Pe.de Anch.in c.canonū ſtatuta,de conſt & eſt deciſio tex.in l.nā , & miles.ff.de iniu.rup.& irri.fac.teſt.Secūdo qa fauorabilior eſt,ut dicit Bar.in l.cū qs,in fi.§.ſi

12 qs ꝓ eo,ff.de ſol.& ſic magis attēdēda†qa licet alias qualitas nālis magis q̄ accidentalis cōſideraṭ,tñ ubi accidentalis eſt fauorabilior illa eſt attendenda.tex.eſt peregrinus in l.hæreditatem.in prin.ff.de caſtrē.pec. ſi bene inducaṭ. Dum poſtremo auctor tractatus deducit ꝙ ubi ſunt appoſita iſta uerba,& qb.dederis,&c.uṛ cōceſſa facultas alienandi,eſſet magna qō,quā ipſe nō intrauit , an intelligeret ꝓmiſſa ſucceſſio ab inteſtato,nā Bal.formalṛ in c. feudū ea lege,ſi de feudo fuerit cōt.dicit ꝙ ꝑ illa uerba duntaxat cenſeret data facultas alienandi,& ſub eis ſolum cōprehenditur uera,& ꝓpria alienatio.& ꝓpea infert, ꝙ nō comprehendit illa quæ fieret ex delicto, quia non eſt propria alienatio l.ſi qs in tantam,C. unde ui.ergo,& in ꝓpoſito uṛ dicendū ꝙ nō comprehendatur alienatio,quæ fit per ſucceſſionem ab inteſtato,qa nō dṛ defunctus proprie alienaſſe,ſed a lege defertur. l. lege obue

nire dr, ff. de uerb. sign. & l. 3. §. de illo, ff. pro socio, & improprie ac ficte prouenit a defuncto, l. cōficiuntur, & l. siqs cum nullū, ff. de iure codicillorū, & formaliter Bar. iūcto eo qđ dñt ibi Ang. & Alex. decidit in l. q Rom. in §. duo fratres, ff. de uerb. sign. ꝙ ubi datur facultas alienandi grauato ꝑ eum cui debet fieri restō fideicōmis. ita demum p̄iudicat licentia cōcedēti, si bona fuerint alienata, usq; adeo ꝙ si nō fuerint alienata debēt ꝑuenire ad cōcedētem licētiam prout alias peruētura erant,
13 † unde de illa uerba, pro te, & successoribus tuis, & hñtibus causam, &c. Non alterant, ut dixi naturam feudi in Gallia, cum tacite insit ex cōsuetudine, ẜm quam permissa est alienatio rerum feudalium sicut allodialium. Quia ut dixi in quæst. 2. expressio eorū quæ inhærent nihil operatur, & est longum discrimen inter ista uerba quibus dederis, uel habentibus causam a te, quia per illa uerba habentibus causam, &c. non uř esse data aliqua facultas nisi ubi alias illā haberet de iure, nec præsumitur per ista uerba princeps iuri agnatorum derogare uoluisse. iura uulgaria quæ deducere piget, & ita concludēdum puto, saluo semper saniori iudicio.

1 *Pęna incapacitatis per legem, quisquis, inflicta filijs, an locum habeat in filiabus.*
2 *Dispositio odium irrationabile continens nullatenus extendi debet.*
Statutum uni pro alia pęnam imponens, irrationabile dicitur, & iniquum.
6 *Constitutio quæ punit unum pro alio est iure naturæ, & diuino contraria.*
4 *Statutum dictans filio rebellium de ciuitate expellendos ad filias non est extendendum.*
5 *Filiæ non censentur comprehensę sub filiorum exhæredatione.*
Priuatio nunquid inducit nisi specialiter exprimatur.
6 *Pęna incapacitatis filiorum quo ad extraneorum successiones non debet ad filias extendi.*
Salycetus fuit excellentissimus doct. & præcipuus ueritatis inuestigatur cuius opiniones plerunque medullam iuris continent.
7 *Verba quæ in dispositione odiosa opponuntur, ad alia non extenduntur.*
8 *Titulus institutionis respectu hæreditatis parentum est honorabilis.*
9 *Hæresis in quo differat a crim. lęsę maiest.*
10 *Nati ex reductis in pristinam seruitutem propter ingratitudinem, serui sunt.*
11 *Veritas ignoratur eius quod multipliciter exponitur.*
12 *Extensio ex paritate rationis non fit in pœnis ipso iure inflictis.*
13 *Dispositio pęnalis respectu delinquentis est reip. fauorabilis respectu uero filiorum continet odium.*
14 *Filius est portio quædam corporis paterni, sed & eadem caro dici potest.*
15 *Natus ex sola muliere absque uirili semine, non est maculatus peccato originali, sed quis ille, Christus solus.*
16 *Maiestatem diuinam longe grauius est offendere quam humanam.*
17 *Constitutio pęnalis emanans ad uitanda animarū pericula, extendi potest.*
18 *Pęna legis, quisquis, quo ad incapacitatem successionis extraneorum, non trahitur ad filias.*

QVAESTIO V.

QVinta quæstio quæ proponitur in hac
1 materia est, num † uidelicet pœna incapacitatis filiis inflicta per l. quisquis, habeat locum in filiabus, & breuiter quidquid dixerit auctor tractatus, uera conclusio est, ꝙ pœna illius legis, quisquis. non trahatur ad filias nisi duntaxat inquantum exprimitur, nec sub nomine filiorum quibus pœna incapacitatis, quantum ad oēm successionem infligitur, filiæ pñt censeri comprehēsæ. Primo, ista conclusio comprobabitur auct. scrib. Secūdo deducentur rationes. Tertio, rñdebitur ad argumenta deducta per auctorem.

Et primo, ꝙ in illa l. quisquis. sub filiorum appellatione non cōp̄hendatur filiæ dicit formalř Bar. in l. 1 ff. de uerb. sign. sequūtur Bal. Ang. Sal. & Fran de Aret. in l. quicunq;. C. de ser. fug. Imo. in l. si ita scriptū. de leg. 2. & rō est ẜm eos, quia licet alias in mā pœnali fiat extensio de ꝑsona ad ꝑsonam, ut in l. si qs id quod. alleg. ꝑ auctorem, & in multis alijs locis, habet locū, nisi odium sit irrationabile, quale dñt esse in casu dic. l. qsqs. ꝙ uidelicet
2 unus puniať pro alio. † & ideo qa irrationabile odiū continet, non debet aliquatenus fieri extēsio, & ita ēt pulchre consulēdo concludit Philip. Dec. cōs. ĭcip. & diligēter, &c. col. 2. & idē exp̄ssus firmat Fran. de Aret. cōs. 39. ꝑ totū, & quod cōtineat odium irrationabile adduco primum quod Cy. dixisse signanter refert l. lege Cor. ff. uulg. ꝙ statuta, & cōstitutiones

nes quibus pater pro filio . uel contra filius ꝓ patre punit̃, sapiunt quandã tyrannidem. idem Bal.in l.dotis.C.de iure do.dicit,ꝙ statuta quæ imponunt pœnã filiis pro partib. sũt ualde dura,& rigorosa, & idẽ tradit Ang. in l. sancimus C. res inter alios acta. dicit ꝙ statutum imponens pęnã uni ꝓ alio, licet sit tolerabile,tñ non est laudabile,sed ualde iniquũ,& ideo idem Bal.in auct.si captiui.C.de epis,& cle: dicit ꝙ statutũ quo unus tenet̃ ꝓ alio , nuuq̃ tanq̃ odiosissimum debet extẽdi maxime qñ pœna corporalis uel infamiæ,ut in ꝓposito imponit̃,nã ẽt si expresse hoc uel let non ualeret tanq̃ iniquissimum,& irrationabile,dictat n. rõ nãlis qđ gesta debeant ad auctores suos restringi, & nõ extẽdi ad alios q culpa carent,& ideo idem Bald.& Sal.in d.
3 rub res inter alios acta.† dicunt tales cõstitutiones esse contra ius nature, & diuinũ,& dicit formalr̃ Soc.in l.cũ filius.ff.de uerb.sig.ꝙ ubi repetit̃ talis cõstitutio,licet ualeat,tñ nõ põt negari quin sit ualde dura,& exhorbitãs eo qđ tendat in p̃iudicium non delinquentis & est bene notandum ꝙ Bal.& Sal.in d.rub. res inter alios acta,æquiparant pœnam infamiæ pœnæ corporali , ꝓ qua æquiparatione facit text. formalis in l. iusta. ff.de manumis. uind.& qđ Bald. singlr̃ tradit in l.1.C.mand. ex quibus firma resultat conclusio ꝙ cõstõ dicans ut unus puniat̃ ꝓ alio,filius uidelicet pro parte,est ualde rigorosa, & exorbitãs ab ęquitate nãli,& à iure diuino,quare strictissime est interpretãda.nec debet fieri aliqua extensio.Secũdo adduco,ꝙ uidelicet ubi diuersa rõ militat in filiabus q̃ in filiis. nũc nunq̃ dispositum in illis trahit̃ ad filias , ita singlr̃ Bald.tradit in l.seruus.C. cõia de success. sed in casu subiecto diuersa rõ militat,quippe ĩ filiis l.quisquis dicit exempla criminis paterni metu, in filiabus dicit illas esse minus ausuras , nimirũ qñquidẽ filii ad bella ineunda proditiones faciẽdas habiles,& apti esse possunt filiabus uero arma deferre,proditiones cõspirare,sexus fragilitas non ꝑmittit, ꝓpea
4 Bal.in l.illa quicunq; de ser.fug.dicit,† ꝙ si statuto caueatur ut filii rebelliũ expellant̃ de ciuitate,nõ extenditur ad filias,qa cessat rõ, non n.ꝓꝑ sexus fragilitatẽ, ita ausuræ præsumunt,ut docet experientia naturralis , unde prout est in textu uerbũ metuuntur , delictũ p̃sumptũ filiorũ punitur,q̃ p̃sumptio,ut dixi cessat in illis, ergo sub filiorum appellatione non potuerunt comprehendi nec pœna filiis imposita põt dici repetita in filiabus. Tertio confirmatur p̃missa , q aubi cõstõ loquitur discretiue de filiis,& filiabus,tunc quod dr̃ in filiis nunq̃ extenditur ad filius,ita singulariter tradit Bal in l.in mult.ff.de sta. hom sed in proposito lex illa,quisqs, loquitur discretiue de filiis,& discretiue de filiabus,ergo nõ possint in dispõne filiorũ intelligi cõprehense. Ex quo ẽt seqtur ꝙ attento quod habent spãlem determinationem non debet fieri repetitio eius qđ dr̃ de uno in altero ꝑ text. ad hoc no.in simili.in c. cũ dilecti. de dona.quẽ ibi ad hoc ponderant Card. & Imol. Bal.in c. secundo reqris,de appel. & in l.1.in fin.C.de leg.hær.Quarto , & expressius deduco quod uoluit gl.in l.si ita in uerbo,natus ff.de iniusto rup.quam ibi pondetat,& sequitur Io.de
5 Imo.quæ eleganter uoluit. † quod sub exhæredatione filiorum non censetur esse cõprehensæ filiæ,& sic in proposito , sub exclusione filiorũ ab hęreditatibus extraneorũ,nõ debent censeri,esse cõprehensæ filiæ,cum spãlr̃ excluse nõ reperiantur. Quinto facit quia in mã exclusiua , punitiua , & priuatiua,qualis est ista, qđ non est spãlr̃ expressum non inducit priuationẽ,ut pulchre tradit Bal.in l.chiroprahis C.si cer.pet.ẽt ubi maior uersaretur rõ.ita pulchre idem Bal.in auth.ex testamento C.de secũ.nup. ꝑ tex.in §. cũ igit̃ in auth. de nõ elig.sec.nub.col.1,cũ sim.Sexto,& ult. confirmatur , nã cum quantũ ad exclusionẽ illa l.sit ualde odiosa , non debet fieri aliqua extensio, unde dicit ibi singlr̃ Ang. prout eũ refert Soc.in cons.275. qđ habuit qõnem in Romandiola,in qua cõsuluit qđ filii non ꝓhibeantur capere est testamento parentum, qui non delinquerant,licet lex ꝓhibeat illos capere ex testamẽto extraneorum, eo qđ ex p̃sse non prohibeat ex testamento parentũ , & ẽt quia ualde odiosa sit non debet fieri aliqua extensio,qua rõne motus Salyc. tenuit
6 † pœnam incapacitatis quãtum ad successiones extraneorũ nõ debere extẽdi ad filias , q inhoc non habet cõtradicentem,& ẽ magnę auctoritas. de quo exclamat Pet. de Anch. in c.canonum statuta.de const.dicens ꝙ Sal. fuit excellentissimus doctor, & p̃cipuus ueritatis inuestigator,& qđ eius opiniones solẽt cõiter cõtinere medullã iuris , quem ẽt secutus est,ut refert auctor , Angel. Aret. & isti duo non habent aliquem contradicentem ,

quare in materia pœnali, ut infra latius dicetur, & sequenda est eorũ opin. cum quib. tñ sunt omnes doct. quos deduxi supra in princ. Superest nunc ad argumenta in contrarium adducta rñdere. Et primo adducit ꝙ §. ad filias loquitur limitatiue, & dispensatiue, nam rñdetur qđ non est uerum qđ loquatur limitatiue, nam rñdetur, imò est dispõ separato de per se quę fit in filiabus, & licet limitatiue loqueretur, nõ ꝓpea sequit qđ dispõ. §. pcedentis amplietur, in ui comprehensiua ultra suam signonem, ut Bar. tradit. in l. gñali. §. uxori. per text. ibi. ff. de usufr. lega. nec obstat pariter, & dispensatiue loquatur, qa imò ut dixi, est dispõ separata, & posito ꝙ dispensatiue loqueretur, esset uerum respectu hæreditatis materne, ut uidelicet non obstante qđ Imperator illas ab ea hæreditate excludat tñ reseruat eis certam portionem. Nõ ualet pariter argm̃ sumptũ ex tex. in uerbo, nec iure hæreditario, ad inferendũ ꝙ filiæ sint incapaces tituli hæreditarii, nam uerũ est respectu successionis materne, ad quã duntaxat uerba

7 illa referuntur. † quæ cum sint apposita in dispositione odiosa; ut dictũ est, ut infra latius dicetur non debet extendi ad alias successiones. Nec ualet dum dr̃ ꝙ si respectu successionis materne incapaces sint filiæ, q̃ magis eis debet, à fortiori respectu successionis extraneorũ Nam rñdetur ꝙ qñ rõne alicuius indignitatis inducit̃ incapacitas, magis solet induci respectu successioni parentum q̃ exneorum, quibus esset quodammodo pœna non posse relinquere, ut uidemus in filiis spuriis qui à parentum excludunt̃ successione, & tñ non ꝓhibent̃ succedere extraneis uel cognatis, & c. l. hac parte ff. unde cogna. cum simi. Secũdo si argumentum de maiori ad minus nõ habeat locum in dispensationibus simplr̃ odiosis, ut est dictum singulare Hostien. in c. postulasti. de rescrip. ubi sequuntur oẽs, à fortiori in hac mã q̃ est maxime odiosa, pœnalis, & correctoria tale argm̃ ꝓcedere nõ põt,

8 & minus ualet dum dr̃ † ꝙ titulis institutionis est honorabilis, de quo potuisset allegare tex. formalem in l. filiũ § sed si portio. cõiuncta glo. in uerbo. pleniore ff. de leg. p̃stan. nã illud ꝓprie ꝓcedit respectu hæreditatis parẽtum, esset n. satis dedecorũ si non noĩaretur hæres patris, p̃sumereturq. ingratus, q̃ consideratio non cadit respectu extraneorũ respectu quorũ ad patria iudicant̃ ti. institutionis

uel alius, qa cessat illa consideratio particularis ut no. doc. in l. si qs priore. ff. ad trebellia. nec pariter obstat dum dr̃ ꝙ text. in suirõne uoluit duntaxat ꝑ dictionem ut, quæ denotat cãm finalẽ, ꝙ filiæ haberent solũ mediocrem alimoniam, & non integrũ emolumentũ, nam rõ ad dispositionem suam adaptanda est, & sic respectu successionis materne noluit Imperator qđ hñent integrũ emolumentũ, sed duntaxat mediocrem alimoniã. q̃tum uero ad exterorũ successiones, lex nihil exprimit quare non debet fieri extensio, ut supra dictum fuit. Nec pariter obstat uersiculus, id quod de p̃dictis, ubi s̃m eum non repetit̃ uerbum filiæ, sed filii tm̃, & sic ibi sub appell. filiorũ cõphendunt̃ filiæ, nã posse id negari, uel si de filiabus intelligatur, debet intelligi mõ præmisso. Non obstant pariter alia argumenta q̃ extra textum per auctorem adducũtur, quod sub appell. filiorum continentur filiæ, & primum adduxit c. uergentis, in fin. de hæret. ubi tex. loquitur de exclusione filiorũ à bonis patris delinquentis, & tñ nemo dubitat quin cõprehendantur filiæ. nã reuera nõ possunt non admirari ꝙ tã debile fundamentũ in mediũ obtulerit. nã cũ bona hæretici applicentur fisco, nimirũ si filia excludatur, qa de necessitate illud seqtur alle pariter l. manicheos, in uerbo, filios C. de hæret. nã idem rñdetũr, uel aliter rñdendo dicimus ꝙ, ut in sequentibus latissime dicet̃, † lata est differen-

9 tia inter crimen hæresis, & crimen læsæ maiest. crimen quippe hæresis principalr̃ animã inficit, & animã concernit, & eadem rõ infectionis q̃tum ad animam q̃ militat in prole masculina militat, & in filia, qa quãtũ ad infectionẽ aĩæ non reqritur audacia, & fragilitas sexus nihil operatur, secus in crim. læsæ maiest. in quo, ut dixi, diuersa rõ militat, ex quo ẽt sequitur solutio ad tex. iuris diuini allegatus ꝑ auctorẽ nã loquunt̃ de punitione delicti cõcernentis animã, de punitione spirituali, nec est aliqua comparatio offense dei ad offensam hominis, imò esset quasi hæreticũ uelle æquiparare hominẽ deo, & dicere ita graue esset offensam q̃ cõtra illũ cõmittit̃, sicut cõtra deũ, ut infra latius diceremus. Nõ obstat pariter tex. in auth. qui. mo. natu. effi. sui. §. pe. nã adhuc istud fundamentum est debilius, quippe eadem rõ oĩno q̃ militat in filiis. militat, & in filiabus, eo ꝙ ex dãnato coitu nate sint, qa infectio ꝓueniẽs ex cõceptione pet

ne per legem damnata, æqualiter concernit filios, & filias, secus in casu subiecto, ut præ dixi Minus obstat tex. in l. 2. C. de lib. & eo. lib. nam de filiabus ꝙ cōprehendantur, nec tex. nec gl. nec doc faciunt aliq̄ mentionē, & si comprehenderentur, alia rō reformat pa ctum, nam ut ibi gl. intelligit in finali solu-
10 tione, ille tex. debet intelligi † quod nati ex his q sunt redacti in pristinam seruitutē ꝓꝑ ingratitudinem, sunt serui, modo uterq; pa rentū, uel saltē mr̄ sit ancilla, q̄a partus seq̄t uentrē. aliq̄n uolunt ibi glos. & doct. ꝙ filii non essent serui, & si cum ista ratio cōceptio nis in seruitute æque militaret in filiab. sic-ut in filiis nim orū comprehenderetur. Nec obstat pariter dum dicit auctor ꝙ ratio quæ habet locum in filiis quæ est, ut pr̄ magis tor queatur ꝓꝑ punitionem filiorū, militat & in filiabus. & ad hoc ponderat text. in d. l. quis quis. in uerbo, perire. n. debet paterno sup plicio exponit idem ad paternū supplicium. nā rō expressa in d. l. quisqs. est quia in filiis metuūtur exempla paterni criminis. in filiab. dr̄ minus ausuras cōfidimus illa rō est expssa & non altera, ut dicemus ſm illam igit dun-taxat licet arguere, & non ſm non expssam ut late tradit Inn. in l. si uero. §. de uiro. ff. sol. mat. Alex. late in l si cōst. ad prin. ff. eod ti. bo nus tex. in l. cū pr̄ §. dulciss. de leg. 2. & in l. pr̄. § fundū, de leg 3. Et dum dicit ꝙ imo al-tera rō est expssa in tex. ibi pr̄no supplicio i. ad paternū suppliciū. illa expō, ut uulgo dr̄, est gl. Aurel q̄ corrūpit tex. nā tex. dicit ꝙ im periali lenitate donaī uita filiis q debet peri re pr̄no supplicio, & ibi gl. suꝑ uerbo pr̄no. dicit qđ ē interpositio, & sic illa uerba refe rūtur ad cām remissionis pœnæ capitalis, q̄ fit filiis, & non ꝑ rōne pœnæ incapacitatis ꝓlata sunt, & quia ēt illa uerba pn̄t intelligi paterno supplicio perire debent. i. pœna, & supplicium prīs debet in eos redūdare, & illa est uera expō, nescio unde auctor suam tra xerit. un̄ cum saltem illa uerba possint hr̄e
11 plures expōnes † eius quod multiplr̄ expo nitur ueritas ignoratur, ſm philosphum. ut refert Bald. in l. nec quidq̄. §. ubi decr. ff. de off. procons. & leg. & sic nō pōt argui ex eo. ut deducit late Alex. post Imol. in d. l. si con stante, & dum postmodum subiiciebat quod expressa ratio in textu militat in filiab. non est uerū, ut supra dcm̄ fuit. Ex quo ēt sequiī solutio ad alias rōnes, quas ex aliis iuribus auctor tractatus trahit ad punitionē filiorū. nam ıñdetur quod ille rōnes non sunt expres se in d. l. quisquis ille pariter rationes sunt di uersæ, & quādo plures rōnes assignari pn̄t, ex illis non potest fieri extensio, ut late cōcludit Alex. in illa l. si const. ad princ. ff. sol. matr. & ut inferius subiicietur in criminibus in qui bus rōnes ille experimuntur, est longe diuer sa ratio. Et dum ex præmissis in argumentis auctor uoluit cōcludere ꝙ appellatione filii fuerūt cōprehensæ filię, quodque ex nā uer bi, saltem ex larga sigñone, appellatione fi liorū cōprehenduntur filiæ, quo casu ubi mi litat rōnis identitatis pōt fieri extensio, alle gat aliqua iura, nam ad id multiplr̄ ıñdetur. Primo illa regula non hēt locū in hac mate ria odiosa in præiudicium tertii, ut expresse uoluit Ioā de Imo in l. si uero. §. de uiro. ff. sol. mat. dū alleg. l. pr̄i ff ad l. Iul. de adul. Idē Alex. in d. l. si const. ad princ. Secundo maxi ma auctoris non habet locum ubi simul pœ nalis est dispō, & correctoria, gl. sing. in cle. ut hi q de ætate, & qualitate, quā firmāt. Im. & Alex. in locis alleg. ꝙ sit pœnalis non est dubiū ꝙ sit correctoria iuris antiq. est text. in l. eos. ff. ad l. Iul. maiest. & in l. iura ff. de iu re patr. q̄bus expresse ꝓbaī ꝙ olim non pu niebatur filii ī crimine læsę maiest. imò iura patronatus eis reseruabātur, & sic l. quisqs in hoc corrigit d. l. eos, ut uoluerunt gl. in di-ctis legibus. quare non debet fieri extensio.
12 † Tertio ıñdetur ꝙ illud non habet locū in pœnis inflictis ipso iure, in q̄bus non fit ex tensio ex paritate rōnis, ut dixi supra in 1. q. & in propriis terminis allegaui Soc. ita tenē tem in cōsil. 275. Quarto & ꝑemptorie esset opus ꝙ militaret eadē rō, ut ibi dixi, sed ea dem rō in proposito ꝑ oīa nō militat, & igi tur &c. Non obst. pariter ꝙ mā est fauorabi lis, quia interest reip. &c. allegāt doctrinam Bart. nam illa doct. Bar. salua pace tanti do ctoris, non uī usquequaq; uera. causa. n. im-mediata imponendi pœnam, est odium delin quentiū, remota uero est fauor publicus, ad cognoscendū aūt an dispō sit fauorabilis, uel odiosa, attendi debet cā ꝓxima, & nō remo ta, ſm Bal. in l. fi. C. de interd mat. quam ra tionē assignat Aret. cōtra dcm̄ Bart. in l. Gal lus. §. & qđ si tm̄ de lib. & posth. & ēt q̄dam Mod. repet. in l. fiis qui pro empt. ff. de usuc. pro empt. ubi dicitur ꝙ alias sequeretur, ꝙ oīs exceptio esset fauorabilis, cū principalī,

uel in cōnam conseruat fauore. quod tamen est falsum l. qui exceptionem ff. de cond. in-deb. & facit bonus tex. pro hac opinione in l. ob id. ff ad l. Aql. qđ tradit Bart. in l. fi. C.
13 unde ui. † Secundo ridetur ꝙ dispositio pœnalis est fauorabilis reipublicæ respectu delinquētis sed quātū ad filios ut dixi, cōtinet odiū irrationabile, & non debet aliquatenus extendi, imō sapit quandā speciē tyrannidis, quare nimirum si hoc casu non sit fauorabilis, & non debet fieri extensio Non obstat pariter dum subiicit ꝙ ēt in mā pœnali appellatione filiorum comprehenduntur filiæ. nam supra plene rńsum est quod non hēt locum in odio irrationabili, quale cōtinetur in d. l. quisquis. Nec obstat gl. in d. l. quisquis. q̄ illam loquentem de patre extendit ad matrē. nā iusta rōne reprehēdit̄ ā Salyc. & ab Ang. Aret. & ꝙ illa gl. male loquat̄ demonstro aperta rōne, nam pr̄ qui hēt filios in potestate, nimirū si obliget filios ad pœnam, cum & illos uendere possit in necessitate l. 2. C. de patrib. q filios distraxe. q̄ ut ibi dn̄t oēs Doct. & signanter Bald. & Salyc. non hēt locum in matre, habebatque olim pr̄ ius uitæ, & necis in filium, ut dicit tex. in l. in suis. ff. de lib. & posthu. ꝙ ius non cōcedebat̄ matri, ut ibi traditur. Secundo p̄sumptū crimen qđ punitur in filiis ex p̄sumptione exēpli, militat in patre, & nō in matre, q̄ppe cū pr̄ tribuat formam in generatione, ob eo filii denominant̄, & cū eo dicunt̄ eadē substātia, nec dicunt̄ diuersi ā patre. un̄ una, & eadē caro cēsent̄, fm
14 philosophū. & tradit tex formalis in §. hæc auctoritas. 35. q̄one 6. & p̄p̄ea dr̄ filius esse portio corporis paterni, text. in l. cum scimus. de agrico. & censi. lib. 11. unaque, & eadē p̄sona cū patre reputat̄ l. fi. C. de impub. & aliis substit. quæ omnia non hn̄t locum in matre facit glo. singularis in l. ii. C. qui ætate uel professione se excusant. quæ signāter dicit iura quæ dicunt filiū & patrē debere cēseri eadem persona non habere locū in eo qui non est in ptāte. & glo. sibi contraria in dicta l. quisquis. dicit formaliter ꝙ filius emācipatus nō punit̄ pœna illius legis, ergo respectu matris nunq̄ punit̄. cū mater non habeat filios in ptāte. Propterea tex. singularis in l. exēplo. de decurio. lib. 10. C. uult, iura q̄ dn̄t filiū ā patre denominari debere, & nō a matre. q̄ iura late deducunt Mod. in c. Rayn. de testā. usque adeo procedere ut nō ualeat cō-
suetudo in contrariū, eo ꝙ iure quodā nāli ut ibi dn̄t Doct. illud procedat, quia ratione S. Thomas in secundo secundæ q. 82. de articulo nō recordor, tenuit formaliter in simili
15 † ꝙ si cōtingeret aliquē nasci dūtaxat ex muliere sine semine uiri, ille non esset conceptus in peccato originali, eo q̄a mater nō. tribuat formā sed mām, & multa alia deduci possent. Nō obstat pariter dū dicit qđ illa lex quoniā ad filios nō continet odiū irrationabile, nā in principio huius quæst. multis fundamētis demonstraui contrariū, & allegaui maximos legū uertices ita tenere, & dū dicit qđ Deus qui misericors est nonnunq̄ punit filios p̄p peccata parentū, nā miror qđ iste doctor uelit os ponere in cælū, & punitionē quæ fit occulto iudicio Dei, uult comparare punitioni humanæ, cū nec in punitione nec in offensa sit aliqua cōparatio, ut subiicit. Demum deduxit tex. in c. statutū. & in c. ubicunq; de pœnis. & ubi dr̄ ꝙ istud est expressum i crimine hæresis. ꝙ puniant̄ æqualr̄ filiæ sicut filii, & qđ crimē hæresis, & crim. læsæ maiest. æqparant̄. p̄ multa fundamēta. q̄ deducit in q. seq.
16 nā rńdet. † ꝙ uidelicet lōge grauius est diuinā q̄ humanā offendere maiestatē l. auth gazaros, C. de hæret. & tex. i c. uergētis, eo. ti. & tex. in c. in illa extrauag. Fed. quā ipse allegat dū dicit, quanto magis, ēt uult arguere ā maiori ratione rōnis qđ argm̄ procedit. sed ecōtra nunquā. & sic arguere ecōtra, uidelicet de crimine heresis ad crim. læsæ maiest. esset arguere de maiori ad minus. Secundo rn̄detur ꝙ in crimine hæresis ꝙ pœna, & eius punitio extendat̄. aliæ rōnes militant, q̄ non militant in crim. læsæ maiest. Primo, q̄a illud tēdit in fauorem fidei, tunc. n. ēt in materia pœnali uerba largo modo, & in p̄prie intelligūtur, & sic fit extēsio. ita singlr̄ nota. Panor. post. Host. in c. 2. i fi. de diuor. Secūda rō, q̄a ex offensione diuina, si delicta grauiter non punirent̄ pestes, terræmotus, & alia infinita mala prouēire possent. in aut. ut nō luxuriētur hoīes cōtra nām coll. 6. Tertio quia tractatur de fauore animarū tunc. n. debet fieri extensio ēt iuris pęnalis. p̄ illud qđ not. gl. in c. sciant cuncti. & in c. fi. de elect. in 6. & ita tenet do. Abb. in consil. 22. incip. in quęst. mouenda inter Ant. circa fin. idem tenet Ioan. And. i c. ex tenore. qui filii sint legi. & ibi Pā. reputat singulare, & non tradendū obliuioni
17 † cōstitutio pœnalis debet extendi, & largo modo

modo interpretari, qñ emanauit, ut euitent periculũ animarũ. idẽ tenet Gem. in c. 1 § fi. in 1. col. de hom. in 6. & ꝓpea Alex. consi. 42. inc. sup ꝓpmisso themate col. fi. circa fi. 1. uol. signanter dicit, ꝙ fauore fidei, & animarũ, ẽt in mã correctoria fit extẽsio. sicut enim anima pfertur corpori. ita bona illius pferuntur bonis corporis, & ideo nimirũ si quãtũ ad crimen hęresis, quod est cõtagiosum, & multos inficere solet, ut periculum animarũ euitet, fuerit introductũ, ut pœna extẽderet, & hæc est solutio cui Apollo non rñderet Christo. ut uerbis utar Bal. in c. quæ in ecclesiarum, de const. potest etiam aliter rñderi quod uidelicet in illis iuribus cõprehendũtur filiæ, qa expressum est. Item illa iura non loquunt quãtũ ad pœnã incapacitatis respectu successionis extraneorũ, quare non militãt, postremo auctor tractatus. deduxit aliud fundamentũ de extrauag. Feder. ubi ponit uerbũ, liberos. & de l. fi. C. de bonis ꝓscripto, ubi ponit uerbum, posteros, per quæ uerba uult. l. qsquis. quantum ad uim comprehensiuã uerborũ filiis esse declaratam, nã quia primis onerata esset hæc quæstio, rñdebit plusquã perempto rie in q. seq. in qua eadem iura deduxit auctor pro fundamento suæ opin. & ẽt rñdebitur ad extensionem passiuam, quã dicit hr̃e locum in mã correctoria, ad quod ẽt rñsum fuit plene in 1. q. circa fi. Ex quibus remanent sublata oĩa fundamenta auctoris, quibus se Herculis manu clamant abstulisse putabat.

18 † est q. cõseques cõclusio, ꝙ pœna l. qsqs, ꝗ̃tum ad incapacitatẽ successionis aliorũ ꝗ̃ parentum nõ trahitur ad filias, & ita intrepide tenẽdum puto saluo semper saniori iudicio.

1 *Pœna legis, quisquis quæ loquitur in filijs ad nepotes an extendatur.*

2 *Nepos etiam uenit appellatione filij*

3 *Nepos in materia correctoria uenit nomine filij.*

4 *Infectio criminis læsæ maiestatis lepra quædam dicitur omnes inficiens.*

5 *Pœna in crimine hæresis ad secundum gradum extenditur,*

6 *Nepotes uere non ueniunt filiorum appellatione.*

7 *Nepos non uenit filij appellatione in materia odiosa etim in legis dispositione.*

8 *Priuilegium filijs concessum ad nepotes non extendatur, nec odium.*

9 *Pœna icapacitatis spurij non trahitur ad nepotes.*

10 *Nepotes non ueniunt nomine filiorum in his in quibus interpretatio stricta fieri debet.*

11 *Auus nepotes ad pœnam obligare non potest.*

12 *Nepotes auo mortuo concepti ad eum nihil spectare dicuntur.*

13 *Nepotes filiorum appellatione continentur filio de medio sublato.*

14 *Verba legista oris enunciatiua non disponunt.*

15 *Relatiuũ debet intelligi secundũ qualitates relati*

16 *Error præsumitur quando aliud in referente quã in relato reperitur.*

17 *Collaterales non puniuntur ob crimen læsæ maiestatis.*

18 *Pœnam in crimine læsæ maiestatis ad pastores trãsmitti qualiter intelligatur.*

19 *Constitutiones extraordinariæ sunt apocriphæ, nec allegari merentur.*

20 *Leges Cæsaris non aliter recipiuntur in Gallijs quã quo d bonæ sint.*

Rex Francorum legibus Cæsaris non subditur.

21 *Asperitas dominorũ temperanda est, non imitãda.*

22 *Hæresis æquiparari potest crimini læsæ maiestatis, at non econtrario.*

23 *Lex declaratoria pœnam imponens respectu pœnæ non trahitur ad præterita.*

24 *Punitionis rõ nõ æque militat ĩ nepotib. sicut ĩ filijs*

Causa magis in propinquo operatur, quàm in remoto.

25 *Nepos patris imago dicitur.*

26 *Filius, & nepos eadem persona censentur.*

27 *Delinquens in seipso punitur, in filijs, aut nepotibus puniri non debet.*

28 *Pœna incapacitatis, & infamiæ quæ infligitur filijs non trahitur ad nepotes.*

QVAESTIO. VII.

Sexto quæritur, an pęna l. qsquis loquentis in filiis trahatur ad nepotes. 1 † ꝓ parte affirmatiua, ꝙ pęna l. quisqs extendatur ad nepotes ultra allegata ꝑ auctorẽ tractatus facit, qa sicut filius dr̃ esse pars corporis paterni, ita & nepos dr̃ pars corporis aui, ut eadem proximitas in uno uideatur sicut in altero. ita belissime Bald. inqt cons. 13. uol. 3. quantum. n. ad naturam certum est ꝙ nepos est ex radice aui, & caro filii, caro patris, filr̃ de nepote q deriuatur ab auo nascendi ordine, unde gñatio nepotis est ex gñe aui nec posset nãlr̃ aliud ꝓuenire sicut semen ex semine, & riuulus ex fonte, l. ꝓnunciatio. §. appellatur. ff. de uerborum significatio. ita bellissime Bal. inquit, in cons. 176. uolum. 5,

unde idem Bald. in l. 3. de suis, & ligitimis hæred bus, dicit ꝙ imago patris est nepos, & eandem affectionem quam habet quis in filium præsumitur gerere ad nepotem, tex. singul. in l. cum auus. ff. de condit. & demonstr.
2 † & proprie appellatione filii dr̃ uenire nepos d. l. liberorũ ff. de uerb. sig. imò de ꝓprio sigñato. nam ꝓprius sensus uocabuli est ille quem lex ei dat, nõ quem uulgus imperitũ assignat, totum sigñat proprie q̃libet suam partem, sed nepos est pars ipsius filii. l. cũ scimus, & l. cũ satis. C. de agr. & cõs. lib. 11. & respectu naturæ appellatione filiorũ cõtinẽtur nepotes. l. tutelas. ff. de cap. dim. & in dubio uerba respectu naturæ ꝓferri uñr l. fin. C. de his q ueniã ætatis impetrauerũt. Et qđ proprie ex sigñato nãli appellatione filii ueniat nepos firmat Iac. But. in quadã sua disputatio. quã late refert Barb. in consi. 108. incip. Omnipotentem, & immortalem Deum, col. pen. uol. 4. dicens qđ hoc ꝓcedit ex sigñone nãli proprie, & uere, & ꝙ nihil est ita uerum sicut nã. & alleg. d. l. lib. in uerbo, nã nos docet. eandem ẽt disputationem Iac. But. refert Bal. in l. max. uitiũ. C. de lib. ꝓteri. uel exhær. & in l. Gal § inst. ff. de lib. & posth. & tradit Pet. de Anch c. 1. de const. & in clem. 1. de baptismo, & multa cõgerit Barb. in cõs. 10. uol. 2. Et saltem non potest inficiari quin ex lata sigñone uocabuli nepos ueniat appellatione filii, & ubi unum uenit appellatione alterius ẽt sublata sigñone, modo sit eadem rõ dispositum in uno trahitur ad alterum. ita gloss. in clem. 1. de rescr. coniuncta gl. in clem. audit. eo. tit. & glo. in clem. 1. de elect. sed ratio expressa in d. l. quisquis, in nepotib militat igitur, &c. & hanc sñiam fortius firmat Panor. cons. 86. incipiente primo quæritur ubi dicit
3 † ꝙ ẽt in mã correctoria proprie appellatione filii uenit nepos. Et hanc ẽt conclusionem firmat late, & sequitur Barb. consi. 35. & cõs. 73 uol. 2. ubi plenissime loquitur. sicq; uideretur concludendũ hoc casu nepotes esse cõprehensos ex proprietate sermonis, quia in mã quantuncunque odiosa nunq̃ ea lata interpretatio excluditur, quæ ex uerborũ proprietate insurgit. ita Ang. in l. fin. de constitu. princ. Pulchre Aret. in l. cum lege, per text. ibi ff. de test. Cald. consi. 1. sub. tit. de consang. & affin. Confirmatur, quia ut declarat Salyc. in d. l. quisquis, prout in litera est uerbũ metuuntur præsumptum delictum filiorũ puniantur, qui præsumuntur imitatores morum paternorũ, eo, ꝙ ex sanguine infecto originem trahant, quæ ratio æque militat in nepotib.
4 nimirũ † quia quantum ad id infectio crim. læsæ maiest. dr̃ quædam lepra q̃ oẽs inficit, & ita æquiparat singlr̃ Bal. in consi. 158. incip. super eo quod quæritur, ad finẽ 2. col. uol. 3. Et altera ratio. s. ut retrahatur pater à delicto æqualiter militare uñr, cum æqualis sit ad filium, & nepotem affectio, & dilectio, ut sentit. Ric. Malumb. quem refert Bald. in l. cum acutiss. C. de fideic. & formaliter tradit Barb. alleg. cõs. 55. uol. 2. ubi alia deducit, & latius in alleg. cons. 63. eod. uol. unde & nepos immediate dr̃ nasci ex corpore aui, ut singlr̃ inquit Bald. in l. 1. C. de cond. ins. sicq; ratio q̃ militat in filio ꝑ ꝑ coniunctionem ex radice infecta originem trahente in exemplo hæreditarii criminis metuunt, uñr æquo Marte militare, & in nepote, cum immediate dicatur ab auo deriuari. Confirmatur † nam cum in cri-
5 mine hęresis sit declaratum pœnam extendi usq; ad secundum gradum, à fortiori locum hr̃e debet in crim. læsæ maiest. nam licet grauius sit diuinam, q̃ humanam offendere maiestatem, tñ mitius in pœna uñr dr̃e agi cum Deo, q̃ cum homine. l. 2 § fi. de pollic. & est dictum singulare Inn. in c. sicut dignum, de homic. & quod tradit gl. fin. in c. fratern. 12. q. 2. cum si. Ex quibus uideretur cõcludendũ pœnam incapacitatis. l. quisquis, extendi ad nepotes, & ista iudicio meo non parum astringunt, & forte magis quàm quæ in multiloquio per auctorem adducuntur.

Sed tñ præmissis non obstantibus quære uera non obstant contraria conclusio est ue-
6 rissima, & in puncto iuris intrepide tenenda, & pro fundamento ueniat primum in aciem cõis in iure conclusio † ꝙ itr̃ appellatione filiorũ non comprehenduntur nepotes, ut cõcludit gl. ord. in l. filii. ff. de uerb. sign. & glos. in clem. 1. in uerb. lib. de bapt. & ideo ex proprietate sermonis sub uerbo filiorũ non est uis comprehensiua nepotũ, ut not. Barth. in l. lib. ff. de uerb. sig. ubi all. Dy in l. iusta interp. per illum tex. ff. de uerb. sig. & idem sequitur Bald. in l. maximum uitium. col 4. uer. ex præmissis. C. de lib. præt. uel exhær. & in l. Gall. § inst. ff. de lib. & posth. & in l. filium. ff. de his qui sunt sui, uel alie. iur. & Petr. de Anch. in c. 1. & in 12. col. de constit. unde in dubio ab ea cõi regula, & proprietate uerborũ non est

recedendum præsertim in mã odiosa, l.1. §. is qui nauem ff.de exercitoria,& ppea formaliter ad propositum. dicit Io.An.in nouell. in c ad extirp.de filiis presb. ꝙ si in casu c.statutum.de hæret. in 6.non fuisset expressum de nepotib.sub appellatione filiorum non fuissent comprehensi, quod reuera apponit gladium ad radicem hæsitationis,& ibi sequitur But.idem Io.An. formaliter in ca. in quibusdam,de pœnis. & non est dubium † ꝙ in mã odiosa ẽt in dispõne legis, appellatione filii non uenit nepos,ita dñt Doct. in duab. decr. alleg.& idem expresse Bar. in l.2.§.filius.ff.ad Tert.Bald.in l.Tit.ff.de lib.& posth.in l.fil.C. ad Mac.& quod idem tradit in l.sed & milites ad princ.ff.de exc.tut.unde ubi agitur de onere,siue odio filiorum nunquam sub illorũ appellatione nepotes comprehenduntur, ita expresse Paul.de Cast.cõsil.170 incip.ne in propriis,col.2.ubi dicit ꝙ appellatione filiorum non ueniunt nepotes ex pprio sigñato,nec ex interpretatione in quacunq; dispositione legis.uel hominis,qñ non tractatur de ipsorum cõmodo, sed onere. & istud per literas grossas uoluit gl.sing.in authẽt. de test.fid.§. nos igitur.col.9. quæ singlr dici prohibitionem alienationis factam filiis,quia onerosa est nõ trahi ad nepotes & idem tradit Bar. in l.filiusfam.§.diui de leg.1.Bar.in l.Luc.§.Semp.ff.de leg.3.Alex.cons.56.incip.Idronandus.unde I.C.in l.3.ff de exc.tut.dicit quod a significatione sumpta a uoce non est idem esse filii & esse nepotis,idem traditur in l. quid si nepotes.ff. de test.tut.& § fi.inst qui dari tuto poss. unde dicit singulariter Bal.2.uol.1.ad fin.1.col.† ꝙ si priuilegium concessum filiis non extendit ad nepotes l.iub.C.ad Trebell. a fortiori, nec odium,& sequeretur secundum eum aliud inconueniens, quod eadem rõne odium ad oẽs extenderetur,ut.ff de postu.l.1.ad fi. cum seq. quod est falsum ẽm eum, & pulchre subiicit; ꝙ filius est prima persona,nepos secunda.sed ꝙ secunda psona sit prima, implicat impossibilitatem naturæ,& præmissa non hñt dubiũ quando uerbũ filius, profertur cum adiũcto, utpote,qa dr filiis suis,uel eius, ut dicit l.quisquis,in uerbis eius filiis, quia tunc non comprehenduntur aliquo modo nepotes. ita elegãter optima rõne decidit subtilis Soc. in d.l. Gall.§.inst.de lib.& posth.ad fi.2.col. Confirmatur & fortius qa in exhęredatione facta p uerbum filios,censetur duntaxat excludi filii primi gradus ita quod illa exhæredatio certa appellat,eo qđ duntaxat liberi primi gradus cõtineantur.l.Tit.ff.de lib.& posth & ibi formaliter notant oẽs Doct & bonus text.in l.si quis filio exhær in prin.ff.de iniu. rup.&c. & in §.posth.inst.de exhær lib. Et magis expresse in casu subiecto deduco alia fundamenta, quibus facile rñderi non potest. Et primo deduco gl.singularẽ in auth.quibus modis nat. eff.sui.§.fi.coll.7.ghio l.fi.C.de na.li.per quas Bald.in c.in pñtia.de prob.& in l. Gallus.§.qd si is.ff.de lib.& posth.quem ibi omnes Mod. sequuntur,firmat † quod pœna incapacitatis filii spurii non trahetur ad nepotes, imò nepotes possunt capere a persona unde uitium originem trahit, uidelicet ab auo, & tamen non est dubium quin ex radice abominabili, & damnata originem trahant.l.fi.C.de natu. lib.quod pulchra rõne eleganter Bald.confirmat cons.146 in prima parte dicẽs,quod licet pater sit spurius,tñ nepos est habilis ad honores,& successiones,& oĩa, eo quia in eo non põt dici macula,licet ex infecta radice natus uideatur potius.n.debet inspici persona immediate,q̃ mediata,qa causa proxima magis cohæret causato q̃ remota.l.cum talc.§.pen. de cõd & dem.ff.& no.in l.si mul.ff. re.amot. & subiicit ꝙ non debet nepos odio paterno excludi,nec inhabilitari.alleg.l.nõ tantum.§. si emanc ff.de bon. poss. contra tab. quod dictum profecto apponit securim ad radicem. Secundo deduco,& specialius decis. for. Bald. & Salyc.in l.2.C.de pat.qui filius distr.ubi in terminis dicunt ꝙ ptãs concessa patri uendendi filium in necessitate,non extendit ad nepotẽ,quia materia subiecta,odiosa respectu filii non patitur hanc interpretationem,ut sub illius appellatione nepos cõtineatur, qa longe maior est ptãs in filiũ psonam immediatam, q̃ in nepotẽ personam mediatam,& sic infert ꝙ si p cõtractũ pri cõcessa sit facultas seruitutẽ inducẽdi in filios,non extendatur ad nepotes,nec p delictum id licebit,per tex. ad hoc optimum in l.Imp. ff de fideicõm. lib. Tertio adduco decisionẽ Bar.in l.lib. ff. de uerb. sign.quam sequitur Pet.de Anch. in clem. 1. de bapt. & Ant. de But. in c.in quibusdã. de pœnis, ubi dñt † ꝙ in contractib. in quibus debet fieri stricta interpretatio, sub nomine filiorũ non comprehendunt nepotes. ergo à fortiori in hac mã continente odiũ irrõnabile,in qua longe strictior debet fieri interpretatio.

ratio,sub appellatione filiorũ nõ possunt cẽseri cõprehensi nepotes.& qa bonũ est argm̃ de cõtractibus ad delicta l.omnem ff.de iud. l.2.ff.de custo.& exhib. reo. Quarto adduco qđ in simili tradit And Barb. ut referunt quidam Moderni in l.fi C.de primipilo. lib. 12. ubi dicit ꝙ licet ex cõtractu primipilari teneatur filius licet nõ sit hæres,nõ trahit̃ ad nepotem, qa fuit inductũ ut pater ꝑ ꝑ filium sagacius administraret,timore ne filius cogat̃ soluere,q̃ rõ nõ habet locũ in nepote, qa nõ p̃sumit̃ pater circa illũ habere tantam affectionem quantam circa filium,& dicet̃ latius infra in rñsione ad argumenta auctoris,ꝓpter quam rõnem ẽt solet dici ꝙ lex. 3. C. de patria potestate, loquens in filio non habet locũ in nepote, ut licet pater possit taxare pœnam filio imponendum qa ꝑ ꝑ affectionẽ q̃ habet ad filiũ nõ p̃sumit̃ ꝙ graue de eo supplicium petat,sed quia minorẽ affectionẽ ad nepotẽ gerere p̃sumit̃,non habet locũ dispõ illius legis.Quinto adduco decisionem formatã per Bar.in l.patri ꝑ illũ tex.ff.ad leg.Iul.de adul. ubi dicit formalr̃ per rõnem illius text. ꝙ cum l. quisquis contineat odiũ tertiæ ꝑsonæ,appellatione patris nõ cõprehendit̃ auus & sic uult ꝙ licet pater obliget filios ad pœ-

11 nam, † tñ secus est in auo,q nõ põt obligare nepotes ad pœnam.& ideo gl.sing. in d.l.patri,uoluit ꝙ lex permittens patri occidere filiam adulterã in adulterio deprehensã, non habet locũ in auo,eo ꝙ cõcernat odiũ tertiæ personæ. & qa patri permittit̃ ꝑ ꝑ affectionẽ quã p̃sumit̃ habere ad filiã,quã nõ p̃sumitur auus ęqualẽ ad nepotẽ habere, & illã gl. pro singulari deduxit ad hoc propositũ. Lud. de Rom.in repet.auth.silr̃. C.ad l.falcid.& reperio ꝙ in terminis cõsulẽdo solẽnis doctor adhuc uiuens Phil.Dec.consi 64 allegato in p̃ced. q. ita concludit in propriis terminis .Ex qbus omnibus cõcludendum puto ꝙ pęna l. quisquis, loquens in filiis nõ trahit̃ ad nepotes.quod maxime procedit ubi nepotes sunt post mortem aui cõcepti tunc.n. nõ possunt censeri exclusi,nec effecti incapaces ex delicto aui, cum nihil tunc ei attinere dicant̃ l.si qs filio.§.1.de iniust. rup. & irri.fact. testa. bonus tex.in l.Titius ff.de suis,& legi.hær. & l. 1.§.si quis ꝓximior.ff.unde cognati, ꝑ quæ iura dicit Bal.in c.1.ad prin.2.col.in tit.si uasallus feudo priuet̃,ꝙ inter nepotẽ conceptũ post mortem aui,& ipsum auum, nulla unq̃

12 fuerunt iura consanguinitatis. † nepotes.n. qui post aui mortẽ cõcipiuntur,non proprie sed abusiue nepotes dicuntur l. item prætor. § fi.ff.de gradi.affin.per quã Bal.ita dicit cõsil. 176. uol 5 subiiciens ꝙ nemo mortuus potest incipere esse auus l. qui libertinus §. posthumus.ibi,nec quisquam.ff de bonis liberto.& ꝑpea dicimus in nepotib.post mortẽ aui cõceptis,ciuilitatis,& originis aui,tęiura non inesse,nec suorũ in hoc cõdõnem sequi aũ gl.in l.assumptio §. 1. ff. ad municipa. Cyn.in l.2.C.de iurisd.omn. iudicũ , Secundo ꝓcedit hæc cõclusio sine dubitatione ubi pœna habuit uel potuit habere locũ semel in filiis,ubi.n.appellatione filiorũ in aliqua dispositione cõprehendunt̃ nepotes. si illa dispositio habuerit, uel potuerit hr̃e effectũ in persona filii,ẽt in fauorabilib.non debet extendi ad nepotẽ,ita formalr̃ cõcludit Bart.in d.l.liber ff de uerb.sig.quem sequitur Alex. consi. 105.col.2 lib.1. incip perspectis uerbis. idem Alex.cõs.11.incip.ponderatis his. col. 6 lib.3. & alibi sæpe, & hoc est qđ dicebat Iac.Butr. in sua disp.quem referr.Bal. in d.l Gallus.§. instituens ff.de lib.& posth. Io. And.& Ant. de Butr.in d.c.ad extirpandas, de filiis presbyte.& multi solennes docto in eorũ subscriptionib ad quoddã cõsiliũ positũ inter cõsil.

13 Soc.cõs.ult.1 partis † quibus locis uoluerũt appellatione filiorum ẽt ex dispositione legis nepotes cõtineri qñ filius est sublatus de medio.ubi uero filius est in medio, tunc uolunt ad nepotẽ dispõnem nõ trahi, eo ꝙ filius sit in medio in quo dispõ locum habere põt, & multa alia deducent̃ fundamenta in rñsione ad argumẽta deducta ꝓ cõtraria cõclusione.

Nunc deueniendum est ad solutionẽ argumentorũ deductorũ ꝑ auctorẽ. Et potissimũ fundamentũ auctoris in uerbo liberos apposito in extrauaganti Federici ꝑ quam dicit l. quisqs esse declaratũ habere locũ ẽt in nepotibus.& ꝑ eadẽ declaratione deduxit text.in l.fi.C.de bon.ꝓsc.in uerbo posteros, ad q̃ iure multipliciter rñderi põt. Et primũ esto ꝙ extrauag.Feder.esset approbata , & recepta in regno,tñ ex illa non põt assumi fundamẽtum ualidũ. Primo illa uerba sunt narratiua alterius cõstõnis,& ex uerbis narratiuis legis non est licitũ sumere aliqđ argm̃.ita gl. q̃ solet dici singularis in l.una.C. qñ non petentium partes,quam ita allegat. Lud. Rom.in auth.similiter.C.ad l.falcid. & in consil.134. incip.

incip. ꝑ declaratione primæ dubitationis. & idē uoluit gl. in c. audītis. in uer. ex post facto in fin. de electio & gl. in ca. 2. in uerb. non tenetur, & ibi Gemin. ad hoc notat de dolo, & contu. in 6. gl. in c. 1. in uer. collationem, de rerū permu eo lib. & pulchre Raph. Cuma. in l. si insula. ff. de uerb. ob. & l. qui Romæ §. Callimachus. eo. tit. † unde hæc uerba enunciati
14 ua prolata à legislatore non disponunt, nec licitum est ex eis arguere ẜm Bart. in l. extat in ult. col. ff. qđ met causa Sal. in l. accusatio nem C. de acc. & in l. ꝗ se patris. in 8. col. ubi late Alex. C. Vnde li. sit. & cōsequens ut cum illa uerba sint enunciatiua non pōt ex eis assumi argm̄ ualidū. Nec obstat dū dicitur ꝙ ex uerbis enunciatiuis pōt inferri ad declarationem, nam rñdetur, & peremptoris ꝙ attento ꝙ hoc uerbum filiis eius appositū in d. quisquis, est uerbū certum sui natura duntaxat in materia in qua ꝓbatū fuit cōprehēsiuum liberorū primi gradus d. l. Titius. ubi not. oēs. ff. de lib. & posth. extendere ulterius non esset declarare, sed tūc diceret̄ esse noua dispō ita declarat Paul. de Cast. in l. hæredes palam §. ed si post. ff. de testa. idem Doct. in cons. 156. incip. uiso, & examinato puncto. col. fi. & in simili tradit Pet. de Anch. in cons. 399. incip. ꝑmitto ꝑ clariori decisione. col. fin. Or. qđ ꝑ illa uerba enūciatiua inducat̄ noua dispō ut ꝑmissum fuit, non pōt ulla rōni sustineri, ergo nec ꝙ ꝑ illam extrauagantem ad nepotes
15 fuerit facta extensio. Confirmatur, † nā cum illa extrauagans referat alteram constitutionē, debet intelligi ẜm qualitates relati, & ab eo debet recipere limitationē, & restrictionē. text. aureus in auth. de filiis natis ante dotalia instrumenta, § fi. col. 3. quem Bald. ad hoc ꝓpositum dicit singularē in rub. de rescrip. facit. l. nihil. ff. de comun. cum emancip. lib. & qđ gn̄alr̄ referēs intelligat̄ ẜm qualitates relati, & eo modo debet restringi. ꝓbatur in l. in testamento, & in l. si ita scriptū. ff. de cond. & demon. & in l. esse toto, ff. de hær. instic. tradit formaliter Bart. in l. 1. ff. de receptatorib. idem Bar. in l. 1. ff fur. nau caup stab. & idem in l. si ꝗs seruū. § fi. ff. de leg. 2. sed l. quisquis. relata ꝑ Imperatorem, ꝗa non pōt cēseri relata altera constitutio loquit̄ in libris primi gradus ꝑ uerbum filiis, ergo & illa cōstitutio Federici referens ponendo uerbum liberos, debet itelligi de liberis primi gradus, ut à relata restrictionē recipiat. Et ad hanc maximā coadiuuādā accedit adhuc duplex iuris cōclu
16 sio primat † ꝙ ubi in referēte aliud quā in relato continetur ꝑsumeret̄ esse error. ita formaliter uoluit Bal. in l. 2. C. de errore aduocatorum pulchre Alex. in cons. 9. uol. 5. Secūda nouæ cōstitutiōes ꝑ antiquas declarant̄, & limitan. l. non est nouum. ff. de legi. gl. in auth. offerat̄. C. de litis cōtesta. & gl. in l. sciendū. ff. ꝗ satisdare cogan. cū simil. & ideo nimirū si illa constitutio Federici loquens ꝑ uerbū, libe- ros, restringatur, & limitetur ꝑ l. ꝗsquis anteriorem in liberis primi gradus magis. n. præcedētia faciunt ad declarationē sequentiū ꝗ̄ econtra. Bar. in l. filiū. ff ut in possessio. leg. & in l. fi. à uia. ff de cond. & demonstr. & in l. ꝗsꝗs. de lega. 3. & ꝑsertim ꝗ ꝑcedēs cōstitutio. uidelicet illa l. quisꝗs quātum ad. 1. specialis loquens in liberis primi gradus, altera uero gn̄alr̄ nimirum si recipiat restrictionē a speciali ꝑ iura allegata. Secūdo respōdemus. & peremptorie tam ad uerbum, liberos. positū in dicta extrauaganti, ꝗ̄ ad uerbū, posteros, positum in d. l. si qđ cum illa constitutio quātum ad filios sit ualde odiosa, & irrōnabilis, debet strictissime interpretari ut reducatur ad terminos saltem l. quisquis Et pro ista rōne adduco decisionem singularem in terminis Io. And. in nouella in c. ubicunꝗ; de pœnis. lib. 6. ubi dicit ꝙ Papa ꝑꝑ crimen læsæ maiest. condēnat Titium, & cognationem suam debemus ẜm Gratiam, ꝗ hanc qōnem Bononiæ disputauit, tria cōsiderare. † Primū an de-
17 buerit ꝑꝑ crimen læsæ maiestatis punire collaterales, & certum est ꝙ non. can. si ꝗs cum militibus, 6. q. 1. c. felicis §. certum, de pœnis. Secundo an potuerit ex plenitudine ptātis, & utiꝗ; potuit, ut est casus clarus testatis, & utiꝗ; potuit, ut est casus clarus in d. §. ceterū. Tertio an uoluerit, & in hoc dicit cōsulēdum principem, & si id cōmode fieri non possit. restrigendam esse sniam ut nō comprehendat collaterales, sed duntaxat eas personas, ꝗ de iure puniri possunt, qua rōne in simili cōcludit princeps Iureconsultum Franc. de Aretio cōs. 39. ꝙ in casu in quo cōsulebat in quo erat appositum uerbum generale dubium filiorū dicit ꝙ non intelligebatur de filiabus in illo statuto facta super punitione rebelliū, eo ꝙ tale statutum debebat recipere interpretationem ẜm dispōnem iuris cōis, & quia quantum ad filios continebat odium irrationabile nō censebant̄ comprehensæ filiæ. & in fin.

consil.

consil.aliud dicit quod bene facit ad propositum, ꝙ interpretationẽ suam coadiuuabat in casu in quo cõsulebat, ꝙ intẽtio populi nõ fuerat aliquid de nouo statuere, tũ quia ubi agitur de iuris iam cõcessione extensione restringitur ulis dispõne quis indebite dãnum incurrat allegat Bal. in l.seq in princ. C. de inoff.test. Bart. in l. 1. §. nunc. ff. de op. noui, nunc. & in l. 1. C. de sacrosan. eccl. & in l. ter. C. de fruct. & lit. exp. Ex quibus omnibus infertur ad propositum ꝙ uerba cõstõnis Federici, & illius l. fin. debent restringi, & limitari ſm terminos l. quisquis. & istud est peremptorium, & sine replica. Rñdemus ulterius ad l. fin. C. da bonis proscrip. in uerbo posteros, ꝙ dum dicit

18 † ꝙ in crim. læsæ maiest. pœna ad posteros transmittitur, loquitur quantum ad confiscationem bonorũ partis. nam in præcedẽtibus reseruabãtur filiis, & filiab. bona patris in aliis delictis, in hoc autem crimine dr̃ ꝙ pœna s. confiscationis bonorum patris transmittitur ad posteros, & sic nihil ad propositum quantum ad pœnã incapacitatis, dicimus ulterius ꝙ illa extrauagans Federici non põt, nec debet allegari in causarũ decisionib. Primo illa non est insertam in uolum. auth. & sic non censetur de approbatis. gl. in c. si Romanorum. & ibi summæ not. Dom. 19. dist. Ant. de But. in procem. decret. late Felyn. in c. pastor. de fide instr. & in ca. 1. de re iud. facit gl. in l. eos. C. de off. mag. mil. & quod tradit Bal. & oẽs in l. scrin. C. de test. mil. ubi dñt ꝙ descripti in libro aliorum sunt approbati, non descripti uero non sunt approbati. Et ꝑpea cum sint extraordinaria cõstitutio quæ non reperitur in uoluminibus iuris, non põt, & non debet pro lege allegari, ut in simili dicit gl. in tit. de prohibita feudi alien. per totum, & in tit. quot testes sunt

19 necess. Bal. in c. 1. de grad. suc. infeu. † ubi dicit extraordinarias cõstõnes esse apocriphas & non dr̃e allegari. & expressius Ioan. Rayn. In §. quia uidimus q̃ feudũ dare pñt, dicit ꝙ tales extraordinariæ cõstõnes non debeat allegari nisi fuerint practicatæ. & iõ licet Galli leges ciuiles ut bonas receperint, ut in simili dicit Bal. in c. translato. de cõst. tñ illæ intelligunt recepte q̃ sunt in uolumine aliarũ, & nõ aliæ & sic cum illa constitutio Federici, nec expresse, nec tacite recepta reperiatur, non ligat quantum ad pœnam, nec debet obseruari. gl. in c. 1. de treuga, & pace. Arch. in §. si. 4. dist. Math. & Card. Flor. in proœ. clem. in §. uniuers. & pulchre Cæp. Verõ. cons. 13. incip. stante quodam decreto. col. 3. & seq. unde maxime in hoc regno leges Imperatorum non nos ligant, nisi qtũs fuerint receptæ, ut sentit gl. singulari, in uerbo Rom. inst. de patria ptãte. & ꝑpea Bal. in l. nemo C. de sent. & interloc. omnium iud dicit

20 † ꝙ Galli recipiunt leges Romanorum inquantum bonæ, & non alias, & maxime in consistorio principis leges Imperatorum pro rõne dũtaxat debent allegari, & non pro auctoritate Bald. in c. 1. §. iniur. de pace iur. firm. & ꝑpea sing. Oldr. dicit in cõs. 69. col. 3. ꝙ in Hispania est statutum, ut quicunq; in cõsistorio Principis allegauerit legem rigorosam Imperatorũ puniatur pœna capitali, quod maxime procedit in Illustriss. Regẽ nostro Franciæ. Rex. n. Frãcorũ francus est à legibus Romanis, & dedignant legib. subiici, & sola rõne intells regit, & gubernat, ita bellissime Bald. inquit cons. 227. in 3. parte & in seq. cons. dicit ꝙ super omnes Reges mundi Rex Franciæ obtinet coronã libertatis, Regis autẽ clemẽtia debet rigorositatẽ legũ tẽperare, quia beatissimus est ille Rex q̃ sedet suꝑ cathedram æqtatis. Vnde ꝓprium Regis est dispensare suꝑ lege

21 rigorosã. † Nam & lex ciuilis dicit ꝙ nimia asperitas dñorũ temperanda est non sequenda. l. 2. ff. de his qui sunt sui, uel alie. iur. ita ad propositum Bal inquit in cõs. 364. uol. sicq. in Regno hoc, & leges quæ saperẽt quasi tyrãnidem non sunt receptæ, nec recipiendæ. cum & maxime tp̃is qualitas non requirat tantum exasperationẽ & si dicatur ꝙ illa extrauag. Fed est approbata per ius canonicum in illo c. inquis. de hær. tex. ibi formal'r dicit, ꝙ est approbata. inquantum ponit crimẽ hæresis, non quantum ad aliam, nam dicit formaliter tex. leges quas olim Romanorũ Imperatorem Federicũ &c. Dei, & Ecclesiæ suæ Sanctæ honorẽ ꝓmouẽt, & hæreticorũ exterminiũ prosequũtur, & statutis canonicis nõ obsistunt approbantes, & obseruari uolentes &c. & sic quantũ ad alia non approbatur Suꝑest nũc ad aliud fundamẽtũ auctoris rñdere, quo sublato remanebit firma cõclo quã supra deduximus, & adduxit in eo fundamento auctor tract. tex. in c. stat. de hær. ubi dicit esse declaratũ in crim. hæresis, & ꝙ ista duo crimina æqpatanẽ. itaq; lex noua suꝑueniẽs ĩ uno debet trahi ad alterũ ego ad istud fundamentum

damentum amplissime in ꝓced. qō. rn̄di. ꝙ uidelicet bn̄ fit æqparatio inter hæc crimina
22 sicut de minori ad maius. † uidelicet crimen hæresis æquiparat̃ crim. læsæ maiest. sed non econtra; q̄a ut ibi late dictū fuit crimen hæresis lōge grauius est altero, & alterā rō militat in uno q̄ in alio, & ꝙ ēt in æquiparatis non hēt locū illa extensio in pœnis inflictis ipso iure. Secundo ēt non est æqparatio ꝑ oīa facta ꝑ modum regulæ. Tertio ubi lex est pœnalis, & correctoria simul ut in proposito. Quarto rn̄demus ꝙ interpretatio passiua in æqparatis nō fit respectu pęnæ. ita eleganter tradit Ioān. And. in c. dispēdia. de rescrip. in 6. idem Ioan. And. in c. si forte. de elect. eo libr. Et utrobiq; firmat. & sequit̃ Gem. & Imo. in c. fi. de rescrip. Panor in ꝓœm. decr. & in c. 1. de locato. Ant. de But. ī c. fi. de consue & expsse in ꝓpriis terminis firmat Soc. cōs. 275. pro quo bn̄ facit, & formalr̃ ad propositū ꝙ licet lex declaratoria trahat̃ ad ꝑterita. §. 1. in authen. de filiis ante dona. instr. na Bal. in l. non dubiū. C. de legi. Cano. in c. fi. de const. † tn̄ si
23 talis lex declaratoria imponit pęnā respectu pœnæ nō trahit̃ ad ꝑterita. tex. in cle. 1. cum gl. in uerbo, de cætero. de usur. quā gl. ad hoc ibi no. d. Abb. & ibi d. Card. Flor. in 2. col. reputat singularē. idē d. Abb. & alii in d. c. fi. de cōst. & in c. cū tu. de usur. idē no. d. Abb. in c. causam. in ult. not. ꝑ illū tex. de simo. & in c. 1. ꝑ illū tex. ne pla. 6. suas gl. in c. 1. §. qui uero in uerbo, receperit. & ibi Gem. no. de cle. non residen. in 6. & in c. 1. in 2. col. de his q̄ uimet. ne cau. in 6. q̄dquid notet idē Gem. in c. si cō promissarius. in prin. ꝑ glo. ibi in uerbo ipso. elec. in 6. Quinto q̄a in mā exclusiua, priuatiua, & punitiua, quod non ēst expressum in iure non inducit priuationē seu punitionē. de punitione pulchre loquit̃ Bal. in l. su ꝑ chirographis. C. si cer. pet. ꝑ tex. in §. quia uero leonis. in auth. de non alienā & bn̄ facit text. in l. at si q̄s §. diuus aūt Marcus. ibi pœnam tn̄ in eum statutā nō esse. ff. de relig. & sumpti. fune. quem ponderat Bal. in l. nemo. C. de sacrosc. eccl. de priuatione ēt ubi uersaret̃ maior rō. pulchre not. Bal. in auth. ex testam. C. de secun. nup. ꝑ text. in auth. de nō eligen. secū. nuben. §. cum igit̃ sim aūt, ibi, nec q̄libet est lex aliq̄d tale dicēs. gl. ī c. cū uos. de off. ord. Alex. cōs. 104. 12. col. 1. uol. sed in nepotibus in hoc crimine non reperitur expressum, nā & tex. in d. c. statutū, non loquit̃ de successione collateralium, ꝓut ibi formalr̃ tenet Phil. Frā. ita firmat ꝑ literas grossas dicēs ꝙ nepotes ꝑ illam cōstōnem non excludunt̃ a succes
24 sione collateraliū, igit̃, &c. † Non obstat pariter dum dicit auctor ꝙ ęque militat punitionis ratio ī nepotibus sicut in filiis, salua sua pace dixerimus non est uerū. nā si loquat̃ de rōne expressa in illa l. q̄squis. s̃m quam duntaxat licet facere extēsionē, illa non æqualiter militat in nepotibus sicut in filiis, nam ꝙ metuant̃ exēpla criminis paterni in filiis est ex quadā imitatione naturæ q̄ ꝑsumit̃ inesse filio ꝑꝑ maximam coniunctionē quā hēt cū parte, q̄ rō non æqualiter militat in nepote ꝑꝑ enim ꝑsonam filii inter mediam nō pōt dici eadem causari qualitas a delinquente in nepote sicut in filio, q̄a causa oīs magis operat̃ in ꝓpinquo q̄ in remoto, & magis cā immediata q̄ mediata cōsiderari debet. l. si mulier. ff. rer. amo. Bald. in l. interpositas. C de transl. & iō nō ꝑsumit̃ æqualis morū imitatio in uno sicut in altero. & ꝑꝑea Bald. dicebat
25 in l. 3. C. de suis, & leg. hęr. † ꝙ nepos est imago patris. quasi non esset idē cū parte, & sicut imago s̃m eum differt à suo repræsentatio, ita, & differre ur̃ nepos à patre suo. & ꝑꝑea Bal. in l. 3 §. si duo. ff. de leg. tut. dicit ꝙ licet nepos repræsentet ꝑsonam patris sui. s. filii, & reputet̃ eadem ꝑsona cum eo illud est ꝑ fictionē, & non s̃m ueritatem. & probatur in auth. de hær. ab intesta. § hoc uero priuilegiū. col. 9. & in l. fi. in uerbo, intelligitur. C. de impub. & aliis substi. uerbum. n. intelligit̃, denotat fictionē, l. si is q̄ ꝓ emptore, & ibi not. Bart. in 12. col. ff. de usuc. & in l. si tibi hō. §. cū seruus. de leg 1. & expresse tradit Alex. in ꝓpria mā in cōs. 207. icip. cōsideratis uerbis, ad fi. 2. col. uol. 2. succedit ꝙ in materia pœnali ēt quæ non cōtineret odium irrationabile ꝑ actionem non potest fieri extensio tex. formalis in l. ob id. ff. ad l. Aq̄l. & uoluit Bar. in l. fi. C. uū ui firmant, & sequit̃ Franc. de Are. & Caro Roy in d. §. & quid si tm̄ l. Gallus. ff. de lib. & posth ex quo resoluunt̃ multa argu
26 mēta q̄ deduxi supra ꝓ parte affirmatiua † ꝙ filius, & nepos cēsent̃ eadem ꝑsona, nā illud est ꝑ fictionem, & non ueraciter. Non obstat pariter altera rō q̄ per auctorē extra tex. allegat̃ ꝙ uidelicet puniunt̃ filii, ut pr̃ eorum timore magis retrahat̃ à delicto q̄ ꝑꝑ timorē propriæ pœnę. Nam rn̄demus ꝙ illa ratio nō militat æqualiter in nepotibus sicut in filiis,

liis. quippe qn filii in medio longe maiore ad eos q̃ ad nepotes p̃sumitur pr̃ agere affectione, q̃a ppinqua causa magis agit q̃ remota, ita expresse pbat i l. si uiua matre. C. de bo. mr.& hoc est qđ uolunt oẽs Doct. in l. Gallus.§.q dam.recte. ff.de lib. & posthu. ubi dicũt ordinẽ charitatis,& affectionis cadere inter filiũ,& nepotem,ut si æqualiter uocent p copulatiuam,& resoluat in disiunctam,ut ordine successiuo unus post aliũ censeant uocati,non nepos simul cũ parte,q̃a nõ est eadem seu æqualis ad utrunque affectio.pro hoc bñ facit tex.cũ ibi no.in l. publius §.fi.ff.de cõd. & demonstra.sicque æqualiter p oĩa non militaret eadem ratio,igitur cũ presertim agat de odio irrationabili nõ debet fieri extensio. Confirmat ex uiua rõne,nam si pœna traheret ad nepotes duplex incõueniẽs sequeretur.

27 † Primo ex parte delinquentis, q puniret in filiis,& in nepotibus,& sic pœna traheret ultra suos limites. Secũdo, & fortius ex parte filiorũ q sine culpa plectunt punirentur dupli ci pœna. Primo pęna ĩfamiæ,& incapacitatis quãtũ ad seipsos. Secũdo punirent altera pœna grauiori pp punitionem suorũ filiorum iuxta rõnem auctoris, & sic pœnæ seueritas maxime temperanda in eo q nõ deliq̃t extenderet,qđ reuera esset contra oẽm æquitatem & iustitiã,& in talib. benignior assumẽda est interpretatio uulg l. pſes. & l. interpretatiõe. ff.de pœnis. & ppea Bal.in l. moueor, C. de seruis exportam. dicit q in talibus benignius debet esse iudicantis aĩus,& idẽ Bald.in pcibus.C de impub.& aliis substi. pulchre inq̃t qđ pro liberatione iudicantis aĩus semp inclinari debet.& ppea singlr uoluit Barb. consil.60.in 1.uol.quem refert Decius in c.1. fi col.de const.qđ in materia criminali eligenda est,& sequenda opinio q̃ liberationi faueat etiam si esset singularis.allegat in simili singulare dictum Host.in c.si uir.de cogn.spiritua.tex.in c.fi.de re iud.cũ si.& præsertim ubi p illa opin.sunt meliores rõnes, & fortiora fundamenta.c.capellanus,ibi subtiliorib.&c. de feriis.l.§ sed neq;.C.de uete iur. enucleã. cũ simiiibus. Ex q̃bus oĩbus elicio hãc cõclu

28 sionem † q uidelicet pœna incapacitatis, & infamiæ inflicta filiis p l.q̃squis, non trahat ad nepotes tanquam ueriorẽ, & æq̃orem in causarũ decisionibus amplectẽdã, puto maxime in consistorio principis in quo ẽm æquitatem procedi debet. & non ẽm legem scriptam rigorosam, ut singlr tradit Bart. in p̃senti.C. de his q ad eccles. confug. & Francis.de Aret.in l.si seruũ.§ sequit. ff. de uerbo. oblig.& facit qđ uoluit Bal.in l.fi.C.de legi. qđ tradit idẽ Bar in l. una C.ut q desunt ad: uoca.cũ plerisq; similibus q̃ congerit Fely.in c.ad petit.de accus.& alibi sæpe Doct.

1 *Pœna legis. quisquis, quæ infligitur filijs, an locum habeat in iam natis.*

2 *Delictum patris quo inseruitutem redigetur, filijs postea natis duntaxat nocere præsumatur.*

3 *Qualitas odiosa patri superuenient, filijs antea natis nou obest.*

4 *Natura rerum testis optimus.*

5 *Iura antiqua in filiorum ob dalicta parentum punitione corriguntur per noua.*

6 *Crimen læsæ maiest. põt per mulieres denunciari.*

7 *Interpretatio passiua restrictiua legis ciuilis per quã legem potius quam per canones fieri debet.*

8 *Qualitas quæ naturaliter inest, difficilius tollitur quàm ea quæ accidentaliter.*

QVAESTIO VII.

Septima quæstio quæ in hac materia pro

1 ponitur est,† An uidelicet pœna l. quisq̃s habeat locum in filiis iam natis.in qua quæstione quidquid dixerit auctor tractatus breuiter concludendum puto quod pœna d. l. quisquis non habeat locum in filiis iã natis, & hæc opin.primo cõprobabit auctoritate. Secundo rõne,& auctoritate,uidelicet Pe.de Bellap.doctoris citramõtani excellẽtissimi, & Cyn. de Pistorio q fixo pede in tenuerunt in d.l. q̃squis.quã etiã tenuit ibi summus practicus Ioan.Fabr.sequit et Ang.licet Auctor illũ allegauerit in contrario,& male,& hãc cõclusionem tãquã benigniorẽ, magis fauorabilẽ,& æq̃orem sequit,& dicit amplectãdam optimæ cõscientiæ uir. Ioan.de Anania in c. uergentis,de hæret.& in effectu ut esse cõior cõclusio:& huiusce cõclusiõis rõ,& fũdamẽtum assumit primum p l. 2. quam allegat auctor.C.de lib.& eorũ lib.ubi formaliter dicit

2 † q delictum patris pp quod ipse se seruitutem redigitur nocet filiis dũtaxat postea natis,& non ante,ratio est ẽm Bald q̃a qui postea nascunt hi contrahũt originem à linea iam infecte.ita dicit ibi Bald. in 1. col.3. nouer f.item not.ex quo ad ppositum infert q cum filiis delinquentis in crim.læsæ maiest.

ca

ea rõne puniunẽ ꝙ originẽ ex sanguine infe
cto trahunt, qua rõne criminis paterni exem
pla in eis metuuntur qua rõnẽ formalr̃ assi
gnat Cy. in l. fancimus. C. de pęnis. Io And.
in reg sine culpa. de reg. iur. in sexto, & Saly.
in d. l. q̄squis. & formalr̃ Phil. Dec. in sæpe al
leg. cons. 64. quam rõnem in simili assignat
tex. in peccato primi parẽtis. in §. sed his exẽ
plis. 4. q. 1. qđ duntaxat postea nati q ex san
guine infecto nascnntur, & nõ antea puniũ
tur. Secundo facit, q̄a si rr̃e dignitas patris nõ
prosit filio antea nato, ut duntaxat hi ab ea
qualitate paterna priuilegiẽtur, q postea ade
ptã cõcepti sunt uulg. lege emancipatũ. §. fi.
ff. de senato. & tradũt oẽs post gl. in l. imper.
§. his illud. C. de nup. Bart. in l. senatores. de
dignitati. lib. 12. & in l. q̄cũq; de princ. agen.
in rebus. eo. lib. & in l. filium senatoris. ff. de
3 senato. cũ simil. à fortiori, † nec qualitas odio
sa debet cõtrahi in antea natis. sed dũtaxat in
nascituris. Nec obstat l. moris. § .fi. ff. de pœ
nis, l. spurii. §. 1. ff. de decurio, quia ille leges
loquũtur ut filii pœnã euitẽt. tũc. n. cõprehẽ
dũtur ẽt antea nati, aliàs secus ut in iuribus
allegat. Tertio, ꝓ hac cõclusione facit l. 1. §. fi.
ff. de bono. pos. cõtra tab. l si ne cẽ. §. si depor
tatur. ff. de bonis liber. q̄. tradũtur ĩ l. diuo. C.
de q̄st. cũ similib. quibus iuribus cautũ est ca
sum suꝑuenientẽ patri non debere obesse fi
liis antea susceptis, nec reddere illos incapa
ces successionis, & ẽ cõis cõclusio, ꝙ ĩ odio
sis maxime superueniẽs macula patri nõ so
let nocere filiis antea natis, & sic etiã nãliter
uidemus ꝙ uitiũ nãle patris non solet infice
re filios antea natos, sed dũtaxat post natos
quasi ex cõceptione infecta cõtrahatur uitiũ
sic ẽt casu ĩ d. l. q̄squis. sumptũ delictũ imita
tionis morũ paternorũ, ꝓuenit ex ĩfecta origĩ
gine cõceptionis in qua pr̃ tribuit formã rõ
ne cuius filii ab eo censentur oĩno deriuari,
& quantum ad declinationem nãlem simi-
les patri effici. sed qualitas quæ superuenit
patri post natiuitatem filiorũ non põt infun
di in antea natis, & cõceptis qui receperunt
formã ante infectionẽ parẽtis ſm qualitatem
tũc in pr̃e existentẽ, & ista est ratio nãlis ſm
quam licet arguere. ut pulchre dicit Iure con
sultus in l. scire oportet. §. sufficit. ff. de excu
sa tut. & curat. in uerbo, ex ipsa nãli iniusti
tia. & ꝑꝑea dicit Bal. in l. testium. C. de testi.
in 7. col. † ꝙ non possumus hr̃e meliorem te
4 stem q̄̃ rerum nãm, & ꝑꝑea legem pedagò
gam naturæ appellat Ang. in cons. 110. in
cip. sanctissima, & illustrissima regina, & ꝑꝑ
ea Bal. in l. una in principio. C. de cadu. toll.
dicit ꝙ optimus legis clipeus est rõ nãlis. un
de idem Bald. in l. quoties. C. de suis, & legit.
hęr. dicit ꝙ uirtus legis est in rõne natura-
li q̄a lex speculaẽ in natura, & ꝑꝑea Bal. in
consil. 465. incip. circa quæst. 5. parte pulchre
dicit, quod ratio naturalis quę est ratio cer
ta, & indubia habetur pro lege scripta, & est
idem quod iustitia naturalis, & ideo præua-
lent rõnibus coniunctis, sitque in proposi-
to cum ut dixi ſm naturã in antea natis non
possit qualitas infectionis infundi, nimirũ si
delictum paternum eis non noceat, quia cũ
nõ sint nati in uitio; nõ p̄sumũtur ita infecti.
& licet illa l. q̄squs. loquaẽ indistincte, tñ dẽt
recipere interprerationẽ, & a natura ipsa, &
à legibus antiq̄s loquentibus in simili mate
ria, per quas leges nouæ limitantur, & restrin
guuntur. gl. uulg. in l. sciendũ. ff. qui satisdare
cogan. & gl. in auth. offeratur. C. de litis cõte
sta gl. in § .sed hodie, instit. de satisda. & in §.
suscepto. in auth. de exhib. reis. colla. 5. Bart.
in l. sed, & posteriores. ff. de legibus, & ĩ l. oẽs
populi. ff. de iustitia, & iure, pulchre Ioannes
de Imo. in l. si uero. §. de uiro. ff. soluto matri
monio, & Alex. consil. 105. uol. eum simili-
5 bus, † & presertim ubi agitur de correctione
iuris antiqui ut in ꝓposito, ut supra dixi, cor
riguntẽ iura antiqua in punitione filiorũ, tũc
em̃ ẽt si in lege noua esset opposita clausula,
non obstãtibus quibuscunq; legibus, dr̃et il
la lex noua declari ꝑ antiquã. ut uoluit gl. ual
de singularis ĩ auth. de hæredi, q̄ ab intesta. ĩ
prin. ĩ uerb. uacãtib. col. 9. & idẽ firmat Bar.
in extrauag. ad reprimẽdã. in uerbo, non ob
stãtibus. Lud. de Ro. cons. 322. & alibi sæpe
Doct. & cũ presertim hic agatur de odio irra
tionabili, & p̄iudicio tertio inferẽdo sine cul
pa quo casu summa debet fieri restrictione
q̄s indebite dãnũ patiatur, ꝑ id qđ dicit gl. sin
gul, quã ibi summe no. scrib. in l. si. §. in cõpu
tatione. C. de iure delib. & tradit in propria
materia Frãc. de Are. cõs. 39. in fi. ubi allegat
quotas alias, tũ ẽt q̄a eadem rõ limitationis,
ut dixi uersatur hic sicut in aliis iuribus, ut
ẽt deduxit Ioan. de Ana. in d. c. uergentis. de
hær. q hãc opinionẽ expresse tenet, & firmat

Non obstat fundamenta quæ per auctorẽ
in contrarium adducuntur quę suo in effectu
quatuor. Primo, dum dicitur qđ necesse est.

l. quis

l.quisquis.intelligi de antea natis, eo quia quasi inutilis esset in postea natis. cũ tex. di. cat pater gladio feriat.& sic non põt intelligi de postea natis. ex quo pr̃ mortuus est, nã admiror,& nõ parũ ꝙ tam leue fundamẽtũ
6 auctor adduxerit,† qppe cõiuratio in principem,uel ꝓditio patriæ põt longo tp̃e manere inulta.uel qa tales ꝓditiones soleãt occulte,& secrete fieri, qua rõne lex uoluit ut per mulierem denũciari possent l. in qõnib.ff.ad l Iul.maiest.ubi tex.singularis loqtur de Iulia muliere q̃ detexit coniuratione Catil. uel qa ꝑꝑ potẽtiam,uel alias tales cõspiratores non pñt facile deprehendi, & ꝑ longum tp̃s nonnunq̃ liberi à pœna relinquuntur , quo tp̃e non est dubium qn possint concipere liberos.licet postmodũ puniant̃ capite.& ideo argm̃ auctoris non cõcludit,qa cõclusio quã supra tenuimus loquit̃ in liberis natis ante crimẽ,& non post crimen ante sñiam , & sic nihil ad propositum.& eadem rñsio satisfacit põderationi,tex.d.l.quisquis. in uer. uxores. ubi loquit̃ de lucris applicãdis filiis. Nam dẽt intelligi de filiis susceptis post crimẽ cõmissum.& l.fi.de bon.ꝓscr.in uer.ad posteros nihil facit,quia loqtur in pœna cõfiscationis q̃ nimirũ si transeat ad filios ẽt antea natos ut supra diximus in præced.qõnibus. Secundo adducitur text.in c.statutũ.de hæret. in 6 & in c. felicis. de pœnis.eo lib. cum quibusdam aliis.in quibus dicit auctor esse expressum in criminibus de quibus ibi crimini lęsæ maiest. fm eũ ęquiparatis pœnã q̃ imponit filiis hr̃e locum ẽt in filiis ante crimen commissum natis.Nam esto,ꝙ illa iura ꝑ eum allegata de necessitate ꝓbarent,tñ non põt inferri ꝙ ita
7 sit ĩ proposito nr̃o.† Primo quia ubi, agit̃ de interpretatione restrictiua passiua legis ciuilis,illa debet potius fieri ꝑ alteram legẽ ciuilem,q̃ per ius canonicum , eo qa in hñtibus symbolũ. facilior est tñ̃situs.ita in simili e legãter concludit Petr.de Anch.cõs. 93. incip. ista dña.Idem Petr.de Anch. in cons. 324. incip.uiso pũcto,col fin.& idem tradit.Paul. de Castr.in consil.130.incip. dubitatur primo. col.5.ubi dñt,ꝙ ubi agitur de interpretatione restrictiua,uel declaratione alicuius legis municipalis,illa debet potius assumi si possit ex alia lege municipali q̃ ex lege scripta.eo qa in hñtibus symbolum, &c. & sic in ꝓposito infertur,ꝙ declaratio l. quisqs. potius debet fieri ex aliis legibus ciuilibus, q̃ ex decretalibus.Secundo rñdetur , & ut late diximus in qõne de filiabus longe diuersa ratio militat in crimine hæresis, q in crim.læs. maiest. Tertio dicit , ꝙ ratio l.quisqs, magis militat in filiis antea natis,q̃ in nascituris , eo quod illi uiderint mores paternos, & potuerũt ex cõuersatione assidua magis paternorũ morũ imitatores effici,nã rñdemus, ꝙ illa cõuersatio salua sua pace dixerimus,nõ est ita fortis sicut infusio qualitatis quæ nãliter imprimitur in cõceptione,ut q nati sunt post infectã uolũtatem patris eius imitatores ꝑsumãtur, illa qdẽ q̃ ex cõuersatione ꝓuenit , suꝑuenit accñtaliter,cuius effectus facile tollit̃ ꝑ punitionẽ paternam ꝑꝑ quã filii retrahunt à delicto,unde difficilius tollitur,ut patet de ꝑ se
8 † quod nãliter inest ut in filiis postea natis, q̃ quod accidentaliter inest rõne conuersationis in filiis antea natis.Nõ ob. pariter dum dicit,ꝙ alia ratio erat in l.2.C de lib. & eorũ liber.q̃ in d.l.quisqs.qa grauius est crim. læsæ maiest.&c.nã licet istud crimen in se grauius sit,tñ quantum ad pœnã filiis infligendã eadẽ ratio militat in uno sicut in altero , eo ꝙ originẽ trahant à linea iam infecta. Quarto, & post remo.deduxit gl.in c. ut cõmissum §. denique.de hær.cũ qbusdã aliis gl. ꝑ quas uult inferre,ꝙ in crim.læs maiest. hñte in punitione filiorũ spãlem rõnem nõ debet dispõ noua,l.qsqs limitari ꝑ alia iura.loquẽtia ĩ aliis criminib. nam unico uerbo rñdemus, ꝙ fundamẽtũ suũ ꝓcederet nisi utroq; casu eadem rõ militaret sicut ĩ casu sub̃o esse supra apte demõstrauimus. & ita formalr̃ rñdet Io. de Ana.in d.c.uergẽtis.Ex qbus concludendũ puto hanc opin.tanq̃ æquorem , & benigniorem esse amplectẽdam in causarũ decisionibus ꝑ ea quæ diximus supra in fine præced.quæst.

1 *Princeps an possit filio restituti à pœna criminis læsæ maiestatis gratiam concedere, ut delictum patris reincidentis ei non noceat.*

2 *Rescriptum remittens pœnam ante delictum commissum est nullum.*

3 *Prohibitus ninum portare, censetur prohibitus portare lege nam causa degustationis.*

4 *Statutum est nullum quod pœna pecuniaria punit homicidium.*

5 *Remissione pœnę prohibita,prohiberi censetur eius diminutio.*

6 *Filius pro patre puniri non debet,secundum legem naturæ.*

7 *Obligatio*

7 *Obligatio naturalis ex tacito consensu del Elsinest*
8 *Pœna ante delictum ommissum remitti potest, & qui ex alieno punitur delicto.*
9 *Filij legitimi efficiuntur per oblationem curiæ,*
10 *Princeps in his casibus dispensare potest, in quibus & legem condere.*
11 *Homicidium quando, & quali pecuniaria pœna puniri possit.*
12 *Dolus præsumptus futurus remitti potest, non autem uerus.*
13 *Mens principis manifesta est omnino obseruanda,*

QVAESTIO VIII.

1 Ctauo quęritur † nunquid princeps possit filio eius qui alias incidit in crimen læsæ maiest. & fuit restitutus p̄sertiuā cōcedere grām, ut si pr̄ reincidat (filio dummodo patri non præbuerit assensum) delictum paternum non noceat, & in effectu est quærere, an princeps ante commissum delictum possit remittere nam quæ imponitur filio ex delicto paterno, & q̄a tenuissime in hac q. salua sua pace dixerimus locutus est auct. examinabimus hanc q. ad utranq; partē. Et primo p̄ parte negatiua, ꝙ princeps non possit facere talē grām, adduco ultra allegata p̄ auct. decis. singularē Bal. in l. eam quā. C. de fideicom. col. 12. ubi punctualiter ad propositū dicit qđ princeps non pōt fingere circa impossibile, ut q̄a cōtra bonos mores, & infert ꝙ non pōt legitimare spurium anteq̄ nascat̄, eo qđ pr̄i spuris futurū dolum remittere uideret̄, & daret occasionem delinquendi, subiiciens ꝙ licet delicto cōmisso possit remitti, pœna tñ antea non, q̄a remitteretur pœna, & reatus, p̄pea Saly. post Iac. But. in l. cast. C. ad l. Iul. de adul. dice
2 bat † ꝙ rescriptum dans remissionem pœnæ infligendæ ante cōmissum delictum non ualeat, q̄a inuitat ad delin quendū, & q̄a remissio fit pœnitēti, sed pœnitere, & opari simul stare non pn̄t, q̄ rō ultimo loco posita militat, & in filiis, in q̄bus ſm Salyc. delictū præsumptū punit̄, & sic eis dolus futurus p̄sumptus remitti uī, qui nō uī posse remitti sicut nec uerus dolus, ut singlr̄ dicit Paul. de Cast. in d. l. si unus. §. illud. ff. de pac. Secundo cōfirmat̄, q̄a princeps non pōt aliquid turpe, uel in honestū facere, q̄a licet sit dn̄s legum, nō tñ est dn̄s morū, ut singulr̄ dicit Bal. ī peculio suo sup̄ Inn. & facit qđ idē tradidit in l. 2. C. de ser. & aqua. & in §. ual. si feudū, in ti. si de feud. fue. contr. Quia oē quod tēdit ad māın delinquendi est turpe q̄buscunq; nobis p̄latis, ut singlr̄ dicit Bal. in l. 1 in 6. col. C. de his qui pœnæ nom. sed in p̄posito daret̄ occasio delinquēdi, saltē facilius cum pr̄ magis amore filiorū q̄ timore p̄priç pœnæ à delicto retrahi possit, ut dedu cit auctor. igit̄ talis remissio non uī ualida. uñ prohibita remissione pęnæ principali delinquenti ne tribuat̄ occasio delinquendi uī p̄hibitū oē præparatorium. p̄ p̄ qđ facilius perueniret̄ ad illud, arg. l. oratione ff. de spons. quod tradit gl. in l. itē q̄a. §. fin. ff. de pac. uñ elegāter Bal. inquit in l. 1. C. q̄ res
3 uend. p̄hibent. † ꝙ p̄hibitus portare uinum p̄hibet̄ portare amphorā degustationis grā. idē Bal. in c. nā cōcupiscētiā. de cōst. pulchre dicit ꝙ p̄hibitū in termino p̄hibet̄, & in uia. sed in pr̄e in quo pœna terminatur istud prohibet̄, ergo & in filio p̄ quē si impunis remaneret posset ad delictum uia p̄parari, oīno n. tollenda est occasio delinquendi l. si à reo. §. itē qđ uulgo. ubi Bar. ff. de fideiuss. l. cōuen. ff de pac. dotal. l. 1. cū gl. de eo qđ certo loco l. incōmodato. in prin. ff. cōm. gl. in l. scire. C. ut in poss. leg. & p̄pea elegāter. dicit Bart. in l. cū lex. ff. de leg. & in l. oēs pop. de iust. & iu. ꝙ qñ lex pœnam remittit, intellr̄ p̄ p̄teritis casibus, & nō pro futuris, ne p̄stetur occasio deliquēdi, & sequit̄. Alb. in ult. parte stat. q. 56. incip. similis qō. Ang. in cōsi 62. incip. ex themate. in 2. dub. Saly. in l. 2. per illum text. C. de gn̄ali abol. & alibi sæpe Doct. & p̄pea
4 dn̄t Doc. ꝙ non ualet† statutū imponens pęnā pecuniariā pro homicidio, eo ꝙ occasio delinquēdi p̄staret̄, ut no. Host. & Abb. Mod. in c. fi. de cons. Alb. in 2. parte statut. q. 122. incip. itē q̄ro, cum sim. ut tradunt. Io. de Ana. & Mod. ī rub. de hom. & p̄pea tradit̄ pro firma cōnclusione ꝙ p̄ legē, uel statutū non pōt introduci, ut filii spurii succedāt eo ꝙ pr̄es facilius delinquerēt, & allicerentur hoīes ad delictū. ut tradit Fed. de Senis in cōs. 330. ordine meo ubi ita cōsuluerunt Iac. Butr. & Pau. de Leaz. sequitur Bart. & ibi Ioan. de Imol. in l. testamenti factio. ff. de testa. Bald. in l. 1. C. de iure aureorū annulorū. & late Ioan. And. ubi multa iura allegat in addit. Spec. in ti. de success. ab intest. uersi. quid si pater. circa finem. & Petr. de Anch. in c. 1. q. 11. princ. de consti.
5 Confirmatur † fortius quia ibi prohibetur remissio pœnæ, & illius diminutio uī prohibita

hibita: quia et q̄n pœna consueta minuitur, occasio delinquendi præstari dr̄. licet totum pœna non tollatur, ad hoc allego text. singularem in l. in operis. C. de pœn. sicque cum in ꝓposito diminueret̄ pœna patris ex remissione facta filio p̄staret̄ occasio delinquēdi, quare ex oī capite talis pœnę remissio non uideret̄ ualida. & hæc sunt q̄ longe magis astringunt q̄ꝫ q̄ per auctorem deducuntur salua sua honorificētia diximus. Quibus tñ non obstātibus cōtraria cōclusio est uerissima, & ītrepide tenenda, qđ uidelicet ualeat tale rescriptum ꝑ qđ pœna remittit̄ filiis, q ex alieno non ꝓprio puniūtur delicto, imò tale rescriptum est summæ ęquitatis, & iustitiæ. cum. n. supra diximus in q̄st. de filiab. l. illa quisquis, contineat odium irrationabile, & quandā tyrannidē sapiat respectu filiorum qui nō deliquerunt, gratia in cōtrarium cōcessa ualde fauorabilis (eo ꝙ ꝑ illam ad ius primæuū na-
6 turæ, & ciuile antiquum redeatur, † s̄m quæ non debet filius ꝓ patre puniri) cēsenda est, & ideo est ualde ampliāda, per id qđ dicit gl. singularis in c. statutū, de p̄ben. lib. 6. facit ca. ab exordio. 35. distinct. & uulg. l. si unus. §. pactus ff. de pactis, & ꝓpꝓea dicebat singl'r Panor. in c. ueniens, de p̄scrip. col. 6. ꝙ licet alias prælatus non possit iura ecclesiæ remittere, tñ si remittat tale ius ex cuius remissione redeat̄ ad primęuum ius, & statum ualebit, & tenebit remissio. & multa cōgerit Fel. in c. cum accessissent, de cōs. nemini dubiū ꝙ si pęna filiorum q̄ est causa ualde odiosa cum puniant̄ culpa aliena remittat̄, redditur ad ius primæuum diuinum, & ciuile anticum ut præmissum fuit ergo tale rescriptum, remissiuum illius pœnę maxime ualidū, & fauorabile cēsē-
7 dum est. Confirmat̄, † nam r'r in delictis dicimus inesse obligationē nālem ex tacito consensu, qui uṙ inesse in delinquendo facto ipso futuræ pęnæ cōsentire uideatur, eaque ratione maxime ad pœnam obligatur, ut tradit gl. in l. 1. §. fi. ff. de postul. & gl. in l. si seruus, ff de his qui not. infam. tex. sing. in l. Imperatores ff. de iure fisci, in uers. tu huic pœnæ te subdisti, q̄ obligatio non potest dici inesse respectu filiorū q̄n nec expresse uel tacite facto ipso pn̄t censeri cōsensisse pœnæ, & sic in eis oīno cessat causa obligationis ad pœnā, quare nimirū si remissio eis facta ualeat, & ꝓpꝓea lex dicit facile parcendū eis q non suo, sed alieno morbo laborant. l. lege. C. de natura. libe. uñ licet testator possit de bonis suis disponere ad nutum, quia disponat testator, & erit lex uulg. §. disponat, in authent. de nup. collatio. 4. tñ non potest facere ut ꝓ ꝑculpam uel negligentiam unius ex hæredibus suis, alius qui non fuit in culpa puniat̄ in sua portione hæreditatis, tam exosum iura habent, quod unus puniat̄ ꝓ alio. tex. est sing. in l pr̄. ff. de hære. inst. & ideo nimirū si lex cōtinens talē punitionem censeant̄ ualde rigorosa, quam princeps ꝑ suam gratiam moderare possit. Secundo expressus deduco ad propositum formalem decisionem Bal. in loco satis trito ui-
8 delicet in l rescripta. C. de prec. imp. † ubi dicit ꝙ licet principaliter delinquenti non possit remitti pœna ante cōmissū delictū, tñ bñ potest remitti ei q ex alieno delicto punit̄, quia tunc non uṙ quantū ad illū remitti dolus futurus, sed duntaxat pœna, alle. l. illud. ff. ad l. Aql. & l si familia. ff. de iuris. om. iud. Tertio adduco decisionē magis expressam Franc. de Are. in l. 3. in fi. 3. col. ff. de testa. ubi eleganter dicit qđ licet non ualeat cōstitutio disponēs aliq̄d ad fauorē delinquentis ꝑ quam datur materia delinquēdi, q̄a nō est honesta, & per conn̄s nulla, tñ si disponat principaliter ad fauorē alterius q nō est particeps delicti, licet aliq̄n pęna imponatur uni pro altero. ut ipse ibi loquitur in filiis spuriis qui puniūt ex delicto paterno constitutio principal'r edita in eorū fauorē licet uideat̄ dare occasionē delinquendi pr̄i esse ualida, & pro hoc uṙ tex. quē ipse adduxit in auth. quib. mo. natu. effi. sui §. ff. in uerbo, nō utendo, ubi dicit tex. ꝙ Constantinus promulgauerit quādā legem super spuriis nascituris in eorū fauorē, ad quā imperator nō habet respectū, q̄a non utēdo perempta est, & sic dat̄ intelligi ꝙ ante q̄ꝫ tolleret̄ ꝑ nō usum erat ualida & hoc probatur in eo
9 auth. primus modus ubi imꝑator statuit † ut per oblationē curiæ filii efficiant̄ legitimi, & succedant patentibus, quæ lex uṙ dare occasionē pariter delinquendi, & sequeret̄ ꝙ non ualeret. c. cū h̄ret. de eo qui duxit in matrimoniū. ubi permittit̄, immo de necessitate, pater tenetur alere filios spurios, quæ tñ permissio uṙ ampliare habenas cōcupiscentiæ, sed quia principal'r sit in fauorē filiorum qui punient ex alieno delicto ualet. debemus n. attendere principalem intentionē. & quod principaliter agit̄ l. si quis nec causam. ff si cer. pet. l. q exceptionem. ff. de condi. inde. & ideo in princi-

pe Bal.concludit in l. cunctos populos C. de sum.Trin.& fide cath qđ posset per legẽ permittere ut relinqueretur filiis spuriis,& tñ non est dubiũ quin daretur occasio delinquẽdi pri. igitur à fortiori si posset legẽ cõdere, & corrigere iura contrariũ dicentia & omnino tollere poterit dispensare in casu particulari, unde Mar.Soz.in c ad audientiã, pen. char. de ho.
10 in uersi 5.artic.dicit † ꝙ in oĩbus casibus in quibus princeps põt legẽ condere ipse potest dispensare,immo facilius. nã legatus nõ põt contra leges statuere,& tñ dispensare põt,ut tradũt But.& Imo. in clem. 2.de rescrip. per gl ibi,& sequitur And.Soc.in c cũ oẽs, de cõst. qui.n.cõdere põt,& relaxare iuri.uulg. & cũ princeps per legẽ gñalem posset si uellet, & de hoc non est dubiũ cum sit mere ius positũ in totã legem quisquis qm̃ ad pœnã filiorũ abrogere, ergo à fortiori in aliquo casu particulari poterit contra illã dispensare,ea præsertim ibi non ex toto deletur pęna paterna, licet,n statuta quæ tribuerent remissionẽ futuri delicti non ualeant,tñ qñ diminuũt de pœna statuta, qa adhuc remanent aliqua pœna ꝑꝑ quã põt quis retrahi a delicto ualent talia statuta, ita singlr tradit Nel.in 1. parte 2. tpis in suo tractatu de bannitis q. xi. ubi elegantissime loquitur,refert,& sequitur Io. Bap. de S.Seuerino in repet. l. omnes populi ff. de iustitia & iure, sed in proposito non ex toto pęna patri remittitur, sed dũtaxat diminuitur, non principaliter, ut dixi ad fauorẽ filii non delinquentis, & hoc est qđ dicebat Bal. in §. iniuria.de pace iuramen. firman. ubi dicebat
11 † qđ licet cõiter concludatur non ualere statutum quod imponit pœnam pecuniariam pro homicidio, & remittit corporalẽ,tñ si illa pœna pecuniaria sit magna,ut uerisilr ꝑꝑ illam quis possit retrahi à delicto ualebit tale statutum,& sequitur Pontan. in suis singularibus,& allegat tex.nota.ad ꝓpositũ in §.pęna.inst.de iniur.sed in proposito pęna, q̃ ultra pœnam filiorũ debet imponi patri, q̃ est pœna mortis,longe grauior quacunq; pecuniaria,non est dubiũ qn possit patrẽ retrahere à delicto,ergo ualet remissio pęnæ filiorũ, non n. est dubium quin in talibus maior sit ptãt principis quam legis uel statuti, ut pulchre Bal.tradit in auth.hoc amplius, C.de fideicommis.& facit l.si diuina domus, cũ ibi no.C.de exacto.tributo.lib. 10. cum simil. & huit fundamento rñdeat auctor uel Apollo.

12 Cõfirmatur,& fortius,† nã licet dolus uerus futurus nõ possit remitti iuribus cõibus, tñ dolus ꝓsumptus futurus remitti põt ita singr dicunt Io And.in nouel.& An. de Butr.in c. fraternitatis de testibus, & idẽ uoluit Bal.in l 1.in fi.C.de usufruct.& facit gl singula.in l. ubi extigitur.ff.de eden. q̃ elegãter dicit ꝙ licet minor nõ restituatur adue sus dolũ uerũ,tñ restituitur aduersus dolũ ꝓsumptũ,sed in ꝓposito ꝓut d l.quisquis,est in uerbo metuunt.præsumptus dolus, & malitia filiorũ punit q ꝓsumuntur imitationes morũ paternorũ,potuit aũt ille futurus dolus ꝓsumptus remitti. ergo,& pœna.Nec ob.ꝙ non sit apposita clausula nõ obstãte,&c.qa ubi cõstat oĩno de mẽte principis nõ est opus illa clausula non obstante,ut uoluit elegãter Bal in rescripta. C. de preci.impera.offe.si bñ põderentur eius uerba,& ꝓpea Anton.de Butr.in c. ex parte, de
13 for.cõp.dicit † ꝙ ubi cõstat de mẽte principalis illa oĩno obseruanda est quamuis dura. licet non sit apposita clausula,nõ obstãte, nec debet referri ad ius cõe, & idẽ expressius tradit Domi in c.statutũ,in prin col. 4. in fi.de rescr.lib.6 sed hic cõstat oĩno de mẽte principis,&c Secundo rñdetur ꝙ ubi actus aliter nõ põt ualere nisi de plenitudine ptãtis,tũc princeps ita faciẽdo ꝓsumitur uelle illa uti, ut pulchre tradit Paul. de Cast in lex imꝑfecto. C. de testa.Mod.in c.q̃ in ecclesiarũ,ubi alleg.alias cottas,de cõst.sed s̃m mentẽ auctoris tractatus non uideretur nisi ex plenitudine ptãtis potuisse concedi hæc gratia ꝓseruatiua:ergo princeps ille ꝓsumitur usus cũ aliter ualere nõ posset eius cõcessio. Ex præmissis ẽt patet facilis solutio ad argumenta in contrariũ adducta ꝙ uidelicet daretur occasio delinquendi nã ex prædictis plene põt rñderi, & ꝓpea nõ insisto, sed finaliter cõcludo talem ꝓseruatiuã gratiam optimo iure ualidam censeri dẽe.

1 *Literæ principis gratiosæ in curia præsidis non integratæ, an prosint ei, qui eas obtinuit.*

2 *Impetrans literas principis gratiosas, ante integrationem illis se iuuare poterit, si opus fuerit.*

3 *Gratiæ principum executionem secum trahentes, non indigent alia executione.*

QVAESTIO. IX.

1 NOno quæritur auctor † An literæ hmõi si non fuerint integratæ in curia præsidis uel alterius magr̃atos possint, & de-

beant ꝓdesse ei qui illas obtinuit in qua q. ēt multa deduci possent, sed hīc concludo, ꝙ defectus ītegrationis ī casu subiecto, ubi nō agebatur de præiudicio tertii, & sic non erat opus causæ cognitione in concessione grǣ nō impedit effectum literarū, quippe in aliis literis ēt remissionum, uerū est ꝙ requirit integratio, quia ēt literæ important causæ cognitionē, cum agaī de præiudicio tertii, sed in proposito ubi agebaī de simplici dispensatione gratiosa, & de solo p̄iudicio cōcedētis, non erat opus aliqua causæ cognitione. Ita pulchre tradit Inn. in c. nisi cū pridē in fi. de renūc. Bal. in l. fi. C quib. res iud. non nocet. Panor. in c. cū olim. de re iud. & ibi late Fely. & alibi sæpe Doct.

2 † Secundo rñdemus, & ꝑemptorie, ꝙ ēt ubi esset opus integratiōe añ illā poterit impetrans se tueri ex sua grā, ad hoc adduco qđ in simili tradit Paul de Castr. in l. mulier. §. non est dub. ff. ad Treb. & in l. si cred. C. de fideic. ubi dicit ꝙ si bannitus obtinuerit grām ut cancelleī à bāno, poterit illa uti ēt anteq̄ realī cācelleī, ita ꝙ si ex statuto ꝑmittebaī impune offendi, nō poterit tunc ꝑꝑ suā grām, licet nō fuerit executa offendi,

3 † qa in gratiis principū, maxime q̄ secum trahūt executionē, ut in remissione de qua proposito, non est opus altera executione, qa ꝑ se oꝑanī effectū, ut in simili in priuilegiis tradit Bal. in c. ad aud. de præscrip. & faciūt multa q̄ cōgerūt Mod. Pap. in l. quoties. C. de rei uend. quare cōcludo qđ in propositonō erat opus aliqua executione quam secū lřæ trahebant, cum non ageret de alterius præiudicio, nisi solius cōcedentis, & ita debet intelligi, & limitari stylus qui allegatur per auctorem.

1 *Filius cui princeps concessit ut non obstante paterno delicto succedere possit ī oībus iuribus, &c. an possit extraneis succedere.*

Legitimatio quæ fit respectu bonorum paternorum, non extenditur ad successiones collateralium

2 *Pœnæ ob delictum paternum remissio facta filio amplissime extendi debet.*

3 *Argumentum à maiori ī materia quantuncunque odiosa est ualida.*

4 *Extensio & si prohibita sic si tamen nō expressa sit in lege fieri potest*

5 *Dispēsationes odiosæ non sunt ampliandæ licet bene fauorabiles.*

6 *Ius quærendū facilius abdicatur, quam id quod iam quæsitum est*

QVAESTIO. X.

1 DEcimo quæritur, an † si per tales literas prīceps cōcesserit filio, ut nō obstāte delicto paterno possit ipse succedere in omnibus iurib. & bonis p̄rnis, an uideaī rehabilitatus, quantum ad successiones aliorū, v3 agnatorum, uel cognatorū, & cōcludit auct. trac. ꝙ illa grā vr̄ eē q̄dam dispēsatio odiosa, q̄ nō debet extēdi. allegat in simili. c primum de filiis p̄sb in 6 allegat ēt decisionē Ant. de But. in c. per uener. q̄ fil. sunt leg. ꝙ legitimatio facta respectu bonorū paternorū nō trahī ad successiones collateralium, & idē tradit Ang. & fortius quem ipse nō allegat cōs. 17. ubi dicit ꝙ anteq̄ ualeat legitimatio q̄tū ad successiones collateraliū, reqriī ꝙ īteruenīat illorū consensus, alioquin non ualet s̄m eū.

Sed his tamen minime refragantibus q̄ reuera nō obstāt in proposito, cōtrariū uerius de iure uī. & ad id dicendum moueor. Primum

2 † ꝙ v3 illa remissio pœnæ q̄ fit filio sit amplissime extēdenda, eo ꝙ per talē remissionē ad ius primæuū redeamus s̄m ꝙ in crim. læsæ maiest. nō puniebanī filii ex delicto p̄rno, quo casu ēt lex alias correctoria q̄ non debet extendi, dr̄et amplissime interpretari. gl. sing. alleg. in q. præced. in c. stat. in uerb. nu de p̄b. in 6. Ant. de Butr. in c. olim tibi, de uerb. sign. Alex. in l si cōstante. ad prin. ff sol. mat. Ias. in auth quas act. C. de sacros. eccl. cū sim. sicq. cū princeps remiserit pœnā futurā, & habilitauerit quantū ad bona p̄rna, debet trahi ad successiones aliorū, cū ut dixi sit ualde fauorabilis.

3 † Cōfirmaī qa in mā quantūcūq; odiosa bonum est argm̄ a maiori. l. nec in ea. ubi Barth. ff. de adult. l. in suis in fi. ff. de lib. & posthum. & per gl. in c. in lr̄is de rest. spol. & facit tex. in c. cū illorū, de sen. excōm. & in can. miramur 23 q. 1. & in l. qui ind. ff. de senat. & in l. si cui ex facto ff. de seruis export. & in l relegatorū §. solet. ff de inter. & releg. & in terminis in simili est tex. form. in c. per uen. qui filii sint legitimi. Si igitur princeps uoluerit, ut delictum paternum non noceret filio in bonis & iuribus patris, quibus magis debebat priuari, q̄ successione collateralium, à fortiori uī uoluisse remittere ēt quantum ad successionem collateralium, qđ maxime sine dubiōne procedit, ubi princeps assignat rōnem gn̄alem, utpote si forte dicat ꝙ non uult ꝙ filii sine culpa puniāī ꝑꝑ delicta pa-

terna

terna.tunc.n licet postmodũ duntaxat de iu ribus,& bonis patris faciat mentionẽ, extenditũ talis gratia ad oẽs successiones, eo qa rõ qua fuit motus concedens tendit ad sublationem effectualẽ radicis, pp quã rõnem licet extendere ẽt dispensationes odiosas ad non expressa,ut formalĩ uoluit Abbas. moder.in c.at si clerici.§.de adult. de iud.& licet Fel. in c.postulasti.de rescrip.uoluerit in hoc reprehendere Abb.tñ cõiter oẽs illum sequuntur. ut refert Dec.in d §.de adulteriis. & assignatĩ
4 † quia licet alias extensio prohibeatĩ, tñ si rõ sit expressa in lege fieri potest,quia tali casu extensio nõ uĩ,sed dispositio legis immediate reputatur,& ita in mã correctoria quæ est ualde odiosa, dicit Bald. in auth. quas actiones,col.1.in fin.uer. sed ego dico. C de sacro san.eccle.p tex. in his solis.C. de reuo.dona. ubi etiam Bal.in 1.no.& idem Bal in l.si quis seruo persuaserit.col. 2.uer.& adde.C.de furtis.& no.Ale per illum tex. in l.cum mulier. in 5.not.ff.sol.matr.Nam qñ in pluribus casibus una,& eadem rõ decidit oẽs casus, qa sicut genus comprehendit species, ita ratio gñalis diuersas species casuum cõplectiĩ, ut not.tradit Paul.de Cast.cons.334 præsens casus.col.2.Alex.in consi.75.uĩ col. 1.lib.5.& idem Bal.in auth.post fratres,uer. itẽ frater. C de legit.hær.& idem dicit in c. secundo requiris,in prin.de appel. Nõ obstat ꝙ licet eadem rõ si tamẽ uĩ extensio quia illud non est uerum data idẽtitate rõnis, sed haberet locũ si arguatĩ à siĩitudine rõnis,ut declarat Paul, de Cast.in cons.palleg.Confirmatĩ, qa iura q̃
5 dicunt † ꝙ dispensationes non sunt amplian dæ, intelligũtur de dispensationibus odiosis ad beneficia pp ambitionem restringendã c.quamuis de rescrip.lib.6.u bi uero essemus in alia materia ĩ qua posset fauor inesse. tũc debet extendi⁹, & latissime interpretari sicut alia beneficia principum, ita pulchre Panor. & ibi oẽs Moder.in illo.§.de adulteriis, idem Panor.in c.ad aures,de rescrip. sed in proposito non põt esse magis fauorabilis gratia q̃ ista,ut supra dixi⁹, ergo latissime debet extendi. quib. casibus duobus pmissis non pcedit dictũ Hostien.uulg in c.postulasti.ut ibi tradunt Moder.& in aliis iur.alleg.põt aũt ut diximus,in præced quæst. colligi mens, & intentia finalis principis,& rõ qua motus fuit, sm quam oportet regulare suam cõcessionẽ ex suis præfationibus, & uerbis proœmiali-

bus l.fin.ubi expresse no.Bal.& An. & Imol. ff.de hæred. inst Confirmatur † ulterius qa
6 si per restitutionem q̃ post delictum commissum conceditur recuperentur iura cognationis,ut est text.optimus in l.1 .§. qui mortis. ff.ad Tertul.& pbatur ẽt in l. .in fi.ff. de bona.pos.contra tabu.& ibi declarat Bart.& pariter recuperanĩ iura fideicõmissi, cuius non dũ dies cessit.l.arist.ff.de man. uindicta. & l. ex facto.§.si ubi late oẽs.ff.de uulg. maxime sm iura hodierna.ut tradit Bal. in l. cunctos populos.C.de sum.trin. & plenissime Soc.in l si cognatis ff.de reb. dubiis, ubi plenissime tangit,à fortiori ista remissio quæ fit ante delictũ cõmissum debet illud operari,qa multa impediunĩ fieda, &c.l.patre furioso.ff. de his q̃ sunt sui uel alie.iur.& facilius abdicatĩ ius quærendum quam ius q̃situm l q̃ aũt in prin. ff.de his q̃ in frau cred.Innoc.in c. admonet. de renunc.Fed.de senis. cõs.9 Car.& Imo. in c.1.de locato.Panor.in c.potuit. eo. ti. Alex. consil.14.uol.2.sed ante delictum cõmissum nõ erat aliis agnatis uel collateralibus q̃sitũ aliqđ ius exclusiuũ filiorũ,ex habilitate à successione.sed duntaxat erat quærendũ uel ut ipsi alii succederent uel ꝙ eis nõ succederetĩ q̃ fuit rõ motiua Ant.de Butr. igiĩ tale ius facile auferri potuit.Ex quibus concludo ꝙ in casu subiecto cõcurrentibus præmissis gratia præseruatiua ab incursu futuræ pœnæ extenderetĩ gñalĩ ad oẽs successiones, nec restringeretur pp expressionẽ bonorũ paternorum maxime ubi dĩ in iuribus, & prærogatiuis, &c qa iura,& prærogatiuæ patris, maxime qui est comes uel dux,sunt ut ipse,sit habilis ad oẽs successiones.& honores, &c. Ex quib. præmisit sunt resoluta fundamẽta in cõtrariũ adducta per auctorẽ, & ideo nõ est opus amplius insistere circa illorum solutionem.

1 *Gratia carere debet impetrata qui contrauenit cõtentis in ea.*
2 *Contractus principis quando habeat uim legis.*
3 *Sententia declaratoria requiritur in pœnis quæ sine executione infliguntur ipso iure.*
4 *Probationes liquidissimæ requiruntur antequam pœna priuationis incurratur*
5 *Delictum maius à paruo dignoscitur ex pœnæ qualitate.*
Petitio ueniæ non est sufficiens probatio delicti
6 *Actus sequens ad præcedentis actus declaratoriũ tendens quando suum sortiatur effectum.*

QVAESTIO XI.

VNdecimo quæritur si princeps in concesſione gratiæ præseruatiuæ apposuerit clausulam quod si filius cui fiebat gratia consentiret parti in proditione, uel conspiratione cōtra principem, uel faceret, seu consentiret aliquid qđ posset redundare in præiudicium principis esset priuatus eo ipso commodo suę gratie, an si filius tale quid postmodum fecisse reperiatur, ipso iure priuetur cōmodo gratiæ, in qua q̄one, & si possemus multa allegare cōtra auctorem, breui tum stringemus sty-
1 lo, & supposito pro uera cōclusione† ꝙ ex cōtrauentione ipso iure priuet effectu grãe, ut tradunt late Doc. Mod. in d. §. pactus ne peteret. l. si unus. ff. de pact. post Bart. quem auct. alleg. & idem Bar. in l. tale pactū. §. qui ꝓuoc. eod. tit. & latissime disputat in fi. Phil. Dec. cons. 144. cuius fundamenta referre pigeret, tñ ponderanda est ratio, in qua Bart. se fundat, & ceteri Docto. q̄ est, ꝙ qñ talis clausula apponitur ab hñte ptãtem legis cōdendæ, cū eius cōtractus ꝓ lege habeat, nimirū si actio ex delicto quæ semel extincta pacto priuatorum suscitari non pōt, ex dispōne tñ legis bene pōt suscitari, cuius uim cōtractus pricipis obtinet ex illo suscitetur, & illa est rō præcisa
2 scribentiū. sed ego reperio† ꝙ ita demū cōtractus principis hñti ptãtem legis cōdendæ hēt uiui legis qñ in ipso contractu exprimitur, ut singlr colligitur fuisse de mente Bart. in cons. qđ incipit ex facto ꝓponit ꝙ nobiles uiri pro ut eū refert, & sequit maximus Doc. Io Bap. de S. Seuerino in rep. l. oēs pop. ff. de iust. & iure, ubi ēt dicit ꝙ reperit istud dcm̄ relatum à qbusdā Mod. in l. 1. ff. de cōstit. princ. ideo ita dr̄et temperari cōclo auctoris qñ esset expssum ꝙ hēt uim legis, alioquin talis clausula uideretur regulanda, ut pactum priuatorū, sed circa id insisto, sed dico, qđ ubi talis clausula operaret superueniente reincidētia ipso iure priuationem cōmodi grãe requireret qđ liquidissime cōstaret aliqd tale esse cōmissum ex quo pœna priuationis gratiæ incurrebat, ut probat tex. sing. in l. in test. in princ. ff. de cōdit. & demonst. quem ita ad propositum Bal. alleg. in c. 1. qualiter dñs feudi propt. priu. & alibi sæpe. & facta liquidatione esset opus qđ ita declaretur per sñiam, uꝫ uasallum contra uenisse promissioni suæ. & ex hoc priuatum fuisse. nam per multa concludit Soc. in cons. incip. sæpenumero animo reuolui &c. quod edidit pro Florentinis, & est positū inter consilia Franc. de Cur. cons. 20. col. 11. in fi. & 12
3 per totum.† ꝙ etiam in pœnis quæ infliguntur ipso iure sine executione requiritur sñia declaratoria, quidquid dixerit Fely. in c. Rod. de rescrip. & in c. cum non ab homine, de iud. unde qñ reperitur aliqua sententia lata contra uasallum cui fuit gratia præseruatiua concessa, nisi exprimeretur causa rebellionis contra personam principis, non censeretur ex illa condemnatus, sed ex alia leuiori. ut probat tex. in l. preses. ff. de pœn. quem ad hoc alleg. Panorm. in c. aduers de excep. & hinc dicit gl. sing. in l. hæ. n. ff. de susp. tut. quod sententia quæ potest censeri lata ex causa irrogante infamiam, uel ex causa quæ non irrogat, ex ea causa tanquam leuiori lata præsumitur adduco etiam alteram gl. singularem in c si confirmationem, de elect. in 6. q̄ eleganter dicit qđ si non apparet quare fuerit cassata electio, in dubio præsumitur potius cassata ex defectu formæ, quam ex uitio electi tanquam ex leuiori causa, & minus nociua. & idem in simili tradit Rota deci. 14. in ant. Spec. etiam in alio casu simili. in tit. de offic iud. §. desinit uers. quid si reus ubi allegat. d. l. hęc enim, & in effe-
4 ctu est cōis conclusio quæ maxime in quæstione preposita procedit, eo† quod ad incurrendam pœnam priuationis, ut dixi, requirūtur liquidissime probationes super facto ex quo illa incurrenda est, nec est uerum quod sola incarceratio sit sufficiens ad probationē delicti huiusmodi, immo est ualde insulsum id dicere quia in carceratio potuit fieri ex alia causa etiam graui, quam ex causa delicti commissi contra principem, tum quia incarceratio non præsupponit plenam probationem delicti quia potest fieri ex solis indiciis, ut sunt iura tritissima minus ualet dum dicit quod condemnatio ad petendum ueniam satis demonstrat delictum fuisse commissum contra ꝑsonā principis, nā placet retorquere suum fundamentum cōtra eum, nā pœna, & delictum sibi adinuicem corrndent Bald. & Alexan. in l. 1. ff ne quis eum, & in l. decur. C. ex quib. caus. inf. irrog. & pulchre Anton. de Prato ueteri in quodam consilio, posito in fine primæ partis consil. Barb. ꝑ pea Barba. cons. 48. incip. præclare scribitur 1. Reg. in
5 antep. c. 2. part. dicit† ꝙ ex qualitate pœnæ cognoscitur maius delictum a paruo. pœna n. debet

debet cõmensurari delicto, ut per multa iura comprobat Bal. in c. 1. in 1. no. de uas. qui cõtra cons. Loth. sicq. est consequẽs ꝙ ex pœna imposita arguit quale fuerit delictũ, sed pœna petitionis ueniæ, uel quod iterato præstetur iurm fidelitatis, &c. non est pœna quæ solet & debet imponi ex factione, uel conspiratione contra principem, quæ longe grauior est, igitur non præsumitur fuisse tale delictũ, & de iure petitio ueniæ non est sufficiens ꝓbatio delicti gl. sing. in c. exhibita, de homicidio, quam exclamat, & seqtur Lud. de Rom. in l. 1. § nũciatio. ff. de nou. oper. nunc. & potius præsumendum est uasallum fuisse condemnatum ad petendum ueniam, ad placandum principis animum, forte motũ ex relatione maliuolorum, qui & plerunq; solent incolere principum curias, quam ex alia causa graui cõtra principem, quia tũc uerisimilius est, ꝙ maior fuisset imposita pœna, & istud maxime sine dubitatione procedit qñ postmodum per principem, & pares curiæ fuit declaratum talem uasallum fuisse immunem à delictis ei impositis, tunc n. est dubium quin sententia hmõi probet efficaciter uasallũ esse immunem à delicto, & ubi in uim declarationis non ualeret, operaretur de nouo effectum suum restitutoriũ, ut in simili traditur in l. si quis mihi bona. § sed quid si mandauerit ff. de acq. hær. & in l 3 in princ. ff. de acq.

6 poss. ubi traditur pro firma conclusione † ꝙ ubi actus subsequens tendens ad præcedẽtis actus declarationem, uel confirmationem non possit id operari, operabitur suum effectum de nouo qñ is dependet à sola uoluntate facientis, ut proposito ueniebat à sola uolũtate principis declarantis concedere grãm restitutoriam, & facere ꝙ etiam delicta hñentur pro non cõmissis, etiam quantum ad effectus præteritos, per gl. singularem in clem. 1. in uerbo pro infectis, de immun. ecclesi. & non est dubium quin talis sententia principis faciat ius apud omnes per late lecta, & not. in c. in causis, de re iud. & ideo stante tali sententia declaratoria non esset dubium.

1 *Prĩceps inhabilem ex delicto paterno tractans, ut fidelem uasallum, an censeatur eum rehabilitasse.*

2 *Princeps uasallum post feloniam commissam ut suæ curiæ parem uocans, an censeatur ei culpam remisisse.*

3 *Mens deliberata Principis colligitur ex actibus frequenter iteratis.*

4 *Patientia longi temporis nonnunquam obligationẽ, quandoque remissionem, & aliquando alios actus inducit.*

5 *Feudo ad dominum ex mora uasalli reverso si dominus eum recipiat ad iuramentum fidelitatis præsumitur more ingratitudinem remisisse.*

QVAESTIO. XII.

1 DVodecimo, & ultimo quæritur † nũqd si princeps illum qui erat inhabilis ex delicto paterno uocauerit, & admiserit atque tractauerit ut fidelem uasallum, amicum, & consiliarium, an eo ipso uideatur eum reabilitasse, & auctor tractatus dicit, ꝙ ista quæstio non habet dubiũ de iure, & ueiũ dicit pro contraria conclusione ꝙ uidelicet, ex tali admissione, & tractatione uasalli, uĩ purgata inhabilitas pro quo est tex formalis peregrinus in iure in l. sed si accepto usu togæ. ff. de iure fis. 1. ubi formaliter probatur, ꝙ obsides qui recepto usu togæ fuerũt reputati, & habiti ueluti ciues Romani efficiuntur capaces successionum actiue, & passiue, ubi alias essent omnino incapaces, & ꝓpea dicimus, ꝙ pater qui tractat aliquem ut filium uĩ eum talem approbare c. per tuas, de prob. capit. ex tenore qui filii sint leg. & formalius Bald. ad propositum in l. Imperialis. §. illud. C. de nupt. ubi dicit,

2 † ꝙ si princeps uasallum cõmissa felonia ut parem suæ curiæ uocauerit, & admiserit, uĩ eo ipso oẽm maculam abstersisse, non est. n. dubium, ꝙ actus superioris, uidelicet principis qui est in agere, & non pati. ut pote quia tractat ut fidelem recipit ab eo iurm fidelitatis, & facit similia, operetur effectum rehabilitationis, ut colligitur, & not. per Innoc. & Butr. in c. ueniens, de filiis presby. cõiter per omnes Doct. in cap. fraternitatis, de schismat. & communiter Doct. maxime Alexan. in l. quidam consulebant. ff. de re iud. & in l. idem Vlpianus §. fin. de excusat. tut. & maxime quando ita reiteratur tractatus, & recep-

3 tio ad iuramentum fidelitatis. † Nam ex talibus actibus reiteratis, magis colligitur deliberata mens principis per id quod dicit glos. in cap. si quis iratus, 3. quæstio. 1. Bald. consi. diuino schismatis, quod posuit super rub. C si quis aliquem testari prohibuerit. unde ex factis ipsis melius quam uerbis uolunt

luntas principis colligi potest l. ei qui. §. si tñ. ff. de ædil. edic. facit l. reprehendenda. C. de inst. & sub. c. 2 re quirimus, de appell. l. pro hær. §. fin. de acqu. hær cum simi. Nec obstat ille cle. si Rom & c. si Papa, quia loquitur in simplici nominatione quę adhuc fiebat ignoranter, hic uero in quæstione præmissa, non solum reiterata nominatio, sed tractatio commissio, & receptio diuin ainteruenit, ex quibus non potest inficiari quin mens, & uolũtas principis cui inhabilitas notissima erat fuerit rehabilitare Et posset ꝓ cõfirmatione huius opinionis adduci multa fundamẽta, q̃ elicerentur ex dictis scribentium in l. sciendum ff. de uerbo. oblig. & in l. si certis annis. C. de pac. & in l. qui in aliena. § 1. ff. de acq. hær. in quibus locis multas adducunt decisiones ad probandum, qđ † patientia longi tpis inducit nonnunquam obligationem, nonnunquam remissionem, & multos alios effectus operatur quos ibi Moder. deducunt Et ultra facit quod tradunt Doc. in l 2. post gl. C. de iure emph. & Cano. in cap. potuit. de locato ubi dicũt ꝙ si uasallus qui commiserat feloniam fuerit receptus ad fidelitatem per dñm uř felonia remissa. Et idem in simili tradit Bald. in cap. 1. tempore miles inuestituram feudi petere debeat, & idem Doctor. in cap. quę in ecclesiarum de constitu. ubi dicit, ꝙ † ubi feudum est reuersum ad dominum ex mora uasalli, si dominus recipiat eũ ad iuramentum fidelitatis uidetur remisisse ingratitudinem moræ, propter quam priuatus erat. Et infinita alia deduci possent, quæ breuitatis causa prætermitto, ex quibus præmissis concludo ꝙ dominus diutine tractans uasallum ut fidelem amicum, & consiliariũ, & passim illud admittens ad honores, & alia ut parem suæ curiæ, eo ipso uidetur omnem abstersisse maculam, & eum reabilitasse.

Hisce finem dicendis impono, & si longior fuerim quã deceret, mouit maxime, ꝙ quæ abundant non solent uitiare scripturas, sed intelligentium implere cisternas ut pulchre Bald. inquit in l. fi. in fi. C. de iur. emphy. fateor ꝙ pleraque, & pene innumera ad ꝓpositum deduci potuissent, sed locutus, & tempus non patiebantur plenius deliberandi cõsilium, ut inquit iureconsult in l. 1. ad fin. princ. ff. de exercito. opusq. quasi raptim ex ingenti occupatione exceptum fuit, ut, & tẽpus labor suppleuerit.

PRAECLARVS, ET ELEGANS *Tractatus de seditiosis, omnibus ciuitatum, uillarum, & castrorum, dominis. Scabinis, seu consulibus ac ceteris reip. administratoribus utilis, quotidianus ac necessarius. Per clariss. uirum domin. Nicolaum Boerij I. V. interpretem de Montepessulano, Christianissimi D. N. Francorum principis in suo excelso consistorio consiliarium ordinarium, nouiter æditus.*

SI summo ingenio parique fretus scientia, officiũ scribendi facile me implere posse crederẽ tñ tam arduum hoc opus ingredi sine magno difficultatis timore non possum. Scribendum tamen est. Cum temporibus decursus sæpe ortæ sint tunc in dies oriantur de ciuilibus, uillis, & Castris huius Christianissimi Francorum regni seditiones, tumultus, seu populorũ cõmotiones, aduersus illustrissimũ ac Christianissimũ principẽ dñm meum supremũ uel eius officiarios, cõsules ac administratores ciuitatũ, & locũ regni sui. Necnon alios terrarum dños, & quod peius, & ægre ferẽdum est in ecclesias, & ministros Dei. Cum longe grauius sit æternã quã temporalem offendere maiestatem. Quærit qua pæna tales seditiosis ueniãt de iure plectẽdi. Ideo Iesu Christi benedicti ac intemeratæ, & gloriosæ Virginis eius genitricis prius nomina inuoco, ut ipse piissimus Iesus media eius matre Maria ueritatẽ ponat in ore meo ipse. n. ad Moysen dicit. Ero semꝑ in ore tuo, & docebo te q̃d loquaris. Et ad suos gloriosos Apostolos ait. Dum steteritis ante reges, &c. dabit. n. uobis in illa hora q̃d loquamini cum ueritas super oĩa amãda sit l. cum ita legatũ ff. de cõd. & dem. tutores ueritatis esse debemus l. 1. C. de lati lib. tol. qm̃ omnia uera consonant, ut ait Arist. 4. Eth. ac ẽt uictoriam contra mihi emulos (quam eius gratia huc usque tribuit) Iuxta uirtutẽ mei nominis Nicolai (q̃ populi uictor dr̃) cõcederet dignetur signantes nos signo sacro sanctæ crucis.
1 † ad oẽm. n. actum, ad oẽm incessum manus pingat crucẽ, ut inq̃t Hiero. in 3. par. Epistola 41. c. 15. de contemplatione, oratione, & lectione, col. 2. & tex. cũ gl. in c. postea signat. de consecra. dist. 4. ubi gloss. refert illud quod dicit Diabolus de iudæo qui supra se fecerat signũ crucis. Inueni uas uacuũ, sed signatũ, & in

& in Epist. 17. eo. lib. col. 12. dicit crebro signaculo crucis munias frontẽ tuã, ne exterminator AEgypti in te locũ reperiat. accedat rubr. nigrũ Nemini licere signũ saluat. Christi. &c. Idcirco illud in medio afferã Bald. qđ uenit in mentem in cõmento l. precib. C. de impub. & aliis suqst. col. 4 ea iquit q̃ sunt à magistris tradita recito, & post terga metẽsiũ quasi spicas colligẽdo uado, ut Ruth, 2. c. tãti doctoris fretus auctoritate id sequar, & breuius quã res tãta dici possit. Ad cuius euidẽtiã aliqua puto esse pmittẽda, & psupponẽda.

SUMMARIUM

1 *Seditio generatur per proprij commodi procurationem.*
2 *Mores nouos ad uitę rectitudinem non necessarios inducere est discordiam inducere.*
3 *Seditio, & discordia generatur si aliis alleuiatis, alij nimis in collectis grauentur.*
4 *Seditio facilius oritur si delicta non puniantur.*
5 *Iustitia dicitur anima ciuitatis.*
6 *Iudex toto conatu seditionibus obuiare debet.*
Officium irenarchæ quale.
7 *Clericos arcens à seditione non incidit in canonem si quis suadente Diabolo.*
8 *Impotentia seu difficultas puniendi, excusat iudicem à puniendis delictis.*
9 *Iudici non imputatur, si aduersus seditiosos potentiores non processerit.*
10 *Fatuitas maxima ex seditione oritur.*
Crudelitas nimia descendit ex partialitate, & seditione.
11 *Crudelitas Adonibesech regis Iebus, hic memoratur.*
12 *Libertas summa est sub domino iusto degere.*
13 *Seditiones fugere qui debeant.*
Crimina quæ ex partialium seditionibus oriantur.
14 *Seditio Lucij Catilinę olim Romani qualis.*
15 *Seditionum cruentarum exempla hic recensentur.*
16 *Seditio C. Marij, & aliorum Romanorum militum qualis fuerit.*
17 *Mutius Scæuola quid aduersus Porsenam regem tentauerit.*
18 *Fortitudo quando uirtus dici possit.*
19 *Seditio qualis à Tyb. Graccho Africano excitata fuerit.*
20 *Gaius Gracchus qualem olim excitauerit tragædiam.*
21 *Seditio Liuij Drusi, & aliorum Romanorum qualis fuerit.*
22 *Lemouicenses in seditione Marcum exactorum tributorum tpe Chilperici regis interemerunt.*
Scholares Parienses qualem aduersus ciues tpe diui Ludouici regis mouerint seditionem.
Pastoreli in Francia qui fuerint, & qualem fecerint seditionem.
23 *Pastores francigenæ Syriam profecturi prope Carcassonam ab incolis sunt interfecti.*
Monetæ uariatio tempore Philippi pulchri Parisijs fuit in causa seditionis.
24 *Stephanus Barbetus ciuis Parisiensis quid suo tempore fecerit.*
25 *Auctores seditionis sunt illaqueandi furcis.*
Domum delicatam habere nostra non interest, ne ob id à forensibus uexari nos oporteat.
26 *Aedificare uolentes domos quid facere debeant.*
Seditio qualis, et ob quem rem apud Attrebatum orta fuerit temporibus Ioannis regis.
27 *Seditio ob monetę mutationẽ Parisijs orta fuit Ioannis regis tempore.*
28 *Perdones Constansienses & Ebroicenses agrum Parisiorum populati sunt.*
29 *Seditio quanta fuerit Lutetiæ aduersus Carolum regem Ioannis regis primogenitum.*
30 *Seditio qualis in Montepessulano fuerit tempore Caroli V. Francorum Regis*
31 *Parisienses aduersus Carolum VI. ob nimiam uectigalium exactionem grandem mouerunt seditionem.*
32 *Onera plurima subeunt qui populo præsunt.*
33 *Gandenses qualem ob nimiam pecuniarum exactionem aduersus Ludouicum Flandrensium comitem excitarint excer[illegible]m.*
34 *Lutetiani quantam seditionem fecerint tempore Caroli VI. 35. 36.*
37 *Aruerni et aliquando seditioni fuere auctores ducem sibi Petrum Bruerium constituentes.*
Gandenses Caroli VII. tempestate à suo Philippo Burgundorum duce desciuerunt.
38 *Ianuenses populares aduersus nobiles seditionem fecerunt aliquando.*
Agenenses ob subdium super rebus uenalibus seditionem qualiter excitarint, & num seq.
42 *Trecenses aliquando à seditione non fuerunt immunes.*

ET primo tria sunt q̃ generãt seditionem & discordiam in ciuitatibus. & ullis ẽm B. Aut. Archiepis. Florent. in 2. parte sũ
1 mæ suæ. ti. 4. c. 8. §. 3. †primo proprii cõmodi procuratio inordinata, qñ aliquis nimis intendit suæ utilitati, & alii inde grauantur, &

modicam

modicam cum eo p̄nt h̄re concordiam. unde ait Senec. in ꝓuer. principium discordiæ est aliq̄d ex cōi suum facere. Turpiusque nihil est quam cum illo bellum gerere cū quo familiariter uixeris, ꝑꝑ quod dr̄ in c. erit autem lex. 4. dist. ꝙ lex quæ ligat hoīes subditos ad sui obseruantiam, ligat cōcordia, & pace qđ nullo priuato commodo, sed ꝓ cōi ciuium utilitate debet esse scripta. Exemplū de Roboā q̄ nimis uoluit prouidere bursæ suæ ut posset facere expeñ. superfluas ī curia sua ut pr̄ eius Salomon. Et diminuere noluit exactionem tributorū seu taliarū, ex hoc tāta est orta discordia inter tribū Iuda, & tribus Israel, ꝙ nunquā tolli potuit, & amisit magnā
2 partem dñii sui, ut hr̄ 3. Rex. 12. † Inducere eēm nouos mores non necessarios ad rectitudinē uitæ inducit discordiam, & indecre. dr̄ discordiam parit p̄sumptio nouitatum, uel s̄m Pet. Iac. in tit. de refectio. murorum. uer. modo q̄ritur an principes, &c. Quod ꝑꝑ monetæ seu pecuniæ mutationem, & deteriorationem quæ fit plerūque quæsito colore adinuento, ut ex illo lucro à Deo, & hoībus maledicto prīceps possit guerrā sustinere. Ideo descendūt machinationes, & maledictiones populi, intellige, qñ tributa sine causa imponit, & grauat subditos, secus si ꝑꝑ iustam defensionē status s̄m Innoc. in c. quod sup̄ de uoto. & Bal. ī c. cum ab eccclesiarū. de off. or. q̄a tunc pōt superindicta ponere l. 1. & ꝑ totū. C. de supindi. lib. 10. & tenet, Mar. Laud. in tract. de prin. §. 7. tñ si sine causa opprimeret nō debent in eū cōspirare ut sing. uoluit d. Stepha. Buynardus. in repe. l. quisquis in 1. not. C. ad l. Iul. maiestatis. licet si permissum in finibus defensionis stare ut ibi per eū q̄ extendit, & corroborat p̄dicta ꝓ plures rōnes,
3 & dicta &c. † Secūdum generans discordiam & seditionem est qñ aliq̄ nimis uexanē in collectis, & in aliis laboribus, & alii nimis alleuianē, uel cū honores, & officia aliq̄bus copiosæ cōferunē. aliis uero parū aut nihil l. qs tā inueniri. C. de decu. lib. 10. uñ generaē discordia inter eos, uel ēt qñ rectores, & administratores reip. nimis grauant subditos ꝑꝑ quod subditi minus diligūt eos. tex. est celebris, & mēte tenēdus in auth. de man. prin. §. deinde cōueniēs est col. 3. ibi. ut nulli populi ciuitatū alterutris seditionē faciāt, sed oēm pacem dei esse ciuitatibus, dum æq̄tas ēt hic nostris subiectis seruaē. & neq; lucri neq; passionis alicuius causa ad aliquā partiū declinaē. uñ dicit Greg. in c. ad hæc 89. dist. dum reuerentia minores potētioribus exhibeē, & potentiores minoribus dilectionē impēdūt, uera cōcordia fit, & ex diuersitate cōtextio. & recte officiorū administratio geriē singulorū & dixi in tractat. de auctoritate magni cōsilii & parlamentorū regni post princ. 2. postil.
4 † Tertiū est per qđ sequiē seditio, & discordia non punire delicta. Nam ꝓ hoc daē audacia malis ad lædendū alios, ex quo seditiones, discordiæ, & inimicitiæ sequunē. Et si puniant aliq̄ impotentes, & nō alii potētes, & maiores oriunē indignationes, & murmurationes. exēplum de tribu Beniamia q̄ noluit punire scelus cōmissum ab hoībus ciuitatis Gabaa q̄ erāt ī tribu sua inde orta est discordia inter eos, & alias tribus, & ꝑꝑ hoc mouētes bellū cōtra eos pene totā gladio peremerūt. & hoc in casu erat claues iustitiæ, ut dicit gl. in l. ad splendidioris. C. de diuersis offic. lib. 12. qñ delicta potentū celanē, & non puniunē, de quo dixi de auto. magni consilii, &
5 parlamentorū regni. fol. 13. † Nā iustitia est anima ciuitatis s̄m Alb. de Ros. in l. iustitia. ff. de inst. & iure. Multum ergo s̄m B. Ant. ubi supra caueri debet discordia maxime q̄a ut ait Hiero. post Sal. in Iugurt. Concordia paruę res crescūt, discordia maxime dilabūtur; q̄a sicut uirtus unita est magis infinita, id est fortior, ita quanto magis est diuisa tanto debilitaē, & demū deficit, q̄m omne regnū in diuisum desolabiē. & idē dicit Luc. de Pen. in l. unica. in uerbo. cōcordiā. C. de irenarch. lib. 11. Et de p̄dictis cōquærebanē Agenenses contra Consules, & iratos ciuitatis ut infra dicam. & maxime ꝙ honores cōsulares continuanē in illos ꝓ erant eiusdē domus, & familiæ, ut de parte in filiū, uel generū, aut in nepotē, uel alios cōsanguineos, & in seipsos qđ fieri nō debet l. 1. C. de mu. & hon. lib. 10. nisi aliis idoneis deficiētibus l. honor. §. pen. & fi. ff. eo, ti. Nulli aūt magis cōmaculat cōmunitatem discordiis quā seditiosi, & partiales
6 † ideo q̄ primū iudex uidet ꝓuisiones, & materiā dispositā ad seditiones, monopolia, rixas. tumultus, ac delicta cōmittēda totis conatibus debet obuiare, ut dicit text. ī d. auth. de mand. prin. §. deinde cōueniens est. & ibi gl. & Iacob. de Beluiso. colla. 3. q̄a ad eius offm̄ spectat ne ueniaē ad rixas, & arma. l. æquissimū. ff. de usufr. & Luc. de Pen. in l. 1. col. 25.

post prin.uersic.ſm ius Rom.&c. C. pub le titiæ.lib.12.& in d.l.unica.de irenarch. & officiũ irenarchæ erat q ad ꝓuinciaiũ tutelam quietis,& pacis ꝑ ſingula territoria faciebat ſtare cõcordiá. & ibi gl.ſuꝑ rub.& Io.de Pla. & Iac.rebufi.& tenet Par.de Put. in tract.ſyndica.in uerbo.iudices.uerſ.ubi fiunt prouiſiones,& in uerbo officialis.uer.ſi duo ſunt &c. qm̃ ſcriptũ eſt Lucæ. 21. cum aũt audieritis prælia, & ſeditiones nolite terreri.&c.& 1.ad Corinth. 6. c.In multa patiẽtia, in tribulationibus , in neceſſitatib.in anguſtiis,in plagis ,
7 in carceribus,ĩ ſeditionibus , &c. † Quinimò ẽt clericos arcere à tali turba & ſeditione nec incidunt in canonẽ ſi qs ſuadente diabolo. 17.q.4.ut tenet ibi gl.in uerbo,uiolentas , alias ſi non occurrant debent priuari offõ ut not.Cyn. in l.ſeruus. C. de noxa. actio. Bart. & Bald.in l.1 ff.de off.pf.urb.Et Bal.in l. nullus.C.de ſum.tri.& Paris de puteo in d.tract. tit.de offic.ſyndi.§.ſyndicanẽ ẽt officiales qui uiolentes manus,&c. Et ẽt incurrunt ſnĩam excõicationis c.fœlicis.§.ſi.& ibi Philip. frãc in c.1.not.de pœnis. lib. 6. Et hoc ſi pñt ſine grandi periculo obuiare,ut d.c.fœlicis. §.ſi. ibi,& facultas ei affuerit,&c.& ibi Phi.fran. ĩ
8 6.nota.†dicit ꝙ à pœna quę imponiẽ rõne negligentiæ excuſat impotẽtia difficultas,ſi delictum puniri non poteſt ꝑꝑ potentiã facientis,uel multitudinẽ delinquẽtium, uel graue ſcãdalum,ut qa armis ſe defendunt. uel loci difficultate ſe protegunt ſm Arch. & Ioan. And.ibi quod facit ad q. ſm Philip. de uilla. uel iudice obligatio capere malefactorem,ut excuſeẽ ſi capere nõ põt ſupradictis interueniẽtibus. de quo ꝑ Bart. in l.1.§ occiſorũ.ff. ad ſil.quia ut dicit Bald.in trac.ſciſma. col.7. uerſ.porro.multitudo modum non ſeruat.& nemo eſt q furẽtis populi rumorem non pa ueat,ꝑ hoc adducit tex.in c.ſtatutũ.§. cũ uero.ibi,niſi actor eandẽ ciuitatẽ,uel diœceſim intrare non audẽs aut fuit aduerſarii potẽtiã merito ꝑhorreſcens, &c. de reſcriptis lib.6. ubi glo.in uerbo,non audiens dicit forte erat Gibellinus,& ibi regunt Guelphi,uel econuer
9 ſo.† Ideo non põt imputari ordinario,& maiori iudicibus Aggenenſiũ q non fecerant informationes nec ꝓceſſerat ad captionẽ ſeditioſorũ ad aduentũ uſque dñi fratris mei dñi Bertrãdi de chaſſaignes iuriũ ꝓfeſſoris ac in ſupremi Burdegale parlamenti cõſiliarii optimi ac boni,& recti iudicis per dictã curiã ad

contra ipſos ſeditioſos ꝓcedendũ cõmiſſi,& deputati,cui poſtea ſui collega adiunctus, ut infra dicã.cũ ob metũ ſeditioſæ cõitatis Agenenſis auſi nõ fuerint,ut ex infra dicendis apparebit.qa in hmõi ſeditionibus,& partialitatibus reperiuntur,& deſcendunt tria magna
10 mala ſm B.Ant.ubi ſupra.† Prima magna fatuitas,quia non uĩ ſub cœlo eſſe ſtultior genus ꝙ partiales qui ex appetitu , & deſiderio mali,dum partialitatem,& diuiſionem affectant,ponentes in periculo ſubſtantiam temporalẽ.corpus,filios,conſanguineos,amicos & eorum bona.Quid. n. boni ex partialitate, lucrentur non uĩ,niſi gæc pericula experiri Et hmõi partiales ſimiles ſunt frenetico qui gaudes exponit ſe magnis periculis nil reputans ea,& hoc quia rõne caret Secũdum malum eſt nimia crudelitas,non.n.inuenitur tã ta crudelitas in aliquo gñe hoĩum quanta in partialibus,& ſeditioſis,rõ enim eſt ſm eum quia habitum odii ſemꝑ hñt cõtra hoĩes cõtrariæ partis tam notos quam ignotos præſentes ꝑteritos,& futuros aduerſus infantes, & ſenes,Aliqñ aduerſus conſanguineos , & affines,& cõtra eos q aliqñ ſibi in multis ſeruierunt,& eorũ oĩum quibus odium gerunt, & in mente homicidæ dici pñt . Qui. n. odit fratrem ſuum homicida eſt 1.Io.3.Sed ultra odiũ cordiales qs exprimere ualeat ſeueras , & immanes crudelitates quas cõtra aliã partẽ exercẽt nõ parcũt ætati,nõ ſexui,nõ cõſãguinitati,non amicitiæ,non fidei, nõ religioni,nõ ſanctitati,ſed uſq; ad deuorationẽ hu
11 manæ carnis ꝓueniũt.† Sediſtis iuſto Dei iudicio frequenter euenit qđ accidit crudeliſſimo Adonibeſech regis Iebus ſeu Hieruſalem cui capto fuerũt abſciſi pedes,& manus.& poſitus fuit ſub mẽſa comedẽtiũ ſicut canis, q memorãs ſuę exercitæ crudelitatis, ait reddidit mihi Deus qđ feci.Septuaginta. n. reges abſciſſi manuũ,& pedũ ſummitatib. colligebãt ſub mẽſa mea reliqas ciborum,ſicut feci, ſic mihi factũ eſt. Iudciũ 1.c. Et qđ ẽt accidit crudeli Tyro regi Perſarũ q ex crudelitate delectabatur effundere ſanguinẽ humanũ , ſed hũc captũ regina Tamaris,cuius filiũ occiderat,decapitari fecit , & caput eius in ollã ſeu utrẽ ſanguine plenũ demergi dicẽs. ſanguinẽ
12 ſitiſti,ſanguinẽ bibe.Sub iuſto.n.dño uiuere ſumma libertas eſt ſm Ang. in li 1.in fin. ff. de ſeruit.urba,prædico, quia alleg. Senecam. Quin Barthol.de Salyc.iurium ꝓfeſſori,pro-

pter

pter ist as partialitates accidit, expulsus rele-
gatusq., & cõfinatus ad ciuitatẽ Paduanũ exti
tit ut refert And. Barb. ĩ repe. Ioãnina. c. Ray-
naldus. char. 16. col. 3. uers. pro certo se ualde
cõmẽdat de testa. & ĩ c. Rodulphus. & ibi Fel.
col. 2. de rescrip. Tertiũ malũ est magna in eo
diuturnitas. Nã semꝑ morant̄ in hmõi diui-
sionibus, & partialitatibus. Et multũ difficile
est dimittere partialitatem in quo inueterati
sunt, & firmiter habituati. uñ s̄m beatũ Ant.
ubi supra de talibus seditionibus, & discor-
diis q̃ fiũt in ciuitatibus, & castris, dici põt il
lud qđ Psal. ꝑclarissimus diuino cãtauit ore,
uidi iniq̃tatem, & contradictionẽ in ciuitate,
tota die circundabãt eã suꝑ muros eius ini-
q̃tas, & labor in medio eius, & iniustitia, qđ
exponit ipse singl'r ibi. Qualem ciuitatis sta-
tũ describit Verg. Ac ueluti magno in popu-
lo cõtra est seditio, seuitque aĩs ignobile uul
gus. Iamque faces, & saxa uolãt, furor arma
13 ministrat† Ideo hoĩes honesti sagaces ac præ
cipue iurisperiti istas seditiones, discordias,
& partialitates fugere, & ꝑcauere debent, nec
sibi assumere nomẽ Guelphi, uel Gebell. aut
cõitatis, uel secta seditiosæ, ut no. Bar. ĩ tract.
de Guelph. in 3. q. prin. in fi. arg. l. facta. §. in
danda. ff. ad Treb. & Mart. Laud. in tractatu
de prin. § 153. dicit, ꝙ ista noia sunt diaboli
ca q̃ non pñt esse ad bonum publicũ, imò ad
cõsumptionẽ reip. ut experiẽtia docet. Multa
eñi ꝓfecto crimina ex maleuolentia partia-
lium, & seditiosorũ oriunt̄. hinc homicidia,
hinc adulteria, illinc meretricia, raptus, forni
cationes, monialiũ uiolationes, rapinæ, fur-
ta, incendia, sacrilegia, alii fame moriuntur,
alii igne cõburunt̄, alii, decapitat̄, alii mẽbris
detrũcant̄, manib. lingua, & aliis mẽbris etiã
qđ uerecũdũ est dicere pudẽtibus, &c. In cle
ricis cõtinẽtia, in religiosis deficit uita regula
ris, ut apparet claris exemplis infra dicendis.
Postquam. n. ut inq̃t beatus Ant. in ciuitate
Rom. cõquesito dñio orbis ingressæ sunt ur
bẽ partialitatũ, & seditionũ discordiæ, agẽte
Mario cõtra Syllam. Et ecõtra Catilina cõtra
Sertoriũ, & Ciceronẽ. Cæsare cõtra Pomp. in
numeræ cedes ciuiũ secutæ sunt, sanguis hu
manus supra modũ effusus, ut infra dicã. Et
si tꝑe Octauiani imperiũ pacificũ fuerit, hoc
summo Deo ab natiuitatẽ Christi operante
euenit, dũ paulatim ad nihilũ deductũ est, &
orta est seditio ĩ Ephraim, & Iepte, & occidũ
tur Ephraim cogniti ĩ ꝓlatione cuiusdã uer
bi, ut Iudicũ 12. Itẽ aliã aduersus reges, ut pri
mi Esdræ 4. & ẽt apud Machabeos alia sedi-
14 tio, ut 2. Machabeos 14. c. † Et illã Catilinæ
cõiurationẽ qua Sallustius describit sciũt oẽs
& de supplicio argẽtibus Cæsar parcẽdum di
gnitati. Cato animaduertendũ ꝓ scelere cen-
sebat, quam sñiam secutis oĩbus in carcere
parcidæ strangulat̄, & quamuis parte cõiura
tionis oppressa, tñ ab incepto Catilina non
destitit sed infestis ab Ethruria isignis patriã
petens obuio Antonii. exercitu opprimit, q̃
atrociter dimicatũ sit exitus docuit, & idẽ Iu
stinus in Lucii flori epithome lib. 4. Et Val.
Max. lib. 9. c. 7. tit. de ui, & seditione, & de po.
pulo R. tam uiolẽtiæ, & seditionis rogatæ q̃
ẽt armate facta refert. & primo Togatorum
L. Equituũ, q̃ se Gracchi filiũ simulabat, tri
bunatumq. aduersus leges cũ L. Saturnino
petebat a Mario quintũ cõsulatum gerẽte in
publicã custodiã ductũ, populus claustris car
ceris cõuulsis raptũ humeris suis ꝓ summã
15 animorũ alacritatẽ portauit. † Idemque Q.
Matellũ censorẽ ꝙ ab eo tanquam Gracchi
filio cẽsum recipere nolebat lapidibus ꝓster
nere conatus est affirmante tñmodo tres fi-
lios. T. Graccho fuisse. Et quibus unũ in Sardi
nia stipẽdia merẽtem. Alterũ infantẽ Præne
ste. Tertiũ post patris mortẽ natũ Romæ di
cessisse, nec oportere clarissimæ familiæ igno
tas sordes inferi, cũ iterim improuida cõcita
te multitudinis teneritas ꝓ imprudẽtia, & au
dacia aduersus cõsulatũ, & cẽsurã tetẽdi, prin
cipesque suos oĩ petulãtie gñe uexauit, uesa
na hæc tñmodo illa ẽt cruenta seditio, po-
pulus. n. Minuium cõpetitorẽ Saturnini no
mẽ iã creatis tribunis unoque loco candida.
tis duobus restãte ui prius in ædes priuatas
cõpulit. extractũ deinde interemit, ut cede in
tegerrimi ciuis facultas adipiscẽdæ ꝓtatis te
terrimo ciui daret̄. Præterea creditorũ quorũ
cõsternatio aduersus Sẽpronii assellonis ꝑto
ris urbani capue intolerabili modo exarsit,
quem q̃a causam debito susceperat. cõcitati ã
L. Cassio Tr. Pl. ꝓ æde cõcordiæ sacrificiũ fa
cientẽ ab ipsis altaribus fugere extra forum
coactũ. Inque tabernacula latitãtem ꝑtexta-
rũ discerpserũt detestãda fori conditio. Nunc
16 de seditiosis militib. refert. † Et primo ꝙ cum
C. Mario lege supplicia ꝓuincia Asia ut ad-
uersus Mithridatẽ bellum gereret priuato de-
creta eẽt missũ ab eo Gralidiũ legatũ L. Syl
lã cõsulẽ accipiẽdarũ legionũ causa milites

trucidarunt, proculdubio indignati quod à summo Imperio ad eum qui nullo in honore uersaret transire cogerent. Sed quis fecat mi litem scita plebis exitio legati corrigētem pro consule istud tam uiolēter exercitus illud aduersus cōsulē. Item Q. Pomponium Syllę collegā senatus iussu ad exercitum Cn. Pomp. quē aliquādiu inuicta ciuitate obtinebat cōtendere ausum ambitiosi ducis illecebris corrupti milites, sacrificare incipiēte adorti in modū hostiæ mactauerūt, tantumq. scelus curia castris cedere se cōfessa inuitū habuit. Tū quod ille quoq; exercitus nefarie uiolentus qui C. Carbonē frēm Carbonis ter cōsulis propter ciuilia dissolutā disciplinā militarē perfactius, & rigidius astringere conatū priuauit uita, satiusq. duxi maximo scelere coinquinari, quā prauos, ac terros mores mutare. Repio p erea Corn. nepotē, alias Plin. aut Suet. appellatu

17 de gestis Rom. referentem in c. 12. † quod cum Porsena Rex urbē obsideret Mutius Scæuola Cordies uir Romanæ constātiæ Senatū adiit. Et ueniā transfugiendi periit, necē Regis repromittens, accepta ptāte in castra Porsenæ uenit. Ibiq. purpuratū scribā pro Reges deceptus occidit. Apphensus ad regē ptractatus dexterā aris imposuit, hoc supplicii area exigentes quod in cede peccasset. Vnde cū misericordia regis distraheret quasi beneficiū referens ait trecentos aduersus eum similes coniurasse qua re ille territus bellū acceptis obsidib. deposuit. Mutio prata trans Tyberim data ab eo Mutia appellata, statuaque ei honoris grā cōstituita est. Idem refert de eodē Mutio Tit. Liuius, in 2. lib. Dec. tñ uī pp illius manus cōburationē uolūtarie factā, necē quā qs sibi iactationis causa cōsciuit ut fecit Empedocles. l. si qs filio. § eius ff. de iniusto rupto test. actū non esse uirtuosum, quia sm Bart. ibi hoc faciūt ut ostendāt se fortes, & de nulla re timere, sed nō est actus uirtuo

18 sus † quia ad hoc ut fortitudo sit uirtus requiritur quod tendat ad debitum finē qa attentare magna pericula non est magnanimitas, sed temeritas, ut uoluit Ioā. de Plat. in l. in his. in 6. notab. C. de præd. nauic. lib. 11. alleg. illud Senecæ in lib. de quatuor uirtutib. Eris magnanimus si pericula non appetas &c. Idemq; Cornel. c. 19. refert de Neomanico qui captis Cariolis. urbe Volscorū. Coriolanus dictus, ob egregia militiæ facinora à Posthumio optionem munerū accipiens, equū tm & hospitem sumpsit uirtutis, & pietatis exemplum. hic cōsul grauia annona aduentū è Sicilia frumentum magno precio populo dandum curauit, ut hac iniuria plebs agros non seditione coleret. Ergo à Tr. Pl. Decio dicta die ad Volscos cōcessit, eosq. duce Actio Tullio aduersum Rom. cōcitauit, & ad quartū lapidem ab urbe castra posuit. Cumq. nullis ciuiuum legationib. flecteretur a Veturia mre, & Volūnia uxore matronarū numero comitata motus omisso ut proditor occisus est. Iti templū fortunæ muliebri cōstitutū. hoc idē refert Tit. Liuius eod. lib. Sic accidit Holoferni, cui Iudith. caput amputauit. ut Iudith. 13. c. & dixi in tract. de cust. cla. port. ciuit. in

19 ult. præsupp. † Item refert idem Corn. nepos de Tyb. Graccho Africano, qui ex filia nepos quæstos Mancino in Hispania fœdus eius flagitiosum probauit periculum deditionis eloquentiæ grā effugit Tr. Pl. legē tulit. ne quis plus mille agri iugera hrēt. Octauio collega intercedente nouo exēplo magrātu abrogauit. deinde tulit ut ea familia, q̄ de Attali hæreditate erat, ageretur & populo diuideretur. Deinde eū prorogare sibi ptātem uellet aduersus auspicia in publicū processit, statimq. capitoliū petiit, manū ad caput referens qua salutē suā populo cōmendabat. hoc nobilitas ita accepit, quia Diadema posceret. Segniterq. cessante Mutio cōsule. Scipio Nas. seq se iussit, q saluā rēp. uellent. Gracchū in capitolio persecutus oppressit. cuius corpus Lucretii ædilis manu in Tyberim missum uū ille Vespillo dictus Nasica ut inuidiæ substraheret per spēm legationis in Asiā ablegatus est huius Tym. Gracchi seditionē refert ēt Iustinus in

20 3. Epith. Lucii Flori. † necnon aliam causam Gracchi, fratres Tyberii mortui seditione, & ēt Cornelius idē. Nam cum statim & mortis, & legū fratris sui uindex nō minore impetu incaluit ipse Caius, q cū pari tumultu, atque terrore plebem in auitos agros arcesseret, & recentā Attali hæreditatē in alimenta populo polliceret Iamq. nimius, & potens altero tribunatu secūda plebs uolitaret, abrogare auso legib. suis Municio trib. fretus comitū manu fatale familiæ suæ capitoliū inuasit. Inde pximorū cede depulsus, cū se in Auētinū recepisset. Inde quoq; obuia senatus manu ab optimo cōsule oppressus est insulatū quoq; reliqs illud caput trib. pl. percussorib. auro pēsatū est. Nihilominus Apulius Saturn. ut ait Iust.

Gracchanas asserere leges nō destitit, tm̄ ani morū viro Marius dabat qui notabili inimi cus cōsulatu p̄terea cōfiscus occiso palam co micus animo cōpetitore tribunatus subroga re conatus in eius locū Caiū Gracchū hoīem sine tribu, sine nomine, sed subdito tit. in familiam ipse se adoptabat, cum tot tantisq. iu dibriis exultaret impune rogandis Gracchorū legibus, ita uehementer incubuit, ut sene tumq cogeret in uerba iurare cū annuentib. aqua, & igni interdicturū seminaret, unus tū extitit q mallet exilū igit post Metelli fuga in oī nobilitate ꝑcussa, iam cū tertiū annum dūaret eo uesaniæ ꝓgressus est, ut cōsularia quoq; comitia noua cede turbaret quippe vt satellitem furoris sui Glauciā cōsulē faceret Caiū Memmiū cōpetitorem interfici iussit. Et in eo tumultu regē ex Satellitibus suis ap pellatū letus accepit. Tū uero iā conspiratio ne senatus ipso quoq; iā Mario cōsule, q a tue ri non poterat aduerso directe in foro acies, repulsus inde capitolium inuasit, sed cū abru ptis fistulis obsideret, senatusq. p legatos pę nitentiæ fidē faceret ab arce digressus cū du cib. factionis receptus in curiā est, ibi in eum facta irruptione populus fustibus saxisq̄. co-
21 opertū, in ipsa quoq; morte lacerauit. † Item de Liuio Druso seditionem adduxit ibi Iusti nus, eo. lib. Deniq; idē Titus Liuius lib. 3. in prin. refert seditiones alias fuisse Romæ ob legem de Agrariis. T. Emylio cōsule cū Quin to Fabio. latam, & atrox certā aderat, nisi Fa bitus cōsilio neutri partium acerbo rē expedis set. Eodemq. libro pluries magnas discordias & seditiones ibi fuisse ꝑ ꝑ creandos decē tri bunos q summæ rei p̄essent. militariq. hono re illos tribunos militum appellari aduersus quos S.P. oppius senatui p̄sidēt. Nihil aspere quippe agi uoluit, ne ipsis seditionis esset lo cus, sed mittunt tres legati consulares C. Iulius, P. Sulpitius, Sp. Tarpeius q q̄rerēt sena tus urbis cuius iussu castra desseruissent, aut qd sibi uellent. & tandē plebs decē creari tri bunos obtinuit. & t ꝑe ēt Martini Papæ quar ti fuit Romæ seditio, ex eo ꝙ Carolo Siciliæ regi senatoriā dignitatem, qua à Nicolao Pa pa tertius priuatus fuerat restitu t. ꝙ non ita ab oībus ꝓbatū est maxime ab Vrsinis, & Hā nibalib. ut refert platina in dicti Martini 4. chron. Nō omitto illas uesperas Siculas siue Sicilianas cōtra Gallos, q nullo sexus discrimine habito cesi sint, sunt qua in re adeo ter te seruitū est, ut ēt mulieres gallico cōpressū
22 p̄gnantes cesæ dicant ut ibi ꝑ Platinā. † Sed in regno nostro Frāciæ maiores numero se ditiones fuisse factas comperio. T ꝑe n. Chilipérici regis q in singulos imposuit. qui uineas, uel possideret, uel coleret pendere quo tannis uini urceolū. i. amphorā. Cui tributo legēdo Marcus qdam apud Aquitanos exactor positus dū pensionē superbe cōtumelio seq exegit, a lemouicēsibus occidit, ut patet in chronica eiusdem ꝑ Gaguinū edita f. 12. Alia insuper t ꝑe diui Ludouici inter scholares, & ciues Parisienses, ita ut nōnullis utrinque occisis, cū sibi de iniuriis illatis satis non esse factū scholastici dicerent, eo indignati de uniuersitate transferenda, quos ex Anglus Francorum perpetuus, & implacabilis hostis clādestinis numis ut id facerent sollicitabat ut in eiusdē diui Ludouici apparet chronica. f. 59 Itē suo ēt t ꝑe Pastorelorū fuit seditio, q Parisios Aurelianosq & Bituriges ꝓfecti, cum non furto, nō adulterius abstinerent à Biturigibus, non longe à uico, qui mortuum mare dr̄, quo ad nouam uillā iter est perempti sunt. Hi. n. pastorelos se nominari uolebant. de quibus hoc distichon scriptū recitat Gaguinus. fol. 61. uerso. N. Semel. & bis. ca. li. cōiunge dice Dixit pastorū seua megera cho
23 ium. † Alia pastorū seditio fuit t ꝑe Philippi longi qui admoniti cœlesti, ut ipsi dicebant, oraculo in Syriam religionis Christiane cau sa ꝓfecturos se iactabāt. q postq̄ magno numero aucti sunt, latrunculis nō dissimiles cū p̄das agerent Carcassonā usq; ꝓgressi ab incolis dissipati aufugerunt pluribus interfectis, & patibulo strāgulatis. Præterea fuit alia t ꝑe Philippi pulchri bellonacorū in eorū episcopum noīe Symonē seditio facta quę eo ꝓ cesserat, ut ciuitate extorris pręsul nobilium quorundam manu collecta ciues quosdam ex insidiis cœperit suburbiis igne cōsumptis. Eodem t ꝑe a Parisiis ob monetæ usum alia fuit nō modica seditio, diuites. n q suas inqlinis & uariorū ministeriorū opificib. domos loca uerāt, minoris precii monetā accipere annuę pensionis loco recusabant, alterā q̄ iustioris pōderis erat exigentes. Cuius inuēti auctor
24 Stephanus Barbetus habebat. Et hic Stephanus in deliciis habebat hortos à suo nomine Barbetos appellatos cū p̄claris ędib. in eo loco, cui barbeti porta nomē postea mansit, populus furens in barbeti possessiones delatus

quid

qdqd in ædibus, & hortis fuit uastat, atq; incendit, mox inde mouentes ad uiam S. Martini ut ipse barbetus incolebat conferunt, fustibus clauisq; & uerubus ut cui arma furor ministrabat instructi. Effractis barbeti portis domum supellectilemq. oēm diripiūt. erat ꝑ hos dies Philippus pulcher apud tēplarios quē nihil periculi expectantē seditiosi in tēplo cōfestim obsident Nec quicq̄ ad eū inferri substinebant qđ non, uel raperens, uel coæuo interficerent. tam repentino populi motu attonitus rex misso ad seditiosos. Parisiano cū qbusq; aulicis p̄posito, dicere illis imperat, ū qd in illos à quopiā cōmissum esset. aut iniuria illata se regē esse q eos tueri possit, petant modo si qd a rege optent. Et domū habeāt se ꝑtinus curaturū ut populo melius cōsultū sit, his ꝑ tp̄e simulatus, leuis populus à furore tēperans cū domū quisq; petisset 25 † nihil cūctatus ipse lex Philippus seditionis auctores ad octo, & uiginti correctos furtis ad quatuor urbis celebriores portas erectis illaqueari, & strangulari mandat. Nec multū post monetā ad legitimū ęris ualorē cudit. ut in eius chron. f 69. cū seq. Not. ꝗ nō interest nostra habere domū delicatā ita, & habilē ut eius intuitu a forensib. uexemur. immense, & tenet Ang. in l. 1 per gl. ibi. in uers. non licere ibi, qa plures hoīes ueniebant à me. ff de ser ui. urb. p̄d. dicētes tene mēti tu q in uiridariis delectas, qa p̄meris sūptu cōtinuo. Et hoc faciunt nonnulli q eorū nomen perpetuare cupiunt eū ex magnitudine ædificiorū p̄sumāt qs magnanimus, tex. in l. in his. in fi ibi ꝑ industriam hominis animosi accessit C. de p̄d. nauic. lib. 1 1. ubi Bar. dicit ꝗ ex illo tex. habemus unū modū ꝓbādi hominē ingeniosum, & magnanimū. & idē ibi Io. de Pla. in 6. no. & Luc. de Pen. col. 2. ibi dicit ꝗ sant nōnulli q in laboriose ætatis initio q̄stu omisso, & agricultura, & delitiis in eorū uita sumunt auspicia, decorē domus excogitant. eā tandē laboriose cōstructam uacuā habitare cogunt. 26 cōtra quos adduxit illud Prouerbio 24. † Prępara foris opus tuū, exerce diligenter agrum tuū, ut postea ædifices tibi domū. Itē Bernar. ad quendā nobilem ait. Si uis ædificare domū inducat te necessitas, nō uolūtas. Cupiditas ędificādi ædificādo nō tollit, nimia, & inordinata ædificādi cupiditas expectat ædificorū uēditionē. Turris cōpleta, & Archa euacuata faciunt tardem hominē sapientē ut ibi ꝑ eū q plura adduxit. Nā q altā facit domū suam q̄rit ruinam, Prouerb. 17. Non omittit illud Tullii 2. offi. ornanda est dignitas domo, nō ex domo tota q̄renda, nec domo dn̄s sed domus dn̄o honestanda est, & uti in cūctis habēda rō nō sua solum sed ēt aliorū. Fuit deniq; alia tp̄e Ioannis regis apud ciuitatē Attrebatensem seditio, Cuius seditionis ipsarū plebeiorū aduersum primores ciuitatis causa fuit impositi ad belli usum census exactio, plebs em̄ in opulentos insurgens aliquot interfectis reipublicæ regimen usurpauit. Ad quos missus à rege Arnulphus dāgregus seneschalus centū supplicio affecit, ut f. 80. ꝑ Gagui.

27 † Et eodē tp̄e fuit alia Parisius ob monetæ mutationē quā nō bono aīo Parisienses ferētes Andegauorū comitem uicariū, à Carolo Normaniæ duce q Ioannis regis ab Anglis capiti primogēitus erat, relictū plurimo, populo comitāte cōueniunt, ut monetę usum ī hibeat. qđ comes, dū Carolus ab Imperatore rediret, cōcedit Carolo ab Imperatore reuerso mercatorū p̄positū ad S. Germanū Altissiodorensem ꝑ archiep̄m Senonem, uocat. Quē cū ingenti armatæ plebis multitudine uenientē archiep̄s monet non aduersari legi quam de moneta Carolus tulerat. Sed plebis frequētia fretus p̄positus ꝑnegat id se facturū, neq; p̄m ssurū eam monetā in usum ueni re, atq; ita locutus domum discessit, moxq. quosq. opificet ab opere cessare, & in armis esse paratos iubet. Crepidatū est ne qđ à plebe īsigne flagitiū patraret. Exacta nocte Carolus sub initiū lucis palaciū petiit, quo idē mercatorū p̄positus se cōfert Quē Carolus alloquēs dicit ergo p̄posite bona aīo fero qđ à cōciuib. tuis cōmissum est. Et si qd culpē ē illā tibi remito, nec impedio cōuentū ꝓcerū habere eosq. ab officiis se mouere placet, q sub patre ptātem gessere. Monetę uero cōsiderationē atq; usum ad arbitriū eorum deferre placet, q à publico cōuēto delegabunt. Caroli uerba p̄positus libēs except, petit de ipsis chyrographū ab ipso cō scribi, qđ Carolus facile admisit. & tandē cōcionē ad parlamentū Carolus uocat. Et obtinent Parisiēses in peti 28 tis sine alia punitione. † Eodē tp̄e nō pauci ex Cōstāciensi atq; Ebroicēsi territorio p̄dones agrū Parisiorū incursātes. cūcta populabant. Et licet ī eos cum copiis missus esset Petrus uillarius pfect' uigilū nullos grassatores dāno affecit. Ea pp occasiōe sūpta Carol' copias

pias contrahit siue ut prædonibus, ut ipse dicebat occurreret, siue, ut pleriq; sentiebant, Parisio & uicinis oppidis præsidium collocaret, idq. metuētes parisiaci Carolū admonent ne id faciat declarando se in urbem milites non admissuros. Et ob id ueriti Parisiēses ne aperto bello arma circūferrent signū sibi ciuilis cōcordiæ accōmodāt capuciola rubri, & blaui coloris cōsuunt, q̄ quiq; ferant, hæc ad dissensionē spectare aduertens Carolus ad forū quem halas uocant ubi Parisienses cōuenire frequēter soliti essent ꝓdire cōstituit. & ad illos orōnē habuit ut ibi fol. 83. Et paulopost monetæ precium mutatū est. Nam mutonus, id n. monetæ aureæ nomen erat, ꝙ arietis effigiē quē mutonē Frāci dn̄t sculptam hr̄et, solidis turoneñ. 30. æstimatus est unde Perrinus Marcus campsoris cuiusdam institor Io. Bailletum Caroli p̄fati. thesaurarium incautū à tergo occidit, quē in ædē diui Mederici latentē Carolus inde euelli iubet, & manu qua Bailletum ꝑemerat abscissa homicidā patibulo strangulari. † Postridie contracto Parisius in æde diui Eligii magno populi cetu, ceso prius Reginaldo Dauoydum à palatio domū petit, mercatorū p̄positus Stephanus Marcellus cubiculum Caroli ingressus. Nihil, inq̄t, serene Princeps inter ea q̄ gesturi sumus cōtristeris. & simul hæc dicēs Cōflauum campanū marescallum Carolo cōspiciente necāt. Robertumq. Claromōtensem inde fugientē in penetrali interimūt. Quibus sedib. ꝑterritus Carolus, atq; à suis desertus, & ait illi. Tu p̄posite libera Carolū. & serua. Securus esto p̄positus r̄ndit, & hoc tuo capiti capuciolū impone. id eīm uestimēti genus erat qd̄ sibi populus ad diuersæ partis discrimē desumpserat. Carolus igr̄ cōmutato cū p̄posito capucio, ꝑ oēm diē illā. populari insigni usus suū p̄posito capuciū ferre ꝓmisit. Cæsorū cadauera trahi à satellib. & ad mensam marmoreā q̄ in atrio ad gradus palatii est ꝓiici inspiciente Carolo p̄positus iubet, ubi ad populi spectaculum ad uesperā usq; relicta iacuere. Itaq; eo supbiæ ꝓcessit populi furor, ut p̄positus tyrāno ꝑ similis abuteret̄ magr̄atu. Et laneos Carolo pānos bicolores misit. Ex quibus capuciola suis aulicis cōficeret, futura munimēta ad uersus seditiosos. Id quoq; Carolus nō recusauit. Cōuocatis præterea in Augustinēsium cenobio ꝑmultis q ꝑ eos dies in cōi Franciæ cōuentu agebant, cedē a se factā præpositus adnitēte maxime. Roberto Corbio, laudari, probariq imperat. Carolū deinde in senatu parlamēti, ius dicentē cū plerisq; armatis conuenTēs petit ea oīa illibata seruari q̄ ad triumstatutū delegatis instituta decretaq. essent, neq; impediret aliquot ex suis magister. amoueri, sed sineret eos remp. moderari a quib. regendā esse populus decreuerat Reipꝑq. i suū cōsilium tris, aut ad summum quatuor Parisianos ciues quos populus designaret. Postulata Carolus admisit. Cumque Nauarro rege donatiōib ab ipso Carolo factis pacato. Parisiani cōsiderātes ne ꝑ principum beneuolentiā male cū eis ageret. Et pessimorū facinorū pœnas luerent ad alias ciuitates, & regni primiores lr̄as dāt suadētes suā societatē ꝓfiteri, & capuciolum Paris. fœderis atq. cōis amicitiæ præ se ferre, qd̄ iam Carolus ipse, & Nauarrus Rex Philippus p̄terea Aurelianus Frāciæ Regis fr̄. & comes Stanpensis assumpsissent lr̄is acceptis pauci assumpsere. Inter tot Reip. dāna Carolus cōsilium cæpit non se regis Vicariū, & Locumtenentem, ut solitus erat, sed regētē appellare plus auctoritatis in ea appellatione esse ratus. Et ipso Carolo apud Cōpendiū existe Parisiani arcē luparā occuparunt, & p̄sidio imposito machinas inde belli ad ædes publicas urbis trāsduxerunt. Itaq; parū abfuit qn ad priorem aduersitatē nouæ factiones accederent. nam abeūte Parisio Carolo nemo nobiliū Parisios inuisebat Carolū sequētes. Et aliquot ciuitates cū Parisiis sentiebant, sed lōge plures Caroli partes tuebant̄, & infinite seditiones se

30 cutæ fuere ut ibi fol 83. cū seq. † Fuit p̄terea eodē Carolo tunc rege. V. exn̄te, cædes apud Montēpessulanum nobile castriū, i quo originē sumpsi, à ciuib. truculēter occisis 80. uiris ingenuis, atq; nobilib. inter quos fuere Guilielmus Pōcellus, eques Andegauorū ducis cācellarius Guido desserus & Arnoldus eiusdem loci p̄tor. cædis cā hæc fuisse memorat̄ ſm Guagninū in chron. eiusdē Caroli erat in ꝓuincia Narboñ cui linguæ Occitanę nunc nomen est, Ludouicus Andegauus Caroli fr̄ positus à Rege gubernator, cuius noīe cū ob bellū qd̄ in ea regiōe gerebat̄ pēsum magr̄atus exigerāt seditiōe facta sanguinarii ciues eos trucidarūt deiectis i alios puteos cadauerib. occisorū, tā detestabile flagitiū n̄ p̄teriērūt īpune, nā armatis instructus dux apud Mōtē

pessull.

pessul. cum aduenisset omnis populus fletu mærore, lacrymisq; confectus urbe egressus, & loci cõsules funes ex canabe collo tãquam morti obnoxii gestantes per uias prostrati duci obuiam pergunt miserabili clamore ignosci sibi flagitantes. Assistebant duci, cardinales Aruerniæ, cum pontificis clementis oratoribus q eo placandi ducis causa conuenirent postridie aduentus ducis in ullã ipse in tabulatam qđ ei in foro edictũ erat, cum pluribus pcipua dignitate uiris comitatus cõscẽdit. Et quo ab omni plebe cõspectus cũ grauẽ admodũ in ciues sniam tulisset, sublato rursus clamore populus ueniã frequentes repetebat, quorũ flebibus uotis cardinales, oratoresque pontificis accedentes animum tandẽ ducis inflexerunt, sniæ seueritatem, rigoremque moderantes qđ ipsorũ misertus fuit, habuit igit locũ miseratio. Nam cum sexcenti necis iudicium excepissent soli cædis auctores, & qui operã sceleri dederant regis arbitrio reseruati sunt, cumq. omniũ incolatũ bona fisco deputata forent dimidium remissum est, armis oĩbus quæ apud illos extant deditis pensata insuper ad plenum impensa, quam dux ob hmõi cædem sustinuissent, ut ibi uide fol. 91.

31 † Item et tpi Caroli 6. quædam ex Parisianis plebecula, nouis furiis acta est, uidens se uectigaliũ magnitudine pmi, itaq; præpositũ mercatorũ aggrediens ad cõcionẽ uenire hominẽ cogit, ubi unus ex plebe audẽtior, uice multitudinis petit pensiones, & uectigalia tolli. Qđ quũq; qdam olim postulassent, nec fuissent exauditi, iam adesse tps, cũ satis illis fcm esse oporteat. Concitatæ multitudini pleriq; sobrie obsistere cupientes, rati si res in crastinã deferretur, cõpesci furorẽ posse, ĩ posterã diẽ negociũ remittebant, qđ intelligens qdã ueterũ calceorũ sutor temere exurgẽs, põpa inqt, aulicorũ & fastus, in humeros populi recidũt, & q̃ ab illis pluxũ pfundunt, dãna nostra, & calamitates sunt. Hãc uilis opificis temeritatẽ arguere ausus est Ioannes Dormanus, regius cãcellarius, obtinuitq. in alteram diẽ postulata transferri. Non restrinxit mora furore. Enimuero rediit postridie concitatior plebs, & petitia, ex regis primorũq. eius snia, reportauit. Et ut sediator domũ plebs repeteret ad illã adhuc furentẽ cõcionari Ioã. Maresiũ Carolos imperat, atq; causas memorare, q̃ obrẽ cẽsus, & uectigalia reip. moderatorib.
32 pẽdant. † Oportere eos q psunt multa onera subire, bella plurima à Carolo pre gesta. Et itẽ à filio gerẽda esse, q̃ sine populari ope bene pcedere nõ psit, Regios puentus & fiscũ Angloro iniqtate imminuitos esse, Regẽ publicæ libertati, & populi tutorẽ, populum coadiutorẽ esse, dſe, æquo aĩo ferre, si qd nõnunq̃ durius per necessitatẽ imperet, nihilominus tñ gratũ nunc regi esse uectigalia tolli, dicẽdo abiret. Abeãt ipsi domũ, & qescane tumultuari. Et cũ ad hanc Ioãnis orõne sedata turba esse speraret, sublato clamore, uolumus inquiunt, Iudæos urbe expelli. Quibus rñdente Ioãne de re ipsa ad regẽ relaturũ se pcurrẽs cõfestim qq; plebeius publicanorũ ædes aggrediunt, atq; effractis pixidib. ubi reposita de uectigalibus pecunia erat, nũmos in uias dispergit, libellosq. rõnum ministris interfectis carpit, & laniat, Iudæorũ domos aliquot, & bona diripit. Quæ tam etsi reddit, restituiq. rex iussisset, nequaq̃ tñ obtẽperatũ est, ut uide in chronica eiusdẽ. fol. 92. uer. in
33 fi. cum seq. † Item eo tpe alia fuit apud Flamingos, & Gandenses seditio, ob nouã pecuniæ a Ludouico Flandrensi comite exactionẽ. Qui nã siue egens, siue peccuniæ auidus à Gandensibus, qui pp oppidi magnitudinem & populi frequentiam primi inter Flandrenses hñt, grandẽ pecuniam arrogantissime petens, cũ ea sibi cõstãter negaretur, loco discedens, & ego, inqt, huic populo me principem & dñm exhibebo. Et Halfo militi attributis cõpiis, & Anglorũ manu, mandat Gandẽsib. bellũ inferere, qui mox Gandensem agrum quotidianis incursionibus uexat. Ibãt nihilominus Gandenses armis instructi, seq. uiriliter tuebant in cõmodis multis hostẽ afficientes. Recordati tñ debitæ suo comiti subiectionis petunt ab illo se audiri. Admisit eos comes. Quorũ hæc breuis orõ fuit. Tui, inqunt, comes sumus. Tu nobis es princeps, & comes Tibi cũ orõne patere nos decet tu nos tueri debes, si quid in te peccauimus qđ tibi molestũ sit, id nobis cõdonari supplr flagitamus Tm ne libertatem tollas, quam à maiorib. acceptã, Gandensis populus tueri instituit. Cogi se uectigalib. nescit. Si rebus tuis p aliquã necessitatẽ opus est pecuniariũ subsidiũ, id tibi nõ coactione, sed sua se sponte daturũ liber populus offert. His comitẽ uerbis placasse rati, ab aulicis imprudẽtib. & p ætatẽ rerũ impitis, iniurias acceperũt, iactãtib. comitis ptãte esse illorũ obstinatam rebellionem fle-

pias contrahit siue ut prædonibus, ut ipse dicebat occurreret, siue, ut pleriq; sentiebant, Parisio & uicinis oppidis præsidium collocaret, idq. metuētes parisiaci Carolū admonent ne id faciat declarando se in urbem milites non admissuros. Et ob id ueriti Parisiēses ne aperto bello arma circūferrent signū sibi ciuilis cōcordiæ accōmodāt capuciola rubri, & blaui coloris cōsuunt, q̄ quiq; ferant, hæc ad dissensionē spectare aduertens Carolus ad forū quem halas uocant ubi Parisienses cōuenire frequēter soliti essent ꝓdire cōstituit. & ad illos orōnē habuit ut ibi fol. 83. Et paulopost monetæ precium mutatū est. Nam mutonus, id n. monetæ aureæ nomen erat, ꝙ arietis effigiē quē mutonē Frāci dnt sculptam hr̄et, solidis turoneñ. 30. æstimatus est unde Perrinus Marcus campsoris cuiusdam institor Io. Bailletum Caroli ꝑfati. thesaurarium incautū à tergo occidit, quē in ædē diui Mederici latentē Carolus inde euelli iubet, & manu qua Bailletum ꝑemerat ab

29 scissa homicidā patibulo strangulari. † Postridie contracto Parisius in æde diui Eligii magno populi cetu, ceso prius Reginaldo Dauoydum à palatio domū petit, mercatorū ꝑpositus Stephanus Marcellus cubiculum Caroli ingressus. Nihil, inqt, serene Princeps inter ea q̄ gesturi sumus cōtristeris. & simul hæc dicēs Cōflauum campanū marescallum Carolo cōspiciente necāt. Robertumq. Claromōtensem inde fugientē in penetrali interimūt. Quibus sedib. pterritus Carolus, atq; à suis desertus, & ait illi. Tu ꝑposite libera Carolū. & serua. Securus esto ꝑpositus rñdit, & hoc tuo capiti capuciolū impone. id eñ uestimēti genus erat qđ sibi populus ad diuersæ partis discrimē desumpserat. Carolus igr̄ cōmutato cū ꝑposito capucio, ꝑ oēm diē illā. populari insigni usus suū ꝑposito capuciū ferre ꝑmisit. Cæsorū cadauera trahi à satellib. & ad mensam marmoreā q̄ in atrio ad gradus palatii est ꝓiici inspiciente Carolo ꝑpositus iubet, ubi ad populi spectaculum ad uesperā usq; relicta iacuere. Itaq; eo supbiæ ꝓcessit populi furor, ut ꝑpositus tyrāno ꝑ similis abuteretr̄ magr̄atu. Et laneos Carolo pānos bicolores misit. Ex quibus capuciola suis aulicis cōficeret, futura munimēta aduersus seditiosos. Id quoq; Carolus nō recusauit. Cōuocatis præterea in Augustinēsium cenobio ꝑmultis q ꝑ eos dies in cōi Franciæ cōuentu agebant, cedē a se factā præpositus, adnitēte maxime. Roberto Corbio, laudari, probariq imperat. Carolū deinde in senatu parlamēti, ius dicentē cū plerisq; armatis conueniēs petit ea oīa illibata seruari q̄ ad trium statutū delegatis instituta decretaq. essent, neq; impediret aliquot ex suis magister. amoueri, sed sineret eos remp. moderari a quib. regendā esse populus decreuerat Reip. etq. ī suū cōsilium tris, aut ad summum quatuor Parisianos ciues quos populus designaret. Postulata Carolus admisit. Cumque Nauarro rege donatiōib ab ipso Carolo factis pacato. Parisiani cōsiderātes ne ꝑ principum beneuolentiā male cū eis ageret. Et pessimorū facinorū pœnas luerent ad alias ciuitates, & regni primiores lr̄as dāt suadētes suā societatē ꝓfiteri, & capuciolum Paris. fœderis atq. cōis amicitiæ præ se ferre, qđ iam Carolus ipse, & Nauarrus Rex Philippus ꝑterea Aurelianus Frācia Regis fr̄. & comes Stanpensis assumpsissent lr̄is acceptis pauci assumpsere. Inter tot Reip. dāna Carolus cōsilium cæpit non se regis Vicariū, & Locumtenentem, ut solitus erat, sed regētē appellare plus auctoritatis in ea appellatione esse ratus. Et ipso Carolo apud Cōpendiū existe Parisiani arcē luparā occuparunt, & ꝑsidio imposito machinas inde belli ad ædes publicas urbis trāsduxerunt. Itaq; parū abfuit qn ad priorem aduersitatē nouæ factiones accederent. nam abeūte Parisio Carolo nemo nobiliū Parisios inuisebat Carolū sequētes. Et aliquot ciuitates cū Parisiis sentiebant, sed lōge plures Caroli partes tuebanī, & infinite seditiones se

30 cutæ fuere ut ibi fol 83. cū seq. † Fuit ꝑterea eodē Carolo tunc rege. V. exñte, cædes apud Montēpessulanum nobile castrū, ī quo originē sumpsi, à ciuib. truculēter occisis 80. uiris ingenuis, atq; nobilib. inter quos fuere Guilielmus Pōcellus, eques Andegauorū ducis cācellarius Guidodesserus & Arnoldus eiusdem loci ꝓtor. cædis cā hæc fuisse memoraī ꝑm Guagninū in chron. eiusdē Caroli erat in ꝓuincia Narboñ cui linguæ Occitanę nunc nomen est, Ludouicus Andegauus Caroli fr̄ positus à Rege gubernator, cuius noīe cū ob bellū qđ in ea regiōe gerebaī pēsum magīatus exigeiāt seditiōe facta sanguinarii ciues eos trucidarūt deiectis ī alios puteos cadauerib. occisorū, tā detestabile flagitiū ī ꝑterierūt īpune, nā armatis instructus dux apud Mōtē

pessull.

pessul. cum aduenisset omnis populus fletu mærore, lacrymisq. confectus urbe egressus, & loci cōsules funes ex canabe collo tāquam morti obnoxi gestantes per uias prostrati duci obuiam pergunt miserabili clamore igno. sci sibi flagitantes. Assistebant duci, cardinales Aruerniæ, cum pontificis clementis oratoribus q eo placandi ducis causa conuenirent postridie aduentus ducis in uillā ipse in tabulatum qđ ei in foro edictū erat, cum pluribus pcipua dignitate uiris comitatus cōscēdit. Et quo ab omni plebe cōspectus cū grauē admodū in ciues sniam tulisset, sublato rursus clamore populus ueniā frequentes repetebat, quorū flexibus uotis cardinales, oratoresque pontificis accedentes animum tandē ducis inflexerunt, sniæ seueritatem, rigoremque moderantes qđ ipsorū misertus fuit, habuit igī locū miseratio. Nam cum sexcenti necis iudicium excepissent soli cædis auctores, & qui operā sceleri dederant regis arbitrio reseruati sunt, cumq. omniū incolatū bona fisco deputata forent dimidium remissum est, armis oībus quæ apud illos extant deditis pensata insuper ad plenum impensa, quam dux ob hmōi cædem sustinuissent, ut ibi uide fol. 91.

31 † Item ēt tpi Caroli 6. quædam ex Parisianis plebecula, nouis furiis acta est, uidens se uectigaliū magnitudine pmi, itaq; præpositū mercatorū aggrediens ad cōcionē uenire hominē cogit, ubi unus ex plebe audētior, uice multitudinis petit pensiones, & uectigalia tolli. Qđ q̄ńq; qdam olim postulassent, nec fuissent exauditi, iam adesse tps, cū satis illis fcm esse oporteat. Concitatæ multitudini pleriq; sobrie obsistere cupientes, rati si res in crastinā deferretur, cōpesci furorē posse, ī posterā diē negociū remittebant, qđ intelligens qdā ueteriū calceorū sutor temere exurgēs, pōpa inqt, aulicorū & fastus, in humeros populi recidūt, & q̄ ab illis ꝑ luxū ꝓfundunt, dāna nostra, & calamitates sunt. Hāc uilis opificis temeritatē arguere ausus est Ioannes Dormanus, regius cācellarius, obtinuitq. in alteram diē postulata transferri. Non restrinxit mora furore. Enimuero redit postridie concitatior plebs, & petitia, ex regis primorūq. eius snīa, reportauit. Et ut sedator domū plebs repeteret ad illā adhuc furentē cōcionari Ioā. Mare siū Carolos imperat, atq; causas memorare, q̄ obrē cēsus, & uectigalia reip. moderatorib.

32 pēdant. † Oportere eos q̄ psunt multa onera subire, bella plurima à Carolo pře gesta. Et itē à filio gerēda esse, q̄ sine populari ope bene ꝓcedere nō psit, Regios ꝓuentus & fiscū Angloro iniqtate imminutos esse, Regē publicæ libertati, & populi tutorē, populum coadiutorē esse, dēe, æquo aīo ferre, si qd nō nunq̄ durius per necessitatē imperet, nihilominus tn̄ gratū nunc regi esse uectigalia tolli, dicēdo abiret, Abeāt ipsi domū, & qescant tumultuari. Et cū ad hanc Ioānis oɫonē sedata turba esse speraret, sublato clamore, uolumus inquiunt, Iudæos urbe expelli. Quibus rñdente Ioāne de re ipsa ad regē relaturū se ꝓcurrēs cōfestim qq; plebeius publicanorū ædes aggrediunt, atq; effractis pixidib. ubi reposita de uectigalibus pecunia erat, nūmos in uias dispergit, libellosq. rōnum ministris interfectis carpit, & laniat. Iudæorū domos aliquot, & bona diripit. Quæ tam etsi reddit, restituiq. rex iussisset, nequaq̄ tn̄ obtēperatū est, ut uide in chronica eiusdē. fol. 92. uer. in

33 fi. cum seq. † Item eo tpe alia fuit apud Flamingos, & Gandenses seditio, ob nouā pecuniæ à Ludouico Flandrensi comite exactionē. Qui nā siue egens, siue peccuniæ auidus à Gandensibus, qui ꝑ ꝑ oppidi magnitudinem & populi frequentiam primi inter Flandrenses hn̄r, grandē pecuniam arrogantissime petens, cū ea sibi cōstāter negaretur, loco discedens, & ego, inqt, huic populo me principem & dn̄m exhibebo. Et Halfo militi attributis copiis, & Anglorū manu, mandat Gandēsib. bellū inferere, qui mox Gandensem agrum quotidianis incursionib. uexat. Ibāt nihilominus Gandenses armis instructi, seq. uiriliter tuebanī in cōmodis multis hostē afficientes. Recordati tn̄ debitæ suo comiti subiectionis petunt ab illo se audiri. Admisit eos comes. Quorū hæc breuis oɫo fuit. Tui, inqunt, comes sumus. Tu nobis es princeps, & comes Tibi cū oɫone patere nos decet tu nos tueri debes, si quid in te peccauimus qđ tibi molestū sit, id nobis cōdonari supplr̄ flagitamus Tm̄ ne libertatem tollas, quam à maiorib. acceptā, Gandensis populus tueri instituit. Cogi se uectigalib. nescit. Si rebus tuis ꝑ aliquā necessitatē opus est pecuniariū subsidiū, id tibi nō coactione, sed sua se sponte datu.ū liber populus offert. His comitē uerbis placasse rati, ab aulicis imprudētib. & ꝑ ætatē rerū impitis, iniurias acceperūt, iactātib. comitis ptāte esse illorū obstinatam rebellionem fle-

ctere calcaribus perinde ac stimulis asellum illos agi oportere, & oĩmodo iugũ imponere. Quo accepto cõuitio Gãdenses abiere. Comes uero magnopere studebat illos rerũ, & comeatus penuria afflictari, ut egentes, p̃tãti eius se crederẽt. At Gandẽses animo erecti, uim ꝓpulsare bello cõstituũt, q̃ fugã comes dederit, ut in p̃fati Caroli VI. chronica uide f. 49. † Fuit deniq; alia apud Parisianos eiusdem Caroli VI. t p̃e, & duce Andegauo Franciæ regente seditio. Andegauus. n. durũ, alii item principes, & regii pleriq; cõsultores. qui rebus gerendis præerant, nouum tributi genus instituere cõtendunt. Habitis aliquot cõtẽtionibus, nũc blandis nũc amicorũ interuẽtu adducere nõ paucos in suam s̃niam studebant, Obsistebat tñ populus, nec Petro dilerio, nec Ioani Maresio q̃ maxime populares erant, aures accommodabat, tametsi diceret ex ea pertinacia regem irritatum iri. Et hunc periculũ grauioris alicuius pœnæ impẽdere. Itaq; discedens à principibus populus arma capit, decanos quadragenariosq. & quinquagenarios ꝑ ciuitatẽ poneris. Cathenas q̃ ad cõpita uiarũ intra urbẽ erant p̃tendebat, positis cõtra nocturnas ĩsidias, ex cubis custodibus p̃terea ad portas ordinatis, Idque facere incipiẽtibus Parisianis reliquę fere regni urbes sequunt̃. Itaq; ducenti ex Rothomagensib. plebei hoĩes hoc exemplũ imitati, quẽdã obesum ciuẽ ob crassam corpulẽtiã Crassus uocabat̃, alioquin renitentẽ sibi regẽ p̃ficiũt, curriq. impositũ ꝑ urbẽ circunferentes, tãdẽ in rerũ uenaliũ foro cõstitutum de abolẽdis uectigalibus legẽ ferre, & eã ꝓmulgare cõpellunt à cæde non abstinentes. Seuitũ. n. est in uectigaliũ q̃stores, & expilatũ diui Audoeni cænobium. Propterea q̃d in eo priuilegia q̃dam reposita esse audierant, q̃ libertati ciuitatis nõ cõgruerunt. Arcem quoq; oppugnare adorti, inde à præsidio repulsi sunt aliquot interẽptis. dũ hęc Rothomagi gerunt̃, Andegauus dux regens post quartũ mẽsem cũ parisianæ plebis seditionẽ sedatam esse putat, legẽ de uectigalib. exigendis tulit, & in foro iudicali apud Castelletũ promulgare iubet institutis ministris q̃ legẽdi uectigalis of-
35 ficiũ exequerent̃. Ad Calendas Martias cum eius officii causa q̃stor ad mercatũ apud ballas aduenisset, obolumq; ꝓ nasturtio à muliercula, cui Perota morela nomen erat, exigeret, q̃sta, & uociferans anus, mercatores aliquot in q̃storẽ excitauit, q̃ hoĩem mulris uulnerib. cõfossum trucidauerũt eius facinorũ fama ubi ꝑ ciuitatẽ uulgata. est, ꝓtinus uilis artiũ ministri arma cupiũt, perq. ciuitatis uias circũcursant ad cædẽ ꝑpetrandũ animati quibus cũ ꝑditi pleriq. & nullius æstimationis hoĩes facile accedebãt, & inermibus arma ni dessẽt publicas ædes adoriuntur, ubi cemors euulsisq; postib. cõia arma rapiunt, & ea induunt fuere ex prudentiorib. nonnulli, & inter illos Parisianus antistes, q̃ tot malis insurgentibus coactas clam fortunas suas ciuitate exportarent, tutiore se loco cõmittentes. Inter arma q̃ furibunda plebs desumpserat, erant plumbei mallei q̃b. obuios quousq; subsidii pecuniarii exactores trucidabant, domos eorũ fortũnis orbus spoliantes, nec ad ecclesiã ꝓfugiẽtibus immunitas p̃stabat, unũ. n. in diui Iacobi hospitalis æde diuæ Mariæ simulachrũ amplexantẽ, ꝓtinus necauerunt. simile ad diuum Germanũ de Pratis, quo nonnulli cõfugerent, cũ facere molirent̃, defendẽtibus se incolis, inanes in urbem reuersi. Castelleti itẽ, & episcopi carcere reclu so, captiuos oẽs, & Hugonẽ Aubriotũ soluerunt, hunc sibi ducem p̃ficiẽtes. Sed cõscius q̃d pensi furiis incitata plebs haberet, noctu se ex urbe ꝓripuit, quo in sequente luce domi non inuento, sæuius furere oẽs cœperunt. cõstituerũtq. Charentonũ pontẽ petere. & ꝓsternere Sed destiterunt a Ioanne Maresio admoniti. Tumque fregescere illis cępit hesternus furor, & mẽtis
6 insania. † Parisiana seditione ad Carolum perlata, auctores supplicio grauissimo plectere constituit. Sed regis indignationẽ q̃dã ex ciuibus, & scola Parisiensi delicti sapientes mittigauerunt de his tm̃ pœna sumpta est q̃ castelletum uiolauerunt, subsidio pecuniario abrogato. de quo postea cõtentio fuit nõ modica ut ibi uide, f. 96. Nã incurtraci publicis ędib' literæ repertæ sunt Parisiacæ factionis, quas illis de seditione Parisienses dedisse subscriptio annotabat. Id Carolus egerrime admodũ tulit, atq; supra morẽ, furia correptus, plerisq; mortẽ minat̃. & ipsi regi ꝑ ciuitatẽ pergenti. Præpositus magna ciuiũ multitudine stipulatus, humilis, ꝓnusq; occurrens, cũ loq cepisset, rex audire noluit. Præpositiq; preces oĩno aspernatus est, iubetq. eũ a cõspectu ꝓcerũ discedere, sed p̃teriens, ad diuæ Mariæ tẽplũ ꝓfectus supplicatione absoluta Palacium rediit. Erant ꝑ cõpita, & diuersoria urbis dispositi

37

positi ad custodiam milites, ꝓhibiti ne populo, & ne militi populus iniuriam faceret, & dicti tñ contẽptores duo ex plebe fuere, q mox cõprehensi à suis fenestris illaqueati strangulatiq; ꝑpenderunt, & sic cõtumaciæ, & supbiæ pœnas dederũt. Incesserunt eo die per urbem Biturigum, & Burgundiæ duces, magna armatorũ manu uallati, & seditionis insignio res auctores trecentũ in uinculũ primũ cõiectos paulo post carnifex capite mulctauit, inter quos fuerunt Guillermus Cenomanensis Ioãnes Filiolus, & Martinus doublus, & paucis interiectis dieb. Nicolaus Flamingus, supplicio eorũ expleto, cathenæ oẽs ex compitis euulsæ in arcẽ uicenarum arma ꝑ quasq; domos inuẽta, partim in Luparã, partim in Palatinũ deportatã sunt. Et Ioãnes Marsius, hõ populo gratus, delatus ꝗ inter seditiosos surẽti plebei fauisset, & cũ eo 12. capite puniti prius scabinis, & Præposito mercatorũ ad eorũ officiis priuatis. Inter hæc ad gradus Palatinos, ubi Philippi pulchri simulachrũ uisit, extructo throno, Carolus patruelib. & aulicorũ nobilitate circunfessus. Petrũ Diogemõ tẽ cancellariũ affari, q cõuenerat populũ, iubet. Qui à Carolo V. ad p̄sentia tpa orõnem deducens, p̄teritas seditiones, & populi flagitia, regis p̄terea gesta, & ex Flamingis habitas uictorias ꝓlixa orõne memorauit. Hæc postq̃ locutus ẽ cãcellarius, ad Carolũ cõuersus, Hæc ne sunt, inquit, serenissime Rex, q̃ mihi dicẽda cõmiseras. Assentiente rege, Patrueles eius ad genua Caroli ꝓcliues, populo indulgeri orãt, nobilitate quoq; atq; fortunis insignes fœminæ, passis crurib. lachrymãtes, procũbẽte humi populi, regis miserationem expectabant. Mouit regẽ miserabilis clamor, & mortis suppliciũ pecuniaria multa cõmutauit. Nã dimidiã fortunarũ oĩum partẽ, reus quiq; redimẽdi sui causa pẽdit, q̃ mi
37 liti ad stipẽdiũ distributa est. † Eadẽ quoq; tẽpestate Aruerni, adiunctis Lemouicẽsib. atq; Pictauis, grauissimã seditionem excitauerunt ducẽ sibi quendã Petrũ Brueriũ instituentes atq; ita ꝑ nequissimã licentiã grassantes, nobilẽ queq́. clerũ, itẽ, & alicuius pensi hoĩem sibi obuium, sine miseratione obtruncabãt. Nã deprehẽsi forte ꝑ uiã scoti equitis capiti initiũ cassidẽ imponũt. Sacerdoti amputatis digitis, capitis uotricem deglubunt, deinde cremant. Religiosum hospitalis ordinis per alias ꝓcere arbori appensum, sagitis telisq́.

cõfossũ necãt. Nec modus illis erat ullus seuiẽdi. Pluris inter illos habebat̃ q diriora flagitia cõmitteret, huius tã detestãdæ inhumanitatis nũcio accepto. Biturigum dux q Auenionẽ salutãdi pontificis causa petebat, delecto nobilium exercitu in seditiosos mouet quos nõ difficili prælio, multis occisis multisq́. laqueo strãgulatis supauit. Itẽ tpe Caroli VII. Gandẽses à Philippo Burgundiorũ duce discercere, ob salis tributum qđ illis annuũ imponere conabat̃. Hinc bello excitato, magna pars regionis cęde atq; incẽdio uastatur. Redierũt tãdẽ in ducis beneuolẽtiã Gandẽses, rebellionis pœnas magno ære luẽtes. Et apud Parisios tpe Ludouici XI. q ad principes regni Ludouico ob bonũ publicum ad uertẽtes oratores misissent ꝓscriptionis pœnã Ludouicus in oratores q ad cõiuratos legati fuerãt ꝓnunciauit, ut ibi uide f. 142. Præterea apud Bituriges eodẽ tpe, ob tributũ in aliqđ sup rebus impositũ, fuit populi eleuatio aduersum ipsius tributi receptorẽ, quẽ trucidarunt, cuius mortis pœnã nõ euasere. Nã rex ipse Lud. armatos misit milites, & ĩ eorũ stillicidiis decẽ, & tris ex fautorib. laqueo strãgulari p̄cepit, & alios pluras eiusdẽ ciuitatis primiores prisonarios supra currum per ali-
38 quot mẽses seq quocũq; ibat loco iussit. † Itẽ apud Ianuẽses cõis populus aduersus nobiles irruit, & tãdẽ aduersus dñm nostrũ supremũ regẽ Ludouicũ XII. cuius aĩam possideat paradisus. Et hac nr̃a tẽpestate anno pręsenti 413. supra mille in ciuitate Agenẽsi ꝑꝑ subsidiũ sup reb. uenũdãdis imponẽdũ, ad refectionẽ siue reparationẽ põtis ciuitatis supra fluuiũ Garonẽ exist. cõuertẽdũ, ac ꝑpea alia grandia q̃ sibi cõitas dicebat non iure fuisse, sed cõtra ipsius ciuitatis priuilegia, cõsuetudines, & statuta ĩposita. Quorũ ẽt denariorũ siue reip. redditũ sibi à cõsulibus, & cõsiliariis, quos uulgus iuratos uocat, rõnem reddi postulabat. Necnon ob electionẽ consularis dignitatis, q̃ quotanuis est fieri solida, deligẽdo uno ex prudentiorib. cuiuslibet status siue guyethi non celebratam, sed ueteres cõsules suos parẽtus affines, & amicos cõtra ciuitatis morã ex quadam, ut ipsi dicebant, inter eos firmata pactiones eligebant. Aduersus quos, cõitas die quo subsidium deliberatum fuit, q̃ secunda Iulii erat, circa solis occasum insurrexit. Inter quos actores erant Petrus de la sarre, dñs Clerguet And. de la Brosse,

uocatus Brosset, Guyrandus de Podio ueteri, in uulgari Vasconio dictus, de peylo uiet, & plures alii ad numerum mille. & ultra, sed non æque principales ructores erant, ut infra in snia inserta continet, qui per uias ciuitatis publicas paucis armatis circuncursant, ad iniurias, & cedē, ut aliqui dicebant, cōsulibus, & iuratis, ac aliis Regiis officiariis inferendū, & ꝑpetrandum aīati: quibus perditi pleriq; & nullius æstimationis hoīes, & pueri accedebāt uociferantes, ubi sunt nunc isti latrones consules uectigal nouū, qđ ipsi sbrenant appellāt, imponere uolentes, trucidate enim eos oportet, & altū cōis plateæ puteū ex cadauerib. ipsorū repleri, clamātesq. more Tuscorū, & Apulorū, uiuat, uiuat rex, & cōmunitas, q̄ tandē in cōi platea se cōtulerunt, manū à circunstātibus leuare pcipiūt, eosq. & eorū partem seq astringentes.

39 † Et ne consules iuratiq. cōsiliarii, ac alii officiarii à ciuitate nocte illa, uel sequenti luce fugā arripere possent, ad clauiū portarū ciuitatis custodes, seu clauigeros accesserunt, eisq. claues quas pluribus noctib. seruandas qbusdam ex ipsis tradiderunt, inter quos fuere pfatus Petrus de peyleo uiet. Petrus darque, Ioānes bastardus, dictus trompeta, & Petrus de domo noua remouerunt. Et exacta nocte sequenti die lunæ, q̄ tertia Iulii erat, post initiū lucis, in diuæ Marię carmelitarū cōuentu, & pradello eiusdē in numero duorū millium ad cāpanarū ecclesiarū eiusdē conuentus SS. Hylarii Fidis, & Caprasii sonū, seu pulsationem, q̄ ad hoīum uocationē ignis extinguendi cā fieri solet, se congregauerunt. Ad quos eo in loco nobilis Petrus Gaillardus, dn̄s de Busconio ciuis plebei gratus, causæ placādi, & pacis inter eos cōponendę se cōtulit. Eosq hortatus est, ut ex ipsis aliquot magis honestiores, ad ipsis cōsulib. sua ptēsa grauamina demōstrāda eligerēt. id quoq; facere furibūda plebs recusat, declaransq. oēm plebē interesse uelle. Et subito ad cōem, seu publicā domū accesserunt, ꝑ uias publicas cridādo, ubi sunt latrones cōsules, & uirgas more bidellorū uniuersitatū āte se deferri faciēres, Sed cū illic cōsules, ac ceteros ciuitatis cōsiliarios nō inuenissent, cētū ex ipsis peiores ad ipsam cōem domum inuitos cōsules adducendū delegerunt

40 † Qui eosdem cōsules ad domos eorū, & uias publicas, ac ædes sacras circūquerētes, duos qbus nomen erat Raynaldus, alius Ioannes Theobalbus Iurisperitus, & integræ famæ uir, & Petrus Abbrecombus in diui Stephani æde missam audientes, uiolenter diuina ꝑturbātes officia extra ad domum cōem adduxerunt. Aliū aūt qui ad diui Dn̄ici pinnaculū quos cōsurgerat noīe Armaniacū, surorē q eos de seditione increpuerat, eripiūt. Quidam alium noīe Ioannē de Broha, publicū scribā in uicini domo absconsum, ꝑ crines extrahi iubēt, q præ timore mortis in suas caligas se excercorauit, quo in derisum postea excercorator, seu iuxta eorū uulgare, Cacator uacuatus fuit. Eosdemq. ac plures alios ciues prisonarios cōstituerūt, Claues archiuorū à manibus cōsulū, ꝑ pea ꝙ in eis priuilegia q̄dā reposita esse dicebant, q̄ libertati ciuitatis congruerent, ac pariter seras Archiuorū ferreis instris per unū ex fabris euelli conati sūt. Statutorūq. libros, & rōnū in numero quinq; è domo cōi exportari ꝑ Antoniū Rinhachū fecerunt. alias insuꝑ seditiones, & cōgregationes tam de die, q de nocte, q̄uis ter à iudice maiore, ne ipsas sub mortis pęna, & bonorū cōfiscatione facerent, admoniti fuissent, pegerunt. Itaq; eo suꝑbiæ processit populi furos, ut oēs primores se mortuos esse crederent.

41 † Cumq Agenēses cōsiderantes ne ꝑ iustitiā male cū eis ageret, & pessimorū facinorū pęnas luerēt, ad aliarū ciuitatū, & castrorū primores lras dāt, suadētes suā societatē ꝓfiteri, & eorū fœderis, ac cōis amicitiæ esse. Quorū lris habitatores castrorūm S. Clari de Podio mugio acqeuerūt, idē in eorū locis committens. Itaq, ꝙ ceteras Vasconiæ ciuitates exēplo eorū maxime ī castro de Logmaine, in comitatu Armaniacii exn̄te, cōtra cōsules ac ꝓprios dn̄os, & officiarios regios, nisi qđ hāc Agenensiū seditionem ad xpianissimum principē dn̄m nr̄m supremum perlatam, ac annullos commissarios per ipm ad seditiosos puniendos deputatos intellexissent moueri, & se leuari oēs aiebāt. Postq. per cōpita, & diuersoria urbis Agenii dispositi fuere ad custodiā pter custodes ad portas ordinatos, ducētū, & plus armati hoīes, ne noctu ī eorū lectis prisonarii ad Burdegalensem curiā, ubi adornati fuerāt ducerent. Sed hāc Agenensiū seditionē Rex Ludo, dn̄s dr̄ suꝑmus cuius aīa requiescat in bona pace egerrime ad modū ferēs illorū punitionem clariss. uiro, & illustri dn̄o Bertrādo de Stissaco, eq̄ti dn̄o eiusdē loci, ac Petragoricēsis senescalco, cōsiliarioq. & ipsius

ipsius regis Chābellano, & nobili ac specta bili uiro. iurium professori, dom. Bertrādo de chassaignes, dño loci Stansfortis. ēt in suprema Burdugale curia cōsiliario, & mihi Nic. Boherij, inter ceteros sui sacri regali cōsisto rii cōsiliarios minimo ꝑ patentes literas cōmisit, & deputauit, de quorū punitione appa ret ꝑ sententias per nos cōmissarios ante di-
42 ctos in fine huius operis insertas † Præterea nobis apud Agenenses sic existentibus, simi lis populi cōmotio facta in Campania apud Trecēses, ad quos puniendos potens dñs de aura ualle, eiusdē campaniæ gubernator, & nobilis, ac clariss uir. dom. Petrus de la uerā de, Iurium ꝓfessor, & æques, cōsiliariusq;, & magister requestarū regalis hospitii ordinarius missi fuere. ꝗ per eorū sñiam duos principales seditionis auctores ad mortē in patibulo subeūdā, aliosq. in emēdam retinentes cōdemnauerunt, quorū sñia quæ appellatio ne suspēsa fuerat ꝑ arrestū fuit cōfirmata. ac ēt ꝓfecto hoc anno apud Pannoniæ, seu Vngarię regnū fuit magna aduersus eorū princ i pē populi seditio. qui seuere puniri fecit eos dē, ut in exemplo, & historia impressa patet.

1 *Seditio dicitur perturbatio quietis, seu pacis publicę.*
2 *Seditiosus dicitur qui animarum dissentiones, facit, & discordias g gnit.*
3 *Seditio proprie fit inter partes multitudinis inter se dissentientes.*
Bellum & rixa differunt à sedit one.
4 *Seditio quid sit & in quibus locum habeat.*
5 *Congregatio multis nominibus uocatur.*

1 SEcundo ꝓsuppono quid sit seditio, † & est qetas publicæ ꝑturbatio l. 1. & 2. C. de sedit. unde ẜm gl. ibi seditio dṙ quasi seorsum itio, ꝗa in diuersum uadunt aliosq. trahunt uel dṙ a sedo as. ꝑ contrarium, ꝗs plerunq; populo discordante itur ad manus, & apud græcos dṙ pharatrea. c. coniurationū. 1. q. 1. ubi gl. exponit à Phares qđ est diuisio, inde Pharisei cap. seditionarios. 46. dist. & seditio ẜm B. Ant. Archiep. Flor. in 2. par. suæ sum. tit. 4. c. 8. §. i. importat discordiā, non quancūq;, sed inter partes alicuius multitudinis, ꝗa discordia est sexta filia inanis gloriæ, sub qua cōtinet̄ seditio ẜm B. Th. 2. 2. q. 47. arg. 1.
2 Ideo Isid. in lib. Etym. dicit, † ꝙ seditiosus est ꝗ dissensiones aīorū facit. & si discordias gignit. Cōuenit aūt ẜm D. Th. ubi supra in aliquo cū schismate, rixa, & bello, & in aliquo differt. Conuenit in hoc, ꝗa importat quādā cōtradictionē, sicut illa. differt, aut schismate ꝗa schisma opponit̄ unitati spūali s. multitudinis ciuitatis. Differt aūt à bello, & rixa, ꝗa bellū est cōtra extraneos hostes, quasi multitudinē Rixa uero est unus ad unū, uel paucorū ad paucos ut per Barr. & Ang. in l. si rixa. ff. de sic. & l. qm̄ multa facinora C. de ui pub.
3 † Sed seditio ꝓprie est īter partes unius multitudinis inter se dissentientes, puta cum una pars ciuitatis excitat̄ in tumultū cōtra, aliā, ut colligi pōt ex d. ll. de sed. & tenet Card. Alex. in d c. seditionarios, post Arch. & idem Ang. de Claua in sua sum. in uerbo, seditio. Secundo ēt bellum, & rixa in hoc differunt à seditione, ꝗa bellū, & rixa important impugnationē in actu, sed seditio dici pōt siue sit hmōi impugnatio in actu siue fiat ꝓparatio ad impugnationē hmōi, ut infra dicā in solutione q. prin. qua pœna puniāt̄ seditiosi, unde glo. dicit. 2. ad Cor. 12. ꝙ seditiones sunt
4 tumultus ad pugnam s. quibus se ꝓparant, & ntentant pugnare, ut dṙ Indiciam 12. ideo seditio habet locum in exercitu, in classe, in campo, in schola, & ubicunq; multitudo est hominum. Ideo ẜm Bonif de uitalli. in d. suo tract. criminum, tit. de sedit. seditiosus dṙ ille ꝗ seditionē, uel ꝓditionem tractat de aliqua ciuitate uel castro hñdo uel dando, causa faciendi guerram cōtra publicam utilitatē, uel tractat facere nouitatē in ciuitate uel bonū publicū statū ipsius; uel tractat se fieri dñm terræ uel alterius loci, & ad ꝓmissa facit illud qđ tradit Bal. in cōs. 130. inc. decretū domi. uol. 1. ꝙ uerbū congregationis est genus gñalissimū l. 1. §. cōuentionis ff. de pac. ibi dū dicit in unū locum cōgregant̄, & ueniunt, &c. & ꝓdicat̄ de cōuētione nuda in qua aliqui. pactionibus nō firmant̄, sicut ē cōgregatio ad audiendam aliꝗ̄ ꝓdicationem uel harengā, uel aliqđ parlamentū. † Item ēt de congrega
5 tione in qua aliꝗ pactionibus uel statutis firmat̄ ꝗ hñt diuersa nomina ẜm ꝙ congregari ei nomen imponunt, uel ẜm ꝙ ius imponit nā aliqñ uocatur unio, aliqñ confœderatio aliqñ secta, aliqñ conuenticula, aliqñ coniuratio. i. simul iuratio, aliqñ conspiratio. i. simul uel idem spiratio, & de utroq, est tex. cū sua gl in c. constitutionē §. 1. cū seq. de uerb. sig. li. 6. ubi ꝫ cōiuratio capiat̄ ꝑ cōspiratio

ne, & cõspiratio pro coniuratione, ſm doct. Felyn.in c.fi.de teſt. cog. & in c.exhib. col.2. uerſ non limitationẽ.de iud.& Cæp. Veron. in conſ.4.col.3. cum ſeq. & Luc. de Pen.in l. magiſt.col. ult. C.de prof. lib. 10. & Arch.in d.c.coniurationum.11.q.1. Aliqñ mutinatio & inde mutini in Francia uocantur. quæ oĩa ferè colligunt ex l.1. & 2. ff. ad l.Iul. maieſt. Aliqñ monopolium,ut C. de monop. Aliqñ conſiliũ,ut d.l.1.& paſſione dñica dicit,1026. Tunc congregati ſunt principes ſacerdotum qui dicebatur Cayphas,& cõſilium fecerũt, ut Ieſum dolo tenerent,& occiderent.dicebãt aũt,nõ in die feſto, ne forte tumultus fieret, & idem Mar.12 & Luc.23. Nam hæc oĩa ſm Bal.in d.conſil.ſignãt quẽdam cõſenſum inter ſe fidei interpoſitione firmata , qbus homines ad ſeditionẽ,& tumultũ cõtra rẽp uel tertiũ ꝓuocantur,ut not Felyn.in d.ca fin.de teſt.cog.& in aliis iurib. in 4. præſupp. alleg.

1 *Homines quatuor gentem conſtituunt.*
2 *Multitudo an poſſit in quatuor conſiſtere.*
3 *Populus ex decem hominibus conſtitui poteſt.*

Tertio premitto quot † homines faciant cõgregationem,& Bart.in l.2.ff.ui bon. rap.& in l.1.ff de prob.d cit , ꝙ quatuor homines faciunt gentẽ, & pro eius opi. eſt text. in Lõb.in l.1. de aggr. in uico facta, q̃ eſt canonizata 12.q.2.cũ deuotiſſimam.ibi ſi quis manu armata uſq; ad quatuor hoĩes in uicũ alterius &c.& in l.2.de ſed.contra iudicẽ, uel ciuitatem leuata eo.lib.& cap. 1 .& ibi ꝑ oẽs & in c.cõgr.de elect Sed Bal. in l.1.§ fina.ff.de iuſt.& iu.& in conſ.186.in fi.uol.1. tenet contrarium , qa d.l.1. hoc non dicit.qa ibi ponit genus ꝓ geniculo,non pro collectione multitudinis,maxime in ſtatutis, & decretis,ſeu ordinationibus punientibus facientes cõgregationem , ut l.2.ibi Bald.in uer colleg.C de
2 ſed.de quo ſtatim dicam † & ꝙ quatuor homines non dicanť multitudo,adducit text. in l.fina.C.de teſt.ideo ſm ipſum quatuor , aut quinq; congregantes ſe ad maleſactores puniendos non incidunt in pœnam ſtatuti congregationes prohibentis, ideo Biturges qui paſtorellos de quibus dictum eſt ſupra occiderũt non tenenť,licet ſiue auctoritate principis ſe cõgregauerunt.faciũt no. in l.ſi barſ. C.de fideiuſſ.& q̃ dixi in §.19.de iud.om.iud. & idem ſm Bal.in d.conſ.186.ſi conuocauerint amicos beneuolos ad extirpandas iſtas beſtias cõdẽnatas q̃ regioni nocent,ut no.in l.3.§.cũ igitur,ff de ui, & ui armata, ſicut .n. ad tuitionem rerũ licet congregare amicos, ut ibi cum not.in l.1. C.unde ui. multo magis ad tuitionem publicam,& idẽ tenet Bar. in ſuo tract. de Guelphis & Gibellinis. in 3. princ q.& dico ꝙ debet relinq arbitrio iudicantis,quot hoĩs faciant cõgregationem ſm gl.& doct.in c.latores,de cler.excõm miniſt. & in c.diſcip.45. diſt.& Felyn. in ca.dil. in 2.
3 col. in fin.de ſim. † Sed decem hoĩes bene faciunt populum,ut not.in d.c.1. & aliis iuribus ſupra alleg.gl.& Io.Fab.in §.ſi grex.inſt. de leg.& Bald. in d.l.1.§ huius. col.3. ubi dicit,ꝙ facile ſit turba coadunata.i. decẽ hoĩb. uel pluribus ad idem flagitium cõmittendũ. nam turba a turbo dicta eſt ex gñe tumultus l.prætor,ui bo.rap.ſicut dr̃ tps turbatum,qñ eſt inuolutum,& aer commixtus. & turbare idẽ eſt ꝙ cõfundere,uel ingetare,uel imbrigare,l.1 § fi.ff.de ſer.corr. & ꝑ Bart.in tit.q ſint rebelles.in uerbo rebellis, & in uerbo tenere.

1 *Qualitas perſonarum in delictis puniendis attendi debet.*
2 *Qualitas cauſæ in puniendis delictis debet conſiderari.*
3 *Inimicitia priuata excuſat a rebellionis pœna.*
4 *Amicos, & cognatos cõuocare quando ſit licitum.*

Quarto iuxta prædicta præmitto ꝙ in talibus congregationibus puniendis,uel remiſſus plectẽdis,debet cõſiderari qualitas perſonarũ,& cauſæ l aut facta, §. cauſa.
1 & §.perſona,& ibi per Doct.ff. de pœn. † & de qualitate perſonæ patet,quia ex perſonis hominum dicta penſamus l.1.C.ſi quis Imp. maled.& l.famoſi § 1.ff ad l. Iul. maieſt. & l. ſi ff de act.& obl. & l. ſi quis aliqd. §.auct.ibi pro qualitate dignitatis.ff.de pęn. ideo ſi prolata fuerint aliqua uerba cõtra principẽ tpe ſeditionis furore durante , ueluti qđ ſe alteri regi.ſ. Angliæ,uel Aragoñ. redderent, ſi uellet Rex noſter eos ſubſidiis opprimere , uel cõtra cõſules,& cõſiliarios ciuitatum,dicẽdo ꝙ eos occidere oportebat, & puteum corporibus eorũ repleri totum, ut aliqui Ageñ. dicebant,ueniunt in conſideratione , quia lubricum linguæ ad pœnam facile non trahendum d.l.1 & l.fam.§.1.& olim Præpoſiti laborũ corrigebant eos qui male loquebantur

de

de principe, ut not. glo. super rub. C. de præb. lab. lib. 12. tñ si nobiles Burgenses, & alii diuites hæc dicerent contra principem, magis essent puniendi q̃ ciues plebei, & pauperes, ut uoluit Mart. Laud. in d. tract. de crim. læsæ maiest. §. 36. alleg. Bald. infra l. 1. C. de cõd. & ꝑc. lib. 11. tñ genus istud maledicẽdi sub crimine læsæ maiest. non comprehenditur ut d. l. iuris, & tenet d. Steph. Buynardus ĩ d. l. quisquis, in 1. no. uers. 2. dictum notabile.
2 † De secundo, s. de qualitate causæ patet per text. in l. mulier ff. rerũ amota. & d. l. 2. ff. ui. bo. ra. tex. in l. Pompon. in 2. ff. de neg. gest. & Oldr. in terminis in cõs. 315. in fi. uer. ex præmissis itaq; apparet, & hoc probatur Num. 20. c. in prin. ꝙ cum populus aqua indigeret, cõuenerunt aduersus Moysen, & Aaron, & uer. in seditione dixerunt. Quare non fecistis ascendere de Aegypto, & eduxistis in locum illum pessimũ, qui seri non põt, nec gignit, nec uineas, nec malogranata, insuꝑ & aquã nõ habet, & tunc Moyses, & Aaron orauerunt pro populo, & exaudiuit dñs clamorem populi, uel ſm Bal. qñ est inimicitia priuata, non præsumit talia fieri contra principẽ, uel Rép. sed solũmodo ut priuatus à priuato se defendat tex. est celebris in l. siqs ingenuam §. in ciuibus ff. de ca. licet ipse idem Bal. teneat cõtrarium post Inn. in c. 1. de off. deleg. sed Barth.
3 † tenet primum ꝙ priuata inimicitia excusat à pœna rebellionis, in l. hostes. de cap. cuius sñia uĩ humanior, ſm Marc. Laud. in tract. de crim. læsæ maiest. §. 21. & hoc ferè nã inductum est. Quia, ut ait Arist. congregat separatissimos cõis timor, unde ſm Bal. in d. consi. 130 hæc consue inoleuit. ut de pace iur. fi. §. conuenticulas, cum ibi no. quia si quis uult diuidere aliq̃ cognatione, debet ei resisti saltem cõsulendo l. possess. C. cõia utriusq; iud. Nã qua mente aliquid fiat, animaduerti conuenit alleg. text. in l. ex charitate amicitię. ff. ad exib. quam non inueni ibi, quia amicus amico uult bona. l. off. C. de neg. gest. & d. l. 3. § cum igitur, de ui, & ui armata, & Hest. 5. ubi Amã reuersus ad domũ, cõuocauit ad se amicos, ex eo ꝙ Mardocheus sedens ei non assurgit, & ẽt hr̃ Luc. 15. ubi dñs qui ouem perdiderat, & inueniens conuocauit amicos & uicinos ex 2. Machab. 7. c. ubi Iudas Machabeus, & qui cum illo erãt cõuocauerũt cognatos, & amicos &c. & idẽ tenet Car. Alex. in d. §. cõuentic. col. 2. uer. unde si aliquis &c. de pace iur. firm. & per prædicta, & alia per ipsum Bald. adducta in d. consi. 130. decidit
4 † ꝙ stante cõstitutione & decreto dñi, disponente ꝙ nullus audeat, uel præsumat palam, uel secrete directe, uel indirecte, uel aliquo q̃sito colore cõtrahere, & fabricare, nec modo aliquo celebrare adinuicẽ aliq̃ ligam, unionem, confederationem, factam, uel conuenticulam nec ul ã conuersationem, uel cõspirationem sub pœna æris, & personæ, eiusdem dñi arbitrio imponenda &c. ꝙ si aliqui ne eorum amici de stirpe domus diuidantur inter se ad instantiam quorundam, accesserint ad quendã locũ, ubi plurimos cõuocauerint, & cõgregauerint, q inter eos hæc uerba habuerunt & protulerunt. Amici uos cognoscitis, & nos cognoscimus instigationes, & astutias illorũ de Gãbarinis q uolunt uos diuidere, & qa uirtus unita fortior est ipsa dispersa rogamus uos ut eis non credatis, nec aliqualr̃ adhærere uelitis. Quinimò uestro solito more in defensionib. & offensionib. ubi offendi uobis uelint esse debeatis in idẽ, alias in finalem cõsumptionẽ facilr̃ incurrere poteritis &c. ꝙ nõ debeãt puniri, sed eorũ pœna est ipsi principi reseruata, qui pro motu animi sui sit declaraturus, cui nihil potest aliud q̃ persuaderi, ꝙ imponat pœnam pro motu, & pietate animi iuxta modicitatem non enormem.

1 *Populus quando licite possit se congregare sine superioris, aut suorum iudicum auctoritate.*
2 *Monachi an possint licite iurare se defensuros aduersus quemlibet monasterij bona diripientem.*
3 *Congregationes laicorum an sint licitæ.*
4 *Congregatio licita censetur cuius finis licitus reperitur.*
5 *Guelphis sua permittuntur statuta, & Gibellinis sua.*
6 *Seditiosi non dicuntur qui regimen tyrannicum perturbare nituntur.*
7 *Tyrannus in populo sibi subiecto seditiosus est, & ideo expellendus.*

1 QVinto iuxta ꝑmissa † ꝑmitto, an ppl̃o licitũ sit se cõgregare sine sup̃ioris, aut suorũ iudicũ auctoritate, & uĩ ꝙ nõ, ut ꝓbat 1. Mach. 14. ante fi. ibi ne liceat ulli ex populo. & ex sacerdotib. irritũ facere aliqd horũ, & cõtradicere his q̃ ab eo dñr, aut cõuocare cõuentũ in regione sine ipso & uestiri purpura sic & ẽt Psal. 15. non cõgregabo conuenticulam eorum, & in auth.

de mand. princ §. deinde couueniens, & §. deinde competens colla. 3. & in l. denunciamus, C. de his qui ad eccl. confu. & tenet Abb. post Host. in d. c. si de testi. cog. & Doct. per illum tex. in l. conuenticulam C. de episc. & cle. & in d. §. couenticulas, & Car. Alex. in c. illud col. 5. & 23. & ita hr in stylo, & libro cōsue. & ibi p Aufreri. in ti. quorū cognitio ptinet ad regem, tenet Io. Fab. in l. addictos C. de episc. aud. & in l. 1. de off. mil. iud. & Innoc. in c. significasti. & ibi p Doc. insuper Fel. de off. de leg. & bo. tex in auth. ut neq, miles neq; foedera. colla. 8. & in c. 1. & 3. 23. q. 3. In cōtrariū ꝙ possit se cōgregare, ut uoluit gl. ī d. §. cōuenticulas, ubi dicit ꝙ de cōsue. ciuitates faciūt iuratas cōfederationes maxime in Italia, & in ciuitatibus expressis in pace Constantiæ, & pcipue si fiat super l. cito tangente cōitatem, ut puta, ut clerici non permittant episcopo res ecclesiæ alienare, ut tenent Archi. Pet. de Anch. & Phil Fran. ī d. c. cōstitutionē. de uer. sig. lib. 6. in illa q an † monachi qui uidentes suum monasteriū in tpalibus labi ex dilapidatione abbatis, iurauerunt in simul se iuuare, & defendere p posse, tam contra abbatē, q̃ cōtra q̃cunq; aliam personam monasteriū destruentem, dicant coniuratores à re pbari, ubi cōcludūt ꝙ si ea cā de psenti, & cōi contra platum, & superiorem, qa iam dilapidabat, & male tractabat personas, & bona monasterij, ꝙ possit fieri pdicta couentio, sed si contra superiorem nihil apparet de præsenti iniustum uel psumptum, ꝙ tunc nō licet subdito cōiurare uel cōspirare cōtra platū p d. c. cōsti qa istæ couentiones alliciūt subditos ad peccandū, & ad iurgia, q̃ licet per se non sint male, tñ qa malum ex eis sequi pōt re p bantur à iure ut not. in c. si Christus, de iureiur. & tenet Luc. de Pen. in l. magistros, col. ult. de pfes. & med. lib. 10. & Ioan. Fab. C. de monop. & And. de Iser. & Card. Alex. in d. §. couenticulas, & Doc. in l. per iniquum C de iur. omn. iud. & Bar. in l. fin ff. de colle. illic. & Host. in sum. de iureiur §. sed an fit licitum, & Bal. in d. cons. 130. † & ideo istæ fraternitates q̃ fiunt p laicos siue mares, siue mulieres ad bonū sunt licitæ, de quo p Arch. in c. siqs despicit 41 dist. & Fel. post Abb. sicu in c accedens col. 1. & . . de pser. ubi Fel. ponit signa cognoscēdi collegia licita, tñ requir ī ꝙ istæ cōuenticulę mercatorū sint auctoritate superioris approbatæ uel cōfirmatæ, ut no. Bar. in l. fi. de colleg. illic. & in l. 1. §. 1. sub ptextu. de extraor. crim. ubi ēt dicit qd superior potest mandare collegiis, ut portent sibi statuta collegiorū suorū, de quo plene p Card. Alex. in d. §. couenticulas col. 2. ubi ponit regulam ꝙ omnia collegia, congregationes, & sodalitates sunt prohibita l. 1. in princ. ff. de colleg. illic † unde ẽm eum per finem licitum, licita cognoscitur congregatio, & econtra, per finem illicitum ꝙ sit illicita l. si à reo. §. fi. ff. de fideius. & per Ang. in cōs. 376 col. 1. & Lud. de Ro. in cons. 37. & huiusmodi confratriæ solent de stilo Franciæ per ipsum Principem approbari, & ita tenet Bonif. de uitalinis, in tract. malef. tit. de colle. illic. uel ẽm Bartol. in tract. de Guelphis, & Gibel. in 3. q. prin. quando congregationes tendunt principaliter ad bonum publicum, ut ciuitas recte, & quiete gubernetur, licet tñ non possint aduersariis resistere, nisi sub uno partialitatis nomine, ut Guelphorū, uel Gibellinorū, aut cōitatis, tūc licitum est cōi se congregare. Et ideo dicit Bald. in l. 2 §. deinde cum esset ff. de ori. iur. ꝙ plebei possunt sibi facere legem de per se. † & sic ẽm eum Guelphi possunt habere sua statuta, & Gibellini sua, & idem dicit Bal. in cōs. 60. in prin. uol. 1. & dixi in tra. de cust. clauium porta. f. 8. col. 2. Sed qñ una pars non solum uult resistere, sed uult ponere in administratione, & regimine alios regente, & istud est simpliciter illicitum, ut d l. 1. de sedi. & ibi no. per glo. de eo qui uolebat deponere ptātem, ut dicā infra in solu. q. prin. nisi ẽm Bart. tales regentes quos uolūt deponere, essent tyranni, tū e duobus cōcurrentibus licitū, & permissum est deponere. Primo si hñdo recursum ad superiorē non possit tyrannides deponi sine magna difficultate. Secūdò ꝙ ipsi hoc faciāt p p utilitatē publicā ut status ciuitatis restauerit, secus si hoc facerent, ut aliis expulsis, nouā tyrannidem innouarent, ut ipse hoc pbat iuribus, & dictis Sctōrū Doc. ut ibi p eū, tñ istis duobus interuenientibus, si peruenerint ad actū, ita ꝙ rumor uel tumultus irrepserat in ciuitate nō incidunt in l. 1. C. de sed. alleg. B. Th. 2. 2. q. 42. artic. 2. & idem Mart. Laud. in trac. de pri § 111. & Ang. de clau. in sua summa, in uerbo, seditio. in ult. q. & ēt D. Ant. in d. sua sum. 2. parte titu. 4. c. 8. § 1. ubi uolunt † ꝙ cū regimen tyrannicum non sit iustū qa non ordinatur ad bonum cōe, sed ad bonum

privatum.

priuatum regentis, ut dr iii. Polit. Ideo per turbatio hmōi regiminis non habet rōnem seditionis, nisi forte qñ sic perturbat inordi nate tiranni regimen, q multitudo subiecta maius detrimentū patitur ex pturbatione se quēti, quam tyrāni regimine.† Magis aut tyrānus seditiosus est in populo sibi subdito se ditiones. & discordias nutrit, ut diutius dña ri possit, & tenet Bar in tract. de tyrā, & in l. decernimus, & ibi Mod. C. de sacrosan. eccl. & Mar. de Lau in tract. de cōfed. pace, & cōuē tion. prin. §. 14 Vnde Ioiada summus sacerdos, q cū multitudine armata abstulit regnū Iuda ab Athalia; qd sibi iniuste usurpauerat, non fuit seditiosus, sed uirtuosus, 4 Reg. 11. Similiter Aioth, & Gedeon auferentes dñia ab oppressoribus suis. ut in lib. Iudicum hr.

1 *Oppugnans, uel prodens propriam ciuitatem, uel alium principem ab imperatore inferiorem, an incidat crimen læsæ maiestatis.*
2 *Monetam & imaginem Cæsaris falsificans, crimen læsæ maiestatis incurrit.*
3 *Forensis licet conspirationem à populo factam sci uerit non tamen punitur*
Clericus an possit cōmittere crimen maiest. læsæ
4 *Marchio Ferrariensis iura de crimen læsæ maiesta tis loquentia contra suos subditos exercet.*
5 *Ciuitas Florentiæ ex priuilegio sibi indulto regalia habet.*
6 *Crimē læsæ maiestatis, etiam aduersus dominum ciuitatis committi potest.*
7 *Crimē læsę maiestatis incurrunt qui Cardinales, clericos, uel religiosos insultant.*
8 *Ciuitates quæ ius fisci habere dicantur.*
9 *Crimen læsę maiest. committere dicuntur, qui in principem, uel eos qui ad latus eius sunt moliuntur.*
10 *Conatus in quibus puniatur criminibus.*
11 *Maiestas duplex est, diuina scilicet & humana, & postrema hæc triplex reperitur.*
12 *Filij non puniuntur ob crimen læsæ maiest. à parentibus commissam.*
13 *Oppugnans ciuitatem imperatori subiectam, & obdientem in perduellionis crimen incidit.*
Inimicos principis sui in terram intrare permittens, læsę maiestatis crimen incurrit
14 *Ciues mittēs literas rebellibus ciuitatis aut aliquod signum dantes criminis læsæ maiest. rei efficiuntur.*
15 *Nuncium, uel literas hostibus mittens, aut aliud signum faciens quo possint ciuitatem, & eius dominium occupari, crimen incurrit maiestatis læsæ*
Crimen læsæ maiest. quis proprie dicatur, committere.
Perduelles qui dicantur.
16 *Crimen læsę maiest non committitur ubi substractio non sit à iurisdictione principis.*
17 *Maiestas Papę est maior Imperiali maiestate.*
Rex Francorum de iure superiorem non recognoscit.
Ciuitatem regi Francorum subditā oppugnans reus est maiestatis læsę
18 *Laicus iuramentum uiolando prophanās quod regi & domino suo iurat, & peruerse & dolose regnū eius tractat & in mortē ipsius insidiatur crimine maiest. læsæ irretitur.*
19 *Maiestas dicitur maior stans siue maior potestas*
20 *Crimen maiest læsę an extinguatur morte.*
21 *Confiscatio qualibet bonorum ad ipsum regem deuenire debet.*
22 *Rex Francorum solus in regno suo gratiam, seu remissionem concedere potest*
23 *Crimen læsæ maiest. locum habet contra regem Franciæ, tamen filii eius qui crimen cōmisit non sunt infames.*
24 *Princeps occupatori uiolento ciuitatis, uel prouinciæ non potest ipsam concedere.*

1 PRæsuppono etiam sexto, † an oppugnās, uel rebellās, aut pdens propriā ciuitatē uel aliū principem ab imperatore inferiorē recognoscētem, uel non recognoscētem superiorē, incidat in crimen læsæ maiest. ita. q habeat locum l. qsqs. C. ad l. Iul maiest. Vel dicat seditionem cōmittere, q non solum cōtra principem cōmittitur. l. 1. C. de sedit. sed ēt contra ciuitates, castra, & alia oppida ac loca, ut l. ii. in prin. de sedit. dū dicit, in nōnullis locis, aut ciuitatib &c. & l. denunciamus, ibi collecta multitudine in qualibet parte ciuitatis, uel uici, uel cuiuslibet loci, &c. C. de his q ad ec. cōf. & l. 1. ibi, loca ue occupare, & l. 3 ff ad l. Iul maie. & circa hanc qō gl. & doc. sūt uarii. Nā gl. in l. fal'aciter. § si ī uerbo, pdita, quā ibi sequit Bald. C. de abol. tenet, q cōmitt crim. læsæ maiest. & Bal. ibi not. illū tex. in uer. oppugnata. ad duo. Primo, contra uenières cū uexillis eleuatis hastiliter cōtra ciuitatē. Secūdo, cōtra pditores populi, q incidūt in crim. les. maiest. & idē tenent Bal.
2 in l. si qs numeros. C. de falsa mon. † q dicit, q q falsificat monetam, & imaginem Cæs. in

deroga

derogationem suę maiestatis, cōmittit crimē læsæ maiest. & idem dicit in ciuitate ista loquendo de ciuitate Perusii, siquis subditus eiusdē ciuitatis falsaret monetā ipsius, alleg. Paul. da Leaz. in clem. past. de re iud. bene dicit Bal. ꝙ q uult prodere pp̄lm, incidit in crimē læsæ maiest. qđ dicit esse uerū in subdito, secus in non subdito, ꝑ tex. ibi, qa non committit crimen læsæ maiest. gl. in d. clem. past. in uerb. innuit. quā ibi sequunť Doct idem tenet Aeg Bellam. in cōs. 15. in 2. q. Steph. Buy. in d. l. quisq̄s. in 1. not. uer. 6. addēdo ꝑdictis. & Io. Fab. in l. memin. C. ad l. Iul. maiest. & Bal. in l. 2. ad fi. C. de uind. man. Et ideo dicit Ang.
3 in l. fr. ff. de parric. in fi. † ꝙ forēsis qui non ē de populo, & sic ius populi non debet tueri, licet sciet cōspirationē, tñ non debet puniri ex hoc ꝙ non reuelauit. & singula. Old. in cōs. 44. col. 2. uers. circa. 6. & Mart. Laud. in tract. de crim. læsæ maiest §. 22, & sic uř ꝙ clericus non dicitur committere crimen lęsæ maiest. nec habeat locū in eo. l. q̄sq̄s. ad l. Iul maiest ut uoluit And. Barb. in cōs. 21. uol. 3. de quo per Bar. Soc. in cons. 12. in 3. & 4. qō. uol. 1. Abb. sic. in cap. at si clerici. in princ. in fin. de iud. & text. ī cap. siquis laicus. 22. q. 5. de quo dicā infra circa fin. q. princ. & singlř Hieron. de tortis in suo eleganti cons. in fauorē Florentinorū, qui archiepm seditiosum suspenderunt. ædito, quod reperitur inter consilia do. Ant. de. But. ultimum. & per Bald. in cons. 24. uol. 4. incip. quidam plebanus. & Steph. Buyn. in. d. l. quisquis in 1. no. uer. 5. declaratur. & hanc Bal. opin sequitur Cępola in cōs. 17. col. 3. uer. cum ergo casus noster dicens in 4. col. uer. præterea licet &c. quod in Italia est talis cōsuetudo inter principes etiam recognoscentes superiorem ecclesiam Romanam † ut est Marchio Ferr. qui publicat bona, &
4 exercet iura loquentia de crim. læsæ maiest. cōtra subditos suos sibi rebelles, & ꝓditores, & idē And. Barb. cōsuluit ꝓ ꝑdicto. Marchione Ferr. in cōs. 70. incip. ubi Xp̄s col. 12. cum seq. uer. capio primū, uol. 4. ubi hāc tenet partem multum singlř, & ꝓ ipsa adduxit tex. in d. c. siq̄s laicus. 22. q. 5. ꝑ quē tex. probat ꝙ crim. læsæ. maiest. cōmittit, qui offendit regē aut dñm terræ. & idē tenet Ang. in cōs. 357. inc. dn̄s. Gregorius Pagnocii &c. Greg. fuit ob cām turbationis status cō dēnatus ad mortē, & oīa eius bona cōfiscata cōitati Florētiæ
5 & talis snīa tenuit de iure, s̄m eum, † eo ꝙ ciuitas Florentiæ habet regalia ex priuilegio sibi indulto ꝑ Cæs. q̄ sint regaliæ c. 1. alias esset nulla publicatio, tanq̄ facta à iudice iurisdictione carēte l. 1. C. de bo. uac. lib. 10. & pariter Odof. in d. l. 2. C. de sed. per tex. in d l. 1. ad l. Iul. maiest. & ēt Angel. in tract. malef. in gl. che. hai tradito la pŕia tua in 1, q. in ciuitatib. sup̄iorē nō recognoscentib. qa tales ciuitates ęquiparanť ciuitati Rom. uel principi, no. Bar. in l. hostes circa. fi. ff. de cap. Et habebit locū hoc crimen quocūq; modo alīqd cōtra ius fiat, sicut si fieret cōtra ciuitatē Ro. d. l. 1. 2. 3. & 4. & idem tenet ipse Ang. Aret. in §. ꝑ cōtrariū, quē legit cū §. interdū. inst. de hæred. q̄ ab int. deferunť. & idē Paul. de Cast. in l. 3. ꝑ illū tex. C de ep. aud. & hoc qñ ꝑ seipsas se regūt ut Perusia, & Boñ ēt si sint alicui subditæ. & ita dicit seruari de facto. q̄d q̄d sit de iure, dicēs ꝙ in hac q. Bal. & Ang. siēs fuerūt ī cōsulendo cōtrarii. & idē tenet Bar. Brixieñ. in rep. ī uer. maiestas, † dicēs ꝙ nedū 6 aduersus reges, sed ēt aduersus dñm ciuitatis cōmittiť crimen læsæ maiest. alleg. d. l. 3. & in hanc partē uř inclinare Felyn. in c. cum non liceat. col. 6. de p̄scr. & Arch. in c fœl. & ibi Pet. de Anch. in 4. nat. de pœnis lib. 6. & Franc. de Zab. in d. clemen. pastor. in 5. q. & ibi Io. And. & Io. de Im. & Ioan. Fab. in ꝓœ. inst. per tex. in l. non dubito. ff. de cap. & idem tenuit Odof. in 4. nota. C. de iure reip. l. 10. ubi dicit ꝙ resp. Rom. & aliarū ciuitatum in hoc parificanť, quia pariter puniunť seditiosi contra Rom. uel aliam ciuitatē d. l. 1. ad l. Iul. maiest. & d. l. fallaciter istam partem tenet Mart. Laud. tract. de crim. læsæ maiest. in princ. si non recognoscat suꝑiorem, sed si recognoscat cōmittitur crimē læsæ maiest. l. 1. ad l. Iul. maiest. non tñ pœna extendiť ad liberos, s̄m d. l. quisq̄s. & idē tenet Lud. Bol. 7 in cons. 75. uolens † quod ēt habeat locum contra insultantes, uel delinquentes aduersus epos, cardinales, & clericos, uel religiosos familares Papæ, & Cardinaliū, de quo g Ioā. de Anan. in cons. 75. & prædictā sniam tenuit Aegid. Bellam in d cons. 15. in 1. qō. si ex priuilegio, uel ꝑmissu Imperatoris, aut de consuetudine tanti tp̄is, de cuius initio non esset memoria, unus rex hr̄et supremū dñium. & sic ab eo appellari non possit, tunc contra talem principē crimen læsæ maiest. cōmittitur, & ibi ita consuluit pro Lud. rege Hierusalem, & Sicilię, ac comite ꝓuinciæ à

quo

quo non appellatur, & est supremus licet recognoscat Imperatorē, ſm eum, & ego uidi in Archiuis ciuitatis Aquēsis comitatus Prouinciæ iurm fidelitatis sub sigillo aureo, & in comitatibus Prouinciæ, & Folcalcherii hēt comes iura imperialia ex priuilegio, ut dicit Alb. de Ros. in prima parte statu. q. 165. & istam partem tenet ipse in 3. par. statu. q. 19.
8 † ubi dicit quod licet de stricto iure ciuitates & regna ius fisci non habeant, fallit in ciuitatibus Lombardiæ qbus p pacem Constātiæ cōcessum fuit merū, & mixtū imperiū, & regalia. & idem credit in aliis dñis, & ciuitatib. hñtibus merū imperium ab Imperatore. & idem in regno Franciæ, & aliis regnis, tñ ſm Bal. in rub. ff. de rerū diuin. ciuitas, uel dñs nō recognoscens superiorem habet de cōsuetudine regalia, & iura fiscalia, & ēt Mart. Laud. in d. tract. de princ. § 122. & 188. ꝙ idem tenet Guido Papæ in q. 344. uolens ꝙ habeat locum in Delphyno, & Duce Burgundiæ, & ēt Duce Sabaudiæ, licet recognoscat in superiorem Imperatorem, & ita dicit fuisse iudicatum, & in Delphino Duce cōmite cōsanguineis regiis, & in paribus Franciæ respectu ad principem, & p quandam cōnam, & non respectu ad eos tenet Steph. Buy. in d. l. quisqs. in 3. no. sed ſm Aegid. in d cons. cōtra aliquē ducem, comitē, uel Baronē regni Frāciȩ. sed solū cōtra ipsum regem. qui supremus ē dñs in regno, crimen læsæ maiest. infra regnū cōmitti pōt, qa nullus alius, q̄ rex supmus dñs in regno dici pōt, ille. n. à quo appellatur, supremus dici non potest, ut ēt dixi in tract. de cust. clauiū portarū, & hoc tenet Io. Barberii in uiat. iuris ti. de crim. læsæ maiest. in 2. mē. Sed cōtrariū tenet gl. in d. l. 1. ad l. Iul. maiest
9 † qa illi dñr cōmittere crimen læsæ maiest qui contra principem, uel contra eos qui iuxta latus suum sunt, aut cōtra remp. Roman. moliuntur ut ibi. d. l. quisquis. Non aūt illi q contra alias ciuitates moliuntur, ut ꝓbatur in d. l. fallaciter. in fin. ubi crimē læsæ maiest. & crimen patriæ oppugnare ponunt, ut spēs differentes, ciuitates. n. aliæ ab urbe Romæ funguntur iure priuatorū. l. eum qui uectig. ff. de uerb. sig. & Bal. in cons. 49. in princ. uol. 2. & ſm hanc opin. consuluit Bald. prout refert, & sequit Nellus de S. Gemin. in tract. bānito. in 1. par. ubi dicit ita uidisse p uiros magnæ auctoritatis cōsultū, ꝙ pluries ī ciuitate Florent. obseruatum fuit. Et hanc silr̄ tenent Aug. Arim. & Bern. Land. in add. Ang. Aret tract. de malef. in gl. che hai tradito. Nam ſm ipsos titulus talis criminis est seditionis, non perduellionis, uel maies. all. text. in d. l. 1. de sed. & ideo Aug. Arim. dicit gl. in d. l. fallaciter esse falsam p text. ibi in quo ponuntur casus separari. s. demolitio contra patriam, & crimen læsæ maiest. ut dictum est. l. alleg. Bal. in d. cōs incip. Quanq̄ allegata sint multa, & plura &c. quod non potui inuenire, & Aug. Paul. de Cast. Alex. & Ias. in l. 1. §. fin. ff. quod
10 quisq; iur. dum uolunt † ꝙ conatus non puniatur, nisi in crim. læsæ maiest. & in crimine patriæ expugnatæ, uel turbationis status, & Ang. in l. 6. ad l. Iul. maiest ubi dicit, ꝙ est solū pœna capitalis, p text. in d. l. 1. de sedit. ubi idē tenet p tex. in auth. de mand. prin. §. fin. & in l. cap. §. solēt qdē. ff. de pœ. ubi gl. ponit exēplum in Ioseph. decurione Bonon. & Bergollo Pisano q aduersus gētē ciuitatū suarū sæpe cōuenerunt, & populum cōcitauerūt, & facit ſm eum. Eccl. 26. c. circa princ. dū dicit delectuiā ciuitatis, & collectionē populi &c. idem uult Bal. in d. l. i. de sed. dū dicit ꝙ tenēs castrum rebellatū contra principē debet mori, & Ang. in l. lex. 12. tab. in fin. ad l. Iul. & Ang. in add. ad Bart. in d. l. 1 ad l. Iul. maiest.
11 & dixi in q. de cust. cla. † Nam certum est ꝙ duplex est maiestas diuina & humana. auct. Gazaros. C. de hæred. & dicā infra circa fi. q. princ. Et est humana triplex. s. Imperatoris, ut in ꝓœm. inst. ibi Imperatoriam maiestatē, & ēt regia. l. 1. C. ut nemo pri. ibi. regiæ maiestatis &c. item populi R. d. l. 1. ad l. Iul. maiest. dr̄. n. maiestas, cum loco priuatorū habeant, ut dcm̄ est, ita tenuit Cyn. in d. l. qsqs. quem ibi sequunt Ang. & Salyc. in 1. opp. ubi dicit Ang. ꝙ hodie de cōsuetudine ī filiorum, & filiarū ꝑsonis non hēt locum idē dicit in d. l. fall. & in l. una. col. 2. C. ne ex del. def. & tuba ueritatis Bar. in d. l. 1. in fi. ad l. Iul. ma. ubi dicit ꝙ tenet solū. l. Iul. de ui pub. & latius in extrauag. q sint rebelles. & in uer. rebell. post prin. uer. Sed an hec cōstō habeat locū &c. & hoc per tex. in d. l. si quis ing. §. in ciuilib. ff. de cap. & Ang. in d. l. ff. de parric. & Hippol. de Mars. in suo sin. 164. ante fin. & Io. de Pla. in d §. 1. inst. de pup. iud. & Pet. de Anch. in d. clem. past. uers. 8. not. & Cald. in cons. ult. tit. de accus. & singlr̄ Ang. in consil. 223. inc. casus talis est forti guerra &c. mxime ut filii non puniantur, ſm d. l. quisquis, & idem

Io. Fab.

12 Io.Fab.in §. publica.de pub.iud. † ubi dicit, ꝙ filii tm̃ puniunt̃ in terminis.d.l.quisquis. licet alias posset dici crim. læsæ maiest. tñ filii nõ puniunt, & pulchre, & ampliissime tenet hãc partẽ Illustr. Doc. Barth Soc.in cõs. 225. inc.in cã fratris Andr.uol.2. q dicit hanc esse cõem, & rñdet singl'r ad iura in 1.parte adducta, uolens illud habere locum, ẽt si tales principes non recognescant superiorem, ex priuilegio uel ex cõsuetudine pscripta, aut ex concessione supioris, q singula mẽbra separatim examinat. Idem tenuit Ant.de But. in consil. 61.in princ. Quid dicẽdum. Saly.in d.l.fallaciter.cõcordat istas opinio.uidelicet, aut patria ꝑdit uel oppugnat, ut pricipi uel populo R. auferat̃, & tũc ꝓcedit opi.gl.in d. l. fallaciter supra primo loco relata, ꝙ tũc crim. læsę maiest.committat̃ qa maiestas cui debent obedire offendit̃, ut d.l.quisquis, & l.pe. ad l. Iul. maiest. Aut oppugnat̃ uel ꝑdit̃ patria aut ciuitatis, sed nõ ad finẽ ut principi auferat̃, tũc non committit̃ crim læsæ maiest. & ita loqui gl.in d.l.1.ff.ad l.Iul.maiest. supra secũdo loco adducta, & sic Saly. tenet ꝙ in dubio uel indincte nõ est crim. lęsę maiest. qđ committit̃ cõtra inferiorem à principe. Et ista distinctio est ualde singularis, quia sequit̃ Ioan. de Pla.in d.§.1.in uit q.instit.de publ.iud.& Illustris doc.Barth.Soc.in cõs.22 col.2.uers.sed hic aduertendum, cũ seq.uol.1.quia ẽm eum aut loquimur de his q oppugnãt ꝑ partialitatem, expellendo unã partem aut factionẽ, eo ꝙ sunt de alia parte seu factione, & introducẽdo partẽ suã nõ tñ occupãdo dñium ipsius ciuitatis, & tũc nõ dr̃ crim. læsæ maiest. cõmitti. & ita loquunt̃ iura secũdo loco allegata, quia ẽm eum Gibellinæ, & Guelphæ partes sunt duæ sectæ solũ approbatæ pro locis in qbus sunt. alleg. Bart in l si qs à filio. §.princip.sed non ubi. & Ioan. And.in c. statutũ.§.cum uero.in uerbo, non audens de rescrib.lib.6.& idem Card.Alex.in d.§. conuenticulas. col.3. uers. qro qd in parte Gibellina, & Guelpha. & dixi supra in ꝓxi. psuppositio
13 ne.† Aut oppugnat ciuitatẽ Imperio subiectã, & Imperatori obediẽtẽ, illius dñium, & iurisdictionẽ mixtũ, & merũ imperiũ occupando, talis indubitanter dr̃ crim. læsæ maiest. incurrere, qa q cõtra principem arma sumũt cum tangere totum unr̃ l.uulgaris, in princ. ff.de fur.& ita loquunt̃ iura superius in 1.parte adducta, qa ille dr̃ facere cõtra statũ pricipis q uult dirigere statũ ad aliud regimen, puta regẽ, ut uoluit Bald.in l.1 § huius studii, col.2.in fi.uer.& dr̃ status à sto stas.ff.de iust.& iure.& Mart.Laud in d.tract.de crim.læsæ maiest.§.12.uel ẽt si inimicos pricipis ꝑmitteret intrare in territorio uel regno principis, tex.celebris in l si qs barbaris scelerata factione.C.de rem l lib. 12.ubi gl.ponit exemplũ de prãte castri Frãci.q ꝑmisit uenire Mutinenses corruptus ab eis, tenet Bal.in l.1. q. 42.ff.de rerũ diuisio.& Mart.Laud.ubi supra § 38.qa qui nõ tenet̃ ponere forticilium in manibus inimicorũ, tenetur curare ne per inimicos occupetur quantum põt, ut eleganter dicit Ang.in l.non est impossibile, in fi. ff. de pac.& Mart.de Laud.in tract de castel. & castris §.31.& 33.pro quo adduco bo.text.in l. dolo.in prin.ff.si uen.nomi in pos.& ibi glo. singu.& dixi in tract.de custo.claui. in 3.præsupposit one, & pro hac parte facit qđ dicit
14 Ang.in d.l.1.ad l.Iul.maiest.† Nota ut curẽt, & aduertãt ciues. ut rebellibus ciuitatis non mittãt literas, neq; aliqđ signũ pbeãt eis, per qđ ipsi possint se iuuare cõtra ciuitatẽ. Nam cõtrariũ faciẽtes incidunt in maiestatem, per illum tex.accipiendo maiestatem large, ut ipse dicit, qđ dictũ adducit Barb.in d.c.cõs.70. cõtra Saly & ego ꝓ Saly.qa Ang. ibi in princ. sequit̃ gl. quod non habeat locum in aliis ciuitatibus, & dñis inferioribus a principe, & sic nõ est uerisile quod in fi. per dictũ supra alleg.uoluerit contrariũ, qa dictum docto.debet intelligi ẽm l.quam allegat ut dicit Bart. in l.non solum §. si liberationis ff. de lib.leg. & dixi in addi.ad mandago.de electio.in l. ad di.sed dictum Ang.in d.l.1.ad l.Iul. maiest & etiam opin. Saly.ꝓbat ꝑ text.ibi, qui ue hostibus populi R.nuncium literas ue miserit, signũ ue dederit, fecerit ue dolo malo qbo hostes populi R.consilio iuuẽtur aduersus rẽp.
15 qui tex.clare uult † ꝙ mittens nuncium uel literas, aut signum faciẽs hostibus, quo possint occupare ciuitatem, & dñium illius usurpare, cõmitt it crim.læsæ maiest. ergo sequitur, si ad hũc finẽ nõ fecerit, nõ incidit in crimẽ lęsæ maiest. ita tenet Mart.de Laud.in d. tract.de crim.læsæ maiest.§.2.ubi dicit quod dolose mittat.& Laud.de Ro.in cõs.375.i fi. & Cępol.in d.cons.17.col.7. in prin. & Old. in d.cõs.43.in 6.q.ubi dicit ꝙ in ille proprie dicit̃ crim.læsæ maiest. committere, qu iurisdictioni, & potestati imperii suppositus, ab obedien-

obedientia se realiter subtrahens, hostis animũ assumit, & se dño suo aduersarium parat & ideo tales ꝑduelles uocantur. i. perfecte ad duellum, siue bellũ clãdestinũ, uel publicum parati, & accincti, unde & tale crimen uocatũ est crimẽ perduellionis, l. donat. §. fi. ff. de do. & §. per cõtrarium. in si. de hær. quæ ab intes. def. & l. cum fi. §. reis. ff. de leg. 2. idem tenuit Bart. in tit. qui sint rebelles. in uer. tenore. & Mart. Laud. ubi supra §. 26. facit l. amissione.
16 §. def. ff. de cap. dim. † ubi ergo non est substratio à iurisdictione principis non est crimen læsæ maiest. ẽm eum. In hoc articu. ego, saluo sẽp ꝑ saniore iudicio, hanc ultimã partem tanq̃ in iure uerissimã, in consulendo, & in iudicando firmiter tenendã censeo, & sequor, ꝙ cõtra rebellẽ, & ꝓditorem Ducum, Marchionum, Comitum, & aliorũ dñorũ temporalium, ac ciuitatũ superiorũ recognoscentium pœna l. qsqs. ad l. Iul. maiest. non habet locũ quo ad bona & ꝑsona liberorum, sed solum pęna erit capitalis, per d. l. 1. de sedit. nisi ꝓditio fieret cũ armis, tunc ꝑ ꝑ uim publicã bona ueniũt publicanda, ut infra dicã in sol. q. qua pœna puniant̃ seditiosi, isto in casu filii nõ erũt incapaces nec ẽm. d. l. qsquis. quia iudicẽs taliter bellũ. nõ dicitur cõmittere crimẽ læsæ maiest. l. hostes. ff. de capt. ut uoluit Old. in d. cõs. 43. in 6. q. & istam partem tenet Alb. de Ros. in d. l. quisquis. Secus uero est qñ fit rebellio cõtra propriam ꝑsonã ipsius Im-
17 peratoris. d. l. qsquis. † Idem si cõspiretur cõtra Papam. c. in primis. in fi. 2. q. 1. Cuius maiestas maior est Imperiali. c. solitæ. de maio. & obed. aut rebellio fiat in personam supmi dñi nr̃i Regis, q̃ de iure nõ recognoscit superiorẽ. c. ꝑ venerabilẽ. §. insuper. q̃ filii sint legitimi, & ibi per Inn. & Mod. & dixi de auct. magni cõsilii, & parlamentorũ regni. Aut ẽt cõtra eos q̃ iuxta latus eorũ sunt, uel si oppugnat̃ aliqua ciuitas eis subdita ad fidẽ ut eis auferat̃, & tũc habet locũ pœna. d. l. qsqs. ut tenet ibi Cyn. & Stph. Buyn. in 3. notab. & idem dicit si contra Augustum cõmittet̃, per illum tex. & semel uiui in magno cõsilio. s. anno 58. supra mille, processum in crimine læsæ maiest. per summum Põtificem Iuliũ II. motum contra illos de Bentiuoille, ex eo ꝙ præfati de Bentiuoille, dñium ciuitatis Boñ. sibi occupabant, qui tandem fuit per cõsiliũ remissus ꝓciendus, & determinandus coram certis nõ suspectis iudicib. Per ipsum Papam deputandis, & hanc cõclonem probo ꝑ text. in d. c. si quis laicus. 22. q. 5. de quo fecit festũ Barb. in d. consil. 70. supra in 1. parte alleg.
18 Nam tex. dicit. † Si quis laicus iurm uiolando profanat, quod Regi, & dño suo iurat, & postea peruerse, & dolose eius Regnum tractauerit, & in mortem ipsius aliqua machinamento insidiat &c. & sic copulatiue loq̃tur, non solum qñ prodit Regnũ, sed in mortem ipsius Regis insidiatus est. Nõ. n. uĩ habere locum in alio dño terræ a Principe inferiore, nec est sub correctione mens illius ĩr̃æ. & ita
19 tenet Old. in d. cons. 43. in 6. ubi uult † quod maiestas dicit̃ maior st̃as, siue maior ptãs, arguendo ab etymologia uocabuli. l. decern. C. de epis. & cler. & l. fug. ff. de uerb. sign. l. 1. ff. de acq. pos. l. fin. ff. ad munic. & oẽs post Bar. in l. 1. ff. sol. matr. sed crimen læsæ maiest. nõ cõmittitur nisi cum læditur maior ptãs, sed in inferiore nulla est ptãs in læso respectu lædentis, loquendo de potestate, prout accipit lex, ptãtis. ff. de uerb. sig. Posito ẽt ꝙ talis rebellis teneat ab eodem inferiore dño feudum quia ẽm Oldr. illud non dat dño Imperium in suum uasallum. Est. n. quidam contractus in quo quis alteri obligatur, ut de noua forma fidelit. cum aliis. n. alleg. ubi consuluit ꝑ quodam rege q̃ auxilium præbuerat aliquibus contra Imperatorem concludendo, ꝙ ille Rex non cõmisit crimen læsæ maiest. ut ibi per eum. Et istud tenet Bald. in consil. 60. uol. 2 incip pũctus, seu facti narratio &c. ubi
10 uult † quod crimen læsæ maiest. contra principem, uel remp. Rom. cõmissum, morte nõ extinguatur, sed bene contra alios principes & ciuitates cõmissum per mortẽ extinguat̃. alleg. l. fin. ff. ad l. Iul. maiest. idem tenet glo. in d. l. memin. C. eod. titu. Et ista est uera, & cõi opin. & etiam in non recognoscentibus superiorem de facto, ex priuilegio, uel consuetudine præscripta, ut patet per Soc. in d. consil. 375. Quia in delictis mitior, & benignior pœna est accipienda. l. interpret. ff. de pęn. Et in hoc regno Franciæ ita obseruatur in istis dñis, & principibus ab ipso Rege inferioribus, & ipsum recognoscentibus secundũ Alb. de Ros. in d. q. 19. in sing. per Aegid. de Bellam. in d. consil. 15 & ita reperi in grãdi consuetudinario Franciæ nouiter in uulgari impress. titu. de iurib. reg. col. 6. uers. Item la ou une uille ne obeist au Roy, &c. q̃a ad eum solũ spectat cognoscere de crim. læsę maiest. prout

prout in d.lib.consuet. eo. tit.f.5.uers. Item aut Roy nostro syre, &c. quod de facto fuit
81 iudicatum contra regem Nauariæ.† Et ibi ēt dicitur, ꝙ omnis cōfiscatio bonorū spectat ad ipm regem,& non ad alium,ēt altum iustitiarium de quo ultimo an bona publicata spectent ad ipsum principem,uel ad dn̄m immediatum,uide Aeg.in d.consil.15.in 2.q.& Guido Papæ in q.341.& Aufrer. in q.capel. læ Tolosæ.q. 395.& plene per Bart. & oēs Mod.in l.si finita.§.de uectigalib. ff. de dam. inf.& Alb.de Ros.in 3.parte, q.7.& Io. Fab. in auth.bon.dam.C.de hom.dam.& Spe.tit. de feu.uer.40.& quid de bon. cler. uide q̄ dixi in §.10.de iuris.omn.iud.& Fel.in c.excōicamus.in princ de hær.& Steph. Buynar. in d.l.quisquis.in 4.no.uers.3.procedit.¿cū uer. seq.quia in hoc regno solum contra ipsum regem.& nō contra alios principes sibi subditos,crim.læsæ maiest.cōmittitur, ut supra dictum est.Præterea habet solus cognitionē quo ad portum armorū, si fiat publice cum multitudine gentium, uel in itineribus publicis,quia ipse solus prohibet usum armorum ideo solus offenditur, ut uide in stylo parlamenti,in 1.parte.tit.de iur.reg.& ibi per Au-
82 frer.† & pariter nullus princeps præter ipm in toto regno pōt gratiam, & remissionem criminosus facere,cum solum ad supremum dn̄m illud spectet l.3. C.de episc. aud. & l.cū indulgentia,& l.fi.C.de sen.pass. & l.fi. C. de gener.obl.& tenet Signor.de Homod. in cōs. 155.col.2.uer. præterea non est nouum q̄d princeps,&c & ēt reappellare deportatos ad ciuitatem.l.releg.in fi. ff de pœ. nisi inferior ex causa faceret l.is q reus. per gl. & Bart. ff. de pub.iud.& Ang.in l.si decesserit,ff.q satis. cog.& in l.1.§.nō fuit,ff.de dolo.faciunt no. p Bal.in l.1.C.de iur.aur.ann. q possit reseruata principi,sed hic nullo modo pn̄t etiā ex causa,& p Fel.in serm.hodie mecū eris, &c. & istam partem tenuit d.Guil. do. Accusarii in quadam q p eum disp.inc. quidam Albertus Armixii,&c.ſm Alb.de Ros.in d.q.19. q̄
83 de iure cōi,& ēt diuino procedit ut ibi.† Et licet in hoc regno habeat locum crimē læsæ maiest. contra principem nr̄m supremum, ut dictum est,tn̄ pœna d. l. quisquis. quo ad filios incapacitatem, seu inhabilitatem ipsorum non habet locum q n possint succedere & capere eis relicta in testō suorū parentum aliorū,& ēt ab intestato,nec efficiuntur infames,sed ad honores pn̄t promoueri, sed habet locum quo ad pœnam corporalem,& cōfiscationē bonorū omnium,quia cōsuetudo est gn̄alis in hoc ſm Ang.in d.l.quisquis, ut supra dictum.Si alii dn̄i, & principes contrariam habeāt consuetudinem ego me remitto consuetudini,& conscientiæ eorum,& suorū consiliariorū,& ēt de iure.d.l. qsquis loquitur in filiis in potestate constituris,& non in emancipatis ut uoluit Ang. Arim. in add.ad Ang.Aret in tract.malef.in glo. che hai tradito.uers.& aduertendum est,in additione inc. tu aūt in ac mā,adde,ꝙ uī,ꝙ gl.per gl.in c.si quis.6.q.1. quam non inueni. uolens plus Aug.ibi quod pœna d.l.quisquis.non habeat locum si filii sint clerici, per gl.in ca.satis per uersum,57.dist.non priuantur beneficiis,& tenet Mart. crim. læsæ maiest. §. 31. de quo plene dixi in addi. ad Dyn. in reg. non debet aliquis alterius odio prægrauari.de reg.iur.
24 lib.6.† & no. quod uiolento occupatori ciuitatis,uel prouinciæ,princeps non pōt concedere ciuitatē,uel ꝓuinciam uiolenter occupatā l meminerint,C.uū ui.& ibi Bar.nisi ex cāuera,& iusta princeps faceret cōcessionē,non obstāte dicta uiolētia,l.Lucius,ff.de euictio. & tenet Mart.Laud.in d.tract.de prin.§.12.

1 *Seditio est crimen graue,& enorme.*
2 *Appellatio,& si per iudicem a quo nō admittatur, tamen executio differri debet.*
3 *Iudex unius ciuitatis non potest cognoscere de seditione facta in alia.*
Delictum uniuersitatis nisi notorium, & famosum esse potest.
4 *Delictum per x.homines commissum potest dici notorium.*
5 *Consultor non tenetur si per uiam iustitiæ procedatur.*
6 *Vniuersitas uel populus seditionem, uel tumultum faciens qualiter puniri debeat.*
Vniuersitas delinquere potest in omittendo.
7 *Vniuersitas qualiter in committendo delinquere possit.*
8 *Syndicus uniuersitatis quando legitime censeatur ordinatus.*
9 *Deliberatio consilij non requiritur in delicto consistente in omittendo.*
Ciuitas sine deliberatione delictum continuatum cōmittere potest.
10 *Voluntas,& intentio potius factis quam uerbis demonstratur.*

11 *Vniuer-*

11 Vniuersitati quãdo possit p̃iudicare pars maior.
12 uniuersitas ex consilij deliberatione delictũ comittentes an censeatur delinquere.
13 Ciuitas an teneatur de delicto consulum.
14 Vniuersitas non dicitur delinquere in eo quod à quolibet priuato committi potest.
15 Vniuersitas quæ in faciendo deliquit an possit criminaliter puniri.
16 Pœna quæ infligi possit pro delicto uniuersitatis.
17 Ciuitas priuatur priuilegio episcopali ob delictum homicidij.
18 Inquisito facilius fit contra uniuersitatem quam contra personas singulares.
19 Ciuitas tota ob hæresis crimen potest comburi.
20 Punitio tpalis ulm quandoque infligitur ob delictũ alterius, scilicet non spiritualis seu æterna.
Ciues omnes puniuntur ob iudicis delictum.
21 Vniuersitas decapitari non potest.
22 Vniuersitas nil aliud est ab hominibus ipsam repre sentantibus.
23 Vniuersitas uere dicitur deliquisse, in his qui reperiuntur consensisse delicto.
24 Multitudo delinquentium est causa rigoris iuris relaxandi.
Papa non potest omnes clericos, uel ẽpos priuare.
25 Multitudini in septem casibus non parcitur, nec etiam multitudini religiosorum.
26 Multitudini non parcitur in delicto committendo, licet bene in commisso.
27 Vniuersitas illa puniri potest ob delictum in qua infantes, aut personæ similes non reperiuntur.
28 Seditiosis qua sint pœna afficiendi.
29 Seditiosi ædes alienas expilantes capite plectuntur.
30 Bona damnatorum hodie non sunt publicanda, nisi in crimine læsæ maiestatis.
Deportatio nil aliud est quam omnium bonorum publicatio.
31 Bona damnatorum non censentur confiscata nisi hoc expresse in sententia dicatur.
32 Seditiosi derobatores puniuntur per l. si quando. C. unde ui.
33 Violentia præambula non confunditur propter delictum secutum, ad cuius factum tendebat.
34 Seditiosis ex proposito, dolo, et conspiratione machinata mouentes, pro dignitatis qualitate sunt puniendi.
35 Dictio studiose, in delictis malum aĩum significat.
Seditiosi mori debent si seditio inualuit cruenta, & factio prærupta.
36 Offendere personam publicam grauius est quam priuatam.
37 Delictum coram iudice pro tribunali sedente commissum, nullam probationem aliam exigit.
38 Auctores seditionis sunt capite puniendi.
39 Præparamenta ad aliquid faciendum sufficere dicuntur ut ipsum factum censeatur.
40 Procedere in delicto quid sit, & quid ipsum consummare.
41 Tractatus solus etiam in atrocissimis non est puniẽdus.
42 Conatus solus in quibus criminibus puniatur, nulla etiam effectu secuto.
43 Turba non punitur, sed bene quod in turba perpetratur.
44 Seditio iustitiæ opponitur, & communi bono.
45 Seditio Chore qualis fuerit, & qualiter perierint qui in seditione fuerunt.
46 Plaga Israel cessauit Moyse, & Aaron pro populo orantibus.
47 Seditiosis toto conatu resistere licet etiam eos occidẽdo.
48 Consulatum sibi propter suam nobilitatem usurpare uolentes sunt fustigandi, et postulantis priuandi.
49 Agenenses seditiosi de quibus arguantur.
50 Personæ honestæ non sunt fustigandæ, sed uiles bene.
51 Lapidem iaciens ex lasciuia, si aliquem interfecerit, mitius puniri debet.
52 Tumultu per accidens incidente, pœna pecuniaria locum habet, & non corporalis.
53 Aurelianenses clamentes aduersus scholares moriantur, uel occidantur, pecuniaria pœna mulctati sunt.
54 Malitia crescente debet etiam pœna augeri
55 Seditiosi utcunque sunt excusandi si magistratus aut consulum auctoritate seditionem fecerint.
56 Clerici in episcopum proprium seditiosi, depositi traduntur curię seculari.
Extrahentes aliquem de ecclesia crimen læsæ maiestatis incurrunt.
57 Maiestatem cœlestem offendentes grauius puniuntur quam qui temporalem.
58 Pęna extrahentium aliquem de ecclesia qualis sit hodie de iure canonico
59 Muliere tempore guerra possunt ciuitatem tueri, & defendere.
Carcassona ciuitas à Carcassa uetula dicta est, quod sola eam ciuitatem defenderit.
60 Mulieres possunt crimen læsę maiest. incurrere.
61 Milites ex proposito, & dolose seditionem facientes in exercitu belli debent capite plecti.
62 Patrem uelle filium mori non est uerosimile.
63 Mil-

63 *Miles qui per lasciuiam aliquibus rixantibus seditionem fecerit militiæ gradu priuari debet.*

64 *Pugillum fortitudo clamoribus incitatus, & sermo Imperatoris paratas ad prælium acies, acutosque mucrones accendit.*

SEptimo, & ultimo presuppono qualiter cõtra seditiosos, & cõspiratores, & similes sit pcedendum, Et quõ pbetur rebellio, & seditio, uide Ang. Are. in d. tract. malef. in gl. che hai ttadito, in princ. † ubi dicit, ꝙ q̃uis istud crimen sit enorme, & graue, ut pbatur in passione dominic. Luc. 23. ubi Iudæi accusabãt Iesum Christum benedictum, dicẽtes. Hunc inuenimus subuertẽtem gentẽ nostrã, &c. & ibi sequit at illi inualescebant dicẽtes cõmouit populum, docens p uniuersam Iudeã incipiens à Galilea usq; huc, &c. Sic ẽt diuũ Paulum ut Act. 24. Inuenimus hunc hoĩem pestiferũ, & cõcitantẽ seditiones oĩbus Iudeis in uniuerso orbe, & auctorẽ seditionis sectæ Nazarenorũ, &c. ita qđ appellari non põt. l. cõstitutiones. & ibi Bar. Ang. Are. & Mod. ff. de appel. & Alex. in addit. ad Bart. in d. l si qs a filio. §. hi aũt de inu rup. testa. in l. Pantonius. §. rei perduellionis. ff. de acq. hær. & Io. Ant. Arch. & sequa. in c. fœlicis, de pœ. li. 6. † licet ẽm Bar. in l. 1. ff. de off. eius cui man. est iuris. appellatio p iuditẽ tenet Alex. in d. §. hi auth. & Mart. Laud. in d. tract. de crim. læsæ maiest. §. 7. tñ pcedi non põt torturam, nisi pcedẽtibus indiciis, & aliis præsumptionibus p tex. gl. Cyn. Bar. Bal. Ang. & Sal. in l. si qs alicui. C. ad l. Iul. maiest. & ipsis pcedentibus oĩs põt torqueri nullo priuilegio obstante, siue sit miles armatæ uel cœlestis militiæ, sic doct. c. 1. de deposito. & Barb. in consi 43. col. 4 uers. & si quispiam. l. 1. & tex. in l. nullus & ibi oẽs. C. ad l Iul. maiest. & cõtra seditiosos pceditur p uiã inqsitionis, ut in auth. de mand. princ. §. fi. & ibi Ang. p hic all. l. 1. in fi. C. de abol. & aduertendum est ẽm Ang. ibi † qđ de hoc crimine seditionis unius ciuitatis, puta Perusii, non potest cognoscere iudex Florẽtiæ, per tex. ibi; qa de seditione cõmissa in ciuitate Constantinopoli nõ põt pses prouinciæ cognoscere, sed debet ingrere & inuestigare diligenter cõtra faciẽtes seditionẽ, & ipsos ad ciuitatẽ remittere, qđ est singulare, qa regulariter delictum alibi cõmissum põt hic puniri, ut uolũt Doct. in l. 1. C. ubi de cri. agi. opor. & p Bar. in l. si cui. §. cum sacril. ff. de accus. & dixi in §. 24. in gl. 1. de iuris. om. iud. li. cõsue. Biturig. Sed facilius inquirit contra uniuersitatẽ, q̃ cõtra singulares personas, qa delictum magnæ uniuersitatis non põt esse nisi notoriũ, & famosũ l. iustissimos. C. de off. rec. puin. & tenet Alex. in addi. ad Bar. in l. aut facta. §. non nunq̃ de pœ Et hoc uerum ẽm Bar. ibi si uniuersitas delinqt ut uniuersitas; qa proposito, & deliberato cõsilio, hoc fecit, ut infra dicã, secus si non pposito, & deliberato cõsilio, qa tunc debet iquiri cõtra singulos atq; singula. Paul. de Cast. in d. consil. 315. col. 6. uers. secunda pars uerborũ uol antiq. ubi cõsuluit pcõitate Ianuensium, q̃ tũc transtulit dñium ciuitatis Ianue in regem Franciæ, ut ipse refert ibi, col. uers. nunc ad ppositum. & idẽ tenet Paul. de Cast. in cons. 105. incip. in causa sforcii uel nouo Ideo dicit Bal. in l. 1. §. fi. ff. de iust. & iur. †

4 ꝙ del ctũ qđ fit p decem hoĩes, uel supra est notoriũ, unde ẽm Bart in suo tract. de Guelph. in 4. princ q. qs põt pbari esse de affectione Gibellinorũ uel Guelphorũ, uel illis adhærere, qñ expresse dicit se esse illius factionis, quod sufficit, nemo. n. uſ dicere qđ mente non agitauerit l. Labeo. ff. de suppelle. lega uel qa illi parti fauebat in cõsiliis, & in armis, ac in aliis factis. Et in hoc intelligit in factis uolũtariis. put faciebat nobilis uir, & eques ueteranus Bertrandus de forces eiusdẽ loci dñs, qui in cõsiliis, & aliis fauebat cõitati seditiosæ Agenẽsi, & p ipsa uniuersitate iuit erga Christianissimũ regem nostrum, & p hoc text. in d. l. 1. de seditio. ibi publicam disciplinam defendere fortasse tentauerint, &c. ꝙ exponit Io. Fab. ibi de facto, & non de iure, ut infra dicã.

5 † Quia ubi proceditur p uiã Iustitiæ, aduocatus cõsulendo iure aut plebiscitãdo, nõ tenet ideo d. Nic. Bertrãdi iuris utriusq; doc. q fuit aduocatus pro dicta cõitate corã nobis cõmissarius antedictis teneri nõ põt de cõsilio. & ẽt statim dimisit illos. Ideo est intelligendũ de cõsilio fraudulẽto circa seditionem faciendã, aut post factam, & cõmissam, defendẽdo uerbo, & facto l. cõsilii nõ frauduleti. ff. de reiud. & in regna nullus ex consil. & ibi dixi post Dyn eo lib. 6. bo est tex. in l. aut facta. in pri. ibi cõsilia at cõiurationes, &c. ff. de pen. & collec. in c. nuper. & ibi p do. Celsum Hugo. in addit. de sen. excom. & in c. sane, de renun. & tract. & cõspiratio p complices, & socios criminis põt pbari, ut no. Bal. in l. qm lib. C. de testi.

testi. maxime q̃ fit cõtra principẽ, tenet Mart. Laud. in d. tract. de crim. læsæ maiest. § 8. uolens ibi in §. 11. qđ contra notorie tenentes ciuitates ecclesiæ Rom. sine citatione ꝓcedi tur ad sn̄iam alleg. Bald. in ꝓhe. feudo. Et laicus cõtra clericum in crim. læsæ maiest. põt testificari, ut tenet gl. in c. cũ p. manconella. de accus. & Mart. ubi supra. §. 27. de quo per oẽs in d. c. cum p. manconella. His præsuppo
6 sitis uenio ad solutionemq; † qua pœna de iu re puniatur populus, collegium, capitulũ, uel uniuersitas seditionẽ, rebellionẽ, & tumultũ faciens, aut aliud delictũ committens, circa quã Doc. infra allegãdi mouẽt plures q̃stiones, quas oẽs ꝑ unam clarã distinctionem, & breuem, ommissis argumentis cõprehẽdam. Ideo aut agitur de seditione facta in ciuitate aut in acie bello. Si in ciuitate, tũc aut uniuersitas delictũ cõmittit in omittendo, aut in faciẽdo. Si in omittendo, & tũc uniuersitas potest uere, & ꝓprie delinquere, ut tenet Cy. ĩ l. si qs in tantam. col. 3. uer. sed pone, iuxta hoc C. un̄ ui. ubi mouet istã q̃stio. & etiã Bar. in l. aut facta. §. nonnunquã. ff. de pœnis. & Salyc. in d. l. 1. C. de sedi. in 1. q. 2. & Ant. de But. & Abb. Sicu. in c. dilectus. 2. col. pen. & ibi Ioan. de Ana. col. 3. de simo. & ẽm ipsos punit̃ totum collegium seu uniuersitas, licet ẽm Saly. nulla cõuocatio, & cõsilii deliberatio fuerit facta, ut l. iubemus nullã nauẽ. C. de sacrosan. eccles. & rõ est, q̃a licet negligentia regentiũ uniuersitatẽ hoc cõtingat, tñ ipsa uniuersitas dr̃ negligere, ut d. l. iubemus. & negligentia illorum quibus mandat̃ non excusat mandan
7 tẽ. l. ꝓcurator. §. tutores. in fi. ff. mãda. † Si uero in faciendo, & cõmittendo, & tunc aut ꝑ modum uniuersi, ut q̃a populus, & uniuersitas conuocata extitit ꝑ sonum cãpanæ uel tubę, uel alio simili signo more solito l. 2. iuncta gl. C. de decurio. lib. 10. & consilio deliberato ad hoc delictum committendum processit dr̃ delictum cõmittere, alias uniuersitas ipsa nõ dr̃ committere, sed singulariter sing. tex. est celebris, in l sem ꝑ. §. si in sepulchro. ff. quod ui aut clam. & hoc est qđ uult gl. in l. si ex dolo §. 1. ff. de dol. & expresse in aliud. §. aufertur. ff. de reg. iur. & in l. sicut. ff. quod cuiusq; uniuer. & Saly. in d. l. in 4. q. de sedi. & Bart. in d. l. aut facta. §. nonnunquam. uer. ulterius q̃ro. & Ang. in l. metũ. §. animaduertendũ. ff. quod met. causa & sing. Oldr. in consil. 315. & gl. in prag. sanc. in tit. de numero card. in uerbo ibi, collegialiter, & etiam in ti. de interdi. in prin. in uerbo, locorum. & Paul. de Castr. in consil. 105. incip. in causas forti, uers. nx uorum. & Dyn. in regula delictum ꝑsonæ, & q̃ ibi dixi. in addi. & post me. d. Celsus Hug. de reg. iur. lib. 6. & Colle. in c. plerunque in pen. qua s. & ibi d. Celsus de rescr. & ample Hier. de Tortis in d. cons. in fauorem florentinorũ edito. col. 2. in princ. ubi refert Ioan. de Ligna. in cle. 1. de pœ. ita dixisse coram summo pontif. & cardinalibus in ciuitate Bonon̄. facit tex. & quod no. ibi Bar. in l. actuarios. C. de numera. & car
8 tul. lib. 12. † quod syndicus creatus non cõgregata uniuersitate ad sonũ campanæ, uel alio signo, uel non congregata in loco ubi alias cõsueta fuerat cõgregari, uel non cõgregata de mãdato superioris, ꝓut cõsueuerat, nõ dr̃ legitime ordinatus, & ita dicit de facto se obtinuisse, & idẽ Ant. Corse. in sing. cõsuetu do. Ita ẽt quod si oẽs ciues uelo eleuato, & uexillo erecto, & pulsata prius cãpana iuissent ad hoc faciendum, non dicet̃ uniuersitas delinquere, si deliberatio non præcesserit. Et isto casu illi q̃ cõuocauerũt, & eleuauerunt uexillũ, & cãpanã pulsauerũt, dñr incitatores ꝑsonarum, & tenentur tanq̃ seditiosi, ẽm Bart. in d. §. nonnunq̃. & Saly. in d. l. 1. in 3. q. de sedit. & Abb. Sic. in d. c. dilectus. in q. pen. & ibi Io. de Ana. col. 5. q. 3. & col. seq. uers. dicit etiam per no. in c. cum oẽs, de const. & idem Fely in d. c. dilectus. col. ult. uer. 6. inquantum. & oẽs,
9 &c. ubi hoc limitat tribus modis. † Primo, ut habeat locum in delicto quod consistit in faciendo secus in omittendo, in quo non requiritur consilii deliberatio, ut supra in 1. mẽb. dixi. Secundo, cõsistit uerum in delicto quod non habet tractum successiuum, sicut est homicidium, & similia, secus si esset delictum cõtinuatum, ut rebellio, guerra, tolerantia præsidis erga subditos opprimentes. unde in istis credit ꝙ sine deliberatione, & pulsatione cãpanæ, & cõgregationi soleñi, si fuerit ab una uniuersitate ꝑpetrata uel si fuerit una ciuitas passata ꝑ subditos ꝑpetrati aliquo tp̃e. ꝙ uere illud dicat̃ delictũ uniuersitatis, postq̃ totus populus concurrit. ẽm Petr. de Anch. in
10 cõl 158. incip. ex narratis in facto apparet, &c. & in cle. 1. post Card. ibi. 4. q. de pœ. † Satis. n. ẽm eum, factis ipsis declaratur intentio uniuersitatis, & euidentius declarat̃ uoluntas hoĩs factis quam uerbis c. dilecti filii. de ap. & l. reprehendenda tu magis es. C. de inst. & substit.

substit. quod etiã sequitur Ioã. de An. in d. c. dil. col. 5. uer. & circa prædicta au, & qñ ecclesia &c. Et sic uř fecisse cõitas Agenensis, quæ die Lunæ tertia Iulii continuando tumultũ & seditionem nocte præced. inchoatam, pulsare fecit cãpanas ecclesiarũ, & uirgas tanq̃ uexilium anteferri faciebat ad conuentum Carmelitanum, usque ubi se congregauit. Ad requisitionem tñ dñi Dubuscon uolentis sedare tumultum, & cõmunicato cum eodẽ Dubuscon qui nihil potuit proficere. uelo eleuato accessit ipsa cõitas ad domum ciuitatis cõem, & postea continuauit p mensem & ultra faciendo guietum armis, & alia peregit, prout supra narratum est, ut in sñia per dños mihi collegas lata ad longum inserta cõtinetur. Sed p hoc dř uniuersitas Agenensis deliquisset. Tum qa totus populus non occurrit, nec hoc fecit, qđ requirebař, ut uolũt Doct. supra all. licet essent mille & plus de plebeis rusticis, & miserabilib. personis.

11 † Tum quia ad hoc ut maior pars possit p̃. iudicare uniuersitati, ſm legem quod maior pars. ff. ad mun requirit ꝙ illa tendãt ad utilitatem, uel saltẽ non tendant ad damnum. Sed qñ tẽdunt ad damnũ, & delictum, reqrit ꝙ dei cõcordent, alias cõtradictio unius faceret ne uideatur gestũ ab ipsa uniuersitate, ut tenet Guil. de Cum. in d. l. iub. quem ibi seqt Paul. de Cast col. 2. & Felyn. in d. c. cum oẽs. col. 9. uers. in eadem gl. ibi, si sint plures, de cõst. & Alex. in d. l. quod maior pars. ubi in fi. dicit qđ illa lex non habet locũ in criminalibus. alleg. gl. in c. mil. 65. dist. Et tenet Bal. in l. metum §. animaduer. ubi dicit, ꝙ si maior pars canonicorũ delinquit, non uňr ppea omnes delinquere l. 1. in prin. ff. de mag. conue. qđ no. quia uř restringere dcm̃ oĩum Doct.

12 † uolentium uniuersitatem delinquere si ex cõsilii deliberati one cõmiserit delictum, sed non facit. Nam istud intellř qñ maior pars delinquit sine cõuocatione, & deliberatione præcedente, quia uniuersitas tunc non dř delinquere, ut supra dcm̃ est, faciunt not. per Abb. in c. auditis, de elec. & c. 1. de his q̃ fi. à maio. & ideo nos pcessimus tanq̃ contra singulares, & particulares, ut supra dcm̃ est. Tertio, nisi coniecturas, & actus sequentes derrogatur uolũtas populi, forte nõ puniũt, nec ĩ exiliũ ponũt delinquẽtes. ita colligitur ſm Felyn. ex uerbis Card. in d. clem. 1. in 4. q. de

13 pe. † Et pdicta cõclusio pcedit, ẽt si cõsules & officiarii. cuitatis delictum ipm cõmiserint ut uoluit Bar. in d. § nonnunq̃. & Io. de An. in d. c. dil. col. 6. uers. 4. principalř, & Cyn in d. l. iub. teneat contrarium sed opin. Bar. est uerior, quam tenet Old in d. cõs. 315. & quod nullo modo dicatur uniuersitas delinquere, in fecerit deliberationem, ut dictum, est & hoc casu uera est conclusio, qñ delictum est cõmissum circa id qđ a sola uniuersitare fieri potuit, quia statuta illicita cõdẽdo, uel collectas imponendo, & tunc ſm Bart. in d. §. nonnunq̃, cum priuatis hoc facere non possit, ipsa uniuersitas dř uere proprie facere, in qua hoc ius residet. l. oẽs populi. ff. de iust. & iur. & auth. cassa, & irrata, de sacrosan. eccl. & auh. item nulla cõitas. C. de episc. & cler. & istud tenet Salyc. in l. 1. in. 4. q. de sed. & Abb. sicu. in d. c. dil. col. pen. & ibi Io. de Ana. col. 4. in fi. qui ambo post. Ant. ibi alleg. tex. in d. c. grauẽ. & in c. nouerit. de sent. excõm. Idem

14 Mar. Soc. in d. c. dil. † Si uero est commissum circa id quod a quolibet priuato fieri põt, ut est crimen homicidii, rapinæ, uel uiolentiæ, aut doli, & tunc ſm Bart. uniuersitas proprie non dř illud cõmittere, quia nõ cadit in uniuersitatem, & ad eorũ cõmixtionem, & perpetrationem uera psona exigitur, & pro hoc alleg. d. l. sed si ex dolo. §. 1. de dolo, & l. 1. §. fin. ff. de acqr. poss. sed uniuersitas non est uera persona, sed ficta. l. mortuo. ff. de fideiuss. ideo ficte, & nõ uere delinqt, ut ipse probat, & ipm seqtur Io. Barbe. in suo uiat. eo tacito. & tenuit Epec. tit. de acc. in fi. & Abb. sicu. in d. c. dil. col. pen. & ibi Ioan. de Anan. col. 4. post. ptin. Sed Salyc. in d. l. 1. de sed. in 3. & 4. q. tenet cõtrarium circa hoc ultimum ꝙ uniuersitas ut psona repñtata dř uere facere, qa uniuersitas nihil aliud est, q̃ hoĩes uniuersitatis, sed hoĩes uniuersitatis uere fecerũt, ergo & uniuersitas uere fecit qđ hoĩes. Pro hoc alleg. tex. in d. l. sempex. §. sepulchro. & in l. si fam. ff. de iurisd. om. iud. & h. d. esse uerũ, qñ hoĩes uniuersitatis ad hoc faciendum conuenerunt, ut uniuersi, ut dcm̃ est, alias si ut singuli cõuenerunt sine deliberatione uniuersitatis, tunc uere dicit Bar. & istam partẽ tenuit Alb. de Gand. in tract. malef. tit. de hom. uer sic. qõ talis est, & sæpe de facto contingit cõe

15 seu uniuersitas &c. † Sed in modo puniendi ipsam uniuersitatem quæ delinquit in faciẽdo, quod puniatur criminaliter est altera iõ non modica. Nam Cyn. in d. l. si quis in tm̃ uers.

uers. sed pone quod facit homicidiũ &c. uarias refert opiniones,& finaliter cõcludit, ꝙ teneatur criminaliter, sed alterabitur pœna ꝑ ꝑ multitudinem, ſm gl. in d. §. nõnunꝗ, qa fieret magna hominum ſtrages. & idẽ tenet Ang. in d. l. ſi familia, in prima fallentia, ſed Inn. in d. c. dil. & in d. c. grauem. de ſent. exc. tenet contrariũ, ꝙ uniuerſitas nõ puniať, ne innocentes, ut pupilli, furioſi, & ſimiles perſonæ, q non pñt delinquere, puniãť, ſed pœna tranſmutetur in pœnã pecuniariam, niſi ex delicto aliqd ꝑuenerit ad ipſam uniuerſitatẽ tũc teneť d. l. ſi ex dolo. §. 1. & hoc tenẽt oẽs tex. in c. ſæpe. de reſt. ſpo. & in c. qa. 5. de iud. & Paul. de Caſtr. conſ. 415. col. 2. uel tertio uidendum eſt &c. uſque ad fin. ꝙ eſt ſing. in c. quia ſcio ꝙ ſuꝑ iſto uol. antiq. Sed Bart. in d. §. nõnunꝗ reaſſumit illas opi. & tandem

16 diſtinguit. † Aut delicti pœna eſt realis, aut perſonalis. Primo caſu, aut non æque cadit illa pœna in ſingulos de uniuerſitate ſicut in ipſa uniuerſitate. Exẽplũ, publicať res ex delicto ſi illa res ẽ uniuerſitatis ipſa uniuerſitas puniť d. l. iub. de ſac. ſan. eccle. & in hoc cõueniũt oẽs ſcribeñ. in locis ſupra all. & Abb. & Io. de An. in d. c. dil. de off. ord. Aut pœna æque cadit ĩ ſingulos, ut pœna certæ pecuniæ uel quãtitatis, & tũc dicit. Aut collegium eſt paruũ, ut eſt collegiũ ancianorũ, uel capitulũ canonicorũ, uel collegium doctorũ. Aut magnũ, utputa ciuitas, aut caſtrũ. Primo caſu, ꝙ non puniať collegiũ, ſed tm̃ hř q cõſenſerũt, ꝑ tex. in l. 1. in pric. ff. de mag. cõuen. Secũdo uero caſu, ꝙ puniať uniuerſitas, ut d. auth. itẽ nulla cõitas, & §. 1 de pace. iur. fir. Rõ diuerſitas ſm Bar. eſt, quia in collegio amplo, & diffuſo, non ita de facili cognoſcunť diſſentientes a conſentientibus, ſeu delinquentes à nõ delinquẽtib. ſicut in collegio paruo. & idem tenet Abb. ſicu. & Ioã. de An. in d. c. dil. poſt Ant. qui ambo alleg. tex. in c. ita nos. 25. q. 2.

17 † ubi ciuitas priuatur dignitate epali ꝑꝑ delictum homicidii, quod proprie non cadit in uniuerſitatem, ſed teneť ex eo qđ mandauit, uel ratum habuit ꝓ quo ẽt alleg. c. ubi periculũ §. ciuitas, de el. lib. 6. accedat ſimilis tex. in d. c. fel. §. fi. & ibi Frãcus in ult. no. Sed Sal. in d. l. 1. de ſedi. dicit ꝙ eſt truffa, quia infantes, furioſi, mulieres, ac multi alii poſſent diſcerni, ergo non eſt bona rõ in caſu certi, ut ipſemet Bar. ſm Sal. uidetur fateri, dũ dicit, ꝙ ſi pro pœna ſoluenda debet collecta imponi, ꝙ nõ conſentientes non tenetur ad cõtributionem, per d. l. 1. in prin. de mag. conuen. & ideo nõ placet ſibi diſtõ collegii parui, uel

18 diffuſi, ut infra dicam. † Item ẽt quia facilius inquiritur contra uniuerſitatẽ, ꝗ contra ſingulares ꝑſonas, quia delictũ magnę uniuerſitatis non põt eſſe niſi notorium, ut dixi in ultima ꝑſuppõne ſupra. Sed qñ pœna eſt perſonalis, & tunc ſm Barth. Aut tale eſt crimen qđ afficit filium ꝑꝑ patrem, ut crimen læſæ maieſt. l. quiſqs, C. ad l. Iul. ma. uel crimẽ hær. c. ſtatutũ, de hær. lib. 6. & cap. fel. de pœ. eod. lib. & tunc uniuerſitas, uel cõitas criminaliter puniť, ut fcm̃ fuit de Carthagine, quæ paſſa fuit aratrũ. l. ſi uſusfruct. ciuit. ff. q mo. uſuf. amit. ubi glo. idem dicit de Troia. unde Bart. refert ſe uidiſſe quandam ſnĩam diffinitiuam Imperatoris Henr. quã dedit cõtra ciuitatẽ Brixiæ, q fuerat ſibi rebellis, in qua dicebat illam ciuitatem eſſe ſubiiciendã aratro quam pœnam ex miſericordia relaxauit. Et ẽt dicit Bonifacium Papã ita feciſſe ꝑꝑ hæreſim quorundã templariorũ, qđ totum collegium deſtruere fecit, uñ Felyn. in d. c. dil. col. pen. uerſ. 2. inquantũ dñt &c. alleg. tex. in c. ſi

19 aud. 23. q. 5. † ubi ꝑꝑ hæreſim tota ciuitas põt comburi. & idem tenet Pet. de Anc. in c. Rom. §. uniuerſitatem de ſent. excõm. lib. 6. Et ſic bona in cõi exiñtia publicantur, & idẽ uoluit Bar. in tit. q ſint rebelles in uerbo rebellando, col. ult. & Abb. Sicul. in d. c. dilect. col. pen. Ioan. de An. col. 4. dicentes, ꝙ ciuitas Boñ. etiam fuit prorſus deſtructa, & paſſa aratrum ex ſnĩa Imperatoris, ſed poſt ex indulgentia fuit reædificata, ut legitur in legenda S. Ambroſii ut refert Bart. in proæ. ff. § hæc tria. Sic ẽt ſm eos: Deus deleuit funditus Sodomam, & Gomorram & tres finitimas ſeu uicinas ciuitates, & tñ ibi erãt multi infantes & furioſi qui non poterãt delinque-

20 re. † Ex atrocitate ergo delicti ſæpe unus punitur pro alio tpalř non aũt ſpũalř, pro quo uide bonam gl. 24. q. 3. in ſumma, & in §. eccleſia, l. q. 4. & ſic, ſm ipſos, in hmõi delictis ceſſant rationes Innoc. Et opin. eius uř ſeruari in hoc regno ſm ꝙ reperi ſcriptum in magno conſuetudinario Franc. & tit. de iuribus reg. fol. 6. uer. Item Ia ou uue uille ne obieſt au Roy, elle doibt eſtre raſee. Et ꝓ hac opin. facit tex. in l. iud. C. de naui. lib. 11. ubi ꝑꝑ delictum iudicis puniuntur oẽs ciues, quem tex. inducit Bart. ibi ꝙ ꝑꝑ denegatam

iustitiam à iudice uel rectore loci, cocedūt re pſaliæ cōtra oēs ciuitates tex. cum gl. in c. dñs noster 23. q. 2. idem Ant. corſ. in ſingulari iudex, imò ſm Innoc. in capit. cum ex iniuncto. de noui. ope. nunc. ciuitas poteſt mori, ſi princeps eam damnat ad aratrum, & tenet Mart. Laud. in tract. de princ §. 102. Aut crimen eſt tale ꝙ nō affligatur alius quā cōmittens, ut eſt homicidiū, uiolentia uel rapina. & ſm Bart.
21 † cū uniuerſitas non habeat caput, ſed fictū, decapitari non pōt; ſed pœna illa cōmutabit in pecuniariā, ut d. l. qd ergo. §. pæna grauior. ff de his qui no. infra & l. hos accuſare. § oībus ff. de accuſ. & iſto caſu habebit locū opi. Innoc. de innocētes ꝓ nocentibus puniant. & ipſum Bar. ſequit Abb ſic. in d. c. dictus, col. ultim. ver. ſed in modo puniendi. & ēt Io. de Ana. col. 4. Sed pdictā diſtinct. reprehēdit Saly. in d. l. 1. de ſeditio. dicēs, ꝙ ſiue collegiū ſit uniuerſale, ſiue particulare, magnū, & diffuſū, ſiue paruū, ꝙ ſolū puniant q cōſenſerūt, ꝑ d. l. 1. in prin. de magiſtra. conuen. Et illius legis fuit ratio, qā pſentes qui fuerunt maior pars totius, totam uniuerſitatē repſentant. l. qđ maior pars ff. ad munic. Ergo per eos re-
22 præſentata uere facit, ut ſupradictū eſt. † Cū uniuerſitas nihil aliud ſit, quā hoīes ipſam repræſentantes, merito lex ipſos ſolū puniri uoluit, & dicetur uniuerſitas punita taliter, qualiter fuit pſentata. Et idē ſm eum, ubi pœna eſt ꝑſonalis eadē rōne, tā in homicidio q̄ in crim. læſæ maieſt. in quo ex patris delicto filii puniunt, & nō alii de gñe ſuo. Ideo ciuitas non ſubiiciet aratro ſine principis cōſcientia ut uoluit ipſemet Bart. in extraua. qui ſint rebel. in uerbo, rebellando, quaſi ad fi. Et iſtam opi. tenuit Gand. in d. tit. de homic. ubi dicit ꝙ auctores, & participes homicidii, ſi appareāt, puniri debēt, per tex. in l. qm̄ C. ad l. Iul. de ui pub. Si uero non appareāt, tūc pecuniariter. Sed in hæreſi, bñ dicit Bart. ſm Sal. quia ſinguli de collegio dñr peccare, merito puniunt. Sed ſi opi. Salyc. eſſet uera, fruſtra q̄rit an uniuerſitas tractatu pcedēte, & cōcilio deliberato del q̄rit, ſi ſolū ſinguli cōſentientes tenent queādmodū ſine conſilii deliberatione deliqſſent ut dictū eſt, & ipſemet uoluit in
23 d. l. 1. de ſedi. in 3. q. † Sed pōt rñderi, ꝙ uniuerſitas tunc uere delinqt, & ēt punit in illis q reperient cōſenſiſſe, & culpabiles ipſā uniuarſitatē repræſentantes, cum ꝑ deliberationē cōſilii uniuerſitas ipſa deliquerit. Et eius opi. eſt æqua, & multū mihi placet, ut ſtatim dicam tñ ſm Saly. in eo. caſu ſi collegiū eſſet magnū, ita ꝙ ex pſentiū pœna ſequeret magna ſtrages, tūc principalioribus punitio, pœna aliorū in pecuniariā uel alā cōmutari debet. ar. l. q cedem. ff. de ſica. & hoc eſt qđ uult dicere gl. in d. l. aut facta §. nonnunquā, & facit text. in l. ſi qs aliqd. §. auctores. ff. de pœn: & in d. c. dilectus, de ſimo. & in l ſi fam. ff. ſi fam. fur. & c. ut cōſtitueret. l. di ibi, ſed populorū plurimorū ſtrages iacet. detrahendū eſt aliqd ſeueritati, &c. & Alb. de Roſ. in l. à procedente. C. de dila. & Mar. Laud. in d. tract. de prin. § 112. & in §. 235. & no in c. ſane. de tēp. ord. & ſentit Bar in ſuo tract. de Guelphis, & Gibel. in 4. prin. q. uer. quid n. ſi una pars erat
24 extra ciuitatem, &c. † quia multitudo inducit iudicē ad diſpenſandum contra iuris rigorē: cum ob populū multū crimen pertrāſeat inultum 5. diſt. iurib. & c. non poteſt 23. q. 4. Et ēt ꝑꝑ ſcandalum euitandum, qa ſcandaloſum eſſet totum populum unius ciuitatis interficeret, & depopulare urbem in detrimentum reip. cuius intereſt amplam hr̄e ſobolē, ad replendas ciuitates liberis hoībus l. 1. ff. ſol. matr. uñ interrogatus Homerus qđ maximū eſſet ornamētū ciuitatis, pueri (inqt) & turres ꝑ pueros numeroſitatē ſignificans, de quo ꝑ Soc. in cōſ. 139. col. 6. uer. ultra oſtēditur. lib. 1. & dixi in §. 1. conſuet. iuri. ſtatut. perſona qm̄ in lata gente, gloria principis, & diminutione populi, contritio principis, denotatur 1. q. 4. c. eccleſia. §. itē Dauid, & ideo dicit gl. in c. fi. 9. q. ult. ꝙ papa poteſt priuare omnes clericos, uel oēs epos, quia uniuer-
25 ſalem ſtatum eccleſiæ turbaret. † Et licet multitudini parcatur, ut d. iurib. hoc fallit in ſeptem caſibus, ſm Io de Ana. & Fely. in d. c. dilectus colum. 1. Primo, niſi multitudo defenderet ex quadā auctoritate delictū ſuū, ut tenet gl. in c. cōmeſſationes, 44. diſt. ꝑut feciſſe uñr ſeditioſi Agenenſes, q per plures noctes ibāt ꝑ portas ciuitatis faciēdo guyetum dicētes ꝙ nullū cōmiſſariū auctoritate curiæ ſupremæ Burdegal. deputatū intra ciuitatē introire ſinerēt, Quinimo eundē in quadam parua nauicula uocata ī eorū uulgari, gabarrot, ſine aliquo remo ſupra Garonam ponerēt, poſteaq. ei dicerent, uenitis de Burdegale reuertimini Burdegale, & ab excluſis molēdinorū pcaueatis, & plura uerba de qbus ī ſnīa īſerta ſit aliqua mētio, rōne cuius ꝓceſſimus

magis

magis rigorose, qa ex quo quis perseuerat in malitia, grauius puniendus est q̃ alius 11. q. 3. c. pcipue, & 2. q. 4 c quāto. & dixi in §. 22. de iuris. om. iud. Secūdo, nisi esset delictū maximum ut uoluit Archid. in denique. 4. dist. facit secūda q. 1. multi. Tertio, nisi essent multitudo religiosorū, ut tenet Host. in c. ea quę, de statu mona. Quarto, nisi loquamur in pœna eterna gl. in d. c. deniq;.
26 † Quinto, nisi esset delictū nō cōmisū sed cōmittēdū, ut uoluit Bart. in d. § nonnunquā, Sexto, nisi cessaret scādalū, qa illo cessante pōt puniri, glo. in c. latores, de cler. exc. min. Septimo, nisi in multitudine essent aliq̃ principaliores, qa illi poterunt puniri, s̃m gl. in d. c. latores, ut supra ꝓx dixi. Et istas limitationes ponit Dñi post Arch. in d. c. deniq;. & d. c. ut cōstituerēt l. dist. & oēs isti casus fallen. reincidūt cū di. Bart. Et quamuis opi. Bar. si cōis, tñ mihi magis placet opi. Sal. ꝙ solū cōsentientes teneātur non alii, nec tota ciuitas qui non deliquerunt, q̃ forte erunt maior pars totius quia in ipsis cōgregationibus cōsilii populorū, nō sūt sensu carentes ut mulieres, infantes, furiosi, ebetes, & hmōi similes uocati, nec uocari cōsueuerunt, s̃m Ang. in cons. 63. in fin. & in d. §. animaduertendum, & dixi. in §. 10. in glo. 1. ante fi. de consue. iur. stat. perso. licet tales personæ sequantur alios, q̃ tñ ignorant quo pacto, & animo, aut iure res agatur, & fiat l. 1. C. de fal. mone l. diuus. ff de off. præsi. & l. oēs. C. de pœn. qa peccatum unius alios prouocat ad peccandum secunda q. 7. Paulus, in 3. & c. magnæ. §. 1. de uoto ergo iniquum esset ꝙ tales ꝑsonæ, quæ non cōsenserunt ꝑ ꝑ delictum alioꝝ punirent hoc uoluit Barth. Brix. in c. eps qui mancip. 12. q. 2. dum dicit,
27 † ꝙ illa uniuersitas poterit criminaliter puniri, in qua non sunt infantes, & similes personæ. Et in pœnis mitior pœna est amplectēda l. ꝑses. ff. de pœn. & in regula, in pœnis de re. iu. & q̃ibi dixi post Dyn. & supra in 6 pręsupositione. Et ꝑfecto Cyn. Inn. & eorū sequaces uñr habuisse bonā, & æquam rōnem, & ipsos seqtur Alb. de Ros. in d. l. aliud. §. refertur q̃ alleg. Gād. in d. tit. de hom. alias sequeret ꝙ appellatione ꝑsonæ in odiosis comprehenderet uniuersitas qđ not. ut uoluit Ioan. And. in c. cum ĩ illis, circa fi. de pb. l. b. 6. Secus in fauorabilibus, ut ibi ꝑ eū, & Card Alex. in d. §. conuenticulas. in 1. no. de pa. tenen. ubi uide. & istā opi. tenet Paul. de Cast. in d. cons. 105. & Ang. in l. q̃ cædē. ff de sic. q̃ alleg. Inn. in d. c. grauē. & sentit. Alb. in, 2. parte statu. q. 71. & q. 77. facit. ecc. 26. ubi dr̃. A tribus timuit. cor meum, & in quarto, facies mea metuit. Delatorū ciuitatis, & collectionē populi &c. in istā partē inclinat Bonif. de uitali. in d. tract. & tit. de seditio. in fi. ꝙ in tit. ad l. Iul. maiest. Si uero per modū particulariū, & tanquā singulares fiat seditio, & tūc pęna sequit suos auctores l. sancimus. C. de pœn. & in c.
28 q̃siuit. de his q̃ fi. à pla. † Quia aut cū seditione occurrit, & cōmissum est aliud delictum aut nō. Si nō occidit aliud delictū, aut est facta in ciuitate Romana, & tūc tales cōmittūt crim. læs. maiest. in qua specie sunt hi q̃ fecerūt hoīes armari cū telis, & lapidibus, cōuenerūt ue ut hoīes ad seditionē cōuocent aduersus rempublicam, aut quo qs magistratus q̃ Imperium hēt, occidat, & aliis casibus not. in l. 1. 2. & 3. cū seq. ff. ad l. Iul. maiest. per Ioan. Fab. Ang. Are. & Io. de Pla. in §. 1. inst. de pub. iud. & hoc tenet Car. Alex. in d. c. seditionarios 46. dist. in aliis uero ciuitatibus, q̃ turbæ, seditionis uel faciendæ cōsiliū interūt & gentē cū armis cōgregauerunt, uim publicam committunt l. 1. & 3. in prin. & l. q̃ dolo. uer. hac l. tenet. ff. ad leg. Iul. de ui publ. & l. fi. C. eo. & ista fuit opi. Bar. & uera in d. l. 1. ad l. Iul. maiest. ut supra dixi in 6. ꝑsuppos Quorum pœna est mortis l. 1. C. de seditio. saltem deportatio cū publicatione bon. omn. inst. de publ. iud. §. itē lex Iul. de ui. & ibi Ang. & Doct supra alleg. & l. 1. & 2. C. de ui publ. Et tenet Bonif. de uitali. in tract. de malef. tit. de coll. illic uer. uñ notandū est, & ti. ad l. Iul. de
29 ui publ. † Et si in tali turba, & seditione ædes alienas, aut uillas exillauerint, effregerint, expugnauerint cū armis, tūc capite puniunt l. si q̃ ædes alienas. ff. de ui publ. & Alex. in cōsil. iii. col. 4. uers. nec ꝑdictis obstat. uol. 1. qđ fecerūt Agenēses, accipiēdo per uim ex archiuis statuta, & alia ciuitatis documenta illaque ad eorū domū importantes. & idē Guido papæ in decisi. 422. ubi tenet qđ qui extrahunt aliquem ꝑ uim cū armis dę domo sua (ĩ qua debebat esse tutus. l. 1. C. de præto. lib. 12. & l. pleriq;. cum l. seq. ff. de in ius uoc. & l. nemo de domo sua. ff. de reg. iur. & cōstituerint prisonariū qđ cōmittūt tria delicta Primo, iniuriā ꝑ dicta iura. Secūdo crimē capitale triplici modo, ut ibi ꝑ eū. Tertio, uim publicam ꝑ iura supra alleg. † tñ in hoc ca-

su ſm ipſum hodie non publicanſ bona. ſed deferunſ aſcendẽtibus & deſcẽdentibus, niſi in crim læſæ maieſt.auth. bona damnatorũ. C.de bo.dam.ex quo ꝑdit uitã,aut ciuitatẽ, uel ſtatũ nõ ꝑdit bona, ut tenet ibi Bald. & Ang ſed ſub correctione,d.auth. bon. damn. nõ corrigit iura antiqua in illis caſibus in q. bus imponũt pœnã ad emptionis bonorũ,ex preſſe,& ꝑ ſe,& nõ in conñam alterius pęnę, ut tenet Per. de Bella pertica, quẽ ſequiſ Cy. in d.auth bona,& Bart.in l. 1.ff. de bo.dã.ubi iſtã dicit eſſe cõem. ſed pœna legis Iuliæ de ui pub.eſt deportatio,d.l.q dolo,§.fi.cum ſua gl.& d.§.item l.Iul.ſed deportatio nihil aliud eſt quam omn.bon.publicatio,l.1.§.fi.ff. de fal.& in §.Item l.Corn.in uerbo, deportatio, inſt.de publ.iud.Tum etiã non hẽt locum d. aut.bona damnatorũ, qñ expreſſe per ſnĩam bona publicanſ,& fiſco applicantur,ut tenet Ang Are.in tract.maleſ in gl.& eius bona pu

31 blicamus,in prin. † alias ſm eum bona realſ non intelliguntur cõfiſcata quamuis quis ſit damnatus ad mortem nãlem ciuilem. Idem tenet Alb.de Gand in ti.de bon.malefac.in 1. q.ideo iudex debet eſſe cautus, quod in ſnĩa cõfiſcet,& publicet bona deportãti, ꝑꝑ opi. euitandas.prout fecimus in ſnĩa per nos contra ſeditioſos Agenenſes latã, ut infra per tenorem eius apparebit,& ſic ſe habet ſtylus curiarum Franciæ,tñ in aliquibus ciuitatibus, & locis ſunt coſuetudines, & ſtatuta circa publicationem bonorũ,ut apud Bituriges.apud quos bona delinquentium pro quocunq; crimine,ẽt læſæ maieſt.uel hęreſis, non cõfiſcantur,ſed remanent eorũ parẽtibus, ut dixi ple

32 ne in §.10.& 12.de iuriſ.omn.iud.†Et not.ꝑ contra tales ſeditioſos derobatores hẽt locũ diſpoſitio l.ſi qñ.C.unde ui.& c.fin. qđ met. cau.ut tenet Io.de Imo.in conſ.2.& ẽt ad oĩa reſarciendum damna tenentur. ſm Bald.in c. 1.§.iniuria,quem ibi ſequitur Car. Alex.in fi. de pace iu a.fir. Si uero ſine armis, tunc non ꝑdunt oĩa bona, ſed tertiam partem, ut d.§. item l.Iul.de ui.Et ſi forte banniantur ad tpˢ debent ipſis reſeruari,& reuerſis reſtitui bona dimiſſa ſm Odof.& Alb.de Roſ.in d.auth. bona damnatorum refert, & ſequitur Mart. de Laud.in tract. de crim læſæ maieſt.§.50. uel ẽt ſi homicidium commiſſum fuerint in ſeditione, quod pariter teneantur de homicidio,ut tenet gl in l qm̃ multa facinora.C. de ui pub.& ꝑ hoc tex.in d.l.qui dolo.uerſi.hac lege tenenſ,& q cõuocatis hoibus uim fecerint quo qs uerbereſ,& pulſeſ,& ſi neque homo occiſus ſit.&c.& legitur in paſſione dominica,Marc.13.& Luc 23. de Barraba q cũ ſeditioſis erat uinctus ꝑꝑ ſeditionem quanã factam in ciuitate,& homocidium, &c.& ita iudicatum fuit per Carolum V. cõtra primũ Marcũ ſeditioſum, qui a tergo occiderat Io. Bailletum eiuſdẽ.Caroli theſaurariũ in ciuitate Pariſienſi,ut ſupra in exemplis oſtenſum

33 eſt,†quia uiolentia ꝑambula non confunditur ꝑꝑ delictum ſecutum,ad cuius factũ tendebat lege ſi cõfidis,& ibi ita tenet Ang.C de ui.pub.Et ideo circa iſtũ art.cõcluditur qđ ſi cõtra Principem Ro.aut urbem Romanã uel regem Francię cõmittaſ qđ teneantur crim. læſæ maieſt.ut dictum eſt ſupra in 6 ꝑſuppoſitione, & ſupra ꝓbatum eſt in exemplis in prima ꝑſuppoſitione poſitis, tpe regis Philippi Pulchri,tũc in ciuitate Pariſien.apud templarios exiſtentis.Si uero ſimplex ſeditio fiat contra temporaliarũ ciuitatum aut dominorũ & tunc ſecundum Bar.in l.capitalium.§.ſolẽt quidam qui ſe uulgo iuuenes appellant. uer. nonnunquam ff. de pœ. aut fit ꝓ laſciuiã,& inſolentiam populi, aut ex dolo. & ꝓpoſito ac malitia l.reſpiciendum § delinquunt ff.de

34 pęnis † Si ex ꝓpoſito,dolo,& machinata cõſpiratione; vt quia ſm Barth.acclamauerunt fortiter ꝙ moriantſ cõſules,q regunt, uel incitauerũt, & cõgregauerunt populũ ꝓ cãpanarũ pulſationem,& uexilli declarationẽ;ut ſupradictum eſt in prin.huius q.in 6.præſup poſ. & tunc debet tales auctores ſeditionis pro qualitate dignitatis puniri,iuxta formam tex.in l ſi quis aliquid §. auctores ff. de pœn. qa aut furcha tolluntſ,aut beſtiis ſubiciuntur aut in inſulã deportanſ,& hoc vř uelle ẽt tex. in d.§.ſolent ibi,qui ſi nihil amplius admiſerint,&c.& in l.1.& 2.cũ ſua gl.de ſedi. ubi gl. dicit qđ uolebant deponere ptãtem, & aliũ facere,& idem tenet Barth. in d. ſuo tract.de Guelph.in 3.q.princ. qñ ſm eum poſſunt habere recurſum ad ſuperiorem,hoc facere nõ debent, ẽt ad utilitatem reip. ideo debent puniri dictis pœnis,& tenet Bald. in d. l.fallaciter §.fi.de aboli.& in l.denunciamus ff.de his qad ecc.cõfug.& tenet Ang in d.l.1.ad l.Iul. maieſt.& in d.l.2.de ſedi. ubi dicit qđ requirẽ qđ ſtudioſi rumorem cõcitauerint,& ad finẽ

35 tumultus, † quia in delictis uerbum ſtudioſe, ſignificat malum aĩum i.doloſum, ſed in

actibus

actibus bonis significat actū meritoriū, ſm Bal. in l. 1. §. huius studii, col. 1. ff. de iust. & iure, ubi adducit ad q. de statuto puniēte aliqd studiose factū, & idē no. col. 2. uer. item si statutū est factū cōtra turbātes, & qđ sic debeāt puniri, tenet Bart. in l. si in rixa. ff. ad l. Iul. de sic. & Io. de Pla. in §. 1. in fin instit. de pub. iud. & Io. And. Ant. de But. Abb. sicu. & Fely. in d. c. fi. de testib. cog. & Alex. in cons. 111. col. 4. uer. nec p̄dictis obstat, uol. 1. & Car. Alex. in d. c. seditionarios, ubicunq; n. inualuit seditio cruenta, & p̄rupta factio, debēt tūc tales seditiosi mori. l. si quis filio exhæredato. §. hi aūt oēs, ibi seditio p̄rupta factioq; cruēnta, &c. ff. de iniust. rup. testa. Et exemplificāt ibi Bal. & Imo. p̄ruptam factionē, & seditionē cruentā qñ seditiosi interficiunt magistratū aut patricium ciuitatis, uel consulē, uel aliquē de maioribus, idem tenet Hier. de Tortis in d. suo cōs. col. 9. uers. sed ipsa occisio fuit facta, &c.

36 † Nam grauius est offendere ꝑsonā publicā quam priuatā; ideo grauior pœna est imponenda, ſm Alex. in d. l. si familia, per illū text. de iurisd. omn. iud. allego bo. tex in l. aut facta §. in magistratum uel in priuatum. ff. de pœn & in l. ptor. §. fi. ff. de iniur. q̄a iudices, & magistratus dñi hr̄e maiestatem, ut uoluit Io. Fab. in proœmio inst. in prin. & Aeg. Bell. in d. cons. 15. non dico qđ habeat locū crim. læsæ maiest. ut dixi supra in 6. præsuppos. licet Cy. in l. si non conuitii, in 4. q. C. de iniur. uideatur sentire cum Pet. de Bella pertica ibi ꝙ omnis iniuria illata officiali regis actu gerenti officium, intelligitur facta regi. & idem Luc. de pen. in l. 1. col. 5. in prin. C de coarta, & prin. lib. 12. & Steph. Buynardus in d. l. quisqs in 2. no. ante fi. uer. per quos tex. qñ in cōtēptū regis dicunt se nō curari de Rege, nulla quoq; allegata causa, secus si cum cā in contemptum p̄sidis uel odiū partis aduersæ, uel indebite se grauatū ex priuilegio p̄tendit, & ibi exēplificat de Normanis, & de Burgundis.

37 † Vnū circa hoc no. ꝙ delictum commissum in cōspectu iudicis adhuc sedētis ꝓ tribunali nō exigit aliā ꝓbōnem; q̄a de eo cōstat, ut iudici. ita not. glo. in c. Deus omnipotens. §. qñ aūt crimē, in uerbo, sedētis, 2. q. 1. quā reputat sing. Alb. de Ros. in l. illicitans. §. ueritas. ff. de off. ꝑsid. & Ant. Corseti in singulari delictū. Et sic uī ꝙ possit cognoscere, & esse iudex de quo in clē. 1. de pœn. & plene dixi in §. 21. de iurisd. omn. iud. Expedit. n. reip. tales seditionum concitares, & duces factionū occidere l. cōstit. ff. de appel. & l. 3. §. q̄ auctor seditionis, ff. de sic. ita ut multis crassantib. opus sit exēplo mortis acerbissime l. aut facta §. fi. & l. capitaliū. §. famosos. ff. de pęnis, & l. 1. C. ad l. Iul repet. Et idē ſm legē longobardā

38 † ut qui auctores in capite fuerint, capite puniant, & ceteri qui in seditionē cucurrerūt in emendā condēnent. l. si ꝑ quacunq; cā, & l. pęn. de aggres. in uico facta, & ī l. 1. de seditione cōtra iud cē uel ciuitatē leuata. Auctores n. magis sunt puniēdi, ut ꝓbat ꝑ id qđ dicit Dominica ueritas Pontio Pilato Ioan. 18. Propterea q̄ me tradidit tibi maius peccatū hēt, bonus tex. in d. c. latores. ibi, eos quos magis causā delicti esse cōstiterit, &c. Et idē ſm Io. Fab. in d. l. 1. & 2. de sedit. qñ plebs de facto, & ꝑ potentiam se defendit secus si de iure se opponere. Et non solū si se defendat de facto, sed etiā si tētauerit se defendere, ꝑ ꝑuerbū ibi positū tētauerit, & in d. l. denūciamus, & tenet Ang. in l. eadem cā. ff. de ui publ. qđ tenens hoīes armatos in domo, uel q̄ ineunt consilium cā seditionis, licet ad nullū alium actum ꝑuenerint, tenent eadē lege, & rō reddi

39 pōt † q̄a ꝑ sola p̄paramenta dr̄ res quasi peracta l. si partem. ff. quemadmodū seruit. amit cū nota. in l. is q cū telo. C. de sic. & idē tenet Ang. in d. auth. de mandatis principū. §. fi. ꝑ illum tex. ibi, q populū in turbas solicitare tentant, & cæt. ubi dicit not. cōtra tētātes pacificum statum ciuitatis Parisii, ut puniantur. Et uoluit Bald in cōs. 24. uol. 3. ubi ponit qd sit attētare, tractare, ꝓcedere, & cōsumare. Quia attentare idē est qđ ad aliquē actum ꝓcedere l. si qs non dicam rapere, & ibi per oēs. C. de epis. & cler. & in auth. habita, ne filius pro parte, & c. quamuis de offi. ordina. lib. 6. Tractare est colloquium hr̄e, qualiter quid geri queat c. cum olim. de arbitris, c dudum de rebus ecc. non alienandis. lib. 6.

40 l. pomp. cū sua gl. ff. de negotiis gestis. † Procedere est ꝓseq inchoata, & maliuolū actum animi, & propositū conari ꝓcedere ad finē l. possessio ff. de usucapio Cōsumare delictum est id facere quod cesset esse delictū. vn̄ aliqui dicunt delictum esse consummatū qñ lex punit consilium principaliter nō accessorie l. 1. §. persuadere. ff. de seruo corrupto. Et qdam non cōsumata in opere sunt cōsumata in crimine q̄a factiosam uolūtatē notāt, & multo fortius factiosam factionē l. qsitum. ff. q & à

quibus, & tales ordientes ſm eum lex cenſet eſſe reos, qa poſt factum non hñt iudicem punitorem, debet n factum hre ultorem d.l. quiſqs ad l.Iul.maieſt.& §.ꝑ contrariũ inſt. de hær.q̃ abinteſt.deferunt, ſed ꝑꝑ ſolum conatũ ſine aliquo actu ex ꝓpoſito celebrato, vr durum qđ debeant ſuſpendi, ut in ſequenti membro dicam:quia ſm Bal.in l.non ideo
41 minus,in 6. q. C. de accuſ. † ſolus tractatus ſola ordinatio non punit, ẽt in atrociſſimis, niſi ſit ꝓceſſum ad aliquem actum ordinatũ de pſenti ad ipſum factũ, quia ubi lex punit affectum ac ſi delictũ eſſet cõſumatũ, iudex põt ex ptãte ſibi à lege cõceſſa mitigare pœnam,ſed non tenet,ita dicebat Bald.in uoce, prout refert Sal.in d.l.is qui cũ telo. per text, ſingula.& optimum in l.aut facta.§ euentus ff.de pœn.quod eſt cordi tenendũ, ſm Sal. & etiam Fel.in tract de conat.in fi.uerſ.ultimo ſcias,quem poſuit poſt tit de appell.ideo dicit Spec.in tit.de accuſ.§.1.uerſic Quid ſi in primo actũ fuerit, &c. eſſe oĩbus legibus uolentibus conatum puniri derogatum ꝑ contrariam conſue.q̃ uerba multum cõmendãt, Ang.& Paul.de Caſt in d l 1.§.fin.qđ quiſq; iuris,& Fel.in d.tract.col.3.uerſ. & ideo dicit Bart.&c.qđ intelligunt uerum Ang. & Pau.
42 † præterquam in crim. læſæ maieſt.& crimine oppugnantiæ patriæ in qbus non ſeparat euentus,ſed ſufficit ſimplex conatus, qa ſero pararet uindicta crimine conſũmato,ut ſi qs facere tractatũ cõtra ſtatũ ciuitatis, & ipſos ſequitur Alex. ibi. & Iaſ.& Mart. Laud.in d. tract.de crim.læſæ maieſt.§.19.& iſta eſt cõis in iſtis duobus caſibus,& in ſimonia & in volente intoxicare aliquẽ ueneno, de quo per Felyn.in d.tract.uer.5.fallit cum uerſi. ſeq.& intelligo qñ conati ſunt prodere & expugnare patriam uel ciuitatem, & ad aliquẽ ꝓceſſerunt actũ,ut tenet Bal.ut d.conſi.24. & Bonif.de uitali.in d.tract.de crimin. tit.de ſedit. uerſic.ut dixi perueniendo ad actum ,&c. ſed in aliis delictis non punitur conatus de conſuet.nec l is qui cũ telo , habet locũ in patria conſuetudinaria,ut no.Aufrer. in ſtilo parlamenti in 4.parte §.136.licet Bar.in l.1.§. Diuus ff.de ſicar.reprobet illud Specul. dcm̃.vt
43 ibi uide. † Quia lex dicit non punitur turba ſed factũ in turba l.ptor.ff. ui bonorñ raptorum. & d.l.metũ poſt prin. quod metus cau. & uoluit Bald. in d. conſil. 130. uol.1.Præter Alb. de Roſ. iudicio ſuo in nerbo ſeditio, dicit quod facere ſeditionẽ eſt graue pctm̃, vnde Apoſtolus numerat ſeditiones inter alia peccata ad Gal.5.ẽt iuriſc. in d.l,cõſtit.de app. & in aliis iuribus ſupra alleg. & eſt ſpeciale pctm̃,qa habes ſpãle bonum (cui opponitur)ſ.unitatem,& pacem multitudinis.Et rõ eſt ſm B.Th.2.2.q.40.artic.2.& ẽt diuum Ant.in ſua ſumma.in 2.parte tit.4.c.8. & Angel.de Claua. in ſua ſũma in uerſ. ſedit.in 1. q.& 2.quia ſeditio opponitur unitati multitudinis populi ciuitatis uel regni . Et dicit Aug.21.de ciuit.Dei, quod populũ determinant ſapiẽtes, non oẽm cetum multitudinis ſed cetũ iuris cõſenſu, & utilitatis cõione ſociatum, unde manifeſtũ eſt unitatem cui opponit ſeditio eſſe unitatem iuris.& cõis utili
44 tatis.† Ex quo patet qđ opponit iuſtitiæ, & bono cõi,ideo ex gñe ſuo eſt mortale,& tanto grauius quãtum bonũ cõe qđ impugnat ꝑ ſeditionem eſt maius quam bonum priuatum qđ impugnat ꝑ rixam. Et delictũ hmõi ſm ipſos primo quidem, & principalr pertinet ad eos qui ſeditionem ꝓcurarunt q prauiſſime peccant ſicut filius Boeri q clamans coram oĩ populo Iſrael, non eſt tibi pars in Dauid,&c.fecit ſeditionem, faciẽs tribus Iſrael recedere à regimine Dauid, ſed Ioab ꝓcedens contra eũ fecit eum decapitare, ut habet 2.Rex. 20. Secundo pertinet ad illos q ſequunt eos ꝑturbantes bonum cõe, ſicut illa multitudo q̃ ſecuta ab Abſalone in cõiuratione cõtra patrem ſuum Dauid,& ſuos adhęrẽtes, & ſequaces, ſed puniti ſunt qñ ex peſte mortui ſunt 70.milia uirorũ 2. Reg.22.non em̃ ſolum ꝑꝑ peccatũ Dauid ſed ꝑꝑ cõiurationẽ populi occiſi ſunt ſm Thom.Et Dauid tñ iũxit Abſalonem tribus , diebus , & tribus noctibus,ut no.Cyn.in l. ꝑꝑ inſidias , C. qui accuſ.nõ poſ.& Thom.Terracii in cautel.25.
45 ante fin.† Item legit Chore filiis Eſau , filiis Cahat. filiis Dathau, atque Abiron , de filiis Eliab , Hon quoque filiũ Pheleph. & de filiis Ruben q ſurrexerũt cõtra Moyſen, & Aaron dicentes quare ſe eleuabant ſupra populum Dñi , &c. Et iratus Moyſes ualde ait ad dñm ne reſpicias ſacrificia eorũ,&c. loquẽsq. dñs ad Moyſen, & Aaron , ſeparamini de medio cõgregationis huius,ut eos repente diſperdã & ſeparatis Chore , & Datam, & Abiron cũ uxoribus,& liberis ac bonis,cõfeſtim dirupta eſt terra ſub pedibus eorũ,& aperiens os ſuũ deuorauit illos, deſcenderuntq. uiui in infernum,

num,& perierunt de medio multitudinis, ut habetr numeri.16.& ibi sequit,cūq; oriret se ditio, & tumultis increscetet, Moyses, & Aaron fugerunt ad tabernaculum fœderis qđ postq̄ ingressi sunt operuit nubes, & apparuit gloriā dñi,dixitq.ad Moysen.Recedite de medio huius multitudinis ēt nunc delebo
46 eos.† Cunq; iacerent in terra dicit Moyses ad Aaron. Tolle thuribulum, & hausto igne de altari mitte iocosum de super ꝓgens cito ad populū,ut rogas ꝓ eis.iam.n. ingressa est ira à dño,& plaga deseuit.qđ cū fetisset Aaron,& cum cucurrisset ad mediam multitudinem quā uastabat incēdium. obtulit thymiana,& stans inter mortuos,& uiuētes ꝓ populo depredatus est,& plaga cessauit,fuerūt aūt q̄ percussi sunt 14.milia hoīum septigenti, absq; his q̄ perierāt in seditione Chore. illi uero q̄ bonum cōe defendunt eis resistentes non sunt dicendi seditiosi.sicut nec illi q̄ defendunt se cū inuadunt ab aliis,dicēdi snnt, ut cotingit dño du Buscon, ut supra dictū ē, sic factum fuisse legit in actibus Apostolorū q̄ quēdam noīe Iasonem qui Thessalonicam ꝓ diuo Paulo Apostolo seditionē cōmouentibus turbis semetipsum dederit, ut Apostolo dicendi faceret libertatē,ut refert D.Hier. in epist.82.scribens suꝑ epistolam ad Rom. q̄ incipit.Paulus seruus Iesu Xpi.lib.1.& dixi supra in tertia ꝑsuppositione,† imò licitū ē
47 eisdem toto conatu resistere ēt eos occidēdo ut singulr̄ uoluit Hiero.de tortis ī d.suo cōs. Si uero per lasciuiā,tūc debet ꝓcedi ſm Bar: eo ordine,& forma per illū.§. solent tradita, q̄a aut non est peruentū ad actū,sed solū est statū,& remāsum in terminis insolentiæ, & acclamationis,ut q̄a ſm Bart.in d.§.solent.ac clamauerūt ut turbarent populares dū falso clamāt foras uel ad arma,& gl.ibi exēplificat in Bergollo Pisano, & nō de Ioseph decurione Bono.credo ꝙ uoluit dicere de Ioseph ab arimathia nobili decurione q̄ non accalamabat sicut.ceteri Iudæi quod Xps crucifigeret̄ qm̄ ipse discipulus Iesu erat,occultus aūt ꝑꝑ metū Iudæorū,& debet esse loco Bon.bonus, & iustus,ut Luc.23 in fin. ꝓ hoc bonus tex. in l.3.§.si intra uociferationē aut leuē q̄relā seditio mota est,&c.ff.de re mil.uel ſm gl.in
48 d.l.2.C.de sedi. † uolebant esse consules ꝑꝑ suam nobilitatē,& nō processerūt ultra,tales debēt de rigore fustigari ꝑ text.in d.§.solent. & carcere debent effectu postulatorū d.l.2.de sedit.& illā gl.multū cōmendat ibi Ang. in fin.cōtra faciētes rumorē in palatio ,ut ad officia assumant̄,Et est in Tuscia multū in usu, ut ipse dicit q̄a cōtentiosis uerbis nō est strependū c.in loco benedictionis.5.q.4. ibi nullus debet aut indiscretis uocibus ꝑstrepere, aut quibuslibet tumultibus ꝑturbare nullis ēt fabulis uanis uel risibus agi.Et(qđ est deterius)obstinatis disceptationib. tumultuosas uoces effundere.Et ne undiq; cathinis, & uocibus aer resonet, & audientiā aures ꝑstrepitu terreant̄.ut dicit Hier. in epist.14.c.7.li. 3.Sed cū oī modestia stantes uno loquēte ceteri sileant. Nec alter alterū ex auiditate loquendi interrumpat,& ꝓbeat impedimēta loquenti.Secus si acclamatio ꝑ populum fieret ꝑꝑ letitiā dicendo,uiuat talis,tuuc nō debent in aliquo puniri.Glo. & Doct. insuper Lud.Bolog.in secundis interpre.in l.1.C. de qō.lib.22 ubi Laud.alle.bo. text. in l.iustissimos ibi publicis acclamationib. collaudandi damus oībus ptātem,ut honoris eius auctores ꝓferamus.C.de off. rect. prouin. † Sed si fiat ſm eū ꝓpter seditionem,tunc debent puniri quemadmodū Agenenses fecerunt q̄ per uias,& uicos ciuitatis acclamabāt,uiuat Rex & cōitas faciendo deferri ensem,& uirgas ante eos cōgregando populum,& dicendo,ubi sunt isti fures cōsules,& alia plura,ut supradictū est,& sic ēt fecit q̄dā plebanus de prouincia Romandiolæ,ut refert Bal. in d. cons 14. uol.4. qui clamauit postq̄ ingressus fuit portā ciuitatis quā prodere ītēdebat uiuat uiuat nobilis antedictus,ut ibi uide. & nō solū ꝑꝑ talem uociferationem seditiosam q̄s tenet, sed ēt profecto qñ cōcitauit alios ad uociferationē,uel q̄ submisit ut uociferaret̄ l. apud Labeonē.§. fecisse cōuicium.ff.de iniu.faciūt q̄ dixi cons.1.in c.si q̄s aīo iniuriandi, posito in fin.lib.cō sue.Biturig.ubi posui de scholare uociferāte cōtra doctorē legētem, & ēt quod dicit Bal.in d.tract.schismatis de Romanis acclamantibus tēpore electionis Papæ Vrbani ante cōclaue cardinaliū Romanolo uolemo Italiano lo uolemo, ut dixi in addi. ad man. dag.in tract.de elect.c.52.† Et intellige ꝙ fu
10 stigari debēt si sint uiles personæ. q̄a nobiles & honestæ personæ nō patiunt̄ illas uiles pœnas.ut tenet Bart.in §.serui cesi,qui §. dependet ex d.§.solent,& Cœp.in cons. 40. col 3. uers quantū ad mortem,& c.dixi in tract. de custo.claui.fol,6.col. 3. sed debent alias in emendam

emendam cõdemnari ŝm facultates eorũ, q̃a causa, & personæ cõsiderari debẽt l.una. C si q̃s Imper. maled. ut dixi supra in 4. p̃supposi tione. & isto mdo debet ꝓcedi ad punitionẽ taliũ seditiosorũ, nisi ad ꝓditionem ciuitatis uel patrię, aut dñi ip... ꝑ aliquem actũ pro cessissent, ut supradictum est, alias oporteret destruere text. in d. §. Solent. gl. & Doct. hic al le. & mens, & intellectus Ang. & sequac. est iste. & ꝓ hac cõclusione facit q̃d nota. Paul.
52 de Castr. in l. 1 C. ubi sena. uel clari † ꝙ q̃n no ctis tꝑe q̃d potius ex lasciuia quã dolo p̃ su mit aliq̃s ꝓiecit lapidẽ, & percussit unũ qui mortuus ẽ, ipse cõsuluit q̃d debet mitius pu niri. s. pecuniariter, uel forte sibi dare bannũ ꝓ aliquo tꝑe. & idem Cæp. in l. 1. col. 8. uers. ex quo refert. C de ser. fug. dicens esse bene notandum ad adiuuandum pueros, & hoĩes ludentes ꝑ lasciuiam ad lapides sicut ludunt Veronæ ŝm ipsum. & Pet. de Anch. in cons. 28. 3. inc. iure scripto, & cõsuetudine. & dixi i §. 24. in addi. 3. de iuris. om. iud. uel ludũt ad niuem uel ad poma auricẽtia. ut in Mõtepes sulano, & Auenione tꝑe carnispriuii, sicut ẽt fit in multis aliis locis, & aliquis in eo ludo occidat̃ ꝑ iactũ lapidis uel niuis aut auricen tium pomorũ, ꝙ occidens non debet puniri pœna mortis uel corporali, facit l. item si ob stetrix. §. sed ꝑ lasciuiam, cũ §. seq. & l. seq. ff. ad l. Aquil. ubi Bal. in §. quemadmodum, no. illum tex. cõtra istos q̃ faciunt seditiones & in i. oẽ. delictum § pen. ibi, ꝑ uinum aut la
52 sciuiam. ff. de re mil. † Quia ẽt q̃n ꝑ accidẽs tumultos inciderit q̃d debeant pœna pecu niaria cõdemnari uoluit Ang. in d. l. 2. de sed. q̃m non fuit mota cõtrouersia in exitũ reip. l. si q̃s ingenuã §. in ciuilib. de c. & ibi Alex. in addi. ꝑ quem tex. dicit ibi Bart. q̃d ꝑꝑ d is sentiones ciuiles res publica læditur. & Fel. in d. c. fin. de test. cogen. ubi allega. Bal. in l. 1. §. fi. ff. de iustitia, & iu. q̃d si statutum puniat morte turbantẽ statum ciuitatis, debet intel ligi si principalr̃ hoc agit non aũt si uenit in cõnam alterius delicti, & est rõ q̃a debet attẽ di q̃d principalr̃ agit̃. l si q̃s, nec causam ual de remotam. ff. si cer. pet. q̃d intelligit Fel. q̃n occasionaliter, & ꝑ causam ualde remotã cõ tingit turbatio status, secus si immediate, & ex actibus ꝓrimis est deuẽtum ad cõcitatio nẽ, & rumorẽ populi allegãdo Bal. in d. cõs. ex insultu. & idem tenet Ang. in d. l. metũ. §. aĩaduertendũ. ubi dicit, ꝙ si populus cogat ꝑ legem, subditũ ad aliq̃d faciendum non põt cõqueri de populo. & ideo ne res transeat in exẽplum malũ debẽt remissius puniri. d. l. si q̃s aliq̃d. §. qui abortionis, & tenet Bald. in d. cons. 130. in fin. Et Agenenses ab initio bene fecerant se opponẽdo, & cõtradicẽdo ne sub sidiũ, & rhena ꝑ põte reficiendo imponeret̃ Sed malo freti cõsilio se postea congregaue rũt modo, & forma q̃bus supradictũ ẽ, & ita ŝm istam cõclõnem fuit iudicatũ & ꝑ arrestũ
53 supræmæ curiæ Parisiensi † pro uniuersitate Aurelianẽsi, cõtra quosdã particulares ciues eiusdẽ ciuitatis q̃ fuerunt in emẽdã cõdẽna ti, ex eo q̃d clamauerant contra scholares à mort, à mort, ut refert do. Steph. Aufrerii in stylo parlamenti. in 4. parte de arrestis. §. 76. & idem Io Galli in q. 121 in fi. sequendo de uerbo ad uerbum ipsum Aufreriũ licet alio stylo. s. ꝑ modum q̃onum Si uero tales accla mantes fuerant prius admoniti, & ꝓhibiti à iudice ne talia facerent, tunc grauius puniun tur ꝑꝑ cõtemptum iudicis, ut dicit text. in iũ cta gl. in d §. solent. ibi nec ante sint à p̃side amoo iti, &c. ꝓut fuerunt Agenenses q̃ ꝑ iu dicem maiorẽ fuerant ꝓhibiti, tã in iudicio qua extra ꝑ uocem p̃conis igit̃, &c. ꝓ hoc fa cit tex. in c. si q̃s clericorũ auctoritate interdi cente. 11. q. 1. ubi Doc. dicunt, ꝙ si interdicit auctoritas superioris ẽt ad bonum est ꝓhibi ta cõiuratio licet alias auctoritate nõ interce dente ualeat, ut ꝑ gl. ibi, & dixi supra in 5. p̃- suppos. Si uero semel fustigati, & correcti se cũdo acclamauerint, tunc debẽt mitti in exi lium ꝑ d. §. solent. Sinaũt sæpius seditiose, & turbulẽter se gesserint in eadẽ temeritate ꝓ positi p̃seuerauerint, tũc capite plectẽdi sũt
54 ut dicit tex. in d. §. solent. † Quia crescente malitia crescere debet, & pœna. l. si diutino tꝑe. & ibi gl. ff. de pœ. & dixi in §. 22. in prin. de iuris. om. iud. Et intelligo sæpius q̃ ter sedi tio se habuerit ꝑ d. §. solent. & text. in l. ser- uos § seruos ubi uiles aũt infamesq. p̃sonæ, & hi q̃ bis aut sæpius uiolentiã, &c. C. de ui publ. ꝓut fecerat dictus Clerget q̃ auct. triũ fueret seditionũ, uidelicet duarũ p̃cedentiũ, ut spõte corã nobis cõfessus ẽ, & hu m õiulti mæ q̃ fuit grãdis, & cõtinuata seditio duorũ mẽsiũ spatio ex qua solũ debebat suspẽdi, tñ misericorditer cũ eo, & aliis cõplicibus suis ꝓcedendo fuit, & plures alii in s̃nia noĩati fu stigari, nam ipsi Agenẽses soliti sunt seditio nes facere, q̃m archidiaconũ maioris, ecclesię

intra Garone fluuium uiolēter ab ecclesia extractum submerseret, ut à fide dignis ibi tūc
55 intellexi. † Si uero seditio fiat ex mandato, & instigatione iudicū seu magistratuum, aut cōsulum qd̄ cōmittentes sunt excusandi, sed non in totum, q̄a iussu magr̄atus, & suę ciuitatis uillæ, uel castri uoluntate id fecerunt l. quenq̄. ff. de aqua plu. arcen. & l non uī §. q̄ iussu. ff. de reg. iur. & q̄ no Dyn. in rl̄a, ꝙ quisque mandato. iudicis. & ibi dixi in addi. eo. tit. lib. 6. & hoc tenet Alber. de Gand. titu. de homi. ubi dicit hac rōne motum fuisse Imperatorem Federicum, ad parcendū ambasiatorious Lombardiæ, q̄ missi fuerant cōtra eū ī Alamania ꝑ discordia cōcitāda inter eū, & filium eius Henricum, q̄a iuerant ꝑcepto corū ciuium, & magr̄atiuū Sed de iure canonico. seditiosi si sint clerici puniunt̄ ꝑ simplici seditione; q̄a ꝓmoueri ad sacros ordines ꝓhibentur d. c. seditionarios. 46. dist. & iā ꝓmoueri priuant̄ honore quo utebāt. c. cōiuratorū. & c. seq. 11. q. 1. de quo uide qd̄ dictū est supra in 6. ꝑsuppositione.
56 † Et si fiat cōtra ꝓprium Epm̄, & sint incorrigibiles debent deponi, & tradi curiæ seculari, ut tenet gl. Abb. & Doct. in d. c. fi. de testi. cog. Si uero laici excōicant̄, & una libra auri sunt cōdemnādi d. § cōuenticulas, & §. Eps. de pace ten. Aut seditio fit in ecclesia, & per laicos tūc ultimo supplicio debent plecti. d. l. denunciamus, & ibi Odof. & doc. de his q̄ ad eccl. cōfu. & gl. in c. 1. §. prohibeantur ēt ne diuina officia tumultuosi quorumq́. ꝑ ecclesiā, &c. in uer. ꝑturbent. de his q̄ tp̄e diuinorū off. uag. per eccl. in pragma. sanc. & Alex. in d. cons. 141. col. 4 uer. nec p̄dictis obstat uol. 1. & non immerito, quia tales extrahentes de ecclesia ad quam ꝓꝑ deuotionem accesserant, aut seditionem, & tumultū euitandum cōfugerant, tenetur crimine læsæ maiest. ac si illud crimen cōmisissent. l. 2. C de his qui ad eccl. confu ubi Odof. dicit, ꝙ est priuilegium ecclesiarum. præcipue Gallicorum q̄ ua in eis cōfugientes sunt securi. Idem tenet Luc. de Pen. in l. 1. de palatiis, &
57 domib. dñi. lib. 11. † Nam sicut tenetur crim. læsæ maiest. qui offendunt terrestrem. l quisquis crebro alleg. multo fortius q̄ offendūt cœlestem. l si quenq̄. uer. cum sane. & l. si q̄s in hoc genus sacrilegii. C. de epis. & cle cano nizatā. 2. q. 1. ca. in prim s. §. si quis in hoc genus. & ibi gl. & auth. gazaros. C. de hæret. & unde sumit de statu. & cōsue. cōtra li. §. gazaros, & in c. uergentis, de hær. Et tenet Steph. Buynar in d. l. q̄squis. in 3. nota. Et non solū q̄ ab ecclesia de facto abduxerunt. sed q̄ conati sunt abducere, ut tenet gl fi ꝑ illū tex. in d. l. 2. quā ibi sequit̄ Sal. ꝓꝑ uerbū ibi tentauerit positū, ut supra dixi. Et aliq̄n tales seditiosi extractos ab ecclesia carceribus mancipāt, & intrudunt, qd̄ est aliud crimen capitale. l. 1. de coarta. & pri. lib. 12. imo censet̄ esse crim. læs. maiest. l. 1. C. de priu. carc. de quo ibi ꝑ Doct. & Bart. in l. cap. 5. ff. de adult. & Lucas de Pena in d. l. 1. col. 2. uers. quid ergo si q̄s capiat. de coarta qd̄ est not. q̄a sæpe contingit ut supra uisum. Sic fecisse uident̄ Agenenses, q̄ cōsules, & iuratos uillæ ꝑ quos ciuitas regebat̄. c. fi de ꝑc. ac ēt alios q̄ eorū ligam nō sequebant̄, uel q̄ eos de factione repræhendebant à maiori, & Iacobitarum ecclesiis extraxerunt. necnō à domo ꝓpria, & ita carceres dormus cōis induxerunt. Per quos ēt actus uñt regem dñm eorū possessione ciuitas priuasse l. 2. § pen. ff. de ui, & ui arma. not. Bal. in repeti. l. si aquam. C. de serui. & aqua. & Matt. de Laud. in d. tract. de crim. læsæ maiest. §. 5.
58 incip rebellio subditorū, &c. † Sed hodie est alia pęna de iure canonico, s̄m Io. Fab. in d. l. 2. de his q̄ ad eccl. cōfugiun. contra tales tumultuosos extrahentes homines de ecclesia, uidelicet, ꝙ ultra excōicationem debent condemnari in summa 30. librarum argenti, & ad dānorū restōnem. 17. q. 4. q̄squis c. nullus, & c. si q̄s cōtumax. ea. causa. & quęstio. in c. si quis in cons. 11. q. 3. de quo per gl. Archid. & sequa. in d. c. cōstit. §. 1. & 2. de uerb. sign. lib. 6 Et not. ꝙ non solum uiri, sed ēt mulieres possunt facere seditionem, & insultum ut supra uisum est in exemplis de Perota morela Parisiensi. Quem plerunq; & pro maiori parte ex cōsilio, & persuasione maritorū cōmittunt ut in Lōbarda de aggres. in uico facta, l. relatum est nobis. s̄m quam illæ mulieres tōsæ capillis debent fustigari per ciuitatem. Et ego uidi in ꝓuincia ꝓuinciæ mulieres cuiusdā castri q̄ ꝑsentibus maritis se irruerunt in porcos eorū dñi tp̄alis, & illos occiderunt ut dixi in d. l. relatum, in annotationib. nostris,
59 † q̄a mulieres possunt delinquere, & tueri ciuitatē tp̄e guerrę ut no. Luc. de Pen. in l. ešt uerū. C. de incol. lib 10. & dixi in qō. de cust. clauiū. Et apud Val. Max. lib. 4. tit. de amore cōiug. Legitur de Hypsicratea uxore Mithridatis q̄ tonsis capillis equo se, & armis assuefecit.

fecit. Et in Franciam de Ioanna puella quæ tpe Caroli VII. Francorum regis purgauit Franciam Anglis, ut dixit iu §.7 cõsuet.feu. col pen.& facit tex.in l.1.de uxo mil.tñ sine licentia principis uxor nõ debet ire ad maritũ militem in exercitio armorum euñtem l. qui cunq;.& ibi Io.de Plat.Iac.Rebuf. & Luc. de Pen.C.de re mil.lib. 12. & Mart. Lauden. in tract.de mil.§.11.& 40. Et cõiter dicit de quadam bauci.& uetula Carcassa q̃ sola defendit ciuitatem Carcassone,& inde ciuitas illa Carcassona à prædicta uetula Carcassa nomẽ assumpsit. Et agenti ꝑ informationes comperimus, ꝙ quædã Guilardina de colũber uidua fecit de nocte durãte seditione pulsare cãpanã ecclesiæ de capella,& ideo dicebat Virg.2. Aen Notum quod furens qd fœmina possit.

60 † Et licet lex eas minus ausuras quam uiros ꝓsumat d l.quisquis.ad l.Iul.maiest.& l.optimã,C.de cõtrahen.& cõmit.stip.tñ ẽm gl.in l.quisq̃s.in uerbo,ausuras cr m.læsæ maiest. cõmittere pñt,& idem tenet Ang.Aret.in d. tract.malef.in gl.che hai tradito.ult.col.uer. & aduertendũ est,de quo ibi per Aug. Arim. & Bern.Landr.in addit. & Franc. de Aret. in 39.& facit l.si q̃s in tãtam.C.unde ui. ubi gl. extẽdit illam l.pœnalẽ loquentem in uiro ad mulierẽ,& Paul.de Cast.in l. si q̃s id quod ff. de iurisd.om.iud & Doct in l.si q̃s maior. C. de transf de quo ibi ꝑ Th Parpilli.in sua rep. col.1.Sed in pœnis eisdẽ infligendis, uel euitandis,sufficit mulieribus paruus, seu modicus error,ẽm Oldr.cõsi 291.ante fi.

61 † Aut uero seditio sit in acie,seu exercitu belli per ipsos milites ex proposito,& dolo, tunc capite plecti debent,l.3 §.q seditionem,ff.de re mil. ubi gl ponit exẽplum,prima ĩ quo qui incitauit milites in aliquẽ,& non in hostem.Secundo qñ quis retraxit , seu remouit milites sæuientes in hostes ab illo ꝓposito,Tertio , qñ incitauit ẽt in hostem,sed non præcepto ducis belli,ut d.l.3.§.in bello , ut fecit T. Manlius,filius T.Manlii Torquati cõsulis,q cõtra edictum cõsulum pugnauit aduersus latinos quãuis ꝓspere pugnasset, pater ad se uocari iussit Qñquidem,inq̃t,tu T.Manlii,neq; imperium cõsulare,neq; maiestatem patriã ueritus aduersus edictum nostrũ extra ordinem hostẽ pugnasti.Et quãtum in te fuit disciplinã militarẽ,qua stetit ad hãc diem Romana res,soluisti.neq; in eã necessitatẽ adduxisti, ut aut reip.mihi,aut mei meorumq; obliui scẽdũ sit. nos potius nr̃o debito plectemur; quã resp.tanto suo damno nr̃a peccata luat. Triste exemplũ,sed in posterũ salubre inuẽti erimus Me q̃dem cũ ingenita caritas liberũ, tũ specimẽ istud uirtutis deceptũ uana imagine decoris ĩ te monet,sed cũ aut morte tua sauciãda sint cõsulũ imperia,aut impunitate impepetuũ abrogãda, nec te q̃dem si q̃d in te nr̃i sanguinis est recusare censeam , q̃n disciplinã militarem tua culpa ꝓlapsam pœna restituas,itaq; uelut emerso ab admiratione aĩo cum silẽtio defixi stetissent,repente post eaq̃ ceruice cesa uisus est cruor.Tũ libero cõ questu coorte uoces sunt,ut neq; lamentis, neq; execrationibus parceret.spoliisq; contectũ iuuenis corpus,quãtũ militaribus studiis funus illũ cõcelebrari põt structo ex uallum rogo cõcremaretur.Mãlia nanq; imperia nõ impsentiã modo horrẽda,sed exemplietiã tristis imposterũ essent.fecit tñ atrocitas pœnę obediẽtẽ duci militẽ.ita refert T.Liu.8. dec.

62 † nõ enim uerisimile est patrẽ uelle mori filium l.q uno,§.qui filium,& l.milites agrum §.desertorem,ff.de re mil.ꝑ quẽm tex dicunt Doct.ꝙ si pater filium q cõmisit aliquod delictũ,puta crimẽ læsæ maiest.offerat,& exhibeat iudici,q̃d filius non debet mori , nec est ita puniendus de quo per Cœp. in sua prima cautela,& Bal.in l.fin.in fi.C.de usu. rei iud. & Ias.in l.de quibus,col.15.ante fi.ff.de leg. & de seueritatis,& indulgẽtia parentũ in liberos,uide Tal in 5.circa fi.& Cy.& Doct.in d. l ꝑꝑ insidias,qui accus.non poss.& in istis tribus casibus debẽt pœna capitali puniri,& tenet Mar.de Laud.in tract.de mil.§. 49.

63 †Sed si ꝑ lasciuiam aliq̃bus rixantibus, uel uociferãtibus,aut leuẽ querelam hñtibus miles fecerit seditionem.debet militiæ gradu priuari d.l.3.§.si intra uociferationem;& in § fin. in auth. de man.prin.unde Iust libr.12. grande natrat iudiciũ factum ꝑ Alex. Magnum qui dimissis ueteranis exercitum ex minoribus supplet,sed recentẽ ueteranorũ discessũ egre ferẽtes,missionẽ,& ipsi flagitabãt nec annos sed stipẽdia sua numerari iubebãt , pariter in militia lectos pariter sacro solui equum censentes.Nec iam ꝑcibus,sed cognitio agebant iubẽtes eum solũ cum pr̃e suo Hãmone fini re bella,ut milites suos fastidiat cõtra,ille nũc castigare milites nunc lenib. uerbis monere ne gloriã militię seditionib. infuscarẽt,at postremum cum nihil ꝓficeret uerbis ad corripiendos

piendos seditionis auctores e tribunali in cõdõnem armatã inermis ipse desiliit, & nemine ꝓhibente 13. correptos manu sua ipse ad supplicia duxit tãtã uel illis moriẽdi patiẽtiã metus regis uel hinc exigẽda supplicia cõstãtiã disciplina militaris dabat, & diuus Hier.
64 in 17.Epist.in 3.parte dicit,† pupillũ fortuido clamoribus incitãt paratas ad ꝓliũ acies, acutosq. mucrones sermo imperatoris accendit.& de pluribus aliis militarib.seditionibus uisum est supra in exemplis enarratis ſm Valeriũ,& alios supra all. Vnũ non omitto in hac seditionũ mã singulare,qđ ſi aliquis expulsus de ciuitate ꝑ ꝓ seditionẽ,& proditionẽ,ubicunq; arma eius sunt depicta in sui honorẽ,debent destrui,ut not.Bart.in l.eorũ, ꝑ illum tex.sing.ff.de pœ.& ubi ad infamiam talis ꝓditoris est depicta imago,ut quia suspensus pedibus,uel aliqđ aliud,ꝙ corrũpens uel radens talem imaginem impunitur in quingentis aureis.l.si quis id quod. ff de iurisdict. omn iudic.& iudic. & ibi per Doct. ita Mart. Laud.in d.tract.de crim.læsæ maiest.§.26.

PERVTILIS TRACTATVS de percussionibus:per dom.Odofr.

SVMMARIVM.

1 *Percussus cum armis in rixa si moriatur,an ex uulnere periisse dicatur,& num.5.6.*
Distingue ut ibi.
2 *Vulnus semper censetur causa mortis,eo quod nihil interest an quis occidat, uel causam mortis præbeat.*
3 *Causa uicina præcedens inspicitur,quæ sequitur in forma præsumitur.*
4 *Iudicantem oportet cuncta rimari, & quoid debeat iudex seruare in casu uulneris ibi.*
7 *Quid si durante uulnere superueniat alia infirmitas,& moriatur, an ex uulnere prꝫsumatur mortuus.*
Distingue ut ibi.
8 *Quid si post solidatum uulnus,stimulus uulneris affligat,,efluentibus aliis humoribus moriatur, nunquid occasione primi uulneris prꝫsumatur mortuus.*
Distingue ut ibi.& num.12.
9 *Quid de percusso cũ modico lapide, uel bacculo, si superueniente febri moriatur, & num.13.*
10 *Voluntas, & propositium distinguunt malefìcium.*
11 *Pœna non debet ulterius progredi quam delictum.*
14 *delicti æstimatio non debet ex post facta crescere.*
15 *Inter accidenter,& occasionem mortis prꝫbentem differt.*
16 *Damni causam dans uidetur damnum dedisse.*
17 *Occisum accipere debemus ferro,uel modicare, sine magna.*
18 *Limitatio ad prædicta.num.15.16.17.*

SVper hoc frequenter ꝑꝓ duplicitatem
1 ambiguum in materia emersit. Ecce † ab aliquo cũ armis aliqs fuit in rixa percussus, & moritur ꝓsumiẽ ex vulnere periisse,& suꝑ hoc ut ueritas liqueat,dic distinguendũ esse, aut certum est,ꝙ mortifere fuit ꝑcussit, aut dubium,si est certũ, ꝙ uulnus sit mortale,& tunc non est locus dubitationi.ff. ad l. Aquil. ait lex.§. qđ si mortifere. & l ita uulneratus. in prin eo.tit.ff.de uerb.obl.cõtinuus.§.cum ita,aut est dubium an sit mortale uel non. & lex uẽ innuere ꝙ si post huiusmodi uulnus decessit. ꝙ tunc ex eo uulnere mortuus apparet. ff. ad l.Aql.l. huic script.§. si seruus. uers.si manumissus in fi.Nõ ob, ꝙ in principio illius §.dr̃ mortifere, qa expone ut putabatur,non tñ erat mortale,alias est contra ꝓdicta l.ita vulneratus,alias legis præsumptio
2 ne occasione vulneris mortuus ꝓsumiẽ,† quia semper uulnus causa mortis cẽsetur pro eo ꝙ nihil interest an quis occidat, uel causam mortis ꝓbeat. ff.ad l. Cor.de sic.l. nihil interest.ff ad l.Aql.l.q occidit.§ pe.& l. qua actione l.Celsus.& l.ita uulneratus in princ. extra de hom.c.ꝓsbyterũ,& cap.de cetero, & c. audientiam.Ad hoc est ualde bonum arg. ff. de dam.inf.ll.damni §.Sabinus.iudicatur ꝓsumptio facti præcedentis per subsequens. C. de adul l.si qui.ff.quib.mo.pig uel hyp. sol.l. sicut.§.superuacuũ.ff.de accu.l.si q § eiusdem
3 & hæc est regula,† ꝙ uicina causa q̃ ꝓcessit inspicitur,& cõsideratur,q̃ sequitur in forma ꝓsumitur.ff.mand.l.si procurator. in princ. ff. depo si l.1.§.qđ si tibi ut.§.si seruus in fi.uerum qa † oportet iudicantem cuncta rimari.
4 C.de iud.l.iudices, & 4 q.5.Iudicantem iudex qui habet iudicare super facti quæstione aduocet,ꝙ habet peritos assessores, qui ſm artem cõsiderata qualitate,quantitate, & loco uulneris exponãt, & referãt si uulnus fuit mortale,

mortale, uel occasione uulneris mortis causa præcessit, C de re mil. l. semel lib. 10. de uẽ. insp. l. 1. extra de hom. sign. Sed ut circa hanc materiam nihil de contingentibus omittat̃,
5 † si post uulnus dubium intercedente tp̃is interuallo modico, uel magno uulneratus decessit, an semꝑ ex uulnere, uel occasione uulneris mortuus p̃sumatur, & circa hunc articulum leges, & canones uarie uñr, & uario modo loquuntur, & dñt quidam ꝙ p̃sumitur mortuus ex uulnere si fuit mortuus ĩfra tres dies, ut infra dr̃ si qua fœmina, & alibi dr̃, & aliqñ diu uixit, & non dicit quantum, ut extra de homic. ad audient. alibi dicit̃ infra paucos dies, & non dicit quot dies, ut eod. titu. c.
6 presbyt. alibi dicitur, ꝙ † si moritur post octo menses ꝑꝑ tp̃is prolixitatem non præsumit̃ ex uulnere mori, extra de cle. percuss. cap. 2. Sed argũ contrario sumpto ex hoc procem. cap. uñr expresse concepi, ꝙ si infra octo menses moriatur, ꝙ ex uulnere mori pręsumatur ff. de inoff. eius cui mãd. est iur. l. 1. §. huius rei quia contrariorũ eadem est disciplina l. 1. de his qui sunt sui, uel al. iur. Item in lõbarda, si moriatur infra annũ post uulnus pręsumitur ex eo uulnere mori, ut in titu. de plag. hoc in oĩbus plagis, uel feritis. Sed in hac uarietate modicum tp̃s, aut magnum tp̃s arbitrio iudicis est relinquendum, uel cõmittendum. l. 1. C. de iure del. de effr. l. 2. §. 1. uel ꝙ modicum ex dictis sententiis arbitretur. ff. si par. hær. pet l. antiq. & in p̃dictis iurib. rationes sp̃ales non assignantur, quibus magis ad unam ex his q̃ ad aliam animũ applicemus. l. Nesenn. ff. de neg. gest. & hæc sunt uera, si uulnus non sanatũ durauit, usq; ad mortẽ. ff. quod cuiusque uni. nom. Itẽ eorũ. §. qđ si actor. & de in rem uer. l. si pr̃. §. uersum. Sed † quid si durãte
7 uulnere eodem su ꝑuenit infirmitas alia, & mortuus est, nunq̃d ex uulnere p̃sumit̃ mortuus. dic ꝙ sic, quia semꝑ uulnus ad alia accidẽtia uñr cãm dedisse. c. presbyt. & cap. ad aud. de homicid. & cap. de cetero ff. ad l. Corn. de sic l. nihil. ff. ad l. Aq l. qua act. §. Celsus. Sed hæc uera sunt si imperitia, uel negligẽtia medicãtium, uel in incuria, seu culpa, uel in cautela ꝑcussi nõ intercessit ff. ad l. Aq. l. q occ. §. ult. & l. quas act. §. ult. extra de homic. tua
8 nos & cap. exhib. Item† quid si post uulnus sanatũ, & cõsolidatũ languor, & stimulus eiusdem uulneris, sicut sæpe accidit, redundauit, & affligit, & refluentib. aliis honorib. morit̃, nunquid occasione primi uulneris p̃sumat̃ mortuus, dic ꝙ sic, quia semꝑ prima causa ꝑseuerare uñr, & causam dedisse præsumitur, licet ad tp̃s uacantem extra de hom. ad nãm, & cap si qs semel de pœn. dist. 2. & arg. ff. de ædil. ed. l. qui tertiana. C de cur. furio. cum ex his explorato super hoc semꝑ consilio Medicorum, & præuisa tẽporum quantitate, unde infirmitas causetur, ut supra dcm̃ est. Si ergo mortifere uulneratus negligẽtia periit, licet mortuus sit ꝑꝑ uulnus, non tñ de occiso agitur, ut supra in uer. Sed qd si durante. in fin. idẽ est si mortifere, & ab alio sit occisus, uel ruina, aut naufragio periit. ff. ad l. Aq. l. huic
9 scrip. §. 1. Quid† si non mortifere, utputa cũ bacculo, uel modico lapide, uel claui ꝑcussus est, ita ꝙ oẽs Medici dñt, ꝙ ꝑꝑ uulnus non morieť, & superuenit febris, quæ eum tenuit usq; ad mortẽ, & Medici cõfitentur, & dñt, ꝙ de eo uulnere non fuisset mortuus, nisi fuisset febris, q̃ superuenit, nunq̃d percussor, de vulnerato, aut de occiso tenebitur. & certe uñr ꝙ de uulnere teneat̃, arg. l. qui occid. & l. huic script. in fin. & l. ita uuln. ad l. Aquil. Item ꝗa iniuria ex effectu facientes tm̃ ff. de iniur. l. il
10 lud, & † uoluntas, ac ꝓpositum distinguunt maleficia. ff. de fur. q iniuriæ. non. n. delictum cõmittitur nisi uoluntas nocẽdi interueniat. C. de sic. l. 1. non. n. est uerisimile quod occidere uoluerit, q calce, uel gleba, uel lapide paruo ꝑcussit. ff. ad l. Cor. de sic. l. §. diuus. Præterea dicit lex, qđ si inferat̃ alicui modicum uulnus, qđ res ista nõ habet in se delictũ. ff.
11 de ædil. ed. l. 1 §. 2. † nõ. n. debet ulterius progredi pœna quã delictum. C. de pœ. l. sanc. ff. de uulg. & pup. subst. l. ex facto. §. fi. & §. Iul.
12 largius. † Præterea credi debet Medicis qui de ægritudine testificantur. C. de re mil. l. semel. lib. 12. in auth. de non alien. §. qđ autẽ.
13 Præterea † ex quo mortuus est ex febre, non debet qui ꝑcussit cõdẽnari de occiso, sicut si ab alio fuisset occisus, uel alio casu mortuus, licet. n. primo mortifere vulnerasset eum, & alius secundario interfecisset, primus de occiso non teneretur. ff. ad l. Aq. l. item Mela. §.
14 Celsus, & l. huic scripturæ. §. 1. Præterea† nõ debet ex post facto crescere præteriti delicti ęstimatio. ff. de reg. iur. l. oĩs hær. §. nunq̃., cũ ergo nõ fuerit mortiferũ vulnus, licet ex post facto, & à casu febricitauerit, nec occasione uulneris fuerit mors secuta, non teneť de occiso, nec debet pœna crescere eius delicti, ut de

de occiso teneat̃, ut not. d. l. oĩs hęr. § nunq̃. Nec obstat ꝙ ex ꝑcussione, uel uulneris occasione, seu percussione febris supuenerit,
15 & mors secuta est, q̃a † inter eum q̃ occidit, & q̃ occasionem mortis præbet dr̃ia est. ff. ad l. Aq. l. qua act. §. Celsus. econtra uero uidet̃ ꝙ de occiso agi possit, & teneatur, q̃a occasione uulneris febris supuenit, & ipsum inuasit
16 ex qua mors est secuta, & † q occasionẽ dãni dat damnum dedisse uidet̃. ff. ui bon. rap. l. plus §. cum aũt in fi. ff. ad l. Corn. de sic. l. nihil. extra de iureiur. c. ul. dist. 50. studeat. Nec obst. ꝙ leue fuit uulnus, moritur. n. q̃nq; q̃s ex leui uulnere de quo alias nõ moreretur d. l. qua act. § si q̃s seruũ ægrũ. Nec obstat q̃d gleba terrę, uel modico lapide, uel fuste eum
17 percussit, q̃a † occisum acciꝑe debemus, uel ferro, uel alia re modica, uel magna d. l. qua actione §. 1. Item arg. ad hoc q̃d legit̃ de minore, & muliere, q̃d occasione prioris actus incidunt in iacturã. ff. de iureiur. l. 3. §. 2. C. ad Velleia. l. mulier ꝑfectæ ætatis. Quid plura? uidetur. n. lex quasi expssa, ut uideat̃ eũ occidisse cũ uulnerauit licet post mortuus fuerit, ut in eod. tit. l. ait lex, & l. huic script. §. 1. Ad Idẽ fecit. l. si uulnerato seruo. eo. tit. Nec obst. ꝙ alibi dicit̃ differt q̃d q̃s occiderit, uel causã mortis dederit, uel pbuerit d. l. qua act. §. Celsus, q̃a uerũ est quod differt quo ad modũ agẽdi ciuiliter, uł quãtũ ad actionẽ, q̃a cũ occidit agit̃ actione l. Aquiliæ directa, quam uero causam mortis pbet agitur actione in fcm̃. Idẽ est utrobiq; cũ agitur de homicidio licet diuersis actionib. & tandẽ cõsequitur actione l. Aquil. utili, uel in factum subsidiaria cõtra illũ q occidit, ut arg. de neg. gest. l. antep. & de seruo corr. l. & tm̃. & si quis cau. eum q § qui iniuriarũ. & not. ad l. Aq. Item Mela. §. si alius. Ad quæ forte est distinguendum, aut aĩo occidendi percussit, an non & hoc ꝑpenditur ex factis aut dictis pręcedentib. uel sequentib. aut ex qualitate ictus, uel percussionis, & gladii cum quo ꝑcussit, ff. de sicar. l. 1. §. diuus, & l. lege. §. cum quędam, & arg. de leg. 1. si seruus. plurimum. §. fin. & de leg. 3. l. minus primo casu tenebitur de occiso. C. ad l. Corn. de sicar. l. is qui cum telo. ff. de sicar. l. ita. cum similib. uel dic quod semꝑ tenebitur de occiso, sed tñ mitigabitur pœna, ex quo non aĩo occidendi fecit, uel ꝑcussit, ut legibus prædictis. & ff. ad l. Corn. sicar. l. 1. §. diuus, & l. lege. §. cum quidam. Deo gratias.

TRACTATVS.

Subtilis, & elegans, de lamijs, & excellentia utriusque iuris cum non nullis conclusionibus ad materiam hæresis in practica utilibus spectabilis, & egregij I. V. D. *Domini Ioanni Francisci Ponzinibij Placentini.*

Illustri, & excelso I. C. *Dom. Iafredo Caroli Reuerendissimi, ac amplissimi Senatus Regij Mediolani præsidi meritissimo.*

Ioan. Franciscus Ponzinibus Doctor Placentinus S.

SCio tibi multorũ ingenia ludere, & uarias doctorum lucubrationes nomini tuo dicari ita ut possis leuiora hæc, & minuta opuscula fastidire. Verun tñ eam in te noui mãsuetudinem, ac facilitatem, ut cum sublimiora inspexeris, humilioribus ẽt pariter benigne aditum pbeas. Quam, ut literatorũ oĩm fautor humanissimus habearis, & ad te uelut amenissimum diuersorium oẽs liberaliũ artium studiosi libenter cõfugiant, & ueluti cõem patronum, atq; assertorem amplectantur, & obseruant. uersabat̃ superioribus diebus animus meus ĩ mãm Lamiarũ, quarũ ꝑfectiones in hac urbe Placentina ualde frequẽtari cepere, & cogitabã q̃ occurrebant, & uera, ac utilia mihi uidebant̃ ĩ ipsa eadẽ mãm, ĩ qua plurimæ q̃ões exortæ sunt scriptis demãdare. Et cũ id faciens inciderit ut arguẽdo dicere ẽ ius nr̃m sciam nequaq̃ logicorũ more dici posse, & ad id lõgius ꝑgrediẽs excellẽtiã eius explicauerim, ita ut libellũ de Lamiis, ac iuris ciuilis laudib. cõtextim cõfecerim, eũ tibi sapiẽtissime Præses, ac noĩ tuo cõsecraui Et potissimũ rõne ꝙ tibi iucũdissimum fore existimaui illius sapiæ laudes intueri, cui impensam ipse operã a iuuẽtute nauasti. Quam adeo familiarẽ lõgis uigiliis ac uehemẽti animi applicatiõe fecisti, ut illam Ser. Sulpitii tã q̃ delectabilẽ filiolã amplectaris, cui excellẽtẽ illã dignitatẽ, & maximos honores quos cõparasti soles ascribere, Nec iniuria si quidem eius bñficio factus es Christianiss. Francorũ regi charissimus q̃ eũ te sanctissimo senatorio ordini in toto Mediolañ. in pio pfecerit, facile signauit qualẽ de tua moderatione, castitate, sanitate, opiõnẽ hẽat. Cuius sis apud illum

illũ auctoritas, & cũ ut solet dici magistratus uirum ostendit in hac ꝓuincia, quãpluribus iam annis secunda fama gubernasti, tanta ĩ genii magnitudine, tãta es integritate uersatus, ut inter doctissimos iustissimũ, & inter iustissimos doctissimũ possimus appellare. Accipe igit libellũ hunc exigue qdẽ facultatis ac tenuis ingenii, quẽ tuæ dñationi ꝓpensa uoluntate offerro. Et iube tuis felicib. auspiciis ꝓdire in publicum, ac tuo fretũ patrocinio delicatiorũ cẽsurã nõ reformidare. Vale.

Ant. Maria ad lectorem.

Intima Franciscus quod Regnatoris olympi.
Iunxerit humanis legibus ore sacro.
Ne mirere, uirum hunc peperit Venus aurea mater.
Gratia sic illi est matris ab uberibus
Quod cecinit sagam sine mole accingier artes.
Hoc ab Allantiade quo satus est decidit.
Iure ergo emunctus cui concessere uicissim,
Eloquium genitrix, & pater ingenium.

SVMMARIVM.

1 *Lamiæ mulieres ad ludum dæmonis deferuntur per ipsum dæmonem.*
2 *Theologorum est sacras tractare scripturas.*
3 *Princeps non debet se rebus immiscere spiritualibus.*
4 *Theologia est omnium scientiarum dignissima.*
Ius canonicum, uel ciuile non est scientia.
5 *Leges simplicitatem amplectuntur, & subtilitatem respuunt.*
Lex est uoluntaria opinatiua non passim necessaria, &c.
6 *Lex est localis, non omnibus prouidẽs casibus.*
7 *Perito cuique de pertinentibus ad artem suam creditur.*
8 *Dubia in spectantibus ad fidem sunt ad Papam referenda.*
Canones allegari possunt sicut, & leges.
9 *Subiectum legalis scientiæ nedum circa mores, sed est etiam circa fidem.*
10 *Leges à Deo per ora prudentum, & Imperatorum promulgatæ sunt.*
11 *Legibus subdi debet omnis homo.*
12 *Leges in quibus allegari possint*
13 *Scripturæ sacræ adiuuari debent, & declarari per alias inferiores scientias.*
14 *Ius ars boni, & æqui dicitur.*
15 *Leges rationem, & causam habere censentur*
16 *Ius ciuile est scientia practica & speculatiua.*
17 *Negocia plura sunt numero quam uocabula.*
18 *Scientia iuris est certissima, nobilis, & omni honore digna.*
19 *Doctores iuris priuilegiati sunt in multis*
20 *Contemnentes iuris doctores detestandi sunt uelut pecudes.*
21 *Doctores iuris ciuilis circa quę uersari dicantur.*
22 *Scietia iuris ciuilis nobilissima est, nobilissimos reddens suos professores.*
23 *Scientia iuris ciuilis sapientia est, & res sanctissima.*
24 *Regere seipsum summæ sapientiæ est.*
25 *Scientia iuris ciuilis est oĩum sapientum dogma.*
Legista & canonistæ qualem modum habeant arguendi.
26 *Scientia quælibet suas proprias imaginationes, rationes, & disputationes habet.*
27 *Facundia oratorum quale habent officium.*
28 *Ratio legis ipsius anima dicitur.*
29 *Leges respuere subtilitates qualiter intelligatur.*
30 *Lex non dicitur uoluntaria, cum ẽt principis uoluntas legem condens ratione regulari debeat.*
31 *Principis proprium est iustitiam exercere.*
32 *Rescriptum principis non est cum alterterius iniuria exequendum.*
33 *Principis studium esse debet ut populus sibi subditus bene uiuat.*
34 *Lex rationabilis dicitur eo ipso quod prohibita non reperitur.*
35 *Respondere per uerbum dubitatiuum est philosophicum*
36 *Lex an sit uariabilis, seu mutabilis.*
37 *Lex an sit omnibus casibus prouidens.*
38 *Iuris periti in dubijs sunt adeundi.*
39 *Lamiæ ad ludum dæmonum realiter, & uere deferuntur, & non tantum imaginare.*
40 *Dæmon potest hominem de loco ad locum portare.*
41 *Deus per artem demonis multa contingere permittit.*
Negatiua est non ens, & ideo improbabilis.
42 *Diabolus quoad potest fidei nostræ resistere mititur & eam impugnare.*
43 *Solennitas eadem requiritur in soluendo quæ in ligando.*
44 *Præcedẽtia declarantur per sequentia, & è contra*
45 *Factum aliquid esse non præsumitur nisi probetur*
46 *Experimenta sermonum uerorum cum rebus sensatis concordare debent.*
47 *Facta per artem Diaboli non uera censetur sed fantastica.*

48 *Iura de aliquibus loquentia locum habent in non expressis in quibus eadem militat ratio.*

49 *Mulieres super quasdam bestias de nocte equitare, & in momento multa terrarum spacia pertransire falsum est.*

50 *Lamijs dicentibus se delatas ad ludum dæmonum. & multa se fecisse asserentibus non creditur.*

51 *Argumentum de similibus ad similia est licitum.*

52 *Confessio lamiarum est erronea, & respuēda eo quod illusæ sint.*

Confessioni rei in criminalib. regulariter non statur.

53 *Testes probare non possunt quæ tantum in spiritu fiunt.*

54 *Antecedens destructum censetur si consequens destruatur.*

55 *Loquentis uirtus stat in hoc si bene distinguat.*

56 *Lex fit tantum de his quæ ut plurimum accidunt.*

57 *Posse non dicitur qui sine adiutorio non potest.*

58 *Argumentum inefficax censetur quod instantiam, seu retorquutionem patitur.*

59 *Argumentum à separatis in iure est nullius ualoris.*

60 *Probatio non admittitur contra præsumptionem iuris, & de iure.*

61 *Baptismus ad sui essentiam non requirit personarū præsentiam.*

62 *Occasio capi debet quæ benignius responsum p̄bet.*

Lamias portare corpus Christi ad ludum dæmonū, & illud dæmoni offerere est falsissimum.

63 *Lamias noctu domos ingressas sanguinem sugere paruulorum est erroneum.*

Paruuli qualiter possint fricari.

64 *Dæmones qui aliquem ad peccatum induxerunt cōtra naturam, abominantes fugere est credendum.*

65 *Particpes, & conscij criminis non admittuntur in casu delationis ad ludum dæmonum.*

Inquisitores fidei cogere debēt ad abiurandum quod eatur ad ludum dæmonum.

66 *Doctores iuris ciuilis uocari debent ad processus & examinationes inquisitorum*

67 *Probationes in crimine hæreseos debent luce meridiana esse clariores*

68 *Hæreticus censetur qui leui argumento à fide catholica deuiat.*

Testes uerisimilia deponere debent.

69 *Infamia attendi non debet quæ à personis suspectis ortum habet.*

Cogitatio in solo hæreseos crimine punitur, licet effectus nullus sequatur.

70 *Confessio rei ad condemnationem sufficit in sola hæresi.*

71 *Confessio ad condemnationem sufficiens debet esse uerisimilis, & non æquiuoca.*

72 *Confessus se alias iudicio hæresim abiecisse in manu alterius inquisitoris, non censetur ex noua confessione relapsus.*

Confessio facta in pęnitentiæ foro non sufficit ad condemnationem.

73 *Testes noui super iisdem examinari possunt catulis in solo crimine hęresis.*

74 *Publicatio testium non fit in crimine hæresis si inquisitorum timeatur potentia.*

Hæreticus inquiri potest à pluribus.

75 *Occultans hęreticum scienter, tanquam hæreticus puniri debet.*

Hæreticus post mortem inquri potest, & damnari.

76 *Bona hæreticorum ipso facto capiuntur uelut publicata.*

77 *Hæreticus non auditur etiam in ualde fauorabilibus.*

78 *Aduocatus, an possit pro bannito aduocare.*

79 *Inquisitores cognoscere non possunt an sua sit iurisdictio.*

80 *Iudici per inquisitionem procedenti, & se informatum de fama dicenti non statur.*

81 *Iudex ratione notorij non debet procedere, nisi prius constet de notorij qualitate.*

82 *Dæmones inuocare, & ab eis responsa petere, an sit hæreticum*

83 *Hęresim sapientibus quando detrahendum sit.*

84 *Testes in crimine hæresis cogi possunt ad testificandum.*

Dicto ultimo testis statur in crimine hæresis.

Examinatio testium in crimine hęresis potest alteri committi.

Testes excommunicati & criminis socij admittūtur in inquirenda hæresis.

85 *Crimen speciem hæresis sapiens puniri debet.*

Pręlatus suam, sed non ecclesię iniuriam remittere potest.

86 *Blasphemans Deum non includitur in statuto de pace habita cum offenso.*

87 *Dolus in quibus criminibus culpæ præponderet.*

88 *Suspicione sola in crimine hæresis ad inquisitionem proceditur.*

89 *Coniecturæ quę in crimine hæresis sufficienter dicā tur arbitrio iudicis committitur.*

Scriptura requiritur in eo qui ab hęresi reuertitur.

90 *Interpretatio confessionis in foro conscientiæ ad salutem animę in partem fieri debet deteriorem.*

Malum semper præsumitur de malo homine, & malo uerbo quod ab eo profertur.

LAmiarum materiã, quas uulgus striges appellat silẽtibus in istis natalitiis testis, iudiciorum strepitibus, tractaturus assu mo quod scribitur Matth. 4. capi. Assumpsit eum diabolus in sanctam ciuitatem & statuit eum supra pinaculum templi. & infra. Assumpsit eum diabolus in montem excelsũ
1 ualde. † Ex hoc arguunt multi, & asserũt mulieres istas ad ludum demonis, & per ipsum dæmonem deferri posse quoniam si de quo magis inesse uĩ, & inest, ergo de quo minus auth. multo magis. C. de epis. & cle. l. quanto magis. ff. de iureiur. c. cum in cũctis, extra de electio imò stãte hac possibilitate, & sm eos cõcedenda, inferunt credendum esse fore eas ad ipsum ludũ oĩno portari uere, qm qđ est possibile est admissibile. Verum, qm ego con trariam sñiam fauore fidei semper existimaui benigniorem, non per modum conclusionis, qm prudentiorũ iudicio me subiicio, decreui in oppositum, inuocato Dei oĩpotẽtis auxilio, nõnullas breuissimas rõnes afferre. Verum qa uĩ theologorũ ma; qa de fide agitur, ne possit mihi obiici qđ scriptum est 6. q. 3. c. scriptum. ubi dĩ in alienam messẽ manum non opponas. Censui in primis aliã dubitationem excitare, uidelicet. Nunq d canones leges ue adduci ac allegari possint ad interpretationem diuinarum scripturarum ac seu ad declaratione uel decisione theologicarũ qõnum. Nã hoc pacto cessabit obiectum, cognosceturq; maximã esse canonũ ac legũ ptãtẽ, & ppea leges oĩ ueneratione dignas. Ast, qa sicut aromatum solet esse nã, ut lõge magis cõtrita redoleant, sic, & ueritas quãto magis cõteritur, & oppugnaĩ, tãto clarior, ex pulsis nebulis, luce pgrediĩ. Notãdo.n. & disputando bene, & optima rõne decreuit Modestinus, dicit tex. in l. fina. §. mixta. ff. de mu. & ho. & sm Aug. 23. qõ. 6. c. uides, rõ uincit p disputationis pugnã. Arguẽdo ad partes, uĩ, in primis leges ipsas uel canones nullo
2 pacto sic fore admittendas. † Et primo, qa talis interpretatio uĩ tantũmodo spectare ad theologos qm ipsi sunt, ut hĩ. 20. dist. c. 1. illi q dñr tractatores diuinarum scripturarũ, & ppea, ut ibi diciĩ in expositionibus earũ summis Pontificibus pponuntur, licet in causis diffiniendis, sm locum post eos mereanĩ, una ergo uideĩ hæc disputatio legũ sic adducẽdarum, qa nemo debet se intromittere circa pertinẽtia ad aliũ l. cõsulta diualia. C. de tes.

Culpa.n est se immiscere rei ad alium pertinenti. dixi text. in l. culpa ff. de regul. iur. & bonus tex. 10. dist. c. quoniã q dicit, pontifices se non immisceant negociis secularibus, quibus est ppositus princeps, & prĩceps se nõ immisceat diuinis rebus, quibus est summus
3 Pontifex ppositus. † Et ppea inferĩ qp si princeps, q est supra leges, inhibeĩ se immiscere spiritualibus rebus, ut ibi, ergo fortius hoc inhibeĩ subditis eius. Vel sic, si Pontifices p cursu tpalium tmmodo rerum imperialib. debent legibus uti, ergo fortius seculares, qbus est denegatum se immiscere spiritualib. rebus, debet posse ad allegandas ipsas leges, nisi p tpalibus rebus admitti. Et facit ead. distin. c. imperialium. ubi diciĩ, imperium suis publicæ rei quotidianis administrationibus debet esse cõtentum, nõ usurpare q sacerdotib. Dñi solũ cõueniunt. & bonus tex in aut. qũo opor. epi. in princ. ibi. illud qdẽ diuinis ministrans, hoc aũt humanis psidens ac diligentias adhibens. Et ideo gl. in uerbo cõferẽs. no. qp nec Papa in tpalib. nec Imperator in spiritualibus se debẽt immiscere. Et gl. in d. c. qm. p illum tex. dicit, qp non licet allega
4 re leges ubi est canon. † Secundo, qa theologia est sciẽtia superior, & magis digna, ut habeĩ 10. dist. c. l. uer. itẽ lex, lex Imperialis nõ ẽ supra legem Dei, sed subtus, ut ea. dist. c. certum. & c. suscipitis. Et pbatur qa scientia legalis subiiciĩ Ethycæ. ut p gl. in procœ. decreti. q Ethica est longe minus digna quam sit theologia, ergo non expedit eam interpretari p sciẽtiã longe inferiorẽ, & minus scientificam, ac ẽt plus religiosis interdictã c. non magno, & c. super specula. extra ne cler. uel mona. Tertio, qa ius ciuile uel canonicum non est sciẽtia, quia legistę uel canonistæ (ut inquiunt logici) non habent modũ arguẽdi, nec cognoscunt p causas, sed nituĩ tmmodo auctoritate legis uel canonis, qa dicũt, ita lex dicit, ita canõ loquiĩ, sed q p causam nõ cognoscit, nõ scit, qa scire est rẽ p causam cognoscere. 23. q. 8. occidit, de testibus. cum causam, & hĩ 1. Poster. & secundo Metaphisicæ. p Io. And. in procœ. 6. in l. pupillus, ubi Barr. & Bal. ff. de acq. hær. p Ang. in l. q Romæ, §.
5 duo fratres. 14. col. ff. de uerb. oblig. † Et facit qa leges dñr amare simplicitatem, non aũt subtilitatẽ, ut l. sicut circa fi. uers. si debitori. ibi, hæ aũt subtilitates a iudicibus nõ admittuntur, ff. quib. mod. pig. uel hyp. sol. l. 1. C. ut actio.

actio. ab hær. & contra hær. incip. ibi, nec ꝑ ꝑ nimiam subtilitatem. & in cap dilecti filii, in uer prouideatis attentis, ne ita subtiliter, sed simpliciter, & pure. extra de iud. Præterea lex est uoluntaria, ut per Aristot. in primo de cœlo, & mundo, & not. gl. instit de usucap. dum dicit, ꝙ sufficit pro rõne uoluntas. & probat in l. prospexit. ibi, quia ita uerba faciunt. ff. q & à quib. ff. de leg. 3. l. non aliter. ff. de exer. l. 1. §. si is qui. Nam quod principi placuit legis habet uigorem. dicit tex. inst. de iure nat. gen. uel ciui. & non omnium quæ à maiorib. nostris constituta sunt, ratio reddi potest. d. l. nõ omnium. ff de legi. subiicens. l. seq quæ incip. & ideo. Et ideo rationes eorum. quæ constituuntur inquiri non oportet alioquin multa ex his quæ certa sunt subuertuntur. & facit l. benignius. ff. eo. ubi dr̃ benignius leges interpretandæ sunt, quo uoluntas earum conseruetur. Est ẽt opinatiua, & formidine permixta, ut vr̃ probari in § rñsa prudentum. in uerbo, opiniones. inst de iur. nat. gent. uel ciui. & in l. si me, & Titium in uerbo. subsisto. ff. si cer. pet. & in l. seruum quoque in prin. in uerbo, subsistimus. ff. de proc. Item non passim necessaria, quia ut hr̃ in cap. licet. de reg. quæ spiritu Dei aguntur, sub lege non sunt. & quod not. Inno in c. pastoralis, de off. ord. ubi habetur, ꝙ homines possunt cum tanta rõne regi, ꝙ nõ subiicerentur exercitio legis. & no. do Abb. in c. rex pacificus. & bo. tex in authen. de nup. §. si uero colla. 4 est ẽt uariabilis. c 1. de const. lib. 6. & ff. de leg. l. non est no

6 uum. cum ibi notatis. † Item localis, qa non obseruatur ubique, ut in c. super specula. ibi quia tñ in Francia, & nonnullis prouinciis, laici Romanorum Imperatorum legibus nõ utuntur. extra de priui. & facit qđ dicit Comen. in suo cons. 14. ad fin. qui dicit, ꝙ Veneti non utuntur iure cõi, sed iustitia naturali. Ad idem quia ut uidemus, fere oẽs ciuitates habent sua statuta, & suos ordines, legibus cõibus difformes, & repugnantes. Viuimus ẽt consuetudinibus. ff. de legi. l de quibus §. ex non scripto. instit. de iure. nat. gen. uel ciui. Item non oĩbus casibus prouidens, quia non oẽs casus possunt sub lege comprehendi, ut dicit tex. in l. neque ff. de leg. ergo talis cognitio uel notitia non põt dici sciẽtifica, qa scia debet esse de immutabilibus, æternis, & determinatis, ut ꝑ Arist. 5. Ethico. & lex debet poni uniuersaliter, & non particulariter, ut ꝑ eundem in loco præallegato, quia particularia sunt infinita, quæ à nobis cognosci non possunt, sed cum sit de actibus humanis, impossibile est uniuersaliter uerum dicere, quia est utile, in aliquo casu particulari oppositum legis obseruari, & de quo multa exempla poni possunt, & patet ex not. in l. oẽs populi. ff de iust. & iur. ꝑ Bar. in 6. q. & per id ꝙ not. Inn. & Doct. in c. 1. de const. dum dicunt, ꝙ licet aliqñ leges transgredi ex magna causa, ergo ad scientes theologos vr̃ relinquenda talis declaratio ac interpretatio, qa cæcus, nesciens quo uadit, in foueã cadit c. quæ ipsis, 20. dist. & ignorantia est cunctorũ errorum mater. c.

7 ignorantia. ea. dist. † Quarto quia peritus est standum c. fraternitatis. de frig. & malef. c. significasti. el 2. extra de hom. l. 1. circa princ. ff. de uentre inspi l semel C. de re mil. lib. 12. ergo theologis peritis tm̃ in talibus est standũ, ut ẽt per Alex. in cons. 1. & cons. 107. uolum. 2 post Pet. de Anch. in q. inci antiquis, & moderatis tꝑibus. Quinto per tex. in c. de quib. 20. dist. qui ponẽs ad quos sit recurrendũ cũ sacrosanctæ scripturæ auctoritas nõ occurrit, inquit, De quibus causis nulla soluendi ligandiq; auctoritas in libris ueteris, & noui testamenti, & quatuor Euangeliorũ cũ totis scriptis appareat, ad diuina recurri te scripta græca, si nec in illis ad catholicæ ecclesiæ historias catholicas scriptas manũ mittite. si nec in illis, Sctorũ exẽpla ꝑspicaciter recordamini, ꝙ si in oĩbus his inspectis huius qõnis qualitas non lucide inuestigat̃, seniores prouinciæ cõgregare, & eos inuestigare, ergo ad has personas tm̃modo est recurrendum, & nõ ad doctore legum, cũ sint omissi. Contraria opinio tñ de iure vr̃ uerior. Primo per tex. in ca. relatum. 37. distin. ubi formaliter dr̃. Absurdum non est, si aliquid ẽt ex eruditione cõi ac liberalibus studiis, quæ forte ẽt in pueritia attingit. Ad assertionem ueri dogmatis conferat. Ad idem ea. d. c. turbat. ubi dicitur ꝙ ẽt literæ seculares addisci ac legi permittuntur, ut errores gentilium legendo detestentur, ac utilia quæ in eis inueniuntur, ad usum sacræ eruditionis uertant. ergo nihil habet obstare, quin, & multo magis leges, canones ue sic

8 adduci possint. † Secundo, qa ẽt Papa ad quẽ spectat decisio dubiorũ circa fidem d c. 1. 20. dist. cle. 1. §. porro de sum. Trin. & fi. Cath. glo. in c. sicut unire, de exces. præla alleg. leges, & sequitur eas, ut habet̃ in c. cũ à nobis. in prin.

ibi, & canonica, & ciuilia iura sequentes districtius inhibemus, de testibus, & alibi sæpe. Tertio, quia ẽt canones pñt sic allegari, 20. dist. c. de libellis, & cap. seq. & hoc non est dubium, ergo ẽt leges, rõne connexitatis, & inuitationis c. 1. extra de ope. no. nun. ubi leges non dedignãtur imitari canones. & econuerso. Cõnexorum. n. est idem iudiciũ c. translato extra de cõst. no. gl. ꝑ illũ tex. in c. quo iure. 8. dist. sed leges, & canones fraternizãt, ac quandam cõnexitatẽ hñt adinuicẽ, ergo, &c. & facit tex. in auth. de nõ alien. aut ꝑmutan. §. cũ aũt. & in auth. de trien. & semis. in prin. ubi idem dr̃ de imperio. & sacerdotio, q̃a nõ
9 multum dñt, imò fratern zãt. † Quarto, q̃a sub̃m legalis sciẽtiæ non est tm̃ circa mores, sed ẽt circa fidem, q̃a nedum subiicit æthicæ, sed ẽt theologiæ, cum in ea etiã tractetur de anima; & fide, & in ea habeamus multos titulos, q̃ nos dirigunt in deũ, & tendunt ad fidem. Et ꝓpterea gl. in l. iustitia. ff. de iust. & iur. & inst. eo. tit. in princ dicit, ꝙ nõ expedit nobis legere theologiam, q̃a omnia pertinentia ad fidem, & ad diuini iuris scientiam, reperiũtur in corpore iuris, nõ est ergo spernẽda iuris sciẽtia cum lex sit sanctio sancta. Et cũ dicat Impurator in l. cunctos populos. C. de sum. Trin. & fide Cathol. Cunctos populos quos clementiæ nr̃æ regit imperiũ, uolumus in tali religione uersari. quã diuinum Petrũ Apostolum tradidisse Rom. religio adhuc ab ipso insinuata declarat, hoc est s̃m apostolicam doctrinã, euangelicamq́. disciplinã, patris. & filii & spiritussancti, una deitate, sub pari maiestate. & sub una Trinitate credamus, & in auth. qũo opor. episc. §. nos igitur dicit. Nos igitur maximã habemus solicitudinẽ circa uera dei dogmata, & circa sacerdotũ honestatem, quã illis obtinentibus, credimus, q̃a per eam nobis maxima dona dabuntur à deo: & ea quæ sunt firma habebimus, & quæ nõdum hactenus uenerunt, acquiremus bene aũt uniuersa gerunt, & competenter, si rei principiu fiat decens, & amabile deo, & hoc aũt futurũ esse credimus, si sacrarũ regularũ obseruatio custodiat, quã nisi laudandi, & adorãdi inspectores, & ministri dei uerbo tradiderũt apostoli, & sancti patres custodierũt, & explanauerunt.
10 † Præterea dñt leges à deo, ex ore prudentũ, & imperatorũ, ꝓmulgatæ l. fin. & ibi gl. in uer. diuino. C. de præscr. lõgi temp. §. quia igitur imperium in auth. de instr. caut. & fide. 8. dist. c. quo iure. ibi, q̃a ipsa iura humana, ꝑ imperatores, & reges seculi, Deus distribuit humano gñi, ut 6. q. 3. c. fi. Nam lex cepit à deo in Paradiso, & ideo dr̃ domum Dei, & dogma prudentũ, ut l. 1. ff. de legi. unde Panor. in c. 1. de iur. cal. dicit, ꝙ sicut lex canonica põt dici partim positiua, & partim diuina, q̃a in parte subiicit̃ æthicæ, & partim theologię. Idem dici debet de legibus ciuilibus. habito respectu ad causam efficientẽ immediatã, licet respectu causæ immediate efficientis dicant̃ diuinitus ꝑ ora principũ ꝓmulgatæ d. c. quo in re. & d. l. fi. ergo saltem intuitu causæ à qua sic emanarũt, debẽt allegari posse.
11 † Quinto quia hoc ẽt ur̃ perutile, q̃a cum omnis hõ sit subditus legibus, ergo adducta lege quisq̃s facilius obtẽperabit ueritati, & hoc ꝑ ꝑ timorem pœnæ, q̃m legi stãdum est c. de capitulis, cũ quatuor capitulis seq. 10. dis. Et hoc ẽt in foro cõsciẽtiæ, ut no. Bal. & Doc. in c. q̃ in ecclesiarũ extra de cõsti. do. Abb. in proœ. decr. Petr. de Anch. in consi. 21. incip. vr̃ prima facie dicendum. per Ioan. And. in c. 2. de uerb. sign. in 6 per B. Th 2. 2. 96. q. & per Bal. in c. in omni. de testi. ubi eleganter dicit, ꝙ ideo in foro conscientiæ leges sunt seruandæ, q̃a alias sequeretur, ꝙ omnis legũ forma, & subtilitas duceret ad inferos, & scientia legũ esset magis dãnata quã maleficium. Et pulcherrime ꝑ Fede. de senis, consil. suo 21 ubi ẽt multis rõnibus comprobat ꝙ quis tenetur magis sequi dispõnem legis quam conscientiam eius, pro quo ultimo bene faciunt ẽt quæ not. in l. illicitas. §. veritas ff. de off. præsi. & per Paul. de Cast. cons. 296: in 1. parte nouorum, & dicit gl. in cle. ad nostram. in verbo, ieiunare. de hære. & ibi do. Card. & Imo. in rubr. de const. col. 6. Abb. in c solitæ. in 2. col. de maio. & obed. & in c. oĩs anima. de cẽs. ꝙ nõ est aliq̃s adeo bonus, vel
12 ꝑfectus, q̃ non subsit legi. † Et sic ex hac conclusione q̃ fundatur super utili, debent leges sic posse allegari, & ꝓ qua optime facit text. in c. vt cõmissi, circa fi. de hær. in 9. vbi iubet̃ Iurisperitos dr̃e ab inq̃sitoribus auocari, vt eorũ ꝓcessibus assistant, & recte factum, q̃a legistæ sunt tractatores maleficiorũ, & leges ẽt tractãt de maleficiis, ut C. de malef. & mathe. ꝑ totũ, & C. de pag. & eorũ temp. & sacr. & C. de thes. l 1. lib. 10. & alibi sępe. Et sic patet, contraria non hr̃e obstare. Et maxime primum argm̃, dum dicitur, vanam esse hanc

allegat

allegationem legum, quia immo pater ꝙ est utilis, & non uana. Nec obst. tex. in d. c. qm̃ cum concor. qa illa iura loquunt̃ in casu diuerso, qm̃ aliud est quærere, nunquid Imperator possit se intromittere ĩ causis spũalib. prout loquuntur illa iura, aliud, nunquid leges possint induci in theologicis qõnibus & diuinis prout dicit qõ nostra. Et ꝑpea do. Abb. in c. inter illa. in 1. primo no. de imm. ec. qdq̃d dixerit gl. de. qm̃ dicit ꝙ etiam ubi non deficit canon, põt lex allegari, per illum tex. & ꝓbat bonus tex 10. di st. c. 1. ubi dr̃ leges imperatorũ non esse omnino eruendas, cum eis sæpe ecclesia utitur cõtra hæreticos, & sæpe contra tyrãnos, & per eas cõtra quoscunq; prauos defenditur, concor. ea. dist. c. si in adiutorium ubi dr̃, ꝙ sunt uerba Aug. si in adiutorium uestrum terreni imperii leges assumendas putatis, non reprehendimus. Nam fecit hoc Paul. & cõcor. tex. ubi gl. ĩ c. 1. extra de op. no. nunc. & 39. dist. c. 1. in uers. ut eorũ cautela ecclesiæ seruentur indẽnes, & sic uidemus ꝙ ẽt prædicatores in ꝑdicationibus, & Theologi in suis scriptis allegant leges,
13 & bene. † Non ob. s̃m, quia ut ẽt est dcm̃, ꝑ alias scientias inferiores potest ius sacrarũ scripturarũ adiuuari, & declarari, ergo tanto magis per leges quarũ scientia est sublimior. Et facit quia ẽt Xps. cuius actio est nostra instructio, de cons. dist. 1. solẽnitates ꝑ exẽpla rerũ humanarũ, & terrestrium. declarabat altissima, & quæ de sursum sunt, ut in euangeliis. Præterea, ut dicit Philosophus 1. Physic. innata est nobis in uia cognoscendi ad imperfectoribus, Nec ob. quod dr̃ de. c. non magno, & cap super specula. quia hæc scĩa, ut ibidem notatur, non est. omnino religiosis interdicta, sed causatiue s. ut magis theologiæ studium amplectentur, ut dilatato sui tentorii loco, funiculos suos faciat lõgiores, attñ cum licentia leges addiscunt, & quas dedicerunt pñt docere, & allegare, & sic fit. Non obst. tertium, qa imò ius ciuile, uel canonicũ est scĩa, patet ex plurib. Et primo ꝑ tex in ꝓœ. ff. circa princ. in uerbo professores legitimæ scĩę cõstitutos, & ibi prima uestigia cuiusq; scĩæ mediocriter tradentes. & in 4. col. ibi, & hi q rudes adhuc legitimæ scientiæ capescendæ aspirant. & in pen. col. ibi, nihil legitimæ scĩæ eius deerit. & ibi, hæc sola scĩa
14 finẽ habet mirabilem. † Secundo ꝑ tex. in l. 1. ff. de iust. & iure. §. 1. ibi, ius est ars boni, & æqui, & ibi, æqui & iniq̃ notitiã ꝓfitemur & ibi æquũ ab iniquo separantes, licitum ab illicito discernentes. Nã si ius est ars. ut ibi. & concordat tex. in proœ. ff. col. pen. ibi, nulla euenit arte, ergo est cognitio quia ut dicit Philos. 1. Poster. omnis ar. & doctr. fit ex præexisti cognitione sicut contingit in iure, cũ in eo distinguamus æquum ab iniquo, sed distõ non põt fieri sine cognitione. Nec hic põt capi ars pro habitu factiuo, si pdicta cõsiderentur, quinimo dicta uerba ostendunt, ut accipiat̃ ꝑ habitu scientifico. & ꝑ demr̃ones acquisito. Ostenditur ẽt, quia leges hñt rõnẽ & causam ut subiiciam. Et põt addudi tex. cum gl. in l. 1. C. de stud. lib. 11. dum. iurisperiti, & medici dñr esse Philosophi, & uiri pro
15 fundioris scientiæ, & doctrinæ. † Tertio quia leges hñr rõnem & causam, & ideo eam doctores, & præsertim legentes, semꝑ inuestigant quærentes de rõne dubitandi, item de rõne decidendi, de rõne dubitandi, quia lex non fit nisi in casu dubio l. labeo. ff. de carb. edi. l. antiq. C. de fur. In claris. n. nõ est opus laborare. ff. de uerb. obl. l. contin. §. illud. Itẽ quia de singulis dubitare non est in utile, ut in prædicamentis Arist. & per glos. in l. 3. C. de sum. trin. & fi. cath. de rõne decidendi, ut intelligat̃ quod est cum rõne facta, sicuti esse debet. 4 dist. c. erit aũt lex. & sic multis aliis omissis, & ex his cõstat ius ciuile esse scĩam,
16 & uerã ex rõnibus, & demr̃onibus. † Constat ẽt quia non solum est scientia practica, sed ẽt speculatiua, qm̃ oportet prudentẽ iure soluere nodos, qõnes & controuersias, q̃ nunq̃ etiam contingerunt, quod non potest fieri nisi per subtiles indagationes, & ꝑ speculationem. Quo fit ut quia subtilr̃ indagandum est, & procedendum per argumenta, rationes, & similia, & aliis uariis modis s̃m regulas iuris, quas decet hr̃e notas, quod detestandi sunt illi, qui tantũmodo, (ut sunt multi) q utũtur temeritate ꝓscientia cõtra tex. in l. quisq̃s. C. de postul. uel qui tantũmodo uadunt ꝑ reptoria, & q nihil uolentes a seipsis excogitare, timent cõsulere, uel pronunciare, qm̃ id à doctorib. non reperiunt s̃cm, & hoc licet adsit bona rõ, uel bonum simile, sed male, quia ut ẽt inquit Paul. de Cast. in l. Clod. ff. de acq. hær. pernic iosus est talis timor, & in miserrimus est talis intellectus, qualr̃. n scientia legalis fuisset augmẽtata, si ita fecissent antiq. qa noluissent cõsulere, nisi

m 3 ubi

ubi reptum esset ita à doctoribus determinatū,& cōcordat ꝙ dicit Boetius de disciplina scholastica,ubi ēt ipse dicit,miserrimi īgenii est,nolle nisi inuētis uti. Et ꝑ pea rōnibus innitēdum est,qm̄ ut dicit tex.in l 1.§.sed qa. C.de uer.iure enucl.& in proœ.sexti nā sem per nouas deproperat ædere formas, & q̄ de nouo emergūt nouo īdigent auxilio. l.diuus.
17 ff.de rest.in integ.† Itē quia cum plura sint negocia quam uocabula,ut l.nā.ff.de præscr. uerb.non pn̄t oēs articuli sigillatim decidi, sed debet pcedi ꝑ rōnes,& similia, ut l. non pn̄t.ff.de leg.Et sic patet ēt non hr̄e obstare, quod hr̄ per Philosophum in 1.Metaph. ubi dicit,ꝙ scientes, quorū scientiæ non sunt ad usum,sunt nobiliores illis,quorū sciētiæ sūt ad usum,qm̄ illud dictum non debet intelligi de tali scientia quæ est speculatiua, & practica, Aliter diceremus ēt theologiam, uel medicinā quas theologi, & medici summæ extollūt,non esse sciētias nobiliores, cū sint etiam ad usum,ut patet. Accedat quia est ēt sciētia,quæ nedum uersatur circa mores, sed etiā circa ea quæ sunt ad diuini iuris usum, ut supra est tactum, & ēt dicam infra. † Est
18 etiā certissima sciētia,quia habet finem quē non hn̄t aliæ scientiæ,ut in proœ.ff.col pen. habetq́. certissimas rōnes,& causas,& demr̄ationes,ut ꝑitis notū est, sed ut dicit Philosophus in proœmio de anima, una scientia dr̄ nobilior altera, uel subiecto nobiliori, uel qa est certior,uel ꝑ ꝑ utrunq;simul. Est ergo sciētia nobilis,& honore digna, qđ ab effectu ēt demonstratur,qa ꝑ eam hoīes fiūt nobiles,ut hr̄ in l.2.§.fin ff.de excus tut. l. ꝓuidēdum.C.de postu.ꝑ Bar.Bal.& Doct.i præ. C.ꝑ Bart.in 1.const.ff.col.3.& in.1.constit. C.§.hęc quoq;ꝑ do.Alex.cons.15.col.pen. & consil 18.col.fin.in fin.in 1.uol. & cōs. 94 col.2.uer.sed ita.eo.uol.& ꝑ Fely. in c. quanto.de mag.Et ꝑ pea,ut ꝑ Doct. ibi infamis, & udęus non pn̄t doctorari, & bonus text. in l.fin.in uersic.qui ue magisteriæ. ꝑtātis sudoribus clarus factus est C.ubi sena uel clar.
19 † Itē qui à Doct. iuris priuilegiant̄ in multis,ut ꝑ Doct.in uariis locis,& no. do. Alex. in l.cēturio.circa prin.ff.de uulg & pup. & ꝑ dom.And. Siculū in cons.57.incip. scribitur apud Iob. in 1.parte, & dom. Parid. Put. in tract.suo synd.in §.doctor.& seq,& in§. mādauit tex.nā in eis uersat̄ publica utilitas, ut l.1.& ibi gl.C.de stud.lib.ut.Bart.& alii in l. 1.ff.sol.mat.& ꝑ Cyn.in l.1.C. de iur. & fact. ign.Probatur ēt quia ut dicit do Azo.in ꝓœ. inst.sciētia ciuilis facit ꝓfessores eius in orbē terrarū solenniter principari, & sedere in aula imperiali.Et ꝑ pea refert An.de Perus.in l.cum salutatus.C.de senten. pas. quod licet Papa recipiat oēs ad osculum pedis. tn̄ Vrbanus Papa recipit eum ad osculum pacis.
20 † Vnde ex istis, & multis aliis q̄ adduci possent,merito iure inferri pōt,ꝙ tanq̄ pecudes detestādi sunt q de facili, & lubrico linguæ doctoris iuris cōtenunt, & ꝙ similiter pessime faciūt,q uolētes uiolare priuilegia doctorū(prout sæpe istis t̄pibus fieri conatum est) faciūt hospitia militū in domibus eorū,quia hoc cædit dedecori tātæ dignitatis.& contra tex.exp̄ssum in l.2.ubi ēt gl.C.de mun.patr. lib.10.Item ēt cōtra cōsuetum, & cū læsione publicę utilitatis,& ꝑ pea dicit Patris de Put. in.d.§.doctor.quod officialis faciēs hoc meretur syndicari & ita dicit factū contra quēdam.ꝑtātem de Theano, q uoluit milites hospitari in domibus cuiusdam doctoris .sup hoc tn̄ est prouisum ꝑ illustres p̄sides, & regios senatores.† Demonstratur ēt rōne exer
21 citii,qa uersantur doctores circa diuina, circa,cōe & circa ea quæ studet ciuitas,& princeps, & circa alia optima. unde Magnifici uiri appellari debēt,qa & sic uersantes Magnificos uiros appellat Philosophus,4 Eth. & ita ēt eos appellat text. 1.const.C. & in proę. inst sunt.n doctores iuris,optimi iustitiæ, & rep ministri,inquit tex.in l. 1. §.discipuli, & §.fin.ff.de.orig. & dicit tex.in in l. aduocati. C.de aduoc. diuer. iud. hi q dirimunt ambigua facta causarū, suæq́. defensionis iuribus in rebus sæpe publicis ac priuatis lapsa erigūt,fatigata reparant,non minus prouident humano gn̄i,quam si pręliis ac uulneribus, patriam parantesq́. saluarent. Nec.n. solos, nr̄o imperio militare credimus illos qui gladiis ac toracibus nitūtur, sed ēt aduocati militāt.Nam patroni causarū, qui gloriosæ uocis cōfisi munimine,laborātium spē uitā, &
23 posteros defendūt.† Est ergo sciētia nobilissima,iuris ciuilis sciētia,cum & ex ea fiāt nobilissimi eius ꝓfessores,ut supra, & qa nemo dat qđ non hēt 1.q.7 c. daibertū. de iure patronatus, qđ aūt.inst.de lib. in princ. per gl. Imo est admirabilis,& diuina, cū dicat text. in l.2 circa princ.C.de uet.iure.enucl. Nihil in legibus,neq; contrarium,neq; idem,neq; simile

simile inuenit, ut ne geminæ leges ꝑ singulis rebus positæ appareant, qđ qdē cœlestis ꝓuidētiæ peculiare fuit, & humane imbecillitati nullo mō possibile & ꝓbat, qa est diuinarū atq; humanarū rerū notitia, iusti atq; iniusti sciētia, aucto. Chrysippo, ut l. iustitia. ff. de iusti. & iur. & inst. eo. tit. in princ. Et à diffinitione non est recedendum, quia ſm Philosophum. 7. Metaph. diffinitio est sermo indicās qd est esse rei ꝑ essentialia. & ſm Bald. in rub. C. q. admitti. allegantē Boetium, diffinitio essentiā rei claudit & allusio siue Ethimologia intelligentiā rei. Et ꝓpea Bal. in l. nō sine. C de bon. quæ lib. dicit ꝙ illud dr. in esse qđ cōstat ex suo diffinito.
23 † Quinimmo est sapientia ſm I. C. in l. 1. §. proinde. ff. de uariis, & extraor. cog. q dicit ꝙ sanctissima res est ciuilis sapiētia. & facit qa ſm B. Tho. 2. 2. q. 1. & art. 2. de domo sciētiæ cognitio diuinarū rerū uocatur sapiētia, cognitio uero humanarū rerū uocaē scientia, sed cognitio legalis est hmōi per iura allegata, & bo. text. in l. 1. C de uete. iure enu. ubi dicit text. Nihil tam studiosum in oībus rebus inueniē, quam legum auctoritas, quæ, & diuinas, & humanas res bn̄ disponit, & oēm iniqtatem expellit, sic sapientia, qm̄ ut dicit gl. in d. § proinde. ciuilis scientia est sanctissima quo ad animā & firmissima quo ad mundū. Et dicit Philosophus ad Alex. sapientia est conseruatiua animæ, sicut sanitas corporis, sed hæc scientia est hmōi, quia facit hoīes uirtuosos, dirigens eos in Deum, tollens lites, rixas, controuersias, & talia ex qbus solent seq homicidia, & oīa alia mala ergo ē cōseruatiua animę & corporis, & sic sanctissima quo ad animam, & firmissima quo ad mūdū, & sic cōñr est sapientia.
24 † Corroboraē, qa seipsum regere est summa sapiētia, ut per Philosophū. de regi. princ. sed hæc scientia nedum docet seipsum regere, sed ēt ciuitates, pronuncias, & oēm orbem terrarū, ut patet, & dicit tex. in auth. ut oēs obe. iud. prouin. sine ea nihil factum est. & est pcipua aliarū, quum per eā reguntē omnia. Et ꝓbatur, qa decet I. C. hr̄e docendi peritiam. dicendi facundiam, differendi copiam, interpretandi subtilitatem, solertiam, fidem, bonos mores, & laudabilem uitam. C. de profes. qui. in urbe constan. l. 1. lib. 12. l. magistros. C. de prof. & med. libr. 10. & in procemio inst. §. cūq;. quinimmo debet ēt alios præcellere moribus, & scientia. ut in illa l. magistros. nec immerito, qa doctores sunt ad aliorum eruditiones c. sup specul. de mag. & dicit tex. in c. gloriosus in sanctis suis de reliq. & uen sanc. ꝙ sunt luminosæ candelæ ardentes super candelabrū positæ, quæ in uniuersum corpus orbis terrarū tenebris profugatis ueluti sidus irradiat matutinū. & tex. in d. c. sup specul. dicit ꝙ fulgēt ueluti splendo firmamēti. & ueluti stellę sunt in æternitates ꝑpetuas ꝑmansuræ. & tex. in c. multi. de pœni. dist. 2 ꝙ sunt radii solis. & probat tex. ī l. si arborē. § sicōem in uerbo, locus opacus, qm̄ sole cœpit esse plenus. ff. de ser. urb. præd.
25 cum ibi not. ꝑ Ang. † Ad idē quia est dogma oīum sapientum ut dicit text. in l. 2 ff. de leg. & uera Philosophia, & non simulata, ut l. 1. ff. de iust. & iure. ergo est sapientia, & ita dici debet, quoniam peritis in arte est stādum, ut dixi supra, & est bona gl 9. dist c. ueterum, & facit tex. in §. responsa prudentum. inst. de iure nat. gen. uel ciui. & quia etiam leges, & sic ipsorum I. C. uerba, à Romana ecclesia, cui, ut dr̄ 22. distin. c. 1. iura terreni, & cœlestis imperii sunt commissa, sunt approbata. Non ob. qđ legistæ uel canonistæ non habēt modum arguendi qa est falsum, & patet quia etiam esto qđ non habeant cū modū quē habent dialectici uel aliarū scientiarū ꝓfessores, hoc non expedit dūmodo habeant modū sciētificū, & cōcludentem, sicut habent, qa ſm Spe. in ti. de aduo §. nūc de exordiis uer. qd si aliter, quælibet scientia habet diuersa gn̄a loquendi, intm̄ ꝙ proprius modus loquendi in una scientia, est absurdus in aliā, & sunt uerba Augu. in c. locutio. 38, dicit. & dicit Phi
26 losophus primo posteriorū, † unaqueq; sciētia hēt suas proprias immaginationes, rōnes, ac disputationes, & bn̄ qā locutiones habent esse ſm subiectam materiā l. si uno. C. loc. & ſm Philosophū. 1. Ethyco. tūc ꝑfectæ enunciamus, cum ſm subiectam māām loquimur. de quo ēt per Bald. in l. data opera. circa mediū. C. q. acc. non pos. Et ideo indigne dicitur legistam uel canonistam non hr̄e modum arguēdi, licet nō logice loquatur, uel ſm alium modum. Nā ut inqt tex. in c. indignum. & in c. ecclesiastico. 38 dist. canones non sunt restringē di sub regulis donati, nec etiam ociosis Philosophorū scholis & facit qa legistæ sunt reales locutores, & rebus, & non uerbis intendentes, qa nō uerbis sed rebus, leges imponūntur l. 2. C. com. de leg. c. commissi, de elec. libr. 6.

& ideo Bal. in l. ueteris. C. de cõtr. & cõmitt. stip. dicit ꝙ leges sunt ueræ pħiæ legales, & non dialecticæ, & ponderat ad hoc illũ tex. & cõcordãt uerba Io. An. in regula infamib. de reg. iur. in 6. qui dicit, absit ꝙ per sophisticationes uerborũ nãm immutemus, & ideo ſm eum ĩ c. 1. de cõſ. in 6. ex mente Didymi
27 ad Alex. † Non artem bene loquendi discimus, nec facundiæ oratorũ, rhetorũq. operã damus, cuius offm̃ est falsitatis sermonibus figmentare mendacia, & innocentiæ fidẽ cõferre criminibus, ac parricidii reos assignare piissimus, q dũ putant se alienæ laudis fructum ꝓ in q uictoriã rapuisse, nesciunt munimentũ suæ cõsciẽ ꝑdidisse ꝓ quo facit tex. in c. sedulo. 18. dist. q ꝑclarissime ad propositum loquẽdo dicit. Co di casto linguã exercitatã cõferre non audeãt, & putent ꝓponẽdas esse uerbis sñias. sicut ꝓponit animus corpori, debet q. ueriores, ꝙ disertiores audire sermones, sicut prudentiores, quam formosiores amicos hr̃e. Similter nõ obst. ꝙ legistæ, uel canonistæ non cognoscunt ꝑ causas, qa ẽt ex
28 supradictis oppositum ꝓbatum est. † quin immo rõ legis dr̃ aĩa legis. l. quod dcm̃. ff. de pact. & strictius est obseruantia quã ipsa lex, ſm Bal. in l. qcunq;. C. de ser. fug. & in l non dubium. in 5. col. C. de leg. & ꝑ eundẽ in l. si qs seruo. C de. fur. ubi dicit ꝙ rõ est sicut aĩa & uerba sunt sicut suꝑficies, & in d. l. nõ dubium. dicit qđ est spũs uiuificans legem, oẽ dcm̃, & fcm̃, faciens ratum, & firmum, & hr̃ ꝑ do. Abb. in consi. 1. in 1. uol. Et dicit Bal. in l. nemo, in prin. C. d. sent. & interl. om. iud. quod ideo Francigenæ tantũmodo allegant rõnem, & dñt sic est ratio legis, non aũt dñt, sic est lex, uel lex sic dicit. Sed concesso ẽt ꝙ simpliciter allegetur lex, uel dicatur sic lex dicit, prout fit, quid ad rem, cum talis allegatio non est sine ratione, cum lex contineat rõnem, & sic ratione facta quo fit ꝙ allegata lege, ẽt ratio legis hr̃ pro allegata. Nam, & idem fit de dictis philosophi, quia eius dictis simpliciter adductis philosophantes acquiescunt, quod nõ est. nisi qđ cõtinent rationem, uel causa. n. Sicut ẽt de dictis Pythagoræ refert Boetius in princ. suæ arithmeticæ, q inqt, ꝙ sufficiebat dici sic Pythagoras dicit. & ad propositum etiam dicit Bal. in c. ad hæc. in 6. col. de pace iur. fir. ꝙ leges non lalegantur in curiis regum ꝓ auctoritate, sed pro ratione. Breuitatis causa etiam hoc fit qm̃ gaudent breuitate moderni, ut inquit gl. in l. 1. ff. ꝙ met. cau. & facit text. in l. amplio
29 rem. §. in refutatoriis. C. de appel. † Non obstat ꝙ leges non amant subtilitates, quia non est uerum, inquantum tractatur de interpretatione iurium, uel de enucleatione quæstionum, & ad ueritatem eliciendam, sed ne subtilitatibus fiant deceptiones, peruertãtur uera, & recta iudicia, iniquitates æquitati præferentes, in quo gñe boni, & æqui, ut inquit tex. in l. si seruum. §. de illo ff de uerb. oblig. plerunque sub auctoritate iuris scientiæ perniciosæ erratur, secus, & hoc est de quo proprie loquunt̃ iura cõtraria, & id qđ dñt leges subtilitates non amare, qa est uerum eas non amare, inquãtum tendunt ad decipiendũ, ut ẽt declarat Paul. in ca. dil filii, in 2. col. de iu. ubi latius ꝑ eum, q̃ subtilitates sint attendendæ, & q̃ non. & aliqd ꝑ Rom cõſ 201. incip. Oĩpotentis Dei postulato suffragio, in ꝓposita cõsultatione. Et ꝓbat tex. in c. si cupis, 16. q. 1. qui dicit habeo simplicitatẽ columbæ, ne cuiq̃ machineris dolos, serpentis astutiã, ne
30 aliorũ supplanteris insidiis. † Nõ obst. ꝙ lex sit uoluntaria, quia est falsum, ut ex prædictis cõstat. Nec ẽt sola uoluntas principis facit legẽ, qa imò debet esset regulata rõne Nam & uolũtas eius subiacet regulæ rõnis, est. n. aĩal politicum, rõne & mortale ſm Bal. in l. 2. C. de serui. & aqua. & ideo non põt iniquum statuere, ut inquiũt d. Abb. & scribẽtes de cõst. c. 1. & per B. Th. 2. 2. q. 9 art. 6. & ſm Ang. in cõſ. suo c. incip. sanctissima. in 4. col. opinioi eius non est standum, si cõtraria sñia est rõnibus melioribus comprobata. alleg. text. in l. Aemilius. ff. de minor. & multa dicit Par. de Puteo in tract. suo syndic. in c. 1. & 2. ꝙ non licet principib. nec regibus in aliquo excedere, nec quidq̃ facere, quod non cõueniat probatissimo, ac sapientissimo uiro, & si aliter faciunt, nõ sunt Principes, nec Reges, & eis obediendum non est, ut ibi latissime per eũ, de quo ẽt ꝑ Ioã. And. in c. 1. de homic. lib. 6.
31 post Host. ibidem, ut dñt † ꝙ proprium principis est iustitiã exercere, & si deficit in hoc. auferret̃ ei nomẽ boni & religiosi principis, & si carebit noĩe, carebit & re. C. de feriis. l. à uullo. C. de nup l imper. §. 1. & de uerb. sig. c. nã & ego. Et cõcordat qa rex dr̃ à gerẽdo. uñ debet regere, & nõ regi. ff. de leg. l. si alias non est rex ſm Bal. in l. nõ ambigit̃. post Cy. ff. de leg. & in l. post susceptum. ff. de excus. tuto. & idem

idem de Imperatore, per Bald. in ritu. de pace cōstan. in fi. & per And. de Iser in tit. qui. mo. feu. amit. §. sifr si dn̄m, ubi expresse dicit, qd̄ male uersantes in regno sunt priuādi regno. Et ꝑ ꝑea non est dicendum, ꝙ sola uoluntas principis faciat legē, qa imò decernit ẜm rationem, & regulas legis, & rōnis. Pro quo facit, qa & ipse attestatur se uelle legib. uiuere l. digna uox. C. de legib. l. ex imperfecto. C. de
32 test. cum concor. † & ordinatum est, eius uoluntatem, uel rescriptu cum iniuria alterius non esse exequendū, imò esse nullum, & irritum. C. de prec. imp. off. l. quoties. & l. nec dā nosa. C. unde ui l. auctoris. & ff. ne quid in loco pub. l. 1. §. merito. & C. de emancip. lib. nec auus. cum cōcor. & facit tex. in cle. past. de re iud. ubi sn̄ia principis, quia cōtra ius fuerūt cassatæ, & annullatæ, & merito, qa ut inquit Paul. de Cast. in cons. 70. incip. In Xp̄i noie, quia frustra disputaret in 2. parte, ẜm stampā nouā. ubi ēt consuluit cōtra quādam sn̄iam principis, qa cōstō regni, & monarchia est de iure gentium, ergo non debet contra illud posse, & sic debet esse eius lex oīno cōis, rōnabilis & honesta, ut in d. c. erit aūt lex. & 23. q. 4. c. si eccl. in fin. & concordat tex. in auth. de inst. caut. & fide. ibi, quia igitur imperium, ꝑ ꝑea Deus de cœlo constituit, ut difficilibus imponat q̄ apud eum sunt bona, & leges aptet secūdū naturæ uarietatē. & Paulo īferius, & dare in cōe subiectis, quos Deus nobis tradidit prius, & paulatim semper adiecit. & tex. in auth. ut non luxurient cōtra nām in prin.
33 ibi, † qa oē nobis est studium, & oratio, ut & crediti nobis à dn̄o Deo, & bene uiuant, & eius inueniant placationē, & tex. in auth. de priuil. dotis in prin. ubi dicit, unam nobis esse in omni nr̄æ reip. & imperii uita, in Deo spem credimus, scientes qa hæc nobis, & aīæ & imperii dat salutem, unde & legislationes nostras inde pendere cōpetit, & in eā respicere, & hoc eis principium esse, & medium, & terminum. Nec habet obstare allegata. l. prospexit. ff. qui, & à quibus quia secundū Bal. in d. l. si quis seruo. Imo lex illa quo ad Vlp. cōditoré eius, dr̄ hr̄e rōnem, & eam Bal. aperit ibi. & idem Bal. in l. 1. C. quæ sit longa consue. refert, & cōmemorat Fel. in c. si qn̄. in 7. col. de rescrip. in uer. circa rōnem legis. Et potest adduci quod dicit idem Bald. in rub. de const.
34 col. 2. ubi dicit † ꝙ lex satis potest dicit rōnabilis eo ipso ꝙ non reperitur prohibita, licet non possit demr̄ari rō eius, per gl. sing. in l. 1. §. initium, in uerbo ratus, ff. de postul. & per ea quę not. Archid. 8. dist. frustra. ubi dicit idē de consuetudine, ut possit dicit rationabilis, ex quo nō obuiat canonicis institutis, de quo ultimo hr̄ ēt per Bald. in c. cum uenis. de eo q mit. in pos. col. 3. ubi ẜm eum, consuetudo in dubio debet præsumi laudabilis, & bona, ex quo non reperitur prohibita, & placet ciuibus, quia quod eis placet, generat concordiā, quæ est ciuitatibus utilissima. Non ob. quòd sit formidine permixta, quia immo est fima, & certa, cum sit rōne facta, quæ ut est dictū facit omne dictum, ratum, & firmum. ut per Bal. in l. non dubium. C. de leg. & probatur in l. solam. C. de test. cum ibi no. in auth. de hær. & fal. §. si uero, colum. 1. in authen. de sanct. ep. §. 1. & in auth. de test. §. & licet. cum conc.
35 † præterea philosophicum est rn̄dere ꝑ uerbum dubitatiuum, ut per uerbum forte, ut inquit glo. in l. cum res. §. sed si stichum. ff. de leg. 1. Præterea leges quibus utimur sunt approbatæ, qa quæ uisæ sunt rōnabiles, uel bonę fuerunt approbatæ, ergo uerborum qualitas non habet uitiare, siue nocere. Illud autē, ꝙ non sint leges passim necessariæ, & ꝙ ubique non seruantur, sifr non habet obstare, qa non sequitur, ergo non sunt scientificæ, & bonæ. Nam & aliæ scientiæ quamuis nō seruentur ubique, tn̄ ex hoc non sunt minus ueræ bonę, ac perfectę. Nec attenditur id, quod fit sed id, ꝙ fieri debet. l. sed licet. ff. de off p̄s. sed leges dr̄ent ubiq; seruari. l. leges sacratissimæ. de leg. & not. gl. in d. c. super specula, oīs enim aīa est submissa Imperatori, qa est dn̄s totius mundi. l. deprec. ff. ad leg. rho. de iact. & 7. q. 1. in apibus, ergo &c. & facit, quia ut dicit glo. in clem ad nostram. in uers. ieiun. de hær. omnis ēt quantumcunq; iustus subest legi, licet non exercitio eius. & not. d. Abb. in c. omnis anima. de cens. & in d. c. rex pacif. & sentit Philosophus 10. Ethic. qui dicit ꝙ non tantū ꝑ ꝑ iuuenes, sed ēt ꝑpter senes facta est lex.
36 † Nec obst. quod sit uariabilis, siue mutabilis, quia hoc ēt simpliciter dictum est falsum. Nā quantum attinet ad ius naturale, uel gentiū, hoc patet inst. de iu. nat. gen. uel ciui. uer. sed naturalia. quia illud est immutabile, quantum autem ad ius diuinum, idem, ut ibi, & in l. ex hoc iure ff. de iust. & iu. quantum uero ad ius, quia ius nostrum est tripartite collectum, ut in §. fin. inst. eo. dicitur quod licet

Immutetẽ aliqua cõstitutio, nõ tñ scientia iuris immutatẽ, quum talis immutatio fiat ẽm rõnes iuris, q̃ uolunt sic fieri. necessitate uel utilitate sic exigente. c. non debet. de consan. & affi. lex. n. debet deseruire tpi. 34. dist. c. fraternitatis. & 4. dist. c. erit aũt lex, & quæ de nouo emergunt nouo indigent auxilio. l. de ætate. §. causa. ff. de interro. act. & ideo ẽt Deus omnipotens ex his q̃ in testamento ueteri statuerat, nonnulla mutauit. ut d. ca. non debet, ob qđ d. Panor. in d. c. non debet, ẽt ipse dicit, ꝙ licet sciẽtiam sit de incorruptibilibus, & impossibilibus aliter se habere, ut hr̃ primo posteriorũ, non tñ expedit ut detrahatẽ scientiæ iuris, quasi non sit scientia, ex eo ꝙ immutetẽ in aliquo, qa oĩno est sciẽtia, rõnibus de quibus ibi per eum. Pro quo faciunt etiam quæ no. per eundem in c. 2. in penul. col. in uer. sed reducendo ad concordiam. extra de ꝓba. & ꝑ eundem in c. fi. in 5. col. de cõsue. ubi ẽm eum ex cã põt induci cõsuetudo antiqua damnata, & ẽt fieri statutum cõtra canonem, qa hoc fit ex mente legis, q̃ est ipsa lex. Et facit, quia ẽm ueritatem tꝑum, & locorũ, ẽt remedia, & canones medicorũ expedit immutari, & tñ immutatio eorũ, qa fit canonib. medicinæ sic dictantibus, non arguit defectum, sed potius bonitatẽ, & sciẽtiã, ergo idẽ in iure nostro dicendũ est, qa qđ medicamẽta morbis, hoc exhibẽt iura negociis, ut in auth. hæc cõstitu

37 tio innouat constitutionem in prin. † Nõ obstat similiter ꝙ nõ sit omnibus casibus prouidens, qm̃ ẽt hoc est falsum, qa imò lege, rõne legis, uel simili possunt oĩa decidi, ut dixi supra, & facit tex. in l. scire oportet. §. sufficit. ff. de excu. tuto. & in c. secũdo requiris. in fin. de appel. & ubi sub auctoritate legis põt ẽt allegari rõ nãlis. rõne legis uel simili deficiẽte. & no glo. in c. cõsuetudo. 1. dist. & facit optime tex. in d. c. de quibus. 20. distin. ubi ponens ad quos sit recurrendum cũ sacrosanctæ scripturæ auctoritas nõ occurrit, dicit ẽt ad exẽpla esse recurrendũ. Et qa ita fit seu fieri põt. igitẽ dixi scientiam istam esse speculatiuã sciẽtiam, & habere suos modos, & rõnes arguendi, & decidendi. & sic constat ꝙ non est ẽt uerũ, ꝙ sit impossibile, ꝙ lex uniuersaliter uerũ dicat, cũ sit utile, oppositũ legis in aliquo casu obseruari, qm̃ immo in tali casu oppositi, lex quãtumcunq; gñalis recipit restrictionẽ, uel iure utilitatis, uel necessitatis, uel cõgruẽtiæ, uel uerisimilitudinis, uel honestatis, uel aliis de causis, prout expedit, & hoc oĩno ex ꝓcepto legum q̃ mandant sic fieri restrictionem, ut l. cunctos populos. cũ ibi plene no. C. de sum. Trin. & fid. Cath. in l. omnes populi. ff. de iustit. & iur. l. ut gradatim. ff. de mune. & ho. in l. fi. §. in cõp. C. de iure del. in l. serui nostri. C. de noxali. in l. nec auus. ff. de eman. lib. in l. 2. § mer. ff. ne quid in loco pub. cum aliis cõc. & in locis aliis notis.

38 † Ad alia duo, ult. loco obiecta, rñdeo ꝙ imò ẽt ad peritos iuris debet hr̃i recursus, ut patet in d. c. ut cõmissi. de hær. in 6. & c. fi. eo. tit. Præterea ut dicit gl. in d. c. de qb. seniores dñr sapientes. 8. dist. ca. porrò. sed doctores sunt sapientes, ut supra ꝓbatum est ergo, &c. Et sic his cõtingenter dictis, remanet hæc 1. q. absoluta, licet talr̃ qualiter, sed oĩa sint dicta ad honorẽ Dei, à quo ꝓfluunt ipse leges. Ad cuius laudem accedo nunc ad aliam qõnem, in qua cõsimilẽ ordinẽ obseruans, dico ex multis uideri in prima cõsideratione dicendũ dictas mulieres deferri ad dictũ ludũ realr̃ ac uere, non aũt imaginarie, uel ꝑ illusionem.

39 † Et primo ꝑ cõfessionẽ earum q̃ cõfessio in crimine hæresis ur̃ attendenda ẽm Bal. in l. non dicã rapere. in . col. C. de epis. & cler. & in cõfessum nullę partes sunt iudicis nisi in cõdemnãdo. l. ꝓinde. ff. ad l. Aquil. & dixit Magister ueritatis dñs Iesus, tu dixisti, & dicit Ouidius. Non est cõfessi causa tuenda rei. Secundo qa experientia, q̃ (ut hr̃ 1. Metaph.) est rerum magistra. ac singularium cognitio. & no. in c. q̃ sit. de elec. & facit c. cupientes. in prin. eo. tit. in 6. & c. statutum. de rescrip. hoc multis sic asserentibus fuit uisum, & cognitũ, ergo sic credendũ est c. in nomine dñi. de test. & in l. ubi numerus. eo. ti. Et faciunt q̃ hñr in c. cum oporteat. de acc. & in l. de minore §. tormenta. ff. de q. ubi fama publica facit fidem.

40 † Tertio qa hoc non est impossibile demoni, cum ẽt portauerit creatorem in pinaculo templi, & super montem, ergo nõ debet ex cui qđ plus est licet, ꝙ minus est non licere, ut in rła, non debet. de reg. iur. Imò cõcessa hac possibilitate, & q̃ ur̃ cõcedẽda, quum ẽt alias personas portasse ur̃, qa ut dicit Philosophus in 1. de anima. & Bal. in l. cõuẽticula. col. fi. C. de epis. & cler. Accidẽtia magnam partẽ cõferunt ad cognoscendũ qđ qd est. Ur̃ ẽt cõcedendus actus istius delationis & maxime cõiuncta eorũ cõfessione iurata. Quarto ꝑ argm̃ à uerosimili, qa si diabolus nitiẽ adorari, ut Deus, cũ ẽt uoluerit adorari

à creatore, Matthæ.4.c.& hr in c.nec mirum. 36.q.5.col.4.uerrs.ad hæc.n.confingatq.ea q̃ inhærent personis, per quas fallere nititur. vt ibidem. Et iste mulieres dicunt se ire ad talem ludum delectationis gratia, & se ibidem adorare demonem, ergo uerisimiliter credẽdum est ipsum demonem eas portare ad ipsum ludum uere, & realiter, ut etiã uere, & realiter adoretur. Nam, & à Saule Rege uoluit adorari in uigiliis, ut dicit tex.in d.c. nec mirum. & idem à creatore. Item quia nititur facere ut Deus, argm̃ n.à uerisimili est bonum tex. est in l. si extraneus.ff.de condit. ob cau. & in l.Lucius.§.Titio.ff de lib.& posthum.in l.fin.
41 C.de hær.insti. † Quinto ex similitudine rationis, quia si Deus etiã multa alia permittit coutingere ob artem demonis, ut probentur audientes quali deuotione, & fide sunt erga eum, ut hr in d c.nec mirum. circa fin. ergo eadem ratione credendum est ꝙ etiã permittat talem declarationem, ut sic etiam pro hoc non probentur hæc audientes, quali deuotione, & fide sunt erga eum, quod nõ contingeret si talis delatio non esset realis sed illusoria, qm̃ nullus tentatus ire ad talem ludum uerisimiliter cõsentiret se ad illum duci uel deferri, quinimmo quæ de eo dnr, ueluti falsa spernerentur. Sexto quia hæc opinio ur probabilior, cum sit affirmatiua. qm̃ dicere oppositum est negare, & qui negat nihil ponit. Negatiua enim est non ens, & sic improbabilis, quia non potest directo sensui subiacere. Entium enim sunt sensus, non autem non entium, s̃m philosophum secundo de anima, & Bal.in l.secunda in fi. C.de erro.aduoc. & ideo dicit gl.in l. diem proferre ff. de arbi. & creditur magis duobus infirmantibus ꝙ decẽ negantibus. Septimo quia præsumitur potius ueritas quam fictio l.3 §. hæc uerba. ff.
42 de negociis gestis. † Octauo quia diabolus contradicit honori Dei, & fidei nostræ plusquam põt, ergo debet præsumi uel dici ꝙ magis realiter deferantur ꝙ fantastice, & per illusionem, ut sic uere ẽt conculcent crucem & uere adorent ipsum demonem, & similiter vere omnia alia faciant quę facere confitẽtur. quia si uere fiunt, tẽdunt ad maiorẽ cõtẽptũ Dei, & fidei nostræ, ꝙ si in somniis ea fierẽt, uel ꝑ imaginationẽ, maior.n.præsũptio tollit minorẽ l.diuus C.de in integ.restit.mi.& hr ꝑ Bald.in l.siue pos.C. de prob. Nouo ratione contrariorum, quia sicut realiter, & expresse ac in præsentia personarũ abrenuntiatur in baptismo demoni, & pompis eius, ergo debet dici ꝙ ipse demon uelit realiter, & in præsentia personarum se adorari contrariorum.n.est eadem disciplina 32.dist.hospitiolum.in fin.& instit.de his qui sunt sui uel alie.iur.in prin. Et ꝑ Philosophum 9.metap.
43 † Item qa eadẽ solennitas debet interuenire in dissoluẽdo q̃ interuenit in cõsitẽdo. Quodlibet.n.debet dissolui eo modo quo colligatũ est. dicit text.in l. nihil tã naturale. ff. de reg. iur. Decimo ꝑ remotionẽ. tex.in c. Episcopi. 26.q.5.qui ur huic parti multum repugnare. quia non hẽt obstare, quia ur loqui in alia secta, quia mulieres de quibus ibi, & credentes eis damnantur, qa ea quæ dicebant.& credebant sunt impossibilia, qm̃ aliquid diuinitatis aut humanitatis extra unum Deũ arbitrabantur. Credebantq.aliq̃ creaturã fieri posse aut in aliã speciem transmutari ab alio quam à summo Creatore; qđ est impossibile, ut patet in uers & cum aliquid.& in uers.quisquis. ergo. Nam cũ dicebant se equitare suꝑ quasdam bestias, credebant illas bestias fieri ab alio q̃ à creatore, ut in illo uer.quisquis ergo ꝑ quẽ uersiculum ita ur dici, & dre intelligi illas mulieres sic tenere, & dicere licet text.in uer.sciẽdum.in princ. referat simpl r illas mulieres dicere se equitare suꝑ quasdam bestias
44 nocturnis horis, † quia præcedẽtia declarantur ꝑ sequẽtia, & econuerso. sequẽtia ꝑ præcedẽtia l.q filiabus & l.si seruus plurium. in prin.ff.de l.1.sed hæc cessant in istis mulieribus, qa licet ẽt ipsæ dicant se portari suꝑ hircis nocturnis honoris, tñ credunt eos esse demones sic transformatos. Confitentur similiter se parere dñæ ludi, ueluti demoni. sed talis assumptio formæ non est impossibilis demoni. cum ẽt se transfiguret in Angelum lucis, ergo de istis non loquitur ille tex. nec cõprehenduntur in eo, cessante eius rõne l. qđdictũ.ff.de pac.ꝑ gl.& Bar.in l.1.in uer. prudẽtia.ff.de leg.tuto.ꝑ Inn.in c.post trãslationẽ.in 19.col.extra de renunc.& in c.nõ miramur.de seruis non ord.iũcto tex.in c.de multa de ęta.& quali & ꝑ Inn.in c.plerique in fi. col.de immu. eccl. Et ideo ẽt credere ꝙ tales mulieres uadãt ad ludũ in corpore, nõ põt dici ꝙ talr credẽtes incidãt in errorẽ, de quo in illo tex.& sic in errorẽ paganorũ, tãq̃ credãt similia illis q̃ credebant ꝑsonę de qb. in illo text. quia similia dnr esse illa, in quibus est omni.

omnimoda ratio.l. non pñt. ff. de leg. l.3.ff. de off. præs.l.1.C.de lib. præt. ꝑ Pet. de Anc. cons.350.incip. In Xpi noie, in pdicta cōside ratione, uel quorū qualitas est una ẜm Pħm 6. Metaph. quem all.Cyn.in d.l.non pñt, & sic ille tex.in uer. & his similia nō habet ob-
45 stare quia hæc non sunt similia. Contraria tñ snia uŕ uerior. † Primo quia facta nō prę sumuntur, nisi probentur l.in bello.§. captæ. ff.de cap.& postlim.reu er.l.qcunq;. ff.de public.l cons.§.fin.ff.de cur.fur. sed de hoc non constat, nec probatur, ut infra dicam Secūdo per gl.in c.iuuen.de spons.& in c.1. de ferut. in clem.exiui.de uerb.sig.uni in dubiis debet amplecti pars fauens animabus, etiā si sit durior. Sed ista secunda pars uideť magis tutior & fauens animabus, quia ea prædicata uera, remouentur hoies malis desideriis, quæ forte appeterentur concessa altera parte contraria uera. ut ēt ostendam infra, ergo uŕ magis fauorabilis, & amplectēda. Nam & in quauis materia, in dubiis benigniora prȩferuntur. ff. de reg.iur.l.semꝑ, cum cōcor.& facit qa dicit tex.in c.ult.19.dist benigniora sunt imitatione, quȩ sunt excellentiora pietate. Tertio per arg.à minus uerisimili, qa dicere ꝙ talis delatio fit uera, & ꝙ tam subito tales personȩ per transeant ꝑ tot terrarū spacia, & ꝙ faciāt talia tā in ipso ludo, q̃ in euneo, & redeundo, quæ dñr facere, est longe à uerisimili, ergo reputanda falsa, qa ut dicebat Auerrois, ut re-
46 fert Bal. in l.1.C. de ser. fug. † experimenta uerorū sermonū debent cōcordare cū rebus sensatis, & not. idem Bal in tract. schismatis, quē posuit in rub.C.si qs aliquē test. prohib. & in fin.C.de edi.diui.Adr.toll.& in l.test. C. de test. Et propterea in d.l.1. dicit ꝙ in regno Franciæ fuit cassata quædam inqsitio, qa nō poterat uerificari ẜm cōem opinionem fruentium intellectu, quia qđe st longe à uerisimili, est quædam falsitatis imago, & bo. text. in c.qa uerisimile non est, de præsump. cum ibi not.& tex.in l. si ita quis.in fi.ibi, nemo sanus ꝓbauerint.ff.de euic.tex.in l.mil.§. op. C. de qō.& dicit Bal.in l.test.in pen.col. C. de test. quod magis creditur duobus testibus uerisimilia dicentibus, quam cētum non uerisimilia, imò ut no.i d.c. qa uerisimile. tales testes nō uerisimilia deponētes, sunt suspecti de falso, & non creditur eis. Quarto ab auctoritate tex.in d.c.nec mirū.26.qō.5. ubi uŕ concludi
47 † ꝙ omnia quæ fiunt ob artē dæmonis, siue fiant arte magica, siue necromantica, siue hydromantica, uel alia simili arte dñr fantastica & non uera, unde in uers.ex his ergo dŕ. His ergo potentis ꝑ diabolorū fallaciam illudiť curiositas hominum qñ appettunt id scire, quod nulla rōne cōuenit eis inuestigare subiungens in uers.semꝑ, ergo diabolus sub uelamine latens prodit se, dum ea confingit q̃ inhiberent ꝑsonis per quas fallere nititur, ergo auctoritate illius tex. uŕ dicendum ꝙ etiā iste mulieres sint illusæ: & hoc ex gñalitate illius text. l.de precio.ff.de pub.l 1.§.& generaliter.ff.de leg.præst.imò, & multo magis, cum sint mulieres, & si q sunt hoies, sunt rustici, & personæ faciles ad decipiendum l. cū mul. C.de donat.inter uir.& ux. & ignorātia dŕ cunctorum errorū mŕ, unde mulieribus, & rusticis iura subueniunt. ut not. in l. 1. C. de iur.& fact.ign.& in l.bon. C. qui admitti. Præterea oēs sunt ꝑsonæ reprobatæ, & corruptæ circa fidē, circa bonos mores, & appetentes non appetenda, ergo idē in istis, quod in illis dŕ, dici debet.l. illud.ff. ad leg. Aq. C. ad l.Fal.l fin.l. à Titio in fi.ff. de uerb.obl. §.
48 idemq. inst.quib.ex cau.ma.pos. † iura.n. loquentia de aliqbus ꝑsonis hñt ēt locum in non expssis, in qbus militat eadē ratio, ut hŕ ꝑ Pan.in c.nihil de elect. in c.fin. de rescr. in proœ.decr.& in c.translato, de cōst.per Doc. in l.si uero.§.de uiro.ff.sol.mat.ꝑ gl & Doc. in clem.1.de elect.in clem.aud.in uer. benef. de resc in gl.in auth.ut hi q oblig.res in uers. ad curationem, & gl.in authen.minoris deb. C.qui tut.da pñt. Quinto per tex.in d.c. epi, q si recte intueatur, uŕ proprie emanasse ad tollendum hunc errorem. s. ut non credatur talia fieri in corpore, sed in spiritu tm̃ quod patet ex dissōne, & recitatione eius, qa post
49 quam fecit mentionem † quod illæ mulieres testarentur se equitare super quasdam bestias nocturnis horis, & se multarum terrarum spacia intempeste noctis silentio pertransire, recitaueritq. innumeram multitudinem hac falsa opinione deceptam, cum arbitraretur aliquid diuinitatis, aut numinis esse extra unum Deum. Mandat ut patet in uer.quaꝑꝑ ea omnia reputari falsa, & non à diuino spiritu, sed à maligno talia fantasmata mentibus fidelium irrogari, & reddens rationem in uer.si quidem, quia ipse Sathanas q trāsfigurat se in Angelum lucis, cū mētem cuiusq; mulieres cœperit, & hanc per infidelitatem

litatẽ sibi subiugauerit, illlico se transformat in diuersarũ species ꝑsonarũ atq; similitudines, & mẽtẽ quã captiuã tenet in somniis deludẽs modo læta, modo tristia, modo cognitas, mõ incognitas ꝑsonas ostẽdẽs, p quęq. deuia deducit. Subiungit postea qđ hoc solus spiritus patitur, & qđ infidelis hoc non in aĩo sed in corpore euenire opinaẽ, & adducit exẽplũ de Ezechiele ꝓpheta, q̃ uisiones dñi in spiritu, nõ in corpore uidit. & qđ Paulus nõ audet dicere se raptũ in corpore, ergo uidit. & ꝙ uenit ad determinandũ nõ solũ talia fieri à spiritu maligno, & non diuino, sed ẽt ea, & illis similia fieri in spiritu, & nõ in cor-
50 pore. Et ꝑpea sequiẽ † qđ ẽt in casu nostro, licet uideanẽ hæ ꝑsone dicere se portari à demonibus sub hircorũ forma, & similiter dicãt se credere dominã ludi in cathedra honorifice modo sedentẽ esse demonem sic transformatum, qđ tñ debet dici hæc, & alia q̃ se facere cõfitenẽ fantastice in spiritu sibi obuenire non aũt uere nec in corpore. Qui tex. & si posset dici ꝙ loquaẽ in alia secta. Attñ hoc nihl esset, q̃a, & si illa secta fuisset diuersa ab ista aliquo respectu, ut q̃a dicatur qđ forte ille nidebantur credere ea fieri à diuino spiritu, quod non uñr credere istę, cum dicant illos hircos à quibus dicunt se portari esse demones, & dominam illã ludi esse demonem, non aũt ꝑsonam diuinam, tñ oĩno uñr similes in hoc; q̃a ita credebant illæ ea fieri ĩ corpore sicut etiam credunt istæ. & hoc sufficit quod sit similitudo in casu de quo q̃ritur. ut not. in c. cum dilecta. extra de confir. uti. nel inuti. & l. si creditor. ff. de ope. no. nũc. Et propterea cũ ille tex. non solũ dãnet ut est dictũ ea de q̃bus ibi, inquantũ dicebanẽ fieri diuinitus, sed ẽt inquantum fiunt à spiritu maligno, q̃a ẽt inquantũ fiunt à spiritu maligno damnat ea fieri in corpore, nec uult ea credi dr̃e nec credi sic ea cõtingere. certe cõñr ẽt ex eodem tex. debent damnari credentes ea, q̃ dicunt istæ esse uera, quia ista uñr similia illis de quibus ibi. Quum etiã istæ dicant se ire ad ludũ noctis tp̃e, & quod subito multa ꝑtranseunt terrarũ spacia, & ꝙ ibi cõuenit ĩnumera multitudo ꝑsonarum utriusque sexus, & quod multas delectationes edẽdo, bibendo, & coeundo, & aliis uariis modis cõse-
51 quunẽ. † A similibus. n. ad similia licita est argumẽtatio. l. non pñt ff. de leg. l. 2. ff. de offic. p̃si. l. 1. C. de lib. p̃te. c. in causis. de re. iud. & maxime ubi in lege est apposita clausula, idẽ in similibus sicut est in illo tex. in fin ibi & his similia, ẽm Bald. in l. de quibus, in 2. col. ff. de leg. ubi inquit, ꝙ talis lex tunc est ẽt latissime extendenda. & hr̃ per Io. de Lig. in c. fin. de const. ubi ẽt d. Ant. col 12. & per Imo. in l. si uero. §. de uiro. ff. sol. mat. & hoc ẽt non obstante quod adsit aliqua dissimilitudo, ẽm Panor. in c. translato. de constit. & in c quemadmodum. de iureiur. ꝑ illum tex. & per d. Ant in c. non debet. de cõsan. & affi. Et sic stante hmõi text. dispositione à qua per subtilitates sophisticas nec argumenta licet recedere. 16. q. 1. c. institutiones. 7. dist. c. non decet. & seq. 19. distin. c. enimuero. & sequen. 17. q 4. c. si quis. §. q̃ autem, cum concor. vr̃ ꝙ non habeant obstare, arg. contraria, q̃a ut dicit tex. in c. quidem. 24. q. 3. in fi. quicunque aliter scripturam sacrosanctam intelligit quã sensus spiritus sancti flagitat à quo conscripta est, licet de ecclesia non recesserit, tñ hæreticus appellari põt, & ea qõ. & causa. c. hæresis. Quibus tñ ẽt sigillatim ac particulariter respondens, ut sic hæc pars quam puto ueriorem, nisi melior s̃nĩa refragetur per r̃nsiones particulares perstringatur, quia ualet plus quod specialiter fit uel dr̃, quam quod generalr̃ extra de hær. cap. si aduersus. extra de confir. utili uel inuti. c. bonæ. 23. dist. c. q̃q̃. ff. de iniur. l. item apud Labeonem, §. hoc edictum, cum concor. de quibus in gl. ibi, & per gl. in rub. C. de ser. & aqua
52 dico ea ex infrascriptis nõ obstare. † Et primo non obstat primum, q̃a cum tales personæ sunt illusæ, ut est dictum, ergo debet dici qđ ẽt earũ confessio est erronea nec admittenda l. error, & l. cum post. C de iur. & fac. igno. no. in l. de ætate. §. fina. ff. de nterroga. actio cõfessio. n. dẽt cõtinere uerũ, & possibile, ut ꝑ gl. Bald. & alios in l. 1. C. de confes. & per Glo. in c. fi. de cõfes. in 6. ff. ad l. Aquil. l. inde Neratius, §. fi. sed ista respuũt ius, & nã, ergo non sequiẽ istæ mulieres sic cõfitentur ergo est. nã cõfessio longe distat ab actu, & q̃dquid est cõtra nãm, deficit in suis principiis, ergo nãliter est impossibile. Præterea in criminalibus rr̃ non statur soli confessioni rei, nt ꝑ Bald. & Ang. in l. 1. C. de cõfess. & dicam infra in 2. no. Nec hẽt obstare qđ dicit Bal. in d. l. si q̃s non dicam rapere, quia eius dictum ꝓcedit in hęresi, inquantum ꝑficitur in sola mẽte ex cogitatione, quo casu bñ, ut

inquit

inquit ipse, quia cogitatio mentis quā solus Deus noscit, non pōt aliter ꝓbari q̄ ꝑ confessionem, ideo statr soli confessioni, sed confessio, de qua in casu nostro continet actum ab extra, & minus possibilem de iure, & natura, ac ēt minus uerisimilem, & ideo pōt dici ꝙ licet quo ad ea q̄ credunt sit standū cōfessioni eaꝝ, quo ad punitionem, q̄a talis credulitas pendet ab aīo, & uoluntate, non tn̄ quo ad hoc, ut q̄a sic sit uel sic fiat, sicut asseruūt. † Nō
53 ob. 2m, quia cum hæc fiant tm̄modo in spiritu, non potest de eis per testes de uisu deponens haberi uera scientia, & sic nō potest dici cōstare per experimēta, quia nō apparētiū sine non entium nulla est qualitas. l. si. ff pro suo. l. eius q̄ i ꝓuincia, circa fi. ff. si cer. peta. Non constat etiā de aliquibus, qui ea realiter fieri uiderint, & si essent aliqui, qui ita uellent attestari, crederem ꝙ si subtiliter interrogarent, uel non cōcludenter deponerent, quia ea de nocte fieri dn̄r. & in loco solitario, & præter nām, uel potius, & ipsi dicerent illusi. Non obstat tertium, quia talis cn̄a quæ sit de dicta confessione, est falsa, ergo arg. quod
54 fit de ea est fallax, & nullum, † quia destructo cōnti, in quo stat ratio antecedentis, destruitur etiam antecedens. C. de fur. l. apud antiquos. ff. de publ. l. si ego. §. si partem. & ꝑ Bald. in l. cōuenticula. C. de episc. & cle. Itē q̄a non probat hoc esse ꝙ ab hoc contingat abesse. l. non hoc. C. unde cog. l. neque natales. C. de prob cum simi. Per quæ iura potest etiā dici ꝙ non sequit, diabolus portauit creatorē, & aliquos alios, ergo etiā portat has mulieres.

Quinimmo uīr posse attentari, & negari talis possibilitas ꝑ alle. text. in d. c. epi. qui ex quo negat talem delationē, & p̄dicta alia fieri corpore. uīr cōnr negari istum actum possibilitatis, qm̄ quod est possibile, est admissibile & tamen cum hoc non obstante non admittat talia fieri in corpore, & negādo factū præcipiat ēt q̄d non credat, illud certe uīr dicendum ea ratione, quod sentiat nec ista a maligno spiritu fieri posse, nisi ī spiritu, & illusorie nā si hæc possent fieri ēt in corpore, non est credendū ꝙ ita simpliciter, & absolute dixissent, talia euenire tm̄modo in spiritu, & nō in corpore, quia sicut quæ rerū nā prohibentur, nulla lege cōfirmata sunt l. ubi repugnātia. ff. de regul. iur ita ea quæ à nā concedun-tur, à lege tanquam possibilia admittuntur
55 † Itē q̄a loquētis uirtus est distinguere, si distinctio dari pōt, q̄a ut inq̄t Seneca, quem refert Saly. in l. filiæ meæ. C. fami. erci. qui bene distinguit, est ꝓximus ueritati, & indistincte loquēs, rephendir tanq̄ imꝑfecte loquēs, gl. in l. si uehēda. ꝑ tex. ibi ī §. 1. & fi. ff. ad l rho. de iac. & ideo distinguentis opinio semꝑ dr̄ melior l. rogasti. ff si cert. peta bonus text. in l. adeo. §. cū q̄s ff. de acq̄re dom text. in ca. literas. de rest. spol. & ideo cū ille text. in quo defectus pſumi nō debet, cū sit spiritusancto dictāte factus, nō distinguat, sed pcipiat non credi ea fieri in corpore, ergo nec nos distinguere debemus. l. . §. gn̄aliter. ff. de lega. pr. ɛ̄ſ. l. de precio. ff. de publ. cū cōcor. suadet ēt rō, q̄a non est credendum ꝙ cōditores illius tex. nō recordati fuerint uel de Christo, uel de alis q̄ dn̄r aliq̄n fuisse portati de loco ad locū, & tamen cum eis non attentis dixerint illa non fieri in corpore, & referant exēpla Ezechielis ꝓphetæ, & Pauli, quorū aliter uidit uisiones dn̄i in spiritu, & aliter non audet dicere se raptū in corpore, ergo dicēdū est ꝙ noluerint exempla illa de Christo, & aliis portatis de loco ad locū in aliquo cōsiderari. nā, & exēplis nō est iudicādum. l. nemo. C. de sent.
56 † Item q̄a ex his q̄ raro accidunt, non fit lex nec regula ff. de regu. iur. l. ea quæ raro. & l iura cum duabus. ll. sequen ff. de legi. & not. ꝑ gl. in l. ex his. ff. eodem q̄ dicit ꝙ ex eo ꝙ Lazarus resuscitatus fuit a mortuis, non ꝓpea debuit fieri lex de resurgētibus a mortuis. & facit tex. q̄ cōcordat ī auth. ut sine ꝓhi. mul. deb §. quia uero & quod hr̄ per B. Tho. in 2. senten. dist. 11. arti. 3. in corpore q̄ōnis, & solutio argu. & per Ray. in sua summa in titu. de Aug. ubi dn̄r ꝙ etiā Antichristus habebit Angelum bonum in sua custodia. ne lex cōis immutetur ꝓꝑ unum. Facit ēt, quia ut dicit glo. in ca. si. n. in uerbo, à morte dn̄i, & in uerbo, ad inferna. de pœn. dist. 2. col. penul. per mortem dei, diabolo est adempta ptās, mundi, & relegatus est in inferno, ubi erit ligatus usq; ad tp̄s Antichristi, quo tp̄e tunc non soluetur a pœnis sed a uinculis. ut exerceat uires suas in malos & ꝓpea ut tollatur obiectum de Christo, & quia fuit portatus ab ipsos diabolo siue assumptus ex ꝑmissu eius, pōt īferri, & dici. ꝙ si nō cōstat de ꝑmissu Dei, q̄d nullo modo possit uel debeat concedi talis delatio.
57 † Nam, & de iure dicit quē non posse, q̄ sine adiūcto nō pōt, ut in c. 1 de rebus eccles. non alie. ubi dicit prælatum non posse alienare,

re qa solus sine cõsensu capituli non põt. sicut ẽt dr de minore, quia sine decreto iudicis non põt. C. de pdi. min. l. non solũ. C. de adminst. tuto. l. si quidem. & l. lex q̃ tutores. Posset ẽt p modum obiectus dici, si diabolus sic põt, cur in paucis, & abiectis psonis tantũ hoc facit, cum sit indifferens, & tentator uniuersalis mundi. Et iterũ si id facit in istis tm̃ a quibus habebimus testimonium fidele, & indubitatum, cũ talium psonarũ non admittatur testimonium, ut ex illo tex. in c. epi. & facit l. 3. de testib. q dicit testium fides diligẽtes examinãda est, ideoq. in psona eorũ exploranda erũt in primis cõditio cuiusque uerum qs decurio an plebeius sit, & an honeste, & inculpatæ uitæ, an uero qs notatus, & reprehẽsibilis, an locuples uel egẽs sit, an lucri cã qd facile admittat an amicus uel inimicus. & cõcor. tex. in c. qualiter, & qñ. el secundo, & in c. cum oporteat. de accus. ubi fama debet hre ortũ a psonis fide dignis, & honestis. Ab aliis aũt facile haberi nõ posset, nec uerisilr, rõnibus supra adductis in rñsione
58 secundi argumenti. † Argm̃ ergo de Christo patit retorquutionem, ergo inefficax c. si Romana. cum gl. in uerbo, suffragari. 18. dist. Et sic ẽt nõ mirum si in d. c. epi. dicatur tales delationes esse illusiones, & credentes eas esse infideles, & illusas. Quidquid tñ sit de hac demonis ptãte principalis conclusio ur vera. Non ob. quartum, quia non sequitur, diabolus nititur adorari, ergo ẽt defert tales personas uere, & realiter ad locum ludi destinatũ. ut ipse inqunt, ut ibi ẽt realiter adoretur, cum in domibus earum possit adorari realiter, & uere, sicut ẽt multæ ex eis sunt q̃ dixerũt se ita in domibus earũ, & tpe noctis adorare. Præterea nititur adorari eo modo quo põt. Nam, & à Saule rege non fuit adoratus nisi in forma imaginaria Samuelis, & satis est ei q̃ est ẽt adoretur mẽtaliter. Nã, & Deus omnipotens respicit ad cor. sufficit .n. ei. s. demoni hois mentẽ habere captiuatam,
59 tã ut si possit homo decipi, & illud. † Ad qntum rñdetur similiter q̃ non sequitur, Deus pmittit multa mala fieri, ergo permittit etiã hãc delationẽ realiter fieri, qa est arguere a separatis, quod lex non admittit l. nãliter. §. in cõe. ff. de acquir. pos. l. Papinianus exuli. ff. de mino. facit c. non exemplo. 26. q. 1. Tollit ẽt hæc argumentatio p ea quæ dicta sunt supra in rñsione tertii argumenti. Præterea ẽt esto q̃ fiant hæc p illusionem, tñ satis probantur hoĩes quali fide, & deuotione sint erga Deum, qa nõ credere ac odio hre dicta, & asseuerata p istas mulieres, qa sunt abominabilia pbant audiẽtes esse deuotos, & fideles. Ad sextũ apparet rñsio, cum hæc pars appareat magis rationabilis, & uera, p no. in d. l. diem pferre. nec in criminalibus minus credit negantibus quã affirmantibus, ut ibi
60 dem. † Præterea istas pars hẽt pſumptionem iuris, imò iuris, & de iure, ut pbatur in d. c. epi. ideo non admittit pbõnem in cõtrarium ut no. in auth. sed iam necesse. C. de dona. ante nup. Item negatiua pbatur ẽt eo ipso q̃ non prob: t cõtrarium, per Bald. in l. 2. C. de erro. aduo. p Bart. in l. iam hoc iure. ff. de uer. obl. Non septimum, qa non ur quid urgere, p p quod possint dici hæc magis uera q̃ ficta, licet ĩ oppositũ urgeat, qm̃ pcedunt à diabolo mendace deceptore, & q multos nocẽdi modos hẽt, ut ĩ d. c. nec mirũ. & 16. q. 2. c. uisus, & ideo tex. in d. c. epi. dicit illa de qbus ibi, & illa similia esse oĩno falsa, cum à spiritu maligno pcedant. Octauo patet responsio ex his q̃ relata sunt supra in rñsione ad quartum argm̃, quia ut ibi est dictum, diabolus põt facere adorari in domibus propriis, & ibi ẽt facere cõculcari crucem. Ad nouum põt rñderi per id qd̃ solet dici, nõ curamus de modo, dummodo habeamus effectum, & seu q̃ non refert, qũo qd sit factum, dummodo sit factum, ut hr per Bart. & doc. in l. Gallus. §. & qd si tm̃. ff. de liber. & posthu. quod maxime pcedit in obligationibus spiritualibus, qa in illis nõ attenditur forma, ut habet p Pan in c. fi. de regul. & ideo dummodo diabolus habeat intertium hoĩs, & sic intentum eius, debet dici q̃ non curet de modo nec de
61 forma. † Præterea ad substãtiã baptismi non requiritur psentia psonarũ, ut probatur in c. dudum. de baptismo. insup non oẽ destruit eo modo quo colligat. ut no. in d. l. nihil tam nãle. ff. de reg. iur. in gl. nec eiicit quis à communione fidelium eo modo quo recipit. patet q comparationẽ baptismi ad anathema. sit ẽt aliqñ facilius quid adimitur quam concedatur l. non statim. ff. de peculio. Argm̃ ergo remaneat sublatum, quia ad tollendum argm̃ sufficit dare instantiã 1. q. 4. c. sicut urgeri & p philosophũ. 9. Ethico. optima instãtiarum est dicere quare non sic, ut refert gl. ĩ d. c. sicut alias instantias etiam tradit glos. in d. c.

d.c. 1. extra de regulari. Vltimo, colligtur rñ sio ex narratis circa intellectum. c.epi. qui uñ magis amicus literæ ac rõnabilior, & magis fauere animabus, qa ut dixi, si pars cõtraria esset uera. imitarenẽ homines quodammodo ad malos appetitus, a quibus, remouebuntur prædicata illa falsa. Et p.p hoc forte ẽt emanauit dispositio illius tex. qm̃ ut dicit text. in l. cãpiẽda occasio. ff. de reg. iur. † capienda est occasio quæ p̃bet benigne rñsum cõcor. tex. in l. ea quæ. §. 1. ff. eo quæ dicit in re dubia benigniorẽ interpretationem seq non minus iustus est quã tutius, & concordat l. quoties, & l. in ambiguis. eo. ti. Põt ẽt dici, ꝙ istæ mulieres tribuãt aliqd diuinitatis, aut numinis ipsi dæmoni, nã adorant eũ, ut fertur. ideo credẽdum est, ꝙ ẽt firmiter teneãt eũ posse aliqd operari in uirtute eius, qa & ipsum quoq; in dñm accipiunt. Et sic ex his, reiectis argumẽtationibus cõtrariis, attẽta hac parte pro uera, multę cõclusiones eliciunẽ. Prima qđ non sit uerũ quod tales p̃sonæ portẽt sacratissimũ corpus Christi ad ip̃m ludum, & ep̃m offerãt dæmoni, & faciãt ibidem alia q̃ facere (ut dr̃) asserunt, q̃ reuerentię grã non scribẽda puto, sed ĩ processibus inquisitorũ continẽtur. † Secũda, ꝙ non sit uerũ, ꝙ de no
63 cte ingrediantẽ domos paruulorũ, & eos stricẽt sanguinem eis sugendo, quod ẽt non uñ uerisimile ea rõne, qm̃ scriptum est, ꝙ Deus iustus non patitur quenq̃ iniuste nocere d.c. ſm apostolicam, Item qa cuilibet datus est angelus bonus ita ꝙ etiam existẽti in utero matris datus est, & hoc ut resistat angelo malo, & sagaciter ac potẽter cohibeat potestatẽ eius à nocẽdo, ut p B. Th 2. sent. dist. 12. q. 2. art. 5. in corpore qõnis, & sol agumẽti. & per Ray. in sua sum in tit. de ang c. 6. & c 6. Item qa ut dixi ptãs dæmonis est adepta per aduẽtũ saluatoris. Itẽ quia alias uita, & mors hoĩs uidereẽ esse ptãte dæmonis, & malarum personarũ medio eius quod non est dicendum. Nec habet refragari opinio hoĩum, quæ ut cõis quæ est ꝙ paruuli stricanẽ, & sæpe hoc experiẽtia docente, qm̃ põt uideri, ꝙ nõ fricãtur p ingressum domorũ de nocte, & modo p̃dicto. sed aliter, & alio mo lo. s. p incantationem, & maleficia, per ea quæ hñr toto tit. de frig. & malef. uel ut dicit Archieps Flo. in 2. parte suæ summæ. in tit. de infidelitate c. 1. uer. sed nãliter oculo urẽti ac infecto p.p aĩam infectam qđ est ẽt de mente Petri de Taratasia, ut refert idem d. Archieps. & sa cit illud Virg. Nescio qs teneros oculis mi-
64 hi fascinat agnos. † tertia, ꝙ stet firma, & uera illa snĩa, q̃ habetur in compendio theologię, quã refert, & seqtur Archieps Flo. in 1. parte suæ sum. in tit. de luxuria c. 4. uer. quãtũ ad secũdum, q̃ est, ꝙ postq̃ diabolus tẽtauit hoĩes de uitio cõtra nãm, & eos induxit ad peccandum fugit abominãs ex nobilitate suæ naturæ tale, & tm̃ scelus q altera parte cõcessa, cõfunderetur. qm̃ iste miserrimę asserũt amasiis eorũ, quos dæmones esset dñt, licet in forma uirorũ. ab utaq; parte cũ membro bifurcato cognosci. Incidenter tñ huic snĩę d. Archiepi uideẽ posse obiici, & dici, qũo põt hoc procedere, cũ diabolus sit tentator malorũ ac nephãdissimus op̃ator, & sic qũo ergo est dicẽdum, ꝙ sic fugiat, sed põt inde ri ꝙ ideo fugit. qa uidet hoĩes ex magno calore incensos oĩno peccaturos, ut sic tũc fugit p.p nobilitatem suę naturæ tale, & tm̃ scelus
65 ut inqt dom. Archieps. † Quarta, & si fauore fidei admittũtur ad testimonium cõscii & particeps criminis, ut in c. fidei. de hær. in 6. quod tñ non habet locũ in casu talis delationis. & aliorũ quæ dñr fieri in dicto ludo cũ sint tales mulieres illusæ ĩ eis, & deceptæ. Et p.p.a cõtra alios non facient fidẽ nec in dicium, ẽt ad inqrẽdum. licet aliter uideaẽ obseruatũ, & ut arbitror male, cũ dicta talis p sonarũ p̃cedant ab his, q per deceptos homines alios decip̃e quottidie gestiũ. 25. q. 2. q sine saluatore, & d.c. nec mirũ, & quia hoc modo dęmone illudẽte possent boni, & iusti accusari, cũ demon se transferat in diuersarũ personarũ species, & eas ostẽdit se immiscendo per imaginatia uasa d.c. epi. Quinta, ꝙ inquisitores debet facere abiurare illam opinionẽ, ꝙ hatur ad ip̃m ludum, & seu ꝙ portẽtur p̃sonæ de loco ad locum in corpore, & uere, cũ talis opinio si reprobata. qđ puto notandũ licet nouum, & nõ obseruet. † Sex
66 ta, ꝙ postq̃ scientia nostra est scientia conferens ad disputationes theologales, maxime ubi agitur de executione iustitiæ. ꝙ doctores sunt uocãdi, & assistãt p̃cessibus inquisitorũ ac examinibus, & qõnibus ipsi .n. sunt tractatores criminaliũ, & non post p̃fectũ processum differaẽ eorũ uocatio, & sic obseruari debẽt cõstõnes capituli, ut cõmissa & cap. fi. de hær. in 6. cum concor. Quibus, & si Deo concedente posset dici hæc q̃stio absoluta, &

secundum

secundum stylum legalem, & canonicum, & salua meliori snia, nihilominus ad corroborationem aliquorũ ex prædictis, & ut auctoritate illustris Doctoris fulciantur, subiicio quinq; cõcl'ones, quæ colliguntur ex not. per Old. in cons. 200 alias postea superaddẽdo.
67 † Prima ꝙ in hoc crimine hæretico debent probationes esse luce meridiana clariores, quia si in aliis criminibus hoc requiritur, ut C. de prob. l. sciant, & de proc. l. qui sniam. multo magis in hoc crimine, in quo simul quis, & criminalr̃ cõdẽnatur, & ciuilr̃ punit̃ & eius posteritas ꝑpea notatur infamia, sola posteris uita quadam lenitate relicta, & in quo bř uñr concurrere oĩa cognitionũ gña, de quibus legitur. ff. de uar & extraord. cog. l. cogn. gña & ubi maius periculum uertitur, ibi cautius est agendum. ff. de carb. edi. l. 1. l. addictos supp. §. sed & si qs C. de app. & quia si ex suspicione q̃uis uehemẽti non debet qs cõdemnari. extra de ꝓsum. c. lras. & ff. de poe. l. absentem, ergo & de hoc, cum sit tm̃ crimẽ debet specialr̃ dici, & hoc ꝑꝑ pœnas quæ sequũtur ut est dcm̃, & probatur extra de hęr. c. uerg. & c. quicunq; §. hæreticis. eo. ti. in 6.
68 † Secunda ꝙ licet qui leui argõ à fide Catholica deuiat, hære ticus cẽsendus sit, ut C. de hær. l. 2. tñ talem deuiationem plene ꝓbari oportet ꝑ indicia, & quæ indicia plene ꝑ testes ꝓbari debent, ut C. fa. erc. l. si ubi not. gl. in uer indiciis. Tertia ꝙ ẽt in hoc crimine testis non debet officiũ testis excedere, & sic non interpretari, nec iudicare, ut C. de er. mil. ann. l. ꝑ hanc 30. q. 5. iudicantem 3. q. 9. pura. & simplex. ff. de test. l. ob carmen. Quarta ꝙ testes debẽt deponere uerisimilia. ff. de test. l. ob carmen, nec per eundem præmeditatumq. sermonem, nec astute, & malitiose, sed legib. amica simplicitate utẽtes ff. de test. l. 3. §. pe. & in auth. de test. §. si uero ast. col. 7.
69 † Quinta quod ẽt infamia quæ non habet ortum à personis non suspectis non est artẽdẽda. extra de accu s. c. cum oporteat, & cap. inquis. hæc Old. Quibus adduntur al æ, & ſm ordinem. Sexta est, ꝙ licet ılr cogitatio non puniatur, si stat in mẽtis eius terminis ultra non ꝓgrediens, ut l. cogit. ff. de poen. ff. de uerb. sig. l. si fugit. & l. sæpe. in fin. eo. tit. l. infic. in prin. ff. de fur. & no. in l. si quis nõ dicam rapere. C. de epis. & cler. ꝑ Alb. in 2. parte statut. q. 166 incip. quærit. & per Bald in l. non ideo minus enim, 6. col. uer. 6. quæritur C. de accus. Tñ fallit in hoc crimine hæresis, quia est delictum quod sola uoluntate, & in mente cõmittitur. c. excõm. §. cred. de. hæred. ſm Bal. in d. l. si quis non dicam. o. de An. in c. si quis eps. 3. col. de hęr. & in cap. cõsul. 3. col. de usur. & per Felyn in tract. suo de co
70 natu, col. 2. uer quis casus. † Septima ꝙ licet ex sola confessione quis damnari nõ possit, nisi aliter cõstet de del. ut l. 1. §. item. illud & ibi Bar. ff. ad Syl. Are. in tract. malef. in gl. in uerbo, & uestem cœlestẽ abstulit, uers. qd si aliquis confitetur, per Ang. ĩ l. 1. C. de cõf. ꝑ Bald in auth. sed nouo iure. C. de ser. fug. Paul. de cast in l. quoties. §. si qs nomen. ff. de hęr. inst Fely. in. c. aud. in 16. col. extra de ꝓscript. Tñ in hoc crimine sola cõfessio sufficit, qm̃ de ea aliter liquere non põt, cum solus Deus, sit scrutator mentis ſm Bal. in d. l. si quis non dicam rapere, & sensit Felyn. ubi supra Declaratur tñ dũmodo talis cõfessio sit uerisimilis, uel uera, per no. ꝑ Bal. & Ang. post gl. in d. l. 1. Bald. in l. si quis in hoc. C. de episc. & cler. per Cæp. cons. 33. & per Alex. in cons. 116. in 4. uol. ubi con suluit, quædã mulier fuerat cõfessa se dedisse uenenum uiro suo ad bibendum, & quod ob id mortuus erat, nihilominus, quia iudicio medicorũ, tale uenenum non erat efficax ad mortem, cõsuluit ex tali confessione non posse mulierẽ condẽnari, & faciunt not. per Aret. in lib. malef. in uerbo, comparent inqsiti in termino defensionis, col. fi. in fin. & ꝑ Paridem in tractatu suo syndicatus. ch. 25. ĩ uerbo cõfessio. Et ꝑpea dñi Doct. ꝙ iudex debet inquirere de ueritate confessionis, quia aliqñ aliq confessi sunt delictum, & postea reperti sunt nõ deliquisse, & sic ergo ꝙ non debet subito ex confessione reum condemnare, alias pone
71 ret se in periculo. † Secundo declaratur dũ modo non sit ęquiuoca, per ea quæ hñr per Bal. in d. auth. sed nouo iure. C. de ser. fug. ubi dicit ꝙ ꝑ illa uerba per quę quis cõfitet̨ se fecisse multa furta eodem loco diuersis tẽpibus, quia sunt obscura, quia pñt intelligi de diuersis tẽpibus continuatis, non poterit condemnari tanq̃ cõmisisset plura furta, nisi in inquisitione esset dictum cum tẽpis interuallo, refert & sequit̃ Ang in d. tract. in gl. in uerbo, & uestem cœlestem abstulit, uers. qd si quis confitetur, & per Cæpol. in cons. 77. ubi dicit ꝙ si inquisitio confessata potest interpretari in diuersos sensus, præsumitur in

benigniorem partem ꝑ cõfitente.ff. de iud.l. siquis intẽtione ambigua,& qđ no.extra de acc.cum dilecti. & extra de spon.c. ex literis. & Cæpol.in conſ.1.col.2.in prin. & in conſ. 24.in 10.col.uer.12.10̃,& ult.& faciunt quę cõſuluit Rom.in conſ.455.& Alex. in conſ. 183.col.2.uerſ.tñ ad oẽ dubium tollendum & Paul.de Caſt.in cõſ.374.in 2. parte nouorum,ubi de cõfeſſione indiſcreta,& q̃ põt cõ
72 prehendere plures eiuſdem nominis . † Ex quibus infero ꝙ cum licet quædam mulier confeſſa eſſet ſe alias in iudicio abiuraſſe hęreſim in manibus alterius ĩquiſitoris, ꝙ tñ ex noua confeſſione, & relapſu non poterat dici plene relapſa,& quia uocatus ab inquiſitore ad illud examen, ita dixi in contigentia facti,adduco rõnem,qm̃ poterat eſſe ꝙ abiurauerat hæreſim,ſed tñ non ꝑꝑ uehementẽ ſuſpicionem ſed leuem & ideo quia non põt quis ex abiuratione facta eſt leui p̃ſumptione dãnari,ut relapſus.c.accuſatus. de hæret. in 6.non conſtito ex qua præſumptione proceſſiſſet talis abiuratio, dicebam ꝙ non poterat ex tali cõfeſſione uti relapſa condẽnari, q̃a debet fieri ĩterpretatio in benigniorẽ partem. Concurrebat ẽt, quia non apparebat de tali abiuratione, nec de perſona uel noĩe inquiſitoris, in cuius manib. eſſet facta . Et ita fuit cõcluſum,licet inq̃ſitor ĩclinaret prima frõte in partẽ cõtrariã, & uellet eã uti relapſam cõdẽnare Tertio,dũmodo talis confeſſio ſit iudicialis,& nõ facta in foro pniæ, per tex.in c.ſi ſacerdos,cũ ibi no. ꝑ Panor. extra de off.or.& ꝑ not.ꝑ Bal.in l. archigerontes. C.de epiſc.aud.faciũt no. ꝑ Arch.in c. utilẽ. 22.q.2.ubi refert Alex.Papam III. qui cum non poſſet condemnare quendam epm q̃ ei reuelauerat ſimoniam cõmiſiſſe,induxit illũ epm ſub promiſſione im punitatis, ut crimẽ ſuum confiteretur corã cardinalibus , quo facto, poſtea ex tali cõfeſſione priuauit eũ. & dicit Archid.ꝙ fuit laudatus , q̃a dolum bo-
73 num cõmiſit.† Octaua, ꝙ ẽt poſt didicita teſtificata pñt in hoc crimine de nouo examinari teſtes ſuper hiſdem cap.ita Ang.in l. per hanc.C.de temp.app.col.8.allc.c.fin. de hær. in.6. Dom.in c. offm̃.in §.uerum,eo.tit.& li. Bal.in l.eos §.ſi quid.C.de app.Fel. in c. fraternitatis.col.10. uerſ. item limita in cauſa hæreſis extra de teſti.& hoc dũmodo iudex faciat ex mœro,& puro eius officio, ſicut ẽt dñ in alii criminibus, ut hr̃ per Doct. in c. cũ clamor.extra de teſti,ꝑ tex.in l.2.§. ſi publico.ff.de adult.ſm Aret. in d. c. cum clamor. Arch.& Io.And.in c. ꝑ hoc, de hær. in 6. & Io.And.in c.ut offm̃, eo.tit.& lib. Quæ reſtrictio tñ uř mirabilis,attento , ꝙ ẽt in iſto crimine admittuntur teſtes , in quibus ẽt cadit ratio ſuſpicionis, ſicut ẽt ſuſpecti teſtes hñt ꝑꝑ timorem ſubornationis, ubi examinant publicatis atteſtationibus. Itẽ quia ubi agitur de periculo animarũ,tñ attenditur rigoroſa ſubtilitas publicationis teſtium,ut hr̃ ꝑ dom.Ant.in c.atteſtationes, col 3. uer. obuiat.de deſpon.imp. Panor. in c. iur. de ꝓb. & per Fely.in d.c. fraternitatis.ergo uidetur dicẽdum indiſtincte teſtes ſu ꝑ hiſdem capitulis publicatis atteſtationibus poſſe exa-
74 minari,& ſic ẽt ad inſtantiam partis. † Nona, ꝙ in hoc crimine ẽt non ſit publicatio teſtium,ubi teſtibus ꝑꝑ potẽtiam perſonarũ contra quas inq̃ritur immineret graue periculum,licet in aliis criminibus ſecus , in c.fi. de hær.in 6. & ibi Ioan.And. aſſignat rõnes multas ſpecialitatis,ſed nõ concludunt . Decima , ꝙ põt hæreticis ẽt à pluribus inquiri d.c.ꝑ hoc,& cle.1.eo.tit.quod eſt contra regulã,l.ubi cœptum,ff.de iud.ubi ẽt Ang. ita dicit,& not.Fely.in c. ex tenore,in uer. fallit 8.extra de reſc.Bal. & Ang. in l. ſi pluribus , ad fi ff.de leg. 1. ubi traditur poſt Bar. mã p̃uẽtionis ſnĩa tñ illius præualet , q̃ prius formauit inquiſitionẽ, licet alius prius ꝑuenerit ad ſnĩam,ꝙ eſt uerum,ſm Alex.ibi . qñ inquiſitores ſunt diuerſorũ locorũ,alias ſeruabitur quod traditur in d.c.ꝑ hoc.& ſic in caſu diſcordiæ recurreť ad papam. Data aũt cõtumacia rei in aliis criminib. ẽt poterit reus cõuẽtus ab utroq; iudice cõdẽnari.Ita. Bart. in l.ſepulchri,ff.de ſep.uiol. & Bal. in l. ſena. ad fi.C.qui acc.nõ poſ.Præuẽtio tñ ꝓcurata non hr̃et ꝓdeſſe reo ita Bart.& Doct.in d.§.
75 ſi q̃s ante.& no. Cœp.in cau t. ſua 19.† Undecima, ꝙ occultãs hereticum ſciẽter,põt puniri ſicut hæreticus, ſm Bald.in l.1.C. de his qui latro.ubi idem de occultante latronem. Et facit,quia ut dicit gl.rubricæ ibi, q̃ occulta alienum delictũ facit illud ſuũ. eſt bonus text.in l.pen.C.ad l.Iul.de ui publ. Duodecima, ꝙ hæreticus,ẽt poſt mortem, põt inquiri,& damnari,c.2.de.prę́ſcr. in 6.24. q 2. in ſum.. & c.ult.23.diſt.c.quorundam.de hęr.c. ſi quis eps,& l.hæreticos,C. de hær. licet in aliis criminibus rł. ſit ſecus, ſm Bald.Saly. & Doct.

Doct in l.2.C.q testa.face. poss. per Fel.in d. c si quis epis.& per Paridem in tract. suo syndicatus.car.53.in uerbo, mortuus, & per B. Thomam.2.2.q 40.c. . ubi idem dicit de occisis in duello.& faciunt q no. per Ioã. And. in c.in fidei.de hære.in 6.ubi dicit quod licet cõcilium possit damnare papam uiuentẽ de hæresi.40.dist.c.si papa ad fi. tñ Papa erit iudex competens causæ sui pdecessoris, si accusetur de hoc crimine.2 .q. .c.admittantur.

76 † Decimatertia ꝙ bona hæreticorũ tanq̃ publicata ipso facto capiuntur. c 2.de pscri. in 6. & hr in c.uergentis.de hær. & faciunt quæ not Bar.in l eius qui delatorem.ff.de iu.fisc. qd procedit ẽt lapso quinquennio, quicqd dixerit Bar.in l.2.C.de apo.ẽm Pan. ubi Fely, in c.cum nobis. extra de præscr. & per Doct. in d.c.2.ubi est tex & dicit Panor. ꝙ licet dictum Bar. possit procedere in iurib. fisci uel principis, habita distinctione iter bona fisco incorporata & bona delara nondũ incorporata, ut sic in bonis nondũ incorporatis sufficiat pscriptio quinque annorum, ut d.l.2. tñ respectu ecclesiarum inferiorũ requiritur præscriptio.40.anno. respectu uero ecclesiæ Romanæ centum annorum, ut ibi latius per

77 eum. † Decimaquarta ꝙ hæretico denegat audientia, etiam in multum fauorabilibus, ita ꝙ nec spoliatus petens ut restituatur, auditur, nec si dicat illum à quo fuit pcussus, qa clericus, quod est excõicatus. Do. in c. in nomine dñi.23.dist Roma. in l.1 §. sublata. ff.ad Treb.Fel. in c ad abolendam. de hære c. in eo.uer.si uero quasi in fi. de sent. excom. Car.in cle. ut Romani. §. cæterum. de ele.& Fel. in c.absolutionis.eod.ti.de sentẽ excom. Et ampliatur, qa nedũ ipse nõ audit, sed nec ẽt alius aduocando pro eo c. si aduersus de hære. Quod tñ dicit Fel. ibi uerum, nisi esset dubium de hoc, qa obiecta non saperent hæresim manifestã all. Old. cõs. suo 220.ubi ita dicit se defendisse quedã qa obiecta nõ sapiebãt hæresim manifesta, & pñt adduci q̃ no. p Doct in tract. malefi. in gl. in uerbo, Andræã auxiliatorem uers. si aũt diceret statutum in additio.& per Alb.in 3.parte statutorum q. 32.quæ incip.ipse Gandinus in rub. de ban-

78 nitis. uers. item pone. † ubi dñt ꝙ il a opinio quæ est, ꝙ possit aduocari pro bannito, est æquior, quia offm allegandi est publicæ utilitatis, ut ff.& C.de postu. ff de pcu.l.seruum quoque.§. publice, ergo quis aduocando pęnã non meret. Et dicit Old. ꝙ ipse ẽns Romæ pro dñis Vicecomitibus qui damnati fuerant de hæresi per Io. Papam, 22. & iniuste, petiit processus annullari, qa nõ est fauere hæreticis, q corã superiore defendit, & dicit ẽt obtinuisse Pergami. Et pñt adduci q̃ not.per Bar.in l si cõfessus ff.de cust. & exhi. reo.ubi dicit ꝙ iudex secularis cui per inquisitionem fuit traditus cõdemnatus, & ꝙ nõ uult inqsitionẽ facere, de quo ẽt p eundẽ ĩ l. magistratibus ff.de iurisd.om.iud.ubi etiam alii Docto. & per Innoc. in c. pastoralis.col. fi. extra de off.deleg.& in c.cum in iura peritus, eo.titu ubi dicit ꝙ iudex secularis qñ sic uidet condemnationem iniustã, non debet illã exequi, sed debet ad superiorẽ rescribere. Refert.& sequit do. Ioan. Puteus in d.l. magistratibus. & adducit rõnem, qa, & ipsemet iudex q̃ tulit sñiam, si postea ex aliquo accidenti, sibi uideret iniusta, quãuis transiuisset in rem iudicatã, haberet necesse supsedere, & ad principem rescribere.l. 1. §. si qs ultro.

79 & § seq. ff.de qõ. † Decimaquinta ꝙ licet in casu dubio iudex cognoscat itr an sua sit iurisdictio.l. si quis ex aliena ff de iud. tñ inquisitores q se non intromittunt nisi in his quę sapiunt hæresim manifeste, ut ca. accusatus. § sane.de hære in 6.non possunt cognoscere an sua sit iurisdictio, ẽm gl in d.§ sane, facit in simi.tex ĩ c.cæterũ de iud.ubi negata qualitate iurisdictionem tribuente, iudex nõ cognoscit de iurisdict one, nec p no. in c.1. de off.deleg.in 6.staretur assertioni ipsorũ inqsitorũ, si ad fundandã eorũ iurisdictionẽ dicerent notorie sapere crimẽ hæreticũ. & dicit Fed. de Sen.in cõs 157.in ult. rñsione, ꝙ nec hanc pbõnem manifesti pñt inquisitores recipere in forma probationis, quia non est adhuc iudex, licet in forma instructionis, & informationis extraiudicialis, & ex mero eius officio sic. Et faciũt q̃ hñt per Aret. in c.qm contra.in 2.col. extra de pb. ubi alleg. Spec. in tit.de inquisitione § nunc tractemus.uer. hoc aũt notandũ.& Pan in ca. cum oporteat

80 de accus. ubi dicit † ꝙ iudici procedenti per inquisitionẽ, & dicenti se informatum de fama, nõ stat, si est iudex delegatus, si uero est ordinarius sic, nisi appellet. Et hanc conclusionem ẽt sequitur, & tenet Felyn. in c.si clericus.de foro competen. post Domi. ibi qdqd dicit Pan. ibi, ubi dicit ꝙ licet inquisitores non pñt cognoscere an sapiant heresim, tñ

si uelint cognoscere, an sapiãt manifeste sic, quod ẽt tenuit idẽ Pan. in c. 1. de sort. quem tñ nõ alleg Fel. ibi, & ita dicit Pan. se intelligere tex. in c. 1. & fi. de off. deleg. in 6 quæ iura uñr contrariari decisioni gl. in d § sane. & in c. 1. de off. deleg ubi ẽt tenet idem. cũ quo ẽt vř tenere idem Fel. sibi contrarius in c. sup literis. 2 1. col. uer. fallit decimo. extra de rescrip. Are. tñ in d. c. qñ contra. vř tenere primam opinionem quam simpľr refert. Et ad hoc ẽt uidenda sunt pulchra not. per Are. in cons. suo 165 in 6. col. & sequitur ubi latissi-
81 me concludit, † ꝙ debet prius constare de qualitate notorii, antequam iudex ipsius notorii rõne possit procedere, & ꝙ non creditur iudici asserenti ipsum notorium, licet ei credatur ad formandam inquisitionem de fama precedente, qa talis assertio est leuis præiudicii, quod non est assertio notorii, ut ibi latissime ꝑ eũ, dicẽtem ẽt, ꝙ ad probõnem notorii debent recipi testes parte citata. Vidẽda ẽt sunt no. per glo. in d. c. 1. de off. deleg. q declarant quõ accipiat manifestum. Et de quibus preterquam in prædictis casibus, cognoscãt inqsitores, not. per Aret. in cõs. 83. ubi refert Bal. & Io. Mod. & dicit qđ cognoscunt ẽt de alio crimine ex hæresi Oriente, & pulchre ꝑ Old. in cõs. 35 qđ incipit, in fine art ubi dicit ꝙ non cognoscunt de his quæ tendunt tm̃ modo ad cõtemptum, uel opprobriũ fidei, ut est crucifigere aĩal, de quo ẽt per Cald. in ti. de Iudæis, cõs. 2. & cõs. 11. ubi idem dicit de ptinentibus ad ignominiam Dei, qa de illis non cognoscit, ut hř per Pet. de Anc. cõs. 12. alias 15. incip. spũalr. Fel. in ca. postulasti, de iudæis. Decimasexta ꝙ licet glo. in d. §. sane.
82 in uer. saperent, dicat † ꝙ licet dæmones inuocare, & ab eis rñsa exposcere, dicat sapere hæresim manifeste. 26. q. 4. igitur diuinationes tñ hoc non est indistincte uerũ, qa, ut dicit Ol. in cõs. suo. 210. cum actus morales resultãt ex fine intẽto, qñ actus, & uolũtas distinguunt maleficia. ff. ad l. Cor. de sicar. l di uus, & ff. de fur. l. uerũ multũ refert, utrũ inuocent dæmonia, & eorũ rñsa exposcant ad sciendũ futura, an uero ad id qđ cõuenit ipsi dæmoni, ut est ad tentãdũ pudicitiã mulieris, uel similia. Quia primo casu licet sapent hřsim manifeste, ut inqt illa gl. qa attribuit creaturæ id, qđ uenit attribuendũ creatori, iuxta illud Esaiæ. 40. c. Annunciate q futura sunt, & scimus ꝙ dii estis uos. secundo tñ casu si id fit ꝑ modum imperii, & nõ adorationis, sit feudum, & mortale pctm̃, secus quod ẽt tenet Io. An. in rub. extra de sort. in add. t. Spec. & Pan. in c. 1. eo tit. de quo ẽt per And. Sic. in cõs. 55. incip. In noĩe Iesu, casus est talis quidã pro inueniendo furto, uel sciendo aliqua secreta, accipiunt fialam cũ aqua cõi. in pe. col in 1. uol. ubi ẽt per eũ late per totũ illud cõsilium an & qñ sortilegium, uel diuinationes dicant sa pe hæresim manifestã. ita ꝙ talia facientes, uel ꝓcurantes possint pu-
83 niri ꝑ inquisitorem. † Decimasep tima sm Oldr. ubi supra ꝙ ẽt his q non sunt formalr hæretica, licet hæresi sapiant, detrahendum est ꝑꝑ muliebrem simplicitatẽ. C. de iu. & fa. ign. l. 1. de iure del. l. uult. §. ult. & de his q sibi ascr. int l. pen. & eo modo ꝑꝑ furorem, ẽt si ꝓuenit ex mulieris amore, qñ scriptũ est ꝙ nihil furore amoris est uehemẽtius. in authen. qui. mo. na. eff. l. §. illud quoque. & qa dicit Philosophus. 7 Eth. coll e. n. & concupiscẽtiæ uenereorũ, & qdam talium manifeste corpus transmutant, qbusdam aũt insanias faciũt. Nã in quocũq; in crĩe furioso parcit. ad l. Cor. de sica. l. infans, & hoc ẽt in crim. læ. l. famosi. Quod vř notandũ, ẽt ꝑꝑ muliebrẽ, & rusticanã simplicitatẽ, qa ẽt ei subuenit ꝑꝑ eorũ ignorantiã, ut est dictũ supra. ff. de iur. & fac. ign. l. 3. & C. q admitti. l. iuris ignoran. in l. si qs id, quod. ff. de iuris om. iud. per Bar. & Doc. ubi plene, an error iuris nãlis excuset à dolo uero, & maxime ꝑꝑ ætatem, uel sexũ muliebrẽ, & an à p̃sumpto concludẽtes primo casu ꝙ nõ, secũdo uero casu sic, & hř per Alex. cons. suo 103. in 1. uol ubi. idem dicit de rust & mil. & per Cœp. cons. 21. col. 7. & cons. 24. col. 2. & per Bald. in l. error. C. de iuris, & facti ign. & faciunt quæ habent per Bal. in rub. C. de summa Trin. & fide Catho. ubi dicit idiotas, & rusticos excusari, si errãt in aliquo articulo fidei, dũmodo habeant fidẽ implicitã, qa credunt ꝙ sancta credit mř ecclesia, nec ꝑtinaciter errorẽ suũ defendũt.
84 † Decimaoctaua ꝙ indistincte in hoc crimine pñt compelli testes ad testificandũ, ut ꝑ Pan. in c. dil. extra de testib. cog. licet in aliis criminib. sint opiniones. Decimanona ꝙ in hoc crimine statur ultimo dicto testis, licet primo dixerit aliquẽ esse innocentẽ, & sic cõtrarium eius, ꝙ ultimo dixit, licet utrũque dictũ sit iudicialr. c. acc. §. licet, de hær. 1 6. licet ĩ aliis criminib. stet primo dicto, ut ꝑ Mod.

de utro

de utroq; in c.cum in tua, extra de testib. Vigesima ꝙ in hoc crimine potest cõmitti examinatio testiũ alteri. c. inter officiorũ. §. uero. de hær in 6. in aliis uero criminibus, secus per Abb. in c. cum causam, de test. Vigesimaprima ꝙ admittuntur testes, excõicati, & socii criminis. c. in fidei. de hęr. in 6. cum limitatione, & seu declaratione, tñ de qua ibi, uidelicet dummodo ex uerisimilibus coniecturis, & ex numero testium aut personarũ tam deponentium ꝙ eorũ contra quas deponitur, qualitatem ac aliis circunstantiis sic testificant es falsa non dicere p̃sumant. Ob qđ ergo fit, ut debeant dici, ꝙ ꝓsonis de q̃bus supra, non sit credendum, cũ sint illusæ, & rõnibus ꝑtactis.
85 † Vigesimasecunda ꝙ ẽt crimẽ sapiens speciem hæresis, ut est iurare ꝑ membra Xp̃i pudibunda ẽt per lasciuiam, & ebrietatem, est punibile, licet non tm̃ sicut qñ iurat indurato animo ẽm Bald. in l. acc. col. 3. qui acc. non pos. C. ubi ẽt dicit ꝙ non est ueniç locus, cum maiestas diuina tã detestabiliter uilipenditur, ut C. si quis imper. maled. l. 1. & ꝙ Ep̃s si uult non potest facere pacẽ de tale maledictione Dei per not. 23. q. 6. ut pridem, in gl. arg. ff. qđ ui aut clam. l. prohibere. §. plane. ff. de pac. l. contra iur. ff. mand. l. si hominem. de uerb. obl. l. qui Romæ. §. callimachus. C. de episc. & cle. l. si quis genus. Prælatus. n. suam, & nõ ecclesiæ, iniuriã põt remittere, ut not. 23. q. 4. inter querelas, & c. si is. in gl. imo. & c. si illic. Concordant not. ꝑ eundẽ in l. 1. C. da rap. uirg. ubi de raptu monialis non põt fieri concordia, quia principaliter Deus ẽ offensus, intm̃ ꝙ nec Papa põt remittere talem offensam quo ad mundum. Et faciũt quæ not. per Bart. ĩ suo cons. 167. in c. minister fratrum de pœnitẽtia. & Io de Ana. in c. 2. in 14. col. extra de maled. ubi dñt
86 † ꝙ in statuto de pace habita cum offenso, nõ comprehendit qui blasphemat Deũ nisi agat poenitentiam, q̃a offensus est Deus, hr̃ per Fel. in c. de his ĩ 2. col. uer. fallit primo. extra de accus. Quæ multum sunt notanda ꝓ iudicibus q̃ modico ære accepto indulgẽt blasphemantibus, & blasphemias audire dissimulant, & pessime; q̃a ut dicit text. in c. non ullis. extra de iudę. dissimulare non debemus opprobriũ eius q̃ ꝓbra nostra deleuit. Et dicit Paris de Puteo, in tractatu suo syndicatus. in c. an p̃rãs. col. 2. ꝙ blasphemãti Deũ nulla defensio competit. Quod dictum tñ ur̃ intelligendum cum distinctione, an ꝓcedat ex calore iracundiæ, uel non, & an talis calor ꝓcedat ex iusta causa, & sit calor maximus, ut quia fuit prouocatus, aut ex iniusta causa puta ex ludo per not. ꝑ Pan. in c. 2. de maledictis. Et ita arbitor intelligenda esse not. ꝑ Alex. in cõs. 15 in 3 parte. & Fel. in c. auditis in antep. col. circa fi. extra de præscr. ubi dñt ꝙ licuit blasphemanti prouocato se in consequenti corrigere, q̃a in illo casu, ille nõ dabat operam rei illicitæ, sed secus uideretur dicendum. ubi quis blasphemaret, puta ĩ ludo uel aliter ex opera illicita, quia talis correctio non uideretur excusabilis. cum calor iracundię tunc non excusat. per Panor. ubi supra uidẽda tñ sunt ẽt quæ dicam in uers. ult. ꝓ nunc
87 † Vigesimatertia licet regulariter dolus præponderet culpæ, tñ in hæresi commissa ẽt lubrico ignorantiæ, ꝑꝑ nobilitatem subiecti culpa præpõderat dolo commisso in alio crimine, puta in hæretico, quia est delictum grauius quam sit homicidium. Nã hæreticus ponit os in cœlum, & blasphemat Deum, unde ꝑꝑ nobilitatem eius quem offendit est grauius. ita Bald. qui alleg. Ang. in l. 1. in 11. col. ad fin. C. qui accus. non pos. Quod dictum tamen puto intelligendum secundum not. per Old. in cons. 210 & relatũ supra in 16. concl. uidelicet nisi ĩ non sapiẽtibus hæresim nõ manifeste, quia ex lubrico
88 ignorantiæ eis detrahitur. † Vigesimaquarta quod in hoc crimine ex sola suspitione proceditur ad inquisitionem quamuis diffamatio non procedat quæ in aliis criminibus debet præcedere. secundum do. Ant. Innoc. & doct. in c. cum oporteat. de accus. ubi etiã Are. col. 7. per text. in c. officium de hær. in 6. quod ẽt licet Spe. in tit. de inquisitione. §. 1. uer. uerum. & in addi. Ang. in lib. malef. in gl. in uerbo, hęc est quędam inquisitio per Doct. Quinimmo ẽm Bal. in cons. 79. in c. regula iuris in 3. uol. in hoc crimine ẽt ex sola suspicione habente ortũ ex coniecturis proxima ueris, ut ex confessione socii criminis põt procedi ad torturam. licet in aliis criminibus infamia, & indicia debeant præcedere ff. de qõ. l. maritus. & cõfessio socii criminis nõ probet aliqualiter, nec ẽt alias probatio nes coadiuuet, præterquam ad inquirendũ, quia talis est infamis, facinorosus, uilis ꝑsona, & suspecta, unde ei non credit l. fin. C. de acc. poterit tñ, ẽm eum ibidem, reus se pur

gare,per no.in c.at si cler. extra de iu'. dicēs quod ēt inquisito debent dari capitula,& dicta testium c.per tuas.el grande.§.nos uero extra de sim.& cap.licet Hely.eo. tit. & cap. qualiter,& qn̄,el 2.§.debet, de acc. nisi forte hoc fiat per subterfugia,& cōtra facti notorietatem,& publice intersit potius ad pœnā procedere,q̄ͣ differre.C.de fer. l. prouinciarū
89 alias incipit, p̄sides. † Et dicit ꝙ coniecturæ sufficientes in hoc crimine cōmittuntur arbitrio iudicis.ꝑ not.ꝑ Bar in l.fi.ff.de qō. & ꝙ conuersatio cum hæretico est magna præsumptio,quia mores formantur à cōiuncto C.de coart.l.fi.coart.lib.12.ff.de re milit. l, non oēs.§,à barbaris , & de præsump.c. lit. Nam quis bonus,uel malus præsumitur ꝑꝑ patrem Item ex cōuersione.Item ex magr̄o quem quis habet bonum,uel malum .2.q.7 ꝑuenit ad nos.28.q.1.c.sæpe,de ædil.ædic.l. ædil.§.ped.ubi gl.all illud sapientis, cum bonis ambula. Vigesimaquinta ꝙ in redeunte ab hæresi requiritur scriptura.c.saluber. 1.q. 7.& not. gl. in c. 2. de cens. in 6. licet ītrad ꝑbōnem actus non requiratur scriptura ;ut in illa gl.quæ enumerat alios casus sp̄ales.
90 †.Vltimo pro nunc.q a dixi supra in 7.concl. ꝙ confessio non debet esse æquiuoca , alias fieret interpretatio pro reo Adde not.ꝑ Fel. in c.auditis,col.ant.uer.limita.2 extra de p̄scrip.ubi dicit ꝙ immo fauore animæ ad salutem,& in foro conscientiæ,semper est fienda interpretatio in deteriorem partem , per not.per Pet.de Anc.in cons.179. inc. prima facie,cū multis aliis cōcor.Et adducit Host. in summa de iudæ §.& in quibus.ad fin. ubi refert Host.quod si aliqua uerba aliquo modo essent excusabilia,ꝙ tñ debent potius capi in malam partem,si sunt prolata à malo homine.& ita dicit se fecisse cōdemnare quēdam Iudæum in quingentis solidis regaliū , qui cum redderet coram eo computū, & leuasset manum uersus crucem dicēs, mallem est suspensus sicut ille qui ibi pendet quam redderem amplius computum coràm uobis , & se excusaret quod intellexerat de quodam latrone suspenso in furca.qui pendebat uersus Septentrionem sicut Crucifixus tamen dicit Host.quod de malo uerbo , & de malo homine non debet præsumi , nisi malum , ideo &c. ut etiam ceteris imponeretur terror,interpretatus fuit illa uerba in malum Ad laudem Iesu Dei.Amen.

TRACTATVS De irregularitate , Domini Nicolai Plouii.

SVMMARIVM.

1 *Irregularitas quid proprie dicatur.*
Impedimentum canonicum dicitur quod à iure canonico ortum habet.
2 *Irregularitas personæ dicitur ubi generaliter ordinari quilibet prohibetur.*
Irregularis censetur qui ab ordinibus susceptis remanere prohibetur.
Furiosus,ebriosus, illiteratus , & similes sunt irregulares.
3 *Accusans ,uel deferens aliquem coram iudice irregularis efficitur si mors , uel mutilatio sequatur .*
Percutiens aliquem quando efficiatur irregularis, & quando non.
4 *Iudex actor,uel procurator,& notarius irregulares sunt ,si in membris mutilatio sequatur.*
Clericus qui ex sola curiositate,uel leuitate interest uindictæ sanguinis nō efficit irregularis.
5 *Iudex uel officialis seu aduocatus causam sanguinis tractantes efficiuntur irregulares,etiam si effusio sanguinis non sequatur.*
Chirurgus irregularis efficitur ,si sub eius imperitiā mors sequatur.
6 *Clericus chirurgus irregularis efficitur, si sub eius cura aliquis moritur*
Custos infirmi si potum immodicū ei dederit , efficitur irregularis si mors sequatur.
7 *Consulens aliquid unde sequatur homicidium efficitur irregularis.*
8 *Mandans aliquem uerberari efficitur irregularis si mandatarius occiderit.*
9 *Mandatur , an efficiatur irregularis si mandatarius occidatur ab eo quem occidere mandatus erat*
Consulens alicui ut pro patria,aut iure suo se exponat , an sit irregularis ,si ibi moriatur.
10 *Homicidium casualiter perpetratus non efficitur irregularis ,si debitam adhibuerit diligentiam.*
11 *Irregularis est is cuius percussione contracta infirmitate mortuus est percussus.*
Occidens aliquem se defendendo incurrit irregularitatem si euitare aliter potuit.
12 *Infans furiosus aliquem occidens efficitur irregularis.*

Irregu

Irregularis est, qui à morte non liberat quem liberare poterat.

13 Irregularitatem incurrit qui à proposito liberandi aliquem à morte retrahit.

Percutiens latronem aio occidendi, si latro obierit ex uulnere inflicto efficitur irregularis.

14 Clericus cum socio ligans latronem, si postea times ne à latrone occidatur eum occiderit, irregularitatem incurrit.

Clericus furem tradens iudici seu officiali, an efficiatur irregularis si fur morti condemnetur.

15 Furem indicans iudici seu officiali an efficiatur irregularis, si fur morti condemnetur.

16 Clericus qui ad res suas recuperandas egit, si ex post facto ratum habet latronis suspendium an sit irregularis.

17 Mandans capi unum de tribus clericis incedentibus, & alios duos non grauari, an sit excommunicatus si mandatarius fines excedens mandati alios duos cœperit,

Irregularitatem nemo incurrit propter homicidiũ nisi uoluntate, uel culpa præcedente.

18 Rixa si facta sit à pluribus, & mortuus sit aliquis in ea, an sint omnes irregulares, si nesciatur à quo fuerit occisus.

Irregularis non est is cuius amici ipso inuito iniuriantem sibi occiderunt.

19 Consentiens homicidio in corde suo an sit irregularis si ab extra nullam operã ad hoc dederit.

Clericus irregularis est qui ministrauit arma pugnantibus quibus aliquis interfectus fuit.

Iudex ecclesiast. brachium seculare hortari potest ad hæreticos, uel paganos expellendos.

20 Clericus qui bello interest irregularis est.

Clericus se, uel suos defendẽs nõ est irregularis si aliquis ex defendentibus fuerit interfectus.

21 Abortiuum procurans uel faciens ne mulier concipiat aut pariat irregularis est.

Clericus irregularitatem contrahit qui ob suarum rerum defensionem occidit.

22 Clericus occidere potest ne occidatur.

Necessitas ineuitabilis occidendi aliquem q̃ dicatur

23 Prælatus ecclesiasticus iurisdictionem temporalem habens qualiter iustitiam executioni mandare debeat.

24 Consulens iudici, ut aliquem puniat ad mortem irregularitatem incurrit.

25 Suspensus ab officio sit irregul. si celebrauerit.

26 Fornicator notorius à iure suspensus celebrando, non contrahit irregularitatem.

27 Suspensus à canone quando efficiatur irregularis celebrans.

28 Suspensus à canone propter defectum non incurrit irregularitatem si celebret.

29 Suspensus ab audiendis confessionibus non efficitur irregularis si ante reconciliationem celebrauerit.

Recipiens beneficium in irregularitate absolutione impetrata, an indigeat alia dispensatione.

30 Homicida non est ipso iure beneficio priuatus.

31 Presbyter excommunicatus, uel simpliciter suspensus ab ordinibus suis efficitur irregularis si in acolythatu ministrauerit.

Clericus in minoribus constitutus excommunicatus ministrans sacerdoti non efficitur irregularis.

Episcopus à Pontificalibus suspensus irregularitatẽ non incurrit, si in eis celebrauit.

32 Suspensus ab ingressu ecclesiæ irregularis est, si in ea celebrauerit.

Excommunicatus, uel suspensus baptizans solemniter, & publice efficitur irregularis

Irregularis est omnis qui nec promoueri, nec eligi potest.

33 Falsarius literarum Papæ non potest ad ordines promoueri.

Ordinari qui nequeant.

34 Excommunicatus celebrans irregularis est, & deponendus.

35 Suspensus a iudice irregularis erit si celebrauerit.

36 Suspensus per canonem ab officio propter crimen irregularis efficitur celebrando.

Occupans, & distrahens bona ecclesiarum uacantium suspensus est ab officiis, & beneficiis.

37 Infamia cum peccato deletur in baptismo.

Peccatum cum sua sequela in baptismo deletur.

AD habendam aliquam notitiam de irregularitate, notandæ sunt aliquæ regulæ prius præmissa breui descriptione irregularitatis. 1 † Sciendum igitur est quod irregularitas est nota i. infamia, uel impedimentum canonicum ex uitio seu defectu prouenienѕ, qua quis prohibetur ad ecclesiasticos ordines promoueri, & in eisdem ministrare. Ita diffinit Guil. Duran. in Spec. tit. de disp. §. iuxta propositionis. Dr aũt canonicum impedimentum q̃a ortum habet à iure canonico, licet, inceperit à ueteri testõ quo ad aliqua & dcm̃ est, Dauid non ædificabis mihi tẽplum, q̃a uir sanguinis es. 1. Par. 28 c. & in can. 49. de hinc etem̃, ubi hr̃ q̃ ĩ leui. ẽt multi à sacerdotio repellebant pp defect⁹ nãles sicut pp scabiem, & gibbositatem &c. Et dicitur

citur irregularitas ad in qđ esse sine, & regu 4 la, quasi cõtra regulã ecclesiæ natus, siue ꝑ ꝑ factũ, uel defectũ extra ecclesiã positus. Sumitur aũt tripliciter, Primo, ꝓ defectibus qui sunt in hoĩe sine peccato. q a q est bigamus, uel maritus uiduę, uł illegitimus, & hmõi, ut
2 de renun. nisi cum pridẽ. §. ꝑsonæ. † Secũdo, dr̃ irregularitas personæ ubi generalr̃ prohibet, qlibet ordinari, uel celebrare in ordine iam suscepto sine dispẽsatione dñi papę, ne patiat̃ defectum, &c. de qbus infra patebit. Tertio. dñr irregulares omnes illi qui non pñt remanere in susceptis ordinibus, nec a d maiores promoueri ẽt post actam pñiam sine dispensatione dñi papæ, & aliorũ platorum, de quo danẽ regulæ. Prima regula Omnis furiosus, ebriosus, illiteratus, impudicus, ꝑcussor, litigiosus, neophytus, & generalr̃ qlibet in membris nãlibus defectuosus, irregularis est ad sacros ordines suscipiẽdos, patet hoc in decr. late incipiẽdo à 26. dist. usq;
3 ad 49. ꝑ totũ. ubi ista singulariũ ꝓbanẽ. † Secũda regula. Accusans uel deferẽs aliquẽ de crimine corã iudice ꝓ quo pœna capitis debeẽ uel trũcatio mẽbri, irregularis est. 5. q. 6. delatori. & 6 q. 1. in summa de acc. accusasti. Tertia regula Percutiẽs aliquem siue in propria persona, siue per alium eius mandato, si sequatur inde homicidium uel mẽbri mutilatio, si hoc facit absque ineuitabili necessitate, irregularis est, de homic. presbyteri. & c. petrus. l. distinct. minor. Quarta regula. Percutiens absque mortis periculo, uel sanguinis effusione, uel truncatione, habẽs ad hoc potestatem non est irregularis, ut de rap. in archiepatus. 23. quæst. 8. sæpe. Quinta re
4 gula. † Iudex, actor, uel procurator, notarius siue dictator, uel promulgator si in membris secuta. est mutilatio, irregularis est l. di. si qs ne cler. uel mo. sñiam, de homic. postulastis. l. di. c. 1. Et generaliter purgationem uulgarem quæ fit in torneamentis, uel alio modo, & cuicunque uindictæ sanguinis cui auctoritatem, benedictionem, seu patiẽtiã sui exhibentes, irregulares sunt de excess. pla. ex literis. Sexta regula. Licet Clericus nõ debeat interesse uindictę sanguinis si tñ ex sola curiositate uel leuitate interfuerit ubi latro suspẽdis, uel qs in duello occidit, licet peccet grauiter, non tñ fit irregularis, si nec auxilium nec cõsilium, uel actoritatem præstiterit ẽm Guil. in Spec ti. de dispen. §. iuxta propositionis. † Septima regula. Iudex, uel officialis, seu aduocatus qui tractauerunt cãm criminis dãtes operam ut sanguis effunderet licet, nec mors nec sanguinis effusio fuerit subsecuta, irregulares sunt, põt tñ in talibus ꝑ ep̃m dispẽsari ẽm Guil. Similiter cũ illo q non ex officio suo, sed ex odio dedit operã, & fecit qđ potuit ut occideret, non tñ occidit uel mutilatur, indiget. n. talis dispensatione, ẽm Guil. Octaua regula. Exercens artem chirurgiæ, si ꝑ ꝑ imperitiam, & negligentiã eius sit mors subsecuta ab incisione, adustione, uel potione quam dedit infirmo, irregularis est, ut de homi. tua §. 1. uer si tñ peritus existens phlebotomat sanguinẽ, uel seccat, adhibens. oẽm diligentiam, non est irregularis ẽt si mors fuerit subsecuta, quia potius psæsumitur casu, & culpa patientis euenisse. 23. q. 5. de occidẽdis. Secus si per eius negligentiam, ẽm Guil.
5 † Nona regula. Licet laicus exercens artẽ chirurgiæ, non fit irregularis si non ꝑ ꝑ eius in curiã multi obierunt, clericus, tñ si sub eius cura aliqui etiã præter eius culpam obierũt, irregularis est ẽm Inn. qui hoc notauit in ca. tua. de homi ne cle. uel mona. sñiam. Decima regula. Extrahens sagittã uel telum, uel gladiũ infixum corpori alicuius, si ꝑ ꝑ hæc uulneratus citius moritur, irregularis est. de ho. tua. Vndecima regula. Custodiens infirmũ, & dans ei bibere imperite, uel aliqd aliud cõtra consiliũ medicorũ faciens, ꝓpter quod mors sit subsecuta, irregularis fit ꝓpter imperitiã, & negligentiam dissolutam. Si tñ quis facit bona fide circa ægrotum, nõ debet esse facilis ad faciendã conscientiã scrupulosam, quã uis in aliquo sit erratũ, si ibi nõ sit lata culpa cũ negligentia dissoluta, q̃ prope dolum, & hmõi scrupulum de facili deponere debet ad cõsilium sapiẽtis. Si tñ tanta culpa fuerit uel negligentia dissoluta, & certum est ꝙ mors inde fuit subsecuta, irregularitas contrahit. Si uero non sit certum tunc distinguendũ est, aut. n. dubitatur probabiliter ẽm iudiciũ medicorum, & tunc abstinendũ est ab offõ si aũt non dubitatur, tunc deposita erronea cõsciẽtia poterit administrare, & ẽt promoueri, aľs non ẽm Ray. 50 dist. qui arborem. & c. sæpe. & secundũ quosdam solus Papa, cum talib.
7 dispensat. Duodecima regula. † Consulans aliquid unde sequitur homicidium, irregularis est ut si suasit iactum balistæ, machinę, uel lapidis, uel quòd iret ad capiendum castrum

qđ capi non pōt sine hoīs morte, si inde seq-tur mors ex illo consilio irregularis est ẛm Guil. Itē si facit uel cōsuluit furtiue uel ꝓditionaliter capi castrū si mors inde sequit̄ irregularis est, q̄a debuit uerisilr̄ præsumere hoc euenire posse. In talibus.n. punit̄ qui remotā causam homicidio dedit, sicut qui ꝓpinquā, ut notatur de hom. presbyteri Decimatertia
8 regula. † Mandans aliquē uerberari, si uerberans occidit uerberatum irregularis est q̄ mādauit, nisi expressisset ne occideretur, de ho. significasti hodie. de hom. is qui mandauit. li. 6. in fi. ult. glo. Secus tñ de illo qui consuluit aliquem capi, ut puta malefactorem, q̄a tunc non fit consulens irregularis ēt si capiens occidit illū, q̄a hæc non cōsuluit, ar. de hom. c. fi. Absit. n. ut ea quæ ꝑꝑ bonum facimus, si ꝑter uoluntatem nostram quidquā mali acciderit, nobis debeat imputari. 23. q. 6. de occiden. semꝑ tñ fit irregularis dans directe cōsiliū in mortē alterius, ut ne cle. uel mo. sniam. Nec interest siue is cui datū est cōsiliū statim fecerit homicidiū, uel etiādiu post, nisi prius consiliū recuperauerit, & cōtrariū suaserit, ut de hom. Petrus. imò si firmiter, & ꝓbabiliter credat, ꝙ post reuocationē cōsilii nō reuocet̄ is cui datum est cōsiliū a proposito occidēdi, necesse est, ut denūciet illi de cuius morte tractatū est, ꝙ caueat sibi. In eo aūt q̄ mandauit ꝑ se fieri homicidium, vr̄ sufficere si consiliū mandat tm̄. de reg. iur. omnis res, uel si sciente eo, is cui mandatum est, iuit ad eum occidēdum, ut 22. q. 1. omne quod, uel parentelam, uel amicitiam cum eo contrahat, licet ei hoc non significauerit, quia qui est certus, certiorari non debet de electio. inter uniuersas. De
9 cimaquarta regula. † Consulens alicui, ut occidat aliquem si ipse cui cōsultū est occidere, occidatur ab illo occidendo ẛm opinio mitiorē non iudicat̄ ille cōsulens irregularis. Ratio quia fines cōsilii excessit, ex quo egressus est ad occidendū, nec sibi bñ cauit, nisi excitaret eum ad occidendum alium, forte in tali casu ubi periculum esse posset, tunc esset irregularis ēt si is cui consuluit occidatur secundū Guil. ubi supra ẛm rigorem tamē iuris hodie talis consulens irregularis est. Per Io. And. in nouel. de hom. is qui mandauit. lib. 6 Decimaquinta regula. Si quis suadet alicui ꝙ pro patria, uel pro proximo suo, uel pro iure suo uel pro iure ecclesiæ suæ periculosæ se exponat, non ob hæc fit irregularis ēt si ibi moriatur. 23. q. 3. pro membris, & c. seq Si tamē sciret uel crederet eum ibi moriturū. tunc vr̄ ꝙ fiat irregularis, ẛm Guil. Si autem consulat ꝙ indubitate morti se exponat pro honore Christi uel fide uel statu ecclesiæ, non fit irregularis, ēt si mors inde sequatur. 21. q̄ō. 1. sunt quidam. 11. q. 3. non solū hac rōne excusant̄ inq̄sitores hæreticæ prauitatis, scientes ꝙ statim postquā aliquē ꝓnunciauerint hæreticū esse ille morti tradet̄ hæc ēt alias multipliciter ꝓcurando. Ad hoc ēt accedit. 23. q. 8 legi. & ea. cau. q. 5. si audieris. Illi tñ clerici qui portauerunt ligna causa indulgentiarū ad hæretices comburendos, irregulares sunt, cum eis dispensatur nisi per Papam. Decima
10 sexta regula † Dans operam rei licitæ, ut puta ædificando ecclesiam, uel domū adhibita omni diligentia quā potuit hr̄e, si occidit aliquē casualiter, non efficitur irregularis. Si tñ dat operam rei licitæ, nec adhibuit oēm diligentiā quā debuit, fit irregularis, ut de hom. lator. & c. ex literis. & c. sicut dignū. & c. presbyterum. & c. continebat̄. & c. ad audientiam. Hinc est, ꝙ medico operanti ẛm regulas artis suæ non computatur ei si quis sub eo moritur, negligētiam commisit, consulitur sibi ut non ꝓmoueat̄ ad ordines de quali. ord. ad aures Sed q̄d de illo medico qui uertit infirmū ad alius latus ut citius moriatur. Rn̄deo ꝙ irregularis est tam ipse qui fecit q̄ ipse qui cōsuluit, si ex hoc mors fuerit subsecuta q̄a forte uia anhelitus ꝑcludit̄, uel apostrema rūpitur ex uiolētia motus, uel suffocat̄. Si aūt nō citius morit̄ ex hac causa non fit irregularis, sed pœnitere debet de facto. Decimaseptima
11 regula. † Non solū est irregularis quis si ex eius percussione est mortuus aliquis, sed etiā si ex hac percussione infirmitatem contraxit unde mortuus est, ut de hom. prebyterū. & c. ad audientiā. & 51. dist. studeat. Decimaoctaua regula. Defendēs se in casu euitabili, & occidens aliquē irregularis est. 50. dist. si quis uiduā, & talis ad superiora nō ascendat, & in susceptis nō facile dispēsat̄. Sed si necessitas fuit ineuitabilis, datur cōsiliū ei ut nō ministret. 50. dist. de his clericis, nō tñ ꝑꝑ hoc deponit̄, imò in suo ordine administrans tolerat̄ de iure cōi absque dispensatione, ẛm Lau. 50. distinctio. quia tua si loquitur de homic. cap. 2. prout prosequitur ibi Hostien & quidam dicunt epm posse, in tali casu dispensare, licet hoc non possit ẛm Io. de Deo, qui dicit solū

Papam

Papam hoc posse, hodie dicitur simpliciter irregularitatem nullam incurrere ille qui personam suam defendendo in casu ineuitabili occidit, de hom. si furiosus, in clemen. Deci-
12 manona regula. † Infans furiosus cōmittēs homicidium, non est irregularis, ut in clem. si furiosus, de homic. Idem est de dormiente, si aliquem occidat, quia tñ non habuit ꝓpositum occidenti eum. Vigesima regula. Potēs hominem liberare à morte, & non faciens irregularis est, quia qui potest defendere, & nō defendit occidit, de homic. sicut dignum, qđ intellige secundum glo. in c. 4. de senten. exc. de illo ad quem ex potestate, ex officio, uel dignitate pertinet realiter defendere, & non simpliciter de quocunque. Vnde dicit ibidē gl. ꝙ si ego non habeo aliquā ptātem, & uideo ꝙ aliquis uult uerberare clericū sine auxilio meo, a ut consilio, nō credo ꝙ sim excōmunicatus, si nō prohibeo illū licet alias forte peccē, quia non defendo cum possem. Vi-
13 gesima prima regula. † Retrahens à proposito liberandi hominē à morte, irregularis est, quia quodāmodo indirecte homicidium cōmisit. 50. dist. si quis uiduam, & de pœ. di. 1. periculose. Vigesima secūda regula. Percutiēs animo occidēdi latronem si ex aliquorū uulneribus latro obiit, irregularis est, ut colligit de homic. signāsti. 1. rñ. Idem ēt si non percussit, sed aliquid operis impendit ad mortē eius, puta quia latronem detinuit, uel contra eum clamauit, alias aūt si clamasset cōtra eū non in mortem eius, sed quod caperetur, uel detinuit eum, uel se leuem extendit, irregularis non est de morte eius, uel ēt fit in neglectu, alias si malitia eius perpetretur homicidium, & idem si negligentia eius cōmittatur 50. dist. hi qui, & iō si clamat cōtra latronē, siue eum capiat, si alias quocūque modo potuit intelligere, & ex clamore suo, uel alio actu homicidium sequitur, irregularis est, nisi forte faciat ꝑꝑ periculum corporis sui, ut si uidet ꝙ aliquis eū occidere uult, tunc. n. pōt bene inuocare, & clamare ꝓ auxilio, q̄a non intendit in aliorū mortem, sed in suā liberationem. Secus si hoc faciat ꝑꝑ periculu rerū suarū, & si fugæ præsidio euadere pōt, de ho.
14 suscepimus. Vigesima tertia regula. † Clericus ligans cum socio latronem, si postea timens ne occidatur à latrone, ipse potius occidit, irregularis est, de hom. ubi supra Vigesima quarta regula. Si clericus non ualēs ad recuperare res suas, tenet furē ne cum rebus fugiat, donec eū exhibeat iudici, uel eius auxilium inuocet ad res suas recuperandas, nō est irregularis, licet postea fur à iudice puniatur, dū intentio eius non sit corrupta intendendo ad furis mortem, uel mutilationē &c. Idē dicendum est si clericus credit, uel tradit seculari ptāti latronē petens, ꝙ eum puniat citra sanguinis effusionē, uel petens rē subtractā sibi restitui, si ptās in latronē aīaduertat. i. puniat eū morte, non ꝑꝑ hoc clericus erit irregularis, ut de hom delatoris, li. 6. nec ēt nocet illi si ad conuincendū latronē tradidit intersignia. & idem si simpl̄r deponit q̄relā de iniuriantibus sibi, & ecclesiæ suæ, q̄uis tales uix absq; sanguinis effusione ualeāt coarctari, de hom. tua nos. §. ult. & c. postulasti. 23. q. 3. Maximianus, & q. 5. c. 5. & c. unū. & c. pœna. & hæc uera sunt qñ non intendit ad mortē, nec hoc in aīo gerit, sed ꝓtestat publice qđ citra sanguinis effusionē castiget, non est ergo irregularis curial̄r agēs cōtra furē, nō criminaliter ad mortē, uel sanguinē, licet eū iudex causa probabili suspendat ab offō suo, ut de hom. postul. Ex quo ulterius patet ꝙ nullus notam irregularitatis incurrit q ꝓ extortores siue exactores alicuius curiæ curauit aliquē capi ꝑꝑ delictum tale, ꝑꝑ qđ nec mori, nec mutilari posset, licet iudex inueniens eum alia cōmisisse ꝓpea suspendit eū, si tñ nec ille crediderit, nec cogitauit illud cō-
15 tingere. Vigesima quinta regula. † Si iudex officialis insequitur furem fugiētem, & q̄rit à me utrum uideri illū, & ego sciens qđ fur ille ad mortē q̄rit, instruo eū si ꝑ meā rñsionem fur inuentus est, & occisus, sum irregularis. Secus si nec sciui, nec suspicatus sum qđ ad mortē, uel pœnā sanguinis quærit. Vñ cōsuluit in casu hoc cū aliq̄s scit aliquem ad mortē quæsitum fugere non posse nisi ꝑ alterā de duabus uiis, nō debet dicere, ꝑ hanc non fugit, q̄a sic ꝑdere eū per alteram fugiētē, sed aut taceat, aut q̄rentē curial̄r euadat dicendo nunquid ego custos illius sum, uel
16 alio modo. † Vigesima sexta regula. Si clericus qui egit ad res suas recuperandas, ex post facto ratum habet ꝙ suspēsus l[a]tro est, & hoc sibi placet, si talis nullum consensum habuit in mortem illius, nec quidq̄ cooperatus est, non est irregularis, ſm Guil. & hæc si gaudet ꝙ maleficium est punitum, non aūt personā, cum ſm ipsum irregularitas ex homicidio

micidio solo non contrahatur, nisi culpa, uel uoluntas præcedat, uel scandalum sequatur, ut not. l. dist. hi qui. & de hom. ex literis, & ca. ueruntamen hodie uero iure cautum est, quod si quis absque mandato meo manus uiolentas iniecit in clericum meo nomine, si hæc ratū habeo, excōicationis canonem incurro, & hoc propter ratihabitionem quæ retrotrahitur, & man dato comparatur. Si autem hoc meo nomine non esset factum, licet ratum hrēm, peccatum, sed non incurrerē excōicationem ut dr expresse in c. cū quis, de sent. exc. libr. 6. Vt hæc intelligas, pono tibi casum. Aliquis amicus, uel seruitor tuus sciens aliquem cleri cum tibi fecisse iniuriam uerbalē, uel realē, percussit eum quem tu postea receptando magis amicū habuisti, uel gauisus es, & hoc factū cōmendasti, uel laudasti, tu es excōicatus propter ratihabitionem, ac si mandasset. Sed si unus extraneus percussit clericum, & tu audiens gratum habes, & gratularis de hoc, licet, non es excōicatus tn̄ peccas ad minus ueniali ter, sm Ioan. And. in nouel. supradicti cap. cum quis, lib. 6.

17 † Vigesimaseptima regula. Siquis mandat capi unum clericum de tribus simul incedentius, & alios duos non grauari, sed mandatarius excedit fines mandati, & alios duos capiendo. iste mandans non erit excommunicatus, sm Ioan de deo lib. 3. suarum qō num. q. 14. & rō est, quia captio cōtra uoluntatem eius est facta. Petrus tn̄ de Samprana, alia Sonsana, putat quod de damno tenetur quod illi passi sunt, de iniuriis. c. fi. 23. qō. 8. propterea. ex hoc infertur per simile de irregularitate, quod irregularitas ratione homicidii nō contrahitur sola uoluntate, nisi homo actu occidatur, de hom. sicut dignum. §. 1. ubi de hoc in gl. ex corde. 15. q 1. si quis non iratus. Sed nec fit quis irregularis propter solum homicidium, nisi cul pa, uel uolūtas pcedat, uel alias sequatur scandalū, ut notat. l. dist. hi qui prioris de hom. ex literis, de clerico ægrot. tua. ex hoc dicto soluitur qō qua quærit an clericus qui uolebat interficere hoiem, sed nō potuit quia inuenit eū iam mortuum, sed uolens nihilominus satisfacere iræ suæ, amputauit caput mortui, fit irregularis. Diceno...m quod licet uoluntas occidendi fuit, tn̄ non est irregularis, sm Arc. 15. q. 1. si quis, Rō, quia ad hoc quod homicidiū cōmittatur, requiritur quod hō aiatus occidatur, de hom. sicut dignum. 32. qō. 2. Moyses, ubi abortus fetus in aiati non imputatur ad homicidium, sicut etiam not.

18 Inn. & Ber. & de hom. si aliquis. † Vigesima octaua regula Si quis in rixa mortuus est, & nescitur tn̄ quis illū interfecit, licet sm quosdam. s. Ioan. oēs irregulares sunt quo ad promotionem ad ordines propter incertitudinē. ut 23. q ult. c. fi. tn̄ probabilius est, quod in tali casu cuilibet suæ cōsciæ sit relinquēdus, sm Guil. in spec. & Host. in sum. de hom. §. qua pœna. Vigesimanona regula. Si amici mei occidunt aliquē mihi iniuriantē me inuito, & contra meā prohibitionē, mihi non nocet ut de hom. Petrus 1. q. 3. quia psulatos: Idem si me ignorante, de sim. nob. & c. de reg. Sed si turbata cōscia sit, puta quia expssa cōsensi nec cōtra dixi, imputabit. ar. de sim. Matth. Imò ēt dnt qdā qd si sciens contractū de morte habitū non reuelaui, non sum irregularis qa homicidiū non cōmisi facta, mādato cōsilio, uel defensione. l. dist. si qs uiduā, & de hom. Petrus. Alii dnt contra, si credidi quod non obst. mea prohibitione mei intuitu interficeret. & hoc est tenendū. Nā in tali casu tenebar reuelare illi cōtra quem cōtractū est. Trigesima regu

19 la. † Si aliqs uadit ad interficiendū aliquem, & tu ei scienter cōsentias, nō tn̄ eum incitas an homicidium perpetrandū, nec cū eo super hæc aliqua uerba habuisti, uel si habuisti, sed ex aīo hæc ei dissuasisti, sed cū nollet tibi acquiescere, timens de ipso eū associans eo proposito ut si forte eū qs inquireret, defendas, & tunc homicidium perpetrat, uere irregularis es, sm Host. ad qd facit de hom. sicut dignum. § illi qui. Trigesimaprima regula. Clericus ministrans arma pugnantibus, si aliqs interficit irregularis est ar. 23. q. 1. nisi bella c. fi. noīe aūt armorū intelligunt fustes, lapides, ligna &c. Trigesimasecunda regula. Iudex ecclesiasticus pōt hortari brachiū seculare contra uiolentos, & hæreticos, uel paganos, non ut occidat, uel mutilet, sed ut de terris si deliū expellant, nec ēt est irregularis si aliq hincinde sunt occisi. 23. q. 5. de occid. & 23. q. 3 Maxim. imò sm Iun. de hom. petitio, licet aliqs in bello iusto aliquos percusserit, si tn̄ inde nullus est mortuus, nō fit ex hoc irregularis. Idem si qs accedit ad bellū iustū cā pacificandi, uel ex alia iusta cā, licet ex eius psētia aliquod robur accrescit suis, uel timor incutiat aduersariis, non est sibi imputandū, dummodo dolus, & ēt lata negligentia absit

20 omnino secundū Guil. † Trigesimatertia regula.

gula.Clericus qui interest iusto, uel iniusto bello in armis uel sine armis, si aliqui sunt hincinde interfecti, irregularis est, licet ipse non occidat l.dist.si qs.23.q ult.quicunq; 1. q.1.c. fin c. petitio, & ibi Innoc. de homic. Trigesimaquarta regula. Clericus defendens se uel suos, licet tunc ex defendētibus aliquis interfectus est ex aliqua parte, non est irregularis, ut illi q non interfecerūt, nec interfectores adiuuabāt, nō sunt irregulares, licet uolūtatē occidendi habuissent, quia lex ꝓmotionis factum requirit. 15.q.1.si quis non iratus. Trigesimaquinta regula. Clericus in bello iusto ꝙ non ad occidendum, sed addefendendum geritur, ministrans sagittam ballistario suo ad sui defensionem, si ille ballistarius aliquē interfecerit, sed ille clericus non intendebat ꝙ ipse aliquē interficeret, sed ꝙ illos detinuisset, & sua defendisset aut recuperasset, nō est irregularis, ẜm Gui. Idē dicit de illo q in bello iusto ꝓpositus fuit exercitui, & sumptus facit, & cuncta disponit, si forte eū cōtingat lāceas, uel sagittas emere, & ministrare, & ad exercitū, uel ad custodiā castri mittere, uel si hortaẜ ad currendū post hostes, ut eis, ꝓda hoīum, uel animaliū auferaẜ, & tunc fortæ aliqs interficereẜ, dummodo solū intēdit ad recuperationē ꝓdæ, non ad uindictā, talis
21 enī causa remota non nocent.† Trigesimasexta regula. Qui mulieri facit ne cōcipere, uel generare, uel post conceptum parere possit, & qui ꝓgnantem mulierem ꝑcutit, ita qđ facit abortiuū, si ferus iā fuit uiuificatus, irregularis est. Sed si nondū fuit uiuificatus, solū mortaliter peccat de homic.si aliq.2.q.5. consueuit uel si ꝓbabiliter dubitat, uel credit an sit mortuus uel uiuus fetus ex illa percussione, uel utrū cōceptus fuit aīatus uel nō, in tali dubio debet à ꝓmotione, & à ministerio abstinere, nec periculo se cōmittere. Si uero lenē uel temerariā hēt opi. deponat eā si pōt. & sic poterit ꝓmoueri, & administrare, alias non, ar.de sent.excō. inqsitio.& de simo.per tuas.2. Trigesimaseptima regula. Licet clericus aliquē occidēs ꝓ defensione rerū suarū irregularis est de hom.suscepimus.ubi dr̄, post tunicā relinquēdū est pallidū, & melius est rerū iacturā pati q̄ ꝓ seruādis uilibus rebus, ac trāsitoriis acriter i alios exardescere, clericus tñ ꝑsonā ꝓpriā defendēdo, necessitate ineuitabili repellēs uim ui, cū moderamine inculpatę tutelæ ꝑcutiēs aliquē, si inde mors sequitur, nō imputaẜ ei, ut nef.de homic. significasti.2.& 3.& c.interfecisti.uñ dicit Arch. 23 q.
22 3.c.1.†ꝙ clericus ēt interficere pōt ut nō interficiaẜ.ar de fur.c.3. dū tñ faciat ꝓ ꝑsona propria.hodie expresse in cle. si furiosus de hom.& dico ꝑsonam ꝓpriā, nā secus est ẜm Ioan.And.in nouella suꝑ cle. si furiosus. de hom.si nō ualēs euitare mutilationem, licet mortē possit euitare mutilauit uel occidit aliquē inuasorē, & idē si aliter nō ualēs saluare res suas, eū occiderit qui deportare uolebat, secus ēt ẜm gl.d.cle.suꝑ uerbo suo.de illo qui occidit illum q occidere uolebat patrē, filiū, cōiugem, uel ꝑsonam cōiunctā, quē aliter iuuare nō potuit. Quod putat Ioan.And. quasi casus ille non includatur sub necessitate ineuitabili. Intelligiẜ aūt necessitas ineuitabilis ẜm Ioan.And.ibidem suꝑ uers.non ualens, ut qa inangulatus erat uel sic arctatus qđ fugere non poterat, nec clamore iuuari. Intelligiẜ aūt cum moderamine inculpatæ tutelæ si fiat ex īcontinēti, nō ex īteruallo, & cā defensionis, non ultionis, & si æqualiter se defendat sicut īfestaẜ, ut si gladio ꝑcutitur, & ipse gladio ꝑcutit, uel si ligneo baculo, & ipse ecōuerso baculo ligneo, aut ferreo baculo percutiẜ, & ipse ecōuerso ne amplius ꝑcutiatur ad mortē. Si aūt ꝑcutiaẜ paruo ligneo baculo, à quo nō timeaẜ mors, uel depilaẜ, uel ꝑ uestē trahiẜ, & ipse reꝑcutiēs ferro occidit suum inuasorē, irregularis est, qa non est moderamē inculpatę tutelę, debuit.n.se moderate tueri, & nō excessiue ultra uiolētiā sibi illatā, aut si percussit est semel, & sic dimissus est, nec ulterius se credit ꝑcuti, si incōtinēti reꝑcutit, & occidit, irregularis est. Nā nō debet occidere inuasorē ex quo ab eo nō credebat se occidi uñ excessit in moderatione, qa ꝑ una percussione nō lætali occidit. Hæc oīa colliguntẜ in
23 gl.c.significasti.2.de homic.† Trigesimaoctaua regula. Prælatus spūalis habēs iurisdictionē tꝑalem in suo dñio, si fur uel latro deprehēsus in furto, uel maleficiis adduciẜ ad ꝑsentiam eius, & petiẜ puniri iuxta cōdignum sui excessus, nō debet ipse ꝑsonaliter de hoc cognoscere, iudicare, aut sñiare, se debet hoc cōmittere suo ꝓcuratori dicēdo ista uerba fiat iustitia, gñaliter, non descendēdo spālr̄ qua morte sit moriturus, ne cle.uel mona.ca. ult. lib.6. Nec per hæc ēt est irregularis si sequatur sanguinis pœna, unde pōt fieri spālis cōmissio super tali casu, sed non expressa pœna

ſm Goff. Idem tenet Nouellator in d. c. ult. lib. 6 Dicit tñ Nouellator in nouella ibidem. ꝙ ſi eps, uel prælatus mandat notario ſuo ut in tali caſu ſcribat commiſſionem procuratori, epi ut ſuper hic faciat iuſtitiam, talis notarius eſt irregularis, quod probatex eo, quia talis non habet facere quidq̃ ex offo ſuæ iuriſdõnis, quod requiritillad c etalis. Sic ergo eps cautus ut non eiiciat laqueum clerico. unde cõmittat iſtam iuriſdõnem laico per ſe ipſum immediate, & per alium laicum, non autẽ per clericum, & ſcias, ꝙ hoc non ſolũ ueritatem hẽt in prælato hñte iuriſdõnẽ tpalẽ rõne beneficii, ſed ẽt rõne pſimonii, ſm Nouellatorem ibid. & quod plus eſt, dicit idem ꝙ ex quo clerici tales cauſas ſine metu irregularitatis pñt aliis delegare, ſatis uidet ꝙ ſi laicus talem iuriſdõnem hñs, ſed probabilẽ cauſas ſanguinis terminat, poterit hoc non obſtante ordinari, quia non fit irregularis ea rõne, caueat ergo prælatus cum interrogatus fuerit a iudice, ne rñdeat, malũ eſt ſi ille malefactor remanſerit impunitus, nam tunc eſſet irregularis, ut de exceſſ. præla. ex literis.

24 † Trigeſimanona regula. Si iudex hñs latronem captum quærit de aliquo perito quid debeat fieri de tali, & ille rñdet talẽ eſſe morte puniendum, uel ſimile, iudex autẽ ſecutus eius conſilium, latronem punit ad mortem, irregularis eſt conſulens, quia fuit in culpa in caſu cui de facto non erat rñdendum, ut de exceſſ pl. ex literis, ſi tamen nõ eſt caſus de facto, ſed iudex q̃rit ſimpliciter qualr̃ tales ſint puniendi, & clericus rñdet ꝙ ad mortem, vel ad ſanguinem, ſi rñdens reſpõdet qđ ad mortem, uel ad ſanguinem, ſm uerã iuris ſnĩam ut expertus I C non eſt irregularis, & maxime ſi extra iudiciũ, ut dicit gl ind c. ex literis. Si aũt errans iure dixit, cum tamen aliter iura diſponant, irregularis eſt, ut colligitur per Guil. in Spec. tit. 2. §. iuxta ꝓpõnis. Si aũt qui non reputatur I. C. interrogatus rñdet, non ut I. C ſed ſimpliciter dicit qđ de talibus ſentiat, nec præſumit ꝙ iudex eius ſequatur reſponſionẽ. nõ eſt irregularis, ex quo nõ reſpõdent ad caſum qui fit de facto. Nam ſi conſuleret ad caſum de facto, irregularis eſſet ſecundũ Ray.

25 Quadrageſima regula. † Suſpenſus ab officio, celebrando fit irregularis. ut 11. q. 3. ſi quis damnatus. & ca. ſi eps in concilio, & licet illi canones loquantur de excõicato ſcienter, & in contemptu clauium celebrate, hodie tamen idem irregularis eſt in ſuſpenſione à diuinis, ut de re iud. c cũ æterni. & de ſent. ex cõis. cum medicinalis, lib. 6. & in hoc caſu ſolus Papa diſpenſat, ut notauit Guil. in Spec. titu. 2. §. nunc de eporũ. uel. eſt in quam. Suſpenſus aũt à beneficio tm̃, non fit celebrando irregularis. quia hoc nullo iure cauetur ſm Innoc. de elec. cum in cunc. §. clerici, & cap. ſtatuimus. de conc. præb. quia diuerſitatem. Minori quoque excõicatione ꝑ participationem excõicati in locutione, uel ſimilibus ligatus, licet celebrando grauiter peccet, non tñ efficitur irregularis, quia hoc nullo iure cauetur, ſm Innoc. imò ſi medio tꝑe poſtquã cõicat excõicato, celebrauerit, bene poteſt pnĩa peracta ſine Papæ diſpẽſatione celebrare, ut de cler. excomm. miniſtri. c. fin. 11. q. 3. ſi quis presbyter. Inno. tñ & Hoſt. dñt quod tales non propter ſuſpenſionem a iure celebrare prohibentur, cum non ſint ſuſpenſi à iure, nec ſuſpendi, ſed ſolum propter pctm̃ prohibentur cũ fuerint ſuſpenſi quo ad Deum, à ſacrimentis, & à promotione, ſi n à iure ſuſpenſi eſſent, celebrando fierent irregulares per cap. cum ætern. de re iud. lib 6. & de ſent. excõm. cum medicinalis eodẽ. lib. 6. Ex quibus omnibus ſecundũ Abb. in dictionib. ſuis, & c. ſi celebret, & c. de cle. exc. min. ꝙ celebrans in mortali peccato non incurrit irregularitatem poſt pœnitentiam, & reconciliationem obtentam ſuper pctõ mortali, uel excõicatione minori ex quibus celebrans poterit ſine aliqua diſpenſatione ſuperioris celebrare, nec obſtant noua iure. ſ. cap. cum æterni. de re iud. lib. 6 & c. cum medicinalis, de ſen. excõm. eo lib. 6 q̃ loquuntur de illis qui ſunt ingreſſu eccleſiæ priuati, & à diuinis ſuſpenſi, quod non eſt iſtis, cum iſti, nec ingreſſu eccleſiæ ſint priuati nec ẽt à collatione ſacramentorũ, ſed ſolũ à perceptione ſunt ſuſpenſi.

26 Quadrageſima prima regula. † Notorius fornicator a iure ſuſpenſus celebrans non fit irregularis, ſm Guil. in Spec. tit. 2. §. iuxta propõnis. Nec obſtat quòd quidã dñt quod quodlibet pctm̃ notorium facit hominem irregularem, ut de temporibus ordin. cap. quæſitum. hoc. n. uerum eſt ſi ibi non intelligitur irregularitas quæ requirit Papæ diſpenſationem. unde dicit Abb. ubi ſupra quod in illa irregularitate quam quis incurrit ex notoria fornicatione, ſi in tali celebrat poteſt eps diſpenſare poſt pniam, per cap.

ac ſi

ac si de lit.contestatio. & ita hodie seruatur. Ex quamuis quidam nimis rigidi, ut Host.& Innoc. dicant contrarium, tamen non sunt audiendi, quia qui nimis emungit, elicit san guinem.4.distinctio deniq. nec aduertas rationem illam quam dicunt. Omnis suspẽsus ab officio per canonem. celebrãdo fit irregularis, ut dr̃ in c.cum cler.de re iud.& c.cũ medicinalis.de senten.excõicatio.lib.6. sed talis est fornicator notorius ut patet in c. quæsitum, de cohabita.cler.& mu.& 34.distinctio. ꝑꝑ hoc.ergo efficitur irregularis celebrãdo. Ad hoc inde audacter ẽm Franc. de Zab. in
27 c.uestra.& c.quæsitum.de cohab.cler.† quod suspensus à canone celebrans, tunc solum incurrit irregularitatem. qñ per modum sñiæ sit a canone suspensus, ut in d. c. cum æterni de re iudica.lib.6. Sic autẽ non est in fornicatore notorio, & simoniaco, quia nõ per modum sñiæ, sed enunciatiue dr̃ a canone quod sint suspensi. ut patet in c.quæsitum. de cohabi.cler. ergo celebrando non fiunt irregulares c.1.de sen.excomm.lib. 6. Tene ergo ẽm Franc. ꝙ si in canone pœnam imponente dr̃ ꝙ talis sit suspensus ab officio, uel dr̃, suspendimus talem ab officio, si hoc fecerit. tunc taliter suspensus celebrans fit irregularis, ut in d c.cum æterni. Sed si dicit a canone pœnã approbãte, uel enunciante, seu recitante aliquẽ esse suspensum. sicut dr̃ de fornicatore notorio in c.quæsitum. ubi tñ recitat notoriũ fornicatorem esse suspensum, talis celebrando non fit irregularis. Pro isto dicto est famosissimus ille doctor Guido de Baysio, Archidiaconus nuncupatus 32.dist. ad hæc uero. ubi ipse not. in fin.gl. quæ incipit, istud intelligit, ꝙ notorius fornicator non est principaliter suspensus a canone, sed a deo, quod patet ex eo qa q̃ cito pœnitet, licite celebrat. de coh. cle.c.ult. licet in odium criminis per canones aliquid sit additũ, quoad uitationem eorũ, ut s.non audiantur ab eis diuina, ut in c.uestra, & in c.tua.de coha.cle.32.dist.nulla.& c.præter hæc.& hoc ẽm Innoc. licet Host. notauerit contrarium in Spec tit.2.§. iuxta propositionis.& § nunc de Episcoporum. uers.26. & hanc uiam tanq̃ mitiorẽ puto cõplectẽdam.
28 Quadragesima secunda regula. † Suspensus à canone non ꝑꝑ crimen, sed ꝑꝑ aliquẽ defectum, utputa illegitime nati, & corpore uitiati, non incurrunt nouam irregularitatem si ante obtentam dispensationem celebrẽt, ẽm Guil.in Spec.tit.2 §.iuxta propositionis. uers sic porrò.& idem not.per Arch.56.dist apostolico.in prin.& hoc seruat curia. quia qñ dispensat cum talibus, simpliciter dispensat super defectu. nulla facta mentione de irregularitate, quia nullam incurrunt 56 dist.apostolica, & c Cenomanẽsem. de filiis presbyterorum.ueniens. Ideo dicit intelligendum esse Speculatorem de illis q ꝑꝑ infamiam suspensi sunt a canone, sicut sunt illi, quorum crimina sunt notoria, & qui ẽt post peractã pœnitentiam celebrare ꝑꝑ scandalum, & infamiam prohibentur, ut in c fi. de cohab. cler. & mu.& de bo ex literis.c.fi & tñ ante dispensationem celebrando. nouam irregularitatẽ non incurrunt, quia hoc non inuenitur iure cautũ ẽm Guil.in Spe.ubi supra, & Arch.56.
29 distin.apostolica. & c † Quadragesimatertia regula. Suspensus à cõfessionibus audiendis, celebrãs ante reconciliationem nõ efficitur irregularis, ẽm Guil. quia hoc nõ inuenitur iure cautum 11.q.3 § euidenter. De hac suspensione hr̃.26.q.1.& 5.q.6.per totũ. Quadragesimaquarta regula. Recipiẽs beneficiũ in irregularitate, impetrata absolutione suꝑ irregularitate, non indiget alia dispensatione super beneficio obtento. ẽm Ray.& Guil. in Spec. Caueat tamẽ quilibet ne in peccato mortali, uel suspẽsione beneficium recipiat, unde securius est ut talis cõfiteatur ante receptionẽ, ne collatio sit uitiosa, ẽm Guil. in c. si celebret.de cler.excom.min Licet hoc sit per durum, est tñ uerum ꝑꝑ rõnem ibi positam. quia.s.eligi non põt in peccato mortali ad illa à quorũ preceptione à sanctis patribus est priuatus. Verumtñ. Abb ibi moderatus hoc, dicens qđ si cui existenti in occulto collatũ sit, sed ipse recipit illud post peractam pœnitentiã, poterit retinere. allegat de temp. ord. q̃situm.de sen.excom.c. ult. Sed ꝑꝑ peccatũ enorme, utputa ꝑꝑ homicidiũ, ipso iure perdit beneficium, ut not. ꝑ Arch.l. dist. studeat. q̃ incipit in gl. hic dispẽsat ubi dicit gl. qa de iure debet eo carere. quod exponit Arch. per
30 sñiam, non ipso iure. † Nam homicidiũ non inducit ipso iure priuationem beneficii, ẽm Bern.Cõpost.q ita notauit de electione, qđ sicut.in gl.1.§.si uero.uers.alia aũt. Et idẽ sentit Inno.dicens qđ in homicidiis irregularib. cadere põt ius cuiuslibet dignitatis, qa ẽt iuste hñt eam si cum eis fueris dispensatũ. Et ẽt sine dispensatione iuste tenent pdicti dignitates

tes suas quousq; renuncient, uel deponant, ꝺm Innoc. qui ita notauit de excessibus prælatorum.c.cum.in prin. Cōtra tñ istud dictū faciunt multa iura, ut de clerico. pugnāte in duello, c. henricus.in fi. Item 55. dist. si Euangelista. uer. in loco cum dispensatio requirat ut homicida beneficiū recipiat, uī secus de iure cōi. Item cum homicida ministrare non pōt ēt post pœnitentiam sine dispensatione. de temp. ord. quia suspensus est à beneficio qđ datur ꝑꝑ officiū. & sic ēt accedit. 81. dist. eos. & notatur de consue. cum dilectus in gl. suspensus.n. Tu dic bř ꝙ hic nulla est cōtrarietas. Nam Bernar. & Innoc. intelligunt qđ homicida iuste tenet, & recipit beneficiū quousq; deponitur per sñiam. Iura aūt in contrarium inducta dicunt ꝙ debent carere, & priuari beneficio de iure, qa de iuris rigore est inhabilis ad illud. Non tñ hoc negat qn hoc fiat per sñiam, & sic idem sentiunt. Quadra

31 gesimaqninta regula. † Presbyter excōicatus, uel suspensus, simplisiciter ab ordinibus suis administrans in ordine Acolythatus. efficitur irregularis, ꝺm Guil. ꝉ. Secus si tm̄ à missarum celebratione fuerit suspensus. Quadragesimasexta regula. Clericus in minoribus constitutus excōicatus mininistrans sacerdoti ad altare portando aquam, lumen, & alia similia, non est irregularis, ꝺm Guil. Idē putat presbytero diacono, & subdiacono. Ratio quia ista nulli ordini sunt annexa, cū & per laicos literatos expediantur. Quadragesimaseptima regula. Eps suspensus a pontificialibus, celebrando in eis non fit irregularis, quia pontificalia non sunt de substantia ꝺm Guil. † Quadragesimaoctaua regu-

32 la, suspensus ab ingressu ecclesiæ si in ea celebrat, irregularis est, & si in tali suspensione decedit. nō sepelitur in cœmiterio, ut de sententia excōicationis. is cui lib. 6. Notat tñ Nouellator in nouella ꝙ pōt in ecclesia audire diuina sine metu irregularitatis, sed nō sine peccato, licet Hugo, & Ray. aliud notauerint, quorum opinio refutatur per Modernos Quadragesimanona regula Excōicatus uel suspensus baptizans solenniter in superpellicio, & stola publice, irregularis efficitur, ꝺm Guil. Secus si aliter. s. simpliciter baptizat, & maxime in necessitate. Quinquagesima regula, quicunq; non potest promoueri ad ordines sine dispensatione, nec etiā ad honores, & quicunque est intelligibilis, irregularis est ꝺm Guil. Idem intellige de omnibus casibus qui impediunt promouēdos, uel deiiciunt iam promotos, uel qui pœnam depositionis merentur. Vnde regulare est ꝙ qui cū quæ post peractam pœnitentiam non habēt ordinis executionem, irregulares sint, sicut homicidæ. l. dist. §. 1. extra de simo. tanta. Itē excōicatus, interdictus, suspensus, in contemptum clauium se faciens ordinare de sen. ex com. cum illorum. Item si ēt præsumit celebrare. 11. q 3. si qs, de vi. & ho. cle. ut clericorum. §. si quis igitur. Item uiolans interdictū.

33 de excessib. præla. tanta. † Item falsarius literarum Papæ. de cri. fal. ad falsariorum. § 1. talis tñ ꝺm Inno. si occultus est, post absolutionem, & pœnitentiam pōt ordinari quia nullo iure cauetur ꝙ sit infamis ipso iure. Item hæreticus de purg. cañ. inter solicitudines, Vel exhibentes hæreticis sacramēta, de hær. exc. §. si uero. Item sodomita. de excessib. prælat. clerici. Item presbyter denudans cōfessionem de pœ. & re omnis circa finem. Item incorrigibilis in contumacia perseuerans. de do. & cont. ueritas. §. fin. Item notorium crimen de iure uel facto. de temp. or. c. fin. Item utens officio assassinorum, uel defendens, receptans, occultans eos, licet mors nō sequať inde. de ho. ꝓ humani. lib. 6. Itē apostata. de aposta. c. fin. Itē schismaticus. de schisma. c. 1. Item intrusus ꝑ ptātem secularem. 7 q. 1. factus de ele. qs Item oē crimen ꝙ ipso facto inducit infamiam ciuilem 2. q. 7. § porrò. Itē infamia descendēs ex delicto ꝑ sñiam declarato, quia pœna pōt demi culpa ꝑmanente. 2. q. 3. §. hic coll. Infamis. n. est irregularis, siue infamia sit iuris siue facti, ut de acc. ops.

34 de test. testimonum. † Quinquagesima prima regula Excōicatus maiori excōicatione siue ab hoīe siue à iure, scienter durante excōicatione celebrans sp fit irregularis, & est deponendus de cle. ex. mi. latrones. Secus si ignoranter, ut eo. tit. c. apost. Si aūt dubitaret ꝓbab lr de sñia excom. pſertim qñ conscius est de culpa sua ꝑꝑ q̃ iuste potuit excōicari nescius tñ exponit se discrimini, & celebrat cum sit excōicatus, irregularis est, & indiget dispensatione Papæ. ꝺm Guil. ūt in d. c. apostolicæ. Crassa aūt ignorantia in talibus indicatur, ut si citatus peremptorie nec iuit nec misit ad terminum, & sic celebrat, licet nihil de excommunicatione sciat. Circa premissa

35 sciendū, † ꝙ suspensus à iudice siue ad certā diem,

diem,siue perpetuo,siue quousq; pœniteat, semper si celebrat, est irregularis, quia talis non dẽt celebrare nisi prius sñiaľ absoluatur,sicut sñia suspenditur. In ultimo tñ casu quidam contradicunt,ut 2.q.4. presb. ubi dr̃ quod talis ad arbitrium suspendentis facere debet,& si ante absolutionem celebrat, irregularis est,& idem de re iudic. dil. de excess. præl.apost.Suspensi uero à Deo, ut sunt oẽs pc̃tõres celebrantes in peccatis non fiunt irregulares,licet peccent nisi celebrent in criminalibus,ut homicidio,in simonia, & similibus, & in quibus etiam acta pœnitentia executio interdicitur, ut supra dictum est.

16 † Suspensi aũt ab officio a canone ꝑꝑ crimen,si celebrant, irregulares sunt. Et hoc intellige si suspenduntur a canone pœnam imponente,non autem approbante, ut in cap. cum æterni.de re iud lib.6. quia ẽt in minori excõicatione existens suspensi sunt à canone non imponente pœnam,sed approbante, & quam cito pœnitẽt,possunt celebrare, de sen. excomm nuper.unde potius dicitur suspẽsio. Dei quam canonis,s̃m Guil.Et not. s̃m Ioan And.in clem.1, de decimis, in gl. super uer. donec,quod cum aliquis suspenditur donec satisfecerit,sufficit iudicis declaratio suꝑ satisfactione,sine alia absolutione. In excõicatis uero est necessaria absolutio post satisfactionem.Concordat ad hoc gl.Io. And. in ca. ꝗa sæpe de elect. lib.6. suꝑ uer. donec, plene ubi dr̃ qđ illi ꝗ occupant bona ecclesiarũ uacantium,& ea distrahunt, tandiu sunt a beneficiis,& officiis suspensi,donec ea plenè restituerint,ipsis aũt restituentibus ipso iure sine alia sñia restituti erunt,ut notauit Ioã. And. 81.dist.si qui. Præterea sciendum est ꝙ s̃m gl.26.dist deinde infamia,& irregularitas contracta ante baptismum tollitur post baptismum, & hoc si prouenit ex proprio delicto, quia dona baptismi sunt sine omni pnĩa, & satisfactione, ut de consecratione distõne 4. sine.Si n. pc̃m̃ nõ deletur quantum ad infamiam,adhuc post baptismum obesset, quod negat Ambrosius 26.distin.1. unde si aliquis occidit mille homines ante babtismum, oĩs, infamia, & irregularitas tollitur,ut 51. dist. si quis post acceptum,ut patet de Paulo,qui ante baptismum fuit homicida, & tñ postea factus est apostolus,ut l.dist.§. econtra. Huic tñ dicto aduersantur Doct. nam Arch. in d.

17 c.deinde. dicit † quod bene infamia ex quo non descendit nisi ex peccato, deletur in baptismo,sicut & pc̃m̃, sed non irregularitas quæ non fundatur super pc̃õ, unde ita irregularis est qui occidit cum pc̃õ,sicut qui occidit sine pc̃õ,ut iudex,ne clerici,uel monachi.c.sñiam,& bigami,& corpore uitiati.& ita ipse Innoc.notauit de hom.presbyterum quod homicidium ante baptismum, siue ex officio,siue ex uoluntate fecerit homicidiũ non est baptismum irregularis quia omnis sequela peccati deleta est.Sed Goff.de cõuersione infidelium c.1. notauit quod pc̃m̃,& sequela peccati bene delentur in baptismo, sed non defectus,siue impedimentum. Prima uia communiter approbatur.Spe.tamẽ in tit.de dispensationib. §.3. uers. is autem. uidetur declinare &c.

DE SORTILEGIIS
Tractatus Pauli Ghirlandi Iurisconsulti clarissimi.

SVMMARIVM.

1 *Sortilegium quid sit in suo sumptum genere.*
2 *Sortilegi proprie qui dicantur.*
3 *Sortilegia ut plurimum sub religionis falsa.*
4 *Sortilegus qui dicatur largo sumpto uocabulo.*
5 *Sortilegorum duplex ex professio.*
Sortilegum unde dicatur.
Sors pro fortuna quandoque capitur.
6 *Sortileg a per quos fuerunt prius adinuenta.*

1 PRimo quæro quid † sit sortilegium generaliter sumpto uocabulo pro omni specie superstitionis. Rñ. Sortilegium est superstitio,quædam illusoria, & summe noxia,qua utitur homo dæmonis ministerio.ut hr̃ 26.q.5.in sum. & 26.q. 2. qui sine saluatore.ubi de hoc l. nemo, & multi. C. de malef.& mathem. & S.Tho.in 2.2.q.95. art.4.in tit.de superst. & not. in cap. 1. & 2. de sortileg. & ideo sortilegi diuinatores, & malefici huius diabolicæ religionis professi dñr hostes humanæ salutis, & humani gñis inimici l.& si excepta,& l.fin.C.eod.ti.Quæro nunc quis dicitur proprie sortilegus tex. enim 26.q.1.c.sortil.dicit quod.

2 † Sortilegi proprie hi sunt qui sub nomine fictæ religionis per quasdam quas sanctorũ,seu apostolorũ uocant sortes diuinationis sciẽtiam profi-

profitentur, aut quarundam scripturã inspectione futura ꝑmittunt, ex quo tex no. quod isti sortilegi, & incãtatores sub falso quodã, & ficto religionis noīe Sctõrum, uel apostolorũ sua cõficiũt sortilegia. & hinc est, ꝙ isti incãtatores, & maxime mulieres in suis sortilegiis, & incantationibus, ut uulgariter dr̃ sæpius dicere iubent per maleficiatũ aut infirmũ Aue Mariã, uel Pater nr̃m, aut alias similes orões ad deuotionẽ alicuius S. Apostoli uel martyris, ut sub illorũ Sctõrum Apostolorũ, uel martyrũ deuotione ac ꝓsidio opus qđ cõficiunt uideaẽ ministrari, nihilominus oĩa illa sunt falsa, & ficta, & nõ ad ueram deuotionẽ seu intercessionẽ illius sancti Apo-
4 stoli uel martyris dñr seu uouenẽ, † sed sub illa falsa religionis demonstratione oĩa opa ꝓdicta arte, & ꝓsidio dæmonis conficiunt, & sub illius deuotione uouẽt de qbus tũ latius infra dicemus qõ. 5 & 6. tex. tñ in d. c. sortilegi vr̃ ponere solum diffinitionem istius uerbi sortilegi stricto sumpto uocabulo, qđ denotat duntaxat speciem diuinandi, & sic sortilegia diuinatoria. Ego aũt largo summo hoc uerbum sortilegium, siue sortilegiũ pro omni specie suꝑstitiosa siue malefica, siue amatoria, siue diuinatoria sit, ut supra dixi in pri. q. qm̃ sunt tot diuersa noĩa ritus, & species istius diabolicæ religionis, ꝙ nimis longũ esset ulle cuiusq; suam ponere diffinitionem. & ideo sub hoc noĩe sortilegii siue sortilegii omnium maleficorũ, & diuinatorũ sectas cõprehensas hr̃e nolo, tanq̃ sub uno gñe cõprehendẽs sub se oẽs, & singulas species ipsorũ maleficiorũ in substantia differẽtes, ꝓut requirit de essentia ueræ diffinitionis ſm Bart. in l. 1. ff. de testam. & diximus in tract. de hæret. in princ. illa. n. diffinitio est bona respectu illius sacrilegii specialis, de quo ibi. s. diuinatiui, sed uolendo ponere diffinitionem sortilegi quæ cõprehendat oẽs ꝓfessos cuiuscunq; sint speciei sub eadẽ gñali diabolica religio-
5 ne dicendũ est sic ꝙ. † Sortilegus large is est qui diabolicam religionẽ ꝓfessus est, & noxia quæq; suꝑstitiosa aut elusoria dæmonis instructione componit, & ſm hanc diffinitionem oẽs species sortilegiorũ cõtinentur sub uerbo, noxia cõtineẽ species amatoria, & uenefica, ut infra latius diceẽ sub uerbo, elusoria, cõtineẽ diuinatoria species. sub uerbo, superstitiosa, sortilegia q̃ fiunt ad sanandũ maleficiatos, ut l. nemo, & l. multi. & l. eorũ. C. de malef. & Matth. c. 2. de sortil. 26. q. 5. sor-
6 tes. & c. 2. † Istorum aũt ꝓfessio duplex est, una tacita, altera uero expressa de quibus ad plenum diceẽ infra eo. in 3. q. & uide in sum. conf. in tit. de sortil. q. 2. & per totum. Sortilegium aũt dr̃ à sorte quæ in hac materia accipiẽ ꝓ arte diuinãdi. 26. q. 5. sortes. ead. ca u. q. 4. c. fi. Sors igitur hoc nomen accipitur quãdoque pro fortuna, ut in auth. ut oẽs obed. iudic. prouinc. §. arripiant circa fi. sumitur ẽẽ pro cõditione humana, & pluribus aliis modis de quibus per gl. in proœmio. cle. in uers. sortis. & l. milites. in uers. sortem. C. de testa. milita. & habetur in l. 2. C. cõia de leg. & in l. sed cum ambo. ff. de iud. uide do. Fed. de Se. in consi. 284. quod incipit, domine reuerende. ubi plene examinauit quid sit sors.
7 † Quæri posset ẽt à quibus fuerunt inuenta hæc sortilegia, & qui fuerunt primi qui illa introduxerunt inter oẽs. dic ꝙ populi Persi cæteris curiosiores noscere ea quæ natura humana per seipsam facere nec docere potest. 26. qõ. 4. c. igitur genus. & quid sit sortilegiũ. & qd sint sortilegi uide Archid. in c. accusatus. §. sane de hæret. lib. 6. & in summa conf. in tit. de sortil. q. 2. & 3. Host. & Ray. in summa eod. tit. & S. Tho. secunda secundę, q. 95. in tit. de superst. uers. ad quartum dicendum.

1 *Sortilegiorum diuersæ sunt species.*
Sortilegij prima species est diuinatiua.
2 *Sortilegij spec es secunda quæ sit.*
3 *Sortilegiorum spẽs tertia est uenefica seu malefica.*
4 *Maleficiatum curare hominem nemo potest nisi eiusdem artis sit peritus.*
Ars nulla hominem maleficiatum à maleficio liberare potest.
5 *Aegritudines quæ rebus proueniunt naturalibus ex contrarijs, hoc est per contrarias res curari possint.*
Remedia contra maleficia, aut alios languores de iure ciuili non sunt reprobata.
6 *Sortilegi, & negromantici suis superstitionibus uolentes fidem adhiberi aliqua futura prænunciant.*
Diuinationum quatuor sunt species geomantia silicet hydromantia pyromantia, & aerimantia.
Diuini quare sic dicti.
7 *Incantatores qui censendi sint.*
Arioli qui sint, qui aruspices, qui augures, & qui phitonissę.
8 *Astrologi qui dicantur, qui genethliaci qui sali*

tores,& negromantici.
9 *Negromantia unde sit dictà.*
Dæmones sanguinem amare dicuntur.
10 *Ius ciuile magistros in secunda,& tertia specie sortilegiorum solet æquiparare.*

SEcundo quæro quot sunt sortilegiorum
1 species.†Rñ.ꝙ multæ sunt,ac diuersæ ſm diuersas hominum ꝓfessiones, & formas quibus illa conficiunt. principaliores uero, & magistrales sunt tres.s.diuinatiua,amatoria,& uenefica. Prima itaque dr̃ diuinatiua per quam isti sortilegi usurparunt sibi nomẽ diuinatoris per quam futura quædam præsentia, uel præterita nobis ignota uaticinari conantur.26.q.5.non oportet. & l. nemo.C. eod.tit.de malef.& cap.ibi diuinandi curiositas &c.& ſm hanc speciem sortilegium proprie, & strictissime sumitur, quia dr̃ à sorte quæ in hac materia sumitur pro arte diuinã di.ut supra dictum est, & hoc modo sumpsit tex.hoc uerbum in cap.sortil.26.q 1. At Io. Iec.in sum.conf.in tit.de sort.& diuin.q.2.in fin. dicit, ꝙ triplex est genus diuinationis, quorũ primum est quod fit per manifestum dñm inuocationem quod pertinet ad negromanticos. Secundum aũt est quod fit per solam considerationem dispõnis, uel motus alterius rei quod pertinet ad augures.Tertium est dum facimus aliquid, ut nobis manifestetur aliquod occultum quod pertinet ad sortes,& ista duo ultima fiunt per tacitam dæmonum inuocationẽ, ut ibi dicit.sub quolibet uero istorũ gñum diuersæ sunt species, ut ibi no.& dicet infra hac q.col.2. uer. adeo
2 nunc &c.†Secnnda uero species sortilegiorũ ea est quæ dicit amatoria, quia fit ꝑꝑ amorẽ libidinosum,& ut plurimũ ad flectendum pudicos animos ad libidinem, tam mulierũ, q̃ uirorũ, sed frequentius mulierum.l. eorũ. in prin.C.eod.tit.& l.3 §.hęc adiectio.ff ad l. Corn.de sic.l.si quis aliquid. §. qui abortionis.ff.de pœ.ubi fit mentio de poculo amatorio de quo latius dicemus infra eod. tit.12. q.& quid si ex poculo hmõi forsan male cõposito, uel indispositesumpto fuerit secuta mors absorbentis, qua pœna ministrator ille qui exhibuit potandum puniatur, de hoc latius dicetur ibi. & etiam uidebimus qua pœna puniatur quando non fuit subsecuta mors,sed alius turpis effectus de quo infra,
3 q.11.†Tertia sortilegiorũ species est illa quæ dr̃ uenefica, siue malefica, & ista est cæteris ꝑniciosior,& magis odiosa per quam multa mala proueniunt,& diuersæ fabricantur infirmitates, morbi, & calamitates in humanis,ac brutorũ corporibus, ex quibus mors sæpius causatur.quidam. n hac specie maleficia polluti cito pereunt. & hoc euenit quotiescũque compositio illa malefica est ualde atrox,& plurimum ueneni habet in se,quod qualiter fiat infra dicetur, qñque uero non tam cito mors prouenit, sed post longas luctuosas q̃relas, & lacrymabiles fletus personæ maleficiatæ corpus paulatim conteritur uirtus debilitatur,id quod demum perit, & ꝑꝑea species ista solet dici malefica, qa semper tendit ad malum.l.eorum.in prin. l.mul. C. eod. titu. & ideo non immerito lex uocat istos humani generis inimicos,quia semper quasi tendunt ad hominum necem,& destructionem,& qñque sola carminis potentia interimunt absque ullo ueneni haustu, ut dicit Aug.in lib.10.de ciuit.Dei, cuius dictum insertum est.26 q.5 c.nec mirum.§. mag.l.si excepta.in princ.C.eod.tit & alibi appellantur hostes cõis salutis.l.fin. in prin. eod titu. Quidam uero reperiuntur qui eadem professione muniti, & malefica arte eruditi supradictas infirmitates, & maleficas pollutiones ex languentibus corporibus auferunt,& corpora ita grauiter turbata breui tẽpore sanant,quibus uero medelis, & remediis ipsorum curas conficiunt,& maleficas illas pol-
4 lutiones remouens referre nefas est †nec putes qđ curæ hmõi fieri soleant absque scientia maleficæ artis, & dæmonis instructione, quia maleficæ illæ pollutiones destrui non solent nisi per eiusdem artis magistros uel qui sint diabolicæ professionis bene instructi,aut quoquo modo participes, quia maleficia ipsa absque dæmonis ministerio, & suffragio tam rebus ipsis, q̃ uerbis cõiter inferi non solent in corporibus pariter nec tolli, & hoc est quod dicit Aug.in lib.de ciu. Dei, prout refertur.26.q.5.nec mirum in fi.quod hmõi remedia,& medelas ars nõ cõmẽdat medicorũ qppe, qa illa nõ nouit medicina.n.nãlis, & oĩum physicorũ, & chirurgicorũ ars tota cõiter nõ sufficeret ad sanãdũ corpora ipsa, & remouendũ dictas pollutiones q̃ dæmonis opa, & ingenio in dicto corpore fuerũt insertæ.eadẽ igit artis ꝑitia,& suffragio æquũ est ut tollat,qa cuius est cõdere eiusdẽ est sol

uere,

uere, cuius est cōdēnandi facultas eiusdē ē, & absoluēdi libertas. s. cōdēnare. ff. de re iu d. & l. nemo qui cōdemnare. ff. de reg. iur. Et nihil tā nāle est, q̄ eodē gñe quodq; dissolui quo colligatum esse repitur l. nihil tā nāle. ff. de reg. iur. † Non nego tñ ꝙ si ægritudines ipsæ ex rebus duntaxat nālib. causant, puta uene ni ꝙ ex rebus ēt nālibus cōtrariis tolli non possint absq; dæmonis operatione si hoīes ꝑ se, aut nāli scīa hæc scire possent, & nāliū uirtutes, & potentias ita subtilr̄ cognoscerēt sicut dæmō. qa ea q̄ mediantibus nālib. prouenjunt, mediantibus ēt cōtrariis nālib. tolli necesse est, ꝑ ea q̄ proxime diximus, sed quia istorū nālium uirtutes, & poētiæ hoī. & plurimū sunt ignotę. tā in specie, q̄ in gñe in artem medicinæ, & dæmon q subtilissimus est, & ꝑfectissimus nālium uirtutū cognitor ante lius ceteris oīa ista nouit. nec uult illa posse cognosci, nisi ꝑ illos q sub sua fide diabolicā religionem profitentur, & ꝑꝑea vulgariter dicimus qđ maleficia, & ęgritudines hmōi non pñt cōiter tolli per medicos nālis medicinæ peritos, sed solum ꝑ istos magos, & incantatores q sub eadem ꝓfessione morantur & qui maleficia ipsa facere solent, & pñt illimet eadē destruere, & tollere pñt arte, & instructione dæmonis, ut supra, & hr̄ ꝑ S. Th. in 2 2. q. 95. art. 6. & l. eorū. § fin. C. eod. tit. Sed nota quod de iure ciuili remedia ista nō sunt dānanda, & hi q dicta remedia faciunt & sanāt languores p̄dictos nulla pœna puniuntur de iure ciuili licet id agāt arte malefica, & dānabili disciplina, ut est text. in d. l. eorum. §. fi C eo. tit. tñ de iure canonico non licet aliquo modo hoīem maleficiatū cōtrariis maleficiis liberare. 26. q. vlt. admoneant. de quo tñ latius dicemus infra q. 15. Sequitur modo, ut uideamus de aliis speciebus sortilegiorū quæ sunt quodāmodo spēs subalternę ad illas de quibus supra quæ in ueritate potius uñr respicere finē, & effectum ipsorū sortilegiorū quam principiū, infarascripte uero respiciunt finem, principium, & medium, & iste diuersis noībus nuncupant̄ ſm diuersos modos, & formas quibus cōficiunt̄, & eisdē noīb. appellantur eorū magistri ab ipsa eorū arte cognominati. Redeo nunc ab primam spēm q̄ est diuinatiua quæ inter ceteras obtinet principatum in qua plures hoīes cōiter decipiuntur, atq; incidunt, q̄ in aliis, quia nā humana, & illorū, maxime qui sunt curiosi nāliter appetit scire quę maiora sūt naturali sciētia, & humano intellectui occulta nimis.

6 † Et ideo uidemus ꝙ cōiter isti sortilegi, necromantici, & magi, & similes quotiescūque uolunt operibus, & suꝑstitionibus suis fidē adhiberi, licet extranei sint, & pœnitus ignoti, aliqua q̄ ex ptō alicui acciderant eidem ad unguem, prout euenerāt referre solēt quorū relatione, quia sapiunt ueritatem alliciunt hoīum mentes ad credendū sibi ēt ea q̄ falsa sunt oīno. ista fuit snīa S. Aug. in lib. 10. de ciuit. Dei relata ꝑ sacros Canones in cap. nec mirū. §. nullū suff. 26. q. 6. sub hac. n. specie plures militāt magr̄i, & oēs ferè malefici ꝓfitēt̄ artē p̄dictā. Pro cuius euidētia sciēdū ē, ꝙ diuinatio. nū quatuor sunt gña siue spēs sicut quatuor sunt elr̄nta. Primū v3, Geomātia q̄ fit in elr̄nto terræ à geos qđ est terra, & mā chos. i. diuinatio. Hydromātia q̄ fit in aqua ab hydro. qđ est aq̄. Pyromātia q̄ fit in igne à pyr, qđ est ignis Et Acrimātia, q̄ fit in aere. Hinc dicti sūt Geomāti, Pyromanti, & Aerimāti, q artes ipsas ꝓfitent̄, ut exponit tex. 26. q. 4. c. igr̄ genus in prin. q̄ uerba fuerūt assumpta ex dictis Aug. in l. de nā dæm. Host. in sum. eo. ti. in pr. Quorū qdā ex ipsis ꝓfessorib appellant̄ diuini. sic dicti q̄ si deo pleni. Isti. n. diuinitate se esse plenos simulāt, & astutia quadā fraudulēta hoīb. futura cōiectant

7 † Alii icātatores, & hi sunt q artē uerbis tm̄ ꝑagūt, & est qñq; tāta istorū potētia carmis, ut uerbis suis absq; aliquo ueneni haustu occidūt, ut hr̄ 26. q. 5. d. c. nec mirū ī pr. Quidā alii sunt Arioli sic dicti, qa circa aras idolorū nefarias p̄ces emittūt, & funesta sacrificia offerūt, qbus celebritatib. dæmonū insa suscipiunt. Alii dñr Aruspices quasi horarū inspectatores. hi. n. obseruant t̄pa, dies, horas. & momēta ex quorū obseruātia bona, uel mala futura p̄dicūt. hi ēt intestina pecudū suscipiūt, & ex his futura ꝓnosticāt. Alii sunt Augures, q uolatus auiū, & uoces intēdūt inde dr̄ augurium quasi auiū gariū. Alii dñr Phitonissæ q quadā religione diabolicā ꝓfessionē sectantur à Phitone. i. Apolline dicti quia au

8 ctor fuit artis diuinandi. † Alii sunt astrologi q in astris uaticinant̄. an uero sit hodie ꝑmissa uaticinatio ꝑ astrologiam dicet̄ infra qōne seq. Alii dñr Genethliaci sic uocari ꝑꝑ nataliciorū considerationes. isti. n. capiunt diem natalis, & horam alicuius, & ꝑ 12. cœli signa syderumq. cursus calculantur, & præ

dicunt felices, & infelices futuros euentus, & mortem qnq; Alii demum sunt Salitores sic dicti, quia dum cuiq̃ membri aliqua pars salierit aliqd exinde sibi prosperū, aut infelicē significari prædicunt hæc omnia declarantur p tex. in c. igitur genus, quæ tñ non pro doctis uiris. sed pro iunioribus, & rudibus referre placuit qbus supperaddo. Necromāticos q p necromātiam uaticinantur quia uñr eorū in cātationibus, & coniurationibus resuscitari mortui quibus p dictos necromāticos fiunt interrogationes. & illi ad eorū interrogata
9 rñdere † sic dicti a necros, siue necrō græce, quod latine dr mortuus. & mantia i. diuinatio, & ut plurimum qñ hæc fiunt ipsi magri adiiciunt sanguinē cadaueri, quia dæmones dñr amare sanguinem, & ppea quotiescūq; fit necromātia cruor aqua miscetur ut dęmones colore sanguinis facilius prouocentur. hæc dñr. in c. nec mirum. 26. q 5. in §. necromantici quæ pro tyronibus similiter adiūcta fuere. Videndū est modo q sunt pfessores, siue magri qui in secunda, & tertia spē sortilegiorū militare solēt. & br dicas, q hi q sunt pfessores artis amatoriæ, & in illa sortilegiorū specie militant idē in uenefica specie profitētur, & isti appellātur magi. s. q autem magicā profitētur, ut dicit tex. in l. eorū, ī prin. C. eo ti. d. c. nec mirū. § magi. & isti sunt qui uocantur ēt malefici ob facinorum magnitudinem, ut dicit tex. in d. §. magi. Ius. n. ciuile
10 † istos utriusq. artis magistros æquiparauit, tam in factura quam in pœnis s. illum qui cōficit sortilegia amatoria, & sortilegia uenefica, & utrunq. pariter eadē pūiri iubet, ut d. l. eorū. ī princ. & l. si quis aliquid. §. q abortionis. ff. de poen. an. idē sit de iure canonico qđ eadem si in utroq; pęna statuta aut diuersa dicemus infra. eo. tit. 10. qst. Sunt qdā qui dñr incantatores qui sola potētia carminis pstringūt hoīum uitas, isti solēt ut plurimū in tertia militare, & qdam alii qui supra in prima specie expressi sunt. in hac tertia sæpius se exercēt, ut sunt Arioli q in eorū sacrificiis, & immolationibus adiūgūt qñq; imagines ceræ uel certæ recētis, & illas iuxta feruētissimū ignē opponūt. uel acubus earū capita uel latera pforāt, baptizāt, & quāplura alia turpia faciūt, q̄ cōueniūt tertiæ speciei, ut latius īfra dicet in seq. q. & Necromantici similiter sæpius solēt in tertia specie laborare, de q bus similiter dicet infra in d. qst. seq.

1 *Sortilegiorum professio duplex, expressa, scilicet, & tacita.*
Professio tacita quæ sit, & quę expressa sortilegii.
2 *Dæmones ratas habent submissiones sibi factas in manibus ministrorum suorum.*
3 *Professio expressa cum dæmone facta duplex esse potest.*
4 *Professio cum dæmone fit cum abnegatione nominis Christi in baptismate*
5 *Professionem expressam dæmoni facientes, expressum & adorationis cultum impendunt.*
6 *Diabolus summopere ab hoībus adorari cupit. atque ut adoretur nullum non mouet lapidem.*
7 *Dæmones euocati ueniunt, certis temporibus signis, carminibus & ritibus obseruatis.*
8 *Astronomi imaginibus quas ad dæmones euocandos faciunt astronomatas uocant.*
9 *Infirmitates in humanis corporibus ex sola imaginū obseruantia absque maleficio oriri non possunt.*
10 *Demones responsa præbere solent maleficis, seu sortilegis.*
11 *Diabolus an sit futurorum præscius.*
12 *Thesauri absconditi an possint arte dæmonum inueniri.*
13 *Astrologi, chiromantici, & similes ex signis cælestibus, & astrorum cursibus prædicentes an peccatum incurrant.*
14 *Chiromantia an possit absque peccato exerceri.*
15 *Sortilegia amatoria, & uenefica. & in corpore, & extra corpus fieri possunt.*
16 *Sortilegi sacramenta ecclesiæ quandoque permiscent suis sortilegis*
17 *Amor an uere oriatur ex maleficiis amatoris quæ fiunt ad amorem prouocandum.*
18 *Amare nemo cogitur inuitus.*
19 *Sortilegi hostia consecrata utuntur quandoque in sortilegis amatoriis*
20 *Hostia scripta literis sanguineis utuntur sortilegi ad amorem prouocandum.*
21 *Sacramenta ecclesiæ sortilegiis commixta. an possint mouere animum maleficiati ad amandum maleficiantem*
22 *Dæmon quare sortilegis suadeat sacramentorum abusus effectus aliquos mirabiles parere.*
23 *Dæmones per artes magias aduocati comparere coguntur inuiti.*
24 *Amoris effectus an possint produci per rerum mixturas a sortilegis factas.*
25 *Sortilegiorum tertia species malefica dicitur quæ nullius causa boni esse censentur.*
Venena non mala quæ dicantur.

26 *Venena*

26 *Venena mala propinans conficiens, aut uendens punitur.*
27 *Verborum sola potentia hominem interimere posse credunt quidam.*
28 *Species quas maleficiati euomunt unde, ortum habeant & an sint in rei ueritate.*
29 *Malefici qualiter per unctiones maleficia sua perpetrent.*
30 *Maleficia qualiter extra corpus maleficiati censeãtur fieri.*
31 *Verba quædam malefica in omnibus sortilegiis admiscentur.*

TErtio quæro quot modis fiunt sortilegia loquendo de omni specie, ut supra. Rñ. multis, ac uariis modis fieri posse.
1 † Pro cuius intelligentia sciendum est quod duplex est sortilegiorum professio, tacita. s. & expressa intelligẽdo de professis cuiuscunque speciei. Tacita n. professio est promissio quædam quãuis facit alteri ꝓfessio de obseruando q̃ sibi mandauerit sub promissione, qđ grandia faciet, & mirabilia in uita sua cognoscet futura, & multa alia his similia, dũmodo fidẽ catholicam abiiciat, & omnia ecclesiastica sacra pessundet, & totis eius uiribus adhærebit cultui. & obediẽtię sui magri & illum tanq̃ uerũ principẽ adorabit cultũ ueræ adorationis sua idolorũ forma sibi præstãdo, & alia hmõi turpiora pacta, & cuncta opera ꝑ ipsum facienda sub illius nomine, & deuotione cõficiet. & ista dr̃ tacita ꝓfessio, q̃a non fit ꝓprie cum dæmone, sed cum ministro dæmonis, & in qua nullæ interueniũt solẽnitates extrinsecę, quę interuenire solẽt in expssa professione. sicut est solẽnis stipulatio, fides præstita per iurm̃ de obseruantia ꝓmissorũ, item homagiũ, & fidelitatis ꝓmissio erga dæmonẽ una cum postergatione, & omnimoda diuisione fidei christianę, & aliis quæ in ea reqrantur, ut in c. q̃ sine saluatore. 26. q. 2. & uide sum. cõfes. eo tit. q. 36. ubi fit mẽtio de utraq; professione, & pacto habito cũ dæmone. s. tacito, & expsso, & eo. tit. q. 10.
2 in fi. † quã submissionem ipse dęmõ postea ratã habet, & reddit se facilem in obsequẽdo uolũtati, & appetitui illius sicut aliorũ. quo facto oĩa sortilegia sicut expsse professi fabricare incipiũt, ut ibi nota. & notatur ẽt ꝑ quẽdam Mod. theologũ in quodam suo trac. de strigi. mag demon. mirand. lib. 1. c. 4. & l. eorum. in prin. C. eo. tit. & in c. 2. de sortil. ubi dr̃ de illo qui aspiciebat in astrolabio ꝓ inueniẽdis furtis, & de hac tacita ꝓfessione uẽ etiam meminisse text. si bene considerentur uerba sua in d. c. nec mirũ. § negromantici uer. ad hæc omnia, ubi post narrationẽ certorum remediorũ quę fiũt erga maleficiatũ pro salute corporis, subiũgit textus hæc oĩa fieri arte dæmonũ ex quadã pestifera societa-
3 te hoĩum. & angelorũ malorũ exorta. † Altera uero dr̃ professio expssa, & est illa quæ sic expsse cum ꝓpr o dæmone, & ista est duplex una quæ dr̃ solennis, siue publica, altera quę dr̃ priuata. Solennis n. & publica est illa quę fit cũ dęmone dum publice residet in solio maiestatis more principis, qñ fiunt uniuersales cõgregationes oĩum strigarũ, & maleficiorum negromãtium cuiuscunq; gñis ꝓfessorum certis nocturnis horis, locis & tꝑibus dæmonis arbitrio cõstitutis ubi uniuersitas astãtibus fit ista ꝓfessio. Priuata uero est illa q̃ fit cum ipso dæmone pacto expsso cũ iurẽ ut infra, citra tñ solennitates, & hominũ multitudinem, unde contra istos dr̃ Esa. 28. c. dixistis, ꝑcussimus fœdus cum morte, & cũ inferno. fecimus pactum, & de hac fit mẽtio in sum. confes. eod tit. q. 4. in princ. q. 6. & 7. fiunt qñque eisdem solẽnitatibus, quibus fieri solent ueri. & solennes ꝓfessiones monachorũ in Christi religione dum ꝓfitentur regulam monasticam relinquentes mundum.
4 † Illi uero faciũt contrarium, q̃a relinquunt primo Deũ saluatorem abnegãtes illius nomẽ, & baptismũ, & postea reliqua sacra ecclesiæ, deinde adhærẽt dæmoni eidemq́. perpetuam obediẽtiam spõtanea uoluntate ꝓmittunt, superaddentes ẽt sacrm̃, & homagium indubitatum, adeo q̃ penitus efficiunt dæmoni subiecti, & plusq̃ uassalli, & ex tunc cõtrahit inter hominem, & dæmonẽ amicitia quædã, & pestifera societas ex qua multa mala, & turpissima oꝑa conficiũt, & quædã alia turpiora faciunt q̃ referre nõ audeo uide illũ Moder. theologũ in d. tract. de strig. demon. mir. liq 1. in 4. c. ubi latius omnia ista potuit,
5 & in sum conf. eo, tit. c. 3 in prin. † Isti uero q̃ expressam ꝓfessionẽ fecerũt, reddunt etiã expssum cultũ adorationis dæmoni ꝑ solennia sacrificia q̃ ipsi faciũt diabolo, imitantes in oĩbus diuinum cultum cũ paramentis luminaribus, & aliis hmõi ac precibus quibusdam, & orõnibus q̃bus instructi sunt, adeo ipm adorãt, & colaudãt cõtinue sicut nos ue-

rum creatorem adoramus.26.q.5. cōtra ido lorū.& est gl.in c.accus.§. sane. de hæret. lib. 6.& in summa.cōfes.eod.tit.q. 2.& 3. 26.q. 6.non obseruetis. & eadem causa, & qō. 2.q sine saluatore.ubi est bonus tex.in qbus aūt, locis,& qbus tpibus hæc faciunt dicē infra. q.seq.Et hoc pcedit,qa diabolus summopere desiderat ab hoīe adorari,& Deum ipsum creatorē in hac adoratione imitari, qđ puenit ex illo pctō superbiæ, quo ipse Sathanas uoluit se facere æqualem deo,& pariter sicut ipse adorari qđ pctm̄ adhuc in se retinet, ut dicit S. Tho.in 2.2.q.95.art.5.& S. Aug.in lib.10.de ciu. Dei, cuius dicta tradita sunt. 26.q 5 nec mirū.§. augur.uers.sed hoc quosdā fallit.& uers.ad hoc.ubi dī, ꝙ † Sathanas

6 ad hoc ualde nitiē ut adoretur quasi Deus,& ppea illi qui interueneūt in dictis sacrificiis & expresse ipsum Sathanā adorant ipsi sunt sibi ceteris prædilectiores nihil petūt qn exaudianē ab eo ex his q̄ ipse facere pōt, & si petunē ea q̄ ipse facere nō pōt fingit illa facere posse, & p multas illusiones decipit suos pfessos,& ppea dnt quidam ꝙ sortilegia,& maleficia q̄ fiunt p istos sunt ceteris atrociora,& grauiora quippe,quia diabolus summopere cupit istis complacere à qbus maius pmiū recipiat, & isti sunt q solēt qn̄q; struere imagines ceræ,uel cretæ, seu alicuius mixturæ gummarum,& similium.dicit S. Aug. in l.21 de ciuitate Dei,hęc uerba not. qđ dæmones alliciuntur his rebus characteribus signis,& carminibus magicorū non tanq̄ animal cibis,sed quasi spiritus signis,quia.n. homines in signum subiectionis eis offerunt solemnia sacrificia,& pstrationes faciunt,gaudent summopere hmōi reuerētiæ signa sibi exhiberi.alliciunē aūt diuersis signis, s̄m ꝙ diuersis uitiis ipsorū magis cōueniūt. uerba sunt S. Aug.relata p S.Tho.in trac. qq. disp. 1.par.in tit.de mirac.q.10.uers. r̄ndeo. in fi.

7 ubi dicit,† ꝙ demones certis tpibus obseruatis, & determinatis carminibus,& signis, ritibus,& imaginibus cōsecratis uł potius execratis euocati adueniunt,quas imagines isti malefici portare solent ad loca sacrificiorū deputata qbus completis cōposito ingenti igne dictas imagines primo baptizāt in noīe Beelzebub,principe demoniorum,seu Sathanę,& qbusdam aliis turpioribus uerbis q referre non audeo, qbus sic peractis imagines pdictas igni adhærent,& ibi petūt q̄ mala, & infirmitatis uolunt in uera nāli psona illius quē uel q ipsa representat imago inferri, & qb.doloribus,& tormentis cruciari, qn̄q;.n. acubus uel aliis ferribus acutis pforant sibi capita, costas,femora,pectus,uētrē,aut aliā corporis partem in qua cupiunt exoriri infirmitatē in psonam maleficiati de qb. imaginibus fit mentio in sum.cōfess.in tit. de sort.

8 q.12.ubi dicit, † ꝙ hi q faciunt dictas imagines dnr astronomi, & illas uocāt astronomatas,q̄ oīa opere demonum hn̄t effectū cuius signum euidēs est,qa in eis necesse est scribi quosdam caracteres q nālr intelligi non possunt,& ad nihilū operanē, nisi ad opera dæmonū execranda,& illinc ad modicū tps audiē psona illa cōtra quā sortilegia, & maleficia pdicta facta fuerunt ꝙ grauiter dolet, & lamentaē de maximo cordis uiscerū uētris femoris stomachi aut capitis dolor,dicens graui quadā infirmitate repentina cruciari quā nullus medicorū cognoscere nec curare pōt & hæc est illa quā sortilegus dæmonis arte malefica sibi imposuit interueniente postea sortilegia formali,ut infra dicam, & ista est ueritas cui nec sacri canones, nec sacrorum theologorū schola repugnat,ut in d c.nec mirū.§.si aūt qlibet opponit, circa finē. ubi ad hoc spāle qsitum r̄ndet.S.Aug.& fateē,& dæmones pnt in sanis corporibus Xpianorum immittere egritudinē mediante ministerio sortilegi,& malefici,sed reprehēdit illos qui credūt in eis pp periculū aię. qa qui in illis credūt recedūt a fide xpiana in totū, aut dubitant siue uacillāt in ea,arg.c.1.extra de hæ

9 ret.& diximus supra tit.1.q.2. † Non tn̄ tibi psuades ꝙ ex sola illa imaginū obseruantia tactu,& cerimoniis absq; alia factura, & maleficio possint hmōi ifirmitates in dictis humanis corpib.exoriri, qa hoc esset ridiculū, credere,sed fiūt postea uenenorū cōpositiōes & cōficiunt mixturas malefici,qđ pstāt maleficiādo,aūt in corpore,aut extra corpus in corpore.s. p pulueres uenenorū cōmixtos in cibo,aut poto psonæ maleficiendæ,aut p uarias unctiones factas in aliqua corporis parte,in qua ægritudinem cupiūt exoriri, extra corpus uero fiūt,qn̄ ipse facturę siue maleficia sic in unum cōposita abscōdunē in lecto psonæ maleficiandæ sup quo iactura sit,aut sub liminæ ostii cameræ,uł alterius ostii sup quo psona ipsa maleficiāda transitura sit, illaq.pedib.calcare cōtinget,de qb.latius infra dicetur.

dicet in 6.q. Et ex tamet expresse professi per actis sacrificiis hmõi sæpius cõsueuerũt iter rogare Sathanã in forma idoli super altare existentẽ, ut futurorũ aut ptõrum, siue psen
10 tium o:cultorũ notitiã sibi demonstret. † q Sathanas sub idolorum forma illa rñsa restituit de psentib. & futuris, ualde occultis, & remotis uerũ, & certũ cõsueuit pstare rñsum ex quo ipse q est spiritus liber, subtilis, & eleuatus nulloq; pmit pondere carnis, sicut homo uidet, & expsse cognoscit oĩa q̃ fiunt, & facta sunt in uniuerso orbe terrarũ, q oĩa facile hoĩ indicare põt, sed q̃ futura sunt minime, qa illa solus Deus nouit esse uera, prout sunt uel erunt in suo esse, qa apud ipsum ut dñt Theologi, nulla daĩ tpis determinatio psentis pteriti uel futuri, qa oĩa sunt illi psentia in speculo diuinę maiestatis, eo igiĩ excepto nulla creaturarũ hẽt certã notit.ã futurorũ ut latius infra dicemus.q. 10. & hr̃ per Esa. 51.c. annunciate nobis q̃ futura erũt, & dicemus, q dñ estis uos, & ideo demõ q est Dei creatura, ut hr̃ Gen. 1. nõ põt cognoscere futura ex certa sciã, sed p quasdã cõiecturas, ut latius infra diceĩ in 10.q. quotiescũq; igiĩ fit interrogatio de pteritis, aut pñtis occultis, uel de his q̃ fiunt in longinqs partib. reddiĩ pmpta rñsio, sicut ab eo qui hẽt certã sciam, ut no. in d.c. nec mirũ. 26.qõ.5. & notant Canonist. in c.2. de sortil. & l multi. C. eo.tit.
11 † quotiescunq; uero q̃ritur notitia futurorũ, tunc nõ uenit tam pmpta rñsio, sed tardior dubia, & implicita, qppe qa illorũ in ueritate ipse est ignarus, quorũ certa notitia ad solum Deum spectat, & ad illum dũtaxat cui Deus uoluit reuelare, ut hr̃ Isa. d. 41. c. & dixi supra pxime, & hr̃ Act. apost. 1. c. ubi dr̃. non est uestrum noscere tpa uel momenta q̃ pr̃ posuit in sua ptãte. & per S. Tho. in 2.2.q. 26. art. 6. & dixi infra eo.q.6. hi uero qui tacitam hñt professionem cum dæmone, licet ipsi quoque sua execrant maleficia dæmonis ministerio, & suffragio, & corpora saucia ab hmõi languoribus sanant, nihilominus non hñt eandem uim, & ptãtem, sicut hi q sunt expsse pfessi. & sunt respectu illorũ, ut ita dixerim tanq̃ fratres nouitii, aut fratres tertii ordinis respectu pfessorũ cum ipsi tã in eorũ pfessionibus q̃ in cultu imitanĩ diuinũ, & mores nostræ religionis s̃m diuersitatẽ professionis, & cerimoniarum. oĩa tñ ad eundẽ effectum tendentia, ut dicit tex in c. excõicamus. el 2. in princ. extra de hæret. ubi dr̃, facies quidem hñtes diuersas caudas uero ad
12 niuicẽ colligatas, &c. † Inter quas non omittam illas qui arte hmõi iactant se posse inuenire thesauros in locis ualde remotis, & subterraneis abscõditos, & q̃nque inducunt homines ad talem insaniam, ut foueas q̃ ingentis cõficiunt pro inueniẽdis thesauris hmõi, & ista vr̃ mihi q sit una ex turpioribus illusionibus, quas dæmon hoĩ faciat, qa in rei ueritate nunq̃ legi, uidi, nec audiui, quenq̃ ex negromantis, magicis, aut sortilegis hmõi aliquos unquã inuenisse thesauros, aut alias aurum uel argentum, sed quamplures uidi huic operi incumbentes qui mirabiliter conati sunt uelle experiri post multos labbores, & diabolicas obseruentias demũ nihil uiderunt, nec inuenerunt, nisi terrã, & rõ est, qa Deus nõ pmittit, nec uult dæmonẽ posse thesaurizare, qa alias sequereĩ q isti magici, negromantici, ac cæteri diabolicæ fidei pfessores essent cæteris Chhisti fidelib. ditiores ac pstantiores, & quã plures reperirẽtur ex ipsis Xpi fidelibus qui aĩo ditãdi psequerẽtur illos, nec curarent xpianã ipsam postergare fidem ut magno thesauro abundareut, & uenerarenĩ ab oĩbus. Quinimmo uidemus hodie totũ oppositum, q isti sortilegi, magi, negromantici, & similes sunt cæteris Xpi fidelibus pauperiores, sordidiores, & uiliores, & in hoc mõ Deo pmittente calamitosam uitã cõiter pagũt, demũ uero infelici morte peũt, & æterni ignis incendio cruciant, ut in c. firmissime. extra de hęret. & 26.q.5. nec mirũ, & ea q̃ demõ arguit illos decipit eadẽ, & similibus pmissionib. ipsi nos decipere studẽt, sed nõ capiũt, nisi aliquos q sunt simplicis cognitionis, & carent intellectu, & rõne, uel q sunt nimirũ crudeli, & curiosi q auiditate quadã impudiẽtes appetũt scire ea q̃ nulla rõne aut honesta causa cõpetit sibi inue-
13 stigare d.c. uec mirũ. §. aug. uers. potẽtis. † Sed q̃ro nũc an astrologi. chiromãtici, & similes q ex signis cęlestib. & astrorũ cursibus futura pdicunt incidũt in pctm̃, & vr̃ dicendum, q sic, quia istorũ notitia ad solũ Deũ creatorẽ ptinet, ut supra pxime diximus, & habeĩ Es. 41. ca annuntiate. nobis, &c. Tu dic aut isti Astrologi, & alii pnominati uolũt futura ipsa pdicere ex certa sciã, & non licet eis, quia signa illa cœlestia sunt signa rerum nõ causæ rerum. s. causæ finales, & licet iuclinent

naturam humanam ad aliqđ faciendũ, non coartant, nec imponit necessitatẽ alias nulla esset in nobis liberi arbitrii ptãs à Deo tributa si cogeremur contra uoluntatẽ nostrã peccare, ut dicit S. Thom. in 2.2. q. 27. artic. 6. & no. ꝑ Abb. in c. 2. de sort. aut ꝓdicunt illa ꝑ modum demonstrationis, seu inclinationis, & bene dicunt dummodo non demonstrent necessitatem præcisam neq; causatiuã in eo ꝙ rõne liberi arbitrii prudenter homo euitare põt, ut dixi, & isto modo non peccat nunciando

14 † Iterum quæri põt qd de chiromantia, q̃ est diuinatio q̃dam quæ fit ꝑ lineamẽta manus, an liceat fieri sine peccato, uel sine pœna, dic ꝙ eodem modo aut qs narrat ꝑterita q̃ euenerunt illi cuius manus intuet̃, & nõ est peccatũ, nec prohibitũ, aut qs ꝓdicit futura, & isto casu fit eadẽ distinctio de qua supra, aut qs uult ꝓdicere necessitatiue, & certo modo, aut inclinatiue. primo casu diuinatio ipsa sapit hęresim ꝑ ea q̃ supra ꝓxime diximus, secundo uero casu nõ sapit hęresim, nec meret̃ pœnam ꝑ illa ꝓdicit, qa uaticiniũ istius chiromantiæ fit, ut plurimũ ꝑ regulas astrologiæ, ut no. isti summistæ, maxime Io. lec. in sum. cõfess. eo tit q. 2. 3. & 5. & S. Tho. d. dist. 95. artic. Aut nos loquimur de secunda specie q̃ dic̃ amatoria, & hęc sortilegia fieri pñt ꝑ utrunq; ꝓfessum. s. tacitæ, & expsse ꝓfessionis sicut illa diuinitiua,

15 † sed aduerte, ꝙ hæc sortilegia, & ea quę sequuntur tertiæ speciei fieri possunt dupliciter. s. & in corpore, & extra corpus personæ maleficiandæ, ut l. eorũ. in prin. & l. multi. C. eo. ti. & l. si qs aliqd. §. qui abortionis. ff. de pœn. & l. 3. §. hęc adiectio. ff. ad l. Corn. de sicar. & hr̃ in d. c. nec mirum. §. nullum suffragium. in uersi. sed hoc quosdam fallit, & c. in corpore. n. fieri dñr per cibũ uel potũ rr̃. ut d. §. qui abortionis. & §. hæc adiectio. extra corpus autem hoc est extra intestina fiunt per aliquas mixturas cõpositas ex herbarum foliis uel radicibus, metrallis, reptilibus terrę, auium plumis, uel membris seu intestinis eorũdẽ auiũ animalium, uel piscium, aliarumq; similiũ rerum nãlium, illaq; qñq; consuunt in clamyde personæ maleficiandæ ad amorẽ, uel sub capite lecti super quo ꝑsona ipsa dormit abscondũt, aut sub limine ostii cameræ, aut alterius suꝑ quo ipse maleficiãdus uir, aut mulier transitura sic. Quidã solẽt apponere imaginẽ ceræ, iuxta ignẽ ardentẽ cõpletis sacrificiis, de qbus supra, & adhibere quasdam preces nepharias, & turpia uerba, ut queãdmodum imago illa igne cõsumitur, & liquescit, eodẽ modo cor mulieris amoris calore talis uiri feruenter ardeat, &c.

16 † In istis ẽt sortilegiis ad amorẽ, ut plurimum admiscent̃ sacramenta ecclesiarũ, sicut hostia consecrata, ut not. glo. in c. accu. §. sane. de hæret. lib. 6. uel nondũ sacrata, sed circunscripta notis, & literis sanguineis super qua dici curant, qñq; unã, duas, tres, qnq; plures ue missas, qb. celebratis tradunt hostiã ipsam non integrã, ꝑut est, sed in puluerẽ redactã ualde subtiliter ꝑsonæ maleficiandę quã assumere faciũt in cibo, sicut in menestra uel in potu; eodem mõ faciunt cũ calamita immixta aliis speciebus, & tradita, ut supra in cibo, uel potu ꝑsonæ maleficiãdæ, ex quo dicunt illã esse naturæ attractiuæ, & ꝙ poterit cor, & uoluntatẽ absorbẽtis attrahere ad amorẽ ꝑsonæ tradẽtis, sed oẽs sunt nugæ, & dæmonis fallaciæ q̃ raro uel nunq̃ sortiunt̃ effectũ stante liberi arbitrii ptãte. nimirũ quid esset ꝙ mulier casta, & honesta uiolẽter traheret̃ ad peccãdũ, & ad amandũ illũ quẽ nã ipsa suę cõditionis nõ patit̃, qa nemo ut supra ꝓxime dixi inuitus cõpellitur ad peccandũ, nisi qui curiose, & sponte accedit ad peccatũ, d. c. nec mirũ. §. auguria, uersi. his ergo portentis non negat̃, tñ ꝙ demon astutia, & solicitudine sua non possit tã grauiter, & solicite mulierẽ ipsam tentare, & illi ꝑsuadere, adeo ꝙ incidat i peccatũ, & incipiat amare uirũ illum quẽ prius nunq̃ nouerat.

17 † Et ideo dixerunt quidã magni theologi, ꝙ si aliqs maleficiatus aut maleficiata reperit̃ qui deuenit ad effectus quos tendunt maleficia ꝓdicta id ꝓfecto nõ ꝓuenit uirtute, & potẽtia maleficii uel sortilegii. rõnibus ꝓdictis, ꝑꝑ liberi arbitrii ptãtẽ, sed deuenit uirtute diabolicæ tentationis, q demon, ut credẽtium aĩas facilius decipiat, ait ꝙ firmiter credãt, ꝙ illa sortilegia faciũt miracula, & uera sint eorũ opera, ipsemet adeo uehementer, & solicite infestat mulierem ipsam tentationibus, & persuasionibus die noctęq; adeo ꝙ nunq̃ sinit ipsum uel ipsam aliquo momẽto quiescere, nec in somnus, nec in uigilia, adeo qđ multoties accedẽte, maxime opera, & ministerio extrinseco sortilegi q extrinsecus cooperat̃, & literis amatoriis, & precibus pollicitationibusq; uerbalib. adeo ꝙ fragilis sexus sæpe illoqueat̃, & cadit in peccatum,

pctm, & hoc non ꝓuenit uirtute, & potẽtia sortilegii, sed dæmonis tentationibus, & ope ra hoĩs extrinsecus cooperantis, ut dixi. q in fectanť mulierẽ ipsam tanq̃ uenatores ferã, aut aucupatores, autẽ, & necesse est ꝙ post aliqđ bellũ reddat se uictã in manib. hostis, & cedat ꝑꝑ suam debilem nãm, & imbecilles uires quas hẽt ad resistẽdũ diabolo, imò per quã facilis est credula, & q̃ noua sunt tã bona q̃ mala libenter appetit, ut no. Gene. 3. & c. forus. de uerb. sig. nec dici pōt hoc uiolẽter fieri, sed sponte, qa mulier ipsa sponte incipit incalescere in amorẽ illius uiri, & uolũtarie illum desiderat, & hoc euenit ex natura sua, & uoluntate nō uiolentia sortilegiorũ. & hæc est facilior uia ad flectendũ pudicos aīos & libidinẽ quã alia, & maxime si qñ hæc tentatio fit, mittunť nuncii. Epistolæ amatoriæ, & similia ad mulierem. his uel similib. modis vĩr facilius flecti ꝙ ui ipsius malefici. Et nota unum ualde singulares ꝙ Sathanas uidens, sed minus potẽtem in hac specie sortilegiorũ amatoria, in qua non pōt hoīem in uitum trahere ad amandum, sicut in tertia specie, in qua ẽt uiro uel muliere inuita in eius corpore ægritudines intromittit, ut infra latius dicemus in specie illa, & hř in d. c. nec mirum. circa finem. in uers. sed hoc quosdam fallit, &c.
18 † Effectus. n. istius sortilegii requirit puram, & liberam uoluntatẽ, qa nemo amat inuitus, & licet isti uulgares fateri soleant se inuitos amare, & ꝑꝑ poculum assumptũ cōpelli ad amandũ, hoc est falsissimũ si uolumus intelligere de necessitate pcisa, & cōpellať homo rōne, & uolũtate, qa hoc nō ꝑmittit Deus ne tollatur liberi arbitrii ptãs, quam hẽt homo, si tu diceres cōpellitur homo ꝑsuasionibus dæmonis, tunc dico ꝙ nō compellitur in rōne, sed in cōcupiscẽtia carnis, qa fragilis est, & nisi fortiter, & deliberate resistat uel fugiat incidit in laqueum, ut latius infra dicam in hac. q. & hactenus nunq̃ uidi, nec legi pōt maleficiorũ ordinationib. siue potius machinationib. ab istis maleficiis sacra misceri, nisi in his q̃ fiunt ad amorẽ, & in hac specie.
19 † Hoc bis aut ter habui in facto sortilegos, qui huic sortilegio siue maleficio incumbentes hostiã cōmiscuerant, unũ uide licet clericum religiosum qui hostiã ipsam sacratissimã accipiebat cuius partẽ ipse scelera tissimus q cupiebat amari assumpserat dicendo q̃dam uerba satis turpia atq; nephanda, q̃ hic referre non expedit, reliq̃ uero partẽ hostiæ miserat ad ipsam mulierem non in forma hostiæ, sed minutatim cōtritã aut in puluerẽ redactã sumendã in cibo aut potu. Iterũ habui aliũ q hostiã ipsam nondũ sacratã acceperat, & sup illa circũcirca cũ sanguine annullaris digiti nōnulla uerba satis turpia descripserat deinde ipsam hostiã sup altari imposuerat hoc est super nudo lapide sacrato sub linteamine tñ altaris abscōditã, & à quodã sacerdote rotũdæ cōscientiæ sup illa qñq; missas celebrari fecerat certis orōnib. ad eius ꝓpositũ superadditis, deinde hostiam ipsam sumpserat, q tñ nō erat expsse cōsecrata cuius partẽ ꝑ se assumpserat alterã uero partẽ ꝑsonæ maleficiandæ tradiderat redactam in puluerẽ, ut ꝓxime dixi asserentes uterq; ipsorũ q hostiã ipsam assumpserat indissolubili amoris uinculo adinuicem colligari nihilominus nullũ effectũ apparẽtẽ uidi nec pcepi.
20 † Nec sunt adhuc anni duo elapsi, ꝙ aliũ simlẽ casum audiui Romæ accidisse de quadã impudica muliere in cuius cofanis repertæ fuere duæ hostiæ sup qb. ambabus erãt descripta uerba q̃dã sanguinea, &c. quas ipsa tenebat ut asseruit ad effectũ tradẽdi cuidã alteri mulieri ad instantiã uiri q eiusdem mulieris amorẽ cōcupiscebat. Alias quoq; nōdũ ad annus elapsus, ꝙ duæ impudicæ mulieres Romę quas uidi, & audiui ab excellentissimo uiro Reuerẽdo dño Locumtenente Reuer. D. Vicarii Papæ, q illas captiuatas habuerat, & examinauerat, q accepeiãt oleũ baptismatis quo inunxerãt sibi labia dicẽtes hęc uerba, fides abrenũcio tibi, & cũ labiis illis sic inunctis deosculatæ fuerãt uiros quosdã causa captãdi amorẽ ab ipsis, ut ipse asserebãt nihilominus demũ oẽ experimentũ fallax, & suorũ excessuũ cōdignas uidi luere pęnas. Aliud exẽplũ à triennio, & citra in eadẽ urbe cōtigerat ꝙ q̃dã turpissima mulier acceperat particulã cutis illius qua infans indutus egredif de utero matris quam primũ uenit in lucem, illamq. filř sup nudo lapide sacrato latuerat, & sup illa plures missas numero qnq; celebrari fecerat, cutimq. pdictã postmodum assumpserat, & baptizauerat sub noīe ꝑsonæ maleficiãdæ cũ aqua baptismatis, & cærimoniis cōsuetis, deĩde eandẽ in puluerẽ redegit ad effectũ tradẽdi ꝑsonæ maleficiandæ, tñ interim capta fuit, nec perficere potuit sortilegiũ, sed cōgruas sceleris sui luit pœnas.
21 † Redeundo

descẽdo igit̃ ad ꝓpositũ dico ꝙ isti sortilegi sę pius reqrũt remedia sacramẽtorũ ecclesiasti corũ in istis sortilegiis amatoriis uidẽtes for san ꝙ diaboli auxiliũ nõ est sibi satis putantes s̃m dæmonis ꝑsuasiones, ꝙ sacramenta hmõi summopere cõmoueãt animos hominũ ad amãdũ terrena, & illorũ cõcupiscentias nãles, sed in hoc iudicio meo summopere decipiunt̃ putantes tm̃ immensum Eucharistię sacr̃m mundanis lasciuiis, & peccatis p̄stare suffragiũ, qa in sacrificiis nullũ aliud est maius ꝑ qđ oĩa tollunt̃ peccata, & anima christiani ꝑ ipsum unit̃ Deo, de cõsec. dist. 2. cum oẽ crimẽ & c. nihil in sacrificiis. & in cle. 1. de reliq. & uene. sanct. & ibi no. d. Card. & similiter cetera sacra, q̃ ad exclusionẽ spiritus maligni, & purificãdũ aĩam a peccatis, & ad cõfirmandũ unionẽ fidei christianæ adinuenta fuerunt, ꝓut est oleum sanctũ baptismatis, chrismatis, & extremæ unctionis. 1. q. i. detrahe. & c. firmissime, de hæret. & de cõsec. dist. 4. in prin. & eadẽ dist. c. presbyteri c. nullus ministrorũ. & tetigi supra in tract. de hæ
22 ret. in 2. q. in prin. fatuũ esset dicere qđ istos cõtrarius effectus operarent̃. † Sed ego credo ꝙ Sathanas sub hac specie uehemẽter decipit istos sortilegos ꝑsuadẽdo illis ꝙ istorum sacr̃orũ abusus parit mirabiles effectus quo ad amorẽ, sed hoc ipse facit in uilipẽdiũ christianę fidei, & ut grauius offendat diuinã maiestatem, quinimmo q̃nq; reperiunt̃ quidam sacerdotes qui sunt adeo proteruæ, & reprobę cõsciẽtię, q audent in ipso sacrificio missę sciẽter, & dicere nõnullas prauas orones & nepharias preces, & maleficiãdã ꝑsonã noĩare & apprehẽsis sortilegiis suꝑ altari manibus propriis illa immolari Deo nõ uerent̃ exorãtes ꝙ suscipiant̃ exaudiendæ preces, ut illum ad quẽ destinata sunt sortiant̃ effectũ, ex quibus apparet, ꝙ Sathanas adeo subtiliter operatur, ꝙ ab hoĩbus, & sacerdotibus Dei ministris apud altare sacratum cultũ adorationis extorquet ĩ maximũ dedecus ecclesiæ, & diuinæ maiestatis offensam illos decipit, prout uidimus supra proxime de thesauro. Quidã alii capiunt cutim uirgineam infantis de quo supra diximus, aut alterius quadrupedis non dũ nati, hoc est q̃n nasc̃ abortiuum, quã redigũt in mẽbranã, quã appellãt chartam, uirginẽ, & tenent q̃nq; in forma quadrata, q̃nque uero in forma rotunda, sicut hostia uel parũ minus, & suꝑ illis describunt aut scribere faciũt uerba incantatiua, & cõiuratiua spirituũ qbus immiscent certos characteres, & signa q̃dã extranea qbus dęmonũ inuocatio conti
23 net, ut latius infra dicet̃ qõ. 8. † q dæmones magicis artibus aduocati, mediantibus istis sortilegiis characterib. & signis coacti adueniũt certis tꝑibus obseruatis, & determinatis carminibus, & richib. & imaginib. cõsecratis uel potius execratis, ut dicit S. Thom. in tract. qq. 1. partis. q. 10. uers. 9. in tit. de missa. ubi ẽt dicit ꝙ ꝑ ista uel similia noĩa dæmones uocati cogunt̃ uenire si magus illos aduocat, & licet insint, & appareãt aliqua noĩa Dei, nihilominus illorũ finis, & ultimus effectus semꝑ tẽdit ad istud, sed iõ illa Dei noĩa apponũt, ut facilius legentes decipiant̃, & credãt ꝑ illorũ noĩum expressionẽ rẽ ipsam sanctã atq; deuotã esse. Et ex istis q̃ plurimas uidi, & abstuli de manibus maleficorũ, & inter alia sæpius uidi ista uerba inserta, agios otheos, agios ischyros, agios athanatos, hoc est Deus acharõ, Deus immortalis, & clarum est ꝙ hoc nomẽ acharõ, est nomẽ Sathanæ, siue Beelzebub, ut no. 4. Re. dum Elias diuino nomine inspiratus reprehẽdit Ochosiã regem q derelicto diuino cultu deos extraneos adorabat dicẽs Nunqd non est uobis Deus uester Deus Israel, ut eatis ad cõsulẽdũ Beelzebub, Deũ Acharõ. delecto quẽ ascendisti nõ resurges &c. Quidã alii admiscent in ipsis sortilegiis amatoriis partem aliquã clamydis aut camisiæ filũ h̃re pũt ꝑsonæ maleficiandæ, & cũ illis, & aliis mixturis cõponunt facturas suas, qdã uero capiũt auium aut brutorum ĩtestina uel mẽbra seu alia corporis uel membri particulã, ꝓut qdã cæpere iecur uulpis, oculos lupi, aut illius caput, cor cerui, noctuę ĩtestina, aut bubonis, linguã milui aut philome
24 næ, & similiũ. † Nec putes ꝙ sola istarũ rerũ mixtura sufficiat ad causandũ p̄dictos amoris effectus nisi adhessent uerba diabolica exorcizantia, & sortilegi mẽs, & intẽtio p̄dicta oĩa Sathanæ uouẽtis, & ueluti sacrificia immolãtis ad hmõi turpes effectus. quemadmodum. n. ꝑ uerũ sacerdotẽ immolat̃ hostia quę Deo creatori cũ deuotione offert̃ ita ꝑ istos maleficos & sortilegos uerũ diuinũ cultũ imitãtes uiolãtesq. hæc eorũ reproba sacrificia immolant̃, qbus oblatis, & emissis ꝑcib. statĩ efficiunt̃ à dæmone cõsecrata, seu potius execrata. ꝑ no. in d. c. nec mirũ. §. sed hoc quosdã &c. & S. Aug. in li. 10. & 21. de ciu. Dei idẽ testatur

ſtatur uide.S.Thom.in tract.qq. diſpu. q.10. uerſ.nonū,primæ partis ĩ ti. de mira. & ĩ uer. uideo,in fine . alioq̃ ſequerẽt ꝙ qlibet alius Chriſtianus extra illorū ꝓfeſſione ſi hrét notitiā illorū uerborū poſſet eadē cōficere ſortilegia,& eoſdē effectus cōcipere, qđ nō eſt dicēdum ꝑ ea q̃ ſupra dicta ſunt , & ꝑ ea q̃ hñr in d.c.nec mirū.§.necromantici. uerſ.ad hæc

25 oīa. † Tertia ſuccedit ſpecies ſortilegiorū q̃ malefica dr̃,& merito,nam ex illa nullū bonum,ſed oīa mala proueniunt, diuerſæ egritudines ex ipſis ſortilegiis in humanis aut brutorū corporibus exoriunt̃,& mors qñque ſuccedit citius,uel tardius,ẽm uenenorūatrocitatem,aut lenitate,& iſta ſimiliter dupliciter fiunt,aut in corpore,aut extra corpus; ſicut amatoria,excepto ꝙ fiūt diuerſæ cōpoſitiones.ſ.ex diuerſis ſpeciebus , & mixturis , qa in ſpecie ille ꝑcedēte, ut plurimū interueniūt res dulces , callidæ , & amenæ humanæ naturæ placabile coadiuuātes nālē calorem & potētiā luxuriādi, & ideo lex appellat illa bona uel nō mala uenena, qa non ſunt facta hoīs necandi cauſa,ut l. 3. § hæc adiectio. ff. ad l.Cor.de ſic In hac uero ultima ſpecieq̧ dr̃ malefica,& ꝑꝑ odium uel indignationē , ut plurimū fit ad uindictam, & ultionē alicuius iniuriæ,fiunt diuerſa,imò cōtraria ſortilegia,& maleficia in quibus mala uenena. ſ.ea q̧ facta ſunt hoīs necandi cā ut plurimum cōmiſcentur qñque plus,quādoq; minusẽm ꝙ iſti malefici grauiorem uel leuiorem q̄rūt inferre iacturam,& iſta pocula uenefica ſunt cōiter frigida,amara,& noxia, & naturæ humanæ hoīumq; ſaluti cōtraria ut dicit tex.in l.& ſi excepta.& l.fi.in prin.C.eo.titu.de ma

26 lef.& ideo lex appellat iſta mala uenena , & nō ſolū puniet̃ ille q̃ ipſa potāda tradit,uerū ēt qui illa cōficit ſeu componit̃,tenet, & uendit d.l. 3. §. hæc adiectio.ex his.n.uariæ ac diuerſæ ꝓueniunt in humanis aut brutorū in corporibus infirmitates,& ęgritudines inſanabiles exoriuntur.ſ.febris,tuſſis,priſis,freneſis,demētia,dilucida interualla,inteſtinorum corroſio,cordis dolor intēſus,uel capitis,uentris mugitus,morbus ſonticus, mēbri debilitatio,nerui alicuius attractio, uel alia ſimilis calamitas ex qua corpus paulatim cōſumit̃, & abſq; remedio medicorū tēdit ad necem . Quādoq; uero ītroducit̃ uirilis mēbri lāguēdo , & debilitas renū in uiro,in muliere uero uuluę arctatio,aut matricis frigidilas, & indignatio talis ex qua uir reddit̃ oīno impotens ad generādū,mulier uero incapax, & undiq; reproba ad recipiēdū ſperma in coitu , & ad cōcipiendū,ita ꝙ reddit̃ inutilis pro matrimonio,& fit qñq; ſeparatio non dico thori ſed ipſius matrimonii,& dat̃ facultas iterū nubē di illi q̃ petiit diſſolutionē, & ego uidi ſemel in facto caſum hmōi,ubi mulier cōquerebat̃ de uiri impotētia q̃ ex maleficio hmōi prouenerat,q̃ durauerat ꝑ trienniū,ꝓut iura requirūt,adhibita poſtea ſeptima manu ꝓpinquorum fuit facta diſſolutio matrimonii ẽm qđ hr̃ in ca. 1 & c.literæ.de frig.& malef.& no. Doct.in c.fraternitatis.eo.ti. quas cōpoſitiones,& mixturas iſti malefici ex pluribus ſpeciebus uenenorū cōponūt quædā ex herbarū foliis feſtucis aut radicibus, piſcibus, animalibus,aut reptilibus uenenoſis , lapidibus, atque metallis.uide S. Tho. in tract.qq.10. 1. partis in tit.de mirac.uer.ſextū quorū tñ quædā in liquoribus q̄dā uero in pulueribus reſoluta tenēt,& cū ipſis ſortilegia ſua fabricare ſtudent.

27 † Quidā uero ſunt q̃ ſola uerborū potētia hoīem aut brutū interimūt aut egrotare ꝑmittunt,& alia q̄dā miranda faciunt, ut hr̃ in c.igit̃ genus.26.q.4.& diximus ſupra hac q.in princ. & tetigi infra eo. q. ſeq. quæ oīa dæmonis inſtructione, & doctrinæ nouerūt,& hæc ſunt in ueritate q̃ reddūt humana corpora lāguētia uel moribūda ſæpe licet in ipſorū maleficiorū,ſiue facturarū reſolutiōibus ſpecies , & materiæ q̄dā multū extraneæ appareāt,ꝑut alias uidi pluries ꝙ ꝑdicti maleficiati poſtquā habuerūt remediū liberationis ſæpius ex pectore ꝓiciūt aut ex ore euomūt,uel inferius ꝑ ſeceſſum emittūt acus,capillos.ferramēta,clauos,plumas, ſulphur , lapides, & res demum tales quas impoſſibile erat dictū maleficiatum potuiſſet comedere nō ſolū integras, ſed nec fractas uel minutatim ĩ fruſtra cōciſas uñ ur̃ qd mirādū,ſed dicut q̄dā dixerūt qđ Sathanas ad maiorem hominū deceptionē facit apparere dictas extraneas ſpecies ĩ reſolutione facturę ut res magis mirāda uideat̃ qñquidē inſpiciunt̃,& cōſiderant̃ ea eſſe talis naturæ, & formę, & qualitatis,ꝙ impoſſibile erat illa potuiſſet ĩgredi in corpore maleficiati per aliquam partem nāliter,ſed ĩ rei ueritate nō ſunt uerę ſpecies nāles,& ꝙ ſit uerū apparet, qa illa emittunt̃ ꝑ uomitū uel ſtercus, & ſic inter illas materias liquidas apparent a principio cū primū

exeunt

exeũt de corpore ,sed si seruares mãs illas bi
duo triduo,aut qn que dierũ spacio, ꝑut alias
ego studiose seruari feci uideres oĩa ea liquę
facta penitus,& ipsarũ formas ꝑdisse totas ꝙ
si nõ lia essent ꝑfecto ĩ sua priori siue prime
ua forma remanerẽt nec possent ꝑ aliquos li
quores aut humiditates corrũpi, maxime fer
rũ,& lapides ꝑꝑ eius naturalẽ duritiẽ,ut ma
28 nifestũ est oĩbus. † Quidam alii dixerunt ꝙ
dæmones ut res mirãda uideať, tunc tꝑis qñ
maleficiatus ꝑuocat ad uomitũ ad opus uẽ
tris,uelocissime,& ĩuisibiliter afferũt ibi spe
cies illas,siue materias,de qbus supra, ueras,
& naturales quas aliũde acceperãt, & attule
rãt ibi.Sed nota ꝙ licet demõ sui potẽtia na
turali hoc facere posset,& tã dextro mõ illas
ĩserere in uomitu uel stercore maleficiati ꝙ
nullus hoĩum aduerteret,tñ prior opin.mihi
magis placet ꝙ sint apparẽtes speciessub illis
formis nõ naturales,qđ sit uerũ apparet rõ
ne ꝑdicta,qa cõiter nõ durãt sub illa forma,
sed breui tꝑe resoluunť in illis liquoribus cũ
qbus mixta aduenerãt,ꝑut ego pluries uidi,
& manibus ꝑpriis tetigi, quæ à principio ut
dixi apparebant ueræ,& naturales, & retine-
bant in se nescio qd duri, tñ breui tꝑe ut præ
dixi resoluunť,& pereunt. Quandoque uere
istæ mulieres maleficæ siue malefici media
nocte ingrediunť thalamũ ꝑsonæ maleficiã
dæ(in quibus quõ , & qualiter ingredi pñt ,
maxime qũ ostia,& fenestræ sunt oĩa clausa,
& fortissimus feris,& clauibus cõclusa,dice-
29 tur infra eo.q.8.)† & maleficiandum ipsum
siue masculus sit,siue fœmina dormiẽtẽ suis
liquoribus,aqs,oleis,aut pinguendine, siue
aliis similibus unctionibus plura , & diuersa
uenena cõtinẽtibus inungunt qñq; fæmora,
qñq; aũt uẽtrẽ,aut caput,guttur,pectus uel
costas,seu aliã partẽ corporis personæ male
ficiandæ,q̃ sic dormiens nihil sentit, & est tã
ta uis,& potẽtia illius unctionis ꝙ paulatim
durante calore ipsius dormiẽtis ĩgredit intus
carnes,& uadit ad penetralia cordis uiscerũ
maleficiati,uñ paulopost causanť ingẽtes do
lores in corpore maleficiati,cum primum. s.
maleficiũ uel factura,ut dñt, tangit intestina
maleficiati , illinc succedũt maximi ululatus
& lamentationes quã crebre, & hoc uno mo
do sortilegiã uenefica fiũt in corpore,qa ma
leficiũ siue factura tãgit intestina.Alio modo
fiũt similr̃ in corpore,ꝑ cibum aut potũ,quia
illa eorũ uenena & maleficas mixturas in pul
uerẽ,ut plurimũ redactas in uino uel ferculis
intromiscẽt,& isto modo tradũt mala fercu
la & pestiferos potus ignaris,& his qui bona
fide cũ eis comedũt uel bibũt, & ideo cõsulo
oĩbus ut quã maxime præcaueãt ne comedãt
uel bibã cũ eis qui dñr malefici aut cum mu
lieribus maleficis sed fugiãt eorũ uel earum
conuersationẽ,& merito constituit Impator
ꝙ istorũ conuersationẽ,& amicitiã quamuis
uerus sit unusquisq; oĩno fugiat.l.nullus. C.
de mal.& matth.qa sunt inimici humani ge
neris & hostes cõis salutis,ut dicit text. in l
& si excepta in pri.& l.fi.C.eo.titu.semperq;
studẽt inferre aliqua mala in humanis corpo
ribus uel in bonis & hoc faciũt dæmone isti.
gante,ut semꝑ operenť malũ cõtra aliquẽ ex
Christi fidelibus,& necesse est ꝙ hoc faciant
imperãte Sathana postq̃ illius imꝑiose sub.
iecerũt & promiserũt obedientiã ut latius di
30 ximus supra ea.q.in pri. in 2. species. † Alio
modo fiũt hæc maleficia.s.extra corpus quod
est qñ isti malefici abscondunt in capite lecti
uel in alia parte suꝑ qua maleficiãdus iacere
debet ipsi uenefica sortilegia aut sub limine
ostii cameræ abscõdunt eadẽ dũ modo ꝑsona
maleficianda suꝑ illis trãsitura sit & illa pedi
bus calcare cõtingat,qa statim facta calcatio
ne qñ sunt in limine uel facta iacẽtis corpo-
ris qñ fiũt in lecto factura ipsa sortiť effectũ,
recipiũt qñq; certa uenena adeo atrocia & fu
ribunda qbus pedibus calcatis statim petit q̃
illa calcauerit,quædã alia sunt q̃ nõ statim oc
cidũt,sed spacio duorũ triũ uel 7. aut 10. die
rũ plus uel minus ƒm ꝙ uoluerint ipsi malefi
ci,qa sciũt illa tẽperare,ꝑut ex pluribus con
fessionibus reorũ istiuscriminisaccepi q̃ simi
liter falsi sunt ex qbus rebus conficiuntur &
qualr̃ fiat illorũ tẽperatio & quẽ effectũ ope
ranť singula q̃ hic referre nõ licet, sufficiat ti
bi scire ꝙ hæc fieri pñt arte & ĩdustria demo
nis ex rebusnaturalibus ministerio & oꝑa sor
tilegi ĩteruenientẽ,ut fateť S.Aug.ĩ li. 10.de ci.
Dei.& hr̃ 26 q.5.c.nec mirũ circa ff.& l.mul
ti.& l.eorũ in prin. cũ pluribus aliis ll.C. eo.
tit.Et no.unũ qđ in oĩbus sortilegiis cuius-
cunq; sint speciei semper interueniũt uerba
quædã malefica,opus illud quodcunq; sit de
moni cõsecrantia,& eius auxiliũ ad id faciẽ
dũ siue potius machinãdũ inuocãtia.Conclu
do igr̃ in hacmateria,ꝙ ĩ quolibet sortilegio
tria cõcurrere debẽt ꝑsona malefica.s.ꝑfes
sa.uerba cõsecratiua,& materia consecrata.

&ad illum effectum composita, excepto maleficio incãtationis quod uerbis tm̃ perficit, ut hr̃. 26. q. 4. igitur genus. & q. 5. nec mirum. & supra diximus hac ea. q. in princ.

1 *Sortilegia in quibus locis, & tempore fieri soleant.*
2 *Lux ueritatis Christus uniuersum mundum illuminans.*
3 *Sortilegia quare potius de nocte quam de die fiant.*

QVarto quæro quibus locis, & temporibus hæc sortilegia fabricantur, & ubi ipsi sortilegi, & alii similes conuenire
1 solent. † Rñdeo, ꝙ ut plurimum in locis forestibus, occultis, subterraneis, & ab hominum conuersatione remotis, & peregrinis, ruinosis atque desertis, & semper de nocte fiunt, ut no. in c. epi. 26. q. 5. ratio põt esse duplex. Prima; qa dæmon post casum ex paradiso effectus fuit obscurus, & tenebrosus, ut cõcludunt cõiter theologi & maxime S. Th. in tract. qq. q. 16. art. 1. & 6. in tit. de dæmon. cõns est, ꝙ omnia opera quę ipse facit fiãt ĩ obscuro, & tenebroso loco, & tp̃e, eo maxime ẽt quia opera ipsa sunt peccata quæ cõiter dñr nigra, & opposita luci ueritatis uirtutis, & iustitiæ merito conficiẽda sunt tp̃e nigro, & obscuro iuxta illud cõe dictum. q ma le agit odit lucem. 18. q. 2. perniciosam. & de
2 pnĩa dist. 1. item si ante. † Lux. n. ueritatis est illa quæ illuminat oẽm hominem ueniẽtem in hunc mundũ, quæ est Christus, ut hr̃ Ioã. 1. 3. 5. 8. ca. 50. inter claras. in prin. C. de sum. Trin. & est lux interna q̃ clarificat animã, & intellectũ hominis. de cõsecr. dist. 4. in princ. Sathanas. n. uirtutibus, bonis operibus, & ueritati quantum põt aduersatur, ex quo ipse mẽdax est, & tenebrosus, ut supra diximus, nimirũ si loca sordida. obscura, & tenebrosa sibi elegit ad similitudinẽ sui, ut not. Ioã. 3. c. & 81. dist. ualẽt interdum. † Secũda reddit ra-
3 tio quare potius de nocte q̃ de die hæc opera fiunt, qa si de die fierent possent uideri ab aliquo, & facilius discooperirẽtur eorũ maleficia, & deueniret ad notitiam curiæ, & iniustitiæ facilius caperẽtur puniẽturq; ne igr̃ tam facile detegantur, & impediantur eorũ opera fieri, & sacrificia celebrari, faciunt de nocte in locis p̃dictis, ut a nemine habeant impedimentum ꝑ ea quæ supra dicta sunt & not. in d. c. epi. 26. q. 5. & cap. nec mirũ. ea. q.

1 *Sortilegi quibus rebus, aut instrumentis in suorum fabricatione facinorum utantur.*
2 *Futurorum responsa ut plurimum sunt dubia.*
2 *Sortilegia facta per homines tacitę professionis per quæ fiant instrumenta*
Instrumenta sortilegii amatorii quæ sint.
3 *Sortilegia extra corpus quibus fiat instrumentis.*
4 *Homo, absque Dei gratia. diabolo tentanti resistere non potest.*
Diabolus plus timet signum crucis quam cetera omnia quæ in mundo sunt
Diabolus ante Christi aduentum duas manus habere dicebatur.
5 *Christus per passionem suam à diaboli manibus in se credentes eripuit.*
Mulier ex se pudica quandoque ad libidinem diaboli opera prouocatur.
6 *Sexus muliebris res admodum fragilis, facile decipi potest.*
Instrumenta tertiæ speciei sortilegiorum quę uenefica dicitur, quę sint.
7 *Venena mala proprie quæ dicantur, & quę bona.*
8 *Sortilegia quædam fiunt ex particula cadaueris hominis.*
9 *Imagines de cera fiant quandoque à sortilegis ad maleficiendos homines.*
10 *Imagines quare in sortilegiis fieri soleãt, cum nihil operentur.*
11 *Diabolus sub diuersis instrumentis, & figuris docet sortilegos diuersa committere flagitia.*

1 QVinto quæro quibus rebus, † mixturis, & instrumentis utuntur isti sortilegi ad hæc sua sortilegia fabricandum. Rñdeo, ꝙ uariis atq; diuersis, istorum pars maior declarata. fuit supra eodem q. 5. nihilominus ad maiorẽ expressionem, qa materia ista nõ est minus cõfusa, q̃ diffusa, dicam aliqua ultra ea quæ ibi dixi ideo dic. ꝙ. Aut loqmur de prima spẽ quæ est diuinatiua. in qua qñq; uersantur sortilegi qui sunt ꝓfessionis expſ. sæ, aliqñ uero hi qui tacitæ sunt professionis. Primo casu dic, ꝙ quotiescũque sunt in celebratione sacrificiorũ omnibus fere, & eisdẽ instr̃is utuntur ad sacrificandum, qbus utuntur nr̃i sacerdotes christianæ religionis, & cum illa reuerentia cultum dæmonis sub idolorũ forma celebrare solẽt, & offerre preces, qua & qbus ueri sacerdotes Christianæ religionis uerũ diuinũ cultum uenerãtur, ut no. Io. lec. in sum. conf in tit. de sortil. c. 1. & 2. & no. in c. nec mirũ. 26. q. 5. & in c. contra idolorum.

lorũ 26.q.4.& not.gl.in c.accuſ.§.ſane,de hæret.lib.6.& ibi D.Arch Gemin. & alii ubi expreſſa fit mẽtio de iſtis ſacrificiis.In locis. n. quæ ſupra ꝓxime diximus quæ ipſi retinent loco templorũ ſolẽt ſæpius cõſtruere aras,& ſuper eiſdem ponere idola, & alias diuerſas imagines,quibus in ipſis ſacrificiis,& ꝑcibus offerre ſolent thura,& alios diuerſos profumos,deferunt ẽt tunicas quaſdam loco camiſi,cottæ,tunicelę.planetæ, uel piuialis, & cũ illis celebrant ſacrificia, habentq. inter ipſos quoſdam q̃ melius ceteris ſunt diſpoſiti ad illas cerimonias exercẽdum,quos illis prę ponunt, & appellant ſacerdotes,ſicut apud ueteres dicebãtur ſacerdotes Apollinis, & ſimiles,& nũc idem obſeruant Iudæi inter ſe. iſti.n.ſunt qui ſacrificia ipſa manibus ꝓpriis celebrant,& miniſtrans, & maximo reuerentiæ cultu diabolum uenerantur,ac ſi uere eſſet illorum Deus, & hoc eſt in quo diabolus ſummopere delectatur,ut adoreẽ d.c. nec mirum,& per S.Th.in ſum q 94.art.3.in tit. de ſuꝑſt.& hr̃ Matt.4. c.quibus cõpletis ſacrificiis,ipſi ſortilegi ſuas proponunt interrogationes de his qui noſcere cupiunt, & ab ipſis idolis uoce diabolica rñſa ſuſcipiunt de futuris, ac depñtibus occultis, ſm̃ ꝙ ipſi magis ſcire cupiunt,licet futurorũ rñſa ſint ut plurimum,dubia,& ad plures ſenſus accõmodanda,qm̃ futurorũ ipse dęmon eſt ignarus q̃tũs uellet illa prædicere ex certa ſcientia, prout ſunt in ſuo eſſe,de quo latius dicã inf q. ſeq.

2 † Secundo uero caſu qñ ipſa ſortilegia fiunt ꝑ hoĩes qui ſunt tacitæ profeſſionis, & tunc diuerſa interueniunt inſtrã, qñq; illa faciunt in aqua per hydromantiam,qñq; in igne per pyromantiam,qñdoq; in terra ꝑ geomantiã qñq; uero utunẽ aere,qñ faciunt per aerimõtiam,ut late ponit,& declarat iſta d.Hoſt. in ſum.de ſort.§.2.quãdoq; faciũt illa ex inſpectione inteſtinorũ auium, aĩalium,aut ꝑ eorundem uoces garritũ occurſum, & ſimilia, ut late diximus ſupra eo.q.2.& hr̃ in c.igitur genus.26.q.4.& q.5.nec mirũ.& Ioan.lec.in ſum.conf in ti.de ſort.q.2.uer.diuinatio, alii reſpiciunt in aſtrolabio,uel in clauicula Salomonis,ut in c.2.extra eo.tit.Si uero loq̃mur de ſecũda ſpecie ſortilegiorũ amatoria diſtingue.Aut ipſa ſortilegia fiunt in corpore, aut fiunt extra corpus hæc.n.diſtõ non conuenit priori ſpecie,,in corpore.n.cõiter fieri ſolent per cibum,uel potum,ut l.3. §.adiectio autẽ ff.ad l.Corn.de ſic.& l. ſi quis aliquid. § qui abortionis.ff.de pœn.& l.eorũ. in princ. & l. multi.C.de mal.& math.& in quibus poculis & mixturis cõmeſtibilibus cõmiſcentur multa quę late diximus ſupra eo. q. 3. quas non expedit iterato repetere uide ibi.

3 † Si uero fiunt extra corpus,& tunc interueniunt q̃dã ligaturę, quas ipſi magiſtri conſuunt in clamide maleficiandi, aut in alia parte latenter abſcondunt,ſicut in lecto inter plumas, uel materatia, aut ſublimine oſtii, uel alio loco ſuper quo perſona maleficianda tranſitura, aut iacitura ſit, & ultra ea quæ diximus ibi in 3.q.adde ꝙ ipſi ſortilegi admiſcent ſępius in iſtis amatoriis aq̃ benedictam. ſ.fontis baptiſmatis,aut cõis amphoræ exñtis in eccleſia,aut oleum ſanctum baptiſmatis, chriſmatis,aut extremæ unctionis,ramos oliuarũ benedictarũ,frondes palmarũ, candelas benedictas,ſacros Agnoſdeos,thura benedicta, cerei paſchalis,& his ſimilia.Qñq; aũt capiunt aliqua ex reliquis ſc̃torũ martyrũ ſi hr̃e pñt ſ.particulas oſſium,capillorũ,uel ueſtiũ. Alii aũt capiunt fruſtula quædam indumẽtorum ſacerdotalium,aliorũq. paniculorũ bñdcorũ quibus ſacra miſteria uenerantur, celebranturq.,ſicut camiſi, corporalis purificatorii, tunicellæ,manipuli,amiti,ſtolæ candidę, lapidis ſacrati.mapæ altaris,platenæ, ſudarii, calicis,& ſimilium,& iſta oĩa, uel eorũ partẽ admiſcere ſolent in ipſis ſortilegiis amatoriis,adhibitis eorũ nefandiſſimis pręcibus,& diabolicis uerbis ad turpes libidinis actus, tot ſacrorũ,& aliorũ ſacrorũ perpetrãtes abuſum.Nec omittam unum quod quidam ex his qui ſunt expreſſæ profeſſionis deferunt qñq; imagines quaſdam ad loca ſacrificiorũ terra,uel cera,aut gũmarũ,ſeu alia q̃uis mixtura confectas,illaſq. baptizant prius nomine perſonæ maleficiandæ,ſub deuotione, & inuocatione diaboli,cum eiſdem cęrimoniis quibus uti ſolẽt noſtri ſacerdotes in uero baptiſmate.& adiiciunt quædã uerba ualde turpia,& nefanda,quæ hic inſerere non placet, ne quenq̃ fortaſſe nimis curioſum ad illorũ experientiam cõcitaré,q̃uis alius extra ꝓfeſſionẽ effectus hmõi efficere non poſſet,ut latius diximus ſupra in fin.3.q.quib.imaginib. qñq; aperiunt pectora,& ipſarũ corda ingẽti calore ignita reddũt,aut tm̃ detinent ꝙ liquefiunt,putantes ꝙ eodẽ modo cor hois maleficiãdi,uel mulieris ſimili amoris ardore ad-

uret,

uret, seu molificetur, & obediens reddatur ad potum sacrilegi, uel amantis, sed stulti non aduertunt qđ dæmonis fallacia uehementer decipiuntur, ut alias diximus supra in d.3. q. si tñ postea appareat ꝙ mulier flecti uideatur & amari incipiat id non prouenit uirtute, & potentia sortilegii, sed diabolicæ tentationis & opa extrinseca alicuius hominis qui ipsam sollicitat, & persuadet, ut diximus supra d.3. 4 q. † Pro cuius corroboratione adde quod dixit Bonauent. in 2. seq. dist. 28. num. 39. ubi dicit ꝙ tanta est uis diabolicæ tentationis, qđ hõ isti absque diuina gratia resistere non potest, non ꝙ hoïem præcise compellat ad peccandã propter liberi arbitrii ptãtem, & gratiam passionis D.N. Iesu Xpi, sed tanta est qñque ad malum hoïs inclinatio, & uoluntatis pronitas, ꝙ nisi esset aliud sustentans necesse hr̃et hõ qñq; motu noluntatis in malum incidere. diabolus. n. nihil est ꝙ magis timeat, & uehementer abhorreat quã signum, siue figuram crucis, & memoriam passionis D.N I. Xpi, & ratio est, qa ante aduentum Christi, & illius passionem diabolus habebat mirab lem ptãtẽ super oẽs hoïes uiuẽtes. habebat. n. duplicem manum, una qua dicebatur manus attrahens altera quæ dicebatur manus compellens. manus n. attrahẽns erat illa potestas qua ipse Sathanas trahebat ad limbum oẽs iustos, & sanctos uiros. Manus uero compellens erat illa ptãs præcipitãdi hoïem in malum, uel per fallaciã, uel per uiolentiam, qa tunc tentabat ut Draco, tentabat ut Leo. oẽs. n. hoïes, uel per fraudulentiam, uel per uiolentiam superabat quæ magna ipsius ptãs debilitata fuit per passionem D N. I. Xpi, per quẽ apparuit lumen ueritatis, & interius ꝑ diuinã inspirationem, & exterius ꝑ humanam instructionem, ita ꝙ nos oẽs a manibus illius liberauit. & ꝑpea
5 diabolus tam fortiter abhorret † memoriam passionis prædictæ, per quã eius potentia debilitata fuit, & nobis liberi arbitrii uires, & ptãs grandius restituta, est nihilominus remansit sibi illa gñalis tentãdi facultas q̃ põt cõtra oẽs indifferenter exercere Deo permittẽte, imò cõtra ipmmet Iesum illam experiri uoluit, ut hr̃ Mat. 4. c. non tñ habet nunc illã ꝑ modũ uiolentiæ, sed persuasionis & fraudulẽtiæ quorũ tot, & tantas ipse habet, ut uix hõ illis resistere possit, ista sunt uerba not. S. Bonauenturæ in 3. sent. dist. 19. q. 3. num. 22. & 23. Redeundo nunc ad propositum dico non esse mirum si mulier pudica ex se, qñque flectitur ad libidinem, & dirigit cor suum ad amandum illum, quem prius nullo modo cognouerat, quod solũ prouenit ex illa festina, & insatiabili dæmonis tentatione, quæ intrinseca est sollecitans aïam accedente postea sortilegi extrinseca operatione sermonis ambasiatæ lr̃arũ amatoriarũ, & aliis similib. extrinsecis sollicitationibus, quæ propire sunt causa immediata lapsus ipsius mulieris, ut inci-
6 dat in laqueũ † & quia muliebris sexus fragilis est, facile decipitur, flectitur & apprehenditur, ut hr̃ in c. forus. de uerb. sig. & not. gl. in c. 1. de claud. desp. 23. q. 7. quòd proposuisti. & q. 5. c. Adam, & c. mulier, & dixi inf. eo. q 6. in fi Sortilegia uero ipsa qualiacunq;, & quotcunque sint non sunt cã immediata flectendi pudicũ aïum &c. sed dñr cã mediata, & remota ꝑꝑ q̃ dęmon magis deliberare studet illam tentare, & capere in laqueũ postq̃ per turpẽ abusum illum sacrorũ in grauem offensam diuinæ maiestatis obtinuit diuinũ cultũ prosterni, & ipse ut Deus adorari, & hoc est quod ipse magis desiderat quã aliud, ut alias diximus supra q. præced. & latius dicam infra. in fi. huius qõ. Tertiæ speciei instra silr̃ plurima sunt quorũ partem uidistis supra 3. q. quibus aliqua superaddã, ideo dico ꝙ aut fiũt in corpore per cibũ, uel potũ, aut extra corpus aliquo ex modis ꝓdictis. Primo casu nota unũ br̃, & gñalr̃ ꝙ oïa ꝑ sortilegia, siue malefici a, ueneficia, q̃ fiunt in corpore, non fiunt absq; ueneno. sed oẽs illæ mixturæ compones, & pocula sunt mixta ueneno aliqua mitiori, ut minus officiat, aliqua uero atrociori, ut citi uulnerẽt uel occidant, q̃ ut dixi, ex diuersis rebus cõficiuntur. Quædam ex herbarũ foliis, festucis, aut radicibus, quędam ex uenenis serpentũ, q̃dam ex reptilibus terræ animalibus, uel piscibus uenenosis, lapidib. sulphurę gummis ære, plumbo, argento uiuo, qđ ipsi mercurium appellant, aliisq; diuersis metallis in puluerẽ redactis, seu alio modo cõbustis, & sic ex rebus nãlibus illa componunt dæmonis instructione docente. & hæc sunt quæ in ueritate diuersas inducũt ægritudines in hu-
7 manis corporibus. † & ꝑpea lex uocat ista mala uenena. q̃ sunt facta hoïs necandi, aut ęgrotãdi causa. l. 3, §. adiectio aũt. ff. ad l. Cor. de sic. & l. si qs aliquid. §. qui abortionis. ff. de pœn. bona siue non mala uenena dñr ea, quę non sunt composita ad nocendum, nec facta

hominis

hoĩs necãdi causa,ut sunt illa amatoria q̃ in poculis amatoriis cõiter cõmisceri solent d. l. 3.§. adiectio aũt,& d.§. q abortionis. & ibi Bart.Aut illa fiunt extra corpus.s.extra cibũ, uel potum, & diuersas similiter unctionem mixturas,& uenenorũ cõpositiones accipiũt qbus maleficiãdorũ corpora dormiẽtiũ linire & perstringere solẽt. & quam primũ ipsa unctura ad præcordia penetrauerit quę facile penetrat stãte calore dormiẽtis statim audiuntur gemitus,& maximi vlulatus insurgunt, quos ꝑsona maleficiata dolore quẽ graui sustinere non põt.Quidam alii sortilegia hmõi sub alia forma cõposita cõsuũt latẽter ĩ chlamyde,aut abscondunt in lecto ipsius maleficiandi,seu in aliquo loco subterraneo fouea facta,aut sub limine ostii,suꝑ quo destruendus trãsiturus sit,& pedibus illa calcere cõtingat.Quidã aũt capiũt residua q̃dã ex corpore personæ maleficiandæ.s.capillos,dentes, ungnes,pilos,siue setas corporis, sanguinem si hẽt pñt,aut particulam pelliculæ manus,uel pediũ. Alii uero capiũt particulas uestiũ earũ dẽ ꝑsonarũ,caligarũ,solearũ,siue planellarũ, calciamẽtorũ,camisiæ,disploidis,birreti,scuffiæ aut ueli muliebris,cinguli siue zonæ,strin
8 garũ,& similium. † Quidam ẽt capiunt particulamcorporis alicuius cadaueris eorum. s. qui iam sepulti fuerunt,& ut plurimũ q̃runt illorũ cadauera q furca suspensi, aut alia turpi morte periere,& illorũ ungues qñque aut dentes,capillos,aures,oculos,barbã, manũ, pedem,uel digitum, aut aliqđ ex eorũ intestinis.s.cor,iecur,epatẽ,siue pulmonẽ, militiã rete uentris partem,aut intestinorũ pinguedinem,neruos,ossa,uel carnẽ, & cum istis aliis & similibus turpissima compunũt sortilegia Quidã alii capiunt particulas quasdã uestium ipsorũ cadauerũ cum qbus humati fuerunt,Quid alii capiũt chordã siue capistrum uiri laqueo suspensi,aut illius camisiã, & cũ illis similiter quamplura mala turpissime execrantur,nec uerentur nocturnis tꝑibus cadauera ipsa exhumare,aut ipsimet in sepulchris ipsorum intrare,& hęc pluries habui in facto Romæ,& ab ipsis reis in eorum examine per plures spõtaneas cõfessiones accepi, q̃ qdem oĩa fuerunt per demostrationẽ ad oculũ uerificata.Quidã uero cæperunt auium aut ferrarum intestina,mẽbra,ossa,plumas,uel retas, Quid de oculis aut capite uel dentibus lupi. Quid de iecore vulpis, pedibus, uel corni bus cerui, capite uel lingua milui,pedib.uel unguibus castoris qd de ore uel beccho aquilæ,qd de galli crista,& testiculis, & aliis quã,
9 pluribus. † Quidã sunt q imagines ceræ, uel alterius mixturæ cõficiũt illasq; portãt ad loca sacrificiorũ,qb.completis,imagines ipsas sub noĩe ꝑsonæ maleficiãdæ certis adhibitis cærimoniis baptizãt oĩa opera ipsorũ,cũ deuotione.Sathanæ offerẽtes, qbus sic oblatis, & execratis imaginibus ignẽ ingẽtẽ apud ipsas cõfouẽt,illasq. spinis,acubus, clauis, uel aliis rebus acutis,qñq; in capite, qñq; in uultu,in gutture,in renib.pectore,femore, costibus aut uẽtre, uel similibus locis ꝑforant,& truciãt depcãtes cõtinue,ut uerũ corpus maleficiandi easdẽ patiaẽ pũcturas,& pœnas,& eisdẽ dolorib.crucieẽ, ac si eius corpus his instris uere ꝑforari contingere, & licet sæpius ꝑsona maleficiata in eadẽ corporis parte similes dolores intolerabiles patiaẽ, nihilominus nõ ꝓueniũt uirtute, uel põtẽtia dictarũ imaginũ, uel sacrificiorũ, uel potius ex unctionibus. & aliis mixturis ueneficis quas adhærent corpori ipsorũ maleficiorũ, ut supra
10 dictũ est in 3.q.Sed q̃ro † nũc si dictæ imagines nihil ꝓsunt nec operanẽ effectũ in sortilegio,quare fiũt?Respon. ꝙ licet ex istarũ imaginũ imò latronibus nõ subsequanẽ immediate effectus de qbus supra, tñ ex lõginquo & mediate sequunẽ, qa dæmon inter alia desideria sua hoc maius hẽt, ut adoretur ab homine ad similitudinẽ Dei ut supra ꝓxime dixi,sed ut ꝓmptius, & facilius adorationẽ ipsam consequaẽ,& augeat, docuit sortilegos suos hæc sortilegia ꝑ imagines fabricare, illasq; primo,& ante oĩa baptizare, & cũ illis preces more sacerdotali offerre, ad hoc ut cultus suæ adorationis amplificeẽ, & latius extẽdaẽ, & sub isto calore captãdi amorẽ,inferẽdi ægritudinẽ,inueniẽdi thesaurũ,uł alio simili mõ decipit istos ignaros nihilominus opus maleficii ꝑficiẽ uenenis, q̃ sunt ꝓprie cã immediata ęgritudinũ,istæ uero imagines dñt cã remota,& mediata ꝑꝑ q̃ dæmon subtilius,& diligẽtius satagit ad instructionẽ uenenorũ,& illorũ exhibitionẽ, ita ꝙ persona maleficiata audiat qđ hẽt in corpore, & iõ ista dr̃ cã remota, & mediata ad maleficium mixtura aũt poculi, aut unctionis ex cã imme
11 diata,ut no.in ca. nec mirũ.26. q.5. † Ex qb. uides ꝙ Sathanas sub diuersis signis, instr̃is, mixturis,cõpositionibus,ligaturis,characteribus

ribus

ribus atq; figuris instruit sortilegos ad cōficiēdum diuersa maleficia, ſm diuersas hoīm opin. quas ꝓsequi intēdunt, & ut facilius dæmon simplicis credentium aīos fallacijs suis apprehēdat sæpius sortilegia ipsa sub aliquo tegmine sanctitatis abscōdit, aut culte ueræ deuotionis obūbrat, ut res uideat honesta, & sanctitatis deuotione foueri, & ideo istæ mulierculę, uel similes in dissolutione dictorum sortilegorū semꝑ quasi iubēt dicere angelicā salutationē, siue dn̄icam orationem, hoc est Aue Mariā, uel Pater nr̄m, ad deuotionē alicuius S. Apostoli, uel Martyris, seu sanctarū uirginum. Ad deuotionē uero Dei, & beatæ passionis, seu uirginis Marię nunq̄, nec reperies ēt ꝙ faciant unq̄ dicere symbolū fidei. s. credo in unū Deum, &c. & hoc est qđ diabolus uehemēter abhorret, ut alias diximus supra ea. q. q. a ꝑ illud fidei Christianæ obseruātia, & dæmonis exclusio demonstratur, ipsæ uero mulieres, aut uiri remedia hmōi, ut plurimū faciunt instructione, & suffragio diaboli, & iō dn̄r suꝑstitiosa, & reproba, ut latius dicemus infra in seq q. ubi plenius examinabimus illū articulū an, & qn̄ liceat maleficiatū, cōtrario maleficio liberate, & qūo, & qualiter cognoscatur, an remedia ista sint superstitiosa, & reproba, uel non, & casu quo sint damnata, qua pœna puniatur qui illa scienter exercet ibi dicetur.

1 *Effectus sortilegiorum qualiter causari possint in corporibus humanis mediantibus rebus, siue mixtis, siue simplicibus.*

2 *Diabolus rerum naturalium, & secretorum naturæ maiorem habet cognitionem quam omnes simul homines.*

3 *Diabolus qualis in sua conditione fuerit, & qualis post lapsum.*

4 *Intellectus an fuerit post peccatum obtenebratus in dæmonibus.*

5 *Diabolus prę teritorum, aut pręsentium occultorum homini incognitorum optimus est interpres.*

Diabolus furta, adulteria, & cætera quæque uitia quanquam occultissima cognoscit.

6 *Futura dupliciter cognosci possunt.*

Diabolus rerum principia cognoscit, cui magis nota est uirtus causarum naturalium quam hominib.

7 *Diabolus quare quandoque futura prædicit ex certa scientia quam non habet ipse.*

8 *Arte magica sciri possunt quę in locis distantibus, seu remotis fiunt.*

9 *Diabolus imbutis artibus magicis reuelat, alias cogn tu impossibilia.*

10 *Diabolus nulla capitur obliuione, aut ignorantia rerum naturalium, aut secretorum naturæ.*

Dæmones elementorum, metallorum, lapidum, herbarum, plantarum, reptilium, auium piscium, & motuum cœli notitiam habent.

11 *Diabolus in omnibus artibus liberalibus omnium hominum est longe doctissimus.*

Diabolus ex quibus rebus mixturas, aut compositiones faciat.

12 *Diabolus quędam in puluerem & quædam in pinguidinem redigere docet ad facienda sortilegia.*

13 *Pocula abortionis dicuntur, quæ dantur alicui, ut fœtum ædat immaturum.*

Virtus generatiua quandoque impeditur per sortilegia.

14 *Matrimonium quandoque per ecclesiam separari mandatur ob impotentiam coeundi.*

15 *Maleficiatus quidam ne cum uxore computaretur qualiter fuerit liberatus.*

16 *Liberandus à maleficio iubetur signum crucis omittere.*

17 *Malefici seu sortilegi an, & qualiter pluuias, grandines & fulgura inducere possint.*

18 *Aegritudines seu morbi quos inferunt malefici, nō ex imaginibus, aut certis uerbis prouenniunt, sed ex mixturis & rebus naturalibus applicatis.*

19 *Diabolus quare à Deo permittatur adeo inhoneste res diuinas, & suæ adorationis cultum usurpare.*

20 *Sortilegum, seu maleficum, an liceat impune consulere ad tollendum maleficium.*

21 *Ius ciuile pro soluendis maleficijs permittit recursum ad maleficos, sed non ius canonicum.*

Infirmitates an possint licite sanari per quędam uerba superstitiosa, quibus ut plurimum utuntur mulierculæ.

22 *Remedia sanatiua qualiter cognoscantur superstitiosa, uel non.*

23 *Nomina hebraica Dei, & angelorum ab aliquibus conficta, an deferantur licite pro remedio sanitatis.*

1 Sexto quæro † qūo potest esse, ꝙ ex præmissis rebus simplicibus, aut mixtis effectus sortilegiorum hmōi, & tot accidentia in humanis corporibus, ita fortiter causentur, seu ēt tollātur, aut futurorū occultorū ut reuelationes tam clare succedere pſſt. nam qbusdam ridiculum potius q̄ credibile esse uidebatur, ꝙ ex tactu unius imaginis ce

ræ,cretæ aut alterius mixturæ si tangatur in aliqua parte sui corporis p maleficum, in ea dē parte corporis psonæ maleficiādę statim exoriat infirmitas,& causentur dolores intē si,aut amoris cupiditas, & uehemens libido pparet incendia cordi , & sic de singulis aliis sortilegiorū speciebus.hæc n.uñr esse satis re mota a credulitate recti iudicii , & tñ in rei ueritate effectus , & accidentia hmōi negari non pōt,ꝙ ueniūt atq; recedūt opera, & mi nisterio dictorū sortilegorū. Et iō pro facilio ri solutione istius dubii . Videndū est primo de uirtute,& potētia dæmonis quæ, & qua lis sit,& quā potestatem habet sup homine,
2 qua cognita facilis reddetur solutio istius du bii. † Sciendum est.n. ꝙ Angelus Sathanæ q est proprie diabolus mirabilem habet uirtu- tem,& ptātem cognitiuā circa nālia,& secre ta naturæ.plus n.de his ipse solus est instru- ctus,& bene informatus,quam oēs hoīes de mundo simul ita dñt Theologi , & maxime S.Th.in tract.qq. 16 art 6.in titu. de dæm & S.Aug lib. 10 de ciu.Dei , & hr in c. nec mi rū.26.q.5.ex quo.n.ipse Angelus est substan tia spūalis,& pura intelligētia habet oēs uir tutes intellectiuas,& oīa secreta naturæ, quę nāliter spectant ad angelū,siue bonum, siue malū.de quibus latius p eundem Tho. in d. li.qq.q.16.art.1.2.6. & p totū de dæmon.& q.6.art 4.6.in tit. de mir. Deus n dum a prin cipio creauit naturā angelicam in paradiso, eandem uirtutem , & ptātem dedit angelo Sathanæ quā dedit angelo lucis, qa à princi- pio oēs lucidos,& pclaros creauit ita dicunt oēs Theologi & hr Ezec.28.c.dum loquitur
3 diabolo figuratiue in personā regis Tyri di- cēs. Tu signaculū similitudinis , † plenus sa pientia,& pfectus decore,in deliciis parad si Dei fuisti . omnis lapis pciosus operimentū tuū,sardius,topazius,&c.tu cherubim extē- tus,& ptegens,posui te in mōte sancto Dei, in medio lapidū ignitorū ambulasti pfectus in uiis tuis à die cōdōnis tuæ , d nec inuēta est iniqtas in te.Peccasti , & ejeci te de mōte sancto Dei,& perdi te,ò cherubin, hæc dicit Dñs Deus.hr etiam de hoc de cōse. dist. 1.hi duo.& not.26.q.5.nec mirū.§ sed hoc quos- dā,&c.ubi S. Aug. loquens de acutissima in- telligentia diaboli dicit , quanto magis pōt diabolus cognoscere ęgritudinem esse mor- talem,ut Nōs si hæc eadem cognoscit homo p quasdā cōiecturas, & signa, multo magis illa cognoscit diabolus quem angelica pote- state sublimem pphetica oracula fuisse testā tur.idem dicit Th.d.q.16.de dæmon. Quam primū igit Sathanas qui tūc pp illius sum mam pulchritudinē , & splendorem Lucifer uocabatur incidit in pm̄ superbiæ contra suū creatorem,uolens se facere æqualē Deo,cre dens posse exercere uires suas in cœlo,& aliis prædominari, pter & contra Dei uoluntatē, statim ipse cum sequacibus suis de cœlo ex- pulsus fuit,& pro sua æterna habitatione sta tutus fuit infernus locus teterrimus, & tene brosus , & ppea perdidit oēm beatitudinē, sedem cęlestem diuinæq; maiestatis specula tionē,& lux cœlestis candoris conuersa fuit
in tenebris.† Hinc quæri posset an itellectus 4 diaboli post pctm̄ fuerit obtenebratus, ita ꝙ non habeat lucem illam intellectus cogniti uā ita subtile,& claram sicut prius habebat , de quo uide S Tho.in d. q.16.art. 6. de dæm. ubi cōcludit in effectu ꝙ Diabolus peccādo pprietatem naturæ suæ angelicæ nō amisit, sed naturalia in eis adhuc integra remanēt, & splendidissima.idem sentit Dyn. in lib. de ui.no.c.4.& not. in d.c. nec mirū. 26. q.d.§. sed quosdā fallit, &c. Quo ad ea uero q sint diuinæ cognitionis , prout est scia futurorū ex certa rōne secreta cordis hominum, & si milia,ista n.omnis intellectus angelicus etiā angeli boni est incapax ex se ad cognoscen- dum, & cōprehendendum , & ppea indiget quodā superiori lumine illustrari ad ipsa co gnoscenda,quod lumē est diuinæ gratiæ , & ad hoc nō puenerūt nisi angeli boni p gr̄am angelus aūt Sathanæ est idignus, & incapax istius gratiæ pp pctm̄,de cōse.dist.1. hi duo. & ideo non pōt ueraciter futura prædicere. In his uero quæ naturalia sunt, uterq; ange lus habet mirabilē uirtutem , & potestatem cognitiuam longe supra humanum intelle- ctū , adeo ꝙ ea quæ sunt hoīs scientiæ quo- dammodo impossibilia, ipse Diabolus uidet oīa,& expresse cognoscit, quippe qa ipse est spūs liber,& eleuatus, & dicit substātia spūa lis,& incorporea . ita appellatur ab omnib. Theologis nulloq; pmitur pondere carnis, seu alia corporea pōderositate, ex qbus pos- sit eius uelocitas intells quoquo modo of- fuscari,aut ipediri quo minus uideat , & ex pfle cognoscat oīa q cōueniūt naturæ angeli
5 cæ ut supra dixi. † Et iō aut nos loqmur de scia ptorū , aut pñtium occultorū,quæ hoī sunt

sunt ignota penitus, & istorum ipse est optimus interpres, & cognitor, ita dicit S. Tho. in d. q. 16. art. 6. & S. Aug. in lib. 10. de ciuit. Dei. & not. in c. nec mirũ. 26. q. 5. Hinc est, ꝙ Diabolus cognoscit atque uidet oĩa furta ẽt latẽtissima, & eorũ fures, & alia hmõi crimina licet occultissima sint, ut sunt coniurationes tractatus, incendia, assassinia, homicidia occulta falsitates, sacrilegia, stupra, adulteria, & his similia, nõ solũ q̃ fiunt inter pñtes uerũ ẽt, & inter abñtes, & in partibus multũ lõginqˢ atq; remotis, ex quo ipse omnibus his ictu oculi ꝑsentialiter adesse põt, & de illis notitiã haud dubiã nobis exhibere potest, ut patebit infra in ea. q. in quibusdã exẽplis, exceptis tñ hoĩum cogitationibus in mente rerentis q̃ licet sint de pñti, tñ Diabolus illa ignorat, maxime qñ nondum fuerunt deductæ ad cognitionem alterius per aliquem actum extrinsecum aut signum, istorũ. n. solus Deus est cognitor, & uerus interpres, ut hr̃ Matth. 22. & Mar. 12. & dicemus infra eo. q. 10. Futurorũ quoq; diabolus est incapax. sed si deuenerit ad cognitionẽ quandã cõiecturalẽ, & demonstratiuã siue inclinatiuam, qa hanc hẽt ex cõsideratione corporũ cœlestium, & motus astrorũ sicut astrologus, sed ista dr̃ dubia, & incerta notitia, qa põt abesse à ueritate ut no. in c. epi. 26. qõ. 5. c. sortes. c. aug. ead. cã. q. 4.

6 † Et iõ dicit S. Th. d. q. 16. artic. 7. qđ futurorũ duplex est cognitio uno mõ cognoscuntur futura quantum est in se ipsis, & natura sui, & hæc cognitio ꝑtinet ad solũ Deũ, nulla. n. creatura hẽt istã facultatẽ nisi ex diuina gratia spãliter fuerit sibi reuelatũ, sicut fuit sanctis Prophetis, & iõ bene dixit. Esa. 41. c. annuntiante nobis q̃ uentura sunt, & dicemus qa dii estis uos. Alio mõ cognosci possunt futura in suis causis s. quãtum ad causas suas actiuas, uel ẽm potentiã causarũ. & hæc est illa cognitio cõiecturalis, & demõstratiua de qua supra ꝓxime dixi & de hac Diabolus participare põt ꝗppe qa ipse cognoscit principia rerũ, & est illi magis nota uirtus causarũ nãlium quã hoĩbus, nã ꝑ sciam astrologiæ, uel ꝑ alia signa, & cõiecturas facilius, & certius cognoscit diabolus futura q̃ homo, qa subtilius cognoscit cãs ipsarũ rerũ nãles, & q̃ antecedũt rẽ ipsam essentialr̃, q̃ nos uocamus indicia, & signa rerũ. qa sunt principia q̃dam futurarũ rerũ q̃ ꝓcedunt operationes nãles postmodũ successuras, siue euentus rerũ futurarũ, & ꝑ ista fuit inuenta pronosticatio ꝑ astrologiã quæ fit iuxta demonstrationes, & indicia astrorũ & corporũ cœlestiũ, is igit̃ q ꝑ sciam, & notitiã ipsam futura coniecturaliter, & inclinatiue ꝑdicere quærit non peccat, si dixerit ꝙ sic astra minant̃ siue demonstrant, sed dicendo affirmatiue, & certitudinaliter, ꝓut res sũt, uel erũt in esse suo peccat grauiter, uide Ab. & alios Can. in c. 2. extra eo. ti. & iõ diabolus ut uideat̃ hr̃e maiorẽ ptãtem, & se esse æqualẽ Deo, non uereť futurorũ quorũcunq; uel le clare certam notitiã necessariã demonstrare, & rem futuram q̃ adhuc non est in rerum natura certo mõ futurã ꝓut erit in suo esse demonstrare qñ uenerit in lucem, & erit certa in rerũ natura, sed in hoc mẽdax est, & decipit hoĩem, q istius notitiæ ipse diabolus est oĩno incapax, ut cõcludit S. Th. ĩ d. q. 16. art. 7. de dæmon. & hoc idẽ cæteri Theologi cõcludunt, & tenẽt.

7 † Et ꝓpterea ipse diabolus ut facilius hoĩem decipiat, quotiescunq; cõtingit de ipsis futuris interrogari, semꝑ in. dere solet uerbis implicitis dubiis, & incertis q̃ ad utrunq; sensum accomodari pñt affirmatiuũ. s. & negatiuũ, ut patet exemplo uaticinii strenuissimi Ducis armorũ D. Brachii senioris Perusini q paulo anteq̃ cũ hostibus cõcurreret, & bellum iniret cõsuluit dæmonẽ quendã quem astrictum tenebat, nunqđ futuri belli uictoriã, uel suã aut suorũ stragẽ reportaret, & an ipse ĩcolumis euaderet, uel periret, cui rñsum dedit ꝑ ista uerba, uidelicet ibis redibis non morieris in bello, & aliud qđ græcis ꝓnunciasse legit̃, uidelicet dico te Aiacidem Enonẽ uincere posse, q̃ uerba media sunt adeo cõposita q̃ adaptari possunt ad utrunq; sensum affirmatiuũ. s. ꝙ negatiuũ, hoc est uictoriæ, & succũbẽtiæ siue mortis, & hoc mõ decipere solet simplices credẽtiũ aĩos, & quoties rei euẽtus ꝑter aut cõtra spẽ cõsulentis succedit. tũc diabolus se optime saluat ĩ cõtraria opinione redarguẽdo ipsum cõsulentẽ de ignorãtia sua, aut mala ĩtelligẽtia uerborũ suorũ, aut cõtrariã interpretatione. Et qa diximus supra, ꝙ diabolus hẽt notitiã oĩum ꝑteritorũ, & pñtium q̃ iã facta, sunt, uel fiunt tã inter ꝑsentes quã inter absentes licet nobis occultissima sint.

8 † Subdã exẽplũ clarũ dieb. nostris exortũ in ciuitate Perusina, ut referri audiui à quodã religiosissimo uiro, & honesto sacerdote ma

nostræ ætates q retulit mihi cognouisse quēdā presbyterū Iacobū Perusinū q magice artis erat multū eruditus, & sæpius experiebat̃ p̄ dictā, quadā die dū ipse presbyter Iacobus celebraret missam in ecclesia Cathedrali S. Laurētii illius ciuitatis, dū esset circa mediū missæ uerteretq faciē ad populū, ad dicendū uerba illa q̄ dici solet parū ante consecratione Eucharistiæ, uidelicet, Orate fratres, &c. loco illorū uerborū dixit. orate ꝓ castris ecclesiæ q̄ laborāt ī extremis. & illo tūc eodemq. momēto Dux militū eccl'e una toto cū exercitu ab hostibus cū q̄bus paulo ante cōcurrerāt succūbebant, & exercitus ipse ruebat, & scindebat̃ in diuersis partib. & nihilominus distabant exercitus hmōi ab vrbe Peruisina spatio 50. miliariorum, uel circa adeo ꝙ impossibile erat q̄ q̄ hoīem ēt currēdo staffettā, siue ꝑ postas potuisset tā cito tale factum nūciari. Deinde interrogatus presbyter ille ab aliq̄bus ex circūstātibus q p̄conium ipsum audierāt q dnā sonarēt uerba illa, & ad quē effectū in illo ministerio missæ loco solitorū uerborū orate, &c. ꝓmulgata fuissent, q presbyter rn̄dit ex tp̄e ꝙ ita dixerat, quia uerū est ꝙ illo tūc milites, & exercitus ecclesiæ q cum hostibus cōcurrerāt succūbebat atq; peribant, & quia auxilio indigebant ipse sacerdos orabat, & intercedebat ꝓ illis, interrogatus q̄ dixerat, uel reuelauerat sibi ꝙ milites, & exercitus ipsi tunc succūberēt, q rn̄dit ꝙ spiritu sancto sibi tunc eadē reuelāte populo manifestauerat, & cū ista rn̄sione illis q̄ 9 rosdimisit, † nihilominus in rei ueritate diabolus fuit q illa dicto presbytero manifestauerat, de q̄bus sæpius interrogabat, cū de ipsis militibus, & exercitu cōcursu atq; uictoria & habita reuelatione a diabolo illā populo manifestauerat eo modo quo supra. & licet ea q̄ in castris ipsis tūc cōtingerāt ꝑꝑ loci distantiā impossibile esset ꝙ tā cito hoībus ipsis innotescerent, tn̄ diabolus q est spiritus liber, & incorporeus potuit illa uidere, & p̄sentialiter interuenire, & ictu oculi se transferre Perusiū, & ea oīa dicto presbytero audio illa scire manifestare, & aperire totā scirē facti sub breui uerborū cōpēdio, & ipse populo, ꝓut fecit, aperuit, ex quibus apparet ꝙ dæmon hēt notitiā oīum p̄sentiū, & p̄teritorum tam eorū q̄ fiunt inter p̄sentes quā eorū q̄ fiunt inter absentes q̄cunq; sit absentia lōga uel breuis. Aut aos loq̄mur de notitia rerum nāliū creatarū ab ipso deo siue nā aut hoīum operationis, & circa ista similiter hēt mirabilem uirtutem cognitiuam, q̄ oia q̄ à deo creata, sunt immundo ipse cognoscit una cū uiribus, & uirtutibus suis, ipse.n. nota hēt oīum herbarū noīa, & uires suas quas habent in solis festucis atque radicibus, itē oīa animalia terrestria, & eorū nās, & qualitates omnes aues, & uolatilia cœli, item oēs pisces, & animalia aquatilia oīum metallorum sulphurisq. uires oīum lignorum lapidumq., & eorū uirtutes, & potentias nāles

10 hēt in promptu. † Et bř dicas ꝙ circa ista naturalia, & secreta naturæ in ipso dæmone nulla cadit obliuio nec ignorantia, q̄ cūcta notissima tenet ante oculos ita dicit S. Tho. in d. tract. qq. qō. 16. ar. 6. in uer. rn̄deo, & q̄ peccando, &c. & §. ad primū uer. ad. 7. de dæmon. Idem cōcludit ille Prierias in d. suo tract. & c. lib. 1. c. 3. & lib. 2. c. 7. ubi recitat ꝙ dæmon q̄cunque ēt minimus nouit oīa cū suis uiribus, & ꝓprietatibus. Primo n. nouit oīa elementa. Secundo, omnia metalla. Tertio, oēs lapides. Quarto oēs herbas. Quinto, oēs plantas. Sexto, oīa reptilia terræ. Septimo, oēs aues. Octauo, omnes pisces. Nono, oēs orbes, & motus cœlorum. Decimo, oēs, & singulas stellas figuras, & signa cœlestia ac eorum influxus, & oīum p̄dictorum uirtutes, & potentias nāles ex quibus infinita quodammodo sumunt uenena quorum q̄dam sunt ad nocendū occidendumq., q̄dam uero orta sunt ad sanandum q̄ dñr bona uenena ex quo nā illa procreauit ad medelam l. 3. §. adiectio autem. ff. ad l. Corn. de sic. Cū itaq; diabolus habeat nota oīum supradictorū noīa, uires uirtutes atq; potentias naturales, sicut melior medicus quā reperiri possit in uniuerso orbe terrarum, &

11 ꝑꝑ ea dnt † Theologi, ꝙ iste diabolus est optimus Philosophus, theologus, arithmeticus matematicus, dialecticus, logicus, grammaticus, musicus, & medicus excellentissimus q modica experientia quoscūq; uiros ēt excelentissimos, & practicos dictarū artiū, & peritiæ mirabiliter superaret. & ideo ex eorū siue earū mixturis ipse diabolus facit, uel facere instruit suos, & sortilegos qūo, & qualiter agere debeant ut cōponāt uenena illa ad formandū sortilegiū siue facturam, & diuersas inducere ægritudines in humanis corporibus. Quorū uenenorum, & maleficiorum,

Quædam

Quędam componunt ex herbarum foliis festucis, aut radicibus quæ sunt mirabilis uirtutis & potentię. & quædam sunt quæ non oriuntur in partibus nostris sed illas affert dæmon ex Aegypto, aut partibus Orientalibus, seu aliis, ubi nascũtur, & hñt meliores uires ut alias à quibusdã magicis ꝑ me examinatis referri audiui. Quædam uero ex lignis Quædã ex lapidibus. Quędam ex metallis. s. ex plumbo, ere, stãno, argento uiuo, qđ appellant mercurium. Quædam ex reptilib. terrę uenenosis Quædam ex proprio serpẽtum ueneno Quædam ex auium, aut animalium, siue piscium uenenosorũ membris, uel intestinis, quæ hñt diuersas proprietates a nã, in quibus in sunt diuersa uenena, & uirtutes, seu potentiæ nãles, quæ diuersas operationes inducunt uide Aug lib. 4. q. 23. de ciuit. Dei, & Thom. in d. tract. qq. q. 6. art. 10. in tit. de mirac. & Prier. in suo tract. de strig.
12 mag. lib. 2. c. 7. † Quædam. n. redigũt in puluerem. & hæc ut plurimum miscentur in ferculis, uel potu ex quibus fiunt diuersa pocula, de q̄bus dicemus infra eo. q. 11. q̄dam uero redigunt in pinguedinẽ, cum q̄bus faciũt diuersas unctiones, nec uerentur qñque in ipsis pulueribus, siue mixturis cõmiscere pĩguedinem, siue axungiam quã sumunt ex ꝓprio corpore xpiani, aut infantis defunctis sine baptismo, & hãc ipsi appellant pinguedinem pagani, quam dñt hr̃e mirabilem uirtutem, & cũ ipsis, & dictis pulueribus aliisq; rebus adiunctis diuersas componunt unctiones maleficas ex quarũ tactu, aut aliorũ cibo, uel potu in humanis, aut brutorũ corporib. ĩfinitæ causant ęgritudines, & morbi intrinseci, qñq; ex his peruenit locis priuatio. qñq; uero mẽbri debilitatio neruorũ attractio, dolor capitis, dentium, pectoris, stomachi, uentris cordis, & iste sæpius ceteris euenit? qñq; renum dolor intensiuus, aut alterius mẽbri, & partis corporis. Qñq; uero prouenit febris, tussis, & dementia ptisis, hydropsis, aut aliqua tumefacio carnis in corpore siue apostema extrinsecus apparẽs, qñq; uero intrinsece apud intestina aliqđ apostema fit adeo terribile, & incurabile ꝙ nulla ars medicorũ id sanare, & remouere potest nisi accedat alius maleficus, siue sortilegus q̄ cõtrariis medelis, & remediis ægritudinẽ ipsam maleficã tollat quã facile, & breui tp̃e remouere põt, ceteri uero medici q̄ artem ipsius medicinæ ꝓfitentur nihil ualent, & nesciũt afferre remedium, & hoc est qđ dixit Aug. in lib. 10. de ciu. Dei. & not. in c. nec mirũ. §. ad hęc aũt 16. q. 5. ubi dr̃ quod ista remedia q̄ fiunt ad tollendum istas maleficas ægritudines nulla ars cõmẽdat medicorũ. & ideo sunt ualde ꝓhibita de iure canon. & ecclesia multũ reprobat illa 26. q. 7. admoneãt, & latius dicemus infra ea. q loco suo. Si igitur remedia hmõi non adsint corpus ipm maleficiatũ paulatim cõsumit usquequo deuenit ad extremũ uitę qñq; uero uelocius occidunt qñ uolunt inferre mortem absque remedio adhibent uenena atrociora q̄ uitam ipsam citius ꝑimũt.
13 † Quædam et faciunt ut inducant abortiuũ ꝑgnantis mulieris, & hæc dñr pocula abortionis, de q̄bus hr̃ in l. si quis aliq̄d. §. q̄ abortionis ff de pœ. & l. 3. §. adiect. aũt. ff. ad l. Cor. de sic. l. diuus ff. de extr. crim. ubi est gl. not. l. Cic. & l. prægn. ff de pœ. de q̄bus diffusius dicemus inf. eo. ti. q. 13. Qñq; uero inducit desiccatiõ[illegible]atis in nutrice. Quædã fiũt ad desiccandũ totũ lac unius gregis, uel fecũdi armenti uaccarũ, adeo ꝙ nihil casei penitus reddãt q̄uis antea in maxima abũdãtia reddidissent, & silr̃ aborti ones totius gregis, uel armẽti inducere pñt, ꝓut alias uidi, & habui in facto Romæ, ꝙ duæ maleficæ mulieres cũ isti maleficiis ꝑire fecerãt abortãdo multos pecudũ fœtus, & latẽ matiũ desiccauerãt penitus. Quiiã uero cũ eisdẽ cõpõnib. & uenenis imped. ũt in masculo uel fœm. uirtutẽ generatiuã emittẽdi sperma. Qñq; uero in masculo mẽbri lãguedinẽ, & oĩmodã impotẽtia coeũdi, in muliere uero uuluæ arctationẽ, siue mr̃icis indignationẽ tal ẽ q̄ summoꝑe abhorret cõcubitũ, & uiri accessum ad coeundũ & pati nõ põt aliquo mõ copulã carnis. uñ
14 euenit † qñq; ꝙ durare hmõi maleficio, & impedimẽto ecclesia mãdat mr̃imoniũ ipm separari, & impartiri licẽtiã alteri cõiugũ, q, uel q̃ nõ patit̃ impedimẽtũ ad al's nuptias cõuolare, sed hoc ꝓcedit qñ impedimẽtũ ipm durauit triẽnio, deĩde alter, uł uterq; cõiugũ fatet̃ impotẽtiã suã tũc adhibita septima manu ꝓpinquorũ. aut uicinum fit separatio ipsius mat̃imonii ꝑ ecclesiã, ut hr̃ ĩ c. 1. & cap. fin. de frig. & mal. ibi Pan. & iõ dixit Host. in summa eo. ti. de sort §. fi. in fi. ꝙ isto casu ecclesia credit sortilegiis, & illorũ effectib. de q̄bus hr̃ 33. q. 1. si ꝑ sortiarias. & ꝑ clariori huius rei ĩtelligẽtia exẽplũ facti exhibeo. In

agro Sabienesi in quo hæc maleficarũ secta plurimũ inualuit, & de p̃senti quoq; magna
15 ipsarũ copia reperit. † Quidã uir egregius literatus, & illesę cõditionis. & famę q in uno ex oppidis illis ortũ habuit, licet modo sit senex quadã die, à q̃nquennio citra mihi retulit ꝙ ipse dũ erat in flore iuuentutis suæ t̃pe quo sponsum duxit ad matrimoniũ cõsumãdũ opera, & ingenio cuiusdã maleficę mulieris, quã mihi noĩe ꝓprio declarauit maleficiatus fuit, & ideo fortiter apprehensus fuerat dicto maleficio, ꝙ cũ uxore ea nocte, & postea ꝑ multos dies nullũ penitus debitũ reddere potuit, ex quo habebat maximã uerecundiã, & nunq̃ cessabat admirari, cõsiderãs ꝙ prius ꝑ q̃ ualidus in simili actu carnalis copulæ, ex quo maximã solitus erat hr̃e delectationẽ, tunc uero cõtra adeo ꝙ sua misera uxor, eiusq. parentes reclamare cœperũt primo priuatim putantes postmodũ durãte impedmiẽto deuẽire ad matrimonii separationẽ, adeo ꝙ iste spõsus ꝓ dolore, & uerecũdia quasi demens, & desperatus euaseret, & multos ac multos medicos cõuocauit ut liberaret̃ ab ipsa infirmitate, & impedimento, & nihil põderãt sibi, demũ qdam senex ipsum cõsuluit ut mitteret i qbusdã mõtibus altis ꝓ quodam magno, & solẽni magistro q uocabat̃ magister magnæ experientiæ, q in ueritate erat solennis magnus, & maleficus, q q̃ primũ uidit ipsũ spõsum cognouit illius ifirmitatẽ, & breui t̃pe illũ liberare spopondit una nocte tm̃, & iussit ꝙ dormiet illa nocte cũ uxore, & prius exhibuit quoddã poculũ
16 dũ uolebat ire dormitũ † & p̃monit ipsum eiusq. uxorem ne illa nocte muniret̃ si signo crucis neq; timeret̃ aliquo pacto si aliqd ea nocte uideret̃, uel audiret̃, qa nõ poterãt sibi nocere, q maleficiatus cupiẽs multũ ab ipso maleficio liberari, oĩa ad unguẽ seruauit, qnta aũt noctis hora, uel circa cępit audire maximos tonitus, pluuias tẽpestuosas, & fulgura q̃ maxima, deinde terremotus adeo terribiles ꝙ tota domus quassabat̃ à uẽtius terræ motus uelut arbor q̃ quassaret̃ uẽtis, deinde audiuit uoce humana quodã magnos ululatus & clamores, & aueitẽs occulos uidit in eius camera plus q̃ mille ut apparebat adinuicẽ tãtes, & ungib. pugnis, & calcib. crudelr̃ pugnãtes, & laceiãtes alterius facies, & uestimẽta tota, inter quos uidi mulierẽ quãdã q̃ erat alterius oppidi uicini, & dicebat̃ ꝙ erat malefica de qua ipse spõsum multũ suspicabat̃ ne ab ea pollutus fuisset, q̃ ultra oẽs maiorib. gemitibus, & ululatibus cruciabat̃, & crines faciemq. suã totã unguibus lacerauerat, ꝑꝑ q̃ ipse maleficiatus dixit ꝙ aliquantulũ pertimuit à principio dubitãs ne qd mali sibi accideret, deinde recordatus de monitionib. magistri reassũmpsit uires, uxorem uero sp̃ tenuit sub pãnis abscõditã ne ista uideret, postq̃ uero ita certauerant ꝑ mediã horã, uel circa, ingressus fuit magister ĩ camera p̃dicta, & erat tũc circa mediã nocte, ad cuius ĩgressum oẽs illi pugnãtes una cũ muliere ipsa statim disparuerũt, & abierũt penitus, ipse aũt magister accessit ad ipsum maleficiatũ, & illius humeros tetigit manu ꝑfricãdo aliquãtulũ dicẽdo, ꝙ nõ dubitaret amplius qa iã liberatus erat. & illinc discessit, post cuius recessũ dictus maleficiatus sentit paulatim calorẽ quẽdam in renib. & lũbis, ita ꝙ mẽbrũ uirile cępit erigere uultũ, & subito salit, & ipse app̃hẽsa uxore reddidit debitũ satis pingue cum maxima dulcedine, & delectatione, & deinde ꝓsecutus fuit vsq; ad senectutẽ, & suscepit optimam ꝓlẽ utriusq; sexus, & ego quosdã ex suis filiis cognoui, & allocutus fui cũ eius uxore tũc uetula q̃ oĩa p̃dicta ĩgenue fassa ẽ, dicẽs ꝙ nunq̃ diebus suis grauiori fuit pulsata timore q̃ nocte illa de qua supra. Alia ẽt plura exẽpla de hoc referri possent q̃ cã breuitatis omitto. uide illũ Prier. in d. suo tract. de strig. dem. &c lib. 2. c. 2. ubi in 3. punct. refert exẽplũ eiusdam ditissimi Comitis dioc. argẽ. ꝑ hmõi maleficio steterat biẽnio impeditus ꝙ nunq̃ potuit uxoris cõitũ sse uirginitatẽ deflorare q̃ pulcherrima erat, uide ipsũ
17 † Post hæc q̃ro an isti malefici, & magi possint eorũ arte, & demonis suffragio inducere pluuias, grandines, & fulgura, aut magna tonitrua, & ẽt an possit qñ illa uenerint remouere, & facere ut cessent, & uidere t̃ dicẽdũ ꝙ nõ qa ea q̃ de cœlo ueniunt, & ad nos descẽdũt diuina dispõne ꝓueniunt à corporib. cęlestibus, uel ab aere mediãte ordine quodã nãli dcõrum corporũ & illorũ cõiũctionũ ſm ꝙ clare demõstrant astrologi, tñ dicas ꝙ isti possunt dęmonis industria ĩducere hymbres grandines, & fulgura, & alia de qb. supra, & ecõuerso ea sic irruẽtia remouere, & rõ est, qa dęmones possũt elemẽta cõcutere, & idure uẽtos, & pluuias, fulgura, & grãdines ĩducere, & hoc est qđ dicit tex. in l. mul. C. de. mal. & math.

& math. l. eorũ, in fin. eo. tit. in d l. multi. dr̃, ꝙ multi sunt q magicis artibus manibus ac cincti elemẽta concutiunt, &c. ꝑ quæ oĩa supradicta ꝓueniunt in d l. eorũ dr̃ ipsi maleſici pñt tempeſtates ipſas remouere, & id operari ne ſegetibus, aut terræ naſcẽtibus officiant, & ꝓpea iura ciuilia nolunt, ꝙ illo caſu maleficus, ſiue malefica puniantur qñ illorũ effectus tẽdunt ad bonũ, & utilitatẽ, iſtarũ. n. maleficarũ una cõponit maleficiũ, altera tollit, una ĩſtruit, altera deſtruit, una polluit, altera ſanat, una impedit, altera ſoluit impedimẽtum, & ſic una illudit alteram, diabolus uero utraque, & ut plurimũ ea quæ deſtruit maleficiũ inducat alterã maleficã, ſiue maleficium q uel quę maleficiũ fecerat nõ tñ verbis expſſis, ſed quibuſdã ſignis, & cõiecturis ex qb. facile comprehenditur qui fuerit, & hoc prouenit aſtutia, & fallacia dæmonis q delectat̃ in fraudibus, & ſcandalis hoĩum ut dñt Theologi in locis ſupra no. & hr̃ in cap.
18 epi. & c. nemini ũ, 26. q 5. † Cũ itaque ægritudines, mortes & accñtia, de quibus ſupra, ꝓueniunt ex ꝑdictis mixturis, & rebus naturalibus, nõ eſt dicendum, ꝙ ꝓcedant ex illis cærimoniis, & imaginibus, & ſeu illarũ tactib. & ſacrificiis, & aliis turpibus obſeruãtiis de quib. ſupra, ſed ideo cærimonias illas obſeruant, & baptizãt imagines, & alia hmõi faciũt, qa diabolus ut alias diximus ſupra ſummopere delectat̃ in ſacrificiis illis, quia cupit adorari, & ut facilius ipſi ſortilegi, & malefici ad illa deueniant, diabolus perſuadet illis qđ ex hmõi obſeruantiis, & ſolẽnitatib. effectus de qbus ſupra ꝓueniunt, ſed ualde mentit̃, qa ꝓueniunt ex nãlibus rebus, ut ſupra uidiſtis, eodem mõ dicendũ eſt de ſortilegio, ſiue maleficio amatorio in quo ſæpius demõ inſtruit, & mandat commiſceri ſacramẽta eccleſiæ, ul̃ ſctõrũ martirũ reliqas, hoſtiã ſacratã, & ſimilia de qb. ſupra 3. q. in 2. ſpecie, tñ effectus amoris, & flexibilitatis pudici animi ad libidinẽ nõ ꝓuenit uirtute illius ſortilegii ſiue maleficii, ſed uirtute diabolicæ tentationis & utriuſq; ſolicitationis, & ꝑſuaſionis intrinſecæ, & extrinſecæ, ut ibi dixi, ſed hoc iõ facit diabolus ut facilius adoret̃, & turpius diuinũ cultũ tractet, & diſſipet, & illius đſtru
19 ctionẽ grat. † Sed qri poſſet quare Deus permittit diabolo ꝙ tam turpiter res diuinas, & cultũ ſuæ adorationis deturpet, & deſtruat, quodãmodo cũ facile poſſet illi reſiſtẽdo oĩa iſta ꝓhibere ne fieret, ſicut alias nõ ꝑmittendo impedit dæmon ne poſſit q̃dam alia facere, q̃ alias de ſui nã facere poſſet, ut dicemus infra q. ſeq. Rñ. ſm cõem Theologorũ cõcluſionem, ꝙ ideo Deus nõ ꝓhibet hoĩem hæc facere ne uideat̃ ſibi uelle auferre liberi arbitrii ptãtem quã à principio ſibi dedit ut poſſit operari bonũ, & malũ ad libitũ ſuũ, & impediendo ne incidat in malũ, uideret̃ ſibi auferre illã libertatẽ, & uelle illũ oĩno fieri bonũ, ne igit̃ rũpat aut uiolet legẽ quã à principio ipſe cõſtituit ut ſequat̃ ordo naturæ. ſic ut à principio ordinatũ fuit ideo nõ impedit hoĩem ꝙ non faciat iſta, & qcunque alia mala qñ uult operare malũ, alioqn qs dubitat, ꝙ Deo renitente hæc fieri minime poſſent. Sed hanc ptãtem liberi arbitrii homini dedit ut poſſet operare bonũ, & malũ qđcunque uelit ad libitum ſuũ, ſi bonũ fecerit cõſequet̃ gloriam, ſi uero malũ ꝑpetuam dãnationẽ. Deditq; diabolo facultatẽ tẽtandi, ut poſſet ptãtem ipſam cõtra quoſcunq; indifferẽter exercere ut no. Gen. 3. & Matth. 4. c. ubi cõtra ipſummet Ieſum Xpm ptãtem illam tẽtandi expertus fuit, ut hr̃ ẽt Mar. 1. & Luc. 4. cap. in prin. Sed anteq̃ ad ulteriora deueniam. Quæro aliqua de remediis iſtis q̃ fiunt erga maleficiatum ad tollẽdum maleficium, & liberandũ maleficiatũ.
20 † Et primo qro, an liceat impune cõſulere ſortilegium, ſiue maleficũ, ut diſſoluat facturas, & liberet ægrotũ à maleficio, & ſiĩr an liceat incãtare, & cõiurare hymbres, grandines, & fulgura ne noceant fructibus arboribus aut plantis. Et dic br̃, aut nos loqmur de iure ciuili, aut de iure canonico, primo caſu licet ĩpune cõſulere, & adhibere ſortilegiũ ſiue maleficũ ad faciendũ opa q uertunt̃ in bonũ, & ꝓſunt, & nõ dẽt qs ꝑ bono opere cruciari l. eorum. §. fi. & ibi Bar. hoc no expſſe. C. de malef. & math. & hoc eſt clarum de iure ciuili, ſed de iure canonico non licet aliquo mõ ẽt ꝓ recuperanda corporis ſanitate quærere remedia diabolica, & ſuꝑſtitioſa, licet aliter ſanitas ipſa recuꝑari nõ poſſet, niſi ꝑ remedia ꝑdicta, ita dicit tex. ad lrãm in c. admoneãt. 26. q. 7. & tangit uerbũ Pan. in c. 2. de ſor. ubi potius ſanctiſs. Pontifices patiunt̃ bona eccleſiarũ furto ſubtracta penitus ꝑdi q̃ ꝙ quærant̃ ꝑ remedia, & artẽ hmõi, & hinc eſt ꝙ eccleſia potius tolerat diſſolutionẽ matrimonii, & tanti uinculi ſacralis fracturam, q̃ permittere, & concedere

maleficiatum cōtrarii maleficiis liberari.tex. 33.q.1.si per sortiarias,& de frig.& malef.c. fin. & ratio huius est quia magis expedit pati in corporē q̄ in aīa,quia minor est corporis iactura q̄ aīæ d.c.admoneat, & c. fin. de sort.arg.c.solitæ de maior.& ob. & ibi Pan. & oēs scribentes ad quod ius ciuile nō cōsiderauit quod principaliter tēdit ad cōseruationē tpalium.d.c solitæ.& not Doct. i d.c.
23 admon.& not.ēt in c. nec mirum. §. ad hæc 26.q.5.quod tene menti.† Idem dicendū est de remediis supstiosis ligaturis, & appendiculis,q̄ fiunt per ipsos sortilegos,siue maleficos,ad sanandum alias ægritudines nō maleficiales,ut est febris,dolor capitis,uētris,& similes,quas amouere non licet hmōi remediis.& hoc est qđ uult dicere tex. in d. c. nec mirū.§.ad hæc oīa & c.ubi dicit, ꝙ ad hæc ptinent ligaturæ execrabiliū remediorū,quas ars non cōmendat medicorū,quibus aūt pœnis puniūt qui pmissa faciunt,uel cōsulūt faciētes dicetur infra eo.tit.q.12. Præterea non prætermittā hunc notabilē casum q sæpissime occurrit in facto,maxime apud rusticos. Reperitur qdam ægrotus aliqua ægritudine nō maleficiali,loco medicorū,quorū ut plurimum hn̄t penuriam,adducitur mulier q̄ qbusdam uerbis,& remediis asserit uelle ægrotum breuissimo tpe liberare, ægrotus uero q est puræ cōsciæ dicit caue, qa nolo curari p remedia supstiosa, & ab ecclesia reprobata,qa magis expedit,ut patiaī corpus q̄ aīa, ut supra pxime diximus.& illa rn̄det ꝙ nullatenus dubitandum est de hoc,qa ipsa cum sanctissimis pcibus,& orōnibus,ac remediis ecclesiasticis uult ipm liberare, & incipit facere eligaturam,& dicere ægroto, ꝙ dicat cū deuotione salutationē angelicam,aut orōnē dn̄icam s.Aue Mariam, uel Pr̄ nr̄m, & ipsa quoq.magha aliquas pces alta uoce promulgat deinde duo,uel tria uerba dicit submissa uoce quæ nullum sapiunt diuini cultus odorem,& licet p illa uerba expsse nō cōstet ꝙ fiat dæmonis inuocatio,tn̄ non pn̄t cōgrue adaptari ad sensum pcedentium uerborū,qppe,qa quo ad illa longe extranea sunt, qrit an dicta remedia sint reproba, & supstiosa, & qlibet diceret ꝙ non ex quo nō cōstat aliquid expresse de malo,sed de bono patet expresse Solu.tu dic s̄m,ꝙ scribit S. Th. sum. q.96.art.2.i tit.de supst.& do.Io.lec.in sum. cōf.eo.tit.de sort.c.21. ꝙ i istis remediis plu
22 ra sunt cōsideranda.† Et primo cōsiderādū est,utrum remedia illa nālr̄ tales effectus sanitatis causare possint,quod facile iudicabitr̄ consilio medicorū,qđ si tales effectus naturalr̄ cōcipere pn̄t,non erunt iudicāda supstitiosa,sed uera,& naturalia,ex quo medicinę pfessio approbat illa, si uero tales effectus naturalr̄ parere non pn̄t, sunt oīno illicita, & dānata,qa necesse ꝙ ptineant ad quadam tacita pacta cum dæmonibus inita. ut not S. Aug.in lib. 21.de ciuit.Dei,& hr̄ in d. c.nec mirū §.ad hęc oīa.26 q.5. Hoc.n.ipsā apparet,& cognoscit s̄m ipsos quotiescūq. adhibētur aliqui characteres, seu noīa ignota,aut aliæ q̄cunq. obseruationes q̄ manifestum est ꝙ naturalr̄ efficaciā sanitatis, & expulsionis ægritudinis illius hr̄e nō pn̄t talia sp iudicāda sunt supstitiosa,& illicita,& ista sit ita firma p quā facile iudicari poterit.an remedia ipsa sint honesta,uel illicita, & supstitiosa, & hæc nota, qa sunt ualde utilia in foro cōsciæ,& multū cōferūt sacerdotibus, his maxime p laicorū cōfessionibus incūbūt q̄.n.dicta sunt de uerbis eadē dicēda sunt de breuibus,& schedulis,quas sæpius faciūt isti incantatores ut suspensæ deferantur ad collū,siue i sinu ipsius ægroti,ubi si ultra noīa Dei alias orōnes,& pces repeniunt aliqui characteres,aūt noīa ignota,uel male sonantia ad pcedentia iudicāda sunt oīno supstitiosa,
23 qa sicut dicit S. Chrysostomus† multi cōfigunt aliqua noīa hebraica Dei,& Angelorū, & alligant q̄ non intelligentibus metuenda esse uinr̄.cauendū est ēt ne aliqd falsitatis cōtineant,qa impoīle esset ꝙ effectus dictorū operū possit expectari a Deo q nō est autor neq; testis falsitatis,sed puræ ueritatis,ut hr̄ Io.1.Plenū grœ,& ueritatis illa ēt breuia reprobata sunt in qbus apparent noīa qdam ignota ineffabilia,& inusitata, uel sub hac cōdōne traduntur ꝙ qcunq; portauerit breuia hmōi apud se nullos timeat hostium incursus,aut insultus, uel qđ sibi aliquid boni continget,inueniet,uel conn̄r aut aliquid aliud simile omnia ista sunt ab ecclesia reprobata,merito damnabilia,& punienda, unde d.Ioan.lect.in sum.conf.cap.13.

1 *Sortilegæ seu lamiæ an deferantur uere, & realiter per dæmones ad ludos, & congregationes nocturnas.*

2 *Dæmō mēte mulieris per infidelitatē capta, in diuersa*

uersa personarum species se trāsformat corā illa.

3 Dæmones deferre homines corporaliter de loco ad locum motu ueluti est impossibile, quod si uerum esse non modica nec pauca sequerentur inconuenienta.

4 Sortilegi opera adiuti dęmonum non possunt liberare incarceratum

5 Dæmones apparentias & nullæ rerum species intellectui humano repræsentare possunt.

Febris qualis morbus sit, & unde proueniat.

6 Strigæ, seu lamiæ non deferuntur corporaliter à dęmone sed in spiritu deluduntur.

7 Corpora lamiarum, seu strigarum ad ludum deferri dęmonum quibus rationibus afferi possit.

8 Strigæ omnes, & maleficę extra gremium, & protectionem sunt ecclesiæ.

9 Diabolus hoc unum maxime optat, ut ab hominibus adoretur.

10 Angelus tam bonus, quàm malus dicitur substantia quædam spiritualis intellectiua, mobilis, & incorporea.

Corpora per dæmones assumpta non sunt uere, & naturalia, sed quasi naturalia, & similitudinaria.

11 Corpora per dæmones assumpta, ex qua componatur materia.

Angelus bonus in corpore assumpto uirtutem generatiuam non habet, angelus autem malus sic.

12 Sperma ex purissima cibi optime digesti substantia oritur.

Operationes naturales corporibus per dęmones assūptis non conueniunt.

13 Infans natus ex coitu cum dæmone habito cuius cēseatur filius.

14 Dæmones secundum ipsorum naturalem uirtutem multa facere possunt, quæ non faciunt diuina eos reprimente prouidentia.

15 Angeli boni & homines per Dei gratiam, & fidē miracula facere possunt, dęmones autem non.

Miraculum quid proprie dicatur.

16 Dęmones per uirtutem suam adeo uehementem, & acutam operantur quædam quę à nobis miracula putantur & non sunt.

Demones in nobis dupliciter operari possunt.

Dæmones permittente Deo in forma corporali assumpta possunt hominem uerè, & realiter de loco ad locum transferre.

17 Ordo rerum, & secundum ipsarum naturas, & secundum motus attendi debet, in uirtutum actiuarum actionibus.

18 Diabolus Christum assumptum detulit in sanctam ciuitatem, statuens eum supra pinaculum tēpli.

19 Statuere uerbum, idem est quod ponere siue constituere.

20 Anima humana corpus humanum quo uult mouet, quare non idem possit diabolus qui est spiritualis substantia libera & nullo pressa pondere.

21 Res suę quilibet bonus moderator, & arbiter existimatur.

22 Diabolus uirgas ligneas in ueros dracones cōuertit.

23 Canis loqui potest per artem dæmonis.

24 Asina Balaam quomodo ipsum alloqui potuerit.

25 Simulachrum fortunæ quondam marmoreum ad matronas Romanas locutum.

26 Mulier quędam uirum suum ad ludum dæmonum duxit, qui ibidem Deo laudes referens, repertus est solus in loco à domo distante per centum miliaria.

27 Puella quędam uirgo qualiter ad ludum dęmonum abducta fuerit, & ob nomen Christi nominatum ibidem dimissa.

28 Strigæ siue lanię inprimis in manu diaboli baptismum, & omnia christianæ fidei documenta abnegant.

29 Reuerentia qua forma per strigas siue lamias exhibeatur dęmoni ipsarum principi.

30 Diabolus reducens strigas à ludis dęmonum, si sonum campanę pro Aue Maria audierit, cogitur eas in eodem loco dimittere.

31 Sortilegæ uere, & corporaliter per dæmones ad suos ludos deferuntur, nedum in spiritu tantum.

Mulieres quare in maiore numero eant ad ludum dæmonum quàm uiri.

32 Lex quælibet à ratione sua interpretationem recipit.

33 Mulieres quædam sub falsis illusionibus cum Diana, & Herodiade fatentur se ire nocturno tempore.

34 Ratio determinata legis dictum restringere censetur.

35 Sortilegę & strigimagę in quo differant ab illis, de quibus in c. episcopi.

Apostatarum duæ sunt species.

36 Strigæ, seu lamiæ professionem expressam faciunt in manu dęmonis, non autem illæ, de quibus in c. episcopi.

37 Sortilegi, & lamiæ à parochijs, expelli debent per episcopos & curatos,

38 Dæmones in nobis mirabiliter operari possunt dupliciter.

39 Dæmones contra iustitiam humanam uires suas nequeunt extendere.

40 Creatura nulla potest mortuum suscitare absque Dei potentia, & gratia.

Septi.

17 SEptimo q̄ro,† an isti sortilegi, & strigimagæ siue lamiæ uere corporal̄r deferantur, à dæmone, maxime qñ accedunt ad ludos, & cōgregationes nocturnas de quibus aliqua tetigi supra eo. q. 3. in princ. uel solū in spiritu patiant̄ diabolicas illusiones. Rñ. q. ista est multum ardua, & famosa. doctores utriusq; facultatis ꝓ maiori parte tenent ꝙ non deferant̄ in corpore, sed duntaxat deludunt̄ in spiritu ꝑ tex. in c. epi. 26. q. 5. ex quo tex. vr̄ firmiter ꝓbari ista opi. Theologi uero tenent cōtrarium ꝙ dæmon pōt deferre corporal̄r hoīem uiuentē de loco ad locum uero motu locali, & per cons̄ ꝙ defert istas lanias siue strigas corporal̄r, ut supra, quā opinionē rōnibus auctoritatibus, & exemplis p̄clare demonstrant, ego uero utranque referam, demum superaddam opinionē meam. Fundamentū, ut dixi, prioris opinionis ē tex. in d. c. epi. ubi dicit̄, ꝙ q̄dam sceleratæ mulieres retro post Sathanam cōuersæ dæmonū illusionibus, & fantasmatibus tam grauiter seductæ sunt, ꝙ credunt se, & ꝓfitent̄ cum Diana dea paganorū nocturnis horis, uel cū Herodiade, uel cum innumera multitudine mulierū æq̄tare sup ꝑ quasdā bestias, & multa rū terrarū spacia intēpeste noctis silentio ꝑtransire, eiusq; iussionib. obedire uelut dñæ & certis noctib. ad eius seruitiū euocari, & in 2 fin. dicit̄. † ꝙ dæmō q̄ primū mentē cuiuscunque mulieris cœperit, & illam ꝑ infidelitatē subiugauerit illico transformat se diuersas spēs ꝑsonarū, & mēte quā captiuatā tenet in somniis deludēs ꝑ quęque deuia deducit, & cū solus spiritus hæc pati īfide'is hæc nō in spiritu siue aīa, sed in corpore euenire opinant̄. deinde subiungit̄ rō. Quis. n. in somniis, & nocturnis uisionibus non extra seipsum deducit̄ & multa uidet dormiēdo q̄ nunquā uigilādo uiderat, qs uero tā stultus, & hebes sit q hæc oīa q̄ in solo spiritu fiunt ēt in corpore accidere arbitret̄? Hęc sunt q̄ in effectu dñr in d. c. epi. per quē tex. dñt manifeste ꝓbari ꝙ istæ mulieres strigæ, siue strigimagæ, & strigones, ut uulgariter loquar, & cæteri q sūt maleficæ ꝓfessionis nō ī corꝑe, sed ī spiritu dūtaxat deferunt̄, hoc est qa in somniis deludunt̄ à dæmone, & oīa q̄ ipsi, uel ipsæ asserūt corporal̄r uidisse, tetigisse, fecisse, & p̄sentialiter interfuisse oēs sunt illusiones dæmonū p̄stigiosæ, & figuræ apparētes oculis itellectus, & mētis iā captiuatæ ipsorū uirorū, siue mulierū quas figuras, & apparētia signa ac operationes illas diabolus tā subtil̄r & diligēter accōmodat, ꝙ unusq̄sq; q illa uidet in somniis oculo mētis uere, & corporaliter uidisse uō dubitet, imò teneat, & firmiter credat more somniātis, & tñ uere corpus 3 nō mutat̄ de loco. † Pręterea dñt ipsi si esset uerū ꝙ dæmon deferret hoīem corporal̄r de loco ad locū tam ueloci motu ad remotissimas partes sequerent̄ plura incōueniētia, & maxime hoc, qa posset ad libitū suuū trahere quoscūq; ēt inuitos, & illos deferre ad extranea, & deserta loca, & cōpellere illos ad peccandū aut male tractaret eosdē, uel ēt quoscunq; cupidos ꝑficere longū iter breuissimo tꝑe posset illos apphendere, & ꝑ aerem corporal̄r ictu oculi deferre usq; ad locū ipsum, ad quē ꝑuenire desiderant, & sæpius hoc faceret qm̄ ex his multi reperiunt̄ qui uellent euolare si possent hi maxime q magnorum Principum secreta, & ardua negocia tractāt imò posset ēt trahere hoīem ad īfernum, & sequeret̄ diuinę legis destructio qa data possibilitate in uno quo ad materiā corporalis delationis sequitur in oībus aliis qui eiusdē ponderis, & qualitatis, ut dicit S. Thom. in tract. q. 1. partis. q. 5. in tit. de mirac. & q. 16. art. 9. & 10. de dæmon. quam ptātem licet Sathanas hr̄et tꝑe legis antiquæ ante Christi incarnationem, & passionem, tñ per mysterium mirabilis passionis, illa potētia quam habebat Sathanas illius duplicis manus attrahentis, & compellentis partim fuit totaliter abscissa, & remota, partim uero debilitate siue angustata, ut alias diximus supra q. p̄ced. adeo ꝙ hodie non pōt ista miracula facere nec hoīē deferre aut cōpellere ad malū f̄m qđ cōcludit S. Bonauen. in 2. sent. dist. 19. 4 q. 3. num. 22. & 23. Item sequeret̄ aliud, † ꝙ quotiescunq; isti sortilegi, & malefici uellent aliquē īcarceratum crimine capitali à furca, uel ultimo supplicio liberare, posset utiq; ad ipsorum libitum hoc facere, si dęmones possent aliquē corporaliter deferre, qa isti magi mādarēt dęmoni, ut dictū incarceratū apprehēderet, & extra carceres incolumē deferret, qđ esset ualde mirabile, si esset uerū, qa isti essent dñi dominātiū, q nimmo ipsimet, dū capiunt̄ ꝑ ipsis criminibus sortilegiorum si possent à dæmone corporal̄r deferri semꝑ facerēt se deferre extra carceres, & euitarent pœnas corporales, adeo ꝙ rarissimi aut nulli

ipso

ipsorũ perirent, & tñ uidemus cõtrariũ ꝙ ip
si malefici tota die capiunt̃ cruciant̃ mille tor
mẽtis,suspẽdunt̃ laqueo,cõcremant̃ igne,&
multis aliis suppliciis afficiunt̃ absq; aliquo
impedimento,unũ sequitur ꝙ ipsorum corpo
ra non sunt in dæmonis ꝑtãte,sed animæ so
lũ.Nec est mirandũ si ea q̃ iste strigimagæ,&
alii similes ea quæ uidẽt oculo mẽtis in appa
rẽtia siue in imaginatiua intellectus dormiẽ
do asserũt uere & naturalr̃ uidisse,& corpo
ralr̃ ĩterfuisse,qa sæpe uidemus ꝙ sõniantes
adeo uerisimilia putãt ea q̃ prius uiderãt esse
in somniis,ut pro ueris qñq; illa ꝓmulgare
nõ dubitẽt adeo firmiter insistũt in illa opi
5 † Si.n.uaporis & fumositates c borũ ex sto.
macho ĩsurgẽtes ad cerebrũ similes effectus
& somnia causare pñt ut medici testãt̃,quã
to magis demõ põt apparẽtias ipsas huma
no ĩtellectui repręsentare,& demõstrare mil
le rerũ species q̃ nullæ sunt,hoc n.negat ne-
nemo.Pręterea si febris q̃ ẽ morbus naturalis
& ex ĩdispositione elemẽtorũ corporeorum
ut plurimum causat̃,& est calor mutuatus in
igneum,ut inqt,Gale in 1.parte aphor. 6.ca.
q aggrediens qñq; partes illas cerebri intel
lectiuis siue imaginatiuas adeo illa uehemen
ter apprehẽdit,& ꝑoccupat,ꝙ inducit frene
sim,ita ꝙ egrotus uigilãdo,& loquẽdo ĩ me
ridie efficitur freneticus & ex sano intellectu
efficit̃ insanus,demẽs,furiosus , & dũ plures
ad sunt nõ uereẽt fama quedã & extranea loq
& affirmare pro ueris Itẽ uidere multa quæ
nulla sunt in ueritate si.n accidẽtia hmõi ina
nimata permutant hoĩs intellectum ita tena
citer & verisimiliter quãto magis diabolus q
ẽ substãtia spũalis & creatura Dei animata ,
sensibilis,& ingeniosa põt istas imaginatio-
nes & apparẽtias demõstrare humano intel
lectui,qa cũ sit incorporeus põt partes illas
imaginatiuas humani intellectus ꝑoccupare
& demõstrare ꝑ apparẽtiam aliqua esse quæ
in ueritate nulla sunt naturaliter,& adeo ue
risimilr̃ ꝙ qs patet ẽt medio iureiurãdo affir
mare uera esse & interuenisse quæ nulla sunt
6 uera neq; naturalia,ut d.c. episcopi.† Sit er-
go cõclusio istius opinionis,ꝙ istæ mulieres
strigæ nuncupatæ,aut uiri eiusdẽ ꝓfessionis
nõ deferunt̃ à dæmone in corpore aliquo pa
cto,sed duntaxat deluduntur in spiritu. Quæ
opinio exemplo ẽt cõprobat̃.Quidã maritus
ex oppido quodã agri Sabinẽ.hñs uxorẽ ma
leficã siue strigam,ut uulgariter dñt.de quo
tñ crimine maritus non habebãt certam no
titiam,sed suspicabat̃ satis de ipsa,interroga
ta qñque ab ipso nunqd esset uerum ꝙ ipsa
esset talis ꝓfessionis,& sectę,semꝑ mulier ip
sa audacter negauit, deinde paulatim cresce
te fama cõtra ipsam de isto crimine,quã ma
ritus ex plurimum uirorum fide dignorum
testimonio,& relatione perceperat , ꝙ dicta
uxor multũ stricte cõuersabat̃ cum qbusdã a
liis mulieribus q̃ erant strigæ,& maleficæ pu
blicæ,& ꝙ interueniebat cũ eis ad multa tur
pia malefica.& cõgregationes ẽt nocturnas,
unũ maritus decreuit uelle animũ suum de
clarare,& ipsam in flagrãti apprehendere, &
cepit inuigilare pluribus noctibus magna cũ
diligentia,& attẽtione , & ita stetit uigil per
12.noctes,uel circa, ut uideret si ipsa de no-
cte ibat ad ludũ dæmonũ,uel adfaciendũ ali
qđ maleficium,& singulis noctibus obserua
bat ingrẽdo lectũ postquã uxor uenerat dor
mitũ si reperiebat ipsam penes se aut locum
uacuũ,& semꝑ illã adinuenit & manibus pal
pauit q̃ apud ipsum iacebat, deĩde mulier ip
sa post paucos dies una cũ qbusdã aliis mu
lieribus strigis,& maleficis capta, & incarce
rata fuit, q̃ una cũ aliis examinata demũ cõ
fessa est uenisse ad ludũ una cũ aliis mulieri
bus incarceratis eius sociis tali die xi. mẽsis,
&c.& tali nocte hora tali,&c.idẽ ẽ cõuerso fa
tebant̃ aliæ.Maritus uero uolẽs uxorẽ defen-
dere asserebat sub grauissimo iuro ꝙ illa no
cte de qua dicebat̃,& illa hora maxime uxor
sua erat in lecto apud ipsum iacẽs,& ꝙ illam
studiose tetigit nõ semel tñ,sed iterũ,& plu
ries,& allocutus fuit cum ea, ergo sequit̃ ꝙ
corpus non patit̃ neq; mouet̃ à dæmone,sed
solus spiritus hæc patit̃ ꝑ dictas illusiones.
7 † Contrariam tñ opinionem quamplures ex
cellẽtissimi uiri tenuerũt ꝙ imò uere,& natu
raliter deferant̃ in corpore,& hanc opin.oẽs
ferre Theologi sequuntur.S.Bonauen. in 3.
senten.dist.19.q.3.S.Aug.in lib. 10.& 21.de
ciui.Dei.S.Tho.in summa.2.2 q.95.art.5.in
tit.de sup̃st.& idẽ Tho.in trac.qq.1 partis.q.
8.in ti.de mir.& q.16.art 5.& 6.in tit. de dæ
mon.& qdam Mod.Theol. magister Siluest.
prier.in quodã tractatu quẽ nuꝑ edidit de stri
gi.dæmon.mira .lib.1.ca.pen. & lib.2.cap.1.
ubi tenet expresse ꝙ pñt corporaliter deferri
atque deferunt̃ à dæmone,ea maxime rõne,
qa dæmon natura sua,& ẽm eius uires potẽ
tiam naturalem potest mouere , & portare
corpus

corpus longe ét magis ponderosum. quam corpus hoīs de loco ad locum motu locali, Deo tñ permittente,& nõ aliter, & satis isto casu Deus uř permittere, qñ dæmoni nõ resistit in istis operibus, ꝙ non resistat, sed per mittat patet, quia & uiri,& mulieres q̃ fecerunt hanc professionem saltē expssam, aut faciunt cõiter oēs istæ strigæ,& maleficæ quæ
8 omnes sunt † extra gremium ecclesiæ. & à cõione fidelium penitus alienæ, de quibus Deus,& ecclesia nullam penitus coram gerit,& hñr siue reputantur pro creaturis diaboli.ut not.26 q.2.q̃ sine saluatore. & q 5. d.c.epi.in princ.& pluribus aliis rõnibus, & auctoritatib.de q̃bus latius ꝑ eos ĩ locis prædictis,cõcludẽtes in effectu dæmonē deferre posse hoīem de loco ad locū motu locali uere,& corporaliter rñdent ad d.c.epi.quorum rñsio hoc cõcludit in effectu quod ille tex.loquitur de aliofacta mulierū longe diuersa ab ista.Ego aūt omnino adhærebam priori opinioni per tex.in d. c. epi. nihilominus postea ex longe rerū experientia, & causarū hmõi multitudine,ꝑꝑ multas,ac uarias earum operationes,& exempla,quorū aliqua uidi, aliqua uero à fide dignis accepi,sum mõ istius secundæ opiniones ꝙ deferãtur in corpore. Pro cuius declaratione p̃supponam.Primo, aliqua euidẽtialia.Secundo, fundamẽta q̃dã declaratiua.Tertio,nonnulla exẽpla subiiciã pro corroboratione. Quarto, rñdebo ad ea quæ dñr supra pro priori opinione, & maxime ad d.c.epi.Quinto,& ultimo,deducam inconuenientia quædam q̃ sequerenī tenendo
9 priorem opinionem. † Primo igř pro euidentia p̃suppono unum qđ est trium apud oēs Theologos, & Canonistas ꝙ diabolus inter alia desideria q̃ ipse hēt,hoc unum tenet, ꝙ summoꝑe desiderat ab hoīe adorari,& sicut Deus maxima cum ueneratione cultū hře. & in hoc uehementer satagit ut xp̄ianos à uero diuino cultu auertat, & illos obediẽtes atq; deuotos suæ ptãti subiiciat,ut ab eis cultū ipm recipiat,ita dicit Aug.lib. 10. de ciuit. Dei relatus ꝑ sacros canones in c. nec mirū §.mag.& seq.26 q.5.& S.Bonauēn.in 3.sen. dist.19.q.3.S.Thom.in sum.2.2.q.95.art.5. in tit.de super st.in quo quidē cultu eundem ferre ritum,& ordinem tenet quem in uero culto diuino obseruat ecclesia,& nõ solū circa res,& mysteria,uerumetiam quo ad ꝑsonas,sicut.n.ecclesia & Christiana religio admittit plures uiros diuersę cõgregationis,habitus,& noīs,sicut ē cõgregatio, & religio S. Benedicti,quæ est monachorū,item S.S.Augustini,Dñici,atque Francisci,& aliorū, qui licet sint diuersi nominis,& habitus, & circa modum uiuendi diuersas regulas obseruent tñ quo ad diuinum offm̃.s.horas ordinatas, & missarū celebrationū,& alia pia opera oēs tendunt ad eundē effectum s.laudãdi Deum & orandi pro animæ suæ salute,& proximi, eodē modo Sathanas sub sua diabolica religione recipit plures professos diuersæ ꝓfessionis habitus,& noīs qui hñt diuersos ritus & mores, tñ in effectu oēs tendunt ad idē. s. ad laudandum,& uenerandum diabolum infernalē,& illi bonam fidelitatē, & homagiū cõtinuandum,& hoc est qđ dicit tex. in cap. excõicamus in princ.Et primum,& secundū de hęret.facies quidē hñtes diuersas caudas aūt adinuicē colligatas, quia de ueritate oēs conueniunt in idipm, de quibus quidē diuersis noībus,ac diuersorū ordinum professoribus sub eadem religione cõstitutis diximus
10 supra latius eo.tit.q.2.† Secundo, euidentialiter præsuppono,ꝙ Angeli,tam boni, quã mali,s̃m Phm,& cõiter Theologos sunt substantiæ quædam spūales,intellectiuæ,mobiles arbitrio,& incorporeæ, quæ non dependent à corpore, nec quo ad sui principium, nec quo ad finem,& non hñt corpora nãlr sibi unita.ita dicit S.Th.in tract. qq disp. in 1. parte tit.de mirac.q.6.& licet nõ habeãt corpora nãliter sibi unita, pñt tñ qñcunq; uolunt assumere diuersas corporeas formas, & cum illis diuersimode hominibus apparere,& multas naturales operationes in assũptis corporibus hmõi efficere,ut idem Tho. testatur eod titu.q.7.& Aug.in 3.de Trin.& cap.12.super Genesi.Sed dubitabatur an corpora hmõi sic assumpta sint uera,& naturalia corpora,uel fantastica, & apparẽtia.Sol. dic ꝙ nõ sūt uera,& nãlia ex carne, ossibus, & neruis formata,sed sunt quasi naturalia,& similitudinaria,& licet habeant in se aliquas operationes naturales,sicut est motus localis.locutio,delatio,cõmestio,potus,q̃uis ista duo ultima sint naturalia quo ad pñcipiū tm̃ nõ quo ad finē,q̃a cibi,& potus assũptio hi naturalis in eis,sicut in hoīe, digestio uero nulla fit,q̃a substa cibi,& potus nõ conuertitur in nutrimentū talis assumpti corporis, & licet plures habeant ex ipsis operationibus

natu-

nãlibus,nõ tñ oẽs hñt,ſicut eſt creſcere, pingueſcere,nutriri,mactari , dormire , audire , gñare,& ſimilia,iſta nõ hñt,nec alia q̃ mutãt formã dicti aſſumpti corporis,ſicut eſſet etiã ægrotari,palleſcere,& ſimilia,q̃ qdẽ corpora nõ dñt eſſe ꝑpetuo,& naturaliter vnita dictę ſubſtãtiæ ſpiritualí,ſicut eſt unio aiæ ad corpus humanũ,ſed eſt qualis qualis unio,& adhęrẽtia q̃dã,ſicut motoris ad mobile,uel figu
11 rati.figurã.† Deinde uidẽdũ eſt ex qua materia corpora ipſa dñr eſſe cõpoſita ſeu fabricata an ex aliqua materia elemẽtari ſimplici vel cõpoſita,aut ex alia ſubſtãtia ſeparata. dic ꝙ quolibet elemẽto cõficipñt,nihilominus magis cõiter fiunt ex aere,quem ipſi Angeli pñt facilius inſpiſſare,& ingroſſare , & corpus ipſum formare;deinde in eorũ reſolutione dũ à ſpiritu ſeparant̃ ſimiliter fit facilior reſolutio;qa reſoluunt̃ in fumũ,& uapores, ut idẽ Tho.cõprobat eo.ti.q.7.in fi.Et qđ dixi corpora hmõi non hr̃e uirtutẽ gñatiuam,eſt uerũ in Angelo bono utroque modo ex , quo nullam hẽt operationem generãdi , nec quo ad potentiam,neq; quo ad actũ, qa hoc conuenit naturę Angelicæ,q̃ coitũ ipſum, & oẽ aliud pctm̃ penitus abhorret, cuius eſt quodã modo incapax . Dæmones uero bene pñt in aſſumptis corporibus gñare,qppe,quia in coitu carnali,ſicut ĩ aliis peccatis ſummopere delectant̃ , ſi qua tñ gñatio ex illorũ coitu ſuccederet,illa nõ ꝓuenit ex ſemine illius aſſumpti corporis,qđ nullum hẽt in ſe , qa ex quo non hẽt uirtutẽ digeſtiuã, nõ hẽt ẽt uir
12 tutem gñatiuam,qa caret ſanguine,† Nam ſperma orĩt ex puriſſima ſubſtantia cibi iam bene digeſti,ut inqt Auic.fen.20.in tract.1.c. 3.ubi dicit,ꝙ ſperma eſt ſuperfluitas digeſtionis quartæ q̃ fit cũ cibus diſpartit̃ in mẽbris reſudãdo à uenis,tertia digeſtione iã completa,& eſt de ſumma humiditatis ꝓximę coagulationis ex qua nutriunt̃ mẽbra dura,& vena arterię.Iſtę.n.operationis naturales nõ cõueniũt corporibus aſſumptis ꝑ dęmonẽ , qa nõ ſunt naturalia,ideo nõ faciũt ſperma,nec pñt ꝑ ſe ipſa uirtute ꝓpria gñare , Diabolus igit̃ in coitu ipſo generat ex ſpermare alieno. ſ.alicuius uiri in ſomniis polluti , aut etiã in uigilia quotieſcũq; dęmon in forma ſuccubi ſe trãsformat.i.in forma mulieris, & hẽt coitũ cũ uiro,tũc recipit formã uiri, & quãto citius uelociſſime accedit ad mulierẽ in forma incubi.ſ.uiri,& aſſumens coitum cum ea intromittit dictũ ſperma in natura, & matrice mulieris.& ĩde ſeqĩ ꝑgnãtia mulieris iſantis, & gñatio, ac ſi mulier cũ naturali uiro coiũ
13 habuiſſet.† Tamẽ iſans ipſe ſi oriaĩ nõ diceĩ eſſe filius dæmonis,ſed illius cuius erat ſperma ita firmãt cõiter Theologi S.Aug. in 3. de Trin.& 21.de ciu.Dei & S.Tho.in d.tract. qq.in 1.parte tit.de mirac.q.8.uerſ.ad pmũ Concluſiue igiĩ dico in hoc ſecundo euidẽtia li ꝙ Angelus tum bonus cũ malus in aſſumpto corpore itr retinet,& operaĩ oẽs illas operationes naturales ꝑ quas non alteratur forma aſſumpti corporis,ſed remanet ĩ eſſe ſuo, & in eadem proportione figuræ , & formæ , oẽs uero operationes per quos alteratur forma ſiue figura corporis pdicti, de qbus ſupra diximus,ſunt illis prohibitæ rõne pdicta. ita firmant ipſi Theologi in locis pdictis, ſed deferre corpus aut aliud põdus loco ad locũ motu locali nõ immutat formã dicti aſſũpti corporis,ergo ſunt capaces iſtius operatio-
14 nis.† Tertio ꝓſuppono,ꝙ Angeli mali.i.Dæmones multa facere poſſent ẽm eorũ naturalẽ uirtutẽ,& ptãtem,q̃ tñ facere non pñt, diuina ꝓuidentia ipſos reprimente.& eorũ ꝓperibus reſiſtente,& ſic maiora pñt in habitu,& potẽtia quã in actu.ita idem Thom.in tract.qq.q.5.ti.de mirac.& Aug.in 3.de Trin. ubi dicit,ꝙ Angeli mali q̃dã facere pñt eorũ uirtute,& potẽtia naturali ſi permitterẽtur à Deo q̃ ideo facere non pñt , qa non permittuntur impediuntur itaq; qñq; ab illis agendis ad quæ eorũ naturalis uirtus ſe extendere poteſt,idem ẽt comprobat.S.Bonauen. in 2. ſen.lib.2.diſt.7.ubi late diſputat de uirtute , & potẽtia dæmonũ,quã hñt reſpectu creaturarũ,qd poſſint,qualiter,& quantũ poſſunt , & quantũ eis permittiĩ à Deo,ubi enumerat plures operationes naturales quaſdẽmũ facere põt,tã in aſſumpto corpore, quã ſine eo.
15 † Quarto,& ultimo ꝓſuppono ,ꝙ licet Angeli boni,& hoĩes qñq; ꝑ fidem, & diuinam gratiam operent̃ miracula,& faciãt aliqua q̃ ſunt ultra eorũ nãlem uirtutẽ,& ptãtem . ut dicit.S.Aug.ĩ 3.de Trin.Dæmones tñ miraculo aliqua operari nõ pñt,ut ſint uera miracula.qm̃ miracula ipſa fiunt per gratiam , & donum Dei,qa eſt diuina uirtus in effectu, q̃ miracula facit mediante ꝑſona , & inſtrõ Angelico ſiue humano ſicut gr̃a ꝓphetandi tradita fuit ſanctis prophetis ſimplicibus , & ignaris ut refert S. Greg.in 2. dialogo. & in 1.

in 1 Omel. super Ezech. Miraculum. n.siue
operatio miraculosa est quoddã diuinũ testi
moniũ indicatiũ diuinæ ,uirtutis, & uerita-
tis,ut dicit S.Tho.in d.tract.1. parte. q.5. de
mirac.uers.r̃ndeo qđ si dæmonibus, quorũ
est tota uolũtas ad malum,ptãs hæc daret à
Deo faciendi miracula Deus ipse falsitatis
eorũ testis existeret,qđ diuinę bonitati peni
tus incongruit.Concludendũ est igit, ꝙ dæ-
mones nõ faciunt nisi ea ad q̃ eorũ naturalis
uirtus se extẽdit diuina uolũtas nõ refragat
sed ꝑmittit, ut idem Thom. hæc eadẽ testat
16 ibi.† Virtus.n.Dæmonis est adeo uehemẽs,
& acuta, ꝙ multa opera q̃ ipsæ facit eius uir
tute,& ĩdustria,& ex rebus naturalibus adeo
bñ componit, & ueIociter exequit , ꝙ hoĩes
qui illa uident dñt esse miracula, licet in ue-
ritate non sint.Pñt ergo dæmones mirabilr
in nobis duplr operari. Vno modo per uerã
corporis transmutationem , qñ fit uera mu-
tatio corporis. Alio modo, per quandam illu
sionem sensuũ ex aliqua immutationẽ ima-
ginationis,neutra tñ operatio est miraculo
sa,sed ꝑ modũ artis,& naturæ cõposita , ut
ibi uide in q.5. Quibus sic ꝓsuppositis dico ,
ꝙ dæmones Deo ꝑmittẽte pñt in assumpta
corporali forma hoĩem deferre uere,& natu
raliter de loco ad locum motu locali , & per
cõns illas strigimagas, & sortilegos ꝓfessos
deferũt ad nutũ in naturali forma ad quæcũ
que loca, qđ dictum ꝓbat primo rõne ꝑ ea
17 q̃ no.S.Tho.in tract.qq.in 1.parte.q 16.art.
10.ubi dicit.†Quod in actionibus uirtutum
actiuarum cõsiderandus est ordo rerũ, q nõ
solum attenditur s̃m naturas ipsarũ rerum,
sed etiã s̃m earum motus . Habent.n, & ipsi
motus quendam ordinem adinuicem q du-
pliciter consideratur.uno modo s̃m ꝓpriam
rõnẽ,& s̃m hoc motus localis ad alios mo-
tus duplicem hẽt comparationẽ. Prima est ,
qa ipse motus est primus motuũ. secũdo qa
ꝑ motũ localẽ minima uariatio fit circa mo
bile.nam cum per alios motus uariet aliqd
qđ est intrinsecũ rei,puta qualitas , quanti-
tas,accidẽs aut forma substantialis ꝑ motũ
istum localem uariat solum corpus s̃m ali-
quid extrinsecum ,qđ est ipse locus, ꝑ cuius
mutationem nõ mutat nec alterat res in sub
stantia,uel in accedẽti,aut alia qualibet eius
qualitate intrinseca,& quantũ ad hæc s̃m p̃
dicta cõpetit,ꝙ corpora moueant a substan-
tiis spiritualibus motu locali facilius , & im-
mediatus quã aliis motibus.Alio mõ cõside
rat motuum s̃m ordinem mobiliũ , sicut. n.
motus cœli est prior motu corporis elemen
tariis,ita motus corporũ cœlestiũ est prior
motu corporũ inferiorũ respectu ordinis, &
s̃m hoc cõpetit superioribus substãtiis spiri.
tualibus mouere superiora corpora cælestia
ita ẽt inferiorus substãtiæ spirituales q̃ sunt
dæmones respectu peccati,& priuationis gr̃ę
cõuenit qđ mouere possint,& moueãt corpo
ra inferiora siue humana sint siue alia, qa da
ta possibilitate in uno ꝑ cõñs dat in oibus a.
liis his maxime q̃ sunt eiusdẽ põderis uel ma
gnitudinis,ut dicit idẽ Tho.in d.tit.de dæm.
q.16.art.10.in fi.& hr̃ ꝑ S.Aug.l.3. de Trin.
ubi dicit,ꝙ dæmones colligũt q̃dam semina
ex qbus formant species quasdã , siue aĩalia
uiuentia q̃ fieri non pñt absq; corpore mo-
bili,ergo mouere pñt corpora inferiora de
18 loco ad locum motu locali.† Secundo ꝓba-
tur hæc opinio auctoritate sacri Euang.
Matth.4. c. ubi diabolus in assũpta humana
forma tẽtãdo Iesum in deserto, adduxit illũ
in sanctã ciuitatẽ,& statuit, ipsum supra pi-
naculũ tẽpli,qđ est locus qdã excel lus,eleua
tus,suꝑ quo doctores antiq̃ legis p̃dicabant,
& doctrinã legis p̃dictæ publicæ populosq.
docebãt ut dicit S.Tho in gl.super d.ca.4.in
uers.diabolus aũt,&c.ubi dicit nota, ꝙ om-
nia opera illius tentationis corporis sensib.
completa fuerunt,qa diabolus tũc apparuit
Christo in forma humana , & licet duæ sint
opin.Theologorũ super illo puncto quali-
ter Christus statutus fuerit suꝑ illo pinnacu
lo an ꝑ delationẽ dæmonis uel qđ ipsemet
pedibus ꝓpriis ascẽderit mediãtibus diabo
licis ꝑsuasionibus , uerior tñ opinio est illa
ꝙ fuerit portatus, a dæmone.s. eleuatus de
terra,& unico ictu siue momẽto fuerit porta
19 tus in loco p̃dicto.† & hæc intelligẽtia ma
gis cõuenit literæ Euãgelii dũ dicit , statuit,
qđ idẽ ẽ sicut posuit siue cõstituit.si.n. pedi
bus ꝓpriis Christus ascendisset ad dæmonis
ꝑsuasiones.tex.dixisset adduxit,sicut dixerat
supra qñ illum adduxit in sanctam ciuitatẽ,
uide S.Tho.in d.gl.& Alber mag.suꝑ d.ca.4.
& S.Bonauen.in 2.sent.lib 2. dist. 7. ꝑ totũ.
qđ manifestius demonstrat, ꝙ Christus dela
tus fuit à dæmone ex eo, ꝙ oẽs theologi fir-
miter ibi cõcludũt , ꝙ Christus dũ statueret
suꝑ dicto pinaculo reddidit se ĩuisibilẽ circũ
stãtibus q ibi aderãt ne insurgerẽt clamores

in populo putantes miraculose Xp̄m ascendisse locū, q si ꝓpriis pedibus naturalr̄ ascendisset non erat opus qđ se inuisibile redderet; ex quo nil mirandū fecisset. fatendum ē igit̄ ꝙ diabolus ipsum assumpsit de terra, & raptim unico ictu statuit illū sup̄ dicto pinnaculo. Cū itaq; demon portauerit Xp̄m, in uero corpore q erat Deus, & homo, & uerū corpus humanū habebat, ipsumq. mouit de loco ad locū ēt sursum qđ difficilius est motu locali deo ꝑmittente nulla rō diuersitatis reddit̄ quare nō possit ēt deo ꝑmittente portare hoīes istos ipsoq. mouere motu locali ad nutū de loco, ad locū, eo maxime accedente hoīs uolūtate, ſm ea q̄ diximus supra i 3.
20 euidentia. † Tertio ꝓbat̄ sic, si humanus spiritus q est aīa, q̄ est inclusa in isto carcere terreno corporis humani, hēt uires mouēdi corpus ipsum de loco ad locū, scēdēdi descēdēdi, currēdi, saltādi, sisten di, & aliud quoq; corpus supra suum portandi ad oēm eius libitū est, minus potēs nā angelica, ut dicit S. Aug. in 3 de Trin. & S. Tho. de. q 16. art. 10. quāto magis dæmon, q est substantia spiritualis libera, & soluta nullaq. ꝑmit̄ pondere carnis qs neget qđ similes operationes nāles, & lōge maiores in assumpta corporali forma diuina potētia nō reprimente operari non possit, certe nemo, & ꝙ ipse demō sit lōge maioris roboris quā homo imò pluribus hoibus simul hr̄ p̄ S. Aug. in lib. 10. de ciu. Dei, relatū. 26. q. nec mirū. §. su p̄ hoc. non est igit̄ mirandū si dæmon corpus humanum p̄ æthera portare possit, & quā uelocissime . dūmodo diuina uolūtas sibi nō repugnet, ad q̄ faciūt ea q̄ diximus supra in 3. euidentiali, & q̄ dicemus infra in seq. memb.
21 † Quarto dico qđ unusquisq; eorū q̄ sua sunt ad bonus moderator, & arbiter. l. in re mandata. C. man. & de rebus ꝓpriis qsq; pōt ad libitū suū disponere, imò ab ipso dn̄o auferri non pōt absq; eius libito uoluntatis l. id qđ nostrū est. ff. de reg. iur. l. si ff. de pac. & p̄ Bar. in l. iuris gen. ff eo t t. iste. n. strigimage magi. & sortilegi p̄ illā iꝓfessionem effecti sunt dæmonis creaturæ, eo ꝙ sponte sua sub illius imperio, & ꝑtāte se subiecerunt ut latius supradiximus. in. 2. & 3. q. ergo. sequit̄ ꝙ dæmō de ipsis siue in aīa siue in corpore ad eius libitum qd q d vult disponere pōt, Deo ꝑmittente, q in hoc dæmoni nullum p̄stat impedimentū sed relaxat sibi arbitriū; & libertatē uirium suarum in istos dico ꝓfessos non aūt in alios ſm. ꝙ dicit S Aug. in lib. 10. de ciuitate Dei, & in 3. de Trin. & S. Tho. d. q. 16. ar. 9 & 10 habet̄ in d. c. epi. ibi mentem quam diabolus captiuatam tenet p̄ q uæq; deuia ad eius libitum deducit, &c. Ex quo. n. ipsi semel Deum relinquerunt, abnegantes fi. cath. & totum christianæ religionis cultum, non est dicēdum ꝙ Deus amplius ipsos ꝓtegat. uel de his curam aliq̄ hr̄e uelit, sed illos dimittit penitus sub ꝑtāte, & arbitrio Sathanę, Postq̄ illi spōte sub eius imperio se subiecerunt. & eum principē habere uoluerunt. cum sint igitur extra colonem fidelium, non sunt amplius oues Xp̄i, q̄ fuerunt tradite in custodiam Petro, sed sunt oues externę. s. diaboli, ut hr̄ in c. firmissime. & in c excōicamus, in princ. extra. de hær. & d. c. nec mirum 26. q. 5. & eadem causa. q. 2. q sine Saluatore, nimirum ergo si dæmones illos deferunt ēt in corpore. primo. quia respectu substantiæ spiritualis adest potentia naturalis. Secundo, qa respectu diuinæ maiestati nullum p̄stat̄ impedimentum, ut cōcludūt theologi in locis supra notatis.
22 † Quinto probatur hęc cōclusio à maiori ꝓ ea q̄ hn̄r Exod. 7. c. ubi dr̄, ꝙ magi Pharaonis arte dæmonū cōuerterunt uirgas in dracones, & fuerunt ueri dracones nō aūt superstitiosi nec illusorii, ut dicit S. Aug su p̄ gl. ibi dicens, ꝙ dæmones hoc facere potuerunt eorū uirtute naturali p̄ aliquas potentias naturales, seu p̄ quædam semina collecta, q̄ habet uim putrefaciēdi ligneas uirgas, & cōcurrendi in lubricē draconis speciem, ſm, ꝙ dicit S. Aug. in 3. de Trin. quem refert, & sequit̄ S. Tho. in d. tract. qq. q. 5. uers. ad octauum in ti. de mira. ubi dicit, ꝙ licet ista apud nos uideant̄ esse miracula, qa humana uirtus ista non capit nec se extēdit ad illa, tn̄ quo ad secreta naturæ, & dęmonis intelligentiam nō sunt miracula imò opera ipsius naturæ dæmonis industria fabricata
23 † Itē nota aliud mirabile dęmonis artefactum. Legit̄ in sacris literis ꝙ Simon magus arte dæmonum canes loq facicbat, nec dum est annus elapsus ꝙ casus iste euenit in facto Romæ, ubi mulier quędā magica uetula q̄ Francisca Senen̄. dicebat artis diabolicæ primum perita, canem quendam magnæ staturæ nigrū totum secum ducebat, quem post nonnullas p̄ces reuerēter emissas loq admodū faciebat & uoce quadā uolut humana uerba articulata ꝓferebat q̄ audita fuerūt ad plubus.

bus, & maxime à quodam sacerdote presbytero q rem ipsam ꝑpalauit dño almæ urbis Senatori q de mandato S.D.P. adiuncto sibi Reueren. D. Locum tenente Vicarii sui una cum quibusdam aliis uiris maxime doctrinę & experientiæ mulierē ipsam sollenniter examinarunt. & cōperto facinore flammis publice cōsumpserūt ipsam q̄ canis loquela dupli ci modo fieri potuit ẽm Th d.c.5. de mirac. aut ꝙ dæmon assumpserit corpus in forma canis oībus partibus suis bene ꝑportionatū, & locutus fuerit, aut ꝙ esset canis uerus & nālis. & dæmon ꝑ impulsum aeris motu locali sonum quendam formauerit similitudinem literatę, & articulatæ uocis hñtem.
24 † & hoc modo ẽt dr̄ qđ Asina Balaam allocuta fuit ipsum duabus uicibus, ut hr̄ nu. 22. c. ubi Asina ipsa q̄ portabat Balaam ibat ad regem Balac q miserat ꝑ eo, uidēs asina Angelum resistentem in uia, & se opponentem Balaam Asina declinauit à recto tramite, & iuit ꝑ agros, Balaam ꝑcutiebat illā uolens, qđ iret ꝑ uiā, illa recusabat, & adeo uehemēter ꝑcussit illā ꝙ cecidit, & tunc dñs aperuit os Asinæ, & locuta est ad Balaam dicēdo, qd feci tibi cur ꝑcutis me? at Balaam dixit, qa cōmeruisti, & illusisti mihi, utinam hr̄em gladium ut te ꝑcuterem, cui Asina iterū rñdit? Nonne aīal tuum sum, cui semꝑ cedere consueuisti usq; in p̄sentem diem, dic qd simile unq̄ fecerim tibi, At ille ait, nunq̄, q̄ uerba ad eo bene, & articulare, ab ipsa asina ꝑlata fuerunt ꝙ ab hoīe dicta uiderent. sed hoc factū fuit ab Angelo ex diuina uolūtate. ut ibi dr̄, & dicit S. Tho. in d. q 5. ad tertium ꝙ Angelus mouit linguam Asinæ p̄dictæ, & ꝑ crebrā aeris repercussionē ꝑtulit articulata uerba de quibus ibi nālium uerborū similitudinē habētia. text. aūt ibi dicit qđ dñs aperuit os Asinæ no. Ang. uide Th. in d. q 5. & 6. in tit.
5 de mirac. † Vltimo, non omittam illud qđ dixi Valer. Max. ꝙ olim Romæ Fortunæ simulachrum quoddam marmoreum qđ positum erat in uia latina dr̄ locutum fuisse infra scripta uerba ad Matronas illas Romanas uidelicet, rite me matronæ uidistis, riteq. dedicastis nec putes ista fuisse Poetarū figmenta, qa si talia essent, ꝑfectu sacri Theologi in suis diuinis literis non infererent approbando prout fit ꝑ S. Tho. in d. q. 5. in 4. not. & ẽ gl. not. in c. Moyses. in uers. habitare. 32. q. 2. q̄ dicit, ꝙ Angeli tā boni q̄ mali habitāt in siccis corporibus. s. in statutis lapideis, æneis & marmoreis, in cadaueribus defunctorū, in auibus in qbus ipsi dæmones dant respōsum, & refert exemplum Saulis q adorauit diabolum. & alias dixi supra ꝙ dæmō sub idolorū forma peractis sacrificiis, & precibus sortilegorū siue magorū ipsis interrogantib. & scire qrentibus q̄ occulta sunt, rñdet ad ꝑpositū, uoce quadam sonanti articulata uerba, ac si ex ore hominis ꝑcederēt, nihilominus neq; uox, neq; uerba naturalia sunt sicut humana sed ex crebra aeris repcussiōe ꝑ dęmonē concitata uerba illa ꝑlata fuerunt, ut supra dictū est. Si igit̄ hæc fieri possunt arte, & uirtute demonis, quæ longe maiora sunt intellectui humano, minus capacia, & difficiliora qđ canis aut aliud aīal brutum seu statua marmorea uerba articulata ꝑtulerint, quāto magis credendum est ꝙ dęmon possit corporalr̄ deferre metu locali aut brutū qđ minus est q̄ aīal de nouo creare, uel unā spēm in alterā transformare, per diximus supra de uirga cōuersa
6 in draconem. † Demum ut res ipsa cunctis clarius innotescat subdā exemplo. Annis citra 20. in agro Sabineū. uicino urbi Romæ in quodā oppido qdam Rusticus hñs uxorē q̄ erat de expressa dæmonis ꝑfessione, & pluries ab eo interrogata si erat de dicta professione, semꝑ audacissime negauerat, qui maritus ex qbusdam signis q̄ uiderat maior suspicio aīum eius apprehendit, unde decreuit uelle uidere si uerum erat ꝙ de nocte ipsa exiret extra domū, & quorsum tenderet, & plurib. noctibus summopere inuigilauit, ut uideret qđ ipsa faceret, q̄ semꝑ uolebat post maritū ire dormitū, & diu postq̄ ipse intrauerat in lecto multoties uigilabat, demū nocte quadā hora 5. uel circa, qua ipsa citata ire tenebatur ad ludū, ipse maritus iacebat quasi dormiēs, & ipsa uenit ad illū ad perscrutādū si dormibat, qđ uidens maritus statim cōfinxit altius dormire, & grauior somno teneri, ipsa uiso dormiēte retrocessit statim, & pedetētim ibat lēto gradu, tunc maritus magis argute inuigilat, atq; obseruat eū diligētia cūcta q̄ uxor ipsa faciebat, demū uidit, ꝙ accessit ab quēdā angulū domus, & eleuata quadā cista assumpsit pixidē seu ollulam quādā q̄ suberat, deinde exutis uestib. cœpit inūgi cū certo unguento in dicta ollula existente apud ignē calefacto, postea pixidē seu ollulā p̄dictā ad pristinū ciue locū reposuit, deinde uidi illam uelociter

citer exeuntem de domo, ac si pedibus non tangere terram, post cuius discessum maritus assurgens accessit ad ostium, quod clausum optime uidit, et cum pessulo, siue staga interius de quo magis obstupuit, deinde accessit ad angulum ex quo illa unguẽtum assumpserat, & reperta ollula illam accepit, & alibi abscondit, & reuersus fuit in lecto, ꝓfecitq; somnũ usq; ad mane. die uero sequenti reuersa uxorẽ maritus illã interrogauit quo nã ꝓficisceret nocte illa qñ ex domo recessit media nocte sola, q̃ a principio fortiter negabat salua frõte. tunc maritus sumpto ligno cœpit illã acriter uerberare, ut hr̃et ueritatẽ, ipsa adhuc indurato corde sistebat, demum maritus sumpto pixide sint ollula, ecce dixit mulier maledicta, uide si credis ꝙ nouerim scelera tua, & grauiter sibi cõminabat aut qđ mortẽ subiret, aut illũ doceret qũo facit illas unctiones, & discessus, q̃a uolebat oĩno accedere ad cõgregationes illas quas intendebat oĩno uidere, & q̃ fierẽt in eis tunc mulier ipsa cõfusa dũ uidit pixidẽ unctionis sassa est ingenue errorẽ suũ implorando suppliciter ueniã ab ipso uiro, q̃ libenti aĩo sub fide ꝓmisit ei indulgeri dũmodo ipsum adduceret secũ una nocte ad cõgregationes p̃dictas, ipsa tũc aperiens os suũ cępit uera loqui, & cũctã dictæ ꝓfessionis capitula recẽsuit, & oñdit uoluptates, illecebras, & gaudia immẽsa q̃ inde assumebãt, & de amenita, & delectatione ludorũ, magnificentia chorearũ, opulẽtia cõuiuiorũ, principis illius liberalitate, & de ultimi effectus dulcedine cũcta narrauit, ex quo indulgẽtiã admissorũ a marito ipso ĩpetrauerat, q̃ maritus curiosus ista uidere, & interesse p̃cepit uxori, ut quã primũ ad dictã cõgregationẽ accessura erat ipsum euocaret q̃ mulier ꝓmisit illũ adducere, & impetrata prius lĩa a dño Sathana de adducende maritũ ad ipsam cõgregationẽ, adueniente hora adhibitis unctionibus unusq̃sq; ipsorũ suꝑ suo hirco ęq̃tando quã uelocissime ꝑuenerint ad locũ ipsius cõgregationis, & añq̃ discederẽt de domo uir ipse diligenter p̃monitus fuit ab uxore ut summopere p̃caueret ne in itinere eundo, uel redeundo aut in loco cõgregationis signo crucis se muniret, aut illius nomẽ nec Dei, uel Iesu Xp̃i quouis mõ cõmemoraret, maxime in laudando, uel adorãdo, q̃ sic facere ꝓmisit in loco sistẽtes uxor dimisit maritũ in certa parte monẽdo ip̃m, ut illã expectaret donec reuerteret à p̃stãdo obedientiã earũ principi Sathanæ queadmodum unusq̃sq; aliorũ tenebat, q̃ maritus uidens tam innumerã uirorũ, ac mulierũ multitudinẽ illic adesse uehementer obstupuit, finita obedientia fiunt tripudia, & choreæ, q̃ celeberrimæ cũ maxima cymbalorũ, tympanorũ, aliorũq; instr̃orũ dulcidine, & tripudiãtium numerositate ordine quodã retro grado cõtra morẽ, nãm, & ordinẽ chorearũ q̃b. nos utimur, q̃b. peractis p̃paranẽ mensæ q̃ amplissimæ, cum maxima epularũ, & conuiuantium copia, & optimis ferculis, uxor illa ex indulgẽtia principis introducit maritum ad mensam comedere incipiunt, maritus degustans epulas insipidas petiit salẽ q̃ nullus aderat in oĩbus mensis, nec dum ueniẽs q̃sq̃ cum sale iterum petiit, atq; rogauit ꝓcedẽte mora, iterũ atq; iterũ terq, quaterq; salẽ ip̃m supplicando petiit, & toties replicauit qđ dæmõ quidam salem ip̃m attulit, vñ maritus uidens salẽ summopere gauisus est, & p̃gaudio magno dixit hæc uerba. Hor laudato sia Dio, pur uẽne questo sale. Quo uerbo p̃lato postq̃ auditũ fuit nomen Dei laudatũ unico momẽto cuncta petiere, & oẽs undiq. statim discusserunt mẽsæ, epulæque oẽs cõsumpræ sunt, luminaria cũcta q̃ multa erãt illico extincta sunt, adeo ꝙ maritus ipse reꝑitur solus, & nudus in loco ipso in medio tenebrarũ stetitq. sub illa frigidissima nuce Bñuentana per totã noctẽ usque ad mane cũ maximo frigore, & periculo, die uero sequenti uidens pastores q̃ pascebat greges circa loca uicina ab ipsis petiit, ubi nã esset ipse si regio illa dicebat, cui r̃nsum fuit qđ erat Beneuentana, q̃ distabat à p̃ria ipsius uiri centũ milliariis, uel circa, ipse uero erat nudus sicut alii, q̃ uadunt ad choreas dæmonũ, multũ male se habuit in partib. illis adeo qđ substulit periculũ mortis, & q̃a ualde ignotus erat in ea regione, & sine pecuniis, coactus fuit mendicare ostiatim amore Dei, adeo ꝙ inuenit tunicellã quãdã satis cõtritã, ut posset se tueri à frigore qđ tũc uigebat, & sic paulatim q̃rẽdo uictũ ĩ itinere amore Dei tm̃ ambulauit, ꝙ ꝑuenit ad p̃riam spatio octo dierũ, uel circa, & erat adeo deformatus, & macilẽtus qđ à paucis recognoscebaẽ, & accedẽs ad curiã principis illius castri detulit q̃relã cõtra eius uxorẽ, & q̃sdã al's mulieres eiusdẽ ꝓfessionis eius socias q̃ oẽs fuerũt incarceratæ, & dũ a

prĩcipio negarẽt, instãte uiro p̃dicto testimo niũ uerũ de uisu ferẽte tandẽ oẽs falsæ sunt,
27 & ardẽtissimis flãmis cõbustæ. † Nec dũ decẽ lapsi sũt, uel circiter anni qđ mulier quadã iuuẽcula infra 16. annũ ætatis existens adhuc uirgo eiusdẽ Sabinen. dioecesis ex altero tñ oppido oriunda à quadã alia maleficia striga seducta ut religionẽ diabolicã ꝓfiteretur, ad ludum adducta fuit, & p̃monita ne signo crucis se muniret, aut Deũ Iesum Christum collaudando memineret, postq̃ ad locũ cõgregationis accesserunt iunior ipsa uidẽs tã maximã mulierũ uirorũq; multitudinem, & principẽ ipsum Sathanã in solio maiestatis tam suꝑbe sedentẽ, & tot auratis ornamentis, & purpureis uestibus decoratum, uehementer obstupuit, & q̃ simplex erat uirgo incauta primæ monitionis oblita ob rerũ magnificẽtiã, & maximũ stuporẽ quo apprehensa erat se signo crucis muniuit dicendo. Iesu benedetto che cosa è questa? nec dũ uerba p̃dicta ꝓfecerat ꝙ statĩ cuncta euanuere, & oĩbus luminaribus penitus extinctis sola hęc misera inter maximas tenebras ualde mæsta reperit. & quã maximus pauor uehemẽter illã apphendit, ex quo poenę mortua est, sed recordata de noĩe Iesu, & B. uirginis Mariæ deuotissimis precibus se illis cõmẽdauit, uouitq; castitatẽ ꝑpetuã si incolumis inde euaderet, & diuino auxilio illustrata, tãta solitudinis periculũ mox euasit, q̃a senex rusticus una cũ filio, & asello trãsibat ꝓpe locũ p̃dictũ ubi erat ista puella q̃ p̃m lamentabat de sorte sua, q̃ senex audito gemitu accessit ad illã dicẽs, filia mea q̃d facis istic sola isto tꝑe nocturno, quam cũ nudã uideret magis obstupuit q̃ simplex uirgo maxima erubescẽtia ducta q̃ nihil hẽbat vñ pudibũda ꝓtegeret post multas lacrymas, gemitus, & suspiria, huic uiro q̃ plurimũ se cõmẽdauit ut illã secũ adduceret ad domũ suã, q̃ senex accepit palliũ suũ, & posuit suꝑ humeris puellę, & illã secũ ad domũ suã, q̃ nõ multũ distabat, adduxit, & in itinere totã seriẽ facti sibi narrauit q̃ senex stuporẽ, & pietate plurimũ afficiebat, audiuitq; ex qua p̃ria q̃bus ue parẽtibus orta esset, & decreuit senex oĩno hæc eius parẽtib. enunciare, & puellã ipsã eisdẽ restituere. ingressi sunt domũ uxor senis q̃ erat multum pia perq̃ blãde uirginẽ recepit, & apud se in lectũ retinuit, & deinde ꝑ duos uel tres dies maxima charitate materna pietate tractauit eadẽ uestibus suis ĩduit, & post triduũ maritus accepit asellũ, & comite filio puellã ipsam eq̃tãtẽ ad patriã suam illęsam reduxit ꝓpriisq. parẽtibus eadẽ restituit, q̃ dudũ fleuerãt ꝑditionẽ filiæ putãtes ne aliq̃s miles aut alius neq̃ uir nocturno tꝑe rapuisset eãdẽ, q̃ senex maxima ueneratione, & amoris dulcedine à parentibus puellæ amplexus est, receptisq. muneribus ꝓ se, & filio dimissa puella ad domũ suã reuersus fuit quæ q̃dẽ puella postq̃ dono Dei, & grã B. Mariæ uirginis tã graue periculũ euaserat, decreuit oĩno uotũ iã factũ adimplere, & ingressa fuit monasteriũ S. Frã. assũptoq. habitu solẽniter ꝓfessa fuit, & castissime uixit, cuius parẽtes liberũ p̃stitere cõsensũ illã uero maledictã strigã q̃ filiã suã adduxerat ad illũ locũ denũciarũt curiæ & recompta publice fuit igne cõbusta. Hæc. n. q̃ audiui retuli, modo referã q̃ ipse uidi, & in foro habui q̃ plura sunt, tñ duo tm̃ q̃ recẽtiora sunt referam. Anno dñi 1524. mẽse Septẽbris dũ essem ĩn quoddam Castro Monasterii S. Pauli de urbe apud regionẽ Sab. ut mea p̃dã illic expedirẽ, & mox ad urbẽ reuerteret, summis sui p̃cib. rogatus à Reuer. P. dño Abbate illius monasterii q̃ ẽ dñs in tꝑalibus dcõrũ Castrorũ. ut accederẽ ad aliud Castrũ eiusdẽ monasterii ibi uicinũ qđ Nazarenũ appellãt ad examinãdum tres mulieres maleficas siue strigas, ut dicebãt, q̃ in arce ipsius Castri a iq̃diu inclusæ remãserãt, q̃ ex earũ dictis accipere, sibi referrẽ, atq; cõtulerẽ q̃d mihi in re illa agẽdũ esse uideret. Ego. n. meis p̃peditus eram, licet nõ potuerim absq; magno meo incõmodo illuc accedere, & huic rei uacare, nihilominus morẽ gererẽ tanto uiro, quẽ alias ĩ meis ualde gratũ, & benignũ repi, nõ potui euitare q̃n eius p̃ces mihi mãdata seruarẽ. Accesiq ad illas quarum unã q̃ mihi facilior uidebat examinare coepi, & pluribus exhortationibus, ut ueritatẽ apiret, ꝑsuaderi, q̃ demum post aliqualẽ hæsitationẽ coepit ueraloq, & rẽ ipsã totã fateri qualr̃ ipsa erat de secta illa strigimagarum expsse ꝓfessa, in qua ꝓfessione insteterat ꝑ annos 14 cõtinuos q̃bus cõtinuum cõmercium habuerat cũ demone, & nominauit alterã mulierẽ maleficam q̃ fuerat eius magr̃a, & ipsam ad ꝓfessionẽ adduxerat, & ꝙ isto tꝑe plurima maleficia. siue veneficia fecerat & cõtra hoĩum ꝑsonas, & cõtra iumenta ex quibus hoĩes tres perierant,

iumenta

iumenta aūt quatuor, & ꝙ agrorum pluriū segetes īmaturas uētis, grādinib. & tempesta tib. strauerat & penitus deuastauerat, & multa alia his similia obscena machinata fuerat arte illa malefica ad ulciscendū iniurias suas. Quā ego subtilius interrogās, ut clarius hērē q̄ sunt istius diabolicæ religionis suę ꝓfessio nis secreta. Primo. n. ꝑscrutatus fui qd est illa ꝓfessio, quā mulieres ipsæ faciunt cū dæmone, & qbus modo & ordine ad illā accedūt, & qb. cerimoniis & solennitatib. utūtur in ea. Ad qd se oblıgāt demoni. Sub qua forma uerborū fit obligatio ipsa, item postea q̄ sunt ab eis seruāda, & ad q̄ tenent. Simił q̄ prœmia hn̄t, & quæ hr̄e sperāt ab earū principe demone, & ex qbus rebus simplicibus, uel mixtis cōponunt unguēta, qbus liniunt corpora sua, dū uadūt ad ludos, & cū qbus ēt rebus faciūt alia uenefica maleficia. Item quē ordinē tenēt qn̄ accessuræ sunt ad ludos p̄dictos, & sic est uerū, ꝙ uadunt corporał r uel illa sit illusio siue uisio quædā in apparētia, in mēte, & intellectu, & casu quo accedāt corporaliter an ambulēt pedibus ꝓpriis, uel aliter deferanł, & qūo & per quem. Itē qūo & qualiter celebrāt sacrificia, offerunt p̄ces, & munera demoni. Itē quæ sunt illis p̄cipua in obseruantia in dicta ꝓfessione, & alia qdā quæ nunc nō recordor, quæ quidem mulier sub spe unite cūcta à principio usque ad finem recensuit quæ ꝓfessio. ipsa reqrit exprimendo oīa singula illius capitula.

28 †Primum enim dixit, ꝙ qn̄ adducta fuit per illam eius magistrā ante tribunal principis earū qui est diabolus in forma regis p̄sidens in solio maiestatis, instructa prius à magistra qd factura erat, uenit & oportuit primo abnegare baptismū, & oīa christianæ fidei documenta relinquere, deinde ecclesiastica sacra cuncta ꝓiicere pedibusq; propriis cōculcare crucē, & imagines B. Mariæ uirginis, & aliorū sctōrū, q̄uis hæc ultima non fiunt corā eo, sed alibi postea satis est, ꝙ ista promittāt se facturas quā primū cedet occasio, deinde fecit obligationē ꝑ solēnē stipulationē in manib. ipsius prīcipis, qua uouit, & ꝓmisit ꝙ ꝑpetuo erit illi fidelis, & obediēs, & oīb. eius mādatis parebit. Deīde medio iureiurādo tactis scripturis sup quodam magno libro obscuras paginas cōtinēte, p̄stitit homagiū siue ꝑpetuum uassallagiū, & qđ nunq̄ redibit ad fidē Xpi, nec diuina p̄cepta seruabit, sed solū ea q̄ ꝑ ipsū principē erunt decernēda, & ꝙ ꝑpetuis futuris tꝑibus erit obediēs illi, & ueniet cōtinue cū uocata fuerit ad ludos, & cōgregationes nocturnas, & q̄ ī eis ꝑ alias mulieres fiūt. ipsa faciet, & ꝙ ēt aderit sacrificiis illorū nocturnis, & solitas preces, & cultū adorationis p̄stabit; uota q̄cunq; q̄ ipsa præstare cōtingerit ꝑ uiribus adimplebit, & quoscunq; poterit alios ad eādē ꝓfessionē adducet. Ecōuerso aūt ipse princeps egregia frōte ꝓmisit ei dē mulieri sic p̄ūti p̄stare ꝑpetuā felicitatē, gaudia īmēsa, & uoluptates quascūq; ī hoc mūdo hr̄e desiderauerit, & demū post hāc uitā longe maiora munera cōsequeł Quo fcō statim unū dæmonē cōstituit ad custodiā ipsius mulieris quā nunq̄ relīqre dēat, sed illi inseruire in oīb. q̄ ipsa cupiet, & quotiescunque cōtigerit ad ludos accedere hoc ipse intimabit mulieri, & illā deferret, & instruet ut supra q qdē demō associał ei tanq̄ maritus uxori, isuꝑ dixit ꝙ sæpius accedūt ad cōgregationes illas ubi maxima mulierū numero sitas cōgregał, & nō uidēt illa in mēte, & ītellectu ī apparētia, sed ī uera, & nāli forma accedūt ad loca p̄dicta hoc mō, & ordine, uidelicet qa primo ꝑ unum, uel duos dies anteq̄ fiat cōgregatio ītimał sibi ꝑ dæmonē illū q est ad ipsarū custodiā cōstitutus, qualł nocte tali, & tali hora se p̄paret ad ueniēdū ad ludū, q̄ mulier si hr̄et iustā cām impedimenti deducit, & audił dūmō sit cā uera, & excusabilis, q̄ legitime excusare posset, alioqn si fingeret hr̄e cām quæ nulla esset ut nō accederet nō deferebał inuita, sed reemanebat ī domo sua, nihilominus ꝑ pœnā sui mendacii adeo fortiter cruciabał à dæmone ut in mēte, & ī corpore maximis, & cōtinuis dolorib. & ægritudine intrinseca, uel extrinseca, tā fortiter uexabał, ꝙ die noctuq; nil penitus qetis hr̄et, sed sꝑ tribularetł, & oīa q̄ ipa ageret euanesceret, & perirēt ī fieri adeo ꝙ necesse fuit, ut tot mala cessarēt, ꝙ pct̄m suū fateretł, & ꝓmitteret ēt medio iureiurādo, ꝙ amplius nō recusabit accedere, & hoc modo euasit ab illis malis. Cū uero ꝓmitteret accessurā statim adueniēte nocte, & hora euocabał uoce q̄dā uelut humana ab ipso dæmone, quē nō uocāt dæmonē, sed magisterulū, alię magr̄m Martinettū, siue Martinellū hoc noīe dimı. q̄ sic euocata mox sumebat pixidē unctiōis & liniebat corpus suū ī qbusdā ꝑtib. & mēbris, quo linito exibat ex domo, & inueniebat sꝑ

magisterulum suum in forma hirci illā expectātem apud ostium, super quo mulier ipsa dixit qđ equitabat, & applicare solebat fortiter manus ad crines, & statim hircus ille ascendebat per aerem, & breuissimo tpe desferebat mulierem ipsam usq; ad nucem Beneuentanam, & ibi illam suauiter deponebat, ubi numera mulierū, uirorūq. multitudo co
29 ram principe illo undiq; cōfluebat.† Primū aūt qđ faciendū erat p ipsas mulieres erat signū obedientiæ, & reuerentiæ q̄ fiebat corā prīcipe ordine quoddā retrogrado in oppositū directo illi reuerentiæ quā nos pstare solemus, nos. n. inclinamus caput, & humeros flectimus genu crure retro curuato uoluentes uultū ad principē, siue ad aliū quē uene ramur, ipsi uero faciūt cōtra, qa terga uoluūt uersus prīcipē, & caput curuāt uersus numeros adeo ut mētū cælū respiciat. crura uero nō curāt retro ut nos facimus, sed eleuāt sursum a terra a parte anteriori, & ita seruatur ibi. pacta igr reuerētia, princeps mandat q oēs tripudiēt, saltētq; cū lętitia, & gaudio sumētes unaq̄q; uoluptates suas, & unusqsq; dæmonū accipit mulierē suā ad cuius custodiā deputatus est, & cū ea gerit saltationes illas magna lætitia, atq; dulcedine, & interim pparant mēse cū lautissimis ferculis abūdātissime ornatæ, & celebratis choreis ueniunt ad cōuiuia, qb. cōpletis, & cibatis oīb. extinguunt luminaria oīa, & qsq; dæmō in forma in cubi. s. uiri, suā capit mulierē, si quero sūt uiri, hnt dæmonē suū ī formā succubi. s. mulieris, & sic adinuicē oēs adimplēt coitū carnis, & cū maxima uoluptate, quo offō cōpleto reuertunt ad domū oēs eqtātes sup illis hircis, sacrificia uero cū fiūt fieri solēt statim post pactū reuerētiæ signū fit adoratio, qua expleta deueniūt ad tripudia, & alia de qb. supra, q̄uis sacrificia ipsa celebrare solēt etiā alijs locis extra locū cōgregationis, puta ī domo priuata, uel in qbusdā locis occultis, ut lata diximus supra eodē. q. 3 & 5. Sed aduerte ad duo, q ipsa dixit. unū est qa dæmones festināt reportare illa ad domū anteq̄ labat nox, anteq̄ pulset cāpana p Aue Maria de mane q̄ pulsari solet in aurora, uel parū añ, qm̄ si forte pulsaret cāpana tpe quo deferūtur ad domū necesse habet illarū magr in eodē loco ubi audit sonū pdcm̄ deponere mulierē, aut uirū, nec pōt amplius ipm vel ipsū uel ipsam tāgere, sed necesse est, q residuū illud itineris pedibus pprijs ambulet, qđ per raro qdē euenire solet, qa ita uelociter ipsas reportāt q non impediunt a somno, Scdm̄ ē q retulit q quotiescūq; interfuerat ludis ita se ssa reuertabat ad domū pp. illas choreas, & crebras saltationes, qa erat debilis cōplexionis ut apparebat q p tres, uel q̄tuor dies male se hēbat in corpore pp magnos labores quos sustinuerat q̄ silr cū dęmone suo dū esset in forma ī cubi sæpissime fuisse carnalr cognitā maxima cū delectatione testata fuit
3 hæc illa ibi.† Aliud breuiuis exēplū supaddā, alia quoq; mulier eiusdē pfessionis q̄ una cū pcedēti erat incarcerata dū de ferretur à dæmone suo, reuertendo a ludis pdictis itinere anteq̄ puenirent ad domū, dum esset uicina oppido patriæ suę adiuit pulsare campanā de mane p Aue Maria. Vñ dæmō necesse habuit illā deponere, & discedere quā deposuit statim, & dimisit in quoddā agro iuxta q̄dā ripā ubi erāt spineta qdā, & in dicto loco ipsa misera mulier necesse habuit expectare usque ad mane, quo lux clarā appereт, sed fortuna pfuit sibi, qa illa die in aurora, & in diluculo qdā iuuenis illius oppidi ibat ad aliū locū ibi uicinū, quē ipsa uidēs trāseuntē cognouit, atq; uacauit noīe pprio qđ audiēs iuuenis prima facie timuit aliquā tulū, sed uidēs postea mulierē ipsam q̄ seminuda erat à femorib. supra, & crinib. sparsis scapillata tota magis obstupuit, nec audebat ad ipsam accedere, nihilominus illa adeo benigne, & humiliter ipm rogauit ut accederet ad ille, qđ uenit, & interrogauit eandē postq̄ illā recognouit cur illic ita sola moraret ī ea forma, cui illa dixit qđ tota nocte asellū suum pdiderat, pquisierat, & nunq̄ potuit illum iueni re, cui iuuenis subridēs minusq. credens dixit hoc. n. aliud sibi q̄rit quā aselli inqsitio q q̄rit asellū uadi cū socio, & nō sola sic seminuda, & scapillata. aliud qđ q̄rebas dixit ipse, dices mihi ueritatē si uis, q adiuuēte, unde uenis, ubi fuisti, qd facis hic sola, qs adduxit, dicas mihi oīa si uis hre suffragiū, & ero tibi secretus, & fidus. Tunc mulier ipsa Lucretia nūcupata q̄ erat satis pinguis, pulchra licet satis timeret seuitiam uiri, & suorū cōsāguineorū, tñ fisca est de iuuene illo rogādo ipm prius summis pcib. ne cuiq̄ reuelaret fem illud sed taceret, qa ipsa uolebat pīguiora munera sibi elargiri, cui iuuenis sub fide pmisit q absque dubio cūcta referret, & ille futurus

erit sibi secretissimus, tunc ipsa fassa est, ꝙ reuertebatꝰ ea nocte à ludis beneuētanis, & dū esset in itinere deferreturq. ꝑ aerē à magistrculo suo audito sono cāpanæ q̄ pulsatꝰ de mane ꝓ Aue maria, fuit sibi necesse qđ illā deponeret in terrā in eodē loco in quo reperiebatur, qñ audiuit sonū ṗdictū, & hoc modo ipsa sic sola reperiebatꝰ ibi, quia iuuenis accessit ad illā, & ꝓstitit sibi opē in reuestiēdo, & recaptādo se, deinde associauit illā usq; ad domū absq; eo ꝙ aliqs factū illud aduerteret ꝓ cuius laborib. & fide mulier ipsa donauit dicto iuueni unū par caligarū, unū birretū, & camisiā unā, & certas pettas casei, rogando eū iterū atq; iterū ut taceret, & ita ꝓmisit, & tacuit rē ipsam plures menses, deinde nescitꝰ quo spiritu aut indignatione vel lapsu iuuentutis ductus rē ipsam secreto mō cum uno, deinde cū altero ꝓpalauit, adeo qđ paulatim res deuenit ad notitiā curiæ, uñ mulier ipsa capta, & cū aliis incarcerata fuit, & iuuenis ille ut testis oīa hęc medico iuro deposuit adeo qđ ipsa quoq; post multa facinus suū diutius tergiuersare non potuit, ego tñ illarum sentētiis ītere esse nō potui, qa necesse mihi fuit ad vrbē reuerti illasq. dimisit earū iudici ordinario ut iustitiā faceret, sed cunctare tuli ṗfato dño Abbati ꝓut inuenerā q. mandauit suo Locūtenēti ut de ipsis iustitiā faceret, & inde ad paucos dies retulerunt mihi ꝙ uitā suā finierūt flāmis. Istarū unguēta uidi atq; tetigi, & quosdā alias maleficas mixturas qbus grauissimas ægritudines in humanis corporibus inferebāt, & illud ēt uidi quo hoīem ad earū libitū in furorē, & insaniā in-
31 ducebāt, q̄ oīa mādaui igne cōburi. † Ex qbus manifeste deprehēdi pōt ꝙ vere, & corporalꝛ deferunꝰ, nō aūt in spiritu illuduntur, ad qd.n.opus erat ꝙ illa prior cōqueretur de laxitudine corporis, & mēbrorū postq̄ reuersa erat à ludis, ubi dixit ꝙ ꝑ tres uel quatuor dies se male habebat ī corpore ꝑꝑ magnos labores dictarū chorearū, si in spiritu dūtaxat fuisse apprehensa illusione illa, nō erat opus ꝙ cōquereretꝰ de corpore, & nimio laborare, qa corpus nō laborat ī somniis, sed aīus duntaxat, ut d.c.epi. Altera ēt mulier de qua in ultimo exēplo nō fuisset cōperta sola in illo loco nisi iuisset in corpore, ut ex ṗdictis. Sed q̄ro nunc est qđ in ista secta ut plurimū sunt mulieris, uiri aūt rari sūt. Rñ. plures reddūtur rōnes ꝑ Doc. Prima est, ꝙ mulier tāquā debiliori, & fragilior facilius decipitur à diabolo, & credit oīa q̄ sibi ꝑsuadentur. c.forus. de uerb.sig.c.1.de cland.desp. & habetꝰ Gen. 3.c. ubi diabolus serpēs prius decepit mulierē q̄ uirū, eo qa magis credula fuit alia pōt esse rō faciunt ꝑꝑ explendam libidinē carnis quam alio modo possent absq; ignominia satiare, isto.n.modo capiunt delectationē cū dæmone, & cōplent desideriū suū, absq; eo ꝙ cōtra ipsas insurgat infamia, ut ex pluriū ipsarū mulierū cōfessionibus acceptēdū ista subtiliter īdagarer. Quidā alii dixerunt ꝙ mulier est magis uana, & curiosa, & magis familiaris diabolo q̄ sit uir, & q̄ minus timet transgressionem pręcepti superioris q̄ uir, quasi ꝙ magis regitꝰ uoluntate, appetitu, & sensualitate q̄ ratione, ut habetꝰ. 23.qō.7.qđ ꝓposuisti. & q.5. Adā, & c.mulier, & per gl in d.c.1.de clande. despon. & d.c.3. super Gene. & ibi per sacros Doc. Ex ṗdictis itaq; cōcludo conclusionē ipsam esse sufficienter probatam, cui non hñt obstare quædā q̄ superius in contrarium adducebantꝰ. Et primo obstat tex.in d.c.episcopi. super quo tenentes cōtrarium se oēs fundātꝰ cui licet per alios Doct.antiquos, & Mod.fuerint datæ plures rñsiones ad unum tñ tendentes.s ꝙ tex.non loquitur de secta ista strigarum, sed de alia longe diuersa ab ista. Ego tñ idem comprobando alio modo respondebo ad illum tex.declarando literam, & mentem illius cōcilii, & antequam ad ulteriora ꝓce-
32 dam ṗmitto† quod oīs lex recipit interpretationē à ratione sua, maxime qñ ratio in lege reperitur expressa quæ magis attendenda est q̄ dictum legis.l.adigere.§. quamuis.ff.de iure pa.l.cum pr̄.§ dulcissimis.ff. de leg. 2. l. milites ꝓhibenꝰ. & l.milites agrum. in princ. ff.de re mil.nomē.in fi ff de leg. 3. & Bart. in l.2.§.uidendum.ff. ad Tertul. idem Bart. in l. omnes populi, in 7.q.princ.ff.de iust.& iur. Bart.in l.si constante.in 5.colum.in 7.& 9.q. ff. sol.mat. & in l.si uero.§.de uiro. eo tit. & in l.1.C.q̄ sit lon.consu.& 1.dist. consuetudo per Gem in c.ubi periculum, in 2.no.de elec. lib. 6. & est gl. not. in clem. 1. de elec.in uer. eligatur, & gl.in d.c.consuetudo.1.dist. Ideo dñt Doc. ꝙ cui non conuenit ratio legis minus conuenit ipsa lex.d.l.cum pr̄. §. dulcissimis. & d.l.nomen. in fi. & d.l.milites. la prima, & l.2.ff. de re mili. Quibus ṗmissis dico ꝙ rō principalis illius. c. & intentio concilii Aquiren. non fuit uelle impugnare, & hr̄e

pro impossibili q dæmon Deo permittente non possit hoīem corporalr̃ deferre de loco ad locū motu locali, qa si sciuisset istius intē tionis dixisset contra cōem omnium Theologorum, & canonistarū sententiā, imò cōtra tex. ꝓprium sacri Euāgelii Matth. 4. Luc. 4. & Marc. 1. c. in princ. ubi apparet q diabolus tētando Xp̄m, qui erat Deus, & hō naturalis, detulit ipsum corporalr̃ super pinnaculum templi, & in montē excelsum, vt latius infra dicemus, intētio igitur finalis illius cōcilii in illo uer. Illud ēt nō est omittendum &c. fuit, velle improbare, & dānare errorem illum in quo erā mulieres illæ sceleratæ de qbus ibi, q̄ erant hæreticæ, & in sua obstinata opinione damnatæ, & q̄ fuit ratio principalis, atq; finalis quare cōcilium illud declarauit mulieres illas esse hæreticas, & dānatas. Ratio dico principalis fuit illa quā ponit ibi tex. uidelicet. Cū aliqd diuinitatis, aut numinis extra vnū Deum arbitrant, hæc est rō principalis q̄ facit illas esse dānatas, qđ melius declaro sic, Concilium illud in princ. exponit gn̄ale edictum quo mandato omnibus epis. & clericis summo studio elaborent ꝑniciosam, sortilegam, & magicā artem ex parochiis suis penitus eradicare, & sic primo improbat artē, deinde deuenit ad spēm. s. ad homines illius artis peritos dū dicit, q si aliquē virum, aut mulierē hmōi sceleris sectatorē īuenīat turpiter dehonestatū, ex parochiis suis deiiciant, quia subuersus est, & is ēt qui similis est sibi subuersi sunt oēs, & à diabolo captiui tenenī q relicto creatore suo diaboli suffragia q̄runt, & ideo à tali peste debet mundari sancta ecclesia. hic. n. remanet completa oratio primæ partis cap. vbi cōcilium mādat extirpari hāc reprobā artē magicā, & sortilegam, & illius professos turpiter dehonestatos, & externos à fide catholica ex oībus parochiis suis repelli, ad hoc ut sancta ecclesia à tali peste liberetur. Deinde incipit secunda pars ibi, illud ēt non est omittendum q quædā sceleratæ mulieres retro post Sathanā cōuersę & c. ubi cōcilium p̄dcm̄ mutauit se monē, & posuit aliū casum diuersum à p̄cedēti, q patet ibi dum dicit. Illud nō est omittēdum q q̄dā sceleratę mulieres &c. tex ibi in princ. locutus fuit de mulieribus, quæ artē magicā, & sortilegā ꝓfitētur ibi, dū dicit aliquē virū, aut mulierē huiuscemodi sceleris &c. si. n. cōcilium p̄dcm̄ in illa secūda parte voluisset intelligere de eisdē mulierib. de qbus fuerat facta mētio in prin. tex. nō dixisset ꝑ ista uerba quædā sceleratæ mulieres &c. sed dixisset ꝑ aliqua uerba repetitiua earūdē ꝑsonarū, & qualitatū, v3, eędē ipsæ dictę, vel p̄dictę, vel ꝑ alia similia uerba ex quo. n. text. in d. 2. parte non fuit locutus ꝑ uerba repetitiua, sed ꝑ diuersa, & diuersū sensum, & casum demōstrātia, fatēdum ē de necessitate q ille sit diuersus casus à p̄cedēti & sic diuersā spēs ꝑsonarū, & q sit uerū clarius demōstrabit infra.

33 † Conciliū igit̃ deueniēdo ad secundā parte exponit istarū mulierum ꝓfessionē, & qualiter sub falsis illusionibus, & fantasmatibus, illudunt̃ à dæmone, deinde enumerat quasdā opationes quas mulieres illæ ꝓfitent̃ facere cū Diana vel Herodiade deabus suis, quarū iussionib. ad illarū seruitiū euocant̃, & nocturnis horis accedere profitentur, sed utinā hæ solæ in sua ꝑfidia perissent, & nō multas aľs ad illarū interitū ꝑtraxissent, deinde ponit modū īfidelitatis, & errorē exprimit quo principalr̃ deducunt̃ in hæresim dum dicit, nā innumera multitudo hac falsa opin. decepta, hæc uera esse credunt s. qa putant Dianam, & Herodiadē esse ueras deas, & posse illa opa de qbus ibi ꝑficere, & credēdo à recta fide deuiant, & errore paganorū īuoluunt̃. Rō finalis, & principalis oīm supradctorū operū, & dānatæ credulitatis ex q̄ dn̄r hæreticæ nunc ponit̃ dum dr̃. Cum aliqd diuinitatis aut numinis extra unū Deū arbitrātur, & huc usq; ꝑficit secūda orō, & dictū illius secūdæ partis, deinde seqtur improbatio illarū falsę opinionis, & erroris p̄dicti. Rō igr̃ finalis ē illā ꝓxime dixi, ex qua oēs alii errores, & illusiones successiue deprehēdent cū credūt illas Dianā, & Herodiadē, esse ueras deas, & in eis multū diuinitatis, & numinis esse, & iste est uerus intellēs illius capľi, si bn̄ cōsiderent̃ in verbis, & in mēte. Stāte igr̃ rōne prædicta expressa ẽm illam uerba ipsius legis sunt interpretanda, & vbi ratio ipsa nō cōuenit lex quoque oīno cessat d. l. cum pater. §. dulcissi. ff. de leg. 2. l. hæc ratio. & ibi Bart. ff. de calum. l. is qui animo. ff. de acquir. posses. Ratio autem prædicta non conuenit, neque uerificari potest ī hac secta strigarum. & maleficorum quippe quia ipsi, uel ipsæ non decipiuntur ista falsa opinione putantes inseruire deabus istis, & extra vnum Deum aliquid numinis esse, sed ipsę uident cognoscunt, & apprehendunt expresse quod illarum Princeps

eeps cui inferuiunt,& quē obediunt,& adorant est diabolus inferni inferior Deo, & inimicus Dei, sed illi inferuiunt relicto creatore pp mundi uanitates ad explendas illarū libidines d.c.epi,in prin.& c si quis eps ead.q. 5.si.n. rō ipsa de qua supra istis strigimagis non conuenit uerba legis,& illius dispō minus conuenire debet per ea quæ proxime dicta sunt, eo maxime. † Quia ratio legis determinata restringit dictū legis,ut illa duntaxat lex ipsa cōprehendat ad q̄ rō illa rāliter adaptari pōt,& nō ultra.d.l. cum pr. § dulc. & l.hæc actio & ibi Bar.ff.de cal. & l q aīo.ff. de acq.poss.& 1.dist.consuetudo,& no. gl.in clem.1.de elect.& p Gemin.in c.ubi periculum in princ eod.tit.lib.6 Cum aūt iste sint exclusæ à rōne dñr esse exclusæ a legis dispositione per ea quæ supra diximus,nec obstāt exēpla,& auctoritates quas tex. inferius deducit de Paulo,& Ezechiele, qa illa oīa referuntur ad sectam illam, de qua ibi.non autē ad strigas,siue maleficas,de qbus hic.Fateor tñ qd strige iste,& malefice in qbusdam cōueniunt cum mulieribus illis de qbus in d. c.epi,in 2.parte in hoc s. cōueniūt qa utraq; secta inferuit diabolo, ēt illius imperio gubernator, sed una scienter altera ignorāter, una decipitur,altera decipit. Conueniunt & in alio,quia quo ad effectum æternæ damnationis ita sunt damnatæ illæ sicut istæ,ita dæmones hñt imperium super illis, sicut super istis,& eodē modo illæ sunt eliminandæ, & deiiciendæ extra parochias, sicut iste strigimagæ,qa oēs sunt dānatę,nō tñ sequitur si in aliquib.cōueniūt, & æquiparantur, ergo in oībus debent esse æqparate quia data diuersitate rōnis datur ēt diuersitas iuris,ut supra diximus,& dicemus ēt infra eo tit.q.12. dum declarabit ma poculorū,siue uenenorū, & ut dixi extra cōionem fidelium positæ sūt illæ,sicut istæ,& oēs tanq̄ oues morbose sunt penitus à Xpi fidelibus euitandæ ne sanas oues morbo illo inficiant l.2. C.de sum. Trin. & l.hi qui sanctam. C. de apost. qa oēs sunt eiusdē diabolicæ religionis,sed diuersæ pfessionis,& habitus dico animi nō corporis, & ordinis professe sicut monachi, & moniales xpianæ religionis diuersos ordines pfessionis accipiunt ad unū tñ diuinū cultū oēs tēdentes,ita isti dānari diuersos ordines, & ritus accipiūt,& sub diuersis ordinibus, & motibus diabolo inferuiunt, & diuersi quoque noibus nuncupanť qdā sunt hæretici, quidā manichæi, alii uero apostate, alii scismatici donatistæ,& similes,de quibus in l. manich. C.de hær.& l 1.& l.hi qui sanctā. C.de apos. & hř per gl.Abb.& alios doct. in rub.& in c. 1.de apost.& de scism. & hoc est qd ī effectu uoluit dicere tex.in c. excom. lo 1. & lo 2.in princ.extra de hær.ubi dixit.faciēs qdē habētes diuersas caudas aūt adinuicē colligatas, qa de uanitate cōueniūt in idipm per facies dico diuersas intellexit de diuersis ordinib. hæreticorū,siue sortilegorū,per caudas adinuicē colligatas intellexit de unico cultu eius dē diabolicæ religionis,qa oīa eorū opera tēdunt ad cultum Sathanæ siue in mente,& intellectu, siue in corpore fiant ad hoc uide q̄ dixi supra in primo euidentiali huius quęst.

35 † Illæ igitur mulieres de quibus in d. c. epi, dñr pprię hæreticæ,ex quo psistūt in illo errore,putātes a iq d numinis esse in illis deabus,& illas esse ueras deas, relicto Deo Saluatore nostro,ut in c.1.de sum.Trin. & 11.q. 2.qui sine Saluatore. & ca. firm. de hær.Istæ uero strigimagæ magi, & sortilegi q sciēter, & ex ppria malitia peccant relinquētes diuinū cultū,& Xpi fidē, & scienter adhærentes diabolo,quē sciunt, & cognoscūt esse diabolū infernalē,& inimicū Dei, nō dñr proprie stricte hæreticæ, quia nullo dñr errore seductæ, sed potius apostatæ pfidiæ, qa scienter ppria temeritate recesserūt à fide Xpi, q̄ uis ista earū apostasia lōgo tpe indurata,& pertinaciter defensata transit in hæresim, ut diximus supra ti.1 q.2.& dñt gl.& Doct.in rub. extra de apost.& hř per Imperatorē in l.1 & hi qui sanctā.C.eod. ti. ubi apostate proprie dñr qui sciētes,& ppria auctoritate, siue potius temeritate retrocedūt à fide Xpiana, ut hř in d.l.1.& in gl.rub.& in c.1. extra eo titu. & per S.Tho in 2.2.q.95.art.5. & 6. in tit.de supst.ad q̄ faciunt q̄ diximus supra in primo euidentiali,& supra ēt q.2. Et not.unū ualde singulare,q istorū apostatarū duæ sunt species,una est quæ simplr retrocedit à fide, & sequitur cultū,& obedientiā dæmonis, & altera est q̄ postq̄ Xpi fidem abnegādo postergauit,& deiecit ex corde suo, iterū se baptizat expsse in noīe diaboli, & aliud nomē sibi supimponit, licet utraq; species sit dānata, prior tñ si pctm suum reuocat admittitur ad pniām,& euitat pœnas corporales,sicut hæretici, ut l. Manich. C. de hæret. secunda ue-

ro species unquam admittitur ad pœnitentiam in foro iudiciali ex qua possit euitare pœnas corporales etiam si miles abiuraret professionem illam,& uellet ad Xpi fidem reuerti nõ auditur quo ad istũ effectũ,& iste est tex.ualde no ad hoc in d.l.hi qui sanctã,& ibi gl. C.de apost. eodẽ mõ irremissibiliter puniuntur q abnegato baptismate xpiano iudæi effecti sunt,& inter iudæos cõmorantur ut l. 1 C de apost.quo ad aĩam uero in foro cõscientiæ admittitur pnĩa istorũ ab ecclesia, & aliorũ quorumcũque,ut no in d.l Manich. per Doc. & hr in ca. ad abol.& c.fir.de hær. per glo.in c. excõicamus.el 2.eo.tit.& c.sup eod.tit lib 6 & diximus supra tit.1.q.5.circa fin.& ista sit prima drĩa q̃ repetitur inter istas quo ad nomẽ, & ordinẽ professionis.
36 † Secundo differunt in modo pfitendi,qa illæ de quib.in d. c.epi.non faciunt pfessionẽ expressam cum dæmoni, sicut istæ,nec credũt inseruire dęmoni, sed deluduntur sub specie boni,& pp ea dicit tex.ibi q diabolus postq̃ illarũ mentẽ captiuatam tenet, transformat se in diuersas species psonarũ.Tertio differunt, qa illæ nulla cõficiũt sortilegia nec maleficia in humanis aũt brutorũ corporibus,& nemini nocẽt,nisi sibi ipsis,& ppea non dñr maleficæ,seu hæreticæ, istæ uero sunt deterioris cõdõnis,qa nocent multis p diuersa maleficia,ut latius supra uidistis in 1.& 2.qõ.Quarto, disconueniunt in hoc qa nõ reperitur,q illæ aliquem maleficiatum curauerint,& ipsam maleficia cõtrariis maleficiis abstulerũt, istæ uero publice incũbũt curæ, & medelis maleficiorũ, & postq̃ aliquẽ dicto morbo curauerint, sæpius indicãt maleficiantẽ saltẽ aliqb.indiciis, ut hr p S.Aug in lib 10. de ciu. Dei. & in 3. de Trin. & S.Thom.in d.q 5. primæ partis, tract.q.in tit.de mira.& hr 26.q. 5. nec mirum. §. necr. uers.ad hæc oĩa.Quinto, quia illæ licet inseruiant dæmon uirtualr tñ inseruiunt sub forma dæarũ bonorũ numinũ, istę uero pprie dæmoni sedẽti in solio maiestatis cui, ut uero,& unico Principi reddunt obedientiã, ut supra latius diximus in 2.& 3.q.Sexto,qa nõ apparet,q illæ de qb.in d.c. epi, accedant ad ludos,& exerceãt ibi choreas,& saltationes, & demũ coitũ carnalẽ habeãt cũ sicut istæ p ea q̃ supra latius in hac qõ.cõclusimus, & p S.Th.d.q.5.Septimo,discordat in hoc,qa illæ nulla celebrant sacrificia, nullasq; imagines offerunt,neque baptizant, aut ĩnsa petunt, istæ uero cuncta opera hmõi faciũt ut supra late uidistis.in 2.& 3.q.& in hac ẽt in 1. & 2. fundamento.Et q sint diuersi ordinis specie differentes,apparet ex diuersitate tractatuũ, & capitulorũ,& ẽt auctorũ.ea.n. q̃ disponuntur in d.c epi decreta fuerũt in cõcilio Aqr.dispositio aũt.c.nec mirum sumpta fuit ex doctrina textualiũ si Aug.in lib.10. de ciu. Dei cũ igitur ex diuersis auctorib tpibus,& causis decreta ipsa statuta fuerint, supflua fuisset alterius decisio,si utrunque eundẽ casum cõprehenderet, uel decideret cõtra no.in §. qb.in 1.cõsti.C.& in c.si Papa.de priuil.li. 6. ne igitur istud incõueniens supfluitatis succedat,dicamus q c. epi loquatur de diuersa spẽ mulierũ ab ista, & ab illa de qua in d c. nec mirũ,maxime cũ in ueritate plures reperiũtur spẽs, & diuersæ pfessorũ sub hac diabolica religione,ut supra dictũ est in primo euidẽtiali.
37 †Sed cõtra pdicta oppo.& dico,q immo d.c.epi,loquitur de istis strigimagis masculis,& fœminis,& de oĩbus sortilegis ut appa ret in prin.ipsius c.dũ dĩ qđ epi, & eorũ ministri curam habeant sortilegam, & magicã artẽ à zabulo inuentã extirpare, & si aliquẽ uirum aut mulierẽ hmõi sceleris sectatorẽ inuenerint ex parochis suis oĩ studio eliminare,& deiicere curent. Sol. uerum est quod oẽs illi q sunt diabolicæ religionis, & sub illius obedientia debent à limine ecclesiarum, & à Xpi fidelium cõiõnẽ repelli siue sint hæretici siue scismatici,siue apostatæ, magi,negromanti,sortilegi cuiuscunq; sint ordinis, & gradus,aut quocũq; noĩe nũcupentur, quo ad hoc ut à fideliũ Xpi cõsortio separentur oẽs æquiparantur ex quo oẽs damnati sunt,& dñr ueluti oues morbosæ,& ab ouili Xpi fideliũ penitus euternæ, & merito sunt igitur ab ipsorũ cõsortio separandę,ut l.2.C.de sum. Tri. & l. hi qui sanctã.C.de aposta.c. firm.& c.ad abolendam, extra de hęre. & in clem. 1.eod. tit.& d.c.epi.in prin.licet.n. quo ad hoc sint ęqparati,non sequtur,ergo q quo ad oĩa censeatur esse ęquiparati, ut no.in c. excõicamus, in prinс.el 1 & lo 2. de hęret. licet. n.iuris lator in princ d.c.fecerit mentionem de hac secta, nihilominus postea dũ loquitur de illis mulieribus in specie mutauit casum in facto in uers.ibi illud ẽt nõ est omittendũ, q q̃dã sceleratæ mulieres retro post Sathanã conuersæ,&c.q est diuersus à pcedenti, ut patet ex his q̃ tradit S.Tho. in d.q.5.1. partis tract. qq.tit.

38 qq. tit. de mira. †ubi dicit, ꝙ dæmones possunt mirabiliter in nobis operari dupl̃r, uno modo ꝑ uerã corporis transmutationẽ, & ꝑ ueros effectus corporeos. Alio modo ꝑ apparẽtiã, & illusionẽ sensuũ, ex aliqua immutatione imaginationis ꝑ q̃ uerba uoluit intelligere de utraq; mulierũ secta subiungẽs ẽt ꝙ neutra tñ ipsarũ operatio est miraculosa, sed ex reb. nãlib. & ꝑ modũ artis dæmonis subtilitate ĩuẽta, & hæc sufficiãt quo ad solutionẽ oppositionis factæ de d. c. epi. Ad illud s̃m dico dũ adducit̃ illud incõueniens ꝙ dæmon portare posset, &c. sol. colligit̃ ex his q̃ dicit S. Th. in d. 5. uers. r̃ndeo in tit. de mirac. ubi dicit, ꝙ dæmones multa possent facere q̃ nobis uiderent̃ esse miracula, tñ ea facerent eorũ nãli uirtute, & ex reb. naturalib. si à Deo facere ꝑmitterent̃. sed q̃a nõ ꝑmittũtur, iõ ea facere non pñt, q̃ quidem facultas fuit illis adẽpta ꝑ passionẽ D. N. Iesu Christi uide ibi, ut singl̃r dixit S. Bon. in 3. sen. dist. 19. q. 3. & diximus supra q. p̃cep. nec est mirã dũ si dæmon strigimagas, & alios suos ꝓfessos defert corporl̃r, q̃a id facere põt Deo ꝑmittente, ex quos sunt oues gregis diabolici, ut latius diximus supra ead. q. in 4. fun. istius ult. opin. & tetigit ẽt supra in ult. fund. eiusdẽ post septimam dñiam inter d. ca. epi, & sectam strigarũ. Pro quo optime facit dcm̃ illud S. Bon. in 3. sen. dist 19 q. 3. nu. 32. & 23. de quo diximus supra qõ. ꝓxima à cõtrario sensu, si. n. diaboli potentia fuit depressa, & debilitata per passionẽ D. N. Iesu Xpi. à quo fuit manus attrahens penitus abscissa, manus uero cõpellens debilitata, & eius uires coangustatæ fuere, illud est uerum respectu xpianorũ ꝓ q̃b. effusus fuit ille sanguis p̃ciosius, illi uero q̃ sunt extra baptismũ, & abnegarunt fidẽ Xpi sicut pagani sunt reputãdi, & sunt extra oẽm gratiã, & beneficiũ salutis, ut d. c. firmissime. de hæret. & l. hi qui sanctã. C. de aposta. ergo sequit̃ ꝙ diaboli potentia quo ad istos remanet illæsa, & per cõsequẽs ipsos deferre põt ad libitum accedente maxime ipsarum mulierum uolũtate, & cõsensu.

39 † Ad tertiũ dico ꝙ dæmones nõ possunt extendere eorũ uires cõtra iustitiam humanã, & eripere captiuos de manibus publicæ iustitiæ, q̃a Deus nõ permittit, ut dicit S. Aug. in lib. 10. de ciui. Dei & S. Thom. d. q. 5. in tit. de mira. alias sequeret̃. ꝙ dæmonis potẽtia eẽt supra diuinã, & ꝙ iustitia oĩno periret, & iura oĩa subuerterentur, qđ Deus nullo modo patit̃ ut dicit Tho. ibi uide q̃ dixi supra eo. q. 5. Ad quartum non negat̃ imò cõcedit̃ ꝙ dæmones possunt mirabilia operari in imaginatiua, & humano intellectu, q̃ uerisimilia sunt & uera undiq; esse uñr, ex hoc tñ non sequitur, ꝙ non possunt aliquas operationes nãles efficere, & mouere corpora inferiora, ut late diximus supra in primo fundamento, & ẽt in secundo huius cõcl̃onis S. Tho. in d. q. uersi. r̃ndeo ubi dicit ꝙ dæmones possunt mirabil̃r in bonis operari dupliciter, uno modo per uerã corporis transmutationem. alio modo ꝑ p̃stigiosam mentis illusionẽ, & formas apparentes, ut h̃r in d. c. epi in 2. parte. Ad quintũ dũ dat̃ de illo exemplo. r̃ndeo ꝙ dæmones facile possunt hoĩes decipere dum capiũt mulieres ad ludos p̃dictos, & illorum sacrificia celebranda necesse est ꝙ habeant mulieres in corpore, & earũ nãli forma si ea q̃ cupiunt ꝑfici uolunt, & ꝑ ꝑea ne sequat̃ scandalũ aut periculũ cõtra ipsas, Sathanas mittit alium dæmonem in forma succubui q̃ iacet ad latus mariti loco uxoris, & quoties cõtingit oĩa uxoris officia in thoro cõiugali ẽt coitus subire non denegat, sed libenter appatit, & adeo se bene accõmodat, ꝙ quenq̃ eo sapientissimũ falleret. uide S. Tho. in d. q. 5. & dixi supra late in primo fundamẽto cõclusionis, & in 2. euidentiali. dum dixi de operationibus incuborũ, & succuborũ Nempe uellem ꝙ hi q̃ tenent aliã opi. ꝙ deferunt̃ solũ in spiritu reducerent mihi intellectũ illũ ad practicam. Aut. n. uolunt, ꝙ nemo capiat partem spiritus. s. aĩæ q̃a spiritus hominis idem est qđ aĩa, ut no. declarat Arch. in c. Moyses. 23. q. 2. & hoc facere non põt, q̃a aĩa est unica in substantia, & indiuisibilis, & nullã recepit diuisionem in quãtitate, nec in qualitate ut dicit Philos. in 1. de Anima, & est gl. no. & ibi Abb. in c. 1. de sum. Trin. in uer. simplex. & Bar. in l. stipulationes non diuiduntur. ff. de uer. obl. in 3 opp ubi dicit, ꝙ aĩa est indiuisibilis, & est toto in tota, & tota in qualibet parte corporis, aut uolunt qđ dæmon capiat totũ spiritũ, siue totã aĩam, & necesse esset ꝙ remaneret hominis cadauer, & sic mortuũ absente aĩa, & sequeret̃ maius incõueniẽs, q̃a esset in p̃tate dæmonis auferre uitam homini, & illi defuncto restituere, & sic mortuũ suscitare, qđ est impossibile, quia solus Deus

40 hoc facere põt, † & nulla creatura neq; Angelica,

gelica, neq; humana habet hanc facultatem suscitandi mortuum, ut dicam infra in q. 10. unde non uideo quõ illorũ opinio possit saluari intelligendo de strigis & magis, & si tu diceres non dico q̃ dæmon auferat totã, nec partem aĩæ, sed deludit dormientem ꝑ illa signa pstigiosa formata in ĩtellectu, sine intellectu pñtata ꝑ immutationem imaginationis, quod facere potest dæmon, tunc r̃ndeo q̃ est impossibile, ut tot naturale operationes q̃ fiũt per istã sectã strigimagarũ, maleficorũ, & aliorũ similiũ, fieri possunt in spiritu solo, quin interueniat corpus, & membra naturalia, quõ.n. possent in congregationibus, & ludis pdictis tot choreas, reuerentias, & retrogradas saltationes efficere, nisi corpus adesset quõ possent coitũ carnis implere, quẽ faciunt in singulis congregationibus ludis cõpletis, nisi corporaliter interessent, nec dicendum est q̃ sit pollutio somnitatis, qa dæmones pñt uere, & corporaliter cum mulieribus coitum perficere, & illas q̃nque reddere pgnantes in assumptis corporibus, ſm ea quę supra diximus in 2. euidentiali istius. q. ergo sequitur necessario q̃ corporaliter perficiunt, non nego tñ q̃ etiam nõ possit in somniis pollui diabolo operante. Qũo etam possent illorũ sacrificia, & cęrimonias celebrare, & imagines illis imponere, si in solo spiritu hæc fierent, quarum imaginum olim unam uidi Romæ, & manibus palpaui & erat uera species materialis habens materiã, & formã, & formata erat ex quibusdam mixturis mihi ignotis, quõ etiã possent tot maleficia, & sortilegia contra humana corpora fabricare, nisi corporaliter interessent, in spiritu .n. & in somniis nemini unquam uidi iniuriam fieri, nec occidi quemq̃. Cum igitur operationes istæ, & aliæ hmõi quæ sunt naturales, & corporeæ non possunt fieri. nisi per corpus, & membra, ergo sequitur q̃ strigimagæ, & alii similes deferuntur, & inter sunt corporaliter, & nõ in spũ solo, & ꝑ ista sum expeditus de ista septima difficili q.

1 *Dæmon maleficis, siue sortilegis utitur tanquam instrumentis ad nocendum corporibus humanis.*

2 *Dæmon non potest hominem in aliam transformare speciem.*

3 *Maleficium quandoque absque ueneno, & sola carminis; & uerborum potentia perficitur.*

Octauo quęro. Si dæmon per † se non põt nocere corporibus xpianorũ, qui non sunt de sua religione, quia Deus id non ꝑmittit, uñ fit q̃ sæpius infantes ad latus parentũ, & in propriis gremiis matrũ reperiunt̃ q̃nq; suppressi, & eorũ corpuscula conscisa, & mutilata, aut aliqua alia intrinseca ægritudine polluta, ex qua sæpius moriũtur. Sol. dic q̃ licet dæmon ꝑ seipm̃ coporibus xp̃ianorũ nocere non possit, ad illos maleficiãdũ utit̃ instr̃o maleficæ, siue magi, q. uel quæ cũ unctionib puluerib. ceterisq. mixturis maleficis, & uenenis pdictis infantib. & aliis in occulto noctis silẽtio dũ dormiũt parẽtes & oẽs q̃escũt, ipse dæmõ apit ostia, et si fortissimis seris clausa essent, & illas maleficas ĩtromittit ꝑ ostiũ dico, aut q̃nq; ꝑ fenestras in domo maleficiãdi, quos sic intromissos instruit quõ facere debeant, & ne lux cãdelæ, aut lucernę impediãt maleficũ ne discoopiat̃ aut cognoscatur a maleficiãdo, ipse dæmõ in assumpta forma felis, siue gattæ lucernã, lãpadẽ, siue candelã, quã lucẽtẽ repit illico extinguit, ut maleficus ipse cõmodius possit maleficia sua ꝑficere, qb. ꝑ actis maleficus tutus abit. dæmõ uero ut facilius illinc recedere possit apit ostia, deinde reclaudit, ꝑut añ illa repierat, nec putes (ut q̃dã ignari uulgares asserũt) q̃ ipse strigæ, seu malefici trãsforment se in spẽm gattæ, aut alterius aĩalis bruti † quia hoc est impõe dæmoni, q̃ 2 possint hoĩem transformare in alterã spẽm, ut diximus supra q. pced. & dicemus inf. eo. q. 10. bñ uerũ est q̃ ipsemet dæmõ assumit illas uarias formas, & facit opationes illas, de qb. supra ſm q̃ declarat Aug. in lib. 10. de ciuit. Dei, & ĩ 3. de Tri. & Th. d. q. 5. primę par. qq. disp. in tit. de mir & Boñ. su ꝑ 3. sen. q. 3. & in c. epi, 26. q. 5. & facilius, & sine ꝑiculo ipsi malefici possit ꝑficere dicta eorũ maleficia, dæmõ est illi ꝑuius, & tanq̃ dux in tenebris illis quos ducit ad lectũ maleficiãdi discoopit pãnos, & oñdit oĩa q̃ facienda sunt dormiẽtibus oĩbus q̃bus ipse dæmõ imponere põt iuxta caput semina q̃dam, aut pulueres ex q̃bus introducit̃ ꝑfundus somnus q̃bus sic dormiẽtib. introducit maleficũ, & oĩa ꝑficit, & hoc ego alias deferri audiui a duab. mulierib. maleficis quas ꝑ maleficiis hmõi præmanibus examinãdus, accepi, & est uerisimile, q̃ ita sit, qa nunq̃ repi, nec audiui q̃ aliq̃s maleficus, siue malefica fuerit unq̃ apprehen-

prehensus in flagrãti crimine, & uideťquodã modo impoľo ꝙ euntes in domos alienas, & per secreta domus nocturno tpe clausis ostiis, atq; fenestris possent ita tute in obscuris tenebris ingredi, & euadere absq; aliquo rumore, uel scandalo nisi haberet decem dæmonem qui illas in opibus ipsis saluas redderet. † Quandoq; nullo ueneni haustu, uel mixtura in corpore, uel extra corpus adiecta, sed sola potentia carminis, & uerborũ ꝑficit maleficium, ut habetur in d c. nec mirũ §. mag. 26. q. 5. ubi tex. refert dcm̃ Lucani, Mens hausti nulli sanie polluta ueneni & c. Et Ego alias uidi Romæ quendã magnũ excellẽtissimum græcum tpe Adriani 6. anteq̃ perueniret ad urbem Pont. ipse qui solis uerbis cõpresserat uires cuiusdam ferocissimi tauri exñtis in armento in loco syluestri, quem sic affixum, ut ita dixerim, & humiliatum apprehendidit ꝑ cornua, & chordula quadam satis debili arte tñ magica fabricata taurũ ipm ligatũ quo uoluit adduxit media nocte circiter q̃tuor, aut qn q; miliarib. & hæc notoria sunt q̃ uisa fuerũt ꝑ ducẽtos, & ultra uiros, quẽ postea habui in carcerib, capitolinis examinãdũ, & oĩa ista, & maiora quoq; ingenue fatebatur uerborum potentia efficere posse, qui tñ postea euasit imperfecto examine fauoribus populi Rom. & quorundem magnatum.

1 *Maleficæ in manibus publicæ iustitiæ existentes quare non faciant se deferre per dæmones ad mortem euitandam.*

2 *Diabolus eorum mortem quos habet subiectos optat, quo plene prædam eorum habeat tutam.*

3 *Strigę seu lamiæ qualiter cognoscantur uere pœnitere*

4 *Malefici incarcerati euadere non possunt, eo quòd Deus non permittit hoc casu dæmones suam potẽtiam exercere.*

1 NOno quæro, quare est ꝙ † postquam isti malefici, & strigimagæ sunt ĩ manibus publicæ iustitiæ incarcerati, nõ faciunt se corporaliter deferri à dæmonibus ex his carceribus, in qbus iacent, ut possint saluare uitam, & euadere pęnas corporales, qđ qdã iudices curiosi qñq; tẽtauerũt ex ꝑiẽtiã rei uidere & tñ nihil fecerunt, qa post multa uiderunt ex eorũ sortilegiis nullũ penitus effectũ sortiri hmõi corporalis delationis, & ꝑpea multi tenuerunt ꝙ ipsi malefici, & strigi magę corporaliter deferri nõ pñt a demone, ꝑ solutioe istius q. duæ reddunť rõnes ꝑ sacros Theologos, & Canonistas in c nec mirũ. 26. q. 5. prima est, ꝙ dæmõ q nil auidius cupit, q̃ aĩas multas lucrari, ad tenebras inferni multifariã fraudibus hoĩes ꝑtrahere, q̃ primũ uidet hoĩem ipm apphensum, & illius aĩa sub sua ptãte subiectam nil aliud q̃rit, nisi ut separetur a corpore, ut quã adhuc sub cõdõne retinet, certam lucreť, q̃ posset ꝑ pniam illius imperiũ subterfugere, & se reunire cũ Xpi fide.
2 lib. † ad hoc igiť ut certem eius pcũ possideat sꝑ q̃rit illius mortẽ, & dissolutionẽ aĩæ a corpore qa nõnulli qñq; repti sunt q reuocauerũt errorẽ suũ, & grauẽ susceperũt ex cõmisso crimine pniam, & residuũ uitæ suę sanctissime duxerũt, & ꝑpea dñr ꝙ tũc diabolus nil aliud satagit nec laborat in alio, nisi in ꝑsuadẽdo ipsi malefico ut ꝑsistat in eius opinione & ꝓfessionẽ ipsam nullatenus reuocet, sed in ea perseueret usq; ad finẽ uitæ, qa licet adducať ad furcas, & suꝑ imponať igni demõ statim illũ arripiet corporaliter, & liberabit à laqueo, & flãmis, adeo ꝙ nullũ penitus dolorẽ patieť, & casu quo mori cõtingeret trãsibit sine pęna supplicii, & liberabit se à tot ꝑiculis huius mũdi, & lõge maiorib. gaudiis ĩ alio seculo frueť cũ eo, his igť illusionib. & falsis ꝑsuasionib. ab eo pmunitus sæpius tenaciter ꝑseuerat in eius opĩone nec curat quoquo mõ errorẽ suũ reuocare, & pniam agere, sed obstinatus pmittit potius ult. supplicio ꝑimi. Quędã uero ex ipsis maleficis mulierib. reperiunť q̃ erroris sui mirabiliter pœnitere uñr, & maximis fletibus agere pniam, quæ oĩa ficte peragunt nullamq. gerunt in corde mestitiam, aut uere pniæ amaritudinẽ. † Ad co-
3 gnoscendum aũt, an uere, uel ficte pœniteãt maxime mulieres q̃ hñt faciles lacrymas aduertẽdum est ad oculos ipsarũ, an in fletu, & gemitu hmõi emittunt lacrymas, quas si nõ emittũt nulla adest cordis cõtritio, sed oĩa simulate fiunt, & alias audiui à quodã excellẽtissimo canonista q erat ẽt optimus theologus qđ regula ista est uerissima, maxime in mulierib. q non laborant multũ in lacrymis, & dixit mihi ꝙ lacrymæ ipsę sũt signa manifesta ueræ, & internæ pniæ, & adduxit mihi text. de pœn. dist. 1. c. Petrus. & cap. lacr. ubi dicitur ꝙ lacrymæ lauãt delictum quod pudor est confiteri, & habeť Luc. 3. c. & ego illas habui in facto nondũ tertius est elapsus annus

Romæ,

Romæ, in agro Sabiensi. dum quandam uetulã maleficam examinarem quæ iam 20. an. in ipsa ꝓfessione cõpleuerat, & infinita quodã modo sortilegia uenefica suis mixturis fabricauerat, & magnũ Christianorũ numerum diuersis ægritudinibus pollutum reddiderat, quosdã uero occiderat, raros uel nullos sanauerat, q̃ postq̃ cõfessa fuit crimẽ, dũ ego ꝓsequerer illius examinationẽ ꝑ horas duas, & ultra, quã maxime uidebatur cõdolere de suis cõmissis excessibus, & cõtinuos fletus, & suspiria cõficiebat, asserẽs uelle ꝓfessionẽ illã oĩno relinquere, & ad ueram orthodoxe fidei religionẽ reuerti, uerũtñ in tãta fletus, & suspiciorũ copia nullam unq̃ ẽt minimã lacrymã emittere potuit, ad qđ ego alias instructus plurimũ aduerti, & uisum fuit qđ ualde mirabile qđ mulier fleret sine lacrymis, & nisi uidissem fortasse nõ credidissem, licet in uiro non sit mirandũ ex quo ipsi duriores sunt in lacrymis. non tñ nego quin mulieres possint in multis cõfigere lacrymas, ut alias dixit Cato instruit insidias lacrymis dũ fœmina plorat in actu tñ pñiæ uř quid miradum, sed dici põt. ꝙ diuina iustitia hoc agit fauore pñię

4 † Secũda rõ redditur quare non pñt euadere qñ sunt incarcerati. qa diuina iustitia tũc nõ ꝑmittit dæmonẽ posse suam naturalẽ potentiã exercere in illos ne aliq iudices, & officiales curiosi forsan uidẽtes aliqua signa manifesta liberationis eorũ inuitarent ad ꝓsequẽdum illorũ ꝓfessionem. & hoc est quod dicit Aug. in lib. 3. de Trin. in 10. de ciu. Dei. & S. Th. in tract. q. 1. partis. q. 5. in titu. de mira. & Canon. in c. nec mirũ. 26. q. 5. ꝙ Deus impedit potẽtiã dæmonis in qbusdã pro cõseruatione Christianæ fidei, ut late diximus supra eo. tit. 7. q. qa alias fides ipsa Christiana paulatim tota subuerteret maioręq. ptãtẽ uideret hře diabolus quã Deus, & iudex q est minister Dei. 11. q. 3 nemo cõtẽnat, &c. seq. & ideo tunc Deus resistit dæmõi, & illius uires comprimit per ea quæ no. S. Aug. in l. x de ci. Dei. & refert, & sequr. S. Th. in d. trac qq. d. q. 5. & dixi supra eo. q. 7.

1 *Sortilegia, & alia maleficorum opera quando hæresim manifeste dicantur sapere.*
Deo soli reseruata quę sint, nec ulli permissa creaturæ.
2 *Secreto cordis humani solus Deus potest rimari.*
3 *Dæmon quæ, & qualia in cognitione habeat à naturali potentia.*
4 *Maleficorum seu sortilegorum duplex professio, tacita uidelicet & expressa.*
5 *Sortilegia quomodocunque facta per eum qui est expressę professionis diabolicæ hæresim censetur sapere.*
6 *Maleficia facta per eos qui sunt de tacita professione diabolica quando hæresim sapiant, & quando non.*
7 *Sortilegium factum cum hostia consecrata, uel cum sanguine Christi an manifeste sapiat hæresim.*
8 *Sortilegia facta ad calefaciendum cor frigidum, hæresim sapere non uidentur.*
9 *Auxilium diuinum non potest implorari per sortilegia per commixtionem sacramentorum facta.*
Imagines facere ad amorem mulieris prouocandum potius superstitiosum est quam hæreticum.
10 *Inuocatio dęmonis quãdo hæresim sapere dicatur.*
Imploratio auxilij dæmonum ad sciendum futura sapit hæresim.
11 *Inuocatio dæmonum per modum orationis est propriè hęresis.*
Aduocati debent in positionib. formandis esse cauti.
12 *Sacerdotes pro uiuis missam defunctorum celebrantes in odium ipsorum an sint hæretici.*
Imagines calcare aut alias contemnere, an sit hæreticum.
13 *Sacerdos in celebratione non consecrans, an sit hęreticus reputandus.*
14 *Sortilegia in quibus immiscentur reliquię sanctorum an sapiant hæresim.*
15 *Sortilegia quæ fiunt cum permixtione chrismatis, aut aquę baptiismatis, an sapiant hæresim.*
16 *Sacramenta posita in sortilegijs amatoris nullos producunt effectus.*
17 *Sortilegia quæ fiũt cum rebus in ecclesia benedictis an & quando hęresim sapiant.*
18 *Hæresis quibus casibus committatur in sortilegijs.*
Sortilegium factum cum rebaptizatione alicuius hęresim sapit.
19 *Dæmonis suffragium inuocare ad sciendũ, uel faciẽdum ea quę soli Deo competunt est hęreticum.*

Decimo uidendum est an, & qñ hmõi 1 sortilegia, † & opera maleficorum sapiunt hæresim manifeste, ita ꝙ ipsorum rei, & machinatores iudicis ecclesiastici inqsitoris hæreticæ prauitatis examini subijciant, & hæreticorũ pœnis puniant. Rñdeo in hoc deueniendũ esse ad distinctiones. Sed antequam ad ulteriora ꝓcedam pro euidentia. Præsuppono primo, quod quædam sunt

quæ

quæ ad solum Deum creatorem ꝑtinent, ex quo illa reseruauit sibi in priuilegiũ, nulliq. creaturæ ẽt angelicæ illa concessit. Prout est hoĩem uerũ naturalẽ creare, ut hr̃ Gen. 2 & S.Th.in 1.par.tract.qq.in tit.de poté.gen. & de creat.q.2.art.6.& q.3.art.1.2. & 4. Vel iã creatum in melius, aut deterius reformare, aut in alteram spẽm cõmutare, ut ibi dr̃. Itẽ mortuum suscitare, ita ut uere, & nãlr̃ uiuat sicut resuscitatus fuit Lazarus qui iam quatriduans erat, ut hr̃ Io. 11. & qñ ẽt filium illius uiduæ dũ deferret ad sepulturã ex pheretro suscitauit, & surgere iussit, ut hr̃ Mat. 18. Item futura scire ex uera, & ꝑfecta sciã ad solum Deũ ꝑtinet, ut dr̃ Esa.41.cap. annũtiare nobis quæ futura erunt, & dicemus, qa dii estis uos. Item cœli motũ sistere ab eius unica uolũtate dependet, ut inqt Tho. in tract.
2 qq.in 1.par.q.1.art.3.& 6.† Item secreta cordis humani q̃ in animo sunt occulta nec dũ ad aliquẽ actum extrinsecum deuenerunt solus Deus est scrutator, & uerus cognitor, ut habet Matth.c.22. Vbi Xp̃s optime cognouit secreta cordis Pharisæorum q cupiebant ipsum calũniari apud Cæs. ex eo ꝙ uocabat se regem Iudæorũ, & ꝑpea interrogarunt ip̃m cui nã dr̃ent offerre tributũ ipsi uel Cæsari, tunc Iesus petiit ab eis ut ostenderẽt sibi monetã aliq̃ si habebãt, & unus ipsorũ exhibuit numisma qđ Iesus uidens interrogauit cuius nã esset illa imago in numismate sculpta, at illi rñderunt, est Cæsaris imago, tũc Iesus restituẽs illis numisma dixit. Reddite ergo quę sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo demõstrãs ꝙ Deus nõ q̃rit thesaurũ pecuniarũ sed corda fidelium, & oꝑa charitatis, de pœ. dist.1.ecce.& cap.seq.& dist.2.c.rad. & c.seq. & not.in c.à nobis, de sent.exc. & in c.1 qui cle.uel uouent. Et ista ac his similia nullus dęmonũ, nec angelorũ facere, aut cognoscere põt, sed solus Deus, ut dixi. & hr̃ 2.q.4.c.cõs.
3 † Quædã uero sunt sub cognitione, & naturali potẽtia dęmonis, & q̃ dæmon ipse ꝑmissu diuinæ clementiæ facere põt, quia sibi non reprimit, & hæc multa sunt, inter q̃ est tẽtandi facultas, & flectendi pudicos aĩos ad libidinẽ, ꝙ ad alia peccata, ut habet in Apoc 2. ecce missurus est diabolus aliquos ex uobis ĩ carcerẽ ut tentemini, ut habeatis tribulationem diebus decem, nolite timere &c. S. Aug. lib.10.de Ciuit.Dei, & Th.in 2.2.dist.95.q. 2.in tit.de suꝑst.& hr̃ Gen.3. & Mat.4. Mar. 1. Luc.4. ubi diabolus ausus fuit tẽtare Xp̃m & diximus supra eo.q 6. Itẽ omnium nãliũ, & uirtutũ creatarũ cognitio, tam superiorũ q̃ inferiorũ, ex quibus quidẽ rebus naturalibus ĩferioribus multa fiũt ueneficia, ex q̃bus diuerse, & q̃ plurimę causant infirmitates in humanis corporibus, sciuntq. dictas ęgritudines sic ex accñti expositas contrariis remediis curare quã quidẽ sciam naturaliũ dęmones pñt hoĩes docere, & instruere qũo facere debeant ad sauciandum sanandum ue corpora hmõi, ut proxime diximus supra eod.ti.in 6.q.& alia hmõi quamplura facere pñt eorũ nã, & permissu Dei, ut dicit S.Th.in trac.qq. 1.par.q.5 de mir.& eo.li.q.16.ar.7 de dæm. Quibus sic ꝑsuppositis nunc distingue, Aut
4 † sortilegus, malefica, siue magus sunt de expressa ꝓfessione diabolica, quod est qñ exp̃sse abnegarunt Xp̃i fidem, & iterũ se baptizarũt in nomine Beelzebub, ut plene diximus supra eo. d.q.6. & q.3. & hr̃ in l.hi q sanctã. C.de apost.& malefici hmõi sunt tacitæ professionis, qđ est qñ nondum se remouerunt pœnitus à diuino cultu, & à fidei Xp̃ianæ religione, nec celebrant exp̃ssum dæmonis cultum ꝑ sacrificia diabolica, nihilominus hñt quandam tacitã, & occultum amicitiam, seu familiaritatem cum dæmone, & aliis maleficis ꝑ ꝑ quã quędã cõficiũt sortilegia, & operationes suꝑstitiosas, quæ non pñt absq; dęmonis suffragio, & instructione cõpleri, seu effectum sortiri, ut sunt ligaturæ execrabiliũ remediorũ, & incantationes quas faciũt istæ mulierculæ, ut plurimũ cum schedulis oĩb. aut aliis mixturis, siue ligaturis suspendendis, aut ligandis ad collũ, maxime qñ studet sanare ꝑsonam maleficiatam, & hoc est qđ dicit tex.in c.nec mirum.in princ.in uers. ad hæc omnia.26.q.5. & Aug. lib. 10. de ciuit. Dei, ubi dicit, ꝙ in istis oibus ars dęmonum est ex quadã pestifera societate hoĩum, & angelorũ malorũ exorta.
5 † Primo casu dic, ꝙ qualitercũq; fiunt ipsa sortilegia ꝑ illũ q est exp̃ssæ ꝓfessionis sꝑ dñr sapere hæresim manifeste si nõ respectu oꝑis saltẽ respectu operãtis, q est uere, & ꝓprie hæreticus, ex quo relicto Deo ꝓprio creatore adorat dæmonem tanq̃ unicũ Deum, & ꝑpea dr̃ hæreticus, qa cõtrauenit primo diuinorũ præcepto. Vnũ cole Deum &c. Itẽ primo ex articulis Xp̃ianæ fidei. Credo in unũ Deum &c. Idem dicẽdũ est de eo qui non est hęreticus, tñ in ipsis

sortilegiis fabricãdis associat sibi hereticum, uel puerũ rebaptizat &c.ut dicit gl.in d c.ac cusatus.§.sane.de hære.lib.vi.Et licet q̃dam ex his q̃ faciũt sint de his q̃ demõ facere põt nãlr̃,quæ rr̃ non deberent sapere hæresim, manifeste,tñ in isto casu dici põt heretica nõ respectu rei,sed respectu operantis,& hoc est qđ uoluit dicere gl in d.c.accus.§ sane. quæ exemplificat plures casus in q̃bus ipsa sortilegia sapiunt hæresi manifeste inter quos ponit istos.s. qñ sortilegi ad ipsa sortilegia cõficienda associant sibi hæreticũ aut puerũ rebaptizant,&c.quędã alia his similia faciũt.

6 † Secundo autẽ casu qñ hæc fiunt ab his qui sunt tacitæ ꝓfessionis,& tũc distingue ẽm ꝙ facit Oldr.in cõs.210.qđ incipit,regularis habet traditio,&c.ubi dicit ꝙ aut implorat̃ auxilium dæmonis ad ea faciẽdum,aut cognoscendũ q̃ ipse dæmõ sua nãli uirtute,& ptãte facere põt diuina uirtute non reprimente, sicut est hoĩem tentare ad peccandũ aut flectere pudicos animos ad libidinẽ,& similia facere,ut dictũ est supra late in 3.& 6.q.& isto casu nõ sapiunt hæresim manifeste,ut dicit gl. & not. Archid.Gem.& ceteri Doct. in d. c.accus §.sane.idẽ esset si eius uirtus inuocet̃ ad reuelandũ furta uel alia occulta p̃sentia uel p̃terita,ad p̃parandum docẽdumq. medelas, ad sanandũ maleficiatum,ista licet fieri oĩno ꝓhibeant̃ dæmonis auxilio de iure canonico ut habet̃ in c.de sortil. ubi copiose per. Pan. & 26.q.ult.c.admoneant. tñ nõ sapiunt hæresim manifeste,qđ patet ex gñe,pęnę,ut in d c.2.de sortil.& ꝑ Old.in d cõs 210. Aut implorat̃ auxilium dæmonis ad cognoscẽdum uel faciendum ea,q̃ de sui natura scire aut facere nõ põt, quia sunt de his quæ ꝑtinet ad ipsum creatorẽ,ut supra late diximus,& tũc si q̃s putat dæmonẽ posse facere ꝑ seipsum illa quæ ad solum Deum pertinẽt est hæreticus,& pagano deterio.d.c.epi.§ q̃isq̃s in fi.& d c q sine saluatore.

7 † Sed quæro q̃d si aliq̃s assumeret hostiam sacratã in sortilegiis ipsis quæ fiunt maxime ad amorẽ,in q̃bus sępius ista sacra miscẽtur,ut diximus supra in 2. & 3.q.an ista sapiunt hæresim manifeste qñ in eis nullus hæreticus interuenit.distingue aut illa fiunt ad effectum cognoscendi aĩum mulieris uel uiri si amat illum aut illã q̃ uel quę sortilegia facit,ut sæpius faciunt isti amãtes q̃ sunt dementes, aut fiunt ad effectum inducẽdi amorem erga sortilegum aut sortilegã in corde illius amatæ ꝑsonæ q̃ nullũ uel mĩnimum habet amorẽ,Primo casu non ur̃,ꝙ sapiãt hæresim manifeste,ex quo in hoc sortilegio implorat̃ auxilium illius sacr̃i ad ea q̃ sunt ꝓpria diuinæ uirtutis.s. ad reuelandũ secreta cordis hoĩum ẽm qđ cõcludit Oldr.i d.cõs.210.de quo supra ꝓxime diximus,hæreticũ potius esset si ꝑ notitia occultorum p̃dictorũ q̃s inuocaret auxiliũ dæmonis putãs dæmonẽ posse ipsa reuelare ex certa sciẽtia ẽm ꝙ dicit idẽ Oldr.in d.cons.& diximus supra. Et ẽm hoc no.qđ multi hodie incidũt in hãc speciem hæresis,quia plures sunt ex istis amantibus fatu s q̃ facere student hæc eorũ sortilegia, cu aliis diuersis rebus, ut sciãt aĩum amasiæ,siue amasii an teneat dilectionẽ sui.& hi q̃ ĩ hac opinione ꝑsistũt firmiter id credẽtes sunt hæretici,alias nõ

8 † Secundo uero casu qñ fiunt ad effectum calefaciendi cor frigidum,& ista silr̃ non uñr ꝙ sapiant hæresim manifeste.qm̃ inuocat̃ suffragium illius sacr̃i ad dil gendũ, sed dilectio in se nõ est pc̃m,imo uidet̃ esse meritum apud Deum.ut hr̃ in diuinis p̃ceptis. Diliges proximum tuum sicut teipsum.& not. Matth.22. c.& dixit Paul.Apost.si oẽs uirtutes habuero charitatem aũt non habeam nihil sum,& not.in c.firm.de hær.gl.tñ in d.§ sane.c. accus.de hære.li.6.ur̃ tenet cõtrarium ꝙ sortilegia in q̃bus interuenit hostia consecrata sapiunt hæresim manifeste,dũ ponit plura exẽpla in q̃bus sortilegia ipsa sapiunt hæresim manifeste,ponit ẽt istud de per se qñ interuenit hostia consecrata, nec specifice ponit ad quẽ effectũ illa fierent,unde intelligi põt ad oẽm turpẽ effectũ,maxime ubi uertit̃ materia peccati,& ab ista opinione q̃ fauorabilis est ꝑ fide nõ discederẽ,ut dicit tex. in d. c.accus maxima.n.temeritas est illius xp̃i q̃ in rebus uanis,& lasciuis tãti sacr̃i abusum audet ministrare Et ad ea q̃ supra in cõtrarium adducebant̃.Rñdeo, nec nego ꝙ diuina uirtus precibus implorata ad reuelãdum ea quæ secretissima sunt in corde hoĩum hoc facere posset,q̃a hæc sunt sub eius arbitrio, & potestate,non aũt dæmonis, q̃ est creatura ,hoc est uerũ quotiescunq; cõsultatio ipsa fieret debitõ modo iuxta ritum ueri diuini cultus, & xp̃ianæ religionis, & ꝑ modum sacrificiorũ quæ ĩ ecclesia celebrant̃ ꝑ bonos sacerdotes,nõ aũt isto modo suꝑstitioso,& retrogrado,iuxta not.in c.nihil in sacrificiis.de cõsec. dist.

dist.1.& not.in c.cū marthæ. de celebra mis.
ubi de dom.Ioā.lec.in sum.cōfes.in tit de sort.
q.19.& q.ult. † ꝑ ista.n.sortilegia nō implo-
rāt auxilium sacri mixti in factura aut ipsa
diuinouirtus ad reuelandum ista,sed potius
dæmonis suffragiū ut illa reuelet ꝑ abusum
istorū sacrorū cui oīa hmōi opera sortilegia
immolant ꝑ illam amicitiam quam ibi male
fici hñt cū dæmone s̄m pacta inter eos inita.
26.q.5.c.nec mirū.uer.ad hæc oīa.& Io lec.
in sum.cōfes.eo.tit.c.2.& hoc faciūt i oppro
briū diuinæ maiestatis,& si qua insa reuela
tionis inde sequant̄,illa profecto sunt diaboli
ca,& non diuina, sed istum tā turpē abusum
sacrorū diabolus instruit hoīem facere ut sub
eo ipse facilius adoret̄ ab hoīe in dedecus di-
uinæ bonitatis,& hoc modo hoīem decipit,
ut dñt Canonistæ. & sacri Theologi in locis
supra not in 6 & 7.q.& hr̄ in d.c. epi.Ad s̄m
dū dicebat̄ ꝙ diligere in se non est pc̄m̄, est
uerū qñ dilectio est ipsa in caritate fundata,
tūc.n. est opus meritoriū Deo, qa caritas est
recta uolūtas ab oībus terrenis, ac præsenti
bus penitus aduersa iuncta uero Deo insepa
rabiliter unita igne quodam spiritus, omnis
extraneæ corruptionis nescia,nulli uitio mu
tabilitatis obnoxia, supra omnia q̄ carnaliter
diliguntur excelsa, & in effectu conclude ꝙ
illa est dilectio maxima circa diuina,& eccle
siam uel erga proximum ꝑꝑ Deum q̄ respi
cit aīæ beatitudinem non hæc mundana fra
gilia.uide tex ꝓclarum de poen.dist.2.c.chari
tas est,ubi plura singularia de charitate nar-
rantur, hæc n.est illa charitas,& dilectio quę
habet meritum regni cœlestis, hæc est illa de
qua locutus fuit Paulus Apost.& Matth. 22.
c.& de qua loqtur diuinum ꝓceptū. & text.
in d. c. firmissime, & ibi gl ceteræ uero dile
ctiones carnis q̄ terrenæ sunt potius habent
annexum pc̄m̄ q̄ meritū respectu ultimi ef
fectus qui est carnalis coitus,& ꝓpea ille qui
putat sacr̄m Eucharistiæ oꝑari ea q̄ sunt me
diate uel immediate pc̄m̄, est in maximo er
rore,nec caret manifestæ hæresis suspitione,
nihilominus in istis sꝑ me refero ad cōem
Theologorū opi. & rectum iudicium sanctæ
matris ecclesiæ. Oldradus autē in hac mā in
cons.suo.210 qd̄ incipit regularis habet tra
ditio, &c.sic distinguit dicēs ꝙ sortilegia sim
plicia itē pocula amatoria, uel assumere ho
stiam non sacratam ista non inducunt hære
sim.ut in.c.1.de sortil.& in rub. eo.tit. l.si qs
aliquid.§. qui abortionis. ff.de poen. & c. de
hoīe.de celebratio.miss.Imagines uero face-
re ad amorem mulieris ꝓuocandum dicit ip
se ꝙ magis ur̄ esse superstitiosum quam hæ
reticum. Sed circa hoc duo sunt cōsiderāda.
Primum est modus inuocationis, quo inuo-
catur dæmonis suffragium.Secundum est cō
10 siderādum circa rem quæ expetitur.† Primo
igit̄ casu aut inuocat̄ auxilium dæmonis per
modum imperii, & suffragio, aut per modū
adorationis,& cultus latriæ, primo casu aut
implorat̄ ad tentandum, & flectendum pudi
cos animos mulierum ad libidinē, vel his si-
milia, quæ sunt de ꝓpria dæmonis nā,& nō
sapiunt hæresim,ut hr̄ in Apoc.2.c. ecce mis
surus est diabolus aliquē ex uobis in carcerē
ut tētemini,&c.& habetur Matth 4 Marc. 1.
& Luc 4.hoc n.est ꝓprium dęmonis tentare
hoīem ad peccādū,ut ibi dicitur,& diximus,
supra ea.q in princ. Aut imploratur eius auxi
lium ad sciēdum futura,uel ad aliqd aliud fa
ciendum, qd̄ soli Deo creatori competit, &
tūc sapiunt hæresim manifeste, qa vult attri
buere creaturæ qd̄ est ꝓpriū creatoris, ut c.
accus.§ sane,de hæret.lib 6. & ibi not. Doct.
11 † Secundo uero casu principali qñ inuoca-
tio illa fit per modū adorationis, & cultus la
triæ adorando diabolū, absq; dubio illud sa-
pit hæresim,imò est proprie hæresis adorare
diabolum si. n. adorare hęreticū est hæresis
non ꝑꝑ personā, sed ꝑꝑ uitium in quo est
graue pc̄m̄, ut dicit Old. ibi.& Gem. in d. c.
accus.§.sane ita,& multo fortius adorare dia
bolum est opus hæreticū, qd̄. n.maius,& de
testabilius uitium est ꝙ adorare diabolū? &
hic non ponderat̄ persona,sed uitium qd̄ cō
mittetur in illa adoratione. Et ideo diligēter
est aduertendum admodum, & formam,qui
bus dæmonis suffragium inuocatur, qa si ꝑ
modum imperii, & gratificationis,& petunt̄
ea q̄ diabolus facere pōt non sapiunt hære
sim,si uero per modū certæ adorationis, tūc
sapiunt hæresim expsse per ea q̄ proxime di
ximus q̄ fuit singularis doctrina Oldr i d.cōs.
210.Ex qua not.singularem cautelā in practi
ca pro aduocatis ut sint cauti in formando
positiones,& interrogationes ꝙ ꝑ modū im
perii seu gratificationis qs inuocauit auxiliū
dæmonis,& isto mō euitabit labes hæresis. si
uero ponat ꝙ per modū adorationis, & ueri
cultus latriæ qs incidit ꝓprie in hęresim, per
12 ea q̄ supra diximus. Post hęc uidēdū est† quid
de

de sacerdotibus qui cā doloris spoliant altaria, & celebrant missas ueste lugubri in liuorē, & odium alicuius inimici, uel celebrāt missas defunctorū pro ipsis uiuentib. & sumunt ꝑces ut citius moriant̄, uel incurrant mortis periculum, nunqd ipsa sapiunt hæresim manifeste? dic ꝙ non, qđ apparet respectu pœnæ q̄ imponit̄ ꝑ isto crimine. 26. q 5 qcunq; & clarius dicetur infra eo. q. seq. ubi tradetur de pœnis istorū. Deinde q̄ro qd si clerici, uel laici crucem, aut imaginē B. Mariæ uirginis, seu aliorum sctōrū irreuerenti ausu ꝓiecerunt in terrā, & spinis, uel urticis supposuerunt, aut pedibus forsan calcauerint, an ista sapiant hæresim manifeste, uel dicant̄ ꝓprie opera hæretica, & sifr dicas ꝙ non, licet grauissimum sit pctm̄ in se. ca. si canon. § fi. de
13 off. ord. lib. 6. Vlterius † quæro quid si sacerdos celebrat unam, aut plures missas sup̱ hostia quam nunq̄ sacrauit, si postea cōicat se cū illa an incidat in hæresim, uel dicat̄ hæreticus ex eo, sifr si aliquis acceperit hostiā super qua celebratæ fuissēt una aut plures missæ, nō tn̄ fuit sacrata, & illam immiscuerit in sortilegiis, maxime his q̄ fiunt ad amorē, an incidat in hæresim sacerdos qui missas illas scienter celebrauit, & ille qui hostiam commiscuit in sortilegiis, dic ꝙ neuter cōmittit hæresim q̄uis grauiter peccat uterq; , ca. de hoīe, de cel mis. & per Old. in d. cons. 210. in 3. col & diximus unum uerbum supra ea. q. in prin. & hr̄ per d. Io. lect. in summa cōs. eo. tit. q. 12. & 6. Nec omittam eos qui in sortilegiis suis apponunt imagines illasq; baptizāt sub noīe ꝑsonæ maleficiandæ ut affigant in eo uel ea illud accñs qđ ipsi, uel ipsæ desiderant, an ista sapiunt hæresim manifeste, dic ꝙ cōsiderandū est ad quē effectū imagines illæ fuerunt fabricatæ, & ad quē effectum tendunt sortilegia, & ad qd imploratur auxiliū dæmonis, aut ad ea q̄ facere pōt uirtute sua nāli, aut ad ea quæ spectant ad creatorē, itē sub quo mō, & forma imploratur dæmonis suffragium, aut per modum imperii, & gratificationis, uel per modum adorationis, & cultus latriæ, de quibus oībus diximus supra ead. q. ideo non insisto ulterius in declaratione, uide d. Io. lect. in sum. conf. eod. tit. q. 12.
14 † Quid de his qui in ipsis sortilegiis immiscent reliqas sctōrū Martyrū s. particulas ossiū carnis, aut neruorū capillorū unguiū, & similiū, uel particulas aliquas uestiū eorudē, uel D.N. Iesu Xpi, B. uirginis Mariæ, seu aliorū sanctorū, aut sāctarū, an sortilegia ipsa dicant̄ esse hr̄tica, uel sapẹ hæresim manifeste, ꝑsupposito ꝙ immixta fuerint in sortilegiis amatorio, ut sæpius fieri solet, dic ꝙ nō sunt hr̄tica, nec sapiunt hæresim manifeste, q̄uis negari nō pōt, ꝙ sunt ualde sup̱stitiosa dānanda, qđ est uerū qn̄ fierent ipsa sortilegia ad flectendū pudicos aīos ad libidinē, uel ad alios effectus q̄ fieri pn̄t ꝑ dæmonē, & non interuenit cultus adorationis, si uero interueniret cultus adorationis, & fierēt ad sciēdū illa q̄ ꝑtinēt ad Deū sp̱ sapiunt hr̄sim manifeste, ut late diximus supra ꝓxime. uide S.T. in sum. 2. 2. di. 95. art. 3. uer. dicēdum, in ti. de sup̱st. ubi hoc idē tenet, idē ēt Io. lec. in sum.
15 cōs. eo. ti. q. 16. Mō † q̄ro qd de his q̄ sacra ecclesiarū, ut est oleū sctm̄ baptismatis, crismatis, uel extremę unctionis, aut aq̄ fontis baptismatis ī dictis sortilegiis cōmiscuerint, an sapiant hr̄sim, ut supra, & br̄ dicas ꝙ nō, qđ patet ex diuersitate pœnarū indictarum pro hmōi maleficiis, q̄ sunt diuersæ à pœnis hæreticorū, de qb. in c. ad abolēdā, & c. uerg. extra de hær. & late diximus intra de hær. q. 6. Qđ tn̄ est uerū qn̄ ꝑ ipsa sortilegia non implorat̄ auxiliū dęmonis, nisi ad ea q̄ de sui nā facere pōt, de qb. alias diximus sup. ead. q. & q. 6. & 7. si uero inuocat̄ ad ea q̄ nō ad ipm̄, sed ad Deū creatorē spectant sine dubio tūc saperē hæresim manifeste, uel si dęmonis suffragiū inuocat̄ ꝑ modū adoratiōis, & cultus latrię, qa ipi sortilegi, & eos cōsulētes adorarēt cū deuotiōe diabolū tūc illorū oꝑa essēt hr̄tica, alias si ꝑ modū impii, uel gratificationis, dicas ꝙ nō, ut supra ꝓxime diximus, & ꝑ Old. in d. cōs. 210. Et iō dic, ꝙ si qs in ipsis sortilegiis quæreret auxilio dæmonis scire si mulier ī corde suo amat ipm̄ amantē, uel ecōuerso qn̄ mulier sortilegat erga uirū isto casu sortilegia sapiūt hr̄sim manifeste qa secreta cordis hoīm nemo scit, nisi solus Deus, & cui ipse uoluit reuelare, & hr̄ 2. q. 4. c. cōsul.
16 & late diximus supra ead. q. in princ. † Sed quæro qn̄ ipsa sacra posita in amatoriis sortilegiis ad flectendum, ut supra an operent̄ effectum ut ex potentia illius sacri flectatur animus illius ad amandum &c. dic ꝙ non, quia illis non utuntur debito mō, nec ad honestum, sed ad turpē effectum, qđ ut plurimum tendit in pctm̄ ad q̄ opera diuina gratia, uel sacramēta ecclesiarum se non extendant,

dunt, ut alias diximus supra eod. q. 6. & ideo cõiter appellari solet iste abusus quidam sacrorũ, & sortilegium. 17. q. 4. sacril. & c. si qs cõtumax. §. 1. Nec dum est annus elapsus, q̃ uidi Romæ casum iustũ euenire in facto, ubi duæ mulieris impudicæ cũ oleo sancto baptismatis, & crismatis, quo inunxerunt sibi labia dicẽtes qdã turpia uerba ad formãdũ sortilegium, deinde deosculabanť uiros à qbus amari cupiebãt, asserẽtes qđ illud sortilegiũ & obseruãtia operabať maximũ effectũ quo ad iniungẽdã dilectionẽ in corde uacuo, nihilominus uidi ambas fustigari ꝑ urbẽ, & mitriatas in loco quodã publico nouissimo turpiter dehonestari. Et in qđ dicit Panor in d. ca.

17 2. de sortil. † Idem dicendum est de his qui in hmõi sortilegiis amatoris immiscent aquam benedictã sumptã ex amphora cõi quæ patet in ecclesia candelas benedictas, frondes palmarũ, ramos oliuarũ benedictarũ, sacros agnusdeos, & similia, iste dr̃ potius abusus quidam sacrorum, ut supra ꝓxime diximus, q̃ hæresis expressa, Idem dicendum est de his qui aliquas reliquias uestium sctõrum apostolorũ martyrũ, aut aliorũ sctõrũ vel q particulam lapidis sacrati, purificatorii sub quo immolať hostia. ietm calicis uel alterius rei benedictæ siue secratæ commiscuerint in ipsis sortilegiis amatoriis dñr abuti sacris huiusmodi, & grauissime peccant citra tñ hæresis labem, ut notať ꝑ Old. in d. cõs. 210. & Panor. in d. c. 2. de sortil. ubi expresse dicit. q̃ quotiescunq; non interueniunt ea, de qbus ꝑ gl. in d. c. accusatus. §. quãuis innocenť dæmones, ut ꝓmoueam aĩum mulieris ad impudicitiam, licet istud sit grauissimũ pctm̃ in se, tñ non sapit hæresim, qa ꝓprium est dæmonis tẽtare creaturã, ut hr̃ in Apoc. 2. c. & 16. q. 2. uisis. uide S. Tho. in sum. 2. 2. dist. 65. art. 3. dicendum. in tit. de superest. & Io. lec. in sum. in tit. de sortil. q. 25. adulterã qui oẽs tenent, q̃ per ista quis non incidit in hæresim

18 dum tñ fiant modo prædicto. † Quæ oĩa prædicta limitanda sunt pluribus modis, & primo ut nõ ꝓcedant quotiescũq; in ipsis sortilegiis celebrarenť solennia sacrificia interpositis aris, idolis, & aliis de qbus supra in 3. & 6. q. & diabolus adoreť, qa isto casu cõmittiť hæresis, ut sæpius supra ꝓxime diximus, ita tenet expsse Oldra. in cõs. & Gemin. & alii Doc. in d l. sanè. dicentes, q̃ peius est adorare diabolũ, quã hæreticũ. Secundo limitãtur ut non procedant in sacro eucharistiæ corporis, vel sanguinis dñi nr̃i Iesu Christi, qa tunc committitur hæresis. ita dicit expresse gl. in d. §. sane. Tertio limitantur, qñ interueniret rebaptizatio pueri in ipsis sortilegiis, quia ẽt saperent isto casu hæresim manifestã. ut per d. gl. in d. §. sane. Quarto limitantur, nisi in ipsis sortilegiis ministrãdis hæreticus interuenerit, ut ꝑ d. gl. † Quinto & ultimo, limitãda sunt quotiescunq; dæmonis suffragiũ inuocatur ad hñdum notitiã eorum, uel faciendũ q̃ soli Deo creatori cõpetunt in priuilegium de quibus plenius diximus supra eadem q. in princ. & ꝑ ista sit expedita hæc decima utilis qõ q̃ oĩa bene nota, qa istorũ sciẽtia est maxime importantiæ, tã respectu examinis, quã pœnarum de qbus dicemus infra q. ꝓxima. 9

1 *Sortilegi quibus pœnis sint afficiendi.*

2 *Sortilegia quæ fiunt ad habendam notitiam occultorum, aut distantium non sapiunt hęresim, & ideo non puniuntur.*

Sortilegi qua pęna puniri debeant in foro conscientiæ.

3 *Pœna sortilegiorũ in foro iudiciali canonico qua sit.*

4 *Laici, & uiles personæ sortilegia exercentes qualiter puniantur.*

5 *Sortilegus, & qui eum consulit puniuntur pœna capitis.*

6 *Sortilegia amatoria qualiter in foro conscientiæ puniantur, & qualiter in foro iudiciali canonico.*

Sortilegia amatoria in iure ciu. capite plectuntur.

Pęna sortilegij imponenda est arbitraria.

8 *Clericus sortilegus põt officijs, & benefic. priuari.*

9 *Ignorantia, aut simplicitas in sortileg. non excusat.*

Sortilegi uenefici qua sint pœna afficiendi.

10 *Clericus qui sortilegium ueneficum exercent qualiter puniãtur in foro iudiciali canonico, & qualiter laicus.*

11 *Malefici qua mulctentur pęna de iure ciuili.*

Sortilegus ad domum alterius accedens ad perpetrãda maleficia qua sit afficiendus pęna.

12 *Consulens aut uocans maleficos ad maleficia facienda punitur capitis pęna.*

13 *Torqueri potest quilibet cuiusuis conditionis pro crimine sortilegij.*

Sortilegus quo casu tradatur bestijs uorandus.

Artem sortilegam, seu magicam docens, & discens pari pęna plectuntur.

14 *Sortilegi membri uirilis languedinem inducentes, aut alias uim generatiuam impedientes, ultimo afficiuntur supplicio.*

Sortilegia ad bonum finem exercens an sit puniendus.

15 *Maleficiatos curans per sortilegia non punitur de iure ciuili, sec de iure canonico sic.*

16 *Astrologi, & chiromãtici secundum astrorum cursum, aut signa manuum futura pronosticantes, an sint puniendi.*

17 *Sacerdos causa doloris aras spolians, aut luminaria consueta extinguens, qua afficiatur pœna.*

18 *Clericus uel etiam laicus imaginem crucis uel alicuius sctõrum cõculcãs, qualiter puniri debeat.*

19 *Iudæus super crucem immundinias proyciens qua pęna mulctandus.*

Sacerdos qui scienter missas celeb. aut super hostia non consecrata pro sortilegis faciendis quali er puniatur.

20 *Prohibitum aliquid facere, aut efficere aliquod antecedens necessarium ad illud, paria sunt.*

21 *Imagines baptizantes ad sortilegia facienda, qua sint afficiendi pœna.*

Reliquias sanctorum aut ecclesiæ sacramenta sortilegijs immiscentes pari pœna puniuntur.

22 *Astrologi futura prædicentes qua sint pęna mulctandi.*

Sortes in euangelijs quærentes librum aperiendo, uel alias, debent puniri.

23 *Sortilegus in opere sanatiuo multas orationes dicẽs, sed aliqua uerba secrete adyciens non satis congruentia, an sit puniendus.*

24 *Breuia, aut ligaturas ad collum maleficiati suspendendas facientes quæ continent aliquid extrinsecum, an & qualiter sint puniendi.*

Deus Acheron in breuibus adyicit soli ũ, an sit uerbum diabolicum

25 *Deo Mammonæ sacrificantes, ut fiant diuites qualiter puniri debeant.*

26 *Sacramenta aut alias rẽs sacras aut benedictas ecclesię sortilegijs admiscentes pari pœna puniuntur.*

27 *Sortilegia de iure ciuili ultimo puniuntur supplicio, his demptis qua fiunt ad deliberationem maleficiatorum.*

Diuinatio qua fit per somniorum interpretationem, an sit prohibita.

28 *Incantationes qua fiunt contra serpentes quando sint punibiles.*

VNdecimo post præmissa uidendum est
1 † quibus pœnis isti sortilegi puniuntur in qua. qõ similis dist õ de qua supra repetenda est, aut sapiunt hæresim manifeste, aut nõ primo casu pœnæ ipsorum declaratæ fuerũt in trac. de hæret. q. 4. ubi copiose diximus, q̃bus pœnis puniuntur hæretici. secundo uero casu qñ non sapiunt hæresim expressam distingue, aut sumus in prima specie sortilegiorum diuinitiua, aut in secunda quæ est amatoria, aut in tertia quæ dicitur maleaca de quibus alias diximus supra eo. tit. q. 2. Primo casu, aut fiunt ad habendũ notitiã futurorum, aut eorum quæ in corde sunt hoĩs, & ista quia sapiũt hæresim manifeste, ut supra proxime diximus puniuntur pœnis hæreticorũ de q̃bus supra. Idem est si in illis cõmiscerent hostiam sacratam, aut alia de quibus per gl. in d. c. accus. §. sane, de hæret. lib. 6. q̃a tunc sortilegia ipsa saperent hæresim manifeste, & hæreticorũ pœnis essent puniendi q̃ præmissa faciunt, ita dicit Old. in d. cõs. 250. Panor. in c. 2. extra eod. titu. & diximus supra proxima q. circa fin.
2 † Aut fiunt ad hñdũ notitiã pñtium occultorũ, prout sunt furta, rapinæ, incendia, tractatus, adulteria, homicidia occulta, & his similia facinora, aut eorũ quæ iam facta sunt de prõ, seu eorum quę in longinq̃s partibus fiunt, & similium, quia tunc non sapiũt hæresim manifeste aliis pœnis puniuntur, q̃a si est clericus de iure can. siue diuino in foro cõsciæ subiicitur pñię 40. dierũ extra collegium ecclesiæ, siue cõionem fidelium, q̃ imponit per sacerdotẽ, qua subiiciunt̃ ẽt laici, ut est tex. in c. 1. de sortil. & ibi Panorm. & alii q̃ ita declarãt tex. illum, licet gl. fin. uidetur aliter sentire, sed ipsa loquitur de pęnis iudicialib. imponendis a iudice ecclesiastico in foro contentioso ₰m iura quæ glos. ipsa alleg. ut infra proxime dicam.
3 † Aut sumus in foro contentioso iudiciali canonico post q̃ delictum innotuit curiæ, & tunc p eodem crimine imponuntur grauiores pęnæ quia clericus erit suspensus a diuinis, & ab altaris ministerio ꝑ annum, & ultra ad arbitrium iudicis ₰m facti qualitatem, aut turpitudinẽ, & ꝑsonarũ cõdõnem, quo termino elapso clericus ipse statim ipso iure reuertit̃ ad pristina sua, ita dicit tex in c. 2. eod. titu. & ibi ꝑ do. Abb. quem uide. & Felyn. & alios, laicus uero realiter excõicatur. 26 q. 5. nõ oportet. Sed hoc est uerũ quotiescũque ex simplicitate, & bono zelo clericus peccasset ₰m terminos d. c. 2. alias grauius punietur, quia deponitur ab omni ordine sacro, & priuat̃ oĩb. beneficiis, & intruditur in monasterium ad agendum perpetuam pñiam, ut hr̃ 26. q. 5. si

quis

quis eps.& ibi gl.idem tenet Pan.in d. c. 2.& not. ꝙ ultra pœnas ꝓdictas poterit iudex ec
4 clesiasticus exercet ēt alias pœnas† cōtra laicos hmõi sortilegia exercentes, quia si serui sunt,& uiles ꝑsonæ poterũt mitriari,& fustigari,& aliis similibus modis dehonestari, digniores uero poterunt relegari, uel ad perpetuos carceres cōdemnari, ut in c. idolorum. 26 q.5.qđ est uerũ.& procedunt illæ ultimę pœnæ quotiescũq; alias moniti laici ab ipsis sortilegiis noluerint se abstinere.& sic de his ꝗ pluries inciderunt in crimen. uide Pan. in d.c.1.de sor.in gl.fi.ubi subiungendo dicit. no.ꝙ licet istud sit crimē ecclesiasticũ, tñ nõ ē mere ecclesiasticũ, ꝗa iudex ēt secularis pt de hoc crimine cognoscere, pariterq; punire,licet reos ipsos pœnis grauiorib.ꝓsequatur.
5 † De iure aũt ciuili punit̃ pœna capitis, tam ille sortilegus,& magos,ꝗ̃ ille ꝗ cõsulit ipsos,& sortilegia ipsa cõfici mãdat.& iste ē tex.in l.nemo.C.de malef. & Math. Isti.n.diuinatores sunt multũ Deo, abhominabiles, & exosi,rõ ē, ꝗ uolũt se facere æquales Deo, dũ diuinã ptãtē ꝗ̃ uertit̃ in cognitione futurorũ sibi usurpare cõtēdũt,& esse siles Deo, & dicit do. Ioã. de Turrecre in c. cõtra idol. 26.q.5.qđ quēadmodũ Lucifer,& primi nr̃i parentes uoluerũt esse similes Deo in altitudine,& pulchritudine,in cognõne,& scĩa boni,& mali, ideo oẽs de cœlo deiecti fuerunt, quorũ quidã in ꝓfundũ inferni, quidã uero in hoc uariarũ calamitatũ mũdo ꝑuenerũt, ita dicendũ est de istis diuinatorib.qui in cognitione futurorũ uolũt eē æquales Deo, de ecclesia Dei ꝗ̃ ꝑ cœlo figurat̃ oĩno expellēdi sunt, & a Christi fidelium gratiis repellendi.
6 Aut sumus in secunda specie quæ dr̃ amatoria,& si in ea interueniunt ea quæ narrant̃ ꝑ gl.in d.c.accus.§. sanè. dicendũ est ꝙ sapiunt hæresim manifeste,& puniunt̃ pœnis hæreticorũ,ut supra ꝓxime diximus. Idē dicit Ab. in d.c.1.de sor.aut illa nõ interueniunt,& nõ sapiũt hr̃sim,& dic aut sumus ĩ foro cõsciẹ, & eadē 40.dier.pnĩa subiiciunt ta clerici, ꝗ̃ laici,sicut alii de ꝗb.supra d. c. 1. de sort.qui tex.loqtur indistincte, & gñalr de ꝗbuscũq; ꝑsonis, & de hac ēt specie sortilegiorũ ĩ qua uiget eadē rõ intelligi põt.arg.tex. in c. si ꝗs eps 26.q.5.ubi loquit̃ de oĩ specie,ex quo ēt non datur diuersa rõ inter casum, & casum. arg.l.illud.ff.ad l.Aquil. cum sim.& ita tenēt Doct.ibi. Si uero sumus in foro iudiciali de iure canonico,& eisdē pœnis puniunt̃ clerici atq; laici,tam prima,ꝗ secunda uice, ꝓut supra ꝓxime diximus in ꝓced.specie.26. q.5.c. non oportet.c.si quis eps.c.aliquanti.c.cõtra idolorũ.& c.auguriis, ꝗ̃ oĩa iura maxime.ca. nõ oportet.& c. alquanti loquunt̃ de pluribus speciebus sortilegiorũ,& de ista quoque loquuntur.
7 † De iure ciuili sitr eadē pœna capitis puniunt̃.d.l.nemo.C.eod.tit.ꝗ̃ oẽs sortilegorũ ꝓfessiones,ac sortilegiorũ species complectitur.uide tex.ibi.& gl.& l.eorũ. in prin. eod.tit.ubi tex vr̃ ęquiparare quo ad pœnas illos maleficos qui flectunt pudicos aĩos ad libidinē,& illos qui cõtra salutē hoĩum moliti sunt, oẽs.n. seuerissimis pœnis sunt puniendi,ꝗ̃ non denotant nisi ultimum supplicĩu,ut not.gl in d.l.eorũ in prin. & l. multi. Et circa præmissa nota unum singulare,ꝙ dixit Abb.in d.c.2.de sortil. ꝙ pęna imponenda istis sortilegis,uel eos cõsulentibus est arbitraria potestq; iudex illam aggrauare, seu grauiorē,aut leuiorē imponere,ſm qualitatem facti,cõdõnem ꝑsonarũ,& animum delinquentis,& ſm ipsas qualitates, & accĩtia pęnas ipsas moderari,arg.l.hodie.& l. aut facta.ff.de pę.& l.qđ ergo.§.pęna grauior.ff.de his qui not.inf.24.q. 1.non afferamus. Hoc tñ ꝓcedit de iure canonico in foro ecclesiastico,de iure tñ ciuili,secus est, ut supra proxime dixi.
8 † Et nota ēt aliud quod dicit Abb. ibi.ꝙ clericus per hmõi sortilegia, de quib. ibi,potuisset officiis, & beneficiis ecclesiasticis priuari.arg.tex.26.q.5 c.aliquanti,sed ibi ideo clericus ille fuit dignus misericordia,ut illa minori suspensionis pęna puniret̃, ꝗa ex simplicitate peccauit,& bono zelo pro inueniendis bonis ęcclesiæ quæ fuerãt furto subtracta,ut dr̃ in d.c.2.alias grauius fuisset punitus, ꝗ̃ nota pro limitatione eorũ ꝗ̃ supra dixi.Et nota ēt hoc aliud ꝙ in istis criminib nõ parcit̃ simplicitati,nec ignorãtiæ,ꝗa licet sortilegia ipsa facta fuerint bono zelo, & ad bonũ effectũ.s.repiẽdi res ecclesiæ furto subtractas, nihilominus puniunt̃ ꝗ illa cõficiũt aut cõsulunt facientes.d.c. 2. de sortil. & ibi Panor.ubi dicit, ꝙ isto casu mitius puniunt̃, ex quo tex. iuncta hac doctrina apparet decisio illius casus an liceat hæc sortilegia fieri ad sanandũ corpora maleficiata,& si ꝗs maleficis remediis, & arte ꝓdicta aliquos sanauerit,an puniat̃,& qua pœna,de ꝗb.hr̃ 26.q. ult. admoneant, & dicemus ea.q. loco suo.

9 † Aut sumus in tertia specie principali q̃ dr̃ ueneficæ, & si in ea interueniũt aliqua de his q̃ narrat gl. in d.c. accusatus. §. sane. dicendũ est ꝙ sapiũt hæresim manifeste, & pœnis hęreticorũ sunt puniẽdi ut alias diximus supra, si uero ea nõ ĩteruenũt uel alia his similia, & tunc aliter puniunť, qa aut sumus in foro cõsciẽtię, & puniť fabricãs, & ille q consulit pnĩa exilii 40. dierũ extra gremiũ ecclesię, & fideliũ cõione. d. c. 1. de sortilegi. iũcto c. si qs eps. 26. q. 5. & licet tex. in d c. 1. loq uideatur de alia specie. s. diuinatoria. tñ c. si quis eps. loquitur gñaliter de oĩbus, & in fine una, & eadẽ pœna oẽs punit. qua pœna tã clerici q̃ laici subiciũtur, qa tex. in d. c. 1. loqtur gñaliter, & indistincte l. de precio. ff. de publ. & 26. q. 5. aliquanti & cum hac solu. uidentur trãsire Doct. in d. c. 1. nullam facientes differentiam de aliqua specie sortilegiorum aut per
10 sonis. † Aut sumus in foro canonico cõtẽtioso, & sic ĩ foro fori, si laicus hoc crimine peccauit prima uice erit excõicatus, & ab ecclesia remouendus erit 26. q. 5. si quis eps. & c. aliquanti. si uero semel monitus adhuc in eodem proposito ꝑseuerando iterum commisit idem delictum, & tunc si est uilis persona debet fustibus cedi siue fustigari publice per urbem mittiari, & publice tanq̃ infamis dehonestari digniores uero releganť in carceribus, siue ad ꝑpetuos carceres condẽnanť 26. q. 5. cõtra idolorũ. Clerici uero efficiunť infames, & oĩbus officiis atque beneficiis ecclesiasticis priuanť. & nihilominus ipsi quoque intrudunť carceribus aut in monasteriũ ad agendum perpetuã pnĩam. 26. q. 5. si quis eps. & c. aliquanti. & seq. in hoc tñ non recederem ab opi. Abb. de qua. in d. c. 2. de sortil. ꝙ sit cõsideranda cõditio ꝑsonæ, qualitas facti, & animus delinquentis, ſm qualitates illas pœnas ipsorũ, qñq; augere, qñq; uero mi
11 nuere, iuxta sanũ iudicis arbitriũ. † De iure aũt ciuili hæc sortilegia grauius puniunť, qa iura ipsa multum abhorrẽt artẽ maleficã ut in toto tit. C. de malef. & mathema. & ideo oẽs malefici puniunť ultimo supplicio. l. nemo. l. multi. l. & si excepta. & l. eorũ. in prin. C. eo. ti. & ideo lex uocat illos humani generis inimicos, ex quo ut plurimũ q̃runt innocẽtũ corpora illis ueneficiis labefactare d. l. multi & l. si excepta, ubi ẽt appellanť hostes cõis salutis d. l. multi, & naturæ humanæ inimici, l. fi. eo. ti. Realiter igitur puniunť pœna capitis tã ipsi magistri quã hi qui illos consulũt, & hęc fieri mãdãt. d. l. nemo. in fi. & l. multi. si quis uero magister ad alterius domũ accesserit exercendi maleficii causa igne cõcremať, is uero q illum præmiis, & suasionibus euocauerit. & associauerit, oĩa eius bona publicãtur, & in insulã deportať. Sed cõtra hoc
12 est tex. in l. nemo. C. eo. ti. ubi dr̃ † ꝙ ille q cõsulit, & uocat istos magistros puniť pœna capitis. Solu. gl. in d. l. nemo. refert utrãq; pœnã, sed nõ soluit cõtrariũ, qdã dixerũt ꝙ ĩ d. l. nullus, licet iste magister fuerit adductus ad domũ alterius cã faciendi sortilegia ipsa tñ nõ fuerũt facta in d. l. nemo facta fuerãt, hæc soluti. nõ placet, qa sapit diuinationẽ, qa si nõ apparet ꝙ in d. l. nulla fuerint facta sortilegia, minus ẽt apparet in d. l. nemo. ꝙ facta uel nõ fuerint, nisi diceres ꝙ ille q consuluit interuenit in eis, & credit his q̃ fiũt esse uera, ꝑ pea grauius puniť, ut d. l. nemo. is uero q adducit maleficũ siue sortilegũ ad domum alterius põt esse ꝙ sit ignarus, puta famulus uel alius q nõ ĩteruenit uel nõ credit in eis ideo mitius puniť, tñ in hoc cogita. Et nota ꝙ istorũ amicitiã, & cõuersationẽ quãuis uetus beneuolentia fuerit, debemus relinquere, & eos oĩno euitari, q uero cõtrafecerint oĩb. eorũ bonis publicatis in insulã de-
13 portãdi sũt d. l. nullus. † Et nota ꝙ ꝑ isto crimine oẽs peterũt indistincte torqueri, non obstãte quocunq; priuilegio dignitatis, qđ est speciale in isto crimine. & ex hoc nota limitationẽ ad l. miles. C. de q. l. decuriones. & l. diuo Marco. eo. tit. Si qs aũt de hoc crimine testibus cõuitus fuerit, & nihilominus obstinato corde institerit in negãdo, ẽt ꝑsentibus testibus q illis detegerunt facinus, tradiť uiuus bestiis uorãdus ac dẽtibus, & ungulis lacerãdus, ita dicit tex. in d. l. & si excepta. in fi. Et nota ẽt ꝙ eadẽ pœna capitis puniť ille q docet artem ꝑdictã, & ille q ipsam addiscit. l. culpa. & ibi gl. C. eo. ti. qđ uř esse speciale in isto crimine, in crimine hæresis est cõtra. l. qcũq;. § eos uero. C. de hæret. ubi minori pœna. s. pecuniaria puniunť scholares, magistri
14 uero pęna capitis. † Eadẽ pęna ultimi supplicii puniunť, q eisdẽ maleficiis ĩducunt mẽbri languedinẽ, & uirtutẽ uiri aut mulieris gñatiuã impediunt, aut lactẽ nutrices desiccant, uel quouis alio modo ipsa sortilegia, & maleficia cõficiũt siue in corpore ꝑcibũ uel potũ, siue extra corpus aliquo ex modis qbus

dixi

diximus supra in 2.& 3.q. Sed q̃ro nunc quid si aliq̃s sortilegus sortilegia exercet ad bonũ finem.s.ad sanandũ egrotos maleficiatos, & soluendũ aliorũ facturas, an hoc liceat impune fieri, & uidet̃ dicẽdũ ꝙ sic, ex quo facto nemini nocent, sed alicui ꝓsunt, non sunt ergo digni punitione aliqua, & de hoc est tex.in l. eorũ.§.1.C.eo.tit. vbi ille qui fecit sortilegia ad incãtãdũ hymbres ne noceat segetibus vel plantis nulla pœna punit̃, & ideo Bart.ibi per

15 illum tex.decidit hanc q̃ő. dicens, † ꝙ non dẽt qui curat istos infirmos maleficiatos aliqua pœna puniri hoc tñ est uerũ de iure ciuili, ut ibi, secus aũt est de iure canonico, quia ecclesia summopere abhorret iste remedia sortilega, ẽt si fiãt ad effectum recuperãdæ sanitatis, non vult fieri posse. hac rõne, q̃a nõ licet inuocare auxilium dæmonis ẽt pro mille corporũ sanitatibus recuperandis, q̃a minus malũ est ꝙ pareat corpus, quã aĩa, cuius maius esset detrimẽtũ. vide text.in c.admoneãt. 26.q.7.& si q̃s hæc facere p̃sumpserit, si clericus est degradetur, & oĩ officio ac beneficio ecclesiastico priuãdus erit laicus aũt excõicãdus. ꝓ quo facit ẽt tex.in c.nec mirum.§.ad hæc aũt.26.q.5.ubi oẽs istæ ligaturæ, & suꝑstitiosa ĩcãtationum remedia sunt oĩno damnata, q̃a hæc fieri non possunt absq; dæmonis opera, & suffragio, & ideo dicit S. Aug. lib.10.de ciu. Dei. cuius uerba relata sunt in d.c.nec mirum, ꝙ hæc sunt alia remedia quæ ars non cõmẽdat medicorum, & ab ecclesia oĩno reprobata, merito sunt Xp̃i fidelibus euitanda uide S.Th.in sum.2.2.dist.95.art.3.in uersic.dicendum. tit. de superstitio.& Ioan. lec.in summa cõf.eod.tit.q.2.11 13. Vltra ea q̃ diximus supra in prima specie diuinatiua

16 addenda sunt hæc. † q̃d dicendum sit de astrologis, & chiromanticis q̃ s̃m cursum astrorũ & signa cœlestia futura ꝓnosticant, an liceat hoc facere, uel sint puniendi sicut augures, & aruspices aut alio modo. R̃n. aut hæc futura p̃dicent ex certa scientia imponentes futuris cõtingentib. rebus necessitatem quandã, quã dñt causari ex motu corporũ cœlestiũ, ꝙ isto mõ sunt hæretici, & puniuntur vt hæretici, ut late diximus supra hac q̃ő.in princ.& q̃ő. p̃cedenti. Rõ est, q̃a signa non sunt causæ rerum finales imponentes necessitatem humanis rebus agendis aut homini, sed sunt signa q̃dã inclinatiua, siue indicatiua rerum futurarum s̃m cõiter accidentia ꝑ regulas quasdã, & nãs corporũ cœlestium q̃ multoties fallũt, quibus nõ subiicit̃ necessario nã humana, q̃n possit illa euitare, & uti liberi arbitrii ꝑtãte, vide Abb.in d.c.2.eod.tit.& Ioan.lec.in summa cõfess.eod.tit.q.5 aut illa p̃dicunt demõstratiue, p̃sumptiue, siue inclinatiue asserentes ꝙ ex motu corporũ cœlestium tale q̃d inclinatiue demõstratur siue figurat̃ ĩ actibus hominum inferioribus, & hoc modo non est pctm̃ ex quo nullam imponunt necessitatẽ, sed inclinationẽ quandã quã q̃s libere euitari poterit si uelit vti prudẽtia, & sui liberi arbitrii ꝑtãte, vt latius dicemus infra, & ht̃ per Abb.in d.c.2.eod.tit. Pro faciliori intelligentia p̃missorum subiiciã infrascriptas q̃ões speciales declarãdo pœnas criminis cuiusq;

17 † Et primo q̃ro, q̃d de sacerdotibus q̃ causa doloris spoliant aras aut extingunt luminaria cõsueta qua pęna puniunt̃, dic, ꝙ clericus honore, & dignitate priuatur, & sic efficitur infamis, ut in c.q̃cunq; in 1.rñso.26.q.5.& Ioan.lec.in sum.cõfess.eod.tit.q.18.& hoc nisi sponte de p̃missis coram epo, vel Metropolitano se culpabiles detulerint, & de ipsis cõdignam peregerint pœnitentiam d.c.quicunque. Alii sacerdotes reperiuntur q̃ sumpta veste lugubri missas defunctorũ celebrant ꝓ viuentibus causa inimicitiæ, vt is ꝓ quo sacrificium ipsum offerunt moriatur, an incurrat mortis periculum, qua pœna sint puniendi, dic isto casu quod sacerdos vel clericus qui scienter ista fecerit à proprii ordinis gradu priuatur, & perpetui exilii ergastulo vna cũ eo qui ipsum sacerdotem consulit aut præmissa fieri ordinauit siue mandauit relegat̃, vt text.in d.c.quicunq; in fi.26.q.5.& Ioan. lec.in sum.cõfess.eo.tit.q. 20. Deinde quero

18 † quid de clericis vel laicis qui imaginẽ Crucis aut beatæ Mariæ virginis, seu aliorũ sanctorum proiecerunt in terram illasq; vrticis spinis, vel pedibus conculcarunt, qua pœna puniendi sunt, casus iste ponit̃ per text.in c. si canonici.§.fin.de offic.ordina.lib.6.vbi dicit, ꝙ ultrix sic procedat dura sñia cõtra eos ꝑ quã alii id facinus patrare pertimescãt gl. uero declarãdo text. primo dicit quòd erunt priuandi loci sui dignitate atq; honore nisi clerici satisfactione coram metropolitano se sufficienter purgauerint demum deuenit ad aliã pœnam dicens ꝙ statur arbitrio iudicis, cõcludẽs in effectu ꝙ sit pœna arbitraria. pro prima allegat text.in d.c.quicunq; 26.q.5.&

l.1.ff. de iur. delib. cum q̄ua gl. transit Gem. ibi Arch. autem dicit ꝙ poterunt tꝑalr̄ puniri ꝙ in vinculis publicis cõuinciant̄, ut l.1.C. de his q̄ ad statu.cõf. & ff.de pœ. l.capitaliũ. §.q̄ ad statuas,uel q̄d moriant̄, ut not.in l.1. C.ne lice.sign.saluat.&c.& hæc ultima pęna infert̄ de rigore iuris ciuilis, ut d.l.1.aliæ uero superiores inferri possunt ꝑ iudicē ecclesiasticum,ut dñt Doct.in d.c.si canonici §.fi.

19 † Videndum esset ēt q̄d de iudæo q̄ suꝑ crucem dum defertur publice ꝑ vrbem proiecit immunditias qua pœna puniat̄,istum casum decidit Pet.de Anch.in consi.15.q̄d incipit, spiritualis iudex in ꝓuincia Romãdiolæ, vbi dicit ꝙ iudæus ipse poterit ꝑ utrunq; iudicē castigari ecclesiasticũ,& laicum,& seueris pęnis puniri. Quæro q̄d dicendum sit de his qui in sortilegiis cõmiscuerunt hostiam non sacratã suꝑ qua tñ celebrata fuit una aut plures missæ, qua pœna puniat̄ sacerdos q̄ sciẽter suꝑ hostia illa celebrauit missas,uel q̄ celebrando non consecrat aliq̄d,sed capit panē & uinum apud altare sine sacr̄o, & oēs ac singulas cęrimonias, & solennitates fecit apud altare excepta cõsecratione,qua pęna puniat̄ casus iste ponit̄ in c.hoīe. de celebra. mis. vbi tex.nullam ponit pœnam tꝑalem, sed credo ꝙ sit pœna arbitraria in eo q̄ celebrat missam, & sine cõsecratione accipit hostiã,& uinum,quam iudex ecclesiasticus sibi iniunget loco pœnitentiæ, is uero q̄ scientes celebrat suꝑ hostia aut alia re cum qua fieri debēt sortilegia grauius puniendus est, sicut is q̄ sorti-

20 legia ipsa conficeret † q̄a paria sunt,al q̄d ꝓhibitum facere uel efficere aliq̄d necessarium antecedens ꝑ q̄d ꝑuenit̄ ad illud,ut l. oro. ff. de sponsa.uide text.in d.c.si q̄s eps.26.q.5. q̄ loquitur gñalr̄ de oībus sortilegiis,ille.n.qui habuit aīum de delinquendi, & deuenit ad actum ꝓximum delicto,hr̄ ac si fecisset,& cõsummasset delictum,nõ solũ de iure canonico,ut in c.sicut dignum,de homic.cum multis similibus,sed ēt de iure ciuili, ut l. is q̄ cũ telo.C.ad l.Corn.de sic. & l.1.§.diuus, & ibi Bar.ff.eo.ti.& habet̄ ꝑ Pan.in d.c.2.de sortil. & Ioan.lec.in sum.conf.eo.tit.q. 24. & Old. in d.consi.210.in 3.col.laicus uero excõicat̄, & relegat̄ de iure canonico in foro iudiciali. c.aliquãti.26.q.5.sed si semel monitus iterũ se immisceat in ꝑdictis,si est nobilis intrudit̄ in carcerē,ignobilis fustigat̄,mittiat̄,& publice dehonestat̄ d.c.si q̄s eps. c.aliquanti. & c.

21 sortes, cum aliis seq. † Quid dicendum de his qui imagines conficiunt atq; baptizan[illegible] & cum illis conficiunt sortilegia,dic aut sortilegia ipsa fiunt ad aliquem effectũ q̄ dæmoni non conuenit,sed soli Deo,& sapiut hæresim manifeste,ut supra diximus,q. ꝑcedenti, & ideo puniendi sunt ut hæretici, ut supra diximus tit. 1. q.3. salua tñ doctrina gl. de qua in d.c.accus.§.sane.de hæret.lib.7.& saluis ētiam limitationibus de quibus infra in fi dico illos esse puniendos eisdem pœnis quibus aliis in superioribus casibus,vide Oldr in d.consi. 210.ubi de hoc facit mentionē expressam,& Ioan.lec.in sum.conf.eo.tit.q.12.Idem dicendum est de his qui in ipsis sortilegiis immiscent sacras reliquias sanctorum martyrum. s.ex membris vel ossibus, aut de uestibus eorundem d. c. si q̄s eps,& c.aliquanti. & Pan. in d.c.2.& Ioan.lec.in d.tit.in summa. q.16. Idem ēt iudicandum est de his qui sacra ecclesiarum.s.oleum sctm̄ baptismatis, crismatis,aut extremę vnctionis, seu aquam fontis baptismatis,& similia.d.c.2. & ibi Abb. & d. c.si q̄s episcopus,cum aliis sequen. Idē quoque censendũ est de his qui in eisdē sortilegiis admiscent aquam benedictam,candelas benedictas, sacros agnusdeos, ramos oliuarum,aut frondes palmarũ,& similia de quib. hr̄ ꝑ Ioan.lec.in dicta summa eod.tit.q. ult.

22 † Iuxta ꝑdicta uidendũ est q̄d de astrologis qui futura prædicunt an puniant̄,& qua pœna, dic aut illa prædicunt ex certa scīa,quasi signa illa q̄ futura cõiecturant̄ sint causæ rerum imponentes futuris rebus necessitatem inesse,ꝙ si erunt uel sic oīno,& istud est hæreticũ,& puniri debent ut hæretici, q̄a futurorũ notitia certa, ꝓut est iesse rei est solius Dei,ut hr̄ Matth.22.c.& 2.q.4.cõsuluisti, & 26.q.3. sciendum, & late diximus supra qõ. ꝑced.aut illa ꝑdicũt cõiecturaliter demõstratiue siue inclinatiue,& isto modo non errant nec puniunt̄ aliqua pœna,q̄a uerũ est ꝙ corpora cœlestia habent q̄dam motiua,& inclinationes ad corpora inferiora, & operationes humanas, s̄m quas multoties sit fieri cõtingũt,q̄uis euitari pñt,& ꝓpea dicit̄, ꝙ illa sunt signa rerum,non aũt causæ rerũ,de q̄b. uide Panor.in d.c.2.extra eo.tit.tertia col.

Quid. n. dicendum sit de his q̄ sortes quærunt in euangeliis aperiēda librum,& fortificando in illis,dic ꝙ ꝓhibitũ est,& puniunt̄ q̄ ꝑmissa faciunt modo quo supra 26. quæst.

2.hi

2.hi qui. Et qa diximus supra ꝙ sunt prohibita remedia sortilegiorũ q̃ fiunt ad sanãdũ corpus maleficiatum de iure canonico, licet de iure ciuili ꝑmissa sint, ut supra diximus
23 eadem qõne. † Quæro nũc qd̃ si aliqs in opere sanatiuo dixit plura uerba honesta, & sanctas, ac deuotas orõnes Dei beatæque uirginis Mariæ, & aliorũ sctõrum, & illa eadem fecerit dicere per ipsum maleficiatum ad deuotionẽ beatæ uirginis Mariæ, aut alicuius sancti martyris, nihilominus postea magr̃ siue magistra sortilegiorũ aliqua uerba extranea dixerit publice uel secrete, quæ nõ vr̃ cõgruere illi operi religioso, & sanitatis, an ista dicantur esse superstitiosa, & puniẽda, dic ꝙ sic, quia quotiescunque cũ reb. aut uerbis religiosis siue ecclesiasticis miscent̃ aliqua uerba extranea, & q̃ nãliter nõ tẽdunt ad opus illud sanitatis nec possunt nãliter talẽ effectũ operari necessario, tunc dñr esse supstitiosa, & faciunt totũ opus superstitiosum, & dãnabile, qd̃ est maxime quotiescũq; adiunguntur nomina quædã ignota, aut characteres, seu aliæ diuersæ obseruationes quas manifestũ est nãliter efficaciam ad sanitatẽ hr̃e non posse, illa nõ fiunt sine superstitione, & dæmonis ministerio, ut dicit S. Tho. in summa 2.2.q.95.art.2.uer. dicendum. in ti. de superstitio. & Io. lec. in summa cõf. eo. tit. q.11. Et ꝑ ꝑ sunt punienda de iure canonico, qa si clericus est q talia fecit deponit̃, laicus uero excõicatur pro prima uice. 26.q.7. admoneant, sed si monitus spreta monitione iterũ se ingesserit ĩ eisdẽ, si est nobilis uir, & honestæ familiæ incarcerat̃, aut relegat̃, ignobilis uero cũ uituperio fustib. cedit̃. 26. q.5.c. si qs eps c. aliquanti. c. sortes. & c. seq. per Abb. in d.c.2. de sortil. ubi dicit ꝙ pœna istorum est arbitraria, & hoc puto uerius ẽm qualitatẽ facti, condõnem personarũ, & animũ delinquentis, argu. l. aut facta. & l. respiciendũ. §. delinquunt. ff. de pœ. & l. qd ergo. §. pœna grauior. ff. de his q not. infam. c. sicut dignũ, in prin. de homic. De iure aũt ciuili remedia ista nõ puniunt̃ dũmodo fiant ad finẽ. d. l. eorũ §. fin. & ibi Bart. C. de malef. & alias dixi-
24 mus supra eo. q. 6. † Idẽ dicendũ est de his q faciunt schedulas, aut breuia, & ligaturas suspendẽdus, & deferẽdas ad collũ maleficiati, cũ cõtinent aliqd extrinsecũ siue extraneũ signũ character, aut nomẽ qd̃ nãliter nõ tẽdit ad cõclusionẽ, & ĩtellectũ aliorũ uerborũ, vr̃ ad opus sanctitatis, tũc iudicat̃ illud esse supstitiosum, & punibile, qa fieri non põt absq; suffragio, & instructione diaboli, ut dicũt supradicti Doct. in locis ꝑdictis, & habet̃ ĩ c. nec mirum. §. ad hæc oĩa, &c. 26. q.5. & ꝑ S. Aug. in lib. 21. de ciui. Dei, & ideo puniunt̃ his pęnis quas supra diximus hac ead. q. in membris proxime relatis. Quid si inter alia uerba uel nomina Dei q̃ istę maleficæ sępius describere faciunt in earum schedulis uel breuibus apposuerint hoc uerbũ, Deus Acharon. an sit uerbũ superstitiosum, & diabolicũ, dic ꝙ sic, qa illud est nomẽ Beelzebub principis dęmoniorũ, ut hr̃ 4. Regum 1. c. dum Elias monitus ab Angelo reprehendit Ochosiã regẽ sub his uerbis, nunqd non est uobis Deus in Israel ut eatis ad consulẽdũ Beelzebub Deũ Acharõ, ideo de lectulo sup quẽ ascẽdisti nõ descẽdẽs sed mortẽ morieris, qd̃ bene nota, qa sæpius istis schedulis, & breuibus hoc nomen. s. Deus Acharon reperies expressum, uide do. Ioan de Tur. crem. in c. cõtra idolorũ. 26. q.5. & do. Ioan. lec. in sum. cõf. eo. tit. q.11.
25 & 15. † Quid dicendũ de his qui sacrificant Mamonæ deo numerorũ ut diuiter efficiant̃, qua pęna sunt puniendi, dic ꝙ si est priuatus ipso iure oĩ officio, beneficio, honore, & dignitate, siue occultũ sic crimen siue publicũ, & ideo necessario indiget dispẽsatione si uult amplius celebrare, qdam alii dixerunt ꝙ qñ crimen est occultũ possunt agere pęnitentiã cõfitendo de pctõ̃ suum, & non incurrũt pęnam illam priuationis, & ideo non indigent necessario dispensatione, si uero crimẽ esset publicũ aut notoriũ, tunc incurrit irregularitatẽ, & priuationẽ ipso iure, & indiget dispẽsatione nihilominus ꝑcedens opinio vr̃ esse magis tuta ĩ foro cõsciẽtiæ ut qs petat dispẽsationẽ ẽt qñ crimẽ esset occultũ uide d. Ioã.
26 lec. in summa cõf. eo. tit. q. ult. † Vbi istis æqparat ẽt sacerdos q in sortilegiis immiscent sacramẽta ecclesiastica. s. oleũ sctũ̃ crismatis baptismi, uel extremæ unctionis, aut aq̃ fontis baptismatis eisdẽ pœnis puniunt̃ de qbus alias diximus supra ea q. laici uero de iure canonico prima vice sunt excõicati, & sunt à limine ecclesiæ repellẽdi, sed si post primã monitionẽ iterũ se ingesserint in eisdẽ, si nobilis est, cõdẽnantur ad ꝑpetuos carceres. ignobilis uero fustigatur publicetur cũ maximo decore, deinde in exilium condemnatur, ẽm quod habetur 26. q.5. si quis eps. c. aliquanti.

cum aliis seq Abb.tñ dixit in d.c.2.de sortil. ꝙ istorũ pœnæ erunt arbitrariæ mitigandæ alterãdæ neq; leuiandæ ẜm facti qualitatẽ, aut turpitudinem, seu scãdalum quod inde posset oriri, aut exortũ iam esset, itẽ ꝑsonarum condõnem, & aĩum delinquẽtis, aut ex simplicitate dr̃ lapsus in illud, & ad aliquem bonum effectum, ut hr̃ in d.c.2. extra eo.tit. uel si ex ꝓpria malitia aĩo aliquem decipiendi, & similia, ut ibi ꝑ Abb. latius dr̃, & diximus supra ꝓxime, uide tex. in c. sicut dignũ.
27 in prin. de hom. † De iure uero ciuili pro oĩbus sortilegiis hmõi est pœna ultimi supplicii. l. eorũ in prin. l. nemo, l. multi. & l. & si excepta. C. eo. tit. Exceptis sortilegiis quæ fiũt ad sanandum maleficiatũ, uel liberandũ aliquem ab alia infirmitate, aut incantandum hymbres, grandines, & fulgura ne noceant segetibus, arboribus, & plãtis, aut animalibus, & feribus eorũ, oĩa ista quæ ꝑsunt, & nõ nocent reb. tꝑalibus, aut personis ꝑmissa sunt de iure ciuili, & nullã pœnam merent̃, d.l. eorum. §. fi. & ibi Bar. C. eo. tit. & alias diximus supra. Vidẽdũ quoq; esset qd de diuinationibus q̃ fiunt ꝑ somnia ẜm illorũ interptatio-nem, ꝓut hr̃ in somniis Danielis, & per do. Albumasar in lib. quẽ fecit de interpretatio. somnio. de quibus late uide do. Ioan. lec. in sum. conf. eo. tit. q. 6. & qd dicẽdum sit de incantationibus serpentum illas uidelicet quæ
28 fiũt cõtra serpentes. † ubi dicas, ꝙ aut in illis ꝑcantationibus imploratur dũtaxat auxiliũ Dei simplr̃ cum deuotione absq; aliqua machinatione intrinseca, uel extrinseca, & non erunt reprobandę, imò cõmendandæ, aut in illis implorat̃ diaboli suffragiũ, ut sortiantur effectũ, siue tacite, siue expsse, & erũt illicitæ penitus, & dãnabiles, sed qualiter cognosci poterit an sint licitæ, uel illicitæ, & an, & qñ in eis implorat̃ auxiliũ dæmonis tacite, uel expsse, uel solius Dei, dic ꝙ est diligenter ad uertẽdũ ad uerba ipsa, itẽ ad modũ, ritũ & ordinẽ ipsius incãtationis, qa si in eis isunt aliqua uerba extranea, uel ignota noĩa, aut characteres, siue uerba q̃dã extranea q̃ non congruũt cõcłoni, nec naturæ uerborũ supradictorũ, nec pñt ẜm eorũ nãm aliqd opari circa effectũ de quo agitur, tũc opera ipsa dici non pñt, nisi supestitiosa, & diabolica, in qbus diabolus plurimũ opatur, & illius suffragiũ, saltẽ tacite inuocatur, ẜm ꝙ concludit. Io. lec. in sum. confes. eo. ti. q. 15. & diximus supra ea q. in illo art. de remed. q̃ fiunt contra maleficiatũ, & iõ isto casu puniẽdi erunt de iure canonico pœnis supra ꝓxime dictis. De iure uero ciuili nulla pœna erũt puniẽdi ex quo dictæ incantationes fiunt, ut ꝑsint. s. ne hoĩbus noceant serpentes. Verum, qa in istis sortilegiis amatoriis, maxime, & ueneficiis q̃ dñr fieri in corpore sępius interueniũt pocula q̃dam q̃ tradunt̃ potanda ꝑsonæ maleficiandæ q̃ cõiter appellari solent pocula amatoria aut ueneficia, ex quorũ potu qñq; præter spem, & intentionem tradentis mors absorbentis succedit, qñque uero non, ideo aliqua de ipsis poculis specialiter uideamus.

1 *Poculum amatorium ministrans qua sit pęna afficiendus.*

2 *Poculum amatorium qui ministrat punitur, si inde mors sequatur.*

3 *Pœna ultimi supplicij punitur quis quandoque pro homicidio sine dolo commisso.*

4 *Venenorum plures sunt species, quędam enim bona sunt, & quędam mala.*

Venenum dictio, medica est, siue promiscua.

5 *Venena non semper hominis necandi causa fiunt.*

Pœna legis Cornelię, de sicarijs, est hodie de pœna capitis.

6 *Fato non noxę imputantur, quæ absque fraude casu improuiso accidunt.*

Percutiens non occidendi animo mitius punitur.

7 *Venenum amatorium, uel sanatiuum, seu conceptionis non animo occidendi propinans, non punitur. Corn. de sicar. si mors secuta fuerit.*

8 *Venenum conceptionis bono animo propinans relegatur si ea quę illud assumpsit moriatur.*

Venenum amatorium, sanatiuum, & conceptionis, an & quo ad quid aequiparentur.

9 *Determinans ad plura determinabilia relatum. pariformiter illa determinare debet & nu. 16.*

10 *Poculum amatorium ministrans causa occidendi infantem in utero, & causa fornicandi, homicida est.*

11 *Poculum amatorium si ab aliquo proponetur quę in illo considerentur.*

12 *Pęna poculi amatorij quæ sit, si mors sequatur absorbentis*

13 *Venenum amatorium arte malefica confectum propinans, morte punitur, si mors sorbentis sequatur.*

14 *Venena amatoria, & sanatiua non facta arte malefica, nec ad malum finem propinans, non punitur morte.*

15 Pocula

15 *Pocula amatoria propinans quando puniatur, & quando non.*
17 *Opera facta malefica ualde sunt detestanda.*
18 *Medicus dans uenenum sanatiuum ægroto, an puniatur si ægrotus ex illo moriatur.*
Poculum abortionis, seu amatorium ministrans punitur, si sumens inde moriatur.
19 *Venenum conceptionis propinans relegatur, si ea quæ sumpsit ex hoc moriatur.*
20 *Venenum sanatiuum causa sanitatis immixtum medelis propinans non punitur, etiam si mors sorbentis sequatur.*
21 *Venenum ministrans sterilitatis, tanquam homicida puniendus erit.*

1 DVodecimo igitur nunc quæro. † Si qs ministrauerit, uel dederit poculũ amatorium mulieri ad flectendum eius pudicum animum ad libidinẽ, & calefaciendũ eius cor ad amandum uirũ prædictum, uel econtra, quid si mulier dederit poculũ uiro, ut amet ipsam licet hoc rarius cõtingat, qua pœna puniatur, qui poculũ ipm dederit Rñdeo, ꝙ de iure ciuili humiliores in metallũ damnãtur, honestiores uero in insulã, dimidia parte bonorũ suorũ cõfiscata, releganẽ, ita dicit tex. in l. si quis aliqd §. q abortionis. ff de pœ Clerici uero de iure canonico sunt priuandi. 26. q. 5. c. si quis eps. & ꝑ Abb. in d. c. 2. de sortileg. † Sed quid si ex poculi hmôi assumptione mors absorbentis succedat, eo quod forsan male compositum fuerat, & nõ erat bene temperatum, uel in mala sorbentis dispositione sumptum fuerit, qua pœna punietur qui dederat, & vr̃ dicendum quod aliqua pęna extraordinaria relegationis, uel simili, ex quo homicidium illud non fuit cõmissum cum dolo, nec cũ proposito occidẽdi, id eo non dẽt puniri pœna ultimi supplicii, l. 1 §. diuus, l. diuus. ff ad l. Corn. de sic. tñ cõtrarium dicit tex. in d. l. si qs aliqd. d. §. qui abortionis, quod si casu moriatur q uel quæ poculum prædictũ absorbuit q tradidit ultimo supplicio puniendus est, licet dolo non dederit, sed bono zelo, & hoc est, quia res ipa est mali exẽpli. Ex quo † nota casum singularẽ in quo qs punitur pœna ultimi supplicii pro homicidio commisso sine dolo, & intẽtione aliqua occidẽdi cuius cõtrariũ dispo nit regula iuris cõis de qua in d. l. in l. Corn. & l. diuus, & l. 1 §. diuus. ff. ad l. Cor. de sicar. & l. is q cũ telo. C. eo. tit. q̃ habet ꝙ nunq̃ in fertur pœna mortis pro homicidio cõmissio sine dolo, & ꝓposito occidendi, imo in casu ꝑdicto lata culpa nõ æqparatur dolo. ut no. dicit Bart. in d. l. in l. Corn. ff de sicar. hic. n. nulla ratio neq; ꝓsumptio uiget cõtra ipm q dedit poculũ amatorium ex qua cõiecturali possit ꝙ habuerit animum occidendi, imo in parte nulla offendendi, d. l. in lege. & §. diuus ff. eo. tit. Contra ꝑdicta oppono. de l. 3. §. hæc adiectio. ff. ad l. Corn. de sicar. ubi ur̃ esse tex. ualde cõtrarius d. §. q abortionis, ibi. n. dr̃, ꝙ
4 uenenorũ † plura sunt gña, siue plures spẽs quorũ quædam dñr mala uenena, ea. s. quę facta sunt hominis necãdi causa, quædam sunt alia quæ dñr bona, siue nõ mala, & ea sunt q̃ facta fuerũt ad sanandum corpus ægrotum item ea quæ fiũt ad concipiendũ, & illud qd̃ amatoriũ appellatur. uel aliud quodcunque factũ ad aliud effectum dũmodo non ad occidẽdum, & ꝓpea subiungit tex. in uers. adiectio, ꝙ adiectio illa mali ueneni opportune posita fuit in illa lege, qm̃ ex illa qualitate mala adiũcta demonstratur quædã esse uenena nõ mala. Ergo nomẽ hoc uenenũ mediũ est siue ꝓmiscum, & adaptaĩ ad utrãque partem, respectu uero adiũctæ qualitatis tam illud quod ad sanandum, quam illud quod ad occidẽdum paratũ est continet, sed & id qd̃ amatoriũ appellatur, uel qd̃ ad cõceptionẽ traditur cõtinet, oĩa ista comphendendi pñt sub nomine isto ueneni. solũ. n. in ea lege no
5 tatur quod hoĩs necandi causa fit. † Ergo cetera uenena q̃ non sunt facta hominis necãdi causa. ꝓut sũt uenena sanatiua, amatoria & ea quę fiũt ad concipiendum, nõ continẽtur sub lege illa, nec pœna illius legis plectũtur q illa tradũt, & ꝓpea tex. ibi in fine exẽplificat regulã istam ponẽdo casum cum sua decisione, uidelicet, ꝙ ex S C. iussa est relegari mulier illa quæ nõ malo quidẽ animo, sed malo exẽplo medicamentũ ad conceptionẽ dedit, ex quo ea mulier q̃ illud accepat decesserit, ex qua decisione ꝓbatur, ꝙ oĩa uenena q̃ nõ sunt facta hominis necandi cã dñr non mala uenena, & ideo si ex illorũ potu quisq̃ perierit, q tradidit nõ tenetur pœna illius legis Corn. de sicar. quæ hodie est pœna capitis, licet olim esset ꝑpetua deportatio. & omnium bon. publ. l. 3 legis. ff ad l. Cor. de sica. & in § item l. Corn. inst. de publ. iud. sed alia minori pœna punietur. s. relegationis, ut d. l. 3. §. adiectio. in fi. iõne prædicta, qui a defuit animus

aīus occidendi tā in cōpositione quā in traditione, ꝓ quo facit tex no in l. 1. § fi. C. eo.
6 tit. de sic. † ubi dr̄, ꝙ ea q̄ ex improuiso casu potius quam fraude accidunt, fato plerunq; noxiæ siue culpæ imputanī, & ꝓ conñs mitius puniunī, ut d. l. 1. §. fi. & l. 1. §. diuus. ff. e. tit. ubi si qs in rixa aliū cucuma uel claua ꝑcusserit ex quo nō occidendi aīo illū ꝑcussit leuiandā esse pœnā huic ꝑcussori I. C. constituit, idem sit in casu nostro, & licet tex. in d. l. 3. §. 1. in decisione loquaī de ueneno conceptionis non aūt amatorio, rō tñ præcedens quam dedit I. C. est gñalis comprehendens oīa illa uenena quæ facta non fuerunt hoīs necandi causa, sed ad alium effectum, prout est iste 12 Quotiescunq; aūt rō est generalis, & indeterminate posita in lege, comprehendit oēm determinationem quæ ad illam pōt adaptari, & ubicunque se extendit rō extendiī ēt ipsa lex, & illius dispositio. l. metū aūt. §. aduertēdū. ff. qđ met. cau. & ibi Bar. in 1. not. l. nomen. § fi. ff. de leg. 3. illa igitur rō quæ multum in ea lege notatur. s. ꝙ uenena facta non sit hoīs necandi, &c. comprehendit gñaliter oīa uenena q̄ facta sunt absq; illa qualitate. tria. n. uenena de quibus I C. fecit mentionem in d. l. 3. illa expressit tanquā
7 exempla regulæ, ut sit sensus, † quicunque uenenum amatoriū, sanatiuū uel conceptionis seu quodcunq; aliud uenenū non factū hoīs necandi causa cuiquam tradiderit, non animo occidendi, ex cuius potu ille qui assumpsit periit, qui dedit poculū puniri non dēt pœna illius legis Corn. cuius decisionis rōnem publicem cōsideraui, prima est, quia lex Corn. de sic. ut proxime dixi c. 5. non cōprehendit ista uenena de quibus supra in d. l. 3. in prin. & ibi Bar. secunda est, quia quotiescunq; mors ꝓuenit facto alicuius absq; aīo, & ꝓposito occidendi nunquā ille puniī pœna illius legis Corneliæ, & sic pœna mortis, sed alia mitiori pęna, iuxta modū culpæ. d. l. 1. §. fi. C. ad l. Cor. de sic. ubi dr̄ qđ ea quæ ex improuiso casu absque fraude accidūt fato potius q̄ noxæ imputanī, ideo excusanī à pœna ipsius legis, Idem disponiī in d. l. 1. §. diuus. & l diuus. & l. in lege Corn. & ibi Bart. ff. eo. ti. Idē Bar. in l. absentē. & l. aut facta. ff. de pœ. & in c. sicut dignū. in princ. & ibi per
8 Canonistas de homic. † Cum itaq; in poculo siue ueneno cōceptionis dolus, & aīus occidendi oīno defuerit tā in cōpositione q̄ in traditione, uidebaī dicendū, ꝙ nulla pœna puniri dēret tñ iuris lator dicit, ꝙ ꝑ malū exemplū iussa est relegari ea q̄ non qdē malo aīo, sed malo exemplo medicamenta ad cōceptionē dedit, ex qb. illa q̄ biberat periit. Hæc aūt tria uenena sunt æqparata, primo quo ad cōpositionē, qa sunt facta absque cā hoīs necandi, secundo quo ad traditionē, qa oīa tradunī absq; aīo, & proposito occidendi, quare non est dicēdum ꝙ ēt in decisione, & pœnæ impositione sit similiter æquiparata, cum factū idem esse vr̄, & eadē rō in omnibus militat, ut supra dixi, ergo deberet in oībus esse eadem iuris dispō. l. illud. ff. ad l. Aquil. l. adigere. §. quāuis. ff. de iure pat. l. cū pr̄ §. du cissimis. ff. de leg. 2. l. actio. & ibi Bar. ff. de cal. & est gl. in cle. auditor. in uer. Romana. de rescr & in clem. 1. in uers. eligaī. de electio. maxime, quia alia rō mali exempli, quę est posita pro rōne decidendi in d. §. adiectio. & d. §. qui abortionis, ita militat in uno sicut in alio casu, ergo deberet esse eadē pœna in utroq; casu statuta de qua. in d. §. adiectio. attenta casuum conformitate, & æqualitate in facto deberet ēt esse cōformitas iuris ꝑ ea quæ not. uoluit. Bar. in l. oēs populi. in 4. princ. ff. de iust. & iur. & do. Alex. in l. ꝑegre. §. quib. in 2. col. ff. de acq. poss. Pro quo
9 facit ēt regula illa † ꝙ unum determinabile relatum ad plura determinabilia dēt illa pariformiter determinare. l. nam hoc iure. ff. de uulg. & pup. & Bar. in l. centurio. in 8. col. in uers. pro alia. eo. ti. sed rō cōpositionis traditionis atque decisionis unica vr̄ esse in omnibus. hoc est ꝙ ea quæ ponitur in uno casu, militat ēt in uno casu, ergo deberet esse utriusque pariformis pœnæ decisio. d. l. iam hoc iure. cum aliis prædictis. Quid dicendum in hac ambiguitate cōtrarium profecto est ualde urgens. ista. n. opinio pōt sustineri ꝑ regulas, & rōnes prædictas, & magis æqua vr̄, q̄ illa de qua in d. §. qui abortionis. quæ est nimis ridiga. & cōtra oēs rīa iuris cōis. Bar. n. in d. §. qui abortionis. nihil dicit, sed remittit se ad d. §. adiectio. ubi mouet istud contrariā ad d. §. qui abortionis. tñ soluit multum simpliciter, nec tangit difficultatē poculi amatorii dicit. n. ꝙ in d. §. adiectio. tex. loquitur in poculo conceptionis, & sic in re licita ibi uero in § qui abortionis. tex loquitur in poculo ipsius abortionis, & sic de eo qui incūbebat rei illicitæ, & prohibitæ, ideo traditus

diuersa

diuersa pœna in uno q̃ in alio, de poculo aũt amatorio de quo in utraq; lege mẽtio fit nullũ uerbũ fecit. Bart. †Ego. n. post aliquas meditationes cõsideraui cõtrariũ istud ita solui posse, ꝙ in d. §. q abortionis. uterq; habebat aĩum occidẽdi unus occidẽdi infantẽ ĩ utero matris, & sic est homicidia corporalis. ut l. ꝑgnãte, & l. Cic. de pœ. alter aũt q dedit poculũ amatoriũ, ex quo illud dedit cã fornicãdi & peccãdi cũ ea, dr̃ homicida spũalis, qa illo peccato mortali occidit aĩam. de cõsecr. dist. 4. quæris. de pœn. dist. 1. noli. & 22. q. 5. ille & c. aliquis. extra de homicid. Ex quo igitur uterque est homicid. tam in ipsa traditione quam in ꝓposito, ergo pari pœna puniendi sunt. sed ista solutio parũ ualet, qa non reperio cautũ de iure ciuili ꝙ ꝓ uno pc̃tõ mortalis qs incurret pœnã mortis sicut ꝓ homicidio dolose cõmissio, nisi in casibus a iure expressis. Ideo deueniẽdũ est ad aliã solutionẽ, & anteq̃ ad ulteriora ꝓcedã, sciendum est ꝙ in hac materia poculorum duo sunt principaliter cõsideranda q̃ præcedunt casum mortis.

11 †Primum est ꝙ considerari debet cõpositio ſm uero traditio, in compositione uero cõsiderãda est causa ꝓꝑ quam uenenũ ipsum cõponitur, & fit. aut. n. fit causa occidendi hominem aut non. primo casu sit locus pœnæ d. l. Corn. de sic. secundo uero non, ut d. l. 3. in prin. & § adiectio in traditione vero duo alia sunt cõsideranda. s. cã proxima, & immediata quæ respicit principiũ. i. principalis intentio ipsius tradentis. Itẽ causa mediata, & finalis quæ respicit finẽ actus ad quẽ tendit aĩus illius q tradidit, si. n. ꝓxima causa, & principalis intentio tradentis tendebat ad occidẽdũ, nulli dubium est ꝙ tradẽs tenet̃ pœna illius l. Corn. de sic. ut l. 1. §. diuus. & l. 3. in prin. & l. in l. Corn. ff. eo. ti. ẽt ꝙ mors secuta nõ fuerit l. 1. in prin. & l. is q cũ telo. C. eo. tit. Si uero nõ habuit aĩum occidẽdi, tunc cõsiderãda est illa causa remota, & finalis intentio, siue ultimus effectus rei ad quẽ tradunt̃ ipsa pocula. Aut. n. tradunt̃ ad bonũ, & honestũ finẽ s. cõceptionis uel sanctitatis, & iudicãtur bona, & honesta, & tũc qs excusat̃ à pœna capitali morte secuta, sed alia mitiori pœna punit̃ ut d. l. 3. §. adiectio. ĩ fi. & supra diximus.

12 †Aut finalis intẽtio, & ultimus eius effectus tendebat ad turpe, & illicitũ sicut est ĩ poculo amatorio, cuius effectus ẽ libidinis apprehẽsio, & illicitus mulieris cõcubitus, ut alias diximus supra. & hr̃ in l. eorũ, in prin. C. de malef. & matth. & isto casu nõ excusat̃ ꝓꝑ principalẽ eius intẽtionẽ siue causam ꝓximã. s. ꝙ nõ habuerit aĩum occidẽdi, sed attendit̃ magis illa cã finalis, & ultimus effectus ad quẽ ue nena tẽdebãt, & ideo indubitãter punit̃ pœna ultimi supplicii. d. l. si qs aliqd. §. abortionis. ubi est casus. ff. de pœn. & rõ decisionis est, qa dabat operã rei illicitæ. ideo nõ ur̃ excusandus qa dicit̃ esse in culpa, & ideo tenet̃ ẽt in casu fortuito, q ꝑter spem, & intentionẽ inopinate ꝓuenit, ut est casus in c. fi. de hom. lib. 6. & facit tex. in arg. in c. sicut dignũ, eo. titu. in anti. l. si mulier. ff. qd̃ me. cau. l. q occidit. §. in hac. ff. ad leg. Aql. Ex qbus patet ꝙ illorũ uenenorũ de qbus in d. l. 3. §. adiectio. non est oĩmodo similitudo quo ad oĩa, sed solũ quo ad primas causas respectu compositionis, & traditionis, in eo ꝙ in utroq; deficit aĩus occidẽdi quo ad ista sunt similia, & æqparata. sed quo ad ultimũ effectũ, & causam finalẽ ipsius traditionis sunt dissimilia, ut supra diximus. qa ea q̃ fiũt ad sanãdũ, & cõcipiendũ hñt honestũ, & laudabilẽ finẽ l. eorũ. §. fi. C. de mal. & matt. & d. l. 3. ĩ prin. & hr̃ Gene. 2. c. ea uero q̃ fiũt ad amãdũ, & flectẽdũ, & c. habẽt turpẽ, & illicitũ finẽ d. l. eorũ. in princ. & diximus supra. In istis igit̃ disconueniunt, & sunt dissimilia: ideo faciũt diuersificare pœnas, qa licet à principio neuter hr̃et animũ occidẽdũ, tñ unus dabat operam rei licitæ, & honestæ, alter uero dabat operam rei illicitæ turpi, & reprobæ ut proxime diximus.

13 †Post hæc alio mõ cõsideraui rñderi posse ad istud cõtrariũ ꝙ in d §. q abortionis ideo punit̃ pœna mortis ille q dedit, qa uenenũ illud fuerat compositum arte malefica ꝑ sortilegũ, siue maleficiũ q illud dæmonis ĩstructione, & suffragio interueniẽte cõposuerat ſm ea q̃ diximus supra in 3. & 5. qq. in §. aũt adiect 10. cõpositũ fuit arte, & scientia nãli s. medicorũ peritia nulla interueniẽte suꝑstitione. Ars. n. ipsa malefica, & mathematica est ualde reꝓbata, & undiq; dãnata, & per consñs oĩa opera q̃ ipsi malefici faciunt siue ad amorẽ, siue ad occasionẽ, uel ægritudinẽ, sunt dãnata, nec minori pœna puniunt̃ q̃ pœna mortis, d. l. eorũ. in prin. ubi ponit̃ uterq; casus, & unica est utriusq; decisio, & pœna, ea. n. quæ dñr in d. §. qa abortionis. debent intelligi, & interpretari, ſm terminos. d. l. eorũ. in prin. ideo atrocius puniunt̃ ibi quam in d. §. adiectio. ꝓpter

super

superstitionē illius dānatissime artis, & ſm istā declarationē ille tex. in d. §. q abortionis non vr̄ esse ita exorbitans à iure cōi. imò ſm ius cōe regulatur. Ad text. autem in d. §. adiectio. pōt dupliciter rñderi. primo, quia decisio illius text. & pœna de qua ibi non adiungit̄ ꝑ poculo amatorio, sed cōceptionis quæ sunt diuersa. quo ad ultimū effectū, ut supra diximus, ergo debēt diuerso iure censeri l. Papinianus exuli. ff. de mino. si aliter. n. euenit casus q̄ ipse opinabat̄ sibi imputet̄, q̄ dedit poculū amatoriū ꝑ modū suꝑstitiosum, qa ex quo à principio dabat operā rei illicitę, ex hoc. n. non caret culpa. ideo tenetur ēt de casu fortuito, ut in d. c. si. de hom. libr. 6. ubi si dn̄s mandauit seruo ꝙ accipere baculum, & percuteret Titium citra mortem tñ, & ꝙ diligēter caueret ne ipsum occideret, quia nolebat eum interficere, si tñ famulus tā grauiter Titium ꝑcusserit ꝙ ipsum occiderit, ille dn̄s mandans non excusatus ꝑꝑea à pœna homicidii, licet nunquā habuerit aīum occidendi illū, & rō est illa de qua supra ꝓxime. pro quo facit tex. in c. sicut dignū, in prin. extra eo. ti. in anti qui. l. si mulier. ff. quod met. cau.
14 & l. q occidit. §. hac ff. ad leg. Aquil. † uenena igit̄ de quibus loquitur tex. in d. §. adiectiio. nō fuerūt facta ꝑ sortilegium siue maleficū ꝑ modum suꝑstitiosum, sed arte nāli hoīs, & peritia medicorū, sicut fiunt, & componūtur uenena sanatiua medicinarum, qđ patet qa in utroq; titulo fit mētio de uenenis. s. in tit. legis Cor. de sicariis ff. & C. & in tit. de malef. & matth. C. sed tit. legis Corn. fit mentio, & tractat̄ de uenenis naturalibus quæ hoīs ingenio, & peritia medicorū fiunt absq; aliqua suꝑstitione siue dæmonis inuocatione tacita uel expressa, ꝓut est uenenū sanatiuū qđ miscet̄ in medelis ad sanandum corpora ægrotantiū d. l. 1. & l. 3. in prin. ff. ad l. Cor. de sic. Venena uero de qbus loquit̄ titulus, & iura. C. de malef. & matth. sunt illa q̄ fiunt per sortilegos, magos, maleficos, aut negromāticos, & similes ope, & suffragio dæmonis ad q̄ illius inuocatio diuersis precibus tacite uel expresse semꝑ interuenit, & hr̄, & dicit Ioan. lec. in sum. cōf. eo. tit. q. 11. & 13. & l. multi l.
15 & si excepta. C. eo. ti. † Ex hac igit̄ declaratione colligit̄ ista distinctio, ꝙ aut uenena siue pocula amatoria fuerunt cōposita ꝑ fortileg. siue maleficū modo superstitioso, & ꝑ inuocationē dæmonis tacitā, uel expressam, & tūc si ex illorū potu causat̄ mors potātis tradēs ille punit̄ pœna ultimi supplicii de qua in d. §. q abortionis, aut nō fuerūt facta per sortilegiū, nec eo modo suꝑstitioso, sed humana industria aut medicorū peritia, & isto casu morte secuta nō puniet̄ pęna mortis ille q tradidit, sed alia mitiori pœna de qua in d. l. 3 §. adiectio. an aūt, & qñ remedia, & pocula ipsa dñr esse suꝑtitiosa, & qualr̄ cognoscat̄, uide q̄ diximus supra eo. q. ꝑcedenti. in mā remediorū q̄ fiunt ad sanandum. Cogita tñ super præmissis, qa Doct. non declarant. & ego hactenus non reperii magis cōgruam rñsionem. Et tenendo istam opinionem ꝑ solutione dictæ oppo. nō obstāte ea q̄ superius in contrariū adducebant̄, & primo ꝙ illa unica rō de qua in d. l. 3. in princ. & §. 1 uiget pariter in omnibus uenenis quæ nō sunt facta hoīs necandi, &c. qa fateor ꝙ quo ad cōpositionē respectu primæ causæ, & quo ad traditionē respectu unius qualitatis. s. carētiæ animi occidendi æquiparant̄ oīa ista, non tñ sequit̄ ꝙ ad alia q̄ sequunt̄, & sic in oībus dicātur esse æqparata, qa quo ad ultimū effectū siue finalē intentionē sunt longe diuersa, ut latius supra diximus nō mirū igit̄ si fit diuersa decisio in uno q̄ in alio, & diuersæ pœnæ
16 statutæ sunt, † & ex hoc pōt etiā solui aliud qđ unum determinabile relatū, &c. qa illud est uerū, & procedit qñ illa determinabilia sunt in oībus æqparata, & unita rō in oībus uiget æqualiter. sed qñ inter ipsa militat diuersa rō, tunc nō pñt pariformiter determinari sed difformiter, ſm qđ militat diuersitas rōnis. l. Lucius. & ibi Doct. ff. de uulg. & pupil. & Bart. in l. Titia. ff. de leg. 2. Soc. in l. cū auus. in 27. col. ff. de cōditio. & demonst. Non obstat etiā illud qđ dicebatur de malo exēplo qđ exprimit̄ in utraq; lege, qa tenendo secūdā solutionē dico, ꝙ in casu d l. 3. §. adiectio. uiget duntaxat illud malū exēplum de quo ibi. intentio tñ tradētis, & effectus ad quem tendebāt pocula erat iniustus, & honestus, sed in casu d. §. q abortionis. nedū uiget malum exēplū uerū ēt mala intentio, & turpis effectus, ꝑꝑ quem pocula ꝑdicta facta, & tradita fuerunt s. explendæ libidinis ꝑ stuprum uel adulteriū, ut alias supra diximus. cū igit̄ tendant ad diuersum effectū merito ut diuersa inter se debent di uerso iure censeri, d. l. Papinianus exuli. Et quod similiter diximus supra, idē uidetur sentire Bart. in d.

l. 1. §.

l.3.§.adiectio.in solutione oppo. quam fecit de d.§ q abortionis, sed ẽm ultimam solutionem dico ꝙ non solum dñr esse diuersa quo ad istum ultimum effectum de quo supra, vetū ẽt quo ad primas causas, & sic quo ad ipsam compositionem, qa illa de qbus in d. §. adiectio. fiunt industria hominis naturali, & ẽm naturalẽ peritiã medicorũ, sicut alia uenena sanatiua medelarũ, ut alias supra diximus, illa uero de qbus in d.§. q abortionis, fiunt ꝑ modum superstitiosum arte diabolica, & ꝑ inuocationem dæmonum tacitã uel expressam, ut alias diximus, & hr̃ in summa confessio. ꝑ Ioan. lec. eod. tit. q. 2. 1 1. 1 3. ꝑ totum. nimirum igĩ si grauius puniunĩ † quia oĩa
17 opera q̃ fiunt arte malefica sunt plurimũ detestanda, & grauius punienda, ut d.l. nullus. & l. nemo. C. de malef. & mathem. Et licet ista ultima solut. prima facie uideaĩ subtilis, & cõcludenter soluere nodũ inter ipsas duas leges ꝓcedens tñ solutio mihi magis placet, & est magis iuridica, & hanc uĩ tenere Bart. in d.§. adiectio, ut supra dixi hæc. n. ultima in ueritate sapit diuinationem, qa dicere ꝙ pocula illa de qbus in d.§. q abortionis fuerunt facta ꝑ sortilegũ siue maleficũ diaboli instructione, de hoc nullum uerbũ fit in d.l. nec ex aliquo iudicio, uel cõiectura hoc deduci põt. Præterea uideo ꝙ pocula q̃ fiũt arte magica & traduntĩ mulieri ad flectendũ pudicũ aĩum ad libidinẽ, licet mulier ipsa moriaĩ ex poculi assumptione, tñ maleficius, & ille q ipsum cõsulit uel q scienter dedit poculum puniunĩ oẽs ultimo supplicio, ut l. eorũ, in princ l. nemo. & l. multi. C de malef. & mathe. ubi hæc expresse ꝓbanĩ. & tñ in d.§. q abortionis. ex traditione illius poculi amatorii qñ mulier quæ assumpsit nõ moriĩ, nõ inferĩ pœna ultimi supplicii, sed humiliores in metallũ dãnãtur, honestiores uero in insulã releganĩ confiscata dimidia parte oĩum bonorũ suorũ, ut ibi diciĩ, ergo nõ est dicendum ꝙ illa sint pocula facta arte magica, sed naturali, ꝓut sũt ea de qbus in d.§. adiectio. sed iõ diuersis pœnis puniunĩ, qa tẽdũt ad diuersum effectũ, ut alias supra diximus, & hoc est de mẽte Bart.
18 in d.§. adiectio.† Ponamus. n. ꝙ qs dedit uenenũ sanatiuũ ęgroto ut recuperet sanitatẽ, & libereĩ ab illa infirmitate. ex cuius tñ assũptione fuit liberatus à uita, qa mortuus est, erit ne dicẽdũ ꝙ talis medicus uel alius q dedit uenenum in medela sit puniendus pœna mortis uel relegationis aut alia, simili certe nõ, imõ erit immunis ab oĩ pœna dũmodo nõ interueniĩ dolus aut lata culpa, ut d.l. 3. §. alio senatusc. ff. de sic. quia in isto ueneno defuit dolus, & aĩus occidẽdi, deficit ẽt malũ exẽplũ, & turpitudo finalis intẽtionis, qa oĩa sunt bona, & cũ bona intentione facta, ideo euadit impunis, ergo sunt oĩno diuersa quo ad effectum. Postremo ut me expediã de ista qõ. sic distingue, aut nos loqmur de poculo abortionis seu amatorio, & tũc aut ex illius assumptionis ille q assumpsit periit, aut non, priori casu ille q dedit, & si dolo nõ dederit puniĩ ultimo supplicio ꝑꝑ malũ exẽplũ. Suppleas tu, & turpitudinẽ finalis intẽtionis, & ita intelligiĩ tex. in d.§. q abortionis, ubi est casus. Aut nõ fuit mors secuta, & isto casu humiliores in metallũ ꝑpetuo damnãtur, honestiores uero ꝑꝑ malũ exẽplũ confiscata dimidia parte bonorũ suorũ in insulã ꝑpetuo relegantĩ ẽm ꝙ dicit text. cũ gl. in d.§. qui abortio
19 nis.† Aut nos loqmur in ueneno conceptionis, & tũc aut ex illius assumptione qs periit & ille q tradidit puniĩ pęna relegationis dũtaxat ꝑꝑ malũ exẽplũ, ex quo in ipso tradente erat bona, & iusta intẽtio sua finalis, q̃ tendebat ad suscipiẽdã ꝓlẽ qđ est fauorabile, vt supra diximus. Si. n. ista est fauorabilis in quo igiĩ cõsistit istud malũ exẽplũ de quo loquiĩ tex in d §. adiectio. in fin. Rñ. quia mulier illa uĩ quodãmodo uoluisse uiolẽtare naturã, & voluisse ĩponere fecunditatẽ in utero in quo Deus, & nã ĩposuerunt sterilitatẽ. ꝑꝑ hoc vĩ esse malũ exẽplũ, qa fuit nimiũ audax. nã ꝓhibitũ est uelle subuertere ordinẽ naturę, c. si aliquis. de hom in antiq. Aut non fuit secuta mors illius absorbẽtis, & nulla pęna puniĩ ex quo caret dolus, & culpa dũmodo aliqđ scãdalũ subsecutũ nõ fuerit, & ita uĩ sentire gl.
20 in d.§. adiectio. † Aut nos loqmur de ueneno sanatiuo qđ fit cã sanitatis. & misceĩ ĩ medelis, & isto casu siue sequatur mors absorbẽtis siue liberatio ab illa ęgritudine siue nõ, in oẽm euẽtum q tradidit uel cõposuit erit immunis ab oĩ pęna dummodo nõ adsit dolus uel culpa d.l. 3. §. alto, à cõtrario sensu, & supra ꝓxi. diximus, & ꝑ hęc sum expeditus de ista ardua, & nobili. q. Sed antꝗ̃ ad vlteriora ꝓcedã qro in hac mã, qđ si aliqs cã libidinis, aut odii aliqđ potãdum dederit, mulieri, ut parere uel cõcipere non possit. qđ diciĩ uenenũ siue potũ sterilitaris, qđ est cõtrariũ ueneno

nemo cōceptionis, de qua supra proxime di
21 xi qua pœna ille qui tradidit puniatur.† Rñ. qđ de iure canonico quasi homicidie puniē dus erit, ita dicit tex. ibi est casus iste in cap. si aliquis, de hom. sed gl. ibi dicit, ꝙ debet intelligi de pœna spūali I. excōicationis quæ in fertur tam in clericum q̄ in laicū, non tñ clericus ꝑ ꝑ hoc efficitur irregularis, ac si uerū hoīem uiuentē occidisset nisi ꝓbaret infantē aīum, & uiuentem occidisse, uide gl. in d.c. si aliquis. & ibi Abb. Si uero loquimur de iure ciuili fit eadem distō, aut infans in utero matris adhuc nullus erat hō, quia adhuc formatus non fuerat, nec aīatus, & tradēs poculū punitur pœna extraordinaria, siue relegationis d.§ q abortionis.l. diuus.ff. de extr. cri. & l. Cic §. fin. ff. de pœn. aut erat iam animatus, & uiuēs, & punit de homicidio, qa hominem dr̄ occidisse, ut l. i ff. ad l. Pōp. de par. & melius in l. pen. C. ad l. Corn. de sic. & l. 1. in prin ff. eod. tit. & per gl. in d.l. diuus. ff. de extraord. crim. & infra latius dicam in seq. quæst.

1 *Poculum tradens abortionis, ut fœtum edat immaturum, qualiter puniatur.*

2 *Mulier prægnans poculum abortionis scienter sumēs qualiter puniri debeat & nu. 6.*

3 *Mulier prægnans pecunia accepta partum suum abigens, pœna capitis plectitur.*

3 *Anima in sanguine dicitur habitare hinc est quod plerique ultram en. fortiter bibunt, ne anima in sicco morari contingat.*

Fœtus in utero matris intra quantum tempus formari censeatur.

Plantæ singuli mensæ singulo operari in dicuntur in formatione infantis in utero.

4 *Saturnæ uitæ humanæ inimicus mensę primo fœtus formandi regnare putatur.*

Iupiter humanis amicus, secundo mense formando fœtui censetur præesse, tertio Mars, Venus quarto, sexto Sol, Luna septimo.

5 *Infans natus mense septimo ideo uiuere posse dicitur quod sub Luna nascatur.*

7 *Mulier de iure canonico excommunicatur quę poculum sumit ut fœtus immaturus ædatur.*

8 *Poculum amatorium dans mulieri prægnanti ex quo moritur, an puniatur.*

9 *Clericus ministrans poculum amatorium non efficitur irregularis nisi effectualiter uiuentem hominem occiderit.*

Excommunicatus efficitur qui amatorium poculum propinat ex quo sequitur abortiuum.

10 *Poculum ministrans cū sortilegijs factū ne dum punitur, sed & qui illud confecit puniri debet.*

Decimotertio prosequendo materiā poculorum q̄ro, † qd si aliqs ministrauerit
1 poculum mulieri prægnanti ad effectū ut faceret abortiuum, quod postea effectualiter subsecutum fuerit, qua pœna puniat, nec putes. q. istam esse eandem de qua in d.§. qui abortionis, quia ibi non fit mentio abortu secuto, uel de infante occiso, sed disponitur ibi qñ poculum ipsum nocuet matri. Ad propositum igr̄ Rñ & in hac qō. repetēda est distō illa quam supra ꝓxime in fin. præced. q. dedimus, ꝙ aut infans in utero matris erat iam aīatus, & uiuens aut non primo casu q dedit poculū nulli dubium est ꝙ secuto abortu tenetur de homicidio. l. pen. C. ad l. Corn. de sic. l. 1. in princ ff. eo. tit. l. Cic. in prin. ff. de pœn. & not. per gl. in l. diuus. ff. de extraord. crim. gl. est in c. si aliqs. de hom. & 2. q. 4 cōsuluisti qa isto casu dr̄ occidisse hoīem, & sumus proprie in terminis. l. Corn. de sic. cap. 5. ut l. 3. in princ. in eod. tit. & ista dnr esse mala uenena q̄ facta sunt homines necādi cā, d. l. 3 in pric. Secundo uero casu qñ partus siue infans non dū erat aīatus, neq; formatus secuto aborsu nō teneē de sicariis, sed alia pœna extraord. relegationis, uel simili ad arbitriū iudicis s̄m qualitatē facti, & ꝑsonarū cōdōnē. d.l. diuus & l. Cic. §. fin. & l. ꝑgnantē. ff. de pœn. & l. si mulierem uisceribus. ff. ad l. Corn. de sicar.
2 † Mulier autē quæ scienter poculum ipm assumpsit ut facere abortiuū, si inde fit secutus aborsus, & infans iā animatus, & completus erat teneē pœna legis Pōpeiæ de paricidis, quia est mr̄icida, ut l. 1. in uers. mr̄. ff. ad l. Pō. de parr & ibi Bart. & Bald. in d.l. diuus idem tenet ꝙ si mulier in ipsa adhuc ꝑgnans recepta pecunia partū suuū abegerit teneē pęna capitis indistinctē. siue partus erat iā animatus siue nō, & hoc ꝑ ꝑ turpitudinē illam receptionis pecuniarū, qa dr̄ assassiniū, ut l. Cic. in princ. ff. de pœn. uide Bar. in d.l. diuus. Sed qa sit illa distō ꝙ aut partus erat aīatus, aut non, in mā abortionis q̄ro quanto t.pe partus siue infans in utero mr̄is dr̄ esse aīatus a die cōceptionis. Rñ. cū primū formatus fuerit infans, & cōpletus corpore tūc aīa ingreditur in ipso corpore q̄ infunditur à Deo, illo tūc corpus repit formatus. 32. q. 2. qđ uero. & c Moyses. non. n. cōuenit ꝙ anima prius in

fundatur

fundat in corpore illo anteq̃ habeat pfectam formã oĩbus partibus, & mẽbris suis qa nõ est cõueniens q habitare debeat in corpore sicco hoc est rudi, & informi, debet.n.hr̃e sedẽ, siue domũ suam pfectã in qua habitare possit, ut dicit gl.in d.c. quod vero, & c. Moyses, q̃ gl. in uer. sic dicit q ſm quorundã opinione
3 † aĩa dicit habitare i sanguine, & ppea dicit q Normãni, Anglici, & Poloni fortiter bibũt ne cõtingat aĩam habitare in sicco Rursus qritur quo tpe, vel infra quantũ tps infans dr̃ esse formatus in utero mr̃is. gl. in d. l. diuus, uit tenere, q in 40. dieb. Bart. ibi dicit esse uerũ in masculo, in fœmina uero post 60. dies demum hoc declarandum reliqt nãl.bus dñs aũt Conciliat. in suis dñis Phys. diff. 49. dicit, q 30. aut 35. die ad plus partus, siue infans in vtero mr̃is dr̃ esse formatus. Deinde ponit notabilẽ, & pulchrã doctrinã circa partus genituiã formationẽ, & augmẽtũ, & de illius ortu, dicit.n. q vnusqsq; infans à principio suę creationis, dũ primo incipit gñari, vsq; ad diẽ sui ortus recipit fomentũ, & influentiã ab oĩbus septẽ planetis, quorũ unusqsq; singulo mẽse sui syderis grãm nãlr̃ operat in ipso infante in utero mr̃is iacente, ſm quã paulatim infans recipit augmentũ, ita q deuenit ad pfectionẽ suã, & venit in lucẽ.
4 † Primo.n. mense regnat Saturnus qui est frigidus, & siccus, inimicus uitæ humanæ, q̃ cõsistit in calido, & humido, ut p gl. pdictã in d. c. qđ uero, & d. c. Moyses, istius planetæ, seu syderis nã est sperma uiri de recẽti effluxum in uẽtre mr̃is qđ adhuc liqdũ est una cũ spermate mulieris insimul coagulare, & inspissare, ita qđ possit recipe formã, & adeo fortiter illud pstringit coagulãdo, q reducit illud tãquã in missam paste, quo sic in unũ coagulato fit paulatim extẽsio, & formaĩ primo caput deinde alia mẽbra adeo qđ 30. die cõpleto cõiter, infans solet hr̃e formã suã pfectã. Secũdo mense uenit Iupiter q est calidus, & humidus amicus uitæ humanæ, & inimicus mortis, & infantẽ ipm quẽ formatũ reperiit extendit, & auget, quos uero inuenit nõdum esse bene formatos illorũ formas cõplet mirabili grã, & fortuna qđ euenire solet, qñq; pp debilitatẽ mr̃is, & hinc est qđ mulieres istæ cõiter solent secũdo mẽse sentire infantẽ in utero cõmoueri. Tertio mẽse Mars succedit q est calidus, & siccus ut ignis, & iste sũr fert opem augmento partus illa humiditates quas reperit ex residuis sideris Iouis desiccat, & incumbit augmẽto pueri. Quarto deinde mẽse uenit Venus q̃ est frigida, & humida ut aqua, & ipsa similiter tẽperat superfluas caliditates ignitas pcedẽtis syderis. Quinto, succedit Mercurius. Sexto Sol. Septimo Luna, & unũquodque sydus pcedit proportionabiliter, ſm eius nãm in augumentũ ipsius infantis, completo igitur septimo mense cursus iste sydereus reuertitur iterum ad primum qđ est Saturnus q regnat, & operatur octauo mense. Deinde ad Iouẽ q uenit nono mense, postea ad Martem qui decimo, & sic de singulis successiue.
5 † Et hinc est qđ infans q nascit septimo mense uiuit, eo qa nascitur sub sydere Lune uitę humanæ cõpatibili, & qa tunc infans dr̃ esse pfectus, ex quo participauit de natura, & qualitatib. oĩm septẽ syderũ siue planetarũ, si nascit ille septimo mense dũ Luna dñatur, uiuit, & q̃plures reperiunĩ q nati sunt septimo mense, & uiuant. Si uero octauo mense ueniret in lucẽ perraro, uel nunquã viuit, rõ est quia venit sub sydere Saturni maligno, & multum cõtrario uitę hoĩs, ex quo ut dixi est frigidus, & siccus, habet cõformitatẽ cũ morte, illi igitur qui sub isto sidere ueniunt in lucẽ adeo grauiter vulneranĩ, & pmũtur istius syderis malignitate, & frigiditate, q necesse est ut peant. Hi uero q nono mẽse veniunt in lucẽ, put maior pars uenit, oẽs cõiter uiuunt, & crescũt ex quo sub Ioue ceteris benigniore sidere, & humanæ uitæ cõseruatore oriũtur, de quo magis q̃ de aliis nã lætatur, hæc licet sint aliquantulum extra mãm nostram, tñ qui sunt delectabilis intelligentiæ, saltẽ pro iunioribus hic inserere placuit. Redeamus nunc ad materiã nr̃am qua qrebamus quanto tpe infans in utero mr̃is dicitur esse formatus, & concludẽdũ est ſm opin. dicti Doct. q cõiter 30. & qñque. 35. die ad plus à die ipsius conceptionis. quidam alii dixerunt q masculus post 40. fœmina uero post 80. dies habet perfectam formam. ita dicit gl. 5. dist. in princ. uersic. 40. quam refert, & sequitur Abb in c. si aliquis, in fin. de homic. tñ de iure ciuili non est discedendum ab opin. gloss. in d. l. diuus, quæ est cõiter approbata.
6 † Si igitur post dictum tps mulier accepit poculum abortionis scienter tenetur ut mr̃icida, & legis Pompeiæ de parricidis pœna punienda est, ut d. l. 1. § mater. ff. ad leg. Põp. de parricid. si autem alius scienter dederit

rit poculū p̄dictū q̄d ipsa mulier ignoranter accepit, ille q̄ tradidit punit̄ pęna l. Corn. de sic. ut l. 1. in prin. & l. 3. ff. eo. tit. de sic Si uero poculū p̄dictū assumptū fuerit ante tp̄s p̄dictū. s. anteq̄ puerperiū esset formatū in utero, & tūc aut mulier accepit pecuniā ꝓhibendo poculū vt faceret abortiuū, & isto casu sꝑ mulier punit̄ pęna capitis siue infans erat iā formatus siue nō d. l. Cic. in prin. & ibi Bart. & idē Bar. in d. l. diuus. ff. de extra. crim. si uero mulier pecuniā nō accepit nō punit̄ pęna mortis qn̄ ante tp̄s formatiōis, & uitę ipsius infantis assūp sit poculū, sed alia pęna extra ordinaria relegationis d. l. diuus. & ibi gl. & Bar. in l. p̄gnātē. & l. Cic. §. fi. ff. de pęn. & l. si mulierē uiscerib. ff. ad leg. Cor. de sic. q̄d uerū est de iure ciuili ꝑ iura p̄dicta.
7 † De iure aūt canonico infert̄ pęna sp̄ālis. s. excōicationis quocunq; tꝑe fuerint data dicta pocula, ēt si essent data mulieri nihil adhuc hn̄ti in vtero, ad effectum ne cōcipiat, eadē pœna puniunt̄ velut homicidiæ. c. si aliq̄s. de homic. in antiq̄s, & diximus supra ꝓxima. q. in fi. Prædicta oīa tn̄ ꝓcedūt qn̄ fuit secutus effectus ꝙ mulier fecit abortiuū partū. Sed q̄d si nō obstante poculo mulier pepit filiū uiuētē, & q̄ durauit in uita, an q̄ dedit poculo vel ipsa mulier puniat̄, & qua pęna, uide do. And. Barb. ī cōs. 23. ī. 2. uol. ubi dicit ꝙ nō debet puniri pœna mortis ex quo nō fuit secutus effectus, q̄a hodie in maleficiis potius spectat̄ euētus quā solus aīus delinquētis siue effectu, nihilominus nō euadet impunis ille q̄ sciēter tradidit vel q̄ scienter asūpsit, q̄a poterit relegari ꝑ ea q̄ hn̄r in d. l. si q̄s aliq̄d. §. qui abortionis. ff de pœn. Quādoq; uero ex poculo hmōi sumpto mulier ipsa periit, & tunc ille qui tradidit punit̄ pęna ultimi supplicii, licet nō dederit dolose cōtra ipsā, q̄a res mali exēpli est. & iste est proprie casus in d. §. qui abortionis. in fi.
8 † Quid si aliq̄s dederit poculū amatoriū mulieri p̄gnāti, ut flecteret eius aīum ad amādū ipsam tradētē, ex quo poculo mulier ipsa periit, qua pęnas puniat̄ tradētes. dic ꝙ eadē pęna ultimi supplicii quāuis aīum occidēdi nō habuerit, & dolū nō fecerit, ut d. §. q̄ abortionis q̄ decidit utrūq; casum in terminis, hæc tn̄ q̄ supra diximus ꝓcedūt, de iure ciuili, & īter laicos. De iure autē canonico ultra ea q̄ diximus supra clarius hic distincte, ꝙ aut loq̄mur de iure antiquo s̄m legē Moysi. aut de iure nono s̄m cōstōnes pōtificum. Primo casu si infans iā formatus, & aīatus erat ꝙ qualit̄ & qn̄ tꝑe dicat̄ esse formatus, & aīatus diximus supra ea. q. q̄a tunc de aīam ꝓ aīa. Et sic punitur pœna mortis q̄ dedit poculū abortionis, quo necauit infantē uiuētē. ut ī c. Moyses. 32. q. 2. in prin. aut partus nondum erat cōpletus in forma nec aīatus, & tradens poculum hmōi mulctat̄ pecunia arbitrio iudicis d. c. Moyses. Ratio est, q̄a non potest dici exaīatum illud ꝙ caret anima quā nō habet adhuc.
9 † Secundo, uero casu qn̄ loquimur de iure pontificio, aut loquimur de pœna irregularitatis uel degradationis, & ista non infert̄ nisi clericus effectualiter hoīem uiuentē occiderit, uel ꝙ sit natus, uel adhuc in utero matris non refert, & in c. 1. & c. sicut dignū. §. 1. de homic. & ꝑ gl. in d. c. Moyses. c. si aliq̄s. in gl. eo. ti. & gl. in c. cōsuluisti. 2. q. 4. idem sequitur Panor. in d. c. si aliq̄s. aut loquimur de pœna excōicationis, & ista infertur pro quocunq; abortiuo secuto siue puerperium erat aīatum siue nō, & iura ipsa appellāt istud homicidiū, sed anteq̄ infans sit plene formatus & aīatus non pōt dici ꝓprie homicidiū, quia non pōt corpus examinari q̄d adhuc caret anima, ut supra ꝓx. diximus, isto casu igr̄ improprie dr̄ homicidiū, uide tex. in d. c. si aliq̄s. & ibi do. Abb. imò hac pœna punit̄ ēt si aliq̄s libidine aut odio daret mulieri que nondum cōcepit uenena siue pocula sterilitas adhoc ne coeundo cōcipere possit, ut d. c. si aliq̄s. ubi est casus ualde not ꝙ nō solū q̄s tenet̄ de homicidio ꝓ abortiuo iā facto, sed pro fiēdo uel pro impedimento p̄stito ad concipiendum.
10 † Et not. ēt hoc vinum in tota materia poculorum, ꝙ non solum punit̄ q̄ sciēter tradidit poculum, verumēt ille q̄ sciēter fecit, & cōposuit, ita expresse not. Pan. in d. c. si aliquis. in princ. & no. in l. 1. in princ. & in l. 3. in princ. ff. ad leg. Cor. de sic. & hoc idem seruatur in q̄buscunq; aliis sortilegiis, ut not. Arch. 26. q. 5. quicunque, & 1. dist. si q̄s. viduā. 23. q. vlt. in pessimam. ff. ad l. Iul. maiest. l. 1. & ff. de iniur. l. item apud Labeonem. §. adduxisse.

1 *Sacerdotes super rebus prophanis ad sortilegia aptis celebrantes, qualiter debeant puniri.*

2 *Sacerdos missam defunctorum pro uiuentibus celebrans ut citius moriantur, aut periculum incurrant qualiter puniatur.*

3 *Clericus qui sacramento abutitur pœna arbitraria punitur.*

Decimo

1 DEcimoquarto q̄ro ultra † ea quæ dixi mus supra in 11. q uidendum est qd de sacerdotibus qui sup reb. prophanis, & aptis ad faciendum sortilegia, & ad illud duntaxat effectū oblatis, unā aut plures missas scienter celebrant adhibitis nephariis, & inhonestis precibus, & uerbis sup stitiosis, q̄bus pœnis puniunt̄. Res uero sup q̄b. solent missas ipsas celebrare sunt ut plurimū istæ, panis crudus siue pasta, aut coactus. ut placēta, itē calamita q̄nq; cutim īdumēti pueri nascētis, quā appellāt pelliculam uirginē, & alia his sĩlia simplicia, aut mixta īposita sup altari illis modis de q̄b. supra diximus in 3 q. pro isto facinore, dic q̄ de iure canonum clericus oīno deponit̄, ut in c. si q̄s
2 eps. 26. q̄. 5. † si. n. p sola celebratione missæ defunctorū dicta p uiuentib. ut citius moriātur aut periculū mortis incurrant, sacerdos ppetuo priuat̄ officio, beneficio, ordine, gradu atq; dignitate, & in ppetui exilii erga stulo, una cum cōsulente uel id fieri procurāte relegat̄, ut in c. q̄cunq; 26. q. 5. & diximus supra 11. q. uers. p faciliori. quanto magis deberet iste sacerdos deponi, & relegari q in missarū suarū celebratione illa pprohana, & immūda turpiter cōmiscuit illaq; uel Deo aut potius dęmoni uouere turpibus, & supstitiosis p̄cibus non uerer̄. certe non uideo cur minori pœna puniri possit, maxime q̄n sciēter ista patrauit d. c. quicunq; in 2 parte circa fi. p quo facit in arg. tex. de cōsec dist. 2. cū oē crimen. in fi. ubi grauiter punit̄ clericus de positione, q abutit̄ ordine sacri, licet id non faciat ad effectum sortilegiādi, aut p modū
3 superstitiosum, ut latius infra dicam. † Quidam uero dixerunt q̄ pro hm̄oi facinore sit pęna arbitraria, iuxta doctrinam dom. Abb. in d. c. 2. extra eod. tit. hoc t̄n tolerari posset quotiescunq; factum non esset ualde turpe uel persona sacerdotis esset adeo simplex. & debilis ingenii q̄ de facili q̄s cognoscere posset quod bona fide ductus fuerit circunuētus putans bene facere, & non peccare, ut in d. c. 2. & est tex & ibi Bart. in l. si adulteriū cū incest. in uer. idem Pollioni. ff. ad l. Iul. de adult.

1 *Sacerdos debito modo & ordine sacrificandi abeuntes quam pęnam dare debeant.*

2 *Sacerdos qui forma debita, aut etiam materia sacramenti non seruata celebrat, omni ordine, & gradu ad tempus priuari debet.*

1 DEcimoquinto q̄ro quid † de sacerdotibus qui abutunt̄ debito modo, & ordine sacrificandi, ut q̄a non ponunt uinum cū aqua simul in calice, sed uinum tantum, aut aquam solam uel botrum uuarū cōprimunt in calice aut panniculum musto intinctum, & diu conseruatum aqua ablauant, & illā lauaturā ponunt in calice loco vini aqua commixti, aut panē sacri intinctū in uino calicis sacrato tradunt laicis pro cōione siue eucharistiæ sacro q̄bus pęnis puniunt̄ oīa ista narrantur in tex. in c. cum omne crimen de cōse
2 cra. dist. 2. & cōcludit̄ in fine † q̄ sacerdos pro isto facinore debet priuari ad tp̄s omni ordine, & gradu arbitrio iudicis, & tandiu sic priuatus existere donec iudici uisum fuerit illū congruā pnīam peregisse, ut postea purgatus ad oīa sua pristina restituatur, ut ibi dr̄.

1 *Sacerdos uel quiuis alius res sacras aut sacratas ad uisus prophanos conuertens, qualiter puniri debeat.*

2 *Baldassar rex Babylono interfectus quod uasa, sacra templi in prophanos conuertit usus.*

3 *Diaconus rebus sacris abutens, & in usus prophanos eas conuertens, quanto tempore excommunicatus ab altaris ministerio sit suspensus.*

4 *Abutens rebus sacris in sortilegijs sacrilegij reus est.*

1 DEcimo sexto q̄ro qua pœna punitur sacerdos uel laicus qui uasa ecclesiastica sacrata uel uestes sacras, aut benedictas ut est altaris pallax, calix, patena, purificatorium, tabernaculum sacramēti, eucharistiæ, aut aliquarum reliquiarum, itē lapidē sacratum totū aut partē, siue corporale, manipulū, stolā, camisum, planetā, itē uela q̄ sunt in sanctuario, aut iuxta imaginē crucis, aut B. Mariæ virg. & alia his similia acceperit, & ad prophanos vsus irreuerenter cōuerterit aut damnabilius in sortilegiis cōmiscuerit. Dic q̄ primo casu q̄n quis abutitur illis in pphanis domesticis vsibus circa sortilegia de iure antiquo s̄m legem Moysi vltione diuina percutiebantur, & sæpius morte, & totius status subuersione, si erant reges uel alii princi
2 pes, ut hr̄ Daniel. 5. Vbi rex Baldassar filius Nabuchodonosor postq̄ cepit erga Deum, & res sacras irreuerēter se hr̄e, & q̄ sacrata vel benedicta vasa aurea, & argētea ex sacro templo dn̄i in Hierusalem abstulerat, & cum

illis ipse rex Baldassar una cũ principibus,& primatib. suis uxoribus atq; cõcubinis in cõ uiuiis suis uinũ biberãt,iratus est ualde Deus de tãta eorũ insolẽtia,& primo monuit regẽ Baldassarẽ quodã p̄conio literarũ miraculose scriptarũ i albo pariete aulæ regiæ quas nemo sapiẽtiũ ipsius regis Baldassaris sed solus Daniel interp̄tatus est,& cõminatus fuit futurũ malũ iudiciũ cõtra ipsũ, adeo ut illa nocte ipse Rex Baldassar ab inimicis suis ĩterfectus ẽ, & regnũ suũ ad extraneas manus deuenit uide ĩ d.c.5.c.Daniel.de quo fit mẽtio de cõse.di.1.c.uestimẽta.& c.ĩ sancta. vñ cõcludi p̄t,ꝙ de iure antiquo ꝓ hmõi rapina,& abusu sit pęna mortis,& bonorũ suorũ publicatio aut mala successio.† De iure uero Põtificio Diaconus ꝓ isto crĩe tribus annis,& sex mẽsibus excõicatus exñs,& ab altaris ministerio oĩno suspensus hr̃.Presbyter uero decẽ annis,& sex mensib.remanet excõicatus, ut hr̃ de cõse.dist.1.nemo per ignorantiã.Si uero bona p̄dicta ipsi immiscuerunt in sortilegiis aut aliis tradiderũt ut immiscerent grauius puniunt̃.qa clericus dẽt deponi, & oĩb. suis officiis atq; bñficiis ordine gradu, & dignitate priuari,& in perpetuũ carcerẽ intrudi,aut in exiliũ perpetuũ mitti.ut d.c. si quis ẽps,& c.quicunq; in fin.26.qõ. 5.uel dic ẽm Abb.in d.c.2.extra eo.ti.ꝙ erit pęna arbitraria ẽm arbitriũ iudicis moderãda attẽta qualitate facti,& ꝑsonarũ cõdõne, ut alias diximus supra eo ꝑ dicta iura q̃ amplius nõ refero ut capiã breuitatẽ.† Et no.unũ in tota mã sortilegiorũ, ꝙ ille q abutitur reb. sacris uel benedictis, & ecclesiasticis semel dedicatis, nõ solũ tenet̃ pœnis de q̄bus supra uerũ ẽt tenet̃ pœna sacrilegii,qa in ueritate ꝑ similẽ cõtrectationẽ reiũ sacrarũ cõmittit̃ sacrilegiũ ut hr̃ 17.q.4.sacrilegiũ.& c. si quis contumax.§.1.& d Ioan.lec.in sum.in tit.de sacril.q.3.& S.Tho in sum.2.2.q.99.art.3. uer. dicendũ,& de pœna ipsorũ,uide in d. c. si q̄s cõtumax.Imò dicit Arch.in c.fœlicis de pœ.lib 6.in princ. ꝙ sacrilegiũ cõmittit quilibet ordinibus clericorũ qui ariolos,incãtatores, aruspices,& similes consuluit uel similia facit intelligens in effectu, ꝙ oĩs sortilegus p̄t dici sacrilegus, & de sacrilegio puniri, uide tñ q̃ latius dicam infra ti.seq. q.1. & no.ẽt ꝙ pro isto crimine subtractionis uasorũ sacrorũ de ecclesia imponunt grauiores pœnæ de quibus habetur.12. q.2.de uiro.uide ibi.

3 (margin, beside "catio aut mala successio")

4 (margin, beside "ro ut capiã breuitatẽ")

1 *Sacerdos in missarum celebrationibus preces nepharias, & turpes admiscens, & ad malum finem, qualiter sit puniendus.*

2 *Sacerdos Hispanus decretorum doctor etiam quadragesimumquintum egressum annum in insaniam,& furorem uertitur ob nephandum amorem monialium.*

3 *Sacerdos preces aut oblationes nepharias in missarum solemniis offerens officio,& beneficio,gradu, & ordine est priuandus.*

4 *Pœnæ secundum facti qualitatem, turpitudinem, aut scandalum sunt aggrauandæ,aut molliendæ.*

5 *Animus maxime in omnibus criminibus est attendendus.*

1 Decimoseptimo quæro † quid de his sacerdotibus qui in missarũ suarũ celebrationibus hmõi aliquas preces nefandas,& turpes absq; alicuius rei immixtione ꝓtulerint illa aut Deo aut dæmoni uouẽdo,nõ absq; magna sup̄stitione dicauerint. q̃ro qua pœna puniant̃,& ut facilius res ista app̄hendi possit subdã exẽplo ꝓut habui semel ĩ facto Romæ.† Quidã uir Hispanus clericus sacris beneficiatus,& decretorũ doctor ętatis anno 45. uel circa captus erat amore quarũdã monialiũ iuuenũ q̃ erant plurimũ forma uenustæ,quas iste sæpius ad monasteriũ uisitabat,& blãdiis uerbis atq; munerib. multoties blandiebat̃ eis,adeo ꝙ ꝑ ꝑ illarum pulchritudinẽ,& uenerabilẽ uenustatem ille Hispanus paulatim cępit ardescere,& freq̄ntius illarũ monasterii limina uisitare, & ĩ tã magnã deuenit insaniã,& cecitatẽ ꝙ die nocteq; tã in somniis q̃ in uigilia nil aliud nisi illarũ ãplexus,& cõcubitus meditabat̃ corde uerbo,gestis,aut signis Et ĩ tã graui demẽtia, adductus fuit,ꝙ asserebat exp̄sse, ex quo ipse erat clericus esse sponsum ecclesiæ, & moniales illas similiter esse sponsas ecclesiæ, nam q̄a dicebant̃ esse sponsæ Xp̄i q rep̄sentat̃ per ecclesiã cõcludebat ꝙ sponsi,& spõsæ sp̄uales,hoc est,sacerdotes, & moniales poterant adinuicẽ carnal̃r copulari sine pc̃õ,& ꝙ ita Deus p̄ordinauerat,putans summũ bonũ in solo coitu cõsistere.& ꝙ turpius est,ipse sæpius hoc p̄dicabat illis iuuẽculis adeo, ꝙ ipse cœperũt illũ euitaret,vñ ipse clericus postea deuenit in maiorẽ insaniã, quia quotidie esset literatus cõponebat aliquas orationes & preces nefarias q̄bus orabat Deum, & alios sanctos ut præstarent sibi robur maximũ in renibus, in lumbis uero calorẽ talẽ quo posset

2 (margin, beside "mel ĩ facto Romæ")

set facillime in magna abundātia luxuriari, & coitum carnis sæpissime cōplere, & quia il larū monialium q̄dam uocabat Ceciliā, altera Vrsula, alia uero Magdalena, & Clara, in ipsius suis orationib. quas quotidie de nouo formabat summis precibus deprecabat̄ uirgines illas sanctas, & beatas post Dei inuocationē, ut ex dono grãe specialis in mētibus, & cordibus ipsarū monialiū hāc meditationē, & firmā opinionē infunderēt, ita ꝙ ipsæ moniales firmiter putarēt, & crederēt nullū aliud magis meritorium opus Deo fieri posse quā coire, & carnaliter cōmisceri, crescere, & multiplicare, nulla adhibita ꝑsonarū distōne sit sacra uel ꝓphana, sit cōiugata uel soluta, sit cōsanguinea uel extranea, & similia, & ꝙ ex coitu hmõi putarent uotū castitatis nullatenus infringi posse, sed magis hoc Deo placere q̄ holocaustū siue sacrificiū, & ultra hoc ꝙ ardētius illarū corda incalesceret ad amandū, & uehemēter diligēdū uirū ipsum sacerdotē q erat spōsus ecclesiæ, & eius uota carnalia firmiter maxima cū humilitate adimplere, eiusq. mā datis ut ueri patris parere asserēs ꝙ illo modo cōsumādū erat matrimonium spūale inter religiosos uiros, & mulieres queādmodū matrimoniū carnale consumat̄ per uerā utriusq; coniugum carnalē copulam, ut in c. cōtinebatur, prima responso de despon. impub & in c. tua nos de, sponsa. Quas q̄dem schedulas ipse clericus portabat quotidie ad quoddam monasteriū ubi morabāt q̄dā boni, & purissimiri sacerdotes mēdicāte, q potius simplicitate, & bonitate q̄ doctrina religionē sua ꝓfitebant̄, & die qualibet ad ecclesiā illius monasterii accedebat ad missā, & singulis diebus unā ex ipsis schedulis dabat sacerdoti, & dabat ēt iuliū unum ꝓ eleemosina ad hoc ut in celebratione missæ. s. in memēto, ꝑces illas Deo, & sanctis uirginibus p̄dictis offerret cū deuotione orādo Deū, & sanctas uirgines p̄dictas ut pia uota ipsius orātis exaudirent. & hoc modo decepit unū uel duos ex simplicioribus, & rudioribus illorū monachorū. & īterim ipse quoque intereat missę, & totidē easdēq. ꝑces ipse cū deuotione recitabat, & ꝓsequēdo ulterius in hac sua suꝑstitiōe quotidie nouas orōnes cōponēs deuenit tādē ad manus cuiusdā monachi q erat ceteris magis doctus atq; expertus q sumpta schedula duplicata una cum eleemosina accessit ad altare, & perlegēs quæ intus erant uerba ualde obstupuit, & ne misse sacrificiū ꝑturbaret dimisit schedulā illā in angulo altaris, & prosecutus fuit missam. demū ea cōpleta ipse monachus multum reprehendit ipsum clericū Hispanū dicens ꝙ uerba illa erant ualde turpia, & superstitiosa, nec merebātur ꝑ aliquem sacerdotē in tāto missæ mysterio memorari, at ille subrisit deridens monachi illius simplicitatē, & ignorantiam, cæpitq. secū uelle disputare, quia argutus erat quasdā interpretationes diuinæ scripturæ lōge erroneas attribuens, adeo ꝙ nō trāsibant absq; scrupulo, & labe hæreticæ prauitatis, ut alias diximus in tract. de hæret. q. 1. & 2. Videres itaq; monachus ille ipsum clericū tā graui errore apprehensū sumptis pluribus ex illis suis schedulis quas ad inuenit de p̄missis oībus cōsulit quā primū Reuer. D. Vicariū Papæ cuius tunc ego auditor aderā mihiq. mādauit ut rē hāc cognoscerē & ipsum clericū ꝓ modo culpæ corriperē, q statim incarceratus, & examinatus oīa adunguē cōfessus est, imò à principio instabat ꝑtinax ī illa sua erronea opinione, uolēs defendere falsas quasdā, & nouas interpretatiōes quas diuinæ scripturę attribuerat, qui quàm primō uidit ne p̄parari ad declarādū illū hæreticū, & pęnis hæreticorū subiciēdū, nisi errorē ipsum reuocaret, incōtinēti oīa reuocauit, & errorē suum solēniter abiurauit, adeo ꝙ ꝓ hæresis suspitione meruit ueniam, & reuocauit oēs illas suas interpretationes quas dederat diuinæ scripturæ, & reliquas oēs insanias suas quas supra narrauimus, nihilominus ut cautius in futurum procederet de mandato. S. D. N Papæ fuit relegatus ab urbe ad certum tēpus.

3 † Ad propositum nunc q̄stionis nostræ redeundo quæro si reperitur aliquis sacerdos qui scienter preces hmõi aut similes q non tendunt ad uerum diuinū cultum, & salutem animæ, sed potius uertūtur in pctm̄, & rem damnabilem in missæ solemni sacrificio celebrauerit seu alio quouis modo uouerit aut obtulerit, qua pœna puniat̄. dic ꝙ isto casu putarē esse priuandū oī ordine, & gradu officiis atq; beneficiis ecclesiasticis, & ēt relegandū esse tā ipsum sacerdotem q̄ illum q ipsum cōsuluit, & p̄missa fieri mādat. at. arg. eorum quæ hñr in d. c. quicunque in fi. 26. q. 5. ubi si sacerdos pro uiuentibus celebrat missam defunctorum ut illi pro quibus missa celebrat̄ citius moriātur aut mor-

tis periculum incurrant, sacerdos ipse punië pęnis pdictis, & nihilominus ibi nō apparet de aliqua supstitiosa orone aut cærimoniis, sed solū de turpi celebrantis intentione, quāto magis in casu nostro ille deberet hac pœna puniri q preces istas obscenas diuino culti admodū cōtrarias, & q̄ oēs tēdūt ad pctm̄ & totius christianę fidei læsionē, dum quęrit p sacrificium missæ prębere materiā peccandi, & malefaciendi p quam, & eius holocaustum solent peccata dimitti de conse dist. 2. cum oē crimen, & eadem dis. nihil in sacrificiis, & diximus in tract. de hæret. q 2. ī princ. nihilominus isto casu non discedere ab opinione Abb. de qua in d. cap. 2. extra eo. titu. s.
4 † q poenæ hmōi sint aggrauandæ uel minuēdæ iuxta qualitatem facti aut turpitudinem siue scandalum q inde exoritur, & personarum cōdōnem, in quibus omnibus plurimū uertitur arbitrium iudicis. Ponamus n. q esset aliquis simplex humilis sacerdotis idiota qui sit alias bonæ condōnis, & sanæ puræ cōscientiæ, qui ad preces, & mandata alicuius magi principis, baronis, aut uiri magnæ cōdōnis similes pces emiserit, erit ne dicendū q sit puniendus ille sicut aliud uersutus malitiosus, & qui in istis turpitudinibus delectatur, certe non, & ppea bene, & sancte disposuit tex. in ca. sicut dignum, in princ. de homic. & in l. respiciendum. & l. aut facta. ff. de poe. & l. quid ergo. & ibi Bart. ff. de his qui no. infam. & Bart Bald. & alii. in l. 1. §. diuus. & in l diuus. & l. in l. Cor. ff. ad l. Cor.
5 de sicar. ubi dicant † q in omnibus criminibus attenditur principaliter animus, & intentio delinquentis an ex simplicitate quadā uel ignorantia, aut dolo, & malitia inductus fuerit ad peccandum ut his attentis fiat uariatio pœnæ pro quo bene facit textus, & quod ibi no. gl. & Pan. in d c. 2. extra eo. tit. Præterea ponamus q aliquis persuadet sacerdoti q uoueat, & offerat pro pces quasdā in missa q̄ expresse non apparebāt nec cognoscebanī saltem per uirum rudum, & in expertū q essent supstitiosa, ut quia in ipsis apparebant à principio uerba q̄dam honesta, & religiosa deinde superstitiosa, & diabolica, sederant p nomina quædam adeo ignota ipsa sacerdoti q putabat oīa esse bona, & nullam in se hre supstitionē, isto casu similiter putarē dictū sacerdotē esse lōge mitius puniendū p ea q̄ supra diximus. & d. c. 2. & ibi gl. extra. eo. tit.

DO. IOANNIS NICOLAI,

Arelatani Iur. utriusque Doct. Tractatus de hereticis, quinquaginta notabilia in hac hæreticorum materia, præter ea quæ in tractatu superiore scripta sunt, e uariis scribentium locis decerpta continens.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus ante omnia restituendus est.*
2 *Hæreticus spoliatus non restituitur, & quare.*
3 *Excommunicato obstat exceptio excommunicationis ne spoliatus restituatur.*
4 *Excommunicatus agit ad uxoris restitutionem, hæreticus nequaquam.*
5 *Proprietatis exceptio quoties concludit agentem non possidere, tunc obstat agenti possessorio recuperandæ.*

NOTABILE I.

VNum in primi menti mandandum sua deo, uulgata apud utriusque censuræ
1 professores extat regula, † spoliatum esse ante omnia restituendum, usque adeo ut aduersus eum nulla possit obiici proprietatis exceptio. l. quis ad se fundum C. ad l. Iul. de ui publ c. 1. & c. literis, & ubiq, scrib. extra de rest. spol. Latissime Barr. & ceteri post eum in l. naturaliter. §. nihil cōe. ff. de acq. poss.
2 Hanc tamen regulam restringe † ut non procedat in spoliato, cui agenti possessorio recuperandę obstat exceptio hæresis, ita uult gl. no. in c. quo iure. ubi Præpos. Alex. 8. dist. Ratio traditur a quibusdam recentioribus in d. §. nihil cōe qa hæreticus ipso facto excōicatus est c. excommunicamus. de hæret. excōica-
3 to † aūt obstat excōicationis exceptio, ita ut spoliatus nō restituat. gl. in c. 1. 24. dist. in uerbo audiētia. & in c. ex insinuatione, ī uerbo, aliud canonicū, extra de procura. Pan. in c. à nobis, de excep. in c. fi. col pen. de ordine cogni. Ergo hæretico utpote excōicato obstare debet excep. hæresis, ne restituatur. Sed hæc
4 ratio nequaquam satisfacit † qm̄ eadē quoque ratione dicendum foret hæreticum ad uxoris restōnem agere posse, cum excommunicamus possit s̄m glos. in c. qm̄ multos. in uerbo uxoris. 11. q. 3. & Panor. in d. c. fin. qui refert Host. in sum. titu. de restit. spol. §. facienda. uersicul. quid si uir petat, sed falsum est hæretico licere uxorem petitam consequi. capit. 4. de diuor. cap. inter. de purg.

purg.can. & abunde scriptū est supra in trac. q.15.num.10.igitur &c. Alia ergo q̃renda est rõ, uerior igr̃ erit rõ hoc ideo esse quia exceptio hęresis ēt cõcludit in possessorio, qm̃ hęreticus nihil possidere põt, cap.1.& 2. 23. q. 7.dcm̄ fuit supra in tract.q.15.num.3.cũ igr̃ exceptio hæresis ēt cõcludit ĩ possessorio hæretico remediis possessoriis agēti obstare debet Nam † quoties ꝓprietatis exceptio opposita concludit agentē nõ possidere, tũc talis exceptio obstat agenti recuperãdæ possessionis auxilio, ita Alex in d.§.nihil cõe.col.6. & seq.maxime in 7. fall.ad regulã d.l. si quis ad se fundum, & Bal.in tit.de pace cõst. in uerbo, restituitur, alias est uersi.sub.§.oēs.idem Bal.in l.1.C.si de moment. possess. & in l. 2. ubi etiam Ang.C.de edic.diui.Adr.toll.Aug. in l.dolo.ff.de doli.excep.

1 *Condemnandus nemo est ex sola confessione quando aliter de delicto non constat.*

2 *Confessio sola sufficit ad condemnationem in crimine hæresis, & quare.*

3 *Confessio facta in foro pœnitentię non probat.*

Notabile II.

1 Commendat† memoriæ ꝙ quãuis ex confessione sola nemo damnari debeat, qñ aliter non constat de delicto l. 1. §. item illud. ubi Bart.ff.ad S.C.Syle.Bal. in auth sed nouo iure.C.de ser.fug. Ang.in l.1.C.de conf.Aret. in tract.mal.in uerbo, & uestem cœlestem abstulit.uers.quid si aliq̃s cõfitetur se plura furta, col.12.Ias.melius q̃ alibi.in l.error, col.3. C.de iur.& fac. ign. Paul.in l. quoties.§.si q̃s nomen.ff.de hær. inst. cũ aliis ample traditis ꝑ Hipp.Mars.in prac.crim.in princ.& Fed.latissime in c. aud.col. 15.& seq. extra de pscr.

2 † In crimine tñ hæresis sola confessio sufficit ad cõdēnationem, qm̃ alr̃ de delicto cõstare nõ põt quam ꝑ solam cõfessionē, solus etenim Deus scrutator est cordiũ. ita not. Bal. ĩ l.si q̃s nõ dicã rape. C.de ep.& cle.sequunt̃

3 Fely.in d.c.aud.Intellige† sane, mõ talis cõfessio sit iudicialis, & non facta in foro pnię q̃a tũc nihil ꝓbaret.tex. in c. fac. ubi Pan extra de off.ord.not. Bald.in d.l.archigerõtes.C.de ep.aud.faciũt no.ꝑ Arch.in c.util. 21. qõ. 2.

1 *Iudex in casu dubio cognoscit an sua sit iurisdictio.*

2 *Inquisitores non cognoscunt an sua sit iurisdictio: quia non intromittunt se nisi in his quę sapiunt, hęresim manifestam.*

3 *Iudici ubi non datur potestas cognoscendi nisi de manifestis, si reuocatur in dubium in illo casu, non potest cognoscere an sua sit iurisdictio.*

Limitatur, & restringitur, num.4.

Notabile III.

Hoc quoque infige pectori, non te fugit
1 ut arbitror † iudicem in casu dubio cognoscere an sua sit iurisdictio, & an conuentus declinans forũ sit suæ iurisd.l.2.cũ ample traditis ibi ꝑ scrib. si quis in ius uoc. non ierit. l.
2 si q̃s ex aliena.ff.de iud.Nota† tñ ꝙ inquisitores q̃a se nõ intromittũt nisi in his q̃ sapiunt hæresim manifestã.c.accus §.sane. de hær.in 6. non pñt cognoscere an sua sit iurisdõ, ita uult.notab.ĩ gl.in d.§.sane.Arch.& Io.And. Vñ not.ibi Dom.de S.Gem. regulam memo
3 riæ mandandã† ꝙ ubi iudici nõ dat̃ ptãs cognoscēdi nisi de manifestis, si reuocat̃ in dubiũ in illo casu non põt cognoscere, an sua sit iurisdõ, seq̃tur illã gl.Fel.ĩ c.si clericus laicũ, de for.cõpet.subiiciens, ꝙ iudex non hñs iurisdõnem nisi sup causa notoria, occurrente casu, de cuius notorietate sit dubiũ, nõ potest cognoscere an sit casus notorius, alleg. pdictã gl.§.sane. & assignat rõnē subtilē, q̃a si nullo mõ est iudex nisi casu exñte notorio qũo cognoscet de notorietate? nã cognoscēdo ut iudex non est iudex non exñte fundamento iurisdõnis. Adiicit † tñ hoc esse uerũ
4 qñ uellet cognoscere, & ꝓnunciare tanq̃ iudex, secus si extraiudicialr̃ non vt iudex uellet se informare an casus sit notorius, uel manifestus, & inuenta notorietate cãm aggredi uelit. Et ita intelligat̃ gl.in cap.1.de off.del.in 6.quæ uidetur contraria gl.in d.§.sanè.

1 *Mandantis morte re integra finitur mandatum.*

2 *Inquisitoris officium etiam re integra non expirat morte mandantis.*

3 *Limita nisi fuisset inquisitor datus cum clausula ad beneplacitum.*

4 *Clausula ad beneplacitum apposita in concessione officij.*

Notabile IIII.

Aduerte quæso ad hæc quæ pulchra tibi uidebuntur, habes tritissimam in iure regu
1 lam ꝙ † morte mandantis finitur mandatum re integra, & morte delegantis re integra expirat delegati offm̃ l.& q̃a.ubi Bart. & Doc. ff. de iurisd. om. iud. not. tñ qđ fauore fidei

2 introductum est † ut inquisitoris officium ali
cui mandatū non extinguatur morte illius
q mandauit ēt re adhuc integra ita Paul &
Alex.in d.l.& ga. allegantes expressum text.
in c.ne aliqui.de hær.in 6.ubi Phil.Fran.am-
pliat illū tex.loquentem in inqsitore deputa
to à Papa ut ēt procedat in inquisitore depu
tato à quocūque alio q̄ à Papa, & cōprobat
pluribus, ut p eum, quidquid teneat Dom.
3 ibi.† Limita nunc singulariter, & declara p̄-
dicta ut procedant in officio simpliciter da-
to, secus si esset datū cum clausula ad bene
placitum, tunc.n.seruaretur quod hr̄ in c. si
4 gratiosæ.de rescr.in 6.ubi dr̄ † quod officium
concessum cum clausula ad beneplacitū no-
strum, expirat morte concedentis, secus si di
cat ad beneplacitū sed s apost.ita not.limitat
Io.And.in c ne aliqui de hær.in 6.in nouel.

1 *In hæresim incidit quis nedum uerbo, sed facto.*
2 *Credentes hæreticorum facto qui dicantur.*
3 *Animus declaratur ex factis, quinimo plus est fa-*
ctis aliquid declarare quam uerbis.
4 *Vsurarius si inhumaniter tractat eos quibus mu-*
tuat, & grauiter diffamatus sit, poterit contra
eum procedi de hæresi.

Notabile V.

1 Nota perpetuo, ꝙ † in hæresim quis dr̄ in
cidere non solum uerbo, sed ēt facto, ita La
pus, But.& Ioā.de Imol.in cle.unica.§. sane
de usu.facit tex.in c.æstimant.& c.non solū.
11.q.3.& c.uiolatores.ubi bo.tex.25.q. 1.fa-
ciunt quæ expresse uolūt Arch.& Io.And.in
c.2.de hær.lib 6. uariis iuribus cōprobantes
2 ꝙ † factis sicut dictis aliqui pn̄t dici credētes
hæreticorū, utputa si eos adorauerunt, reue-
rentiam suo more exhibuerūt, consolatio-
nem, uel cōionem ab hæreticis receperunt,
uel cōsimilia pertractarūt, quæ ad eorū ritū
3 pertinent. Comprobatur, † nā ex factis decla
ratur animus, l.dolū.ff.de dolo.c.sicut enim
&c. q uiderit mulierē 32. q. 5. quinimò plus
est factis aliquid demōstrare q̄ uerbis, ut no.
in c. delicti. de appell. Ideo inferunt Lapus,
4 But.& Imol. ubi supra, † ꝙ si aliquis uerbis
nō asserat exercere vsuras nō esse pctm̄, sed
factis hoc asserat. puta inhumaniter tractan
do eos quibus mutuauit, vel simile qd agen
do, tūc si ex hoc ita grauata sit eius opin. ꝙ
possit dici diffamatus, poterit pcedi cōtra eū
de hæresi, & illud refert ibi Card. Zab.q.6.q̄-
uis tandem uideatur ab hoc dicto dissentire.

1 *Hæreticus post pænitentiam traditus carceri per-*
petuo, si inde fugiat, dicitur relapsus.

Notabile VI.

Non recedant à memoria quæ nunc subii-
1 ciam, † ꝙ hæreticus qui post abiurationem,
& pniam fuit traditus perpetuo carceri iux-
ta tex.in c.excōicamus. 2. de hære.& late su
pra in tract.q. 20. & 21. si postea aufugiat à
carceribus ex hoc solo dic r̄ relapso est dene-
ganda audientia, & iudici seculari ut puniat
tradendus est, iuxta c.ad abolendam.de hær.
ita Feiyn.in d.c.excommunicatus post Ioan.
Andr.in cap.ut commissi.§.pen.eo.tit.in 6.

1 *Iudæorum collegio quamuis legari non possit, po-*
test tamen uni de Iudæorum collegio legari.
2 *Hæreticorum collegio nec cuiq̄ de colleg legari p̄t.*
Cur diuersum inter Iudæos, & hæreticos.
3 *Collegio uniuersali, & cuilibet de collegio quando*
dicatur prohibitum relinquere, quando uero col-
legio uniuerso relinqui prohibeatur, non etiam
uni de collegio.
4 *Iudæorū collegium hodie reprobatur ratione secta.*

Notabile VII.

Quam sit nephandū crimen hæresis ex eo
1 apparet, † ꝙ q̄uis collegio iudæorū phibitū
sit relinquere.l.1. C de iudæ.non tn̄ phibitū
est relinquere uni de collegio iudæorum.gl.
est nota.in l.1.ubi Bar.C.de iudæ. Cyn.Bar.&
Saly.in l.1.C.de sacr.san.eccl.& sentit gl. ibi.
Idē expressus voluit Bart.in l.dū senatus p
2 illū tex.ff.de reb dub. † Collegio aūt hæreti-
corū nihil relinqui pōt, nec cuiquā de colle
gio eorū l.manicheos,C.de hær.c.si eps c. in
eos.c.uergentis,de hær.extra bo. tex.in c. sa-
ne.24.q 2. ita not.Cyn.Bart & Saly. in locis
præal.& Soc.post Bar.in d.l.cū senatus. Ra-
3 tio diuersitatis est s̄m prædictos, qa † tūc est
phibitū collegio vniuersali, vel cuipiam de
collegio in particulari relinquere, qn̄ colle-
giū reprobatū est rōne sectæ, ut est collegiū
hæreticorū, ita pcedat tex.in l.collegiū.C. de
hær.inst.si aūt collegium nō sit reprobatum
rōne sectæ, sed ideo reprobatū sit, quia non
reperitur expsse approbatū, iuxta l.1.C.de col.
le.illic. tunc licet non possit relinq uniuerso
collegio, poterit tn̄ relinqui vni de collegio
d.l.senatus.gl.in d.l.1. C de sac.san. eccl. sed
s̄m Cy. Bart. Sal. & alios in locis pal. Colle-
giū iudæorū nō est reprobatum rōne sectæ,
sed sustinet, ut toto ti.de iud.& patet in l.spa
donem.§. iam aūt. ff. de excus. tut. & in l.cir

cunci-

4 concidere.ff.ad l.Cor.de sicar.ergo,&c.†Et si dicat, ꝙ collegium iudæorũ uideat hodie reprobatum rõne sectæ.arg.l.fin C.de iud.ubi ab omni offõ, & administratione remouẽdi sunt iudæi.Itẽ patet ex toto tit.de iud.maxime iure.Canonũ,quo iure facta iudæorũ est hodie improbata.Rñdetur ſm Sal.in d.l.1.ꝙ aut collegium est reprobatum perpetuo, & ſm oẽs, & ꝑcedat quod dictũ est nihil posse relinqui collegio,nec cuipiã de collegio, aut collegium nõ est reprobatum perpetuo, nec ſm oẽs, & tunc uni de collegio relinqui põt etiam si hodie secta collegii improbetur. Sed clarũ est collegiũ iudæorũ olim habuisse legem.& ortum à Deo.& fuisse gẽtem electã, & sic non fuisse perpetuo, & ſm oẽs improbatum,ergo &c. Vide tñ Fel.in c.iudæi. el secundo.extra de iud.qui tenet aliquibus medicis contra prædicta, & concludentem iudæo nihil relinqui posse.Soci. tñ in d.l.senatus.sustinendo Bar.& sequaces rñdet fundamentis quæ pro contrario adducuntur.

1 *Transigere licet super capitali crimine pœnam sanguinis irrogante.*

Fallit super crimine hæresis,& quare.

2 *Episcopus remittere non potest offensam illatam maiestati Dei,ideo cum hęretico transigere non põt.*

Dispositio l transigere. C. de transac. non procedit in delictis commissis aduersus Dei maiestatem.

Notabile VIII.

1 Opinor neminem latere † licitã esse transactionem super crimine capitali pęnam sanguinis irrogante.l.transigere, uel pacisci. cũ mã.C.de transac.aduerte tñ, ꝙ super crimine hæreseos (quamuis capitale sit,& sanguinis pœnã irroget.l.arrian.C. de hæret ca.ad abolendam.extra eo.ti.) nequaꝗ̃ transigere, uel pacisci licebit.Qm̃ talem offensam nemo nisi solus Deus remittere possit, usque adeo
2 ut † nec ẽt eps talem iniuriam remittendi potestatẽ habeat.ita Bal.no.in l.accusat. coll.2. in fi C.qui accus.non pos.motus iuribus, ut per eũ refert,& seqtur magnificus. d. l. Purp. in d.l. transigere. ubi per supradicta limitat regulam. d.l. transigere, ut scilicet procedat in delictis aduersus proximum commissis, secus in commissis aduersus maiestatem Dei.

1 *Cogitationis pœna nulla est.*

Fallit in crimine hęresis.

2 *Hęresis sola uoluntate committitur.*

Notabile IX.

1 Notissima apud I. C. extat sñia † cogitationis pęnã nullã esse, si cogitatio stat ĩ eius meris terminis,nec ultra ꝓgrediat l cogitationis.ff.de pœ.& ibi Bar.glo. & Doct. in l.si quis non dicam,C.de epis. & cler. Aret.in §. sed si credat.inst.de obl.ex del c.Bal.in l. non ideo minus.C de accus. uersi.6. quærit. Hæc tñ uulgata regula nõ ꝑcedit in crimine hæ-
2 resis,quia † tale crimen sola uoluntate committitur,merito igitur sola uolũtas,& cogitatio punitur,gl.est multũ not.in cle.1.§.uerũ.in uerbo (eo ipso.) de hær.& Bal.pulchre in d.l.si qs non dicam.Io.de Ana.in ca.si eps, col.3.de hær.& in c.cõsuluit.de usuris.Fel.in trac.de conatu.col.2.uers quartus casus est, & ibi allegat cõcordantes,quem tractatũ reperies immediate post lect.suas in calce.titu. de sen. excom. ita ẽt dicit Zab. in cle.1. & sane.de usur.& in d.clem.1.§.uerum.q.6. & 7.

1 *Inimicus capitalis remouetur ab accusatione iure canonico.*

2 *Inimicus inimicũ hæreticũ accusare põt, & quare.*

3 *Hæreticum accusans dicitur suam suorum que iniuriam prosequi.*

Notabile X.

1 Non ignoras † inimicũ capitalem repelli ab accusatione, maxime iure canonum ẽt si crimẽ notorium sit.c.repellãtur,& c. cum P. de accus.l.q accusare.ff.eo.tit. & late Fely.in d.c.repellãtur. Ang. & Imo. in l.is qui reus.
2 ff.de publ iud. Hoc † uerũ nisi in criẽ hæreseos in quo inimicus inimicũ accusare põt. Ratio est.Nam tunc inimicus dr̃ accusare, ut ꝓsequatur suam uel suorũ iniuriam, quo casu aptissimi iuris est inimicũ admitti ad ac-
3 cusandũ,ut iurib. & locis ꝑall.†Quod aũt dicatur suã, uel suorũ iniuriam ꝓsequi ꝓbat, nam quæ cõmittuntur in religionẽ diuinã oĩum iniuriam respiciũt.l. manicheos. C. de hęr. ista notabilitert radit And. de Iser. summus.feudista in auth.gazaros de statu cõtra li.ecc.coll.10.ĩ uer.diuina quã humana,ꝗ̃uis cõtrariũ attẽte. Villadiego supra q.13.n.13.

1 *Mutuans in refectionem domus habet priuilegium tacitæ hypothecæ, & in ea præfertur creditoribus cęteris.*

Fallit in mutuante hęretico.

2 *Hęretica mulier perdis priuilegium hypothecę, & prelationis.*

Notabile XI.

1 Liga digito quæ sequuntur, ꝙ q̄uis † mutuans in refectionem domus habeat priuilegium tacitæ hypothecæ, & in ea præferatur cæteris creditorib. l. cred. 1. & ibi Doct. ff. si certum petatur. l. interdū, ubi gl. & Bar. decl. ff. q potio. in pig. Fallit hoc tñ in mutuante pecuniā hæretico in refectione domus, ita tradit notabl'r, do. Ias. in d. l. cred q alleg. text. in
2 auth. itē priuilegiū. C. de hær. † ubi mulier hęretica ꝑdit priuilegiū tacitæ hypothecę, & ꝑlationis, de quo in l. assid. C. qui pot. in pign.

1 *Papa existens in notorio crimine, si incorrigibilis sit, ita quod scandalizet ecclesiam an accusari, & deponi possit intellige nu 3.*
2 *Papa notorie incorrigibilis ubi scandalizatur ecclesia habetur pro hæretico.*
3 *Papa deponi potest pro hæresi.*

Notabile XII.

1 Si Papa † est in crimine notorio, uel ꝑ facti euidentiā, uel ꝑ cōfessionē suā, & admonitus est incorrigibilis, ita ut scandalizet ecclesiam, potest Papa de tali crimine accusari, q̄a tunc pro hæretico hr̄, ita uult notanda gl. in c. si Papa. 40. dist. sequit Pan. latissime in aureo tract. de cōcilio Basil. in 2. princ. uer. 3. dixi ꝙ pōt comprobari. col. 10. qui tract. statim subiicitur post cōsilia ubi cōprobat hāc sniam pluribus fundamentis. idem Pan. in sua disp. in c. eps, col. 14. uer. tertius casus, ubi dicit ꝙ totus mundus approbat d. gl. idem tenet do. Franc. Zab in tract. de scismate. uer. quintus modus, in fin. idem ēt tenet per multa Lud. Rom. cōs. 523. q. discutienda, quem oīno uidendum suadeo, q̄a multa egregia ꝑ
2 hac snia accumulat † cum igitur Papa ob notoriam incorrigibilitatem, & inobedientiam ubi scandalizat ecclesia ꝑ hæretico habeat, bene seqtur, ꝙ & accusari, & Papam denudari poterit, cum ꝑ hæresi & accusari, & deponi possit d. c. si Papa, cum uulgaris, & hr̄ in c. fidei de hær. in 6. ista seqtur Bellam. in d. ca. si Papa, ꝑut eum refert Præpos. ibi, Restrin
3 gēs † tñ pmissa ut sanè ꝓcedant si crimē illud de quo accusatur Papa attingat fidē, q̄a causat scandalū circa fidē, puta q̄a Papa notorie cōmittente simoniā in ordinib. & uendente beneficia inualescit scandalū in ecclesia, q̄a alii inferiores credunt hoc esse licitū, & ideo ipsi talia cōmittunt, tunc. n. poterit Papa accusari, & deponi, alias secus. Contrariam uero sniam ꝙ Papa ēt pro notorio quouis crimine, quantūcunq; incorrigibilis sit, accusari, & deponi nō possit nisi pro solo hæreseos crimine, tenent aliq relati per Præpos. ubi supra moti pluribus fundamentis, ut per Præp. q tandē vr̄ cum eis residere, asserens ita esse cōem Theologorū sniam, unde tñ Lud. Ro. & Pan. in locis p̄alleg. & patebit inspectio ad ea q̄ in contrarium adduci pn̄t, non tñ diffiteor quin qō sit dubitabilis, & anceps ꝑꝑ opinionum uarietatem, & stringenda fundamenta quæ pro utraque adducuntur.

1 *Testis si unum in iudicio dixerit, & postea aliud in eodem iudicio statur primo dicto.*
2 *Fallit in crimine hęresis statur enim ultimo dicto.*

Notabile XIII.

Volo aduertas ad utile uerbum, nosti ꝙ
1 † si testis dixerit unum in iudicio, & postea ex interuallo dixerit aliud in eodem iudicio, statur primo dicto, & non secundo, glo. Anton. Imol. Abb. & latiss. Fel. in cap. cum in tua, de test. tex. & ibi omnes scrib. in c. præterea. de test. cog. ubi Fel. multas allegat auctoritates.
2 † In crimine tñ hæresis speciale est fidei fauore ut stetur ultimo dicto, unde quamuis testis primo dixerit aliquem esse innocentem, si postea dicat eum hæreticum, statur ultimo dicto, quamuis utrunque fuerit iudiciale, tex. est notabilis in c. accus. §. licet iuncta gl. in uerbo postmodum, de hæret. in 6.

1 *Filij hæreticorum liberantur à patria potestate.*
2 *Hęreticus non potest substituere pupillariter impuberi filio.*
3 *Hęreticus intestabilis est.*

Notabile XIIII.

1 Hæreticorū † filii eximuntur à patria ptāte, & efficiunt sui iuris, adeo ꝙ emācipatio filiorū facta post q̄ quis incidit in hæresim nō ualet, tanq̄ facta de his qui iam erant sui iuris, tex est, & ibi oēs scrib. in c. q̄cunque. de
2 hær. lib. 6. † ex hoc infero ꝙ hæreticus non potest filio impuberi pupillariter substituere, nā inter cætera requisita in pupillari substitutione illud quoq; præcipuū est, ut s. testator impuberem in ptāte habeat. l. 2. ff. de uulg. & pup. Quod ex eo maxime procedit, ꝙ nemo pupillariter substituere potest, nisi prius sibi testm̄ fecerit d. l. 2. §. 1. sed notissi-
3 mi iuris est † hæreticum intestabilem esse ꝑtinus ubi in hæresim incidit, cum oīa bona

ipso

ipso facto apllicentur fisco.c. cum secundū, cum uulgatis, de hær. in 6. l. 4. C eod. tit. & supra traditū extitit per Viladiego. ergo liqdo patet eum nō posse pupillariter substituere.

1 *Hæreticus non dicitur qui in dubijs unam opinionē quamuis falsam eligit.*

Notabile XV.

1 Adnotato † ꝙ in dubiis articulis super q̄bus est disceptatio inter maior, eligens unā uiam, seu opinionem q̄uis falsam, non debet dici hæreticus, ita notabiliter Innoc. in c. ne imitaris, de cōstitutionibus, quē sequit̄ Bald. in l. captat. uer. unum scias quod tabellio. C. de test. mil. sequitur Fel. in c. de hær.

1 *Hæreticus non est, qui semel tantum audiuit conciones hæreticorum.*

Notabile XVI.

1 Adiice prędictis aliud notabile dcm̄, ꝙ † audientes sermones, siue cōciones hæreticorum non dn̄r hæretici, si semel tm̄ audierint, & post ea reuersi non sint, cum non uideantur approbare quod postmodum euitarūt. arg. l. qui contra. C. de incest. nup & cap. constat. 1. q. 1. & cap. ex studiis, de præsump. Ita notabiliter Ioan. And. in c. 2. de hæret. in 6. ubi etiā Arch. & Dom. de S. Gemin.

1 *Accidens ad hęreticum causa dicendi eius doctrinā qualiter puniatur.*

Notabile XVII.

1 Adde † simile, & proximo uicinum notabile, quod ille qui accessit ad hæreticum causa discendi eius doctrinam, si tn̄ à fide Catholica non recesserit non debet puniri ut hæreticus, & sic pœna ultimi supplicii, punietur tn̄ ꝑꝑ suam curiositatem pœna decem librarū auri, ut inquit tex. in l quicunq;. §. eos uero qui discendi. C. de hær. quem allegat glos. & Bart. in l. 1. C. de summa Trin. & ibi magnificus dom. Purp. col. 13. num. 96.

1 *Beneficium Velleiani denegantur mulieri hæreticæ.*

2 *Beneficium Senatusconsulti Macedoniani non denegatur hæretico.*

Notabile XVIII.

Attende ad singulare dictum Vincentii in
1 cap. si aduersus, de hær. † ꝙ mulieri hæreticę denegatur Velleiani beneficium cum fuerit mulierū fauore introductum, & hæretici perdunt omnia priuilegia fauore alicuius ꝑsonæ introducta l. 1. & auth. seq. C. de hæret.
2 Sed † beneficium S.C. Macedoniani non denegatur hæretico, quia illud beneficium nō fuit introductum in fauorem debitoris, sed principaliter in odium creditoris. l. qui exc. ff. de cond. ind. Ista refert, & sequitur do. Io. Lup. uulgo dictus Palatios ruuios, in repet. rub. de don. inter uir. & uxor. extra f. 19. col. 1.

1 *Hæreticus dici potest cuius errorem inquisitores correxerunt, ipse autem obedire noluit.*

2 *Inquisitori aliquid aßerenti non credens, potest ut hęreticus damnari.*

Notabile XIX.

Non obliuiscaris quæ immediate subiiciā
1 ꝙ † si inquisitores hæreticæ prauitatis alicuius errorem declarent, & corrigant, ille autē nolit obedire, uel obtemperare, certe is dici potest hæreticus pertinax, & pertinaciter resistere, & tanq̄ pertinax condemnari poterit, iste est sing. tex. ibi per Bar. & ad hoc ponderatus in l. tutor. §. tutores. ff. de susp. tu. ubi
2 dicit Bar. ꝑ illū tex. ꝙ † qui inquisitori aliqd asserenti non credit, potest tanq̄ hæreticus pertinax dānari. Seqtur Fely. in rub. de hær. extra, & septem modos q̄b. q̄s dicat̄ pertinater resistere, uide per gl. not. in extrauaganti Io. 24. incipiente, cū inter nōnullos. de uerb. sig. in gl super uerbo ꝑtinaciter, le premier.

1 *Pertinacia in dubio non pręsumitur nisi de illa appareat.*

Notabile XX.

1 Animaduerte tn̄ † ꝙ pertinacia in dubio non p̄sumitur, nisi de illa appareat, ita Ioan. And. in c. cum cōtumacia. de hæret. in 6. ubi ēt Do. de S. Gem. allegātes tex. in clem. 1. §. porrò, de summa Trin. & in clem. ex graui. §. sanè. de usur. Ita ēt tradit Io. de An. in c. excōmunicamus. §. qui autē. col. 2. in fi. extra eo. tit. & Cald. cons. 3. in tit. de hęr.

1 *Reus non tenetur edere actori ad fundandam intentionem.*

2 *Hęreticus tenetur edere ad fundandam accusatoris intentionem.*

3 *Vsurarij tenentur edere actori quācunque scripturam ad fundandam ipsius actoris petitionem.*

Notabile XXI.

Magnificus Purpuratus in l. fin. C. de ed.
1 col. 3. num. 20. notabiliter uoluit, ꝙ † quamuis

uis reus non teneatur edere contra se ad fundandam intentionem actoris l. 1. l. qui accusare. l. si. cum ibi not. per glo & Doct. C. de edē.
2 Fallit hoc tñ † in hæretico, qui si quid hēat ad fundandam intētionem accusatoris, illud teneš edere, allegat notata per Ang. in l. per hāc. C. de temp. app. cōprobatur ut ꝑ eũ, porat allegare glo. quã ad hoc ibi notat Philip. Franc. in c. ut commissi in uerbo quibuslibet. de hæret. in 6. de quo ualde miror qđ nō allegarit.
3 Benefacit, nam † senatores siue usurarii tenentur edere quamlibet scripturam ad fundandam actoris petitionē, tex. ubi doctores in cle. 1. §. cæterum. de usur. Bar. & Doct. in l. ꝑtor. §. is ēt. ff. de eden. & Doct. in d. l. fin.

1 *Fratri carnali hæretico, an potius subueniendum sit quam extraneo catholico.*

Notabile XXII.

1 Si fortassis qspiã à te sciscitareš† cui potius subueniendũ sit an fratri carnali hæretico an extraneo catholico, Bš rñdeto cōem sñiam esse ut fratri carnali hæretico subueniendum potius sit, ita dicit Pan. in c. si qs. de hæret. q allegat gl. not. quæ hoc uult per glossas literas in c. 1. 30. distin. ubi Præpos. Alex. copiose confirmat hanc sñiam auctoritatibus, & fundamētis, ad quē te remitto ne chartas ocupē.

1 *Hæreticus usucapere non potest titulo pro hærede.*
2 *Hæreticus incapax est possessionis.*

Notabile XXIII.

1 Cōmendat memoriæ, ꝙ † hæreticus non potest usucapere ti. pro hærede, ita uult Bar. in l. constat. ff. pro hærede. Ratio esse potest,
2 quia † hæreticus incapax esse possessionis. c. 1. & 2 23. q. 7. & dixi supra in 1. notab. at siue possessione non procedit præscriptio. regula sine possessione, de reg. iur. ergo, &c.

1 *Scripta hæreticorum reijcienda sunt, & quare.*

Notabile XXIIII.

1 Hæreticorum † scripta usque adeo reiiciēda sunt, ut etiam si quid boni in eis reperiatur nihilomagis recipi debeant, tex. habes ubi Præpos. in c. canones. 16. distin. Ratio potest esse duplex. Prima, ne uideantur approbari. Secunda ne cum sana eorum doctrina 2. qui sciunt inter uerum, & falsum cognoscere ꝑ ueris falsa recipiant.

1 *Iudæis synagogas ubi eorum ceremonias exerceant habere licet, hæreticis nequaquam.*
2 *Iudæi nituntur ueritatis primordio.*
3 *Iudæi cur hodie à Christianorum ecclesia sustineantur.*
Reliquię alicuius antiqui iuris multum operantur in iure.

Notabile XXV.

Hæretici deterioris conditionis sunt quã
1 iudæi qđ ex eo patet, † nam iudæis licitũ est hēre synagogas, & ibi conuenire, & eorũ religionem, & ceremonias iudaicas exercere l. 3. & l. die sabbati. C. de iudæis c. 3. extra eod. ti. Hæretici aũt non possunt synogogas nec habere loca in quibus conuenire possint ut ibi improbato illorũ more sacra celebrant, tex. est in l. 3. C. de hær. elegantior tex. in l. 2. C. de sum. Trin. ubi gl. assignat rōnem diuersitatis inter hæreticos, & iudæos, quia iudæi habuerunt legē à Dño, non aũt Hæretici. & di
2 cit Cy. ibi, & Bal. post eum ꝙ † iudæi nituš primordio ueritatis, habuit. n. lex iudæorum principiũ ueritatis, unde in totũ falsum non dš qđ nitiš ueritatis primordio, allegaš text.
3 in l. cũ filius. §. hrs. ff. de l. 2. Nec ob. † ꝙ hodie iudæi lege noua sunt reprobati, nam ꝑ plegis antiquæ olim approbatæ reliquias, sustinentur ēt ab ecclesia Xpianorũ. hoc. n. operãtur reliquiæ antiquæ legis, multum. n. iure operanš reliquiæ, ut patet in l. patre furioso. ff. de his, q sunt sui uel alieni. iur. & l. uero. ff. de sol. cum aliis allegatis, ꝑ Cyn. ubi supra.

1 *Probationes clarissime requiruntur in criminalibus.*
Suspicio sola de hæresi sufficit ad indicendam purgationem suspecto.
3 *Suspicio urgens non sufficit ad condemnandum quē de hæresi.*
3 *Inquiritur contra eum qui discedit à communi asu fidelium, tanquam contra hæreticum, etiam si non præcedat diffamatio.*

Notabile XXVI.

1 Et si † in criminibus requiranš probationes luces meridiana clariores. l. fin. C. de probat. nec cōsuetum sit procedere ad inquisitionem nisi ꝑcedat diffamatio, ut per Doc. in c. cum oporteat, de accus. tñ in crimine hæresis sola suspicio sufficit ad indicēdã purgationē
2 suspecto ēt ꝙ nulla ꝑcedat infamia q̃uis ad cōdēnandũ de hæresi nō sufficiat ēt urgens suspicio, c. literas, de præsum. ita notabiliter

uult

uult Innoc. & Ana. in c. sicut, se primier. de simonia. Idem Innoc. in c. ex parte, de off. ord. Ant. in c. per tuas de coha cler. & mul. Inno. in c. pœ. de purg. cano. Arch. in c. oibus. 3. q. 5. & est text in c. inter sollic. ibi. uehementē suspicionem, de purg. can. Ana. post Card in c. excōicamus §. adiicimus, de hæret. ubi dñt per illum text. quod † ex hoc quod qs discedit a cōi usu & conuersatione fideliū, inquirit cōtra ipsū tanquam hæreticum, ēt non præcedēte infamia.

1 *Suspicio de hæresi oriri potest & ex leuis signis, & indicijs, quę plene probari debent*

Notabile XXVII.

1 Suspicio † autem de hæresi oriri potest ēt ex leuibus signis, & indiciis, illa tamen signa plene probari debent secundum Innoc. in c. sicut, le premier, de simonia. Ioan. Andr. in c. ut officiū. §. 1. de hær. in 6. notabiliter Oldr. consi. 210. regularis habet traditio, &c.

1 *Hæresis in quam quis lubrico ignorantia incidit est grauius delictum quam homicidium dolose commissum.*

Notabile XXVIII.

Audi elegans uerbum Bald. in l. 1. col. 10. 1 nu. 45. C. q. accus. non pos. † quod hæresis in quā qs incidit lubrico ignorantiæ, est grauius delictum quam homicidium dolose commissum. Quāuis. n. maius sit maleficium dolo patratum, quā culpa aut ignorantia l. in lege. ff. ad l. Cor. de sica. l. si mora. ff. sol. matr. tñ rōne subiecti ualde aggrauatur delictum usq; adeo ut faciat quod culpa sit maior dolo. Igit cū hęreticus ponat os in cœlū, & Deū blasphemat, propter nobilitatē subiecti qd offendit, grauius delinquit quam occidēs hoīem ēt dolose. Bal. al lega. Aug. non tñ citat locum, dic ut per eum.

1 *Hæreticum amicum si quis admoneat ut fugiat, aut non ueniat an debeat puniri.*

Notabile XIL.

1 Si quis † amore persequebāt hæreticum, nō qa hæreticus, sed qa amicus, & familiaris, & sciens quod iudex uolebat facere capere hæreticū, ut carceri traderet, unde cū admonuit ut nō ueniret, uel vt aufugeret, certe talis admonens tenet de tali admonitione, & cōsil. arg. tex. i l. 4. ff. ad l. Iul. maie. q. loquit in læsa maiest. principis, fortius ergo procedet in læsa maiestate Dei, & sic in crimine hæresis. Ita no. And. de Iser. summus feudista in auth. gazaros in uerbo, diffidamus, col. 4. de statut. cōtra lib. eccl. collat. 10. Qd maxime procedit (secundū eum) si ex tali admonitione hæreticus monefactus aufugerit, uel nō uenerit, & sic fuerit secutus cōsilium admonētis. Si aūt nō fuerit secutus cōsiliū, & sic admonitio nō sortita fuerit effectū, an ueniat puniēdus admonens, disputat Isernia ubi supra dic ut per eū.

1 *Hęresim abiurans si non impleuerit iniunctam pœnitentiam, habetur pro relapso.*

Notabile XXX.

Inter cetera quę superius tradita sunt hoc 1 quoq; adiiciendum duxi, uidelicet quod † abiurans hæresim, cui fuit adiuncta pœnitentia per inquisitorem, (ut supra dictū est in trac. de hęr. q. 20.) si non impleuerit pœnitētiam ei iunctam, habetur pro relapso in hæresim, & pœna relapsi puniri potest, ita Zenzel. Ma thesi. & Io. de Imo. in cle. 3. in gl. super uerb. pro pagine. de hær. Ioan. Cald. in c. literas, de presump. & Fede. de Sen. cons. 156. Alex. eps.

1 *Occultans hęreticum ex certa scientia punitur de hæresi.*

Notabile XXXI.

1 Adnotato quod † occultans hęreticum ex certa scientia, potest puniri de hęresi tanquam si esset hæreticus, ita notabiliter Bald. in l. 1. C. de his qui latro, uel ali. crim. reos occul. Occultans enim alienum delictum facit suū gl. in rubr. præallegata.

1 *Bene agere ex certa obstinatione recusans habetur pro hæretico.*

Notabile XXXII.

1 Volo † notes bonum tex. in c. nullus eps, & ibi Præpos. Alex. expresse not. 38. dist quod etiā ille potest dici hæreticus qui ex quadam animi obstinatione recusat bene agere.

1 *Hæreticus, & erraticus quid differant.*

Notabile XXXIII.

Pro declaratione terminorū nota differē1 tiam † inter hæreticum, & erraticum. Erraticus. n. his dr qui in fide erat, ignorantia quadam potius quam pertinacia, seu animo discēdi à uera fide catholica, ut sunt rustici, & simplices idiotæ. Hæretici aut dsr qui animo discedendi à fide catholica, potius quā ignorātia aliqd asseuerant fidei catholicę contrariū. In Bal. in c. firmiter, de sum. Trin. & fide cath.

1 Sacra

1 *Sacramenta ecclesiæ non sunt conferenda ab hæretico nec collata imprimunt uirtutis effectum.*

Fallit in sacramento baptismi, & cur diuersum.

2 *Sacramentum baptismi est omnium sacramentorũ ianua.*

3 *Morituro prius succurritur in baptismate, quàm in communione Dominici corporis.*

Notabile XXXIIII.

1 Nota quæro † ꝙ q̃uis sacramẽta ecclesiæ non sint recipienda ab hęreticis, utpote pręcisis ab ecclesia, nec collata à talibus uirtutis effe ctum imprimãt, ut est tex. not. in §. uerũ. 32. dist. hoc uerũ ītr in omnibus sacris excepto sacro baptismi, quod si fuerit collatũ ab hę. retico imprimit effectũ uerũ dũ tñ fiat in forma ecclesiæ, iste est t x. ĩ d. §. uerũ. uer. hæc de malis. Ratio diuersitatis inter sacrm baptismi & cæ. sacramenta, tradiť ibiť ibi in fi. tex. q̃a homo saluari pōt sine alijs sacramẽtis, & nō sine sacramẽto baptism. qđ ex eo patet. nam

2 † sacramẽtũ baptismi cæteris sacramẽtis prius est, omniũ sacramẽtorũ ianua. c. si qs cōfugit 1. q. cũ reliqs iuribus allegatis ꝑ el. in d. §. uerum, uer. hæc de malis, & faciunt q̃ abũde tradit Pręp. ibi col 2. num. 8. Item dicit egre-

3 gie tex. ibidem ꝙ † morituro prius in baptismate quam Dñi corporis cōione consulitur unde sanctius est ab hæretico baptismi sacramentũ sumere quã in ęternũ perire. an autẽ qđ dictũ est sacramẽta nō esse recipiẽda an hęr tico procedat in quocunque hæretico, uide per Præpositum Alex. ib.

1 *Testium examinatio incriminalibus committi non potest.*

2 *Fallit in crimine hæresis num. 2.*

Notabile XXXV.

1 Receptissima est sñia † doctorũ examinationem testium in causa criminali alteri cōmitti nō posse Cy. Bal. & Saly. in auth. apud eloquentissimũ, per illum tex. C. de fid. inst. & gl. in cle 1. in uerbo ciuili, ubi bo. text. de off. deleg text. cum gl. in c. 2. in uerbo ꝓhibẽte. de iud. in 6. & bo. tex. in l. 3. §. diuus ibi, nã ipsos interrogare soleo. ff. de test. gl. in c. 1. in gl. fi. extra de test. cog. & in c. cōstitutus 1. gl. pen. de fideiuss. & gl. ĩ c. at si cler. de iud. Inn. in c. si qui testium, de testib. & Panor. ampl. in c. cum causam. col. pen & fin. eo. tit. Fallit

2 hoc in crimine hęresis, in quo testium examinatio cōmitti potest per iudicẽ tex. est in ca. ut officium. §. uerũ de. hæret. in 6. & hanc fallentiam tradidit notabiliter Felyn. in d. c. cũ causam, col. antepen uers fallit tertio.

1 *Notarium sufficit in princ pio officij iurare fideliter exercere officium.*

2 *Notarius inquisitoris tenetur iterum iurare dum assumitur in causa inquisitions.*

Notabile XXXVI.

1 Nota ꝙ † q̃uis sufficiat notarium in princ. sui officii iurare offm̃ suum fideliter exercere. c. ad audientiam, de præscr. gl. solẽnis in l. quędam. §. nũmularios. ff. de eden. nec teneatur ulterius iurare cōstãte officio, cum sat sit semel iuratum fuisse, ut comprobat Bal. post gl. in c. præterea, ubi ẽt. Felyn. expresse col. 1. extra de testib. cog. & ꝑ Spec. in tit. de instr. ædi. §. restat. uer. sed quæro. Aduerte tamẽ, ꝙ

2 † notarius inquisitoris teneť iterũ iurare, dũ assumitur in cã inqsitionis, tex. est in cle. 1. §. porrò corã. uer & q̃a ubi gl. ĩ uerbo iurabũt, exꝑsse not. & ibi Paul. Anch. & Io. de Imo. de hæret. Quod spãle est (ẽm gl & prędictos) ꝑp delicti magnitudinem, & atrocitatem.

1 *Religiosi non possunt tabellionatus officium exercere.*

Fallit in crimine hæresis.

Notabile XXXVII.

1 Non te latet † religiosos, & clericos in sacris existes nō posse exercere offm̃ tabellionatus, q̃uis antea exercuerint ẽt ĩ causis uertentibus corã iudicibus ecclesiasticis. c. sicut, ubi scribentes extra. ne clerici, uel monachi, fallit hoc tñ in crimine hæresis, in quo prædictæ ꝑsonæ pñt tale offm̃ exercere, tex. est expressus in c. ut offm̃ §. ad cōscribẽdas, ubi gl. Ioan. And. Dom. & ceteri, de hær. in 6. Pet. d. Anc. & Io. de Im. Post gl. in. c. 1. § sane uer. & q̃a ĩ gl. not. eo. ti. ĩ cle. Host. in c. sicut ꝑalleg.

1 *Hæreticus præcisus est ab ecclesia, & est sicut ramus pręcisus ab arbore siue stipite qui statim arescet.*

Notabile XXXVIII.

1 Hæreticus † præcisus est ab ecclesia, & est sicut ramus præcisus ab arbore sine stipite q̃ statim arescit. 24. q. 1. c. loquitur, & est ille de quo Ioann. 15. si quis non manserit in me, mittetur foras, & arescet.

1 *Hæreticus reuersus ad fidem non est iterum baptizandus.*

Baptis-

Babt'smatis sacramentum non est reiterabile.
Ordinatus ab hæretico si ipse quoque hæreticus sit iterum est ordinandus si ad fidem reuertatur.

Notabile XXXIX.

1 Nota ꝙ † hæreticus ad fidem reuersus nõ est iterum baptizandus, ita Bal. in l. nihil. C. de uin. lib. assignans rõnem quia sacrm baptismatis non est reiterabile, ut dicit gl. in d. l. nihil. q̃ allegat plura iura ordinatus tñ, uel consecratus ab hæretico si ipsi quoque hæreticus sit, & ad fidẽ reuertatur, iterum consecrãdus est c. daibertum. 1. q. 7. hæc tradit Bertac. in tract. de episc. in 2. par. 3. partis prin.

1 *Tyrannus si quid dignitatis nomine faciat illud nõ ualet.*
Tyrannus legitime exercere potest iurisdictionem in crimine hęresis.

Notabile XL.

1 Quamuis † tyrannus (id est qui iurisdõnẽ de facto, & non de iure occupat) si quid nomine dignitatis faciat illud nõ ualeat ut no. in c. fundamenta. §. quod si secus iuxta medium, per illum tex. de elec. in 6. & in l. decernimus. C de sac. san. eccl. hoc tamen fallit in crimine hæresis, in quo põt tyrannus legitime iurisdictionẽ exercere. tex expressus ubi Phil. Franc. expresse not. de hæret. in 6.

1 *Excommunicatus ex quacunque causa etiam ciuili persistens per annum in excommunicatione, habetur suspectus de hæresi.*
2 *Excommunicatus per annum præsumitur male sentire de articulis fidei.*

Notabile XLI.

1 Nota † ꝑpetuò ꝙ excõicatus ꝑ quacũq; cã ẽt ciuili ꝑsistens ꝑ annum in excõicatione hr̃ suspectus de hæresi ita no. Io. And. & Pan. post alios cõiter in c. fi de pœn. quæ suspicio licet non sufficiat ad cõdemnationẽ, ut per Inn. & Pan. ubi supra sufficit tñ ut possit inquiri cõtra excõicatũ de hæresi, & sibi indici purgatio, in qua si defecerit hr̃ ꝑ cõuicto. c. inter. in fi de purg. can. Rõ aũt ꝑdictorum est s̃m Pan. ubi supra & Phil. Fran. in c.
2 cum cõtumacia de hær. in 6. † qa talis ꝑsumit̃ male sentire de sacris ecclesiæ, & de ꝑtãte clauium, ex quo tanto tꝑe in excõicatione remansit, uñ n. nõ curare imò cõtemnere excõicationem, quod utpote notandũ, & singulare mẽti tenendũ hortantur ꝑfati, & hæc adiicias ad scripta ꝑ Viladiego. q. 9. num. 2.

1 *Suspectus de hęresi si post canonicam purgationem, deprehensus fuerit in expressa hęresi, an habeatur pro relapso, an uero admittendus sit ad pœnitentiam.*
2 *Probatio non admittitur contra pręsumptionem iuris, & de iure.*

Notabile XLII.

1 Reuocabis fortasse in dubium, finge † Titium habitum suspectum de hæresi, & facta canonica purgatione iudicis arbitrio hæresim abiurasse, deinde post aliqd̃ tꝑs in exꝑssa hæresi deprehensum fuisse, an habeatur Titius pro relapso, & ut relapsus puniendus sit iuxta not. in c ad abolendam, de hæretici. extra. an uero sit admittendus ad pœnitentiã, & defensiones ac si nunq̃ habitus fuisset ꝓ suspecto, ut d. c. ad abolendam. in prin. Rñde ut per tex. in c. accu. de hær. in 6. distinguendo, aut suspicio ꝑꝑ quam Titius abiurauit hæresim erat grauis, & urgens, ut qa insurrexerat ex grauioribus, & urgẽtissimis indiciis, & hoc casu ut relapsus puniendus est d. c. accus. Rõ esse põt, qa per hanc secundã deprehensionem expressam declaratur aĩus illius, ꝙ prius fuerit in mala opinione cõtra fidẽ, in qua semper ꝑsumitur cõtinuasse usque ad secundam deprehẽsionem d. c. accus ibi, qua
2 dam iuris fictione censet̃ relapsus, quæ † quidem ꝑsumptio est iuris, & de iure cõtra quã nulla admittit̃ ꝓbatio in contrariũ l. fi. C. arbit. tutel. l. antiquæ C. ad uelle. no. in c. afferte, de ꝑsump. & in l. non est uerisimile. ff. qd̃ met. & in l. filium. ff. de his qui sunt sui uel alie. Si uero suspicio ꝑ qua prius abiurauit, & se canonice purgauit erat leuis, & parua, tunc non hr̃ ut relapsus, sed est ac si nunc tãtum peccasset, ideo sibi est dãda defensio, & audiẽtia, & abiurationis beneficiũ. d c. accus.

1 *Dispositio l. is cui bonis ff. de uerb. obl. non procedit in hæretico qui etiam contrahendo non potest suã conditionem meliorem facere.*
2 *Hæretico interdictum est bonis.*
3 *Hæreticus obligatur in sui odium, licet non in fisci pręiudicium.*

Notabile XLIII.

1 Singlr̃ † nota qd̃ dispõ. l. is cui bon. ff. de uerb. obl. uolentis eum cui bonis interdictũ est posse suam cõdõnem meliorẽ facere non deteriorem in tm̃ qd̃ ẽt näliter non obliget, alios tñ sibi obliget, non ꝓcedit in hæretico,
2 † cui ẽt bonis interdictum est l. manicheos,

& l.

& l. fi. C. de hær. c. cum secundum, eo. ti. in 6 ita notabiliter limitant illum text. in d. l. is cui, Pan. & Doct. ibi dicens illum text. ꝓcede re in eo cui interdictum est bonis in sui fauo rem (ut puta in prodigo) non autem in odiū & in pœnam, patet istud ex illo tex. qui vult eū cui bonis interdictum est non obligari na
3 turaliter, & tñ exploratū est † hæreticos obli gari in sui odium, licet obligatio non teneat in ꝓiudicium fisci. auth. credētes, uer. nullus, ibi, aliis rñdere cogantur. C. de hær. patet igi tur satis d. l. is cui, non ꝓcedere in hæretico.

1 *Apostatę peiores sunt hæreticis.*
2 *Hæretico pœnitenti parcitur, apostatę nequa-quam.*
3 *L. hi qui sancta C. de apostatis, an sit correcta iure ca noni.*
4 *Legum correctio fugienda.*
Differentia inducenda non est inter ius canonicum, & ciuile nisi expresso tex. reperiatur.
5 *Iuri ciuili standum est, ubi eo iure aliquid decisum reperitur cuius contrarium non reperitur decisū iure canonico, modo decisio ciuilis nō sit peccati in ductiua.*

Notabile XLIIII.

Volo mandes memoriæ. Traditum fuit su
1 pra in tractatu Villadiego. qō. 5. † apostatas (.i. qui deserta religione Xpiana ad iudais- mum cōfugerunt) peiores esse & deterioris condōnis quam hęretici loquēdo de his qui sum ꝓprie hæretici, de quibus in 1. q. & dua
2 bus seq. Corroborat̄ ultra ibi dicta † nam hæ retico pœnitenti parcit̄. l. manicheos. C. de hær. c. accus. eo. tit. in 6. cum uulgaribus Apo statis aūt nequaq̄ ēt si pœniteant parcendū est, sed irremissibiles ultimo supplicio dānan tur. l. hi qui sancta. C. de apostatis, q̄uis Villa diego supra in tract. q. 20. expresse dicat con
3 trarium dicens † qđ d. l. hi qui, non procedit iure Canonū nec admittenda est illo pacto, imò abolēda, cū disponat de mā mere spūali s. hæresis seu apostasiæ, q̄ est mere ecclesiasti ca, ideo Imperator non potuit illam legē cō dere, & sic uult illam legem correctā de iure cano. cui standum est in mā conscientię, ut ꝑ Bart in l. priuilegia. C. de sacro. san. eccl. cum cōcor. traditis ibi per Alex. & cęteros addi. &
4 doct. in c. 1. de noui, ope. nunc. † Sed fugiēdū puto legum correctionem l. ꝓcipimus. C. de appel l. 1. C. de in offic. dot. c. cū expediat. de elec. in 6. ideo non est inducenda dr̄ia seu di- screpantia inter ius canonicū, & ciuile, nisi re periat̄ expssa discordantia, & sic nisi reperiat̄ tex. de iure cano. expresse cōtrarius iuri ciui- li. Sed nec ubi in pontificio iure scriptū expsse reperit̄ apostatis pœnitētib. parcendū esse ut mortē corporalē euitēt. Ergo standū ē de- cisioni iuris ciuilis expresse disponētis nō es se parcendū apostatis ēt in foro spūali ꝑ re-
5 gulā † ꝙ ubi aliqd reperit̄ expresse decisum iure ciuili, nec reperit̄ cōtrariū decisum iure cano. standū est iure ciuili ēt in foro ecclesia stico, modo decisio iuris ciuilis nō sic peccati inductiua ut tradit̄ ꝑ gl. & Doc. in c. 1. de no. ope. nun. & Doct. in uariis locis remissiue ꝑ Alex. And. de Pomate, & cæteros in addi. Ad Bar. in d. l. priuil. Nec obstant aliqua adducta ꝑ Villadiego (qa ut in ciuilib. uel mediocri- ter docto patere pōt) nō ꝓbāt id ad qđ alle gant̄ minus obstat fundamēta, qbus utpote nō cōcludentibus facilis ultro se offert solō.

1 *Defensor nec fautor hæretici dicitur, illum defendēs ne lędatur à priuato, uel qui illi in iudicio patro cinatur, credens iustam causam habere.*

Notabile XLV.

1 Defendens hæreticum † ne lædat̄ à priua to, uel q patrocinat̄ illi in iudicio credēs illū hr̄e iustam causam non dr̄ defensor nec fau tor, ēt si postea appareat ꝙ nō erat iusta cau sa, rō, quia hæc est iusta defensio quæ talib. reseruant̄, secus dicendum est si contra con- scientiam ei patrocinatur, quia tunc dr̄ de- fensor ſm Car. in cle. i. de pœn. & d. Syluestr. in sua summa in uerbo hæresis. 1. in 6. q.

1 *Reuocatio hęresis est duplex.*
2 *Reuocatio hæresis quę fit solum ad salutem animę potest indistincte quandocunque fieri usque ad uitæ exitum.*
3 *Sacramenta ecclesię non sunt deneganda hæretico ostendenti manifesta signa pœnitentiæ.*
4 *Reuocatio hęresis quæ fit tam ad salutem animę quam corporis debet fieri congruo loco, & tēpore.*

Notabile XLVI.

Adnotato in mā reuocationis hæresis, ꝙ
1 † duplex est reuocatio seu pœnitentia, altera q̄ fit ad salutē animæ duntaxat in foro con- scientiæ, altera uero quæ fit ad utriusq; salu tem. s. animæ, & corporis. Prima indistincte fieri potest qñcunq; à quocunq; & in quo- uis crimine, & loco quolibet usq; ad uitæ exi tum

tũ ut habetur in c. firmissime, extra de hær. dummodo facta sit puro corde, & spontanea uolũtate, ut de pœniten. distin. 3 pe: fecta, & c 1. & 2. qui cler. uel uouen. & c. super eo. de
2 hæret. in 6. ubi nota tex. † quod hæretico etiã relapso in hæresim) qui absq; ulla spe ueniæ debet morti tradi) si emiserit manifesta pœnitẽtiæ signa nõ denegant ecclesiastica sacra utpu a confessio, pœnitentia, & eucharistia, qbus humiliter ab eo petitis nõ erunt denegãda.
3 Secunda † uero reuocatio, seu pœnitentia quæ fit gratia utriusque. f. tam animæ q̃ corporis non est tam gñalis sicut prima, sed spãlis, & restring tur ut congruo tpe, & loco fiat, ut abunde supra in tract. q̃st. 20 & hæc nec nunq̃ competit relapso. c. ad abolẽdam. de hæret. extra, & c. accusatus eod. tit. in 6.

1 *Correlatiuorum idem ius est.*
Correlatiuorum regula non procedit in hæretico in casu ibi tradito.
2 *Hæretico semiplene probanti contra Christianum non defertur iuramentum in supplementum probationis, econtra autem Christiano semipleno probanti contra hæreticum sic.*
Ratio diuersitatis ibidem traditur.

Notabile XLVII.

Memoriæ commenda, habes uulgatam regulam
1 q † disposita in uno de correlatiuis censetur disposita in alio. l. fi. ubi Doc. C. de indic. uidui toll. fin. ubi Bart. de accepti. ff. l. 1. cum uulgatis, de cupre. lib. 11. C. fallit hæc regula in hæretico uel infideli in casu notabili. Tu scis quod semiplene probanti defertur iuramentũ necessarium in supplementũ probationis. l. admonendi. ff. de iureiuran. l. in bo
2 næ fidei. C. de reb. credi. nota † tamen quòd hæretico uel infideli semiplene probanti cõtra catholicum, & christianum non defertur iurm in supplementum semiplenæ probationis, & tamen econtra christiano catholico contra iudæum, hæreticum, uel infidelem defertur tale iurm, arg. notatorum per Bald. in l. qui accusare. C. de eden. & per Ludo. Rom. in d. l. admonendi, & Canon. in cap. fin. de iureiuran. Ratio autem ex prædictorum doctrina colligitur, nam tale iuramentũ nõ cuiuis indistincte dãdum est, sed personæ legalitas, æquitas, & fidelitas inspicienda est, q̃ à præfatis hæreticis, abesse exploratum est. Ita ẽt expresse do. Bapt. de S. Bla. in tract. correlatiuorum, in §. uenio ad quintum, uersi. 28. fallit.

1 *Moderator rei suæ quilibet est ut de ea ad libitum disponat.*
2 *Renunciare iuri sibi competenti quilibet potest.*
Fallit in hæretico in casu tradito, num 2.
3 *Iuri introducti in fauorem partis licet contrahentibus renunciare, iuri uero introducto in odium alicuius nequaquam.*

Notabile XLVIII.

1 Nouit uel mediocriter in iure † doctus, quemlibet de re sua ad libitũ disponere posse, & sibi debitum debitori remittere, & alio modo quilibet su ꝑ suo in alterius utilitatẽ, & sui ꝑiudiciũ pacisci, & iuri sibi cõpetẽti renũciare, modo ætatis sit legitimæ, nec aliã patiat, inhabilitatẽ rõne cuius, & bonis interdictũ sit. l. in re mand. C. mand. l. 1. & l. si quis in cõscribendo. C. de pac. cum ibi notatis latis ꝑ Doc. & ꝑ Bart. in l. si qs ꝑ eo. ff. de fideiuſ. no
2 ta tñ casum in † quo pactũ uel remissio su ꝑ sibi debito nullo modo ualet, tex. habes notabilẽ in cle. 2. ibi, nullis pactis, uel remissionib. su ꝑ hoc ualituris, de hær. ubi si inquisitores ꝑtextu officii aliquid indebite extorserint ab inculpatis de hæresi, illud restituere tenent, & si inculpati illis inqsitoribus ex tota remiserint, & qetauerint, nõ ualet talis remissio, & sit cõtra dispõnẽ d. l. si qs in conscribendo, & l. 1. §. & post operis. ff de no. oper. nunc. Rõ siquidẽ est † qm oĩa illa iura procedunt qñ fauore partiũ aliqd introductũ est, tunc. n. contrahẽtium pacto remitti põt. Sed qñ in odiũ alicuius (puta indebite extorquentis) aliquid institutum fuit, nequaq̃ põt illud contrahentium pacto tolli, ut patet in Macedoniano. l. 1. ff. ad Macedo. & in l. fin. C. de pac. pign. cũ simi. traditis ꝑ gl & Doct. in d. l. si qs in conscribendo, & Bar. melius quam alibi in d. l. si qs ꝑ eo & gl. in c. si diligenti, de foro comp.

1 *Hæreticus est qui credit ecclesiam habere duo capita.*

Notabile XLIX.

1 Adnotato † eum qui crederet uniuersalem ecclesiam posse hr̃e duo capita, hæreticum esse, est enim tantum, unũ caput, unus pastor, & ouile unum, ita dicit notabilis gl. in c. non autem, in fin. gl. magnæ. 7. q. 1. gl. plenior in clem. ad nostrã, in uerbo, ecclesiæ, de hæret. sequit Abb. in cap. at si cler. colum. 19. uersi. aut enim quis credit ecclesiam, extra de iudic. & in cap. primo de parochiis, Card. in clem. 1. §. porro in secunda quæst. de iureiur.

Ideo

Ideo Arch.in d.c.non aũt, refert Aug. dicẽtem quod nesciebat iure ꝓhibitum ꝙ duo hře possent epatum, quia sciuisset, nõ acceptasset suũ.& uult Fely.in c.3.de hær ubi assignat rõnem. quia hoc repugnat articulo fidei.s.unam sanctam catholicam ecclesiam.

1 *Sortilegium an liceat consulere ut liberet egrotum à maleficio,& an liceat adiurare imbres, fulgura,& tempestates,ne noceant fructibus.*
2 *Matrimonij fracturam ecclesia citius patitur,quã quod maleficiatus contrarijs maleficijs liberentur.*
3 *Corporis iactura minor est quã animæ, ideo potius in corpore quam in anima pati expediat.*

Notabile L.& ultimum.

1 Reuocabit† in dubiũ q̃ spiam,nũ impune liceat cõsulere sortilegũ,siue maleficũ, ut dissoluat facturas maleficii,aut si mauis,liberet ægrotũ maleficiatũ à maleficio? & silr̃ an liceat adiurare imbres,fulgura,& grãdines ne noceãt fructibus,arboribus, & plãtis. Rñde distinguendo, aut loqmur de iure ciuili,aut de iure cano. Primo casu licet impune cõsulere, & adhibere sortilegũ ad faciẽdũ ea opa q̃ uertũtur in bonũ,& ꝓsunt, qm̃ ꝑ bono opere qs cruciari nõ debet l eorũ.§.fi. ubi expresse no.Bart.C.de malef. & math. Secũdo casu.s.de iur.can.nõ licet aliquo modo(ẽt ꝑ recuperãda corporis sanitate) q̃rere remedia diabolica, & superstitiosa, licet aliter sanitas ipsa recuꝑari nõ possit,tex.ad literã in c.admoneãt 26.q.7.Bar.ubi supra Pan.in c. 2. ꝑ illũ tex.extra de sortil.ubi Rom. põtifex potius patit̃ bona ecclesiarũ furto ablata ꝑdi,q̃ ꝙ quærant̃ ꝑ remedia hm̃õi.†
2 Hinc est quod ecclesia potius tolleret dissolutionẽ m̃rimonii,& tãti uinculi sacr̃alis fracturã,quã ꝑmittat maleficiatũ cõtrariis maleficiis liberari.c. si ꝑ sortiarias.33.q.1.& c.1. de frig. & male.
3 Rõ horõ est,† q̃a mag s expediat in corꝑe q̃ ĩ aĩa,minor,n est corꝑis iactura quã aĩæ.d.c. admon.& c.fi.de sortil.arg.c.solitæ.de maio. & obe.ubi Pan.& Doc.ad qđ nõ cõsiderauit ius ciuile,qđ q̃dẽ principalr̃ ad tꝑal ũ cõseruationẽ tendit d.c.solitæ.notat̃ in c. nec mirum.§. ad hæc 26.q.6. Quæ omnia notato.

Habes tãdẽ lector cãdide, absolutũ de hæreticis librũ,quem non aure quidẽ popularis capitalẽ causa edidimus, nec intus nobis cauẽtes,sed ut cõi orthodoxorũ utilitati cõsuleremus, quare hoc nr̃o labore lector fruere, interea tñ mordaci linguę frenum adhibero.

TRACTATVS DE HAERETICIS,

& eorum pœnis, Pauli Ghirlandi Castellionis Iuris consulti Florentini. Criminalium causarum Auditoris R. P. D. Andreæ de Iacobacijs S. D. N. Papæ Almaque urbis Vicarij generalis.

SVMMARIVM.

Hæresis est crimen grauius cæteris, & detestabilius, eo quod contra creatorem committatur. 1
Hæresis est crimen læsæ maiestatis diuinæ.
Maiestatem ęternam lędere grauius est quam temporalem. 2

INter crimina quæ animaduersione digna sunt hæresis † est grauius, & ceteris detestabilius eo ꝙ directo contra ipsum creatorem Deum omnipotentem patratur, eius omnipotentiæ detrahendo, negandoq́. illius diuinitatem,ut habetur in c.1.de sum. Trin. & fide Cath.& l.1.C.eo tit.& c.ad abolendã, de hær.non immerito igitur appellari potest crimen læsæ diuinæ maiest. ex quo directo tendit in læsionem, & præiudicium diuinæ ꝑtãtis,ut proxime diximus d.c.ad abolendã, & cap.uergentis.eo.tit.† Lõge.n.grauius est eternam q̃ tꝑalem lædere maiestatẽ 24.q.1. non afferamus. Et hr̃ in d.c.uergentis. Ideo tractaturus de criminibus, de eo prius tanq̃ grauiori ęquum uisum fuit esse dicẽdum iuxta notata in rub. & in l.1. C.ad l. Iul. maiest. & in l.1.ff.eo.tit.& d.c.non afferamus. no. ẽt in c. excõicamus. el 1.§. credentes.de hær.
(margin: 1 beside line 2; 2 beside "& cap.uergentis")

1 *Declaratio bona à diffinitione proficisci debet.*
2 *Hæresis quid sit in suo genere sumpta.*
3 *Hæresis proprie sumpta non cadit in iudeo, aut sarraceno.*
4 *Hæresis ab electione dicitur.*
5 *Eremita quis, & unde dicatur.*
6 *Hæresis duo habet extrema substantialia.*
7 *Hæresis differt ab apostasia,& schismate.*

QVAESTIO I.

1 QVæro nunc primo,quid est hæresis.† Nã quælibet bona declaratio ab ipsa diffinitione proficiscitur,ut inqt Cic.in 1.Off.& dicit gl.referẽs Boetium in l omnis diffinitio. ff.de reg.iur. quòd ipsa diffinitio substantiã cuiusque rei ꝓut est significat, & hr̃ per Bar. in l.si is qui pro emptore,in 1.p.ff.de usuc.&

in

in l. 1. §. dolum. ff. de dolo, & idem Bart. in l. 1. §. mutui. ff. si cer. pet. & in l. 1. ff. de test. Vbi dicit ꝙ omnis diffõ debet ponere substantialia rei diffinitæ saltem in gñe illius dñas continentia. Vnde dico ꝙ † hæresis in gñe sumpta est error quidam pertinax corrũpens Xp̃i fidem, ut colligit ex doctrina S. Thomę in 2. 2. q. 11. art. 2. uers. sed pestifera. 24. q. 3. heret. ubi introducitur snia S. August. Qui Thomas subiungit ꝙ hæresis esse non potest, nisi sit error circa ea quæ sunt fidei, sicut circa propriam mãm, & ꝑpea non dr̃ hæresis si quis erraret in falsa opinione circa alia q̃ nõ sunt fidei, sicut est in geometralibus, uel aliis huiusmodi, ita dicit ipse quæ appellat ēt labes, & prauitas, ut in clem. 1. §. uerũ eod. tit. alibi quoq; appellatur pestis ut hr̃ in c. accus. §. sanè. eod. tit. lib. 6. & qui crimine illo pollutus existit, pestilentiosus dr̃ ut in c. excõicamus. el. 1. §. credentes uer. sanè. extra eod. tit. † Ista enim est spẽs infidelitatis q̃ pertinet solũ ad eos qui Xp̃i fidem profitentur, & illius dogmata corrumpunt, & ꝑpea istud crimen nõ cadit proprie in Iudæo, & Saraceno, Mahumetano, & aliis hmõi extranei iuris hoĩbus ſm qđ not. cõcludit S. Th. in 2. 2. q. 11. art. 1. Quod pctm̃ ut plm̃ oritur ex superbia, uel cõcupiscentia commodi tp̃alis ut not. Aug. in lib. de util. cred. & idem Th. in 2. 2. q. 2. ar. 2. & 3. sed quidam arguentes tenebant contra istud dictum, ꝙ si hæresis oritur ex superbia, & ꝑꝑ concupiscentiam &c. ergo non est species infidelitatis quia fides, & infidelitas cõsistit in credere, & in mente, non aũt in actu extrinseco, & hoc idem cõiter tenent Theologi. Et ꝑpea idem Tho. in d. q. 11. & 12 ar. 1. declarando illud dictum dicit ꝙ finis proximus siue causa proxima hæresis, est adhærere falsę sentẽtię, seu opinioni animo ꝑtinaci, & ex hoc dr̃ esse species infidelitatis, sed causa eius remota, & finalis est cõcupiscẽtia cõmodi tp̃alis, ex quo sequitur ꝙ dr̃ oriri ex superbia & cupiditate. & not. 24 q. 3. c. hær. & seq. † Et appellatur hæresis ut quidam dixerunt ab elect. 24. q. 3. hæresis quæ sunt uerba S. Hieronymi ad Gal. quia omnis hæreticus eligit sibi nouas, & extraneas opiniones contra fidem Christi, & ecclesiæ instituta ut dicit Host. in sum. eod. tit. & Azo similiter eod. tit. in sum. §. 1. uer. ult. & per Felyn. in rub. extra eod. titul. Arch. autem in d. cano. hæresis 24. q. 3. ponit plures expositiones.

2 (margin, beside "tinentia. Vnde dico")
3 (margin, beside "el. 1. §. credentes")
4 (margin, beside "seq. † Et appellatur")

dicit. n. ꝙ hæresis dicitur ab electione, uel ab errando, quia nõ est hæreticus nisi ille qui errat. Quidam dixerunt quòd hoc nomen hæresis descendit à uerbo græco, hære. quòd latine dr̃ uirtus. i. & thesis locutio, unde hæresis quasi uirtus locutionis, & hæreticus. i. uirtuosus in locutione, & sermone, & quia cõiter isti hæretici in sermonibus, & disputationibus suis confidunt, & non in uirtute spũs sancti, uel dicas dicit ipse ꝙ hæresis diuisio interpretatur. Ex quo ergo per fidem catholicam prima fit fidelium adunatio. Diuisio igitur quæ specialiter fit à cõione prædicta, siue à cõi fide hæresis appellatur, uel dicit ab isto uerbo ercíscor, ris, quod idem est ꝙ diuido, ſm quod dicit gl. in rub ff. fam. erc. Inde dr̃ iudicium siue actio familiæ erciscundæ, hoc est diuidendæ hæreditatis, qm̃ ipsi hæretici per illas eorũ erroneas opiniones diuidunt se ab unione ecclesiæ, & Xp̃i fidelium, † Inde dr̃ etiam eremita quasi separatus ab hominum consortio, ut per Host. in d. sum. & Arc. & in can. hæret. 24. qõ. 3. Et dñr etiam. Hæreses leges. i. leges, diuidentes ciuitate à ciuitate, ut l. si duas. §. est aũt. ff. de ex. tut. & ibi not. gl. 1. igitur interpretatio recidit in secundam, quia quicunq; eligit nouas opiniones extra fidem cõem recidit ab illa cõione, & cõgregatione fidelium ꝑ quem recessum fit diuisio inter ip̃m hæreticum, & cõionem prædictam ſm Arch. in d. cap. hæresis. unde Azo Host. & Gof. in sum. eod. tit. & Arch. in c. ad apost. §. 2. de sen & re iud li. 6. Card. in rub. & in clem. 1 eod. tit. dom. Felyn. in rub. extra eod. tit. & Th. in 2. 2. q. 11. articul. 1. & 2. † Quod quidem crimen habet duo extrema substantialia sine quibus. i. non potest, primũ est ꝙ respicit hæresis initium, & hoc est error in rõne, suppleas tu ꝙ sit error circa q̃ sunt fidei nõ circa alia ut cõclusũ fuit supra ex doctrina S. Th. Secũdũ uero extremum est quod respicit complementũ qđ est ꝑtinacia in uoluntate, ut hr̃ 34. q. 3. c. dixit. & Archi. in d. c. hæresis, quotiescunq; igitur aliquis erat circa fidem ꝑdictam, & in eius errore non instat pertinaciter, sed uariat, uel reuocat non dr̃ hæreticus, nec subiicitur pœnis hæreticorum, de quibus infra maxime si sit paratus suscipere correctionem sui erroris d. cap. dixit Apost. & cap accus in princ. eo. tit. lib. 6. c. ad abolendã. c. firm. in princ. & cap. uergentis. extra eod. tit. & not. Abb. & Doct. in c. 1. ex

5 (margin, beside "† Inde dr̃ etiam eremita")
6 (margin, beside "† Quod quidem crimen")

tra eod.& ppea congrue dictum fuit in diffinitione error pertinax ad dñiam illorum qui reuocant,& non persistunt in dicto errore. Et
7 nota, ꝙ Hæresis, Apostasis, & Schisma sunt diuersa crimina, sicut diuersa sunt nomina, & qd contineat in se unumquodq; istorũ.& an quodlibet sit species infidelitatis de istorũ natura, & differentiis dicetur infra proxima qõ. ubi declarabitur quis proprie sit hæreticus, quis apostata, & quis schismaticus.

1 *Hereticus quis proprie dicatur.*
2 *Errans in sacramento Eucharistię hęreticus est.*
3 *Dogma falsum, & a fide extraneum defendens hęreticus est.*
Potentiam Dei attribuens creaturę hæreticus est cẽsendus.
4 *Secreta cordis rimari non est hominis.*
5 *Hęreticus quis dici potest tribus concurrentibus.*
Scripturam sacram ad sensum incongruum interpretans est hæreticus.
Hęreticus est qui sedis apostolicæ pręcepta contemnit.
6 *Apostata, & schismaticus, an sint proprię hæretici.*
Schismaticus quis pprie dicatur, & unde schisma
7 *Hæreticus est semper schismaticus, sed non econtrario.*
8 *Apostasia quid proprie dicatur, & quotuplex.*
9 *Apostatę hęreticis sunt deteriores.*
Hęretici omnes apostatę sunt.
10 *Opera bona facta per hæreticum, & schismaticum cum aut apostatam, an sint eis utilia.*
11 *Opera bona prius facta an prosint peccatori conuerso.*

QVAESTIO II.

1 SEcundo quæro † quis sit hæreticus. Rñ. Hęreticus duobus modis dicitur, proprie, & improprie, siue large, & stricte, Proprie.n.& stricte hęreticus dicitur ille qui contra fidem Christi, uel aliquem eius articulum, seu aliquod ex septem ecclesię sacris ab errat, ut est baptismum qđ est prima porta salutis, qua profitemur xpianum fidẽ ideo dicit S. Aug. ꝙ nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritusancto, & qui non baptizatus fuerit, erit extra ecclesiam, & salutis æternæ particeps esse non poterit, quod firmissimæ teneas, & nullatenus dubites.i.q.i. detrah. & cap. fir. & de cõsecr. dist. 4. in prin. ubi dicitur per quam necessariã esse aquæ uisibilis in corpore ablutionem p quam spũs intelłs, & anima q̃ est inuisibilis ex iuisibili fidei sacro, & doctrina purificaĩ ad salutẽ. Itẽ q aberrat in chrismate qđ dr̃ fidei comprobatio de cõsecr. dist. 4. presbyt.& cap. nullus ministrorũ, uel in confessione quæ est pctõrũ remissio, dum tñ fiat debito modo, & cum cõtritione de pę. dist. 3. nihil, & cap. pfecta pñia, & de cõsec. dist. 5. nihil. & distin. 4. oĩs, & in ca. 1. q cie. uel uouen.
2 Item q errat in ipsius Eucharistiæ ptiosissimo sacro .s. in transubstantiatione, seu alia quauis eius particula substantiali p qđ aĩa Xpiani unitur Deo, de cõs. dist. 2. cum oẽ, & cap. nihil in sac. & in cle 1. de reliq. & uener. san. & ibi p d. Car. & sic de aliis hmõi sacris, q contra illa, seu aliquod ipsorũ totum, uel aliquod eius membrum substantiale nouam opinionẽ, uel adinuenit, & sequitur, uel iam inuentam tenaciter prosequitur pculdubio hæreticus est, ut hr̃ in c. ad abolendam. extra eod. tit. & l. Manich. C. eod. & cap. 1 de sum. Trin. in antiq. & in 6, & in clem i. eod. tit. & ibi p scribentes antiquos, & Mod. & in l. 1. & ibi Bal. C. de sum. Trin. Itẽ dubius in fide, is, v3, q in illa dubietate pertinaciter insistit c. 1. & ibi Abb. & Doc. extra eod. tit. & d. c. dicat aliquis 23, q. 3. † Itẽ qui falsum dogma,
3 uel extraneũ sensum circa substãtialia fidei, diuinæ scripturæ attribuit, & sic tributũ sensum ptinaciter defendit, uel qui nouas, & falsas opiniones gignit, uel seqtur 24 q. 3. hæreticus. Item q firmiter credit licere xpiano posse exercere usuras sine pctõ, ut in clem. 1. de usur. & ibi do. Card. Item q potentiã diuinæ maiestatis q̃ soli Deo, competit in priuilegium suæ unicæ potentiæ oĩa creãtis uult attribuere angelicæ utriq;, uel humanæ creaturæ hoc est qđ credat, & firmiter teneat p angelũ lucis, dęmonem uel hoĩem posse fieri ea q̃ soli Deo cõpetunt in priuilegium, sicut est infundere aĩam in infante postq̃ in utero mr̃is formatus est, ut hr̃ in c. Moyses. 32. q. 2. aut mortuum suscitare. seu humanã creaturam in melius, uel deterius reformare, aut in alteram spẽm cõmutare, futura p uerami sciam reuelare, ut no. Esaiæ 61. c. dicite mihi quæ futura sunt, & dicam ꝙ dii estis. † Item
4 hoĩs secreta cordis indicare dr̃ Matth. 22. c. ubi Christus cognouit mentes Pharisæorum aduersus ipsum deprauatus, & ꝙ dũ ipm interrogabant quærebant eum capere in uerbis qñ ipsum interrogauerunt cui dñent reddere cẽsum ex quo ipse Christus uocabat se

regem

regem Iudeæorũ an dẽent sibi dare censum, uel Cæsari, at ille uiso numismate, & Cæsaris imagine, rñdit. Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo. De his. n. & q̃busdam alii quæ competunt siue pertinent ad solũ Deũ, uide latius infra titu. seq. in 10. q. ubi plene tradit an, & qñ sortilegia sapiũt hæresim manifeste, uel non. & hr̃ ẽt 26. q. 2. q̃ sine saluatore, & 26 q. 5. epi, & cap. seq. & Old. in consl. 210. qđ incipit, regularis habet traditio, & S. Th. in 2. 2. in sæpe d. q. 11. ar. 5. Host. in sum. Goff. & Azo. in sum. eod. tit. Et dicit S. Aug. in lib. de util. cred. ca. 1. ꝙ hæreticus est qui alicuius tp̃alis cõmodi, & maxime gloriæ, principatusq́. sui grã falsas, ac nouas opiniones contra Xp̃i fidem, uel gignit, uel sequitur, & iste ꝓprie dr̃ hæreticus, cuius dcm̃ translatum fuit 24. q. 3. in c. hæreticus.

5 † Dñs Alex. de Alex. in 2. 2. tit. de hæresi, dicit ꝙ ad hoc ut quis proprie dicatur hæreticus, & subiaceat excõicationis, & aliis pœnis contra hæreticos statutis tria requiruntur. Primum. s. falsa credulitas in rõnali ut not. glo. 24. q. 3. c. qui aliorũ. Secundum ꝙ requiritur est peruersa uoluntas in concupiscibili. Tertiũ impugnationis pertinacias ex parte irascibili, ut postq̃ se implicuit in errorem in eo pertinaciter instet, alias si nõ instaret, sed reuocaret, non diceretur hęreticus. 24. q. 3. dixit Apostolus. Improprie uero, & largo modo hæreticus dr̃ is qui sacram scripturã male, & erroneæ intelligit, seu interpretatur. s. alter quam sensus spũssancti flagitat 24. q. 3. hæreses. Item is q̃ conat̃ uelle auferre priuilegia ecclesiæ à Deo, uel Romanis Pontificibus concessa. 22. dist. oẽs. Item qui p̃cepta apostolicæ sedis transgreditur. 19. dist. nulli, ꝙ q̃busdã aliis modis, de quibus latius uide ꝑ gl. in c. firmiss. extra eo. tit. & gl. in c. inter. hæresim, 24. q. 3. Fely. in rub. extra. eo. tit. per Card. in clem. 1. eo. ti. Bal. in rub. C. eo. tit. & ꝑ supradictos summistas in locis p̃allegatis, & isti diuersis pœnis puniũtur ab illi q̃ sunt ꝓprie hæretici. de q̃bus infra tit. seq. 11. q. † Sed q̃ro an apostata, & schismaticus continentur sub ista specie hæresis, uel sub eius generis. Rñ. ꝙ proprie, & stricte loquẽdo aliud est esse apostata aliud esse hæreticus, & aliud schismaticus, de hæretico uidistis supra. Scismaticus n. à principio maxime non est hæreticus, q̃a schismaticus ꝓprie est ille q̃ nõ vult obedire ueræ, & antiquæ ecclesiæ suæ, sed facit aliam ecclesiam p̃latum, uel clericos, q̃ faciunt alium Papam relictã prioris Papæ obedientia. Schisma uero dr̃ à schissura, q̃a schismaticus ꝑ denegatione obediẽtiæ scindit se ab ecclesia eo maxime dum q̃rit facere ecclesiã, uel alios clericos modo suo cõstituere reiectis propriis, & uenit à scindo, dist. 24. q. 1 scissura. & 24. q. 3. inter hęresim. & cap. schisma. sed quotiescũq; schismaticus perseuerat ꝑtinaciter in illa sua opinione diuisa efficit̃ hęreticus diuidẽdo ecclesiam, q̃a uenit cõtra illũ articulũ fidei, & unã sanctã ecclesiã &c.

7 Et ꝓp̃ea dñt Doct. † ꝙ oĩs hæreticus est schismaticus, quia omnis hæreticus scindit unionem ecclesiæ diuidendo se ab illius unione, sed non econuerso oĩs schismaticus est hæreticus saltẽ stricto modo, q̃a tunc dico incipit esse hæreticus quotiescũque ꝑseuerat in illa eius diuisione, & in ea pertinaciter insistit sequendo scissurã rei indiuiduæ. s. ecclesiæ. s. Et isti quoq; sunt duplices speciei proprii, & improprii. Proprie, & stricte loquendo schismatici sunt hi de q̃bus supra. Improprie uero, & largo mõ schismatici dñr oẽs q̃ recusant obedire mandatis ecclesiæ, ut sunt excõicati & similes ꝑtinaces q̃ largo mõ dñr schismatici. uide not. doctr. Abb. in rub. & in ca. 1. de schism. & 24 q. 4. schismaticus, & cap. inter hæresim. Host Azo. & Gof. in sum. eod. tit. de schis. & ꝑ S. Th. in 2. 2. q. 11. art. 1. & 2. Apostata uero differt ab hæretico, & schisma. in specie licet in gñe quodã modo idem sunt in hoc, v3, ꝙ sunt extra ecclesiam, & cõionẽ fidelium.

8 † Apostasia. n. ꝓprie est q̃dã retrocessio à sua debita ordinatiõe, & ista est triplex ẽm gl. in c. 1. de apost. Prima est apostasia ꝑfidiæ ꝑ quã q̃s recidit à fide. 11. q. 7. non põt. Secunda est inobedientiæ, qđ est qñ q̃s trãsgredit̃ p̃ceptum. ut in c. si q̃s uenerit, & cap. illud. de maio. & obed. Tertia est apostasia irregularitatis, ut cum q̃s recedit à r̃ła, & habitu suę assumptæ religionis, ut d. c. 1. de apost. & 50. distin. cap. fin. & dicitur apostata. i. retrostans, siue retrocedens, aut retro adiens. 26. quæst. ult. non obseruetis. Et isti quandoque se rebaptizant, & retrocedentes a ueteri nomine, & ordinatione suæ uitę aliam nouam suspiciunt, sed quando recedunt a fide Xp̃i, & nouam suspiciunt sunt hęretici maxime qñ persistunt in dicta noua professione, & illam credunt esse ueram, & hoc modo etiam apostatæ dicuntur esse hęretici.

9 † Sed nota

ꝙ isti apostatæ sic rebaptizati de iure ciuili sunt deterioris cōdōnis, q̃ hæretici, loquēdo de his q̃ sunt proprie hęretici, ut supra, qa hę retico pœnitenti parcitur. l. Manich C. eod. tit. istis uero nunq̃ parcitur, sed irremissibilr̄ ultimo supplicio puniuntur. l. hi q̃ sanctam C. de apost. & ꝑpea dicendo ꝙ oēs hæretici sunt apostatæ, cōña est uera, sed non ecōuerso, nisi data pertinacia, & oīmoda recessione à fide catholica ut dn̄t Can in d. c. 1. de ap. & Host. in sum. eod. ti. & S. Thom. in 2. 2. q. 11. artic. 1. & 2. & est gl. not. & ibi Abb. in c. firm. de hæret. Sed quæro nunc de hac no. q. satis proficua in foro conscientiæ, dicit tex. in ca. firm. in fin. extra de hær. ꝙ hoī qui non tenet unitatem ecclesiæ catholicę neq; baptismus neq; eleemosina, nec alia q̄libet maxima opera charitatis, immo nec mors noīe Xp̄i suscepta proficit ad salutem.

10 † Modo q̄ro quidam exn̄s laqueo hæresis schismatis, uel apostasis perfidię innodatus, fecit q̃ plurima charitatis opera, v3, eleemosinas, disciplinas, ieiunia, pn̄ias, peregrinationes, orones, & multa alia diuina officia, missas, & similia ꝓ aīæ, suæ salute, certū est ꝙ dum ille est in pc̄tō in credulitatis illa nihil sibi prosunt ad salutē, d. c. firm. in fi. dicendum ne erit ꝙ tot bona opera omnino perdantur, adeo ꝙ nullū fructum afferant benefactori, dic s̄m gl. in d. ca. firm. ꝙ dicta pia opera nō perduntur aliquo modo, & licet illi nō prosint ad salutem ꝑp pc̄tm̄ infidelitatis, tn̄ prodesse illi poterūt ad tria. Host. in sum. in tit. de pœn. & remiss. in §. & an ficte. distinguit melius, aut quæritur

11 † an pia opera facta ante pc̄tm̄ reuiuiscant ad salutem post cōuersionem pc̄tōris. & dicēdum est ꝙ sic, quia opera illa per pc̄tm̄ erant mortificata, ideo resurgunt una cum sua auctore, aut fuerunt facta in pc̄tō, tunc aut peccator habebat contritionē in corpe, & aium cōfitendi, & reducendi se ad pn̄iam, dum daretur occasio, & eodem modo ista reuiuiscūt & prosunt ad salutem sicut priora, ut est gl. not. in clem. 2. de reliq. & uen. sanc. in princ. & gl. in c. 1. & cap. magna pietas, de pœ. dist. 1. & tenet Fely. in d. c. firm. in fi. aut fuerunt facta in ipso pc̄tō nulla exn̄te contritione, seu animo conuertēdi, & ista nunquam resurgunt, neq; ꝓsunt ad salutē, & sunt mortua penitus, quia nunq̃ sp̄m uitæ gratiæ Dei habuerunt, resuscitare non pn̄t ad salutem. Sed alia prosunt. s. ad quinq; s̄m Host. ibid. Primo quia diabolus in tali hoīe non utitur tanta potentia sicut prius. Secundo, qa ualēt ad assuefactionem honorū opeiū. Tertio ad minus supplicium sustinēdum. Quarto ad corporalem prosperitatem, & ad augmentū bonorum t̄palium. Quinto, & ultimo ad illuminationem intellectus ut citius diuina gratia illustretur ad cōuersionem, & pn̄iam, & ꝑ cons̄s ad salutē, ut hr̄, de pœn. dist. qd ergo turbant. q̃uis S. Aug. dicit ꝙ pium est credere, & fides nostra hoc expostulat, ut cum gr̄a Xp̄i in homine destruxit mala priora ꝑ pœnitentiam ēt remuneret bona, nam cum destruxit ꝙ suum non inuenit, amet, & diligat q̄d̄ in peccante plātauit, ut hr̄ de pœn. dist. 3. pium cum tribus. 200. seq. & Host. ubi supra. Et hæc sufficiant pro aliquali notitia istius criminis hæresis ut facilius cognoscamus q̃ sunt puniendi pœnis hęreticorū, & q̃ aliis pęnis. Qui uero quærit hr̄e subtiliorem notitiam istius criminis uideat sacros Theologos, & maxime S. Thom. in 2. 2. q. 11. art. 1. 2. & 3. & per totam illam q. & in 2. 2. q. 2. & S. Aug. in lib. quem edidit de util. cred per totum, & S. Bonauen̄ in 4. sen. dist. 13. arti 4. q̃ incipit, determinat incidenter q̄ faciunt &c. Alex. de Alex. in 2. par. q. 181. in primo membro. Vbi ipse, & alii omnes in effectu cōcludunt idem q̄d̄ S. Aug. ubi supra ad quorū dicta, & rectam doctrinam latius me remitto, & dicta mea limitanda, ac corrigēda si opus fuerit subiicio, ꝓsequar nūc materiā nostrā.

1 *Hæretici quibus pœnis plectendi.*
2 *Hęretico confitenti quę debeant pœna imponi in foro s conscientię.*
3 *Mors ultimum terribilium a iure ciuili appellatur ultimum supplicium.*
4 *Filij hæreticorum puniuntur ob delicta parentum.*
5 *Filij ex coitu dan. nato nati omnis successionis sunt incapaces.*

QVAESTIO III.

1 Tertio quæro † quibus pœnis puniūtur hæretici, intelligendo de illis qui sunt proprie hæretici, dic ꝙ quatuor pœnis puniuntur de iure canonico secundum Arc. 26. q. 5. hæreticus, in fi. ubi dicit ꝙ puniuntur excōicatione, de positione rerum omnium oblatione, militari percussione, frater Angelo de Claud. in summ. sua, in uersic hęret.

dicit, ꝙ 14. pœnis puniuntur, sed illas non cōnumerat nec declarat, declaratio, quā facit Arch. fuit prius Gof. in sum. sua in tit. de hęr. §. punitur hæreticus, &c. ut refert idē Arch. tñ declaratio illa solum uř concernere clericos, & non laicos dum loquitur de depositione, q laici nō patiunť depositionē, sed statim cōperio crimine si nollūt pęnitere facta declaratione per iudicem ecclesiasticum traduntur in manibus curiæ secularis puniendi & c. clerici uero nō, nisi secuta actuali degradatione, ut in c. ad abolendam. §. 1. & sequiť extra eo. tit.
2 † Et ideo putaui aliter distinguē dum pro faciliori intelligētia, ꝙ, Aut sumus in foro conscientia coram sacerdote dum adhuc crimen est occultum, & est pęna excōicationis, ut in d. c. ad abolendā. in princ. ibi uinculo ꝑpetui anathematis innodamus, & facit text. in c. firmissime. eo. tit. & 23. q. 5. non nos. 24. q. 1. q̄ dignior domus, ubi referuntur uerba Apostoli dicentis hæreticum hominē post primam monitionem de uita, ꝙ est qñ est excōicatus, & hac pœna tam clerici ꝙ laici puniuntur ut ibi dř, & facit in arg. text. in c. si quis eps. 26 q. 5. Aut sumus in foro contentioso canonico postq̄ sunt deprehensi in hæresi. & delictum iam innotuit curiæ, & si clericus est primo priuandus est, & deponendus ab oī ordine ac officiis, & beneficiis ecclesiasticis q̄buscūq; ac oībus quoq; bonis patrimonialibus, & aliis si q̄ sūt cōfiscatis ꝑpetua notať infamia, deinde degradatus traditř curiæ seculari seuerissimis pœnis corporalibus puniēdus, laicus uero breui manu comperto crimine condemnatur ad perpetuā infamiam, & bonorum oīum confiscationē deinde traditur in manibus curię secularis seuerissimis pęnis puniēdus, ut not. in d. c. ad abolendam. §. 1. & 2. & in c. uergentis, & c. excōicamus. el 1. in prin. extra eo. tit. & c. cum ſm leges. eod. tit lib. 6. & ibi Archid. & cæteri Mod. Sed q̄ sunt istæ seuerissimæ pœnæ quæ imponuntur de iure ciuili. tñ. ꝙ si qua pœna atrocior morte reperireť illi ꝓculdubio puniereť ꝑꝑ criminis atrocitatē, & horrescentiā q̄a. vbi maior est culpa ibi grauior debet esse vindicta c. excōicamus. § credentes. uersi. sane. extra eo. ti.
3 † Sed q̄a mors est vltimū terribiliū, vt inquit Arist in 4. Ethi. & est extrema pœnarū. 13. q. 2. q̄situ. quā ius ciuile appellat vltimū suppliciū. l. si quis aliq̄d. §. qui abortionis. ff. de pœn. & l. vltimum. & l. capitaliū. in prin. & l. q vltimo. ff. eo. tit. hac mortis pœna puniunť. & solent cōiter igne cōburi. l. arriani. in prin. C. de hær. & ꝑpetua notātur infamia, & oīa eorū bona publicanť clemētis propriis fieret iniuria si aliq̄d ex bonis sibi uel eius posteris relinqueret. dicit tex. in d. l. arriani. in prin. & §. 1. C. eo. tit. quibus pœnis tā clerici quā laici subiiciunť facta prius tñ degradatione clericorū apud ꝓprium iudicē ecclesiasticū. d. c. ad abolendā. in fin. extra eo. ti. c. acc. § fi. eo. tit. li. 6. & d. l. Arriani, & l. manicheos. C. eo. tit. & c. uergentis extra. eo. nec poterunt eius filii seu alii descendentes vsq; in secundam ḡnationem obtinere aliqua officia aut beneficia ecclesiastica tanq̄ illorum incapaces c. 2. §. hær. eo. tit. lib. 6.
4 † Ex quo nota istū casum spālem in quo filii ēt innoxii puniunť ex delicto patris, & sic alterius crimine puniunť, ut ibi, & in d. c. uergētis. extra eod. tit. cuius contrariū disponit rřa. iuris cōis l. sancimus. C. de pę. & ff. eo. ti. l. si pęna. & l. crimen. & ff. ad sil. l. fin. vbi dř ꝙ pęna debet ꝓsequi criminis auctores, & non se extendere ulterius ad filios, familiares, agnatos, uel amicos, sed rō spālitatis est odium delinquētis ꝑꝑ turpitudinē, & abominationē tāti criminis, ut dicit text. in d c. uergentis, sicut alias uidemus in crim. læsæ maiest. ꝙ filii puniunť ex delicto patris in successione bonorū l. q̄sq̄s. C. ad l. Iul. maiest. multomagis dicēdū erit isto casu filios puniri ex delicto patris ex quo grauius delīq̄t př, quia lōge grauius est æternā quā tꝑalē lędere maiestatē d. c. vergentis.
5 † Secundo habes aliū casum in quo filii puniunť ex delicto patris in authen. q. mo na. effi. sui. § si q̄s aūt. sumpta in auth. ex cōplexu. C. de incest. nup. vbi filii nati ex nephario, & dānato coitu sunt incapaces oīs successionis paternæ, nec à patre alēdi sunt, nec filii dici possunt. hoc. n nō accidit culpa filiorū, q̄a ipsi nō peccarū, sed in odiū sceleris paterni, & illius turpitudinis d. auth ex cōplexu. Est, & tertius casus in quo pęna primi auctoris extendiť ad filios, & agnatos illius successores vsq; ad quartā ḡnationē c. in quibusdā de pœn. Quarta reperiť casus in c. cum multæ. 15. q 8. & 2. q. 4. Itē pctō Israelitarū.
6 † Quintum reperio casum in c. 1. & 2. de fil. presb. uide gl. in d. c. vergentis. eo. tit. de hær. alias quoq; pęnas, & supplicia patiunť isti hęretici nō tñ corporalia de q̄b. latius per Host, in summa de hær. & Archid. in c. hær. 24 q. 3.

1 *Filij hæreticorum catholici, & orthodoxi an possint parentibus succedere.*

Ius ciuile non tollit ea quę sunt iuris naturæ.

2 *Filij hęreticorum ne in denario quidem succedere possunt.*

QVAESTIO IIII.

1 QVarto quæro, † qd si filii ipsius hæretici sint boni, & fideles christiani, & delicti paterni pœnitus ignari, an poterunt succedere in bonis paternis saltem in legitima eis debita iure naturæ, ut ex illa possint hre alimenta, & uidebať dicendum ꝙ sic, qa ius ciuile non tollit ea q̃ sunt de iure naturæ ex quo sunt immutabilia. l. ex hoc iure gentium, & ibi not. gl. ff. de iusti. & iure. & in stit. de iur. nat. gen. & ciui. §. sed naturalia successio aũt filiorũ in bonis parentum est de iure naturæ, & l. cum rõ. ff de bon. dam. in auth. ut cum de ap. cog. §. aliud quoque capitulũ. l. fin. C de instit. & substi. l. precibus. C. de impub. & l. nam, & si parentibus. ff. de inoffic. testa. cum si. Sed in contrarium est ueritas qa
2 † ipsi filii effecti sunt à iure adeo inhabiles, & in capaces paternę successionis quòd illi etiam in uno denario succedere non possunt imò debẽt semper in miseria, & egestate sordescere, sicut filii reorũ criminis læsæ maiest. adeo ꝙ nihil aliud eis relinquendum est nisi sola uita quæ ex misericordia elargitur. Et tales esse debent in hoc mundo quibus uita sit supplicium, & mors solatium, uide text. in d. c. uergentis, & in l. q̃squis. C. ad l. Iul. maiest.

1 *Hæreticus errorem suum corrigere paratus an possit ueniam obtinere.*

2 *Pœnitentiam locum non habet in criminibus atrocioribus.*

Reuocatio hęresis an debeat fieri statim post deprehensionem.

3 *Aduerbia temporalia continuo, illico, incontinenti, & similia celeritatem postulant de sui natura.*

4 *Reuocatio erroris quando sponte, & uero corde fieri dicatur.*

5 *Reus in quacunque iudicij parte potest errorem reuocare.*

6 *Concessum uni plurium cęteris censetur denegatũ.*

7 *Bona hęreticorum non sunt ipso iure publicanda.*

8 *Donatio facta per hæreticum ante damnationem an ualeat, & an possit reuocari.*

9 *Reuocatione erroris facta hęresis caret altero ex substantialibus extremis.*

10 *Hæretici per iudicem ecclesiasticum condemnati nedum curiæ seculari traditi possunt ad pœnitentiam admitti.*

11 *Continuo uerbum, de sui natura actum immediatum denotat.*

12 *Reuocatio erroris non admittitur nisi secundum iudicis arbitrium.*

13 *Peccatoris mortem non optat Deus, sed quod uiuat, & conuertatur potius.*

14 *Pœnitentibus ueniam damus, est propositio indefinita uniuersali æquipollens.*

15 *Reuocatio erroris post latam sentẽtiam admittitur.*

16 *Dictiones continuo, mox, & similes quandoque spacium temporis admittunt.*

17 *Iura generaliter loquentia generaliter sunt intelligenda.*

Nunquam dictio, est exclusiua loci, & temporis, & cuiusuis alterius subiecti.

18 *Probõnes in criminalib. luce clariores esse debent.*

19 *Contractus stipulationis unico debet fieri contextu.*

20 *Redeuntes ad gratiam sponte qui dicantur.*

21 *Reuocatio, & pœnitentia duplex esse potest.*

22 *Hęretico relapso non datur, uenia, conferri tamen possunt sacramẽta, si pœnitentiæ appareant signa.*

QVAESTIO V.

1 QVinto quæro † quid si aliquis depræhensus in hæresi, sit paratus tamen errorem suum reuocare, & abiurare hæresim an poterit ueniam obtinere, & euitare pœnas corporales de quibus supra, & uidetur dicendũ ꝙ non. Quia in criminibus rr̃ maxime in atrocioribus, non est locus pœnitentiæ etiam ꝙ fur ultra pœnitentiam ipsam restituisset bona furto subtracta propriis dñis, non tñ parcitur sibi l. qui ea mente, & ibi Bart. ff. de furt. tu dic ꝙ isto casu admittitur pęnitẽtia ꝑ quã euitanť pœnæ corporales, ut in d. c. ad abolẽdam, in prin. in uer. ibi, nisi continuo, & c. de hæret. & l. manicheos. C. eo. tit. Ex quo nota casum specialẽ in quo in grauioribus criminibus admittitur pœnitẽtia ex parte rei qua euitanť pœnæ corporales, & maxime pœna ultimi supplicii. d. c. ad abolendam. Nam in contrarium est regula iuris cõis. d. l. q̃ ea men
2 te. Sed nunc insurgit dubium † nunquid ista pœnitentia, & reuocatio hæresis fieri debeat incontinenti q̃ primum fuit depræhensus in hæresi, uel ex postfacto in quacunq; parte iudicii usque ad sniam, uel eius executionem, quidam dixerunt ꝙ incontinenti fienda sit

absque

absque ulla mora, & sponte, alias si fieret postea non admitteret, pro qua opin. allegant tex. in d c. ad abolēdam. §. 1. in uer. ibi, nisi cōtinuo, & c. ubi tex. duo principaliter ponderare vr̄ ad hoc ut ista reuocatio admittatr̄, primum est, ꝙ fiat incontinenti post deprehensionem erroris. Item ꝙ fiat sponte, & nō coacte. hoc aperit tex. in d. c. ad abolēdam. uers. nisi continuo patefacto crimine ad unionē fidei Xpianæ sponte redierit, & c. Ex quibus uerbis manifeste apparet dictam reuocationē fieri debere sponte, & incontinenti sine tēporis interuallo ſm ꝙ declarat ibi Pan. quia
3 dictio ista † continuo incōtinenti, illico, & similes sunt aduerbia tpalia quæ de sui natura desiderant celeritatem absq; tpis interuallo. l. pen. C. depos. & ibi Bar. & Bal. & Mod. in l. lecta. uer. dicebā ff. si cer. pet. l. hæredes palā § fin. ff. de testa. l. 1. §. fi. ff. de pe. leg. l. ꝙ ait lex. §. fi. ff de adul. & per do. Alex. in l. fructus. ff sol. ma & 32. q. ult. apud misericordē. uide tex. optimum in l. continuus. in princ. ff. de uerb. oblig. & hanc opin. vr̄ tenere Pan. Ant. de But. & Fel. in d. c. ad abolēdam. uide Abb. ibi in 5. no. & in glo. in uer. sponte. Pro quo facit ista ratio euitandæ absurditatis. nam si aliter diceremus. s. ꝙ ista reuocatio qn̄cunq; admitteret̄, sequeret̄ hoc nulli, uel rarissimi hæretici punirent̄ pœnis corporalibus, quia quotiescunque uiderent iudicem paratū ad exequendum ultionē pœnæ corporalis semper dicerent ut euitarent ultimū suppliciū se uelle corrigere, & reuocare errorem suū, & sic eluderent iudicium, iudicē atque iustitia contra ea quæ hn̄r in l. 1. & l. diuus. & ibi Bar. ff. de custo. reo. eo maxime qa nō est prę sumendū ꝙ tunc libera uoluntate, & sponte dcm̄ errorem reuocēt, sed potius timore pœnæ instantis seu imminentis supplicii. ita vr̄ sentire d. Fel. in d. c. ad abolendam. & idem ēt Abb. in 5. no. faciunt notata per Bart. in l.
4 1. ff ꝙ met. cau. † illa. n. reuocatio fieri dr̄ spōte, & uero corde quæ fit à principio qn̄ non adest, & adhuc metus urgens instātis periculi, & quæ fit aīo, & intentione amplius non reuertendi ad errorem prædictum, de pœni. dist. 3. in princ. c. pœnitentia, pœnitentia, illa est quæ fit corde contrito oris confessione, & operis satisfactione, alias nulla est pœnitētia. de pœniten. dist. 3. nihil. de consec. dist. 5. nihil. 2. q. 3. c. fin. §. destitisse. ubi dr̄ destitisse eum acc[...]imus qui totum aīum agēdi depo

suit. Lex. n. ueniam indulget his qui spōte, & cito ad pœnitentiam recurrūt. l. manicheos. C. de hæ. l. hi qui sanctam. C. de apost. & cum ista opi. vñr transire cōiter Doct. Cano. in d. l. ad abolendam. quam Abb. in d. c. excōmunicamus. el 1. in glo. fin. dicit comprobari ex doctrina dñi Archi. in c. ut commissi. eod. ti. lib. 6. ubi dicit, ꝙ tunc reus dr̄ sponte, & incontinenti redire ad fidem. s. anteꝙ̄ neget, & anteꝙ̄ recipiantur testes, & crimen probatum fuerit, & iudicium ad ulteriora prosequatur. Idem ēt sentit Ioan. de Ligna. in clem. ad nostram. eod. tit. Contrarium tamen opinionē quam plures non leuis auctoritatis Doct. tenuerunt ꝙ † immo reus admittitur ad pœni 5 tentiam ipsam, & erroris reuocationē in quacunque parte iudicii ēt post sn̄iam usque ad executionem exclusiue in qua opi. fuit Abb. prædictus in d. c. excōicamus, el 1. extra eod. ti. ubi post lecturam illius c. extra glo. format hanc quæstionem in specie, & demum concludit quod reus admittitur ad pœnitentiā istam, & pōt errorem suum reuocare iu quacunq; parte iudicii, ēt post sn̄iam iudicis ecclesiastici añ tñ illius executionem, ut latius infra dicam, dummodo nō sit traditus curiæ seculari, qa postꝙ̄ illi traditus reperiretur nō est amplius sub ptāte iudicis ecclesiastici, & istā opi. dicit ipse esse mitiorē, & ideo tenendā, pro cuius comprobatione adducit doctrinam Io. And. in d. c. excōicamus. el 1. in quadam apostilla ubi dicit, ꝙ illi tradendi sunt curiæ seculari qui conuicti, & condemnati sunt, & nolunt ad fidem reuerti. illi ergo qui uolunt ad fidem reuerti licet in eo statu sint in quo tradēdi sunt curię seculari, ꝙ est post sn̄iam iudicis ecclesiastici admittēdi sunt oīno ad pœnitentiā, quod tenet, & sequitur ēt gl in c. pe. in gl. fi. extra eo. titu. quæ expresse vult ꝙ uolentibus ēt post latam sn̄iam ad fidem Christi reuerti, & agere pœnitentiā, corporalis pęna remittitur, pro quo facit ēt tex. in l. manicheos. C. eo. tit. ubi Imperator dicit pęnitentibus ueniam damus, & non limitat neque restringit tempus ipsius pœnitentiæ, ꝓ qua ēt opi. Abb. adducit doctrinam. Arch. in c. ut commissi de hær. lib. 6. ubi dicit ꝙ relapsis duntaxat non parcit, & denegat audiētia, ergo aliis qui nondum relapsi sunt, non denegabitur audientia, nec eorū spernet̄ pœnitentia. † Quia rła est qđ uni denegatur cæ- 6 teris cōcessum esse vr̄ locum ptor. ff. de iud.

l.qui testō.§ eum qui uer.mulier.ff.de testa. c.cum sit gñale. & ibi glo. de foro comp.no. Bal & Doct. in auth.diaconissam.C.de episc. & cle.quāuis Abb. in fi. fatetꝰ ꝙ hæc eius opi. expresso iure non probatꝰ, imò potius posset defendi cōtrarium in uia iuris,qa illud c.ex. cōicatus,in damnatis nullam dat indulgentiam.& tex.in d.c. ad abolendam, loquitꝰ de redeuntib.statim.Ego aūt ultra ea q̄ adducta fuerunt per Abb. pro ista sua opi. superaddo tex.in c.fi. missime extra eo.tit.ubi dr̄ ꝙ oīs hereticus,& schismaticus cum diabolo,& angelis eius æterni ignis incendio. Participabit nisi fineꝰ uitæ catholicæ fuerit incorporatus, & reintegratus ecclesiæ,ex quo tex ꝓbatꝰ, ꝙ pnīa ipsa admittitꝰ, & exauditꝰ usque ad extremum uitæ.Secūdo pro eadē opi.adduco tex. in d.c.uergentis.in uer.nisi,iuncta glo.ubi re pe io, ꝙ hæretico reuerso restituuntꝰ bona ex misericordia,& pietate canonica ,sed cla-

7 rū est † ꝙ bona hæreticorū effectualiter non publicantꝰ, nisi per snīam iudicis ecclesiastici,sicut fit in crim. læsæ maie. ubi prius fertꝰ snīa,& declaratꝰ pœna, deinde capiuntꝰ bona. l.quisque.& l.fi.in prin.C.ad leg.Iul.maie.& in auth.ut nulli iud.§ facit l. 1.& 2. & l.fi. C. de sent.pas.& rest.& l.arriani.C. de hær. Quibus superaddo bonū tex. q̄ mihi nuꝑ occurrit in c.cum ſm leges.in fi.eod.ti.lib. 6.ubi in effectu concluditur,ꝙ licet bona hæreticorū à die commissi criminis censeantꝰ ipso iure cōfiscata,sicut bona reorū criminis læsæ maiestatis,ut l.fi.C.eo.tit.tñ uere, & effectualiter non dn̄t esse publicata nec actualiter app̄hendi pn̄t,nisi demum secuta snīa iudicis ecclesiastici,ut dicit ibi tex.in fi. super quo Archi. dicit ꝙ licet oēs contractus alienationū facti per hæreticum post diem commissi criminis retractari possint, est uerum post latā snīam,quæ retro trahit effectum suū ad diē commissi criminis, ex illa die vr̄ sibi interdicta alienatio ad instar minoris uel furiosi,ui de ipsum,in d. c. cum ſm in fin. in uer. & est ratio,quia non habuit ius uendendi, ubi ex-

8 presse dicit † ꝙ licet donatio facta per hæreticum ante damnationē ea demū secuta reuocari possit, tñ dn̄ia bonorum hæreticorū non pertinent ad fiscum,nec ad ecclesiam,nisi ea demum damnatione secuta super crimine qua fert iudex ecclesiasticus, cuius condēnationis effectus trahitur retro ad diem commissi criminis, ut proxime dixi alias sequere ꝙ fiscus,siue inquisitore uel ep̄o posset ad libitū suū bona ipsa uēdicare, & alienare post diem commissi criminis ante snīam , quod fieri non potest,ut dicit ipse d. c. cum secundum.in fi.ergo sequitur, ꝙ illa confiscatio q̄ fit ipso iure nullum vr̄ habere effectū,nisi demū secuta snīa , & uidetꝰ ꝙ an̄ snīam potius habeat uim prohibitionis alienandi q̄ dn̄iū transferendi in fiscum , ut sonant uerba tex. in l.fi.C.ad l.Iul.maiest.super qua,& quibusdam aliis legibus uidetur esse fundata decisio.d.c.cum ſm.& hoc ēt ex mente Arch. ibi dum allegat tex.in l.in causæ.la 1.§. fin.ff.de min.quod patet ratione, quia si totum dn̄iū translatum fuisset in fiscum à die commissi criminis ipsæ hæreticus uel eius hæredes tenerentur fisco ad restōnem fructuum oīum bonorum prædictorum à die commissi criminis usque ad diem sententiæ , quod nullibi cautum reperio,sed potius contrarium.s. ꝙ habent uim prohibitionis alienandi, & ꝙ ipse hæreticus in hoc æquiparetur minori,ꝓdigo,uel furioso quibus est interdicta administratio , & alienatio bonorum suorum d.l. in causæ.§.fin.& l.consilio.ff.de cura. furio. & ibi Bart. concludo igitur in hoc puncto ꝙ uera,& effectualis confiscatio per quam dominiū transfertur in fiscum fit statim post latam snīam, & non ante. Vn̄ sequitur ꝙ restitutio bonorū q̄ petitur per ipsum hæreticū reuersum præsupponit snīam fuisse latam per ea quæ supra dicta sunt quidem snīa fingitꝰ fuisse lata die commissi criminis.†Tertio

9 pro eadem opi.facit ista ratio,quia statim ꝙ fit reuocatio deficit alterum ex duobus extremis substantialibus ipsius hæresis , quod est pertinacia in uoluntate,ut not.24.q.3. dixit Apostolus. potest dici ꝙ ēt aliud extremum deficit,qđ est error in rōne, quia reuocando errorem deuenit in lucem ueritatis , & lucis ingressus est erroris exclusio.c.cum ex iniuncto.§.1.extra.eo.tit.& not.in d.ca.ad abolendam.§.1.deficientibus igitur,& sublatis ꝑtinacia, & errore quæ tolluntur ꝑ ipsam reuocationē destruitꝰ hæresis substantialiter,ut late diximus supra eo.titu.in 1.q iuxta diffinitionem hæresis,& ꝓbatꝰ hoc ꝑ tex.in d. c. ad abolendā.& c.uergentis. ubi exposita regula reorū istius criminis , & pœnarum q̄bus ipsi cruciantꝰ subiungitur immediate exceptio nisi hæresim ipsam reuocauerint , ex q̄bus manifeste cōstat ꝙ per reuocationē ipsam tollitur

sit hæresis oīno, quod tñ est uerum in eo qui semel tm̃ incidit in crimen non autem in relapso qui absque ulla spe ueniæ sublata sibi omni audientia postquam fuerit secunda uice deprehensus traditur statim curiç seculari ultimo supplicio puniendus. d. c. ad abolendā, in fi. & ratio pōt esse, ꝙ istius reuocatio recusatur, & nullatenus admittitur, quia ꝑsumitur ficta, & falsa ad effectū duntaxat euitādi pœnas corporales, aīo potius decipiēdi iudicem. & iterum reuertendi ad uomitū, ut canis, ꝙ̃ uere pœnitendi. c. excōicamus. el 1. §. qa aut inuenti, extra eo. tit. & dicemus infra eo. tit. & in 8. q ex quo tex. probaẽ illa ꝑsumptio ꝙ ex quo alias qs fuit habitus suspectus de hæresi uehemēti suspiciōe, si iterū postea deprehendaẽ in ea, ꝑsumiẽ ꝙ semꝑ fuerit in ea, & ꝑseuerauerit in eius ꝑuersa intētione heretica, ut d. c. excōicamus. §. q aūt, & c. ad abolendā in fi. licet in foro cōsciētiç si uero corde pœniteat quoad Deum, pnīa illa est sibi satis proficua ad salutē aīç nō autem corporis, ut not. in c. suꝑ eo. §. fi. eod. lib. 6. & infra hac ead. quæst tangam uerbum in fi. Demum Abb. in d. c. excō camus. respōdendo eo modo quo potuit ad tex. in d. c. ad abolendā
10 † dicit quod aut isti hęretici fuerūt cōdēnati per iudicem ecclesiasticum nondum tñ traditi fuerunt curiç seculari, & isto casu potuerunt admitti ad pnīam reuocando, quia satis dñr incontinenti dictum errorem reuocasse, si illum reuocauerunt antequam tradantur in manibus iudicis secularis, & ita ꝓcedit dispositio illius c. aut uolūt reuocare postꝙ̃ traditi fuerūt curiæ seculari, & non poterunt amplius audiri qa tunc dñr esse priuari omni priuilegio ecclesiastico ꝑ degradationē, & ideo non erit amplius locus pnīæ. Aduerte qa ista solutio Abb. non uŕ esse multum tuta de iure nec sustentabilis, & licet æqua sit in ueritate. Tñ caret iuris fundamēto, qa nulla lege neque ratione roboraẽ contra l. illam. C. de colla. & in auth. de trien. & semis. §. cōsideremus. Item quia non est gñalis hæc sua distinctio, quia non comprehendit nisi clericos, dum dicit quod postꝙ̃ sunt traditi curiæ seculari amiserunt oē priuilegiū per degradationem, sed laici non degradaẽ merito &c. & ideo melior solutio mihi uŕ ista tenendo illius opinionem, qđ ex quo iudex ecclesiasticus per sñiam suam qua declarauit reū esse uerum hæreticum, & tradendum esse curiæ seculari, ut puniatur pœnis corporalibus illa fuit sententia diffinitiua, ut in c. excōmunicamus el 2. §. primo, extra eo. tit. & c. cum ẜm. §. fi. eod. titu. libr. 6 siue igitur bene pronunciauerit siue male, semel functus est officio suo c. in literis. & c. uenerabilis. de offic. de leg. & l. iudex postꝙ̃. ff. de re iud. & ideo nō poterit amplius ipsam sententiam reuocare, & reum ipsum ad eius manus retrahere, per notata per Inn. in d. c. in literis. de offic. de leg. & multominus hęc reuocatio fieri potest postꝙ̃ sñia sortita fuit executionem suam ꝑ illam actualem traditionem quç proprie executio est l. à duo Pio. in princ. ff. de re iud. & d. c. in literis. Res igitur adhuc apparet dubia, quia ex dictis Abb. non daẽ congrua, & concludens rñsio ad tex. in d. c. ad abolendā.
11 in uers. cōtinuo, † ꝙ uerbum continuo siue continuus, de sui natura denotat actū immediatum absq; aliquo tꝑis interuallo, sicut cū dŕ qd fieri unico cōtextu. Vnico contextu intelligitur. s. antequam quis diuertat ad extraneos actus l. hæredes palam, & ibi Bart. ff. de testa. & hoc probat tex. in l. continuus. in prin. ff. de uerb. obl. ubi dŕ ꝙ cōtinuus actus diciẽ ille, qui continuatim perficitur, ut post interrogationem sequatur rñsio antequam rñdens diuertat ad alia negocia, ad quæ si diuerterit licet respondet eadem die uitiatur actus, ex quo tex. probatur ꝙ illa dictio, non admittit dilationem unius diei. Quid dicendū casus ꝑfecto uidetur esse satis dubius, ex una parte uertiẽ rigor iuris, ex altera uero suadet ęqtas, quam ius canonicum recusare non solet. c. 1. q cle. uel mona. de pœn. dist. 3. pnīa. & c. ꝑfecta, & est magni effectus ista resolutio ex quo hic agitur de uita hoīs. Ego uero sum istius opinionis saluo tamē melio
12 ri iudicio, † ꝙ hæc pnīa, & reuocationis admissio sit arbitraria, & in mero iudicis arbitrio consistat, donec reus repeririẽ manibus ipsius iudicis ecclesiastici licet neminē adhuc inuenerim q illam ponat, iudex igiẽ ecclesiasticus poterit illā admittere, aut in principio iudicii. i. incontinenti, postꝙ̃ quis fuit deprehensus in hæresi, aut in medio uel in fine iudicii, anteꝙ̃ tñ tradatur curiæ seculari citius, uel tardius, breuius, aut longius ẜm personarum cōdōnem, & qualitatē facti, ut l. respiciendum. in fi. principii. ff. de pœn. ibi in grauioribus pœnis legum seueritatem cum aliquo temperamēto benignitatis suscipiāt, di

cit

eit l. C. loquendo iudicibus, & in leuioribus ꝓniores ad lenitatē, uide tex. in l. aut facta. in prin. & §. 1. eo. ti. ubi dicit plura esse consideranda in pœnis iniungendis, & maxime ꝓ so naru cōdōnem, ꝑ quo facit tex. in l. non oēs. §. à barbaris. ff. de re mil. Pro cuius euidentia sciendū est, ꝙ hæresis est crimen mere ecclesiasticū d. c. ad abolendam. §. pen. extra eo. tit. & in c. ut inquisitionis. §. pe. eo. ti. lib. 6. ita ꝙ illius cognitio atq; decisio ad solū iudicē ecclesiasticū ꝑtinet, de quo iura plurimū cōfidunt, & maxime in hac mā in qua multa cōtulerunt eius arbitrio terminā da, prout est modus, & forma abiurandi hæresim d. ca. ad abolendā, uer. nisi ad arbitriū epi, &c. Itē bonorū cōfiscatorū d. c. uergētis, & q̄dā alia sicut est traditio in manibus iudicis secularis iuxta no. in c. sup eo. de hær. lib. 6. quare ēt non est dicendū, ꝙ tp̄s admittendi istā reuocationē sit arbitrariū, & in ipsius iudicis arbitrio mere cōsistat, attēto maxime ꝙ ista reuocatio hēt instar, & similitudinē quandam pnīæ spūalis fauore fidei, q est ut error istus hæresis penitus extinguat, & ꝙ Christiani oēs sub una fide catholica religiose uiuant.

13 † Quia Deus non uult mortē pctōris, sed ut cōuertat, & uiuat, ut hr̄ Ezec. 18. c. & 50. di. ponderet. 23. q. 1. si Petrus. & no. in c. accusatus. §. licet, eo. tit. lib. 6. & in c. 1. & 2. qui cle. uel uouen. ubi admissio pnīæ, & reuocationis a malo post perpetratū scelus tota mandatur arbitrio iudicis in d. c. 1. disponit ꝙ q̄dā diaconus aliū uulnerauerat in sabbato, & postea quādā mulierē duxit in uxorē, & matrimoniū de facto cōtraxerat. dicit ibi Pōtifex, ꝙ si ille diaconus uxore relicta humiliato corde ad pnīam deueniēs ueniā postulauerit, sibi parcendū erit, & si iudici uidebit restituēdus erit ad offm̄ suum in ecclesia, & ulterius quoq; ad presbyteratus ordinē iudice arbitrante poterit ꝓmoueri, cū ibi sint duo grauia cria, nihilominus si iteruenit pnīa, & iudici æquum uidebitur, nō solum parcit delinquenti, & ad pristina officia restituitur, ueruмēt ad maiora extollit, eo maxime qn̄ iudex cognoscit ipsum reū fuisse alias hoīem honestæ cōdōnis, & bonæ cōuersationis, ut dicit gl in d. c. de quo uerisimile sit ꝙ debeat se corrigere, ita dicamus in casu nostro quotiescunq; iudex uiderit aliquem hoc crimine notatum iuuenem simplicem aut mulierē, uel qui alias erat uir bonæ condōnis, & famæ, & honestis cōuersationibus solitus participare, nō est dicendū, ꝙ non dēat admitti ad reuocationē usque ad snīam, maxime qn̄ spes adest, ꝙ in futurū erit melioris uitæ. d. c. 1. & 2. q cle. uel uo. & arg. l. non oēs. §. à barbaris ff. de re mil. l. q̄s sit fugitiuus. ff. de ædi. edi. sed si esset uir malæ condōnis, & alias criminosus in aliis uel in hmōi crimine multū longeuus, aut alias habitus suspectus de hæresi, non dico graui, sed leui suspicione notatus fuerit, ut in c. accusatus. in prin. eo. ti. lib. 6. de quo spes non sit, ꝙ in futurum debeat se corrigere, isto casu nō admittat pnīa sero nisi incōtinenti, &c. & ex hmōi circūstātiis, & qualitatib. iudex poterit qn̄q; citius qn̄q; tardius admittere illos ad reuocationē, arg. d. l. aut facta, & l. respiciendum. in prin. ff. de pœn. & l. 1. ff. de cust. reo. & ibi Bar. qd̄, & ꝓbari vr̄ ꝑ tex. in l. manicheos. C. eo. ti. ubi Im-

14 perator simpliciter dicit † pœnitentib. ueniā damus, & non restringit se ad tꝑa uel momenta, ergo debet intelligi in quacunque parte iudicii, qa illa indefinita æq̄pollet uniuersali l. si plures. ff. de le. 3. & per d. Alex. in rub. ff. solu. matr. ergo ius ciuile quod est rigorosius admittit simpliciter hanc reuocationē, & pnīam, quare uolumus dicere quod ius canonicum ad qd̄ magis spectat ꝓseq æquitatem, debeat tā duro modo, & arcte ꝓcedere cōtra ipsos reos, & maxime illos qui publice pœnitentes uolunt reuerti ad fidē catholicā, hoc esset nimis crudele, impium, & dānabile potius quā religiosum, & cōtra morē ecclesię, q̄ nemini pœnitenti, & redeūti gremium suū claudit. d. l. fi. §. æquū. C. de sum Tri. 50. dist. ponderet. 24. q. 1. si Petrus. & no. in c. super eo. eo. ti. & cōse. dist. 4. oīs quod potissime probari vr̄ per iura, & rōnes illas quas supra adduximus pro corroboratione opi. Ab. uidelicet de restōne bonorū quæ fit hæretico cōuerso de qua in d. c. uergentis. quæ restitutio fieri non posset nisi bona ꝑdicta fuissent prius effectualiter publicata, & ꝑ fiscū apprehensa, quæ q̄dem apprehensio fieri nō potest per fiscum nisi demum lata snīa per iudicem ecclesiasticum d. c. cum secundum. §. fi. in fin. eod. tit. lib. 6. nec minus urgere vr̄ aliud fundamentum quod in pœnitente tolluntur illa duo extrema substantialia hæresis. s. error rationis, & pertinacia uoluntatis. quibus deficientibus destruitur omnis hæresis in substantia sua. 24. q. 3. dixit apostolus,

cap.

c.hæresis. & c.hæreticus.eadē causa, & q.1. cum igit̄ deficiat crimē frustra tractat̄ de pœna l.absentē. ff.de pœn.& l. sancimus. C.eo.
15 tit.† Pro quo facit ēt gl.in cap.excōicamus. el 1.extra eo.tit.in uers.deprehensi.quæ uult expresse ꝙ post latam sniam admittitur reuocatio. text. n. ibi admittit reuocationem postq̄ hæretici prædicti in errore fuerint deprehensi.gl.super illo uers. dicit publice ita qđ sit notoriū,uel sint cōdēnati ꝓ quo facit in arg.tex.in c.accus.eo.tit.lib.6.ꝯm Pan.ubi relapsis duntaxat non parcit,ergo aliis q̄ nō sunt relapsi parcendū erit. Et tenendo istam opinio.quā uerissimā esse puto,nō obst.tex. in d.c.ad abolendam.in illo uerbo cōtinuo, &c.q̄a dictio ista ciuili modo debet intelligi cum facultate alicuius honestæ,& cōpetētis dilationis,non tā repētino modo,quod non possit aīam aspirare.nā istud uerbū cōtinuo, & alia similia aduerbia tꝑalia, sicut est continuo,illico, incontinenti,mox,& similia aliquam dilationem de sui ꝓpria nā recipiunt, q̄nque unius. q̄nque duorum,trium, quinque, decem,uel ultra dierum terminum, & plus uel minus arbitrio iudicis, & ꝯm subiectā materiam, ꝯm quod eleganter concludit Bald.in l. 2. C.de edic.diui Adria. tollen. nec minus ꝓpea dr̄ incontinenti, uel continuo, aut illico dictam id quod factum est post modicum interuallum ut supra dictum est,ut habet̄ per Bar.in l.penult. C.depoſi. & per dom. Alex. in l. & si post tres. ff. si quis cau.& l. si debitori. & ibi Bart. ff de iud. & l.cum speciali.C.eod.ti.c. fi.de uerbo.signifi. lib.6.& ibi Ioan. Andr. & Archid. & l.unica. C.de his qui se deferunt,& libr.10. & de consecra.dist.5.nunquam.ubi cōtinuo quid dicitur esse factum, licet factum si post tem-
16 poris interuallum. uide Bald. in d.l. 2.† ubi plus dicit quod dictiones istæ recipiunt q̄nque spacium tꝑis duorum, uel trium mensium,& propterea ille text.in d.c. ad abolendam,non probat necessario,& concludēter, ꝙ per illam dictionem,continuo, censeatur exclusa oīs mora siue tꝑis interuallum, ex quo de sui natura patitur morā alicuius tꝑis arg.l.non hoc C.unde cogna. faciunt notata per Bald.in l.neq; natales.C.de prob. & ideo opportune succedit regula illa de qua in l.1. in fi ff de iure delib.uidelicet ꝙ ubicunq; sumus in materia q̄ designat tps incertum,illa incertitudo remittitur arbitrio iudicis declaranda. ita dicit tex.ibi, sed hic sumus in eisdem terminis ex quo dictio ista continuo, est incerta ratione tꝑis, quia q̄nque nullam recipit dilationem, quandoque aliquam recipit,sed paruam,quandoque longā,ut ex superius dictis apparet merito dicamus ꝙ succedit arbitriū iudicis per qđ declarabit illa incertitudo.d.l. 1.§.fi. Pro qua opin. facit ēt ista ratio,quia de ista pnīa,& reuocatione fit mentio in pluribus locis in iure canonico, & etiam in iure ciuili,& in d.c.ad abolendam, in c.uergentis.extra eo.tit.& c.accusatus.§.licet.& §.porro.eo.tit.lib. 6. & l. manicheos. C.de hæret.l.hi qui sanctā.C. de aposta.& tn̄ nullibi reperio ꝙ iura uelint sic sitim post apprehensionē erroris dictā reuocationem fieri drē.nisi in d.c.ad abolendam, qui tex.ut proxime dixi, loquitur per uerba dubia apta sui natura comprehēdere dilationē,ut supra uidistis.cetera uero iura de hac reuocatione mentionem facientia. uidelicet tex.in c. uergentis.extra eo.tit.in c.accusatus. eo.tit.libr. 6.l.manicheos.C.eo.tit.& l.fi.§. æquum. C. de sum.Trin. omnia loquunt̄ indefinite, & indistincte,clarum.n.est ꝙ si reuocatio ipsa fiēda esset tam cito, de celeritate hmōi in aliqua alia.l.siue.c. expressior mētio facta fuis-
17 set, † cum igitur gn̄aliter, & indistincte loquant̄ iura prædicta gn̄aliter, & indistincte sunt intelligēda l.de precio.ff.de pub.& glo. in cle.1.de iud.& gl. in clemē.1. de re iud. & alia gl.in capit.ne Romani,de elec.& hoc ur̄ clare expressum in d.l.§.æquum. C. de sum. Trin.ubi dicit ꝙ redeūtibus nunquam gremium suū claudit ecclesia,quę dictio nunq̄, est exclusiua uniuersaliter loci,& tꝑis, & cuiuscunq; alterius subiecti,iuxta quem apponitur,maxime q̄n simpliciter profertur sine limitatione l.nunquā actionis.ff. de actio. & obl.& ea.l.nunquam actiones.ff.de regu.iur. cuius legis sentētia sūpta in sensu affirmatiuo nil aliud significat,nisi ꝙ ecclesia redeūtibus ex bono ꝓposito,puro corde, & fide nō ficto,semꝑ tenet gremiū apertū,& salutiferos ostēdit amplexus, ꝓ quo facit text. in ca. ponderet.l.dist.& 24.qō.prima si Petrus.Pro qua opi.facit etiam text.in d.cap.accusatus. §.licet eod.titu.lib. 6.hoc modo inductus. si eñi fauore fidei catholicæ disponit ibi ꝙ stādum sit assertioni,& dicto ꝑiuri, nō solū cōtra seipsum deponentis,uerū ēt contra alios criminis socios,& faciat fidem cōtra oēs,dū-

modo

modo non litore nec odio sed zelo orthodoxæ fidei, processerit, cuius cōtrarium uīr in iure disponit, & cōfessio sociis criminis nō facit fidem uīr cōtra criminis socium, imo nec indicium, ut l. 1. §. diuus Ant. & §. cum quis latrones. ff. de qō. & l. qm̄ liberi. & ibi Bart. & Sal. C. de testi. & 4. q. 3. si testes. in fin. uer. item liberi. & Spec. in tit. de testi. §. 1. uers. item qd̄ est socius. quod est uerum maxime qñ agitur
18 ad pœnam criminis, quia in criminalibus debent esse probationes luce clariores ad condemnandum l. sicut cuncti. C. de proba. 2. q. 8. quisquis, &c. sciant licet enim reuocatio prioris dicti facta fuerit ex interuallo, ut dicit gl. in d. §. licet, multomagis dicendum est quod eadem reuocatio debeat ex interuallo admitti in eodem crimine, qñ agitur de absolutione, & conuersione peccatoris dummodo facta sit bono zelo, &c. maxime, quia per istam interpretationem reuertimur ad iīam iuris cōis, qua cauet qd̄ materia absolutiōis est fauorabilis, ut not. Doct. in d. l. sciant. & in l. absentem. ff. de pœnis. Et tenendo istam opinio. cessat illud absurdū de quo supra diximus, in principio primę conclusionis, uide licet ꝙ si reuocatio ista indistincte admitteretur rari uel nulli reperirent̄ hæretici q pœnis corporalibus ultimi supplicii punirent̄, quia quotiescunq; reus uideret iudicē paratū, &c. nam s̄m istam opin. hæc facultas reuocandi est pęnitus sublata reo, postq̄ est traditus in manibus iudicis sæcularis, ut supra latius dictum fuit. ideo cessat rō illa, quia tunc nō est amplius in facultate rei uelle reuocare, ut diximus supra, nec ēt est in facultate sua qñ velit reuocare dum remanet apud iudicē ecclesiasticū. nisi reuocet incōtinenti, sed est in facultate iudicis ecclesiastici, qñ uelit admittere suam reuocationem, & pœnitētiam, arg. eorū q̄ hñr in d. c. uergētis. ibi, nisi eis ad cor reuertentibus, & abnegātibus hæreticorum consortium, misereri aliquis uoluerit, &c. & c. 1. & 2. qui cle. uel uouen. Non obstat ēt
19 tex in d. l. continuus. in prin. †quia ibi sumus in cōtractu stipulatiōis q perfici debet unico contextu. & de sui nā non recipit dilationē, alia non diceret factus unico cōtextu, si partes anteq̄ pficerent recederent ad extraneos actus d. l. hæredes palā. §. fi. ff. de test. l. lecta. §. dicebam. & q̄ no. ibi Doct. ff. si cer. peta. & hoc est de substātia ipsius cōtractus ꝙ nisi fiat in cōtinēti à psente psenti l. 1. §. q psens. ff. de uerb. obl. Et ideo dico ꝙ aut aduerbia ista tpalia sicut cōtinuo, incontinēti, mox, illico, & similia opponunt̄ super actu momētaneo q fieri debet unico cōtextu, nulla interueniente dilatione, neque actus extranei interceßione, & signat tps immediatam, & nullam recipit dilationē, saltem q̄ poccupat extraneum actū, & hoc modo intelligit̄ d. l. continuus. in prin. & l. hæredes palam. §. fin ff. de test. Aut apponunt̄ sup actu successiuo vel termino reiterabil q requirit qñq; terminū ad deliberandum ut est aditio hæreditatis, ut l. cum antiquioribus. C. de iur. delib. & tunc recipiunt semper aliq̄ dilationē, & interuallam tpis, qñq; plus, qñq; minus, secundum subiectam mām d. l. penult. C. deposi. & l. cū spāli. C. de iud. & l. si debitori. ff. eo. tit. & l. & si post tres. ff. si quis caut. & ibi p D. Alex. & per Bald in d. l. 2. C. de edi D. Adr. tollen. & quotiescunq; esset incertitudo tpis, qa non esset limitatum nec specifice declaratum in iure, statu arbitrio iudicis, & illius declaratione. d. l. 1. § fin. ff. de iur. delib. Quibus non obstat ēt illud quod dicit Arch. in c. ut cōmissi eo. tit. li. 6. dum declarat q dñi sponte ad gra
20 tiam redire, ubi concludit ꝙ † illi dñr spōte redire qui ueniunt intra tempus gratiæ scilicet antequam personaliter fuerint requisiti, & probationes contra eos nundum receptæ fuerint, si enim postea compareat inquisitus dr̄ uenire post tempus gratiæ auditur in suis defensionibus. sed uolens errorem suum reuocare, & ueniam obtinere non admittitur ad gratia tñ idem Arch. in fin. declarat dictum suum, ꝙ tex. ibi non loquitur de talibus obedientibus, quia si essent tales non deberent post reuocationem incarcerari, & sic ur̄ esse intentionis, ꝙ postq̄ isti in carcerātur post reuocationem ꝙ reuocatio illa admittenda sit ēt post negationem, & receptionem attestationum ex quo incarcerant̄ post reuocationem loco pœnitētiæ, & sic nō unr habere liberam indulgentiam in oībus, uide Hostien in sum. eo. ti. § qualiter. uer. aduerte
21 tñ ex quibus remanet firma conclusio. † Vltimo p cōplemento istius materię reuocationis hæresis dicas ꝙ duplex est reuocatio, & pęnitentia. altera, q̄ fit ad salutem animę dūtaxat in foro conscientiæ, altera uero quę fit ad utriusque salutem. s. animæ, & corporis, Prima indistincte fieri potest p quamcunq; psonam sup quocunq; crimine, & quocūq; loco,

loco,& tpe usq; ad finē uitæ hominis uiuentis, ut l. hr in c. firmiss. extra eod. tit. dummodo facta sit puro corde, & spontanea uoluntate, de pœn. dist. 3 perfecta pnīa, & cap. 1. & 2. qui cle. uel uo. c. super eo. de hæret. lib. 6. ex quo infero ꝙ ista pnīa, & reuocatio est gñalis non solum rōne personarum, & criminis, sed etiam ratione loci, & tpis d. ca. super eo. 22 in fin. † ubi nota casum mirabilem ꝙ hæretico ēt relapso in hæresim q̃ debet igne uitam suam absq; ulla spe ueniæ finire, si emiserit pnīæ signa manifesta nō denegantur sibi ecclesiastica sacra sicut cōfessio, & eucharistia, quibus humiliter ab ipso reo petitis nullatenus erunt sibi denegāda, licet corpus sit omnino periurus ita est tex expressus, in d. c. super eod. in fi. Secundo uero casu qñ est pnīa & reuocatio quæ sit gratia utriusq;. s. aīæ, & corporis, & pro utriusque salute, & ista non est adeo gñalis, sed specialis, & restringitur ad loca, & tpa de quibus supra, & ista nunq̃ competit relapso d. c. ad abolendam, & cap. accus. extra eod. tit. in antiq. & in 6.

1 *Hæreticus qui pænitens bonorum suorum restitutionem obtinuit, an possit recuperare illa à fisco occupata.*

2 *Sententia restitutionis tantum restituit quantum sententia condemnationis ademit.*

3 *Ius canonicum de salute animæ curans, de bonis tēporalibus raro disponit.*

4 *Restitutus contra quem recursum habebit, bona sua per fiscum alienata sint.*

5 *Possidens in pari causa prioris est conditionis.*

6 *Peccatori conuerso pro bonis recuperandis, quo subueniatur remedio.*

QVAESTIO VI.

SExto uidendum est ex quo diximus supra ꝙ bona hæreticorū confiscanī, quo 1 † quid si hæreticus qui abiurauit hæresim, & obtinuit restōnem bonorū suorū, tñ reperiit bona sua fuisse ꝑ fiscū occupata an illa poterit à fisco recuperare, dic ꝙ sic, si iudici uidebitur, ut in d. c. uergentis, in uer. his tamen &c. extra eo. tit. ex quo no. ꝙ restitutio bonorū q̄ fit reo postq̃ habuit gratiam, criminis, & pœnæ est arbitraria de iure cano. qđ secus est de iure ciuili, ut infra proxime dicam. Contra hoc opp. de l 1. & 2. C. de sen. pas. & resti. nam in restōne bonorū quæ fit reo q̄ habuit gratiam crimīs, & pœnæ sunt multū attendenda uerba rescripti gratiosi. Aut. n. gratia fuit elargita a principe per modū indulgentiæ, & sic per uerbum indulgeo, aut per modū restōnis, & per uerbum restō. Primo casu reus nō dr restitutus nisi ad uitā duntaxat. bonis & fama apud fiscum remanētib. d. l. 2. C. de sen. pas. Secundo uero casu qñ per modum restōnis ad oīa censetur restitutus. s. ad uitam, & bona, & famam. d. l. 1. & l. 2 fi. C. de sen. pas. † quia quantum condemnationis snīa ademit, tantundem restōnis sententia tribuit & restituit d. l fi §. fi. & ibi Bar. & 2. q. 3. si quem. Sol. dixerunt quidā ꝙ in d. c. uerg restō fit à lege, sed in d. l. 1. & 2. restitutio fit à Principe uiuēte, & sic ab hoīe, & mitius agitur cum lege. q̃ cum homine. l. Cels. ff. de arb ista sol. parū ualet, q̄a restō de qua in d. ca. uerg. fit ab hoīe qui ab ipsa lege hēt arbitrium, non aūt ab ipsa lege principaliter & immediate, & ideo aliter dicas ꝙ in restitutione illa quæ fit de iure cano. ut d. c. uerg. cōsideratur principalr fauor animæ, & fidei, & in ea plurimum attenditur mentis sinceritas, & cōstantia in obseruatione, & ꝑseuerantia fidei catholicæ d. c uerg. in uer. ibi nisi eis ad cor reuertentib. & abnegantibus hæreticorū consortium &c. & d. cap. 1. & 2. qui cle. uel uo. In alia uero quæ fit de iur. ciui. uigore d. l. 1. & 2. non attēditur fauor animæ, uel fidei, sed fauor, largitas, & gratia ipsius principis, & cōmodum tpale. † Et ideo ius canonicum quod principalr attenditur ad salutem 3 animæ parū curauit de bonis tpalib. sed diligenter attendit ad id quod erat maius periculum. c. ubi periculū, de elec. lib. 6. & ꝑpea non curauit quidq̃ certum disponere de ipsorū bonorū restōne, sed illam totam iudicis arbitrio demādauit, nec in ea curauit, uel attendit subtilitates uerborū iuris ciuilis, an restitutio istorū bonorū fuerit facta, uel concessa, per uerbum constituo, aut per uerbum indulgeo, sed qualitercunq; facta fuerit gr̄a ipsorū bonorū restō semper statim arbitrio iudicis d. c. uergentis. c. si pater. de test. & cap. licet mulieres, de iureiur. lib. 6. Ponamus. n. ꝙ ipse reus omnia bona sua, uel saltē maiorem partē ipsorū lucratus fuerat ex fenore, q̄a dum erat sub praua hæretica professione exercebat magnas usuras ex quibus maiorem partem suæ substantiæ composuerat, dicendum ne erit isto casu ꝙ iudex ecclesiasticus

sticus debeat restituere bona dicto cõuerso, dico ꝙ non, ut no. Card. in d. clem. 1. de usur. & per Dy. in reg. pc̃tm̃ de reg. iur. lib. 6. Cum ergo istæ duæ rationes sint diuersæ, & ex diuersis causis fiant, merito debent diuerso iure censeri. l. Papin. exuli. ff. de min. l. pen. ff. de cal. cum sim. Sed quæro retentis eisdem ter-
4 minis † quid si fiscus bona ista iam alienauerat, & in priuatos usus conuerterat in totũ, uel in partem, contra quem habebit recursum iste restitutus, & an poterit dicta bona ab ipsis possessoribus uendicare. Rñ. distingue, aut fiscus bona prædicta alienauerat titulo lucratiuo. s. donationis, aut legati, uel titulo oneroso. s. uẽditionis, locationis, emphyteusis, & similibus. Primo casu, aut bona illa fuerunt acq̃sita ex tenore, uel alio iniusto titulo, & non datur repetitio dicto reuerso ad fidem per no. doctrinã Car. in d. cle. 1. de usu. & Dy. in reg. pc̃tm̃. de reg. iur. lib. 6. Aut fuerunt iusto titulo acq̃sita. & proculdubio poterit illa uendicare. d. l. z. & quæ no. ibi Bart. in 4. col. C. de sen. pas. & rest. rõ est. q̃a iste tractat de dãno euitãdo illi uero possessores de lucro captãdo merito iste ꝑferendus est illis. l. fin. C. de cod. & in auth. de imp. lucr. descri. in prin. Secundo uero casu q̃ñ ex tit. oneroso illa uẽdicare nõ poterit nõ est una, q̃a isto casu uterq; tractat de dãno euitãdo, & sunt
5 partes in causa, & r̃a est, ꝙ † in pari causa potior est condõ possidẽtis c. in pari. de reg. iu. lib. 6. alia rõ uiget, & melior, quia cũ isti possessores emerit à fisco, q̃ erat uerus dñs dcõrũ bonorũ. l. q̃squis. & in l. fi. C. ad l. Iul. maie. & l. Arriani. C. de hær c. ad abolendã, in fi. & c. uerg. extra eo. tit. & cap. cum s̃m. ll. eo. ti. li. 6. merito fuit in eisdem emptorib. translatũ uerũ dñium ipsorũ bonorũ, & poss. adeo q̃d iudex ecclesiasticus, aut superior restituẽdo bona isti conuerso non põt restituere, nisi illa quæ sunt apud fiscũ, quorũ adhuc est dominus, alia uero q̃ fuerunt alienata nõ põt amplius restituere absq; cõsensu dñorum, & possessorũ. l. id quod nr̃m est. ff. de reg. iur. fiscus. n. succedit in bonis ipsius rei tanq̃ hr̃s, ut l. tut. C. ad l. Iul. de ui pub. & ꝓpea potuit in eos uerũ transferre dñm. l. sed & si lege. §. item si rem. ff. de pet. hæred. & Bar. in d. l. 2. in 3. col. uers. pro declaratione. & ꝓpea rei uẽdicatio non datur isti conuerso, quia illa non datur contra dñm qui possidet. l. mater. l. cũ à matre. & l. à possidentibus. C. de rei uend.

6 † qũo igit̃ poterit subueniri calamitati istius peccatoris conuersi, erit ne dicendum quod omnino perdat suum, dic ꝙ nõ, sed sibi subuenitur hoc modo, quia datur sibi conditio ex lege contra fiscum ad recuperandũ pecunias illas quas ex uenditione dictorũ bonorũ acceperat, si extant, si uero non extant nulla datur repetitio, & ideo distingue sic, s̃m Bart. in d. l. 2. ꝙ aut fiscus ex pecuniis quas accepit ex uenditionibus, seu alienationibus dictorũ bonorũ suis effectus locupletior, quia uersæ fuerunt in utilitatem fisci, aut nõ, quia forsan fuerunt furto subtractæ, aut alio casu deperditæ. primo casu fiscus tenetur ad illarum restitutionem, secundo uero non tenetur, secundum ꝙ decidit Bar. in d. l. 2. quẽ uide, qui latius exponit, & declarat ibi hanc materiam per plures quæstiones.

1 *Hæretico conuerso, & ueniam obtinenti, an sit pœna loco pęnitentiæ iniungenda.*
Clericus in carcerem perpetuum detrudendus degradari prius.
2 *Pęna perpetui carceris ex dispositionibus potest cõmutari hodie.*

QVAESTIO VII.

1 SEptimo quæro, an hæretico † prædicto post reuocationem hæresis sit iniungenda aliqua pœna loco pñiæ, postquam habuerit indulgentiam uitæ, dic ꝙ sic, quia intruditur in perpetuum carcerem ad agendum perpetuam pñiam. c. excõicamus. el 2. & ibi glo. extra eod. tit. & c. 1. eod. ti. lib. 6. Et not. ꝙ clericus qui intruditur in istum carcerem debebit prius degradari, & deinde in ipso carcere mutari. ita dicit tex. in d. cap. 1. ibi perpetuo mutandus &c. quod ur̃ quid mirabile, ut postquam ecclesia admisit illum ad pñiam, & reuocauit hæresim publice medio iureiur. debeat postea degradari, uel si degradatus erat remanere in eodẽ statu priuatus dignitate ecclesiastica, sacris ordinibus, ac officiis, & beneficiis ecclesiasticis, & degradatus dr̃ inhabilis, & incapax ad obtinẽdũ officia, & beneficia ecclesiastica. c. degradatio. in fi. de pœn. lib. 6. not. per Fel. in c. non potest, de re iud. & hoc modo uidetur esse melioris cõdõnis laicus, q̃ clericus, q̃a laico restituuntur bona q̃nq;, ut d. c. uerg. eod. titu. & supra late dixi ꝓxima q. cogita tñ, quia ur̃ salis durũ ꝙ clericus ꝑ insignẽ pñiam nõ cõsequit̃

aliud

aliud, q̄ solitus uitæ beneficium, q̄ uitam mi seram ducet in perpetuis carceribus, licet ꝑ quam durū sit, tñ lex ita scripta est, d.c. pen. & cap. 1. eod. tit. in antiq. & in 6. ideo seruan da est. l. prospexit. ff. qui. & à quib. ideo dicit Abb. in d.c. pen. ꝙ satis est sibi si euadūt pœ nam mortis ꝑ ipsam reuocationem, cum r̃r non soleat tolli pœna corporalis per pniām. d.l. qui ea mente, & supra dictū fuit in princ. præced. q. nihilominus dicit Abb. in d c. pen.
2 † ꝙ pœna istius perpetui carceris poterit ho die permutari ex dispensatione, & in alteram speciem conuerti arbitrio superioris, ut est tex. in cap. ut commissi. §. necnō. eo. lib. 6. qa ex eo datur facultas iudici permutandi pœ nam ipsius perpetui carceris. & no. quod est ius nouum Bonifacii 8. qui mitigauit rigo rem iuris antiq. Arch. tñ in d. c. ut cōmissi. in fin. dicit ꝙ clericus beneficiatus q̄ est paratus corrigi, & corde non ficto reuerti ad vnitatē xp̄ianæ fidei, deponi nō debet, & ꝑ cons̄s re tinebit oīa beneficia, & allegat gl. q̄ ur̄ bene hoc ꝓbare in c. nunc aūt. 2 1. distō. in uersic. Marc. in fin. tñ credo ꝙ dcm̄ Arch. & gl. pro cedat qñ sponte, & à principio quis reuoca uit errorem p̄dictum, non aūt qñ post nega tionem, aut sn̄iam, quia diceret cōtra tex. in d.c. 1. eo. tit. lib. 6. & gl. in d.c. excōicamus. el 2. §. fi. quæ iura uolūt clericū post reuocatio nem dr̄e immutari, & ideo limitanr̄ ut supra.

1 *Deprehensus in aliqua hęresis suspicione qua sit pœ na plectendus.*
2 *Damnari potest quis ex suspicione sola in crimini bus atrocissimis.*
3 *Bona rei per annum contumacis in non comparen do annotata fisco applicantur.*
4 *Excommunicationem per annum sustinens, an pos sit ut hæreticus condemnari.*

QVAESTIO VIII.

1 Octauo quæro quid si aliquis fuit † depre hensus non in hæresi expressā, sed in ali qua suspicione hæresis, an sit puniendus, & qua pęna. Rñ. quòd iura non imprimunt cō tra istum aliq̄ pœnā saltē à principio sed mā dant illū dr̄e se sufficienter purgare aduer sus notā illam, & congrue docere de innocen tia sua, & bona fama, quæ hr̄ inter fideles xp̄ianos, & uiros catholicos, & ecclesiasticos ex q̄bus indiciis, & probōnibus purgatur oīs macula istius peccati, q̄ cōtra ip̄m fuerat obie cta, quæ quidem purgatio qñq; maior, qñq; minor, siue leuior requiritur ſm grauitatē, uel leuitatem suspicionis, & cōdōnē ꝑsonæ, quam purgationem si ipse suspectus facere neglexerit postq̄ monitus fuerit ad illam fa ciēdam erit excōicandus, à qua quidem ex cōicatione nisi sit legitime purgando intra annū exemerit anno elapso ut uerus hæreti cus cōdēnandus erit, & eisdem pœnis hæreti corū puniendus, ita ad literā dicit tex. in d. c. excō. el 1. §. qui autem inuenit. extra eod. tit.
2 † Ex quo not. casum istū ualde spālem ꝙ q̄s ex sola suspicione damnatur in atrocissimis criminibus contra regulam ordinariā iuris, cōis, quæ habet ꝙ in causis criminalibus de bent esse ꝓbōnes luce clariores. l. sciant cun cti. C. de prob. c. pia. de excep. lib. 6. & 2. q. 8. q̄squis, & c. sciant. sed tu dic ꝙ suspicio ista cōtinuata in contumacia, & in excōicatione per annū est effecta adeo uehemēs, & uelocis sima ex qua dici potest ꝙ si orta p̄sumptio iuris indubitata, & ꝑ cons̄s euidens ꝓbō, ut not. Bart. & Doct. in l. si adulteriū cū incest. in prin. & in l. quod ait lex. ff. de adul. & Bal. in l. neque natales. C. de prob. ꝑ Alb. Gand. in suo tract. malef. in tit. de præsum. & indic. indub. & Ang. de Are. & q̄ plures alios mo dernos quos breuitatis causa non refer eo hic, dicam aliqua infra gl. igitur in d.c. excō. §. qui aūt, quam Abb. ibi multū commēdat, & sequitur, dicit ꝙ iste non dr̄ ex leui p̄sum ptione damnari, sed ex uiolentissima, quæ fa cit indicium indubitatum, & præsumptionē iuris expressam, quę ut dixi recipit incremen tum ex pertinacia illius qui stetit in excōica tione per annum, & illius contumacia, ꝙ tñ
3 contrariū apparet de iure ciuili † ubi si reus steterit per annum contumax in non cōpa rendo, eius bona annotantur, & fisco appli cantur, qui reus si intra annū p̄dictū redierit cōparens recuperat bona sua, & admittir ad se defendendū. l. 1. & l. annus. ff. de req. re. post annum uero rediens nō recuperat amplius bona, sed si uult se defendere admittitur ad eius defensiones, & nō cōdēnatur abs̄s d. l. 1. l. annus. & l. fi. ff. de req. reis, & l. abs̄tē. ff. de pœ. uide gl. in d.c. exc. §. qui aūt. quæ est ual de notabilis quæ in fi. ponit alium casum nō
4 minus superiore notabilem. † Quis si aliquis ex alio crimine quā hæresis propter eius con tumaciam fuerit excōmunicatus, in qua ex communicatione ꝑ annū induratur instete-

rit,

rit, an poterit ut hæreticus cōdemnari, eo q̄a sustinuit excōicationem per annum, & cōclu dit ꝙ de hæresi condēnari nō poterit, sed be ne poterit condēnari de illo crimine pro quo fuerant excōicatus, quia illa excōicatio retē ta ꝑ annū indurato corde in illa cōtumacia facit illum hr̄i pro cōfesso. uide Abb. qui hoc idem tenet in d. c. excōmunicamus. in 2. col.

1 *Receptatores, & fautores hæreticorum quibus sint pœnis afficiendi.*
2 *Receptatio hæreticorum est omnino interdicta.*
Hæreticis nec inter uiuos, nec in ultima uoluntate. relinqui potest.
3 *Credentes hæreticis pari sunt pœna plectendi.*

QVAESTIO IX.

1 NOno uidendum est de receptatorib. † cre dentibus, & fauoribus hæreticorum qui bus pœnis puniendi sunt, & br̄ dicas quòd quam primum de ipsorum crimine constat declarandi sunt excōicati, in qua quidem ex cōicatione si per annum indurato corde in stetirint, nec se corrigere curauerint post annū efficiuntur infames utraq; infamia ip so iure notantur, ita ꝙ si laici sunt erunt oī bus actis iuridicis incapaces, & ut mortui re putantur, clerici uero eiisdem criminibus no tari, si per annum, ut supra, in excōicatione insteterint. post annum omni offō, & benefi cio ecclesiastico sunt priuandi, nec mirandū est si grauioribus pœnis clerici puniuntur, q̄ laici, q̄a vbi maior est culpa ibi grauior de bet esse uindicta, ita dicit tex. ad lr̄am in d c. excōicamus el 1. §. credentes. extra eod. tit.

Ex quo tex. not. ꝙ pro eodem crimine gra uius puniuntur clerici. q̄ laici de iure canon. 2 rōne prædicta. † Nota ēt ꝙ est omnino inter dicta receptatio hæreticorū, ēt si essent parē tes, filii, fratres, & similes, nec quis excusari potest rōne sanguinis, ut dicit gl. in d. c. ex cōicamus. §. cred. Quinimo nemini licet etiā inter uiuos, aut in ultima uoluntate q̄cunq; relinquere de bonis suis propriis, & in euen tum in quem post mortē alicuius inuentum fuerit ꝙ is in uita sua, uel causa mortis aliq̄d, ex bonis suis prædictis hæreticis reliquerit, uel donauerit, ut hæreticus dānandos, & de clarandus erit ēt post mortem cuius cadauer & ossa si in loco sacro sepulta reperiuntur ex humanda sunt, & in prophanis locis proii cienda, nec cuique parcitur licet esset eps̄, ut in c. 2. qd̄ incipit, si quis eps̄. extra eo. tit. Cō tra p̄dicta opp. dū dr̄ credentē dr̄e excōicari d. §. credētes, nā tex. in c. pœ. § fi. eo. tit. dicit 3 † ꝙ credentes debent eisdem pœnis sicut hæ retici puniri, gl. in c acc. §. si uero. eo. tit. lib. 6. mouet istā q. & tangit difficultatē quā Abb. in d. c. excōicamus, el 1. § cred. extra gl. re as sumit, & tādē reddūt hāc solutionē qd̄ in §. cred. el. 1. illi receptantes erant ignari de illo rum praua, & dānabile intentione, sed puta bant illos esse bonos, & catholicos uiros nec debent illorū errorib. in d. auth. §. credētes, & cap. ex. el 2. eo. tit. qd̄ est pen. sciebant illos esse hæreticos, & credebant ad unguem il lorum erroneis opinionibus, & p̄pea cum es sent eadem labe polluti, ideo ut hæretici pro prie sunt iudicandi. Vel dicas ꝙ dictio illa cre dentes, in d. c. exc. el. 1. improprie ponitur hoc est scientes, quia illi scienter receptabāt hæreticos, non tn̄ credebant eorū errorib. & ideo puniuntur leuiorib. pœnis q̄ hæretici in d. uero §. cred. el. 2. ponit̄ p̄prie de credētib. i. illis q̄ sciunt receptatos esse hæreticos, & ēt q̄a eorū falsis opin. firmiter credūt, iō puniū tur ut hr̄tici uide ap. d. Zac. sup̄ Ab. ī d. §. cre. q̄ alr̄ exponit illud uerbū, sed mihi non plac.

1 *Suspectus de hæresi post factam adiurationem in hæresi expressa deprehensus, an possit damnari tanquam relapsus.*
2 *Supplicium ultimum infligitur ex fictis probationi bus in atrocioribus criminibus.*
3 *Reuocatio erroris non admittitur, nisi statim fiat post deprehensionem.*
4 *Relapsus in hæresim quando quis dicatur.*

QVAESTIO X.

1 DEcimo, & ultimo quæro, Quidam † fuit habitus suspectus de hæresi, & facta ca nonica purgatione arbitrio episcopi hære sim abiurauit, deinde post tp̄s ali qd̄ depre hensus fuit in expressa hæresi, quæritur an iste habeatur pro relapso, & puniendus sit ut relapsus. iuxta not. in d. c. ad abolendā in fi. uel sit admittendus ad defensiones, & pœni tentiam, ac si nunq̄ fuisset habitus pro suspe cto. ut d. c. ad abolēdā, in princ. Rn̄ tex. in d. c. ad abolēdā. in fin. uīr uelle ꝙ indistincte pu niatur, ut relapsus. tex. aūt in c. accus. in prin. eo. tit. lib. 6. alr̄ dicit distinguēdo, & melius, ꝙ aut suspicio p̄p quā ille abiurauerat hære sim erat grauius, & urgēs, ut q̄a insurrexerat

ex gra-

ex grauioribus,& urgentibus indiciis, & uerisimilibus, & isto casu iudicat̃ ut relapsus, & eisdẽ pęnis punit̃ absq; ulla defensione. ita dicit tex.in d.accusat̃. in princ. & ratio est q̃a ꝑ hanc secundam dephensionem expressam declaratur aĩus illius ꝙ prima uice fuerit in mala opin.cõtra fidem Christi, in qua semꝑ ꝑsumitur cõtinuasse usque ad secundã depre hensionem.ita dicit tex. in d.c.accusatus. in prin.ibi,quidã iuris fictione censet̃ esse relapsus quæ, quidẽ fictio, siue ꝑsumptio iuris & de iure cõtra quam nõ admittitur ꝓbatio in cõtrariũ,ut no.Doct.ĩ c.afferre. de ꝑsum. & l.quod ait lex.& l.si adulterium cum incestu.& ibi Bar.ff.de adul.& l. filiũ eum diffinimus,ff.de his q̃ sunt sui,uel alie.iu.,l.non est uerisimile.ff.qđ met.cau.& ꝑ Bal.in l.neque natales.C.de ꝓb.

2 † Ex quo nota casum ualde singnlarẽ ꝙ in criminibus atrocioribus quis punit̃ ultimo supplicio ꝑꝑ fictas ꝓbões cõtra regulã.l.sciant cũcti.C.de prob. & 2.q. 8. q̃sq.& c.sciant,& uide quæ supra dixi, q. 8. ita colligitur ex text.& gl.in d.c.accusatus.in prin.idẽ sentit Abb.in c.excõicamus, el 1.in gl.in uers.condemnentur, extra eod.tit. quia alias potuisset per pnĩam euitare pœnã, sed tu dic,ꝙ non punitur ibi ꝑꝑ fictas ꝓbões, imò ꝑꝑ ueras,& expressas ex quo fuit depre hensus in hæresi, & ꝑꝑea punit̃ ultimo supplicio, sed illa prior suspicio hoc operatur qđ præsumitur,siue fingitur esse relapsus ex qua fictione,siue ꝑsumptione denegatur sibi facultas reuocandi,& abiurandi hæresim, & hoc est qđ in effectu operat̃ illa suspicio. Si uero suspicio pro qua prius abiurauerat hæresim erat leuis,& parua,tunc non hr̃ ut relapsus,sed est, ac si nunc prima uice peccasset, nec denegat̃ sibi reuocatio, & abiurationis beneficiũ,ut possit pœnas mortis euitare, ut d.c.accusatus, § 1.

3 † Et no ꝙ isto casu teneo, ꝙ istius reuocatio nõ fit admittẽda nisi incõtinenti fiat postq̃ fuit dephẽsus in hæresi, ꝑꝑ illam priorẽ suspicionẽ, q̃a caret suspicione relapsi. & in hoc uertit̃ satis arbitriũ iudicis qñ uelit reuocationẽ ipm admittere de quo dixi supra eo.q.5.in fi.ubi ẽt tetigit uerbũ de hoc, qđ not.pro declaratione eorum q̃ dixi, ibi pro quo facit qđ hr̃ in l.non oẽs. §. à barbaris, ff de re mil.& l.quis sit fugitiuus. ff de ædil.edi.& hoc est qđ dicit tex.in d.c. accusatus, §. 1. Et not unũ in hac mã relapsionis quod non solũ q̃s dr̃ relapsus in hæresim si in eadem specie hæresis bis peccauerit,uerũ etiã si in diuersis speciebus inciderit,quia in hac mã non attenditur modus siue spẽs peccandi,sed cõsideratur effectus uiolationis fidei ad quam oẽs species hæresis tendũt. uide tex.in c.pen.in prin.extra. eo. tit. & ibi Abb.

TRACTATVS

Contra hæreticam prauitatem: Per Gundissaluum de Villadiego Sacri palatij Apostolici auditorem editus, incipit feliciter.

IVRECONSVLTORVM CONSVLtissimo do. *Bartholameo Chassano, regij Senatus apud prouinciarum Prouinciam supremo præsidi integerrimo, Ioannes Nicolaus Arelatanus. S.*

CVM doctorum uirorum consuetudine & frequentia Lugduni nonnunquàm fruar (amplissime præses) fortuito oblatus est elegans de hæreticis Tract. antiquius quidem succique plenus, ordinato stilo tãtum ad eius rei enucleationem faciens quantum obscuris prolixisq. uoluminibus ceteri iureconsulti.uerum is usq; adeo ueterũ in curia cor ruptissime editus extitit,ut facile dixisses auctorẽ non pœnituisse,si opus suũ iterũ,& ex interuallo regustasse proprius, atq; recognouisse fata finissent. Dolui,ꝑfecto,dolui multi iuge eruditionis monumẽta orthodoxis ad modũ pro fuctura tineis corrodi, & inter antiq̃tatis rudera cariẽ situmq.ab oĩbus pęnæ negligi, ac tã spectabilis uiri sudores nunq̃ nõ latere,quo fit ut nõ intus mihi canẽs, sed cõi studiosorũ utilitati cõsulẽs, huiusce libelli recognoscẽdi curã subire minime sim. ueritus Opus igr̃ qua ualui solertia repurgaui cõpẽdiariis sũmariis ꝑnotaui, ac deniq; clemẽtario indice exornaui, ut hic possint studiosi depromere qđ in rẽ suã futurũ putãt, idq. citra laborẽ assequant̃ Ad hæc ẽm de hæreticis confeci tractatũ, 50.pronunciatis ex immenso iuris pelago decerptis (præter ea quæ in Gundissalui tract. scripta sunt)refertum. ac tãdem emũctis nitidisq. caracteribus oĩa in lucẽ prodire curauimus, q̃bus sane peragendis

dis eo æquius atq; intentius operam meam exhibui, quo huic nostræ ætati in tanta hæreticorũ audacia non parum adiumenti sint allatura, ut qui alio telo Lutheranæ factionis cõscios cõfodere nequeo, hoc saltẽ dimicãdi gñe supprimẽdos, ac funditus euellẽdos doctrinis cõprobem. Verũ dũ huic fetuię meæ patronum de more disquirerem, q eius tutelã susciperet, & a zoilorũ obtrectationib. caninaq; facundia ꝓregerit, nullum medius filius te ꝑstantiorẽ cõcipere ualui, cui primitias meas tutẽdas reponerẽ, qñ quidẽ quãtis ꝑluceas uirtutibus, cũ eminẽs dignitatis culmen, ad qđ animi tui egregiis dotibus euectus es, tũ oĩ æuo celebranda cõmentaria in cõsuetudines Burgundiæ, rñsa, uel Affricano I.C. digna, gloriæ mundi catalogus, alia deniq; innumera tui ingenii monumenta aperito sunt in documẽto. Subuerebar, ita medii bene ament, tibi uiro oĩ ex parte absolutissimo tã leuiuscula nũcupare, ni tua clemẽtia, ĩtegritas, atq; religio mihi calcaria adhibuissent. Cõmodũ si quidẽ fuit & rõni cõsonũt, ut integerrimo, ac xp̃iano ꝑsidi hæreticorũq. expugnatori imperterito hæc de hæreticis scripta dicarent. Quare ꝑses Illustrissime hãc ingenioli mei feturã æquo aĩo suscipe ĩ q̈b. sane si q̈ppiã aurib. tuis repurgatissimis frigidũ, atq; ieiuniũ occurrerit, id tuę submitto cẽsuræ. nosti.n. q̃ arduũ sit uetustis nouitatẽ dare, nouis auctoritatẽ absoletis nitorẽ, fastiditis grãm, & obscuris lucẽ, ad hæc ĩ omnib. bene dicere, & in nullo peccare, teste Iustiniano potius diuinũ quam humanũ est. Vale felix.

DOminus noster olim in Euangeli o prædixerat, Circa finem seculi pseudochristos, & pseudoprophetas surgere, & multos seducere, & fideles suos multas in mundo habituros præssuras. Sed tamen portas inferi non præualituras. Proinde ut dicit Apostolus, Oportet hæreses esse ut q probati sunt manifesti fiant Quaꝑꝑ oportet nos cũ propheta ex aduerso cõsurgere, & murum opponere pro domo Israel, & Euãgelici meminisse mãdati, quò ab ipsa ueritate ꝑcipit, qđ si nos oculus, aut pes, aut dextera scandalizauerit manus à compage corporis auferatur, cũ melius sit his carere membris. Nã superfluo extra ecclesiam positis resistimus si ab his q intus sunt in eis quos decipiunt uulneramur. Hi.n. nec ut infideles, discedunt, neq; permanent, ut fideles, sed mysteriorum ꝑcepta notitia, & fidei nostræ secretioribus perscrutatis, conuersi post modum impugnat nos, & contradictionibus suis corda nostra disrumpũt cõculcãtes uerbi dñici margaritas, & ornamẽta fidei maculantes. Ex quibus nouissime diebus istis multi in prouinciis, & regnis tuę ditioni suppositis in lucẽ prodierunt qui ante in antris latebant legem ueterem suscitantes quæ ab olim sepulta iacet, ac in passione Xp̃i consumata est, iuxta ipsius uocem inter crucefixores emissam, qñ ẽt uelũ qđ ipsius secreta tegebat scissum est in duas partes à sũmo usq; deorsum, ut reuelata facie mysteria Iesu cõspiceremus, quiq; æmulatores Moysi se iactant, cũ reuera ipsius capitales existant inimici, ut pote doctrinam eius ut falsam respuentes. Si n. ut ueritas inquit, Moysi crederent utiq; & Xp̃o crederẽt, De illo.n. ipse scripsit. Vnde, & illud Hieronimi Proh. dolor, ꝓuinciæ tuæ cõpetere satis uideo, ibi.n. cespite terra secundo dñici seminis puritatem centeno fructu olim referebat, Nunc aũt sulfis obrupta frumenta in olium auenasq. degñat, ibi quodam sol iustiæ Xp̃s oriebať. Nũc aũt Lucifer ille qui ceciderat supra sidera posuit thronum suum. Cum itaq; sceptrũ regni de manu altissimi susceperis, & pro tãti honoris fastigio talionẽ ei iusta uires tua celsitudo impẽdere teneať. Assurge obsecro uiriliter, & uestigia redẽptoris amplectere, & ubi mulieres Hierusalẽ eũ plangebant, & lamentabanť, cũ baiulans sibi crucem exiret in caluariũ, tu q tã exaĩatum in cruce, & postea resurgẽtẽ adoras fontẽ apertũ lachrymarũ ubi rursus manib. hmõi sceleratorũ hoĩum illũ expui, blasphemari, crucifigi, & lancea perforari dietim uides. Nam iuxta illud. Hester, Quis nouit utrum idcirco ueneris? ut in tali tꝑe parareris? ꝙ ubi tua maiestas ut dignũ est peregerit uniuersi ditioni tuæ subiecti clamabunt, teq. benedicent dicẽtes, Tu gloria Hierusalẽ, tu lętitia Israel, tu honorificẽtia populi nr̃i, q̈a fecisti uirilr̃, & postremo post tꝑale regnũ ꝙ obtinens æterni regni gloriam cõseq̈ris. Et quo magis iuridice ista ꝑagi queãt pñtem tractatũ agere ĩstitui, & mãm ꝓseq ordine sub seq.

SVMMARIVM.

1 *Hæreticus quis dicatur, & ex quibus censendus sit hæreticus.*

2 *Directe,*

2 *Directe, & principaliter quæ dicantur ad fidem pertinere & quę indirecte, seu secundario.*
3 *Simonia large dicatur hæresis.*
Excommunicatus improprie, & largo sumpto uocabulo hæreticus dici potest.
4 *Ad hęc contumax, & infidelis.*
5 *Fides principaliter in corde, & secundario in ore cōsistit. idem dicito in hęresi num 6.*
7 *Puniri debeat an qui aliqua contra fidem protulit quæ iocose non serio protulisse asseuerat.*
8 *Verba iniuriosa, & improba serio non loco prolata extitisse, in dubio præsumuntur.*

QVAESTIO I.

1 PRimo quæro † quid facias hæreticum, & qs sit hæreticus. Ad hoc rńdet magister quarto sententiarum dist 13. inducendo uarias sctōrum sniās. Ait. n. Hilarius, Extiterunt plures q cœlestium uerborū simplicitatem non ueritatis ipsius absolutionem susciperent alr interpretātes qđ dcōrum uirtus postularet. De intelligentia. n. hæresis nō de scriptura est, & sensus non sermo fit crimē. Idē intelligentiæ sensus in crimine est. Hieronymus dicit, ꝙ ex uerbis inordinate prolatis incurrit hæresis. Augustinus diffiniēs qd sit hæreticus ait, hęreticus est q pro alicuius tpalis cōmodi, & maximæ gloriæ principatusq́ sui grā falsas, ac nouas opiniōes, uel gignit, uel sequit. Gregorius sup Ezechielem, q in expositione sacri eloquii. ut auditoribus placeat aliqd fingit sua uerba loquitur nō Dei. Qui autē in uerbis dńicis alr qua is q protulit senserit, & si sub alio intellectu tn̄ ad ædificationem charitatis tendit dńi sunt uerba q̄ dicit, hæc ille. Inter istas aūt diffinitiones illa Augustini ur̄ esse pstantior, & hanc secutus est Gratianus. 24. q. 3. c. hæreticus. & gl. in clem. unica. de usuris. S. Tho. 4. snīa. dist. 13 art. 3. dicit, ꝙ hęreticus dr̄ q à fide diuisus est. & hoc facit ex quadam electione. ad cuius euidentiam cōsiderandum est ſm eum, ꝙ in fide sunt aliqua ad quæ explicite cognoscēda oīs homo tenet, ut sunt articuli fidei. Vnde si in his aliquis errat infidelis reputatur, & hęreticus si pertinaciam adiungat. Si autē circa illa ad quæ explicite credenda homo non tenet errat non iudicat hæreticus, ut si aliquis simplex credat Iacob patrem fuisse Abrahæ qđ est cōtra ueritatem scripturę, quam fides pfitet quousq; sibi innotescat ꝙ fides ecclesiæ contrariū habet qa non discedit p se loquendo à fide ecclesiæ, nisi ille q scit hoc à quo recedit de fide ecclesiæ esse. Et qa qdam sunt q̄ in fide ecclesię īplicite cōtinet, ut cōclusiōes in principiis, ideo in his diuersæ opiniones quousq; p ecclesiam determinet qđ aliqd eorum est cōtra fidem ecclesiæ, qa ex eo sequit aliqd contrariū fidei directe. Idem sequit pręfatus doctor 2. 2. q. 11. art. 2 ubi subiungit ꝙ
2 † aliqua dńr pertinere ad fidem dupliciter. Vno modo directe, & principaliter sicut articuli fidei, alio modo indirecte secundario sicut ea ex qbus sequit corruptio alicuius articuli, & circa utraq; pōt esse hæresis eo modo quo, & fides. Idem tenet in 1. parte q. 32. art. 3. & inde est ꝙ nedū est hæreticus qui male sentit de articulis fidei, sed ēt ille q non tenet rectā fidem e ga sacra ecclesiæ, de hære. ad abolendam, in prin. Ex quibus sequit ꝙ si extra pdictus casus reperiat alius in quo qs dicat hæreticus illud erit large, & improprie
3 † p quem modū debet intelligi id qđ dr̄ qđ simonia est hæresis. 1. q. 1. eos. de simo. c. quoties. Itē, & qlibet excōicatus, & q priuilegiū Rom. ecclesiæ infringit, & q eius pcepta trās
4 gredit. † Item cōtumax, & qlibet infidelis, & plures alii modi q no. p gl. 24. q. 3. illi qui & p Inno. de hær. firmissime. p Host in sum. de hær. §. 1. & c. si Papa. 40. dist. ita tenet Cald. cons. 4 tit. de hær. Confirmat ēt istud p id qđ dicit S. Tho. 3. sent. ubi supra dicit qđ simoniaci dńr hæretici p similitudinem, qa sicut hæreticus cōtra fidem sentit. ita simoniacus operat, ac si cōtra fidem sentiret dum precio sacra uult adipisci, & p eundem modū intelliges alias modo improprie hæresis de qbus
5 pdictum est, & qa fides † principalr cōsistit in corde, & ēt secūdario, i ore aūt cōfessio fit ad
9 salutem. † Silr hæresis principaliter consistit in corde ſm quod Hilarius dicit. Intelligentiæ sensus in crimine est, sed secundario in ore. Vnde Hieron. dicit, ꝙ ex uerbis inordinate platis incurrit hæresis, nō qa hæresis per se in his cōsistat, sed qa sunt occasio, & causa erroris ut Thom. dicit ibi. Adde ēt, ꝙ uerba sunt signo earum quę in aīa sunt passionū vt philosophus dicit. Non. n. præsumit qs dicere quæ ante animo non cogitauit de lib. leg. la
7 beo. † Sed quæro iuxta hoc, Pone qđ ille qui dixit aliquid cōtra fidem dicit se non seriose nec ex aīo, sed potius p lubricū linguæ, aut ioco illud dixisse an sit puniēdus. Lappus, & do. Card. in d. cle. unica. §. sane. de usur. Dicūt

ꝙ extraordinarie punietur arbitrio iudicis, & imponet ei aliqua leuis pœnitētia salutaris 17.dist.nec licuit.24.q.1.hæc est fides. Augerent tñ ergo pœnam ex qualitate ꝑsonæ, & ex qualitate loci, & ꝑsonarum astantiũ, & scandali exinde insurgētis q̃ oīa, & ēt alia in puniēdis delictis sunt attendenda, de homi. sicut dignũ.in prin. ff.de pœn.aut facta. talis eñi iocus non est ꝑmittendus, ꝑ quem uenit ad crimine.ff.ad l.Aquil.nā laudus. de homi. continebat, & ibi in gl.Idem qñ ꝑlubricũ, lingue, si fuit in culpa, ut hęc lubricitas in eo cusaret puniet, alias non.

8 † Præsumerem tñ ego uerba seriose fuisse dicta, & ex malo aīa ꝓcessisse per iura p̄dicta. & ēt q̄a oē male factum graue præsumitur actum, ut in l.si nō cōuitii.C.de iniur.& de p̄sum.c.1.nisi ex aliis coniecturis contrarium appareret. Eo tñ casu quo hmōi uerba nō saperēt hęresim, sed excusarent loco uel lubrico linguæ nō posset pœnam insligere inquisito.arg.c.accus. §.sane.de hær.lib.6.sed ordinarius illud faceret.

1 *Hęresis unde dicatur.*
2 *Iudęus, & sarracenus hæretici nequaquam dici queunt.*
3 *Hęreticus uocitandus non est qui errans aliquid fieri contrarium aßeri modo corrigi, & emendari paratus sit, ubi sese cognosceret errore lapsum.*
Hæreticus dicitur qui falsam sententiam, & fidei contrariam pertinaciter defendit.
4 *Hæresis pertinaciam requirit.*

QVAESTIO II.

Secundo quæro unde dicatur hæresis.

1 † Ad quod dicendum ſm Isidorũ ꝙ hæresis est nomē græcum, & idem q̃d diuisionem importat. Vnde, & hęretica diuisiua dñr. Hieronymus tñ in epist. ad Galatas, & hr transumptiue.24.q.3.hæresis, dicit ꝙ hęresis gręce ab electione dr ꝙ s.rā sibi quisq; eligat disciplinam quam putat esse meliore, & utrunq; istorũ dr cōuenietes. Ex hoc.n.qs effi cir hęreticus q̃d eligit singularem opinionem tenere diuisam, & distinctã à cōi ecclesiæ catholicę dogmate, & determinatione.

2 † Vnde si quis nunq̄ fuisset in unitate ecclesię utpote Iudęus uel Sarracinus ēt si teneat cōtraria fidei nostrę non est iudicandus hęreticus. non.n.potest dici diuisus ab unitate ecclesiæ q nunq̄ in ea fuit, ut dicit gl.in cle.unica de usur.

3 † Silr ēt si q̄s catholicus teneret contrarium aliquid fidei, non tamē eligens, sed per errorem credens illud etiam per catholicā ecclesiam teneri paratus corrigi, ubi in errorem se lapsum cognosceret, non esset hæreticus. Pro quo est optimus tex. 24. q.3. Dixit Apostolus, ibi cũ dicit. Sed qui snīam suam q̃uis falsam atq; peruersam pertinaci animositate defendunt, prȩsertim quam non audacia suæ præsumptionis pepererint, sed à seductis, atq; in errorem lapsis parentibus acceperunt, quærunt aũt cauta solicitudine ueritatem corrigi parati cum inuenerunt, nequaq̄ sunt inter hæreticos deputandi. Competit aũt, & latine hoc nomen eidem, Nā pōt dici hæresis ab hærendo quia suæ opinioni uehementer isthæret per electionem, ut prædiximus, & ex p̄dictis iustificari pōt q̃d not. Innoc.de sum.Trin.c.firmiter, dicens ꝙ si aliquis habet fidem catholicā implicite, q̄a credit quidquid ecclesia credit, sed falso opinat nāli rōne motus, ꝙ pr maior uel prior sit filio, ꝙ tres personæ sunt tres res à se inuicem distinctæ, & separatæ, & distantes, ꝙ non est hæreticus, dummodo hunc errorem suũ non defendat, & hoc ipsum credit, q̄a credit sic ecclesiam credere, & suā opinionē fidei ecclesię supponi paratus se submittere iudicio ecclesiæ, ubi ecclesiā sciret cōtrariũ sentire. hęresis

4 † enim ingrit pertinaciam, ut de sum. Trin. clem.unica.§.porro & d.clem. unica. §.pen. de usuris. Licet tñ ego excusarem hmōi hominem ab hæresi. Non tñ excusarem illum à peccato, si errauit in his quæ scire tenebat de pertinentibus ad fidem. De quibus per S. Thom.2.2.q.2.art.5.quia, & ipsa ignorantia est pctm̄ in his quæ scire quis tenetur. 38.distinctio qui ea. & per Philosophum 3.Eth.& per Magistrum 2.senten.distinctione 22.

1 *Schisma & hæresis in quibus discrepent.*
2 *Schismaticus dici meretur qui superbe, & contumaciter Papę subijci non uult.*
3 *Hæreticus dicitur qui ideo ab obediētia Papę recedit quia eũ non credit habere canonis conuēdi potestatē, aut q̃d ecclesiæ potestas nō residet penes eũ.*

QVAESTIO III.

1 Tertio quæro an † schismatici sint iudicandi hæretici. Ad quod respondet Hieronymus in epistola ad Galatas, & habetur transum

transumptiue. 24. q. 3. inter hæresim ꝙ inter hæresim, & schisma hoc interest, ꝙ hæresis puersum dogma habeat. schisma uero post epalem discessionē ab ecclesia separat. Quod quidē in principio aliqua ex parte intelligi pōt diuersum. Ceterū nullū schisma est nisi sibi aliq̄ hæresim cōfingant, ut recte ab ecclesia recessisse uideat̄. Et ad clariorē intellectū hmōi considera, ꝙ hęresis, & schisma distinguit̄ ſm ea q̄b. utrunq; p se directe opponit̄. Nā hæresis p se opponitur fidei. Schisma autem opponit̄ unitati ecclesiasticæ charitatis. Et ideo sicut fides, & charitas sunt diuersæ uirtutes, q̄uis qcunq; careat fide, careat charitate. Ita ēt si schisma, & hęresis sunt diuersa uitia. q̄uis qcunque est hæreticus sit ēt schismaticus, sed nō cōuertit̄. Verū est tñ ꝙ sicut amissio charitatis est uia ad amittendū fidē, iuxta illud 1. Tim. 1. A q̄bus quidam aberrantes. s. à charitate, & alijs hmōi cōuersi sunt in uaniloquium &c. Ita ēt schisma est uia ad hæresim. Et sic innuit Hieron. in auctoritate præinducta, ita declarat S. Tho. 2. q. 39. ar. 1. & pp h. d. gl. 24. q. 1. didicimus, qđ schisma inueteratum sapit hæresim, quasi uelit ꝙ si non esset hæreticus non pduraret tandiu in
2 schismate. Ex q̄bus infertur qđ † si qs recederet ab obedientia Papæ, q uices Xpi tenet, q est caput ecclesiæ, nolēs supbe, & cōtumaciter, & in contēptum ei subijci esset schismaticus tm̄.
3 † Vbi tñ ideo recederet ab ipsius obedientia, qa crederet ꝙ ille non habet potestatem cōdēdi canones, aut ꝙ ptās supma ecclesiæ nō residet penes ipm, tanq̄ q uicē gerit eius q est caput ecclesiæ q est Xps, iuxta illud Apostoli ad Col. 2. & ad Eph. 1. q dedit ipsum caput supra oēm ecclesiam, iste hæreticus iudicandus foret, ut dicit gl. 19 dist. c. nulli, & in cap. generali, de elec. 6.

1 *Hęresis species quot sint.*
2 *Scripturam sacram quis exponere aliter dicatur quam Spiritus sanctus flagitat.*
3 *Hæresis prima post Christi aduentum quæ fuerit.*
4 *Hęreses cur hodie maiores quam olim suboriātur.*
5 *Deus cur sinat tot hęreses esse, & tantorum hæreticorum animas infernum mergi.*
6 *Secreta Dei (utpote quæ nobis altiora sunt) minime inquirere debemus.*

QVAESTIO IIII.

1 QVarto quæro, † Quot sunt species hæresis. Hoc determinat Isid. 8. lib. Eth. c. 5. & hr̄ transumptiue. 24. q. 3. cap. quidam, ubi multæ enumerantur, quibus sic enumeratis magr̄ Gratianus subinfert aliam hæresim dicens. Sed qcunq; alr̄ sanctā scripturam intelligit, q̄ sensu Spūssancti flagitat à quo scripta est, licet de ecclesia non recesserit tñ hæreticus iudicari pōt. Et habuit hoc à Hieron. ut supra diximus in primo mēbro. Et intellige
2 ꝙ † ille dr̄ aliter exponere sanctam scripturam, q̄ Spūsſctūs flagitat, qui ad hoc sanctā scripturam retorquet ꝙ cōtrariatur ei qđ p Spm̄ſctm̄ est reuelatum. Ita dicit Tho. 2. 2. q. 11. art. 2. Ex quo seqtur ꝙ si qs daret aliquē intellectū sacræ scripturæ q non esset contra ueritatē reuelatā p Spm̄ſctm̄, sed pter illam, non ad corruptionē fidei, sed ædificationem fidelium non esset hæreticus iudicandus. Et hoc satis a perte innuit Greg. super Ezech. ut patet in auctoritate inducta supra in primo membro Aug. ēt in lib. de hæresib. cōmemorat aliquos catholicos tractatores q de hæresib. scripserunt diuersas earū spēs enumerantes, ipse ēt ibidem noīatim plures exprimit.
3 † Inter oēs aūt hæreses post Xpi aduentum prima fuit illa quā quidem discipuli incurrerūt de sacro altaris, de qua scribit Ioā. 6. Cū enim Xps pdixisset, nisi manducaueritis carnem filij hoīs, & biberitis eius sanguinē non habebitis uitam in nobis. Et subiunxisset q̄dam alia iuxta hoc, illi pditi hoīes dixerunt, durus est hic sermo, & qs poterit eū audire, & ex illa die abierunt retro. Et ut dicit ibi Nicolaus. Non est intelligendum hoc de duodecim Apostolis, uel de 72. discipulis, qa isti Xpo adhæserunt, ſm quod patet ex discursu Euāgeliorum, sed multi alij sequebant̄ ipsū ad audiendum eius doctrinā, & de istis multi retrocesserunt, & ꝙ ista fuerit prima hæresis patet de cōsec. dist. 2. prima hęresis, & post quā illi sancti Pr̄es de q̄bus pdiximus prædictas hæreses cōscripserunt, multę aliæ subortę sunt, & nouiter, & dietim suboriunt̄. Et iuxta uerbum Saluatoris nr̄i. De quo in primo
4 themate præmisimus, † quo magis fini seculi appropinquat, eo magis hæreses subcrescēt, quod partim ex prælatorū negligentia puenire conspicuum est, dormientibus n. hominibus, ut Saluator inquit. Inimicus homo superseminauit zizania. Ex alio etiam prouenit qm̄ post illa tpa, quo illi sancti Doctores scripserunt multi articuli fuerunt per ecclesiam determinati, quòd sint contra fidē, Vñ

si quis modo pertinaciter contrariũ affirmaret, hæreticus censeretur quod minime contigisset ante determinationem ecclesiæ, at dicit Tho. 1. parte, q. 32. art. 2. & prodest scire hmõi hæresim species, ut ex illis possit cognosci qs sit hæreticus, uel qd faciat hæreticũ, de quo in 1. dubio tactũ est, ꝙ nõ sine difficultate cognoscit in aliqbus articulis, ut dicit Aug. in lib. de hæresib. Illud tñ indubitatũ existat, ꝙ cum malum infinitũ sit ut Pithagorici dñt teste Philosopho 2. Eth. & ꝑ cõñs infiniti errores possent occurrere contra fidẽ, confir possent hæreses in infinitum multiplicari. Sed iuxta ꝑdicta quæreret aliqs curiosus de schola eorũ q uolunt sapere plus, q̃ oportet sapere contra doctrinam Apostoli.

5 † Cur Deus permittit tot hæreses esse totq. eorum sectatores in īferno demergi. Ad hoc rñdet Aug. & hr̃ in c. fi. 34 q. 3. Ideo diuina ꝓuidentia multos diuersi erroris hæreticos esse ꝑmittit, ut cum interrogant nos ea quæ nescimus, sic discutiamus pigritiã, & diuinas scripturas cupiamus. Ideo. n. Apostolus ait. Oportet hæreses esse ut q probati sunt manifesti fiãt. Hi. n. Deo. probati sunt, qui bene pñt docere. Et q̃q̃ iste intellectus Augustini sit bonus ad illã auctoritatẽ apostoli, superficies tñ literæ magis capit hũc sensum, ut ideo Deus ꝑmittat hæreses esse, ut constantia fidelium cõprobetur, sed utrunq; recte dcm̃ extat, uel dicas † ꝙ ista q̃ in secretis Dei cõsistunt non sunt à nobis inqrenda, iuxta illud eccl. 3. Altiora ne scrutatus fueris, & in pluribus opibus eius ne fueris curiosus, & postea subditur. Multus. n. supplãtauit supplicio illorũ, & in uanitate detinuit sensus eorũ. & eccl. 7. qd necesse est homini maiora se quærere, cũ ignoret qd cõducat sibi in uita sua, & post pauca. Neq; plus sapias quam necesse est, ne obstupescas. Habemus ẽt exẽplum Apostoli, qui cum de ꝑdestinatione uerba ageret, & ꝑuenisset ad illud, quare quosdã eligat, alios aũt reprobet. Iuxta illud, Iacob dilexi, Esau aũt odio habui sapiẽtissime intulit, O altitudo diuitiarũ sapiẽtiæ, & sciẽtię Dei quã incõprehẽsibilia sunt iudicia eius, & inuestigabiles uiæ eius, & de eodẽ Aug. suꝑ Ioan. in isto uerbo, Nemo põt uenire ad me nisi pater q misit me traxerit eũ. Dicit quare hũc trahat, & quare illũ nõ trahat noli inuestigare si nõ uis errare. Per id rñdet magr̃ 2. sentent dist. 23. his q quęrũt, cur Deus permiserit primũ hominem peccare cum posset eius uoluntatem uertere in bonum, qa ops est. Posset inquit ille reuera, cur non fecit, qa noluit. Cur noluit, ipse nouit. Nõ debemus plus sapere quã oportet saꝑe, hoc unũ in hmõi debet nobis abũde sufficere, ꝙ ut dicit Aug. in Enchi. Deus ops, cui rerũ est summa ptãs, cum summe bonus sit, nullo modo sineret aliqd mali esse in operibus suis, nisi usq; adeo esset ops, & bonus ut bene faceret ẽt de malo, qũo aũt illud intelligat, & qualiter ex malis Deus eliciat bona, latissime prosequitur magister 1. senten. dist. 46. & per prædicta ẽt sufficiẽter ad id quod multi petunt. Quare Deus ꝑmittat legem Machometi in tantum præualere.

1 Hęretici quibus infidelibus assimilentur, & qui in fidelium inuicem inter se æquiparentur.

2 Renitentis susceptę fidei grauius est delictũ, quam eius qui nunquam susceptæ remittitur.

4 Hæreticorum infidelitas maior est quam iudęorũ, intellige sane, num 3.

Hęretici an sint idolatris coequandi.

5 Hęretici qui fide christiana derelicta iterum ad Mosaicam legẽ reuertuntur, peiores sunt ceteris. Apostatam eum dicimus qui deserta christianam religione ad Iudaismum confugit, & apostasia improbitatis detestatio. & num. 6.

7 Iudæus sectã saracenorũ adiens an plectendus sit.

8 Apostatę iudæorum legem repetentes, multo peiores sunt, quam si ad sarracenorum sectam sese conferrent,

9 Iudæi cetersq; id genus infideles cur ab ecclesia tollerentur, & quare potius Iudæi quam alij.

QVAESTIO V.

1 QVinto quæro † de comparatione hæreticorum ad alios infideles, & infidelium inter se inuicem. Ad qđ dicẽdum ẜm Th. 2. 2. q. 10. art. 6. ꝙ in infidelitate duo pñt considerari quorum unum est cõparatio

2 eius ad fidẽ, † & ex hac parte grauius peccat cõtra fidẽ q tenuit fidei susceptæ. Sicut grauius peccat q nõ implet qđ promisit, quam q quod nunq̃ promisit, & ẜm hoc infidelitas hæreticorum qui profitẽtur fidẽ Euangelii, & ei renituntur eã corrumpẽtes grauior est q̃ Iudæorũ, & aliorũ infidelium qui nunq̃ fidẽ euangelii susceperunt, sed qa Iudæi susceperunt figuram euangelii in ueteri lege quã male interprætantes corrũpunt. Ideo ẽt eorũ

infidelitas est grauius pctm̃ quam infideli-
tas gẽtilium qui nunq̃ fidem euãgelii susce
3 perunt.† Aliud quod in infidelitate cõsiderat̃
est corruptio eorũ quę ad fidem pertinent,&
s̃m hoc cum in pluribus erant gentiles q̃ Iu
dęi,& Iudæi quã hæretici. grauior est infide
litas gẽtilium quam iudæorũ, & iudæorũ q̃
hæreticorũ, nisi forte quorũdam, puta Mani
cheorũ qui ẽt circa credibilia plus errãt quã
gentiles. Harũ tñ duarũ grauitatum prima p̃
põderat secundæ quantum ad rõnem culpæ
q̃ infidelitas habet magis rõnem culpæ, ex
hoc quod renitit̃ fidei quam ex hoc quod nõ
habet ea quæ sunt fidei. hoc.n. ultimum ur̃
magis ad rõnem pœne pertinere. Vnde sim-
pliciter loquendo infidelitas hæreticorũ est
pessima. Si aũt quæras ex quo inter infideles
peiores sunt hæretici ut proxime diximus
4 †Quid si comparemus eos ac idolatras? ad
hoc dicẽdum s̃m Tho.2.2.q.94.art.3. quod
grauitas alicuius peccati attendi põt duplici
ter. Vno modo ex parte ipsius peccati,& sic
pctm̃ idolatriæ est grauissimum Sicut.n. in
terrena rep. grauissimum esse ur̃, ꝙ aliquis
honorem regium alteri impendat quã uero
regi q̃ quantum in se est totum reip. per-
turbat ordinem. Ita in peccatis quæ contra
Deum committuntur, quæ tñ sunt maxima
grauissimum esse ur̃, ꝙ aliquis honorem di
uinũ creaturæ impendat, q̃ quantum in se
est facit alium Deũ in mundo minuens prin
cipatũ diuinum. Alio modo põt attendi gra-
uitas ipsius peccati ex parte ipsius peccãtis,
sicut dr̃ grauius pctm̃ eius q̃ peccat scienter
quã eius q̃ peccat ignoranter,& s̃m hoc ni-
hil ꝓhibet grauius peccare hæreticos q̃ scien
ter corrumpunt, quam idolatras ignoranter
peccantes. Ex his tu clare poteris inferre, ꝙ
5 † cũ isti hæretici q̃ nouiter in Hispania dete-
cti sunt, potius apostatæ quã simplices hære
tici sint iudicãdi, cum nõ in parte tm̃ de fide
Iesu Xp̃i male sentiãt, sed in totum ea abii
ciãt, ad legẽ Moysi iam diu sepultam reuersi
peiores quã alii hæretici sunt iudicãdi, q̃ in
plurib. imò in totũ aberrãt. Vnde sup illud
Ap̃li à Galatãs 4 Qũo conuertimini iterum
ad egena,& infirma elemẽta, dicit gl. Hiero.
Legis obseruantia cui tunc dediti erant, erat
pctm̃ pœnæ par seruituti idolorũ cui ante cõ
uersionẽ uacauerãt,& sic apparet qđ est cri
mẽ pęnæ par idolatriæ,& nedũ ꝑꝑ atrocita
tem delicti quid ẽt ꝑꝑ periculum proditio-
nis deberent principes eos a suo cõsortio in
totũ expellere, ꝓsertim ne participes fierent
cõsiliorũ suorũ, aut eorũ quæ statum regiũ
cõcernũt ꝙ aperte dicit Cõcilium Tolet. De
quo hr̃.2.q.7.c.non põt cuius uerba sunt.
Non potest erga hoĩes esse fidelis, qui Deo
extiterit infidelis. Vnde subiungit de quibus
dam iudæis q̃ dudum Christiani facti, & de-
mum in Xp̃i fide sunt p̃uaricati, ut a testimo
nio repellant̃. Non est.n. eis credendum, qui
fidei ueritatẽa se abiecerũt,& istud stat ĩ aper
to, qui.n. fidem Xp̃i susceptam ad quam stri
ctissime tenet̃ fefellit, qũo fidem quã princi
pi terreno debet, firmã tenere poterit ad qđ
ẽt facit quod scribitur ꝓuerbiorum 6.† Ho
mo apostata, uir inutilis gradiens ore ꝑuer-
so, annuit oculis, territ pede, digito loquitur
prauo corde machinat̃ malũ,& in omni t̃pe
iurgia seminat. habet ẽt illud malum hmõi
apostasia, ꝙ qui eam incurrit uix potest ad
bonum reparari, ut dicit Apost. ad Hebr.6.
Impossibile est eos q̃ semel illuminati sunt,
& post pauca,& ꝓlapsi sunt. s. per apostasiã,
rursus renouari ad pn̄iam, & accipitur ibi
impossibile pro difficili. Hic est.n. unus mo
dus impossibilitatis ut hr̃ 5. Metha. quod po
tissimum in istis de quibus paulo ante p̃mi
simus locum hẽt, qui à parẽtibus iudæis ꝑ-
fidiam legis ueteris cum sauguine trahunt.
Et ex his inferri potest ad quæst. quam po-
suit Oldr. consil.51.† An iudæus transiens
7 ad sectã Sarracenorũ sit puniendus,& tãdẽ
post multa cõclusit qđ nõ,& ĩter cetera mo
tiua sua est illud qđ deterior ẽ infidelitas iu
dæorũ quam Sarracenorũ aut gentiliũ ut su
perius diximus. Pro quo ẽt est tex. aptus .1.
q.1. nonne. cũ ergo de peiori trãseat ad mi
nus mala, nõ est ob hoc puniẽdus. Ex quo ẽt
8 sequit̃ qđ † isti apostatæ qui ĩ legem iudæo
rũ recidũt peiores sunt q̃ si essẽt apostatę le
gem Sarracenorũ amplectẽtes, uel aliam hu
iuscemodi. Vnum tñ non omittam quod li
cet oẽs infideles tam Iudæi quã alii sint ma
9 li,& iniqui ut pote infideles,† tolerantur tñ
ꝑ ecclesiã in infidelitate sua, ut uel sic tolera
ti finaliter conuertãtur ad fidẽ, ut de multis
iam uidimus, ut in c.q̃ sincera.45.dist. &c.
sicut iudæi. de iudæ. Magis tñ sunt tolerabi-
les ritus iudæorũ quam aliorũ infidelium, li
cet iudæi. sint peiores ut diximus. Cuius rõ, ẽ
q̃ cum in eis olim p̃figurabat̃ ueritas fidei
quam tenemus ꝓuenit hoc bonum qđ testi

monium fidei nostræ habemus ab hostib. & quasi in figura repñtat nobis qđ credimus, qđ in aliis infidelibus nõ contingit, ut dicit Th. in 2.2.q.10.art.11. & hac cõsideratione, licet iure nõ sit expressa, iura ꝓhibẽt ne Sarraceni publice faciãt cærimonias suos inuocãdo publice nomen Machometi, uel similia faciẽdo ut in clemẽt. unic de iud. Hoc tñ non reperit prohibitũ in Iudæis, & hoc tenẽt Matth. & do. Card. & Ioã. de Imola in d clement.

1 *Hæretici an tolerandi sint.*
2 *Perniciosus populo e medio tollendus est, ne eius contagione ceteri quoque corrumpantur.*
3 *Hæresis, instar cancri serpere dicitur, & idcirco eradicanda, ne totum corrodat corpus.*
4 *Crimen proximi ita demum celandum est, si in totius populi corporalem spiritualem q; perniciem non uergat.*

QVAESTIO VI.

1 SExto quæro, † an hęretici sint tolerandi? Et distinguendum est, quia aut occurrit casus in quo non possent puniri hæretici quia simul puniantur, & boni Vel quia latent inter bonos. Vel quihñt multos sequaces, ita ꝙ sine catholicorum periculo interfici non pñt, & tali casu hæretici sunt tolerandi, & hoc a ꝑte dñs oñdit Matt. 13. ubi in parabola ꝓhibuit colligit zizania, ne forte eradicantes zizania, eradicarẽt simul, & triticum. Qñ uero ex occasione hęreticorũ non imminet periculum bonis, sed magis, tutela & salus. tunc licite pñt occidi, ut dicit Aug. cõtra Parmen. Sic.n. si saluti totius corporis humani expediat præcisio alicuius membri, puta cum est putridũ, uel corruptiuum aliorũ mẽbrorũ, laudabilr̃. & salubriter abscinditur. Ita cũ q̃libet ꝑsona singularis comparetur ad totam cõitatem sicut pars ad totam. †

2 Si aliqs hõ sit periculosus cõitati, & corruptiuus ipsius ꝑꝑ aliqđ pctm̃, laudabiliter, & salubriter occiditur, ut bonũ cõe conseruetur, modicum.n. fermẽtum totam massam corrumpit, ut 1. ad Cor. 5. ad hæc adaptari pñt no. ꝑ Th. 2.2.q.64.art.2. & si hoc in aliis enormibus criminibus locũ habet, fortius in crimine hęresis, quod sua grauitate flagitiosissimum est, ut in præhabitis patet eo maxime,

3 quia iuxta Apost 2. ad Tim. 2. † hæresis ut cancer dr̃ serpere. Vnde resecãda est à principio, ne paulatim intima cordis corrodat, & spiritualem uitã adimat, resecãde siquidẽ sunt putridæ carnes, & scabiosa ouis à caulis repellenda, ne tota dumus massa, corpus, ardeat, corrũpat̃, putrescat, intereat. Arrius in Alexandria una scintilla fuit, sed qm̃ non statim oppressus est, totũ orbẽ eius flãma est populata. 24 q. 3. resecãdæ. Ioannes quoq; Apost. in canon. sua. Si qs inqt uenit ad uos. & hanc doctr. nõ affert, nolite eũ recipere in domũ, nec aue ei dixeritis Qui.n. dicit illi aue, cõicat operibus illius malis. Hæc Ioãnes quæ de schismaticis, siue hæreticis uitãdis uerbis docuit ẽt factis exhibuit. Narrat.n. de illo auditor eius uir sanctus. Polycarpus, ꝙ tpe quodam cũ apud Ephesum balneas lauandi gr̃a fuisset ingressus, & uidisset ibi Cherintũ, exiliis cõtinuo, & discessit non lotus dicens, Fugiamus hinc ne, & ipse balneæ corruant in quibus Cherintus lauat̃ inimicus ueritatis. de quo est tex. 24.q.1.c. oĩs q. Adde pulchrũ

4 tex. ca. causa, & q. quę dignior. † Vnde & si in aliis criminibus occultis teneatur qs crimen ꝓximi celare ꝑꝑ charitatẽ, ut in cap. si sac. de off. ord. & 1.q.1. Xps. hoc tñ fallit in crimine qđ pertinet ad corruptionem cõitatis spũalem, uel corporalem. Hoc.n. casu tenet̃ qs illud propalare testificando, uel denũciando, ut dicit Th. 2.2.q.70.ar.1. Idẽ sentit Inn. de test. cog. c.1. & ponit exemplum in hæresi qđ ut patet ex præmissis spũale detrimentũ inferre cõitati est aptissimum, ꝓdest ẽt hæc punitio criminum reip. ut ceteri metu pœnę arceantur a similibus cõmittendis. 23. qõ. 5. non est innocentiæ, de uita, & honest. cleric. ut clericorum. & inde est qđ ut magis ista in plurimorũ exemplum ueniãt publicæ debẽt malefactores puniri. l. capit. §. famosos. ff. de pœn. 7. q.1. denique. uer. thuribula quoque.

1 *Iudicare de hæresi cuius sit.*
2 *Papæ determinationi subijciuntur quę Christianã fidem respiciunt.*
3 *Pontifici Rom. optimum esset si quid super fide dubij suboriretur id generali concilio decidere.*
4 *Pontifex Rom. consultus ageret si ardua quęque conuocato concilio decideret.*
5 *Angelum posset Pontifex Rom. excõmunicare, & iudicio damnare si fieri posset, ut ille male de fide sentiret.*
6 *Pontifex errans in iis quę fidei sunt damnari à concilio potest.*

7 *Papa quamuis in ijs quæ fidei sunt errare possit, concilium tamen non potest, & cur diuersum.*

8 *Legatus Apostolicæ sedis hæreticorum iudex est cõpetens super iam per ecclesiam decisis.*

Item episcopus & capitulum uacante sede, ad hæc & inquisitor fidei.

9 *Iudicibus ordinarijs, super hæresi procedendi uequaquam adempta facultas uidetur, quamuis Papa super hæretica prauitate inquisitores deputarit.*

Delegans ad uniuersitatem causarum potestate cõcessa non uidetur etiam in illis causis abdicata potestas ordinarij.

Limita, & declara, ut nu. 11.

10 *Officiali facto in ciuitate super damnis datis, uel super abundantia, non idcirco tollitur iurisdictio ordinarij.*

12 *Delegatus ab episcopo, aut capitulo sede uacante potest de hæresi cognoscere, modo quadragenarius sit.*

13 *Inquisitor an possit uices suas committere.*

14 *Vicarius generalis episcopi, aut capituli uacante sede, an cognoscere possit de crimine hæresis.*

15 *Inquisitores aduersum episcopos minime procedere possunt, nisi expressim illis committatur, intellige sanè ut ibi.*

16 *Ordinario an liceat contra episcopum in ipsius ordinarij territorio delinquentem procedere.*

17 *Episcopis, an ualeat in hæreticum inquisitorem procedere.*

18 *Episcopi, & inquisitioni præfecti sunt, districte aduersus suspectos de hæresi procedãt, nemini fraudulose falso hoc crimen imponant, nihil denique gratia, odio, aut lucri causa agant.*

Qua pœna plectantur inquisitores si his contrauenerint.

19 *Episcopus hæreses expurgare negligens qua pœna puniatur.*

20 *Officiales temporales an hæreticæ prauitatis cognitionem habeant.*

QVAESTIO VII.

1 Septimo quæro. † Ad quem spectet iudicare de hæresi. In hoc distinguerem, quia aut agitur de articulo nondum deciso ꝑ ecclesiam. Aut de articulo iam deciso. Primo casu iudicium spectat ad Papam, ut probat tex. 24. q. 1. quoties, & c. hæc est fides, & cap. 1. de iura calum. & c. maiores, de bap. quod ẽt sacræ scripturæ auctoritate ostendit. Nam & Saluator Petro dixit, quem summum Põtificem constituit, Ego pro te rogaui Petre, ut non deficiat fides tua, & tu aliqñ conuersus cõfirma fratres tuos. Luc. 22. Et ubi Xp̃s discipulos interrogauerat, uos autem quem me esse dicitis? Petrus rñdit, Tu es Xp̃s filius Dei uiui. Matt. 16. Hoc ẽt tenet S. Th. 2. 2. q. 1. art. 10. & huius ratio est, q̄a una fides debet esse totius ecclesiæ, ſm illud 1. ad Corin. 1. Id ipsum dicatis omnes, & nõ sint in uobis schismata, qđ seruari nõ posset, nisi qõ de fide exorta determinaretur per eum qui toti ecclesiæ præest, ut sic eius sñia à tota ecclesia firmiter teneatur. Illud idem sequitur Aug. de Anch. in summa sua de ptãte ecclesiæ. q. 10. art. 1. & 2. Et hoc satis figuratũ est Exod. 18. ubi dictũ est Moysi qui fuit rector Iudæorũ, sicut Papa rector ẽ oĩum Xp̃ianorũ. Esto in populo in his q̃ ad Deũ pertinent, ut ostẽdas ei cærimonias, & ritũ colendi Deũ. Sicut ergo oẽs qõnes emergentes de lege, & cultu Dei, reseruabantur Moysi determinandæ.
2 † Sic oĩa quæ sunt fidei Xp̃ianæ spectant ad determinationẽ Papæ. Vnde dicit Cyrillus in lib. thes. ut membra maneamus in capite in nr̃o Apostolico throno Rom. Pont. maneamus, à quo nr̃m est quærere qd credere, quid tenere debemus. & Maximus in epist. Orientalib. missa, dicit oẽs fines orbis terræ ꝑ dñm sinere receperũt, & ubiq; terrarũ catholici ueram fidẽ cõfitentes, in Pont. Rom. tanq̃ in solem respiciunt, & ex ipso lumine catholicæ, apostolicæ fidei recipiunt ueritatem, licet. n. apud alios forte posset esse ꝑfundior scientia ad ista decidẽtia, q̃ in Rom. Pont deest tñ eis ptãs de his iudicãdi, & statuendi, q̃ in solo Rom. Pont. residet ut ꝓdiximus.
3 † Cauti tñ ageret Papa si cum de istis dubius articulus occurrit cõcilium gñale faceret cõgregari, ut cum ius cõsilio decideret qđ esset tenendũ, & credendũ. Sicut Apostoli fecerunt actu. c. 15. qñ insurrexit hæresis illorũ qui dicebant legem Moysi simul cũ euãgelio obseruandã. Conuenerunt. n. Hierosolymis uidere de uerbo hoc. Simile fuit c. firmiter, de sum. Trin. & c. damnamus. eo. titu. & cap. unico. eo. tit. lib. 6. & clem. unica. eo. ti.
4 † Et hoc idem in omnibus arduis consulte esset agendum, ut apparet 50 dist. de eo. 96. dist. bene quidem 35. q. 5. ad sedem. 35. q. 9. ꝙ quis, in ægrum est. n. iudicium, ꝙ plurimorũ sententiis cõfirmatur, de officio deleg. prudentiam, in princ. 20. distin. de quib. C. de fideicom. l. fin. est. n. tanta in hoc Papæ ptas

5 † ꝙ si possibile foret, ꝙ angelus de cœlo aliqd cõtra fidẽ doceret aut sentiret, ꝑ papã iudicari, & excõicari posset ut ꝓbatur ad Galatas 1. c. Sed licet nos aut angelus de cęlo euãgelizauerit uobis, præterq̃ qđ euangelizauimus uobis, anathema sit.

6 † Si tñ contingeret papam errare in his q̃ sunt fidei, tunc dãnari posset ꝑ cõciliũ gñale, ut in c. si papa 40. di. cum gl. & ꝑ gl. 15. dist. sicut. & 19. dist. Anastasius. & Inn. in c. ex parte. de uer. sig. & per Doc. in c. in fidei fauorẽ. de hær. lib. 6. Nec per hoc dicimus inferiorẽ dicere ius in superiorẽ cũ Papa sit maior cõcilio gñali, ut in c. significasti. de electio. & c. aliorũ. & c. nemo. 9. q. 3. qm̃ cum Papa incurrit hæresim, desinit esse Papa, cum nõ sit de corpore ecclesiæ, ꝑ quo est glo. 24. qõ. 1. Acatius. ergo, & multo minus põt dici gerere uices eius qui est caput ecclesiæ. & huic sñiæ gñalis consilii stari debet, ut pote quæ ueritatem continet indubitatam.

7 † Nam, & si Papa possit errare in his quæ sunt fidei. Nam, & legimus aliquos Romanos põtifices hæresim incurrisse, ut patet in d. c. Anastasius 19. dist. c. nunc aũt. 21. dist. Tñ concilium gñale in tangentibus fidẽ errare non põt, & de hoc uere intelligit̃ prædicta auctoritas Lucæ. Ego pro te rogaui Petre, ut non deficiat fides tua. Dictum. n. est ei in ꝑsona totius ecclesiæ, cui ẽt cõsonat illud uerbũ Saluatoris nostri. Matth. 28. Ego enim uobiscum sum oĩbus diebus usque ad consummationem seculi. Non si quidem tm̃ Petro nec duodecim apostolis dictum intelligitur, cum morte finierit dies suos, nec usq; in finẽ seculi ꝑseuerauerint, sed potius uniuersali ecclesiæ q̃ in finẽ est duratura q̃ in generali cõcilio representat̃, & tãtæ auctoritatis est cõcilii determinatio in hmõi, qđ Euangeliũ ille noĩatur. ut patet ad Gal. 2. qñ Paulus dixit ꝙ Petrus nõ ambulabat ad ueritatẽ Euangelii. Id tñ in quo Paulus reꝑhendebat Petrũ erat ꝙ ipse subtrahebat se a gentib. nolẽs mãducare de cibis eorũ, sed obseruabat ritus Iudæorũ in cibis ꝑꝑ timorẽ Iudæorũ qui superuenerãt à Hierosolymis, hoc tñ non erat cõtra aliquod de quatuor Euãgeliis, sed erat cõtra determinationẽ cõcilii gñalis, qđ ab apostolis fuerat celebratum super hmõi legalibus non seruandis, Actuum 15. Ad qđ ẽt ostendendũ sola uniuersalis synodus loqtur sub noĩe Spiritus Sancti ut ibi patet. Nã cum in eodem concilio fieret diffinitio, dictum fuit. placuit Spiritui Sancto, & nobis, & istis uerbis postmodũ usa fuerunt generalia cõcilia q̃ in ecclesia uniuersali fuerunt cõgregata, ubi ergo talis assessor accedit, locus errandi nõ põt occurrere. Et si cõtrariũ diceremus nil certũ esset in fide. Vnusquisque. n. sequeret̃ opinionẽ suã, & fluctuaremus omni uẽto doctrinæ sicut paruuli. cõtra Apostolũ ad Ephes. 4 ubi ait ꝙ Christus dedit in ecclesia quosdã Apostolos, alios Prophetas, alios uero Pastores, & Doctores ad cõsummationẽ sctõrũ in ædificationẽ corporis Christi, donec occuramus oẽs in unitatẽ fidei, & paulo post, & iã nõ simus paruuli fluctuãtes, & circunferant̃ oĩ uẽto doctrinæ in neqtia, & astutia hoĩum ad circunuẽtionẽ erroris, quasi uelit qđ cũ fuerimus in fide istorũ qui fidẽ ecclesię representãt nõ fluctuabimus in doctrina fidei tanq̃ paruuli. Sed prædictis vr̃ obstare c. tria. iuncto c. placuit. 56. q. 2. & c. fi. de rapto. ubi apparet quod illud, ꝙ circa matrimoniũ non cõtrahendũ inter raptorem, & raptam fuerat erroneæ per conciliũ statutum, fuit postea emendatũ. Ad hoc tñ stat rñsio, quod illud non est de spectantibus ad fidem in quibus obtinet qđ prædiximus. Vel aliter dicendũ ꝙ illud nõ fuerat erroneæ statutũ, licet eẽt cõtra testimonia ueteris legis, ut uoluit gl. & male in d. c. tria. Nam cũ illud esset ꝑceptum iudiciale non obligabat in lege noua, sed fuit correctũ, qa pro hoc tꝑe sic fuit uisum legislatori, siue qa sibi placuit qđ sufficit ut §. sed qđ prin. inst. de iure nat. & per Philosophũ. 5. Eth. Hæc dixi submittens me determinationi sanctæ matris ecclesiæ.

8 † Aut q̃rimus circa ea q̃ iam sunt per ecclesiã decisa, & tunc legatus sedis apostolicæ est cõpetens iudex ut c. ut commissi. de hær. lib. 6. Item eps poterit iudicare de quæstione. fidei, & contra hæreticos procedere, & ẽt capitulũ sede uacante in c. ad abolendam. de hære. in princ. & ẽt inquisitores per sedem apostolicam deputati in c. per hoc. & c. ut inquisitionis. de hær. lib. 6. & clemen. 1. eo. ti.

9 † Per hoc. n. quod Papa deputat inquisitores suꝑ hæretica prauitate non vr̃ facultatem super his procedendi ordinariis tollere ut in d. c. ꝑ hoc. Ex quo infertur quod per ꝑtãtem datã delegato ad uniuersitatem causarũ non vr̃ ẽt in illis causis abdicata potestas ab ordinario. hoc colligitur ex illo tex. iuncta glo. quæ uult quod inquisitor hæreticæ prauitatis dicitur

cit esse delegatus ad uniuersitatẽ causarũ, ex quo habes optimã limitationem ad c. studuisti. de off. lega. ut nõ habeat locũ in delegato ad uniuersitatẽ causarũ, ꝓ quo est gl in d. ca. per hoc. facit in simi qđ not. Bart. in l. 1. C.
10 de off. ꝑfec. urb. ubi tenet qđ † licet in ciuitate fiat unus officialis suꝑ dãnis datis uel super abundantia, non tñ ꝑꝑ hoc tollitur iurisdictio quam hẽt ptãs q hẽt' uniuersalem iurisdictionem, ꝓ quo bene facit text. in d. l. 1. & in l. fi. iuncta gl. C. de iurisd. om. iud. & gl.
11 in c. in galliarũ. 25. q. 2. † Hoc tñ limita uerum esse quoties una iurisdictio subalternatur alteri ut in exemplo prædicto. Si tñ ille specialis iudex esset superior gñali, utputa iudex deputatus ꝑ statutum suꝑ causis appellationũ, & nullitatũ. tunc gñalis iudex non se intromittit de speciali. Idẽ ẽt si non se habet tanq̃ superior sed tanquam differẽs specie, ut est iudex insinuationum. C. de test. consulta diualia, ita determinat Bal. in l. unica.
12 ff. de off cõsu. † Poterit tñ cognoscere de crimine hæresis delegatus ab ẽpo deputatus. aut à capitulo sede uacãte ut in cle. 1. §. 1. & in clem. 2. de hær. Debet tñ talis inq̃sitor, ac ẽt delegatus annum quadragesimum attingere, ut est tex. in d. clem. 2. in princ. cũ gl. ex quo limitat̃. c. cum uicesimum. de off. deleg. Idem si sit delegatis à Papa cum tex. d. clem.
13 gñaliter loquatur. † Sed an inquisitor possit committere uices suas, solutio gl. in d. cle 2. arguit pro, & contra. finaliter tenet qđ sic per illum tex. & per tex. in clem. 1. §. porro. eod. titu. & hanc opinionem tenent cõiter
14 Doc. † Sed dubiũ est de uicario gñali ẽpi, aut capituli sede uacante, & dicendum est ẽm Lapum, & Ioan. de Imol. in d. clem 1 de hær. quod non poterit sine speciali commissione ẽpi de hoc crimine cognoscere per text. in c. licet. de off. uic. lib. 6. Et aũt tam latam ẽporum ptãs ꝙ cõtra quoscunque ẽt quantumcunq; exẽptos poterunt procedere, & eos de hoc crimine cõdemnare, nõ obstante quocũque priuilegio exẽptionis ut ĩ c. ad abolẽdã.
15 §. fi de hær. † Fallit tamẽ hoc in ẽpis contra quos procedere non pñt inquisitores, nisi expresse hoc sibi committatur, ut in c inquisit eo. ti. lib. 6. debent tamen nunciare Romano põtifici si illi de hoc crimine infamati siue suspecti existãt, ut dicit ibi tex. crederem tñ ꝙ ubi essent suspecti de fuga, carcerari possent ut ad Papã remitterent̃, ut in §. aud. in auth. de defens. ciui. coll. 3. ad qđ faciunt not. per Bart. in l magistratibus. ff. de iurisdictio. omniũ iudicum. Sed q̃ro iuxta hoc † an ille tex.
16 procedat tñ in inquisitoribus, an ẽt locum sibi uendicet in ordinariis de hoc crimine inq̃rentibus. Ego putarem qđ tñ in inquisitoribus locum habeat, non. n. debet extendi ad ẽpm aut ad capitulum sede uacante cũ de ipsis non loquat̃ nec ꝓ hoc qđ sint ẽpi qui hæresim incurrunt effugiũt iurisdictionem ẽpi, in cuius territorio delĩquũt. Pro quo est gl. in c. ibi. n. 3. q. 6. & in c. 1 de rapto. & per Innoc. in cum inferior. de maiori, & obed. Vl-
17 terius iuxta idem quæritur, † an ẽps possit procedere contra inq̃sitorem, si hæresim incurrat Lapus Abb. in d. c. inquisitores. dicit ꝙ non durante offõ, nisi crimen esset adeo notorium ꝙ non req̃reret̃ causæ cognitio. de fil. presby. qm̃. Idem sequitur ibi Domi. hæc opinio posset ẽt iustificari per ea q̃ not. Bar. in l. fi. ff. de rerũ diui. ubi tenet qđ si duo sint dñi insolidum alicus castri, & unus delinquat, non poterit puniri à condomino, q̃a non hẽt in eum iurisdictionem. Nam par in parẽ non hẽt imperium. de electio. innotuit. Sed hoc non obstante ego crederẽ indistincte posset dici qđ possit cõtra eum super hmõi crimine procedere, cũ istud sit delictũ ꝑ qđ perdit̃ iurisdictio ipso iure. Pro quo faciũt no. in ꝑdicta mã ꝑ Bart. in l. qui iurisdictioni. ff. de iurisd. om. iud. in addit. & ponit exemplũ in crim. læsæ maiest. C. de dig. l. si gradatim. & l. quoties. lib. 12. C. de off. recto. ꝓuin. l. 2. ubi vr̃ gl. eo ẽt casu quo delinqueret in male ꝓcedẽdo in offõ, indubie posset eũ punire, cũ ordinarius delegatus apostoli. cũ male se gerentẽ in cã sibi cõmissa punire possit, sic tñ ut ex hoc iurisdictio eius nõ ĩpediatur, iuxta not. ꝑ Doct. in c. fi. de rescrip. & ꝑ Cynũ, & legistas in auth. qua in ꝓuincia.
18 C. ubi de crimine agi oportet. † In processu aũt suꝑ hoc crimine faciendo ẽpi, & inq̃sitores apostolicę sedis hñt exortationem à iure in uirtute sanctę obediẽtię, & sub interminatiõe maledictionis ęternę, ut cõtra suspectos uel diffamatos de hmõi prauitate districte & prõpte ꝓcedãt, sic tñ ꝙ malitiose, & fraudulẽter hoc nefandũ crimẽ falso alicui nõ ĩponãt, & si odii grãe uel amoris, lucri, aut commodi tꝑalis obtentu, cõtra iustitiam, & conscientiã suam omiserint cõtra quenquam ꝓcedere ubi fuerit procedendum, super hmõi

prauitate,

prauitate,aut obtentu eodem prauitatem ipsam alicui imposuerint,ac eum sup hoc pręsumpserint quoquō uexare,præter alias pœnas pro qualitate culpæ eis imponēdas,Eps aut superior suspensionis ab officio p triennium , alii ueto excōicationis sniām eoipso incurrant,à qua qdem excōicationis snia q eam incurrerint nō ipsi p summū Pontificē poterunt(præterq̃ in mortis articulo,& tūc satisfactione pmissa) absolutionis beneficiū obtinere,nullo in hac parte priuilegio suffragante,de quo est text.in cle.1.§.uerū,de hęr.

19 Insuper † si qs eps in expurgando hæreses de sua diœcesi negligens fuerit,uel remissus, cū id certis indiciis apparuerit, deponendus est ab offō epali,& in locū ipsius alter substituēdus est,q uelit,& possit hęreticā cōfundere prauitatē,de hær.exc.in fi. Ex quo manifeste apparet,q̃ dānabilr,& cū quāto aīarū suarū periculo episcopi, & alii ad quos hmōi inqsitio spectat tā detestandū facinus psequi, ac punire omittāt. Inferiores aūt prælati de hoc crimine se intromittere nequeunt, cum superiorib.pręfatis sit reseruatū ut prædiximus.

20 Ptātes aūt† siue dñi tpales,ac eorū officiales de hoc crimine cū sit mere ecclesiasticū se intromittere nequeūt,ut de eo cognoscāt,aut iudicent,aut incarceratos ab episcopo,& inqsitore à carcere liberēt, executionē tñ super hoc crimine fiendā sibi à iudicibus ecclesiasticis pręditis iniunctā adimplere nō detractent,aut eorū iudiciū,seu sniām directe,uel indirecte impedire quoquō nō psumāt.Si qs uero de præfatis secularib.iudicib. cōtra prædicta fecerit,aut præfatis episcopo & inqsitoribus in prædicto fidei negocio se opposuerit,siue illud quouis modo impediuerit,& q sciēter in prædictis dederint auxiliū,cōsiliū,uel fauorē,excōicationis sentētiā incurrat ipso iure,quā si p annū animo sustinuerit indurato,ex tunc uelut hæreticus cōdemnetur.c.ut inquisit.§.fin.de hær.lib.6.

1 *Ordo quis à iudicibus,& inquisitoribus seruari debeat in hæreticorum processu.*

2 *Hæreticus bis generaliter monendus est ut ab erroribus desistat,antequam ad specialē procedatur inquisitionem.*

3 *Episcopus si possit inquirere solus sine inquisitore, & uiceuersa quid inquisitor absque episcopo.*

4 *Episcopo sine inquisitore non licet contra hæreticum diffinitiuam proferre sententiam ,nec eum dir carceri mancipare,nec tormentis subijcere.*

Limita,& declara,ut ibi.

5 *Inquisitoribus, alijsque hæreticæ prauitatis cognitoribus interdicitur ne modis illicitis ab aliquibus pecunias extorqueant , alio qui pœna ibi tradita plectentur.*

6 *Pœnæ pecuniariæ,an quando,& ad quid hæreticis imponi possint.*

7 *Inquisitioni pręfecti hæreticis conuersis pœnas commutare,& minuere possunt.*

8 *Inquisitores an possint esculenta,& poculenta mera liberalitate oblata recipere.*

Iudicibus an liceat esculenta & poculēta recipere.

9 *Delegatus iudex licite potest esculenta, & poculenta accipere.*

10 *Hæreticus in quo territorio conueniendus sit.*

QVAESTIO VIII.

1 OCtauo quæro,† de ordine qui debet teneri per iudices in procedendo contra hęreticos.Ad qđ dicendū q in primis clerum , & pplm conuocabunt exponendo eis inqsitionem,q̃ facere intendunt, auxiliū quoq; & cōsilium,& fauorem ab ipsis pet.c. ut cōmissi.in §.1.de hær.lib.6.& solent inqsitores primo ire ad episcopū loci,uel uicariū, & ostendere eis facultatē,& auctoritatē suā, & rogare q cōgreget clerum,quo congregato ostendunt eis lras, & facultatē prædictas sermonē faciunt,& eorum auxilium & fauorem postulant.Postea simile faciunt cum potestate,siue correctore ciuitatis,& concilio siue(ut Hispanice loquamur)cōsistorio.demū cōuocant totā cōcionē populi,& habito sermone ad populum idē faciūt ut prædiximus. Postea interpolatim inquisitor facit sermones ad populum de fide.

2 Et cōueniens est† q ad minus duę monitiones pręmittanť cōtra oēs hæreticos,ut relictis erroribus suis ad fidem catholicam reuertanť,& ad ecclesiæ gremiū redeant, q̃ tanq̃ pia mr non claudit gremium redeūti,ut c.sup eo.de hær.lib.6.Et p his monitionibus satisfacit auctoritas Apostoli ad Titum 3.ubi dicit hæreticum hoiem post unam,& sm admonitionem deu.t.,ad idem 24 q.1.quæ dignior,& q.3.dicit Apłs. Inquisitores ēt ex abundanti consueuerunt addere tertiā monitionē ut magis p cessu suos uideanť iustificare In qbus monitionibus quarū singulæ decē dies cōtinēt monēt eos ad cōuersionē,& reuertētib. pmittunt benignam

gnã misericordiã. Quibus peractis procedẽdũ est ad inqsitionẽ, recipiendo in unaquaq; parochia iurm à rectore parochiali, & ab aliis ꝓbis, & honestis uiris, & si illi deponant aliquos de parochia fore hæreticos, aut diffamatos siue suspectos, eõ sueuerũt secreto eos corã se uocare, & secreto ad cõuersionẽ monere, & ubi nec sic uoluerint, ꝓcedit contra eos ẽm formã iuris, q pcessus determinat a pte ꝑ tex. in cle. 1. §. 1. de hær. ubi tex. dicit qđ procedendũ est per diœcesanos epos, & per inquisitores à sede apostolica deputatos si-
3 mul conuenientes. † Sunt tñ q̃dam quæ pñt unus sine alio agere utpote citare, arrestare seu capere, ac carcere mancipare, ẽt ponẽdo in compedibus uel manicis ferreis, prout ẽm eũ uiderit expedire. Poterit ẽt inqrere qsque pdictorũ sine altero cõtra illos de quibus uiderit inquirendũ, † diro tñ carceri mancipare
4 siue arcto, qui magis ad pœnam quam ad custodiam uideatur, aut tormentis suppone re eos cõtra quos procedit, aut diffinitiuam sñiam ferre cõtra eos non poterit eps sine inquisitor, aut inquisitor sine epo, aut eius uel capituli sede uacante sup hoc delegato, qđ tñ intellige dummodo adinuicem copiã habere ualeant infra octo dierũ spatium postq̃ inuicẽ se reqsiuerint. Si aũt cõuenire nõ potuerunt ꝓp pmissa, tunc inqsitor ordinario, uel econtra ordinarius inqsitori poterit sup præmissis committere uices suas, uel per literas significare eidem suũ cõsilium, uel assensum, ut dicit ibi tex. & ut cum maiori purita
5 te, & integritate res agatur. † Inhibitum est inquisitoribus, & tam ipsorũ quã eporũ ac capitulorũ sede uacante delegatis sine commissariis, ne ptextu inqsitionis officii qbusuis modis illicitis ab aliquib. pecuniã extorqueãt, & si secus fecerint eoipso sñiam excõicationis incurrunt, à qua non pñt absolui p: terq̃ in mortis articulo, donec plenariam satisfactionẽ fecerint his a quibus extorserũt, a qua satisfactionẽ nullis pactis aut priuilegiis aut remissionib. poterunt liberari, & ne hoc latere possit, notarii, & officiales dicti officii necnon fratres, & socii inquisitorũ ipsorũ & cõmissariorũ (qui dictos inquisitores aut cõmissarios secrete pdicta nouerint commisisse) si indignationẽ dei, & sedis apostolicæ offensam uoluerint euitare, grauiter ipsos arguere, & corrigere studeant in secreto, ꝙ si taliter ea sciuerint ut ꝓbare ualeant pla

tis inquisitorũ, & cõmissariorũ eorundẽ studeãt nũciare, ut in cle. 2. eo. ti. Põdera tñ illũ tex. q nõ loquit de eps, vñ licet ab his dẽant abstinere nõ tñ pœna pdicta hẽt locũ in illis. cũ nõ sit expssum, uoluit. n. dignitati eorũ deferre, ut in c. sane. lo 2. de off. dele. & in c. 2. eo. ti. li. 6 ita tenet gl. in d. cle. 2. quam sequunt ibi cõiter Docto. Eps tñ non dẽt aliquid hẽ ꝑꝑ inquisitionẽ, nec partem aliquã deputatis inqsitionis offõ, ut patet in extra uag. Boni. ex eo. §. pen. ita tenet Io. And. in c. fi. §. 1. de hær. lib. 6. Considera ẽt circa idem ꝙ
6 tex. † ille prohibet illicitas extorsiones, non tñ per hoc tollit pœnas pecuniarias applicãdas offõ imponi. & exigi. ẽm gl. ibi, circa qđ dicit Matthæ. ꝙ bene pñt inculpatis de hoc crimine imponi pnĩa in pecunia pro pauperibus, uel aliis piis operibus ut c. accusatus. §. de qõnibus, & §. si uero, de hær. lib. 6. Refert ẽt fratrem Aluarũ Hispanũ tenuisse, ꝙ hanc multam pecuniariã inquisitores impo nũt quoties aliq ꝓferunt uerba hæretica, aut ludẽdo, aut ex ira, aut ex fatua simplicitate, & ignorãtia, quæ tñ excusationẽ non habet. Et his casib. & similib. possunt pecuniariter puniri. Nã, & ecclesia hoc facit. 23. di. q̃q̃. de iudæ. ad liberãdã, de rapto. in archiepiscopa
7 tu. Item † inqsitores pñt hæreticis cõuersis pœnas cõmutare uel minorare, in c. ut commissi. de hær. lib. 6 Nam, & alias iudex ex certis causis minorat pœnã. ff. de poe. aut facta. §. fi. Itẽ ꝓ hoc facit litera d. cle 2. à cõtrario, ꝑ hoc. n. ꝙ dicit, ꝙ modis illicitis nõ pñt extorquere pecuniã, ergo licitis sic, de psumpnõne. 25. dist. qualis. ff. de iud. cũ ptor. Itẽ qa d. cle. ponit uerbũ extorqueãt, qđ sonat in uitiũ uiolẽtiæ, uel fraudis, ergo secus si iuste cõdemnent, sed caueat ẽm eũ ne imbursent. qa reputaretur extorsio, sed dent pauperib uel applicent offõ inqsitionis. in cle. statutũ. de elect. de psumptio. literas. de off. ordi. dilectus. Idem per oĩa sequit do. Car. in d. cle. 2. & in cle. ad nostrum. in fi. eod. tit. Sed quæro
8 iuxta pdicta, † utrum inquisitores possint recipere modica exennia quæ cõsistunt in esculentis, & poculẽtis mera liberalitate oblatis, quæ paucis pñt cõsumi dieb. & ueritas huius qõnis pendet ab illa, An alii iudices possint ista recipere. ĩ quo fuit uarietas ĩter Doc. nã glo. in l. plebiscito. ff. de off. psi. tenuit ꝙ licet olim illud licitũ esset ꝑ d. l. & ꝑ l. solent. ff. de off. procon. tamen hodie illud est immutatũ

pes

ꝑ iura noua,& correctũ Sed Bar. in d.l.plebiscito.post Guil.tenet opi.cõtrariam.Sed in auth. ut iud. sine quoquo suffra. §.rescriptũ tenet opi.d.gl.quod et tenet gl. in d.§. & dicit ꝙ lex plebiscito.& alia iura q̃ innuunt contrarium possent hr̃e locum in defectũ sui salarii,& tunc et mediocriter, & à sponte dantibus,ut innuit tex.in d.§.& gl.in d.l.plebiscito. Prædicta dicit fore uera in iudice ordina-
9 rio, † sed iudex delegatus indistincte põt ẽm eũ accipere esculentũ, & poculentũ qđ paucis cõsumi possit dieb.dũmodo mera liberalitate sit oblatũ.ut c.statutũ.§.insuꝑ de resc. lib.6.& istã opinionẽ sequit Bal. in d.l.solẽt, licet nõ ita plene distinguat,& opi.istorũ doctorũ satis est cõformis legib. ord.Hispanię, q̃ indistincte ꝓhibent iudicibus ne aliquid à partibus recipiant.Adiungit tñ Bal.ibi ꝙ pro qbusdã minimis nõ ostendit lex, ut pro uno pari fasianorũ,uel ꝓ duabus fialis maluasię, ff.de cond.& dem.l. quãuis,qa pro tã paruo iudicis aĩus nõ flectit. Ad qđ et ego induco tex.c. & si quæst. de sim. ubi pro modico uoluntarie oblato in collatione rei spũalis non committitur simonia, licet in spũalibus omnis traditio,& ꝓmissio cessare debeat. Adde gl.not.1 1.q.3.non licet.Ex qb. infert ad decisionem qõnis propositæ,ꝙ cum inquisitoribus,& cõmissariis sint deputati redditus officii, & sic in eis militet ea rõ q̃ in ordinario, præsertim qa cũ sint delegati ad uniuersitatem causarũ ut no.in ca. ꝑ hoc.de hær.lib.6. naturã ordinariã sapiunt. ẽm glo. de appell. cum causam.Idem in eis quod in ordinariis.
10 erit dicendum. † Vlterius quæro circa præmissa in quo territorio sit hæreticus de hoc crimine cõueniendus. Ad hoc uidetur ꝑ tex. in c.ut cõmissi.§ 1.de hær.li.6. ꝙ in loco ubi hæresim incurrit et si ad aliam iurisdictionẽ se cõferat. Sed an in loco illo ad quem se trãstulit poterit cõueniri. Dic ꝙ sic, ut dicit ibi gl.cum et ibidem censeatur delinquere hæresim illam retinendo. facit in simili quod no. Bar in l.si dñium.ff. de fur. & l.si abducta.C. eo.& l.sed nec legatarius.ff.de cond. fur. ubi tenet ꝙ si aliquis fecit furtum Florentiæ, & reperitur Perusii cum re subtracta, poterit ibi conueniri.s. Perusii. Nam sicut mutatione dñii nascitur noua actio furti ad pœnam applicandã parti,sic mutatione territorii, & iurisdictionis noua nascit actio siue accusatio furti ad uindictã publicam ꝑ d. l. si dñiũ.

1 Hæresis crimen aduersus quos intentari possit.
2 Vsuram exercere non esse peccatum contendentes, hęretici censendi sunt.
Contumax in hæresis causa si anno in excommunicatione persistat, utpote hæreticus condemnandus est.
3 Sortilegi, & diuinationis crimen non est coram inquisitore pertractandum.latissime num. 6.
4 Professo religionem deserente, & ad nuptias conuolante, an huius criminis cognitio inquisitori concessa sit.
5 Nuptias binas si quis contraxerit, an huius rei cognitionem habeat inquisitor.
6 Diuinationes, & sortilegia quando dicantur sapere hæresim manifestam, & quando non.& numero 10.
7 Prænoscere, & pronunciare de futuris quando liceat, & quando non
8 Dæmonum diuinationes, & responsa euitanda sunt etiam si uera prædicent.
9 Deus quandoque quæ a dęmonibus prędicuntur euenire sint, ut hominum religionem erga illum tẽtet ac experiatur.
11 Inquisitoribus an liceat contra iudæos procedere, qui Christianos in eorum ritus inducunt.

QVAESTIO IX.

1 Nono † quæro cõtra quos possit ꝓcedi obtentu huius criminis. Dicendũ est ꝙ cõtra hæreticos,credentes,fautores,& receptatores eorũ ut in c.officiũ.in prin.& c.ut inquisitionis, in prin.de hær.li.6. Qui aũt dicant hæretici, determinat tex.in c.ad abolendã.in prin.eo.titu.in uolumine. De quo tñ uide quæ late scripsi supra
2 in 1.membro. † Inter cæteros aũt ille q̃ diceret pertinaciter exercere usuras nõ est pctm̃ hæreticus iudicaretur in cle.unica.§. pen.de usur.Item qui ꝑ ꝑ cõtumaciam in causa hęresis excõicatur si per annum in excõicatione persistat,est uelut hæreticus condemnandus.in c.cum cõtumacia.de hæret.li 6.Et nedum contra hæreticos procedi põt, uerumet cõtra suspectos,& infamatos de hæresi,ut in d.c.ut officium.in princ. & de hmõi suspicione est exemplum in casu.c.fi.de pœ.cõtra illum qui diu in excõicatione et pro qualicũque causa inflicta ꝑseuerauit.& similibus.
3 † De sortilegiis uero,& diuinationibus non se poterũt inqsitores intromittere,nisi hæresim sapiãt manifeste,ut c.accusatus. §. sanè. de hær.lib.6.Ex his infert ad qõnẽ. Quidam
4 frater † ꝓfessus exiuit ordinẽ,& accepit uxorem,

rē, an inqſitor hæreticę prauitatis poſſit de hoc cognoſcere. But. in l. 3. C. de ſum. Trin. diſtinguebat, quia aut accepit eā clā, & p̄ſumit doloſe hoc feciſſe, & nō ꝑ errorē, & ſic cōtra eū nō poterit ꝓcedere. Aut accepit palam, & eo caſu nō p̄ſumit in dolo, ſed erroneæ hoc feciſſe, putās ſibi licere, & ꝙ erret in fide, & ſic cognitio ꝑtinebit ad inqſitorē. Idē ſequitur Panor. in c. cum q dā. de iureiur. & in ſuo
5 conſ. 68. infertur ēt ad aliam qō. An † inquiſitor hæreticæ prauitatis poſſit ꝓcedere contra illum q binas nuptias cōtraxit, itaq; uiuē te prima uxore dixit ſecūdā, & Lapus Abb. in d. § ſane. dicit ꝙ fuit cōſultum ꝙ ſit, qa uī committere contra unum de ſacris eccleſiæ, & ꝑ conñs hæreticus eſt habendus. de hær. ad abolendam, in prin. Idem ſequitur ibi Dominicus. Sed ego diſtinguerem ut ſupra proxima q. an ſcilicet clam uel palam illud fecerit, & per hoc poteris ad multa ſimilia rñdere.
6 re. Vlterius q̄ro circa p̄miſſa an † inquiſitores p̄fati ꝓcedere poſſint contra diuinatores, & ſortilegos. Ad hoc dicendum eſt ꝙ non niſi hæreſim ſapiant manifeſtā, ut p̄diximus qn̄ autē dicant ſapere hæreſim. eſt ſatis difficile diffinire. Sed Old. conſ. 210. uolēs hoc determinare dicit, ꝙ ſi qs ꝑ inuocationem dæmonis uult aliqđ futurū ſcire, hoc hæreſim ſapit manifeſte, qa uult dæmoni attribuere qđ ſoli Deo eſt reſeruatū, iuxta illud Eſaiæ 41. anūciate nobis q̄ futura ſunt, & dicemus qa dii eſtis uos. Idem tenet Io. And in add. ad Spec. tit. de ſortil. & hoc caſu poteſt intelligi tex. 26. q. 5. epi. in prin. ubi p̄dictos appellat hæreticos. Non tn̄ ego crederē hoc eſſe uerū ſic ſimplr̄ loquendo. Sed ꝓ ueritate huius cōſiderandū eſt, qa futura dupliciter cognoſci pn̄t. Vno quidem modo in ſuis cauſis, alio modo in ſeipſis. Cauſæ aūt futurorū tripliciter ſe hn̄t.
7 Quædā † enim ꝓducunt ex neceſſitate, & ſemꝑ ſuos effectus, & hmōi effectus futuri ꝑ certitudinē p̄noſci, & p̄nūciari pn̄t ex cōſideratione ſuarū cauſarū, ſicut Aſtrologi p̄nunciant eclipſes futuras. Quædā uero cāæ ꝓducūt ſuos effectus nō ex neceſſitate, & ſemꝑ, ſed ut in pluribus, raro tn̄ deficiūt, & ꝑ hmōi cauſas pn̄t p̄cognoſci effectus futuri, non qdē ꝑ certitudinē, ſed ꝑ quandam cōiecturam, ſicut aſtrologi ꝑ conſideratione ſtellarū q̄dam p̄noſcere, & pronunciare pn̄t de pluuiis, & ſiccitatibus, & medici de ſanitate uel morte. Quædam uero cauſæ ſunt q̄ ſi ſm̄ ſe conſiderarentr̄ hn̄t ſe ad utrumlibet, ꝙ p̄cipue uī de potentis rationabilibus q̄ ſe hn̄t ad oppoſita ſm̄ phyloſophum, & tales effectus uel ēt ſi quis effectus ut in pauciori bus caſu accidūt ex nālibus cauſis ꝑ conſiderationem cauſarum p̄noſci non pn̄t, niſi in in ſeipſis cōſiderentur hoīes autē hmōi effectus in ſeipſos ſolum conſiderare pn̄t dum ſunt præſentes, ſicut cum homo uidet fortē currere uel ambulare. Sed conſiderare hmōi anteq̄ fiant eſt proprium Dei, qui ſolus in ſua æternitate uidet ea quæ futura ſunt tanq̄ p̄ſentia, & de hoc intelligit̄ præinducta auctoritas Eſaiæ. Annunciate nobis, &c. Si quis uero hmōi futura p̄noſcere aut prænunciare quoquo modo p̄ſumpſerit, niſi Deo reuelante, manifeſte uſurpat ſibi qđ Dei eſt. Hæc ponit S. Th. 2. 2. q. 95. art. 1. de quo ēt uide eundem 2. 2. q. 172. art. 1. cum agit de prophetia. & in ſumma contra gentiles lib. 3. c. 155. ubi ſubiungit ꝙ maligni ſpiritus ueritatem fidei corrumpere molientes, ſicut abutunt̄ operationem miraculorum ut errorem inducant hoībus, & argm̄ ueræ fidei debilitent, non tn̄ uere miracula faciendo, ſed ea q̄ hoībus miraculoſa apparent, ita ēt abutuntur ꝓphetica p̄nunciatione, non qdē uere ꝓphetando, ſed prænunciando aliqua ſm̄ ordinē cauſarum hmōi occultarum, ut uideātur futura prænoſcere in ſeipſis quod hoībus ꝑſuadent q occultas rerum cauſa nō cognoſcūt. Prædicti ſi quidē ſpiritus ſubtilitate intellectus ſui magis pn̄t cognoſcere quam hoīes qūo, & qualiter effectus nālium cauſarū impediri pōt, & cauſas effectus aliquos occulte producētes, & ideo in p̄nunciando futura mirabiliores, & ueraciores apparent q̄ hoīes quantūcunque ſciētes, hæc ille. pro qbus allego bonum tex. 26. q. 5. ſciendum, unde quidam aſtrologi qui hoīes diuinos ſe gentibus oſtentare uolunt, cū uideant qđ principia illius ſcientiæ de futuris actibus hoīum q ex arbitrii libertate ꝓcedunt aliqđ certum ſeu firmū determinare non ualent, cum. n. intellectus aut ratio nō eſt corpus nec actus organi corporei & per conñs nec uoluntas q̄ eſt in ratione ut patet ꝑ Philoſophum tertio de aīa. Nullum autē corpus pōt imprimere in rem incorpoream ex quo ſequit̄ qđ impoſſibile eſt corpora cœleſtia directe imprimere in intellectū, & uoluntatem, ſed tm̄ indirecte in quibuſdā beſtialibus hoībus qui rationem, & intel-

lectum.

lectum subiiciunt appetitui sensitiuo, huiusmodi uani hoïes, & insani recurrunt ad dæmones, a qbus ꝑ qdam occulta pacta multa de futuris intelligunt. Vnde Aug. l. 2. super Gen. ad lrām dicit fatēdum est qūo a Mathematicis vera dnr instinctu quodam occultissimo dici quod nescientes humanæ mentes patiunt, qđ tñ ad decipiendos hoïes fit spirituum immundorū, & seductorū operatione q quædam uera de tpalibus rebus nosse permittunt. Vnde cōcludit. Qua ꝑꝑ bono Xpiano siue Mathematici siue qlibet impie diuinantes (& maxime dicentes uera) cauendi sunt ne consortio dæmoniorum, aïam deceptam pacto quodam societatis irretiant, &
8 pondera illud qđ August. dicit † illos diuinātes q uera dnt, maxime fore uitandos. Dæmon. n. q intendit perditionem hoïum, & iuxta apostoli Petri uocem. Tanq̄ Leo rugiēs circuit quærens quem deuoret, Sæpissime in suis rñsis uera dicit, ut hoïes assuefaciat ad hoc ut ei credat. Vnde Athanasius exponēs illud qđ hr Luc. 4. Increpauit illum dicens Obmutesce dicit q̄uis uera fateret dæmon. compescebat tñ Xps eius sermonē, ne simul cum ueritate ēt suam iniquitatem ꝓmulget ut nos ēt assuefaciat ne curemus de talibus, ēt si uera loqui uideantur. Nefas. n. est ut cū assit nobis scriptura diuina a diabolo instrua
9 mur. Inter † etiam Deos remittit ea quæ a dæmonibus prædnr euenire, ut ipsi qui hoc audiunt, & uident ꝓbent. & appareat quali fide sunt uel deuotione erga Deum, sicut in Deute. legit Moyses, ex p̄cepto dñi populo p̄cepisse dicens, Si surrexit in medio tui Propheta, aut q dicat somniū se uidisse, & p̄dixerit signū atq; portētū, & uenerit qđ locutus est, nō audies uerba Prophetæ aut somniatoris, qa tētat uos Dñs Deus uester, ut palā fiat utrū diligatis eū an nō. in c. nec mirū. 26. q. 5. q est tex. Aug. Silr quoque dæmones se hñt in operationibus. Operantur. n. qdam ſm ordinem nālem, cum ꝑꝑ subtilitatē ingenii sui, nās rerum occultas sciant, q̄ hominibus ꝑꝑ grossitiem ingenii miraculosa uñr, eo qđ illorū causas non attingunt, non tñ dæmones p̄ter naturæ ordinē quidq̄ efficere possunt,
10 de quo optimus tex. Aug. in d. c. nec mirum. †Quibus p̄missis quo ad qō. ꝓpositā uř dicendum, ꝙ si qs inuocans dæmones uel sortilegia aut diuinationes exercens, credit dæmones aliqua de futuris scire, ad quorū cognitionē nō pertingunt, aut in operabilibus credit eorū uirtutem ad aliqua se extendere ad q ſm rei ueritatem se non extendit, hmōi error cum pertinacia hæresim induceret, Et sic intelligo tex. in d. cap. epi. ad qđ ēt bonus tex. ea. causa. q. 7. nō obseruatis. qđ satis aperte dñs insinuare uoluit Deuter. 18. ubi inter abominationes gentiliū p̄dicta maleficia, & sortilegia connumerauit. Si uero ista credulitas falsa cessaret, licet res sit ualde illicita nō tñ hęresim saperet, cū discessum à fide nō haberet, in quo rō hęresis cōsistit, ut ex superioribus patet. Ex qbus manifeste deprehendit quā magnū instet periculū his q ad has unitates, & insanias falsas se cōuertūt. Et hmōi ēt dānāda cū dæmonibus societate detestabile idolatriæ scelus sæpissime incurrit. Demōem eñ suꝑbię caput, summopere ab hominib. adorari desiderat. ut patet Matthæi 4. Vnde qbusdā auidissime his uanitatib. deditis itr ꝑsuadet, & talib. modis eos allicit, ut sacrificiū uel reuerētiā ei exhibeāt. Cōtra quos dr Esaiæ 28. Dixistis ꝑcussimus fœdus cū morte, & cū inferno fecimus pactū, & in summa q talib. sociis se immiscet nō ualet illesus euadere. Vlterius q̄ro, † an inqsitores p̄fati possint ꝓcedere cōtra Iudæos, q inducūt xpianos ad eorū ritū, aut eos defendunt, occultāt & fouēt in dictis erroribus, & dicēdum est ꝙ sic, ſm Oldr. cons. 36. Idem tenet Ioan. And. in c. cōtra christianos. de hær. lib. 6. in nouel. quod dicit ex extrauag. Greg. & clem clare patere. quæ quidem extrauag. reseruatæ sūt in suo uigore per c. fin. in prin. eod. tit. & lib.

1 *Quibus uiis, & modis ad hęreticorum punitionem procedatur.*

2 *Accusatio instituenda est ex iustitię, & charitatis zelo, non causa uindictę.*

3 *Laicus clericum regulariter accusare non potest, fallit in crimine hęresis.*

4 *Accusatorem quamuis in publicum prodire accusationi inscribere deceat, in crimine tamen hęresis si ob accusati potentiam periculum immineat episcopi est prouidere ne accusantis nomen publicetur.*

5 *Inquisitionis aduersus hęreticum quæ forma sit.*

6 *Denunciationis aduersum hæreticos quę forma sit.*

7 *Denunciatio nequaquam fieri debet si crimen ita occultum sit ut probari nequeat, & episcopo contrarium mandanti minime obediendum est, & num. 8.*

9 Monitiones

9 *Monitiones generales in ecclesiis fieri solitæ, ut sub excommunicationis pœna scientes aliqua delicta ea propalare habeant, & an, & quãtus stringant.*

QVAESTIO X.

1 DEcimo quæro,† quibus modis procedi possit contra hæreticos ad puniendum eos de hæresi. Ad quod dicẽdum ꝙ tribus modis.s.accusando, inquirendo, & denũciando, adde & quartum.s. ꝑ uiam notorii. De primis tribus est tex. de acc.super his in prin & cap.licet Hely.de simo. De ultimo est tex.in d.cap.licet Hely. Pro euidentia primi aduerte, ꝙ & si accusationis genus illaudabilis intentionis esse dicatur.ut ca. si quis eps. 2.q.7.de quo ꝑ gl.2.q.6.c.dec.Illud tñ debet intelligi quo ad uulgi opin.alias.n.ꝓsumitur qs bono zelo accusare, de dolo, & cõtu.uerit.
2 † Ex caritate.n.debet accusatio ꝓuenire, de acc.si quis eps & non zelo uindictæ priuatæ aut odii ꝑsonalis, eod.tit.accus.& ꝗ accusat, publicæ salutis custodiã gerit.C.de fam. lib. l.una.pro quo uide bonam gl. in d.c. si quis eps.2.q.7.& si in omni crimine hoc ꝓcedat, à fortiori in hmõi crimine hæresis, quod grauissimum est.ut ex superioribus patet, cum etiam in opprobrium Dei cedat, cuius opprobria dissimulare non debemus, quia ipso nr̃a deleuit, ut in cap. in nonnullis, de Iud.
3 † Et licet rl'r laicus clericum accusare non possit, ut in c.1.& 2.& quasi ꝑ totum.2.q.7. & de accus.c. cum.p. Tñ fallit hoc in crimine hæresis ut uoluit glos 2.q.7.in sum. Est & aliud speciale in hac ꝙ rl'r nõ põt recedi ab obedientia prælati instituta accusatione, aut iudicio contra illum 8.q.4.nõne. Fallit tñ in hoc crimine, nam ẽt ante institutam accusationem recedi põt à prælato hæretico, iuxta gl.c.sac.2.q.7.& cũ non liceat. de præscrip.
4 † Est ẽt & aliud, ꝙ ꝗꝗ in aliis criminib. accusatur in publicum prodire debeat. 3. q. 9. c.non oportet, & c.hr̃. & inscriptionem facere, ut l.libell.ff.de acc.& l.qui crimen. C. qui acc.non poss.& l.pen.C. de acc.& cap. super his eod.tit.& cap.licet Hely.de sim. & similẽ carceris custodiam subire.C.eod.l. fin. spãle tñ est in hoc crimine ꝙ ubi ꝑꝑ potentiã ꝑsonarũ cõtra quas proceditur, uideant eps, uel inꝗsitores graue periculum imminere, si contingat fieri publicationẽ noĩum eorũ qui accusant procedi poterit eorũ nominibus sub secreto seruatis, ut in c.fin.§.sub.de hær. li. 6.seruata forma illius cap. Adde ẽt ꝙ hæreticus hæreticum accusare põt 2.q.7.si hær. & per gl.23.q.4.ipsa pietas, ꝙ in hoc crimine spãle est, cum alias rl'r criminosus criminosum accusare non possit 3.q.7.c.ꝗ siue. & cap.pastoral.& de accus.cap.1.Quo autẽ ad
5 † inquisitionis ordinem si specialiter contra aliquem infamatum de hoc crimine procedatur. ꝓcedendũ est iuxta formam cap.qualr̃ lo 2.§.debet.de acc.Si aũt gñalis inquisitio fiat in ciuitate, uel diœcesi, tũc ex testibus in illa gñali inquisitione examinatis ẽt si sufficiẽter cõtra aliquẽ deponant, nõ poterit ille cõdẽnari, sed oportet ꝙ eo noĩatim uocato, & data sibi copia defensiõis cõtra eũ ꝓcedat & iterũ ꝓbõnes sufficiẽtes fiãt uoluit Inn.de elec.bonæ,lo 1.& Spec.in tit de no.cr.in pri. imò ex talibus ꝓbõnib. in gñali inꝗsitione habitis, adhuc ad torturam non posset procedi, iuxta doctrinam Bart.in l.fin.ff.de quæst.
6 † Quantum autem ad denunciationem dicẽdum est ꝙ præcedere debet euãgelica monitio, iuxta illud euangelii. Si peccauerit in te frater tuus & c.2.q.1.si peccauerit, de iud. nouit.& qui hanc monitionem non ꝑmitteret, à denunciatione repelleretur, de eccus.c. 2.& c.qualr̃, lo 2.& cap.super his.eod.ti.hoc tñ limita uerũ cum pctm̃ esset occultum, secus aũt si publicum. Nam eo casu ꝑmonitio non requiritur, ſm illud Apost.1.ad Tim. 5. Peccantem corã omnibus argue, ut ceteri timorem habeant, quod intallr̃ de peccatis publicis, ut dicit August. in lib.de uerbis Dñi. Itẽ in hęre occulta ubi posset imminere periculum in dilatione, ut quia est aliquis hęreticus occultus, ꝗ priuatim hoĩes a fide auertit. Aut fit tractatus, occultus qũo ciuitas tradatur hostibus, quod ẽt celerrimũ exoptat remedium. His casibus alio ẽt non expectato statim procedẽdum est ad denũciationẽ, nisi forte aliꝗs firmiter æstimaret qđ statim ꝑ secretam admonitionẽ hmõi mala posset impedire, ut dicit S.Th.2.2. q. 33.articu. 7.& 4.
7 sent. dist. 19. † Generale tñ est in omnibus denunciationibus, ꝙ si crimen est adeo occultissimum ꝙ nequeat probari, non habet locum huius denunciatio. intm̃ ꝙ ẽt si prælatus contrarium mandaret non esset sibi in hoc obediendum, cum sit contra præceptũ Dñi, qui delicta fratrum occulta noluit reuelari, imo eo casu peccaret præcipiens, & obediens. Obedire.n.oportet Deo magis, ꝗ ho-

minibus,iuxta illud Actuũ 5.& si gñalr̃ praelatus pcipet ut sibi dicat̃ ꝙ qs sciuerit corrigendum,intelligendum est sane illud praeceptum.s.saluo ordine iuris, & fraternae correctionis, quia tñ melius corporalis sanitatẽ aegroto cõfert si põt sine alicuius membri abscissione.Si aũt non põt, abscindit membrũ minus necessariũ,ut uita totius cõseruet̃.Sic & medicus spũalis agere debet̃,si.n.põt emẽdare fratrem quantũ ad cõsciam salua fama & illaesa,illud faciat ut pdictum est, si tñ hoc nõ põt,tunc qa cõscĩa pferenda est famę,uoluit dñs ut ẽt cum dispendio famę cõscĩa fratris per publicam denunciationem à pctõ liberetur,ubi tñ de occultis aliqua indicia apparerent,puta p infamiam uel p alias suspiciones,posset platus pcipere ista sibi reuelari eo modo sicut.& iudex ĩquirit cõtra infamatũ,qa iã illud non est oĩno occultum,nec ab hoc deuiat id qđ in capitulis religiosorũ fit, ubi ẽt sine aliqua pambula monitione denũciant̃ secreta proximi delicta. Nã illa sunt de aliquibus leuibus,q̃ famae nõ derogant,& si essent talia de qbus frater infamaret̃ cõtra pceptum dñi faceret,q p hunc modum pctm̃ fratris publicaret,qđ est intelligendũ,modo pdicto.Ista sunt de mente S.Tho.secunda secundae.q.33.art.7.& 4.snĩa.dist.19.tenet, & idem dicens etiam in peccato omnino occulto regulam euangelii,locum habere,& inducit quod August.in regula dicit. Innocentes non estis si fratres uestros quos iudicando corrigere potestis tacendo perire permitatis.nec ex hoc aliquis efficit̃ proditor criminis,quia non manifestat crimen ad infamandum sed ad corrigendum.Sed Ioan. Andr.in
8 c.nouit de iud. tenet ꝙ in † pctõ oĩno occulto tanr̃ ꝙ pbari non põt, non habeat locum hęc denunciatio.talia.n.oĩno occulta diuino iudicio sunt relinquenda 6.q.1.si oĩa. & hoc vr̃ uoluisse gl.in d.c.si peccauerit.Sed Panor. ibi dicit ꝙ stante hoc secreto,licet in publicũ non debeat res produci,pro quo ur̃ mihi bonus tex.in d.c.si peccauerit.& ibi gl.debet tñ fieri diligens exhortatio,& fraterna admonitio erga ipsum in secreto ut se emẽdet,ut dicit ibi text. & adhuc si opportuerit poterit hoc signare presbytero suo aut plato in secreto,q monẽdo,& orãdo poterit pdesse , & nõ obesse.Pro quo bonus text.22.qõ.5. hoc ur̃.Et qa S.Tho.tenuit cõtrarium ubi supra. Ad motiua sua stat rñsio ꝙ debent intelligi modo pdicto. & ad pdicta multum facit tex. in clem.2.de haer.ubi pbatur ꝙ delictum qđ pbari nonpõt nõ debet iudici denunciari. Ad idem induco ẽt tex.in c.qualr̃.lo 1.de accus. in fin. ubi iudex q gñalr̃ inquirit sup statũ ecclesiae non debet ad occulta reuelando astringere testes in inqsitione deponentes, Pertinet.n.ad debitũ caritatis crimen fratris celare,de off.ord. si sacerdos. 1.q.1.Xp̃s quid fecit,eo pcipue,qa cũ res eo modo est occultissima,iudicialis auctoritas nil pdesse põt, cũ nec pbationib.iste cõuici queat,nec subiici torturae,ut inuitus cõfiteat̃.Ex quo indicia
9 nõ pcedunt.† Et ex his infert̃ ad istas gñales monitiones q̃ fiunt inecclesiis à iudicib.sub pęna excõicationis, ut scientes furta uel alia delicta hmõi debeant reuelare. per praedicta enim colligere poteris qualiter illę sint intelligendae,& quo modo & ad quid astringant.

1 *Citatio haereticorum qualiter, quando, quae, & à quibus fiat.*

Defensio est de iure naturali, & nemini denegãda quantumcunque excommunicato, & criminose.

2 *Relapsus seculari iudici protinus nulla audientia ei praestita tradeundus est.*

Relapsus quis dicatur.

3 *Dispositio exceptiorum exclusiua super certa qualitate fundata, exceptiones illi qualitati detrahentes nequaquam excludere uidetur.*

4 *Capitali crimine impetitus regulariter ad corpus capi, & carceri manc pari potest , & qua forma ad capturam procedatur.*

5 *Mulieres cum masculis in eodem carcere trudi minime debent , sed separatim incarcerandi sunt.*

6 *Dominus castri a praefectis inquisitioni requisitus, an cogatur haereticum in suo territorio manẽtem uerbaliter citatum, & illis tradere.*

7 *Quid in aliis criminibus.*

8 *Haereticus cuius expensis ad inquisitores remittendus sit.*

9 *Delegatus ab episcopo uel capitulo uacante sede aut etiam ab inquisitore an possit hęreticum personãliter capere latis.*

10 *Carcerum quatuor species hic recitantur.*

11 *Custodibus carcerum haereticorum quis impensas subministret.*

12 *Iudex in carceribus quempiam iniuste detinens, in id quod carcerati interest obnoxius sit.*

13 *Carceratis ob haeresim quis alimenta supeditare debeat.*

14 *Haereticus resistens ministro eum iudicis iussu in*

carce

carcerari uolenti, impune occidi potest in tali conflictis resistentię.

15 *Hæreticus ad ecclesiam confugiens, an gaudeat immunitate.*

16 *Episcopo an liceat armatos ministros habere pro suæ iurisdictionis executione.*

17 *Brachij secularis auxilium ab episcopo pro iustitia executione implorari potest.*

18 *Gladij temporalis exercitium ecclesiæ denegatum esse, quomodo intelligatur.*

QVAESTIO XI.

1 VNdecimo quæro de † citatione hæreticorũ. Et ꝑ huius euidẽtia est distinguẽdũ, q̄a aut q̄rimus de citatione uerbali. Aut de citatione reali. Primo casu citãdus est q de hoc crimine impedit̃ quacũq; uia ꝓcedat̃ cõtra eũ, ut hẽat copiã se defendẽdi, cũ n. defensio sit de iure nãli, ut in cle. pastoralis. §. cæterũ. de re iud. nemini. denegãda est quantumcũq; excõicato, & criminoso. de exce. cũ

2 inter. & c. fi. † Si tñ esset hæreticus relapsus sine aliqua audiẽtia esset iudicio seculari relinquẽdus. de hæret. ad abolẽdã. §. illos. & c. suꝑ eo. eod. ti. lib. 6. Quis aũt dicat̃ relapsus uide pulchrum tex. c. accus. eo. ti. & li. Ego tñ putarem, ꝙ licet relapsus non debeat audiri super crimine, ut in dictis iuribus, si tñ uult excusare se relapsum fore bene esset audiẽdus.

3 Nam † cum dispositio excludẽs exceptiones fundat̃ suꝑ certa qualitate, non ur̃ excludere exceptiones detrahentes illi qualitati, ut uoluit gl. c. cupientes. §. qđ si ꝑ 20. de elect. lib. 6. & cle. unica. de sequest. po. & fru. & Bar. in l. 1. § parui refert. qđ ui aut clam. Sic in ꝓposito est dicendum, ut cum illa iura se fundẽt suꝑ relapsu, non uideant̃ tollere defensionẽ, quo ad hoc ꝙ iste posset dicere se non relapsum, & hanc citationem poterunt epi. & inquisitores nedũ ꝑ se, sed ꝑ alios facere ut in c. commissi. in prin. de hær. lib. 6. Aut quærimus de citatione reali hoc est ꝑ capturã personæ, & silr̃ illam facere possunt, & tam uerbalem ꝙ hanc realem citationem eps siue inquisitore, & inquisitor sine epo facere pote-

4 rit. de hæret. cle. 1. §. 1. Regulare. n. est ꝙ conuentus suꝑ crimine capi põt ꝑsonalr̃, & incarcerari, & ꝑsertim qñ delictũ ẽ maximũ, sicut hæresis. de qua mã. uide late ꝑ Bart. in l. fi. ff. ad l. Iul. pecu. & in l. 1. ff. de cust. reorum. & in hac captura seruat̃ de more ista practica, ꝙ informatione ꝑhabita ꝑ iudicẽ de maleficio, & malefactore, sine alia citatione uerbali ꝓcedente, mittunt ad capiendum reũ si crimẽ sit enorme, cuiusmodi est illud, & hoc ne fugam arripiat cõscius de crimine. ita dicit Sal. in l. 2. C. de exhi. & intro. re. qđ dicit probari per illum tex. præsertim iũcta gl. & licet ista modestia incarcerando si seruanda, ut nemo sit de domo sua trahendus ad carcerẽ, ut l. nemo de domo. ff. de iud. & l. plerique. ff. de in ius uoc. Hoc tñ ꝓcedit in ciuili, non tñ in criminali, iuxta glo. in d. l. nemo.

5 † Seruandum tñ est ꝙ mulieres non ponant̃ in eodẽ carcere cum masculis, sed ad partem in alio carcere, q̄a periculosa est sexuum cõmixtio, ut in l. qm̃. & auc. nouo iure. C. de cu. reo. & in auth. ut nulli iud. §. si u ero. colla. 9. qđ ꝓcedit nedum in carcere deputato ad custodiã sed ẽt deputato ad pœnam iuxta formã c. pen. de hær. & c. q̄uis. de pœnis. li. 6. ita

6 tenet gl. in d. c. q̄uis. † Et de forma q̄ debet teneri in hmõi carceribus hæreticalibus, & de custodibus adhibendis, & substitutis ab eis, & de iuro qđ per eos ꝑstandũ est, & qualiter diuersas claues debeant carceri adhibere, & modo ministrandi necessaria carceratis, uide tex. not. in d. clem. 1. §. 1. de hæret. Sed pone

7 ꝙ † in castro siue territorio alicuius dñi tꝑalis hæreticus manet, & citatus uerbaliter per inq̄sitores non uult coram ei comparere, an dñs castri teneatur eum in manibus inquisitorum ponere si sit ab eis requisitus. Ad hoc dicas ꝙ sic, pro quo est tex. apertus in c. ut inquisitionis in prin de hær. lib. 6. Quid autem sit in aliis criminibus. uide Bal. in u si. feu. tit. de pace tenẽ §. si iudex. ubi dicit, ꝙ si est suus subditus non tenetur eum tradere, secus aũt si alienus est subditus, in quo tñ examinãdo non insisto, quia non est ꝑsentis speculatio-

8 nis. † Sed cuius expensis erit remittendus. Bal. ubi supra tenet ꝙ si aliq̄s priuatus ꝓ suo interesse hoc petit, fiet expẽsis petẽtis. ut l. cũ sæpe C. de ero. mil. anno. lib. 10. Si aũt iudex ex offõ hoc petat, tunc expẽsis publicis illius terræ ad quã sit remis. arg. l. mulier in opus. ff. de capt. & postlim. reuer. Ego tñ putarem ꝙ in crimine hæresis si officiũ sufficeret ex redditibus illius essent fiendæ. Sed iuxta ꝑdi-

9 cta q̄ro, † an delegatus ab epo, uel capitulo sede uacante aut ab inquisitore possit hãc personalem capturam facere, & uideret̃ ꝙ non, q̄a delegatus nõ p̃t citare ꝑsonalr̃, ut uoluit

glo. in l. consent. C. quo, & qn iudex. Sed glo. in l. 2. ff. de iurisd. om. iud. dicebat ꝙ delegatus principis hoc potest, secus aut in delegato inferioris a principe, qui hoc non potest ante li. cotest. sed bene carcerare potest post lit. contest Sed Bar. ibi. & in d. l. plerique, tenet delegatum inferioris à principe nequaq̄ hoc facere posse, per tex. in auth. de test. §. si uero ignoti. ubi delegatus non pot coercere testes, & eos torquere. Non obstat ſm eum. tex. in auth. de exhib. rei. §. si uero et, ubi dr qd delegatus non pot aliquid facere, quia lis non est contest. quasi innuat ꝙ post lite co. test. posset, qa non uult hoc dicere, sed debet intelligi ꝙ si lis esset contestata posset deueniri ad suiam et absente reo, & sic posset aliquid facere, per quæ uideretur ꝙ cu delegati pdicti, de quibus in qone proposita, sint inferiores à principe, non possent hmoi capturam personalem facere. cotrarium tn ego teneo. pro quo inducto tex. expssum in d. cle. 1. §. 1. de hær. ubi apte hoc probat, hoc et pbari pot, qa ea rone qua istud uenit in gnali delegatione facta per principem, ut patet in præced. s. quia princeps potest ista comittere quæ sunt meri imperii, & vr comisisse tanq̄ sine quibus illusoria uideretur iurisd. delegari, vr idem dicendu in prædictis inferioribus de iure canon. ſm ꝙ ea quæ sunt meri imperii sunt delegabilia, de off. ord. quod sedem. & de rapto. in archiepatu. cum simil. Et ex d. clem. probatur ꝙ ille qui habet iurisdonem in crimine, potest carcerem costituere pro custodiedo criminosos. Sed pro ueritate hu-
10 ius est aduertendum, ꝙ † quadruplex est carcer. Primus est perpetuæ pœnæ, & hmoi carceratio est meri imperii, quia illa pœna æqparatur morti, ut not. Innoc. de accus. qualr 2. Secundos carcer est modicæ coertionis, ut cum iudex facit poni nuncios in cippis, & iste carcer est meri imperii, sed minimi, de quo potest intelligi l. 2. C. de sport. quia iste carcer adhibet, qa forte nuncius cotempsi iurisdone iudicis. Tertius est carcer custodiæ, & est eiusde speciei cuius est causa principalis, ſm Guil. & Bal. in l. imp. ff. de iurisd. omn. iud. vn si causa est pecuniaria, est iurisdonis si sit criminalis, est meri imperii. Quartus est carcer domesticus, qui non est licitus nisi in casibus expressis in iure. ff. de off psi. l. diuus. & iste carcer no est sub aliqua specie iurisdonis, qa copetit priuato, ut uoluit Bal. in d. l. imperium, ex quibus concludi pot ꝙ ille q licite potest carcerare (quod quo sit ex prædictis colligitur) poterit carcere costituere, & per cotrarium qui non pot carcerare non poterit costituere carceres. & de hac mã multiplicis carceris uide eundem Bald. in auth si captiui. C. de episc. & cleric. Vlterius quæro
11 † quis puidebit de expensis custodibus carceru pdictoru. Solutio. hoc determinat p tex. d. clem. 1. §. sanè. s. ꝙ eps prouidebit custodi deputato per ipsum, & intellige de suis redditibus non de parte puentum inquisitionis officio deputata, ut in extrauag. Benedicti ex eo. §. uerum, ita tenet glo. in d. clem. & inquisitor silr prouidebit illi quem ipse deputabit s. de prouetibus deputatis officio, ut in d. gl. ex quo patet ſm Zenonem ibi, quod carceratus non prouidebit custodibus, quod dicit non esse dubium in deputatis ad perpetuos carceres, quia tales sunt priuati bonis, facit lex cum sæpe. C. de erog. mil. ann. lib. 12. Ide tenet ibi Mathesil tu dicas in causa hæresis nullum fore dubiu per istum tex in aliis aut Mathesil. & Io. de Imo. seruanda esse consuetudine, qua cessante, glo. in d. l. cum sæpe. dicit quod seruari debet expensis eius qui illu facit custodiri. illas tn postea resarciet custoditus & sic seruat. Hoc ego limitare ubi isti custodes non essent salariati de publico. Na tunc nihil possent à partibus petere. pro quo facit tex. optimus in argu. in l. arch. C. de pf. & med. lib. 10. & not. in simili per Innoce. in
12 cap. 1. de postul. † & ubi aliquis carceraretur iniuste iudex qui iniuste fecit eum detineri tenet ei ad interesse, iuxta doctr. gl. & Bald. in
13 l. 2. § fin. ff. si quis cautio. † Quis aut prouidebit carceratis, & circa crime hæresis dicas, ꝙ eps, & inquisitor debent ordinare unde eis puideatur, ut probat tex. in d. clem. §. porrò. in aliis uero gl. in c. dist. 17. qo. 4. tenet ꝙ custos carceris prouidebit carceratis, sed no intelligas ꝙ habeat prouidere de suo. sed de eleemosynis destinatis ad usum pauperum, hoc poterit facere, ut l. iud. C. de epis. audien. ubi aut ista cessarent cosuetudo het, ꝙ is ad cuius petitionem fuit carceratus prouideat carcerato, postea aut carceratus satisfaciet ei
14 dem de prædictis. † Sed pone ꝙ cum demandato prædictoru uolunt incarcerare eosdem hæreticos ipse se defendunt. Dicas qd inuadi pnt cum armis per ministros iustitiæ, & si in illa defensione occiderent, cum sit illicita,

nullam

nullã pęnã incurrerẽt occisores, ut ꝓbat tex. optimus in l. si seruus. C. de his q ad ecclesiã cõfugiũt. Nõ. n. ꝑmittit iuste inuaso se defendere. iuxta not. ꝑ Bart in l. ut uim. ff. de iustitia, & iure, & ꝑ dñm Card. in clement. si furiosus, de homic. † An aũt hæreticus ad ecclesiam cõfugiẽs gaudeat immunitate, ita ut de ecclesia extrahi nõ possis, &c. & dicas ꝙ non gaudet, pro quo est gl. in auth. de mãda. principũ. § neq; aũt collatio 3. facit ad idẽ tex. in l. 1. C. de his q ad ecclesiã confugiunt. Et qm̃ ad hanc incarcerationem faciendã necessarii sunt officiales armati, hñt inqsitores facultatem à iure, ut possint hẽre officiales armatos ad hoc exequendũ, ẽm tex. in clem. 2. §. fi. de hær. Ex quo infertur ad q̃stione, nunqd

16 † ẽps qui iurisdictionem ordinariam habet possit hẽre officiales armatos pro executione iurisdictionis suæ. Panor. mouet hanc q̃stionem in c. significasti. de off. delega. & dicit se fuisse interrogatũ de hoc à quodã ẽpo, cui refert se rñdisse ꝙ non, nisi hẽret tꝑalem iurisdictionem in loco, ad quod primo indu

17 cit iura quæ dicunt† episcopum in executione iustitiæ dẽe implorare auxilium brachii secularis, ut c. administratores, &c. principes. 23. qõ. 5. Item alibi cauetur ꝙ sicut pro spiritualibus, debent principes recurrere ad ecclesiam, ita in tꝑalibus debent prælati recurrere ad principes seculares, ut c. cum ad uerum, & c. si Imperator. 96. dist. nec promiscuis actibus sunt eorũ officia turbanda, ut l. cõsulta diualia. C. de testa. Itẽ ecclesiæ fuit interdicta executio gladii tꝑalis dicente dño Petro conuerte gladium tuum in locũ suũ, ut leg. & not. in c. nouit. de iud. Item arma clericorũ sunt lachrymæ, & orationes, ut in c. cõuenior. 23. qõ. 8. sed uide Bal. in l. nam salutem. § fi. ff. de off. ꝑfec. uig. qui cõtrariũ tenet cum ipse habeat imperium in sua diocesi. nullũ aliud inducens fundamentũ ad hoc. & hæc opinio mihi placet, & eam obseruat cõis usus, & ꝑ huius fundamẽto facit tex. in d. clem. ubi Papa cõcessit facultatẽ inqsitoribus ut possint armatos officiales habere. Ex quo innuit ꝙ penes Papam est ptãs habendi armatos, & mouẽdi arma in hmõi criminibus ad ecclesiasticũ forũ spectantibus, alias nõ potuisset eã inqsitoribus cõcedere, non ergo de necessitate ad laicos in his est recurrẽdum ut cõtraria opinio ꝑsupponit Præterea fundat, & aliter ex eadẽ clem. ubi Papa ꝑ cõcessionẽ specialẽ dedit hãc facultatẽ inqsitoribus, non aũt ẽpis qui in prædicta inqsitione cũ eis concurrunt ostẽdens aperte, ꝙ ẽpis non erat necessario conferẽda, quia de iure eis licebat, alias sicut inqsitoribus concessit sic, & ẽpis concessisset. Confirmatur ẽt, quia ẽps per iurisdictionem suam põt ẽt laicos in certis criminibus capere, & corporaliter cohercere ut est tex. cum gl. 26. q. 5. contra idolorum & 16. q. 4 attendendum, & de adult. c. 2. ꝙ nemo dubitat egere ministris armatis. Nec obstant fundamenta in contrarium

18 inducta, uidelicet ꝙ † ecclesia non habeat exercitium gladii mãlis. Nã illud est ad inferẽdum alicui mortẽ uel mẽbri mutilationẽ, & hoc casu intelligunt iura ꝓ cõtraria parte inducta. Secus aũt ad exequendum iustitiam sibi competentẽ ut probat per ꝑdicta. Similiter ad illud quod dr̃ ꝙ ecclesia implorat auxilium brachii secularis dici põt ꝙ inde non cõcludit intentum opinionis cõtrariæ. Nam inter ipsosmet seculares iudices idẽ obseruat ꝙ unus implorat auxiliũ alterius, ubi uires ipsius nõ sufficiũt ad exequẽdũ qđ sibi incũbit, ut est tex. in l. si qs in hoc genus. C. de episc. & cler. & ẽt iudices seculares inuocant in subsidium auxilium ecclesiæ ubi per se non pñt suos subditos domare, ut not. Inno. in c. licet ex suscepto. de fo. comp. & hæc notabis.

1 *Ordo iudiciarius in crimine hęreseos quis sit.*

Simpliciter, & de plano in crim. hęresis procedendum est regulariter tamen contra infertur ad egregia aliquod dicta 2.

3 *Hæreticus contumaciter absens excommunicandus est qui si anno obduratus in excommunicatione persistat ut hęreticus damnatur.*

Limita, & declara 4.

Hęreticus ob contumaciam damnatus si uere hæreticus non sit an pœna in eum inflicta teneat.

QVAESTIO XII.

1 DVodecimo quæro, † de ordine procedendi contra hæreticos quo ad telam iudiciariam ordinandam. Dicas, quòd licet in aliis criminibus plenissimo iuris ordine seruato debeat ꝓcedi. de quo uide tex. in l. absentem. ff. de poe. & in l. 1. C. de req. re. & per gl. 3. q. 9. in sum. & per Bar. in d. l. absentem. & ꝑ Saly. in l. absentem. C. de accus. ubi plene, & per Doct. in c. ueritatis, de dolo, & cont. tñ, in hoc crimine hære sis est speciale,

ciale, quia procedi potest super eo simplr. & de plano sine strepitu, & figura iudicii, ut in
2 c.fi.in princ. eod.tit.lib.6.† Ex quo infertur ꝙ in accusatione non erit necessaria solẽnitas requisita ꝑ l.libell.ff.de acc.& in l. in causis.C.eo.pro quo est tex.in cle.sæpe.de uerb.sig.Infertur ẽt ꝙ cõclo in causa nõ est necessaria ꝑ gl.ib.imo quõcunq; reus se defendere uoluerit admittetur. Ad quod faciũt not. per Bar.in extrauag.ad repr.in uersic.seq. &
3 † ubi is contra quẽ in hoc delicto ꝓcedit cõtumaciter se abñtat, ꝓuisum est de remedio, ut debeat excõicari, & si per annũ in excõicatione persistat, uelut hæreticus est puniendus, de hæret.cum contum.lib. 6. Sed pone ꝙ ẜm ueritatem iste nõ est hereticus, nunqd hmõi pena à iure in eũ inflicta ꝑꝑ cõtumaciã teneat, & dicẽdum est ꝙ sic, quia contumax fuit ẜm rei ueritatem, uenire.n. tenebat ad iudicem ut l.si qs ex aliena.ff.de iud.ff. de iurisd.oĩum iud.l.2.ubi hoc tenet Bald. Sed Bart.in d.l.abñtẽ, dicit ꝙ istis casibus qbus ꝓcedit contra abñtem, hr pro cõfesso ꝑꝑ cõtumaciam, si constaret iudici de innocentia contumacis, ut si uiderit uiuum hominem quẽ abñs dr occidisse, non poterit ad punitionẽ criminis procedere. Nam ex uera confessione talẽ cõdemnaret.ff.ad l.Aquil. inde neratius.§.fi.cum l.seq. quanto magis ex ficta hoc tñ in crimine hæresis nõ põt practicari, quia cũ sit crimen qđ in mente intrinsecus latet, non posset in aꝑto liquere iudici de alicuius innocentia erga illud, ut mihi uꝛ pondera tñ tex.cum gl.in d.c.cum contumacia,
4 loquit.n.†q ñ citatio fuit decreta cõtra illum q suspectus erat in fide. Nam tunc ad primã suspicionẽ addit alia ex cõtumacia, & sic prima simplex ꝑsumptio transit in uiolẽtã ut innuit ille tex. Secus ergo ubi citatio emanaret cõtra nõ suspectũ. Itẽ põdera ĩ alio, nã loquit de eo, q aĩo ꝑtinaci ꝑduraret ꝑ annũ ĩ excõicatione, secus ergo si nõ daret ꝑtinacia utpote, qa aliquo impedimẽto ꝑtermisit cõtumaciã ꝑdictã purgare, ubi tñ ꝑ hũc modũ puniẽdi cõtumaciã nõ procederet ẽẽ possent recipi testes contra abñtẽ legitime citatum, & ad diffinitiuã procedi cõtito de crimine ex quo lit. contest non requiritur ut diximus.

1 *Probatio in crimine hęresis per quęcunque probationum genera fieri potest.*
2 *Indicia indubitata ad condemnationem sufficiũt, quę si dubitata sint ad torturam solum sunt idonea.*
3 *Indicia indubitata quę dicantur, & quę dubitata arbitrio iudicis committitur.*
4 *Probatio indiciorum ut quis quęstioni subijciatur qualia esse debeant.*
5 *Testes in generali inquisitione examinati idonei censendi non sunt ut quis torqueri possit quia citata parte examinati non fuerunt.*
6 *Pauor, trepidatio, uariatio, & id genus similia, quę coram iudice fiunt sunt probatissima indicia ad torturam.*
7 *Ieiunij indictio tormenti genus est.*
8 *Confessio in tortura facta perseuerantiã requirit.*
9 *Testes quot ad condemnationem requirantur in crimine hęresis.*
10 *Testes non idonei, & alias à iure improbati admittuntur in hoc crimine hęresis ex quo plura corolarie inferuntur.*
11 *Crimina abdita (ut hęresis crimen) aptius à familiaribus, & domesticis noscuntur, quam ab alijs, idcirco tunc testificari coguntur.*
12 *Periuris, an, & quando in hęreseos crimine testari liceat.*
13 *Inimicorum, & conspiratorum testimonium in crimine hęresis nequaquam idoneum censitur.*
14 *Testes inhabiles pro hæreticis minime admittuntur aduersum autem hęreticos admittendi sunt.*
15 *Testibus suspectis, ac inhabilibus, an in casibus admittendis sunt adhibeatur fides sine quęstione.*
16 *Testes inhabiles, an admittantur in hęresis crimine, ubi accusationis aut exceptionis uia processum extitit.*
17 *Extensio ex identitate rationis etiam in pœnalibus licita est, ubi in lege ratio expressa est.*
18 *Examinationis testium contra hęreticos duę religiose persone, item publicus tabellio edhiberi debent.*
19 *Heresis an per instrumenta probetur, & quomodo. Libri improbate lectionis reperti penes aliquem an eum hęreticum probent.*
20 *Delicta an instrumentis probari possint.*
21 *Præsumptionibus euidentissimis hęresis probatur, non etiam leuibus.*
22 *Pręsumptione ubi iudicatur, moderãda est pœna.*

QVAESTIO XIII.

1 Decimotertio quæro † de ꝓbõne fienda in crimine hæresis. Ad qđ dicas, ꝙ fieri potest per diuersas species ꝓbõnis, põt enim probari

probari

probari per cõfessionẽ propriam, cum illa inter oẽs ꝓbõnis species obtineat principatũ, & ad eruendam illam poterit ꝓcedi ad torturam eius qui de hoc crimine impetitur, reqritur tñ ꝙ prætendant indicia, alias non est quis torturæ subiiciendus, ut l. de min. §. tormenta. ff. de q. & c. cum in cõtemplatione, de re iu. ẽt si de grauissimo crimine agatur. C.
2 d l. Iul. maiest. l. 3 † Alia tñ sunt indicia ex quibus iudex põt iudicare diffinitiue in causa ut in l. ind. C. de rei uen. & ẽt in criminali C. de prob. l. sciant cuncti, & ista debent esse ita uehementia ꝙ sint indubitata, ubi aũt essent dubitata sufficerent ad torturam. ita tenet Io. And. in add. ad Spec. tit. de ꝓb. in fin. & in tit. de not. crim.
3 Quæ † aũt sint illa, multi multa dixerunt, sed conclo uera est ꝙ de hoc non põt clari certa doctrina, sed relinqtur arbitrio iudicis l. 3. §. eiusdem quoq;. ff. de test. hoc tenet Bar. in l. fin. ff de qõ ubi ad instruendum iudicem ex quib. animum suũ debeat mouere, ponit certa exempla, subiungens eiusdem iudicis arbitrio cõmitti, an plura indicia reqrantur, aut unum tm̃ sufficiat. Adde tñ ꝙ eo magis dẽt augeri tortura quo maior suspicio est contra delinquentem, ut not. Bal. in usi. feu. ti. de cotrouer. inuest. c. 1.
4 § itẽ si uasal. † Qualis aũt ꝓbõ sufficiat sup his indiciis ad subiiciendum quem torturæ, dicit reqri duos testes ubi illi deponũt de iudicio tm̃. iuncta gl. fi. C. fam. erc. ubi tñ super delicto unus tm̃ sufficeret ad torturã, ut uoluit gl. in d. l. 3. C. ad l. Iul. maie. Et addit Bar.
5 ubi supra ꝙ † ex eo ꝙ dari debet defensionis copia parti anteq̃ subiiciaẽ torturæ, nõ sufficerent testes qui in gñali inquisitione fuerũt examinati cõtra reum, qa non fuerunt examinati ipso citato, & eñte cõtradictore. Cõsi
6 dera insuper ꝙ † ẽt ubi alia indicia extrinseca nõ ꝓcedũt ex eo ꝙ reus facit corã iudice, puta loquẽdo trepide, pauendo, & uariando, põt hrẽ indicia sufficientia ad torturam, ẽm Bar. in d. §. torm. Et inter cætera tormẽta so
7 lent inquisitores præfati criminis † indicere ieiunia ad ueritatem eruẽdã, q̃ ẽt qõnis noĩe intelligunẽ quod ẽt patet per etymologiam. Nam tormentum dr̃ quasi torquens mentẽ, nemini tñ dubium ꝙ per ieiunium asperum torqueatur quis, pro quo est gl in d. clem 1.
8 de hær. in uer. torm. † In hac tñ cõfessione ꝑ tormenta extorta requiritur ꝑseuerantia. in l. 1. §. diuus. ff. de qõ. oportet. n. ẽm Barto. ibi ut ille qui fuit cõfessus in tormentis reducaẽ in loco publico iudicii, & ibi coram testib. & notario confiteatur, seu ratificet confessionẽ primam, & ita obseruatur de consuetudine, & qm̃ in supponendo reum torturæ de grauissimo præiudicio agitur, obseruat communis consuetudo ꝙ prius debeat solennis aduocatorũ disputatio coram Iudice fieri sup hoc, an sit torquendus, ubi aduocatus rei debebit admitti ut pro eo alleget, ut l. si postul. §. qõ. de adul. & ꝑ glo. l. legis uirtus. ff. de leg. sed ipsi qõni, & examinationi non debent interesse ita tenet gl. in auth. de test. §. quia uero in gl. super uers. aduocatorũ. & gl. vr̃ idem uelle in l. 2. circa prin. C. de iura. calum. ita determinat Bar. in l. cust. ff. de pub. iud. & in d. l. legis uirtus. & ꝓꝑ grauitatem præiudicii est inductum, ꝙ in hæresi, nec inqsitor sine ordinario, nec ordinarius siue inqsitore procedat ad faciendũ reum torqueri, sed ambo simul. ut est tex. in d. cle. 1. §. 1. Põt ẽt fieri ꝓbatio
9 per testes. † Sed dubitaẽ, quot testes debeant interuenire. Quidam dixerunt ad effectum cõdemnationis non sufficere duos testes ꝓ qua allegant. c. excom. §. adducimus, de hær. & hoc no. Host. in summa. eod. ti §. qualiter. ubi subiungit qđ iniquum uidebatur ꝙ de tanto crimine damnaretur ex dicto duorũ testium, sed in cõtrarium facit cap. ut offm̃. §. uerum, eod. ti. lib. 6. Io. de Lign. in d. clem. 1, in fin. dicit non esse dubium, ꝙ per unum testem, & famam qs non põt dãnari de tanto crimine, ut no. de testib. tam literis. & idem tenet Mat. eodem ti. clem. 2. allegat no. per glo. de testib. ueniens, & similiter nec ex præsumptione, de præsump. literas tñ vr̃ ꝙ per duos testes possit damnari, ad hoc qđ not. Inn. de simon. sicut ubi dicit ꝙ licet in aliis criminibus requiranẽ ꝓbõnes luce meridiana clariores, tñ in crimine hæresis sufficiunt minores. C. de hæret. l. 2. & ẽm eum leuia signa sufficiunt ad conuincendum quẽ de hæresi. de præsump. literas, sed hoc dictũ Innocentii debet intelligi ẽm not. in d. l. 2. & sic transit Ioan. de Lign. in d. clemen. 1. Idem tenet dom. Card. ibi propter regulam generalem, quæ habet ꝙ sufficiant duo testes ad ꝓbandum crimen, nisi ubi contrarium reperitur, ut in c. licet uniuersis. & capitu. in omni negocio. de testib. Idem tenet Ioan. Andr. & Doct. cap. ut officium. §. uerum. de hæret. libro 6. & hęc opinio mihi uidetur uera.

Pro qua ẽt facit gl.not in simili in .q.4.ꝑsul. nec obstat tex.in d.§ adiicimus. qͣ non requirit ille numerus testium ad cõuincendũ unũ hæreticum,sed ad cõuincẽdũ plures .& inde est qđ ille textus remittit hoc arbitrio iudicis,ut si uideat expedire ꝑ multitudine hæreticorũ nedũ tres,sed ẽt plures, & adhuc totam uicinam possit ad testificãdũ cogere.

10 † Est tñ spãle in hoc crimine , qđ testes qui alias a iure repellunĩ admittunĩ in hoc casu in fidei fauorẽ,ut pote Iudęi,ut c.cõtra xp̃ianos.de hæret.lib.6 idem dicerem de aliis infidelibus qͣ illi solum repellunĩ a testimonio cõtra fideles.c.pagani.2.q.7.&. iudæi.& c.licet uniuersis.de testibus de quorũ numero isti hæretici non existunt.Item qͣ non apparet rõ spãlitatis in Iudæis,ut illi magis admittanĩ cum sint pessimi infideles.ut prima, q.1.nonne. de quo superius dcm̃ est. Admittunĩ ẽt excõicati,& participes,& socii criminis in testimonium, ꝑsertim in defectũ aliorum testium, & sic hæreticus cõtra hæreticũ admittiĩ,ut dicit tex.in c.in fidei fauorem.de hæret.lib.6. & ꝑ illum textum dicit Panor. in c.literas.de ꝑsumptionib. ẽt fratrem esse cogendum contra fratrem super ꝑdicto cri-

11 mine ferre testimonium. † Admitterẽ ẽt domesticos,& familiares eorũ, qm̃ cũ istud crimen secretum sit,melius,& aptius ꝑ familiares,quam ꝑ alios ꝓbari poterit,ut l.cõsensu C.de repu.quinimmo ẽt serui cõtra dños cũ tormentis admittendi forent , qͣ admittunĩ in crim.læsæ maiest.C.ad l.Iul.maiest.l.fi.ergo a fortiori in crimine hæresis , cum longe grauius sit æternã quam tꝑalem lædere maiestatem.& hanc argumentationẽ facit text. in simili.in c.uergentis.de hæret. Ad idẽ tex.

12 cũ gl.12.q.2.qõ.†periuri ẽt admittunĩ dummõ cõtra se,& cõtra alios in hoc crimine attestenĩ,dum tñ ex manifestis apparuerit indiciis tales non animi leuitate aut odii fomite,seu corruptione pecuniæ,sed zelo fidei orthodoxæ uelle deponere,aut dcm̃ suum qđ ante in forma testimonii deposuerant emendare,& corrigere,ac q̃ prius tacuerant reuelare,& hoc in fauorem fidei spãlr̃ cõcediĩ,ut c.accus.§.licet,de hæret.lib.6. ex q̃bus limitabis tex.in c.ꝑterea.de testibus cogendis , quatenus de corrigẽdo dcm̃ testis loquiĩ, & no. per Bart.in l.eos.ff.de fal. Aduerte tñ iuxta hoc,qđ cum isti inhabiles admittunĩ, ita demum,eorũ dictis fides adhibeĩ,si ex uerisimilibus cõiecturis,& ex numero testium, & ex qualitate tam deponentium q̃ eorũ contra quos deponitur,ac aliis circunstantiis sic testificantes non falsa dicere præsumantur,ut

13 in d.c in fidei fauorem. † conspiratores tñ, & inimici non admittenĩ sicut nec in aliis exceptis criminibus.Pro quo optimus text.de simonia ꝑ tuas.lo primo.& no.hoc quia ualet gñalr̃ ad oẽs casus in q̃bus minus idonei testes admittuntur. Quid aũt considerari debeat in aliis exceptis criminibus circa testes criminosos ut admittantur uide gl.1.q.1. si q̃s eps.& 2.q.1.Deus omnipotens. & ꝑ Doctores in d.c.per tuas.de simonia . Intellige

14 tñ†prædictos inhabiles testes in hoc crimine admittendos fore contra hæreticos , credentes fautores,& receptatores,& defensores eorũ,non tamen sic esset si ꝑ eorũ parte inducerenĩ ad hoc qđ de hoc crimine se purgarẽt eo.n.casu requirerentur testes omnino integri sine aliqua suspicione, & catholicæ fidei

15 zelatores.eod.tit.c.filii.in fine . † An autem hmõi suspecti testes cũ examinanĩ, sint tormentis subiiciẽdi,uide gl.15.q.6. in summa q̃ dicit qđ sic,si est seruus uel uilis ꝑsona,uel si sit liber.& sic criminosus,& infamis uel obscurus uel ignotus. Tales.n. sine tormentis non admittuntur.torq̃tur ẽt quælibet libera persona,licet non sit uilis,dum tñ uocillet in testimonio.de mã tñ uide Bart.in l. ex libero.ff.de quæst.Sed quero iuxta prædicta. an

16 † id quod dcm̃ est de minus idoneis testib. admittendi in crimine hæresis,habeat tm̃ locum cum qñ proceditur per uiam inquisitionis, aut ẽt idem sit cũ proceditur ꝑ uiã accusationis uel exceptionis.Et uĩ ꝙ sic,qͣ eadem est rõ.s.fidei fauor,& odium criminis, ergo idẽ ius.de rescriptis,inter ceteras. cum si. Cõtrarium tñ concludit gl.in d.ca.fidei qͣ ab illo iure itatur,quo cauetur tales personas ad testimonium admitti non debere non est recedendum nisi inquantum reperiaĩ a iure permissum,Qui ergo accusat,uel excipit habeat ꝓbationes idoneas,nec est accusatio fauorabilis ut inquisitio, ad hoc 2. q.7. si quis eps , & uerbum istud inquisitionis debet aliquid operari,alias quare fuisset expressum. de decimis.ad audientiam.cum cõcor & sic trãsit ꝑdicta gl.Sed contrariam tenet Arch. in d.c. in fidei,& allegat.2.q.7.c.hæreticus. Sed Io. And.tenet gl.in nouel.& ad c.si hereticus. ibi det ꝙ non tenet,ut ibi dicit gl. & hoc idẽ ꝓbat

bat tex.in d.c.in fidei, quia si ille tex. teneret non esset necessaria dicta decr. & sic trãsit ibi Domin simpliciter recitando pdictos Doct. Ego tñ potius tenerem opin. Arch. pro quo facit, qa eadem rõ est utrobiq;.s.fauor fidei,
17 †ex qua rõne ẽt in pœnalibus (attento qđ expressa est in lege) argui põt ad similia. ut est tex.inst.de leg.patro.tutel. in prin.& glo. in clem.1.de electio. & c.1. de temp.ord.lib. 6.Præterea dispõ pdicta non est odiosa, imò fauorabilis, cum non in odium hæreticorũ principaliter, sed in fauorẽ fidei sit inducta. ut tex.ibi innuit in princ. Vnde illud est considerandum, & non odium hæreticorũ qđ uenit in consequentiã. iuxta gl. c. sciant cuncti, de electio.lib. 6.& l.q exceptionẽ. ff. de condictio.indebi. Nec est simile de accusatione in aliis criminibus intentata, & de accusatione facta in crimine hæresis. Nã, & si in aliis criminibus accusatio dicatur genus illaudabilis intentionis iuxta moderationem pdictã, nõ tñ sic est in crimine hæresis, ut in superioribus diximus. Posset ẽt dici ꝙ ille tex. non se restringit ad ꝓcessum inqsitionis qa non dicit cũ ꝓceditur ꝑ uiã inqsitionis, sed dicit, in fidei fauorem cõcedimus, ut in negocio inqsitionis hæreticæ prauitatis, & loquitur Papa inquisitoribus, ut patet in suprascriptione, de quibus certum est, ꝙ licet per uiã accusationis possunt procedere, appellanẽ tñ inqsitores, & eodem modo ex eorũ noĩe appellatur negocium inquisitionis, licet per uiam accusationis, uel exceptionis cognoscant, & per hoc fundata manet satis ista pars, & tñ sum restat ad motiua contraria, & qa in tanto crimine cũ multa oportet cautela ꝓcedi,
18 † in examinatione testium ꝙ recipi suꝑ criẽ pdicto cõtigerit, debent adhiberi duæ relgiosæ & discreto ꝑsonæ, in quarum pñtia per publicam.si põt hñri personã, aut ꝑ duos uiros idoneos fideliter eorũdẽ testiũ depositiones cõscribanẽ.ꝑ tex.in c.ut officiũ.§.uerum. de hær.lib.6.& pondera illum tex.qui requirit interuentum pdictarum personarum nedum in examinatione testiũ, sed ẽt in describendo eorũ depositiones. & pdicta practica examinandi testes põt, & iuste debet obseruari in oĩbus arduis causis, ut sine oĩ suspicione res procedat. ita tenet Panor. de elc. qa ꝑ.ꝑ.& c.cum causam, de testi. & quo liberior sit facultas in his ꝓcedendi datur facultas à iure religiosis, qui anteq̃ essent in seculo erant notarii, ac ẽt clericis qui ante clericatus ordinẽ notariatus officio fungebanẽ, ut in hac examinatione, & in aliis huic officio incũbentib. officiũ pdictum notariatus exer-
19 ceãt, ut d c.ut officiũ.§. ad cõscribẽda. †Probaẽ ẽt hoc crimẽ ꝑ instr̃a, utpote, si apud aliquẽ reperianẽ libri improbatæ lectionis, ſm Arch.& Io.And.in d.c.filii. Sed ego crederem ultra hoc requiri alias cõiecturas, ex quibus iudex informet aĩum suum, poterat. n. esse qđ erant in domo sua eo nesciente, aut ꝙ habebat illos libros, ut deprehenderet errores hæreticorũ, non ad illos sequendũ, & imitandũ, sed potius ad cõfundẽdũ, & impugnãdũ, iuxta tex.in c.q de mẽsa. & in § sed econtra.
20 37.dist. †An aũt alias delictũ ꝓbari possit ꝑ instr̃m, remitto ad gl.c.cũ in ecclesiis de maior.& obed.& c.cum in positionibus. de iure iur.lib 6.& ꝑ Io.And.in r̃a, semel malus, de reg.iur.lib.6.in merc.& ꝑ Bart. in l. senatus. ff.ad Turp.& ꝑ Bal in l.cõtra negantem. C.
21 ad l. Aquil.& Sal.in l.fi. C. de ꝓbõni. †Probari ẽt põt crimen hæresis ꝑ pſumptiones, sed ꝑ ꝑ grauitatem piudicii requirerenẽ euidentissimę coniecturæ. Nam ẽt si quodlibet crimen probari queat per indicia, ut in d.l.fi. C. de prob.& late ꝑ Io.And.in addit.ad Spe.ti. de proba circa fin. sed quo magis crimen est graue maiores pſumptiones, & euidentiora indicia requiruntur. sic ꝓbat tex.no.cum gl. in d.c.literas de præsump.& ibi tenet Panor.
22 † qñ tñ ex præsumptionibus iudicatur temperare debet iudex pœnam aliquantulũ. ut not. Innoc. de præsumptio. quia uerisimile.

1 *Publicatio testium hoc in crimine qualiter fiat.*
Testium publicatio in hoc crimine hęreseos publice fienda non est quãdo delat i potentia reformidatur, qua autẽ forma tunc procedatur ibidẽ & an idem in quibusnis criminibus dicendũ sit, nu. 2.
3 *Casus à communibus regulis exceptis, extendi minime debent, nisi per omnia eadẽ subesset ratio.*

QVAESTIO XIIII.

1 Decimoquarto quæro † de publicatione testium fienda in hoc crimine. Ad quod dicas quòd fieri debet sicut, & in aliis causis, ut reus habeat facultatem se defendendi. Si tñ ꝑꝑ potentiam personarum cõtra quos deponunt graue periculũ immineret speraretur ex publicatione nominum

prædi

ꝑdictorũ, tunc non publice, sed secreto corã dioecesano, uel ipso absente coram eius uicario, ubi inquisitores procedunt, qñ uero procedit ep̃s, coram inquisitorib. & utroq; casu coram aliis personis prouidis, & honestis, iurisque peritis hmõi publicatio est fienda, & ut efficacius hmõi periculis occurratur, ep̃s, uel inquisitores præfati poterũt super his secretũ indicere illis quibus hanc publicationem facient, & in eos si arcana cõsilii, seu ꝓcessus perfecerint excõicationis sñiam, quã ex secreti uiolatione ipso facto incurrãt, poterunt ꝓmulgare. ꝓ quo est tex. in c.fi. §.pe. de hær.lib.6.

2 †Sed occurrit dubiũ, an ubi simile periculum occurreret ẽt in aliis criminib. possit hmõi publicatio omitti, & dom.Ant. in c.præterea, de sponsal.lo 2. tenet ꝙ in materia peccati esset duntaxat hoc admittendũ, ꝓ quo inducit tex.ibi. Sed Panor. ibi dicit, ꝙ ꝓ & contra facit tex.in d.c.fin. cõtra facit, inducendo per locũ à speciali, ꝓ facit, inducendo gñaliter, sed ipse stat in primo dicto. Ego tñ tenerem ꝙ cum dispõ illius c. sit exorbitans à iure exceptio à cõi rła iuris nõ habebit locũ nisi in illo casu expsso, & ubi similis casus occurret, qđ uix posset cõtingere attenta grauitate huius delicti.

3 †Nã casus excepti à cõibus iuris regulis nõ extẽdunt, nisi ubi ẽ ꝑ oĩa eadẽ rõ, ut tenet gl.in l.1.C.de cõd. ind. & in l.illud.C.de sacr.eccl.& tex.c.cum dil. de cõf. uel inut. nec dictũ d. Ant. placet indistincte, qm̃ ille tex.c. præterea, loquit̃ qñ agitur de modico præiudicio, ut pote de sponsalibus de futuro, immo fundatur contrarium ex eo inquantum probat, ꝙ si sponsalia essent iurata, illud non foret admittendum.

1 *Sententia in hæreseos in crimine ferenda, quo ordine quo ue modo pronuncianda sit.*

2 *Hæreticis quæ pœna per ecclesiasticos iudices, & quæ per laicus infligatur. num. 4.*

3 *Hæreticorum bona qualiter diuidantur.*

4 *Hæreticus an sit incendio tradẽdus, siue uiuus igne absumendus.*

5 *Vasalli aliique hæretici fidelitatis debito astricti, à nexu illo liberi fiunt.*

6 *Condẽnati hæretici bona, in alio territorio quam ubi condẽnatus fuit existentia, cui applicanda sint.*

7 *Forum etiam quis sortitur ratione personæ super rebus ob sitis.*

8 *Feudalia, & emphyteutica bona, an damnato hæretico ueniant fisco applicanda.*

9 *Dos, an fisco applicetur ab uxoris hęresim.*

10 *Vir uxorem hæreticam & uersa uice uxor uirum deserere potest, intellige sanè.*

11 *Purgatio canonica quo pacto à suspecto de hęresi fienda sit.*

12 *Pœnitentia suspecto de hæresi iniungenda est, iuratoria. s. cautione, alia ue securitate adimplendæ pœnitentiæ postmodum exacta, necnon certa pœna adiiciendo si non impleuerit.*

13 *Suspecti de hęresi successores, suspecto adiunctam pęnitentiam implere coguntur, quam suspectus uiuens non impleuit.*

Delinquentis bona, an fisco tacite pro delicto hypotheca sint.

QVAESTIO XV.

1 Decimoquinto quæro † de sñia ferenda in crimine hæresis, & de pœna huius delicti. Modus aũt qui dẽt obseruari est, qđ antequã sñia feratur inquisitores præfati, & episcopus faciant secum cõuenire uiros sapientes, & doctos, Deum timentes, cum quorũ consilio procedere hñt ad sñiam ferendam, ut in cap.ut cõmissi, de hær.lib. 6. & si uideatur eos iudicandos fore hæreticos, tunc eis citatis debet sñia declaratoria ferri contra eos, per quam declarentur hæretici, & seculari curiæ tradendi ac bona eorum occupanda fore per eos ad quos spectat, ut cap. Cum secundum leges. eo. ti. & li. quia idem seruatur ubicunque pœna ipso iure imponitur, ut no. glo. c. commissa, de elec. eo.lib. & per Io.And. & Dom. c. pro hum. de hom. eod. lib.

2 † Pœna aũt hæreticorum est, ꝙ sunt excõicati ipso iure, & postquam per iudicem ecclesiasticum fuerint de hoc crimine damnati, tradi debent iudici seculari animaduersione debita puniendi, clericis à suis ordinibus degradatis, bona aũt hæreticorũ si fuerint clerici applicantur ecclesiis in quibus fuerant beneficiati, si uero laici extiterint, fisco seculari in cap. excommunicamus. lo 1. de hæret. in princ. & de hoc ultimo est tex. eo. ti. uerg. & cap. cum ꝺm leges. eo. ti. lib. 6.

3 † Hodie tñ bona hæreticorum in tres partes diuiduntur, quarum una assignatur dño tpali, alia officialibus inquisitionis, tertia uero ipsi officio, ut in extrauag. Clemen sed illa tantum loquitur de inquisitorib. Italiæ. & sic ad alias prouincias non extenderetur. iuxta notata per Innoc. & Ioan. And. in simili. in c.1. de loc. Lex etiam Friderici Imperatoris

ris quæ est tertia, & incipit patarenorū, diffidant, & bānit hereticos credētes fautores, & receptatores eorū, ac perpetuæ infamiæ eos subiicit. & istæ leges Friderici sunt approbatæ. c. ut inquisitionis, in princ. de hær. lib. 6.

4 † Sed iuxta præmissa q̄ro, qua pœna debent puniri ꝑ iudices seculares quorū ptāti relinquuntur. Gl. tangit q̄onem in c. excōm lo 2. eo. tit. & dicit ꝙ pœna ultimi supplicii. Host & Io. And. in c. ad abolēdam, eod. tit. tenēt ꝙ pœna ignis, debent ergo cremari ſm Euang. Ioā. 15. c. si q̄s in me non manserit, mittetur foras sicut palmes, & arescet, & colligent eū, & in ignē mittent, & ardēt. Et ius ciuile punit hæreticū pœna mortis, ut l. Arr. C. de hæret. iuncta. l. ultimū supplicium. ff. de pœn. & sic transit recitando p̄dcōs doct. Pan. in d. ca. ad abolendam. idem tenet in c. excōm. lo 2. eod. tit. sed ista fundamento non ꝓbant. Nā illa auctoritas Euangelii non intelli' de hæreticis tm̄, sed ēt de his qui recedunt à Deo ꝑ defectū charitatis, nec loq̄tur de igne māli, sed de igne infernali. Leges ēt ciuiles supꝑius inductæ loquuntur de pœna mortis. non tm̄ ꝑ ignem infligenda, quod ubi iura uolūt exprimunt tanq̄ seuerissimam, & atrocem pœnam, ut patet in multis casibus quos enumerant Saly. in l. unica. C. de nili agg. nō rump. inter quos non enumerat istum. Vnde crederē ignem ipsis dari potius ex cōsuetudine, q̄ est optima legū interpres, q̄ ex aliqua expssa

5 iuris dispōne. † Vasalli aūt, & alii q̄cunque tenebant eis astricti debito fidelitatis, uel dn̄i aut alicuius obsequii, ipso iure ab oī hm̄oi obligatione sunt liberi, ut est text. de hæret. c. fi. Quo ad pœnā aut cōfiscationis bonorū, quæro de q̄one no. supposito ꝙ bona hæreticorū cōfiscata debent diuidi in tres partes, ut

6 dcm̄ est. † Pone ꝙ hn̄s immobilia Ferrariæ per inquisitorem Florentinū sit Florentię legitime condēnatus de hæresi, ad quos illa bona ꝑtineant. Ioan. Cald. disputauit istā q̄onē & arguit primo, ꝙ illa bona licet sint sita Ferrarię pertineant ad officiales & cōe Florentiæ postq̄ ibi fuit de heresi cōdemnatus. nam bona ueniunt accessorie, & in cn̄tiam ad ꝑsonam quæ cōdemnata est Florētię. arg. r̄ł ę accessoriū, de reg. iur. lib. 6. & cap. de prudentia, de donat. inter uirum, & uxorem. ff. de auro & arg. leg. cum aurum, in fine. faciāt ad idem notata per gl. in cap. quod ad te. de cler. coniug. & C. de exac. tribut. l. fin. lib. 10. ubi in publicandis bonis attēditur locus personæ quę delinquit. Secundo sic dicit lex, ubi quis iniustitiam fecerit ubi pœnas subeat delictorū, ut non alius tale quidq̄ agere præsumat ad exemplum respiciens, ut in auth. ut iud. sine quoquo suffr. §. si quis autē. col. 2. & canō dicit. ibi uindicet iniuria, ubi plectibilis est orta ꝑsump 23. q. 4. si illic. Item officiales Florentini laborauerunt in ꝓcedendo, & cōdemnando hęreticū. ergo bona uīr eis debita rōne laboris, & officialibus Ferr. dicēdum est, Qui non laborat non manducet. de cens. procurat. & not. ff. de damno inf. quamuis.

7 † Tertio rōne personæ sortitur quis forū ēt super rebus alibi sitis. c. sanè, de foro comp. C. ubi in rem actio. l. ultima. & ibi no. Quarto pro hoc facit c. cum ſm leges, de hæret. lib. 6. debet. n. intelligi ille tex. de dn̄o tꝑali illius loci cuius erat eps qui tulit sententiā, ad hoc optime. l. Titium. §. tut. ff. de administr. tut. In contrarum uī ꝙ ad officiales officii inquisitionis Ferrariæ, & cōe illius ciuitatis pertineant bona ibi sita, licet alibi sit facta condemnatio. Primo, quia dispō super rebus concepta debet referri ad superiorem loci ubi res sita est ubicunq; fuerit dn̄s dictę rei, patet hoc in iurisdōne, ut d. c. sanè, & cap. ex parte, & cap. fin. eod. tit. Idem in suppletione negligentiæ. 10. q. 2. c. cafelas. & c. le. quia regulares, de suppl. negl. prælat. Idem cum bona hęreticorū sint cōfiscata, ut prędictum est. & occupatio sit fienda per ꝓcuratorem in prouincia deputatū, ubi sunt illa bona. C. de bonis uac. l. si qn̄ lib. 10. ergo ad Florentinos p̄dictos pertinere non poterunt. Ad idem facit cap. postul. de foro comp. & l. cū unus. ff. de bon. auth. iud. possit. & ca. Rom. §. cōtrah. de foro comp. lib. 6. & de hær. ut offm̄, & ca. per hoc, eod. tit. & pro ista secunda parte cōcludit, & hanc firmat per iura pro hac parte inducta, & ne det̄ confusio iurisdōnum. Tertia uero parte īquisitorū dicit ꝙ debeatur illis de Florentia rōne laboris quem sustinuerunt, & cum his se expedit de ista q̄one Petrus de Anch. in rep. cap. access. de reg. iu. lib. 6. & ista cōclusio mihi placet, cum iura q̄ de confiscatione prædicta loquunt̄ ad bona referantur, & in rem sint cōcepta. Ad qđ facit doctr. Bart. in l. cūctos pop. C. de sum. Trin. An aut in hac confiscatione ueniant bona q̄ hereticus tenebat in feudum, uel emphyteusim ab aliis, uide late per Spec. tit. de feud. §. 2. uers.

1.uers.90.& per Bar.in l.si finita §. si de uectigalibus.ff.de damno.infecto.& per Egid. de
8 Bella.decis. 725.† Quid autē si uir sit hæreticus, an propter hoc dos uxoris sit cōfiscata. Dicas quod nō, nisi uxor sciens à principio eū esset talem, ipm in maritū acceperit, ut c.decreuit. de hæret.lib.6.ex quo habes unum casum in
9 quo dos cōfiscat.† An aūt propter uxoris hęresim cōfiscet dos, uideret quod non per l.quinq; legib. ff.de bo.damn.qa iste casus non est de illis. Sed ego dicerem cōtrarium. Nam ex quo in crim.lęsę maiest.illud hēt locum ut ibi, ergo à fortiori in crimine hęresis, sicarguit tex.de
10 hær.uergentis.† ubi tñ uir uel uxor in hæresim laberet q fideles eorū manet, posset propria auctoritate ab alio recedere. Si tñ ille hæresim abiuraret, cogeret ad eum redire, quod intellige si sine iudicio ecclesiæ ab eo recesserat, secus si iudicio ecclesiæ. Fit tñ ista separatio quoad cohabitationē, non quo ad uinculum, pbatur hoc in c.de illa.de diuor. & eo casu quo fidelis recederet, totam dotem aut donationē propter nuptias recuperare dēe de donatio.inter uirū.& uxorē.c.1.& consultū est cōiugi catholico ab hæretico separari, ne seducat ab eo, & in errorē labat, & ppea dñs pcepit Deuter.7.dicens. Filiā tuā nō dabis filio eius, neq; filiā illius accipies filio tuo. quia seducet filiū tuū, ne sequat me, & ut magis seruiat diis alienis. Irasceturq. furor dñi, & de-
11 lebit te cito. Si aūt† non cōuincant, de hęresi sufficienter hi cōtra quos pceditur, sed alias de hoc crimine inueniant suspecti, tunc iuxta cōsiderationem suspicionis qualitatumq. personæ debēt canonice se purgare, qđ si renuerint excōicādi sunt usq; ad satisfactionē cōdignam, & si per annū in excōicatione psti terint, sunt uelut hæretici cōdēnādi, ut in d. c.excōicamus.lo 1.in § 1.ubi vero susciperet purgationē, & in ea deficeret tanq̃ de crimine conuictus hri debet, qđ in oī crimine est gñle, ut c. inter solicitudines, de purgatio. canon.& c.tua.de cohabita.clericorum, & mu
12 lierum. † Est, & alius modus pcedēdi cōtra suspectos pdictos, ut iuxta quātitatem suspicionis, & aliis debitis circunstantiis cōsideratis, si discreta pœnitentia eis iniungat atque pter iuratoriam cautionem, ab ipsis sufficiēs exigat securitas. s. de certa pœna soluenda si pœnitentiam non impleuerit, ut saltē pęnæ tpalis timore debeāt coerceri. p quo est tex.
13 in c.lras, de psumptio. in fin.† & ubi ipsi in uita non implessent hanc pœnitentiā iniunctam, compellendi sunt eorum hęredes eam adimplere, per tex.in c.parochiano.de sepul, & c.in lris de rapto.& c.à nobis.lo 2.de senten excōicatio. Secus aūt si pœnitentia non iniuncta illi decessisset.utc.accus.§.porro.de hæret.li.6. Et ubi prædictus sit spectus obligasset bona sua pro hmōi pœnitētia iam iniuncta adimplenda transirent bona hmōi in quemcunq; ēt particularem successorem dictorum bonorum cum prædicto onere, ut probat idem text.in §.si uero. qui text. satis
14 aperte terminat illā difficultatem, † an pro delicto bona delinquentis sint tacite obligata fisco, de quo per gl.in l.rescriptū.ff. de pactis.& in l.aufertur.§.fiscus.ff.de iur.fis. & per Bar.utrobiq;. & ēt per eum in l. post contractum.ff.de donati. Et per illum text.d.c. accus. §.si uero.uř fundari quod non inducatur illa tacita hypotheca secundum Pet. de Anch. ibi, sed ego dicerem quod ille text. non facit ad propositum, loquitur.n de pœnitentia iniuncta suspectis de hæresi, non aut de bonorum cōfiscatione quæ fit ipso iure cōtra cōuictos de hæresi. hoc tñ indubie probat ille tex. quod pro pœnitentia alicui iniuncta non sunt bona illius tacite hypothecata, cū ibi expressa fuerit facta bonorū hypotheca. Quo ad qōnē aūt principalem Bar.in d.l.rescriptum tenet qđ sint tacite hypothecata fisco, sed non tali hypotheca q faciat pferri creditorib.ipm fiscū, sed in d.l.aufertur.§.fisco.& in d.l. post contractum.indistincte tenuit tacitam hypothecam illo casu cessare, sed qa de hoc principaliter hic nō agit, remitto ad no.plene per Bal. in d.l. rescriptū.ubi uidebis longā distinctionē, q euacuat istam materiā satis ad longū.

1 *Hæreticorum fautores, & receptatores qua pœna plectantur.*
2 *Auxilium hæretico præstare ex quibus actibus quis dicatur.*
3 *Misericordiam pro delinquēte quamuis regulariter implorare liceat pro hęretico tamen non licet.*

QVAESTIO XVI.

1 DEcimosexto quæro † de pœna imponenda contra credentes fautores & receptatores hæreticorum hoc determinatur per text.in d.c.excommunicamus.§.credentes.de hær.ubi tex.decernit tales excōicationi subiacere, & si taliter excōicatione

nodatus

nodatus satisfacere neglexerit intra annum extũc efficitur infamis,& excluditur ab officiis publicis, & consiliis, nec ad eligendos alios publicos officiales,nec in testem admittitur,& efficitur intestabilis actiue, & passiue.& aliæ multæ pœnæ contra tales ibidem imponunt̃ quę causa breuitatis ommittant̃. Prædicta uera sunt qtũs de credentibus loquuntur in his qui credũt hæreticos fore bonos,& catholicos uiros, & fauent eis. Si tñ crederent eorũ erroribus,eo casu essent hæretici iudicandi tanq̃ à fide deuiantes, ut in c.
2 pen.§.fin.eod.tit.Sed iuxta hoc q̃ro † ex q̃b. actib.dicat̃ q̃s p̃stare auxiliũ siue opẽ, aut fauorem hæreticis.Arch.& Io.An.in c. q̃cũq;. eod.tit.l.b.6.late p̃sequunt̃ hanc mãm. Sed tu dicas q̄ interdũ p̃statur auxilium de iure, ut puta exercendo offm̃ aduocationis siue p̃curationis pro eis,ad quod faciunt notata p̃ Hostiẽ.in c.proposuit.de cler. excom. min.& tex.in c.si aduersus,de hær.Qñq; nõ per uiã iuris,sed ueniæ,siue misericordiæ obtinẽdæ,
3 & † licet illud rr licitum sit ut l.si fuerit. ff. de reb dub.& l.in metallum,& l.diuus. ff.de pœ.tenet Bart.in l.in furti.§. op.ff. de furtis. In foro tñ cõscientiæ dicerẽ, q̄ ubi nõ esset spes de correctione illud esset illicitũ, & uideretur impendi fauor delinquentis.Ad q̃d induco gl.23.q.5.reos. Sed in crimine hæresis gñaliter dico non licere, ẽt ubi spes esset de correctione.Nam si hoc obtinet, in crim.læsæ maiest.ut nõ liceat pro criminoso illo crimine supplicare,ut l.q̃squis.C.ad l.Iul.maie. à fortiori in crimine hæresis locum hr̃e dẽt, cum longe grauius sit æternam quam t̃palẽ lædere maiestatẽ de hæret.uerg. ad quod facit gl.6.q.1.si q̃s cum militib. Qñq; p̃stat̃ fauor,alias extra iudicium, & tunc prosequere mãm ut late p̃sequit̃ gl. in cle. 1.de pœn.& in c.1.de off.deleg.& in c.notũ.2.q̃õ.1. & per Innoc.de hom.sicut dignum.& p̃ Bar.in d.§. op.& per Sal.in l.non eo minus.C. de accus. Et licet alias receptatores delinquentium si eorũ sunt cõsanguinei mitius puniant̃, ut in l.2.ff.de recepta. Hoc tñ nõ putarẽ ĩ hoc crimine hæresis locũ hr̃e,cũ & pro delicto prís filii puniant̃ p̃p tanti criminis atrocitatẽ, ut d.l.q̃sq̃s.& dictũ.c.uerg.& c. q̃cunq;.§. filii eo.tit.lib.6.licet ipsi nõ deliquerint. quanto magis nõ esset eis hñda mĩa ubi tales flagitiosissimos receptarẽt, eorũ delictis quodãmodo p̃ hoc cõicantes,sed in hoc ult.cogita.

1 Iudicibus an liceat,hęreticis à iure impositam pęnam minuere,uel augere.

2 Pœnas delictorum minuendi,augẽdi ut quæ iustæ causę censeantur.& nu.4.

3 Hęreticorum si adsis copia qua uia procedatur.

5 Pœnę augmentum,aut diminutio in crimine hæresis etiam post sententiam fieri potest,ut in cęteris uero delictis in ipsa sententia fieri debet, non etiam post intell.ge sanè.

6 Alteratio pœnę, & in sententia, & post fieri potest.

QVAESTIO XVII.

1 DEcimoseptimo quæro † an pœnam inflictam a iure contra hæreticos possint iudices qui de hæresi iudicant minuere, uel etiam ex causa agere, aut mutare.Rñdeo q̄ sic. Nam hoc est gñale in oĩbus criminibus,ut in l.quid ergo. §. pœna grauior.ff.de his, qui notantur inf.& l.& si seuerior.& l.si possidoniũ.C.ex q̃b. cau. inf. irr.Vnde cum hæc regula non reperiat̃ uiolata in crimine hæresis, debet idem in eo quod
2 in aliis iudicari.† Quæ aũt sint iustæ causæ minuendi pœnas delictorũ. ad hoc rñdet gl. in d.§. pœna grauior.dicens multas fore causas.Potest n.minui pęna rõne senectutis,uel iuuentutis,ut l. auxil.§. in del. ff. de min.uel q̃a sine dolo deliq̃t.ff.de pœn.l. si q̃s aliquid. §.instra,& l.abũtem.§. fi.& l.respic.§.delinq.
3 eod.tit. Augeri aũt pñt pœnæ qñ † multitudo est in delicto,q̃a multis crassantibus opus est exemplo.ff.de pœn.l.aut facta.§. fin. Sed istud ultimum limita uerũ ubi multitudo illa patienter, & sine scandalo pœnã sustineret. si tñ scandalum timeretur de punitione multitudinis detrahendũ esset p̃p multitudinẽ seueritati,& rigori,ita tenet gl.no.in c.comessationes.44.dist.& in cap.lat.de cler.excõmin. At ubi multitudo uellet errorem suũ p̃tinaciter defendere, seuere essent puniẽdi, ut uoluit gl.in d.c.cõmess. & in c. quoties.lo 2.1.q.7.uel si cõfidẽtes in multitudine usum peccandi sibi fecissent,ut in c. 1. de pœ. di.6. Si tñ ista cessarent, & parati essent illi multi corrigi,& eorũ correctione esset spes, ex misericordia mitius esset cum eis agendum, distin.50.ut constitueretur,& cap. fi.de trans. & d.c.cõmess.cum multis similib.Quot autẽ dicantur multi,uide gl.in d.c.latores.De modo autem extirpandi uitium à multitudine. uide tex.notab. in d.c. cõmessationes, & de modo puniendi multitudinem delinquentẽ,

uide

4 uide oĩno tex. in d. c. latores. † Quæ aũt sint considerãda in augendis siue diminuendis pœnis.uide tex.in l.respiciendum, & l.aut facta.ff.de pęn.& in l.2.ff.de term.mo & gl. 2. q.3.§.notãdũ. Reperiť tñ unũ speciale iuxta
5 hoc in crimine hæresis, † ꝙ licet sit regulare in aliis criminibus, ꝙ ubi pœna uenit ex cã augẽda uel diminu.illud debet iudex facere, in sñia,nõ aũt põt post sñiam,ut uoluit gl. ĩ d.§.pœna grauior, & d.l.& si seuerior. in tm̃ ut ẽt si de innocẽtia cõdẽnati post sñiam cõstet id tñ ꝙ sñiatũ est sine principis licẽtiã immutari nõ põt, ut ĩ l.1 §. fi.ff.de qõnibus. & l.diui.ff.de pœ.tñ in hoc crimine est speciale ut ẽt post sñiam possit pęna mitigari uel mutari.quũ usũ fuerit iudicibus expedire, ut est notab.tex.in c.ut cõmissi §. necnon. de hær. li.6.Sed illũ tex.ego intelligerẽ stricte in terminis in quibus loqtur quũ exorbitet à iure cõi, uidelicet qñ redeuntibus ab hæresi uel alias suspectis est imposita pęna carceris uel alia hmõi.Secus aũt ubi qs esset tanq̃ hæreticus condẽnatus,qđ.n.non mutať quare stare prohibeť. C. de testamentis, sancimus. &
6 de appel.l. ꝑcipimus. † Vnum tñ non omittam ꝙ alteratio pœnæ q̃ est necessaria nedũ potest fieri in sñia,sed ẽt post sentẽtiã. Vnde si condemnatus in pecunia ꝑꝑ crimen non potest soluere, iudex ex interuallo poterit pœnam corporalem permutare,& hoc obtinet in quocunque crimine pro hoc. ff. de in ius uocan.l.fi.& de iurisdict.omn. iud. l. si qs id quod.§. seruos. Cautius tamen faciet iudex si formet sententiam bimembrem. hoc modo uidelicet, condemno te in pecunia, & nisi solueris intra talem terminum mãdo ꝙ patiaris talem pœnam corporalem. ita not. Bal.in d l.& si seuerior. faciunt not.in simili per eum in l.cum iudex.C.de sentent.

1 *Appellare an liceat hęretico.*

2 *Appellatione à deffinitiua lege uel statuto sublata nequaquam sublata censetur ab interlocutoria appellandi facultas.*

3 *Appellatione lege uel statuto prohibita non etiã interdicta censetur appellandi facultas, ubi aut dolo iudicis aut etiam partis sententia lata extitit, ex quibus autem dolus colligatur, ibi traditur.*

QVAESTIO XVIII.

1 Decimooctauo quero.† An in causa hęresis liceat appellare, & distingue. qa aut est lata diffinitiua, & ab ea nõ licet appellare,ut in c.ut inqsitionis.§. 1. de hære. lib. 6. ibi cũ dicit cõdẽnatos.aut grauamen contingit in processu causę, & tunc potest appellari ẜm Archid.ibi.Nã nulli est negãda legitima defensio. de exceptio.cũ inter, & ne innocẽs grauet permissum est oĩbus oppressis appellare.2.q.6.c.2.& 3.nec obstat ille tex. in d.c. ut inquisitionis.ẜm eum,immo facit pro, qa loquitur de illis.de quibus iã constabat per sentent ã latã fore hæreticos.sic ẽt cõstitutio Inno.4.de qua hic sit mẽtio dicit.Itẽ appellationes & proclamationes hmõi personarum &c. & alia constitutio quæ incipit. Cõmissi nobis celitus.sic dicit,igr proclamationis, & appellationis beneficiũ ab hæreticis receptatoribus & fauoribus eorũ penitus amouemus. Ex qbus uerbis apparet ꝙ de his quos hæreticos esse cõstat,ꝑdicta iura loquuntur. Idẽ sequiť ibi.Io.And.Hi. n. quos cõstat esse tales nullo iuris beneficio gaudere debẽt, ut in auc.de priuil. doct.circa mediũ, & in tam graui crimine cũ multa debet cautela ꝓcedi. de hære.ut officiũ.§ uerũ lib.6.Idẽ Gen.idẽ
2 sequitur Domi.qui ex prædictis infert† ꝙ ubi lex uel statutũ tollit remediũ appellandi à diffinitiua,non uř tollere ab interlocutoria, qđ est notãdũ,& ꝓ hoc ego induco doctrinã Inno.in c.significauerũt.de testi.& in c. pen. de no.ope.nuntia.ubi tenet ꝙ & si in iudicio possessorio non admittať appellatio, ut in l. unica.C.si ad momen.po.Illud tñ est uerũ in diffinitiua quo casu iura loquunť secus aũt in interlocutoria,de qua nõ disponũt tollendo remedium appellandi ab ea quod etiã iustificari posset,quia eo magis admittenda est in hoc casu appellatio ab interlocutoria, qa grauamen non est reparabile per appellationẽ a diffinitiua,ꝑ ea q̃ no.in l.ante sñiam.ff. de appel.nõ reci.& in l.ante sentẽtiæ C.quo. appel.nõ reci.& per glo.cle.1.de hære.in uer.
3 ipso iure, quæ optime facit ad hoc. † Aduerte tñ iuxta hoc ꝙ quantũcunque lex uel statutum tollat appellationẽ,nõ tñ tolliť facultas appellandi,ubi ꝑꝑ dolum iudicis uel aduersarii esset sentẽtiatũ,& ꝑsumiť dolus in iudice si erat capitalis inimicus eius cõtra quẽ pronunciat.ut ff.de arbitris.l.non distinguemus.§ cum quidã. ꝓbatur autẽ ꝑdicta cõclusio ex tex.l.diem. ꝓferre.§.stari.iuncta.l.ita demum. ff. de arb.& l. 3. C. eod. Dolus autem aduersarii, colligitur ex his quæ dicit text.

in

in d. l. ita demũ uidelicet si corrupit iudicẽ, uel ambitione, uel pecunia uł aduocatũ, aut procuratorẽ partis aduersæ gñaliter si in lite dolose uersatus est, & hanc conclusionem firmat Bal. in c. pastoralis. §. fi. de off. deleg.

1 *Executio aduersum damnatos hæreticos qualiter fiat.*
2 *Degradatio clerici qualiter fiat, & an degradari debeat qui perpetuo carceri mancipandus traditur, num. 3.*
4 *Sententia criminalis an mox executioni mandetur an uero decendio ad appellandum expectato.*
Officiales seculares hęreticos punire nolentes, qua pœna plectantur.
5 *Magistratus seculares exequi, & conseruare constitutiones aduersus hęreticos latas iurare debẽt, quod si facere recusent, puniuntur, ut ibi.*
6 *Iudici seculari potenti an hęretici damnati à iudice ecclesiastico sit exhibendus processus, ut nunquid recte condemnatus fuerit uidere possit.*
7 *Exceptio nullitatis sententia executionem impedit.*
8 *Iudex laicus iniquam ecclesiastici iudicis sententiam executioni mandare non debet.*
9 *Iudex secularis ad ecclesiasticum, & ecclesiasticus ad secularem ubi opus est, recurrere potest. una etenim potestas alterius opera iuuatur.*
10 *Iudex unus secularis, alterius iudicis secularis auxilium implorare potest.*
11 *Causa si fuerit cõmissa episcopo (puta Paduano) & duo sunt electi unus canonice, & alter non intelligitur commissa existenti in canonico possessione.*

QVAESTIO XIX.

1 Decimonono quęrot de executione fienda contra cõdemnatos, de hoc crimine, In quo est dicendum quòd si sint ecclesiastici uiri tunc per inquisitores, & ordinarios fiet executio in bonis eorum. ubi uero seculari iudici sunt tradendi, debent prius à suis ordinibus degradari, qđ gñale est in omni crimine, ut in c. cũ non ab hoĩe. de iud. & in c. nouimus. de uerb. sig. ubi text. dicit ꝙ cum maxima clemẽtia ꝑ ecclesiasticũ iudicẽ sunt tradẽdi ꝑcibus interpositis apud eum, ne ad mortẽ uel mẽbri mutilationẽ procedat. Secularis tñ ptãs faciet executionem corporalem prout iura uolunt. Illud. n. conuenit iudici ecclesiastico ꝑꝑ suam modestiam, & ecclesiæ clementiam, & hoc incumbit seculari iudici ꝑꝑ rigorem disciplinę, & iustum cõseruã-
2 dum † In degradatione aũt ꝑdictorũ reperiĩ specialiter in hoc crimine statutũ, ut non requirat numerus epõrũ de quo in c. degradatio. de pœn. lib. 6. imò qa tantus epõrũ numerus faciliter cõuenire non põt, solus epš cõuocatis Abbatibus aliisq́. ꝑlatis, & religiosis ꝑsonis ac literatis suę diœcisis (de quibus sibi expedire uĩ) poterit eos degradare, ut in c. 1. de hær. lib. 6 & licet ille tex. dicas ꝙ illæ ꝑsonæ cõuocatæ debeãt esse de diœcesi, ubi tñ ibi nõ reperirent recurrẽdum esset ad aliã diœcesim, ut dicit ibi Io. And. in nouel.
3 Sed occurrit iuxta hæc dubitatio. † An ista degradatio debeat fieri tm̃ ubi clericus traditur curiæ seculari mortis supplicio deputandus. An ẽt sit idem qñ debet ꝑpetuo carceri mancipari, iuxta formam. c. excõicamus, lo 2. eo. tit. Panor. mouet ibi qõnem, & tandem concludit ẽt in secundo casu. s perpetui carceris hr̃e locum prædictam degradationem; pro quo facit ₰m eum aperte text. in d. c. 1. ibi quum dicit, aut perpetuo immutandus, &c. Si uero laici fuerint de hoc crimine condemnati, statim sine alio adminiculo seculari sunt relinquendi iudicio, animaduersione debita puniendi. Ptãtes aũt siue iudices, & alii dñi tꝑales. officiales, siue eorũ nuncii taliter sibi relictos statim recipiãt, & sine dilatione debita animaduersione puniant, non obstantibus appellationibus ꝑ eos interpositis, aut interponẽdis, quũ tã ₰m ius canonicum, quam ẽt ₰m legem imperialem, appellationis remedium si hæreticis fautoribus, ac eorum receptatoribus, & defensoribus interdictũ. ut in c. ut inquisitionis. de hær. lib. 6. &
4 ex illo tex infert ibi gl. ꝙ † sententia lata in causa criminali debet statim mandari executioni, non expectato lapsu decendii, sed ille tex. iudicio meo probat cõtrarium, quũ ibi permittaĩ fieri executionem incontinenti, ex eo ꝙ in crimine hæresis non admittiĩ appellatio, ut dicit ibi tex. ergo ibi appellatio non excluderetĩ (qđ est regulare in oĩbus criminibus, intm̃ ꝙ in eis nedum condemnato sed ẽt tertio permittiĩ appellare. ff. de appel. non tm̃) esset differenda executio, nec statim esset fienda, de materia tñ quia nõ est præsentis speculationis remitto ad not. ꝑ Bar. in d. l. non tm̃, & latius ꝑ eum l. qui ultimo. ff. de pœn. & ꝑ Bal. ĩ l. addictos. C. de epis. aud. & ĩ l. unica. C. ne ex delic. defun. Consuetudo tñ hẽt qđ in quocunq; crimine non expectato

decendio ad appellandum mandatur inconti nenti sententia executioni quo ad pœnã corporalem quod intellige ubi non esset appellatum, de quo remitto ad notata per Doct. in locis pdictis, & p Can. in c. 2. de re iud. & quo magis sint astricti hmõi seculares potestates, & officiales cõtra hæreticos hmõi executiones facere † statutum est, ꝙ ad reqsitio nem diœcesanorũ, seu officialium suorũ, aut inqsitorũ hæreticæ prauitatis iurent præcise attendere, atq; inuiolabilr obseruare, & facere à suis subditis obseruari toto tpe sui regiminis ĩ terris suæ iurisdõni subiectis cõstõnes edictas cõtra hereticos credẽtes, fautores & receptatores, atq; defensores eorũ ipsorũ que filios, & nepotes, & q iurare id noluerint & seruare, uelut heretici, ac de fide suspecti, & infames offõ, & honore sui regiminis spolietur, & sũt inhabiles ad officia publica de cetero conñda, ut ĩ c. ut offm̃. §. fi. de her. lib. 6. & ultra hoc pdicti oẽs si executionẽ sibi iniũctã contra hereticos pfatos delatos prõpte p ut ad suum spectat offm̃ facere, seu adimplere detractẽt, aut alias sñiam, uel pcessum iudicium, q sup hoc crimine pcedunt directe, uel indirecte impedite psumpserint, & q sciẽter in pdictis dederint cõsiliũ, auxiliũ, & fauorem, excõicationis sñiam ipso facto incurrunt, quã si p annũ aĩo sustinuerint indurato, ex tunc uelut hæretici sunt condẽnandi, ut in d. c. ut inquis §. prohib. Ex quibus apte mõstratur quã soliciti, & attenti debeant esse seculares ptãtes, & officiales circa ea quæ super hoc crimine eis incumbunt pagenda. Horrẽdum q. est ꝙ ptãtes, & dñi tpales qui eos debite modo pdicto non puniunt, imò & q deterius cõmittẽtes eis fauent, i lud dñi iudicium p eos prophetæ prolatũ incurrãt. Quia dimisisti uerũ dignum morte de manu tua erit aĩa tua pro aĩa eius, & ppl̃s tuus pro pplo eius, ut hr̃ 3. Reg. 20. Multa ẽt flagella diuinæ ultionis quæ in pplo p p hoc detestã dum crimen se uire quotidie decernimus habita de eis uindicta misericorditer tollerent. ut cõtingit ĩ simili casu 3. Reg. 18. Ex pdictis infertur ad qõ. q̃ in hac mã est satis necessaria.

6 † Pone ꝙ iudex ecclesiasticus tradit cõdẽ natũ de hæresi iudici seculari, ut ipm puniat. An iudex secularis possit petere à iudice ecclesiastico ut cõicet sibi processum quẽ facit cõtra condẽnatum, ut sic uideat, an iuste fuerit processum contra eũ, uel non, ut in eo centum pcedat ad exequẽdum sñiam cõtra ipm uel non Bart. in l. diuus. ff. de rust. & exhib. reo. tenuit ꝙ non tenebitur ad executionem faciendam procedere, nisi processus sibi exhibeat, & idẽ tenet in l. magratib. ff. de iurisd. om. iud. ad quod allegat tex in d. l. diuus. ad idẽ inducit quod hr̃ in auth. de sanctissimis ep sc. §. si uero. Sed Pan. in c. 1. de off. ord. reprehendit in hoc Bart. & dicit contra ipm esse tex expressum in d. c. ut inquisit. §. prohibemus, ubi dr̃ ꝙ de crimine hæresis cum sit mere ecclesiasticum, neq; directe, neque indirecte potest iudex secularis cognoscere, sed pura, & nuda executio ad eum pertinet ad requisitionem iudicis ecclesiastici. Et hæc opinio satis placet, quia fundatur aperte per d. §. prohibemus. Sed ego limitarẽ hoc procedere ubi daretur de iniustia contra sententiam ad impediendum executionem. ad quod ẽt faciũt notata per Innoc. in d. c. 1. de off. ord. & in c. cum in iure, de off. deleg. & p Arc. 23. q. 5. administ. ubi tñ diceretur eã fuisse nullam, & de hoc exciperetur ad impediendam executionem, tunc admittenda foret hæc exceptio p iudicem secularem exequẽtẽ, dum modo in breui posset de ea stare, nec requireret altiorem indaginem, iuxta notata p Bar. in l. 4. §. condemnatum. ff. de re iud.

7 † Nam nullitatis exceptio impedit executionẽ sentẽtiæ, ut in d. §. cõdẽnatũ. & l. si cũ nulla. eo tit. & cap. de cetero, de re iud. & per gl. in c. past. §. qa uero, de off. deleg. & per Inn in cap. cum in iure, eod. tit. Nec obst. tex. in d. c. ut inquisitionis. §. 1. in fin. ubi dicit, ꝙ iudex secularis statim recipiat cõdẽnatos de hæresi. & immediate sentẽtiã exequat̃ cõtra eos. Nam ille tex. loqtur de cõdemnatis de crimine pdicto. Cõstat aũt cõtra quẽ sñia lata est nulla non esse cõdẽnatũ, ut clare dicit tex. in d. §. cõdẽnatũ. Sir̃ nec obst. tex. in d. §. prohib. eiusdẽ c. qa hic nõ cognoscit iudex secularis de crimine hæresis, qd̃ ibi ĩterdicit̃, sed tm̃ de nullitate sentẽtię qd̃ ibidẽ minime phibet̃. Et pro hac cõclone multũ faciũt ea q̃ not. Ang. cõs. 275. addo etiam aliam limitationẽ ad prædicta,

8 ꝙ † ubi induci seculari alias constaret sñiam fore iniustam, non dr̃et ad eius executionem procedere, ne aĩam suam damnaret. iuxta notata per Innoc. in d. § quia uero. c. pastor. & cogeretur per iudicem ecclesiasticum p censuras, & alias iuris pœnas potius debet ista humilr̃ tolerare, q̃ mortẽ iniustã alicui

alicui inferre.arg.c. inqsitioni. de sen. excõ. neq; ꝑ hoc dici põt ꝙ se intromittit de hoc crimine cõtra dispõnem d.§ ꝓhibemus. qm̃ nõ se intromittit cognitionẽ sup ꝑdicto crimine assumendo, ꝙ ille tex. ꝓhibet, sed ex cõscientia priuata quam habet crimen homicidii declinando qđ quemlibet uirum catholicũ decet. & est aliud spãle in hoc crimine ꝙ ꝑ executionibus faciendis, & auxilio impendendo contra hæreticos poterunt ecclesiastici iudices recursum habere ad ptãtes, & iudices seculares excõicatos, & de facto, & non de iure officia illa, & dignitates possidentes, dummodo sine periculo morę ad superiores eorũ legitime præsidentes recursus nequeat haberi, ut probat text c. præsidentes, de hær. lib. 6. ex quo text. per locum à spãli dicemus contrarium in aliis casibus ut ad tales nõ recurratur. † Ex quo poteris assumere not. limitationẽ. & intellectum ad oĩa iura quę dñt ꝙ iudex ecclesiasticus debet recurrere ad auxilium iudicis secularis qñ opus est 96. dist. cũ ad uerum. & 24. q. 5. principes de off. ord. c. 1. & econtra secularis ad ecclesiasticum. nã una ptãs ꝑ alium iuuatur. 10. dist. c. qm̃. ad qđ ẽt faciunt not. ꝑ Inno. in c. licet ex suscepto. de foro comp. & in d. c. 1. de off. ord. & ꝑ idem intelliges no. ꝑ Bar. in l. unico. in prin. ff. si quis ius dicen. non obtem. Vbi dicit, ꝙ † ẽt inter seculares iudices põt unus implorare auxiliũ alterius potentioris. C. de his q latro. oc. l. 2. oĩa. n. ista debẽt intelligi modo prædicto. & per eundem modum limitatis ẽt no. per Vincen. & Ioan. And. in c per uenerabilem §. rõnibus qui filii sint leg. ubi per illũ tex. dicunt ꝙ † si causa committitur ẽpo Paduano, & duo sunt electi, alter canonicę, & alter non, ꝙ intelligitur commissa existenti in canonica possessione, & idem tenet Arch. 11. q. 1. si quisquam. debet enim intelligi de illo qui bona fide esset in possessione, secus aũt si de facto tantum esset intrusus per prædicta.

(Margin numbers in the text above: 9 at "curratur. † Ex quo"; 10 at "† ẽt inter seculares"; 11 at "tex. dicunt ꝙ † si causa".)

1 *Recedentes ab hæresi, et abiurantes an indistincte sint recipiendi, & pœnas criminis euitent et usq; ad quod tempus admittatur abiuratio latetradi tur & uariæ Doctorum sententiæ referuntur.*

2 *Quod deciditur de recedentibus, & abiurantib ab hæresi, procedit etiam in apostasia, declara tamẽ & limita, ut nu. 4*

3 *Materia, sine causa mere ecclesiastica non cadit sub iudicio laicorum, maxime ubi Ius Canonicum contrariatur ciuili.*

5 *Relapsus quis dicatur.*

6 *Hæreticus super aliquo articulo si abiurauerit, & demum teneat contra articulum an dicatur relapsus.*

7 *Forma abiurandi hæresim quæ sit.*

8 *Iudex in sententiis ferẽdis uel pœnis iniungendis contra abiurantes qualiter pronunciare debeat.*

9 *Forma sententię contra abiurantes.*

10 *Inquisitores an possint absoluere hæreticum ab excommunicatione quam Papa die Iouis sancta promulgat contra hæreticos.*

11 *Pœna quæ infligatur abiurationibus hæresim, & num seq.*

12 *Patronus ecclesię abiurans hæresim an recuperet ius patronatus amissum per hæresim.*

QVAESTIO XX.

1 Vigesimo quæro † An redeuntes ab hæresi indifferentes sint admittendi, & an euadant per hoc pœnas criminis Archidia. in c ut commissi. §. necnon, de hær. lib. 6. dicit, ꝙ ille q ueniunt intra tps grãe admittẽdi sunt, licet. n. fuerunt moniti, non tamen sunt coacti ex quo à nemine sunt ꝑuenti. bene facit ff. ad Tertul. l. 1 §. mater. cũ seq. Sed ipse tenet ꝙ ẽt post tps gratiæ admittendi sunt re integra. utpote qa aliqs non fuit personalr̃ requisitus, nec cõtra eum ꝓbationes sunt receptæ, ad hoc de præben. c. si tibi absentit. l. b. 6. Qui tñ post ꝑdicta tpe uenerit indignus est uenia licet errorem detegat, & remittit ad not. in l. 1. C. de his qui latro. occul. & sic recitando ipsum trãseunt Io. And. & Dom. ibi. & id qđ isti dñt de tpe gratiæ innit r̃ cõsuetudini quã solent seruare inquisitores hæreticæ prauitatis q ut ꝑdiximus in principio inquisitionis ꝑmittunt sermones ad populum, ubi hñt inquirere de fide catholica differẽtes atq; admonẽt oẽs hæreticos, ut recognoscentes errorẽ suũ ad fidẽ catholicã cõuertant r̃. q tanq̃ benigna mater q nulli claudit gremium redeunti eos benigne recipiet, & solent ꝑfigere certum terminũ intra quẽ isti debeant uenire, & istud appellat r̃ tps gratiæ. Sed Host en. in summa tit. de hær. sentit aperte ꝙ anteq̃ si cõuictus de hæresi qñcunq; admittit r̃ cõfitens errorem suum, & volens reconciliari, ẽt si timore probationũ cõfiteat r̃, dummodo iudex uideat ipsum contritũ, & speret de cõuersione sua. Io. And. in c.

excõicamus.lo 1.§.damnati.eod.tit. in quadam apost.sentit ꝙ nedũ anteꝗ̃ sint cõuicti, imò ẽt postꝗ̃ sunt cõdẽnati per sñiam põt redire,& euadere pœnam mortis.& idem sentit gl.not.in c.pen.eod.tit.In contrarium tñ facit tex.in c.ad abolendam.§.1.eod.tit. ubi tex.uŕ requirere ꝙ incontinenti redeant, & sponte.Nam post dãnationem uŕ hoc facere timore pœnæ imponendæ, & post probões unŕ facere timore ꝓbõnũ,innuit.n.ille text. ꝙ ad hoc ut redeuntibus ad fidem remittať pœna mortis ista requiruntur. s. ꝙ sponte abiurent,& ꝙ incontinenti. Si ergo qs expectauit ꝓbões contra eum fieri,& ꝑ eas cõuinci,& postea uult conuerti,nec hocfacit incontinenti nec sponte,qa uŕ timore ꝓbõnũ fecisse Zen.& d.Card.in clem.ad nrm.§. pe. eod.tit.tenẽt quod si post quam negauerũt, sunt cõuicti,non admittantur ad hmõi reuocationem erroris , ad finem euidẽdi pœnam corporalem , sed Pan.in d.c. excõicamus. §. damnati.sequitur opinionem,quã Io. And. ibi tenuit in apostilla,de qua ꝑdixi.& pro ea adducit,tex.in cap.accus.de hær.lib.6.ubi relapsis duntaxat non parcitur.semel ergo lapsis licet sint cõdemnati,parcendũ est,ex quo uolunt ad fidem redire.Dicit tñ ꝙ ista opin. aperte non ꝓbať iure, imo potius posset defendi cõtrarium,qa d.§.damnati.nullam indulgentiam dat dãnatis,& cap.ad abol. uult ꝙ statim redeant,& spõte,ut dcm̃ est,& cap. pen.eod.tit.loquiť de deprehensis in hæresi, & non de condẽnatis.sed dicit quod alia opinio tanꝗ̃ mitior est sequenda arg. rłæ. odia & rłæ in pœnis,de reg.iur.lib.6 & ad cap.ad abolendã satis colorate posset rñderi, qđ satis incontinenti dŕ redire si nullam dilationẽ expectat,nec pœnę impositionẽ.l.dist.pond. Vel põt dici ſm eũ,quod aut sunt condẽnati de hęresi , sed adhuc non sunt traditi cũriæ seculari,& habet locum pniæ. Aut sunt traditi curiæ seculari, & tunc non sit locus pniæ. Nam tunc ꝓprie non dñr uenire spõte , nec incõtinenti.Sed in hac opin.uarietate ego dicerem,ꝙ ubi ad sñiam esset processum cõtra hęreticũ,nullo modo eius conuersio esset admittenda ad effectum euidẽdi pœnam mortis,& ꝑ hoc induco tex.in d.c. pen.de hær.in §.damn.iuncto.§. si qui aũt. in §. damn. disponitur de damnatis per sñiam,ut tradantur curiæ secular i,sequitur statim.§.si qui autẽ. ubi tex.loquitur de deprehensis in hęresi,nõ

tñ de condemnatis , qui si redire uoluerint, euadunt pœnam mortis,tñ perpetuo carceri sunt mancipandi hoc ẽt probatur ꝑ textũ in cap.ut cõmissi,eod.tit.lib.6.ubi solum cõceditur facultas mitigandi pœnam,uel mutãdi his qui mãdatis inquisitorum obedientes fuerunt,ꝑꝑ quod in carcere, uel muro fuerunt reclusi secus ergo in eis qui in pertinacia perdurarunt quousq; de crimine fuerũt cõdemnati.Præterea ut superius diximus cũ regula iuris sit ꝙ pœnã iam illatã per sñiam nullus possit sine principes auctoritate relaxare,& in hoc casu hæc regula nõ reperiatur uiolata,excepto casu prædicto d.cap.ut commissi,non debemus hoc extendere ad nõ expressum,ubi tñ ad cõdẽnationẽ non esset ꝓcessum.ẽt si esset per testes,uel alias ꝓbões de hæresi conuictus,satis crederem reuertentem admitti dre.Pro quo facit tex.ĩ d.c.acc. in princ.& apertius in §.ille quoque. Nec obstat tex.in d.c.ad abolendam.quem supra induximus,quia debet suppleri ꝑ text. in d.ca. accus.& hoc non est nouum ꝙ priores leges trahantur ad posteriores ut l.non est nouum ff.de leg . Prouidendum tñ est caute qñ isti uolunt redire,ne simulata cõuersione,redeãt fraudulenter,& sub agni specie gerant lupũ ut cap ut offm̃.§.prouiso.eod.ti.lib.6. Et ad
2 uertendum† ꝙ ea quæ prædiximus circa admittendos hæreticos ad reconciliationem , & gremium ecclesiæ,atq; erroris abiurationem locum ẽt sibi uendicant in his q redeũt ab apostasia cum illa nõ cõstituat diuersam speciem ab hæresi, sed tm̃ addat quãdam circunstantiam aggrauantẽ,ut dicit Th.2.2.q. 12.art.1.in solutione ad tertium, iuxta illud 2.Petri 2.melius erat eis uiam dñi non agnoscere, ꝗ̃ post agnitam retroire,& cũ ergo iura prænducta gñalr admittant hæreticosnõ relapsos ad abiurationem , & apostasia non cõstituat diuersam speciem ab hęresi,ut diximus iure igitur apostatæ erunt admittendi. nec obstat tex.in l hi qui.C.de ꝓpost. ubi textus in fine dicit eos reuertentes non fore admittendos.Nam illa lex non est admittenda cum disponat de materia mere spũali.s.hęre
3 sis,quæ est mere ecclesiastica,† nec sub laicorum iudicio põt cadere, ut in cap. ut inquis. §.prohib. de hæret.lib. 6. Non ergo Imperator legem illam condere potuit. ad quod facit cap.bene quidem. 96.dist. & cap. ecclesia S.Mariæ,de constit.cum multis similib.pre-

sertim

fertim hoc casu quo ius Canonicum specifice cōtrarium disponit pro quo induco tex. in c. quidam, de apost. ubi compelli iubētur apostatę per prælatos suos, ut fidem quā ꝑmiserunt teneāt, ac ritus Iudaicos dimittāt. Si igitur compellendi sunt per ecclesiā ad id ergo à fortiori uoluntarie, & spontanee uenientes debent admitti, quod caute est cōsiderandum. Prædicta uera sunt in hæreticis nō relapsis. Si.n. essent relapsi sine aliqua audientia essent seculari iudicio relinquēdi, ut d.c. ad abolendā. §. illos quoq;. & d.c. accusa.
4 †Sed intellige ꝙ eorū conuersio non est admittenda ad hoc ut pœnam mortis euadant nequaq̄ tñ sunt eis humiliter petita sacra pñiæ, ac Eucharistiæ deneganda, ut in c. sup eo. eod. ti. lib. 6. Et idem dicas eadem ratione ubi superius dixi istorū cōuersionem nō dr̄e admitti. debet.n. intelligi iuxta determinationem d.c. super eo. Sed quæro † quis dicatur
5 relapsus. Hoc determinat tex. in d c. accus. in prin. & in §. 1. & 2. & nota. ꝙ nedum ille qui post abiuratam hæresim recidit in eandē, relapsus censetur iuxta tñ distōnem illius tex. Sed ēt ille cui ꝑꝑ suspicionem hæresis fuit inducta purgatio, & se purgauit, relapsus dr̄ si in eam post abiurationem est relapsus, ut probat tex. in d.c. ad abolendā. §. illos quoq;. quia tñ inter cætera disponit tex. in d.c. acc. §. eum uero. ꝙ ille qui in una hæresis specie uel secta, aut in uno fidei articulo, uel ecclesiæ sacro cōmisit, & postmodū hæresim ab iurauit simpl'r, uel gñal'r. si postea in alia specie, siue articulo cōmittat, debet ut relapsus ī hæresim iudicari. Iuxta hoc occurrit dubiō.
6 † Pone ꝙ non sic simpl'r abiurauit, sed tm̄ in illo articulo, postea labitur in alio, an dicatur relapsus. & gl. ibi dicit ꝙ non licet Archid. cō trarium ibi teneat. tamen Io. And. in nouel. sequitur illam glo. cum uerba debeant aliqd operari, de priuil. si Papa. & quis in pœnis benignior interpretatio est facienda. Subiungit tamen ꝙ raro practicabitur iste casus, qa cō suetudo habet ꝙ oīs relapsus ēt in uno articulo gñal'r abiuret hæresim. Sed Dom. tenet contrarium ꝑꝑ cōnexitatem, q̄ hn̄t hæreses inter se, qa de uanitate conueniunt in idēpm de hæreticis. excōicamus, lo 1. & 2. & ex hoc fundamenro tollit motiua Ioan. And. & pro hac opinione Dom. ego induco ea q̄ S. Tho. dicit 2. 2. q. 5. art. 3. ubi tenet ꝙ in hæretico discredente unum articulum fieri non manet fides formata, nec informis in aliis articulis, cuius rō est, qa species cuiuslibet habitus rerū dependet ex formali rōne obiecti, qua sublata spēs habitus remanere nō pōt. Formale aūt obiectum fidei est ueritas prima ſm ꝙ manifestatur in scriptura sanctis, & doctrina ecclesiæ q̄ ꝓcedit ex ueritate prima. Vnde quicunque nō inhæret sicut infallabili, & diuinæ regulæ doctrinæ ecclesiæ q̄ procedit ex ueritate prima in scripturis sanctis manifestata, ille non habet habitum fidei, sed ea quæ sunt fidei alio modo tenet, quam per fidem. Sicut si aliqs teneat in mēte aliq̄ cōclōnem non cognoscens mediū illius de mrōnis, manifestum est, ꝙ nō habet eius sciam, sed opinionē solū. Vnde ille q̄ de his q̄ ecclesia docet, q̄ uult tenet, & q̄ nō vult nō tenet: iam nō inhæret ecclesiæ doctrinæ tanquam infallibili regulæ, sed potius ꝓprię uolūtati. ex quo seqt̄ ꝙ hæreticus est simpl'r qui ꝑtinaciter discredit unū articulum fidei. Non.n. est paratus in oībus sequi doctrinam ecclesiæ. Si.n. non ꝑtinaciter iam nō esset hæreticus, sed errans. Vñ manifestum est, ꝙ talis hæreticus circa unū articulum fidei non habet de aliis articulis, sed opinionē quandā ſm ꝓpriam uoluntatē, qa non credit ex habitu fidei. sed qa sic placet sibi. † Forma autem 7
abiurandi hæresim tradit ꝑ tex. in c. ego Berengarius, de cōsecr. dist. 2. & debet scriptura fieri de hac abiuratione, & subscribi manu ꝓpria ipsius abiurantis. pro quo est gl. 1. qō. 7. cōuenientibus, & ubi talis persona fuisset ex cuius hæresi multæ ecclesiæ fuissent scandalizatæ, debet copia illius abiurationis ad oēs illas transmitti, ut quæ malæ fuerunt ædificatæ de ꝑuerso gaudeant, & ædificent de cō
8 uerso, ut ibi dicit textus in fine. † Sed qualiter debet iudex ꝓnunciare in sententiis ferēdis, uel pœnis iniungendis redeuntibus ad fidē, & hæresim abiurantib. Solu. dicas ꝙ nō dēt eos ꝓnunciare hæreticos, qa non sunt. 24 q. 1. hæc est fides. ubi de hoc & q. ult. dicit Apostol. & c. qui in eccle. nec ꝓnunciabit eos tales fuisse, qa modus iste non est datus à iure.
9 sed dicet sic. † qa te inuenimus per tuā confessionē, uel ꝓbōnes legitimas hæreticū, uel hæreticos adorasse, nūc aūt saniori usus cōsilio, uis ꝑut asseris ad unitate eccl'iæ corde puro, & fide nō ficta redire, idcirco te in primis abiurata oī hr̄tica prauit. iuxta formā eccl'iæ ab excōicationis uiculis qb. tenebaris astrict-

absoluimus. Si tñ ad eandem ex corde redieris, & iniuncta ubi mandata seruaueris, & q̃a in Deum, & sanctam ecclesiam modis prædictis deliquisti, ad peragendam pœnitentiã condignam, & in perpetuum carcerẽ detrudi uolumus, & præcipimus ibidem perpetuo remanere, nec miretur quis quia dictum est sic sub cõdõne. nam causa delendæ qõnis expedit sic dici, ut si quod ei imponitur nõ seruasset non cẽseatur absolutus. & hanc formã ponit Archid. in d. c. ut commissi. §. necnon. quem sequitur Ioan. And. in nouel. dicens, quod quidquid dicat Arch. tñ inq̃sitores nostri t̃pis bene pronunciant illum fuisse hæreticum, nec apparet quid obstet s̃m eum. Sed q̃m in hac forma præinserta fit mẽtio de absolutione quæ sibi impenditur à sententia excõicationis quam incurrit ꝑꝑ incursum hæ

10 resis. Quæro † an inquisitores possint absoluere hæreticũ ẽt à sententiis quas Papa die Iouis sancta ꝓmulgat contra tales. Arch. in d. c. ut officium. in princ. tenet ꝙ sic per illum tex. qui gñal̃r permittit eis absolutionem. & idẽ sequuntur ibi Io. And. & Dñi. & ulterius in eadem forma absolutionis ponit̃ per modum cõdõnis, si iniuncta mandata seruaueris, &c. hoc est satis iuri cõsonum. nã tales reuertentes errorẽ suum ad arbitriũ ep̃i debẽt abiurare, & satisfactionem idoneam exhibere. ut dicit tex. in d. c. ad abol. §. præsenti. Iuxta id uero quod in huius principalis qõnis

11 themate deducebatur. Quæro † quæ pœna sit imponenda his qui ab hæresi reuertunt̃, & dicendum ꝙ hoc residet in arbitrio ep̃i, & inquisitorũ, qui in crimine hæresis inq̃runt, ut s̃m ꝙ eis uisum fuerit satisfactionẽ iniungant tali conuerso, & pœnitẽti. ut ꝓbat tex. in d. § p̃senti. Bona tñ quæ ꝑꝑ hęresim fuerunt iudici seculari applicata non restitũtur eis, nisi ex misericordia, secus fiat, ut in cap.

12 uerg. de hær. Sed q̃ro iuxta hęc † q̃d si patronus ecclesiæ labitur in hæresim, an reuersus recuperet ius patronatus qđ prius habebat. hanc qõnem tangit gl. 1. q. 6. maximũ ꝙ tenet ꝙ sic. nisi esset lata snĩa super amissione iuris patronatus. Sed Pan. in d. ca. q̃a d. lig. de elect. tenet indistincte illum non recuperare hmõi ius patronatus, arg. c. uerg. iuncto. cap. pen. de hær. & l. commissa. ff. de publ. & uect. nisi ex gratia sibi restitueret̃. Ad qđ ego induco not. ꝑ Inn. in c. fin. de hær. In hac ẽt pęnitentia imponenda debet hr̃i discretio, ut si à principio cõuertantur, & sponte mitius cũ eis agat̃. Si aũt ulterius distulerint conuersionem, ut pote quousq; sint conuicti, uel notorium sit eorũ crimen, quia in eo fuerunt deprehensi, augenda erit pęna, & si opus fuerit usq; ad perpetuũ carcerem, ut in d. c. pen. §. si qui aũt. eo. ti. discretio itaq; iudicantis in his debitam moderationem adhibebit attentis prędictis, & ẽt coniectura quam habet de cõuersione, & potentia. & dolore huius cõuersi. In casu tñ ipso iure reuersus recuperat primum statum, uidelicet si mulier aliqua catholica incidit in hæresim ꝑꝑ quod ꝑdit priuilegia quæ catholicę mulieres hñt in dote. si illa postea conuertat̃, recuperat ipso iure oĩa prædicta priuilegia quæ amiserat, ut in auth. de priuil. dot. §. quia enim in fin. col. 7.

1 *Disputandum an sit cũ hęreticis uolentibus publice disputare persistendo, & cõfirmãdo errores suos.*
Et an cum iudęis, & aliis infidelibus disputare uolentibus.
Disputare publice de fide quando liceat, latissime, ubi etiam quę in tali disputatione seruari oporteat traditur.
2 *Laici publice de fide disputantes puniendi sunt.*
3 *Auctoritatibus quibus utendum sit in publicis de fide disputationibus, & an auctoritatibus poetarum, & philosophorum.*
4 *Disputandum non esse cum negantibus principia quomodo intelligatur, & in quibus procedat.*
5 *Errant qui fidem Christi humanis rationibus fundare nituntur.*
6 *Miracula (cum diuina uirtute fiant) arguunt Dei ac fidei nostrę ueritatem infallibilem.*
7 *Christi fides circa ardua, difficilia, uera, & laboriosa consistit, lex autem Machometi circa luxus, uoluptates facilia, & falsa uersatur.*

QVAESTIO XXI.

1 VIgesimoprimo quæro. † An si hæretici in errore persistunt, & uolunt publice disputare confirmantes errores suos, sit cum eis disputandum. Et idem quæro circa quoscunque alios infideles. Et dicendum est, ꝙ in dispositione fidei duo sunt consideranda. unum quidem ex parte disputantis. aliud autem ex parte audientium. Ex parte quidem disputantis est cõsideranda intensio. Si. n. disputet tanq̃ de fide dubitans, & ueritatẽ fidei ꝓ certo nõ supponens, sed argumẽtis expe-

sisi

riri intendens, proculdubio peccat tanq̃ dubius in fide, & infidelis, & pr. hoc induco gl. 96. dist. nos ad fidẽ, & in l. 3. C. de sum. Trin. Si aũt q̃s disputet de fide ad confutandos errores, uel ẽt ad exercitium, ut faciunt Theologi illud est laudabile, ex parte uero audientium cõsiderandum est utrũ illi q̃ disputationẽ audiunt sint instructi, & firmi in fide, aut simplices, & in fide riturbantes, nam corã sapientibus in fide firmis nullum periculũ est disputare de fide. Sed circa simplices est distinguẽdũ, q̃a aut sumus solicitati, & limitati ab infidelibus, puta Iudæis, hæreticis, siue paganis intẽtibus corrũpere fidẽ nostrã. Aut non sumus sic solicitati. Primo casu necessarium est publice disputare de fide, dũmodo reperiantur ad hoc sufficientes, & idonei q̃ errores possint cõfutare. pro quo facit gl. in d. l. 3. & c. cũ quibus. 34. q. 3 & crederem ego q̃ ubi infideles, & hæretici non uellent ad fidei disputationem ueniri zelo redeũdi ad fidem ueritati competa. Sed potius ad quandam inanem ostentationem cautũ esset eos prudenter, eludere, uerbaq; ad aliã mãm conuertere, dummodo simplices q̃ adstant non sentirent & hoc ne secreta fidei nostræ indignis pandamus, & contra doctrinã Xpi margaritas seminemus ante porcos. nam nihil oĩo eis rñdere auditorũ causa utile nõ ẽ, ne forte simplices existimẽt nos rñsionis penuria declinare certamen, & fides eorũ lędat ex hoc. p̃ quo text. cũ gl. 43. dist. in mãdatis, & eadem dist. §. 1. in gl. Quando aũt liceat secreta fidei occultare. uide gl not. 27. q. 2. in uenta. Vnde Gregorius in pastorali. sicut in cauta locutio in errorẽ p̃trahit, ita indiscretum silentium eos q̃ erudiri poterãt in errorem derelinqui. ubi tñ ista necessitas cessaret periculosum est disputare de fide corã simplicibus, q̃a eorũ fides ex hoc est firmior q̃ nihil diuersum audierunt ab eo qđ credunt, ut
2 determinat S. Thom. 2. 2. q. 10. art. 7. † hanc aũt disputat onẽ non p̃mittit̃ laicis facere. imo excõicandi sunt si publice de fide disputauerint, ut p̃bat text. in c. quicũq; §. inhibemus. de hær. lib. 6. Discretio aũt maxima ad
3 hibenda est in hmõi disputatione. † ut in his q̃ sunt fidei principalr̃ q̃s innitat̃ auctoritatibus noui, & ueteris testamẽti, q̃a illæ sunt diuinitus reuelatę, & theologię principia, & fidei nostræ, nõ humana sed diuina reuelatione q̃ cõstãt nobis p̃ sacras scripturas fuerunt nobis tradita. istis tñ p̃suppotis cum gratia nõ tollat nãm, sed p̃ficiat, oportet q̃ nãlis rõ subseruiat fidei, sicut, & nãlis inclinatio uolũtatis subseruit charitati. Vnde Apost. dicit. 1. Cor 10. In captiuitatẽ redigẽtes oẽm intellectũ in obsequm Xpi, & p̃ huic modũ auctoritatibus phylosophorũ ĩterdũ sacra doctrina utit̃, ubi p̃ rõnẽ nãlem ueritatẽ cognoscere potuerũt, sicut Paulus Act. 17 inducit uerbũ Arati, dicẽs, Sicut q̃dam poetarũ uerum dixerũt, genus Dei sumus, & idẽ fecit. 2. ad Tit. 1. c. in fi. ubi induxit illud Epim. poetę. Cretẽses sp̃ mendaces, malæ bestiæ, uentres pigri, & in 1. epistola ad Cor. illud Terentii. Sæpe bonos mores corrũpũt colloquia praua, de quo uide bonã gl. 37. dist. c. turbat, sed tñ sacra doctrina his utitur quasi extraneis argumẽtis, & p̃babilibus auctoritatibus uero sacræ scripturæ p̃dictis tanq̃ ex necessitate argumentando cõcludentibus, & si q̃s aduersarius nihil crederet eorũ q̃ diuinitus inspirantur, & p̃ sacrã scripturam hñr non remaneret cum eo iam ulterius uia ad p̃bandum articulos fidei p̃ rõnẽ, sicut, & in aliis sciẽtiis,
4 † cõtra negantes principia non est argumentandum, licet sit in hoc dñia, q̃a aliæ scientiæ philosophiæ, licet non possint probare sua principia, & ideo cõtra ea negantem non disputent, sed relinquunt superiori scientię suprema uero intereas. s. metaphysica disputat contra negantem sua principia si aduersarius aliq̃d cõcedat Si aũt nihil cõcedit, non põt cũ eo disputare. Põt tñ soluere rõnes ipsius, Sacra tñ scriptura cũ nõ habeat doctrinam superiorẽ, disputat cõtra negantẽ sua principia, argumẽtãdo q̃dẽ si aduersarius aliquid cõcedat eorũ q̃ p̃ diuinam reuelationẽ traditam in sacris scripturis hñr. Si uero aduersarius de prædictis nil credat, non manet amplius uia ad p̃bandum articulos fidei per rõnẽ poterunt tñ solui rationes q̃ in contrarium inducunt̃ cõtra fidẽ. cum. n. fides infallibili ueritati innitat̃. impossibile aũt sit q̃ uero demonstret̃ contrarium, q̃m uero oĩa cõsonant, ut phylosophus dicit 1. Et hic. concluditur manifeste q̃ probationes quæ contra fidẽ inducuntur non sunt demonstrationes sed solubilia argumenta. ita dicit S. Tho. 1. parte. q. 1. art. 8. hoc ẽt confirmatur. nam si fides nostra rõne humana posset ostendi, præter hoc quod derogaretur dignitati suæ tolleretur, & meritum fidei. nam fides nõ habet

meritum cui humana rõ pbet exprimentũ, & sm pd.cta debet intelligi illud quod Apostolus Petrus ait. Parati reddere rõnẽ omni poscenti uos de ea q̃ in uerbis est fide, & spe.
5 1. Petri. 3. Ex qbus patet† quam perniciosa cõuincunt errare qdã qui sciolos se essent iactant fidẽ nostram humanis rõnibus intentes fundare, quæ tñ diuina ueritate, & reuelatione consistit. derogant. n. dignitati eiusdẽ, ut prædiximus, & inducunt infideles in derisionem fidei credunt. n ꝙ hmõi rõnibus innitamur, & ꝑ ꝑ eas credamus. Ex hoc ẽt patet summe reprehendendos eos, qui qđ rõne attingere nõ possunt admittere in fide catholica nolunt, cum. n illa excedant oẽm rationis humanæ sublimitatẽ, satis temerariũ est ea uelle ratione inuestigare. nã ut phylosophus dicit 2. metha. Intellectus noster sic se habet ad prima entia quæ sunt manifestissima in nã, sicut oculus uespertilionis ad solẽ, & Iob. 11. Forsitan uestigia Dei comprehẽdens, & omnipotentiam usq; ad perfectũ reperies, q. d. nõ, & 36. ecce Deus magnus uincens scientiam nostram, & 1. Cor. 14. ex parte n. cognoscimus, eo maxime qm̃ ex defectu intellectus nostri ẽt de rebus sensibilibus q̃ nostræ cognitioni subiacent plurima ignoramus, quanto magis ea quę intellectum nostrum infinitum excedunt comprehendere non ualebimus. unde in his cõsultum est humiliari Deo, nec de se quidq̃ præsumere, humilitas. n. ad sapiẽtiam disponit, ut dr̃ ꝓuer. 11. ubi humilitas, ibi, & sapientia. ualde ẽt admirandum est de istis hæreticis qui superstitionem Iudaicam sequunt̃, ꝙ cum in l. Mosaica multa credẽda ꝓponant̃, quæ rõne humana comprehendendi nequeunt, illis toto corde inhærent, & fidem nostram abhorrẽt, ꝑꝑ ea ꝙ credenda aliqua pdicant quæ p Dei potentiam possibilia sunt sicut, & illa q̃ in le
6 ge ueteri cõtinentur. † ostendit̃ ẽt ueritas fidei nostræ ex miraculis in ea factis, & adhuc dietim uidemus, sicut, & ego uidi miraculũ de sacro altaris ad quod oẽs infideles cõuincendum sufficeret Cum. n. miracula solũ fiãt uirtute diuina. iuxta illud psal. q facis mirabilia solus. & Deus nõ põt esse testis falsitatis, relinquit̃ ꝙ miracula q̃ sunt facta ad confirmationem fidei nostrę arguunt ipsius infallibilem ueritatem. Itẽ ex alio cõfirmat̃ qđ est mirabilissimum ut inquit Ang. ꝙ inter ꝑ secutorũ potentissimorũ tyrannidem (qui fidẽ Xp̃i impedire, imò extinguere sunt conati) innumerabilis turba nedũ simplicium sed sapientissimorũ ad fidem Xp̃i ꝑ uniuersas prouincias cõuolauit. in qua oẽm humanũ ĩtellectum excedentia dicantur, uoluptates carnis cohibent̃, & oĩa q̃ in mundo sunt contenti docent̃. qbus aĩos mortaliũ assentire maximum est miraculorũ, & excellentissimũ diuinæ inspirationis opus ut contemptis uisibilibus sola inuisibilia cupiant̃. adeo ut ꝙ contẽpta ẽt corporali uita ꝑ crudelissima tormentorũ gñã, multi pro Xp̃i fide uitam finierint qđ non alr̃ q̃ diuina inspiratione fieri exploratũ existit. Si sũt dicat̃ ꝙ sine miraculis fides Xp̃i fuerit recepta hoc oĩbus signis esset mirabilius, si ad credendum tam ardua, ad operandum tam difficilia, & ad sperandũ tã alta, mũdus absq; mirabilibus signis motus fuisset, & p̃sertim à simplicibus, & ignobilibus, & hominibus quales apostoli fuerunt qui Xp̃i ecclesiam plantauerunt, & si arguat̃ contrariũ de lege Machometi quæ falsa est.
7 & tñ à multis est recepta. † Dicendum ꝙ nõ est simile, qm̃ Xp̃i fides habet oẽs difficultates, de quibus prædiximus, & cũ eis à principio sumpsit exordium, atq; cũ martirii acerbitate tanq̃ granũ frumenti. ꝙ in terra mortuum est multum fructum attulit. Lex autẽ Machometi processit uia contraria. nam promisit uoluptates carnales eius sectatoribus ad quarum desiderium carnalis cõcupiscẽtia instigat, præcepta ẽt tradidit prædictis promissis conformia uoluptati carnali, habenas relaxans in quibus promptum est ẽt carnalibus hominibus obediri. documenta insuper ueritatis non attulit nisi quæ de facili à quolibet mediocriter sapiente nãli ingenio cognosci possunt, quin potius uera q̃ docuit, multis fabulis, & falsissimis doctrinis immiscuit. signa ẽt non adhibuit supernãliter facta, qbus solis diuinæ inspirationi testimonium cõueniẽs adhiberetur, dũ operatio uisibilis quę non põt esse nisi diuina, ostẽdit doctorem ueritatis inuisibilit̃ inspiratũ. sed dixit se ĩ armorũ potẽtia missum, q̃ signa, & latronibus, & tyrãnis non desunt, ei ẽt à principio non crediderũt aliq̃ sapiẽtes in rebus diuinis, & humanis exercitati, sed homines bestiales in desertis morantes oĩs doctrinæ diuinæ, & humanæ ꝓrsus ignari, ꝑ quorũ multitudinem alios armorũ uiolentia in suã legẽ coegit. Nulla etiã diuina oracula præceden-

tium

tium Prophetarum ei testimoniũ perhibẽt, quin potius quasi omnia ueteris, & noui testamenti documenta fabulosa narratione deprauat, ut patet legem eius inspicienti, unde astuto cõsilio libros ueteris, & noui testamẽti suis sequacibus non reliquit legendos, ne per eos falsitatis, argueret. Adhuc ẽt ulterius pdictorũ cõfirmatione nõ pigebit ĩ mediũ afferre qđ Lactan. in 5. sui operis libro deducit sit inquiens. Quis est tam excors tanq̃ cęcus qui non uideat in martiribus fuisse sapiẽtiam, licet eorũ persecutores malitia, & furore excecati stultos esse arbitrãtur. qui cũ haberent in sua ptãte supplicia uitare, cruciari tñ, & mori maluerunt, sed possent ipsi ex eo uidere non esse stultitiam in qua tãta hoĩum milia per orbem totum una, & pari mente cõsentiunt, si. n. fœminæ sexus infirmitate labũt uiri certe sapiunt, si pueri, si adolescẽtes improuidi sunt p ætatem, maturi, certe ac senes hñt stabiles iudiciũ, si una ciuitas desipit certe utiq; innumerabiles stultę esse nõ possunt, si una puincia una natio prudentia caret, ceteras oẽs hr̃e intelligentiã recte necesse est cũ uero ab ortu solis usq; ad occasum lex diuina suscepta sit, oĩs sexus, oĩs ætas, & genus, & regio, & natio, unis, ac paribus animis Deo seruiant, eadem sit, ubiq; patientia, idẽ cõtemptus mortis, intelligere debuerant aliquid in ea re esse rõnis, qđ non sine causa usq; ad mortem defendat, aliquid fundamenti, & soliditatis ꝙ eam religionẽ non tñ iniuriis, & uexatione, non soluat, sed augeat semper, & facit firmiorẽ, debuerant prętere a existimare cũ uideant dilacerari hoĩes uariis tormẽtorũ gñibus, & inter fatigatos carnifices inuictam tenere patientiam cõsẽsum tam multorũ & perseuerantiam moriẽtium non uanam esse, neq; ipsam patiẽtiam sine Deo tantos cruciatus posse superare, latrones. n. robusti corporis uiri eiusmodi lacerationes pferre non queunt, exclamãt, & gemitus edũt uincunt. n. dolore qa deest eis inspirata patiẽtia, nostri aũt (ut de uiris taceã) pueri, & mulierculę torturã suas tacite uincũt, & exprimere illis gemitũ nec ignis põt. Ecce sexus infirmus, & fragilis ętas, dilacerari se toto corpore utiq; patiẽ, nõ necessitate, licet uitare si uelint, sed uoluntate, qa confidunt in Deo, hæc ille. Iure igitur concludere possumus uerba Maximi epi in quodam sermone in modium proferrentis. Nouerimus inquit, qa nõ sine magno discrimine de religionis ueritate disputamus q̃ tãtorũ sanguine confirmatũ uidemus, magni periculi res est si post pphetarũ oracula, post Apostolorũ testimonii, post Martyrũ uulnera, ueterẽ fidẽ quasi nouellã discutere psumas, & post tã manifestos duces in errore pmaneas, & post moriẽtiũ sudores ociosa disputatio cõtẽdas.

1 *Accusatio hæretici an possit eo mortuo institui.*

2 *Hæres hæretici an eius innocentiam purgare possit. & an admittatur illius excusatio.*

3 *Præscriptio aduersus hæretici accusationem an, & quanto tempore procedat.*

4 *Capitalis pœnæ executio in mortuum fieri non potest, adio min iudex iudicandus ueniet intelligenisi . & delicti atrocitas, & patriæ consuetudo aliud suaderent. 5.*

6 *Hæreticus etiam post obitum excommunicationis sententia innodari potest.*

7 *Hæreticorum corporibus ecclesiastica sepultura deneganda est, & qui ea ecclesiasticæ tradere sepulturæ ausus fuerit, iure ipso excommunicationis pœnam incurrit.*

8 *Accusatio post mortem aduersus hæreticorum fautores nequaquam instituitur, eis tamen denegatur ecclesiastica sepultura.*

9 *Accusatio ubi aduersus mortuum institui potest, an mortui defensionem subire uolens, audiendus sit.*

10 *Probationi alicui quoties stare necesse est, ita quòd contraria probatio prohibetur, nequaquam tamen probibita censetur probatio concludens talem probationem minime legitimam esse.*

11 *Accusans mortuum qua pœna flectendus ueniat, si in accusatione succumbat.*

QVAESTIO XXII.

1 Vigesimosecundo quæro † An de hæresi possit quis accusari post mortem, & dicendum quòd sic. ut 24. q. 3. c fin. & in c. filii. de hær. lib. 6. de quo est bona gl. 24. q. 2. in sum. hoc tamen limitat gl. 23. quæst. 4. cap. ipsi pietas, nisi illi dum uiuerent essent bonæ famæ. per c. in primis. 2. q. 1. sed intellige eam in casu in quo loquitur. s. qñ ille qui accusat esset hæreticus uel alias inhabilis, & sic ẽt loquitur tex. in d. c. in primis alias aũt, credere ꝙ hmõi accusatio ẽt cõtra nõ infamatum esset post mortẽ admittenda, & hoc iudicio meo pbat satis aperte. tex. ĩ d. c. filii

cõuincitur aũt in hoc casu mortuus de crĩe si postq̃ erat accusatus seipsum occidit. nam tunc conscientia criminis se vr̃ occidisse pro est glo. no. in l. fi. C. de iur. fis. lib. 10. & ibi te-
2 net Bar. Istud † tñ limita nisi hæres uellet in nocẽtiã purgare defuncti, uel id ꝙ pro innocentia reputat, ut est q̃libet iusta defensio ut puta pscriptio, uel ꝙ fecit ad suã defensionẽ & similia, nam qui hẽt iustam defensionem innocenti par est. nã eius factũ põt defendi, q̃uis oĩno excusari nõ possit ff ad l. Iul rep. l. lege Iul. §. fi. ita tenet Bal. in l. 2. C. q te fa. po sed in crimine hæresis. difficilime innocẽtia posset pbari, cũ in aĩo cõsistat hæresis, nisi esset casus ubi ex aliquo particulari facto, uel dicto illa cõcluderet̃ & adhuc eo casu si illi in uita de hoc crimine fuissent infamati, uel suspecti pdicta accusatio nõ admitteret̃, ut in c. filii. de hær. lib. 6. qđ tñ intellige iuxta ea q̃ inferius dicã in eodẽ mẽbro, pscriptio ẽt in hoc crimine uiuente hæretico nõ pce-
3 † dit, sed eo mortuo admittit̃ sola quadragenaria ad tuendum hæredes suos. quo ad bona q̃ habuerũt ab hæreticis. dũmodo illi dũ uiuerent catholici putarent̃. alias secus. totũ hoc pbat tex. no. in c. 2. de pscrip. lib 6. p quẽ tex. declarat̃. l. apostatarũ. C. de aposta. Formam aũt pnunciandi hoc casu, & similibus cõtra mortuum uide p gl. no. in §. per cõtrarium. inst. de hær. q̃ ab intest. defe. Considera tñ quod ista accusatio admittit̃ in finẽ occupandi bona illius quem in uita cõstat hæreticũ fuisse. nõ aũt ut aliqua pœna alia puniatur. ut uoluit gl. in d. sum. & ne mirandum
4 de hoc, † cum ẽt si cõtra uiuentẽ esset accusatio instituta, si tñ anteq̃ pœna sibi inferetur mortuus extitisset non esset in eius corpus aliqua iustitiæ executio post mortẽ fienda p tex. notab. in l. defuncto. ff. de public. iud. ex quo manifeste cõuincunt̃ errare assessores, seu iudices maleficiorũ, qui in defunctos faciũt executionẽ pœnę capitalis. & hoc tenet Ang. in d. l. defuncto. & faciũt ad idẽ not. per Cyn. in l. 2. C. qui test. facere pñt. caueant igitur ab hoc, alias tpe syndicatus cõueniri possent, tanq̃ inferentes iniuriã cadaueri. in l. 1. §. quoties. ff. de iniur. dicit tñ Io. de Imo. in d.
5 l. defuncto, quod q̃nq; † de facto seruatur cõtrarium psertim in grauibus delictis. & ubi esset talis cõsuetudo tollerãda esset, in odiũ & detestationem eorũ, & pp facti memoriã. arg. eius quod habetur. 15. q. 1. c. mulier. ubi ẽt animal irrationale punitur pp facti memoriam. & argu. eius quod habetur in ca. cũ ad monasterium, de statu regu. ubi monachus qui in morte non resignauit pecuniã quam tenebat tanq̃ propriam sine cõsensu abbatis, iubetur sepelliri extra cœmiterium cum pecunia in sterquilinio, in signum pditionis. † Pœna tñ excõicationis astringi põt 6
hæreticus post mortem 24. q. 3. sane. & per glo. ead. caussa. & quæstione in summa, & idem tenet glo. in c si quis eps. eod. tit. & talis excõicatio nõ ideo fertur ut ille amplius ligetur, quia ille iam æternaliter est damnatus. s. in criminis detestationẽ, ut cæteri hoc iudicium terribile ecclesiæ audientes, similia committere contremiscant, & s̃m Archid. in d. summa, hodie tamen non esset necesse in eos ferri sñiam, cum à iure sint excommunicati, de hæreticis, excõicamus. lo 1. non tñ tollitur ppea quin possent etiã ab homine excõicari, iuxta notata per Glo. & Docto. in c. ita quorundam. dr̃ iudæis. Infertur † etiã 7
ipsis alia pœna post mortem, quoniam eorũ corpora non debent habere ecclesiasticã sepulturã, immo quicunque eos præsumpserit ecclesiasticæ sepulturę tradere ipso facto sententiã excõicationis incurrant usque ad satisfactionẽ condignam, à qua absolui nõ debet nisi propriis manibus publicæ extumulent, & proiiciant hmõi corpora dãnatorum, & ultra hoc locus ille perpetua debet carere sepultura, ut in c. quicunque, in prin. de hæret. li. 6. & põdera illũ tex. qui requirit ꝙ suis manibus extumulent. & sic non satis esset si per alium facerẽt, ut dicit ibi glo. requirit ẽt tex. qđ extumulent publice. Cõsidera tñ ꝙ † ista 8
accusatio post mortem habet locũ tm̃ in hæreticis, non aũt in credẽtibus fauoribus, & receptatoribus eorum qui non sunt hæretici, qa morte eorum hmõi crimina extingũtur, ut probat tex. in c. accusatus. §. porrò, eo. tit. li. 6. & huius ratio est, quia istorũ bona sunt ipso iure confiscata, ut in eo. ca. §. si uero. & hanc conclusionẽ tenet Archi. Io Imo. & Io. And. in d. §. si uero. quo ad carentiã tñ sepulturæ eo iure quo hæretici censent̃, ut in d. c. quicunque in prin. Sed iuxta pdicta † quæro 9
eo casu quo procedit̃ cõtra mortuũ, an si aliqs uoluerit cũ defendere admittat̃. gl. tangit q. 24. q. 2. c. damnationis. & tenet ꝙ sic. ff. de procu. seruũ quoq; §. publice. & maxime cũ in causa criminali pro inuito quis possit appellare.

pellare.ff.de appellat.nō tm̄. sed opponit gl. quō admittetur cum nō possit cauere de ra to ad quo respondet ꝙ satis vr̄ hr̄e ratum, ex quo non opponit obicē cōtrariæ uolūtatis. de consecra.dist.4.quæris.sed ego limitarem hoc eo casu quo illi in uita uon erant diffamari de hæresi uel suspecti. nā tūc nō essent aliqui ēt filii uel hæredes ad eorum d fensionem admittēdi pro quo iudicio meo est tex. apertus in d c. filii. Sed illo casu aduertendū est, ꝙ ēt si non admittunt defensores ad excusandū delictum, uel ad opponendum se contra ꝓbōnes & contrarium probandum 10 admittendi † tn̄ sunt ad probandum corruptionem uel falsitatem illius probationis, ita ꝙ cōcludant illam non esse legitimam ꝓbationem, q̄ solūmodo à iure excluduntur ad ꝓbandum cōtrarium directū eius qđ ꝓbatū fuerat, secus aūt per hūc modū indirectū. sic determinat Ioan.And.in nouel.in d.c.filii.quem sequitur ibi Dom.& per hoc habes no.intellectū ad oīa iura quæ uolūt stare alicui ꝓbōni, & non admittunt contrariā probōnem. debent. n. intelligi modo præd cto. facit in simili quod no.gl.& Bar.in l.iurisgētium.§.qđ fere.ff.de pac. limitarem ēt, & secundo illum text. ut intelligatur tm̄ in filiis, uel hæredibus.mortui hæretici, qui sunt admittēdi illo casu, secus aūt in aliis extraneis. arguendo ex illo tex. ꝓ locū a speciali sicut, & multa alia specialia ꝑꝑ detestationem tāti criminis reperiuntur statuta ad quod etiā seruit ratio gl.ibi positæ, quæ dicit, ꝙ aliorū non interest se opponere huic defensioni, & defensio q̄ admittitur ex fauore publico per quecunque p̄stita, ut in d.§.publice, excludit ꝑꝑ eundē fauorem publicū, cuius maxime interest tam nephandū crimen indilate puniri, & inde est, ꝙ ēt si in aliis criminibus nedum condemnatio, sed ēt tertio permittatur in fauorem condemnati appellare, ut l.non tm̄.ff.de appella.in hoc tn̄ crimine ēt ipsi cōdemnatio appellationis remedium interdicitur, ut late superius diximus, & hoc ꝑꝑ cri-

11 minis enormitatem. † Sed quæro cui pœnę subiicietur ille qui mortuum accusauit si succumbat in accusatione.glo.in d.c.sane, dicit ꝙ ei cui supponeretur accusatus si uiueret, & non ei cui modo supponitur. nec mirum cum grauius si peccare in mortuum, q̄ in uiuum.ut C.de sepul.uio.l. qui sepulchra, sed ego dubito an illud sit uerum, cū accusator succūbēs puniat̄ similitudine supplicii. C.de accu.l.fi.imò ab hac pœna in multis casibus accusatur, de quibus per glo.no.in athletas. §.calumniator. ff.de his qui notantur infa.

1 *Filiis hæreticorum quæ pœna irroganda sit, & quę filiis fautorum, & receptorum.*

2 *Filius hæretici an ipso facto perdat ecclesiasticum beneficium.*

3 *Pœnæ quę filiis hereticorum à iure infligitur, an ad bastardos, aut si nati illegitimis extendantur.*

4 *Filii simplex appellatio in casu rationabilis odii, ēt naturalem comprehendit.*

5 *Pœna quę filiis hęreticorum irrogatur an etiam ad liberos ante paternā hęresim natos extēdat.*

6 *Inquisitores prauitatis hęreticę an possint statuta aduersum hęreticos condere, & quid in delegatis ad uniuersitatem causarum.*

QVAESTIO XXIII.

1 VIgesimotertio quæro, † de pœna filiis hæreticorum infligenda. Ad quod est dicendum, ꝙ puniuntur in successione paterna, nam in bonis paternis minime succedunt, immo illa fisco applicantur. Si.n.in crimi.læsæ maiest. hoc est institutum, a fortiori in crimine hęresis locum sibi debet uendicare, cum longe magis sit ęternam quam tēporalem lædere maiestatem. sic dicit text. de hæret.c.uergentis. Puniuntur ēt alia pœna, quia filii hæreticorū, & receptatorū usq; ad secundam gn̄ationem ad nullum ecclesiasticū beneficium officium publicū admitti debent, & si secus actum fuerit est illud irritū, & inane.ut c.qcunq. §.hær eo.titu.lib.6.qđ intellige de secundo gradu descēdentiū ꝑ lineā masculinā. In descendentibus aūt per lineam masculinam ad primum gradū duntaxat extendit, ut in c.statutum.lo z.eo. tit.& lib. Item illud intellige de illis quorum ꝓgenitores iuxta p̄dictam distōnem fuerunt hæretici uel decesserunt hæretici. nō aūt illorū quos emendatos esse cōstiterit, & reincorporatus ecclesiæ unitati, & pro culpa hmōi ad mandatum ecclesiæ pn̄iam recepisse, quam ipsi uel iam ꝑfecerunt uel humiliter prosequuntur, uel sunt parati ad recipiendum eādem.ut in d.c.statutum § fi.

2 †Sed iuxta prædicta dubitat̄.nunqd filius hęretici ipso facto perdat beneficium ecclesiasticum qđ nēt gl.

in c.satis peruersum.56.dist.cōcludit ꝙ nō, & sic transit Panor. in d. c. uergentis.remittens.ad glo.in d.c.quicūque, sed aduerte ꝗa gl.in d.c.satis peruersum,non loquitur in crimine hæresis,sed in crim. læsæ maiest. & gl. in d.c.quicunque ad quam remittit nil dicit de hac materia.Io.And.in nouel. & Dom.in c.ut commissi.§.priuandi.eo.tit.& li.tenet ꝙ tales ipso iure sint priuati beneficiis, nec est fienda distinctio fuerint talia beneficia collata filiis, uel nepotibus ante delictum parentum,uel post,sed simpliciter est dicēdum qđ prædiximus,pro quo facit tex.in d.§. priuandi.qui simpliciter loquitur,& tex.in c.felicis. §.quod si quis de pœ.lib.6.Nec ob.si dicatur ꝙ ille.§.loquitur in alio casu, quia ſm eos illud est longe minus delictū qui istud, ad qđ ēt facit d.c.statum, sed salua meliori deliberatione ego crederem esse fiendam illam distōnem, quia aut beneficia fuerunt collata ante delictum parentum, & filii non sunt illis ipso iure priuati, aut fuerunt postea collata.& sunt priuati, & pro hac distōne facit tex.in c.quicunque.§.hæret.iuncto d.c.statutum,ubi inhabilitantur ad beneficia obtinēda filii hæreticorum,&c. & sic iura prædicta loquuntur tantum de obtinendis post hæresim parentum,non tñ ante.nec obst.tex.in d. c.felicis.§.quod si quis,quia loquitur in alio crimine ꝙ̄ hæresis, nec est fienda extensio cū sit ius pœnale per iura uulgaria, & si illud esset uerum oēs pœnæ contentæ in d. c.felicis.hērent locum cōtra hæreticos per fundamentū istorum,de quo supra, qđ est absurdū,ꝓsertim,ꝗa interdū, ꝓ minori delicto imponunť maiores pœnæ, & sic rō argumentationis eorū non ꝓcedit,pro quo est tex.in d. c.admonere.33.q.2.ubi maior pœna imponitur occidenti uxorē ꝗ occidenti matrē, cum tñ cōstet longe grauius delictū est matrē occidere ꝙ̄ uxorē.Restat rñdere ad d. c. ut commissi.§,priuandi quod satis vř urgere. & dicas quod ille text. est intelligendus ſm iura prædicta, non. n. inducit nouum ius quo ad hanc priuationem,nam ille tex.principaliter emanauit ad declarandum in quibus in quisitores sine diœcesano possent procedere. Vnde qđ de priuatione beneficiorū dř enunciatiue narratur,& per consñs dispositionem non facit,iuxta tex. in c.si Papa. de priuileg. lib.6. & ubi uelles quod dispositionem induceret, debet intelligi de beneficiis postquàm parentes hæresim incurrerunt, filiis collatis per ea quæ superius diximus, ut iura iuribus concordentur.

3 † Vlterius quæro an pœna quæ imponitur filiis hæreticorum extendat etiam ad bastardos glo.in d ca. statutum,tangit hanc q. & arguit pro, & contra, & finaliter tenet quod extendatur ad eos ne plus habeat luxuria ꝙ̄ castitas, & idem tenet ibi Archi.& sequitur Io.And.in nouel.qui dicit,se sic cōsuluisse cum quibusdā doctorib. cum illegitimus sit de sanguine respectus generis.& in ipso ēt timeatur crimen paternum. C.ad leg.Iul.maiest.l.quisquis.Itē si puniuntur filii illegitimi à fortiori bastardi, ꝗ sunt odibiles legi.arg de ꝓben.eū ꝗ lib. 6. cū suis cōcor.Item ꝗa iura gñaliter loquunť benefacit ad hoc.ff. de in ius uoc.l fin. uerumtñ ſm doctrinam Cyn in d.l.quisquis,illud esset intelligendū de bastardo qui patrē certum posset nominare,secus aūt esset in uulgo quæsitis natis ex incerto coitu, qui certum patrē demonstrare nequeunt, quia tunc cessat in eis rō cum non cōstet illum esse patrem eorum,& idem sequitur Ioan.And.in d.c.statutū.Subdit tñ ibi Dom.ꝙ ubi cōis usus alicuius ciuitatis uel loci reputaret illos de domo ſm ꝙ dicit seruari Florentiæ,& Perusii, ubi deferunt arma illius agnationis de qua esse putantur, tunc ad eos hmōi pœnæ extēderentur, & dicit fuisse hoc de mente Bar.in l.pronunciatio.ff.de uerb signifi.& in l.filiū. ff.de his qui sunt uel alie. iu. Confirmo etiā

4 amplius hanc partem. † Nam in casu odii rationabilis simplex appellatio filii comprehēdit etiam naturalem, ut in l. libertinum,coniuncta rubr. C. de interdic. ma. inter pup.& tut. hoc autem odium rationabile est. nam cum crim.læsę maiest.filii dicantur digni paterno supplicio,ut in d.l.quisquis.§.filii uero.à fortiori in crimine hæresis per d. c. uergentis.ad idem facit quod no. Bart. in l.2.ff. de acc & in l.tutelas.ff.de c. dimi. & in l.fin. C.de uerb.sig. ubi tenet ꝙ si ius siue dispositio loqtur per uerba naturalia, ut pote filii uel nepotes,cōprehēdunť ēt nāles,& bastardi,quia ſm nām si trahunt naturā à ꝑribus sicut legitimi sic est aūt in proposito,qm̄ iura superius inducta loquuntur de filiis hæreticorum per uerba naturalia.s.filii,& nepotes &c. & ꝑsumuntur imitatores delicti paterni sicut,& nāles, imò multo fortius cum ex talibus cōplexibus sepenumero de gñe ui

ri,&

ri,& scelerati nasci cõsueuerũt ut dicit text.
5 56.dist.si gens angelorũ.† Sed quæro,an pę
næ prędictæ se extendant ẽt ad filios q nati
sunt anteq̃ eorũ patres hęresim ĩcurrissent?
Cald. mouet hanc q. in consiliis suis in tit.
de hær.cons.3.& arguit pro & contra, finali
ter tñ concludit, ꝙ non se extendant ad eos
per l.emancipatum.ff.de sena.cum mã sua.
Item facit qa filius ante natus ex superueniẽ
te dignitate in persona patris nõ consequit
priuilegiũ,uel honorem, ut l. senator. C de
dign.lib.12.& l.filii.§.senatores. ff.ad muni.
& per conñs si non honorẽ ergo nec pœnã,
uel unus, ut l ex qua persona. ff.de reg.iur.
ad idem l.1.§.fi.ff.de bon. poss. contrab.& l.
si necesse.§.si deportatus ff.de bo.lib. ꝑ quæ
iura filii iam nati ꝑꝑ superueniẽtem casum
in personam patris nõ repelluntur à succes
sione,& pro hoc ẽt inducit l. diuo Marco. C.
de qõ.ubi dicit esse casum expressum. in l 2.
C.de lib.& eo.lib. Ad cuius cõfirmationem
põt induci,quod in simili not.Cyn.in d.l. qs
quis,circa filios illius qui cõmisit crim. læsæ
maiest.sed in contrarium facit quod not.ibi
Saly. q tenet illam pœnam ẽt hře locum in
ante natis,cum non minus in eis hęreditarii
criminis exempla sint metuenda, & qa iura
gñaliter loquuntur,Nec obstant iura in con
trarium inducta ẽm eum,ꝑꝑ grauitatem.n.
criminis læsæ maiest. contrarium in eo sta-
tuitur,& per easdem rõnes idem ego dicerẽ
in crimine hæresis,cum sit lõge maius,ut in
d.c.uergentis.ad hoc ẽt facit text.apertus in
d.c.statutum.§.fin.de hær.ibi cũ dicit, uel ta
les ẽt decessisse ꝓbantur, ex quo innuit suffi
cere,ꝙ patres eorũ in morte fuissent hæreti
ci.nec põt dari conueniens solutio ad illum
tex.ad idẽ facit d.c.filii.eo.tit.quod loquitur
de illis q ostenderunt signa hæresis, cum de
cumberent in lecto ꝑꝑ infirmitatem de qua
decesserũt.& cõtraria tolluntur ꝑ ea quæ di
ximus ꝙ sit in hoc crimine speciale ꝑꝑ eius
6 grauitatẽ.† Sed an inqsitores hęreticæ praui
tatis poterunt facere statuta utpote augẽdo
pœnam contra hæreticos,uel alias circa hoc
crimẽ disponendo,& dicẽdum est ẽm Lap.ĩ
c.2.§.statuto,de const.lib.6.quod non, quia
sunt delegati.ut c.ꝑ hoc.& c.ne aliq.de hær.
lib.6.ex quo infertur,ꝙ ẽt delegatus ad uni
uersitatẽ causarum nõ põt facere statuta,qa
a iure non reperitur sibi concessum. Isti.n.
sunt delegati ad uniuersitatem causarum,ut
not gl.in d.c.per hoc, & cõclusionem istam
sequitur etiam Dom.in d.§.statuto.

1 Ciuitas in qua aliqui sunt hæretici an tota p'ssit igne exuri aut alias destrui, latissime usque ad quæstionis finem.

2 Ciuitas quando dicatur hæresim committere ut uniuersa destrui possit.

3 Vniuersitate punita de hæresi, an singuli quoque puniri uideatur ita ut amplius puniri non possint.

QVAESTIO XXIIII.

1 Vigesimoquarto quæro, † an si aliqui hæretici sunt in una ciuitate possit tota ciuitas exuri siue alias destrui, & gl.in uer.oẽs.in c. si audieris. 23. q. 5. arguit,quod sic per illum text. & uñr ibi uelle Ioan.& Laur. ꝙ quilibet possit hoc facere, sed in contrarium inducitur. ea. q. si non licet.uer.quasdam.& uersic.his igitur.& q.4: uers.non ergo,& q.ult.quodcũque, & quod not.33.q.2.inter hæc.in 1.gl.Archid. in cap. præsidentes.de hær.lib.6. dicit quod ecclesia concedit generalem auctoritatẽ exterminandi hæreticos.23.q.5. si uos. & c. si audieris. quę non tantum diriguntur principibus.& facit eadem causa.q.8.legi.& de hæret. communicamus.§.cathol c.ubi etiam ad eos exterminandos,cõceditur cruce signatis indulgentia ultramarina,tñ occisio,& spoliatio talium tutum est quod fiat ex edicto principis uel ecclesiæ.c.cum secundum leges.eo. tit.li. 6.ne ex cupiditate uel ultione potius q̃ ex iustitia,uel obedientia pugnare uideantur.23. quęst.1.quid culpatur.& quęst.2.c.1.& q.3. sex differentiæ,quod etiam tenuit Raine.in summa,eod.tit.uers.sed nunquid. & Goffre. in summa,eod.tit.§.sed nunquid catholici, & Hostien.in summa,eod.tit.qualiter euitẽtur,uers.sed nunquid catholici. Idem sequitur Ioan.And.in nouel. in d.ca.præsidentes, ꝙ Dom. qui subiungit oportere necessario præcedere iudicis declarationẽ super crimine hæresis ad hoc ut ista executio fieret, per d.c. cum secundum leges,sed ista uidẽtur mihi cum supportatione nimis crude,& indigeste dicta,& in tanta qõne, ubi de tantorum periculo agitur,& præsertim ubi innocẽtes pro nocentibus puniũtur grauius,& profundius scribẽdũ,& calamus magis tẽperandus fuisset,qua ꝑꝑ ego dicerẽ ꝙ ẽt si aliq de ciuitate

tate sint hæretici, dummodo ciuitas ipsa hæresim non incurrerit, adeo quod delictum istud uniuersitatis ciuitati ascribi possit, non ꝑpea ciuitas possit exuri, aut alias destrui. nullo.n.iure hoc reperitur cautum, imò iura clamant in contrarium s. ꝙ peccata suos debent tenere auctores. C.de pœ sancimus. de his quæ fiunt à maiori parte cap. quæsiuit. Ad iura quæ in contrarium inducuntur stat rñsio.ad c.si audieris. per quod gl.præfacta se fundat, dici potest multipliciter. Primo, ꝙ illud erat præceptum legis ueteris, & iudiciale, ut patet clare. nã habetur originaliter Deut.13.& talia in lege noua cessauerunt, nisi de nouo fuissent instituta, ncl legitur noua institutio. Nam Cyprianus cui inscribitur ille tex.in decretis nõ habuit facultatem iura gñalia concedendi, cum non fuerit Rom. Pont.eo maxime, ubi de incendio, & morte inferẽdis disponitur, ut patet in illo tex.quę pœnæ ab ecclesia non imponuntur. ne cler. uel mona.sententiam sanguinis, & eo.ti.eo. lib.6.& de exces.prælatorũ, ex literis, uel aliter dicas, ꝙ ille tex.non loquitur de hær. sed de idolatris, & ista crimina sunt diuersa, ut ex superioribus patet. Aliter etiam põt dici, ꝙ loquitur qñ omnes de ciuitate inficerentur illo crimine, & si non omnes, illud tamẽ tempore illo licite fiebat, stãte pręcepto Dei qui dñs est uitæ, & mortis pro quo bonus text.in d.c si non licet, & in cap. gaudemus. de diuor.ubi de homicidio Sansonis fit mentio. Ad alia uero iura quæ inducit Archid. uidelicet, c.legi, respõdetur, ꝙ auctoritate Dei illa facta fuerunt qui interius auctoritatem occidendi inspirabat, ut in d.c. si non licet ad c si uos, dicendum est, ꝙ loquitur qñ auctoritate iudicis illa fiũt, ut patet in fine eiusdem tex.ubi dicit diligentissimi rectores, &c. ad c.excõicamus §.catholici.dicas, ꝙ intelligitur qñ in casu licito bellum contra eos moueretur, & accedente auctoritate superioris qui hanc cõcedere posset, alias autem sequeretur absurdum, quod pro actu illicito, & reprobato Papa concederet indulgentias, quæ tñ pro opere charitatis sunt indulgendæ, iuxta not.per doctores c.quod autem, de pœn. & remissionibus. Pro quo est tex.eo.tit.cum ex eodem tenet S.Tho.4.sententiarum dist. 20. Stabit in hoc conclusio, ꝙ ciuitas labatur in hæresim, tunc demum possit exuri, & destrui, & non aliter. Hanc sententiam firmat Bar.in l.aut facta.§.nonnunquam.ff.de pœn.in crimine hæresis, & in crimine læsę maiest.& alias ubicunque filius punitur ꝑꝑ delictum patris, & sic fuit factum de Carthagine, quę ꝑꝑ rebellionem passa est aratrum, ut ff.quibus mod.usufruc.amit.l. si usufructus. Dicit etiam se uidisse sententiam diffinitiuam Imperatoris Henrici quam dedit contra ciuitatem Brixiæ quæ fuit sibi rebellis, in qua dicebat illam ciuitatẽ esse subiiciẽdam aratro, quã pœnã postea ex misericordia relaxauit, quę snia diffinitiua est lex, ut l. 2.ff.de legi.& in l fin.C.eo.& de re iud. c in causis.& ita fecit Papa Bonifacius qui ꝑꝑ delicta quorundam templariorũ totum ordinẽ eorũ destruxit, quia erant hæretici. Hanc aũt sententiam nullus inferior à principe ferre poterit, nec sine principis auctoritate hoc fieri potest ſm quod late prosequitur Bart. in extrauag.qm̃.& idem sensit uno uerbo. Sal. in l.1.C.de sedit.in.fin.

2 † Sed qñ dicemus ciuitatem cõmittere hęresim, ut modo pręmisso puniatur, dicas ꝙ si omnes essent hæretici, uel maior pars, ut in l.quod maior. ff. ad municip.& hoc tenet Bart.in d. extrauagan. quoniam in simili materia, & requiritur quod conueniat, ut uniuersitas ad hoc faciendum ut pote communicato consilio, alias dicerentur singuli facere, & non uniuersitas iuxta not. per gl. l. sed si ex dolo. §. 1.ff.de dolo.& l.aliud.§. refertur. ff. de reg. iur.neque per hoc credas quod pœna corporali puniantur innocentes pro nocentibus quod manifeste patet per ea quæ Bart. not. in d.§.nonnunq̃ & Saly.in d. l.1. C de sedit.

3 † Sed iuxta prædicta quæro an punita uniuersitute de hæresi modo præmisso censeantur singulares puniti ad hoc, ut amplius puniri nequeant. Ad hoc rñdeo, ꝙ singulares non eo minus puniri poterunt si culpabiles in hoc delicto reperiantur, quia quod debet uniuersitas non debent singuli, & ecõtra. ff. quod cuiusque uniuer. l.sicut §.1. ff. de reg. iur.aliud.§ refertur, facit ff.quod ui aut clã, l.semper.§. si in sepulchro. Ad hanc decisionem, faciunt not.per Ioan.Mo.& Ioã. Andr. in cap.felicis.de pœn.lib.6.in fin.& per Bart. in d.l.aut facta.§. nonnunquam.

1 *Cogendus an sit quis ad Christi ueritatem amplectendum, & an solum sit uerbo agendum, disputatione pugnandum, & ratione uincendum.*

QVAESTIO XXV.

Vigesimoquinto superest nonnullis hæreticorum prædictorum obiectionibus, & calumniis rñdere. † Dicunt enim neminem ad Christi ueritatem esse cogẽdum, uerbo esse agendum, disputatione pugnandum, ratione uicendum, ne fictos catholicos ecclesia habeat, & huius opinionis fatet̃ Augu st. se fuisse cum cecitate infidelitatis primitus tenebatur, postmodum uero cum faciem suam ad ueritatis lucem conuertit, cognouit nedũ uerbis, & auctoritatibus hanc confutari, & confundi sñiam, quinimmo, & exemplis. Nã, & ciuitas sua cum primo tota esset in partes Donati, ad unitatem tandem catholicam legum imperialium timore conuersa est, quã tpe suo uidit ita perniciem præfactam detestari ut in ea nunquam fuisse crederet̃. Itẽ, & aliæ multæ ciuitates sibi nominatim commemorabantur, ut in ipsis rebus agnosceret, ẽt in hac causa recte intelligi posse quod scriptũ est. da sapienti occasionem, & sapientior erit hæc ille in epistola ad Vincentium Donatistam. & hñr transumptiue. 23. q. 6. uides, ut opinior, qualiter aũt, & sacræ scripturæ testimonio hoc idem probetur considera patrẽ familias seruis suis ꝑcepisse cum ad inuitandũ ad nuptias in uias, & sæpe oẽs destinasset, quoscunq; inueneritis (inquit) bonos, & malos compellite intrare, legimus quoque. Primo Saulum postea Paulum ad ueritatem cognoscendam, & tenendam magna uiolentiæ Christi cogentis esse compulsum, quin potius quod mirum est ille qui pœna corporis ad euangelium coactus intrauit plus illis omnibus qui uerba tantum uocati sunt in euangelio laborauit, & quem maior timor compulit ad charitatem, eius perfecta charitas foras mittit timorem. Sed, & circa idem aduersarii prædicti obiiciant Deum dedisse liberum arbitrium, & ideo non debere hominem cogi ac bonum, quod, & donatus Augusti obiiciebat, cui, & ipse respondet. attende, & considera, quod non ideo uoluntas bona misericorditer impenditur, ut mala uoluntas hominis diligatur. Nam quis nesciat nec damnari hominem nisi merito malæ uoluntatis. nec liberari, nisi bonam habuerit uoluntatem, nõ tñ ideo qui diligu ntur male. suæ uoluntati impune crudeliter permittendi sunt, sed ubi ptãs datur, & malo prohibendi, & ad bonum cogendi sunt. Nam si uoluntas mala semper sua ꝑmittenda esset libertati, quare Israelitæ recusantes, & murmurantes tã duris flagellis a malo ꝓhibeantur, & ad terram ꝓmissionis cõpellebant̃. ubi, & subiungit multa alia noui, & ueteris testamenti euidentia testimonia. hñr transumptiue 23, q. 3. displicet hoc ẽt philosophorũ schola apertissime docet. q̃ eñi nec nã ad uirtutem inclinantur, nec ingenuos hñt animos, ut uerborũ doctrina duci queant (qđ ꝑcipue his cõtingit q̃ assuetudine lunga malũ habitũ induciunt.) necesse est quasi beluas quasdã sub iugo ponere, & legũ austeritate cohercẽdos fore, ut philosophus docet 10. Ethicorũ, & per hũc modum coacti recta operãtes uirtutũ actibus assuefaciẽdo, tandẽ in bonos uiros euadunt, ut ipse dicit 2. Ethicorũ, ex eo. n. quod multoties agitur ẽm rationem, imprimitur forma rationis in ui appetitiua, quæ quidem impressio nil aliud est quam uirtus mortalis ut Thomas ibidem dicit, ad prædicta ẽt facit tex. 23. q. 6. §. si Adhuc instant apostolos in sui fauorem inducentes, quos non legimus uiolentia aliquos ad fidem compulisse, nec a regibus terræ ad hæc auxilia petiisse, sed qui talia dicunt ut inquit August. ad Bonifacium comitem non cõsiderat aliud tunc fuisse, & omnia suis conueniri temporibus quis enim tũc in Christum crediderat Imperator? quis pro pietate contra impietatem legis ferendo seruiret, tunc enim adhuc illuc propheticum implebatur. Quare fremuerunt gentes, & populi meditati sunt inania. Astiterunt reges terræ principes conuenerunt in unum aduersus dominũ, & aduersus Xp̃m eius. nondum. n. agebat̃ qđ paulopost in eodem Psalmo dr̃. Et nunc reges intelligite, erudimini qui iudicatis terram. Seruite domino in timore, & exultate ei cum tremore 23. q 4. si ecclesia, Posset etiam aliter eorum obiectio confutari, aliter enim cum his qui nunquam fidei sacramentum susceperunt est agẽdum, qui non ui, sed proprii arbitrii uoluntate suadendi sunt, ut ad fidem conuertantur, ut cap. qui sincera & cap. de Iudæis. 45. dist. & aliter cum eis qui semel sacramentum baptismi adepti sunt, qui etiam si metu ad Christianitatem coacti fuissent a principis, sicut factum est temporalibus religiosissimi principio Sisebuti quia iam constat eos sacris diuinis associatos, & baptismi sacramentum suscepisse, &

chrisma

thriſmates unctos eſſe, & corporis dñi extitiſſe participes, oportet ut fidem quam ẽt ui uel neceſſitate ſuſceperunt, tenere cogantur ne nomen dñi blaſphemetur, & fides quam ſuſceperunt uilis, & contemptibilis habeat, ut in d.c. de Iudæis, quod tñ diximus de conuerſis ꝑ uim, debet diſtingui iuxta text. in c. maiores. §. itẽ q̃ritur, de baptiſmo. Poſt hæc aũt obiiciũt ꝙ principes res eorũ cõcupiſcũt & ut auferant in eos ſentiunt. Sed iſti peſſimi Iudaica ſuꝑſtitione obcecati, ſuꝑ quorũ oculos, ut ait Apoſt. uſq; hodie uelamẽ illud Moyſi appoſitũ manet, ut oculos hñtes non uideãt, non attendunt q̃ ſint cõtraria ueritati q̃ loquunt. Si. n. principes ꝑfati eorũ uellẽt bona, nequaq̃ miſericordiam pollicẽtes eos inuitarent ad pñiam. Sed quia eorũ ſalutem ex uiſceribus ſitiunt, etiam ꝙ fiſco ſuo cõpetebat dum tamen conuertantur liberaliſſime ipſis, relaxant, nec erubeſcunt hæretici ſua dicere, qui in huiuſmodi errorem lapſi in ſuo dominio retinent, ut in cap. quo iure. 8. diſtinct. & cap. quod autem 23. quæſt. 7. Clamant inſuper dicentes ſæuam crudelitatatem in eos exerceri. Sed his reſpondetur per illud Hieronymi ſuꝑ Eſaiam, nõ eſt crudelis qui crudeles iugulat, ſed crudelis patiẽtibus eſſe uĩ. Nam latro ſuſpenſus patibulo, crudelem iudicem putat 23. q. 5. non eſt crudelis. Deus. n. qui miſerator, & miſericos eſt patiens, & multum miſericors, nõ ideo crudelis, & rigidus & cruentus reputatur, ꝙ diluuio genus humanum deleuit, & Sodomã, & Gomorrã, ignẽ, & ſulphur pluit. Egyptios ſubmerſit in fluctib. Iſraelitarũ cadauera proſtrauit in eremo. Dñt poſtremo ꝙ reuerſi ad pñiam non recipiuntur, cum eccleſia pia mr̃ gremium non claudat redeunti. Quibus reſpondetur per id quod ſcripſimus ſupra qõ. 20. ubi latiſſime pertractauimus, qũo, & qualiter reuerſi ab hæreſi, admittendi ſunt. Friuolis igitur ipſorum peſſimorum hominum ſpretis querelis iuris cenſura in eos eſt exercendo. Aliter. n. Rex ſeruit Deo, quia Rex eſt, aliter quia homo eſt, ſeruit uiuendo fideliter, quia, Rex eſt, ſeruit leges condendo, iuſta præcipientes, & contraria prohibentes, ac uigorem iuris in ſceleratos exercendos. Et cum his breuiter finem facio. Ad laudem, & gloriam Ieſu Chriſti domini noſtri, qui cum Patre, & Spiritu ſancto uiuit, & regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

TRACTATVS

De Hæreticis ſequitur ex tex. ibi mathematicorum cũ ſupra, & infra dicetur aemathematicus dicatur hæreticus, & matheſis hæreſis ſit, ſũpta occaſiõe de hrſi diſſeremus ad ſolatiũ.

SVMMARIVM.

1 *Hereſis quid ſit, & quis dicatur hæreticus.*
2 *Qui ioco profert uerba Hæretica, quia dicat ſe habiturum uxorem in alio ſeculo, an ſit hæreticus.*
3 *An, & quando ex ſola uoluntate ut hæreticus condemnari.*
4 *Pertinax hæreticus quis dicatur.*
5 *Hæreſis unde dicatur,*
6 *Hæreſis quot modis contrahitur proſequere, & primo quando deuiat a fide Chriſti. & religione Chriſtiana etiam leuiter aduerſando, etiam non defendendo.*
7 *Hæreſis contrahitur adhærendo opinionibus illorum qui damnati ſunt ab eccleſia, de quibus in c. quidam. 24. q. 3.*
8 *Dubius in fide hæreticus eſt quod declara, & limita quinque modis.*
9 *An hæreticũ eſt tenere uſuras eſſe permiſſus, & an inter Iudæos, uel inter Iudæos, & Xp̃ianos, nu. 10. Et an Papa poſſit diſpenſare circa uſuras.*
11 *An ſit hæreticum nolle iurare putans iuramẽtum eſſe illicitum.*
12 *An aſſerendo uſum paupertatis non includi ſub uoto religionis hæreticum ſit.*
13 *An hæreticum ſit ſi dicatur non poſſe pœnitere cum qui uixit uſque ad ſenium in peccatis.*
14 *An aſſerendo Papam non habere poteſtatem dimittendi peccata.*
15 *An ſi dicat Imperatorem non eſſe Monarcham, & dominum totius mundi.*
16 *An per nouum ſenſum, & opinionem hæreſis contrahatur, & quando.*
17 *An aſſerendo fornicationem non eſſe peccatum.*
18 *An recuſans ſe purgari in cauſa hæreſis ſit hæreticus.*
19 *An defendens hæreticum, uel aduocans pro hæretico, hæreticus ſit.*
40 *An credendo hæreticis ſit hæreticus.*
21 *An ſi ſteterit in exrõicatione per annum, aut biennium hæreticus ſit.*
22 *An ſi per annum ſteterit, & non receperit communionem ſit hæreticus.*

23 An

23 An per inuocationem demonum, & sortilegia dicatur hæreticus..
24 An idolis sacrificando hæreticus est.
25 An qui dicit incedere noctis tempore cum Herodiade, uel Diana hæreticus sit.
26 An blasphemando hæreticus sit.
27 An oppugnando priuilegia ecclesiæ.
28 An contemnendo canones, & statuta ecclesiæ, asserendo Papam non habere potestatem condendi canones.
29 An asserendo posse esse in ecclesia duos uicarios Christi.
30 An asserendo Papam in temporalibus non habere potestatem sicut in spiritualibus.
31 An per simoniam hæresis contrahatur, ut si credat sacramentum uendi posse.
32 An per schisma hæresis contrahatur.
33 An auferendo priuilegia ecclesiæ.
34 An asserendo peccata non dimitti nisi à solo Deo.
35 Si officialis distulit præstare auxilium contra hæreticos, an sit hæreticus.
36 An negando infernum, & paradisum, & asserẽdo annonam esse mortalem.
37 An asserendo decimas non deberi clericis.
38 An si professus recedat à religione, & publice contrahat matrimonium.
39 An non consecrando, & celebrando cum hostia non consecrata.
40 An negando ex latere Christi sanguinem, & aquam exisse.
41 An tenendo animam esse sanguineum, & ex præiacenti materia generatam.
42 An contemnendo historias in biblia.
43 An per contumaciam contrahatur hæresis.
44 An persistendo in notorio crimine, & sit incorrigibilis.
45 An recusans iurare ad purgationem.
46 An hæreticis credendo.
47 An episcopus instituens hæredem consanguineum.
48 An fauendo hæreticis.
49 An frangendo imagines crucifixi, & sanctorum.
50 An inuocando demonem ad actum luxuriæ.
51 An per apostasiam contrahatur hęresis.
52 An hærendo opinionibus reprobatorum.
53 An asserendo Christum non esse aliquid secundum quòd homo.
54 An si abiurasset in iudicio prius, deinde reincidat in hæresim.
55 Officialis recusans iurare obseruare statuta ecclesiæ.
56 An asserendo animam rationalem non esse formã humani corporis.
57 An credendo erroribus illorum de Alamnia.
58 An potens reuocare ab hæresis aliquem non reuocando.
59 An faciendo nouam factam contra fidem.
60 Hæreticus tandem est qui contra fidem Christi, & articulos fidei, & contra præcepta, & dogmata ecclesię credit.
61 De processu hæreticorum prosequere, & primo ad quem spectet cognitio hæresis ad ecclesiasticum, an ad secularem, & an sit mere ecclesiasticum.
62 Ecclesia quam pœnam imponit, & an sanguinis.
63 An tradendo seculari conuictum de hęresi cognoscat secularis processu hæretici. Et an nouas pœnas imponere possit num. 64.
65 Qui iudices cognoscere possunt de hęresi, & quis sit iudex ordinarius an episcopus, & quis sede uacante. 66.
67 Qui dicantur iudices delegati in hoc crimine.
68 Inquisitor hæreticę prauitatis quis esse potest, & an minor 40. annis.
69 An inquisitores hęreticę prauitatis habeant iurisdictionem insolidum si plures sint.
70 An delegati inquisitores in diœcesi episcopi habeant priuatiue iurisdictionem, an cumulatiue, & quis prępferatur citantibus ambubus, num. 71. Et an uterque procedat incitando, torquendo, procedendo, & sententiando, num. 72. Et an absoluendo.
73 Qualiter se habere debent inquisitores, & eorum officiales circa executionem.
74 An inquisitores procedere possunt contra episcopos de hęretica prauitate.
75 An possunt cognoscere de sortilegijs.
76 An possint cognoscere super crimine usurarum.
77 An possint carcerare, tormentare, & condemnare absque interuentu episcopi, & quot monitiones requirantur, & an unica sufficiat num. 78.
79 An inquisitores possint hæreticis pœnas pecuniarias imponere.
80 An inquisitor possit procedere ex sola suspicione contra diffamatum tantum.
81 Inquisitor an teneatur ad precium melioramentorum quando bona alienata reuocantur, & precium rerum uenditarum.
82 An possit tollere inquisitor defensiones, & exceptiones reo competentes.
83 An generalis inquisitor possit procedere contra quẽ à Papa specialis datus est inquisitor.
84 Contra quas personas potest inquisitos procedere & an contra laicas, & contra exemptas, & an diœcesano non requisito, num. 85.
86 An contra usurarios procedere possit ut restituant.

87 An

87 An potest procedere contra prohibentem baptizariiudęum.
88 An potest concedere usum armorum, & punire turbatorem.
89 An procedat contra iudæum receptantem christianum apostatam.
90 An possit recipere testes facta publicatione.
91 An possit subdelegare.
92 An procedere possit mortuo delegante.
93 An possit cogere secularem ad concedendum auxilium, & brachium, & an puniri impedientes suum officium, & tollere statuta, & consuetudines impedientes officium, & an inquirere post quinquennium, & an cogere hæredes inquisiti ad pænitentiam, & an contra blasphemantes, & an cum testibus excommunicatis, & an absoluere, & liberare infamatos tali crimine & an excommunicare, & priuare prædicatores officio prædicandi, & an prosequi hæreticum confugientem, ad alienam prouinciam, & an potest procedere simpliciter, summariæ, & de plano & an testibus non publicatis, & an testibus periuris.
94 An si sint plures inquisitores habeant iurisdictionem insolidum.
95 Qua pœna puniantur si male se gerant in eorum officio, & qualiter puniantur.
96 Quando delegantur ab episcopo tales inquisitores quam habent potestatem.
97 Contra quos potest procedere, & qui de hæresi inquiri possunt an episcopus, & personæ exemptæ an Papa an imperator, & per quem, & an deponi potest ex hoc, num. 98. 99 & à quo Papa, & imperator, & an potest facere statutum, ut Papa de hæresi non teneatur, numero 100. & an requiritur incorrigibilitas.
101 An Iudæi accusari possint de hæresi.
102 De processu hæreticorum prosequere, & quòd æquiparatur hæresis crimini læsæ maiest. in procedendo, & quòd per inquisitionem procedi soleat & per exceptionem, num 104 & per accusationem. num. 105.
103 An inquisitor ordinem iudiciorum seruare debeat.
106 An quilibet accusare potest de hæresi, & an publicum sit, & omnes personæ etiam prohibitæ accusare possunt, num. 107. & qui prohibentur, et an excommunicatus, & an minor, infans, & doli rapax & an inimicus.
108 An in crimine hæresis requiratur personæ legitimatio in accusando.
109 An requirantur solemnitates etiam substantiales & quid si accusatio sit inepta, & an locus apponi debet.
110 An diffamatio requiratur in inquisitione de hæresi, & an lis contest. nu. 111.
112 An contra citatum contumacem procedi potest, & fieri processus.
113 An procurator admitti potest, & an aduocatus, num. 114.
115 An statim quòd comparet carceri debet inquisitus, & an episcopus interuenire.
116 An sufficiant leues suspiciones in hoc crimine.
117 An absque indicijs, ad torturam procedatur in tali crimine, & an personę priuilegiatæ torqueantur & an requirantur indicia alia sicut in alijs, & an testis de iure admittatur, licet non omni exceptione maior, num. 118. & quid si extent suspiciones in eo ut torqueatur quid fiendum, & an purgatio indicenda, & an præsumptiones sufficiant, & quę.
119 An stantibus præsumptionibus non tamen legitimis duellus indicendum sit, & locum habeat.
120 An quando per accusationem hæreticis probari debet per duos testes habiles.
121 An testes probent parte non citata contra suspectū de hęresi.
122 An testes publicandi sunt, & quando.
123 An requiratur probatio quando publice prędicat.
124 An post publicatas attestationes testes recipi possunt etiam ad offensam.
125 Et an sit probatum crimen si libri hęresis reperiantur pœnes inquisitum.
126 An probetur hęresis ex leuibus suspicionibus.
127 An transigi possit in tali crimine.
128 An in ferenda sententia requiratur citatio inquisiti, & an appellari possit, & an quando per accusationem proceditur episcopus, & inquisitor in sententia ad essie debet sicut quando per inquisitionem.
129 An appellari possit, & an habere recursum, num. 130 ubi an prohibitus appellare posset habere recursum.
131 An in hoc crimine admittantur defensiones, & an renunciare potest defensionibus.
132 Quę sint pœnę hęreticorum ordinarię, & extraordinarię, & an pœna ignis iure canonum, & regni, & an priuilegium personę speretur & an secularis cogi potest ad imponendam talem pœnam, & an requiratur incorrigibilitas ut degradari possit, numer 133 & per quos degradari debent, num 134 & ibi de forma degradationis.

135 An

135 *An in hac crimine damnatur memoria defuncti & bona publicantur, & cui bona applicantur, et quid in terris baronum, & cui feudum aut emphyteusis applicatur, & reuertatur, & quæ bona ueniant publicanda, & an inscriptio requiratur in accusatione ne memoria damnetur, & an bona ipso iure publicentur, an sententia requiritur & quæ num. 136. & an declaratio*

137 *An alienatio bonorum hæreticorum sit prohibita, & facta an reuocari possit, & an precium restitui, & quid si bona alienasset, & fundasset hospitale an reuocanda sint, num 138. 139.*

140 *Si hæreticus habeat filios orthodoxos an bona reseruentur filijs, & an priuentur beneficijs, & officiis, num 141. & an etiam obtentis. & qui filij contineantur. & an in hoc differant hoc crimen & læsæ maiest. & an dotes uxorum conseruentur, & an filiarum, & an filii hæretici contrahãt matrimonium cum fidelibus.*

142 *Infra quantum tempus peti potest publicatio bonorum, & an præscribi possunt, & infra.*

143 *Hæreticus an sit infamis & excludatur à testimonio.*

144 *Hæreticus an sit excommunicatus.*

145 *Hæreticus an priuetur omni beneficio.*

146 *Filij hæreticusq; ad quam generationem priuentur à dignitate obtinenda.*

147 *Hæreticus an careat sepultura.*

148 *Hæreticus an à quocunque occidi possit.*

149 *Mulier heretica an teneatur dotare filiam orthodoxam.*

150 *Mulier hæretica an gaudeat priuilegii mulierum.*

151 *Hæreticus an testari possit, an contrahere, an aduocare, an iudicare, an esse notarius, & an gesta per eum si notarius sit ualeant, & an ei legari in testamento etiam militis.*

152 *An hæreticus cogatur ad obseruantiam iuramenti.*

153 *Hæreticus an petere posset restitutionem bonorum, & rerum ecclesiasticarum, & an possit habere seruum christianum, & an habere sinagogas, & an ubique puniri potest, & an expelli a ciuitate.*

154 *Hæreticus reuersus ordinari possit, & an agere si hæres institutus sit, & an cum eo conuersare, an rescriptum impetrare.*

155 *Papa licet promoueri, & eligi non potest si hæreticus tamen si eligatur ualet electio.*

156 *Euntes ad terminum hæreticorum consequuntur indulgentias.*

157 *Matrimonium cum hæretico contractum non tenet. Item punitur aliis pœnis extraordinariis, ut num. 158. cum seq.*

159 *Qualiter euadantur pœnæ ordinariæ, & extraordinariæ, & primo si abiurauerit hæresim, & redierit ad fidẽ, & si noluerit iurare an statim habeatur pro hæretico, & ibi quæ sit pœna, & elapsis, & an bona recuperet.*

160 *Forma iuramenti abiurationis, & forma absolutionis ponitur.*

161 *An, & quando redeundo bona recuperet, & an alienata, & an ad alia prosequere, & an ad formam ut testis esse possit, & an dignitatem ut promoueri possit.*

162 *Relapsus in hæresim qualiter puniatur.*

163 *Qualiter puniantur receptatores fautores receptatorum, & credentes, & quæ sint pœna introductę, & quid si occultat tantum qualiter puniatur. 164.*

165 *An pœnæ contra receptatores fautores, & credentes concurrant cumulatiue ex quo diuersæ secundum diuersas leges, an nouas tantum, & quando diuersæ pœnæ sint impositæ à iure ciuili, & canonum an omnes imponi possunt.*

166 *An sicut hodie in crimine læsæ maiest. receptator rebellis suspenditur cum publicatione bonorũ ita & in receptante hæreticum.*

167 *An liceat receptare hæreticum consanguineum.*

168 *Hospes an excusetur si dederit potum bannito trãseunti*

169 *An liceat uxori receptare uirum hæreticum.*

170 *Ignoranter receptans, non punitur idem si coacte nu. 171.*

172 *An amicitia inueterata excuset.*

172 *An si gerit receptator pænitentiam, & abiurauerit euitet pœnas.*

174 *De receptatoribus aliorum malefactorum.*

175 *Alias pœnas prosequere usque ad finem contra receptatores & fautores hæreticorum.*

De hæresi itaque uerba facturi tanquã de grauissimo crimine. 22. q. 2. cap. 1. & 33. q. 7. c. quid in omnibus. Primo, quid sit hæresis, & q dicatur hæreticus, & unde dicemus. Secũdo, quot modis cõtrahatur hæresis subnectemus. Tertio, de processu hæreticorũ tractabimus. Quarto, de pœnis hæreticorũ, & eorũ fautoribus, credẽtibus, & receptatoribus subiiciemus. Tractari itaq; de hæresi ut sciamur qd sit id de quo disputaturi sumus ab eiusdẽ definitione ꝓficisci necesse est, Cic. in off. imitantes, & in reg. omnis diffinitio. ff. de reg. iur. Primo uideamus qd sit

1 sit hæresis. † Hæresis igitur est deuiatio a fide Christi,& catholica religione cum pertinacia, ut probari uř in l.oēs.C.de hæret.iunctis cle.1.§.porro.de sum.Trin.& fide catho.& ibi dictis ꝑ Card.in prin.2.q.text.in ca.dixit Apost.24.q.3.text.in cle.1.§.fin.de usur. Panor.in rub.de sum.Trin.& fi. cath. Iser. in c.1.§.quocunque licet nomine.de stat.& consue.cōtra lib.eccl.& ꝑ Paul.Ghir.in tract.de hæret. in princ. in quibus dř hæreticum esse eum q non firmiter credit,& pertinaciter insistit, debet ergo esse ꝑtinax in opinione deuiante a fide alias.n.si disputādo dixerit contra fidem nō affirmando, non dř hæreticus, nec ut hęreticus puniri pōt, ut dicit gl.in d.l. oēs,& alii in locis supra, & Card. in d.cle.1. in fi.facit.const.reg.inconsutilem. circa ff.ibi in erroris concepti constātia perseueret,&Panor.in d.rub.& tex.in d.ca.Apostolus.& cap. qui in ecclesia.24.q.3.

2 †Ideo si gioco, aut ludo uerba hæretica ꝓferantur non dř hæreticus, nec ut hæreticus punitur ut dixit Card. in d.cle.1.in fi.& Iser. in d.ca.1.§.satisfactionem.col.fin.de sta.contra lib.eccl.Quod limita nisi cū pertinacia asseueret, vt si dicat se habiturū uxorem in alio seculo,ut per Card.in d.cle.1.§.nos,de sum.Trin.

3 †Et dixit Fel. in rub.de hær.ꝙ hæreticus non esset nisi suus error habuerit principium,& complementum ad hoc puniař, alias ex sola uolūtate occulta,ut hæreticus puniri non potest.nā cū non constet ecclesia militans non habet eū ꝓ hæretico,ita dixit Bal.in l. si qs non dicam rapere,col.1.C.de epo,& cle.& Fely. in tracta.de cona.3.fallen.& in c.ad abolendam.col.1.de hære.& nisi forte inqsitori,hæreticæ prauitatis liqueat de tali uoluntate per confessionē hærerici,cum talis mentis cogitatio probari non possit. Anan.in cap.si quis episcopus.2. col.de hęr.& in c.cōsuluit.3.col.de usu. & ꝑ Fran.Ponz.in tract.de lami.uer.6. & 7.& ibi declara qñ confessio fuisset uerisimilis,& nō æquiuoca.licet quo ad Deum sola uoluntas sufficiat, c. excommunicamus.§. credentes. de hær.gl.in c.1.24.q.Card.in cle.1. in princ. 3.q.de usu.Mar.in l.q falsam,2.col.4.casu.ff. de fal.requiritur ergo principium,& complementum expressum patens ut puniatur,facit l.cogitationis,ff.de pœnis.

4 † Pertinax autem hæreticus dicitur,qui dat pecuniam secreto inquisitoribus ne puniatur Bar.in l.tutores, ff.de susp.tut.eodem modo pertinax dicitur si episcopo inquisitori,aut theologo non credit.dum eum corrigunt Bart.& Nic.de Nea. in l.3.§.tutores.ff.de susp.tu.per gl.ibi, dicentem pertinacem dici iudici non obedientem, Compost in cle.1.§.fi.de usu.& no.gl.in cle. 1.in uers.pertinaciter,de sum.Trin.licet alias pertinacia relinquatur iudicis arbitrio, ut p Io.And.in c. si diligenti. de foro com. Fel.in d.rubr.de hær.& in c.qualiter, & quando,3. col.de accus.& dicit glo.in d.cle.1.§.sane,de usur.2.c.dixit 22,q.pen.ꝙ talis ꝑtinacia debet esse obstinata,uel cū persistentia incorrigibili,facit d.const.inconsutilem, ideo error hæretici debet hrē complementum ut supra quot aūt monitiones requirantur ad constituendum in ꝑtinacia per Matth. in d.consti. incōsutilem in gl.cōmoniti,& gl.in d.c.dixit Apostolus.

5 † Hæresis aūt dř ab electione, erroris cap.hæresis,24.q.3.uel ab erro erras, uel ab adhæreo,qa adhęret opinioni eorum, uel ab ercisco.quod idem est,ꝙ diuiduo,quia ab unitate ecclesiæ sunt diuisi,sic. ff.fam. ercisc.i.diuidundæ,ut in rub.not. & hæc conuenit ut dř in d.const. inconsutilem . in princ. ibi,uocabuli uitio seruientes, quod significationem diuisionis enūciat,& ibi gl. Host. in sum.eo.tit.§.1.Archid.in cap.2. eo. tit. facit c.inter hæresim,ibi,pariter separari,24.q.3. probatur in l.si duas.in princ.ibi, hæreses leges idest diuidentes.ff.de excusa.tut. Host.in sum.eod.ti.in princ. Iser in cap.1.§. pactarenos,de statutis contra libertatem ecclesiæ,& Matthæ.in d.constitutione inconsutilem,2. not.& Paulus Ghir.in d.tract.de hæret.

6 †Circa secundum hæresis multis modis contrahitur,& primo qñ deuiatur à fide Christi, & religione catholica, & misteriis sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ abnegando, aut impugnando quidqd continetur in l.nos reddētes post epistolam inter claras,C.de sum.Trin.& fi.cath & in c.1.& in c.damnamus. eo. tit.& in cap.1.eo.in 6.& in clem.1.eo.& 24.quæst.1.cap.hæc est fides.Panorm. in rubr. de summa Trin.post gl.ubi de articulis fidei, & Bonif.in ti. de hære. & quidquid continetur in symbolo apostolorum,& Athanasii, in quibus principaliter consistit fides Christi,& religio catholica,& per Panorm. in dicto capi. damnamus,& per Felyn.in dicta rubr. de hære.uel sacramenta, & misteria ecclesiæ impugnando de quibus in c.ad abolendam,de hæret.& not.in c.ueniens,de transa. & ꝑ Ioan.

And.

Andr super rubr. de sacra non reiter. Dec. in conf. 151. col. 2. Panor. in d. c. ad abolendam. 1. not. & Fel. ibi. 1. not. & in rub de sum. Tri. Bald. post Azo. in rubr. C. eo & Matth. in d. const. in consutilem. 4. not. & de his duobus p Pan. post Hostien. in c. firmissime. de hær. & Dec. in d. conf 151. Amplia etiã, leuiter pdictis aduersando leui argõ, d. l. oẽs. in fi. Iser' in d. c. 1. diffidamus. 3. col. uer. sed an oĩs. & in §. quocunq; noĩe. post Host in sum. eo. & publice disputando, ut in c. 2. §. 1. de hær. in p. Iser. in d. c. 1 §. satisfactionem, & dicendo contra fidem 24. q. 1. ca. hæc est fides. Amplia ẽt tacendo, & non deferendo in fauorem fidei, ut in c. 1. de hæret. & not. gl. in c. 1. uer asserere. de sum. Trin. in 6. & pdicãdo, ut p Iser. in d. § satisfactionem. in fi. 2. col. & dicendo. 24. q. 1. c. hęc est fides.

7 † Idem hæreticus est adhęrendo opinionibus illorũ qui hñr in ca. quidã, 24. q. 3. & in l. Arria & in l. quicunq; C. de hær. & mathem. quorum opiniones deueniant à fide Xpi, & misteriis, & sacris ecclesiæ, ut in c. hęreticus est, 24. q. 4 not. gl. in l. quicunq; in gl. Eutyceris, C. de hær. idem ẽt defendendo eorũ opiniones, ut in c. hæreticas. 24. q. 3. & c. qui in ecclesia. & c. qui aliorũ ea. q Panor. in c. damnamus, in fin. 3. col. de sum. Trin. Iser. in d. c. 1. §. quocunque post Host. eo. & de hęr. in c. excommunicamus, in fi. & c. sicut eo.

8 † Amplia prædicta nedum locum hre qñ expresse impugnasse afferens contra prædicta, & nõ credens, sed ẽt si in his dubitat, nam dubius in fide hæreticus est, ut hr in c. 1. de hær. & ibi per Pano. Host. in sum. eo. Iser. in d. c. 1. §. satisfactionem, col. fin. Pau. Ghir. in d. tract. de hæret. q. 2 Quid tñ declara, & limita quatuor modis ut ibidem p Fel. in d. c. 1 de hæret. & primo, ut locum habeat in dubitatione habente in se firmitatem animi, & quandam impertinentiam ut qa perseuerat in dubitatione illa, secus tñ in simplici dubitatione, & dubietate prouenienre ex primis motibus, qbus nõ assistat. sed potius resistat affirmando fidem catholicam, tunc. n. non dr̃ hæreticus, sed potius merer̃ quam demerear̃, cum primi motus non sint in posse hoĩum, ut philosophus ait. 6. dist. c. sed pẽsandum. de pœniten. dist. 2. c. 1. & c. sciendum, & c. tentatio, ait Ioan. And. & Panor. in d. ca. 1. Limita secundo, nisi qs expresse erraret dubitando de fide tñ paratus esset se corrigere si aliud ecclesia tenere, nam referendo se ad fidem ecclesiæ hęc est fides sua, & nõ alia, ut not. in c. 2. de sum. Trin. & in d. c. hæc est fides. 24. qõ. 1. & in d. l. nos reddentes, & seq. C. de sum. Trin. Panor. in d ca. 1. facit gl. in ca. si Papa. 9. dist. & 20. dist. § nunc aũt. & in c. dixit Apostolus. 23 q. 3. & in c. schisma. 24. qõ. 1. Iser. in d. §. satisfactionem. col. fin Tertio limita, nisi qs esset dubius, & errare per simplicitatem, ut quia crederet patrem maiorẽ filio, ut dicit Bald. in rub. C. de sum. Trin. & Panor. in rub. eo. post Innoc. & per Card. in clem. 1. col. 11. & in clem. fin. de usu. & oppo. Quarto limita, nisi qs dubitaret uel teneret aliquid in his q̃ ad salutem nõ attinent text. & glo. in c. in quibus, 22. q. 2. uidelicet si teneat aut dubitaret an planetæ moueant̃ contra firmamentum, an cum eo quod ad salutẽ nõ attinet. Quinto limita, nisi essent opiniones inter Doctores ecclesiæ, & theologos, nam eligens unam opinionem magis q̃ aliã non est hæreticus, ₰m Innoc. in c. ne innitaris. de const. Bal. in l captatoris. 10. col. uers. ideo consulo. C. de testa mi. Quod tñ intellige. ut per Ioan. de Fant. post Archid. in ca. hęresis, 24. q. 3. nisi alia opinio esset circa pertinentia ad fidem, & pdictis modis duobus qñ contra fidem, & misteria ecclesiæ proprie, & stricte contrahi dr̃ hæresis in cæteris, & sequentibus large ut per Panor. in d. c. firmiss. in 1. gl. & ibi per Fel. de hæret. Allegat glo. in §. ea uero 24. quest. 3. Card. in d. clemen. 1. colum. 6. de summa Trin. §. porro pulchre Isern. in d. c. 1. §. diffidamus 3. col. uersicu sed an omnis hęreticus de statu. contra. lib. eccles. ubi quis proprie, & stricte uidetur hæreticus post Hostiẽ. n. in summa eod.

9 † Item hæresis contrahitur affirmando, & tenẽdo pertinaciter usuras esse permissas nec eas exercere peccatum esse, cũ hoc sit contra doctrinam euangelicam, & dogma ecclesiasticum. c. 3. & c. cum inter. de usur. Paul. in c. mandato. de simo. & in c. quia in omnibus, de usur. & in constit. regni usurariorum & ibi Matthæ. const. statuimus in 1. no. hoc est quod dicit tex. in clem. 1. uersic. sane, de usur. Paul. Grillan. in d. tract. de hæret. q. 51. col. 2. pro quo facit c. hæreticus, & c. inter schisma. q. 3. hæreticus enim est qui peruersum dogma uel falsas, aut nouas tenet & gignit opiniones, aut sequit̃, ut no. gl. in d. clem. 1. in uers. hęreticũ, cũ ergo hoc sit contra dogma ecclesię, merito hęreticus est, & in hęresim incidit

hoc affirmãs circa usuras, intellige tñ ut ibi per Card.in fi. qñ pertinaciter hoc affirmasset, non aũt si in lubrico, & lapsu linguæ aut gioco, tunc.n. non punitur ut hæreticus, sed extraord. ut per eum Bal. in l.2. in authen. ad hæc.2.col.C.de usur.Ias.in inst.de act.§. fuerat, col.3. uersi.an aũt.ualeat statuto.& in repeti.l cunctos populos.C.de sum Trin. Mat. in d.const.usurariorum.16.no.1. q Amplia ẽt in uno nummo si affirmaret pctm̃ nõ esset, ut inquit Bald.in d.auth.ad hæc.2. col.& Ias.in d §.fuerat, imò ut ibi dicit Bal. omnes consuetudines, & statuta cassantur ẽt in uno nummo, ut dicit d. clem. 1. Paul. de Castr.in cons.377. Ang.in consi.90 Ancha. in consil. 343.Ludo.And.in tract.de usur.q.98. Et Papa in hoc dispensare non posset ex quo contrarius diuinum, uetus, & nouum testm̃.c. sup eo.de usur.Fel.in c. quæ in ecclesiarum.
10 de constit. † Limita tñ, & declara inter christianos tunc.n. hæc affirmare hæresis est, & ita intelligitur d.cle.1. secus tñ inter iudæos, aut inter iudæos, & christianos, nam hæresis non est, & ita intelligit d.clemen.1. Ias.in d.l. cunctos populos, in 2.lec.nam inter iudæos, & cum christianis licet iudæis exercere usuras ex Papæ dispensatione, ut plene prosequtur Ias.in d.l.cunctos populos, in utraque lectura, & Matth.in d.const.usurariorũ.12.no. ubi plene an Papa possit disponere, & an rex in regno suo posset pmittere. de quo ibi in d.clem.1.per Card.15.q.& Alex.in consi 57. uol.1.& in cons.1.& consi.107.uol.2.Ant.de Pra.in uete.inter consilia Alex.in consil. 69. uol.4.Arch.tñ in c.hac ratione.31.q.1 declarat qñ aliter sine scandalo uitari non possit de quo per Ias.in d.l.1.& Matth.in d.constit. usurariorum.12.not. & per Ioan. de Arn. in solilo.22.& limita in hoste.nam hosti ad hostem licet fœnerari ut per Ioan. de Arno.in proble.5. tempera nisi iudæus hoc dixerit, & tenuerit inter Christianos ita Card.in cle.1. §.fin.19.quæstio.post glo.161.de usu. alias iudæo licet errare in fide.& sacris ecclesiæ. Limita secundo de usura, nisi quis affirmaret usuras posse exigi ab hoste inimico fidei, & quem nocere possumus ut dicit tex. in c. ab illo 14.q 4.iuncta gl.Ana.in c. 1. penul. col. de usur.Lud Rom.in l.si uero.§. de uiro.15. fall.ff.solu.matr.Marsil.in l 1 §. præterea.10. col. uersic. alius est effectus inimicitiæ ff. de quæst.Limita etiam in aliis casibus à iure pmissis, ut c. conquestus. & c. salubriter. de usur.Ias.in d.§.fuerat. & in d.l. cũctos populos.& Matth.in d. constit. usurariorũ. & per Doct.in l.si insulam.§.usuras.ff.sol. ma. Lu. de urbe.in consi.573.Anch.in cõsi. 138 Bal. Iuni.in tract.de dot.7.part.2. priuil. Campe. eod.tract.de dot.in 1.auctor.2. par. Matth.in decis.284. & decisio.291. & casus enumerat. Soc. in tract. fallen. in uersic. accipere ultra
11 sortem.& per Doc.in d.§ usuras † Item hæresis est, & contrahitur si quis noluerit iurare putans iurm̃ habere in se malum, ut per Panorm.post Hostien.in cap.excommunica-
12 mus.in fin.de hæret.† Item contrahitur hæresis hodie afferendo usum paupertatis non includi sub uoto euangelicæ paupertatis, qd̃ dicere hodie hæreticum est, & temerarium iudicatur, ut habetur in clem. exiui de paradiso.uersicu.dicere autem de uerbo. signific.
13 † Item hæresis contrahitur, si dicatur non posse pœnitere eum qui usque ad senium uixit in peccatis, nec saluari posse cum dicatur in cap.is qui.29.quæstio. 6. φ quandocũque conuersus ingenuerit saluus erit, ita Oldra.in consi.271.& Dec.in consi.137. col.2. & Fel.in cap.excommunicamus.el 2.de hæ-
14 re. † Item hæresis contrahitur asserendo Papam non habere potestatem dimittendi peccata.cum Petro dixit Saluator quodcunque ligaueris super terram legatum erit, & in cœlis, quodcunque absolueris super terram absolutum erit, & in cœlis 24.quæstio. 1.c.manet.& c.quodcunque.11.distin. & 50. distin. c.considerandum, not.in c. significasti.de electio.Matth.16.c. cum uices Dei gerat in terris.c.unico.§. porò.extra ut ecclesiast.bene. & in c.licet de transla.episc.Old.in consi.271. & Dec.in d.consi.137.col.2.Felyn. in d. cap. excommunicamus Iser.in d.c.1.§.satisfactio
15 nem.in prin.ult.col. † Item contrahitur hæresis dicatur Imperatorem non esse dominum, & monarcham totius orbis cum dicatur in euãgelio Lucæ 3.c. exiit dictum à Cæsare Augusto ut describeretur uniuersus orbis, & Christus recognouit Cæsarem Imperatorem, ut dr̃ in euangelio reddite quod Dei Deo, & quod Cæsaris Cæsari, Pau. ad Ro.13. c.in extrauag.ad reprimendum in prin.& ibi gl.de trãsl.epi c.apostolicæ.§.nos. de re iudi. cle.1.de magistris. & cle. 1. de sent. excõica.in prin.& ibi per Card.& per Bar.in l. hostes.2. col.ff.de c.& post.reuer.facit.l. cum de preca

tio.

tio.ff. ad l. eod. de iac.& l.bene à Zenone. C. de quad.præscrip.loquitur tñ Bar.per uerbū forte, cū Apostolus narret facti cōtingentiā uide plene per Ias.in d.rep.l. cunctos pop.2. col.C.de sum.Trin.ubi dicit ꝙ Bald. in c.soli tæ,de maio.& obed.tenet contra Bar.& Pan.
16 in c.nouit.de iud.in fin & gl.† Item cōtrahi tur hæresis per nouum sensum, & opinionē in sacra scriptura aľr intelligendo, q̃ sensus Spūssancti flagitat.c.dixit,& seq. 24. qō.3.& cap.quidam,in fi.&cap.hæresis,& seq.ea.q. tex.in clem.1.§.porrò.de sum.Trin. Iser.in d. c.1 §.diffid. uers. sed an omnis hæreticus. & in §.quocunque noīe.Matth.in const. incōs.
17 17.no 6. q.† Item hæresis contrahitur asserē do fornicationem non esse pctm̄ mortale, sed licere fornicari. cum dicat Apost. ad Gal. 5.& ad Eph.ut non licere fornicari. Io. And. in mer.in reg.sine culpa.32.q.4.c. nemo no. gl.in cle.ad nostram.uer.7. ubi tex. in hoc,& gl refert Thomam ita tenere de hær.facit no mine mechiæ continetur fornicario.32.q.4. c.meret.sed in supradictis dicitur non mecha beris, ergo cum ecclesia prohibeat fornica. tionem,nedum cum non soluta, sed etiā cū soluta,ex pdictis ergo contrariū affirmans si se non corrigat hæreticus est. ca. qui in eccl. 24.q.3.ita Matth.in d. constit. inconsut.16. not.5.qō. Iser.in d.c.1.§ satisfact.ult col.uer.
18 si quis autem. † Item contrahitur hæresis, si contra hæreticum, seu accusatum de hære si non sint plenæ pbōnes, sed indicia taliter ꝙ necessaria esset purgatio,& petatur purga tio, & accusatus recuset, talis ut hæreticus punitur,ut not.glo.in d.c.excō.§. adiicimus. de hær.in c.ad abolendam §.qui uero.eo.ti. per Matth.in d.const.inconsut.18. not uersi. quid autem Fely.in d.c. excōicamus. 2. col.
19 uer.not.in §.excōicamus. † Item hæresis cō trahitur si quis defenderit hæresim, & p hæ retico aduocaret animo hæresim defenden. di nolens hæreticum ita contra fidem, & sa. cramenta sentiētem puniri, aut forte ipsum liberauit & fecit,ꝙ non perueniat in manus iudicum,tunc n.hæreticus talis est, argu.l.4. ad l.Iul.maiest. nam tali crimine tenetur qui fecit ut hostis non perueniat in manus populi Rom.uel regis,secus tamē si simpliciter perstitisset patrocinium, & aduocationem, ut quia defendebat non quia hæreticus, sed ob aliam causam,ut seuitiorū, tunc licet puniatur ex quo in causa hæresis patrocinatur, & defendit,ut in constit.inconsut in fin non tñ hæreticus est, nec ut hęreticus punit. ita Iser.in d.c.1.§.diffid.uers.quid si munias hæreticum ut non ueniat ad locum ubi est iudex ut puniat eum.& in § satisfact. 2. col & per Matth.in d.constit.inconf. 25. not & de aduocatione traditur per Ang.in gl. And.au
20 xilia.& in apostil.per August.& alios.† Item hæresis contrahitur credend o hæreticis,nam tunc hæreticus est,& punitur pœna d.const. inconf.secus tamen si credat hæreticis,sed di cat se credere quod credit sancta mater eccle sia,tunc.n.hæreticus non est,nec punitur ut hæreticus,secundum Innoc.& Panorm. in c. 1.de sum.Trin.sed punitur pœna const pa. ctarenorū.ita ibi Matt in princ.facit ca.quidam. in fi.& cap.hæc est fides. 24 q.2. & l.nos red. C.de summa.Trin.Pan.in fi.rub.eo.tit.& uide in cap.accus.§.ille, de hæret Ioan.And. in
21 rub..de sortileg.† Item contrahitur hęresis si quis steterit per annum in excōicatione, aut per biennium,ut not.in cap fi. de pœ. hř in cap.ut inquisit.in fi.de hęret.in 6. Spec.in tit.de hęr.uers.eodem modo. Panor. in ca.ab excōicatio.in fi. de rescr.& in cap.insin.in gl, fin.de sim.& in auth.Gazaros eod.ti.de hær. & in corp.unde sumi.gl.in cap.ad apost.in §. de hæresi in gl.de hæresi de re iud.in 6.& per Bart.in l.cred.C.de hæret.& in l. quæramus. & post eum Alex.ff de test. & per Matth. in d.constit.inconsut.in fi.18.not.uer. quid autem, facit quod not.in cap.cum contum. de hęret.in 6.& in cap.rursus,in cap quicunque 11.q.3.& in cap.1.de iud.Panorm.in cap. grauem,de pœn.quod est fin.3 & no.& in gl.hæreticæ prauitatis post Host.ibi & alios ubi uide distōnem ꝙ aut est excōicatus pro contumacia in causa hæresis, & tunc elapso anno est uerus hęreticus. & ut hæreticus punitur d.c. cum contumacia, aut pro contumacia in alia causa,& tunc inducitur suspicio de hęresi,quæ tñ purgari potest ut ibi in d.glo.& per Fely.in d.c.firmiss.1.col.& in d.c. excommunicamus.2.col. de hæret. & per Panorm. ibi post Hostien.2.col.uers.in ea,& in 3. col. uersic item quærit, & ibi qualiter procedat ad sententiam contra istum contumacem & quot citationes requirātur,& per Paul Ghir. in d.tract.de hæret.in 8.q. Boi.in d.titul. de hær.& uide per eum d.c.1.§.post annum. de stat.cont.lib.eccles. ubi pœna, & uide capit. reg.inc,si quis in excōmunicatione a cano-

ne lata aut ab homine.& ca.reg. item statuimus, ꝙ si cõtingat.per quæ si quis durauerit in excõicatione ꝑ annũ punit ut hæreticus, nec aperit qñ ꝑ casu hæresis sit excõicatus. sed ẽt aliunde,& ꝑ Matth. in consti. pactare norũ.in 1.glo.& intellige,& declara qñ est ex cõicatus ex cã criminali licet alia ꝙ hæresi non ex causa ciuili, & ideo qñ pro causa criminali clericus priuatur beneficiis pro causa uero ciuili ẽt si staret per mille annos nõ priuatur beneficiis,ita dixit Io.de Arn.in soli lo ult.quod est 100.post Ludo. in singula. 303.
22 alias 307.incip.de hoc heri fui.† Item contrahitur hæresis si elapso anno non receperit cõionem,ut per Fel.in d.rub.de hær.& in ca. ad abolendam.1.col.eo.ti.allegat Old. in cõ si. 20. & tex.in auth.de pu. dom. hær.qui tñ tex.hoc dicere non vr̃,sed gl.dicit eum hæreticũ esse qui nõ est membrũ ecclesiæ,sed excõicatus est extra membrum ecclesiæ,cũ dicatur extra cõionẽ ecclesiæ.11.q.3.c.audi.& singulo anno non cõfitens,nec sumus cõionem est excõicatus, ut dr̃ in c.oĩs utriusque sexus.de pœniten.& in c. & si frequentius,2. dist.de consecr. ergo faciunt rõnes traditæ ꝑ Panor.post Host.in d.c. grauem. de excõica. per annum remanente in excõicatione, nam ideo hæreticus pręsumitur,ex quo præsumit male sentire de sacris ecclesiæ cum non faciat ad quod tenetur quilibet fidelis.allegat. d.c.oĩs utriusque sexus. Item præsumit male sentire de ptãte ecclesię. istę ergo rõnes faciunt cõtra non sumentem per annum cõionem ut hæreticus pręsumatur sicut qñ stat per annum in excõicatione.& ẽm prędicta quilibet excõicatus dr̃ hæreticus ex quo est extre cõionem, & ex hoc dr̃ large hęreticus not.glo.in c.24.q.1.& per Panor.in d.c.firmissime.& gl.de hęr.& 24 q.3.c. illi qui. §. quia uero. sic & iudæi dñr large hæretici cũ
23 extra cõionem sint ut ibi per Panor.† Item contrahitur hæresis per inuocationem dæmonum, & per sortilegia, dummodo fiat talis ĩuocatio ut indicarent futura,ex quo tũc tollitur quod Dei ptoprium est, & creaturæ attribuitur.iuxta illud Isaiæ ca.16. annunciate nobis quæ futura sunt in futurum, & sciemus quia dii uos estis,& iuxta illud Euangeli.non uestrum est nosce tꝑa, uel momenta cum pater posuerit in uoluntate sua idẽ ad ea dæmona adoranda cũ proprium sit Dei, & non creaturæ,iuxta illud.Ego dñs zelotes sum,& iuxta illud euange. Dñm Deum tuũ adorabis, & illi soli seruies, aut circa idola preces fundere, & dæmones consulere ut ab eis insa habeantur.26.q.2.c.h.1.qui & 26.q. 4.c.igitur, & aliter ut exemplificatur. & no. in c.accusatus.§.sane.de hær.in 6. aliter uero si ad præterita scienda,& ad amorem irritandas mulieres, licet peccet, non tñ incidit in hæresim,cum proprium dæmonis si tentare homines contra pudicitias, & ad animarum periclitationem Matth.4.c.& Luc.4. in prin ita dixit Ioan.And.plene,& late in rub.de sortil.in Spec.& in d.c.accu.§.sane. & ibi Gemi. & per Oldr.in consi.219. quod incipit regularis habetur traditio, & per Fely. in rub.de hær.Matth.plene in constitutio.inconsutilẽ. 16.not.1.q. uolunrate hoc distinguitur crimen in hoc cap.cum ex uoluntate. de sentẽ. excõicatio.uoluntas.n. & propositum distinguunt maleficia.l.1. §. diuus.ff. de sicar. Alb. in rub.C.de hær.uidendus est Thom. 2. 2 q. 93.cum tribus seq.& uide Panor.in cap.1.in fin. de sortil. ubi idem si rebaptizando, aut cum hostia consecrata,& fiant tales incantationes post glo. in d.§.sane.& uide plene per Dec.in consi.161.2.& 5.col. ubi an clericus sortilegus, & dans pocula amatoria, & non celebrans cum hostia consecrata dicatur hæreticus, & an, & qñ per sortilegium inducatur hæresis,& an, & qñ fit cum hostia consecrata, & quid si non cum hostia consecrata, sed absque consecratione plene uide ꝑ Pau. Ghir.in tract.de sortil.10.q.& maxime in fi. ubi ponit quæ requirantur ut dicatur ex his hæreticus.& in q.11.uide per eũ,& Dec.ubi
24 supra.† Item contrahitur hæresis idolis sacrificando.c.consilia.§.hinc etiam,17.dist.& c. nunc aũt.21.dist.Dec.in d.conf.151.& Pau. Ghir.in d.tract.de sortil.2.q. Nota tñ ꝙ tunc inquisitor hæreticæ prauitatis non potest se impedire casu quo sapuerit hæresim talis inuocatio,nisi manifeste, & notorie apparuerit sapere hæresim,ut dr̃ in d.§.sane.in dubio aũt non põt cognoscere an sapiat hæresim. ita uel non,cum tm̃ iurisdictio fuerit sibi tributa illa existente qualitate notorietatis, & manifestitudinis,alias ea non existẽte nõ cognoscet,licet bene posset cognoscere,an manifeste sapiat,& sic de qualitate interueniẽte an nõ,ut ꝑ gl.in d.§.sane. & Pa.in d.c.1.ĩ fi.
25 Et uide ĩ p̃missis ꝙ q credit aut dicit mulieres aut hoĩes (ut qdam uulgares dñt) noctis

tempore

tempore incedere cum Diana dea paganorum, aut cum Hærodia de transformantes species suas, hæreticus est, & infidelis, & paganis deterior cum ab alio ista fieri non possint q̃ à creatore oĩum. c. epi. 26. q. 5. Matth. in d. c. consti. inconsutilem. 16. not. 1. q. & sic alio modo contrahitur hæresis credendo, & affirmando aliũ posse facere mutare, & trãsformare creaturas ꝙ ipse Deus ut ibidem, & de intellectu. d. c. epi. & accedãt illæ mulieres corporalr̃, an pstrigialiter plene tradit Paul. Ghir. in d. tract. de sortil. 7. q. & Franc. Ponz. in tract. de lami. uers. & sic ex his contingẽt,
26 & dictis. ubi ꝙ corporaliter. † Item contrahitur hęresis ꝑ blasfemiã blasfemando Deũ & sanctos. & monitus est incorrigibilis, 24. q. 3. c. qui in ecclesia, & per Matth. in constit. inconsutilem. in gl. in uerbo. diuinæ maiesta-
37 tis † Item contrahitur hæresis oppugnando priuilegia Romanæ ecclesiæ. c. oẽs. 22. dist. ꝑ
28 Dec. in d. conf. 51. col. 6. in fin. 1. dub. † Item contrahitur hæresis contẽnendo statuta mãdata, & canones ecclesiæ, & Papæ asserendo Papam, & ecclesiam non hr̃e ptãtem cõdendi canones, tunc. n. ut hæreticus punitur. 19. dist. c. nulli fas, nota. gl. 24. q. 3. c. illi qui §. qa uero, not. gl. in c. generali. de elect. in 6. Pan. in c. 1. gl. da apost. & in c. cum non liceat. 2. col. uer. posset tñ intelligi, de præscrip. declara, & dic ut per Fely. in ca. 1. col. 3. de constit. ubi plene de talibus transgressoribus, & pœna, & de requisitis Mat. in proœ. constit. in gl. in uerbo. mortalitate not. gl. in d. c. nulli
26 fas. & in c. uiolatores, 25. q. 1. † In quibus sit distinctio ꝙ aut simpliciter cõtrauenit, & tunc punitur non hæreticus sed alia pœna, quia deponendus, & eiiciendus ab ecclesia interuenientibus requisitis ut per Fel. in d. c. 1. de const. & in d. c. uiolatores, & in c. gñali. & 25. q. 2. c. si dogmata, aut contrauenit asserendo ecclesiam, & Papam talem potestatẽ non habere, & tunc ut hęreticus punitur. d. c. nulli fas, cum not. in d. c. uiolatores, & per Fel. in c. firmissime. 1. col. de hær. limitat tñ prædicta ut per Fel. plene. in d. ca. 1. in 1. gl.
30 ubi uide. † Item contraditur hæresis asserendo duos posse esse uicarios Christi, & ecclesiam uniuersalem posse habere duo capita, talis. n. hæreticus iudicatur. ut per multas auctoritates sacræ paginæ tradit Boni. 8. in extrauag. de maior. & obed. incip. unã sãctam ecclesiam. plene gl. in cle. ad nostrum, uersic. ecclesiæ, de hæret. gl. in c. non aũt. 7. q. 1. Fel. in c. quæ in ecclesiarũ, in princ. pen. col. uer. hanc declarationem, & in c. firmissime, de hær. Pan. in ca. 1. col. 2. de paroch. plenissime in c. nouit in 2. gl. de iud. Card. cle. 1. §. porro. 2. q. de iureiur. Item contrahitur hæresis asserendo Papam in tꝑalibus non hr̃e potestatem, sicut in spũalibus, & negando Imperatorem ab ecclesia hr̃e Imperium, & iurisditionem. ut declaratum apparet per d. extrauagantem Boni. unã sanctam. gl. in d. clem. ad nostrum, in uers. ecclesię, plenissime disputat ad partes Panor. in d. c. nouit, in 2. gl. de iud. & ibi Fel. & per eundem in d. c. firmissime, in 1. gl. de hær. Alex. in cons. 2. col. 4. uol. 1. Panor. in d. causam. & in c. per uenerabilẽ, qui filii sint legiti. Doc. in 1. consti. C. Oldr. in consil. 180. Præposi. in c. innouo 21. dist. Bal. in l. rescrip. C. de prec. Imp. offe. ubi dicit ẽm q̃d, & non simplr̃, & 96. dist. c. fin. Imperator. & c. duo sunt, ubi gl. sicut sol præest lunæ ita, & Papa Imperatori not. gl. in ca. ex transmissa, de foro com. Pan. in c. cum Ioan. de fide instr. Philip. Franc. in c. si duobus. §. denique, de appella. Bald. in proœ. ff. 6. col. Alex. in l. 1. §. 1. post Bar. ff. de requir. reis recurre. ad disputationem Panor. in d. c. noui. uide Matth. in proœ. const. 14. no. post. gl. & in uers. gladii, & in const. usurariorum, in gl. in uer. diuinę. no. gl. in c. si. de hær. Bald. in ca. bonæ. lo 2. de postu. præla. dicit ꝙ sicut sol. ꝑfulget inter planetas, & est primus, ita, & Papa inter ceteros, adde Iser. in c. Imp. §. præt. in add. text. uel Imperator de prob. feu. ali. ꝑ Fed. ubi dicit Papã non hr̃e superiorẽ, & Im
31 periũ à Papa procedere. † Item contrahitur hæresis ꝑ simoniam iuxta c. quisq̃s. 1. q. 1. gl. in c. eos qui. §. quia uero. 24. q. 3. in c. presbyter, in c. studeat. & c. benedict. & c. cũliqueat, & c. ferẽ. 1. q. 1. & c. per de hæret. intelligiẽ tñ ẽm Inno. in quoties, de simon. uidelicet qñ q̃s crederet, & affirmare sacr̃m uendi posse, alias large diceretur hæreticus, sicut excõicatus, & iudæus, & alii ut d. gl. in §. quia uero. & per Panor. in d. c. firmissime. & uide Fel. in ca. 1. circa fi. de simo. & Pan. in c. quoties. de sim. sentit Fel. in rub. eo. & Panor. in c. cũ uenisset. de iudic. Iser. in c. 1. §. diffidamus. 4. col. de sta cõtra lib. eccl. & 3. col. uer. sed an oĩs, uide gl. in d. c. firmissime. & ꝑ Dec. in d.
32 cons. 151. col. 2. uers contumacia. † Item cõtrahitur hęresis per schismam. nam schisma

hæresis est,24.q.3.c.inter hæresim,& in cap. firmissi.ubi Panor.de hær.& in c.quia diligẽtia.1.col.de elect. & in rub. de schisma. Old. in cons.62.& 65.Dec.d.cons.151.2. col. qđ tñ intellige,& declara, ut per Pan. in d. rub. de schis.& in cap.firm.de hær.v3, in proprio schismate,v3, in diuisione unitatis ecclesiæ, & quia cõstituat quis sibi sacerdotes,& alios clericos cum pertinacia,cum ꝓprie schisma dicatur.i.diuisio,cum ab unitate ecclesiæ diuidatur constituendo sibi propriam cũ, tũc ueniat contra symbolum Apostolorũ,& vna sanctam ecclesiam , & sic non plures c.inter hæresim,& cap.loquitur.24.q.1. secus tñ si nõ cõstituat aliam ecclesiam , nec se diuidãt ab unitate ecclesiæ Rom. sed cedat apud se esse unitatem ecclesiæ,quia duo,aut plures cõtendant de Papatu,nec impugnant Rom. ecclesiam,nam isti dñr schismatici,& non hęretici,ut dicit gl.2.24.q.1.c.1.& in c.1.eo.ti. de schisma,& cap.1.eo.in 6.& cap. denique 17.q.1.& cap.licet de elect.& ꝑ Bal.ĩ cõsilio schismatis suꝑ rub.C.si qs ali. test. prohi. ut fuit tp̃e Vrbani Papæ,ut ibi , & ita loquitur tex.in cap.1.eod.tit.in 6.& uide cap in noĩe dñi 23.dist.& uide Pan. in d.c.licet,in glo.exceptione,de elect.& in cap.si qs pecunia.79. dist.& tunc quid differat hęresis à schismate dic ut ꝑ Pan.in d.rub.de schism.& in c.1.eo. & in c.licet,de elect.& in cap.cler.ne cle.uel mon.ult.col. Barb.in cap si diligenti.de foro comp.& Fely.plene.ĩin cap. Rodul.13. & 28. col.de rescript.Panorm.in c. cum in cunctis. §.fin.ult.col.de elect.dic ut ꝑ eos, ꝙ aut iuncta est cum hæresi,& tunc sunt excõicati,aut non,& tunc ẜm quosdam non sunt excõicati,ẜm alias sic ꝑ d.c.licet,& Panor. in d. rub. & cap.1.de schism.limita nisi ubi nullus caderet error ꝓbabilis,secus tñ si esset dubium an esset schismaticus, an non ꝑꝑ factum intricatũ,ut in Vrbano Papa,de quo per Bald. in d. cons.schim,& per Pan.in rub.& cap.1. eo.ꝙ tunc non sunt excõicati , in d.rub. de eiiciente ep̃m de sede ep̃ali,& occupante sibi presbyteros suos,an sit excõicatus,& ẜm prędictam distinctionem,an schismaticus sit hæreticus,& qñ,& quis dicatur schismaticus,& unde dicatur schisma,& proprie , & improprie dic ẽt ut Paul.Ghir.in tract.de hær.2.q. † Item contrahitur hæresis per ablationem priuilegii ecclesiæ uñs,qui ergo priuilegium ecclesiæ auferre tentauerit hæreticus est.22. dist.ca.oẽs,ubi tex.clarus gl.24.q.3.ca. illi q.

34 §.quia uero.† Item contrahitur hæresis asserendo peccata dimitti à solo Deo absque mysterio clauium ecclesiæ contra de pœnis dist.1.per tot.& per Fely.in c.excõicamus.lo

35 z. de hæretic. † Item contrahitur hæresis si ptãs,aut alius officialis requisitus à diœcesano,& eius uicario distulerit auxilium, p̃stare contra hęreticos,& eorũ receptatores,& fautores qñ ut suspectus de hæresi punitur . ut dr̃ in cap.ut offm̃.§.statuimus,de hære.in 6.

36 † Item contrahitur hęresis asserendo non esse infernum,nec paradisum, sed animam esse mortalem,& non immortalem, sed mortuo corpore aĩa quoq; mortua sit , talis ita asserens manifestus reputatur hęreticus, ita cõsuluit Fed.de Senis in cõs.245. inc.reuerẽdo in Xp̃o pr̃i,Matth.in d const.inconsut.16.

37 not.3.q. † Item contrahitur hæresis asserendo pertinaciter decimas non dr̃i clericis , & prælato,ita tenuit Anch. in clem. 1.§. sanè. de usur.per gl.ibi,& Paul.de Eleaz. asserẽtes ne dum hæreticum esse qui male sentit de articulis fidei,sed ẽt qui errat in documẽtis ecclesiæ,ꝙ falsas gignit opin.contra ecclesiam & ita alias dixit Anch. fuisse determinatum per Theologos contra quendam p̃dicatorẽ. uide Matth.in d.const.inconsut.16. not. 5.q. decimę.n.permissę sunt in ueteri testõ,& nouo.ut plene prosequitur Matt.in const.quanto ceteris.3 not.1. 2. & 3. q. & in rub. eo de decimis , & ibi an ꝙ hodie soluatur decimæ integrę sit iure diuino,an positiuo,& ꝑ Pan. in cap.paroch.de decimis,& in cap. statuim. de transa.& in cap.adhib.de re.perm.qui.n. non soluit decimas transgressor est præcepti ecclesiæ,cap.reuert.16.q.1.sic ex constõne ecclesiastica debentur,& qui contra p̃cepta,& dogmata ecclesiastica operatur is hæreticus est,ut supra dictum fuit,in regno ẽt p̃cipitur soluendus esse decimas,ut in const. quanto , & ibi per Matthæum,& in cap.reg. ad audiẽtiam nostram. & in cap.ĩitem statuimus qđ cõiter barones,& feuda tenentes,& prag. extat qualr̃ aũt compellãtur iure canonico ad soluendum per Card. in cle.2. col.2.de iud. & in clem.fi.§.1.in fi. de pœn. Pan.in c. peruenit,de dec.sed tex.in d.clem, fi.contra incipit cupientes de pœnis nõ dicit Theologos hoc dicentes hæreticos esse , sed excõicatos, & alias pœnas incurrere ut ibi,& uidi.no.in ca.1.de decimis in 6.ubi gl. disputat, an debeantur

beantur, & per Pan. in c. tuæ de decimis nisi in proprie dicatur hæreticus ex quo excõica
38 tus ut supra. † Item contrahitur hæresis, si professus recedat à religione, & cõtrahat matrimonium publice, & notorie, & non clandestine, nam tunc si publice ut hæreticus punitur, cum sit cõtra c. 1. de uoto in 6. & cõtra clem. eos qui de cõsang. & aff. ubi et not. ita dixit Iac. But. quem sequitur Saly. in l. nemo C. de summa Trin. Panor. in cap. de hoie. de cel. miss. in gl. in uers. uerbis, & Matth. in d. constit. inconsut. 6. not. 7. q. idem dixit Bald. in d. l. nemo circa fin. si duxerit duas uxores, Gemin. in c. accus. §. sane, de hæret. in 6. per Fely. in cap. ad abolendam. 1. col. de hæret.
39 † Item cõtrahitur hæresis per perceptionẽ, & celebrationem cum hostia non cõsecrata. ut dicit Anan. in d. c. ad abolendam. Cald. tñ in cons. 4. tenet contrariũ ꝙ non dr̃ hęreticus accipiens hostiam nõ cõsecratã, nec clericus cum ea celebrans, & hanc tenet Oldr. in consi. superius allegato incip. regularis habet traditio, & Felyn. in rub. de hæret. hr̃ in d. c. de homine, de celeb. miss. Card. autem in d. c. de homine, refert B. Th. in suo quolibet 6. q. sacerdotem dantem hostiam non consecratam puniri ut idolatram, & ꝑ Matt. in d. constit. inconsut. 16. not 8. q. intellige tñ ut per Felyn. in d. c. ad abolendam. 1. col si perseuerauerit in errore. ubi refert cons. Cald. 4. allegando rationes, & intelligendo si perse
40 uerat in errore. † Item contrahitur hæresis negando id qđ traditur in clem. 1. de summa Trin. uidelicet, ꝙ mortuo Xp̃o non exiuit sanguis, & aqua, ut ibi per gl. 1. uers. aperuit,
41 † Item contrahitur, hæresis tenendo opin. illorũ ꝙ anima est sanguis, & gñatur ex præiacenti mã, & extraduce, & alias, ut not. in c. quod uero, & in c. Moyses, in gl. nec animatum, 32. q. 2. faciunt dicta per Felyn. in cap. sicut, lo 2. de homic. & Doct. in l. quod dr̃ ff. de lib. & posth. & Bart. in l. diuus. ff de extr. crim. not. in clem. 1. de summa Trin. in uers. unitas, uidelicet, de corpore animato in tempus ibi statutũ quod limitatur in Christo, ali
42 ter senties hæreticus est ut ibi. † Item contrahitur hæresis asserendo pertinaciter historias in biblia contentas esse falsas, tunc talis hæreticus censetur, ita tenet Asten. in summa lib. 12. in tit. 58. ubi dicit fidem extẽdi ad historias contentas in biblia, & qui asserit aliquam historiam bibliæ falsam esse hæreticus est, & per Matt. in d. const. inconsut. 16.
43 not. 9. q. † Item contrahitur hæresis per contumaciam, cũ contumax hæreticus dicat 81. dist. §. si qui sunt presbyteri. 38. dist. cap nullus contumax. dico tñ in non faciendo quod iubeat ecclesia potestate, Dei ecclesiæ quæ à Deo est resistendo, aut contumax sit non ueniendo, uilipendo tñ iudice in obbrobriũ fidei, credens, aut asserens non esse potestatẽ à Deo, ut dicit Apost. ad Rom 3. & 23. q. 1. cap. & qui culpatur, spernendo claues ecclesiæ, & Romanã ecclesiam, & eius ministros & prælatos qui ab ea sunt. 22. dist. c. omnes non habere a Deo potestatem, de hoc per Iser. in c 1. §. diffidamus. 4. col. uers. item contumax de statu contra lib. eccl. in aliis contumax hæreticus non est, ne ordo iuris ꝑuerteretur. uide per Fely. in cap. excõic. c. 2. col. de hæret. & Dec. in d. consi. 151. 2. col. uersic. & mouentur ratione, & not. 40. dist. c. si Papa.
44 † Item contrahitur hæresis persistendo in notorio crimine, & nolendo se corrigi satis suspectus est de hæresis. 38. dist. c. fin. 81. dist. c. si qui sunt. fin. de pę. Dec. in d. cõs. 151. in fi. 3. col. not. in d. c. si Papa, & per Panorm. in c.
45 signasti, de elect. † Itẽ cõtrahitur hæresis recusando pertinaciter iurare ad purgationem hæresis, talis ita recusans pro hæretico hr̃ ut not. in cap. excõicamus, & ibi Fely. post. Hostien. pen. col. uer. not. ibi ostentationem, de hæret. quod limita ibi ſm Host. nisi forte ex subtilitate conscientiæ recuset, & limita ut per Matth. in d. constitut. inconsutilem. 16.
46 not. uers. quid autem. † Item contrahitur hęresis credendo hæreticis, ut in d. c. excõicamus, & in d. constit. inconsutilem, & in c. 2. de hæret. in 6. qualiter dicatur, & intelligatur credere dic ut per Felyn. in d. c excõmunicamus 3. colum uersic. ult. circa. §. istũ, post
47 Host. in d. c. 2. † Item contrahitur hæresis si eps, aut alius instituat consanguineum, aut extraneum, aut paganum hæredem ut in c. si quis iuncto summario Panorm. de hæret. & in sequen. cap. iuncto summario Felyn.
48 † Item cõtrahitur hæresis per receptionem fauorem, & defensionem hæreticorũ, ut in c. 2. c. accus. de hæret. in 6. & Card. in clem. 1.
49 §. uerũ, eod. tit. † Item contrahitur hæresis frangendo imaginem crucifici, uirginis, & sctõrũ; dũ tñ hoc faciat quis putãdo ea esse simulacra, & ꝙ fuerit pctm̃ illa adorare, vz, ꝙ per imagines repræsentatur tunc. n. hęreticus

ticus esset, alias si non hoc aīo sed aliter frāgendo alia pœna durissima plectendus esset de qua in c. si canonici in fi. & ibi gl. de off. ord.in 6.in uers.ultrix. & uide in l.1. C.ne liceat sing.ita ꝑ Host.in summa eo.§. qua pœna,& Matthę.in d.cōst.ī cōsutilē.16.nota.3. q.& in ꝓœ.cōst.in prin.pen.col.uers.secunda conclusio,& in const.multæ leges, in primo lib.& per Iser.in d.c.1.§.diffidamus, ult. col. ubi dicit ita teneri,& fuisse decisum ī magna
50 curia uicariæ cōtra Bar.pro canonistis.† Itē cōtrahitur hæresis si quis inuocasset dæmonem ad actum luxuriæ,uel alium actū, & ueniens dixisset inuocanti ꝙ spueret crucē, & ille ad obsequendū dæmoni in crucē spuisset absq; cordis pnīa, tunc hæreticus esset, sed si timore dæmonis hoc fecisset, non tn̄ totaliter à fide recedēdo, sed male cōtēptus, & cum dolore cordis,tunc non esset hæreticus,licet grauiter peccaret, ita ꝑ Innoc. in c. 1.de aposta. in princip. & firmat Tho. 2. 2. qō.12.& q.23.hr̄ in sum.Pisane. in uers. apostasia.& per Matthæ.in d. const. consutilem.
51 16.notab.1.qō.† Item contrahitur hæresis per apostasiam perfidam à fide recedendo, & perfide abnegando, & oppugnando, talis enim dicitur apostata perfidiæ, & ut hæreticus punitur.Panor.post Host.in c. primo 1. gl.de aposta.imò talis apostata maior est hęretico, & maius peccatum is in totum à fide recedit, at hæreticus non in totum ut per Matthæ.in rubr.de aposta.in const. reg.& uide quotuplex sit apostasia per Matthæ. in d. rub. & in const. apostatantes, & plene per Gl.& Doct.in d. cap. eo.& per Boni.in tit.de aposta.ubi de pœnis contra eos, & per Paul. Ghirlan.in tract.de hær.q.2.& ibi ꝙ apostatantes nouæ sectæ qn̄que se rebaptizant, & isti tales rebaptizati maiori pœna plectunt̄, nam hæretico pœnitenti parcitur rebaptizato uero nunq̄, & in remissibiliter l. manicheos, C.de hær.& l.hi ꝗ sanctā, C.de apost.
52 uide ibi per eum.† Itē contrahit̄ hæresis per modos ut ꝑ gl.in c.illi ꝗ.§.ꝗa uero.24. q. 3. & ꝑ gl.in c. firmissime, de hær. & hærendo opinionibus illorū qui tradunt̄ in c.ꝗdam.
53 24.q.4 † Item hæresis contrahitur asserendo Christum non esse aliquid secundum qđ homo ut traditur in c cum Christus.de hær.
54 & ibi no.& in c.hæc est fides 24.q. 1.† Item hæresis cōtrahit̄ si accusatus de hæresi abiurasset in iudicio,licet cōtra eū plene ꝓbationes non fuerint,tn̄ si postea cōmittit in ipsa hæresi, hr̄ pro uero hæretico, ut per Arch. in c.accusatus, de hær.in 6.& per Matth. in d. cōst.inconsutilem,in fi.18.nota & in gl.nolunt ignoscere, Idē si inculpatus in una specie quā adiurauit, si ī aliā cōmisit hęreticus est.Idē si post abiurationē receperet, uisitet, aut associet,& dona dederit hęreticis,pro uero hæretico hr̄, & talis relapsus in hæresim nuncupat̄, de quo in d.c.accusatus,& in c.ad
55 abolendam, §.ꝗa uero, de hær. † Item hæresis cōtrahit̄,si officialis quicūque requisitus ab inqsitione hæreticę prauitatis,ut iuret obseruare statuta,& canones ꝓmulgatos,& approbatos ab ecclesia cōtra hęreticos,& eorū fautores credētes, & receptatores noluerit iurare,tūc talis ut de fide suspectus tanꝗ̄ hæreticus punit̄ ita hr̄ in c. cōtra christianos de
56 hær.in 6.† Itē hæresis cōtrahit̄ asserendo ꝑtinaciter aīę rationalis seu intellectiuæ substantiā non esse formam ꝑ se humani corporis uere, ut dr̄ clem.1.§.porro.de sum. Trin.
57 uide ibi gl.plene, hoc discutientem. † Item hæresis cōtrahit̄ tenendo, & approbando ea quæ tradunt̄ in clem.ad nostrum,de hær. uidelicet errores illorū de Alamania, & uide ibi per gl. de erroribus illis canonibus sacra scriptura ut oībus reprobantē errores illos.
58 † Item cōtrahitur hæresis,si ꝗs potest errantem in fide catholica ab errore reuocare, & non reuocat de hær.c. ꝗ alios,& 2.q.7 c.ne
59 gligere cum possis.† Itē contrahit̄ si nouam ꝗs facit sectam cōtra fidem uel factam defendat ut 24.qō.1.c. hæc est fides. Et licet multis aliis modis hæresis contrahi possit, tn̄ ex præmissis locis superius allegatis complecti posset,nos aūt contenti erimus ꝓdictis modis ita exceptis, & hinc inde dispersis breui cōpēdio in unū coadunatis, si ꝗs uero alios studiosius uelit pergrere ad supradictos locos canones, & doctrinas allegatas cōuolet, & ad no.ꝑ gl.in c.firmissime, eo.ti.& in c.inter hæresim. 24. q. 3. per Bald in rub. eo.& Car.in cle.1.eo.& per summistas eo. & ꝑ Boni opere male.in eo.ti.& ꝑ Fely.in rub. eo.&
60 per Pau.Girlan.in d.trac.de hær. † Et tandē hæreticus proprie dr̄ qui contra fidem Christi, & articulos fidei, & contra præcepta, & dogmata ecclesiæ,& cōsiliorū eiusdē,ꝑtinaciter aspirat falsum dogma, & extraneū sensum gignēdo aliter q̄ Spiritus Sāctus dictet iuxta hæreticus.24.q.3.& c. ꝗdam, in fi. ubi

gl.ea.

glo.ea.q.& gl.in l.2. C.eo. & qui ſint hæretici,& quot ſint eorum ſectæ dic ut per Gratianum.in c.illi qui.§. quia ſermo. cum ſeq. 24. q.3.cum ibi no.& C.eo.l.Arriani. & in auth. Gazaros, & alia uide ut per prædictos Docto. ubi ſupra de his hactenus. Viſo itaque quot modis hæreſis contrahatur adiacenti proinde proceſſu eiuſdem erit uidendum &
61 qualiter in ea punienda procedatur. † Circa itaq; tertium de proceſſu hæreticorũ primo uidendum de iuriſdõne, & ptãte cognoſcentis, ſecundo quis inqri aut accuſari poſſit,& qui non,tertio de modo procedendi,& ꝓbationib.faciendis. Circa primũ ad quẽ ſpectat huius criminis cognitio, uidelicet an ad iudicẽ eccleſiaſticũ,an uero ad ſecularẽ,an uero uterque poſſit cognoſceret, in hoc dicendũ erit ꝙ crimẽ hæreſis eſt crimẽ mere eccleſiaſticũ,ut no.gl.in c.2.3.q.3.adeo ꝙ ad iudicẽ eccleſiaſticũ ſpectat cognitio,& deciſio,non aũt ad iudicẽ laicũ, niſi tm̃ executio ſñię latæ ꝑ iudicẽ eccleſiaſticũ,alias ſi iudex ſecularis intromittat ſe i ncognitione,& deciſione ſuꝑ tali crimine, aut executionẽ latę ſñiæ ꝑ eccleſiaſticũ differat facere,ipſo iure excõicatus reddit̃,& ſi per annũ in tali excõicatione ꝑdurauerit, ut hæreticus cõdemnandus eſt ita dicit nouiter tex.in c. ut inquiſitionis negociũ.§.ꝓhibemus,de hær. in 6.& in c. cum ẽm,leges,in fi.eo.ti.in 6. & in c. ad abolendã de hæ..& per Mar.in l.1.C.de rapto.uirg.col. 34.in uerſ.no.ẽt ex hac lege quod rapto.executio aũt ideo ſeculari permittitur cum pro hęreſi ponatur pœna corporalis, & ſangui-
62 nis ut infra dicetur ſuo loco. † Eccleſia uero corporales pœnas,& ſanguinis non infligit. ideo ſecularis cõmittit̃ executio, ut in cap.in archiepatu de rapto. ſed ꝑpetui carceris pœnã imponit,ut in c.quãuis,de pœn. ĩ 6. Ana. in conſ.1.ꝑ Iaſ.in l.tranſigere.C.de tranſa.& per Bar.& alios in l.2.ff.de publ.iud. & hr̃ in c.1.de hęr.in 6.& in clem.1.§ i.eo.tit.c. pe.de apoſt.c nouimus.de uerb.ſign.Spec.in tit.de hær.in princ.Matthę.in proœ.conſt. in prin. pen.col.uerſi.3.concluſio Panor. in d.c.excõmunicamus,lo 2.no.de hær.& quod ad ſecularem non ſpectet cognitio cum ſit mere eccleſiaſticum per Ioan. And.in Spec. in tit.de hęre. in addi.ſed dicit Iſer. in d. conſtitutio. inconſutilem,& in c.1.in uerſi.contrahentiũ inceſtas nup. in tit. q̃ ſint rega. & Matthę. in d.cõſt.inconſutilem.decimo no. & Panor.in d.c.ad abolendã.eo.tit.2. col. uerſ. ulterius, & plene in c.cum ſit gñale.8. col. uerſ. alius caſus, & col.fi. foro compet. ubi plene tractat de criminibus eccleſiaſticis, & ad quem eorum ſpectet cognitio,& qñ ad iudicem ſecularem,& qñ,non poſt gl.ibi magiſtraliter & in c.ea quæ,de ſtatu mona.& in cap. 1.in gl.publicũ de off. ord. & ꝑ Steph. Aufre. in repe.cle.1.de off.ord.5.q.& uide auth.ſi clericus.C.de epiſcop.& cler.& unde ſumit, & ꝑ Panor.in d.c.1.in d.gl.publicum inuehitur
63 contra Bart.in l.diuus.ff.de cuſt.reo.† quatenus dicit ſi eccleſiaſticus tradit conuitũ de hęreſi puniendum iudici laico, & tpali, quod non teneẽ punire niſi uideat ꝓceſſum nec tenetur ſtare dictę ſñię, ſed de nouo formare põt ꝓceſſum,dicit ibi Panor. fore cõtra tex. in d.c.ut inquiſitionis.§.ꝓhibemus, de hær. in 6.ubi nec ẽt indirecte poteſt cognoſcere. Et no.ꝙ licet ibi hoc teneat Bart.& in l. magiſtratibus,ff.de iuriſd. omn. iud. ſequendo Guil.& Cu.ibi ꝑ tex.ĩ §. ſi uero crimẽ,idẽ tñ tenent ibi Alber.& Bald.& Ang. Fulgoſ. & Paul.de Caſt & quaſi legiſtæ oẽs hoc tenent pro cõi ut dici.Imol.in ca.1.off. ord. Canoniſtę uero tenent contrarium per tex. illum expreſſum,in d §.prohibemus,& Bald. in d. auth.clericus,& Aug.in d.l. diuus, & in l. 1. C.de exhib.rei. Salyc.in l. ea quidem, 8. col. C. qui accuſ. non poſ. qui rñdet ad d.§.ſi uero crimen,quod ibi erat condẽnandus, ſecus qñ puniendus condemnandus traditus, & per Ancharia.in c.at ſi clerici. de iud.& ibi etiam Dec.in fi.1.gl.2.concluſ. & in d.ca. 1. qui rñdent ad d.§.quod loquatur in alio crimine quam mere eccleſiaſtico,& Alex.in d. l.magiſtratibus,& ibi Iaſ.& ceteri oẽs hoc tenent cõtra Bar.plene,& ꝑ Fely.in d.c.ad abolendã, in fi ubi plene,& Old.in conſil.89.& Alex.& Barb. poſt Bart. in d. l. diuus, & in d.l.magiſtratibus. Et ſic amplia ut ſecularis non poſſit cognoſcere ẽt indirecte poſt condemnationem faciam ꝑ eccleſiaſticũ in executione dictæ ſñię licet ſeculari tradatur puniẽdus,iuxta,c.ſi præſidentes,de hęr in 6. d. §.prohibemus,& d.c.ad abolendã,& c. 1. de
64 hær.in 6.† Limita tñ niſi addendo laico nouas pœnas,poteſt. n. ſecularis iudex nouas pœnas addere laico licet hæreſis declaratio ſpectet ad ſolum eccleſiaſticum, ita Anton. de Butr.in c.cum ſit gñale. de foro compet. de quo tñ Panor. ibi dubitat cũ tale crimen ſit

sit mere ecclesiasticum, & ad eũ spectet cognitio, & non ad laicum, nec ualebit statutũ alias pœnas imponens per no. in c. 2. de cõst. in 6. & in l. fi. ff. de iurisd. om. iu. facit c. statutum, de hæret. in 6. & tanto magis ex quo eadem pœna imponitur à iure canonico quæ à iure ciuili, & consuetudinario, ut dicit Pa. in d. ca. ad abolendam, in glo. audientia post Host. & Io. And. ualet, pœna ignis, & concremationis auth. Ioan. 15. cap. & dicetur infra suo loco, & patet in const. reg. inconsutilẽ in fi. & per Fel. in d. c. ad abolendam, in fi. merito alias pœnas forte statutarias non posset imponere, pro prædicto tamen Ant. vr̃ facere gl. in clem. ne Rom. in uersi. tolli de elect. ubi licet per pœnæ adiectionẽ lex superioris tolli non possit tñ adiuuari põt, per pœnæ impositionẽ, & no. in c. si ꝑꝑ, de rest. in integr. in 6. Io. And. in c. fin. de off. arch. Pan. in cap. prudent. ult no. in prin. de off. deleg. Dec. in cons. 117. col. uer. non obstat statutum, licet ergo non posset iudex laicus nouas pœnas imponere in præiudicium iuris ecclesiastici, tñ põt addere laico nouas pęnas, dummodo non recedat à pœnis ecclesiasticis, sed easdẽ imponatur, aliud. n. est facere contra legem aliud ꝑter legem, ut no. Bar. in l. cum lex. ff. de fid. & in l. stipul. ista. §. alteri. ff. de uerbor. obl. & no. ꝙ licet const. reg. inconsutilem, dictet officiales seculares posse procedere, & pœnam ignis imponere, tñ illa const. fuit añ d. c. ut inquisitionis. §. prohi. cum ibi fiat mẽtio de conditore. d. const. Frid. Imp. de statut. contra lib. eccl. §. Gazaros. cum seq. licet ergo forte ante d. cap. iudex secularis potuisset procedere, & punire tñ hodie non potest per d §. prohibemus. & etiam per c. reg. incip. itẽ statuimus quod officiales seculares edictũ in planitiæ S. Martini per regem Carol primum prohibẽtur iudices seculares intromitti in crimine ecclesiastico, de quo etiam per Matth in constit. maiestati nostri. 2. not. uel intellige ut per Matth in d. const. inconsutilem in glo. per officiales. quod no. ad ea quę traduntur post glo. per Panor. in d. c. cum sit generale, de criminibus ecclesiasticis, ut pro illis puniendis non se intromittat iudex secularis per d cap. & per const. maiestati nostræ nullo tñ casu, & in const. multæ leges not. Cumque huius criminis cognitio ad ecclesiasticum spectet horũ alii ordinarii dñr alii delegati, horũ autem alii à sede apostolica alii

65 ab ordinario dñr delegati. † Ordinarii dicuntur epi diœcesani, ut in clem. 1. §. 1. de hæret. & ibi per Card. & per hoc eo. tit. in 6. & in c. ad abolendam. eod. & in cap. excõicamus, in fin. eod. ubi Felyn. pen. col. uersi. no. ex fin. & hoc tam contra clericos, q̃ contra laicos, & etiam contra exemptos, contra quos eps dr̃ ordinarius ẜm Host. in d. c. ad abolendam, & hoc quia habet generalem iurisdictionem, & morte delegantis, aut delegati non extinguitur talis iurisdictio, sicut in delegata c. gratũ, de off. deleg. Io. And. uero in d. c. tenet cõtra Host. ꝙ contra exemptos dicatur eps delegatus non ordinarius ut ibi dicit text. & licet morte alterutrius non extinguatur iurisdõ, tñ illud est, quia delegatio ibi non dr̃ fieri à Papa, sed à sede Apostolica, quę nunq̃ moritur. c. si gratiosæ, de rescrip. in 6. item non fit ꝑsonæ, sed dignitati, quæ nunq̃ morit̃ c. qm̃ abbas, de off. deleg. ideo in successorẽ trãsit, & ideo infert ꝙ si cõtingerit appellari à tali epo ad Papam appellaretur, & etiam ita tenet Pan. in d. c. glo. fin. & Fely ibi. 2. col. uersi. not. ꝙ procedetur. & idem sentire vr̃ gl. in d.

66 c. per hoc. in uer. delegata † Sede autem uacante aut quasi, ut dicit glo. in clem. 1. §. 1. de hær. ca. dicit̃ ordinarius iudex, & de hæresi cognoscet, ut dicit tex. in d. c. ad abolendam & in d. clem. 1. §. 1. eod. non autem cognoscet capitulum de hęresi contra exemptos de quibus in d. ca cum epo concedatur talis cognitio iure speciali, & in tali iure non succedit capitulum, ut not. in c. uerũ, de foro comp. & Fely. in c. cum oẽs. 4. col. de cõst. & Panor. in c. cum omni. de maior. & obedien. & in c. scriptum, de elect. & in c. at si clerici. §. de adult. de iud. Ioã. tamen Monac. tenet oppositum. Pan. autem in d. c. ad abolendam, in fin. tenet cum Io. And. per d ca. uerum, intellige tñ ꝙ eps, & capitulũ possunt cognoscere tanquã ordinarii qñ crimen hæresis, & factum clarũ est, & determinatum à iure. secus tñ ubi dubium esset, tunc in dubia hæresi non cognoscit eps, nec capitulum, sed ad Papam qõ remittitur decidendã. 24. q. 1. c. quoties. & cap. maiores de pactis, & uide Pan. in d. ca. ad abo

67 lendam. 2. no. † Delegati uero dñr aut à iure, aut à sede apostolica, aut ab episcopo delegati à iure dñr epi contra exemptos. ab eorũ iurisdictione, qui priuilegium habent à sede apostolica ne cognoscatur ab alii, q̃ ab eadem sede, tunc tale priuilegium non habebit

bit locum in crimine hæresis, nam tales exẽpti ab epõ cognosci pñt, non obstante priuilegio, & tunc epi dñr delegati à iure ut dicit in d.c.ad abolendam, in fi. ibi tanquam à sede apostolica delegatis, sic, & in c. in refregabili.§ certum, de off.ord. uide glo. in d.ca.ad abolendam.in uersi.delegatis, & in cap.pro hoc.in uer.delegata, de hær.in 6.& sic not.casum in quo ꝑꝑ criminis immunitatem ammittitur priuilegiũ,& ibi glo in d. uer.delegatis, ponit qñ ꝑꝑ delictum priuilegium ammittatur, uide tñ in c.1.de priuil.in 6.& in c. fi.de foro competẽ.ubi per Panor.& Bald.& alios in auth.qua prouincia. C. ubi de crim. agi opor.delegati uero ab hoĩe,& à sede apostolica, qñ delegantur epi, ut hr̃ in d.cap.per hoc, uidelicet qñ Papa expresse cõmittit causam,& delegat epõ non tñ mouendo ad suũ officium exercendum, cum tunc delegare nõ diceret.c.licet,& c.graue.de off.deleg. no.gl. in d.c.per hoc, in uer. delegata. & operabitur talis delegatio ꝙ non impeditur exercitium talis iurisdictionis, quia eps procedere posset per gñalem delegationẽ factam alii ab apostolica sede, sed uterque procedere potest diuisim aut cõiter,& processus cõicandi sunt, & per utrosque simul sñia proferenda est si conuenerint, alias apostolicæ sedi remittenda erit qõ, & ꝓcessus ita tñ ꝙ ipse delegatus eps obseruet modum procedendi, quem, & hæreticæ prauitatis inquisitores obseruare debent per iura communia, & speciales concessiones,& ordinationes pontificis, ita dicit in d.c.per hoc, dic tamen ut in extrauag. Boni.incip.ex eo ꝙ quædam nouella. Quando delegantur alii non diœcesani generaliter in prouincia aliqua, ciuitate, uel diœcesi talis dicitur inquisitor hæreticæ prauitatis de cuius officio,& ptãte differendum est.

68 † Et primo ꝙ inquisitor iste hæreticæ prauitatis nõ põt esse minor 40.annis ut in cle.2.in princ. de hær. qui tñ annus sufficit esse inceptus licet non cõpletus, ut ibi per Card. & glo.& si detur minor nõ uidelicet, & dans punitur ut ibi in fi.ꝑ gl.& Car.in uer.cõmitti. & tunc talis inquisitor delegatã dicit hẽre iurisdictionem non ordinariam sicut eps, imò specialẽ & limitatam, ut plene prosequitur Dec. in cõs.137.4.col.uer.secundo principaliter.dicitur delegatus ad uniuersitatem causarum siue in prouincia, siue in ciuitate siue in diœcesi,& castro ordinetur,& hoc per tex.& Ioan. And.in d.c.ꝑ hoc, de hær.in 6. & probatur arguendo à speciali de c.ne aliqui.de hær.in 6. iuncto c.2.de off.deleg.in 6. & per gl. in cle. 2.uer.ipsorum cõmissariis. de hær. & hoc tenet Panor.in c.cũ 1.& a.2.col.in gl. 3. de re iud.& in c.fi.pe.col. uer. uenio ad secundam eo.ti.de re iud.& in c.excõicamus ĩ fi.de hęr. 2 Card.in cle.1.oppo.de hær.& in §. quia.2.

69 q. † Et dicit Panor.in d.c. fin. ꝙ fauore fidei tales inquisitores hñt iurisdictionem insolidum,& separatim procedere pñt, qñ plures sunt, licet in aliis sit secus, ut ibi prosequitur. & uide Panor.in d.c.causam.1.col.de restitu. spol.tales.n.inquisitores inuenti sunt ad augmentum fidei, & extirpationẽ errorũ, ut in cle.1.& ibi Card.in prin.de hær. ideo specia-

70 lia eis concessa sunt, †Notandum est ẽt ꝙ licet isti talem hẽant iurisdõnem ẽt in diœcesi alicuius ordinarii,& epi, tamẽ tales inquisitores non dñr hr̃e iurisdictionem priuatiue, quia ẽt epi procedere possunt aut capitulũ sede uacante, iuxta d.cle.1.& d.c. ad abolendam, de hær. sed dñr habere iurisdictionem cumulatiue, ut hr̃ in d.c.per hoc, de hęr.in 6. & per Fel.in d.c.ad abolendam.1.col. uer.no. episcopos dũmodo processus inuicẽ cõicentur,& utroque uoto sñia proferatur, in procedendo tñ locus erit præuentioni ut ibi dicitur in d.c.per hoc. & uide clem.1.§. eo.ubi qlibet sine altero dummodo, ꝙ ambo interueniant in sñiando,& condemnando, alias

71 nulla erit condemnatio ut ibi. † Citantibus tñ ambobus inquisitor præponendus est, ex quo delegatus c.sane.el 2.de off. deleg.& ca. studuisti.eo.sic,& c.ut commissi.de hær.in 6. nisi,& ipse eps ut delegatus citaret iuxta d. c.ad abolendã, in fin.qñ cõtra exẽptos. & ex hoc infert Ana.in d.c.excõicamus, ꝙ si ultra ordinarium sint alii officiales in certo gñe causæ, ꝙ ordinarię ptãti non præiudicarent, de quo per Bal.in auth. habita C. ne fili.pro pa.& in l.1.§.ubi aũt.C.de cad. tol. Saly.in l. fi.C.de iurisd.om.iud.Panor. in c. cæterum. 2.col.de iud.Aret.in consi.10.per Fel.in d.c. excõicamus, pen.col.uer.no.ex fin.epm esse, secus tñ si in aliqua causa specialiter fuisset delegatus, quis tunc præiudicaret ordinariæ

72 ptãti ut per gl.1.in d.c.per hoc. † In pręmissis aũt qrendũ est ex quo per d.c.ꝑ hoc. & ꝑ d.cle.1.§.1.de hęr.statuitur ꝙ uterq; ꝓcedere possit ad inqrendũ citandũ realiter, & personaliter, dum tñ ꝙ uterq; interueniat in condemnatione

demnatione fienda cōtra hæreticū alias nulla reddit sñia, idē in tormētis inferēdis, & inqsitionibus, & in carcere arrādo, & alias ut in d.cle 1.ꝑ quā aliqd ultra d. c. ꝑ hoc statuitur, uidelicet circa interuentū ꝑsonarū in p̄dictis cōdēnatione, & tortura cū per illud c. uterq; solus, & de ꝑ se poterat cōdēnare, licet debebāt ad inuicē ꝓcessus cōicare, & id qđ dr̄ de ep̄o & de capitulo sede uacāte, intelligit̄ ut in d.cle.1.dr̄. An ego ex quo uterq; in cōdēnando interuenire dēt, ita ēt in absoluēdo, an uero uterq; solus possit absoluere, qđ est disputabilis, & gl. in d.cle. 1. in uer. contra eos tenet quamlibet solū posse absoluere cū à iure ueteri nō receditur nisi quatenus expresse cautū reperitur. l. p̄cipimus. C. de app. l. sancimus. C. de testa. sed olim & hodie uterque poterat solus inquirere per d. clem. 1. & de iure ueteri per d.c. ꝑ hoc, solus cognoscebat & solus pronunciabat, licet cōicare tenebat̄ ꝓcessum, ut dicit glo. in d.cle. uers. ad sententiā, & hodie immutatū reperit̄ tm̄ in condemnando, ergo in absoluendo cum exp̄sse non dicatur solus ꝓnunciat, cū ius antiquū nō immutet̄, facit c. statutum de elec. in 6. & no. in c. præceptis. 12 dist. 2. 3. q. 6 c. accusatus, uidendus tex. in c. inferior. 21. dist. & l. 3. ff. de re iusti. & l. nemo. ff. de reg. iur. & c. cum inferior. de maio. & obed. concessa.n. potestate cōdemnādi, & absoluendi potestas nō denegatur, cū ergo tale ius non immutet̄, ergo stare non prohibetur, quo minus non possit absoluere, quæstio ista plene disputatur per Ciuilistas in rub ff. de acq. poss. in materia cōnexitatis contrariorū & correlatiuorū magis vr̄ opinio cōis glo. in d.cle. quā ibi sequūtur Pau. de Eleaza. Lapus Card. Imo. & Pan. mouentur potissime, ex quo non semper ad paria iudicantur absolutio, & condēnatio, cum qñq; absolui possit licet nō condēnari, ut ibi per eos. nōnullas alias rationes assignat Ias. in d. rub. qui plene tradit disputando in li. 3. ff. de re iud. & concludit cū d. glo. & sequacibus & Dec. ēt late prosequitur, & tandem residet cum opi d. gl. in l. nemo. ff. de reg. iuris. contra tm̄ dictum glo. tenent ibi Steph. Verc. & Pet. de Anch. in d. cle. 1. moti potissime, qa ēt in correctoriis locum habet regula correlatiuorum, maxime stante identitate rationis ut per Ias. in l. fi. C. de indict. uidui. tollē. cum tunc passiua dicatur extensio quæ etiā in exorbitantibus & correctoriis admitti solet, ut plene per Aret. Socy. & nouissime per Herma. in d. rub. qui vñr seq opi. Pe. cōtra d. gl. & ēt eam sequi vr̄ Fel. in c. 3. de re iud. dicens, parem rōnem esse in mā d cle. condemnare, & absoluere cum fauorem fidei respiciat, & ideo ex hac rōne refert uidisse Ioan. And. in d. cle. 1. in quadā apostilla tenere cōtra. d. glo. & cōtra se ipsum allegatur potissime. l. solet. ff. de off. proconsul. inducta ut per Soc. in d. rub. ex qua colligi vr̄ quod ex quo legatus, ille nō hēbat ptātem condemnandi, ꝙ nec ēt habet absoluendi, & si condemnandi habuisset ptātem, & absoluendi habuisset, & sic absolutio ab ipsa cōdemnatione deponere vr̄, & tanq̄ quid connexum condemnationi, ubi ergo datur hæc, & illa datur, & ecōtra, ubi prohibetur, & illa prohibita censet̄. allegatur etiam ratio, nam in correctoriis arguitur de reo ad actorem, ut no uidet̄ ꝑ glo. in clem. sæpe. uers. uoluit de uerb. sig. sed condemnatio ad actorē spectat, absolutio uero ad reum, & de uno infertur ad aliū ēt in correctoriis, ergo statutum in d. cle. i. circa condemnationē, statutū censetur circa absolutionem, allegat̄ ēt alia ratio, nam in mā odiosa ꝓcedit argumentū de cōdemnatione ad absolutionem, & ideo p̄scripta potestate cōdēnandi, & absoluendi p̄scripta censetur. ſm Inn. in c. dilecto. de off. Arch. Bald. & alios in l. Imperium. ff. de iuris. om. iud. iunctis dictis Bar. in l. 1. §. si quis hoc. ff. de itin. act. pri. strictior. n. fit interpretatio in præscriptione iuris quam in statutis, & licet Herma. conet̄ in d. rub. ostendere nouis rationibus, tm̄ ad idē tendunt rōnes illæ cum aliis per Aret. & Soc. adductis cum dicant illud esse ex identitate rationis fauore fidei, quæ ita militant in condemnando sicut in absoluendo, & licet dicat etiam absolutionem uenire ex quadam consequentia, & indiuiduitate iuxta doctrinam Bar. in l. græce. §. illud. ff. de fideiusso tm̄ non bñdicit nec se cōfert rō. cū Bart. cōsideret dep̄endentiā per principale, & accessoriū ad idē principale, & eo respectu dicit indiuiduū, absolutio aūt ad condemnationem hmōi non consideratur, sed potius ex ui, & propria significatione, & nā correlatiuorum, ut uno præsupposito, & ad aliud præsupponi cēseatur ex quadam necessitate l. 1. C. de cupressis. & d. l. fi. C. de indic. uidui. tol. sicut de patre, & filio dicitur, nam filius non esset nisi fuerit pater, & econtra uxor, & uir, actor, & reus,

reus, emptio, & uenditio, & similia, ideo magis stringit ceterorũ ratio in nã correlatiui fundata, quam circa depẽdentiã, conati sunt ꝑ alia uerba idem. & eidem adducere rõnes, Aret. & Soc. tenendum tñ puto cõem canonistarũ opinionem, & gl in d. cle. 1. ut in absoluendo non extendatur d. cle. 1. ultra rõnes modernorum ab identitate rationis cessante, cum fauorabilior sit absolutio quam condemnatio, & ꝑ redditum ad ius antiquum. & conseruationem eiusdem per not. in c. statutum, de ꝑben. in 6. cum. allega. per Mod. in d. l. 3. & in d. l. nemo, & in d. rub. & per d. l. fi. §. adeo, C. ubi sena. uel clari. ubi absolutio non denegatur licet cõdemnatio denegetur quo ad illas personas, per quem text. alias ẽt dicebat Mari. de Cara. in const. ut uniuersis. 1 lib. ꝙ licet barones, & milites regni cõdemnandi essent per pares, & nõ per iustitiarios, tñ per eos absolui pñt absque pariũ cõsilio, & interuentu, postq̃ gl. Martini fuit introductum quoddam capitulum reg. per regem Caro. primum qđ incip. itẽ statuimus, ꝙ siue cõdẽnent siue absoluãtur pares ad esse debent per qđ non cadit exitatio quo ad eos, potest tñ assignari ratio, ꝙ absolui possit inqsitus ab alterutro iuxta cõem sñiam, nam dispositio d. clem. emanauit duplici ratione, & causa, ut ex ea collegi uṛ, prima ꝑꝑ excessus, & grauamina solita inferri per tales inquisitores in subditos, & fideles, ut colligi uṛ ex præambulo, & principio d. cle. 1. ibi, multorũ querela sedis apostolicę pulsauit auditũ, & ibi, dũ sub pietatis specie grauãtur innoxii cedat infideliũ detrimẽtũ, ex quibus uerbis deprehendi uṛ emanatam esse ad compescendos excessus ipsorum inquisitorum cõtra fideles fortasse odio, prece, aut corruptione aliorũ nonnulli fideles grauabanṭ, & cõdẽnabantur, aut aliæ fiebãt extorsiones ut dicit cle. nolentes de hær. tam circa uidelicet cõdemnationes q̃ circa tortura, & carcerationes, ideo fuit per sedem apostolicam prouisum, ꝙ circa istos actus ut irreparabiles artiores carceris tormẽtorũ illationis, & sñiæ cõdemnatorię probationis interueniat diœcesanus & econtra inqsitor, ut metu, & interuentu utriusq; subditi non grauenṭ, ut dṛ ẽt in fi. §. uerum quia d. cle. & ideo sequitur in §. 1. ꝑꝑ quod ad Dei, & sequentia, ex quo sequiṭ ꝙ d. cle. uideṭ emanata quodammodo potius in fauorẽ inquisiti ut interueniat uterq; iudicum, merito cũ cessat ratio dubitationis in absolutione, & iõ grauaminis, & potius inducta in eius fauorẽ uideaṭ, in sui odium retorqueri non dẽt. l. quod fauore. C. de legi. & sentire uṛ Bald. in d. l. fi. C. ubi sena. uel clar. cessante ergo rõne d. cle. cessare uñr, & rõnes in contrariũ oppugnãtes. Mod. in d. locis, & rub. Secũda ratio sũmi uṛ ex eadem cle. 1. §. 1. ibi, ꝑꝑ qđ ad Dei gloriã, & augmentum fidei, ex quo colligitur ẽt d. cle. 1. emanatã esse ad augmentũ fidei, qđ tñ augmẽtũ cessare uṛ in absoluẽdo, nã fidei nõ ita augeri uṛ absoluẽdo sicut cõdẽnãdo, & ꝑ cedẽdo, nã condẽnãdo pęna infligiṭ cõtra fidẽ sentientẽ, & ceteris transit in exemplũ, & terror ceteris induciṭ fidelibus, ut à fide non discedant, argu. l. aut facta. §. fi. ff. de pœnis, l. 1. C. ad l. Iul. repe. l. 1. C. de preci. Impe. offer. no. gl. in extrauag. qm̃, q sint reb. in uer: exẽplũ, nec aliqd contra eã asseuerẽt ex quo augmẽtũ fidei clare scit qđ cessare uidetur in absoluendo, cum ergo cesset rationis identitas, & diuersitas uigeat, sequitur ꝙ, & legis dispositio cessare uideatur l. quãuis. §. adigere. ff. de iure pa. l. gñaliter, C. de epis. & cle. c. cessante, de appel. ex qbus unico uerbo patet ad obiecta rñsio. ut ꝓcedant stante identitate rationis q̃ cessat in terminis dictæ clem. 1. & gl. & ad l. solent, & d. l. nemo, rñdendũ est ut Moderni rñdent in d. l 3. & Panor. in d. cle. 1. ut procedunt in casu defectus iurisditionis, & ptãtis à iure prohibitæ, & non concessę tñ capitulo si non datur condemnatio nec absolutio, at in casu d. cle. non negabaṭ iurisdictio, & ptãs penitus condẽnandi, sed cum illa qualitate negabaṭ, uidelicet non cũ interuentu utriusq; eo uero interueniente concedebatur, merito non arguendum erit ex totali defectu iurisdictionis ad qualificatã, & limitatã ut in d. clem. uel aliter intelligendo uerbũ accusari in d. l. solent, uidelicet ꝙ stet proprie ut gl. ibi sentire uṛ i uers. liberet cõtra inductionẽ Soc. in d. rubr. intelligentis accusationẽ effectualem secuta uidelicet condẽnatione, licet fortasse quo ad rationes superius inductas in intellectu d. cle. dici posset qđ illæ rationes ex quibus emanauit d. clem. non sint finales rationes, sed potius impulsiuæ, ex quibus arguere non licet ut plene Ias. in d. l. fi. C. de ind. uid. tol. & in auth. quas actiones, C. de sacros. eccle. in materia extensionis, cogitandum tñ est circa præmissa

missa ex quo Ioan. And. in d. clem. 1. ut refert Fel in d. c. 3. de re iud in apost. sentit, & tenet contra d. gl. in d. cle. considerãdo, identitatem & paritatẽ rationis, uidelicet fauoris fidei, q ita complectit̃ in absoluendo sicut in condẽnando, & deprehendi ur̃ ex d. clem. 1. §. 1. ibi, negocium hmõi eo prosperetur felicius, & in § fi. ibi, procedere commisserunt ubi fuerit procedendũ, ex quibus sumi ur̃ fauore fidei emanatam, maxima tñ est auctoritas ipsius Ioan. Andr. in mã iuris canonici de cuius auth. Card. plene in proœ. clem. & plenissime Cur. in consi. 1. & ex fonte iuris eius opiniones emanasse referunt doctores, & mirã ingenii grauitatem fouisse. Ad inquisitoris
73 officium reuertamur. † Qualiter igit̃ se hr̃e debet ipse, & eius officiales circa officii executionem. dic ut in d. cle. 1. & 2. de hær. & in c. ut officiũ, & in c. ut inquisitionis, de hær. in 6. & c. ut cõmissi. eo. ubi de pęnis extorsionum, & grauaminum ꝑ eosdẽ inquisitores, & de pœna impedientium officium inquisitoris, & de famulo inquisitoris offenso, & cõcessione portationis armorũ, & de iuro præstãdo ꝑ notariũ actorum, & an habere debet salariũ ꝑ Card. in d. cle. 1. §. notarii, & in d.
74 cle. 2. §. notarii. eo. † Prohibentur aũt tales inquisitores ꝓcedere contra ẽpos de hæretica prauitate, non obstante ꝙ commissio data à Papa fuerit gñalis quantũcunq; nam in tali gñali cõmissione non compræhendunt̃ ẽpi nisi spãlr̃ in tali commissione exprimant̃, & hoc ex prærogatiua talium ẽporũ, ut in c. qa periculosum, de sen. excom. in 6. bene tñ ipsi inquisitores si uiderint aut intellexerint ẽpos tali crimine diffamatos denunciare, & referre debent sedi apostolicæ, ita traditur, & dr̃ in cap. inquisitores. de hæret. in 6. & per Panorm. in cap. excommunicamus. in fin. de hæret. In simili facit d. c. quia periculosum. ubi non possunt excõmunicari nec supponi
75 interdicto, & excõicationi. † Item prohibẽtur cognoscere de sortilegiis, nisi manifestã saperent hæresim, alias si non ita manifeste, nõ cognoscunt ipsi nec cognoscere possunt an sapiant hæresim, licet possint an sapiant manifeste ut not. in c. fi. de off. deleg. in 6. ita habetur in c. accusatus §. sane de hær. in 6. & Panorm. in c. 1. in fin. de sortil. Matth. in d. cõstit. inconsutilem 16. no. 1. q. & supra fuit di
76 ctum. † Item prohibentur cognscere super crimine usurarum uel in foro pœnitentiali, cogendo usurarium ad earum restitutionẽ, dic ut per Fel. in d. c. excõicamus, in prin. 4. col. uersi. utrum aũt de crimine usurariũ. de hær. Bal. in c. 1. §. ad hoc 2. col. de pa. iur. fir. & in c. 1. §. silr̃. 1. col. de cõtrouer. iniust. Soc.
77 in consi. 219. uer. confirmatur ẽt 2. uol. † Itẽ prohibentur carcerare, acriter tormentare, & pronunciare hæreticum absq; interuentu ẽpi, aut sede uacante capitali, ut tradit̃ in d. cle. 1. requisito tñ utroq; infra octo dies, & ibi uide per Card. in 16. & seq. q. & ibi quid si discordent, & uide in d. c. per hoc. de hær. i 6. & per Fel. in c. cum non ab homine. 2. col. uersic. 3. de iud. & in d. c. excõicamus. in fin.
78 † Et quot monitiones tunc requirantur in interuentu utriusq; & an unica sufficiat, dic ut per gl. in d. cle. 1. & Card. ibi in 18. q. & ꝑ quem debet fieri ista monitio, & an sufficiat per nũcium aut epistolã per Card ibi. 20. q.
79 † Item prohibentur pęnas pecuniarias imponere hæreticis. ex quo hęreticorum bona iure in ecclesiam sunt confiscata, ut in c. cũ secundum leges. de hær. in 6. gl. & Card. in cle. 2. §. 1. de hær. & in clem. fi. §. fi. eo. & in c. uergentis. de hær. & in d. constit. inconsutilem, & in d. c. excommunicamus. eod. & uide in clem. fi. §. fin. per Card. & ibi in fin. ꝙ possunt dummodo pœnam pecuniariam distribuant in pauperes non sibi nec officio suo applicando, nisi ex causa necessitatis, & illud faciant in pœnitentiam inquisiti redeuntis non aũt pertinacis, An autem inquisitores habeant iurisdictionem in alio crimine ꝓcedente ex hæresi. dic ut per Are. in consil. 83.
80 † Item prohibetur inquisitor procedere cõtra diffamatũ ex sola diffamatione si aliter non constat saltem per unum testem Card. in clem. 1. §. pen. & clem. 2. §. fin. 2. q & in fi. q. eod. Contrarium tñ dr̃ in c. ut officium. in prin. eo. in 6. Limita nisi prius abiurasset hęresim, nam postea ex leui suspicione punitur grauiter, ut in c. accusatus. in princ. de hæreticis in 6. † Item prohibetur retinere melio
81 ramẽta emptoribus bonorũ hęreticorũ alienatorũ qñ reuocat alienata ut ꝑ Bal. in l. fin. §. fi. C. com. de leg. cũ restituere emptoribus teneat̃. Itẽ non põt retinere ꝓciũ ab emptoribus sedeis tenet̃ restituere dũmodo fuerit cõuersum in utilitatem ueditoris, & nõ aliter ꝑ Bart. in l. 3 ff. de his quæ in fra. cred. & in l. chirografis. §. fi. ff. de admin. tut. Cyn. in l. fi. C. ad l. Iul. maiest. Ias. plene in §. itẽ si quis in

fraudem, inst.de act.coll.22. in uerf.gl.magna, & ibi an teneatur ipse inquisitor soluere pcium ueditori rei alicuius ipsi heretico:

82 † Item prohibetur inquisitor tollere defensiones inquisito de hæresi, & exceptiones ei competētes.cũ eas admittere debet,nec pōt tollere, dic ut per Doct. post Anch. in exh. de iud. Item phibetur procedere contra abiurātem hæresim,nō obst. q pniam nō egerit,ut p Card.in cons.2. de hæret. Dec. plene in consil. 137.in princip. 2. & 3. colum.

83 †Item nō pōt pcedere inqsitor gnalis cōtra eum contra quē pcessit spālis inquisitor datus à summo Pōtifice,ut dicit Dec.in d.cōs. 2.col.uer.non obstat. cum Papa cām cōmittendo uī ad se aduocare,& inferioribus ptās pcedēdi est interdicta c.ad nostrũ, de app.& per c.istud.de off. deleg.& gl.in c.per hoc de hæret.in 6.cum allegatis per Dec.ibi. 3. col.

84 †Versa aūt uice inquisitor pōt procedeř,& inqrere de oībus speciebus hæresis, de qbus supra.pter in casibus supra proxime,& in d. cle.fi in fi.ubi super illis errorib. cognoscit, & per Bald.in l.nemo.in fin.C.de sum. Trin.

85 †Item pōt procedere cōtra quascunq; personas laicas,& ecelesiasticas ēt exēptas,& priuilegiatas,ita dicit tex.in c.ut nrm. §. denique,de hæret.in 6. & in d.c. ad abolendam, in fine & ibidem per Felyn. 1. colum.uersic. ult.not.uide in cap.accus.in fin.de hær.in 6. ubi contra religiosos præterquam contra episcopum ut in cap. inquisitores, eod.in 6.

86 † Item inquisitor potest procedere,& inqrere ēt diœcesano.& episcopo nō requisito, citare & ēt carcerare pōt, dūmodo non arctiores carceres,& ad tormēta pcedať,dř in d.c. p hoc,eo.in 6.& ī d.cle.1.§.1.& ibi p Car.eo.

87 †Itē prædictas psonas punire pōt ēt ex sola mētis cogitatione,licet signa hęresis nō probenť cōfessione tñ ipsarũ, ut dicit Bal. in l.si qs nō dicā rape,2.& 7.col.C.de epis. & cler.

88 †Item pcedere pōt contra usurarios,ut eos cogat ad rei restōnem tm, non cōtra eos puniendos,ut p Bal in c.1.§.ad hæc, de pa.iur. fir.2. col. Ioan. Mon.in c.accus.de hęr. in 6. Fely. in c.excōmunicamus. 3.col. de hær.itē pōt bona per hæreticum alienata reuocare restituto tamen pretio ut supra dictum est.

89 † Item potest procedere contra impedientē iudæũ baptizari, & contra Christianũ si fiat iudæus, & cōtra iudæum baptizatum reuersum ad Iudaismum,& contra iudæũ inducētem Xpianum ad Iudaismum.dic ut p Card. in d.cle.2.§.1.de hær.& uide tex. in c.contra Xpianos,de hæret.in 6.& in cōst.reg.apostātes de apost.Item punire potest dicētē aliqd contra fidē licet iocose,dum tñ non ut hæreticũ puniat,nisi ī dicto psistat,ut si dixerit se habiturũ uxorē ī alio seculo, & alia uerba pferat iocose,ut p Car.ī d.cle.i.§.nos.de sũ.tr.

90 †Itē pōt concedere usum,& portationē armorũ, ut si dñs tpalis impedierit eũ punire ut turbatorē Car.in clem.2.§.porrò.de hær. dum tamen non excedat metan. d. §. porrò.

91 †Item pceditur cōtra iudæum receptātem Xpianum apostatam, uel iudęum purum Xpianum ementem, & circuncidentem, uel Xpianam accipiat,& faciat eā Iudaizare, & eam accipiat in uxorem,uel contra emētem Xpianum, & reuendentem contra l.1. C.ne Xpian.mand. uel cōtra iudęos crucifigentes Agnum in die Veneris sancta, de qb. p Old. in cons.36.plene.Item recipere pōt testes ēt facta publicatione in causa,ut p Marsilium in practica in §.sequens qō.& etiam non citata parte,ut in l.de unoquoque.ff. de re.iudicata. ubi per Marsilium, & infra dicetur.

92 †Itē inquisitor pōt subdelegare,ut in cle.1. §.uerum de hęret.& cle.2.§.1.eod. & ibi per Card.post glo. & per eundem in cle. §.& q 2.q.Alex.in l.more.1.col.uer. item not.ff.de iurisdōne omnium iud. & ēt in fine, dic.l.q pōt uicariũ cōstituere,& uide gl.in d.gl.1. in uer.ipsorũ commissariis. Itē pcedere potest ēt mortuo constituēte spāle crimē ut mortuo mādāte iurisdictio non finiať fauore fidei,ut expressum est in c.ne aliq.de hęret.in 6.Ang. Paul. Alex. Ias.& aliis in d.l.more.q̃ iuncta legiť cũ l.& q a.ff.de iurisd. omn.iud.

93 † Itē pñt cogere officiales laicos ad auxiliũ & brachium pstandum seculare imparciendum sub pœna,ut in c.ut inqsitionis, & c.ut commissi, de hæret.in 6.& in c.psid. & in c. accus.§.deniq;.eod.& in cle.2.eod.& in cap. ad abolendam,& in cap.excommunicamus, eod.& ibi per Panor.& Fely. & per Matth.in procemio constitutionem reg.in prin. Et potest puniri impedientes offm inquisitionis, c.ut offm,& c.ut commissi.eod.in 6.Itē potest tollere omnia statuta, q consuetudines impedientes offm inquisitoris, ut in c.statutum,de hæret.in 6 Itē potest inquirere post quinquēnium à morte hæretici, ut eius memoria dannetur, de quo per gl.in dic.accus.

eo.in 6.& in c.2.de præscr.in 6.Pan. & Fely. in c.cum à nobis, de prescr. & dicetur infra. Item potest cogere hæredes inqsiti de receptatione,& fauore pstitis hæretico, q promisit sub obligatione bonorũ inqsitori lagere pnĩam, tñ ante peractã mortuus sit accipere à dictis heredibus bona,& pnĩam exequi, ut dicit tex.in d.c.accusatus,§.si uero ꝑ his, de hær.in 6. Item procedere pñt contra blasphemãtes Deũ, & sanctos dũmodo moniti sint effecti incorrigibiles Matth. in const. inconsutilem, in gl.in uers.diuinæ maiestatis. Item procedere pñt cũ testibus excõicatis, sociis, & particibus criminis, & alios defectus habentibus, ut tradit in c.in fidei fauore,de hær.in 6.Itẽ absoluere, & liberare pñt tales infamatos,aut de hæresi conuictos, ut dr in c.super eod.& in c.ut officium, §.1.de hær.in 6.in c.ad abolendam,eo.& in constitutio, inconsutilem, & in c.accusatus,eo.in 6. Item potest excõicare, & priuare officio pdicationis impediẽtes pdicatores cõgregationem circa inqsitionem, ut in d.c. accusatus, §.compescendi. Item põt ꝑseq hereticũ confugientẽ in alia prouincia uel uenientẽ de alia prouincia in prouinciã in inquisitores,& ẽt pœnam cõmutare, & priuare ꝓmotos à diœcesano beneficiis cum interuentu diœcesanorũ,& ẽt accipiendi libros, & processus inquisitionum ꝑ alios forte factos de quibus in tex. & gl. dicti c. ut commissi uobis. Itẽ ꝓcedere pñt simpliciter, summarie & de plano,sine strepitu,& figura iudicii, & ẽt testibus non publicatis timore existente, & periculo in testiũ ꝑsona, adhibitis tñ doctoribus peritis,& religiosis, ut dr in c.fi.de hær.in 6.Item procedunt contra relapsos in hæresi post ab iuratam hæresim ꝑ quatuor illos modos de quibus in d.c.accusatus,& in d.c.ad abolendam. Item procedere pñt testibus periuris ut in d. c.accusatus, § licet, ubi

94 not. fauore fidei ut ibi dicit gl. † Et not. de istis inqsitoribus ꝙ si sunt plures in una prouincia hñt insolidũ iurisdictionẽ, & dñr delegati ad uniuersitatẽ causarũ, ut not.in c.ꝑ hoc,& in c.nec aliq.de hær. in 6.Io. And. in fi.de re iudica.in 6.non tñ ut ab omnibus hereticus puniatur sed ab uno, ut per Ange.in l.si pluribus, in princ. col.1.uer. ꝓpea dixit Bald.ff.de leg. 1.post Guid.de suza. in l si qa postea.ff.de iud. c. ut officium de hær. in 6.

95 †Not.tñ ꝙ si isti inqsitores male uersentur in eor ũofficio corrumpendo se, & alia grauamina inferendo, pñt ab officio remoueri à plątis tñ prouincialibus, licet ab eis non habeant iurisdictionẽ, eis uero negligẽtibus ordinarii defendere debent sedi apostolicæ, nõ tñ amouere pñt,ita dicit tex.in clem. nolẽtes,§.notarii de hær.& ibi ꝑ gl. & Card.in clem.2.9.q.de rescrip.& ibi in fi.§. notarii, dicit ꝙ licet prælati hos amouere possint,tñ non pñt eos corrigere, ut ibi gl.in uersi. teneat,& de pœnis istorũ,in cle.1.§.fi.de hær. & d.§.notarii, & ultra illas pœnas criminaliter ẽt puniri pñt ut per Bal.in l.sciuerint,de excusa. tut. & post eũ habetur ꝑ apostil dũ

96 allegat dicit clem. 1. † Quandoque uero isti inquisitores delegantur ab epo,& sede uacãte capitulo,& dñr eorum delegati, & ẽt pñt inquirere, & procedere contra hæreticos sicut,& alii inquisitores,ut habetur in d.cle.1. §.1.& §.uerũ, ibi eius, & in c.fi.§.iubemus, ibi eo absente eius uicario,de hær.in 6.& ui

97 de gl.in d clem. in uers. consensum. † Viso qui inquirere, & procedere pñt & de eorum officio,& ptãte,modo contra quos inqri, & procedi possit uideamus, & sic de secundo. Circa igitur ẽm dicendum est ꝙ quilibet de heresi inquiri,& accusari potest ẽt religiosę ꝑsonæ,& sacerdotes, c ad abolendã,de hær. & c.accusatus,in fin.eo. in 6. & ẽt exemptæ ꝑsonæ,& priuilegiatę, c.ut officiũ inqsitionis,§.deniq;. de hær. in 6. & c. excõicamus. eo.ẽt eps,ut in c.inquisitores.de hær. in 6.& ibi not.gl.in uer. apostolicæ, qñ specialiter committit inqsitoribus in eorũ literis, imò tales acrius,& grauius puniẽdi sunt,ut dicit

98 tex.in d.c.accusatus in fi. † Etiã Imperator de hæresi puniri põt, & deponi ut dr de Friderico Imperatore q fuit ob hæresim,& alia crimina depositus ut tradit in c. ad apostolicæ,in uers.de hæresi,& ibi gl.eo.uerbo,de re iud.in 6.& in c.ut inquisitionis,negociũ.ibi, tũc in deuotionẽ Romanæ ecclesię ꝑsistẽtẽ, & ibi in gl.in uers.tũc,de hęr.in 6.& gl. in c. si Papa 40.dist.dic,& intellige ut per Bar. & Bald.in l.fi.C.de legi.ꝙ deponi potest per solum papã,& nõ ꝑ alium.15.q.6.c.alius.no. gl.in d.c.ad apostolicæ,& clem. 1.§.fin.& ibi Card.de iureiur.in fi.Alex. post Bart. in l 1. §.1.ff.de requi.reis, licet gl.& Bald. in ca.1. ult.col.si inter do.& uassallis ori. & Bart.& Guil. in l. non ambigitur. ff. de leg. & in l. sed, & reprobari, in princ.ff.de excus.tuto.

dicant

dicat deponi posse à populo R. à quo habuit imperium, l. 1. ff. de const. princ. tñ in d. l fi. cõcludit Bart. & Bald. ibi ꝙ à solo Papa per d. c. ad apostolicæ, vide Barb. & Alexand. post Bar. & Bald. in d. l. fi. & vide de Federico Imperatore ꝑ Matth. in ꝑlud. cõst. 1. q. ꝙ fuit depositus ꝑ Papam, & Isernia in ꝑlud. feud. & in procœ. cõst. vide per Card. in clem. 2. §. cer
99 tum de elec. † Sed an Papa teneatur de hæresi ut deponi possit à Papã, & ꝑ quẽ erit deponendus, in quo dicas qđ ẽt deponi potest ꝑꝑ hæresim non à se sed ab alio, vt à concilio, hic est tex. in d. c. si papa, 40. dist. & ibi ꝑ gl. vbi ponit de quibus tenet Papa, vt ex eis deponi possit, admodum. n. periculosum esset si vera fides q̃ in toto populo Christiano requiritur in capite non reperiaᷣ: vt dr̃ in c. miramur. 61. dist. ideo dixit gl. in c. acatius, 24. q. 1. vers. hæresim, Papam hæreticum minorẽ esse quolibet catholico, & de veritate d. gl an ꝑ notorio crimine si est incorrigibilis deponi possit ꝑ Dec. plenissime plusquã alius in cõs. 151. ꝑ totum, vbi multas refert opiniones theologorũ, & canonistarũ, & late disputat ĩ hoc, & uide Panor. in c. quoties, de simo. & in c. qa diligẽtia 1. col. de elect. & in c. cũ venissent, & ibi Dec. 3. col. de iud. & in repertorio, c. extirpandæ, § q vero, de p̃ben. & in c. ꝓposuit, de cõces. p̃bẽ. vbi ab alio nõ à se ipso deponẽdus, & in c. significasti. 1. col. de electio. & in c. quãto, de translat. epis. vbi ꝑ cõciliũ deponẽdus est ob hæresim ꝑ Ioã. de Lig. in tract. de sent. excom. in fi 1. par. & ꝑ Boni. in rub. de hær. vers. itẽ not. vbi de Papa, & Imperatore Card. in cle. 2. cęterum de hær. & in §. nũcii, in fi. ubi per cõcilium aut successorẽ si cõgregari non põt conciliũ, & in c. licet, de elec. Arch. ĩ c. fidei de hęr. in 6. & uide 17. dist. §. hinc etiam, & 2. q. 7. §. item cũ Balaam, & dixit Host. & Ioan. And. in c. proposuit, de conces. præben. & Floria. in l. sed, & loci. §. 1. fini. regũ, ꝙ si Papa mandat aliquid qđ sapiat hæresim turbat statum eccle
100 siæ, & obediri non debet. † Et in tm̃ de hæresi puniri põt Papa, ꝙ non licet nec põt facere statutũ ꝙ Papa de hæresi nõ teneaᷣ, ex quo periclitaret tota ecclesia qđ nõ licet 25. q. 1. c. sunt qdã, ita gl. in d. c. si Papa, in ver. à fide: Inellige tñ si esset incorrigibilis, sed si paratus esset se corregi, nec accusari, nec deponi posset, ut in c. aperte, & in c. 1. 23. q. 1. & c. dixit Apostolus, 24. q. 3. gl. in d. c. si Papa, in vers. à fide, tñ intelligendũ erit in crimine notorio, & hæresi large, secus in propria hæresi: nã ẽt si esset occulta accusari, & deponi posset, ut sentit gl. in d. c. si Papa, & Dec. in d. cõs. 151. 6. col. in prin. in vers. non
101 esset verũ. † Iudæi vero non p̃nt accusari de hæresi, cum in eis non cadat hęresis, gl. in cle. 1. §. 1. de usur. Dec. in d. c. ex epistolę, col. 12. in q. de edictio, uer. cõfirmaᷣ hoc, de ꝓb. Viso igiᷣ de personis q̃ teneri, & puniri possint de hæresi, nunc de ꝓcessu hæreticorũ vi
102 dendũ est. † Circa igiᷣ tertiũ dicendũ est ꝙ læsæ diuinæ maiest. crimen humanę lęsæ maiest. crimini æqparaᷣ, ut dr̃ in c statutũ, el 2. de hær. in 6. not. gl. & Saly. in l. 2. C. ad l. Iul. maiest. imò longe grauius est æternã offendere maiestatem quam tꝑalem, ut in authen. gazaros, C. de hær. c. uergentis, eo. tit. c. 1. §. gazaros, de statu. cõtra lib. eccl. gl. & tex. in cõst. reg. incõsutilẽ, vbi grauius crimẽ cẽsendum erit diuina nanq; gr̃a humanis debet p̃ualere legibus. §. hinc aũt, in authen. de mona. ideo in modo ꝓcedendi in hoc crimine qđ in alio humanæ lęsæ maiest. crimine statuitur, & hic statui vr̃ vt dicit tex. ibi per oĩa volumus obseruari, & Ang. ĩ gl. che hai tradito la tua patria, vers. q̃ro an sacerdos, & p̃ced. col. vbi statutũ in uno, & in alio statutum censeᷣ, & ꝑ Matth. in cõs. 1. & ꝑ gl. in d. cõst. inconsutilem, & ideo sicut in illo procediᷣ ita, & in isto, & ideo sicut in illo crimine ꝓcedi solet ꝑ inquisitionem, denũciationem, & accusationẽ simplr̃, summarie, & de plano, absq; strepitu, & figura iudicii, ut hr̃ in extrauag. ad reprimendã, ita, & in isto crimine: ut tradiᷣ in c. fi. de hær. in 6. in prin. & in cõst. inconsutilem, & ibi ꝑ Matth. in 29. no ꝙ ꝑ inquisitionem ꝓcedi possit constat ex c. in fidei fauorẽ, iuncta gl. in ver. inqsitionis, & in c. ut officium inqsitionis, & in c. inquisitores, & in c. ut inqsitionis negociũ. & in c. fi. & in c. ne aliqui, & c. pręsidentes, & c. ꝑ hoc, de hær. in 6. & in clem. 1. & 2. eo. in qbus modus tradiᷣ ꝓcedendi in inquisitione tex. in l. apostatarum. C. de aposta. & in l. nemo. C. de iudæ. & in reg. dictat d. cõst. incõsutilem, ibi nemine ẽt deferente, & ibi per officiales inqri hęreticũ vltra tradita in dictis c. & in cle. 1. & 2. per Card. in cle. 1. § fin. de vsur. & in d. cle. 1. & 2 de hær. & ne dum in hoc crimine sed ẽt qñ iniuria facta est ecclesiæ, epo, & alii personę ecclesiastice, & reli-

giosæ: nam tunc ex offō procedi potest Bar. & Bald. in l. si quis in hoc genus. C. de ep. & cler. gl. & Matth. in d. cōst. inconsut. in ver. diuinę maiest. & in regno extat, c. sup iniuriis illatis ecclesię, & personis ecclesiasticis, ut ex offō procedi possit p iustitiarium puinciæ:
103 † Et an ordinem iudiciorum seruare debet inquisitor, dic vt p Canonistas post Innoc. in c exhibita. de iud & Bald. in sua marg. in ve. s. inqsitio, & dic ut ibi in c. fi. & c. per hoc, in fin. de hęr. in 6. cumul. in loco & mā inqsitionis, de qua per Ang. in l. si uac. C. de bon. uac. lib. 11. & Ang. in gl. hęc est qdam inquisitio & p Bar. in d. cōst. ad reprim. in versi. p inquisitionem, & Mar. in pra. in §. cōstante, formā aūt inquisitionis vide per Spec. in tit. de teste. § 7. ver. porrò de denunc. dic ut in d. cōstit. incōsut. ibi etiam nemine deferēte, & d. l. apostatarū, & per Matth. in d. cōst. inconsut. 19. not. arguit ex ad extrauag. ad reprim. ibi per denunciationē, de qua ibi per Bart. & Ang. in gl. necnon ad denunciationem.
104 † Procedi etiam pōt in hoc crimine per exceptionem, ut sentire vr gl. in d. c. in fidei fauorem, in ver. inquisit. de hæret. in 6 speciale tñ de quo in d. c. in fidei q testes excōicati, & participes, & alii inhabiles admittantur fauore fidei, non habet locum qñ per exceptionem, aut accusationē procedet, sed qñ p inquisitionem, ut dicit ibi gl. in uer. inquisit. cum in plus se habeat inquisitio, & fauorabiliter se exceptione, & accusatione, 2. q. 7. c. si quis eps, & uide per Matth. in constit. ut uniuersis, 3. not in fi. ubi in causa hęresis statutum faciēs mentionem de accusatione nō
105 extenditur ad inquisitionem. † De accusatione vero patet in c. accus. & in c. fin. in ver. accus. de hęret. in 6. & not. in d. c. in fidei fauorē, ver. inquisit. & in d. l. apostatarū, & dr in d. const. inconsut. & per Matth. ibi. 19. no. & in d. extrauag. ad repr. ibi p accusationē,
106 † Circa quam accusationem sciēdum est, hoc hęresis crimen publicum esse, & ad quē liber ius accusandi spectare. ut dicit tex. in l. Manich. C. de hęret. & in d. l. apostatarum, & dr in d. c. constit. consutilem, ibi inter cetera publica crimina numerentur, Ang. in gl. nec non ad quærelam. 4. col. Bald. in rub. C qui accus. poss. 2. col. & in l. reos, 2. col. C. de acc. imo crimen etiam publicū est ubi iniuria fit ecclesiæ, aut personę ecclesiasticę, ut dr in l. si qs in hoc genus, vbi Bart. C. de ep. & cler. & in l. 1. § huius studii. ff. de iust. & iu. Alex. post Bart. in l. 1. ff. de pub. iud. gl. in d. const. inconsut. in ver. diuinę, & ibi per Matth. in 15. not. & licet ritus magnæ curiæ in regno, incip. item q nullus laicus admittatur, tanq̃ unus de populo, dicat nullum admitti ad denunciandum de aliquo crimine, tanq̃ vnus de populo, nisi suam, vel suorū prosequatur iniuriam ex quo dici uideatur in regno non hře locum ti. ff. de pub. iud. ut quilibet de crimine publico accusare possit, tñ speciale est in hoc crimine, sicut in crim. læsæ maiest. humanę, iuxta doctr. Bart. in d. l. 1 ff. de publ. iud. Imò etiam iste ritus locum habet in his duobus casibus, nam iniuria facta diuinę, & humanę miestati, & religioni, omnibus facta ur, ut dicit tex. in d. l. Manic. & in d. l. apostat. & in auth. qūo op. ep. §. licentiam, & gl. in d. const. inconsut. in uer. diuinę maiest. cū ergo omnibus facta censeatur iniuria quilibet propria non aliam prosequi ur iniuriā, merito & in his locum habet, d. ritus idem qñ fit ecclesiæ, aut epo, & personæ ecclesiastice per d. l. si qs in hoc genus, ubi Bar. & Bal. & Matth. in d. cōst. inconsut. in d. gl. diuinæ sub ea rōne, q omnibus facta censeat iniuria his personis illata, & licet in exorbitātib. extensio non soleat fieri in casu ficto, ut est in talibus delictis, & iniuriis, ut plene tradit Ias. in auth. quas actiones. C. de sacr. eccl. & Mod. in rub. ff. de acq. poss. in extens. clem. 1. de hęr. tñ fauore publico ut in pmissis casib. p d. l. si quis in hoc genus, & 17. q. 4. c si quis deinceps, & 24. q. 3. c. quisqs, & Matt. sentit in const. inconsut in gl diuinę, ver. in ea admittit talis extensio, ut p Fely plene in c. nō nulli, in prin. 24. col. de rescrip. Bar. in l. si cō stante in prin. 19. opp. ff. de sol. mat. gl. in l. illud, C. de sacros. eccl. & plene Mars. in consil. 54. circa fin. & cōs. 57. & 94. & per Matth. in cōstōne si quis aliquem, & Ang. in gl. necnō
107 ad querelam. † Et not. q licet aliquę personę prohibitæ, uideantur accusare de quibus in l. qui acc. C. qui accus. po. ut infames, mulieres, serui, & ceteri de q bus ibi & per Bald. in rub. C. qui acc. non po. et Gand. in 2. rub. et Ang. in d. gl. necnon ad querelā, et Spec. tit. de acc. §. 1. tñ in hoc criminis admittuntur oēs, sicut in crim. lesę maiest. hum. tradit in l. famosi, et in l. se, ff. ad l. Iul. maiest. Bar. in d. extraua. ad reprimendam, in uersic. per accusationem Gand. in d. rub. 2. hr in hoc

crimine

crimine in d.l.apostatariū, & in gl.in d.cōst. inconsutilem,in uer.diuinæ Ang.in d.gl. nec non ad querelam 5.& 6.col.uers.10.repellit, & in gl.che hai tradi.la tua pat.2.col.uer.q̄ro qs possit accusare, & licet ita gn̄aliter, & in distincte diximus cōtētos, & mētionatos in locis supra admitti ad hæc crimina accusanda, tn̄ ibidem continet nonnullæ ꝑsonæ q̄ ēt in dictis casibus non admittūtur, ut in illis q repelluntur aut defectu naturali aut diuino defectu naturali,ut infantes,& pupilli doli nō capaces, & furiosi,muti, & surdi à natura:nā isti tales ex defectu naturali nō admittunt.ꝓ id quod dixit Bal.in rubr.qui accus.nō po.3.col.uer. q̄ro si statutū,ubi dixit si ꝑ statutū dicat quēlibet admitti ad accusādum in aliquo crimine, quod tales non admittit licet ex defectu ciuili ꝓhibiti, eo casu admittātur, intellige tn̄ in pupillo non doli capace,& in furioso, & mēte capto ꝑpetuo secus in hn̄te lucida interualla,& ī muto,& surdo à natura,non aūt insurdastro,aut per accidens cū utrunq; defectū non habeat ut ꝑ Bal.in d.rub. & ꝑ Ang.in d.gl.nec non ad querelam, in fi.7.& in prin.8.col. ubi de minore,& ita ibi declarat. Defectu aūt diuino, ut in excōicato. nam prohibet ꝑꝑ periculū participationis ut in c.pia, de excep. Bal.in d.rub.3.col.uers. quæritur, & Ange.in d.gl. necnō ad querelam.6.col.uer.7. excōicatus, & Spe.in ti.de Accus §.1.uer.item ꝙ est anathemathizatus,& excōicatus.idem dico de hæretico, cum sit excōicatus non admittit. c.excōicamus,de hær.Spec.in d.§ 1.uers item excipit ꝙ est hæreticus 2.q.7.c.pagani hæretici,& 4.q.1.c.1.& seq.& licet s̄m ius ciuile admittat cōtra hæreticū.d.q.7.c si hæreticus tn̄ ut ubi tradit, gl.1. secus est s̄m Canones ut ibi in fi.uel ut ibi dicit gl. intelligit in hæretico minore,& large sumpto,nō in ꝓprio hær.à fide Cath.deuiante: & ibi gl.ēt sentire uī,ꝙ excōicatus non admittatur ad accusandum,& d.c 1.4.q.1.cum saltem large hæreticus dicatur,ut ibi dicit gl.in c.2.4.q.1. & gl.in d.c.si hæreticus.in fi. quilibet prædictorum modo de quibus supra excluditur ab accusando,etiam in his criminibus s̄m canones,licet forte s̄m ius ciuile non procederet, ut ibi dicit gl.in d.c.si hæreticus, uidelicet in casu illo tm̄ qn̄ accusat de hæresi hæreticus in odium immanitatis criminis idem in crimine læsæ maiest.humanæ cum ut supra pa rificentur.Quod autem dictum est in infante,& doli non capace, secus est in impubere doli capace,adulto,& minore:nam isti in talibus criminibus admittuntur cum tutoris aut curatoris auctoritate, sicut in aliis ita Spe.in d.tit.de accus §.1.uers. item excipitur quod est pupillus,ubi in crim.læsæ maiest.admittitur cum tutoris auctoritate Gand.in d. rubr.2.col.& erit speciale, ex quo in ceteris non admittitur nisi suam uel suorum prosequatur iniuriā l.2.ff.de accusatio.Bald. in d. rubr.2.col.uers.quidam ꝑꝑ ætatem. & uide per Marsil. in cons.1. ubi ponit quis de crim. læsæ maiest.potest accusare, & testificari, & de pupillo. Item à prædictis excluditur inimicus,nam ēt in his casibus exceptuatis excluditur dummodo sit inimicus capitalis, ut dicit not. Spec. in d. tit.de accus §. 1. in fin. Aug.post Ang.in d.gl. necnon ad querelam uersi.20.repellitur inimicus ubi de inimico Marsil.in consil.12. uers.2.non probant rōne inimicitiæ,& in l.1.§.preterea.1.col.ff.de quæst.& uide Spe.in d. tit.§.1.ubi ponit quæ personæ repellluntur ab accusando: & tādē circa fin.uers.in summa dicit, ꝙ illæ personæ quæ prohibentur admittuntur tn̄ in aliquibus casibus,ut ī crim.læsæ maiest.hæresis,simoniæ sacrilegii,& aliis de quibus ibi: tn̄ inimici non admittuntur: & uide ꝑ Iser. in c.1. §.diuina quoq;,& humana:de statutis cōtra libertatē.eccles.ubi arguit ꝓ, & contra tādē distinguit in ꝓpria hæresi,& ꝑfida, & in lar-
108 ge sumpta ut ibi. † Sed an requirat ꝑsonæ accusatoris legitimatio, ut si accuset filiusfa requirat patris consēsus, ꝑ ut magis cōiter tenet in l.fi.§.necessitate.C.de bon. quæ lib. & ꝑ Ang. & Aug. in gl. necnon ad querelā, uer.q̄d si filiusfam.Gād.in rubr.de filiofam. accusatore, & in rub.de uar.q in mal. 6 col. Bel.in pra.in rub.de cau.crim 3.col uel si accuset pupillus,adultus,aut minor, q nō pn̄t accusare nisi cū tutoris auctoritate,aut curatoris ut dn̄t.d.Doc.& Mar.in prac. in §.expedita, & in §.sequēs qō. in q̄bus ēt dr̄ ꝙ si est minor, & in patris ptāte ꝙ ambo interuenire debēt,& autorare,ad eo ꝙ pater ut pr̄, & curator ut curator,alias nullus reddit ꝓcessus.ibi dn̄t.& Spec.in ti.de acto.uers.item ꝙ est filiusfa.uī dicere ꝙ ēt in his casibus absq; tali legitimatione ualeat iudicium, nā cū in his casibus ꝓcedat summarie,& de plano,sine figura iudicii, c.fi.de hær.in 6. & in extr.

ad reprimendam, sequitur ꝙ ordo iuris etiã in subalibus non requirantur, per tex. in cle. sæpe, de uerf. sig. & ibi tradita per Ioan. And. Geor. na. & Lãf. in si. rep. & ꝑ tradita ꝑ Bar. in d. exarauag. ad reprimendam, & Cano. in cap. in olim, de acc. & doct. Bart. & Bald. in l. nec quidq̃. § de plano. ff. de off. ꝓconf. Car. in cle. 2. de iud. & per Par. in tract. synd. car. 99. seq. & seq. Spec. in tit. de inq. §. nunc tractemus, uerf. q̃ igitur, & Ioan. And. in d. c. fi. de hær. in 6. in gl. figura, & ꝑ Mat. in cõst. pacis cultum. 5. not. uerf. item requiritur ordo iuris, cum in iis criminibus summarie, & de plano ꝓcedatur per d. c. fin. ergo, non reqrit legitimatio persõę, cũ ordo iuris ẽt subalis non requirat in contrarium, nã licet ita ꝓcedat & subalia iudicii, & ordo iuris non requirat tñ non tollũtur ea q̃ sunt iuris naturalis, ut citationes, defensiones necessariæ ut per eos traditur in d. locis, & per Bar. in d. extrauag. ad reprimendã, in uer. figura, & Par. ubi supra, sed legitimatio ꝑsonæ, ut inqt Bar. in d. uer. figura, respicit ius naturale, & defensionẽ ideo legitimatio personæ requiritur, idẽ dicit Bar. in l. nequidq̃. §. de plano. ff. de off. proconf. & Par. in d. tract. Card. 99. & seq. & car. 88. col. 4. requiritur ergo legitimatio ꝑsonæ, alias processus nullus redditur, quod uerum crederẽ in pupillo, & impubere, non aũt in filio famil. cum pleriq; concludãt in criminibus publicis non requiri consensum patris, sed ad cautelam concludunt interuenire dñe, sed deficientibus aliis subalibus, & ordine non seruato licet seruari debeat, non tñ ꝑ hoc annullatur processus, ut dicit in d. clem. sæpe, & Spec. in d. §. nunc tractemus.

109 uerf. quid igitur. † Sed quid accusatio fuerit inepta, & non rite facta, an ex quo ita ꝓceditur ex substẽtetur Bar. in extrauag. ad repri. in uer. accus. in uer. inquis. uidetur tenere, ꝙ ex quo proceditur per accusationẽ ut ꝓcedi possit ẽm formã illius legis, ꝙ accusatio debet esse ualida, & recta, maxime in appositione loci, & tꝑis ẽm l. libellorum. ff. de accus. 3. q. 7. c. libellorũ cũ talis appositio cõcurrat defensionem rei, ut melius possit se defendere, ut dicit Bald. in l. cum fratrem, & l. 1. ff. de his quibus, ut ind. & in l. in causis. ff. de accusat. & in l. mora. ff. sol. matr. & in l. 2. C. ubi poss. & in l. ius ciuile. ff. de iust. & iu. & Bart. & Ang. in d. l. libellorum, & ꝑ Marsil. in consi. 42. in fi. in addit. circa quas defensiones non suppletur beneficio d. extrauag. ad reprimendam, & per tradita per Par. in d. tract. car. 100. ubique per c. detestantes, non suppletur defectus d. l. libellorum, nec ꝑ cle. sæpe, dic ꝙ licet interuenire debeat, & apponi in accusatione, non tñ per hoc redditur nullus processus si non apponantur, ut condemnari non possit constito de ꝑdictis criminibus, cum crimina qualitercunq; claruerint puniẽda sunt: ut inquit Iser. in const. si damna clandestina, & in const. iurisgentiũ, & 3. q 4. c. ecce, & tanto magis in crimine hær. qđ loco non circunscribitur, cum sit delictum in genere, ita Bal. in l. 1. C. qui accus. non po. & Ang. in d. l. libellorum, & in auth. qũo opor. episc. §. fin. ubi dixit quod contra committentes delictum contra Maiestatẽ diuinã, tenet processus sine solẽnitate. l. libellorum Aug. post Ang. in gl. hæc est quædã inquis. 7. col. in add. locus, & tp̃s, & quod dictũ est de accusatione. Idẽ de inquisitione, ut talis solennitas non requiratur, ut per Bart. in d. extrauag. in uerf. inq̃sitionẽ & in hoc crimine, ut per parid. in d. ch. 100. col. 4. in fi. in uer. an per d. c. & Aug. in d. gl. in addit. locus & tp̃s, & Bal. in d. l. 1. C. qui accus. non poss.

110 & in l. edicta. C. de eden. † Item not. ꝙ licet in aliis criminibus procedi non possit ꝑ inquisitionem absque diffamatione, ut in c. qualiter & qñ, de accus. & per Ang. in repet. l. si uacantia. C. de bo. uac. & Ang. in gl. hæc est quædã inq̃sitio, & Mar. in §. constãte nu. 16. cum seq. in pract. tñ in his criminibus ꝓcedit inquisitio absq; diffamatione, ita Bar. in d. extrauag. in d. uerf. inq̃sitione, & ꝑ Car. in clem. 1. §. pe. & in cle. 2. q. 2. de hær. Aug. post Ang. in d. gl. hæc est quædã inquisitio, in addit. mero officio, & ibi dicit tex. alleg. ꝑ Card. in c. excõm §. adiicientes, de hæret. nõ probare, tñ uoluit inducere Card. ut inducit Bar. in extrauag. qm̃, qui sint rebelles ibi publice, aut occulte, & sic si occulte ergo diffamatio non requiritur in illo casu, sic ẽt dicit in d. §. adiicientes. ibi, aliqua occulta conuẽticula celebrãtes, tñ ibi dicitur fama fuerit.

111 † Aduertendum tñ est ꝙ si facta, & forma accusatione, aut inquisitione citatus cõpareat, ꝙ tunc lis erit contestãda, & respõdendũ suꝑ accusatione, aut inq̃sitione, ut dicit in d. extrauag. ibi uel is foret legitime contestata, ex quo uerf. innuitur ꝙ si præsẽs esset dñet lis contestari, & sentit in hæresi, c. cum

cont.

contumacia, de hær. in 6. ibi, ut de fide respõdeat, non tñ si non appareat, ex hoc ꝓcessus sit nullus, sed uigore dictæ extrauag. ualidaretur si de maleficio cõstet per d. clem. sæpe, in fi. eo. maxime, ex quo qnælibet oppõ, & actus sequens hñtetuim litis cõ testationis, ut in qt Ias. in l. nulli. C. de ꝓc. & Par. in d. trac. ch.
112 98 & seq. in comm. c. detestantes. †Si autẽ citatus non comparet, tunc in eius contumaciam procedi põt, d. extrauag. ad repr. in prædictis criminib. & hoc est in his speciale, cum rẽr in capitalibus parte absente ad diffinitiuam ſnĩam non procedatur, l. absentem, ff. de poen. Bar. in d. extrauag. in uer. contest. & possent testes recipi ea non contestata, ut per gl. 2. in c qm̃ frequẽter, ut lit. non cõtest.
113 †Et ex hoc sequitur ẽm Dyn. in l. pen. §. ad crimen. ff. de pub iud. ꝙ in istis casibus admitteretur procurator licet in capitali. realiter nõ admittatur, d. §. ad crimen. Bar tñ in d. extrauag. in uer. legitime, tenet contra Dyn. quod procurator interuenire non posset bñ tñ dedefensor, & quilibet admitttitur ad ostendendam eius innocentiam, & plene per Mar. in pract. in §. sequitur 5. col. uer. item põt ẽt, & in l. lege Corn. §. fi. ff. de sic. in hæresi aũt nõ statim ꝙ est contumax comdemnatur, sed ꝑ annum expectatur, qui si nõ comparet infra annum, tunc cõdẽnatur ut hæreticus elapso anno, ita dr̃ in d. c. cum contumacia, de hær. in 6. An aũt in crimine hæresis admittatur procurator, dic ꝙ si in ceteris capitalibus, & non ita grauioribus procurator nõ admittiť multo magis in his admitti nõ debet, tñ reo exñte abñte põt de innocentia docere nõ ut procurator, sed ut qlibet, ut dicit Bar. in d. extrauag. Mar. ubi supra, & intelligo supradicta dubia qñ dubium esset an sit hæreticus, alias enim si constat hæreticũ esse nullo modo ad mittiť alias esset procurator excõicatus per c. si aduersus, de hæret. ut si esset suspectus qs de hæresi citatus ut rñdeat, & effectus si cõtumax tũc infra annum iuxta d. c. cũ cõtumacia, posset cõparere qs, nõ ut procurator, sed ut qlibet ad ostendendũ suã innocentiã.
114 †Sed an aduocatus admittatur, an uero aduocando esset excõicatus, uř, ꝙ in prædictis aduocatum, & quẽlibet defensorem non admitti, sed fore excõicatum, ut dicit tex. in c. si aduersus. de hęr. ubi expresse aduocatis interdicitur aduocationis offm̃ in tali crimine, & in c. fi. ibi, absq; aduocatorũ strepitu, de hær. in 6. facit tex. in c. excõicamus. §. cred. & in c. sicut, de hær. & in c. 2. & c. accus. §. si uero, & c. ut inquisitionis offm̃, in princ. & c. contra Christianos & c. ut inquisi. negocium, de hęre. in 6. & in auth. cred. C. eo, & in c. 1. §. cred. de stat. contra lib. eccl. tex. in const. in consul. in fi. & ibi plus dicit gl. ꝙ in hæresi, & crimine læsæ maiest non tenet rescriptum pro eo impetratum per l. 2. C. de sum Trin. l. Arr. C. de hær. l. 2. C. de off. uic. & in crim. læsæ maiest. in l. quisquis, §. denique. C. ad l. Iulia. ma. in quibus iuribus dicitur puniri defensores, auxiliatores hæreticorũ, & cõmittẽtium crimen lęsę maiest. sed clarum est ꝙ ubi ꝓhibeť auxilium prędstari ꝙ tunc ẽt aduocari prohibetur, ut dicit Ang. in gl. And. auxil. Gand. in tit. de bãn. in prin. 6. col. uers. Item pone in statutis. Bar. in l. post leg. §. sunt q, & §. is uero, ff. de is quib. ut ind. Alb. in trac. stat. 4. p q. 32. Nell. in tract. bann. 3. par. 2. temp. q. 26. & Bar. in d. §. deniq., in cõtrarium uř, nã aduocationis offm̃ est publicum, & cuilibet licet aduocate. ff. & C. de postu. l. seruũ quoque, §. pub. ff. de procu. nec uerum est quod aduocãdo præstari uř auxilium & defensio, sed aliter intellř de auxilio, & defensione proprie, & ita tenet Bart. in l. furti. §. ope. ff. de fur. & Alb. in d. tract. 4. par. q. 33. ubi dicit se defendisse inculpatos de hæresi in consistorio publico annullando processum factum contra cõitates per Papã Ioãnem XI. & obtinuit, uide Aug. post Ang. in d. gl. And. aux. in uer. aduocando nõ obstat tex. in d. c. si aduersus, nã non loqtur qñ quis de hæresi inculpatur an tunc liceat pro eo aduocare. sed loquitur qñ alibi agunt, aut cõueniuntur in aliis causis, tunc non licet eis præstare patrociuium, ita ẽt ꝓhibet notarios ꝑ eis cõficere instřm, non aũt loquitur. ꝙ non liceat ipsos defendere allegãdo eos nõ esse hæreticos, uel ẽm Pan. loquiť in hærerico ponente qui ꝑ ecclesiam puniri non põt. Host. uero dicit loq in uero hæretico secus si uelit ad fidẽ reuerti, nã licet ꝑ eo aduocare. Ana. dicit in d. c. qñ qs negat hæreticum esse, & uult ostendere se nõ hęreticum admittitur, sed Gem. in d. c. fi. in princ. de hær. in 6. dicit admitti dře ꝑ illũ tex. ubi dř sine strepitu aduocatorũ, nõ ergo prohibetur aduocare, sed strepitus ꝓhibetur aduocatorũ, & negando strepitũ, & illã qualitatem cõcedit sine illa qualitate. Ioã. de Lig. in d. cap. si aduersus, refert Host. dicere, aut

hæresis est defensibilis, ut quia protulit uerbum iocose hæreticum, & tunc admittitur, & in hoc cōsuluit Oldr. in cons. 120. ubi allegabat, ꝙ obiecta hæresim nō saperent, & Dec. cōsuluit in cons. 237. quasi ꝙ illa mulier nō poterat inquietari ꝑ inquisitorem de hæresi & Alber. in d. q. 32. ex qbus distinguendum nr̄, ꝙ aut cōstat illum hæreticum esse, uel declaratus est hæreticus ex claris ꝓbōnibus, & tunc non licet aduocare ꝑ gn̄alitatem, d. c. si aduersus, & ꝑ tex. in d. const. incōsutilem, in §. qui loquitur postq̄ est declaratus, & nollit reuerti ad fidem, & tex. in d. §. deniq;, aut res est dubia an uerba saperent hæresim, aut nō cōstat hæreticū esse, aut hæresis est defensibilis, & tūc aduocare pōt pro eo, & defendere hæreticum non esse nec in hęresim incidisse, cautius tn̄ est ex licētia inqsitoris, uide Mat. in d. cōst. inconsutilē, 25. not. Fel. in d. c. si aduersus, in fi. Iser. in d. c. 1. §. satisfactionem, 2. col. uer. si uero, de stat. cōtra lib. ubi simpliciter ꝓhibet, & ita ēt dici posset de ꝓcuratore admittēdo, uel non: tn̄ maius dubiū esset de ꝓcuratore cū in capitalibus non admittatur.

115 †An aūt statim, ꝙ citati comparent, aut capiūtur carcerādi sunt; & macerādi in carcere, an uero relaxari debent fideiussoribus de stādo iuri, iuxta reg. cōst. humanitatē, & alia, c. reg. dic ꝙ statim pōt carcerari iuxta tenorē cle. 1. §. & §. sane de hær. seruata forma d. cle. nec relaxat dicit fideiussoribus Arg. d. const. humanitatē: ubi excipitur crim. læs. maiest. humanæ, ergo multo magis in diuina lęsa ꝑ d. cōst. inconsutilē: ubi maior ratio hr̄ ut ibi dr̄, & in authen. gazaros, C. de hær. & in auth. unde sumit, & in c. uergentis, eo. Circa uero torturā inferendam, & arctiorem carcerem infligēdum, interuenire debet ep̄s, iuxta cle. 1. §. 1. de hæret. & ui de ibi in gl. tormētis, an in ieiuniis imponēdis quæ uim tormentorū hr̄t interuenire debet, & limita, ut per gl. c. fi dei. de hær. in 6. ubi ꝑ inqsitionem ꝓceditur secus si ꝑ accusationē, aut exceptionem tūc alteruter sufficit, & nō uterq; reqritur ut supra fuit dictū.

116 †Et not. ꝙ licet alias leui suspicio nō stetur, l. 3. §. 1. in fi. ff. de min. Bald. in l. fin. in fin. C. de ꝓb. Gem. in c. habuisse. 1. no. 33. dist. tn̄ in hoc crimine statur tali suspicioni, ut dr̄ in d. authen. gazaros, ibi leui suspicioni, & in l. 2. & ib gl. C. de hęr. in d. cōst. inconsutilem, ibi ēt si leuis suspicio, & ibi gl. & gl. in c. literas, uer. uehemētem, de p̄sump. & in ca. 1. de hær. intellige tn̄ non ad effectū cōdemnandi. & puniēdi cum ēt ex uehementibus suspicionibus nō condemnetur hæreticus. sed ex duobus testibus, ut cōcludit Oldra. in consil 209 sed ex tali suspicione peruenitur ad fidei examinationē, & disputationem ut ueritas appareat, & si deuius a fide ut puniat̄ nisi abiurauerit, sinautē non deuius, sed orthodoxus liberatur, ut dr̄ in d. iuribus. ita per gl. in d. cōst. incōsutilem, uer. ēt & si leuis, & ibi Matth. iuncta gl. bene tn̄ si prædictæ suspitiones erunt sufficientes ad torturā ꝓcedetur ad torturam ipsam quā solus inqsitor, aut solus ordinarius inferre non potest sed uterque, ut dr̄ in d. cle. 1. §. & uide ibidem ꝑ Card. §. pen. & plene in cle. 1. §. fi. ult. q. de usu. ubi de modo ꝓcedendi, & tortura inferēda.

117 †Sed an in utroq; crimine ꝓcedi possit ad torturam absq; dictis suspicionibus, & indiciis sufficiētibus, dic ꝙ sicut in cæteris criminibus ꝓcedi non pōt absq. indiciis, ita & in his in criminib. læsæ maiest. humanæ glo. Cyn. Bal. & Saly. in l. si qs, C. ad l. Iul. maiest. Ang. in gl. che hai trad. la tua p̄ria, in princ. Matth. in const. monarchiam, 4. not. post gl. ibi licet Azo. cōtra in summa co-tit. cuius opinio nō tenetur Brun. in tract. ind. 9. char. col. 2. Mars. in cons. 14. num. 20. & cons. 18. num 7. & cons 46. 120. num. 35 & in pract. in § constante, & §. diligēter. col. 28. nu. 175. & in l. 1. in prin. & in l. de minore, in prin. ff. de qō. Anch. in cons. 329. Ca po. in cons. 40. & in d. locis per Marsi. ēt in casibus in quibus datur arbitrium procedendi requiruntur indicia, ut in d. extraua. ad reprim. ibi prout uidebitur ita Marsil. in dictis locis, & cons. 8. 5. 15. 20. 21. 27. 34. 42. 46. 49. 52. 62 & 69 cum ergo ambo crimina æquiparentur, ut in d. const. inconsutilem, ibi, per omnia, statutum in uno, & in alio statutum censetur per dicta ꝑ Ang. in d. gl. che hai tradita la tua patria, uer. quæro an sacerdos. Et ex hoc etiam sicut in tali crimine nō attenditur qualitas, & priuilegium personæ siue miles fuerit, siue doctor, siue decurio, siue clericus, & alii de quibus plene per Brun. in d. tract. indi. 2. part. & Ang. in gl. fama pub & Mars. plene in pract. in §. ex prædicta. & in d. l. 1. in princ. & in l. statu liber. ff. de qō. Gand. in rubr. de qō, & probatur in l. nullus, C. ad l. Iul. maiest. & in l. milites, C. de qō. & not. in c. 1. de depos. & Ang. in d. gl. che hai tra. in prin. & in gl. fama pub.

uers.

uerf.6.quæritur,& Mar.in l.edictum,in fin. & in d.§.diligenter.ita,& in hæresi ut dicunt dicti doctor. in d.locis ꝙ in his duobus criminibus nullum attendatur priuilegium allegant gl.in d.l.nullus:ubi de simonia loquitur intelligentes. de hæresi. & ex hoc ēt erit dicendum sicut qñ proceditur per accusationem in crimine læsę maiest.humanæ accusator torquetur una cum accusato, ubi nō sūt indicia,ut dr in l.si quis. C. ad l. Iul.maiest. ita,& in hæresi qñ proceditur per accusatio
118 nem. † An aūt indicia quæ debent concurrere in tortura inferenda in his criminibus debeant esse talia qualia in aliis criminibus, ut quid si probetur aliquod istorū per unum testem de usu an debeat esse omni exceptione maior,an uero admittatur qui nō sit huiusmodi,quid.n.si esset infamis,aut aliter nō integre an faciant iudiciū uidetur,ꝙ nō, cū in talibus criminibus etiam infames.& inhabiles admittantur,ut in l. famosi. ff. ad l. Iul. maiest.& in cap.in fidei fauorem.de hæreticis in 6.not.gl.in l.3.§.l.Iul.ff. de testibus ca. licet hey.el primo.desimo.& c. per tuas : & ibi Doct.& cap. fauorabiles. de simon. Soc. in tract fallentiarū,in reg.415.fallent.1.Pa. in c.ueniens,gl.1.uers.oppo.de test.Doct.in c.per tuas.eo.Spec.in tit.de accus.§.1.Fel. in c.testimonium. de test.Ias.in l.1.C. de sum. Trinit.& in l.fin.C.de his qui.ut indi.Lanfr. in repe.c.qm contra.in uer.testiū depositio. uersi.quæro an infames. de prob. facit nam qui repellitur ab accusando repellitur á testificando.c.testes.4.q.1.sed inhabiles alias ad accusandum admittuntur in his criminibus ergo.& ad testificandum,cum si sufficiāt ad condemnandum multo magis ad torquendum.In contrarium concluditur , nam licet admittantur tñ negari non potest quin non sint inhabiles, d.c.per tuas ergo non facit iudicium ut not in l.3.§.l.Corn.ff.de test.& ita tenet Alex.in cons.11.col 2. uol. 1. ubi dicit ēt in talibus criminibus non facit indicium Mars.in pra.in d §.diligenter.2.col. & in consil.101.num.19.uers.& pro hac parte facit.& in cons.102.uers.sed contra dictum leonellum.Sed quid si tales non faciunt indicium ad torquendum contra inculpatum de hęresi,quid fiendum,dic & debet se purgare,& si recusauerit purgationem ut hęreticus punietur.c.excōmunicamus.§.discimus,& c.ad abolendam.§.qui uero.de hęr.auth.gazaros. C. eod.& d.consti.inconsutilem,& si uocamus non comparuerit , & effectus fuerit contumax , & per annū durauerit elapso anno ut hæreticus punitur ut d.c.cum in cōtumacia. de hær.in 6.& d. auth.Gazaros.aut attendet inquisitor uel ordinarius qualitatē suspicionis,& si ita leuis fuerit condemnare,& puniri debet ad construendum aliquem pium locum,uel ecclesiā dotare,ita dicit Arch. in c. accusatus.§.si uero.de hęr.in 6. uide Matth. in d.const inconsutilem.18.no.uers.qd aūt. & uide per Paul.Ghir.in d.tract.de hær. 8.q. 10.& ult.ubi no ꝙ licet alias ex pręsumptionibus,& suspicionibus non damnantur , tñ fallit cā hæresis in qua dicitur uiolentissima p̄sumptio indubitatam,& euidens probatio quod tñ intelligas in casu,d.c.in ceteris, in qbus tacite cōtrahitur hæresis,& qñ est relapsus,ut d.c.accus.& c.ad abol.§.illos,& Mat. in d.cōst.inconsutilem in gl.nolunt agnoscere,nam de p̄nti præsumitur, nisi ꝓbet cōtrariū & fuerit emendatus saltem ꝑ tres annos Dyn.in l.si cōstante,§.si bona in apost.ff.so. ma.Bal.in l.nō ignor.C.ad exhi.& in c.1.de feu.da.in6.leg.cōmi. Barb.in c.testim de testi.Cors.in sing.in uer.p̄sum. non tñ de p̄nti p̄sumitur in futurū ut ibi,alias extra hos casus sola p̄sumptio non sufficeret,idem dic in simonia,ut in c.ex literis,ca.illud,& c.tertio loco.de sim. Mars.in rub. C.de ꝓb.car. 14. in fi.uers.modo uenio ad alia, ubi de ꝓbōne p̄sumptionis ibi fatendum tñ est,cum hęresi æqparetur,ut dicit Ang.in gl.che hai trad.la tua pat.& ibi ꝑ d.Paul. Ghir. de præsumpt. ubi distingue inter leuē,& grauem suspicio
119 nē,& de relapso.†Sed quid si nulla sunt indicia neq; præsumptiones,& suspiciones aliquæ ēt leues,ēt ꝓceditur ꝑ accusationē , an accusator posset indicere duellū accusato,& ꝑ duellum ꝓbare uult tale crimē, sicut ī cri. læs.maiest.humanæ posset ut ꝑ cōst. monarchiā uidetur dicendū admitti,nā sicut in cri. læs.maiest.humanæ.admittiē,ut ī d.cōst.monarchiā,ergo & in hæresi , ut in statutum in. uno ex parificatis,& in alio statutū censeat, ut supra dcm̄ est,& ꝑ Ias.in l trāsig.C.de trāsa.Itē duellū ex cōsuetudine solet ꝑmitti.ut d. Bal.in l.ne qs.C.deposi.& in l.1.C.de lati. lib.tollet ī l.fi.C.de ꝓb.Alex.post Bar.& Ias. in l.ex hoc iure.cōtrariū tñ statuiē iur.cā. nā eo iure duella ꝓhibita sunt,c.1.de cl.pug. in due.& in c.monomachiā,2.q.4.Ias.plene,&

in d.l.

in d.l.ex hoc iure, & iure etiam ciuili prohibentur.l.1.C.de diglad.lib.11.& licet p̄mittatur in tali crimine p̄ d.cōst.monarchiã.tñ hodie nō obseruatur,ut ibi per Iser. & Luc. de Pe.in d.l.1.& Matth.in d.cōst.1.not.facit dcm̃ Bal. in d.l.fi. C.de p̄b.esset.n.damnare ex præsumptione quod non licet,ut ibi ēt in tali crimine,& sic non probať crimen hæresis ex p̄sumptione,& p̄ Matth.ĩ d.cōst. incō sutilem,in gl.leuis,suspicionis,nisi ut supra, sed p̄bari debet p̄ duos testes ēt infames, & alias d.c.in fauorem fidei,de hær.in 6. Mars. in d.cōs.1.& Alex.d.ii. cōs. facit dcm̃ Pan.in c.ueniens,ult.no.de testi.ubi crimē simoniæ est probandum plene,sed heresis illi æq̄paratur ut supra,ergo.

120 † Intellige tñ & limita ut per gl.ibi in uers.inquisitionis,qñ per inq̄sitionem p̄cederetur,sed si p̄ accusationem aut exceptionem locum non habet,nam testes debent esse habiles,& idonei,quod tñ si uerũ esset magna,esset limitatio,& restrictio cum illud inductum sit fauore fidei,q̄ cōsideratur qũo fuerit p̄cessum, licet inq̄sitio magis sit fauorabilis,& accusatio odiosa.2.q.7. c.si q̄s ep̄s,ut dicit ibi gl.& in odiosis,& exorbitantibus licita sit extēsio ex identitate rōnis,maxime cum rō in lege scripta reperiať ut in d.c.p̄ ea q̄ supradicta sunt,imò admittitur socius criminis,& ēt periurus nedum cōtra seip̄m,sed contra alios,dũmodo nō odio aut liuore,ut in c.accus §.licet,de hære.in 6. & per Paul. Ghir. in tract. de hæret. in q. 5. uer.pro qua opin.

121 † Sed an testes probent cōtra suspectũ de hæresi parte nō citata,vř ꝙ non per l.si qñ.C.de test.& Bar.in l.fin.ff. de qō.Matt.in dec.131.num.4.& 5. Ang.in gl.fama publica.3.col.uers. & aduertas Bru. in tra.ind. in 1.q 1.par. Mar.in l.1.in princ. col 2.uer.& aduertas ne erres.ff. de q.Rom. in fin.366.Mars.in cōs.2.col.7.& cōs.8. 12. 15.18.29.35.46.51 & seq.& 59.95.ioi.120 123.& 130.& in pract.in §.exped.& §. nunc uidendum in quibus,ꝙ nec ēt faciunt indicium.In contrarium est tex.in c.fi.de hæret in 6.per quem ita limitat prædictam regulã. Rom.in d. sing.366. & Marsil. in l.de unoquoq; in fi.12.col 5.uers. item limitat etiã Lud.Rom. ubi supra. ff. de re iu.& plene in consil. 8.uers. non obstat illud quod allegabatur per partem aduersam,facit quod dř ĩ d.decis.391.& quod dicit Mar. in d.l.de unoquoq; in 30.casu ubi dicit in enormissimis partem non citari alle.Arch.in c.1.de hom. in 6.Fely.in cap.qm̃ frequēter, in prin. pen. col.ut lite nō cōtest. sed tale crimē hm̃oi est ergo,quod intellige,ut per Mar.in d cons.8. ſm terminos d.c.fin. de hær.in 6. qñ inquisitus esset persona potens,& licetur loquatur in publicatione testium,tñ idem est in cita-

122 tione ex identitate rōnis,& timoris. † Sed an attestationes testium publicandæ sunt,& processus publicandus uř ꝙ non ut dř,& in d.c.fin.de hæret.in 6. & nonnulli tradunt ꝙ publicatio processus non est de substantialibus,ideo eius cōmissio non uiciat, ut tradiť in l.p̄latam.C.de sen.plene Alex.in cōs.120 7.uolum.Ang.in glos.dictum process. publ Matth.in const.pacis cultum.5.not.Par.tra. synd.ĩ cōm.c.de test.Lanf.in cle.sæp.de uer. sign.In contrarium colligitur ex text.in d.c. fin.de hæret.in 6.uers.ceterum ubi publicatio attestationum in hæresis crimine fieri debet.& in d.extrauag.ad repr.ibi eorũ publicationē,et ã in causis in quibus proceditur sũmarie,& de plano ut per Bart. in d. extrauag.in uer.figura,& alii in locis supra, nam talis publicatio concernit defensionē ut possit testes de falso redarguere , & aliter se defendere,ut dicit Bar.ibi,& gl.ĩ d.c.fi.in uer. indiciis,quæ defensio tolli non pōt qũocunque procedatur ut in c.ad apost.de re iud.in 6.& dř in d.extrauag.& Par.in d.cōmento, & Lanfr.ĩ d.clem.dic ut distinguitur in d.c. fin.ꝙ aut est persona potens ,& timetur de offensione testium , & tunc publicandi non sunt,aut non est potens, & tunc publicandi sunt,ut possit se defendere, bñ tñ si nō sunt publicati non p̄p̄a processus erit nullus per d clem. sæpe, in fin. ꝙ ita gl.in d.c. fin.in d. uers.indiciis,& Alex.in d.cons.120.& Mat. in d.const.pacis cultum.5.no.qui allegat gl.

123 prædictam. † Sed not. ꝙ si publice p̄dicat hæresim,tunc non requiritur examinatio testium,nec accusatio,uec publicatio , sed statim punitur,ut dicit Iser.in d.c.1.§.deprēhē

134 si,de sta.contra lib.eccl. † Sed an post publicatas attestationes testes examinari p̃nt in hoc crimine contra accusatum, aut inquisitum, vř ꝙ non per id quod dicit Bar.in d.extrauag.ad repr.in uer.figura & alii in d cle. sæpe,nam licet procedať summarie,& de plano , tñ non p̃nt recipi testes post publicatas attestationes, dic & licet in aliis criminibus magis cōiter concludatur,ꝙ post publicatas

attestationes non pñt produci alii testes sup eisdem capitalis ad offensam ꝑ accusatorẽ, aut iudicem, licet in hoc Bar. contrarium dixerit in l. vnius, §. 1. ff. de qõ. quem sequitur Ang. in gl. & d. proc. pub. & Marſ. in cõſ. 127. & Par. in tract ſynd. char. 60. col 1. & alii ut ẽt per Mar. in pra. in §. ſequens qõ, & in d. l. vnius. §. cogniturũ tñ cõiter tenetur ꝙ testes ad offensam recipi non pñt etiam ex offõ iudicis licet ad defensam ẽt post cõcluſionem pñt, vt per Ang. in gl. cõp. in qui. & tor. neg. ver. quæro post publicationem processus, & Mar. in d. §. ſequens, & in ſing. 90. ubi etiam limitat niſi ſuper nouis ita Saly. in l. fi. C. de qõ. tñ licet hoc ſit in aliis criminibus, in crimine hæreſis indiſtincte pñt produci testes post publicatas atteſtationes ita Ang. in l. ꝑ hanc. C. de temp appell alleg. d. c. fin. de hęr. in 6. idem Gem. in cap. ut offm̃ §. uerum, de hær. in 6. & per Marſ. in d. §. ſequens, col. 1. & Bald. in l. eos §. ſi qd, in fi. C. de app. Fely. in c. fratern. 7. col. uerſic. item limita in cauſa
125 hęreſis. † Et no. ꝙ hoc crimen probaẽ ſi libri hæreſis reperianẽ penes inquiſitũ. Anan. in c. ſi qs eps, 3. col. de hęret. Ioan. de Fant. in c. ſane profertur. 24. q. 2. ubi allegat rõnẽ quare ſecus eſt in vſurario, vt ibi dicit gl. & Matt. in d. const. inconſut. 16 not. q. 10. Arc. in d. c. ſane. Rom. in ſing. 322. allegãt ꝑ caſu, c. ſi forte, 22. q 4. Mar. in l. q falſam, in prin. antep. col. verſ. circa quam qõnem. ff. de fal. in pract in §. dilig. 16. col. verſic. quæro ulterius ſi res furtiua, & ĩ cõſ. 52. uerſ. reſtat modo, Arch. in c. quicunq; de hær. in 6. col. 2. ubi dicit niſi dictos libros cõbuſſerit, nã tũc ut hæreticus non punitur idẽ ut eos cõfutet, ut per Ioã. de Arn. in probl. 10. & uide text. in l. quicunq; in fi. & in l. Manic. & in l. mathematicos. C. de hær. ubi comburendi ſunt, & per Matth. in d. conſt. inconſut. in gl. pen. ult. col. & ibi an liceat in domo retinere libros Dãtis qui fuit damnatus ut hæreticus:
126 † Item probaẽ hæreſis ex ſignis ẽt leuibus, ut dixit Paris in tract. ſynd. char. 120. col. 2. cõtra id qđ ſupra fuit dcm̃ ꝙ non ex pſumptionibus, niſi dicamus, ut ꝑ ſigna torqueaẽ nõ ut cõdẽneẽ, ut ſupra, & ꝑ Mar. in cõſ. 1.
127 † An aũt in talibus criminibus trãſigi poſſit, uẽ ꝙ ſic per tex. in l. trãſig. C. de tranſ. nã ibi fallit in crimine adulterii licet pœna sanguinis ingeraẽ, in ceteris aũt licet trãſigere, exceptio firmat regulam in nõ exceptuatis. l. quod ſiqde, ff. de pen. leg. l. in his ff. de leg. ergo, In cõtrarium facit id qđ dicit Cy. & nõ nulli alii in d. l. tranſig. & Ant. in c. 1. de coll. deteg. nã ex maioritate rõnis, quod de adulterio dr̃ extenditur ad raptũ, & alia crimina grauiora, ergo multo magis in his in quibus danẽ multæ ſpecialitates, & Cyn. & Ant. ubi ſupra hoc tenẽt per iſtas rõnes dic ẽm Alex. ibi quod in his ẽt licet tranſigere, cũ cõiter cõcludatur d. l. non extẽdi ad grauiora adulterio, cõtra Cyn. & rõ adulterii, q̃ ibi tradunt Doct. in his ceſſat dico qñ per accuſationẽ proceditur, non qñ per inquiſitionem, iuxta no. in c. in fidei fauore, de hær. in 6. & ſupra
128 fuit dcm̃. † Inferenda tñ ſñia requiritur citatio licet non peremptoria, alias ſñia non ualeret c. ad apoſtolicæ, de re iud. in 6. & in extrauag. ad reprimendam, & in d. clem. ſæpe, quod intellige qñ conſtat de hæreſi, & ꝓceditur ad ſñiam, ſecus aũt qñ ꝓceditur cõtra contumacem, nam tunc duæ requirũtur citationes ſi per annum ſteterit, ut per Arc. in c. cum cõtumacia, de hær. in 6. & per Fely. in d. c. excõm. 2. col. uerſ. nota in §. quidem, & Paul. Ghir. in d. tract. de hær. 8. q. ad quam ſñiam procedetur ẽm formam clem. 1. eod. tit. quod uterq; cõcurrat inquiſitor, & ordinarius, licet ante quilibet per ſe poterat proferre ſñiam, & cõdemnare, per c. ꝑ hoc, de hęret. in 6. ſed an qñ proceditur per accuſationem requiratur uterq; dcm̃ eſt ſupra per gl.
129 in d. c. in fidei fauore. Sed an à tali ſñia appellabitur, uẽ quòd ſic, nam ęquiparãtur iſta duo crimina, ſed in crimine læſæ maieſt. humanæ uẽ gl. tenere ꝙ admittitur appellatio, ut in l. Panth. §. rei perduell. ff. de acq. hære. & uẽ tenere Aug. poſt Ang. in gl. pręſente Caio, & appellante, 3. col. in addi. grauius, niſi in his caſibus læſę maieſt. in quibus expſſe cautum reperitur ꝙ non admittatur, ut in l. 1. C. de fal. mon. & in crimine perduellionis, ut ibi & in aliis tenet admitti ſi nõ ꝓhibeaẽ, Ang. tñ tenet ibi oppoſitum, ꝙ nõ admittiẽ uide tñ in tali crimine ĩ d. §. rei perduellionis & Ang. in d. gl. in crimine aũt hæreſis clare, & expreſſe ſtatutum reperitur, c. ut inquiſit. offm̃, de hęr. in 6. ubi refertur ꝙ ẽt per cõſtit. Federici erat cautum. Idem dic de relapſo in hęreſim, ut dicitur in cap. ad abolendã, uerſ. illos, de hęr. Spec. in tit. de appel. §. i. u ec. 31. caſu, Archid. & Ioan. And. in cap. felicis, de pœn. in 6. Matth. in conſt. inconſutilem, 22.

nota. & Fely. in c. ad abolendam, 2. col. uersi. sed aduerte incidéter, ubi limitat admitti ante diffinitiuam sñiam ẽm Archidiaconum
130 in d. c. ut inquisitionis. † Limita ẽt nisi per recursum, nam superior cognitio de iustitia posset inhibere ẽm Panor. in c. pastoralis, in fi. prin. de appel. not. in c. Romana, §. si autẽ, de appel. in 6. hoc pendet ab illa q. an remota appellatione censeatˀ remota supplicatio, & recursus: de quo ꝑ Par. ĩ tract. synd. char. 19. & seq. uer. appellatio, & uers. an si statuto. Ias. post alios in auth. q̃ supplicatio. C. de prec. Imp. offe. Cano. in d. c. pastoralis, & Ro. in rubr. ff. de arb. Spec. in tit. de appel. & ibi Bal. uers. qd operetur. Lanfran. in c. qm̃ contra. in § appel. de ꝓbat. Ang. in l. eos, ĩ princ. C. de appel. Mar. in sing. 287. tex. tñ in d. c. ut offm̃, dicit statim sñiam exequẽdã dilatione aliqua postposita, adeo ꝙ oẽ remediũ tollere uř, dic tñ quo ad iudicẽ a quo: ut non teneatˀ admittere, ut dicit Fely. in d. c. ad abolendã, superior aũt bñ poterit inhibere tex. tñ in d. c. ut inqsitionis offm̃ tollere uř ẽt recursum ad superiores in eo qd̃ dicit seu proclamationibus. & sic diuersum ab appellatione, & dicit tex. & gl. in d. cõst. incõsutilẽ, in fi. sicut in crim. læsæ maiest. humanæ, ut in l.
131 1 q̃sq; C. ad l. Iul. maiest. & ibi dicit gl. † Sed an defensiones dãdæ sunt inqsitis de hęresi, an statim fit executio non datis nec ꝓmissis defensionibus, sicut dř non admitti appellationẽ cõtra l. addictos. C. de episc. aud. Et an renũciare possit defensionibus, uř ꝙ nõ per plene tradita per Marsil. in pract. in §. examinanda, & in cõs. 114. in fi. Par. in tract. synd. char. 29. 4. col. & char. 34. 3. & 4. col. & char. seq. 1. col & Ang. in gl. q iudex statuit term. Fely. in c. si diligenti, de foro comp. & in c. pastoralis §. quia uero, de off. deleg. facit nam defensio nec per principem nec per statutũ tolli potest ut per Mar. in cons. 25. uers. quin immo dicta defensio, & in consil. 31. uers. defensio. n. & in cons. 37. uers. quinimmo talis, & consil. 81. uersic quinimmo, & in tali crimine tenet tex. in c. fi. iuncta gl. indiciis, de hær. in 6. uer. certum, ubi publicatio fieri debet ut possit se defendere, ergo defensio permittitur, & faciunt d. Bart. in d. extrauag. ad reprim. in uers. figura, ubi ea q̃ sũt iuris naturalis, & cõcernunt defensionẽ tolli non pñt licet ꝓcedatˀ summarie, & de plano, & sine figura iudicii. In contrarium uř, nam in tali crimine ut dř in d. c. ut officium, tollitˀ remediũ appellationis, & tñ appellatio est defensio, ut ꝑ Matth. in sub. cõst appellationum ꝑpa. Itẽ Ang. in d. gl. Par. ubi supra, & Mar. in pra. in §. examinanda, dñi in tantolo latrone, & assassino, ex quo occidi ꝑñt tanq̃ hostes, c. 1. de hom. in 6. denegari põt defensio, & ꝑ eos renũciari, ergo idẽ in hoc crimine cũ longe grauius sit, & occidi ꝑñt. c. 1. §. diffidamus, de statu. cõtra lib. eccle. & in c. excõicamus, de hær. & in auth. gazaros, C. eo. Card. in cle. 2. §. cęterũ, de electio facit l. proditores, ff. de re mil. & l. 3. §. fi. ff de sic. Boni. tñ in tr. de hær. tenet nõ licere priuatũ occidere ꝓpria auctoritate hæreticũ, sed ꝑ iudicem secularẽ, cõtra tñ d. §. d. ffidamus, dic ꝙ aut tale crimen est defensibile, ut si ꝑ ulisset aliqd̃ uerbũ iocose, uel disputãdo, uel aliter ut supra dictũ est, & tũc admittitˀ defensio. aut nõ est defensibile, & crimẽ est notorium, ut qa publice affirmet cõtra articulos fidei, aut aliter plene cõstet, & cõuincitur, & appatet hæreticus, & tũc nulla competit defensio per d. c. ut officium, ibi, in delata animaduersione, faciunt dicta de aduocato, & procuratore, & facit c. ẽm leges, eod. in 6. & ex his si potest renunciare ẽm dictam distinctionẽ. Expedito processu hæreticorũ, de eorũdem pœnis, & earũ executione dicendũ est. Circa igitˀ quartũ de pœnis hæreticorũ, primo uidẽdũ erit de pœnis ordinariis, secũdo de pęnis extraordinariis hæreticorũ. † Circa pri-
132 mũ dicendũ est. ꝙ de iure diuino imponi pęna uř, & statui pœna ignis, & concremationis, ut dř in Ioan. 15. c. si quis in me nõ manserit mitteť foras, sicut palmes arescet, & colligent eum, & in ignem mittetur, ẽm Hostien. Ioan. Andr. & Panor. in d. c. ad abolendam, 3. col. in gl. audientia, & in c. excõicamus. Io. 2. de hær. iure aũt ciuili imponitur pœna ultimi supplicii, ut in l. arriani. uer. manicheis, & l. seq. C. de hær. ultimum aũt suppliciũ mors naturalis intelligitur l. ultimum suppliciũ, ff. de pœn. & ibi uide alias pœnas mitiores exilii, & publ. bon. d. l. arriani in prin. & d. l. qcunq; uers. hærẽtibus, & deportatio, uers. nemo, & distingue aut hæretici sunt qa hæresim docẽt, & tũc puniunť pœna ultimi supplicii, d. c. qcunq; circa fi. uers. ultimo supplicio, docẽtes uero puniuntˀ, pęna decẽ librarũ auri, seruãtes uero dogmata hæreticorũ deportanť, ut dicit gl. ĩ d. l. qcũque. uersi.

uers. damnetur ēt si adiscant ab instructorē papæ ſm Card. in clem. 1. §. fin de usur & ui de gl. ī c. pen. de hæred. & gl. in cōst. reg. incō sutilem, in uer. pœnas & intellige de addiscente ut ibi dicit gl. qñ nondum ad actum addiscendi peruenerunt, sed gratia addiscendi ad hæreticos peruenerunt, & ita intellr̃ d. l. quicunq; secus aũt si didicisset, tunc eadem pœna puniuntur sicut si docuissent per l. culpa. C. de mathem cōsuetudine aũt introductum est ultimũ supplicium imponi, u3, pœna ignis, ut comburantur hæretici, & ita declarat cōsuetudo ī hoc delicto ultimũ supplicium, ut dicit Pan. in d. c. ad abolendam, & plene per Paul. Ghir. in d. tract. de hær. 3. q. ubi ponit pœnas inductas à iure canonico, & ciuili cōtra ꝑsonas ecclesiasticas, & laicos, & ꝑ Aret. in l. 1. 3. not. C. de sum. Trin. & fi. Cath. & Ias. ibi. iure aũt nouissimo in regno talis pęna ignis est approbata, ut ꝑ d. cōst. in cōs in fi. ut in cōspectu populi uiui cōburanr̃ hæretici, & ibi gl. pē. in uers. pœnā ur̃ demōstrare, ꝙ ēt iure cōi imponar̃ pœna ignis, cũ aruspes, & sacrilegus pœna cōcrematiōis puniant̃. l. nullus. C. de mal & math. in l. sacril. C. de sacril. qui ēt dici pñt hæretici cum separati sint à cōione ecclesiæ. & licet dicātur large hæretici, tñ si in eis locum habet talis pœna, ergo multo magis in hæretico stricte, & ꝓprie sumpto, tñ gl. concludit aliā pœnā introductam fore de iure ciuil, & Fely sentire ur̃ in d. c. ad abolendā 4. col. uer. not. pnīam, ꝙ pœna ignis imponatur, allegat d. l. Arr. alia ēt pœna imponitur, ut in auth. Gazaros C. de hær. & in corp. unde sumit, u3, bāno. & diffidatione Et not. ꝙ talis pœna infligenda erit nulla considerata qualitate personæ, & priuilegio, siue sint milites, l. Arr. in fi. facit l. nullus, C. ad l. Iul. maiest. siue clerici sacerdotes, & religiosi, ut in d. c ad abolēdam, & d. c. excōicamus. laici tñ statim condēnati tradũtur curię seculari plectēdi, clerici uero prius degradant̃, & postea tradunt̃ curiæ seculari, ut d. c. ad abolendam, & d. c. excōic. & c. 1 eo. in 6. & Paul. Ghir. in d. tract. 3. q. An autē secularis cogi possit per epm aut inquisitorē, ut morti traderet ex quo si mors sequat̃ excōicari pōt dic, ut per Fely. in ca. uerg. 1. col. 1. not. de heret. & uide c. nouimus, de uerb. sign. ubi eps rogat, & non cogit. & Matth. in
133 d. constit. inconsut. 17. not. † An autem requiratur incorrigibilitas, ut ex tali crimine possit degradari in hoc nōnulli dñt ꝙ licet alias in grauioribus delictis, & reqrat ut degradatio, & postea tradi curiæ seculari, tñ requiritur incorrigibilitas, alias nō sunt tradendi. fallit tñ in nōnullis casibus, ut in hoc crimine hæresis, & in aliis traditis ꝑ gl. in d. c. ad abolendam. & in d. c. excōm. & ibidem ꝑ Doct & in c. cum non ab hoīe, & in cap. at si clerici. ubi Panor. post alios de iud Ang. in gl. & caput à spatulis, uers. quid aũt si clericus. Spec. in tit. de comp. in d. add. §. 1. uer. 2. Ant. tñ & Pan. in d. c. ad abolēdam, & d. c. at si clerici, & d. c cum non ab homine Ang. in d. gl. dñt hoc horum nō esse, nam ēt in tali crimine requiritur incorrigibilitas, nam si uelis redire ad fidem, curiæ seculari non traditur, sed ad agendam pnīam in carcere detruditur perpetuo, ut in c. pen. de hæret. bene tñ inquisitores poterũt talem pœnā ꝑpetui carceris cōmutare, ut dr̃ in ca. ut cōmissi. de hæret. in 6. Fallit tñ qñ abiurasset, & postea incideret in aliam, aut eādē hæresim, tũc. n. relapsus statim absq; aliqua audiētia tradit̃ curiæ seculari, ut dr̃ in c. super eod. & in ca. accus. de hæret. in 6 & traditur in d. c. ad abolendā, & in d. c. excōicamus, in tali casu posset hr̃e locum opinio ꝑdcōrũ, & gl. in d. c. ad abolendam, & d. c. excōicamus, & per Panor. in d. c. at si clerici, in princ. uers. ad 3. q̃ sunt.
134 † Per quos aũt degradādi sunt, dic ꝙ licet alias requiratur in degradatione, ꝙ interueniant sex epi, si degradandus est presbyter, & tres si diaconus, ut traditur per Panor. & Fely. in c. non potest, de re iud. & in cap. si qs ꝑsbyter. de cler. excom. Spec. in tit de acc. §. 2. §. 4. tñ in hoc crimine si interuenire non pōt tot epi solus eps conuocatis abbatibus. aut aliis religiosis poterit degradare, ut traditur in cap. 1. de hær. in 6. Panor. in d. ca. ad abolendam, uersic. item not. 24. Matth. in d. const. inconsut. 18. not. uide Dec. in d. c. at si cler. 2 3. col. uer. uenio ad tertium, de iud. Formam aũt degradationis ponunt Iac. But. & Bald in authen. presbyteri, C. de epis. & cler. & Spec. in tit. de accus. & Doct. in c. 2. de pœ. in 6. Ang. in gl. & caput à spatu. uers. nũc re-
135 stat † Insuper, & in hoc crimine sicut in læsæ maiest. humanæ memoria defuncti dānat̃ & bona publicātur ut in l. pen. & fin. & l. qsq. C. ad l. Iul. ma. l. fin. ff. eo. inst de pub. iud. §. item lex. Iul. no. in l. ex īdiciorũ. ff. de acc. instit. de success. quæ ab intest. defe. §. inter.

dum

dum traditur in constit. cõtingit interdum, & in c.reg.bona ꝓditorũ.& in c.nuper apud Tranũ parimodo,& in hoc crimine memoria defuncti damnatur tam iure ciuili antiquo l.manich.& l.cogn.C.de hær.q̃ nouissimo ut ĩ auth.Gazaros,& in corp.unde sum. ut in c.1.§.Gazaros.de statu.contra lib.eccl. not.gl.in uer.ꝑ oĩa.in constit.inconsutilem tam iure reg.ꝑ d.constit incõsutilem,q̃ ẽt iure canonico antiquo.12.q.7.ꝑ totum ibi ꝑ gl.in summa 8.dist.c. iure.& in c.uergentis. & in c.excõicamus.lo 1.d hær.& in c.cum à nobis.de ꝑscrip.& iure moderno ut in c.cum s̃m leges.de hær.in 6.Mar.in l. qui sine.7.col. uers.item hæreticus mortuus,ff.de q.gl. 24. q.2.in summa.ita tñ ꝙ bona laicorũ fiscorũ imperii applicanť non tñ ante declaratione̅ per epm aut inquisitorem factam, sed post sñiam:ut dicit tex.in d.c.cum s̃m leges Sed qd in terris baronum cui applicabunť bona hæreticorũ,barono an fisco?dic ut ꝑ Guid. papæ.in dec.76.& ibi an reqratur sñia. Bona uero clericorũ aut laicorũ subiectorũ eccľię fisco eccľię applicanť ẽt patrimõialia,ut dr̃,in d.c.excõicamus, et ibi Pan. & alii.& feudalia ecclesiæ ut ibidem,& ꝑ Matth.in d.const. inconsutilem,18.not.& per Pan.in c.de succes.ab intest.Ioan.And.in d.c.cũ s̃m.de hær. in 6.& ibi per Philip.Fran. nisi clericus recognosceret indirectũ dñm rõne feudi an emphiteusis laicum,tunc fisco ecclesiæ non applicantur sed ad directũ dñm reuertitur, de quibus per Doct.in l.si finita.§.si de uectigalibus.ff.de dam.infe.Alex.in cons.23. uol.1. & cons.25.uol.3.Are.in cons.10.Soc.in cõs. 155 Ang.in gl.publicamus bona. Matth. in constit.sequens.5.no.& in constit.post mortem,1.not.& in col.fin.uers.in gl.4.& in decis.280.2.dub.in quibus qñ feudum aut emphiteusis reuertitur per rebellionem ad dñm directum,& qñ ad fiscum.fiscum aũt ecclesię intelligas si ab ecclesia habuerit stipẽdia eius cameram.si non epi cameram ut per Fel. in in d.c.excõicamus.& in d.c.uergentis, & cęteros ut per Panor.Ana.& Soc.in d.c.excõicamus,assignãt rõnem,nam quoties ꝑsona cui actio acquiriť non est expressa in ꝑtinentibus ad ecclesiam,epo loci actio competit, allegauit gl.in c.de uiduis,27.q.1.in fi.Inno. in c.cum olim.el 2.de priuil.& alios de qbus ibi per Fely.Limita tñ ut confiscato bonorũ clerici non fiat.de bonis ecclesiæ cui seruiui clericus,sed de aliis patrimonialibus aut aliter quæsitis ut ꝑ.Card.in cons.1.tit. de hær. & Fed.in cõs.137.& ibidem per Fel.& gl. in d.c.cum s̃m.allegat clem.uolentes. post pri. ubi uide.Quæ aũt bona ueniant publicanda dic ut per Panor. in d.c.uergentis, & Ang.in d.gl.& eius bona publicamus, & Doct. in d. §.si de uectigalibus intellige tñ pręd̃icta non in oĩ gñe hęresis de quo supra,sed in stricta, & ꝓpria hęresi de qua ꝑ Iser.in c.1.§ diffidamus 3.col.uers sed an oĩs hæreticus perdat bona,de sta.cõtra lib.eccl.Et no.ꝙ accusans memoriam debet se inscribere,& ducere, & ꝓbare ꝙ scienter erat hæreticus,ut ꝑ Fel.in c.si quis eps.de hær. Mars.in l. qui falsam.§. accus.ff.de fal.

137 †Sed in ipso iure bona sunt publicata,an ueniunt publicanda:dic ꝙ iure ueteri nõ ipso iure sed erant ꝑ sñiam publicanda,ut dr̃ in d.c.excõicamus.ubi ꝑ Panor. hodie uero per d.c cum s̃m leges,ipso iure bona sunt publica ta,& ꝓcessus,& sñia non requiritur quo ad publicationem. c.2. de rescrip.in 6 Panor.in d.c.uergẽtis.2.not.Bart. in l.Imperator.ff.de iure fis.Ang.in d.gl. che hai trad.la tua pat.3.col.Requiriť tñ declaratio ꝑꝑ administrationem, & fructus medii tꝑis;ut firmat Anch.in d.c.cum s̃m leges. 2. not.Oldr.consil.371.& Mars.in pra.in §. aggredior.16 col.& cons.10.nu.18.& 19.cum seq.Dec.in c.peruenit,lo 1.de App.Matth.in cõstit.pactarenorũ.4.not.sic.& in crim.læsę maiest.huma.ipso iure in regno sunt publicata per c.reg.nuper apud Tranum. & ibi ꝑ gl.& per c.reg.bona proditorũ,tñ declaratio requiritur anteq̃ fiat executio ut per Matth. in constit.contingit interdum.7.no.& uide per Capit.in decis.sa.cons.130.plene.& uide per Ias.in l. 2. C.de iure emph. in illa q. an ꝑꝑ canonem non solutum ipso iure res cadat in cõmissum.ubi sił̃a, & ꝙ declararoria reqritur,& ꝑ Iser.in c.1.in uer. cõtr. incestas nup.in addi.in tit.q̃ sint rega seu cõmit. cri.

137 † Ex quo seqtur ꝙ alienatio bonorũ hær. per eos est ꝓhibita,& si fiat reuocari põt per inquisitorem,aut epm.Bar.in l.ff.de his quæ in fra.cre. & in l.chirographis. §.fin.ff.de admi.tut.Cyn.in l.fi. C.ad l.Iul.maiest. & in l. 1 C.de præsc.30. anno.Bal. in l.fin.§.fin. C. cõm.deleg.Ias.in instit.de actio.§.item si qs in fraudem.23.col.uer.limitate tñ,& faci t.l.qs quis.§. emancipationes. C.ad l.Iul. maiest. Ang.in gl.che hai trad.la tua pa.3 col.Mat. in

in d.const.pactarenorum 4.not.& per Paul. Ghir.in tract.de hære.4.q. ubi an requiritur
138 snīa,& an alienatio ꝓhibeatur.† Sed an teneatur precium restituere,dic quod sic,ut ꝑ doc.in dictis locis.& ibi maxime Ias.qd si hæreticus emit bona,& precium non soluat,an teneať inquisitor,ubi dicit ꝙ sic,per text.in l.
139 in uendicatione.ff.de actio.empt.† Et qd si hæreticus ante hæresim fundasset hospitale, & bona dicasset an talia bona sint epō confiscata,& uide Card.in clemen.1.§.sane.q.7.de hær.& Ioan.And.in Spec.in tit. de hær. & in d.c.cum s̄m,de hn̄te homicidium alibi ab ori
140 gine,ad quē spectent bona originis. † Sed quid si hæreticus habeat filios orthodoxos an bona perueniant ad eos,an penitus excludantur,& fisco applicenť,sicut in crim. læsæ maiest.l.quisqs.C.ad l.Iul.maiest. dic ꝙ iure ueteri ciuili, ad filios orthodoxos successio spectabat,& eis non existentibus agnatis orthodoxis.l.manich.& l.cogn.C.de hære.iure uero canonico pęnitus excludunť filii, ut in d.c.uerg.ubi gl.in uer.exhęredatio, & glo.in uersic.per omnia in constit.in consutilem.& approbatur per d.authent.gazaros.& in corpore unde sumitur,& hoc tenetur cōiter,ut ꝑ Pano.in d c.uergentis.& tenet glo.23.7.in sum.ubi Arch & Cyn.in d.l.quisqs, & Host. in sum.eo.tit.§.qua pœna.licet.Ioan.And.distinxerit in terris ecclesię,& in terris Imperii tam,idē in terris Imperii ꝑ d.auth. gazaros. ꝑ quā arguiť a maioritate rōnis, ut sicut in humana filii ēt fideles excludunť ꝑ d l.qsqs, multo magis in diuina,& sic ēt si fuerint orthodoxi uide gl.in d.§.interdum, insti.de succes.ab intest.& in l.ex iudiciorum.ff.de accus. & gl.in c.2.de hær.in 6.& in c s̄m leges eod. tit.in 6 Iser.in d.c.1.§.itaq; filii de stat.cōtra liber.& Boni.in tit.de hær.ubi refert Gofre. distinguere in terris Imperii non priuenť limita,& uide ut ꝑ Fel.in d.c.uerg.in fi.ubi de
141 filiis ponit quatuor fallentias.†Qui filii ēt excluduntur pęnitus a quocunque beneficio ecclesiastico,& officio,& dignitate, ut dř in c.2.ad hæc.de hęr.in 6 & ꝑ Matth.in constit. in consutilem 18.no.& uide per Paul.Ghir. in tract.de hęr.3.q & in 4.q.& ibi qd si sint fideles filii,limita nisi pater fuerit emendatus. & egerit pœnitentiam ut in c.statutum,de hęr. in 6.ubi declaratur.d.2.decretalis, & Ang. in gl.che hai tra.la tu a pat.3.col.& uide in c.filii.eo.in 6.Intelligas tn̄ p̄ dicta de beneficiis, ut locum habeat in obtinendis non tn̄ in iā obtētis,ut no.gl.in c.satis ꝑuersum.56.dist. & per Panor.in d.c.uergentis uers. sed circa prædicta.Et q filii contineanť,an existentes, in ptāte,an uero emancipati,an adoptiui,an legitimati,an nāles tm̄, an nepotes ex utroque parēte,& qualř,& an fœmina,& qn̄, dic ut per gl & alios in d.c.statutum ꝑ Doct.in d.l.quisqs.& Ang.in d.gl.che hai trad. la tua pat.3.col. & q̄ post eū ibidem hn̄r ꝑ aposti. & ꝑ Fel.in d.c.uergentis.in fi.an differat crimē hæresis a crim.læsæ maiest.quo ad filiols puniendos,& uide Matth.in d.constit. pactarenorū.in gl.ipsorū filii, ubi etiam ponit in qbus filius teneť ex delicto patris, & an econtra ex delicto filii,& ibi qd si filius est hæreticus,an pr̄ teneať.& ibi qd si filius est emancipatus,an ex delicto patris teneať & qd si mr̄ est hęretica.an excludať ēt ab extraneorū successione,& qn̄ post Ang.in d.gl.Quid autem de dotibus mulierū licet Iser.multa dicat in d.§.diffidamus,maxime in dote confessata, tn̄ expressum reperiť in cap.decreuit.de hær. in 6.ꝑ ꝙ statutum dotes uxorū orthodoxorum illæsas esse nisi sciuerint uirum hæreticū a principio fuisse,non ex post facto,ut ibi per gl.& ꝑ Alex.in l.si cōstante,in prin.4.car. ff.sol.mat.sic,& in crim.læsę maiest.ut in d.l. qsqs.§.uxores,& in const.pœna carere uolentes,& ibi ꝑ Matth.in c.reg. itē statuimus, si forte cōtingat aliquos damnari, & ꝑ Par in tract.synd.in uerbo bonorum publicatio.Puniūť quoq; filii,nam si patres fuerint bāniti ex causa hæresis,ꝙ non pn̄t cōtrahere matrimoniū sine regis assensu,& mādato,cū fidelibus feuda tenētib.ut dř in c.reg. humanitatē
142 quoq; sectantes.†Sed infra quātum tp̄s peti pōt publicatio bonorū,& memoria defuncti dānari,& an filii, & ꝓximiores p̄scribere pn̄t dicta bona,& ꝑ quantum tp̄s,gl.1.l.manich.C.de hær.ꝑ tex.in l.si qs. C.de apostaubi ēt Bar.tenēt ꝙ per quinquēniū in utroq; crimine diuinæ,& humanę maiest.læsæ.& d. gl sequiť Alex.post Bar. in l.fin.ff.de sicar. & ꝑ Rom.in sing.436.& Ang.in d. glo.che hai trad.la tua patria,in princ.4.col.gl.tn̄ in cap. 2.de pręscr.in 6.& in c.accusatus de hær.in 6.in uer.post mortem,& gl.in sum. 24. q.2. dicunt per 40.annos præscribi, & infra tantum tempus peti potest publicatio,& memoria defuncti damnari, & sequi uř in d.gl.che hai trad.la tua patr. Ang.& Albe. in l.1.C.de

apo.

apo.Mat.in rub.de apost.Pan.uero. & Fely. in c.a nobis.col.2.uers.ẽm prędicta, de pscr. saluant ambas gl. ut iuris ciui.gl locum habeat in fisco imperii,& gl.iuris can. in fisco, eccl.eo modo ut supra, tñ est remittendum ad tradita per Doct in d.c.cum a nobis, sed Mar.ur sentire,in l.qui falsam, §. accus. col. ff.de fals.semper accusari posse, & præscribi non posse.sed non recte loquit simplr, ut ex prædictis patet,in crim.uero lęsæ maiest. in regno proditores nec filii,& alii descẽdentes aliquo præscribere,tempore possunt sed qñ cunque uendicari possunt bona per fiscum, ut dicitur in c.reg.bona prodit orum,in fi.

143 †Nunc de pęnis extraordinariis dicamus deinde qualiter ordinariæ, & extraordinariæ euadantur,postremo de pœnis receptatorũ, & fautorum.punitur ergo hęreticus quod ĩfamis sit,l.1.in fi.C.de sum.Trin.& ibi Bar. & in l.Cassius,ff.de sen.& ideo testis esse nõ põt in iudicio,licet possit in cõtractib.l.qm̃, C.de hęr.Bar.in d.l.Cassius.& in d.l. 1. Bald. in marg.in uers.crimen,uers.hæresis.Spec.in tit.de teste.§.fin uer.q̃d de portantib.& uers. item ꝙ est Iudæus,& de off.om. in d.§.4. ui de distõnem d.l.qm̃.ut cõtra orthodoxum,& Xpianum,non possit,pro eo uero sic, sed interesse nõ prohibent,facit nam hęreticus est excõicatus,c.excõicamus, de hæret. sed excõicatus excluditur a testificãdo, ut traditur in cap.ueniens,de test.ubi Felyn.in cap Rodulfus,de rescr.Alex.post Bar. in l.3.§.l. Iul. ff de test.Spec.in tit.de test.§.1.uer.itẽ quod est excõicatus Item facit nam q̃ prohibentur accusare,prohibentur testificari c.testes.4.q. 3.Bart.in rub.C.qui accus.po.Ang.in glo.nec non ad q̃relam, sed hæreticus accusare non põt orthodoxum,ut supra,& hr 4.q.1.capit. diffinimus.Spec.in tit.de acc.§.1.uers.itẽ excipitur,ꝙ est hęreticus,ergo nec testificari, uide tex.in d.c.excõm.§.credentes, & in auc. credentes eo.C.& uñ sumit,& sic punit ẽt ut nõ possit accusare orthodoxũ per d.c.diffin.

144 †Item punitur ꝙ si excõicatus d.§.credẽ.& ibi ꝑ Pan.1.not.& 24.q.3.notandũ, & capit. dixit Apost.& c.ad abolendam, extende et ã in hæretico occulto,gl. & Card. in clem.1.§. pen.de hær.& clem.1.§.fi.de usu. vide gl.24. q.1.c.1.& ꝑ Mat.in cõstit.incõsutilem,4.not.

145 †Itẽ hæreticus priuatur oĩ beneficio,& offõ,& dignitate,d.c.ad abol.c.si Papa,40.dist. 24 q.1.c.q̃ cõtra pacẽ,& c.sta.de hæ.in 6.l.i. C.de hær.& in auth.cred.C.eod. & unde sumitur,& uide in cap.1.de schism.in 6. extende ẽt in hæretico occulto,ut supra proxime.

146 †Item punitur hæreticus,q̃a eius filii usq; ad secundam gñonem excludantur ab offõ, dignitate,iuxta c.2.& cap stat.de hær.in 6.c. uerg.eod.& in d.auth. Gazaros, & alibi usq; ad quartam gñonem,d.cap.1.de schis.in 6.& uide cum gl.de nepotib.in d.c. stat.eod.in 6. & ꝑ Paul.Ghir.in d.tract.de hær.3. & 4.qõ.

147 †Item punitur quia caret sepultura, d.ca.2. de hær.in 6.& in c sicut eo.ibi uide Felyn.an corpus mortuũ,& qñ puniri possit, & in c.si q̃s eps.eo.& in c. eod. de sent. excommunic.

148 †Item punitur,nã potest a quocunque impune occidi,& percuti,d.auth Gazaros, ibi diffidamus ẽt si sit clericus, ut ꝑ Card. in d. clem 2.§.ceterũ,de elect.& Felyn.;in cap.fin. de hæret.gl.in c.si q̃s deinceps, 17.q.4.& sic amitti priuilegium c.si q̃s suadente,nam cũ percuti põt,non est excõicatus percutiens.

149 †Itẽ punitur mulier hæretica,nam ornetur filiam orthodoxã dotare licet alias si non esset hæretica teneatur,ut ꝑ gl.in l neq; mr.C. de iure do.Doct.in l.1.ff.sol. matr.Alex.post Bald.in l.2.C.cõm.de l.Ang in d.l. neque.

150 † Item mulier hæretica infidelis non gaudet priuilegiis concessis dotatis mulierib.de quib.in d.l.1.& in l.assiduis,C. qui potio.in pig.hab.ut dr in l.1.& in auth.item priuilegiũ,& in corpore unde sumitur,C.de hære. & Bal.iunior in tract.de dot.11.par.in 3.mẽbro, 21.diff.nisi fuerit conuersa ad fidẽ qm̃ ea recuperat ut ibidem,& uide Bald.in rubr. C.de priuil.do.Arc 4.q.1.c.1.& ꝑ Camp.in tract.de do.1.par.Item caret beneficio Velleiani,ut dicit Arc in d.c.1.4.q.1.& filiusfamilias beneficio Macedoniani,ut ibidem.

151 †Item hæreticus non potest testari, ut in cõst.apostantes,ẽt ad pias causas,ut per Fel. in c.si quis eps,de hæret.nec succedere, non cõtrahere,nec quocunq; alio modo alienare nec iudex esse,alias nulla redditur snĩa,& ꝑcessus,nec aduocatus, nec tabellio, alias instrumenta,& acta nulla reddũtur de q̃bus in l.Manic.& in d auth cred.de hær.& uñ sumit & cap.si aduersus,& c.excomm.§.cred.de hęret.ubi agere non potest,sed bene conueniri,& per Iser.in cap.1.§. cred.de stat. contra lib.eccl.& in pract.Pap.in libello de rei uend. uer.ueris,& legitimis,& per Bar. in 2.consi. de tabell.& Specul.in tit.de off. om.in d.§.4.

& in

& in ti. de instr. edi §. 8. uer. qd si cōfectū sit. §. 12 uer. prohibetur, & uer. 3. oppono. & ꝑ Mar. in pra in §. aggredior, ubi an gesta, & acta facta ꝑ occultum hæreticum, teneant, nec aliqd hęretico relinq pōt ꝑ Bar. in l. cum senatus, ff. de reb. dub. Bal. in l. 2. C. q testa. po. ēt in testō militis nihil hr̄e potest, nec legatum, nec fideicōmissum, nec hęreditatē: ut in l. fi. C. de hær. ēt si esset filius ut per Felyn. in d. c. si quis eps de hær. imò tunc fiscus uendicat l. 3. C. de hær. & l. 2. eo. uide Bart. in l. 1 ff. de iure fisci. ꝑ Aret. in l. 1. ff. de hæred. inst. 4 col. & limita ut ꝑ Panor. in d. c. si quis eps seq. eo. & uide in auct. idem est de nestorianis, C. de hær. & ibi ꝙ occidens seipsum hæreticus non hēt hæredem. Item nec usucap. ꝑ herede: ut ꝑ Bar. in l. cōstat. ff. de usu.
152 pro hær. † Item hæreticus cogitur ad obseruantiam iurī, licet aliter q̄ orthodoxus iuret, Card. in clem. 1. §. 1. de iureiur. sic, & iudæus ut ꝑ Mat. in cōst. eos qui sciēter. 3. lib. 9. q. & in cōst. si qs īposterū, 6. no. 3. q. Doc. in c. fi. de iudæi. Ias. in ꝓœ. ff. ueteris Bart. in l. Ait ꝑtor, §. iurari, ff. de iureiur. & ibi Alex. ubi hæreticus cogit ad obseruantiam iuri ēt si aliter iuraret quam dr̄et. Item hęreticus petere non potest restōnem rerū ecclesiasticarum, de quibus fuerit spoliatus, ut ꝑ Inn.
153 in c. ex parte de rest. spol. † Item hæreticus non potest hr̄e christianum seruum l. Deo nobis, § fi. ubi Bar. C. de epis. & cle. sic, & iudęus c. fin. deinde, & in l. 1. ne christia. Man. hær. uel inde. Item hæretici non pn̄t hr̄e sinagogas sicut iudæi: ut in c. iudæus lo i. deinde 24. q. 3. c. clericus cū seq. Cy. in l. 2. in fin. C. de sum. Trin. post gl. ibi alias locus publicat, l. qcunq;, §. uniuersi, C. de hær. s cōuenticulā. C. de epis. & cle. Matt. in rub. in cōst. in cōsutilē, & in rub. cōst. pac. Itē qa hæreticus ubique peccat, ubique puniri pōt de hæresi. Card. in Clem. 2. §. deniq; 9. quest. de re iud. & uide text. & gl. in c. ut cōmissi, eo. in 6. Itē hæreticus expelli pōt à ciuitate ne alios inficiat Bal. in l. nullus, C. de sacrosan. eccle. gl. in authen. si uero dn̄i, C. de hær. & Mat. in d.
154 rub. † Item hæreticus ēt reuersus ad fidem non ordinat, Felyn. in c. cum te, rescrip. uers. infidelitas ꝑcedens, nisi fuerit reuersus, & abiurauerit iuxta c. saluo, 1. q. 7. per qđ glo. in c. 1. de censi. in 6. dicit abiurationē reprobari ꝑ scripturā. Itē hæres ab hæretico institutus in testō, agere non pōt ex eo ad hæreditatē l cognouimus, C. de hær. c. uergentis, & c. si qs eps, eo. Spec. in tit. de actore, uer. item ꝙ est ab hęretico īstitutus. Itē facta monitione non licet cū eo cōuersare c. dixit Apostolus, 24. q. 3. & 24. q. 1. c. q̄ dignior, & c. omnis q cū seq. ea. q. Itē hæreticus non pōt rescriptū aliqd impetrare, ut ꝑ Spec. in tit. de rescrip. §. 5. uer. Itē ꝙ est imperator, l. 2. C. de sum. & Tri. Mat. in c. cōst. incōsutilē, 25. no. Itē ordinatus ab hæretico deponendus est. & ordinatio nulla reddit c. ordinationes, 9. q. 1. c. 1. & 2. de schisma, iunctis dictis ꝑ Panor. in rub.
155 eo. † Et not. ꝙ licet Papa accusari possit ut priuet si hæreticus sit, tn̄ si eligat ei non obstat exceptio hæresis Card. in cle. 2. §. certū, de elect. uide glo. & Doct in c. licet, de elect. ibi, nulla exceptio, & ibi ꝑ Pan. de ueritate,
156 & in c. ad ꝓbandū de re iud. † Itē puniunt hæretici, nā catholici eūtes ad hæreticorum exterminū cōsequunt indulgētias, & alia, ut in d. c. excōicamus, §. catholici Spec. eo. tit. in
157 fi. ubi uide de beneficiorū fructibus. † Item punit quia matrimonium cōtractum sciēter cū hæretico non tenet Spec. in tit. de diuor. uers. eo. modo, uide c. decreuit, eo. in 6. sed superueniens hęresis separat quo ad torum per Spec. in d. tit. de diuor. uers. item fit sed rebellio non separat Isern. & Matth. in cōst. pœna
158 carere, & ī cōst. pactarenorū, 2. no. 2. q. † itē punit nam si fieret alienatio ꝑditorum hęretico habentium oratoria orthodoxa à fisco uendicantur ut dr̄ in l. si qui orthodoxæ. C. eo. Itē puniunt hæretici ut in l quicunq;, & in l curiales, & in l. arriani, cū seq. C. eo. Item puniunt in aīa, ut sit æternaliter damnatus nec ei ꝓsit suffragia mortuorū ut in c. firmissime, eo. & c. odi. 24. q. 1. & Panor. in d. c. firmissime, in fi. de sacris perceptis ꝑ hęreticū an teneant, & ꝑ Paul. Ghir in d tra. de hær. & q. 2 ibi, quid si obtinet an prosint, & an priuet iure patro. dic ut ꝑ Gemi. in cap. 1. in princ. de iure patro. in 6. Item punit ut in c. fraternitatis, & in c. si quis eps, cum. seq. eo. & in c. fi. eod. ubi liberatur obligatus hæretico cum iuro. Sed an recuperat bona obligata, & pristinam obligationem si reuertitur ad fidem, dic ut ibi per Panor. Item punitur. nam officiales etiā excōicati possint contra hæreticum ad requisitionem ordinarii aut delegati procedere, nec sententia erit nulla, & processus ratione excōicationis ut traditur in c. præsidentes, de hær. in 6. Item

punitur ut in c.sicut,& ibi Panor.ut excludatur ab omni cõmercio, & negociatione fidelium,eo.ti. Item punitur, nã ei indicitur publica pnĩa per crucis impositionem , ut alii terreantur,ut in c.1.de pœn.& 2.q.1. cap. si peccauerit. Itẽ punitur ut familia,& filii ipso iure sunt effecti sui iuris,& liberatur à patria ptãte,& emancipatio facta post heresim est nulla ipso iure,cũ fuerit ipso iure sui iuris ut dr̃ in cap.quicunq; , de hær.in 6.Pan. in c.fi.eo. Item hæreticus filius potest à pr̃e exheredari Pan.in c.Quintaual. 1.col. de iureiur. Item punitur ut in 24.q.1. per totam , nã non potest alium excõicare , nec priuare offõ , aut beneficio nisi alium hæreticum c. quisquis ea.q.& cap.seq.& gl.in sum. d.q.Et amittunt Spm̃sctm̃,& eius dona,ut ea qõ.c. hæreticus.& cap.loquitur, & alias ut ꝑ totã illam q.& punitur ut supra in ꝓcessu formato,& uide per Bonif.in tit. de heret.& in tit. de apost.ex quibus iuribus,& auctoritatibus elligere potest alias pœnas curiosus lector.

159 † Modo qualr̃ pdictæ pœnæ tam ordinariẽ,q̃ extraordinariẽ euadant subnectamus. Euitant aũt dictæ pœnæ si hæreticus abiurauerit hæresim p̃dictam,& ad catholicam , & orthodoxam ecclesiam redierit ueraciter, & non fallaciter,ut dicit tex.in c.ut offm̃,in pr. de hær.in 6.cum tñ distõne iurium c.ad abolendã,& cap. excõm.de hær.l.cogn.& l. Manich.& in auth.cred.& auth. Gazaros C.eo. & in corpore unde sumitur , & in l. 2. C. de sum.Trin.& in cap.accus.& cap.super eo.& d.c.ut offm̃.de hær.in 6.& 24.q.3. cap.dixit Apost.& cap.hæc est fides,24.q.1 in gb. no. & in cõst. eg.inconsut. cum.alleg. in d.c. distinguẽdo,aut leuiter cõstat.de heresi,& tũc facta ei monitione,ut ꝑ gl.in d.cõst.& ibidẽ ꝑ Matth. aut citatione si steterit ꝑ annũ , & nõ reddiderit ꝓ uero hæretico cõdẽnat. d.c. ad abolendam,& d.c.excõm.& d.auth.Gaz. & c.cum cõtum.eo. in 6. Sed an tunc statim & recusat iurare ut hæreticus puniat̃, dic ut ꝑ Pan.in d.c excõm.& Matth.in cons.pactarenorũ in 1.gl. & ibi an ex alia causa contumax sit excõicatus , & an amittat beneficia talis excõicatus ꝑ Doc.in cap.1.de iud. & in c.ueritatis;& c. contingit,de dolo & cõtũ.& Inn.in c.cũ bone,de æt.& qual.si uero cõparuerit, & se purgauerit cum satisfactione, & pnĩa salutari euitat pœnas prædictas,& si relapsus fuerit nõ punit̃ ut uere relapsus licet aliter grauiter,ut dr̃ in d.c.accus.§.post gl.in d.c.cum contũ.& per Matt.in d.cõst in cõs. 18.not.post Arch.& Anch.in d.c. accusat & ibi de tali satisfactione , & purgatione qualis esse debet puta ad cõstituendum aliquem pium locum,ut supra fuit dcm̃,aut plene cõstat de hæresi ut qa publice prædicat cõtra fidem,aut ꝑ cõfessionẽ , aut per testes quos repulsare non põt , ut per Iser. in c.1.§.deph̃ẽsi de stat.cõtra lib.eccl. & tũc aut nõ sunt cõdẽnati ,nec lata est cõtra eos snĩa,& tũc si abiurauerit dictã hæresim uere , & nõ fallaciter,ut supra, iniuncta pnĩa salutari euitat pœnas p̃dictas,maxime ignis, ut dr̃ in d.c.ad abolendam,& in d.c.excõm.& in d.cõst. in. consutilem , adhibitis quatuor de qbus per Pan.in d.c.ad abolendam, 4.not.aut lata est snĩa,& cõdẽnatus est hæreticus , & tũc sunt opiniones hinc inde,nam quidã tenẽt ꝙ nõ sit locus pnĩæ per d.c.ad abolendam,ibi, cõfestim & spõte,& sic ante snĩam,& nõ post, cum metu pœnæ ignis gl. in ca.pen. de hær. tenet cõtrariũ,& Io.And.in apost. in d.c.ad abolendam,nam semper ante pœnam ignis põt pœnitere,& pœnam euadere,& hãc sequunt̃ oẽs tanq̃ æquiorem, & mitiorẽ, cum ecclesia nunq̃ claudat gremium redeũtibus nisi tm̃ relapsis in heresim:nã eis denegatur audientia quo ad pœnã corporalẽ euitandã tm̃ , cõcedũtur sacra si manifesta sunt signa pnĩæ,ut dr̃ in c.super eo.de hæret.in 6. & in d.c.ad abolendam , ubi Felyn.& Paul. Ghir. in d.tract.de hær. 5.q.in fin. & Mars.in l.1.§. q.ff.de qõ.& in sing.378.inci.geminatio.& traditur in d.c.accus.bene tñ talibus(non dico relapsis) imponitur pœna perpetui carceris,c.excõm.lo 2 de hæret.in cap.pen.eo.uide Iser.in d.cap.1.§.quocunq; nomine,& §.satisfactionẽ post Host.in sum.eo.§.qua pœna.& §.qualiter,& Pan.in d. c. ad abolendã & Matt. d.cõst.inconsut. 20.not. & alios de quibus in dictis locis potest tñ cõmutari dicta pena, c.ut cõmissi,eo.in 6.Felyn in d.c. pen.& ibi Pan. & Matth.in d.const. 20. not. Card.in clem 1.§.fi.de usur.ult.q. & dic plene ut per Paul.Ghir.in d.trac. in 7.q. quo ad clericos , & ibi an recupat beneficia si penã cõmutat,& qñ ubi ꝙ aut statim paratus est se corrigere,corde non ficto , & recupat s̃m Arch.in d.c.ut cõmissi col.fi.uer.tñ clericus. aut post negõnem,& snĩam,& nõ recupat , sed an tũc clericus sit deponẽdus anteq̃ immutetur, & perpetuo carceri mãcipet̃ iuxta c.1.de hær.in 6.& iuxta.d.c.pen.ut ꝑ Panor. ibi.

ibid.& in d.clem.1.§.fin.ult.q.& per Fely in d.c.pen Pan.tñ resideț ꝙ aut traditus est cu riæ seculari,& non expectatur nisi ignis pœ na,& executio,& tunc non auditur,aut non est traditus,& tunc admittitur pnīa. cum in continenti dicatur redire,& non ex interual lo,& si ex interuallo non auditur nisi Papa cōsulto,ut dicit Iser ī d.c.1.§.quocūq; noīe. arg.d.c.excom.§.sane,& Host.in d.§.qñ, & qualr̄,& an in oī parte iudici admittēda sit pnīa,& an lata snīa ut euitet pęnas,& bona recuperet.dic ꝙ Host.in d.§.qñ.& qualiter, & de opinione Panorm.an sit uera dic ut ꝑ Paul.Ghir.in d.tract.de hær.in 5.q.plene,& qualr̄ esse debet talis pnīa,ut admirat̄ dic,ut
160 per eum per totam qōnem. † Firmā autē iur̄i redeuntis ponit Spec. in tit. de iureiur. post medium,& hr̄ de cōsecrat.dist.2.c.ego Beringarius,& not.gl.remissiue in uers.for- ma,& in cap.ut offm̄.in princ.de hær.in 6. Et formam absolutionis cū pnīa ponit Mat. in d.const. incōsut.20.not.post alios ut per
161 eum.† An aūt bona recuperet indistincte, dic ꝙ gl.ita tenet 23.q.7.in sum.ubi dicit ēt epatum recuperare,tex.in d.c.uerg.sentit ex quadam misericordia,& gratia restituenda, & ideo si non dicatur ꝙ restituitur ad bona, ea non recuperat,facit l.2.& 3.C.de abol.l. insulam,& l fin.C.de sent.pass.rest.facit di- ctum Bal.in l.si ademp.C.de sent.pass.& Sal. in l.fin.C.eo plene dic,ut per Card.in clem. 1.§.sane.1.q.& in cle.2.§.1.q.6.de hær.& in cle.2.§.1.ult.q.de usur.& Fely.plene in d.c. uerg.& ibi qd si fiscus alternauerit dicta bo- na an recursus,& restitutus possit ea recupe rare,dic ut ꝑ eum,& apostil.post eum,& ple ne ꝑ Paul.Ghir.in d.tract.de hær.6.q.per to tam qñ bona recuperat,& quę.& uide tradi ta per Fely.in c.quia de maior.& obed.in c. de hac,in fi.de acc.& in c.ex literis,de cōst.4. col.Doct.in l.fi.C.de re mil.Herc.& Mod.in l.si mar.ff.sol.mat.& in l.Gallus.§.& quid si tm̄.ff.de lib.& posth.cum ceteris alleg.& per Fel.in d.locis,& Doct.in l.sed si huc.§.lib.ff. de in ius uoc.& an recuperat ius pronatus ꝑ Fely.in d.c.uerg.in uer.no.casum,& Doc.in c.qa,de elect.gl.1.q.7.q maximū,& ꝑ Gem. in c.1.in prin.de iu.pat.in 6.An restituat̄ ad bona quæ erant alienata tꝑe confiscationis, uide Bal.in l.pen.C.de cap.& postlim.reuer. & Paul.Ghir.in d.q.6.ubi distinguitur, an alienata sint tit.lucratiuo,an oneroso,ut se cundo casu nō recuperet.Et an ad bona sua per alium possessa,uide Bart.in l.si qua §.1. ex qui.cau.maio.Et an ad fructus bonorū,& uide Ang.in auth.de hær.& fal.ī pñ in 2.col. & Bald.in l.fin.C de sent.pa.Alexan in d.§.& quis si tm̄,15.col.uer.ꝑdictis ad.ie.An ad ius fideicōm.sit restitutus uide ꝑ Doc in l.ex fa cto,§.Iulius Long.ff.de uulg.& pup.An ad snīas latas contra ipsum ex debitis cuilib.ꝑ Bald.in tit.de pa.const.§.snīę quoq; in prin. an ad feuda Bal.in c.1.ult.col.uersic.ponere hic fini.lex Cor.& Flor.in l.loci,§.sicus,ff. si ser.uend.Et an ad offm̄,& dignitatē Bald. in l.cum frēm,C.de his qui.ut in d.Et an ad reconualescentiam test.Bart.in l.si quis filio §.qtūs.ff.de iniur.rup.rest.An aūt ad famā, ut possit esse capax officiorū,& dignitatis,à quibus infamis excluditur,maxime ad testi monium,ur̄ ꝙ non:nam cessante causa infa miæ infamia non tollitur ut not.in cap.con stituit 17.q.1.cū aliis multis alleg.ꝑ Mar.in sing.107.& 273.ubi dixit post multa similia ꝙ Iudæus etiam baptizatus, & conuersus ad fidem non est idoneus testis ꝑꝑ infamiā, & extat decis.sac.conf.sed hęreticus est in- famis,ergo conuersus non desinit esse infa- mis dic ꝙ ēt restitutus censetur ad honores, & dignitates,& testimonium per tex.in l.1. C.de sent.pass.& l.fin.eo.in quibus Bart.& Bal.nam restitutus per gratiam censetur ad hæc restitutus ut dr̄ ī d.l.sed hæreticus cōuer sus restituitur ex gratia ut dr̄ in d.c.uergen. ergo & ad hæc restitutus censetur, nisi con- trarium statuatur in snīa,ut dicit Bart.in d. l.1.& uide Alexan.in cons.112.uo.2.incipien. omissis argumentis nec ob.Iudæo, nam ei nulla facta consideratur restitutio,ex quo ni hil amiserat,ideo remanet cum sua causa,& ex his etiam ad pœnas extraordinarias resti- tutus censetur.Not.tñ ꝙ licet reuertatur nō ordinatur,nec recipitur in aliquam dignita tē,nisi dispensetur,nec dignitate,& offō ab hęreticis percepto fungi potest,ut legitur in 1.q.7.ex princ.usque ad c.requisitis, & in fi. c.præced.§.ex hac autem.No.tñ ꝙ licet hæ retico pœnitenti indulgendum sit,ut supra, tñ accusanti hęreticū nō indulg t uidelicet, accusatori desistenti,ut ꝑ Mar.in l.q falsam, in fi.prin.ff.de fals.Pan.post Ioan.And.in c. excōm.lo.2.de hæret.De relapso uero in hæ resim qualiter puniatur,dic ut in d.c.ad ab. in fin.& in an admittatur ad pęnitētiā,& de

fensiones, dic ut ibi per Panor. & Fel. in c. accus. in princ. de hęr. in 6. & plene per Paul. Ghir. in tract. de hęr. in 10. & ult. q. distinguē do de leui suspicione, & ut graui ut primo admittat nisi fuerit relapsus, ꝑ d. c. accus. secundo uero non admittit, bene tñ si admittatur debet incontinēti fieri reuocatio, & ibi dicit ꝙ relapsus dr̃ ne dum qñ in eadē specie hæresis: sed ēt si in alia ut in c. fin. ubi Pan. de hęret. licet supra dcm̄ sit, & an relapsi puniendi
162 sunt ꝑ Bonif. in rub de hær. † Nunc de receptatoribus, & fautoribus aliqua ꝑstringamus, in quo notandū est, ꝙ puniunt credentes receptatores, & fautores hęreticorū tñ diuersimode, nam credentes hæreticis sunt hæretici ut dicit text. in c. pen. de hęr. & ꝑ consequens ut hæretici puniunt, tñ fautores, & receptatores non puniunt, eadē pœna sed alia ut infra, & tñ ꝓmiscue tradit de credētibus, receptatoribus, & fauoribus, ut in c. excōicamus. §. credentes, de hæret. & in auc. credentes. C. eo. & unde sumit. dicēdum tñ est dicit Inno. in c. 1. de sum. Trin & Matth. in const. pactarenorū in prin. ꝙ sint hæretici, & ut hęretici puniant credentes, intelligit qñ hęreticis credūt cōtra sacrosanctam ecclesiā Rom. & fidem Xpianam, & ꝑ Pau. Ghir. in d tract. de hęr. 9 q. sed ut puniant ueluti receptatores locum habet in hæreticis simplr̃ credētibus, tenentibus tñ illud qđ tenet sancta mr̃ ecclesia, ꝑ talem simplicē credulitatē puniūtur, ut fautores, & non hær. & ita erit intelligenda gl. in c. accus uer. hæreticus, de hær. in 6. ubi dicit aliud esse in credentibus, & aliud in fautoribus: ut intelligat de credētibus hæreticis cōtra fidē: & ita intelligenda est ēt gl. in d. §. credentes cum alleget tex. in c. pen. in fin. eo. ubi loquit de credēte non illa gl. intelligit de credente simpliciter fautore, & receptatore, & ita intelligit dcm̄ Card. in clem. 1. §. uerum de hæret. in quantum dicit tales, & hæretici idē sunt, & ideo de ꝑdictis, & eorū pœnis uideamus. Et notandum est ꝙ in his credentibus fautoribus, & receptatoribus diuersę pęnę statute uñr iure canonico, ciuili, authenticorū, & regni: nā iure cōi ueteri pęna publicationis domus ubi recipiebant, & cōueniebant imponebat, ut patet in l. cuncti hæret. & in l. quicunq; cū sua distinct. C. de hær. & in l. 2. C. de sum. Trin. l. cōuenticulā, C. de episc. & cler. & nouiter in auct. de incard. colleg. hær. Federicus uero primus in d. c. 1. §. cred. de stat. cōtra liber. eccl. addidit alias pœnas ut ibi, & in auth. credētes. C. eo. uidelicet, ꝙ sit excōicatus ut ēt dr̃ in d. auth. de inter. coll. hęr. in fin. & si neglexerint satisfacere ecclesiæ, & ꝑsisterint ꝑ annum in excōicatione infames efficiunt, & excluduntur ab oĩbus actibus ciuilibus. intestabiles efficiunt, & ab oĩbus publicis officiis, & honoribus excludebātur, ut ibi dr̃. Iure aūt canonū eadē pœna statuta reperitur ut in c. si aduersus, & in d. c. excōicamus. §. credentes. de hæreticis. Iure uero nouissimo addita extitit ultra priuationem prædictā, & exclusionē à talibus, & officiis publicis alia pœna, uidelicet, ꝙ filii talium sicut hæreticorū excludunt ab oĩbus officiis, & beneficiis, & aliis actibus usque ad tertiam gñationem exclusiue ex paterna linea, & ad secundam in materna, ut tradit in c. 2. & in c. filii, & in c. statutum fœlicis, de hæret. in 6. nisi tales parentes fuerint emendati, & satisfecerint ecclesię ut dr̃ in d. c. statutum. Nouissime uero in regno Imperator Federicus secundus cōsiderās grauius istos fauores delinquere cū sine talibus defensoribus hæretici diu manere nō possent, & ēt aliorū errores defendere uñr ut dicit gl. in d. § credentes, nouam pœnam addidit per nouā cōst. in c. pactarenorū receptatores, ꝑ quā imponit pęna relegationis ꝑpetuæ cū publicatione bonorū, & filii eorū, tanꝗ infames sunt repellēdi à qbuscūq; actib. officiis, & honoribus publicis, nec ēt ad testimonīū, nisi, & ipsi filii detexerint tales hæreticos ꝑ patres receptatos, & cōstito ꝑ eos tales hæreticos esse, tūc ex grã, & benignitate ad pristinā famā restituūtur, ut dr̃. in d. cōst. & ꝑdictas pęnas incurrit receptator, & fautor si laicus sit si clericus ultra ꝑdictas pęnas deponit ab offō, et beneficio, ut dr̃ in d. c. excōicamus. Host. in sum. eo. §. qua pęna, et ꝑ Paul. Ghir. ĩ d. tract. de hęr. 9. q ubi ꝙ nō licet eis relinquere aliqd nec ĩ ultima uolūtate nec inter uiuos, et ꝑ Bonif. ĩ r. de hær. ubi uide de credētib. receptatorib. et fautorib. et pęnis.
164 † Sed qd si nō fauet nec receptat, sed tm̄ occultat hæreticos an pœnis ꝑdicti puniat, ut q a scit hæreticū esse in aliquo loco, et nō denūciat non tñ dico ꝙ ipse occultet ut euadat sciēs esse hæreticū: nā tūc ut receptator puniret, sed si tm̄ scit esse in aliquo loco nec iudici denūciat dic, ꝙ licet teneat eū īdicare, nā si tenet indicare ꝑditorē regis, ut dr̃ in c.

reg.

reg. nuper apud Tranũ, ꝑ qđ tenet alta uo ce clamare ecce ꝓditor regis succurrite ut ca piamus cũ multo fortius, & in hæretico, nã grauius est diuinam ꝙ humanã ledere maie statem auth. gazaros. C. de hęr. & dcm̃ est su pra & in cõst inconsutilẽ. in oĩbus est æqua ta cõditio, & ibi dr̃ ꝑ oĩa, & per Iser. in d. c. i. §. diuinã quam humanã, sed in humana de nũciare debet ergo, & in diuina. Iser. in d. c. 1. §. satisfactionẽ. dicit mitius puniri debet quam receptator fautor nam saltem ad tp̃s relegabit cõtra l. 1 C. de his q latro, occul. ubi occultatore eadem pœna puniri dic ut ibi ꝑ Iser. assignantem rõnem quare secus in hoc
165 crimine. † Sed an ex quo diuersæ pœnæ im ponunt iure canonico, & iure regni dicant dictæ pęnæ concurre cumulatiue an uero ꝑ nouas recessum intelligat à ueteribus. gl. in d cõst. tenet ꝙ ambæ cõcurrãt nec una per aliã tollat nã qñ statutũ imponit nouã pœ- nã ꝓut imponit d. cõst. pactarenorũ cũ dicat statutũ regni, ut tradit Mat. in rub. cõst. si dã na clãdestina, ꝑ talẽ nouã pęnã nõ censetur recessum à pœna iuris cõis ꝑ l. q sepulchra C. de sep. uiol. de quo tñ plene ꝑ Sal. & Alb. in d. l. q sepulchra. & Bar. in l. sanctio legũ. ff. de pœn. Alexan. post Bart. & Dyn. in l. 1. ff. ui bon. rap. Mat. plene in. d. cõst. pactareno. in i. gl. uer. in eadem ubi ponit post ꝑdictos decẽ limitat ad illam, & dixit gl. in c. 1. de emp. & uend. & Bald. in l. 1. col. 6. C. de sum. Trin. & in l. placet. in auth. clericus. C. de episc. & cle. cũ cæteris allega. per Matt. in d. cõst. ꝙ si pro uno delicto ius canonicum imponit unã pę nã, & ꝓ eodẽ delicto ius ciuile imponit aliã, & delictum est mixtum, & utriq; fori, ꝑ tũc ambe pœnæ cõcurrunt, & una per aliam nõ tollit & tradit ꝑ Can. in c. cũ sit gñale. de fo. cõp. & ꝑ Mat. in cõst. multæ leges. i. lib. & in cõst. stat. 1. lib. & in cõst. maiest. nrę. 3. lib. pœ na ergo inducta à iure canonum de recepta toribus ꝑ d. cõst. nõ est sublata, sed ambæ cõ currunt. opponit cõtra ꝑdictam cõ. & c. de re ceptatoribus, nam iure cõi eadem pœna im ponit receptatori q̃ & principali l. 1. & 2. ff. de rece. & l. 1. C. de his q latro. occul. cũ aliis ꝑ gl. ibi sed hic imponit maior pœna, & tñ maius est delictum hæresis quam alia crimi- na ut patet ex supradictis, ergo eadem pęna deberet puniri Mat. in d. cõst. pactarenorũ i. col. dicit ꝙ fallit in hoc crimine, sicut in aliis criminibus ut ꝑ eum ibi, licet rñ cõtra. rõnẽ fallentiæ non assignat. Bar. aũt in d. l. 1. ff. de recep. dicit licet puniat receptator sicut de. linquens, non tñ punit eadẽ pœna uel saltẽ tanta, & ideo dictio sicuti, non refert ad pœ nę identitatẽ, uide ꝑ Matth. in d. cõst. 2. not. 5. fal. & 2. q. & d. l. 1. C. de his qui la. & ut nr̃o locum in associante ut fugiat, & occultante reum, non aũt in simplici receptatore, adeo ꝙ maior pœna puniẽdus est quam simplex receptator. uel dic s̃m Iser. in d. cõst. pactare norum. & in d. c. 1. §. satisfactionẽ, ꝙ legis la. toribus nõ fuit uisum ꝙ eadẽ pœna puniat receptator ut tradat seculari cum publicatio ne bonorũ, & igni immittat, hñdo solum re spectum ad criminis immunitatẽ, cũ mitior pęna esset et in receptante rebellem, ut dr̃ in
166 l. metodorũ. ff. de pœnis. † Sed an sicut ho- die receptans rebellem suspenditur cũ publi catione bonorũ, ut in d. c. reg. nu ꝑ apud Tra num, & per Iser. in c. 1. ꝑterea, q̃ sit causa be- ne. amit. in c. 1. §. de receptatoribus. de pa. iur. fir. sic et erit in receptãte hæreticum, cũ ꝑ oĩa adæquata sunt crimina ut supra uĩ, ꝙ sic, stante adæquatione, ut statutum in uno, & in alio statutum cẽseatur. in cõtrariũ fa- cit, nã extensio fit ex quadã cõiectura, & ta- cita mẽte statuẽtis ꝑ no. in l. apud antiquos C. de fur. q̃ tñ nõ summitur ubi daretur le- gũ correctio per tradita ꝑ Doct in l. 1. §. hu- ius studii ff. de iustitia, & iure. & traditur per. Mod. in auth quas actiones. C. de sacros. eccl. sed si daret talis extensio d. c. daret correctio d. const. pactarenorum cũ nõ ueniret pœna imponenda cumulatiue cũ maior pęna im- poneretur ꝑ d. c. ꝑ ea quæ tradi. late Mar. in l. 1. § ꝑterea. ff. de q. & in cõs. 101. & cons. 61 cum allegatis ꝑ eũ. & pœna. d. c. esset impo. nenda, uidelicet c. nuper apud Tranũ non d. cõst. qñ talis fieret extẽsio, & sic ueniret pri- uatiue, & correctiue quæ nõ ꝑmittit extẽsio
167 ut supra. † An aũt liceat receptare cõsan- guineum, & affinẽ hæreticũ, aut ei bene fa- cere, gl. in d. §. cred. dicit ꝙ nõ ꝑ tex. in c. si qs eps. cum seq. eo. gl. uero 30. dist. c. 1. & Pan. post eam in d. c. si qs eps & in seq. ꝙ potius est subueniendum fratri, & patri carnali hæ- retico in casu tñ necessitatis q̃ extraneo ca- tholico. gl. in cap. accus. in ue. non possit. de hęr. in 6. dicit, ꝙ rõne necessitatis famis põt & ꝑ Th. 2. 2. q. 31. art 3. Spec. in tit. qui filii sint leg. §. 1 uer. quid si pater. Zab. in c. cum hęret. de eo qui dux. in ma. & in c. cum sit. de

iud.ubi Ana.Host.in sum.in ti.de temp.ord. §. sed pone ꝙ pr̃ tuus. & Ioan. de Fant. in c. quiesc.42.dist. & in c.non satis.86.dist.& in
168 c.sicut in fin.el.1.2.q.2.† Pro hoc facit, nã hospes excusaṫ si dederit cibum,& potũ ban nito transeunti ut ꝑ Bar.in l.oẽs.la 2.uer.& hoc est utile.C.de agri.& cens. lib.11.& in l. 1.C.de colo.ille eod. lib. & in l.Seiæ. §.idem quæsiit.ff.de fun.instr. & Mat.in d.const.pa. ctarenorũ.2.no.7.fallen.aam ꝑ dationem ci bi.& poti non dr̃ receptare. l. i. §. quod aũt. ff.de ser.corr.Sed ꝑ occultationẽ.& receptio nem mercedis uel cohabitationem, ut per Bart.in l.1.§ i. ff de recepta. & in l.qui uas.§. qui furem.ff.de fur.Ang.Salyc.& in l.i.C.de his qui latr.Bal.in c.si cler.in princ.i. not. de pat. ten. alr̃ cõsanguineũ nõ licet receptare impune per d.c.si quis eps.ex quo ur̃ sublata agnatio,& cognatio ꝑ tale crimẽ cum rele geṫ in ꝑpetuum.inst. de his qui sunt sui uel alie.iur.sic,& in uiolatore pacis,ut dr̃ in d.c. 1.§ de receptatoribus.& ibi Iser. & Bal.& in c.i.§.cõuenticulas. 5.no.de pa.ten. nisi iurauerit se ignorasse Rota. in decis. 415. & per Matth.in d.const.pactarenorũ 2.no.2.q.Limita ergo nisi rõne euidentis necessitatis fa-
169 mis per gl.in d.c.accus. † An aũt liceat uxo ri,receptare,& subuenire impune de dotibus earum? dic ꝙ non, sicut in uiro rebelle ut di cit Iser.& Matth.in const.pœna carere. & in d.const.pactarenorũ.ubi Iser.in tali crimine hæresis, & in aliis locis ꝑ Matth. ibi. 2. not. 2.q.nam dotes non publicanṫ ex hoc nisi, & ipsa commiserit rebellionem sic,& in hæresi cum parificenṫ,& tradiṫ in c.decreuit.de hæ
170 ret.in 6.† Limita ẽt nisi ignorãtes recepta uerit hæreticum, nam tunc ꝓbabilis ignorã tia excusat gl.in d.c.accus.in uer.non posset. in c.quicunque.in uers.scienter.de hær.in 6. quæ ꝓbaṫ ꝑ iurm̃ receptatoris, ut dicit Bal. in d.§.conuenticulas & Rota in d.decis.415. nisi esset famosus, & notorius hæreticus uel ꝓnunciatus tunc ꝑsumiṫ sciã, & non ignorantia, ut per Bart. post gl.in l.i.§.i.ff.de re cept.Bal.not.ubi supra. & Mars.in cons.107. ideo dixit gl. in d. c. quicunque. ꝙ ꝓbabilis ignorantia excusat. q̃ tñ non diceret ꝓbabilis si fuisset notorius aut ꝓnunciatus hereticus:bene tñ si occultus,unde alleg.in aliis cri minibus,ut per Mars.in l.i.C.de rap.uirg. & Matth.in d.cõst.6. fallen.& not.ꝙ accusator debeat articulare,& ꝓbare de sciẽtia alias succumbet,ut plene Dec.in c.ã nobis.de excep. & Fely.in d.c.si quis eps Rom. in consil.471.
171 † Limita ẽt nisi ꝑ uim,& coacte receptasset hæreticum,per tradita ꝑ Bal.in l. indelictis. ff.de noxa.cum multis alleg. ꝑ Mar. in d.l.i. C.de rap.uirg.& Mat.ĩ d.cõst.pacta.2.no.3. q.& Mar.in l.i.col.11.ff.de sic.in princ.& in § diuus.& in l.eiusdẽ.§. itẽ is cuius. ff.eo. & cõs.25.& cõs.99.sed qd si semel tm̃ recepta uerit an puniaṫ.Arch.in d.c. qcunq; tenet ꝙ sic dummodo scienter ꝑ c.fœlicis.de pœ.in 6.& uide Mat.ĩ d.cõst.42.no.4. q.& uide Io.
172 de Arn.in commen.41.de scient.† An aũt excuset in ueterata amicitia,dic ꝙ nõ: ut ꝑ Sal.in l.nullus.C.de male.Ana.in c.i.pen.col de male.Matth.in 2.not. 6.q. facit nam consanguinitas:nõ excusat, & sic causa naturalis,ut ꝑ gl.in d.§.cred. ergo minus causa accidẽtalis ut amicitia arg.no. in fi.C. de his q
173 uen.eta.imp. † Quid aũt si hæreticus receptatus,pęnituerit,& hæresim abiurauerit,an ꝑ hanc pœnitentiã euitabit pœnam ipse receptator, And. & Matth.in d.cõst.in 8.q.tenet ꝙ non cum illa pœnitentia non extenda tur ad aliam ꝑsonam q̃ ꝓpriam ut ibi ꝑ si-
174 milia.† De receptatoribus aũt malefactorũ ex alia causa quam hæresis plene ꝑ Matth. in d.cõst. pactarenorũ. ubi ponit reg. & fallẽt.& in cõst pœnã eorũ.ꝑ Sal.& Mar. in l.i. C.de rap.uirg. & in l.is q cum telo. C.de sic. & per Sal.& Ange. in l.i. C. de his qui latro. Bart. & post eum Alex. in l.i.& 2.ff.de receptat.Ang.in gl. uestem cœlestem. & in gl.& d.malef.semper asti.& Gand. in rub. de fur. 4.& 6.col.& de pœ.stat.in reg.per c.& prag. reg.ꝑ Matth.in d.i not.& in rub.d.const.pa
175 ctarenorũ.† Et ex quo poniṫ pœna relegationis per d.cõst.pactarenorũ. talibus receptatoribus, & fautoribus an per totũ regnũ erunt, & censenṫ relegati si fuerint à iustitia rio ꝓuinciæ relegati. dic ut ibi per Matth. 5. nota.& ex quo filii sunt infames excludendi ab oĩbus actibus ciuilibus, & honoribus ut supra.& per Matt. ibi.5.not.& à testimonio ferendo excludiṫ ut ibi per Matth. ponẽtem alios casus in qbus infamis admittiṫ ad testimonium ut in 8.no. an per emendationẽ uitæ tollaṫ talis macula infamiæ,dic ꝙ non ut no.gl.in c.testimonium. de testi.cum ceteris ut ꝑ Matth.ibi.7.no. Puniṫ ẽt receptator qa caret sepultura, & si qs eum tradiderit sepulturæ excõicatus est,nisi ꝓpriis manibus exhuma-

humauerit, qñ tñ eius ossa ab aliorum ossis distingui possent, ut dr̃ in d.c.quicunque, & ibi gl. uers. extumulem. Punitur ẽt ut ibidem nam si quis ad p̃ces receptatoris obtinuerit scienter aliquod beneficium ecclesiasticum, ipso iure talis obtinens priuat, & inhabilis efficitur quoad obtinenda, qñ tñ scienter, & ibi uide gl. an pontificalis dignitas includat. Item punitur si quis credens hęreticis dum esset in lecto peteret hæreticos cõsolatos iuxta prauam eorum consuetudinem nisi per filios eius ꝓbetur qualiter non erat sanæ mẽtis, & hoc per testes idoneos nõ domesticos. & familiares, priuãtur filii successione iuxta c. filii, uel hæredes, de hęr. in 6. puniũtur ẽt ut in c. in fidei eo. in 6. & puniuntur ut in d.c accus. §. si uero, & seq. eo. in 6. & puniũtur ut in d.c. ne aliqui, eod. in 6. Punitur ẽt, & fautor, & defensor officialis, ut in c. ut officiũ, in fin. eod. in 6. punitur ẽt ut in c. contra christianos & ut in c. si eo. in 6. & in c. sicut de hæret. & in c. excõmunicamus, §. cred. & in c. 1. §. credentes, de statu contra lib eccl. & in authen. credentes, C. de hær. Punitur ẽt quia ei imponitur publica pœnitentia per Spec. in tit. de teste, §. i uersic. quid de portantibus. Item punitur extra ordinem arbitrio superioris, ut dr̃ in l. manichęos, C de hæretic. §. in eos, ibi auctoritatis nostræ aculei. Item punitur dum t̃palis requisitas ut terram suam purget hæresi, & noluerit facere post annum ut eius terra occupari possit a fidelibus ipso tã quam defensore excluso, saluo iure directi domini dñi, ut dr̃ in auth. si uero dominus, & uide unde sumitur, C. de hęr. & punitur ut in l. cũcti. & in l. manichęos, & in l. Arriani, l. qui cũque. & l. si quis. C. eo. ut loci possessiones, & domus publicentur dño sciente, & permittente. Et nota ꝙ tales receptatores fautores, & credentes non puniuntur aliis pęnis in iure non expressis, nec pœnis hęreticorũ p̃terq̃ credentes hæreticis contra fidem, ut dicunt gl. in d. §. credẽtes, & in d. c. accusatus, in uer. hæreticos, de hęr. in 6 si quis uelit uidere rationes quare filii taliũ puniantur tali pœna ex delicto paterno, dic ut per glo. & Matth. in d. const. pactarenorũ, ubi ẽt ponit qñ filius ꝓ patre, & econtra teneatur, ubi dicit patrem non puniri licet filius sit hęreticus, credens, fautor uel receptator, sicut cõtra, ubi rõnem assignat. de fugiente aũt ad hostes fidei, & de consultore hæreticorum remissiue dic ut per Matth. in d. const. pactare. in fi. Cetera curiosus lector perquirat. de hæreticis actenus permissa tamẽ protestatione finem facio huic libello, ut si quid apte dictum non fuerit, aut perperam dcm̃ locutus assero iuxta formã. c. damnamus, in fi. de sum Trin & fide cath. ut silr̃ testat Bal. in cõs. scismatis in prin. cõs. quod ponit in rub. C si quis ali. testa. proh. licet potius relator, & aliqualis sub ordinator & cõpilator potius uiderim q̃ ex nostro marte dcm̃ apparet, eum dicta auctoritatibus cõprobentur, iudicio tamẽ, & correctioni ecclesiæ submittẽdo, & in aliquo ab ea non discreptãdo ad laudem, & gloriam Redẽptoris nostri, & suæ pię, & immaculatæ uirginis Matris, & omnium Sanctorum. Amen. Valete.

SOLEMNIS AC PERutilis Tractatus, de modo procedendi contra Apostatas, Incerti Auct.

SUMMARIUM.

1 *Apostata quomodo citari debeat.*
2 *Procuratorem quilibet tenetur demittere postquã semel citatus est, alias procederetur in contumaciam.*
3 *Præconia uox paucis innotescit.*
4 *Citatus docens se iusta de causa abfuisse restituitur.*
5 *Citatus postquam uenerit debet admoneri trina admonitione, ut iuri pareat ante sententiam.*
6 *Iudex non debet ad sententiam festinare excommunicationis.*
7 *Casus in quibus apostatæ perdunt priuilegium clericale, & quibus non perdunt.*
8 *Renunciare iuri suo uoluntarie, & eo spoliari a canone differunt.*
9 *Excommunicationis sententia quomodo ferri debeat, & num. 13. Et quid seruandum per excommunicatorem post latam sententiam si requiratur ab excommunicato exemplum.*
10 *Quid si excõicator nolit hunc ordinem seruare.*
11 *A sententia excommunicationis contra apostatam non appellatur, nisi iudex excedat modum incorrigendo.*
22 *In sententiis excommunicationis, & interdicti quid seruandum.*
14 *Induciæ a lege concessæ an possint per iudicem abbreuiari.*

15 *Annus licet à iure concedatur, & ex causa biennium ad prosequendum appellationem, tamen si iudici uidebitur expedire poterit recisius tempus moderari, & num. 20.*

16 *Decem dies dantur fauore iurium ad appellandum, infra quos si non appelletur sententia transit in iudicatum.*

17 *Quatuor annorum tempus quod datur ad petendum rest. in integ non potest augeri, uel minui.*

18 *Homines subsunt iudicibus ratione iuris, sed ius est supra iudices & ideo in his quae statum hominum dicunt, possunt iudices inspecta ueritate, & utilitate mutare, sed quae tangunt statum iuris mutare nequeunt.*

19 *Princeps legibus non ligatur.*

21 *Limitatio ad supradicta, num 15 & 20.*

22 *Terminus ad arripiendum iter statutus à iudice, uicem habet peremptorij.*

QVia frequēter prælati religiosorum propter incorrigibiles Apostatas necesse hñt contra ipsos procedere, & sñiam excomm. ferre, ideo breuem, & utilem tractatum huic nostro opusculo subiiciam de modo contra prædictos procedendi. † Primo ergo citandus est Apostata, ut ueniat iuri pariturus, citabitur aũt tribus edictis siue denunciationibus, uel uno perēptorie ꝓ omnibus, ut in tali termino ueniat pariturus iuri, ut 24.q.3.de illicita, & l. ad peremptoriũ. & l. nonnunquam. ff. de iud & semper citandus est reus si inueniatur, ut 4 q.5 c quisquis, & c.1 qui ma. accus. poss. & cap. Venerabilis, de dol. & cont. Si autem non inueniť citandus est ꝓcurator, si quem dimisit, † quē tenetur quilibet dimittere, postq̄ semel citatus est, alias procederetur contra ipsum tanquam contra contumacem factis denunciationibus ad domum suam, uel ad ecclesiam, ut c. causã quæ, & c. Venerabilis, de dolo, & cont. & c. aduersarius, de eo qui mi. in posse. & talis citatio dŕ legitima ut d. c. causam quæ, & ꝑpetuat iurisdict. c. gratũ. de off deleg. maxime si delegat⁹ nõ sit cert⁹ de morte, & obitu delegãtis, ut ibi dŕ, alias si esset certus cõtrariũ obtineret, qa tũc non ꝓcederet ut l. eius qui. si cert. peta. Si autē nõ esset certus, posset procedere, ut. §. recte. Inst. mand. Si ergo reus sic citatus non uenerit in termino statuto contumax reputabitur, & procedi poterit cõtra reũ, nisi forte iudice sedente pro tribunali uenerit, tunc. n. non habebitur cõtumax, ꝑsumiť. n. ꝙ parum uocem ꝑconis audierit, ut l. diuus, de in integ. rest. † uox. n. ꝑconia paucis innotescit, ut auth. qui semel. C. quõ, & qñ iud. & ꝓꝓ hoc æquitate suadēte poterit iudex expectare citatum in alterum diem, ut c. consuluit. de off. deleg. nam in iudiciis, & compromissis mora purgatur l. & si post tres. ff. si qs cau. & l. sancimus. C. de fideiuss. & ideo si cõtingat in hoc casu ꝓcedit cõtra absentem, † si postea doceat se abfuisse iuste, & de causa restituiť citatus. c. cũ Berth. extra de re iud. & ex qbus cau. maio. ꝑ totum. † Secundo postq̄ uenerit debet moueri, ut iuri pareat, trina aũt admonitione semꝑ est admonendus ante sñiam excõicationis, ut 16. q. 7. cap. omnes decimæ, & 17. q 4. de presbyterorum, & de senten. excõm. contingit, & admonitio appellatur à iure cõpetens, ut c. sacro. de senten. excõm. cap. reprehensibilis, de appe. poterit. n. una sola admonitione pro tribus moueri peremptorie, assignato sibi spacio competenti à iudice sicut dictum est de citatione. ut 24. q. 3. de illicita, & committitur arbitrio discreti iudicis peremptorium maturare, siue tēperare sm quod sibi uidebitur expedire, ut c. 1. de off. deleg. † non. n. debet iudex ad sñiam festinare, cum dicat lex, ꝙ prætor non debet festinare ad determinandum, ut iubeat possidere, ut l. si finita. §. sed si forte, de dãno infect. † nec ꝑdit apostata priuilegiũ clericale ante dictã trinam admonitionē, ut capitulo in audientia, de senten. excõm. quamuis cõtrariũ notari uideať in c. cum non ab hoīe, & c. perpendimus, de sent. excõm. ubi dŕ, ꝙ occisores clericorũ apostatorũ non plectunť canone latę sñię: & iõ non sunt ad sedē apostolicã mittēdi ꝓ absolutione, sed in hoc distinguas ꝙ inter apostatas qdã uiuũt tm̃ seculariter ad modũ laicorũ, & isti nõ ꝑdũt priuilegiũ clericale ante trinã admonitionē, ut dictũ est. Alii uero q nõ solũ seculariter uiuũt admodũ laicorũ, sed ēt enormiter se immiscēt tyrãnidi, & seditioni guerrarũ cũ armis, & hmõi, & tales ipso facto ꝑdunt priuilegiũ clericale, ut dñt iura in contrarium allegata. Nec obstat ꝙ dŕ clericus non potest renunciare priuilegio clericali. ut c. contingit. de senten. excommun. † quia aliud est renunciare iure suo uoluntarie, & aliud est spoliari iure suo à canone, & merito facinorum suorum, sicut fit in hoc casu. Tertio si

post

post trinā admonitionē noluerit iuri parere poterit excōicari, debet† autem snīa excōicationis in scriptis ferri, & causa excōicationi conscribi, ut appareat ꝑ ꝑ quam causam excōicatur, ut sit iusta, uel iniusta, & si excōicatus petit exemplum tenetur excōicator ei tradere illud, & de huiusmodi reqsitioni debet confici publicum instrumētū, ut c. cum
10 medicinalis, extra de senten. excōicatio. † Si autem excōicator hunc ordinem non seruauerit per unum mensem suspensus est ab ingressu ecclesiæ, ita tn̄ quod si durāte hmōi suspensione ingesserit se diuinis irregularis efficitur à qua non poterit nisi per Papam liberari, ut in d. c. cum medicinalis in fine. Eodē modo si qs iudex ferat snīam excōicationis ante trinam admonitionem, est suspensus ab ingressu ecclesiæ. c. sacro. de senten. excōm. hoc. n. est gn̄ale in aliis sententiis diffinitiuis, ut in scriptis ferantur, quæ si non ferantur in scriptis non tenent, nec snīæ nomen merentur hr̄e, ut 2 q. 1. in primis, in fine, & c. statutis. In aliis tn̄ non est necesse causam exprimere in snīa, quæ mouet iudicem ad sententiandum. c. sicut, de re iud. Sententia uero excōicationis bene tenet licet dictus ordo non seruetur, sed pro-
11 ferens suspēsus est ipso iure, ut dictū est. † Si aūt appelletur ante snīam excōicationis latā in talem apostatā uel incorrigibilē, nō ualet appellatio, & tenet snīa: qa cōtra disciplinā regularē, siue canonicā, nō tenet appellatio, ut c. licet. de off. ord. & c ad nostram. de appellatio. & c. repræhensibilis, & cap cum speciali. in fine, nisi iudex modum excedat in corrigendo, tunc. n. tenet appellatio ut ca. de priore de appell. & c. super qōnum. §. nos
12 aūt de off. deleg. † Idē ēt seruandū est de sententiis interdicti. & excōicationis, qa quantū ad hoc pari passu incedūt istæ tres snīæ, ut
13 c. cū medicinalis de sent. excōm. lib. 6. † Sic aūt contra apostatas formabitur snīa, uel in corrigibiles. qm̄ iure cauet quod sint soliciti p̄lati fugitiuos. & ineptos de ordinibus ad regularem disciplinā salubriter reuocare, & inobedientes per snīam excōicationis punire, ut c. ne religiosi. de regula. & tu talis, & tales q fuisti uel fuistis in nostro ordine, mūdū miserabiliter euagastis in uituperium, regularis, & ecclesiasticæ disciplinę, & honestatis monemus te, ut ad tuum ordinem reuertaris, aut aliā religionē ingrediaris tuæ saluti idoneā, ac tibi concessam s̄m nostri ordinis instituta tibi p̄fixo spacio triū dierū in quos nostram admonitionē, tā fideliter quā efficaciter exequaris, quem terminū tibi pro primo, & 2. & 3. perempt. assignamus, quod si non feceris ex nunc prout ex nunc, & ex tūc prout ex nūc inscripris te ipsum sentētię excōicationis subiacere decernimus, uel excōi-
14 cationis, uinculo te innodamus. † Quarto uidendū est an iudex possit abbreuiare inducias à lege concessas, & uidetur ꝙ sic, ut c cū sit, & cap. oblatæ, de appell. & c. ad consult. de re iud. & l. 2. ff. de re iud. & tertia q. 3. de iud. & §. spacium, & 20. dist. de his in l. 3. §. si quis condemnatus, de re iud. Ad hoc notandum est. ꝙ tp̄a statuta sunt de rebus, & causis humanis aliqñ fauore hoīum, aliqñ fauore iurium, & quia fauore hoīum dantur induciæ tp̄s citato, ut veniat ad iudicium paritutus iuris, & q̃uis tria debeant esse edicta, quorū quolibet debet cōtinere triginta dies, ut in authen. de legit. §. oē. iudex tn̄ moderabit ordinem edictorū, & cōpendium, ꝓut uiderit experire, pensata qualitate ꝑsonę & tp̄is, & negocii siue causæ, ut l. nonnunq̃ de iud. & ideo si iudex nimis breuem terminū dederit, citatus nō reputabit̄ cōtumax si nō uenerit in termino statuto, & sic post appellationem hac de causa factam processerit in causa grauando citatum irritum reuocabitur, ut c. 1. de dil. Et idem puto in aliis q̃
15 in fauorē hoīum sunt inducta, † vt quo ad ꝓsequendū appellationē indulgetur annus a iure, & ex iusta causa biēnium, ut in d. c. cū sit, tunc. n. si iudex uiderit expedire poterit recisius tp̄s moderari, ut dn̄t iura primo allegata: sic ēt puto in tp̄e dādo ei qui iusta causa ab ecclesia se absentauit, cui ad reuertēdū iura diuersa tp̄a statuunt, sicut habitū est in
16 prima parte summæ, † Fauore aūt iuriū dant̄ decē dies ei cōtra quē lata est snīa diffinitiua ut appellet̄, infra quos nō si appellauerit trā-
17 sit in rē iudicatā, † & tēpus quatuor annorū quod datur petēti in integrum restitutionē, & talia & similia, augeri uel minui nō pn̄t, de quibus h̄r. 2. q. 6. c. anteriorū. & c. fi. de in integrū restit. Sed quæ est ratio diuersitatis?
18 dicendum est † ꝙ hoīes subsunt iudicibus ratione iuris, sed ius est supra iudices, & ideo in his quæ statū hominum dicunt, possunt iudices inspecta ueritate, & utilitate mutare, ut cap. licet, de feriis. in his uero quæ

tangunt

tangunt statum iuris mutare non psit, qa iu
19 dices iuri subiiciunt excepto principe † q le gibus non ligat, ut l. princeps. de legi. q̄uis legibus uiuere clementer pfiteatur, ut l. digna uox. C. de legib. Alibi tn̄ dicit q iure grauius insurgunt cōtra contēptores iudicis q̄ contra contemptores iuris. arg. l. Celsus, de arbitr. & l. sicut dies. §. fi. & l. si quis sciens. ff.
20 de contrahenda emptio. † Sed an iudex poterit abbreuiare tp̄s appellationis, ut ante annū, uel post biēnium qd̄ ex iusta causa datur, teneatur appellās finire causam appellationis? Ad hoc dixerūt qdam, q sic, quātum ad hoc q non sit negligēs in exequēdo sine agendo, ut causam finiat, si cōmode ante annum uel bienniū non pōt terminari, ne appellās uideat subtersugere pcessum negocii principalis, & sic aduersariū suū grauare, & non iustitiam pseq uideatur, si tn̄ non posset causam terminare, nō esset sibi imputandum, arg. c. ex insinuatione. de appell. 2. q. 6. anteriorū. §. ad hoc, & sic intelligit quod dicit canon, nisi forte iudex certum tp̄s fuerit moderatus, infra quod terminet causam suā ut c. cum sit. de appellatio. Alii dn̄t, q iudex non potest tp̄s appellationis abbreuiare, nisi appellans teneatur causam finire ante tp̄s statutum à canone, uel à lege, imò habebit semper appellans annum integrum uel biēnium ex iusta causa, infra quem terminū finiat causam suam, quo elapso firma manet, & rata snīa, ut d. c. cum sit. & l. fi. C. de tem-
21 po. appell. † Sed pro tanto dicit, q iudex potest recisius tp̄s moderari, quia potest terminum statuere appellanti infra quē teneatur coram iudice superiore cōparere ad quē appellatū est, uel infra quē arripiat iter ad psequēdū appellationē, qd̄ si nō fecerit poterit iudex à quo appellatū est snīam latā executioni mādare, q statim tenet ac si nō fuisset appellatum, uel si appellatū fuit ante snīam pōt postea pcedere in causa. & rō huius est,
22 † qa talis terminus uicem obtinet perēptorii ut c. sæpe. & c. peruenit. el 2. de appell. si uero nullum terminum statuat appellanti, tūc appellās hēt terminus unius anni à lege præfixum, & tunc per totum alium annum non pōt iudex procedere ad exequendum snīam, uel super principali. Sed anno elapso potest, sicut dictum est, cum tp̄s statuitur, ut c. reprehensibilis, & cap. consuluit. in fine de appellatio. cum similibus. Laus Deo.

TRACTATVS.

Dom. Ioannis Thierry Lingonen. I. V. D. totam materiam fugæ laconice complectens.

SVMMARIVM.

1 *Fuga serui eius præscriptionem impedit, sicut animalis fuga.*
2 *Fuga facit semiplenam probationem, tamen non totam si aliter statuto disponeretur, licet quem in mala fide constituat.*
3 *Fuga est triplex, scilicet uoluntaria, causaria, & ignominiosa.*
4 *Fuga an proprie dicatur, quando quis latitat ut fugiat, sed non comprehenditur.*
5 *Fugiens in domum propriam an possit in ea capi, & per officialem pro debito ciuili extrahi.*
6 *Fugiens ad ecclesias an sit tutus.*
7 *Debito ciuili si quis ducatur per ecclesiam, non gaudebit ecclesiæ immunitate.*
8 *Titius homicida si non potuit fugere ad ecclesiam, sed inuenit quendam sacerdotem deferentem corpus Christi aufugit ad ipsum, & eum accepit an ecclesiæ immunitate gaudere debeat.*
9 *Fures ecclesiæ an istud priuilegium habeant.*
10 *Fugiens de uno territorio in aliud, an per potestatis familiam, uel præpositi capi possit.*
11 *Fuga post accusationem an suspicionem faciat.*
12 *Fugiēs cum gladio de domo in qua homo mortuus reperitur, an occidisset præsumatur.*
13 *Debitor fugitiuus, an creditoris propria auctoritate capi possit.*
14 *Fuga sola an faciat suspicionem.*
15 *Fugitiuus qui ad aliam patriam uadit an per loci iudicem citari poterit in quo deliquit, sine illius iudicis requisitione, cum hic criminis ratione forum fortiatur.*

HVius temporis conditionem prospiciens, quia plurimi cum deliquerunt, aufugiunt, ideo in præsenti tractatu Fugæ materiā inserere ausus sum. Et primitus est
1 notandum, † q fuga serui impedit eius præscriptionē, sicut fuga animalis, l. 1. & ibi Bal. C. de ser. fug. Fuga. n. reddit quem suspectū, l. impuberibus, §. præterea, & ibi Bar. ff. de susp. tut. & si existat leue indicium ad torturam Bald. in l. non hoc. C. unde cogn. Spec.
2 in tit. de prob. §. fin. uers. ult. no. ubi † dicit, q fuga

fuga facit semiplenam probationem, tñ nõ totam, si aliter statuto disponeretur, licet cõstituat quem in mala fide, l.mala fide, & ibi Bald.C.de lõg.temp.præscr.quę pro lib. op. Vnde est aduertendũ, ꝙ fuga est triplex.s.uo
3 luntaria, causaria, & ignominiosa, Bal.in l.1. C.de ædi.act. Ideo quæritur. † Fuga an pro
4 prie dicatur, qñ quis latitat ut fugiat, sed nõ compręhẽditur, uide Bald.in l.1.col.3.C.de ędi act.& in l.1.C. de ser.fug. ubi dicit, ꝙ fugiens dr̃ latitare. Alexan.de Imol.in l.pen.de cust.reo.& fugiens de carcere quod inuenit apertum nõ facit indicium contra se. Bal. in l.succurrit.C.ex quib.cau.maio.Pet. de Sun. in l.bonæ fidei.C. de iureiur. tñ si reuertitur nõ dr̃ fugere nec tenetur pęna statuti de fugiente de carcere. Bald.in l.1.col.3.C.de ser.
5 fug.& in l.1.C.de ędil.act. † Sed fugiens in domũ propriam an possit in ea capi, & extrahi per officialem pro debito ciuili. Bal. & Alex.in l.plerique, de in ius uocan. contra Bald.in l.1.C.de sum.Trin.qui tñ loquitur, qñ fuit captus extra domũ, sed euasit, & in domum aufugit, quia põt de domo inconti nenti extrahi.ita Alex.in l.quod ait.de adul.
6 † Item quęritur an fugiẽs ad ecclesias sit tutus.pro hoc uide tex.in tit.de his qui ad eccle.conf. Bart.in cõsil.incip.statuto ciuitatis Tudert.Oldr.in cõsil.4.quod est notandum
7 ẽt † ꝙ si quis pro debito ducatur ꝑ ecclesiã, non gaudebat immunitate ecclesię, ita Arch. 17.q.4.c.antiqtus, ex quo oritur alia q̃stio.
8 † Titius homicida non potuit fugere ad ecclesiam, sed inuenit, quẽdam sacerdotem deferentẽ corpus Christi, aufugit ad ipm, & eũ accepit an gaudere debeat immunitate ecclesię, & primo vr̃, ꝙ sic ꝑ tex.in l.una.C.de his q ad eccl.conf. Nam ꝙ aliquis in ecclesia tuetur est introductũ in fauorem Dei, ergo multo fortius si fugiat ad ipsum, arg.l.capitalium, § ad statuas, ff de pœn.& de ędil. edic. l quis sit fugitiuus, §.idem Iulianus, nam teste Arist. ꝑꝑ vnumquodque tale, & ipm ma
9 gis. † Sed quid de furibus ecclesiæ an habeat istud priuilegium, & dicendum, ꝙ sic, in l. pñti, §.quod si in finibus.C.de his qui ad ecclesiam conf tex.in cap.sicut. de immunitate ecclesiarum quod põt intelligi ẽm Iac.de Bel.de furibus necessariis secus aũt in aliis. arg de relig.& sump.fun.§.fi.& ff.de contrahen.emp.l.æde sacra, §.1.& C.de relig.l. si sepulchrum, & ibi Bald. Vnde qñ quis in ecclesia deliquit, tunc iudex secularis non potest eũ extrahere de ecclesia, sed eps loci, & eum tradet iudici seculari si sit laicus.C.ad l. Iul.
10 de adul.auth. si quis ei. † Proprerea quæritur an fugiens de uno territorio in aliud per familiã potestatis, uel ꝑpositi possit c. & est dicendum, ꝙ non ita Bald.in addit.ad Spec. de cõp.iud.adi.uers.sed pone, ꝙ malefactor. Bald.& Flor.de san.Pet.in l.sicuti, §. Arist.ff. si ser.uen.Saly.in l.2.C.de exhib. re. Ang. de Aret.in tract.malef.uers.quod fama facit ꝙ est contra dictum Bart.in l.quod ait, §.quod ait, & ibi Alex.de adul.Bal in l. quicunque.
11 C.de ser.fug.† Sed quærit an fuga post accusationem suspicionem faciat.Bal.in l.1.ff. de reb.eorũ tenet, ꝙ non, quod est modo limitãdum ẽm Soc.nisi q s coram iudice fuisset minatus de accusando, licet adhuc nõ accusauerit, quia tunc ur̃, ꝙ fuga secuta faciat suspicionem, ꝑꝑ quod ex hoc resultat in multis casibus idẽ effectus, qui resultarẽt ex libello accusatorio ut est tex.singularis, in l. miles. § socer. de adult. Secundo, nisi alias frustra suspicio laboraret contra fugientem post accusationẽ tunc.n. maximam inducit suspicionẽ, arg eius quod dr̃ in l fin. quibus mod.tut.& ibi Doct.Tertio, nisi post accusationẽ accusatus aufugiat de carcerib qa tũc contra eũ proceditur tanq̃ contra cõfessum de crimine, text.in l.eos, in fi. ff. de cust. reo. ibi gl.no.quæ ad hoc sæpe allegatur, Qñ ergo accusatus est captus, & aufugit, nõ habet locum dictũ Bar.cum statim possit cõdẽnari tanq̃ cõfessus, qđ intelligendũ est, si aufugerit, de carcere clauso, secus si de aperto, sicut de aula palatii, ubi iudex eũ stare ꝑcepit, quo casu si incarceratus fugiat, ostio dimisso aꝑto ꝑ negligentiã custodũ, tunc aufugiẽs nõ hr̃ pro confesso.ita tenet singlr̃ Bal.in l. succurritur, ff.ex quib cau.ma. & fuit dictũ originale Guil.de Cun.quod solemnizãt Lod. de Rod.in l.admonendi, ff.de iure, Quarto, limitatur, nisi carcer fuisset fractus, ꝑ tertiam ꝑsonã, non data opera incarceratorũ, qa tũc est eadẽ ratio, quę est in ostio dimisso aꝑto, ita tenet Lãfr.de Oria.in l.fugitiui.C. de ser. fug.gl.in §.si uero quidã, in authen. de exhi.
12 reis:† Finaliter quæro, an fugiẽs cũ gladio de modo in qua repitur hõ mortuus, ꝑsumitur occidisse, & Doc.& Bal.in l. fi. C. de ꝓb. & in l.neq; natales, eo.ti.dñt, ꝙ sic, ita Ang. in tract.malef. uers. qđ fama.Ang.& Alex. post

13 post Bal. in l. 2. ff. de fur. qđ uidi ĩ prax. † Sed queritur, an fugitiuus debitor possit capi au ctoritate creditoris, Spec. in tit. de renun. uer. Itẽ est beneficium, tenet ꝙ sic, qđ est uerũ, & sic intellige, ut iudici p̃sentet. non ut occida-
14 tur ita in tit. de accus. §. i. uer. hoc tñ. † Ad hęc q̃ritur, an fuga facit solam suspicionem. Bar. in l. admonẽdi, de iureiur. & ibi gl. tenet ꝙ faciat semiplenã probõnem, qđ est limitã dum ₤m Soc. nisi quis timore familiæ recto- ris aufugiat, & postea citatus à iudice cõpa- reat, tunc. n. purgatur oĩs suspicio. text. in l. quis si fugitiuus, §. 1. ff. de edil. edic. Item fal lit nisi aliqua causa excuset fugientem, puta tenere partialitatẽ in ciuitate, uel qd aliud, d. l. qs sit fugitiuus. §. apud Labeo. Item limi tandum est dictũ Bart. ₤m Soc ꝙ fuga iudi cium facit, ut dr̃ in dict. l. admonendi, & cla rius in l. l Corn. ff. ad Senatuscon. Sylиania. uidelicet qñ aufugit ante accusationem de se factam, secus si post, quia tunc licuit sibi sanguinem redimere, in l. 1. in fin. de bon. eo rum, ubi Bart. tenet per illum tex. quod est intelligendum quando delictum erat capita le, ex quo aut debebat occidi aut membris mutilari, secus si esset imponenda pecunia ria pœna. Tñ est notandum, ꝙ in casu spe ciali fuga plene probata, l. cõsiliarios, & ibi
15 Doct. C. de asses. † Finaliter q̃ritur, fugitiuus qui uadit ad aliam patriam, an poterit citari per iudicem loci in quo deliquit sine iudicis reqsitione illius loci, cum hic forũ sortiat̃ ra tione criminis, ut C. ubi de cri agi opor. au then. qua in ꝓuincia. Aliq dñt ꝙ sic, & alle- gãt pro hoc text. in l. oĩs, §. si uero apparitor. C. de episc. & cler. & in l fin. ff de off. præ- fec. urb. nec obst. l. fin. ff. de iuris. om. iud. tñ cõtrarium seruatur de facto, unde aut com misit in illa iurisdictione extranea, aut non. Si in illa commisit, tunc debet iudex q eum captum detinet primo ipsum puniri, si cri- mẽ ibi commissum sit tale, ꝙ non impediat executionẽ alterius iurisdictionis: utputa si crimen sit tale, qđ mortẽ non exigat, & aliud primo cõmissum mortẽ exigere: qa tũc pri mo de minori pœna deinde, de maiori is esset tractãdũ. ff. de accus. l. si cui. §. fi. & sic in loco captionis põt manum, uel aurẽ amittere, & deinde est remittẽdus ad aliã iurisdictionẽ, in qua maius, uel æquale crimen cõmisit: & sic executio una aliam impedire non debet ita Bart. in d. l. si cui, §. fi. supra allegato.

TRACTATVS.

De bannitis: Per dom. Iacobum de Arena, editus.

SVMMARIVM.

1 *Bannitus quis dici possit, & cui æquiparetur.*
Deportatio uel relegato totus mũdus interdicitur.
2 *Bannitus ubique stare potest, nisi in ciuitate in qua bannitus est.*
3 *Bannitus filios in potestate retinet.*
4 *Curator filio banniti datur uti filio eius qui apud hostes est.*
5 *Bannire aliquem faciens curare debet quòd bannum sit certum, alias non ualet.*
6 *Bannum an ualeat, si ita dicatur, bannimus hæredes tuij.*
7 *Bannum tenet si citatio facta reperitur quòd quicunque est hæres talis compareat ad se excusandum.*
8 *Citatio requiritur ut quis in banno ponatur.*
Modus citandi qualis sit.
9 *Citatio de mandato iud fieri debet limit ut ibi.*
10 *Citatio debet fieri in tali loco quòd ille se sentiat citatum.*
11 *Bannitum ipso iure non ualet, si banniti citatos esse negant.*
12 *Citatio de consuetudine ad domum sit, citatio ad domum subsidiaria est.*
13 *Præconi soli an credatur si dicat se citasse.*
Metu pœnæ homines à delicto arcentur
14 *Notoria multa dicuntur, quæ non sunt.*
Notorium id dicitur, quod nulla tergiuersatione celari potest.
Notorium quod non est, per iudicem pro notorio haberi non debet.
15 *In ius uocari nemo debet sine iudiciali præcepto.*
16 *Banniti an impune offendi possint, & num seq.*
17 *Statuta permittentia bannitum occidi de iuris subtilitate non ualent.*
18 *Banniti conuenti in suis defensionibus, an audiantur.*
Iudex mitior lege esse non debet.
19 *Mens legis, & non eius uerba attendi debet.*
20 *Bannito agenti omnis audientia denegatur, quid si ab aliis conueniatur.*
21 *Hæreticus non agit, sed conuentus se defendere potest.*
Excommunicatus non agit, sed se defendere potest.
22 *Bannitus si contra alium bannitum agit, an conuentus banniti exceptione uti possit.*

23 Bannitus procuratorio nomine agens an audeatur.
24 Bannito quod denegetur audientia, in honorem præ oris factum dicitur.
25 Bannitus si succedat cuidam non bannito si hæreditario nomine agat, an banni exceptio ei obstet.
26 Bannitus si bannito succedat, an si hæreditario nomine agat, & banni exceptio obstet.
27 Banni pœna uti personalis ad hæredes non transit.
28 Bannitus si non agit, sed alius eius nomine, audiri non debet.
29 Bannitus si iura sua alteri cessit, an cessionarius agere possit & infra num. 34.
30 Leges ludibres esse non debent nec uerbis impositæ.
31 Filius si in magistratu ius iniquum statuit, ob quod ei obst. exceptio, patri tamen non obstabit.
32 Dolus uel factum cedentis cessionario obesse non debet.
Exceptio banni personæ cohæret, & illam non egreditur.
Actio mutata uidetur persona actoris mutata.
33 Exceptio quæ obstat cedenti, an cessionario obstet.
35 Bannitus an ad officium eligi possit, stante statuto quòd bannitus consul esse non possit.
36 Præceptum in lege magnum est, obedientiam magistratibus per subditos præstari.
37 Bannum est quædam mulcta.
38 Republica per magistratum repræsentatur.
39 Dispositio, quæ ab initio inutilis est confirmari non potest.
40 Clausula statuti sequens per præcedentia declaratur.
41 Maritus qui esse prohibetur, licite sponsus fit.
42 Veniens contra factum suum audiri non debet.
43 Probatum semel improbari non debet.
44 Contractus, & dispositio deducta ad causam à qua incipere potuit, conualescit.
45 Tria in quolibet officiali concurrere debent.
46 Statutum uel consuetudo est quasi lex.
47 Lex ordinariam iuris dictionem dat.
48 Iure sua sine culpa quis priuari non debet.
49 Delegatus uice delegantis fungitur.
50 Quod quis sua culpa non habet, perinde est ac si non haberet.

QVoniam bannitorum materia utilis, & quotidiana est & circa eam plurima sunt aduertenda. Ideo circa illam plu
1 res quæstiones subiiciam, † & primo quis possit bannitus dici, & cui bannitus æquiparetur, an deportato, an relegato, de quo tāgitur inst. quib mod. ius patr. potestat. sol uit, §. relegati, in gl. Sed tex. in l. qui cum ma ior, § his demum, ff. de bon. lib. hoc expresse determinat. Verū quidam dñt, & non male, ꝙ illa gl. non est uera, qa maxima dissonātia est inter eos qa deportato, uel relegato totus mūdus interdr̄, excepta insula in quam deportat̄, uel relegatur, sed in bānito est ecō-
2 tra. † quia ubiq; potest stare, & habitare excepta ciuitate ex qua exbānitur, ut in anthē.
3 qua in ꝓuincia. C. ubi de crim. agi opor. † Itē bānitus filios in ptāte retinet, qa certi sunt modi, qbus patria ptās soluitur, inter quos bannū non numeratur, ergo &c arg. l. patre furioso, de his q sunt sui, uel alie. iur. & l. ob
4 ligationū fere, § placet, ff. de actio. & obl. † & filio talis banniti dabitur curator, tanq̄ filio eius q ab hostibus capitur, ut l. mutuo, §. ei cuius, ff. de tutel. Itē sicut aduentitia nō quæ rūtur patri, nisi quo ad usumfructū, ut in authen. ut lice. mat. & auiæ in prin. & §. tā is. in stit. qbus md. ius patr. potest. soluit, & l. fin. C. de sent. pass. ita, & ei q in banno ponit̄, & describitur, de speciali, & nominatim ponit̄, nec sufficit quod ḡnaliter fiat, sicut dicit̄ in exhæredato. ut in §. nominatim. inst. de exhær. lib & l. fi. §. 1. de lib. & posthu. sicut ēt dicit̄ in
5 excōicatione. ut in c. 2. de off. ord. † Vnde ponens, uel poni faciens aliquem in banno, debet curare ut bānum sit certum, & bāni sn̄ia alias nō ualet, ut in §. curare. inst. de actio. & C. de sn̄ia quæ sine cert. quant. per totum. Et le. tutor. & lege duo sunt Titii. de testam. tut. & l. interpres. de hæred. inst. & l. quidā, §. Pomp. de arbitr. & l. 1. de iure do. Sed si ita
6 sit factum † Bannimus hæredes, an ualeat quidā dñt, ꝙ sic, si nominatim sit factū arg. §. masculos. inst. de exhær. lib. & l. Titius, de lib. & posthu. & l. 3. §. nominatim, de iniust. testa. & l. certū, ff si cer. pet. & l nominatim, de cond. & demōstr. Alii quod nō ualeat, qa in ḡne, & confuse factum, cū nō sit designata certa persona. hic pōt distingui, quia aut ꝑ acta cōstat q sint hæredes, & tūc ualet bānū, & eius effectus locum habet, aut non cōstat ex actis, & tūc secus, arg. l. in summa. de re iud. & d. §. Pomponius, maxime si tanq̄ ipse, & ꝓprio nomine experiat̄, & sic nō facit tanq̄ hęres, arg. l. si pater. de adoptio. & l. Itē eorū, ff. quod cuiusq; uniuer. nom. & § qa ve ro, in authent. ut nulli iud. & c. aduersus. de
7 immun. eccles. † Sed pone, inuenit̄ facta citatio, ꝙ quicunqne est hæres talis compareat ad se excusandum, & ita fuit in loco hære

ditatis

ditatis publice proclamatum, an teneat ban
8 num,dico q sic,& ita seruat cõsuetudo.† Ad
hoc autem ut quis ponatur in banno, debet
legitime citari,alias non posset legitime ban
niri.Modus aũt citandi erit ẽm locorũ diuer
sas consuetudines,arg.l.uenditor.§.si cõstat
ff.cõm.præd.uel deficiẽte cõsuetudine , ẽm
ius cõc , & ẽm ea q̃ habes l.& ad perẽptoriũ
ff.de iud.cum seq.& l.2.& l.consentaneum
& authent.qui semel C.quõ,& quan.iud.&
l.qui crimen,qui accus.non poss.& l.contu
macia , de re iudic.& l. absentem , de pœn.
9 † Item citatio debet fieri de mandato iudi-
cis,quia nullus debet exhiberi,nisi quem iu
dex mandauerit exhiberi,l. fin. C. de exhib.
re.& l.quicunq;,qui accus.non poss. fallit in
casibus q ponunt ĩ ti.quan.lic.sine ind.uin.
& l.1.de rap.uirg.& l.interdũ.§.qui furẽ, de
fur.& l. ait ptor.§.si debit.q̃ in fraud.credit.
10 † Item debet fieri in tali loco q ille sentiat
se citatum,uel per eum stet quominus sciat,
uel ad eius notitiam perueniat,ut quia fecit
ostia claud.arg.l.uim facit, qđ ui aut clã , &
l.si dictum,de euict.nam sine causa non fuit
statutum ut litteræ trãsmittanẽ ad magistra
tum illius loci ubi citatus degit , nisi ad hoc
ut eidẽ citatio innotescat,ut l.1.de req.re. a-
lias sufficeret ad domũ facta citatio, ut l. 4.
§.abesse.de dã.inf.& § prætor,& l.scire opor
tet,de exc.tut.ut l.ut perfectius,C.deann ex
cep.& l.sed neq; ff.quæ sent. sine appell. re.
11 † Et si tales bãniti negant se citatos,bãnum
ipso iure non ualet nisi de citatione ,pbetur
arg.l.ea quæ,C.quõ,& quan.iud &l.de uno
quoque,& l.cont.§.cõtumax, de re iud & l.
1.§.Itẽ cum ex dicto.q̃ sent.sineappellare,&
§.q̃ñq; §.1.de publ.& cap.q̃m contra,de pro
b at.& l.1.de relat.C.& l.nec causam,deapp.
&§ illud,in auth.de his qui ingred ad app.
Asserenti enim &c.ut l.actor,& l.ei qui.& l.
12 asseueratio.de non numera.pecu.† Sed cõ
suetudo indistincte seruat.ut ad domum cũ
citari sufficiat,& nõ mirũ,arg.l.lex cẽsoria,
de uerb.sign.est.n.substantia ad domum fa.
cta citatio.l.3.de lib.agn.& cap. causam. &
dolo,& contumac.& l.de ea,§.fi.quib. mod.
13 in possess.eat.† Sed an in talibus citationib.
credatur soli preconi dicẽti se citasse, q̃dam
dñt q sic,quia ipsi iurant,suum offm̃ bene,
& legaliter exercere,& facere, uñ immemo.
res non præsumuntur &c.l.fin.C.ad l.Iul.re
pet.& cap.ad audientiam,de pręscrip.immi
net.n.pœna falsæ relationis,l.1.§.si quis,&
§.fin.ff.de fal. Itẽ promouerentur ab ordine
l.2.C.de sport.& l.d uos,de exhib. re. metu
enim pœna hoĩes arc ntur à delicto, l.1.de
iu.& iur.& l.1.C.ad l.Iul.repetund. & maxi.
me apparitores l.apparit. C. de exact. trib.
Item qđ eis cradatur,uẽ expressum in l. ma.
gis puto.§.ne tñ,ff.de reb.eorũ,& l.1.de prę
fec.urb.sol.dic q ei nõ creditur,q̃a uxor uni
ca reputatur,& uox unius &c.l.iusiurãdi,C.
de testib.Itẽ q̃a nec ipsi iudici crederetur , ut
l.ne in arb.C.de arbit.& de accus. l.ea q̃ , C,
de decur.lib.12.l.1.& l.diuus,de cust. recor.
Alii tñ dñt eis esse credendum, sed non sim-
pliciter,sed dñt,q aut refert notoria,& tunc
ei creditur,aut non refert,& tunc ei non cre
ditur,argum.l.ea quidem , de accusat. & l.si
uero,§ qui pro rei,qui satisd.cog.& cap.eui
dentia , de accus.Et per hoc põt concordari
14 prædictæ opiniones.† Nam multa dñt no-
toria,quæ non sunt,si allegetur, q̃a notoriũ
esse dr illud quod probari põt arg.l ciues,C.
de appell.& cap.consuluit,de prec. Verumtñ
illud proprie est notorium , quod nulla põt
tergiuersatione celari,cap.fin.de cohab.cler.
iudex ergo pcaueat ne quod nõ est notorũ
pro notorio habeat,& ẽm hoc intellige d.l.
ea quæ,& l.qui sepulchre,de sepul.uiol. Alii
dñt,quod ex qualitate,& cõdõne personę ip
sius referentis,ei creditur,uel non creditur,
arg.l.diui,de lib.leg.& l.legitimas,de leg.tu.
& l.fi.de accus. & l.test. de test. tut. Alii dñt
melius,quod aut refert de facto partis, ut ta
lem deliquisse, aut de facto proprio. s. se ci-
tasse.Primo casu non creditur . Secundo sic
d.l.Diuus,& l.qui sepulchra,& l.ea quæ, pal
legatis,& rõ,quia in illis pbõ liquida requi
ritur l.fin.C.de pb.& l.ubi de falso , nisi per
sonæ qualitas aliud suadeat,& in secundo ẽt
non creditur,arg.l si cui,& accus.& l. tutor,
§.qñ,de susp.tut. Sed ad hoc procedat quod
not.in l.2.C.de suspect.Sed eo iure non ha-
15 bebitur pro citato, † quia sine præcepto iu-
diciali nemo debet in ius uocari.l.1. de req.
in auct.de quæst.circa medium,tñ si reus ue
lit probare contrarium,optime audietur ẽm
formam l.optimam , C.de contrahend.stip.
16 de quo in cap.cum paratus,de appel.† Sed
nunquid banniti possint impune offendi.&
cum in causis ciuilibus,uel criminalib' sicõ
ueniunt,an debeant audiri. dico ut plurimũ
per leges municipales permissum quod im-
pune

pune possint offendi, & quod eis ius non reddatur, sed omnino audientia denegetur & ita solent dicere statuta. De iure uero dico bannitum offendi non posse, quia siue comparentur relegatis, siue etiam deportatis impune non poterunt offendi, quia relegatos, uel deportatos non licet occidere, cum non sit de illis casibus, in quibus qui possunt impune occidi, ut l. 1. & 2. C. quan. lic. si. iud. uin. & C. de deserto per totum, imò. & quicquid in illis reperitur non debet ad bannitos trahi, arg. l. cum quidam, da lib. & posth. imo fauorabiliter est interpretandum, ut l. interpret. de pœn. & l. quoties, de reb. dub. & talis interpretatio esset ambitiosa, quã homines uita priuaret, & aliis materiã delinquẽ
17 di daret. † Imo, qđ plus est talia statuta hoc exp͞sse permittentia non ualent de iuris subtilitate, l. 4. de decret. ab ord. fac & l. decern. de episc. & cler. Alii tñ dñt, & male, quod bãnitos licet impune. occidere, quasi sint apostatæ, argum. l. quidam. de pœn. & l. §. his quibus, de leg. & apostata idem est sine ciuitate & iuris dictione, quasi ciuilia sint eis denegata, & ita cõsuluit Guido de Suza. & male ut dixi. Verum tñ statuta, & consuetudines ut
18 plurimũ cõtinẽt expresse p̄dicta. † Et posito ꝙ expresse cõtineãt, uideamus an cõuenti in suis defensionibus audiantur, si conueniantur, & quidam ꝙ non, quia lex dura est seruanda. l. prospexit. ff. qui, & a quibus, & l. quod constitutum, de milit. test nam iudex non debet esse mitior lege. in authen. de iud. §. oportet, & l. seruos, C. ad l. Iul. de ui. Item quia talis lex municipialis simpl͞r ei negat de
19 fensionem, & non distinguit, ergo &c. † In contrarium u͞r. quia non uerba legis dura, sed eius mens debet attendi, arg. l. quamuis de in ius uocan. & l. adigere, § quamuis, de iure. patron. & l. scire, §. aliud, de excus. tut. & non est de mente legis municipalis, qđ saltem in suis defensionibus non audiant. odia enim sunt restringenda, l. cum quidam, de lib.
20 & posth. † Dico ergo. qđ bãnito agenti, & litem mouenti, omnis audientia denegatur, & ita debet intelligi statutum, sed si ipse ab alio cõuẽiatur molestatur p̄ uiam, & tunc in o͞ibus suis defensionibus audiatur. sic & alias ꝓhibitus agere, tñ conuentus potest se defendere, l. libertus, de in ius uocan. & l. seruum. de appellat & l. si non defend. de pœn.
21 † Sic ẽt d͞r de hæretico, quod ipse non agit, tñ conuentus põt defendere in auth. stat. §. cred C. de hęret. & in excõicatio, q licet nõ agat tñ potest se defendere per alium, ne quis in periculum animæ suæ cõicare ei cogatur, ut c. intell. de iud. & cap. cum int. de excep.
22 † Sed pone bãnitus agit cõtra alium bãnitũ an poterit uti bãni exceptione, & uidetur qđ non, arg. l. auxiliũ, de min. & l. nemo, de ep. aud. & l. si quis maior. C. de transact. & cap. q͞m frustra, de usur. Item quia nil doloso dolo so. l. q͞m, de hęr. & l. si duo de iureiur. & l. uiro, sol. mat. & cõtra u͞r quod sic, quia bãnito agenti denegatur actio, & conuento exceptio, & isti sil͞r replicatio, l. apud Celsum, §. Marcell. de excep. & l. 2. ff. ne quis eum, & l. si ob turpem, de cõd. ob turp. caus. & l. si seruum, §. sequitur de uerb. oblig. & est expressum in cap. dil. de excepr. & ista est ueritas.
23 † Quid si bannitus agat procuratorio noĩe, an admittatur, u͞r ꝙ sic, ut in §. fin. inst. de excep. non. n. sibi sed dño suo dicĩ dari audientia. l. denique, § fin. quod ui, aut clam. & C. de his p̄ quos agi poss. & l. 2. de admin. tut. & l. ita aũt, §. gessisse, eod. tit. Hinc est qđ qui non posset suo nomine nisi petita uenia agere, alieno tñ noĩe posset agere, ut l. sed si hac §. fin. & l. quæsitum, de in ius uoc. & l. si p̄c. de doli excep. nisi forte litis causa datũ esset sibi damnum p̄ l. 1. §. 2. ff. si qs iurisd. tunc. n. nõ audietur, nisi primo de bãno exiret, ut l. apud Celsum, §. q͞sitũ, & l. si procur. 2. resp. de excep. maxime cum statutũ sit odiosum, & ideo tractandum. l. cum quidam, de lib. & posth. & l. seruus, de ser. exporta, quod quidã sequuntur. Alii, ꝙ non dicentes p̄ omnia idẽ in bãnito quod in excõicato, & ideo &c. cap. post cessionem, de except. Item quia statutũ simpliciter denegat bãnito audientiam, arg. l. fin. C. de hæred uend. & l. si seruitus. ff. de
24 seruit. † Item quod bannito audientia denegetur, uidetur qđ sit factũ. in honorẽ p̄toris sic & alias, l. 1. & per totum tit. ff. de postul. & l. sed & si per p̄torem, §. actio, ex qbus causis manum. Vnde sicut in prohibitis p̄ illud dc͞m nõ conceditur, sic nec bannito, d. l. 1. §. 2. & 3. ff. de postul. & l. nemo, de procur. Nec obstat similitudo inducta de patrono ad libertum, qa hoc est ius cõe in bannito, & in eius persona, ut omnium testium ei audiẽtia denegeĩ, & ibi est ius spãle, & priuilegiũ patroni, & ideo illud est restringendum, arg. l. qđ non al. §. qa uero. ff. de milit. testam. & l.

moris

moris. cum ibi notatis, de pœnis. Sed quod interesse possit, uř de facto obtineri per d.l. non alie. §. qa uero. & non ipse, sed eius dñs
25 agere, uř. ꝑ d.l. moris. † Sed pone bannitus succedit cuidam non bannito, & agit hęreditario noie, an obstet exceptio bãni. uř ꝙ nõ, ut sic habeantur ꝑ alium, &c. argumen. l. si cõem. ff. quemadmod. seruı. amı. & l. Arist. q̃ res pign oblig. poss. & l. i. §. i. ad l. Iul. de fal. & l. decurio. de decurion. In contrarium uř, quod obstet ei exceptio ẽt in iure successionis, uel alio, licet postea quæsito, argumen. l si non sortem. § si filius. de cond. indebi. & l. sed Iul. ad Macedonia. & l. & ideo. rerũ amo.
26 & l. 1. de dolo. † Sed quid econtra, si non bannitus succedit bãnito, an si agat hæreditario noie, obstet ei banni exceptio. uideř ꝙ sic, ut l. uitia. de acq. poss. & l. cũ hæres. de diuer. & tẽp. p̃scr. & l. si ego. §. 2. de publicia. l. si de pę. & l. 2. de uerb. obl. Alii dñt, ꝙ nõ, quia bãnũ est cõtumacia patris, & in cõtumace tm̃ durat, & eo mortuo finieř, nec ad hæredes eius transit, arg. l. 1 de priua. deli. & l. si pœnam. de pœn. & l. 1. §. fi. de req. re. & l. 1. & 2. ne ex
27 de defun. † Cum ergo pœna bãni sit personalis, nõ transit contra hæredes, l. priuilegia de regul. iuris. & l. quod dictum. de pœnis, &
28 l. pecoris. de seruit. rust. prædio. † Sed pone quod bannitus ipse non agit, sed alius eius nomine, an ille audietur. dico, ꝙ non arg. l. 2. de admi. re. ad ciui. pertin. & l. nec apud de hæred. instit. & l. nõ idcirco, §. seruus. de iud. Item quia quod una uia prohibetur, alia uia concedi non debet, l. cum hi, §. si cum lis de trãsac. & l. scire oportet. de tutor. & curator dat. ab his, & l. idemq;. ff. pro socio. & l. orõ.
29 de spons. † Sed pone, ꝙ bannitus cessit ali, cui iura sua, ille cessionarius uult agere, an possit. uideř ꝙ non, qa quæ obstant auctori, obstãt. & successori, arg. l. in hoc iudiciũ, §. si cõueniat, ff. cõm. diuid. & l à Titio. de rei uẽdicatio. Item ne alia uia ad ꝓhibita ꝑueniatur, ut supra ꝓxime dixi, qđ esset si admitteret quod bãnitus statim cederet iura sua alii & ille ageret, & sic fraudareť lex quę ꝓhibet
30 & ius reddi, qđ esse nõ debet. † qa leges non debẽt esse ludibres, l. si ꝑtor. de iud. l. fi. §. pe. de bonis quæ lib. Nec impolitæ uerbis tm̃, l. 2. C. cõmu. deleg. Item pro hoc, l. 1. §. si factũ, & §. si duobus, ff. de collatio. bon. & l. posthumo. C. eo. & l. filiæ, eo. tit. ubi q repellit ab agendo ꝑꝑ contumaciam conferendi nõ põt alii cedere. Item pro hoc qa nemo plus iuris, &c. l. traditio. de acquir. re. dom. & l. ne
31 mo, de reg. iur. † In contrarium uideř, ꝙ sic qa si filius in magistratu ius iniquũ statuit, uel impetrauit, ꝑꝑ quod ei obstet exceptio, tñ patri, nõ obstat, ut l. 1. §. i. & l. 3. §. si filius, ff. quod quisq; iur. sic à simili nec agẽti ex iure cesso donationis, uel in solutũ dationis, cũ habeat utilem suo nomine, ut l. si in solutũ. C. de act. o. & oblig. & l. emptore. de hær. uẽdit. ꝑ q̃ utilẽ ẽt dño in directa ꝑfertur, ut
32 l. in causæ. & l. si ꝓcurator, ff. de proc. † Item qa dolus, uel factum cedẽtis, nõ debet huic s. cessionario, q bonam fidem habet nocere, ut l. qui à debitore, quæ in fraud. cred. Itẽ qa exceptio banni cohæret personæ, & illa nõ egreditur, arg. l. exceptiones. de except. & §. plane, inst. de iure nat. gent. & ciu & l. 1. de const. pec. Item quia mutata ꝑsona actoris, ipsa actio uideř mutata, arg. l. 1, de impo. luc. de script. lib. io. & l. cũ quis de soluto. Solutio, dñt Rayn. Old. & quamplures moderni, quod aut cessio est facta ex causa lucratiua, & tũc obstat ei exceptio ꝑ iura primo alleg. aut ex causa onerosa, & tunc non ꝑ secũdo allegata, & ꝑ l. apud Celsum, §. de auctoris. cum seq. & l. pure, §. fin. de doli exceptio. & arg. l. si donaturus. de condit. ob caus. & l. Ne
33 sennius. de re iud. † Nec ob qđ dicitur, quod exceptio quæ obstat, &c. qa illud est uerũ in exceptionibus realibus, & rei cohærentibus. Item non obstat quod dicitur de non cõferente, qa illi ipso iure deneganř actiones, & bãnito non ipso iure, sed ope exceptiones q̃ est ꝑsonalis, & nõ realis. Alii indistincte dñt obstare exceptionẽ bãni huic cessionario, qa ipse semꝑ utiř iure, & adminiculo sui auctoris, & ideo cũ sua causa suisq. uitiis, &c. l. Põponius; §. cum qs, de acquir. poss. Nec curať an fiat cessio ex causa lucratiua, uel onerosa
34 † Et ꝑm istos dices, ꝙ aut agit ex iure cesso, & tunc indistin. quamcunq; causam habet, obstat ei exceptio banni, aut agitur ex proprio iure, & actione, ut delegationis, & tunc serua quod dictũ est indistincte. s. an habeat causã lucratiuã, uel nõ, & ita ꝓcedet prima opin. & §. de auctoris, & l. pure, §. fi. & l. cum qs. de solut. & est ratio. qa agens ex iure cesso: semper utiř iure auctoris sui, qđ erat uitio affectũ, & agẽs ex iure ꝑ delationẽ q̃sito ꝓprio iure, & ꝓpria actione agit, & qđ dixi cessionario obstare semꝑ exceptionẽ bãni, intellige

Intellige sane, nisi ante bannum fuerat attendenda obligatio, arg. l. ex hoc edicto. §. fin. de alie. iud. mut. cau. fac. uel nisi cessio fieret creditori ipsius banniti, cui ante bannũ fuerat oppositum. & maxime si habebat bona banniti obligata. qa tunc hr̃et utilem ex sua propria ꝑsona, & ante bannum, ut l. si conuenerit de pignorati. actio. & l. nomẽ. C. q̃ res pignor. oblig. poss. & l. græce. de pign. per qđ utilis non pro fuit ꝑꝑ factum uel bãnum ipsius debitoris. ut d. l. 1. de alien. iud & l. debitorem. de pigno. nec põt actio transferri. sed cedi, uel addi, argum. l. siue. §. Item si seruus. de exceptio. Et ista opinio uř iuridica. Alii tñ dñt qđ aut ipse bannitus cessit bona fide. & tũc nõ obstat exceptio ipsi cessionario, aut in fraudem, & tunc sic, arg. l. q̃ à debitore. ff.
35 quæ in fraud. cred. † Quæro si statutũ est in ciuitate, qđ bãnitus non possit esse cõsul, & cũ dant breuia ꝑ eligentis officiis, Titius elegit Seiũ bãnitũ in consulẽ, q̃ Seius de banno exiuit, & coram iudice se ꝑsentauit, offerẽs se paratum intrare offm̃, cui obiicit Titius illam electionem non tenuisse, & se aliũ eligere uelle, an dictus. Seius electus admittať ad dcm̃ offm̃, Secundo posito ꝙ nõ sit admittẽdus, ad dictus Titius possit aliũ eligere, non obst. 1. elect. Ad primũ dico, ꝙ illi electo obstant istæ rõnes, delicti rõ. reip. offensio, præteriti delicti manens annotatio, legis municipalis dispõ. inutilis principii ꝑstatio, & suo cõgruo tꝑe facta obiectio, seu cõtradictio.
36 Primũ dico, delicti rõ. † Nã constat magnũ esse in lege præceptum obedientiam, & reuerentiã ꝑstari magistratibus per subditos, ut l. ueluti. de iusti. & iu. & l. 2. si qs in ius uoc. & l. si quis ex aliena. de iud & l. nõ uř. §. qui ius su. de reg. iur. & in auth. ut om. obed. iud. Itẽ est de iure canonico. Ait. n. Apostolus. Estote subditi, &c. c. solitę. de maiorita. & obed. & in lib. Regũ. si quis nõ obedierit prĩcipi, &c. c. 2. qui ergo hæc legis ꝑcepta diuina trãsgredit delinquens mente iudicať. l. sanctio legũ. de pœnis. 11. q. 2. qui resistit. & c. imp. & ideo multari põt arg. l. 2. si quis in ius uoc. & l. 2. si quis iusdic. nõ obtẽp. & l. si familia. & l. si quis id ꝙ, de iurisd. omn. iud. & l. de ætate. §. quæ tacuit de interrogato, actio quę multa est extraordinaria delictorũ cohærtio, ut l. aliud, de uerb. signif. cũ ergo ut probatũ est deliquerit. rõ delicti fecit eum alienum ab honore, & dignitate l. ne q̃. C de dignita. lib. 12. imò, qđ plus est, ẽt iam quæsito honore & dignitate priuareť. ꝑꝑ inobedientiam, ut l. 2. C. de sportul. ergo multo fortius ꝓhibeť à dignitate quærenda. arg. l. q̃ furere. de stat. hom. & l. 1. §. casum. de postul. & l. patre. de his q̃ sunt sui uel alie. iur. ex quo repeniť ban-
37 nitus. † nam bannum est quædam multa, ut l. 1. §. qd ergo. de uen. inspici ex quo sic meruit cõtraxisse existimat cũ ita exprimiť iudicialis snĩa. l. metũ. §. qđ ait qđ met. cau. & l. dedi. §. si liber. de cõd ob. cau. & c. in nostra. de renunc. & l. ingeniũ de statu hom. & l. res iud de re. iud. Secũdo obstat reipublicę offen-
38 sio. nam. † ꝑ magřatum ipsa respublica pręsentať. l. 1. §. ius publ. de iust. & iud. & l. 2. §. post originem. de orig. iur. & l. municipium. ad municip. & l. munic. de condit. & demõst. Sed cõstat, ꝙ nõ faciendo. i. non parendo ipsi magistratui, uř cõtra eũ facere, & offendere, arg l. q̃ non facit de reg. iur. & cõtra faciẽdo uř eum offendere, ergo, & ipsam remp. offendit, arg. l. restituendæ. C. de aduoc. diuer. so. iud. & l. si qs in hoc. de episc. & cler. & l. si familia, de iurisd. omn. iud. & l. oẽ delictum. §. q̃ ꝓpositum. de re. mil. At offendẽs remp. ab illa honorem adipisci non debet, arg. l. nemo. de epis. audien. & l. auxilium. de minor. & l. sed si per prætorẽ. §. actionem. ex quib. caus. manumit. & l. cum quidã. leg. 2. & l. cũ př. §. lib. de leg. 3. Item ꝑꝑ hanc offensam fit debitor resp. arg. l. si cui. de uerb. signif. ergo in illa sortiri honorem non debet. arg. l. 3. in princ. de mune. & bono. & l. rescriptum. §. debitores, eo. tit. Tertio obstat præteriti delicti annotatio, quia licet sit à banno absolutus tñ reliquiæ prioris delicti remanet, arg. l. qs sit fugitiuus. ff. de ædil. edict. & l. palam. de ritu nuptia. §. quæ in adulterio. & l. qui ea mẽte, de furt. & l. indulg. C. de abolit. igiť honorẽ sortiri ꝓhibeť. 11. dist. nos cõsuetudinem. Quarto obstat legis municipalis dispõ. cum enim ꝓhibeat bãnitũ esse consulem ergo, & eligi cũ ꝑ electionem ad illud perueniať. argum. l. oro. de spons. & l. si quis tutor. de ritu nupti. & totum illud cum quid ꝓhibeť. & c. l. cum lex. de fideius. & l. fi § fi. de usur. rei. iud. imo ipsa electio expresse uř ꝓhibita qa ꝑ illam fit consul arg. l. 1. de magistr. munic p. & l. quidam. §. 2. de administ. tut. & l. si decẽ, de solutio. & l. si qs magistratus, de mune. & hon. & no. in l. priuatorum. C. de iurisd. omn. iudic. ergo ipsa electio quasi contra legem muni

municipalem, & per illam prohibita ipso iure nō tenebit, l. non dubium. C. de leg. maxime cū in talibus statuta ualeāt. & sint seruāda, arg. l. itē eorū, quod cuiusq; uniuersi. nomi. & l. oēs populi. de iust. & iur. & l. non tm̄, de decurio. Quinto, inutilis principii, &c.
39 † nā dispositio quæ ab initio est inutilis, nō pōt cōfirmari, l. 1. ff. cōmoda, & l. si stipuler. & l. inter stipulātē. §. si sacram rē de uer. obl. & §. in extraneis. inst. de hær. qual. & differ. & l. cū filius, §. seruus. de leg. 2. & tñ est simile de instituto, ad electū, cū tria tpa in utroque attēdantur, ut dictis legibus, & l. publius. de cōd. & demōstratio. Idē in matrimonio, ut l. filiā, de senator & l. gñali, §. fin. de ritu nupt. & l. pñs. C. de int. matr. Nec legatum, ut l. seruis. C. de leg. & §. an seruo. inst. de hær. inst. l. cętera de leg. 1. & l. 1. de reg. catoni. Idē est in electione, ut l. honores, § is qbus, cū seq. de decurio. & §. sed neq;. & §. si qs. auth. de san. episc. & c. dudū. & c. uenerabilem. §. hūc aūt. de elect. & c. post cessionē. de pbō. & l. quod ab initio. de reg. iur. Sexto, cōgruo tpe facta obiectio, nam ante iurm officii, & confirmationē factam. debet fieri exceptio contra electū, ut §. si qs, autem. quō opor. episc. & §. si quis, aūt. de sanct. epis. & ipse idem pōt contradicere, & excipere, cū factum fuerit cōtra legē, & ipso iure nullū, ut l. iubemus, §. sane de sacrosan. eccl. & l. non dubiū. de leg. & l. 1. de liber. cau. & l. quēadmodū. de agric. & censi. & inst. quibus alie. licet in prin. & maxime rōne publicæ utilitatis, ut l. iurisgētium. 3. si pacisar, ff de pac. Ecōtra pro electo faciunt infrascriptæ rōnes. Primo, statuti cōsiderata inspectio. Secundo in ipso principio cessans cōtradictio. Tertio, denegata pprii actus immutato. Quarto, inutilis principii pmissa cōfirmatio. Primo statuti cōsiderata inspectio. nā per statutū, & eius mentē non phibetur electio, sed ipsa administratio officii, c9 uerba & mēs ut iacet est seruāda, l. 1. §. remouer. de postul. & l. 2. §. fi. de inf. & l. 1. §. si is q nauē, de exerc. at esse cōsulē, est ex offō debito municipib. ut l. 2. §. exactis. de orig. iur. quod qs facio offō ingresso, & inchoato, ut l. obseruare. § fi. de off. procons.
40 † q ēt declarat per clausulā statuti subsequētē. per q̄ declarant pcedētia si obscura fuissent, ut l. sed utrum. de petitione hered. cū ergo prohibeat bānitū fieri officialē, non aūt eligi, non pōt dici, cōtra statuta facta electio, nec protēdēda pena statuti. arg. l. gñaliter, §. i. de decurioni, & l. in
41 terpretatione. de pœnis. † nā qui esse maritus phibetur, licite fit spōsus, l. solet. §. 1. de his qui no. inf. & l. q officii, & l. minorē de ritu nupt. & l. in spōsalibus. de spons. sic à simili iste potuit eligi. & si inueniat scriptus pe quo debet assumere offm̄ cōpetens illud assumet, & exercebit. Secūdo in ipso principio cessans cōtradictio, ut l. obligari, §. pe. de auctor. tut. & l. qd ergo. de his qui no. inf. & l. si maritus, §. pscript. de adult. & l. fin. de excus. tut. & 8. q. 1. licet 53. dist. nulli non n. fuit in ipso tpe electionis facta contradictio quod fieri debuit, ut dictis. ll. Tertio, denegata pro
42 prii actus immutatio † nanque audiri nō debet ueniens cōtra factū suū, & si de iure nō tenuerit, ut l. post mortem de adopti. & l. per fundum. de seruitu. rustico prædio. & l. si creditoribus. C. de seruo. pigno. da. & l. filios q in fraud. credito. & l. cū cōfiteris de reno. do
43 nat. † Nam semel à se approbatū, non debet improbare, ut l. Pomp. de neg. gest. & l. cum mulier. sol. matr. & l. si uxor. §. fin. de adult. 8. q. 1. dilectus. recte ergo dicetur, qđ eum non existat de legitimis cōtradictionibus honoribus fungi non est prohibendus l. rescripto. §. si qs de mun. & honori & l. fi. de edi. d. Adria. tollen. quantum. n. ad istum liberas ædes habeo arg. l. licet cōpetit. ff. si serui uendi. Quarto inutilis principii, &c. Nam contractus, & dispō optime cōualescit deducta ad casum à quo potuit incipere, ut C. si ma. fac. & l. 3. in prin. de cōtra iud. & ēt institutio ut in §. gñaliter. in auth. ut cum de appella. cogn. itē datio libertatis ut l. 1. C. de his qui ad libertatē peruē non pñt, & l. fratres. de pœnis. Item legatum l. fi. de le. 3. & l. non intelligitur. §. cū aūt. de iure fis. & l. si cognatus. de reb. dub. Item datio tutoris. l. furiosus. de tut. infl. qui tuto. da. poss. in fin. Item datio iudicis l. cum furiosus. de iud. Item electio ad honores. l. rescripto. §. debitores de mun. & honori. & l. lege. de decur. & l. quod ita, de ædili. edic.
44 † Quinto dico q cū in quolibet officiali tria oporteat cōcurrere, ut sit, & uires habeat. s. q sumat ex ipsa electione uires, & q habeat effectū ex ipsa confirmatione, & qđ agat ex ingressu officii, ut l. 1. de offō psid. & l. obseruare. §. post hæc eo. ti. & l. publius. de cōdō. & demōstra. sicut dr̄ ī herede, ut in §. extraneis. inst. de hæred. quali. & dria. intesta. defer & l. si alienum §. in extraneis. de hæred. instit. &

l. Caius.

l. Caius. §. 1. de leg. 2. Nam statutum dicit, q non possit esse consul, qd esset de electione ut pbat in l. 1. & 2. de offõ pconsul. ubi pro consul Romam egressus, & anteq aduenerit puinciam, quam debet regere, põt exercere ea q sunt uolũtariæ iurisdictiones, ex quo se qtur, q iurisdictionẽ habuit p electionẽ, & sic cõsul factus est, & sic electio quasi inhibita p statutũ, fuit ipso iure nulla, nec ex post facto cõfirmat, licet postea electus fiat inhabilis & impedimẽtũ cesset l. fin. C. q mil. non poss. & dcm est, & p hoc patet q non obstãt postea allegata p electo, qa quo ad actũ dr cõsul q ex offõ debito consulit, uerũ anteq hoc faciat licet nõ actu, nomẽ habet cõsulis, dcm est. Non obstant secundo allegata, quia pcedunt qñ is q eligit est habilis, in quo obseruantur illud qd si uult, & põt se excusare dẽt illud facere ab initio, ita loqtur 3. q. 1. licet. Sed si est inhabilis, põt qñcũq; obiici, & reclamare, ut l. 1. C. si lib. aut ser. ad dec. Non obstant 3 alleg. quia illa obtinent qñ illud qd sit tenet ipso iure saltẽ naturali, qd hic non est, quia fuit contra statutum ergo, &c. l. non dubium. C. de legib. & l. cũ lex. de fideiussor. Nec obstant quarta rõ, quia casus cõtractuum, legatorum, libertatum, & similes sunt spãles contra rlam illã quod ab initio, &c. & ideo nõ sunt trahendi ad conñam. Itẽ leges quæ loquuntur in datione tutorum, & iudicum loquuntur in oneribus, non aũt in honoribus quibus non debent perfrui indigni l. eum qui. C. de decur. Item illæ leges q loquunt de electione locum hñt in eo qui erat habilis, quod non est in bannito, ut dictum est. Super 2. quęst. faciunt ista, eligẽdi à lege data concessio. Secundo, effectus cessantis inspectio. Tertio, eligentis cessans inculpatio. Quarto, inutilis actus ulla præpeditio. Quinto, sine iniuria permissa uariatio.

46 Primo eligendi data concessio, &c. † Nam statutam seu consuetudo quasi est lex, & cõcedit hñti breue eligendi facultatem, qd concedi põt per talẽ legem efficaciter, ut l. nulla. & legi, itẽ eorũ. ff. qd cuiusq; uniuers. nom.

47 & l. non tm. de decur. † Item qa lex dat ordinariã iurisdictio. l. 1. C. de emãcipatio. liber. & l. & qa, & ibi not. de iurisd. omn. iud. & in ordinariam iurisdictionem hñtibus hoc seruat, ut deficiente prima electione, iterũ possint eligere, ut l. si pses. C. qũo, & qñ iudex, & l. 1. de senten. & l. 3. de accus. & c. cum in cunctis. de electio. Secundo, effectus cessantis inspectio, qa cum lege cautum sit ut habẽs breue eligat, intelligitur cum effectu, ut ita eligat, qd electionis fructum consequat, & sic expiret eius ptãs si electio sua ualeat, & non aliter, arg. l. benignius. ff. de legib. & l. fin. de const. princ. & l. 2. § hæc uerba. ff. qd quisq; iur. & l. 4. §. condemnatum. de reg. iuris, & l. fi. §. fi. de usur. rei iud. Tertio, eligẽtis cessans inculpatio: qa in nulla fuit culpa, cũ potuerit pbabiliter ignorare damnũ arg. l. qa difficile. de contrah. empt. & auth. qui semel. C.

48 qũo, & qñ iudex. † & sine culpa non debet qs suo iure priuari, ut l. tutorem §. fin. de his quib. ut indig. & l. si cum dotem. §. si. maritus sol. matr. & l. Titia. § qui in uita. ff. de leg. 2. & c. 2. de constit. Quarto, inutilis actus, &c. arg. l. qd tñ & l. labeo. de arbitrato. & l. qui per salutem, de iureiur. & l. qd indebitum. de cõd. ĩdeb. & l. dotis. de iure dot. & l. hęc cõdõ de cõdõ. & demõstr. & l. sed, & si pupillus. §. si institoria. de instit. actio. & l. 1. si mens. fals. mod. dixe. & l. 2. de optio. leg. Quinto, sine iniuria permissa uariatio, arg. l. si conuenerit. de iurisd. om. iud. & l. 2. §. fin. sol. matr. & l. si cum dotem. §. eo aũt tpe. eo. tit. & l. diuus. §. licet de iur. cal. & l. cum hic status. §. penitus. de donatio. inter uir. & uxor. l. nemo. de reg. iur. nam quid nulli nocet, &c. l. in creditore. de euictio. & l. 2. §. apud de aqua plu. arcen. & C. de precib. imper. offeren. l. resc. Econtra q non possit iterum eligere, faciunt ista. Primo, alterius uice permissa electio. Secundo, eligentis culpe commissio. Tertio, officii semel habita functio. Quarto, per electionẽ semel facta pclusa uariatio. Primo, uice alterius, &c. quia ur electus non ab eo, sed ab ordine qui eligendi ptãtem dedit arg. not. in l. item eorũ. §. si decur. quod cuiusq; uniuersita. nomi. & in l. unum ex familia. in princ. de leg. 2. & l. apertissimi. C. de iud. & l. ita aũt. §. gessisse. de administ. tut. per qd patet quod operatur iudici delegato cuius actus attribuitur deleganti d. l. apertissimi. & l. fi. C. q

49 & apud quos. † Nam delegatus uice delegantis fungitur, & non sua l. 1. de off. eius & l. solet. de iurisd. om. iud. Sed si est similis delegato, non põt iterum eligere sicut nec delegatus pronũciare, ẽt ubi snĩa prima fuit nulla, l. si ut proponis, & l. præses. C. qũo, & qñ iudex, & l. 3. de acc. & c. Venerabilis. de electione. Secũdo, eligentis culpę commissio, nã in

culpa fuit male eligendo lege nã, & seruius. de neg. gest. §. fi. & l. eũ qui. §. fi. cũ seq. ff. cõmoda, & l. cum mandato. de min. & l. ꝓcuratoris. §. item parui. ff. de tributo actio. cuius pœna est, ut ꝑ ꝑ culpam ꝑdat ptãtem eligendi, cum in eo culpabili fiat. l. eum qui. C. de procurat. & l. fin. de admin. tut. & l. qđ qs de
5o reg. iu. †nã qđ quis sua culpa non hẽt. ꝑ inde est ac si hrẽt, ut auth qđ locũ. C. de collat. unñ in casu nr̃o ex quo per culpã efficaciter nõ eligit, perinde est ad si bene elegisset, arg. l. iure ciu. de cond. & dem. Quod autem fuerit in culpa, patet, quia de facili potuit scire illius conditionem. l. regula. C. de iuris, & facti ignor. Tertio, post electionem prçclusa uariatio arg. l. si ab arbitro. qui satisd. cog. & authen. offeratur. de lit. contest. & l. procur. §. 1. & l. quod in hæredem. §. eligere, de tributo. actio. & l. huiusmodi. §. stichum. de leg. 1. & l. statuliber. & l. si hæres. de leg. ubi etiam propter errorem non utuntur eligẽdi facultate. Solutio, dic ꝙ cum in eligendo, iste alterius uice fungat̃, ut dcm̃ est, ꝑsens, & momẽtaneum habuit offm̃, arg. l. pecuniç. de alim. & cib. lega. & ad eligendum ministrum ur̃ deputatus, arg. l. unũ ex familia, in prin. de leg. 3. Vnde si in personã electi nõ cadit electio, nec apud ministrum superest ius eligẽdi, sed apud ipsos decuriones l. si qs Titio. de leg. 2. maxime ꝗa de prima tm̃ electione cogitatum ur̃ non de secunda, arg. l. dotis, de iure dot. & l. cum pater. §. pater de leg. 2 & l. boues. § hoc sermone. de uerb. sign. cum incõtinenti debuit eligere. l. cum ꝗdã. de leg. 2. Ex his ergo dico, hunc eligentem incontinenti potuisse eligere, & post tp̃s non licere, arg. l. statuliber. de leg. 2. & l. oblig. §. fi. de auc. tut.

TRACTATVS.

Insignis ac præclarissimus æditus ab excellentiss. I. C. dom. Nello de S. Geminiano, ciue Florentino, ac aduocato summa practico super utili, & necessaria, quotidiana, ac practicabili materia de Bannitis.

Præludium cum diuisione operis.

IN ciuitatibus Italiç communiter reperiũtur statuta ædita contra bannitos pro maleficio, crimine, uel delicto, disponentia interdum quòd non audiantur interdum ꝙ possint impune offendi, interdum exprimit̃ ꝙ possit occidi. interdum qđ possint offendi certo offensionis gñe, interdũ ẽt offendentibus siue capientibus eos p̃mia statuunt̃, interdum solũ ab honoribus uel officiis repellunt̃, interdũ ẽt cõtrahere ꝓhibent̃ Qñq; ẽt in ipsorũ fauorẽ aliqua statuunt̃ ꝑ ꝑ quç statuta, et alia ordinamẽta sæpissime ut notissimũ, est ortæ fuerũt, et quotidie oriunt̃ uariç et diuersç subtilitates, et ponderosç qõnes, quarũ multç sparsim in cõmẽtis, et extra cõmenta doctorũ iuris canonici, et ciuilis, ĩterdũ bene ordinare, interdũ corrupte, et aliqñ non ꝑfecte, qñq; in argumentis adductæ reperiunt̃, aliqñ ẽt occurrũt. Occurruntq. à nemine aut tactç aut examinatç. Et quia ex sçpius agitatis frequentatisq. solet maior utilitas, et publica, et priuata resurgere, & tanto maior quãto facilius in occurrentibus necessaria nostris oculis apponuntur. Ego Nellus de S. Gemin. Florent. ciuis, et solo noĩe legũ doctor. Ad propriã, & aliorũ ꝗ non multa uiderint utilitatẽ decreui ea quæ sparsim noui in unũ breue uolumẽ redigere, nõ ꝑ modũ plene tractatus, ꝗa ab aliis plene rectẽq. digesta quã breuius (utilitate tñ non obiecta) fieri poterit, cõclusiue cõcipiã, neq; ꝑ modũ simplicis repertorii, ꝗa ẽt aliqua addã, & I repertis ab aliisq. tractatis, & in his q̃ occurrunt occurrentq; dum hoc opusculum cõpilatione subiacebit, & aliqua inuestigando ueritatis causa conabor adiungere. Illæ decisiones q̃ mihi uerç uidebunt̃ addendo, nõ ut pertinaciter asserã ea sic esse q̃ scripsero, sed ut facili⁹ ego, & alii egẽtes possimus ĩ occurrẽtib. necessaria reperire, & ut rectiue subtiliusq. intuẽtib aperiat̃ materia emẽdandi, supplẽdi, interp̃tãdi, & corrigẽdi. Et ut huius materia opusculi clarius dignoscat̃, p̃mittendũ putaui plures esse species bãnitorũ, hoc noĩe gñalr̃ assumpto de ꝗbus tangam q̃ occurrunt non oĩa iura, & loca in ꝗbus hñr inserendo, sed aliqua potiora, ex ꝗb. alia inueniri poterũt applicabo Quidã. n. nõ propter maleficiũ, crimen uel delictũ, sed ꝓpter morbum ne ceteros cõtagione inficiãt bãniunt̃, de his hr̃. C. de mend. ual. lib. 10. Quidam de iure cõi pro maleficio aliquo diffinitiue cõdemnantur, & in banno ponuntur, siue in exilium mittũtur, qñq; perpetuũ, qñq; t pale, ut hr̃, C. de his ꝗ in exi. dã. l. 1. & 2. lib. 10. Quidam ẽt aliter banniuntur, ut in authen.

item

item nulla cōitas,in auth.item quæcunque, C.de episc.& cler. & ff.de pœn. l. capit. §. in exulib. & l.Cic. & de interr. & releg. l. releg. de sicar. l.i.transfugas de cap.dim l.amiss.& de cap.l. hostes. cum si & per Guil. Spec. de acc.§ sequitur,per Bald.C.de hæred.inst.l.i. & per Bart.in disputatione sua quæ incipit, Lucanę ciuitatis &c. Quidam ēt pro maleficio nō diffinitiue, sed cōtumaces ad notatis eorum uerbis ponunt̄ in bāno, de quibus & ipsius bāni uirtute hr̄. ff.de accus.l. absentē. & l.1.de requir. reis, & ibi per Cyn. & alios in l.1.C.eod.tit.& per Guil.in præalleg.§.sequitur, in princ. Qn̄q; ꝓ inobedientiam, siue moram in ciuilibus causis ponuntur in bāno,& interdum traditur forma à statutis, qn̄q; solum proceditur de iure cōi,ut hr̄, ff. de uen.insp.l.1.§.ex hoc rescripto, de adm. tut.l.1.de usi.feud c.1.hic finit lex Cor. inc. consuetudo regni, col.10.C.qui bo.ce.poss. l.1.ff.si qs ius di.non obtemp.l.1. in fi. ff. ad l.Iul.pec.l cum eo aūt. C.quō, & quā iudex l.consentaneum,ꝑ Bar.in l.1.§.& post opis, ff.de no.op.nun.per Guil.in Spec de primo decr.§.2.ad fi.per Ioan. And.in add.eiusdem operis suꝑ rub.de cess. act. Qn̄q; diffinitiue ponuntur in bāno ex forma statutorū qbus cauetur ꝙ in criminalibus contra absentes contumaces possit ad diffinitiuā sn̄iam perueniri,& ꝙ citati certo modo non comparē tes habeantur ꝓ confessis, & imponat̄ ea pęna siue in bāno ponantur pro illa pęna quę dr̄et imponi contra pn̄tes, & qđ talia bāna cōtra illos qui postea capti fuerūt debeāt intra breue tp̄s executioni mādari. De primis quidē quatuor speciebus in pn̄ti opusculo non tractabitur,nisi qtūs opus fuerit ad decisionē eorū,de quibus agit̄, & ad discernendam separationis rōnē.Sed interpositis alię quibus de quinta specie,licet paucis ut infra patebit de his ultimis bānitis qui dn̄r bāniti nr̄i, tp̄is erit huius tractatus materia principalis assumpta ex dictis Iac. de Are. q breuē tractatū cōpilauit, & plures qōnes disputauit Cy qui suꝑ eo fundatus aliqua tractauit in d.l.1.C.de hær.inst.Bar.in lect.& in sua disputatione, de qua supra Alb.de Gād.in oꝑe suo de malef.Alb.de Ros.in ul.parte sui operis suꝑ materia statutorū,& ēt aliqualiter in aliis partibus,& Io.An.in pluribus locis, & maxime in add.suꝑ d.§.sequit̄ ī ti.de acc.uer.qd sīgs.& aliorū de qbus oībus īferius,ut occurrūt mentio suis debitis locis nō occultabit̄; ut sic quę forte rōne uiua non placerēt,saltē placeant auctoritate, & ēt quæ sine auctoritate aliorū dicent̄ facilius, audaciusq́.possint corrigi,& emēdationē suppleri. Ad hoc aūt tractādum p̄mitto tale statutum de quo ultimo loco mentio facta est.s.qđ cōtumax habeat̄ ꝓ cōfesso &c.de iure ualere ꝑ l. oēs populi.de iust.& iu.cū ibi no.C.de asser.tol.l.3. & ꝑ infinita iura quæ alleg.ꝑ Guil.in d.§. sequtur,in prin.in qb.cōtumax de iure cōi habetur ꝓ cōf.quod ēt tenet Io.And.in ca.uerit. de dolo,& cōt.& Bal.in usi.feu.in ti.de pace iu. fir.§.in iuria,ad quod in l. Gallus.§.qd si tm̄, de lib.& posth.& alleg.gl. quā dicit non esse alibi,in l.locorū, C.de omni agro deser. lib.11.ubi gl.dicit ꝙ talis contumacia est ficta ꝓbō.An aūt alia statuta de quibus supra mētio facta est ualeāt,uel non, dicet̄ suis locis dū de illorū effectu tractabit̄. Et ut ex diuisione iuxta I.C.doctrinā materia clarius dignoscat̄.Hic tract.diuidit̄ in tres partes principales,qa. Primo, tractab.t̄ de tꝑe usq; quo dicatur quis bānitus. Adeo, ꝙ contra bānū nullū restet iustitię remediū, in quo tꝑe examinabuntur,qōnes illi tēpori cōgruētes.In secunda parte tract.continebitur tēpus post perfectum bannum, & quousq; durabit cū qōnib.circa illud.Tertia pars principalis erit de tempore post finem bāni, & qōnib. circa illud. Et unumquòdq; tp̄s diuidetur in plures partes.Quia primum in quatuor.Secundum in tres.Tertium in duas, ut eis patebit. A primo igitur tēpore exordiū semēti debet occurrere examen significatus huius nominis bannum,siue bannitus,siue huius uerbi bannire, uel nominis uerbalis bannito, & unde dicatur s̄m doctrinam,l.i.ff.de iust.& iu.& l. 1.si cer.pet.Sed quia in eius examine ueniūt tangēda plura secundo tēpori cōgruētia, & maxime dū tractabitur de hisquæ tales banniti perdant illi parti.talis examinatio referuntur. Et primū tp̄s expediam hoc modo, quia postq̄ in tractatu, & sic in domo bānitorū uersamur,ī qua nemo eorū maior est, l.apud.ff.de man.uin.sumā principiū ab eis. Diuido ergo primum ut prædixi in quatuor partes,& erit prima. De his qui pn̄t bāniri, siue in bān oponi.Secunda,de his qui banniri repn̄t. Tertia, de solēnitatibus in bāniendo requisitis.Quarto,an tali bāno liceat quærelare. Et circa dicta tpa examinabunt̄ statuta

supra in principio relata cum suis qõnibus quas ut facilius cõtingat reperiri, unicuique particulæ ꝑmittant distinctim titulos suarũ qõnum. Sunt igit ut ad rẽ ueniã primæ partis primi tp̃is. s. de his qui pñt banniri, siue in banno poni tit. quæst. siue rubr. infrascr.

SVMMARIVM.

1 *Primo traditur regula generalis.*
2 *Quæritur an exceptio ex conditione personæ inquisiti uel accusati resultans, possit ante lit ẽ cont est. opponi ad impediendum banni prolationem, & inseritur etiam d. exceptione propter defensionẽ uel uindictam ex forma statuti competenti.*
3 *An semel bannitus possit iterum banniri.*
4 *An bannitus delinquens in loco à quo est bannitus possit conueniri in loco in quo moratur.*
5 *An uniuersitas possit in banno poni.*
6 *An forma processus contra filios Titij non expressis nominibus proprijs possint ijdem filij eodem modo in banno poni.*
7 *An una pars expulsa de ciuitate puta Ghibellinorum, possit ex contumacia banniri ab ea quæ in ciuitate remansit.*
8 *An ex banno dato contra aliquem, puta Titium possint affici filij descendentes, & si poßent, qui in tali banno comprehendantur.*
9 *Quid si banniatur stirpi uel latus Titii.*
10 *Qui filij, & alij comprehendantur, an nati tantum, an nascituri tantum, an omnes.*

Prima pars primi temporis.

1 PRimo igitur q̃ro, † qui sunt illi qui pñt uirtute dicti statuti, quod dixi ualere in banno poni. Et qdem hoc primum faciliter expedit oẽs. n. illi q pñt ex delicto ꝓsentes diffinitiua snĩa cõdẽnari, poterũt absentes citari ẽm formam statuti non comparentes tanquam confessi banniri. Et sic ẽm regulam l. 1. ff. de præto. stipu. sequitur quod oẽs illi qui præsentes nõ possent condẽnari non poterunt banniri. Et ideo qui ex delicto non tenent siue q tenerent, sed de iurisditione inqrentis uel aliter ꝓcedentis nõ existunt siue exẽpti sunt, non poterunt in bãno poni ut hr̃ ff. de furt. infans. de fal. l. impuberem. ad l. Aq. l. si putator. C. de fal. mo. l. 2. & si aduer. delic. l. 1. & 2. cum si. quod sine dubio uerum est, si iudici constat illos esse tales ẽm no. ff. de re iud. l. quęsitũ, & l. furioso. & quod hr̃ per Inn. in c. præterea. de di la. & per Doc. in l. ex quacunque. ff. si qs in ius uoc. non ie. per Cy. in l. generaliter. C. de episc. & cle. per Bar. ff. de iud. l. nõ uidetur. & ff de iurisd. om. iud. l. cum quædam puella. Si aũt ei non cõstaret illos esse tales, procederet quandoque iudicium ut dictis iuribus. & ff. fam. ercis. l. cum putarem iunctis. ff. de poe. l. absentem. & de iud. l. omnem. In quo examinandũ esset an minor possit in banno poni. de quo Alb. præallegatus posuit ubi supra in 79. q. referens opi. omnium quæ hñt in l. clarum, C. de auct. præst. & in l. cum, & minores, & uos. C. si aduer. rem iud. & in l. non eo minus. C. de ꝓcur. & in l si tutor. C. in qui cau. inte. rest. non est ne. Nam aut hẽt curatorẽ & interuenit, aut nõ, uel nõ hẽt, ut ibi plene ꝑ Doc. in quo non insto, qa ut ꝑdicti à Doctο. ibi plene tradit. Vnum tñ nolo omittere ꝙ interlocutoriã quam facit statũ ut qđ cõtumax habeat pro cõfesso patiunt mino. res. ut hr̃ in d. l. cum, & minores, & est notad. cm̃ Bart. in l. fin. eo. tit. si aduer. rem iud. per qđ tam obtinui ualere iudiciũ usq; ad fictã litis cõtestationem q̃ inducit ex forma statuti elapsis qq; diebus utilibus à die primæ citationis licet pro pupillo non cõparuerit tutor cũ illã iuris interlocutoriam patiant minores ẽt indefensi ut dictis iuribus. Est tamẽ cautius ꝙ iudices sciẽtes inqsitũ uel accusatũ esse minorẽ ut ei curatorẽ cõstituãt. inst. de cura. §. itẽ inuiti. ut sic eo cõparẽte teneat iudicium ẽm Alb. ubi supra. Sed tũc cessabit bannum. qa illud dat in contumacẽ. Et ideo cũ ut dixi ualeat citatio, & processus iudice ignorante, & inducat à statuto interlocutoria per quam hr̃ pro cõfesso, forte uerior est snĩa quę habet tale bannum ualere, licet sub iaceat beneficio restõnis in integrum, ẽm not. tñ in l. si minor. 25. annis, omissam. & l. auxilium. § in delictis. ff. de mi. & per Bar. in l. 1. §. nũciatio. de no. ope. nũc. Et ad suppletionẽ, & declarationẽ huius primæ gñalis q̃stionis, uide in addi. Spec. in tit. de primo decreto. §. sequit. uer. sed pone. & seq & quæ dicam infra in 1. q. 2. partis huius primi tp̃is.

2 Secundo q̃ro † Formata inqsitione uel accusatione de crimine contra aliquẽ talr̃ ꝙ ex sui figura ꝓcedat inqsitio uel accusatio, an ille inqsitus uel accusatus possit defendi ante litẽ cõtestatã excipiẽdo qđ ẽt si uera esset cõtẽta in ꝓcessu ꝓcedi nõ posset, qa ille contra

tra quē ꝓcedit erat īfans uel furiosus, uel faciet ad sui defensionē, uel ad uindictā ex forma statuti, uel q aduersarius potuit impune offendi uirtute statuti, puta qa malapagus uł bānitus? Et uř dicen. ꝙ nō, qa tales exceptiones tāgūt merita causæ, ergo nō pñt ante litē cōtestatā examinari. C. de prob. l. except. Sed non insistendo in uerbis, cōtrariū credo, & ita pluries seruari uidi. Vbicūq;. n. per exceptionē propositā in uim dilatoriæ ostenditur accusantē siue inqrentē nō habere ius accusandi uel inqrēdi, uel illud qđ est ꝓpositū nō esse delictū semper pōt nō ad effectū absolutionis diffinitiuę, sed ad impediēdū ꝓcessum ꝓponi, & ꝓbari. Talis. n. exceptio cōtestationē impedit. C. de his q ad eccl. cōf. l. si seruus, & ne qs uere. l. 2. & l. Itē apud labeonem. §. qđ ait. ff. de iniur. & de adul. l. si maritus. §. ꝑscriptiones. ẜm Iac. de Aren. & ff. de neg. gest. l. si pupilli. §. uideamus ẜm Bart. in l. eleganter. §. si qs post. de cond. indeb. & de iureiur. l. nam postea. in prin. & l. absentem. in fi. ff. de poen. qđ ēt seqtur Bald in d. l. exceptionē, & sic poterit per hanc uiam bannum impediri, & ēt ꝑ procuratorem sine dubio in criminibus in qbus pōt interuenire. In aliis aūt restat disputatio de qua ꝑ Doct. in l. reos. C. de acc. & in l. 1. ad l. fa. de plag. & in l. seruum quoq;. § publice de ꝓc. & plene ꝑ Bar. alios referentē in. l. pen. §. ad crimen. de pub. iud. qđ tanq̄ extra ꝓpositū ad præsens nō prosequor, sed dicam infra in 2. parte 2. tpis q. 14. ubi melius cadit. Si aūt de themate qſt. plenius uidere uelis, uide in 37. q. Alberici prædicti ubi post relationes opi. cōcludit exceptionem ꝑdictā posse ante lit. cōt. opponi. Vnū tñ nota ꝙ non semper annullatur processus, licet tali exceptione repulsa iudex ꝓcedat ad bāni dationem facta pronunciatione ꝙ talia debeāt post lit. contest. reseruari, & factis citationibus ẜm formā statuti, ut hř in d. l. except & C. de dilat. l. à ꝓcedente cum si De quo tñ in 2. q. 2. partis huius tpis aliqua utilia tāgentur in 3. parte Si aūt inqsitus compareat cōfitetur se occidisse Titiū bannitū. An dicatur excipere, & sic existente uero non debeat condemnari. Vide Bal. qui tenet qđ si per acta archiui publici cōstat de bāno, talis sic cōfitens debeat absolui, ut ī l. 1. C. de confessis. in 16. col. uersic. iuxta hoc pone dicit statutum quod bannitus, &c.

3 Tertio qro † An ille q semel positus fuit bāno possit iterū bāniri? Et uř ꝙ non, qa semel infamatus iterū infamari non pōt. l. aut dānum. §. seruos, & ibi no. ff. de pœ. & in l. 2. C. ut intra cer. tēp. cri. q. 3. & ff. de his q no. inf. l. 4. §. ait ꝑtor. Item qa cum sit semel ciuitate priuatus, amplius priuari non pōt. ff. de uerb. obl. l. decē. Itē qa cū non sit in ciuitate citari non pōt, & sic cōtumax effici nō pōt, & ideo nō succedit dispositio statuti. ff. si qs cautio. l. sed actio. & l. seq. & extra de cōst. c. 2 Sed Doc cōiter determinat contrariū qa excōicatus iterū excōicari potest. 47. dist. c. q̄tūlibet. in fi. & extra de sen. excom. c. cū ꝓ causa, & c. officii. de quo in c. ita quorundā. de iudæis. Item qa non debet quis pro pęna prēmiū reportare. ff. de interdi. & releg. l relegatorum. §. ff. & de neg. gest. l. siue hæreditaria. Et ita determinauit Guil. in præal. leg. §. seqtur. de accu uer. qd si quis. ita ēt uř sensisse Dy. in d. l. 2. & ita Bar. in d. §. seruus. Ita ēt Albe. prædictus in 26. q. dicens Dy. ita tenuisse nisi de bānitus taliter q domiciliū ꝑdiderit ꝑ l. eius §. fin. ff. ad muni. Et ad argumenta cōtraria non respōdet. Sed nō obstat primo qa infamatus uno gñe īfamiæ. s. iuris nō potest iterū infamari eodē gñe infamiæ, ut dictis iuribus, sed bene pōt infamari diuerso gñe, puta infamatus infamia facti pōt iterū infamari infamia iuris. ff. de ritu nupt. l. palā quęstū. §. quæ in adulterio, & l. fin. ff. de requi re. ẜm Ray. in d. l. 2. qđ etiā seqtur ibi Bal. Nō ob. quod amplius priuari non possit ciuitate &c. quia aliqñ imponitur pęna priuatiua supra quā est reperire maiorē priuationem, ut in snīa excōicationis q̄ continet priuationē ad tps, & pōt alia priuatio adiicit ita in proposito, quia prima priuatio non extinxit habitū ẜm Bald. in d. l. 2. Sed in hoc clarius dicendū est ꝙ aut primū bannū fuit pecuniariū, uel ad aliquod membrū, & tunc nihil nocet quin possit iterū in pecunia uel alio mēbro, uel ad mortē banniri. Sed si fuit bannitus ad mortē ēt iterū banniri potest. Pluribus. n. modis & causis potest mors inferri. Est tñ uerū ꝙ in pœna non reiterabili, ut in morte executio facta ex uno extinguit oīa alia bāna, ut insti. quib mod. tol. oblig. in princ. & §. 1. In pœna uero reiterabili nō est ita, & ideo condēnatus in mēbri abscissione ex duabus causis, duab. uicib. passus est executionē unius mēbri ex uno banno poteris peti executionem alterius ex alio, ēt si opus

sit banni alterationem, ut d.l.2.& quod ibi per Doct.facit, ff.de iniur. l. filius iniuriam. Vltima uero ratio quę est ꝙ non uī posse in contumacia constitui non obstat pro cuius determinatione clariori quam sit illa q̄ ponitur ꝑ Io.And.in add.ad dcm̄ uers.quid si qs, & tangit Alb.ubi supra.Aduertēdum, ꝙ aut qō se habet, an possit iterū bāniri in eodem loco in quo bānitus fuit, & dicendum est ꝙ non l.licet §.pen.ff.nau.caup.sta.nisi in casu quo non fuisset bānitus in pęna debita,quo casu an cōputetur prima pœna in secunda, uel si prima fuisset soluta repeti possit. Vide no.dcm̄ Bal.qui dixit quod non, in l.fi.C.de fideicōm lib.per gl.ibi positam,& per aliam in l.si usufr.leg.§.fi.ff.de usufr. ad qđ not.ēt per eū in l.i.& 2.C.de spor. uel nisi s̄m materiā l.sen.ff.de accus.& qđ hr̄ in l.quid ergo.§. pœna grauior, de his qui not.inf. s.an possit iterū cognosci ꝑꝑ adiectionē nouæ qualitatis. Quo casu ēt uide an primum bānum cōputeť secundo. Bal.in l.ꝙ dix.ff. qđ met.cau. Aut an possit in alio loco, puta quia fuit bānitus in loco maleficii, puta Boñ. inquiritur nunc in loco originis, puta Florentiæ, uel è contra, & iterū banniri potest. In primo.n. loco non fuit punitus effectiue, & ideo non obstat digna regula quod semel fuerit cognitum ꝑ d.l.senatus. Faciūt no.per Bar. in l.nō solum,§.si mand.ff.de iniur.& in l.sed si amici,de adul. Et de isto casu defectu citationis non pōt obstare. Pōt.n.ibi citari,& cōueniri l.1.& 2.C.ubi de crim.agi opor. Et ita disputando terminauit Iac. de Bell. quam posuit super d.l.1.proxime alleg. & eius effectū refert,& sequiť Io.And.in add. Spec. in tit. de cōp.iud.adi.§.i.uer.quid si uenit. Et de uerbo ad uerbū posuit,& sequiť Alb. ubi supra q.76. quam hic causa breuitatis non insero. idem tenet Bar.in l.sep.ff.de sep. uiol. ubi dicit se ita pluries iudicasse,& cōsuluisse. & ibi uide. Si uero q̄ritur an ꝑ crimine possit iterū bāniri. Dicendum puto, ꝙ aut cōmiserat illud crimen de quo nunc procediť anteq̄ fuerit bānitus,& idem pōt ēt citari,& ibi conueniri, ut in dictis iurib.& l.1.in fine.& ibi per Bart.ff.de req.re. Si uero cōmisit postea,tūc aut illud cōmisit in loco à quo bānitus erat, & idem quia siue sit locus originis,siue alius rōne delicti ibi sortitur forū,& poterit cōueniri,ut d.l.1.Nec ꝑdictis obstat quòd cū inde sit bānitus non citeť ad locū sibi tutū, & per cōsequēs nō uideatur arctari à citatione, ut no.ff.ad treb.l.de æt.Et est casus in l.2.§.pe. in fi.ff.si quis cau.& quod no.ꝑ Iac. de Are. qui dicit exititios terræ non arctari ad cōparēdum ibi citatos in l.Fulcinius,§. quid si latit.& l.ad cognitionem, qui.ex cau.in poss. ea,& quod no.per gl.in c.stat.de rescr.lib.6. & l. 2.ff.si quis in ius uo.nō ie. & ne quis eū qui in ius uoc.est ui eximat.l. sed eximēdi in fi.sicq.cum citatio sit nulla nō possit parere effectus cōtumaciæ,C ne de sta.def.l.si pr̄,& quod no.ꝑ Bal. in l.1.C. ne ex del. def. quia aut sibi imputare debet, quia se propter delictū suū in illa necessitate posuit,& sic est nō succurrēdū,l.fideiuss.§.si necess.ff.qui satisd. cog.& qui.ex cau.maio.l.qui data.cū si.Aut si hæc solutio nō procedit quasi satis punitus uideať propter primū bannū,ut dixit Io. And.in d.uer.quid si bānitus, cum possit cōtra talē suspicionem prouideri nō pōt talis causa allegari.Aut.n.causa ob quam citatus est, est talis in qua pōt procurator interuenire,& pōt illū mittere, ff.de min.l.Pap. exul. & sic nō obst.c.uen.de acc. ꝑ Io.And.ubi supra ꝓxime allegat.Aut est talis causa in qua nō pōt interuenire procurator,& pōt securitatē,& saluū cōductū petere qui sibi a iudice dari debet,ut plene per Bar.in l.is q reus, de pub.iud.per illū tex. cum gl.& per Bal.in l.i.C.de hær.inst.& dicā infra in 2. tem.part. 2.q.15. quę fidātia & securitas realiter tollit suspitionē. Fateor tn̄ ꝙ si talis securitas esset fragilis, ut ibi dicā uel propter cōdōnem iudicis q solitus est tales fidātias nō seruare. l.nō oēs §.à barbaris, ff.de re mil. uel ex alia causa,ut tāgit Io.And.in d.uer. quid si quis. Tūc posset hr̄e locū dubō, de qua ibi ꝑ c.accedē.uel lite nō cōt.& l.& qui ita, § i.ad treb. Securius tn̄ credo tētandum fore quod talis exceptio locū nō habeat cū à sua culpa perfecte nō punita procedit,quicquid dicat Ioan. And.Quousq; .n.pœna nō sit perfecte imposita punitus non dr̄ l.1.& 2.C. de spor.& d. l.i.senatus, & ꝑ Bar.in d.l.sepulchri. Cōiter tn̄ huic dubio subueniť ꝑ statuta quæ dispo nunt quid seruandū sit cum procediť cōtra bānitos. Si aūt fuit bānitus in loco domicilii rōne originis,uel incolatus,& alibi nunc delinquit, & contra eum proceditur non in loco delicti, sed in loco originis, uel incolatus maior est dubō, ut patet ex his quæ breuissime refert,& non decidit Ioā.And.ubi supra.

Dicendum tñ est ꝙ si ex primo bāno non ꝑdit domicilium illius loci à quo bānitus est, ibi poterit conueniri ut supra dcū est, & hī ꝑ Bar. in l. adul. in prin. ff. de adul. An aūt ꝑdat ex ipso bāno domiciliū, uel non, dicet in fra in 2. tēp. par. 1 q. 5. dū tractabit q̄ ꝑdant banniti, & in q. 45. ꝑ quę suppleas hæc ult. dicta.

4 Quarto quæritur † etiam circa prædicta. An bānitus delinquens in loco à quo est bānitus possit conueniri in loco in quo moratˀ, puta Florentinus bannitus de Luca offendit Lucanū in districtu. Lucano. repitur Senis. Quærit nunqd ibi possit accusari, et cōueniri & exinde bānniri? dixit Guil. qđ sic, cū nō sit spes qđ Lucā reuertatˀ, ut ipse ponit in Spec. de cōp. iud. adi. § 1. ad fi. uers. sed pone qdam ubi uide quod ēt tenuit Bart. in l. releg. §. interdicere, ff. de inter. & rel. per illum tex.

5 Quinto quæro † an uniuersitas possit poni in bāno, siue collegium aliquod. Hæc qō fuit antiquitus multum examinata. s. an possit delinquere & puniri, & qualˀ. Et finaliter cōcluditur qđ pōt, & delīquere, & cōdēnari, ut hr̄ in l. metum. § aīaduertendum, ff. quod metus cau. & l. sed ex dolo, §. 1. ff. de dolo. plenissime per Bart. alias referētem in l. aut facta, §. fin. de poen. Quæ uitandæ superfluitatis cā hic non inseruntur. Aduertendum tñ, ꝙ ubi banniri pōt non debet seruari forma in citationibus q̄ traditur ꝑ eundē Bart. in extrauag. ad repr. super uerbo, citati. Quibus citationibus factis ut ipse dicit, uniuersitas cōtumax constituitur, qđ debet ītelligi. s. postq̄. post citationē potuit cōgregari. Ante enim non potuit cōtumax reputari, ar. ff. de lib. uni. l. 1. in fin. Et ideo caueant iudices, ut congruū terminū in citatione assignent. Pōt ēt iudex talē uniuersitatē cōtra quā ꝓcedit cogere ad creandū syndicū q eam defendat, & ex cuius citatione facilius possit cōtumacia cōstitui ſm Iac. de Are. ī l. 3. ff. de fideicō. lib. & Inn. in c. Rom. de sen. excomm. qđ ſm Bal. intellˀ ꝙ possit cogi ad creandū syndicū ad litem tm̄, ut ipse not. in l. 1. in fin. ff. ꝙ cuiusq; uni. nom. Et aduerte, an ex cōtumacia talis defensor possit, an bāno poni ad ea quæ hn̄r in auth. item nulla & in auth. iubemus, de sac. san. eccl. & in l. 1. §. si procur. ff. si quis

6 ius di. non obtem. & ibi plene per Doct.

Sexto q̄ro † an formato ꝓcessu cōtra filios Titii non exp̄ssis noībus possint iidē filii, in bāno poni. Et dr̄ia huius qōnis à ꝑcedēti est manifesta. qa ibi cōueniunˀ plures ut vniuersi. hic ut singuli. Hæc qō ponitur ꝑ Alb. ubi supra. s. ī opere statutorū par. ult. q. 48. & ibi primo allegat ad negatiuam, qa quis debet noīatim exhæredari, ff. de lib. & posth. l. 2. & noīatim debet quis excōicari, extra de off. ord. cap. 2. & ibi in gl. & 11. q. 3. ca. excellent. ergo & bāniri, alias snīa bāni uˀ inualida tā quam incerta, C. de sen. q̄ sine cer. quā per totum. In cōtrariū ꝙ imò ualeat, ff. de iur. l. 4. §. nominatim. & de lib. & posth l. Tit. & l. nominatim, & ff. si cer. pet. l. certū. Cōcludit ꝙ aut ī aliqua parte actorū cōtineˀ q sint filii siue hæredes, & v3 bānū, alias nō, ff. de re iud. l. in summa, & l. ait ꝑtor, §. 1. & C. de sen. q̄ sine cer. qu an. l. 2. & l. hac cōsultissima, C. q te. fa. pos. & qđ ibi not. Et subdit, ꝙ si bānitˀ qs ut hæres quod ei agenti noīe proprio obstat banni exceptio, de quo dicā infra in 1. par. 2. temp. q. 71. Ad propositum aūt puto ꝙ sic ex tenore accusationis, uel inq̄sitionis apparet de q̄bus filiis, siue de q̄bus hæredib. intellˀ, & sic ēt ī citatione ne reddatur incerta, l. aut q aliter. § 1. ff. ꝙ ui, aut clā. ualeat ꝓcessus, & bannum per dicta iura. Faciunt no. in l. dem. de cond. & demon. Et uide quæ dicam infra in 3. parte huius primi tēporis quæstio. vlt.

7 Septimo q̄ro † an una pars expulsa de ciuitate, puta pars Ghibellinorū possit banniri ab alia quæ in ciuitate remansit? Hæc qō formato themate ꝙ pars intrinseca elegit ptātē post expulsionē alterius ponitur ꝑ Alb. ubi supra q. 78. Et primo arguit ꝙ possit in banno poni, quia oīs uocatus ad iudicē uenire tenetur, l. 1. si qs ius di. non obtem. Item quia cōtumax est in dolo, l. nō pōt, de reg. iu. ergo puniri pōt, ff. de poen. l. absentē. In cōtrariū arguit, quia iusto metu absunt, & sic restituerentur, ff. qb. ex cau. ma. l. 1. 2. & 3. ergo fortius eis daˀ excep. l. inuit § cui damus, de re. iur. Itē qa ptās non est ptās extrinsecorū qa per eos non fuit electus ergo &c. C. de sum. Trin. & fide Cath. l. 1. & si a non comp. iud. per totum. Item quia ptās non fuit legitime electus cū nō cōsenserint extrinseci, in auth. de defen. ciui. §. sed interim. Item qa saltem debuerant inter esse electioni duæ partes. l. nulli, & l. plane, qđ cuiusque uni. no. ergo, &c. Tenet hanc secundam partem si pars extrinseca fuit expulsa dolo, uel culpa intrinsecorum, alias tenet primam per iura, & rōnes supra alleg. & adducit quod not. in l. si quis

inge.

ingenuam.§.in ciuilibus.ff.de capti. Sed hæc qō alr est inuestiganda. Nam aut ptās qui cōtra expulsos ꝑcedit fuit electus ante expulsionem eorū, & tunc cum ꝓponat eum esse iudicem illosq. tꝑe delicti inquisitione siue accusationenarrati fuisse sibi subditos,restat ꝙ cōtra eos pōt ꝑcedere queādmodū cōtra singulos delinquentes.Sed an cōstituātur in cōtumacia ꝑꝑ hoc,qa ad locum sibi non tutum citati dicant.Recurre ad ea q̄ dixi supra q.3.& q̄ dicam statim sequenti membro. Si aūt fuit electus post expulsionē dictæ partis, tūc aut fuit electus post electionarios .antea factos uel uirtute statuti antea facti, & eius ordine seruato,& idem,qa eadērōne eorum ad ptās sicut extrīsecorū. Si uero fuit electus uirtute noui ordinamēti facti à parte intrinseca, tūc recurrēdum est ad qōnem illā quæ hr in l.oēs populi.de iust.& iure.uidelicet an pars ꝑdicta extrinseca possit cōdere statuta. In qua q. Bart.in d.l.omnes po puli, in 2. q. pri.uer.sed qro dixi,distinxit hoc modo,qđ si aliq absunt de ciuitate uoluntarie,& tunc remanet oīs ptās in ꝑsentes.arg.ff. de tu.& cu. dat.ab his.l.ubi absunt.& C.de dec.l. nominationum.lib.11 Si uero sunt expulsi,autad eos expulsos cōpetebat ius cōdēdi statuta, aut non.Si non cōpetebat v.g.qa expulsi nō erāt de cōsilio,& tūc nō ob.illorū expulsorū absentia,qa illi q remāserunt in ciuitate potuerunt statuta facere.ff.de orig.iur.l. 2.§. deinde cum essent.ubi dr,ꝙ ad remanentes in ciuitate remansit ptās cōdendi leges.Si uero cōpetebant,ut qa erat de cōsilio,& tunc aut sunt expulsi ex iusta causa,& adhuc ad remanentes remanet ptās cōdēdi statuta, qa cū illi non obedierint ciuitati suę ꝑdiderunt oīa iura ꝓpria suæ ciuitatis,de c.dimi.l. amissione.& sic ꝑdiderunt ius cōdendi statuta.& sic ptās remansit apud ꝑsentes. Si uero fuerunt expulsi sine iusta causa forte ꝑ īuidiā,& tūc licet statuta facta ꝑ remanentes seruent forte quantum ad eos ꝑ l. ꝑ fundum.ff. de ser. urb.præ.tn̄ in ꝑiudicium expulsorū nō ualēt ne ex sua negligentia beneficiū consequant ff.de fur. l.itaq; fullo. Et hanc distinctionem sequit ibi Rai.in repe.quam fecit post repetitionē Bar.inducēs ꝑ confirmatione eius qđ dr,qn̄ expulsi fuerunt eorum culpa perdere iura ciuitatis,ꝙ censentur rebelles suæ ciuitatis ut C. de deserto.& occul.l.2. libr. 12.& sic ꝑdunt ius condendi statuta.l.fin.ff.de leg. dicit ēt ultimum dcm̄ esse uerum, quo dr nō ualere in ꝑiudicium expulsorū,ēt si pars expulsa de ciuitate erat minor pars,cū maioris partis uiolentia ei nocere nō debet, nisi quo ad possessionem perdendam.ff. de acq.pos.l. clā possidere.§.fi.cum l.seq.concludens illud statutum factum à parte intrinseca non tenere ēt quo ad pręsentes in iure totius populi, sed in iure ꝓprio eorū cōdētium sic ut d.l. ꝑ fundum.ar.ff.de ma.conue.l.1.§.1.& ad l.q maior.ff.ad mu.cum similib.Rn̄det ꝙ illa locum nō habet qn̄ minor pars impedit facto maioris.arg.de reg.iur.l.non debet alteri,& de dolo l.1.§.non fuit.& quod ui aut clam.l. 1.§.sed Arist.Et ex his infert ꝙ si fuerint iuste expulsi pn̄t in bāno poni,nec pn̄t allegare se citari ad locum nō tutum ꝑ ea q̄ dixi supra in q.3.Si aūt iniuste fuerunt expulsi,non pn̄t de iure bāniri.Sed dubitat qualiter pn̄t obiurare banno, dic q̄ hoc casu sine dubio poterunt syndicū cōstituere ad eorū iustitiā conn̄dam.l.1.§.1.qđ cuiusq; uni.nomi.& l.si quis à filio.§. si parti fm Laud.de Ramp.& Bart.ff. de leg. licet Dy. ibi aliter dixerit. Et ibi habes per Bar ꝙ pars expulsa, & pars intrinseca ēt separatim pn̄t submittere ciuitatem,quod ibi Bal.intelligit uerum, nisi quo ad superioris præiudiciū per not.per Innoc. in c.cum ex iniūcto de not.oper.nun. Ad qđ adde qđ hr per Host.in c.2.de maio.& obe.

8 Octauo quæro † Formatus est ꝑcessus ꝑ uiam accusationis uel inquisitionis cōtra Titium,& Semproniū ex eo ꝙ fecerunt seditionē in populo, & factis citationibus de Titio & Sempronio fm formā statutorū supra relati iudex posuit in bāno Titiū, & Sēproniū & eorū filios,& descēdentes, eosq. priuauit officiis,& honoribus ciuitatis.Quęrit an ualeat tale bannū.Hæc qō requireret examinationē an cōmittens seditionem in populo, &c.dicat cōmittere crimen lęsę maiest.ut sic in eo,& filiis locū habeat. l.qsqs. C. ad l.Iul. maie.de qua qōne dicā infra in suo loco parte.1.temp.2.q.16.Ex ꝑsupposito ꝙ non,uidēdum restat an dictus iudex potuerit dictos filios sic condēnare,& qa ut dixi supra q.6. ex defectu noīorū ꝓpriorū sn̄ia nō pōt dici nulla.Restat uidendum an ex aliis capitibus. Et certe dicendum est primo,ꝙ tale bānū est iniquū,& cōtra diuinā legē,q̄ se habet ut filius patris nō portet iniqtatē. Itē cōtra humanā q̄ se hēt ꝙ delicta suos auctores teneant,nec

ulterius ꝓgrediātur.C.de pęn.l.ſancimus,& ibi cōcor.in gl. Ac ēt ꝗ ēt ubi aliquis ex alterius delicto punitur, nō tenetur qn̄ contra principalē ob cōtumaciā fertur ſnīa.ff.de e. uict.l.ſi ideo, cū cōcor.C.de pig.l.præſes, & ibi gl.ꝑ Dy.in l.1.ff.qn̄ ex fac.tu.& ꝑ Bar.in ſua diſp.de qua in l.cū filius,in prin.de uerb. obl.& ꝙ dicam infra in 1.parte 2.tꝑis.q.33. Secundo dicēdum eſt,ꝙ eſt nullum ipſo ꝑꝑ plura. Primo quia nullus eſt formatus proceſſus contra tales filios,& deſcendentes. Et ſic reſtat ꝙ bannū, & ſnīa eſſent nulla ſi daretur.C.de ſen.l. prolatam,& de pœn. l. qui ſnīam.ff.de pub.iud. l. inter accuſatorē, & l. abſentē,de pœ.& de iud.l.oēm.Secūda rōne eſſet nullum,quia non fuerunt citati explicite nec implicite l.nam ita diuus.de adop. ff. de re iud.l.de uno quoque, cum ſi. qui defectus eſt talis ꝙ ēt ex forma ſtatuti ꝓhiberet ſnīas latas pro maleficio dici nullas aliqua rōne uel cauſa,talis nullitas nō diceretur excluſa cū n. ſit de iure naturali à defenſione ꝓcedēs nō intelligitur à ſtatuto excluſa quā tumcunq; gn̄alibus uerbis nullitatem excludat.hr̄ in cle.paſtoralis.de re iud.& per Bart. plene in extrauag. ad reprim. & dicam infra in 2.tem.parte 2.q.34.ſicut nec intelligitur excluſa nullitas à carētia iuriſdictiones procedēs ut not.in cle.1.de ſequeſt.poſ. & fruc. & in l.non erit.§. dato. ff. de iureiur.Et hoc quātum ad 1.partem qō.ex qua patet, ꝙ ti. 2.quæſt.eſt ſuperfluus.Sed ſi forte diceretur ex aliquo ſtatuto talē ſnīam ualere uidēdū arbitror ēt ſuper eod. Et primo uı̄ dicēdum ꝙ à tali ſententia omnes filii,& deſcendentes afficiantur. Filii enim in legali diſpoſitione etiā ad ulteriores extenduntur.ff.de uerb. ſig.l.filii,& plene.eod.tit.l.liberorum.Et fortius hoc uerum eſt ꝑꝑ uerbum deſcendentes,in themate poſitum quod uſque ad decimum gradum in lege uı̄ extendi.l.fin. C. de ſuis,& legi.& quod ibi not.& quod hr̄ in authen de teſti.fide.§.codicillum.& §.ſeq. col. 9 ſi in lege.ergo in ſnīa,quia poteſtas unius ad aliam adæquatur,ut no.ꝑ gl.not.in l. cū qui ſi.§.ſi plures.ff.de fideicom.lib.Sed quia ſine dubio talis diſpoſitio eſt odioſa,& contra naturalē,& ciuilē rōnem ut eſt dcm̄,ſine dubio reſtringenda eſt.Et ideo non puto ultra nepotes extendi ſm̄ ea quæ hn̄r ꝑ Cyn. in l.uolūtas,in ult.q. C.de fideic. Et qa in uoluminibus hn̄r,ut premiſi aliter non inſiſto.

9 Nono ergo quæro ꝗ ſtāte ſtatuto ꝙ ualeat tale bannum,& ꝓlatū ſit cōtra latus, & ſtirpem Titii ꝗ compræhēdātur in dicto bāno? Ad cuius determinationem ꝑmitto, ꝙ qn̄q; lex ſiue ſnīa,uel hō,utitur uerba,familiæ.Et tunc quos,& quot comprehēdat, & uſq; ad quem gradum hr̄ in auth.de teſtib.§. codicillum.& § ſeq.& C.de uer.ſing.& l.fin.& ff.de uerb.ſig.l.ꝓnūciatio.§.familiæ. Aliqn̄ noīe filiorū,& de hoc hr̄ ubi ꝓxima qō. dcm̄ eſt, & ꝑ Cyn.ēt in l.libertinū.C.de interd.ma. ꝑ Bar.& alios in l.Gallus.§.inſt.de lib.& poſthum.Interdū nomine ſobolis.de hoc hr̄ in l. fin.C.de bo.dam.& ff.ſol.ma.l.1.Qn̄q; nominatur ꝓles.de hoc.C.de epiſc. & cler. l. officiales,& l.ne diutius.C.de agri.& cenſib. lib. 11.Qn̄q; appellat ꝓgeniem.C.de eman. lib. l.ſpe. interdum ꝓſapiam. de hoc hr̄ in l.ſi qs ex corporeo. C. de muril.lib.11.Aliqn̄ gentē.ff.de prob.l.2.Aliqn̄ utitur noīe liberorū, de quo in l.cognoſcere.§.liberorum,& l. liberorum.ff.de uerb.ſign.interdū noīe poſterorum. ff. de iure immu.l.1.& 4. ff de uac. mu.l.uacatio.Qn̄q; noīe deſcendentium. de hoc in l. fi.C.de ſuis,& le.& d.auth.de reſt. fide.Qn̄q; ꝓmiſcue immiſcentur noīa ſupra dicta ſimplr̄.de hoc hr̄ in l.qđ his uerbis. §. fi.de leg.3.Si uero adiiciatur perpetuo uel in perpetuum,tunc nullatenus fit reſtricto, ut hr̄ in c.felicis. de pœn. & in c. 1. de ſchiſma. lib.6.& habetur ꝑ Iac.de Bel.in ꝑall.auth.d. reſti.fidei.Qn̄q; fit mentio ſtirpis,& tunc eodē modo uidetur de deſcendentib. debere intelligi,ar.iurium prædictorum, quaſi idē ſit ſtirps,proles, proſapia,ſoboles, ſiue progenies, qđ credo uerū propter pro nomē ſuā uel meam uel tuam. Collaterales enim non ſunt ſtirps eius,ſed aſcendentes licet omnes ſint de ſtirpe illius aſcendentis.Et ꝙ tunc de deſcendētibus intelligitur eſt text. & ibi per Bal.in l.ſi quis in ſuo.in princ. C. de inoffic. teſta.De gn̄e aūt,& gn̄one uide extra de hęr. c.ſtatutum,& c.ut commiſi.lib.6.& de pę.c. ubicunque,& Bal.in l.cum acutiſſimi. C. de fideic.Et nota ꝙ ſi banniuntur omnes hoīes de tali progenie non cōprehenduntur exiſtētes in uentre,ar.l.cum inter,& ibi Bald.C.de fideicom. lib. cui ēt adde quod ipſe no.C.de lib.cau.ubi dicit ꝙ bannita muliere ꝑgnante natus poſt ea non eſt bannitus.licet ille tex. facit in contrarium ſed dic ut ibi.Qui aūt ueniant in illis uerbis, & totum latus Titii

eſt

est dubitandum, quia fratres sunt de eodem latere, hinc est ꝙ dn̄r collaterales, ff. de grad. l. Iurisconsultus, §. sunt ex lateribus. Sed q̄a frater licet sit de latere patris, non tn̄ est de latere fratris, imò unusquisq; facit suum latus, sicut & suam lineam, ut patet ad oculū. Sic ergo sicut coniuncti nobis ex latere non sunt ex nostra linea, ff. de grad. l. 1. & inst. eo. in prin. licet sint ex linea aui, & proaui, ut C. de bon. mat l. ēt s̄m Bar. in cons. qđ incipit, q̄a fcm̄ &c. ita non sunt de nr̄o latere, licet sint de latere p̄ris, uel aui nr̄i, q̄a nulla est rō diuersitatis. Et sic in dicta cōdemnatione nō comprehenduntur collaterales aui ex eis nati. Quod ēt ostenditur rōne. Negari non pōt si diceretur per aliquos ꝙ collaterales essent de latere Titii, ꝙ non possit intelligi duob. modis. Vno ut intelligantur cōdēnati oēs q̄ sint de eodem latere, de quo est ipse Titius, & sic oēs, à p̄re, siue auo descendentes. Alio modo ut intelligant̄ solūmodo cōdēnati illi q̄ sunt de suo latere possessiue, hoc est de eo ꝙ ipse facit, & sic solum de suo nō aūt de latere ascendentis, sed in dubio semꝑ debet intelligi cōdēnatio in minori sign̄atu l. interpr. & l. præses. ff de pœn. saltem in odiosis in q̄bus etiam sententia non extenditur. l. si patronus, §. si quis cum esset, de bon. libert.

10 Decimo quæritur † an in tali cōdēnatione s. filiorū lateris, uel stirpis ueniāt solūmodo nati, an solūmodo nasciturí, an oēs tam nati, q̄ nascituri. In hac q. br̄ me expediam. Nam aut talis sn̄ia fertur suꝑ crimine posito in l. quisq̄s, C. ad l. Iul. maiest. & dic ut ibi ꝑ Doct. tenet. n. Cyn. post Pet. ꝙ cōpræhēdētur solū nati postea, & non ante. Aliqui tenent ꝙ oēs ꝑꝑ specialitatē illius legis quod forte uerius. Sed prius dicendū sapit æq̄tatē. si uero fertur ꝑꝑ aliud crimen. Tunc aut ex ꝓcessu formato contra Titiū, & filios eo. & hn̄tes filios, de quo dixi supra 6. q. & tūc sine dubio solum ad tunc natos porrigitur. l. si q̄s in suo, §. legis, C. de inoff. testa. Processus. n. nō intelligitur formatus, nisi cōtra eos q̄ in rerū natura sūt, & illi intelligunt̄ citari, & nō alii. l. in summa, §. fin. ff. de re iud. & ff. q̄ sen. sine ap. re. l. pen. Si uero fertur ex ꝓcessu solūmodo formato contra Titium, aut nullos tūc habebat filios, & de necessitate debet intelligi de nascituris, ut sn̄ia aliq̄d operetur in casu in quo ualeat talis sn̄ia, de leg. 1. l. si q̄n cum sim. Si uero tunc filios habebat, dicendum est, & ita pluries una cum recolēdę memoriæ iuris cōsului, ꝙ ad tūc natos tm̄ talis sn̄ia porrigatur, q̄a uerba sentatiæ r̄r ad tp̄s p̄ns porrigūtur, arg. l. si ita, ff. de auro, & ar. leg. & ibi no. ꝑ Bart. facit. l. si tibi man. §. is cuius bona, ff. man. ꝑ quo uide qđ dicam infra in 2. tem. par. 1. q. 18. An publicatio bonorū bāniti porrigatur ad postea quæsita, & ad hāc decisionē faciūt quæ dixi supra q. 8. Nec prædictæ cōclōni obstat quod no. in l. placet ff. de lib. & posth. q̄a ibi loq̄tur in his quæ fauorē cōtinent. s. fauorē testamēti cōseruādi, ut ibi not. Item non obst ff. de acc. l. 2. §. in filiis, & de pœn. l. moris. §. iste ferre, q̄a loquūtur ī his quę a patrib⁹ in filios descēdūt, quę nō p̄nt descēdere in natos post illorū priuationē, pro quo facit quod habetur in l. diuo Marco. C. de q̄ō. & ff. de iure patr. l. diui frēs.

Rubrica de his qui possunt banniri.

EXpedita prima parte primi tꝑis, uenio ad secundam quæ est, de his qui p̄nt banniri. In qua cōtinentur q̄ōnes infrascriptæ, quia.

1 *Primo ponitur doctrina generalis.*

2 *An iudex procedens possit factis citationibus bannire exemptum à sua iurisdictione si nullus comparet exemptionem allegans.*

3 *An potestas, uel alius officialis possit delinquentē ante tempus suæ cognitionis inquisitum uel accusatum bannire si maleficium fuit occultum.*

4 *Si cauetur statuto quòd de robaria commissa per annum ante non possit cognosci, an potestas possit bannire eum qui incipit derobare per annum ante, & postea continuauit robariam.*

5 *An potestas possit bannire forensem, alibi forensem alibi furantem, sed portantem in locum iurisdictionis portantis*

6 *An formato processu pro pluribus maleficiis quorum aliqua sunt punibilia, aliqua nō puta quia iurisdictionem non habet possit iudex aggrauare pœnam bannum.*

7 *Capitaneus cognouit contra occisores, potestas uult procedere contra mandantē quæritur, an illum non comparentem possit bannire stante statuto quòd de eodem maleficio, siue negocio, de quo unus rector possit cognoscere, alius non possit se intromittere.*

8 *Qui iudex possit bannire existentem in territorio Florentino, & balistantem in territorio Bononiensi, & ibi hominem occidentem.*

9 *An*

9 *An officialis possit ponere quem in banno pro in iuria facta sibi uel suæ familiæ.*

10 *An potestas possit bannire aliquem alium officialē in officio delinquentem officio durante.*

11 *Quæritur si sunt duo officiales quorum unus est generalis, alius specialis an generalis possit bannire illum qui fuit attributus speciali.*

Secunda pars primi temporis.

1 PRimo ergo † gnāliter q̄ritur q pñt aliquē bānire. Ad hoc r̄ndet. ꝙ de iure cōi esset oēs illi qui pñt deportare, seu relegare, l. §. de portatos, ff. de leg. 3 & no. plene ꝑ gl. inst. q. mo. ius pa. pote sol. § relegati, & § cū aūt, & plenius ꝑ Guil. in l. imperiū. ff. de iurisd. om. iud. Sed q̄a rectores ciuitatū licet æquiparentur p̄sidibus ꝓuinciarū in aliq̄bus, ut hr̄ in l. fi. C. de p̄scr. lon. tē. nullā aliā hñt ptestatē q̄ illā q̄ tribuunt eis statuta locorū, uel suæ electiones ſm Iac. But. in l. assiduis. C. q pot. in pig. ha. & in authen statuimus. C. de episc. & cler. & Bald. in authen. cassa. C. de sacrosan. eccl. & Ioan. Andr. in addit. Spec. super rubr. de synd. bī me expediens. Dico, ꝙ oēs illi rectores, quibus specifice per statutum concessum est, uel ex eo ꝙ sic cōcessum merū, & mixtum imperium, poterunt illi loco subditos rōne domicilii ubique delinquētes, & quoscunque etiam non subditos alias infra suos limites delinquentes bannire seruata forma statuti. Et istud gnāle sufficiat ꝓ hac prima.

2 Sed † quæro secūdo statuto cauetur, ꝙ ptās habeat arbitrium inquirēdi, &c. mærū, & mixtū imperium, & oēm gladii ptātem, saluo ꝙ nō possit se intromittere de maleficiis cōmissis contra aliquem q sit de loco, unde est ipse ptās talis à sua iurisdictione exemptus inquiritur à potestate, & citat ſm formā statuti disponentes gnāliter de modo procedēdi, ipse citatus uel alius proclamatus ſm formam statuti, ptās uult eum bānire, quæritur si facit an potuerit, & sic an ualeat bannum. An uero possit ꝑ uiam officii iudicis nullum declarari, & cācellari, non obstāte alio statuto quo cauetur, ꝙ contra bāna lata per potestatem nō possit aliquid ēt de nullitate dici, obiici, uel opponi. Et sic non dicatur bannitus, & per cons̄ in eo statutū locum non habeat iuxta l. 4 §. condemnatum. ff. de re iud. Hæc quæstio subtilis est, & habet plures articulos in q̄bus possent multa dici, sed ne prolixior sim q̄ promiserim, dico dictum de quo quæritur nō potuisse de iure banniri ex defectu potestatis bānientis, quod sic ostēdeo dictū statutum dicit, ꝙ potestas nō possit, &c. sed dictio nō iuncta cum uerbo pōt. denotat effectum suum importari ipso iure, non aūt ope exceptionis. ff. de transact. l. de his, & ibi ꝑ Bar. ff. de iud. l. solemus, §. latrūculator, ꝑ Io. And. in c. 1. de reg. iur. lib. 6. Ergo ipso iure in casu ꝑdicto ptātem reddit iurisdictione carētem. Quod ēt alia rōne ostenditur. Statutum ꝑdictum iurisdictionem modificās est illud idem quod iurisdictionē tribuit. Ergo ēt sine decreto. i. sine eo, ꝙ ipm statutū annullet in cōtrarium gesta ꝑ eum contra modificationem nulla sunt ipso iure, de elect. c. prouida, lib. 6. Ita si mat in si. gl. no. in c. 1. de iurepa. in cle. in gl. suꝑ uerbo, inhibētes erat ergo ille q fuit bannitus ipso iure à sua ptāte exēptus. Sed cōstat, ꝙ ubi iudex citat ipso iure exemptū à sua iurisdictione gnāli exēptus non tenetur comparere ēt in casu in quo sit dubiū eum esse de iurisdictione, ita determinauit no. Bal. in d. l. gnāl̄r C. de ep s.. & cle. licet Cy. ibi al̄r dixerit. Præterea qñ q̄s est exemptus ope exceptionis nō fit ꝓrogatio, nec iudex cōpetēs efficit nisi iudex ꝓnūciet se iudicē competētem ſm Bart. in l. 2. ff. si q̄s in ius uoc. nō ier. imò plus dicit ibi Iac. But. ꝙ nō sufficit ꝓnunciatio, nisi fiat post exceptionē ꝓpositam. iudex. n. non pōt auferre parti exceptionem nō oppositam, & in iudicium nō deductam, l. duobus. ff. de exce. rei iud. Hæc aūt decisio in dubio uera est si in ꝓcessu narrant̄ talia ex quibus appareat ptātem iurisdictionem nō habuisse, ut hr̄ in c. præterea. de dilatio. per Innoc. ꝑ Doct. in d. l. 2. si quis in ius. uoc. non ie. Si uero talia non narrantur, q̄stio est magis dubitabilis. tñ idem est rationibus suprascriptis. Ac ēt quia cum in ueritate iurisdictionem non habuerit ex contumacia, etiā si fuisset prorogari non poterat. præsertim si ꝑ uiam inq̄sitionis processit, q̄bus casibus iurisdictio nunq̄ ꝓrogatur, ut colligitur recte inuēti in l. 2 ff. de iud. de quo scācto ꝑ Inno. in c. ad petit de accus. Et de utroq; ꝑ Bal. in l. 1. C. ubi de cri. agi opor. Nec ob. l. 2. si q̄s in ius uo. nō ie. ꝑ quā Cyn. in d. l. gnāl̄r. cōtrarium dicere uī, quia licet uerū esse ꝙ teneatur cōparere, & suam exceptionē allegare. Non tñ potest in meritis causæ damnari, sed solūmodo tanquam inobediens non in

ueniendo

ueniendo multari per. l. 1. si quis ius di. non obtem, Et ita in terminis proprie rñdet, & determinat Bar. in l. non uidetur. quę est. l. 3. ff. de iud. ubi no. loquitur. Poterit ergo dictum bannũ nullum declarari non obstãte statuto nullitatis ꝓpositionẽ excludente. tum qa nõ intelligitur tollere illã q̃ uenit ab aliis statutis l. ita nobis pudor. & ibi per Doc. C. de adul. l. 1. §. deniq;, & ibi plene ꝑ Bar. ff. qđ vi aut clam, tum ẽt qa non tollit illam q̃ procedit ex defectu iurisdictionis ẽm gl. quæ reputatur singularis in cle. 1. de seq. pos. & fruc. sed habet concor. si recte intueatur. tex. cum glo. in l. non erit. § dato ff. de iureiuran.

3 Tertio † quæro stantibus p̃dictis uigetur ẽt aliud statutum quo cauetur, ꝙ ptãs possit cognoscere de criminibus commissis ꝑ annum retro à die introitus sui officii tñ. quidam cõmisit maleficiũ dudũ ante, sed fuit occultũ maleficiũ contra ipsum, ꝓcedit ptãs. Quæritur nunqd eum nõ comparentẽ possit bannire, & si in bãno posuit talem bannum possit nullũ declarari. Dicẽt multi hanc q̃onem pẽdere à decisione eorum q hñr. ff. si qs test. l. i. es. ius. fu. l. pe. & ꝑ ea quæ ibi dñr ꝑ Doct. & in l. semper. §. hoc interdictum ff. quod ui aut clam. ubi dicere uř ꝙ in maleficiis occultis non habeat locum præscriptio. Sed id dicentes non recte sentiunt, qa ut dixi supra, & dicam statim dictum statutum concedit iurisdictionẽ limitatã. Et sic clarũ, est ꝙ de illo maleficio cognitionẽ non hẽt. ff. mandati. l. diligenter. iũcta. l. & qa. ff. de iur. om. iud. Et quia necesse est in processu apponi tp̃s maleficii, ut l. libellorũ de acc. & iust. de pub. iud. in prin. ꝑ Dy. & Iacob. But. Clarũ est ꝙ comparere, nõ tenet. ut in iuribus supra ꝓxima. q. alleg. quod aũt cõtineat iurisdictione limitatam, patet qa nullã hñt tales rectores. nisi eis à statutis attributam, adeo ꝙ ius cõe eis nihil opitulať, ut dixi supra in 1. q. Sed dictũ statutum cõcedit iurisdictionem de cõmissis ꝑ annum retro tñ. ergo, &c. quinimmo sine dictione, tñ, vř de aliis iurisdictionem excludere ff. de iud. l. cum prætor. de leg. 2. l. statu lib. §. stichum. C. de procu. l maritus, etiã si alias de iure cõi diceretur iurisdictionem habuisse, ut d. l. maritus. ẽm ueram lec. & in concor. ibi in glo. alleg. Non est ergo de præscriptione tractãdũ, & sic illa iura nihil faciunt. Si autẽ dicatur non concedi iurisdictionem limitatam, sed solummodo de prescriptione tractandum esset idem ẽt est dicendum, nam statutum introduceret annalẽ p̃scriptionem sed illa succederet in locum p̃scriptionis. 20. anno ꝑ l. qre. C. de fal. ergo illius naturã assumit. l. si eum. §. qui iniur. ff. si qs cau. illa autẽ currit ẽt ignoranti. l. sicut. & l oẽs. C de præscrip. 30. an. & l. si qs emptionis. in fi. iuncta l. ab sentẽ. ff. de pœ. ergo, & hæc annalis curret ẽt ignoranti. Et pro ista parte uř casus in d. l pe. quod ibi tenuit Angel. qa ab ipso initio tp̃e commissi maleficii ortum fuit ius, & actio, licet ꝑꝑ ignorantiã in iudiciũ nõ fuerit deductum qđ non nocet in initio cursus ipsius p̃scriptionis l. si fundũ. §. si partem. ff. quemadmo. ser. amit. Et est rõ ẽm eum, quia p̃scriptio currit absq; aliquo facto ipsius præscribentes, & est p̃scriptio fauorabilis, sic etiã dicitur in l. sequiť §. si uiã. ff. de usuc. hoc idẽ tenere uř Guil. in l. si cum exceptionem. §. satis clementer. ff. qđ me, causa. ubi cõcludit ꝙ ubicunq; agitur de odio finiẽdo, omne tp̃s est cõtinuum, unde omnis actio ad uindictã, & omnis accusatio hẽt tp̃s continuum si aliud non dicatur. Et sic currit ignoranti ẽm Bald. qui quidem hoc firmat in l. genero. ff. de his q nota. inf. & idem tenet in l. fi. C. de dolo. ꝑ illam. l. & ad præal. §. interdictum rñdet ꝙ loquitur in actione q̃ datur ad rem familiarem non ad uindictam, & sic tp̃s est utile non cõtinuũ. Et ita pluries obtinui, & colului, & iudicari uidi, licet ẽt qñque contrariũ uiderint obseruari ob immanitatẽ criminis, & prętextu baliæ, siue auctoritatis large ipsi officiali ita seruanti cõcesse, licet in ueritate ad id nõ extẽderetur. Sed p̃dictis opponiť, qa licet ipso iure nõ possit cognoscere, tñ poterit uirtute restõnis in integrum quę conceditur ob iustam ignorantiam ꝑꝑ causulam gñalem. l. 1. in fi. ff. quib. ex cau. maio ut habetur in l. cũ filius. §. in hac. de uerb. obl. per gl. & Bart. in l. 1. §. si qs ꝑꝑ. de itine. actuq. priua. & in l. ab hostibus. §. sed ꝙ simpliciter. q. ex caus. maio. & ꝙ cũ fal. tu. aucto. l. si falso. de mino. l. Aemilius. C. si aduer. uen. pigno. l. 2. & per Dyn. in rła si qs in ius. lib. 6. Sed hoc non obstat, qa illud in pœnarũ executorib. locũ non hẽt. ff. de mino. l. auxilium §. in delictis. & ita rñdet Ang. in d. l. pe. & sic concludiť ꝙ dictus ptãs p̃dictum ẽt alias sibi subditum bannire non potest, & si bannierit per uiam nullitatis ex carentia iurisdictionis poterit, & debebit cancellari qdquid dixerit Bart. in suo cõ-

silio

silio c. quod incipit à domino Cyn. contra quem etiam multi alii, tunc consuluerunt. Fugimus autem has opin. si ut dictum est tenemus de præscriptione non esse tractandũ.

4 Quarto † retento eodem statuto quidam dudum ante annum cœpit robariã exercere, & continuauit illã in tps cognitionis, queritur an ptãs possit illum in banno ponere, stante ẽt statuto q de robaria commissa per annũ ante non possit cognosci. In hac q. Alb. ubi supra q. 91. expediuit se breuiter dicẽs q possit talem in banno ponere, quia inspicitur finis, & non initium p gl. quam dicit singularem in l. mariti. §. sex mensium in fi. gl. ff. de adul. cui tñ gl. uŕ contradicere gl. in l. uulgariter ff de fur. quæ dicit pro cõtinuato adulterio unicã dr̃e pœnam imponi, & sic uidetur concludere q unicum si adulteriũ, & sic uidetur dr̃e inspici initiũ, & non finis, ut ibi, & qđ habetur in l. ei q, & l. inficiãdo. §. infans. eod. tit. dicendum est tñ quantum ad propositum q dicta determinatio. Alb. uero est. & gl. d. §. sex mensium. nõ. n. est unicum delictũ continuatum, sed tot delicta quot sunt uices adulterii cõmissi, uel quot sunt robariæ maxime si sint factæ contra diuersas psonas & ideo non dŕ cognosci de eodẽ maleficio, sed de alio & hoc sufficiat ad propositũ. Vbi aũt esset unicũ delictũ cõtinuatum, & nõ possit cognosci inspecto initio, an possit cognosci inspecto fine ut in eo q tenet appẽsum, q tenet possessionẽ quã occupauit, & ĩ similibus exẽplis, dic ut hŕ p Bar in l. eũ q. §. in popularibus. ff. de iureiu. & ĩ l. inficiãdo. §. infans. ff. de fur. Et uide Iac. But. ĩ l. 3. C. si reus uel ac. mor. fu. Nec pdictis obstat gl. in l. uulg. qa uerũ est q p adulterio cõtinuato pluribus tpibus imponitur una pœna, non qa sit unũ delictũ sed qa pęna nõ est reiterabilis cũ sit pęna mortis. ut ibi p Bar. & ideo si ex forma statuti imponereŕ pœna reiterabilis, puta pecuniaria gl. illa non procederet, ut ibi per Bart.

5 Quinto † quæritur Ptãs Florentinus habet arbitrium contra fures. Quidã nõ sibi subditus furatus est aliqd in ciuitate Bononiæ, & id portauit in territoriũ Floren. Quæritur an ptãs possit illum inqrere, & nõ coparentem bannire. Hæc qõ residet in ueritate uel falsitate opin. Bar. quã posuit in l. si dñium. ff. de fur. ibi. n. concludit q sic, qa sicut mutatione dñii noua nascitur actio furti, ut ibi, sic mutatione territorii, & iurisditionis noua nascitur actio siue accusatio furti ad uindictã publicã, ar. ff. de sta. ho. l q furem. Hoc idẽ secutus fuit ibidẽ Frã. de Are. dicẽs esse casum in l. inficiando §. infans. eo. tit. sumptio argõ de tpe ad locũ ẽm not. in l. uinum. ff. si cer. peta. cum cõcor. ac ẽt qa ex contrectatione noua in noua iurisdictione facta resp. illius loci lædi tu rei accusatio nascitur. l. licitatio. §. qđ illicite. ff. de publ. istam partem ut plurimum sequuntur assessores dicẽtes hanc opinionẽ sanctã. Pro qua uideŕ casus in l. 1. C. de noxa. hoc modo in loco in quo commisit furtum. s. Bono. non põt puniri. Ergo debet posse puniri in loco mutatæ iurisditionis, sicut ibi cũ non possit puniri una cõtrectatio puniŕ alia se cõtra hanc opin. opponitur. qa si pmutationẽ territorii, & cõtrectationẽ continuatã cõmitteretur nouũ furtũ ex mutatione locorũ, uariari posset ẽt furti qualitas, & sic rõne unius loci si ibi esset depræhensus esset fur manifestus cõtra. l. 3. §. fi. cũ seq. ff. de fu. ẽm Ang. in d. l. si dñium, ubi nititur saluare Bart. in certis casibus in qbus nihil alleg. & ideo referre non curo. Secundo, q opi. Bart. de iure nõ pcedat, sic uidetur pbari, ad hoc ut ex cõtrectatione nascaŕ actio furti, necesse est vt cõtrecteŕ inuito dño l. inter oẽs §. recte. ff. de fur. sed in nouo territorio non põt fieri cõtrectatio, nisi inuito illo cui prius furtũ fecit in alio territorio, sed illi ex prima cõtrectatiõe nata fuit actio, ergo nõ põt nasci ex secunda ff. de fur. l. ei q. Itẽ dispositio. l. si dñium, est facta cõtra reg. d. l. ei q. ergo solum in suo casu seruanda est, nec ad consñtias trahi debet, ut l. qđ vero. de legi. & l. in his. & l ius singulare. Præterea ut dictum est ex noua contrectione non datur parti actio furti. ergo nec reip. officium aliquod per ea quæ hñŕ in l. non solum. §. q̃q̃. ff. de iniur. & in l. cum lex de fideiuss. & in l. 1. §. q aũt de aleato. & quoddicam infra in 3. parte 2. tpis. q. 1. Item ẽm Bald. in l. si adducta. C. de fur. dictum Bar. nõ uidetur uerum aliquibus rationibus. Primo quia si id esset uerum quod Bar. dicit, remissio furti non dr̃et fieri ad locum criminis primo perpetrati cum æque, & pari ratione unus esset iudex, sicut alius, sed lex dicit delinquẽtẽ dr̃e remitti ad primitiuum delicti locum, ut in authen. ut nulli iud. § si uero qs compræhensorum, ergo, &c. Secundo, si licitũ est argui de dñio ad iurisdictionem, rõ Bart. retorquetur contra eum, quia sicut ex nouo dñio non

oritur

oritur cõdictio furtiua, ut l. sed nec legatarius. ff. de cõd. fur. & hr in d. l. si adducta. Ergo ex mutatione iurisdictionis nõ datur noua accusatio siue noua uia extra ordinẽ procedendi. Tertio, maleficiũ debet trahi ad suum principiũ. Et illud est inspiciendũ potiusq̃ cõtinuatio, ut not. in l. eum q. § in popularem. de iure iur. Præterea ex d. Bar. sequeretur q quot fierent cõmutationes tot orienẽ accusationes, qa ex diuersis cõmutationibus insurgunt diuersa facta c. abbate. de re iud. li. 6. Et si p totũ mundũ uagaret cũ re furtiua, posset de toto mũdo bãniri, & tot locis hrẽt se repsentare si uellet se defendere, qđ esset absurdũ. ar. gu. ff. de iud. l. hæres absens. Residet tñ Bald. ibidẽ q pdictis nõ obstãtibus sibi ur æqtati satis cõsonũ q fur puniat ubi deprehenditur cum furto uel ad principalẽ locũ delicti remittat, maxime, qa sic discurrens ur uagabũdus, ut C. ubi de crim. agi opor. l. 1. & 2. Item qa secum rem exportando prorogare ur iurisdictionẽ de loco ad locum, & est prorogatio iuris, & de iure, unde nõ hẽt locum pñia. Ad l. qui furem. rñdet q iurisdictio æquiparatur dñio uniuersali non singulari. C. ubi & apud quem l. fi. Sed in tit. de pace iura. firmã. §. iniuria, dicit eum puniri per generalem dispositionem l. cõgruit de off. præsi. Mihi aũt licet uideantur æqua prædicta, suadeo tñ cõtrariam snĩam de iure procedere. s. quod non possit uigore nouæ contrectationis ibi conueniri, non ea rõne quæ de remissione tractat, quia illa locum hẽt si petatur, & qñ ex eodem delicto cognoscitur, ut in §. si uero qs comprehensorum, & in auth. qua in prouincia. & in l. si cui. de acc. In proposito aũt non ex primo furto, sed ex secũdo cognitio emaneret, & sic remissioni locus nõ foret. sed ex aliis rõnibus supra relatis. & maxime, quia dño nõ orit actio ex noua cõtrectatione, sed nec reipublicæ. Ad rationes in contrarium factas rñdeo. Primo, ad l. si dominiũ; qđ aliud est dicere ei ad quẽ transit dominiũ ex nouo cõtrectatione nasci furti actionẽ. illa. n. ante non habebat, & sic nõ obstat lex ei q. Et aliud est dicere cõtra illũ q mutat iurisdictionẽ dari furti actionẽ ei q ante non habebat, unde argm̃ est de acqrente ad patiẽtẽ, siue de actore ad reũ. & sic a disparibus. Lex qui furem, 7 non obstat ẽt alia ratione, quia loquitur in iure retinendo, & si in fauorabili dispõne, ergo nõ est licita argumẽtatio ad ius de nouo qrendũ, & maxime pœnale qđ est odiosum. Lex ẽt prima C. de noxa. nõ aduersat: q ibi ex prima cõtrectatione nõ fuerat orta actio, hic secus. §. infans, nihil facit, qa licet teneat ad ualorem hodiernũ, non tñ tenet ex noua cõtrectatione, sed ex antiqua qa unum furtũ est & sic potius facit in cõtrariũ. Illud q ostẽditur per Bal. de uagabundo ẽt non procedit p ea quæ hñr in l. eius qui. ad muni. Fateor tñ q si ille qui diceretur uagabũdus ẽm iura. supra alleg. subtraheret rẽ Bononiæ, & accederet Florentiã, siue cum re, siue sine re, posset Florentiæ puniri nõ ex noua cõtrectatione, sed ex antiqua, ut uagabundus p no. in dictis ll. 1. & 2. ubi de cri. agi. opor. de iud. l. hæres absens. ad munici. l. eius q. ff. de dam. inf. l. 4 §. 1. ubi optima gl. Cũ ergo sint distinctæ iurisdictiones cõcludo ibi bãniri nõ posse, & si fuerit bãnitus bannũ nõ tenere ex carẽtia iurisdictionis. Et sic patet q assessores, cõtrarium facientes de iure non recte se fundant, defendunt aũt ex uarietate opi. per not. in l. cum prolatis. ff. de re iud. & forte ex cõsuetudine. l. nemine. ff. de le. & l. si interpretatione.

6 Sed † qrit sexto. An ex maleficiis de quibus obstãte cursu tpis, uel diuersitate loci cognosci non potest, possit iudex alia maleficia de quibus cognoscere potest aggrauare. & in maiori parte bãniret? Cõiter dr q sic p Dy. & alios in l. si cui. §. fi. ff. de accus. l. 3. circa fi. C. de epis. aud. & l. seruos. C. ad l. Iul. de ui. & l. 1. de iure patr. Et ita cõiter seruatur p assessores quos Io An. uocat iudices feroces in Spec. sup rubr. de furtis. ubi non firmat aliquã opi. sed solũ refert. Bald. tñ in auth. sed nouo iure. C. de ser. fug. firmat quod dixi. Sed qdqd sit de iure statuto aliter non puidente, si statutũ diceret, ut in hac ciuitate, q de talibus maleficiis ante tps uel in alio loco commissis nõ possit firmari processus. Et qdqd in cõtrarium fiat sit ipso iure nullũ, tũc talia maleficia ad aggrauandũ non possent allegari, qa eorũ narratio, & pro illis processus formatus nullum, pducunt effectum l. si pater. ff. ne de sta. defunc. & l. accusaturus. de adul. cum sim. Rectores tñ cõiter seruant contrarium, & in corum animarum perniciem, & contra ipsorum iurm de obseruando statuta.

7 Septimo q. o † Stãtibus suprascriptis statutis duo sunt rectores in ciuitate habentes eã dẽ auctoritatẽ, ut ptãs, & capitaneus. Et est aliud statutum quo caueĩ de eodẽ maleficio

siue

siue negocio, de quo unus rector cœpit cognoscere mittendo copiam inquisitionis ad cameram, alius nō possit se intromittere ēt cū adiectione nouæ qualitatis, & quidquid in contrarium fiat sit ipso iure nullum, stantibus istis, Titius mandauit Seio, ut interficeret Caium, qui Seius eum interfecit, ꝓꝓ quod pr̄as inquisiuit de homicidio, copiam misit ad cameram contra Seium, & facto ꝓcessu eum in bāno posuit. Capitaneus deinde format inquisitionē contra Titiū de mādato. Titius non comparet. q̄ritur nunquid possit eū bānire, & si bāniat, an ualeat bānū, an uero sit nullum? Hæc qō fuit hic Florentiæ de facto, & post multa fuit determinatū ꝙ non potuerit bāniri, & ꝙ bannū esset nullū inter alias tribus rōnib. Prima quia ꝗcqd dixerit Bal. in §. iniuria, de pace iur. fir. mandans tenetur ex homicidio ꝓꝓ mandatū nō ex mand. ff. de iniur l. ꝗ seruo. §. fi. de fur. ubi allegat iura, & ꝑ Doc. in l. nō ideo. C. de acc. & sic causa inquisitionis formate contra Titium mandantem uersatur principalr̄ super homicidio. l. eo tp̄e, in prin. ff. de pec. l. 1. C. si seruus ex. ubi patet ꝙ dictio ex denotat causā ꝓximā, & dictio, ꝓꝓ, denotat cām remotā & ibi cōc. sicq. de eodē maleficio incepit cognoscere de quo iam cognoscere cępit ptās, sicq. obstat statutū. Secunda ꝗa delictū mandātis, & mādatarii est unū, & idē specie, & numero sufficiat allegare Cy. & euis iura in l. 1. C. si reus, uel acc. mor. fu. & ibi refert ita cōsuluisse Dy. Idē seqtur ibi Ray. in add. suꝑ Cy. allegās l. athletas. ff. de falsis. Idem tenet Bar. ff. de acc. l. hos acc. §. lege Iul. ꝑ iura all. ꝑ Cy. & clarius in suo cōs. ꝙ inci. Bernardus de Tud. Idē ēt tenuit Iac. But. in l. obser. §. 1. ff. de off. ꝓc. & le. & Bal. latius in d. l. non idō. Tertia rō fuit sine qua ꝑdicta locū hn̄t, ꝗa statutū utitur ēt noīe negocii. Cōstat aūt sine dubio ꝙ ēt si non esset idē delictū cuius cōtrarium dcm̄ est, tn̄ idem esset negociū, ꝓbatur extra de uerb. sig. c. forus. C. de. sent. l. cum Papin. de neg. gest. l. Pomp in neg. cum ibi no. C. ad l. Iul. de ui. l. quoniam multa, & est bonus casus. ff. de in rem uer. l. filius.

8 Octauo quæritur † Sempronius exn̄s in cōfinibus territorii Florētini balistauit contra Caium, ꝗ erat in territorio Sen̄. & eum interfecit, quærit̄ ꝗs possit eū bānire Ista qō est antiqua, & quia in uoluminibus hr̄ facilr̄ ꝑ transeam. Cōiter. n. argui ꝙ uterq; iudex s. Florentinus, & Senensis pn̄t Sempronius bannire. l. Iurisperitos, §. cum oriūdus. ff. de excus. tut. & quod ibi not. per glo. & hr̄ in §. quia Plautianum ff. de lib. agn. in l. sui Contra. Pro iudice Florentino facit, quia licitum est argui de tp̄e ad locum l. uinum, si cer. pe. sed dies mortis refert ad diem uulneris. ff. ad l. Aquil. l. ait lex, & ff. de dam. inf. l. dāni §. Sabini, ergo & locus mortis trahitur ad locum ex quo secuta fuit. Pro iudice Senēsi facit ꝙ inspiciatur locus in quo secutus fuit effectus l. 1. §. item sciendum, el 2. ff. de aqua plu. arc. & ubi per Ray. Primam opin. ꝙ unusquisq; possit bānire, tenet Alb. ubi supra, q. 78. & dicit ꝙ est cōis opin. remittens ad not. per Cy. in auth. qua in prouincia, & ibi nihil dixit. Et ad Io. An. in c. in obscuris, li. 6. Sed secundā opin. uidetur tenere Cy. post Pet. in l. 1. C. ubi de pos. ag. opor. per rōnem prædictam. Sed Rayn. ibi tenet ultimam per dcm̄ §. item sciendum, cum sim. Ad rōnem Pet. rn̄det ꝙ diuersitas rōnis inter locum, & tp̄s tollit argumenta, quia in ꝓcedēti ante mortē uerum fuit eum fuisse mortifere uulneratum, sed in loco inchoati delicti nullū fuit uulnus illatū. Ex quo dicit ꝙ si aliquod uulnus fuisset illatum in loco territorii Florētini. & finalr̄ fuisset mortuus ab eo in territorio Senensi, posset dici ueram esse op. Pet. Pro ipsa tn̄ allegat. l. Prætor. §. pen. ff. de ed. op. Ray. tenet Bal. in d. l. 1. ubi pe. poss. agi op. dicens ꝙ magis debet inspici locus in quo est patiens, q̄ locus in quo est agēs. l. palam q̄stum, de ritu nup. Ad rōnem Pet. effectiue rn̄det ut Ray. quidquid sit in ꝓposita qōne quæ locum habet si sagittans rōne originis domicilii, uel incolatus nō est dictis locis subditus, sed solum rōne delicti de iure stricto attentis opi. Putarē rōne dubii à quocunq; bānirer̄ bānū ualere per ea quæ hn̄r in l. 2. ff. si quis in ius uóc non ie. & in l. si putas. C. de pet. hær. fm̄ unam lect. & ita ur̄ tenere de iure Ioā. And. in add. Spec in tit. de rap. uir. sed pone. licet dicat de æquitate iudicis dr̄e inter se conuenire, uel sorti mittere de quo ibi uide si libet. Si aūt loca sunt in eadem iurisdōne, sed magis punitur delinquens in uno, q̄ in alio. tunc ad impositionem pœnæ, & sic bāni inspiciuntur uerba statuti. Nā aut puniunt sagittantem, & inspicietur in quo stat uulneratus fm̄ Bart. in l. libellorū. ff. de accus. qd̄ ēt sentit Bal. in d. l. 1. Sed restat dubium si sunt

statuta quorũ unum punit sagittãtẽ cũ balista uersus hoĩem. Aliud punit uulnerantem hoĩem gñalr̃ cum quacunq; re. An tunc possit ꝓ utroq; banniri. Et si sunt iurisdictiones distictæ satis dici posset ꝙ unusquisq; iudex imponat pœnã ꝓ actu facto in suo territorio. Si uero sunt eiusdem iurisdictionis loca stat dubiũ an sagittario cõfundat̃ in uulnere sicut dicimus in insultu, de quo in l. nunq̃ plura: sed de his duobus ultimis dicã infra in 2. tp̃e par. 2. q. 54. & ad qõnem principalem pro formatione processus recurre ad no. per Bart. in d. l. libell. & hñt locum prædicta qñ utrunq; est illicitum. s. initium, & finis. Si uero initium esset licitum uide per Bar. in l. qđ ait. §. 1. in fi. ff. de adul. Si aũt statutum diceret ꝙ iudex nõ posset cognoscere nisi de maleficiis suo tp̃e uel infra suã iurisdictionem perpetratis, & in uno loco est factũ uulnus in alio est mortuus. & sic de tp̃e dixit Bal. ꝙ nullus poterit cognosci per l. urba. §. pernoctare. de uerb. sign. ut ipse scripsit in l. sed milites. §. sed ignominia. ff. de exc. tut. qđ tanq̃ principalem materiã aliter non prosequor.

9 Nono quæro † an ptãs possit bannire aliquem iniuriantem sibi uel suæ familiæ. Istã qõnem disputauit Iac. de Are. & eam refert Cy. in l. una. C. ne qs in sua clauſ. & Bar. seq tur. ff. de pœnis. l. si qs forte. §. si quos comitũ. Et in effectu ita cõcludunt, ꝙ aut delictũ est notoriũ, & põt cognoscere, qa nõ restat nisi pœnę impositio. & ꝓpea. cessat suspicio arg. l. ab executione C. quorũ appel. nõ reci. Si uero non est notorium, tunc aut offendit̃ principalr̃ dignitas sine offm̃, ut qa offendit̃ offm̃ exercendo. Et tunc põt cognoscere, & punire. l. nullum. C. de testi. cum simi. Si uero offendit̃ principaliter ꝑsona, ut qa alias q̃ in executione officii, & tunc nõ põt cognoscere, dicta l. una, & l. senatus. ff. de off. ꝑsid. ubi ẽt de materia. & cũ hac distinctione pertrãsit ẽt Bal. in d. l. una. Hęc eorũ distinctio uera est in iudicibus recognoscentibus superiorẽ. In his aũt q non recognoscunt superiorẽ indistincte dicẽdũ est posse eos cognoscere, & punire. l. & hæc Tiberius. ff. de hæred. inst. & in c. 1. de schismat. lib. 6. & est rõ ẽm Old. in cõs. 269 qa ita diligũt singulos sicut fiscum. C. de ca. to. l. una. §. fi. & sic cessat suspicio. l. nõ solum. §. 1. ff. de rit. nu. Item in uniuersitate hãte cognitionem delictorũ, qa in causa propria põt iudicare ꝑꝑ cessantem suspicionẽ, qa cõiter ne gligunt̃ q̃ à pluribus possident̃. C. qñ, & quibus quar. pars de leg. 2. lib. 10. & extra de rest. spol. c. cum uenisset ac ẽt, quia uniuersitas non iudicat ut uniuersitas, quia est q̃d incorporale. & sic ei huius actus exercitium non cõuenit, arg. extra de sen. c. si ciuitas. & quod no. per Inn. de offic. ord. c. irrefragibili. ẽm Old. in cons. 174 Sed Bar. in d. l una. & in l. est receptum. ff. de iurisd. omn. iud. intelligit illud in uniuersitate non recognoscẽte superiorem. De quo ꝑ Inn. in c. ex parte. in 10. de uerb. sig. Itẽ illud quod dicũt qñ delictũ est notorium posse quemlibet officialem punire. Intelligo uerũ si ex forma iuris cõis uel statuti est imposita certa pœna, tunc. n. cessat oĩs suspicio. Si uero non est imposita certa pœna, sed restaret in eius arbitrio, nõ ur̃ mihi, ꝙ cesset rõ suspicionis. & ideo tunc non posset cognoscere, nisi tale arbitrium esset declaratum à consuetudine, quã seruare tenet̃, ut hr̃ in l. athletas, §. calumniator. & l. quid ergo. §. pœna grauior. ff. de his q no. infa. & l. 3. ff. de præua. & de pę. l. hodie. Gñalr̃ aũt pro materia qñ quis possit in sua causa cognoscere, uide qđ hr̃ in d. l. una. in c. nost. de elec. & in c. cũ uenisset. de iud. ẽm Bar. Sed plenius in Spec. de acto. uer. item ꝙ in re propria auctoratur, ubi enumerant̃ 9. casus in quibus quis in re ꝓpria cognoscit.

10 Decimo quæritur † Officialis cõmisit existens in offõ aliquod maleficium, ptãs inquirit contra illũ, uel accusator coram eo dũ est in offõ. Quęrit̃ an non comparens cõstituat̃ in cõtumacia, ut sic possit bãniri. De hac qõ. hr̃ in multis iuribus, ut patebit statim. Sed ex dictis oĩum quos uidi sic cõcludo. ꝙ aut hẽt offm̃ sine administratione hoc est dignitatẽ, & cõueniri, & bãniri põt de quibuscunq; siue ante dignitatẽ siue in dignitate cõmissis. C. ubi sena. uel cla l. 2. Si uero hẽt offm̃ cum administratione, tunc aut hẽt offm̃ ꝑpetuũ. & idem arg. eorũ quę hñr in l. principalibus. & l. præses. ff. si cer. petã. & ita tenuit Azo in sum. de actio. §. realiter. uers. quid ergo Idẽ si hẽt offm̃ ad beneplacitũ cõcedẽtis, quia cẽset̃ perpetuus l. Iurisperitos. ff. de exc. tut. & l. sufficit. de cõd. inde. Si aũt habet offm̃ tp̃ale, aut cõuenit̃ ex delicto cõmisso in offõ, & potest quodcũq; habeat officiũ dum tñ accuset̃ coram eo qui sit superior. C. ad l. Iul. rep. l. iubemus. in auth. ut diffe. iud. §. si tñ, & ut iud. sine quoquo suffra. §. illud. & ff. de arb. l.

nam

nam magĩratus, cum si. Si uero cõuenitur ex delicto commisso ante officium, & tunc aut est de iudicibus maioribus, q̃a habet merũ & mixtum imperium, & non põt rĩr conueniri l. 2. ff. de in ius uoc. l. hoc accusare, de accus. de iudici. l. pars lĩarum, ut hr̃ ẽt in l. senatus. ff. de off. præsi. Fallit in adulterio in quo põt citari, & tenetur cauere de iudicio sisti finito officio l. si adult. cum incestu § fin. ff. de adul. Si uero est de minoribus, ut sunt rĩr potestates commitatus hñtes solũmodo iurisdictionem, & tunc põt de quibuscunq; conueniri. ff. de in iu. l. nec magĩratus, ad l. aquiliam. l. quemadmodum. §. municipales. cũ si. & no ꝑ gl. in si præsens. C. de epis. aud. & ꝑ Guil. in Spe. de accus. uers. sed quid de minore, ubi allegat. concor. & ibi uide de materia. & ĩ uers. ꝓced. ubi ẽt remittit, & ꝑ Iac. de Are. in d. l. si pręsens Sed dubitari uidi ex eo ꝙ in ciuitate est ordinamentum ꝙ nõ possint discedere de ꝑtãria sub magna pęna. An tũc possit in cõtumacia cõstitui, & determinatũ fuit ꝙ sic, q̃a aut cõuenitur ex delicto commisso in offõ, & illud allegare non põt. C. de iudæ. l. iudæi. & l. nullus. Aut ex cõmisso ante, & idẽ, q̃a intellĩ sine causa, & superioris præcepto. l. quid ergo. §. si hæres. de leg. 1. l. q̃ seruũ. de uerb. obl. l. fi q̃ satis. cog. cũ si. Si aũt est tale crimen in quo possit ꝑ ꝓcuratorẽ rñdere, dicebat q̃dã nõ excusari à pœna. Sed forte ad uerũ nisi ĩ actibus magni ꝓiudicii, arg. eius qđ habetur in c. querelã. de ꝓc. de minori. l. papi. exuli. & qđ hr̃ ĩ §. ad crimẽ.

11 Vndecimo quęritur † Potestas hẽt arbitriũ gñale cõtra oẽs delinquẽtes ꝓpter aliq̃ causam. creat Barigellus, & dat ei arbitriũ, & ut qõ reddat utilior, dr̃ ꝙ ipse solus uĩ dũtaxat cognoscat. Quærit an ꝑtãs uirtute generalis arbitrii possit procedere contra Titium, qui post officium Barigelli deliquit cõtra statum, & si non comparet possit eũ bãnire. Hæc qõ est multum utilis, quotidie occurrens in ciuilibus ẽt, & tractatur in multis iuribus quorũ, ut in principio tractatus dixi oĩum mentionẽ nõ faciã, sed ex his illis quę infra dicentur oĩa poterũt reperiri & primo uidet, ꝙ ꝑtãs nõ possit cognoscere, q̃a iurisdictio concessa uni iudici alteri denegari. uĩ Casus uĩ in l. dñicis colon. C. ubi de causa fis. Et uidet tenuisse in ꝓposito Iac. de Are. in l. quod in rerũ. §. si quid post. ff. de leg. 1. & ibi tangit Bart. in contrarium ꝙ imò possit q̃a per iurisdictionẽ cõcessam iudici speciali nõ intelligitur sublata in illo casu iurisdictio iudici gñali. C. de offi. præfect. urb. l. 1. & ibi tãgit Bar. & uidet casus cum gl. ẽt si est dictio taxatiua in l. fi. iuncta. l. cũ aliqs. C. ubi caus. fis. & ita no. gl. in d. l. fi. Super quo multi multa dixerunt. dixit. n. Bart. inter alia quæ omitto, ꝙ ubi opponitur dicto taxatiua excluditur iurisdictio ordinaria quæ cõpetit ex cõsuetudine, ut ipse not. in l. uiros. C. de diuer. off. lib. 12 qđ dcm̃ esset multum not. si esset uerũ sed mihi uidet ꝙ sit cõtra dicta duo iura supra proxi. allega. Alii uerò aĩr dixerunt. ut patet ex no. ꝑ Guil. in l. fin. C. de iuris. om. iud. per Ioan. And. in c. ꝑ hoc, de hær. lib. 6. ꝑ Bal. in l. pluribus. ff. de proc. & in l. præced. & in auth. habita. C. ne fil. pro pa. ubi aliter loquitur. Circa qđ commissis superfluis sub correctione oĩum mihi uĩ sit dicẽdum. Qđ aut iurisdõ siue imperium diuidit, ut q̃a tꝑe creationis officii alicuius siue ẽt tꝑe acquisitionis territorii in quo nouiter disponitur. dr̃ de talibus causis cognoscat ꝑtãs puta, prati, & sic de aliis, & de talibus cognoscat ꝑtãs ciuitatis Florẽtię, & isto casu siue sit dictio taxatiua siue nõ nullus põt de iurisdictione alteri cõcessã se intromittere l. cõsulta diualia. C. de test. l. ex facto. §. itẽ quęro. ff. de uulg. & pup. & ibi ꝑ Bal. Ang. in l. cũ ꝑtor. ff. de iud. Si uero nõ diuidit iurisdictio, sed creãtur separatim unus officialis, uniuersalis, ali⁹ particularis, tũc aut particularis creatur, ut superior, ut puta iudex appellationũ. Et tũc intellĩ de rogatũ iudici gñali ĩ his quę illi maiori iudici gñali ĩ his quæ illi maiori iudici cõcedũtur, arg. C. de accus. l. absẽtẽ, & ita no. ꝑ Bal. in l. si qs cũ ꝓcuratorio. §. fi ff. de ꝓc. Si uero nõ creatur ut superior. tũc aut iudex specialis ordinat principalĩ fauore publicæ utilitatis, & tunc rĩr alius non cognoscit, C. ubi qs de curia. uel coar. l. 2. uers. exceptis. de quo in l. magisterię, & l. fi. de iurisd. om. iud. & ex hoc uĩ ꝙ si Barigellus fuit creatus supꝰ eo tm̃ fauore reip. ꝑtãs de eo cognoscere nõ possit, q̃a si est fauor reip ꝙ ille solus cognoscat. seq̃tur ꝙ lex siue ordinatio illius officiis. sic debet intelligi. ff. de hær. instit. l. fi. de iud. l. cum prætor. ff. de legi. l. eum lex cum sim. Pone. n. ꝙ Barigello est data ꝑtãs ẽt de facto, & siue aliqua solẽnitate talis cõdẽnãdi, & puniẽdi, ut acrius terreãtur ĩ delinquẽdo. Ptãs hẽt seruare statuta, & solẽnitates, certe

tunc uł in casu illo iurisdónem adépta ptãti Si uero creatur nouus officialis priuilegio ꝑ so narũ contra quas attribuitur iurisdõ,tunc aut priuilegium non est clausum in corpore statutorũ.& non tollitur iurisdõ gñalis,ut in auct. qua in prouincia,& ibi no.ubi de crim. agi opor.Aut clauditur in corpore statutorũ id priuilegium, & tunc aut est facta cõcessio in causis publicis, aut priuatis. Primo casu non tollitur iurisdõ ordinario ptãti nisi illud exprimatur.C.in qb.cau. mil.l.1. & ubi cau. sta.lib.2.Secũdo casu tale priuilegium gñale derogat iurisdõni,ut not. in d.auct. qa in ꝓuincia.Si aũt creatur particulariter,officialis rõne causæ,uel loci, uel collegii, siue corporis,& tunc in dubio gñali iurisdõni non derogał nisi aliud dicał.C.ubi cau. fi.l.fi.l.cum aliquis, & d.l.dñicis,& l.1. de off.præf. urb.

Ad prædicta examinãda si hęc distõ non placeret,uidere potes,ff.de adm.tu.l.3.§.fin. & l.si duo.de auth.tut.l.plurib.Guil. in l.nemo.C.de iurisd.om.iud.Iac.de Bell.in d.l.fi. ubi cau.& Bal.in d.auth.habita. tex.in auth. de def.ciu.§.nullã,C.de ꝓx.sacr. scri.l.in sac. & qđ ibi ꝑ Bar.Bal.su ꝑ rub. de usi.feu. & C. de exec.& appar.l.2.libr.12.Io.Mon. & Arc. in c cum eps.de off.ord.Lap.in c.quia cõtingit,de rel.dom.Ioan.And.in c.pastor. de off. ord.& in Spec.eod.tit.§. 1.uer. prætermissis.

Rub. quæ solemnitates requirantur in banniendo.

SEquitur uidere de tertia parte primi tpis, quę solemnitates requirantur in bãniendo,& in ea examinanł infrascripti tit. qõnũ.

1 *Primo generalis quæstio quæ solennitates in genere requirantur.*

2 *An citatio inualida sufficiat ad dationem banni.*

3 *An sufficiat citatio ad domum.*

4 *An requiratur citatio si ex forma statuti cauetur quod notorie infamatus de crimine possit de facto puniri condemnari, & banniri.*

5 *An debeat audiri allegans causas absentiæ, & si non audiatur, an ualeat bannum.*

6 *An testis quid posuit contra magnatem, & fuit accusatus de falso, de quo ex forma statuti non poterit redargui possit citatus non comparens in banno poni an uero iudex a seipso nemine opponẽte debeat accusationem reticere.*

7 *Ex forma statuti debet post certum proclama qđ dicitur bannum in processu requisitum post quod inquisitus, uel accusatus in contumacia, & pro confesso constituitur solui per comparentem reum certa dirictura siue gabella, alias non debet audiri comparuit reus post dictum bannum negauit, & gabellã nõ soluit quæritur, an debeat procedi contra eum tanquam contra contumacem.*

8 *Quid si seruauit omnia requisita comparens post contumaciam, an ei incumbat onus probandi rẽ aliter se habere.*

9 *Si cauetur statuto quòd nullus possit banniri nisi fiat proclama, si quis uelit defendere, uel adesse causæ &c. fuit factum proclama si quis uellit defendere, & non fuit dictum, uel adesse causæ. An possit in banno poni.*

10 *An transacto termino citationis, uel banni quod facit citatus haberi pro confesso requiratur pronunciatio, uel contumacia accusatio.*

11 *Si iudici constat intra terminum in citatione appositum citatum absque probabili causa non esse uenturum intra terminum possit eum bannire tanquam habitum pro confesso.*

12 *Quid iuris si inquisitus, & bannitus fuit Petrus Ioannis de populo S. Laurentij, & in illo populo non erat Petrus Ioannis, sed Petrus Martius, uel erant duo Petri Ioannis.*

Tertia pars primi temporis.

1 PRimo ergo quarto, † Gñalr quę solemnitates in talibus bannis debeant obseruari.Bal.in hac q.mixtim tractauit quorumcunq; bannitorũ materiam in l.1.C.de hæred.inst. Sed ad propositum nostrũ dico, ꝙ in talibus debent seruari solẽnitates traditæ à statuto,uel consuetudine,si traditæ,uel consuetę sunt seruari.ff.de leg.l. de quibus, & ff.de test.l.3.in fi.Si uero non est data forma à statuto aliquo,sed solũ uiget statu,tũ de quo dixi supra.s.ꝙ citatus certo modo habeatur pro cõfesso illa solẽnitate seruata,in ceteris seruari debet iuris cõis dispositio.l. sancimus,C.de test.de app.l.præcipimus,cũ sim.& de iu.l.iud Nam ubi non sit ꝙ ex forma statuti gñaliter per inquisitionẽ procedi possit,opus erit ꝙ procedatur,uel per uiam accusationis in oĩbus, & ꝑ omnia secundũ formam l.in causis,C.de accus.& ff.eo.tit.l. libellorum,uel ꝑ uiã inquisitionibus in casibus in quibus permittitur ẽm not.per Doc. in l.ea quidem,C.de accus.per Bar.in l.2.§. si publico.ff.de adult.nouissime per Ang. in l.si uacantia.C.de bon.uac.lib.10.& seruenł

solemnitates in inquisitionibus requisitę. de qbus ꝑ Iac. But. inst. de publ. iud. in prin. excepto eo ꝙ cõtumacia facit citatū hri ꝓ confesso, qđ ēt est de iure cõi in casibus in qbus cõtra absentē ad diffinitiuam snīam ꝓuenit. Illa. n. cõtumacia litis cõtestationē inducit l. 2. C. ubi in rem ac. & per Bar. in extrauag. ad reprim. sup uerbo, cõtesta. & illis seruatis potent diffinitiue banniri. In qua snīa debent seruari solēnitates alias de iure requisitæ. C. de sent. ex breui. reci. l. 1. & 2. & qđ not. per Bart. in d. extrauag. super uerbo, suꝑ d. crim. Et circa hanc primam gn̄alem q. posset q̄ri. An qn̄ ꝓcedit cõtra forēsem delinquentē in territorio, uel cõtra subditum alibi delinquē tem. debent, & in ꝓcedendo, & in condēnando seruari statuta iudicis ꝓcedentis, an uero inquisiti uel accusati, & sic delinquentis uel loci delicti in qbus qa sunt notissimæ me al'r non impedio, remittens ad not. quasi ꝑ oēs in l. cunctos populos de sum. Trin. & in l. fin. ff. de iurisd. om. iud. ꝑ Ioan. And in addi. Sp. in ti. de comp. iud. adi. §. 1. uer. qd si cõuenit super aliquo. & ꝑ Ang. in d. l. si uacātia. Cõiter tñ obseruant cõsuetudines locorum iudicem procedentium, & quia statuta etiam prouident r'r huic articulo finem facio.

2 Secundo ergo quæro † an citatio inualida inducat cõtumaciā, & sic possit tāq̄ cõfessus bāniri, & sic inualide citatus. Ad hoc rn̄deo ꝙ non, imo inualiditas citationis reddit bannum nullum s̄m Bald. in l. 1. in fin. ff. si quis ius di. nõ obtē. ubi allegat. l. uir bonus. ff. iud. sol. Facit ēt. ff. de adult. l. accusatus. & l. si pater. C. ne statu. defun. & quod per ipsum Bal. gn̄aliter dicitur in l. 1. C. ne ex delic. defunc. ubi gn̄al'r declarat actus iudiciales qui nulli sunt nullum effectum producere. Et ideo siue citatio non sit facta siue sit, & non legitime, uel ēt incerta nullum erit bannum l. aut qui al'r. §. 1. in prin. & l. pen. in fi. ff qđ ui aut clam. & ibi per Bar. & erit adeo nullū ꝙ non obstante statuto excludente nullitatem, nihilominus talis nullitas poterit allegari cum a iure descendat. & sic sublata non ur, ut in clemen. pastoralis. de re iud. cum ibi not. in cle. sępe. de uerb. sign. & per Bal. in l. 1. ff de mil. testa. in l. filiusf. in prin. de don. & in extraua. ad reprim. super uerbo, sine figura.

3 Tertio quęro † An sufficiat citatio facta ad domum? Hæc qõ fuit Gand. & eam refert ēt Alb. ubi supra l. q & primo arguit, quod sufficiat. l. 1. ff. de lib agno. & qđ ui aut clam l. aut qui aliter. §. 2. In contrariū quod non, quia istud bānum est pœna contumacię, ar. de uend. insp. l. 1. §. quid ergo. & de admi. tut. l. i. & l. 1. si quis ius di. non obtem. cum si. sed ignorans non põt dici contumax. loca. l. si ignorans. de act. & obl. l. ex maleficiis, & ur expressum. ff. quæ sen. sine ap. re. l. 1. §. item cum ex edicto. Dicit de consuetudine obseruari ꝙ sufficiat citatio ad domum, intelligendo domum in qua habitat cum familia. l. 4. §. toties. ff. de dam. infec. & d. l. 1. de lib. agn. & de uerb. sig. l. in l. censoria. dūmodo ipsius personę præcesserit diligens inquisitio, & reperta non fuerit, qa citatio ad domū est subsidiaria, ut dictis iuribus, & in c. causam q̄. de dol. & cont. & de eo qui mit. in pos. rei seruā. causa. c. fi. & ibi per Inno. Ad quod alle. C. de anna. excep. l. ut perfectius. Dyn. aūt tenebat indistincte sufficere citationem ad domū ꝑ tex. in l. scire oportet §. oportet. ff. de exc. tu. qđ non est uerum, quia ille tex. qui loquit al ternatiue debet intelligi s̄m iura prædicta. s. non inuento citato personaliter, & ita tenet Bar. in d. §. toties. Si uero fuerit in iudicio puta qa opposuit dilatorias indistincte sufficit citatio ad domū, ut in auth. q semel. C. qūo. & qn̄ iud. & dcm̄ est supra domus intelligit ēt cõducta l. lex Corn. §. domum. de iniuriis, & d. l. 1. & si habitat in diuersis locis uel in diuersis parochiis. Vide gl. in clem. causam. de electio. & Dyn. & Bar. in l. qđ si dubitet. ff. de acq. hęr. & l. 4. § ṗtor. Ad apothecam aūt nõ põt fieri citatio ut dicat ad domum facta, ut d. §. domum, & ibi plene ꝑ Bar. Nec dicat qs ṗdicta iura loquuntur in ciuilibus, qa r'r pariter ꝓcedit in criminalibus. l. absentē. ff. de pœn. & l. inter accusatorē. ff. de pub. iud. Hęc disputatio est utilis ubi nõ sunt statuta q̄ sic uel al'r ꝓuideant. & uide Bal. in l. 1. ff. de legi. ubi arguit qđ citatio ad domum nõ sufficiat nisi aliter disponat a statuto. alleg. C. de dec. l. decurionibus. & quod not. l. 1. §. aduersus. de oper. not. nunci. Et istud æquius licet primū de iure uerius s̄m iuris r'am supradictā.

4 Sed quæro quarto, † statuto cauetur ꝙ notorie infamatus de falsitate possit, de facto puniri, condemnari, & banniri nulla iuris solēnitate seruata. An tunc in datione banniri reqratur citatio? Et uidet ꝙ nõ, qa ut dixi supra ꝓxima q. in fi. in criminalibus ꝓcedit eo mõ quo in ciuilibus, sed ĩ ciuilibus uerbū de

facto tollit citationem, ut hr in l. uer. §. ex facto, ff. de min. ergo idem in criminalib. & ur notari in l. ictus fustiũ. ff. de his qui not. inf. & hoc ur uoluisse Bar. in quodã suo cõsilio qd incipit, punctus qõnis. In contrariũ ur, quia per uerba quantũcunq; lata non ur tolli defensio quæ est de iure naturali, imò realiter tolli nõ põt. l. ut uim. ff. de iust. & iu. C. de iure fis. l. defensionis facultas, lib. io. quinimò in brutis cõcedit l. i. §. cũ arietes. ff. si quapau. fe. dic Sed per citationẽ datur parti copia defensionis, ergo illa non tollitur. Citauit. n. Deus Adam, & tñ potuisset eum de facto punire. Pro solutione huius qõnis aduertẽdum puto ꝙ qñq; uerbum de facto regulas capturam tm, & tunc fateor qd non requiritur citatio Non. n. tunc tollitur citatio, sed loco uerbalis, fit citatio personalis, q̃ in multis casibus de iure permittitur. l. neq; ff. de in ius uoc. Et l. ait ptor. §. si debitorẽ, de his q̃ in frau. cred. per Bar. in l. consentaneũ, C. qũo, & qñ iudex. Non. n. tunc tollitur defensio, sed peruertitur, quia ubi alias potuisset se defendere ante capturam, nunc cogẽt captus se defendere, & sic non obstant in cõtrarium allegata. Qñq; uerbum de facto regulat cõgõnẽ, ut quia dr in statuto, ꝙ possit de facto cognosci, & tunc puto, ꝙ reqrat citatio per iura, & rõnes pro hac parte allegatas, ac ẽt quia cognitio non põt fieri nisi partium assertione, l. fin. C. de fruc. & li. exp. Non obst. gl. §. ex facto. quia uerũ est qd tolluntur iuris solẽnitates, non aũt tollitur defensio ut in aliis iurib. alleg. qd ẽt patet, qa ubicunq; potest cõtra absentẽ ꝓcedi, iudex à seipso debet defensiones partis assumere. l. 1. in fi. ff. de qõ. l. si nõ defendãtur. ff. de pœ. Qñq; dicta uerba regulant executionem, ut quia dr ꝙ possit de facto puniri. Et tunc aut adiciũtur post omnino liquidatum crimẽ, & credo ꝙ tunc non requirat citatio. cõstat. enim qd nullas defensiones habet, & ita põt uerificari gl. in d. l. ictus fustium, quæ loqtur contra captũ in flagiãti crimine. Et facit qd not. per gl. in l. 2. de fur. Bald. Si uero non est oĩno liquidum, sed solũ iuris ꝑsumptione, quia statutum dictat ꝙ bãnitus ꝑꝑ cõtumaciã captus de facto debeat puniri, tũc puto ꝙ ẽt ei sit assignandus aliqs terminus, licet possit esse breuis si aliq̃ defensionẽ hret l. 3. §. si ad diem. & qd ibi ꝑ Iac. de Are. ff. de re mil. & facit d. l. 1. in fi. de qõ. & qd habet in l. fi. C. depos. Et ideo in proposito puto, ꝙ licet quis notorie diffametur de falsitade, nihilominus iudex debeat eum saltem semel citare anteq̃ possit eum in bãno ponere. Ad qd faciunt quæ not. in l. illic. §. ueritas. ff. de off. præs. Satis. n. de facto fit si illud, ꝙ alias fieret in 20. dieb. fit in duob. uel trib. & sic sine solẽnitate, & tpis dilatione, ut not. in d. §. ex facto, & ita seruari feci de iure consultus dictãte statuto ꝙ ꝓconsul notariorũ statim ꝙ sibi pñtetur condẽnatio facta de falsitate alic⁹ notarii, debeat ipsum de facto abradere de matricula. debet. n. citari anteq̃ abradat, ut in d. §. si ad diẽ. & ꝑ Iac. de Aret. In ꝓposita uero. q. si iudex ad ꝓbõnem notorii ẽm ea quæ hñr in l. 1. C. qui & aduer. quos, & in l. ciues. C de app. & de Accus. euidentia. cum cõc. fecisset citari infamatum cum in terminatione deponendo in bãno, & ille nõ cõparuisset, forte tũc facta ꝓbõne alia citatio nõ requireret ꝑ no. in l. de pup. §. nunc. ff. de no. op nun. & in l. 2. C. de ep. aud. quasi tũc oĩno dicatur crimen liquidatum, ut dixi supra.

5 Quinto quæro. † Potestas inquiri contra Titium, uel aliter procedit, facit eum citari debita formaт, Titius non cõparet, sed infra terminum citationis comparet eius amicus allegans causas absentiæ, puta legitimũ impedimẽtum, mortẽ, uel qd simile quẽ iudex debet audire ẽm nõ. in l. seruũ quoq; §. publice. ff. de proc. ẽt sine aliqua cautione de rato, ut sentit gl. in l. exigendi. C. de ꝓcur. & apertius in l. in eo. §. nemo, de reg. iu. qritur, an teneatur eum admittere, adeo quod si eũ nõ admittit, sed ad ulteriora procedi ualeat uel non ualeat bannum. In hac q. dixit Bar. in extrauag. ad repr. super uerbo neglexerit, quod si ille amicus obtulit se probaturũ impedimentum, & iudex eum contempsit, processus est nullus quasi per eũ stet quominus certus fiat, alias dicit tenere processum allegat de app. cap. interposita. Et idem, sed non sic clare dicit. C. qũo, & qñ iudex. l. cum non eo. die. dicit tñ quod parti remanet saluum ius petendi restitutionem ex causa iustæ absentiæ, C. qũo, & qñ iud. l. ab eo. & ff. de in integ. rest. l. fi. & quod ibi not. Et sic in qõne fit conclusio quod si talis comparens non offert se paratum probare, tenet processus, & admitti non debeat. Si uero se offert ꝓbaturũ, tũc nõ possit ad ulteriora ꝓcedi, & si ꝓcedit processus est nullus. Et sic bãnũ nullum

quod

quod est no. Quod est uerũ duobus cõcurrẽtibus, uno ꝙ alleget causas absentiæ cõsistẽtes in facto ut morbum, carcerem, uel aliam causam absentię facti. Si uero allegat causas cõsistẽtes in iure puta aliquod priuilegium, tunc non auditur sine mandato sufficienti, aut sine cautione de rato. Ita tenuit Inno. in c. uen. de acc. & sequitur Bal. in d. l. ex g. & in §. pub. de proc. Si aũt iudex uellet ꝙ satisdaret de repñtando reum finita causa impedimenti nõ cogitur defensor talem satisdationem pstare ẜm not. per Io. And. in add. Spec. super rub. de defensore, & ideo si tunc ad ulteriora procederet bãnum nullum esset, sed tunc opponitur. Et uꝛ, ꝙ non ꝓpea bãnum reddatur nullũ, sed possit rescindi ꝑ beneficiũ restõnis, ut uideꝛ casus in l. 2. C. quib. ex caus. ma. & ibi per Doct. Sed põt uideri ꝙ illa lex loquitur qñ iudici nõ cõsistit citatum esse carceratum, uel ꝑ eum nõ stetit quominus sibi constaret, tũc. n. processus ualet, ut ibi. Si uero sciuit, uel per eũ stetit quominus sciret processus nullus est, ut dictum est. Ad quod. ff. de re iudic. l. quęsitum, & l. furioso. cũ ibi not. Requiriꝛ secũda, ꝙ defensor obtulerit se paratũ probare ꝑ ueras probõnes. l. 3. §. si ad diem. l. q cõmeatu t. ff. de re mil. ẜm Iac. de Are. Nõ aũt statuto aliter nõ disponẽte sufficere iuꝛm nisi ẜm cõdõnem, & qualitatẽ causæ, & ꝑsonæ cõparentis, & ita intelligo quod no. ꝑ Guil. in Spec. de app. §. breuiter, uer. qd ergo ubi alleg. l. scire op. §. suff. ff. de exc. tut. Et probaꝛ ꝑ l. quoties, C. de nau. lib. 11. C. de rep. auth. hodie, & l. non oẽs. §. à Barbaris, de re mil. & ita cõcordo Guil. & Bar. q uarie loquuntur in l. 2. §. si qs in iud. ff. si qs cau. Vnũ non omittẽs qđ ibi scripsit Bal. ꝙ qui semel admissus fuit ad probandũ per iuꝛm, iterũ nõ admittitur per iuramẽtũ, arg. in l. fi. C. de bon. auth. iud. pos ẜm intellectum Iac. de Are. quem ibi sequitur Bart.

6 Sexto statuto† cauetur ꝙ testis qui deposuit cõtra magnatẽ non põt redargui de falso. Titius q deposuit cõtra magnatẽ fuit de falso accusatus, & citatus non cõparuit, qriꝛ utrũ dicatur cõtumax, & sic debeat bãniri, an uero iudex habeat à seipso exceptionẽ opponere, & eum non bãnire, Hęc. q. formaꝛ ꝑ Bar. in l. abñtẽ. ff. de poe. & sup ipso cõsuluit, ut patet in cõs. c. qđ inci. A dño Cy. in uer. super quarto. Et qđ cõiter. habeꝛ, & scripsit in l. absentẽ, ac ẽt qa aliqua est uariatio, qa in l. absentẽ, ponit simpliciter contra testẽ fuisse processum. In cõsilio uero dicit, ꝙ iudex formauit inquisitionẽ, ut uidemus an aliqua sit diuersitas, eius cõsilium miserã de uerbo ad uerbum. Formata itaq; inquisitione ostẽdiꝛ primo, ꝙ ualeat ꝓcessus, & sic possit cõdẽnari, licet. n. agẽs oĩ exceptione careat tñ ꝓcessu ualet in se, qđ patet, qa ex eo põt seq condẽnatio licet ĩdebite. C. de cõd. in d. l. 1. ff. mã. l. si fideiuss. §. in oĩb. & text. dicit expresse in c. abbate sane, uers. qm̃, de re iud. lib. 6. Præterea licet sit præsumptio iuris, & de iure ꝙ non dixerit falsum, tamẽ admittiꝛ probõ in cõtrariũ per confessionẽ, in auth. de ęqual. do. §. aliud, & ibi no. gl. super uer. si naũt, scribiꝛ per Azo. in sum. de do. ante nup. & ꝑ Cy. C. de do. ante nupt. in auth. sed iam necesse. Testis aũt patiendo se poni in bãno uidetur cõfiteri, ergo &c. Præterea quãdo primo tpe fuit actio licet aliquo casu sit extincta põt pati qs cõueniri, & condẽnari de facto. ff. de exhib. l. hoc si qs. §. quãtum, & de rei uen. l. si post acceptum. Sed ipse testis non comparẽdo uideꝛ pati se cõueniri, & cõdẽnari, &c. & ꝑ hoc tolluntur oẽs rationes quæ dicũt qđ lapsum est tps inquirendi. Et cõtrariũ uideꝛ, ꝙ nõ possit cõdẽnari, qa iudex ẽt parte non opponẽte, sed expresse cõfitẽte maleficium põt, & debet defensionẽ eius qrere. Casus est no. ff. de qõ. l. 1. in fi. & ff. de poe. l. si non defendãtur, in fi. ff. ibi dũ dicit, & q cognoscit, debebit de innocẽtia eorũ quęrere. Facit. ff. de app. l. non tm̃. C de episc. aud. l. add. ubi inuita parte quis alleg. & eã defendit. Ad idẽ qñcũq; absente parte potest ferri diffinitiua sñia iudex pro eo ex suo officio ꝑquirit ueritatẽ. C. qño, & quãdo iud. auth. semel. ibi, ꝑquisita ueritate, & C. de app. l. amphorẽ, in prin. & ibi no. ꝑ gl. licet ibi dicat ꝙ sit speciale, tamẽ generale est, ẽt in principali nõ põt ferri sñia diffinitiua. l. properãdũ, §. & si qdẽ §. seq. C. de iud. Quid ergo dicemus, dico sic, quãdoq; liquet iudici euidenter nõ esse culpabilẽ, uel nullũ delictum cõmisisse, & tunc licet sit cõtumax, & habeaꝛ pro confesso, nõ tamẽ põt condẽnari per iura supra all proxime. Quid. n. si elapso termino bãni iudex uiuũ uidet quẽ cõtumax dicit interfecisse. certe nõ poterit cõdẽnari ne plus opeꝛ ficta cõfessio q̃ uera. l. inde nerat. in fi. cũ. l. seq. & ad l. Aql. Quãdoq; nõ cõstat iudicẽ nõ esse reũ culpabilẽ, tñ cõstat per hanc fictã confessio-

 nem

nem de maleficio. Sed constat, ꝙ reus de crimine non põt redargui, quia habebat pro se ꝑsumptionem iuris, & de iure, tunc credo, ꝙ possit, & debeat eum cōdēnare, q̃a ꝑ confessionē poterat ꝓbari contra eũ, & tũc cõstat, & est ꝓbatum per illã fictã confessionem, ut supra ꝓbatũ est. Et ꝑ hoc apparet, ꝙ ipse citatus debet cõparere q̃a iudiciũ poterat hr̃e effectum. Non ob. ꝙ dicatur, ꝙ t̃pa sunt elapsa, quia ẽt tunc dico talis inquisitus poterat cõtumacia condẽnari, quia ipse accusationẽ nõ tollit ipso iure, sed parat exceptionem, l. si maritus, §. ꝑscriptiones, ff. de adul. & C. eo. ti. l. adult. quam exceptionem põt simpliciter omittere, & nõ opponere, & seq̃tur cõtumacia, ut in d §. ꝑscriptiones. Præterea põt pati se in bãno poni de facto, ut dcm̃ est. Hæc in cõsilio In l. absentem in fi. cõcludit sic. Cõcludo ergo. ex oĩbus prædictis ꝙ cõtra absẽtem qui hr̃ pro confesso non põt procedi ad cõdẽnationem, qñ iudici liquet aliq̃d ꝑꝑ qđ apparet illud nõ esse maleficium, secus si ei appareret aliq̃d ꝓpter qđ ille poterat se tueri, maleficiũ tñ est cõmissum. Vides ergo omnibus suis cõiunctis, ꝙ ita permittat iudicẽ inquirere sicut partẽ accusare quæ uñr in se habere differẽtiam. Nã si iudex uidet anteq̃ formet inq̃sitionẽ, ꝙ testis nõ põt redargui nisi ꝑsumptione iuris, & de iure, & non esse maleficium illud de quo inq̃rit, & sic uidet sibi nõ cõpetere ius inq̃rendi propter quod difficile uidet̃, ꝙ dicit, possit inquisitionẽ tenere, licet forte secus sit in accusatione ĩ qua iudex tm̃ non põt, q̃d tñ eius auctoritas magna est, & q̃a à potẽtia accusandi iudicat̃ ẽt potẽtia inquirendi, ut l. non solũ, §. q̃q̃. ff. de iniur. Nõ audeo ab eis doctrina discedere ꝑ. sertim si ex tenore processus nõ constat, ꝙ ille popularis testificatus fuit contra magnatem licet in ueritate sic fuerit. Tunc. n. tenet citatio. & per consequens inducitur confessio. l. ex quocunq; , ff. si quis in ius uoc. non ier. Quod credo uerũ nisi statutũ talẽ testem à iurisdictione iudicis eximeret pro testificatione ꝑdicta. Tunc. n. non teneret̃ cõparere, & sic nõ induceret̃ ficta confessio & idem si statutum annullaret actum q̃ fieret in cõtrarium per ea quæ dixi supra parte prox. q. 2. & ad illud quod de p̃scriptione dixit Bart. uide quæ dicam infra tempore 2. par. 2. q. 5.

7 Septimo quęritur † ex forma statuti cauet̃ ꝙ in criminalibus quis debeat personaliter, uel ad domum bis citari. deinde si non comparuit debet citari per proclama, siue bannũ ꝑconis cum termino triũ dierũ quo termino elapso habeat̃ pro cõfesso. Si tñ uult cõparere ante bannum, siue ante sñiam diffi. possit dum tñ anteq̃ compareat soluat certã quãtitatẽ pecuniæ, puta solidos 10. alias non audiat̃ dictante statuto hoc modo uidelicet, & si intra uel post terminũ sibi datũ in tali banno cõparuerit ante cõdẽnationẽ factã, & soluerit, tunc qñ post terminũ uenerit soluerit cõi gabellę nomine solidos 10. pro tali banno eximat̃ de ipso bãno nihil ulterius soluendo. Et si dictos solidos 10. non soluerit, non intelligat̃ esse exemptus, sed cõtra eum tanq̃ cõtra contumacẽ procedi debeat, &c. Eo uero comparẽte dat certũ modum procedẽdi. Titius accusatus, uel inq̃situs positus fuit in bãno, & post terminũ assignatum cõparuit negauit, & satisdedit, q̃a sic patiebat̃ natura delicti, sed gabellã nõ soluit. Quęritur an iudex possit eum tanq̃ contumacẽ cõdẽnare, siue bãnire. Et q̃d si post aliquot dies soluit, & solutio in iudicio producta fuit, Cũ hęc q̃stio esset de facto dicebã sic. Primo uidet̃, ꝙ nõ possit bãniri tanq̃ contumax, q̃a sufficit, ꝙ fiat solutio postea qñcunq; , l. uniuersa, C. de prec. Imp. off. Sed aduertendũ, ꝙ aliqñ aliquid debet fieri ante actũ, uel in ipso actu. & tũc si non fit, actus est nullus, l. in uniuer. sis. C. qui da tut. pos. l. si quis mihi bona, §. iussũ. de acq hær. l. obligari, §. tutor. de auth. tut. Aliqñ debet fieri post actũ, & tunc loquitur lex uniuersa. & ibi not. per Bar & Bal. uidẽdũ est ergo in proposito an requirat̃ solutio gabellæ ante cõparationẽ an post. Et certe dicẽdũ est quod requiritur ante cõparationẽ, quod esse uerum dicebã, ostendi ex pluribus uerbis statuti. Primo, ex natura uerbi soluerit, quod licet posset adaptari ad p̃tm̃, & futurũ, l. si iã facta, & l. solemus, ff. de cõdõ. & demõst. Tñ qñ ex aliquo adiũcto declaratur, intelligit̃ de p̃to, uel futuro ẽm declarationem, ut no. per Bar. in l. omnes populi. & in l. 1. de his quæ pœn. no. & l. non aliter. de leg. 3. Sed ex dictione, tunc, quæ denotat extremitatem, ut l. 4. de condit. & demon. & l. lecta, ff. si cer. pet. ubi ad initiũ tẽporis refertur. Itẽ ex dictione uenerit quæ intelligitur in futurũ, patet ꝙ requirit̃, ꝙ soluerit ante quã uenerit. dicit. n. si quis uenerit post terminum banni, & tũc soluerit, &c. & ita intel

ligi

ligi debēt ipsa uerba, ex quibus liquet, ꝙ pdi xi. Et probatur in simili. in auth. de nup. §. si uero incertū, & ibi no. super uerbo, qnquennium. Secūdo hoc esse uerū patet, quia acceptādo eius comparationē eum de banno eximit, procedit. n. tanꝗ contra pñtem, sed non debet eximi nisi soluerit, & non intelligitur exemptus ergo loqtur de ante facta solutione. qa alias illa uerba non possent uerificari. Preterea ubicunq; uerbum qđ habet signatum tpis pñtis, & futuri si intelligitur futurū inducitur absurdum, semper intelligitur in ptm̄ d. l. 1. de his quæ pœnæ not. sed si dicamus, ꝙ sufficiet postea soluēdo poterit post negationē differre quousque uideat dicta testiū. Et si uiderit nō probare soluet si uiderit pbare non soluet, & sic datio fideiussoris nō ualebit, eritq tūc iudicium elusorium, qđ esse nō debet, ff. de iud. l. si ptor. Et quod hr̄ in §. publice. Vt igit̄ hoc absurdum nō cōtingat & sic detur ptñs reo eludendi iudicem, intelligatur in significatu ptō nōin futuro. Pro ista determinatione facit quod not. p Bar. in l. 1. §. fin. ff. de quis eum q in ius uoc. est ui exi. & l. si tutor. C. de quib. cau. in integ. rest. non est necess. ubi determinatur, ꝙ qñ solutio decimæ, uel alia solēnitas requiritur ante actū, quidqd fit illo ante non obseruato, nullū est ipso iure Et ideo in ppposito debet cōtra ipm pcedere, tanꝗ contra contumacem quod est uerū eo bis citato. Si aūt semel fuisset citatus non teneret bānum cum fuerit pctm̄ in forma statuti ſm Iac de Are per l. non sunt liberi. in princ. ff. de statu homi. quod seqtur ibi Ray. & alle. l. Iulianus, §. sed, & si quis, ff. de exhi. & l. prolatam. & qđ ibi no. C. de senten.

8 Octauo quæro † dictus reus post cōtumaciam, & sic postꝗ fuerat habitus pro confesso gabellam soluit, cōparuit, & negauit. Quæritur cui incūbit onus probandi An sibi, an accusanti, uel inqrenti; Dicendum arbitror in hac q. ꝙ si processus fiat ex statuto relato supra prox. q. transit res sine dubio, qa factā solutione exemptus intelligitur à banno, ergo & à cōtumacia, & cōfessiōe quę ex illo resultat, l. fi. C. de senten. pas. cum ibi not. & in l. 1. in fi. ff. de quęst & ita semper hic practicat̄. Si uero pcessu fiat ex ui alterius statuti, ꝙ introducat ex cōtumacia cōfessionem, & de cōparēre post bannum ante senten. nihil dicat restat aliqualis dubitatio, si n. contumacia cōfessionē introducit, sequi uidetur illā reuocanti incumbere onus probandi illam erroneā fuisse ſm not. in l. error. C. de iur. & fac. ign. per gl. & Doc. in l. non fatetur, ff. de confes. & p Guil. in Spe. de confes. §. fi. ad fi. uer. cętera. & in c. fi. de cōfes. Cum ficto cōfessio spōtaneæ, & uerę cōfessioni ęquiparetur per statutum, & sic idem in una, ꝙ in reliqua. de leg. 1. quod etiā uoluit Bar. in l. absentem. de pœ. & in alio casu, ut dixi supra q. 6. hac eadē parte. Sed pdictis non obstanti. ueritas est in cōtrarium, ꝙ ad pñs br̄ ostenditur sic. contumacia, & mora iudicialis idē sunt l. & si post tres. si quis cap. sed mora iudicialis pōt purgari usque ad sñiam, l. si cum exceptione, §. hæc aūt acti. ff. quod met. cau. ergo, & talis cōtumacia. Purgata aūt contumacia non potest obiici confessio quæ ex illa resultat, qa cessante substātia cessat qualitas, ff. de usufr. leg. l. 1. Secūdo, quia nedū effectus priuationis ipsius defensionis inductus à cōtumacia tollatur p comparitionem ante sent. qnimo tollitur p comparitionem factā post sen. iudice tñ adhuc sedente pro tribunali, ff. de in integ. rest. l. diuus. Ibi. n. q alias non admitteret ad appellandū obstante uera contumacia admittit̄ si cōparet iudice adhuc pro tribunali sedēte. Ita in proposito, qa nō admitteret̄ ad negandū post sent. admittatur si ante illā cōparet contumacia non obstan. & uide quę dicā infra statim, q. x. & infra hoc eo. tēp par. ult. q. 2. ex qbus roborat̄ decisio supradicta.

9 Nono statuto † aliquo cauetur, ꝙ anteꝗ quis banniatur, debeat per loca publica per proclama assignari terminus trium dierum intra quem quilibet qui uelit defendere reū, uel adesse causæ possit comparere, alias nullus possit bāniri. Iudex procedens contra Titium fecit fieri proclama. per loca publica, ꝙ quicunque uellet defendere Titium compareret intra terminum trium dierū, & nihil dixit de eo q uellet adesse causæ. Quæritur an Titius possit banniri, hanc q. posuit Io. Butr. in l. hi qui. ff. de postul. Concludens, ꝙ non potest banniri, & si detur bannum, ꝙ nō ualeat, quia non omnia solemnia seruata sunt, nam aliud est defendere, & aliud adesse causæ, ut ibi. & sic cum utrūq; debuit exprimere si unū omisit solēnia nō seruauit. Itē tenuit Alb. ubi supra, q. 58. alle. l. fi. de in inte. rest. & de itine. actuq. pri. l. 1. § hoc interdictum. Facit, ff. de tiā s. l cum hi, §. si prætor, & de proc. l. paulus, & quod dixerūt Host. Inno. & Ioā

And. in c. 2. de consu. q solẽnitas, siue forma data actui debet fieri, & dicẽdo exprimi, alias actus est nullus, & ad hoc Bal. in auth. qui semel. C. quõ. & qñ iud. all. gl. in ca. 1. de mil. uas. qui cõt. est, pro hoc qđ dixi supra in fi. 7. q & p hoc dixi in l. Paulus, q si cauetur statuto q iudex non possit p inqsitionẽ procedere, nisi prius requisito iniuriam passo, an uelit accusare, denunciare, uel notificare, qđ cunq; n omittat nõ tenet pcessus p iura pdicta. Aliud esset si diceretur qđ debeat citari ut cõpareat ipse, uel alius pro eo, qa tũc licet omittatur illud, uel alius p eo. nihilominus poterit in bãno poni, qa illud à iure intellr, ut l. fi. C. de pc. & no. in l. si min. de bo. auct. iud. pos. & ideo illa expsso nihil opatur l. 3. de leg. ſm Iac. But. & Bal. in d. l. fi. de proc. Dic tñ q intellr ut legitime compareat, ut l. sed si unus, § si pcur. ff. de iniur. Ratio diuersitatis ideo est qa in primo casu statutũ reqrit quid diuersum, in secũdo idẽ, Aduerte qa qñ aliquid exprimitur p forma ẽt si sit tacitum, illud debet seruari, & dicendo exprimi, ſm Host. Innoc. & Ioan. And. in c. 2. de cons. & in c. 1. de bap. & ideo dixit Old. cõsulendo q licet in dño sufficiat tacita reuocatio pcuratoris, ut in ca. si quidem, de proc. li. 6. Non tñ sufficit in procuratore cõstituto cum potentia substituendi, & reuocandi, & ideo est quia dño à lege, uel ab hoĩe nulla forma tradita est, ipsi aũt procuratori forma tradita ẽ, ergo illa, & factis, & uerbis seruanda est, ut in c. cũ dilect. de rescrip. ut ipse rescripsit iu cons. 133. Aduerte ẽt q tacitũ expressum ab eo qui poterat aliter ordinare operaṫ, ut ammodo tacitum locum non habeat, ut l. talis de leg. 1. Item & si non possit tacitũ tollere, tñ illud expressum operaṫ in fauorẽ eius pro quo disponitur l. Titio, ff. ad l. Falc. & l. 4. § si qs condẽnatus, ff. de re iud. & sic concluditur quod dictũ Iac. & Bal. non procedit, & q nisi illud exprimatur in proclamatione nõ poterit in banno p no. p Bar. in d. l. 3. de leg. 1.

10 Decimo quæritur † an post lapsum termini qui facit reũ cõtumacem haberi pro confesso, requiratur q accusetur contumacia, uel fiat pronũciatio eũ haberi pro cõfesso anteq̃ perueniat ad bannum diffinitiuum. In primo dixit Bart. q non, quia licet in ciuilibus talis accusatio cõtumaciæ requiratur. l. properandum. § 1. C. de iud. Tñ in criminalibus non est ita siue procedatur per inquisitionem, siue per accusationem, qui accusatore defuncto, uel desistente põt iudex ad ulteriora procedere. C. de abol. l. 2. ff. de publ. iud. l. pen. in prin. ita dixit in extrauag. ad reprim. super uerbo, neglexerit. Cautius tñ est quod cõtumacia accusetur, uel quod p accusatorem ab initio detur iudici potentia procedẽdi vsque ad fi. &c. ubi ẽt sentit Bar. Sup secundo uř dicendum qđ requiraṫ pronunciatio qa ubicunq; contumacia inducit fictã cõfessionẽ, requiritur iudicis pronunciatio, ut hř in l. 2. §. quod si actor. C. de iu. cal. in ca. 2. de cõf. li. 6. & in l. eius qui delatorem. ff. de iu. fis. per Bal. in ca. uas. si de feu. fue. cõtr. ubi tradit ad propositum notabilem doctrinam, uidelicet qđ ubicunq; aliqd pẽdet à motu iudicis semper requiritur pronunciatio. Facit quod hř in auth. hoc amplius. C. de fideiuss. Posset tñ dici, ut supra quod illa iura loquantur in ciuilibus non in criminalibus Tũtius tñ est tenere quod requiratur pronunciatio per regulam l. inter accusatorẽ, de publ. iud. & de pœ. l. absentẽ. Põt tñ hæc pronũciatio fieri una cum diffinitiua. l. eius q delatorem. & præall. & q ibi per Bar. Hinc est qđ cõiter in oĩbus bãnis dř habita dicti accusati, uel inquisiti eius contumacia pro uera, & legitima cõfessione quæ satis includũt dictã interlocutoriam l. cum clericis, & qđ ibi not. C. de epis. & cler. Crederẽ tñ ẽt sine ulla expssione bannum ualere, quia taciteuideretur pronunciare sicut dicimus in l. 1. C. de ord. iud. & l. pen. ff. de his q sunt sui, uel alie. iur. & in l. quod in diem, § si rõnem, de comp. cum si.

11 Vndecimo quæro, † Stante statuto pdicto iudici notũ est, q citattus est in loco ex quo non põt in termino in citatione apposito cõparere. Et ut omnis cesset dubõ est ibi ex cã uolũtaria. q̃ritur an iudex habeat necesse expectare lapsum termini, an uero possit statim eum bannire, & fiscus uirtute statuti bona occupare. Hanc qõnem mouit Bal. in l. 2. C. si pen. app. mors inter. & arguit primo, q possit dari bãnũ non expectato termino, qa de necessario cõtingẽtib. idẽ est q de pñtib. ff. de uer. obl. l. cũ stipulatus sim mihi à proculo. de noua. l. si pup § 1. Determinauit tñ cõtrarium tribus rõnib. Prima, qa uerba legis requirunt tps cõsumatum, ut not. in c. ubi periculũ, de elect. li. 6. Secunda, quia haberi pro cõfesso est pœna a cõdõne incipiẽs, quia præcedens interlocutoria de citãdo nõ obligat:

unde

unde non incipit à præcedenti obligatione. Et ideo expectãdum est ultimum momentũ l.in illa stipulatione.§.si calendę. de uer.obl. Tertia, quia hęc pœna trahit secum executionẽ,& ideo reqritur fcm̃ cõsumatũ, ut in c.ꝑpetuę de elec.lib.6.in nouel.Ista determinatio placet.ubi.n.de pœna legali tractatur, qualis est ficta cõfessio à statuto inducta ꝑp cõtumaciã,ibi non sufficit esse certũ,nisi ultimus terminus aduenerit,& sic ante agi nõ põt,casus est de uerb.oblig.l.in sulã. Præterea ubi notať cõdẽnatio nõ sufficit cõfessio ẽt uera,& facta in iudicio,ut hř ff. de his qui no.inf.l.ictus fustium,ꝑ gl.Bal.& alios,licet secus sit ubi nota.fcm̃ ut no.eod.tit.l.qm̃, q̃ ita saluať Præterea loquitur in ciuili ubi cõfessus hř pro condẽnato,qđ non est in criminali, ut ibi ꝑ Bart. Non ergo põt iudex ante terminum bannire,ut in rõnibus tactis ante uers. pręterea, nec fiscus ante bãnũ bona incorporare.licet alia solẽnitas obserueť in bãno dato de iure cõi qñ annotantur bona, in l.1.2.& 3.C.si pen.ap.& in conc.ibi alleg.

12 Duodecimo quero † Iudex formauit inquisitionem,uel ex accusatione processit cõtra Petrum Ioannis de populo S. Laurẽtii, & in illo populo nõ erat Petrus Ioãnis, sed Petrus Martini,uel erant duo Petri Ioannis, & sic fecit citationes,& bãnum dedit. Quæritur an dare potuerit, & si dedit an ualeat, Bar.in l.demĩo falsa,in princip. in 6.q. ff. de cõd.& dem.tenet ꝙ ualeat, & executio fieri possit, si cõstat ꝙ ille erat hõ q̃ de maleficio fuerat inculpatus, & ꝑꝑea dicit ꝙ cauti rectores faciunt illũ captũ recognoscere se esse illũ q̃ de maleficio fuit inculpatus.Et ita etiã dicit in l.inter stip.§.1.de uer.obl. & de cust. reo.l. diuus. Credo Bar. intellexisse qñ citatio fuit facta ꝑsonalĩ uel ad domũ,& cõstat ꝙ captus est ille qui fuit citatus ꝑsonalř, uel qui habitauit in domo citationis.Tunc. n.citatio non fuit inualida,aut rõne erroris,aut incertitudinis ꝑ ibi notata, cum de corpore citati cõstaret,& ꝑ cons.reqsiti,ut ĩ turrib. ib, all.& l.si qs in fundi uocabulo, de leg. 1. Sed si citatio fuisset facta ꝑ loca publica,uel ad ecclesiam principalẽ, uel ianuã Palatii rectoris,ut interdũ ꝑmittunt statuta,tũc puto bãnum nõ tenere uno casu ꝑꝑ errorẽ,qa citatur Petrus Ioã.q non est,& de corpore nõ cõstat ex aliqua circunstãtia. Alio casu q nõ rõne ĩcertitudinis,ut in l.duo sunt Titii, de test.tut.& qđ hř in l.si quis seruũ. §. si inter duos, de leg. 2. Cõiter tñ rectores obseruant cõtrarium.Faciunt.n. captũ cõfiteri se esse illum q deliquit, ut in snĩa, continetur, & qui citatus fuit,& bannũ exequanť. Et ita dicit Bal in d.§.si inter duos fuisse seruatum Florentiæ, qa ille qui deliquit debuit cogitasse se citari,& qa talis citatio declaratur ex adiuncto. Quod põt de iure esse uerũ si incitatione exprimitur causa.s.delictum. Sed si simplř dř quod compareat ad defendendum se à quadam inquisitione &c.Tale bãnimentum de iure nõ procederet. Vidi tñ ẽm dcm̃ Bal.practicari,& ita seruatur per assessores, qui si non detrahũt ueritati fauori publico deseruiunt ne in talibus fraudes cõmittanť, & maleficia remaneant impunita.Et adde q̃ dicam infra in 2.tꝑe,parte 2.q.26.ubi tractabo an occidens illum quem putabat bannitum cum non esset excusetur à pœna.

Rub. an à tali banno possit appellari, & de concernentibus hunc articulum, & quando quis dicatur bannitus.

SVperest ut quarta particula huius primi tꝑis expediatur,quę fuit à tali banno possit appellari, & in aliis particulis processum est sic procedam in ista.

Primus ergo quæstionũ titulus est prædictus.

1 *An à tali banno appellari possit.*

2 *Quæritur ubi licet appellare cui incumbat onus probandi An ipsi qui fuit habitus pro confesso. An inquirenti, uel accusanti.*

3 *An pendente tempore ad appellandum intelligatur sic bannitus, taliter bannitus quòd in eo locum habeant statuta de bannitis loquentia.*

4 *An possit dici bannitus appellatione interposita pendente.*

5 *An pendente causa nullitatis dicitur bannitus.*

6 *An pendente causa restitutionis in integrum per uiam iustitiæ.*

7 *An pendente causa supplicationis.*

8 *Quid iuris si nondum est bannitus, sed notorium est eum commisse crimen.*

9 *Quid iuris si cauetur statuto quòd certo modo delinquens ipso facto bannitus intelligatur.*

Quarta pars primi temporis.

1 PRimo ergo quæro, † An à tali banno liceat appellari: in hac qõ.in locis in quibus

bus est statutum, ꝙ in criminalibus nō possit appellari, hęc quæstio. est sopita, sed restat in locis in quibus statuta nihil disponunt aliud quam supra dictum est, in qua. q. uidi quędā breuissime scripta ī quibus sic dr̃. Primo ur̃ non possit appellari, quia contumax non appellat. l. properandum. §. sin. aūt reus. C. de iud. sed certe dicendum est ꝙ appellari potest ut dr̃ manifeste. C. si pen. ap pel. mors inter. l. 3. & dic ut ibi not. & in l. properandum. §. illo. & § finaūt reus. Certe q̄sq̄s fuerit scribens nimis breuiter se expediuit. Dixi. n. supra in ꝓœmio qđ aliud erat bannū de quo ī d. l. 3. dr̃, & aliud de quo agimus, & ideo q̄dq̄d sit in bāno annotationis bonorū, &c. ad propositum nostrum arguo primo ꝙ non possit appellari, quia snīa bāni cōtinet pœnā criminis ergo nō appellat̃, q̄a nec à pœna. ff de uerb. sig. l. si qua pęna. Secūdo cū ex forma statuti talis cōtumax habeat̃ ꝓ cōfesso, qđ non est in eo cuius bona annotant̃, ut d. l. 3. & l. 2. eo. tit. ergo nō pōt appellare semꝑ ei obstante sua confessione quæ detegit app. frustratoriā C. quorū. app. nō recip. l. 2. & arg. de fal. satis aꝑte, & C si ex fal. instr. l. fi. cū ibi not. Tertio quia uerus cōtumax non appellat, ut in d. tit. quorū ap pell. l. 1. & d. l. ꝓperandū, & l ad perēptoriū, cū sim Quarto ẽm Bald. in quodam suo consilio. Lex statuit certū terminū ad purgandū moram. s. usque ad snīam. l. si cum exceptiones, §. hæc aūt actio. ff. quod met. causa appellationis uero non ur̃ posse purgari. ff. de optio leg. l. mācipiorū, de acc. l. titia cum cōcor. In cōtrariū quod possit appellari sic ꝓbat̃. Bannum est multa, ut not. gl. in l. 1. §. ex hoc rescripto. ff. de uen. inspi. ergo pōt appellari. l. & in multis, C. de appell Præterea à snīa diffinitiua lata in criminalibus potest appellari. l. addictos, C. de epis. aud. & l. addictos, de appell. & ff. eo. tit. l. non tm̄, ergo, & ab isto banno qđ ex forma statuti uim hēt snīæ diffinitiuę, ff. de leg. 1. cū simi. Tertio, regula gn̄alis est permissiua, in maiore. n. & in minore licitū est appellari, nisi q̄s reperiatur ꝓhibitus. l. & in maiori, C. de appell. & not. in l. q restituere, ff. de rei uend. & in l. creditor. §. iussus, de appel. Sed statutū hoc non ꝓhibet, ergo ꝑ dictam rl̃am poterit appellari. Quarto, ꝑ hac parte ur̃ casus in l. gn̄alr̃. §. 1. C. de rebus cred. & facit l. cū apud, ff. de iud. sol. ubi stipulatio ob rē non defensam, & sic ob cōtumaciā pōt purgari in causa ap. pellationis. Pro huius q. solutione distinguēdū puto, ꝙ aut statutū dicit cōtumacē hr̃i ꝓ cōfesso, & cōuicto, & tūc nō puto posse appellari ꝑ d. l. 2. C. quo. appe. nō recip. Et non obstant in cōtrarium allegata, quia est casus specialis in quo appellatio est ꝓhibita. Si uero statutum dictat tm̄ eū hr̃i ꝓ cōfesso. Tūc aut est uerus contumax ẽm ea quæ hn̄r, quæ hic non repeto in iuribus superius allegatis, s. in l ꝓperandum, & l. 1. quo appel. in l. ad perēptorium. ff. de iud. & in l. ex cōsensu. in fi. de appel. in cle. si ante. de dol. & cōtu. & plene ꝑ Bar. in l. fi. ff. de in integ. rest. & nō pōt appellari non ex ui cōfessionis inductę, sed ex natura uerę cōtumacię Fallit hoc in duobus casibus. Primus est si uenerit adhuc iudice pro tribunali sedente. ff. de in integ. rest. l. diuus. Secūdus si ex forma statuti reseruat̃ ēt post latā snīam aliqđ tp̄s ad purgādū moram sine cōtumaciā, ut d. l. 2. C. si pen. appe. mors interue ẽm unum intellectum, & ibi tangit Bald quod est not. pro limitatione iurium prædictorū. Si aūt non est uerus contumax, ut rl̃r est non citatus personalr̃, & tūc aut iudex ēt ultra cōtumaciam examinauit testes, & tanq̄ confessus, & conuictus non appellat, ut d. l. 2. C. quo. ap. Aut ex sola contumacia cōdēnauit, & poterit appellare non ea rōne quod sit multa, q̄a non est simplr̃ uerum, ut dicā infra in secundo tꝑe. q. Quæ ꝑdant banniti, q̄ est 5. uel in q. 3. sed alijs rōnibus supra tactis, & arg. d. l. 3. si pen. ap. ẽm aliam lect. Non obst. ꝙ eius contumacia habeatur pro confessione, quia illā pōt reuocare rōne erroris in causa appellationis, ut hr̃ in simili in l creditor. §. iussus. de ap. & no. ꝑ gl in l. 2. § ꝙ si actor. de iur. cal. & ꝑ Bart. in l. obseruare. C. quo appell. non reci. per Doc. in l. error. C. de iur. & fac. ign. & in l. 2. de erro. aduo. Dixit tn̄ Ioā. And. in c. Romana §. sinaūt, de appel. lib. 6. ꝙ qn̄ solum confessus appellat debet in appellatione exprimere causā, q̄a asserat se errasse, & cōfessionem reuocet alias non audit̃, quod est not. In appellatione. n. à diffinitiua rl̃ causa non est inferenda de appel. l. 1. in fi. Non ob. l. si qua pœna, quia hic non appellatur à pœna, sed à iudicis iniquitate, q̄a non debeat appellantem condemnare. Aliqn̄ n. pœna est certa, & à iure limitata, & ab illa non appellatur qn̄ constat aliquem illam incurrisse. Est

enim

enim tunc sniā legis, & ita loquitur, l. illa, & quod not ꝑ Guil. in Spec. de rec. §. fin. in fin. uer. hic not. qñq; est pœna reposita in iudicis arbitrio, & tñ pōt appellari. Ita not. in c. super his, de acc. in gl. super uers. arbitrium, & in cap. qa nos, de appell. in ult. & gl. & idē si à iure imponitur certa pœna, sed si certum est aliquem nō incurrisse, uel dubitatur ꝑꝑ quod requirur iudicis sniā, & pōt appellari, ut l. & in maiorib. & ita not. Arc. & Io. And. in c. cup. de elect. lib. 6. & idem Arch. in q. 5. qa suspecti, habet ēt d. l. si qua pœna, alium intellm ut ubi not ꝰm quem nihil facit ad ꝓpositum. Non obst. ultima ratio, quia non est uera, potest. n. in causa appellationis mora purgari ut not. in l. 1. circa princ. de act. empt. An aūt à dispōne statuti, siue cōstōnis possit appellari, dic ut per Bart. in l. oēs populi, & in l. fi. de app. rec. & uide Io. And. ī c. cū oēs de cōst. q dicit, ꝙ sufficit cōtradicere.

2 Secundo quæro. † In casibus in quibus licet appellare cui incumbat onus probandi, an ipsi iudici inquirenti, uel parti accusanti, an ipsi bannito appellanti contra quem est ficta confessio inducta ex cōtumacia? Rñ cōsultum uidisse onus probandi incūbere iudici, uel accusatori, prout ante incumbebat si comparuisset primo, qa extinguitur pronunciatum, l. 1. in fi. ad Turp. cum sim. Et si non stat ꝑsumptio sniæ quæ onus probandi trāsferat. Secundo qa cōtumacia est purgata quę pōt purgari ēt lata sniā, ut dcm̄ est supra. Itē ex quo non denegatur appellatio, ergo nec defensio denegata uř quæ succedit statim appellatione ꝑmissa. Quarto ꝑ regulā gñalem q̄ habeř in l. hi qui ad ciuilia, C. de app. & hř in §. illud, in auth. de his qui ingr. ad app. dixit tñ Bal. post cōfirmationē ꝑdcorū cōsiliorū ꝙ si cōtra appellātē esset alia indicia facilius conuinceretur ꝑꝑ bānum, quia illud fecit eum suspectum, C. de assess. l. consiliarios quod non procederet si ꝓbaret se fuisse impeditum, siue se habuisse iustam cām in principali causa non cōparendi, arg. eo. quæ hñr maxime ꝑ Bar. in l. fi. ff. de in integ. rest. Pro decisione ꝑdicta uide quæ dixi supra per tepx. q. 8. Est. n. necesse quod dicatur aliud in uera cōfessione per not. in iuribus ibi alleg. & aliud in ea quæ cōtumacia introducit, ut patet manifeste ex his quæ ibi dixi. Licet. n. in aliqbus æquiparentur non tñ in omnib. Statutum. n. solum dicit quod possit bāniri in ea pœna qua posset cōdēnari si confessus fuisset, uel dicit ꝙ habeať pro cōfesso, qđ cū sit facti non habet eundem effectum ꝙ esse confessum, dico quo ad omnia, ff. de uerb. oblig. l. mercis. & quod ibi no. quod est indubitanter uerū si ante diffinitiuā nō fuit pronuntiatum eum hři pro cōfesso, ꝰm ea q dixi supra parte prox. q. 10. cum. n. appellando à diffinitiua intelligatur ēt ab illa interlocutoria appellatum: stat regula ꝙ in eo statu est in quo erat illa interlocutoria non facta. Et sit nō dici fuisse cōfessus l. 2. ff. de app. recip. cum sim. si aūt fuisset ante diffinitiuā interlocutorie pronūciatum eū hři ꝓ cōfesso, maius esset dubium, sed putarē dicēdum ꝙ aut ex forma statuti non poterat ab interlocutoria appellari, qa reseruatur in appellatione à diffinitiua, & idem. Si uero poterat appellari, & ille non appellauit transacto tꝑe anteq̄ daretur diffinitiua, uel anteq̄ à diffinitiua appellaretur, putarē secus esse, qa illa pronunciatio non est reuocata per appellatione à diffinitiua, l. itra utile, ff. de min. cū cōcor. Et sic remanet ꝙ habet contra se uirtutē cōfessionis. Et sic licet concedi possit quod illa possit tanq̄ erronea reuocari, tñ ei incumbit onus probādi errorē, & sic rem aliter se hře, ut in l. error, C. de iur. & fac. ign. & aliis iuribus alleg. in præall. q. 8. nisi per iustam causam, quam probaret, concederetur sibi restō in integrum aduersus illam pronunciationē per not. in l. diuus. & l. fi. ff. de in int. rest.

3 Tertio quæritur † uiso quod aliqñ potest appellari, an tunc lata sniā antequam labantur decem dies infra quos potest appellari quis dicatur bānitus taliter, ꝙ in eo locum habeant statuta de bānitis loquentia. Et primo uř dicendum ꝙ non, sicut. n. non potest innouari aliquid appellatione pendente, ff. nil nouari appellatione pendente. l. 1. & C. de app. l. ita nec pendente tꝑe ad appellandum, ut not. in d. l. 1. Secūdo probatur, quia idem est effectus si moritur cōdemnatus pēdente tꝑe dato ad appellandum q pendente tꝑe appellationis, ut not. per glo. in l. ex iudiciorū ff. de accus. quæ reputatur singularis, sed habet conc. in l. si qs post. ff. de test. Sed pēdente tꝑe appellationis quis non dř bannitus. l. furti, in princ. ff. de his qui not. inf. & l. 1. in fin. ff. ad Turp. Ergo nec pendente tꝑe ad appellandum. In hac q. est aduertendum quod omnis effectus iuris qui producunť à

senten-

sñia non requirentes facti executionē statim lata sñia sunt producti l.furti. in prin. ff. de his q no.inf & l.si quis filio.§. q aũt oẽs. ff. de iniusto.testa.& per Inn. in c. qualiter, & qñ.de acc.Illi aũt effectus qui requirunt factum homines non producuntur, nisi lapso tpe ad appellandum, & sic postq̃ sñia transiuit in rem iudicatam , ut C.de exe. rei iud. per totum quod in ciuilibus uerum est sine dubio,ut in iuribus supra allegatis , & de appel.l.constõnes.& de appel.c.nõ solum.li.6. Sed,& in criminalibus per rẽam.l.absentem. de pœni.& de iud.ff.l.oẽm.& pp maioritatẽ periculi licet in cõtrarium faciant l.non tñ. de appel.ead.l.addictos.C.eo.tit. & de episc. aud.l.addictos Sed rñdetur qꝛ ibi de facto fiebat executio,ut ibidem p Doct.Ex quo infertur qꝛ ad effectus priuatiuos iuriũ ipsius bãniti statim lato banno intelligit bannitus. Et sic decẽ dies esset infamis,esset intestabilis , esset inhabilis ad certos actus de quibus dicetur infra in secundo tpe,statim erit affectus ipsis qualitatis,non aũt poterit interim offendi,qa illud factum hoĩs reqrit. Ex quo patet quod male dixit Gand.q indistincte dixit eum posse offendi in rubr.de bannitis. in 2.col.quem secutus fuit Alb.ubi supra.q.24. dicens ita tenuisse Pet.in d.l.1.si pen.ap. per iura secundo loco allegata quæ ad alium effectũ loquunt ut pdicti.Nec pdictæ cõclusioni obstat gl.l.ex iudiciorum,& l.si quis post, quas sequitur Dy.qa non procedunt quo ad priuationẽ bonorum.Illa.n.statim ipso iure fit.ff.de ius.fis.l.1.§.an bona.Verũ.n.est qđ li.cõtest.& condẽnatus.Et sic sunt pducti effectus ab illis actibus resultantes ẽm Iac. de Are.q alle. dictam l.si qs filio. §.irritus. siue. §.qꝛ si qs,quem sequit Cyn.in l.3.C.si pend. ap.mors inter.& Bar. in d.l.ex iudiciorum,licet Bal.aliter dixisse uideat in d.l.3. mortuo bannito intra dictus. 10.dies de quo banno dicetur infra in ultimo tpe parte 2.q.7.

4 Quarto qrit † an postq̃ interposita est appellatio dicatur qs bannitus adeo qꝛ interim possit offendi,habeantq. locũ alia statuta de bãniti loquẽtias,an non. In pcedenti qõ.patet nõ esse insistẽdũ in hac ex ibi dictis. Constat.n.qꝛ aut appellatio pnunciatum extinguit saltẽ rõne psentis status , aut suspendit rõne futuri,ut hr in l. furti in prin. ff.de his q notan.inf.& l.tale pactum.§. qui prouocauit.de pact.qꝛ in d.l.1.in fi.ad Turp. cũ sim. & qdquid ex prædictis operet appellatio Ie. quit quod interim non dr bannitus.si. n.extinguit pronũciatum clarum est si suspendit idẽ,quia ex condõnali dispõne interim pendente condõne ius nõ oritur.l. pecuniam. si cer.peta.de uerb.obl.l.quoties,cũ simili. maxime in sñia q uenit resoluenda, illa.n iudicatur potius cõdõnalis ab initio quam puta resoluenda, ut hr per Bart.in l. centesimis.§. fi.de uerb.obl.& qđ hr in l.2. ff.de in di. ad. di.& in l.qbus diebus.§.quidam Titio. ff.de conditio. & demon.saltem in legalibus dispositionibus q potius æqparant ultimis uolũtatibus q̃ cõtractibus,ut no.in l.1.ff de his quib.vt indi.& per Bart.in l.translatio.ff.de adim.lega.& ad silla.l. in cognitione. & plenius in l.ita stipulatus.ff.de uerb.obl. Et uide q dicam in 2.tpe parte ult.q 79. Interim ergo non censetur bannitus , & ppea non habebunt in eo locum ordinamenta de bannitis loquentia . Et ita determinauit Dyn. & post eum Bart.in l.q à latronibus.§ 1. ff. de testa & probat tex ẽm Dyn. & Bart.in l.3 §. si seruus.ff.de acquir.posses.& in d.l.1. ff.nil noua.appell.pen.ibi. Neque ullam aliam iniuriam,&c. licet tñ bannum sit extinctum, aut suspensum,& sic cessent effectus banni, non tñ cessant effectus resultantes ex pendẽtia processu,de quibus hr.ff.de so'u.l reo.& de muneri.& not.l.reus delatus.& incõcor.

5 Quinto qro † an bannitus agens causam nullitatis bãni,& sic petẽs se cãcellari, possit pẽdẽte dicta causa uirtute statuti tacti ĩ principio pœmio offendi. Dy.in hac qst.dixit,qꝛ sic in l.3 §.si seruus ff.de acqr. possessio.pil lum tex.ubi dr,qꝛ licet seruus si paratus subire iudicium libertatis,nihilominus interim seruus est,p quo facit.ff.de lib.cã.l si cui.§.licet.& l.ordinata.& ita ẽt tenuit Gãd. & Alb. sequit ubi supra q. 23. licet non bene se firmet.Bar.uero in d.§.si seruus,tenet cõtrariũ alleg.l.cũ uero.ff.de fidei com.lib.ubi ille cui debet libertas ex fideicõmisso pp spem dicit esse in quasi possessione libertatis,ita bannitus litigans hoc modo.Item qa de hoc ur casus in l.si qs filio. §. qđ si quis. ff.de iniust. testa.ubi sñia nulla non facit damnatum intestabilem. Tertio,quia statutum loquitur de bannito,ergo debet intelligi de rite bãnito. l.3.§.cõdẽnatũ.ff.de re iud. qđ intelligi uerũ ĩ eo q scit causam nullitatis agitari. In ignorante uero remittit ad no. p se in l.ult. ff. de

adul.

adul. Sed certe lex cũ uero. nõ facit, q̃a ibi lo quit̃ qñ certum erat dñi libertatem in casu aũt nostro dubitat̃. l. quod, de pecu. & ideo potius debet præsumi pro sñia, ut l. Herennius. §. Caia. ff. de eui. & uoluit Bal. in l fi. C. q ad lib. ꝓcla. nõ licet ubi reprobat dictum Iac. de Are. q dixit bannitũ admitti ad dicendũ de iniustitia banni ꝓstita satisdatione in l. statu lib. rõnem. ff. de statu lib. §. aũt, quod si q̃s loquit̃ in effectu cõcernente solum per ꝑsonã ipsius bãniti, & sic nõ facit ad casum ĩ quo tractat̃ de iure cõcernente ꝑsonã alterius. Et ad. §. condẽnatum, rñdetur ꝙ loquitur qñ. de nullitate constat ꝑ ꝑ quod Bald. in auth. q̃ supplicatio. C. de prec. impera. offerend. dixit considerari ueritatem. s. an in se bannũ sit nullũ, & tunc nõ possit offendi alias sic. Ego uero aliter dicendũ puto ut. n. sæpius dicetur infra in 2. tp̃e quilibet uṙ cõstitutus publicus officialis, ut l. 2. C. qñ lice. sine iud. uindi. & ideo sicut pendente causa *nullitatis* officialis non possit exeq̃, ut ostendim, ergo nec alius eum repræsentans, quod aũt pendente tali causa nõ posset fieri executio, ꝓbat̃, q̃a ubicunq; executio est irretractabilis ibi, siue cognitio nullitatis req̃rat altiorem indaginem siue non, semꝑ retardat̃ executio. alias. n. non posset dicenti nullum prouideri, ita nota. ꝑ Paul. de Leaz. & alios post eum in clem. 1. de re iud. & ꝑ Bal. in l. si feriatis ff de feriis. Siue igit̃ ad mortem siue aliter in ꝑsonam offenderetur locum hr̃et pęna l. si q̃s ꝓuocatione. C. de appel. & est uerũ in scienti causa agitari, qđ intellige, nisi causa nullitatis habeat calũniã euidentẽ per nota. in l satis aꝑte. C. de fal. & ꝑ Bald. in l. ab executione. C. quo appel. nõ reci. & ĩ l. 1. C. ne in una eadẽq; causa lic. ter. ꝓuoc. Tũc eñi excusaret̃ occidens, & ita potest salutari dcm̃ Dyn. & quod notauit Bald. in l. libertas. ff de stat. hom. licet ibi alr̃ dixerit. Quod dictum examinabo infra 3. tp̃e parte 1. q. 2. ubi tractabo omnes quæstiones in quibus occiditur ille qui apparet bannitus licet effectiue non sit, ut quia soluit, q̃a clericus, quia rebannitus, & non cãcellatus, ut ibi patebit.

6 Sexto q̃rit̃ † Titius fuit bãnitus talr̃ ꝙ de iuris rigore bãnitus dr̃, petit ex iusta causa restõnem in integrũ aduersus dictũ bannũ ꝑ uiã iustitiæ, qđ sibi ex multis causis beneficium dari põt. l. 1. in fi. ex quibus cau. maio. & l. 2. quasi per totum, si quis cau. C. ex qui. cau. maio. l. 2. Et dcm̃ fuit supra in pluribus q̃onibus, & maxime supra hac parte q̃st. 2. An pẽdente dicta causa restõnis interim possit offendi. Si uerũ est qđ dixit Guil. in Spec. de restõne in integrum. §. uidendum in principio. Clarum est, ꝙ interim à sciẽte causam agitari offendi non põt, q̃a semper impedit̃ executio. Tñ quia illud non est semꝑ uerũ, recurrendum est ad id qđ supra ꝓxima q̃st. est dictum. s. quod quia executio est irretractabilis eadem rõne impediat̃ cum agitur ꝑ uiam restõnis qua impeditur cum agitur ꝑ uiam nullitatis, extra de restitutio. in integrum. c. aud. & de auctoritate tutor. l. defendente, & quod ibi per Bart. & C. de restõne in integrum l. una, quod Bald. dixit esse uerum ẽt si stante statuto quo cauetur qđ querelæ bannitorum non audiantur. Non enim uṙ bannitus qui habet integram restõnem. ff. de in integrũ restitutio. l. non uṙ. Nec obstat non debet audiri, quia non intelligitur exclusus quin possit petere se à banno eximi. l. 1. §. de qua. ff. de postul. per Cyn. & dicit esse simile in excõicato cuius querela nõ auditur, nisi ꝓponat̃ contra ipsam excõicationem, ut in c. 1 de rescr. lib. 6. ut ipse notat in l. 2. C. si reus uel acc. mor. fue. De quo etiam dicam infra 2. tempore parte ult. q. 67.

7 Septimo quæritur an idem † sit si pẽdeat causa per uiã supplicationis, uidelicet qđ interim nõ possit offendi? Ad hoc dicendũ est ꝙ non idẽ, q̃a illa non retardat executionẽ, ut notatur in d. l. 1. ff. nil noua. appell. pẽden. Quod credo uerũ nisi supplicatio in locũ appellationis succederet, ut hr̃ in auth. quæ supplicatio. C. de prec. imperato. offerend. Pro quo facit qđ dixit in duabus p̃cedẽtibus q̃õnibus. s de executione irretractabili. arg. ff. de arb. l. non distinguemus. §. cum quidam.

8 Octauo q̃ro † q̃s puta Titius nõ est bannitus, sed notoriũ est eũ cõmisisse maleficiũ ꝑ quo imponit̃ pœna, ꝑ qua bãnitus põt impune offendi. An hr̃ pro bannito, uṙ ꝙ sic, quia notorium, & sñię æquiparantur. l. emptorem. ff. de action. empti. Sed dic ꝙ non, quia quo ad hoc extraordinarium effectum notorium, & sñia non ęquiparantur l. q̃cunque. C. de malef. & ita ẽt uidet̃ probari in l. ictus fustium. ff. de his qui notan. inf. & ita determinauit Bald. in l. libertas. ff. de sta. ha.

9 Nono statuto cauetur † quod percutiens aliquem cum certo gñe armorum, puta falcione,

cione, uel quadralecto quæ arma solebant esse in usu, & multum exosa, ipso facto bannitus sit in bãno. Quidam percussit cum falcione, & anteq̃ banniretur per sñiam fuit occisus, quęritur an potuerit impune occidi tanq̃ bãnitus. Alb. ubi supra q. 94. dicit se obtinuisse quod sic, per l. cum quasi, §. si plures. ff. de fideicõm. lib. ubi tñ operatur sñia facta à lege, quantum operatur lata ab hoïe. Item per decretales q̃ loquuntur de canone latę sñiæ. 17. q 4. c. si quis suad. Quod tñ debeat expectari sñia, siue iudicis declaratio allegat. l. 1. C. ubi cau. fisc. & quod ibi dixit, & de hæret. c. cum s̃m. l. & plus non dicit. Pro hac secunda parte facit, ꝙ statutũ ꝑmittẽs offendi bannitum nõ habeat locum in eo q bãnitus repñtatur à lege, l. 2. C. de his q uęt. imp. cum ibi no. maxime cum tanq̃ odiũ ut l. q excep. de cõd. ind. debeat restringi nõ ampliari. Pro prima parte facit, ꝙ illa uerba ipso facto, important canonem latæ sñiæ, q̃a ex his demr̃atur ꝙ non requiritur sñia, quo casu dr̃ latæ sñię Canon, ut no. in c. cum esses, de sta. & in c. relatum, de iure pat. ꝑ Io. And. in c. 1. de sagit. & in c. 1. de eo. q fur. or. suscepit, ꝑ Arch. 73. dist. Salonitanæ. Putarẽ aduertẽdum ad statutorũ uerba. l. semper, §. legem de iu. imm. Nam si statutum qđ permittit occidi bãnitum simp'r̃ sic loquit̃, cum debet hr̃et ẽt in eo, quia statuto sit bannitus ꝑ ꝑ uerba gñalia, l. 1. §. & gñalr̃, de leg. ꝑst. l. 1. §. lex Falc. ff. ad l. Falc. cum sim. Et ur̃ casus cum gl. quæ s̃m Bald. forte de iure ciuili nõ est alibi in l. amiss. §. qui deficiunt. ff. de cap. dimi. Si uero statutum diceret ꝙ bãnitus descriptus, & registratus posset impune offendi. Tunc non uerificaretur in eo qui ipso facto intelligeretur, uel esset bannitus, q̃a licet efficiatur bannitus non tñ efficitur registratus, & sic nõ uerificant̃ uerba statuti duo requirentia lege hos accusare. §. fin. de accus. cum similib. Facit quod hr̃ in cap. fin. de elec. lib. 6. ubi licet pñtia suppleat citationem, nõ tñ supplet aliam solẽnitatem quæ requirit̃, & ideo actus non ualet. Si tñ tunc statutum quod facit eum bannitum ipso facto procederet ulterius, quia diceret eum etiam intelligi registratum, maius esset dubium. Putarẽ tñ si statutum diceret sit ipso facto bãnitus, & registratus posse impune offendi? Si uero diceret sit ipso facto bannitus, & pro registrato habeatur, secus esset per no. in l. merc. de uerb. sig. & in l. si mar. §. 1. de adul. ꝑ Bart. & latius, in l. si is qui pro empt. Et ideo in ista ciuitate additum fuit statuto ꝙ banniti, & registrati possint impune offendi.

De occurrentibus post perfectum bannum ipsi bannito.

Sequitur uidere, de secũdo tp̃e. s. de occurrẽtibus post perfectũ bannũ ipso bãno durante, quod tp̃s ut dixi in procœmio diuiditur in tres partes. Prima. n. erit de his quæ banniti in seipsis patiantur, & agant cũ eorũ appendiciis. Secunda erit de his quæ ꝑ alios fiunt in eorũ præiudicium. Tertia erit de his q̃ fiunt in eorũ fauorẽ, quæ ideo postponitur, q̃a multæ q̃ões erant præambulũ ad ultimũ tp̃s. Et cuilibet particulæ p̃mittũtur, ut supra in 1. tp̃e fcm̃ fuit, rub. su arũ q̃õnum. Sunt ergo rub. 1. partis infrascriptę.

1 *An ualeat statutum quod cauetur bannitum posse impune occidi. Et in ea de statuto quòd facit dominum.*

2 *An ualeat statutum aliud quo cauetur querelas bannitorum non debere audiri.*

3 *Quid sit bannum, & unde dicatur.*

4 *Quibus æquipararentur banniti de quibus agimus.*

5 *Quæ perdant tales banniti.*

6 *An bannitus uulnerans aliquem animo occidendi, debeat puniri pœna statuti, an uero pœna iuris communis.*

7 *Si aliquis fuit bannitus in quinquaginta pro uno crimine, in sexaginta pro alio, & ex alio processu An dicatur banitus a centum libris supra.*

8 *Quid iuris si ex eodem processu pœnis tamen distinctis fuit bannitus.*

9 *Quid ex eodem processu pro pluribus criminibus in una summa nulla facta summarum uerbali distributione bannitus.*

10 *An bannitus tantum intelligatur in statuto loquente de bannito, & condemnato.*

11 *An banniti prædicti perdant eorum bona uirtute banni.*

12 *Si bannum fuit pecuniarium, an fiscus possit accipere insolutum de bonis banniti.*

13 *Si cauetur statuto quòd bona delinquentis sint obligata pro pœna, an tunc bannum pecuniarium possit mitti executioni contra fideiussorem datum antequam esset contumax, & bannitus.*

14 *An bannum pecuniarium possit mitti executioni contra fideiussorem, antequam esset contumax, & bannitus.*

15 An

15 *An fideiussor sit liberatus, si bannitus captus à iudice aufugit.*
16 *An bannitus ex eo quod fecit contra statutum dicatur bannitus ob crimen læsæ maiest. & sic perdat bona.*
17 *An quando bannitus perdit bona perdat etiam ea quæ sunt sita in alterius territorio.*
18 *An perdat solum præsentia, an etiam futura, siue postea quæsita.*
19 *An in casibus in quibus banniti non perdunt bona eis existentibus in banno currit præscriptio.*
20 *An banniti perdant ptatem quam habent in filios.*
21 *An perdant potentiam faciendi statuta una cum alijs ciuibus.*
22 *An bannito domino uaßallus liberetur à seruitio feudi.*
23 *An uaßallo bannito feudum ueniat in confiscatione bonorum.*
24 *An emphyteusis banniti ueniat in confiscatione bonorum.*
25 *An bannito filiofamilias ueniat in confiscatione peculium.*
26 *An in confiscatione bonorum banniti ueniat usufructus rei in qua bannitus erat usufructuarius.*
27 *An bannito patrefamilias ueniat in confiscatione bonorum peculium filij.*
28 *An mulier bannita perdat dotem in casibus in quibus bona confiscantur.*
29 *An mulier bannita ob adulterium possit uir ad dotem conueniri.*
30 *An in confiscatione bonorum banniti ueniat hæreditas & tempore banni delata sed nondũ adita.*
31 *An in confiscatione bonorum banniti ueniat conditionale debitum ipsi bannito.*
32 *An in tali confiscatione ueniant iura patronatus.*
33 *An bannito filio, & bonis publicatis pater teneatur assignare fisco legitimam.*
34 *An dictante statuto patrem teneri assignare legitimam filio delinquenti, possit pater cogi assignare bannito filio per contumaciam.*
35 *Posito quòd teneatur, an in tali assignatione inspiciatur tempus delicti, an accusationis an banni.*
36 *An pater banniti teneatur dare fisco alimenta filio debita.*
37 *An bannitus perdat iura succedendi ab intestato.*
38 *An bannitus perdat ius succedendi ex testamento.*
39 *An bannito possit fiscus auferre, ut ab indigno illa quæ quæruntur bannito, & in confiscatione non ueniunt.*
40 *An bannitus desinat esse tutor.*
41 *An desinat esse executor.*
42 *An desinat esse arbitrator.*
43 *An possit de nouo eligi arbiter.*
44 *An bannitus dicatur effectus non soluendo, uel in tali statuto quòd uxor possit ad dotem agere.*
45 *An bannitus desinat esse ciuis ciuitatis à qua bannitus est.*
46 *An bannito possint imponi collecta.*
47 *An bannitus possit capi pro repræsalijs.*
48 *An bannitus possit petere alimenta ab illis à quibus ante bannum poterat impetere.*
49 *An banniatus per uiam accusationis efficiatur infamis.*
50 *An efficiatur infamis si bannitur per uiam inquisitionis.*
51 *An notarius bannitus pro crimine famoso possit instrumenta conficere.*
52 *An bannitus possit facere testamentum.*
53 *Dictante statuto quòd sententia bãni habeatur perinde, ac si lata esset contra præsentem, An tunc testari possit.*
54 *An ubi testari potest eius testamentum habeat effectum si capitur, & occiditur pro executione bãni.*
55 *Stante statuto quòd bannitus ex testamento capere non possit, An bannitus sub conditione si intra certum tempus non soluerit possit hæreditatem adire, & ualeat aditio eo postea non soluente intra terminum.*
56 *An bannitus ciuitate, & comitatu intelligatur bannitus de comitatu postea acquisito.*
57 *An bannitus in una ex ciuitatibus regni siue comitatus, intelligatur bannitus à toto comitatu, siue regno, & ibi datur remissio pro locis confederatis.*
58 *An bannitus qui non potest habitare, uel stare in territorio possit per illud transire sine metu banni. Et est duplex, scilicet an locum habeat in futurum.*
59 *An exceptio banni superuenientis excludit bannitum à iudicio per eum ante inchoato.*
60 *Si bannitur filius, an talis exceptio excludat patrem qui accusauerat de iniuria facta filio.*
61 *An talis exceptio excludat tertium qui accusauerat de consensu eius qui postea est bannitus.*
62 *An stante statuto quod querelæ bannitorum non audiantur bannitus possit se defendere.*
63 *An bannitus conuẽtus à bannito possit excipere quòd bannitus non debet audiri ex forma dicti statuti.*
64 *An stante dicto statuto bannitus possit petere reuocationem tenutæ.*
65 *An patiatur secundum decretum.*

66 *An possit compensationem opponere.*
67 *An in casu in quo ipse non possit, possit illam opponere eius fideiussor.*
68 *Stante dicto statuto quod querelæ bannitorum nõ audiãtur, de quibus querelis intelligatur. Et an possit appellare à sententia lata contra eum.*
69 *An possit petere restitutionem in integrum.*
70 *An possit de falso accusare testes examinatus contra eum assecuturum.*
71 *An possit agere contra iudicem in syndicatu qui cõtra talem bãnitum securatum tulit iniquam sententiam.*
72 *An stante dicto statuto, bannitus sub nomine hæreditario possit agere nomine proprio*
73 *An bannitus retinens bona, uel postea acquirens possit agere per procuratorem, stante statuto prædicto.*
74 *An bannitus possit cedere iura sua, ut sic cessionarius possit agere pro alio ut procurator.*
75 *Quid si ante bannum cesserat.*
76 *An bannitus possit agere pro alio ut procurator.*
77 *An bannitus non banniti hæres repellatur agens iure hæreditario.*
78 *Quid si cauetur statuto quòd bãnitus non possit sua bona in alium transferre, an possit facere instrumentum si ante bannum promisit illud facere.*
79 *Fugit creditor banniti contra eum qui bannitus potest se defendere, & fecit citare bannitum qui comparuit, quo uiso creditor uult desistere, bannitus uero uult quòd procedat.*
Quæritur an bannitus audiatur.
Et est duplex.
80 *An bannitus qui perdit iura suæ ciuitatis, perdat etiam illa pro contractibus iam firmatis, quando non perdit bona ut beneficium guarentigiæ, uel statuti dantis laudi executionem.*

Prima pars secundi temporis.

1 PRimo ergo quæro † An ualeat statutũ quo cauetur bannitum pro maleficio posse impune occidi. Hęc qõ est multũ nota, & trita, & ꝓpterea in ea non instabo. Concludens ꝙ cum tale statutum fiat ad publicam utilitatem, tum ut homines à delinquendo terreantur, scientes se postea posse impune occidi, tũ ut maleficia non remaneant impunita. l. ita uulneratus. ff. ad l. Aq. & de sen. excõm. ut fame, dicendum est tale statutum ualere. Ita disputando determinauit Iac. de Are. & tenet Io. And. in add. Spe. in ti. de cõst. iuxta fi. & ibi uide. Hoc aũt indistincte tenuit Alb. ubi supra q. 17. late referens rõnes disputationis hinc inde. Et Gand. q. i. in materia bãnitorũ, & alleg. l. unica. §. fin autẽ. C. de raptu uirg. Item Bart. in l. ut uim ff. de iust. & iure, & l. oẽs populi, in 3. q. prin. & alleg. pro casu l. 3. ff ad l. Corn. de sic. iuncta l. amissione, de cap. dim. Idem etiam dixit in l. 2. C. qñ uni. lic. sine iud. uin. quæ allegat pro casu quod ẽt ibi tenet Bal. & licet alias dixerim istud intelligi uerũ qñ bannitus fuerat ex causa ex qua ei capto debeat irrogari mors quod ẽt tenuit Rayn. in repeti. l. oẽs populi. Tñ nunc dico indistincte ualere. Non enim solum hoc statuitur ꝑ delictum ob quod bannitus fuit sed etiam ꝑ eius contumaciam, & inobedientiam factã suo principi. d. l. omnes populi, & sic si ei mors irrogatur non fit contra ius, ut in c. 2. de maior. & obed. cum sim. Ad rõnes in contrarium factas responde ubi supra, & adde quę dicam infra in 2. parte huius tpis, q. 49 in qua tractabitur an bannitus offensus possit se defendere, & eadem parte, q. 2. Dixit etiã Bald. quod ualet statutum quo cauetur quod capiens bannitum efficiatur dñs banniti per text. in l. dilationum. C. qui ad lib. procl. non li. ut ibi per eum. Ad quod facit l. seruitutẽ. de iu. iur. iunctis quæ superius dicta sunt.

2 Secundo quęro, † An ualeat illud statutum quo cauetur querelas bannitorũ audiri non debere. Hæc qõ statuto ita dictante facilis est. Expeditur. n. in breuibus tale statutum ualere. Concordat. n. cum legum dispositione, quę multoties cõtumaces taliter puniunt. l. sed & si per pretorẽ. §. ait prætor. ff. qui. ex cau. ma. & ibi Bar. & Bal. hoc dñt, facit C. de remis. pign. l. si eo tpe, cum conc. & de re iud. l. contumacia, & idem firmat Bart. in l. cum mulier, sol. mat. per dicta iura, facit l. sancimus. C. de iud. & si uis ad saturitatem uidere iura denegantia audientiam contumaci uide in Spec. de actore, uers. item quod fuit contumax. & ibi in add. & uide de hæreticis, c. super eo. lib. 6. ff. si quid in fraud. pa. l. 1. & §. & alias, & de his quæ in frau. cre. pup. & de iure delibe. l. si extraneus. Si uero statutum diceret quod non fiat ei iustitia, dixit Innoc. tale statutum non ualere, quia directo disponit contra ius diuinum de const. c. quæ in ecclesiarũ, quod ẽt sequitur Ang. in l. 4. C. pro empt. Sed si diceret ꝙ ei ius nõ reddatur puto ualere statutũ. qa siue iuste, siue

iniuste dicitur ius redd. & sic potius denegatur factum, q̃ iustitia. l. pen. ff. de iust. & iure, & l. 1. de iurisdict. omn. iud. Si autem diceret non audiatur etiam defendendo dicam ubi supra remisi in fin. proxime quæst.

3 Tertio uisa ualiditate dictorum statutorũ quæritur quid sit bannum, & unde dicatur. Istam qõnem ponit Alb. ubi supra qõ. 1. & multa dicit. Ego aũt br̃ me expediam supra enim in procemio dixi multiplices esse spẽs bannitorum, & ideo non de omnibus est inculcandum, ut fecerũt illi de quibus ibi dixi. Quantum ergo ad propositum attinet isto cum dicto Nicolai de Matt. de quo facit mẽtionem Alb. ubi proxime dixi. Quod bannum de quo agimus est q̃dã iudicialis sñia pœnalis lata in absentem cõtumacem uirtute statuti. Quod ut supra dixi in ꝓœmio ualet, & fieri potest. Quantum aũt ad alios effectus bannum qñque aliter diffinitur. Dr̃. n. qñq; multa ut dixi supra in 1. q. vltimæ partis primi t̃pis, qñq; dr̃ bannitum. i. proclama siue cõminacia, ut qñ dr̃ ꝙ certum quid fiat, uel non fiat publice bannitur sub certa pœna. C. cõ. uel epist. per totum, & hr̃ in l. 4. ff. de cust. reo. Qñq; dr̃ sñia annotationis bonorũ, & banni, quod qualiter intelligatur hr̃ in l. absentem, de pœn. & in l. 1. de req. reis. & in cõcord. quæ non sequor ne extra ꝓpositum euagari cõtingat. Vnum tñ nolo omittere quod dixit Alb. ubi supra, ꝙ si proclamatur aliquid non dr̃e fieri sub pœna bãni: & alia quantitas non exprimitur in bãno, si per statutum, uel cõsuetudinem aliter nõ declarat̃ ꝙ intelliget̃ pęna solidorũ 60. ꝑ tex: cum gl. in lomb. in tit. de exercitalib. lib. 1. l. quicunq; qđ esset no. si esset uerũ Sed non credo, nisi forte in casu quo bãniretur vnũ quenq; dr̃e ire in exercitũ, uel cõtra inimicos sub pœna bãni, ut ibi. & eodem uol. lib. 3. & in tit. de his qui ad p̃riam defendendam ire neglexerint. l. 1. & 2. In aliis proclamationibus, & cõminationibus, siue bãnis non exprimentibus certã quantitatem puto dicendũ si aliter declarari non põt intelligi ſm arbitrium proclamari facientis, ff. si quis ius dic. non obtemp. l. 1. & de pœn. l. hodie, cũ sim. Et uide quæ dicam infra parte seq. huius tẽporis q. 63 & hoc de prima parte qõnis, uidelicet, qđ sit bannũ. Vnde aũt dicatur bannũ, bãnire, siue bannitio multi multa dixere. Sciendum tñ ꝙ in antiquis legibus istud uocabulum non inuenitur. Sed gl. & iura nouissima allegata in procemio de eo faciunt mentionem, & dr̃ ſm Nicolaum de Mat. Bãnum à banderia. i. paruo uexillo, quod est publicum militare signum. ex quo dicit ꝙ bãnum est publica dictio. i. interdictio ab honoribus, & officiis, & statutis ciuitatis. Vñ ſm eum dr̃ bannio Titium. i. contra Titium publice procedo. Sed istud põt uerificari in bãnimentis in quibus assignantur termini ad comparendum non aũt in diffinitiuis, quia illa sine uexillo, & bãnimento publice ꝓferuntur, & ideo dñt alii ut colligitur ex no. ꝑ Cyn. in l. reos. C. de acc. per Bal. in l. 1. de hæred. inst. quod cum sit adinuentum ad similitudinem excõicationis per quam in foro ecclesiastico quis eiicitur extra cõionem ecclesiæ, & inde dr̃ excõicatus, & uocatur acrinonia. i. à gremio ecclesiæ separatio, ut C. de sacrosanct. eccl. l. placet. in fi. ita ꝑ bannum in foro ciuili extra cõionem secularium beneficiorũ quis ponitur. Ad quam similitudinẽ allegauerunt in usib. feud. hic finit lex Corr. & incipiunt cõsuet. re. §. 1. ex quo ꝭn Cy. idẽ est bãnire. i. extra beneficia bannientis ponere. Sed istud ẽt gñaliter non est uerũ, quia ex solo banno non semper ponitur qs extra beneficia, ut patebit ex his q̃ inferius dicentur & maxime q. seq. & seq. Et ideo, qa disputatio noĩum est pertinacibus relinquẽda, ut l. 2. C. de cõst. pec. In hoc nõ amplius insisto, maxime quia talia ad beneplacitum fuerint adinuenta. Bannũ. n. qñq; sigñat, proclamationem. i. citationem cum assignatione termini ad comparendum in iudicio. Qñq; significat pœnam q̃ apposita est in ꝓclamate cõtra aliquid facientibus uel non faciẽtibus ut d. l. lombardia. Qñq; significat ipsam sententiam diffinitiuam, siue quando fit ex forma iuris cõis. Qñque fit ex forma statutorũ ut in iuribus supra in procemio allegans. Qñque non significat pœnam, sed pręmiũ, ut quia mittitur bãnum quod quicũq; inierit exercitum habeat 20. solidos pro die, uel quid aliud, & tunc non põt dici de bono itur ad malum, imò de bono ad bonum, in superfluis itaq; & paruæ aut forte nullius utilitatis non insistens cum talibus uulgi opin. oĩ. sigñanti ꝑferatur. l. cũ de lanionis. §. asinã. ff. de fundo instr. l. libr. §. quid ergo, uers. quod tñ de Cassius, de leg. 3. de suppelect. leg. l. Labeo, cum simili. Concludo, ꝙ non potest in

gñe recte dici uñ dicat, & qd sit bannũ. Quã tum aũt ad ꝓpositum attinet dico ut supra dixi. Et ita se hẽt cõis usus loquendi. Qñ. n. quis petit, uel habet sñiam prædictam, dicit da mihi, uel ego habeo bannum Titii. Et sic stat uera diffinitio supra dicta quod ẽt confirmab. ẽ ex his quæ statim dicam in seq. quęstione. Si aliter uidere uelis recurre ad loca superius allegata. Et quod dixit Ang. in sua disput quæ incipit Duo fecerunt, &c.

4 Quarto quæro † qbus ęquiparantur banniti, de qbus agimus? Ista fuit q. gl. in §. relegati inst. quib. modis ius pat. por. solu. & demũ per multos agitata ut hẽ ꝑ Cyn. in l. 1. de hæred. instit. per Io. And. ĩ add. Spec. tit. de ceſsio. actio. §. 1 uer. illud ẽt quærit ꝑ alb. ubi supra q. 13. ꝑ Bal. in d. l. 1. ꝑ Ange. in disputatione sua de qua dixi in fine proximæ quęst. & ante eũ fuerat disputata ꝑ Bar. ut patet in uulgari eius disputatione quæ incipit, Statuto Lucanæ ciuitatis &c. Quæ qa cõiter hñr hic non repetã, sed succincte tangã, q̃ meo iudicio sunt ad nostrũ propositũ necessaria. Cõcludit. n. Bar. post multa, ꝙ non æqparãt deportatis, nõ relegatis, nõ excõicatis in oĩbus, licet in aliquibus cuilibet ęquiparent, & sic de uno ad aliũ non est licita argumẽtatio l. fi. ff. de calũ. sed dicit eos esse hostes & trãsfuga suæ ciuitatis, quod ostendit primo ab effectu. Illi n. sunt transfugę qui ab his sub quorũ imperio sunt desistũt & ĩ numero hostium se cõferũt. l. amissione §. q deficiũt. ff. de capi. dim. Sed ex bannitus ideo ponit in banno, qa inobediens est his sub quorum iurisdictione fuit siue est, & sic cõfert se ĩ numero aliorũ bannito. i. hostium ciuitatis suæ, ergo põt proprie dici transfuga. Sed ista prima ratio nõ est uera. Non. n. bannitur ꝑpter inobedientiam, sed ꝑꝑ cõfessionem resultãtem ex contumacia, & sic ꝑꝑ delictum, ut ipse idem Bart. dicit in l. omne. ff. de re mil. Et dicam infra in 2. parte huius tpis quæst. 59. Item qa necesse esset qđ conferret se ad alios bannitos, ut dr in transfuga, quod non est uerũ. Secundo probat ipse ẽt ab effectu licitum est impune occidi transfugam. ff. ad l. Corn. de sic. l. 3. §. fi. & sic bannitum, ergo, &c. ista ẽt rõ non est uniformis. Ad substantiam. n. & esse banniti non requirit ꝙ possit impune occidi, qa non sequit qs est bannitus ergo põt occidi, nisi alio statuto disponatur ut dicet infra in pluribus qõnibus, & maxime in fine huius, & infra in seq. parte q. 55. & hr per Doct. in locis supradictis, ubi ergo hęc nõ disponit statutũ, hęc rõ nihil ualet. Probat ipse tertio qlibet ciuitas põt hẽre suos hostes si eis bellum indixit. l. si qs ingenuam. §. fi. de c. & not. eod. tit. l. hostes. Sed talibus bãnitis ciuitas bellũ indixit ꝑmittendo eos occidi impune. ergo sunt hostes ciuitatis. Hæc ẽt rõ non est uniformis ut p̃dixi. Addit ipse aliã rõnem, qa qñ subditus repugnat dño potest dici hostis. l. si seruus. C. de his q ad eccl. cõf. sed bannitus rebellat se ergo põt dici hostis. Ista rõ ẽt non ꝓcedit. Nã sequeretur ꝙ omnis delinquens esset hostis, repugnat. n. legibus suæ ciuitatis, & tñ nõ iudicatur hostis, imò qñque acriter, qñque leniter, qñque mitissime punitur, & non ut hostis. l. aut facta per totum. ff. de pœnis. l. absentem, in fi. ff. eo. tit. Sicque nõ concludit, ꝙ banniti de quibus agit possint uniuersaliter hostibus æqparari. Pñt. n. qñq; impune offendi, & qñque non. Et tñ sunt banniti. præterea pone ꝙ statuto caueatur ostendentẽ bannitũ puniri in medietate pœnæ, erit ne tunc hostis? certe non ẽt sm Bart. & tñ bannitus erit. Nulli ergo p̃dictorũ æqparantur, qđ ẽt tenuit Bald. in d. l. 1. de hęred. inst. ubi multos refert. ubi uide si amplius uidere cupis, & ideo restat qđ sit quoddã genus de ꝑ se sub noĩe bannitorũ, & ita ut dixi supra qõne ꝓxima uulgariter appellant, & est tale genus stricti iuris, adeo ꝙ qdquid expresse in statutis quorũ uirtute banniti sunt non dr, illud intelligatur omissum. l. qdquid astringendæ, de uerb. obl. sm Bal. de quo tñ infra in seq. quæst aliqua tractabuntur. Vbi ergo sit solum statutum, ꝙ cõtumax habeatur pro confesso, & possit in banno poni ꝑ ea pœna q̃ imponeret p̃senti bannitus tunc nec exulibus siue bãnitis, de iure cõi, nec deportatis, relegatis, excõicatis, aut hostibus poterit cõparari. Si uero sint alia statuta de qbus supra maxime in ꝓœmio dcm est, satis tollerabiliter dici posset eos hostibus cõparari, de quo dicã ĩfra dũ tractabo de receptatione bannitorũ parte 3. huius tpis, & sic patet ꝙ d. gl. §. relegati non est uera. Dicit tñ Ang. ubi supra qdã uerba quæ quia pulchra sunt hic placet inserere. Quod quidam sunt banniti imperialis culminis, uel apostolicæ sanctitatis, & qa pdũt ea quæ sũt iuris ciuilis, & ꝑ conñs bona, possunt æquiparari deportatis,

portantis. Et de isto gñe bannitorũ loquitur tex. C. de episc. & cle. auth. item nulla cõitas. & auth. item quæcunque. & iura q̃ ibi allegãtur. quidam uero sunt banniti ab inferiore non hñte ptãtem deportandi nec, priuandi subditos beneficio iuris ciuilis, qm̃ talia non sunt imperii eorum, & tunc si bona eorũ publicantur, bellum tñ eis non inducitur, æquiparant uere deportatis, quia sicut deportati ꝑdunt ea quę sunt iuris ciuilis, nec tñ eis bellum inducit. ff. de re iud. l. si uictum, & de ꝑ nõ scrip. l. si in metallum, & in cor. de incel. nu. circa prin. Sed bãniri tales ꝑdunt bona, & beneficia ciuitatis suæ, & tñ non pñt offendi. Sed hoc non ꝓcedit ꝙ ęquiparent deportatis qa deportatis interdr̃ oĩs locus excepta insula in qua deportatus est, bannitus aũt talis põt stare in oĩ loco excepto loco à quo est bannitus Si aũt hñt ptãtem deportandi, dicit tunc bannitos tales uere æquiparari deportatis, & testari non posse, & patriã perdere, ut ibi per eũ Quod est multum periculosum in terris quæ hñt ex concessione iure uicariatus, uel Imperii, & hñt insulas, ideo non credo uerum si eos in banno ponit seruata forma statuti. Et sic uirtute statutorũ non uirtute iuris cõis qđ ẽt parebit ex his q̃ inferius dicentur in particularibus qõnibus. Ista tñ disputatio parui est effectus, ut infra patebit. Et ideo in ea amplius non insisto.

5 Quinto quæro, † Quę gñalr̃ perdant banniti nostri tp̃is. In hoc multi multa dixerũt inculcando leges de aliis bannitis loquẽtes, ut refert Bal. in d. l. 1. de hær. inst. Bar. aũt in dicta disputatione referens Iac. de Are. in l. ex facto. ff. ad Treb. cõcludit eos perdere oĩa iura suæ ciuitatis ꝓ suo commodo faciẽtia, Ea aũt quæ suum incommodum cõcernũt, nullatenus ei relaxant, ꝓ quo facit quia non deæent de pœna præmium reportare. Iura aũt gentium, & iura cõia minime perdunt rõnibus. & iur. ibi ꝑ eum allegatis. Bal. tñ in d. l. 1. dixit ꝙ si est bannitus ex tali delicto ex quo de iure cõi deberet deportari tunc ꝑdit in territorio suę ciuitatis nõ solum illius ciuitatis iura, sed ẽt iura ciuilia, & nihil allegat, nisi quod hoc ideo est qa, pœna adiecta in banno succedit loco deportationis. Ego aũt sto cum opi. Bart. quæ est cõis ꝙ in territorio suę ciuitatis non perdat iuris cõis dispositionem, ad quod facit dcm̃ Cyn. in l. reos de accus. de quo dixi supra in 3. q huius patris, qa bannire nil aliud est nisi extra beneficia bannitos ponere. Ac ẽt quia non ſm ius cõe punit̃ sed ſm formam statuti. Itẽ qa non est uerum ꝙ illa pœna succedat loco deportationis, ut patet ex no. in l. 1. §. deportatos. de leg. 3. & l. si quis filio exhęredato. §. hi aũt. & §. irritũ. de iniusto testamen. Ergo est per se alia pœna loco pœnæ extinctæ. Et sic suũ assumunt uigorem nõ aũt antiquũ. l. q. id qđ. ff. de don. cau. mor. & qđ hr̃ in l. si eum. §. q. iniuriarũ. ff si qs cau. Dico ẽt ꝙ ꝑdit dispões iuris cõis in sui fauorẽ, si illius loci statuta aduersarent̃. sunt. n. legibus ꝑualentia, ut l. oẽs populi, & sic in sui odium dispõnẽtia, ergo illa nõ ꝑdit ut dcm̃ est supra. Retinente ergo iuragentium. l. si tibi mandauero. §. is cuius bona ff. man. Item iura ciuilia romanoꝝ siue in sui odiũ, & hoc indistincte. siue in sui fauorẽ disponant, nisi hoc secundo casu à statuto iura cõia sint correcta. Tunc. n. in territorio suæ ciuitatis ius illud cõe in sui fauorem allegare non poterit. Itẽ ligatus statutis suæ ciuitatis in sui odium disponentibus sicut ligaret̃ non bãnitus ſm ea q̃ hñr in l. cunctos populos de sum. Trin. & ideo oĩa statuta priuatiua porrigẽtia effectũ suum extra territorium ſm ibi no. per Doct. locum habebunt in talibus bãnitis quocũq; uadãt, fauorabilia aũt statuta, nec ibi, nec alibi poterant allegare, qa illa oĩno ꝑdiderũt, ut in iuribus supra alle. & uide. l. amis. §. q deficiunt. & l. tut. ff. de ca. dim. ex hoc summo multę terminantur qõnes, ut infra patebit.

6 Sexto quæro, † De iure cõi pro uulnere est pœna mortis. C. ad l. Corn. de sic. l. is qui cum telo ff. eo. l. 1. ex forma statuti pœna est pecuniaria. Bãnitus ĩ ciuitate, uel territorio à quo est bannitus uulnerauit al quẽ aĩo occidendi, & non occidit, quęrit̃ qua pœna debeat puniri. & ur̃ ꝙ pœna corporali qa perdit iura statutorũ ut supra sic quantũ ad eũ remanat iuris cõis dispositio. Contrarium determinat Bal. ff. sol. mat. l. cum mulier. qa statutum recessit à pœna iuris cõis, & pęna statuti est loco illius. l. qui cũ uno. §. q post. ff. de re mil. nec dr̃ hoc statutum esse beneficium siue statutum ꝙ pœnæ minorationẽ uel alterationẽ inducat arg. C. de his qui no. inf. l. & uerior. cum simi. In pœnis ergo maioribus includuntur banniri ſm eũ sicut alii nõ eorũ fauore, sed natura legis quæ est gñalis, & qualiter omnes ligat hoc potest esse ue

rum si processus est simpliciter formatus. Tunc enim ẽm illius tenorem debet formari sñia. l.cum fundus. ff. cõi diui. de accus. l. senatus cum sua materia. Si uero est formatus tanq̃ contra bannitum, forte non procedit dictum Bal. quia in ueritate statutum ei nõ opitulatur, sed ẽm ius cõe tractari debet ut supra. Ipse enim ab ipso statuto exẽptus est, ut §. qui deficiũt. Sed pro Bal. facit quia, & forenses ẽm statutum puniretur, & non ẽm ius cõe. Sed rñdet̃ quod ille forensis nũquam perdidit statutum, sed bannitus illud perdidit. Ideo forte uerum est quod dixi, qa tñ processus cõiter formatũ simpliciter omissa banni qualitate Bal. opi. est in usu.

7 Septimo quæro † statuta prędicta dñt ꝙ bannitus à centum libris supra posit offendi, &c. Titius pro furto fuit bannitus in 50. deinde, ꝓ uulnere uel alio maleficio ex alio processu fuit bannitus in 80. quod fieri põt, ut dixi supra in t pe. 1. parte. q. 3. An in eo habebunt locum statuta prædicta. Bar. dicit ꝙ non, quia 50. & 80. non sunt 130. l. ubi fideiussor. ff. de sol. & ibi per eum. & in l. 2. §. 1. de con. inst. & quod habetur in l. quoties in stipulationibus. ff. de uerb. obl. & sic non est bannitis a centum libris supra. Ita etiam tenuit Bal. & dicit fuisse consultum per Ioan. Pagla. in §. hæc autem tria in proœ. digest.

8 Octauo quæritur, † Titius fuit in eodem processu inquisitus distincte pro pluribus ꝑcussionibus, & dæmum fuit bãnitus hoc modo in libris 200. uidelicet in 50. pro percussione in brachio. In uigintiquinque pro percussione in pectore, & in 60. pro ꝑcussione in facie. An diceretur comprehendi in statuto prædicto Bar. in l. Lucius. §. quæ habebat. ff. ad Trebel. dixit ꝙ nõ, qa perinde hr̃ ac si ab initio summas separatim excessisset ꝑ l. ædiles. §. fi. cũ gl. sua. ff. de ædif. edic. & d. §. q̃ habebat Et idem dicit per dicta iura in d. l. ubi & facit ff. de iurisd. om. iud. l. si idẽ cum eo. in prin. In cõtrarium tñ facit. ff. de appel. l. si qui separatim. §. 1. & ibi tangit. Bart. & non rñdet ubi dr̃, ꝙ plures summæ diuersarum specierum eadem actione petitæ cumulatæ cõsiderant̃. Dñt qdam ꝙ dcm̃ Bar. ꝓcedit qñ illæ summæ imponũt ꝑ maleficiis qbus agitur diuersis actionibus numero, alias locum habet lex si qui separatim. Et ideo ẽm eos si dictæ pœnæ imponerent̃ ex eodem statuto locum nõ hẽt dcm̃. Bart. qa sit cumulatio. ut ibi, secus si imponant̃ ꝑ diuersa statuta. Tũc enim debent̃ diuersis actionibus numero, & ideo non fieret cumulatio. Sed credo simpl dcm̃ Bar. uerius ꝑ iura ꝑdicta siue imponantur ex eodẽ statuto siue ex diuersis. Ad inducẽdũ. n. odium nunq̃ fit cumulatio, ut d. l. si idem, nõ obstat lex si q separatim. qa ibi inducit̃ cumulatio ad fauorem, ut ibi patet Intelligo aũt uerũ esse qđ dixi qñ imponunt̃ pœnæ ꝑ maleficiis separatis. Secus si imponãtur pro uno maleficio hñte plures qualitates. l. nunq̃ plura. ff. de priua. del. l. q de crim. C. de accus. de quo dic ut ibi infra. q. ꝓxima.

9 Circa idem quæro nono. † Formato processu de pluribus separatis maleficiis ꝑ quorũ quolibet est ex forma statuti pęna minor cẽtũ libris. Iudex in simul, & semel nulla facta distributione cõdẽnat in tota summa, puta in ducentis, uel trecentis. Quærit̃ an intelligent̃ plura banna, an unum tm̃ Hæc qõ est subtilis, & pendet à notatis in l. scire debemus. ff. de uerb. obl. & in l. cum eiusdẽ, & l. ædiles. aiunt. in fi. de ædil. edic. & l. qđ si uno. de actio emp. Mihi tamẽ sic ur̃ dicẽdũ ꝙ aut maleficia sunt separata. i. diuersis t pibus facta. Et tũc cũ cumulatio fiat respectu diuersorũ, & ad diuersos fines. s. ꝑ unoquoq; fiat solutio dicent̃ tot cõdẽnationes, & tot bãna quot sunt ꝑcussiones. l. scire debemus. palle. & l. falsa in fi. & de cõd. & demõ. maximeqñ in inqsitione est apposita illa clausula, super qbus oĩbus singulis, &c. Quia tñ pñt ẽt ad uoluntatẽ agentis unite cõsiderari, ut no. in l. & si uno. & in l. in cõmodato. §. duabus. ff. cõmo. poterit talẽ bannitũ offendens ad s. i beneficiũ, & excusationẽ allegare, & unicũ dicet̃ bannũ ut ibi. Si uero sunt facta eod. t pe, tunc sine dubio unica est cõdẽnatio. ut l. qm̃ multa. C. ad l. Iul. de ui. & ff. de adul. l. denũc. §. quid tamẽ. cũ ibi no. & per Bal. in l. hoc accusare. §. l. Iul. de accus. Cõiter tenetur quod saltem ad excusationem offendentis q uidet unam summam excedẽtem centum dicatur unum bannum. Quo aũt ad alios effectus. s. an debeat audiri in iudicio, uel non, & sic de similibus põt esse dubitatio supra dicta quę nullo mõ esse poterit si ꝑ ꝑcussione pœna est arbitra l i. C. si plures una sen. cũ ibi not.

10 Decimo quęro † Statutum loquit̃ de bannito, & cõdẽnato ꝙ possit impune offendi. Habebit ne locum in bannito tm̃, uel condẽnato tm̃. Dicit Bald. ꝙ non, quia requiritur.

utrun-

utrunque copulatiue.ff.de cond.iux.l.si hęredi plures,cum simi.ita no.in l.qui duos.ff.de in ius uocan. Quod credo uerum,nisi ꝓbaretur ꝙ tp̄e statuti confecti cōis usus loquēdi fuerit quod bannum uocaretur potius condēnatio,qa tūc illa dictio,& uidetur potius adiecta ex plenitudine locutionis quā ut denotaret utriusq; concursum ſm no.in l.eos. de cond.& demon.& quod hr̄ in l.1.de iusti.& iur.Facit quod habetur in l.1.de infam.& uide quod habetur.in l.legatis.de leg.3.& ꝑ Dyn.in c.generi.de reg.iur.lib.6.

11 Vndecimo quæro,† uiso in quibus bannitis locum habeant statuta. An bannitus in personam perdat bona ut sic dicantur confiscata,& loquor de bonis quæ tunc habebat. In hac qō.Guil.in Spec.de instr.edi.§.cōpendiose.uer.quid de bannito,uidetur cōcludere ꝙ non si est bannitus ex leui cā,secus si ex graui.Tunc.n.æqparatur deportatio,& ideo perdit bona Facit ſm eum.ff.de his qui not. inf.l.quid ergo.§.fin. & alleg. not.in §. relegati.inst.quib.mod.ius pa pot.sol.Sed ibi gl. loquitur de eo cui expresse bona sunt adempta. Meo iudicio qō hæc requirit altiorem indaginam.Primo.n.uidendum est an de iure cōi damnati ad mortem perdant eorū bona.In quo non intendo disputare, de hoc habetur in auth.bona dānatorū.C.de bon. dā. & ibi ꝑ gl.& Cy.& ꝑ gl.& Bart.ff.eo.tit.l.1. Et cōcludit ꝙ in casibus in qbus de iure antiquo expresse disponebatur de adēptione bonorū,& ꝑ se principaliter nō incōsequentiā alterius pęnæ.Iura antiqua nō corrigantur, sed bona ēt tūc publicētur,ubi uero tacite ueniebāt in publicatione, & in cōnam alterius pœnæ iura antiqua nō corrigātur, sed bona ēt tūc publicentur.Vbi uero tacite ueniebāt in publicatiōe,& in connam alterius pœnæ iura antiqua corrigātur,quia tunc bona nō publicātur excepto crim.lęsę maiest.ut in d. auth.bona.& C.ad l.Iul.maiest.l.quisquis.& de crimine hæresis,ut in auth.gazaros.C.de hæreticis Nunc ad propositum qn̄ quis bannitur ex forma statuti nō loquor de eo cuius bona fuerint adnotata. de quo habetur in l. 1.de reqr re.cū concordan.Aut per statutum disponitur aliquid circa bona,& illud seruādum est,aut nihil disponitur.Et tūc aut bānitur ex crimine ꝑꝑ quod de iure cōi bona nō auferebātur,& illa nō perdit. Nec obstat qđ superuiuat qa hoc est de facto nō ex ui snię, dānatur enim ad mortem , adeo ꝙ si caperetur non superuiuerit,& ꝑꝑea quantum ad bona idem est ac si mortuus esset quia illa fiscus occupare non potest dictā auth.bona.Si uero bannitur ex causa ꝑꝑ quam bona de iure auferebantur,& tunc illa perdit per eandem rōnem,& auth.Quod est uerum si illud in snīa banni exprimitur, alias non, sunt. n. stricti iuris,& ideo nō extenduntur banna.l. quidquid.de uerb.ob.& l.si patronus testa.§. siquis cum esset.de bon.liber.Ita firmat Bal. in l.Gallus.§.& qd si tm̄ ff.de liber.& posth. & in c.1.de pace tenen.collatio. 10. & ita ēt consultum fuit, & obseruatū in hac ciuitate in magnis causis, ꝑꝑ quod ordinatū est qđ rectores bannientes,& cōdemnantes debeāt sub pęna expsse cōfiscare bona. Perdūt ergo bāniti bona si in eorū bānis fiat mētio alias non nisi in l.qsquis.& l.fi.ad l.Iul.maiest. & uide quæ dicā infra ultimo tp̄e parte 2. q.9.

12 Duodecimo antequam † ueniam ad examinationem effectus talis bonorū ademptionis quæro aliqua. Titius ex maleficio fuit bānitus in mille de quo non debeat eximi , nisi in condēnationem soluerit. Titius nō soluit sed exulat,& sic capi nō pōt,An fiscus possit de suis bonis accipere in solutum usq; ad cōcurrentem quantitē.Et ur̄ primo ꝙ sic,quia cum sit lata snīa,& ualida,ergo meretur executionem,& poterit mādari executioni offō iudicis maleficiorū,qa idem iudex q pronunciauit debet exequi C.de bon.dam.l. siqs intra.In cōtrarium ur̄ qa hic ur̄ esse debitor alternatiuus,uidelicet quod aut stet in bāno , aut condēnationem soluat. Et certum est qđ in alternatiuis est electio debitoris. ff. de eo quod cert.loc.l. 3. Præterea cū patet banno satisfacere ur̄,satisfactio.n.hic in non satisfaciēdo cōtingit,ergo si satisfacere ur̄, nō pōt ad aliud cōpelli.ff.de cond.ob cau.l.dedi. in prin.ex hoc sequitur ꝙ si moreretur in bāno executio non posset fieri contra hæredes. Verba sunt Bal.in d.auth.bona dānatorum Sed meo iudicio non sic leuiter est agendū , qa hæc qō pendet ab eo.An bona delinquentis sint tacite obligata pro delicto ipsi fisco, qđ ur̄,licet pro illa obligatione creditoribus non præferatur,C.de pen.fisc.cred. prædi. l. 1.& ibi not.& in l.rescriptum. in prin. ff. de pac.licet ut plurimnm in contrarium allegetur,& mal.& istud tenuit Dyn.in l.quod placuit.ff.de iure fis.Sed Bar.eo.ti.in l.auferi.§.

 fiscus,

fiscus, tenet fiscū nō hr̄e tantā hypothecā alias n īdistincte reuocarent alienata post delictū, qđ est falsum. l. si qs posthac C. de bon. dam. & post cōtractū, de don ꝓ hoc facit q̄a ante sn̄iam pœna non debet iure obligationis ut ipse idē dixit in lege in fraudē, in prin. ff de iure fisci. & in l. fin. de iniur. ergo bona non pn̄t esse obligata, & istud credo uerū qđ sic ostendo. Obligatio realis ꝑsupponit ꝑsonalem. l fideiuss. obl. in princ. de fideiuss Sed pro delicto q̄s non est ꝑsonaliter obligatus ante sn̄iam de iniur l. non solum. § 1. & probat inst. de pu. iud. in prin. & §. ꝙ pen. ergo, &c. Non obstat l. 1. §. bestias, & quod ibi no. ff. de postul & in l. rescriptum. ff. de pact. ubi gl. uūr uelle, quod delinquens se obliget ex cōsensu ad pęnā. Quia aduertendū est quod quatenus delinquens pōt ciuiliter cōueniri dr̄ large obligatus, non tn̄ ciuiliter, sed nāliter tm̄, & ideo non potest agi cum contra eū ut habetur in d. l. non solum, cum similibus. Quatenus aūt criminaliter agitur. i. ad pœnam applicandam fisco, nullo modo est obligatus, & ita determinat Bart. in extrauag. ad reprim. su ꝑ uerbo, meret. Post sn̄iam aūt cōdemnatoriā diffinitiuā, non dico banni, bene pōt agi cōtra ipsum tanq̄ contra debitorem ꝑꝑ quasi contractū factum in iudicio. l. 3. §. idē scribit. ff. de prec. fm̄ Bar. conf. quod incipit, statuto cōis Tuderti, de quo dicam hoc eodem tp̄e parte ultima quæstio. 17. licet tn̄ sit per sn̄iam obligatus non tamē eius bona sunt obligata quia iure cautum non reperitur. Sic itaque concludit quod tale bannum non pōt in bonis executioni mandari. Sententiam autē condemnatoriam fm̄ Bal. bene poterit executioni mandari, ut ipse not. in l. cunctos populos. ult. q. C. de sum. Trin. & fi. cath. Cuius dicta sic debent intelligi alias sibi inuicem contraria uiderentur.

13 Sed quæro tertiodecimo† pone quod statuto cauet ꝙ bona sint obligata pro maleficio, & ꝓ certis maleficiis īponat pœna pecuniaria. An tūc bannū poterit mitti executioni in bonis. Dic, ꝙ aut bona detinebant per tertiū ante bannū, & non poterit mitti executioni in talibus bonis, q̄a sn̄ia lata per cōtumaciam non ꝑiudicat tertio, cui alias ꝑiudicaret lata contra præsentem ut hr̄. ff. de euictio. l. si ideo. & C. de pign. l. si præses, & qđ ibi not. per Bart. in l. si, superatur. ff. de pign. ubi oīno uide, facit quod hr̄ in l. 1. & 2. C. q̄n ex fact. tut. & plene ꝑ Bart. in l. cum filius, in prin. de uerb. obl. Si aūt cœpit possidere post latum bannū, tunc poterit cōtra ipsum mitti bannū executioni, ut dictis iurib. & l. ꝑses. & l. si superatur. & l. si mr̄. § fi. de excep. rei iud. cū simi. & in simili cō suluit. Dy. in 5. cons. quod refert. & ampliat Ioan. And. in addi. Spec. in tit. de teste. §. nūc tractemus in addi. magna. ubi oīno uide quia no. loquitur. & intellige fm̄ notata per Bar. in l. a diuo pio. §. si super rebus de re iu. & in l. 3. C. de pign. ubi declaratur quod tangit Cyn. in l. una C. de alie. iud. mu. cau. fac. Si autem possidentur ab eo, tunc dic ut hr̄ in l a diuo pio. §. 1. de re iud cum ibi no.

14 Quartodecimo circa idem bannū† pecuniarium ēt q̄ro, Inquisitus de delicto ex quo pœna pecuniaria ueniebat imponēda, & sic in accusato, ꝓmisit ante lit. cōtest. se repręsētare ptāti ad oēm eis req̄sitionē, & dedit fideiussorē q ꝓmisit eū repræsentare, aut condēnationem soluere, deinde iudex principalē cōtumacem in bāno posuit fm̄ formā statuti ī pęna pecuniaria a statuto disposita. Quęrit an tale bannū possit cōtra fideiussorē executioni mandari. Dices tu hæc qō formatur in multis locis. Sed q̄a diuersimode reperit formata omissis suꝑfluis per uiā distōnum partim dicēdo, partim remittendo, hunc articulum declarabo. Quandoque. n. fideiussor promisit simplr̄ de iudicio sisti. Et tunc qualiter teneatur hr̄ in l. græce. §. & post litem, ff. de fideiuss. & in l. sancimus. C. eo. tit. & dic ut ibi, & eo. tit. l. pen. Quandoque promittit repræsentare reū, & tunc aut sub certa pœna ut habetur in l. 2. in fi. ff. qui satisd. cog. & si non repræsentat pōt ad illam pœnam extra ordinē conueniri. i. iudicis officio contra ipsum procedi ut no. in l. si qs reū. ff. de custo. reo. Si uero promisit soluere iudicatū, tunc potest executiue conueniri ut habetur per Bart. in l. fi. C. de usu. rei iud. & in l. 1. ff. iud. sol. per Iac. But. & Bal. in l. 2. §. 1. ff. qui satisd. cog. & habetur Spec. de excu. sen. §. sequitur. uersicul. quid si sn̄ia. Et ideo in proposita quæstione tenetur eum præsentare, & si non repſentat cogit soluere quod in banno continetur per iura ꝑdicta. Idē determinat Bart. in l. si quis reum. ꝑall. Et clarius in bannito determinat Guil. in Spec. de acc. §. sequit. uers. item q̄rit ecce. ubi omnino uide. si aūt simpliciter promisit repręsentare ad uoluntatem iudicis.

Tunc

Tunc tenetur ẽt post sñiam non ad condem nation͂:qa illam non ꝓmisit, sed ad pœnã extraordinariã quã iudex ei imponere uellet ꝑ ꝑ inobedientiã, ut d.l. si quis reum, & ita firmat Guil.in d.§ seqtur.uer porrò. An aũt excusetur ꝑ ꝑ bannum uide in l.si decesserit. ff.q satisd.cog. Et plene in d.§. idem qrit. Et unum not. quod qñ post condemnationem qs simpliciter fideiubet, nõ uĩ fideiubere d e repræsentando, sed soluendo. Et ideo sine dubio tunc per causam superuenientẽ in ꝑsonã condemnari ab obligatione nõ exonerãtur,ut l.si uero,in princ.ff.q satisd.cog.qđ principium sic intelligo,ut ibi plene dixi.

15 Quintodecimo quæro † Bannitus ꝓ quo fideiussor erat obligatus ꝑuenit in fortiã iudicis deĩde aufugit. Quęrĩt an fideiussor amplius teneatur. Ioã.And.in uers. item qrit allegato supra in fine ꝓx,quęst.cõcludit ꝙ amplius nõ teneatur. Et ibi allegat plura iura. qđ in d.l.si qs reũ. ff.de custo. reo. intelligit *amplius* uerũ esse,nisi ꝓmisisset repræsẽtare cũ toties quoties iudici placuerit. Tunc. n.dicit per primã repræsentationem nõ liberari sed per secundã.ff.de leg.3.l. fideicõmissa.§. si quis decem.& ad l.ueluti.§ hæc uox. ff. de æden.rñdet quod ideo intelligit toties quoties opus est qa per nouã editionẽ non inducit nouum grauamẽ At in proposito ꝑ reiteratã repræsentationẽ semper inducit grauamen nouũ ideo liberatur ꝑ secundã ut in §. si quis decem.Credo quod dictũ Ang.possit ꝓcedere post sñiam interueniente fideiussore,de repseutãdo. Sed si promisisset ante latã sñiam dicta uerba importent toties quoties opus erit,qa sic est de nã iudicii, & sic debẽt intelligi.l.si uno.ff.loca.& l.si stipulatus. de usu.& l.dãni infecti quidã,in prin.ff.de dam. infe.cum si.& ideo usq; ad sñiam semper tenetur ut d.l.ueluti.§.hæc uox.Sed post sñiam semper facta repræsentatione, uel eo semel capto fideiussor amplius nõ tenetur ꝑ iura ꝑ Ioã.And.allegata.Nec obstãt uerba toties quoties, quia intelliguntur ut dixi. & quia uerbum placuerit importat arbitrium boni uiri l.thais.§. sorore.ff de fideicõ.lib.qui nũquã arbitraĩ ex culpa siue negligẽtia iudicis fideiussorẽ ꝑgrauari.l. sancimus. C.de pecu. An aũt talis fideiussor mortuo bannito liberetur infra ĩ ultimo tꝑe parte 2.q.6.dicetur.

Visis ꝑdictis cõferẽtibus ad casum in quo bãniti non perdunt bona, rediens ad casum ĩ quo ꝑdũt de quo dcm̃ fuit supra q.40. Quę

16 ro.16.† An tũc uerũ si qđ illa ꝓcedat si fuit bannitus ex eo qđ tractauit cõtra partẽ Guelfam,uel contra statũ ciuitatis, siue qa patriã oppugnauit,ut dicatur cõmisisse crim. læsæ maiest. ꝑpea perdat ipso iure,ut l. quisquis. & l.fi.C.ad l.Iul.maiest. & dixi ubi supra proxime in fi.quæst.& primo uĩ ꝙ sic.quia oppugnans patriam,uel contra illam tractans committi crim.læsæ maiest.ut dicit tex. cũ gl.in l.fallaciter.C.de abol.Secũdo, ẽt uideĩ probari per tex.in l.1.ff.ad l.Iul.maiest. Tertio,conscius turbationis ciuitatis suæ,uel alterius delicti commissi in ciuitatem suã puniĩ ut particeps ex solo scientia l. utrũ. ff. ad l pomp.de parric.& quod ibi no.per Doct.sicut si cõtra principem sciret quod moliri. C. ad leg.Iul.maiest.d.l.quisqs.& sicut damnati illo crimine perdunt bona ita,& isto dãnati.Pro hac parte faciũt.ff.de captiuis. l. non dubito.& C.de epis.aud.l.3.In cõttariom tñ est ueritas,qa illi dñr committere crimen læsæ maiest.q cõtra principem, uel cõtra eos q iuxta eius latus sunt, uel cõtra rẽ publicã Romanorũ moliunĩ ut d.l. qsquis. & l.4. in fi.ff.ad l.Iul.pec.& non quia contra alias ciuitates moliunĩ,probatur in d.l.fallaciter,in fine ubi crim. læsæ maiest. & crimen oppugnatæ patriæ ponuntur ut species differentes, & est gl.ordinaria quæ hoc tenet in l.1. ff.ad l.Iul.maiest.præall. Et hoc modo intelliguntur iura in cõtrarium allegata quæ per modum à speciali faciunt pro hac parte.Ciuitates.n.aliæ ab urbæ iure priuatorũ fungũtur l.eum q uectigal ff.de uerb.sign. & istud maxime uerum est qñ non de subuertenda patria tractaĩ,sed de mutuis dissentionibus, & partialibus l.1 §. hisdẽ tꝑibus.ff. de orig. iur. & l.si quis ingenuam.§ in ciuilibus.ff.de capt.& sic uidi ꝑ magnæ auctoritatis uiros cõsultum q in contrariũ allegatis ĩñdebant ut dicam infra.quod ẽt tenuit tunc Bal. consulendo ex eo qa titulus talis criminis est seditionis nõ perduellionis, uel maiestatis qđ sic ꝓbauit. Duplex est maiestas diuina,& humana.C.de hær.auth. gazaros. Itẽ humana est triplex. s.Imperatoris ut inst. in procœmio.s.imperatoriã maiestatẽ, &c. Regis. C. ut nemo priuatus.T.regis maiest.&c. Itẽ populi R.ut d.l.1.ad l Iul.maiest. Dĩ enim maiestas prætoris ff.de iust.& iure.l. penult. & de iurisd.omn. iud.l. si familia. Partis enim Guelfæ,

Guelfę, uel Gebellinę, nulla dr̃ esse maiestas. Hæ.n. sunt duæ sectæ solũ approbatæ pro locis in qbus sunt ut no. per Bar ĩ l. si qs à filio. §. si patri. de leg. 1. & p Io. And. in c. statutũ. §. 1. de rescr. lib. 6. Hæc nãq; noĩa ab iniuria inuidia, & discordiis orta nõ illustrant supremo noĩe maiestatis. Ciuitates etiã qq̃ maxime non gaudẽt tãto noĩe, cũ redigant ad instar priuatorũ: ut d. l. eum q uectigal. qđ probatur ẽm eũ in d. gl. l. 1. & in §. in ciuilibus. & hoc tenet expresse Bart. in extrauag. Henri. qui sint rebelles super uerbo rebellando. Non obstant cõtraria, & primo non obstat. l. fallaciter, in fine, ubi gl. dicit q oppugnare patriam armis est specie crim. lesæ maiest. qa illud non est nisi de patria principaliter, & immediate populo R. uel principi subdita. Tunc.n. contra principem arma sumuntur, qui.n. articulum tangit, &c. l. uulgare. ff. de furt. uel aliter illa gl. intellexit de cõi patria. s. Romanorum, uel qñ quis contra propriam patriam molitur ut subtrahatur de manibus, seu ptãte principis seu reip. Romanorum. & ita uŕ sentire gl. inspectis iuribus quæ alleg. Nec obstat q p p solam sciẽtiam puniantur, quia non p pea ut crim. læsæ maest. ut dictum est, est igitur seditionis crimẽ, patet ex titulorum diuersitate. C. de sedi. & ad l. Iul. maiest. C. de codicillis. l. si idẽ, & ita intelligunť iura supius allegata. lex. n. 3. de episc. aud. loquitur de dño. i. principe, & lex nõ dubito, licet dicat quod populus habeat maiestatem, nõ tñ sequitur qđ committens contra illũ populũ incidat in crim. l. Iul. maiest. & ita in hac ciuitate pluries fuit obseruatum. Non obst. ẽt alia statuta qbus cauetur populum huius ciuitatis hr̃e in oĩbus iura fisci, qa aliud est fiscus, & aliud res publica Romanorũ ut hr̃ in l. 1. C. de iur. fisc. lib. 10. Puto tñ q si principales officiales ciuitatis puta priores, uel antiani, & similes qui essẽt à principe cõstituti uicarii eius in oĩbus, & p oĩa, & tunc non hr̃ent locum pdicta per d. l. q squis. Contra eos. n. qui ad latus principis essent censeť fit molitio, & arma sumunť. & iõ nõ sic de facili, & leuiter, sed acriter puniunť q cõtra statum sacro sanctę catholicę partis Guelfæ moliuntur, cũ. n. à summo pontifice nominetur. Et ideo sancta, & catholica nuncupatus, eius debet gaudere præsidiis, Nec minus maiestatis hr̃e dici debet quam ipse prætor, pro quo uide quæ hñr per Bart. in d. gl. super uerbo, rebellãdo, ubi tractat de cõmittentibus contra ecclesiam, & statũ eius.

17 Decimoseptimo quæro † an qñ banniti pdunt bona pdant solummodo ea q̃ hñt in territorio bannientis. An ẽt ea quæ alibi extra illud territoriũ sita sunt. Hæc qõ in cõdẽnato hr̃ tractata per multos. & quia est subtilis, & magnæ utilitatis, libet in ea forte pter pmissum in principio aliqualiter insistere. & primo Iac. de Are. mouit eã in l fi. §. 1. ff. de publica. & ibi arguit per illũ tex. q nõ ueniãt in cõfiscatione existẽtia in alterius territorio. & ad idẽ alleg. l. cũ unus. §. fi. ff. de bo. auct. iud. pos. & de iter. & rele. l. 1. §. 1. & seq. In contrariũ q omnia ueniãt allegat, quia in loco in quo quis sortitur forum conuenitur idem pro rebus ẽt alibi sitis, arg. C. de pscr. 10. uel 20. an. l. fi. & ubi in rem ac. l. ult. & nihil amplius dicit. & sic uŕ concludere q omnia perdant ẽm doctrinam gl. in l. q filium. § Sabinus. ff ad Treb. Idẽ tenuit Roc. Malũ. Dicens oĩa q̃ri ciuitati publicanti ut refert Ioan. And. eius disputationem abbreuiando in c. cum ẽm de hæret. lib. 6. Ad idem. s. q omnia perdant. Guil. de Cu. in l. fi. ff. de c. dim. & in l procurator. §. si plures. ff. de trib. alleg. 1. quia ille qui condemnat habet onus, ergo debet habere emolumentũ de reg. iu. l. ẽm naturã. & ad hoc allegat plura iure. Secũdo quia debet inspici persona, & illam sequuntur bona, l. fideicommissum. §. tractatum. ff. de iud. Ad idẽ allegat. l. 1. §. si ex fundo. de hæred. inst. Non. n. fit ibi bonorum diuisio, sed omnia habet solus nominatus, ita, & locus in publicatione bonorum nominatus solus habeat oĩa facit. ff. de rebus eo. l. magis puta. §. illud. Concludit tñ utrobique quod unaqueq; ciuitas habebit bona in suo comitatu existẽtia: hẽt. n. talis dãnatio quasi nãm successionis abintestato, in qua oẽs pares in gradu sunt admittendi in auth. de hære. ab intesta. §. pen. fiat ergo diuisio ẽm territoria. arg. ff. de tu. & cu. da. ab his l. pupillo. Sic ẽt diuidiť peculiũ. ff. de pec. l. hinc q̃riť §. fi. & de tribu. l. procurator §. sed si duos. Pro hoc qđ de militẽ dicitur. s. q habet diuersos successores, quia hẽt diuersa patrimonia. ff. de mil. test. l. 1. ita, & hic: qa licet quo ad condemnationẽ sit unum patrimonium, tñ quãtum ad confiscationem diuersa patrimonia iudicantur, ar. C. de exac. tribu. l. diuina domus, & ff. de censi. l. forma. §. si quis agrum.

Pro hoc.C.de bon.uac.l.3. & de inoff. test.l. posthumus,§.si quis ex his, & l. si nō mortis §.fi.& in d.§ si plures, inidet ad contraria qa nō debet hr̄e bona neq; personam,nisi quatenus sūt sub iurisdictione sua arg ff.de acq. re.do.l inter eos Ad regulā ſm naturam inidet quod lucrum nō debet esse intentio,sed ut delinquētes terreantur ut in auth. bona dam. Tertia fuit opi. Nic. de Mar.in sua disputatione quę incipit. Quidam inculpatus quā ponit quasi de uerbo ad uerbū,& sequtur Alber. in quęst. statutorū parte 2.q. 233.& quam ēt refert Ioan. Andr. in addit. Spec.in tit.de accus.§.sequitur,uers.quid si aliqs sua rum additionū.uers.fœlicis, & ibi post multas allegationes ad partē quod non perdant bona alibi sita distinguit,quod aut ille q iudicat habet iurisdictionem à iure cōi, & ſm ipsum ius cōe,& eius ordinem pœnā imponit,& tūc publicatio bonorū,& omnis not. quæ personam sequitur ſm iuris ordinem, extenditur ēt extra territorium. Incorporatio aūt fiet pro officiales illius territorii in quo sunt bona ꝑ l.à diuo pio. §. 1. de re iudic.& l.cum unus,§.pen.de bon.auct.iu.pos. Inducit de admin. tut.l.tutores, §. hæres de bon.uac.l.si qn̄,inducendo eam ut ibi declaratur ꝑꝑ quod Ioā. And. remittit ad notata ꝑ se in d.c.cum secundum Si uero publicatio fit uirtute iuris municipalis quod iurisdictionem dat uel pœnā statuit, uel facit utrū que,& tūc publicatio non extēdit extra illa bona quæ sunt de iurisdictione, & prāte illius legis municipalis,ꝑ l.3.ff.de off.præs. & de tut.& cura.da ab his. l.antepen.& ibi con cor.& de off.præf.urb.l.fi cū si.& C. qui datut.pos.l.neque.Quarta fuit opin.Bart. in l. cūctos populos.in ult.q.ubi post relationem uerborū dicti Nic.de Mat.cōcludit primo, ꝙ ciuitas non pōt sibi publicare bona de iure cōi ꝑꝑ delictū,ut l.1.C.de bon.uac.lib. 10. & ibi not. Item quod ciuitas de iure cōi non habet mærum imperiū,& cognitionem delictorū grauiorū.C.de defen.ciuit.l. defensor. Ciuitates itaq; Italiæ illam iurisdictionem exercētes,& quæ bona delinquētium sibi publicant hoc faciūt, uel ex priuilegio sibi concesso ꝑ principē,uel ex cōsuetudine antiqua, q̄ uim habet priuilegii cōstituti,l.hoc iure,§. ductus aquę.ff.de aqua quot.& ęsti.& l.1.in fi.de aqua plu. arcen. Et ita dicit gl.in auth. defe.as.ciui.§.iusiurandū in fi. magnæ gl. sic qui hn̄t hodie iura fiscalia pn̄t dici procuratores in rem suam. Nam iuribus fiscalibus utuntur ad suam utilitatē ex cōcessione tacita,uel expressa,vt dictū est.Et hoc ꝑmisso ad qōnem propositā concludendo dico,ꝙ aut iurisdictiones sunt separatæ, sed bursa fiscalis est una ī effectu in utroq; loco,& tūc aut publicatio fit de iure cōi, & bona utriusque loci erūt publicata, ut l.si qn̄.C. de bon.vac. & fiet executio ꝑ officialē illius loci in quo sunt bona,vt d.l.à diuo pio,§.1.cū aliis iuribus allegatis supra, & ponit exēplum ī hoīe damnato hn̄te bona in Ducatu, & Marchia Anconitana.Si vero publicatio fit ſm cōstōnes speciales,vel statuta specialia. Tunc aut illa iura specialia sunt in utroque loco vbi sunt oīa bona, exēplum plures iudices sunt deputati ab uno rege ꝑ diuersa territotia sui regni,vnus eorū publicat bona ſm regalem constōnem, & tunc oīa bona quæ essent in regno essent publicata eadem rōne, & ꝑ eadem iura.Si vero dicta iura specialia sunt diuersa, & non cōmunia ad vtrunque locum, exemplū in Marchia sunt quædā constōnes quæ nō sunt in ducatu, & tūc talis publicatio nō extendit ad bona quæ sunt extra locū ad quem extenditur const. l.fi.de iuris.omn. iud.de const.c.ut animarū lib.6.& l. neque. C.qui da.tu.po.cū simi si vero,& iurisdictiones sunt distinctę,& ēt bursæ fiscales,& tūc aut publicatio fit de iure speciali,& non extēditur ad bona alibi sita. Si vero publicatio fit de iure cōi,& tunc extendit ad bona etiā alibi sita. Quælibet tn̄ ciuitas habebit bona in suo territorio sita, vt dicebat Guliel. de Cug.qđ sic probat.Quęlibet ciuitatis dr̄ procuratrix fisci,vt dcm̄ ē,sed si esset proc. fisci, & ad fisci vtilitatem, & ad eius offm̄ spectaret acceptio, & īcorporatio dictorū bonorū in fiscū,ergo nunc ad eū pertinet, & ad eius utilitatē allegat casum,l.fi.ff. de auct. tut.& extra de fo.comp.c.postulasti nec placet sibi distinctio. An iudex habeat iurisdictionē à lege municipali, qa nō curat unde iurisdictionē habeat,sed attēditur solū,an pronunciet super eo quod de iure cōi dispositum est. An uero de nouo disponat remittēs ad notata ꝑ se in 7.q.in ea. lege. Hæc qō fuit de facto tꝑe quo in ciuitate Ianuę erat regius gubernator q fecit decapitari dn̄m Gabrielem Mariam olim dn̄m ciuitatis Pisarū,& eius bona publicauit. Volebat enim, ꝙ in publicatio-

ne

ne uenirent certa bona dicti dñi Gabrielis, quæ dicebant esse in hac ciuitate Florētię, & cū pro ea excutiēda essem in ciuitate Ianuę ad partē negatiuam plura dicebā, & ut eorū huius decisionis ueritas clarius dignoscatur mēbra diuisionis Bart. particulariter reassumo Et qdem primū membrum, & secūdum usq; ad uers. Si uero dicta iura specialia exclusiue. In qbus duobus cōcludit oīa bona ī publicatione uenire puto uerissima sicut. n. in cōfiscatione de iure cōi oīa quærunt fisco gñali, ita eadem rōne oīa posita in dñio superioris illius iudicis cōfiscantis quęri debēt superiori, arg. de administr. tut l. si duo cū simi. & ista duo mēbra non poterāt ad ꝓpositū allegari qua oīno erant, & sunt distincta dñia, & fiscales bursæ. Tertium ēt membrū positū in d. uers. Siue dicta usq; ad illū uer. Si uero, & interdictiones, & est uerū. Actus. n. agētium non operantur ultra agētium intētionem, l. non omnis. si cert. peta. & sic iudex qui fundat se sup cōstōne suæ iurisdictionis non intendit progredi ultra quā ipsa cōstō extendatur, ff. ad municipales, l. libertus, §. pen. cum simili, & similiter hoc nō faciebat pro gubernatore regio, sed cōtra eum. Quartū membrum qñ iurisdictiones, & bursę fiscales sunt distinctæ, & publicatio fit de iure speciali, ēt uerū est. s. ꝙ non extēditur ad bona alibi sita, non. n. specialium fit extensio l. ius singulare, & l. qđ uero contra, ff. de legi. Quod ēt tenuit Ray. quia statutum quod loquit de publicatione bonorū non intellr. nisi de bonis in suo territorio sitis. C. de ædif. priua. l. an in totū cum si. ut ipse Ray. scripsit in d. l. cūctos populos, in fi. ubi formauit solum qōnem qñ ex forma statuti publicātur bona, & hoc mēbrum silr contra gubernatorē regium faciebat. Vltimum uero mēbrum dū cōcludit oīa bona publicari, sed unāquāque ciuitatē hrē bona in suo territorio sita, non ur mihi p oīa uerū. Aduerte tñ, cōiter ī materia cōfiscationis apponi solēt uerba sonātia in camerā fiscalē eius q cōdemnat, siue illius cuius officialis est. Qūo ergo ex hac snīa poterit se fundare ciuitas alias hñs cameram diuersam, non. n. poterit extendere uerba sententię ad suam cameram. Tum qa id nō dicit sententia, l. quidqd astringendæ, de uerb. obl. Tum qa extendi non pnt, l. si patronus testō, §. si quis cum esset, ff. de ope. liber. & si dicatur pdicta locum hñt qñ simpliciter confiscauit bona quo casu intelligitur ſm quod iura uolunt ut d. l. libertus, §. pen. rñdetur, ꝙ alteri per alterū quęri nō potest, l. stipulatio ista, §. alteri, de uer. obl neq; iste est casus specialis in quo possit ut de se patet. Et ideo ex his, & aliis quæ infra patebūt in hoc ult. art. sic distinguo. Quod qñque licet ciuitatum sint distinctę iurisdictiones, & cameræ, tñ snīa confiscationis fertur ab illo q habet iurisdictionem à superiore utriusq; ciuitatis non in tpalibus, quia dictum est supra, sed in spūalibus, ut in inquisitore hęreticæ paruitatis cōfiscante bona hęretici, & de hoc uide Ioan. Andr in d. c. cum secundū, & adde, ꝙ dr per Guil. in l. fin. C. de hæred dec. ubi ponit cui applicentur bona clerici dānati per epm de crimine de quo laicus pderet bona, & ēt uide quod no. Ioan. And. in add. Spec. in tit. de feudo, §. pen. ad fin. in magna additione, ubi tractat. q. cui applicētur bona feudalia quæ clericus cōdemnatus ab epo tenebat à laico in diœcesi epi. Vide multa pulchra circa materiā cōfiscationis bonorum q habuit licet decurtauerit ab Oldr. ut patet in suis quæst. q 17. ubi si uis satiari plene de hoc articulo oīno uide. Qñ fertur ab illo q habet iurisdictionem solam à ciuitate à qua est officialis cōstitutus uel à dño illius ciuitatis, & ponit in banno hoīem hñtem ibi bona, & in aliis ciuitatibus, & tūc quantum spectat ad ciuitatem cōdemnantem siue loquamur in cōdēnato, siue in bānito, nunq̄ ciuitas illa pōt hrē bona sita in alterius ciuitatis territorio, qm̄ confessio iurisdictionis extra illud non extenditur ut in iur. supra allegatis pro hac parte. Quantum uero spectat ad ciuitatem aliam quæ non cōdēnauit Bal. in d. l. cūctos populos, in ult. q. meo iudicio satis notabiliter loqtur, sed non plene, dic. n. ꝙ si status psonæ mutatur, adeo & nō pōt hrē proprietatē bonorū. Et tūc ciuitas quæ non cōdēnauit occupat bona non iure cōfiscationis sibi factæ, qa facta nō est, sed ut uacātia, ut d. l. cum unus, §. pen. & quod not In noc. in d. c. postulasti. Si uero status nō mutatur, sed remanet talis qđ adhuc pōt hrē bona, & tūc illa retinebat dānat'. Potest. n ſm eum diuidi effectus snīæ confiscationis. l. si cū militi, §. 1. qui ex ma. & ad l. fal l. in rōne, §. cum quidam, sed nō est uerū, ꝙ diuidatur, imō, ut dixi supra non intelligitur cōfiscare, nisi existentia in suo territorio, & suæ ca-

merae,

mere, aut per expressionem, aut per tacitum intellectum, licet ipse Bald. arguēdo aliter re tigerit in l. ꝑ ꝑ litem. §. licet. ff. de exc. tut. & ideo dico latius aperiendo ueritatem huius ultimi articuli, ꝙ aut loquitur in condēnatio facta executione, & sine dubio ciuitas quæ nō condēnauit, nō poterit hr̄e bona suo territorio sita iure cōfiscationis, qualitercunq; lata sit sn̄ia, per ea quæ dixi supra, sed qa ille fuit effectus seruus pœnę. ut l. qui ultimo, de pę. & sic non poterit hr̄e hęredem, occupare poterit ut uacātia, & sic uerificatur quod dixit Bal. Si uero loqmur in bannito. tunc qa cōclusum est supra, ꝙ nō perdat ea quæ sūt de iure ciuili. & gentium, & sic pōt retinere bona ut ēt infra dicetur, distinguendū est. ꝙ aut talis bānitus erat oriundus ciuitatis confiscantis, & ibi deliquit, tunc ciuitas alia hn̄s bona in suo territorio ei auferre aliquo iure non poterit, & ita uerificatur ₰m dictum Bald. & not. Nullo. n. iure pōt se fundare ut patet ex iam dictis. Si uero in ciuitate in qua fuit bānitus, nullū aliud habebat domiciliū, sed solum fuit sortitus forū ꝑ ꝑ delictū, sed erat oriundus, uel incola alterius ciuitatis, in qua ēt habebat bona. Et tunc ciuitas illa nō ex ui sn̄iæ alterius ciuitatis, sed iure suo poterit contra illū ꝓcedere, & bona sui territorii suæ cameræ cōfiscare per no. in l. 1. C. ubi. de crimagi opor. & in l. 2. & ff. de inter. & rele l. legatorū, §. interdicere. & ex his patet, ꝙ dictus Regius gubernator non poterat cōseq dicta bona. & sic finaliter eo de ciuit. Ianuæ expulso fuit postea ꝑ Ianuenses terminatū.

18 Decimo octauo quæritur † qñ bannitorū bona publicatur. An ueniant in tali publicatione bona pn̄tia tm̄ an ēt futura. Istam quæstionē tetigit gl. in l. 1. ff. de bon. dam. in fin. gl. magnæ, & non decisit sed eam uī decidere in l. nō ad ea, ff. de cond. & demon. s. ꝙ nō ueniāt futura. Idem tenuerūt Dy. Gul. & Old. in l. si qua pœna, ff de his q sunt sui. uel alie. iur. & idē tenuit disputādo Nic. Mat. quem refert, & sequtur Io. Andr. de accus. in præall. §. seqūur. uers. quid si aliqs in suis addi. alias allegato. uer. fœlicis, & in tit. de accus. & ibi allegat iura quę uidere potes, & ꝓsertim allegat pro casu, l. si tibi mandauero, §. is cuius bona, ff. man. qđ intellige ₰m unam lecturā. Idem ēt tenuit Alb. ubi supra q. 13. Tenuit ēt Bart in l. certa forma. C de iure fisc. li. 10. ubi rn̄det ad l. artiani. C. de hær. In quo quia est cōe aliter non prosequor. Sufficere. n. debet tex. § is cuius, & gl. d. l non ad ea.

19 Decimonono † Viso quod non perdunt bona, imò, & qū perdunt nō perdunt postea quæsita. Quęritur an eis existentibus in banno currat pro retētis, uel acquisitis præscriptio. Iste articulus est disputabilis, tn̄ ne ex. eam ꝓpositum uī mihi bī cōcludendum, ꝙ aut ex forma statuti nihil disponitur, ꝙ audiri non debeant. Aut disponitur ut sæpius tactū est. Primo casu, aut nō potuit procuratorem dimittere, & dimisit, sed mortuus est, & nō currit ꝓscriptio Aut potuit dimittere, & non dimisit, & currit ꝓscriptio, ut hæc probātur ex not. in l. 1. C. de rest. mil. in l. papinianus exuli, ff. de min. & quod ꝑ Inno. in c. querelā de proc Secundo casu uī dicendum præscriptionem non currere. C. de anna. excep. l. 1. in fi. cum cōcor. quod forte uerū est nisi sit bānitus pecuniariter, & aliud soluere possit, sed contumax existat, ff. de in integ. rest. l. non uī. & de reg. iur. l. qui pōt, cū simi. Nec ꝓdictis obstat quod seipsum uideatur in tali casu posuisse, l. si fideiussor, §. si necessaria. ff. q satis. cog. quia illud nō fuit ad hoc ordinatū, sicut dicimus in muliere ꝓgnātee ex adulterio in l. 2. §. si quis non propter, ff. si qs cau. & quod dicam infra parte proxima, q. 46.

20 Vigesimo quæro † Titius habebat filios in potestate fuit bannitus ad mortem. Quæritur an filii efficiantur sui iuris, & sic ꝑdant patriam ptātem. Hæc quæstio facilis est. Cū enim dictum sit supra in 4. q. huius partis, ꝙ non perdunt ea quæ sunt iuris ciuilis ꝑ statuta sui loci non correcti patet ꝙ talem potestatem non perdunt. Est. n. de iure Rom. l. nā ciuium, ff. de his q sunt sui, uel alie. iur. & ideo dixit Bald. in l. Gallus, §. & qd si tm̄. & d. l. 1. C. de hęre. inst. ꝙ filio talis banniti non datur tutor, sed datur curator ad instar eius cuius pater est in hostium ptāte, l. muto. §. eius, ff. de tute. licet de hoc ipse idē dubitauerit in authen. incestas, C. de incest. nup. Itē eadem rōne, ꝙ licet filius talis bāniti sit legitimæ ætatis, tn̄ testari nō poterit impediēte patria ptāte, l. qui in ptāte, ff de testa. & alle. Iac. de Are. in suo tract. & in l. ex facto ad trebel Nec ꝓdictis obstat authen de incest. nup. §. si uero cōtigerit, ubi filii exeūt ptātem patris bāniti, quia loquitur de exulibus, siue bānitis de iure cōi qui perdunt ea q̄ sunt iuris ciuilis, de quibus in hoc tractatu nō dicitur

ut

ut dixi supra in procem. licet ibi Ang. à cõi opin. discedens aliter dixerit, & bene.

21 Vigesimoprimo quæro, † an tales banniti perdãt ptãtem cõficiendi statuta una cũ aliis ciuibus. Aduertendum tñ qđ Bart. in l. oẽs populi, in 7. q. 1. q. princ ad propositũ loquitur hoc modo. Septimo qro, nunqd excõicati, & interdicti possint facere statuta, & dico ꝙ non ut extra de imm. eccl. c. aduer. §. qa uero, nec facta recõualescunt impedimento cessante sine noua cõfirmatione, ut eo. ti. c. 1. & arg. ff. de leg. 3. l. 1. §. si filius, & de bon. poss. cõn tab. l. qui ex lib. §. rest. Idem credo de bãnitis imperii, ut 10. collat. de stat. cõtra lib. eccl. §. 1. cum. n. non obediunt principi perdunt ea quæ iuris ciuilis sunt de ca. dim. l. amiss. Sed Statũ cõndere est iuris ciuilis, vt in l. oẽs populi. ergo ex his verbis patet, ꝙ Bart. sensit eos non perdere potentiã conficiendi statuta, maxime quia in sua disputatione dixit eos nõ æquiparari excõicatis, sed Ray. ibi dixit idem esse de bannitis de ꝓpria patria, æquiparans eos excõicatis, remittẽs ad plene notata per se in l. 1. C. de hære. inst. Quod cõiter non tenetur, & ego non tenui supra hac parte. q. 4. Et ideo dicendum puto quod in hac qõne debeat considerari, an desinat esse ciuis, an non. Primo casu non possit facere statuta. Secũdo casu uero sic per ea quæ dicta sunt supra. An autem desinat esse ciuis dicam hac eadem parte, quæst. 44.

22 Vigessimosecundo quæritur, † An banito dño uasallus liberetur à seruito feudi. Hæc qõ mouetur per gl. in ca. 1. in princ. in usib. feud. hic finit lex Corn. & inc. cõsue. & regni. & ibi ẽt per Bal. & determinat ibi gl. post plures allegationes qđ uasallus non libereť, & ꝙ non sit extincta fidelitas, sed suspẽsa inter q̃ longa est dñia, ut not. ff. de uerb. obl. l. 2. §. ex his, & l. inter stip. §. sacram. Bal. aũt ibi dicit qđ gl. non est uera qa bãnum habet uim diffinitiuæ, & ideo non attendiť qđ possit restitui quin illud à solo principe põt fieri. l. apud Iul. §. fin. de leg. 1. & de fideic. lib. l. ergo §. si is. Pro hoc. C. de sent. pass. l. fin. Credo, ꝙ aut bãnum est pecuniarium, & quia quousq; differat soluere durat, & nõ ultra. & solutio põt separari. l. cura, §. deficiẽtium. ff. de mun. & ho. & C. arb. tut. l. si defunctus dicať potius suspensa fidelitas, q̃ extincta. & ideo non possit alienare interim licet tunc non teneať ei pstare seruitium cum hostis reputeť.

Si uero bãnum est personale tunc aut est bãnitus de loco, uel ex causa, in quo uel ex qua solitum est rebãniri bannitos in integrumq. restitui. & tũc idem qa illud qđ solutum est fieri, licet à solo principe bene põt cõsiderari ut colligiť ex not. in l. fi. C. de sent. pass. & est text. in d. l. apud Iul. §. 1. si uero nõ est solitũ aliquem rebanniri tunc uerũ credo qđ dixit Bal. quia censetur esse perpetuum, & non attenditur qđ à solo principe fieri põt, & non est solitũ fieri, ut. l. seruus. C. de pœ. & d. §. fi.

23 Vigesimotertio quæritur, † Vasallus fuit bannitus taliter ꝙ eius bona ueniũt cõfiscãda. An feudũ ueniat in cõfiscatione. An uerò ad dñm reuertať. Guil. in Spec. de feu. §. qm. uer. 40. multum late examinauit hũc articulum, & finalř cõclusit feudũ cõfiscari, nõ ad dñm reuerti ꝑ iura ibi ꝑ eum alleg. & ita tenuit Gand. & ẽt Alb. ut patet in suis qõnib. statutorũ parte 2. q. 250. Sed Bar. in l. si finita §. si de uectig. de damno inf. tenuit cõtrariũ, uidelicet qđ ad dñm reuertatur, uel ad agnatos, alleg. 10. coll. si uas. feud. c. 1. & si de feud. fue. contr. c. si uasallus culpam, & de eo q in ter. fra. dñi sui. c. 1. & de ꝓhib. feud. alie. c. imperialem. §. illud. Ad l. si qs in tantã. C. unde ui. & qđ ibi ꝑ Ray. & Cyn rñdet, ꝙ uerũ est feudatarium priuari non tñ applicari offenso. sed ad dñm reuertitur, & ibi ꝑ eum plene uide. Idem ẽt sed in alio casu. s qñ eps publicauit bona clerici q tenebat feudũ a laico, de quo tetigi supra 17. q. tenuit Old. ut patet ĩ suis qõnib. q. 17. quę oĩa refert Io. And. in d. uers. qm, & hñr per Alb. ubi supra proxime, q. 251. Sed quia ibi fiũt multę rationes huic qõni gñali nõ congruentes non insisto. Sed omissis multis quæ in prædictis locis uidere potes cõcludo aliter q̃ prędicti cõcluserint q simplř formauerunt qõnẽ in uasallo cõdẽnato, & bonis publicatis. Nõ aũt loquimur in feudo de sui natura in hæredẽ extraneum nõ trãsmissibili, & sine dubio qõ nõ ꝓcedit. Ea. n. quæ non transeunt in hæredem extraneum in publicatione nõ ueniunt. l. 1. & qđ ibi not. per glo. & Doct. C. de bon. lib. Bal. in distincte dixit feudum non uenire in publicatione bonorũ, & idem dixit in præall. c. imperialem in suis conclusionib. Item ad hoc ut ꝓcedat qõ est necesse poni, ꝙ uasallus sit ꝑ uiuat condemnatus. Si. n. esset mortuus cũ tale ius morte extingueretur nõ fiscus, ut l. uxor patrui. C. de leg. cum sim. sed agnatus

non

non iure successionis, sed sanguinis admitteretur sufficiat allegari not. per Doct. in l. lib. liberteq; C. de op. lib. & per Bart. ff. eod. tit. l. iur. iu §. si lib. ubi ergo feudum, uel ex consuetudine, uel ex ipsius cõstitutione est trãsitorũ in hæredem extraneum posset qõ ꝓcedere, & tunc putarem non admitti fiscum ꝑ iura in locis prædictis allegatis. Sed aut admittit dñm, aut illos qui admitti debent tali feudatario exclusio, de quibus in l. eum. ff de interr. & releg. Puto tñ aduertendum ꝙ si feudum erat extra locum à quo bãnitus est illud in publicatione certe non ueniat ut dictum est supra q. 17. Si tñ seruitium sit præstandum in loco à quo est bãnitus, tunc nõ uirtute confiscationis, sed ꝑꝑ non pręstitũ seruitium uasallus admitteret, ut in ti. quib. mod. feu. amitt. Si uero feudũ est in loco à quo est bannitus seruitium aũt alibi est præstandum, tũc uasallus bãnitus non ꝑdit feudũ qa seruitiũ præstare põt, & si pstat seruitium, fiscus non ius feudi, sed cõmoditatẽ, q̃ inde percipitur durante feudo forte poterit occupare arg. ff. de peri. & cõm. rei uẽd. l. necessario. § fin. & sol. mat. l. usufr. cum sim.

24 Vigesimoquarto queritur † bannitus cuius bona sunt cõfiscata, habebat feudum in emphyteusim. An tale ius emphyt. perdat, & ueniat in cõfiscatione. Guil. ubi supra prox. qõ. s in tit. de feud. §. qm̃, uers. 40. dixit idem quod in feudo. Sed Bart. in d. §. si de uectigalibus, cõcludit aliter, uidelicet, ꝙ aut talis tenebat emphyteusim ab ecclesia, & ecclesia põt à fisco indubitãter repetere in auth. de alie. & emph. §. 1 coll. 9. Si uero tenebat a priuato, & tũc si erat talis emphyteusis. siue forte ex natura cõuẽtionis trãsiret in extraneũ hẽredẽ, & tũc transiret in fiscum qui hr̃ ut hæres. l. 3. C. ad l. Iul. de ui. Si uero ad extraneum hæredem non trãsiret, tunc non trãsiret in fiscũ, ut ff. de bon. dam. l. 1. ubi dicit esse gl. not. de hoc. Dñs aũt illã repetet tanq̃ indebite alienatum, & hanc dñiam emph. ecclesiæ, & priuati ponit Cyn. in l. fin. C. de iu. emph. & est gl. in l. 1. C. de fun. pa. lib. 11. Mihi autem ur̃ hæc uerba Bart. in ult. membro cõtrarietatẽ implicare. Si. n. non transit in fiscum, ergo dñs non habet fundamẽtũ ꝑꝑ quod possit ut indebite alienatam reuocare, & ideo forte dici põt ꝙ postq̃ bãnitus uiuit, & emphyteusis non trãsit in fiscũ dñs nullatenus possit ad se iure directis dñii tanquã alienatam indebite reducere, qa nullo modo alienata est, possit tñ fiscus quousq; bannitus uiuit cõmoditatem talis utilis dñii ꝑcipere, & hr̃e facta solutione debiti canonis, quia abinde supra cõmoditas, & fructus dr̃ ff. fam. erc. l. fundus, sol. matr. l. fructus, ꝑ d. l. usufructu, & alia allegata supra prox. q. Mortuo aũt deinde bãnito ad dñm reuertitur. l. lex uectigal. ff. de pign. & ita põt intelligi qđ not. Bald. in l. 1. C. de bo. lib. ubi dixi solummodo de emphyteusi ecclesiæ nõ cõfiscãda.

25 Vigesimoquinto quæritur † An bannito filio familias, & bonis publicatis ueniat in publicatione peculiũ qđ habebat. In hac q. dixit Bar. qđ non, in l. si finita. § si de uect. de damno inf. siue sit profectitium, siue castrense, siue aduẽtitiũ. l. si filius. C. de bonis ꝓscr. & no. per gl. in l. 1. ff. eod. tit. Et ad rõnes ibi factas ĩ cõtrariũ rñdet. Sed meo iudicio eius decisio uera est in peculio ꝓfectitio. Illud. n. non est filii, sed pris. l. certum. C. fam. erc. & ideo non uenit in confiscatione bonorũ filii. Item est uera in peculio aduentitio. Illud. n. non est proprie, & uere filii cum illius nõ habeat administrationem. l. fin. §. filiis aũt. C de bonis quæ lib. & ideo sicut nõ põt alienare cõtrahendo, minus põt delinquẽdo, & ideñ. Cyn. post Iacob. de Aret. in l. si qu in tantã. C. unde ui. & ad iura. & ad rõne factas in contrarium. Rñde ut per Bart. ul supra nec obst. qđ not. ꝑ Guil. in Spec. d stat. monac. uers. 5. queritur, qa si illud dr̃ uerũ est, loqtur in eo qui intrauit religionem non aũt in cõdemnato. pro quo ẽt uide qđ not. Bal. in l. 3. C. q bon ced poss. Sed in peculio castrẽsi meo iudicio eius decisi nõ ꝓcedit. Est. n illud filii, & in eo habet plenam administrationẽ, & paterfam. rep. ff. ad Mac. l. 2. ergo nihil obst. qn ĩ publicatione bonorũ suorũ cõtineatur, non obst. l. si fil. qa loqtur ẽm sua t pa ẽm q̃ peculium illud nõ trãsibat in hæredem, sed pr̃ occupabat iure peculii, & ideo in publicatione non ueniebat. l. C. de bo. lib. Hodie uero in illo filius hẽt prẽm hęredẽ, & sit iure hereditario põt in aliũ trãsire. ut hr̃ in l. si inf. C. de iu. del. & in auth. de hær q̃ ab intest. & sic sublata est rõ ꝑꝑ quã nõ ueniebat in cõfiscatione, & sic nõ obst. rõ Bart. nec ẽt obst. qđ ꝑꝑ delictum filiæ pater non ꝑdit dotẽ. C. de rep. auth. contra si filii. Et not eod. tit. l. consensu, & per Dyn. in l. 2. §. qđ si in patris. ff. sol. mat. quia licet in ea

habet

habet hæredem ut l. auus. de pac. dot. & plene per eũdem in l. post dotem, & l. nuptæ. ff. sol. matr. non tñ est filiæ sicut filii est castrẽses peculium. Est. n. dotis actio cõis patri, & filiæ, quæ põt ẽt in parte consolidari, ut eo. ti. l. 2. §. 1. & §. uolũtate, & ibi plene. Præterea in auth. contra si filii. non tractatur de publicatione dotis. Sed an illã perdat ꝑ ꝑ eius adulterium ut sic remaneat pœnes uirum, & sic non facit ad propositum, Sit ergo conclusio quod castrense peculiũ ueniat in publicatione bonorũ filii & ita reperio tenuisse Ang. in l. si filius. ff. de dam. inf. & addit rõnem qđ alias confiscatio bonorum filii nihil operaretur, quod esse non debet. l. si qñ. l. ff. de leg. 1.

26 E conuerso. 26. quæritur † an bannito patre, & bonis eius publicatis ueniat in publicatione peculium quod habebat filius: circa hoc uide Bart. in pal. leg. §. si de uectigalibus, qui expedit se unico uerbo uidelicet loquendo in condemnato ꝙ nõn publicetur peculium, alleg. ff. de mino. l. 3. §. sed utrũ. Certe peculium castrẽse nullatenus debet intelligi publicatũ siue loquamur in patre cõdemnato siue in bannito, qa illud filii est, & à se hẽt non à patre ut dcm̃ est supra. proxi. q. & ideo delictum patris ei nocere nõ debet. C. ne fil. ꝑ pt. ꝑ totum. & ff. de iure patro. l. diui fratres um simi. Peculium uero ꝓfectitiũ. licet sit paternum, tñ ex benignitate cõstõnis diui pii nõ publicatr. ut in §. sed utrum, Ad l. 1. §. mer o. ff. quã. ac. de pec. est anna. Rñdeo. ut ꝑ Bar. in d. §. si de uectigalibus. Quæ rñsio est clara uidelicet ꝙ licet fiscus teneatr ut successor patris, tñ recuperat id qđ soluit à filio pœnes quẽ manet peculium. sed Bal. intelligit ꝙ ibi lo uiĩ qñ ex cõdẽnatione siue bãno filius efficit ui iuris, qa tunc desinit esse peculium, & ideo publicatr ut ipse not. in l. diximus. §. si pater. ff. de excu. tut. Sed primum uerius ꝑ d. §. sed utrum. Fortius ergo non debet publicari aduentitium licet pr̃ in illo habeat usumfructum qa hi est ipsum peculiũ. l. dum oportet. C. de bo. q. lib. Et si loquimur ĩ parte cõdẽnato, talĩ ꝙ vsufructus extinguatur, certũ est. Si vero nõ extinguitr, & vt in bãnito, q ut dixi supra, non perdit patriam potestatẽ, maius est dubium per d. l. usufr. sol. mat. cum cõcor. de quo dicã statim in seq. q.

27 Quæro ergo 27. † Titius inter alia habebat usumfructum in fundo, fuit bannitus & eius bona fuerũt cõfiscata, An dictus vsufructus ueniat in bonorum publicatione. Istam qõ. mouet Bart. in l. si postulauerit. §. iubet ff. de adul. & se non firmat, sed remittit ad no. ꝑ se ĩ l. si. finita. §. si de uectigalibus. ff. de dã. infect. ubi in eo nihil dicit de usufructu in l. si qs in tantam. C. unde ui. uĩ in simili dicere ꝙ publicetur cõmoditas per l. vsufructu. ff. sol. mat. Vidi in quodã Bart. in l. si quis post hac. C. de bo. dam. ꝙ ipse dicit se uidisse seruari ut publicetur per d. § iubet. uers. sed si usufructus. alleg. ẽt l. statius. §. fi. de iure fisc. cui concordat. l. cum pr̃. §. hæreditatem, de leg. 2. Ang. in l. eorũ. ff. de dam. inf. tenet cõmoditatem publicari, & ipsam durare uiuente patre. l. lex uectigali. de pig. Bald. in l. 1. C. de bo. lib. dixit usumfructum non uenire in publicatione bonorũ, sed perire. ut l. corruptionem. C. de usu. Barth. de Saly. in d. l. si qs post hac. uers. si qd ẽt in usufr. peculii aduentitii dicit ꝙ aut publicatio bonorũ facta est ex causa ꝑ ꝑ quam patria ptãs est deperdita & tũc vsufructus redit ad proprietatem, qa cessat causa ꝑ ꝑ quam patri conceditur. s. patria ptãs, & administratio legitima ut C. de bon. quę lib. l cum oportet. §. cum aũt, & per hoc quod not. gl. 4. in fin. in l. fin. C. de sent. pas. & ibi per Cyn. in 6. q. aut patria ptãs, & administratio legitima durat, & tũc uĩ ꝙ publicetur, qa si nondum uenerit tps cõsolidãdi. Per prædicta iura dicit ipse in contrarium facit ꝙ consolidetur, & ad filium reuertatur quia si filio conceditur peculium profectitiũ ut est dictum quod est plus, quia dñium erat penes patrem quanto magis usufructus rei cuius proprietas est filii. arg. de sacr. sanct. ecclesi. auc. multomagis. Item quia hunc usumfructum siue eius proprietatem pater habet a lege usque ad tps, sed commoditates cõcessæ ad tps ex legali dispositione ei cuius bona publicantur non uult lex ad fiscum spectare ut in d. l. si quis post hac. in uers dos ẽt. Non ob. contraria quia in eis dilatio & commoditas processit ab hoĩe non à lege, & sic alia est dñia inter dilationem datam ab hoĩe uel à lege. ff. de compens. l. si cũ militi, subdit tñ ibi cogitãdum esse. Et ad pdicta rñderi posse ꝙ peculium ꝓfectitium non erat in administratione patris, & quod lex si quis post hac, loquitur in ciuiliter mortuo, & sic filii sunt à ptãte liberati. Vr̃ ergo ẽt ipse cõcludere usũfruc. publicari eo modo quod dcm̃ est supra.

Sed mihi uĩ dicendum ꝙ in mortuo locũ habet

hēt qđ dixit Bal.in d.l.1.de bo.lib. In banni to aūt aut loquimur in fructuario regulari, & publicatus ītelligat inusufructus.i.cōmo ditas p dicta iura. Aut in parte qui hēt usum fructum a lege pp patriam ptātem, & tunc aut ei remiserat usumfructum ſm formā le gis cum oportet.§.ſinaūt de bon.q̄ lib.& fiſcus nihil poſſit petere,ſicut nec pñt hęredes quorū locū fiſcus tenet,ut l.3.ad l.Iul.de ui. Si uero ei non remiſit tunc aut bānitur tali ter ꝙ non pdit patriam ptātem, & tunc oīs commoditas tranſeat in fiſcum per iura prædicta. Aut pdit patriam ptātem quod qñ ſit dixi ſupra in 20.q.& tunc eatenus tranſeat ad fiſcū quatenus remaneret penes patrē filio patriam ptātem exeunt.ſ.medietas.ut in d.l.cum oportet.§.cum autem,ex quibus omnia prædicta ad conſonantiam reducunt.

28 Vigeſimooctauo quæritur,† uxor Titii fuit bannita,& eius bona confiſcata fuerūt. An intelligetur dos quam dederāt Titio publicata. Quæſtio hæc hr̄ in l.quinque legib. ff.de bon.dam.& ibi ex cōtentio inter gl. & Dyn.dixit.n.Dy.Quod aut maritus fecit pactū delucranda dote,aut nō. Primo caſu nō publicat dos damnatæ mulieris niſi in qnq; caſibus ibi poſitis.ſ.qñ damnatur pro crimi ne læſæ maie uel per l.Iul.de ui.pub.uel pp parricidiū,uel pp ueneficium,uel per l.Cor. de ſica.Secūdo caſu dixit indiſtincte publica ri,ff ſol.matr.l.ſi cōſtante,§.fi.gl. aūt tenuit dotem indiſtincte nō publicari niſi in dictis qnq; caſibus. Et hoc tenet Iac. de Are.in d.l. qnq; legib. Quod eſt uerū qñ damnatur conſtantiæ matrimonio tunc ubicūq; publicant bona,etiā dos eius intelligitur publicata,ut d.l.ſi conſtante,§.fin.& ita cōiter tenetur.

29 Sed quæro 29.† An ſi uxor Titii banniat ob adulterium maritus.ſiue eius hęredes eo poſt bannum p̄mortuo uxori poſſent per illā ad dotem cōueniri Hæc qō eſt ualde dubitabilis,cum tñ fuerim de facto cōſultus cōſideraui hanc q.pendere a duobus.Primo,an uxor pp adulteriū pdat dotem.Secūdo,ſi pdit hæres uiri poſſit obiicere de adulterio.Et quāte circa primū dicēdum eſt, ꝙ ſic ut probatur in authen.ut lic.mat. & auiæ,§. qa uero.& no.C.de rei uxo.ac.§.taceat licet gl.notet cōtrarium,& nō bene in l.rei iud. §.1.ff. ſol.matr.& hoc indubitāter uerū eſt qñ non ſolum cōmittit adulterium,ſed ēt a uiro diſcedit fornicationis cauſa,ut extra de do.inter uir.& uxō.c.plerunque.Sed circa ſm maius eſt dubium.Vr̄.n.cōis opin. ꝙ licet uir poſſit obiicere de adulterio,nō tñ poſſit hoc facere hæres eius l.fin.C.de adul.& per Bart. & Bald.in d.§.1.& p Guil.in Spec.de excep. ſupra d.uer.Item quæritur,& de dona.inter uir.& uxo.§.1.uer.qd ſi mulier,& utrobiq; Ioan.And.ur̄ firmare opin.in gl.in §.taceat. quam ſequūtur alii ut iam dixi.& pro hac opin.ur̄ caſus in l.fi.C.de re.don.in rōne ſui. & ff.qui,& a qui.l.ſed & ſi maritus. in fi.ſm Ray.in l.1.§.fi.ff.ad ſilia Dixi tñ tunc in caſu de quo quærebatur cōtrariā ſnīam uerā fore ſic diſtinguens. Quod aut adulteriū eſt incognitū uiro,& tūc ſicut uir potuiſſet obiicere uxori,qñ ſciſſet,ita & poſſit hęres,ff.de reg.iur.l.hæredem,& l.hæreditas. Pro hoc quod hr̄ in l.ſororem.C.de his qui ut indig. & de fideicom.l.fideicommiſſ.Neceſſe tñ eſt ꝙ accuſet,& pbet ut in d.§.quia uero pallе. ſm Bar.in l.miles,§.ſocer,ff.de adul.Bald.tñ dicit non eſſe neceſſe accuſari, ſed pōt excipiendo,uel ciuiliter agendo cōſequi lucrum dotis,ut ſcripſit in l.cum mulier.ſolut.mat. ubi uide.Si uero adulterium uxoris eſt notū uiro,tunc aut uir eū accuſauit, & hęres proſequi poteſt cauſam ſaltem quo ad effectū perdendę dotis.C.ſi reus,uel accuſ. mor.fu. per totum Idem ſi non accuſauit,ſed accuſare inſtituit,uel nō fuit tm̄ tempus inter ſciētiam adulterii,& mortem,ꝙ accuſare potuerit. Cum.n.hæres repellatur ex eo quod uir uideatur remiſiſſe iniuriam ut in iuribus p̄dictis maxime in l.fin.de adul.In caſibus prędictis ceſſat talis ratio. Ergo ſtat regula, ꝙ ius competens uiro trāſit in hęredē.Si uero nec accuſauit,nec accuſare potuit, tunc aut retinuit uxorē poſt ſciētiam ſicut prius,& tunc uera ſit opin.gl & Doct.de qbus ſupra.Cum enim ipſe mores approbauerit,hæres reprobare non pōt,ſicut nec ipſe. quod intellexit Io.eſſe uerū ſi agere uelit cōtra uxorū,ſecus ſi uelit excipere,ut ipſe not.32.q 6.c.1.& tenuit Bal.ubi ſupra quod ego non firmo pro nunc. Si uero ipſam in domo nō tenuit, tūc aut eiecit eam ꝓpria auctoritate.& dic ut hr̄ in l.conſenſu.C.de rep.& plene per Hoſt. in ſum.de adult.§.qua pœna.uer.ſed nunquid hoc fier . Si aūt eam non expulit,ſed ipſa a uiro diſceſſit fornicationis cauſa. Tunc aut crimen notorium, & idem quod ſupra, aut crimen eſt notorium,& tunc cū nulla requi

ratur snīa ipso iure uirtute notorii dotē amisit, ut firmat gl. in c. si. extra de adul. & Io. 30 q. 5. nosse in glo. ult. 28. q. 1. idolatria. Quod alibi intelligit esse uerū in casu quo cū adultero publice moret 29. q. 2. c. cuius rei caus. & 22. q. 1. c. 1. & ex his patet qñ uxor bannita ꝑꝑ adulterium perdat dotem. In casibus aūt in quibus nō perderet, an obstante alio statuto ꝙ banniti non audiantur possit per se uel per alium recuperare, dicam infra in q. 73. dum tractabo an possit iura credere.

30 Trigesimo quero, † Bannito cuius bona confiscātur erat tp̄e banni delata hæreditas quam nondum adiuerat. Quid erit de hæreditate illa ueniat ne in confiscatione. Istam qōnem uidi de facto ī qua fuit determinatū ꝙ nō ueniret in cōfiscatione, & inter aľs rōnibus infrascriptis. Primo, quia licet ex confiscatione, oīa bona, & iura quæsita in fiscū transeant ipso iure ut in successorem per l. 3 C. ad l. Iul. de ui ff. de iur. fis. l. 1. §. an bona. Non tñ reperiī ꝙ trāseant iura q̄rendi, imò potius debet dici nō q̄ri sicut dicimus in patre, & dño. C. de hær. inst. l. cum ꝓponas, & de acqu. hær. l. his q hæres. Secundo ꝑ ea quæ scribit Bart. in l. is pōt. ff. eo. tit. in ult. oppo. ante uer. expediti, ubi sic loquiī. & ꝑ hoc dico qđ istud ius adeundi non quærīī alteri, ut supra dixi de filio, seruo, & monacho, & ideo dīt iura ꝙ tīī hæreditas non alia non transmittitur l. una. §. in nouissimo. C. de cad. tol. hæc Bar. Si igiī in hæredem saltem extraneū tale ius non transit, ergo nec in fiscum bonis publicatis, ut not. per gl. & Doct. in l. 1. C. de bo. lib. Tertio sic ꝓbatur, ius adeundi non est ꝓprie ius sed q̄dam facultas. ff. ad leg. falc. l. precia rerum, & hr̄ in l. licet. de iur. de ib. ergo non uenit in publicatione bonorū, maxime q̄a si esset ius non censentur in ius bonis sed extra bona, ut d. l. ꝓcia rerum, ergo in generali suorū bonorū translatione non uenit, & ita in simili determinauit Bald. in l. 1. C. q admi. ad bo. pos. po. in uer. quo ad ult. Vbi ēt assignat plures alias rōnes q̄ fiunt ad ꝓpositum, & istud puto uerius quam id qđ scripsit Cy. in l. si quis mihi, bona. §. si q̄s plene. ff. de acq. hær. Vbi distinguit in bannitus sit intra tp̄s lās deliberandi, an post, qđ ēt ibi tenuerant Petr. & Iac. de Rauen. Illa. n. distinctio non pōt cadere in fisco qui est simplex bonorum successor, non hęres, tam quia bānitus uiuens hęredem hr̄e non pōt. l. 2. de hęr. uel acc. uen. tum quia nec mortuus, q̄a fuerat effectus seruus pœnæ. l. qui ult. de pœ. licet in quibusdam spāli dispositis talis successio ad instat hæredis tractet. l. 2. ad l. Iul. de ui. & no. per gl. & Bar. in l. inter eos. §. fi. de fideius. Itē illa distinctio non caderet in bannito qui ēt post annū adire pōt. Item nec in suo in quo cessant. l. qm̄. & l. si auia. de i ur delib. & ideo uera est conclusio prædicta ꝙ talis hęreditas nullo casu fisco quęratur, qđ in d. § si q̄s plane. tenuit gl. & ea sequiī ibi Ray. reprobans Ia. de Ra. & id tenuit ibi Nic. de Nea. nec ꝓdictis ob. qđ postea adeundo fingiī hæres à die mortis defuncti, & sic tp̄e cōfiscationis, ut l. hæres. qñq; ff. de acq. hær. q̄a talis fictio hoc casu non attendit ut patet ex his quæ ibi no. per gl. & Bar. Cautela tñ daī ꝙ talis bānitus repudiet in cōcordia cū illo ad quē eo repudiāte deuoluiī de quo fiscus cōquæri nō pōt ut l. q aūt in prin. de his quę in fraud. credi.

31 Trigesimoprimo † Bannito debebatur aliquid ex contractu uel ex ultima uoluntate sub condōne quæ post bānum, & publicatione bonorū purificata est, quæriī an illud ius trāseant in fiscum. Ista q. meo iudicio nō reperiī bene determinata. tex. n. in l. si cōstāte. §. fi. ff. sol. matr. s̄m unum intellectum facit quod sic. Ad id fortius de pac. dot. l. inter socerum. § fi. In contrarium facit l. quoties. in fi. ff. de noua. Et istam partem ꝙ non ueniat in cōfiscat. tenet Alb. in materia statutorum q. 265. loquēs in substitutione. & alleg. l. substitutio. ff. de acq. re. do. Bar. in d. l. si constante in fi. arguit pro, & contra in l. quoties. de noua. uī tenere ꝙ in cōfiscatione nō ueniat. & ibi Ang. clarius idem tenet dicens ibi esse casum ꝙ in confiscatione bonorū nō ueniāt iura cōditionalia, & idem firmat in l. tutoris. C. ad l. Iul. de ui & allegat gl. quæ hoc dicit ī l. non ad ea. ff. de cond. & dem. Bald. in l. 1. C. de bo. libe. se non firmat sed alleg. pro. & contra dicta iura. Mihi aūt uī ꝙ dicta iura loquūtur in diuersis casibus. Nam l. quoties, loquitur in dānato qui ueniebat sub condōne obligandus, & ideo cum tp̄e obligationis non reperietur persona habilis ad obligandū se, saltem ex contractu iuris ciuilis non fuit purificata obligatio, & sic fiscus ex ꝑsona dānati teneri non potuit. Et uide iura quæ allegabo infra in ult. tp̄e parte 2. q. 6. lex aūt inter socerum. §. fin. loquitur econtrario qñ ꝑsona fuit damnata cui debebat q̄ri, & ideo ibi

uidetur

uidetur casus ꝙ iura conditionalia ueniãt in publicatione bonorũ. Sed puto cõtrarium ꝑ gl. in d. l. non ad ea, & per ea quę dixi supra q. proxi & q. 18. ad l. inter socerum §. fin. rñ. quod ibi ius fuit natũ passiue cõtra uirũ, & sic illa actio erat in rerũ natura. Aut ergo ille patet fuerat deportatus, & licet ei quæsita fuissent, tñ fiscus eo postea nālr mortuo ageret, ut l. 2. C. de bo. dã. Aut statim fuit mortuus, & fiscus aget nõ iure cõfiscationis, sed iure occupationis bonorũ uacãtiũ qdqd ibi dicat gl. & istud non põt hre locum in bannito qui ut infra dicetur hac eadem parte q. 1. potest habere hæredem in postea quęsitis.

32 Trigesimosecundo quæro, † An banniti prædicti quorũ bona publicantur perdant iura patronatus, hęc qō bimembris est, & ideo dico aut loquimur in iure patronatus libertorũ de quo ff. de iur. patr. per totum, & tũc serua qđ dr in l. 1. C. de bo. lib. In his. n. quæ transeunt in hæredem extraneum priuat bãnitus & transeunt in fiscum. In aliis aũt remanet patronus, ut ibi, Si uero loquimur in iure patronatus ecclesiarum sciẽdum qđ gl. mouet, & non determinat. 11. q. 7. filius. Sed gl. in clem. pastoralis. de re iud. super uer bo subiecte, uř tenere ꝙ tale ius in fiscum non transeat, & hoc tenet Arch. in d. c. filiis, & est uerum. Nam licet transeant. in hæredẽ extraneũ, ut not. in clem. si plures de iure pa. & 16. q. 7. considerandũ tñ quia illud ius laicus hẽt ab ecclesia statutũ sine snia cõfiscãtis ille nõ põt auferre de iure patr. c. 1. & 3. & istud ĩdistincte tenet Bal. in d. l. 1. de bo. liber. & hæc pars placuit Ant. de But. in d. cle. pastor. reprobata opi. Bart. Brix. in d. c. filiis, ut in d. cle. plene ꝑ eum qđ intelligit uerũ siue principalř ueniat publicatio bonorũ siue accessorie ad delictum, qa sup spũalibus nec principalř nec secundario iudicat laicus extra de ord. cogn. c. tuã. Dixit tñ ibi not. ꝙ hoc est uerũ qñ publicatio fit uirtute statuti. Tunc. n. hoc non põt facere statutũ de cõst. c. ecclesia S. Mariæ, sed si publicatio fieret de iure cõi dicit ꝙ licet ex cõfiscatione facta ꝑ iudicẽ secularẽ non ꝑderet ius patronatus, posset tñ ẽps. declarare delictũ, & illud ius cõfiscare fisco ecclesię. Et erit effectus ꝙ ius patronatus extinguetur, & illa ecclesia remanebit libera sub ẽpi ptãte. Allegat qđ not. Arch. in d c. cõsiderãdum. Quod ultimum uř mihi nõ tolerabile. Non enim habet ẽps cognitionem criminum ciuilium in laicum. Item cũ semel in illo loco sit cognitum amplius cognosci non põt. l. licet § pe. ff. nau. cau. stab. & ideo hoc ultimum maxime canonistis relinquař.

33 Trigesimotertio quæritur, † An bannito filiosfamilias, & bonis eius publicatus pr teneař tradere fisco legitimam. Rñdeo, ꝙ non, qa uiuo patre filius uere nullũ ius habet in legitima ut hř. ff. de lib. leg. post emãcipationem & per Bart. in l. fi. ff de lib. agno. & in l. fi. C. de pac. & hř in auth. si qua mulier. C. de sac. san. eccl Et si diceretur illa iura loquũtur in aliis qb. nõ debetur de necessitate legitima, sed legitima est debita, ut l. cũ tõ de bonis dãn. & qđ no. ĩ l. 2. C. de iuris, & fact. ign. Rñdeř, & ẽt nõ obstaret qa deberetur sub cõditione si ꝑmoriatur pr, & ideo in publicatione non uenit, ut dixi supra q. 29. & 30. Pro hoc uř casus in lege, & si condemnatus. ff. de noxali, quæ ad hoc allegatur. Facit etiam l. si qua pœna. de his qui sunt sui uel alie. iur. & ita determinat Guil. ubi refert opin. in Spe. de sen. exec. §. sequitur uersi. si filiusf. ubi uide per Ray. in d. l. si qua. licet tamen ita sit de iure, sunt in aliquibus partibus Italiæ statuta contra hoc disponentia quæ suis locis seruanda sunt, ut l. oẽs populi, de iust. & iur.

34 Trigesimoquarto quæro, † Stante statuto ꝙ pr teneatur assignare fisco legitimam pro filio delinquẽte, filius fuit ex cõtumacia bãnitus, & eius bona fuerunt publicata, queritur an pater teneatur fisco legitimã dicti filii assignare. Dyn. & Ray. & dixerũt ꝙ nõ. l. 1. ff. qñ ex fac. tu. ꝑ illum text. ad idẽ. l. 1. C. de iur. fis. ẽm 2. lect. & idẽ tenuit Alb. in q. statutor. q. 257. & alleg. l. 1. de in lit. iur. cum conc. Idem tenuit Bar. disputando, & effectũ disputationis nisi posuit ĩ lec. in l. cũ filius. in prin. de uer. obl. & allegat ultra ꝑdicta primo l. eius qui delatorem. ff. de iur. fis. ubi ficta cõfessio ex cõtumacia introducta nõ egreditur personã contumacis Allegat ẽt. l. q repudiãtis in fi de inoff. testa. l. de euict. l. si ideo. C. de pign. l. ꝑses. In qb. habetur ꝙ ubi alias snia lata cõtra unũ ꝑiudicat alteri nõ hẽt locũ qñ fertur ex cõtumacia ẽt illo sciẽte. Allegat ẽt no. ꝑ Cy. ĩ sif. ĩ l si qñ. C. unde vi. de qua ibi plene uide ubi examinat qñ statutũ aliter loqueretur, q̃ cũ ꝑ eũ plene declarẽtur alr nõ ꝑsequor. Vnum not. ꝙ dcm statutũ loquens in patre non hẽt locũ in auo ẽm Dy. & Ray. in l. lege Iul. §. hoc c. ꝑ illũ text. ff. de rit. nup.

Trigesimoquinto quæritur † Pone ꝙ statutum taliter loquatur ꝙ pr̄ et pro filio bannito nedum aliter cōuicto.& condēnato teneatur assignare fisco legitimā. Cōtingit ꝙ filius deliqt in chal. Ian. Accusatur in chal. Martii bannitur in chal. Aug.interim auget, & minuit legitima q̃ritur qđ tp̄s debeat inspici. An delicti. An accusationis. An sn̄ię, qō est subtilis,& fuit ab olim disputata ꝑ Ia. Vicentinum ut refert Alb.in qō.statut. 259. q. & ibi arguit ad utranq; partem multum diffuse,sed tangam aliqua,& br̄. Primo arguit, ꝙ inspiciatur tp̄s delicti.l.1.in fi.ff. de pœ. Secundo, q executio debet iure obligationis ergo inspicit tp̄s delicti quo insurgit obligatio.l. fundum cor.de noua.iuncta. l. oēm.de iud. Tertio, qa patrimonium habebat certā formam à tp̄e delicti, ergo illud tp̄s inspicit. l.2.in fin. ad l. Aquil. C. de imp.lucr.descr.l. 1.in fin.cum sim Ad idem adducit.l.iniuriarum æstimatio, de iniur.de ser.cor.l. doli. §. fi.de iud l.si filius.Secūdo,arguit, ꝙ īspiciat tp̄s accusationis. Primo, ad obligandum patrē requiritur scriptura,qa ante non tenetur quā sit cōuictus filius,l.liber.§. 1. ad munic. C de decur.l.lib.10. sed in ea requiritur scriptura.C.de accus l in causis,& ff.eo.ti.l.libellorū,ergo illud tp̄s inspicit.C.de fi.instr.l. cōtractus.Secundo ad idē pr̄ tenet ut fideiussor filii l. cum filius.in princip.de uerb.obl. con cōcor.sed mora principalis nocet fideiussori & tp̄s moræ inspicitur l.mora,de uerb.obl. si cer.pe l.uinum quę mora cōtrahit ꝑ īterpellationē. ff. de usu.mora,ergo, &c.Tertia,qa administrationem bonorū ꝑdit illi q ꝑꝑ delictum tenet accusatione porrecta non ante l.auferi.§ in reatu. ff.de iur.fis.& ff.de bono. dam.l.cū rō.& sic patet ꝙ ante accusationē non debet inspici ęstimatio sed accusationis tp̄e, & ita ur̄ tenuisse gl. s̄m eum in l. chyrographis.in fi.ff.de admi. tu. licet uideat tenere contrarium in l.ex iudiciorū de accus. Tertio, principal̄r arguit. ꝙ inspiciat tp̄s sn̄iæ. Primo probat. ff.de rei uen.l.si hoiem.§.Iulianus.de eden.l.ubi,de triti l.pen.& l.3.§.in hac.ff.cōmo.Secūdo,probat à natura cōtrarium.l fin.in fi.de leg.3.Sed si bona tp̄e sn̄ię reperiatur sine culpa diminuta illorū nō fiet ęstimatio,qa pr̄ tenet respectu certorū bonorum.l.si ex legati causa de uerb.obl.C.de iur. emphy.l.1.& de leg.1.l. Titiæ textores cū si. Tertio,quia obligatio alicuius ex mora alterius non crescit de in lit. iur.l.1.cum concor. licet ergo æstimatio fuerit,maior ante sn̄iam illud non attenditur in patris præiudicium qui in nulla fuit mora ante sn̄iam. l. lecta si cer.pe. & ꝑ hac parte allegat casū.in l. post contractum. ff. de dona.& C. de bo.dam. l.si quis post hac. Final̄r soluēdo determinat qđ aut bona patris tp̄e sn̄ie reperiuntur aucta aut diminuta primo casu sn̄iæ tp̄s est inspiciendū quasi illud augmentū non bonis patris sed filii adnotauerit. l. in suis, de lib. & posth.& quasi à filio in fiscū deueniāt occultato uno actu de dona.inter uir.& uxo.l.3. ī fi.& qa tp̄e sn̄iæ cēsetur mortuus quo casu succedit fiscus ī oē ius suū.C.ad l.Iul.de ui.l. 3.ꝑ.so.l.uerū,§.fin,cum si. Pro ista parte allegat cum. ff.de test.l. eius qui.§. 1.ad argumēta in contrariū facta r̄ndet. Primo ad primū,ꝙ inspiciatur tp̄s delicti r̄ndet,illud uerū iure certa, & speciali nox in patrimonio qđ est uniuersitas,allegat de peti.hær.l.4.& l.si quo casu de pec.l.quæsitum,& l.quoties,nō ob.s̄m qđ a primordio, &c. qa quædam est forma naturalis,& ī illa loquūtur iura ī contrariū allegata.Quædā est forma accidentalis,& in illa inspicitur tp̄s sn̄iæ, ut d.l.q̄sitū. Non ob. tertium argm̄ quia oīa illa iura loquūtur qn̄ tractatur de ęstimatione rei ī qua delictum est commissum, & sic non faciunt ad ꝓpositum.Non ob.quartum quia non ex scriptura pr̄ obligatur,imò delicto filii quid declaratur per sn̄iam unde sn̄ia non de nouo obligat sed absolutionē declarat. l.adeo §.cum qs de acq.re do. cū si. Præterea argm̄. nō cōcludit qa ubi obligatio ex *scriptura* oritur,nō oritur anteq̃ illa sit ꝑfecta,& cōsummata,ut d.l cōtractus,ergo in ꝓposito requiritur sn̄ia anteq̃ res non dr̄ ꝑfecta,ut l.1.de re iud.Non ob.quintum quia hic nullam est dare moram ante sn̄iam quo ad bona, quia ante illam à nullo petuntur.Non ob.ultimū ꝙ sit interdicta administratio,quia illud nō impedit augmētum.Secundo casu, qn̄ bona sunt diminuta concludit ꝙ aut præter factū patris,aut ꝑꝑ factum eius.Primo casu puta quia casu fortuito mortua sunt animalia, & tunc saltē ope.exceptionis liberatur, ar. d.l. 1.C.de iu.emphy.& in auth.de æqua.d.§. qa uero.Secundo casu cōcludit patrē nō teneri nisi ad bona quæ erant tp̄e sn̄iæ, quia cū sit dn̄s rerum suarum, administrationem non perdit,nec ab ea culpa est exigenda licet ꝑꝑ delictum

delictum filius ad certam pęnam teneatur.l. etiam.§.1.sol.matr.& qui,& a qui.l.q̃situm. Quod dicit uerũ nisi fuerit in lata culpa,q̃a illa æquiparatur dolo.ff.depos.l.quod Nerua non aũt fuit in lata culpa si scienter alienauit.& in causam necessariam puta in alimẽtis &c.ff fam.erc.l.alienationes.de in rẽ uer. l.1 §.1.de sol l.reo.In dubio aũt aut alienauit tp̃e quo potuit suspicari de fisco.Et tunc uř dolo facere alias non.ff de pac.l.summa cũ rõne,qui & a qui.l.si maritus.in fin.cum si.Ad l.post cõtractum respondet ut ibi p̃ Ia. de Are.& alios.Credo decisionem uerã maxima qñ statutum obligat p̃rem pro filio cõdẽnato, q̃a expresse ad illud se refert.l.si ita ff.de auro,& arg.leg.Et ex prædictis patet,ꝙ si tp̃e delicti př habebat quatuor filios,tp̃e sñiæ habet quinq; legitima erit semis.Et ecõtra si habebat quinq; & tp̃e sñiæ unus erat mortuus,legitima erit tertia ẜm not.in l.cũ

36 quæritur,& auth.nouissima.C.de inoff.test.

Vidi supra qõne 33.ꝙ† pater nullo exñte statuto non tenetur dare fisco legitimam filii banniti.Quęro 36.An saltem teneatur ei dare illud quod tenetur dare filio.pro alimẽtis.Ista qõ uř magis dubitabilis, quia istud est filio debitum.l.si quis a liberis,p̃ totũ.ff. de li.agn.Sed dic quod non ẜm Guil.in Spec. de exec.sent.§.sequitur uer.quid si filius, ubi plene uide.Probatur etiam ex his quæ dixi supra in quæst.18.ubi etiam uide.

37 Trigesimoseptimo quæritur, † An bannitus perdat ius succedendi ab intestato. In hoc cõiter dicit,ꝙ aut uult succedere de iure cõi,& põt,q̃a iura ciuilia non p̃dit ut dcm̃ est supra in q.5.Aut uult succedere de spãli iure statutorũ ciuitatis a qua est bãnitus,puta quia statutum dicit ꝙ agnati p̃ferantur cognatis uel masculus fęminę.& nõ potest,q̃a perdit iura suę ciuitatis, ut ibidem dcm̃ ẽt. Et in hoc cõcordant oẽs uno excepto ex his quos uideram.s.Barth.de Saly.in sua disputatione ubi non probat id,quod dicit,& ideo sequor cõmunẽ op.Bar.in d.disputatio. Guil. Dyn.& Cyn.& aliorũ in l.si qua pœna.ff.de his q̃ sunt sui,uel ali.iur.& Bald.in l.1.C.de hær.inst. Primum aũt membrũ uerũ est qñ ius cõe ẜm qđ uellet succedere non est correctum a statutis suæ ciuitatis a qua bãnitus est,puta.q̃a est cognatus p̃ximior uult excludere agnatum ulteriorẽ ex forma iuris cõis, dico ꝙ nõ põt,quia ut dcm̃ est in qõ.p̃alle. statuta in sui odium disponentia non tollũt per bãnum,sed solũ disponentia in sui fauorẽ,& ideo si ipse est agnatus,& ex forma statuti uult excludere proximiorẽ cognatũ,uel sororem a successione fratris.uel patris non põt per p̃dicta.De quo ẽt per Bar.in l.3.§.filium.ff de cõtratab.& in l.1 §.si pater.ff.de cõiun.cũ eman.li.eius,& in l.2.in fi.ad Tert.

38 Trigesimooctauo quęro,† An possit succedere ex testõ omissis sup̃fluis.Hæc qõ pendet a præmissis,& maxime in d q.5.tractať, per Cyn.in l.1.de hæret.inst.& hř in l.1 C. de req.re.Sed cõclusio Bar.in d.disput.quem sequuntur oẽs,quod aut testm̃ est ualidum de iure ciuili nullo statutorũ auxilio requisito,& potest hæres institui,& hæreditatẽ adibit,& fisco non q̃retur,q̃a non perdit ea quę sunt de iure ciuili, ut dcm̃ est. Si uero testm̃ non tenet de iure ciuili, sed solum ex forma statuti,ut puta quia factum coram duobus testibus,ut Venetiis,uel per filiumfa. ex forma statuti,tunc ipso iure capere non poterit sed remanebit uenientibus ab intestato coniunctis,uel substitutis,C.de cad.toll.l.1.§.1.& 2.& habetur in d.l.1.C.de hæred.inst.

39 Postq̃ uidimus† ꝙ bãnitus etiam cuius bona publicantur potest acquirere bona,& qđ in publicatione non ueniunt 39.quæro. An saltem possit fiscus ei talia bona auferre ut ab indigno per regulam.l. Lucius.ff.de iur. fisc.Bar.sub dubio forte in l.1.de hęred.inst. dixit,ꝙ sic,sed ibi dicit Bal.ꝙ non, quia nemo est indignus nisi in casibus expressis a iure.Et ꝙ q̃s sit in tali casu debet p̃bari p̃ allegãtẽ ff.de p̃b.l.ab ea parte,qđ est uerũ,nisi a statuto aliud disponať.Põt.n.aggrauare pęnas,& cõtumaciã.l.sed si p̃ p̃torẽ.§.sed si dũ ff.q.ex cau.ma.& ff.de pœ.l.releg.cum sim.

40 Vlterius,& sic 40.quærit† bannitus erat tutor cuiusdã pupilli,aut legitimus, aut datiuus,aut testamentarius,quæritur an p̃dat tutelã.Bar.in l.si sine hærede.§.fi.ff.de.adm. tut.uideť dicere,ꝙ aut p̃dit bona, & tunc p̃dat tutelam,alias non per nota.in d.§.releg. Alb.aũt ubi supra.s.in parte ult.q.14.dixit, ꝙ aut perdit ciuitatem,& tũc desinat esse tutos.Aut non.& tunc tutor remaneat.Ad primum allegat,inst.qui.mo.tu.fin.§.sed,& capitis C.q̃.pe.tut.l.in locũ qñ tu.ha.l.licet & quod ibi not.& qđ not.per Azo.in sum.eo tit.§.quid si decesserit,& q̃a talis bãnitus uř reputari pro mortuo.l.si necem.§.si dep.ff.

de bon.lib.& de tutel.l.si quis auth. & quod ibi no. Ad secundum allegat de condi. & de mon.l.interdicit.& qđ ibi no. Puto dicendũ ꝙ si ei nõ erat decreta administratio ad modo ei decernenda non sit,ẽt si esset testamentarius.ff.de cõfir.tut.l.in cõfirmãdo.cum ibi not. Si aũt erat ei decreta cum ad sui odiũ remaneat tutor,ut dicam infra 44.q.non finiť tutela qn teneať actione tutelę ẽt ꝑ cõtingẽtibus post bannum ꝑ ea q̃ ibi dicam. Poterit tñ a tutela remoueri, arg. ff.de solu.l. si cum Cora,& l.cum qs.ff.de tut.& rat. distr.l.si tutor rep. Quæ intelligo si est bannitus a loco in quo hẽt tutelam gerere. Si aũt banniať ab alio loco tunc putarem posse sustineri distinctionem Bart.an ꝑdat bona,an nõ, & an habeat bona aliqua in loco in quo tutelam gerat q̃ in cõfiscationę non ueniãt de quo dixi supra qõ.17. Vbi aũt dixi tutelã non ꝑdere non obstat q đ efficiať infamis interdum ex banno ut dicã infra in q.48. qa ꝑꝑ infamiã non repellit a tutela l.1.§.sed est æquissimũ. & §.fi.ff.de postu.& ꝑ Azo.in sum de inf.ex prædictis patet ꝙ ubi tutela finitur deuenit ad legitimum,ubi nõ finitur sed remouetur ut suspectus peruenitur ad datiuum. Et idem si esset bannitus ad tempus ut hæc probanť in d.l.licet,in l.1.& 2.ff. de legi. tut. & in l.si quis sub cõditione.cum ibi no.ff.de testa.tu.

41 Quadragesimoprimo q̃ro.†An desinat esse executor testamenti.dixit Ray.ꝙ non, qa illud est merum factum,ut ipse not.in l.ex facto.§.si qs rogatus.ff.ad Treb. quod intelligit Bal.uerum quantum ad actus nudi ministerii,s.ad electionem uel declarationem aliq̃ faciendam,ut ipse no.in l.id qđ pauperibus. C.de episc.& cle.& idem qđ Rayn,dicit Alb. ubi supra.s.in parte bannitorum q.101.& allegat no.in l.si uictum.ff.de re iud. Hoc ẽt uř sentire Bar.in l.cum pater §.hæreditatem.de leg.2.ubi dř ꝙ excõicatus potest eligere. Aduertendum tñ puto ꝙ si in executione deberent aliqui citari ẜm ea quæ habentur in l.si quis arbitratu de uerb.obl & in l. Theopompus.de do.præ leg.& ille non morareť in loco in quo debet fieri citatio,& executio,non posset executionem facere l.si dies.§.si cum arbiter,cum ibi no.ff.de arbi.& sic licet de iure executor esse non desinat, tñ si ad locum non accederet effectiue executione priuaretur. Si aũt nulla citatio requiritur credo uera esse quæ dicta sunt supra per Rayn. & Bald.

42 Quadragesimosecundo quæro, †An desinat esse arbitrator. Bar.ꝙ non in d.§.hæreditatem.& l.cum pater.de leg. 2.per eadem iura. Idem Alber. ubi supra remisi proxima q. allegat l.iudęi,C.de iudæ.licet in cõtrarium allegat l.uerba.& l.quod attinet.de reg. iur. & non respondet,sed dic ꝙ non obst. ut patet ex his quæ dicta sunt supra q.5.

43 Quadragesimotertio quæro, †an possit esse arbiter Guil.in Spe.de arb.§.differt.uer. quid de bãnnito dixit quod sic, si bona eius publicata nõ sunt ar.ff de testi.l.1.alias secus ꝑ no.in §.relegati.& in l. siue hęrede. §.fi.ff. de admi.tut.& idẽ Guid.de Suza,in l pedius ff.de arb. Tu dic ꝙ quia nunq̃ æquiparatur deportato siue perdat bona siue non ut dixi supra q.4.semper poterit eligi in arbitrium ẽt si sit infamis,ut d.l.pedius. Quod Ang. in sua disputatione de qua ibi in 5.qõ. mentionem feci.dixit esse uerũ nisi qñ compromissum fieret in eum ẜm formam statuti suæ ciuitatis per ea q̃ dixi ubi plene uide in d.5.q.

44 Quadragesimoquarto quæro† Titius satis diues sumpsit uxorem,& ab ea recepit dotem cum ꝓmissionibus cõsuetis, deinde bannitus est. Queritur an uxor possit petere sibi dotem consignari ꝑ l.si cõstante.uel ꝑ l.ubi ad hęc.ff sol.mat.& C.de iur.do.uel per §.illud.in auth.æqua.do.col.7.in hac q.post aliquas alle.circa id cui æquiparetur bannitus. Bar.in l.si cõstante,in 5.q.1.qõnis cõcludit ꝙ si oĩa bona publicãtur,nulla est dubitatio. Põt.n.tunc petere ꝑ remedium l.si cõstante Idem ẽt dicit si pars bonorũ est publicata l.si marito.eod.tit. Si uero retinet oĩa bona sed exulare cog ť,tunc qa cepit uti male substantia sua põt petere consignationem per d §.illud,quod ẽt uř tenere Guil.in Spec.de dona. inter uir.& uxo §.ult.uers.q d si uir. & gl.& Bald.in l.2 ff.sol.matri.in princ. Sed hoc ultimum intelligo in bannito personalř uel in tanta quantitate qđ dici possit eum male cępisse.l.ꝑꝑ litem de excu.tu. Si uero sit bannitus in parua quantitate, puta in 200.libr.& hẽt magnam substantiam,tunc licet non soluat uel qa nõ uult,uel qa est absens ignorat nõ puto tale qd cõsiderãdum,arg.ff.de in integ.resti.l.scio.cum ibi no. In his.n.quæ sunt contra regularem dispõnem de minimis nõ curamus,ut ibi plene hř. Dic tñ ꝙ ubi petat consignationem tenetur uirum alere ex fructibus dotalibus ut hř ubi supra. Sed tũc dubita-

bitatur an ipsa uxor cogatur eũ sequi si uult
ꝙ ipsa uadat cum eo quo uadit. In quo Alb.
cum Odof disputando tenuit, ꝙ non, arg. ff.
de annu. leg. l. Mæuia. §. fin. & sequit Bal. in l.
si cum dotem. §. si maritus. ff. sol. mat. Qđ in
telligo uerũ nisi possit ita honeste uiuere cũ
eo quo uult eam ducere sicut in priori loco,
ꝓ ea q̃ hñr in §. transgred. in l. si cum dotem.
de oper. liber. l. sicut. & in l. 2. ff. de rit. nupt.

45 Quadragesimoquinto quæritur † an ban
nitus talis desinat esse ciuis suæ ciuitatis à
qua bannitus est. Bar. in l. fi. de leg. per illum
tex. dicit, ꝙ sic, si est talis ex bannitus ꝙ pos
sit offendi impune, & dr̃ hostis suæ ciuitatis,
ut l. amissione. §. q deficiunt. ff. de cap. dimi.
& idẽ dicit si est talis q̃ sit ꝓhibitus recepta
ri arg. eius quod dr̃ de eo cui est interdictum
aquæ, & igni & Et ideo dixit Bald. in l. sed, &
milites. §. sed ignominia. ff. de excusatio. tut.
ꝙ si fit ꝓclama ꝙ quilibet teneat̃ ire ad exer
citum sub certa pœna, non cõprehendit̃ ban
nitus, q̃a non est ciuis, q̃ non est bona rõ, ut
infra dicet̃. Dcm̃ tñ in se uerũ est, q̃a non in
tellr̃ de hostibus. Sed pro declaratione huius
q̃onis est sciendum ꝙ Vgolinus de Fontana
Parmẽsis disputauit q̃onem in his terminis.
Quidam Mediolanensis fuit bannitus de Me
diolano, iuit ad habitandum in ciuitate Ver
cellis ubi erat statutum ꝙ offendens Medio
lanensem puniret̃ in centum. Quidam com
bussit domum hi bãniti de Mediol. quam ha
bebat Vercellis. q̃siuit an talis offendens di
cat̃ offendisse Mediolanensem, ut sic non pę
na incendiarii de iure cõi de qua in l. data o
pera. C. q̃ acc. non pos. sed centum librarum
uirtute dicti statuti tm̃ ueniat puniendus, &
eam retulit Alb. ubi supra q. 66. Et q̃a instat
plurimum in eo cui ęquiparetur bãnitus de
quo fuit supra q. 4. Nõ instabo in sui allega
tionibus. & cõcludit ꝙ offendens non possit
uti beneficio dicti statuti, q̃a ad hoc ut dicat̃
Mediolanensis non sufficit sola origo, sed re
quirit̃ ꝙ sibi non sit interdictum domiciliũ,
alleg. de uer. sig. l. ꝓuinciales, & reprobat gl.
ibi positam q̃ incipit duntaxat, q̃a ſm ea nul
la fuisset dubitatio illius l. ꝑ l. 2. & l. incola. ff.
ad muni. quam dicit determinare q̃onem in
telligendo ipsam ꝓut iacet. Pro hoc allegat.
eo. tit. l. mun. & l. mutius. in fi. ff de uer. sig. de
adop. l. in adoptionem, & de inco. l. ciues. lib.
10. & sic in effectu cõc. cũ Bar. ĩ aliquo, in alio
aũt tenet; cõtrarium Sufficit. n. ad effectũ per
dendi ciu l tatem ꝙ ibi stare nõ possit. Puto
in hac q. gnali an ꝑdat ciuilitatem dicẽdum
ut dcm̃ est supra in q. 5. maxime uidelicet, ꝙ
quantum ꝑtinet ad sui fauorẽ ꝑdat ciuilita
tem, quantum uero ad sui odium illã nõ per
dit maxime si est ciuis origine, sunt. n. de iu
re gentiũ distinctæ gẽtes, & sic ciuilitates or
dinatæ. ff. de iureiur. l. ex hoc iure. qđ ius su
pra cõclusus est talis bãnitus nõ ꝑdere. Et iõ
puto in ꝓposita spãli q̃one tenendũ ꝙ si ta
lis Mediolanẽsis bãnitus erat effectus incola
Vercellis, uera sit decisio supradicta, q̃a stat
tũ odiosum nõ hẽt locũ in casu mixto, ꝑ no.
ĩ l. 2. de uer. obl. Si aũt non erat incola Vercel
lis, puto talẽ offendẽtẽ potuisse uti beneficio
dicti statuti, q̃a ille sui odio remãsit mediola
nẽsis, licet nõ sui fauore ut ĩ iurib. ĩ cõtrariũ
allegatis. Et uide q̃ dicã in duab. ꝓximis q̃o.

Viso quod ad sui odiũ bannitus remanet
46 ciuis. Quæro quadragesimosexto, † An pos
sit in loco à quo est bãnitus collectari, vt sic
ad numera teneat̃. vr̃. n. ꝙ sic, postq̃ subditus
remanet. l. rescripto. §. fi. ff de mu. & ho. cum
si. Sed dic ſm Bar. & alios in l. inter quos. §.
damni. ff. de dam. infe. ꝙ aut perdit bona, q̃a
in fiscum transierunt, & tunc non põt colle
ctari. Hẽt. n. fiscus res ꝑ q̃bus imponebatur
collecta, ergo soluere nõ tenet̃, sicut nec em
phyteuta cogit̃ soluere canonẽ si res emphy
teutica ad dñm ꝑuenit l. 2. C. de iur. emph. Si
uero in fiscum bona non ꝑuenerunt eum sit
capax obligationis passiue l. tutelas. circa fi.
ff. de cap. dim. põt collectari, licet fructus ex
suis rebus sua culpa non ꝑcipiat, ar. eius qđ
hr̃ in l. 1. C. de nat. lib. & l. dãnum qđ q̃s. de
reg. iur. facit. ff. ad munic. l. incola. Iã primũ
membrum debet intelligi, & ita credendũ est
doctores intellexisse ꝑ bonis q̃ habebat tꝑe
banni. Pro bonis aũt q̃ postea q̃sisset sine du
bio collectari posset, quia ut dictũ est supra
prox. q. ciuis siue incola remanet, ergo, &c. ut
d. l. rescripto. in fi. Et hoc est uerum si illa bo
na nouiter acquisita sunt in territorio suę ci
uitatis a qua bãnitus est. Si aũt alibi sita sunt
dubiũ est ꝙ gnalr̃ in aliis non bãnitis exami
nat̃. uidelicet an in loco domicilii possit q̃s
collectari ꝑ bonis alibi sitis, de quo ꝑ Bart.
in l. 1. C. de mul. & in quo loco & in d. l. resc.
in fi. in quo cõiter dr̃ ꝙ sic ẽt si alibi domici
lium acquisierit, ut hr̃ in addi. Spec. in titu. de
censi. §. nũc dicendum. uer. sed pone reg. ubi
Ioan. Andr. refert decisionem quã habuit ab

Old. licet eum non nomine, vt patet in eius cõsiliis, cõs. 171. licet aũt teneat ad onera pa trimonialia, ad personalia nõ tenet. ut in §. q deficiunt ſm Bal, in l. sed & mil. §. sed ign. ff. de exc. tu ꝙ ẽt eadem rõne uerum erit in muneribus mixtis, ut si dicatur ꝙ quilibet uadat cum equo. Vide supra in princ. 1. q.

47 Quadragesimoseptimo quæro,† An talis bannitus possit capi pro represaliis cõ cessis contra ciuitatem suã, & ei eius. Ista q. multa requireret q̃ huic tractatui nõ conueniunt. Et ideo ac ẽt, quia hr̃ tractatus Bart. qui cõi ter hr̃, br̃ me expediens, & addens aliqua his quæ in hac qõ. dixit Bart. in l. prouinc. ff. de uerb sig. ubi conclusit capi non posse rõnib. & iurib. allegatis Concludo, ꝙ aut erat ban nitus tp̃e quo iustitia fuit denegata. Et sic tp̃e quo fuit cõmissa causa concedendi rep̃salias, & capi non põt, ut ibi per Bart. quod intelligo si bona perdidit, & munera nõ sub ibat. Si aũt munera subibat, tunc puto idem ꝙ in sequenti membro ꝑ ea quæ not. Bart. in tract. represaliarũ, in 6. q. princ. q. 2 Si aũt tunc nõ erat bannitus cõtra ipsum poterũt exerceri qa ciuis est ad sui odiũ, ut dcm̃ fuit supra proximis qõnibus, & quia non debet ex pœna præmium reportare. l. siue hęred. ff. de neg. gest. Cetera uide ubi supra, & per Ioã. And. in c. 1. de iniur. & dã. da. lib. 6. & in mercuria lib. in c. nõ debet, de reg. iu. eo. lib.

48 Quadragesimooctauo quęro,† An banni tus possit petere alimenta ab illis à quibus ante bannũ ali debebat, & an illi alere teneã tur, tex. uir̃ quod sic, in l. munus, §. manẽte ff. de iur. do. Et ita tenet Bart. in uxore ꝙ de beat alere uirũ bãnitum in l. si cõstante, in prin. ff. sol, mat. & in filio quod debeat alere pr̃em bãnitum in l. si quis à liberis. §. 1. ff. de lib. agn. all. in auth. de inc. nup. §. si uero cõ tigerit, & ibi no. in gl. q̃ dicit ꝙ alet eũ mit tendo sibi necessaria, in auth, ut cũ de app. cog. §. si uero unum de p̃dictis, & idẽ tenet Ray. in pr̃e, ꝙ teneatur alere filium bannitũ ꝑ d. §. si uero, & ut ipse not. in l. si quis à libe ris, uers. utrũ. In contrariũ facit, qa cum sit hostis ciuitatis licitũ est cuiq; ẽt filio cũ oc cidere. ff. de relig. l. minime, ergo põt ei ali menta deneg. ff. de lib agn. l. nec. & ad l. Cor. de sic. l. nihil. Præterea cõtra p̃dicta, & pro hac parte, ur̃ hodie casus in 10, coll. de pact. ten. & eius uiol. c. 1. ubi Bal. dicit filium non dr̃e alere pr̃em bannitum, & hoc ibi esse in troductum de nouo. & idẽ dicit Ang. in ban nito qui sit effectus hostis ciuitatis suę alias dicit primam partem uerã in præall. §. si ue. ro, de inc. nop. uñ sumit̃ auth. inc. C. de inc. nup. Sed ego sto in prima opin. licet. n. bãni tus sit, nihilominus pr̃ est, ut dicit tex in d. §. si uero, ꝑ hoc ff. de cap. dim. l. eas oblat. & l. legatum, & de his quæ ꝑ non scrip. ha. l. si in metallũ, cum si. Non obst. l. min. quia lex illa loqtur in parte cõtra p̃riam ueniẽte, & sic ĩ faciendo cõtra ipsã delinquentẽ, licet ergo alias deliquerit, & uenire neglexerit, ꝑꝑ qđ p̃ria eum hostem iudicauerit, non tñ licet fi lio eum interficere si cõtra patriã nõ uenit, de quo dicam infra parte prox. huius tp̃is, q. 10. Non obst. c. 1. de pace ten. qa ibi ponitur casus specialis qui ad cõsequentias trahi nõ debet l. ius singulare, & l. qđ uero contra. ff. de legib. Pro hoc qa filius tenet̃ alere pr̃em excõicatum, ut hr̃ in c. sacris, de sent. excõ. Imò ẽt hæreticum ut no. 86. dist. non satis, & ibi firmat Arch. & Host. in sum. de temp. ord. & pro hoc facit quod hr̃ in l. qui cum uno. §. fi. ff. de re mil. & ibi Ray. dixit per illũ tex. quod filio existente in religione licet il lam exire pro alendo patrem, ad quod ẽt al legat Th. de Aq. ut ipse dicit in d. uer. utrũ.

49 Quadragesimonono quæritur.† An tales banniti perdant famam, & sic an efficiãtur infames. Et hæc qõ in gñe sic formata cõsi stit in plurib. Primo in cã s. ex qua causa sit damnatus. Si. n. est dãnatus extra causas fa mosas, de quibus hr̃ in l. 1. de inf. sine dubio non erit infamis, & ideo si dãnatur ꝑꝑ deli ctum à statuto introductũ qualitercũq; sit processum, siue ꝑ accusationẽ, siue ꝑ inq̃si tionem nõ erit infamis. Et est rõ quia cõdẽ natus ẽ ꝑ condõnem ex stat. ut l. 1. de cond. ex lege ergo nõ est infamis. ff. de act. & obl. l. cessat. & ita refert Bar. cõsuluisse Dy. ĩ cõs. quod incipit. Ser Ioannes de Castro de rut. Quod est uerũ si delictum à statuto introdu ctum non efficitur publicũ. Si aũt fieret pu blicum ſm no. per eum in l. 1. ff. de pub. iu d. cũ tunc esset dãnatus publico iudicio ꝑ uiã accusationis ĩfamis erit, ut d. l. 1. ff. de his q no. infa. ſm eundẽ Bar. in l. infamẽ, de pub. iud. Secundo, si consistit in modo ꝓcedendi. s. an processum fuerit contra eũ ꝑ crimine de iure cõi infamiam irrogante per uiã ac cusationis, an ꝑ uiam inq̃sitionis, & quia si uerũ esset qđ bannitus per uiã accusationis

non

non esset infamis nõ esset necesse an per uiã inqsitionis bãnitus sit infamis examinari, & ideo incipiam ab hoc, an bãnitus pro crimine de iure cõi famoso ex processu facto per uiam accusationis sit infamis, & prima ur ꝙ non, quia dãnatus ꝓ contumaciam non est infamis, ut not. gl. in l. 1. C. de mo. mult. per quã quidem Doct. antiqui sic dixerunt, ut refert Guil. ĩ Spec. de sen. & his q̃ ipsam se. §. 1. uers. qd de istis. & Bart. in l. ictus fustium. ff. de iis q not. inf. & adducit quod grauantur ultra legẽ, cũ ex sola cõtumacia habeãtur ꝓ cõfessis, dicatur cum infamia dispẽsatum, vt in §. pœna grauior. Iac. autem Butr. ut refert Bart. in d. l. ictus, disputando tenuit cõtrariũ, qa cum ex forma statuti habeaẽ ꝓ cõfesso. Ergo oẽs leges loquẽtes de cõfessione uera trahuntur ad hanc fictam, arg. l. 1. C. de rei uxo. ac. & ff. ad l. Falc. l. 1. §. lex Falc. sed uere confessus esset infamis, ut no. gl. in d. l. ictus. Ergo, & ficte cõfessus, sed Bar. ibi tenet contrariũ. Primo, qa ex sola cõfessione qs non infamaẽ, qa uerba edicti nõ loquuntur de cõfessione, sed de condẽnato, ut l. 1. eod. ti. & non hñt locũ ĩ cõfessio in criminalib. & cõfessus nõ habeatur pro condẽnato. ff. de cust. reo. l. si cõfessus. Secundo, qa ille qui damnatur ꝑ mediam personam ꝓcuratoris non est infamis, ut l. furti. §. q al. eo. tit. & tñ cõfessio procuratoris fingiẽ cõfessio dñi. Pro hoc qa grauatur ultra legem, ut supradcm̃ est, nec huic rõni obstat, si dicatur ipse grauatur solũ in processu, ergo intellr̃ cum infamia dispẽsatũ, ut hr̃ in l. ictus fustium. quia imò ẽm eũ grauatur circa ꝓbõnes, ergo in cõdemnatione. Quòd intelligit esse uerũ nisi sit facta executio, & talis q̃ ex gñe pœnæ irroget infamiã, ut in d. l. ictus fustium, & ita ẽt consuluit Addens quod talis bannitus dicatur potius dãnatus ex contumacia, q̃ ex eo ꝙ deliquerit. l. q repud. in fi. & l. Papin. §. memin. ff. de inoffic. test. & sic non sit infamis, ut patet in eius consilio quod incipit. Quęritur & in dubium reuocatur an franchinus, &c. Et hanc partẽ tenuit Bal. in l. 1. C. de hær. inst. & assignat debilem rõnem, de qua non curo, maxime cum aliquid in contrarium faciens nõ rñdeat, & quia alibi, ut dicam. infra tenet cõtrarium. Aduertendum, ꝙ super eodẽ facto super quo Bar. cõsuluit, cõsuluerũt cõtrariũ magnæ scientiæ uiri Io. Cal. de Boñ. & Nic de Neap. Primo præmittentes quod ubi quis condemnatus est ex contumacia ꝓ crimine famoso sine dubio infamis est infamia facti, ut not. in l. fin. C. de req. re. & per Az. in summa eod. tit. q̃ infamia repellit à dignitatibus officiis, & honorib. C. de dig. l. 2. lib. 12. ff. de sen. l. Cassius. 33. dist. laici. 81. dist. tãtis Dañ. de acc. c. ops, de test. c. ꝑterea, cum si. quæ loquuntur de infamia facti, & quod not. Dyn. in regula pen. lib. 6. omiserunt allegare gl. ff. de inf. l. 1. & C. eod. titu. l. nulla. Quod autẽ ẽt sit infamis infamia iuris sic ostendunt. Statutum prædcm̃ quod facit contumacem hr̃i ꝓ confesso alterat formam procedendi contra contumacẽ, & nouam formam ꝓbõnis contra delinquentem inducit, qa uult cõtumacẽ hr̃i pro confesso, nullo ergo alio statuto cauetur qđ cõdẽnatus modo, & forma prædictis sit imfamis, ergo restat ꝙ dãnatus est de crimine famoso, & sic infamis, qa sic uerba ꝑtoris loquuntur in d. l. 1. nec obst. qđ cõtra contumacẽ noua forma iudicaẽ cum de iure bona drẽnt annotari. l. 1. ff. de req. re. quia nõ detur qđ nouus modus ꝓcedendi effectum insurgentẽ ex condẽnatione non alterat. ff. de pub. iud. l. ordo, qđ esse uerũ probauerũt ẽt per deductionem ab absurdum. Cum. n. quasi oẽs modi procedendi sint alteri, ut patet per l. 1. & 2. C. ut intra cer. tem. & per l. fin. C. de acc. & C. qui acc. non poss. l. qui crimen, si diceretur ꝑ ꝑ alterationem processus & ordinis cessare infamiam, nunq̃ aliquo publico iudicio damnatus esset infamis qđ esset absurdũ. Non obst. ꝙ grauetur in ꝓbõnibus quia grauatur in processu, non in snĩa. Hanc ẽt partẽ tenet Alb. Pap. ut refert Guil. in præall. uer. quid de istis, ubi allegat rõnem absurditatis ꝑdictã, & ad l. 1. C. de mo. mult. rñdet ꝙ loquitur in illis qui damnatur ex crimine non famoso, & non ordinarie, sed extra ordinem imponitur multa applicanda fisco, hanc ẽt partem tenet Bal. referens disputationẽ Iac. de But. ĩ rep. l. cũ mul. ff sol. mat. & ibi ultra ꝑdicta all. l. fin. ubi pu. edu. de. ubi ẽm eum dr̃ ꝙ snĩa lata contra absentem infamat. Et hanc partem ueram credo non ex ui cõfessionis. qa cõfessus nõ est infamis, nisi cõfiteatur trãsigendo, ut l. qm̃, de inf. & nisi fuerit cõfessus in iudicio aliquid qđ à seipso sine snĩa infamat, ut hr̃ in d. l. 1. de his q no. inf. qđ non dixit Bart. in d. l. infamẽ de pub. iud. facit l. furti. §. 1. ff. de his q not. inf. q̃ intelligo de in f. iuris. Infamiã. n. facti incurrit

quis

quis ex sola confessione ẽm Inn. in c. per inquisitionem.de elec.sed ex ui sñię,est.n.dãnatus famoso crimine ergo,& c.ut d.l.1. & est casus in d.l.ordo.Hoc esse uerũ sic ostẽdo de iure cõi ẽt ubi pœna imponitur ultra relegationẽ, sunt certi casus in q̃bus damnatur absentes,& in eos cõtumaces fertur sñia l.in lege Corn. uer. & quid de hoc, ad l. Corn. de sic.C.de pœnis l.ne diu, & in extraua. q sint rebelles. Dicemus ne illis in casibus abñtes dãnatos nõ esse infames.Certe nõ per gñalẽ rñam,dictę l.1.de his q not.inf. ad rõnẽ Bar. ex prædictis patet rñsum præter q̃ ad rõnem factam ꝑ § q alieno.quæ nihil facit, nam l.1.eo.tit.in speciebus de quibus loquit̃. §.qui alieno.loquit̃ in eo ꝙ condemnat̃ suo nomine,sed ꝓcurator est ille q cõdemnatur.& nõ est dñs,ergo dñs non est infamis.Procurator etiam non infamatur,quia non suo nomine damnatur. Ibi ergo licet confessio procuratoris dicatur confessio dñi, non tñ damnatur dñs,ut l.1.de senten.In proposita autẽ q̃stione damnatur ipse accusatus, ergo uerificatis in eo uerbis legis.i. infamis est ut d.l.1. §.lex falci.cũ simi.Bannitus ergo ꝑ uiã accusationis infamis est ẽt infamia iuris, si bannitus est ex cã de iure famosa.Et si aliud diceretur facilior esset uia fugiẽdi infamiam nõ comparendo,& postea cõdẽnatus sine bãnũ soluendo quã illa uia q̃ datur in l.si reus. de proc. Ad l.1.C.de modo mulc.& ad suã glo. rñdet̃ ut supra. Vel rñde quod ibi loquitur de bannitis ẽm l.1.de requi. re. qui non hñr pro confessis, & non sunt diffinitiue damnati,sed interlocutorie, & sic non infamantur.l.quid ergo.§.quantũ.ff.de inf. & ita intelligebat illã Old. ut refert Ray. C.de susp. tu.l.fi.in addi. suꝑ Cyn. ad rationem ultimã Bart. per l. qui repudiantis rñde quod illud est uerũ quantum ad p̃iudcium tertii.Quantũ uero ad suum idem operãt ficta cõfessio per contumaciam introducta quod operet̃ uera. sed Bart.met qui in suo consi. c. quod incipit,à do.Cyn.de Bononia,dicit ꝙ talis ficta confessio ita ualidat inordinatum processum sicut uera per l.si confessus. ff. de cust. reo.& adde quæ dicam infra in q.53.

50 Sed iuxta prædicta 50.|quærit̃.†An idem sit bannitus per uiã inq̃sitionis. In hoc primo gl.in l.3.§ præterea.ff.de susp.tut. tenet quod damnatus ex inquisitione non est infamis,quod ẽt tenuit ibi Dy. & ita ẽt cõsuluit per l.1.C.si tut.non gest.idẽ ẽt not. per gl.in l.fi.C.de susp.tut.& Cyn.ibi, idẽ tenet Guil. in p̃dicto uers.quid de istis alleg.supra prox. qõ refert opinio. & licet non uideatur eligere tñ ex ordine referendi vr̃ tenere contrarium.Nam si diceremus nõ infamari, sequeref quod nullus hodie esset infamis.Cum ordo sit mutatus, ut ff.de pœn. l.hodie.& d.l. ordo. de publ.iud.quæ fuit opin. Alb. Pap. Idem etiã tenuerunt Oldr.& An. de pisis.Primo eadem rõne.Secundo,quia debet attendi causa ꝑ ꝗ quam fit remotio, & ideo sequitur quod aliqñ infamatur. ff. de susp.tut.l. hæc enim.Item,& tertio per l. ictus.de his qui not.inf.ubi proceditur extra ordinem, & tñ infamatur.Quarto quia mitius agitur cum homine non ministro legis,quam cum ministro legis ut l.Celsus.ff.de arb.sed accusator nõ est minister. Et tñ quis infamatur per accusationem,damnatus ergo fortius si damnat̃ per inquisitionem,& sic per causam agitatam cum legis ministro. Et sic tenebat gl.prædictum esse ueram qñ remotio fit ex causa non infamatoria. Ad l.1.C.si tut.non gess. Rñdet quod ibi nõ fuerat remotus, sed alius adiũctus. Ray. aũt in d.§.p̃terea in suis reportationibus tenet gl & idẽ in l.fi.& in §. p̃terea. dicit se cõsuluisse notarium dãnatũ de falso ex inq̃sitione nõ esse infamẽ sequendo Dyn.in l.cessat. ff.de actio. & obl. Sed ad cõtraria nõ rñdet.In additionibus aũt super Cyn.in d.l.ult. primo refert rõnem Oldr. & deinde rñdet.Ad l.hæc.n. respõdet ꝙ ibi non infamat sñia,sed genus pęnę. Ad l.ordo, rñdet quod ibi non mutatur substantia, quia remanet accusatio.sed mutantur certæ qualitates,quod secus est quãdo ꝑ inquisitionẽ proceditur.Ad rationẽ respõdet,ꝙ utrobiq; inspicitur sñia ex quo debet infamia irrogari.l.athletas.§.fi. de his qui not. inf. Et concludit gl.p̃dictam saluari posse,dixit tamẽ se consuluisse ẽm opin.Oldr.cuius contrarium dixit in d.§.præterea.ubi in ultimis reportationibus dixit expresse non esse infamem ex inquisitione damnatum, fundamentum faciens,q̃a iudex q inquirit fundat se ex statuto,& sic condõne ex lege,ergo non est infamis,ut d.l.cessat,quæ rõ etiã si uera esset nõ est uniuersalis per not. in l. 2. §. si publico. ff.de adult Bald.in d.l.fi.de susp.tut. simpliciter refert gl. Bart.not.in l.infamam.& concludit quod ubi iudex inquirit uirtute arbitrii

bitrii sibi cōcessi aliter q̄ ex ui publici iudici. Exemplū in l. nullū. C. de testi. & tunc damnatus nō sit infamis. Damnauit. n. quia aures iudicis offendit non l. Corn. de falsis. Nō ergo dānat p publico iudicio nec aliquo crimine de cōtētis ī l. 1. ergo nō est infamia, ut d. l. infamem. Si uero inquirit directo sup publico iudicio, & sic inquisitio succedit in locum directæ accusationis, & tunc dānatus est infamis alleg. l. athletas. §. calūniator. ubi est speciale in parte qđ non infamat, ergo in aliis inducit infamia. Item q̄a ei conueniunt uerba dictæ legis. Est. n. damnatus famoso iudicio, ergo &c. maxime q̄a inq̄sitio succedit in locū accusationis. l. 2. §. si publ. de adult. & idem sequit ibi Ang. hanc partē credo de iure ueriorē, tum q̄a cum statutū deferat potentiam inq̄rendi per uerba ad iudicē relata non orit cōditio ex statuto, sed iudicis offm̄ nobile p not. ī l. soror. C. de colla. & p Doct. maxime Bar. in l. 1. de cōd. ex lege. At ēt quia in omnibus præterquam inscriptione inquisitio succedit in locum accusationis, hinc est qđ dr̄ postq̄ inq̄sitio est effecta remediū ordinarium non tollit per superuenientē accusatio, ut hr̄ per Bart. in §. si publico, & in l. si maritus. §. 1 eo. tit. Sit ergo cōclusio qđ damnatus ex crimine famoso siue p uiā accusationis ēt ex contumacia quæ hr̄ pro confessione bannitus efficitur infamis infamia iuris, qđ ēt tenuerunt Ioan. Cald. & Nic. de Neap. de q̄bus dixi supra 1. q. r̄ndentes ad l. 1. si tut. non gef. duobus modis. Vno qđ speciale est in patrono. Alio qđ loquat qn̄ iudex inq̄rit ex eo qđ tutor corā eo deliquit. Et sic aures suas offendit, arg. d. l. nullū, & sic effectiue in hoc concordauerunt cum Bart.

51 Quinquagesimoprimo queritur. † Titius notarius fuit bānitus p famoso crimine an possit instr̄a conficere. Si teneret opin. Bart. quod bannitus non esset infamis hæc qō esset sopita. Nulla. n. ratione uideret dicendū q̄ non posset, cum uiuens notarius ex offō non ex auctoritate remaneret. Sed q̄a supra dixi eum esse infamem, restat qō quam in condemnato format Bart. in l. ead. §. hac l. ff. ad l. Iul. repet. In quo ēt consuluit, ut patet in cons. 174. quod incipit, Ser Ioannes de Castro, de Rut. Cuius uerba quia sunt latiora quā ea que posuit ī l. eadē hic inserere curaui. Dicit. n. q̄ tali infamia iure officium notarii non est interdictum, imò pōt instr̄a confiscere. probat primo per l. si aliquis. C. de susp. & Arch. lib. 10. ubi exp̄sse dr̄ q̄ non pōt exercere offm̄ illud in quo deliq̄t. Aliud autem offm̄ exercere non reperitur prohibitum. Secundo, probat per l. si quis ex argen: §. 1. de æden. ubi ille qui est alias humilis, & deploratus edit rationes, & fidem faciūt. Et gl. quę est ibi, quæ nō dicit notario nō credi, &c. loq̄tur qn̄ deliquit in officio qđ fuit in p̄posito, ergo, &c. Tertio probat. Certum est q̄ hęretici sunt infames ipso iure ut. C. de hær. authe. gazaros, & not. C. de sum. Trin. l. 1. in fi. Sed cōstat q̄ offm̄ tabellionatus īter dr̄ hæretico, demum cum p annum steterit in excōicatione. ut C. de hær. authen. credentes. Ex quo colligitur quod infamis pōt conficere instr̄a, ut in hæretico ante annum Itē speciale est in hæretico post annū, ergo, &c. Et illud ideo quia licet sit infamis non tamē deliquit in officio. Quarto, probat per similitudinem iudicis ordinarii. Nam licet sit infamis, tn̄ gesta coram eo ualent, nec cōtra eū pōt opponi talis exceptio, nisi forte in offō deliquerit, & pp fuit eo priuatus. ff. de senato l. 2. de iud. l. cū prætor. ad l. Iul. repet. l. eadem. §. hac lege. Et hoc not. expresse p Inn. in c. cū sup abbatia, in gl. magna. in uers. ī ordinariis uero, de off. ord. ita in p̄posito licet sit infamis nō tn̄ est ex delicto cōmisso ī officio, & ab offō non est remotus. Et sic ualēt gesta p eū. Plus ēt tenet Spec quod ēt si falsum instr̄m fecerit non uitiantur alia instr̄a per eum facta nisi per sn̄iam ab officio sit remotus de instr. edic. §. restat. uers. quid si tabellio. Quinto, restat ut r̄ndeatur quibusdā oppositionib. ex q̄bus ista decisio apparebit clarior. Primo, infamis non pōt esse testis, ergo nec īstrumēta facere l. domitius. de testa. R̄ndeo qđ hoc argm̄ non procedit. Nā q̄dā repellunt à testimonio q̄ non repellunt à cōfectione īstrumēti, ut ī patre, & filio emācipato qui non p̄nt inuicem testificari. C. de testi. l. parētes. Tn̄ pater pro eo filio, & econuerso potest publicū instrumētū conficere. l. impuberē. ff de fal. & not. per Dy. in l. qđ dicimus. de auct. tut. Et est rō, q̄a instrumētū nō nitit sola auctoritate notarii, sed ibi sunt etiam testes. Testimonium aūt nititur sola auctoritate testis. Facit quod not. in d. l. parentes. Præterea hic notarius iurauit primo offm̄ q̄ esset infamis, & postea fuit rogatus, sed si testis prius iurauit, & postea efficitur infamis

mis deinde deponit forte ualet eius dictum, quia tps iuri debet inspici, ut l. si qn. C. de testib. Facit quod not. in Spec. de teste, §. 1. uer. quid si testis. ergo in proposito debet ualere instrm. Itē posset obiici qđ infamia repellit à dignitare. C. de dign. l. 2. & l. quot. & ibi not. quod ipso iure repellit, ergo hic ab offō notariæ. Sed rn̄deo quod hoc offm̄ notariæ non est dignitas, sed munus quoddam ita nota. C. qui mil. non pos. l. fin. in gl. 1. lib. 10. Facit eodem lib. de decur. l. uniuersis, & qđ ibi no. & eod. lib. si seruus, aut liber ad decur. off. asp. l. 2. fateor tn̄ quod sunt quidam notarii qui hn̄t dignitatem, ut notarius sacri palatii. C. de mand. princ. l. 1. Si non est dignitas ergo infamia non repellit instit. de except. §. fin. & sic partes sua sponte pn̄t eū assumere in notarium, sicut in arbitrum. ff. de arb. l. pedius. Præterea non est uerū quod infamia repellat à dignitate ipso iure nisi in quibusdam grauibus delictis, ut not. ꝑ Inn. de exces. prę l. c. inter dil. & de illis debet intelligi gl. in d. l. quoties. Hæc in d. cons. Bart. Sed in d. l. eadem dicit hoc esse uerū maxime qn̄ offm̄ notarię publice exercuit per tpa posito quod esset infamis per l. Barbarius, & ꝑ id quod not in Spec. de iud. deleg. §. excipit, uers. item quod est periurus & infamis, qđ in d. cons. dixit not. ꝑ gl. in auth. de tabell. §. pen. in gl. quæ incipit, hic est arg. in fi gl. & ꝑ Guil. in præalleg. uer ꝗd si tabellio. in §. rest. instr. edi. dicit etiam in d. l. eadem, idem esse, siue deliquerit in officio tabellionatus, siue extra per dictas rōnes, licet Inn. dixerit cōtrarium in cap fraternitatis de hęr. ſm eum. Est ergo conclusio sua quod notarius infamis non perdat offm̄ notariæ nisi illud offm̄ habeat dignitatem, uel nisi sit publicum offm̄, puta notarii ad bancum iuris, ipse addidit in l. ead. ꝑ not in l. 3. §. miles, de his qui not. inf. Hæc qō est mihi ualde dubia. paris enim potentiæ, sunt instrm, & testes. l. in exercendis, de fide instr. Sed testimonio testis īfamis nō creditur, ergo instrō quod est testimonium notarii infamis credi non debet. Nec ualet rn̄sio, quod testis testificetur altera parte inuit. & notarius uero à partibus assumatur, quia illud uerum qn̄ aliter cōstaret eū fuisse à partibus assumptum. Si aūt non cōstat aliunde nisi ex ipsius instri īspectione, ut quia dixit publicaui, uel rogatus fui, ſm Bar. in l. sciendū, de uerb. oblig. ubi allegat iura. Non est alia ratio, quam sit in teste. Præterea negari non potest tabellionatum esse offm̄ publicum, ut l. gn̄ali. C. de tabell. ergo à tali officio debet remoueri, quia infamibus publica officia interdn̄r, ut d. l. miles. Huic tn̄ rōni supra rn̄sum est, licet tn̄ sit dubitabilis adeo, ꝙ tutius sit alium adhibere ad confectionem instrorū, tn̄ auctoritatibus pdictorū, & aliorum de quibus infra dicetur inhærens concludo, ꝙ aut notarius est damnatus, siue bānitus ex crimine extra offm̄ notariæ cōmisso, & ualent ab eo instra confecta tam uetera, quam noua per rationes supra tactas officia aūt notarius extra publicationē instrorū pertinentia si sunt hn̄tia dignitatē, uel sunt publica exercere non potest. Si uero est damnatus, uel bannitus ex delicto cōmisso in officio notarię, puta ꝗa fecit instrumētū falsū. Tunc quicquid dixerit Bar. in d. l. si aliquid, & Bald. in l. si quis ex argentariis. §. 1. aut est simpliciter dānatus, & ualēt instrumēta per eū postea confecta, arg. l. 3. §. quæsitū. ff. de suspec. tut. donec exauctoratus, siue priuatus non fuerit, ut d. l. si aliquid. Et ita loquitur dcm̄ Innoc. in cap. fraternit. & tenet Odofr. in d. l. si quis ex arg. §. 1. & ita reperitur alia uide Bart. cōsuluisse. Intelligitaūt exauctorari si illud expsse dicit in snīa. Si autem pronūciatur ꝙ debeat abradi de matricula, tūc nō dicit exauctoratus donec abradatur ſm Bar. in d. §. miles, quod intelligo nisi in snīa dictū fuerit ꝙ ex tunc habeatur pro raso ſm not. per eundem in l. emptor. §. Lucius, ff. de pac. Duo tn̄ notanda sunt, ꝙ ēt rasus de matricula, & priuatus ꝑ īstrumētis ante cōfectis subditus est ei cui ante rasurā subditus erat. ff. de eden. l. prætor. §. is etiam, & ibi per Bald. qui allegat no. in l. hæ demum. ff. de op. lib. Secundum quod si talis priuatio est incognita ualēt eius instrumēta postea cōfecta ꝑ d. gl. not. in auth. de tab. §. pen. & ex pdictis patet ꝙ ubicunq; infamia eū repellit ubicūq; sit talis bannitus, talis infamia suum operat effectum, licet quo ad alia non semper priuatus uirtute banni in omni loco priuatus intelligat, de quo dic ut habet in add. Spec. ī sæpius alleg. §. sequitur, uersic. quid si qs de accus. in suarū addit. præalleg. uersi. felicis. & aliqua dicta fuerunt supra hac eadem parte, quæst. 17. & adde quod not. Bald. in l. 2. C. de manumiss. uindict.

Viso an possit instra cōficere. Quęrit quinquagesi-

52 quagesimosecundo † an bannitus possit facere testm̃. & sic an ex banno ꝑdat testamenti factionem quam ante habebat. In hac quęst. Alb. Galioti in ti. de testam. uers. pone quod bannitus dixit ꝙ aut erat bannitus ex causa ob quam debebat deportari, aut ob aliam. Primo casu non possit testari. Secunda sic, arg. ff de his qui notan. inf. l. quid ergo. §. fi. iuncta gl. l. 1. C. de crim. stel. Et idem tenet Guil. in Spec. de instru. edi. §. compendiosæ. uers. qđ de bannito. Dyn. uero ut refert Bar. in l. eius qui. ff. de testa. dixit ꝙ aut perdebat bona, aut, non ut primo casu non posset testari, secundo sic ꝑ not. in sępissime alle. §. re legati. ipse aũt Bar. ibi, & in disputatione sua sæpius allegata, conclusit, ꝙ aut vult testari, ẜm statuta suę ciuitatis a qua bãnitus est, & nõ põt, q̃a illa iura ꝑdidit, ut supra dcm̃ est aut ẜm ius cõe, & testari põt, quia ius illud non perdidit. Allegat ẽt Iac. de Are. in l. ex facto. §. ex facto, ad Trebel. & ita cõiter teneť, & uide etiam Bald. in l. 1. de hæred. inst. & ad de quæ dicam in duabus seq. q.

53 Sed circa idem quæro 53. loco. † Statuto cauetur, ꝙ contumax habeatur pro cõfesso, & possit cõdemnari ac si esset præsens, & cõfessus. & sñĩa in eo lata habeať perinde ac si lata esset in præsentem. An tũc talis bãnitus poterit testari. & uř quod non, qñ bannitur ad mortem Si n. esset lata in ꝓsentem statim efficeretur seruus poenę l. q ultimo. ff. de pęnis & l. qs filio exhæredato. §. irritum. & §. seq. ff. de iniust. testã. Et sic nõ posset testari ut ibi ẽt si aufugeret, ut hř per Bart. in l cunctos populos. C. de sum. Trin. & ꝑ Bald in l. 1. de hæred. inst. Ergo nec nunc tali æqparatione facta à statuto. l. 1. de lega. 1. Sed Bald. in d. l. 1. de hær. inst. iuxta finem in uers. sed qd si statutũ, determinat cõtrarium, q̃a talis dispositio non operať nisi respectu eorũ quę cõtinentur in condẽnatione sine banno. Nã cũ cõtumacia sit causa confessionis, & sic ex uno supposito inferať aliud ualde diuersum ab ipso ergo hęc est fictio q̃ nõ operatur nisi effectus exꝓssos à lege introducẽte fictionẽ, ut C. de fide instr. l. 3. & l. fi. & ff. de iur. fis. l. 2. §. diuus. & l. eius q delatorẽ. restrĩgitur ergo cõfessio ficta solũ quo ad effectũ cõtumacię de cuius natura est nõ ꝑunere nisi quatenus lex perimit uel iudex disponit, ut not. ff. si qs ius dicen non obtem. l. 1. §. fi. sed eius salua pace dicta iura nihil faciunt. Loquunť. n. qñ lex specialiter disponit contumaciã, puniẽdo tunc. n. ultra pęnam in l. expressam cõtumacia grauari non potest, at in proposito statutum ꝓdictum disponit ulterius. s. gñaliter statuendo quod sñĩa habeatur perinde ac si lata esset contra præsentem. ergo perinde est ac si particulariter omnes effectus sñiæ latæ in præsentem exprimeret. l. omnes. C. de præscr. 30. anno l si duo de administr. tut. cũ similibus, & d. l. 1. de lega. 1. Erit ergo tunc bannitus seruus poenæ, quia sic esset præsentialiter condemnatus. Rñ. n. dictio perinde, ad omnes qualitates refertur l. à filio. §. pater. de alim. lega. nisi esset aliud statutum qđ talem gñalitatem restringeret, ut l. sacrilegii. §. is aũt. & ibi concordat. ff. ad l. Iul. pecul. & ita in simili concludit Bart. in l. 1. in princ. ff. de recep. quod maxime uerum est quia in his quæ sunt iuris, ut quem esse ciuem quem esse seruum, & similibus, uerbũ habeaſ, à statuto introductũ inducit ueritatẽ non fictionem ẜm not. in l. maritus. §. legis. ff. de adul. & latius in l. si is qui pro emptore. Intelligitur ergo tunc seruus pœnæ, & sic testari non poterit. Aut ergo statutũ simpliciter disponit qđ possit condemnari, & in banno poni ac si ꝑ cõfessionẽ de maleficio cõstaret, & nõ efficiť seruus pęnæ. Nec obstat si dicať lex q ultimo loquiť in dãnato ad mortẽ. Ergo, & bãnitus q ad mortẽ dãnatus est erit seruus pœnæ, q̃a in eo uerificãtur verba legis sicut dixi supra in q. 48. circa uerificationem uerborũ. l. 1. de his qui not. inf. quia non est ita. Bannitus. n. non est damnatus ad mortẽ nisi peruenit in fortiam cõis. & ideo ex solo banno nõ uerificatur dispositio legis qui ultim o. Si uero statutum æquiparat sñiam banni sñiæ latæ in præsentem dicendum est ut supra effici seruum pęnæ. Pro qua decisione facit qđ etiam secundum Bal. dicam statim in seq. q.

Quinquagesimoquarto circa idẽ quæro. 54 † An in casu ꝙ bannitus põt testari quod si moriť anteq̃ capiatur à iudice, & fiat executio habet effectum testm̃. Si capiatur. & bannum mittitur executioni q̃a interficitur, an tunc testm̃ irritetur. Si dicimus ex sñia non effici seruum, sine dubio ipsa executio seruũ non faciat, cum. n. ipsa executio non dicatur facta, nisi eo mortuo, ergo liber mortuus eũ not. in l. fin. C. de conditio. inst. & de manumiss. testam. l. qui duos. Non. n. scio iure cautum qđ ipsa executio effectum seruituti

inducat,

aducat, sed ipsa cō demnatio, ut d.l qui ulti. mo. cū cōcordantiis. & l si qs filio exhæredato. §. pen. ibi non cū assumptus est &c. ff de iniusto testa. Contrariū tñ determinat Bald. in l. eius qui. ff. de testa. per not. in l. 1. §. exigit. ff. de bon. poss. ſm tab. & latius in l. 1. C. de hęred. inst. in uers. nunquid isti ex banniti, quia eo ipso quod capiunt serui efficiuntur, & efficientur serui pœnæ non capientium. ff. de c. l. mulier inops. Quod credo uerum. & ex ratio. quia tunc uerificātur uerba cōdōnis appositæ in snīa, quia in fortiā peruenit, & sic tunc dr̄ damnatus ad mortem, & per cōnſis uerificātur uerba. l. qui ulr. præ alleg. & facit clemētina pastoralis, de re iud. ubi ponitur talis forma, & quod no. per Iac. de Belu. in disputatione quam posuit in l. 1. C. ubi de crim. agi oportet.

55 Quinquegesimoquinto quæro.† Statuto ēt ultra prædicta cauetur, qđ bannitus in persona non possit capere hæreditatē ex testō uel abintestato. Titius fuit bānitus in mille. Et sic quo tempore in fortiā cōis peruenerit, & dicta mille intra decem dies tunc proxime sequētes nō soluerit, ex tūc debeat decapitari, fuit dictus Titius interim institutus, & hæreditatē adiuit. Quærit in gñe an tenuerit dicta additio an nō, & sic deueniat ad cōiūctos substitutos uel ab ītestato uenıētes testatori. In hac qst. Bald. in l. 1. de hæred. inst. sic dicit, & ur̄ qđ non tenuerit aditio cum ei sit implicitus status cōdēnationis ꝑsonalis. ff si ex noxali caus. agat l. fi. In cōtrariū ur̄, quia in his quæ ex tp̄e initium sumunt ſm illud tp̄s iudicamus. ff. de testa mil. l. Titius. & pe. l. 1. & de noxa. l. in delictis. §. si extraneus. Solu. uidet dicendum, quod ex euentu pendeat. Nam aut non uenit fortiam cōis, uel uenit, & soluit, & tunc cum effectu resi debat hæres. Aut uenit, & nō soluit, sic decapitatus est, & tūc retro fingat nō successisse, qa cōdōnes q̄ implent ꝑ negationē esse finguntur retro, arg. ff. de manumis. testa. l. neratius, sed uerius ur̄ quod ualeat medio tp̄e factū inspecta eius cōdōne, tunc uigēti, arg. not. ff. de his qui not. inf. l. furti. §. 1. & de statu lib. l. statu liberi à cęteris, in princ. Hanc decisio, credo uerum. Non. n. erat damnatus in persona ante capturam, ut dictum est, ergo uendicauit sibi locum statutum tp̄e delatæ hæreditatis, pro hoc, quia conditio conditionem non recipit. l. eum qui. §. fi. ff. de acq. hær. Facit. ff. de stip seruo. l. usufr. & l. si minor. de ser. expor. & quod pro illarum salutione hr̄ in l. si filius. in princ. ff. de uerb. obl.

56 Quinquagesimosexto quærit.† Sempronius fuit bannitus de ciuitate Florentiæ, & eius comitatu. Et eo tp̄e ciuitas Pisa. ū non erat florentinorū, & ideo ibi habitabat, ciuitas illa fuit effecta de comitatu Florentiæ. Quęrit an ibi possit habitare. An uero dicat ēt ab illa ciuitate bannitus. Et qđ possit ibi habitare facit qđ dcm̄ est supra q. 18. s. an in cōfiscatione bonorū ueniāt futura, ubi dcm̄ fuit quod non. Item facit, quia snīa intelligitur lata de eo comitatu præsenti nō de futuro. l. si ita. ff. de auro, & argen. lega. Verba. n. snīæ nō extenduntur l. si patronus testō. §. si qs cum esset. ff. de bonus lib. In contrarium facit quia augmentū assumit naturā eius qđ adiūgitur, & illius iuris fit, lege ēt. C. de iure dotiū, & ita referente Cyn. in d. l. ēt determinauit Ricar. Malū pro quo adducit. l. pupillus. §. territoriū, de uerb. sign. & l. quoties. §. fi. de adm. tut. cum multis simi. Finaliter distinguit remittens ad Guil. in l. si conuenerit. ff. si nuda. ff. de pign. act. qđ aut locus adiūctus est ita unitus ut sub una cōsuetudine sit, & tūc nō possit ibi stare. Aut nō est ita adiūctus, ut una cōsuetudine uiuat. Et tūc possit ibi habitare. l. Seio §. tyranæ. ff. de fun. in. str. Et qa res trāsit cū sua cā, ut d. §. si nuda. Certe si recte intueatur qō Cy. se hēt, an statuto dictante qđ bannitus non possit stare postea in loco post bānū effecto de districtu. Quæ qō meo iudicio parum hēt dubitationis, qa supponitur locū esse effectū de districtu, & ideo cū statutum semꝑ loquatur ibi habitare nō poterit l. arriani. C. de hær. Est em̄ bānitus, & ille locus est de districtu, & sic cōueniūt uerba, ergo eius dispositio locū habet cū mēs in nullo discrepet. l. 1. §. si is q na uem. ff. de exerc. cū si. Sed difficultas est in dignoscendo qn̄ locus sit factus de districtu, ut sic sub statuto cōprehendatur In quo sciēdū est ꝙ territoria diuersimode iudicātur, & nominantur. Qñque. n. appellātur prouincia, ut Tuscia Lōbardia, & si C. de off. rec. prouin. ꝑ totum & ff. de off. præsi. l. 3. & l. illicitas. §. ꝑ uniuersas. ff. de off. ꝑræsi. Et iste pn̄t uniri & diuidi. Quo casu uidendum esset, an bannitus in una facta unione esset bannitus ex alia. Et tunc crederē inspicienda esse unionis uerba. Et de his unione, & separatione hr̄

in

in l.si ea.ff.de assessor.& extra in c.1.ne sede uac.& C.de metrop. beri.l.1. & ibi per Bart. Qñque uero non dr̃ prouincia,sed territoriũ alicuius. Et istud nomen põt plures prouincias cõtinere,unicuiq; n.põt terrere,territoriũ eius dicitur l.pupillus.§ territoriũ. ff.de uerb.sign.& tunc si statutum loquit ꝙ non possit stare in territorio, licet non sit locus eiusdem prouinciæ si tñ ibi dñs uel ciuitas stat uens habet ius terrendi, ibi stare non poterit ut supra. Qñq; territorium unius non distinguit simpliciter ꝑ nomẽ territorii,sed alia nomina significat in statuto. Interdum.n. dr̃.ꝙ nõ possit stare intra terminos de hoc dic,ut l.curiales.C.de decu.lib.10.Interdum qđ non possit stare intra ꝑtinentias,& tũc q̃ contineatur uide extra de rest.spol.ca.cũ ad sedem.& de fide instr.c.inter dilectos.Quãdo quæ appellatur curia, & tunc multis modis sumitur. Aliqñ n.sumitur pro loco in quo ius redditur.l.pen.ff.de iust.& iur. Qñque ꝓ parte ciuitatis,ut l.2.in princ. ff.de orig.iur. Qñque sumitur pro ꝑsonis.ut in curia Romana.Est.n.ſm Oldr.cons.212.corpus repræsentatum,& multorum maiorum congregatione collectum.ff.de fideius l. mortuo ibi sicut municipalis curia.q.ex cau.maio.l.ergo in fi.de quo corpore loquit.l. rerũ mixtura. ff.de usuc.& de iu.l.proponebatur, ſm eum. Qñque pro territorio siue comitatu alicuius ciuitatis uel castri,ut in ca.1.de capi.qui cur.uend.collatio.10.& tunc similiter inspici debet dispositio super qua tale uerbum profertur.Bannitus.n. de curia.iudicis non intelligeret bannitus nisi de loco in quo ius redditur. & eodem modo si ciuitas esset distincta per curias,ut d.l.2.de orig.iur. bannitus ab unius curiæ iudicæ,ut non posset stare in curia sua non intelligeret bannitus ab aliis curii. Aliqñ uero appellatur diœcesis, & de hoc in c.significante.& ca.Rodulphus. de rescrip.Qñque nominatur comitatus. & hoc hr̃.C.qñ imper.inter pu.& ui.l.1. in auth.qua in prouincia.C.ubi de crim.ag.opor. & 24 q.8.c.si uobis.Interdum dr̃ districtus. 10.colla.quib.mo.feu.amit.ca.1.in clem.ne Romani.de elect.insti.de action. §.rursus.& not.ꝑ gl.94.dist.c.ꝓuinciæ.& in c.ut animarum,de cõst.lib.6.& C.ubi de pos. agi oportet.l.1.& differunt hæc duo ultima nomina ſm Bal.quia comitatus dicitur qñ nõ habet separatum iudicatum,districtus qñ hẽt separatum iudicatum, sicut dicimus in coloniis q̃ non erãt sub præside,licet cessent de ꝓuincia,sed habebãt diuersum iudicem,ita dicit ipse in l.1.§.cũ urbẽ.ff.de off ꝑfe. urb. Cuius contrarium uĩ tenere gl.in l.1.ff.de censi.ubi dicitur Coloniam,& comitatũ idẽ esse.& al leg.l.eius.§.si quis.ff.ad munic. Sed male dicit illa gl.Nam ſm quod ibi not.Iac.de Are. & bene Colonia erat indicata ꝑ se nõ subiacens ꝑsidi uel ꝓconsuli in cuius prouincia erat sed habebat propriumiudice,ut correctorem uel comitem de quibus fit mentio in l. ex oĩbus.ff.de off.ꝑsid.& in auth.ut iud.sine quoquo suffrag §.hæc aũt col.2.est ergo diuersi significatus districtus a comitatu, lege si idem.C.de codicil.& magis subiacet comitatus quam districtus ſm Bald.licet gl.aliter dixerit in d.c. prouinciæ, & ideo qui ex forma statuti siue banni non poterit stare in comitatu poterit stare in districtu,sed non ecõuerso,arg.ff.de interd.& releg. l. relegatorũ. §.fin.cum simi.Sed aduertendum est quod ista noĩa apposita territorio ponunt ad bene placitũ.Interdũ nanq; efficit territorium certũ de comitatu.& tñ regit in diuersis legibus & iudicibus,interdum regit eisdem legibus sed diuersis iudicibus.Qñque ẽt eisdem legibus,& iudicibus,& ꝓpea in proposita quæstione debemus inspicere cõem usum loquẽdi in loco statuẽtiũ.l.Labeo. de suppellecti. lega.l.lib.§.quid ergo,de lega.3.l. tugurii.de de uerb.sign.cum simi.Si igitur statutum loquit quod banitus nõ possit stare in comitatu,& ciuitas Pisarum sit effecta de comitatu ex forma statutorũ florẽtinorũ licet reseruata sint sua statuta,bãniti de ciuitate Florẽtiæ & eius comitatu ibi habitare nõ poterũt ꝑ d.l.Arriani. Ad qđ faciũt not. ꝑ Io.Andr.in addit.Spec.de treg.& pace suꝑ rubr.Non obstant in cõtrariũ allegatã,qa illa iura loquũtur in uerbis snĩæ q̃ non trahuntur ad futura. Sed qõ nostra loquitur in statuto quod semper loquitur,ut ibi,& hr̃ in l.1.ff de conditio.& leg ꝑ Doct.Si uero statutũ nihil diceret,sed bannũ tm̃ banniret eũ a ciuitate, & comitatu,crederẽ nõ intelligi nisi de comitatu q tũc erat ꝑdicta iura.& l.3.de off. præsi.& l.fi.de iurisd.omn.iud.Et quod notatur. ꝑ Bart.in l.certa forma.C.de iure. fis.lib.10. & ꝑ id ꝙ dictum fuit supra hac eadẽ parte 18.q.Et ex his patet ꝙ non expedit examinari articulũ illũ an locus acquisitus in dubio

regatur

regatur legibus loci acquirentis an suis propriis. Sed de eo uide in d. §. si nuda. per Guil. & Bar. & ꝑ Guil. & Cy. & in l. de quibus. ff. de legib. Quibus adde q̃ dixit Bar. in tract. Tiberiadis in 2. lib. dum exponit uerbum nullius.

57 Quinquagesimoseptimo quæritur, † An bãnitus in una ex ciuitatibus regni, siue ciuitatis intelligitur bãnitus a toto comitatu, siue regno. Istam q̃onem mouet gl. in 10. colla. hic finit l. Corn. & incipit consuetudo regni. in princ. in gl. 1. in fin. Et uř inclinare in opin. ꝙ non, quia inferior non pōt dicere legẽ superiori. Sed Alb. ubi supra q. 85. allegat eam ad partem cõtrariam. & ibi dicit per illã gl. quod bannitus intelligitur a toto comitatu. sed Bal. ibi illud intelligit si qualitas delicti illud patiť ẽm gl. in §. relegati. insti. qui. modis ius patriæ potest. solui, Sed tu dic, & melius ẽm Andr. de Iser. ibidem, quod aut ille q bãniuit habebat imperium a superiore, & tunc dicatur bannitus a superiore, l. 1. §. omnia. C. de uete. iur. enucl. & ff. de off. præf. l. 1. in fi. An habebat imperiũ aliunde, & tũc secus, l. nam magistratus, ff. de arb. ad Treb. l. ille a quo. §. tempestiuum. Exemplũ pone. Si locus a quo est bannitus in submissione reseruauit sibi sua statuta ẽm not. in l. si conuenerit, §. si nuda ff. de pignorat. actio. quod est uerũ nisi, uel ex forma submissionis, uel ex ordinatiõe ſupioris aliud actũ sit. ut l. oẽs populi. Ad quod facit quod dicã in ciuitatibus confederatis infra parte prox. q. 37.

58 Quinquagesimooctauo quæritur. † Pacto, uel statuto cauetur, ꝙ bãnitus nõ possit habitare, uel stare in certo loco, alias possit ibi capi, & decapitari, & ꝙ puniantur uicini q eũ ibi stare, uel habitare ꝑmiserint, quidam postea bãnitus transiẽs per prędictum locũ uolẽs ad alium locũ non ꝓhibitum accedere bibẽs, & comedens in quadam caupona captus fuit a familia. Quęriť an possit decapitari, & an uicini ueniẽs puniendi? Hæc q habet duas dubitationes. Vna est quãtum ad id, ꝙ tangiť de pacto, an in eo compˀhendatur p̃dictus, q fuit postea bãnitus. Circa qđ possent multa dici. maxima ꝑ not per Bar. in l. si ita. ff. de auro, & arg. leg. ꝑ Cy. in l. non modus. C. de serui. & aqua. & ꝑ no in l. si seruitus, ff. de seru. urb. præd. Omissa tñ superfluitate attenta opin. Pet. & Cyn. in d. l. si ita. Concludo conuẽtionem prędictam si nõ est uicissitudinaria non hře locum in postea bannitis. Nõ enim potuit ab initio cogitari numerus bannitorũ in futurũ, ergo de illis non intelligiť, ut d. l. nõ modus, & l. damni, § si is qui. ff. de dam. infe. & sic non obstat, d. l. seruitus, quæ facit in cõtrariũ, qa aut ibi poterat cogitari de quãtitate futurarũ fenestrarũ, aut postea factę subrogantur loco priorum ẽm Iac. de Ar. quorũ nullũ locũ hẽt in ꝓposito. Nec obstat quod not. ꝑ Io. Andr. in addit. Spec. ſup rub. de treuga, & pace. ubi dicit, ꝙ facta pax pro se, & subditis intelligitur ẽt pro postea effectis ꝑ d. l. si seruitus. & l. si qs filiabus, ff. de testam. tut. & de priuil. c. quia circa, & ca. cum capella. tum qa loquitur in fauorabilibus, & sic extẽdendis, quęstio nřa in odiosis, & muniẽtibus libertatem loci cõuentionati & sic restringendis, ut in regula odia, de reg. iur. lib. 6. tum ẽt quia ibi conuẽtio erat uicissitudinaria, & reciproca. Hic autẽ ut prędixi erat ex una parte tm̃. Si aũt talis conuentio erat reciproca, puto ẽt ad futuros bannitos, trahi arg. not. in l. 1. C. de pact. & de trãsact. l. fideicom. & quod hř per Bar. in proœ. cod. & in l. ambitiosa, ff. de decr. ab ord. facien. In q̃stione illa de statuto cogẽte partes ad compromissum Sint ergo cauti talia paciscentes ut aut ꝑ nomina uniuersalia contrahãt, quo casu ẽt de futuris uř intelligi, ff. de fund. inst. l. pen. & de lega. 2. l. peculium. cum si. Aut expresse de futuris disponant si eorũ intẽtionis est uelle, ꝙ ad futuros conuentio extẽdatur Alia dubitatio est, an cõprehensus in conuẽtione dicatur ibi stare, uel habitare ad effectus de qbus quæriť. In qua ẽt possent multa dici ut patet in q̃onibus Guil. de Suz. quẽ ẽt refert Gand. in opere suo in parte qua tractat de bãnitis. Sed cõcludendum est, ꝙ non qa sic transiens non dř habitare, l. hęres absens § 1. cũ ibi not. ff. de iud. C. ubi de crim. agi opor. l. 2. ff. ad municip. l. eius qui. §. 1. cũ ibi not. Item non dř ibi stare. C. de uerb. sign. ... & 2. de lega. 3. l. quæsitũ §. 1. de hære. inst. l. ex facto, §. rerũ Faciunt no. per Pet. & Bar. C. ubi in rem actio. l. fi. Facit ẽt, ff. de re mil. l. 3. §. emansor, & l. fin. & quod not. in cap. si postq̃ de elec. in gl. & ita punitur. Et uide casus, in l. si qs post hac, cum gl. sua. C de ædif. priua. & ita sentit Odof. in l. pen. ff. de serui. export. & dictũ Gu. l. ubi supra sub litera S. & allegat. l. Titius, de serui. exportan. Ita ẽt tenuit Alb. ubi supra de bannitis. quæstio. 8. ubi allegat iura, & ita iam de facto seruare

uidi

uidi. Non ergo poterit decapitari, sed debet relaxari, & sic uicini puniri non possunt.

59 Quinquagesimonono sequens mām eorum quę banniti, de quibus agimus ꝑdant, & quæ non, stantibus statutis, de quibus supra, & maxime statuto ꝙ banniti non audiantur in ciuili, uel criminali, Quæro Titius accusauit Sempronium de quodā maleficio, & eum fecit citari, pendente hoc processu. Titius fuit bannitus ob maleficium, & ideo Sēpronius ab eo ante accusatus opponit exceptionem quod obstante bāno non debet audiri. Quęritur an obstet exceptio ut sic perdat potentiam prosequendi iudicium quod iam inchoauerat? Hæc quidem qō tangitur ꝑ Dyn. & Bar. qui eum non bene refert in l. Vranius. ff. de fideiuss. sed melius eum refert Io. And. in addi. Spec. super rubr. de accus. in ult. q. & ꝗa op. sunt cōtrariæ, & antiquorum & modernorū. ut patet etiam ex not. ꝑ Bald. in l. 1. & l. neganda. C. qui acc. non poss. & in l. cum mul. ff. sol. mat. ubi dicit Cy. cōsuluisse non obstare exceptionē ꝑ l. is ꝗ reus, de pub. iud sine repetitione oīum q̄ scripta sunt uidi, cōcludo ꝙ aliqñ statutum dicit ꝙ bānitus non admittat̄ ad accusandū. Et tunc pōt ꝓse qui accusationē datā ante bānum. Dānati. n. non prohibent̄ inchoatas ꝓsequi accusationes. ff. de pub. iud. ꝑall. l. is ꝗ reus, & d. l. neg. & ita tenuit Dyn. in d. l. Vranius, & Bart. ibidē latius q̄ ridet ad cōtraria licet referat statutum in alia forma. & ibi uide, & Ioā. Andr. ubi supra est n certū ꝙ hodie nō accusat, sed ꝓsequit̄ accusationem. & ideo in eo uerba dicti statuti nō uerificant̄. l. hos acc. §. fin. ff. de acc. & ideo dicit Dyn. in d. l. Vranius, & post eum Io. An. ubi supra ꝙ debet sibi dari securitas ut possit accusationem prosequi.

Qñq; statutum dictat ꝙ querelę bānitorū nō recipiant̄, & ideo meo iudicio, ꝗa statutū nota receptionē querelæ. Querela autem recepta erat ante, ergo statutū sibi locū nō uēdicat. Prosequitur ergo iudex ad petitionem eius ꝙ q̄rimoniam iam receptam non autē nouā recipit. l. in delic. §. si extr. ff. de noxa. l. cum similib. & ꝑ iura supius allegata tenet Dyn. licet in hoc cōtrariū dixerit, & nō bñ in l. post finitā, de susp. tut. ꝑ l. illā, & ꝑ l. Vran. & ꝑ l. 3. §. ꝗa Plaut. de lib. agn. ꝗbus rñd. ut ꝑ Bart. in d. l. Vran. Loquuntur. n. qñ supuenit defectus in causa fin. quo casu locum habet regula. l. ꝗa in eum. ff. ad l. Aquil. non aūt qñ superuenit in persona defectus de nouo faciendi, & his duobus casibus loquit̄ Dyn ꝗ ut dixi cōtrarius reperitur. Qñq; dictat statutum ꝙ q̄relæ bānitorū non audiantur. Et idē ſm Bart. in d. l. Vranius. per dicta iura. quod credo uerū, quia q̄rela, siue q̄rimonia sumit̄ ꝑ accus. l. q̄rela. C. de fal. Et ideo licet postea a iudice petat procedi cōtra accusatum nō tñ de eo conqueritur cum iam conquestus sit. Et sic nouam q̄rimoniam, siue q̄relam nō facit. & ideo uerba statuti nō cōueniunt. Aliqñ aūt dictat statutum ꝙ bānitus non audiat̄, uel ꝙ non fiat ei ius. & hoc casu decisiones ꝑdictæ non procedunt. Certum est. n. ꝙ in quacunque parte iudicii dr̄ accusator audiri & eius fieri. ff. si quis ius dic. non obtēp. l. 1. §. 1. cum simil. & ideo cū reperiatur bānitus qñ petit citari reum, uel qñ uult inducere testes, uel alios actus facere, debet ei audientia denegari, & ius non fieri, ꝗa qualitas impeditiua, tunc adest. ff. de statu ho. l. & seruorū. §. 1. de pec l. quoties. §. pen. qđ iussu. l. 2. in fin. de mil. test. l. Titius, & d. §. si extr. Hæc. n. exceptio tu non debes audiri, tibi nō debet ius fieri, pōt ēt post litem contestatā opponi ſm Iac. Butr. in l. adulteram. C. de adult. & dicam infra parte 3. huius tꝑis. q. 4. Non obstat l. is ꝗ reus, & l. negāda, ꝗa ibi uerba non sunt cōcepta ad impediendū audiētiā, aut iuris redditionē. sed ipsam accusationē, ut patet in d. l. is ꝗ reus, & ꝗa hoc est satis clarū, & cō e aliter nō insisto. Cōcludens ꝙ hoc casu ēt iudex ex offō ꝓcedere non poterit. l. si seruus. C. de his ꝗ ad ecclesi. conf. l. 1. §. qđ aūt, ff. de alea. per Iac. de Are. in l. 1. ad Trebell. & aliis iurib. de quo dicā infra in 3. parte huius tꝑis, q. 1. & ibi ēt uide aliqua circa qōnē ꝑmissam. & ex his habes, an, & qñ obstet exceptio bāni superuenientis, & quando non. & adde quæ dicam statim quæst. 61.

Sexagesimo quęro prædicta locum habēt
60 † qñ superuenit bannum in persona accusatoris. Sed pone, pater accusabat de iniuria facta filio. pendente processu filius fuit ex aliquo maleficio bannitus. An in his casibus in quibus exceptio banni obstaret filio accusanti ſm dicta supra obstet etiam patri. Alb. ubi supra q. 43. refert Iac. But tenuisse filio ante accusationem bannito patrem non excludi per l. 3 §. si filius. ff. quod quisque iur. sed ipse Alb. tenet contrarium eo casu per l. lex Corn. de iniu. de quo dicetur infra hoc

eod. tempore par.2.q. 97. & tangam statim in proposita qõne, fuit determinatũ, ꝙ patri obstet exceptio banni supuenietis in ꝑsona filii pluribus rõnibus. Prima quia qđ filius per se non põt, non põt ẽt per alium.l.si deportati seruo.de leg.3.& quod not. in l.antistius.ff.de acq.hær.Secunda, qa pater prosequiť principaliter iniuriã filii secũdario suã. Sicut ergo repelleret filius, & sic debet repelli pr.l.Labeo.de usu.l.si is qui duos.de lib.legat.Tertia, quia inspiciť quod principaliter agitur non qđ ꝑ consequentiã.ff. de au.tut. l.1.de don.inter uirum,& uxor.l.3. Facit.ff. de his qb.ut indig.l.post legatũ.§.filius, cũ sua gl.ad idem per rationem econuerso lex diui fratres cũ ibi not.ff.de iure patro.Quinto, inducebať lex proc.ad exhib. §.1.ff. rem rat.habe.iuncto.ff. de iniu. l. sed si unius. §. ptor ait, quia pœnæ impositio est iniurię satisfactio, ergo pater agens pro satisfactione iniuriæ filii repelliť ne filio satisfaciat. Allegabať Sexto, filiũ esse hostẽ ciuitatis, ut in §. q deficiunt. & qđ supra dictum est hac parte q. 4. & ideo sicut Xpianus non põt interuenire iudicio ꝑ hæretico uel Iudæo contra Xpianum, ut in auth.credentes. C. de hęred. Item nec ciuis ꝑ hoste cõtra ciuẽ. Ad quod allegabatur pro singulari tex.l. postliminiũ. § filius.ff.de c. ubi dř quod sicut hostis perdit patriam, ita perdit patrem, de hoc tñ dicetur infra parte 2. huius tẽporis q. 10. Pro hac parte facit, quia illi dř ius reddi ad cuius commodum redditur.l 1.§ 1. in propria. ff. qñ appe. Sed pater agit ad commodum filii ergo, & Hanc decisionem credo ueram si pater accusauit de iniuria facta filio. Si autem ex forma accusationis appareret eum accusasse de iniuria facta sibi patri per personam filii.per l.1, §. usque adeo. ff. de iniur. & per no.per Bar.in l. ambitiosa. ff. de decr. ab ord. fa. tunc non procederet decisio prædicta.ex libello. ñ. qui attenditur, ut l. cum quædam puella, de iurisdictio. omnium iudicum, apparet ꝙ de sua non de filii iniuria satisfactionẽ qrit; cuius iniuriæ actio fuit sibi orta tali tꝑe ꝙ agere poterat, qa filius bãnitus non erat, & sic ei postea filius auferre nõ potuit.ff.de iniur.l.si qs seruũ.l.cõtrariũ § si filius.ff.de pact. & d.§.si filius, qđ qsque iur. Qđ declara per ea q̃ dicã infra.3.par.huius tẽp.q.97. dũ tractabo an bãnito ob iniuriã factã filio sufficiat pax habita a parte ubi declarabuntur hic dicta.uide etiam quod dicam in seq.particula, ubi supra remisi.

61 Sexagesimoprimo circa idem quæro.†Statuto caueť, ꝙ ẽt de publico crimine nullus possit accusare siue cõsensu eius cõtra quẽ delictũ cõmissũ est.uel eius ꝓximioris consanguinei.Cõtingit, ꝙ Titius uulnerauit Seium, Sẽpr.de consensu Seii accusauit Titiũ, deinde ante lit. cõtest. Seius fuit ob maleficiũ bãnitus. Quęritur an Sempr.obstet exceptio banni? Hęc qõ fuit olim disputata per Lamber.de Rap. cuius uerba oĩa refert Alb. ubi supra q.82.& eius effectum ponit Ioan. And.in addit. Spec. suꝑ rub.de accus. & oẽs cõcludunt, ꝙ non obstet exceptio rõnibus ibi per eos allegatis, presertim per l. is qui reus, de pub.iud. & qa de iure cõi cum maleficium esset publicũ, & sic quilibet suo iure remansit legitimus accusator, & ideo postea ꝑ factũ Seii tale ius sibi tolli nõ potuit, ut in reg. quod nostrum, & in l.sed, & si in cõdit.§.solemus.ff. de hæred. inst. Ad l.si cũ dotem.§ eo autem tempore.ff.sol.mat.quę ibi in contrarium fortiter allegabatur, indet quod non, ideo ibi excluditur pater, qa filia patiatur capitis diminutionẽ, sed ideo quia in eam ius consolidatur, & à parte remoueť quod non est in proposito.Considera, ꝙ istud ius accusandi non diceret auferri per factum Seii banniti, sed ꝑꝑ dispositionẽ statuti, quod potest gñaliter statuendo sine dubio auferre alteri ius quæsitum, ut hř in l.antichensium.ff.de priui. cred. & plene in l.toties ff.de pol.& sic cessat potissima ratio decisionis pdictæ q. Lex is q reus non aliter facit quam supra dcm̃ fuerit in 59. q.& ideo forte dicendum est, ut ibi dixi Licet.n. de iure cõi tale maleficium sit publicum, tñ a statuto est qualificatum, & ideo puto in terminis Lamb.q ꝓposuit statuto caueri, qđ querimonię bannitorũ non audianť, & damna eis illata nõ emendenť uerã esse decisionem pdictam. Tꝑe.n.quo fuit illata iniuria non erat bannitus.Et sic nõ uerificanť uerba statuti, ut l.ĩ delictis §.si extraneus. ff. de noxa. cũ simi.ubi supra alle. Præterea tꝑe quo fuit audita querimonia filiř bannitus non erat. Sed si statutũ diceret simplř ꝙ bannitus nõ audiať forte secus esset ꝑ ea quæ dixi supra, maxime si statutũ aliud diceret nullus accusans audiať sine cõsensu offens. Tunc.n.cum offensis ꝑ se nõ posset, ergo nõ posset alteri

conse-

consentire, ut dixi supra q̃st. prox. saltẽ quia non repellitur offensus ex eo qđ de iure non habeat ꝑfectum ius, sed sui odio, q̃a bannitus ab illius iuris exercitio excluditur, & sic stat rĩa l. si fundus. ff. de pig. & quod no. per Bart. ibi. & in l. fi. C. de pact. Finaliter licet passus sit dubius. Cũ lex excludens bannitũ sit facta in fauorẽ reip. ut l. 2. C. q̃n lice. sine iu. uin. & sic sit extendenda, ut l. hoc modo. ff. de condit. & demon. puto sub correctione cuiusq; dicẽdũ ꝙ ubi ipse bannitus admitteret nõ obstãte exceptione banni suꝑuenientis, admittaĩ eius cõsensu accusans alias nõ. Pro quo uide quod dixi in di. 59. q. Vnum subdo ꝙ in d. q. non tangitur, ꝙ si accusasset cum cõsensu proximioris cõsanguinei superueniente bãno in ꝑsona uulnerati nõ obstaret l. exceptio. l. si pater. in fi. de manu. uin.

62 Sexagesimosecundo quæritur. † An stante statuto ꝑdicto quo caueĩ querelas bannitorum audiri non dr̃e, bannitus in iudicio uocatus ut reus possit se defendere, q̃dã cuius nomen ignoraĩ, arguit primo, ꝙ non possit se defendere, q̃a in exceptionibus, & defensionibus q̃s est actor. ff. de excep l. 1. C. eod. tit. l. si quidẽ. ff. de prob. l. quoties. §. q dolũ. Sed certum est exbannitum non posse agere, ergo nec excipere, & se tueri. Ad idẽ Alb. ubi supra q. 51. allegat ꝙ statutũ indistincte loquitur, ergo indistincte seruandum ẽt quãuis durum sit. ff. de publ. l. de precio. ff. q. & à quib. l. prospexit. de testa. mil. l. quod constitutus, & q̃a iudex nõ debet esse maior lege, in auth. de iud. §. oportet, C. ne sanc. bap. rei l. fin. ad l. Iul. de ui. l. seruus uterq; tñ prædictorũ determinat cõtrarium. Primus, quia q non põt agere ergo nec excipere, q̃a multa cõsequunĩ aliq excipiendo quæ agendo cõsequi non pñt. C. ẽt ob chy. pe. l. 1. ff. de pig. l. 1. in princ. ad l. falci. l. 1. §. id quod. Adducit etiam simile in minore qui non põt agere cõi diui. tñ si conuenitur potest se defendere, & ꝑdictorũ fit diuisio. C. de præd. mi. l. inter oẽs. Et hoc ideo quia iudicium redditur in inuitũ. ff. de uerb. obl. l. inter. §. 1. Et adducit pro hoc opin. casum in auth. credentes. C. de hær. Secundus, alle. ẽt l. si non defendantur. ff. de pœn. & ff. de noxa. l. quoties. ff. de in ius uoc. l. libertas, & extra de iud. c. intelleximus, & de excep. c. cum inter ubi excõicato non denegatur defensio. Hinc est ẽm eum ꝙ dr̃ diabolo non denegari defensionem, & sic concludit potius inspici mentem statuti quam uerba. ff de iure patr. l. adigere. §. quãuis. Dixit tñ primus quod licet possit se defendere, non tñ poterit suum actorẽ recõuenire ꝑ no. in d. c cum inter. Pręd cta q̃õ procedit statuto simplr̃ dicente, ut supra, & est uera decisio ꝑdicta, excipiens. n. non proprie sed improprie actor est, ut nõt in l. in exceptionibus, ff. de prob. Licet igitur ex tali statuto intelligaĩ ꝓhibitus ab agendo. de quo dcm̃ fuit, supra in 2. q. huius partis, nõ tñ intelligeĩ ꝓhibitus ab excipiendo, & se defendẽdo, & ita refert Bal. in l. 1. C. de hæred. inst. tenuisse Iac. de Are. in l. ex facto. §. ex facto. ad Treb. & alleg. Bald. ultra ꝑdicta. ff. qui. ex cau. ma. l. si cũ militi & cle. pastoralis. de re iud. ubi uĩ casus Primus, tñ de quo supra dicebat tutius esse ꝙ ꝑ ꝓcuratorẽ se defenderet ꝑ d. c. intelleximus. Sed Bal. in d. l. 1. dicit id uerũ, & necessariũ si est cã in qua ꝓcurator admittiĩ, alias sibi dabiĩ securitas, ut l. Papinianus exuli. ff. de mino. & ff. de iud. l. is q reus. Et aduertendum ꝙ ꝑdicta ꝓcedunt q̃n fundat suam defensionem à iure cõi. Si aũt fundat ipsam à statuto, dñt quidam eũ nõ admitti, q̃a illius statuti ꝑdidit beneficium, ut refert Bald. in l. a libertus à patrono. ff. de in ius uoc. Quod puto uerũ si cõuenitur p̃cõ gestis pro bannũ ꝑ ea q̃ dicta sunt supra hac eadem parte, q̃õne 5. Si aũt conueniatur ꝑ antea gestis dic ut dicam in ultimo tp̃e parte ult. q̃õ. 15. & plenius infra hac parte. q. pe. Quando autem statutum ulterius procederet; etiam tollendo defensionem quid iuris sit, dicam in seq. parte huius temporis. q. 2.

63 Sexagesimotertio † Stante dicto statuto simpliciter loquente, ut supra bannitus agit cõtra bannitum, bannitus conuentus excipit ꝙ non debet audiri. Quęstio hæc non est multum dubia. bannitus. n. excipiẽs se defendit. Igitur eũ non compræhendit statutũ, ut dcm̃ est supra prox. q. Nec ob. si dicaĩ nil põt obiicere iudęus iudęo, &c. ut in l. arena. C. de inof. testa. & qđ no. in l. 3. § idẽ diuus. ff. de testi. ergo nec bãnitus bannito, q̃a illud procedere posset q̃n ex solo bãno qualitas allegata ĩduceretur. Nullus. n. tunc posset alteri impingere, puta infamiã, sed hęc qualitas ꝙ bãnitus non audiatur nõ ex vi bãni, sed ex vi statuti, qđ compræhendi agentem tm̃ non excipientẽ ut dcm̃ est supra, & hæc tenuit ꝑ alias rationes Iac. de Aret. ut refert Bartol.

in l.cum mulier.ff.sol.mat. & Alb.ubi supra q.5.dixit.n.ꝙ bannito datur defensio nõ aũt alterius impugnatio.ff.de accus.l.seruos.pro quo Bar.dicit uideri casum in c.dilecti. de excep.& licet excipiens certet de lucro, quo casu exceptio doli tolli solet replicatione doli. apud Celsum.§.Marcellus.ff.de do.excep. & l.uiro.sol.mat. & d.l.cum mulier. Tamen id non procedit qñ exceptio non opponitur ad merita causæ, sed ad personã ea rõne saltẽ, qa eo ipso ꝙ bannitus citat bãnitum ad iudicium facit eũ habilẽ, sed ipse citatus non habilitat actorẽ ẽm Inn.in c.cũ int.de exc.& ubi de plenius ꝑ Bar.in d.l.cũ mul. dixerunt tñ quidã ut refert Bald.in l.lib. a patrono de in ius uoc.prędicta ꝓcedere ubi bãnitus excipiens fundat exceptionẽ de iure cõi, secus si de iure municipali,quia illud ꝑdidit.Ipse tñ ibi tenet no.ꝑ Iac de Are.in d.l.cũ mulier,& seruos,& in l.qm̃ Alexandrũ C. de adult. & sic tenẽt ꝙ possit excipe qđ est uerũ,ut dcm̃ est.Quia statutum intellr̃ reseruare defensionem à quocunque iure procedat,dũ tñ ante nõ sit sublatum beneficium, ut sic nõ obstet qđ dixi supra prox. q. Pro hoc ẽt facit quia in pari causa potior est conditio excipientis ff.de cõd.ob tur.cau.l.1.& de reg.iur.l.fauorabiliores . Id aũt qđ dcm̃ est supra excitatione ab actore facta legitimari ꝑsona rei, ꝓcedit qñ citatur nominatim , & simpliciter, Si aũt citaretur limitate ut ueniret ad cõtra dicendum quicquid de iure posset,nõ intelligeretur in omnibus legitima ꝑsona , ut dicam ubi statim remittã.Itẽ si citaretur ut ueniret ad cõtradicẽdũ si sia putauerit ĩteresse uel fu rit facta citatio gñalis de oĩbus q sua putauerint interesse non ur̃ tunc legitimata persona, arg.cap. ueniens, de test.ẽm Bald. ubi supra qui pro his citandi formis remittit ad no.per Innoc. in d.c.dil.Hoc ultimum de citatione generali puto uerissimum , sed al u d dcm̃ si sua putauerit &c. est mihi dubitabile.Et potius inclino in partẽ Inn.qa illa cõditio si sua putauerit interesse nõ ad qualitatem ꝑsonæ refertur,sed ad causæ qualitatẽ ẽm not.in cap sup his,de acc. & in l. nisi ff.de pact.& ideo personę legitimitatem nõ qualificat.l.in delictis , §. si extraneus. ff. de noxa cum sim. Redditur aũt quæstio magis dubia quando statutũ tollere defensionẽ. de qua dicam in seq.parte huius temporis.q.6.

64 Sexagesimoquarto q̃rit † an data tenuta alicui in bonis banniti, stante dicto statuto, quod ut dcm̃ est supra proximis q̃onibus,defensionẽ non tollit,dictus bãnitus possit petere dictæ tenutæ reuocationem. Pro huius q̃onis expeditione ꝑmittendum est, ꝙ qñq; cõceditur tenuta de iure cõi parte citata ẽm not. in l. prop. §. sin aũt reus.C.de iud.in l.si qs emp.§.2.C.de præscr.30.ann.l.consentaneum, C.qũo,& qñ iud.& plene in l.cum ꝓponas,& in auth.ibi posita.C.de bo authen. iud.poss.& in l.si finita.§.Iul.de dam inf. & isto casu sine dubio intra tpa sibi data ad reuocationem positionis dr̃ reus, sicut primo, ut dictis iuribus , & ꝓpterea dr̃ se defendere sicq; sibi non obst. statutum prædictum, sed ad reuocationem admittitur, qñq; conceditur tenuta ex forma statuti parte non citata ut qa ipsi instrõ,aut snĩæ traditur uirtus executionis de facto sine citatione, de cuius statuti uirtute gñalr̃ dictum fuit supra primo tꝑe,parte 3.q.4.& isto casu remanet dubõ , an talem tenutam petens reuocari dicatur actor,uel reus quod examinatur in excõicato in cap. cum interr. de excep.& etiam ĩ eo & bannito per Doct. in l. de pup. §. qui remissionem,& §.si procur.ff.de noui op.nun. In quo multi plura dixerunt quæ in uoluminibus reperiuntur , sed omissis superfluis sciendum ꝙ qñq; ẽt ex forma statuti proceditur ulterius uirtute dictæ tenutæ , quia fit præceptum tenentibus quod euacuant,& disgomberent bona iuxta tenorem statuti Floreñ.uel ẽt si de iure cõi sine statuto peteretur ẽm decretum, siue insolutum datio de quo dicam in seq.q. Qñq; ulterius non proceditur, sed immissus in tenutam illa utitur & qñq; lucratur fructus,& habet alia beneficia quæ hñr,uel in statutis uel simplr̃ de iure cõi per not.in l.3 §.uerba,& si quis omissum,ne ius fiat ei , & in l.pretor. §. quod de fructib. de bon.auct.iud.poss.& ideo ad propositũ dicendũ est,ꝙ aut comparet ad reuocationem tenutæ postq̃ nihil factum est, & maxime qñ incipit ab eius nullitate, & dr̃ actor non reus.l.de pupillo.§. qui opus. ff. de no.op.nun.per Bar.in §.si procur.per Inn.licet confuse loquatur in c.sane,de off.de leg. & firmat Bal.in cap.1 de rescr. lib.6. si alias bene percepi illum transcurrens. Non obst. huic d.l.non cogendum.§.fin.ff. de proc. qa ibi solummodo quo ad unum effectum dr̃ reus quo ad omnia alia dicitur actor, & ibi

not.

not. in gl. & ideo hoc casu cũ ueniat nõ prouocatus, & sic actor nõ audieť statuto ei obstãte. Si uero post tenutã aliud actũ est. Puta pceptũ de euacuãdo, & tunc cũ ueniat puocatus, & principaliter occasione pręcepti, dr̃ reus, & sic se defendere, & audiri debet non obstante statuto, ut hr̃ in d §. qui pro remis. & §. si pcurator ex notabili doctrina Bar. & qđ not. per Bal. in l. diffamari. C. de inge. & ma. Debẽt ergo i lli q ex aliqua causa non admittunť agẽtes, caute cõparere ut nõ principaliter cõpareãt occasione tenutę, aut principaliter illam nullã dicant, uel reuocari petãt, sed principaliter cõpareãt occasione citationis uel pcepti, & sic cõprehendanť esse rei non actores. Sunt tñ quædam iudicia in quibus quilibet est actor, & reus, ut l. in his tribus. ff. de iud. & in illis suspicietur ẽt q fuerit prouocator, ut ibi, & l. inter omnes. C. de præd. mino. Prouocatur. n. principialiter actor est, & ideo non admitteretur, licet secũdario sit reus, & cõuerso, puocatus est reus principalr̃. secus licet secũdario sit actor, & sic inspecto ꝙ principalr̃ agiť non repellitur

65 Sexagesimo quinto q̃rit an contra bãnitũ possit perueniri ad s̃m decretum? Ista qõ tangiť per gl. quæ uĩ uelle ꝙ non, in l. ad cognitionẽ. ff. qui. ex cau. in pos. ea, & ibi idem cõcludit Bar. s. ꝙ non possit, nisi finito bãno. Nec ob. qđ pœna nõ solet tribuere immunitatẽ. ff. de neg. gest. l. siue hęreditaria, quia illud uerũ directo, sed quandã conñam sic. ff. de susp. tut. l. decreto. Sed Iac. de Are. dixit imò ꝙ possit perueniri ad s̃m decretum qa cum possit se defendere per procuratorẽ, si non facit dr̃ esse in contumacia, ut l. Papin. exuli. de mino. Aduerte, ꝙ de iure cõi, s̃m ueram opi. ut possit ad s̃m decretum perueniri requiriť latitatio. l. Fulcinius. § 2. ff. qui ex cau. in pos. ea. & quod hr̃ per ipsum Iac. de Are. in l. ignorare. C. de rest. mil. & ideo uideť uerior opin. Bar. qa licet posit procuratorẽ mittere, non tñ dr̃ latitare si non facit, nisi dicas ꝙ qa nõ sperať rebanniri sit iusta causa pp quam ex sola contumacia detur s̃m decretũ, ut l. si minor. de bo. aucto. iud. pos. s̃m Iac. de Are. Sed dic, ꝙ aut iam ante bannum latitauerat, & sic fundatũ erat iudiciũ, licet postea banniať nihilominus poterit cõtra eũ dari s̃m decretũ p ea quæ no. ĩ l. pluribus. §. & si placeat, de uerb. obl. & l. patre furioso. de his qui sunt sui uel alie. iur. Si uero fuit ante bãnitus, tũc aut statutũ est in loco, ꝙ s̃m decretũ dari possit ex sola cõtumacia & clarũ est qđ tunc poterit ad illud puenири cõtra bannitos per pdicta, & istud est qđ sensit Bar. in d. l. ad cognitionẽ, ubi dicit, ꝙ ĩ talibus hodie prouisũ est p statuta. Si uero statutũ nihil disponit. tũc satis dici põt uerũ esse dcm̃ Iac. de Are. p d. l. si minor. nisi ex qualitate banni, & cõdõne psonæ, aliud p̃sumereť, puta si quãtitas esset parua, & bannitus abñs esse diues. arg. ff. de iud. l. si longus. Tutius tñ est eo casu quo nõ sperať exire de bãno ꝙ deť curator bonis p l. ab hostib. & qđ ibi no. qb. ex cau. ma. Et pueniať ad diffinitiuam, & ad eius executionem s̃m doctrinã l. à diuo pio. ff. de re iud. quasi per totum.

66 Sexagesimosexto quæritur, ut Titius bãnitus cõuenit a suo creditore, opponit ei exceptionẽ cõpẽsationis, an possit. hãc quęst. disputauit Iac. de Are. s. stante dicto statuto de quo proximis qõnibus dcm̃ est, & eã de uerbo ad uerbũ refert Alb. ubi supra q. 92. & primo arguit ad negatiuã, compensatio est eius qđ inuicẽ debeť cõtributio. l. 1. de cõpẽ. sed si bannito aliqd deberet, si ageret obstaret except. extra de iud. c. intelleximus, & in usi. feu. hic finit lex Cor. & incipit cõsue. re. c. i. & arg. ff. q. ex ca. ma. l. sed, & si per prætorem. §. sed, & si dum. ergo, & nunc cum uult sibi debitum allegare, & p conñs contribuere rebelli debet exceptione quæ cũ possit esse tpalis, & ppetua cẽsenda est ppetua. ff. de cõd. inde. l. sufficit. Secundo ille qui põt exceptione submoueri non dr̃ creditor. ff. de uerbo. sig. l. creditores. & de reg. iur. l. nihil interest. Cũ igiť possit bãni exceptione repelli, ergo creditor dici nõ debet. ff. de cõpen. l. quicunq; sol. mat. l. insulã. §. pe. Tertio, licet bannitus r̃ndere teneatur, tñ eius petitioni nullus tenetur r̃ndere C. de hær. auth. credẽtes, de iud. c. intelleximus, de exce. c. cũ inter sed in cõpẽsatione uersatur petitio. ff. rẽ ra. hab. ergo, &c. Quarto, qa illud ꝙ directo prohibetur p obliquũ cõcedi nõ dẽt. ff. de trãsa. & l. cũ hi. §. cũ his. & de tut. & cur. da. ab his. l. scire oportet, in cõtrariũ arguit, ꝙ possit cõpẽsare. Primo, qa sibi cõceditur esse in iudicio p modũ rei, ut ĩ iurib. supra alle. ergo omnia quę reis permissa sunt sibi concessa uĩr, de iuris. om. iud. l. 1. & sic se defendendo põt cõpẽsare quod facere põt quicũq; reus, de cõpen. per totũ. Princeps. n. ei cõcedendo ꝙ tã

quam reus possit esse in iudicio, omnia quæ reo cōpetunt permisisse uī.l.quidam cōsulebat, de re iud.iūcta.l.defensionis facultas.C. de iu.fis.lib. 10. Secundo, quia cōpensatio ab homine opposita ipso iure fit per legem.C. de comp.l.fi.& l.si.cōst.& inst.de act.§.in bonæ fidei.ergo compensando nō petit, sed ꝑ l.facta cōpensatione parata utitur defensione, arg.ff.de acq.re.do.l.adeo.§.cum qs.Tertio.licet bannitus petere non possit, tñ naturalr saltē sibi debet.ff.de cōd.in d.l. si pœnæ cā.licet ergo debitū nō naturale peti nō possit.ff.de pact.l.1.& l.iurisg.§.fed cū nulla.tñ pōt cōpēsari.ff.de cōp.l ēt.& de dō.l.hoc iure.§.pen.cū sim.Sæpe.n. qs cōsequitur cōpēsando, quod nō cōsequeretur agendo.ff.solmat.l.si filio, & de comp l.si cum filio. Quarto, ille q cōpensat soluit.ff.qui po.in pig.ha. l.si deb.& ff.de sta.lib.l.si pec.§.de illo. Si ergo uult soluere compensando audiri debet. Quinto, prouocato permittitur id, qđ alias nō ꝑmitteretur.ff.de bon.lib.l.q cū maior.§. si lib.de in ius uoc.l.lib.de iud.l. qui nō cog. & l.2.§ sed si agant, & C.de sent.l.cum Pap. Finaliter soluendo tenuit primam partem.s. bannitum compensare non posse per supra allegata, & ꝑ not.in c.cū inter. Subdens duplicem esse defensionem. Vna est q̄ habet metā solius defensionis, siue exclusionis. Et hæc cōceditur bānito, ut l.seruus.ff.de acc.cū sim. alia q̄ habet naturā actiōis.& impugnatiōis ut compensatio, & hæc ei denegatur, ut in d. c.cum inter. Et idem effectiue in excōicato cōcludit Bar.in d.l.amplius. Credo hanc decisionem ueiā nisi bānitus ꝓbaret se ante bannum ēt extra iudicium compensasse.tunc.n. cum ipso iure debitum fuerit sublatum ſm no.in d.l.si cōstat, & ff.eo.ti.l. si qd à fideiussore, ꝑ Bar.& gl.non dr̄ impugnare, sed ostēdere agenti ius nō competere qđ ei non est interdēm, ut supra & dicā infra par.seq. q. 2. Aut ergo de nouo compēsationē opponit. Et non admittitur, quia dr̄ petere, uel agere. Aut alias oppositā allegat, & tūc admittitur, quia dr̄ exclusiue. Aduerte tñ, quia si alias opposuisset in iudicio hr̄et necesse ꝓbare, quod iudex illam approbauerit, l.qđ in diē, §. si ratione, ff.eod.tit.ſm Iac.de But.in d.l.si quid, qđ non hēt necesse docere si allegabat oppositum extra iudicium ſm Bart.eod.tit. super sub.& probatur, eod titu.l.uerum.& ibi dixi.

Iuxta prædicta quæritur sexagesimo septi-

67 mo † si cōuenitur fideiussor banniti, an possit opponere exceptionē compēsationis eius quod agens debet ipsi bānito, sicut alias posset si nō esse bānitus, ut d.l.si quid à fideiussore, de comp.Iac.de Are. disputauit hanc q. & eius uerba refert Alb.ubi supra ꝓx.q.dem est.s.in q.92.parte 2.Et primo arguit, q̄ non possit pluribus rōnibus. Primo, q̄ repñtat ꝑsonam principalis, inst.de publ.§. fin. ergo. iisdem rōnibus repellitur quib. principalis, ut in regula, si qs in ius, lib.6.& l.nemo plus iuris, ff.de reg.iur.Secundo, qa fideiussor dr̄ rei defensor, de pact.l.hæredi.§. nos aūt, & l. cum filius, de uerb. obl. ergo uicē eius subire dr̄, & sic quod obstat reo obstabat sibi de ꝑc. l.sed & hæ.§.defendere.Tertio, quia id quod noceret reo nocet fideiuss.ut est in ꝑ.̄, & filio q sunt reus, & fide ius ut in l. .de ccc.& l.cū filius de uerb.obl. Quarto, qa rō quare fideiussor opponit cōpensationem ex ꝑsona rei est qa qđ à fideiussore petitur à reo peti, & ideo sicut male petitur à reo, ergo & male petitur a fideiussore.l.uerū. ff.de cōpen.Sed ista rō cessat in ꝓposito, qa reus nō opponeret, & sic bene peteretur, ergo &c.l qđ dem, ff.de pac.Quinto, qa iā reus cōsequeretur ꝑ fideiuss.qđ per se non pōt qđ lex non uult.ff.de cōtrah.emp.l.non licet, & C.de hæred.inst.l. neq; ꝑ se. Sexto qa non pōt ꝓuideri per cōpensationē fideiussori qn ꝓuideatur reo, & ideo rōne medietatis ꝓhibetur, ff.si qs cau.l. si duo.de dā.inf.l.si fin.§.ex hoc edicto cū si. Septimo, quia pars uitiosa trahit ad se non uitiosam, l.Pedius.ff.de arb.de aqua quot.& æsti.l.1.§.item qritur. Octauo, qa ubi est qđ prodest, & quod nocet inspicitur, qđ nocet ff.ad Syl.l.3.§.fin. Nono, qa mora rei nocet fideiussori.ff.de uerb.obl.l.mora. In cōtrariū quod imo compensare possit, arguit primo ꝑ iura iducta ꝑ parte pricipalis supra ꝓx.q. Secundo, per regulam.l.eius. C. de comp. & ff.eo.tit.l.si quis fideiuss.Tertio, qa illud qđ fideiussor habet apud se de bonis debitoris, id soluere pōt, & liberatur, de pet. hæred.l.si quid sponsor.§.1.de pec.hinc qritur.§.fin. & l.quoties, §.ult.Quarto, quia quæcunque defensio cōpetit fideiussori ex quocūq; facto rei ēt ex quo reo non competit. ff. de pact.l. fi.si quis cau.l.sed & si quis, ubi licet reus remiserit exceptionē pacti, & sic ipse opponere non possit, tñ poterit opponere fideiussor. de ædil.edic.l.qritur.§.si uend.& de pac.l.cū

in eo. Quinto, quia qd' uni est in utile alteri prodest. ff. de de fideiuss. lege cum is, cum si. Sexto, qa ratio quare fideiussoria durat principali non exnte, ut l. 2. de lui. pign. est quia principalis ipso iure non est extincta, sed rō quare bānitus compensationem non opponit, non perimit ipso iure debitum, sed quia ei bāni replicatio opponitur & ideo cū facultas opponendi compensationem non sit extincta durabit in persona fideiussoris sibi personali principalis exceptione non obstante. Septimo, qa qñq; quis per alium cōsequitur quod per se non potest. l. & per iusiur. §. si fideiussori. ff. de accept. & C. de tempo. in int. rest. l. petendæ. Octauo, quia rōne cōnexitatis utile trahit ad se inutile. ff. de stat. homi l. Imp. ff. de pœn. l. prægn. & de lib. legat. l. quis duos, cum sim. Nono, qa pœna rei nō debet ad fideiussorem transire C. de pœn. l. sanc. & sol. mat. l. si mer. nec obst. ff. quod quisq; iur. l. 3. §. si is, ut ibi no. Vel qa ibi est speciale, ut fideiussori adimat̄ facultas excipiendi in pœnam illius edicti quod alias non posset effectum sortiri. Cum reus in sua persona non posset de facili cōueniri. Et ideo saltem ꝑ medium fideiussorē cōuenitur, sed in casu nr̄o pœnis aliis subiacent bāniti quæ possent eis irrogari, uel qa illud edictum afficit ius agendi, & excipiendi, ideo omnibus nocet. l. ea lege. § hoc aūt, sed bānum afficit solā banniti personā. Vltimo, qa fideiussor certat de damno uitando, ideo ei fauendū est. C. de cod. l. fi. cū si. Soluit primo dici posse, quod aut principalis est soluendo, & non possit opponere compēsationē alias sic, arg. ff. si men. fal. mo. dix. l. 3. §. 1. de adm. tut. l. fin. C. ad Vell. auth. siue tunc. & de leg. 1. l. si cui in fi. Finaliter cōcludit indistincte dcm̄ fideiussorem posse opponere exceptionē cōpēsationis debiti cōpēsabilis nō obst. bāno ipsius principalis, qa ipsi fideiussori est ꝓmissum a iure ꝙ possit soluere de bonis principalis. ff man. l. si ꝓc. § si ignor. sed q cōpensat soluit, ut dcm̄ est supra ergo &c. Exceptio aūt bāni nō obstat fideiussori onerosam cām hn̄ti, de do. excep. l. apud Celsum. §. si cū legitima. Nec ob. ꝙ uideatur ad principalē reuerti, ea l. §. apud Iul. quia ut dcm̄ est supra magis fideiussori ꝙ reo succurrit, & apud eum remanere intellr̄. Pro quo mā finalr̄ Alb. remittit ad not. per Dyn. in regula, si quis in ius. lib. 6. Hæc decisio uera est. Cui adde quæ dixi supra prox. q. in fi.

68 Sexagesimooctauo † stante dicto statuto, ꝙ q̄relæ bānitorū non audiatur. quæritur de quibus q̄relis intelligatur, & si est lata sn̄īa cōtra bānitum, an audiatur appellās. Al. ubi supra q. 21. & q. 113 refert quosdā tenuisse, ꝙ intelligat̄ de q̄relis extraordinariis, & q̄ ꝑ iudicis offm̄ explicantur, de iure patr. l. 1. & ibi sic uī tenere Rayn. & l. diui, §. mand. & de iis qui sunt sui, uel alie. iur. l. 2. & de off p̄fe. urb. l. 1. §. cum patronus & ibi ēt tāgit Ray. Sed ipse Alb. determinat ꝙ imo intellr̄ de omnibus ēt si expediantur per libellum. C. ut oēs tā ciuiles, q̄ criminales acc. l. 1. circa pri. de an. excep. l. ut perfectius. C de fal. l q̄rela, extra de elec. c. quorūdam, & de inst. c. ex frequentib. & uerū dicit. Libellus. n. appellatur ēt querela, ut colligitur ex glo. c. quia p̄sulatus 1. q. 4. Ad secundam partem qōnis, an possit appellare, arguit primo ꝙ non qa appellatio est q̄rela, ergo non debet audiri, ꝙ sit q̄rela probatur ex tex. cum gl. in l. si ab arbitro, ff. qui satisd. co. determinat contrariū, quia appellatio est species defensionis, & defensio non denegatur bannito, ut in ca. cum inter. de excep. & dicit esse expressum. in c. i. de rescrip. lib. 6. Fateor hanc decisionem ueram si in causa in qua fuit contra eum lata sn̄īa erat reus se defendens. Tunc. n. cum sit reus in causa appellatiōis sicut in causa principali ſm ueram opin. de qua in hi qui ad ciuilia. C. de appell. iisdem rōnibus auditur in causa appellationis quibus in prima, de quibus dixi supra 72. q. Si aūt erat actor in prima cum nunc sit actor sicut prius residet qō in hoc an possit talis exceptio ex banno resultans opponi in causa appellationis. De qua qōne uide quę dicam infra part. 3. huius tꝑis, q. 3. & q 4. ubi concludam ꝙ possit opponi, & sic tunc appellans non dr̄et audiri. Si tn̄ interim eximeretur a banno audiri deberet ſm Bald. in l. per hanc. C. de temp. app. in 8 col. & pro primo membro huius solutionis uide quæ dicam in seq. & se. qōnib.

69 Nono & sexagesimo quęro † stante dicto statuto. an bannitus petens restōnem in integrum audiatur. Alb. ubi supra q. 12. se in breuib. expedit dicens uideri primo quod audiat̄, quasi restō sit spēs defensionis. & quasi remissionē petere uideat̄, & sic dicatur fungi partib. defensoris, & nō actoris, ff. de no. op. nunc. l. de pup. §. qui remissionem. Sed dicit tenēdum contrarium, quia petens restōnem

sequitur forũ aduersarii. C. ubi. & apud quẽ l. 2. & remittit ad ibi not. per se Aduertendũ puto, ꝙ aliqñ restitutio petĩ aduersus bannum, & de hac dic, ut dixi supra t. pe 1. parte ult. q. 6 Aliqñ petitur principaliter ꝑ uiam officii iudicis. & quia agere dr̃ puto ueram esse decisionem p̃dictam l. 1. in princ. ff. de æden. cum ibi not. Si uero petitur incidenter ꝑ uiã exceptionis, tunc cum reus sit audiri debet sicut in suis aliis defensionibus audire tur quod examinatur hr̃ in l. nã, & postea §. si minor, ff. de iureiur. Aliqñ uero petitur restitutio aduersus sñiam, & tũc aut erat actor & habuit sentẽtiam contra se, & nõ debet audiri. Aut erat reus, & tunc aut petit se restitui ad appellandum fm̃ quod hr̃ in l. diuus. & l. fi. ff. de in integ. rest. & puto eum debere audiri, l. ad rem mobilem, & l. delegatũ ff. de procur. iunctis quæ dixi supra prox. q. si uero petit restitutionem aduersus totã causam non puto audiri debere, qa in ueritate actor est nõ reus. Nec mihi placet ratio Alber. quia ẽt petens restitutionem põt illam petere coram suo iudice, puta si esset ille q sñiam quæ petiĩ rescindi executioni demãdaret, & ꝓbã tur in d. l. 2. ꝑ quam iudicari uiri, ꝙ si laudũ fuit latũ inter clericũ, & laicũ, & cõtra laicũ laicus uolens dicere laudũ nullum, debet adire iudicẽ secularem, tũ quia est superior eius q tulit, tum qa esset iudex executionis. C de arb. l. cũ antea Ad qđ faciũt not ꝑ Gui. in l. cũ hi, § uult igitur omnino de transac. & ꝑ Bar. ea l. §. eam transact. & in §. arbitrorum.

70 Septuagesimo † uiso, ꝙ non obstante dicto statuto põt se defendere, ut maxime dictum fuit supra q. 62. Quæro bannitus fuit accusatus, fuit a iudice securatus, cõparuit & negauit maleficium, testes fuerũt examinati contra eum, & ꝓbauerunt, accusat testes de falso, an ei obstet banni exceptio. Hanc quæstionem refert Io. And. in addi. Spec. in titu. de accus. §. sequitur in sua additione magna iuxta fi. in uer. gradum 7. dicẽs fuisse disputa tum ꝑ Franc. de Mata. & ibi post allegat ad utranq; partem. concludit soluẽdo, ꝙ aut accusat aduersarium, ꝙ corrupit, & ꝓduxit testes falsos, & admitteĩ ad talem accusationẽ qa hoc proprie est defendere, ff. de excep. rei iud. l. diuus. C. si ex fal. instr. ꝑ totum, & C q accus. non poss. l. 1. Si autẽ accusat testes, uel alios testiũ corruptores dicit non admitti, qa iste nõ defendit sed accusat. Ergo stãt uerba statuti prohibentis, l. quidquid astringendæ de uerb obl. Item qa accusatus pendente sua accusatione nõ accusat, l. negãda. C. q ac cus. nõ pos. & l. is q reus, de publ. iud. Subdit tñ ipse Io. And. quod p̃dictæ ll. fm̃ eum non ꝓbant ad id quod allegañ, non . n. loquunĩ de illo q impune põt offendi, & cuius querelę non audiunĩ, dicens ꝙ canon se expediret ꝑ dec cũ inter. de excep. uidelicet ꝙ excipiẽs de falso audireĩ, & hoc est ꝓprie defendere accusans nõ qa illud est querelari, uel agere nec perit iustitia. qa intentũ suum cõsequiĩ ꝑ exceptionem, & sine onere. de ꝓb. c. licet, de excep. cap. cum uenerabilis. Et remittit ad not. ꝑ se eodem opere in tit. de iud. deleg. §. restat. uersic. qđ si in statuto, & ibi tractat, an accusatio falsorũ testium tm̃ ꝓsit sibi in causa suę accusationis, quasi dicere uelit si ꝓdesset accusatio diceretur defensio alias non, de quo articulo ibi uide, & in l. 1. qui accus. non pos. Alb. aũt ubi supra q. 88. refert quæst. p̃dictam fuisse disputatam ꝑ quendam doct. de Mezabatibus. quẽ dicit conclusisse talẽ bannitũ admitti, siue ꝑ uiam exceptionis opponat de falso, siue ꝑ uiã accusationis dicẽs statutũ prędictum ꝑmittẽs offendi nõ intelligi in tali offensione q fiat in forma iudicii, arg. ff. de tñsa. l. q cũ tutore, & ẽt tanq̃ odiosum debere restringi, & quod nõ debet excludere uiã accusandi falsarios cõtra quos oĩa iura clamãt. de appell. c. cordi in fi. li. 6. subdit, ꝙ origo causæ inspici dr̃et, ff. de donatio, l. q d quod. & quod cum eo. l. si filius. Origo aũt in proposito est, ꝙ bãnitus est reus, ergo, &c. ut in l. de pupillo, §. q remissionẽ. de ope. no. nũtia. & sic cõcludit et ipse Alb. ꝙ ẽt ꝑ uiam accusationis cõtra testes audiatur. Credo, ꝙ ubi possit sibi ꝓuidere, alias quam ꝑ accusa tionẽ testium uera sit prima opin. dr̃. n. tũc potius impugnator, facit, ff. de ꝓbatio. l. circa. & quod ibi not. Si aũt sibi alias ꝓuidere non posset, quia ex forma statuti non posset de falso cognosci, nisi ꝑ uiam accusationis, puto eũ admitti ẽt ad accusandum ipsos testes. Vr̃. n. sibi permissum esse illud sine quo ad sui defensionem ꝑuenire non posset, l. ad rem mobilẽ. & l. adlegatum. de proc. & hoc puto uerũ si non põt accusare in doctorẽ, ut qa est talis qui accusari nõ põt, uel quia est iudex q inquirit. Satis. n. aperte patet, ꝙ suã defensionẽ prosequitur. non autẽ principaliter alterius offensionẽ. Ad qđ bene facit qđ hr̃

per

per Bald. in l. diffamari. C. de ing. manu. ubi concludit quod ille diffamatus dicitur reus, licet prius ueniat ad iudicium. Si aūt statutū diceret ꝙ non audiatur etiam defendendo di cam ubi remisi supra 62. quæstio. in fi.

Retento themate in prox. quæst. formato iudex cōtra talem bannitum tulit iniq̄ sentē tiam. Quæritur septuagesimoprimo.† an du rante banno bannitus possit contra dictum iudicem agere in syndicatu. Quęstio hæc etiā tractatur in d. uers. gradum 7. allegato supra prox. q in prin. & ibi pro parte negatiua alle gatur, ut snīa cōueniat uerbis statu. de flum. l. 1. §. non aūt, l. ita aūt, in princ. ff. de admin. tut. cū. n. talis offendi potuerit, & ei ius, siue ratio red di nō debuerit legis auctoritate fa ctum dānum, siue iniuria dici non pōt. C. qñ lic. sine iud. uind. l. 1. & 2. & de adul. l. Gracchus, & fortius, ꝙ licebat in ꝑsonam, licet in rem. cum q̄libet minima pœna ꝑsonal. s sit maior quacunq; reali, l. in seruorū, ff. de pęn. Nec data securitas respicit hūc casum, sed il lū solum ꝑ ꝑ quem erat bānitus Et id tm̄ hr̄ pro exp̄sso, ff. si cer. pet. l. cum q̄d, & l. seruitu tes. de serui. & gn̄alitas securitatis restrīgitur ad cogitata, ff. de trāsa. l. cum aq̄ & l. q cum tutoribus, facit l. nō est uerisimile, ff q̄d met. caus. & de p̄scr. c. quia uerisīle, & imputet sibi q non appellauit, quia snīæ consensisse uī. de re. iud. c. quod ad cōsultationem, & C. de ap pel. l. hi q ad ciui. His non obstantibus soluit cōtrarium, securitas. n. suspendit effectū ban ni, & si hoc est quo ad snīam datam fortius ad dandam. sed nō bannitus iuste ageret, ff. de iud. l. si filius. & l. Iul. ergo, & iste securatus, ut sic fauorabile securitatis, uerbum non restringatur, & quod sit fauorabile. facit ff. de statu homi. l. 2. §. 1. & inst. eo §. fi. & quod sit extēdendum patet, ff. de const. prin. l. 2. & C. de bon. uac. l. 2. & gn̄alis securitas gn̄aliter intelligēda, ff. de publ. l. de precio, & extra de priuil. c. q̄a circa. Item si cōtra eum possetſ ferri iniqua snīa ad quid citareſ uel securaretur certe superuacue cōtra l. si p̄tor. ff. de iud. cō tra l. 1. ad munic. & l. 1. C. de thesau. & ad q̄d grauareſ in expensis ueniēdi, & litis, & aduo catorū, & ita in aliis cōtingentibus ꝑ ꝑ quæ expediebat potius nō securari. ff. de leg. 2. & l. q solidū §. ēt, iudica. sol. l. iam tñ. §. in hac. & quia beneficio iuuari debuit non decipi. extra de commo. ca. 1. ff. eod. l. in commodato. §. sicut. in fi. Nec obstabit tp̄s securitatis esse decursum, cum beneficiū debeat esse per petuū, & nulli diminutioni subiectū. in auth. cōst. quæ de dig. § illud. ad q̄d facit lex necessarios. §. 1. ad Syllania. C. de his quibus ut in dig. l. minoribus. Finaliter pro aliis rōnibus & pro rn̄sionibus ad cōtraria remittit ad auctorē q fuit do. Nicolaus Capoccii de urbe, q soluebat cōtraria. Primo, q̄d uerba statuti locum hn̄t securitate non data, alias non, ut patet in l. cōuentionū. ff. de pac. de leg. l. fi. ff. de dolo. l. 1. §. non fuit. quæ leges uolunt ho sti securitatem dari, & datā seruari, & nō ser uantem puniri, & per hoc rn̄det aliis rationi bus. Ad rationem, ꝙ uideaſ cōsensisse non ap pellanda rn̄det, ꝙ ibi non est uerus consensus, sed fictus arg. de uerb. obl. l. inter stipulātem. §. 1. Præterea etiam dato ꝙ esset uerus esset cum parte, ergo sibi non præiudicat cū iudice. l. si unus. §. ante omnia. ff. de pactis. Nec obstet ꝙ negligentia in uno præiudicat sibi in alio quando agitur de eo. C. de his qui à nō domi. ma. l. fi. ff. de pec. l. quæsitum. §. si annua. & de solu. l. stichum, & sic cum ꝑ ꝑ ne gligentiam commissam contra partem repel lereſ ab agendo contra partem, ut C. de ap pella. auth. hodie. ergo, & contra iudicē agen do repellatur, quia illa regula s̄m eum uera est, cū sunt duo remedia, quorum unum est principale aliud accessorium. Tunc. n. negligentia circa principale extenditur ad accesso riū, sed in ꝓposito erant duo remedia princi palr̄ cōpetentia, quo casu negligētia in uno non p̄iudicat in alio. l. idem si res. ff. de alien. iud. mut. causa fac. & l. si emancipata. C. qui admit. ad bon. possessio. po. iuncta l. 1. de suis & legit. & pro ista parte iuncta præcedenti rōne. facit optime d. §. si annua. uult. n. ꝙ ex ceptio competens contra unum non obstet cōtra alium si exceptionis rō ad alium non extendiſ. Hæc decisio sapit æquitatem, & ha bet iuris rōnem, q̄a cum iudex teneatur eū conseruare indemnem, ut dicam infra, patet, ꝙ non dr̄ effectiue agere, sed se defendere, & sic non debet repelli, ut supra proxima quæstione dictum est. & est ēt not. maxime ꝑ ꝑ tria. Primo, propter id quod dr̄ securitatem datam durare ēt tp̄e syndicatus. In hoc tñ aduertendum, ꝙ potest esse uerum si fuerit data pro eo tempore quo durabit quæstio siue causa. Tunc. n. non intelligetur finita do nec syndicatus duraret, tenetur enim iudex ad omne interesse, &c. l. si iudex. de uar. &

extraor.

extraord.cogn.& sic ad soluendum condẽnationem pro eo, & ppea quousque hoc sit expeditum causa durare dr̃. Si aũt cõcessio fuisset tpalis non hr̃et locum quod dictum est. Posset tñ tunc procuratorem mittere si causa pateretur, alias nouam securitatẽ petere, ut dictum fuit in primo tpe parte 1.q.3. Secundo notanda est pp id quod dixit Host. esse securitatem dãdam. & datã seruari dr̃e. De hoc dicã in seq.par.huius tpis.q.15. Tertio, pp id quod uoluit exclusum ab appellãdo excludi à potentia agendi cõtra iudicẽ in sindicatu, facit qđ hr̃ in l.1.§.1.ff.quod q̃sq; iur.de quo aliquid ibi per Bar.& in d.l.itẽ si reus.& plenius in disputatione sua q̃ incipit, iudex propter imprudẽtiã, ubi ẽt tractat, an iudex possit conueniri appellatione pendente, & ibi determinat, ꝙ non cum certis limitationibus ibi positis p eum. Bal.tñ in l.si filius.ff.de iud.eo.casu dixit ꝙ licet nõ possit agi ad totale interesse, tñ potest agi, ut cõdẽnetur ad cõseruationẽ indẽnitatis, arg.ff. de statu lib.l. statu libero rõnẽ, & l. Athenis. §. 1.de aqua plu.arc. Pro quo. ẽt uide qđ ipse no.in l.nouiss.ff.qđ fal tut.auct.est ẽt not. p so.dictarũ.ll.C.de his q à nõ do. ma.l.fi.& l. item si res.ubi tractatur an negligẽtia in uno piudicet in alio, de uno dic ut ibi.& in l.3. ff. ui bo.rap.per Bar.& uide C.qđ met.cau.l.3.

72 Septuagesimosecundo quęritur.† Dictum fuit supra par.1.tpis 1.q.6.ꝙ quis põt bãniri sub nomine hæreditario, an tunc stante dicto statuto ꝙ q̃relæ bãnitorũ nõ audiãtur, si bãnitus sub nomine hæreditario agat noĩe pprio repellatur ab agendo dicto statuti uirtute. In hac q. Alb.ubi supra q.48.primo arguit ꝙ nõ.ff.de adop.l si pr̃.§.q duos, & C. de dol.l.1.In cõtrarium dixit esse casum in c. aduersus.§.fi de imm.eccl.sed certe ca. illud non multum facit.dicit.n.sñia excõicationis lata cõtra iudicẽ ligat ẽt ĩ officio successorẽ. At in proposito agens noĩe pprio censetur alius ab hærede. igitur non ur̃ ꝙ sibi præiudicet, arg.ff.de iis quib.ut inde l.tutorem. ibi discreta sunt.n.iura, quamuis plura in eandem personam deuenerint. Puto tñ decisionem ueram per no.in l. fi.C.de euict.licet.n. quis teneatur de euictione ut hæres principalis uenditoris, tñ agens noĩe proprio repellitur, licet secus sit qñ teneretur ut hæres fideiussoris, ut ibi.quæ lex nõ est alibi. Et ideo ad ppositũ subtilius cõsiderando. Aut qs est bãnitus sub nomine hæreditario, ex delicto :ñ, uel causa per eum cõmisso, uel cõmissa, sed forte ex ignorantia pprii noĩs, ita latum est bãnum, & tunc sine dubio agens noĩe pprio repellitur, arg.l.si qs in fundi uocabulo de leg.1.cũ aliis alle.ubi supra. Aut forte ex forma statuti fuit bannitus ob causam defuncti, puta ob debitum nõ solutum, & tali qđ in statutu prædicto comprehendatur, & tũc põt hr̃e locum distõ.d.l.fi. quia aut erat hæres fideiussoris, aut principalis ut ibi. Quid aũt econuerso, uide quę dicã inf.q.77. in hac ead.parte. Ad l.tutorem. patet rñsio, quia loquitur qñ nulla repñtatio cadit in se ipsum, ut ibi.& l.poll.C.de iis quib.ut indig.

73 Septuagesimotertio quæritur.† An bannitus qui uigore dicti statuti repellitur ab agendo, possit saltem per procuratorẽ agere, & ur̃ ꝙ sic, quia qđ per me non possum, per alium possum, arg ff.de in ius uoc.l.q̃situm, de priui.cre.l.1.§.si qs, de transac l.& post rẽ §.fi.& melius in l.Antistius, in fi.ff.de acqu. hær cõtrariũ uidi determinatum, quia licet possit pcuratorẽ relinquere l. Pap. de min. non tñ poterit per illum agere, qa ipse idem ex bãnitis agere ur̃ l.ita aũt.§.gessisse. ff. de admin.tut.Item quia fraus fieret legi de persona ad psonam.ff.de leg.l.contra legem.& ad Mac.l.sed Iulia, & ita ẽt refert Alb.ubi supra q.62.tenuisse Iac. de Are. ad quod alleg. ẽt de adm.re.ad ci.pert.l.1.§.2.de ipõ.h oro. & de tu.& cur.da, ab his l.scire oportet cum sim. Et hoc est clarũ alias frustratoria esset de negatio iuris, uel audientię.l.1.§ usus, de pc.nõ ergo põt per se.uel alium agere stãte statuto pdicto, & ita uerificat̃ ꝙ dixit Guil.in Spec.de proc.§.rõne quoq; constit.uersic.1. ubi aũt esset solũmodo bãnitus bonis non cõfiscatis, & dictis statutis non urgentib. nõ prohiberet̃ pcuratorẽ constituere, ut in iure supra in contrariũ alleg. & n Io.And.in add. Spec.in ti.de cess.act.§.1. uersic.illud etiam.

Viso quod bãnitus non potest agere per procuratorem, quæro septuagesimoquarto,
74 an possit iura sua alteri crddere† & sic cessionarius non repellatur Hæc qõ à multis tractata reperitur, & quia quotidiana est libet aliquantuiũ insistere. Primo.n. Iac. de Are. ff.de noua.in l.doli mali.tenuit ĩdistincte, ꝙ non.& sic exceptio bãni cessionario obstare l.in his §. nõ debeo, & l. qđ ipsis, de reg.iur. Ad d.l.doli.rñdet quod loquitur in delegatione

tione. Ad cõtrarium allegabat Dyn. l. si cum dotem, §. si pri. ff. sol. mat. ubi ꝑ patre deportato agit filia, sed ille text: nihil facit, qa ibi agit filia, iure suo, & noĩe suo, non iure, uel noĩe patris, ut eod. tit. l. 2. §. 1. & l uoluũtate. Ipse tñ Dyn. in d. l doli. & in regula si quis ĩ ius, distinxit. An fiat cessio ex causa lucratiua, & obstet exceptio, an ex causa onerosa, & non obstet. l. apud Celsum, §. de auth. & §. si qs aũt. § si cũ legitima. ff. de doli exc. Alb. de Gãd. dicebat, ꝙ aut retinet bona, & ualet cessio. Aut publicãtur, & non ualet cessio, ff. de cap. di. l. 2. & l. act. §. publ. ff. ꝓ soc. cum sim. Aliqui ut refert Guil. in Spec. de cess. act. §. 1. uer. illud ẽt q̃ritur, dicebãt indistincte obstare exce. ff. ad Velleia. l. fin. Alii ut ibidẽ refert dicebat ꝙ aut fit cessio ex causa necessaria, & nõ obstet excep. aut ex causa uolũtaria, & obstat. Hæc. n. non ambulant parib passib. ff. de dam. inf. l. cum postul. de re. eorũ qui sub tu. uel cu. l. 3. §. 1. de re iud. l. fin. & refert Ioã. And. ibi, in add. magna. Fed. de Scal. disputando tenuisse cessionẽ indistincte ualere, & cessionarium ẽt ex causa uolũtaria, & lucratiua agere posse. Ipse aũt Ioã. And. ibi remittit ad notata ꝑ se in c. 1. de iure patr. lib. 6. & super gl. pen. & ibi relatis op. tactis in Spec. ubi supra tenet indistincte agenti nõ obstare exceptionẽ si cessionarius bãniti cũ bona publicata non erant agi suo noĩe ꝑ iura ibi alleg. in gl. q̃ probant ꝙ uitium ꝑsonale ad successorẽ non transit. ff. de diuer. & temp. ꝓscrip. l. an uitiũ, & C. de acq. poss. l. uitia, & extra qui mat. acc. poss. c. cum in tua. dicẽs cõsiderãdũ esse, an uitiũ insit ꝑsonæ & rei, & in re furtiua qñ possideretur à fure. An rei tm̃, ut qñ possideretur à bonæ fidei possessore, & tunc transit uitium in singularẽ successorẽ, ĩst. de usuc. §. furtiuæ. An tangit actionem, & personã, ut qñ dolus interuenit in cõtractu, & tũc dicit ꝓcedere distõnem causæ lucratiuæ, & non lucratiuæ, ut in §. de auc. & §. si cũ legitima. Vbi aũt tangit ꝑsonam tm̃, ut in casu nostro tunc ad successorem non trãsit, ut supra ad l. 3. §. qđ aũt. ff. quod quisq; iur. & de co l. bo. l. cum emanc. Rñdet ꝙ ibi elisio erat inflicta actioni, non aũt personę tm̃, ut in casu nostro subdens ẽt de successore uñ, ut dicam infra in ult. temp. Bart autem in d. §. si cum legitima, tenet opin. Dyn. per illa iura, & idem uñ dicere in d. l. doli. tangens aliqua de narratis supra in dist. Io. And. Sed Bald. in l. 3. §. si filius ff. ꝙ quisq; iur. dicit, ꝙ aut bannum sequitur cessionẽ, & non obst. exceptio de quo dicam statim in q. seq aut præcedit cessionem, & tũc aut ex persona statuti põt opponi exceptio actioni aut personæ. Primo casu excluditur cessionarius. Secundo casu distinguitur an habeat causam lucratiuã, & repellitur, an onerosam, & nõ repellitur. Et sic ibi effectiue loquitur opin. Dy. Sed in l. ꝑ diuersas. C. man. dicit ꝙ aut est bãnito ĩterdictus forus, & ualet cessio. Aut est sibi interdictũ agere. i. interdictus. ipse actus agendi, & tunc aut cedit ex causa lucratiua, & nõ, uidelicet, aut ex onerosa, & ualet cessio, dũ tñ cessionarius agat utili Si uero bona esset cõfiscata, ideo nõ ualeret cessio, qa crederet iura fisci nõ sua, ff. de cap. dim. l. tut. Itẽ si poneres ꝙ esset ei sola mansio interdicta, tũc nõ est dubiũ ꝙ põt cedere, ut l. Pap. exuli, & iõ dicit ꝙ exititii de terris suis pñt iura cedere, & alienare, qa est eis interdicta mansio, sed secus esset si exp̃sse eis interdicta esset alienatio. allegat ꝓ singulari tex. in l de pollicit. ff. de pollic. Idẽ tñ Bald. altius hãc materiã tractans in quadã sua disputatione quæ incipit. Statuto cauet ꝙ fœnerator, dicit ꝙ aliqñ iniqtas, inest actioni, & agenti, aliqñ agenti, & non actioni, aliqñ neutri. De primo ponit exemplũ in eo qui inducit aliquem per dolum, ut sibi ꝓmitteret, & deinde actionẽ cessit. Et isto casu dicit repelli cessionariũ nulla facta distõne, quia actio elisa cessa est. Nec põt tũc dici, ꝙ uitiũ purgetur ꝑ cessionẽ. Exceptio. n. reo cõpetens sibi initio auferri nõ põt, ut no. in d. §. si cum legitima, & arg. ff. de pac. l fi. & mand. l. si mand. tibi, in princ. Exceptio ergo doli cõmissi circa actionẽ cessam obst. cessionario ex quacũq; cau. d. l. in his. §. nõ debeo, & l ꝙ ipsis, ꝙ intelligit uerum qñ actio est infecta ꝑ ꝑ dolũ ꝓximum, & immediatũ, secus si esset uitium in quodã ꝓambulo. exẽplum dolo induxi scriptũ hæredem ad recipiendũ hęreditatẽ, q̃ ego ab intestato adiui, & cẽsi actionem hæreditariã in qua nullũ erat uitium. Et ideo non obst. cessionario exceptio, ut d. § sed cũ legitima, & §. seq. Secũdo casu qñ inest uitiũ agẽti, & nõ actioni ut in excõicato, & bãnito. Primo uñ tenere opin. Ioã prædictã ꝙ ubi cessio non sit simulata indistincte nõ ob. exceptio cessionario nõ sequẽs distõnẽ. Dyn. & Bar. qa statutũ uñ suspendere actionem ad tempus. i. donec durec

ret bannum uel excommunicatio, & idem debet operari tpalis suspensio pědente tpe, qđ operaľ exclusio perpetua, de cond. inde. l. sufficit, & d. l. si tibi mand. in princ. & hęc rō ita cōcluderet cōtra agětě ex causa onerosa, sicut cōtra agentě ex causa lucratiua. Finalr tñ uŕ tenere opi. Dyn. & Bart. qa causa onerosa est fauorabilior lucratiua. ff. de his quæ in frau. cre l. fin. §. 1. & no. iust. de actio. § si qs in fraudem quod dicit esse uerum, nisi illa cessio ex causa lucratiua fiat ex necessitate, ut qa hæres excōicatus uel bānitus cessit legatario actionem legati nominis. Sed isto casu non est dubium, qa legatarius ět sine cessione ageret. l. ex legato nominis. C. de lega. Sic ergo in hac materia cōclusio, ꝙ aut bona sunt publicata, & nō ualet cessio iuriū antiquorū. Aut nō sunt publicata uel sunt sed cedunť iura postea q̃sita, & tūc aut bannitus cesserat ante bannū, & dicā in se. q. Aut cedi post bannum. Tunc aut cedit ex necessitate, ut quia cedit fideiussori. qa ei soluit uel ex alia causa necessaria, & tūc silr nō obstat exceptio ꝑ ea q̃ allegata sunt supra in prin. q. si aūt fit cessio uolūtaria, aut fit ex causa lucratiua, & ob exceptio aut ex causa onerosa, & nō ob. agědo utili actione noīe suo, nisi probeť in fraudem factā C. man. l. pe. cū si. Si aūt ageret directa noīe cedětis obstaret exceptio ꝑ ea quæ hic dicta sunt, & supra prox. q. Prædicta aūt locū hńt in cessione iurium. In cessione uero siue in translatione dńii dicit Bal. d. l. cū dotem. §. si pater, ꝙ non repelliť, quia immediata causa agědi. s. dńm est sine uitio. gl. est ordinaria ŝm eum in d. l. si cum legitima, non intelligas qñ simplŕ cediť rei uendicatio, qa tunc erit idem ꝙ supra secundum not. in tit. de cessio. ac. §. ex ꝓmissis. uer. Itē qd si mihi. ubi uŕ maxime in addi. Io. Andr. quid opereť cessio rei uenditæ quibus adde. l. si eius, & quod ibi not ff ad Trebel.

Successiue septuagesimoquinto quæro, 75 † Quid iuris qñ cessio præcessit bannum, an tunc cessionario agěti post bannum obstet exceptio. Bal. in l. 3. §. si filius. ff quod quisq; iur. dicit ꝙ non ob. exceptio, qđ quidam dńt ꝓcedere ŝm dist. quę hŕ in l. post contractū, ff. de dona. qđ esset uerum in casu in quo ex forma statuti alienatio, & cessio redderetur nulla ipso iure, qa tunc cessionarius repelleret quasi agens sine actione. l. si pupilli. § uideamus, de neg. gest. & l. non putauit. §. nō quęuis ff. de cōtratabu. & idē si ex alia causa esset cessio nulla ŝm not. in l. ab Anastasio. & l. per diuersas. C. manda. & l. fi. C. ne lib. po. Si aūt cessio hět. sua substantialia, & statutū nō annulat eā cum necessaria sit reuocatoria qñ facta esset in fraudem cessionarius nō posset repelli à debitore opponente de iure fisci. l. his cō sequěter. § 1. famil. ercis. & l. 2. si ager uectig. & qđ ibi not. & l. si eum seruū. ꝑ Cy. C. de ser. fugi. ꝑ Bar in l. 1 ff. de excep. rei iud. non ergo obstat exceptio bāni superuenientis qđ est certū si agat utili. Sed dubiū esset an sibi obstaret agenti directe rōne cedentis, per l. q. st. pen. cum ibi no. de proc. & ꝑ ea quæ dicta sunt supra 73. q. Puto tñ qđ ět tunc nō ob. exceptio, talis qa directe exercitum transit sine aliquo uitio. arg. ff. de ser. expor. l. si minor, & quod no. in l pluribus §. & si placet. ꝑ Dyn. & Bar. de uerb. obl. & hoc ideo quia agit in rem suam cessionarius. Facit. C de dona l illam, & quod habetur in l. si quidem per Doct. C. de act & oblig.

Septuagesimosexto quæritur, † Viso, ꝙ ꝑ 76 alium aliqñ agere pōt, & aliqñ non, an possit pro alio ꝓcuratorio noīe agere Puta Titius fuit factus procurator Semprionio non bannito, an repellatur uirtute dicti statuti ꝙ banniti non audiantur, hæc qō examinatur per Alber. ubi supra q. 62. Cuius uerbi licet hic inserere ꝑ ꝗōnis utilitatem, & aliqua pulchra dicta. Dicit. n. primo uŕ. ꝙ audiatur, & non obstet exceptio ar. instit. de excep. §. fin. Item quia non dŕ hic audientia dari uel ius fieri, sed ei cuius est procurator, quia dŕ dńs agere per procuratorem, ff. quod ui aut clam. l. denique. §. fin. & l. seq. & ff. de proc. l. 1. & secundum hanc determinationem intelligitur. l. non solū. §. pe. ff. de iniur. & ad hoc. arg ff. de do. excep l. si procurator. in prin. nisi occasione ipsius litis datum foret sibi bannū quod fieri potest de iure, ut ff. si quis ius di. non ob. l. 3 §. 2. tunc. n. non audiretur nisi primo exiret de banno, ut ff. de dol. excep. l. apud, Celsum §. quæsitū, & l. si ꝓcurator. 2. rñ. Et qđ alias admitti debeat, & statutum restringi debeat solum ad eos q suo noīe agūt. Facit qa statutū est odiosum, & ideo restringendum, ut ff. de lib. & posth l. cum qdam. & ita in hac q qdam sentiunt, & ꝑ hoc. ff. de in ius uoc. l. quæsitum. Alii dńt bannitum ět ꝑ alio nō admitti ad instar excōicati, ut extra de prob. c. post cessionē. Itē qa statutū indistincte

stincte dicit non dari audientiam bannito, nec distinguitur an agat ꝓprio nomine, uel alieno, ergo indistincte intelligi debet. ff. de ser. urb. l. si seruitus. cum cōcord. Itē qa ꝙ ei non detur audientia inductum est in honorem prætoris sicut, & edictum de postulādo quod ꝓhibet certas ꝑsonas postulare. ff. de post. l. 1. qui. ex cau. ma. l. sed, & si per ꝑtorem §. sed, & si dū. ideo sicut nullo modo cōcedit postulare ei cui ab edicto denegat, ita & hic. Item bānitus qui ꝓ se nō admittitur multo minus admittitur ꝓ alio. nec obst. similit. ff. de postul. l. 1. §. 1. & 2. & C. eod. tit. l. nemo. nec obst. ꝙ arguitur de patrono ad bānitū, quia ꝙ bannitus nō audiatur est de iure municipali quod est cōe ius ipsius ciuitatis, ꝙ autem libertus nō uocet in ius patronum sine uenia est priuilegiū ipsius patroni, in auth. de non alie. § si uero. de test. mil. l. eius. & pro ista parte bene facit. ff. de pœn. l. mors, circa princ. De facto obtinuit, ꝙ ꝓ alio audiatur, maxime ꝑ l. q̄situ. de in ius uoc. & qa alteri⁹ odio alias grauari non debet. C. de inof. test. l. si qs in suo, & quia bānitus non uī agere, uel audire, sed dn̄s qui per alium agere uī, ut in d. l. mors. not. Iac. de Are. & istam partem puto uerā. Ad quod facit ultra prędicta, quia filiusfam. in iudicio esse non potest, & intellī suo noīe, ut l. fi. §. necess. ff. de bon. q̄ lib. pōt enim esse ꝓcurator. de procur. c. quia gn̄alī. lib. 6. licet gl. aliter dixerit in d. §. necess. Non obst. c. post cessionē, de prob. qa loqtur in excōicato qui ꝑdit ꝑceptionē sacrorū, & cōionem fidelium, de excep. c. 2. de sent. excōm. c. pen. q̄ bānitus non ꝑdit, ut certum est. & sic de uno ad alium non arguitur ſm Bar. in sua disp. in uers. 5. est uidendum, & dcm̄ fuit supra hac ead. parte, q. 4. Aduertendum tn̄, ꝙ hoc est uerū qn̄ agit nomine alieno, & ad alterius u... tem. Si aūt ageret nomine alieno, & ... utilitatem, secus esset, utputa, qa esset ꝓcurator in rem suam. l. 1. §. in ꝓpria ff. qn̄ appel. non sit, & C. de proc. l. qui stipendia. Si aūt statutum diceret ꝙ non audiatur in aliquo suo iure non hr̄et qō dubōnem. l. 1. §. usus. C. de proc. l. nihil, & l. neque, & l. ꝙ quis. Prædicta uera si fuit factus procurator. post bannum, si autē fuisset antea cōstitutus repelleretur non uirtute statuti, sed quia ꝑ̄su meretur reuocatus ꝑ ꝑ mutationem status, ut l. si cum Corn. & l. cum quis. ff. de solut. cū ibi not. & per Bart. in l. post litem. ff. de proc.

Dictum fuit supra hac eadem par. q. 37. ꝙ bannitus potest ab intestato succedere de iure cōi. Modo septuagesimoprimo quærit,
77 † Bannitus succedit Titio non banito stāte dicto statuto quod banniti nō audiantur. dictus bannitus adit hæreditatem, & ut hæres Titii agit contra Sempronium an ei obstet exceptio banni. Alb. ubi supra qō. 49. arguit primo ꝙ non ob. exceptio, ut cōsequatur ex persona alterius quod per se habere nō posset, ff. quæ res pig. ob. l. Arist. & de fal. l. 1. §. 1. & determinat cōtrariū, & ita dicit fuisse obtentum, ut sic sibi obstet exceptio in iure postea quæsito. ff. de cōd. ind. l. si nō sortē. §. si filius, ad Mac. l. sed Iulia. §. 1. re. amo. l. & iō & C. de bon. ma. l. 1. in cōtrarium facit. ff. de excep. l. Modest. ubi hr̄ ꝙ agenti iure hæreditario nō opponitur exceptio ex persona propria, & idem ꝓbatur in l. quidam cū filium, uers. quare. ff. de uerb. oblib. Puto tn̄ dictum Alb. uerū, quia exceptio banni est excepito, q̄ respicit personam, & in illa tm̄ uerificatur si pro suo iure agit, ut supra q. prox. qualitercunq; ergo ius suum sit, & ex quacunq; causa uerificantur uerba statuti. Et ideo ēt ex iure hæreditario agens repellitur cū unicū sit effectū patrimonium. ff. de priui. cre. l. pī. & de uulg. & pupill. l. sed & si plures. § si filio. l. Modest. & l. quidam cum filium, loquunī in exceptione reali. s. rei iudicatæ in qua inspicitur non solum ꝑsona, sed causa. l. cū q̄ritur, & l. si maī. §. eand. & l. an eād. ff. de excep. rei iud. Et ideo licet ille qui nomine ꝓprio succubuit, postea ut hęres alterius agat. & sic ex diuersa causa, cessat regula illius excep. quia licet dici possit eadē persona, in auth. de iure iur. à mo. præst. §. 1. non tn̄ concurrit identitas causæ. Et sic sibi non obst. except. Qđ est uerū nisi ueniendo iure hæreditario ueniret ad impugnationē sui facti ꝓprii, & à se facti. Tunc. n. si agat iure hæreditario obstat sibi exceptio ex ꝑsona ꝓpria, ut d. §. si fil. & d. l. sed Iul. §. 1. de quo tn̄ articulo. s. in gn̄e, an agent. iure hæreditario obst. exceptio ex persona ꝓpria, uide in d. l. Modest. ꝑ Bart. & qđ ibi not. in l. post leg. §. si is, de his qb. ut ind. & uide qđ not. in Spec. de sent. & his quæ ipsam se. §. fi. uers. quid si ꝓcurator, uide ēt qđ hr̄ in l. fi. C. de euic. Ecōuerso uero agenti iure proprio ob. exceptio ex persona eius cuius est hæres etiā banni examinabitur infra in ultimo tempore, parte 2. quæst. 4.

Septua-

78 Septuagesimooctauo quæritur,† Bānitus ex forma statuti non pōt sua bona in alium transferre. Quidam uēdidit uel aliter alienauit quędam sua bona, & promisit exinde ad uoluntatem emptoris facere instr̄m cū clausulis cōsuetis, deinde anteq̄ faceret inr̄m bānitus fuit, & taliter qđ in statuto continetur. Quæritur an possit facere instr̄m prædictū, & ualeat, non obstantibus banno, & statuto: pro huius qōnis decisione sciēdum est ꝙ Richar. de Salyc. disputauit qōnem in terminis infrascriptis, Lege prohibetur partialitatis cā relegatū aliquid trāsferre uel alienare de suo. Relegatus dicta causa ante relegationē dederat locauerat pro decem annis rem ad francandum in quinquennio pro quingentis, hoc acto, ꝙ sub pęna teneatur locator, & dator in termino ꝑdicto francanti facere instrumentū uēditionis. Quæritur qd iuris de ꝑfectione cōtractus, & pœna, & post multas ꝑlicas rōnes primo ad affirmatiuā, secundo ad negatiuam, soluit hoc modo. Pro parte affirmatiua, ꝙ possit facere instr̄m, & si nō facit pœna cōmittatur. Primo, ꝓ ꝑ uerbū dederat, de cuius natura, & significatione est dn̄iū transferre. ff. de cōd. ob cau. l. fi. de uerb. obl. l. ubi aūt. §. fi. inst de actio. §. sic itaq;. Secundo, ꝓ copulam, & dum subiicit thema, & locauerat, de cuius copulę nā, & significatu est ponere diuersa, & augere præcedentia. ff. de leg. 3. l. ea tn̄ adiectio. & not. super rub. ff. de iur. & fac. igno. Tertio, per l. sub cōditione. ff. de sol. ubi rei uel pecuniæ date trāsit dn̄ium immediate. Quarto, per ꝓpriam sign̄onem huius dictionis, quæ est ut inducat modum. sed rei datæ sub modo ab initio trāsit dn̄ium l. necessario. §. quod si pendente, de pericu. & cōmo. rei uēd. & not. C. eo. tit. l. 1. Quinto, ꝑ l. sicut. §. interdū, & l. cū uenderē. ff. loca. Sexto, qa res fuit æstimata. ergo uŕ tunc trāsisse dn̄ium. ff. loca l. in naue. & locatio suos notissimos terminos excedere arg. ff. depositi. l. lucius. Nec obstat qđ rei suæ non teneat cōductio. ff. locati. l. q rem. & l. ad ꝓbōnem. & ff deposi. l. q rem. & de reg. iur. l. neq; pignus in fi. cum li. qa illud uerū est ab ignorante uel et sciente respectu dn̄ii. Sed à sciēte respectu positionis q̄ nō est sua, sicut patet expresse. ff. de acq. poss. l. si rē aliq̄. sed possessio rei sic locatæ non transierat. C. de præsc. 30. anno. l. male agitur, ergo à sciente eius respectu cōducio tenebat dn̄ium autē sine positione bene potuit transire ꝑ l. si fundum de fund. uel pōt dici, ꝙ cōductio rei pleno iure ꝓprie nō tenet, sed hic nō est pleno iure ꝓpria cōducētis arg. à simili. ff. qđ metus causa l. metum. §. uolēti. C. de dono sub modo. l. 1. C. qđ metus cau. l. cum simi. Septimo, per uerbum ad francandum, de cuius sign̄one oportet esse francare. i. liberare, q. d. ꝙ transtulit dn̄ium, sed nō francum. Pro parte autē negatiua et ꝓ solutione adducit ne uideat laicis q̄dā iniquitas, ut in fi. not. gl. C. de transact. l. si maior. Secundo, qa hoc esset duplex improprietas. s. qđ rei locatæ transierit dn̄ium contra naturā locatiōis. ff. loca. l. nō solet. & qđ eod. momēto rei proprie teneret locatio cōtra l. neq; pignus. cum similibus supra allegatis, sed duplex improprietas in eo admitti non debet. C. de dotis ꝓmis. l. 1. cum simi. ff. mād. l. si uero non re. 2. uel 3. rn̄so. ff. de cōd. & de monst. l. si mulieri, & Titio, Tertio, qa unum de copulatis trāsit ad naturam alterius. ff. de fun. īstr. l. Seiæ. §. Caio. Sed hæc copula, & copulat dedera, & locauerat, ergo datio trahit naturā locationis, ut sic dn̄ium nō transeat, ut ē clarum. ff. loca. l. 4. ubi uŕ casus ibi dedisset locasset u e, & arg. eo. ti. l. si uno. in princ. Quarto, qa si aliud sumeret, esset cōtrarietas & incōpassibilitas cōtra. l. Titii. ff. de cōd. īst. Quinto, qa qđ duplici iure pōt sumi in dubio debet intelligi. prout caret uitio. ff. de legib. l. in ambiguo. & ꝓ socio. l. merito. ubi ꝑsumit qs facere iure licito, & non illico, sed ubi ex t̄pe locationis transisset dn̄ium non posset dari pensio ꝓprie à modo nisi de ꝑcio qđ est terminum est soluēdum, & sic induceretur in cōtractū usurarum illicitum, & reꝓbatum, ut hr̄. C. de usur. auth. ad hoc. & in authen. de eccl. titu. §. 1. & solet not. C. de sum. Trin. l. 1. nisi diceres ꝙ ueniret rōne fructuū, & interesse, sed certe hoc nō posset, cum ille sit in mora ratioae dilationis sibi datæ, ut l. lecta. si certum pet. & fructus inde ꝑcipiat qa dn̄ium non transiuit. Sexto, ꝑ l. q̄ro. §. fi. ff. loca. ubi rei æstimatę locatæ nō transit dn̄ium si est species, sed periculum transit, & nō est emptio, sed quasi emptio. Nec obst. l ī naue. qa ibi loquit de cōductore operarum q pōt transferre dn̄ium rei in qua opera debēt ꝑstari si dēt ad pōdus uel numerū ut reddatur non idem in specie, sed in gn̄e, qđ cum datio recipiat functionem uel aŕr, ut ibi not. qđ nō est in ꝓposito, & uŕ æquior, & uerior ꝑ d. §. fi. Fina

fi. Finaliter soluendo derisiue dicit ego utor tali dis. ꝙ aut cōstat, ꝙ ab initio trāsferre uoluit aut ꝙ noluit, qa ī cōtractibus inspicitur magis uolūtas q̃ uerba. l. et. C. de iure do. cū si. Aut est dubium, & tunc aut uendebat, sed pactum apponit, ut donec p̄cium soluat certa mercede cōductū habeat, & obtineat prima pars. s. affirmatiua ꝑ d. l. sicut. & l. cum uederem. Aut ab initio locabat, sed cum pacto ꝙ francari deberet, ut in casu nostro, & tunc obtinet alia pars. s. negatiua quasi translatio uel olienatio facta nō fuerit ab initio, sed debeat fieri demum cum erit facta frācatio. sed tunc uenit ad inhabilitatem ergo si recte uī fuisse in casu nostro. Nō ob. l. sub cōdōne, qa ibi solutio fiebat pure, sed effectui, & cessioni ī soiutū adiiciebat cōdō. hic aūt locatio fuit pura, & eius nā non erat translatabilis dn̄ii, ut supra ibi ergo transit dn̄ium, hic non, sed ius locationis, ut ibi. Vides ergo, quod ubi ab initio ex ui cōtractus transiit dn̄ium non obstante statuto poterit instr̄m facere, & si non facit in pœnam incidit. Vbi aūt non transiit dn̄ium, secus est, obstante statuto. Nec ob. ꝙ illa uideaī alienatio necessaria, & sic statuto non cōprehendaī. de contrah. emp. l. fistulas. §. 1. de re. eo. l. magis puto. §. sed si t p̄e. & C. qn̄ decre. op. non est l. 1. qa hic res ex forma statuti est reducta ad impossibilitatem. ff. ad l. rhod. de iact. l. si uehenda. § idē ius. & loca. l. insulam. Secūdum ergo dist. p̄dictam in terminis in prin. q ꝓpositis. Aut fuerat translatum dn̄ium. ut qa uendens receperat p̄cium uel fidem de eo. ff. de cōtrah. emp. l. ꝙ uēdidi C. de re. uend. l. in ciuile. & ꝙ utrobiq; habeī, & in l. ꝓcurator. § sed. si mercē. ff. de trib. & l. quidā fundum. ff. de in rem uer. & sine dubio non obstante statuto poterit instr̄m facere, qa tunc non aliena, & sic non hn̄t locū uerba statuti. si uero dn̄ium non fuit translatū, secus esset. Sed hæc pars secunda est mihi dubia cum sit alienatio necessaria ꝑ dicta iura, & l. alienationis. ff. fam. erc. nisi dicas ꝙ illa ꝓmissio p̄sumaī in fraudē statuti facta ꝙ est uerum cōcurrētibus his q̄ hn̄r in l. post cōtractum. ff. de do. in l. si uentri. §. fi. de pri. cre. & C. de bo. dam. l. si qs post hac. Tenet aūt hæc decisio cōferat ad mām, tn̄ magis placet per ea q̄ dicta sunt supra circa cognitionem contractus an sit uenditio an locatio, & quid importent illa uerba ad francandū, Pro qua tn̄ mā recurrendum est ad latius. & clarios not. per Bart. in disp. sua quæ incipit, publicanus. quæ saltem iu effectum hr̄ in l. cotem. §. qui maximos. ff, de publ. Sunt & not. supra dicta pro mā. l. qui rem. C. loca. & l. si rem aliquam ff, de acq. poss. de quo ibi per Barr.

79 Septuagesimonono, †Stāte dicto statuto, ꝙ bannitus nō audiaī in aliquo suo iure qđ ostēsum est non tollere defensionem ut hac ea parte q. 62. Quæriī Titius agit conra Sempronium bannitum, dat libellum, & facit eū citar., Sempronius bannitus comparuit, & suas exceptiones opposuit, qbus uisis Titius agens uult a lite tm̄ desistere sed Sēpronius uult ꝙ procedat per auth. qui semel. C. quo. & quasi. iud. & per not. in l. edita. C. de eden. An audiaī bannitus quasi uideaī defendere. An uero nō audiaī quasi uideatur impugnare, & agere. Dixit Iac. de Ray. in l. si libertus. ff. de in ius uocan ꝙ bannitus audiaī. qa dr̄ se defendere. Alb. ubi supra q. 60. idem sequitur dicens melius probari. eod. tit. de in ius uoc. l. liber. a patrono. & extra de rescr. c. 1. libr 6 Certe meo iudicio hæc q. paruam habet dubitationem ₰m. n. no. ex d. ll. edita. & auth. q semel. semper conuentus actore negligente reus est. & ideo sine differat aduersarius ut l. ꝓperandum. §. & si quidem. de iud. siue renūciet taliter ꝙ sibi nō noceat ₰m not. in dictis iuribus, & in l. post q̄ liti. C de pact sem ꝑ bānitus ut reus audiendus est. Faciūt eā quæ dicta sunt supra hac part. q. 68. 69. & 70. Siaūt bannitus illo non agente uellet ꝙ iudex pronunciaret exceptionem sibi cōpetere ꝑ not. in l. si finita. §. eleganter. ff. de dam. infe. ff. de fideiuss. l. cōtendat. de lib. lega. l. Aurelius. §. cētum & C. qui bo. ce. poss. l. 3. forte non audiretur. tum qa ꝓuocatus est non ꝓuocatus, ut dcm̄ fuit supra q. 64. tū qa implorando offm̄ iudicis interuenit in iudicio, ut dictis iurib. non aūt excipiendo, & sic tenetur libellum offerre, & per consequens actor est. hr̄ in l. 1. ff. de eden. & ꝑ Bar. ff. de iuris. om. iud. l. 1.

80 Circa eandem materiam. 80. quæritur stante statuto ꝙ laudum habeat executione paratam, & similiter instrumentum guarentigiæ habens certum terminum. Titius habens instrumentum guarentigiæ uel laudum contra Sempronium habentis executionem ante iliā factā bānitus est, bonis eius non publicatis. dcm̄ fuit q. 5. ꝙ p̄dictbeneficia statutorū suæ ciuitatis An nullo modo disponēte bānitū audiri nō debere poterit, pone ꝑ ꝓcura-

curatorem uirtute dictorũ iurium incipere ab executione ſm formam dcõrũ ſtatutorũ. Hæc qõ eſt diſputabilis, ſed omiſſa diſputatione ne prolixior ſim, q̃ promiſerim ſuccincte me expediam. Præmittens primo, ꝙ de iure cõi talia non hñt paratam executionẽ. C. de exec. rei iu. l. 1. ff. de ſuſp. tut. l. 3. §. tut. ſed a iure ſtatutorũ tale tradit beneficiũ, ut hr̃ in laud. in l. 1. C. de arb. & qđ ibi ꝑ Doct. in guarentigia hr̃ per Iaco. de Aret. in l. cum quaſi. §. ſi plures. ff. de fideic. lib. ubi gl. fi. ſm eum dicit ꝙ illud ꝙ facit ſnĩa facit legis poteſtas, ex quo ipſe ibi dicit, ꝙ ſicut ſnĩa habet executionẽ, ita instrumentũ guarentigię hoc ẽt ſequitur Cyn. in l. una, de conf. Bart. tãgit in l. proinde, in fin. ad l. Aquil. in l. 1. de eden. in l. 1. iu. ſol. & in l. 2. C. de ſen. quæ ſine cer. quant. beneficium ergo executionis traditũ guarentigiæ non eſt de iure cõi, ſed de iure ſtatuario. Item p̃mittet ꝙ non eſt beneficiũ, ꝙ de neceſſitate tradat̃ illi inſtr̃o ex quo natum eſt, ſed põt ẽt ſine illo beneficio in exercitium alias iudicium deduci. l. intra dies, cũ ibi not. ff. de re iud. & in c. fin. de iud. Res. n. iudicata habẽs executionem a re cõi per not. in l. a diuo Pio. per totum, & C. de exe. rei iu. põt per uiam actionis ẽt in iudicium deduci, licet poſſit per offm̃ iudicis etiam intentari. C. de arb. l. c. ũ antea. C. de reb. cred. l. act. l. miles. §. iudic. ff. de re iud. cum no. per Bar. in d. l. intra dies Sic ergo eſt in inſtr̃o guarentigiæ & laudo, ut ẽt patet ex no in l. plane. per Bar. ff. quod cum fal. tut. auth. ubi patet per præſcriptionem remanere ipſum ius ordinarie agẽdi. Præmitto ẽt quod donec illud inſtr̃m fuerit executioni mandatum non dicitur facta executio, ut hr̃ plene, & not. per Bar. in l. is qui. ff. qui. ex cau ma. Ex his infertur quod cum res reducta ſit ad caſum a quo non põt incipere, & ſimus in re non perfecta uitiatur ipſe cõtractus, ut l. quia, in eum, ff ad l. Aql. & de fideiuſſ. l. Vranius, & ꝑ Dy & Bart. in l. plurib. §. ſi placeat, de uerb. obli. Pro qua deciſione facit quod in his quæ reſpiciunt ordinem iudicii inſpicitur iudicii locus, ut hr̃ in l. 2. C. quẽ teſt. app. & plene ꝑ Docto. in l. cunctos pop. de ſum. Trin. ergo & tp̃s iudicii arg. l uinum. ſi certum petat. & ff. de trit. l in hac. Ex hoc ſatis colligitur ex not. per Bar. in extrau ag. q ſint rebelles. ſu ꝑ uerbo, rebellando. Si aũt executio fuiſſet ante bãnum facta etiam ſm ꝙ Bar. intelligit factam eſſe in d. l. is qui nullatenus, ꝑꝑ bannum uitiaretur, ut d. §. & ſi placeat. Item ſi inſtr̃m eſſet fact ũ taliter qđ ualeret de iure ſtatutario. & nõ de iure cõi non utiaret ex bãno ſuꝑuenienti, quia iam ꝑfectũ erat, & q̃a quo ad ſolẽnitatẽ actꝰ inſpicit tp̃s ipſius actus cõfecti ſicut locus, ut in iurib. ꝑdictis, ſicut ẽt in fi. not. ꝑ Bal. in d. l. cunctos populos, iuxta fi. dum tractat de ſolẽnitate ꝓbatoria ipſius actus. licet aũt in ꝑdictis ipſe bãnitus perdat beneficium ſtatutorũ, nõ tñ idem debet eſſe in hærede, de quo dicam infra in ultimo tꝑe, parte 2. q. 15.

Rubrica de ijs quæ per alios fiunt in præiudicium bannitorum.

SVpereſt expedita prima par. huius 2. tꝑis ut ad ſecundam perueniatur, quę ut ex diuiſione in princ. huius tꝑis poſita patet, tractare debet de iis quo per alios fiunt in ꝑiudicium bãnitorũ, & ut ordine præmiſſo procedatur. Præmitto primo rubricas ſiue titulos qõnũ q̃ in hac parte examinare cõtinget.

1 *An ſubripiens rem bannito poſſit ab eo ad reſtitutionem rei conueniri.*

2 *An ualeat ſtatutum quod excludit bãnitum etiã a defenſione.*

3 *Si bannitus non poteſt opponere exceptionẽ præſcriptionis, an illã poſſit eius fideiuſſor opponere.*

4 *An conreus debendi conuentus a creditore poſt terminum præſcriptio, repellatur ab excipiendo de præſcriptione ex eo quod intra terminum præſcriptionis bannitus fuit eius conreus. Et ſic ſit interrupta præſcriptio etiam contra non bannitum. Et ſic in hac examinatur an ualeat ſtatutũ minuẽs tempus præſcriptionis, & materiam. l final. C. de duo. reis.*

5 *An ſi agatur contra bannitum qui non poteſt ſe defendere, & taliter quod ex narratis apparet præſcriptionem eſſe decurſam iudex a ſeipſo poſſit de præſcriptione obijcere & agentem repellere & in hoc latiſſime examinatur uirtus præſcriptionis.*

6 *An ſtante dicto ſtatuto bannitus agens contra bãnitum poſſit contra exceptionem quod non debeat audiri replicare quod ille non poteſt excipere.*

7 *An ſtante ſtatuto quod bannitus poſſit impune offendi poſſit impune occidi.*

8 *An bannitus nondum regiſtratus dum regiſtrabatur potuerit offendi dictante ſtatuto bannitũ & regiſtratum poſſe impune offendi.*

9 *Si*

9 Si fuit registratus, & fuit sumptum bannum legitime deinde casualiter registrum, fuit combustū an possit impune offendi ostenso sumpto.

10 An bannitus qui potest impune occidi possit occidi impune a filio uasallo, seruo uel liberto.

11 An occidens bannitum auctoritate statuti peccet in foro conscientiæ.

12 An excusetur occidens bannitum ad instantiam inimicorum eius & pro pecunia

13 Quid iuris si uolens occidere bannitum intrauit per muros ciuitatis, & eum occidi.

14 Si accusatur occidens bannitum an possit per procuratorem opponere, quod occisus erat bannitus.

15 An bannitus possit impune occidi pendente securitate sibi data liberi ueniendi &c. Et in ea plene tractatur de materia securitatis.

16 An bannitus qui pendente securitate non potest offendi perdat illud beneficium si committit graue maleficium, & sic possit impune occidi.

17 Si cauetur statuto, quod capiens bannitum habeat centum a communi, an debeat habere si ille captus habeat securitatem

18 An præmium quod datur capienti bannitum debeat diuidi inter eum, & fiscum.

19 An capiens bannitum debeat habere expensas quas fecit in capiendo.

20 Si sunt plures capientes bannitum an debeatur unicum præmium inter omnes an plura.

21 Stante statuto, quod dat 50 capienti bannitum in pecunia, & centum capienti bannitum in persona, bannitus in mille, quæ si non soluerit intra mensem intelligebatur bannitus in persona fuit intra mensem captus, & præsentatus, deinde elapsus est mensis, & non soluit. Quæritur quod præmium debeatur capienti.

22 An potestas qui ignoranter cœpit ex bannitum debeat habere præmium quod datur banniti capienti.

23 Vno statuto cauetur, quod capiens ex bannitum habeat centum, alio statuto cauetur quod homines de uilla teneantur trahere ad rumorem, & capere malefactores, & exbannitos. Quidam iuit ad capiendum Titium sciens eum bannitum, & cum Titius fugeret eleuauit rumorem propter quod homines de uilla insecuti sunt eum, & illū cœperunt quæritur an alicui præmium debeatur.

24 Stante eodem statuto Titius sciens Caium bannitum ignorans tamen statutum cœpit Saium, & potestati præsentauit, quæritur an debeat habere præmium.

25 An sit necesse probare, quod occidens bannitum sciebat illum esse bannitum.

26 An occidens unum quem credebat esse Titium Iõãnis bannitum, & erat alius homo. excusetur propter statutum uel non, & qualiter puniatur.

27 An uniuersitate bannita quilibet de uniuersitate offendi possit.

28 An liceat occidere bannitum captum a familia potestatis.

29 An priuatus accipiens bannitum in alterius territorio præmietur uirtute unius statuti, an uero puniatur uirtute alterius statuti.

30 Quid in officiali capienti bannitum extra territorium, an possit executionem facere, an uero teneatur exercere.

31 Quid si talis bannitus indebite captus a priuato uel a familia in manibus capientis occidatur.

32 An quis possit occidere bannitum in manibus priuati qui eum licite cœperat uirtute statuti eum præmiantis.

33 An captus in confinio territorij duarum ciuitatum, ita quod dubium sit in quo territorio captus sit poterit iuste capi, uel non siue a priuato, siue ab officiali.

34 An contra bannitum licite captum possit fieri executio sine nouo processu.

35 Quid si uno statuto cauetur quod antequam bannum detur debeat quis citari certo modo, alio statuto uel eodem in fin. cauetur quod banniti pro homicidio capti statim fiat executio etiam si solẽnitas statuti non sit seruata an non facta citatione dicto modo debeat bannum executioni mandari.

36 An bannitus ex una ciuitate captus in alia illi confederata possit sibi iustificari secundum tenorem banni.

37 An iudex latius debeat tractare tanquam bãnnitũ laicum bannitum ab episcopo.

38 An retinens bannitum in priuato carcere excusetur a pœna uirtute statuti permittentis offendi bãnitum.

39 An statutum prædictum quod permittit occidi bãnitum habeat locum in fœmina bannitæ.

40 Si cauetur statuto, quod uiri bannitarum debeant expelli de ciuitate an econtrario uxor banniti sit expellenda.

41 Cauetur statuto, quod familia banniti expellatur de ciuitate an sit expellenda uxor.

42 An statutum disponens quod filij bannitorum expellantur de ciuitate comprahendat filias.

44 An stante tali statuto cõphendãtur non lẽgitimi.

44 An tale statutum locum habeat in filijs matris bannitæ.

45 An interficiens bannitam prægnantem sit excusatus uirtute statuti permittentis occidi bannitum.

46 An committens adulterium uel stuprum cum bannita per uim ueniat puniendus, & quid si uoluntarie.

47 An in uxorem banniti non bannitam possit uirtute dicti statuti licite committi adulteriũ, & sic non possit accusari uel inquiri.

48 An repertus cum armis prohibitis rediens ab occidendo bannitum puniatur uirtute statuti prohibentis talia arma portari.

49 An uolens occidere bannitum possit bannito aliter eundem non ualente impune occidi.

50 An bannitus pro homicidio propter quod insurrexit rumor in ciuitate contra honorẽ, & statum ciuitatis possit offendi uirtute statuti acrius permittentis offendi bannitum qui fecit contra honorem, & statum ciuitatis, quam alios bannitos.

51 Dictante statuto, quod bannitus pro amputatione membri possit occidi. An bannitus pro amputatione digiti comprehendatur in dicto statuto, & ibi de alijs membris & de membro arido.

52 Quando quis dicatur bannitus pro cicatrice ut sit statutum de eo loquens uerificetur.

53 Quando quis dicatur bannitus pro percussione sanguinolenta.

54 An bannitus pro eo quod insultauit, & percussit possit offendi tanquam bannitus pro insultis, & etiam per percussione. Et examinatur an insultus confundatur in percussione.

55 An bannitus prædictus possit impune in rebus offendi puta si comburitur eius domus.

56 An Bononiensis occidens Florentiæ bannitum de Florentia possit pro tali occisione Bononiæ conueniri, & in ea etiam examinari.

57 Quod ubicunque offenditur bannitus de Florentia offendens non potest Florentiæ conueniri.

58 An Bononiensis occidens in ecclesia cõmitatus Florentiæ florentinorum bannitum de Florentia possit puniri Bononiæ, ac si illum occidisset extra territorium Florentinum.

59 An citatus in causa ciuili non comparens, & propter inobedientiam condemnatur, & bannitus fisco, dicitur bannitur pro maleficio ut sic in eo locum habeant statuta prædicta, & possit offendi, & ibi infertur quid iuris si iudex in tali banno adiecit, quod possit impune offendi.

60 An condemnatus in contumaciam pro crimine dicatur pro maleficio bannitus.

61 An bannitus in are, & persona captus a iudice possit decapitari.

62 Si quis fuit simpliciter bannitus in amputatione membri, de quo membro intelligatur.

63 Quid iuris si fuit simpliciter positus in banno.

64 An bannitus captus post 30. annos a die tali banni possit tradi executioni.

65 Stante statuto quod damna data a bannitis debeãt emendari per uicinos. uel proximiorem communitatem, uel uillam, cuius dicatur uicinus, & quæ ulla dicatur proximior.

66 Bannitus fuit quis in mille quas si soluere non poterit in elligatur bannitus in personam. Quæritur quando dicatur non posse soluere. & in ea de significatu uerbi potest, & de natura termini cuiuscunque, multum plene tractabitur.

Secunda pars secundi temporis.

1 PRimo igitur quæro † Titius abstulit rem aliquam bannito stante statuto quod bãnitus non audiatur, an possit a bannito ad restitutionem illius rei cõueniri, & uidetur ꝙ sic, nam & relegatus bona sua retinet. ff. de interd. & releg. l. 1. de bo. eo. qui mor. sibi consc. l. 2. in fi. sic, & bannitus quando non publicantur, ergo uĩ ꝙ agere possit. Facit ad hoc. ff. de bon. pos. l. edicto. §. rei cap. C. si pen. ap. mors inter. l. 2. pro hoc qa appellatione bonorũ cõtinẽtur iura bonorũ, & l. subsignatũ §. bona de uerb. sig. Si ergo retinet bona, ergo & iura. & sic actiones, & ꝑ cõns earũ exercitii, alias frustratoria esset iuris illius reseruatio siue retentio. Sed cõtrariũ est uerũ ad instar excõicati qui agere non põt, de off. ord in. c. 2. de iud. c. intell. Quod qdam dixerunt esse uerum ẽt de iure cõi circunscripto statuto ꝑdicto, de quo tangam infra hac ead. par. q. 55. qđ ego nõ credo per rõnes ꝑdictas, & ꝑ tex. in l. si tibi. §. is cuius. ff. man. Statutum ergo est illud qđ licet non tollat actionem, tñ tollit illius exercitium, & si dicit, ꝙ nõ audiatur quousq; fuerit in banno clarũ est qd iuris. Si uero dicit indistincte, dicã inf. in 3. temp. par. 2. q. 8. Sed & si sit aliud statutũ qđ dictet bãnitum ꝑdcm̃ posse à quocũq; offendi impune, res clara est, quo casu qd iuris sit dicã infra in 3. par. huius tꝑis dum tractabo unde tali substract. iudex possit ingrere. q. 1.

2 Secundo quia dcm̃ est supra parte prox. q. 62. ꝙ statutum simplr̃ denegans audientiã non excludit defensionẽ Quæro si in statuto dicatur, ꝙ nõ audiatur in aliquo suo iure ẽt defendẽdo, an ualeat tale statutum, & uĩ ꝙ non, qa leges debent esse iustæ, l. 3. ff. de leg.

sed

sed iniustum est, quod quis non possit se defendere. l. ut uim, de iust. & iur. Præterea defensio est de iure naturali l. 1. §. cũ arietes. ff. si qua. paup. fe. dic. quod ius tolli nõ põt. d. l. ut uim, & not. in l. pactum. ff. de pact. in gl. ma. & est tex. in clem. past. de re iud. In cõtrarium ꝙ imò ualeat, & tolli possit ur̃ ꝓbari, primo quia cõtumaci potest audientia denegari. l. sed, & si per prętorem. §. sed & si dum. ff. qui ex cau. ma. & rõne contumacię clauditur reo iudicii aditus. C. de iud. l. sanc. C. de iure fisci. l. defensionis fac. lib. 10. hinc est quod ille qui fuit cõtumax in se defendendo non auditur post terminum in l. ult. ff. de fe. & ita tenet Dy. in l. fin. ff. de cust. reo, & ideo cum bãnum detur ꝑ cõtumaciã ur̃ ualere statutum, & sic aliud est in bãnito, q̃ in excõicato. Nec mirũ quia deteriori loco sunt banniti qui pñt impune offendi. Bar. in hoc arg. in l. cum mul. sol. mat. tenuit primam partẽ distinguẽdo ꝙ quędam est defensio uolũtaria, ut qñ quis uult comparere ad defendendum aliquam, & illa põt tolli per statutum. Quędam est defensio necessaria, ut qñ quis ad iudicium citatur, ista non põt tolli allegat no. ꝑ Inn. in cap. cum inter. de except. & idẽ dicit in l. facultas. ibi tñ limitat prædicta uera in defensione iuris. In defensione uero facti dicit ualere statutũ, de qua facti defensio ne dicam infra hac ead. par. q. 49. dum tractabo, an bãnitus offensus possit se defendere. Sed Bald. in d. l. cũ mulier. cõcludit, ꝙ quędã est defensio in qua bãnitus nihil ponit, sed simplr̃ negat, & illa nõ põt auferri. C. de ed. l. quia accus. l. Quinimò nec de iure ĩtellr̃ ꝗa non est proprie defensio. l. si quidem. C. de excep. & ibi per eum quædã est in qua aliq̃d ponit ad meram defensionẽ, & tũc aut talis exceptio est, de iure gentium ut si excipiat se fecisse ad suã defensionem, & talis exceptio non põt respui. l. ut uim, de iust. & iu. Si uero exceptio oritur de iure ciuili, ut exceptio ꝓscrip. rei iu. & si. Et tũc stante tali statuto bãnitus non debet audiri, ꝗa ciuilis rõ ciuilia iura tollere põt, naturalia nõ, ut ĩ §. sed naturalia iura, inst. de iure nat. gent. & ciui. & in l. eas. ff. de cap. dim. Qñq; id, qđ ponit nõ tendit ad meram defensionẽ, sed ad impugnationem, & ista põt tolli ꝑ statutum. l. qm̃ Alex. C. de adult. & l seruos. C. de accus. Simile in doloso cum nõ datur beneficium, cessionis, sed bene datur beneficium diuisionis, ꝗa tendit mere ad defensionem. l. 1. §. nunc tract. ff. de tut. & ratio. distra. equidem hęc uerba pulchra sunt, sed credo ĩdistincte ualere tale statutum per l. oẽs populi. non ob. ꝙ defensio sit de iure naturali, ꝗa uerũ est, & licet sine iusta causa tolli nõ possit, ut ĩ iuribus supra alleg. tñ ex causa tolli põt. C. de bo. dam. per totum, & ita firmat Inn. in c. quæ in eccles. de cõst. & sentit gl. ĩ l. 1. ff. de cõst. prin. nec uĩdeo rõnem diuersitatis inter defensionẽ facti & iuris, cũ defensio iuris sit minoris ꝓiudicii, q̃ facti, ut in l. seruorũ, de pœn. & tñ defensio facti tolli põt ex casu ſm Bart. in l. facultas, per l. 1. & 2. C. qñ lice. sine iud. uin. ex quo sequitur ꝙ non procedat illud qđ Bal. dicit ꝑ l. ut uim. dicam tñ ubi supra remisi. Siue ergo sit defensio iuris, siue facti q̃ tollit per statutum cũ ex causa iusta fiat. s. in pœnã mulieri, & inobedientiæ ꝑ talẽ statutum sublata est ipsi bannito. Illud autẽ qđ dixit Bal. defensionem cõsistentẽ in mera negõne nõ tolli uerũ puto, quia cũ proceditur cõtra eũ, & citat̃ ut litẽ cõtestetur, illa aũt fit negãdo, aut cõfitendo, ut l. 2. C. de iu. cal. imo ṁr negando; & sic cum habilis fiat ex tenore ipsius citationis, quæ est ut ueniat ad se excusandũ ꝓsertim in criminalib. à dictæ citationis auctoritate decipi non debet. l. 2. C. de iis qui ue. æta. & idem quod Bal. tenuerat Iac. Butr. in l. ubi pactum. C. de transact. & Alb. ubi supra q. 40. repetã aliq̃ circa hoc if. ĩ q. 6.

3 Tertio quęro, † Bãnitus erat debitor Titii, & fideiussorẽ dederat, creditor differt petere tãto tp̃e ꝙ lapsa est præscriptio, si agit cõtra bãnitũ stante supradicto statuto bãnitus non poterit excipere per not. supra ꝓx. q. & in d. l. ubi pactum agit cõtra fideiussorẽ, poterit ne fideiussor de ꝓscriptione opponere? hanc qõnem disputauit Iac. de Are. ut refert Bal. in l. cum mul. sol. matr. & ibi sic loqtur. Primo ur̃ ꝙ fideiussor non possit opponere. l. 3 §. si is pro quo. ff. quod quisq; iur. ubi principali excluso à potentia excipiendi ꝓpter impet. iniqui iuris à se factã, excludit ẽt fideiussor, dicit cõtrariũ fuisse determinatũ ꝑ Iac. de Are. ꝓdcm. In hac. n. exceptione, & oĩa alia quã non põt opponere reus opponit fideiussor ẽt nascẽtem ex persona rei, ꝗa fideiussor nõ habet causam detractiuã, & ideo dolus principalis ei nõ ob. l. apud Cels. §. de auct. de do. excep. Itẽ sicut exceptio personalis quę iuuat non transit ad fideiussorẽ,

ut l.nisi de pact. ita contra odium personale transire non debet l.1.de const.princip.& sic non capit ꝑ capacem l. si is qui duos de lib. lega. Ad §.si is ꝓ quo. nō let, ꝙ ibi dolus nascentem exceptionem reddebat inualidam, hic uero reddebat inhabilem personam excipiētis, & sic cōcludebat ꝙ interdum est uitiū in mā ꝑꝑ personā. Primo casu uitiū est reale, secūdo ꝑsonale. Interdum est uitium personale ꝑꝑ personā, & locum qđ dcm̄ est supra. In hac quęst. cōsiderandū arbitror qđ si ante bānum decursa erat ꝑscriptio, decisio ꝑdicta uera sit. Non.n. potuit principalis ex facto suo auferre fideiussori exceptionem iā quæsitā.l.fi. ff.de pact.quod forte uerū est nisi ꝓbaret̄ fideiussorē delicto consensisse uel fuisse participē ibi, & ī d.§.si is ꝓ quo, qđ intelligo si fundaret suam executionē ex persona rei, ut ibi, alias non, ut statim dicam. Si uero ꝑscriptio est decursa post bannū cōsiderāda sunt plura. Primum an ꝑscriptio dicat̄ decursa ex forma statuti quod abbreuiet iuris cōis ꝑscriptionem, puto q̄a reducit trigennalem ad decennalem uel quinquennalem, de quo dicam statim in seq. q. Et hoc casu quia ut dcm̄ est supra parte prox.q.5. Banniti perdūt beneficia statutorū suæ ciuitatis. cōsiderari oportet ꝙ cōtra eū est interrupta sicut cōtra fideiussorē. Quā q. formauit Io. Andr. in addi. Spec. super rubr. de fideius. ī fin. & ibi ur̄ cōcludere ꝙ sic, dū dicit tenendū, ꝙ hr̄ in l.fin.C.de duo.re. quæ uult, ꝙ interruptio facta cōtra unū ex duob. reis ꝓsit cōtra aliū. Sed id nō est uerum, q̄a ꝑscriptio interrupta cōtra principalē non interrumpit̄ cōtra fideiussorem. Tex. est ſm unam lect. in l. cum q̄s. §. si quis ꝓ reo. ff. de sol. & ibi per Bar. & per Cyn. in d.l.fin. licet gl. contrarium dixerit, & non bene in l.1. §. fi. ff. de eo per quē fa. erit. & in l. fideiussor. §. fi. ff. man. Isto ergo casu licet principalis sit bannitus, & per eum non sit actioni ꝑscriptū, tn̄ erit præscriptum per fideiussorē. In eo.n. remanet illæsa dispō statuti loquētis de debitore, q̄a eius appellatione continentur ſm no. per Bar. in l.1. si cer. pet. Nec prodesse potest hic rursus præscriptionis ipsi principali ēt si ea audientia de defensione restitueretur, puta quia solueret, si dicimus, ut supra quo ad eū fuissent interruptam præscriptionem de quo dicet̄ in seq. q. uel ēt si rebanniretur. ff. de pact. l. fideiuss. & d.§. si quis pro reo. Si uero pręscriptio est decursa post bannum de iure cōi tūc potest habere locum opin. Iac. de qua dictum est. Cū enim ille bānitus notorie si absens exceptio ordinis à fideiussore non potest opponi. l. fi. si cer. peta. & in l. decem, de uerb. obl. & C. de fideius. auth. præsente, & sic necesse est deuenire ad exceptionem pręscriptionis, & sic uera est decisio, prædicta. Opponit.n. fideiussor exceptionem præscriptionis ex persona sua non ex persona principalis banniti, & ideo non potest cōtra ipsum ex illius persona aliquid replicari, quod secus, est in d.§. si is pro quo. Ibi. n. opponebat fideiussor exceptionē ex persona ipsius principalis. Et ideo si post bannum fuisset quæsita exceptio ipsi bānito puta pacti de non petendo, & ex eius persona transisset in fideiussorem ſm ea quæ hn̄r in l.2. de excep. forte non posset illam opponere fideiussor, quia nata fuit cum illo obstaculo replicationis audientiæ denegare ēt in defendēdo, & sic cum illa qualitate transiuit ī fideiussorē, ut d.§. si is ꝓ quo. sicut dicimus in exceptione cōpēsationis quæ opponit̄ cōtra procuratorē in rē suā ſm uerā decisionē Doc. in l. eius. C. de cōp. & in l. si quis in rem. ff. de proc. & Dy. in rła, si quis in ius lib. 6.

4 Sed iuxta prædicta, quarto quærit̄, † Qđ in conreo banniti. Statuto pone cauet̄, ꝙ cuilibet debito præscribat̄ spacio quinq; annorum, pendēte quinquennio unus exconreis debendi propter suū delictū est bannitus. la. pso q̄nquēnio agit creditor cōtra alium nō bannitum, opponit reus cōuentionē de pręscriptiōe statutaria, replicat creditor qđ ꝑꝑ bannū illa fuit interrupta in conreo, q̄a ꝑdidit beneficiū statuti, ergo intelłr interrupta cōtra alium conreū per l. fin. C. de duo. reis. Hæc qō hēt duos articulos. Vnus est an ualeat tale statutum. Alius est posito ꝙ ualeat, de qua interruptione loquatur. l. fin. præall. Circa primum q̄a parum hr̄ in uoluminibus libet sed breuitate referri sn̄iam Bal. q̄ hunc articulū disputauit, & incipit qō Statuto cauetur ꝙ fenerator. &c. & ibi primo arguit, ꝙ non ualeat statutū, dr̄ quædā sn̄ia siue decretū. C. de legi. l. fin. ff. quod cuiusq; uni. no. l. item eorum, §. si decuriones, & de decre. ab or. fa. l. ambitiosa. Sed sn̄ia continens ne q̄s soluat quod debet nō ualet, quia in se habet uitium intollerabile. ff. de excu. tut. l. qui testamēto, ergo idem in statuto. Secūdo statutum non potest facere ꝙ malefidei possessor

præscri-

præscribat in malæfidei possessore.de reg.iu. lib. 6. Sed q recipit mutuū uel aliter se fecit debitorem scit se debere,ergo est malæfidei, sicut ille q tenet reliqua ex administratione. ff.de neg.gest.l Pomp.la 2.antep.rnso.& ff. man.l.dolus.ergo non pscribit.Tertio, pbat ex mutuo nāli,nālis orit obligatio,sed nālis obligatio non pōt tolli p statutum cum sit de iure ciui. & illa de iure nāli. instit. de iur. nā.gen.& ciui.§.sed nālia.ff qđ quisq; iur.l. 3.§.penult.de neg.gest.l.at q nā.in princ. & idē in oī cōtractu q fit ex cōsensu.l.1.de pac. & de reg.iur.l.cū amplius.§.is natura dēt. Si ergo est naturalis obligatio,ergo nō soluens peccat, ergo nō debet ualere statutum cum inducat pctm̄ perfidiā, & malā fidem quod patet p suū contrariū.ff.man.l.si fideiussor. §.fin.ꝙ depo.l.bonafides.Quarto, dispō præscriptionis ideo ualet qa cōtinet iustitiā positiuam ut no.ff.de postul.l.1.§.pueritiā.Sed istud statutum uī cōtinere apertam iniqtatem, & nullam hēt causam. ergo non ualet. de cōst.c.q̄ in ecclesiarum.l.fi. C. si cōtra ius uel uti.pub.& ibi p Cy.per Host. & Io. And. in c.cū p.tabellio.de fide instr.& ideo contra excipientem ex tali statuto debet obstare replicatio doli.ff.de doli exceptio. l. 1. in fine. Quinto,statuta auferentia ius, & actionem alteri.ex nulla iuxta causa non ualent, quia sunt cōtra iustitiā naturalē. Certū. n. est illā iustitiam nālem debere seruari.ff.de excu.tuto.l.scire oportet.§.sufficit,& ad eā tanq̄ ad legē naturæ recurri debet ut ibi patet,& confirmaī qa nō tenet scriptum principalis. C. de pre impe.offe.l.quoties.ergo nec statutū inferioris, & ita uī tenere Bart. in l.oēs populi.in 2.q.prin. circa prin. Ad partem uero cōtrariā arguit lex rōne moræ pōt moroso audientiam denegare.C. de iud.l. sancimus. Item pōt cōfingere tps ad agendū,& sine dubio ualet,qa si id pōt iudex. C.qui accus. nō pos.l.si ea.ff.de accus.l.cum in tua.ff. qui sa. co.l.de die.ſm Iac.de But.ibi,ergo multo fortius ipsa lex.nam assignatio termini ad agendum mouet creditorem ut agat intra terminum, sicut terminus assignatus ad soluendū mouet debitorem, ut soluat intra terminū. C.de cōtra.& com.stip.l.magnā.Per lapsum ergo termini peremptorii, qa ois terminus a lege pfixus est peremptorius.pclusa est agēdi copia.ff.de excu.tut.l.scire.oportet.§.consequens Vnde si statulum diceret, monemus oēs creditores ꝙ agāt intra quinquenniū sciētes ꝙ de cetero nō audirētur, ualeret statutū. Ita ergo si simplr dicit ꝙ Post quinquenniū non audiant, qa terminus includit monitionē.Facit quod no. Inn.extra de præben.c.extirpandę Nec pōt ob hoc ecclesia audiri,cum debeat seruare inter laicos eorum statuta no.ff de post.l.ex ea Preterea q cōtra se pscribi patiī renūciare uī.ff.de nego.gest. l.si ego.de dam.infec.l ptor.in prin. C. de p. scrip.long.temp.auth.malę fidei.Secūdo idē sic pbaī.Sicut ius cōe se hēt gnālr, ita se hēt ius municipale localiter,ut l.oēs populi.& l. de qbus. Sed ius cōe inuenit pscrip. & ualet ēt si rō reddi non possit,ut in l.non oīum.ff. de legi.Imò adeo ualet ut ſm quosdā actionem tollit ipso iure, uel saltem tollere possit si uelit.C.de pscrip.tri.anno.l.oēs, & l sicut, & ēt possit tollere naturalē obligationē si uelit sicut,& dn̄ium. ff. rem rat.habe.l.fin.Tertio statutum hēt uim pacti.ut not.ff.de legi. l.sed in ea.& C.de decre.decur. super rub. ff. de pac.l.non impossibile, & de reg.iur.l. nec ex ptorio, sed p actum pōt pfigi meta agendi,ergo,&c. Accedit.ff.de uerb.obl.l. obligationum.fere. §.placet.de sol.l.cum mihi decem,& qđ not.de leg.1.l.nemo pōt. Quarto statutum disponit respectu iudicii qđ patet dum dicit, non audiatur.ff.de pc.l.mutus.§. pœna. Omnia aūt iudicia sunt de iure. ciui. ut no.in st.de obl.in princ.ergo,&c. Ex prædictis tenet hanc partem ꝙ ualet statutum, & ibi tractat multa notabilia in mā.c.nouit. de iud. circa debitum pscriptum quæ si libet ibi uide,hic uero non infero qa non faciunt ad materiā nostrā. In fine aūt rndet argumenta facta in contrarium hoc modo quia primo non ob. prima rō, quia plus pōt statutū ꝙ snīa simplex,ut not.in l.1.§.pen.ff.de fer. Non ob.ſm argm̄,quia debitor non dr in dolo cum possideat quod suum est. l. 2. §. appellata.si cert.peta. & no. de immu.eccles.c. quia pleriq; Item quia præscriptio fingit retro,& omnia purgat.C.de usu. l. eos,in pri. & dicit Bar.dixisse ꝙ non requiritur bona fides,nisi ubi requiritur possessio præscribentis de usu.l.sequitur.§.si uiā,ꝙ sibi dicit non placere.in quo non insto quia extra propositum,& quia ēt ipse Bal.sibiipsi contradicit. Non ob.tertiū qa fatēdum est ꝙ nō tollitur naturalis,sed effectus eius eliditur ff.de compensa.l.quęcunq; Non ob quartum, qa sta-

tutum hoc non debet dici iniquũ cum in se habeat causam motiuã q̃ solet ꝓbari ex ꝓœmio.ff.ad Mace.l.1.§.fi.de hęr. inst. per Bar. in l.ambitiosa.Non ob.quintum arg. q̃a nõ est cõtra iustitiã nãlem. Et ideo certũ est ꝙ statutũ in suis beneficiis quę adinuenit põt præscriptionem præfingere & pupilis, & ecclesiis,extra de testib.constitutus. Valet ergo statutum ꝑdictum.qđ ẽt tenuit idem Bal. in d.§.pueritiã,& in d.c.si quis per 30 si de feu: fue.cõtro.& ꝑscriptionẽ inducit ẽt si per alia uerba loquerẽ,puta q̃a diceret. lapso quinquennio creditor non auditur, ut ibidem.s. in prædicta q.concludit.alleg.l properandũ. C.de iud.iuncta.l.mariti lenocinium. §. 50. & l.miles.§.60.& l.si maritus §. præscrip.ff. de adul.C.de inof.test.l.si quis filium. §.fin. cum si.& istud est uerius q̃ id q đ dixit. Bar. in l. omnes populi. ut patet ex prędictis. Et ideo restat secundum dubium in quo uĩ dicendum ꝙ conreus illam exceptionem non possit opponere. Interruptio. n. facta est in persona conrei banniti ergo iuuat creditorẽ contra alium conreum.ut d.l.fin. C.de duo. reis.quę gñalr̃ loquitur in omni modo interruptionis.Mihi tñ uĩ durum quod lex illa locum habeat hoc casu. nam loquiẽ de interruptione ꝑ l.illã cogitatis.ut patet in fin.illius l. ergo ad istum non extendiẽ. ut l. iubemus in fi.ad Trebel.Intelligo igiẽ l. illam interruptione ꝑscriptionis prędecente ꝑ modos inductos a iure ciuili. & in qua factũ creditoris uel debitoris ad id principalr̃ ordinatũ interuenerit super ipso credito, uel debito.nõ aũt intelligã illã habere locũ in interruptione à statuto introducta simplr̃ aliquo ꝑdicto rũ nõ interueniẽte,ne in exorbitãtibus à iure cõi fiat extẽsio.ff.de legi.l.qđ non cõtra. Possum ẽt dicere ꝙ hoc casu nõ sit ꝑscriptio interrupta,licet decursa sit,q̃a in debitore q non est bannitus locum hẽt statutum.l.1.§. si is qui nauem. ff. de exceptio. ac ẽt uirtute alterius conrei qui non est bannitus in totũ decursa dicatur, ut incapax capiat ꝑ capacẽ l.si is qui duos.ff.de lib.lega.facit.l.q cõem. ff. quemadmodum ser.amit.Licet aũt sit decursa præscriptio, & possit per conreum nõ bannitum opponi, non tñ opponi per bannitum non ex defectu præscriptionis cursus sed ex uitio suæ personæ quæ ad eam proponendam audiri non debet ex forma statuti.l.qui ex lib.§.testamẽto.ff.de secun.tab.

5 Quinto circa idem statutũ quæro. † Agit creditor contra bannitũ,& proponit in libello tp̃s cõtracti debiti,& taliter ꝙ iudex uidet ꝑscriptionem esse decursam.An possit à seipso agentem repellere,Dicet q̃s hęc qõ est sopita ꝑ Iac.de But. & Bar. q̃ tennerũt ꝙ ubi parti non competit ius agendi,iudex ex offõ non possit cognoscere l.non solum.§.q̃q̃.ff. de iniur.& in aliis iuribus de q̃bus infra parte 3.huius tem.q.1. ergo è cõuerso ubi pars non põt excipere,nõ possit iudex ex offõ repellere.ff.de excepti.l.1 sed certe illa decisio de qua dicam, supra nõ adaptaẽ ad ꝓpositũ, loquiẽ.n.in criminali,ac ẽt qñ iudex uult assumere locum actoris, & sic impugnatoris, hic aũt uult assumere locũ rei,& defensoris, cui magis fauẽẽ l.Arrianus.de actio. & obligatio.& ideo ꝓ huius articuli decisione.Primo uidendum est an ꝑscriptio tollat ipso iure actionem, & ex eo perueniẽ ad propositã qõnem.Circa qđ sciẽdum est ꝙ gl.in l.si eũ §.qui iniuriarũ ff.si q̃s cau.dicit ꝙ ꝑscriptio inducit liberationem ope exceptionis.ut ea. l.si eum,in prin.non aũt ipso iure. ex qua uĩ ꝙ non tollaẽ actio sed pareẽ exceptio. Item gl.ubiq; dicit, ꝙ ꝑscriptio non tollit nãlem obligationem, ut l.at qui natura. in prin.de neg.gest.l.si q̃s post q̃.ff.de fideiuss.& eo.tit. l.ubicunque,de sol.l.cum quis.§. si quis pro eod.C. de præs 30. anno.l.cum notissimi.in princ & ff.rem ra.habe.l.fin.Dyn. uero in d. l.fin.dixit ꝙ licet non tollatur nãlis.tñ tolliẽ amnis effectus,quod sequitur Cyn.in l. cum quis de iur.& fac.igno.in 6.quæstio.sed Guiliel.de Cun.in l.3 §. fi. ff. quod quisq; iu.dicit ꝙ imò remanet naturalis cum suis effectibus,& sic solutum repeti non possit, ubi per illũ tex.principaliter mouetur. Guil.aũt in Spe.de præsc.§.1.uer.1. refert opiniones, & nihil firmat.At Bar.in d.l.fi.rem ra.ha. cõcludit ꝙ quando quis liberatur tp̃e ex conuentione, ut quia uoluit esse obligatus usq; ad certum tempus,& nõ ultra, & tunc tolliẽ naturalis ex ui pacti.l.eum qui ita.§.qui ita, de uer.ob.sed remanet ciuilis, sicut remanet qñ per pactum expressum tollitur nãlis. l.si unus.§.pactus.ff.de pac. Quandoque quis liberatur tp̃e quia tenetur actione temporali & tollitur tunc ciuilis tm̃,& remanet naturalis d.l.at qui natura,in prin.& quod ibi not. Qñque uero quis teneturactione personali. perpetua licet liberatur præscriptione 30

uel

uel 40.anno.tunc dicit liberari a ciuili, & remanere nãlem quam ius ciuile tollere non põt ut in §.sed nãlia.tollit tñ oĩs effectus ipsius obligationis.l.ficut.l.oẽs & l.cum notissimi.de præsc.30.anno. Ad l. si qs postq̃, rñdet ut ibi per eum.qđ ẽt tenuerunt ultramõta.ut refert Cyn.in l.fi.C.quib ex cau.maio. Cuius membra ꝑ ordinem uideamus. & primum eius dcm̃ cõiter tenent oẽs.s.ꝙ ex conuentione obligatus ad tp̃s,post tp̃s liberatur a nãli non ciuili,qđ est uerum nisi mora præcesserit,ut per Bal.in d.l.at qui nõ, nullo.n. modo liberat ille,ergo qui non est in mora post tp̃s cõuentione appositũ tenet̃ ciuiliter tm̃ non nãlr̃,qđ Ang. in d.l.fi.sub dubio forte limitabat dicens non hr̃e locum in stipulationibus prætoriis ꝑ l.si fideiussor.C.de fideiuss.sumpto arg.a tex.ibi qui dicit,liberari qđ non hẽt rõnem. Non ob.ille text. qa intelligitur ſm l. obligationum fere. §. placet de act.& obl s.ut liberet̃ ope exceptionis, & ꝓbari ur̃ tex.in d.l.si eum,in princ.& ꝑ gl.in §.qui iniuriarum.Puto tñ hoc primum mẽbrum nõ habere locũ in obligatio ꝑ sn̄iam, puta,quia iudex condemnauit Titiũ ad soluendum certum quid usque ad certum tp̃s, hoc enim casu post illud tempus ex sn̄ia nulla remanet obligatio. Cum.n.sn̄ia sit actus ciuilis tacite concludens post tp̃s non teneri.ff.de postul.l. Imperator, tolli debet omnis obligatio, quia per illum actum fuerat introducta,ut in §. pactus ne peteret. & qđ habet̃ in l.Iulianus uerũ debitorẽ. ff. de cõd. indebi.& si dicatur hoc nihil releuat,quia remanet obligatio primitiua.l.nep.ff. de fund. instr.l.1.C.de iud.& ibi not.Rñdetur ꝙ imo utile esse põt qñ primitiua obligatio,aut nõ probatur,aut nõ probari põt,ut quia testes mortui sunt,& perditę sunt depositiones antiquę.Concluditur ergo circa hoc ꝙ pręscriptio conuentionalis non præcedente mora tollit nãlem obligationem remanente ciuili,secus si præcedat mora, puta qa ꝓmisit tibi darę Stichum uolẽs teneri usq; ad pascha si.n.ante pascha fui in mora sine dubio adueniente pascha non liberor iure aliquo sicut nec liberare morte l. si ex legati causa & l. qđ te, si certum peta obligatus aũt ex sn̄ia usq; ad tp̃s finito tp̃e penitus liberat̃,& ideo in primo casu nõ tollitur actio ipso iure qa põt cũ ciuili remanere,ut habet̃ in d.§.pactus ne peteret,in secundo sic,ut habet̃ in d.l.Iulianus.Circa secundũ qñ quis tenetur actione de sui nã tꝑali qđ est ubicunq; lex adueniens actionem illi actioni tp̃s ponit cõiter tenetur qđ dixit Bart.s.ꝙ reman eat nãlis,& tollatur ciuilis,ut d.l.at qui nã.licet Bal. in l. omnes.de pręsc.30.ann. tenuerit idem quod in seq.membro qđ lege non probat.& rñsio quam ibi facit ad l.at. qui nã nihil ualet ut ibi patet,& ideo referre non curo. Credo tñ in hoc secundo dicendum,ꝙ aut illa actio inuenitur a lege ꝑꝑ contractum ut redhibitoria,& quanto minoris,& uera sit decisio prędicta ꝙ remaneat nãlis,inest enim tunc ipsa nãlis procedens a consensu partium, quia contrahendo partes uidentur uelle se subiicere illius contractus dispositioni ẽt extra id quod expresse arguit l.si is qui.ff.commo.& de eo quod cer.loc.l.in bonæfidei. & inst. de obl.quæ ex con.§.1. quam nãlem ius ciuile nõ tollit.& isto casu uerũ sit remanere actionem sed obstare exceptionem per d.l.si eũ.in prin.& quod not.gl. in d. § q iniuriarũ. Aut datur a lege ꝑꝑ delictum,& tunc finito tꝑe quo illa actio durat ipso iure liberat̃,& actio tollit̃,ꝓbat̃ in actione iniuriarum in l. si non conuitii.in fi.de iniur.ubi text.dicit finito anno cõueniri nõ potes,quæ uerba ſm omnes important effectum suum ipso iure l.de his. & ibi per Bart.ff.de transa.per Ioan. And.in reg.1.lib.6.& ita intelligo quod dixit Bal.in d.l.At q nã s.odiosam actionem tꝑalem tolli ipso iure.& allegat text.in l. unus.§. sed si ante.ff.de iniur.licet ibi Ang. dicat ꝙ tollat̃ ope exceptionis per §. placet quid debet intelligi. ut dixi supra, & adde q̃ dixi supra parte 1.huius tꝑis q.11.& hoc de secũdo. Quo aũt ad tertium .s. qñ actio est sui nã perpetua ut l.2.de const.pec.& præscribitur ei per spacium 30.uel 40.anno.per ll.sicut cum notissimi.& omnes.Credo uerum esse quod dixit Bart.s. ꝙ tollatur omnis effectus illius nãlis quæ remanet,licet Angel.in d.l.fina.tenuerit opin.Guil.impropriãs text.in dictis iuribus.s.ut dum dicunt sit plenissima munitione securus,intelligatur.s.ope exceptionis quod non est bene dictum,illa n. est plena securitas nõ plenissima.sicut in simili dicimus in l.ait prætor.§ permit.ff.de min.& C.si ad uer.sol.l.1.sicut ergo solutione cui similis est pręscriptio tollitur actio,ut inst.quib. mod. tol obliga §.1.ita,& hac præscriptione tollatur.Nec obst.d.l.si eũ.in pri.& alia iura digestorum

storũ, quæ uĩr uelle ꝙ nunquam tꝑe tollat actio ipso iure. qa in hac ꝑscriptione non loquunt. Talis. n. præscriptio illis tꝑibus fuit incognita ut ff. quib. ex cau. maio. l. Iul. ad l. Aql. l. ita uulneratus. Et. in cor. auc. ut ecclesia Rom. in prin. & licet hoc sit uerũ in ꝑscriptione legali. 30. uel 40. anno. qđ ẽt tenuit Bald. in l. oẽs, tñ in præscriptione statutaria illã abbreuiante aduertendum est ad uerba statuti qualiter sint cõcepta. Nã si sunt cõcepta ꝙ actioni ꝑscribat certo tꝑe, uel ꝙ lapso tꝑe creditor sit priuatus iure suo. & tunc locum hẽt quod supra dcm̃ est. Si aũt statutũ diceret elapso decennio uel alio tꝑe creditor non audiatur, tunc nulla tolleret obligatio, sed ꝑcluderetur uia agendi, & hoc casu licet non audiretur in foro ciuili, tñ audiret in foro ecclesiastico ꝑ uiam denunciationis ecclesiasticæ ẜm Inn. in c. noluit. de iud. & Bar. in l. sequit §. si uiã de usu. Bald. in c. si quis ꝑ 30. si de feu. fue. cõtro. ubi dixit ꝙ illud uerũ nisi in statuto allegaretur aliqua cã ꝑꝑ quã audientiam denegaret per c. quod clericis de foro comp. dicit ẽt ibi quod si statutum diceret ꝙ elapso certo tꝑe creditor intelligat fecisse pactum de non petendo uel ꝑ exceptilatione liberasse, tunc tolletur nãlis saltem in effectu. Si uero statutum diceret ꝙ elapso certo tꝑe omnis obligatio, & actio sit extincta dixit idem Bal. tolli actionem ipso iure per l. bene a zenone. C. de ꝑscripti. & ibi uide, qđ an sit uerũ examino, nisi a reo petat declaratio tꝑis. & procedat libellus, & iudiciũ adeo ꝙ ẽt si non probetur de tꝑe debiti, si tñ probatur debitum actor obtineret ẜm nota. in l. si ex multis. C. de annal. excep. l. ob carmẽ. in fi. de testi. extra de fide instr. c. cum Ioannes. de pig. l. cum tabernam. dum tñ probetur ante lit. cont. debitum subfuisse quod debet intelligi ẜm not. in l. nõ potest. ff. de iud. & ff. de pig. actio. l. si rem. §. fi. Si aũt reus petet declarationem ut sciat an uellit cedere, uel cõtendere, tunc erit necesse exprimere, arg eius quod not. in l. si in rem. in fin. ff. de rei uend. & d. l. fi. de anna. exceptio. Vbi igit non est expressum tꝑs obligationis in libello, uera est opin. Bart. sine dubio stat. n. libellanti quo ad iudicii processum cum quędam puella. ff. de iurisf. om. iud. Sed si est expresũ tꝑs, aut actor est in casu in quo ꝑscriptio tollit ei ipso iure actionem, & tunc iudex nedũ possit imo debet ipsum a iure repellere sicut in simi. dr̃ ꝑ gl. in §. pactus ne peteret. & l. fi. ubi pactũ. C. de trãs. & utrobiq; ꝑ Bart. & alios, & ꝑ ipsum in l. eũ q ita. §. q ita de uerb. ob. Facit qđ no. in l. 1. de assel. Et isto casu sit uera opi. Bal. Si uero tollit ipso iure actionẽ sed parat exceptionẽ qđ qñ sit, dcm̃ est supra & tunc nõ possit iudex a seipso illã opponere. Non. n. põt iur de facto supplere. ff. de dã. no infec l. 4. §. hoc aũt. & de off ꝑsid. l. illicitas. §. ueritas. cũ similib. ex ꝑdictis igit liquido ad expeditionẽ in principio ꝓpositæ quæstionis infert. qđ aut in libello agentis cõtra bannitum nõ narrat eũ esse bannitũ, locum habeat sine dubio distinctio supradicta. Si vero narrat illũ esse bannitũ, tunc est magis dubium per ea q̃ dicta sunt supra. in principio q̃st. Vbi. n. parti ius non competit, iudex a se ipso non impartit offm̃ ẽt in excipiendo. l. pomp. §. rati. & l. ita demum. C. de ꝓcur. Puto tñ iudicem posse talem libellum reticere, & lacerare siue ipsum nõ admittere per iura supra alleg. & ff. de bon lib. l. q cũ maior. §. si patris, & qđ scripsit Rayne. ꝓprie in bãnito in l. si extraneus ff. de iur. domi. & in d. l. si seruus C. de his q ad eccl. cõfug. ꝑ illũ text. Nec tunc dr̃ partes rei assumere, sed suum offm̃ facere. Tunc. n. dr̃ assumere partem rei qñ ius actoris est fundatum sed elidi põt ab exceptione fundata in ꝑsona rei. l. mil. cod. §. 1. de mi. te. l. qui ex libertis. §. testam. de secũdum tabulas. Quando aũt ius actoris non est fundatum, ut qa apparet illi ipso iure actionem non cõpetere, nõ dr̃ partes rei assumere illũ a iudicii limine repellendo. l. 1. §. 1. ff. si pars hæred. pet. & l. si pupilli §. uideamus. de neg. gest. Nec prædictis obst. qđ ir ẽt in præscriptione 30. ann. obstare exceptionem præscriptionis, qa non est proprie exceptio. imo dr̃ facti uel intentionis sicut alibi dr̃ in l. si unus § & gñaliter. ff. de pac. & ita dixit Bal. in l. omnes. Puto aũt prædictam decisionem procedere qñ ex libello apparet ex præscriptione iuris cõis actionem non competere. Si aũt illud apparet ex pręscriptione statutaria, tunc aut apparet illã fuisse decursum ante bannũ & idem qa iam ius fuerat fundatum, & actio fuerat extincta. & sic pręscriptio suũ opata fuerat effectũ, sicq; non reuiuiscit ex bãno. l. q res. §. areã. ff. de sol. & l. inter stipulãtẽ §. sacram. de uerb. obl. & qđ hr̃ eo. ti. l. pluribus. §. & si placeat. & qđ dixi supra parte prox. q. ult. Sed si apparet decursam esse post bannum

ßum tunc non possit illam opponere, quia aut ex banno fuit interrupta pscriptio ut in qõnibus præcedentibus tactum est, & clarū, aut non fuit interrupta, & illud beneficiū bānitus non hēt ut superius dcm̄ est, & maxime parte proxima qõne quinta. Et sic non constat iudici agentem non hr̄e actionem.

6 Tertia ēt circa idem statutum † qđ bannitus non audiatur agendo uel defendendo, bannitus agit cōtra bānnitū, excipit reus bānitus ꝙ actor est bannitus, & agere nō pōt, replicat actor ꝙ ille non pōt excipere. qa bānitus. Quærit̄ q. d iuris, &c. hanc qō. disputauit Iac. But. & finaliter determinauit ꝙ reus bannitus non pōt excipere, & iudex de facto non pōt suppellere, & sic ꝓcedat iudiciū & ita refert. Bart. in l. cū mulier. ff. sol. mat. & ēt Alb. ubi supra q. 5 instat tñ Bart. in l. cum mulier, contra decisionē pdictā hoc modo loquit̄ qa sicut denegatum est reo excipere, ita denegatū est actori replicare. un̄ sicut ur̄ denegatū reo ne excludat actionē, ergo ea ratione qua dicis ꝙ pcedit actio, qa denegatur exceptio, dici debet ꝙ ꝓcedat exceptio, quia denegatur replicatio. Sed rn̄det ꝙ nō ualet replicatio, qa non uenit ad excludendū sed ad detegendum ꝙ exceptio sit nulla uel ꝑsona excipiens inhabilis, sed certe idem dicit reus. Nā exceptio uenit ad declarādum inhabilitatem actoris, un̄ ur̄ ꝙ iudex semel reperiat ꝙ nec reus possit excipere nec actor agere, cū nō debeat cōcedere plus actori q̄ reo, ut ī rl̄a nō debet, & sic nō procedit iudiciū. hæc Bar. q̄ ut uides leuiter ꝑ transit. Qua ꝑꝑ Bald. ibi dē latius examinauit, & finaliter tenuit opi. Iac. de Butr. qa actio est ius. inst. de actio. in princ. & istud ius nō est sublatū agēti licet ergo ex forma statuti impediat̄ iuris exercitiū non tñ impeditur ipsa actionis existētia. Hēt ergo suū ius fundatū qđ non est excipiente. facit de excu. tuto. l. cū ostendimus. ſ in eū. & sic cōcludit ꝙ sicut interdū uincit actor solum. quia nō hēt actum legitimū cōtradictorem. de manu. te. l. qui habebat. §. fi. & extra de exceptio. c. cum ecclesiæ, ita hic bannitus actor uincta, qa excipiēs nō est legitimus excipiens. Pro ista opinione facit ꝙ actor tractat de dāno, reus da lucro, & sic potius fauetur actori quā reo. l. apud Cellum. §. Marcellus de doli exceptio. & qđ hr̄ in d. l. cum mulier. & in l. uiro. eo. tit. hoc esse uerū sic subtiliter ostēdit, dcm̄ statutū, ꝙ dictat bānitū non dr̄e audiri, nullam tollit obligationē, ut dcm̄ est supra ꝓxima. q. sed exceptionē parat aduersario, un̄ quousq; illa nō opponit̄ ꝓcedit iudicium de quo dicā infra in 3. parte huius tpis. q. 3. dū tractabo an ualeat sn̄ia lata pro bannito. Bannitus ergo postea ueniēs repetitius actoris fundatū, & sic repetit se inhabilē ad excipiendū ex forma statuti, ergo repellitur. Nec obstat qđ ex eius citatione dicatur eius persona legitimata, ut dixi supra parte ꝓxima. qō. 63. per not. per Iac. de Are. in d. l. cum mulier. & per Inn. in c. cum inter, de excep. quia forte id uerū est quo ad alias exceptiones si simplr̄ ad opponēdum citaret̄, nō aūt quo ad exceptionem banni, quia legitimatio rei nō debet intelligi facta ex citatione actoris ut eius ꝑsonā illegitimet. facit. C. de sol. l. inq̄sitio. cum si. Stemus ergo, & sic multū sic indubitabilis hæc decisio cū determinatione Iac. But. ꝙ ꝓcedit iudicium. Pro quo facit. ff. de uero. obl. l. si Titius in ratione sui. Clarius autē ꝓcederet decisio si citaretur ad contradicendū qdqd posset ut dixi in quęstione prædicta. Intelligit tñ Bald. decisionē prædictam in d. l. cum mulier. forte uerā nisi statutū ulterius procederit, puta qa denegaret iudici iurisdictionē in causis bānitorum. Tunc. n. ex defectu iurisdictionis iudicis non posset iudiciū subiri. l. filius. § si quis ex his. ff. de inofficio. testam. cum simili. ſ in eum ibi. sed in l. si creditoribus. C. de seruo pign. da. ma. tenet partem rei. Sed tene qđ dcm̄ est supra licet sine dubio nō ꝑtranseat. Pro qua decisione facit quod in principio fauet̄ actori. ut not. in c. cum ad sedem. de rest. spo.

7 Examinatis quęstionibus † cōcernentibus statutum qđ bānitus nō audiatur, &c. descēdo ad examē qōuum cōcernentium hāc secūdam partem huius tpis quo ad aliud statutū qđ permittit bannitus offendi. Et q̄ro ex ordine statuto. Stāte statuto qđ bannitus ꝓ maleficio à centū libris supra possit impune offendi. Titius. B. talr̄ bannitū interficit. quærit̄ an excuset̄, an uero ueniat puniēdus. Aeg. de Foscara antiqtus disputādo tenuit qđ ueniat puniēdus qa illa uerba, ꝙ possit offendi ad modicā offensam referūtur. arg ff. de seruit. rust. pd. l. duas. & C. de inoff. testa. l. cū te ex filia in orbitate. Sed Io. and. in add. Spec. in tit. de cōst. ad finē, dicit Mar. de Frā disputasse hanc q. & soluisse ꝙ de æquitate bannitū ex delicto ex quo ueniebat imponēda minor

nor pęna q̄ mortis,nō posse impune occidi, alias sic.ff.de bon.dam.l.1.& 2.& 55.dis.c.1. & 2.De rigore aũt qa cōis interpretatio à qua discedere debemus ut l.fide interp̄tatio ne.est in contrariũ.Dicit indistincte tenẽdũ. B.impune occidi potuisse.uerbũ.n.offendi. Et occisionem includit.& sic p̄p contumaciã nō capitale sit capitale,& uenit plus in executionẽ quã in sñia principali.l.capitalium. §.in exulibus.ff.de capt.& facit ẽm eum extra de exces p̄la.c.ex literis, in fi.& idẽ tenet Gan.in fin sui operis.Sed Ray.in l.3.§.fin.de ali.lega.tenet ꝙ si erat bãnitus ad mortẽ potuerit ĩpune offendi l.fi.de bo.eorũ qui mor. Alb.ubi supra refert Odo.indistincte tenuisse impune occidi potuisse,& ita fuisse seruatũ Bononiæ,& Brixiæ in curia dñi Frid.de Scal.& in 18.q.refert opinionẽ,& fundaƭ super iuribus p̄dictis,& qa auctoritate publica sit id qđ publice crediƭ posse fieri,ergo excusaƭ,l.2.C.de his q̄ ueni.æta.impe.Bart.in d. §.fi.dicit indistincte.B.occidi potuisse p̄ illũ tex.& p̄ c.fi.de homi.li.6.& p̄ l.testō.centurio.ff.de manu.testa.Et idem tenet consulendo,ut patet in eius consilio quo dincipit.Statuto Castriplebis caueƭ,&c.& add.l.filia in orbitate,q̄ fuerat ut supra in cōtrariũ allegata.C.de inoff.test.& eo.tit.l.si maritus. hæc qō est ponderosa,& ideo aliqualiter instabo & arguo primo ꝙ nō potuerit impune occidi pariẽs offendi,ita se hẽt ad offendere uolẽtẽ sicut creditor gñis ad creditorẽ,sed tũc nō durissimũ,sed leuissimũ est in obligatione de pig.l.obligatione gñali.& man.l.fideiussorẽ,& sic non ad mortẽ,sed leuiter offendi poterit.Secũdo,p̄tãs gladii ademptiua uitæ nō uenit in gñali cōcessione.l fi.C.de male. & mate.& ff.de off.ei us cui mand.est iurisd. l.1.Tertio,qa non debet esse maior pœna q̄ culpa.inst.de iniur.§.pœna,& notaƭ in §.pœna grauior.Quarto,qa q̄ occidiƭ non dr̄ offendi,sed extingui. Aliud n.est luminibus nocere,aliud totũ obscurare siue excecare. ff.de seruiuerba.p̄d.l.binas.Quinto,posse offendi est pęna sine dubio,Sed cũ ista pęna sit gñalis,& indeterminata relinquiƭ arbitrio boni uiri l 1.§.effractores, ff.de effracto.& ibi hr̄ ꝙ non debet arbitrari ad mortẽ.In cōtrariũ statutũ p̄mittit offensionẽ cũ uulnere,& hoc nō debet negari,sed uulnus non põt sic tẽperari ut mortem non inferat.c.ultimo.de homi.lib.6.ergo,&c.Secũdo p̄missio antecedenti permittiƭ conn̄s.l.2.de iurisd.om.iud. Hinc est quod patri cui permittebatur filiũ uulnerare permittebaƭ occidere.l.in suis, de lib.& posth.Tertio, impeditus ad mortẽ põt alium morti tradere lege permittente.l.1. §.si appetitus.ff.ad sylle.& ad l.Aquil.l.sed si quemcunq; de uerb.obl.l.qui seruum l.quod ergo.§.hęres de leg.1.Et hoc ideo est qa offenso licitũ est offendere.l.ut uim de iustitia & iur.& sic talis r̃a trahitur ẽt ad mortem. Quarto,tale statutũ est factũ ob publicã utilitatem C.qñ licet sine iud.uend.l.1.ergo large interpretandum de cond.ꝙ demōstratio.l.hoc modo,facit.C.ad l.Iul.repet.l.1.& de aleato.l.1.§.quod aũt.Et ista pars cōit er tenetur,& ita seruatur. Contraria autem loquuntur in his quibus proceditur ordine iuris non aũt in his quæ extra ordinẽ fiunt in quibus licet augere pœnã l.decurionum.C. de pœnis.Nec est uerum qđ mortuus nō dicaƭ offensus,imò dr̄ grauissima iniuria affectus l.1.C.de eunuch.& ibi not.& in l.1.C. de seditiosis,& ita cōsuluit Bal.& ita seruaƭ.

8 Octauo q̄riƭ dictat statutum † quod bannitus,& registratus in certo libro possit impune offendi. Titius fuit bãnitus,& dũ registrabaƭ in dicto libro fuit ab aliquo interfectus,an interficiẽs ueniat puniẽdus. Alb.ubi supra.q.101.dicit sic,& uƭ,ꝙ dictus bãnitus patiaƭ pęnas bannitorũ p̄ legem. ff de iuris. om.iud l.si q̄s id quod.§.quod si dum præponitur. Sed recte intuenti põt adduci in cōtrarium. Ibi.n.dr̄ hoc non esse ex uerbis edicti sed ex mẽte.In statutis aũt non est recedẽdũ à uerbis,ergo,&c.Dicit pendere à qõne illa, an in statutis habeat locũ interpretatio,quę qō est notissima,& tractata in l.oẽs populi. Mihi aũt uƭ ꝙ dictus occidens ueniat puniẽdus.Illud.n.uerbale registratus denotat rem perfectam.Quousq; ergo nō fuerit perfecte registratus non habet locum statutum p̄ illum tex.& p̄ l.1.in fi.ff.qđ quisq; iuris, & quod hr̄ in l.uerbum erit,ff.de uerb.sign.facit.C.ad sylla.l.cum syllanianũ.ubi dicitur ꝙ nihil uƭ actum donec aliquid restat agendũ. Et hanc partem tenuit Iac.Butr.in d.l.si q̄s id quod.Pro hoc ẽt quia de contractibus ad delicta licita est argumẽtatio.leg.oẽm de iudiciis.sed q̄ cōtrahit cũ alio debet se de cōdõnibus illius informare.l.q̄ cum alio, de reg. iuris.ergo,& qui in alium deliquit, nec d.l. si id quod facit in contrarium,qa paria sunt

tollere factū, & impedire quod id non fiat l. in iure ciu.de reg.iur.Et ergo uerū quod cū nō esset registratus nō habet locum statutū.

6 Nono pone, ꝙ † fuit registratus in dicto libro, & ex eodem libro fuit extractū exemplum,& sumptum bānum,deinde ex casu registrum fuit consumptum,puta qa archiuus est combustus.Titius hn̄s sumptum interfecit talem bānitum. Quæritur an ueniat puniēdus.In hac quæstione quę meo tp̄e de facto occurrit ex eo qa combusta fuit camera actorū ciuitatis Pisarū tp̄e expulsionis Gabrielis Mariæ,multa allegata fuerunt maxime circa materiā auth. si qs in aliquo documēto C.de eden.si quis uellet posset totam sumpti tractare materiā.Sed cōclusiue ꝓcedam, dicēs, ꝙ aut sumptum fuit factum cū solēnitatib. reqsitis, & taliter,ꝙ ꝓbet in ea cōtenta ẜm not. in d.authen. si qs in aliquo & in l.sicut,& l.emācipatione.C.de fi. instr. & tūc potuerit impune offendi. Habetur. n. tūc plena fides,ꝙ ille fuerit registratus,& sic ꝙ in eo uerificabātur uerba statuti. Item dictum sumptū hr̄ loco ipsius primi registr, ut in dictis iuribus,& leg.si donatę,§.1.ff.de dona.inter uir.& uxo.cum cōcor.facit,ff.de leg.2.l.cum filius,§.hæres, & C. qn̄ & qui. 4. pars deb.l.2 Si uero sumptum non habebat solēnitates tales ex quibus ei daretur fides in iudicio. Tunc aut ille q offendit faciebāt archiuum, & registrum esse cōbustū, & tūc non excusatur nisi aliter ꝓbet ueritatem ẜm not.in d.ll.sicut,& l.emancipatione. Si uero ignorabat excusatur,ut dicetur infra in ultimo tempore, parte prima,quæst.2 ubi tractabitur,an occidens bannitum rebannitū, & non cancellatum excusetur.

10 Decimo uiso,ꝙ bannitus,† ut supra poterit impune occidi. Quæritur an pater bannitus possit occidi à filio, dn̄s à seruo, uasallo, uel liberto.Dy.in filio dicebat,quòd nō in l. si adult.cū incestu,§ liberto,ff.de adult.& ad idē alleg.in auth. de incestis nup.§.1 de obsequiis, l.pen. ad quam partem ēt allegabat Bar.ff.de iur.do.l.mutus, §.manēte. Et hanc partē tenuit Alb in 6. q.ubi supra ēt in liberto,& seruo dicit Bar.in d. liberto, fuisse determinatum cōtrarium,& dicit esse uerū,qa pater taliter bānitus efficitur hostis, & sic ēt perdit filiationē, l.postliminium, §.filius,ff. capti.& dicit esse casum in l.minime ff.de religio.sed Alb.ad illam rn̄det quod est speciale in patre ueniente contra patriam, Iacob. aūt de Are.in d.§ liberto.dixit, quòd decis. Bart.fuit potius humana quā iuridica,ex eo qa filius captus erat.Nō.n.ꝑdit pater ea quæ sunt de iure cōi ut dictum fuit supra parte ꝓcedenti,q.5.& ideo non perdit filiationem. Pro hac parte facit quod dicam infra parte seq.q.53.ubi dr̄,ꝙ hæc īdefinita ꝙ possit offendi non compræhendi fratrem. Faciunt ēt ea quæ dixi supra parte prox.q. 47.An filius cogatur alere patrem bannitum.Puto tn̄ in patre dicendū, quòd aut ueniebat cōtra bānum in territorio,& sic contra patriā, & tūc possit occidi ꝑ d.l.minime, aut non, & tunc non potuerit occidi ꝑ alia iura. In seruo, & liberto forte alia decisio uera est, qa nō hn̄t locum rōnes de quibus in aliis quęstionibus allegatis cōtinetur, quę quæstio locū habet in seruo qn̄ non fuerit publicatus.In uasallo autem uide quæ dixi supra parte prox.q.22.

11 Vndecimo quæro,An occidens † bannitū impune ex forma statuti peccet in foro conscientiæ. Alb. ubi supra q.19.dicit sic. Ioan. tenet,quòd sic 32.q.c.īter hæc.Dicit tn̄ se audiuisse dici à religiosis,cōiter teneri contrarium quia talis occidens facit auctoritate legis,& sicut legis minister,& executor, unde sicut iudex puniendo,& occidēdo malefactorem ẜm formam legis non peccat,imò meretur.ut 23.q. 5. quasi per totam, & maxime cap.reos,ita & iste q facit auctoritate legis, & ob uindictam, & utilitatem publicam, & subdit quod credit hāc opin. ueriorem si solus zelus uindictæ,& publicæ utilitatis eum mouisset.Secus id faceret liuore, & delectatione effundēdi sanguinem humanū tunc.n. peccaret mortalr̄.Pro quo remittit ad summā Ray.di.ultra prin. & uers.seq.& dicit, ꝙ quatuor modis pōt intelligi dicta causa,23. quæst.cap. ult. facit quod dicetur infra hoc eodem tempore, & hac parte,quæst.42.Hoc tamen relinquo domin is Theologis.

12 Duodecimo quæritur† aliqui occiderunt B. Bānitum fuerunt capti, & cōtra eos ꝓbatū fuit,ꝙ occiderunt eū ad instantiā inimicorū ipsius uolentiū facere priuatā uindictam, & ꝙ ex hoc ab ipsis inimicis bāniti habuerūt florenos centū ut eū occiderēt,nunqd erunt impuniti,& ur̄, ꝙ non nam sicut legis minister occidendo malefactorem licite facit si facit nō odiose,nec malo zelo, sed cum cōpassione uigesimatertia quæst.4. c.uindictam

& per

& per totam ipsam quæstionem. Cum ergo isti non fecerint zelo iustitię sed priuatæ uindictæ, non pnt dici legis ministri, sed ultores alienę uindictę, & p conns nō sunt excusati p statutum. Item p leges q̄ delicta puniunt non debet delictis uia aperiri C. de ind. uid. l. 2. ne unde iura nascunt, inde nascantur in iuriæ. C. unde ui. l. meminerint. Sed si intelligeremus statutum in casu proposito nonne ex statuto aperiet uia qđ est cōtra iura. C. de iudæ. l. nullus. & 23. q. 4 p totam. Item aperietur uia ad trucidandum hoīes p pecuniā qđ est detestabile crimen, ut extra de homi. c. 1. lib. 6. ergo tales non excusant p statutū, nec est uerisimile statutarios sic intellexisse. Item ur pbari tali rōne, illud qđ fit licite si fit gratis, efficit illicitū, & ur esse delictum si fiat recepta pecunia ff. de recepta. l. 1. in fi. & ad l. Iul. repetun. per totum, & maxime in l. fin. §. fin. ibi. Qui. n. ob hoīem, &c. Sic erit in proposito, & p hoc facit illud gnale, ꝙ multa gratis licent, quæ non licent pecunia accepta. l. 1. cum simili. pro hoc. ff. de bo. liber. si necem. §. si quis, & ꝙ not. de nego. gest. l. si pupilli § si Titii, & de conditio. ob turpem causam l. 4. §. si tibi iudicium, licet forte ista opin. nō sit mala de stricto iure, tn̄ quia uerba statuti sunt indistincta, & gnalia, & gnalr concedentia bannitum quocunq; interfici. Vidi seruari, & statutum intelligi, & interpretari, ꝙ qualitercunq; sit interfectus bānitus ēt per pecuniam excusentur occisores uirtute statuti, licet nō excusentur à pctō, ut dixi supra proxi, qō. uerba sunt Alb ubi supra q. 20. Credo decisionem ueram, licet. n. ille qui tenetur facere gratis, accipiendo pecuniam pro illo turpiter faciat, ut in iuribus prædictis, non tn̄ punitur pro eo ꝙ facit illud qđ facere tenebatur, sed solum ex eo ꝙ pecuniā recipit ut patet in iudice, non. n. punitur ex eo quod iuste iudicauit. sed quia pecuniā accepit, ut hr̄ C. de pęna iu. qui ma. iu. p totū. Item aliud est ꝙ quis teneatur aliquid facere gratis, & tunc accipiēdo pecuniam turpiter facit ut dictis iuribus. Et aliud quod quis possit facere si uult, nō tn̄ teneatur, ut in proposito, tunc. n. non turpiter accipit p faciendo illud qđ gratis facere poterat, ut patet in d. § si tibi iudicium. Et ideo credo ēt de stricto iure decisionem prædictam ueram esse. ff. qui, & à qui. ma. lib. non fin. l. prospexit, cū similibus. Puto tn̄ hoc uerum si illi qui mandauerint, poterant illud per seipsos licite facere. Si aūt ipsi non potuissent tunc puto illos non excusati cum non iure suo, sed mandato aliorū fecerint l. multum, cum ibi not. C. si qs ali. uel sibi, & in materiā l. nō ideo. C. de accus. Exēplū, qdam erat bannitus de Florentia. Florētinus ubicunq; eū occidat Florētiæ excusat à statuto, de mādato Bononiēsis interficit Florentinū illū bannitū Bononiæ Dico, ꝙ forte poterit Florētię cōueniri p ea q̄ dicta sunt qa non fecit iure licito, sed illicito, facit. ff. de fur. l. si qs in ser. ad qđ possent multa iura allegari. Pro quo ult. dicto uide, ꝙ dicam infra hac eadem parte. q. 55. & 56.

13 Sed circa idē decimotertio quæro. † Quidam uolens interficere bānitum existentem in castro non intrauit p portam sed per muros, & illum occidit. An ueniat puniendus. Et si uenit puniendus de quo puniat. Et primo ur, ꝙ puniat ex eo ꝙ p muros intrauit p p pcisam dispōnē. l. ult. ff. de re. diui. & maxime qa licet ei liceret interficere bānitum, nō tn̄ illud erat necessarium pambulum pp qđ id uideat fuisse pmissum. l. ad rem nobilem, & l. ad legatum. ff. de pc cum sim. Poterat. n. p portas ingredi, & sic licito modo eū offendere, & sic non ur facere ad propositū decisio do Tho. de Azo. de qua dicam infra hac eadem parte. q 47. In cōtrariū tn̄ facere ur qa fortasse p portas ingrediēdo id facere nō potuisset ut qa illę psensisset, & sibi cauisset. Itē qa interest reip. ut malefici uulnerent l. ita uulneratus. ad l. aql. Et sic p oēm modū ur fuisse pmissum. Facit. ff. de aur. & arg. leg. l. & si nō sit. § pueniamus, cum si. facit ēt qa cōsideratur illud p p qđ aliqd fit, non illud qđ fit. ff. ad l. Aquil. l. illud. ff. de fur. l. uerum. si. & ad l. ult. de rerū diui. tn̄ deatur eā loqui nisi ex aliqua alia licita causa id pmissum esse uideat qua si oīs lex q̄q̄ præcisa, sic ab alia distinguatur. l. utrum. ff. de peti. hær. & l. non est nouum. de legi cum ibi not & quod hr̄. ff. de in ius uocan. l. q̄uis, maxime qn̄ illius occisio intrando per portas fieri non potuisset. l. 1. C de oper lib. ff. de offi. consu. l. 1 facit C. de poe l decurionum, & qn̄ ibi no. Hæc qō est mihi dubitabilis multū qa introitus per muros non est necessarium argumentū ad inferendum mortem bannito. Et ideo puto dicendum, ꝙ non de occisione bāniti sed de ascensione p muros ueniat puniēdus, nō tn̄ de maleficio doloso. Cum enim daret operam

tã rei licitę, nõ debet de dolo sed culpa puniri, sicut dicimus in l. si adulteriũ cũ incestu. §. 1. de adult. de iniur. l. itẽ apud Labeonẽ. §. si qs uirgines, & eo. titu. l. si cũ seruo. faciunt no. per Cy. in l. 1. ff. quod quisq; iur. per Bal. & alios in l. diuus ff. de sic. & quæ dicam infra hac eadem parte q. 68. & sic remaneat in arbitrio iudicis, sicut ẽt alias dicit Cyn in d. l. fin. de ter. diui. pœnam illius. l. esse arbitrariam quæ ad mortem non debebit arbitrari ut hr̃ in l. 1. §. effractores. ff de effracto

Decimoquarto uiso qđ bãnitus uirtute di-
14 cti † statuti põt impune occidi. Accusator occidẽs. Quæro an exceptio, ꝙ interfectus erat bãnitus possit ꝑ ꝓcuratorem allegari. Quæstio hæc hr̃ in uoluminibus in c. ueniens de accus. C. eo. tit. l. reos. ff. de pu. iud. in l. pe. §. ad crimen. Et ideo in ea parũ instabo. Sciendũ tñ ꝙ Iac. But. disputãdo tenuit ꝙ ubicũque exceptio uenit examinanda seorsũ à crimine semꝑ admittiꝛ ꝓcurator ad illius propositionẽ l. 1. & l. ꝓses. C. ad l. falc. de plagia. & ꝑ multa alia iura. Sed Iac. de Bel. disputãdo determinat cõtrariũ rõne ꝑiudicii qđ fieret ipsi causæ criminali in qua ꝓcurator nõ interuenit, ut in § ad crimen. Ad iura Iac. de But. rñdit ꝙ ibi unũ iudiciũ non parabat alteri ꝑiudicium. Cyn. aũt in d. l. res, sequens. Iac. de Are. cõcludit ꝙ aut bannum est notorium, adeo ꝙ nõ reqrit extrinsecas ꝓbões sed solũ ꝓducto banno apparet talem exceptionem obstare, & tunc admittiꝛ ꝓcurator, arg. l. 1. C. q. & aduer. quos. Si aũt nõ est notoriũ obstare exceptionẽ ꝓdictam sed est dubiũ, tunc non admittiꝛ procurator. & hanc cõclusionẽ ꝑ diuersa uerba sequiꝛ Bar. in d. §. ad crimen. Bal. in l. reos post longam examinationem, & relationum oĩum opi. cõcludit ꝙ aut statutũ loquiꝛ talr̃ ꝙ exceptio põt opponi iurisdictioni. & tunc admittiꝛ ꝓcurator, alias nõ ꝑ d §. ad crimẽ. & ꝑ l. 1. an per alium cau. ap. Cõiter tenemus ꝙ talis excep. notoria possit opponi ꝑ procuratorẽ, ꝑ iura supra allegata, & qđ apposita litis contestationẽ impediat, de quo per Io. Andr. in add. Spe. in ti. de accus. §. seqtur uer. quid si bannitus. ubi refert disputationẽ. Iac de Are. de qua ꝑ Cyn. & Bal. in d. l. reos. Imò plus dicimus ꝙ sine aliquo mandato tertius admittiꝛ ad ꝓducendu bãnũ. Quo producto iudex ulterius non põt ꝓducere. est. n. hoc fauor publicus cõtra bãnitos. & iudici cõstat illud de quo ꝓcedebat non esse delictum. Ita firmat Bar. in l. ubi pactũ. C. de transac. & Bal. ibi, & alleg. 1 §. 1. ne qs eum qui in ius uoc. &c. ubi ẽt tangit Si uero bannũ non sit notoriũ, puta qa nõ cõcordãt qualitates siue demõstratione mortui in ꝓcessu noĩati cũ demõstrationibus bãni, & sic est necesse fieri ꝓbões de identitate, tunc procurator non admittiꝛ ſm Iac de Bel. sępissime seruari uiderim contrarium per rõnes Iac. de But. quod puto uerius producto. n. banno habente aliquam cõcordantiam cum demonstrationibus mortui nõ disputaꝛ de delicto, sed de liqdatione notorii, & ideo admitti debet argõ. C. qui, & aduer. quos. l. 1. & l. ad rẽ mobilẽ. & ad lega. ff. de proc. pro hoc facit qa iudex qui ex inspectatione banni iã producti in suspitione ĩnocẽtiæ adducitur, debet à seipso ipsã innocẽtiã liqdare. l. si nõ defendanꝛ. ff. de pęn. cũ concord. Fateor tñ ꝙ si demonstrationes essent multũ uariæ qđ tunc non adductus in dubitationẽ, sed potius in oppositũ procuratorẽ posset repellere & quẽcunq; cõparentẽ excepto ipso occisorẽ, arg. l. scias a pte. C. de fal. cũ sim. Et hæc puto ueriora q̃ ea q̃ dixit Bal in l. 1. C. qũo. & qñ. iud. ubi uide si libet.

15 Decimoquinto quæritur an † bannitus cui erat cõcessa licentia libere ueniendi, &c. Quæ uulgariter appellaꝛ bulletinus siue saluus cõductus, possit durãte tali securitate interim occidi impune. In hac qõne primo uidendũ est in gñe de huius securitatis materia & primo an dari possit. Secũdo à quo. Tertio an data sic seruãda, & in his qa nõ est huius tract. materia principalis breuiter, & cõclusiue ꝓcedã. & circa primũ dico ꝙ dari põt ut patet in oĩbus iuribus in qbus de tali securitate tractaꝛ in auth. de man. princ. §. sed neque homi. ubi gl. aĩr dixit, sed infra rñdebo. l. in conuentionũ. ff. de pact. in l. Papinianus exuli, de mino. in l. is q reus, de publ. iudic. ad l. Iul. maiest. l. 1. de sepul. uio. l. utimur, cũ aliis iuribus q̃ infra allegabunꝛ. Ad ſm rñdeo ꝙ aut loquimur de securitate perpetua, & illa nõ põt dari nisi a principe. uel habente in loco ius principis. l. relegati. ff. de pœnis. Si uero loquimur de tꝑali, & illa dari potest non solũ a principe uel lege, ut l. fi. ff. de leg. sed ẽt a duce belli. ut d. l. mentionũ. de pac. & ibi not. Item potest dari a iudice sed causa cognita, alias non, ut dictis iuribus hr̃. Itẽ ab aliis qbus ex forma statuti tacite uel expres-

se conceditur per Bar.ff.de decr.ab or.fa.l.fi. Quo ad tertium est aduertendum ꝙ aut securitas fuit data hosti priuato,& illam seruare non cogitur.l.1.§.non fuit ff.de dolo. aut fuit data à persona publica.& tunc ẜm Guil. in d §.non fuit debet seruari fides,& securitas,nisi sit data homicidiis,& aliis q de ecclesia,& loco exempto retrahi pñt ut d.§ sed neq; ,& quod ibi not,Cyn.uero post Pet. in l.pñti.C.de his qui ad eccl.cõf.tenet indistincte tales securitates seruari dr̃e,sed Bal.in d. §.non fuit concludit securitatem datã à superiore seruandã esse indistincte.Si uero est data à iudice,aut causa cognita,& idẽ ꝑ no.in l is q reus,de pub.iud.Si uero sine causæ cognitione tunc dicit ẽt non ualere per l.rel.& sic se seruari non debere.& ita apparet dr̃e intelligi quod dr̃ ꝑ Io.And. in tit.de acc.§.sequi tur,in sæpissime alleg.uers.quid si quis bãnitos,in suarũ addit.2.qõ.Nec prædictis ob.§. sed neq;, quia non loquitur de securitate differente,sed de securitate immunitatẽ ꝑstãte ut ibi patet.Si quis aũt plenius de hac securitate uidere uelit,recurrat ad not. ꝑ scribẽtes in d.§.sed neque,& ꝑ Bar.in l.1.ad l.Iul.ma. & latissime ꝑ Alb.ubi supra q. 48. ubi refert ad literam uerba Old.in disputatione q̃ incipit,Potestas Paduæ. Secundo, principalr̃ ad propositam qõ.uidendum est quid talis securitas contineat.Aut.n.continet ꝙ libere ,& secure omni,& quocunq; impedimento cessante possit uenire &c. Aut simplr̃ ꝙ possit uenire , & stare omni officialium publicorũ impedimento cessante. Primo.n. modo non põt cõcedi nisi à principe,uel eum repñtãte. Secundo modo põt concedi ẽt ab inferioribus, ut patet ex ꝓdictis. Nunc ad ꝓpositã q. Aut securitas fuit cõcessa secũdo modo,& sine dubio occidens bãnitum taliter securatũ non tenetur.securatio.n.non comprehendit licet publica auctoritate faciat, ut dicetur infra qõnib. 45.& 68. Non.n.facit ut persona publica licet securatus auctoritate,sed ut priuatus, & sic in securitate nõ cõpręhenditur. Itẽ qa talis publica intelligitur ẜm cõem vsũ loquendi l. cum de lanionis.§ asinam. ff.de fun.inst.l.lib.§.ꝙ tñ,de leg 3.cum sim.Constat aũt ẜm cõem opin.ꝙ etiam si faceret ut publica persona, non tñ officialis publicus appellatur non ergo pro eo intelligitur concessa securitas.l.si unus. §. ante omnia. ff. de pact. & de uerb. oblig.l. stipul. ista. in princ. & l.quidquid astringendæ, cum sim. Si uero fuit cõcessa primo modo,& sic à prĩcipe,uel eum repñtante.Et tũc aut interficiens ignorabat securitatem prædictam. Et dic ut dicã in 3. tꝑe, par. 1.q.2.ubi tractabitur de occidente rebannito,non cãcellato Si uero sciebat securitatem ꝓdictam,tunc puto eum puniri posse.Talis.n. suspensio a dtp̃s idem debet operari ꝙ liberatio in perpetuum. Dico quoad illud tꝑs.l.sufficit,de cond.ind.& l.si tibi mandauero,in princ.ff mand.Item debet operari,ꝙ appellatio,arg.l.nõ pñt. ff. de leg.& quod not.Inno.in c.ad hoc.de app.Nõ obst.l.1.§.merito,& §.siquis à principe.ff.ne qd in loc.pub.ubi cõcessio facta à prĩcipe nõ tollit ius priuato quæsitum,qa illud uerũ in dubio ubi uerba ad illud se exꝑsse non extendunt,ubi aũt uerba sunt ita ꝑgnantia ꝙ ad illud ius extendantur . illud ẽt tollunt saltem qñ non est ex facto illius priuati quæsitũ ut hr̃ in c.in nostra.de iniu.& dam.da,Pro quo uide quæ dicã in 3.par.huius tꝑis q.86.Cõiter tñ cum quia tales securitates non dantur à principe,sed ab inferioribus. Itẽ quia sunt limitatæ,& referũtur ad personas officialiũ dicimus ꝙ talis securatus ẽt sciẽs securitatẽ possit ĩpune occidi.& ita pluries seruari uidi.

16 Decimosexto quęro† ꝙ talis bannitus taliter securatus ꝙ impune occidi non põt, & eum capiens præmium aliquod nõ cõsequit, ut dicam in seq.q.cõmisit pendente securitate aliquod graue maleficium , puta aliquem uulnerauit,uel interfecit,an perdat beneficiũ securitatis.Ista qõ est disputabilis,tñ in breuibus me expediã,& ur̃ ꝙ non,qa delinquẽs punit̃ in eo in quo deliquit,& non ultra.ff. ad l.Falc.l Paulus,& l.beneficio , & ff.de his q ut ind.l.rescriptũ , ubi circa rem subtractã tm̃ perdit falcidia non quo ad alia. Præterea securitas nullam habet cõdõnem,sed ẽt tꝑelis,& pura.ergo nullo casu põt effici cõdõnalis l.quidquid astringẽdæ,de uerb.oblig.Pro hoc.ff.com l.in cõmodato.§.sicut. Sed puta de iure cõtrarium uerũ esse.Certũ est,ꝙ sine securitate in loco in quo deliquit licite esse non potuisset.Ergo ibidem delinquẽdo suo abutitur priuilegio,ergo illo priuatus est.C. de Iud.l.Iud.& l.nullus, & 63. dist. ubi cum cõcord.Nec uerũ est ꝙ saluus cõductus siue securitas sit pura, imo habet tacitã cõdõnẽ. s.si cõcedenti illam non inferatur offensio.l. qui seruum,de uerb.oblig.l. quid ergo. §. si

hæres

hæres.de leg. 1. Et est casus in l.qro.§. inter locatorem.ff de loc. Intellr ergo quod non possit offendi nisi ipse offensionis cām præbeat,facit.ff.de uerb.oblig.l quidam cū filiū & quod ibi per Doct.Cōstat autem remp.& ipm cōcedentem lædi,offendiq. si aliquis offendatur.l.si quis ingenuam.§. in ciuilib. ff. de capt.& l.ita uulneratus,ad l. Aquil. Et sic intellr reuocata securitas,facit.ff. de sol. l. si cum Corn. & l.cum quis,cum sim.Nec obst. prædictis.l.Paulus.l.beneficio,& l. rescriptū. quia hic qui deliqt non solum deliqt in illū quem offendit, sed ēt in ipm cōcedentē securitatē,& sic nō punitur ultra, q̄ deliquerit. Præterea hodie illa iura sunt correcta, ut in auth.de hęred.& fal.§. sancimus, ſm Rayn. & Bar.in d.l.rescriptum.Concludendo ergo ꝙ poterit impune offendi, & illum capiens habebit præmium à statuto ordinatum, ꝙ maxime uerū est si nulla causa interueniēte de nouo tale maleficiū parū post securitatē concessam cōmisit,pręsumitur.n.dolose illā securitatē impetrasse.l.si uentri.§ fi.ff.de priuil.cred.& sic ei iuuare non debet.ff.ad Mac. l.sed Iul.§.ꝓinde,cum sim.Prędicta vera nisi ad sui defensionē fecerint.tunc.n.siue facere potuerit siue nō,de quo dicam inf.q. 48.nō intellr saluū cōductū rupisse.ff.de fur.l.uerū. Et licet tunc non excusetur qn puniat pœna ordinata ex delicto ꝑ eum cōmisso, non tñ poterit ex primo bāno detineri qa cōtra securitatē cū fuerit ꝓuocatus fecisse non intellr. Facit qd hr.C.de calumn. l.2. cum concord.

17 Decimoseptimo† ēt circa bannitum securatum,statuto cauet ꝙ capiens bānitum debeat hr̄e centum à cōi.Quidam cœpit bannitum hn̄tem securitatem tpalem,quęritur an debeat hr̄e centum.Hanc q.disputauit antiquitus D.Th de Azog & incipit q.ꝓsupposito ꝙ bāniti,& ut qō subtilior redderetur addidit themati,alio statuto caueri ꝙ uerba statuti debeant intelligi ſm propriam signōnē, absque aliquo extrinseco intellectu.Ad affirmatiuam arguit ꝙ bānum non tollitur per affidationē per regulam.l.ꝓut quisq; de sol. Secundo,à iusto errore capientis.l.fin.ff.pro soc.cum sim.Tertio,quia tpalis mutatio rei naturā nō alterat.l.ex facto.§.rerū.ff.de hær. inst.cū concord Quarto,à certitudine tpalis in securatione adiecti.Tale.n. obligationem non suspendit.l.cedere diem,de uerb.sign.cū sim.ergo nec bannū.& sic nec extinctio, nec suspensio præmium denegant. Quinto, arguit à fidantia nō effectiua,uel plena,sed tēporali,& sic non perfecta securatione,& ꝑ ea nullum debet effectum parere.l.5.§.fi. de uerb. obl. cū sim. Soluit pro parte negatiua primo æquiparando fidantiam appellationi per l.non pñt.ff.de leg.Secundo,quia nō est bannitus cum effectu ſm ꝙ debent uerba intelligi.l.1.in fin.ff.quod quisque iur.cum cōcordan.Tertio,per regulam, cum principalis,& regulam accessorium.Securitas.n. operatur circa personam affidati, ergo intellr operari circa præmium capientis quod est accessorium.Quarto,ratione cessante quæ fuit ut malefactores puniantur.l.ita uulner.ff.ad l.Aquil.sed iste captus ꝑ fidantiam puniri non poterit,igitur cessat præmium.l.adig.§ q̄uis, de iure patr. C. de epis. & cler.l.gn̄alr. Quinto,ab incompassibili, qa non pōt eod. tpe,& loco dici bannitus, & non bannitus, C.de fur.& l.1.cum sim Sed si darentur centum huic capienti iudicaretur ut de bannito quod non est uerū,quia affidatus igitur &c. sed ista ratio non cōcludit,quia per bānitos est licet bannitus affidatus.Non. n.ex hoc intelligitur ad tp̄s rebannitus per not.in l. fin. C.de sent.pass. Subdit quod quia debitor est ille à quo inuito pōt extorqueri de uerb.sig. l.deb.& ille proprie dr debitor. & ideo bannitus securatus quia interim inuitus nō pōt exigi non proprie dr bannitus, ergo statutū sibi non locum uendicat, quia uerba debent proprie intelligi licet autem prędictæ rōne sint persuasiuæ illi tñ quæ facta est à ratione cessante inhæret. Et ad contraria respondet quod uerū est eum interim esse bānitum,sed non cum effectu. Ac etiam ꝑ cessantem rationem dicit non esse illum,de quo loquitur statutum,& uerū dicit etiam ignorāte, ut dicam infra hoc eod.tpe,& parte q.23.& duabus seq.& in 3.temp.parte 1.q.3. poterit tamen tunc repetere expensas quas fecisset in capiendo l.mulier inops. de cap. & quod dicam infra hac eadem parte quęst.19.

18 Decimooctauo queritur† utrum p̄mium quod datur capienti bānitum debeat diuidi inter eū,& fiscum,& ur quod sic,& ur probari.ff.ad Syll.l.Corn.in fi.ibi tangit Ray. post Dynum.In contrarium est ueritas,ut not.in l.si quis id quod in prin. ff.de iurisd. om.iud. & ad l.Corn.in fi.respondet quod ibi est speciale quod etiam tenuit Iac.de Aret. insti. de

acc.

dc.§.pœn.& idem breuissime referendo tantummodo Dy.dixit Alber.ubi supra q.47.Hęc decisio debet intelligi qñ statuto cauetur, ꝙ præmium detur capienti de bonis bāniti. Si enim diceret statutū, ꝙ detur de bonis cōis frustatoria esset q̄stio, an fisco debeatur dimidia, ff.de sol.l.qui sic.esset. n. potius nugatio quædam ut l.si q̃s a filio, & quod ibi not. de legat. 1. Si ergo statutū dicat, ꝙ capiens bānitum dēt habere centum de bonis bāniti.nihil debebit dare fisco, q̃a intelligitur quod totū applicetur. Ita.n.dictat statutū à quo decipi nō debet, l. 2. C. de his qui ue.æta.imp. Nec illa iura aliq̄d faciunt. Loquuntur.n. de pœna quæ debetur à cōtrafaciente, & dubitatur an debeatur agenti, an fisco de quo dic ut dictis iur. & plenius in l.agrar.ff.de termi. mo. q̄ limita nisi pęna imponat̃ pro interesse lęti. Tunc.n.ei in totum applicat̃ quocunq; iure agatur, l.in eū iūcta, l.quiq; .ff.de in ius uoc. Facit, C.de leg.l.pen. Quæstio aūt p̄dicta loquitur de p̄mio quod datur faciēti id ꝙ à statuto ꝑmittitur, & ideo tanq̄ à separatis non est licita argumētatio, l.fin.de cal.cum simi.

19 Decimono quæritur, † Titius in capiendo Caium bannitum fecit expensas, An debet illas repetere à cōi. Dixit Bald. ꝙ sic ꝑ l.mulier inops, ff.de captiuis, ut ipse not.in c.1.in prin.hic finit lex Corn.& incipit consue. re. ꝙ sine dubio ueru est qñ ex forma statuti nihil datur capienti. Si autē aliquid datur tunc dubium est, an illud in expensis imputetur, In qua puto dicendū. ꝙ aut datur pro p̄mio aut simpliciter. Si pro pręmio potest ēt petere expensas arg.ff.de cond.& demon l.q̄bus diebus, §.dñs . Si simpliciter tunc non possit expēsas petere nisi excederēt quantitatē datam à statuto. Tunc.n.posset id residuum petere. facit quod hr̄, ff.ui bon.rap.l.1. cum ibi notatis de cond.inde.l. eleganter, §. si quis post.de transact.l.& post rem cum simi.

20 Vigesimo † pone statuto cauetur quod q̃ cœperit, & præsentauerit bānitum potestati debeat hr̄e centum à cōi, plures cęperunt bānitum, & illum captum cōi præsentauerunt quæritur an debeat habere q̃lbet centū, an oēs unica centum, & uidet, ꝙ q̃lbet debeat habere centū per l.q̃ filiabus.§.si quis ita. de le. 1.& inst.de lib.agn.succes.§.si plures. Dicit Alb. ubi supra q. 104. quod hæc quæst. pōt decidi sicut deciditur quæstio de pluribus intrātibus simul castrum, & remittit ad not.ad §.discipuli, in proœ.ff. Illa q̄stio ponitur ꝑ Bart.in l.hoc articulo , ff.de hæ.insti. Et determinat, ꝙ inspicienda sunt uerba statuti an loquatur ꝑ uerbum uniuersale, siue collectiuū an per distributiuum. Primo casu oēs habeant una centū. Secundo, quilibet habeat centū per d.l.q̃ filiabus.in fin. Credo, ꝙ hoc sit uerū.si tñ appareret factā fuisse fraudem ut q̃a multi cœperūt unum ad quē capiendum sufficiebant pauci, non puto cibus dñi, sed solum illis principalibus in capiēdo. Nec.n.uerisimile est, ꝙ fiscus uoluerit iactare pecunias, l.cū de indebito, §. 1. de prob. & se in infinitū obligasse, l.q̃ bona. §.ult.de dā. inf. Et ita in pluribus ponetibus uexillu, &c. terminauit Pet.& post eū Ray.ī d.§.discipuli. Pro qua determinatione facit tex.in d.l. q̃ filiab.§.1.in fi. Quę aūt sint dictiōes collectiuę, & q̄ distributiuæ.uide in d.l.hoc articulo.

21 Vigesimoprimo quæritur, † Statuto cauetur, ꝙ qui cœperit bannitum, in pecunia debeat hr̄e 50. Qui autē cœperit bannitum in persona debeat hr̄e centum. Titius bannitur in mille, & si non soluerit intra mensem, intelligeretur bānitus in ꝑsona, fuit intra mēsem captus, & p̄sentatus, & deinde elapsus ē mēsis, & non soluit. Quæritur quod p̄mium debeatur capiēti. Quęstionem istā sub terminis ꝙ bānitus erat in centū, & si caperetur, & intra mēsem à die quo in fortiam cōis uenerit non soluerit dr̄et decapitari. disputauit Odofr.ut refert Alb.ut supra q.76.& multū copiose allegat. Primo, ꝙ debeat hr̄e cētum à cōi publicā utilitate ad l. Aq̃l.ita uulneratus. de male.& ma.l. fi. quæ fortius insurgit quāto ad maius p̄cium inuitabuntur hoies ad capiēdum pe leg. 2.l.cū pater, §.1.ad fi. de annu.leg.l.fero.in fi.1.rñso. Secūdo, à cōsideratione effectus cōsecuti q̃ in iure attēditur, l.1.in fi.quod quiq; iuris, sed effectus est secutus q̃a condēnatio pecuniaria cōuersa est in ꝑsonalem, ff.quod met.cau.l.si cum exceptione, §.hæc aūt actio. Ergo iste effectus debet cōsiderari.ff.de actio.emp.l.1.& C.eo.l.si traditio. Tertio, à duplicitate rōnum.duæ.n. rōnes.s.transfusio sniæ pecuniarię in corporalē, & ipsa executio uincūt unam.s.uerbalē condōnalē in pecunia. C.de edic.diui Adria.tol.l.fi.& extra da treu.& pa.c.licet. Quarto, à purificatione cōdōnis quæ retro trahitur, l.potior.i prin.q̃ pot.in pig.hab. Et sic purificata cōdēnatione ꝑsonali retro dicet̃ captus

bannitus

bannitus in persona.ff.de usufr.uc.l. sed, & si aliquid.§.interdum. de sol.l.1.cū simi. Quinto, a purificatione p̄sentationis capti ad iudicem.de fur.l.interdum.§.q fi.de condit.ob cau.l.pen.sed ipsi iudici sufficeret in quacunque parte.iudicii ius superueniret.l. non pōt de iud.&l.si rem.§.fi. de pig. actio. de pecu. l. q̄situm,cum sim.ergo,& ipsi p̄sentatori suffice re debet. Sexto,a nā transfusionis q̄ est ab initio facta postea transfusione unicus actus censeaf.ff. qn̄ dies leg. ce.l.si cum p̄finitione. l.si pœnam.&l.1.ff.qn̄ di.le. ce. l.1.§.item si ita.ad l.falci.ad l.Aquil.l.si uulnerato seruo, cum si.Arguit secundo,ꝙ utrunq; præmium cōsequi debeat.Primo, q̄a tale p̄miū cū sit beneficiū debet latissime interpretari de cōst. prin.l.si Secundo,à similitudine periculorū q̄ uersanf in capiendo.l. si seruus.de his qui ad eccl.confu. C.ad l.Iul. de ui.l. qm̄.ad l. acq.l. quemadmodum in fin.Et sic debet esse multitudo præmiorū de iureiur.l.semper §.negociatores. Tertio q̄a cum sit dubiū qd p̄miū debeaf,debet fieri interpretatio cōtra fiscum ff.de iur.fis.l non puto.Quarto, à pluralitate cōdemnationū,pēdēte.n.cōdōne utroq; modo cōdemnatus erat.l.1.§.biduum. ff. qn̄ ap. sit ergo ēt debet esse pluralitas prēmiorū de ap. cū in una,ad Turpil.l.1.§.si plura.de ope. non.nun.l.de pupillo.§. si pluribus. Tertio, principaliter arguit,ꝙ debeat hr̄e solummodo quinquaginta.Prima, quia ubi obligatio pendet ex pluribus cōdōnibus à prima purificaf,& amplius non committif iud.sol.l. cum quærebaf.de uer.ob.l.si ita q̄s stipulatus. Sed obligatio ad primum pendet a prēsentatione banniti pecuniariter uel ꝑsonalr̄, ergo purificatur a prima p̄sentatione querat pecuniaria Secundo,q̄a prēmiū debef ipsi actui præsentationis, ergo illud tēpus attēditur nō īspecto ꝙ postea aliunde deueniat ut d.l.si pœnum.de rei uen.l.non ideo.& l.si q̄s hac lege. ad Syll. l.1.§.1.cum multis si. Tertio, qn̄ facto alicuius aliqd cōsequendum est nō sufficit id fieri facto nultitia uel negligentia.l.2.ff. de cond. & demon.de bo.pos.l.1.§ semel, cum multis cōcor.Qđ aūt prēsentatus puniaf ꝑsonalr̄ cōtingit sua culpa,& negligentia,q̄a nō soluit. ff.de fideic.lib.l.si q̄s in sua.ad fi.de rei uend. l.ex diuerso §.petitor.cum simi.Et sic fisci obligationem non auget de fideic.l. fin. cum si. Quarto, q̄a sicut ꝙ semel meum est amplius meum fieri non pōt.l.3.§.ex plurimis.de acq. pos.inst.de le.§.si cui,cū si.Ita semel præsentatus amplius præsentari nō intellr̄,sicut nec ex assidua cōtrectatione non nascif nouum furtum.de fur.l.& qui.Et sic attenta prēsentatione prima qua fuit cōdēnatus pecuniariter nō attenditur alia,nec id quod postea occasionaliter uenit de pecu.l.eo tp̄e. Quinto, cōe cui fit præsentatio unicum bannum recipit de pac.l.rescriptum.§ si pacto.cum si.Ergo unicum præmiū debet de cond.& demon.l. plautius. sed in dubiis debetur minimum de reg. iur.semper in obscuri.& l.semper.ff.de uerb. obl.ergo, &c. Sexto, q̄a ab initio pecuniaria obligatio ex quali cōtractu orta est.l.3.§. idē scripsit.ff.de pecu.& de tute.& ra.dis.l. defensor.Item deinde nō soluta pecunia ēt ex qua si cōtractu orta est obligatio ad ꝑsonam iisdē iur.ergo prima non est nouata.l.fin.C. de noua.s̄m ueram opin. Et sic est in electione fisci ꝓ qua obligatione soluere uelit.l.si quis a socio pro socio cū si. Vltimo quia a primordio tituli fit denominatio.C.de testa manu.l.fi.Et ideo a prima condemnatione debet ipsa præsentatio cōsiderari.Et sic debet hr̄e ꝓ prēmio 50.tm̄.Finalr̄ dixit soluendo quosdam tenuisse,& ita fuisse qnq; iudicatum ꝙ præsentans debeat consequi maius prēmiū per allegata suprà pro illa parte. Dixit tn̄ uerius esse 50. tm̄ deberi per iura pro ista parte allegata,pro qua decisione adducit de leg.2.l.Sempronius proculo,de le 1.plane §.sed si non corpus, de probatio.l.50,Vbi in dubio detur unum, & minus.Ad contrariam respōdet. Ad primum quod etiam alias quam prēmiis quis debet inuitari ad fauorem patriæ de uentre in posses. mitten.l.1.§ si ea.cum si.Ad secundum, ꝙ in ipsa præsentatione dr̄ factum consumatum. Ad tertium,ꝙ duæ rōnes hic non currunt circa idem.ut secunda ratione pro hac parte facta. Ad quartum r̄ndet,ꝙ quia soluere,& non soluere est conditio ptātiua retro non trahitur ut l.1.qui. potio.in pign. habean. licet secus sit in casualibus ut l potior.eod.titul.Ad quintum r̄ndet, ꝙ præsentatio debet unico iure censeri.l.eum qui ædes,de usucapio. Ad sextum r̄ndet,ꝙ ista iura loquuntur in legato quod pendet a mera uoluntate testatoris. Et ideo quocunq; appareat deberi secundum hr̄ perinde ac si illud tm̄ fuisset legatum quia sic de eius uoluntate apparet, Sed in casu nostro iudex post sn̄iam habet ptātem. ff. de regul.iur.l.iudex.& sic una non transfunditur

in aliam, sed in vtraq. perseuerat licet vtriusque commodum consequi non possit. Si hæc videre extēse velis, vide vbi supra vbi scribit hoc per sex columnas. Pro ista parte faciunt duo. Primum ꝙ condemnatio pecuniaria nō transfunditur in personalē, nec illius fit nouatio ſm notata per Bar. in l. 2. ff. de pub. iud. per Bald. in l. magnam, in fi. C. de contrahenda, & commit. stipulatio licet ipse Bart. aliter tetigerit arguendo in l. cū duob. §. idē rñdet. ff. pro socio. Secūdo qa qualitas adiecta verbo, semper intelľr scd̄m tp̄s verbi. l. in delictis §. si extraneus ff. de noxa. Et si cum tp̄e præsentationis in vtroq; themate reperitur bannitus in pecunia non in persona verbum bānitum intelľr scd̄m tp̄s verbi ceperit siue præsentauerit. Et sic debentur solummodo quinquaginta. Faciunt not. per Bar. in l. ex facto, in princ. de vulg. & pupil. Et ideo vt subditur vbi supra in fi. Si bannum conuerteret̄ quia bannitus esset in persona saluo ꝙ si intra mē sem à die capturæ solueret mille illum capiēs deberet hr̄e centum, quia tp̄e præsentationis bannitus erat in personam. Ad qđ alle. idem Odofr. de verb. obli. ita stipulatus, de reg. iur. l. miles. §. decem. & d. l. si pec. 2. rñd. & l. 1. §. item si ita ad l. falc. Et ista decisio vr̄ facilior prima qa cum solutio pecuniæ sit in hoc casu in conditione nō est in obligatione vt l. si qs sub cōdōne ff. si qs omis. cau. test. Et ideo tanq̄ cō dō ptātiue voluntaria retro nō trahitur. Sed in præcedenti videbat̄ necessaria, qa erat in cōdōne, & ideo retro trahi videbatur conditio licet esse ptātiua. vt l. 1. qui pot. in pig. hab. & l. Titius, quę res pig. ob. pos. sed īn de qđ solummodo solutio esset illa q̄ retrotrahitur quæ in oblig. non erat, & sic nō obstat decisioni suprascriptæ. Et nota bene titulum qōnis quia hic terminus non currebat à lata sn̄ia sed captura. Et sic patet ꝙ iudex volebat eum intelligi interim bannitum, & sic non sunt hæc contraria his quę dicam hoc modo tempore parte vlt. q. 79. vbi vide.

22 Vigesimosecundo † stante statuto, ꝙ qui cœperit bannitum debeat hr̄e certū p̄mium, ptās illius loci cœpit quendam vt malefactorem quem ignorabat esse bannitum, cū post capturam, reperiat eum esse bannitum. vult p̄mium à cōi, q̄rit̄ an debeat illud hr̄, Hanc qōnem formauit Bar. in l. 3. §. vtrū. ff. ad syll. & determinauit qđ non debeat hr̄e, & idem Bal. tenuit ibi, & in l. genero. ff. de his qui notinfa. Et mouentur pluribus rōnibus. Prima, quia ptās suo salario debet esse cōtentus, qa illud habet pro exercitio sui officij in auth. iusiur. ꝙ præ. ab his, & in auth. scriptum exēplar. §. sicut. Secundo, quia ipse ptās non cœpit sponte sed ex necessitate sui officii, qđ est purgare ꝓuinciam malis hominibus l. congruit. ff. de offic. præsi. ergo p̄mium consequi non debet, vt d. §. vtrum. & de acq. re. do. l. 3. §. si seruus. Tertio, quia illud gratis facere tenet̄ ergo p̄mium capiendo turpiter faceret l. 1. de cond. ob. tur. cau. bene facit tex. in l. q si ne. ff. de neg. gest, Quarto, qa cœpit eum nō vt exbannitum, & sic statuti cōdōnem nō adimpleuit, ignorabat. n. eū bannitū, ergo, &c. l. 2. de condit & dem. & d. §. vtrum, Adde quæ dicam in duabus q. post sequentem.

23 Vigesimotertio † Stante d stat. viget aliud statutum quo cauet̄ quod homines de villa teneantur trahere ad rumorem, & capere malefactores, & exbannitos. Quidam iuit ad capiendum exbannitum, & cum exbannitus fugeret, eleuauit rumorem ꝑꝑ quod hoīes de villa insecuti sunt eum, & illum cœperunt. Querit̄ in alicui p̄mium debeat̄ Bar. in l. 3. §. vtrum. ad Syll. dicit ꝙ nō. Primo, non hoīes de villa quia incitati non sponte sed coacti illum cęperunt vt ibi. Ille ēt qui insecutus fuit hr̄e, non debet, quia ipsum non cœpit. facit quod hr̄ in l. si barsatoram. C. de fideius. cum concor. facit. ff. de acq. re. do. l. laqueum.

24 Vigesimoquarto † Stante eodem statuto Seius sciens Titium bannitum, ignorans aūt statutum ṗdictum p̄mians capientem cœpit Titium, & ptāti eū p̄sentauit. querit̄ an possit petere præmiū. Dices tu ex dictis supra ꝓximis. q. hæc. q. est decisa. ꝙ nō qa ad impediendum lucrum sua ignorantia pōt cōrra eū allegari, vt d. l. si is. §. si seruus. de acq. re. do. sed non est sic. aliud. n. est ignorare illum esse bānitum, & aliud est ignorare statutum p̄miās capientem, Primo, casu locum hn̄t quæ dicta sunt supra secundo casu talis ignorantia nō nocet. Commodum. n. à statuto datū q̄rit̄ et ignoranti statutum arg. C. de dec. l. pen. lib. 10. & ita determinauit Bart. in l. oēs populi. de iust. & iur. in q. 5. principali in principio.

25 Vigesimoquinto † dictum est supra ꝙ occidens bannitum q pōt impune offendi pœnam non meret̄. Quærit̄ an sit necesse qđ probet occidentem sciuisse illum fuisse bannitū. Bart. in l. genero. ff. de his qui not. inf. & in l.

inter omnes.§.recte.de fur.dicit ꝙ non, quia quantum ad incommodum ignorantis talis ignorantia alteri nõ ꝓdest, sed stare debeat ueritati ut d.l.genero. & d.§. recte.de cri. expil.hæred.l.fi.inst.de obl.q̃ ex delic. ma.§.placuit, & ita communiter tenetur.

26 Vigesimosexto,† Caius sciebat Titiũ Ioãnis esse bannitum,uidens alium quẽ putabat esse Titium Ioannis, & in ueritate non erat occidit illum. Quærit̃ an statuto ꝑmittente occidi bãnitum excuset̃.Istam qõnem formauit Franc.de Aret.in l.si cum seruo. ff. de iniur.& arguit qđ excuset̃,& in nullo puniatur arg.d.l.si cum seruo.& eo.tit.l.illud.§.fi.Non enim cogitauit delinquere, sed putauit se licite agere.dicit.n.nõ teneri de dolo, sed puniri põt ẽm modum culpæ.arg.l.scientiam.§.qui cum aľr.ad l. Aquil. Aduertendum ꝙ aut habuit iustam causam sic credendi, puta q̃a sic publice tenebat̃ ꝙ ille esset Titius Ioã. & tũc in nullo punit̃ arg.ff.ad Mace.d.l.3.& C. eo.l. Zenodorus.cum si.si autẽ non tenebatur publice,sed ex aliqua causa motus fuit ad sic credendum, & tunc non sit in dolo nõ põt Cornelia de sicariis cõueniri.l.in lege.ff.ad l.Cor. de sic. Sed ut dcm̃ est ꝓ modo culpæ aut latę aut leuius poterit puniri ut supra. Quæ autẽ sint tales culpæ hr̃ in l.qđ ner.ff.dep.An aũt hoc casu plenissima culpa puniri possit cũ dabat opã ex aspectu rei licitę recurre ad no.ad l.aut facta.§.del.ff.de pę.& ĩl 1.ff.de l.ꝑ Doc.

27 Vigesimoseptimo quęro,† suꝑ dicto statuto ꝙ bannitus possit impune offendi. Quædam uniuersitas fuit bannita de quo dixi supra in primo tp̃e parte 1.q. 5.An q̃libet de illa uniuersitate poterit impune offendi: non insistendo in uerbis dicendum est ꝙ non, q̃a nullus singlr̃ ut ipse est bannitus ut hr̃ in l. in tm̃. §. qui in uniuersitatis. ff. de re.di.& de in ius uoc.l.sed si hac.§.q̃ manumittit̃, & quod habetur per Bar.in l.4 ff.de re iud.

28 Vigesimooctauo† Bannitus captus erat à familia ptãtis. Titius illũ uidens in manibus familiæ ĩterfecit,Quæritur an potuerit impune facere.Istam §. formauit Dy. in l. laqueũ. ff.de acq.re.do. & ibi ẽt ponit Bart. sed latius ponit in l.3.§.trãsfugas. ff. ad l.Corn. de sic. & refert Iac. de Are. ẽt disputasse qđ ẽt dicit Ioan. Andr. eius determinationem effectiue referẽs in addi.Spe.in tit.de accus.§.sequitur uers.q̃d si q̃s bannitus circa princ. magnę additio.Et ideo posset cum sola decisione transire remittendo ẽt ad dot. per Alb. ubi supra q.64.q̃ atñ aliqua pulchra dñr ꝑ Ia. de Are. & alias eius disputatione latius qua referat Ioan.And.Tñ quã breuius potero hĩs subiiciam ẽt cum aliorũ dictis.Arguit.n.primo ad affirmatiuã ꝙ poterit impune occidere. Primo,à uerbis legis, quæ & si dura sint seruanda sunt l.prospexit.ff.qui,& à qui.& l. qđ cõstitutum.de mili. testa. Secundo, q̃a lex non distinguit bannitum captum à non capto,ergo,&c.ff.de publ.l.de precio.Tertio,q̃a cum adhuc duret bannum debet durare effectus. C.de infe.pe. cęli. l.1.de ferri.l.à nullo, addebat Dyn.q̃a captio non facit desinere eũ esse bannũ, ar.ad hoc.C.de decu.l.2.Quarto, ꝑꝑ incertitudinem, q̃a licet captus esset non tñ certum erat ꝙ pœnã pateretur. poterat. n.fugere.l.si apparitor. C.de appart.lib.12. & de ac.re.do.l.3.§.illud, & de incẽd.rui-nauf.lege pedius.Quinto,depræhensum in facinore licet occidere ei cui alias non liceret. C. de sic. lege is qui. ff. de uerbo. obl. q̃ seruum. de legat.1.quid ergo, §. si hæres ergo fortius istũ depræhẽsum quẽ ante licebat occidere, sic ꝙ cum sit factũ lege ꝑmittente pœnã non meret̃.l. Graccus.C.de adul. Adduxi etiam Dyn. ad hanc partem.l.in laqueũ de acq.re.do.ubi dr̃ ꝙ feram illaqueatam possum appræhẽdere,q̃a multa pñt occidere ꝑꝑ q̃ à laqueo euadat.Ad hanc partem ẽt adducit Bal.in l.libertas.ff.de stat.ho.ꝙ non interest reip.à quo occidat̃ duntñ occidatur.l.cũ seruus.ff de uerb. obl. Item q̃a cum quilibet à statuto habeat ptãtem occidendi, non hẽt necesse à iudice impetrare.l.q̃ sub cõdõne.§.fi.de cõd.inst. In cõtrarium alleg.Dy.l.carceri.& l.fi.in §. fi.de custo.reo.ubi dr̃ ꝙ capite punitur q̃ carceratum interficit, captus aũt dr̃ carceratus ut l. qui neque.ff.de uerb.sig. Dicebat tamẽ illis. ll. rñderi posse, quia hic erat certum bannitum illum debere mori, ibi nõ, sed subdebat ꝙ alia rõne dici põt talem interficientem puniri, quia non licet alicui ꝓuincialiũ aliquẽ è manibus officialium eripere in auth.ut oẽs obe. iu. prouin.§ eripiant.Iac. uero ad hanc partem abducebat statutum intelligi debere in eo cui per iudicem pœna imponi nõ põt arg. C. de iud l. nullus, sed hic captus erat in ptãte iudicis arg. ff.de dol. qui saxum, & sic puniri poterat. Item quia alias licet auctoritate legis occidere resistentẽ, cui non resistentem à contraria non licet occidere. C. de his

qui ad eccl.cõfug.l.si seruus ita,& hic nõ licet bãnitũ nõ resistentẽ, imò indici obediẽtẽ interficere. Præterea hic erat in custodia reip. ergo debet reseruari ut torqueatur.C.de episc. aud.l.raptores, & ut saluus sit debito supplicio.ff.de qõ.l.qõnis,& de cust. reo l.1.de male.& ma.l.fi. alle. Bal. ꝓ hac parte l.adictos, C.de episc.aud.ubi dr̃, ꝙ priuatus non potest impedire iudicis executione. Itẽ addebat rationem, iudex est executor ordinarius, iste priuatus extraordinarius executor.Sed ubi locum hẽt remedium ordinariũ cessat extraordinariũ.ff.de mino.l.in causæ Soluit Iac.quæstionem pro hac parte per iura pdicta ac etiã qa lex pmittit hostem occidi.l.3.§.fi.ff.de sic. Et tamen postquam captus est occidi nõ potest ut inst.de iure perso.§.1. de statu. homi. l.3.§ serui. Et facit. ff.ad l.Aquil.l sed.& si q̃cunque. Item quia causa ꝑꝑ quam poterat à quolibet occidi.s.defectus publicæ uindictę cessat in ꝓposito ergo. &c.l.quod dcm̃. ff.de pac.Ad contraria r̃ndet.Primo ad uerba statuti, qa intelliguntur alio non interueniente qđ impediat. Similiter tutor, & legatarius pñt esse testes hoc intelligitur nisi aliud impediat.ff.de testa.l.qui testõ, in princ. & de obsequiis.l.Titius, sic,& alias in l.non erit. § dato.de iureiur. & l. tut. Item quia ubi una lex non distinguit. l.una. C. de inof.donat. Facit lex ut gradatim.§.sed, & si lege,de mune. & hon. Non ergo factum est lege permittente, imò uetãte,& sic quasi omnia argumẽta tollũtur. Addit ẽt si quis dixerit hoc ius occidendi cõpetere reip.& cuilibet alii insolidum, sicut alias dr̃ in lege si cui. §.iisdem, de accus. locũ habuit poccupatio. ff. de ꝓcur. l.pluribus. Plus dicit, & notabiliter,quod in eodem tp̃e concurreret respublica, & priuatus dr̃et respublica pferri. aut tanq̃ ille cuius directo cõpetit,C.de nouati. l.3. Aut qa eius uoluntas æqor est,qa cõtinet uiam iuris,& iustitię ordinariã ar.ff.de re iud. l. inter pares, & C. q bo.ce.pos.l.fi. Add r̃õnem, ꝙ potentia offensionis procedit ꝑꝑ contumaciam q̃ eius pœnam aggrauat uel l.relegati.ff. de poe. illa autem contumacia est finita postq̃ est in manibus familiæ, s.quo ad hũc effectũ ut à quocunq; possit occidi.Remanet ergo solũ pęna primi delicto ob qđ bannitus est. Adducit simile de feris bestiis, q̃ licet à quocunq; capi possint non tñ pñt capi cũ sunt in manibus alicuius.ff.de acq.re.do.l.3.in fi.Et hanc partẽ tenet Cy.in d.l.libertas, & Bar.in d §.trãsfugas,addẽs ꝙ illi q ueniunt de necessitate ad ciuitatẽ dñt hr̃e securitatẽ à lege,l.2.§. legatis.ff.de iud.& ff de leg. l.fi. Sic ẽt dicimus in testibus ut ea.l.2.§.si qs, & sic concludit ꝙ ille qui ducitur à familia de necessitate uenit, & sic dr̃ hr̃e securitatem à lege: Ideo illum occidẽs incidit in l. Iul. maiest.ar. ff ad l.Iul. maiest.l.1.& ibi ẽt hoc sequitur Ang. Credo qđ uerũ est cum non potuisse occidi in manibus familiæ,& qđ illũ occidens teneatur pœna l.Corn de sic.ꝓ d.§.transfugas.Sed non puto quod teneatur pęna legis Iuliæ maiest. tũ qa iure non cauetur de securitate legis nisi in certis casibus inter quos iste nõ reperitur.Tũ ẽt quia pœnę non debẽt extendi. ff. de pœ.l. interpretatione,& l.si pses,ac ẽt quia in ciuitatibus aliis ab urbe tali pœnæ locus non est ut dictum fuit supra parte 1.huius temporis, q.15.& hæc locum habent quando iuste captus erat, si uero iniuste, uide infra.q.31.

29 Vigesimonono† Statuto cauet, ꝙ capiens bannitum debeat hr̃e centum à cõi, altero punitur uadens in alterius territorium ad aliquem capiendum. Titius bannitus de Florentia ubi est statutũ erat in territorio Florẽtino: Sẽpronius uoluit eum ibi capere, ille uero aufugit in territoriũ Bononiensẽ,& ibi à dicto Sẽpronius eũ insequentẽ captus fuit, Quæritur an potuerit capi.& sic Sempronius debeat puniri uirtute alterius statuti Ioan. And.in d. tit. de acc. §.sequit̃, uers.qd si quis in suarum additi.uers elegans Old.qõ. refert Old.disputando terminasse Titiũ capi nõ potuisse, & sic Sẽproniũ puniendũ. Allegat primo ꝓ casu, l.qs sit fugitiuus, §. idẽ Cęcilius, ff de ædil.edi.Et ibi declarat qualr̃ inducatur ponẽdo ibi casum, sed nimis ꝓlixe, qa in gl. satis apparet, & cõfirmat hoc dictum qđ ex iure loci non debebat aliũ locũ ingredi.Allegat.ff ad Marce.l.si filius, §.fi. Adducit etiã l. qui cũ maior, primo r̃nso de bonis lib. Item qa cõditio existentis in fuga põt ad eius cõmodum uariari, l.si quis in seruitute, de fur. Sic ergo cum intrauit territoriũ Bon̄. factus. est lib. deducit ẽt not. in l. talis scriptura de leg.1.in ult.gl.& ꝙ uerba secũdi statuti sunt clara ergo seruanda l non aliter, de leg. 3. & quia limitatio locorũ est certa, & sic nulla restat iuris.q.ancillæ.C de fur. Et dicit non prodesse licitum principium, quia ꝑꝑ mixturã inspicit id q đ nocet ut no.de reg.cato. l. 1. &

ibi

ibi concord. Ac etiam quia effectus secutus est in loco prohibitio. Et ideo à princ. licito legem non assumit. Allegat. ff. si serui. uen. l. sicuti. §. Arist. & ad l. Aquil. l. quemadmodum in prin. Et sic cessat perceptio rei altero prius illam apprehendente. ff. de acq. re. do. l. in laqueum, & l. naturalē. §. illud. Item qa pacificā tur excessus in loco, & excessus in modo. inst. de act. §. huic autē, sed excessus in modo puni tur ut l. 1. C. vñ ui ergo & excessus in loco facit. ff. de adul. l. si adulteriū cū incesto. §. Imp. ubi punitur qui plus fecit, quā debuerit. Et sic concludit talē capientem puniri. Quod ēt sentit Bar. in d. §. idē Cecil. Hanc disputationem si integram uidere uelis recurre ad Alb. ubi supra q. 77. unum nolo omittere quod ipse Old. dixit ꝙ cū alicui conceditur facultas limitata, ille q excedit limites, non facit sibi concessum, sed aliud. ff. ad Treb. l. sed si ante, quēadmodum serui. amit. si cōem. §. 1. mand. l. diligenter, de re. eorū qui sub tut. uel cur. l. si pupillorū. §. si ꝑtor. Sed ad capiendum bannitum sunt limites limitati ꝑ statutū. s. intra territorium. Qui ergo excedit, aliud facit, & sic prohibitum. & ideo quantuncunq; bonus effectus secutus sit nihilominus punit. C. de neg. gest. l. fi. Et ideo uenit à ꝑmio repellēdus, quia eadē non pōt esse causa pœnæ, & ꝑmii de neg. gest. l. siue hæred. ex hoc ult. colligo, ꝙ quo ad præmium assignatū capienti bannitum gñale statutū restringitur ad hoc locū statuentis licet quo ad euitationē pœnæ talis restrictio non fiat ut dicam infra q. 46. & rō pōt esse diuersitas lucri, & damni arg. l. fin. C. de codicil.

30 Trigesimo † Pone supra proxime dictum est de priuato capiente extra territorium. Officialis Florentinus puta uicarius alpium cœpit bannitum de Florentia in territorio Bonoñ. Quæro an possit cōtra illum executionē facere an uero teneatur eū relaxare, & pristinæ libertati restituere. Hęc qō uidetur fortior præcedenti, quia nullum præsupponitur statutū disponens contrarium, sed eadem nihilominus debet esse decisio. Et si ponis ꝙ bannitus à principio non esset in territorio Florentino, sed in Bonoñ. & inde extractus fuerit, res est clarior, non. n. fregit fines bāni. & ꝑ conñs capi non potuit, ita dicit Iac. But. in auth. iudex C. de epis. aud. Et ita ēt determinauit Fr. de Aret. in l. quis sit fugitiuus. § idem Cecilius, per illum tex. & per not. in l. à diuo Pio §. 1. de re iud. & in l. add. C. de ep. aud. per l. extra territorium, de iur. om. iud. Est. n. tunc officialis exñs in alterius territorio ad instar priuati. l. 2. ff. de off. proc. & l. ſm Bald. in d. l. addictos. & ex his patet, ꝙ tanquam spoliatus sua libertate ante omnia restituendus est l. si quis ad se fundum. C. ad l. Iul. de ui. si per uim. uel alio modo. l. 2. Et uꝛ expresse casus in l. si quis liberum. ff. de prob. & facit de lib. cau. l. liberis. § fin. & de acq. re. do. l. nemo. probatur etiam per l. plerique. ff. de in ius uoc. probatur etiam ex ui uerborū sñiæ bāni quæ rīr se hñt si uenerit in fortiam &c. Ille autē q in fortiam hoc est in locum subditum uiolenter ducitur nō dicit uenire ut l. qui neq;. ff. de uerb. sig ſm 3. lec. debet igitur relaxari, & pristinæ libertati restitui, etiā si fuerit ab initio in loco Florentinorū, & deinde fugiens captus fuerit in territorio Bonoñ. ut in themate dictum est per iura, & rōnes supra in prox. qō.

31 Trigesimoprimo queritur. † Visum est supra proximis qō. ꝙ nec à priuato, nec ab officiali publico bannitus pōt capi extra territorium. An talis sic indebite captus in manibus detinentis possit impune occidit. Dices tu ꝙ hæc qō est superflua, quia supra 28. qō. determinatum est captum non posse occidi. & inter alias rōnes fuit allegata ratio præuentionis per l pluribus, de proc quę uꝛ habere locum in omni casu. Item cum sit in manibus familiæ, siue iuste, siue iniuste, eripi nō debet. in auth. ut omnes obed in prouin. §. eripiant. Qui tex. gñaliter loquitur. Sed pro clariori decisione separandi sunt termini qōnis. & iō primo quęro an captus indebite a familia possit impune eripi de manibus eius. Bart. in l. sed eximendi. §. 1. ne quis cum qui in ius uoc. est ui exi. non determinat, sed arguit ꝙ semꝑ eximens puniatur. C. de mal. l. fin. de his qui latro. l. 1. & d. § eripiant Ang. uero eo. tit. l. 1. not. dicit ꝙ aut captura non tenet ex defectu iurisdōnis, uel qui a nullam habet iurisdōnē, uel quia suæ iurisdōnis terminos excessit, & tunc licite eximitur de manibus familiæ. All. l. prohib. C. de iu. fis. lib. 10. Si aūt iurisdōnem habebat licet iniuste eum ceperit, tunc restō non est fienda de facto, sed iuris ordine per remediū appellationis ſm Inn. de off. del. c. si qñ. Ad quod ēt alleg. d. l. fin. de mal. & l. quoties, de exacto. trib. lib 10. Item ubi captura esset in iusta respectu ritus, & ordinis eximēs etiam debet puniri ut d. l. sed eximendi. §. 1. & l. si per alium. §. 1. eod. tit. Ex hac decisit ne

infertur ꝙ in casu proposito tollūtur omnes rationes factæ in dicta 28.q. pro ea parte quæ occidi non potuerit. Et restant factæ in contrarium ꝙ occidi potuerit, non. n. habet locū ꝙ sit in carcere, uel ꝙ sit facta præuētio, uel ꝙ debeat res publica præferri, quia omnia iura ibi allegata intelliguntur in actu qui de iure ualeat. Alii. n. actus, s. de iure nulli quantum ad effectus p̄dictos nullum p̄nt effectum inducere. l. si pater. C. ne de sta. defun. l. accusaturus. ff. de adul. de re iud. l. 4. §. cōdemnatū. Facit quod habetur in l. si pecuniā § pe. ff. de cond. ob causam. ubi ille qui est in actu relaxationis nō reputatur carceratus. Ex his patet ꝙ minus deberet puniri qui interfecit bānitum in manibus eius qui cœpit eum extra territorium contra formam, & tenorem statuti. Fortius. n. est actus factus cōtra legē quā ille qui est factus prętor legem. l. si nō sortem. in princ. ff. de cond. inde. & l. cum lex. de fide iul. & ibi ꝑ Bar. & ꝑ Doct. in l. non dubium. C. de legi. Intelligo aūt decisionem prædictā fore ueram si ille q̱ interfecit occidisset eum impune ēt in loco à quo ex tractus est. Si aūt ibi non occidisset impune ſm ea quæ dicam infra 55. & 56. q. non dicer̄ eū licite occidisse q̱a p̄sumitur mortuus ī loco à quo inuitus in iuste extractus est ut l. qui neque, de uerb. sig. supra q. proxi. alleg. Et ideo licet tunc non puniatur ī loco ī quo occidit tñ puniretur in loco à quo contractus fuit si ibi rōne domicilii cōueniri posset ut l. 1. & 2. C. ubi cri. agi opor.

32 Trigesimosecundo quæro, † Quidam in loco licito uirtute statuti præmiantis capientem bannitum cœperat Titium bannitum, & ad p̄tātem ducebat. Sempronium eum in suis manibus interemit, quæritur an impune facere potuerit. Dicet q̱s hæc q̄ō est terminata per no. supra q. 28. ꝙ non est. n. minister legis ut l. 2. C. q̄n lic. sine iud. uin. & sic locum habet præuentio licet aliquæ rōnes ibi factæ non adaptētur. Sed in cōtrarium arguitur, & uīr quod imò potuerit occidi periura, & rationes ibi pro hac parte, allegata, ac ēt quia unumquodque remedium est extraordinarium. s. captura, & occisio de facto facta, nullus enim iure ordinarium iurisdictionis facit sed extra ordinem, ergo unum non excludit alium l. si cum exceptione §. eū qui ff. quod me. cau. no. l. fin. C. si mi. se maiorem dixerit. & in l. 1. C. de alie. iud. quinimo cum remedium occisionis plenius, subueniet rei publicę quam captura illud præferri debet ut hr̄ in l. fi. C. si aduer. rem iud. & in l. in causæ. ff. de min. & plene. in l. in prouinciali. ff. de no. ope: nunc. Nec obstat præuentionis ratio per l. pluribus de proc. cum simi. quia illud uerum q̄n circa idem fit præuentio. Operatur. n. circa idē non circa diuersa ut l. si pluribus de leg. 1. capiens n. præiudicauit ius capiendi, & ducendi, & sic p̄mium cōsequendi. Ergo non intelli̇r abstul. sse uiam alteri illum occidendi sine p̄mio q̱a sunt diuersa. Et sic de uno ad aliud nō infertur ff. de cal. l. fi. Si quis teneret et istam partem per l. naturalē. §. illud, & in l. laqueū. ff. de acq. re do. R̄ndet ad id q̄d diceretur eum non potuisse auferre ius quęsitum, uel quærendū illi capienti in casu quo reprę sentasset per l. stichū. §. si de nouo cum si. ꝙ licet teneretur ei cui exemit ad suum interesse. s. ad quantitatem quam cōsequi debebat ꝑ l. sed eximendi. §. 1. ne quis eum q̱ in ius uoc. ꝑ l. 3 C. de exac. tribus & q̄d dixit Bal. in l. abditos. C. de epis. aud. Non tñ l. Cornelia teneretur. Et ista pars est ęquior. Certum. n. est eum occidisse bannitum q̱ non erat captus à familia, uel in publico carcere, Nec certum erat de manibus eius qui cœperat non euasurū. Et sic fauorabilius sit reip. esse in casu certi quam in casu dubii. Sufficit. n reip. ꝙ ille moriatur. l. Gallus. §. si eius de lib. & posth. Si aūt nō erat bannitus ad mortem, uel ad membrū sed in pecunia, non solum teneretur capienti, sed ēt reip. ut d. l 3. de exac. trib. & aliis iur. superius alle. p̄dicta quidem non ꝓcederent quo ad obligationem occidentis, si ille bannitus erat in manibus eius q̱ cœperat euasurus si ille non occidisset. Tunc. n. in nullo tenetur q̱a captus dici non pōt. ff. de in integ. resti. l. non uīr cum si.

33 Trigesimotertio † Circa prædicta instās quæro. Quidam cœpit bannitum in cōfinibus duarum ciuitatum, adeo ꝙ est dubium an cęperit in cōfinio ciuitatis à qua bannitus erat, q̄d multis modis pōt cōtingere, quæritur an fuerit iuste captus siue à priuato siue à familia. Credo, ꝙ hæc q̄ō debeat terminari sicut terminatur quo ad cognitionem. D̄r. n. ꝙ si in tali loco committitur maleficium utraque ciuitas habet cognitionem ergo executionem l. à diuo Pio cum ibi notatis. ff. de re iud. Quod aūt utraq; ciuitatis habent cognitionem probatur per tex. in l. iuris peritos. §. cum oriundus, ff. de excu. tut. & l. siue cōtra §. quia plaucianum de lib. agno. & quod dictum fut supra

pra parte 2. temp. 1. q. 8. Pro hoc quia cum sint duo quorũ unum prodest, & aliud nocet nec apparet, ꝙ id, ꝙ prodest sit potentius altero inspicitur id quod nocet. ff. ad Syll. l. si quis in graui. §. si. cum concor. Et idem puto si certum esset in quo loco captus fuisset, puta quia unum pedem tenebat in uno territorio, aliũ in alio, uel sedebat super lapide posito pro cõfinio. Est. n. locus cõis. Et sic intelligitur captus in proprio territorio ad Syl. l. 1. § dñi. cum si. quod maxime uerũ est qñ pars capitis. i. ipsum caput existeret in parte capiẽtis l. cum in diuersis. ff. de reli. & de fur. l. uulgare. cum si. Si autem dormiendo totius esset in territorio à quo non est ex bannitus. & sic dormiendo caderet uel perueniret in territorium à quo bannitus est, non uꝛ ꝙ capi potuerit. nisi experrectus ibi permanserit arg. ff. ad l. Aqui. si seruus seruuũ. §. si fornicatius, ꝙ intellige ut ibi nisi potuerit uerisimiliter casũ illum cogitare. Facit ff. locati. l. si quis domũ §. 1. & ad leg. Aquil. l. item mela. in princip.

34 Trigesimoquarto† officialis licite quocunque respectu cœpit bannitũ de quo agimus. Vult facere executione tu sine nouo processu, querit̃ an possit. Istã q. ponit Guil. in Spec. in sæpissime alle. §. sequit̃. uers. sed pone in ti. de accu. Et ibi dicit ꝙ non põt de iure cõi. Et idem ibi sequit̃ Io. Andr. referens disputationem Guido de Suza. q idem de iure tenuit licet consuetudine dixerit seruari cõtrariũ. Idẽ dixit Dy. de iure, & dixit esse casum qui alibi non reperit̃ in l. diuus. ff. de custo. reo. Idẽ dicit Cyn. in l. impuberibus. §. item si qs. ff. de suspe. tut. ꝑ eandem l. diuus ubi. Bart. idem dicit in bannitis ſm formam l. 1 de requi. re. Sed in bannitis de quibus agimus q condemnat̃ ex eo ꝙ hñr ꝓ cõfessis dicit statim ꝙ capiunt̃ sine nouo processu posse fieri executionẽ ſm formam banni. pro quo est gl. in l pe. eo. tit. q̃ uult, ꝙ ficta cõfessio ęquiparet̃ ueræ. Hoc idẽ tenuit Odof. ſm Alb. ubi supra qõ. 53. ubi refert alias opiniones. Et qa loquuntur in bannitis aliis q̃ de quibus agimus non refero, si libet ibi uide quia plene refert. Est ergo uerum ꝙ bannum prædictum põt sine nouo ꝓcessu executione mandari. qđ est uerum, siue capiatur ab illo officiali q tulit sñiam uel eius successore qui idẽ censet̃ siue ab alio æqualem iurisdictionem hñte, puta quia capitaneus capit bannitum à ptãte, uel econuerso ſm Bar. in l. à diuo Pio. §. 1. ff. de re iud. ubi uide. Et ui de quæ dicam statim in 36. q. Dicit tñ idem Bart. ꝙ iudices anteq̃ exequantur, faciunt ꝙ talis bannitus recognoscit se esse illum, qui fuit bannitus, de quo supra in primo tp̃e parte 3. q. ultim. Prouidetur tñ cõiter per statuta circa talem executionem. Et ideo id seruandum ut l. omnes populi. ff. de iusti. & iu. Vbi uero non essent statuta permittentia eum cõdemnari ut confessum, & bannitu s fuit tanq̃ habitus à iudice ꝑꝑ eius fugam, & contumaciam pro confesso, posset captus suam innocentiam probare. Et ẽt aduersarius suus crimen per l. petendæ, C de tem. in integrum restit. Etiam si tp̃s cognitionis esset elapsum, ut no. dixit Io. Andr. in præalle. uer. Sed pone, ꝙ ex causa prædicta non prosequor. Intelligo tñ id uerum, ꝙ possit probare innocentiam in omni casu in quo fuga non hr̃etur pro plena probatione. Tunc aũt qñ hr̃etur pro plena probatione secus esset. Et ita intelligo qđ not. per Ray. in d. l. diuus. de quo etiam dixit Odof. ſcđm Alb. ubi supra. Qñ autem fuga faciat ꝓbationem uide per Doc. in l. impuberibus. ff. de suspec. tut. per Bar. in l. lege Corn. ff. ad Syll. & in leg. admonendi, de iureiur.

35 Trigesimoquinto † pone statuto cauet̃ ꝙ licet habeatur pro confesso, tñ anteq̃ bannũ detur debeat accusatus, uel inquisitus certo modo citari. Alio statuto, uel eodem simili cauet̃ ꝙ banniti pro homicidio capti statim fiat executio ẽt si solennitas non sit seruata, quærit̃ an nõ facta citatione dicto modo debeat bannum executioni mandari. Ista qõ fuit antiquitus disputata ut refert Alb. ubi supra q. 71. ubi latissime arguit sed succincte referã. Et primo, ꝙ debeat fieri executio. Statutum qđ de executione dicit allegat casum, ut maleficia non remaneant impunita, ergo uꝛ derogari principio statuti. ff. de test. tut. l. si hæreditas. §. 1. & l. testamento, & qa ultima derogãt prioribus in ultimis uoluntatibus de leg. 1. l. si mihi, & tibi. §. in leg. cum sit. Et in pactis ut l. pacta nouissima. C. de pac. ergo idem in statutis. Item qa pro solẽnitas banni pręsumit̃ de uerb. obl l. sciendum de ꝓb. c. in præsentia, & ideo sñia non est uentilanda, sed exequenda. C. de execu. rei iud. per totum. Item qa si tollit̃ à statuto solẽnitas ipsius banni qđ est maius ergo tollitur solennitas citationis quę est minus arg. ff. de publ. si ergo. §. idem agit. In contrarium allegat qa finis statuti directo uꝛ cõtradicere, unde ergo neutrum seruandũ

de reg. iur l.ubi repug.& C.de fide instr.l.scripturæ. Et sic debet stari iuri cõi ẽm quod bannum est nullum. C.& ff.de req.re.qũo, & qñ in l.2 & l.tres denunciationes, de sent. l. prolatam. Item quia prima pars statuti continet iustitiam, & concordat cum iur.comm ff. de in ius uocan.per totum. C.de an.excep.i.ut perfectius, & de dam.inf.ff.l.4.§.toties. Vltima uero pars quæ loquitur de executione est contra ius, & ideo principium debet seruari, & non finis arg ff.de lib.& posth.l.cum quidam nec põt dici ꝙ finis corrigat principium, qa hoc non est in statutis, cum eo.tempore uires sumant ẽm opi.multorum. C. de test.iure.l.2. magis ergo finis iniquus restringitur abęquo principio. Item recte intellecto statuto finis non contradicit principio, quia principium loquit de solẽnitate seruanda in modo citandi bannum, & sñiam, & sic principium statuti seruandũ. Et ita determinat bannum non tenuisse, & executioni mandari non dẽre obstante nullitate, maxime ꝑ ultimam rõnem supra factã, & per fauorẽ qui in dubio debeť reo ut in rĩa fauorabiliores. Vt uides disputator locutus est in casu quo idem sit statutũ qui est minus dubitabilis, non.n.est uerisimile quod statuentes voluerint statim se corrigere. l nõ ad ea.ff.de cond. & dem. Item cũ possit ad diuersam solẽnitatem referri finis vt supra, nõ debet intelligi referri finis ad supra dictam solemnitatem illam corrigendo. l. talis scriptura, in fin ff.de leg. 1. & quod ibi not. Itẽ quia clausula præcedẽs est fortioris naturæ ad determinationem sequentium q̃ sit sequẽs ad determinationem ꝑcedentiũ l.filium.ff.qñ di. le.ce. Et no.in l.qsqs, de le.3.& sic itaq; licet si in ꝓbõne bãni non fuerit seruata solẽnitas, puta qa non fuit lectũ. uel quia non sedendo fuit prolatum ut l.2.C de sent.ex breui.rec. Si tñ citatio de qua supra fuerit ẽm modum à statuto traditum facta tale bãnum executioni mitteť ẽm finem statuti. Si aũt omnia solẽnia fuerint obseruata in ꝓbõne bãni, sed nõ fuit facta illa citatio ẽm modum statuti, minime mittetur executioni ẽm ipsius statuti principium. Si aũt tꝑa cognõnum largiantur poterit de nouo cognosci. l. si ut ꝓponis C.qũo, & qñ iu.ff.de acc.l. lib. §.sed si aliud. Si uero tꝑa non largiantur debebit libere relaxari l.accus.ff de adult. Si aũt diuersis statutis talia disponantur res vř hr̃e maiorem durationem. Si tamen sunt diuersa statuta in eo.uol.& eod.tempore approbata, quasi oĩa præallegata locum hñt. Et idem est quod supra dictum est per not in d.l. 2.de test.tut.per Cyn. & plenè per Barto. in l. omnes populi, dum tractat de statutis contrarijs. Sed & si post primum statutum fit noua reformatio idem erit, tum quia legum correctio est vitanda si sine correctione lex noua potest aliquid operari.l.si qñ.C.de inoffi. test. & de appell.l.præcip.cum sim. & vnius cum alia concordantia facta.C.de inoff.do. l. una de petit. her.l. vtrum. cum sim.tum quia noua gñalis & trunca restringitur, & declaratur ab antiqua, lege non est nouum. & l.nam, & posteriores.ff.de leg.& quod hř in l. sciendum. ff. qui satisd.cog. & in auth. offeratur. C. de lit. contest. & utrobiq; per gl & Doct. tum etiã qa solẽnitas illius citationis intelligitur in secunda l. repetita. ff. de coniun. cum emanc. lib.eius l.nihil, & plene per Roff. in 45. q. 1. Bart.in l.prætor. § eritq. dñia. ff ui bo. rap. & per Ioan.Andr.antiquam prædictam disputationem referentem in add. Spec. in titu. de sent.exec.§.postremo, uersic. 16. Quæ quia in voluminibus habentur hic non infero.

36 Trigesimosexto † Duæ ciuitates erant cõfederatæ, puta Florẽtina ciuitas cum ciuitate Senarum, Titius fuit bannitus de Florentia, dum habitaret Senis fuit ibi captus per potestatem qui uolebat eum decapitare ẽm Bãni tenorem. Quæritur an posset. Dicebant quidam ꝙ sic per text.l. non dubito. ff. de cap. Bar. aũt ibi determinat legem illam hoc non dicere. Sed ꝙ potest ita statutum fieri in una ciuitate ex confederatis, ꝙ delinquẽs in alia posset ibi puniri s.in altera q̃ statuit. Et ideo in ꝓposito si ex forma cõfederationis q̃ põt fieri cum pactis paribus, & maiorib. & minoribus cũ libertate tñ populorũ, ut in d. l. non dubito, qđ qñ sit hř per Bar.in l.fi. ff. de col. illic. Illud diceret uel in ciuitate Senarũ esset statutum, uel ẽt in ciuitate Florẽtiæ, forte eadem rõne per gñalitatem illius legis posset ibi talis capti fieri executio de quo etiam per eum, & Bald.in l.cunctos populos. C.de summa Trin. & ita debet intelligi, quod sensit in l.à diuo.§.1.de re iud.alleg.l. non dubito. Pro quo ẽt uide dictum Bar.in extrauag. qui sint rebell. super vers. rebellando.in vers. sed an sint rebell. vsque ad uers.de pœna autem. Vbi dicit, ꝙ in dubio talis confederatio vř fieri æquali fœdere per d.l.non dubito. Et ideo si

actum est quod inuicem se tractent, ut ciues in ciuilibus, & criminalibus intelligitur ut una contra aliam leges grauiores non imponat quam tunc essent quia in societate inspicitur tps sociorũ tpe initæ societatis. ff pro socio. l. socius socio. & fam. ercisc. l. hęredes, §. non tm.

37 Trigesimoseptimo † pone quod eps ſm formã suæ constõnis pro crimine spũali in quo habet iurisdõnem inter alia contra laicum, vt in c. fin. de foro comp. lib. 6. & de iud. c. decernimus, posuit Titium in banno. Quæritur an iudex secularis debeat illum tanquam bannitum tractare, & eius sñiam executioni mandare. Bart. in l. diuus. ff. de cust. reo. in condemnato ab inquisitore tenet quod non, sed quod põt de nouo processũ facere, & de delicto cognoscere. Alle. in auth. de san. episc. §. si vero crimẽ, col. 9. & Guil. in l. mag. ff. de iur. omn. iudic. Quia ista q. de materia canonica, eis est relinquenda. l. consulta diualia. C. de test. Quantum tñ attinet ad q. propositã de bannito ab epo, vr casus in contrarium in c. 1. de off. ord. de quo dic vt ibi maxime per Innoc. Quantum vero ad sñiam latam ab inquisitore vr etiam esse contrarium eius quod ipse Bar. dicit ut hr in c. vt inquisitionis offm, de hęret. lib. 6. Lex vero diuus non facit quia loquitur in damnatis ab illis qui iurisdictionem non habebant. Si autem habuissent iurisdictionem aliud esset, vt l. non dubium eod. tit. Secundum ergo prædicta apparet rr tenendum quod bannitus ab ecclesia debeat tractari, vt bannitus ẽt à priuatis, siue laicis de quo in d. c. 1. Et ideo forte verum est quod stante simpliciter statuto in vtilitatem interficientis, bannitus occidens talem bannitum non debet puniri. Considerandã tñ essent, & constitutio epi, uerba banni, & etiam ipsius statuti. ff. de iur. immu. l. semper.

Iuxta prædicta trigesimooctauo quęritur.

38 † Quidam cœpit bãnitum, & eum ad iudicẽ nõ duxit, sed in priuato carcere tenuit, quia in sua domo reclusit, an ueniat puniendus, de pmio non est dubium, quia illud non cõsequitur nisi iudici repñtet ẽt si statutum simplr præmiat capientem l. 3. & 4. & l. interdũ. §. qui furẽ. ff. de fur. & C. de rap. vir. l. vna, sed dubium est, an incidat in pœnã priuati carceris, ad cuius q. determinationẽ aduertendũ puto quod ſm Bar. in l. c. 5. ff. de adul. quidã priuati sunt qui hñt ius capiendi, & detinendi vt dñs seruũ, & pater filiũ. l. 1. & 2. de pa. pot ff. de lib. ho. ex hi. l. 3. §. 1. & 2 Et isti sine dubio pœnam priuati carceris carcerando filios, uel seruos non incurrunt, tangitur in d. l. 1. de pri. car. Quidam sunt qui nullum hñt ius capiendi, neque detinendi. Et in istis est aduertendũ ob quam causam aliquem capiunt. Si. n. capiunt vulnerant, & occidunt, in continenti inspici debet solum illud delictum pp qd capiebãt ff. ad l. Aquil. l. illud. Sed si ex interuallo occiderent, tunc tenerentur de vtroq; & de priuato carcere, & de occiso. l. nunquam plura. ff. de pri ua. de lic. Et iste non est casus nr. Quidã sunt qui hñt ius capiendi, & isti ita demum vr committere in pœnam priuati carceris si vltra 20. horas captum detineant vt d. l. c. 5. Et ideo dixit ibi Bart. quod si quis capit falsatorem monetæ per l. 1. C. de fal mon. vel furem ſm formam l. itaque ff. ad l. Aquil. & l. si quis in seruitute, circa finem. ff. de fur. uel debitorem suum fugientem per l. ait ptor. §. si debit. ff. de his qui in frau cred. Et idem in quolibet qui põt capi propria auctoritate de qb. vide Spec. de accus. §. 1. circa prin. & detinerẽt vltra 20. horas incideret in pœnam priuati carceris. Ex quibus uideretur concludi quod postquam est data licẽtia capiendi bannitũ, si eum captũ detinuerit ultra 20. horas incidat in pœnã priuati carceris per d. l. c. 5. Pr. n. põt adulterum occidere sicut quilibet bãnitum. l. pri. eo. tit. Et tñ si eum detinet per 20. horas punitur. Ergo & capiens bannitum, & sic detinens. Sed aduertendum est, quod marito, vel pri non licet in distincte occidere adulterũ, sed cum distõne, & incontinenti vt eo. ti. l. qd ait, & l. mar. Et ideo succedit dispõ. d. l. c. 5. Bannitũ aũt quis põt indistincte offendere, & occidere, ergo lex illa nihil facit. Et sic in nullam pœnam vr incidere is de quo quęritur, maxime quia quem põt occidere fortius potest contumelijs afficere l. nec in eam, eod. tit. quod etiam ostendi vr, quia talis detentio est offensio ẽt in personam ſm Inn. in c. nuper. de sent. excomm. Ergo est licita ex forma statuti permittentis eũ impune offendi. Et ita tenuit Alb. vbi supra q. 95. Id aũt quod dr in d. l. cap. 5. de 20. horis debet intelligi ibi, & ubicunque illa dispositio locum hrẽt nisi ex aliqua causa iudicialiter videatur arg. ff. si quis cau. l. 2. quasi per totum. Si autem eum postea dimittit uide quæ dicam infra parte prox q. 28. in fi.

39 Trigesimonono † stante statuto prædicto, quod bannitus possit impune offendi. Titius occidit Bertã bãnitam, quæritur an excusetur à pœna

pœna virtute statuti. Guido de Suz. in qõnibus statutorũ sub litera. P. format qõnem. Et arguit ꝓ, & contra finaliter determinat ꝙ sic qa in dispõnibus legalibus siue fauorabilib. prolatio masculini comprehendit fœmininũ ff. de verb. sig. l. 1. & in concor. ibi positis, & ad iura in contrariũ facientia rñdet, ꝙ loquũtur in dispõne hoie siue testatoris. Et satis bene loquit in materia. Hęc decisio vera est per notata ꝑ Cyn. in l. quicunq; C. de ser. fu. & l. si qs in tantam, C. vnde vi. Illi. n. nomini bannitus conuenit terminus cõi mari. & fœminæ. s. homo. Et ita si in plurali loquitur statutum, & ideo locum habet etiam in fœmina maxime existente eadẽ rationem ſm ibi not. Et per Dyn. in l. 1. ff. de verb. sign. & ibi etiam per Barth. sed latius in l. 1. §. verba. ff. de pec.

40 Quadragesimo qrit, † Alio statuto cauet ꝙ viri bannitarũ debent expelli de ciuitate. An econuerso vxor bãniti erat expellẽda. Hãc q. formauit Bal. in l. qcunq; C. de ser. fug. & determinauit ꝙ nõ, qa odiũ irrationabile non debet extẽdi. C. de secun. nup. l. fi. de cõtratabu. l. 3. §. si emancipatus. Aduerte qa decisio præsentis qõnis non habet cum ista cõicationem hic. n. non aptat terminus cõis, sed homo. Itẽ fœmininum non dominat ab eod. nomine, sed diuerso, qa masculinũ dr vir, fœmininũ dr vxor. Sed contra prædictam decisionem vr qa dispositio in uno ex correlatiuis, sicut sunt vir, & vxor tradit ad aliũ, ut l. fi. ff. de acceptila, cũ cõcord. & C. de cupres. ex lu. dãnascen. l. 1. lib. 10. & C. de ind vidui. l. 1 & ibi ꝑ Bart. Sed rñdeo ꝙ illud uerũ ex eodem actu nõ ex diuerso, & ideo licet ex bãno uxoris repellatur uir, non tñ ex banno viri debet expelli uxor saltem quia diuersa ratio est. Non enim potest uxor detinere uirum à delinquendo sicut uir uxorem l. 1. §. quæ onerande. ff. qua rerum actio non da. & quod no. in l. si uxorem. de cond. inser. cum simi.

41 Circa idem cauet statuto latius † ꝙ familia banniti debeat expelli de ciuitate. Quæritur c. 41. An ꝑ hoc erit expellẽda uxor. Alb e. ubi supra 110. q. dicit Oldr. tenuisse ꝙ nõ, qa nulla lege cauet ꝙ uxor sit de familia uiri, & remittit ad not. ꝑ se in l. ꝓnunciatio §. familiæ. de uerb. sign. Sed est in hac. q. aliter considerandum. Dictum. n. statutum posset duobus modis intelligi. Vno modo ꝙ familia uiri sumatur pro tota eius agnatione sicut dicimus in l. 1. ad sylla. & d. l. pronunciatio. Alio modo ut intelligat ꝓ simplici familia ipsius uiri, cuius ipse est caput, ut eadẽ l. & in l. fi. C. de uerb. sig. Et qa statutũ est odiosum, & contra naturalẽ rõnem quod unus præmatur delictis alterius, debet sine dubio intelligi in mitiorẽ, & sic in secundã partẽ. ff. de pœnis l. si præses. Et quod dictum fuit supra in 1. tpe parte 1. 8. & 9. q. Et ideo uidendum est an dicatur de talis uiri familia. & ur, ꝙ sic per tex. in d. l. pronunciatio. §. familiæ. ubi Dy. dixit ad literam contrariũ eius qđ dicit Alb e. dixit eñi ꝙ si banniat uir, & familia sua intelligat bannita uxor. Pro hoc quia qualitatem conditionis uiri uxor trahit ab eo. ff. de senato. l. fœminæ. hinc est ꝙ dr popularis nupta magnati efficit magnas, & ecõuerso magnas nupta populari dr popularis ſm Bald. in d. l. fœminæ. & Franc. de Are. in d. l fi. C. de uerb. sig. Pro hoc ur tex. in dict. l. 1. ad fi. iuncto. §. si uir qualitercunque. in princ. exponatur nomen domus. ibi. n. dr ꝙ uiri, & uxoris una est domus. Pro hoc l fi. C. de incolis. & l. mulieres. C de dig. & ꝙ uir, & uxor dñr una caro, & sit inter eos cõicatio diuini, & humani iuris. ff. de ritu nuptia. l. 2. Et hoc ur uelle Bald. in d. l. fœminæ. ubi concludit ꝙ uxor dr proprie de familia uiri. In contrarium facit quod scripsit Bart. in d. l fin. C. de uerb. sign. ubi dixit, ꝙ uxor. non dr proprie de familia uiri sed improprie, & largo modo. & ideo non continetur in statuto licet prima pars pro qua allegaui de iure sit uerior, quia non solũ uxor quæ astringitur tot uinculis ipsi uiro, quinimmo, & serui de eius familia sunt. Tñ ex benigna interpretatione debet intelligi ꝙ uxor non intellr quantum ad hoc eius familia. In pœnis. n. semper fit benigna interpretatio, ut l. interptatione, & d. l. si pses, de pęnis. Quod intelligo uerum, nisi ex cõi uulgi opinione uigenti statuti confecti tpe uel ex interpretatione postea debite facta aliud ꝓbaret l. Labeo. ff. de suppel. & l. cũ de lanionis. §. asinam. de fun. instr. cum simi. & ff. de legi. de quib. & l. si de interpretatione. Et ita in simili determinauit Cy. in l. qui in adoptionem ff. de adop.

42 Quadragesimosecundo qrit. † An statuto dictante qđ filii bannitorum expellant de ciuitate comprehendant filiæ. Alb. ubi supra, q. 65. refert Iac. de Are. tenuisse ꝙ non in l. 1. § 1. ff. de uen. in pos. mitt. uoluit allegare §. toties. ubi patet ꝙ exhæredato filio q nascetur qa põt nasci filia mittit uẽter in possessionẽ.

Ex

Ex quo infert ꝙ filia nō intelľr exhæredata. alias. n. uēter in poſſeſſione non mitteret per illū titulū ut ibi,& ibi proprie Ia. inducit propoſitū, & hoc ideo q̃a ſicut ibi odiū eſt irrationabile, ut l.ſi q̃s in ſuo.§.legis. C.de inoff. teſta.ideo non cōpræhenditur filia. Ita,& ĩ filiis bannitorū, q̃a irrationabile eſt ꝙ ex delicto patris ꝑmanē filii, ut l.ſancimus.C.de pœnis, cū cocor. & ita ſequit ipſe Alb.ſed ꝑ alia uerba.Bart. ibi aliter uī dicere per not. in l. ſi q̃s in tantā. C. unde ui.ſed ibi poſt nomen ſi quis cadit terminus cōis. ut dixi ſupra. 39.& 40 q.Notandum ergo eſt ꝙ ubi de odio irrationabili tractatur diſpoſitio facta de filiis nō compræhendit filias, in quo non inſto, quia eſt fauorabilis deciſio.Pro quo uide in remiſſionibus quas dedi, ubi ſupra. Subdit etiā ibi Alb.ꝙ ſi tꝑe ſtatuti pr̄ bānitus erat mortuus ꝙ ēt maſculi eius filii nō expellanē, quia non ſunt filii bāniti allegat.ff.de ſenato. l.emancipatū.§ itē Labeo.q̃ tex.facit in cōtrariū, uide q̃ dicam infra in ult.tꝑe,parte 2.q. 13. & 14.

43 Quadrageſimotertio q̃ritur. † Stante dicto ſtatuto de expellendis filiis bannitorū, an cōpræhendatur filii non legitimi Hæc q̄ō poteſt in ſe hr̄e duo capita. Primum an cōtineanē filii naturales qui nati ſunt ex concubina legitima,quibus proprie conuenit nūcupatio baſtardorū ut not.ff.de concub.ſuꝑ rub.de reg. iur l.quoties idem ſermo. & in l.fi.C.de natu. li.in auth. inceſtas. C de ince.nup.Secundum an cōtineantur alii illegitimi nati qui diuerſis nominibus nuncupanē, ut hr̄ in c.niſi cū pridē,de renun.ſe cōiter dn̄r ſpurii. ſ. ex quocunque damnato coitu nati,in auth.qui.mo. na.effi.ſui.§.fi.Quo ad primū uī primo dicēdum ꝙ ſic.ff.de in ius uoc.l.parentes,& quod nota.in cle. 1. de baptiſ.In contrariū C.de adult.l. 3. & l.filium. ff.de his qui ſnt ſui uel alie.iur.Dixit.Gui.q̄ꝺ aut ſtatutum fundaē ſuper ratione naturali,& cōtinētur naturales, ut in primis iuribus,aut ſuper ciuili,& nō cōtinētur, ita ſoluit cōtrariū in d.l.parētes. Sed Bart.ibi ſoluit al̄r. Quod aut tractaē de fauore, & hēt locum lex parentes, aut de odio, & hēt locum contrarium. Cyn. uero ſoluit ſm̄ Guil.ſed addit in 2. membro ꝙ aut ſtatutum cōtinet odiū,& uerū dicit Guil.aut fauorē,& cōtineē in ſtatuto quantumcunque ſubdeē ſuper ciuili rōne, ut ipſe no.in l. quiſquis. C.ad l.Iul.maieſt & in l.libertinū. C.inter. m1. Secundū hæc uidereē dicendū, ꝙ naturales filii in tali ſtatuto nōn cōprehendanē,tum ꝑ ꝑ ſo. Bart. tum ꝑꝑ dcm̄ Cyn. Sed conſidera ꝙ diſpoſitio legis parentes, uī odioſa ſaltem quo ad filios.ff.de in ius uoc.l. quinq;. § ꝑtor ait. Ergo uī quod ſaltē ꝑ illa parte dr̄et reſtringi, ut not.in l. 2. C.de in ius uoc. & ibi ꝑ Bal. ēt in ſtatutis.Sed rn̄de quod cū ſit in materia correlatiuorum non poſſet reſtringi ex parte filiorū quin reſtringeretur ex parte parētum. Et ideo fauor eorum pro quo illa diſpoſitio fuit facta ꝑualet ut extendaē l. q̃ exceptionē. ff.de cond.indeb.Remaneat ergo cōcluſio,ꝙ ubi lex moueē naturali ratione,cōtineanē nāles.Vbi ciuili aut tractatur de odio,& non cōpræhendantur, aut de fauore, & cōpræhendātur.Et ideo in propoſito cum cōtra rōnē nālem, imò, & diuinā ſit ꝙ filius ꝑꝑ patris iniquitatem ꝑmatur,non pōt dici ſtatutum nāli rōne confectum. Et ideo reſtat quod tāquam odioſum nāles non contineat, quod ēt poſt diſputationem tenuit Bald. in d. l. quiſquis, ubi uide. Et ex iſta deciſione patet ꝙ examinatio ſecundi eſt ſuperflua.ſ.an ueniāt ſpurii qui filiorū appellatione non continentur in auth.qui.mo.natu. effi.ſui.§.fi.Et eſt tex.expreſſus.ff.de ritu nup.l.lege Iul.§. nec diſtinguit, & ibi ēt ꝑ Cyn.in fi.in add. Et ideo non inſiſto.licet gl.q̃ inquantum hoc dicat nō teneē, uideaē dixiſſe, ꝙ licet non contineantur appellatione filiorū in ſui fauorem,tñ cōtinētur in ſui odium in cle.1.de baptiſ. Non ergo in tali ſtatuto compræhendunē niſi legitimi filii,& naturales. Niſi ex cōi uſu loquēdi aliud diceretur, ut in l.Labeo.de ſuppel.le.cum cōcor. Et ꝑꝑea cōiter prouident ſtatuta ꝙ etiā tales interdum comprehendantur. An autē comprehendantur legitimi tantum non examino, maxime quia illi non ſunt in uſu uide ad materiam quod habetur per Bart.in l.ſi ita quis.§.1.de leg.1.& per Doct.in l.generaliter.§.cum autem.de inſti. & ſubſt. & in d.l.filium,de his qui ſunt ſui uel alie iur.

44 Quadrageſimoquarto † q̃ritur. dictū fuit ſupra q.39.quod in tali ſtatuto præmente bānitos continetur ēt bannita Sed quæritur an ſtante dicto ſtatuto quòd filii bannitorū expellantur debeāt expelli filii mulieris bānitæ, dr̄ ꝙ gl.in l.quiſquis ad l.Iul.maieſt determinat quod ſic.Et ita poſt reprobationem eorū q̃ repræhendunt gl. tenet ibi. Pet. & ſequitur Bald. licet dicat ꝙ in ſtatutis odioſis appellatione patris comprehendantur mater. Ibi.n.

dicitur

dr quisquis &c. Et sic ponit terminus cōis. Et ideo in proposito cum dcm̄ sit in d. q. 39. ꝙ istud nomen bānitorū adiungitur cum termino cōi. & sic compræhendit fœminam. Sequitur cōsecutiue ꝙ in tali statuto cōtineātur ēt earū filii. Et istud apud me supposito prius est satis clarū. Si aliter uidere cupis ibi uide.

Viso ꝙ in statutis editis cōtra bannitos cōtinent fœminæ. q̄ritur quadragesimoquinto
45 † an bannita pręgnans possit uirtute statuti impune occidi. Ista qō est subtilis. & ideo arguo. Et primo ad negatiuam. Et sic ꝙ occidens debeat puniri. Statuta patiuntur interpretationem passiue restrictiuam à iure cōi. l. si serui uestri. C. de noxa. l. fin. §. in computatione, de iure del. in gl. Modo sic ex forma statuti permittentis bannitum posse impune occidi, quilibet ur̄ quodammodo cōstitutus officialis publicus. l. 1. & 2. C. qn̄ li. sine iud. uin. Bart. in l. à diuo Pio §. 1. de re iud. Bald. in l. amissione. §. qui deficimus. ff. de cap. dim. Fr. de Are. in l. quis sit fugitiuus. §. idem Cecil. de ædil. edic. Colligitur ēt ex no. per gl. & Bal. in l. accusat. C quod me. cau. sed publicus officialis in mulierem prægnantem non potest facere executionem. ff. de pœnis. l. pręgn. & in l. Imp Adrianus. ff. de statu. hom. Ergo nec priuatus qui auctoritate publica facit. Secundo, hoc probatur licet mulier sit bannita, tn̄ partus q̄ est in utero non est bānitus. l. & seruorū §. 1. de sta. hom. & ibi ꝑ Bald. Sed occidendo mr̄em occiditur ēt partus, ut pl̄m, & ir̄. Ergo occidens non debet esse immunis à pœna, quia qn̄ de permisso necessario peruenitur ad prohibitum non pōt fieri id, quod alias permissum erat. ne per unam uiā cōcedatur quod per aliam prohibetur. l. scire oportet. §. oportet de leg tuto. l. 1. in fi. de auth. tur. Tertio, si quis occidit duos, quorū unus erat bānitus, alter nō licet ꝓ morte banniti non puniatur, tn̄ debet puniri pro morte nō banniti. Et istud est clarū per l. 1 ad l. Corn. de sicar. Sed quantum ad fauorem sui partus hr̄ pro nato, ut l. q̄ in utero. ff. de sta. hom. Suus aūt fauor est ut mr̄ uiuat, ut sic educari possit. Ergo censebitur occidisse natum, & sic bānitū, & non bannitum Ergo punitur quarto, qn̄ duo sunt quorū unus est capax, alius incapax. Incapax capit ꝑꝑ capacē. l. si is q̄ duos. ff. de lib. le. Ergo hic mr̄ incapax securitatis est capax ꝑꝑ partum capacē, facit. ff. quemad. ser. amitt l. si cōem. In cōtrarium quod imò occidens puniri non debeat, probatur primo sic. Qn̄ permissum, & prohibitum non pn̄t separari, permissum trahit ad se prohibitum, ut d. l. si is qui duos. Ergo & hic hoc permissum. s. occisio mr̄is tanquàm potentius trahere debet ad se prohibitum. Secundo, pr̄ potest occidere filiam in adulterio deprehensam. ff. de adult. l. ꝙ ait, & si facit non punit, nec distinguit, an sit prægnās, uel nō. Ergo ita in proposito. Sicut. n. ibi pr̄ facit de facto iuris auctoritate, ita & hic priuatus. Statutum. n. non distinguit sicut nec lex, ergo nec nos distinguimus, de publ. l. de precio, Nec obst l. si serui uestri. iuncta l. prægnantis, quia illa loquitur in iudice q̄ cum deliberate debet iudicare, & iuris ordine seruato ad dn̄iam astringit, hic aūt de facto facere pōt, ergo iuris ordo non attendit ff. de cōd. & demonst. l. Męuius, & de his qui not. inf. l. quid ergo §. sicut aūt, & ita in pr̄e determinauerunt Guil. & Cyn, post eū, in d. l. Imperator. ergo eodem modo idem dicimus in eo cui licet bannitum occidere. Hāc etiam partem tenuit ibi Bald. sed dixit ibi cogita, an sit uerum. Si cōsideramus unā rōnem Guil. ꝙ ideo pr̄ possit, quia irato animo parci debet, ut in l. quod ait, hoc cessaret in ꝓposito, nisi diceret occidentē fuisse primo offensum, uel eius pr̄em, uel filiū. & qd̄ dictæ mulieri obuiasset, & sic ex ꝓposito non fecisset, sed dolore, & ita motus ad talē actum deuenisset. Hæc decisio Bal. non est mihi tuta, licet pro eo faciat ꝙ ꝑgnās capta seruat in carcerib. & sic est uerisimile ꝙ pœnā debito tp̄e luet. In casu aūt nr̄o nō est sic cū uagari possit. Puto tn̄ in hac q. sic posse distingui, ꝙ aut dicta mulier erat manifeste ꝑgnans, & tunc aut occisor q̄ occidit eā erit talis ad quem ſm mundum spectabat uindicta offensionis ꝑꝑ quam bannita fuerat, licet alias sibi à statuto ꝑmissa non esset, aut non erit talis. Primo casu aut occidit eam, nō ex ꝓposito, sed q̄a ei fortuito obuiauit, & locū habeat decisio ꝑdicta ꝑ iura, & rōnes Guil. nor̄.n, potuit iustū tēperare dolorē, & sic uirtute bāni, & statuti ueniat excusandus Secundo casu nō possit ipsam occidere ꝑ rōnes supra factas. Non obst. ꝙ de facto fiat, & nō iuris ordine, q̄a ēt ī his i q̄bus extraord. ꝓcedit aliq̄l s ordinis dispō seruāda est, ut hr̄ in cle. sæpe. de uerb. sig. & ꝑ Barto. in extr. ad repr. Scit n. uel scire debet ꝙ non solū bānitam, sed ēt nō bānitā creaturam interficit, & sic puniri debet per iura ꝑdicta.

Si uero

Si uero manifeste prægnans non apparebat, tūc aut probatur occidērem sciuisse prægnā tem,& punit alias non.l.pen.ff.de adul.& qđ nō. plene ꝑ Io. And.in regula quod quisque lib.6.& dicam infra in ult.tꝑe , parte 1. q.2. Quæ autē dicta sunt in fauorē prægnantis,in tellige locū hře,siue sit nupta , uel ꝑgnans ex uiro,ut hr in l.miles,§.qua ꝑ,ff de adul.siue sit ꝑgnans ex adulterio,uel alio illicito coitu, ut habetur ī sim.ꝑ Guil.Iac.de Bel.Cyn.Bar. & Bald.in l.2.§.si non propter,ff.si quis cau.

Postquā de muliere bānita aliqua diximus prosequendo materiam eandem.Quadrage-
46 simosexto quæro. † Titius Bertam bānitam nō prægnantem non occidit,sed cū ea adul terium,uel stuprū inuita,uel uolēte cōmisit, an ueniat puniēdus.Si dicimus eā fuisse libere uolentem . nulla ei uiolentia, siue offensio fa cta est,ut C.de trāsa.l. cum donationis.ff. de iniur.l.3.& l.1.§.usq; adeo.quod qualiter in telligatur examinant ibi Dy.& Bar.& Dy. in regula scienti,lib.6.Si uiolēter ei iniuria,& of fensio facta est,& sic in primo casu debet pos se puniri de adulterio ,q̃a in bannitam licita est offensio.Alia autē quæ in offensione non cadūt suæ determinationi relinquūtur l si cū dotē,ff.sol.mat.cū si.Iuris autē determinatio est,ꝙ adulterium ēt consentiente marito cō missum punitur,l.2.§.1.& l.fi.§.si publico.ff. de adul.Secūdo casu non uř posse puniri , q̃a quē licet occidere,licet cōtumeliis afficere,l. nec in ea ff.de adult. Et ideo si ipsa accusaret nō audiretur uirtute dicti statuti.Nec mirū , ꝙ magis puniatur qui minus delinq̃t contra l.quod seruus.ff.quod ui,aut clā,q̃a uno casu offendi bannitum,& sic habet beneficiū statu ti alio nō,& sic uerba statuti nō uerificantur l.si q̃s in seruitute,ff.de furt.& de leg.3. l.non aliter,cū simi.Prædicta quidem uera si habea tur consideratio solūmodo ad iniuriam,siue ad offensam factā marito, uel patri , ꝑ ꝑ quā cuilibet iure suo licitum est accusare, ff.de in iur.l.1.§ usq; adeo,de adult l.2.§.marito , & §.si simul. cum se. & C. de adul.l.iure mariti. maius esset dubiū. Puto tñ , ꝙ postq̃ in eo q̃ principaliter offenditur ipsum statutū non re putat offensam, q̃nimò nec delictū ut dicam infra ꝓxima parte,q.1.& sic nō reperiť prin cipalis offensio,nō reperiatur ēt secundaria . Requiritur.n. subiectum. s.ipsa iniuria quæ hic uirtute statuti esse non dř ergo agi nō po test, aut per patrem,aut ꝑ maritum.Nec ob d.§.usque adeo,& §.fi.ubi dř, ꝙ licet filia age re non possit tñ egit pater,uel maritus, quia ibi loq̃tur q̃ñ filia, uel uxor uoluntate sua ex clusit se à suo iure quæ non pōt patri,uel ma rito ꝑiudicare , nec ulterius extendiť exclusio l si unus , §.ante omnia,ff.de pac.& l.si quis seruū,de iureiur.& ibi concor.hic autē non ip sa filia,uel uxor à tali iure se exclusit,sed ipm statutum quod fortius operatur. Multa.n. ꝑ legem fieri pñt,quæ non pñt fieri ꝑ pactum, siue per partes,ut hř in l.ius publicum , ff.de pactis.Nec obstat,quod dř, ꝙ potest per legē fieri potest ēt per pactum,ut no.in rub.C. de decr.dec.li.10. quia illud uerū q̃ñ pactum fit ab illis qui poterant legem facere,tunc.n.ta lia conuertuntur,ut ibi,& hř in l.ciuitas, ff.si cer pet. Non aūt habet locum in illis qui non pñt legem facere, ut d.l.ius publicum, & no. in l.nō impossibile.eo.ti.per Doct. Et ꝙ hæc decisio procedat,probatur ex quocūque ma leficio facto cōtra unum læditur tota cogna tio. l. lex Corn. ff. de iniur. Et tñ pro morte banniti,uel alia offensione facta sibi quiiura cognationis nō perdidit, ut l iura sanguinis. de reg.iur.Et dictum fuit supra in parte præ cedenti , q.4.nullus agit ut dicam, ubi supra ergo nec nunc. Concludatur itaq; quod si bā nita uoluntariæ carnali cognitioni cōsentit, poterit pater,& maritus de adulterio,uel stu pro accusare. Statutum.n.hoc casu sibi locū non uendicat.Si autē peruim cognita est,nul lus agere pōt,quia sibi locum uendicat statu tū quod permittit impune offendi posse,Nec ob. ꝙ dixi supra in parte præcedenti huius tꝑis , q.60.quia ibi loquitur q̃ñ ab initio tꝑe offensionis filius non erat bannitus, ꝙ ibi te tigi. Nec ob.l.3 §.si filius , ff.quod quisq; iur. quia loquitur q̃ñ oritur ius,sed ob. excep. ut ea.l.fi.hic autē nullum ius oritur,ut dicam in d.q.1.Et sic non est uera decisio Iac. Butr.quā refert Alb. ubi supra q. 42. Et ista decisio de stricto iure uerior est meo uisu quam decisio Bal.qui in l.fin.C.si cōtra ius,uel uti i. pu.te nuit cōtrarium ꝑ c.& si Christus. de iureiur. q̃a illud c.potius facit contra eum cū pariter disponat de homicidio furto , & adulterio. Duo autē proprie ſm ipsum ibidem permit tuntur cōtra bannitum talem ergo,& tertiū, q̃a si permittitur homicidiū quod est maius delictum adulterio,33.q.2.si quod uerius.er go,& ipm adulterium qđ est minus. C.de sa crosf.eccl.auth.multomagis.cū si.Non obstat

ratio

rō sua uidelicet, ꝙ homicidiū, & furtum qn̄que permittunt in cle. 1. de homic. & de fur. c. 3. adulterium uero nunq̄, quia aliud est à statuto fieri actū licitū, quo casu militaret dictū suū, & aliud est pœnā remitti actu remanēte illicito, ut patet ex no. in hac eadem parte q. 49. ſm Ioan. de Lign. quo casu locum hēt quod dixi. Statutum. n. pœnam remittit & agit, ꝙ agere intellr̄ quantum pōt, & ut pōt ēt diuersimode, ut no. in l. si quis maior. C. de transac. Pœna autē adulterii quo ad huius fori legibus subdita est. l. si adulteriū cum incestu. §. 1 ff. ad l. Iul. de adult. facit quod hr̄ in l. 1. ff. de iust. ergo, & statutis, ut l. omnes populi. ff. de iust. & iure. Nec mirum quia ēt aliqn̄ iure canonum adulterium non punitur licet remaneat illicitum iure poli, ut d. c. si quod uerius. & ibi no. Facit 23. qō. 2. ca. tolerandi. Et hoc casu nō hēt locum. q. 11. hac eadem parte quia sopita est in ca. canone, ꝙ peccat iure poli. facit lex si quis in seruitute. de fur. autem lector tene, ꝙ placet. An autem ex tali uiolenta cognitione resultet itr̄ accusatio adulterii, uel non examino, quia non conuenit ad propositum remittens ad l. si uxor. §. si quis plane. & l. uim passam. in prin. ff. de adul. & l. 1. § remanet. ff. de postul.

47 Quadragesimoseptimo † pone econuerso uir erat bannitus uxor non bannita, ipsa commisit adulterium. Quæritur an de tali adulterio possit fieri accusatio uel inquisitio quia ubi supra proxima quæst. remisi ad 1. q. partis sequentis, tractabitur, plene qn̄ iudex possit uel nō possit inqrere, ubi pars non potest accusare, hic breuiter de hac qō. me expediā. Et dico aduertēdū ꝙ aut maritus accusat iure mariti, uel iudex respectu illius iuris inqrit. Puta eo tp̄e quo nullus accusare potest p̄ter maritū, ut l. iure mariti. C. de adult. cum cōcor. Et tunc non possit p̄ ea q̄ dicam ubi supra. Si autē accusat alius puta pater uel extraneus iure cōi. Et tunc possit cognosci. Adulterium. n. lege humana est prohibitum. ff. de adult. l. 1. imō, & diuina iuxta illud Leui. cap. 18. Nō mechaberis, &c. Adeo qđ licet maritus consentiat, & sibi nulla fiat iniuria. t̄n̄ cognitio adulterii cōpetit. l. 2. §. lenocinii. & §. si publico. ff. de adult. Licet igitur maritus repellat, nō t̄n̄ repellunt alii ut ibi, ergo nec iudex q̄ iure aliorum inqrit. De separatis. n. habentibus diuersam rōnem non fit illatio. l. si. ff. de calūnia. & l. si maritus §. si negauerit ff. de adult. cū si. Et iō in hac ciuitate in quā est statutū ꝙ iudex nō possit inqrere, nisi inqsito prius iniuriā passo an uelit accusare de nūciare uel notificare. Et si reqsitus dixerit ꝙ nō, tūc possit inqrere. debet iudex bn̄ aduertere. Si. n. inquirit bannitū maritū. Et eo inde te, ꝙ non uult accusare, &c. iudex inquirit non procedit inquisitio, iure. n. mariti cognoscit quod non potest, facit regula si quis in ius, lib. 6. cum no. inst. de publ. iud. in prin. Reqrat ergo patrem uel alios sibi proximos, & tunc poterit inquirere. Exclusus. n. iure uno non intelligitur exclusus ab alio. l. filius. de inoff. testa. l. si filius, de ope lib. 1. §. nunc uidendum, de success. edic. cum simi. quæ decisio utilis est ad multa. Ad quā uide Io. And. in mercu. super regula frustra. in 3. q.

48 Quadragesimooctauo † pone stāte statuto cauet ꝙ bannitus possit impune offendi. extat aliud statutum quo cauet ꝙ nullus possit portare arma offendibilia. Et reptus cū illis puniat certa pœna. Quidā cū armis portari prohibitis interfecit bannitum, & rediens domū fuit inuentus cum armis p̄dictis. Quæritur de duobus, primo an puniat pœna homicidii, secūdo an saltē incidat in pœnam portātis arma prohibita. Sed qa ex decisione secundi clare infertur ad decisionem primi, circa illud primum non instabo. Et est sciendum ꝙ do. Tho. de azog. de Bono. disputauit hanc q. multum ꝑlixe. Sed q̄ breuius potero decurtabo suam referens intentionē Et primo, ad affirmatiuam qđ puniat arguit multis modis. Primo à rōne separatorū, quia de uno ad reliquum non arguit l. Papinianus exuli. de mino. delatio aūt armorū est separata ab homicidio. Ergo licet homicidiū sit licitū, nō est licita armorum delatio. Secundo, in his q̄ facti sunt, uno posito nō sequit aliud. l. nō hoc. C. un̄ cogn. Sed occidere, & arma deferre sunt diuersa, & facti ergo licet ꝑmittat occisio, nō infert ad ꝑmissionē alterius. Tertio, qa facile fuisset concedenti utrunq; statutum illud ĩprimere in statuto de inuēto cū armis. Ergo si non expressit, intellr̄ ut iacet, ut in l. unica. § ne aūt. C. de caduc. toll. Quarto, ubi eadem rō idem ius. l. à Titio. de uerb. obl. sed causa, & ratio statuti prohibentis arma portari est ne committantur maleficia. Ergo locum habet in proposito, quia cū ipsis poterat maleficia cōmittere. Quinto, à uerbis & mēte statuti quibus stari cōuenit. l. non aliter. de lega. 3. & l.

& l. 1. §. si is qui naue. de exerci. Sed verba, & mẽs statuti sunt, vt occidens bãnitũ excuset, portare arma ꝓhibita inuentus condẽnet, ergo, &c. Sexto, q̲a in gñali cõcessione non veniũt ea, q̃ q̲s non esset specialiter cõcessurus. l. gñali. ff. de pig. Sed q̲a ex delatione armorũ oriunt lites. C. vt vsus armorũ inscio, &c. nõ est verisimile quod princeps vel statuens in specie cõcessisset portationẽ armorũ. l. æq̲ssimum, de vsufr. Ergo non venit in gñali permissione bannitũ offendi posse. Septimo, cõtrariorũ eadem est disciplina. & l. si cõtra, de vulg. & pup. l. de his qui sunt sui vel alie. iu. sed si de p̃dictis fuisset inuentus ante occisionẽ bãniti cum armis ꝓhibitis veniret puniẽdus, vt patet ex statuto, ergo, & in eius contrario casu cũ redit ab occidendo. Octauo, cõcessio larga intelľr, dum tñ aliis statutis quam minus põt offendat. C. de inoffi. testa. l. si qñ. ergo cõcessio offensionis siue occisionis banniti, debet intelligi saluo alio statuto de inuẽto ꝓhibita arma portare. Nono, in his q̃ sunt de gñe permissorũ, vt in matrimonijs licent locum limitatio dum tñ fiat sc̃d̃m ordinem aliorũ iurium, vt patet in matrimonio quod gñaliter est permissum. l. 1. de iust. & iur. & tñ intelligitur modo alias non prohibito C. de inter. ma. per totũ Permissio ergo huius homicidii debet intelligi alias q̃ cum armis portari prohibitis. Decimo, arguit̃ à defectu seruatæ formæ, & alle. multa iura, & inter alia. l. q̃d ait. de adult. ad l. Aq̲l. l. Itaq; ad l. Cor. de sic. l. furem. Vndecimo, probat q̲a statutũ nõ ponit portantem arma, sed inuentum cũ illis. Sed iste inuentus cum armis, ergo licet esse permissum illa portare vt bannitum occideret, non tñ eximeret se à pœna inuentionis, q̃ oĩno sunt diuersa. Arguit ẽt aliter à generalibus, sed nõ curo, determinat contrariũ s. ꝙ veniat puniendus pro delatione armorũ. Ex quo etiam determinat ꝙ nec ꝑꝑ occasionem, & allegat multas rõnes. Ergo autem assumam illas quæ mihi vñr ad causam facere & alias omittam, & succincte concludam. Primo, ergo ꝓbat suam decisionẽ vno ꝑmisso omnia vñr permissa ex quibus facilius ꝑueniatur ad permissum, arg. ff. de acq. hęr. l. nec his, & l. illud. sed cũ armis põt occidi bãnitus facilius. quod est permissum, ergo vr̃ ꝑmissum illa ob id posse portari. Secundo ad remotionem gñis remouetur, quælibet eius species. de fund. instr. l. fundi. & C. ne fi. rem quam ven. l. 1. & 2. Sed occidens banniti remouet̃ gñaliter à pœna ergo, & à quocunq; speciali. Si ergo puniretur pœna dilationis armorum non esset à pœna remotus. Tertio, ꝑꝑ nãm cõtrariorũ vno prohibito prohibet̃ omne illud quod uenit ex eo uel ob id. l. non dubiũ C. de leg. ergo econuerso vno ꝑmisso, permittitur oẽ illud quod venit ex eo, uel ob id, sed occiso bannito sequitur reportatio armorũ, ergo id vr̃ esse ꝑmissum. Quarto, à maiori, q̲a ꝑ mittit̃ occisio q̃d est maius, ergo delatio armorũ ob illã cãm, quod est minus lege nec in ea. ff. de adult. Quinto, q̲a beneficiũ principis debet late interpretari. l. fin. de const. prin. Et sic cũ reddat̃ immunis ab homicidio. ergo, & à quolibet eius parte, & sic à delatione armorũ. Sexto, q̲a sicut vna lex declarat aliã. l. non est nouũ, & l. nã, & posteriores. ff. de legi. & q̃d no. in l. sciendũ. ff. q̲ satisd. cog. ita vnũ statutũ debet aliud declarare. l. oẽs populi. & l. ius ciuile. ff. de iust. & iur. & ideo statutũ q̃d non ꝑmittit arma portari determinat̃ ꝑ aliud q̃d ꝑmittit bannitũ occidi s. vt intelligatur nisi portarent̃ causa occidendi bannitum. Septimo, à natura accessorii ad principale, q̲a ꝑmissa est occisio q̃d est principale, ergo, & delatio armorũ q̃d est accessoriũ, maxime q̲a interest republicæ vt malefactores puniant̃, & sic ꝑ oẽm modũ. l. ita vulneratus ff. ad l. Aq̲l. inducit. l. & si non sint. §. ꝑueniamus. ff. de auro, & arg. lega. cum si. Vltimo inducit. l. illud, §. fi. cũ si. ff. ad l. Aq̲l. s. vt cõsideret̃ ipsum ꝑꝑ quod fit aliquid nõ ipsũ q̃d fit. Et ista est melior rõ q̃ fecerit vna cum illa ꝙ vnũ statutũ declarat̃ ab alio. Si. n. quis caperet arma, & occideret hoĩem, & caperet̃ nõ puniretur nisi de occiso, quia in illo confunditur oẽ præambulũ, vt l. nunq̃ plura. ita & in ꝓposito, q̲a homicidium q̃d est ꝑmissũ trahit ad se delationem armorũ. Sit ergo conclusio ꝙ q̲a statutũ de inuento cũ armis gñale restringitur, & declaratur ab alio, vt dictis iuribus. & auth. offeratur. C. de litis contest. vnum confunditur in alio, vt dictus inuẽtus cũ armis puniri non debeat. faciunt pro hoc no. ꝑ Bar. in l. q̃situm. §. pe. ff. de fun. instr. Et hãc decisionẽ intelligo verã si nõ est magnũ interuallũ inter occisionẽ banniti, & inuẽtionẽ cũ armis, arg. l. contractus. C. de fide instr. cum si. Hoc aũt an sit longum interuallũ uel non sc̃d̃m locorũ distantiam, & facti qualitatẽ iudicis arbitrio relinquatur, ar. l. 1. in fi. de

iure

iure deli.cum si. Ex quibus ēt patet, ꝙ id qđ dr̄ de inuento in reditu hr̄et locum ēt in eo qui repertus esset in eundo ad illum occidendum si iudici de eo constaret, per easdem rōnes. Vnum tñ nota ꝙ dictante statuto vt supra non sufficeret ad pœnam exigendam sola inuentio nisi fuisset ēt apprehensus, vt l. si barsatoram. C de fideiuss. & ibi per Bar. & in l. 1. ff. de acq. poss. per Cyn. C. eo. ti. l. licet.

49 Nono, & quadragesimo † Sempronius volens interficere Titium bannitū cū fuit insultatus, Titius aīr mortē vitare non valens occidit Sēproniū. Quæritur an illud licite facere potuerit cū fecerit se defendendo ꝑ l. vt vim. ff. de iust. & iur. & ad l. Aql. l. scientiā. §. q cū aliter. & C. vnde vi. l. 1. Quia hæc q. tāgitur ꝑ Doct. in d. l. vt vim. possem cū eorū determinatione sētire. Sed vt determinatio reddatur vtiliore arguam breuibus rōnibus ad partes, deinde decidā. Primo ergo ad affirmatiuā arguo. bāniti de qbus agimus nō ꝑdunt nālia siue gentiū iura, vt dcm̄ fuit supra parte ꝓx. q. 5. Sed de iure nāli est talis defensio ꝑmissa vt dictis iuribus. & l. 1. § cū arietes. ff. si qua. pau fe. di. ergo id facere licuit Secundo, licet statuto dicat̄ ꝙ nō audiat̄ agēdo vel defendēdo illud intelligitur in iudicio, ꝙ aūt de facto nō possit defendere illud statutū non dicit, nec ēt aliud dictans quod possit impune offendi. ergo vltra id qđ ī eis cōtineat̄ nō dr̄et extendi. ff. ad mun. l. constōnibus. & l. qdquid astringendæ, de verb. obl. Tertio, dicta defensio est nālis, & cū ꝑsupponatur eū aliter mortē vitiare nō potuisse est necessaria, ergo tolli nō potuit. imò non intellr̄ tolli ꝑ statutū, vt in cle. pastor. de re iud. & quod non. Inn. in c. cū inter. de exec. Quarto, pater, & maritus pn̄t occidere adulterum, vt l. patri. & l. quod ait. ff. de adult. & l. nec timorem qđ met. cau. tñ adulter ꝑp metum talis mortis aliquid ꝓmittendo pōt agere actione qđ met. cau. ut d. l. nec timorē. ergo patet qđ poterat se defendere, si. n. non potuisset se defendere oīs promissio dr̄et esse licita, quia non posset dici iniustus metus illatus. eo. tit. l. silr̄. in prin. iuncta. l. qui in carcerem. Quinto, lex gn̄aliter dicit, ꝙ quicunque licitum est redimere sanguinē suum. l. 1. ff. de bo. eod. qui mor. & not. in l. transigere. de transact. C. qualitercunque, & si gn̄aliter loquitur in personis, & modo, ergo ēt istum comprehendit. l. 1. §. & gn̄aliter. ff. de leg. præst. Pro hac parte possēt multa dici, sed ꝓ nunc hæc sufficiant. In contrarium ꝙ imò veniat, puniendus, & sic ad negatiuā arguitur. Primo, qn̄ alicui infertur iusta iniuria, tunc non licet illā ꝓpulsare, vt no. in l. vt vim. pręall. tunc. n. non dr̄ iniuria. inst. de iniuriis in princ. Sed uolens occidere bannitum licite faciebat uirtute statuti, ergo non fuit licita offensio contra eū. Et pro ista rōne alle. Bar. ff. ad l. Aql. l. 4. Secundo, vr̄ casus in l. 2. C. qn̄ lic. sine iu. vin. & ibi sentit gl. s̄m Bar. qui determinauit. in d. l. ut vim. Tertio, allegatur ēt pro casu l. si seruus, C. de his qui ad eccl. confu. Quarto, probatur rōne, sic virtute dicti statuti priuatus agit auctoritate publica, & vr̄ cōstitutus publicus officialis vt dixi supra in hac par. q. 45. ergo ei nō pōt fieri resistentia. C. de iur. fisci. l. prohibitū lib. 10. & l. deuotum, de meth. eo. lib. & ff. de rei ven. l. q restituere. cum. n. succedat loco iudicis, sequit̄ ꝙ talis resistentia non est ista, 24. q. 5. c. non est nostrum. Pro hac parte facit decisio dn̄i Tho de azog. in publica disputatione in qua per multa rōnes, & maxime ne offendens vel volens offendere, siue occidere legis auctoritate decipiat̄. l. 2. C. de his q ve. ęta. imp. & per iura ꝑdicta determinauit patrem uolentem occidere adulterum inuentū cū filia non potuisse impune occidi ab adultero aīr mortē vitare nō valente ad qđ vltra prædicta alle. 1. C. de exac. trib. & C. de deser. l. 2 lib. 12. & l. qm̄. C. ad l. Iul. de vi. & incipit eius disputatio. Pater adulterum inuentū cum filia. vt tñ ipse ibi dicit, ille casus est magis dubitabilis, qa patri non ꝑmittit̄ indistincte occidere adulterū, sed tunc demum si ēt filiam ocidit. l. qđ ait. & l. patri. & ideo cum non cōstet, an iure licite faciat magis est dubitandū ad quod facit. d. l. nec timorē, licet tñ ipse nō dicat si iam pr̄ filiam occidisset minus esset qō dubitabilis, quia amplius de licito iure dubitari non posset. Sit ergo conclusio ꝙ talis bannitus non potuit impune facere, & sic debeat puniri. Qualiter aūt puniri debeat dicā infra postq̄ rn̄sum fuerit rōnibus supra scriptis in contrarium factis. Quibus sic respondetur. nō ob. prima rō, quia illud quod dr̄ bānitum non perdere iura gentium, uel nālia est verum nisi à statuto aliud expresse uel tacite disponatur, vt d. l. 2. qn̄ lic. sine iu. vin. iūcta. l. oēs populi. & dixi supra hac eadem parte. q. 2. ubi dixi defensionem facti tolli posse, & iuris cā subsistente. Non obstat quod statu

cum

tum non extendatur, quia ipsum extendit lex uirtute necessariæ cõstitię. l. si ita stipulatus fuero per test. de uerb. oblig. l. lex Iul. de fun. do. & plene, per Doc. in l. oẽs populi. Si. n. offensio fit per statuta licita, ergo sequitur necessario ꝙ defensio est illicita, & sic illud statutum disponere intellr. Et sic rñsum est ad tria priora. Ad quartum argm̃ rñdetur tribus modis. Primo, ꝙ intelligitur illa qñ illi, cite poterat occidi, ut quia non incontinenti, uel sine filia alias secus ut l. accusationis. C. quod me. cau. Secundo, ꝙ licet posset occidere non tñ potuit ꝓp id aliquid recipere, de cõd ob tur. cau. l. 2. Titio, quia ibi loquitur in eo qui non est effectus hostis reip. & ideo non ut ministro legis erat permissum, sed ut priuato vbi nota. Peiores tamen sunt gñaliores, & melius faciunt ad propositũ propter determinationem dñi Thomæ præfati. Sed illa iura non multum faciunt ad nostrũ propositum, qa hic indistincte permittit occidi, & sic semp ꝓ cõstat qđ est iusta offensio ibi non sic, & sic non proceditur à pari. Vltimum ar. non obst. quia licitum est redimere sanguinem, nõ tamẽ alium offendendo, aut. n. eius sanguis iniuste effundi uolebat, & tunc omnimodo licet redimere, vt in l. vt vim Aut iuste, & sine alterius sanguinis effusione redimere uolebat, & idẽ ut in iuribus in cõtrarium alleg. aut cum alterius effusione, & dicendum est, ꝙ non, ut d. c. non est nostrũ facit text. in rõne sui in l. assid. C. q po. in pig. ha. cum. n. in hoc cõflictu de cõseruatione sanguinũ agať, magis fauetur sanguini iuste agentis, q̃ eius q iniuste egit. Ioan. autẽ de Lig. in tract. de bello in 4. art. uers. 8. cõcludit, ꝙ aliqñ lex ꝑmittit aliquid, qa nullo iure pꝛohibetur. 31. q. 1. hac rõne, aliqñ permittit aliqd cõtra cõstõnes humanas, ut cõtrahere olim in 5. gradu. 35. q. 3. c. quodã. Aliquando, & sic tertio modo permittit actum tolerando, non quia alias illicitum faciat licitum, sed actum non punit, vt dicit text. 4. di. c. denique, & 33. q. 1. si quid uerius. Ex quibus infert ꝙ si statutum permitteret tolerando, & pœnam remittendo actu remanente illicito, tunc liceat bannito se defendere. Si uero permittit positiue faciendo de actu illicito licitum, tunc non possit se defendere, qa legis ministerio offenditur q iurisdõnẽ tribuit. l. & quia, de iurisd. om. iud. & sic cum effectu cõcludit eum in ꝓposito puniendum. Licet aũt dictus bannitus aggressorẽ occidens ueniat puniendus ex tali homicidio ꝓp quod posset iterũ banniri, ut dixi in 1. tpe, par. 1. q. 3. Nõ tñ ẽt ẽm prædcm̃ d. Th. debebit puniri de homicidio doloso, sed culposo tantum. arg. C. ad l. Corn. de sicar. l. 1. cum ibi not. ff. ad l. aquil. l. si putator, & inst. eod. tit. § item si putator. & ita etiã in eo qui excessit modum defensionis. tenuit Io. And. in addit. Spe. in rub. de hom. per legem. l. Cor. de sica. & d. l. 1. alleg. ẽt c. olim. de rest. spol. & ita dicit fuisse seruatum. ita ẽt dicit Bald. in c. si quis sua. 10. col. de pa. iur. firm. & alle. Ioan. And. in c. signãuit, de pœn. & remis. & ita in hac ciuitate iudicatũ fuit in eo qui ut defenderet siue uindicaret frẽm ẽm formam statuti iam percussum cum lapide illum q ꝑcussit interfecit. Fuit. n. punitus de excessu non de homicidio non. n. incontinenti expirauit, sed ex postfacto, & sic non cõtradicit ei quod dicam in fi. prox. q. Sed aduertendum qa illo casu, ꝙ in casu Io. And. licita erat defensio, uel offensio ad vindictam, ut dixi, sed cum moderamine, & sic debeat operam rei licitæ. In casu autẽ nr̃o dabat operã rei illicitę, qa verberatio aliqua cã defensionis, nõ erat licita, & sic vř fuisse in dolo ꝑ not. Cy. in l. 1. ff. qđ quisq; iur. & per Bart. & alios in l. diuus. ff. ad l. Cor. de sic. Et ideo forte hoc casu non habebit locum decisio vltimo dicta, sed puniri debebit l. Cor. cũ sciret se impune offendi posse. Pro quo vř casus in d. l. 2. C. qñ lic. sine iud. uind. Pro quo uide quod hř ĩ c. sicut dignum, de homicidio.

50 Quinquagesimo loco † quia ut supra dcm̃ fuit in procemio in hac mã statuta diuersimode loquuntur mutatis in aliquibus terminis statutorũ. Ponitur statuto caueri, ꝙ bannitus pro eo quod fecit cõtra statutũ ciuitatis possit impune occidi, bãnitus uero pro membri abscissione, uel procicatrice, vel pro percussione sanguinolenta possit excepta morte qualiter cũq; offendi in duplũ. Bãnitus aũt ꝓ insultu non possit, nisi manib. uacuis offendi. Ex hoc statuto oriuntur uarii, & diuersi tituli qõnũ, et ideo incipiendo à prima parte. Quæro Titius fuit bannitus ad mortẽ ex eo, & pro eo ꝙ sup platea cõis interfecit hoĩem ꝓp quod insurrexit rumor, quę omnia fuerunt contra honorẽ, & statum cõis Florentiæ, ut in banno dicebatur, demum fuit à Sempronio interfectus an impune occidi potuerit. Hæc q. subtilis est, & hẽt duos passus. Primus est an dicatur bannitus ex eo ꝙ fecerat contra statum. Et uideť, ꝙ sic, quia verba inquisitionis siue processus

ita se hñt,& illud cõtinet,ergo eis stari oportet l cum qdã puella.de iurisd.omn.iud. præsertim qa oia in inquisitione cõtenta intellr fuisse confessus,& sic cõfessioni standum l.in eos,& l.fin.ff.de cust.reo. Sed non insistendo in supfluitate uerborũ ueritas est in cõtrariũ debent n. verba dicti statuti intelligi de eo q principalr fecerit cõtra statum,non aũt de eo qui secundario. proprius. n. significatus est in his quę per prius significant nõ in his quæ per posterius l.quid liberis.§.hæc verba.ff.de vul.& pup.subst.Et sic debet intelligi in statutis hoc esse verũ,patet ex rła gñali q̃ est ut statuta à recipiant passiuam interpretationem iuris cõis l.2. C.de noxa. & no.in l. iusiurandum, & ad pecunias.§.fin.ff.de iureiur. & C. de iur.deli.l.fi.§.in cõputatione. Sed dispositio iuris cõis sup aliquo simpliciter facta intelligitur qñ illud prĩcipaliter fit,nõ qñ secũdario ut ostendam,ergo, & ita in statutis qđ debeat intelligi principalr probatur in multis iuribus in l.1 §.huius studii.ff.de iust.& iu.& ibi tãgit Iac.But.ff.de in integ.rest.l.non solũ in fi & qđ ibi no.p gl.& Guil.si cert.pet.l. si qs nec causam,& qđ ibi per Iac.But.De quo dicã infra parte prox. q.6. Et pro hac decisione est tex.optimus in l.1.§.merito. ff.deposi. & ibi p Bald decidit hæc qõ p illũ tex.pbatur et in l. si quis ingenuam. §.in ciuilibus. ff.de capti.& optime facit text.in l.famosi. ff ad l. Iul.maiest.in §.hoc tñ crimẽ. Ex qbus ita sæpissime extitit iudicatum.Nõ ob.narratio facta in accusatione siue inquisitione,qa aut intelligitur non principaliter, sed secundario, vt sic cõformet se cum iuris cõis dispositione l.Lucius.§.pe.ff.ad mun.cum sim.& non hẽt obstare. Aut aliter intellr, & illud nihil releuat,aut accusatorẽ,aut iudicem.l.1.§.accusationẽ.ff.ad turp,& C.de sen.l.si ex stipulatione.qnimò nec cõfessio.l.cõfessionibus ff.de ĩter.act.& l.ornamentorũ.ff.de aur. & ar.leg. Sed cõtra pdicta vñr facere no. per Bart. in l. ambitiosa. ff. de decr. ab ord. fa. vbi dicit ꝙ im ordinem intellectus vterque læditur principaliter.s.priuatus,& resp.Sed non ob. quia aut illud loquitur in fauorabilibus dispositionibus,& non in odiosis,ut in regula odia.lib. 6.Aut si uerũ est ꝙ lædatur, ut dicit nõ tñ læditur circa statum alias diceremus esse omne maleficium circa statum reip.Offenditur.n.illa,& ideo eius interest, ut maleficia puniãtur p ita vulneratus.ff ad l.Aquil.& tamẽ certissimum est ꝙ rłe non dñr committere contra statum ciuitatis regularia,maleficia committẽtes,vt furta,homicidia,& similia,&, est tex. in d.§.hoc tñ crimẽ.Nõ ergo defenditur Sempronius a prima parte statuti. Et ideo restat secundus passus siue articulus.s. an defendatur ex interpretatione siue extensione.Et primo vr dicendũ,ꝙ sic,qa tale statutũ qđ bãniti possint ĩpune offendi est factũ fauore reip. ergo debet extendi.l.2. §. exercitum, & ibi gl.ff. de his qui no. infa. Idem si non sit mere fauorabile reip. sed partim odiosum ipsi bannito, iuxta no. in l 2. C. de in ius vocan. Idem si sit penitus odiosum,quia etiã in pœnalibus proceditur de similibus ad similia ut no.in l.si pignore.§. si post distractam. ff. de pig. act. & in l.athletas §.calumniator. ff. de inf.& eo.tit.l.quid ergo.§. pœna grauior. In cõtrarium ꝙ imò non eximantur à pœna homicidii p dcm̃ statutũ. Nã aut ipsum statutũ dr in totum odiosum, & pœnale,& nõ debet extendi,ut not.gl.in l.pe. ff.de in ius uoc.& l. furti. §. fin. de his qui not. inf. & in rła odia. Aut dicitur partim fauorabile,& partim odiosum,& quatenus cõtinet odiũ.s.respectu bannitorũ nõ extendit,sed restringetur,vt hr in d. l.2.C.de in ius uoc. & ff.eo.titu. l.sed si hac.§. patronũ.& qđ habetur in l.cũ hi.§.q trãsig t. de trans. & in l.3.C.quod me.cau.Circa hunc articulũ multa dici possent.Sed quia essent extra ppositum me in breuibus expediã.Cõcludens dcm̃ statutũ exorbitãs à iure cõi non extendi,nisi quatenus absurditatẽ contineret si non extenderetur.ff. de pe. hær.l. si dño. §. si pdo.de excu.tut. l.scire oportet. §. oportet. cum si.& hoc per regulã gñalem,quæ habetur in auth. quas actiones. C. de sac. san. eccl. & plene in l. oẽs populi. Statutũ ergo pmissum eximit à pœna offendentem etiã ad mortem bannitũ pro eo qđ fecerit contra statum. Iste nõ erat de illis ergo non cõtinetur in statuto. Ei.n. non conueniunt uerba ergo nec dispositio legis hoc accusare.§. fi. ff.de acc. cum si. Itẽ eximit offendentem bãnitos pro cicatrice &c.& certo modo. De bãnitis autem pro homicidio nihil dicit, ergo remanent in iuris cõis dispositione l.commodissime. ff de lib.& posth.l.si cũ dotẽ.ff.sol. matr. Sicque impune occidi non pñt.Quia tamen absurdum esse ꝙ banniti pro minori delicto possent offendi, & banniti pro maiori non. contra l. non solum.ff.de noxa.Puto dicendũ,ꝙ tales banniti

possent

possent offendi, put pnt banniti p cicatrice, & debilitatione, &c. arg. eorũ q not. in l. tale pactũ. § fi. ff. de pac. & qđ not. in authen. de collat. §. ut phibemus, ubi pditio mẽbri æquiparaẽ pditioni uitæ. habetur ẽt in l. imperiũ de iuris om. iu. p Bart. in l. 2. de pub iud. p Bal. in l. reos. C. de acc. Et erit utile in proposito, qa cũ ipsum posset excepta morte qualitercunque offendere non punieẽ de homicidio simplr̃ sed de excessu, ut dcm̃ fuit supra prox. q. qđ intelligo uerũ si ex uerberationibus uel uulneribus nõ statim expirasset. Tũc em̃ non p̃sumitur illum uoluisse occidere, sed quatenus sibi permittebaẽ offendere. Si aũt animose ei tot vulnera intulisset qđ eum statim fecerat expirari, volens de eius morte certificari, tunc nõ puto eũ modo aliquo defendi ab homicidii pœna, apparet n. quod aliud q̃ qđ sibi pmittebaẽ facere voluit, extra de hom. c. significasti. ad l. Cor. de sic. l. 1. & ideo non tanquàm modũ excedes, sed tanq̃ oĩno aliud pmisso faciens punireẽ l. diligenter. ff. mand. In incertis. n. non certis locus est coniecturis l. cõtinuus. §. cũ ita, de uerb. obl.

Circa idem statutum alia insurgit qõ. Et
51 ideo quinquagesimoprimo quæro. † An bannitus pro amputatione mẽbri ut sicut ille possit offendi, ita bannitus pro amputatione digiti. Hæc. q. est vulgaris, & in multis iuribus tractatur. Primo. n. text. cum gl. & ibi Doct. cõiter in l. non sunt liberi ff. de sta. ho. tenet ꝙ digitus non sit membrum, sed officium membri, & ita dicit ibi Bart. se consu. luisse. alle. l. idẽ Ofilius. ff. de ædi. edic. ad idem alle. Rich. de Saly. eo. tit. l. q̃riẽ, §. si quis igitur. ad l. Aql. l. inde Neratius, §. idẽ Iul & de legat. 2. l. peculiũ, §. quadrigæ, & C. de ser. fug. auth. sed nouo iure. Nec ob. qđ uideaẽ abscindere partem mẽbri, & sic sit idem ius qđ in toto membro, ut l. quæ de tota ff. de rei uend. quia illud uerbũ ubi est eadẽ rõ. arg. in d. l. imperium, & quod ibi hr̃, sed hic non est eadem rõ, qa statutũ ponderat facti atrocitatem, vt ex se patet, ita dicit Bald. in d. l. non sunt liberi. Bar. vero in l. 2 ff. de pub. iud. multũ no. dicit ꝙ pprie loquendo digitus nõ est mẽbrũ, proprie. n. est corporis pars. Membrum. n. dr̃ à metior metiris. largo aũt modo dr̃ membrum quęlibet particula corporis, sicut in domo quilibet lapis dicitur pars domus, ut not. in l. eum q ædes. ff. de usuc. licet habeat proprie suas partes per distõnem officiorũ seu ministeriorũ, vt salam, camerã, coquinã. &c. l. si fin. §. ex hoc edicto. ff. de dam. infect. & ideo cũ statutũ debeat pprie intelligi, talis non dr̃ bannitus pro membri abscissione seu amputatione, & sic nõ cõtineẽ in statuto qđ dicit esse uerũ, nisi ex uerbis statuti aliud colligaẽ. Puta si dicit si qs absciderit alicui membrum ei simile membrum abscindatur: Si. n. absciderit alicui digitũ similis digitus ei abscindeẽ p relationẽ qualitatis ar. l. nõnunq̃. ff. ad Tre. & idem refert, & sequiẽ Bald. in d. authen. sed nouo iure. Et addit, ꝙ si extrahet dẽtẽ dabit aliũ dentẽ, sicut dicimus in pœna talionis, & alleg. quod not. inst. de iniur. §. pęna. Subdens quod ea quę non propriе dñr mẽbra possunt diminuto uocabulo appellari membrula: qa non est aliqs digitus in manu qui officiũ pptiũ nõ habeat, ut docet experientia. Ipse tñ Bald. in l. reos. C. de acc. in 2. col. dicit omne id quod habet in corpore nostro propriam, & distinctam operationẽ est membrũ, unde oculus cuius ppriũ est videre, auris cuius ppriũ est audire, nasus cuius propriũ est odorare, lingua cuius propria est operatio gustare, manus cuius ppria operatio est tãgere, pes cuius propria operatio est ambulare, sine dubio mẽbra sunt p se potentia habẽtia pprias, & distinctas operationes & alle. partẽ iuriũ superiũ alle. extra de corpo. uiti. p totum, & ex pdictis patere dicit ꝙ mẽbra gñationis sunt mẽbra q hñt proprias, & distinctas operationes, imo ẽm eum dñr esse membra ualde nobilia, & quæ saluatur species humana dicens, ꝙ mutilans illa puniẽ tanq̃ inimicus naturæ eo modo q puniretur si occiderit l. 3. ff. ad l. Corn. de sic & subdit ibi, ꝙ quia barba est pars formalis corporis amputans barbã dicitur amputare membrum. arg. l. in rem. §. 1. ff. de rei uend. qđ not. & adde quæ ipse not. in l. data opera. C. qui acc. non pos. ubi dicit ꝙ mammillæ mulierũ sunt mẽbra, sed non mãmillæ hoĩs, & nihil allega. Prædicta quidem intelligendo sunt in membro hñte suam uirtutem siue operationem, si aũt esset aridum dubitatur an ueniat appellatione membri. Guil. & Ray. in l. sed, & si pupillus. §. pscribere. ff. de inst. tenent p illum tex. ꝙ sic, & alleg. l. 3. §. 2. ff. ar. fur. ce. Bal. in d. l. nõ sunt liberi, dicit contrarium, alleg. not. in l. uitem, ff. arb. fur. ce. ubi tangit Iac. de Are. & hoc uerius puto si statutum dicit, si qs debilitauerit mẽbrũ siue manũ. &c.

Ea.n.quæ non hñt sensum, siue uigorem debilitari non pñt.l.decem, de verb.oblig. cum sim. Si autem statutum non referret se ad sensum, aut officium ipsius membri, & tunc credo veram decisionem Guil. & Rayn. vt puta qa statutũ dicit si quis offenderit alicui oculum, licet.n. obscuratus sit, siue obcecatus, sit tñ ita cecatus cum corpore est vnitus, & ideo patitur effoditionem, & idem si statutum diceret si quis amputauerit alicui manũ, & ita vr̃ tex. in d.l. vitem. quæ est lex. 3. §. 1. versic. ideo facit l. amissæ nauis, cum ibi not ff. ad l. rhod. de iac. Quod forte potest dici esse verũ si manus, vel oculus à casu aridi facti sunt. Si autem à nã sic producti fuissent tũc secus esse videtur. Cum non habuerint primordium veritatis, vt d.l. uitem. §. si quis ex seminario, facit l. cum filius. §. hæres, de leg. 2. & fateor prędicta procedere in statutis quę intelligun tur, vt iacent, si autem in sententia contineretur quod alicui deberet amputari manus, tunc non vr̃ satisfieri sententiæ, nisi amputetur virens & non arida. illa.n. intelligitur, vt pœnam afferat. ff. de pœn. & C. per totum, q̃ non esset si verificaretur in manu arida, & ita intelligatur quòd dici solet in d. authent. sed nouo iure. C. de ser. fug. Contrarium tamen fuisse determinatum refert, & sequitur Ioan. And. in regula in pœnis lib. 6. in merc. dicit.n. illud esse verum membrum, & ualere ad decorem 1. quæst. 1. c. sicut vrgeri, & sic pęnam continet pro quo facit l. si de interpretatione, & l. præses. ff. de pœn. Quæ decisio potius fundatur in æquitate, q̃ iuris rigore, vt ibi patet. Quę ęquitas cessaret si propter delictum cum manu valida cõmissum sic dãnatus existeret tunc.n. ex collatione processus declaretur sententiam debere intelligi de manu quę delinquit, & sic valida. arg. ff. ad Treb. l. nonnunquam, & quod dictum fuit supra circa princip. q. Bald. vero in l. 1. C. qui accus. non poss. in fi. tenet simpliciter quòd manus non habens aliquod officium non dicatur membrum alleg. Aristot. in 1. de Anima. & in 4. Metaph. ad fin. Ex his colligitur ad propositam qõ. An bannitus pro amputatione digiti dicatur bannitus pro amputatione membri, & dicitur quòd nõ, quod intellige nisi ex vulgi opinione aliud diceretur l. Labeo, de supp. l. de verb. sig. l. Alfenus, cum sim. Item colligitur qñ quis dicatur bannitus pro amputatione membri. Sed incidenter quęritur an saltem dicatur membrum debilitare ille qui amputat digitum. Bald. in d. l non sunt liberi, dixit ꝙ sic, & patere dixit in effectu, læsa.n. est membri operatio. Et idem vr̃ velle Bar. in d. l. 2. de pub. iud. dicens ꝙ tunc vr̃ debilitatum membrum qñ eius offm̃ aliqualr̃ impeditur, alleg. d. l. idem Ofilius. & idẽ Iac. But. dicẽs cõsiderandum esse quis digitus sit amputatus vt ipse scripsit in d. l. non sunt liberi. quod Franc. de Are. in l. & quantum, de ædil. edi. intelligit verum dum tñ ad minima officia non trahatur per l. 1. §. sed sciendum, eo. tit. Probat̃ decisio prædicta, quia illud qđ est debilitatũ non est sanum. ut ibi. & eo. ti. l. idem Ofilius, & ideo ubicunque dr̃, ꝙ ꝓꝑ id quo quis caret non est infirmus, & sic remanet sanus, sequit̃ ꝙ nõ est debilitatus ꝓ locũ à consequenti destructo. Et ideo dr̃, ꝙ qui caret dente, uel testiculo nõ dr̃ debilitatus, nec mẽbro mutilatus l. Pomp. & l. cui dens. eo. ti. debet ẽt intelligi hoc in debilitatione perpetuo remansura, ut dicam infra prox. q. Et ex his prędictis puto qđ hoc an sit debilitatum membrum, uel non remaneat in arbitrio iudicantis, q debet cõmittere iudicio peritorũ, vt in iuribus infra ꝓx. q. alle. nisi ex facti euidẽtia appareat notoria debilitatio. l. si irrup. fini. reg. Quid.n. si uni scriptori, uni pictori, vni ꝑsbytero, uidet in totum amputatũ pollicem qui reponi nõ põt. certe videt illius manus offm̃ fore priuatum nedum debilitatũ. Et ideo tunc re existẽte clara medicis cõmissionem nõ faciet. Facit de cle. egr. c. ꝑsbyt. & de cor. uiti. c. 1. 2. & 3. & d. l. & quantum, & quod not. l. inde Nerat. §. idem Iul. ff. ad l. Aquil. si aũt digitus non est pęnitus remotus, sed õs est fractum, uel inclusum, sed non talr̃ ꝙ ꝯm peritiam medicorũ curari non possit, recurrendum erit tunc ad cõmissionem ꝯm quod dicam infra prox. q. Sed si uidet modicã scissuram factam esse, tunc à seipso iudicabit imponendam esse pœnam simplicis uulneris, ut d. §. sed sciẽdum, ut l. vulneris. ff. de iniur.

Stante eodem statuto supra 50. q. descri-
52 pto. Sequitur quinquagesimosecundo† videre qñ quis dicatur bannitus pro cicatrice, ut sic excepta morte qualitercunq; offendi possit. Iste artic. est subtilis, & pulcher, & quotidie uersatur in practica, & ꝓꝑea dr̃et late examinari, ut tñ non aliter q̃ promiserim euagari contingat, q̃ breuis potero q̃ per alios, & per me inuestigari uidi his subiiciã, ut habeatur

tur notitia ueritatis. Aut saltem ad illa inuestiganda det materia iuxta posse. Ad cuius articuli doctrinam sciẽdum est, ꝙ quibuscũq; statutis exaggregantibus, siue aggrauantibus pœnas vt in ꝓposito puniendus, acrius faciẽtes vulnera cum cicatricibus q̃ sine nõ intelligi hoc nomen, ita ruditer ut iacere uĩ. Cicatrix. n. est corporis deformatio, ita dicit tex. in l. locum. §. 1. ff. de usufr. ibi. Nec corpus cicatricibus deformetur. Sed intelĺr de tali deformatione q̃ sit in apparenti parte corporis, sitq́ ibi perpetuo remansura, sic. n. in exaggeratiuis talia cõsiderant̃ ut ꝓbat̃. ff. de iniur. l. pretor. §. atrox. l. & vulneris magnitudo. ff. de pœ. l. aut facta. ꝑ totam ꝓbatur apertius ĩ l. fi. § quoties. ff. de ædil. edic. & extra de cor. uiti. c. 2. vbi in his q̃ non sunt leuis effectus perpetuitatis morbi cõsiderat̃ eius. n. morbi qđ est in uia salutis nõ hr̃ cõsideratio l. quærit̃. §. idẽ ait. eo. tit. & dr̃ esse in uia salutis qũ propter diligẽtem curam Casus. n. eueniens ex defectu curationis morbi malitiæ non ascribitur, sed ægri culpæ uel ignauiæ l. q occidit. § fin. ff. ad l. Aquil. & qđ hr̃. C. de emen. propin. l. 1. & ꝑ Bart. in l. fin. ff. de sic. Et ad sic intelligendum statutum astringit nos uiua rõ. Ante namque perfectam curã ex quolibet vulnere in facie illato vituperat facies, & deformatur. Itẽ in cõsolidato vulnere semper certo tpe remanet quoddam uestigium siue q̃dam effigies q̃ demonstrat fuisse vulnus de illa. n. non intelĺr statutum alias superfluus foret, cũ vt dixi ex quolibet vulnere id sequat̃ Intelĺr ergo statutum de cicatrice ꝑpetuo remansura. Pro qua determinatione facit ꝙ uerba legis sine tpis determinatione prolata ad tps perpetuum intelliguntur. ff. de cond. inde. l. sufficit. l. iurisperitos. ff. de excusa. tut. C. de pœ. l. seruus. ff. de bo. aut iud. pos. l. in uenditione. §. 1. Item de ea deformatione intelĺr per quam corpus deformatur in apparẽti loco corporis qđ ẽt ꝓbat̃ q põt esse effigies deformans corpus, & tñ non diceretur cicatrix. ꝓbat̃ in d. l. quæritur. §. fi. de ædi. edic. & in l. fin. ff. de his qui deiec. uel eff. vbi ponitur desiunctiua inter cicatricem & deformationem. & sic patet ꝙ non oĩs deformitas dr̃ cicatrix. per illas. n. interdũ dignoscitur homo. l. stigmata. C. de Fabr. lib. 11. vbi vide not. dcm̃ Bart. l. 1. in fin. ff. de ser. fugi. ubi text. not facit dr̃iam inter notã, & cicatricem. Licet. n. appellatione notæ contineatur cicatrix. non tñ econuerso appellatione cicatricis cõtinetur nota, ut ibi patet. intelligit ẽt debet statutum de ea cicatrice, quæ ex vulnere ꝑpetuo remansura sit habita diligenti cura, q sempe r uerba maxime statuti debent intelligi ut inspiciatur causa proxima & non remota. ff. quod met. cau. l. metum. §. sed licet uerum, q talis cognitio nõ pertinet ad iudicem iuristarum qñ casus occurrit, debet fieri commissio medicis q iurati referant an ex vulnere sit ꝑpetuo remansura cicatrix. l. semel. C. de re mil. l. 12. l. 1. §. 1. ff. de ven. in spi. & in prooemio digestorũ § 1. de stat. ho. l. septimo mense. extra de homi. c. significasti. cum simi. Si ergo facta commissione seruata forma medici iurati referũt ex vulnere remãsuram perpetuo cicatricem & sequitur cõdẽnatio, tũc dicetur qs ꝑ cicatrice damnatus. Si autẽ inquisitus uel accusatus non comparuit & ꝑpea seruata forma statuti nulla facta cõmissione cõtumax fuit habitus ꝑ confesso, & deinde damnatus siue in bãno positus est aduertendum. Nam aut accusatio siue inquisitio simpliciter dixit vulnus fuisse factũ cũ cicatrice. Aut adiecit uerba perpetuo remansura. Primo casu nõ dicetur bannitus ꝑ cicatrice prout requirit statutum, qa cum possit intelligi de tpali, & ꝑpetua in dubio intelĺr de tpali. ff. de pœn. l. si præses. Vide tñ quod dicam infra ad fin. qõ. vbi declarabitur hoc dcm̃. Secundo casu aut narratur vulnus fuisse in apparenti parte corporis, & intelligetur condẽnatus siue bannitus ꝑ cicatrice. nullus n. apparet error, & ideo cõfessioni statur l. in eos. & l. fin. de custo. reo. Aut in parte occulta, & non habebit locum statutum, ut patet ex pręmissis. Puto tñ, ꝙ cum hæc subtilis inuestigatio non cadat in mente siue discretione idiotarũ, sicut dicitur in simili in l. quid si nepotes ff. de testa. tut. ꝙ offendens bannitum ꝑ vulnere cum cicatrice, aut est immunis, ut supra aut mitius propter talem errorem puniri debet l. si adulterium cũ incestu. §. 1. ff. de adul. Vnum ẽt circa p̄dicta notandum est ꝙ non semꝑ stat̃ relationi medicorũ, sed põt ꝑ facti euidentiam probari contrarium ẽm quod dixit Gui. de Suza in d. proœ digestorum. & refert, & sequitur Ioã. And in addi. Spec. in tit. de homi. uer. 1. vbi de tali commissione aliqua dñr. Et quia hæc materia ut dixi supra ꝑtinet magis ad iudicium medicorũ q̃ legistarũ. Hic inferam Tractatellum quendã quẽ super materia occurente cõposuit eximius ar.

tium,& medicinę doctor magr Christoforus Georgii de Forentia mihi pater reuerendus,cuius tenor hic sequitur. Quia iudicium de cicatricibus, & uestigiis penes inexpertos in scientia medicinæ à recto tramite ueritatis multum est dissonans. Idcirco me ipsum cupiens ac ēt eos aliqualiter declarare hanc breuem summulam cōnotatam ex auctoritatibus Hyppocratis,Galeni,& Auicēnæ, sic superficie tenus compilaui. Resecans igitur uerba superflua. Sciendum est ꝙ præfati auctores ꝑ cicatricem intelligunt concauam superficiem,& callosam ex cōsolidatis vlcerib. vel vulneribus derelictam, à q̄bus alicuius sensibilis partis spermatici membri deperditio facta fuit, cuius cōcauitatis causa est deꝑditio sola maxime aūt cutis grossæ,uel ossis. Sunt aūt spermatica membra, quibus in principio gñonis pro materia semē subiicitur,& sibi in colore simulātur,sicut sunt ossa,nerui,uenæ, paniculi,chartilagines, & cutis grossa. Hæc autē membra si ab eis aliquid sensibile deperdatur ꝑ uiam primæ intētionis cōsolidari nō pñt sicut carniformia membra,quę vera vnione pñt absq; ulla cōcauitate coniungi.Supra dictorū verborū sñia maxime contrahitur ex dictis Hyppocratis,ac cōmētatoris eiusdem sexta particula amphorismorū dicit Vulnera quæcunq; annua fiunt, aut longum tp̄s hñt est necesse os emitti.& cicatricem cōcauā remanere.Idem expresse ponūt eadem particula illo amphorismo.Quādo incisum fuerit os, aut cartilago,aut neruus, nec crescit, nec conglutinatur subaudi sicut primo erat,Enucleat ēt similis intell's pluribus auctoritatib. Galeni in 3 de ingenio sanitatis cap.2.sic dicentis. Vnde quædam aliqñ harū intentionum monstrat aliquid incurabile fore sicut cōcauū vulnus quod non solum carnem amisit, sed etiā ossa.Impossibile.n.est hanc cōcauitatem opportune repleri,vulnus tñ poterit consolidari &c.& in eo.lib.c.4.sic dicit Concaua n. carne vice eius quod amiserunt replenda sunt, Carnis autē mā sanguis est. Ea uero quibus nihil carnis deest necesse est cōsolidari,et sanari cutis tñ eius causa extitit. Carne quidē, & pinguedine amissa,possumus ea restaurare sicut ea quæ amputata fuerant,cutim aūt reddere non possumus,uñ ingeniandum est ꝙ uice cutis faciendum sit quod carnis tegmē existat.cutim.n.restaurare īpossibile est. Supple &.similiter alia spermatica mēbra restaurari est impossibile,cū aliq̄d sensibile deperditur, maxime in ætate perfecta, sed loco partis deperditæ aliquid reapponitur incōplete qđ à præexñtibus diuersificatur in gñe. Non autē sic euenit carniformibus membris. supradictæ igitur impossibilitatis restaurationis in spermaticis mēbris triplex est causa. Prima, ipsorū durities,unde extēdi non pñt.Secūda, humiditatis, & roris paucitas quæ loco partis deꝑditæ debet subito reapponi,seu partes disiunctiuas cōiungere Tertia,uirtutis gñatiuæ, sed assimulatiuæ debilitas quæ multū in eis deficit ꝑ respectum ad carniformia membra ossa difficilius solidātur cum inter ea sint duriora,debiliora, ac ēt minus de humiditate participent. Supradictis sententiis ēt est conforme qđ ponitur ab Auic. lib.1.fen.4.ca.de medicationib.solutionis continuatis cū dicit, Impossibile n.est vt restaureť os, & ꝓprie in corporibus cōsistentium nisi f̄m hunc modū, qm̄ nullo modo redibit ad cōtinuitatem &c. & statim in eo.c.subdit. Si uero illud quod ꝑditum est tm̄ fuerit cutis necesse erit ut cicatricem inducat &c. Consonat ēt qđ ipsemet Auic.ponit lib.4.fen.10.tract.1.& cap.1.cum dicit.Dico ergo,ꝙ nos conamur in quibusdā mēbris quorū cōtinuitas est soluta, ut redeat eorū cōtinuitas sicut fuit,& illud sicut in carne,et conamur in q̄busdam eorū, ut remanet cōtractus eorū cum cōseruatione,licet nō redeat ipsorū cōtinuitas, & illud in ossibus &c. supple.& in aliis membris spermaticis.Ex quibus clare patet,ꝙ tunc remanet uera cicatrix cum aliqua pars sensibilis spermatici mēbri deꝑditur,maxime cutis,uel ossis.Pōt autē tā parua quantitas ipsorū deperdi ꝙ nō sequeť exinde cicatrix. Nunc autē de uestigio aduertēdum ꝙ nihil aliud est uestigium, nisi signū ex carniformibus cōsolidatis uulnerib. derelictum à quibus nihil sensibile spermatici membri fuit amissum. dñr autē talia vulnera per uiam primæ intentionis uniri etiā si sint magna,sicuti clare ponit Auic.lib.4. fen.4. trac. 1.c.de cura ul'r carniformium vulnerū, cū dicit,& si fuerit.s.solutio cōtinuitatis, ita ut ne cōcurrant extremitates eius qm̄ sunt rotūdæ elogatæ,aut diuersæ figuræ, aut iam destructa est ex eo caro pauca nō plurima, tūc eius cura est futura,& ꝓhibitio aggregationis humiditatis ī ea.& statī post subdit. Etsi fuerit ꝓfūda.s.solo cōtiguitatis & magna,tūc strictura ēt facit eam adhęrere multoties postq̄ ad-

haeren.

hærentiam, siue consolidationem cōpletam non remanet cicatrix, sed supradcm̃ vestigiũ de quo vestigio maxime mentionem facit, Auic.lib.4.fen.4.tract.1. c.de medicinis cōso lidantium, & sigillatiuis dum dicit. Quod si non auferatur illud.s.quod de carne sup̄fluit p̄culdubio fit vestigium vlceris superius cute. Pōt aũt esse uestigium si in apparenti mēbro fuerit ipsum manifeste uituperans sicut q̄ p̄lm euenit post cōsolidata uulnera quæ so lum in carne fuerunt, quibus ut coniungerẽtur necessaria fuit futura, ac ēt ligatura. De istis aũt uestigiis facit Auic cap.lib. 4. fen.4. vl.tract.& c & sic dicit rub. capituli. Eradicatio. i. modus curationis vestigium ulcerum, & uulnerũ. Simili modo ēt ipsemet Auic. fen. 7. quarti. Cum de decoratione loquitur, seu uituperatarum partium correptione facit ap propriatum cap.uestigiis ulcerũ,& uariolarũ & dicit eius cap.rub.de uest.ulce.& uario. Ex quibus satis patet q̄ uestigium pōt esse uituperans, ac ēt q̄n aliquod magnum vestigiũ exñs in membro patenti plus ipsum uitupera bit q̄ aliqua parua cicatrix in eodem exñs, sicut de facto euenit in uulnere magno in facie facto à quo nulla fit dep̄ditio spermatici mēbri, tñ p̄p eius magnitudinē, & labiorum distantiam indiguit futura,& ligatura, ut labia coniungerentur, unde remanet apparens uestigium ipsam faciem manifeste uituperãs quæ uituperatio non sequet̄ in aliquo paruo uulnere ēt in facie facto à quo facta erit abscissio cutis, uel alterius partis spermatici mē bri. Ex quibus cōcludendo colligitur q̄ qñq; uerum est dicere facies est uituperata per ap parens uestigium,& tñ uituperata nō est per cicatricem,& q̄ p̄lm ēt euenit econuerso. Sili mō ēt esse pōt q̄ nec erit uituperata ex uno paruo uestigio, nec ēt ex una parua cicatrice uñ ad hoc ut facies, seu aliquod mēbrum apparens uituperatum existat requiritur, ut tãta sit facta læsio in sup̄ficie dictorũ mēbrorũ seu diminutio in ipsorũ quãtitate qđ oculo corporali uideat̄ à longo talis cōcauitas, seu uestigium derelictũ. Ac ēt est necesse q̄ in illismet partib sit uera ægritudo difformans faciem in superficie, seu in quãtitate, uel ēt in figura s̄m iudiciũ peritorũ in scĩa medicinæ. Qñ aũt uituperatio sit ex uestigia, aut cicatrice non bene pōt à longe discerni, sed ex propinquo perito medico dereliquo. Vnum est ultimo ulterius aduertẽdum qđ quãto uera uestigia plus elongãtur in t̄p̄e,& ueterascũt tanto plus corrigunt̄ solũ ex operatione naturæ, nec ita pñt discerni, sicut in eorũ princi pio. Oppositum aũt euenit in cicatricib. ueris cuius causam speculare uolentibus pro nunc dimitto, licet ex supradictis satis leuiter possint hr̄i. Sic igr̄ hic finem dictis impono subiiciens me correctioni &c. Xp̄oforus. Ex his itaque colligitur q̄ cicatrix uera non pōt esse q̄n sit perpetuo remansura,& quia ut ex iuribus supra alleg. apparet, q̄ ēt interdum intellr̄ cicatrix aliter quam intelligunt medici plurimum in statutis adiicitur perpetuo remansura,& ideo id qđ supra dixi processu formato simpr̄ cicatrice non intelligi bannitum pro ea quæ sit perpetuo remansura, debet intelligi uerũ si in statuto illa uerba perpetuo remansura p̄sistunt per not.in l.3.§. docere. ff ui bo.rap.& in cap.pro humani.de ho.lib. 6. Et idem si statutum diceret p̄ apparentem cicatricem, quia tunc intellr̄ bannitus p̄ nō apparent quod esse pōt, ut supra & ideo uerba statuti sunt ponderanda. In hac.n.ciuitate statutum disponit de uulnerante cum uituperatione in facie p̄ apparentem cicatricem uel p̄ uestigium, uel alio uocabulo medicinæ quod tñ ut patet ex p̄dictis intellr̄ de uituperatione perpetuo remansura, & ideo multoties ignorantes admirantur de relationibus medicorũ referentium non esse cicatricē, aut nō esse uestigium, seu notã cũ uituperatione faciet p̄petuo remãsura, ut sæpius in magnis iuxta uulgarē sermonē marginib. iudicatum uidi quia sic p̄cessit relatio medicorũ. Sed ut ex p̄dictis liquet nulla est admiratio faciẽda.

Ex eodē cōstitutio offert se quinquagesi.
53 materia † qō. tormanda ad percussionem sanguinolentæ percussionis, ut sic cōpræhendatur qñ pro illa q̄s bannitus intelligatur, & ideo p̄ ipsius declaratione q̄ro. Quidam fuit inq̄situs ex eo q̄ cum cultello acuto apto ad frangendum panē p̄cussit Caium in personã una percussione ex qua sanguis exiuit, an ex forma dicti statuti supra 50.q.relati possit impune offendi. In q.ista cōsuluit Bar. Sed in statuto super quo cōsuluit erãt ēt alia uerba, uidelicet, q̄ percussor uulnus fecerit, & in eo cōsilio sic dixit. Et ur̄, q̄ nō potuerit offendi, q̄a statutum requiritur, q̄ fuerit bãnitus pro p̄cussione sanguinolenta,& q̄ percussor uulnus fecerit, ergo &c. Econuerso dr̄, q̄ possit impune offendi q̄a ad positionē percussionis

sanguinolentę cum cultello, necessario sequitur uulnus, cum uulnus sit scissio continuitatis. In q. pmissa facit dubium, qa uulnus dr̃ si cutis scindat̃. l. si seruus seruũ, § rupisse. ff. ad l. Aquil. sed sanguis põt exire de corpore absq; eo ꝙ cutis scindat̃. s. ꝑ poros, maxime ubi cutis est tenuis, ut de naso, & parte interiori, uel gingiuis. Item dr̃ quod Christus sudauit sudore sanguineo. Luc. 22. Credo tñ, ꝙ in ꝓposita q. ex uerbis cõdẽnationis satis colligatur ꝙ uulnus fuerit factũ. Quod apparet ex tribus. Primo, qa cum cultello acuto. Secũdo, qa ex percussione sanguis exiuit. Tertio, qa in personã. Primum est clarũ, quia si ꝑcussio fit cũ cultello acuto intelligit̃ factũ uulnus. Cultellus. n. est res apta ad scindẽdũ. ff. de fur. l. si pign. §. 2. ad l. Iul. de ui pub. l. pe. §. telorũ, & de uerb. sign. l. armorũ, & apparet expresse de cultello, seu gladio, cũ quo Petrus abscidit auriculã seruo principis sacerdotũ. Matth. 26. c. & Mar. 14 & tex in l. aut damnũ. in prin. de poe. dicit gladiũ esse aptum ad scindendum. Aliud quia dr̃ in personam ẽt ꝓbatur, qa non sign̄at in superficie, uel in pannis, sed inter ꝑsonam s̃m significatum huius dictionis in l. 1. §. in corpus, ff. de his qui deie. uel eff. & de flu. l. 1. §. in flumine. Sed si cultellus in ꝑsonam mittat̃ necessario seqtur scissio cutis, ut probat̃ in l. si ff. de his qui deie. uel eff. si bene inspiciatur. hoc ẽt probatur rõne. sicut. n. ignis appositus stipulæ de necessitate comburit. ff. ad l. Aquil. l. si seruus seruũ, § hæc aũt actio. & § seq. ita gladius percussus in personã de necessitate scindit, qa ut unũ; est instr̃m agens si appropinquetur materiæ. Ex alio quod fuit s̃m dum dr̃, ꝙ ex percussione sanguis exiuit ẽt colligitur. Not. enim, ꝙ dixit ex ꝑcussione, & sic sign̄at locũ ex quo, l. nõ dubium. C. de legi. l. eodẽ tꝑe. ff. de pec. l. 1. § ex incendio, ff. de incen. rui. naufr. sed si qs dixerit sanguinem exisse ꝑ poros absque cutis scissione, tunc non exiuisset ex percussione, sed ex alio loco ꝑꝑ percussionem. Et sic uerba sn̄iæ non uerificarentur, hoc uř expresse ꝓbari extra de sen. excõm. c. cum illorum, uer. nos aũt, ubi percussio cũ sanguinis effusione dicit̃ difficilis & enormis, qđ nõ esset nisi esset ex uulnere. ff. de iniur. l. uulneris magnitudo. Et sic cõcludit̃, ꝙ pdict⁹ bannitus fuit, qa ꝑcussit, & uulnus fecit, & sanguis exiuit, & sic potuit impune offendi, hæc Bar. Ex qbus uerbis patet, ꝙ in ꝓposita q̃one qñ statutum nõ exprimit de uulnere, restat minor dubitatio. Proponitur. n. ex tali percussione sanguinẽ exiuisse, & licet possit exisse ita paruus sanguis, ꝙ à iure non æstimaretur. l. 1. §. deinde. ff. de ædi. edic. tñ qa in inquisitione dr̃ contra formam iuris, non intelligitur de parua effusione, sed de magna. iuxta no. ꝑ Cyn. in l. si non conuitii. C. de iniur. & l. nec exemplũ. C. de fal Nec ob. l. si p̃ses, ff. de poen. quia ibi utraq; uis erat punibilis, sed una plus altera, hic autẽ uno modo esset punibilis alio rõ, & ideo intelligitur s̃m modũ punibilem, ut ꝓcedat libellus, & ꝓcessus. Nec ob. not. in l. nõ solũ. § sed ut probari. ff. de no. ope. nun. qa aut procedẽte libello, & ꝓcessu, quia procedit, ut ibi ẽt not. & colligitur in l. eũ actum ff. de nego ge. & in l. matrem. C. de prob. per l. si qs intentione ambigua. de iud. sequitur ꝓbatio per testes, & locũ habet absolutio, nisi ꝓbatio clare concludat, ut in c. in p̄ñtia. de prob. & ita intelligitur quod not. in d. §. sed ut ꝓbari. Aut sequitur ꝑ confessionem uerã uel fictã, & tunc sequi debet cõdẽnatio, qa illa intelligitur s̃m libellata, ut l. si cõfessus, ff. de cust. reo. & l. 2 § ꝙ si actor. C. de iur. cal. cum si. Item patet ex pdictis ꝙ si fuisset cõdẽnatus ex eo, ꝙ manu uacua ꝑcusserit Titium in facie, & ꝙ sanguis exiuit de naso, uel de gingiuis, non diceretur cõdemnatus ex ꝑcussione sanguinolenta s̃m Bart. Sed in hoc non sto cum eo. Verba n. denotãt causam proximã, uel nõ s̃m naturã rei cui adiunguñt, ut in iuribus supra alleg. adeo, ꝙ interdũ una dictio ponit̃ pro alia, ut l. eas causas, de cõd. & demon. quinimò, & dictio ex, ponitur ꝑ ꝑꝑ l. p̃ter. §. quod de fructibus. ff. de bo. aut. iud. pos. Impossibile aũt est nisi quis hr̃et sanguinem in manu, ꝙ ex ipsa ꝑcussione sanguis exeat. Intelligitur ergo dictum statutum simpliciter loquens de cõdẽnato, ex, uel pro percussionẽ sanguinolẽta qñ propter percussionẽ sanguis exiit ex ꝑsona, intelligo aũt ꝙ incõtinenti sanguis exiuit, tunc. n. intelligit̃ ex ꝑcussione. Si aũt ipsa percussio fecerit rumorẽ propter quod postea fuerit necesse ad illius curam ꝙ medicus pungeret, uel incideret, & tunc sanguis exiuerit nõ dicetur tunc condẽnatus ex uel pro percussione sanguinolenta, Exiuit. n. proprie, & imꝓprie sanguis ꝓpter percussionem, & sic non habet locum statutum, ut in iuribus supra alleg. Et idem erit in spintura ꝑꝑ quã spintus cecidit, & ꝑcussit, & sanguis

& sanguis exiuit ſm Bald. in l. de pecoribus. C. ad l. Aquil. & in l. si familia. ff. de iurisd. om. iud. Vbi ergo tales dictiones pñt proprie intelligi, proprie intelliguntur, alias improprie ẽt in statutis, ut habetur in l. Labeo de suppel. leg. & in l. oẽs populi. de iust. & iur. per Doct. ut tñ tollantur tales dubitationes cõiter in accusationibus, & inquisitionibus ponuntur illa uerba cum maxima sanguinis effusione per ea quæ habentur in d. c. cum illorum, & in d. l. uulneris magnitudo. & in d. §. deinde. ubi gl. facit mentionem de uulnusculo.

54 Quinquagesimoquarto, † Titius fuit bannitus pro eo, ꝙ insultauit, & percussit Gaium cum uno bastone ligni quo erat armatus. duabus ꝑcussionibus in renibus sine sanguinis effusione. & demum cũ lignum fractum fuerit, uel ceciderit in terram, percussit ipsum pluribus percussionibus uacuis. Quæritur an uiso dicto statuto de quo dictum est supra, q. l. ueniat in aliquo puniẽdus. Et primo uꝛ ꝙ non. nam ꝑdictum statutum dictat, ꝙ bãnitus pro ꝑcussione sine sanguine possit offendi in duplum. Constat aũt ẽ, ꝙ dictum statutum licet loquatur in singulari uerificatur ẽt in plurali, ut sic. Bannitus pro una ꝑcussione põt offendi cũ quatuor, & sic de singulis ff. de libe. ho. exhi. l. 3. & ff. quod fal. tut. aut. l. 1. §. item hoc edictũ. & quod hꝛ in l. Agrar. ff. de termmo. Sed Titius fuit bannitus pro duabus percussionibus, ergo põt offendi cum quatuor. Itẽ ut patet ex themate inqsitionis fuit bannitus pro insultu, & sic potuit offendi manibus uacuis, & qa sic dictat statutum, ꝙ cum inqsitione, & bãno cõcordat. l. nõ aliter, ff. de leg. 3 cũ simi. Pro hujus aũt qõnis decisione aduertendum est ad plura. Primo n. uideri oportet qd sit insultus. Secundo, an confundatur in aliis delictis illũ secutis. Tertio, ubi confundatur an ualeat snĩa quę pœnam insultus cum pœna alterius delicti non confundit, ut qñ ex forma statuti pro insultu imponitur certa pœna, puta librarũ 50. & pro percussione imponitur pœna cẽtum, uel maior, ſm qualitatem ipsius percussionis. Et his uisis patebit qõnis præmissæ decisio. Quo ad primum sciẽdum, ꝙ circa mãm istam iura uarie loquunꝛ, & ẽt gl. Interdum. n. quem contra alium irruentem his uocat insultantem. C. de iud. l. fi. qñque aggressorem. l. is qui aggressorem. C. ad l. cor. de sic. & sic dꝛ in l. qui de crimine. C. de accu. Quandoque uocat appetentem & sic patientem uocat appetitum. l. & si percussor. §. si appetitus, ff. ad Sylla quod ibi glo. exponit i. inuasus, & sic qñque dꝛ inuasor. C. unde ui. l. inuasor. Qñque ẽt patiens dicitur insultatus. l. itẽ apud Labeonem. § pen. ff. de iniur. Et hinc descẽdit nomen uerbale quod uocaꝛ insultus, & in hoc dixit Bar. in l. respiciendum §. delinquunt, ff. de pę. ꝙ insultus est in alium saltus alleg. d. l. is q aggressorem, & l. 1. §. cum arietes, ff. si quadr. pau. fec. dica. sed in § cum arietes dicit, ꝙ insultus est motio de loco ad locũ, & in §. delinquunt. concludit, ꝙ si exñs tecum in itinere, uel mensa, aut in alio loco deuenit tecũ ad rixam, nõ dicꝛ insultũ facere sed potius ꝓditorie fecisse, ar. C. de dilati. l. 1. lib 11. Ex ꝑdictis uꝛ aliqualis contrarietas insurgere. Si. n. insultus est in alium saltus, non uerificaꝛ in eo qui sine saltu in alium. siue cõtra aliũ se mouet de loco ad locũ, cuius contrarium dixit Bart. in d. § cum arietes. Sed aduertendum quia primo modo dꝛ secũdũ allusionem uocabuli. Secundo modo ſm diffinitionem. & ideo si quis insultando aliquem facit in eum saltum. facit insultum ſm allusionem, & ẽt ſm diffinitionem, quia mouet se de loco ad locum, & facit in alium saltum, facit. ff. ad l. Aquil. quemadmodum. §. si nauis. Si uero sine saltu mouendo se de loco ad locũ uadit uersus alium tunc dꝛ insultum facere ſm diffinitionem tm̃, & tñ puniri potest de insultu, quia diffinitio ꝑualet allusioni qñ sunt contrariæ alias ab utraque argui licet, ut hꝛ. ff. si cer. pet. l. 2. §. appellata. de tu. l. 1. de test. l. 1. & in l. 1. de acq. poss. per Doct. maxime per Bart. dꝛ ẽt interdum facere impetum, ut d. §. delinquunt, sed tunc aliter punitur, ut ibi hꝛ. & hoc de insultu contra personam. Qñque ẽt dicꝛ fieri insultus, siue assaltus ad domum, siue ad castrum, ut x. colla. qui. mo. feu. ami. §. similiter, & ibi dicit Bal. ꝙ tunc dicꝛ factus assaltus qñ appropinquat se tm̃ domui, uel castris, ꝙ põt proiicere iaculum, & expugnare. Vt tamẽ omnis esset dubietas consueuerunt cõiter accusantes, & inquirẽtes ponere in accusatione, & inquisitione omnia dicta uerba, quia dñt B. deliberate, & appensate mouendo se de loco ad locũ fecit insultũ impetum, & appressurã contra C. & c. quæ ex abundanti ponunꝛ, ut patet ex ꝑdictis, ex quibus expeditum est primum qñ qs dicatur insultum facere, & tũc sine dubio si aliud nõ sequitur ultra insultum, pœna in

sultus impuni potest. Si vero sequitur aliud, vt quia ꝑcutit. vulnerat, vel occidit, dicit gl. quod de insultu non fit punitio, sed cū delicto cōfunditur secuto, vt no. in l. qui de crim. C. de accus. per l. illud. ff. ad l. Aq. & idem ibi Bart. Et ita determinarunt primo Dy. sic consulendo, secundo Franc. Acc. disputando, & Gui. ēt de Su. vt patet in suis q. ver sed pone de facto. q. statutum est qđ si quis pugno & se. & idem tenuit Alb. Gan. in margarita. in ver. Sed pone statutū est Mutine. in tit. de ac. & idē Guil. in Spec. de sent. §. 2. ver. sed pone licet n. sint cum sunt separata diuersa delicta ff. ad l. Aq l. 2. & l. si seruus. § 3. cap. tñ si contingātur dūr vnum esse delictum s. vulneris, vel mortis illud, præall. §. fin. a l. etiā de act. & obl. l. si qui seruum. in prin. & C. ad l. Iul. de vi. l. qm̄ multa Bar. aūt in l. nunq̄ plura. ff. de priu. del. limitat hoc dcm̄ nisi ex insultu imponeretur maior pœna, q̄ ex percussione. Tunc. n. qtūs excedit non cōfunditur. ar. l. generaliter, & l. hæres à debitore. §. quod si hic seruus. ff. de fid. quod ibi reprehendit Angel. tenens indistincte gl. sed non bene reprehendit qa siue vnum sit principale, & alterū accessorium, siue vtrunq; principale, siue vnum ꝓparatorium ad aliud. qđ est uerius, nō pōt dici ꝙ pœna unius tollatur à pœna alterius, nisi ex ui cōfusionis, nā aūt cōfusionis est ut eatenus cōfundāt, & cōpensetur qtūs cōcurrūt & nō ultra l. 1. C. si cer. pet. ad l. fal. l. licet, cū sim & ideo si ex insultu cū armis qs ueniret puniendus in centū ꝑcussione manu vacua in quinquaginta. Insultans cū armis, & ꝑcutiens manu uacua punitur ī centū facta cōfusione solum de 50. in percusione, alias sequeret quod intm̄ puniretur insultans cū armis, & ꝑcutiens manu uacua in quantū insultans sine armis, & sic percutiens, qđ esset absurdū l. non solū. ff. de nox. Dico ergo, ꝙ insultus ad castrū, siue ad domū punit, vt supra. Insultus in ꝑsonā aut est solus, & solus punit. Aut secutum fuit aliud. Et tunc aut est maior pœna insultus, q̄ delicti secuti, nō cōfundit in totū, sed qtūs cōcurrunt. Aut est eadem pœna delicti cū pœna insultus, vel maior, & pœna insultus cōfundit. & de delicto dānat, non de insultu. Fallit in vasallo insultāte dnm vt d. § silr & ibi per Bal. Prædicta intellige si inter insultum, & ꝑcussionē non fuit medius actus extraneus, si aūt fuisset actus extraneus, puta qa insultasset, & cū ille retro cessisset, vel arma extraxisset insultans rediit domum. & arma sumpsit, deinde reuersus est & vulnerauit. Tunc. n. de primo insultu, & de vulnere punitur scđm Io. Ant. in add. Spec. super rub. de hom. ubi vide. Et hæc de secundo, Ad tertium bř dicendum est, ꝙ cum sñia tunc sit cōtra ius partis valere debet l. 2. §. 1. ff. quæ sen. si. ap. rescin. si ex tenore sñiæ non apparet quid pro insultu, & quid pro vulnere siue ꝑcusione imposuerit, si aūt cōdēnauit distinctim in tm̄ pro insultu, & in tm̄ pro ꝑcussione dici pōt sñiam non tenere, qa non intellř cognouisse de insultu per dicta iura. Et sic non ualeat sñia, l. de qua re. ff. de iud. & C. de sen. l. prolatam, nisi in processu siue inquisitione, vel accusatione essent illa verba super quibus omnibus & singulis &c. de qb. per Bal. in l. 2. C. de prob. Tunc. n. valere licet esset iniqua, & ex ꝓdictis infertur ad decisionem supra formatæ qōnis ꝙ vbi bannito nō fuit imposita pœna insultus, sed ꝑcusionū, offendens eū modo prædicto punietur de offensionibus factis manibus vacuis, quia in illis excessit modum, & sic puniri debet de excessu, ut dcm̄ fuit supra q. 49. & ēt l. Si uero fuit ei imposita pœna ēt pro insultu, & talř, ꝙ ualeat cōdēnatio, & in nullo puniri debet, qa potuit utroq; modo offendere. Si aūt bannū fuisset nullū, dixi sup. in 1. tpe, par. 3. q 9.

55 Quinquagesimoquinto stante statuto ꝉ generali, ꝙ bannitum à centum libris supra possint impune offendi. Titius immisit ignem in domum Sempronii bāniti, & eā cōcussit, vel in rebus suis aliter dānum dedit uel ei abstulit, Quæritur an veniat puniendus, in hac q. me bř expediam. Nam licet glo. dixerit qđ bona bānitorū sint extra custodiā, & à quocunque possit destrui, & deuastari in ti. hic finit lex Cor. & incipit cōsuetudo regni, in pri. & tangitur in c. 1. §. si quis aliū, de pace ten. & de mil. uas. c. 1. Tñ illud est verum de iure cōi, nec cautū reperitur. Est ergo potētia offēdendi bānitum à statuto proueniēs. Dñia. n. rerū, & eorū tuitio, & defensio de iure gentiū est, vt l. ex hoc iure. ff de iust. & iu. ergo illam bāniti de qbus agimus non perdunt, vt dcm̄ fuit supra in hoc 2. tpe par. 1 q. 4. Et ideo inspicienda sunt verba statuti l. semper. § legē ff. de iu. imm. q̄ cum stricti iuris sint. l. cōst. ff. ad mun. extendi non debent, vt in auth. quas actio in l. qcqd astringendę. Aut ergo statutū dicit qđ possint offendi qualitercunque

vel

uel simplr, quod idem est, quia indefinita æquipollet uli.l.si seruitus, ff. de seru. urba. & poterunt offendi in persona, & rebus.l. 1.§. & gnaliter.ff de leg.præst.cum sim. Aut dicit, quod possint in personam offendi. Et tunc non poterit offendi in rebus à persona separatis. Et idem si statutum respectiuaret offensionem ad offensam factam per bannitum, tunc.n.talis pmitteretur, qualis fuit illa ob quam bannitus est, l.nõnunq̃, ff.ad Treb. & quod dcm fuit supra hac ead.par.q. 2.& hæc satis sunt de mente Bart. in l.licitato, §. qđ illicite. ff.de pub. Et ibi uide qñ dicatur fieri offensio in personam. Sed dicet qs tu dixisti ꝙ si quis põt offendi ex forma statuti in personam, non põt offendi in rebus à persona separatis. Istud ur falsum, qa cui permittitur qđ est maius ur permitti qđ est minus, ut patet in ar.à maiori.C de sacrosf. eccl. authe. multomagis,& extra de elect.c. cũ in cũctis. Quælibet aũt minima pœna corporalis est maior quacunq; magna pecuniaria ut i l ser uorũ ff.de poe. Ergo tuũ dcm nõ pcedit. Sed resp. ꝙ hoc pcedit ui uerborũ statuti q̃ aliqd debent operari.si.n.simplr dicerent posse offendi, cõpræhenderent offensionẽ in psonis, & reb. Si ergo dñt in personam operant restrictionẽ, qa aliud operari non pñt l.si qñ. C.de inoffi test cum sim. Præterea statutum odiosum non extenditur ẽt per maioritatẽ rõnis ut hr in auth. quas actiones, de sac san. eccl. Et uide quæ dicã infra in ult.tẽp. par. 1. qõ. 12.uide ẽt quæ dicam infra parte prox.q 60

Nunc ex prædictis statutis particularibus quæram de aliquibus per circa hanc partem gnalr ad mãm facientibus. Et ideo quinquagesimosexto q̃ro dcm est sæpissime, † ꝙ bãnitus de una ciuitate, puta in Florentia, non perdit ea q̃ sunt iuris ciuilis. Item nec ea quę sunt iurisgentium, nisi aliud dicat. Et ẽt si diceret illud non intellr extra territorium. l. fi. ff.de iur.om.iud.quo ad personas non subditas, pone, ꝙ Bonoñ.in ciuitate, uel comitatu Florentino occidit bannitum de Florentia. Quem si Bononiæ occideret puniret, qa illud statutum se non extenditur. Quæritur an possit Bononiæ,& sic in loco sue originis cõuenirі p l. 1.& 2.C.ubi de crim. ag. opor. aut Romæ p l. Rom. ad mun. Hęc qõ. residet in hoc an occidens bãnitũ qui põt impune offendi dicat delinquere, nam si ibi delinquere dr, licet aliqua dilatoria exceptione de tali delicto cognosci non possit tñ non tolleretur quin alibi cognosci non posset.l. decurionũ, & ibi not. C. de his q not. inf. Sed ueritas est ꝙ non dr delinquere, facit n. lege pmittẽte, ergo &c. l. Gracchus. C. de adult.facit C.de his qui ad eccl.conf.l.si seruus,& l. 2. ne quiuela.re.& quod non sit delictum firmat Bal. post.gl.in l.1.§.1.ff.ne qs eum q in ius uoc. est ui exi. Et idem in simili tenet in l.cunctos populos, pꝑe fin.in uer.uiso,& Bart.in l.ubi pactum. Et dixi supra hac ead.par.q.14. & dicam latius infra in seq. parte huius tpis.q 1. Cũ ergo in loco actus facit ex eo actu nõ tenet, ergo nec in loco originis Inspicitur. n.in cõtractib.quãtũ ad ipsius actus solẽnia,& ualiditatẽ, & obligationẽ inde insurgẽtẽ locus in quo fit.l.si fundus,§.1.ff.de euict. ergo idẽ in delictis.l.oẽm.ff.de iud. Faciũt no. p Bart. in l.2 ff.de eo qđ cer. loc. dũ reprobat illã gl. & qđ no. p eũ, & alios in l.cũc.pop.& in d l. fi.de iurisd. om. iud. Si aũt aut Boñ. aut alibi extra territoriũ Floreñ.occideret, ubi occideret, & ẽt Boñ. posset cõuenire p iura pdicta.

57 Sed tunc econuerso, † Quinquagesimoseptimo q̃ritur an Florentinus occidens bannitum de Florẽtia Bononiæ, uel alibi extra territorium Florentinũ possit uirtute dictarũ ll. 1.& 2.ubi de cri.agi.opor.cõueniri Florẽtię. Et ur ꝙ sic, qa in loco in quo occidit posset tanq̃ delinquẽs cõueniri,& sic ibi delictũ cõmisit, ut supra px.q.dcm est ergo succedit regula dcõrũ iurium. Sed dic cõtrariũ qa quantũ ad municipiũ Florentinũ illa pœna personalis comitat eum quocũq; uadat ẽm Doct. in d.l. cunctos populos, & ibi in specie, ita determinauit Bald.in Aretino occidente Aretinum bannitum in territorio Florẽtino, nõ enim attenditur ẽm eum territorium, sed solum an ẽm locum conuentionis sit licitum, uel permissum,l non solum.§.& qui, & l. p p litem.ff.de excus.tut. Et dicit esse casum in l. 3 §.transfugas,ff de sicar.& ita seruatur.

Quinquagesimooctauo circa idem quæro. 58 † Bonoñ. occidi Florentinum bannitum de Florentia in quadã ecclesia posita in comitatu Florentino, an poterit Boñ.cõueniri, ac si eũ in territorium Florentinũ occidisset. Et ur ꝙ sic, qa ecclesiæ non subiacent seculari ptãti, ergo &c. in auth. quo op.epis.in prin. & inst.de re.di.§.nullius, & ff.ne in lo. sacr. l. 2. Sed contrarium est uerum, est. n ecclesia in territorio Florentino. in auth.de mand. princ.

princ.§.sed neq; in fi.§.Nõ obst.ꝙ nõ sit sub ꝓtectione iudicis secularis,qa u ei ũ est spãliter, sed bene est sub quadã gñaliter ꝑꝑ hoc, qa adhæret territorio iudicis secularis, ar. ff. de cõtrah.emp.l.in modicis, & l.si id qđ, in fi.de peri. & com. rei uen.& C. de epis. & cle. in l. si quis in hoc genus, & sic non dr̃ extra territorium fieri ẽm Guil.in l plerisque de in ius uoc.& sequitur Bald.& tenet Bart.in l.cũctos populos alleg eo.ti.l.2.& C.de adul.authen.si qs.Si nõ fit extra territoriũ ergo locũ hẽt qđ dixi supra ꝓxima q. Et istud uerius q̃ id ꝙ ipse Bald.dixisse uidetur in d.l. cunctos populos, in uers.uiso,alleg supra prox.q.

59 Quinquagesimonono quæritur.† An citatus in causa ciuili non comparens, & ꝑꝑ in obedientiã cõdẽnatus,& bannitus fisco dicat bannitus ꝓ maleficio, ut sic in eũ locum habeãt statuta ꝑdicta,& possit offendi. Et uř ꝙ sic, qa cõtumacia est delictũ.l. omne delictũ. ff.de re mil.Item qa ubicunq; negligentia ordinat ad cõtemptum illa facta dr̃ qñ ad contemptũ partis patet in l. sed, & si alia, & ibi no.ff. de const.pe. qñ ad contemptum iudicis ꝓbat in l.de ętate, §.q tacuit, cum gl.sua. ff.de interro. act. Facit quod hr̃ in c quanto, de sent.excom.& in c.dilecto, & quod not.ꝑ Guil.in l.metũ. §.sed licet. ff quod met.cau. in q.illa. An puniar tanq̃ occidens si potui iuuare hoĩem, q ab alio necabat, & non feci. qñ. n. dr̃ eum teneri non dr̃ teneri ex negligentia, sed ex facto,ut ibi patet, & in l.necare,ff. de lib. agno. de quo ẽt in l. culpa caret, ff.de reg.iur.per Guil.in Spec.de leg. §.iuxta. uer.quid si potuit,& per Doct.in l. ut uim. ff. de iust. & iu.Si ergo talis negligentia reputatur factũ, ergo ꝓ maleficio dãnatus est,quia pro malefacto. in hac mã aduertendũ est ꝙ Bart.in l.aut facta.in princ.ff.de pœn. distinguit malefactum à maledicto ẽm ꝓpriam significationẽ.Et ideo dicit ibi ꝙ dãnatus pro uerbis iniuriosis non dr̃ damnatus pro maleficio, cum uerba debeant ꝓprie intelligi, maxime in istis odiosis. l. interpretatione. ff. de pœ.& in d.l.oẽ, dicit ꝙ talis non est dãnatus pro maleficio sic dicens. Oĩs ex bannitus ex bannit ꝑꝑ cõtumaciã l. 1 ff. de requi.re. Statuta ergo quæ dñt, ꝙ bannitus pro maleficio possit impune offendi, uolunt reqrere ꝙ causa illa ꝑꝑ quam citabat sit maleficiũ. Et ideo si qs fuit citatus in causa pecuniaria, uel pro testimonio ferendo, & fuit contumax,& bãnitus, non dicet bãnitus ꝓ maleficio. Sed si quis fuerit citatus pro aliquo maleficio, & fuerit ob cõtumaciã bãnitus dicet bãnitus ꝓ maleficio,licet fuerit contumax. Ex cuius dictis ibi,& in l.aut facta cõcludit,ꝙ aut statutũ loqtur ꝑ nomẽ criminis siue delicti, & hẽt locũ in quocũq; siue sit crimẽ in faciẽdo,siue in negligẽdo, siue in dicendo ꝑ not.in l. 1.& 2.C.si aduer.del.& d.l.oẽ.Si uero loquatur ꝑ nomẽ maleficii,ut qa dicit de bannito ꝓ maleficio, ut in themate qõnis dcm̃ est, tunc nõ uerificẽtur in bãnito ꝓ negligẽtia, alias pro uerbis iniuriosis uel pro malo cõsilio.Sed aduertendũ ꝙ ut sæpius dictum est, statuta intelliguntur ẽm cõem usum loquendi. Sed cõis usus loquendi est, ut cõdemnatus ꝓ uerbis iniuriosis sit cõdemnatus pro maleficio, & hoc puto uerius ubi de cõi usu appareret, alias uerũ puto, ꝙ dixit Bart. Nec ꝑdictæ cõclusioni obstant iura supra in cõtrariũ alleg. quia uerum est quod ibi dr̃ ẽm largã, & propriam significationem, quæ non uerificat in statutis nisi usus cõis loquẽdi aliud inducit, u tl.Labeo.de supp.leg.cum concor. & si plene hanc qõnem cum iuribus ad eam allegatis uidere uelis, scias ꝙ ipsã disputauit Mar. de Fano. de qua hr̃ per Cyn. super rub. C.de cri. stel. & in Alb. de Gan. in 4.& 5. col. & in Alb.22.q.in mã bannitorum ubi concluditur pro maleficio non intelligi bannitum, & ibi ẽt ponunt qd iuris si in sñia banni iudex apposuit,ꝙ possit impune offendi. & dicunt,ꝙ tũc quasi iudex declarauerit illũ esse bannitũ ꝓ maleficio, & iusserit offendi,offendens excusat ꝑ l.furti.§ qui iussu.de his qui no. inf. & l.nõ uř §. qui iusso.de reg iur. Sed hæc decisio nõ est uera,quia ad iudicem nõ ꝑtinet, & quia de hoc nulla facta fuit cognitio.ff.de iud l.de qua re & l. ꝓlatã. C.de sent. De hoc hr̃.ff.de cust reo.l.si qs reum, nec excusat offendens quasi iussu iudicis fecerit, qa uerbũ, põt,iussum non importat.l.sæpe.ff.de off. ꝑsi.& l.1.C.qũo, & qñ, iu.nisi forte fuisset descriptus in libro bãnitorũ ꝓ maleficio ĩ quo seruata solẽnitate tradita à statuto describit solũ nomẽ banniti cũ eius pęna. De quo dic ut dicam infra in ult.tempore parte 1.q.7.

60 Sexagesimo quæritur † supra in rub. q̃t An bannitus pro crimine in contum ciam dicat bannitus pro maleficio,& qa decisa est supra prox.q.ꝑ no.ꝑ Bart.in l.oẽ delictum, de re mil. aliter non ꝓsequor, sed dic ut supra.

Sexage-

61 Sexagesimoprimo quæritur. † Titius pro maleficio fuit bannitus in ære, & ꝑsona, deinde fuit captus à iudice q vult eum decapitare, quæritur an possit. dicit Bal. in l. data opera. C. qui acc. non poss. sic uř, ꝙ pœna personæ intelligatur in suo potiori signatu .i. de pœna mortis, ut not. in auct. de armis. §. op. & hoc si causa meretur tantam pœnam. nam ex gñe causæ metiendũ est genus pœnæ ar. ff. ad Turp. l. 1. §. 1. Vel dic, quod iudex q profert uerba illa poterit interpretari, & declarare cũ illa uerba sint gñalia. arg. ff. de ap. l. ab executore. Et ideo iudices qui dãt bãnum in hauere, & ꝑsona. Item q recõmendant pro hauere, & ꝑsona pñt postea declarare antequã sunt functi offõ, ar. ff. de exc. tut. l. si duas. Diffinitiua uero sñia debet intelligi in mitiorẽ partem. ff. de pœn. l. si pſes, & not. in l. 2. C. q̃ res uend. non pos. Credo uerũ, ꝙ dicit de recõmendatione. Quod aũt dicit de sñia, puto esse uerũ si ex forma statuti appareat q̃ pęna personæ imponi debeat ꝑ maleficio pro quo fuit talis captus bannitus, tunc. n. illa intellř imposita ꝑ nota. in §. pœna grauior. Si uero poterat imponi maior & minor, intellř tunc imposita minor pœna per d. l. si præses. Si uero erat in eius arbitrio, puto inhærendũ uerbis, q̃ sic de cõsuetudine ĩterptanř, ut importent, mortẽ ꝑ no. in d. §. pœna grauior, & l. ath'etas. § cal. eo. tit. & in l. hodie. ff. de pœn.

62 Sexagesimosecundo† Titius fuit bannitus in amputatione membri alio non expresso, fuit deinde ad tps captus à iudice q uult contra eũ facere executionẽ, quęriř in quo membro possit executionem facere, & præsupposita declaratione quæ dicanř mẽbra, ut dictũ fuit supra hac ead. parte. q. 51. uideretur primo dicendum ꝙ intelligatur de eo qđ minus diminuit, quia semꝑ defertur ad minus, ut in l. si præses. de poen. Sed Bald. in l. data opera. C. qui acc. non poss. dixit ꝙ intellř bannitus in amputatione manus. alleg. authẽ. ut null. iud. §. pen. cum gl. sua, qđ indubie credo uerũ nisi ex relatione delicti commissi, & alicuius statuti, aliud colligař. puta qa amputauit alicui pedẽ, uel auriculã, & caueř statuto ꝙ amputãti membrũ, simile membrũ amputetur. Tunc. n. ẽm nãm inquisitionis, uel accusationis regulabitur ipsa sñia bãni, ar. l. nonnunq̃. ff. ad Treb. & quod not. per Bar ĩ l. 2. de pub. iud. & quod dixi supra in d. 51 quæst.

63 Sed pone sexagesimotertio† ꝙ in sententia banni nihil fuit expressum, sed simplř fuit in banno positus, in quo intelligetur bannitus. an in persona, an in membro, an in pecunia, Istam q. tetigit supra in 1. parte huius tpis. q. 3. in uer. vnum tñ. & ideo hic non multũ instabo cõcludens ꝙ aut loquimur in banno. i. cõminatione aliqua quę fit puta per præconem aliquod facientibus, uel non facientib. & dic ut ibi dixi. Aut in banno lato cõtra contumacem ex forma statuti. Et tunc in hac ciuitate in qua anteq̃ feratur sñia banni diffinitiui ꝑ præconẽ fit bannum cõminatorium in quo exprimitur pœna quę ei imponetur si non uenerit, parua est dubõ, quia ex tali cõminatione declarař postea ipsa simplex sñia banni. l. Titia. §. idem rñdit. de uerb. obl. l. pacta nouissima. C. de pact. proprie in l. ait prætor. §. 1. de re iud. & hř in l. hæc sñia. C. de sen. quæ sine cer. quan. cum cõcord. Ex actis. n. incertitudo sñiæ declaratur. Nec illa uerba, nec plus, & minus arbitrio rectoris quæ in banni proclamate ponuntur aliquid operantur. l. pen. C. de con. inst. & in l. 1. §. 1. ff. de hæred. inst. & quod hř in l. admonendi. ff. de iureiur. Si uero talis solẽnitas, siue expressio non præcedit, sed simpliciter formato processu fiunt citationes post quas citatus hř pro confesso, aut ex delicto est ex forma statuti imposita certa pœna, & tunc illa in banno uř expressa. l. 4. §. si ex conuentione cum ibi not. ff. de re iud. & quod hř in iuribus supradictis. Et idẽ si est arbitraria pœna, & ex cõsuetudine est declaratũ arbitrium ẽm quod hř in l. quid ergo. §. pœna grauior, & in l. athletas. §. cal. de his qui not. inf. Sicut. n. lex tale bannum declarat, ut dixi supra, & ẽt in d. l. 3. ubi allegaui iura, ita & cõsuetudo. l. de quibus ff. de leg. & quod hř in l. si finita, in princ. ff. de dam. inf. & in l. dedit. qui satisd cog. & in l. ita stip. de uerb. oblig. Si uero nulla esset ex cõsuetudine facta declaratio, putarẽ tale bãnum non ualere tanq̃ incertum, & ꝙ nulla rõne certificari posset, ut in § curare. instit. de act. iuncta l. omnem. ff. de iud. quod forte nõ procederet inquisitio esset formata suꝑ crimine. Ex quo ẽm formam iuris cõis dẽret in exilium poni. Tunc. n. ita importaret ipsa sñia, & exul esset effectus, & ita intelligo quod hř per gl. & Bald. in cap. 1. hic finit lex Cornelia, & incipiunt consue. regni. Et quid importet talis pœna habetur in iuribus allegatis supra in procemio circa ipsam diuisionem bãnitorũ.

Sexa-

64 Sexagesimoquarto quæritur. † Titius fuit bannitus ſm qđ cõiter fertur bãnum in perſo na uel membro, ſtetit à die lati banni uel per annos 30. qbus ad locum ex quo erat bannitus non acceſſit. & elapſis annis 30. illuc accedens captus eſt. An iudex põt facere executionẽ. Videtur.n. ꝙ nõ, qa ſicut cuicũq; actioni ẽt ex ſnĩa præſcribit ſpatio 30. anno. vt l. oẽs. & l. ſicut. C. de pſc. 30. anno. & ita, & in ꝑpoſito ẽt ſi dicatur ſolum iudicis offm̃ ortum fuiſſe, ut d. l. ſicut. iuncta l. oẽm. de iud. quinimò, & minori tp̃e præſcrib. videtur, vt l. querela. C. de fal. Dic cõtrariũ ſm Bald. in l data opera. C. qui accuſ. non poſ. quia cum eſſet bannitus ſi quo tp̃e peruenerit in fortia, &c. non cucurrit præſcriptio anteq̃ in fortiam venerit l. 1. in fi. C. de anna. exce. & in l. cum notiſſimi. § in his. C. de præſcr. 30. anno. quod ẽt dicit eſſe uerum ſi pure, & ſimpliciter bãnitus eſſet in pecunia, quia cũ ſit malæfidei nõ præſcribit, ut no. 16. q. 3. c. per ſingulas. Vide ibi eum in repetitione ſua. vbi ẽt dicit, quod ſicut poſt. 30. ann. bannum habet effectũ ita ſi eſt ab initio nullus ẽt poſt. 30. ann. poteſt nullum dici. de quibus omnibus ibi uide.

65 Sexageſimoquinto † Pone ſtatuto cauet, ꝙ ſi bannitus damnum dederit debeat capi ꝑ uicinos, & ſi non fuerit captus damnum datum emẽdetur ꝑ cõitatem ſiue villam propĩquiorem. Ex hoc ſtatuto inſurgit triplex dubitatio Prima, q dicantur vicini. Secunda, q̃ cõitas ſiue villa dicatur ꝓpĩquior, ſiue qualiter debeat menſurari an à territorio an ab ędificiis. Tertia, quid iuris ſit qñ ambæ cõitates ſiue villæ pariter ſunt propinquæ. Quo ad primum qa in uoluminibus habet, parũ iſtabo. Ille. n. quantum ad propoſitum dr̃ uicinus q exaudire uocem clamantis põt l. 1. §. eodem autẽ tecto. ff. ad Syll. niſi ex cõi vſu loquendi aliud appareret. ff. de uerb. ſig. l. vt alphanus, intelligendo de voce cõi non altiore vel depreſſiore. ff. de hær. inſt. l. ſuus quoque. §. puto. & l. cõtinuus. § cum ita. de verb. obl. Et ſm cõem naturalẽ curſum tp̃um l. 1. §. ripa. ff. de flum. ſm Bart. in l. ſi tertius. ff. de aqua plu. arcen. Vn vide de vicinitate ꝑſonarum, & ẽt Bal. in l. ſi v cinis C. de nu. de vicinitate autẽ caſtrorũ. & ciuitatum dr̃ ẽt ꝑ eundem Bar. in l. 4. §. Si tã vicinum. ff. de dam. infect. qualiter autẽ intelligat, ꝙ bannitus delinquẽs capi debeat ꝑ vicinos Vide in cõſil. Bart. c. 2. qđ incipit, Chariſſime dñe iſti noſtri nucerini qđ ef- fectiue poſuit in l. 1. §. occiſorũ. ff. ad Syll. debet. n. intelligi ſi pñt. Quid, n. ſi aliquis bannitus venit in villam cum tanta gente cui villa nõ potuiſſet reſiſtere, certe non tenentur. Facit C. de epiſ. audien. l. abditos. Item qd ſi deliquit clam, certe tenentur vicini. ad Syll. l. 3. §. ſi maritus. Item qd ſi fuit factum maleficium in loco ex quo ſtatim tranſiit in locũ ad quẽ accedere nõ poterant, certe nõ tenentur, ut in d. §. occiſorũ, & de acq. re. do. l. naturalem. cũ aliis iuribus vbi ſupra per eum alle. Vnũ circa hoc no. ꝙ ſi ſtatuto cauetur ꝙ bãnum debeat notificari coram duobus uicinis banniti, intelligi debet de vicinis ꝑdio urbano non ruſtico, arg. ff. ſi. reg. l. ſed ſi riuus. & ibi ꝑ Ray. ad ſecundum aduertendum, ꝙ vera rõ ſtatuti inducentis emendam fieri à cõitate ſiue uilla ꝓpinquiore ſumitur à negligentia hoĩum non curantium ne damna fiant, & ſi fiat nõ capiẽtium. ex hoc ſequitur, ꝙ nõ territorio ſed hominibus talis culpa impingi põt, & ſic illa cõmunitas ſiue uilla cuius domus ſunt magis ꝓpinquæ loco commiſſi delicti dicetur ꝓpinquior. l. adigere. § q̃uis. de iurepa. cum ſi. Qđ ẽt ꝓbat, qa ſtatutum aſtringit cõitatẽ magis ꝓpinq̃. ergo intellr de hominibus qui cõitatẽ repræſentant. de colleg. illi. l. ſodales, & l. 1. ff. qđ cuiuſq; uni. nomi. Tertio ſm no. in d. §. ſi tam uicinum. Ciuitas, caſtrum, vel villa dr̃ magis propinqua uel magis vicina ſm arbitriũ iudicis, niſi in caſibus à iure expreſſis. Certũ aũt eſt qđ iudex non arbitrabitur uicinitatẽ niſi à potẽtia ſuccurrendi uel aliter prouidendi, ut in d. §. occiſorũ. & eo. tit. l. 3. §. ignoſcit, & C. eo. l. fi. Et ꝙ ita ſit colligit ex no per Bar. in d. l ſi tertius. Sed viſo, ꝙ cõſideratur ꝓpinq̃tas ab ædificiis nõ à territorio, dubitat qualr fieri debeat menſuratio. & in hoc Bar. intractat. de inſula. figura 14. q̃ incipit, iſta figura. verſ. hic quoad finem, &c. ſic loquit ꝙ menſurator debet incipere ab illa parte loci quę propinquior eſt loco menſurãdo. vnde in caſtro erit clarum, in villa põt dubitari, quia domus ſunt ſparſæ, ſed puto ꝙ ſi eſſet aliqua domus q̃ diſtaret multum ab aliis, illa nõ dicetur de uicinia, maxime ſi inde vox exaudiri non põt vt in d. §. eodem autẽ tecto. & dixi in l. ſi tertius. de aqua plu. arcen. Et ſubdit ibi aduertẽdum eſſe ꝙ licet lex dicat mille paſſus debere menſurari à cõtinentibus ædificiis vt l. mille paſſus. de verbo ſig. hoc tñ caſu debeat inchoari ab ipſo muro ciuitatis, uel caſtri, uel

ab

ab ipso loco ubi terminatur villa. Tu aduerte ꝙ ibi loqtur in alio statuto non faciente ad ꝓpositum. & ēt puto ꝙ debeat fieri mensurã tio ab ipsis ędificiis in qbus hoīs habitãt non autem à muro. Quid.n. si unum castrum ex una parte totum est inhabitatũ, ex alia habet ædificia certe ab illis rõne prędicta fieri debet mensuratio. Puto ēt eadem rõne, ꝙ licet ubi alias ad alios effectus debeat fieri mẽsuratio ꝑ uiã rectã, & nõ ꝑ tortuosam l. eos in fi. ff. de fal. & nõ ꝑ aera. qñq; ẽm recta ꝑ Bar. in l. 1. ff. si qs cau. Tñ hoc casu fiet mẽsuratio potius ꝑ aera quam ꝑ uiã, cum exauditio uocis fit illa q̃ inducit hoc, uel ꝑ uiam tortam, si est ꝓximior ꝑ illam loco cõmissi maleficii. Vndecunque. n. succurri põt mẽsuratio fieri debet. Sic.n. dictat rõ cõiecturata ipsius statuti q̃ rſat dispõnem, ut in d.l. qđ dcm̃, cum si. Et hoc de secundo. Quo aũt ad tertiũ recurrẽdum est ad ea q̃ tangũtur in Spe. de rapto. uer. sed pone. ubi finalr ĩ simili cõcluditur ꝙ ꝑ quãtitate patrimonii locorũ fiet diuisio. ff. de censi. l. cum possessor. C. de naufra. lib. 11. l. si ff. de incen. rui. & naufr. l. pedius. Et dicit ibi Ioan. Andr. ꝙ idẽ tenet Dy. in l. ne quid de incen. rui. & nau & ita ẽt ibi refert Bar. & nõ decidit remittens ad no. ꝑ se. in l. 4. § actor. de reg. iur. ubi quærit qd in delictis uniuersitatis, & remittit ad not. per se in l. ne qd, & sic ut uides non uŕ decidere hunc articulũ, sed puto ꝙ cũ inspiciatur causa ꝑꝑ quã imponitur collecta, ut ipse idẽ dicit, & causa sit ꝓpter ꝑsonarũ negligentiam, debeat imponi per capita, sicut qñ ponitur ut mittantur homines in exercitũ per eadẽ iura. Et uidetur casus in l. z. & l. nauis. §. cum autem. ff. ad l. rhod de iac.

66 Sexagesimosexto quæro,† Statuto cauetur ꝙ officialis cõis Florentiæ q ceperit bannitum in persona uel membro, debeat incõtinenti lapsis tribus diebus post capturam facere executionem ẽm tenorem bãni sub certa pœna, puta librarum mille. Ptãs ciuitatis Pistorii q̃ est de comitatu Florentiæ, & recepit ptãtem à ciuitate Florentiæ cœpit Titiũ bannitum ab officiali cõis Florentiæ in hac forma, uidelicet in mille florenis, quos si soluere nõ poterit amputetur sibi caput, q̃ritur an debeat incõtinẽti lapsis tribus diebus nulla facta solutione facere ipsum decapitari, & si non facit incidat in pœnam. Hęc qõ subtilis est, & hẽt plura dubia. Primum an ptãs ciuitatis Pistorii comprędẽdatur in d. statuto. Secũdo posito ꝙ cõpræhẽdat qñ dicat Titiũ soluere non posse, & sic possit fieri executio in personã. Tertiũ qñ incipiant currere tres dies, an ab ipsa captura, & sic de momẽto ad momentum, an uero post diem ipsius capturæ. Quartũ an posito ꝙ non faciat executionem, nisi post mensem incidit in pœnã statuti ẽt si ex qualitate officii à dicto statuto ĩtelligatur astrictus. At ad primũ rediẽs ĩndeo, ꝙ si in ciuitate Pistorii esset statutũ quod traderet formam executioni fiendę de bannitis, & esset conditũ uel approbatum auctoritate superioris ẽm ea q̃ hñr in l. oẽs populi. statutũ de quo agitur cum nõ compræhẽdit Non. n. ptãs ciuitatis Pistorii à populo Florentino transmissus est officialis cõis Florentiæ, sed ibi ꝑ cõi Florentiæ cõstitutus, ut ꝓbat tex. ff. de interro. act. l. uoluit. §. 1. ubi p̃sides prouinciarum non uocãtur magr̃atus populi R. licet ab eo essent cõstituti, sed ponuntur ut species differẽtes. Pro quo ẽt facit qđ hr̃ in l. 1. §. quibus ff. qđ cuiusq; uni. not. & qđ not. ꝑ Cyn. post Iac. de Are. C. ẽt ꝑ ꝓc. l. 1. & ita in hac ciuitate extit in similibus iudicatum. Ex quo patet qđ dcm̃ statutum qđ loqtur de officiali cõis non uerificatur ex ui uerborũ nel sñiæ in officiali prædicto q est officialis pro cõi. ff. sol. matr. l. si uero. §. de uiro. cũ si. Si uero nullum statutũ hr̃etur Pistorii aliter disponens: tunc licet non compræhenderetur ex ui interpretationis, & dispõnis q̃ est ut loca subdita regantur legibus superioris. ut hr̃ in l. oẽs populi. per Bart. & sic tunc teneretur illud statutum obseruare, & uide quæ dixi supra eodem tꝑe parte 1. q. 56. Posito ergo ꝙ simus in casu in quo teneatur obseruare statutum uidendum est secundum. s. qñ dicatr̃ uerificata condõ banni. s. ꝙ Titius soluere non possit. Et in hoc uideri oportet significatum, & importantia uerbi põt. Pro quo sciendum qđ dcm̃ uerbũ qñq; ponitur in orõne principaliter, & per se. Qñq; ponitur incidenter, & conditionaliter, ut in proposito themate. Primo, casu aut ponitur negatiue, & tunc importat necessitatẽ præcisam, & ipso iure erã dicat potentiam. ff. de leg. 1. l. nemo põt. ff. de fur. l. non põt, & in c. 1. de reg. iur. lib. 6. ibi ꝑ Ioan. And. probatur ẽt in l. solemus §. latrunculator. ff. de iud. & in l. de his, & ibi etiã per Bar. ff. de transa. Per quod multæ qõnes quotidie terminantur, & in hoc tractatu, pluries mentio facta erit. Si aũt ponitur affirmatiue, tunc

tunc aut in ultima volūtate. Et quādoq; induc it necessitatē, & qn̄q; nō habita distinctione, an referatur ad grauatum, an ad honoratum, ut hr̄ in l. peto. in princ. ff. de leg. 2. & not. ff. de off. præs. l. sæpe. Aut in cōtractibus, legibus vel rescriptis, & tunc non importat necessitatem præcisam, sed causatiuam, ut habetur de primo in l. si tibi mād. §. fi. ff. man. De secundo in l. Gallus, in prin. ff. de lib. & posth. & ibi per Bar. Et de eisdē, & de tertio in d. l. sæpe. Quæ oīa intelligit Bal. esse uera nisi uerbū pōt aut possit, ponatur pro forma. Dat exemplum, ut si statutum dicit ꝙ ptās possit inquirere de certis maleficiis. Tunc. n. dicit importari necessitatem, ut sic teneantur inquirere, quod si non facit de negligentia puniatur, ut ipse no. in d. l. Gallus. in princ. alleg. in ar. ea quæ no. ī l. 1. C. de ser. lib. 12. Sed vr̄ etiā quod tunc sit necessitas causatiua si non vult in pœnam incurrere. Secundo casu principali, qn̄ uerbum pōt ponitur incidenter, & condōnalr̄. Aduertendum est primo, ꝙ triplex est potentia hominis, ut hr̄ in l. 1. ff. de iniust. test. & de uerb. sig. l. nepos proculo. Pro quo uide Innoc. in c. sciscitatus extra de rescript. Item ꝙ aliud est potentia, aliud est deducto potentiæ in actum l. inter illam, de uerb. sig. & infra patebit. Quibus præmissis sciēdum est ꝙ Bar. & post eum Bal. in d. l. 1 sic distinguūt, ꝙ aut uerbum pōt ponitur absolute in orone, ut qa non refertur ad actum certæ ꝑsonę & tunc intelligitur, ut denotet potentiam naturæ, ut d. l. 1. & l. cum in secūdo, eo. ti. & quod habetur in l. cōtinuus §. illud. de uerb. obl. cum ibi not. Aut positum in oratione refertur ad actum certæ personæ Et tunc aut ille actus cum explicatur continet cōmodum certæ personæ, aut non. Primo casu aut ille ad quem refertur ex hac potentia vult agere, & requiritur potētia cū actu. l. 3. §. si quis sic acceperit. ff. de statu lib. ubi est notabilis casus. Aut vult ab alio cōueniri, & sufficit qđ habeat potentiam deducendi in actū, ut l. nepos ꝓculo, de uerb. sig. Secundo casu. s. qn̄ actus explicandus non cōtinet cōmodum certæ ꝑsonæ. Et tunc sufficit potētia deducendi in actum illius specialis personæ ad quam refertur, adeo ꝙ non sufficeret possibilitas naturæ, ut l. inter illā, de uerb. sig. Quod est uerū nisi addat actio posts̄, qa tunc reqritur potentia cū actu, ut d. l. inter illā, s̄m aliam lect. Et ex p̄dictis uideretur dicendū ad propositum cum potentia solutionis referatur ad actum certæ personæ. s. fisci cui solui debet, & nollit agere, sed uelit ab alio conueniri sufficiat qđ soluere possit. i. habeat potentiam soluendi, licet ad actum non deducat, ut d. l. nepos. Sed non sic est nā si recte cōsideras p̄dicta loquuntur qn̄ uerbum pōt ponitur ī oratione incidēter affirmatiuæ. Sed in themate qōnis nr̄æ ponitur negatiue, ergo non est eadem dispō, ut hr̄ in l. qđ seruius. ff. de cond. ob cau. Sed tunc recurrendum est ad doctor. Bar. no q̄ ponit in l. suus quoque. ff. de hær. inst. in §. sed & si filio dicitur. n. quis desinere posse, & sic non posse multis modis. Qn̄q; ex persona eius q debet aliquid facere. Qn̄q; ex t̄pe ex quo fieri debet. Qn̄q; ex materia de qua fieri debet. Qn̄que ex persona eius in quem fieri debet. Primo casu habet locum dist. d. l. suus quoque. Aut est condō potestatiua quæ pōt impleri ultimo uitæ spiritu, & non desinit posse nisi cum est in articulo mortis, ut ibi, & quod hr̄ in l. fin. ff. de cond. inst. Secundo casu, qn̄ ex t̄pe dicit quod desinit posse fieri qn̄ lapsum est tp̄s illi actui limitatum, siue ab hoīe, siue à lege. ff. de hær. inst. l. sed si in condōne, & de uerb. oblig. l. in illa, cum sim. Sed an tp̄s intelligatur adiectum saltem à lege. Dicit ibi Bart. ꝙ qn̄q; adiicitur talis dispositio in ultima uolūtate. Et tūc aut adiicitur institutioni hæredis, & nullum tp̄s intelligitur limitatū, & ideo expectat tp̄s mortis nisi per iudicem aliud instituatur, ut ibi, & l. si quis instituatur. eod. tit. Aut adiicitur legato, & tunc habet tp̄s limitatum. s. ꝙ impleatur cum primum pōt. l. hæc conditio. ff. de cond. & dem & no. in d. l. si quis instituatur. Quādoque adiicitur in dispōne inter uiuos, & tūc aut incipit à p̄cedenti dispōne, & tunc intelligitur tp̄s limitatum. s. quo ad quis fuerit cōstitutus in mora. Si uero incipit à præcedēti condōne, & tunc requiritur ꝙ desinat posse fieri, ut hac ꝓbātur. l. ita stipulatus de uerb. oblig. Ex quibus Bart. infert ad propositam qōnem, dicens cogitandum, an s̄nia æquiparetur ultimæ uoluntati, an contractibus, & sic insolutum dimisit. Ex prædictis tamē colligitur ꝙ si s̄niam æquiparas ultimæ uoluntati cum non sit ul̄is dispō, sed particularis, & sic æquiparetur legato dicatur nō potuisse soluere si cum sciuit se sic bannitum ualens soluere non soluit, ut d. l. hæc condō. Si æquiparas contractui cum ceperit à p̄cedenti dispōne non intelligitur soluere non posse, nisi cum fuerit de soluendo requisitus, & sic necesse sit sibi terminum aliquem

quem assignari, arg ff. de sol.l.tm̃, & l.quod dicimus Quid ergo dicendũ.Bal.in d.l.seruus quoque, dicit, ꝙ iudex poterit assignare terminũ suo arbitrio, arg. ff. de iur. delib.in l.1. in fi.Et sic ſm hac determinationẽ non hr̃et seruare dictũ statutũ officialis de quo supra. Sed dr̃et assignare dicto bannito terminum adsoluendũ, Ceterũ hoc non vr̃ expeditum, q̃a in casu thematis propositi nullus terminus fuit appositus in bãni,& sic potius vr̃ cadere intertio casu qñ ex materia ex qua fieri debet in quo mẽbro Bar. ubi supra sic dixit, quod aliqñ materia ex qua sumit̃ stricte Exẽplum in l.quod seruius. de cond. ob. cau. & tũc ista materia dissoluta desinit posse fieri, ut ibi in auth.cui relictum. C. de ind. uidui. Si uero materia ex qua est gñalissima, ut dicat̃.Si decẽ dederit in gñe,&c. Tunc ex parte materiæ non dr̃ desinere posse,q̃a genus perire non põt,ut l.incendium,si cer pet. & l.in rõne §.incertæ.ad l. fal.Ex quibus vr̃ dicendum in ꝓposito quod condemnatio capite nunq̃ ante mortis articulum posset hr̃e locũ quia respectu pecuniæ nunquam desineret posse soluere.Quartũ uero membrum. s. qñ pendet potentia à persona eius in qua debet impleri nõ facit ad propositum,sed dic.ut ꝑ Bar.in d.l.seruus quoque.Per hoc igr̃ nondũ expeditus est casus noster. tum q̃a omnia debent rediciti ad suum intellectũ, vt sic res potius sortiat̃ effectum quam nõ.l.1.in fi.ff.qđ quisq; iuris,& q̃a sñia æquiparatur,aut contractui,aut vltimæ uoluntati s̃n benigniorẽ intellectum,ſm Bar.in l.centesimis. in fin.de verbo.obl.& dicam infra parte proxima hoc eo.tp̃e q.79.Dico, ꝙ aut in sententia banni fuit adiectum tempus,& tũc lapso tp̃e intelligitur soluere non potuisse, & ex tunc purificata fuit cõdemnatio personalis.Si aũt nullum fuit adiectum tempus, tũc non habet locum dictum statutũ; sed debebit officialis, & assignare terminum adsoluendum ad similitudinem cõtractuum,vt sic constituat̃ in mora;q̃a non debet esset minor dierũ 10.arg.eorum quæ hñt in l. debitori. ff.de iud. iunctis. quæ hr̃ in l. 1.in fi.ff de iur.delib. & per hoc sit expeditum secundum.Intelligitur ergo statum prædictum in eo qui tp̃e capturæ erat bannitus in persona uel membro. l. in delictis. §. si extraneus.ff.de nox. Si tñ aliud statutũ non est lapso tp̃e sibi assignatio assoluẽdũ. & nulla facta solutione succederet dispositio statuti, vt incontinenti post tres dies debeat facere executionem.l.non pñt. ff. de legib.cum si.Sed restat tertia dubitatio qñ currat dictus terminus, & in hoc examinari oportet. An in dubio terminus currat de momento ad momẽtum,an uero à die actus,ut sic dies termini non computetur in termino Circa quod Doct. uarie loquũtur in iuribus quę infra allegant̃.Sed aduertẽdum puto, ꝙ qñq; terminus assignat̃ sine aliqua ꝓpositione,puta q̃a dr̃ habeat pro termino ad executionem sñiæ,siue banni tres dies. Qñq; assignatur cum aliqua prępositione,a,uel,ex, vt quia dr̃ à tali, uel ex tali actu, uel à tali, siue ex tali die habeat terminũ trium dierum. Aliqñ cum præpositione infra,uel intra,uel ante tres dies. Aliqñ assignatur cum dictione, post,ut in themate nr̃o dictum est.Primo casu,qñ simpliciter assignantur certi dies pro termino.Sciẽdum est triplicem esse diem.quidam.n,dr̃ dies nãlis s.24.horarũ, & iste incipit,qñque ab ortu solis, qñque ab occasu, qñque à meridie, ſm diuersitam gentium, more aũt Romano incipit à media nocte, & alia media n[oc]te finit, vt hæc hñr in l. more. ff.de fer. Q[ui]dam est dies artificialis, & iste incipit in ma[n]e, vt ibi not.quod intelligit̃. i, ab ortu solis,& durat usque ad occasum, ut hr̃ in l.1 C.de cust.reo.per Bar.in l. aut facta §.tempus.ff.de pœ.per Ioann. And.in c.1.de homi. Est, & alius dies qui uocat̃ diet emergens qui est qñ computatur de momento ad momẽtum ut hr̃ in d.l. more. & ibi per Iaco. Butr.& alios.Et cum hæc ultima appellatio. non sit cõis,ut de se patet,intelligam statutũ prædictum intelligi de tribus diebus,aut nãlibus,aut artificialibus,qđ effectiue in diem recidit.& sic non computabitur de momento ad momentũ. & sic dies capturę non comtabit̃ in termino, vt sic tunc nullo uerbo ad alium significatum inducente intelligatur secundũ cõem usum loquendi l. anniculus.de uerb.sig.cum simil,hr̃ per Iacob. B ut.& Bar. in l.1.ff. si quis cau. qui allegant. l. eum qui cal.in prin.de uerb.obl.per Iacob. de Are.in l. 1.§.dies.ff.de liber. agnoscen. & ẽt alibi hr̃, ut infra patebit.& hoc credo uerius rõne prædicta q̃ id quod dixit Ioan.And.in cap.super eo. 2. de appella. ubi dixit in dubio tempus computandum de momento ad momentũ, quod ẽt uoluerunt alii. ut infra dicam, sed debet intelligi,ut infra dicetur. Sed tunc du-

bitat,an dicti dies sint utiles, an continui Et tex in d.§.dies,facit ꝙ sint continui.In cōtrarium facit tex.in l.2. §. dies ff. si quis ord. in bon.poss. ser. & in l. 1 §. dies ff.qn̄ appell.sit per quæ iura credo ꝙ intelligatur de utilibus saltem quo ad actum de quo agitur.Cum.n. debeat expediri in forma iudici saltem quo ad initium debent esse utiles,ut in iuribus secundo loco alleg.Vtiles intelligo ſm naturā criminaliū,& actus executionis l.si uno ff.lo. cum sim. & ideo si quis esset bannitus ex tali causa ex qua ēt quacunque die fieri posset executio ſm quod hr̄ in l pręsides. C. de fer. nulla esset rō quare differri posset.Et ꝓ materia tp̄is utilis cōtinui, & partim continui qđ hr̄ in l. 1 .ff. de diuer.& temp. pręscri.& ex̄ de concess.præb.c.2.& c. quia diuersitatem, & de rest.in integ.c.1.in clem. Secundo casu qn̄ assignatur tp̄s cum propōne,a,uel ex,vel ab. Est isto casu dicunt cōmuniter Doct.qđ dies termini non computatur in termino. Et sic etiam hoc casu dies capturæ non computabitur in termino trium dierum l. ratio,§.fin. ff.de actio.empt.& ita not.in Spec.de dil.§.1. ver.sed pone,& per Ioan.An. in c. statutum, de pręb.lib.6.per Iac.& Bar.in d.l.1.si qs cau. Nec obst.l.1.§.dies,de lib. agnos. & de adult. l.pr̄.§.fi.ubi tex. dn̄t quod dies computantur ex die diuortii,quia ibi contingit, ex eo, quia in alia parte dcm̄ fuerat tp̄s currere post diuortium,& sic una particula restringitur, & declaratur ab alia l.si seruus plurium.§. fi. de leg.1.& C fam.ercisc.l.quoties, cum sim.Prædicta quidem uera si tales dictiones apponūtur tempori.Si uero apponunr̄ actui,ut quia dicatur à captura,uel ex captura, & sic de similibus, tunc computabitur in termino dies capturæ, & procedet de momento ad momētum.l.1.§.bid.& §.dies,qn̄ appel.sit, & C. de temp.app. auth. hodie & idem si apponitur dictio demonstratiua extremitatis tp̄is, uel initii,vt si dicatur habeas terminum inde,uel hic,ad sex dies. Tunc.n. silr̄ computantur de momento ad momentū l 3.§. min ff.de min, & per Doct in d.l.1.si quis cau. & istud puto uerius, quā id qđ dixit Iac. But. ibidem qui gn̄alr̄ dixit computari tp̄s de momento ad momentum,siue dilatio statuatur ab hoīe,siue à lege,siue detur dilatio dierū,siue in dies siue ad dies, siue intra dies. Ex prędictis.n.& ex his q̄ inferius dicenr̄ patet quod illud non est simpliciter uerum nec ll.per eum allegatę, de quibus supra mentio facta fuit aliter probant quam supradictum sit. & vt dixit supra sic debet intelligi,& saluari dcm̄ Ioan. Andr. in d.c.super eo.2.de app.licet Bal.aliter dixerit in aliquibus in l.eos.§ sinautem.C. de appel.ubi alleg.prædicta, & alia iura,ubi uide si libet.Et quia natura dictarū dictionum separatiuarum qn̄q; est diuersa, & pro p̄dcōrum declaratione necessariū est id sciri. pro dictione a,recurre ad no.in l.à caligato,C.de nupt. & in d.l.ratio.§.fi.de act.emp.ff.de flum.l.pe. 31.dist.ante triennium.16.q.3. placuit. ff.de excus.tut.l.1.§.qui autem de rescript.c. dilec. l.1.& 2.ff.de sena.l.fin.§.fi.C.de aduo. diuer. iud.l.post duos,& C.de ero.mil.an. l. iub. Ex quibus patet ꝙ qn̄q; ponitur exclusiue,qn̄q; inclusiue,ut ēt hr̄ in multis aliis iuribus, Ponir̄ ēt aliqn̄ causatiue 23.q.7.coniuges.Interdū assumit nām aliarū dictionū, qn̄q; n.ponitur pro,ex 15.q.3. inter cetera, & c.item si de reb.Qn̄que pro,per.ff.de leg. 1.l. seruo legata.§.1.& sol.mat.l.si socer.§.1.& uide etiā quod hr̄ in c.abbate,de re iud.lib.6. De dictione ab,simplr̄ posita quæ separationem denotat,habes.ff de duo.reb.l.si ex duobus in pri. ff.de euic.l.si rem.§.fi.de hære.inst. l.seruum. §.hære.ff.ad l.falc.l.hære.& no. extra de app. c.super eo.4.q.6.c.quisquis.35.dis.ab isto.ff. de min l. Aemyl C.de sep. uiol. auth. sed nec ubi ponitur exclusiue.Qn̄q; ēt ponitur inclusiue in auth.ut ab ill. & qui super eos sunt in rubro,& nigro Si uero iungitur cum aliis dictionibus,vt quia dicatur abhinc qualiter intelligatur,ut C.de sac.san eccl.placet. Intellr̄ enim ab hoc tempore in antea.Si autem adiicitur ante intellr̄.i.ab hinc retro.ff.de iudic.l. proponebatur. Si aūt dr̄ ab hoc uide de orig. iur.l.2.§.post hunc. Tertio, principali casu quando dr̄ infra,uel intra tres dies, dixit Iac. de Bel. in d.l. 1. ꝙ terminus computatur de momento ad momentum, & sic dies prima s.termini, & ultima computantur in termino,vt d.l.2.§.quod in sententiis ff. qn̄ app.sit Sed hoc non vr̄ verum per ea quæ dixi supra in primo casu.Non obst.l. 1. §. quod in sententiis.ff.qn̄ appell. sit quia ibi ideo est, quia dr̄ à sn̄iæ recitatione intra 10. dies, de quo ibi,& de re iud.c.quo ad consulta,Dies tamē tertius, uel decimus qualitercunq; fiat computatio erit in termino, & illa die actus fieri poterit,ut no.in c.frequens, de rest. spol lib. 6.in gl.quia dies,quæ allegat iura, ubi tn̄ cō-

putatur

putatur de momento ad momentum necesse est cõstare de hora qñ sit in ultima die, ut sic appareat factum esse intra tps ẽm Ioan.And. not.id referentem in addit.Spec.in tit.de inst. edi.§.2.uers.post indictionem.De nã aũt harum dictionum.s.intra,& infra. uide de intra in l.Pompon. in neg.de neg. gest.ubi ponitur quod interdum , uel interim , quia dicitur in tra moras. Item denotat extremitatem. ff. si cert.pet.l. non omnes , & non dr̃ quis esse in mora , nisi lapso illo die , ut cum dr̃ intra decem dies dabo. ff.de uer. obl.l. q̃cquid astringendę §.si ita stipulatus. Qñq; tñ ponitur pro circa.ff.de iur.fis.l. ultima , & ad propositum nr̃m dictio, intra ponitur inclusiue.ff.de uer. sig.l.si quis sic dixerit, de contrah.emp. l.æde sacra §.si quis intra, de off.præf.urb.l.1.in initio, & de act.emp.l.fundus,& l.quęro. Dictio uero infra eodem modo denotat extremitatem, ut d.l.non omnis,licet quandoq; id non faciat.ff.de succ.edic.l.1.Itẽ ponitur inclusiue inst.de grad. in princ.& ff. de act.emp.l.in uendit.& uide extra de auth. & usupal.c 1.& cap.ex tuarũ. & idẽ in dictione ante , de quo ff.de uerb.oblig.l.qui ita.§ qui ita,& l.si stipulatus fuero , & l. qui ante licet aliter uideatur poni in l.anniculus, de uerb.sig. Sed rñde per not.per Bart.in l. 2 si cer.pet.& aliis pluribus locis Quarto aũt principali casũ qñ assignatur terminus cum dictione post. Dixit Guil. in Spec.de citatio.§ uiso.uers. pen.quod dies dati termini non computatur in termino ẽc si dicatur post citationem , & similia Sed uerius dicendum est quod aut dictio post,adiicitur diei , uel tp̃i . Et tunc non computatur de momento ad momẽtum,licet dies dati termini non computetur in termino.ponitur. n. exclusiue.ff.de min.l.Aemyl.& de uerb.sign.l. annic. & l. si quis sic facit. ff. de leg. 3.l. post diem.ponitur tñ causa necessitatis inclusiue , ut quia alias nõ essent decẽ dies , nisi ille dies computaretur,ut dicit gl.23.q.4 ea uindicta, & alleg. 76. dist. scire , sed cap. ea uind. illud non probat , ut statim dicam. Si uero adiicit̃ actui,ut quia dicat post citationem , uel post publicationem testium, & sim.tunc cõputat̃ de momento ad momentum.l.1.§.dies. ff. de lib.agn. & d.l.pr̃.§.fin.de adult.cum si.& ideo ad propositum dum dicitur post capturam intelliguntur tres dies de momento ad momentum, dum tñ intelligatur post capturam perfectam.i. postq̃ ad ip̃m officialem ductus fuerit, & sciuerit ductum esse.l. laqueum . ff. de acq. rerũ dom l. si barsat. C de fideiussor. per Cyn. in l.licet. C. de acq.poss. & per Bar. in l.1.ff.eo.tit.Non.n.currit terminus ei antequam sciuerit,l.gñe,de his qui not.inf. cũ si. quinimò nec anteq̃ executionem facere possit, arg.ff de stat.lib.l.3.§.si quis hæred & l.si in diem, de cond.& demonst. cum sibi. Vltima dubiũ fuit, an elapsis tribus diebus si non facit executionem incidat in pœnam statuti , & dicendum est, ꝙ non , quia licet teneat̃ illum terminum seruare ad similitudinem eius qui capit simplr̃ bannitum ad mortem. l. in testõ.ff.de cond.& demonst.non tñ incidit in pœnam statuti, ut ibi, & l.multa, in eod. tit. Sed si differt ultra debitum teneatur per tit. ut diff. iud. Not. tñ ꝙ licet non faciat sic repente lapso triduo nõ ꝑpea punitur, ex causa.n.dictio, incontinenti , & sic similes recipiunt tp̃is interualla,ut probatur in iurib. infrascriptis.primo in uerbo,confestim in l.ita stipul.de uerb. obl. l. 1.C.de comp.dep.l.pen. C.unde ui.l.moment.iuncta.l.1.ff.de pen. leg. l.qui procurat.dat.ff.de proc.in uerbo, continuo.de uerb.obl.l. si stipul. sum damã cũ gl. sua de arb.l.licet,& l.3.§.in admitt. ubi gl.ff. de acq.poss. In dictione mox.in l. ꝑ interualla, de iud.ff sol. matr.l.fructus. In dictione , statim.sol.mat. l.diuort. §.ex cõtrario.In dictione , incontinenti,& mixtim in p̃dictis. l. 1.§.itẽ si ita ff.ad l. Fal.in c. quia ꝑ ꝑ de elec. de non nu.pec.c 1.gl.in clem. 1.de off. de leg. Inn.in cap.fin.de p̃sump. Bar.in l. cum pecuniam.ff.de nouat.C.quo.bo.pos.l fin & ff si cert. pet. l. 1. Et uide in Spec.de disp.aduo.§. post hæc,uersic.item clausula.

Rubricæ quæstionum tertiæ partis secundi temporis, uidelicet , de his quæ fiunt in fauorem bannitorum.

POst expeditionem 2.par. 2. temp. restat , ut ad tertiam eiusdem tp̃is,particulam ueniamus,& ideo aliarũ partium ordinem sequens pręmittam rub.siue titulos quæstionũ quæ in ea uersabuntur. Deinde ad illarũ examinationem particulariter descendetur. Sũt ergo huius partis rub.quæ sequuntur.

1 *An iudex possit inquirere de offensione facta bannito de qua ipse accusare non potest.*

2 *An formato processu de offensa facta bannito*

prosit ad utilitatem processus, si postea bannitus soluit, uel à banno eximitur.

3 An ualeat sententia lata pro bannito contra debitorem qui banni exceptionem non opposuit.

4 Incidenter quando talis banni exceptio possit opponi.

5 Si cauetur statuto quòd bannitus non possit ad sui utilitatem contrahere, An ualeat pactum de inquilino non expellendo

6 An ualeat ordinamentum factum in fauorem banniti, stante statuto quòd nihil possit proponi in consilio in fauorem bannitorum.

7 An bannitus pluribus bannis præsentans bannitum uirtute statuti disponentis eum ex banniri debere, debeat ab omnibus bannis rebanniri.

8 An stante statuto, quòd bannitus præsentans bannitum rebanniatur si est bannitus de pari, uel minori crimine An præsentans bannitum pro homicidio facto cum armis debeat rebanniri à banno sibi dato pro homicidio facto cum ueneno.

9 An statutum factum in fauorem bannitorũ certum quid soluentium porrigatur ad bannitos carceratos.

10 An tale statutum trahatur ad postea bannitos.

11 Stante statuto quòd banniti rebanniantur soluendo, 5 solido pro libra, sit aliud quo cauetur, quod banniti rebanniantur soluendo medietatem banni, An bannitus ante confectionem secundi statuti habeat beneficium primi statuti an non.

12 An generale statutum in fauorem bannitorum cõpræhendat banni os pro falsitate.

13 An petens se rebanniri uirtute statuti soluendo certum, quid habeat beneficium secundi statuti facti post uenditionem talis introitus, & est prolixus titulus quæstionis

14 Si statuto cauetur quòd falsatores monetæ, & robatores stratarum non possint rebanniri etiam habita pace. Et sit aliud generale statutum quòd omnes banniti habita pace debeant rebanniri, an compræhendat falsarios, & robatores.

15 An in securitate data uenientibus ad nundinas cõprahendantur banniti.

16 An data generali securitate quòd nullus possit capi pro debito, bannitus pro maleficio possit uti dicta securitate.

17 An securitas ualida concessa bannito intelligatur concessa etiam pro redeundo.

18 An intelligatur pro una uice tantum.

19 An ille qui non potest rebanniri, possit dari securitas ad annos centum.

20 An receptans bannitum ignorans eum bannitum puniatur pœna receptantis.

21 An consanguineus receptans bannitum scienter puniatur pœna statuti.

22 An uxor receptans uirum bannitum incidat in pœnam receptantium bannitos.

23 An receptans in domo extra uillam posita incidat in pœnam statuti punientis receptantem in castris, uel uillis.

24 An ille qui scienter pluribus diebus receptauit bannitum, postea eum prodidit, & curiæ præsentauit debeat puniri, uel præmiari.

25 Si uicina est condemnata ex eo quòd in illa unus recuperauit bannitum. An possit agere contra receptantem.

26 Stante statuto quòd nullus possit dare bannito auxilium, consilium, uel fauorem. An aduocans pro eo incidat in pœnam statuti.

27 An incidat in pœnam allegans pro eo causas absentiæ.

28 An incidat in pœnam si pro eo testimonium dicit. et quid si eum capit deinde relaxat.

29 Aliquis eximit captum de manibus familiæ. An teneatur ut eximens, & an etiam ut præstans auxilium, uel fauorem.

30 Posito statuto quòd pacis beneficium aperiat bannito uiam ad eum rebanniendum. An bãnitus pro crimine adulterij possit habere tale beneficium.

31 A quo debeat haberi pax de adulterio, ut ei prosit statutum.

32 An minor possit facere pacem de morte patris, ut ex ea bannitus talis statuti beneficium consequatur, & in hac inferuntur duæ sequentes.

33 Si non potest. An possit tutor, uel curator, & an possit peti restitutio.

34 An talis pax requirat iudicis decretum, ut bannito prosit.

35 An sit requiritur pacem fieri ab hærede occisi sufficiat bannito quòd illam habeat à filio non expresso nomine hæreditario, & in hac subditur.

36 An ex tali pace uideatur adire etiam si aliquid recipiat.

37 An bannitus debeat cancellari habita pace pro generali procuratore cum libera.

38 An sufficiat bannito si habeat pacem sine scriptura.

39 An sufficiat si bannitus habet pacem ab uno ex pluribus hæredibus.

40 An sufficiat pax habita ab occiso dictante statuto simpliciter bannitum debere rebanniri si pacem habuerit.

41 Quid si statutum dicit, quòd rebanniatur si habuerit pacem ab hærede occisi. An sufficiat habita ab ipso uulnerato.

42 Ex

42 Ex forma statuti requiritur quòd de pace constet per publicum instrumentum, & de pace constat per instrumentum, sed de aditione hæreditatis constat per testes. An sufficiat.

43 An sufficiat pacem fuisse factam absente bannito intra terminum statuti.

44 An sufficiat quod bannitus ratificet post pacem receptam intra tempus suo nomine, & in eff.

45 An sufficiat, quòd nomine offensi, uel hæredis alius fecerit bannito pacem intra tempus.

46 An stante dicto statuto bannitus ex eo quod blasphemauit Deum possit habere beneficium pacis.

47 An stante eodem statuto sufficiat bannito si habeat pacem a patre offensi.

48 An stante dicto statuto succedens hæredi offensi possit sibiipsi pacem reddere, ut habeat beneficium statuti.

49 Quid iuris si statutum simpliciter dicit de offenso, & nil dicit de hærede: & quid si moritur sine hærede.

50 Si uniuersitas est bannita, An requiratur quod fiat pax singulis de uniuersitate, & quod singuli soluant.

51 An offendens illum cum quo pacem fecit tempore quo erat bannitus incidat in pœnam pacis ipsi bannito offenso.

52 Quid iuris si post pacem bannitus fuit.

53 Quid iuris in casibus prædictis si facientes pacem erant fratres.

54 A quo tempore computetur decennium cuius cursus requiritur antequam bannitus possit rebanniri an a tempore dati banni an à fine primi.

55 An syndicus teneatur denuntiare offendentem bannitum.

56 An uniuersitas talem offendentem non capiens incidat in pœnam non capientis malefactorem.

57 An bannito possit solui durante banno.

58 Stante certo statuto quot pœnis puniri debeat associans bannitum cum eo contrahens, & in domo retinens.

59 An attentans rebellare castrum ad actum proximum perueniens, inde bannitus comprehendatur in statuto prædicto loquente de bannito ob rebellionem castri

60 Si uno statuto cauetur quod banniti possint impune offendi altero cauetur quod non possint offendi in festo S. Ioan Baptistæ, & per octo dies ante, & per octo dies post, An offendens bannitum in bonis incidat in pœnam secundi statuti.

61 Bannitus de Florentia fuit assumptus Bononiæ ad honores. Quæritur an possit illud officium exercere.

62 An ualeat gesta per bannitum electum de officium uetante statuto.

63 An dictante statuto quòd banniti non possint eligi ad officia bannitus possit esse ambasciator oraton, siue legatus.

64 Qui sunt illi qui possint bannitum rebannire.

65 An potestas ciuitatis possit rebannire.

66 An quis possit coram potestate petere quòd pronuncietur se non esse illum de quo dictat bannum, & an sufficiat se potestas declarat, & qui in tali causa sint citandi.

67 Qui possint petere, quòd bannitus rebanniatur.

68 An cãcellatio banni per uiam iustitiæ possit peti per procuratorem.

69 Quis possit petere quòd sibi detur scriptura banni.

70 Qui dat curatorem minorem bannito.

71 Qui det tutorem, uel curatorem filio banniti in alio loco existenti.

72 Si quis est bannitus pluribus bannis, An sufficiat una absolutio

73 An possit absolui ab uno banno tantum.

74 Statutum factum est quòd certi banniti rebannientur, & habeantur pro cancellatis. quæritur an requiratur cancellatio de facto.

75 An cancellatio totius condemnationis, siue banni uirtute unius reformationis restringatur ad illos de quibus loquitur reformatio.

76 An ex forma statuti bannitus pro debito possit de banno eximi ad uoluntatem creditoris

77 An talis bannitus pro debito offerens stare iuri debeat cancellari dictante statuto quod eximatur de banno si fuerit in concordia cum creditore.

78 An stante statuto quod nullus bannitus rebanniatur nisi soluerit certam quantitatem cameræ apostolicæ. Facto postea contrario statuto bannitus qui uult rebanniri teneatur illam quantitatem soluere.

79 An bannitus sit liberatus a banno eo ipso quod fecit illud propter quod ex forma statuti intelligitur rebannitus, An uero requiratur declaratio, & est bimembris, quia primo tractatur quando in banno dicitur saluo quod si sic fecerit, &c.

80 An debeat cancellari a banno de mille integris, si soluit intra decem dies cum beneficio quarti ex forma statuti.

81 An potestas qui ultimis 15. diebus non potest quem eximere de banno possit pronunciare cum eximendum esse, & quid de officialibus qui prohibentur rebannire ex bannitos An saltem possint ordinare qualiter debeant rebanniri etiam aliquid detrahendo solennitatibus in rebanniendo antea requisitis.

82 *An stantibus cer. is statutis capitaneus qui proposuit aliquem rebanni en dum, & fuit ordinat um ut proposuit, intelligatur, priuatus efficio capitaneatus, Et sic non ualeat ordinamẽ. um, an uero ualeat.*

83 *Si cauetur statu o, quod bannitus in certa quantita te incidat in pœnam capitis si petierit se ab aliqua in officium admitti, An ignorans se esse bannitum excusetur, uel an perdat in eius rebannitione generali ter ordinatum.*

84 *An bannitus receptus in ciuitate, tractatus longo tempore ut ciuius etiam in officijs, intelligatur rebannitus & an sententia lata contra offendentem illum possit retractari.*

85 *An bannitus Vicentiæ, & registratus Paduæ uirtute unius statuti Paduani, præsentans bannitum Paduæ debuerit rebanniri uirtute alterius statuti Paduani, de præsentante bannitum loquentis. Et in ea tractatur plene de uirtute successionis, & accessionis unius rei ad aliam.*

Tertia pars secundi temporis.

POsitis ergo tertiæ partis quæst. tit. Capio
1 primam quæ fuit talis † Bannitus qui ex forma statuti non debet audiri in ciuili, uel criminali fuit offensus à Titio. Iudex non ad alicu us instantiam, sed ex suo officio inquirit contra Titium, quæritur an possit. Hæc q̃stio est antiqua, & in multis locis tractatur. Fuitq. per Iac de Are. & Iac. Butr. disputata, quod effectiue refert Bar. in l. cum lex ff. de fideiuss. & in l. non solum. §. quamquàm. ff. de in iur & l. 1. ff. ad Treb. & nouissime posuit Angel. in l. si uacantia. C. de bon. uac. lib. 10. Ad finẽ eius quod ibi scripsit faciens mentionẽ de opin. aliorũ, & suã ponit notabilem concl'onẽ quã ego hic inseram additis, & mutatis. aliquibus in multiloqo nõ instando. Sciẽdũ ergo est vt patet ex multis q̃onibus supra formatis, ꝙ circa hunc effectum statuta uarie loquuntur. Aliq̃n. n. dñt, ꝙ bannitus possit impune offendi. Qñq; ꝙ bãnitorũ querelæ non audiantur. Interdũ, ꝙ audiantur agendo uel defendendo, & qñq; ꝙ non fiat eis ius uel non reddatur. Aliq̃n nõ simpliciter excluduntur, sed ad tp̃s denegatur audientia, puta quousque in bãno fuerit, uel soluere distulerint, de quorum virtute verborũ. s. an ipso iure actionem tollant, an non tangetur inferius, & ideo ut hęc quæstio oĩa complectatur dicendum puto. ꝙ aut statutum simpl'r dicit, ꝙ possit impune offendi, & tũc iudex minime possit inq̃rere, quia id non est maleficium vt dixi supra per te. prox. q. 56. & sic unicuiq; ꝓcluditur uia. l. si seruus. C. de his q̃ ad ec. conf. & l. 2. ne quis uela. oc. & ista pars est satis clara, Excluditur. n. tunc iudex ex eo, q̃a id de quo agitur non est delictum. Si tñ in inq̃sitione non narratur offensum fuisse bannitum, tenet inq̃sitio, & ꝓcessus l. cum putarem. ff. fam. ercis. l. cum quædam. de iur. om. iud. & necesse est, ꝙ opponatur, & iudici ꝓbet exceptio banni quæ est talis finitæ; & ad ꝓcessum pôt opponi, & ꝑ alium quam inquisitũ ut dixi supra parte prox. q. 14. Omnis. n. exceptio ꝑ quam ostenditur accusantem non hr̃e ius accusandi inquirentem non hr̃et ius inquirendi ante lit. cont. opponi pôt ẽm not. doctrinam Bart. in l. nam postea, ff. de iureiur. & in l. eleganter §. si quis post. ff. de cond. ind. & dixi supra in proximo t pe parte 1. q. 2. Si uero statutũ dicit aliter, ut ꝙ non audiatur, uel non fiat eis ius. & si'r, quæstio est magis dubitabilis, quia licet pars nõ possit accusare tñ iudex ex officio potest inquirere. ff. si tu. non gest. l. 1. C. de cal. l. 1. & ibi not. & in l. querela. C. de fal. & ita tenuit Iacob. de Are. & secutus fuit Ray. s. quod possit cognoscere ad utilitatẽ fisci non banniti, arg. l. licitatio, §. ꝙ illicite. ff. de publ. ut ipse scribit in l. 1. §. q̃d autẽ, de alea. & in l. falsi. C. de fal. ubi ẽt Cy. tangit. In contrarium tñ est ueritas q̃a ubi ꝓclusa est uia parti ibi est iudici, l. non solum. §. q̃q̃. ff. de iniur. & ibi bonus tex. & in l. 1. §. quod autem. ff. de alea. ubi melior. l. prætor. §. p̃terea. ff. de iniur. & ibi per Iac de Are. & ꝑ Bar. in iuribus supra dictis, & Iac. & Bal. in l. 1. ff. de his qui sunt sui uel alie. iur. Nec huic, & p̃cedenti membro ob. l. decuriones. C. de infa. ubi Iac. But. & Bal. aliter uidentur uelle, quia ibi à lege non fuerat offensio reddita ĩpunita, uel simpliciter audientia denegata, sed fuit exclusum certũ genus pœnæ, & ideo alia potuit imponi, & maleficium factum ꝓnũciari fuisse, & ꝑ pea si statutũ diceret, ꝙ offendens bannitum nõ posset ꝑsonal'r puniri, uel non posset puniri maiori pœna librorum mille, nõ excluderet cognitio pro minori pœna. Casus est ibi, & de se patet l. cum p̃tor. ff. de iud. & de leg. l. cũ lex cũ si. Diuersa eñ sunt tollere delictũ, & tollere certã pęnam qđ latius ꝓseq̃tur Bal. in l. cum mulier in fi. repet. ff sol. matr. Nec p̃dictis ob. l querela, quia illa gl. non est uera per l Pomponius. §. tali. ff. de proc. & l. ita demum. C. eo. & ita dicit Ang. quod eo audiente reprobabat Bar. illam gl.

Bald.

Bal. ēt in d. l. 1. de his qui sunt sui uel ali. iur. Rñdet, ꝙ illud ꝓcederet qñ ex postfacto nō ab initio tollitur ius accusandi, ut per præscriptionem, secus si ab initio. Sed prima rñsio est cōior. Si uero statutum dicit ꝙ non audiatur donec fuit in banno, uel ꝙ qui non soluerit collectas non audiaṫ in ciuili, uel criminali donec distulerit soluere. Dicit idē Ang. ubi supra ꝙ tunc iudex à seipso poterit inqrere per d. l. 1. C. de cal. & l. 1. ff. si tut. non ger. Hic tñ aduertendū puto ꝙ si iudici ex forma statuti daṫ potentia inqrendi, reqsito tñ prius iniuriā passo an uelit accusare. Quo rñdente qđ nō, iudex possit inqrere, & aliter non. Tūc decisio pdicta nō procedit. Cū. n. succedat in locū patris, eo iure qđ pars hēt uti pōt. & non alio, ut in rła si qs in ius, lib. 6. præsertim quia lex siue statutū uolens requiri iniuriā passū debet intelligi de habili ad accusandum l. 1. C. de sac. sanc. eccle. & l. ut gradatim. § sed si lege. de mu. & homo. cum simi. aliter. n. termini statuti uerificari nō pñt. & sic non pōt succedere inqrendi potentia. l. ita aūt. in pri. ff. de admi. tuto. cum simi. disputando tenuit Ray. qñ statutū dat potētiā iudici inquirendi prius tñ accusatione recepta. & ibi allegat multa iura, & inter alia quod not. in l. plane ff. qđ cū fal. tut. aut. & ff. de acq. pos. l. Pōponius § cū qs. & incipit eius disputatio. Lege municipali caueṫ. Accedant q̄ dixi supra par. 1. huius tpis. 59. & 60. qō. Si aūt simpliciter daṫ potentia inqrendi, forte eius dcm̄ uerum est. Non n. reddiṫ quod fit in eum impunitū, Nec in totum denegaṫ audientia pp qđ iuris natiuitas sit impedita, sed qualificate denegatur ad tps. Cum ergo illud sit maleficium ex eo oriṫ ab initio duplex ius. Vnum parti ad accusandum, & ab isto pars ipsa excluditur donec distulerit soluere, uel donec fuerit in banno. Aliud iudici ad inquirendū, & ab isto nō reperitur iudex exclusus, ergo remanet sibi saluum ius suum l. si unus §. ante omnia. ff. de pac. & satis offendunt d. l. 1. de cal. & l. 1. si cu. non ges. & facit quod no. in l. 1. C. qui accu. non pos. & d. l. decuriones in ratione sui. Prædicta quidem intelligo in offensa facta tpe quo quis erat malpagus. Si autem ei fiat offensio ante cessationem solutionis, sed antequam iudex inquirat labitur tempus, & efficitur malpagus. Dixit tunc Bal. in d. l. cum malier, quod tunc iudex potest inquirere, quia iam erat fisco ius quæsitum, quod negligentia illius tollere non potest, alleg. not. in l querela. C. de fal. & l. fi. ff. de pact. quod hr̄ in l. 2. §. quod si patris. ff. sol. mat. & sic licet tunc ipse excludatur exceptione persona li. ut l. pe. C. acc. non pos. tamen non excluditur iudex ꝭm eum, quod intelligo nisi ad potentiā inquirendi requiratur requisitio iniuriam passi ꝭm ea quæ supra dixi. Quo casu ēt sufficiet si requisitio esset facta ante cessationem solutionis, & sic eo tempore quo non erat malpagus ut in iuribus per Bal. alleg.

2 Sed tunc secundo circa idē quæro † stante statuto quòd bānitus nō audiaṫ ēt in criminali quousque distulerit soluere cōdēnationē, uel quousque steterit in bāno, & idē disponente in nō soluēte collectas, bannitus uel malpagus fuit offensus, accusauit de offensione sibi facta, uel iudex eo reqsito an uellet accusare, rñdente quòd nō, formauit inqsitionē fuit, apposita exceptio, & probata ꝭm no. in l. hoc iure. ff. de uerb. obl. per Bart. post qđ bannitus fuit rebannitus, uel ipse aut malpagus soluit, & iudici ꝓductio facta fuit. Quærit an ex eodem processu possit ad ulteriora ꝓcedi. An uero reqraṫ nuus processus. Hæc qō est magni effectus. pone. n. quòd tpe solutionis, uel exēptionis à banno, tpe cognitionis sunt decursa, quæ nō erāt tpe accusationis, uel inqsitionis, & sic dicatur locum esse l. accusaturus. ff. de adult. & in ea uarie consuli, & iudicari uidi. Meo tñ paruo iudicio huius quæst. uirtus stat in eo an acta facta cum bānito in eius fauorē ualeant, uel non. De quo dicā statim in seq. q. Si n. non ualerent per solutionem, uel exemptionem, à banno supuenientem non ualidarenṫ ut in regula qđ ab initio. de reg. iur. & C. qui da. tu. pos. l. in uniuersis, & ff. de ser expor. l. si minor. cū si præsertim qñ lapsum esset tps cognitionis, quia tūc fictio attractiua operari nō posset l. bonorū. ff. rem ra. habe. Si uero acta ualent uṙ contrarium uerum esse. Qñ. n. tenet iudicium licet agens ius nō habeat agendi. l. cū putarem ff. fa. ercis. Si postea supuenit ius sequi debet cōdēnatoria l. si rē §. fi. ff. de pig. act. & ꝭm hāc secundam partem plures iudicari uidi p ibi not. & l. si mandauero tibi. ff. mand. illa tñ iura prima facie non uñr adaptari ad propositum, quia loquuntur quādo ius superuenit ex causa de præterito, & sic retrotrahitur, qđ hic non uṙ esse. ergo, &c. l. non potest ff. de iud. Aduertendū tñ puto, quòd ēt si acta teneant

neant debeat considerari qualiter à banno eximat. Nam aut eximit ꝙ soluit, & puto uerã esse conclusionẽ pdictam. superuenit. n. pendente iudicio replicatio contra exceptionem. exceptio excluditur l. his oneribus. §. au ctis. ff. de vaca. mu. & qđ ple. not. per Bart. in l. 1. ff. de excep. facit. ff. de pecul. l. quęsitum. in princ. vbi bonus tex. ad ꝓpositũ. Si uero fuit exemptus à banno ꝑ uiam gratię ut qa fuit rebbannitus, nõ puto ꝓcedere cõclusionẽ pdictam. Cũ. n. opposita exceptione esset opponenti ius quæsitum vt pronunciaret procedẽdum non esse, uel absolueret ab obseruatione iudicii, qđ rꝉr idem est in effectu per no. in §. fin. inst. de diuer. & temp. prescr. per illam rebannitionem tolli non intellꝛ vt in c. ꝗuis. de rescr. lib. 6. & quod no. in l. Gallus. §. & q d si tm̃. de lib. & posth. & in l. fin. C. de sen. pas. Nec hẽt locum hęc rõ in casu quo eximitur, qa soluit, tum qa illa exceptio cum hac qualitate opponebat, & sic per illam nõ poterat tolli soluẽdi facultas q̃ cõsiderari debebat, ut l. si qs domum. §. 1. ff. loc. nũ si. qđ non erat in absolutione per viam gratiæ. l. apud Iul. in fi. de leg. 1. tum quia vna exemptio sit per viam iustitię alia per viam gratiæ, & sic prima pinguius succurrit quam secunda vt no. in l. antiquæ. C. ad velle. cum si. Facit qđ not. per Inn. in c. ueniens de fil. presby. cum simi. & uide dicam infra in vlt tempore parte. 1. q. 4. & 5.

Pro declaratione pcedentis q. Tertio q̃ro 5 † bannitus nõ debet audiri ex forma statuti egit in iudicio contra suũ debitorem, nõ fuit sibi opposita exceptio banni, & ideo ꝑ bannito fuit lata snĩa. Quæritur an valeat. In hoc art. Iac. de Are. dixit primo uideri, ꝙ acta valeant, & sic snĩa arg. l. extat. ff. qđ met. cau. & qđ ibi no. & C. de iurisom. iud. l. in criminali, debet. n. intelligi tale statutum quo cauet ius non reddi, vel non debere audiri exceptione. s. opposita, alleg. ff. ad Treb. l. 1. §. sublata. Ipse terminauit contrariũ. s. ꝙ ipso iure non ualeant acta pro bannito qa in suis fauorib. hꝛ tanq̃ mortuus. Item qa oĩs iurisdictio, & oĩa iudicia sunt de iure ciuili ut not. instit. de obl. in princ. Constat aũt tale ius non competere deportato, ergo nec bannito, qđ Bald. in l. scire oportet. § consequens, de excu. tut. dixit eundẽ tenuisse arg. illius. §. & in l. 1 C. de hęr. inst. dixit esse uerũ, qa à quo remouet genus remouet quælibet eius species l. si causa cognita. C. de transac. sed ei non debet reddi ius in gñe, ergo nec scĩa q̃ est in specie. Ioan. aũt And. in add. Spec. in tit. de sent. & his, quę ipsam se, §. iuxta, versi. Item est nulla rõne litigatorum refert Iac. aꝉr tenuisse, uidelicet, ꝙ aut fuit expressus error, vt si dixerit cõdẽno Titium Caio bannito aut non. Primo casu dixit snĩam nullam l. 1. §. itẽ cũ contra sacras ff. q̃ sen sine app. re. C. qñ prouo. non est ne. l. 2. & 2. q. 6. §. diffinitiua. Secũdo dixit, ꝙ aut fuit opposita exceptio aut non. si fuit opposita, aut iudex iudicauit ex contẽptu iuris qua si illa exceptio nulla esset, & tunc idẽ arg. ff. de ser. l. 1. §. 2. Aut qa exceptionẽ nõ habuit ꝑ ꝓbata, uel bannum existimauit nõ rite datum. ff. de re iud. l. 4. §. condẽnatum, uel illũ reputauit de banno exemptum, dixit ualere snĩam. ff. de re iud. l. cum prolatis, C. de fide instr. l. fin. ff. de compen. l. qđ in diẽ. §. si rõne dixitq́. hoc sciri posse ex qualitate disceptationis factæ super exceptione. ff. de iureiur. l. fin. Secundo casu qñ exceptio non fuit opposita, dixit snĩam nullam, qa contra formã statuti, & sic cõtra legẽ. ff. de leg. l. cõtra legẽ. & l. non d[illegible] um C. eo. Item qa in casu isto defecit ꝑ[illegible] toris, ergo iudicium nullum de uerb. s[illegible] . §. in oĩ. Patria. n. sunt nõ esse uel esse[illegible] bilem. ff. qđ cuius. uni not. l. 1. §. fi. ff. ad uelle. l. ꝗuis. §. si cum esset. Allegat ẽt qa patria sunt denegari alicui potẽtiã agendi fauore suæ personæ ut in minore siue tutore, & curatore, &c. & denegari odio suæ ꝑsonæ ut in bannito, & contrariorũ eadẽ sit disciplina. ff. de leg. 3. l. fin. sed in primo casu iudicium est nullum. C. q le. per l. 1. & 2. & si aduer. rem iud. l. cum, & minores uos. Ergo & isto casu, & fortius ut in rꝉa odia. lib. 6. & in hoc resistet ibi Ioan. And. Iac aũt But. in l. adulr. C. de adul. uꝛ uelle qđ quousq; nõ opponat exceptio ualeant acta, & abinde in antea non, & idem sentit Barth. in l. eleganter. §. si qs post. de cõd. ind. ꝑ c. pia. de excep. lib. 6. Idem ẽt Ioan. And. in c. statutum, de rescr. lib. 6. in gl. suꝑ uers. nec audiant simplꝛ dixit qñ alicui denegat audientia ualere iudicium si nõ opponat exceptio. Et idem dixit Ange. eum allegans. in l. 4. C. pro emptore Mihi ex prædictis non uꝛ ꝙ hæc qõ sit bene sopita. Aliud. n. est hꝛe legitimam personam standi in iudicio, sed non hꝛe ius agendi. quo casu tenet iudicium, ut ff. fam. ercíscun. l. cum putarẽ iuncta l. si pupilli. §. uideamus. ff. de neg. gest. Et aliud est hꝛe ius agendi sed non hꝛe legiti-

legitimam personã standi in iudicio. de hoc.
C. qui le. pers. per not. Aliud etiam silr̃ esse de
bet qñ utrunq; cõcurrit. s. qđ qs non habeat
legitimam personam nec ius agendi sumpto
argõ à cõiunctione q fortius operatur quã in
separatis l. qui fundum. §. si tu ex parte. ff. ad
l. fal. l. qui patri. ff. de acq. hær. cum sim. & etiã
à maiori. de elect. c. cum in cunctis cum sim.
Ad ꝓpositũ itaq; rediens dico ꝙ banniti de
iure cõi de qbus non agimus sunt illi qui qñ
q̃ue perdũt iura ciuilia, ut patet ex his quæ ta
cta fuerunt in proœmio. Banni uero nostri
tpis de quibus est qõ illi nõ perdunt ut dcm̃
fuit supra parte 1. huius tpis q. 5. sed perdunt
iura statutorũ suæ ciuitatis à qua bãniti sunt.
Aut igitur ualerent acta solummodo de iure
statutario, vtputa qa ex forma statuti citatus
cõtumax hr̃ elapso tpe pro constante litem.
& qđ ꝓpea põt actor suam intentionem pro
bare, & peruenire ad diffinitiuam quod de iu
re ciuili non est permissum l. properandum.
C. de iud. & isto casu indistincte puto non te
nere sententiã. Cum. n. perdidit talis bãnitus
ius suorum statutorũ nõ dicitur habuisse ius
agẽdi eo modo quo egit. Item nec legitimam
personam standi in iudicio ꝓp statutum, qa
15 audiri non debet, & sic omnino iudiciũ nullũ
ut in iur. ante dictis. Facit. ff. qui sa. cog. l. 2.
§. 1. & l. quoties cum sim. Facit ẽt rõ. Iac. de
Are. facta per arg. à contrariis hoc modo, qa
sicut in eo q fauore sui remouetur à iudicio
tenet sententia lata ꝓ eo, & non contra eum
ut l. non ideo minus. C. de procura. Ita econ-
trario qñ qs remouet sui odio tenet sñia lata
contra eum, & non pro eo. & potest adduci
argm̃ similitudinis per contrarium ut no. gl.
C. de pig. l. sicut. & ff. quibus mo. usuf. amit. l.
sicut. Si uero sñia põt sustentari de iure cõi,
ut quia reus comparuit, & fuit litem contesta
tus, & seruata fuerunt alia quæ facerent uale
re sñiam in quocunque ut l. prolatam. C. de
senten. & l. 2. de sen. ex peri. reci. Aduertẽdum
puto ad distinctionem Iac. de qua supra. Ad
cuius primum membrum faciunt not. per
Inno. in c. præterea. de dila. & per Bar in l. 2.
ff. si quis in ius uoc. non ie. Addens ꝙ idem
esset si per relationẽ ad acta expressus error
diceretur in sñia contineri ſm distõnem quæ
hr̃ in l. 1. C. de erro. cal. per Doct. & maxime
per Bar. & quod tangit Bal. in l. libertorum.
C. de testi. Ad aliud membrum qñ iudex con
tempsit exceptionem, adde not. per Bal. in d.
l. 2. ff si quis in ius uoc. non ie. ubi dicit, ꝙ qñ
iudex opposita exceptione ad processum ex
arrupto ad ulteriora ꝓcedit non tenet iudi-
cium. Alleg. de iud. c. exhibita. Tertium mem
brum, qñ exceptionem nõ habuit pro proba-
ta, uerum puto nisi pars obtulisse se paratam
probare, & iudex non admisisset per ea q hñr
extra de app. c. interposita. & c. ex parte. Vlti-
mum uero mẽbrum quo dixi sñiam nullam
qñ exceptio non fuit opposita est mihi ualde
dubium qñ. s. põt de iure cõi ualere pro non
bannito, vr̃. n. potius lata cõtra ius litigatoris
q̃ legis ut d. l. 2. §. 1. quæ sen. sine ap. re. Si. n.
intelligamus quod requiratur oppositio exce
ptionis ut satis colligitur ex not. in iuribus su
pra allega. illa non opposita deberet tenere
iudicium l. si accusatoribus. C. qui acc. non
pos. cum ibi no. & per Bar. in l. hos accusare.
§. 1. l. Iul. de acc. Ad hoc quod nc. Innc. in c.
post cessionem. de prob. & hr̃ in c. pia. de ex.
ꝑp. lib. 6. Micam ergo sñiam quæ de iure cõi
ualere põt hoc casu ualidam esse etiã in sui fa
uorem latam. Nec uerum puto qđ illa verba
non audiãtur reddat extra ius statutorũ eius
ꝑsonam inhabilem penitus ad iudicium. Põt
enim ẽt ubi ꝓhibeatur defensio in iudicio in
teresse, negando ut dcm̃ est supra in parte prę
cedentis huius tpis q. 2. quod non põt facere
minor sine curatore ut in iuribus supradi-
ctis. Non ergo est bona comparatio eius cu-
ius ꝑsona est inhabilitata ad iudicium, & eius
cui ex forma statuti audientia denegatur, &
hanc partem tenuit Alb. ubi supra q. 56. ubi
post multarum opi. relationes concludit tene
re sñiam, ubi uide si libet. Hoc ẽt sentit Bald.
in l. per hanc. C. de temp. ap. in 6. col. uer. Item
pone exemplũ, ubi dixit ꝙ talis exceptio ban
ni non põt opponi in causa appellationis qđ
est mirandum. Sed aduerte qa illud uerum qñ
statutum spãlr̃ loqtur in ptãte. Si autẽ simplr̃
dicit qđ bannitus non audiatur. Credo illud
dcm̃ nõ procedere per ea quæ dicam in seq.
q. Facit tñ ẽt contra dcm̃ Bald. quod not. per
Bart. in l. 2. ff. ad Ter. Sed rñdet quod ibi lo-
quitur quãdo iudices sunt pares. Dictũ Bald.
quando unus est superior. s. iudex appellatio
nis quo casu dictum in minore non extendi
tur ad superiorem sed non transit sine du-
bio. Posset tamẽ, & forte nõ male dici sñiam
talem esse nullam eo casu quo iudex sciret il-
lum esse bannitum. & sic scienter faceret con
tra statutum arg. eorum quæ habentur in l.

quæ si

quæsitum,& l.furiosi.ff. de re iud. per locum à contrariis. De quo dictum est supra.

Quia in casibus in quibus teneret snia posset disputari an in illius executione posset ante non oppositum banni exceptio allegari.

4 Quæritur quarto loco † qñ hæc exceptio. Tu non debes audiri, debeat opponi. In quo aduertendum quòd ubi talis exceptio redderet iudicium retro nullum, sine dubio pōt opponi qñcunq; C. de iud. l. licet. Sem ꝑ. n. dr̃ opponi in initio cum acta non teneant per Innoc. in fi extra de rescr. c. super litteris. Si vero nō redderet iudicium retro nullum. Dicendum ēt est ꝙ semper pōt opponi. i. in quacunque parte iudicii. semper. n. infertur nouum grauamen si ille audiẽ, ergo licet non tollat acta præterita tollit tñ futura: vt in c. pia. de exce. lib. 6. ita tenet Barth. in l. eleganter. §. si quis post. ff. de cond. inde. Idem Iac. But. in l. adul. C. de adul. proprie in bannito. Sic ēt dicimus in exceptione citationis ad locum non tutū, vt no. Archid. 3. q. 9. hortamur, & Vinc. extra de rescr. c. dilectus. el 2. & Compost. eo. tit. c. nōnulli. Pro quo vide qđ hr̃ in Spec. de cita. §. 1. versi. quid si reus, & est adeo hoc uerum ꝙ ēt post conclusionem in causa opponi pōt dum. n. actor petit sniam. petit sibi ius reddi, & sic audiri. l. 4. §. hoc aūt iudiciū. ff. de dam. infe. & qđ not. in l. ad peremptorium ff. de iud. & in l. properandum § sinaūt reus C de iud & sic ad illum actum opponi pōt. Nec obstat si dicatur iudex ēt nemine petente tpe ferendæ sniæ pōt à seipso sniam ferre, ut hr̃ in l. properandum, quia qñ pars nō potest petere, ipse ferre non potest vt dictum fuit in hac parte. qō. 1. Nec obst. prędictis quod no. per Cyn. in l. alia. C. de his qui, vt indi. ubi dixit post conclusionem non posse fieri illud, quod posset fieri post sniam, quia illud verū nisi iuris siue statuti verba contrarium patiãtur. l. non aliter de leg. 3. cum si Poterit ēt opponi dicta exceptio post sniam, nō ut sniam quæ alias ualeret reddat nullam sed ut executionem impediat, vt hr̃ in simili post Docto. in l. 1. C. de iur. & fac. igno. & ita determinauit Guil. de Suza. in suis quæstionibus statutorū sub litera S. Cū talis exceptio sit anorma la. alleg gl. l. ordo & l. si vt proponis C. de exceptio. rei iud. in quib. probatur qđ in executione sniæ ius redditur quod à statuto denegatur, & ita refert, & sequitur Ioan. And. in additio. Spec. in tit. de sen. excom. §. fin. ver. 17. & ēt ita tenuisse vr̃ Alb. vbi supra q 56 vbi multa alia dicit vt dixi supra proxima q. Nec prædictis opponi pōt ꝙ patiendo litem contestari uideatur renunciasse, vt in l. ita demum. C. de proc. & l. Pomponius. §. rati. ff. eo. quia dato ꝙ verum esse uideretur renunciasse illi exceptioni quæ tunc sibi ad illum actum competebat, & ideo postea cum alius actus fieri petẽ pōt tūc opponi quasi sit alia exceptio tunc orta non aūt quasi sit illa cui renunciasse dr̃ ẽm no. ꝑ Iac. But. in d. l. adul. Ad quod facit. l. 2. C. de consor. eiusdem lit. cum ibi not & vide quæ dixi supra prox. q.

5 Quinto quæritur, † Viso an ualeat snia ꝑ bannito, an valeat pactum. Pone n. ꝙ statuto cauetur ꝙ bannitus non possit ad utilitatem contrahere. Titius locauit Seio domum ad certum tps, deinde fuit bannitus, & demū vendidit illam domum Caio eo pacto ꝙ emptor pateret Seium habitare domum vsq; ad finem termini Quærĩ an istud pactum valeat. Hanc. q. format Io. And. in addi. Spec. in tit. de sen. & his q̃ ipsam sequunẽ § iusta. uer. Item est nulla rōne litigatorū. suarū additionum, uers. uiso. & qđ ualeat arguit à dña nominis, & pacti de pac. l. cōuentione a dispōne statutorū stricti iuris. l. quidquid astringēdæ. de uerb obl. ab absurdo qđ esset si puniretur inquilinus qui non deliquit. C. de pœ. l. sancimus, & qđ statutum ponderat utilitatem bāniti de qua hic non agiẽ, sed de dam. uitando l. fi. C. de cod. determinat contrariū distinguẽdo. ꝙ si bona sunt cōfiscata pactum nō tenet ut super fluum siue superuacuū. l. fi. ff. de iur. fi. Si nil fuit cōfiscatum dixit nō tenere pactū qa bannito proueniret utilitas si non posset inquilinus expelli qui expulsus hr̃et regressum cōtra ipsū cui bona remanserūt l. si merces § 1. ff. loc. Si vero certa quota bonorum fuit publicata, & certa non C. ad l. Iul. de vi. l. 2. tunc idem iuris in parte quo ad partem, ꝙ in toto quo ad totum. de re. uen. l. q̃ de tota & ibi uide. & si plenius uidere cupis, uide in Alb. ubi supra q. 43. Scđm membrū est mihi dubiū qñ ex illo pacto q̃reret actio inquilini puta ex forma statuti uel ꝑ l. pen. C. ad exhi. tūc. n. esset principalr̃ factū in utilitatẽ ingli. & sic nō hr̃et locū statutū ut dicam in q. seq.

6 Ex quo de statutis impedientibus fauorem bannitorum mentio facta est. Quæro sexto. † Statuto cauetur ꝙ nihil possit ꝓponi in cōsilio in fauorem bannitorū, & si proponatur

& fiat,

& fiat, non ualeat, factum est statutū ꝙ bannitus capiens aliū bannitū rebanniat̃, quærit̃ an ualeat dcm̃ statutum. Quæstio hæc habet duo puncta. Vnū an tale statutū dicat̃ continere fauorē bannitorū, & hoc dixit Iac. But. ꝙ non, qa tale statutū est factū in fauorem reip. ut malefactores puniantur. l. ita vulneratus. ff. ad leg. Aquil. & l. 2. C. qñ lic. sine iud. uin Nec ob. quod redundet ẽt in fauorē banniti capientis, quia illud non attenditur. l. q exceptionē, de cōd. indeb. & quod not. in l. rogasti. ff. si cer. pet. & l. si qs nec causam. eo. tit. & ita ibi terminat̃ per Iac. & Bart. qđ ẽt sequit̃ Bal. Faciūt oĩa iura quæ alle. supra parte proxima. l. q. Secundus articulus est an regimina habentia arbitrium in negociis ciuitatis potuerint illud statutū facere, & dixit Bar. ꝙ sic. l. nō oẽs. §. fi. ff. de re mil. ꝑ illum text. & ibi dixit, ꝙ tale statutū fieri non pōt ꝑ ꝑtātē, & capitaneum ad quos non spectat parcere condemnatus. l. 1. in fi ff. de q. & uide quod dicam infra hac eadem parte. 64. & seq.

7 Septimo quæro† circa dictū statutum. Titius bannitus pluribus bannis, quod fieri potest dixi supra in 1. tempore parte. 1. q. 3. cępit alium bannitum, & curiæ præsentauit, quæritur an rebanniri debeat ab omnibus aut ex diuersis factis, & tunc ab uno tantū argu. ff ad Tur. l. 1. §. si plura, & l. de pupillo §. si pluribus. ff. de noui oper. nunc Etidem sequitur ibi Bal. & subdit ꝙ electio à quo uelit cācellari erit fisci, qa debitor est l. pleruq; in fi. ff. de iure do. remittẽs circa id ultimū. de electi. ad no. ꝑ se ĩ l. qcūq; C. de ser. fug. Alb. aūt ubi supra q. 98. refert simplr̃ dcm̃ Iac. de Are. qđ ẽt dicit tenuisse. Old. & alleg. ultra ꝑdicta. ff. ad Tur l. in senatus, & de adul. l. uim passam. §. q duos. Puto ꝙ alr̃ sic cōsiderādū uidelicet qa dcm̃ statutum fit ob fauorē publicum, & ideo ab illo debet regulari tanꝗ̃ à sua causa. l. ꝙ dcm̃. ff. de pa. & ideo puto si bannitus captus, & ꝓsentatus erat bannitus pluribus bānis ex diuersis factis, ꝙ tūc bannitus eū capiens debeat rebāniri ex pluribus bānis, ex diuersis factis ĩpositis, ut supra. Si uero captus erat bannitus ex uno, tunc ex qualitate illius cognoscet̃ à quo cāpiẽs eū debeat rebanniri argumēto. ff. de comp. l. si ambo, cum simili.

8 Octauo quæro† stante statuto prædicto, ꝙ præsentans bannitum rebanniat̃ si est bannitus de pari, uel minori crimine. Titius bannitus pro homicidio facto cū ueneno, & sic pro ueneficio ꝓsentauit captū Caiū bannitū pro simplici homicidio cum armis facto, quæritur an debeat rebanniri, Alb. supra q. 99. in terminis dicit ꝙ non, quia plus est hominē ueneno extinguere quam occidere gladio. C. de male. & ma. l. 1. Ad quod ẽt alleg. in lombard. de homicidiis. l. fi. vult allegare de ho. liberorum hom. lib. 1. Sicque cum sit bannitus de maiori crimine rebanniri, non debet. Idē dixit in aliis terminis Iac. But. iu d. l. uidelicet si statuto cauet̃ ꝙ de homicidio possit cognosci intra tres menses qđ post intra annos 20. poterit cognosci de ueneficio ut ibi ꝑ eū. Fateor ꝙ est diuersum crimē ut dicit Iac. sed hoc nostro casu nō nocet, qa sufficit ꝙ sit par, uel minus licet diuersum. Itē fateor ꝙ lꝫ maius est delictum ueneficium ꝙ̃ simplex homicidiū, sed causaliter pōt esse contrarium, & ideo puto dicendum ꝙ ẽm qualitates talibus criminibus inhęrentes iudicabitur unū aut minus, aut par, aut maius altero ff de pœn. l. aut facta, per totam legē.

9 Nono pone ꝙ factū est† statutū ualidū ꝙ oẽs banniti debeāt cācellari de bāno soluendo certā quātitatē taxatā à statuto ẽm banni quātitatē. Quidā erant bāni, & carcerati quærit̃ an tale statutū porrigat̃ ad eos. Hāc q. format Bart. in l. domitianus. ff. ad Tur. ꝑ quā. l Dyn. dixit ꝙ non, qđ ẽt tetigit Bart. arguendo in l. 2. de cust. reo. ꝑ illū tex. sed in d. l. domitianus. cōcludit, quòd aut dispositio est taliter facta ĩ totū eximat bannitū à banno ut in ꝑdicto statuto, & tunc cōpręhēdit ẽt carceratos ꝑ ꝑ eius gn̄alitatē, & quia sic est in speciali abolitione quæ delictum extinguit ut l. mulier. ad Tur. & C. de abo. l. 1. & ꝓbatur. eo. tit. l. fi. circa prin. Si uero nō eximit totaliter à banno, sed illud differt ut si est facta reformatio quòd bāniti habeāt securitatē durāte guerra, & tunc porrigitur ad carceratos. sicut dicit̃ in gn̄ali abolitione, quæ in totū nō tollit crimē cū ab eodē intra certum tp̃s repeti. possit ut l. si qs repetere, & l. aut priuatim. §. si ff. ad Tur. & ideo carceratus nō relaxat̃, ut d. l. domitianus. Fortius thema disputauit Franc. Acc. Videlicet statuto cauet̃ quòd oẽs cōdēnati ꝑ maleficio possint redire soluēdo certā quātit. & cōclusit illud ad tunc carceratos extēdi, alle. ff. de li. leg. l. nō solū. §. liberatio ubi liberatio debitori legata ualet anteꝗ̃ debitū sit exactū, ꝑ quòd patet ꝙ captio, ut detentio ꝑsonæ non impedit legatū liberationis

tionis durante debito. i. solutione non facta. Adduxit ēt ꝙ liberatio est fauorabilis, & sic àmpliāda.l.Arrianus.de act.& obl. Itē qa est beneficiū, & sic large sumendū de cōst. prin. l.beneficiū. Itē qa in dubiis sit interpretatio. cōtra fiscū.l.nō puto.ff.de iur.fis. Itē qa carcer non est ad pœnā.de pœnis.c.q̄uis.li.6.Ita refert Ioan. And.in addi.Spec.ī ti.de ob.& sol. sup rub.in pe q.suarū addi.uer.disputauit,& ibi cōtra decisionē Fran. Acc. inducit detenti p̄sumunt soluere,ꝙ nō sic de nō detentis sperat,& ideo ab illis recipit totū, à non detentis modicū. Itē qa illud uerbū redire, positū in themate, uī notare bānitos non detentos. In illis.n. nō sperat reditus.Itē qa de cōdemnationibus maleficiorū loquit quę puniri publice interest,ut in c. famæ. de sen. excōm. & ibi cōcor.Et subdit ꝙ qa pia est solutio supra dicta tenenda sit, & dicit ad contraria rnderi posse,ꝙ illa ultima rō est cōis omnibus condemnatis, & sic non restringit gnalitatē. Ad secundam rōnem de uerbo redire,dicit dare reditum ad libertatem eundi cum familiis suis, &c.& ad libertatē mansionis. Nā etiā in nō carceratis se occultantibus in certis locis ciuitatis talis est redditus. Ad primā dicit ex multis apparere posse lōge minus posse con tribuere carceratos q̄ fugitiuos. Ex his patet ꝙ illa decisio nō fuit sibi uisa multū tuta.Credo tn̄ illā uerā p ea quæ dicta sunt supra maximè p Bart.& qa æqua est,& fauorabilis. Illud.n.uerbū, redire, sic absolute positū nihil obuiat,quia pōt intelligi ad pristinam cōdōnem, & libertatē. Dubium aūt faceret si diceret statutum possint redire ad ciuitatem. Vr enim tunc ad carceratos non extendi, quia uī loqui de his quibus talis qualitas potest inhærere. l. fi. §. cui dulcia de uino leg.& l.hos accusare.§.oībus de acc.& l.nam quod liquide.§.fi.de pen leg cum si.Ad iura, & rationes in contrarium facientibus rnderetur tunc ꝙ uerba statuti illam dispositionem restringūt l. 1.§.si is qui nauem.ff.de exerc.cum sim.

10 Circa idem statutū decimo † qrit, an locū habeat in bānitis post statutum, an uerificet tm̄ in illis qui tpe statuti banniti erant. Formatur qō in hac mā diuersimode in l. cum lex.ff de legi.& dixit ibi Bart.ꝙ si statuto caueī quòd qlibet bānitus in pecunia, soluēdo quinq; pro centenario debeat rebanniri. Et arguit qđ postea delinquens, & bānitus habeat illud beneficiū, qa de natura legis est dare formam futuris.C.de legi.l.leges.determinat cōtrariū p d.l.cū lex.& l.2. C.de abol. gene.Et est rōne detur mā delinquēdi, & sic nō ob.d.l.leges.Odof.uero ibidē format q.statuto cauetur quod si quis cōmiserit homicidiū, si pacē habuerit cū hærede occisi possit exire de banno. Prima de Ianuarii potestas iurat seruare statuta intra quæ est dictū statutū.Intra octo dies aliqs commisit homicidium, & tpe dicti ptātis habet pacem cum hæredibus occisi,& dicit qđ non pōt extrahi de banno, quia ptās iurauit prima die Ianuarii sic quicunq; cōmisit maleficiū,& ideo cum cōcedit de p̄teritis in futurum negat,ut d.l.cū lex, & d.l.2.de gene.abo.declarat hoc Cy. ꝙ Odof. dixit, ꝙ si sequens ptās illud statutum iuret poterit tunc extrahi de banno, qa uerificantur uerba statuti qđ Odof. non dixit ibi nec in l. 2. de gen. abo.Sed puto Cyn.ex eo tacite collegisse. Dicit tn̄ idem Cyn. ꝙ hoc ultimū non est expeditū, qa statutū nouas uires nō reassumit p nouum iurm per no. p Dy. in l. neq; C.de testa.tut.Sed debet attendi quibus uerbis statutum loquaī.An sint uerba de futuro An implicita qbus casibus statutum trahiī ad futura.l.cū tale.§.pe.cū sua gl. de cōd. & demon. Si de p̄terito dicit ēt uideri dicendum,ꝙ futura delicta contineaī, qa uerba legis siue statuti p̄terita respiciūt, & futura. l. 1.de cōd.ex le.ibi no. Bald.in d.l.cū lex.dicit, quòd aut statutū est platū cū determinatione certi tpis, uel certi casus, & ad illud nō extēdiī. Si uero est oīno indefinitū trahiī ēt ad futura. Sed in l.leges.ubi male refert Cy. dicit ꝙ opi. Cyn.hr̄et locum in dispositione indifferenti.l.illicitas.in princ.de off. p̄si. Secus qñ ratio præteriti, & futuri discrepant quia tunc interpretamur legem in sensu æquo, & benigno, ut det causam delinquendi. Iudicio aūt meo ipsi non declarāt hūc articulū q nō est parue importantiæ,& ideo aliter dico, qa qñque rōne uel causa aliqua fit una reformatio in statutorum corpore non clausa, & ista fm causam, uel rationem declaratur ut contineat, uel non contineat bannitos in futurū. Ab.illa.n.dispositio restringiī ampliatur, & declaratur.l fi.de hær.instit.l.hæc actio de cal.p Bart.plene ī l. ambitiosa.de decr. ab orfa. Si uero nulla est cā ex qua colligi possit intētio statu ēiū tūc idē, ꝙ in simplici statuto in quo sic dicēdū,ꝙ aut statutū loquiī expresse in futurum, ut quia dicit quicunq; bānietur,

nietur, & tunc non est dubium, quia ad futuros tñ ẽt si esset lex dura. l. ꝑspexit. ff. q. & à qui. Aut in ꝑteritis ut qa dicit statutum, quicunq; bannitus fuit, & tunc solum de pręteritis intelr, ut d. l. cum lex, aut statutum loquitur dubie ut qa dicit quicunq; bannitus fuerit ꝙ pôt intelligi in ꝑteritis, & futuris ut l. si iam facta. & l. solemus. de cond. & demon. & in l. 1. de his q ꝑ non scrip. hab. & tunc puto dicẽdum, ꝙ aut statutum est talis naturæ ꝙ maleficium reddat penitus impunitum, ut in exempolo Odof. cum dixit de statuto disponẽte, ꝙ bannitus habeat pace cancelleт, & tunc non trahaт ad futuros bannitos. s. ex maleficio cõmisso post statutum, qa talia uerba q pñt hre utrunq; sigñatum restringunт à rõne ꝑdicta ut hr in d. l. 1. & ꝑ Bart. in l. oẽs populi. Bannitos aut postea ex maleficio iam commisso bene compręhenderet, qa in illis non est aliqua rõ quæ restringere debeat rfare sigñatũ uerborũ statuti. & eadem rõne compręhẽdit ẽt eos ante bannitos q tñ tpe statuti pacem non habuerant sed habuerũt postea ẽm Bal. in l. cũ in secundo, de iniu. test. arg. gl. ibi positæ, Si uero statutum non reddit maleficium penitus impunitum, sed condemnationẽ mitigat, tunc cessante illa rõne locum habebat ẽt in futurum ut d. l. 1. de cond. ex. leg. & l. Ariani. C de hær. & ideo in exemplo. Bar. eius decisio non procedit ut patet ex prædictis.

11 Vndecimo † Stante statuto, ꝙ banniti rebanniant soluẽdo. 5. solidos ꝑ libra, fit aliud statutum quo caueт qđ banniti rebanniãtur soluendo medietatem bãni, quęrit qd soluere debeat ille qui tpe cõfectionis secũdi statuti erat bannitus in mille. An ẽm primum solidos 5. ꝑ libra. An uero quingentas libras ẽm tenorem secundi statuti. Cum hæc qõ esset Paduæ determinatum fuit qđ soluere debeat medietatem ẽm tenorem ultimi statuti, qa illud non dat formam futuris bannitis, sed futuris exemptionibus bannitorũ, & sic futuris liberationibus ubi debet seruari lex noua. C. de usur. l. eos. & l. seq. ut refert Cy. in l. leges. C. de leg. Sed Alb. ubi supra q. 54. addit idem referendo latius ğ Cyn. rõnem qa sicut lex noua loquẽs siue dans formam probationib. locũ hẽt ẽt in prætentis obligationibus. C. de testi. l. testium. ita, & hoc statutum locum habeat cum loquiт dissolutione pteritæ obligationibus siue pteriti banni. Nec ob. in authen. hæc cõstitutio interpretaт, &c. ubi dr, & non hẽt locum nisi in futuris ingredientibus monasterium ꝑ quẽ tex. dicit quosdã contrariũ tenuisse, qa ibi expresse dr ꝙ habeat tm in futuris. & ita dicit intelligi ꝑ Azo. in sum. illius ti. hęc cõstitutio, &c. Idem ẽt tenet Bal. in d. l. leges. Nec ob. ꝙ ex primo statuto esset in quæsitum illi bannito tpe secundi. & sic non uideaт ei auferre debere. l. 2. §. merito, & §. si qs à princ. ne qd. in loc. publ. ꝑꝑ qđ quidam cõtrarium dicebant qa illud ius erat quęsitũ ex mero beneficio statuti, & ideo potuit reuocari. l. qđ semel de decre. ab or. fa. Ista rõ Bal. non multũ urget qa aliud est dicere, an potuerit tolli tale ius. & certum est ꝙ sic nisi transisset in cõtractum ut hr in d. l. qđ semel. & in c. in nostra. de iniu. & dam. da. & aliud est dicere an tollere uoluerit, quo casu succedat q. supra dicta. Dico igiт ꝙ aut ante confectionẽ statuti secũdi qs bannitus uenerat ad soluẽdũ, & aliqd fecit ꝑꝑ qđ dici posset statutũ trãsisse secũ in cõtractũ ẽm no. ibi, & in l. 3. § emãc. ff. de col. bo. & tũc à secũdo statuto non cõpręhendaт sed posset soluere ẽm tenorẽ primi, si uero nihil fecerat uera sit decisio ante dicta. In qua aduerte qa qõ formatur in bannitis de pterito, & sic in nullo est suꝑflua. Aut cõtradicit his q supra prox. q. dicta sunt.

12 Duodecimo † circa idem statutum quo cauetur bannitos debere eximi de banno certã quãtitatem soluendo. Queritur an bannitus pro falsitate habeat beneficium dicti statuti. Vel pone ꝙ statutum dicebat ꝙ banniti carcerati deberent relaxari certa quantitate soluta. Cõiter dr ꝙ non per l. fallaciter. §. 1. C. de abol. & l. Lucius. ff. ad Tur. & ibi Bar. nisi apparet statuentes aliud sensisse. l. si docueris. C. de fal. Decisio prædicta uera est, potest aũt ex pluribus de uoluntate statuentium apparere, puta si aliis non erant carcerati uel erant tres, quorum duo erant banniti pro falsitate, tunc. n. eum aliter rectus sermo pluralis numeri uerificari non possit, ad illos porrigitur arg. ff. ad Treb. l. fin. Gui. tñ in Spec. de abo. & purg. §. 1. i uer. itẽ no. Intelligit illã l. Lucius. ꝙ ibi non erat nomen accusati receptũ inter reos. & ideo cum accusatori nõ esset necessaria abolitio ad illum nõ refert subdens ꝙ ẽt ad crimen falsi alias extendit p d. l. si doc. Sed primũ dcm est cõius. & ita teneт. Sed pro hoc sciendum est qđ nõ intelligetur bannitus ꝑ falsitate nisi q bãnitus fuerit ꝑ falso punito aliquo ex capitib. l. Cor. de fal. ut hr ꝑ Bar. in

l.quid sit falsum.ff.de fal.& C.eod. tit.l. non exemplum.Adeo,ꝙ ēt bannitus per cōstōnes principium tm̄ positas in tit. de fall. non intelligitur bannitus de falso.& ideo ut illos cō prehenderet,statutum Florētinum disposuit excipiendo à beneficiis nō solum cōdēnatos pro falsitate, sed ēt pro falsamento, ꝙ est in terpretatum in punitis ꝑ principiū cōstōnes & ita potest etiam rn̄deri, ad d.l.si docueris.

13 Decimotertio † sciendum est ꝙ Iac. But. disputauit talem q. statuto cauebatur ꝗ ītelligerentur bannitis pro graui crimine,& ꝗ ꝑ leui,& inter bannitos pro graui maleficio ponebat bānitos pro insultu cum armis animo occidendi.Huius statuti tꝑe cōe uendit Titio ius percipiendi à quolibet bannito, uel banniendo ꝑ graui maleficio ꝗ uoluerit cancellari solidos 20.& solidos 10.ā.bannito ꝑ leui maleficio.Facta tali uenditione fcm̄ est nouum statutum declarans ꝗ dicātur bāniti ꝑ graui maleficio,& qui ꝑ leui,& inter bannitos pro leui crimine,siue maleficio ponit bannitos pro insultu cū armis aīo occidēdi.cuius statuti tꝑe uenditione durante ꝗdam fuit bānitus ꝑ insultu cū armis aīo occidendi,& petit se cancellari de bāno soluendo cōdēnationē.Quæritur ꝗd soluere debeat dicto emptori.An ſm tp̄s primi.An ſm tp̄s secundi statuti,& sic an.20.an uero 10.& in d.disp. effusi. ue allegauit ꝑ utraq; parte, quas allegationes hic non inseram,sed ponam sub̄am decisionis q̄ fuit, ꝙ soluere teneretur ſm primū statutum. Et anteq̄ ueniam ad rōnes suas aduertendum est, ꝙ q.11.non habet cōionem cū ista, ꝗa in illa nullus cōtractus factus fuit cū aliquo.Itē hæc fuit facta mentio de futuris bannitis non ad impunitatē maleficii, sed potius ad grauamē.Probauit suā decisionem inter alias his rōnib. Prima quia attento tꝑe contractus,dcm̄ maleficium ex forma statuti erat inter grauia numeratū propter qđ in d. cōtractu facta relatione ad statutū intellr̄ nominatum.Vbicūq; n. in una scriptura subindeterminatū aliqd ꝑlatum refertur ad aliā q̄ cōtinet determinatū,& certum.Illud determinatū,& certum intellr̄ expsse,& omni certitudine positū in scriptura q̄ se ad illā refert. ff. de re iud.l.ait ꝑtor,de uerb.obl.l.ubi autē.§. qđ uere.C.de sent.q̄ sine cer. quan.l.2.ff. ad Treb.l.siqs priore.inst q.mo.test.inf.§.sed & si qs.Sed cū scriptura statuti ueteris contineret & numeraret grauia crimina ad ip̄m statutū ueditionis scriptura se referat. hr̄ perinde ac si omnia grauia crimina in ipso contractu uenditionis nominatim numerata fuissent, ut dictis iurib. Secundo ex eo,ꝙ non obst. secundo statuto crimen, de quo tractatum est manet sicut erat graue vere simplr̄.& nāliter. Cum hęc s.esse grauē procedat causa immutabili.Cum iure diuino,& humano delicta distinguuntur ex animo delinquentis, & ſm illū aggrauanť.Vn̄ dicitur in iure diuino, ꝙ q uenerit ad cōcupiscentiam iam mechatus est in corde suo. Item, & ius humanum insultū cum armis animo occidendi punit ut homicidium cōsumatum.C.ad l.Corn.de sica.l.1. Cū ergo ex iure diuino, & humano tale delictū est graue,non potuit à lege municipali su peruenīēte in sui ueritate mutari,ut in §.sed nālia,inst.de iu.nat.& ciui.licet ex statuto potuerit pœnæ impositio alterari. Hinc est qđ dr̄ pro leui crimine magna pœna, & ꝑ graui parua, quasi mutatio pœnæ non faciat crimen esse leue, uel graue.C.de lib. & eod. lib. l.si manum.& de hær.l. oēs. Licet ergo statutum respectiue ad ius municipale sit immutatum.Tn̄ in ueritate illud maleficium remanet graue,& sic in ipso uenditionis contractu cōtinetur,quia emens,& ueniens intelligunť se retulisse ad uerā, & naturalē grauitatē nō ad fictam,& ciuilem.l.pen. C. de his ꝗ ue.æt. imp & l.si ita quis.§.is cui.& l.cū pater. §.hæred.de leg.2.Tertio,quia fcm̄ non potest à lege tolli sed ipsa uenditio facta fuit.& ius quęsitum emptori ſ.n primum statutum, ergo non potuit illud ius à statuto ledi. de cōtrah. empt.l.sæpe.§.fin.de cond.ob cau.l.3 §.fin.& q.mo.usuf.amit.l. sicut.§.fin. & de aqua plu. ar.l.in cōcedēdo.cū sim.Addūt vltimo,ꝙ ilr leges nouæ ad ꝑterita nō trahunť s. ad regulandum cōtractū pim̄.& ius qđ ultimū in aliquo aduersať.11.dec. Sed rn̄sio patet ꝗa hoc erat ius q̄situm ex cōtractu maxime oneroso ibi ex simplici dispōne statuti. præterea statutū nouum hic nihil dicit de cancellatione ibi secus,& ideo uera est decisio supra dicta quasi statutū ſm factū uideatur sine diminutione iuris tertii.i. ipsius emptoris. ff de pri. cre.l. Antiocēsium,& l.2 §.mer.& §.si quis à principe,ne ꝗd in loco pub.& ista est melior ratio q̄ secunda,q̄ tn̄ not.& uide pro ipsius declaratione, quæ habentur in l. leuia.ff.de accus.

14 Decimoquarto quæro † statuto cauetur, ꝙ falsarii,& robatores stratarū banniti non possint

possint cancellari de banno, posito ẽt ꝙ habeant pacem ab offensis. Postea scdm est aliud statutum quo cauetur ꝙ oẽs banniti possint cancellari de banno habita pace ab offensis soluẽdo unũ solidũ pro libra condẽnationis. Quæriť nunq́d falsarii, & robatores possint cancellari uirtute secundi statuti, & vř ꝙ sic q̃a primum statutum tollitur per scdm inst. qui.mo.test.infir. §. poster. Dyn. determinauit contrariũ, q̃a ẽt noua statuta distinguunť & limitanť ꝑ priora arg. de leg. 1.l. talis scriptura. Item q̃a statutum spālř præcedens derogat gñi de ali.& ci.leg.l. liber. de uerb. obl. l.doli clausula.de pœn. l.sanctio legum,& de leg. 3.l. uxorem.§ feliciss.& ita scribit in d.l. talis scriptura.& cum ibi sequitur Ray. Pro qua decisione facit.l.non est nouũ,& l.sed,& poster.ff.de leg.& ꝙ ibi per Guil. & alios, & in l.sciendum.ff.qui satisd.cog. & de lit. cõt. auth.offeratur. Ad quod facit quod not. per gl.sup uei bo q̃nquenniũ in auth. de nupt.§. si uero incertum.& ita ẽt tenet solũmodo referens Dyn. Alb. ubi supra q. 57. Hanc decis. tenet Bald. q̃ñ in secundo statuto nihil esset additum, de solutione unius solidi pro libra. Sed ꝓꝑ illam additionem dicit se dubitare, q̃a primum statutum disponit solũmodo respectu pacis habitę, sed ẽm disponit mixtim respectu pacis,& solutionis. Vnde nõ est ista cãcellatio gratuita sicut erat prima. Statutũ ergo ẽm loq̃tur gñalř in uno casu,& antiquũ spālř in alio. ergo spāle non derogat gñalř ad Syll.si quis in graui.§. hi quoq; de ann. le. l.Titia.§. qui Marco. Quantum ad falsarios retenta determinatione p̃cedentis 12.q.non est dubium ẽm statutum non extendi per d. l.Lucius,nisi aliud appareat.Quantum ad robatores stratarum ueram credo opin. Bald.& ꝓpea dicam non obst. primo statuto dcm̃ bãnitum pro robaria habita pace ab offenso soluẽdo solidum unũ pro libra posse cancellari uirtute secũdi statuti.Nõ.n.sꝑ spāle derogat gñali,uel qualificat, siue restringit vt hř plene per Bar.in l.q̃sitũ.§.pen.ff.de fun. inst.Additio.n.uel detractio inducit rei diuersitatẽ l. ius ciuile,& l.ius aũt.ff.de iust.& iu.& sic seq̃tur rerũ diuersitas,& cessat reg.d.l. doli. cum sim. Facit ẽt ꝙ prima dispõ simplex est odiosa ergo de simplici loquens non uerificať in mixto.l.mariti lenocinium. §. hoc q̃nquenn. & l.uim passam.§. præscrip.de adult.& quod not.per Bar.in l.2.in princ.ff. de verb. oblig.

15 Decimoquinto quæritur, † data est securitas omnibus uenientibus ad nũdinas, siue ad festũ S.Io.Baptistæ duratura ꝑ octo dies. Quæriť an banniti libere, & secure uenire possint. Dixit Bart.q̃d non in l.1.ff.ad l.Iul. ma. ꝑ l.1.C.de nun.q̃ dicit, ꝙ q̃cumque uadit ad nundinas non debet inq̃etari, & tñ non hẽt locũ in hostib. ciuitatis.l.merc. C de cõmer. & merc.Banniti aũt qui pñt impune offendi sunt hostes,ut l.amiss.§.q̃ deficiũt.ff. de cap. dim.& dcm̃ fuit supra ĩ 1.par.huius tꝑis q.4. Habes ergo ꝙ in gñali securitate,nõ cõtineť nisi aliter appareat.Põt.n.securitas ueniendi cõcedi,ut dixi supra ĩ 2.par.huius tꝑis.q.15. & ex hac decis. Bar. patet quod banniti qui non possent de dicta securitate generaliter data uenire, quia illi non essent hostes,& sic cessare d.l.1.C.de nund.cum d.l.mercat.

Ex dictis supra proxima q̃õne insurgit de-
16 cimasexta q̃õ. † In qua cõsuluit Bar.Statuto caueť, ꝙ si q̃s fuerit citatus ad se excusandum ab accusatione,uel inq̃sitione, & cõparuerit illa die, uel sequẽti,nõ possit capi ꝑ aliquo debito,& si captus fuerit debebat relaxari.Cõtingit q̃d Petrus q̃ in certa quantitate erat ꝓ maleficio bãnitus fuit citatus ad se excusandũ à noua accusatione,uel inquisitione q̃ cõparuit,& post excusationẽ eadẽ die fuit captus ꝓ bãno,fuit in q.an de iure capi potuerit,& in d.cõs.arguit primo q̃d sic, q̃a illa securitas debet intelligi p̃terq̃ pro maleficio.C. de his q̃ ad eccl.cõf.l.2.cum gl.sua ĩ auth. de ma.prin.§.neq; aũt.Secũdo, securitas data à lege in domo sua,ut l.pleriq;.ff.de ĩ ius uoc. & de reg.iu l.nemo de domo,nõ ĩtellř ꝓ maleficio,ut ibi.Tertio,q̃a talis securitas non extẽdit ad debita pub. ĩ auth.de mã.prin.§.pub. & sic dcm̃ statutũ debeat limitari.l.ut grad.§. sed si lege, de mun.& hon. Quarto,q̃a statutũ debet intelligi ẽm ꝓpriã cõfiscationẽ.l.nõ alř.de leg.3.l.1.§.si is q̃ nauem.ff.de exec.sed. debitor,& creditor ꝓprie est q̃ñ q̃s alienã fidẽ seq̃tur.ff.si cer.pet.l.1.sed ĩ maleficio ex eo nullũ est debitũ q̃d q̃s sit alterius fidẽ secutus ergo &c. Determinauit cõtrarium q̃a post sñiam nõ dř q̃s cõuenıri ex maleficio, sed ex q̃si cõtractu.l.3.§.idẽ scribit.ff.de pec.hic est ꝙ dicit lex q̃ñ agiť de crimine ad aliquẽ cõdẽnãdũ debet agi corã p̃side, q̃a dř cã criminalis, sed facta cõdẽnatiõe tũc agereť corã ꝓcuratore Cęsaris,q̃ est iudex ĩter fiscum, & priuatũ, & sic est causa ciuilis non criminalis.

C.ubi

C.ubi cau.fis.l.1.& 2. p hoc patet rñsum ad primã,& secundã rónes, quia loquuntur,qñ quis capit p maleficio inuestigando, & puniendo,& sic qñ maleficiũ est proxima causa capturæ. Sed hic pxima causa capturæ est ipse priuatus cõtractus qui sñia celebratur. Vnde sicut sñia lata p iudicẽ p priuato non põt exequi capiendo.ita nec lata p fisco. Præterea ciuitas utitur iure priuati.l.simile. ff. ad mun.C.de iu reip.l.2.libr.12. sed ad petitionem priuati capi non posset pro sibi debito. ergo nec ad petitionem cõis. Tertio, appellatio debiti refertur ad oẽ debitũ siue sit ex contractu, siue ex delicto l.græce.§.sed si ex delicto ff. de fideiuss.de uerb.signif.l.si cui.sed statutũ dicit simplr. q nõ possit capi pro debito ergo,&c. Et per hoc patet rñsum ad rõnem quartam qa ibi loquitur fm allusionẽ uocabuli arg.not.in l.1.ff. de tuto. Adduxit ult. l. 2.§.legatus.ff.de iu.& de acc.l.hos accusare, circa princ. Nõ obst alia in cõtrariũ alleg. qa illa erat securitas uolũtaria. hæc uero necessaria. Credo Bar.cõsuluisse in casu in quo nõ habeat statutũ qđ banniti possint impune offendi, uel si est statutũ in illo nõ cõprehẽdat talis bannitus, alias cũ tunc esset hostis reip. talis securitas eũ non cõprehenderet, ut dictũ est supra p.x.q. Nec potest fieri dñia inter uoluntariam, & necessariam, tum qa itio ad nundinas ẽt qñque potest esse necessaria ut patet ex seq & tamen gñaliter dixit bannitũ non contineri.item quia per expressam concessionẽ securitatis poterat, & debebat sibi prouideri ut pluries dcm̃ est p no. plene per Bart.in l.is q reus.de pub.iud. & p id qđ dixi supra in parte secunda huius tpis.q.15. Vbi ergo talis bannitus non reputat hostis põt procedere dcm̃ Bar.pro quo allego casũ in l.1.C.ad l.Iul amb.ex pdictis ẽt patet quod ubi aliquo casu de maleficio possit iterũ cognosci p no.in l.senatus. C. de acc. & in l.2 C.de spor.& in simi.non hẽt locum prædicta decisio Tunc.n.posset detineri pro maleficio puniendo non pro quantitate banni. & cessarent rationes Bar.de quibus supra, & propterea talis banniti debent esse multum cauti.

17 Quærit xvii.& xviii.† in casu in quo secu-
18 ritas†uidelicet,& securatũ defendet,an cõcessa p ueniẽdo intelligant cõcessa p redeundo. gl.facit, q sic in l.ult.ff.de sep.uio.& ibi Bart. idẽ dicit.Non n.intell ẽ secure uenire, qui secure discedere non posset.l.sciẽdum.§.1.ff.de legi.ad Treb.l.de ætate.Et idem tenet in l.4. ff.de pœn.Cõiter tñ causa tollẽdi dubitationem apponit ẽt standi, & recedendi, imò ẽt apponit tps.Sed circa hoc qrit an talis securitas intellr pro una uice tm̃. De hoc dic ut p Bart.in l.1.ff.ad l.Iul.maiest. & ibi scripta intelligo qñ securitas non hẽt tps, tunc.n. illud uerum quod intellr pro una uice tm̃. si uero hẽt tps, quo concedens durare uoluit illam non finitur licet bannitus reuertat ad locum extra dñium concedentis, quia ex tpis appositione colligitur contraria uoluntas cõcedentis.l.non aliter.de leg.3.cum si.

Factum est statutum q banniti pro uitio sodomitico, pro robaria, & homicidio in perpetuũ non possint rebãniri. & q non possint receptari sub graui pœna. Nullusque eis dare possit auxiliũ, uel fauorẽ. Bãniti uero pro aliis maleficiis possint rebanniri elapsis duobus annis à die lati bãni si habuerint pacem ab offenso uel eius hẹrede, quo casu soluẽdo certã quãtitatẽ eximantur de bãno. Et hoc statuto uarie oriuntur qõnes. Primo ergo & sic

19 ex ordine.19.qritur.†An bãnito p uitio sodomitico, pro robaria, uel homicidio q non potest in ppetuum rebanniri, possit dari securitas pro annis cẽtũ, dicto statuto nõ obstãte. Facit ad hanc qõnem quod sic gl.in l. cod.§. instituta.ff.de le.2.sed illa gl non est uera. Et ideo dr, q talis securitas non potest concedi ne dũ ad annos cẽtũ p l.fi.C.de sac.san.eccle. sed nec longæuo tpe.l.cũ hæres.in prin.ff.de sta lib.ibi hr in qbusdam lect. per Bart.& est ueritas qa per indirectum esset bannum uiribus euacuare l.1.§.quæ onerandæ.ff.qua.re. act.nõ da.faciunt not.p Bart.in l.ambitiosa, circa illam negatiuam de decr.ab ord.facien.

20 Vigesimo†loco circa idẽ statutũ ad partẽ prohibitæ receptationis. Quæritur. Titius receptauit Caiũ bannitũ pro homicidio ignorans eũ esse bannitũ an incidat in pœnam receptantis? Dic breuiter q dcm̃ statutum sic gñaliter loquens intelli fm ius cõe. l.2 C.de noxa.& not.in l.fi.§.in computatione.C.de iu.del.Ius autem cõe non punit ignorantem sed solummodo scientem, uel scire debẽtem, ut habetur in l.2.§.non enim.ff.de incen.rui. & nau.& in l.metrodorum.ff de pœn. & no. per gl.& Bart.in l.1 ff.de recep.ubi glo.dicit, q sciens prẹsumitur si conuicinia notorium erat illum esse bannitum, quod est no. & idẽ no.in simili in l.tutor.C.de peri tut. & idem

si eius

si eius bannum publicæ præscriptum erat, ut no.in l.fi.ff.de decr.ab ord.fac & sic latius uide re uelis uide Alb.de Gan.in parte bannitorum qōne quæ incipit, Alia est qō dixerunt tñ quidam prædicta uera si bannitus erat persona nota licet bannum ignoraretur; Si aūt erat persona incognita receptanti, dicebant, ꝙ tenebatur cum debuerit explorare suam conditionem ut l.seruos.C.de agr.& cen.nisi esset hospitator q explorare non tenetur conditionem hospitum l.1.in fi.ff.fur.aduer.nau.quod non tenuit Bar. sed dicit indistincte non teneri receptantem ignoranter, adeo ꝙ nisi scientia in accusatione apponatur semper ueniat absoluēdus. de quo per eum in l.2.C.in quib.cau.coloni do & c.li. 11.scientes ergo, uel scire debentes illum bannitum si receptant puniuntur, nec est necesse, ꝙ sciant causam banni, uel eius qualitatem. Post quam n.sciunt bannitum inuestigare debent an sit de prohibitis receptari.& ita intelligitur, quod no.per Bar in l.1.C.de colo.illi.co.lib.

21 Vigesimoprimo quæritur, † An consanguineus banniti scienter eum receptans incidat in pœnam statuti. Bar.in l 2.de recep.quæ vr̃ dicere, ꝙ non dicit ꝙ aut est talis bannitus qui pōt occidi ex forma statuti. Et tunc quia dr̃ hostis ciuitatis, sicut eum perdit ciuitas ita eum perdunt agnati.& cognati.l.postliminium.§.filius ff.de capti.Et quod ipse dixit in l. si adulteriū cum incestu.§.liberto.ff.de adulte.Si uero non potest impune occidi & sic non est hostis, tunc aut statutum imponit certam, & determinatā pœnam.& illa pœna esset imponenda ꝑꝑ gñalitatem statuti.Non ob.d.l.2. quia loquitur de iure cōi ſm ꝙ est limitata certa pęna. posset tñ iudex si uellet uti arbitrio per legem sibi cōcesso.l.quid ergo.§.pęna grauior.ff. de his qui no.infa.& sic causa cognita posset minuere pęnam.& sic ſm Bar.impositio pœnæ limitare facit ut dictum statutum a iure cōi non restringatur, quod est mirandū, maxime quādo sunt tales coniuncti quibus non solum ciuilia noīa, sed naturalia conueniunt ut in patre, mr̃e, & econuerso, quæ noīa ꝑꝑ bannum nō perduntur.Et uide quod dixi supra in 1.par.huius temporis.qō 20.& ideo credo potius iudicis arbitrio relinquendum ut ēt cum sit certa pœna locum habeat ex causa.d.l.2.per no.in l.hodie.de pœn.& in §.pœ grauior.& in l.athletas.§.calūniator eo.ti.licet n.de iure non esset pœna determinata ut l.hodie.tñ a consuetudine determinata dr̃ ut ibi no.& sic utroq; casu statutū determinetur a d.l.2. Dixit ex causa quia si sine aliqua iusta causa receptaret locum haberet opinio Bar.l.aut facta.per totam.ff. de pœnis.& l.respic.§ delinquunt eo.ti.

22 Vigesimosecundo quæritur, † Quid in uxore.an incidat in pœnam statuti si receptat uirū bannitum, Guil.in Spe.de don.inter ui.& ux.§. fi.uers.quid si uir est in banno.dicit, ꝙ uxor bānniri, & ēt excommunicati cōicabit cum eo nō obstante banno, uel excommunicatione alleg. 11.q.3.c.quoniam.de sent.exc.c.inter alia.& sic vr̃ concludere ꝙ sine pęna possit eum receptare.facit ff.de adul.l.uim passam.§. muliere. Nec ob.ꝙ uir sit hostis ciuitatis, quia statutum uires matrimonii soluere nō pōt cum sit de iure diuino, ſm Fran.de Are.in d.l.2.& idem ēt tenuit Alb.ubi supra q.7.al.l.1.C.de rep.& quia uxor debet sequi infortunium uiri.l.si cum dotem.§.sin autem.sol mat.

23 Vigesimotertio † pone ꝙ statuto cauetur, ꝙ bānniri non possint receptari in castris, uel uillis sub certa pœna. Titius de uilla S. Martini quæ habet domos cōtiguas excepta una domo quæ distat per militare a Burgo uillæ est tñ in agris siue in cōfinibus uillæ prędictę receptauit quēdam bannitum scienter in dicta domo. Quæritur an incidat in pœnam statuti. Dicit n. Titius se non teneri, quia non receptauit in castro, uel uilla, sed in agro inter quæ est differentia, ut l.1 ff.ad l.Iul.de ui pub.& cum statutum sit stricti iuris, & pœnale debet restringi.ff. de pœnis.l.interpret.Contrarium tenuit Alb.ubi supra q.102.per identitatem rationis, & reip.fauorem. Ad quod alleg.l.1.§.1.C. de fal. mo.& de hær.l.quicunq;.§.quod si fecerit.quod est uerum, quia uilla ſm nostrum usum non constituitur ex uallo uel fossa, sed ex ipsis domib.& agris.Et ideo licet non sint dominus coniūctæ nihilominus uillam constituunt Pro quo vide plene per Bar in consil.quod incipit.Quæritur utrum iurisd.& in l 1.ff.de dam. inf. & plenius in extrauag.qui sint rebelles.super uerbo Lombardiæ.In quib. declarat quod sit uilla, castrū, ciuitas, prouincia, &c. Et ad propositū melius in tractatu de insula.15.figura quæ incipit.His quo ad finem, &c.ubi sic loquitur. Villa dicitur ſm propriam significationem a uallo. hoc est ciuitas quæ non cingitur muro, sed uallo ſm Hugutionem. Sed in usu nostro uilla appellatur quædam uicinia plurium habitantium siue aliquod municipium sine aliqua municeps, q propriе loquendo appellatur uicinia. & ita

accipit gl.in l.ex hoc iure.ff.de iust. & iure.]Et sic quia ẽm cõem usum debet intelligi statutum de quo dixi patet ꝙ receptator tenetur. An aũt pro eo teneretur uicinia recurrendũ est ad no per Bart. in l. 1.§.eodem aũt recto ad Sylla.& in l.si tertius,de aqua plu. ar. & in d.l.fin. ubi ponit qualiter uilla debeat mensurari.de quo dixi supra eod.t.pe.par.2. q. pen.

24 Vigesimo quarto † Titius receptauit in loco ꝓhibito Caium bannitum pluribus diebus, Deinde eum ꝓdiit.cœpit.n.eum,& ptãti siue eius curiæ p̃sentauit,q̃rit̃ an debeat puniri ut receptator,an p̃miari ut capiens,& p̃sentãs.Hæc qõ fuit Alb. ubi supra q.68. & ꝙ puniat̃ arguit,q̃a semel delinquit qđ sufficit ad l.Iul.maiest.l. fin.de arb.l. si duos. §. fin.q̃bus ex cau.in pos.eatur l.hæc aũt.i.rñ.quia inspicitur tp̃s quo eum recepit uariatione non ad missa.l.dispensatorem in fin. ff. de sol.Et quia in delictis non est locus pœnitentiæ de fur. l.qui ea mẽte.& de ędil.edic.l.q̃s sit fugitiuus. §.1.& q̃a inconstantia reprobat̃, de proc. l. in causæ.Et q̃a maleficium non debet remanere impunitum ad l.Aquil. ita vulneratus. In cõtrarium arguit ꝙ excusari debet ex quo pænituit obediens fuit,& ꝓdiit arg.de in integ. resti.l.pen.q̃a satisfactione se liberauit a delicto.C.ne tut.uel cu.l. 1.& de crim. stel.l. 1. & q̃a rł̃r pœnitentia ꝓdest in criminibus .C. de aposta.l.hi qui de hær.l. manich. dixit finalr̃, ꝙ ut audiuit Bononiæ fuit determinatũ eum puniri debere pœna statuti cõtra qđ fecit receptando ꝑ iura supra inducta. ipse tñ dixit pœnam mitigari debere .arg. auct. de man. prin.§.sed q̃a delinquẽtes,& plu.§. illius tit. ꝑ quo.C de his q̃ se defe. lib.10. & ff. de iure fis.l.deferre.Nec p̃dictis ob ꝙ ꝑ pniãm tollatur delictum,ut extra de testi.c. testimoniũ. & de pœni.& re.in decr. ꝑ totum. q̃a illud uerũ iure poli nõ iure fori,& in hoc residet. Sed tu dic,ꝙ aut cõstat,ꝙ initio retinuit cum aĩo receptandi,& postea mutato ꝓposito deliberauit eum iudici p̃sentare. Et ueram credo decisionem p̃dictam.s.ꝙ puniat̃ ex receptione in delictis.n. cõsumatis non hẽt locum pœnitentia ut in iuri supra allegatis. Licet aũt puniat̃ ex receptatione nihilominus p̃miari debebit ex præsentatione.sunt. n. actus diuersi. Vnus.n.est receptatio de qua punĩt, & alius p̃sentatio de qua p̃miat̃. Et sic non ob. ꝙ ex eo.l. actu cõsequat̃ pœnam,& p̃miũ, ut.l.siue hæreditaria.ff.de neg.gest. q̃a imo ex diuersis sicut dicimus in si.in .l.1.ff. de his qui.ut ind.& ꝑ Dyn.in rła, ꝙ ob g̃ram lib. 6. & ꝙ not.ꝑ eum,& Ray.in l. decreto.ff.de susp.tu. Si uero hoc non cõstat tunc non puto cũ puniri,sed solummodo p̃miari.p̃sumit̃ eũ receptasse, & tenuisse ut eũ curiæ p̃sentaret, ar.ff. ad Mac.l.sed Iul.§.ꝓinde , & qđ ibi ꝑ Doct. & in l.Maced.C.eo. nisi ꝓbet̃ aliquid ꝑꝑ qđ talis p̃sumptio excludat̃, q̃a una præsumptio tollit aliam.l. diuus.ff. de integ. rest. Puta ꝙ tunc præsentauit eum curiæ ꝙ ei aliquis minatus fuerat ꝙ eum accusaret uel aliq̃d simile arg.not.in l.fulcinis. §. quid sit latitare. ff. quib.ex cau.in pos.ea. & quod hr̃ plene per Dy.& Bar. in l.post.cõtractum.ff.de donatio.

25 Vigesimoquinto quæritur, † Quidam in uilla receptauit bannitum ꝑꝑ qđ ex forma statuti tota uniuersitas uillæ fuit cõdemnata. An agere possit cõtra illum receptantẽ. Alb. ubi supra q.69.dicit,ꝙ sic,& allegat qđ non reperit,Tu aũt dic,ꝙ aut uilla fuit cõdemnata ex eo ꝙ non cœpit illum bannitũ, & tunc cõtra illum receptantem agere nõ possit. Cõdemnat̃.n.ex suo facto.i.non facto.s. uniuersitatis.quo casu cõtra alium non agitur.l. ẽt.§. pen. si de pet. hær. & quod not. in l. si quis dolo.§.1 .in ult.glo.in si.ff.de re.iu.& ar.ff.mã. l. si procuratorem.§. si ignorantes. uer. si hi qui aget tñ ad ratam condemnationem ẽm not.in l.4.§.actor.ff. eo.tit.ubi per Bar Si uero fuit condemnata ex eo ꝙ ille receptauit, & sic ex facto receptantis.Et tunc põt agere cõtra illum.ar.ff.de uerb.obl.2.§.fin. & quod ibi ꝑ Iac.de Are.l. nam , & seruus in princ.ff. de ne.ge.nau cau. sta.l.licet.§.fin. de his q̃ de re.uel effu.l.si uero.§. cum aũt, & de euic.l. si plus.§.1.& C.de exa. trib.l. missi opin l. 10.

26 Vigesimosexto † Stante statuto prædicto, ꝙ nullus possit dare bannitis auxilium, uel fauorem sub certa pœna. q̃ro an in causa ciuili uel criminali talis bãniti q̃s possit aduocare ꝓ bannito, an non quasi dicat̃ ei dare auxiliũ uel fauorẽ. Antiqua q.est, ut patet in Alb.ubi supra q.33.Bar.t.in l. q̃sq̃s. C. ad l. Iul.maiest.uñ.uelle ꝙ talis aduocatio uel ẽt ꝓcuratio facit eum incidere in pœnam ꝑ illum text & ad participationem quæ fit cum excõicato.R̃ndet,ꝙ illa est medicinalis.Istud bannũ est mortale Sed in l.in fur.§ ope ff. de fur.notabilius loquitur p̃mittens.ꝙ q̃n ꝓhibetur auxilium simplr̃ non habito respectu ad actum intelł̃r multũ late pro quolibet adiutorio 27

torio siue matuetur pecunia, siue per iter associet l.1.C de his q latro. qđ et tenuit Alb. q.35. siue qđ aliud fiat quod ad eius utilitatem pertineat allega.ff.ad l.Iul.ma. l.4. post prin. hoc pmisso ad ppositū cōcludit ꝙ qn que auxiliū pbet sciente superiore ꝑ uiā iustitiæ, ut q̄ petit pnunciari bannum nullum, uel petit cassari allegando aliq̄ iustitiæ causā puta ꝑ l.1.in fine ff.de qō, & pone ꝙ succumbit. Et non ur aduocatus pstare auxiliū uel fauorē ſm Inno. in c.solet de sent. excōi. in gl.mag. Qnq, ꝑ uiam gratiæ ut imploran do simplicem misericordiam, ut sic pcuro, ꝙ aliquis rebanniatur. Et hoc est licitum iure, & nō fit cōtra statutū l.si fuerit.ff. de re. dub. l. in metallum.ff. de poe. Fallit in eo q esset dānatus siue bannitus p crim. læsę maiest. pro quo non licet supplicare, ut d.l qsqs. Qnque pstat auxilium in iudicio superiore ignorante, ut mutuando pœcuniā uel qđ aliud ut supra, & tunc punit aduocans uel pcurans, ut d.l.4. Sed ex his uerbis Bart. non decidit qō supra posita, qn in alia causa fuit aduocatus uel pcurator banniti in aliqua causa separata bannito, & tunc aut illam causam pōt agere, ut qa se defendit non exclusa defensione à statuto, uel q agit bonis non publicatis nō phibita audientia à statuto l.si tibi mandauero, §.is cuius bona.ff. mand. & tunc non hnt locum statutum, qa dat ei auxilium, & fauorem in relicta arg.ff.de iurisd.om. iud.l.2. & de pc.l.1.§.usus. & l.ad rem mobilē, & l. ad legatum. eo. tit. Si.n. pmittit ei iudiciū ergo cum suis qualitatibus, ut d.§.usus in procuratore, & in aduocato in l.1.§.ait ptor de postu. Et qđ dicam statim q.28. Si uero nō pmittit ei agitatio talis causæ puto talem pcuratorē uel aduocatū, si sciunt eū bannitū teneri de auxilio p d.l.qsqs Si uero agit causam banni aut obtinuit. & clarū est ꝙ non debet puniri ut supra. Aut succubuit, & tūc aut causa erat dubitabilis, & non punit. Aut erat manifeste friuola siue iniusta, & debet puniri. ar. eius qđ dicimus de eo q recurrit aduersus laudū, & succūbit, qa si habebat iustā cām credendi se iuste petere, & excusat a pæna, alias nō ut hæc hnr in l. tres fratres.ff.de pact. & p Io. And.ī ad.Spe.ī ti.de ar.§.seqt.uer. qđ si cōpromiss.

27 Vigesimo septimo† pone. Inquirit uel ex accusatione pcedit contra Titiū bannitum cui non pōt ex forma pmissi statuti pstari auxilium uel fauor. qdam comparet corā iudice, & allegat illū esse absentem ex aliqua causa. Quærit an incidat in pœnā statuti? Guid. de Suz. in qōnibus statutorū sub litera.S. in statuto dicente qđ nullus possit bannitū defendere tenet ꝙ in pœnam incidat, qa talis allegatio est defensio ut in oībus legib. dicentibus absentem defendi. In cōtrarium alleg. Alb.ubi supra q. 33. ꝙ dcm̄ statutum uideat loq de auxilio extra iudicali. C.de his qui latro.l.2. extra de homi.c.sicut dignum.§. fi. & ibi p Inno. de schisma. c.1. lib. Item qa speciale ur in l.q sqs. ergo in aliis cōtrariū debet seruari.ff.ad mun.l.1. Sed pdecis.Guil. alleg. qa ita occidit qs lingua sicut facto.l. distinc. si qs uiduam. Et qa clamore & ploratu dr qs auxilium pstare. ff. ad Syll.l.2.§ potuisse. & §.seq. Finaliter cōcludit, ꝙ in pœnā non incidat. Sed si recte aduertat loquit in aduocato allegantæ causas causæ. de quo dixi supra pxima q. Puto tn̄, ꝙ dcm̄ eius uerum sit p l. seruum quoque. §.publ.de pc.ubi patet ꝙ talis allegans non dr agere causam ppriam siue absentis, sed publicam. Præterea facit in iudicio sciente iudice. ergo, &c. ut dcm̄ est supra prox.q.& facit qđ no.in l. in eo.§ nemo. de reg iu. Et intelligo hoc uerū in themate qđ pposui. in casu aut Guid. de Suz. forte procedit dcm̄ suum, qa statutū phibet defensionē iudicialē qđ patet, qa eius thema dicit, ꝙ bānito nō fiat ius, ꝙ nulli pmittat, & ꝙ possit ipsum defendere. l.si ff. de iust & iur. & intellige de allegāte causas absentiæ in facto cōsistētes. Pro quo uide q̄ dixit in 1. tpe 3 par. q. 5.

28 Vigesimo octauo† circa idem statutū quæro, an ille q tulit testimonium p tali bannito, dicat ei statutum pstasse auxilium, & fauorem? Bar. in l. post legatum. § his uero. ff. de his qui. ut indig. dicit, ꝙ sic si pstitit testimonium sponte, secus si coactus p illum tex. cū gl Hoc intelligo, ut dixi supra pxime. s. in q. 26. qn causa per bannitum agitata non erat ei pmissa, sed forte admissus fuerat nō opposita exceptione, uel qa nō cōparuit aduersarius. Si aūt ei fuisset pmissa locum habet qđ ib dixi, phibitio. n. gnalr auxilii intellr, nisi in casu licito arg. l. 1 §. deniq. ff. qđ ui aut clam. & C. de adul. l. ita pudor. Si aūt qui cœpit bannitum uolens ducere ad curiam, & de inde eum relaxauit Dicit Ray. in l. 1. § unusquisq. de ser fug. ꝙ aut relaxauit eū gratis, & non punit ut opem pstans. ut ibi. Aut p pecuniam, & tūc punit arg. l. 2. de receptato. qđ

 forte

forte uerum est non existente statuto ꝙ possit impune offendi alias forte non procedit ꝑ ea quæ dixi supra parte prox.q.1. & q.38.

29 Vigesimonono quærit.† An ille qui eximit bannitum captum de manibus familiæ, qui ut dictũ fuit supra parte proxima huius tẽporis q.32. tenetur fisco ad soluendum condemnationem per l. ad commentariensem. & per l. quisquis.ibi alleg. teneatur ẽt ut præstans auxilium uel fauorem. In hac qõne possent multa dici. conclusiue tñ tenendo ꝙ utraque pœna teneatur cum ex diuersis factis oriantur, una quia eximit, alia quia auxilium dedit. item quia una ciuilis, ut.ff. si quis eum qui in ius uo.est ui exi. per totum. alia criminalis. l. fi.de fur. Pro quo uide. ff.de fur. l. nunquã plura.& in l qm̃.C.ad l.Iul de ui. ff.de pœ. l. sanctio legum.& ꝙ hr̃ in l.2.§.qui aduersus. ff.de postu.& C.quando ciui.ac præiud crim.l.1.

Ex prædicto statuto de quo dictum est in q.19.ubi de pacis beneficio ponit̃, insurgunt

30 multæ qões. Et ideo.30.quæro.† An tale beneficium competat bannito pro adulterio. Et dubium facit quia super crimine adulterii non licet transigi nec paciſci. C. de transac. l. transigere, imò rr̃ non licet transigi à cõtumace ẽm Bar.in disputatione sua quæ incipit Lucanæ ciuitatis,in fin.sed hic fuit contumax ergo,&c. Sed in simili articulo Bar. consuluit cõtrarium dicens ꝙ q̃dam est transactio q̃ fit de re dubia, & lite incerta. & illa fit ad impediẽdum ꝓcessum ne amplius super tali crimine procedat̃ Et istud nõ põt fieri super crimine adulterii, nec ẽt pacto. Quędam est pax, & cõcordia ꝑ quam rancor q̃ est in aĩo iniuriati reiicit̃. nec ꝑ hoc ꝓcessus impedit̃, licet pœna minuatur ex forma statuti. Et ista pax est ꝑmissa in oĩ maleficio ut inst. de iniu. §. fin.& de pact.l.1.& l.si tibi.§. quædã. Et ꝙ de adulterio possit fieri pax est tex. expressus. C. de adult.auc.sed hodie,& in corpore unde sumitur, ubi dr̃ maritum per adulterium iuxta posse reconciliare eam sibi, qd' nil est aliud, nisi pacem facere. Aduertendum est ꝙ ille tex.loquit̃ de remissione q̃ fit uxori non de illa quæ fit adultero q̃ uñ ꝓhibita l. secunda. §. lenocinii ff.de adul.paria.n uñr ab initio consentire, & postea adulterium committere. Pariter.n. punit̃ retinens uxorem in adulterio depræhẽsam,& ipsam alii adulterans, ut ibi. & l.mariti lenocinium in princip. Retinendo tñ opin. Bar.dic ꝙ lex transigere, & iura supra allegata loquunt̃ ante sñiam latam cõtra adulteriũ, post aũt sñiam latam in causa adulterii licitum est transigi super pœna. ff.de pac. l. iuregẽtium.§. si paciscar.& §.item si experiar ẽm Bar.in d.l.transigere. & in l.quid ergo §.pœna grauior.de his qui not. infa. Et sic non ob. contraria. Et sic concluditur ꝙ statutũ prædictum locum habet ẽt in bannito ꝓ adulterio.

31 Sed circa idem 31.dubitatur.† a quo pax de adulterio hr̃i debeat ut locum habeat beneficium statuti. Dicit Bar.in pr̃alle.3.cons.175 quod incipit Ptãti terræ rochæ, qd' sufficit hr̃e pacẽ à marito tm̃ ipse.n. est ille cui principaliter infertur iniuria,& qui oĩbus præfertur iniuria uindicanda ff.de adul.l.2.§.fi. & C.de adul.l.q̃uis adulterii cum muliere aũt non cadit pax cum non possit dici ei illata iniuria, quia in uolentem factum est. Præterea ipsa de hac iniuria non põt conqueri accusando, q̃a socia criminis.C.de li.cau.l.si filiũ 15.q.4. Nemini,ergo ab ea nõ requirit̃ remissio, q̃a non est iniuriæ persecutio de iure deli. l. ait ptor. Præterea ꝓbões factæ contra adulterum nõ præiudicant mulieri.l.denunciasse.§. fin. ff.de adult. Et sic cum mulier non cõfitetur se adulteram uel non dicit se iniuriam passam, non est ab ea requirenda pax, quia uideretur confiteri se adulteram l.qm̃.ff.de his qui not. inf. Sed in contrarium facit.C.de rapt. uir. l. 1.& in auth.de rap.muli. & quod not.Dy.in regula scienti, in primo contrario lib. 6. sed illud uerum in muliere rapta, secus in simplici adulterio. hęc Bar.non intelligas per hoc ultimum quòd statutum non habeat locum in raptore, sed intellige ꝙ tunc requireretur pax ẽt à rapta, quia ei principaliter iniuria facta est.

Trigesimosecundo † in quo examinabo

32 † 33. & 34. qões. † Quæro bannitus in sta

33 tuto prædicto comprehēsus habuit pacem à

34 filio eius quẽ offendit, postea mortui, minore tñ,& sine iudicis decreto. Quæritur an habeat beneficium statuti. Hęc qõ multas habet partes. Prima est, an ipse minor ẽt pupillus possit de morte patris pacem facere Secũda, si põt an requiratur auctoritas tutoris. Tertia, si non requirit̃, an possit petere restõnem in integrum. Et erit alia qõ circa q̃ dicit Bald. in l.1.C.de in inte.rest.mi.ꝙ sic. Et si habet tutorẽ pupillus cũ eius autho. si non hẽt cũ auctoritate iudicis supplentis tutoris defectũ. Et si adulter hẽt curatorem cum eius auctoritate idẽ dicit in ꝓdigo subdens, ꝙ nõ potest petere

restõnem

restõnẽ in integrum, quia non intellr̃ lædi q pacem facit. Ad primum & secundum alleg. not. l. cred. §. 1. ff. man. Sed aduerte q̃a pdicta latius examinantur in Spec. & suis additionibus in tit. de hom. uers. illud aũt. & ibi refert prius opin. Alb. Gal. in tit. de acc. §. pen. qui post allegationes hinc inde cõcludit quod aut pupillo aliquid datum fuit, & tunc ualet. l. p̃ ses. C. de transact. Si non est datum idem q̃a interest minoris sumptibus, & litibus nõ uexari. ff. de min. l. min. & de iniur. l. sed si unius § filio nam & ciuitas pacem seruans cõmendatur, ff. de cens. l. 1. Deinde subdit opin. Vb. de Bobio quæ fuit, ut infans nullo modo possit. ff. de pact. l. 1. si autẽ excessit infantiam, dicit requiri tutoris auctoritatem, & iudicis decretum. Videamus ergo per ordinem articulos supra tactos. Primus articulus sit de infante. & in hoc oẽs cõcordant q̃ non, nec solus, nec cũ tutore l. 1. ff. de pact. & de noua l. 1. cũ sim. Secundus articulus est, an tunc solus tutor possit pacem facere, ut sic sufficiat bannito. In hoc fuerunt opin. Sed cõis opin. se habet q̃ aut homicida est ĩcognitus, ut q̃a dubitatur, an ille cui pacem reddit cõmiserit homicidiũ pr̃is, uel non, & non põt, ut l. p̃ses C. de tran sac. ideo dixit Io. And. ubi supra referens dcm̃ Guid. qd̃ cautela est facere pacem, uel recipere tanq̃ illi, uel ille. q dr̃ ĩculpatus. Si uero est certum. & tũc aut interest pupilli, puta p̃ p̃ periculum suæ p̃sonæ. & tunc potest tutor facere, ut l. 1. § sed nõnullos, de tute. & ratio. distr. alias non. l. interdum. §. qui tute. ff. de fur. & ista fuit opin. Iac. de But. quã ibi sequitur Bal. Sed aduertendum puto q̃a hæc q̃õ alio non dato debet esse sopita. de iure. n. cõi nulla põt fieri uindicta. l. 3. §. eum, qui. ff. de ui, & ui arm. & l. ut uim. ff. de iust. & iure. Sñia de homicidio lata est, ergo amplius nõ põt accus. l. licet § pen. ff. nau. ca. sta. & ideo nihil ur̃ remittere, sed potius iure rei p. uti. & ideo facilr̃ defendi põt talem pacem ualere. Sed dubium facit qñ ex forma statuti est permissa uindicta. Tunc. n. ur̃ illud ius donari. & ideo tunc tenenda est opin. Iac. de But. q̃ possit si est ei periculosa inimicitia, alias nõ. Sed cõsidera, q̃ tutor ẽt euidentẽ damnosam hæreditatem infanti delatã solus repudiare non põt sine cõsanguineorũ ĩfantis cõsilio, ut no. ff. de auct tut. l. si ad pupillum, & l. is põt. ff. de ac. hær. & in l. tutor de bon. poss. & in l. 1. §. si tutor. ff. de success. edic. & in l. eius est, nolle. ff. de re. iu. ubi gl. not. loquit̃, c. q̃nimò, s̃m Azo. in d. l. tutor, requiritur ẽt iudicis auctoritas quod ibi sequitur Bart. & Bald. in l. bonorũ. C. qui admit. ad bo. poss. Cum ergo hoc casu sit expresse alienare, & illud facere qd̃ quantum ad mundanam uitam uerecundum est. puto solius tutoris non sufficere pacem, sed req̃ri cõsilium cõiunctorũ s̃m l. magis puto. §. ne passim de rebus eorum, & iudicis decretũ p̃ supradicta. Id aũt qd̃ dicit̃ cautelam esse fieri, ut ei q dr̃ inculpatus non prodesset ad beneficium statuti, q̃a requirit pacẽ fieri de cõtentis in bãno in quo cõtinetur, q̃ fecit, & sic cõfessus intellr̃, & si tunc non esset satisfactum statuto per nota, & maxime per Bart. in l. 1 § 1. ff. de dolo. & l. 1. ff. si qua. pa. fe. di. & qd̃ scripsit in cõsilio qd̃ incipit q̃dam Matthæus sup̃ uerbis illi enuntiatiuis, ut dr̃ &c. q̃ dicit tanq̃ dubitatiua summi non tanq̃ affirmatiua. Pro quo ur̃ tex. in l. si in uenditione in fi. ff. cõm. præd. Tertius articulus sit de pupillo cum tutore, & adulto cum curatore. & in hoc cõcordãt oẽs, q̃ sic, ut supra dictum est. Sed an tunc req̃ratur iudicis decretum, q̃dam q̃ sic, ut in prædicto uersic. illud aũt. Bald. aũt cõtra q̃ non requiratur iudicis decretum, quia nihil alienat, & q̃a in executionibus pœnarũ non subuenitur minori. ff. de min. l. auxilium, & quia non dr̃ damnum pati. de sep. uiol. l. sepulchri. ut ipse scribit in l. 1. ff. de pac. Sed ut dixi supra id potest esse verum inspecto iure cõi tm̃, s̃m qd̃ actio iniuriarum remitteretur, nõ. n. dr̃ esse in bonis. & p̃pea dici solet q̃ dr̃ hæreditas adiri, ut dicã inf. in q. 36. inspectus uero statutis uindictam permittentibus maior est dubõ, licet n. tale ius non dicatur in bonis, ut l. cum emancip. ff. de col. bo. & in l. sed si unius. §. si ante, de iniur. tñ alienatio dr̃ sicut in repudiatione hæreditatis in qua ante aditionem nullum ius dr̃ in nobis esse, ut l. pretia rerum. ff. ad l. Falc. Quia tñ in casu nostro loquimur de effectu pacis ad cancellationem fiendam non gratuito, sed aliquo soluto, & sic pur in aliquo punitur, satis putarẽ uerum esse iudicis decretum non req̃ri, ut d. l. p̃ses. Cautela tñ est, ut eius auctoritate fiat, ut oẽ dubiũ remoueatur, ut in d. uers. illud autẽ. Vltimus art. sit, an possit peti restitutio in integrũ, ut sic interim pax non dicat̃ firmiter facta. In hoc dicit Iac. de Are. in d. l. 1. C. de integ. rest. mi. q̃ nõ, q̃a in executionib. p̃enarũ &c. ut l. auxiliũ, & q̃a nõ

est læsus q uoluit fugere inimicitias, de vsufr. l.gñali.§.1.in prin. & idẽ vt dixi supra tenet ibi Bal.& in d.l.1.de pac & sic ꝑ ꝑ hoc non retardabit cancellatus maxime cum in talibus nõ inspiciat qđ euenire põt de iure speciali. l.4.circa prin.ff.de fideicom. lib. & per Bart. plene in l.inter stipulantẽ.§. sacram.de uerb. obl.ex ꝑdictis itaq; patet qualiter requiratur pax qñ filius mortui passi iniuriam est mino. & patent expedire.32.33.& 34.q.

35 Quęro ergo trigesimoquinto† circa idem. Filius occisi maior ut sic cessent aliæ dubitationes fecit simplr̃ pacem de iniuria facta patri cũ remasisset patri. An hoc sufficiat ad cãcellationẽ bãni posito ꝙ pax sit spãlis de contentis in sñia bãni. In cuius decisione primo uidẽdũ est an statutũ ꝑdictũ qđ loquit de hærede intelligat de filio,& descẽdẽte. An uero ẽt de extraneo. Si.n.primo modo intellr̃,non uidet ꝙ sit necessaria hæreditatis aditio.ff.de ope.lib.l.ut iureiur.§.si liberi, cũ ibi notatis. & ita uoluit Bar.in l.danni.§.Sabini.ff.de dã. infec.ubi dicit tale ius competere iure hæreditario.quod secus est si intellr̃ gñaliter de quocunq; l.3.§ si quis hæred.ff.de sta.lib.& l.qui hæredi.ff.de cõditio.& demon. Et qđ debeat intelligi de filiis uidet probari, qa idẽ indicat de remissione iuris, ꝙ de ipso iure l. manumissione ff.de iust.& iur.& quod not.in l.de tutela.C.de in ĩteg.resti.mi.sed ipsum ius uindicãdi nõ trãsit in hæredẽ l.iniuriarum actio. §.1.de iniur.ergo debet intelligi.i.de filio. l. lex facta.§.fi.ff ad Treb.& qđ habetur ꝑ Bar. in l.Gallus §.etiã si parente de lib.& posthu. & ita dixit Bar.in l.si filius qui patri.de uulg. & pup.ubi dixit ꝙ sufficiebat pax habita à filio ẽt q abstinuerit ꝑ ꝑ beneficiũ suitatis quę operatur cõmodum filii. Et idẽ tenet ibi Bal. qa nomen hæredis ꝑfertur rõne naturali. Ex quo si uerũ esset sequeretur ꝙ nõ sufficeret pax habita ab eo q adiuisset filio abstinente, puta qui non esset de descendentibus. Quantũ ad me passus est dubitabilis ꝑ ꝑ naturã materiæ super qua profert tale nomẽ, sed ꝑpter materia fauorabilẽ cõis ĩterpretatio se habet quod intelligatur de quocunque vr̃ successore l.sciendum de uerb.sig.& ita tenuit Bal. contra Bart in l.2 C.de lib.& eo. li. & etiam Bart.in l.eadem §.cato. de ve. b. oblig.ut dicam infra in q.39 Non ob. ꝙ ius uindicandi non si trtansitorium, quia imò transitoriũ est de sui natura lite contesta, ut ibi cum concor.de quo ar. uide in d.§.ẽt per Bart. & Bald. per Doct.in l.antiquas.C.de vsufr. & in l.annalibus.C.de lega requiritur ergo ad uerificationem statuti quod sit hæres ideo,&c.

36 Trigesimosexto uidendum est an ex tali pace dicat adire hæreditatem. Alb. ubi supra q. 9. tenuit ꝙ sic si aliquid recipit, quia illud dat cõtemplatione mortis arg.ff.ad Tre.l.1. de lib.& posth. l.in suis. Cõis uero opi.se hẽt in cõtrarium l.ꝑ hærede.§.fi.& ibi ꝑ Bart.ff. de acq.hær. & ẽt per alios. & in l. quæsitum. ff.de se. viol.facit l. eum qui. C.ar. tute.de his qui ef.ue' dele.l.si uero.§.hæc actio. & ita determinauit Odof. vt refert Gui. de Suz.q idẽ tenuit in suis qõ. sub literas S. Quod intellexit idem Odof.in d.§.hæc actio.nullo existente statuto.Sed ubi sit dcm̃ statutũ tribuẽs pacis beneficiũ dixit eũ intelligi adire hæreditatẽ,& nil allegat.& idẽ sequitur Cy.in d.l.eum qui.qđ non credo uerũ,nisi in instr̃o pacis dicatũ,ꝙ fecit pacẽ ut ille cõsequeret r̃ beneficiũ cancellationis. Tunc. n. intellr̃ adire, quia alias habere nõ posset beneficium arg. d.l pro hærede.§.Papin.& l.illud.eo.tit. ita debet intelligi dictũ Odof. Simplex ergo instrumẽtũ. pacis habitæ ab eo qui potest hæres esse non dat beneficium cancellationis, nisi de aditione tunc facta aliter appareat. Vide tñ quod dicam infra hac eadem parte q.47.ad fin.

37 Trigesimoseptimo† quærit ꝑcurator Titii offensi cũ gñali,& libera administratione fecit bãnito pace de cõtentis in bãno, quęritur uirtute dictæ pacis bãnitus possit ꝑpter dcm̃ statutũ certũ qd soluendo cancellari.& vr̃ ꝙ sic, quia tutor põt.l.ꝑses.C.de transact. ergo & procurator cum libera.l.procurator. cui liber.ff de proc.In cõtrariũ est ueritas, qa aut nõ uenit in mandato hõis eo ꝙ non cõsistit in administratione patrimonii.ut l. nec mulierẽ.C.de manu.uin.aut si venit requirit spãle mandatũ.ff.de ꝑc.l.mãdato. extra de arb. c.per tuas. & de transa. c.contingit. & ff de pac.l.nã,& nocere,& ita not.ĩ Spe.de treug. & pa.uers.hoc quoq; not.& de procurato.§. ratione igitur sui uers.22.Et ita seruatur.

38 Trigesimooctauo † quæritur an sufficiat, bannito hr̃e pacem uerbis uel factis sine scriptura. Puta quia probat bannitus ꝙ offensus, uel eius hæres hñs eius cognitionem bibit secum uel cœpit eum per manum,& similia,& ur̃, & sic, quia per tales actus alio non dato intelligi fieri pax, & remissio iniuriæ.

Facit qđ notaŧ in l. 1. ff. de pac. & inst. de iniur. §. fi. eo. tit. l. nõ solū hoc aūt ꝓbaŧ, q̃a nõ reperiŧ hic casus inter illos in q̃bus regritur scriptura de q̃bus hŧ per Dyn. in suo tract. ꝑ Gui. in Spec. de instr. edi. §. restat uers. sed si vnus ꝑ gl. in c. 1. de cen. lib. 6 & ꝓbaŧ ex not. in l. 3. §. pen. ff. de adim. le. per Bart. in l. 1. ff. de pac. Et vř casus in l. in ipsius C. fam. ercis. Et ibi ꝑ Guid. & hoc verū licet Gui. in Spe. in ti. de hom. uer. illud in duob. uerbis uideaŧ sensisse contrariū per c. pactum, de uerb. sig. qđ non ob. ut ibi no. in glo. Quia tñ facilius possent fieri fraudes cōiter per statuta prouidetur ꝙ de tali pace debeat constare per publicum instrm̃, & tunc dicit Bald. ꝙ producens tale instrm̃ non debet detineri sed statim relaxari. ff. de in ius uoc. l. neque in fin.

39 Trigesimonono q̃rit an sufficiat bannito si hēt pacē ab uno ex pluribus hæredibus occisi siue aliter offensi Qõ hæc in diuersis titulis qõnum ad idē tendentium reperiŧ diuersi mode terminata, & licet in uoluminibus habeanŧ, tñ pro contrarietate determinationū opus est ut aliqualiter insistaŧ. Et ideo sciendū, ꝙ ista qõ fuit de facto Bononiæ, & ibi Osber. de Cremona determinauit talē pacē ab uno habitā nõ sufficere ꝑ tex. l. 1. §. denūciari in fi. de lib. agno. Itē q̃a indefinita æquipollet vř. de leg. 2. l. si pluribus. Sed Old. tunc tenuit cōtrariū q̃a statutū supra relatū dicit ab hærede, ergo sufficit ab uno cū hæres sit. Itē q̃a uindicare necē defuncti est qđ indiuiduum ergo cōpetit cuilibet heredum insolidū. ff. fami. erc. l. hæredes. §. antea, & de seru. rust. l. uia §. fi. Nec obst. lex si ff. communia præd. quia ibi ius illud indiuiduum respicit corpus hæreditariū, ideo ibi requiritur consensus oĩum, sed in ꝓposito tale ius non respicit quid hæreditarium ergo sufficit uolūtas unius, & ita dixit Cy. in d. §. denūciari fuisse Paduæ determinatum. Bar. aūt in l. eadē. §. cato. de uerb. obl. dicit ꝙ licet in indiuiduis apud quēlibet hæredū sit ius insolidū, tñ est sine effectu nisi ceteri consentiant, de seru. ru. pđio. l. itinere, & qđ licet in tutoribus apud quēlibet sit insolidū ius actiones exercendi, non tñ sic in iure ꝑ qđ tutela finiŧ l. clarū. C. de auct. pstā. & ideo in proposito cum extingueretŧ ius uindicandi non debet tenere pax ab uno habita nisi ceteri consentiant, quod etiam apparere dicit ex eo qđ statutū dicit ab hærede, & sic de eo qui ex asse. i. in totum hæres est l. si defensor. §. 1. de interr. act. Ac ēt quia hæres ꝑ parte non repræsentat defunctū, nisi pro illa parte. C. de rei uen. l. cū à matre, ꝓ alia. n. hŧ ut extraneus ut ibi. & no. de præto. stip. l. 2. § fi. ff. de quo statuto nõ cogitauit. Finalr̃ tñ concludit standum maiori parti heredum intelligendo maiorē partē pro numero ꝑsonarū, & unciarum, & ubi sint pares standū esse dignioribus, & si in oĩbus sint æquales stādū esse remittentibus, & sic pacē facientibus de pac. l. & suū §. fi. & l. maiorē, in prin. & C. q̃ bo. ce. pos. l. fi. reputans iniquū esse ꝙ unus solus q̃ forte esset unus tristis possit pacē facere. Contra l. si unus. §. si filio. uer. sed interdū ff de iniur. q̃ snĩam dixit æq̃tati consonā. Bal. uero in hac q. multū uariauit. Nam in l. cõis libertus. ff. de in ius uoc. sequitẽ opi. Cyn. q̃a cum non agaŧ de pecuniario commodo penes unūquēq; hoc ius faciendæ pacis consistit insolidū, sed non sic vbi agiŧ de pecuniario cōmodo, & ita inderad not. in l. 2. C. de lib. & eo. lib. vbi allegaŧ lex si quis hac lege, §. fi. ff qui, & à qui. ma. li. non fuerit. Sed in l. 1. ff. de pact. dicit ꝙ aut tractamus de pace ad effectum tollendi ꝓcessum inchoatū & tunc si ille q̃ inchoauit remittit satis est l. per fundū. ff. cõia pđ. Aut ad effectū tollendi snĩam latam, & tunc secus est. Et sic tenet directo contrarium, dicens ueram esse opi. Osber. & subdit ꝙ opin. Bar. de maiori parte loquens non pōt esse uera, q̃a illud uerum rĩ qñ aliquid competit pluribus collegialiter. i. uniuersis secus si singlr̃. Tunc. n. contradictio unius qui utiŧ iure suo liberationē excludit ẽm Innoc. de maio. & obe. c. humilis. Implicat ergo ibi cōtrarietatem ꝙ pax unius sufficiat, & nõ maioris partis, sed debet intelligi ꝙ pars unius sufficiat aliis non cõtradicentibus. Si uero aliq̃s contradicat nedum habita ab uno, sed nec à maiori parte sufficiat in l. 2. C. de lib. & eo. lib. ubi dicit Oldr. uacillasse ꝙ nõ est uerū. cū semꝑ dixerit inspici uerba statuti, an loquaŧ in singulari an in plurali. post relatam oĩum opi. cõcludit ꝙ aut ius indiuisibile accedit rei cõi. & tunc rei cõis habeat rõm, & melior est conditio prohibentis & plus ualet prohibitio unius q̃ multorum consensus. ut d. l. fin cõia prædio. & ibi concor. Aut tale ius stat per se, & tunc aut attendit ad percipiendum aliquod commodum. Et tūc omnes debent requiri, sed si discordāt præferŧ maior pars ut l. maiorē, & ꝙ not. per

Bart.in l.hær.§.peto. ff. ad Treb. Aut tale ius tendit ad vindictã,& tunc præfert magis idoneus,& cuius magis interest de sepul. uiol. l. 3.§.si ad plures,& l. sepulchri. Aut tendit ad remissionem vindictæ, & idem quia fauorabilior,est liberatio q̃ vindicta, & quia agit de publica vindicta,q̃ resp.remittit,nec pñt pręt tendere cohæredes aliq̃ læsionem, quia nihil agunt nisi ut afficiant.ff de rei uend.l in fun. item quia illa uerba.Si pacem habuit &c. nõ conferunt aliquid heredib.ꝙ possit extingui, quia verba condõnalia non disponunt,sed facultatem denotant.ff.si quis omiss.cau.test.l. si quis sub condõne. Et sic cessare dixit oĩa contraria quę loquũtur de plurib. ius hñtib. Concludens,ꝙ si statutum loquitur ꝑ uerba singularis numeri sufficiat pax facta ab uno ex hæredibus,qui sit honesta persona,& eam fecerit bona fide.Nam & ius diuinum ad hoc hortatur offensum,ut no.de his qui no.;inf.l. furti.§.pactus. Ang.uero eius fr̃ faciens de commentionem in d.§.Cato.dicit de rigore iuris opin.pdictam,& ẽt Bart.non posse procedere sed ueram esse opin.Ober.per iura per eũ allegata, qa in iuribus singulorũ non habet locum lex quod maior, nisi in casibus l.maiorem,& l.cõsil.de cura.fu. De humanitate aũt dicit veram esse opin.Barth. ut stetur maiori parti ẽm eius distĩõnem dum tamẽ in maiori parte non computetur fœmina, quia ad eam ius uindicandi non pertinet, ut not. per gl.in usi.feu.in tit.qui feu.da.pos uer.hoc aũt no. Dicit ẽt ꝙ si in numero minoris esset unus cõsors occisi,& alii essent extranei uox illius cõsortis esset oĩbus aliis pręferenda,ff.de acc. i.si cui.§ 1.& l. si plures. Vide ergo in hac q. quę, & quanta sit diuersitas opin. Sed saluo iudicio cuiuslibet melius, & subtilius intuentis mihi vr̃ aliter esse dicendum. Nã qñq; ius uindicãdi incipit à persona offensi qñq; incipit à persona hæredis.Primo casu ut si statutũ dicit ꝙ nullus possit rebãniri, nisi habuerit pacem ab offenso, uel eius hæred. Et isto casu ius fiendæ pacis quo ad statuti bñficiũ incipiat,& ortũ habeat in persona offensi,& ex eius ꝑsona transeat in hæredem puto uerum esse de iure non sufficere pacẽ habitam ab uno,quinimò nec à maiore parte,cum ab hærede requiratur ꝑꝑ respectum defuncti. Et sit ꝑꝑ repñtationẽ dicta uerba non uerificanẽ,nisi in his q̃ totũ eum repñtant l.cum à mře,su ꝑius allegata.Pro parte n.pro qua nõ est hæres censetur extraneus. Et sic hoc casu sit uera opin. Osber. per iura per eum alleg. & per d l.si quis hac lege.§. fin. in quib. iuribus ius apud quemlibet est indiuiduum,ut l. Carm.pia.de iur.pat. Et tñ oẽs requiruntur. Secundo casu puta cum statutum dicit occidens decapitetur, nisi habuerit pacem ab hęrede occisi. Et sic solum fundatur ius in persona hæredis non respectiuarum ad ius defuncti.Et ista fuit qõ propria Osber.Oldr. & Cyn.Et hoc casu puto cõsiderandum duplex uindictæ genus. Vnum ius uindicandi ex forma statuti quod datur hæredibus mortui ꝓpria auctoritate.Aliud ius accusandi, ut per iudicem puniatur,uel banniatur,& bãnitum offendendi quod datur cuilibet ex forma statuti.Quo ad primum ius qđ datur solummõ ex ipso facto homicidii ẽt nullo secuto ꝓcessu & qa unicuiq; cõpetit insolidũ,licet unus pacem faciat, non ꝑꝑea pręiudicat aliis qui possint uindicare, & offendere, nec ẽt si maior pars pacem faceret.Ille.n.q̃ pacem non fecit tale ius uindicandi auctoritate propria non perdit,ut d.l.fin.cõia præd.& l.clarũ de auct.pre.cum sim.Et est uerũ ꝙ in iure cõpetenti pluribus,ut singulis dispõ.l. qđ maior. ad mun.locum non habet,nisi in casibus specialibus de q̃bus iste non est.Quo uero ad ẽm ius uindicandi per uiam iudicii, & sic accusandi,& faciendi puniri per iudicem,& ẽt bãnitum ꝓpria auctoritate offendendi uirtute statuti ꝑmittẽtis à quocunq; offendi,qđ ius est publicũ,& in quocũq; residet vt in ꝑsona qualibet,ut ff.de pub.iud. ꝑ totũ. Puto uerũ esse dcm̃ Old.s. ꝙ statutũ qđ loquitur in singulari locũ habeat si unus hæredum pacẽ facit. Cũ.n.statutũ sic loquit̃ in sin. sufficit pax habita ab uno.l.nõ alr̃.de leg. 3.l.1.si is quis nauẽ,de exerc.cũ sim.Nec obst. ꝙ pĩudicetur aliis,quia sic in iure publico,siue plurib. siue oĩbus cõpetẽti cõtingit,ut l.plures.ff.de acc. & nau.caup.stab.l.licet.§ pen.Si.n.unus accusat,& nulla interueniẽte collusione accusatus absoluitur, cæteris ius accusandi sublatũ est.Itẽ si agitur cã nullitatis, uel cancellationis,uel exeptionis à bãno sufficit, ꝙ citetur resp,siue ipsam repñtantes, nõ aũt est necesse ꝙ singuli di uniuersitate citent̃, ut hr̃ plene ꝑ Bar.in extr.ad repr. su ꝑ uerbo citata,& si ad petitionẽ unius cãcellationis tale ius offendendi oĩbus perit. Et hoc casu uerificant̃ verba Bal.in d.l.1.ff.de pac.Nec obst.l. clarũ de

de auth. præst. & l. si cõra præd. cum sim. quia loquuntur in iure priuato cõpetenti cuilibet iure pub. & sic in eo potuit statuens dispone re quicqd uoluit, de iniu. & dam. da. c. in nra & ff. de pri. cre. l. Antiocensium cum sim. cum plene no. per Bart. in l. toties. ff. de poll Hoc tñ casu uerũ est, ꝙ sicut ubi accusans ꝑsume retur collusisse non habeat locum absolutio vt hr̃ in tit. de prçuar. per totũ. Ita & tũc nõ habeat locum tale beneficium statuti qñ ꝑsona unius Hæredis q̃ pacẽ fecit est uilis, uel prauæ cõdõnis, ut sic statutũ à iuris regulis ordinetur ar. l. sed unius §. filio, de iniur. Nec obst. si dicatur nõ prędicta locum habet ẽt in primo membro, & tñ dicis diuersam esse censuram, quia ut dixi à diuersitate uerborum diuersa cognoscitur intẽtio l. Labeo. de sup. le. In illa aũt qõne, & sic in primo membro uerba statuti fundata sunt in iure cõpetenti offenso, & de eius ꝑsona in ꝑsonas hæredũ hic in iure ipsorũ hæredum nõ respectiuato ad defuncti personam, & sic diuersa colligit̃ censura. l. si idem. C. de cod. Nec ẽt obst. quod ꝑ hoc dicantur alii perdere ius uindicandi ꝓpria auctoritate, qa non est verum, ut dcm̃ inf. in 3. tꝑe parte 1. q. 10. dum tractabo, an contra rebannitum possit fieri uindicta permissa ex forma statuti contra offendentem.

40 Quadragesimo, circa eandem pacis materiam pone statuto simplr̃ caueri, ꝙ bannitus rebanniatur si habuerit pacẽ, an sufficiat sibi pax habita ab occiso. Pone. n. ꝙ erat capitulis pœna pro uulnere facto aĩo occidendi, ut sic ante mortem potuerit in banno poni ẜm no. per Bar. in d. l dãni. §. Sabini, de dã. inf. & in Spec. de acc. §. uiso, uers. sed pone. & ẽt in tit. de inq. uers. pone, ꝙ habuit pacem anteq̃ esset bãnitus. In hac q. 1. uidendum est an occisus possit liberare occisorem in quo Bar. in d. §. Sabini. dixit primo uĩ ꝙ non, quia homicidium non põt remitti. l. diuus. ff. ad Syll. & ibi no. & ideo dicit ꝙ debet poni statutum in his terminis ꝙ qui occidit occidatur, sed si habuerit pacẽ minus puniatur. Et arguit ꝙ uĩ facta pax de occiso, ut in §. Sabini, cũ oib. iurib. ibi alleg. In cõtrariũ arguit de l. ita uul. & l. qui occ. ff. ad l. Aql & subdit, ꝙ ẜm Guid. de Suz. tutius est fieri pacẽ de uulnere. & de oĩ eo qđ ex uulnere seq põt, & alleg. Gui. in d. uers. sed pone ubi latius ꝓ Io. And & dein de relato d. Iac. de Are. cõcludit ꝙ aut est certum de mente cõtrahentiũ, & stare debemus certo l. 1. §. si conuenerit ff. depos. aut nõ cõstat, & tũc ille remisit actionẽ iniuriarũ, & nõ uĩ remissa actio de homicidio l. si duo ꝑroni §. Iulian. de iureiur. aut remisit iniuriam, tũc aut uulnus erat mortale, & oĩa vñr remissa, ut in d. §. Sabini, cum sim. Aut non erat prima facie mortale, & mors non uĩ remissa, ut l. si uulnerat p. ff. ad l. Aquil. quia de ea nõ uĩ cogitatum, ut l. qui cum tutorib. ff. de trans. & intelligo hoc ꝙ uere erat mortale. Si autẽ ex alia causa mors fuisset secuta non minus ualeret pax, ut d. l. qui occidit. ex quibus patet ꝙ cõcludit ꝙ quis possit reddere pacẽ de morte suiipsius, & prosit homicidæ, nõ obst. l. diuus, ad Syll. quia illud uerũ de iure cõi, de quo dic ut ibi, & per Bar. in l. si maritus. §. si negauerit ff. de adult. Ad propositum ergo dictante statuto simplr̃, ut proposui de bannito dico, ꝙ si erat bãnitus tꝑe quo pacẽ habuit. & pax fuit talr̃ composita, ꝙ comprehendit ẽt de morte, & debebit cancellari si statutum requirit ꝙ aliquid soluatur sine dubio, quia non ꝓpterea est immunis, sed mitius tenet̃ Idẽ si simplr̃ dicit statutum cãcellandum esse ex beneficio pacis, quia lex diuus cum gl. habet locum ante latam sñiam non post ut dr̃ per Doct. in l. transigere C. de transac. & dixit supra hac ead. par q. 30. Sed õ non cõphenderet mortẽ non hr̃et beneficium. Si uero non erat tunc bannitus nõ uĩ ei prodesse beneficium pacis, quia bannitus non habuit pacem, & sic non uerificantur uerba statuti l. in del. §. si extr. ff. de noxal, & l. Titius ff. de mil. te. & quod ibi per Doct. Nec ei uĩ sufficere additio hær. per quam vñr ratificari oĩa gesta per defunctum, ut dicam in seq. q. qa illa trahitur retro cum illis qualitatibus cũ quibus facta fuit, & sic tali qui bannitus nõ erat 1 t in regula rati lib. 6 cum sim. & in l. eius q ff. si cer. pet. Nisi ergo illam habuerit ab hęrede non uĩ, ꝙ posse cancellari. Sed aduerte, ꝙ istud ultimum posset esse uerum si statutũ diceret si fiat pax bãnito &c. Tunc enim req̃ritur, ꝙ sit bãnitus tꝑe quo fit pax. Sed in ꝓposito dcm̃ fuit statuto caueri eum dr̃e cancellari si pacẽ habuit, & sic signati ẽt ꝑps ptm̃ ut l. si iã facta, & l. sol. ff. de cõd. & dem. & qđ no. ꝑ Bar. i l oẽs po p. ff. de iust. & iur. dũ tractat de signatu uerbi qđ põt esse ptm̃, & futurũ Nec obst. ꝙ leges siue statuta nõ trahantur ad ptm̃ qa uerum est q̃tum ad prõs bãnitos &c. qđ declara ut dixi supra hac ead. par. q. 19

quæst.10.ubi pro hoc ultimo omnino uide.
41 Sed pone 12. † statuto caueri, quod bānitus qui habuerit pacem ab hærede occisi debeat cācellari, &c. Et sic sufficiat, siue habuerit ante bannum, siue post. Titius q uulnerauit ad mortē Caiū, habuit pacem ab eo uulnerato ēt de morte. Aut tacite ut dictū est supra ꝓx. q. aut expresse. an sibi sufficiat hęc pax. Bart. in pali. § Sabini, arguit primo, ꝙ sic, quia qui habeat a defuncto, habet ab hærede. ff. de ꝑb. l. pactū. & ut expressum. ff. de exc. tut. l athletę § dat remissionē, credit contrarium cum hoc fauore hęredis sit inductū, & sic non pōt testator remittere. C. ut in pos. l. pe. & quod ibi not. & qa ex hoc quis inuitaretur ad delinquendū cum uulneratus expectās de ꝓximo mortē faciliter pacē faceret adduxit ad sui decisionē. ꝙ hmōi iniuriæ ꝓsecutio non cōpetit iure hæreditario ar. ff. de sep. uio. l. qsitū. & l. pro hærede. §. fin. de acq. hær. Sed Bar. in l. 2. C. de lib. & eo. lib. allegans pro hac parte, ꝙ statutum loqtur de hærede nō testatore. & sic in eo locū nō habet sol. matr. l. si uero. §. de uiro. determinat cōtrariū qa statutum qd' loqmur de hærede cōsiderat ꝑsonā defuncti ꝙut repræsentatur ab hærede secūdum met Bar. in l. eadē. §. cato. de uerb. obl. sed fortior uirtus est. in repræsentato q̄ in repræsentāte arg. C. de iure. del l. cū aliqs. item quia hæres tenetur hr̄e ratum factū defuncti C. fam. ercis. l. in ipsius, & l. si ergo. §. 1. de iure do. Et ideo hoc casu uolūtas hæredis nō debet reqri. ff. de ser. expor. l 3. Patet etiā hoc ꝯm eum nali rōne quia quidqd est causa causę est causa causati. ff. man. l. hæredē. sed defunctus est causa causæ. i. hæredis. ff. de leg. 2. l. cod cillis. § pen. ergo est causa causati. i. pacis, & sic pax ab eo dependet. Et si pōt per alium ergo ꝑ se ipsum, & multo fortius arg. ff. de min. l. quod si minor. §. Scæuola. Nec ob. l. 1. C. de usufr. & l. scire ut in poss. le. alle. ꝑ Bar. in contrarium qa illa cautio pstatur hæredi ut dño, & sic recipit eam tanq̄ quilibet ꝓprietariu nō tanq̄ hæres. hic uero tanq̄ hæres, & defunctum repręsentans facit. Credo hanc opin. Bald. uerā & fauorabile. Non ob. ꝙ statutū loquitur de hærede, qa cum de homicidio loquatur habuit respectū ad id qd' frequentius accidit. s. ꝙ plurimū interficiūtur incōtinenti, & sic pacem reddere non pñt. Si ergo aliter contingit idem est per identitatem rōnis. ff. de leg. nam ad ea. & qd' no. in l. tale pactum. §. fi. de pact. Aduertendum tñ est, ꝙ bannitus debet ostendere aditionē hæreditatis, alias nō diceretur habita ab hærede. l. 3. §. si quis hær. ff. de statu li. & l. q hær. de cond. & demon. Et ideo si quis decederet sine hærede ꝯm not. in l si ff. de inştit. & l. sine hærede. in prin. de admin. tut. & l. post q̄. ut leg. no. ca. Puta qa facta diligenti inuestigatione, & excussione ꝯm formam l pen. C. ad Treb. nō reperiretur qui hæres esse uellet. forte sibi pax habita a defuncto non ꝓdesset. Faciunt no. ꝑ Bart. & Bald. in l. 1. C. de act. & obl. qd' & si subtile sit, tñ non sapit æqtatem, & forte ēt non est ueiū, quia si dicimus sufficere pacem habitam a defuncto de eius hęredis ꝑsona non est curandum, quin imò si aditur hæreditas q̄stio remaneret clara. cū adeundo oīe gesta defunctū ratificare dicat, ut dictum est supra ꝓx. q. & p. obat. C. de lib. ca. l. si ab eo. nisi in his quę in fraudē ipsius hæredis gesta essent ꝯm not. in l. 2. C. de his q̄ in frau. pa. Concludatur itaque pro parte fauorabili quod ēt tūc sufficiat pax habita a defuncto licet tutius sit aditionē hrditatis ondere. Vide tñ quę dicam infra q. 49.
42 Quęro † circa idem 42. Dicti m statutum reqrit, ꝙ de pace habita a b hærede constet ꝑ publicum instr̄m. de pace constat per instr̄m taliter qd' aditio non inducitur ꝯm ea quæ dixi supra q. 36. sed de illa probatur per testes. Quęritur an beneficiū pacis prosit bānito ut possit cancellari. Iac. But. disputauit q. in sim de qua Doct. ponūt in l. certi cōdictio §. cūm. ff. si cer. pet. & conclusit, ꝙ licet per testes nō possit probari ex forma statuti debitū ultra cētū solidorū. Si probaf ꝑ instr̄m promissio indēnitatis, uel interesse ꝑ testes poterit probari de quātitate damni, uel interesse, qa statutum loquitur de pace nō de aditione. Secūdo, quia uerū est ꝙ nō est facta probatio ꝑ testes, sed ꝑ testes, & instr̄m. & sic confectū est unum mixtum. ergo statutum in eo locū sibi nō uendicat, per not. in l. 2. de uerb. obl. Sed ista ratio ad propositū nō adaptatur, quia illud statutū est prohibitiuum. s. qn̄ non possit probari ꝑ testes. Istud affirmatiuū, ꝙ debeat constare ꝑ publicum instr̄m. Et cum istud sit fauorabile debet habere locū in mixtis, ut no. per Bart. in d. l. 2. Sed attende, ꝙ imò effectiue istud statutum est prohibitiuum. i ꝙ pax nō possit probari ꝑ testes, sicut dicimus in negatiua, l. si. in prin. de doli excep. & in l. inter stipulantem. in princip. de uerb. obl. Et ideo

argu-

argũm prędictum facit ad propositum.s.quod dictum statutum nõ habeat locũ in hoc mixto. Et sic possit aditio probari per testes. Pro hac decisione allegatur tex. d.§. qm̃ cum gl. sua. nam tex.ibi dicit, ꝙ ille contractus mutui fit re, & uerbis,& gl.exponit.i. uerbis interueniente re.sic in proposito ista probatio pacis fit per instrm. interuenientibus testibus quod hoc facit, ꝙ ubi alteratur natura ꝓbationis super aliquo, ut quia dr̃ quod infamis admittatur ad probandũ simoniam, uel adulteriũ. Illa alteratio non extendit ad circũstantiis, de simo.c.ꝑ tuas, & ꝑ Bart.in l. in qõnibus.ff.ad l.Iul.maiest.& ꝑ Bald.in auth. si dicat.C.de testi. ita in ꝓposito cum ista forma ꝓbõnis detur super pace non trahitur ad circũstantias. Et sic additio poterit ꝓbari per instrm, quod esse uerũ ostenditur, hæres non põt esse nisi post mortem, de reg.iur.l.hæreditas.de vulg.& pup.l.2.§.1. De morte aũt tñ non fit instrm maxime in occiso s̃m no. per Bar.in l.in senatum.ff. ad Turp. & C.de ꝓb. l.fin.& C.ad l.Aquil l.contra negantem. Si n. intelligitur, ꝙ mors non posset ꝓbari per testes, statutum quasi de nihilo seruiret qñ daret beneficium pacis habitæ ab hærede. Intelligitur ergo, quòd ipsa pax ꝓbetur ꝑ instrm. Circunstantiæ uero poterunt probari per testes. ad quod ẽt facit quod hr̃ in iuribus supra proxime allegatis. In quibus dr̃ per cõtrarium, quod licet maleficium nõ probetur per instrm, tñ circunstantiæ maleficii bene probantur per instrm, ut puta adulterium probatur per testes. Matrimonium põt probari per instrm, & sic de si.ut ibi, & per Bal.in l.optimam.C.de contrahen. & cõmit.stip. Et intelligo prædicta ꝓcedere statuto dictante, ut supra. Si uero statutum diceret, ꝙ in causa cancellationis non admittatur ꝓbatio per testes secus esset, qa tunc hret locum in quolibet articulo causæ arg.ff.de transac.l.cum hi, s̃m Bar.in fi.in l.solet.de ali.& cib. leg.& Bald. in l.2.de iureiur. Puto tñ, ꝙ ẽt tunc poterit probare mors, & filiatio. alias redderetur statuti dispositio inutilis. Cum.n. statutum det beneficiũ pacis habitæ ab hærede, & dicat, & in causa cãcellationis nõ admittatur ꝓbatio per testes debet intelligi suꝑ his quæ pñt probari ꝑ instrm ut super pace, super aditione, suꝑ matrimonio. Sed in his quæ tñ non pñt probari nisi per testes, ut de morte, & filiatione, uel parentela statutum non intelligitur. l.ita autem. in princ.cum si.ff.de admin. tut.& ne iuris dispositio reddat inutilis. l.talis scriptura.in fi.& l.si qñ de leg.1.& l.Titia.§.idem, responso primo, de uerb.obl.

43 Quadragesimotertio ꝓpone statutum dans bãnito beneficium pacis restringit se ad certũ tempus, puta qa dicit dum tñ pax facta sit intra sex mẽses à die lati banni. Ex hoc statuto possent oriri multæ qões, & subtilis inuestigator à seipso poterit reperire. Quarũ ad præsens duas tm̃ gratia breuitatis attingam. Prima erit an pax possit fieri absenti.& sic an sufficiat pacẽ fuisse factã absente bannito intra terminum statuti, quam qõ format. Bal.in l. 2.C.de lib.& eo.lib.& ibi primo allegat, quòd non ꝑ l.si cũ Corn.de solu. In contrariũ allegat quod sic. quia liberatio põt fieri absenti, ut no.ff. de lib.le.l.non solũ.§.si liberationis uerba. Cõcludit, ꝙ pax ꝓfunctoria qualis fit in foro pnãli põt fieri inter absentes, ut no. inst.de iureiur.§ fi. pax uero solennis nõ põt fieri, nisi interueniente pñtia, uel organo iuxta no. C de sacrosan.eccl.l.illud, & de actio. & ob.l.cõsensu. Et demũ arguit cõtrariũ de l. Labeo.ff.de iureiur.& nõ soluit, sed Bart. in d.§. sed liberationis. rñdet quod ibi interuenit nũc ius uel epistola. In hac q.cõsiderandũ puto qd' interdũ pax est necessaria hinc inde, quia ex omni parte sunt factæ iniuriæ, & tũc talis pax est de nã pacti, ut l.1.ff.de pac.& sicut pactum non põt fieri inter absentes, ut ibi.ita nec pax. Si uero pax reqritur solum, ab una parte, quia ex altera parte tm̃ fuit illata iniuria, tunc nõ reqritur ꝓmissio, seu cõcordia, sed solũmodo reqritur simplex remissio facta à passo ei q intulit s̃m Guil. in Spec.de treug.& pa.uers. Itẽ si ex altera. Et ideo cum ex forma statuti requiratur pax secũdo modo idest remissio iniuriæ, ab offenso, uel eius hærede. dicendũ est in hoc articulo illud qđ ĩ remissio dr̃, siue in liberatione in qua gl. sunt cõtrariæ. Nam gl.in l.idẽ in duob.ff.de pact. & in l.Põponius scribit de neg.gest. tenent, ꝙ nõ ualet in §. si liberationis uerba. Tenet gl. ꝙ ualeat, sed ueritas est s̃m Doct.ꝙ aut fit remissio absenti simplr̃, & tunc nõ ualet, ut in iuribus supra alle. Aut fit remissio alicui recipienti pro abñte, & tunc ualet, ut in iurib. supra alleg.& ubi alias qr̃ actio si cedat, & nõ alias ut not.ĩ l. huius.de leg.1. Hoc casu qr̃ exceptio ipo iure l.rescr §.fi.ff.de pa.& ꝑ Ba. ubi supra, & in l.tale pactũ. Et hæc de prima.

Secunda

44 Secunda quæstio & sic.† 44.est an ad bene ficium statuti obtinendum sufficiat, quod talis re missio facta obñti recipienti pro bannito fue rit facta ante tps, licet ratificatio fuerit facta post tps Dixit Bal.in l.1.ff.de pact. quod nõ suf. ficit.ff.de app.reci.l.1.rem ra.ha.l.honorũ. & quod not.per Inn.in ca. cum in tua. qui ma. acc. poss. Quod ut patet ex his q̃ ibi dixit, & ex his quæ dixi supra prox.q. debet intelligi in pace facta ẽm primum modum per quem requiritur hincinde promissio. Sola uero re. missio ex altera parte q̃ ẽt pax dr̃, ut supra prox.q.dixi potest qñcunq; ratificari, quia il lud ius quæritur sibi ignoranti, & ratificatio requiritur non ut q̃ratur, sed ut perdãt, sicut dicimus in legato l.cũ pr̃.§.surdo. ff.de leg 2. & de cond.inst.l.si quis ita.Sic itaq; ubi appa rent duo banniti de offensionibus hincinde factis, & tractaretur de utriusq; cancellatione pax requiritur reciproca, & in forma solẽni. Si autem uni tm̃ fuisset illata offensio, uel de unius tm̃ cancellatione tractaretur, sufficeret pacem factã extraneo recipienti pro bannito, qđ maxime uerũ est si est notarius recipiens per not. per Guil. & Doc. in l.non alr̃. de ado. rem pup.sal.fo.l.non quasi.de mag.cõue.l.1. §.exigit. & per Bar.ff.de uerb. obl.l.stip ista.§. si quis insulã. Quinimò ẽt si fiat sacerdoti re cipienti noĩe bãniti.l.1.§. ius pub. ff. de iust. & iu. iuncta d l.non alr̃.ẽm Guid.de Suz con sulendo. Et sic debet restringi, & declarari qđ dixi ẽm Bald.supra prox q.Pro quo uide qđ scripsit Bart.in l.non solum.§.1. ff. de iniur. quæ debent intelligi procedere Aut cum in strumento, aut sine, ut dixi supra 38.q.

45 Si autem econuerso, & sic 45.† Aliquis nomine offensi pacem faceret bannito, & of fensus post terminũ ratificaret absque dubio bannitus beneficium statuti non hr̃et, ut d. l. bonorũ, cum ibi not. & sic fit expedita 45.q.

46 Quadragesimosexto† circa candẽ materiã cauetur statuto, quod oẽs bãniti rebanniant sol uẽdo quartam partẽcondẽnationis, dũmodo nullus possit rebanniri, nisi habuerit pacem ab offenso, uel eius hærede. Titius fuit posi tus in banno ex eo quod blasphemauit Deum. Quæritur an possit hr̃e beneficium statuti? in hac q.cõsuluit Bar cõs.168.& ĩcipit cõsilũ Minister fratrũ de pñiaria, in quo dixit talẽ bannitũ hr̃e posse beneficium statuti, q̃a hẽt pacẽ ab offenso. Blasphemando.n. Deus prin cipaliter offendit̃. Sed nos uidemus, quod Impe rator ei q ipm blasphemauit facit pacem, & remissionem de iure statuto, & scripto. C. si q̃s Imp.ma.dix. l.1.ergo magis Deus, cuius propriũ est misereri, & parcere. Et hoc est q̃a in epist. inter claras. C. de ep.& cler.dr̃, quod ec clesia nunq̃ claudi gremium redeuntib. & ali bi. Veniam pœnitentib.damus. C. de hæret. l.Manich.in fi. Vnde sine dubio sola confessio ne, & remissione simplicis sacerdotis dr̃ talis habere pacẽ ab offenso. Aut si diceremus eũ nõ habere pacẽ cum non reperiatur offensus q possit pacem facere, tunc dicendũ est quod illã clausula. Nullus tñ &c.nõ põt referri ad istos terminos in quib.nullus offenditur, sed iõ pu nit̃ q̃a cõtra bonos mores. Facit quasi uerba illius clausulæ ad istos terminos adaptari nõ possint ar.ff.de adm.tut.l.ita autẽ, in prin. & §.1.facit.ff.de postu.l.1.§.deinde, & quod ibi not.s.quod cl̃a ult. posita referẽ ad ea ad q̃ cõmo de referri põt. & ẽm hoc hic bannitus rema net in præced.parte in dispõne statuti. Ad qđ facit collatio illorũ uer borũ, uel eius hærede, quæ ad Deũ offensum adaptari nõ pñt, arg. ff.de uino le.l.fi.§ cui dulc.& l.qui non milit. §.Lucio, de hær.inst. Et faciũt quę dicã infra in fi.48.q. Nec obst. quod dixi supra 40.q. iuxta fi. quia ibi statutum habebat unicã partẽ tm̃ dispositiuã hic vero dispositiuã, & limitatiuã.

47 Quadragesimoseptimo † stante eod. sta tuto, Titius fuit bannitus pro iniuria facta fi lio Caii, habuit pacem a Caio debito tẽpore. Quęrit̃ an ei prosit dicta pax? In hoc Bar.hr̃ dixit qđ sic, nisi pater sit uilis persona.l. sed si unius.§.filio.ff.de iniur. pro illum tex.qđ etiam intell̃r siue sit in ptãte, siue emancipatus ẽm gl.inst.de iniur.§.itaque. quã gl.tenuit Din. & sequitur Cyn. in l. si noui conuitii. C. de iniur. in q. 4. Sed Iac. de Are. & Old, dñt quod remissio quã pater facit de iniuria facta filio nocet ipsi filio uiuo pr̃e, eo autẽ mortuo non l 2.§. ceterũ.ff.sol.mat. & sic ẽm Fran.de Ar. in d §.filio, hæc q.non est expedita. Ang.autẽ ibidem dixit opin Bar.ueram si statutũ loqui tur in rem, puta quia dicit cãcelletur si habuit pacem. Habet.n. tunc ab eo qui facere po tuit. Si uero statutũ dicit si habuit pacem ab offenso, uel eius hærede dicit dcm̃ Bart. non procedere, q̃a filius est ille q est offensus l.lex Corn.§. illud, eo. tit. Subtilius aduertendum puto, quod in iurib. supra alleg. agitur de actio ne priuata remittenda non de pœna publ. Et iõ forte illa iura nõ probant id ad qđ allegan

tur

tur. Pro Bar. tñ facit l. in personã. §. 1. de pact. & quod ibi no. Et ideo mihi vr̃ sic dicendum, ꝙ postq̃ ciuitas statuens remittit pœnam sibi applicanda sub prætextu pacis habitæ ab offenso, ꝙ illa pax debeat procedere ab illo cui iut priuatum competebat arg. l. eius est nolle de reg. iu. & l. is potest. de acq. hær. & quod hr̃ in l. iure gent. §. si paciscar. ff de pac. & ĩõ aut bannitus fuerat quis ex iniuria facta filio per quã competit actio prætoria patri, q̃a nõ pro uerberatione, pulsatione, uel domus filii introitu. Et tunc si uera est opi. Bar. illa. n. actio patri competit, & non filio, & principalr̃ dr̃ pr̃ offensus sicut filius ita intellıgo. l. 1. §. usque adeo. de iniu. & l. sed si unius. §. filio. & l. in ꝑsonam, & ꝙ dixit Barto. in l. ambitiosa. circa prin. Sufficit. n. tunc pax habitu a prẽ ẽt emancipati, nisi pr̃ respectu filii sit utilis ꝑsona, ut ibi. Si uero fuit bãnitus pro offensione manu facta uel introitu domus filii, ut supra. Pro q. bus iniuriis competit filio ciuilis ex l. Corn. in iuriarum actio, ut l. lex Cor in prin. & §. illud. & tunc sit uera opi. Ang. tunc. n. filius est principalr̃ iniuriatus, quia pulsatus uel uerberans qđ factũ nõ põt principalr̃ ad patrẽ trahi. l. in lib. §. factæ. de capt. l. nec utilẽ. ff. quibus ex cau. ma. Et sic non sufficit quia patri actionis prædictæ exercitium competat, ut dixit gl. in § illud, quia nomine filii exercet non suo, vel exercet actionem filii non suã. Et sic utroque mõ non est ille de quo statutũ loquit̃. l. si vero. §. de uiro. so. ma. siue dicatur statutum intelligi de offenso principalr̃ siue de eo in quo actio radicatur. Vnũ tñ posset esse uerũ, si esset bannitus ꝑꝑ filii mortem, pr̃ esset ille qui ex morte filii principalr̃ offenditur. Et tũc posset reddere pacem ẽt si non sit hæres filii per dicta iura. & sic potest limitari quod dixi supra in q. 35. ut ibi tetigi in fin. An autem sufficiat pax habita a domino pro iniuria facta seruo pro iniuria facta uxori a marito, & si. uide per Bar. in l. 1. §. usque adeo. de iniu. uer. idem ait & per Cy. in d. l. si non conuitii, quæ etiam per prædicta possunt declarari.

Stante dicto statuto dante beneficiũ bannito si habeat pacem ab offenso, uel eius hærede de qua constat publicum instrumenta interueniente pacis osculo uel non. Contingit casus, ꝙ bannitus successit hæredi offensi, & fecit fieri publicum instrumentum a notario qualiter ipse ut hæres offensi sibiipsi proprio nomine pacem faciebat de offensionib. pro quibus bannitus fuerat. Quærit̃ an hẽat benefi-
48 ciũ pacis, & sic debet cãcellari. 48 †Ista q. fuit de facto Bonon. & eam dispauit D. Bartolu c. de Pretis solennis doct. Et dixit quæst. habere duo dubia. Primum, qñ statutum siue prouisio dicit sine osculo. Secundum, qñ cũ osculo. Ad primum, qñ statutum dicit sine osculo, arguit ad negatiuã Primo, a uerbis statuti quibus recedendum non est. l. const. ad mun. l. 1. §. si is qui nauem. de exer. Ipsa aũt uidetur requirere actum duorum, dum dicunt habita pace ab offenso, uel eius hærede. ff. de pac. l. 1. §. pactũ. l. ille a quo. §. tempestiuum. ff. ad Treb. cum multis sim. Cum ergo hic non sit actus duorum, ergo non hẽt beneficiũ. Scđo, quia ubi quis hẽt actionẽ contra tutorem, cũ non possit sustinere uicem duorũ datur curator ad litem de tut. l. q hẽt. C. de in li. dan. tu. ꝑ totũ. Tertio, a natura extinctionis, quã operat̃ aditio hoc mõ ius retinendi in banno. i. ipsa discordia vr̃ extincta ꝑ successionem. sicut debitor succedit creditori uel econuerso de sol. l. Stichũ. §. add. C. de pac. l. debitori. de neg. gest. l. si ab eo. cũ simi. Si ergo est extincta discordia nõ potest habere locum statutum. Ad affirmatiuam arguit sic. In actibus uoluntariis qu is utitur uice duorum ar. ff. de off. præs. l. 1. & 2. de off. præsi. l. pręses de adop. l. si consul. de sti. ser. l. 1. §. si cõis. Sed actus pacis est uolũtarius ergo &c. Scđo. quia tutor sibiipsi auctoratur emendo bona fide, uel soluendo. C. de cõtrah. emp. l. cum ipse. & ff eo. ti. l. fistulas. §. qui fundũ. Itẽ quis sibiipsi parcit. ff. de ædil. edic. l. cũ aũt. ergo sibi dat pacẽ. Præterea quis dat sibi uicẽ. l. plane quod cuiusque uni. no. ergo, & pacẽ. Pro hac parte adducit arg. de tanquã, quia iste bannitus non fecit, ut ipse sed tanq̃ hæres unde alius sibi vr̃ pacem facere. de adop. l. si pater. §. qui duos cum si. allegat ad hanc partem multa iura. l. fi. C. ubi, & apud quem l. filius. de inof. te. & multa alia soluit ualere pacẽ, & ꝑdesse sibi per prædicta. Ad contraria respõdit, quia licet requiratur actus duorum hic adest, quia est actus banniti, & hæredis. Nam nõ facit se sibi pacẽ ut ipse, sed ut hæres. Non ob. ꝙ ius discordiæ sit extinctum, quia fatetur quo ad ius cõe, sicut in simili not. in l. frater a fratre. ff. de cond. ind. & de duo. re. l. fi. & de fideiuss. l. Vranius. præterea dixit non uidere effectualiter extinctum. l. si ei. §. is cui. de euictio. uera est eius decisio pro qua Alb. in opere statutorum. quæstio. 263. breuiter dicit questio fuisse

fuisse disputatam. & ita determinatum fuisse ꝑ d.l. filius. dixit melius facere.l. statu libera. §. si filius. ff. de de statu. & eũdẽ. §. allegat Ray. idem tenens in d.l. filius. Secundũ dubiũ qñ statutũ reqrit pacis osculũ non fuit prosecutus dicẽs illud esse magis dubitabile, sed pōt dici idẽ quasi illud requirat ubi interuenire pōt, alias non, sicut dr̃ in pupillo constituente domicilium in quo requirit aĩus, qa intelligitur qñ constituit ab eo qui hẽt aĩum siue cognitione, alias non requirit animus. quia intellr̃ qñ constituit ab eo qui hẽt animum siue cognitionem, alias non requiritur argũ. C. de emancipatio. libero. l. pen. ẽm Barto. in l. placet. ff. ad mun. Et sicut dicimus in renũciatione quę debet fieri in manibus superioris quia intelligitur qñ potest, alias non requiritur, ut Papa renunciante papatui, ut not. in c. 1. de renunc. a. lib. 6. sicut ẽt in matrimonio quod requirit uerba, quia intelligitur qñ sit ab eis qui loqui pñt, alias non, ut in c. tuæ. de sponsa. Et facit quod hr̃ in l. 1. § lex falci. ff. ad l. fal. & quod dixi supra q. 46. Præterea ẽm morem aliquarum partium ẽt hic potest interuenire pacis osculum. s. osculando sibi ipsi manum, &c. Potest ergo ipse bannitus ut hæres offensi, sibi ut bãnito q offendit pacem reddere qđ est notandum.

49 Sed pone quadragesimonono loco † statuto cauetur bãnitum dr̃e rebaniri habita pace ab offenso. & nihil dicit de hærede, an sufficiet pax habita ab hęr. Alb. in qõnibus statuto Rõ. q. 294. formauit qõnem hoc modo. Statuto cauetur. ꝙ qs nõ exeat de bãno siue uolũtate offensi, & nihil dicit de hærede. Quæritur si offensus moritur sine hærede, an possit de bãno exire. Et dicit, ꝙ sic. arg. C. si man. ita fuc. l. 1. & quia post morte uelle nõ pōt. C. de sac. san. eccl. 1. Et pro hoc bene facit ẽm eum. ff. loca. l. 4. & extra de rescr. c. si gratiose. lib. 6. cũ ibi not. ꝑ Arch. & Io. And. de off. deleg. c. si delegatus. eo. l b. & qđ no. C. de cõtrah. emp. l. fi. Idẽ putat si statutũ loqueretur de hærede, & offensus decederet sine hærede. Dixit ẽt Odof. tenuisse, ꝙ cessante omni statuto bãnitus non possit eximi de bãno sine licẽtia offensi ꝑ l. si manumissus. C. de lib. & eo. lib. & C. de epis. & cler. auth. Itẽ nulla cõitas. Si recte cõsideras termini sunt oĩno diuersi. Aliud enĩ est dicere ꝙ bãnitus rebãnitur habita pace ab offenso. Et isto casu puto ꝙ sufficiat pax habita ab hærede in auth. de iureiur. a mo pst §. 1. cũ cõcor. Est. n. statutũ fauorabile ergo si debet intelligi. l. illud. C. de sacr. san. eccl. & qđ not. ꝑ Bart. in l. si cõstãte. sol matr. ĩ 1. q. Et isto casu si moritur sine hærede nõ habebit beneficium statuti, ut dixi supra q. 41. Non. n. habuit a defuncto, nec ab hęrede. Et sic nõ pñt uerificari uerba statuti l. hos accusare. § si ff. de acc. cũ si. Nõ tñ sequeretur ꝙ de bãno ꝑ aliã uiã exire non possit ẽt si uerũ esset ultimum dcm̃ Odof. per ea q̃ dixi supra prox. q. in fi. Et aliud est dicere ꝙ qs nõ possit exire de bãno sine uolũtate offensi. Quo casu locũ hr̃e non pōt quod dixit Alb. ꝑ iura ꝑ eum allegata. Sed recurre ad plene not. ꝑ Bar. in l. centesimis. § fi. ff de uerb. obl. Vbi patet ꝙ aliud est reqri ad esse uoluntatem, & aliud cessare uoluntatem. Illud aũt quod dixi statuto nõ disponẽte aliqd bannitũ nõ posse eximi de banno sine uoluntate offensi mihi non placet qa aut uult eximi de banno ꝑ uiã iustitię puta soluendo cõdẽnationẽ, & clarũ ꝙ uoluntas non reqritur cum debeat illã fisco. inst. quib. mod. tol. obl. in princ. & §. 1. Aut ꝑ uiam grĩæ, & idem, quia fiscus potest suũ remittere ut ibidẽ. Fateor tñ ꝙ ex illa remissione nõ tolleret ius ipsius offensi, ut d.l. si manumissus. ꝑ quo tñ uide q̃ dicã infra in ult. temp. parte 1. q. 10. Vbi tractabo an per remissiõnem a banno tollatur ius q̃situ tertio.

Quinquagesimo qro † dixi supra ĩ primo 50 tpe parte 1. q. 5. ꝙ uniuersitas qñq; banniri pōt. Pone, ꝙ uniuersitas fuit bãnita, & ꝙ dictat statutũ ꝙ bãniti debeãt cãcellari soluendo certũ qd si pacem habuerint ab offensis. Quæritur an cuilibet de uniuersitate debeat fieri pax, & an qlibet debeat quãtitãtem taxatã soluere? Alb. de Gãd. in opere suo in rub. de bãnitis. uersi. itẽ qd si. quẽ sequit Albe. vbi supra. q. 10. tenet ꝙ cũ fuerit tm̃ unum factũ sufficiat pacẽ reddi syndico, & ꝙ soluatur tm̃ unica quantitas. alleg ff qđ cuiusq; uni. nomi. l. 2. ibi non erit hoc dicẽdũ quasi a pluribus, & c. ff de fideiuss. l. mortuo. Ista qõ est facilis statuto simplr̃ dicente de bãnitis. Sed magis esset dubitabilis si statutũ diceret ꝙ qlibet ꝑsona bãnita, &c. Idẽ tñ putarẽ. s. qđ hr̃et beneficiũ statuti, qa ẽt appellatione personæ cõpræhenditur uniuersitas. casus est ĩ l. 1. C. de iurisd. om. iud. licet Inn dixerit contrariũ in c. graue. de sent. excõ. ubi dixit. ꝙ si facio Titiũ ꝓcuratorẽ cõtra oẽs hoĩes, nõ erit ꝓcurator cõtra uniuersitatem, quia. i. nomen iuris

juris qđ ēt non sequit Bal.in l. sed si hac.§. q manumittit.ff. de in ius uo.per l. metum . §. animaduertendū.ff.qđ met.cau. Itē quia uni ca sufficeret solutio, ut d. §. qui manumittit. & l.intm̄ §.uniuersitatis, de re diui. & quod dixi supra parte prox. huius temporis. q. 26.

Postquā ī materia pacis uersamur circa idē.
51 51.quæro † bannitus ex eo qđ Titium interfecit uel ꝑcussit fecit pacē cum quodam alio suo inimico, uel cū eodē Titio nō existen te statuto ꝙ debeat cancellari, & in ea pace fuerūt factæ ꝓmissiones de inuicē non offen dendo. deinde ille q pacem fecit sub prætextu statuto quo ꝓmittit bānitū posse impune of fendi uerberauit dcm̄ hannitū cū quo pacem feci tuel aliter, offendit. Quæritur inciderit in pœnā rumpentis pacem statuti qđ imponi maiorem quē ꝓmissionis factæ in pace. Hāc q.disputauit Bar.q̄ est vulgaris, & incipit Lucanæ ciuitatis, &c. & cōiter hr̄. & ideo breuiter me expediā. Cōcludens una cū eo ꝙ nec in pœnā statuti incidit, nec in pœnā conuentionalē. De pęna statuti est clarū , quia illud ius ꝑdidi bannitus, ut dcm̄ est in 1. parte huius tꝑis.q.4 De conuentionali probat̄ , quia talis pœnalis stipulatio fuit nulla tanq̄ adiecta cōtra illud qđ erat inductū publica utilitate, ut l.2.C.qn̄ lib.uni.sine iur.uin. iūcta l. iuregentiū.§.si paciscar.ff.de pact. itē qa licuit ei rumpere fidē datā hosti.ut dixi supra in parte ꝑcedenti.q.15.ꝑ l.1.§.non fuit. ff. de dolo. Tertio quia cū publico iure uindictam prosequat̄, ut dixi supra eadem parte ꝑcedēti.q.44. illius ius remansisse non vr̄.facit. ff. de inoff. testa.l.filius.de bo.lib.l. si filius. De quo dic plene ubi supra quod sequitur Bald. in multis locis in d.§.item si paciscar.in d. l. 2. qn̄ li: sine iud.uin.ubi ēt Bar.ponit.Sed in l.1.ff. de pac.referendo opi aliquid add.dicit. n. decisionē ueiā in bānitis qui sunt extra ꝓtectionem s.qui pn̄t impune offendi. De q̄bus dixit Bart.& addit rōnem. quia ius offerendi est introductū in odiū bannitorū, ergo ei renūciari nō pōt, ut no.in l 2.C.ne fi. do. den. in l.si diuersa, C.de trāsact.in l. ius publicum. ff de pactis.Et siue ꝑꝑ publicam utilitatē siue ꝑꝑ odium bannitorum sit introductum renūciari nō potuit.In bānitus q ex forma statutorum nō possent offendi dicit, ꝙ offendēti imponit̄ pœna iuris cōis nō statuti, qa illud ꝑdit bānitus, nisi pæna statuti sit minor. Tūc em̄ illa imponit̄ nō ꝙ illud beneficium capiat bānitus sed qa offendēs est illius beneficii ca pax.ff.ad l.fal.l.cū dote. Illud dcm̄ credo uerū si ex forma statuti diceret ꝙ bannitis non fiat ius s̄m formam statuti.Si aūt nullum est statutū ꝙ cōtra bānitos loquat̄ nihil ꝑdunt, nisi illud ꝙ in banno cōtinetur ēt s̄m Bald in l.1.C.de hær.inst & dixi supra in 1. par. huius tꝑis.q.3. Subdit ēt in d. l.1.ꝙ si pax esset iurata talis bannitū offendens dr̄et puniri si accusaret, qa tunc pax ualeret iure diuino , & humano. Licet aūt posset accusari non tn̄ posset cōtra eū inq̄ri, qa respublica nō est offensa, qa uoluit eū offendi posse. & sic ei nō fit iniuria. credo, ꝙ istud dcm̄ in foro ciuili non seruaret̄. quia si ponimus tale pactū contra publicā utilitatē factum esse cōtra bonos mores, tale iurm̄ nullius esset momenti etiam de iure cano. ut in regula nō est obligatoriū & idem si diceret̄ alia rōne nullum ipso iure, ut d.l.nō dubiū. Posset aūt forsan in foro ecclesia, cōueniri quod canonistis relinquo. Sit ergo cōclusio in hac q.licet aliq alr̄ dixerint, ut refert Bald. in d.l.1.C.de hæred.inst.& Alb.ubi supra q.29.ubi dicit Odof. disputando sic tenuisse ꝑ l.q seruum de uerb. obligatio.ꝙ in bānitis de q̄bus qō loquitur , talis offendēs illum q erat bānitus tꝑe pacis, ut in themate ponitur, non dr̄ pacem rumpere, & sic nec pœna statuti nec cōuentionali pœna tenet̄. quod limita ut dicam statim in 2. q. Et ꝓcedunt prædicta qn̄ statutum ꝓmittit gn̄alr̄ offendi bannitū. Sed si ꝓmittere occidi bannitū inimicum secus esset, ut. l. 1. §.fi de adim.leg.s̄m Bald in l.reos . C. de acc.

52 Quinquagesimosecundo quæritur † ꝑdicta qō loquitur qn̄ erat bannitus tꝑe pacis ille q post pacem fuit offensus. Quid ergo si fuit postea bannitus. Hæc qō minus hēt dubii.eam tn̄ disputauit Iac de Bel. quā posuit C.ut intra cer.tēp. l. 1.& eius determinationem, sed decurtatā refert Io. And. in regula frustra.lib.6 in 4.q. quæ fuit cū distinctione s.an ꝑderet bona an non. De qua ibi licet Bal.alr̄ illā referat in l 1.§. non fuit.ff. de dolo.Sed Old.q ēt ipsam disputauit, tenuit simpliciter talē offendētē in pænā nō incidere sine ꝑdideri.bona siue nō.Sufficit.n.ꝙ uirtute statuti possit īpune offendi, & sic ꝑꝑ publicā utilitatē suꝑueniētē priuata, & cōuentionalis lex rūpit̄.ff.ad Syll.& l.si qs in graui. §. utrū. Secūdo qa ꝑ legis auctoritatē superuenientē causatū a delicto nō solū tollit̄ lex cōis , sed

etiam priuata, siue conuentionalis, ff. de le. 1. l. quid ergo §. si hæres, de uerb. ob. l. qui seruuũ ubi And. Zas. dicebat esse casum. Item quia uidetur esse diuersus hõ ab illo qui erat tpe stipulationis ad Treb. l. ex facto. §. ex facto. & ita firmat Io. And. in dicta reg. frustra. & sequitur Bal. in d. §. non fuit. & in l. iurisgentium. §. itẽ si paciscar. & Bar. ubi supra, & in prædictis iuribus. Siue igitur fuerit bannitus tpe pacis, siue postea, nulla pœna committitur. & ita seruatur. Vide tamen quæ dicam infra prox. q.

53 Quinquagesimotertio quæritur† duo ciues fratres habentes castra quæ recognoscebantur a sua ciuitate, habebant ad inuicem guerram, peruenerunt q; ad pacem, & promiserunt unus alterum non offendere sub certa pœna, pro quibus certi ciues hincinde fideiussores extiterunt. demum unus ex istis fratribus commisit graue maleficium pp qđ fuit bannitus, & sic ex forma statuti poterat impune offendi. Alter frater ei bannito castrum abstulit? Hanc qõnem disputauit Aegidius de Foscaris, & altius exordiuit succincte tangẽs aliqua de materia bannitorum, quæ Bar. in d. sua disputatione latius fuit prosecutus. & post argumenta pro, & contra conclusit, ꝙ quia offensa permissa trahitur ad modicam offensã. de ser. ur. præd. l. duas. & C. de inof. te. l. filia in orbitate. offensa autem bonorum facta cõtra fratrem reputatur grauis. Ita ꝙ pp hoc cõceditur exhæredatio in auth. de nup. §. ingratitudinem. Ac ẽt considerato ꝙ ei bona non sunt adẽpta, & quia hoc casu indefinita nõ æqpollet vlĩ, quia non cõprehendit fratrem stipulatione pœnalẽ fuisse commissam, hoc maxime per l. ex sñia. de test. tu ubi tex. dicit nõ admittendã excusationẽ quã ex iure publico recipit qm̃ promisisse uidebatur. Sed aduertendum ad dicta supra in proximis duab. qõnibus ex quibus colligitur, quod hæc decisio non est uera. Non ob. l. ex sñia, quia loquit in iure priuato cui renũciare poterat. hic in iure pub. præterea ibi loquitur in eo qui sciebat sibi cõpetere, hic ignorabat, & iõ non intelligitur remittere l. si quis tutor. de iurepa. quæ contrariatur d. l. ex sñia. Sed est hęc decisio Aegidii no. pro eo quod noluit in gñali, siue indefinita promissio ne offendendi cõprehendi, fratrẽ, quod est cõtra decis. Bar. in l. si adul § liberto. ff. de adult. de qua dixi supra in 2. parte huius tpis. q. 10. & istam ueriorem, quia ẽm quod dixit Aegidius indefinita æquipollet uniuersali, si in quo libet est eadẽ rõ ẽm Dy. in l. si pluribus, de leg. 1. sed non est eadem ratio in fratre, quæ in extraneo, ut de se patet, ergo &c. pro disputante ẽt facit, quia indefinita æquipollet ul. de æquitate, l. si seruitus. ff. de ser. ur. prẽd. in fratre aũt quod possit alterum fratrem offendere nõ est æquitas, imo repellitur ẽt per uiam iuris, ut l. si magnum C. qui accu. non pos. Concluditur ergo, ꝙ decis. de quib. in duab. prox. qõnib. uere sunt in extraneis non in fratribus, quod alii non tangunt, & est no. & æquitati consonũ attentis maxime his, quæ dixi in d. q. 10, quibus hæc adde. & illa hic etiam uideas.

Materia pacis quo ad pñtem tractatum sic taliter expedita ad alia accedens. Quinquagesi-

54 moquarto quæro. †Statuto cauetur, ꝙ qui stetit in banno per decennium soluta certa quantitate debeat cancellari. Titius fuit bannitus pro uno maleficio, deinde ad duos annos fuit bannitus pro alio, quod fieri potest, ut sæpius dixi elapso decennio soluit, & petit se cancellari a primo, & cãcellatus est elapsis deinde duobus annis uult cancellari a secundo. dr̃ sibi ꝙ non põt, quia debet stare decem annis post finẽ primi banni. quæritur quid iuris. Istam qõnem in interdictis domib. uicinis maleficio formauit Gui. de Suz. in q. statu mihi. char. 5. col. 2. & ibi plene relatis omnibus concludit fuisse determinatum ꝙ aut n. dñi domorum erãt pñtes tpe secundi maleficii, & currit quinquenniũ post finẽ primi, aut nõ, & currit a die interdicti ẽt durante tpe primi. ex qua decisione ad propositum infertur, ꝙ cũ ẽm bannũ datur ex proprio delicto decennium currat a tpe finiti primi. Bart. aũt in confinato in l. in senatus. ff. ad Turp. dicens fuisse alias pluries disputatum, post alleg. concludit, ꝙ aut statutũ simplr̃ loquitur, ut dixi, ponendo annos decem ut genus, & tunc ẽm decenniũ currat a tpe primi finiti, ut sic illi tpi non imputetur, nisi illud bãnum. ar. l. seruus qui in testam §. i, de sta. lib. & sic in proposita qõne non debeat cancellari. Si uero illud tempus decennii apponitur ut spẽs puta quia statutum dicit, ꝙ stet in banno per decennium a die lati banni. Tunc finitis dictis duobus annis deberet cancellari quia tũc illud tempus ponitur ut species, sic intelligatur de illo, quod statim sequitur, & non de alio, ut l. si usuf. mihi in biẽnium. ff. de usuf. leg. species n. non duplicatur. l. Lucius. §. impuberem. de leg. 2. Si latius uidere uelis, ibi uide.

55 Quinquagesimoquinto† incipiam de aliquibus

bus generalibus ad hanc mãm spectantib. & primo statuto cauetur, ꝙ syndicus uniuscuiusq; villæ debeat denunciare omnia maleficia cõmissa in cõfinib.uillę infra certũ tps sub certa poena. Titius bãnitus fuit offensus in uilla, uult ꝙ syndicus denunciet ptãti.syndicus dicit se non teneri, q̃a ex forma statuti põt impune offendi, quæritur an transacto tpe intra qđ debet denunciari ipse non denuncians inciderit in pœnam, Itẽ est statutũ ꝙ hoĩes de uilla teneant̃ trahere ad rumorẽ, & capere malefactores sub pęna, hoĩes de uilla nõ cœperũt talẽ offendentẽ bannitũ, quæritur an uilla incidat in pœnã statuti, & sic ẽ

56 quinquagesimasexta quæst. † Determinationes harũ duarũ qõ. sunt cõtrariæ, quia in prima syndicus non denuncians tenet̃ ad pœnã l fi.§ diuus.ff.de pub.& ibi ꝑ Bar. Sed uilla nõ capiens talẽ offendentẽ in pęnam non incidit.ff ad Syl.l.3.§.si maritus. & qđ ibi ꝑ Dy. & Bart.& est rõ diuersitatis, quia denunciatio quæ fit a syndico fit ad cognoscendum an illud fit maleficium, uel nõ, q̃ cognõ ad eũ non spectat, sed ad iudicẽ, arg. ff.de nou. op.nun.l.de pup.§.mem.uer. quoties, & ita disputando tenuit Thom de Azo. & incipit eius disputatio. Duo sunt statuta, & ꝑ rõne allegat, q̃a denunciãs est merus executor. & ideo non habet ulterius quęrere.l.1.§.sane. ff.de off.pf.ur.& de cust.reo.l. diuus. Captio autẽ fit ad executionẽ, imò est pars ipsius executionis. Vñ si liquet executionẽ non dr̃e fieri, uilla non exequẽs nõ tenetur.& ita firmat Bar.i iur.supradictis. Facit.ff.ad Turp.l.1.§. 1.ubi ẽt tangit̃. Facit ẽt.q̃a captus in flagrãti crimine põt sine ꝓcessu puniri, ut hr̃ ĩ l.ictus fustiũ.ff.de his q̃ not.inf.& ideo ipsa captura dr̃ fieri ad punitionem non ad cognitionem, merito non cogit̃ uilla ipm capere, maxime cũ ꝑ eo ꝙ scit non esse maleficium, non debeat se exponere periculo quod alias subire dr̃et, ut d.§.si maritus.iũcta.l.1.§.pot eo.titu.

57 Quinquagesimoseptimo q̃rit̃ur. † Quidam erat debitor Titii in centũ. Titius fuit bãnitus, hoc nõ obst.debitor ei soluit. q̃rit̃ an fuerit liberatus. dixit Bart.simplr̃ ꝙ nõ in l.fi.§. fi.de req.re.ꝑ illũ tex.ad l.reos.de solu.respõdet, ꝙ ibi loquitur in reo cõparente non in cõtumace. Sed puto aliter dicendũ, ꝙ aut bona erãt cõfiscata, & uerũ dicit Bar. ibi.n. loq̃t in bãnito de iure cõi cuius bona erãt adnotata, aut adnotari debebant per l.1.cod.titu. Si uero bona non erant publicata non uideo rationem quare ei solui non possit alio non dato.& ideo liberatur debitor soluens creditori.inst.qui.mo.tol.ob.in princ.& § 1.

58 Quinquagesimooctauo † Sciendum est, ꝙ Rayn.disputauit qõnem hñtem duo mẽbra, quorũ unum hic ponam. Aliud ponã in ult. temp. cum de filiis bãniti mortui loquat̃. Statuto cauetur ꝙ bannitus ad rebellionem castri sit in perpetuũ priuatus omni cõmodo ciuitatis, & desinat esse citius, & ꝙ nullus cũ eo cõtrahat sub pęna librarũ mille. Itẽ, ꝙ nullus audeat eũ sociare, uel ĩ domo tenere. Titius cõtraxit cum tali bãnito ob rebellionẽ. eũ associauit, & in domo retinuit, quærit̃ an ueniat puniendus in mille tm̃, an in trib.mil lib.uel quib.pęnis. Et arguit hincinde multũ late, sed succincte referã multis truncatis. Et ꝙ una pœna puniatur, facit q̃a una lex plura hñs capitula unica censet̃ censura. l.ẽt,§. ex causa.ff.de min.de uerb.oblig.l. qđ dr̃. Præterea ẽt si plures leges ĩtelligerent̃, punitus una non puniretur alia.l.senatus.de acc. Secũdo, separatorũ separata rõ est l.fin.de cal. Sed cõtractus & delicta sunt separata, igit̃ pœna imposita cõtractui non intelľr apposita delicto. s. associationi, & retentioni in domo, & sic in mille tm̃ puniatur. Tertio arguit, à uerbis claris.i.non aliter.de leg.3.dicens illa uerba clara esse ex quibus obscuritas non resultat, sed statutum solũ contrahẽti pœnã imponit. Ergo arguit quarto ab actus prãte, q̃a pœna nõ põt esse sine lege, sed lex põt sine pœna.l.si qua pœna.de uerb.sig.ergo nõ reqrit̃ suppletio.ad legem, & sic unica pęna puniatur a liis nõ suppletis. Quinto, a sufficiẽtia unicæ pœnæ in uno del l.sanc.C.de pęn. Sed hic est unũ delictũ, q̃a fecit contra statutũ, ut l.contra legẽ, ergo &c. Sexto arguit, a legis simplicitate quæ in associando, & retinendo simplr̃ loqtur, ergo pœna nõ suppletur.l.1.§. sin aũt.ff. ad Turp. In contrariũ arguit alius sex rõnib. Et primã est, a potentia legis repetitiua ꝑ dictionẽ. Itẽ l.in repet.de leg.3.cũ si. Secunda, a pluralitate delictorũ ad l. Aquil.l.illud.§. fin. & sic plures pęnæ l nuuquã plura. de pri.del. Tertia, ab exclusione immunitatis pœnæ, q̃a qđ fit ad pœnã non operatur immunitatem l.siue hæred.de neg.gest. Et ideo prima pars ponens pœnam nõ arguit reliquis in pa rtib. immunitatẽ. Quarta, a ꝓportione legis spiãlis, & gñalis, quia sic se hẽt generalis ad gene

talem sicut specialis ad specialem.ff.de test.l. 3.§.fi.& C.de ædifi.priua.l.an in totum.cum si.& de admi.tut.l.si duo.Sed,ꝙ in lege cõi, & gñali in principio dr̃ intellr̃ in fine repetitum l.rña.§.pe.ff.de fa.& iu. igno. inst. ad l. Aquil.§.hoc tñ capite.de eden.l.si quis ex argentariis.§.si initium tabularum ergo idẽ in hoc statuti speciali. & sic in aliis capitulis ẽt pœna mille intelligatur repetita.Quinto arguit a grauitatis diuersitate delictorũ, & cõtractuũ,qa grauius debet puniri delinquens quam cõtrahens l.in actionibus de in litẽ iuran.l.non dubium.C.de legi.Sed in hoc statuto ponitur cõtrahens,ergo fortius delinquẽs .s.associans,& retinens. Sexto a durãte quali tale causæ prohibitiuæ,qđ sic ostẽdit.Post delictum durat ẽt uirtus legis pœnalis qa illa perpetua.C.de diuer.rescrip.l.falso ergo licet semel cõtrafecerit,& in pœnam inciderit, nihilominus durante lege cõtrafaciẽdo iterũ in pœnã incidit. Soluit ꝙ imponi debet pœna mille tm̃ determinata, qa contraxit. In aliis aũt non imponeť determinata pœna mille. Quod duabus ꝓbat rõnib.qa illa pœna est cõtra ius cõe.l.si tibi.§.is cuius.ff mãda.de pœnis.l. qdã.in fi.ergo non trahitur ad alia.l.qđ uero.ff.de legi.&quia ĩpositio pœnæ est odiosa,ergo restringenda,ut in regula odia.& sic non hẽt locũ repetitio.allegat.l.talis scriptura.in fi.de leg.1. Sed pro associatione. & retentione in domo punietur extra ordinẽ per tit.de recepta.cum ibi no. & quia ex prædictis satis patet responsum ad cõtraria non iusto,sed remitto ad not.in d.l.nunq̃ plura. & in l.senatus. Et nota hanc decisionem q̃ uult ꝙ licet in statuto imponať in principio uni delicto certa pœna,illa tantũ nõ intelligiť in aliis capitulis inducẽtib. alia delicta repetita, sed remanet in arbitrio iudicis. Pro quo uide qđ habeť ꝑ Bart.in l.3.§.eritq; dñia. ff.ui bo. not.rapt.& in d.l.talis scriptura. de leg.1.

59 Quinquagesimonono † Circa dcm̃ statutum queriť. Quidam attentauit rebellare castrum,& ad actum proximum ꝑuenit, & sic cõtra eum processum fuit,& in bãno fuit positus.Titius cũ eo cõtraxit.Queriť an incidat in pœnam cõtrahẽtis cum bannito ob rebellionem castri uel pro rebellione.& uť ꝙ sic. l.si qs non dicam rapere, cũ materia sua.C.đ epis.& cler.Sed hic contrarium qa aliud est rebellionem fecisse, aliud attẽtasse l.fi.ff.de re. diui.& l.seruorũ.ff.de statu homi.& l.aliud de uerb.sign.Rebellio.n.denotat rem ꝑfctãe l.1.in fin.ff.qđ qsq; iuris. Pro hoc quod not. Cy.in l.is q cum telo.C.ad l.Corn. de sic. ubi dicit,ꝙ statutum qđ est factum cõtra occidentẽ non hẽt locũ in eo q attentauit occidere,licet punitus fuerit eadẽ pœna.Non obs.l. si quis nõ dicã.cũ si.qa licet puniať attẽtas sicut faciens in atrocioribus, nũ tñ punitur eadẽ lege,qa non est idẽ factũ.l.in lege. ff. ad l. Corn.de sic.l.aut facta.§. euentus. ff.de pœnis.& uide in Spec.de acc.§.1. uers.qd si primo.De rebellione aũt in gñe uel de rebellionibus.uide Bart.in l.respic.§.delinquũt. ff.de pœn.& latius in extraua.q sint rebelles.super uerbo,rebellare.& super uerbo,rebellando.

60 Sexagesimo quæritur,†Statuto caueť ꝙ bãnitus possit impune offendi. Altero statuto caueť,ꝙ non possint offendi banniti in festo S.Ioannis,qdam offendit bannitũ in rebus in festo S.Ioãnis Baptistæ.Quæritur an incidat in pœnã statuti. Vel pone ꝙ non est nisi ẽm statutũ. Quæriť an puniať de iure cõi an ex forma statuti.Alb.ubi supra q.111. dicit fuisse determinatum ꝙ solum pœna iuris cõis, & ꝙ pœna statuti locum hẽt in offensione ꝑsonali nõ in reali.Allegat ꝑ hoc.l.1.§.hæc aũt uerba.ff.de his q deie. uel effu. Sed dices tu hoc est cõtra ea quæ dicta sunt supra parte ꝓx.q.55.ubi dr̃,ꝙ statutum intellr̃ de quacũq; offẽsione qđ ẽt dixit Bart.in l. licitatio. § quod illicite,de publica. Sed ride, ꝙ ibi loqtur in statuto affirmatiuo. qđ tanq̃ factũ in fauorem reip. & quorũcunque offendentiũ debet large intelligi.ff.de cond. & demonst.l. hoc genus.Istud uero fuit factum in fauorẽ bannitorũ qbus non debeť tantus fauor, & ideo restringitur. Cũ igitur negatiue loquať restringitur ad offensionẽ personalẽ, ut hic, uel dic,ꝙ ibi tractať de statuto absoluẽte a pœna,ergo extẽdiť hic de condẽnante, ergo restringitur, ut in regula fauorabiliores lib.6.

61 Sexagesimoprimo quæro, † An bannitus de Florentia possit Bononiæ exercere offm̃ ad qđ ibi fuit electus. Ista fuit quæst. Alb. q allegat ubi supra ea.quæst.ꝙ sic.ff. de ori.iu. l.2.§.exactis. & in procemio. digestorũ. hæc aũt tria. & C.de epis. aud.l mathematicos. Allegat in contrariũ,qa sunt infames saltem ĩfamia facti q̃ eo socomitať ubiq; sicut lepra leprosum,ut no.in l.fratres a fratre.ff.đ cõd. indeb. Pro hoc de postu.l.ex ea. C.de dign.l. neque.de reg.iur.c.in familibus. lib.6 Et dr̃,

ꝙ uidit

ꝓ uidit seruari primam partem nisi esset in loco subdito eidem dño. Quo ad primum ui de quę dixi supra in 1. parte huius tpis. q. 48. ubi plene tractaui an sit infamis. Quo ad secundum uide quæ dixi ea. parte. 17. q.

62 Sexagesimosecundo † Statuto cauet, & bãnitus non possit esse de cõsilio ciuitatis. & ꝙ si fuerit assumptus qdqd factum fuerit non ualeat, bãnitus fuit electus ad cõsilium, & in te fuit, & offm exercuit, quęrit an sit remouẽdus, & an ualeant gesta. Hæc qõ fuit Guid. de Suz. & ponit in l. noiationes. C. de appell. & eius effectus refert ꝑ Ioan. And. in tit. de accus. §. sequitur. uers. qd si qs bãnitus suarum additionum. uers. cũ tractauerimus, q tenuit qd debeat ab offõ remoueri ꝑ d. l. nominat. & de appell. l. si costat. & qa factũ cõtra legẽ l. non dubium. C. de legibus. Nec obst. quod gesserit offm, quia ēt tutor post gestionem remouet. l. hæc n §. fin. de suspec. tu. dixi tñ per. cum gesta ualere per l. Barbarius. de off. pręt. de testam. l. 1. de senten l. si arbitri. cum si. Si latius uidere uis, recurre ad notata per Doct. in d. l. Barbarius. Primum procedit nisi bãnitus fuisset admissus in cõsilio tali modo ꝙ cũ eo uideri posset dispensatum ſm l. quidã cõsulebant, de re iud. ad quod faciunt not. per Bart. in l. si is q ꝑ emptore, in eo q in cõsilio fuit admissus ut ciuis, &c. Secundum, intelligo uerum præterq̃ in gestis in sui fauorem, qa in eo cessat ignorãtia quæ facit gesta ualere, ut dictis iuribus, nisi ēt ipse ignorasset ſm quod dicam infra hac ea. parte, q. ult.

63 Sexagesimotertio † Stante statuto ꝙ bannitus non possit eligi ad officia, quæritur, an possit esse ambasiator siue legatus dixit Alb. ubi supra. q. 87. ꝙ non, quia illud officium. C. qui. ex cau. ma. l. 1. Probatur etiam in l. legatus. ff. de legat. & in aliis iuribus.

Cum à modo sequatur tertium tps quod erit post finitum bãnũ, expedit, ut ad ea quæ illud finitũ accedamus. ꝑꝑ qd quærã de pluribus. s. q possint rebannire, qui possint talẽ rebannitionẽ petere, & de forma circa eius petitionẽ, & expeditionẽ. Et icipiẽs à primo.

64 Sexagesimoquarto quæro, † Qui sunt illi q põt bannitos rebannire, ut sic effectiue bannum dicat extinctum. Bar. in l. relegati. ff. de pœnis. dicit ꝑ illum textũ ꝙ solus princeps põt hoc facere, qd intelligit de bannitis à ciuitatibus sub illo principe existentibus, & ideo bannitus in comitatu non põt rebanniri nisi ab ipsa ciuitate cuiuslibet comitatus. In ciuitatibus aũt quę nõ recognoscũt princip ẽ uel ex pace cõstãtiæ, uel ex cõsuetudine põt illud facere cõsiliũ ciuitatis qd totũ populũ repræsentat. l. aliud. §. refertur. ff. de reg. iur & qd no. C. q sit longa cõsuetu. l. 2. & ita tenuit Ray. in l. 1. §. si cõsulto. ff de secun. tab. per l. nihil tã naturale. de reg. iur. & idẽ in aliis qb. ipsum cõsiliũ cõmisisset. Põt. n. statuta facere ut l. oẽs populi. ergo, &c. l. prohibere. §. plane. ff. qd ui aut clam. de quo uide ꝑ Bar. in l. ambitiosa. Et ibi an talis ptãs ueniat in gñali cõcessione arbitrii super bono statu ciuitatis.

65 Sexagesimoquinto quærit, † An ptãs ciuitatis possit rebãnire. Gui. de Suz in suis qõnibus sub lrã. S. terminauit ꝙ sic, qd facit ex eo ꝙ bãnitus malefactores facit capi, ꝑ l. nõ oẽs. §. fin. ff. de re mili. & ad uelle. l. 1. & 2 §. uerba. & C. in qui cau. ser. ꝓ præ. li. ac. l. 1. nisi statutũ aliter se haberet, ut l. oẽs populi. ff. de iusti. & iure. Et idem tenuit Gan. ut refert ēt Alb. ubi supra q. 65. Et allegat ad idem. l. si qs in graui §. utrum. ad Sylla. & C. q ad lib. ꝓcla. non licet l. 2 Bar aũt in distõne tenuit cõtrarium, ut tetigi supra hac eadem parte. q. 6 in fin. q text. in l. 1. in fi. ff. de qõ. Pro qua parte Alb. ꝑdictus alleg. C. de trans. l. præses. l. dist. c. 1. 2. 3. ff. de pœ. l diui. & l. relegati. Et dicit uideri expresse ꝓbari in l. prohibere. §. plane. ff. qd ui aut clam. Et hanc opinionem dicit tenuisse Hugo de fontana. Ipse uero cõcludit ꝙ prima opinio est uera, non existente statuto ꝙ uetet bannitos de banno eximi. Si autẽ tale sit statutum, tenet opin. secundã. Hæc sua opinio parum sapit, qa qñ est statutum, ptãs q iurauit illud seruare non põt cõtra facere. Et si dicis põt ex causa. ut l. fi. quis a tisd. cogan. Rñdet, ꝙ tunc esse uel nõ esse statutum nihil releuat, ut de se patet. Puto autẽ in hoc sic dicẽdum, ꝙ aut statutum in ciuitate dat formam rebannitioni. & illa seruanda est l. cum hi. §. si ꝑtor. ff. de trans. Si uiro statutum formam non tradit, & ptãs est electus cum mero, & mixto imperio, aliquo non excepto. & poterit ꝓ rebannitione banniti legẽ facere seruata forma quã seruare debet in statuto cõdendo. s. uocatis ꝓceribus, &c. ſm qd tradit per gl. Cyn. & Bar. in l. 1. ff. qd q sq; iuris. & ēt per Bart. in l. oẽs populi. q. 1. & hoc modo põt saluari dcm affirmatiuum Guid. cum dicto tñ Alb. qa si esset statutum in contrariũ licet illud posset tolli à populo, nõ tñ.

potest tolli à ptāte, quia non pōt cōtra illud qđ a cōcedente sibi auctoritatem est ordinatum. C. de off. præf. præt. l. normā. & ff. man. l. si hoīem. & ita intelligo qđ not. prędictos in d. l. 1. qđ ēt uoluit Barto. in l. ambit. licet de ptāte non loquatur. Si uero uult facere ꝑ seipm, aut per uiam gr̃e, siue legis, & nō pōt. ut d. l. 1. in fi. de qō. & qđ per Bart. no. in d. l. oēs populi. Si uero per aliquā uiā iustitiæ, ut per uiam res͂ ōnis in integrū ex iuxta cā. Vel ꝑ uiam cognōnis ordinariæ, ut dicam in seq. Et tūc pōt, quia sub iurisdōne, siue arbitrio gn̄erali talia cōtinētur. l. abn̄tē. C. de acc. & in tit. de rest. in integ. Dixit ēt Rayn. ꝙ si ex forma statuti ptās pōt differre bānum ad tp̄s, & illud distulit, ꝙ eius successor pōt illā dilationem reuocare arg. ff. de diuor. l. quod ait. & ibi per eum, qđ mihi non est clarū nisi intelligatur secundum not. in l. fi. ff. de pœ.

66 Sexagesimosexto quæro † Titius comparuit coram ptāte dicens Titium fuisse bannitū, & dr̃ ꝑ multos ꝙ ipse est ille qui cōtinet̃ in banno. Ipse aūt dicit se non esse illum, de quo dictat bannū. Quæro an id possit petere & iudex sic declarare, & si pōt qui sint citandi. In hoc primo qualr̃ hoc posset cōtingere, uide supra in 1. tp̄e, par. 3. q. ult. Et ēt uide q̄ dixi supra parte prox. q. 26. Et dic ꝙ sic, argu. C. de ing. & manu. l. diffam. ff. ad mun. l. de iure. & ita in simili determinat Bart. in constit. qui sint rebelles. in gl. super uer. rebellando, uers. circa primum quæritur. Ad qđ facit qđ ēt ipse tetigit in l. ubicunque. §. interdū. ff. de uen. in poss. mit. Debet autē citare regimina ciuitatis, s̃m not. ꝑ Bart. in cōst. ꝑced. su ꝑ uerbo citata, quæ pūctualiter obseruant̃. Poterit ergo causa cognita declarare illū nō esse illū de quo in bāno dr̃. Et ita iam seruari uidi. Faciūt no. ꝑ Bar. in l. dem. de cōd. & demō. in l. inter stip. de uerb. obl. & in l. diuus. de cus. reo. de quo dixi in parte præced. q. 34.

Viso ergo qui sint illi qui pn̄t rebannire.

67 Quæro sexagesimoseptimo † qui sunt illi q possunt petere, ut bannitus rebāniatur? Dn̄t quidam ꝙ aut ponitur remissio post banni executionem. Et tunc extraneus petere non pōt, sed affinis sic allegant. ff. de pœ. l. in metallum. Si uero petitur ante executionē, tūc pōt quilibet ff. de appel. l. non tm̄. Mihi autē non ur̃ quod illa iura faciant ad propositū, lxe. n. non tm̄, loquitur in appellatione eius qui pœnæ seruus est. l. qui ultimo. ff. de pęn. cum ibi no. & ideo aliter dicendum puto, ꝙ aut petitur remissio banni per uiam gratiæ, & unusquisq; pōt illam petere. & si cōcedat̃ ab hn̄te ptātem ualet remissio. Nihil. n. ob. stat. l. 1. §. usus ff. de procur. quinimo motu proprio fieri posset. Si uero petitur per uiam iustitiæ. tunc puto, ꝙ ipse posset petere, uel ꝑ uiam appellationis, uel nullitatis, uel per uiam supplicationis, uel in integrū restōnis. De quibus modis aliqua dixi supra in 1. tē. par. ult. in plurib. particul. qōnib. Ac ēt quia uelit probare se seruasse illud ꝙ s̃m reformationem eum a bāno eximit. puta se seruisse in exercitu, & si. licet. n. alias sit ei audientia denegata non tn̄ in talibus denegatur. iuxta no. per Innoc. in c. cum inter. de excep. & in c. intelleximus, de iud. & pluries dictum est.

68 Sed tunc sexagesimooctauo quæritur † an talis petitio possit fieri per procuratorem? Et ur̃ ꝙ sic, quia si per se ergo ꝑ procuratorem l. filiusfamilias, de proc. ff. qui pet. tu. l. 2. cum simil. Non. n. disputatur, de crimine, sed solum de processu, colligitur ex not. per Innoc. in c. dudum, de elec. & sic admitti debet procurator. C. ad l. fa. de pla. l. 1. & l. p̄ses. In contrariū ur̃, ꝙ non possit, q̄a in causa appellationis uenit causa nullitatis, & tn̄ non pōt interuenire procurator. Primum patet in l. si expressum, de app. & C. qn̄ pęouo. non est ne. l. 1. s̃m probatur in l. 1. an per alium causa ap. Dicit Bald. ꝙ ubi directe, uel indirecte cognoscitur de crimine, non pōt procurator interuenire, alias sic & ita dicit seruari, ut ipse scribit in l. reos. C. de accus. iuxta fin. qđ uerū est, & ita seruamus, & habet locum quod dcm̄ est in bānito a relegatione supra. Si autē fuisset bannitus in pœna pecuniaria. tunc sine dubio pōt per procuratorē petere. Nec habet obstare, qđ bānitus nō audiatur ex forma statuti in ciuili agēdo, uel defendēdo. & sic uideatur tractari de pęna personali ut l. hi q sanctam. C de apost. q̄a quædā sūt pœnæ afflictiuæ, & de illis loquit̃ mā. l. reos, cū cōc. Quædā sunt pęnæ exclusiuæ, ut est pęna ꝑdicta, & in illis pōt procurator interuenire s̃m Iac. in d. l. hi qui. Præterea illa pœna hr̃et locum post bannū decursum non ante s̃m Bald. in l. seruum quoque. §. publice, de ꝑcur. Aduerte tn̄, quia in tali causa ēt ubi de remissione tractatur debet esse spāle mandatum s̃m Gui. in Spec. de procur. §. 1. uers. sed nunquid media. & Bald. in d. §. pub. & ꝑ Bar.

& Io.

& Ioan.But.in l.non solum.§. fin.ff.de proc. ubi bonus tex.Facit ad ꝓpositum optime l. Pomponius, de ꝓc.& qđ dixit Bart. in cõsil. 84.qđ incipit In causa Vannisgerii, ubi per aliã legem cõsuluit in petitione relaxationis à captura ꝑsonæ ẽt pro causa pecuniaria req ri spãle mandatum. ex quo patet ꝙ ꝑ talem uiam petendi remissionem à banno in iudicio non admitteretur coniuncta persona sine mandato. l. patri. & illud. ff.de mino. & per Doct.in l.sed, & hęc, in prin.de proc.

69 Sexagesimonono. † viso ꝙ quilibet põt ꝑ uiam gratiæ remissionem banni petere. Quæro qa supplicatio debet formari certa.l. ut responsum.C.de transf.& C.ut lit. pen. l.2.quõ poterit extraneus hoc facere cũ scriptura bãni ad eũ non ꝑtineat, & sic non poterit petere sibi edi ff.de ędend.l.quædam.§ ꝑtinere.dic ꝙ scriptura bãni est publica,& ideo det ędi cuicũq; petẽti, maximè qñ bannitus põt à quocũq; offendi, qa uniuscuiusq; ĩterest.ff.de po stu.l.ex ea ſm Bar.in l.2.§.diuus. de iure fisci.

70 Septuagesimo quæro, † Minor.reperiť in banno, non habet curatorem, uult ipsum curatorem petere, ut possit ꝓuidere de sua cancellatione uel de aliis iuris negociis, qriť qs dabit ei curatorem. An iudex loci à quo exulat. An iudex loci in quo permanet. Gui. de Suz.in l. 1. C.ubi tutor.uel cura. pe. dicit ꝙ ꝑꝑ necessitatem licet illud qđ alias non licebat.ff.de of.con.l. una, & ibi conc. sed in proposito ꝑꝑ personæ periculũ imminet necessitas cum illuc ire non possit sine uitæ discrimine, & ideo ille iudex sub quo degit curatorem dabit.Facit.ff.de inter.& rele. l.relegatorum.§.interdicere,& ad muni.l.filii.§.releg.& l.eius qui.§.fin.& ita sequitur Ioan. Andr in add.Spec.in ti.de cura. in prin Rõ decisionis prædicte locũ habet ubi sit bãnitus ꝓ ꝑsona, uel membro, uel tanta quãtitate quę ſm statutum suum sit maior pars suæ substantiæ, uel ꝑꝑ litẽ.ff.de excusa.tut.Sed ubi esset parua quantitas ſm sui quantitatem, iuxta not. in auth.præterea.C.unde uir, & uxor.talis rõ cessaret,& sic nõ hřet locum dispositio. l. qđ dictum.ff.de pac.nisi esset statutum ꝙ impune possit offendi,quia tunc talis timor dispositionem prædictam inducit, ut ubi supra.

71 Septuagesimoprimo † Bannitus expulsus de ciuitate Florentia cũ tota sua prole mortuus est in ciuitate Bononiæ uel alibi recto filio impubere qui habebat oĩa bona sua Florentiæ q non hẽt tutorem testamentarium, uel legitimum,& indiget tutore quæriť qũo, & per quem iudicem sibi cõsulat. Istam. q.disputauit Osber. de Cremona, & eam refert Alb.ubi supra q.90. In qua ꝓlixe procedit succincte referam substantialia, & ꝙ pupillus ut oĩ auxilio destitutus. arguit qa sunt plures species tutelarũ rŕ, testamentaria,legitima, & datiua. Primis duabus cessantibus locus est tertiæ. C. & ff.& in li.inst.in mã tutelarũ, & ab ordine titulorũ. Sed duæ primę cessant, & tertiæ locum non est ut probabo ergo,&c. Probat aũt, qa certa sunt loca, ubi pñt peti tutores,& dari.s.locus originis, & domicilii, & ibi innuiť, saltem à sufficiẽti partium enumeratione, sed ibi non põt dari obstante statuto ergo, &c, qa paria sunt nõ posse fieri de iure l.1 §.ꝙ si nemo. ff. qđ cuiusque uniuer. no.cum si.Item qa iste non est de iurisdõne illius iudicis, ergo ei dare non põt.ff.de tut. & cu.da.ab his.l.ius dandi.iunctis not.in §.relegati. inst. qui. mo.ius pa.po.sol.Item cum non habeat uoluntatem cum ęquiparetur furioso cum non possit ire ad Imperatorẽ uel Romam, maxime ꝑꝑ expensas, & distantiã itineris, & qa non põt sibi cõstituere domicilium.Itẽ qa non põt dici fugitiuus. uť omni auxilio destitutus. Allegat ad prędicta ꝑ ordinem de acq. hæred. l. Pupil. si cer.pet.l.certi cõditio.§.qm.de polli.si quis rem.§.uoto. de tut.& cur. da.ab his l. Pupillo. de ser. expor. l.Titius. In contrarium arguiť primo, quia Pupillus põt suam cõdõnem facere meliorẽ ẽt sine tutore.inst.de aucto. tu.in prin. ita in puncto dř, ꝙ indiget tutore, ergo debet petere posse de iur.om.iud.l.2. cum si. Secundo, si cum tutore litigat põt petere curatorem de tute.l q hẽt. §. si Pupillus, & ille põt dari quocũq; loco, & tp̃e,ut ibi ergo, &c. Tertio, qa põt impetrare iudicem. C. qñ impera. inter Pupil & ui. l 1. Quarto, quia impetrare põt ius annulorũ.ff.de excus.tu.l.cũ ex orõne Quinto, qa iurat, & obligať. ff de ope.lib.l.ut iur.iu.& de lib.cau.l.fin.Sexto, qa fit miles.C. qui testa. fac. pos.l.fin. & per conñs nouum contrahit domiciliũ.C.ubi mi.causa.l.1.Septimo, quia contrahit sponsalia.ff. de spon.in l. in sponsalibus. Octauo, quia petit in iudicio alimẽta à tutore.ff.ubi Pupil.edu.de l.fin. Nono, qa implet,& impedit conditionem.ff.de cõ l.& de l. cõditionib. Pupillus. Decimo qa ad tutores petẽdos Romam uadit. C.de neg.

gest.l 2. Vndecimo, quia ꝑꝑ necessitatē cessat iuris dispō.de off. cōsul.l.1.& ideo ꝑꝑ necessitatem non iudex dat tutorem, de tu.& cu.da ab.his l.ubi absunt.Duodecimo, licet datio tutoris sit mixti imperii tñ fauore pupilli delegatur.ut no.ff.de iu.om.iud.l.1. Decimotertio, quia ꝑꝑ necessitatem interuenit pupillus in iudicio momentaneæ possessionis.C.qui le.per l.fi. Decimoquarto, quia pōt ꝑdere domicilium ꝑꝑ deportationem. ff. de iure.l.si deportati, sed deportari, & relegari pōt, ergo sortitur domicilium ꝑꝑ deportationem ad mu.l. fi.§.releg. & l.eius.§.fi.Decimoquinto, q̃a cōsentit manumissioni ꝑ quā efficitur ciuis, & incola.ff ad munic.l 1. ergo cōcluditur, ꝙ in loco in quo degit pōt sibi tutor dari. Soluendo tenuit pupillo cōsuli posse altero de duob.modis, uel ꝑ translationem facultatis ad alium locū, uel ꝑ electionē domicilii ẜm Azo.in sum.ubi pe. tu. licet Hug. aliter dixerit in cōst.domic de tut.& cor. da. ab hi l.1. q̃a tñ translatio facultatis est difficilis residet in cōstōne domicilii, & ꝙ possit sibi cōstituere domiciliū probat.domiciliū. n. pr̃is de necessitate non sequitur. ad munic. l. assumptio.§.1.& l.filii liber.§.pr̃is, ubi expssum est ꝙ eligere possit ubi uelit, qđ pater, q̃a nō reperitur ei ꝓhibitum ergo ꝑmissum ff.de ꝓb. l. ab ea parte, & ideo arrogatur de cōsilio ꝓpinquorū.ff.de adop.l.2. ꝑꝑ qđ sortitur domicilium. ff.ad mun.l. 1 subdit se credere eū petere posse à iudice Boñ.q̃ adm. ad bo. poss. l fi. dicit ēt ꝙ eps loci uñ est expulsus posset sibi dare ī defectū iudicis secularis. C.de ep.aud.l.si p̄ses,& l.fi. de ann.exc.l.ut ꝑfectius,& ad cōtraria dicit facilr̄ patere īnsū. Inserui hāc propter duo. Primo, propter particularia quæ tangit fieri posse per pupillum sine tutore. Vide tñ q̃ ᷉hn̄r in l.1.ff. de noua. Secundo, ꝑꝑ hoc ultimum dcm̄ ꝑ qđ patet, ꝙ uacante ptāte ubi solus sit qui possit dare tutorē poterit recurri ad epm̄, qđ credo dr̄e intelligi si decuriones non dant illum, pn̄t.n. in l.ubi absunt.de tu.& cur.da.ab his. Pro eo aūt qđ dcm̄ est, supra pupillū sibi cōstituere domicilium.uide Bart.ff.ad mun.l.placet, & quod dixi supra iuxta fi. 44.q.hac ead. par.& pro principali mā qō. uide in l.pup.de tu. & cur.da.ab his,& l. legitimos,in prin. ff. de le. tut.ubi plenè.Sed pone in q. ꝙ talis popillus hr̄et bona alibi non in domicilio originis à quo exulat, sed in alio in quo nullum habet domicilium, quis dabit ei tutorem. Dixit tūc Bart. dari tutorem per iudicem originis, & illam dationem extendi ad bona alibi sita, al legat.l. ꝑꝑ litem.§.licet.ff.de exc.tut.& l.magis puto.§. illud.de re.eo.reprobata gl. l.non solum.§ q̃ testō. de exc.tut.& in l.legitimos, dicit ꝙ talis tutor poterit administrare sine auctoritate iudicis loci in quo sunt bona sita si non habet cōtradictorē, alias illius iudicis reqritur interuentus, ut ibi ꝑ eum. Intelligūt quidam id uerū qñ iudex originis simplr̄ dat tutorē. Si aūt exprimeret se dare ēt ad bona alibi sita, dn̄t non ualere dationem quo ad illa bona. Quedam. n. tacite ueniunt q̃ expssē nocent.l.nonnunq̄, de cond.& dem. cum si. & ita soluunt gl.d. §.qui testō. In proposita igitur q.sit cautus iudex ut simpliciter det pupillo tutorem non expresso, ꝙ extra suam iurisdōnē se intromittat.l.fi.de iuris.om.iud.

Hæc de præambulis ad absolutiones à banno. sed septuagesimosecundo quero. † Ti-
72 tius erat bannitus pluribus bannis, quod fieri potest, vt sæpius dcm̄ est, maximè in 1.tp̄e par.1.an sufficiat sibi una absolutio, an vero habet necesse plures absolutiones hr̄e? Dixit Cyn.in l.si libertam.C.de nup. quòd aut talia banna descendunt ex eodem facto, & tunc sufficit una. Si uero ex diuersis factis descendunt plures absolutiones requiruntur, allegat. ff. ad Turp.l.1. §.si plura.de no.op.nun. l.de pup.§.si plurib. Qñ ex eodem facto descendunt, dixit Bart esse posse, vt quia iudex inqrit uenit syndicus,& denunciat, supuenit pars, & accusat sup oībus, iudex fert sn̄iam cōtra Titiū cōtumacē, de quo per eū in d.§. si plurib. Sed Ray.in d.l.si libertā.dicit ꝙ ēt si ex diuersis factis descendūt sufficit una absolutio si oēs causæ in absolutiones exprimātur alleg.not.extra de sent.excō. c. cum pro causa,& ita ēt tenet Iac.de Are. ī d.l. si libertam. Sed Bart elegantius more suo in hac mā distinxit in d.§.si plurib. quod aut quis petit se absolui a iudice ex mera iustitia ꝑꝑ aliquam causam,& tunc una absolutio gn̄alis nō porrigetur nisi ad causas expressas in petitione. l.licet.C.de iud.& de arb. l.de reb. Qñque petitus uera absolutio ex mera gr̄a, vt à principe, vel à populo ẜm ea quę dixi supra in q. 64. tunc si fuit absolutio gn̄alis sine aliqua partis petitione, vel ēt præcedente petitione gn̄ali, sufficit & porrigitur ad oēs causas. q̃a princeps, vel populos uīr hoc fecisse ex certa

scientia

scientia. C. de abol.l.2. Sed si petens aliquas causas expressit adiecta clausula generali, & tunc fuit tacita aliqua cā grauior expressis, & tunc est uerisimile concedentē si sciuisset nō fuisse concessurum. & iō tūc erit nulla super toto, arg.C.si contra ius.uel utili, pub.l. præscriptione.extra db rescr. c. super literis, & facit cle.non potest, de procur.Si uero fit absolutio a patre ad cuius petitionē fuit datum bannū.De quo dicā infra q.86. & tunc sine dubio sufficit una absolutio gñalis l.emptor.§.Lucius.ff.de pac.& de noua.l.fin. nisi fieret ex cā transactionis, qa tunc refertur ad ea de quib.erat lis.C.de transf.l.si de certa,& l.age.& l.sub ptextu, & hoc cōiter tenēt oēs.

73 Sedtuagesimotertio quæritur ecōtra.†An ex plurib.ex bānitus possit absolui ab uno bāno tm̄? Bar.in d.§.si plurib.proxime allegato dicit, ꝙ si bannum quod remanet est tale, ꝙ facit eum perdere iura ciuitatis suæ ꝓm ea, quæ dixi in l.quidam,de pœnis, & melius dictum fuit supra in i.parte huius tpis, q.5. & tunc in eū nō pōt cadere absolutio ab uno, qa absolutio est redditio beneficiorum ciuitatis.Sed postea cū ab alio banno absoluetur prima absolutio confirmabitur.arg.ff. cōm. præd.l.fi.si uero bannū,qđ remanet non facit eū hostem ciuitatis nil obstat qn unū possit tolli alio remanente.l.fin.C.qui. mod. pi. uel hyp.sol.& l.si quidem.C.de transact. Ista decisio in primo mēbro est periculosa. Si n. ante liberationē ab alio banno caperet posse fieri executio ꝓm eum quod esset iniquum.& ideo dixit Ang.in d.§.si plurib ꝙ imo ēt ubi aliud remanens facit eū hostē ciuitatis pōt uno tali alio remanente nihil allegat. Facit de reg iu.x̄m naturam,& de solu ꝓut qsque. Sicut n.separate dantur, ut dixi supra s.in i. tempore,parte i.q.3 ita pn̄t separate tolli.

74 Septuagesimoquarto.†In ciuitate ordinatum est,ꝙ banniti in pecunia rebanniantur, & quod habeant pro cācellatis,quærit an eo ipso,ꝙ sic ordinatum est sint rebāniti absq; eo ꝙ de facto cācellentur? Dixit Bar.in l. emptos.§.Lucius.ff.de pac.ꝙ aut in reformatione dr̄ ꝙ debeant rebanniri, & tunc nisi de facto rebāniant rebāniti non erunt.C. de sol. l. ind.& quod ibi no.& ff.de pet.hær.l. si quis libertatem.Aut dr̄,ꝙ habeātur ꝓ rebānitis, & tunc absq; cancellatione de facto rebanniti intelligūtur per dcm̄.§.Lucius,& de adim.le. l.nihil,quod sequitur ibi Bal.& alleg.ff. de legat.i.l.hmōi.§.si cui ita.Sed prædictis opponitur,ꝙ aliud est hr̄i pro cancellato,& aliud esse cancellatum de uerb.sig.l.mercis, & qđ ibi siot.Sed illud uerū in his, quæ sunt facti. In his aūt q̄ sunt iuris talia uerba importāt ueritatē l.si maritus.§.leg. & q đ ibi per Bar. ff.de adul.& plenius in l.si is qui pro emptore.de usuc.Si tñ uis, ꝙ in eorū fauorem plenius disponatur,facias, ꝙ reformatio dictet, ꝙ habeantur,& sint rebāniti,& cācellati,& ꝓ legitime cācellatis. Hoc tñ intellige ꝓm ea q̄ dicam infra in seq.tpe parte i.q.2. & etiā 1.

75 Sed circa idē septuagesimoquinto quærit. †Tres erant bāniti in eadem sñia, uirtute reformationis duo debebāt cācellari. Notarius afferens se facere uirtute reformationis cancellauit oēs cum dr̄et tm̄ duos cācellare,quærit an tertius de quo non dictat reformatio dicatur a bāno liberatus, siue exemptus, dic ꝙ nō, qa cancellatio restringitur a cā suæ cācellationis.l.cancel. ff. de his quæ in test. delen.Et ibi ꝑ Bar.in terminis. Et idē dicendum est si unus hñs plura bāna dr̄et ex aliquib.cācellari,& fuerit ex oībus cācellatus eadem rōne. Vide tñ quæ dicam in q.supra prox.alleg.

76 Quæro septuagesimosexto.†Statutum est in ciuitate,ꝙ ad petitionem creditoris possit debitor non comparens pro debito non soluto condemnari in certa quantitate soluenda fisco ꝓm debiti quantitatē,& in dicta quantitate banniri.Titius debitor ad petitionē creditoris fuit bannitus. An ad dicti creditoris petitionē debea de bāno eximi,& cancellari. Dixit Guil.in l.si.ff.de off.proc.Cæs.ꝙ nō ꝑ illum tex.& per l.2.in fin.C.de lib. & eo. lib. Sed Bar.in l.1 §.& post operis.ff de nou.opē. nunc.ubi tex.facit in contrarium. Dixit, ꝙ qñq; bannum cōtinet aliquid tediosum solū fauore creditoris,utputa,ꝙ non audiatur ad ius nisi soluat,& tūc potest tolli simplici conuentione,ar.illius tex. sicut pōt tolli res iudicata,arg.l 4.§.si ex cōuentione.de re iu.& C de exec.rei iu.l.2.Qñq; cōtinet aliquid pœnale præcise,ut si nō soluerit usq; ad Kal soluat tm̄ fisco oōīe pœnæ, uel sit priuatus officiis,&c.Et tunc postq̄ incidit in bannum nō pōt tolli partiū conuentione, quia alteri est ius q̄sitū,ut l.iurisg §.si paciscar.de pac. Sed si in bannum noo incidit, sed adhuc est intra terminū banni tūc ex sola partium uolūtate pōt terminus ꝓrogari, & adueniēte termino ꝓrogato incidit in bannum,nisi soluat,qa ꝓ

rogatio intelligitur facta cum omnibus suis qualitatibus.ff.de iud.l.2.§.si iudex.& uide la tius ibi per eum. Nunc ad ꝓpositum cum in terminis p̄sumat̄ bānū esse decursum, cōstat ꝙ illud ad uoluntatem creditoris cancellari non pōt.In hac tñ ciuitate est statutum,ꝙ ēt post datum bānum, & decursum terminum posset tolli intra certū terminū ꝙ hic seruan dum ēst. Aduertendum tñ ad illud qđ dixit Bar.ꝙ vbi adhuc durat terminus bāni possit fieri ꝓrogatio.& ꝙ aduenięte scđo termino si non soluerit in pœnam appositā in primo termino incidit̄,qa hoc non ur̄ bene dictum. Nā ex tali snīa quasi contrahit̄. l.3. §.licet de pecul.sed in pęnis cōuentionalibus pœna ad iecta in primo termino non ur̄ saltem effecti ue repetita in termino ꝓrogato l.cum stipulatus sim mihi à ꝓculo.de uer. obl. & qđ ibi not.Praeterea talis snīa est cōdōnalis.& ideo non debet cōmitti nisi proprie existat condō sub qua fuit cōcepta.ff.iud.sol.l.si fine.& l.cū apud.Et ideo forte illud eius dcm̄ in hac parte non ꝓcedit.& aut in nullam pœnam incidit,aut incidit in illā aduenięte primo termino,ꝓ cuius declaratione uide q̄ dicā in q. 2.

77 Septuagesimoseptimo quaero,† Circa prae dicta dictat statutum,ꝙ talis bānitus ad petitionē creditoris debeat eximi de bāno absq; eo qđ soluat cōi si fuerit in concordia cū cre ditore.dictus bannitus comparuit coram iu dice,& fecit citari creditorem obtulitq. sepa ratum stari iuri cum eo. Quęrit̄ an debeat cā cellari Alb.ubi supra q.112.dixit ꝙ sic,qa cū ex illis uerbis statuti fiat relatio ad cōcordiā creditoris intellr̄ facta relatio ad arbitrium. Constabat aūt illud debeat intelligi de arbi trio boni uiri.l.haec uēd.ff.de cōtrahē, empt. ff.ꝓ socio.l.si societatem.de fideic.li.l.thais. §.sorore.& l.Labeo. & de operis liberto. l. si libertus iurauerit. Nullus aūt bonus uir arbi trabitur creditorem nolentem stare iuri ut re cto arbitrio,sic habeat̄ ꝓ inde ac si esset in cō cordia,ut dictis iuribus.Facit.ff.de cōd.& de. l.iure ciuili,licet ipse non sic declarat.Sed ad uerte,qa aut bannit̄, qa non soluit debitum liquidum cōtra qđ non poterat opponi exce ptio.& tunc non puto decisionē p̄dictā proce dere.Rectum. n. arbitriū est nolle ꝓ liquido debito litigare l.qdā aestimauerunt.ff.si cert. pet.Si aūt fuit bannitus ꝓ debito cōtra qđ si cōparuisset,potuisset exceptionē opponere. & tunc cōpareat dicēs separatū stare iuri. & tunc aut est talis ꝑsona de qua non obstante prima cōtumacia nulla est suspicio,sed quia diues est,& soluēdo credit̄ ꝙ soluet.& sic suc cūbet,ꝙ sufficiat talis obligatio,arg.l.si pecu niae.in fi.ff.ut in pos.le.q̄ ēt facit ad primum mēbrū.Si uero restat suspicio inducta ꝑ ꝓ cō tumaciā,& isto casu nō puto eū dr̄e eximi de banno nisi ducat secū fideiussorē q ꝓmittat soluere iudicatū,arg.ff q satis.cog.l. fideius. §.fi.l.3.§.fi.ff.de sta.lib.Si uero ꝓ parte est li quidū pro parte nō,pro parte liquida dēt sol uere, pro alia potest litigare ẜm supra dictā distōnem.l.qdam ęstimauerūt.si cer.pet.Pro quo uide not.tex.in l.statu lib rōnē. ff.de sta tu lib.Sed pone,ꝙ fuerit bannitus ad petitio nē multorū creditorū simul.& in eadē accu ssatione gentiū.An debeat cancellari si fuerit ī cōcordia cū maiore parte creditorū dicente statuto ꝙ cācellet̄ si fuerit in cōcordia cū suis creditorib. In hoc aduertendū ꝙ qn̄q; actus in quo requirit̄ cōcordia refert̄ ad plures,ut uniuersos.& tunc dicit Bal.in l.nulli.ꝑ illum text.cum gl ꝙ Federicus tenuit sufficere qđ duae partes faciant.Sed in l.1.de pac.dicit,ꝙ sufficit maior pars,qa in nulla resīdet colle giū.ff.ad muni.l.qđ maior.Sed in l. & suū §. fi.dicit contrariū,ꝙ debet intelligi, & dicam statim.intelligo haec sua dicta ꝙ requirit̄,ꝙ duae partes collegii sint p̄sentes dū tñ maior pars pręsentium faciat.Ad hoc qđ hr̄ in c.ea noscit de his quę fi.à p̄l.sine cōsen.c.Qn̄q;ve ro refert̄ ad plures ut singulos, ut in casu no stro.& tūc puto,& sufficiat,ꝙ sit ī cōcordia cum maiore parte creditorū ẜm formam l.& seruum §.hodie.& l.maiorem.videlicet,ꝙ il li sint citati,& sit seruata illa forma, alias se cus.eo.tit.l.rescriptum.& sic loquit̄ dcm̄ Bal. in §.fi.Et aduerten dum,ꝙ licet non consentiant eodem tꝑe,si tñ omnes consentiant se paratim dr̄ esse secum in concordia.l.fi. cō mu.praedio.ẜm Bald.in d.l.1.de pact.ff.

78 Septuagesimooctauo† Statutum erat in ciuitate ꝙ nullus bannitus posset rebanniri nisi soluat̄ prius certa quantitas camerę apo stolicae,& si secus fieret nō intelligeret̄ rebā nitus.deinde in illa eadem ciuitate illud sta tutū fuit ꝑ nouū statutū annullatū.Quaerit̄ an bannitus q postea rebannit̄ teneat̄ illam quantitatem soluere,adeo ꝙ si non soluit re bānitio nō ualeat?Hanc q.mouet Bal.in l.fi. ff.de pact.& dicit ꝙ fuit de facto Florētiae,& ꝙ uidit in ea ita bene allegati sicut unq̄ uide

rit in

rit in aliqua quæst. & dicit fuisse determinatum ſm statutum non ualere. & sic ſm illam determinationem dictas quãtitas solui dr̃et. Sed aduerte, qa si uera est decisio supra dicta in q.76. anteq̃ ius sit q̃situ possit ꝑ conuetionem tolli fisco. Decisio p̃dicta procedere nõ uꝛ̃. Pro quo facit. l. qui Romæ. §. Flauus Hermes. de uerb. obl. & ff. de ser. expor. l. 1. ꝑ quæ iura dixit ibi Bart. ꝙ si donauit tibi rem hoc acto ꝙ post mortem tuam perueniat ad quã dam ecclesiam illam conuentionẽ de ecclesia potero reuocare. licet ex tali pacto ipso iure q̃raꝛ̃ ius ecclesiæ. l. quoties. C. de dona. q̃ sub modo. In quo tñ moderni uariant, sed illius disputatione omissa q̃ est extra rẽ nostram, rediens ad propositum in quo multa dici possent inclino in hanc sententiã, ꝙ aut talis bãnitus erat rebannitus ante reuocationem illius statuti, & tunc cũ esset ius q̃situm cameræ apostolicæ illud tolli nõ potuit ꝑ statutũ, ꝑ d. l. fi. de pac cũ si. Cũ illud ius camera apostolica ad suum cõmodum esset habitura, nõ ad cõmodum statuentiũ tunc. n. secus esset. l. in causæ. in fi. ff. de ꝓc. cũ sim. & soluere tenebiꝛ̃ illam quãtitatẽ alias de iure cãcellari non poterit. Nec obstat qđ hꝛ̃ extra de iniur. & dam. da. c. in nr̃a qa aliud est qđ sup̃ior tollat inferiori ius ex superioris ꝓuisione q̃sitũ. de quo ibi. & aliud qđ inferior, uel ꝑ id facere possit. l. ille à quo. §. temp. ff. ad Treb. cum si. Si uero fuit rebãnitus post reuocationẽ statuti cũ illud ius nondũ esset q̃situm. & sic potuit reuocari. ut ĩ §. flauius. soluere nõ teneꝛ̃.

79 Septuagesimonono. † Titius erat bãnitus cum saluo, ꝙ si faceret certum qd esset exemptus à banno, uel erat bãnitus simplr̃ sed facta, fuit lex qđ oẽs banniti dr̃ent rebanniri q̃ seruirent duobus mensibus in exercitu suis sumptibus, uel dicebat, ꝙ essent à banno liberati. Titius fecit illud ꝙ erat in saluo, uel seruiuit ĩ exercitu, q̃riꝛ̃ an statim dicaꝛ̃ liberatus à bãno, uel requiraꝛ̃ iudicis declaratio. Vt patet hæc qõ est duplex Constat. n. ꝙ iudex põt in sua sñia apponere uerba illa saluo qđ infra dicam. &c. ut not in l. item Labeo. §. 1. ff. fami. hær. Itẽ ꝑ licet non debeat fere sñiam conditionalẽ, tñ lata sub cõdõne ualet. l. 2. §. bidu ũ. ff. qñ app. sit. Et ideo uidendũ est an statim dicaꝛ̃ bãnitus. Hoc pendet ab eo dicta snsa sit cõditionalis. Et uꝛ̃ ꝙ nõ sit cõditionalis, ut no. ꝑ gl. ĩ l. oblig. fere. §. cõdõ. ff. de act. & oblig. qđ maxime uerum est si illa uerba apposuit post uerbum, bannitus. tunc. n. nõ uꝛ̃, ꝙ aliqd postea addere potuerit, ut l iudex postea. ff. de re iud. Et sic tunc certum sit eum esse bannitum. & hoc tenuit Bart. in d. l. iudex & in l. 1. ad Turp & in l. moris. de pœnis. In cõtrariũ qđ imo sit cõdõnalis. & ꝙ interim non dicatur bãnitus & sic nulla declaratio requiraꝛ̃, ꝓbat sic, Aut dicta sñia quo ad bannidationem habuit uerba suspensiua, & tũc clarũ, ꝙ est cõdõnalis, siue æquiparetꝛ̃ cõtractui siue ultimę uoluntati. l. 2. cum ibi no. ff. de in diem adic Si uero non habuit uerba suspẽsiua. & idem, qa licet in contractib. tunc actus sit purus, & ueniat sub cõdõne resoluẽdus, ut ibi. Tñ in ultimis uoluntatibus secus est, qa semper est cõdõnalis dispõ l. de quibus dieb. §. qdam Titio. de cõd & demon. & l. legatum pure. de adimen. le. cum simil. Constat autẽ sententiã æquiparari ultimis uolũtatib l. nõ est mirũ. ff. dę pig. act. l. si ita fuerit. de manu. test. Et qđ no. q Gui. in l. si eum. §. qui iniuriarum. ff. si qs cau. & ꝑ Bart. in l. centesimis. in fin. de uerb. obl. saltem hoc casu qñ hic est benignior interpretatio, ut in c. si delegatus iudex de off. deleg. lib. 6. Nec ob. ꝙ in sñia quasi cõtrahatur. ut l. 3. §. idem scribit. de pecul. qa omisso examine, an illud an uerũ reo nunq̃ comparente in iudicio, aliud est cõtractus, & aliud est quasi cõtractus. & sic de uno ad aliũ rr̃ argumentatio nõ procedit. ut in ꝓposito patet ex l. ex maleficiis. §. hęres. ad acti. & ob. & l. apud Iul. in fin. qui ex cau. in pos. ea. & qđ ibi ꝑ Bart. Non obst gl. § cõdõ. qa illa gl. non est uera, ut scribit Innoc. in ca. præterea. extra de appel. Nec ob. l. iudex postea. & qđ per illam dixit Bart. quia aut illa uerba sunt apposita in principio, ut qñ dixit saluo qđ infra dicam, & tũc lex illa non ob. ut in d. gl. §. 1. in l. Item Labeo, pro qua uꝛ̃ casus. ff. de consti. pe. l. quidam. Aut fuerũt apposita post uerbũ, bannimus, & idem donec. n. sentẽtia non habeatur pro expedita per iudicem, illa lata non diciꝛ̃. C. de fide instr. l. contractus. in fi. qd quid ergo continetur in illa ante illam clausulam quæ semper apponitur lata data. &c. inesse dꝛ̃ ipsi sentẽtia si cer. pe. l. lecta, ſm Ang. in d. l. iudex. In hoc ultimo non. n. nocet talis præposteratio, quia cum sint omnia in eodẽ actu, intelligũtur ſm ordinẽ iuris, ut ipse idẽ Bart. dixit in illo libello peto cogi, & condẽnari. in l. 1 C. quãdo prouoc. non est neces. & in l. cum prolatis, de re. iur. & cum de rr ẽto

judicis

iudicis cõstet talis ordo non attenditur de so lu.l.nõ.n.& quod Bart.scripsit in l.2.§. prius de vulg.& pup.Intellr̃ ergo d.l.iudex postea, qñ iudex apposuit aliquid postq̃ habuit sententiã pro expedita. & ideo si illa uerba aperirentur post illam clausulam lata data &c. Vera esset Bart. decisio alias non ꝓcedit. & hæc de prima. De quo ẽt tetigi in 1. tꝑe ult. q.4. & uide quæ dixi ubi hoc declaratur in 2. tꝑe par.2.q.21.in fi. Quo aũt ad aliam.s. qñ post bannum ꝑfectum fit reformatio &c. an requiratur declaratio non multum laborabo, licet multa dici possent. Concludo.n. ꝙ aut ipsa reformatio dicit,ꝙ ex tunc, ꝙ seruiet ipso iure, siue ipso facto sit liberatus à banno, & tunc postq̃ seruierit quãtum est in se erit nõ bannitus.adeo ꝙ si agat, & ei opponatur exceptio banni,uel ad bãna res eligatur, & si probando id fecisset non repelletur à iudicio, uel à dignitate. Ita.n.importãt illa uerba ipso iure,siue ipso facto ẽt in cõdemnando, ut dixi,& ibi allegaui iura in 1.tꝑe, par.ult.qõ. ult.& hr̃ ẽt in c.1.de resc.libr. 6. & C.de leg.l. non dubiũ. Valebit ergo eius testm̃ ꝙ faciat ẽm formam statutorũ suæ ciuitatis,qd' ante nõ ualuisset. Poterit ẽt succedere ẽm illa qd' ante nõ fecisset, & sic de sing.Quantum aũt ad alios ut si ante declarationem,uel cãcellationẽ offenderetur. Dicã infra in ult.tꝑe,parte 1.q.2.Si uero illa uerba nõ apponunt, sed simplr̃ dr̃.ut in themate qõnis dcm̃ est. Vr̃ eũ non esset rebannitum, nisi sequatur declaratio,ꝙ id fcm̃ fuerit ẽm doct.Innoc.in c.bo.de æta. & qual. Pro quo facit quod hr̃ in l. eius qui delatorem.ff.de iure fis. & in l.2.§.ꝙ si actor.de iu.cal.& quod scrib. Bal. in c.si uasal. 10.coll.si de feud.fue.contr.ubi ponuntur casus in quibus declaratoria requiritur, sed illis rñdetur quod loquuntur in priuatione iuris. & sic id re odiosa, hic in executione pœnæ. Et sic acquisitione absolutionis & re fauorabili. sed per supra allegata primum dictum vr̃ uerius, ante.n q̃ sit facta declaratio quod id fcm̃ fuerit ẽm doctr.Innoc.incertum est,an sic fcm̃ sit, & ideo id certum esse debet l.iam hoc iure, & l.ita stipul.de uerb.obl.Facit l.1.C.qui & aduer. quos, & qd' tetigi ubi supra. Nec obstat ꝙ lex sit semper certa. l. cũ qdam.§.quod dr̃.ff.de acq. hær. qa illud uerũ quãtum ad sñiam legis,ut dcm̃ est supra quo aũt ad sñiam hoĩs, quæ hic requiritur non est ita,ut ibi.& in l.antiqui.ff. si pars hær.pe.

Sic ergo talis qui seruiuit in exercitu uel qd aliud fecit habet tria tꝑa. unum postq̃ seruiuit ante declarationem, & hoc tꝑe quo ad oẽs,& omnia stantibus uerbis,ut supra repeto ipm̃ bannitum. Nec obst.quod not. ꝑ lo. And.in regula quod qs, l.br.6. ubi dr̃ capl̃m non dubium de sent.excõm.per quod fundat dcm̃ Innoc.loqui in sñia medicinali, quæ difficilius tollitur,q̃ mortalis, quia eius dcm̃ loquitur in soluente id quod continetur in bãno, & sic naturæ ordinariæ ipsius bãni satisfacit.inst.quib.mod.tol. obl.in princ & §.1. merito declaratio non requiritur. sed hic loq mur in eo q aliud pro alio facit, quo casu nõ ita cõtingit liberatio ipso iure sicut qñ soluitur. idẽ l.si cum fundũ. ff. de pac. & quod hr̃ in l.solutũ.§.solutũ.ff de pig. act. Fateor tñ, ꝙ si caperetur talis exceptio impediret executionem, & probato se seruisse ẽm formã statuti relaxari,ꝙ cancellari dr̃et,qa saltem ope exceptionis fiscus excludit ut dcm̃ est. Aliud tp̃s habet post declarationem ante cãcellationẽ. Et quo ad se est rebannitus, quo ad alios dicã ubi supra Aliud post cãcellationẽ. & tũc quo ad oĩa est rebannitus,ut dixi supra q.64.

80 Octuagesimo pone. † Titius fuit bannitus in mille soluenda intra mensem sine diminutione cum esset statutum quod dat beneficiũ quarti.i. ꝙ possint solui tres partes condẽnationis tm̃ fit solutio intra decem dies à die latæ sñiæ. Titius sic bãnitus soluit tres partes,& à toto fuit de libris oĩbus cancellatus. Quæritur, an dicatur legitime cancellatus, ut sic elapso mense amplius nõ dicatur bãnitus.Ista qõ fuit hic de facto, & cõsultum fuit ꝑ totum collegium fuisse licite cancellatum. Ista.n. uerba sine diminutione apposita in sñia beneficiũ statuti auferre non potuerunt l.nemo põt,de leg.1. Præterea qñ aliquid debet solui,& de uoluntate eius cui solui debet fit remissio, intellr̃ impleta cõdõ solutionis ẽt ad pœnæ euitationẽ.ff.de sol.l.solutionis, & ibi ꝑ Bart. Facit.ff.de uerb. obl.l.in exec.§. fi.allegabatur casus,in l.4.§.ait ptor. iuncto. §.soluisse.ff.de reg.iur.Nec obst.l.Mæuius,de cõd.& dem.ubi dr̃ ꝙ implementũ debet fieri in forma specifica, qa de uoluntate eius cui debet fieri implemẽtum ẽt in condõnib. põt solutio alterari.Casus est ẽm unam lect.in l. filium quẽ hñtem. C.fam.erc.l.iure ciuili,de cõd & dem.cũ sim. Pro ista determinatione do casum in l.iusiurandũ à deb. ff.de iureiur.

quod

quod not. ꝑ Bar. in l. Labeo quæ ſeqtur illā.

81 Octuageſimoprimo loquitur. † Dictat ſtatutum, ꝙ ptās ultimis quindecim diebus ſui officii non poſſint aliquem eximere de banno ptās ultimis quindecim diebus pronunciauit Titium bannitum eſſe eximendum de banno. Quæritur an talis pronunciatio ualeat, & quid operetur? Formatur hac qō per Doct. & maxime ꝑ Bal. in l. 1. C. ſi aduer. li. & concluditur per eos, ꝙ ualeat talis pronunciatio. Sicut. n. aliud eſt bona publicare, & aliud pronũciare bona eſſe publicāda. ff pro ſocio. l. cum duob. §. idem rñdet. & quod ibi not. Item ſicut aliud eſt deportare, aliud pronunciare deportandum. l. 1. §. deport. de leg. 3. l. ſi quis filio exhæredato. §. eius qui. ff. iniu. teſt. Item ſicut aliud eſt mittere quem in poſſeſſione, & aliud eſt pronũciare immittendum, ut not. in l. cognō. §. ut bonorũ. ff. de off. eius cui mand. eſt iuriſd. Item ſicut aliud eſt reſtituere, & aliud pronunciare reſtituẽdum. l. fi. ubi, & apud quem. Item ſicut aliud eſt exequi ſniam. & aliud pronũciare illam exequendā, ut hr̃ in l. ab execut. C. quo. appell. non rec. Ita aliud eſt eximere de banno, & aliud pronunciare eximendum eſſe. & ideo ſtatutum quod debet ſtricte intelligi. l. conſtit. ad munic. loquens in eximente non habet locum in pronunciante eximendum l. fina. de calum. & l. ſi uero. §. de uiro. ff. ſol. matr. cum ſim. Valebit ergo pronunciatio, ſed tunc demum habebit effectum ſi ſucceſſor illam exequatur. l. iure noſtro. ff. de teſt. tut. & ideo interim tractabitur ut bannitus, & poterit impune offendi ſm̃ Bald. in d. l. 1. Non obſt. l. procur. C. ubi cau. fiſc. ubi dr̃, ꝙ ſicut procurator fiſci non pōt exigere pœnam, ita non poteſt pronunciare exigendam, quia ibi loquitur qñ non pōt ex carentia iuriſdōnis. Hic autem non carebat iuriſdōne, ſed exercitio ipſius. Nulla enim priuatio iuriſdōnis inducitur, ſed ſolũmodo exercitum impeditur, quod patet, qa poſſet cognoſcere illis quindecim dieb. quod ibi non poterat procurator, ut ibi patet in fi. gl. quæ ponit ibi caſum, & ibi ēt dixi, ex quibus infertur, ꝙ ſi certis officialibus hñtibus largam auctoritatem à populo ſuper bono ſtatu eſt interdictum quod non poſſint rebānire bannitos, poterunt tñ ordinare qualiter debeat rebanniri, banniti aliquid pro bono ſtatu facientes, etiam detrahendo ſolennitatibus antiquis per not. in l. oēs populi. & per dicta iura. & ideo ſi poſtea ſm̃ per eos ordinata illi rebanniuntur, erunt legitime rebanniti. Facit, ꝙ not. per Io. And in cap. 2. de off. uic. in notab. & ita pluries fuit obſeruatum, qñ. ſ. ex iuſta cauſa id fecerunt ff. mand. l. homi nem. Nec obſtat, ꝙ non pñt mutare regimina ciuitatis ꝑ q̃cunq; latā auctoritatē eis cōceſſam, ut no. ꝑ. Bar. in d. l. Lamb. qa nō pro mutatione, ſed pro illius ſtatus regimine, & ſaluatione à toto populo dr̃ fuiſſe ſtatutũ. l. item eorum. §. ſi decur. ff. ꝙ cuiuſque uniuer.

82 Octuageſimoſecundo † Statuto condito à toto populo, & cōcauetur, ꝙ per conſilium ciuitatis nihil poſſit firmari niſi prius per capitaneum proponatur. In illo alio ſtatuto cauetur ꝙ ſi capitaneus proponat de aliquo ꝑ homicidio bānito cācellādo de bāno ipſo iure deſinat eſſe capitaneus. Cōtingit, ꝙ q erat capitaneus propoſuit de aliquo bānito pro homicidio cancellando de bāno, & conciliũ cōfirmabit. Quæritur an ipſa reformatio in cuius probōne q erat capitaneus deliquit uitietur. Hanc qōnem diſputauit Iac. But. Et arguit latiſſime: ꝙ non uitietur. ego uero ut in aliis referam aliqua reſecando plura. Primo ergo, arguit ſic. T ꝑe inchoatæ propōnis capitaneus q propoſuit erat capitaneus, licet ergo poſtea deſinat debet inſpici tps initii, de neg. geſt. l. Pōpon. ff. pro ſoc. l. ſi id quod. §. ſi filius. nō ergo nocet mutatio cōdōnis. Secundo, qñ res utilr̃ inchoatur, licet poſtea inutilis fiat tota utilis iudicat̃. ff. de neg. geſt. l. ſed, an ultra. ff mād. l. q mutuā. §. fi. cũ ſi. Tertio, qa tps conſumationis trahitur ad tps inchoationis. l. ſi filius, de uerb. oblig. cũ conc. Quarto, qa res diiudicatur ſm̃ id, quod potentius operatur l. quæritur. ff. de ſtatu hom & de acqui. re. do. l. quicquid. §. paries. Sed principiũ fuit potentius fine. l. 1. de ord. iud. ergo iudicatur ſm̃ illud facit in auth. quo. opor. in pr. Quinto ex odine delictum præcedit pœnā. C. de pœnis. l. ſancimus. Sed propoſitio eſt delictum, pœna eſt priuatio capitaneatus. & ſic qñ deliquit, quia propoſuit erat capitaneus. ergo tenuit propō, & ſic ualeat reformatio. Arguit. ēt à gñali natura diſpōnis, ut effectus cōſideretur, ut id qđ in cōdōne eſt nō ſit in obligatione l. 1. § item ſi ita. ff. ad l. falcid. ex natura pœnalis diſpoſitionis q̃ actũ non annullat. l. fin. ff. de diuor. quod pœnalis diſpō requirit effectum. l. 1. in fi. ff. quod quiſq; iu. & ꝙ in fauore, & odio concurrentibus inſpicitur

citur fauor.l cum quidam.ff.de lib.& posth. cum simil.in contrariũ arguit,qñ lex puniẽs delictum refertur ad tps non consummatum punit delinquens ex solo principio. Si uero ad tps pfectum,& cõsumatũ spectat pfectio. C.de ser.fugi .l.2.de iurisd. om.iud. l.si qs id qđ.quod si dum proponeret, & qđ quisque iur.l.1 in fi. Sed in nra q. fit relatio ad tps in choatum . dum dicit si capitaneus pponat, ergo eoipso q cępit pponere desint esse capi taneus.Et sic non est uerum capitaneũ ppo suisse,sed inchoasse.ergo ex ipsa lege ipso fa cto insurrexit pœna.l.qd ergo.§.cũ aũt.ff. de his qui not.inf.& l.quamuis.§.si cũ essem.ff. ad uellan.ex quo infert,q non ualet reforma tio,qa quando ex aliquo actu expectatur ef-fectus ante cõsumationẽ nõ põt effectus in-surgere,nec cœpisse prodest.ff.de acq.rerum dom.l.naturalẽ.§.illud.C.de testam.l.ex iper fecto.de leg.3.l.fideiuss.§.1.cum simi.Secun-do arguit,quia res sumit esse per formam,& forma p cõsumationẽ.ad l.falci. l.si is qui.§. qdã.ad exhib.l.Iul.§.quantum.uel §.sed,&si qs,sed ante propositionẽ propositio non hẽt esse nec formã.Ergo non fuit facta a capita-neo,& sic non ualet l.cũ syllaneanũ.C.ad syl la.Tertio,arguit per multa iura ostẽdẽtia qđ qñ ab initio est habilitas si pẽdente explemẽ to superueniat instabilitas actus uitiatur l.pa tre furioso.ff.de his qui sunt uel alie.iur.l.in ter stipul.§.sacra de uerb.obl. & C de testa. l.furiosum.cum si. Quarto,cũ multis tpibus requirit aliqua cõditio personæ si uno tpe il la cõditio desiit actus uitiat l.si alienum. §. in extraneis.de hær.inst. cum simi. Ergo & ui-tietur.Quinto,probat sic. Qñ sic se habent duo,ut effectus surgat ex eo qđ per prius fit, si erit concursus eorũ, non erit uitiũ,alias sic l cũ hic status §.si ambo.de dona. inter uirũ, & uxo Sed reformatio in proposito debebat sumere effectũ a duobus a proposito nec ca pitanei,& deliberatione cõsilii. Et p prius ex eo quod capitaneus pponeret.Si ergo anteq̃ opponat desiit esse capitaneus ergo desiit cõ cursus,& sic erit uitiũ. Inducit sexto q.de pũ cto,ut qñ non apparet qđ pcedat,& quod se quat potius inducatur totius uitiatio. ff. de reb.dub.l.si fuerit.& l.sed & si.de testa.tute.l. duo sunt Titii. Sed hic nõ apparet qđ prius fuerit an propositio,an priuatio,ergo totũ ui tiari debet. Induxit ẽt q ex eodẽ facto nõ se-quit pœna,& pmiũ.de neg.gest.l.siue hæredi

taria.Item qa duorũ cõtrariorũ nõ dr esse ea dem rõ de cap.dimi l.2.§.nemo.& p socio.l. de illo.Item q factũ l. phibente ualere non potest l.nõ dubiũ.ff.de leg Inducit gnale qđ inutile per se alii non põt utilitatem operari. de serui.rust.l qui hẽt.Adducit ẽt l. cum pa-ter.§.libertis.de lega.2.l.iubemus.§. sane.de sacros.ecc.in auth.de non alie.§. qa uero leo nis.ubi actus ex quo quis priuatur nõ ualet. Final consuluit reformationem non tenere maxime tali argõ,quędam effectum expectãt à iure,quia sunt iuris,& de iure. Quædam ef fectum non expectant,qa ius eis non assistit nec de iure sunt.In primis expectat perfectio, & quo ad cõsumationẽ actus,& quo ad iuris effectũ.Et sic inchoata tm uel ẽt terminata si ne iuris assistẽtia nihil sunt l. hac consultissi ma.§.ex imperfecto.C.de testa.de fid.instru. l.contractus.in fi.cũ si.In secundis qñq; expe ctat consumatio , ut quia lex de eo loquens est pteriti,& perfecti tpis,qu od exigit rẽ per-fectam,& ubi delictum est de leuioribus non fingit rem inchoatam esse consumatã, & ita pfectio q̃ exigit ex natura uerbi non supplet à fictione iuris.d.l.1.in fi. qđ quisq; iur.qñq; non expectat cõsumatio.Aut qa lex de eo lo quens non est sub tali uerbo, sed psentis uel præteriti iperfecti cõcepta, ut l.si fugitiui.C. de seru.fug.Et probat hæc dña in l.si quis id qđ.§.q si dum proponeretur.& in d.l.si fugi tiui.in solutione contrarii. de l. postliminii.§. transfugæ.cap. & postil. reuer. Aut quia est de atrocioribus in quibus inchoata fingun-tur à lege consumata l. si qs nõ dicam rapere de episc.& cle.cũ in eis effectus, & assistentia nõ accedit l.reũ qui.C.de adult.Cum ergo in proposito sint duæ leges quarũ una est edita ad delictum,& pœnam. l. illa quæ capitaneũ proponentem punit priuat officio . ut in hac cum prolata sit per uerbum præsentis tpis, & præteriti imperfecti,apparet q ante consu matam propositionem fuit delictum , ut d.l. si fugitiui. & l.si quis id quod.Ergo . & pœna insurgens sine hominis facto,ut d.§.cũ autẽ. est ẽt alia lex quæ disponit de reformatione ex qua apparet,q reformatio de homicida bã nito cancellando non fuit talis, ut debuit. est enim de his quæ a iure ciuili,& municipali ex pectãt,& sortiũtur effectũ.de iustitia,& iure l. ius ciuile. & l.oẽs populi. ergo inchoata,& non perfecta quo ad effectũ iuris hñt pro in fectis , ubi ergo inchoata propositio capita-

neus reliquit satis fuit quo ad pœnam priuationis. & sic tpe quo finiuit propōnem non erat capitaneus, & sic quantum ad legē quæ de forma reformationis loquitur, nihil actū debet intelligi. Finalr r͞ndet ad contraria. & quia patet ex distōne prædicta non insisto. Vides ergo ꝙ talis non intelligetur rebannitus, & sic nō poterit cancellari. Vt tamē ista dubō tollatur solent apponi in reformationibus illa, v3, qđ non possit apponere in consilio. & si ad actum ꝑpōnis peruenerit, uel proponere ceperit ipso facto priuatus intellr. de qua doctrina. uide in l. filiusfam. §. diui. de le. 1. ꝑ Bar. per alios, & maxime Bal. in l. ea lege. C. de cōd. ob cau. & ēt per Bart. in l. si ita quis §. ea lege, de uerb. oblig. & de qōne prædicta in dictis iuribus pauca tāguntur ex decis. ꝑdicta colligit triplex materia. Vna qñ actus cœptus habeatur pro consumato, de qua in iurib. supra all. Et uide quod not. Bart. in l. si is qui. ff. qui. ex cau. ma. ubi tractat qñ executio facta dicatur. Secūda, qñ debet inspici initiū, uel finis. De hoc uide in l. 3. §. Seio. ff. de mi. & ibi latius. Tertia est, de nā uerbi pn̄tis prēteriti imperfecti, & uerbi præteriti perfecti, de qua hr in iuribus superius allegatis, maxime in d. l. 1. quod quisq; iuris. & no. ꝙ in hac disput. Iac. But. ostēdit se fuisse doctorem subtilissimum. & uide quæ no. per Doct. in l. Aretusa. ff. de sta. hom. & tangit Bart. in l. si post mortem. in fin. princ de leg. 1.

83 Octuagesimatertia qō partis erit. †Fuit factum ordinamentum ꝙ oēs banniti cōis exn̄tes in territorio Ducis Mediolani, ꝗ illud territorium exiuerint intra duos menses, & fuerint ad seruiendum cōi in exercitu suis sumptibus per quatuor menses debeant rebanniri. Qui uero non exiuerint intelligantur rebelles, & in perpetuum de banno exire non possint, & omnia eorū bona intelligātur elapsis dictis duob. mensib. confiscata. Titius exn̄s, & habitans in ciuitate Papiæ fuit Florentiæ inquisitus, & fuerant factæ citationes ꝟm formam statuti. Et cum nullus cōpareret iudex posuerat eum in banno, & inter alios bannitos cōis extiterat registratus, quæ oīa, Titius ignorabat. Elapsis duobus mensibus in exercitu cōis fuit facta reassignatio bānitorū ibi seruientium. & cum non esset inuētus Titius eius bona fuerunt incorporata. Ipse aūt id audiens discessit de territorio ducis, & in exercitum uenit. Quæritur an inciderit in pęnam rebellionis, & cōfiscationis bonoꝝ, &c. An uero seruiens per quatuor menses debeat rebānniri? Ista qō habet duo membra principalia. Primum est an dcm̄ bannum potuerit dari contra illum ignorantem. Secundum posito ꝙ dari potuerit, an eius ignorātia sibi prosit. & hoc erit ēt duplex. s. an excusetur à pœna, & sic excusatur, an seruiens habeat statuti beneficium, & sic debeat cancellari. Quo ad primum recurre ad ea quæ dixi in 1. temp. par. 3. qō. 3 ex quibus patet, ꝙ aliqñ pōt dari, & aliqñ non. si ergo in casu nr̄o bānum fuisset inualidum, qō non procederet, qa non esset bannitus. l. 4. § cōdemnatum, de re iud. Oportet ergo ꝓsupponi bannum ualidum, ex quo restat secunda dubō. & licet dubitabiles passus sint, tn̄ cōcludendum est, ꝙ non inciderit in pœnas, supradictas. Certum. n. est, ꝙ statuta pœnalia non ligant ignorantes. l. fin. ff. de decr. ab ord. fac. extra de cōst. c. cog. per Arc. not. 19. dist. c. quod dictis. ēt si talis reformatio fuisset per ciuitatem publice bannita, ut no. in d. c. cogn. Id. n. quod in ciuitate est notorium ligat ibi hn̄tes, non autē exn̄tes extra prouinciam. & ita intellr quo hr in l. si tutor C. de peric. tut. & in l. 2. C. de recep. extra qui matr. acc. poss. c. cum in tua. & probatur ꝟm Ruff. ut refert Arch. ubi supra in l. optimam C. de contrah. & cōmitt. stip & ibi notanter dicit ꝙ illud qđ dr̄ sufficeret qđ quis sit uoce pręconia citatus. Intellr qñ ꝑco mittitur per totam ciuitatem. quo casu dicit neminem excusari, facit auth. qui semel. C. qūo, & qñ iudex, & qđ ibi per Iac. But. Nec obstat si dicatur statutum est ꝑcisum, & lapsi fuerunt duo menses anteq̄ exiret, ergo in pęnam incidit, cum stricte debeat intelligi. l. cōstōnib. ad municip. ēt si durum sit l. prospexit. ff. qui, & à quibus. quia ille terminus non currit, nisi à die scientiæ ēt si dicatur de proxime futuris. Debet n. subaudiri à die scientie ꝟm Bart in cons. 230. quod incipit, Domine Iacobe &c. alleg. l. 3. §. si quis hæredi. ff. de statu lib. & l. si in diem. ff. de condit. & demonst. Sed in hoc Franc. de Are. in l. si cui. ff. de leg. 1. dicit notanter, ꝙ aut dispō demonstrauit initiū tpis, puta quia dixit hinc ad duos menses. Et tūc aut pars ignorauit impedimento iuris, & nō cedit tempus nisi à die scientiæ. l. si quis in graui. §. ult. ff. ad Syll. & facit l. scimus. §. donec de iure delib. ꝟm eum. Potest poni exemplum in proposito, ut quia fuit ordinatum, ꝙ di-

ꝙ dicta reformatio non posset propalari inde ad certũ tp̃s. Si uero ignorauit impedimento facti, ut qa nõ fuit ei notificatũ. Et isto casu tp̃s sic limitatũ currit ignoranti, qa currit ab initio demonstrato, ut ead. l. si cui, & l. qui duos. §. 1. de manumis. testa. ẜm eũ. Pro quo uide. no. tex. cum gl. in l. qui filio impuberi. §. 1. ff. de hæredib. instituen. & idẽ dixit Bart. in cons. 13. quod incipit. Quærit̃ utrum elapso. &c. in 2. uol. & allegauit. l. placet. C. de sacr. san. eccl. & l. iubemus nulli. eo. tit. quæ fuerũt uerba Iac. Butr. Qui ultra prædicta consuluẽdo allegauit auth. hodie. de appell. & de mino. l. Aemilius. Puto tñ quod hoc casu poterit restitui ex iusta ignorãtia. l. 1. in fi. quib. ex cau. maior. & qđ ui aut clã. l. semper. §. hoc interdicto s. ad remissionẽ pœnę. Si uero nõ demõstrauit initiũ, qa nõ dixit hinc, sed dixit intra mensem simpliciter, uel dixit intra duos menses proxime uẽturos. & tunc intelligit̃. s. à die scientiæ, arg C. de appel. auth. hodie. & qđ ibi not. & de statu lib. l. 3 §. si quis hæredi. quia anteq̃ sciat non ur̃ posse petere. l. annus. de cal. Plus. n. dixit Old. in cons. 138. qđ non simpliciter currit à die scientiæ, sed cum põt actus ille in exercitium deduci. ff. de iure dotium. l. tali. & d. §. si quis hæredi. & d. l. si in diem. qđ est ualde no. & utile ad multa. ex qua distõne colligitur decisio supra dicta inspecto themate qđ in pœnam non inciderit. Pro quo facit. ff. de administra. tut. l. quidã decedens. §. fi. & de his q no. infa. l. gño & sic restat uidendum an si seruiuit per quatuor menses cõi debeat rebãniri. ista qõ est fortior qa licet in pœnis euitandis excuset ignorantia, & similiter in grauaminibus. ut dictũ est supra tñ in lucris nõ est ita l. si is. §. si seruus. de acq. re. domi. & quod dixi supra hoc eodẽ tp̃e, par. 2. q. 22. & 24. Magis. n. succurrit̃ primo q̃ secundo l. fi. C. de cõd. Item quia dicta supra locũ hñt in eo qui ignorat ordinamentum. hic autẽ p̃supponit̃ quod ignoret se esse in ordinamento comprehensum, & sic ignoret qualitatẽ suę p̃sonæ q̃ nõ solet tribuere beneficiũ. l. tametsi. ff. ad maced. l fi. ff. p̃suo. & sic uideat̃ cõcludi dr̃e, ꝙ licet excuset̃ à pœna quodcunq; ignorauerit. Si tñ intra duos mẽses à die scientiæ seruierit. ut supra nõ tñ debet p̃miũ cãcellationis cõsequi per iura p̃dicta. Quod uerũ erit si illi quatuor menses fuerint electi, ut tp̃s speciale, puta in obsidione alicuius loci, p̃p quam causam illa reformatio facta fuerit, tunc. n. cum amplius illud speciale tp̃s non possit suppleri. ff. de usufr. lega. l. usufr. mihi in biennium rebanniri non debebit. Si uero illud tp̃s fuerit adiectum in gñe, puta qa si cõsiderauerit statutũ de quocunque tp̃e durante guerra, tunc debeat rebanniri p̃ iura p̃dicta quę omni modo ignoranti tp̃s currere non permittunt. Nec obst. qđ dictum fuit supra per. §. si seruus. quia aut qs tp̃e quo seruisset cõi ignorasset se esse bãnitũ, & sic non ut bannitus seruisset, & tunc non dr̃et rebãniri vt ibi, & l. 2 ff. cõd. & dem. Sed si tp̃s quo seruit scit se bannitum, & ut bãnitus seruit, cum ei ignoranti tp̃s gñaliter traditũ non cucurrerit, ut supra est ostẽsum hr̃e debebit statuti beneficiũ quod est latissime interpretandũ ff. de const. prin. l. fi. cũ si.

Post operis expeditionẽ superuenit mihi notitia duarũ q̃onum. Old. quas per alios tactas aut relatas. nõ iuueni, quæ licet alibi decentius ante locatæ fuissent, tñ cũ de fauoribus bannitorũ ẽt tractent, & qa fuisset plurima quotarum mutatio necessario huic loco quasi oportune locantur. & prima est in qua

84 cõsuluit. & ideo 84. q̃rit̃ †Titius fuit bãnitus pro p̃ditione ciuitatis p̃p quod ex forma statuti ipse, & filii erãt bãniti. Post bãnũ Titius suscepit filiũ noĩe Caiũ, q Caius patre mortuo reuersus fuit ad ciuitatem de qua pr̃ fuerat bãnitus. & ibi stetit longo tp̃e sicut ciuis existẽs de cõsilio, equũ tenẽs, et oĩa alia faciẽs q̃ alii ciues, faciunt. & dũ ista sic se hñent uenit ad rixam cũ Sẽpronio de qua rixa facta est pax corã p̃tãte ciuitatis post quã pacẽ Sẽpronius eum interfecit, & aufugit. P̃tãs fecit eũ citari. & quia non uenit ex uigore arbitrii qđ habebat bãniuit eũ. Nũc corã successore p̃tãtis prædicti petitur reuocari p̃dicta sñia banni lati contra Sempronium. & dr̃ quod licitum fuit ei impune occidere dc̃m. Caium, qa bannitus erat ex forma statuti, de quo supra mentio facta est. Quærit̃ an possit dicta sñia reuocari. Et primo uidet̃. ꝙ non ex uigore publicæ auctoritatis, quia ipse Caius habebatur ut alii ciues. Ne ergo sub eius p̃textu decipiatur idẽ debet de ipso sicut de aliis ciuibus iudicari. arg. C. de his qui ue. æta. imp. l. 1. & cum cõem cum aliis uitam duceret eandẽ sentire debet in legibus disciplinam, ut text. ibi legit̃, extra de statu mona. c. recolentes, & cũ eadẽ particula experiret̃ iura quoq; eadẽ sibi uẽdicare debet. ff. de bo. pos. ex testa. mil l. unica.

l.unica.circa princ & cũ par similisq; militia sit iustum, uř eisdẽ priuilegiis gloriari. C. de proxi.sacra.lar.& rerũ priua.l. iubemus. Secundo facilius pœna remittit quam priuilegiũ auferat, eo qđ unũ est fauoris, & grę, alterũ uero supplicii,& pœnę.ff.de const. prin. l.beneficiũ.de lib.& posth.l. cũ q dã.de pęnis. l.interpretatione. Sed habitus in cõi contrarius ueritati tollit priuilegium. ff. ad Maced. l si quis patrem,& loca.& cõd.l.si quis ignorans.Imò ẽt aliqñ facit cessare ius cõe. ff. de iniur.l.item apud.§.si quis uirginem,de iure fis.l.sed,& si accepto.ergo multo fortius tollit pœnam siue supplicium ex banno inflictũ. Tertio, sicut subsistentia ueritatis actu aliquem reddit illicitum,ita,& opinio cõis q̃q̃ sit ueritati cõtraria, sicut ergo si uere bannitũ non fuisset licitũ occidere, sic nec qñ uere erat bannitus cõi opinione in contrarium se habente,ut probatur aperte.ff.de acq. hær. l. cum quidam.in uers.quod si ipse, & in eo. ti. l.uentre,& ibi not. Quarto nonne rñ cõis est ꝙ error publicus facit ius,ut inst.de testa. §. testes.ff.de off.præt.l.Barb.C.de testa.l. 1. ff. de suppel.lega.l.3.in fi.Faciat ergo hoc casu error publicus. quo credebatur filius Titii non bannitis ius. s.tam fauorabile, tã benignũ.s.ut impune occidi non possit, sicut nec alii ciues, talis nãq; error immutat aliqñ statum alicuius. Nã de seruo ciuiliũ actuũ non capace liberũ facit,& actuũ ciuiliũ capacẽ,ut ad literã legis.C.de lati.lib. tol.l. una. §. sed, & qui dñi, sic ergo hic de bannito faciat non bannitum. Dico ergo ego Old. de ponte de Laude ll.doctor salua semꝑ ueritate, qđ successor ptãtis dictam sñiam reuocare non poterit,& hoc præter iã dicta tripliciter rõne, & prima si aliqs pulset legatũ hostiũ, tradit hostib. ut seruus eorũ fiat,ff.de legatio.l.ult.Pone ergo ꝙ talis pulsans, & hostibus traditus reuertitur ad nos,si nõ recipitur à nobis non recuperat iura ciuitatis postliminii iure si uero recipitur ea recuperat.Sic ergo in ꝓposito cũ hic bãnitus rediẽs receptus fuit, & in omnibus tractatus ut ciuis,iura aliorũ ciuiũ habeat,ut legitur.ff.de c.& postli.reuer.l.3.§.fin. Secunda est talis.Talis bãnitus non põt, censeri deterioris cõdõnis quam hostis, imò hostis proprie dř.ff.de cap. dimi.l.amissione. §. q deficiunt, & ad l. Corn de sic.l.3.ult & de re mil.l. proditores. Tñ si ei pax sit promissa seruanda est.23.q.1.noli.& 22.q.4.innocens, & qui non seruat capite puniendus est. ff.de re mil.l.ult § fi.licet ergo potuisset occidi ex forma statuti, non tñ ꝑ eum qui cum eo pacem fecerat. Tertio, & ultimo dato, quòd sñia banni fuisset iniqua,fuit tñ cõtra ius litigatoris tm̃ lata,& sic non posset successor eã rescindere. C.sent. rescindi. non posse l. 1. & qñ pro.non est necess.l.1.etiam si hoc statutũ qđ faciebat eũ bannitũ fuerit corã bannien te allegatum, quia ꝑꝑ probabiles dubitationes superiores, & alias non putauit causam illo statuto iuuari.ff.de re iud. l. præses, & l. cũ prolatis. ubi est casus. Hæc Oldr. Si recte cõsideras ipse proposuit talem filium etiã post ea natũ ex uerbis ipsius statuti ex sua persona intelligi b nn tũ, imò esse bannitũ, & sic non contradicit his quæ dixi supra in 1. tpe parte 1.q.ult.nec quæ dicam infra in ult. tẽp. parte 2.q.14.Id aũt ꝙ dixit eum qui pacẽ fecerat nõ potuisse impune occidere bannitũ nõ est ꝑ oĩa cõtrariũ ei qđ ipse in sua disputatione quæ incipit Titius fecit pacẽ, conclusit.s.facientẽ pacẽ non obstãte pace potuisse offendere bannitũ, quia in hoc themate erat bannitis tꝑe pacis, in illo fuit bannitus postea.In hoc tñ recurre ad ea q̃ dixi supra hac eadem parte q.51.52.& 53.& ex hac decisione collige duo notanda. Primum ꝙ ꝑ actus publicos quos bannitus facit intellř rebanniri.Secundo,ꝙ sñia lata cõtra offendentẽ bannitũ ualet.Quo ad primũ aduerte, ꝙ id põt esse uerum, nisi qñ ad actum rebannitionis requiruntur aliæ solẽnitates,tunc.n.illis non seruatis in publicis actibus sicut non ualeret expresse rebannito, ita non ualeret tacita l. qui ad certũ. ff. loca. puto tñ ꝙ licet non intelligatur rebãnitus nihilominus offendi nõ poterit. Illud.n.statutum tolli põt alia solẽnitate ab alio statuto requisita,ut in mã.l. omnes populi,& l.si qs in principio testamenti, de leg.3.Licet ergo tunc non intelligatur rebannitus non tñ poterit offendi, cum qualitas hostis sublata sit ꝑ eius receptionẽ ad actus publicos de qua supra. Si aũt actus publici fierẽt corã toto populo ad parlamentũ uocato, ut fit in introitu dñorũ, & priorũ & ẽt in introitu uexillorũ societatis in ciuitate Florẽtiæ.dicerẽ tũc intelligi rebannitũ Caiũ, de quo supra.Prȩsumeretur. n. scisse populũ oĩa q̃ in suis legibus cõtinẽtur, & sic cõtra illas in totum dispensare.C.de testa.l. omniũ, & l. quidam consulebat. ff. de re iud. &

quod

quod hr in d. l.si quis in principio testamẽti. Vis.n. cõis publici erroris inducta à populo qui potest maxime per uiam parlamenti facta à consiliis quæ illum repñtant, ut l. aliud §. refertur, & ibi not. ff. de reg. iur. & C. quæ sit lon. consu super rub. reuocare, & sic faciendo intellr reuocare, ut hr in l. 2. C. de decre. dec. & qđ not. in l. ita tñ. in princ. ff. ad Treb. iũcta. l. de quib. in fi. cũ sua materia. ff. de leg. ẽm quam intellr hæc decisio, ut patet ex themate & ita fuit in legibus siue statutis loquẽtibus de consortibus epi Florentini iudicatũ per totum collegium Florentinum. Quo ad ẽm uide quæ dixi supra hac ead. par. q. 3. Et considera, ꝙ hic non fuisset lata sententia ad petitionem banniti agentis, sed alterius accusantis, uel ipsius iudicis inquirentis pro iniuria facta bannito, & in ꝓcessu nõ expresso, licet fuerit exceptum. Id aũt quod ultimo dr tale bannum reuocari nõ posse tempora per ea quæ dixi in primo tempore, parte ult. qõ.

85 Altera qõ, & sic. 85. subt hoc themate formata erat. Duo sunt statuta in ciuitate Paduæ. Vnum per qđ cauetur, ꝙ quicunq; fuerit bannitus de maleficio, pñtando alium bãnitum de simili maleficio liberetur, & eximatur à banno. Aliud quod quicunq; fuerit bãnitus de maleficio in ciuitate Vicentiæ intra octo dies banniatur, & in libro bannitorũ ponatur in ciuitate Paduæ eisdem modis, & cõditionibus, & formis quibus bãnitus fuerit in ciuitate Vicentiæ. Accidit, ꝙ Titius cõmisit maleficium in ciuitate Vicentiæ, & de maleficio est ibi bãnitus, & ex forma secundi statuti bannitus est silr in ciuitate Paduæ reperitis uerbis secundi statuti in ipso banno. Qui Titius bannitus pñtat Paduæ alium bannitũ de simili maleficio, & vult liberari à bãno ciuitatis Paduæ uirtute primi statuti, licet hoc non posset in ciuitate Vicentiæ. Quæritur an hoc possit de iure petere, & sic an debeat liberari. Et dicta Old. ĩ hac q. multum diffuse prosequitur, sed multis omissis, & maxime rñsionibus ad argumenta facta hinc inde referã truncate eius intentionẽ, & primo ad negatiuam, qñ unus locus adiicitur alteri naturam eius cui adiicitur assumit, arg. ff. de pub. l. si ego. §. si tñ. de usufr. l. si Titio. §. 1. & de pac. do. l. inter socerũ. §. cum inter. Sed ciuitas Paduæ adiicitur Vicẽtiæ à qua per prius Titius erat bannitus. ar. ff. de senato. l. pen. & de exercit. l. si cum. §. 1. ergo ex loco Vicentiæ ubi non liberatur debet iudicari. Secundo sic, bãnum Paduæ fuit datum ꝑꝑ bannum Vicentię, & licet fuerit ex interuallo ꝑꝑ necessitatem apparentem, tñ intellr simul datum, arg. ff. si pars hær. pet. l. antiq. de mil. test. qrebatur, de hære. inst. l. hæredes palam. §. fin. ergo licet tollatur ẽm durat primum, quia talium quorũ unum ꝑꝑ aliud est ademptum uirtute ꝑ manẽtis perdurat. ff. de lib. & posth. l. si ita §. 1. & arg. ff. ad carbo l. 3. §. ibidẽ. Tertio, snĩa est lex. ff. de iust. & iu. l. pen. & apparet ex æquiparatione ad ultimum uoluntatem. ff. de manu. l. seruus. de pig. actio. l. non est mirum. iuncto in auth. de nup. §. disponat. Sed ex diuersitate locorũ effectus legis non uariatur. C. de usuc. trans. l. ult. & de temp. in in teg. rest. l fin. ergo nec effectus snĩæ, & ideo sicut Vicentiæ nõ liberaretur, ita nec Paduę, facit ff. de postu. l. ex ea, & qđ ibi no. Quarto, quia bannum translatum non debet immutari ex loco ad quem est translatũ. C. de his q in prio. cre. lo. suc l. 1. de noua. l. aliam. de admi. leg. l. legatum. cum si. Et sic remanente qualitate banni ex loco Vicentiæ eximi non poterit. Quintum bannum latum Paduæ dr ortum Vicentiæ. ff. quod ui, aut clam. l. nam origo. ergo sequitur, ꝙ in exceptione ille locus attenditur. ff. de edict. l. si fundus, de usur. l. 1. ergo quia Vicentiæ non liberatur, ita nec Paduę. Sexto, dicta banna sunt eiusdẽ formę. ergo, & eiusdem subę. ff. ad exib. l. Iul. §. se & si qs. ff. de auro, & arg. leg. l. Seia. & de uer sig. l. mul §. 1. & sic esse debent eiusdem uitę ad l. falc. l. qui quadringenta. §. quid ergo, & de serui. rust. præd. l. una est uia, bãnum Vicẽtiæ durat, & uiuit, ergo & Paduæ, & maxime qa fortior est actus obligationem cõseruans, quam extinguens C. de duoq. re. l. fi. Vltimo ab adæquatione facta de bannis, & sic eisdem uitæ debent esse. C. de inoff. don. l. fi. In cõtrarium arguit septẽ aliis modis quos silr decurtabo. primo, à natura super addit q̃ est ut suis cõdõnib. & qualitatibus ꝓpriis iudicet. C. si plu. una sen. l. 1. & 2. & ff. mand. l. si mand. §. Paulus, de cõst. pec. l. item illa. §. 1. bãnũ uero Paduæ supadditur banno Vicentiæ, ergo debet suis qualitatib. iudicari, & sic Titius liberari debet. Secũdo, obligatio ex bãno, & eius dissolo sunt diuersa qnimò, & cõtraria, ergo dispõ sup uno nõ trahit ad aliud l. si uero. §. de uiro sol. mat. & si à pa. qs fue. manu. l. pr. cũ si. & sic dissolo q̃ sit Paduæ remanet ĩ suo

statuto

ſtatuto.l.oēs populi.Tertio,licet plures leges ꝓdeant a diuerſis circa eaſdē ꝑſonas ēt eundem effectū dirigentes,nō tñ ſunt eiuſdē uitę,ſed unaquæq; durat ſm nām ſuam inſitā producenti, ut patet in bonorū poſſeſſione de iure ꝑterio, & aditione de iure ciuili,inſt. de bo.poſ.§.aliqñ.de bon.poſ.ſm tab.l.hi q. & C.de iure delib.l.licet.& q admit.ad bon. poſ l.2.& de ſucceſ.edic.l. 1.§. largius. cū ſi. In ꝓpoſito ergo bannū Vicētiæ duret perpetuo,& Paduæ tollat̄ pręſentatione alterius bāniti.Quarto,extēſio unius loci ad aliū intelligit̄ ſm quid nō quo ad oīa.C. de ſacroſ. eccl.l.omni.de præ.urb.cōſtat.l. 1.tit. 11.& not.de leg.l princeps Sic ergo, & tunc extēſio bāni de Vicentia ad Paduā fiat ſm quid, ne unico uerbo ſtatutū Paduæ uideat̄ tollere ſuas leges ꝓprias. C.de inoff. teſt. l ſi qñ. & extra de ſepul.c.certificari. Quinto,pęna debet eſſe ꝓportionata delicto. C.de epiſco & cler.l.ſi quenq̄ de hær.l quicunque. ꝓlixitas in duratione dr̄ magnitudo pœnæ, de pœn. l.aut dānum. §. inter eos. plus aūt eſt delinquere in aliquē immediate ad l.Iul.maieſt.l. Iul de capt. & poſtil.re. l. ſiqs ingenuā. Sed ſi bānum datum Paduæ pro delicto cōmiſſo Paduæ tollitur ꝑſentatione, & ſic minus durat fortius tolli debet aliud datum ꝑ ꝑ delictum cōmiſſum Vicētiæ, q͂a quo ad ciuitatē Paduæ lōge minus delictū eſt.Sexto,uariatio loci plerūque inducit diuerſitatē quo ad exēptionē ab onere.ff.de exc. tut. l. ſed milites. §.ignominiæ.ff.de re mil.l.milites.§. miſſionū.& patet.C.q nu.lib.l.1. non ergo mirum ſi diuerſimode eximit̄ quis a banno Paduæ q̄ Vicētiæ.Septimo redhibitoria, & quanto minoris ab eodē inductæ ſunt.ſ.a ꝑtore.ff.đ ędic.l.1.§.1.& l.qđ ſi nolit.§.ſi plures.& l.ędiles.&aliqñ utriuſq; idem eſt effectus. ff. de ædil.edic.l.bouē,§.aliqñ.& ſnīa lata ſuꝑ una parit exceptionē rei iud in alia.ff.de excep. rei iud.l.ſi is q hęres.§.1.Sed una tollit̄ anno. Alia lex menſibus de ædil.edic.l.ſciendū.§.ſi. Ergo fortius in ꝓpoſito cū non ab eo. ſed a diuerſis banna procedant.His rōnibus factis licet ꝓlixius facit ipſe Old.rñſiones ad utriuſque partis argumenta. Et illis poſitis concludit ut ſequitur.His ſic decurſis ſubiicio ſolutionē quę mihi uerior eſſe uꝫ.Et credo ſimpliciter dicente ſtatuto, ꝙ qui eſt bannitus Vicentiæ,banniatur & Paduæ. Et ſic ſit factum iſto caſu præſentando alium bannitū liberaretur a banno ciuitatis Paduæ ſm formam primi ſtatuti ſuperius allegati. Et hæc ꝑ allegata pro hāc parte, & maxime, q͂a qñ uni ꝑ ꝑ delictum non in ſe,ſed in alium commiſſum cōpetit actio, ita ꝙ ēt nihilominus cōpetit principali.Et ſic utrique unaquæque actio ſuam legē habet, & ſuū proprium ſortitur effectum,& ſuū diſſoluendi modum,& faciliorem principali ſicut ſi fiat iniuria filio cōpetit actio filio,& patri ff.de proc. l.nō ſolū.§.ſi pater.& de iniur.l.ꝓpater,cū ſimi & tñ non erit eadem exiſtimatio utriuſq; actionis,ſed unaquæq; habebit propriā ſm cōdōnem eius ꝑſonæ cui cōpetit.ſic dico, ꝙ & ſi ꝑ ꝑ maleficium,& in uno loco cōmiſſum in duobus locis quis banniatur unūquodq; bānum ſm nām loci ſui proprii iudicabit̄. ff.de iniur.l.ſeruo.§.ult.& l.ſeq.Et q͂a identitas,& unitas ſnīæ ex qua diuerſę pœnæ ſequuntur nō arguunt identitatem durationis in pęnis ſicut in ſnīa relegationis ad tēpus, habet.n. in ſe pœnam quam uerbum ſonat. ſ. relegationem, & aliam.ſ. remotionem ab ordine decurionatus amiſſi.ff.de decurio.l.2. Et ad tempus ab ordine decurionum redditus eſt inhabilis ad honorem, & tñ finito tꝑe principalis pœnæ i.amotionis ab ordine, non finitur inhabilitas ad nouos honores, ſed tanto tꝑe expectat quanto fuit in pœna. ff. ad mun.l.ordine.& de decurio.l.ad tps ex quib. apparet ꝙ pęna acceſſoria non cōmenſuratur ex tꝑe principalis, ſed habet per ſe propriam in legē ſm quā finit̄, & durat. Verum q͂a in themate nr̄o in ſtatuto fuit ultra proceſſum,& dcm̄ ꝙ banniat̄ eiſdē modis,& cōdōnibus.&c. Contrariū credo de ſtricto iure ꝑ ꝑ uirtutem prædictorū. modus nanque dr̄ a moderor moderaris,& dr̄ moderamentum ſiue temperamentum rei cui adiicitur.ff. ad leg.falci.l 1.& inſtit.eo.in princ.& ff.de dona.cau.mortis.l.quod conditionis & ibi no. & de ſerui.l. ſeruitutes.§.modus. Temperamētum uero obligationis duo reſpicit.ſ. ius creditoris.& eius qđ pōt ſolui reſpectu debitoris,& hoc uult dicere lex de acti. & obl. l. obligationū fere §.modus. Poſito n.ibi obligationis modo ꝑ eum exēplum alternatiuæ obligationis. ꝑ exēplū alternatiuæ obligationis ſtatim ſubdit rōnem quare illa obligatio dr̄ ſub modo. Nam alterius ſolutio, &c. Et ſic moderatur ſolutio reſpectu creditoris. Cum igit̄ debeat eſſe idē modus bāni dati in

ciuitate Paduæ, qui est banni dati in ciuitate Vicentiæ. opportet idem esse in petitione, & solutione, sed in ciuitate Vicentiæ non est pũtatio banniti in solutione, ergo nec Paduæ. Item hoc nomen cõdõ, interdum dicit obligationis suspensionem per adiectionem uel subintellũm alicuius extrinseci execati. ff. de cõd. & demonst. l. legatũ, & l. aliqñ, de uer. obl. l. interdum, & de uerb. sign. l. cedere. Interdum dicit ius personæ competens, siue p̃sentem statum alicuius rei. ff. de ꝓcur. l. ign. de reg. iur. l. nõ solum, & l. melior, & de test. manu. l. Mæuia. De primo modo intelligẽdi cum dicit suspensionem nõ ur̃ statutum dr̃e intelligi, eo quod appellatione iuris non est ẽm legem. ff. qñ appell. sit. l. 1. §. biduũ, & uerbum hñs duas sigñones prolatũ à lege, eam sigñonem assumit quæ est ẽm legem, non eã quæ p̃ter. C. de instit. & substit. l. gñalr̃, & de op. lib. l. qui libert. §. fin. ergo ẽm ultimũ modum. Itaq; æqua debet esse cõdõ bãniti in ciuitate Paduæ cũ bãnito in ciuitate Vicẽtiæ, sed hoc non esset si se posset liberare Paduæ ꝑ repũtationem banniti, cum Vicentiæ hoc non possit, imò esset melior cõdõ Paduę, q̃ Vicentiæ, sicut est melior cõdõ dñi quo ignorante seruus delinquit, quia liberatur dando eum pro noxa, q̃ eius, quo sciente delinquit, quia necesse habet damnum emendare. ff. de noxa. l. si plurium seruus delinquerit, & de usufruct. l. cum fructuarius, & l. seq. præterea sicut facultas, & difficultas dissolutionis obligationis facit obligationem esse melioris cõditionis, uel deterioris, ita facultas dissolutionis banni facit alicubi bannum est melioris condõnis alibi deterioris. Sed hoc non debet esse in proposito, immò debet esse eiusdem condõnis utrobique, ut ex statuto apparet, ergo debet esse par, & eadẽ dissolutio in utroque prædicta ꝓbantur, ff. de fideiuss. l. græce. §. idem Iul. & de in diem addic. l. ubi aũt. §. fi. & l. seq. & sic intellr̃ statutum de cõdõnibus extinctiuis, ut eadem sit cõdõ extinctiua bãni in utroq; loco, ut no. ff de seruit. l. 4. sic & seruus qui intolerabilr̃ afficitur a dño debet bonis cõdõnibus uendi non suspensiuis, sed extinctiuis, ita. s. ꝙ cõtractus nõ dissoluatur per redditum serui ad dñm, sic nec per redditum banniti ad ciuitatem ut instit. de his qui sunt sui, uel alie. iur. §. sed, & maior. & si quæreretur an si talis bannitus pũtaretur per aliũ in ciuitate Paduæ pũtans hr̃e beneficiũ præsentationis ex forma statuti primi. Crederem ꝙ sic, quia negari non põt eum esse bãnitum ciuitatis Paduæ, quæcunq; fuit rõ banniẽdi. Et ad hoc pñt diuersimode superiora deduci, & potissime hoc dicere per l. de interd. & releg. l releg. §. interdi. cũ. §. seq. & in §. si qs. ibi pluribus etiam prouinciis &c. & de cap. & postl. re. l. non dubito. Hæc Old. Vt ergo uides ex sol. prędicta cum dist. satis patet responsum ad rationes unicuiq; parti distinctim aduersantes, quap̃p alias non curaui referre. Sed mihi primum membrũ decisionis est dubiũ, quia cum statutum Paduæ sem ꝑ loquatur, & bãnitus Vicentiæ remaneat Vicentiæ bannitus restat primum statutũ, ut sic ẽt post cancellationẽ debeat banniri, & registrari. C. de hæret. l. Arr. Nec sufficiat prima descriptio cum non durauerit. l. si pro parte. §. uersum. ff. de in rem uer. & quod hr̃ ꝑ Bart. in l. sicut §. su ꝑuacuum. ff. quib. mod. pig. uel hypoth. sol. Vr̃ ergo uerius ꝙ utroq; casu talis bannitus alium bannitum pñtans non eximatur à bãno, & ꝙ statutũ primum intelligat̃ de bãnitis tm̃ in ciuitate Paduæ, & non de aliis, ut sic unum statutũ declaret̃ ab altero. ff. de pet. hær. l. cum sim. Quia tñ auctoritas tanti uiri ampla est. nõ audeo ab eius decisione discedere. eo casu quo statutum tantum disponit, ꝙ bãnitus Vicentiæ banniatur Paduę. Semel. n. fuit bãnitus, ergo &c. ꝑ not. in l qui duo. §. fi. ff. arb. cum sim. Verũ quia prima rõ facta ad partẽ negatiuã, & ẽt ad affirmatiuã non concordant ex p̃dictis. Et qa ẽt circa illas solo, & distõ eiusdem utilis est ad multa, & maxime ad nãm l. 3. §. hæc actio. ff. siquis te. li. es. ius. fu. Ac ẽt ad cõuentiones quę sæpe fiũt inter cõitates, & statuta q̃ quotidie fiunt ꝙ bãniti in uno loco intelligantur bãniti in alio, & sic de sim. Solutionẽ quam ponit ad dictã primã rõnem hic ad literã inserã, ꝑut iacet. Dicebat. n. ꝙ non obst. primũ arg. Nã aut fit successio, aut accessio. Si successio, tũc id qđ succedit est eiusdẽ cõdõnis, & causæ sicut id cui succedit. ff. de cõd. & dẽ l filiæ, & de do. inter ui. & ux. l. si don. §. spõsus. nisi diuersitas æqtatis ĩter utrũq; diuersitatem ĩducat. ff. de fundo. l. cũ ĩ fundo. §. si fundus. Fit. n. restõ rei immobilis dotalis statim, qa cum ꝑ l. Iul. fit inhibita alienatio ipsius. ff. de fun do. ꝑ totũ & maxime in l. lex Iul. & C. de fun. do. l. 1. & 2. Facile poterit eius restõ fieri pecuniæ uero cum facile expendantur, & consumantur

ff. de

ff.de leg.3.l.si coreus.§.1.imo adhuc qñ in dotem datur res mobilis, & se mouens cũ alienari possit.C.de ser.pi.da.ma.l.fin. ff. de manu.l.seruum so. ma.l.dotalẽ,& no.inst.q.ali. li.uel non in prin.non sic est facilis restõ iuxta illud non.n.est semper facilis nõis emptio cum numeratio totius debiti non sit in expedito.ff.de fideiuss.l.si dub.in princ.& iõ ad restõnem eius datur annus.C.de rei uxo. act.l. 1.§.exac.Ad similitudinem eiusqđ dr instd.đ off.iud.§.1.cum sim. Si uero sit accessio aut est accessio personæ aut rei,aut actionis.Primo casu accedens habet easdẽ cognitiones cũ eo cui accedit, nisi cõtrariũ exprimatur. ff.de uerb.obl.l.ult.§.fi.ff.de publ.l. si ego.§. quod cãm.cũ sim.supra alleg.primo arg. Et est rõ,qa non vr̃ quid nouum induci,sed magis antiquũ augeri.ff de iur.do.l.4.& intelligo hic accessionem concretam quæ cohæret primæ quasi sit unũ cum prima ff.de dã.inf. l.hoc amp.§.de his,uer. ĩta demũ,uel quæ cohæret quasi accessoriũ principali, uel ut ornatus ornato.ff.de auro.&arg.leg l.cũ aurũ. §.ult.& l.& si non sint.§.perueniamus,uel ut unius cõplexu eiusdem uniuersitatis utrũq; pariter cõcludentis. ff. de leg.1. græce.& l.si legato.& de leg,3.l.pecul. in prin.Si autẽ sit oĩno discreta accessio,tunc secus. argu.ff.de dam.inf.l.dãni.§.si is qui uicinas,& est ratio quia separatorũ separata debet esse rõ. C.de don.inter ui.& ux.l.si maritus.& ibi no.& ff. ad carb.l.de bonis,in prin. nisi & modus illã accessionem inducens aliquam tacitã repetitionem priorinduceret,de le.3.l.ĩ repet. Tertio casu aut est accessio quę deuolutio nuncupatur , & tunc aut fit hominis facto puta nouatione,& perduntur priuilegia primæ ff. de noua.l.aliam,aut per legẽ, & tũc obtinet lex diuortio.& qđ ibi not.in l.sinaũt. §. 1.de neg.ges.& l.quod deb.de don.cau.mor.Si autẽ sit uera accessio q̃ dr esse cũ primæ subsistenti accedit secunda.ff.de re iud.l. 4 §.si ex conuentione tunc quod erat in prima deducitur in secunda ei accedentem,nec plus,nec minus loco,re,tpe,uel causa.ff.ut le.no.cau. l.1.§ bell.& §.sub cõd.& sic assumit nãm primæ,sed nõ accñs.l.itẽ ueniunt.§. cum pdiximus,& ibi no.ff.de pet.hær.unaquæq; tñ habet suũ propriũ tps. vñ si prima erat tpalis non sequitur q secunda sit talis .ff.de const. pec.l.item illam.§. adiicitur, & de leg. 1. l. si cred.in 2.rñso. Fallit qñ secunda adiicit primæ non ad nouam principalem obligationem contrahendam,sed ad dãdam executionem,& exitum iam contractæ qualis est stipulatio de iudicio sisti.tũc.n.prima extincta de cuius executione,& exitu tractabat, & illa quæ dabat uiã peruenierdi ad exitũ ex consequẽtia tollit.& sic loquit.l.si eũ § q iniur. ff.si qs cau.& sic dẽt exponi ibi,qa tales stipulationes pp rem ipsam darentur.i. pp ipsũ principale qđ poterat ipsa actione peti, & eius petitio facilius , & solidius perducat ad finem Ad hoc facit.ff de ser.rustic.pd.l. 3 §. ult.&queadm.ser.amit l Labeo.ſm unã lect. & de lib.le.l.precio.cũ sim.Old. An autẽ oĩa prædicta procedant , & maxime quia ad l.1. & 2.C .si plures una sen. & aliis iu. Vnde in prima rõne ad partẽ affirm.alleg.non rñder. non examino , quia extra materiã principalem.Sed si libet uide Doct.in d.§ q iniur. & in §.quod dicitur.& Barto.in d §.hæc act.

Rubrica de quæstionibus occurrentibus post finitum bannum , aliter quàm per mortem .

RESTAT postremo ut tertium,& ultimũ tps attingatur.Cuius mã est de cõtingentib. post finitum bãnum.Et quia bãnum finitur qñq; remanente uita, qñq; per mortem. In duas particulas diuidam tps istud . Prima.n. erit de quæstionibus occurrentibus post finitum bannum aliter q̃ per mortem. Secunda erit de occurrentibus post mortem banniti. & quia more aliarũ partium hæc ultima expedietur . Præmitto rubricas quæstionum , quę in 1.parte ueniunt agitandæ quæ sunt.

1 *An dato termino mensis ad soluendum etiã bannitis. Titius infra illum mensem potuerit offendi , facta deinde solutione intra mensem illum.*

2 *An rebannitus,& non cancellatus possit impune offendi, in qua multæ quæstiones similes inseruntur.& hic quando bannum est nullum , puta quãdo clericis bãnitur a iudice seculari*

Quid econtrario de eo qui offendit bannitum cancellatum,sed non legitime .

An simpliciter rebannitus dicatur in integrum restitutus.

5 *An restitutus recuperet etiã alienata per fiscũ.*

6 *Si non recuperat alienata , an recuperet a fisco precium eorum.*

7 *An recuperet fructus praeceptos a fisco ex bonis quae restituuntur.*

8 *An restitutio taliter fieri posit, quod ad aliena ta trahatur.*

9 *An rebannitus recuperet partem quaesitam hae redibus occisi ex forma statuti.*

10 *An ex rebannitione tollatur ius uindicādi quaesitum alicui ex forma statuti.*

11 An rebannitus intelligatur restitutus etiā adversus condemnationem factam de bannito damnum passo.

12 An rebannitus possit agere pro robaria sibi facta tempore banni, stante certo statuto in thema te illius quaestionis narrato.

13 *An agere possit pro contractu quem facit tempore banni.*

14 *An tempore banni bannitus deceptus ultra dimidiam iusti pretij, stante statuto quod non posset ad sui utilitatem contrahere exemptus a banno agere possit per l. 2 de rescin. uen.*

15 *An rebannitus possit testificari & alios actus facere, qui infamibus sunt interdicti, & in hac tractatur qui possit famae restituere.*

16 *Si bannitus in famis intrauerit tempore banni, & postea quam fuit rebannitus depositum quid iuris scil ce an ualeat eius dictum.*

17 *An rebānitus possit admitti ad honores ciuitat.*

18 *Si eligitur uel imbursatus ad officium prohibitū tempore banni, & postea extrahitur ad bānū an sit habilis, & ibi etiam sequēs*

19 *De eo qui ante bannum fuit imbursatus, et exactus post rebannitionem in praecedenti.*

20 *An exemptus a banno possit ratificare quae gessit tempore banni etiam si sint inualida.*

21 *An exemptus de banno possit a suis antiquis creditoribus conueniri.*

22 *An possit agere contra suos debitores qui post quam fuit in banno ante rebannitionem soluerunt communi.*

23 *An rebannitus ex eo, quia ante terminum bāni occidit rebellem prohibeatur habere officia prohibita bannitis rebannitis.*

Prima pars tertii temporis.

1 PRima igitur, q. † facta fuit in fauorem bānitorum, siue reip. reformatio quod banniti soluentes intra mensem certā quantitatem intelligerentur a banno exempti. pēdente dicto mense Caius bannitus fuit offensus a Sempronio, deinde post offensionem, & ante lapsum dicti mēsis Caius soluit, quaeritur an Sēpronius ueniat puniendus. & vī, ꝙ non, quia tpe offensionis bannitus erat, ergo potuit ex forma statuti impune offen. di. l. 4. § cōdēnatū. ff. de re iud. Ad qđ posset multa allegari, sed causa breuitatis omitto. Et ēt qa sciendum est olim hanc qōnē fuisse disputatā, ut refert Io. And. in add. Specu. in saepius alleg. tit. de accus. §. sequitur. uer. qđ si qs suarū additionū. uers est sciendū. Et ibi dicit, ꝙ disputator determinauit Sēpronium puniendū, & duas rōnes assignat. Prima est, qa aut beneficium trahit ad tps solutionis, aut e cōtra solutio ad tps beneficii, ex primo remanet delictum impunitū, ex secūdo ueniet puniendū, ergo p̄eligendum est secundum, cum publica utilitas exigat maleficia puniri de sent. excōm. c. ut famę. & ibi cōcor. Inducit secūdo legem sufficit de cōd. ind. Equiparat. n. cōdōnem superuenientē ad actū purū ei, q̄ a principio fuisset annexa. Sed certū est quod si ab initio bānitus sic fuisset, ꝙ soluendo intra mensem tm̄ a bāno esset exēptus, interim non potuisset impune offendi, ergo nec hoc casu. Aduerte, qa prima ratio nihil facit, qa cap. ut fame, cum cōcor. loquitur in delictis, sed pluries dictum est, quod illud qđ fit lege ꝑmittēte nō est delictū l. si seruus. C. de his qui ad eccl. conf. & not. in l. 1. & per Bal. ff. ne qs eū qui in ius uo. est ui exi. Pręterea ibi concurrunt interpretatio delicti, & interpretatio excludēs delictum. Secūda, assumitur l. merito. ff. pro socio. de poen. l. interpretatione. Tertia ēt ratio pōt tolli ex eo, ꝙ hic non est cōditio adiecta. sed terminis certus positus solutioni q interim obligationē nō extinguit sicut faceret cōditio, ut ibi no. in l. sufficit, & sic cū interim esset bannitus potuit impune offendi. pro hoc. ff ad sen. li. l. sub cōdōne. & l. 4. §. sed & Marcellus. de in diē addit. & ideo puto subtilius aduertēdum tenenta tñ decisione p̄dicta, & sic ubicūq; post actū perfectū apponitur suspensio, illa non reddit actum cōdōnalem, quod secus est qñ ab initio habet suspensionem l 2. ff. de in diē addit. cū ibi nota. Et istud uerū in contractibus, sed in ultimis uoluntatib. secus est, quia semꝑ actus redditur cōdōnalis. ff. de adimē. lega. l. legatū pure. & de cōd. & demonstrat. l. qbus dieb. §. qdā Titio. & dixi supra parte p̄ced. q. 78. Sed regula traditur, ꝙ ubi inter cōtractus, & ultimas uolūtates est dria. legis dispositio adaptat ad dispōnem ultimae uoluntatis. l. 1. C. de his qui ut ind. & ibi not. per

per gl. & Bart. ff. ad Sylla. l. I cognitione, & de adim. & leg. l. trāsactio. & latius ī l. ita stipulatus, de uerb. obl. Sic ergo in proposito facta cōparatione ad ultimas uoluntates dicet̃ interim nō bānitus, & sic Sēpronius ueniet puniendus, ꝓ hoc q̄a facta prorogatiōe termini interim executio fieri nō pōt l. 4. §. si ex cōuentione. de re iud. facit. ff. si cer. pet. l. pecuniā. cū ibi not. & hoc uerū, si assignat̃ terminus oībus bannitis uel aliquibus spāliter enumeratis, & offensus sit de illis. Si uero fuerint ordinati certi officiales q̄ hn̄t reuidere qui bāniti debeāt hr̄e tale beneficium, puta q̄a in ordinamento dr̄, ꝙ illi banniti qui fuerint declarati intra mensem ab officialibus turris possit intra mensem à die declarationis soluere taxatam quātitatem, &c. Puto isto casu ante declarationē posse impune offendi, q̄a p̄sens status non tēdit de sua nā ad exclusionem bāni, & ideo nō inspicit̃ qđ euenire pōt, sed post declarationem factā, secus est, tendit. n. tūc præsens status ad exclusionē bāni cū iam soluēdi beneficiū datū sit, & ideo hoc casu offendi non pōt alio sic ut in dictis iuribus probatur. faciunt no. in §. sacram. per Bart. & melius quæ subtiliter scripsit ī l. Iulianus uerū debitorem. ff. de cond. inde. in ult. op. Aduertat ergo multū ad uerba deliberationis qui talē bannitum uult offendere, & cōsideret, ꝙ in dubio cautius est abstinere, & prędicta uera in sciente legem. In ignorante autem uide quæ dicam statim in seq. q.

6 Secundo quæro † dictum est supra proxime de offenso ante solutionē. Sed quæro q̄d si soluerit intra tp̄s uel aliter fuerat rebannitus, sed nō fuerat cācellatus. An offendens eū puniat̃? Ista est antiqua q. & format̃ diuersimode, qn̄que in offendente bannitū, cuius bannum est ipso iure nullum, ut in clerico incedente ut laicus, bānito, & ocioso de qua facit mētionē Alb. de Gand. ī tit. de bannitis. in 6. col. & ibi refert ꝑ multos fuisse determinatum talē offendi potuisse, qđ Ioan. Andr. late examinat referens disputationem Aegidii Cremon. & Nic. de mat. in regula ꝙ quis. lib. 6. & in soluēte cancellato. Idē Io. And. refert disputationē Viannisiii, & eius determinationē in add. Spec. su ꝑ rub de obl. & sol. in fi. suarū additionū Iac. But. posuit in l. de ætate. §. ex causa. ff. de inter. ac. & ibi ēt Rayn. Iac. de Are. in l. 1. §. si oēs. ff. de uend. inspici. In bannito nō legitime posuit Dy. in l pe. ff. de adult. & ibi Bart. in l. gn̄o. de his qui not. inf. Quæ oīa iura faciunt ꝙ offendens excusetur à descriptione banni ēt ab initio inualidi siue ualidi ab initio, & sublati, sed nō cancellati, & sic eū occidens non ueniat puniendus, & ut patere pōt lectori in locis p̄dictis omnes cōcordant ꝙ sciant p̄dicta puniatur, quia cancellatio de facto non est illa quæ cum faciat rebannitū, ut dixi supra parte ꝓxima q. 75. Et ita intellĩ quod not. in sæpius alleg. addi. in uers. quid si quis. in uer. addi. qđ incipit quartum mēbrū. euanuerat. n. uirtus bāni, & sic cū non esset bannitus cessat statutū. In ignorante uero cōcludūt oēs ꝙ non teneatur pœna. l. Corn. quia illa requirit dolum, & non habet locum etiam in lata culpa. l. in l. Corn. ff. ad l. Corn. de sic. An aūt in aliquo puniatur uariauerunt do. in aliquo. dixit enim Aegidius, ꝙ nullatenus punitur cum ignorans in illa fuerit culpa. ff. loca. l. si ignorans & in c. 2. de const. lib. 6. sed Nic. Mat. latius declarans dixit ꝙ aut erat persona offendens in qua cadebat iustus error, aut non, ut primo casu non teneatur secundo sic, quod refert Ioan. And. d. c. ꝙ qs, Bar. uero in d l. pen. quia debuit diligentius inuestigare an bannum fuerit rite datum, ꝙ punit̃ de homicidio culposo. ff. ui bo. ra. l. 2. §. hac actione, & d. l. Cor. maxime cum error iuris si lata culpa. l. liberorum. §. notantur, ff. de his qui not. inf. pro hoc alleg. quia cum alio contrahens debet se informare de cōditionibus eius. ff. de reg. iur. l. q cū alio multo fortius qui aliū interficit. de reg. iur. l. qui in alterius. Ioan. Andr. in eo q̄ soluit, sed nō fuit cancellatus occisor tenet occisorē nō puniri de dolo, sed iudicis arbitrio ſm facti qualitatem. ff. de sic. l. 1. §. sed si claua, & alia iura alleg. in d. rub. & de ob. & sol. Veritas ergo est ꝙ ubi ei pōt imputari culpa etiam ignoranti pōt extraordinaria pęna impuni, alias non. Et ideo si elapso tēpore appellandi nulla causa agitatur ēt nullitatis, sed nō rite bannitus registratus est īter alios bannitos, & ita bannitus creditur. certe nullo modo erit puniendus eū occidens p̄sumitur. n. pro snīa l. Herennius. §. Caia. de usur. Similiter si bannitus non uenisset ad soluendū, sed alius pro eo soluisse, & occidens non fuisset ibi tp̄e solutiones, & dum ueniret in ueniret illū q erat bannitus uenientē ad ciuitatem, & illū occideret, certe in nulla culpa esse pōt. Si uero publice diceretur bānitū fuisse

nullũ uel facti esset reformatio in fauorẽ aliquorũ qđ soluerent, & publica esset reformatio, certe tunc debuisset inuestigare, an id ꝙ de nulitate dr̃ uerũ sit & an esset de illis qui soluissent alias est in culpa, & sic tũc opinio Bar. uerificaĩ, non tñ intelligas ꝙ semp ꝑ pariter puniaĩ. sed, ꝓ modo culpæ, ut l. aut facta. §. delinquũt. ff. de pœ. Adeo, ꝙ dubitaĩ. an ꝓ leui culpa possit criminalr̃ puniri, de quo ibi ꝑ Bart. & ꝑ eũ, & alios in l. 1. ff. de legi. In dubio aũt maxime ubi est statutũ ꝙ ille intelligeĩ bannitus qui reperiĩ descriptus in certo libro alio nõ ꝓbato, non põt talis occidens extra ordinem ẽt puniri. C. de adult. l. Gracchus, & d. §. ex causa, & uide ẽt quod scribit Bald. in l. huiusmodi. §. si cui ita. ff. de leg. 1.

3 Sed tertio q̃ro in casu cõuerso. § T. rite bãnitus fuit cãcellatus sed nõ legitime G. eũ interfecit. q̃riĩ nunq̃d puniaĩ tanq̃ occidẽs nõ bannitũ, an excuseĩ à pœna quasi in ueritate bãnitus existeret. Certe nõ insistendo dicẽdũ est ꝙ excuseĩ, & non puniaĩ. l. non secũdũ, & ibi per Ray. de do. inter ui. & uxo. ff facit, l. quoties. ff. q sa. cog. cũ si. Actus. n. qui nullus est, nullũ ꝓducit effectũ, & paria sunt nõ fieri, & fieri, sed nõ legitime, ut ibi, ita ẽt tenet Bald. in c. 1. in prin. hic fi. l. Corn. & inci. consue. & alle. Io. And. in c. ueniens de acc. & est uerum ẽt si occidens putauerit illum rite cancellatum. excusatur. n. à pœna, licet non admittatur ad præmium, ut dixi supra in 2. tempore. parte 2. in q. 23. 24. & 25.

4 Quarto q̃riĩ † Titius bãnitus, fuit ꝑ reformationẽ simplr̃ rebãnitus, uel à banno exemptus, & deinde cãcellatus, an dicaĩ recepisse solũ indulgẽtiã, an uero fuerit in integrũ restitutus. Et ut uideatur importãtia q. sciẽdum est ꝙ est drĩa inter indulgentiam, & restitutionem. nam ubi filius exisset ptãtem patris, puta si statutũ ita dictaret, q̃a alias bãniti de q̃bus agimus illam non perdunt, ut dixi in 1. parte. 2. tpis. q. 21. Et tunc si aliquis consequitur simpliciter indulgentiam illam non recuperat l. insulam. C. de sen. pas. Qñque tñ consequitur quis indulgentiam non simpliciter, sed cum aliquo adiuncto. Et tũc eatenus extẽditur indulgẽtia quatenus illud adiũctũ importat, ut eo. tit. l. si pr̃. Si aũt q̃s restituitur dr̃ totum econtra, quia si conceditur simpliciter restitutio omnia restituta uidr̃ eo. tit. l. 1. sed si cum limitatione eatenus restringiĩ quatenus operatur limitatio eo. tit. l. 3. qñ que tñ conceditur indulgentia, & restitutio, & tunc oĩa complectuntur, nisi aliud sit expressum, eo. tit. l. fi & ibi ꝑ Bart. ad quæst. ergo an rebannitio importet restõnem uel simplicem indulgentiã rediens dico ꝙ Iac. But. refert Bart. in d. l. fi. disputauit hanc quæst. & tenuit in dubio importari restõnẽ motus principalr̃ per duas rationes. Prima quia dispositio suꝑ præparatorio porrigitur ad illud cuius est ꝑparatoriũ. ff. de contrah. emp. l. clauibus, & C. de dona. l. 1. ad q̃d facit. ff. de his quæ in te. delen. l. cãcellauerat, ẽm Bart. Sed cãcellatio siue rebãnitio est præparatoriũ ad restõnem, ergo, &c. Secunda beneficia debẽt latissime interpræteri. ff. de const. prin. l. fi. ꝓ qua decisione dicit Bart. esse casum in l. 1. in fi. ff. de qõ. & ita ẽt sentit Cy. in d. l. fi. si aliter uidere cupis, uide ibi per Moderniores.

5 Viso ergo ꝙ intellr̃ restitutus q̃ritur quinto, † an talis restitutus siue rebãnitus recuperet oĩa bona ẽt alienata per fiscum. de bonis nõ alienatis clarũ est l. 1. & l. fi. C. de senten. pas. Sed in alienatis est qõ, & cõis conclusio est ut ad illa talis restitutio non porrigatur ꝙ probatur ẽm Bart. in d. l. fin. Primo, quia qui emit à fisco nullo modo põt inquietari. l. bene à Zenone. C. de quadri. præscr. Secundo q̃a idẽ debet esse in qualibet ciuitate. cõstat ẽm ꝙ post publicationem fiscus legitimè tenuit illa bona tanq̃ hæres l. 3. C. ad l. Iul de ui. sed q emit à tali nõ põt inq̃etari. ff. de peti. hær. l. sed, & si. l. §. itẽ si rem. & pro hac parte alleg. in l. Gallus §. & q̃d si tñ, de lib. & post. quæ dicit ꝙ restitutio nõ trahiĩ ad ius q̃sitũ. Tertio, facit. ff. de minor §. Scęuola. ubi difficilius cõceditur restitutio post alienationem quam ante, & qđ hr̃ in l. fi. C. de rep. hær.

6 Sexto tũc sexto quæriĩ † an recuperet a fisco precium bonorũ alienatorum, dixit Bart. ꝙ sic, quia põt recuperare à fisco illud in quo est factus locupletior ꝑ d. §. item si rẽ. sed aduertẽdũ qđ ille §. loquitur in eo qui suo iure cõi uendicat, & sic non fauit ad illum qui iure speciali sibi restituto nititur cõtra restituẽtem. Præterea aduertendũ ꝙ illud dictũ posset esset uerũ in expressa ad pristinum statũ restõne, sed simplici rebãnitione, licet intelligatur restitutio, ut supradictum est. forte nõ est uerum, nisi quo ad illa de quibus in ipsa rebannitione continetur. Doct. tñ cõiter sequuntur, dictum Bart. sed hic non seruatur.

7 Septimo circa idem quæro † Viso ꝙ talis

reban,

rebãnitus recuperat bona nõ alienata, an re cuperabit ẽt fructus interim a fisco pceptos q̃dã q̃d nõ p auth. idem de nestorian. C. de hær. Cõtrariũ uidi iudicari pp naturã restõnis, quæ est ĩ pristinũ statũ repositio. nõ ob illa auth. qa nõ loqr̃ in restõne, sed in noua cõcessione. Præterea loquit̃ in dispositione limitata non in simplici, & larga Et ideo dici põt ꝙ aut per reformationẽ bãnitus expresse restituitur in statũ pristinũ, & tunc recuperet fructus, aut simplr̃ rebannitur, & tunc secus, ut in d. auth. idem de nestorianus.

8 Octauo q̃rit̃ † dcm̃ est supra ꝙ restitutio banniti non trahitur ad bona alienata, quęritur an possit taliter fieri ꝙ ad illa trahat̃, dic. ꝙ aut rebannito fit solum ad utilitatem bannientis, & non potest. Aut ad utilitatem publicam, & tunc potest, quia eo casu potest auferre ius alteri quæsitum l. Lucius. ff. de euic. l. itẽ si uerberatum. §. fi. de rei uen. l. uẽditor §. si cõstat. ff. cõmu. pd. & ita firmat Barto. in l. q̃cunq;. C. de fide instru. & iure hastæ fis. lib. 10. & uide quæ dicam statim in seq. q.

9 Nono q̃rit̃ † dcm̃ est supra ꝙ recuperat bona nõ alienata, & alienata nõ, sed pone statuto cauet̃ q̃d bona homicidæ applicent̃ fisco p medietate, & p alia medietate, hęredibus occisi. Titius bannitus ſm formã statuti fuit rebãnitus, q̃rit̃ nunq̃d talis rebannitio quæ ẽ restõ. ut supra in q. 4. trahatur ẽt ad partẽ q̃sitã in hæredib. occisi. Dixit Cyn. in d. § & q̃d si tm̃. ꝙ non. qa restitutio nõ trahitur ad nõ integra, ut ibi, & l. fin. C. de sen. pas. dicit tñ q̃d de cõsuetudine non seruatur Alb. ubi supra q. 45. dicit idem. s. ꝙ non trahitur ad illa bona. alle. ultra prædicta. l. ei qui soluendo. ff. de hær. insti. & l. ꝙ si minor §. Scæuola. ff. de mino. & l. fin. C. de rep. hær. & ibi ẽt dicit ꝙ nõ recuperat offm̃, uel honores, alii assignaros. de quo dicam infra 17. q. Bald. ẽt in d. §. & q̃d si tm̃. tenet q̃d ad dicta bona talis restitutio nõ trahetur, maxime si ante rebãnitionẽ bona fuerint hęredibus occisi assignata, & facta fuit executio: quia nõ p̃sumit̃ rebannientes siue principẽ habuisse animũ lędendi ius tertii. l. 2. §. merito. & §. si q̃s a principe. ff ne q̃d in loco pu. Sed ibi ulterius quærit Cy. an statutũ siue reformatio possit hoc facere. Et dicit ꝙ fuit Paduæ determinatũ ꝙ nõ. & nihil alleg. sed Bal. alleg. no. in l. 1. fin. ff. de doli excepti. & de polli. l. toties. & quod no. in l. fin. C. si contra ius uel uti. pub. quod ĩtelligo nisi per publicã utilitatẽ illud fieret. Cũ. n. hæredes occisi habuerint a statutis illius ciuitatis, uг ꝙ ex tali causa eis tolli non possit. de iniur. & dam. dat. c. in nostra.

10 Decimo statuto cauetur † ꝙ q̃cunq; fuerit offensus possit se uindicare faciẽdo uindictã cõpetentẽ, & q̃d hæres occisi possit occidere occisorem. Titius ab homicidiũ Caii fuit bãnitus. deinde ad certũ tps fuit rebannitus, q̃rit̃ an tollat̃ tale ius uindicandi. Et primo uг ꝙ nõ, quis per restõnem nõ tollitur ius quæsitum. Secũdo ut supra dcm̃ est in 5. q. Et uг casus in c. q̃. uis de rescr. lib. 6. In contrarium uг probari per l. siue patronus. ff. de iure pat. & l. sed si hac. §. patronum, a contrario sensu. ff. de inius uocan. Vidi dũ studebã ut scholaris in hac ciuitate q̃õnem hanc de facto, & uidi in ea subtilr̃ allegari. Et finaliter determinatũ fuit tale ius nõ tolli per iura primo loco alleg. Sed aduertendũ ulterius ꝙ quodã est ius q̃d quæritur ex banno iuncto statuto ut q̃d bãnitus possit impune offendi, & istud ius tollit̃ p rebãnitionẽ p c. in nr̃a sup. pxime alle. de iniur. dam. da. & dictis. l. siue patronus. §. patronũ. Quodã aũt est ius q̃d quæritur nõ ex bãno, sed ex delicto tm̃, ut in iure uindicandi. de quo supra, & illud nõ tollitur per restitutionẽ. Nec mirũ quia restõ fit aduersus bãnũ. & sic est limitata, nõ ergo tollit ius bannito quæsitũ ex ipso maleficio ut dcm̃ est supra in q. 4. facit de mino. l. ꝙ si minor. §. restõ. Reponit. n. eo in eo statu in quo erat sine banno. & sic nõ trahit̃ ad anterius tps. & ideo puto ꝙ cũ tales ius quęrat̃ ex forma statuti & maxime cõtra ius cõe si rebannito esset facta p uiã restõnis, & taliter ꝙ fieret ẽt aduersus delictũ reponendo eum in loco in quo esset si non deliquisset, tale ius ẽt tolleretur per ea quæ dicta sunt supra duabus proximis quæstionibus.

11 Vndecimo q̃rit̃ † ex inq̃sitione fuit bannitus Titius ex eo q̃d hostiliter uenit cõtra patriã in recõpensationẽ dãnatorũ datorũ dãna passis simplr̃ ex contumacia condemnatus. Deinde ob publicã ex causa pacis utilitatẽ motu proprio fuit aduersus bãnũ, & oĩa in illo cõtenta restitutus, & sic eius bannum registratũ fuit cancellatũ, an possit a dict. dãnum passis conueniri, an uero intelligitur liberatus? Hæc q̃õ est subtilis. & hẽt duos passus principales. primus est an potuerit sic dãnari p̃supposito ꝙ statuto non dicat̃ alter q̃

dictum fuit supra in princ. tractatus. Secundus cũ an si tenet condẽnatio facta ꝑ dãnũ passis. Illa intelľr remissa. Circa primũ fuerũt ab olim opi. Cy. n. & aliis usq; ad sua tꝑa tenuerunt ꝙ non potuerit fieri talis condemnatio, quia in eodem ꝓcessu non põt uenire causa ciuilis, & criminalis. Ita not. ꝑ eum in l. si qs à se fundum. C. ad l. Iul. de ui. ubi etiã gl. & idẽ tenet ibi Ray. alleg. ff. de pub. iudic. l. interdum. idẽ tenuit Bal. nisi in casu qñ dãnatus hẽt penes se rem subtractam l. interdum. §. q furem. ff. de fur. & ut ipse no. in l. 4. C. unde 6. Nost. aũt in c. ad nr̃am. de iureiur. & in c. cum oportet de acc. & ibi Inno. tenet cõtrarium siue. n. ꝑ uiã inquisitionis siue ꝑ uiam accusationis ꝓcedat dñt talem condẽnationem fieri posse. Hoc ẽt tenuit Gui. in criminibus extraor. ut ipse scripsit in l. 1. C. si qs ali. test. prohi. Sed ipse idem distincte dixit id uerum esse in l. qd ergo. §. pœna grauior. ff. de his qui no. inf. qđ tenuit Iac. But. uerũ qñ ex eadẽ lege tenet inqsitus criminaliter, & ciuiliter, alias non, & ita dixit concordari iura, ut scripsit in l. 1. C. qñ ciui ac cri. præiu. Bal. ẽt in l. obseruare. §. ꝓficisci. ff. de off. ꝓcõ. & l. vr̃ sequi opi. Inn. & Host. Bar. aũt indistincte tenet iudicem criminalium ex eodẽ ꝓcessu posset utranque pœnam. s. criminalẽ, & ciuilem imponere, & alie. C. qđ met. cau. l. qđ euitandi. ff. de calum. l. pe. de extraord. cog. l. medicus. & d. §. q furem. & ibi ꝑ eum. & in l. 1. in fi. ad Turp. alle. ẽt l. 4. §. si dicatur, ff. fin. regun. & est casus ẽm unam lectu. in §. pœna grauior ad l. interdum. alleg. per Ray. r̃ndetq; loquitur qñ utrũq; iudicium principalr̃ intẽtatur, quo casu iudex criminalium de ciuili non cognoscit l. solemmnis. §. latrunculator. ff. de iud. & hæc pars semꝑ fuit mihi uisa uera, & æquior, maxime ubi per statuta gñalr̃ permittit̃ iudicib. maleficiorũ ꝑ inqsitionem ꝓcedere ꝑ no. inst. de pub. iud in prin. ꝑ Iac. But. & ꝑ Bart. in l. 2. §. si plurib. de adult. Tenuit igr̃ in proposito dicta condẽnatio, quia cum habeat̃ ꝓ cõfesso, & possit cõdemnari, perinde ac si comparuisset, & cõfessus fuisset nulla est rõ qn ẽt in dãnis tenere debeat condemnatio, nisi diceret̃ ꝙ esset nulla ꝑ ꝑ incertitudinẽ, per tit. C. de sen. quæ sine cer. quant. Sed r̃ndetur per l. 1. & quæ ibi no. C. de sent. quæ pro eo quod interest. & in l. 1. de eden. & in l. 1. iud. sol. Faciant ẽt quæ not. in l. certi cõdictio. in prin. & in d. l. 2. de senten. quæ sine cert. quanti, Venio ad ẽm. s. an dcm̃ ius per talem rebannitionem dicatur remissum. & primo, ad affirmatiuam uerba restitutionis cõprehendunt oĩa cõtenta in condemnatione, & banno, sed in eo cõtinetur condẽnatio dãnorum, ergo illa intelľr remissa l. non aliter. de leg. 3. & l. prospexit. ff. qui, & à qui. cum si. Secundo, ꝙ talis liberatio fuit tollere ius. de iniur. c. in nostra. & qđ ibi ꝑ Inn. Tertio, qa ob pub. utilitatẽ, ergo, &c. l. quæcunque. cum ibi no. C. de fide instr. & iure hastæ fisca. lib. 10. & dcm̃ fuit supra q. 8. Quarto, qa de nã restõnis est tollere ius ẽt priuati. l. 1. C. de senten. pas. & l. fin. & qđ ibi no. eod. tit. saltẽ qñ quæsitum est ex illo actu aduersus quem fit restõ l. siue patronus, de iure patr. & dixi supra q. 10. Quinto, an nã dispositionis factę motu proprio quæ latius debet extẽdi, ut sic ius tertii contineat l. si qñ. C. de bon. uac. ẽm unum intellectum quem sequitur Cyn. in l. fi. ff. de const. princ. in lectu. maxime qñ fit ex certa scientia l. quidam consulebant. ff. de re iud. & l. sed si hac. §. patronum. de in ius uoc saltem qñ statuens est de negocio informatus ut hr̃ in c. pastoralis. §. præterea. đ off. deleg. quæ vñr uera ẽt si talis particula non fuerit cancellata ꝑ no ꝑ Bart. in l. emptor. §. Lucius. de pact. & qđ dixi sup. in parte ꝑcẽd. q. 74. Pro parte uero negatiua faciunt primo, qa pars remittens oẽm iniuriam ex maleficio non inteligit̃ remittere dãna l. sed si unius. §. si ante. de iniur. & ibi per Dyn. & Bart. & Bal. in l. si unus. §. & gñalr̃. de pact. ergo nec superior cuius factũ interpretat̃ a parte factum l. 2. C. de præt. pig. & C. de euict. l. si ob causam. Secundo qa dispõ super publico iure non trahitur ad priuatũ tanq̃ specie differens d. l. si unus §. itẽ si pacisca. adeo ꝙ si mixtim fiat ualet super uno, & super alio non. Ergo, & hic sumpto argõ a contrariis l. & si contra. de uulg. & pupill. cum fiscus in dubio uti uelit iure priuati. C de peti. hær. l. 1. Tertio, qa licet princeps suã pœnã remittat, tñ ius priuato quæsitũ ex delicto nõ tollit l. 2. C. de in ius uoc. & ibi cõcor. ex quo ibi Bar. & Bal. dñt ꝙ cõuẽtiones factæ ꝑ rectores Marchiæ, cũ duce ducatus, nõ intelligun tur remittere pœnas partibus debitas. Quarto, qa talis reformatio dr̃ rescriptum. l. 2. C. de legi. ergo restringi debet, ut ius tertii non lædat. l. 2. §. merito. & §. si quis a principe, ne quid in loco publico. Et in hanc secundam

partem

partem inclino per rationes prædictas, quod maxime poterit apparere ex narratis ante liberationem l.fi.ff.de hęr.inst.& qđ habeť ꝑ Bart.in l.ambitiosa. de decr. ab ord.fa. Licet enim ob pacem, ob publicam utilitatem, & legem gñalem statuendo possit princeps, & eius iura obtinens ius priuato quæsitū tollere, ut in iuribus in cōtrarium allegatis, nō tñ in dubio intelłr id facere uoluisse ut in iuribus priuat ꝓ hac parte allegatis, & C.de emã ci.lib.l.nec auus.& not.in l.fi.ff.de cōst.prin. & in l.oēs C.si cōtra ius uel util.pub.sicq.nō ex defectu ptãtis, sed uolūtatis ad tale ius nō porrigiť. Facit.ff.de mili.test.l.in fraudem.iũcta l.1.eo.tit. Id qđ dixi de motu ꝓprio non probať lege. Preterea uerum esset quo ad ius cōcedentis non quo ad ius priuati. Cōcludiť ergo ꝙ dicta restō cōdemnationem factum dãnū passis tollere non uř, qđ sine dubio uerum est si agere uollent damnū passi actione in factum primitiua ꝑ l.q noīe. ff.de fal.per ti.ui bon.rap.uel perti.unde ui. Licet.n.tolleretur ius ex snīa quæsitum.primum tñ ꝙ remãsit.ut l.nepoti.de fundo instr.& qđ habeť in l.1.C.de iud.non diceretur sublatum per prædicta.& l.si unus.§.ante oīa.de pac. cum sim & qđ dixi supra q.10.pdicta uera in restitutione quæ fit ꝑ uiã gratiæ. Facta uero ꝑ uiam iustitiæ tollere oīa iura quæsita ex illo actu aduersus quem fit restō.l.ꝙ si minor.§. restō.ff.de min.& l.1.C.de rep.quę fi.in iud.

12 Duodecimo quæriť,† Dcm̃ est supra ꝙ bãnitus, & rebannitus pōt à priuato cōueniri. Sed quæriť è cōuerso, t.pe bãni facta fuit robaria ipsi bannito an nunc rebannitus agere possit stante statuto quo ꝓhibeť fieri rōnem bannito ꝑ maleficio, nisi ꝑ maleficio uel mēbri mutilatione. Dixit Io. And.in sæpissime allegato uers.qd si qs in §. sequitur in tit. de accus.suarum additionū.uers.habeť alia Iac. de Are ꝙ Iac.idem disputauit hanc qō.& ibi aliqua refert. Et primo allegat ad negatiuam ff.de aleato.l.1. Item qa rłr prohibita casualř licent C.de con.& merca.l.2.& de homi.c.2. & 3.& pluribus aliis iuribus ibi allegatis. Et ideo ubi talia ꝑmittuntur nō est locus querelæ. C.de adulter.l.Gracchus. Pro hoc facit gñalis cōsuetudo, q̄ hēt bannitos talia pati in usib.feud.de mi.uas.q contu.fu.c.1.in fin. & in tit.hic finit lex Cor.in prin. Item quia consuetudo facit licitum, qđ alias esset de se illicitum.32.q.4.c.obiiciunť.et cōia pdio.l.uenditor.§.si constat. Nec ob. exeptio à bãno cum à principio nata non fuerit actio inst. de noxa.§.si seruus.& ff.de fur.l.serui,& filii. In cōtrarium arguit ꝙ possit; qa statutum uř debere restringi ad iniuriam ꝑsonalem ꝑꝑ exceptionem quã fecit de homicidia uel mutilatione.ff.de penu.le.l.nam ꝙ liquide.§.fi.& positio uerborū statuti est attendenda, de po stu.l.1.§.ait ptor.nec sunt exaggerenda q̄ dãt certum modū ff.de decurio.l.gñalř.§.Imperator. Item quia res non delinquūt sed hoīes, in auth.de manda.prin.§.oportet. Illis ergo rebus læsio inferri non debet. Sed ad hoc rñdeť.qa ille q non obtemperat ius dicenti. uř diffidatus ut hostis.ff.de capi.dimi.l.5.§.1.& C.de his q ad eccl.cōf.l.si seruus. Et ille q est diffidatus in personã fortius est diffidatus in reb.ff.de capt.& postt.reuer.l.5.§.in pace. & l.hostes.& de pœnis.l.in seruorum. Tenet, ꝙ agere non possit.allegat C.de episc.& cler.l. fin.§.pen.extra de hæret.c.uergenius. C.qui ad liber.procla.non licel.1.de pœnis.cum filius, de ma.test.l.Aristo. Nec obstat quod hodie contractet, & sic possit cōueniri ꝑ d.l. serui, & filii.& C. de noxal. l.1. quia loquuntur qñ initium illicitum, hic uero fuit initium licitum.C.de usu.transf.l.una.§ hic tantummodo, & de usu.sequiť.§.de illo. ff. si prædicta latius uidere uelis recurre ad Alb.ubi supra in 2.qō.& in 89.ubi refert illam disputationem de qua facit mentionem Io. And. ubi supra de uerbo ad uerbum. Consid era tñ ꝙ hæc decisio loquitur in statuto quo cauetur ius uel rōnem non fieri bannito, & sic indistincte. & ideo uera est decisio, qa ab initio nullum ius oriť. cum factum licitū fuerit. Si uera uerba statuti diceret, ꝙ bannitus possit offendi in ꝑsona secus esset, per ea dixi supra parte 2.2.temp.q.55.& idem si dicerem ꝙ nō reddať eis ius quousq; fuerit in banno. ꝑ ea quæ dixi supra parte præcedenti.q.1.& not. bene decisionem pdictam ꝙ illa exceptio nisi pro homicidio uel mutilatione, non restringit generalem regulam ad personales offensiones. sed remanet in ceteris gñalis dispō, quod uř contra.l.gñali, in princ.ff.de usuf.& l. quæsitum.§.idem rñdet domo.ff.de fun.inst.& qđ d.l.nam quod liquide. §.fin. Sed rñdet quod hoc contingit propter naturam maioritatis rationis per d.l.in seruorum quod est not.

13 Eodē loco† scilicet in d.uer.habeť formalš alia quæstio super eo.statuto.s.an exemptus à ban-

à banno agat ex contractu quem tempore banni fecit.& ibi ẽt ubi supra ꝓxime dixi determinatur quod possit, quia licet alias ex commissis in bannitum, & eius res nõ agat a banno exemptus ex cõtractu tamen recte aget.allegat.ff.de pec. l. quam Tuberonis.§. fi.& l.sed si damnum,in princ. Item qa ex ui banni non fuit impedita origo actionis quę est de iure gentium.ff.de pac.l.iuregen. Igitur fides est seruanda.C.de pac.l.debitori.& host.& rebelli.in authen.de manda.in princ. §.sed neque,& 23.q.1.sed noli.

Vides ꝙ qõ præcedens hẽt terminos ẜm quos bannitus poterat contrahere. Sed 14.

14 †pone ut ponebat Guil.de Suz.in suis qõnibus statutorũ sub lr̃a S.uersus finem.statuto cauet̃ ꝙ bãniti,& eorũ petitiones, ꝓ eis factæ nõ audiant̃, nec dãna seu iniurię eis factæ,& illatæ in reb.suis emẽdẽtur.Itẽ,ꝙ cõtrahere non possint ꝑ se uel alium ad suam utilitatẽ,cõtingit ꝙ Titius positus fuit in bãno,& dum erat in banno uẽdidit quędã sua bona,qa non fuerũt cõfiscata, & in ipsa uẽditione fuit deceptus ultra dimidiã iusti ꝑcii. Scio ꝙ durante banno nõ poterat agere ꝑ ꝑ principium statuti Quærit̃ an exẽptus a banno agere possit ꝑ l.2.C.de rescin. uen. & eãdem q disputauit Tho.de Piperata quam ponit Alb.ubi supra q.44.& ur̃ ꝙ agere possit, qa durãte offõ non põt officialis cõtrahere, & tñ finito offõ agere põt ex eo cõtractu.ff. de cõtrahen.emp.l. nõ licet.& C. de contra. iud l.una.Idem ꝓbat̃ ꝑ prin.inst.de nup ẜm Guid.ꝑdictum.Sed contrariũ tenuit d. Tho. qa si licet damnificari in delictis fortius in cõtractu.& dicit uideri expressum insti.đ ex hær.li.in prin.sed Lãber.de Ramp. ẜm.Ioã. And.in addit.Spec.in tit.de empt.& uend.§. nunc dicendum restat super uer. ubi aũt,aliter tenuit. Dixit.n ꝙ ex primo capite statuti non impeditur agere,qa nõ est bannitus.Ex secundo ẽt non impedit̃,qa licet ır̃ appellatione damni intelligatur oĩs diminuto patrimonii.ff.de dam.infect.l. 2. tñ appellatione damni dati uel facti cõtinet̃ damnũ interueniens culpa uel facto hominis delinquẽtis, ut patet in dãno legis Aquiliæ, quia actio illa non competit in dãno ꝓcedente ex contractu.ff.ad l Aql.l.si seruus seruum.§. inqt lex.& §.rupisse. Tertio ẽt capitulum ab ipso initio sibi non obstat, qa hic cõtraxit ad dãnum non ad utilitatem, & sic concludit ꝙ agere possit.Sed nemo iudicio hoc ultimum nõ multũ stringit,Negari.n.nequit qn cõtractus emptionis, & uenditionis de sui nã sit cõtractus cõtinẽs utriusq; parti utilitatẽ.& sic talis cõtractus in statuto cõtinet̃.l. nõ aliter de leg.3. Sed dato ꝙ contractus sit nullus nihilominus agere poterit. Aut n aduersarius excipiet de nullitate cõtractus, & cogetur restituere rem uel precium recipere illo rem suam uendicante l.emptor.ff.de rei uen.Aut dicet contractum ualidum, & tunc nulla restat rõ quare agere nõ possit ꝑ d.l.2.

15 Decimoquinto quæritur,†Bãnitus q erat infamis ẜm ea quæ dixi in 2. t.ꝑe.parte.1.q. 50.& ẽt in pręcedenti.fuit rebannitus,& cãcellatus reuersus in ciuitate uult testificari uel alios actus facere q infamibus non competunt.Quærit̃ nunquid possit. In hac q. est primo uidendũ qs possit aduersus infamiã restituere.Et de Papa,Imperatorẽ,senatuq; non dubitatur.l.1.§.de qua.ff. de postul. per Inn.in c.cũ te a B. de re iud.& ꝑ Bart.in l.infamem ff.de publ. iud.& utrobiq; đ collegio cardinaliũ,& legib.Sed dubiũ est in ciuitatibus de quib.agitur in quo Bart in l. infamẽ dixit ꝙ licet olim non possent tñ cũ hodie ciuitates Italiæ,& maxime in Tuscia nõ recognoscant superiorem,& sic hñt liberũ populũ,& merum, & mixtũ imperiũ, hñt in suo populo tantam ꝑtãtem quãtam Imperator in uniuerso.ff.de capti.l.hostes & sic cõcludit ꝙ possint infamiã tollere . sed in d.§.de qua,dixit, ꝙ aut infamia irrogatur de iure cõi,aut ꝑ statutũ. Si per statutũ quælibet ciuitas põt illam tollere.de reg. iu.l. nihil tam naturale.Si de iure cõi, aut ciuitas recognoscit superiorẽ,& nõ põt.alias sic.ut d.l.hostes In l.si uero.C.de sen.pas.dicit simplr̃ ꝙ aut ĩfamia infert̃ ex forma statuti uel ex processu habito ẜm formã statuti, & tũc põt ꝑ statutum infamia restitui,alias nõ.est igr̃ inter ꝑdicta aliqua sed parua ueritas.In effectu.n. cõcludit ꝙ si aliquis damnatus ex forma statuti est infamis ciuitas illa põt infamiã tollere. Si uero esset infamis de iure cõi, tunc aut ciuitas recognoscit superiorem,nõ põt, alias sic,& ita effectiue tenuit Iac. de But.in sua disputatione ut refert Alb. ubi supra q. 71.ubi illam disputationem refert. Vide ẽt Bal.in l.cum mulier ff.sol.mat. in sua repetitione.Sed aduerte ꝙ fundamẽtũ Bar.q uult ꝙ qñ non recognoscit superiore ciuitas re,

Situat

ſtituat famam undecũque infamia ſit incurſa,eſt ꝑ ꝑ prȩſcriptionem ꝑ no.in l. imperiũ. de iur.om.iu.Sed hoc eſt ſummȩ dubiũ,maxime in his q̃ ſunt de reſeruatis principi,in quibus pſcriptio aliqua locũ non hẽt.C.de pſcr. 30.an.l.cõperit.extra de præſcr.c.cum nobis & no.ꝑ gl.in c.1.de cle.ægr.lib.6 Et ideo fortetũc uerſus eſt,ꝙ eo caſu nõ poſſit infamiã irrogatam de iure cõi tollere. eius tñ opi.ſeruatur cõiter in talibus ciuitatibus, ſed diſputatio utilis eſt in locis illi ciuitati non ſubditis.In qbus infamia cum cõmittatur,ut l. ex ea.de poſtu.tũc.n ab aliis præterq̃ à ciuitate à quo bãnitus eſt reſtitutus nõ habebitur forte pro alio q̃ infame.& ita tenuit Ray.in d.l. fi.C.de ſen.p aſ.reprobando Bar.& ex prædictis ſeqtur,ꝙ talis bannitus quẽ dixi infamẽ eſſe,ubi ſupra in prin.huius q. à banno exemptus.& ſic reſtitutus a talibus actibus nõ repelleť.ſed clarius eſt dicendũ,ꝙ aut fuit rebãnitus,& cãcellatus ꝑ uiã iuſtitiæ,aut ꝑ uiam grãæ.Primo caſu,aut qa iniuſte fuerat rebãnitus,& qualitercunq; infamiã fuerit incurſus aduerſus illã reſtituiť.ut d.§.de qua. aut fuit cancellatus qa ſoluit.& tũc niſi a ſtatuto aľr ꝓuideatur,famã non recuperat.ar.l.cancellauerat.de his q̃ in teſta.delen.ſm Bar.in l.non ſolum.§.fi.ff.de proc. Si uero fuit cãcellatus ꝑ uiam gratiæ, tunc intelligitur ſublata infamia per d.l.cancellauerat,ſm Iac.de But.& Bar.in d.§.fi.& ſicut tũc à talibus actibus nõ repellať.Hoc puto uerũ niſi fuerit bãnitus ex tali cauſa quæ a ſe ipſa infamet ſine ſnĩa. ut l.1.de his q not.inf. Tunc.n. cum reſtituatur ſolum aduerſus bannum,reſtat factum,& ſic infamia nõ tollitur.ut d.l.cancellauerat.Item etiam puto ſi rebannitur ſoluendo certam quãtitatem,qa tunc non cancellať ex eo quia reſtituatur,ſed quia ſoluit quantitatẽ diminutam.& ſic ex ui ſolutionis diminutæ pœnæ. Nec ob.§. pœna grauior. qa illa diſpõ habet locũ ante condemnationem ꝑfectam, ſeu in ipſe cõdemnatione,& ſic ante incurſum infamiã.& ideo nõ trahiť ad caſum poſt condẽnationẽ contingentẽ.l.quod uero.ff.de legi. Facit quod hr̃ in l.trãſigere,de tranſa. per doct. ꝓterea non habet locum qñ ſit diminutio pecuniariæ ꝓ pecuniaria ut ibi. & in l.& ſi ſeruior.C.de infa.Et uide quȩ dicã ſtatim ĩ 2.q.

16 Decimoſexto bannitus † infamis tꝑe quo bannitus erat fuit ꝓductus in teſtem,& iurauit deinde fuit reſtitutus taliter, ꝙ exiuit infamiam,& dictum ſuum depoſuit.Quæritur an ualeat eius dictum.Alb ubi ſupra q.70. dicit,ꝙ ſic allegat.ff.ad carbon.l.3.§. duæ cauſæ.Sed cõtrarium uř eſſe uerũ,quia dictũ teſtis trahitur ad tp̃s iuřı.ut l. ſi qñ. C. de teſti. & l.iureiur.Et ideo dixit Bar.in cõſi.174.qđ incipit.Ser Ioannes de Caſtro dirute. Quod ſi tꝑe iuři teſtis non erat infamis, ſed poſtea fuit effectus infamis anteq̃ deponeret,ꝙ ualeat eius dictum cuius contrarium uř uelle in d.§.duæ cauſæ, ubi dicit, ꝙ ſi teſtis mutauit ſuam cõdõnem ꝑ ꝑ ſuũ delictum,& inſpiciť tempus redditi teſtimonii.ut ibi.põt dici, ꝙ aut teſtis mutat cõdõnem in melius,aut ĩ deterius,& tunc habeat locum diſtinctio Bart. ſed in hoc me non extendo remittẽs ad nota in iuribus p̃dictis.& in l. dãni.§. Sabini.ff. de dam.inf.& ꝑ Gui.in Spe.de teſte. §.1.uer. qd ſi teſtis,& uide qđ habetur in l.1. de teſt. & in c.1.ſi teſtes pa.eſſe deſierint. 10. col. Et aduerte,ꝙ dictum Alb.eſſet uerũ ſi oĩno tolleretur infamia.Si autem remaneret infamia facti tunc putarem hoc caſu oĩno dictũ eius non ualere.licet.n. alias dicatur teſtem infamẽ de facto non repelli a teſtimonio. ſed ei dari minorẽ fidẽ ut diciť in d.§.duæ cauſæ.& in l.cũctos populos, ubi declaratur quod dř ĩ l.caſibus,de ſenato,tñ hoc caſu qñ tꝑe iuři erat infamis de iure. & tꝑe depoſitionis tm̃ infamia facti uerificari põt gl.d.l.caſſius.Cũ enim nõ ualeat dictũ teſtis ſine iuramẽto. ut l.iuriſiurandi.C.de teſtib.& illo tꝑe erat infamis de iure non eſt depoſitio talis teſtis ſimpliciter infamis infamia facti. Vnum tñ nota,ꝙ ſi teſtis infamis de facto deponit,& habet conteſtem notæ auctoritatis eius dicto ſtatur,& creditur,ſicut ſi non haberet aliquã infamiam, quia ſuppletur per dictum conteſtis arg.ff.de æden.l.ſi quis ex arg. §.1. & ibi per Iac.Butr.& Bald.& per eundem Bald.in d.l.1.C.de teſta.an autem remaneat infamia facti,uel non,tangam ſtatim in ſeq.q.

17 Decimoſeptimo quæro † an talis bannitus rebannitus poſſit admitti ad honores ciuitatis, & ꝓcedit hæc queſtio ubi ſtatutũ aliter nõ ꝓuideat Bar.ſimpľr dixit,ꝙ ſic in l.& qui.§.ſi in metallum.ff.de mu.& ho.Sed aduertẽdum,ꝙ ſi dicimus eũ intelligi reſtitutũ aduerſus infamiã iuris. reſtaret infamiã facti ꝑ l. honori.ff.de obſeq. Deciſio p̃dicta habebit locũ in honoribus nõ hñtibus dignitatẽ. Ab illis aũt qui haberent dignitatem talis infamia

famia eum repelleret.l.2.C.de dig.& no.ff.de de his q.no.inf.in rubr.& l.nullam. C.eo.tit. Si dicamus ẽt aduersus illam restitutum indi stincte ad quodlibet honores admitteret, & ideo puto qđ si restõ concernit solũ bãnum cũ remaneat cõfessio nõ intelligitur ab infa mia facti reuelatus alias secus. hoc tñ credo reponẽdũ esse in arbitrio indicatis qui exami net an cõi reputatione teneat eum cõmisisse delictũ ob quod fuit bannitus ut primo casu locum habet distinctio honoris cũ dignitate ab alio sine dignitate. Secũdo uero casu indi stincte admittat nisi ex rebãnitione aliud sta tuat, ut dixi supra q.4. & qđ dixi rebannientẽ admitti ad honores, & sic ad officia intelli gẽdũ tñ aliis assignata non recuperat iuxta no.in l.Gallus.§. & qd si tm. de lib. & posth. & tetigit supra q.9.& ꝓbatur ex his quę no. inf.in l.quid ergo.§.pœna grauior.de his qui no.inf.in fi.gl.magnæ. Si aũt offm̃ quod ꝑdi disset uacans esset illud recuperaret.l. ꝙ si mi nor.§.restõ de mi.& no.ĩ d.§. pęna grauior.

18 Decimooctauo quæritur † dato, ꝙ reban nitus aduersus oẽm infamiam restituat, uel ꝙ de hoc nõ dubitetur, ut quia offm̃ non ha beat dignitatem, quidã fuit scruptinatus, & imbursatus tꝑe quo erat bãnitus, extrahitur aũt de marsupio postq̃ rebannitus est, quæri tur an possit ad dictum offm̃ admitti. ut refert Io.And.in sæpissime allegato §.sequitur. uers.quid si qs in tit. de accus. hæc q̃stio fuit disputata per d.Iac.de But. in electo a reban nito ante tempus iuris extante statuto, ꝙ nul lus bãnitus possit esse cõsul, uel in aliquo of ficio, & ibi post plura argumẽta de q̃bus ibi uidere põt facta ad patrem affirmatiuã cõclu dit negatiuæ ipm tales offm̃ acceptare non posse, dicẽs tria in officiali põderãda electio nem, cõfirmationẽ, & exercitũ officii Probat aũt quia consul, uel proconsul habet hoc no men ẽt potiusq̃ sit egressus urbem, & anteq̃ ad ꝓuinciam sibi decretum ꝑueniat.l.pen.de off.procon.coadiuuat ꝑ l.1.C.de mag.mun. lib.12.& ff.de mune.& hono.l.si quis magr̃a tus, ubi nomen magistratus habet ex electio ne dato qđ resistat, & ff.de admi.tut.l.quidã §.fi.Item cum esset ꝓhibitus esse in officio, ergo eum eligi prohibitum erat, cum per ele ctionem ꝑueniatur ad illud.ff.de spons.l.ora tio.Adducit illud gñale quod uno prohibito dicatur ꝓhibitum omne id ꝑ qđ peruenitur ad illud ff. de fideiuss.l.cum lex. C. de natu. li.l.fi.cum si.Ex quibus dicit concludit ẽt ele ctionẽ fuisse cõtra statutũ, nec ꝑ habilitatem superuenientẽ potuisse cõualescere.Quod ẽt rñdendo ad quædam obiecta sequitur ibi Io. Andr.quia sufficit, ꝙ ab initio talis exceptio poterat esse ꝑpetua.l.sufficit. de condit. inde adducit ẽt ad dictam decisionẽde ele.cum in cũctis.§.inferiora.& ibi ꝑ eum.Cõcludit ita que ꝙ talis rebãnitus ad dictum offm̃ non ad mittit.pro quo facit de ser.expor. l. si minor. & C q da.tut.pos.l.in uniuersis.Alb.autẽ ubi supra q.91.ubi diffuse q̃stionem ponit, dicit fuisse disputationẽ Ia.de Are.ut supra cõclu dit, & ita ẽt dicit Bal.supra rub C.de cõd. ob tur.ca.ubi uidere potes.Et alleg. ẽt ff.de pœ. l.fratres.Sed puto aduertendũ ad q.nostram. An ex forma ordinamenti suꝑ scruptinio ta lis bãnitus fuerit ꝓhibitus scruptinari, & sic eligi.Et tũc sic uera ẽt in casu nr̃o decisio prę' dicta.Si aũt unusquisque ẽt inhabilis potuis set scrutinori cũ ex forma illius scrutinii non diceret tũc fieri exactio, sed inde ad tps puta rẽ tunc posse talem rebãnitum dictum offm̃ acceptare, qua si tunc fuerit facta imbursatio qñ habilis reperitur per relationem ad illud tps.l.in tempus. de hæred. inst.cum similib. Casum uero eius q fuit imbursatus tꝑe quo non erat bannitus, & demum fuit bannitus, & postea rebannitus, & deinde exactus.

19 Et sic fit q.19 †non aliter prosequor quia clara uĩ decisio ꝙ possit acceptare, & exerce re cum media tempora nocere non soleant, l.sed, & si in cõditione.§.solemus ff. de hær. inst.cum ibi no.& quod tangitur per Bal.su per prædicta rub.de cond. ob turpem cau.

20 Vigesimo quæritur † bannitus in iudicio egit aliqua eo modo quo non ualuerunt de quo dixi supra parte præced.q.3.Fuit deinde exẽptus de banno, ratificat oĩa illa antea ge sta.an ualeãt tanq̃ tunc tꝑe ratificationis ge sta.istã q.tãgit Alb.ubi supra q.46.& primo arguit, ꝙ sic arg.ff.de iniu.te.l.si qs filios exhæredato.§.irritum.& de lega.l.1.in prin.& §.deportatos.C.de his q nõ pos.ad lib.ꝑue. l.1.& ff.de pœ.l.frẽs. Sed dicit priora iura lo qui in testõ quod solũ depẽdet ã uolũtate te stãtis.Aliæ leges loquunt in libertate, c⁹ fauo re multa sunt cõtra ius ĩtroducta.ff.de fidei. liber.l.gñalr.§.si qs seruo ad l.falc. d.l. pœn. §.ult Sed ꝙ non ualeat arguit per gñalem re gulam quæ ab initio, &c.& quia non fuit in iniuriatum cum persona legitima.C.q legi. per

per l.2.qui da.tut.po.l.uniuersis finalr circa il lũ articulũ. An ualeat acta, uel nõ, de quo dic ut dixit ubi supra. Sed ad quęst. propositã q̃ est q̃n acta non tenẽt, dic ratihabitione nihil operari ut dictis iur. & quod hr in l.1. C.qui pro sua iur. ẽt si oĩa acta repeterentur in eo dẽ instanti per utranq; partẽ ẽm not.in l.omnium.& l.in causæ.ff.de pc. qa illa doctrina locum hẽt, q̃n acta ualebant sed spirabat iudicium.hic uero nulla erant si tñ partes essent in cõcordia,& daretur snĩa ualeret ut conuẽtio non ut sententia, ut habet in l.2. C.cõm. utri.iud.de quo in l.si conuenerit.ff.de re iud. & in l.1.C.de iurisd.omn.iud.

21 Vigesimoprimo q̃ritur. † An bãnitus rebãnitus teneaẽ creditoribus quos ante bãnum habebat. Quæstio hæc leuis est. & ideo breuiter pertrãseã. Nam aut recuperauit bona sua p restõnẽ,& habuit.& põt à creditoribus cõueniri.C.de sen.pas.l. si deportationis. & ff. eo.ti.l.3.ĩ fi.aut nõ habuit qa noluit.Fuit.n. ad ea restitutus, sed ea capere neglexit, & cõueniri põt.ff.de sen.pas.l.2. Aut ea non rehabuit qa restõ ad ea nõ fuit porrecta ẽm ea q̃ dixi supra 4. & 5 q.& nõ teneẽ nec ab illis cõueniri põt, sicut nec ante poterat.l.tutel.§.fi. ff.de c.dimi.& d.l.3.de sent.pas in prin.

22 Vigesimosecundo querit.† An talis rebãnitus possit agere cõtra debitores q interim dũ esset in bãno soluerint cõi. Hęc qõ est ita vulgata q in ea nõ esset instãdũ.formauerũt.n. eam Dyn.in l.creditor. ff.de sol.& multi alii ibi,& alibi ut refert Gui.in Spe.de obl.& sol. §.nunc aliqua uers.illud quærit. Ac ẽt multi eandẽ quæst disputauerunt ut refert ibi Ioã. Andr.in addi.qui effectiue ponit oĩum intentionem. Si ergo latius uidere uis ibi uide,& Bar.in d.l.creditor.qui ibi sic cõcludit q aut resp. habebat bona illius creditoris banniti obligata sibi ex aliquo cõtractu uel ex aliqua iusta cãsa & tũc non est dubiũ q solutione facta re p.debitor liberaẽ l.nomẽ. C.quæ res pig.ob. pos. Si uero nõ habebat illa obligata tũc aut bona illius creditoris bãniti erant publicata ex aliqua iusta cã.& idẽ qa non est dubiũ q soluens liberaẽ, fiscus.n. hr loco hæredis l.si debit.depoitatio.ff.de fideius.& l. tutore.C.ad l.Iul.de ui.Si uero bona non erant publicata uel erãt sed iniuste.& tũc aut resp. exigit iniuriã debitoris aut creditoris banniti, aut simplr exigit nõ habita contẽplatione ad iniuriã alicuius. Primo casu est, periculum debitoris, ut d.l.creditor.in prin. Secundo casu est, periculum creditoris.l.si merces. §.culpæ.ff. loca. & l. pen.in prin. ff. sol. mat. & l. Paulo Calimacho.in fi. ff.de leg.3. & l.liberto § Lucius. de an. leg. Tertio casu, q̃n exigit exactura cuiuscunq; fuisset.tunc aut erat species debita, aut quãtitas. Si species, est periculũ creditoris, si quantitas est periculũ debitoris, l.lectos.& l. se, de peri. & com.rei uẽ. & ibi gl. Ad idẽ l.fi.in fi.ff.de pig. act.facit ff. de euic.l.Lucius.de rei uen l.idem si uerberatum §.1. Hæc Bart.in l.creditor. Videamus, & nunc particulariter an omnia uera sint. Dixi ergo primo q si fiscus hẽt bona obligata, debitor banniti soluens liberaẽ per l.nomen. Istud membrum est uerissimum, sed dubitatur an requiratur excussio.& idem Bar.in l.si cõuenerit.de pig ac.dixit q non. Sed Cyn. tenet cõtrariũ in d.l.nomen.quẽ sequiẽ Bal. in l.2.C.q̃n fis.uel priua.& latius ponit in l.hæredem mariti.C.de hær.ac.p l.1.C.de conue. fi lib.10. Sed credo opi.Bart.ueriorẽ, non per suam rõnem, qa concluderet q auth.hic si debitor.C.de pig.non hrẽt locum q̃n possessor hrẽt causam lucratiuam, quod est contra gñalitatem illius auth.sed per rationem Gul.qui idẽ tenuit.s.quia illa auth. est correctiua, & loquitur in possessore pignoris, ergo non habet locum in proposito l.fin.C.de act.& obl. Nec ob.l.1.C.de conue.fis.deb.quia loquitur quando conuenitur tertius qui promisit seruare indemnem creditorem qui est alterius debitor.de quo dic ut ibi. Vbi ergo bona banniti erãt obligata fisco, & sic siue excussione perueniri poterat ad noĩa, debitor banniti fisco soluens non põt à tali rebannito conueniri Si aũt fuisset debitor à cõseruationem indẽnitatis secus esset excussione non facta. ut d.l.1. Secundum membrum est q̃n bona erãt publicata iuste, & istud non hẽt dubitationẽ ammodo. n. fisci debitor est. l.1. § an bona, de iure fis.& ideo soluẽdo liberatur. C. de noua.l.3.& hoc certe uerum est si soluisset exactus, si uero nõ instigatus sed spõte soluisset, putãs illũ rebanniri dr e sine restõne bonorũ quæ aliq̃ habuissent innouationẽ, forte tunc esset liberatus arg.l.1.§.idem Iunio.ff.de qõ. & l.& qui data.qui.ex cau.ma.cum si. nisi excusaretur, qa soluisset ut in pęnam non inciderit l.itẽ illa cũ ibi not.C.de const pec. Tertiũ dcm̃.s.q̃n bona nõ sunt cõfiscata, uel sũt iniuste, & fiscus exigit in iniuriam debitoris

non

non est mihi usquequaq; expeditũ in ea parte qua cõfiscatio facta erat, sed iniuste. Nam tunc, aut fiscus uolens iniuriari debitori exegit simplr̃ nõ allegata cõfiscatione, & credo dcm̃ Bart. uerũ aut allegauit cõfiscationẽ, & eius ꝑtextu exegit à debitore, & tunc aut ex iniustitia cõfiscationis poterit opponere debitor, & non opposuit, & non ur̃ uerũ dcm̃ Bar. ar. ff. man. l. si fideiussor quasi ꝑ totam. Aut opposuit. Et tunc cum sibi facta fuerit iniustitia, bãnito postea rebannito imputare non põt. ff. de euic. l. si imprudentiam. Si uero de cõfiscatione iniusta nõ poterat oponere, puta ex forma statuti, uel qa sñia cõfiscationis ualebat, licet esset iniusta. & tunc ur̃ mihi durũ ꝙ nõ liberetur cum à causa bãniti processerit eius exactio licet in sui ꝑniciem, & odiũ facta fuerit ꝑ no. in l. pen. ff. sol. mat. per oẽs Doct. & ẽt ꝑ Bart. qui ibi tenet cõtra gl. l. si merces. §. culpę, & qđ id qđ Bar. dixit cõfiscatione iniusta debeat sic intelligi facit, & l. ad eos. & ꝙ ibi nota. ff. cõ. Aliud membrum distõnis est qñ fuit coactus soluere in iniuriam bãniti. quo casu dicit Bart. eũ liberari, ut in §. culpæ, & aliis iuribus supra alleg. Istud puto uerũ quæcunq; opin. teneaẽ in §. culpæ. Dedit. n. causam cõmittendo id ꝑꝑ quod bannitus fuit, & non parendo iudici, & sic sua culpa præcessit. Sed aduerte quia forte hoc erit uerũ nisi bãnum fuisset latum cõtra absentem, & ignorantem non culpabilem ſm ea quæ dixi supra parte ꝑx. q. antep. in prin. & ꝑꝑea fuisset postea restitutus. Tũc enim cũ in nulla fuisset culpa cessat rõ facta ꝑ. §. culpæ Vltimum mẽbrum est qñ simplr̃ exigit non ad iniuriam alicuius. & istud subdiuidit, quia aut debititum est in specie, & dixit periculum esse creditoris, aut in quantitate, & esse periculum debitoris. Dñt quidã ut Ang. in d. l. cred. ꝙ primum est uerũ nisi debitor ante bãnũ fuerit in mora. Scd̃m est uerũ nisi creditor alias fuerit in mora recipiẽdi. l. qui decẽ. in princ. de sol. & intelligit qñ mora fuit ad illũ casum ordinata alias secus. arg. ff. ad l. Rho. de iac. l. si ueh. §. idẽ iuris. Prædicta oĩa q̃ dixi debitorẽ nõ morosum nõ accusari debẽt intelligi nisi uirtute ordinamẽti pœnalis facta cõtra eũ ĩ spẽ, uel in gñe cõtra oẽs debitores bãnitorũ soluerit. Tũc. n. sꝑ excusaẽ, & liberaẽ l. fi. §. 1. ff. qđ met. cau. & l. 1 §. quæ oner. ff. de qua re ac. non da. ſm Bart. in d. l. creditor. in princ. in fi. eius quod ibi scribit.

23 Vltimo, & uigesimotertio† circa hanc partem quæro, Statutum dictat, ꝙ ille qui fuerit ex bannitus elapso termino bãni non possit esse de priorib. ẽt si fuerit rebannitus. Alio statuto cauetur ꝙ q interfecerit aliquem rebellẽ sit exemptus, uel eximatur banno omni qđ incurrisset, uel incurrere posset ꝑ ꝑ ꝑterita delicta. Contingit ꝙ Titius post bannũ sibi datum infra terminum banni tñ interfecit quendã rebellẽ, propter qđ habuit beneficiũ exemptionis à banno. Quæritur an possit esse de priorib. statuto prædicto non obst. & vr̃ ꝙ sic, quia nunq̃ fuit ex bãnitus, qa durante termino superuenit cã quę bãnum perfectũ extingueret. Ergo impedit bannũ incurrere. Sed certe cũ hæc causa tendat directo ad liberationem, nec de bãno possit exire, uel eximi nisi ille qui illud incurrit in eo puncto quo terminus banni curreret est banitus, & exemptus. & sic uerũ est eum fuisset exbãnitũ, ut l. si sub cõdõne, ff. de sol. cũ sim. Secus si statutũ de cætero redderet ꝑsonam inhabilem ad exbãniẽdum per ea quę dicta sunt. Hæc Bar. in l. inter stip. §. sacrã. ff. de uerb. obl. Ang. uero ibi tenet cõtrarium, qa illud uerbũ posset, est ptm̃ imperfectũ. Vñ impedit bãnũ incurri quasi circũducto edicto bãni ꝑ statutũ qđ relaxat necessitudinem cõparendi. ff. de iud. l. & post edictũ. §. circũducto, & hæc dñt inter se obligationem dissolui, & illã impediri ne cõtrahatur. C. si cer. pet. l. fin. & inf. eo. l. decẽ. Nullo ergo tꝑe ipse se inueniret bãnitum, & per cõñs nec rebãnitũ uñ esse poterit de prioribus. Subdit tñ, ꝙ si cõtingat in puncto quo quis occidat rebellem ipm̃ occisorem ex alio maleficio bãniri, & statutũ non loquatur de exbanniendis, sed exbẽnitis non gaudebit talis occisor beneficio statuti. Dicit. n. esse casum ſm Iac. de But. in l. si quis id quod. ff. de iur. om. iud. §. qđ si dum proponentur stante statuto, ut retulit Bar. Ego sto cũ Ang. cũ. n. ipm̃ statutum eximat occidentem rebellem à bãno quod nondũ latũ fuisset propter maleficium ptm̃, apparet ꝙ non intellexit de illa uera exẽptione q̃ reqrit omnino bãnum præcedere. Voluit. n. ꝙ bãniretur ut patet ex uerbis eius, & ideo cum uoces exẽptum nõdum bãnitum, & sic impediat ortũ eius, impediat ẽt ipm̃ effectum, ut in d. §. sacram. Cum ergo tẽpore termini reperiat se inhabilẽ ad bãniẽdum sine dubio non dicetur bãnitus rebannitus. sed nõ bannitus. Talis. n. terminus reso-

lutionis

lutionis dicetur potius importare cōdōnem, q̄ diem certum, s̄m ea quae dixi supra parte prox.q.78.& ideo cū illo t̄pe reperiat se in habilem non erit dare punctū in quo reperiatur bānitus,& sic nec rebānitus l.quoties. in fi.ff.de nouati.Poterit ergo esse de priori bus nō obst.statuto.pro pro eoaūt q̄d ultimo dixit Ang.p uer.q̄ si dum ꝓponeret. Vide q̄ dixi supra par.px.82.q.& uide Bar.ī l.si post mortē.in princ.de leg.1.ubi dicit, q̄ inspicit causa fauorabilior,& sic pro parte, q̄ tenui.

Rubricae de quaestionibus occurrentibus post morteus ipsius banniti.

NOuissime restat secunda pars huius ultimi t̄pis quae est de qōnibus occurrentib.post mortē ipsius bāniti,& ideo ut illa expediatur aliarū partium more ꝑmitto rubr. quaestionum in ea agitandarum, quae sunt.

1 *An testamentum factum à bannito tempore banni secundnm formam statutorum ualeat eo mortno postquam fuit rebannitus.*

2 *An corpus banniti mortui in banno possit sepeliri in ciuitate à qua erat bannitus.*

3 *An interficiens bannitum, & postea auferens bona quae habebat super se possit puniri de robaria, uel furto.*

4 *Si contingit bannum non finiri morte, an haeres banniti non bannitns repellatur exceptione banni uirtute statuti.*

5 *An regulariter bannum pecuniarinm possit exigi ab haeredibus banniti.*

6 *An contra fideiussorem possit fieri executio mortuo bannito.*

7 *An mortuo bannito cuius bona fuerunt confiscata, sed non incorporata. fiscus possit illa haeredibus banniti auferre.*

8 *An haeres banniti possit agere pro robaria facta niuente bannito presupposito certo statuto, & quid de mutuo.*

9 *Si pater tenetur ex forma statuti assignare partem filio bannito. An possit cogi illo filio bannito mortuo.*

10 *Si patre bannito ex forma statuti fiscus diuisit bona patris cnm filio. An filius postea habitus à bānito post mortem banniti possit aliquid petere.*

11 *Si pater assignauit partem filio bannito, & postea habuit alium filium. An filius secundus possit aliquid petere à fisco.*

12 *An filij banniti ob rebellionem castri mortuo patre redigentes castrum ad obedientiam intelligantur restitui stante certo statuto.*

13 *Si caueatur statuto quòd uxores bannitorum perpetuo sint bannitae An duret effectus banni marito bannito mortuo.*

14 *Si cauetur statuto quòd filij bannitorum expellantur de ciuitate. An debeant expelli mortno patre bannito.*

15 *An haeres banniti possit uti contractibus factis per bannitum cum beneficio statutorum ciuitatis à qua bannitus erat.*

16 *An bannitus uniuersitate duret bannum illis qui tunc erant de uniuersitate mortuis.*

Secunda pars tertii temporis.

1 PRimo igitur quęro † Titius exñs in banno fecit testm̄ secundum ordinamēta suę ciuitatis, puta coram quinque testibus, quae dcm̄ est eum perdidisse supra in 2. tempore, parte 1.q.5.Et sic illud testm̄ non ualere eadem par.q.51.deinde fuit rebānitus,& demū alio testō non cōdito mortuus est. Quaeritur an ualeant in eo disposita.Siquis uellet hanc q.disputare, h̄ret necesse uidere q. quae tangitur in c. q̄q̄ de usuris, lib.6.§.An test m̄ usurarii fcm̄ sine cautione recōualescat eo postea cauente.de qua ibi ꝑ Ioan.And.per Bart. in l.filius,de test.& latius in l.filio ptō, de in iu.test.per Bal. in l. uniuersa. C.de pre. Imp. offe. Verū quia mihi ur̄ clarū tale testm̄, de quo egimus ab initio fuisse nullum ex uitio personae à suo delicto procedente, & sic ex uitio intrinseco s̄m opin. omnium non potest ex postfacto conualescere,debet.n. testator esse habilis ad sic testandum tempore testamenti,& mortis l.2.ff.de testa. & l. filius & ff.de bon.poss.sec.tab.l.1.§. exigit. ubi bona gl.& per Cyn.in l.3.§. sed si filius, de leg. 3.in addit.ubi etiam Rayn. sic format in terminis.Nec me trahit quod fuerit inhabilis ad testandum secundum ius ciuile, quia secundum illud non fuit testatus,sed secūdum statutum secundum quod inhabilis erat, & quod iuris in toto idem in parte l.quae de tota.de reuen. Et ex notatis in dictis iuribus apparet, q̄ si ante bannum fecisset testamentum cum solennitate statuti, & deinde bannitus fuisset,& demum rebannitus tale testamentum ualeret,cum medium tempus non attendatur ut dictis iuribus. Vide tamē quae habentur in l.qui ex liberis.§.testam.de bo. poss.

pos. secundum ta. quæ in proposito non uidenť hře locum. cum talis rebannitus intelligať restitutus, ut dixi i parte præced. q. 4. Ad qđ q̃ not. ꝑ gl. in d. §. exigit. Ex dicto ergo testõ de quo quęsitum est agi nõ põt nisi ex eo fuerint instituti tales qui de iure cõi faciũt ta le testm̃ ualere. l. hac cõsultissima. §. ex imꝑfe cto. & §. si quis aũt. C. de test. uel nisi in testõ facto coram quinq; testibus, ut exemplificaui esset apposita clausula codicillaris. Tunc enim, & iuris fideicommissi, & legati ualerēt in eo disposita l. ex ea. §. 1. de test. & l. posthumus. §. 1. de iniu. testa. & de testa. mili. l. q̃rebatur. ad Treb. l. si patroni. §. ult. & plene Bart. in l. 1 ff. de iure, cod. prędicta uera nisi illud testm̃ confirmasset, &c. pro quo uide iura quæ allegaui supra parte præced. q. 20.

5 Secundo quæritur, † An corpus banniti qui mortuus est durante banno possit sepeliri in territorio à quo bannitus erat. In l. 2. ff. de cada. puni. per illum text. dicitur quòd nõ. Et pro hoc quod dicitur de excommunicato ut eius corpus nõ ponatur in ecclesiastica sepultura ut in clem. 1. de sepult. cum concor.

6 Tertio, Ex forma statuti † bãnitus poterat impune offendi in persona, & bonis. Titius ĩ terfecit bannitum, & postea cum derobauit hoc est res quas inuenit penes eum abstulit, & in suos usus cõuertit, Quærit an licite facere potuerit, tex. uř. ꝙ sic. ff. de sepul. uio. l. sepulchra, iuncta determinatione præced. dixit Franc. de Are. Dic contrarium ꝗa cũ sit mortuus bona amplius non sunt sua. Item nec põt offendi, & ideo nunc uerificanť uerba statuti. Nec obst. l. 2. ff. de cada. pu. & qđ dictum fuit supra prox. q. ꝗa illud est uerum quantũ ad corpus banniti, non aũt quo ad bona. Ita determinat in d. l. sepulchra. allegat q̃ hñr per Cyn. in l. 1. §. fi. C. si reus uel accus. mor. fue. Et dicit, ꝙ Cy. refert ita fuisse determinatum. Aduerte, quia Alb. ubi supra q. 43. format quæst. in eo qui interfecit bannitum qui poterat impune offendi, & eum ex interuallo postea derobauit, & allegat ꝙ non puniatur quia cum ille fuerit hostis ciuitatis l. amissione. §. ꝗd deficiunt non debet iuuari legũ beneficio, de usuris c. quia frustra. Item allegat affectiue d. l. sepulchra, & l. 2. de cada. puni. Allegat in contrariũ ꝗa post mortem nõ potest dici bannitus, mors. n. oĩa soluit. ergo nõ potest dici ꝙ ipse bannitus fuerit offensus in authen. de nup. §. deinceps. Facit, ꝙ no. in l. eius qui prouinciam. ff. si cert. peta. Item ꝗa non est homo sed cadauer, de cõd. inde. l. seruo manumisso, ut ibi not. Allegat ꝓ hoc. C. si pen. appel. mors interue per totũ, & si reus uel accu. mor. fu. per totum. Item ꝗa ille q de robauit potius uř spogliasse hæreditatē ꝗ defunctum, de iniur. l. 1. §. quoties. Item ꝗa qñ alicui cõceditur ꝙ alium occidat intellř ĩ flagranti crimine, ut l. qđ ait, de adult. Et dicit, ꝙ ꝓ hac parte dř fuisse determinatum Pistorii, & derobatorem fuisse bannitum de robaria filiis occisi eum accusantibus quasi robaria fuerit commissa de rebus hæreditariis ad ipsos filios ꝑtinentibus. Dicit primam partē sibi uideri leuiorem ēt ubi statum non excusaret spoliantem, ꝗa robaria exegit uim perso nę illatã qđ hic non fuit. Item ꝗa licet dñiũ translatum fuerit in suum hæredem, tñ possessio non transit nisi fuerit apprehensa. ff. de acq. pos. l. cum hæredes, ex qui. cau. ma. l. cum miles. Fateť tñ, ꝙ ciuilř posset peti restõ rerũ ablatarũ ꝑ iura ꝑdicta. Si cõsideres qõnē, termini non uñr uniformes. Nam aliud est derobare, & occidere eodem instanti, uel occidere, & derobare, & isto casu credo talem non posse puniri. Oĩa. n. in ipsum uiuũ illata dñr. Quinimò potius dř facta occisio ꝑꝑ robariã quam econuerso. Et sic non ueniat puniendus. l. lecta, si cer. peta. l. si in rixa, de sic. C. ad l. Iul. de ui. l. qm̃, & ff. de fur. l. uerũ. Id. n. quod fit incontinenti non uř factũ postea. Imò illud ad continguũ tps redigiť, ut uř in l. quoties. §. si ꝗs ita. ff. de hęr. inst. & in l. fructus. ff. sol. mat. ꝑ Dyn & Bar. uř n. eodem cõflictũ bannitũ derobasse, & occidisse, & sic in partē absolutoriam fiat interprætatio l. eum, actũ, de neg. gest. C. de ꝓbõ. l. mřem, de not. oper. nũcia. l. nõ solũ. §. sed ut probari. Aliud est occidere, & ex interuallo. s. ad actus extraneos facta collatione ſm l. cõtiactus in fin. C. de fi. instr. de uerb. obl. l. cõtinuus de duo re. l. reos eũ derobare. Tunc. n. succedũt rõnes ꝑdictæ factę ut teneať, & non excuseť a statuto. Sed aduertendũ qđ non teneať de robaria ꝗa illa requirit uim, ut ff. ui bo. rap. per totũ q̃ hic nõ ꝑotuit, esse ut dixit Alb. Et hoc respectu bene dixit illos nõ potuisse cõdemnari quia fuerat intentatũ crimen qđ non resultabit ex accusatione leg. liberorũ, §. qđ si libelli, de accus. l. 3. §. docere. ff. ui bonorum raptorum cum simili. Dicendũ ergo est qđ aut incontinenti spoliant occisores ipsum bannitum, & non

puni

puniantur aut ex interuallo, ut supra, & tunc ueniant puniendi, quo autē iure uide in l. rei hæred. ff. de furt. & C eo. ti. l. si abducta.

4 Quarto statuto cauet, ꝙ bannitus non audiatur in ciuili uel criminali, & ꝙ bannitum pecuniariam possit exigi ab hæredibus banniti Titius bannitus in pecunia reliquit hæredē Caium q adiuit hæreditatem. Agit deinde in iudicio Gaius cōtra aliquem opponit sibi exceptio ꝙ non debet audiri, qa bannitus, cum sit hæres bāniti quærit qd iuris Recordor ꝙ de hac q̄ō. feci mentionē supra in 2. tpe parte 1. in fin. 72. q. in qua est casus cōuersus qn̄ bannitus successit non bannito. & dixit Alb. ubi supra, ꝙ ubi agit iure hæreditario vr̄ obstare exceptionem de reg. iur. l in his. §. non debeo. & C de acq. pos. uitia rerum cū si. Dixit alios tenuisse contrarium, quia bannum est pœna cōtumacię, ut ex supioribus patet, unde non trāsit ad hæredes sed morte criminosi finit. ff. de priua. deli. l. fin. de req. re. l. 1. §. 1. C. de delict defun. l. una, sicut nec transit priuilegiū. C. de re. iu. l. priuilegia, & de pac. l. idem. §. personale ſm Iac. de Are. & dicit ꝙ uidit ita seruari, si statutum simpliciter iacet ꝙ bannum possit exigi ab hæredibus, decisio clara est. Est. n. talis exceptio ꝙ non audiatur mere personalis, & ideo non transit in hæredem. Si aūt in statuto diceret, ꝙ hæres intelligat bannitus, & ut bannitus possit cōueniri, aliud esse dicendum. Nam aut diceret ꝙ intelligeretur bānitus, cum illud uerbum denotaret fictionem. ff. de reg. l. ossa, in fin. & not. in l. hæres qnq;. ff. de acq. hær. statutum qd dicit denegari audientiam, bannitis, nisi alr loqueretur, nō uerificaret in tali hærede. l. 3. §. hæc uerba. ff. de neg. gest. & qd no. in l. merces, de uerb. sign. Si aūt statutum transmittēs bannum ad hæredem diceret ꝙ hęres intelligatur esse, & sit bānitus, uel alio diceretur ꝙ bānitus uel habitus ꝓ bānito non audiatur, uideretur dicendū ei obstare exceptionē per no. ꝑ Bār. in l. si is q pro emptore. ff. de usuc. & in l. si maritus §. legis. ff. de adul. uide tn̄ q dixi in 2. tempore parte. ult. q 84. si uero agit nomine proprio quando sub nomine hęreditario est bannitus sibi obstat exceptio secundum ea quæ dixi in d. 72. q. ubi uide.

5 Quinto pone, ꝙ bannitus † in pecunia mortuus est relictis hæredibus, qđ fieri pōt ut dixi supra in 1. temp. par. 1. q. 52. Qui hæredes adiuerūt hæreditatē, quęrit an dcm̄ bānu possit ab eis exigi. Alb. ubi supra q. 26. refert Gand. Et primo allegat ꝙ teneātur, quia tale bannum est snīa diffinitiua, & pecuniaria, & in ea qua cōtrahitur. l. 1. in fi. si qs ius di. non obtem. & l. 3. § idem scribit de peculio, & sic trāsit in hęredes. de actio. & obl g. l. ex contractibus, refert ipsam Gand. tenuisse contrariū C. de delict. defun. l. una. ff. si qs omis. cau. te. l. si qs sub cōdōne. l. 1. in fi. si quis ius di. non obtem. licet. n. uulgariter actiones transeant ad hæredes, qn̄ sunt ex cōtractu uel quasi, tn̄ fallit hoc casu de actio. & obligatio. l. in honorariis, & ibi ēt refert sic tenuisse Dy. per l. ex iudiciorū, in fin. ff. de publ. iudiciis. Subdit aūt distingui posse qđ autē in bāno dcm̄ est, ꝙ non possit exiri nisi soluat centum, & dicatur tunc hæredes non teneri ꝑ l. si qs sub cōditione. si quis omis cau. test. Si autē dcm̄ est condēno uel mulcto eum in tm̄ puta mille libris tunc dixi hæredes teneri ꝓ ea quæ no. in d. l. 1. in fi. ff. si qs ius di. non obtem. Bal. autē in d. l. una. C. ex deli. defun. dicit Bart. tenuisse cōtrariū in d. l. ex iudiciorū. & ad materiā tāgit aliqua subtilia ibi uide. Et concludit ꝙ qn̄ ex forma statuti bannū nō requirit aliam snīam ut in casu nr̄o teneātur hæredes alias non per not. in d. l. 1. in fi. & ibi dicit ꝙ idem est in cōdēnatione pecuniaria qđ in cōfiscatione bonorū, ipse tn̄ Bal. in auth. bona damnatorum. dixit, ꝙ tale bannum non mandatur executioni cōtra hęredes, ut dixi in 2. tpe parte 1. q. 12. Et hoc credo uerū cum. n. hoc sit exorbitans à iure cōi, & contra absentē ferat diffinitiua snīa, nullatenus ad cōnā trahi debet l. qđ uero. ff. de leg. & nullo modo snīa debet extendi l. si patronus testō. §. si qs eum esset. ff. de bo. lib qđ est uerum nisi statutum dicere ꝙ bannū hr̄et effectū sicut setentia lata cōtra psentem ꝑ l. 1. de leg. 1. cum si. Non igr̄ mandabitur bānū executioni cōtra hęredes, nisi aliter appareat de mēte statuti, ut dixi supra ꝓx. q Item nec cōtra bona ut dixi in d. 12. q. nisi statuto diceretur ꝙ illa essent obligata. Tunc. n. licet esset extincta principalis ex postfacto siue personalis, nihilominus durat hypothecaria l. intelligere. C de uiti. pigno. & l. cum notissimi, præs. tri. an per Dyn. de fideius. Nec prædictis ob. qđ dixit Bart. in d. l. ex iudiciorum quia loquitur in snīa confiscationis bonorum ut dicam statim in q. 2.

6 Sexto. Titius † dedis fideiussorem iudici de se repræsentando, & de soluendo oēm cō-

demnationem, & bannum, deinde fuit inq̃situs, non comparuit, seruata forma statuti habitus pro cõfesso fuit bãnitus in mille. dcm̃ est supra, px. q. ꝙ non potest talis sñia mandari executioni nec contra hæredẽ nec in bonis. An mortuo bãnito poterit fideiussor conueniri. Et ur̃, ꝙ non quia liberato principali liberat̃ fideiussor l. fideiussor. in prin. de fideius. de solu. l. Modest cum ibi no. Cõtrarium puto q̃a tenet̃ ex sua obligatione quæ una cũ banno mandatur contra ipsum executioni ẽm plurale not. per Iac. & Gui. in l. 2. q satisd. cog. & ideo licet bannitus moriatur, non tñ contingit liberatio, sed eius persona in obligatione eximitur, & ꝑpea remanet fideiussoris obligatio. ff. de fideius. l. urannius. §. sed cum duo. & probat eo. tit. l. ubicunque. quæ lex sic potest exẽplificari, quod est uerũ siue habeat bannitus hæredes siue non. cum. n. moriatur post ꝑfectam obligationẽ fideiussoris obligatio non extinguit̃ l. sine hærede in prin. ff. de admi. tut. licet secus sit qñ sine hærede ante purificatam obligationẽ decedit l. postq̃. in prin. ut le. no. ca. In cuius legis intellectu uariauit Bart. ut patet ex his quæ dixit ibi. & in l. sine hærede. & in l. 1. §. idem põp. ff. deposi. ubi bona gl. in quo non insisto, q̃a non est mã nostra. Põt ergo fideiussor exigi nõ obstãte morte bãniti. Alb. tñ ubi supra q. 43. referens Gan. ꝙ cauti iudices anteq̃ procedant ad dationem banni faciunt requiri fideiussorem ꝙ repr꜆sentet principalem, quod si non facit eum condemnant. Pro quo uide quæ habent̃ in l. si quis reum. ff. de cust. reo.

7 Septimo Ponæ, † Titius fuit bannitus in ꝑsona. & oĩa eius bona fuerũt cõfiscata, antequam fiscus ea incorporaret, mortuus est Titius relictis hæredibus. Quæritur an fiscus possit uirtute dict꜆ sñiæ auferre eis bona qu꜆ fuerant cõfiscata Dy. in l. ex iudiciorum. de publ. iud. dixit ꝙ non, q̃a illa lex requirit litis cõtestationem, & sñiam, qu꜆ in proposito casu non sunt, igit̃ &c. Bart. autẽ ibi tenuit contrarium. q̃a sufficit condemnationem esse secutam. Ideo. n. ibi opponitur de litis contestatione, quia. r̃r sine illa non potest fieri cõdemnatio quod patet, quia ubi pœna imponitur à lege ipso iure sine condemnatione illa trãsit ad hæredem. ut l. cõmissa. ff. de publ. requirit ergo ꝙ illa pœna incœperit cum defuncto, quod fit regulariter lite contestata, & lata sñia. Sed si poneremus casum in quo nõ requireretur cõtestatio, sufficit sñia. Idem si reperiret̃ casus in quo non requirit̃ sñia nec litis contestatio, ut in casibus in quibus pœna ipso iure infligitur ut dictum est. Et hanc partẽ ut dixi supra q 5. tenet Bal. in d. l. una. C. ex del. defun. Et istud uerũ. & ita seruatur licet aliter ipse dixerit l. 3. si pen. app. mors inter. De quo tetigit in 1. tꝑe parte ult q. 3. ad fi. Non ob. quæ dixi in d. 5. q. quia Ibi nõ fuit lata sñia quo ad bona. Et ideo ibi erat necessaria extensio quæ nõ fit ut ibi dixi hic uero nulla extensio requiratur, sed sufficit ipsam sentẽtiã seruari l. nõ aliter. de leg. 3. cũ si. Aduerte, quia cum sñia lata contra defunctũ eo uiuente litis cõtest. trãsit in hæredẽ ut dictis iuribus si statutũ inducitur ꝙ cõtumacia habeat̃ ꝑ litis contestatione nihil erit dubii q̃n eodẽ modo mandat̃ cõtra h꜆redẽ executioni l. 1. §. lex falc. ff. ad l. falc. Si uero non simpliciter permitteret damnari abñtem, locum hẽt supradicta distinctio. Quidquid aũt sit de iure in hac ciuitate seruat̃ ꝙ bannum pecuniariũ non mandet̃ executioni contra hæredes.

8 Octauo quærit̃, † Bãnito fuit facta robaria q̃ mortuus est. Quæritur an eius hæres agere possit, & q̃d si ipse bãnitus uiuẽs aliquid mutuauit. Io. And. in addi. Spec. in sæpius allegato. §. sequitur uer. quid si q̃s in ti. de acc. ad fi. suarũ addi. refert hac q. fuisse antiq̃tus disputata ꝑ Iac. de Are. & deinde reassumptam ꝑ do. Nic. Cappocium de urbe. quam totam de uerbo ad uerbum posuit Alb. ubi supra q. 89. quæ incipit Nicolaus. & dixit Io. And. succinct꜆ ꝙ hæres bãniti pro rapina furto uel damno dato tꝑe banni agere non põt cum nulla actio cõpeteret tanq̃ hosti licite passo prædicta, cum bonus sit dolus quẽ q̃s machinat̃ in hostẽ. de dolo. l. 1. §. 1. & nemo plus cõmodi relinq̃t hæredi quam ipse habebat ut de reg. iur. l. in his. & l. nemo plus. Ad hoc ut ista decisio ꝑcedat oportet præsupponi talia statuta ex q̃bus tollat̃ ortus actionis ipsi bannito. q̃d qñ sit dixi in 2. tꝑe parte ult. q. 3. Si autem poneres ei natã fuisse actione, licet non hẽt exercitium obstãte banno locum hẽt quod statim dicam de mutuo. In quo in iisdem locis terminat̃ ꝙ hæres agere possit. Cum. n. tenuerit cõtractus ut l. si tibi. § is cuius. ff. man. & sic rõ fuerit bãnito quæsita. sed ꝑꝑ bannũ obstaret sibi exceptio, quia illa exceptio est personalis, i. personam repellens, non autem actionis æq̃tatẽ respiciens cõtra hæredem nõ

transit

trāsit ut l. exceptiones q̄ ꝑsonæ. ff. de excep. & de acq hær. l. pan. in fi. & ad mu. l. libertus. § patris. Item abolitio nomine banniti per mortem, & pœna, & ex noīe banni extracta censet̄ abolita. C. de fer. l. a nullo. & de infir. pe. cœli. l. 1. quod ēt uerū nisi esset statutum qđ cōtractui repugnet, & taliter, ꝙ actionis natiuitati resistat. ff. de fideiuſ. l. cum lex cum si ēt uide quę dixi supra parte prox. huius tpis q. 12. & 13. & quod dicam infra q. 15. si autem latius uidere cupis, uide ubi supra.

6 Nono pone ex forma † statuti pater tenetur assignare partem filio bannito computata ꝑsona patris in numero filiorū ꝓ uno capite q̄ pars destruat̄, & destructa remaneat in cōi. Quæritur an filiofamilias bannito secundū tenorē illius statuti, & demū mortuo partem illam teneat̄ pater assignare cum in banno fuerit expressum ꝙ bona eius destruerent̄, & destructa, & publicata remanerēt in cōi. Hanc quæst dixit Io. And. ubi supra proxime dixi suarum additionum, uerſ. duas tūc quæst. fuisse disputatam per Lamb. de Rāp. quem dicit determinasse obiectum mortis filii banniti obstare fisco, & ꝙ ex uerbis banni non fuit sufficienter facta bonorū ademptio his rōnibus. Petitio destructionis, & publicatiōis est cōtra formā iuris saltē in eo ꝙ de destructione dr̄. de contrahen emp. l. senatus. Et de publicatione patet C. de bo. dam. auth. bona dāna. Item est cōtra ius ꝙ ex delicto filii ꝓcedat̄ in res patris. C. ne filius pro ba. ꝓ totū. itē, ꝙ cogit̄ pater filio dare partem. C. de ēman. lib. l. fi. Item apertius est cōtra ius ꝙ filiofa. delinquente casu quo erant publicanda bona delinquenti, nō non publicat̄ castrense peculium filii, sed remanebit illud suum apud patrē. C. de bo. dam l. si filius. Et hic ꝙ peius est agitur de publicatione rerū paternarū ex delicto filii. & his rōnibus dicit eē distinguēdū ut tot legū cōtrarietates uitētur. Et dicit ꝙ si reus decedit ante accusatione pendēte iudicio pereūt acta, & crimen cū pœna extinguit̄. C. si reus uel acc. mor. fue. l. 1 & 2. & ff. de pub. iud. publica accuſ. & l. de functo. Si aūt accusatus moritur lata sententia cōdēnatoria, & appellatione pēdēte tūc distinguit̄ an expresse bona fuerint adempta uel nō, ut C. si ped. appel. mors interue. l. 3. & si reus uel acc. mor fue. l. fi. Si aūt decedat accusator accusatione pēdēte ēt pereūt acta, sed datur ceteris licentia repetendi reū intra certos dies. ff. de acc. l. libel. in fin. Si moritur post latam sententiā appellatione pendente acta ēt pereūt đ quo remittit ad notata in d. l. pub. & l. fi. C. si reus uel acc. & subdit, ꝙ casus de quo agit̄ non adaptat̄ nec sub primo nec sub secundo art. sed sub tertio. Et intellige, ꝙ tertiū uocat qn̄ morit̄ reus lata sententia. Sed aduerte, q̄a nec sub illo, q̄a in themate nō ꝓponit̄ fuisse appellatū, aut esse intra tp̄a appellādi. de quo dixi in 1. tp̄e, par. ult. q. 3. & ideo subdit ꝙ ꝑ sentētiā bāni nō fuit facta expressa bonorū adēptio, quia dictum fuit, ꝙ bona sua destruerentur, &c. Debebat aūt dicere, ꝙ pater designaret sibi, &c. ut in statuto apparet. Illa. n. uerba, bona sua, non cadūt in filiumfam. Cū bonorū appellatio, alia sit ciuilis, alia nālis. Ciuilis designat bona fide possessa exempto uel aliter, licet sint aliena. Naturalis cum possidemus quę nostri dominii sunt. de uerbo. sign. l. bonorū. in princ. & §. in bonis. at in filiumfa. neutra istarū cadit ff. de acq. poſ. l. possessio quoq;. §. qui in aliena. & eo. tit. l. quidqđ. hinc dicit esse ꝙ in hypothecaria ꝓbādū est rē non fuisse in bonis. i. in dn̄io debitoris, nec sufficit possessio. Et in hoc dicit differre a Saluiano interdicto ff. de pig. l. 1 §. cū pdiū. & l. q̄ nōdum. §. quod dr̄. Ex quibus concludit ꝙ cū sit perēptū crimen, & bona expresse adēpta nō fuerint, pr̄ non tenet̄ designare partem. Et in hoc remanet ēt ipse Io. And Ex quibus uerbis hr̄, ꝙ si sentētia fuisset recte lata ſm formā statutorū nō obstāte filii morte, dēret cōtra partem executioni mādari. de quo uide q̄ dixi supra parte 1. 2. temp. q. 33. quod facit pro his quę dixi supra q. 7. Nota ex hac decisione plura. Primum ꝙ inepta uerba sentētiæ ad aptitudinē non referuntur, & sic aptitudo sentētiæ uitiat illā sicut libellum. Vide in l. in summa. ff. de re iud. Secundum, ꝙ ut bona debent ꝑ delicto publicari, licet fiat condemnatio de delicto, non tamē uenit publicatio bonorum nisi expresse dicatur in sentētia. Pro quo uide quæ hn̄r in d. l 3. si pendente appell. & quæ dixi supra in 2. tp̄e parte 1. q. 11. ubi de hoc mentionem feci. Tertium, quòd pro nomen suum, prolatum in sentētia non refertur nisi ad dominiū. de quo uide per Barto. in l. quintus. §. argento. ff. de auro, & ar. leg. & in rub. de no. ope. nun. & ibi remissiones. Quartū, ꝙ in hypothecaria nō sufficit ꝓbatio possessionis, hoc declara ut hr̄ per Cyn. in l. cum res

C.de pig.per Bart.in l.rem alie.de pig. act.ff. Quintum,ꝙ in Saluiano secus,de quo. C.de Salui.inter.l.1. Decisio ꝑdicta æqua fuit. Tñ cũ oĩa uerba statuti sint apposita in sentẽtia excepto,ꝙ dicit sua,& nõ patris,&c. satis uꝛ dura decisio. cum in circunstantiis declarat q̃d iudex intellexit sua.l. sibi hoc casu a patre debita arg.ff.si certum peta.l.si, & me, & Titium.& ibi concordat. Iunctis q̃ no.in l. sed si priori.§.item si iurauero, ff.de iureiur. & in l.1 C. de usufru. ergo idem in sententia l.ut fundus.cõi di.& l.fi.C.q̃d fideic.lib. Sed tñ de,ꝙ ille est improprius signatus, sñiæ autẽ uerba non impropriant,ut C.quan. plu. una sen.l.1.& l.Paulus rñdet. ff.de re iud. & per Bart.eo.tit.l.miles.§.decem.nisi expresse retulerint ad libellum l.fi.de senten. q̃ sine cer. quan.& ꝑ Bart.in d.l.1.si plu una sent. Et ideo in casu ꝓposito inquisitio siue accusatio fuisset apte formata, & sñia ad illam se retulisset,dicta uerba impropriarent, & locus esset decisioni cõtrariæ, ut patet ex præmissis.

10 Decimo pone ex forma statuti† cauet, ꝙ patre bannito ꝑsonalr̃ bona eius diuidãtur inter fiscum,& filios banniti,pro rata,Titius fuit bannitus tꝑe quo habebat unicum filiũ ꝑꝑ q̃d fiscus diuisit ꝓ dimidia bona banniti cum eius filio,uxor secuta est uirum bannitum,& ex eo peperit filium, mortuo deinde bãnito filius secundo loco natus uult petere a fisco,& fratre partem suam. Quæritur nũ quid possit. Ioan.And.in d.uers. duas. allegato, in prin. ꝑx.ꝑced.quest.refert hanc q.fuisse disputatam ꝑ Iac.de Tenca.& ponit eius determinationem q̃ est talis.ꝙcum fuerit bãnitus ex ea causa qua debuit deportari,cum bannũ deportationi successerit.ff.si qs cau.l. si eum.§.qui iniuriarũ.& de infa.l. q d ergo. § ult.& sic desiit hr̃e filios in ptãte. inst. qui. mo.ius pa.po.sol.§.cũ aũt. Iste filius conceptus & natus post bannũ nec a cõi nec a fratre aliqd poterit petere. Nã cõe eũ repellet ꝑ l.2.de sen.pas.& de acc.l. ex iudic. Putabat tñ ꝙ si cõe non apprendit bona licet illa deuastauerit, poterit ille ingredi possessionem illius partis ac ẽt illam uendicare ab iniuste detinente.allegat ad ꝑdicta ff.fami.erciscun. l.Lucius de inoff.test.l.mr̃. & si frater uellet hr̃e partem in bonis deuastatis posset cõferẽdo partem quam habuit. de cõcepto post bãnum. Dixit Ioan. And.se ideo dixisse.qua si potius conceptus fuisset, licet postea natus ad partem fratris dicendũ uꝛ contrariũ per l. qui in utero.ff.de sta.homi. Fatetur tñ ꝙ si relegatus fuisset minori pœna bannitus, cum teneat tunc filios in ptãte,natus postea succederet cum aliis ex testõ & ab intestato. de inter.& relega.l.3.& 4.& inst. quib. mo. ius pa.po.sol.§.relegati. Ad q̃d Homo bonus postea reassumens q adduxit l.si totas.C.de in. off.do.& l.si ur. q̃.de reuo.dona. Et ibi subdit quo iure partem petat a fratribus siue a fratre de quo ibi. Si tenes q̃d dixi in 2.tꝑe.par. 1.q.3.& q.20.s.ꝙ bannum non succedit loco deportationis, & ꝙ bannitus non perdit ptãtem filiorũ. Prima decisio non procedit, & ideo tractandum est de secunda. Et aduerte ꝙ si statutum dicat ꝙ fiscus teneatr̃ diuidere cũ filiis ꝓ rata.qõ de qua dixi locũ hẽt ẽt quo ad partẽ fisci. Si uero simplr̃ loquit,& sic ipse dimidiã hr̃e debeat.ff de usufr.accr.l. si qs Titio.& q̃d nota. in l.fi. C.de impu & al.sub. Quo ad eius partem nõ põt esse qõ. sed ẽt tũc qñ debet hr̃e ꝓ rata, puto ꝙ inspiciat tps sñiæ.arg.ff.de aur.& ar leg.l.si ita.cũ fi.& ff.de iud.l.non põt.quo casu remanebit qõ,& ẽt in alio solum de parte fratri uel fratribus assignata,& assignati. Quibus casib. credo supuenienti filio deberi portionẽ suã cõdõne ex dicto statuto, uel ꝑ cõdõnẽ dictarum legum,si totas uel si unq̃.quasi illa sit tacita donatio siue filiis assignatio patiendo se in banno poni,secundo se esse talr̃ cõdẽnandũ,ff.de postulan.l.1.§.bestias. & q̃d ibi no. Facit de leg.1.seruo legato.§ si testator.cum si. Si tenemus illis filiis statutũ assignare partẽ priuãdo dñio eorũ bonorũ. Si aũt tenemus patri restare dñiũ,hr̃et suo iure ut hæres una cõ illis,qa illud ius nõ ꝑdit bãnitus ut dixi 2.tꝑe,parte 1.& multis q.& maxime in 51.

Ex his quæ dixi supra. s. inspici tẽpus sententiæ patet decisio quæstionis,u.s †Si pater ex forma statuti tenetur assignare filio bannito legitimam dandam fisco, tunc enim filius postea non poterit aliquid petere a fisco quod maxime uerum est quia penes patrem remansit integra legitima filii postea nati,ꝑ ea quæ habentur in l.1.C. de inoff. do.

12 Duodecimo sm ea que† ꝓmisi sup. in 2. tꝑe par.ult.q.5.restat ut 2.pars qõ. Rayn.de qua ibi dixi hoc loco inserat. Thema.n.erat. ꝙ cauebatr̃ statuto, ꝙ banniti ꝑꝑ rebellionẽ alicuius castri,& eorũ descẽdẽtes ab oĩ ciuitatis cõmodo.& honore ꝑpetuo sint exclusi, nec

nec pro ciuibus habeantur, nisi dictũ castrũ in fortiã ciuitatis redegerint, &c. Titius ob castri rebellionem fuit cõdemnatus idest bãnitus. Et demum eo mortuo, filii eius illud castrum in fortiam ciuitatis redegerunt. Quaeritur an à pœna dicti statuti debeant relaxari. Et dictus Rayn. septem rationib. multum diffuse, & ordinate arguit ad affirmatiuam. s. ꝙ filii beneficio statuti gaudeant, & relaxari debeant à pœnis pdictis. Quas iuxta posse trũcabo ut in aliis fcm̃ est. Primam fundat ab idẽtitate personarũ. s. pris. & filii. C. de imp. & aliis substitutioni. l. fin Et ideo sicut patri redigenti castrum competebat beneficium statuti, ergo & filiis qui idem censetur. Cõstat. enim personę concessum beneficium locum hre ẽt in persona pũtata l. minor. § qm̃. & l. sed, & haec. §. defendere, de procur. & ꝓ socio l. uerũ. §. 1. Secundam fundat ab euitanda absurditate, quod argm̃ est ualidum in iure. l. scire oportet. §. aliud, de excus. tuto. & alleg. ad hoc multa iura. Sed patri qui deliqt redigenti castrum cõceditur beneficium, ergo absurdũ esset si non cõpeteret filiis qui non deliquerunt. ff. de noxa. l. nõ solum. & l. seruus. ff. quod ui, aut clam. Nec ergo hoc contingat absurdũ, dicamus filiis competere statuti beneficium. Tertiam à benignitate in dubiis praeferẽda dicens illud dubium qđ oĩbus nõ liquet. l. qđ labeo. ad carb. cum si. Sed an filii habeant beneficium, uel nõ, est oĩbus clarũ. ergo in hoc dubio sumenda est benignior interpretatio ut habere dicatur de his q̃ in test. delen. l. ꝓxime. de re. du. l. si fuerit cum sim. Quartam à pęnarum acerbitate restringẽda. cõstat. n. ꝙ nõ esse ciuem, & nõ habere honores est magna pœna. adeo ꝙ dicit capitalis pęna, de leg. 3. l. 1 §. deport. de pœ. l. 2. & l. capitalium &c. Si pœna ergo restringenda est l. haec. n. de exc. tut. & de re. iu. l. fcm̃. §. fin. cum sim. & sic ut restringatur filii euadent pœnã castrum in fortiam redigendo. Quintam sumit ab aequitate hoc suadente quam ꝓbat, qa cuilibet suaderet aeqtas ꝙ nõ delinquens facilius eximatur à pœna l. sancimus C. de poe. aequitas aũt pfertur rigori. l. 2. §. itẽ. uerus. ff. de aqua plu arc. C. de iud. l. placuit. Ergo aeqtate suadente filii qui non peccauerunt redigentes castrum debent eximi à dicta pœna. Sextã à paritate iuris seruanda in parib. casibus, sed statutũ in uno seruat in similib. l. loci corpus. §. si fundus. si ser. uen. l. 2. C. si unus ex plu. & l. nõ pnt de legi. Sed in impositione pœnae pater, & filii iudicant pares, ut patet in statuto, ergo eodem modo in ipsius pœnae remissione. Septimam fundat ab indẽnitate ciuitatis in qua multa dicit, sed iste est effectus. Remissio pœnae fit per indẽnitatẽ ciuitatis qua seqtur ex redigentia castri in eius fortiam, ergo à quocũq; redigat seq debet effectus remissionis. l. fi. C. si man. ita fuc. al. ff. de man. l. 4. §. nihil, cũ si. Vltimo ꝓ hac parte allegat, ꝙ filii tenent ex quasi maleficio. Titius ex uero maleficio. l. 2. & 3. ff. de his q deie. uel eff. & sic facilius cõsequi debẽt bñficiũ q̃ pater dicit facere, qđ no. i l. fin. §. quorũ. ff. nau. cau. sta. & inst. de obl. ex quasi del. §. fin. Itẽ qđ pater & filii rõne eiusdem pœnae dñr cõsortes. ergo qđ statuitur i uno trahitur ad alium. l. si cõem. ff quemadm. ser. am. & C. de nup. l. pe. Ad negatiuã. siir arguit sex rõnibus Primam fundat ab eo, ꝙ unius inclusio alterius à beneficio cõseqtur exclusio. qđ ꝓbat ꝑ l. cũ ptor. ff. de iud. de cõd & dem. l. cũ ita, & C. de ꝓc. l mar. sed stat. dat bñficiũ ipsi patri rebelli. Ergo nõ cõpetit filiis qa tm̃ ualet de negatio tacita quantũ expssa. ff si cert. pe. l. cũ qd cũ sim. Secunda sumit ab eo, ꝙ ꝓuisio beneficii ꝑsonalis facta uni ad alium non est extendenda de aqua quotid. & aest. l. 1. §. per mittit, de cens. l. forma. §. q̃q̃ de iu. imm. l. 1. Sed ubi alicui qd spãlr cõceditur, illud personale beneficium appellat. inst. de iur. natu. §. sed quod principi, de const princ. l 1. in fi. cũ sim. ergo dcm̃ beneficium cõcessum bãnitis ad filios non extenditur. Tertiam facit ab eo, quòd unius casus exceptio à non exceptis est regulae cõfirmatio, in auth. de nõ al. §. ut aũt. col 2. de fun. inst. l. quaesitũ §. idẽ ĩndit domo. & qđ not. de reg iu. l. 1. Sed cõstat ubi procedit regula uls affirmatiua, & seqtur dictio nisi inducit exceptio à regula. ff. si quis cau. l. eũ. §. q iniuriarũ. C. de trãsact. l. act. extra de reg. iu. c pctm̃. lib. 6. de manu. te l. Titius. §. fi. Sed in ꝓposito ꝓcedit regula uls, ꝙ banniti &c. & seqtur exceptio nisi &c. Ergo sicut sta loquit in bãnitis, sic debet intelligi exceptio, ut dictis iurib. & sic qñ ipsi bãniti redigunt castrũ in fortiã habeat locũ beneficiũ, alias nõ. Quartã, sumit ab omissione huius casus facta ꝑ statuentẽ. In legibus. n. municipalib. q̃ sunt stricti iuris id demũ intelligit, sique icludit qđ in uerbis exprimit, & nõ ultra, arg. ff. de uerb. obl. l. quidquid de excer. l. 1. §.

si is qui nauem. Et ideo casus omissus pro omisso debet hri. ff. sol. mat. l. si cum dotem. in princ. de lib. & posthu l. commodissime, & ideo cū de filiis in exceptione nulla fiat mentio, ergo tanq̄ omissi remanent in rła supra dicta, & sic non hn̄t beneficium. Quintam, arguit ab euitanda uerborū legis offensione. l. non dubium. C. de legib. ff. eo. tit. l. cōtra legem, & l. fraus, sed si uolumus ꝙ filii qui nō cōtinent̄ in uerbis legis habeant beneficium legis eius uerbo offendimur, ergo facere non debemus. Sextam facit à remotione causæ ipsius beneficii Cessante. n. causa concessionis cessat illud beneficium. l. gn̄alr̄. C. de episc. & cler. l. cum pr̄. §. dulcissimis. de leg. 2. in fi. de donatio. l. 1. §. sexū. de postu. illa aūt dr̄ finalis quę colligitur ex uerbis legis. ff. de admini. stra. tut. l. 3. §. 1. & l. ita aūt, ī prin. & de flumi ni. l. 1 §. non aūt omne. Et de adult. l. patricum l. seq. Sed ex uerbis dicti statuti colligit̄ ꝙ ideo cōcedit̄ beneficium ut bannitus redigendo castrum in fortiam purget infamiam. Sed ista rō cessat in filiis, ergo non habebunt beneficium. Finalr̄ soluti ꝙ filii Titii non habeant tale beneficium his uerbis, q̄a ubicunq; lex imponit pœnam filiis ob delictum patris ur̄ imponere ꝑꝑ p̄sumptionem culpæ, & malitia q̄ à patre descēdit in filios. l. q̄squis. C. ad l. Iul. maiest. Si ergo pr̄ bannitus nō reduxit castrum in fortiā ciuitatis non purgauit cōtumaciam, & culpam suā, durat ergo post mortē eius p̄sumptio culpæ patris q̄ descendit in filios. Ergo non debent euitare hanc pœnam redigendo castrum in fortiā ciuitatis, q̄a pœnitentia unius non purgat alium. l. edicto. §. hæredes. ff de iur. fisci. Multū. n. differt purgatio patris à purgatione filii. C. de reb. cred. l. gn̄alr̄. Ad q̄d de purg. iud. l. is qui reus, & rō legis, quæ est in l. si pęna, ff. de pęnis, pręterea pr̄ istorū iam fuit ꝑꝑ delictum damnatus, & sic eius filii delictū eius non purgabunt, ut l. ex iudiciorū cū mā sua. de accus. præterea lex ipsa ꝑsonalr̄ scripta fuit nisi bānitus redegerit, &c. Ergo non debet trahi ad aliū. l. aut q̄ alr̄. §. 1. ff. q̄d ui aut clam. Rn̄det ad contraria multum diffuse, sed breuissime referā q̄a aliquid boni dicit. Ad primā de identitate ꝑsonarū rn̄det, id uerū q̄n ꝑ oīa est repsentata quę hic nō est cū filii nō sint bāniti, & q̄a ipsi purgant delictū patris sicut ipse pr̄, alleg. de solu. inter artifices, & alia iura. Ad secundam rn̄det, q̄a non est eadē rō ut supra q̄a pr̄ purgat cōtumaciam, filii non. Ad tertiam rn̄det, q̄a hæc uerba sunt clara cum loquit̄ de bānitis, & l. cōtinuus, §. cū ita, de uerb. obl. Et eodem modo rn̄det ad quartam. Non obst. 5. de æquitate, quia locū hēt ubi æquitas est scripta. At hic est scriptus rigor, ergo ille seruandus. C. de legi. l. 1. & q̄d ibi not. Nō ob. 6. rō, q̄a hēt locum in eo in quo sunt pares. non autem in eo in quo sunt dispares, sed hic non sunt pares ut dictū est, q̄a bānitus purgat delictum, ipsi non. Non ob. 7. rō, q̄a illa rō locū hēt q̄n plures essent obligati ad interesse, sed hic erant obligati ad meram pœnam, quam re, & c. l. adeo, & ibi not. de iuris. om. iud. Ad alia iura rn̄det, ꝙ nominatio facta de bannitis tollit cōtrariū, & multa dicit, & inter alia, ꝙ rō facta q̄a sunt cōsortes locum hēt in iure indiuiduo alias nō C. si una eademq; cau. in integ. resti. po. l. 1. Quia ut dixi in ꝓœ. hæc antiqua non pn̄t hr̄i correcta, non pōt ꝑcipi qualr̄ loquæret̄ statutū. Ex una. n. rōne facta supra. s. tertia sumit̄ siue colligit̄, ꝙ statutum non dicebat expresse de bannitis, sed simplr̄ nisi redigerint, &c. Ex decisione aūt, & rn̄sionibus ad cōtraria colligit̄ ꝙ de bānitis expresse dicebat, & ideo hęc decisio uidet̄ mihi tuta. Si. n. statutū loquit̄ simpliciter ī exceptiōe nisi redegerint castrum in fortiā, &c. uidet̄ ꝑ eadem iura exceptionē debere ītelligi in illis de q̄bus p̄cedebat rła, sed rła erat de bannitis ergo, &c. Et sic meo iudicio concludit̄ ꝙ aut statutum loquit̄ singulariter, ut q̄a dicit bannitus ꝑ rebellione, & eius descendentes, &c. Et subdit nisi bānitus redegerit castrum &c. Et hoc casu sit uera decisio supradicta. l. si uero. §. de uiro. ff. sol. mat. cū sim. Si uero loquit̄ in plurali, & idem si dicit nisi bāniti, &c. Si uero simpliciter dicat, ut ī themate dixi. puto decisionem cōtrariam ueram esse ꝑ rōnes in contrarium allegatas, siue earum partem, & q̄a pluralis sermo resoluit̄ in singularitates. l. falsa. §. fi. de cond. & demon. & ibi concor. & sic intelligit̄ ꝙ eatenus habeant beneficium quatenus redegerint si oēs oēs, si aliqui aliqui. l. Stichum q̄ meus erit. de leg. 1. quod intellige si alii fuerint resistentes, uel nō cōsentientes. l. ita aūt. §. gessisse, de admini. tut. & hoc si filii banniti hæreditatem non adeunt. Si autē illi se immiscent, dubiū est leuius quasi tunc uideat̄ in eos transmisisse ius cōdōnis implendæ. l. 2. C. de pact. inter empt. & uend. cū ibi not. & ꝑ Bart. in l. si decē cū petiero. de uerb. obl.

obl. Nisi dicas ꝙ in disponibus legalib. id locum non habeat ꝑ ea q̃ dixi supra hoc eodẽ tpe, parte 1. q. 1. Vnũ tñ cõcludo, ꝙ qa hæc lex est fauorabilis, & utilis reip. ut inuitent filii ad redigendum castrum in fortiam ciuitatis debet larga interpretatione iuuari, ut sic filii prædicti gaudeant in dubio statuti beneficio. l. hoc genus. ff. de cond. & demonst. & l. 1. ff. sol. matr. Nec miretur quis de decisione Ray. qa ut scriptum reperi hanc disputationem fecit tpe iuuentutis. i. non tãtæ ꝑfectionis quantæ postea fuit. fecit enim ipsam in 1327. & mortuus est eodem anno 1358.

13 Decimotertio pone,† statuto cauetur, ꝙ uxores bannitorũ ꝑpetuo sint bannitæ. Titius bannitus ꝑmortuus est uxori. Quæritur an uxor ꝑdicta intelligatur bannita, an uero bannum intelligat extinctum, Iac. de Are. in l. Titia Seio. §. usuras. de leg. 2. dixit non iurare bannum, qa illud uerbum ꝑpetuo, intelligit quandiu manserit uxor, ar. illius tex. sed ipsa amodo non est uxor l. Quintus, de donat. inter uir. & uxo. & ff. de au. & arg. leg. l. qui tibi. sicut in simili alias accipit illud perpetuo, ad Carb. l. ideoq; & l. de bonis §. 1. & de c. d. l. 2. §. fi. Sic ẽt dr, ꝙ quis sit perpetuo excõicatus .s. quandiu non purgauerit cõtumaciã. 1. q. 1. c. reperiũtur. Item, & alia rõne, qa imposita est pœna sub noie appellatiuo, qa statutum dicit uxores, ergo finito noie finit, & pœna, sicut, & finito noie agnationis finiunt tutelę q̃ deferunt ut agnato. ff. de c. d. l. tutelas. pro hoc C. de infir. pe. celi. l. 1. §. 1. ff. de adult. l. adulter diem suũ. & de contratabu. l. si emãcipatus. § fin. Idem sequit ibi Ray. alleg. ultra Iac. ff. de cond. ob cau. l. ꝙ seruus. de uerbo. obl. l. continuis. §. illud. de postul. l. cui eorũ. §. affinitatis. de annu. leg. l. annua. §. 1. de cõd. & dem. l. filio. & de stip. seruo. l. cõis seruus. & ff. pro socio. l. 1. & qđ ibi not. circa signatũ illius dictionis ꝑpetuo. alle. ẽt qđ not. ꝑ Pe. C. de iud. l. properandum. §. sin aũt, &c. & 11. q. Idẽ ẽt tenet ibi Bald. & nihil alleg. facit ẽt ff de diuor. l. fin. §. ait lex. & ad Muni. l. fin. & §. idẽ rescripserunt mulierem. In cõtrariũ tñ facit. ff. de sena. l. fœminæ. & l. filii §. uidua ad muni. C. de bo. ma. l. 3. Sed rñdeo, ꝙ uerũ est ꝙ quo ad fauorẽ dr durare matrimonium, non quo ad odium. Et uide plene in d. §. uidua. Bart. aũt in d. §. usuras. dicebat simplr ꝙ statuto disponente uxores rebellium nõ posse stare in ciuitate. Illud non hrẽ locum uiro mortuo, qa finita est causa odii, ut d. §. affinitatis. Sed hẽt illa qõ minus dubii, qa nõ dr ꝑpetuo. & idem ꝓbat in l. fi. C. q ad lib. pro. non pos. & ibi per Bal. & per prædictis dr, ꝙ statuta præmẽtia uxores cessantiũ non hñt locum si remanent uiduæ. Nec obst. quod alibi dr ꝙ sufficit noĩa demonstratiua demonstrari ẽm tps dispõnis. l. si cognatis. ff. de re. du. l. ꝑeto. §. fratre. ff. de leg. 2. quia illud uerũ ẽm Iac. de Are. nisi demõstratio stet loco causæ finalis ut in proposito, quod est not.

14 Decimoquarto statuto cauet† ꝙ filii bãnitorũ debeãt expelli de ciuitate, tpe facti statuti, bãnitus hos filios erat mortuus. An debebunt filii de ciuitate expelli, Alb. ubi supra q. 65. dixit, ꝙ non, qa non sunt filii banniti. l. emancipatũ §. 1. de sena. Et forte idẽ erit si erat uiuus tpe statuti. Nam licet ab initio ligatus fuerit a statuto tñ postq̃ executio non est facta cum amodo qñ expelleret nõ esset filius banniti nõ excludit a statuto, debet. n. intelligi ẽm tps expulsionis l. in delictis. §. si extraneus. ff. de noxa. de mili. testa. l. Titius cum si. Faciunt quę dixi supra prox. q Et uide supra in 2. tempore parte 2. q. 42.

15 Decimoquinto quærit.† An hæres banniti possit uti contractibus factis cum beneficio statutorũ ciuitatis a qua bannitus erat. de ipso bãno tetigi sup. in 2. tpe, parte 1. q. 79. Et ideo qa illa cõferũt ad decisionẽ huius, paucis contentus ero. Nã aut instrm quo hæres uult uti cõfectum fuit ante bannũ cum beneficio. & solennitate statutorũ. Et isto casu hæres banniti illo instro cum omnib. beneficiis statutorũ uti poterit. Valuit. n. ab initio, licet ipse bannitus ꝑꝑ bannum executionẽ statutariam ꝑdidisset. Erat. n. exceptio ꝑsonalis quam dixi in hæredem non transire. l. exceptiones q̃ ꝑsonæ. ff. de exce. Et uide in hac eadẽ parte q. 4. & 8. Si uero fuit cõfectũ tpe banni. & tunc aut tal' q ualebat de iure cõi, & tunc põt hæres uti illo instro cum qualitatibus iuris cõis, non aũt cũ qualitatibus statutorũ, quia illæ ab initio fuerunt habitæ ꝑ non appositis. & sic cum bannitis ius illud non hrẽt tanq̃ non natum in hæredem non transmisit ut in regula nemo plus. & in l. in his. §. non debeo. & l. hæredem. de reg. iur. cũ si. Si uero fuit confectum cũ solẽnitatib statutorum tm, & taliter ꝙ de iure cõi non ualebat. & tunc cum ipsum instrm nullum fuerit, ad hæredẽ nihil transit, ut dictis iuribus

& eadem q. & decisio locum hre qn̄ bannū finiretur cancellatione. An ipse bannitus exẽptus a banno agere possit. pro qua decisione uide regulam iuris quæ ab initio, lib. 6.

16 Decimosexto, & ultimo quæritur† uniuersitas quædam puta utilæ, uel alicuius collegii fuit bānita fm ea quæ dixi in primo tpe, par. 1. q. 5. per multos annos stetit ciuitas bāniens, quibus condemnationem non exigit, deinde mortuis omnibus qui tunc erant de illa uniuersitate uult bannū exigere. dn̄t illi de uniuersitate ꝙ bannum fuit extinctum ꝑ mortem eorū qui tunc erant. Quærit̄ qd iuris. Bart. in l. fin. C. de coll. ill. per not. in l. eis. §. fi. ad mu. & in l sicut. ff. qđ cuiusq; uni. mo. dicit ꝙ omnibus mortuis collegium est dissolutum ex quo sequitur ꝙ bānum est finitum. & sic nō posset a successoribus exigi. aduerte quia istud esset uerū, si ante omniū mortem nullus alius fuisset in collegio substitutus. Tunc. n. uerū est quod dissoluta est uniuersitas per mortem omniū, & sic bannū extinctum & licet alii postea, uel ex cōcessione superioris, uel propria auctoritate constituerint ibi collegium, uel uniuersitatem, nō tn̄ illud est antiquum collegium, uel illa antiqua uniuersitas, sed est noua, & ab ea bānū exigi nō poterit, arg. ff. de sol. l. q̄ res. §. areā. & l. inter stipul. §. sacrā. ff. de uerb. obl. & qđ ibi tangitur ꝑ Bar. Si aūt & plerūq; cōtingit uno mortuo, alius subrogatur, & sic de singulis licet oēs illi qui tpe bāni uiuebant mortui sint, tn̄ eadem est uniuersitas, ut dictis iurib. & ff. de usufr. l. uetus est qō. in fin. cum l. seq. & ff. de iud. l. proponebatur. & ideo poterunt ad bannū conuenir fm ea q̄ hn̄t in l. 4. § actor. ff. de re iud. ꝑ Bart. Quid aūt iuris in excōicatione tangit Bar. & remittit ad ea quæ hn̄t in c. grauem, de sent. excō. ubi nihil dicit, sed examinatur, an uniuersitas possit excōicari, sed ad propositum faciunt q̄ hn̄t ut ipse alleg. in cap. si aduersus consules. de imm. eccl. quod canonistis relinquetur.

Huic opusculo finem faciens 19. mensis Iulij, currentibus annis 1323. oculis cunctorum subijcio, ut si quid boni fuerit in eo, omnium conditori gratiæ referantur & ut ea quæ minus bene composita fuerint, non aspera sed benigna correctione emendentur Ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, & sanctorum Antonij & Catharinæ patronorum meorum, & totius cælestis curiæ.

TRACTATVS
multum conductibilis, de Carceribus d. Baldi Perusini, fama super æthera noti.

SVMMARIVM.

1 *Sermo quilibet de quauis re, seu negocio suscептus a diffinitione proficisci debet.*
2 *Carcer quid proprie dicatur.*
3 *Carcer unde dicatur, & quare sic nocetur. Mulier quæ & quando incarcerari possit.*
4 *Doctor legum an possit pro debito incarcerari. Filiusfamilias incarcerari pōt et cedere bonis. Pupillus pro delicto an possit carceri mācipari.*
5 *Appellatio intra decem dies a sententia lata interponi debet.*
6 *Incarcerari nemo debet die feriato pro hominū utilitate.*
7 *Iudex qui die feriata aliquem incarcerari fecit, die feriata poterit eum absoluere. Debitor de fuga suspectus die feriato capi pōt.*
8 *Creditor debitorem de suspecto accusans, & eū capi petens, an debeat iudici ostendere instrumentum crediti.*
9 *Carcerari nemo debet pro debito die feriata in honorem Dei.*
10 *Tortura inferri potest ab enorme crimen die feriata etiam in honorem Dei.*

Caput primum de carcere.

QVia legum præcepta principaliter sūt inuenta ne pauperes personæ molestiis affligantur. ideo quia mihi uisum est quod inter pauperes ꝑsonas nulla adeo tristior, & pauperior inuenitur, quam persona incarcerata. Ideoque de carcere aliqua sū dicturus, & cōsequatur de ꝑsona incarcerata, & silr de custodib.

1 † & quia, ut ait Tullius primo de officiis, Omnis. n. qui de aliquo suscipitur sermo debet a diffōne proficisci, ut intelligitur quid sit de quo loquat̄. ad quod concordat. ff. de iust. & iur. l. 1. ideo primo uideamus quid sit carcer, & unde dicatur carcere. & subsequenter uideamus de persona incarcerata, qa pōt incarcerari, ꝑ quo debito, & in quo loco pōt incarcerari, & qualr̄ puniat̄ fugiēs de carcere, & silr̄ uideamus quis pōt esse custos carceris qua pœna puniatur custos carceris, & an plures possent esse custodes

sto des carceris. Veniamus ad primum.s. diffi
2 nitionem, & pōt sic diffiniri † Carcer est locus securus, & horribilis, & repertus non ad pœnam, sed ad delinquentium, uel debitorū custodiam. Primū membrum huius diffōnis dū dr̄ locus securus colligitur. ex l. 1. in uerb. salubribus locis. C. de cust. re. Nam carcer debet esse securus ne incarcerati effugiant. & ibidē debent esse cathenæ ferreæ, & cōpedes & alia similia, quib. mediantib. carcerati possit sub fida custodia retineri, ut est tex. 3. l. 1. C. de cus. re. ubi dicit, ut & cruciatio desit. Itā dū subditur horribilis. Nam carcer est locus horribilis, tum ꝓꝑ cōuersationis hoīum priuationē, tum ꝓꝑ immunditiam, & istud colligitur in l. si quis in ea culpa C. de cust. re. ibi dū dicit carceraris, & custodię squalore. Nec tñ in tm̄ debet esse horribilis, ꝙ ad pœnam incarceratorū redundet, cum carcer sit inuētus ad custodiam, nō ad pœnā, ut ff. de pœ. l. aut dānum. §. solēt. fallit aūt in uno casu speciali in l. 1. §. fin. ff. de alea. Hinc est qđ de iure ciuili nemo pōt ad perpetuum carcerem damnari, ut d. §. solent, secus uero est de iure canonico, in c. q̄uis, extra de pœ. lib. 6. & c. reperiunt 1. q. 1. Circa secūdum, unde dr̄ carcer
3 pōt dici à claritate seclusus, † quia ibi nulla claritas, uel potest dici quasi carens claritate. q̄a ibi est magna cecitas, & obscuritas. quidā alr̄, & aliter interp̄tātur ēm aduersas opi. Tertio q̄ro, q̄s pōt īcarcerari. Et primo quæro an mulier possit incarcerari, & dicēdū est quod. Aut q̄rimus nunq̄d possit carcerari pro debito ciuili, aut pro delicto. Primo casu, aut est mulier honestæ uitæ, aut est meretrix. Si q̄dē est mulier honestæ uitæ, tunc nō pōt incarcerari, imo iudex capitis pœna punitur, q̄ facit eā incarcerari, ut not. in l. fin. de off. di. iu. & in auth. nouo iure quæ posita est. C. de cus reo. Vnū tñ dico qđ si mulier subiisset tutelam filiorū suorū, & renunciasset Valleiano, & oī alteri exceptioni sibi cōpetenti, qđ ꝑ illū renunciationē pōt carcerari. istud exp̄sse notabiliter tenet Bar ff. de test. tut. l. si q̄s sub cōdōne. Aut ista mulier est infamis, ut q̄a meretrix. & tūc dico qđ pōt incarcerari, non tñ debet poni in eodē carcere cū marito, & est casus. C. de cust. reo. l. q̄m. & no Arc. 18. q. 2. diffinimus. ēt ꝑ debito ciuili, ut no. de cust. reo. auth. hodie nouo iure. Secundo casu principali cum quærit, an possit īcarcerari ꝑ delicto, uide in
4 d. auth. sed nouo iure. † Tertio quæro an legū doctor possit incarcerari pro debito, dicēdū est qđ non sicut miles imo puniunt iudices capite, Istud not. glo. sing. C. de profess. & medi. l. medicos. lib. 10. Quarto quæro, an filius familias possit incarcerari, dic qđ tam pro debito ciuili, q̄ pro criminali pōt carcerari, & sic probatur nā filiusfamilias pōt cedere bonis, ut l. pen. C. q̄ bo ced poss. ergo p̄supponitur qđ pōt incarcerari, licet gl. uideatur tenere cōtra. in l. 3. §. sed utrū ff de min. sed illa gl. reprobat cōiter ꝑ Doct. & ꝑ Bar. ff. sol. mat. l. si filia. Quinto quæro, nūquid pupillus pōt incarcerari pro delicto. & uī qđ nō, ut no. ī l. fi. C. de cu. re. ibi dū dicit ętateq̄. &c. Idē credo in debito ciuili, dūmodo nō sit doli capax. Sed an possit in integrū restitui, si aliquo casu sit lesus, ut l. partu. ff. de minori. Idē puto de quacūq; ꝑsona quæ ꝑ delicto pōt carcerari. Idem ꝑ debito nisi creditores renūciassent iure carcerandi, ut not. Bart in l. 1. C. q̄ bo. ced poss. dūmodo non sit soluendo. nā si esset soluendo, de iure ciuili nō posset incarcerari, ut est gl. sing. in l. 3. ff. de susp. tut. & si incarcerent dū sunt soluendo, pñt à tali sñia suꝑ incarceratione lata appellare, & reappellare poterūt incarcerati si steterint ꝑ tres mēses, uel plures in carcerib. numerādo a die latē sñiæ suꝑ īcarceratione. Nec obstat auth. sed nouo iure. C. de appell. † Quæ dic
5 qđ appellatio debet interponi à sñia lata intra decē dies, quia intentatur in actu momētaneo. Sed si illa interponatur ab actu successorio, ut est in casu nr̄o, tūc appellatio semꝑ pōt interponi, quia oī de dū detinet debitor indebite in carcerib. semꝑ restat sñia suꝑ ipsa īcarceratione oī die. ita uidet teneie d. Bar. in l. 3. C. de ep. aud. Secūdo principaliter quæro, q̄n pōt īcarcerari aliquis, & ꝑ debito, & ꝑ delicto, & prima quęro nū quid pōt incarcerari die feriato, & ista q̄ō pōt subdiuidi in tres. Primo, an possit incarcerari die feriato ad utilitatem hoīum. Secundo, an die feriato ad honorem Dei. Tertio, an die feriarum repenti-
6 narum. † Ad primum dico, ꝙ non pōt incarcerari die feriato ad utilitatem hoīm quod ꝓbari pōt sic. Nā si de quo magis uidetur, ī esse & non inest, nec de quo minus, auth. multo magis. C. de sacros. eccl. sed sic est quod magis uidetur quod in t̄pe messium non possit quis cogi uenire ad iudiciū, cum sit minor citatio uerbalis, q̄ ꝑsonalis, ut no. ꝑ Cy. in l. cū cler. C. de epis. aud. alias incipit. oēs, & tñ hoc est falsum,

falsum,ut l.i.in fin.ff.de fer.ergo nec citatio psonalis poterit fieri.Et rō,ut dicit text. ne hoīes ab agricultura remoueanť. hoc est uerū nisi caperet pro executione sñīæ,quo tpe pōt iuste fieri,iuxta no p Inn. in c.fi.de iud. & ideo pp instrm guarentigię qđ hēt executionē paratā,& p snīam ex forma statutorū iuste pñt tali tpe capi debitores.hęc sunt uerba Bar.in l.6.ff.de fer.& Io.de Imo.Prædicta aūt recipiūt distinctionē,nisi renuntiasset debitor,ar.l.si quis in cōscribēdo.C.de pact. nā talibus feriis bene pōt renunciari.ut not. in
7 cle.sæpe.extra.de uer.sign †Item no. quod si iudex in die feriata fecisset aliquem incarcerati qđ die feriata poterit eum excarcerare, ut not. Accur.in l.minor.in prin.ff.de eui.Itē secus si debitor esset oriundus de partib,ubi nō recolligitur triticū neque uinū neq; alia necessaria ad uitā iuxta no.pInn.in c.cōquestus,extra de feriis.Item secus esse si debitor esset suspectus. ita qđ de eius fuga timeret. iuxta no.p Doc.inst.de act.in prin. & in l.fi. C.de feriis.Nā pp suspitionē fugæ pōt debitor capi in die feriata,ut est gl. in d.l.fi. C.de fe.l.& propria auctoritate pōt capi, ut l. ait ptor.§.si debitorem.ff.de his q in fraud. cre. Nec hoc casu est citandus debitor q accusat tanq̃ suspectus p credicorē,ut no.Bar.in l.si
8 creditor.& in l.2.ff.si cer.peta. † Sed circa pdicta qro.nunqd qñ creditor accusat debitorē suspectū de fuga.& a iudice petit,& reqrit ut sibi det familiā,qua mediāte possit capere debitorē,nunqd creditor hēt necesse ostēdere iudici summatim instrm debiti uel alia iura.Rñdet qđ sic,sicut in simili uidemus Nā sequestrū qñ fit ob timorē fugæ nō pōt fieri nisi ostēdat instrm debiti,& tex.in l. ex hoc. C.de reo.mil.anno.lib. 12. ergo multo magis qñ debēt psona capi,& addit hoc Ioā.de Imo.qđ posset qđ sufficeret iurm petentis, uel uniustestis,sicut dr de missione in possessionē cōtra cōtumacē ex primo decreto. ut no.gl.in c.qm.§ in aliis,ut lite nō cōte.Circa fm.s. an in feriis inductis ad honorem Dei
9 possit qs capi p debito,†dicēdū est qđ nō,ut in l.fi.C.de fer. nisi esset timor fugæ, ut prædixi.idē credo in feriis repentinis qđ nō possit capi,sicut in feriis īductis ad honorē Dei, qđ patet,qa pdictis non pōt renunciari, ut no.Ioan.And.in d.cle.sæpe.nisi forte ex forma statuti aliter disponeret. Nā statutū fm quosdā pōt tollere ferias inductas in honorem Dei.& hoc uř sentire gl.& Bart.in l.50. C.de feriis.Sed Alb.de Ros.in l.fin. de feriis tenet contrarium. de qua qōne ibi uide ubi ad plenum examinat istam mām. & prædicta locum habent in ciuilibus,in criminalib, autem puto quod quacunque die pōt fieri incarceratio,dū tñ sit graue delictū,ut no.in l.3.de episc.aud.C.& ibi not. per Bart.

ADDITIO. Secus ergo si tm̄ esset leue fm dcm̄ Io.de Imo.q a cum in leuibus criminibus capi non debeant illo tpe relaxatur, ut est tex. in illa l.3.C.de epis aud. modo ergo non debent capi secundum Io. de Imol.

Itē secus esset si esset aliqđ periculū.nam pp enormitatem criminis,ꝙ periculi multa cōcedunť quę alias nō cōcederenť arg.in l.si qs filio exhære.§. pen.ff.de iniusto rupto, &
10 irrito testa. † Nam pp immanitatem criminis potest fieri tortura in die feriata in honorē Dei,ut signanter not. Bart.& est tex.in l.3. C. episc. aud. ubi omnia uide quantum ad tempus quo potest fieri incarceratio.

1 *Incarceratio fieri potest pro quolibet debito.*
Incarceratio an fieri possit pro fiscali debito.
2 *Incarcerari potest quis pro collectis non solutis,*
Debitorem eximens de manibus potestatis an teneatur.
3 *Incarceratus pro debito fiscali recommendari potest pro debito priuati.*
4 *Incarceratio in quo loco fieri debeat.*
5 *Carceres frangens ad fugiendum,censetur cōfitetur delictum*
Custos carceris discretus esse debet.
6 *Custos caceris in officio delinquens qualiter puniendus sit.*
Processus qualis fiat in causis incarceratorum.
7 *Persona miserabilis quæ dicatur, iudicis arbitrio relinquitur.*
8 *Causa carceratorum, & aliarum personarum miserabilium diebus in honorem Die feriatis agitari potest.*
Debitor non soluendo, & non habens unde se alat,cuius expensis in carcere sit alendus.

Caput secundum de carcerato.

RESTAT modo uidere pp quod potest fieri incarceratio. & primo quæro,an pro debitori priuato possit quis incarcerari. Secundo, an pro debito fisci. Tertio, an incarceratus pro debito priuato possit ibi recomendari pro debito fisci. Item an incarce-

carceratus pro debito possit pro delicto re commendari. Item an econtra † Circa primũm rn̄deo, ꝙ ꝓ quolibet debito pōt fieri incarceratio, ut no. in l. 3. §. tutores. ff. de ad mini. tuto. & per canonistas, extra de pign. ca. 2. in gl. 36. dist. non satis. & in l. 1. C. qui bo. cede. poss. ꝓ debito aũt cōdõnali. nõ puto ꝙ possit incarcerari, sicut nec pōt efficaciter peti. Item puto, ꝙ debito naturali tm̄ uel ciuili tm̄ non pōt fieri incarceratio, ar. l. si is §. flauius. ff. de solu. & arg. l. 1. §. 1. ff. ne uis fiat ei. Circa ſm. s. an pro debito fisci possit incarcerari. respõdeo ꝙ sic si nõ uult soluere. tex. est in l. 1. de exac. tri. C. lib. 10. quod probatur ratione. nam debitor fisci potest cedere bonis, ut est gl. sing. inst. pro socio. §. item si quis. & gl. in l. 2. C. qui bon. cede. pos. Sed cessio bonorum fit ut cedēs liberet à carcerib. ergo, &c.

2 † Sed nunquid pro collectis pōt quis incarcerari de iure, rn̄deo, ꝙ sic, ut not. in l nemo carcerem. C. de exact. trib. lib. 10. & maxime si statutum faciat collectam esse munus ordinariũ quod pōt. ut est tex. C. de iud. lib. 10. Dico tn̄ ꝙ iudex ꝓꝑ paupertatē pōt collectam remittere, ut est gl. in l. oēs. C. de anno. & tribut. li. 10. unum tn̄ dico, ꝙ si debitum esset iam solutũ uel satisfactũ, ita ꝙ incarceratus fuisset iniuste, potest ab amico cum uiolētia extrahi de carcere. Hoc tenet d. Dyn. in l. nemo. C. de exa. trib. Nā iudici iniuste facienti pōt resisti ut priuato, ut infra uidebit. Quid si iudex nõ uult differre appellationē ab amicis interpositā in causa criminali, sed uelit facere executionē intra 10. dies datos ad appellandũ. dic ꝙ amici impedire pn̄t, ut no. Inn. in c. si quando. extra de off. deleg. & Bart. in l. addictos. C. de epis. aud. dico tn̄ in debito ciuili, ꝙ qui debitorem ex iniusta causa aliquē de manibus familiæ eximeret, tenet ad illud debitum ad quod incarceratus tenebat ut C. de exa. tri. l. quoties. per d. Ros. de Perus. & not. Ioan. de Imo. quod reus accusatus de crimine debet incarcerari. tex. est ordinarius. 2. q. 8. qsqs, & ibi ēt no.

3 † Circa ſm an incarceratus pro debito fisci possit recommendari pro debito priuati, rn̄deo, ꝙ sic, ut est tex. in l. quoties. de exa. tri. Restat uidere an incarceratus. pro debito possit ꝓ delicto recõmendari, & ſm Doct. dr̄, ꝙ sic not. Bart. in l. 3. ff. de cust. reo. sed si esset incarceratus pro delicto non posset recommendari ꝓ debito, ut ibi not Bar. Sed si esset in carcere ꝓ uno delicto an posset ꝓ alio delicto recõmēdari. distingue au^c delictũ ꝓ quo erat prius incarceratus erat tale, ut impediret talē executionem fiēdā in alio ꝓ quo recõmendat, & tũc bene pōt fieri recõmendatio, ut si erat primo incarceratus ꝓ manu, & tũc recõmendat pro capite, qa tũc istæ exceptiones nõ se cõpariunt, unde primo fit executio in manu, deinde in capite, ut est gl. not. in l. omne. C. de dela. libr. 12. & prædicta sufficiant circa debitum pro quo potest incarcerari, & circa delicta. Restat uidere in quo loco potest incarcerari.

4 † Et circa istũ passum unico modo me expedio, qa nullus debet incarcerari nisi in loco publico, & cōi deputato, alias ipse qui incarcerat aliquem si teneat ipsum ꝑ 20. horas dr̄ cõmittere priuatũ carcerē, ut not. C. de priua. carce. l. 1. & l. capite. ff. de adulter. Fallit tn̄ si pater incaceret filiũ ad corrigendum eũ, nā tũc pater non dr̄ committere priuatũ carcerem, ut no. Cy. de priua. car. l. 1.

5 † Imò plus si ipse filius esset clericus pater non incideret in canonem, si qs suadente. 17. qõ. 3. istud tenet Raymun. in tit. de sent. excomm. §. sequitur. uel circa. Quod autē dixi, ꝙ nõ potest quis incarcerari pro debito in loco priuato, est uerũ nisi debitor ipse per ipsum iurm præstitum promisisset ad standum in aliquo loco, ut no. Inn. in c. ex rescripto. extra de iureiur. Sinautem simpliciter suo iuro ille promisisset debitum, tunc dico ꝙ per istam promissionem non artatur ut not. Bart. ff. sol. matr. l. alia causa. §. eleganter. & per eundem. ff. de conditio. & demon. l. Titio centum. Hæc de loco sufficiant, Nunc restat uidere de pœna fugientis, & dico ꝙ capite punitur, ut l. 1. C. de affract. & expi. lib. 10. & uide Ioan. And. in c. pen. de apost. suꝑ gl. & certe scēdũ est, ꝙ ille q fugit de carceribus uř delictum cõfiteri, ut l. ad commentariēsem. C de cust. reo. idem no Arch. in c. ut commisso. de hær. lib. 6. unum tn̄ dico ꝙ nunquam præsumitur ꝙ reus fugiat si est spes de ꝓximo ꝙ debeat relaxari. gl. est not. in l. si pecuniā. ff. de cond. ob cau. & no. in l. arg. §. 1. ff. de re iud. Sediuxta prædicta quæro quid si ostiũ carceris erat aꝑtũ, & effugerit incarceratus, nunq d punietur, dico ꝙ sic, facit optime tex. in l. 1. §. 1. C. de exac. tri. & effra. Restat modo uidere quis pōt esse custos carceris, & dico, ꝙ custos carceris debet esse hõ discretus. nam cũ ipse hēt incarceratos in custodia, debet esse in eo

discretio,

discretio,& dico , ꝙ prædicta debent esse in arbitrio iudicis,& addit hic d.Ioan.ꝙ qñque potest dari patri ad custodiendum de auctoritate iudicis,si melius custodiatur, ut dicit Arch. 2.q. 1.in primis. Quæro ulterius qua pęna punitur custos carceris qui deliquit in
6 custodia.†dico ꝙ ipsecapite punitur,si ꝑpter dolum,uel culpam,incarcerati ex delicto effugerint,ut est tex.in l.miles,in fi. ff.de cust. reo.In ciuili aũt credo ꝙ ipse tenetur ad illã quantitatem creditori ad quam debitor erat obligatus, hoc tenet Dulius de Galbano in l.quoties.C.de exa.tri.li. 10.Et dicit ꝙ agitur cõtra illum custodem ex illa l.Vltimo quęro nũquid plures pñt esse custodes carceris. Dico bř,ꝙ sic.ut in l.miles.ff.de cust.reo.& dico quod quilibet familiaris põt custos esse, & quilibet retinere unam clauẽ carceris, gl. est in clem. 1.de hær in uer. Diuesæ claues. Item quæro,qualr in causis incarceratorũ ꝓcedat & dico , ꝙ ꝓceditur summarie,& de plano. Nam in causis miserabilium ꝑsonarũ ꝓceditur summarie,& de plano.ita tenet Cyn.in l. 2.C.si quis alt.uel sibi,ita supplet in l. 1.C.qñ Imperator inter pu.& ui.& uidetur esse text.
7 & ibi Bart.in l.fin.C.de cust.reo.† Nam miserabilis ꝑsona dicitur illa esse ẽm ꝙ iudici uidebitur,ut non.Pet.de Bellap.in l. 1.qñ Imperator inter pup. & ui.not. gl.in auth. ꝑterea C.unde uir.cum itaq; sit quod istæ misebiles personæ,& qđ dictum incarceratis dicit relictum ad pias causas ẽt si sint incarcerati pro debito,ut no.in l.illud.C.de sacro san.eccl. iõ credo quod in tali cã procedatur summarie, & de plano.Sed an in causis incarceratorum possit procedi diebus feriatis in honorẽ Dei & uidetur,ꝙ non quia licet in cã possit ꝓcedi summarie,ut iã dixi,tñ in talibus causis non proceditur diebus feriatis in honorem Dei , not.in clem. sæpe.de uerb.sig. Cõtrarium puto per tex.in cap.fi.cum gl sua de feriis.† ubi
8 causa miserabilium ꝑsonarũ potest tali tꝑe tractari.sed istæ sunt miserabiles personæ, ut hic dicit gl.& ad hoc tex.l.iudices. C.de epis. aud.do. Ioan. de Im. dicit quod si quis fecit suum debitorem incarcerari, & non sit soluendo,ita quòd nõ põt se sustẽtare,debet de bonis creditoris sustentari,facit ad hoc optimus,tex.16.q.6.de lapsis, licet gl dicat ꝙ rector carceris prouidebit 17.q.4.diffõnem,& uide quod not.Ioã.And.in c. ex rescripto , de iureiur.Ioan.de Im.dicit ꝙ creditos tenetur ipsum alere in carcerib.& istud tenet gl. in l. fin.super uerbo agnoscere.C.de ero.mil. an. lib. 12.istud tenet dom. Raph. in l.iud. C. de epis.aud.& quærit hic do Io.de Im quid si aliquis incarceretur pro debito descendente termino,alias pendente an debeat relaxari si pręstet cautionem satisfaciendi, glo.dicit,quòd sic in c.nuper allegato,& hæc sufficiant.

DE RELAXATIONE Carceratorum , Tractatos do. Pauli Girlandi Castillionis Florentini, Crimialium causarũ Bomæ auditoris.

SVMMARIVM.

1 *Relaxationum diuersæ sunt species.*
2 *Relaxationes quæ lite pendente fieri possint.*

CVm sæpius contingat quod rei pro diuersis criminibus in carceribus deducuntur , ex quibus postea diuersimode relaxantur,ideo cõgruum mihi uisum fuit in hoc tract.de relaxatione catceratorum, & de extremis actis causarũ quædã bř exponere.
1 † Veruntñ quia reorum relaxationes diuersæ sunt,quarũ quędam fiunt post causæ decisione, & sic post latam sñiam, aliæ uero fiunt lite adhuc pendente. Relaxationum uero quæ fiunt post litis decisionẽ, q̃dam est quæ fit ꝑ sñiæ executionem.Quędam alia est q̃ fit per gratiam ex beneficio,& indulgẽtia principis, alia aũt relaxationis est quæ fit per cõpositionem pœnæ factã cum curia,aut fisco.Alia est q̃ fit ꝑꝑ innocẽtiam incarcerati qñ plene de
2 illius innocentia constat. † Relaxationẽ uero quæ fiunt lite pendente,quædam est quæ fit per compositionem pęnæ factam cum curia aut fisco.Alia est quæ fit ꝑꝑ fideiussorem ꝑstitum de se representando,& soluendo pœnam &c. Quædam alia est quæ fit licentiose, & de facto ꝑ fugam incarcerati, & ista qñq; accidit cum fractura,& uiolentia carcerum , qñq; aũt clanculo absq; aliqua fractura, aut uiolẽtia.Breuiter igitur cuiusque relaxatiõis speciem declaremus . Videndum erit primo de relaxatione illa quæ fit per sñiæ, & pœnę executionẽ.Secundo, de illa q̃ fit ex bñficio, & indulgẽtia principis.Tertio, de illa quę fit ex propria innocentia incarcerati.Quarto,de illa

illa q̃ fit ꝑ cõpositionẽ pœnę. Quinto, de illa quæ fit ꝑ fideiussorẽ p̃stitũ de se repr̃itando, & soluendo pœnã, &c. Sexto, de illa quæ est illicita quæ fit ꝑ fugam ipsius rei ut supra dictum est. Septimo, & ultimo post p̃missa breuiter, & succincte uidebimus de calumniatoribus ac de expensis damnatis, & interesse.

1 *Executio quid sit.*
2 *Pœnæ quæ simul, & pro quibus criminibus infligi possint.*
3 *Executio pœnarum corporalium quare publice fieri debeat.*
4 *Iudices ecclesiastici sæpe utuntur carceribus perpetuis.*
5 *Carcer ad custodiam de iure ciuili inuentus est non ad pœnam.*

De sententiæ, & pœnarum executione.

1 QVæro primo, quid est ista executio? †R̃n. qđ est satisfactio q̃dã quæ fit per condẽnatũ opera, & ministerio publici executoris pro sñiæ iã latæ obseruationes ut ꝓbat̃ in l. 4. §. ait p̃tor. ff. de re iud. & l. 2. & fi. C. de cust. reo. Bal. in auth. sed nouo iure. C. de ser fugi. q̃ necesse est qđ fiat post latam sñiam t̃pe rei iudicatæ. Nam si antea fieret non ualeret l. 1. C. de excep. rei iud. ubi Bald. dicit, ꝙ in ordinatis per essentiam rationis posterius præsupponit suum prius inesse, ut not. Ioã. Mona. in c. si cõfirmationẽ, de elec. lib. 6. Item uiden dum esset quid sit reus iudicata, & an sñia ipsa, & res iudicata sint idem uel potius diuersa. Et quæ est d̃ria inter sententiam, & rem iudicatam, sed quia ista requirunt altiorem indaginem, & ampliorem examinationem, ideo ut breuius me expediam hic p̃termito uide Barto. in l. 1. ff. de re iud. Ioan. de Imo. & Panor. in rub. extra eo. tit. Host. in sum. eo. titu. in prin. ubi designat pulchram figuram. † Quo ad mãm nostram
2 dico qđ aut pœna exequenda est corporalis ultimi supplicii, uel circa mortem corporis afflictiuã, aut est deportationis, siue relegationis, aut est pecuniaria aut bonorũ publicationis, licet interdũ istæ possint esse simul unitæ qñ sumus in atrocissimis, sicut ĩ cr m. læsæ maiest. hæresis, falsæ monetę, raptus uirginũ, & similibus. In q̃bus uita, bona, & fama simul pereũt l. q̃q̃s. C. ad leg. Iul. maiest. Arriani. C. de hær. c. ad abolẽdã, & c. urgentis eo. titu. l. 1. & 2. C. de fal. mone. & l. unica. C. de rap. uir. & ibi Cyn. Bal. & Ray. diximus supra lib. 1. & 3. in 4. & 10. q. Primo. n. casu, qñ sumus in pęnis corporalibus, aut exilii relatio prædicta fienda est anteq̃ fiat executio,
3 † q̃a executio pœnarũ corporaliũ debet esse publica, & in locis publicis fieri, & nõ in carceribus, ut unius exemplo ceteri pertimescãt & unius pęna sit metus multorũ l. capitaliũ. §. famosos, & l. aut facta §. fi. ff. de poe. & l. 1. C ad l. Iul. repetũ. & not. in l. 1. ff. de iustit. & iu. & in cle. 1. de poe. Car. in cle. 1. 12. & 14. no. de off ord. 45. dist. disciplina 2. q. 7. qua ꝑ 10. q. 1. quia sacerdotes. de cohabi. cle. & mulie. c. clericos. & de exces. plato. c. 1. cũ similib. eodẽ modo primo relaxandus est ante executionẽ qñ executio ipsa fieri debet ꝑ relaxationẽ aut deportationem, q̃a ad hoc ut sñia, & pœna q̃ in ea cõtinet̃ sortiant̃ effectũ siue executionẽ, necesse est qđ reus exeat de carceribus, & ad loca sibi deputata submigret ut l. fi. C. de cust. reo. & l. custodias. ff. de pub. iud. nisi relegatio ipsi facta fuisset in carceribus, † q̃a reus cõdẽnatus esset ad ꝑpetuos
4 carceres. qua pęna sæpe utunt̃ iudices ecclesiastici, ut 26. q. 5. si q̃s eps, & c. idolorũ. & c. 1. de hær. lib. 6. & est gl. c. excõicatus, el 2. de hæret. in antiq. hoc. n. raro uel nunq̃ faciũt iudices seculares, quia ius ciuile non utitur istis pęnis carceralibus, sed potius relegationis aut deportationis s̃m personarũ cõdõnẽ, & qualitatẽ facti. l. 3. in prin. & §. adiectio. ff. ad l. Corn. de sic. iuncta l. si quis aliquid. §. q̃
5 abortionis. ff. de pen. † carceres. n. ius ciuile inuenit ad custodiam nõ aut ad pœnam l. 2. & l. fin. C de cust. re. aut executio ipsa fienda est in pecunia, uel in bonis, & isto casu reus non erit relaxãdus de carceribus nisi demum secuta solutione dictæ pęnæ uel saltẽ satisfactione, q̃a fisco fuerit satisfactũ aut ꝑ pignorũ traditionẽ, aut ꝑ idoneũ fideiussorẽ, adeo quod plene sic cautum fisco d. l. 4. §. ait prætor. ff. de re iud. l. 1 §. diuus. ff. de iure fisci.

1 *Executio in causis criminalibus an statim fieri debeat post sententiam latam.*
2 *Homicida maleficus ueneficus, & adulter confessi aut testibus conuicti non audiuntur appellantes.*
3 *Appellatio nemini denegatur nisi duobus concurrentibus.*
4 *Defensiones iuris non tolluntur reo etiam facto notorio.*

Confessio

Confessio, & conuicto in ciuilibus an auferatur appellationis remedium.

5 *Appellatio non admittitur in criminib. notorijs.*

1 SEcundo quæro an statim † post latam sententiam in causis criminalibus fienda sit executio, uel potius expectari debeat res iudicata per lapsum 10. dierum. ut in authen. de appel. in princ. col. 4. & dic quod in causis criminalibus iſr non fit executio pœnæ ante quam sñia trãseat in rem iudicatã per lapsũ 10. dierum ut l. addictos. C. de appe. & l. addictos. C. de episc. aud. & in auth. sed hodie. C. de appel. Quæ rĩa fallit qñ sumus in attrocioribus criminib. & reus uoce propria sponte confessus esset, & testibus plene conuictus qa tunc post latam sñiam incontinenti, & immediate fit executio, ut l. 2. C. quo. ap. nõ reci. & d. l. fi. C. de custo. reo. & l. custodias. ff. de pu. iu. imo si reus post latam sñiam incontinenti uellet appellare non audiret, & eius appellatio tanq̃ calumniosa penitus reijceret, ita dr̃ in d. l. 2. C. quor. ap. & c. ubi dr̃ † ꝙ homi
2 cidio, ueneficus, maleficus, adulter, & is qui manifestam uiolentia intulisse probaẽ, si uoce propria cõfessus sit sponte crimen, & testibus plene conuictus reperiẽ non audiaẽ appellans maxime in casibus, & criminibus ibi expressis. Bal. autẽ ibi quærit, quid erit dicendum in alijs minoribus criminibus extra, illa quæ sunt ibi expressa, an si reus reperitur confessus, & conuictus possit interponere appellationem, & an sit audiendus, demũ cõcludit ꝙ appellare non poterit, & si forsan appellauit non erit audiendus, ita tenet gl. in d. l. 2. quam sequiẽ ibi Bal. licet Iac. But. dixerit cõtrarium hac rõne, quia dicit ꝙ reus in causa appellationis poterit confessionem suam reuocare, nihilominus Bald. hoc non obstãte tenet opinionem glo. ibi, & rñdet ad rõnẽ Iac. But quia illud est uerum ꝙ reus posset reuocare confessionem suam qñ illã per errorem aut metu tormentorum fecisset, uel qñ testes non clare probarent. sed aliquantulum appareret dubium illorum dcm̃ tũc posset bene audiri in appellatione, & confessionem suam ut erroneam, uel extortam metu
3 tormentorum reuocare. † Ad hoc igitur ut tollatur remedium appellandi duo principaliter requiruntẽ, primum ꝙ reus sit plene testibus conuictus qui luce clariorem probationem ostendant, sm̃ ꝙ sponte absq; aliquo impedimento cõfessus fuerit d̃ is. n. uel ipsorũ altero deficiente non denegaẽ appellatio ut tenet gl. in d. l. 2. & ibi Bal. & alij. Quidã uero addunt tertium requisitum ad hoc ut tollaẽ remediũ appellationis. s. ꝙ sit unum de illis criminibus expressis in d. l. 2. quãuis Bal. secutus gl. ibi teneat cõtrarium, ut supra pxime diximus. Limita tñ illud ꝙ dr̃ in d. l. 2. nõ procedere qñ reus uellet facere defensiones iuris dicens, ꝙ qdqd fecit id totum fecit ad sui defensionem, uel ꝙ ille quem ipse ostendit erat bannitus, & similia. qa isto casu poterit audiri non obstante sua cõfessione, & tã clara ꝓbatione, ita tenet elegãter Bal. ĩ d.
4 l. 2. † qa reo ẽt notorio in facto nõ tolluntur defensiones iuris sm̃ qđ singlr̃ uoluit Inno. in c. statuimus. de off. dele. Quæro nunc quid in causis ciuilibus an confessio, & cõuicto auferatur remediũ appellationis. gl. in d. l. 2. dicit, ꝙ sic ꝙ auferaẽ ad similitudinẽ causarum criminalium ut supra ꝓxime dcm̃ est. & illã gl. sequiẽ ibi Bal. quam dicit esse notabilẽ. Iterum q̃ro qd si reus non erat cõfessus sed cõuictus dũtaxat. cuius uigore fuit cõdẽnatus, & post sñiam cõfessus fuerit crimẽ an ẽt iste debebit excludi a remedio appellationis, dic, aut confessus fuit in iudicio, & apud actũ, & appellare non poterit ex quo confessio illa cõsonat cũ ueritate ꝓbõnum, & cẽset ac si cõfessus fuisset ante sñiam, ita dicit Bal. ĩ d. l. 2. in 2 col. uers. modo q̃ro, aut fuit cõfessus extra iudicium, & admittiẽ ad appellandũ qa confessio extraiudicialis non facit notoriũ, imo nec plenã probõnem ex qua seq possit cõdemnatio. sed bene facit indiciũ ad torturam l. capite 5. §. fi. ff. de adul. uide bonũ tex.
5 in l. non tm̃. ff. de app. † Idem ẽt dicendum est in notorijs criminibus in qb. non admittiẽ appellatio sm̃ qđ uoluit Abb. in c. super his de pœnis, ubi dicit, ꝙ iudex in notorijs criminibus põt mandare pœnã exeq ẽt absq; aliqua cõdẽnationem. & idem dicit uoluisse Inn. in c. ex parte. el 1. de uerb. sig. uide Abb. in c. ad nram. el. 3. de iureiu. Idem dicendum est de quibusdã ĩterlocutorijs q̃ trahũt secum executionem, sicut est illa q̃ feriẽ cõtra debitorẽ suspectũ de fuga, ut l. sciendũ. ff. q satisd. cog. l. si fideiuſ. §. fi. eo. ti. & ibi Bar. quẽ uide.

1 *Condemnato non ualente pœnam pecuniariam soluere an possit fieri executio in bonis uxoris, aut patris ipsius*

2 Pan-

2 *Paupertas à pœna non excusat, quia qui non potest soluere luere debet in corpore.*

3 *Pœna quæ ex unius delicto oritur quandoque ad non peccantes extenditur.*

3 *Statutum dictans manum uel pedem absque alia specificatione amputari debere, qualiter intelligi debeat.*

1 TErtio quæro si cōdenatus, † ad pœnam pecuniariā illā soluere non potest pp paupertatem, an executio sententiæ fieri possit in bonis uxoris suæ, aut patris si esset filiusfamilias, matris, fratrum uel aliorum de eius familia? tamen quòd non, quia pęna nō debet excedere suum auctorē l. sancimus. C. de poe. ubi ēt in rub. & toto tit. C. ne. fi. pro pa. & ne uxor pro mari. uel ecōtra. & l. ob maritorum eo. tit. quia nemo debet alterius odio uel crimine dampnum sentire l. si quis in suo. §. legis C. de inoff. testa. & l. legē. in prin. l. iii. C. de nat. lib. & l. si pœna, & l. crimen. ff. de poen. & l. si maritus. ff. sol. matr. & l. fi. ff. ad Sylla. & in regula nemo. de reg. iur. libr. 6.

2 † paupertas igit̃ non excusabit illum à pęna, q̃a nō poterit soluere pœnam in ære luet in corpore, ita dicit tex. not. in l. 1. in fin. ff. de pœn. & ibi Bart. ubi singl'r limitat regulā illā de qua in l. in seruorū. ff. de pœn. quē uide, & diximus ēt supra lib. proximo præced. q. 7. an in causa pecunia, &c. & not. etiā ff. de offic. præsi. l. illicitas. § fi. & de iurisd. omn. iud. l. si quis id quod. §. in seruos, & ff. de ser. fug. l. quicunq;. §. q̃d si, & C. de sep. uiol. l. fi. §. fi. sed contra prædicta facit C. ad leg. Iul. maiest. l. q̃squis, & c. uergentis, de hęr. & cap. in quibusdam, de poe. & cum multæ. 15. q. 8. & 1. q. 4. Item peccato Israelitarū, & in c. 1 & 2. de fil. presby. in quibus iuribus ꝓbat̃ † ꝙ pęna quæ

3 orit̃ ex delicto unius extēdit̃ ad alios q̃ nihil peccarunt. Solu. speciale est in crim. læsæ maiest. pp criminis immunitatem, & pp reuerentiā maiestatis principis, idē est in crimine hæresis, & multomagis, q̃a hinc offendit̃ maiestas diuina q̃ maior est tꝑali d. c. uergentis & ibi gl. & c. accusatus. eo. tit. lib. 6. uide ea q̃ diximus supra lib. 1. in tit. de hær. q. 3. ubi posui alios casus in quibus unus non delinquēs punitur ex delicto alterius, & pœna unius delinquentis extenditur ad non peccantes.

1 *Condemnatus ad membri mutilationem an possit puniri in membro iam debilitato.*

2 *Reo carente membro secundum statutum amputando, an possit iudex eum condemnare ad amputationem eius membri quod sibi superest.*

1 QVarto quæro, quid si reus † incarceratus fuit condemnatus ad mutilationem unius membri, puta amputationis manus, pedis, oculi, & similiem, & habeat alterum ex dictis membris debilem uel aridum, an executio pœnæ fiet super membro debili, uel super ualido? tu dic aut pœna reperitur imposita super certo membro puta manu dextra uel pede dextero, & illa uel ille amputandus est qualiscunq; sit, licet dextera sit utilis sinistra uero inutili, ut in auth. sed nouo iure. C. de ser. fug. & ibi gl. not. & Bar. & Ang. & Paul. de Cast. idem dicit Ioan. Andr. in c. in pœnis. de reg. iur. in 6. in mercu. ubi dicit, ꝙ isto casu sola deformitas corporis facit pœnā, & adhoc facit bonus tex. in l. 2. §. quod si q̃s, & §. seq. ff. arbor. furt. ces. & Bart. in l. hos

2 accusare. §. fi. ff. de accus. † Quid si reus caret illa manu, uel pede, aut oculo qui uel quæ ex forma statuti uenit amputandus, nunquid iudex poterit cōdemnare ad amputationem membri illius quod superest, dic quod non, sed debebit illum cōdemnare in alio mēbro q̃d est uerū ꝙ pœna commutari pōt in alio mēbro ante latā s̃niam non aūt post, q̃a si reperit̃ nota s̃nia suꝑ unico illo membro quod amputādū uenit ex forma statuti, aut trāsiuit in rē iudicatā aut nō, si trāsiuit, necesse est ꝙ fiat executio super illo mēbro, alias s̃nia esset nulla, nec potest uariare iudex postq̃ functus est officio suo l. iudex postq̃. ff. de re iud. nisi hoc fieret de mādato principis, ut l. 1. C. de preci. Imp. offe. & l. 1. in fi. ff. de q̃st. aut nō dū trāsiuit in rē iudicatam, & poterit reus ab ea appellare, q̃a maius suppliciū pateret ex amputatione illius mēbri q̃d solū est, quam si duo essent, & interpretatio pęnarū nō debet fieri in duriorē causam, sed in mitiorē, uide

3 Bal. in d. auth. sed nouo iure. in 3. col. † Et q̃d si simpl'r dicat̃ in statuto, uel s̃nia amputet̃ sibi manus, uel pes, nec specificet̃ certū membrū tunc cōcludunt Doct. ꝑdicti ꝙ in mēbro minus potenti fienda erit executio, q̃d est uerum q̃n duas habet, sed si nō habet nisi unā dic, ut supra proxime dixi, uide latius de pꝛædictis Bald. in d. auth. sed nouo iure, & Ang. de Are. in tract. male. in gl. quas si non soluerit intra decem dies amputetur sibi, &c.

1 Iudex

1 *Iudex ecclesiasticus an possit sententiam ferre fustigationis, & mandare exequi per milites, & executores.*

2 *Iudex ecclesiasticus bene potest ferre sententiam ex qua non uenit principaliter sanguinis effusio licet ex post facto, & accidentaliter sequatur.*

1 QVinto quæro, Quid, si pro † crimine reus uenit fustigandus, puta pro uno furto, uel sortilegio, siue aliis similibus minoribus criminibus, & sit in manibus iudicis ecclesiastici an iudex ipse poterit ferre sententiam ad fustigationem, & illam mandare exequi per milites, & executores, & uidetur dicendum, quòd non, quia iudex ecclesiasticus nullã habet iurisdictionẽ sanguinis cap. sentẽtiam sanguinis.ne cler. uel mon. sed in fustigatione ut plurimũ interuenit aliqualis sanguinis effusio, quia cutis humerũ crebris uerberibus sæpius ꝑcussa laceratur, & emittit sanguinem, maxime qñ est longa fustigatio, ut experientia docet. ergo nõ potest qa incurreret irregularitatem ut ibi dr, tu dic, ꝙ iudex ecclesiasticus habet iurisdictionẽ uerberandi, & fustigandi, & sentẽtiam suam super his põt mandare exequi absque scrupulo irregularitatis 26.q.5.contra idolorũ. & 23.q.5 circumcelliones in fin. illa † igr qua
2 lisqualis sanguinis effusio non cõsideratur, nec uenit principaliter ex sententia, sed ex postfacto accidit satis est, ꝙ in sententia clerici non infertur talis pœnẽ, ex qua principaliter, & immediate ueniat sanguis, sicut est in amputatione membri, uel alia simi pœna. unde sanguis humanus immediate debeat effundi, ut d.c.circũcelliones, uide d.Abb. & alios Cano.in c.2.de sortil. Circa mãm iustius executionis non me extendam ulterius uide latius p Doct. in d.auth. sed nouo iure, & in l.capitaliũ.§.famosos, & in l.qui ult.ff.de pœ. & in d.l.eo.tit.& in l sancimus. C. eod tit. & ibi Bal.& Ang.de Are. in d.tract. in commento snïæ super uer. quas si non soluerit, & in uer. & ibi caput a spatulis, &c. Gan. in suo trac.malef.in ti de pœ.reo.& do.Par. de Put. in tract.syn.in tit de exec.sententiarum.f.41.

1 *Iudex ex causa rationabili an possit pœnas à lege statutas augere, uel minuere.*

2 *Iudex facultatem habet à lege ut pœnam pecuniariam ex causa iusta possit in corporalem commutare*

3 *Iudex pœnam unam commutans in aliam non dicitur contra legem uenire.*

Iudex sententiam qua decurionem relegandum pronunciauit mutare non potest

4 *Sententia est nulla cõtra iuris dispositionem lata.*

5 *Sententia libello, seu petitioni difformis est nulla.*

Quæstio facti est stat in arbitrio iudicantis, sed pœna prosecutio legis dispositioni mandatur, et numero seq.

8 *Statuta interpretationem declaratiuam à iure communi recipiunt.*

6 *Iudices ob causis emergẽtes possũt trãsgredi leges.*

10 *Auctoritas legis, aut superioris in omni iuramento censetur excepta.*

1 SExto † non omittam hanc notabilem q. quam bene nota, an duplex possit, si aliqua iusta causa sibi uidebitur, pœnas certas à lege statutas augere, minuere, alterare, aut in aliam speciem cõmutare, & uĩ dicendum, ꝙ non, nisi hoc faceret de expsso principis mandato, quia iudex est minister legis, & iustitiæ, & non habet auctoritatem supra legem, imò debet illas ad unguem seruare, & sm illas in omnibus causis iudicare, non aũt alterare illarũ dispositionem, quia dr, ꝙ facti quidem quæstio arbitrio iudicis cõsistit, sed pœna impositio, & persecutio consistit in facultate legis l.1.§.1.uer.nam siquidem.ff.ad Turp.l.oẽs.in prin.ff.ad mun.2 q.3. si quem §.notandum, ubi dr, ꝙ facti quidem quæstio in arbitrio est iudicãtis pœnæ aũt persecutio non eius uoluntati mandatur, sed legis auctoritati reseruatur ꝓ quo facit text. in l.seruos.in fin.C.ad l.Iul.de ui publ. ubi expresse dr, ꝙ non licet iudici pœnam certam à lege statutam minuere, aut mollificare, & l.si operis.C.de pe.uide gl.no.in d.c.si quem. in uer. uoluntati. In contrarium est tex. in l. & si seuerior, & ibi gl C.de his qui not.inf. & l. quid ergo.§ pœna grauior.ff.eo.tit.& ibi gl. Bart. & alii ibi oẽs concludunt, ꝙ potest iudex pœnam certam à lege statutam in sententia sua ex iusta causa agere, minuere uel in aliã spe
2 ciem permutare, † ita ꝙ ubi lex irrogat pœnam pecuniariam pro aliquo crimine, iudex ipse potest imponere corporalẽ ex iusta causa, & hanc facultatem, & arbitrium iudex ipse habet à lege, ut quotiescunque ex qualitatibus, aut aliis circunstantiis delictũ uĩ enormius, aut turpius, uel ex imminet scandalum non modicũ, uel alia simili iusta causa

concurrente, lex dat arbitrium iudici, ut in snia sua possit ex causa hmõi pęnas certas à lege statuta augere, minuere, uel in aliã spẽm permutare, quod quidam arbitrium non solum habet quo ad pœnas principales, uerũ etiam quo ad accessoris, s. infamiæ, qa iudex põt dispensare cũ infamia, q̃ reo uenit ex crimine irroganda, ut est gl. in d. l. quid ergo. §. pœna grauior. ff eod. titu. & ibi Bart. h. d. expresse, idem Bal. & Saly. in d. l. si seuer. C. eo. tit. & ꝙ tale arbitrium iudex habet à lege, ꝓbatur in l. aut facta. §. fin. & l. hodie. ff. de poe. & d. l. & si seuerior, & d. l. quid ergo. §. pœna grauior. Et ratio istius arbitrii potest esse, qa delicta cum diuersis circũstantiis, & qualitatibus ꝑpetrantur ex qbus crimen ipm qñq; fit excusabile, qñq; magis atrox, & odiosum quas circunstantias, & qualitates oẽs lex ipsa exprimere non potuit, sed quasdam expressit, ut d. l. aut facta. §. 1 cũ duob. seq. ideo dedit iudici hanc facultatẽ, & arbitrium, ut ꝑm facti cõtingentiam pœnas ipsas arbitrio suo ex causa augeret, minueret, uel mutaret d. l. aut facta. §. fin. & d. § pœna grauior.
3 † Et per hoc iudex non dr̃ uenire cõtra legem, uel ab eius dispõne recedere, sed potius legem seruare, quæ ita uult, atq; disponit, quod ꝓbatur ẽt per illam regulam iuris qua dicit, ꝙ pœna debet cõmẽsurari delicto, ut l. sanc. C. de poe. & in c. sicut dignum. extra de ho. & cap ut clericorũ, de ui. & ho. cle. & hæc est uera, & cõis cõclusio, ut supra dixi, quam tenet Bart. post gl. in d. l. quid ergo. §. pœna grauior. & Bald. Cyn. & Saly. in d. l. & si seuerior. C. eod. titu. Quæ qdem cõclusio recipit nõnullas limitationes, quas ꝑ oppones br̃ declarabo. Et primo oppono de l. moris. §. iste fere. ff. de poe. ubi dr̃ ꝙ iudex non põt aliquo modo mutare sentẽtiã suam qua ꝓnunciauit decurionẽ esse relegandum qa iura id ꝓhibent expresse sed debet principem cõsulere, ut rescribat qd agendum sit in hac re. idem disponitur in l. 1. § fi ff. de qõ, & l. 1. §. si autem. ff. ad tur. Sol. ibi iudex iam ꝓnunciauerat, hic non. & uerũ est ꝙ iudex postq̃ tulit sniam, non põt illam & pœnas in illa expressas amplius permutare, ut ibi dicit, qa semel functus fuit offõ suo l. iudex postquam. ff. de re iu. & ideo l. miraẽ ista cõclusio habere locũ anteq̃ ferat snia, seu in ipsa snia, non aũt post sentẽtiam, & ꝓpea Bart. in d. l. moris. §. iste fere. rephendit quosdam iudices qui apponunt certas clausulas in fin. sententiarũ suarũ post uerbũ condenamus &c. qd' nihil ualet.
4 † Itẽ opp. de l. diuus ff. de iniur. ubi non ualet snia lata contra iuris dispõnem, qñ non fuit seruata forma iuris. So ibi per errorem, & sine causa fuit alterata forma iuris, hic autẽ ex certa scientia, & ex causa, & ratione, ut l. hodie. ff de poe. & ita soluit. Salyc istud contrarium in d. l. & si seuerior, ideo secundo limita conclusionẽ pdictam qñ iudex ex certa scientia facit, & ex iusta causa, alias non possit. Sed quæro an sit necesse ꝙ iudex exprimat istam causam in snia, ꝙ ideo impotuit istam pœnam ꝑꝑ talẽ causam specificatam, & br̃ dicas ꝙ non, sed an debeat in gñe exprimere causam dicendo ex iustis causis animum nostrum mouentibus &c. Bart. in d. l. quid ergo § pęna grauior. dicit ꝙ si iudex exprimeret causam in genere non errat ut dictum est, tñ si nullam exprimit in gñe nec in specie, per hoc non uitiatur snia dũmodo ex actis appareat ꝙ fuit iusta causa quæ mouit iudicem ad ita pronunciãdum, alias si nulla esset causa, nec appareret ex actis snia posset dici nulla tanq̃ lata cõtra ius cõstõnis, & per expressum iuris errorem, ut l. 1. ff. quæ sen. sine ap. rescin. & per Bar. in d. § pœna grauior.
5 † Item opp. de l. fi. C. de fideic. lib. & l. ut fundus. ff. cõi diu. & in l. seruos. §. fi. C. ad l. Iul. de ui pub. ubi dicit q quotiescunq; snia non est conformis libello, & ꝙ continet aliud q̃ petitio nulla est, sed hic aliud hr̃ in petitione, & libello accusationis ubi petita fuit certa pœna, q̃ ius declarat in illo casu, & aliud in sentẽtia continetur merito &c. Solu. dicit Saly. in d. l. & si seuerior, ꝙ illud habet locum in causis ciuilibus nõ autẽ in criminalibus in quibus non est necesse apponere conclusionem certæ pœnæ in libello accusationis, sed sufficit cõcludit ꝙ reus pęnis à iure statutis puniatur, & iudex excedendo pœnas certas ex causa dicit legitime procedere, ut supra dictum est. Iterũ opp. d. l. si operis. C. de pę. & 2. q. 3. c. si quem. §. notandũ,
6 ubi dr̃ ꝙ † facti quidem qõ in arbitrio est iudicantis, pœnæ autem persecutio non eius uoluntati, sed legis dispõni mandatur Sol. illud est uerũ, ꝙ iudex non potest pęnas iuris immutare sine causa, sed cum causa bene potest facere, ut supra dictum est, & per hãc solutionem tolluntur omnia contraria quæ superius in princ. adducebantur. Postquam uidimus limitationes istius conclusionis. ꝑ

oppositiones p̄dictas uideamus modo illius extẽsiones quæ erunt multũ utiles. Et prima extẽsio siue declaratio est ꝙ ista cõclusio nõ solum hẽt locum in iudicis siue causis, & pęnis minoribus, & extraordinariis, sed gñalr̃ in omnibus ordinariis. ita tenet gl. not. cõiter approbata in d. l. hodie. ff. de pœn. quã sequit̃ ibi Bart & idẽ Bar. in d. l. q̃d ergo § pœna. Bal. & Salyc. in d. l. & si seuerior in 1. no. ubi expresse dicit ꝙ iudex in sñia põt ex causa pęnã ordinariã ꝑmutare. Secundo, ampliatur ista. ut habeat locum ẽt in accessoris pœnis ad principalẽ, sicut est ĩfamia quæ ex illo crimine oritur siue infertur ultra alias pœnas nam sicut iudex immutat, & dispẽsat pœnas principales, ita ẽt dispensare, & permutare põt pœnã infamiæ, ita tenet gl. in d. l. & si seuerior quam sequitur ibi Bald. Salyc. & alii.

7 † Tertio, ampliatur ut non solum procedat istud de iure cõi, sed etiã de iure municipali, ita q̃d si statutum imponit, certam pœnam pro aliquo crimine, iudex põt illam ex causa permutare, non obstante ꝙ a principio officii iudex iurauerit seruare statuta illius loci. ita dicit expresse. Saly. in d l. & si seruior. in 4. col. ĩ uer. quæro quarto. Vbi primo arguit, ꝙ non possit, quia statuta sunt stricti iuris l. cõstõnibus. ff. ad munic. & ꝑ p iur̃m quod debet ad unguẽ seruari, ut in c. licet mulieres. de iureiu. lib. 6. cũ simi. deinde quatuor fundamẽtis cõprobat dictum suum quod potest

8 † Et primo. q̃a statuta recipiũt interpretationẽ declaratiuam à iure cõi l. 2. C. de noxa. & ꝑ Bart. in l. omnes populi in 4. q. princ. ff. de iust. & iur. Secundo, q̃a lex quę dat potestatẽ populo condendi statuta, illa, eadem dat potestatem iudici pęnas ex causa ꝑ mutãdi, aut minorandi, ut l. hodie. ff. de pœn. & l. aut facta. §. fin. eo. tit. iuncta l. oẽs. populi. ff de inst. & iu. Tertio, quia hoc permittitur iudici ex causa, & sic in supplemẽtum legis q̃ culpas, causa, ac fauores reip. sigillatim excogitare non potui. sed hæc ratio hẽt locum ẽt in statutis. q̃a statuentes ipsi non potuerunt omnes causas cum suis qualitatibus adhærentiis, & circũstantiis exprimere, aut cogitare, ideo uñr iudicis arbitrio commisisse, ut pœnas ipsas iuxta facti cõtingentiã, & qualitates ex iusta causa ꝑmutare possit d. l. hodie, & l. aut facta. §. fi. de pę.

9 † Quarto dicit, ꝙ ꝑ ista opi. facit singulare dictum Inn. in c. 1. de const. ubi dicit, ꝙ licitũ est iudici rõne casuũ emergẽtiũ leges transgredi. Et non ob illud quod dr̃ de iur̃o, quia iudices sicut statuta, ita, & leges iurant seruare, ut l. rem non nouam. C de iud. & in auth. ut iusiur. quod præsta. ab his. &c. tñ non obstante tali iur̃o põt cum causa minorare, uel augere pœnas, & sic faciendo non lædunt nec transgrediuntur leges, sed illa obseruant, quia sic fieri mandant. & per hoc etiã non dr̃ iudex incurrere

10 periurium, † quia in omni iur̃o semper intelligitur excepta auctoritas legis, aut superioris, ut l. fin. ff. qui satisd. cog. ita tenet do. Franc. Are. in d. l. & si seuerior. & Bald. ẽt in eadem l. & si seuerior, ubi dicit ꝙ iudex non incurrit periurium alterando pœnam legis uel statuti, q̃n hoc facit ex causa, uel cum causæ cognitione, quia alterando pœnam legis, uel statuti iusta causa præcedente, illud facit lege permittente, & ex potestate sibi à lege concessa arg. d. l. hodie, & ideo dixi Archid. ibi ꝙ in omni iur̃o intelligitur semper excepta legis, & principis auctoritas d. l. fin. ff. qui satisd. cog. Demum quæri potest quid si Titius accusauit Sempronium ꝙ intulit sibi uiolentiam cum armis, & sic remedio legis Iuliæ de ui. pub. & probauit uiolentiam sine armis sibi latam fuisse ex quo uĩ probata intentio legis Iuliæ de ui priuata, nũquid Sempronius poterit cõdemnari de ui priua. prout probatũ fuit? quidam dixerunt quod sic, quia iudex põt pęnam minuere ex causa quidã alii dixerũt ꝙ nõ, q̃a hoc nõ fuit deductũ in iudicio à principio. uide Saly. in d. l. & si seuerior. in fi. & in l. 3. C. ad l. Iul. de ui pub.

1 *Condemnatus pro hæresi, uel læsæ maiestatis si obtineat gratiam principis, an cẽseatur restitutus ad uitã, famam, dignitates, & ad bona pristina.*

2 *Principi congruit salutem populi tueri, & malis hominibus prouinciam purgare.*

3 *Indulgeo uerbum, quid significet, & quid restituo. Restituere plus est quam indulgere.*

4 *Rescriptum in quo ponuntur uerba indulgeo, & restituo, qualiter intelligatur.*

De beneficio, & indulgentia principis.

SVccedit nunc uidendum de secunda specie relaxationis, quæ fit beneficio, & indulgentia principis. postquam reus largitate principis obtinuit ueniam sui criminis, & culpæ. ex carceribus liberatur, quod

fit

fit pluribus modis, quia gra qnque fit stricta
1 qn; uero oīt pinguor.† Ponamus.n.quem
esse damnatum de aliquo ex maioribus criminibus, ut est heresis, lese maiest. raptus uirginis. falsæ monete. & similiũ ex qbus de iure infert pœna mortis, perpetua infamia, & oīum bonorũ publicatio, ut in c. ad abolendã, &c. uergentis. de hær. & l 1. & 2. C. eo. tit. l. qsquis, C. ad l. Iul. maiest. & l. 1. C. de rapt. uir. & C. de falsa moneta. si obtinuit mereri ueniam ex indulgentia principis, an censeatur restitutus ad uitã, famã, dignitates, & bona, uel ad uitã duntaxat, & ur dicendum ꝙ censeatur ad uitã duntaxat restitutus, ex quo restitutio siue indulgentia ipsa tendit cõtra publicam utilitatem, & ordinē rectæ iustitiæ l. cõgruit. ff. de off. præsi. & ff. de his qui not. inf. l. furti. §. mandati. & in auth. ut nulli iud. in princ. Nemini.n. magis congruit salutem populi tueri, & purgare ciuitatem malis hominibus, q̃ ipsi principi. l. nã salutē. in prin. ff. de off. præfe. uigil. Solu. tu dic attendenda forte diligenter uerba rescripti ipsius principis, quandoq; n. princeps exprimit speciem grã, quam reo carcerato largiri intendit, ut quia dixit facimus tibi gratiam uitæ duntaxat, uel indulgemus tibi uitam, aut restituimus te ad uitam tm̃, ut tũc solius uitæ gratiã obtinuisse dicetur, si uero dixerit facimus tibi gratiã oīum, uel restituimus te ad omnia ut in pristinũ erat, & dr̃ restitutus quo ad oīa postq̃ uerba rescripti clare sonãt, & cõstat expresse de cipis uolũtate. arg. l. non aliter ff. de leg. 3. & l. continuus. §. cũ ita. ff. de uer. obl. si uero non cõstat in rescripto de p̃dictis, & nullũ fit uerbũ de fama. uel bonis, sed simplr̃ reperit principem fecisse gratiã illi, & tũc diligenter attẽdenda sunt uerba rescripti, aut. n. princeps
2 usus fuit, † uerbo indulgeo, aut uerbo restituo: primo casu sola criminis pœna corporalis cẽsetur esse remissa l. 2. & l si ademptis. C. de sen. pas. & rest. idem probat. in l. insulã. & l. gñali. eo tit. Secũdo uero casu quo ad omnia censetur esse restitutus, s. ad uitã, famã, & bona in pristinum statum, in quem erat ante sñiam repositus, ut l. 1. & l. fi. C. eo. tit. quia tantundem restitutionis gratia tribuit, quantum cõdemnationis sñia ademit, dicit tex. in d. l. fi. Ex quibus habes notare, ꝙ uerbum restituo, habet ampliorem significatum q̃ uerbum indulgeo, quia per unum restituuntur omnia, per alterum uero uita duntaxat, & ꝑpea sis cautus ut in rescripto gratiæ quam impetrare cupis pro amico incarcerato, utaris uerbo restituo. non aũt indulgeo, uel alio simili uerbo arido. Bart & Bald. in l. 1. & 2. &
4 d. l. insulã C. eo tit. † Sed quæro, si in rescripto utrunq; uerbũ reperit expressum s. uerbũ indulgeo, & uerbũ restituo. ut quia princeps dixerit ꝑ indulgentiã nostrã te restituimus, uel per nostram restõnem tibi indulgemus, qdam cõsequitur reus per ista uerba. dic s̃m Bart. in d. l. fi. ꝙ ad omnia censetur esse restitutus. si. n alterum ex dictis uerbis per se omnia ista compræhendit, qñ non reperitur limitatũ, multomagis qñ habet aliud adiũctũ per quod non debet eius ampla significatio restringi sed potius ampliari fauore liberationis ratione adiuncti, uide Bart. in d. l. fi. & uide quæ diximus supra lib. 1. q. 4. & 5.

1 *Reus an censeatur ad omnia restitutus est princeps dicat. facimus tibi gratiam.*

2 *Verba dubia in materia gratiosa latissime interpretari debent*

1 Secundo quæro, quid si Papa, † uel Imperator in rescripto suo post narrationem criminis, & sententiæ dixerit, facimus tibi gratiam, an reus censeatur ad omnia restitutus. s. ad uitã, famam, & bona? dic ꝙ sic. tex. est not. in l. 1. §. fi. & ibi Bart ff de qst. & Bartol. in l. Gallus. §. & quid si tm̃ ff. de lib &
2 post. & d. l. fi. C. de sen. pas. rõ est, quia † uerba dubia in materia gratiosa sunt latissime interpretanda, in fauorem illius q recipit grãm. l. fi. ff. de coust. prin. c. si gratiose. de secr. lib. 6.

1 *Banniti an recuperent bona sua publicata, statuto dictante omnes bannitos rebanniendos.*

2 *Banniti qui dicantur secundum communem usum loquendi.*

1 Tertio quæro. Ciuitas fecit † statutum quòd omnes banniti rebanniantur, an banniti quorum bona fuerunt publicata, post gratiam pœna recuperent etiam bona, & sic an illud uerbum, rebannire habeat uim restitutionis, uel indulgentiæ, & ur dicendũ ꝙ habeat uim simplicis indulgentiæ. attento maxime cõi usu loquẽdi, quo isti condẽnati pro crimine appellantur bãniti, & econuerso rebãniti dr̃ q. sunt à banno p̃dicto, & sic à pœna restituti l. 1. & l. 1 eleg. ff. de interd. &

releg. contrariũ dicendũ est, ꝙ imo istud uerbum habet uim plenæ restõnis, & tales rebãniti poterunt recuperare bona, & famam, & omnia quæ prius per sententiã perdiderant, & su erant priuati ꝑ rebãnitionẽ, igit quis dr̃ esse restitutus. ita dicit Barto. in d. l. fin. C. de sen. pass. imo cõis usus loquẽdi magis uŕ approbare hanc sententiã quã n p̃ced entẽ c
2 trariam † qa cõi ter solent uocari bãniti illi q essent damnati, ẽt pœna mortis ꝑ quocunq; graui crimine, & rebãniti dñr illi qui sunt restituti aduersus dictam sententiã, siue bãnũ, ꝑ quã siue quod priuatus fuerat uita, bonis, & fama nam proprie istud uerbum bannũ, uulgares accipiunt pro snĩa, & ꝑpea dicunt, quem esse captum bannitũ, uel hr̃e bannum capitis. q. est cõdẽnatus pœna capitis. & hanc q. disputauit Iac. de Are. ut refert Bart. in d. l. fin. & determinauit ꝑut supra conclusum est, aliis ẽt rationibus, de quibus ibi per eũ, uide ẽt Bart. in l. Gallus. §. & quid si tm̃. ff. de lib. & posth. & in l. 1. §. fi. ff. de qõ. idem Bar. in l. non solum §. fi. ff. de proc. Bal. in d. l. fin. C. de sen. pas. idem Bald. in l. si qua pœna. ff. d̃ his qui sunt sui, uel alie. iur. & ꝑ Mod. magis copiose in d. l. Gallus. §. & quid si tantum.

1 *Restitutum an recuperet bona sua iam per fiscum alienata.*

2 *Princeps nemini gratiam concedere dicitur cũ iniur tertij.*

1 QVarto quæro, † Quid si bona istius restituti fuerant per fiscum alienata, an ipse restitutus poterit bona ipsa recuperare & a possessoribus uindicare? dic ꝙ nõ, duplici ratione, prima qa emptores dictorũ bonorũ sunt bonę fidei possessores, imo ueri dñi, quia emerũt a fisco, qui erat uerus dñs ipsorum bonorum, & sic non datur rei uendicatio contra dominum l. 1. & l. rem, & l. officium ff. de rei uend. & ipsi possessores sunt ueri domini dictorum bonorum. l. bene a Zenone. C de quad. præscr. Item quia † princeps
2 faciens gratiam alicui, censetur illam impartiri sine iniuria, & præiudicio tertii, nõ enim uidetur æquum quòd faciendo gratiam uni, uelit inferri præiudicium alteri, quia semper ista conditio subintelligitur, sine præiudicio iuris alieni. l. & si sine. §. sed quod Papinianus ff. de minor. l. quòd si minor. §. Scæuola. cod. tit. & Bart. in d. l fin.

1 *Restitutus an possit illico precium suorum bonorum consequi a fisco.*

2 *Possessor bonæ fidei quatenus precium rei alienatæ teneatur restituere.*

1 QVinto quæro, † nunquid iste restitutus poterit saltẽ cõsequi pretiũ dictorũ bonorũ a fisco? Bar. in d. l. fin. dicit ꝙ sic, qtũs ex eo effectus fuerit fiscus locupletior, alias non. l. sed, & si lege. §. item si rem. ff. de petit. hæred qa fiscus succedit loco hæredis illius dãtati. l. 2. C. de bon. proscr. & l. 1. C. de bo. eo. qui ante sent. mor. sib. con. qui cũ sit legitimus, & bonæ fidei poss. p̃tiũ rei alienatæ
2 ꝑ ipm † teatenus tenetur restituere, qtũs ex eo locupletior, factus fuerit, & nõ aliter. l. tutor. ff ad l. Iul. de ui. & ideo si in pretium p̃dcm̃ fuisset a fisco furto subtractum, uel alio simili casu fortuito ꝑijsset, nõ teneretur ad illius restõnẽ cũ nõ sit effectus locupletior d. l. & si rẽ & p̃tium. uide Bart. in d. l. fi. C. de sen. pas.

1 *Rebannitus ex statutum an censeatur ad famam restitutus.*

2 *Princeps & Senatus famam restituere possunt*

3 *Tollere potest qui & condere.*

1 SExto quæro † de uno dubio, quod ex præmissis insurgit, an rebãnitus per dcm̃ statutum dicatur restitutus ad famam, & sic an ciuitas per statutum possit aliquem restituere famæ, & uŕ dicendum, ꝙ nõ, quia restõ famæ, & dignitatum dr̃ spectare ad principẽ, non aũt ad ciues inferiores. l. 1. §. pen. ff. de
2 postul. ubi dr̃ ꝙ solus princeps, & senatus restituit famam. tu dic, ꝙ aut infamia orta fuit de iure cõi, aut per statutum, quia statutum ex aliquo delicto irrogat infamiam ex quo non oriebatur de iure cõi. primo casu non potest nisi per Imperatorem, uel Senatum fama restitui d. l. 1. §. penul. secundo uero casu potest ciuitas ipsa per suum decretũ, uel sta
3 tutum restituere famam, † quia cuius est condere, eiusdem est tollere l. nam nã. ff. de cõd. ind. & l. nihil tã naturale. ff. de re. iu. & qui habet facultatem condemnandi, habet etiam absoluendi potestatem. l. 3. ff. de re iudic. & Bart. in d. l. fin. C. de sent. pass. & uide quæ diximus supra in lib. 1. in titu. de hær. in 6. q.

1 *Index cum primum innocentiam carcerati sciat ipsum absoluere debet.*

2 Sum

2 *Sen'entia diebus feriatis ferri potest in fauorem innocentis*
Examinatio,& tortura fieri potest diebus feriatis contra latrones famosos
3 *Sententia condemnationis ferri non debet diebus feriatis.*

De absolutione innocentis.

EXpeditis duabus speciebus relaxationē, quando constat de crimine, & est lata sententia, deueniendum est modo tertiam relaxationis speciem, q̄ fit ꝑ innocentiam
1 †Dic igr̄, ꝙ q̄ primum iudex cognoscit innocentiam incarcerati,& de illa sibi cōstat, dēt illum q̄ primum absoluere,& a carceribus liberare. ut l.1.in prin.& l.fin.C. de custo.reo. ubi dr̄ qđ q̄primum reus est incarceratus statim debet qō fieri,ut reus cōdēnet,&innocēs absoluat,de his.n.quos tenet carcerari inclusos aut cōuictos,uelox pœna subducat, aut innocentis diutina carceris custodia non maceret ut l.2.& fin.C.de custo.reo. ibi aut liberandos diutina carceris custodia non maceret,&c.& l.custodias.& ibi Barto.ff. de pub. iud. † ubi dicit ꝙ ēt diebus feriatis pōt ferri
2 sentētia in fauorem innocēs,dummodo non sint feriæ in honorem Dei, s̄m qđ tenet glo. ibi.& in l.dies festo.C.de fer. Examinatio.tñ, & tortura fieri potest contra magnos latrones,& ꝓditores patriæ,cōspirātes cōtra multorū salutē,& in silībus maiorib.criminibus quocūq; tp̄e quadragesimali,& feriato ī honorem Dei,ēt si esset dies paschalis, non fit aliqua dr̄ia dierum solenniū quo ad indagādum ueritatem ipsorū maiorū criminū,ut l. ꝓuinciarum.C.de feri,& ibi gl.& Bar. dic ergo sic,Aut q̄rimus de examinatione,& inquisitione ueritatis,& tunc aut sumus in maioribus,& atrocioribus criminibus, & ista fieri pōt quocunque die ēt feriato in honorem Dei,& paschali d.l.prouinciarū, aut de aliis minoribus, & illa fieri pōt silr̄ quacunq; die ēt feriata,dummodum non sit de maioribus diebus solennibus;ut ꝑ gl.& Bald. in d.l.prouinciarum.& d.l.custodias.aut quærimus đ
3 causæ decisione,† & tunc aut sumus in mā cōdēnationis,&ista sentētia ferri nō pōt tp̄e feriarum ēt q̄ sint feriæ messium,uel uindimiarum.sed cōstito de crimine sn̄ia,& pœnæ executio debet differri in tempus iuridicum. Iste est proprie casus in d.l.custodias.de publ.iud.in fi.aut sumus in absolutione innocentis,& isto casu pōt ferri sn̄ia quæcunque die feriata exceptis feriis introductis in honorem Dei d.l.custodias,& ibi gl. & Barto.

1 *Inquisitus de crimine, & ob urgentia indicia tortus,& non confessus an debeat absolui.*
2 *Absolutionis forma qualis,quando reus indicia purgauit.*
3 *Reus qui per torturam purgauit indicia,& absolutus an possit repeti superuenientibus nouis indicijs.*
4 *Iudex quo casu accusationis abolitionem facere possit,sed non diffinitiue absoluere.*
5 *Innocens,& non culpabilis in quo differant.*

SEcundo quæro solutionem huius memorabilis quæst.quæ sæpius in facto accidit.
1 †Titius reperitur inquisitus de homicidio,ꝙ Sempronium de nocte occiderat.deinde examinatus negauit,sed quia indicia contra ipsum aderant urgentes,iudex deuenit ad rigorosum examen qui in tormentis silr̄ eadem negatiua perseuerantes institit, adeo ꝙ iudex cōsiderans illum fuisse satis competenter tortum, s̄m qualitatem indiciorū ex tormentis illum deponi fecit,putans ꝑ illā torturam pugnasse indicia,q̄ cōtra ipsum militabant,modo reus ipse instat ꝓ absolutoria, & liberatione a carceribus q̄ritur quid agendū sit,quidam dixerunt ꝙ oīno ut innocens absoluendus erit,& a carceribus liberandus, ex quo non fuit repertus culpabilis.quidam uero dixerunt nullatenus absoluendum fore, nisi expresse constiterit ipsum esse uere innoxium,quia nemo dici pōt innocēs,nisi qñ expresse cōstat de innocētia sua, qđ est qñ repertus est uerus reus criminis. Iō dic,aut plene cōstat de homicidio,& de uero homicida. q̄ est alius q̄ ipse Titius, & isto casu si constat iudici ꝙ Titius nō occidit ipse,nec fuit criminis particeps, tunc ut uerus innocēs debebit diffinitiue absolui,ex quo plene cōstat đ eius innocētia,& ita intellr̄ tex.in l.1.& in fin.C. de custo.reo.& l.1.§.fin.ff.de q & l.custodias & ibi Bart.ff.de pub. iud.Aut constat de delicto non tñ de persona delinquentis,ꝙ fuerit alius q̄ Titius, & tunc non poterit dictus Titius ut innocens diffinitiue absolui. ex quo nihil ꝓbauit de innocentia sua,sed ꝑ torturam quā sustinuit in corpore,dr̄ purgasse idicia q̄ cōtra ipsum erant,& ideo isto casu debebit

bebit absolui ab inquisitione & processu, qa
2 non fuit repertus culpabilis. † Et ista est uera forma absolutionis qñ incarceratus purgauit indicia, & nondum repertus est uerus reus, q̃ ponit Bart.in l.fin.in princ.ff. de q. & hæc dr̃ quędam sñia absolutoria ab obseruatione iudicii, & hr̃ in l. properandum. §. & siquidem C.de iud.& ibi gl.& Bart.& Mod.Et per istam absolutoriam obtinebit liberationem à carceribus iuxta terminos.l. fi. ff. de req. reis. & l.fi.C.de cust.reo. Et nota ꝙ inter istas duas absolutiones est maxima dña,quia qñ cõstat uere de innocentia ipsius Titii, qd̃ est qñ reperitur uerus homicida, ut supra dixi, absoluitur diffinitiue ab ipso crimine, & à tota cã ut uerus innocens, & isto casu nullus poterit amplius de obiectio crimine inquirere, seu alio quouis modo cõtra ipm.d.l.fi.C.de cust. reo. qa obstat curiæ exceptio innocentiæ, & rei iudicatę, ut l.2.C.de excep. rei iud. & l. 1. C.qñ prouo non est necess. & l. si cui.§. iisdẽ ff.de acc.& quid ibi not.Bart.& l. si qui adulterii,super gl.fi.C de adul.
3 † Secundo uero casu, qñ purgauit indicia per torturam, ista absolutoria non ostabit quominus possit cõtra ipsum absolutum de nouo procedi, si noua indicia superuenerint, & sic ista absolutoria non parit exceptionem peremptoriam rei iudicatæ, sicut præcedens ad crimen, uel ad iudicium super eodem crimine, ita tenet notabiliter Bal.& Saly.in d.l.si qui adulterii secuti doctrinam gl.ibi, q̃ dñt oẽs Doct.tenere. ubi Saly.spãlr̃ formauit hanc q. post gl.ibi, & dat saluberrimum consilium iudici in istis casib. dicens,quòd utile non est absoluere reũ diffinitiue ut innocentẽ, qñ iudex est dubius, & hoc põt facere iudex, ut ipse dicit ex iusta causa, puta si habet reum accusatum,uel inqsitum in manibus, & habet sufficientia indicia cõtra eum,qui pluries totus nõ fuit cõfessus, iudex poterit si instaret ꝑ absolutoria, il lum absoluere à ꝓcessu, uel ab obseruatione
4 iudicii ut psupra † & isto casu dicit ipse, ꝙ iudex põt accusationis abolitionem facere, nõ aũt ipm absoluere diffinitiue à crimine,uide ipm ibi, qui dicit ẽt quod ista faciunt ad q q̃ ipse disputauit, & declarauit in l.siquis.C.ad l.Iul.maiest.& hanc opin. tenuit etiã Pet. de Bellaper.ibi nemine cõtradicẽte. uide Bart.in l.1.in princ.ff.de q.& supra diximus quod refert, & seqtur Ang.de Are. in tract. male. in gl.fama pub.in fi.& Par. de Put. in trac.syn. in c.uiso de repet.torturę.in fin.fol.125.qui tñ Mod.melius declarant uerba Bart. in d. l. fin.dicentes, ꝙ illa absolutoria non erat absolutoria diffinitiue à crimine ẽm terminos d.l.si cui.§.iisdem, & l.absentem. ff.de pœn. sed erit diffinitiua respectu abolitionis ꝓcessus, & inquisitionis inde factæ,unde non impeditur ꝙ superuenientibus nouis indiciis noua possit formari accusatio, uel inqsitio cõtra eundem reum,ꝑ doctr.gl.Bal.& Salyc. supra relatum,& ꝓpea bene dixit Bart in d.l. fin.ff.de q. non repertum culpabilem absol-
uebam, † & non dixit innocẽtem, quia hoc uerbum innocens præsupponit, & denotat omnimodam immunitatẽ, & carentiam criminis,& doli d.l.absentem. & Bal.in d. l. si q adulterii, quamuis non desint qui subtilizando in uia disputatiua tenere uelint. idem denotari per uerbum innocẽs, ꝙ ꝑ uerbum nõ culpabilis, tñ in hoc ulterius non insisto post quam habemus opinionem claram quæ seruanda est decisionib. causarũ, à qua nullatenus est recedendum, ut dicit Bart. in l. 2. C. de pœna iud.qui male iud.& Bal.ẽt ibi dicit, quòd iudicando nunquam recedendum est à carrocio prudentum,maximè gloss. 5

1 *Testes de iure non admittendi, an possint admitti in causa innocentiæ.*

2 *Testes qui ob reuerentiam non debet examinari.si examinetur, ne iudicium quidem facit.*

Testes alias non admittendi in probanda innocentia admittuntur.

3 *Reus quas habet excusationes proponere potest, & per domesticos innocentiam probare.*

Domestici testes admittuntur in probandis his, quæ domi geruntur.

4 *Inquisitus bonæ conditionis,& famæ potest innocentiam suam par domesticos, & aliac non admittendos probare.*

1 Tertio quæro, † An in causis criminalib. qñ agitur de probando innocentiam accusati, uel inquisiti, admittantur domestici, & familiares, & alii, qui alias de iure non solent admitti, pro cuius faciliori notitia figurabo casum. Titius reperitur inquisitus de homicidio de nocte perpetrato, uult probare innocentiam per negatiuam ab impossibili,coarctato loco,& tpe, dicendo, ꝙ illa nocte eademmet hora,& momento quibus Sẽpronius fuit occisus, ipse erat in domo sua

una

una cum uxore, filiis & aliis familiarib. suis, adeo quod erat impossibile, ꝙ corpus nāle posset esse in duobus locis diuersis eodem tē poris momento, uel si uellet probare, qđ illa met hora noctis ipse iacebat in lecto cum uxore sua, nunquid hanc distantiam à crimine, & exītiam in domo sua poterit probare per consanguineos, aut uxorem, & per testes familiares? & uī dicendū ꝙ non quia testes hmōi nō dn̄r legitimi testes, nec legitimam ꝓbōnem faciunt, contra quos plures dantur exceptiones? adeo ꝙ nedum in criminalibus ubi luce clariores requiruntur probōnes. l. sciant cuncti. C. de prob. c. cum oporteat de acc. 5. q. 6 Epiphanium, & est gl. in c. ueniēs. de test. uerumetiā in causis ciuilibus non admittuntur, nec fidem faciunt, ut hr̄ in c. in literis, de testi. & not. Spec. in tit. de teste. in princ. §. opponitur. uer. item ꝙ est parens, & Bart. in l. 1. §. diuus, el. 1. & §. Antonius. ff. de
2 qō. & l. mar. in princ. eo. tit. ubi dicit † ꝙ testis qui non debuit examinari ꝓꝑ reuerentiam, ut sunt filii, famuli, & illi in quibus habemus imperium, non solum plene probāt, sed nec semiplene. imò nec faciunt iudicium, ēt cum tortura, ut dicit d. Hipp. de Mars. in l. 1. §. ad q. in princ. ff. de qō. In cōtrarium tn̄ est ueritas, quia quotiescunq; tractatur de ꝓbādo innocentiam, admittunť testes, qui alias de iure non admitterenť, ꝑsertim qn̄ aliorū testium copia hr̄i non pōt, uel qn̄ ueritas aliter probari non pōt, ita singulariter uoluit Io. de An. in cōs. 59. qđ incipit uisa inqsitione &c. in 1. col. Hipp. de Mars. in singulari. suis nu. 59. quod innocentib. Spec. in tit. de inquisit. §. 1. in 5. col. uers. sed nunquid, & uers. gn̄alr̄.
3 ubi dicit ꝙ † reus potest proponere eas excusationes quas habet, & probare innocentiam suam ꝑ domesticos, & concubicularios suos ſm ꝙ tenuit Gost. in sum. uers. sed qualiter. ar. tex. 12. q. 1. sint manifestæ. & cap. seq. 2. q. 7. cum pastoris, & in cap. ueniens, de test. & not. Bart. in l. quoties. C. de nauf. lib. 11. ubi dicit ꝙ de his quæ domi geruntur, non solū domestici admittunť ad testimonium, uerum ēt de istis tanq̄ melius informati, ceteris ꝑferunť, maxime qn̄ essent personæ honestæ, & fidæ dignæ. ac probatæ opinionis, ut d. c. in literis, de testi & in l. cōsensu & ibi Bal. C. de rep. & uide latius d. Hipp. de Mar. in d. l. 1. §. ad qō. ff. de qō. ubi latius tradit istā materiā, & dicit hanc esse puram ueritatem, ab hoib.
4 Doct. approbatam. † Hęc tn̄ limita, & declara procedere posse, quādo inquisitus esset bonæ cōdōnis, & famæ, nec solitus in sanguine immisceri, uel ire de nocte, alias si esset uir factiosus, sanguinolentus, uel ꝙ præcesserant graues inimicitię inter ipsum, & occisum, & ꝙ erat solitus ire de nocte sæpius armatus, uel si fuisset uisus illa nocte exire de domo armatus, & ambulare per urbem, uel ante domum illius occisi, & similia indicia, & qualitates, quæ sūt ꝓxima facto, & reddūt illū ualde suspectum de isto crimine, uel si fuisset repertus eius gladius sanguinolentus de recenti, uel si in hoc loco homicidii fuisset repertū de mane birretū, sufficia, calciamentū, chiroteca, uel qd simile ex bonis, uel arma quædā, sicut gladius, pugio, pars, clypei, siue rotellini aut aliud simile, qđ redderet illum ualde suspectū, nō crederē isto casu ꝙ testes ꝑnoiati facerent plenā fidē de illius innocentia, quia illorū dispōnes eliduntť, siue debilitantur per suprascripta indicia, nisi forsan illa purgasset ꝑ torturā, ut supra diximus in ꝑced. q. & ita teneo ꝑ doctr. Bart. in l. fin in 2. col ff. de qō. uide Ang. de Are. in suo tract. male. in gl. fama pub. in 3. col. & Par. de Put. in tract. syn. in c. aduert. l. non omnes. §. à Barbaris. ff. de re mil. & qđ ibi not. Bart cui cōclusioni nō obstant ea, quę supra in cōtrarium adducta fuerūt. qa loquūtur in mā pęnali, & cōdēnationis, qn̄ agitur de ꝓbādo crimine ad effectum cōdēnationis, & pœnæ quæ sunt magis odiosæ, & ideo illis casibus ꝓbōnes requiruntur luce clariores. d. l. fin. & c. Epiphaniam, & cap. cum oporteat, nos aūt loqmur in materia innocentię, & absolutionis, quę est fauorabilis, d. l. absentem. ff. de pœ. & cap. qualiter, & quādo, de accusat. & c. ueniens de testibus.

QVarto quæro, Quid si incarceratus criminis delati innocens demū repertus est, de cuius innocentia plene cōstat iudici, nihilominus passus fuit maxima dāna in corpore, & ī bonis, qa habuit torturā, & carcerationem satis longam, adeo ꝙ fecit magnas expensas, tā in captura. q̄ incarceratione ꝑdicta, an habebit aliqđ remedium ad recuperandum dāna, & expēsas hmōi, & cōtra quē, de hoc dicetur inf. eod. lib. in tit. de expen. dam. & int.

1 *Pœnæ suis tantum tenent & sequuntur auctores. Homicida puniri debet, sed qui gladio non ferieris*

 gladio

gladio non debent perire.

2 *Homicidium an omnibus imputetur, si tres unũ aggrediantur, sed unus tantum feriat, & occidat.*

3 *Iura municipalia regulariter factum puniunt.*

4 *Ius municipale non punit eum qui cum occidente est aggressus, sed tantum occidit.*

QVinto quæro. Quid si Caius, Sempronius, & Meuius ensibus armati aggressi fuerunt Titium solum, q ab ipso Caio unico uulnere interfectus est, an cæteri duo ab isto homicidio, ut innocentes poterunt absolui, ex duo constat per unum tantum scilicet Caium homicidium ipm fuisse commissum

1 uidetur dicendum, quod sic, † quia pœna suum tm̃ prosequtur auctorẽ q facinus ipm patrauit. l. sancimus. C. de pœni. nec ulterius pgrediatr metus q̃ reperiatr delictũ. & l fi. C. de episc. aud. ubi dr̃ homicida quod fecit sẽper expectet. sed illi qui gladio non feriere, gladio perire non debent. ut hr̃ Matth. 26. & Ioan. 18. c. 23. q 8. in princ nec debent ppea amici, cõsanguinei, affines, & socii, qui fuere noxii, alterius criminis luere pœnas d. l. sancimus. Distingue aut loqmur de pœna corporali quæ infertur in psonam, aut de pœna relegationis, uel pecuniaria, uel alia simili. Primo casu, aut homicidiũ fuit cõmissum in rixa, uel quadã repentina, & inopinata uiolẽtia, & aggressu, aut sciẽter, & appẽsate, cõicato cõsilio, & deliberatione phabita.

2 † Primo casu, uidelicet, qñ loquimur de pœna corporali, aut homicidium fuit cõmissum in rixa inopinato rumore, & tũc aut loquimur de iure cõi ſm terminos. l. Corn. de sica. & non tenet de homicidio, nisi ille q percussit. Cæteri uero ut innocentes, ab homicidio, & à pœna corporali erũt absoluẽdi, ut l. 1. §. diuus. & l. si in rixa, & ibi Bar. ff. ad l. Corn. de sica. & rõ est, qa isto casu iura nõ psumũt alios habuisse aĩum occidẽdi. d. l. si in rixa. in prin. si uero pbaretur, qꝺ oẽs pariter habebant aĩum occidẽdi, & eo aĩo insultarunt dictũ Titium, oẽs pariter tenent de homicidio, licet unus tm̃ pcusserit, qa in ea lege nõ factum ipsum cõsummatum, sed aĩus principalr consideratr, ita dicit Bart. in d. l. 1. §. diuus, & d. l. si in rixa. & l. in leg. Corn. ff. ad l. Corn. de sica. & l. is q cum telo. C. eo. tit. ubi si aliqs cum telo armatus ambulauerit aĩo aliquẽ interficiendi. licet ipm non occiderit, neq; tetigerit nihil minus pœna illius legis tenet. † Aut loquimur ſm iura municipalia quæ rĩr puniunt factum; quia regulariter imponunt pœnã illi qui commiserit homicidium, & tũc ista pœna corporali nõ punit, nisi ille q re ipsa homicidium ppetrauerit, ar. l. 2. ff. ad l. Aql. in qua lege aqlia principaliter cõsideratur, & punit factum. s. qui occiderit, & c. uide Bar. in d. §. diuus, & in d. l. si in rixa. in princ. Secundo aũt casu principali qñ animo deliberato, & cõicato consilio, aut loquimur de iure cõi ſm terminos d. l. Corn. & oẽs tenentur, quia omnes dñr habuisse aĩum occidendi, ut est gl. no. & ibi Bart. & Doct. in d. l. si in rixa. in princ. & Cy. & Bal. in d. l. is qui cum telo.

4 † Aut loquimur de iure municipali ſm statuta locorũ, & non tenetur nisi q occiderit, & realiter percusserit, ratio qa statuta ipsa puniunt factũ, & nõ solum animum, & sic potius attendit factũ q̃ aĩus, quamuis ex facto solo sine dolo, & aĩo occidendi nõ infertur pęna corporalis, in tm̃, qꝺ lata culpa isto casu non æqparat dolo, ut est text. in d. l. in l Cor. & p cõñs cæteri qui non percusserunt à pœna corporali erunt absoluendi, sed tenentur de auxilio, & fauore minori pœna, ut ibi p eum. Idem ẽt tenet Bal. in l. non ideo minus. in pen. col. in uer. iuxta hoc quęro. C. de accus. ubi dicit, qꝺ qñ plures sunt simul in eodem loco congregati, & ecõtra unum quẽ occiderunt, aut uulnerauerunt, unusquisq; tenetur de eo quod fecit, non aũt de eo quod alii fecerunt, nisi factũ magis distincte pbaretur quõ, & qualiter unus impendisset auxilium alteri, & hoc qñ facta sunt distincta non cumulata, & clare probantur, ut l. 2. §. si quis. ff. ui bon. rapt.

1 *Homicidium si unico ictu factum sit, & nesciatur à quo ex tribus, an omnes debeant condemnari.*

2 *Probatio in causis criminalibus luce clarior esse debet.*

3 *Processus si quis sit à pluribus, & moriens post aliquod tempus nescia ur ex cuius ictu, an debeant omnes percussores puniri.*

4 *Occidens qui dicit ad sui defensionem occidisse, an ratione dubietatis debeat absolui.*

5 *Clericus de iure canonico potius irregularis quam innocens censetur in dubio.*

SExto quæro prosequendo materiam. Quid si non apparet, & iudici constare non potest cuius ictu, & uulnere Titius inter

1 interemptus sit, †tetentis eisdem terminis s. ꝙ Titius unico tm̄ uulnere percussus, & interemptus fuerit, an oēs sint condemnandi de homicidio, uel oēs ꝑꝑ hanc dubietatem absoluendi? dic bṙ, ꝙ si est tanta dubietas, ꝙ nullo modo constare pōt de uero ꝑcussore, potius oēs erunt absoluendi, q̄ oēs uel unus eorū condemnandus. ita tenet eleganter d. Spe. in tit. de hom. in 2. col. uers. Pone, ꝙ quatuor, ubi dicit, ꝙ si quatuor erant in una domo, & unus ꝓiecit lapidem ex fenestra, & p̄tereuntē occidit, si cōstat ꝙ unus ex illis quatuor ꝓiecit lapidem, tm̄ nullo modo constare pōt quis illorū proiecit, non erunt oēs condemnandi pœna capitis, quia certum est, ꝙ unus tm̄ proiecit, ergo tres sunt innocentes, nec debet unius delicto ceteri innocētes puniri, ꝑ l. sancimus. C. de pœn. & absentem. ff. eo. tit. q̄a tunc non deficit ius, sed ꝓbatio, ut l. duo sunt Titii. ff. de test. tutel.

2 † quæ quidē ꝓbō debet esse luce clarior in causis criminalibus, & maxime in his in quib. tractat̄ d̄ pœna corporali l. sciant cuncti. C. de proba. 2. q. 8. sciant. hoc tm̄ limitandum est, nisi oēs illi quatuor studiose, & cōicato cōsilio accessissent ad illam domū, in eaq; ingressi fuissent eo aīo, & intentione ut dcm̄ Titiū transeuntem lapide interficerēt, quia isto casu oēs pariter condānandi erunt pœna capitis, ille qui proiecit ex facto proprio, ceteri uero de mādato tenent̄. ita dicit Spec. in d. tit. de homi. uer. pone.

3 † Posset ēt hic inseri alia q. quid si plures isti ꝑcusserunt Titium, & intullerūt sibi plura uulnera, q̄ post aliq̄d̄ tp̄s reperitur mortuus, & nescit̄ ex quo uulnere, q̄a habebat plura uulnera letalia in persona sua, & a pluribus aggressoribus illata. aut scit̄ ex quo uulnere periit, tm̄ nescit̄ a quo uulnus ipsum fuerit illatum, & q̄d si habebat unicū uulnus letale, cetera uero duo uel tria minora nō letalia, & a pluribus illata, & mortuus fuerit. an oēs teneant̄ de homicidio, quasi oēs occiderint, uel nullus rōne dubitatis? de omnib. his uide Barto. in d. l. si in rixa, in 2. & 3. col. q̄ hic non infero breuitatis causa, q̄a sunt notissima

4 † Et quid si duo adinuicem se insultarunt, & eodem tp̄e, & quasi momento admenantes adinuicem euaginatis ensibus unus uenit occisus ab altero, superstes uero q̄ occidit dicit se defendendo illud fecisset ad sui defensionem, & ꝓbari non pōt q̄s primo, & q̄s secundo insultauerit, an rōne istius dubietatis ille occidens debeat absolui, uide Bart. in l. 1 §. cum arietes. ff. si quadru. pau. se. dica. & ibi late per d. Alex. in apostil. nunquid in dubio p̄sumendum sit illum fecisse ad sui defensionem uel ad offensam qui prius inceperit. Quæ aūt diximus supra, de eo qui pluribus uulneribus cōfossus mortuus est, & apparere non pōt, cuius ictu perierit, rōne dubietatis nemo punit̄ pœna homicidii, illud est uerū de iure ciuili, q̄ñ ag̃ t̄ de pœna corporali, q̄a tunc necesse est ꝙ adsit dolus, & luce clarius ꝓbet̄. l. in lege Cor. ff. de sica. & l. fi. C. de ꝓb.

5 † De iure aūt canonico secus esset, quia in dubio clericus potius censetur irregularis q̄ innocens, & ꝑꝑea debebit se abstinere diuinis, licet clare perpendi nō possit an ictu clerici uel alterius ille ꝑierit ut est tex. in cap. significauit de homi & ibi Abb. Ioan. de Imo. & alii canonistæ. rō est q̄a illud fit fauore aīę & nullum corporis detrimētum infertur abstinēdo, sed se immiscendo posset esse periculum ut ibi dr̄. uide ēt Bar. in l. si ex pelagiis. §. 1. ff ad l. Aquil. Bal. & Imol. in l. cum mulier. ff. sol. matr. in d. l. semel mora. eod. titu.

1 *Consanguinei homicidæ ipsum cum armis associantes ad locum tutum defendendo a manibus inimicorum, & curiæ, an censeantur participes & consocij criminis.*

2 *Associans malefactorem ad eccessum, an censeatur associasse ad maleficum committendū.*

1 SEptimo, & ultimo silentio non †prętermittam hāc ult. q. in hac mā quę sæpius contingit in facto. Quod si plures armati cōsanguinei, uel amici ipsius homicidæ statim completo homicidio in loco cōmissi criminis cōparuerunt, ipsumq; homicidam associarūt, & reduxerūt ad locum tutū. ipsum defendendo a manibus inimicorū, & curiæ. an ut particeps, & cōscii criminis, & auxiliatores sint cōdēnandi. & silr̄ an præsumendū sit ꝙ fuerint cōscii a principio de homicidio perpetrando, & ꝙ cōicato prius cōsilio illud fieri mandauerint, uel studiose procul steterint, & noluerunt se discoopetire nisi post factum, an teneant̄ de homicidio pœna capitis uel alia pœna, & qua. itē ꝙ aut isti associātes a principio cōicato cōsilio cum ipso homicida uenerunt eo aīo, & ad illum effectum ut occoltarēt se prope locum criminis, & expectarent ibi donec perficeretur, & casu quo

oporteret assisterent, & tunc tenerentur, ut socii, uel de auxilio, aut casualiter transeuntes per illum locũ inuenerũt eorũ cõsanguineum occidisse Titium, idem est si post fcm̃ audito rumore occurrerunt eorũ agnatũ, q̃a non præsumitur à principio illos fuisse conscios, & non tenentur, prout in simili decidit Spec in tit. de hom. uer. pone ꝙ quatuor homines &c. ita dicit Salyc. in l. unica, in 4. col. uers. ex 6. par. & 5. col. uers. ex nũc trãseamus C. de rap. uirg. & Bal in l. nõ ideo minus. C. de acc. in 8. col. uers. q̃ro, an associans &c. ubi
2 melius declarat istum articulum † & quærit an ille q̃ associat ad recessum uideat̃ associasse ad maleficiũ cõmittendũ, ita ꝙ puniri possit ut auxiliator, & dicit ꝙ aut q̃s associauit ante fcm̃, & nulli dubiũ est ꝙ tenet̃, aut post fcm̃, & tũc aut immediate facto maleficio illi apparuerunt. & associarũt malefactorẽ, siue homicidã, & tũc certũ indiciũ est cõtra ipsos, ꝙ fuerint dicti maleficii cõscii, & participes, ut auxiliatores tenent̃, ita dicit Bal. ibi q̃ alleg. tex. in l. si uentri. §. fi. ff. de pri. cred. & ita dicit ꝙ tenet Alb. ibi, & Cy. in l. 1. C. de nili agg. nõ rum. Aut associarũt ex interuallo, & non potuerũt puniri ut socii de auxilio ꝙ opem præstiterint maleficio, sed poterunt puniri quemadmodum punitur receptator. ita dicit ipse, qui dicit ꝙ alb. & alii Doct. hoc idem tenent. Qua pœna teneantur receptatores uideri potest in toto tit. ff. & C. de recep.

1 *Compositio quid sit, & quotuplex.*
2 *Qualitas essentialis triplex reperitur, in qualibet anima rationali.*
3 *Compositio pœnarum quæ dicatur, & qualiter fiat.*
4 *Compositio pœnarum de concordia, & communi consensu fieri debet.*
5 *Ecclesia sanguinem abhorrere dicitur.*
6 *Compositiones pœnarum absq; causa rationabili nõ possunt fieri.*
7 *Mulieri facilius, quàm uiro ignoscitur.*
Iudex ueniam indigno concedens, prouocat uniuersos ad similia perpetranda.
8 *Compositio lite pendente fieri potest, non autem post sententiam.*
Veniæ facilitas incentiuum tribuit delinquendi:
9 *Pecunia quæ pro compositione soluitur, fisco solui debet.*
10 *Infamia ex crimine quibus uerbis aboleatur in compositione.*
Paciscens cum parte uel pecunia corrumpens, ne se accuset infamiam non euadet.
11 *Abolitio processus. & litis extinctio per quæ uerba fiat in compositione.*

De pœnarum compositionibus.

SEquitur nunc declaranda alia species relaxationis, quæ fit ꝑ compõnem pœnæ factam cũ fisco, aut cũ curia. Et hæc est prima quæ fit lite pẽdẽte, ut supra diximus.
1 † Primo. n. quæro q̃d sit cõpositio, ut p̃cedẽtiũ ordo seruetur. Rñ. sumendo hoc uerbũ cõpositio, simplr̃, & gñalr̃. Cõpositio est plurium simpliciũ cõmixtio partis ad partes, quæ cadit tã in rebus sensatis, & intellectualibus, q̃ insensatis, & mãlibus, ut est gl no. in c. 1. de sũ. Trin. ĩ uers. simplex, quæ dicit ꝙ in diuina essentia triplex figuratur persona sub eadem
2 tñ suba, & subiecto. Eodem modo † in qualibet anima rõnali, & in una essẽtia naturali, siue suba spũali, triplex reperit̃ qualitas essẽtialis. s. intellũs, rõ, & memoria. Intelligis. n. est qui cõparatur patri. Ratio. i. sapĩa, quæ comparatur filio, & memoria, qua cõparatur Spiritui scõ, de his tñ ulterius nõ me intromitto. q̃a nõ faciũt ad materiã nr̃am. hæc modica dixisse uolui pro aliquali notitia istius uerbi. ui de gl. ibi, & latius do. Fely. in c. nouit. in
3 2. col. de iud. † Redeũdo ad materiã nr̃ã quæro q̃d est cõpositio in istis terminis. Rñ. Compositio est cõuentio quædã ꝑ reum cũ p̃side facta, ex causa, lite pẽdẽte de dubio criminis statu, de soluẽdo fisco certã pecuniarũ summã, ad effectum redimendi uexationes litis, ut ꝓbat̃ in l. ab accus. l. destitit. & l. seq. ff. ad S. C. Turp. & in auth. de defen. ciui. §. q̃a uero, & cap. fin. de transact. ubi est text. not. Et anteq̃ ad ultoriora ꝓcedã. no. ꝙ in hac materia duæ sũt spẽs cõpõnũ. una est quę fit cõ fisco, uel p̃side, q̃ cõcernit interesse reip. Altera uero est q̃ fit cũ parte offẽsa, q̃ dr̃ priuata ex quo cõcernit interesse priuatum. l. transigere C. de transact. & d. c. fi. eod. tit. Examinemus modo singula uerba dictæ compõnis publicæ, quę fit cũ præside, uel fisco. Dr̃. n. primo,
4 ꝙ est cõuentio quædam &c. † nam cõpositio ista fiẽda est de cõcordia, & cõi cõsẽsu. alias si uiolenter fieret diceretur potius extorsio q̃dã illicita l. 1. C. si ꝑ uim, uel alio modo. l. extat. ff. q̃d met. cau. & l. 1. & 3. & l. lex Iulia rep. ff. ad l. Iul. rep. & iõ iudex, uel alius magistratus

ſtratus teneretur in ſyndicatu ad reſtitutu rio nẽ patti d. l. 1. & l. lex Iul. & l. extat. q̃uis. n. cõpoſitiones iſtæ ſæpius fieri cõſueuerunt ꝑ iudices eccleſiaſticos, ẽt ubi de crimine plene conſtat, maxime in criminibus capitalib. & in quibus ueniret imponẽda pœna ſanguis, & q̃ cõmutatur in pecuniaria pœna 17. q. 4. ſi quis diaconus, & cap. ſeq. & hoc eſt quia
5 † eccleſia abhorret ſanguinẽ, ca ſnĩam ſang. ne cler. uel monaſt. & cap. in archiep. de rap. li. diſt. c. 1. & de exceſ. prælat. c. ex literis l. diſ. ſi quis uiduam. uide Abb. & do. Ioan. de Im. in d. c. ſnĩam ſanguinis, & in c. ſicut dignum, de homic. & per Archid. in d. c. ſi quis diaconus 17. q. 4. & ꝑpea iudices eccleſiaſtici ſunt faciliores in componendo cõmutando pœnas, q̃ in rigoroſa ſanguinis effuſione, per iura prædicta, ſed iſta non dr̃ proprie compoſitio, ſed potius diſpenſatio, & cõmutatio pœnæ, uide Abb. in d. c. ſicut, & cap. ſnĩam. Item dr̃ cõuentio facta cum p̃ſide, ad dr̃iam illius q̃ fit cum parte aduerſa, nam illa ꝓprie appellatur tranſactio. l. tranſigere. C. de tranſact. l. fallaciter, & l. fin. C. de abol. l. deſtitiſſe. & l. ab
6 accuſ. ff. ad S. C. Turpil. † Ex cauſa, ideo dcm̃ fuit, quia compoſitiones hmõi abſque cauſa rõnabili fieri non pñt. l. aut facta. §. fi. & l. capitalium. §. ſolent. ff. de pœ. cap. ſicut dignũ, de hom. In his. n. compõnibus plura ſunt cõſiderãda, & primo ꝑſonæ cõdõ, ut ſi aliat ſit nobilis, & honeſta perſona, & in ſimilib. exceſſibus alias non incederit, ut cum eo admittatur compoſitio, alias ſi eſſet turpis ꝑſona, & crimino ſus, uel aſſuetus, nõ admittitur compoſitio, ſicut non admitteretur diſpenſatio, ut d. c. fin. de tranſact. & l. tranſig. C. eod. tit. & l. fin. C. de abolit. & l. 3. in fi. C. de epiſ. aud. Item qualitas facti, ne ſit de atrociorib. ut eſt crimen hæreſis, læſæ maieſt. & filium. Item tp̃s, locus intentio delinquentis, ætas qa facilius cum minore, q̃ cum maiore com
7 ponitur. † Item ſexus, quia mulieri facilius ignoſcitur ꝑꝑ ſexus fragilitatem, q̃ uiro, dũ modo non ſit mulier maligna, & rixoſa, & in ſimilib. aſſueta, quia non erit digna principis largitate, & legis benignitate, d. l. 3. in fin. C. de ep. aud. cum n. iudex indigno ueniam indulget, ad prolapſionis cõtagium prouocat uniuerſos, qa facilitas ueniæ incentiuum tribuit delinquendi 23. q. 4. eſt iniuſta. in fin. & in c. ut cleric. de ui. & hon. cler. l. 1. C. de em. ꝑpinq. Spec in ti. de aduo. §. conñr, in fi. de qua litatibus. n. p̃dictis cõſiderandis hr̃ in l. reſpic. §. delinquiunt, ẽt l. aut facta. §. 1. & ſeq ff. de pœ. & l. capit. §. ſolent. eod. tit. c. ſicut dignũ
8 de hom. † Lite pendente, ideo dñr iſta uerba, quia poſt latam ſnĩam ſero fieret cõpoſitio, q̃ fieri non poſſet ꝑ iudicem q ſemel functus fuit offõ ſuo. l. iudex poſtq̃ & ibi Bar. ff. de re iud. c. in literis. & ibi Abb. & Inn. de offic. de leg. fieri tñ poſſet poſt latã ſnĩam principis auctoritate, & decreto l. 1. in fi. ff. de q. & ibi Bart. & Mod anteq̃ plene cõſtet de crimine, ideo dcm̃ eſt quia liquidato crimine feranda eſt ſnĩa, & iuxta determinationem iuris pœna erit certa ſtatuenda, ſiue declarãda in ſnĩa. l. 2. & l. fin. ff. de cuſt. reo. & l. capit. in prin. ff de pœn. l. 1. §. 1. uerſ. nam ſi quidẽ. ff. ad Turp. niſi euidens rõ, & urgẽs cauſa aliud ſuaderet, ꝙ pœna iuris ꝑmutari, uel alterari deberet, q̃d iudex facere põt, qa iſtud arbitriũ habet à lege ut late ſupra diximus in tit. de leg. ſent. exec. q. 6. ſiue ult ma & hr̃ per Bart. & Doct. in d. l. aut facta. §. fin. & l. quid ergo §. pœna grauior. ff. de his qui no. inf. & aliis iurib. ibi not. Ex quo ſequitur ꝙ poſtq̃ reus fuerit cõfeſſus crimen, non poterit amplius fieri iſta cõpoſitio, ſed debebit ferri ſentẽtia, certa pęna declarari. Sequitur in themate de
9 ſoluendo fiſco &c. † pecunia. n. quæ ſoluit ꝑ compoſitione, lr̃ debet perſolui fiſco, quia iſta compoſitio ſuccedit loco pœnæ. l. ſenatus. §. ſi quis declarat. & §. ſeq. ff. de iure fiſ. de iure tñ canonico in foro eccleſiaſtico alio modo applicantur iſtæ pecuniæ compõnum quia illarũ medietas applicatur eccleſiæ, altera uero medietas diſtribuitur inter pauꝑes, niſi ep̃s eſſet pauper, quia tunc poſſet illam medietatẽ pro ſuis indigentiis retinere cap. p̃sbyt. de pœnis. 17. q. 3. qui ſubdiaconum. alias. n. ſi iudex pecunias ipſas pro ſe retineret, uel imburſaret, teneretur crimine peculatus, & de barataria cõmiſſa, teneretur q. illas integralr̃ patri reſtituere cum max. mo. eius dedecore, & ignominia. l. 1. 2. & 3. ff. ad l. Iul. repet. & not. in c. ſciſcit. de reſcr. Dr̃ ẽt fiſco applicanda ad dr̃iam illius q̃ applicatur pri, qñ fit priuata cõpoſitio quæ fit per tractationem d. l. trãſigere. C. eod. tit. Supereſt ultima particula declaranda, ad effectum abolendi
10 proceſſum, & redimendi &c. Hæc uerba non abſq; miniſterio fuerunt appoſita ſm̃ Bart. in l. ſi q reus. ff. de pub. iud. & in l. ſi reus paratus. ff. de proc. nam ex iſtis uerbis euitatur infamia

famia quæ orit̃ ex illo crimine, q̃n constaret de illo,& ferretur sñia, ut latius infra dr̃ in seq.quæst.ꝑterea si diceretur ad effectũ euitã di pœnã,non ualeret compositio tanq̃ facta in fraudem fisci l.Imperatores.ff.de pollicita & reus ꝑ illa uerba censeret̃ uirtualiter fate. ri delictũ, & non posset infamiam euitare l. q̃m ff.de his qui not.infamia. qui uero paci- scit̃ cũ parte,uel illa pecunia corrumpit, nec accedat ad curiã ad illum accusandum, non euadit infamiam,nec tollit̃ ꝓꝑea effectus ac cusationis uel inq̃sitionis, & nihil sibi ꝓdest compositio quo ad curiam,ac si nihil fecis- set,& ita sæpe faciunt Iudæi Romæ q̃a pecu nia corrũpũt aduersariũ ne accedat ad curiã & crimen iudici deferat. nihilominus postea per exploratores secretos q̃d' spionos uulga riter uocãt, solẽt crimina post modũ deferri & compꝑta ueritate acrius puniunt̃, & sic illa rũ pecuniarũ expositio nihil sibi ꝓdest l.fi.ff. ad Turp. fallaciter. & l.fin. C. de aboli. uide Bart.in d.l.is q reus,per illa.n.uerba ad effe- ctũ redimendi uexationes litis,&c. nota ꝙ ꝑ ista uerba fit abolitio processus,& litis extin

11 ctio, † & ꝑdendo uexationes iudicii redimit getẽ.arg.l fi.C.de feri.l.ꝓperandũ. C.de iud. & c.finẽ litibus.de dolo,& cõtu. & not. ẽt ꝙ ꝑ compositionem hmõi fit abolitio proces sus,non tñ reus absoluitur innocens ꝑ diffi- nitiuam sententiã,quia ad illam deueniri nõ põt nisi plene constiterit de illius innocentia ut supra dictum fuit in titulo de absolutio. inno.in 2.q.& not.in l. 1.§.fi.ff.de qõ.& l.cu- stodias.& ibi Bart.ff.de publ. iud. uide etiam dominũ Par. de Put.in d.suo tract.synd.in c. compositio.fol.40.ubi latius ceteris hanc cõ positionis materiam exponit.

1 *Compositio cum quibus personis fieri possit.*

2 *Crimina ueniæ remissionem semel tantum habere possunt.*

3 *Compositiones pœnarum quandam gratiæ speciem continere uidentur.*

4 *Veniæ facilitas incentiuum tribuit delinquendi.*

1 SEcundo quæro, Cum quibus † perso- nis fieri possit compositio. tñ quod non debet cum omnibus indifferenter fieri, sed cum illis duntaxat de quibus speratur ꝙ amplius in eisdem criminibus non incident, & qui erroris commissi facile se emendabũt. & cum illis quoque qui semel tñ inciderũt in crimen,non aũt cum illis qui delinquen- di consuetudinem contraxerunt l. 3.in fi. C.

2 de epis.aud.ubi singl'r dicit Imperator, † Re missionem ueniæ crimina nisi semel commis sa non habeant, nec in eos liberalitatis au- gustæ referat̃ humanitas, qui impunitatem ueteris admissi nõ emẽdationi potius quam cõsuetudini deportauerint.& licet tex.illo lo quat̃ in casu quo delinquens ex mera princi- pis liberalitate ueniã cõsecutus fuit.nihilomi nus Doc.ad hãc cõpositionis spẽm frequen-

3 ter accõmodãt,& merito, † q̃a cõpositiones hmõi speciẽ quandã gr̃æ in se cõtinere dñr, ꝑ quas primo cõseruat̃ fama illæsa, & ꝓprii criminis pœna minuitur.ut in c.de trans.17. q.4.si diaconus.& in ca. 2. de pœ. c. sicut si- gnum de homi.& ideo negari non potest ꝙ quandam gr̃æ speciẽ in se non cõtineat, uide tex.not.l.1.C.de emenda.propin.ibi quos ad uitæ decora domesticæ laudis exempla non reuocãt,collectionis saltẽ medicina compel- lat.Ad idẽ est tex.iuncta gl.in c.ut clericorũ. de ui.& ho.cler. & Spec. in tit.de aduo.§. & conñr in c.fi 23.q.4.est iniusta,in fine. dũ dr̃ cũ uni iudex indigno ueniã indulget, ad ꝓla

4 psionis cõtagiũ ꝓuocat uniuersos.† facilitas em̃ ueniæ incentium tribuit delinquendi,& ꝓꝑea qui hmõi moribus corrupti sunt, ad ipsius compositionis beneficio tanq̃ indigni merito repellendi sunt per iura prædicta.

1 *Compositio in quibus casibus super quibus crimini bus, & an in omnibus fieri possit.*

2 *Iudex in atrocissimis delictis principe inconsulto componere non potest*

3 *Iudex quibus casibus, seu causis moueri possit ad componendum, & ad pœnas mitigandas.*

4 *Compositio non debet fieri parte non concordata, alias reclamare poterit & iudicium prosequi.*

5 *Iudex in minoribus delictis potest componere, quod in talibus habeat arbitrium maius.*

1 TErtio quæro. In quibus casibus. † & su- per quibus criminibus fieri possit hæc compositio.& an liceat in omnibus genera liter componere. Respon. quidam dixerunt quod in illis casibus, & criminibus in q̃bus reus trãsigere põt,in eisdem quoq; cõpone re licet.ita econtra ubi trãsactio denegat̃, ibi ẽt compositio non permittitur, quia cõposi tio, & trãsactio idẽ sonant,ut est tex.in l. ab accusatione.in prin.ff.ad Turp. & in c.fin.in

prin.

princ. de transact. Tu aũt die, aut loquimur de compositione priuata, illa. s. quæ fit cum parte offensa, & quæ concernit interesse priuatum, & ista habet conformitatem, & similitudinem transactionis, & fatendum est. quod fieri potest in casibus, & criminibus illis, in quibus transigere licet, per d. l. ab accusatione, per ea quę notatur in d. c. fin. Aut loquimur de compositione publica, quę fit cum fisco, uel curia, & quę concernit interesse publicum. Et ista indistincte in oĩbus criminib. fieri põt ex quo succedit loco pœnæ d. c. fin. de transact. & cap. 1. de poe. 17. q. 4. si qs diaconum, not. Bald. & Doct. in l. uenia, sup gl.
2 fin. C. de in ius uoc. †Tu aũt clarius distingue ꝙ aut nos sumus in atrocissimis delictis, ut est crimen læsæ maiestatis, & hæresis, raptu uirginum, & similium, & in istis iudex componere non põt, nisi principe consulto, & de eius expsso mandato. l. qsquis, in princip. & l. mem C. ad l. Iul. maiest. & l. 1. in princ. l. lege 12. tab. & l. fi. ff. eo. tit. rõ est, quia p istud crimen in personã ipsius principis, uel sui status tranqllitatẽ machinatur, ut in d. iurib. & l. maiest. ff. eod. ti. & ideo in istis non licet cõponere absq; illius scia, & cõsensu, qui principaliter læsus rep. ẽ, ut d. l. mem. & l. 1. ff. eod. tit. & l. unica. C. de raptu uirg. §. pen. ubi est inhibita cõcordia pri puellæ raptę cũ ipso raptore. Aut sumus in aliis criminib. atrocioribus istis exceptis, ut est crimen assassinii, falsæ monetæ, ueneni ppinationis, homicidii, & similium, & tunc aut plene cõstat đ crimine, aut nõ cõstat plene, sed adsunt psumptiones uehemẽtes, & indicia urgẽtia, primo casu non licet iudici ad compositionẽ ipsam deuenire, sed debet pseq cãm usq; ad finẽ, & certã ferre snĩam. pœnasq; a iure statutas imponere. l. cũ reis, & l. sanc. C. de poe. l. fi. C.
3 de cust. reo. Qđ uerũ puto, nisi †iudex ex iustis, & rõnabilibus causis ad aliud declarandũ moueret, qa si aliqua iusta causa, ut ẽ minoris ætas, ignorãtia, error, casus fortuitus, aut iustus dolor, uel alia similis causa aĩum iudicantis monere ad mitigandũ pœnas, & iuris statuti rigorẽ, tunc ad cõpositionẽ istã deuenire posset, qppe cũ pœnas certas a lege statutas ex qualitatib. & rõnib. & causis supradictis minuere, alleuiare, uel in alteram spẽm cõmutare põt, ẽt si feratur snĩa, & hoc arbitriũ ipse iudex habet a lege, ut supra latius diximus in tit. de exec. sen. q. 6. ut l. resp. §. delin. & l. aut facta. §. fi. l. siqs aliqd. § ist ra. & l. abñtem. §. fi. ff. de poe. l. qd ergo. §. pœna grauior. ff. de his q not. inf. l. ab accusatione, in princ. ff. ad S. C. Turp. uide tex. ualde not. in c. si de transac. & Spec. in tit. de præparat. iudicio. §. 1. uers. circa iudicem, & uer. ceterũ, & hr 90 dist. studendũ. & 5. q. 2. si primates. & ibi do. Arch. 17. q. 4. qui subdiaconũ, ubi de multiplici compositione pœnarũ hr mentio. & per canonistas in d. c. fin. de transact. & in c. 2. de poe. & ibi Abb. Secundo uero casu, qñ non plene constat de culpa rei, & tũc nulli dubium est, ꝙ fieri põt compositio per iudicem, cõcordata tñ parte læsa, & ita intelligatur tex. in d. c. fin. de transac. & in d. c. 2. đ pœn. & 5. q. 2. si primates, & 90. dist. studẽdũ 23. q. 5. circũcelliones, & 22. q. 4. innocens,
4 †alias si fieret compositio parte non cõcordata posset reclamare in iudicio, & prosequi iudicium cõtra ipsum reũ p suo interesse. ita notãter tenuit Saly. in l. si pro iure ff. de cõd. fur. & est gl. not. & ibi Bal. & in l. uenia. in gl. fin. C. de in ius uoc. dum tñ compositio ipsa fiat aliqua rõnabili causa, & cũ persona honesta, quę istud beneficium mereatur, cõsideratis ẽt criminũ qualitatib. & facti circunstãtiis, & his similibus, ut in d. c. fin. in fi. de trãsact. & hr in c. signãsti. de homic. & per Bar. in d. l. respic. § delinquũt, & l. aut facta. & l. si quis aliqd. inst ra. ff. de poe. & Bar. in l. 3. §. Diuus, & in l. si in rixa. ff. ad l. Cornel. de sic. & l. quid ergo §. pęna grauior. ff. de his qui not.
5 infamia. †Aut sumus in minoribus delictis, in quibus iudex habet maius arbitrium, & non est dubium ꝙ iudex potest in illis quandocunque deuenire ad compositionẽ, parte maxime cõcordata, ut dñt Canon. in d. c. fin. de transact. & in d. c. 2. de pęn. & Archid. in d. can. studendum 90. dist. & 5. q. 2. si primates, & per Spec. in titu. de off. om. iud. §. de seruit. uersic & gñalr. & idem Spec. in ti. de pparat. iudicio. § 1. uersic. circa iudicem, & idem ẽt in ti. de treug. & pace, per totum ubi plenius uide, quibus sic supra conclusis non obst. tex. in cap. 1. & 2. de collu. deteg. ubi not. ꝙ licet partes ipsæ. s. reus, & accusator, inter se composuerint, & concordauerint, adeo ꝙ crimẽ intentatum non prosequerentur ulterius, nihilominus iudex non debebit desistere, quin ad ulteriora procedat usque ad finem, quia id fuit facta collusio fraudulenta inter partes ipsas interueniente pecunia, & ad effectũ

frau-

fraudandi iudicium siue fiscum,& propterea non tolerat qn ea non obstãte ad ulteriora in crimine procedatur.& hoc ur innuere tex.ibi in fi.uer.non ex charitate.& melius gl. in d. uers.hoc declarat, quod facta bono zelo tolerari põt,p text.in d.c.fin.de transact.& 5.qõ. 2.si primatus.& 90.distinct. studendũ uide Abb. & Ioan.de Imo.in d.c.1.& 2.de coll.deteg. in d.c.fi.de trans.& Spec.in d.tit.de off.om.iud. 1.seruitu.§.& generalr.& per do.Fel.in rubr. de treug.& pac.& per Io.And.in addi.ad Spec cu.in titu.de præpara.iudicio.§.1. uer. sed qd si est iam in causa conclusum,&c.ubi allegat multas concordantias,& doctrinas Doct. ad hoc uide Bart.in l.congruit. ff. de off. præsid. in fi.& Bald.in d.l.transigere.C.de transact.& idem Bal.in l.uenia. in fi. C.de in ius uocan. & Ang.in authen.ut litig.iurent.§.fi. Bal.in l. æstimauerunt.ff.si cert.pet.& in l. ex stipulatione.C. de sentent. & interlo.om. iud.& uideas etiam licet confuse loquatur in hac mã dominum Pari.de Put.in suo tract.synd.in c. compositio.fol.40.& Bar.in l. is qui reus ff. de publ.iud. & Panor. & Cononistas in d.c. fi.de trans.& c.2.de pœ.cum simi.

1 *Reus an dicatur delictum confiteri per compositionem factam cum fisco cum consensu partis læsæ.*

2 *Reus cõponens quando delictũ fateri censeatur.*

3 *Aduocati,& procuratores compositionem fieri procurantes, qua debeant uti cautela, ut compositio sit tuta.*

4 *Compositio priuata de famoso crimine facta cũ parte irrogat infamiam.*

1 QVarto quæro an per compositionem† factam cum curia uel fisco interueniente consensu patris læsæ,reus censeatur fateri delictum.ita quod incurrat infamiam saltem facti. Respon.aut compositio ipsa fit mere cũ præside uel iudice pro publico interesse, & sm illam formam traditam supra qõ. 1.s. ad effectum euitandi incommoda litis,& redimendi uexationes iudicii,& nullam incurrit infamiam isto casu, nec iuris,nec facti,quia per illa uerba nunquã ur fateri delictum,sm qd dicit Bart.in l.infamem.ff.de publ.iud.& in l. iusiurandum,& ad pecunias §. ait prætor. ff. de iureiur.uide etiam Bar.in l. si reus paratus. ff.de procura.ubi tradit istam cautelam, quã do fit ista oblatio per compositionem cum curia, uide Bal.in d.l.si reus paratus.& in l.si seruum.§.nunc uidemus.ff. de uerbo.oblig. & Barto.in l.qm̃ intell.ff. de his qui not. inf.

2 †Aut compositio ista fit ad effectum euitandi pœnam criminis hoc exprimitur in compositione.& isto casu nulli dubium est, quod reus per ista uerba censetur fateri delictum, quia ur timere pœnam sibi inferri,quam nemo timere debet,nisi ille q est peccator, & in culpa,ut not.in l.1.in prin.ff.de iust.& iur.& per cõsequẽs isto casu euitare nõ poterit aliq infamiæ notã,saltẽ facti,per quã grauatur eius opinio apud graues,& honestos uiros. uide

3 Bart.in d.l.infamem.& d.l. qm̃. †Et ideo sit bene cautus aduocatus, uel procurator, qui hẽt clientulum suum incarceratum,uel sub fideiussore obnoxium, q cœpit per compositionem istam a curia,& illius molestiis liberari, ut bene forment dictam compositionem,& aduertant diligenter ad rationẽ siue causam compositionis,q exprimit ut nullam faciant mentionem de pœna,neq; de crimine saltem dispositiue,sed solum assertiue,& sub gñalibus uerbis,dicendo,qa Titius reperit incarceratus,siue inquisitus,& sub fideiussore detẽtus pro tali asserto crimine.s.furti, homicidii,uulneris,insultus,& similium, ut dr perpetrari in psonam uel in bonis Sempronii, ut dñt,qd tñ esse uerum p dcm̃ Titium expresse negat, nihilominus qa dictus Titius est p suis negociis grauiter occupatus, uel est de pximo recessurus ad longinquas partes ibi diu moraturus,uel est debilis, infirmus, pauper,aut aliam similem iustam causam exprimere,idcirco cupiens rebus suis quiete uacare,& ab hmõi molestiis criminalis curiæ, & actis iudicialibus liberari infrascriptam compositionem deuenit cum Magnifico, & excellentiss.uiro Do.N.Præside, ptore, uel iudice ut solueret centum fisco, & liberet ab oĩ inquisitione,& pcessu psentis causæ.uide Barto.in d.l.si reus paratus.& d.l.infamem. & l.qm̃, & Spec.in tit.de off.om.iud.§.6.uer. & gñalr.& in titu.de præpara.iudicio.uer.circa iudicem. & in tit.de teste.§.11.uers.fin. ubi dicit, quod iudex si uiderit expedire cõcordiã,poterit qñq; partes terrere ut deueniat ad compositionẽ, uide tex.in c.fi.de transac.& in c.2. de pœn. quod 17.q.4.qui subdiacouum.†Aut nos loqui

4 mur de compositione priuata,q fit solum cũ parte, paciscendo cum illa, & si compositio ista fiat super crimine famoso, & reus incurrit in

rit infamiam, quia per hoc uidetur fateri delictum, & iste est casus in d.l.;qm.ff. de his qui no.inf.& l athletas.§ fi. eo.tit.& ibi Bar.hoc tñ limitandũ puto qñ ista cõcordia fieret priuatim, & extra iudicium ignorante iudice, & curia, sed si fieret in iudicio mediante iudice, postq̃ ꝓcesserat prior compositio cum curia, & fieret ad effectum eximendi reum ab ipsis uexationibus, & molestiis iudicialibus, non crederẽ ꝙ isto casu reus incideret in aliq̃ ĩfamiã ꝑ ea q̃ supra diximus in ꝓcedẽti mẽbro, uide Bart.in d.l.si reus paratus, & in d l.inf.

1 *Compositio an sit ualida cum fisco absque partis aßensu facta.*

Compositio, & pecuniæ ipsa media fisco solutæ succedunt loco pœnæ.

2 *Compositio extraiudicialiter fieri potest iudice absente, cui non præiudicatur.*

1 QVinto quæro, † an ualeat compositio facta cum fisco uel curia sine consensu partis offensæ. Rñ. aut nos loquimur de interesse fisci quo ad pœnam criminis, & isto respectu ualet compositio, quia semel cum fisco concordatum fuit, & satisfactum, & ideo nõ poterit isto respectu amplius molestari. arg. l.transigere.C.de trans.& l 4.§ ait prætor. ff. de re iud. ea maxime ratione, quia compositio ipsa, & pecunię q̃ soluunt̃ fisco mediante compositione succedunt loco pœnæ, ut l. si donatæ.§. 1.ff.de do.inter uir.& uxo & dicemus infra q.seq aut loquimur respectu partis, & sui interesse, & ex quo pars huic non cõsensit, non ꝑiudicat̃ sibi quo ad suũ interesse, & poterit ꝓsequi iudicium contra ipsum,
2 † sicut econtra, qñ compositio fit cum parte extraiudicialiter absente iudice, ꝑ quam nõ ꝑiudicat̃ fisco l.qm̃. ff. de his q̃ not. inf. & no. in l.transigere.C.de trans. & ibi Bart. eodem modo non debet præiudicare parti qñ fuit facta cum sola curia. arg l fallaciter.& l. seq.C. de abolitio.& ideo isto casu pars poterit prosequi iudicium rõne sui interesse, sed reus tutus erit quo ad pęnam ꝑ ea q̃ supra diximus, si uero facta fuerit cum utroq; s. fisco, & parte, tunc tutus erit in omnib. ut l.1.C.de abol.

3 *Iudex superuenientibus nouis indicÿs an possit inquirere de crimine super quo fuit facta compositio.*

4 *Absolutus ab inquisitione potest iterato repeti superuenientibus contra eum noua indicia:*

3 *Procedi quando possit super eodem crimine iam compositio, aut abolito.*

1 SExto quæro postq̃ reus † fecit compositionẽ cum curia, an iudex poterit postea, si forsan superuenerint noua indicia, super eodem crimine cõtra ipsum inquirere Rñ. in hoc casu repetenda est distĩõ quam supra ꝓxime q. posui, ꝙ aut pars, & fiscus simul concordati fuerunt, & nõ poterit amplius nec curia, nec priuatus suꝑ dicto crimine ꝓcedere d. l. 1. & l. fallaciter. C. de aboli.& ꝑ Bal in d.l.transigere, quia compositio, & illis solutio facta fisco succedit loco pœnę.l.si donatæ.§. 1. de dona. inter ui.& uxo. idem tenet do. Pari. de Put. in tract.synd. in c. an facta compositione, fo. 51. in 2.col. aut alteri istorũ duntaxat fuit cõcordatus, & ille q̃ fuit extra cõcordiam, non impedit quo minus iudicium ꝓsequat̃ saltẽ ꝑ suo interesse, ut supra ꝓxime dcm̃ est. arg. d.l. fallac. in princ. Sed contra ꝑdicta oppono de l. si cui.§. iisdem ff. de accus.& l. fallaciter. C. de aboliti. ubi semel abolita accusatione uel inquisitione, si postea noua suꝑuẽnerint indicia, non impedit iudex quominus possit de nouo cõtra dcm̃ reum cõpositum ꝓcedere. & est gl. not in l. si q̃s adulter. in fin. C. de
2 adul. ubi ille † qui semel absolutus fuit inquisitione, & processu, siue ab obseruatione iudicii, non est tutus quo minus si postea superuenerint noua indicia, curia non possit iterũ cõtra ipsum ꝓcederi, de quo, late diximus supra in tit. de aboli. in q. 2. Solu. iura illa ꝓcedunt qñ est facta abolitio criminis gratuita, uel quam reus purgauit indicia ꝑ torturã, & sic qñ fiscus nihil cõsecutus fuit pro pęna uł loco pœnæ, nos aũt loqmur in casu in quo facta fuit cõpositio, & soluta pecunia fisco, q̃ loco pœnæ succedit ut d.l. si donatę.§. fin. ff. de dona. inter uir. & uxo. & l. senatus. §. si q̃s delatorem.& §. se. ff. de iur. fis. & hoc quo ad interesse publicum, & fisci, quo aũt ad interesse priuatũ, nõ putarẽ istũ ẽt esse tutũ q̃ cõposuit, nisi qtũs cũ parte cõcordauerit de eo qđ sua interest, & qtũs cõcernit interesse priuatũ, ut supra proxime diximus. uide Bar. in d.l. si cui.§. iisdem. Iterum opp. de.l. 1. & l.
3 fallaciter. C. de abolitio ubi distinguit̃, † aut abolitio processus fuit ĩpetrata à ꝑside uł ꝑtore, aut à pricipe, primo casu nõ tollit̃ quominus iterũ possit ex pricipis rescriptio suꝑ eo. crimine

crimine procedi, secundo aũt casu qñ à principe obtinuit abolitionẽ, erit tutus ꝑpetuo, Solu.ibi.loquit̃ in simplici abolitione gratuita quæ gratis fuit obtẽta, hic uero ĩ cõpõne q̃ fit ex cã onerosa, & ideo nõ est bona conña de uno ad alium, ex quo sunt diuersa l. fi. C. de cod.& l.1.C.de imp.lucrat descr.lib. 12.

1 *Reus pro quibus criminibus relaxari possit sub fideiussoribus.*

2 *Iudex retinens paratum præstare fideiussorem idoneum, in syndicatu conueniri potest actione iniuriarum.*

Mulier honesta in leuibus delictis non debet personaliter detineri.

3 *Mulieres impudicæ, et inhonestæ etiam pro leuibus detineri possunt criminibus.*

Reus non relaxatur fideiussoribus, si crimen atrox sit.

4 *Membrorum suo nemo est dominus.*

5 *Reus an possit relaxari fideiussoribus, si pœna sit arbitraria.*

6 *Reus an possit fideiussoribus relaxari si in defectum pœnæ pecuniariæ esset imponenda corporalis, & num. 7.*

8 *Iudex an possit nobilem magnæ conditionis de aliquo crimine delatum sub cautione relaxare donec processus fiat.*

9 *Iudex circa custodiam, & modum detentionis reorum amplum habet arbitrium.*

De fidessoribus reorum.

Supra proxime uidimus de cõpositionib. pœnarũ, primã speciẽ relaxationis reorũ quãdo de crimine nõdũ plene constat, uidendũ est modo de alia specie relaxationis, quæ fit dum crimen est dubium, & iudex est in actu inuestigandi ueritatem, quæ fieri solet mediante fideiussore præstito per reũ de se repræsentãdo toties quoties fuerit requisitus, uel de non recedendo ex certo loco sine iudicis licentia, sicut de non exeundo de ciuitate oppido, castro, aut palatio prętoris, & de soluendo pœnam.

1 † Videamus nũc pro quibus delictis sit relaxandus reus sub cautione prædicta, & dic, aut sumus in criminibus in quibus uenit imponenda dũtaxat pœna pecuniaria, quo casu reus fuit cõfessus, uel plene conuictus, & non debet relaxari sed detineri donec soluat pœnam l.si non confessus. ff. de cust. reo. aut nõ fuit cõfessus, neq; cõuictus, & debet relaxari pręstita idonea cautione de se repræsentando, uel de nõ recedendo ex certo loco, ut dicit Bar.in d l.1.ff.de cus.reo. ubi post Iac.de Are. declarat istum art. reducendo ad practicam. pro quo facit text. in l.fi.C. eo. tit. & l.1.& l si quis.ff.eo.tit. in q̃bus iuribus in affectu disponitur q̃d in criminib. illis, in quibus uenit imponenda pœna pecuniaria, reus debet pstito idoneo fideiussore relaxari, & ratio est, quia pœna ipsa pariformiter satisfieri potest fisco per fideiussorem, sicut per ipsum, & principalem arg.l.denique, & l.seq. ff.re iu. fi.

2 † Quinimo si iudex uellet retinere eum q̃ est paratus præstare idoneũ fideiussorem, posset agi cõtra ipsum in syndicatu actiõe iniuriarũ. ut not. Bar.in l.si uero ꝑ cõdẽnatione. §.1.ff. q̃ satisd. cog. Fallit regula ista qñ reus nõ haberet fideiussorẽ idoneũ. q̃a tunc detineri poterit ẽm Bart.in d.l.1.ff. de cust.reo & in d.l.si uero.§.1. Mulier autem honesta in causis criminalib. si crimen fit leue, uel de non atrocioribus, nõ debet personaliter detineri, neq; incarcerari, sed fideiussorib. relaxari, si habeat facultatem fideiubendi, si uero non haberet fideiussorem similiter non detinetur, sed statur suæ iuratoriæ cautioni, & relaxat̃. Si autẽ crimen esset de atrociorib. tunc non incarceratur apud uiros, sed intruditur in monasteriũ, uel assisterium custodienda, uel apud honestas matronas conseruatur, ita dicit text. not. in auth. ut nulli iud.§.necess. uel s.si uero crimen, translata in auth. nouo iure. C. de cust. reor. Hoc tamen intellige de mulierib. honestis, & quæ honestam uitam agunt.

3 † Mulieres uero impudicæ, & inhonestæ non hñt istud priuilegium. ita dicit Bart.in d.auth. ut nulli iud.d.§. necess. uide Bal.& Doc.in d. auth. nouo iure. Quando uero crimen est atrox, uel est tale de quo uenit imponenda pęna corporalis, siue corporis afflictiua, isto casu non debet reus iste fideiussorib. relaxari, sed ꝑsonalr̃ detineri. ratio est, ne eludatur iudicium, si postq̃ repertus fuisset culpabilis fugam arripet iudicium eluderet, qm̃ huic pęnæ corporali non potest ꝑ aliũ, q̃ ꝑ ipsummet reũ principalẽ satisfieri, et si fideiussor expsse se obligasset ad pęnã corporalẽ, & diceret uelle subire pœnã in corpore suo in euentum in quem delatus curiæ, reperiretur culpabilis, non põt,

4 † q̃a nemo est dñs membrorũ suorũ. l.liber hõ. & ibi Bar. ff. ad l.Aql.& uide Barto.in d.l.1.ff. de cust. reo. & uide 23.q.5.de occid. & cap. si non licet. & cap.

c.cum homo. in qbus qdem iuribus hr quod qñ sumus in hmôi criminibus, in quibus uenit inferenda pœna corporalis, fit distinctio psonarũ pro modo facultatem, dignitatisq́, honoris, criminis qualitate, innocentia rei, & similibus, ſm quod dicit tex. in l. 1. ff. de cust. reo. & ſm ista iudex arbitrabit, an reus sit detinendus in carceribus, uel in palatio militibus custodiendus, uel fideiussoribus cõmittẽdus. q erũt fideiussores nõ de repñtando, sed desistẽdo in incerto loco, & non recedẽdo ab illo, aut in uinculis cõiiciendus ſm qđ declarat Bart. dcm illud Iac. de Are. in d. l. 1. in 2. col. & sic iudex ſm qualitates, & conditiones istas arbitrabitur modum detentionis ipsius rei ſm qđ considerat l. C. in d. l. 1.
5 † Aut sumus in crimine ex quo uenit imponenda pœna arbitraria, & isto casu an reus sit fideiussoribus relaxandus uel non. Bart. in d. l. 1. ff. de cust. reo. dicit, ꝙ aut delictum est adeo turpe qđ uerisimile est iudicẽ impositurum pœna corporalem, & iudicaẽ sicut de pœna corporale simplr, & ideo non erit fideiussorib. relaxandus. d. l. 1. ff. de cust. reo. aut uerisimile est iudicẽ arbitrari dře pœnam esse pecuniariam, & poterit relaxari. d. l. si uero pro cõdemnatione. §. 1. ff. q satisd. cog. qa ista casu iudicaẽ de eo sicut de crimine pro quo uenit imponẽda pœna pecuniaria simpliciter d. l. si uero. & uide Bart. in d. l. 1. ff. de cust. reo. q tñ nõ ita distincte loquiẽ. Sed quæriẽ qd si in defectũ pœnæ pecuniariæ uenit imponenda corporalis an tunc poterit sub fideiussoribus relaxari, & cõcludit ꝙ nõ rīr, deinde dat modũ, & cautelã, quõ possit relaxari uide ibi per eũ. Bal. autẽ in d. l. nullus. C. de ex exhi. reis aliter distinguit, & clarius ac copiosius dicens.
6 † Quod aut sumus in crimine ex quo uenit imponẽda pœna ordinaria, aut extraordinaria, & arbitraria. Primo casu qñ ordinaria, & determinata, aut est pœna corporalis aut pecuniaria, si corporalis non erit fideiussoribus relaxandus, imò detinẽdus, & custodiendus in carcerem d. l. nullus in fi. & l. si quis in ea C. de cust. reo. & l. 1. ff. eo. tit. qñ autẽ esset cõfessus delictũ aut legitime cõuictus, nõ solũ est detinẽdus, sed ẽt in uinculis cõiiciẽdus, & supponẽdus, donec feraẽ sñia, & mãdeẽ executioni. d. l. nullus. in prin. & l. si confessus. ff. eo. tit. ideo tũc nõ est fideiussoribus relaxandus. qa fugiẽdo posset illudere pœnã, & iudicẽ simul, qm non est in ptãte fideiussoris soluere iudicatum, & ita dicit Bald. & in d. l. nullus. Si aũt est imponẽda pecuniaria, aut reus est cõfessus delictũ, aut cõuictus, & siĩr nõ est relaxandus, sed detinendus, & cõfestim cõdẽnandus d. l. 1. & fi. C. de cust. reo. & l. si confessus. ff. eo. t. t.
7 † Aut non confitetur sed negat, & debet fideiussoribus dimitti, qui debẽt promittere de repñtando illũ, & de soluendo pœnam delicti pro quo detineẽ, ut d. l. 1. ff. de cust. reor. & ex hoc not. quod Bald. uult ꝙ ille tex. in d. l. 1. ff. de cust. reor. intelligatur etiã de fideiussore pstito se repræsentando, & soluendo pœnam licat Bert. ibi dicat quod lex illa debet intelligi de fideiussore præstito de non seperando nec recedendo de certo loco. Quæ intelligentia Bart. mihi uidetur quod nimis restringat tex. Et ideo mihi magis placet intelligis Bald. uel dic ꝙ intelligitur de utroque. ex quo tex. simpliciter loquitur, nec magis se restringit ad unam speciem fideiussoris quàm ad alteram, imò ſm declarationem gl. in uers. fideiussoribus, uř intelligere potius de fideiussore de repñtando secundũ quod ipsa exemplificat. s. qñ crimen esset leue, sed p leui crimine rīr uenit imponenda pœna pecuniaria, ideo fit relaxatio sub fideiussore de præsentando, ut d. l. fin. C. de exhib. reis. & l. 1. ff. de cust. reo. nimis enim durum esse uidetur, ꝙ quis detineatur in palatio uel in alio loco, ex quo recedere non possit pro tam leui crimine, quia uideretur detineri in carceribus, ex quo locus ille p carcere habeẽ, ut not. Ang. in l. 2. C. de exhib. reis. & Paris de Put. in tract. synd. in c. an potestas qui aliquẽ tenebat arrestatum. f. 29. in materia carcerationis. uide gl. in d. l. 1. ff. de cust. reo. ĩ uer. uel sibi. quæ hoc idem tenet. Et clarius hoc sentire uidetur ꝙ tex. loquatur de fideiussore de repræsentando, dum allegat tex. in l. cum clericis. §. 1. & §. ipse uero. C. de epis. & cler. qui tex. proprie loquiẽ de fideiussore de repñtando, & stando iuri, & iudicatum soluendo sub certa pœna si recte inspiciaẽ. Tertio uero casu, qñ sumus in pœna arbitraria. & isto casu dicit Bald. considerãdum esse criminis qualitatem, loci consuetudinem, & conditionem personæ l. qd ergo §. pœna grauior. ff. de his qui not. inf. unde si uerisimile est, ꝙ pœna sit corporalis, idẽ iudicaẽ quod de ordinaria corporali, si uero cõsideraẽ ꝙ sit pecuniaria, idẽ seruaẽ qđ in pecuniaria ordinaria.
9 † Post prædicta quæro & not. bene hãc qõ. quæ sæpius occur

occurrit in facto. Quidam nobilis uir, & magnæ condõnis, aut diuitiis copiosissimus, īputatur de crimine aliquo, ex quo de iure cõi, uel ex forma statutorũ uenit imponenda pœna corporalis, citatus comparet, examinatus negat, iudex uult ipm detinere donec pficiat pcessus, & purgentur indicia, iste replicat dicendo, ꝙ est paratus seipm obligare de se depñtando toties quoties & c. sub pœna mille duc. & c. & de stando iuri, & parendo iudicato uel dicit qđ uult præstare idoneam cautionẽ de se repñsando ut supra. quæritur an iudex poterit illum relaxare sub tali fideiussione, uel propria obligatione, & uř dicendum qđ non quia cum sit pœna corporalis, posset illudi iudicium, ut supra proxime diximus, & not. in d. l. 2. C. de cust. reo. & l. fin. C. de requi re. Contrarium tñ dicendũ est, & ista est ueritas, ꝙ iudex pro criminis qualitate, & magna psonæ cõdõne, p dignitate, uel innocẽtia poterit arbitrio suo detentionem ipsam moderari, & dcm̃ nobilẽ dimittere, aut sub propria iuratoria, aut sub fideiussoris obligatione de repñtando, uel de nõ discedendo ex certo loco, ſm qđ notat Bart. in d. l. 1. ff. de cust. reo.
9 †. Concludendum est igitur ꝙ iudex circa custodiam, & modum detentionis ipsorũ habet magnum arbitrium à lege, ut dicit I. C. in d. l. 1. ff. de cust. reo. dũ dicit ꝙ de custodia reorũ proconsul existimare solet an incarcerem sit recipienda, uel militib. tradenda, aut fideiussoribus committenda, uel sibi, quod est qñ fidei propriæ obligationis ipsius rei iudex stare intendit, quod facere põt ut dixi, p p arbitrium qđ habet à lege, & hoc fit aut ex criminis leuitate, aut personæ nobilitate, dignitate, uel grauitate, seu p p amplissimas facultates quibus coniecturis uerisimile esse uř ipsum reũ nõ fugiturũ, nec iudicium delusurũ, ut d. l. 1. & l. non oẽs. §. à Barbaris. ff. de re mil & l. cũ clericis. § 1. & §. seq. C. de epis. & cler. & p Bal. & Ang. in d. l. 2. C. de exhib. reis.

1 *Iudicis arbitrio remittitur qualiter reus custodiatur.*
2 *Innocens præsumitur cuius nocẽtia non probatur.*
3 *Modus rei custodiendi secundum criminis qualitatem committitur iudici.*

1 IVxta prædicta successiue † quæro. Quid si iste nobilis, uel ditissimus, ut supra fuerit delatus de crimine graui, ex quo uenit imponenda pœna mortis, non tamẽ est de atrocioribus, & dicat nolle incarcerari, sed habere palatium, uel unam cameram in ipso palatio loco carceris. & ibi per milites custodiri, uel præstare idoneas cautiones de non discedendo ex loco prædicto, donec fuerit completus pcessus, an iudex poterit, sine scrupulo iustitiæ illi cõplacere, & bř dic & istud remittitur arbitrio iudicis, q bñ considerare debet criminis qualitatẽ, psonæ cõdõnem, & illius innocentiã uel culpã, quę cõiecturari pñt ex qualitate iudiciorũ. si. n. uiderit indicia esse leuia, uel pcedere maleuolis, & suspectis psonis, poterit cõiecturari potius p innocentia, q̃ p crimine ipsius detenti, & p pea, isto casu poterit retineri in palatio, uel in aliqua camera cum cautione, uel custodia militũ. & hoc est qđ dicic. tex. in d. l. 1. uel p innocentia psonæ, & ibi gl. † qa potius psumendũ est pro 2 eius innocentia, q̃ pro culpa, qa de bono uiro bonũ psumendum est l. non oẽs. §. a Barbaris. ff. de re mil. & p Bart. in l. si cui. §. iisdẽ ff. de accus. & p Abb. & Can. in c. afferte, de præsump. si uero delatus sit magis suspectus de crimine, uel qa indicia grauius, stringunt cõtra ipm, uel quia alias cõmiserit simile delictum, & similia. & tunc non debebit ipsum extra carceres detinere, ſm ꝙ cõcludit Bar. &
3 Doct. in d. l. 1. † Pro quo facit l. Diuus. l. 1. ff. eod tit. & l. 1. §. si quis in ea. & l. fina. C. eo tit. in quibus omnibus iuribus cõmittitur iudici custodiendi modus ſm criminis qualitatem, cuius arbitrium in his plurimũ uersat quemadmodum in exñtia, & grauitate indiciorũ ad torturam, ut l. 1. in princ. ff. de qõ. & p Bart in l. fin. ff. eod. tit. & diximus supra. lib. 4. in prin. & l. testiũ. §. tu magis. ff. de test.

De fuga incarcerati.

NVnc uidendũ est de fuga reorũ, & in isto tit. nigrum erit gñalius rubro, iuxta notata p Doc. in rub. ff. sol. mat. nam in pcessu tractabit de fuga carceratorũ & illorũ quoq; qui nondũ fuerunt incarcerati. Et q̃uis plures sint fugarũ spẽs. de illa tñ reorũ fuga qui criminis occasione fugerũt hic tractandum erit, & ista est duplex, qdam q̃ fit ante incarcerationẽ, qdam uero q̃ fit postq̃ quis est intrusus ex ipsis carceribus. Videamus primo de illa quæ fit anteq̃ quis sit inclusus in carcerẽ, & p faciliori doctrina figurabo casum.

1 *Fuga ante incarcerationem an faciat criminis pro bationem.*

Probatio plena an inducatur ex fuga.

2 *Probatio semiplena tantum ex fuga inducitur.*

3 *Fuga quandoque in delictum imputatur.*

4 *Fuga quandoque ad probationem alterius criminis inducitur.*

5 *Fuga officialis publici quid operetur.*

6 *Fuga sola nonnunquam in criminalibus plenam facit probationem*

7 *Fuga eius qui carceribus fractis causis aufugit plenam probationem facit.*

8 *Fugitiuus non præsumitur qui statim sponte sua reuertitur.*

Latitans in domo an dicatur fugisse.

9 *Reus iurans seueritatem dicturum an possit de mendacio puniri si mendacium dixerit.*

10 *Fugiens præsentiam iudicis sauientis non punitur.*

11 *Malum semper præsumitur de malo iudice.*

12 *Appellare præsumitur qui ad superiorem iter aggreditur.*

13 *Fugiens ex camera uel palatio potestatis in quo detinebatur, pro confesso habetur.*

Fugitiui an sint ad sententiam audiendam citandi.

14 *Reus carceratus ostium apertum reperiens non habetur pro confesso si fugerit.*

15 *Fugiens de licentia custodis non habetur pro confesso.*

Fugiens ex carcere priuato non habetur pro confesso.

16 *Carceres publici qui sint, & qui priuati.*

17 *Latitans domi ne capiatur an fugisse dicatur.*

18 *Debitor qui ob multa debita iam contracta fugit si reuersus cum eis transigat, an possit per unum ex illis ob fugam precedentem ut suspectus capi.*

1 QVæro primo, † An fuga quę fit ante incarcerationem, faciat probationē criminis aduersus fugientem. Titius reperitur occisus de nocte, ignoratur quis illum occiderit, & qui fuerunt eius socii, aut fautores. Meuius, & Sempronius postquàm dictum homicidium factum esse dr̃. à ciuitate fugam arripuerunt, & nescitur ex qua cā, quæritur an ipsa fuga probet illos esse istius criminis reos, & si non probatur plene, an saltem ex dicta fuga semiplena probõ oriatur. Rñ. dixerunt quidam ꝙ ex fuga hmõi induci tur plena probatio, ex quo fuga ipsa est maleficium. l. desertorem. §. desertor. ff. de re mil. & l. si quis sit fugitiuus. §. apud Labeonem. ff. de ædil. edic. & l. impuberib. ff. de susp. tut. & ibi Bartol. & idem Bart. in d. l. desertorem. §. 1.

2 † Quidam alii dixerũt, ꝙ ex fuga non inducitur plena, sed tm̃ semiplena probõ, ut est gl. in l. admon. ff. de iureiur. & gl. in l. in bonæ fidei. C. eod. tit. c. fin. de succ. ab int. & cap. fi. de iureiur. & ibi ꝑ Can. Quidã alii dixerunt qđ fuga de ꝑ se in causis criminalib. nullã facit probõnem plenã, neq; semiplenã, sed solum quandã suspicionem, ita qđ fuga sola nõ facit indicium ad torturã, & adducunt text. in l. unica. C. de rap. uirg ubi dr̃, ꝙ cõtra raptores fugientes, si postea capti fuerint post legitimas, & iuri cognitas probõnes sine fori prescriptione, durissimis pœnis afficiantur, cum tex. ibi post fugam requirat exactissimas, siue clarissimas probationes, sequitur ergo quod fuga nullam facit probõnem, ita tenet Saly. i d. l. unica. Circa q̃ bř dicendũ est, quia cupio me expedire s̃m qđ eleganter nota Bart. in d. l. admon. ff. de iureiur. & in l. lege Corn. ff. ad Syll.

3 † ꝙ qñq; fuga imputatur alicui ad delictum, & sic fuga est ipsum delictum, & tũc ꝓbata fuga, ꝓbatum est delictũ, & ita intellĩ tex in d. l. 3. §. des. & §. emans. ff. de re mil. & l. qs sit fug. §. apud lab. ff. de ædil. edic. Qñque fuga non induciť ut delictum principalř, sed ad ꝓbõnē alterius delicti, tũc si qdē ad probationē alterius criminis probandi sufficit sola suspicio. sicut est in suspecto tutore, & isto casu silř ꝓbatũ est delictũ, qđ cõsistit in sola suspicione, & ita intellĩ tex. in d. l. impub. in fi. ff. de susp. tut. & l. locorũ. C. de omni ag. des. lib. 12.

4 † Qñq; fuga inducitur ad probationē alterius criminis, in quo requiruntur plenę & ordinatæ ꝓbões ut l. sciant cuncti. C. de prob. c. in literis, de test. & cap. licet clamor. eo. tit. & tunc per fugam non fit plena ꝓbõ. sed nec semiplena, sed qualisqualis præsumptio siue suspicio, ut l. lege Corn. ff ad Syll. l. 1. C. de rap uirg. & ibi Cyn. Bald. Saly. hoc idē tenent, & Bal. in l. 1. in 5. col C. de fer. fu.

Cõclusio ergo regularis sit ista, ꝙ quotiescũq; fuga non induciť ut delictũ principalř, sed ad probõnem alterius criminis, ad qđ probandum requiruntũ ordinatæ ꝓbões, ut l. 1. C de rap. uirg. & l. fin. C. de probat. c. in literis, de test. tunc fuga non facit plenam neque semiplenam probõnem, sed facit quandã suspicionem d. l. 1. C. de rap. uirg. & l. in l. Cor. ff. ad Syll. & Bar. in l. fi. ff. de q. & per ea quæ diximus supra, & notant Mod. practici in eorum

tract. malef. de quibus late memini supra in
5 tit. de qõ. & tort. q. 3. in mã indiciorũ. † Quæ quidẽ cõclusio fallit primo in oĩbus officiali bus publicis, siue sint officiales q̃ p̃sunt iustitiæ, siue p̃sunt administrationi, ut in authen. de coll. §. sup hoc, & l. 3. C. de exac. trib. lib. 10. qui isti si t pe syndicatus uel quo reddere debent rõnem administrationis suæ aufugerint de loco in quo offm̃ gesserũt, illorũ fuga facit semiplenam pbõnem, rĩr, ut d. authen. de coll. §. super hoc, & §. si qs autẽ. & ĩ auth. ut iud. sine quo suffra. §. necessitatem, & in authen. de exhib. reis. §. si uero, etiã qdam, ita q̃ p̃cedente fuga hmõi actor eius aduersarius non cogiẽ facere alias probõnes de his quæ petit, sed solo eius iurm̃ staẽ, quo iũcto cum fuga officialis, induciẽ plena pbõ, ut ĩ d. iurib.
6 † Qñq; uero induciẽ plena pbõ criminis contra reum pp odium fugæ, ut est casus in l. si apparitor. C. de coart. lib. 12. ubi dr̃, q̃ si apparitor pendẽte iudicio cõtra ipsum t pe syndicatus, siue reddendæ administrationis aufugerit, iudex debet cõtra ipsum emittere edictum peremptorium, ut compareat ad se defendendum, quo non comparente poterit ferre sñiam cõtra ipsum ẽt absentem, & nota, q̃ ibi est casus singularis, q̃ in causa criminali ferẽ sñia cõtra absentẽ, & cõtumacẽ, & fuga hr̃ pro plena probõne, cuius cõtrariũ disponiẽ de iure cõi l. absentem ff. de pœn. & l. 1. & fin. ff. de requir. reis. & l. in l. Corn. ff. ad Sylla. & l. 1. C. de rap. uir. cũ si. Qñq; autem non cõtra ipsum fugientem, sed contra alium. s. receptatorem hunc fugitiuum ex fuga prædicta induciẽ plena pbõ, ut l. consiliarios. C. de assesso, & ibi Bart. & l. 3. C. de exact. tribut. lib. 10.
7 † Secundo, fallit in eo qui fractis carcerib. cum cõspiratione aufugit, cuius fuga plenã facit probõnẽ contra ipsum, ut l. in eos ff. de cust. reo. & latius declarabitur infra eo. loco suo. Hæc tñ exceptio siue fallentia prior limitaẽ pluribus modis, ut nõ procedat, & primo qñ qs aufugit aĩo reuertendi, & deinde reuersus fuit sponte, qa nõ subiiciẽ pœnis p̃dictis, nec fuga inducit probõnẽ contra ipsum isto casu ut d. l. desertorem. §. 1. & ibi gl. ff. de re mil. & d. l quis sit fugitiuus. in princ. & §. apud Labeonem. & ibi Bart. ff. de ædil. edic. Sed qualr̃ pbabiẽ q̃ habebat aĩum reuertendi: dic, q̃ p testes, quia forsã anteq̃ fugeret, declarauit aĩum suum coram testibus, q̃ discedebat aĩo reuertendi. iuxta not. p Bart. in l. 1. §. si quis ipsi p̃tori. ff. de oper. no. nũc. si uero p testes id pbari non põt, consideraẽ cõdõ p̃sonæ an sit nobilis, honesta, & legalis, uel potius uilis, & suspecta, & s̃m illius cõdõnẽ iudicare fugam, ut l. non oẽs. §. à Barbaris.
8 ff. de re milit. † Item attendi an sit diuturna uel breuis absentia, qa si cito reuersus fuerit, p̃sumiẽ q̃ aufugerit aĩo reuertẽdi, put reuersus fuit aut diutius stetit absens, & p̃sumiẽ q̃ aĩo fugiendi, & non reuertendi recesserit d. l. desertorem. §. emansor. & ibi gl. & Bart. qui hoc bene notant, & d. l. qs sit fugitiuus, in princ & idem tenet. Bal. in l. 1. in 5. col. C. de ser. fug. Secundo limitaẽ, ut nõ procedat qñ qs aufugeret aut latitaret cautus in domo, non eundo p urbem, nec apparendo in publicum post formatam inqsitionem, aut postq̃ curia cœpit cõtra ipsum procedere, qa iuste timet q timet p̃secutionẽ curiæ, ita no. dicit Bar. arg. illius text. in l. 1. in fi. ff. de bon. cor. q ante sent. & c. ubi dicit q̃ fuga aut latitatio isto casu q̃ non fieret, si adhuc nulla esset formata inquisitio uel accusatio uel anteq̃ curia cœpisset cõtra ipm̃ pcedere, qa si tũc aufugeret fuga illa faceret indiciũ cõtra ipsum, aut saltem induceret suspicio, ut l. lege Corn. ff. ad Sylla. rõ est, qa isto casu non ex alia causa q̃ propria criminis cõsciẽtia aufugisse p̃sumitur; ita dicit Bart. in d. l. 1. quã doctrinã diligenter not. qa non reperii alibi, & est magni
9 effectus, cuius l. arg. dixerunt quidam. † Qđ reus q iurauit sup inquisitionẽ dicere ueritatem, & postea dixit mẽdacium ut saluaret uitam, qa negauit oĩa cõtenta in ea uera esse, q̃ licite potuit hoc facere ut mortem euitare, qa iura pmittunt unicuique uitam, & sanguinẽ proprium quouis modo redimere, & non tenebiẽ de periurio ut no. in d. l. 1. ff. de bon. reo. & c. uide Alex. in apostil. Bart. d. l. 1. in fi. ubi dicit ita fuisse cõsultum p plures peritos Doct. p̃dicta tñ intellige esse uera. qñ est crimen tale ex quo uenit imponenda pœna sanguinis, ut l. transigere, & qđ ibi no. gl. & Bal. C. de transact. & d. l. 1. ff. de bo. reo. & c. Tertio limitaẽ p̃dicta exceptio, qñ cõstabat q̃ qs debebat capi de facto qa tũc licet aufugere, & euitare uiolentiã facti, & tũc fuga prædicta nõ operaẽ aliqd cõtra ipsum, ita dicit d. And. de Isern. in const. reg. in c. ut participatio, ut refert, & seqtur d. Par. de Put. ĩ tractatu synd. in c. an iudex. fol. 52. in 2. col. in uolum. meo.
10 † Quarto limitatur, ut non noceat fuga, qñ quis

quis aufugit præsentiam sæuientis iudicis, qs consueuit esse multum crudelis cū subditis suis, & in quo plus sęuitiæ q̃ iustitiæ reperitur inesse, istæ.n. dr̄ iustus timor, & fuga. isto casu dr̄ esse facta est iusta causa, ita dicit idem And. de Iser. in const. reg. in c. grandis, & c. pœnā eorū, & do Lud. de Pœn. in l. si coloni. C. de agri. & censi. libr. 12 ubi dicit ꝙ si qs timet sæuitiam impii iudicis in quo nulla est iustitia, sed tota crudelitas, aufugeret ex curia in qua tenebaẗ aut custodiebat detentus non debet hr̄i ꝓ cōfesso, † qa de malo iudice malum p̄sumendum est l. si qs ꝑ impressionem. C. qđ met. causa. arg. l. non oēs. §. a Barbaris. ff. de re mil. Pro quo facit ēt quod no. Bar. in d. l. 1. §. si qs ipsi p̄tori. ff. de oper. no. nunc. ubi dicit, ꝙ ille q omnino aut ꝓbabiliter timet pœnitētiā iudicis dubitās ne cōtra ipsum inuitum insæuiat, actus ille q fiendus erat corā iudice, sufficit si fiat, corā uicinis, & amicis, idem tenet Par. de Put. in dicto suo tractatu syndic. in d. c. an iudex, qui demum offert bonam cautelam officiali. cuius fuga faceret probōnem cōtra ipsum, ut quotiescunq; uideret officiales syndicatores sibi inimicos, & suspectos, iter arripiat ad superiorem cū protestatione, ꝙ non intendit ꝑ illū recessum arripere fugam, ut fugiat iustitiam sed accedere ad superiorē ut audiatur in causa sua ꝓ iustitia sine suspicione. † Nā q arripit iter ad superiorē, uṙ appellare, & accessus ille loco appellations hr̄ ẜm Host. ī c. ut debitus, de app. de quo Bal. dixit esse text. in l. sed si per prętorem. §. fin. ff. ex quib. cau. maior. & aliquid per Bar. in d. l. 1. §. si qs ipsi p̄tori. de ope. no. nun. Seqtur nunc secūda exceptio declaranda, qñ fuga fit ex carceribus, quo casu fuga facit plenam probōnē, ut supra diximus, imò facit fugiētē hr̄i pro cōfesso crimē illud, pro quo detinebaẗ l. in eos. ff. de cus. reo. adeo ꝙ iudex poterit ferre sētētiā cōtra fugiētē, ac si fuisse uere cōfessus ī iudicio, ēt ꝙ sit absens, ita sentit gl. & Bar. in d. l. in eos, ut sequaẗ cōfessionis effectus, & est text. ī l. si apparitor. C. de coharta. lib. 12. qđ not. ut dixi qa est casus exceptus cōtra regulā iuris cōis ut absens pro crimine dānari possit d. l. absētem. ff. de pœni. cum sim. † Qđ dcm̄ amplia ut procedat ēt in fugiente ex aliqua camera, uel ex palatio ptātis in quo detinebaẗ sub custodia, ita tenendum est arg. illius text. d. l. in eos, qa loca ipsa, siue palatiū dr̄ esse carcer, qñ qs detineẗ in eo de mādato iudicis, ut est tex. & ibi notant Doct. in l. 1. ff. de custo. reo. uide Ioan. And. in addi. ad Spe. in tit. de præsum §. species. uer. uiolētia. Vbi uult, ꝙ ēt arrectatus in ciuitate aut palatio ꝓ crimine, si fugit ī arresto, habeaẗ pro cōfesso, uide ipsū, q copiose narrat istā materiā in d. addit. Qui q̄riẗ an sit necesse dictos fugitiuos citare ad sniam qñ sunt absentes, & cōcludit demum, ꝙ non, cōtra quē uṙ esse text. in d. l. si apparitor. C. de cohart. lib. 12. ubi absens ꝑ fugam, citandus est ad sniam edicto peremptorio, ut infra certum terminum compareat, quo elapso, & non comparente, iudex poterit ferre sniam cōtra absentē, & hoc uṙ esse magis tutū pro sentētia, ut ꝑ dictū saltē citētur, ut l. properandū. C. de iud. qđ tenet ēt gl. in d. l. si apparitor, ideo cogita. Hæc ēt exceptio recipit nonnullas limitationes, & primo ut nō procedat qñ qs esset incarceratus pro inqsitione gñali, sed solum qñ ex speciali inquisitione, & pro certo crimine. ita singlr̄ limitat Bal. d. l. in eos. in consi. 230. lib. 1. qđ incipit primus qōnis articulus ubi dicit d. l. in eos. ita dr̄e intelligi ẜm ꝙ refert Ioan. And. in d. addi. de qua supra. Secūdo limitaẗ, ut nō procedat d. l. in eos, nisi fuga ipsa facta fuerit cū cōspiratione prius habita in carceribus cum sociis, hoc modo hr̄ pro cōfesso alias nō ut dicit Bal. in d. cons. 230. † Tertio limitatur, ut nō ꝓcedat illa dispō nisi qñ interuenit fractura carcerū, alias si sine factura aufugisset, qa exiuerūt ꝑ fenestras, aut ꝑ ostiū, ut qa inuenerunt ostium apertū, ut latius infra dicetur, nō haberētur ꝓ cōfessis. ita limitat Bal. d. l. pen. in d. cōs. qui dicit ita tenere Guil. de Cun. in l. succurriẗ. ff. ex qui. cau. maior. idē tenet Bald. in l. in bonæfidei in 11. col. C. de iureiur. ubi dicit ēt ꝙ fuga incarcerati non ꝓbat cōtra ptātē uel iudicem seu officialē. Quarto limitaẗ, ut non habeat locum in eo q aufugit animo reuertēdi, & deinde sponte reuersus fuerit qa ille nō hr̄ ꝓ cōfesso, nec incurrit pœnas de qbus ī d. l. ī eos. Qūo aūt, & qualr̄ cognoscat ꝙ fugiēs habuerit aīum reuertendi, satis plene dcm̄ fuit supra eo. in p̄cedenti excep. in 1. fallen. Quarto limitatur d. l in eos, ut nō procedat qñ fugiens inuenit ostium carceris apertum, ita notant et declarauit Ang. illum text. in l uerum la 2. ff. de effrac. ẜm ꝙ refert idem Ioan. And. in d. apo. de qua supra, uide aliam apost. ad Bar. in l. 1.

15 ff.de bo.eor.&c. † Quinto limita ut non habeat locum d.l.eos, qn̄ qs aufugit de licētia custodis, qa isto casu tenebit̄ custos,& nō ipse fugiēs, ita tenuit Guil.de Cu in l.quoties. C.de exac. trib lib.10. & Bal in l.ad cōmentariensem, eo.tit.uide Ioan.And. in d. addit. & facit tex.optimus ī l.cōsiliarios, C.de asses so.Sexto limita, ut duntaxat habeat locū in eo q aufugit ex publicis carceribus, non aūt in eo q ex priuatis carceribus aufugeret, ita dicit Guil.de Cug.ī d. l.succurrit̄, Bal.ēt ibi, s̄m qđ referunt Ias.& quidā alii Mod.in l.admonendi, super gl.in uer.fuga.ff.de iureiur.

16 † & notat quòd publici carceres nō solum dn̄r illi q fortibus clauibus aperiunt̄, & hn̄t ꝑpetuos custodes; uerū ēt dici pn̄t carceres publici aliqua alia camera in palatio ptātis, imò totū palatium, qn̄ p̄tor uel iudex statueret alicui locum ꝓ carcere, qa carcer publicus dr̄ locus ordinatione, & decreto iudicis deputatus, in quo custodiat̄ persona, sicut esset palatiū ptātis, arx, uel alia domus, ut notant Doct.in l.1.ff.de custo. reo. & ideo si tyrannus uel alia priuata ꝑsona capetet aliquē & uiolenter detinere in aliqua arce, uel ēt in carceribus q solent esse publici, nihilominus isto casu dn̄r carceres priuati, quia destinati sunt per hoīem nullam hn̄tem iurisdictionē su ꝑ hoīe capto uide Bal.ī d.l.succurritur. &

17 Bar. & Doct.in l.2.ff.de priua.car.† Sed quæro, qđ si aliqs latitat, & nō apparet in publicum ne capiat̄, ne dicat̄ fugere, dic ꝙ non ita dicit Bal.in l.1.in 3.col C.de ædil. actio. cui cōcordat dcm̄ Bart.in l.1.in fi.ff.de bon.eor. &c.in 2. membro suæ distin.Et qđ si mulier aufugit de carceribus causa euitandæ libidinis? dic ꝙ nō hr̄ ꝓ cōfessa s̄m Bal.in d. l.1.in 3.col.Et qđ si aliqs fuit accusatus ꝙ ꝓduxit falsum instrm̄, & dū cōtra notariū q de illo rogatus fuerat, ꝓcederet̄ de falso, notarius aufugit, an fuga notarii noceat parti, & in quo, uide Io.And.in d.addi.de qua supra. Et no.unum qđ dixit gl.no.in auth de exhi. re. §.si uero ēt qdam, ubi dixit arg. illius text. ꝙ si famulus aut seruitor aufugerit, aut recesserit à dn̄o sine licentia, ꝙ omnia bona q̄ deficiunt in domo patroni, p̄sumūtur à dicto ser

18 uitore fugiente furto fuisse subtracta.† Post hæc q̄ro qđ si unus aufugit ꝓ ꝓ multa debita ꝑ ipsum cōtracta, qa timebat ad instantiam creditorū incarcerari, deinde reuersus cū oībus uel maiori parte cōcordauit, an poterit postea per aliquā ex illis creditoribus, aut ꝑ alios creditores posteriores rōne p̄cedentis fugæ capi, ut suspectus de fuga? Doct.in d.l. admonendi, in gl.magna.in uer s.fuga, tenēt ꝙ sic, uide latius ibi, ꝓ quo facit text.in l.non oēs.§.à Barbaris.ff.de re mil.& ꝑ hęc sum expeditus de ista mā fugæ, de qua uide late per Doct.maxime Mod.in d.l.admō.& quædā ꝑ Alex.ī apo ad Bar.ī d.l.1. ff.de bo. eo. q ante sen.&c.& ī l.in eos, ff.de cust.reo.& Io.An.in addi.ad Spe.ī tit.de p̄sum.§.spēs.uer uiolēta.

De calumniatoribus.

POst carcerum liberationē utile est uidere de calūniatoribus, q falsas uel calumniosas accusationes aut . q̄relas ꝓponūt aduersus innocentes, qualr̄ de ipsorū calumnia cognoscat̄, & qbus p̄enis puniēdi sunt, ꝓ cuius facilior notitia hr̄ figurabo casum. Titius à tribus nocturno t̄pe insulatus fuit, & tribus uulneribus ꝑcussus, Sempronius qui alias ipsius Titii inimicus dicebatur hac de cā, uel ꝑ ꝑ alias suspiciones captus, & īcarceratus fuit, & instigāte Caio cōsanguineo uel amico uulnerati, cōtra Sēproniū processum fuit in causa, ēt usque ad rigorosum examen inclusiue, sed qa d. Sempronius in ueritate istius criminis innocēs erat, institit fortis ad omnem paragonem, quem cum iudex innocentem cognosceret, absoluit, & à carceribus liberauit, nihilominus quia in dictis carceribus ꝑ plures dies stetit inclusus, & magnas expensas fecit, & calumnias d. Sempronius p̄tendit se passum fuisse, & uult proponere cōtra d. Caiū accusationē, aut querelā calūniæ.

1 *Iniuriam carceris, & torturæ passo, quo subueniantur remedio aduersus calumnatorem seu delatorem eius.*

2 *Iudex reo absoluto, de accusatoris falsi consilio inquirere debet.*

3 *Calumniatorum tres sunt species.*

1 QVæritur modo quo † iure, & qua uia succurritur huic Sēpronio contra istū Caiū delatorē siue īstigatorē. Respon. quidam dixerunt, ꝙ contra Caium proced non pōt de calūnia, quia non uenit ut accusator apertus, nec se inscripsit ad pœnam talionis, & nulla acta in causa criminali facta fuerunt noīe suo; ut l.fin.C.de accu.& l.1.in princ.ff.ad Turp.& l.2.C.qui accu. non pos.

In

In contrarium est ueritas, ꝙ imo non solum accusator, sed & q̃relans, instigator, & solicitator causæ criminalis, siue sit publicus, siue secretus quõcunq; ꝓcedat tenet̃ de calũnia, ut est tex. no. in l. 1 §. incidit, & ibi gl. & Bar. ff. ad Turp. & d. l. 1. in princ. §. calumniari, &
2 §. sed non utique. eo. tit. ubi dr̃ † ꝙ iudex reo absolutio, tunc incipit de accusatoris aut delatores cõsilio querere. qua mẽte, & quo aĩo ad accusationem ꝓcesserit, & si inuenerit illum calumniose, & dolose ad accusationem ipsam ꝓcessisse, sufficit, ꝙ pronunciet illum calumniasse, q̃uis pœnam certam non exprimat, lex tñ irrogat pœnam d. §. sed non utique. uers. nam si q̃dem. † Et ꝓ faciliori noti-
3 tia istius materiæ p̃mitte, ꝙ tres sunt species calumniantium principaliter, q̃dam. n. dr̃ calumniator, q̃dam p̃uaricator, alius uero tergiuersator. Calumniator est q̃ scienter, & dolose falsa crimina ꝓponit in accusatione uel inquisitione. Præuaricator uero est qui uera crimina dissimulat. Tergiuersator aut est q̃ in uniuersum ab accusatione recedit ut not. in l. 1. in pri. in uer. calũniatori, ff ad Turp. his sic præsuppositis deuenio ad quæst.

1 *Calumniator an illico presumatur quis eo ipso quod carmen intentatum non probauit.*
Pœna calumniantis est supplicij similitudo.
2 *Pœna senatuscon. Tur est in quinque auri libris fisco applicandis.*
3 *Calumniator in probatione deficiens non puniatur si deferre tenebatur.*
4 *Accusans alium de crimine non auditur, nisi cautione præstita de lite prosequenda, & expensis reficiendis in casu succumbentiæ*
5 *Deficiens in probatione an teneatur de calũnia si per uiam inquisitionis procedatur.*
6 *Accusans ob necessitatem officij, an puniatur ob calumnia si in probatione defecerit.*
7 *Denunciantes qui tenentur, & si in probatione deficiant an puniantur.*
8 *Iudex an incidat in Turpillianum ex mere procedens officio instigante nemine si reus fuerit innocens repertus*
9 *Iudex in dubio præsumitur processisse zelo iustitiæ, non per calumniam aut dolose.*
10 *Accusator calumniosus in extraordinariis puniri potest pro motu iudicis.*

1 Quero an eo ipso ꝙ q̃s † non ꝓbauit crimen q̃d intendit, dicat̃ calumniasse, ita ꝙ de calumnia condemnati possit? quidam dixerunt ꝙ non, quia si iudex pronunciat in causa calumniæ contra accusatorem, & reliquos non ꝓbasti. ꝑ ista uerba non dr̃ esse cõdemnatus de calumnia, sed potius absolutus ibi dum dicit, pepercit ei &c. si uero pronunciauerit calũniatus es, eo ipso incidit in Turpillianum m. d. §. sed nõ utique uers. nã si q̃dẽ. Sed contra prædicta facit tex. in l. 1. §. 1. C. de aduo. diuer. iud. ubi dr̃ ꝙ eo ipso ꝙ quis defecit in ꝓbõne, dr̃ calumniasse, & ut calũniator cõdemnari poterit pœna calumniæ. Quæ calumniantis pœna est similitudo supplicii, ut est gl. in d. l. 1. C. de aduoc. &c. & ibi Bartho.
3 † Pœna uero S. C. Turpilliani est 5. librarum auri fisco applicandarũ, ut l. 3. §. fi. ff. de pr̃uaric. & ibi glo. Ad contrariũ supra formatum ita r̃ndetur, ꝙ reperiuntur quædã personæ, q̃ cõpellunt̃ aliqua iusta de causa ad accusandum, quarũ q̃dam sunt, q̃ rõne sanguinis, ut uendicent necem defuncti, sicut mr̃ q̃ agit̃ d̃ morte filii, ut l. mr̃. C. de cal. & infra dicetur. Itẽ uxor de morte uiri & econtra, pr̃ de morte filii, & econuerso. l. cal. C. eod. tit. & no. in d. l. mr̃, & ꝑ gl. in l. athletas. §. pen. in uer. ex utraque. ff. de iis qui not. inf. quidam sunt q̃ rõne officii cõpellunt̃ ad accusandum, ut sũt tutores, curatores, & similes, ut l. 2. C. q̃ acc. non poss. & infra clarius dicentis. quotiescũque n. sunt hmõi personæ exceptæ q̃ ueniũt ad accusandum ex quadã necessitate, ut diximus, ille accusantur a præsumpta calũnia, & ideo eo ipso ꝙ non probauerint, non dñr calumniasse, sed potius præsumunt̃ errasse, & iusto errore ducti fuisse, nisi expresse probetur cõtrariũ ꝙ dolose, & malitiose uenerunt ad accusandum. Et ideo in istis personis q̃ñ pronunciatum fuit. non probasti, iudex pepercit ei, q̃a iura præsumunt in eis ꝙ potius iusto errore, & iusta de causa moti fuerint ad accusandũ q̃ dolose, ut sup. diximus, & probat̃ in d. l. mr̃. C. de calum. & d. l. 2 C. q̃ accu. non poss. & ita intellr̃. tex. in d. l. 1. §. sed non utique ad Turp. & quod ibi no. Bar. ita ẽt intelligit gl illũ tex. in l. athletas. §. pen. in uer. utraque. ff. de his de qui. no. inf ꝙ tex. in d. l. 1. ff. ad Turp. loquitur ĩ personis exceptis. tex. uero in d. l. 1. C. de aduo. di. iud. loquitur itẽ in personis priuatis, & non exceptis, in quibus procedit alia regula, quòd eo ipso ꝙ quis non probat, uidetur calumniari, & iura præsumunt illum calumniasse, & de calũnia

cōdemnari poterit, nisi euidēter ꝓbauerit ꝙ aliqua iusta de causa motus fuerit ad accusādū. q̄ possetˊ ipsum accusare ab illa p̄sumpta calūnia. Et ideo bene dicit Barto. in d.l.1. in prin. ff. ad Tur. ꝙ iudex debet statuere terminū huic reo, intra quē probet ꝙ habuerit iustā causam agēdi, intra quē nisi ꝓbauerit, poterit merito de calūnia cōdēnari, iuxta terminos d.l.1.C. de aduo. &c. & qđ ibi no. glo. &
3 Bar. Ad ꝓpositū igit̄ qōnis nostrę dico, †Aut iste Sempronius est de ꝑsonis exceptis q ali qua necessitate cōpellunt̄ ad accusandum, & deficiēs in ꝓbōne nō p̄sumit̄ calūniator siue calūniasse, aut non erat de illis ꝑsonis, & in dubio, crimine nō ꝓbato p̄sumit̄ calūniasse, & poterit iudex sibi statuere terminū ad se purgādū aduersus illā p̄sumptionē, ītra quē nisi se purgauerit, poterit ut calūniator cōdēnari, ꝑ ea q̄ supra diximus, uide Bar. in d.l.1. § incidit. & l. in senatus. §. an ad eos. ff. ad Turpil. Et ideo ut clarior habeat̄ notitia de p̄missis, distingue sic, Aut processum fuit in causa criminis ꝑ uiā accusationis uia ordinaria, & accusatus isto casu, si est innocēs, tutus erit, & poterit iure merito uindicare oēm iniuriā q̄ sibi inferret̄ in causa, q̄a accusator nō auditur, nisi prius se inscribat ad pœnā talionis.
4 ut l.fi.C. de acc & l.1. in princ. ff ad Turp. †& nisi p̄stiterit ēt idoneā cautionē de prosequēdo litem usque ad finē, & in euentū succūbētiæ de reficiendis expēsis, ut d.l.3.C. q acc. nō pos. Et utinā ordo iste seruaret̄ hodie in omnibus causis criminalibus, ut isti ēt instigatores, & solicitatores ita facerent, qñ procedit̄ per uiam inquisitionis, quia non orirentur quotidie tot pauperū innocentiū clamores & querelæ, q post multa dāna, & opprobria grauesque iniurias quas sępius patiunt̄, non cogerent̄ multas tollerare, & dāna quāplurimā indebite sustinere, & cautius discerēt uiri maligni aliorū crimina tū falsa tū simulata in iudicio proponere & in alienis calamitatibus gloriari, iuxta illud Prouerb. 17.c. malus obedit lingue inique, & fallax obtēperat labiis mendacib. q despicit pauperem exprobat factori eius, & q in ruina lætat̄ alterius, nō erit impunitus, & 3. dr̄. Risus †dolore mi
5 scebitur, & extrema gaudii luctus occupat. Qñque uero proceditur per uiam inquisitionis, & tūc aut per modū querele, & desistens in ꝓbōne an censeat̄ in dubio calūniasse, recurrendum erit ad illam distōnem de qua supra, aut erat de ꝑsonis exceptis, aut non, & dic ut supra ꝓxime diximus. Quod autem teneat̄ de calumnia qñ constat ipsum calumniasse, uel incidat in pœnam S.C. Turpilliani, nemini dubium est l.1.§ incidit. & ibi gl. & in l. senatus. §. an ad eos, & ibi Barto. ff. ad Turp. & diximus similiter supra eo. Idem dicendum est de instigatore, & illo qui solicitat in causa contra aliquem, ut illo deficiente in ꝓbōne, non euadat calumniantis pęnas ut est casus in d.l.1.§. incidit. & ibi Bar. ff. ad Turp. & in l. in senatus §. an ad eos, eo. titu. ubi proprie loquit̄ qñ proceditur in crimine
6 uia extraordinaria ꝑ inquisitionē † Aut procedit̄ adˊ instantiā fisci uel illius ꝓcuratoris, & q̄dam dixerunt ꝙ ille in dubio excusatur a p̄sumpta calūnia ꝑꝑ necessitatem officii. sicut tutor, & alii similes, de quibus supra in d l.2.C. qui acc. non poss. sed si appareret de illius calumnia ꝙ dolose, & calūniose egit, non euitabit pœnas p̄dictas, ut d.l. in senatus. §. an ad eos, & ibi Bar. ff eo. titu. ubi loqt̄ ēt de iudice q tenet̄ de calūnia, qñ dolose, & calūniose egit cōtra reū, ad q̄ faciūt notata ꝑ Bar. in l. si postulauerit. §. fi. ff. de adult. ubi si ꝓcurator fisci fecit torqueri seruū alienū nullā hn̄s causam, ex qua tortura seruus deterioratus fuit, dr̄ ibi ꝙ fiscus, & procurator tenent̄ ad æstimationem serui ipsi dn̄o, & ad oīa dāna q̄ occasione p̄dicta passus fuerit, uide ibi, & uide Gād. in tract. maleficio. in titu. qualiter cognos. de malef. ꝑ denunc. & inf.
7 ꝓxime dicam. Qñque proceditur ad denunciam officialis publici, prout sunt Bonon. ex forma statutorum in ciuitate officiales, q̄dā qui dn̄t magistrales, & in qualibet capella deputat̄ unus, in comitatu uero sunt massarii, siue siluarii in qualibet uilla siue cōi, & isti tenentur denunciare curiæ oīa maleficia quæ fiunt in sua capella, uel in suo cōi respectiue, quæritur modo si aliqua denunciatio ꝑ officialē facta fuerit cōtra aliquē de crimine nō uero, & sic iniusta & mendosa, an ille denūciator teneat̄ de calamnia, & incidat in Turpillianū. dic, aut cōstat de illius calūnia, & dolo, & nulli dubium est ꝙ tenet̄, ut l.ī senatus. §. an ad eos, & qđ ibi not Barto. ff. ad Turp. aut cōstat de illius innocentia, quia deceptus fuit seu aliqua alia iusta cā, & non tenet̄, ut d.l.1 in princ. & §. sed non utique. ff. ad Turp. aut sumus in dubio, & excusatur ratione officii a p̄sumpta calumnia, q̄a q̄dd facit,

facit, illud agit ex necessitate officii l. 2. C. q accus. nõ pos. l. 2. §. si publico, ꝙ ibi Barto. ff. de adult. & d. l. 1. §. sed non utique, ſm Barto. ibi, & Bar. in l. in senatus. §. an ad eos. in fin. eo. titu. ubi expresse ponit casum, & ita decidit, qđ maxime est uerũ qñ aliqua pcedebãt indicia, secus si nulla, quia tunc non euitaret aliqualem infamiam saltem facti, ut l. ob hęc uerba, & quod ibi not. ff. de infam.
8 † Qñque aũt inquisitio reperitur formata per iudicem ex mero officio, & ex illo mero offõ pcedit in causa, nemine querelante uel instigãte, & isto casu crimen nõ probato, q̃ritur an iudex incidat in Turpillianũ, & teneat ut calũniator, breuiter dicas, aut cõstat ꝙ iudex pcessit nimis animose, & dolose in causa, nullis uel leuissimis, & inanibus iudiciis præcedẽtib. & nulli dubiũ est, ꝙ tenet de calũnia, & incidit in Turpillianũ, & patit oẽs pœnas ac si esset mere priuatus. qñ cõstat đ dolo ipsius, ita dicit expresse Bar. in d. l. in senatus. §. ad eos. ff. ad Turp. aut constat de ius bona iustitia, & ꝙ ex iusta, & rõnabili causa motus fuit ad inquisitionẽ, & pcessum cõtra inq̃situm pp multa indicia q̃ cõtra ipsũ aderãt, & nõ tenebit de calũnia, imo p̄sumptio iuris erit p eo ꝙ motus fuerit ad litẽ zelo iustitiæ put ipse tenet, & nõ pp calũniã d. l. 2. §. si publico. ff de adult. l. 2. C. q accu nõ poss. & l. cõgruit. & l. obseruandum. ff. de off. præs. † aut sumus in dubio, & isto casu silr potius præsumitur p zelo iustitiæ q̃ dolo, & calũnia processerit in causa. & ꝙ fecerit pp necessitatẽ officii d. l. 2. C. q accus. non poss. & l. 2. §. si publico. ff. de adulter. & not. Barto. in d. §. an ad eos. & Bart. & Bal. & Doct. in l. 1. C. de pœna iud. q male iud. Alexan. in l. 1. ff. de iurisd. oĩum iud. qđ maxime p̄sumẽndum est attenta cõdõne personæ ipsius iudicis l. non oẽs. §. a Barbaris. ff. de re mil. & attenta ẽt cõdõne psonę inquisitæ, & nã causæ, & attenta ẽt qualitate iudiciorũ iuxta not. in l. respiciendũ. §. delinquunt. ff. de pœn. & l. aut facta. eo. tit. cũ multis simi. Et not. inquãtũ diximus supra ꝙ calũniæ pœna est similitudo supplici criminis obiecti. d. l. 1. & ibi gl. de aduoc. diuer. iud. hoc est uerũ ĩ iudiciis criminalib. ordinariis. † Secus aũt erit in extraordinariis, qa in illis calũniosus puniẽdus erit p motu iudicis, ita dicit gl. quam sequit Bart. in d. l. 1. §. sed non utique. in fin. ff. ad Turp. Qũo aũt, & qualiter probet calumnia, & qualiter procedat in causa calũniæ, & q̃ probationes requiruntur, & multa alia circa istam mãm, uide late Bart. in d. l. 1. in prin. ff. ad Turp.

1 *Accusator quocunque nomine censeatur de calũnia condemnatus ad expensas etiam damnari debet.*
2 *Condemnatio expensarum fieri debet in causis criminalibus parte petente sicut in ciuilibus.*
3 *Iudex maleficiorum licet principaliter non possit cognoscere de causis ciuilibus, potest tamen inci denter.*
4 *Reus absolutus an ad solas agere possit expensas causa calumniæ omissa.*

De expensis, damnis, & interesse.

Postremo uidendum, est quibus modis prouideatur reo innocenti ut releuetur, indemnis à tot damnis expensis, & interesse quæ passus fuit in dicta incarceratione, & causæ prosecutione usque ad finem, circa quæ repetendus esset casus supra figuratus in tit. proximo procedenti, & successiue omnes distinctiones, & membra quæ ibi posuimus hic inserenda essent, quæ tñ causa breuitatis omitto,
1 † Conclusio ergo sit ista, ꝙ in oĩbus casibus in q̃bus, accusator, delator, instigator, querelãs, procurator fisci aut syndicus, qui denunciauit uel ipsemet iudex notat, & cõdẽnatur de calũnia in omnibus illis casibus instãte reo innocente poterit iudex cõdẽnare reũ calumnię in expẽsis, ut expsse & no. tenet Bart. in d. l. 1. in prin. in fi. cõmenti. ff. ad Turp. q post quorundã Doct. opi. q tenebant cõtrariũ illis cõfutatis cõcludit
2 † ꝙ in oĩbus causis criminalibus siue processum fuerit p accusationẽ siue p inq̃sitionem, aut alio quouis modo fieri debet parte petente cõdemnatio expensarũ, sicut in causis ciuilibus, de q̃bus dicit esse casum in l. fi. ſm unã lec. C. de fru. lit. expen. circa q̃ uide latius ibi per eum. Quæ quidem expensæ peti poterũt, aut offõ iudicis nobili humiliter implorato anteq̃ feratur sñia absolutionis ut unico cõtextu feratur sup utroq; aut iure actiõnis intentando nouũ iudiciũ, ut dicit Bart. in d. l. 1. in prin. ubi uide latius dicta per eũ, & probat tex. in l. 3. C. qui acc. non pos. in fi. & l. interdum. §. q furẽ. ff. de furt. & ibi dicit,
3 † nota qđ licet iudex maleficiorũ nõ possit cognoscere de causis ciuilibus, est uerũ principaliter, incidẽter tñ bene poterit cognoscere causas,

re causas, quæ descēdunt ex crimine sicut est restitutio rei furto subtractæ, Item expensas factas in causa poterit illas cognoscere, & reū in eis condemnare, & taxare, ut dicit ibi Bar. uide Bart. in l. si postulauerit. § fin. ff. de adul. ubi dicit, ꝙ ibi est quasi casus quod in causis criminalibus, uictus uictori cōdēnat in expen. uide Innoc. in c. cū oporteat. in fin. magnæ glo. de accus. & ꝑ Abb. & Cano. in c.
4 calūnia, extra de pœ. †Sed quæro an reus absolutus poterit agere ad expensas duntaxat quas fecit, & omittere causam calumniæ. credo, ꝙ si ꝗa, istæ sunt causæ separatę ſm, ꝙ dicit Bart. in d. l. 1. in princ. ff. ad Turp. tñ ad hoc ut possit obtinere sententiam in causa expensarum oportet, ꝙ probetur calumnia accusatoris, qua probata iudex poterit ex officio suo ipsum punire de calumnia, ut l. 3. C. qui acc. non poss. & hoc idem uidetur esse de mente Bar. in d. l. 1. in ult. q. ff. ad Turp.

PERVTILIS, ET QVOTIDIANUS *tractatus de tormentis, siue de indicijs, & tortura, Per præstantissimum ac eminentissimum ea ætate doctorum dom Guid de Suzaria Mantuanum, cum addit. dom. Ludouici Bolognini Bon n. V. I D. clariss. equitiq; dignis. in almo Bonon stu dio Anno D. 1388. Ad magnificos dominos d præ tores, & eorundem assessores ac iudices ad maleficia deputatos.*

SVMMARIVM.

1 *Iudex torturus reum iuris & humanitatis meminerit, nec repente ad tormenta procedere debet, si ueritas impositi criminis, alia quauis uia leuiori possit erui.*

2 *Quæstio seu tortura non ex leui causa, aut pro quolibet crimine est indifferenter proponenda.*

Indicia non quælibet sunt ad torturam sufficientia.

3 *Tortura repeti non debet quis, nisi duobus concurrentibus.*

Tormenta reo ea sunt moderatione infrenda ut tortus aut innocentiæ, aut certe supplicio conferuetur saluus.

4 *Quæstio, inquisitio quædam dicitur cum tormētis, & dolore corporis, facta eruendæ ueritatis gratia.*

5 *Quæstio fieri dicitur per tormentum quasi torquem mentem.*

6 *Iudex carcerato, qui torqueri non potest, alimenta denegare non debet.*

7 *Ferula in pueris, censetur quædam tortura.*

8 *Torqueri potest in casu quilibet, cuiuscunque sit conditionis, aut status.*

9 *Torquendi non sunt, qui in dignitate constituti sunt.*

10 *Statu liber improprie dicitur, cui libertas in tempus certum, uel sub conditione certa relinquitur.*

11 *Seruus quando, & contra quē torqueri possit.*

12 *Minor quatuordecim annis non debet torqueri, potest tamen ferula uel corrigia cedi.*

13 *Ferula minoribus datur, ut ueritas sciatur, sed non ut condemnatio sequatur.*

14 *Decrepitus non est torquendus, & quæ dicatur decrepita ætas.*

15 *Decrepitus in crimine læsæ maiestatis, & hæreseos torqueri potest.*

16 *Iudices eminentissimi, milites, decuriones, & eorum filij nequaquam sunt torquendi.*

17 *Torquens in dignitate constitutum in casu non excepto in eo, scilicet quo torqueri nō debebet, capite plectitur.*

18 *Clerici, & presbyteri, an & quando sint torquendi.*

19 *Quæstio qualiter, & quo debebat moderamine fieri.*

20 *Iudicis æqui arbitrio relinquitur, & quando, & qualiter quis torqueatur.*

21 *Iudex in dubio modum torturæ non præsumitur excessisse.*

22 *Tortura quo ordine sit applicanda, si plures torquendi sint.*

Pater, & filius quando torquendi ueniunt, a filio in patris præsentia est inchoandum.

23 *Fœmina quare prius torqueri debeat quam masculus.*

24 *Torqueri debet prius, qui ueritatē nouit melius*

25 *Iudex qualiter, & quo ordine, debeat reum interrogare.*

26 *Reus ex causa ciuili & criminali potest torqueri, si alias ueritas non possit haberi.*

27 *Tortura communiter in ciuilibus causis non est admittenda.*

28 *Indicia sufficientia, & uerisimilia quæstionem præcedere debent, neque enim in omni causa, aut qualibet persona est proponenda.*

29 *Confessio facta in tortura sine indicijs uerisimilibus nulla censetur etiam si extra tormenta ratificetur.*

30 *Indicia qualia ad torturam requirantur, iudicis arbitrio committitur, & num. 35.*

Indican-

Indicantis arbitrio relinquitur quidquid à iure non determinatur.

31 Iudex prudens circa indicia indaganda solerter instare debet contra delatum de crimine.

32 Conuersatio mala est malæ operationis, & conscientiæ deprauatæ indicium.

33 Indicia contra delatum sumi possunt ex constantia, uel trepidatione.

34 Opera hominis attenduntur ex præteritæ gestis.

36 Iuuenis cum puella repertus, uel de domo eius exiens, supposuisse præsumitur.

37 Furtum fecisse an præsumatur is penes quem res subtracta reperitur.

Famæ mala alicuius de præterito, facit eum malũ præsumi, in eodem genere mali.

38 Iudex in quibus delictis ad torturam promptior esse debeat.

39 Mortuus iuxta domum Titii repertus, an præsumatur à Titio occisus.

40 Fuga quando indicium sufficiens præbeat ad torturam.

41 Indicium consurgit, si postquam dominus locutus est in aure famuli, ipse famulus aliquod crimen commiserit.

42 Fama publica à fide dignis orta personis, indicium ad torturam tribuit.

Confessio socii in crimine indicium ad torturam censetur præstare.

43 Quæstionis, seu torturæ effectus quis sit.

Confessio rei statim in causa criminali non præiudicat ei, nec plenam facit probationem.

44 Confessio in ciuilibus, in quibus differens sit a confessione facta in criminalibus.

45 Confessionis in tormentis, uel eorum formidine emanate, non creditur.

46 Confessio rei de crimine, an debeat ratificari, uel reiterari antequam possit condemnatio sequi.

47 Conuictus de crimine non potest appellare, potest tamen confessus confessionem ratificare, aut reuocare.

48 Confessio sponte facta, potest statim ratificari, uel reuocari, sed ea quæ in tormentis fit, non statim ratificari debet.

49 Defensio non est deneganda sponte confessio.

50 Torto contra alium confessio quando credatur.

51 Tortus de confessus, de aliis interrogari non debet.

52 Torqueri contra alios in quibus casib quis possit.

53 Inculpati, seu accusati à torto an ob huiusmodi præsumptionem possit torturæ applicari.

54 Inculpatio sola à torto facta, non facit indicium sufficiens ad torturam.

55 Inculpatus à torto, an saltem possit subiici torturæ, si sit malæ conuersationis, & famæ.

56 Accusatus de furto, si tortus confiteatur, an possit torqueri pro aliis furtis de quibus contra eum non habentur indicia.

57 Quæstio an possit alicui repeti sine nouo indicio.

58 Iudex dolo malo, & sine causa, quæstioni, seu torturæ aliquem applicans, capite punitur.

59 Tortura, & repetitio eiusdem non nisi legime fieri debet.

60 Iudex quid facere debeat, torto dicente se nihil scire, & nil dicturum etiam si per decennium torqueretur.

61 Indicia dicuntur noua quæ à primis differunt specie, uel substantia.

62 Reus petens defensionem contra indicia ad torturã, an sit audiendus.

63 Reo ante torturam aduersus indicia contra eum recepta datur defensio.

64 Princeps post sententiam latam, ad confessionem factam in tormentis, defensionem concedit si de innocentia damnati constiterit.

65 Defensio nullatenus est deneganda reo, etiam sponte aut coacte confesso

66 Testis tortus, & in tortura confessus per errorem an possit ante sententiam suum errorem reuocare.

67 Defensionis facultas ante pœnæ impositionem nemini debet denegari.

Defensio, & probatio usque ad sententiam fieri possunt

68 Confessio in tormentis facta, & statim reuocata, an possit aliquid operari in præiudicium confitentis.

69 Confessio metu tormentorum facta absque perseueratione nullo modo præiudicat.

Tortus confessus per diem naturalem quiescere debet antequam confessionem suam ratificere.

70 Confessio torti nullis, uel non legitimis præcedentibus indiciis, est nullius ualoris.

71 Confessio sponte facta nullis etiam indiciis præcedentibus est uali quam sequi potest condemnatio.

72 Confessio quo in tormentis facta dicatur.

Percutere, & fameam uberando, minari, paria sunt.

73 Confessio quæ fit apud tormenta, in tormentis censetur facta.

74 Quæstio seu tortura etiam dicitur, si in turri reclusio alimenta denegentur.

75 Detentus incarcere ut siti moriatur, torqueri dicitur. et si confiteatur eius confessio nulla erit.

76 Territio seu timor leuis non inualidat confessionem de crimine delati.

77 Confe-

77 *Confessio facta ad uerba iudicis dicentis reo, aut confitere, aut ad tormenta duceris, quando ualeat.*
78 *Reus confessus, ad quem locum duci debeat in confessione perseueraturus.*
79 *Interuallum confessionis, & reductionis rei ad perseuerandum quantum esse debeat.*
80 *Quæstio quibus præsentibus fieri debeat.*
Aduocatus in examinatione non potest presens esse, licet bene in iuramenti delatione
81 *Liber homo in quibus possit torqueri casibus.*
82 *Homo liber, & in se & in alios, ex aliquo crimine delatus, torqueri potest.*
83 *Liber potest torturæ subiici indifferenter.*
84 *Principales personæ sunt etiam ad ueritatem eruendam, quæstioni supponendæ.*
85 *Iudex in tortura modum excedens, & membra delati debilitans an & quo iure teneatur.*
86 *Propinquus propinquum corrigendo modum excedens tenetur.*
87 *Iudex in torquendo modum excedens non tenetur l. Corneliæ de sicarijs.*
88 *Iudex modum in torquendo excedens, non iudex, sed priuatus esse fingitur.*
89 *Torto in tortura deficiente non tenetur iudex, si indicia præcesserint.*
90 *Testis unicus an faciat indicium ad torturam sufficiens.*
91 *Infamis testis indicium ad torturam non facit, debet enim testis famæ esse integræ.*
92 *Testis solus de uno non facit indicium.*
93 *Quæstio, seu tortura an possit dari, maleficio tantũ per famam probato.*
94 *Dictum unius testis cum fama, indicium sufficiens præbet ad torturam.*
95 *Fuga fugientem suspectum monstrat.*
96 *Potestas habens arbitrium procedendi secundum suam conscientiam, an possit supplere defectum probationis indicij.*
97 *Iudex uigore arbitrii sibi dati poterit torquere ad dictum unius testius de uisu deponentis.*
98 *Præsumptio iuris, uiolenta dicitur, & quid operetur.*
99 *Indicia indubitata quæ dicantur, & quando quis torqueri possit, statuto stante quòd nullus sine indicis indubitatis torqueatur.*
100 *Indicia plura probata an, & quando facient unũ indicium indubitatum.*
101 *Præsumptio uiolenta contra aliquem, quod quempiam occidi fecerit, qualiter probetur.*
102 *Causa criminalis præsumptionibus, & argumenti cognosci potest, & terminari.*
103 *Probationes diuersi generis non iunguntur ad condemnandum in criminalibus.*
104 *Milites nostri temporis an possint qõni subiici.*
105 *Milites hodierni per plateas quotidie ociosi, torturæ possunt applicari sicut alii priuati.*
Milites nostri temporis pro debito contractus, uel ultimæ uoluntatis carcerari nequeunt.
106 *Insignia sola militiæ non faciunt quæ militũ gaudere priuilegiis.*
107 *Presbyteri non sunt torturæ supponendi, licet bene clerici de iure ciuili.*
108 *Iudices, & aduocati an possint subiici quæstioni.*
109 *Aduocati nec de iure nec de consuetudine possunt torqueri.*
110 *Consiliarii ciuitatum de iuris solennitate torqueri non debent, decuriones enim dicuntur.*
111 *Iudex consiliarios torquens, seu decuriones capite punitur.*

Guido de Suzaria.

De quæstionibus plenius tractuturus uidendum est quid sit quæstio. Quę personæ possint torqueri, & quæ non. Et quomodo debeat inquisitio, seu quæstio fieri, seu quo moderamine, & quo ordine sint hñda tormenta, seu homines torquendi. Ex quibus causis, & quæ oporteat præcedere quæstionem, & quis sit effectus quæstionis. Denuo formabo quasdam utiles, & quotidianas qõnes super prędictis, & ut iudicibus immodice sæuientibus aliqua tẽperies imponat, ut C. de cust. reo. l. 2. Prænotabis quinque
1 magralia ad hunc tractatum. † Primum, ꝙ iudices q de aliquo hře qõnem intendunt, ante oĩa iuris, & humanitatis cõsideratione habeãt, ut non facile ad tormẽta procedant nec repẽte, quantumcũq; adsint uirisimilia argumẽta, si aliqua leuiori uia põt obiecti criminis, prius ueritas reperiri. ff. de quæst. l. diuus 1. & 2. rñso, & l. edictũ & C. eo. l. quoties. ff. de rei uen. l. si possessor. & not. ff. pro soc. l. si
2 inter § idem rñdit in gl. ord. † Secundum est notãdũ, ꝙ ex qualibet leui causa, nec ꝑ quolibet crimine, nec indifferenter de qualibet ꝑsona hñda est qõ. d. l. edictũ. Tertium notandum est, ꝙ non qlibet indicia sunt sufficiẽtia ad tormẽta hñda, qa tũc torquendus est reus cũ suspectus est, & indicia pceesserint, uerisimilia talia, ꝙ sola quasi torquẽdi cõfessio dẽ esse
3 uideatur. l. 1. & 2 rñso. ff. de quęstio. † Quartũ notandum est, ꝙ in quæstione nõ est aliquis

repeten

repetundus nisi duo concurrant.s.ꝙ noua superuenerint indicia, & ꝙ tortus in fortitudine corporis animiq; durauerit, ut ff de qō.l. unus.§.1. Quintum notandum est, ꝙ iudices hoc temperamentum teneant, ut tormēta nō sumant de aliquo in immensum, nec quāta postulauerit accusator, sed ꝓut moderatę rōnis tēperamēta desiderāt, adeo, ꝙ tortus saluus innocētiæ, uel supplicio cōseruet, ut ff.đ
4 q.l.1.§.qōnis ibi, teneri eū, &c.† Quid est qō? qō est inqsitio, q̄ fit ad eruendā ueritatē per tormēta, & corporis dolorē. Nuda igit interrogatio, uel leuis territio nō pertinet ad hoc edictū. ut ff. de iniur.l. apud labeo.§. adiicitur. uers. qōnem & ff. ad Sylla.l.1.§. quæstionem.

Additio domini Ludouici.

Circa hanc quotidianam, & ultimam materiam tormentorū, non dico utilem tñ pro torquēdis, sed potius quo ad eos horrendam, & inutilē, licet multum practicabilē, ut uides d. auctor fecit quinque principales dubitationes, in quibus uis tota eius cōsistit, cū declarationibus, interpretationibus, & limitationib. per me in unoquoque passu inferius subiiciē
5 dis.† Et primo circa hoc primum, ꝙ qō fit ad eruendam ueritatem ꝑ tormenta, & corporis dolorē, &c. dicas, ꝙ hoc uerū est, sed iudicio meo ēt dr̄ fieri per tormentum, quasi torquēs mentem, a torqueo, torques, ita reperio dixisse dom. Abb. in c. cū in contemplatione in 1.col. in prin. in uer. & pro intellectu materiæ, & c. extra de reg. iur. Plus dico, ꝙ etiā denegatio uictus dr̄ pēs torturæ, tex. est in d.§.
6 qōnum, & ibi glo.† & ideo male facit iudex denegās alimēta carcerato, qui non possit torqueri, ẜm Bart. in l.1.§. diuus ff. de qō. & do. Ang. Aret. in suo libello maleficio. in uerbo, fama publica præced. in 2.col. & adeo requiritur corporis, uel mētis dolor, ꝙ si iudex fecit quem spoliare ut torturæ eum pberet, si confiteatur crimen non dr̄ confessio esse extorta metu tormentorū ẜm Nic. de Neap. in l. nouissime. ff de fal. tut. au. licet Salyc. in hoc ultimo teneat cōtrariū in l.2. C. de custo. reo. & forte melius. nam si denegatio uictus inducit spēm torturæ, idem in subiecto torturæ, & iam spoliato ut torqueat. nam inesse uī.l. lecta. uer. dicebam ff. si cer. pet. & facit l. pen. ff. de testam.
7 mil.† pro quo facit qa ferula dr̄ esse spes torturæ in pueris.l.1.§. impuberes ff. ad Syll. & est glo. quam cōmendat ibi Bal. in l. fi. C. ad Syll. & Bart. in l. ex libero, §. de minore. ff. de qō.

ad idem facit. quia si filius torquetur, prout torqueri debet ante patrem, coram patre, pater dr̄ quasi tortus.§. sed ueteres. Inst. de noxa. act. & infra dicemus post auctorē in §. quo ordine, &c. & tñ corpus eius nō tangit, præterea ductus solū ad locū torturæ, si cōficet dr̄ cōfessus in tormētis.l.2. C. quo. app. in uer. fortitudine tormentorū. & dicet infra post auctorem in uers. quæro quę dr̄ confessio, &c. neq; omnibus istis modis dicitur quæstio habita.

Guido de Suzaria.

8 Quæ autē personæ † pñt torqueri, & quæ non. & certe torqueri pñt tam liberi, q̄ serui, & liberti, & statu liberi.l. edictum. de qō.l. ex libero, & l. diuus. & tā masculi, q̄ fœminæ, nisi sint ꝑgnantes, ut l. prægnantes. ff. de pœ. & q̄uis quidam contrarium dixerit, dic indubitanter liberos hoīes, tam in seipsos principaliter, quam alios posse torqueri ff. de qō.l. ex libero in prin.l. unius.§. testes. & arg. C. ad l. Corn. đ fal. sicut. & l. siqs decurio, & ff. de re mil.l proditores. & in auth. ut iud sine quo. suf.§ oportet. col.2 & C de qō.l. milites, ubi indistincte loquitur, & quo ad crimina. & quo ad perso
9 nas cuiuscunque cōdōnis† exceptis quibusdā in dignitate positos quos torqueri nō permittit, ut. C. de infa.l. nullā ubi de hoc. & C. de ass.l. nullus. ad fin. oīa ꝑdicta iura loquuntur de qōnibus habendis de liberis hominibus.

Additio domini Ludouici.

Circa hanc secundam conclusionem, de ꝑsonis torquendis, seu quæ torqueri dñt. adde ꝙ dictum in liberis ipsemet auctor confirmat infra uers. sed nunqd liber hō, &c. Et idem dicendum est ēt in statuliberis tex. est in l. statu
10 liberū ff de quęst.† & statuliber dr̄ ille cui libertas est relicta in certum tempus, uel certa cōdōne interim l.1. & ꝑ to. ff. de statu. libe. & ita in terminis uoluit do. Abb. in c. cū in contemplatione. in ult. col. circa fi. in uers si uero sunt statuliberi, &c. extra de reg. iur. & uoluit Bart. in l. diuus pius. ff. de quæst. & Ang. Aret. in suo tract. maleficio. in uers. fama pub. præced. in uers. 6. quæro quę personæ, &c. ubi dat regulam generalē, ꝙ omnes pñt torqueri nisi
11 sint excepti a iure. † De seruis autē, dicas tu clarius, ꝙ aut uolumus torquere contra extraneum. & indistincte pñt, aut contra dominū, & non pñt, nisi in subsidium, nisi sit super facto cōi domini, & serui.l. quicunq;. C. de ser. fug. & nisi in criminibus exceptis, ut læsæ maiestatis, & similibus, ita uoluit do. Abb.

ubi

ubi supra in ult.uerbis licet do.Ang.ubi supra simpliciter dicat seruos torquendos.

Guido de Suz.

12 Excipiuntur † quædam personæ quas ius torqueri non sinit.s. quædam ꝑ ꝑ ætatem, ut minores. 14.ann. nam torqueri non pñt, tñ pñt ferula cedi, uel terreri corrigia leuiter ad eruendam ueritatem, ut ff.ad Syll.l. 1.§. imp. & l.excip ff.de qõ.& l.de minore. 1. responso. & l.ex libero.§.de minore.

Additio D.Ludouici.

De hoc supra dixi in 1. cap. ideo non repe 13 to hic.†Sed not.nunc unum ꝙ ferula qua torquent isti minores 14. an datur solum ut ueritas sciatur, non autem cõdẽnetur, ẽm Bart. in d.l.ex libero.§.de min.& Bald.in l.si.C.ad Syll.ubi dixit limitando ꝑdicta, unũ notabile uerbũ, ꝙ hoc ꝓcedit in minore, maiore tñ infante, secus aũt in infante ẽm eum ibidem.

Guido de Suz.

14 Item † ætati decrepitæ subuenitur, & non torquetur. sed quę dr illa ætas decrepita, cui debeat subueniri, respondeo ut ff.ad Syll. l 3. §.ignoscitur.

Additio D.Ludouici.

In hoc de decrepito adde tu, ꝙ idem uoluit Ang.in d.suo tract.maleficiorũ, in uerbo fama publica præcedente, &c.in uer.6.quæro 15 quæ personæ &c. † ubi limitat præterquam in crimine læsæ maiest.& hæresis, & similib. Nã cũ in istis casibus doctor & miles, & oẽs exceptuati possint torqueri puta infra dicemus in locis suis.idẽ & multo magis dicendũ est in decrepito, ut nõ excusetur qn torqueatur, quo uero ad ætatẽ decrepitã quæ dicatur ultra tex.in d.§ ignosc.dicas ꝓut hr in c. ult. 80.dist.& ꝑ Io.And in proœm. 6.lib. & hr in hoc uers.Infans, inde puer, adolescens post iuuenis, uir, Dr inde senex, postea decrepitus.

Guido de Suz.

19 Item in dignitate positi† non torquentur, ut eminentissimi iudices, & milites, & decuriones, & filii, & nepotes ꝑdcõrũ, ne in eis aliqua pudoris macula aspergatur, ut l.mil.& l. diuo Marco, & l.decur. C.de qõ. & l.fin.ff. de decur. sed in quibusdam casib. dignitas nec minor ætas ꝑbet excusationem, qa torquentur, ut in crim læsæ maiest.& proditionis, & qbusdam aliis, ut l.de min.primo rñso.& l.ex lib.§.1.de qõ.& l. desertor. ff. de re mil. & l. his, & l.prodit. Item decuriones in alio casu torquentur.cum tempore decurionatus quę ritur de fid.instr. ꝙ ante decurionatum cõfecerãt, & l. si quis decurio. C ad l. Cor. de fal. Item mulieres quousque sunt prægnãtes torqueri non possunt.l.pręgnantis.ff.de pœn.

Additio D.Ludouici.

Circa has ꝑsonas priuilegiatas, adde tu, ꝙ idem uoluit do.Abb.in cap. cum in contemplatione, in 1.col. in uers. 5.quæro hoĩes &c. & Angel.in d.suo tract.in glo fama publica, 17 6.quæro &c.dicens† ꝙ si quis torqueret aliquem de priorib.uel de ancianis, qui sunt loco decurionum puniretur pœna capitis, nisi essemus in criminib.exceptis alleg. text. in l. fall.C.de abol.& Bald.in l.qõ.C.de decur.

Plus dico, ꝙ cõsuetudo inducens, ꝙ ꝑsonę priuilegiatæ torqueantur, non v3. text.est in l.oẽs iudices.ꝑ quem text. ita determinat ibi 18 Bart.C.de dec.lib.10.†Pręterea scias, ultra ꝑsonas enumeratas per auctorem, idem dicendum est in clericis ẽm quosdam, quos refert do.Abb.in d.c.cũ in contẽplatione ubi tñ ipse postea decidit cõtrariũ, & plus dicit ꝙ etiam si essent ꝑsbyteri pñt torqueri.subdit tamẽ, ꝙ clerici in uno sunt priuilegiati, ꝙ tortura nõ debet esse ita seuera in eis, sicut in laicis.unde nõ debent supponi aculeis, uel funiculis, sed uirgis, seu corrigeatis al.tex.ĩ c.1.in fi.23 q.3.

Guido de Suz.

19 Qualiter inquisitio† seu qõ fieri debeat, & cum quo moderamini sint hñda? dic non esse in immensum tormenta hñda, nec quanta postolauerit accusator, sed ut moderatæ rõnis tẽperamenta desiderãt.l.de minore §. torm.de qõ.& circa hoc non põt certa tradi doctrina, sed iudex cõsideret torquẽdũ; cuius sit fortitudinis, uel debilitatis, cuius ualitudinis, cuius ætatis, & ẽm ueritatẽ personæ uarietatẽ, criminis, seu alterius negocii qualitatẽ, qñq; suꝑiorib.qñq; minorib.tormẽtis utatur, & ꝙ hæc sint cõsiderãda ꝓbat ꝑ iura. ff. de re mil.l.3.§.fi.ff.ad Syll.l.si qs in gratui in prin.sic ergo torqueat, ut innocẽtiæ, uel supplicio, seruet incolumem, ut l.qõnis.ff. de qõ.

Additio D.Ludouici.

Circa modum, seu moderamen tormentorũ, dom auctor recte locutus est cuius dictis adde, ꝙ idem uoluit do. Abb, in d.c.cum in cõtemplatione.in 1.col.in uer. 3.qro qualis debet esse &c. idem uoluit Ang. Aret.in suo tract.maleficio, in uer.fama pub. præcedente &c. in uers. 7. quæro cum quo moderami- 20 ne &c. ubi subdit quod † hoc residet in pe

ctore

ctore boni iudicis, qui cõsiderabit omnia p̄ dicta, adeo ꝙ si indicia præcedant, & in actis appareat de eis, si iudex quẽ torqueat, & tortus moriatur, non tenetur. l. sed an ultro. ff. de neg. gest. & uoluit Cyn. Bald. & Saly. in l. Gracchus. C. de adult. & Bar. in l. qõnis. ff. de qõ. & Ang. in l. 3. C. de adult. & do. auctor. infra in uer an si iudex in tormentando &c. in quibus locis subdunt præfati scrib. ꝙ hoc est uerũ, dũmodo iudex non fuerit egressus terminos torturæ, † & in dubio non præsumitũ egressum fuisse, unde dicenti contrarium incumbit onus probandi. quod dicit ẽt no. dignum Ang. ubi supra, de quo uide ẽt ꝑ do. Gand. in suo tract. malef. in rub. de q. in qõne quæ confessio dicatur facta metu &c. & Ang. in l. 1. de ui pub. Bald. in cap. iud. in tit. de pa. iur. fir. in usi. feu. & Bald. in rub. C. de pœna iudicis qui male iud. & do. Gasp. Cald. in cap. 1. extra de deposito.

Guido de Suz.

22 Quo ordine † sint hñda tormenta, posito ꝙ a pluribus sint hñda, respõdeo sagax iudex cõsiderabit a quo facilius erui possit ueritas, & sic ab illo qõnem incipiat, à timidiori, à magis suspecto, à iuniori, à debiliori, & nõ à fortiori, ut l. 1. §. 1. & l. unus. §. 1. de qõ. Item si torquendi sunt pr̃, & filius, à filio incipiendum est in patris cõspectu, quia per hoc dicet citius pr̃, cũ ipse magis torqueatur, q̃ filius, arg. ff. ꝓ met. caus. l. isti quidem. in fi. & Inst. de nox §. sed ueteres. Item fœmina priusquã homo torqueatur, quia homo tanq̃ maioris cõstantiæ tardus confitetur, & mulier citius. quia momentaneum, & instabile cor habet l. filia in obritate. C. de inoff. test. cap. forus. extra de uerb. sign. l. deferre in prin. de iu. fi.

Additio D. Ludouici.

Circa ordinem torquendi do. auctor recte locutus est, cuius dictis adde, ꝙ idem uoluit Dy. in suo tract. de qõ. in uer. quo ordine &c. & Bar. in l. 1. ff. de qõ & Ang. Are. ubi supra ꝓxime in uer. fama publica præcedẽte. in uers. nunc uideamus &c. ubi alleg. Ang. in l. fin C.

23 de q. † & dum loquitur de fœmina quæ prius torquenda est, q̃ masculus, all. ipse aliã rõne, q̃a fœmina est debilior. all. tex. in l. filia. C. de inoff. test. sed tñ contra hoc facit gl. in l. nihil, de adul. quæ dixit, ꝙ fœmina sustinet grauiora uulnera, q̃ masculus. uñ dicas, ꝙ tutior est rõ do. auctoris, quia fœmina habet cor momentaneum, & instabile, de qua materia uide per Bart. in l. 1. ff. de off. præf. uig. ubi dixit ꝙ de re furata prius torqueri debet. & Bar. in l. diuus. §. reorũ. ff. loc. & Bart. in l. si ita. ff. de fun. inst. & Bald. in l. 1. C. loc. ubi dñt, ꝙ uicinus proximior debet prius torqueri. & Bar. in

24 l. quoties. C. de naufr. lib. 10. ubi dicit † ꝙ ille debet torqueri q prius nouit ueritatem, & facit l. 1. in prin. & l. ex libero. §. 1. de q. ubi probatur ꝙ prius torquendus est iuuenis, quàm senex, tanquàm minus stabilis. Præterea scias circa istum ordinem tormentorũ, ꝙ iudex debet cauere ut non interroget inculpatum, an ꝑcusserit Caium in brachio, cũ ense tali die, & tali loco, qm̃ istud esset instruere ipm̃, & ꝑ suggestionẽ inducere eũ ad sic cõfitẽdum, ut est tex. in l. 1. §. q qõnem. ff. de qõ. & ibi hoc

25 uoluit Bart. † debet ergo interrogare eum in gñe, si cũ aliqua fecit aliquam rixã, & postea descẽdendo ad spẽs, si cum Caio, & postea si Caium uulnerauerit, nõ aũt magis in specie inclinet, uel rectius faciet iudex si solũ interroget, si aliquod maleficiũ cõmiserit, nec ulterius interroget alias forte ille doctus diceret metu tormẽtorũ, ꝙ nunquã si sciret diceret, nec dicere potuisset. ita uoluit Ang. Aret. in d. tract. suo in uerbo fama pub. in uersic. 3. sit bene cautus iudex, &c.

Guido de Suz.

26 Ex quibus causis † torqueantur hoĩes, tñ ex ciuili, & criminali, & tunc cum ueritas hr̃. non põt, ut ff. de qõ. l. diuus. & l. ex libe. & l. quot. C. eo. ti. & no. Az. in sum. eo. tit. §. torq.

Additio D. Lodouici.

Circa causas qõnis hñdæ, optime locutus est do. auctor, cuius dictis adde do. Abb. in d. c. cum in contemplatione, in 1. col. extra de

27 reg. iur. † tamẽ scias ꝙ in causis ciuilibus rr̃c tortura non permittitur, d. l. diuus. & l. ẽt. & ibi Bart. de qõni. & Ang. Are. in d. uerbo fama, nisi pro delicto ciuiliter conueniatur ẽm Bald. in cap. dilectus, extra de appel.

Guido de Suz.

28 Non tamen ex omni cã † quis torquendus est, nec quælibet persona indifferenter, ut ff. de qõ. l. edictum cum oporteat præcedere qõnem indicia sufficientia, & uerisimilia, nec a tormentis est incipiendum. l. prima. 1. respon. ff. de qõ. nam sine indiciis, uel sine præsumptionibus quis torquendus nõ est, ut l. unius. §. in ea. ff. de qõ. l. mar. & l. fin. & C. de fal. l. sicut, in fin. & certe a rectorib. est ualde cõsiderandum, & ponderose, nunq̃d ꝓcedentia

tia indicia sint uerisimilia, & sufficientia ad habendū torturā, cū ad talia restitutio, uel appellatio subsequens ꝓdesse non possit, nā plures dum torquenť perimere solent l aut damna. §. 1. ff de poe. & quod torturam precedere debeāt indicia, probatur per iura in l. milites, & in l. cum cognitio naturalis. C. đ questioni.

Adit. dom. Lud.

In hoc ꝙ indicia oīno praecedere debeant torturam, idem reperio uoluisse do. Abb. in c. cū in contēplatione. in 1. col. circa princ. extra de reg. iur. & do. Ange Are. in suo libello malc. in uers. nunc uideamus, &c. in hoc nemo discrepat. sed plus dicas † ꝙ intm̄ debent praecedere indicia torturam, & etiā sufficien-
29 tia, & legitima q̄ qualia sint infra dicam, ꝙ cōfessio aliter facta, ēt si ex postfacto ratificetur, ēt si extra tormenta non ualet, nec potest illa confessione condēnari. casus est not. in l. qōnis. ſm unam lect. glo. approbata. ff. de q̄st. do. Gan. in tract. malc. in rub. incip. quaero nū quid confessus in tormentis non praecedentibus, &c. & Ang. & Paul. de Cast. & Io. de Imo. in l. qui in aliena. §. Celsus. ff. de acquir. haer. & Saly. in l. 2. in ult. col. C. de cust. reo. & Pet. de Ancha. in clem. 1. extra de ho. & in cōs. 22. incip. in Christi nomine uita inquisitione formata in Philippū. &c. & do. me. Alexan. in cōs. 5. in 1. col. incip. in causa inq̄sitionis formatae cōtra Vale. &c. in 1. uol. & in cōs. 53. in 2. uol. per totū incip. uiso themate, &c. & in cōs. 142 in 2. col. in 2. uol incip an ille qui primo fuerat iniuste tortus, &c. q̄a ſm eū postq̄ semel fuit indebite tortus p̄sumiť semper sub esse eadē causae iusti timoris, & ideo nō ualet talis cōfessio, nisi p̄cedant indicia sufficientia & legitima. & idem uoluit auctor infra in uer. sed quid si aliquis tortus est nullus, &c.

Guido de Suz.

Quae, & qualia indicia † requirantur ut q̄s
30 possit poni ad torturam, respondeo nō possunt d ci, uel ostēdi, uel đ eis certa descriptio uel doctrina dari, sed hoc cōmittitur arbitrio iudicātis, ut ff. de testi. l. 3. in princip. ibi tu magis scire potes, & sicut diximus de accessione & mora, ut ff. de diuer. & temp. praescrip. l. de accessionibus, & ff. de usur. l. mora. & generaliter, omne quod non determinatur a iure relinquiť arbitrio iudicantis, ut est uidere in poenis a iure nō determinatis, ut l. hodie. & l. sanctio. ff. de poen. & ff. de effra. l. 1. §. quibus nulla. sic de tēpore dicimus, ꝙ indeterminate ꝓfert, ut ff. de iure đl. l. 1. cū si. possimus tamē
31 in gn̄e talem doctrinam tradere, † ꝙ astutus iudex debet solicitus stare ad indagāda indicia cōtra delatū ex aliquo crimine. nā indicia sunt aliis ꝓbōnib. proxima, & dr̄ quasi demonstratiua ueritatis, & probationum adminicula ut C. de prob. l. instra, & l. fin. sunt enim iudicia pars ꝓbōnis clarae. ut C. qui testa fa. pos. l hac cōsultissima. §. deinde. ibi. indicia, &c. Nam indicium dr̄ ab indicando, unde indicia. i. adminicula demōstratiua ad indicādum ueritatem, ut C de adul. si quis adulterii & l. solent. ff de p̄sc. uerbis Quaerat iudex & instanter indaget, cum quib. & per quae loca cōuersabatur delatus. quem torqueri intendit,
32 † qm̄ mala conuersatio est male operationis indicium, ut ff. de admi. tut. l. si plures. § assidue. nā ex mala cōuersatione q̄s ēt bonus efficit uitiosus, ut ff. de aedi. aedic. l. edilē, §. pedius ibi alleg. fore, uel ueniarius. Ad idē dcm̄ Philosophi. qualis q̄sq; est talium cōsortio delectatur. Itē cōsideret loca in quibus cōuersabať, quia ſm locorum uarietatem uarie colligūtur coniecturae ut C si man. fue. alie. l. fi. ff. de poe. l. aut facta. §. euenit. Item interest q̄rere, si erat inimicus offensi, uel si aliqua offensio interuenerat inter eos. q̄a tūc est p̄sumptio, culpae, quia inimicus de inimico male facere, & male cogitare a iure praesumiť, ut ff. de his quibus ut ind. l. si inimicitiae. ff. de adim. leg. l. 3. §. fi. & de qōnibus l. 1. §. qōni. Item studeat inuenire cuius aestimationis, & famae sit. qualis enim fuerit fama, & opinio cuiuscūq; in ciuitate talē eū esse p̄sumimus. l. de minore. §. tormēta ibi, uel cuius aestimatiōis, &c. de qōnib. & l. si a bonae fidei, primo in. de rei uend.
33 & in auth. testi. §. sancimus, col. 6. † Item poterit iudex indicia sumere ex cōstātia, uel ex trepidatione uocis, uel mēbrorū, uel pallore, ut d. §. tormēta. locutio, uel cōstātia, uel trepiditas, uel aestimatio cuiusq;, attēdēda est, & indagāda, qm̄ multū cōferūt ad illuminandū ueritatē, & in lucē emergētia, ut d. §. tormēta. Itē indaget cuius primo uitae fuit, & an talia & similia de quib. ad p̄sens inculpať, facere cōsueuit. nā de uno quoque bonū, uel malū praesumimus, cōsideratis primo actitatis ab illo, ut ff. de re mil. l. desertorē. §. his qui el 2. ibi, inspecto uitae eius p̄cedēti actu, &c. & l. nō oēs § a Barbaris, eod. titu. & ff. de sus. tut. l. tutor
34 quoque, §. q̄ri pōt. † ex gestis. n. praeteritae uitae p̄sentia me timor, ut C. de agē. in re. l. pe. §. fi. lib. 12.

lib. 12. Item an fuerit ei minatus, qm̄ erit in diciū, ꝙ ipse operibus adimpleuerit illud qđ terrendus uerbis ꝓfudit, cū ex dictis hoīum facta pēsemus, ut C. si qs Imp. ma. dix. l. 1. & ff. de sup. leg. l. Labeo. Itē cōsiderandū est an sit talis q cōsueuerit, & posse habuit talia cōmittēdi qđ est nota dignū ut. ff. ad l. Iul. maiest. l. famosi. ibi, an potuerit facere, & ibi an qd simile fecerit. Itē si aufugit est indiciū cōtra eū, uel si statim se absentauerit post ꝑpetratum maleficiū arg. in auct. de exhib. & introd. reis. §. si uero, & C. de assessor. l. consiliarios. Itē testes recipiat suꝑ maleficio commisso in loco ubi fuit cōmissum. & de uoce publica, & fama cū citra ꝓbata coadiuuant indiciū ad tormenta ut. ff de testi. l. 3. & ff. de fluminis. §. flumen. l. 1. Ex multis aliis poterit curiosus iudex indicia sumere ad informandā cōscientiā ꝓ eruēda ueritate delicti.

Additio D. Ludouici.

Circa hanc mām qualiter. & qūo sumantur indicia, & qualia requirant ut quis possit torqueri d. auctor, ut uides multipliciter exēplificauit & finaliter cōcludit hoc depēdere ex iudicis arbitrio, & ideo possumus dicere in hoc certā doctrina dari non posse, in qua mā primo reperio do. Abb. in c. cum in contēplatione. in 1. col. in uers. & q̄ indicia suffi-

35 ciant, &c. ubi † cōcludit ꝙ nō pōt dari certa doctrina. sed relinquēdū est iudicis arbitrio, & idē uoluit Bal. in l. 1. ult. col. in prin. C. cōia de leg. & Bald. in l. ea qdem. C. de acc. & Bald. in rubr. C. de ꝓb. in 2. col. & in l. seruos. C. de testi. & in l. 2. C. quorū appell. & do. Ang. Aret. in suo libello maleficiorū in uerbo fama publica ꝑcedēte in 5. col. in uer. q̄ro an unū iudicium, &c. ubi ponit fere oīa exēpla, de qbus hic ꝑ dnm̄ auctorē, & ultra ea subdit, ꝙ si res furata reperitur penes ali-

36 quē. † & si iuuenis reperit in domo pulchrae puellæ. uel reperit exire de domo, p̄sumit sup posuisse. alleg. Bart. post. Iac. Butr. in l. fi. ff. de hæred. inst. uel si qs repertus est cum cultello euaginato ꝑpe mortuū, nā istud est indiciū sufficiens, imo manifestum ꝺm Bart. in l. fur manifestus. ff. de fur. & idē si qs uisus fuit cū cultello sanguinolento exire de domo, cum facie pallidā, & repertus est intus domo mortuus. alleg. Ioan. And. in additio. Spec. in tit. de prob. §. 1. uers. 12. referente do. Tho. de Piperata cōbon. ita tenētē, & plus dicentē, ꝙ hoc ultimū est īdiciū ad cōdēnationē, de quo latius posuit dom. Ang. ubi supra proxime.

37 † Cuius dictis adde ēt in hac materia indiciorū & primo, dū dixit, ꝙ si res fuit subtracta, & reperit penes aliquem, p̄sumit ab eo subtracta, nā hoc uerū, dūmodo probet illū solitū esse talia ꝑpetrare, alias nō redditur suspectus ex eo solo, ita uoluit do. me. Alex. in consil. 5. in 2. col. in 1. uol. inc. in causa inqsitionis formatæ cōtra Valerium, &c. Pręterea in eo qđ dcm̄ fuit, ꝙ mala fama alicuius de prętterito, facit p̄sum de p̄senti. d. l. non oēs. §. a Barbaris. de re mil. & l. si cui. §. hisdem. ff. de acc. nam hoc procedit in eodem gn̄e mali. alias aūt non, ꝺm Iac. de Raue. & Bart. in l. Cassius ff. de sena. & Bart. in l. si pupillus. §. sed si qs p̄t. in 7. q. de no. ope. nun. & Bald. & Ioan. de Imo. in l. fi. de hær. inst. & ī do. meus in d. cons. 5. in 3. col. ubi multum singlr̄ more suo locutus est in hac mā indiciorū, & torturæ, & in cons. 152 in 2. uol. incip. an tortus, &c. & in cons. 67. in 7. & 8. col. in 1. uol. incip. si præcedentibus indiciis, &c. in uer. quod au tem indicia fuissent sufficientia, ubi ponit de teste deponēte de uisu, & de fuga illius, q dicebat particeps eiusdē delicti, & in cōs. 77. in 2. & 3. col. in eo. 1. uol. incip. in causa accusationis de crim. fal. &c. ubi dat unā doctrinam multū magistralē. & declarantē totam hanc

38 mām, ꝙ † in delictis q̄ occulte committuntur, ut est adulteriū, uenerare aliquem, falsificare monetā, & similia, iudex debet esse facilior, & prōptior ad torturā. alleg. Bal. in l. 3. C. de episc. aud. qui dixit hoc esse mēti tenendum, de qua mā ēt posuit idem dn̄s me. in cons. 42. per totum in 1. uol. incip. si præcedentibus indiciis, & in consi. 1. in 3. uol. incip. in causa inquisitionis formate contra Ant. Fran. de Fon. &c. Silr̄ illud qđ dictum est de inimico, ut p̄sumat ab inimico offensus. per l. 3. §. fi. de alimen. lega, &c dicas ꝙ idem uoluit Spec. in tit. de p̄sumptio. §. 1. & facit tex. in l. 1. §. hæc rescriptū. ff. ad Sylla. in uersi. in suspicionē cedis, &c. tū itellige hoc esse uerū loquēdo de inimico capitali, uel saltē cū quo erat lis de maiori parte bonorum, ita uoluit Spec. in d. §. 1. & Bart. in d. l. 3. §. fin. & Ang. Aret. in suo lib. mal. in uer. fama publ. præced. in uersi. quæro qd si reperiatur qdā occisus,

39 arg. gl. in l. licet, de aib. † ubi ponit ēt de eo q repertus est mortuus prope domū Titii, an p̄sumat mortuus à Titio, & cōcludit ꝙ sic, si Titius erat solitus committere homicidia,

per gl in l ciuilem. C. de fur. & Bar. in l. fi. ff. de uia publ. & silr, si quis reperitur mortuus in strata, psumit mortuus ab illo q frequentabat in illa, sm Bart. in l. iuste. ff. de usucap. in princ. tn intellige si erat malus homo, alias non, sm do. Ang ubi supra pxime, in uersic. qd aut si qs in strata, &c. ubi ponit et quid si quinq; reperiunt in una domo, quoru unus reperit mortuus, an psumat mortuus ab illis de domo, post multa cocludit, q non pnt oes pdicti puniri, sed bene pnt torqueri, alle. Ioa. And. in additio. Spec. in tit. de hom. § 1. uer. sed pone quatuor, &c. Silr du dixit d. auctor de minis praecedentibus, ut faciant indicium, & et cosuetudo talia pperandi, &c. dicas q idem uoluit Bal. in l. fin. ff. de haered. inst. & d. Abb. in c. 3. loco. in 6. col cum seq. extra de pbat. & Cyn. in l. 1. C. si quis impe. & Cy & Bal. in l. metum. C. qd me. causa, & Sal. in d. l. 1 si quis imperatori, & Ang & Io. de Imo. in d. l. fi. de her. insti. tamen intellige sane secundu qualitatem psone minatis. sm Sal. ubi supra pxime.

40 † Item illud q dcm est de fuga, intellige sane, si fuga sequat uel inquisitionem, uel accusationem in causis non capitalibus, sed in capitalibus post inquisitionem, uel accusatione ex fuga, uel si reus stat caute in domo, uel alibi, ne capiat, no est psumptio, uel indiciu, qa iuste timet, & sic iuste facit sm Bar. in l. 1. ff. de his qui sibi mor. consci. Idem dicas ubi fugiens pp terrorem familiae, & postea citatus comparet, qa tunc ex fuga non inducitur indiciu cotra eu, sm Bar. in l. qs sit fugitiuus. §. 1. ff. de edi. edic. Idem ubi quis aufugeret de carcere que apertum inuenit, secundu Bal. in l succurrit. ff ex quibus cau. ma.

41 † Silr indiciu resultat qn dns locutus est ad aures famuli, uel in secreto, postea famulus delinquat, sm Bart. in l. si uentri, §. fin. ff. de priui. credi. & Bal. in l. 1. C. de ser. fugi. Idem dico si dns diceret aperte famulo haec uerba uel similia, non redeas domum nisi sensero aliquid nouum de tali re sm Bar. in l. si qs mihi bona. §. sed si mandauerit ff. de acq haer. & Pau. de Cast. in l. 1. in 2. col. C. de his quib. ut iud. & in cos. 260. incipi. in Xpi noie, ut q p praedicta &c.

42 † Silr fama publica orta à personis fide dignis, facit indicium ad torturam, sm Bart. in l. de minore. §. plurimum. ff. de qo. & silr fama cum fuga, sm Bal. in l. uolutas. in ult. col. C. de fidei. silr confessio, et in tortura, iuncta cum fama publica, uel cum alio indicio, sm Bal. in l. fi. C. de prob. Silr confessio socii criminis, sm Cy. in l. fi C. de accus. & Ang. in l. & si certus. ff. ad Sylla & Pau. de Cast. in cons. 117. incip. notandum est, q adulteriu est graue, &c. & in consi. 195. incip. haec est quaedam inquisitio, &c. Silr confessio iudicialis, uel et extra iudicialis, secundum gl. & Bart. in l. c. 5. ff. de adu l. quae omnia tene menti. cu his quae inferius dicemus in progressu, ubi ponemus quae dicantur indicia indubitata.

Guido de Suz.

43 Denuo uidere restat † quis sit qonis effectus, & si quidem absque formidine tormetorum, ultro quis crimen confiteat, dixerut antiqui. & moderni quidam pceptores, eu non esse statim damnandum, sed debet iudex stare per diem, uel p aliud tps, sm qualitatem criminis, & psonae codonem, & iteru facere reum coram se psentare, & interroget eum an uelit pseuerare in cofessione quam fecit an contradicere, uel reuocare, & hoc ideo dicut ipsi. qa cofessio rei statim in causa criminali non preiudicat nec statim facit plenam pbonem, ut expresse dicit l. 2. C. de cust. & exhib reo. & ita intelligut illam legem, q non distinguit, an formidine tormentoru, uel spote fuerit habita cofessio. & ita intelligunt ff. de qo. l. 1. §. diuus. ibi; nec statim hre pro exploratis facinoribus. & §. si qs ultro. & sic dicebant ipsi.

44 † Item in cofessione habita in ciuilibus, & habita in criminalibus, hoc interest, qa in ciuilibus non est opus pseueratia, p dicta iura. nec mirum dicebant ipsi, si magis ponderate, & solertius in criminalibus, q in ciuilibus pcedit. nam ubi maius uertit periculum, &c. l. ubi C. de fal. & melius. C. de poen. l. q sniam. nec mirum si tam uarie, qa criminalia iudicia cu ciuilib. nil quasi simile hnt, ut in stit. de pub iud. in prin. Tu dic cotrarium, & haec est cois opi. qa si qdem qs in se cofitet sponte crime, statim incarcerandus est, & illico statim absq; alia pseueratione damnadus est, ut C de custo. reor. l. diem. 1. rn. & C. de poe. l cum reis. & ita intellr. ff. de custo. & exhib. reo. l. si cofessus. Non ob. d. §. Diuus. & § si qs ultro intelligunt in cofessionibus factis & habitis in tormentis. & sic silr intellige. l. 2. C de custo. & exhib. reo. sm ueriore intellectum, & lecturam ut patet in fin. legis, ibi ut sic iudicibus immodice faeuentib. &c.

54 † Si aut in tormentis uel formidine tormetoru fiat confessio, tunc non stat ius confessioni

fioni, hæc debet haberi pro exploratis facinoribus, ut d.§.diuus.& C. quo. appel. non reci l.2.& est ratio, ut ff.de quæst l.2.§. qm̄ ibi quia qō est res fragilis, & perniciosa, & ut plurimum ueritatis,&c.&tunc hēt locum l.2.C.de custo.reo. ut iudex faciat criminosū ad se redire,& quærat ab eo utrū uelit in sua confessione perseuerare,an retractare,uel cōtrarium dicere uel docere,& tunc si perseuerauerit ualet eius confessio, alias,nō, ut dicit §.si quis ultro.& d.l.2. C. quo app. non reci.

Additio D.Ludouici.

Dn̄s auctor ut uides circa effectum quōnis multū notabiliter locutus est, faciēdo drīam inter cōfessionem spontaneam, & factam in tormentorū,ut prima nō requirat reiterationem,secunda sic.† Ast,tu in hoc passu dicas, ꝙ imò in puncto iuris uerior est opi.ꝙ requirat ratificatio seu reiteratio cōfessionis,ut est casus non cauillando, in d.l.2.in uer.atq; ita postmodum ductus,&c.quem text. pondero in suo prin.in uers.deprehensus &c.& in uer. cū de admisso cōstiterit crimine,&c.q̄ omnia ostendunt cōfessionem sponte factā,& maxime cum lex illa sit posita sub tit. de cust.reo. & non sub tit.de quæst.Præterea, ꝑ hoc considero rōnem illius tex.in fi.nam militat, nō solū in cōfesso spōte,sed ēt in coacto,ꝙ econtra,si.n.nō ratificat̄ cōfessio,nimis seuiret iudex in delinquentes. Ad idem pondero text. in l.fi.eo.tit.in princ.in uers.uelox pœna subducat,iuncta gl.in uer.subducat,nā licet tex. dicat delinquentem cito debere puniri,sed dicit gl.seruata d.l 2.& sic ratificata confessione,q̄ tū non dicebat̄ prius facta ꝑ tormenta. Nec ob.ꝙ istud requirat̄,qn̄ confessio fuit facta in tormentis, ut d.§ diuus,& l.2. § tn̄ si. q̄ r̄ñdeo,ꝙ non negat ille tex. ꝙ idem non debeat fieri in alia cōfessione,ēt sponte facta.

47 Non ob.ēt d.l.2.C.quo. appel.non reci. quia non probat hoc in mille annis, † nam dr̄ ibi aperte,quod conuictus de crimine nō potest appellare,non tn̄ dr̄,quin confessio, etiā spōte facta non debeat ratificari,itaque ille text. non facit. Non ob l.cum reis.C.de pœn.quia ille text non loquitur primo in terminis nostris preterea tollit facultatem supplicandi, & alias artes ad differendū sn̄iam,sed ꝙ non debeat cōfessio facta ratificari non negat ille tex.& ista ratificatio non tendit ad oppugnādum sed potius ad confirmandum sn̄iam postea ferendam.Itaque illa iura si recte ponderentur, non probant opin. dn̄i auct.imò in cōtrarium,allegato casum in l.1.§.si quis ultro.ff. de quęst ubi text.disponit, non esse fidem adhibendam ēt confessioni factæ ultra

48 seu sponte.†bene uerum est,ꝙ ubi confessio est facta sponte,pōt riterari, ēt incontinenti ad modū tēpus, sed confessio facta in tormētis,postea ratificari ex interuallo,& saltē debet quiescere per unam diem naturalē, antequam ducatur ad ratificādum propter metū tormentorum s̄m Bart. in d. §. diuus. & Iac. But. in l.2. C.de cust.& exhib. reo & domi. auct.infra in uers.item quæro quantum tempus &c.cum quo ibi dicam de hoc, & idē uoluit Ang.Aret.in suo tract.malef. in uerb. fama publ.præce l.&c.in pen.& ult.col in uer. 2.nota, &c. & licet ipse ibi dicat,ꝙ ubi quis sponte confessus est, non requiratur alia ratificatio,& sic transeat cum opin. do. auctoris supra relata,tn̄ subdit,quod iudex cautus semper faciat confessionem reiterare,ēt sponte factā,& sic uidetur ēt inclinare in hoc, & iudicio meo hoc est tutius,& melius, nec iura contradicunt imò requirunt,si bene ponderentur,ut ex supradictis apparet,quæ omnia tene menti,quia sunt noua in hac materia, & ultra prędicta ultimo loco adduco,

49 † quia etiam sponte confesso non est denegādo defensio,d.l. 1.§. si qs ultro,ergo debet fieri ratificatio,quæ multū eneruabit defensiones postea futuras,& sic citius ea expedietur,& per consequens cessat rō d.l.cum reis, C.de pœ quod no.de quo ēt posuit Dyn. in suo tract malef.in uers.restat uidere qd sit cōfessionis,&c.Bar.in d.§.diuus. Bar.in l.1.in fi. ff.de cust.reo.& Sal.in l.2.C.eo.ti. ubi multū notabiliter locutus est.Lud.Bol.

Guido de Suz.

50 Sed qd†de qōne occurrenti. Aliquis subiicitur qōni,& confitetur contra aliū;nunquid stat̄ dicto suo?Rn̄.distingue,aut torquetur in alios,cōsocios,& non in se,& tunc stat̄ dicto suo,ut cum aliis indiciis ꝓcedi possit ad condemnationem ut C.de assess.l.nullus,in fi. & de quæst.l.edictum,& l.1.§.q qōnem,ibi,efficacissimas causas ad requirēdā ueritatē, &c. idem Tullius in Topicis.Nam tormentis uerberibus igne fatigati.quæ dicunt ueritas ipsa uī dicere,saluo si dixerint de inimico,quia tunc non facile credendum est ei, sed nec oīno fides detrahenda, sed causa cognita eit fides adhibenda uel non,ut ff.eo.l. 1.§.præ

terea.& arg.ff.de test.l.3.in prin. aut torque ret in se,& in alios, & tunc si nihil de se con fiteatur hnt locum pxime dicta. Si uero con fiteat de se, & de aliis, tunc sm Accu. cuius opin. praeualet, est inuenire regulam,& instā tias à regula, ist de proprio scelere cōfessus p conscientia non scruteт aliena,& sic regula
51 est,† q tortus de se cōfessus non debet inter rogari de aliis,& maxime de cō sociis, ut ff.de qō.l q de se,& C.eod.l. sicuti. in princ.& C. de accu.l.fi.& si de facto interrogat, uel sine interrogatione, dicat de facto aliorū, non sta tur dicto eius, fallit in casibus in quibus quis de se confessus torquetur,& interrogatur de aliis, si tū contra illos alios praecedant indi cia. Primus est in quibuslibet latronibus, & maxime assassinis, qui de se cōfessi, torquen di sunt,& interrogādi de cō sociis,& mādato ribus,& de receptatoribus, ut ff.de cust.reor. l.diuus Adrianus,& C.de fer.l.pe. Secundus est.C.de fal.mone.l. 1.Tertius, ad exhib.l.fi. Quartus, C.de male. & math.l.fi. Quintus. de seruo de nece dñi in se cōfesso, ut torque at & ut interrogetur quo mandato,&c. ut ff. ad Sylla.l.prius,& l.si percussor; & est ibi spe ciale, ut sentit ibi apparatus, ut ff.de qō l.is q sunt. Sextus ad l.Aquil.l.inde neratius §. sed & si seruus,& bene dixi, si aliqua pcedant in dicia qa alias nō debet interrogari de aliis. vt C.de qō.l.1. Item eius rñsio non erit plena p bō contra illos quos inculpauerit, sed aliqua praesumptio, ut in apparatu d.l fi.C.de accu.

Additio D.Ludouici.

Licet do.author non dicat, haec fuit forma lis doctr.d.Gand.in suo tract.malef.in ti. de qō.& tormētis.uers.restat formare circa hūc tract.&c.& Dyn.in suo tract. quaest. in uers. nunquid p talem psumptionem.&c.& gl. & cōiter scrib.in d.l fin. C. de accus.maxime p Bald.ibidem.& Bart.in l.repet.de qō.& gl. In no.& & dom.Abb.in c.1.extra de confess.gl. in c.3. extra de testi.& gl.in ca.fin. 15.q.3.& do.Ang.Are.in suo tract.malef.in uerbo fa ma publica praeced.in 8.col.in uers.quaero an
52 participes criminis.&c.ubi † ponit aliquos casus, in quibus pōt qs torqueri cōtra alios, & interrogari de aliis, ultra supra numera tos, uidelicet in crim.laesae maiest.ut in crimi nibus quae non committuntur sine sociis, & idē uoluit ipsemet. in uer. decimo qro an in culpato,&c.ubi dicit in casibus in qbus quis pōt interrogari de sociis, talis inculpatio est sufficiens ad ponēdum inculpatum ad tortu ram, alleg.tex.in l.editum.& in l.1. §. eum q latrones.ff.de qō.sed tu intellige hoc sanae, si aliqua indicia pcedāt.& do.meus in cōs. 89. in 3.uol.incip.an assertio socii,&c. pur dixit d.auctor q in hoc rectius, iudicio meo locu tus est, nā do.Ang.nimis larga uerba effudit, & dixit contra text. in d.l.1.C.de quest.

Guido de Suz.

53 Sed nunquid † p istam talem praesum.pote runt isti inculpati à torto seu à tormentato, ad tormenta poni, respon sic in dictis sex ca sibus exceptuatis.arg.praelegat.l nullus, & l. edictum.ff.de qō.& l.1.§ cū qs latrones, tñ est argm̃, q iā sit in aliis criminibus, ff.eod. tit.l.2.§.Diuus Adrianus, in aliis uero casib. non ut C.de accu.l.fin.& ff.de qō.l.is cui.

Additio D.Ludouici.

Intellige praedictam cōclusio, cū modifica tione quā supra pxime dixi in fi.pcedētis ad ditionis.s. dummodo pcedant aliqua indicia
54 cōtra inculpatos † nam sola inculpatio facta à tormentato de sociis ēt in dictis casibus ex ceptuatis nō est sufficiens ad torturam,& si diceres, amice q d spālitatis erit in dictis casi bus exceptuatus, cū in oībus aliis casibus in dicia pcedentia sint sufficientia ad torquen dū, rñ. q haec indicia in casibus spālibus non requirunt ita legitima, sicut in aliis casibus non exceptis, ubi requirunt indicia sufficien tia p quo adduco notabilem doctrinam do. auctoris in §.pxime seq.inc. sed qd si perso na,&c.ubi dixit, q in dictis casibus exceptis ubicunq; inculpatus a tormentato est malae famae,& conuersationis, poterit torqueri, sed in aliis casibus nō exceptuatis secus, in qbus sm eum debēt praecedere indicia sufficientia.

Guido de Suz.

55 Sed quid † si persona inculpata à torto sit malae famae,& cōuersationis, nunqd in aliis casib. q̃ supra dictis sex exceptuatis, poterit torqueri,& subiici, qōni ? Dic q non, si non pcesserunt indicia sufficiētia, nec inculpatio facta de eo à tormentato, inducit indiciū, cū interrogari nō debuerit, ut C.de acc.l.fi.& ff. eo.tit.l.is cui. ergo qd inde sequit tanq̃ lege phibente factū nō ualet. ut l. non dubiū. C. de legib. rñ.de cōsuetudine uidi torqueri. ad qd facit text. in l.1.§.diuus Adria.ff.de qō.

Additio D.Ludouici.

De hac decisione supra feci tibi mētionē, ideo non repeto nunc, ne idē saepe dicamus.

Guido

Guido de Suz.

56 Sed quid† de qõne quotidie occurrenti Accusator quis de furto, indiciis praecedentibus ad illud furtum torquetur, & confitetur illud furtum, nunquid debet procedi in tortura, siue repeti, ut indicet, & cõfiteatur de aliis furtis a se commissis, ad quae nulla hñt indicia? Dic de iuris solẽnitate non, arg. eo. quae dicentur in ꝓxi. qõ. pro secunda parte. quia quãtum ad ista furta, de quibus in specie, uel in genere inquiritur nulla ꝓcedunt indicia, & sine indiciis nemo torquendus est, ut C. de fal. l. sicut, & ff. de qõ. l. 1. in prin. & l. maritus. sed generali consuetudine Italiae quotidie seruamus contrarium, & specialiter in furtis, quae magis frequentantur, quę consuetudo potest adiuuari ꝑ l. non omnes. §. a Barbaris. ff. de re. mil. & de off. praef. l. conguil.

Addit. D. Ludouic.

In hoc passu adde tu do. Ange. Are. in suo libello maleficio. ĩ uerbo fama publica pręcedente in ult. uerbis, ubi hoc idẽ cõfirmauit, & dixit idem esse in omnibus aliis delictis. all. text. in d. l. non omnes §. a Barbaris. & in d. l. congruit, & ita dicit seruari de cõsuetudine

Guido de Suz.

57 Sed pone† quod fuit de aliquo semel habita qõ. forte quia nil dixit, uult iudex de nouo repetere qõnem sine aliquo nouo indicio accedente, nunquid põt? uř ꝙ sic, ut ff. de qõ. l repet. & l. unius §. 1. quę indistincte dñt qõnẽ repeti posse, & ubi lex non distinguit, nec nos ff. de pub. l. de precio. cum sim. tu dic ꝙ non sine nouis indiciis, ut quia tortus dixit nullũ ibi illa nocte iacuisse, ubi maleficium fuerat commissum, postea inuentum est per testes, ꝙ ibi aliquis iacuit, certe hoc casu repeteret qõ. ꝑꝑ illum indiciũ, uel aliud simile, & haec est cõis opin. non tñ allegatur aliqua lex, tu alleg. ff. de uerb. sig. l. boues. §. hoc sermone, & ff. pro socio. l. si socios. §. nec si prior. Assessores autem honoris auidi, hoc non seruant, imo qõnes repetunt sine nouis indiciis, quo usque de obiectis criminib. hauriant ueritatem, quorũ opinio põt defensari per §. oportet. in auth. ut iud. sine quoquo suffrag. ibi torquebunt fures, & non prius quiescent &c. consideret aũt bonus iudex in qõne repetenda qũo tortus in animi, & corporis fortitudine durauerit. l. unius. §. reus. ff. de quaest.

Addit. D. Ludouici.

Licet dom. auctor non dicat, haec sunt formaliter uerba Dyn. in suo tract. quęstionũ. in uers. quid si aliquis fuit semel tortus &c. & refert, & sequitur Ang. Aret. in suo tract. mal. in uerbo fama publica praecedẽte &c. in uers.

58 3. qro an semel tortus &c ubi dixit, †quod de quacunq; tortura, q̃ facit iudex dolo malo, & sine causa, capite punitur ꝑ arg. l. decurio, & ibi hoc uoluit Bal. C. de q̃st. & Bal. in l 1. C. de pri. car. & licet pro mala consuetudine assessorũ repetentium qõnes sine nouis indiciis, alleget ille tex. in auth. ut iud. sine quoquo suffr. in §. oportet, tñ nunq̃ placuit mihi hoc, & dico, ꝙ ille tex. non facit ad propositum si recte ponderet, nam ille tex. loquitur de administratorib. bono. fiscalium, & dicit ꝙ si aliquod furtum cõmittatur in dictis bonis, ꝙ iudices torquebunt. & non primitus quiescunt donec reddãt furta, ibi aut in hoc si manserint in maximis cõstitutis furtis &c. nam ille tex. uult. ꝙ isti officiales sunt solliciti in perquisitione dictorũ bonorũ, non tñ ꝑmittit fores repeti posse sine nouis indiciis, & sic arbitriũ cõcessum eis, intellř cõcessum non tñ extra limites iuris, & potius ille tex. denotat facultatem in torquendo plures, q̃ in repetendo qõnem cõtra unum, & ut ipsi sint diligentes uult ibi tex. ꝙ si non reperirẽt dicta furta, teneantur ipsi tanquàm illi qui forte non fuerunt diligẽtes in custodia dcõrũ

59 bonorũ † ex quo ẽt inserto, ꝙ Imperator nõ noluit, ꝙ tortura, nec repetitio eiusdem debeat fieri, nisi legitime, cum oĩno ipse ꝑderet non possit. Nã iudices remanent obligati, & potius credendũ est Imperatorẽ ibi uoluisse indices ꝓcedere seruatis seruandis, q̃ aliter. Nã ꝓsumptio est, ꝙ iudices uidentes se remanere obligatos, torquerent & repeterent qũocunq; & qualitercunq; itaq; ille tex. nihil mihi facit ꝓ saluatione assessorũ repetentiũ qõnem sine nouis indiciis, à qua iudicio meo cauere debent sicut ab igne, & maxime cum cõis theorica doctorũ sit in cõtrariũ ꝓut supra dixi, & ultra praed. ita in terminis uoluit Bal. in l. 2. C. quorũ app. & Bal. in l. mil. C. de qõ. & do. Abb. in c cũ in contẽplatione. in 2. col in uers. 7. quaeritur. extra de reg. iur.

Guido de Suzaria.

60 Quid si dum aliquis † est in tormentis dicit torqueatis me quantum uultis, quia si starẽ usque ad 10. annos. nil dicerẽ, q̃a nil scio, uel in nihilo sum pollutus obiecti criminis, & sic oĩa diffitet, nunq̃d statim est dimittẽdus

& deponendus de tormentis, & libere relaxādus ire uias suas? & certe non, sed ꝓcedatur in tortura cum temperie, uel aspere, ẽm cōdi. criminosi, & ẽm criminis qualitatem, & ff. confiteatur. bene quidem, si autē non confiteaꝛ, debet eum iudex in carceribus detinere, & si noua aderunt indicia, qōnem repetet, sin aūt noua indicia non aderunt, tunc statuet accusatori dilationem competentem ad probandū, & si poterit cōuinci, cōdēnabiꝛ, alias nō, ff. de q. l. 1. §. ꝓterea. & l. unius. §. in ea. eo. titu.

Additio D. Ludouici.

In hoc do. auctor recte locutus est, nec est opus additione, nisi dum dicit de nouis indi-
61 ciis. Nam noua indicia ea dñr, q̄ differunt a præcedentibus specie uel substantia, ut puta, prima indicia erant de mala fama rei, uel ꝙ erat inimicus, &c. superuenit postea unus testis q dicit se uidisse reum ꝑcutere, uel dicit ꝙ uidit eū cū gladio euaginato, &c. secus si primo habuisses iudiciū ex fama ꝑ aliquos testes, licet postea habeas alios testes suꝑ fama non dñr noua indicia sed dr̃ noua probō primi indiciis, nec posset qs repeti in tormentis, ita uoluit Ang. in tract. male. in uerbo, fama publica, ī uer. q̄ro q̄ dicātur noua indicia, &c.

Guido de Suz.

62 Sed qd̃ qōne de facto occurrenti, Criminis indicia ꝑcedūt, per quæ iudex informatus uult ꝓcedere ad tormenta, dicit reus iudici, dñe. detis mihi defensionem anteq̄ ponatis me ad tormenta, qa paratus sum incontinenti arguere cōtra indicia cōtra me recepta, nūquid audiendus est reus, & sibi defensio danda anteq̄ torqueatur? ꝙ non, ꝑ l. 3. in uer. neque ante ꝓbōnes iniurias patiaꝛ, &c. C. ubi sena. uel clari. cum ibi in illis personis in dignitate positis sit speciale, ur in ceteris cōtrariū esse ius cōe, arg. l. 1. ff ad mu. Præterea, primo actor ꝓbat, & fundata intentione sua reus opponit defensiones, & exceptiones suas, ut C. de exce. l. si quidem, & l. exceptionem, de ꝓb. igitur primo totaliter debet fundari intentio actoris ꝑ testes, uel per confessionem rei antequam audiatur in sua exceptione siue de-
63 fensione reus. † Tu dic contrariū. s. ꝙ primo sit danda defensio, anteq̄ torqueaꝛ, maxime qñ tale qd allegaꝛ, quo probato non deberet ad tormenta ꝓcedi, & hoc illa rōne, qa ab interlocutione facta a iudice, ꝙ aliqs torqueatur appellaꝛ. l. 2. de ap. reci. ꝙ est rō considetanda, qa a tali interlocutoria est permissum appellare, qa si defensio differretur post torturam, nunq̄ postea posset recuperare detrimētum mēbrorū, ut d. l. 2. ergo eadem rō sibi locum uendicat in proposito, sero. n. appellareꝛ uel defensio petereꝛ, si primo torquereꝛ, nam qñque solent deficere in qōne ut l. aut damna. §. 1. ff. de pœn. præterea ē cōfesso, defensio suæ innocentiæ datur. C. de cust. reo. l. 2, multomagis hæc defensio non denegatur,
64 † Præterea, ē uidemus ꝙ iam damnato ex cōfessione sua facta in tormētis, & perseueratione facta, princeps subuenit ē post sententiā pristinā defensionem suæ innocētia cōcedendo, & sententiam retractando, si cōstiterit de innocentia cōdēnati, ut l. 1. §. si qs ultro. ff. d̃ q̄st. si igr̃ iam cōfesso, & iā cōdēnato concedi tur defensionis facultas tanto, & multofortius ante tormenta denegari nō debet cui. n. quod est plus conceditur, nō debet denegari, quod est minus, ut dicit rẽa iuris, cui quod plus est, &c. quid plura, in iure legitur expresse, quod quocunque tēpore iudicii, reo petente, defensio dāda est. l. unius §. cogitio. ff. de q̄st. ibi quocūq; tempore reo postulante, &c.

Additio D Ludouici.

In hoc passu multū quotidiano, licet do. auctor non dicat, reperio Paul. de Eleaz. in cōmēto. c. grauis. in ult. col. in uer qd si torquendus quærit, &c. extra de deposi. & Gan. in suo tract. malef. in uer. nunquid torquēdus sit audiēdus, &c. ubi formaliter, & de uerbo ad uerbum argumentati fuerunt ad partes, ꝑut fe-
65 cit d. auctor in hac qōne, & finaliter † concludunt defensionem non esse reo denegandam & ꝙ copia indiciorū ei danda est, & plus dñr, q̄q̄tumcunq; iudex hẽt arbitrium ex forma statuti in talibus, non tñ potest denegari defensio, & idem uoluit Gand. ubi supra proxime in uer. item quæro nūquid ptēs q hēt arbitriū, &c. & idem in terminis nostris reperio consuluisse do. me. Ale. in consi. 66. in 1. & 2. col. in 1. uol. inci. si præce. indiciis, ubi tñ limitat multū singlr̃, nisi reus simplr̃ petere copiā indiciorum cum termino ad probandum, nec diceret qualem defensionem haberet, sed solum diceret indicia illa non esse uera sed falsa. Nam ẽm eum, ad hoc ut cōcedaꝛ defensio & differaꝛ tortura, opus est ꝙ allegetur talis defensio, qua ꝓbata tortura cessaret, sed ī casu proprio, si testes deposuissent, & affirmassent indicia non esse uera, sed falsa non reuelarent, tanq̄ deponētes super mera negatiua,

ergo

ergo, &c. & idem uř fuisse de mente Paul. de Elea. in d. c. grauis. Secundo limitat do. meus in cons. præalleg. alio modo multũ singulariter qñ dñs ptãs denegaret defensionem cũ cõsilio dñi iudicis maleficio, nam põt, & non tenebit in syndicatu per doctrinam Bal. in rub. C. de pœ. iud. in uer. quæro nunquid ptãs, &c. Sal. in l. fi. eo. tit. qđ no. p te qui uadis per officia, ut si non intelligis semp facias de consilio iudicium q sint cũ doctores hñtes instrm suæ approbationis in studiis gñalibus, uel ꝙ talis iudex sit tibi datus per superiorem nam eris excusatus faciendo cum tali consilio ſm Bal. in d. l. fi. & do. me. in d. consi. 66. in 2. col. ꝙ cons. est repetitum de uerbo ad uerbum in 2. uol. in ordine ibi 41 incip. ut supra dixi.

Guido de Suz.

Sed quid de qõne quã sæpe de facto uidemus. † Testis fuit tortus, & in tortura confessus, nunc ante sñiam, dicit se errasse nunquid poterit reuocare errorem suum? ĩ[n]deo, aut usq; ad sententiam, & est rõ, q a nõ uř fateri, qui in facto errat l. 2. in princ. ff. de cõfes. item talis error non põt usq; ad sñiam obesse l. error. C. de iur. & fac. ign. & facit C. quorum appel. non recip. l. 2. nam cõdemnato ex cõfessione ĩ tormẽtis, facta, & pseuerata subueniř ẽt post sñiam, & errorem suũ, siue innocentiam suam docere uolenti, & si ostẽderit, absolueř, ut. ff. de q. l. 1 §. si qs ultro. multo fortius debet audiri iste errorem suum ante sñiam probare uolẽs. Item iste non pseuerauit in confessione, ex quo non expectauit sñiam. Item confessus formidine tormentorũ audiř appellãs, ut C. quorum appel. non recip. l. 2. Sinaũt est error iuris, tunc non poterit uenire cõtra cõfessionem suã, ut d. l. error.

66 (margin)

Additio D. Ludouici.

Circa reuocationẽ erroris seu cõfessionis erroneæ, ut uides dñs auctor facit drĩam inter errorem iuris uel facti, ut hic p eum. Cuius dictis adde tu Gand. in tract. malef. in ti. de qõ. in uers. Sed quid si confessus in tormẽtis, & perseuerans, &c. ubi idẽ formaliter tenet. Nam ſm eum, qui dicit ẽt hoc esse bene notandum, nemini est deneganda † facultas defensionis ante impositionem pœnæ. alleg. d. l. unius. §. fi. in uers. quocunq; tpe postulante ergo, &c. de qõ. & C. de iur. fi. l. facultas. lib. 10. & C. de bo. uac. l. fi. in uer. data copia, &c. & plus subdit. qđ ẽt sponte cõfesso nõ est deneganda defensio, ad pbandum de iure suo & innocentia sua. alleg. text. in l. 1. §. si qs ultro. ff. de qõ. & q a defensio, & probatio pñt fieri usque ad sñiam. l. si qs iureiur. C. de re. cred. l. indicia. C. de prob. & l. 1. §. si ad diem. ff. de re mil. de quo uide per Bal. in l. in bonæ fidei. in 3 col. C. de reb. cred. & Bald. in l. fin. in 1. colu. C. de prob. & per do. Pet. de Anch. in cons. 22. in 3 col. incip. utrum confessio contra iniustum, &c. ubi dicit se de facto obtinuisse ꝙ quis potest reuocare confessionẽ suam, licet secundum eum iudices in hoc se difficiles, & rigorosos exhibeant, credentes uilescere in conspectu hominum per absolutionem contra l. absentem. ff. de pœ.

67 (margin)

Giudo de Suz.

68 Sed pone † ꝙ aliqs cõfessus est in tormẽtis, & non pseuerauit in cõfessione, nunquid talis confessio aliquid opereř, uř ꝙ sic. s. semiplenam pbõnem, ut no. C. de custo. reo. l. 2. & ff. de quæst. l. 1. §. diuus. qui. intellř in cõfessione torti in qua non extitit pseueratũ uel dic. & forte uerius, ꝙ nisi pseueratũ sit, talis cõfessio non plenam, nec semiplenam, pbatio inducit, qm nullo modo confiteri, uel confiteri sine perseueratione, paribus passibus ambulant. C quorum appel. nõ reci. l. 2.

Additio D. Ludouici.

69 Licet d. author in hoc loquař sub dubio forte, dicas tu, ꝙ † sine dubio forte dicta confessio facta metu tormentorũ sine pseueratione non præiudicat. casus est in d. l. 1. §. diuus & ibi Bart. & idem uoluit Iac. But. in l. 2. de custod. reo. & Ang. & Sal ibidem & Sal. in l. fin. in 1. col C. de quæst. & do. Abb. in c. cũ in cõtẽplatione. in 2. col. in uer. 6. quæro. de reg. iu. ubi dicit, ꝙ talis perseueratio, & ratificatio debet fieri extra locum tormentorũ, quod dicit facere contra iudices qui continenti in loco ubi est tormentum, faciũt ratificare cõfessionẽ, & male. & inde uoluit Ang. Aret. in suo tract. male. in pe. col. in uer. fama publica præcedente. in uers. 2. no. ubi dixit ꝙ tortus debet quiescere saltem per unam diẽnãlem anteq̃ ducatur ad tribunal, ad. ratificandum, de quo ultimo superius diximus.

Guido de Suz.

Sed qd si aliquis tortus est nullius uel nõ legitimus indiciis pcedentibus. nunqd ualebit eius cõfessio, dic ꝙ non, ẽt si, & quantũcunq; in ea pseuerauerit, ut est arg. in l. 2. 3. & 4. C. si ex fal. instr. & est casus in l. maritus, & in l. pe. secundum unam lec. ff. de qõ. & text.

& tex.in l.diuus uer.ex quib.eod.tit.Praeterea hoc est de substantialibus qōnis hñdae, quòd legitima praecedant indicia,alias quis torqueri nō potest ,cū à tormentis non sit incipiendum. l.1.ff de qō.& l. maritus , & C.eod.tit.l. cum cognōnale, & l.milites, quo deficiente qcqd sequitur,ipso iure nō ualet.l. non dub. C.de leg.& de fi inst.& iure hast e fi.lib.10.l.2. & l. diuus de in int. rest.& C de app.l.noiationes.

Additio D.Ludouici.

Pro hac conclusione est tex.cum gl.sing.& ibi Bart.in d.l.pen. ff. de qō. quem cū gl.pro singulari ad hoc allegauit,& secutus est Ang. Aret. in suo tract. mal.in 8. col. in uers.fama
71 publica praecedēte,in uer. aduersus tn̄ , † ubi dicit secus esse in cōfessione sponte facta,qa tunc ēt nō praecedētib. indiciis ualet,adeo,ꝙ ex ea cōfessione pōt quis cōdēnari.alleg. tex. in c.1. de acc. lib. 6. & dicit idem tenere Pet. de Anch.in clem.1.de hom. qđ est singulariter menti tenendū ſm eum ibi. de qua mā supra latius diximus, ideo non repeto nunc,ubi alleg dn̄m meum in suo consi. 5. in 1.uol.

Guido de Suz.

Dictum est supra ꝙ cōfessio facta in tormentis non praeiudicat.nisi cōfessus perseue-
72 ret in ea.Quaero† quae dicatur cōfessio facta in tormentis? unde confessio in ipsis tormētis, idem est , si ad pedem ipsius torturae ducitur, & ligantur manus , & terror incutitur à iudice dicente,ꝙ nisi incontinenti cōfiteatur, subiiciet eū qōnibus certe nō tenet talis confessio , nisi in ea fuerit perseueratum , qa lex ęquiparat cōfessionem factā in ipsis tormentis, & ex tortura,& formidine tormentorū , ut est tex.C.quo app.non re.l 2.ibi,aut formidine tormētorū &c.& not.ꝙ ibi dicit formidine,non aūt dicit tormentis, & idem ibi sentit.gl.& arg.ff.de iniur.l.Itē apud Labeonem §.adiicitur.uers. qōnem ibi,uel leuis territio.ergo à cōtrario sensu,non leuis territio hr̄ pro ipsa tortura.Ad qđ accedat qđ legitur,sufficit terror armorū,& si quis eis usus non sit.ff.de ui,& ui arm.l.idem est.§. si armati.& nā quo ad l.Cor.de sicar. paria sunt hoīem gladio percutere,uel stringēdo minari, ut.ff.ad l.Cor.de sic.l.1.§.diuus,& facit.ff.ex qb.cau maio.l.3.& C. qđ met.cau.l.metum.

Additio D.Ludouici.

Dn̄s auctor uerū dicit in hoc, & ultra all. per eum,dicas tu,ꝙ idem uoluit Bart. in l.1. §.diuus.ff.de qō.& Bart.in l.st.in 3,col. in fi C quod met.cau. & Bal in l. unica. in 8, col. C.de cōf.& Bal.in l.nouissime.ff.de exc.tuto.
73 † ubi dixit, ꝙ confessio quę fit apud tormēta dr̄ facta in tormentis, per illum text. quem dicit ad hoc singularem,& idē de cōfessione facta in tormentis,uel formidine tormētorū ut à pari procedāt,uoluit ēt do.Abb.in c. fin. in 5.col.extra de conf.& Abb.in c.cum in cōtēplatione.extra de re iur. & Alex. de Neuo Vicent in suo.conf 47.in 2.col.in 4 uol. īter consilia do.mei in cap.in causa praedicta &c. & faciunt ea q̄ inferius dicemus immediate.

Guido de Suz.

74 Sed quid in † qōne de facto , Continetur in statuto ciuitatis, ꝙ aliquis non possit torqueri nisi in certis casib. ptās honoris auidus extra illos casus concessos per statutum,uult eruere ueritatem criminis, non tn̄ uult, eum ponere ad torturā ne incidat in pœnam statuti,sed quid facit,praecipit eum teneri in turri,uel in alio loco, denegādo ei alimenta , donec confiteať, uel in hyeme facit eū stare spoliatū oībus panis, & nudū , nunqd uideať eū ponere qōni , ut si dicamus eum incidere in pœnā statuti,& dic ꝙ sic,ut ff.de iniur.l.item apud Labeonē.§. qstio.ibi,malā mā sionē &c.

Additio D. Ludouici.

Pro decisione do.auctoris adducas tu do-
75 ctrinam Bart.in l. 1 . §. diuus.ff. de qō.† ubi ponit de eo q retinetur in carceribus ut siti moriatur,nā dr̄ tortus , adeo ꝙ si confitetur uirtute talis sitis, non ualet confessio, tāquā facta in tormentis, & idem uoluit d. Ang. de Aret.in suo tract.male.in uerbo fama pub.ꝑcēd.in uers. quaero quid si est tale delictū &c. ubi arguit contra iudices ignorantes , & crudeles, qui qn̄ non pn̄t torquere dant carnes ualde salatas ad comedendum malefactori , & non bibere . Nam ſm eū dicunť torquere, & tenentur in syndicatu, de quo uide etiam per do Abb.in c.fi.in 5.col.extra de confes.& facit illud quod inferius dicemus.

Guido de Suz.

76 Sed quid si † extra locum torturę , uel circa tribunal iudicis, ubi ius redditur , iudex examinans dixit delato ex crimine aut confitearis, aut ducam te ad tormenta, & torquebo te,nunquid dicatur tūc confessio facta formidine tormentorum? dic,ꝙ non, quia leuis territio &c.ut d.l. item apud Labeonem . §. qstionem,& C.quod met.cau.l.metū ibi,non iactationib. &c. Terrorem aūt qstionis ꝓbabilem

bilem ueræ torturę comparandæ accipere debemus præsentem, & instãtem torturę, sicut de metu instãtis cruciatus dicimus, ut ff. qđ met. cau. l. metu. 1. in. & ff. ex qui. cau. ma. l. 3. in fin. leuis enim territio, quod extra locum torturę facta, elusoria est, arg. l. si cui plusquã per l. fal. l. hæc. satisdatio.

Additio D Ludouici.

77 Sto in hoc † cum d. auctore cum modificatione tñ, nisi iudex qui dicere reo, aut cõfitearis, aut ducã te ad tormenta, & torquebo te, esset hõ terribilis uultu, & solius talia dicere, & mandare executioni, quia tunc dicerem secus esse, & confessionem esse factã metu tormentorũ, iuxta not. ꝑ Bar. in l. de pup. si quis ipsi ꝑtori, cũ si. ff. de no. op. nun. idem dicerẽ qñ reus esset ꝑsona multũ timida, puta mulier esset, uel cõplexionis trepidæ, qa tunc dicã illa uerba inducere sufficientẽ tormẽtorũ formidinẽ. ꝑ quo facit qđ dixit d. auctor. infra in §. itẽ quęro quãtũ tps &c. ubi ponit de qualitate personarũ cõsideranda in hac mã.

Guido de Suz.

78 In quo loco † sit reus ducendus ad perseuerandũ in confessione, rñdeo, apud acta, uel in alio publico loco, extra cõspectũ torturæ, & ita uidemus ex ꝑtos assessores in ꝑseuerantia cõuocare testes, & sub publico testimonio scribi faciũt, talis tali die ꝑseuerauit, & cõfirmauit &c. in pñtia taliũ testiũ &c. & bñ faciũt ꝑ l. 2. C. de cus reo. ibi. sub pub. testimonio &c.

Additio D. Ludouici.

De loco ratificationis confessionis do. auctor recte locutus est, idem uoluit Barto in l. 1 §. diuus, ff. de qõ. & Bal. in l. 2. C. quo. app. & Bald. in l. 2. C. de cust. reo. & idem uoluit do. Abb. in c. cum in cõtemplatione. in 2. col. in uer, quæro, in fin. extra de re iud. & dom. Abb. in cap. fi. in 5. col. in fin. extra de cõf. & bñ facit qđ not. Bald. in l. 2. in 3. col. in fin. ff. qđ met. cau. & Bal. in l. 1. in 7 col. C. de cõfes.

Guido de Suz.

79 Item quæro † quantum tps erit medium à die cõfessionis torti, ad diem reductionis ad ꝑseuerandum, rñdeo hoc lege aliqua non determinatur, ut d. l. 2. de cust reo. ibi, post modicum, non tamẽ dicit ꝙ sit illud modicũ, dic ꝙ sit in arbitrio iudicis cõsiderata qualitate ꝑsonarũ, & enormitate, uel leuitate criminis cum. n. tps, uel quid aliud, à iure non præfinitur, remittitur iudicis arbitrio ff. de iure de lib. l. hodie. ff. de pœn. & l. 1. de effracto.

Additio D Ludouici.

Hęc est uera cõclusio, de tꝑe intermedio inter cõfessionem, & ratificationẽ, remittendo in arbitrio iudicis, in quo adde. tu. Iac. Butr. in l. 2. C de cust reo. & Ang. & Saly. ibidem, & d. Ang. Aret. in libell. suo mal. in uerbo fama, in pen. col. in uer. 2. not. ꝙ si cõfessio & c. & etiam supra de hoc dixi.

Guido de Suz.

80 Quæro qui † debeãt qõni interesse. respondeo ut ff. de adult. l. si postul. §. qõni. in secreto aũt iudex recipiet dcm̃ eius tortus. n. habet similitudinem cestis, ut in summa de qõni. ꝑ Az § sed habeť, & ff. eod. ti. l. 1. §. Imper.

Additio D. Ludouici.

Circa hanc materiã de dicto rei recipiẽdo in secretis uide tu qđ no. Bar. in d. l. si postul. §. qõni. ff de adult. ubi multũ notabiliter loquitur in materia testis torquẽdi, an aduocatus possit esse præsens, & concludit, ꝙ nõ in examinatione, sed in delatione iuramenti sit.

Guido de Suz.

81 Sed nunquid † liber homo possit torqueti, uř ꝙ non, quia quasi totus titulus de qõnib. C. & ff. de tortura seruorũ intelligere uř, alii dñt ꝙ liber hõ torquetur in casibus. s. qñ in testimonio uacillat, & pñs fuit facta, ut ff. de qõ. l. ex libero. & l. testes, & in crimine falsi, ut ff. de fal. l. si quis decurio. arg. C. de prob. l. iub. & C. de testi. l. nullũ, & in alio casu speciali. C. de malef. & math. l. si excepte. & not. in apparatu, & C de qõ. l. decur. Si ergo est speciale, in contrarium est l. ius singulare. ff. de legi sic & milites rřr non torquentur, ut C. de qõ. l. mil. sic decuriones. C. ex quib. cau. infr. irr. l. decuriones. C. de qõ. l. diuo, & C. de pœ. l. decuriones, & l. decurionũ, & l. miseric. ad l. Iul. maiest. l. nullus. ff. de pœ. l. moris. §. iste. ff. de decur. l. 2. §. in decur & l. fin. cũ cõc.

82 Tu dic † ꝙ liber homo potest torqueri, non solum in alios ut ff de qõ. l. ex libero. 1. in. & l. unius. § testes, C. de aboli. l. fallaciter. §. quod si ingenuorũ. C. de assess. l. nullus. ad fi. ff. de cust. reo. l. diuus Adrianus, sed etiam in seipsum, qñcunq; deferuntur ex aliquo crimine. C. de qõ. l. cum cognitionaliter. C. ex quib. cau. inf. irrog. l. nullam, & ibi de hoc. C. de fal. l. sicut, ff. de re mil. l. proditores. De nuo quod liber homo torqueri possit inconuincibiliter, arguitur per l. si quis decurior. C. de fal. ubi decurio torquetur, imò melius ff. de qõ. l. fin. ubi uř casus, quod liber hõ

torqueri

torqueri possit, ut C. de accus. l. fi. ut C. de ass. l. nullus, & qđ ibi no. & alius qui liber hõ nõ põt esse decurio. ut ff. de decur. l. seuerus. & ita seruat gñalis consuetudo, & do. Azo. in sum. de quæst. §. torqueri. & §. torquentur.

Additio D. Ludouici.

83 De libero † homine, ut possit torqueri, iudicio meo non est dubitandum, licet do. auctor ad hoc probãdum multum laboret, prout uides, nã ego habeo hoc pro absoluto, & licet de hoc dixerim in princ. huius operis. tamẽ nunc pro cõfirmatione dico unum ultra omnes, nam si liber homo torqueri non posset, profecto ex mille delictis, non punietur unũ cõtra l. ita uulneratus. ff. ad leg. Aql. nam in delictis nõ semper sunt p̃sentes testes, imò qui male agit cõiter odit lucem, unde ex hac rõne primo debet posse liber homo absque dubio torqueri, & contra se, & contra alios.

Guido de Suz.

Item puerilis tñ qõ est, nunquid ita principalis persona debeat poni, uel subiici tormentis ueritatem eruendam, uidet ꝙ non, qa totus tract. de qõ. C. & ff. uidet cõsistere circa seruos suos torquendos, & liberos hoĩes ua-

84 cillantes, Sed tu dic quod † ipse principales personæ sunt qõni subiiciendæ, ut C. de quæstioni. l. 3. & ff. eo. ti. l. 1. §. d uus, & §. si quis ultio, & l. unius, & ff. de re mil. l. proditor præcedere tamen debent indicia uerisimilia, ex quibus obiecti criminis reus, ex præfinitione culpæ, indiciis animus informetur, ut C. de quæstio. l. cum cognitionaliter, & l. milites. §. oportet, & C de fal. l. sicut.

Additio D. Ludouici.

Prout attestatur ipsemet auctor, hæc quæstio puerilis est, & probatur ex his quæ supra dicta sunt in additione proxima præcedente, & per do. auctorem in §. proxime præcedenti, incip. sed nunquid liber homo, &c.

Guido de Suz.

85 An si iudex adeo † tormentando modum excesserit, ita ꝙ totius in quæstione defecerit, uel membra debilitauerit teneatur, & quo iure, & ꝙ teneatur dicit lex expresse. ff. de iniur. l. item apud Labeonem. §. quæstionis, ibi teneri eum, &c. si enim torquendus est reus ut innocentiæ, uel iudicio saluus reddatur, ut l. quæstionis modum. ff. de quæstio. certe si iudex non seruauit, tenet. & facit. ff. sol. matr. l. si constãte. §. si maritus, & instit. qui sunt sui uel alie. iur. §. 2. & §. dño rum, & melius. ff. ad l. Aquil. l. sed, & si quem cunque. §. si magister, & ff. de usufr. l. locum. §. fi. & ff. de pign. act. l elega ter. §. plane. nec prodest sibi, ꝙ tanquàm iudex hoc fecit, cum deliquerit, nam omne maleficium praue præsumitur actum, ut C. de iniur. l. si non conui

86 cii. & C. de sic. l. 1. † Præterea, si propinquus in corrigendo propinquum, modum excessit tenetur, ut C. de emen. propin. l. 1. nec iudicẽ excusat offm̃, quia sicut priuati, & ita magistratibus prohibitum est aliquid illicitum facere l. nec magistratibus. ff. de iniu. contra, ꝙ non teneatur, quia iudex causa ueritatis eruendæ hoc fecit, suum exequendo offm̃, & non animo interficiendi, uel debilitandi, igit non debet teneri, nemo. n. uidetur delinquere nisi animum malignum ad hoc habuerit. ff. de uerb. sign. l. sæpe, ad si uoluntas. n. & propositum distinguunt maleficium. ff. de fur. l. qui iniuriæ. in prin. & facit. ff. de acq. pos. l. q iure. & alibi scriptum est, tunc crimen cõtrahitur, cum uoluntas nocendi interuenit, non alias. C. ad leg. Corn. de sic. & facit ff. de lib. homi. exhi. l 3. §. 1. præsumitur. n. bonum de officialibus nisi probetur contrarium manifeste, ut ff. de off. præfc. præto. l. 1. ad finem. nã creditor, rem obligatam auferendo non præsumitur deliquisse, quia notabilis est p̃sumptio ut ff. de fur. l. cum creditor, sic. & à simili, iudex in proposito causa sui officii exequendi, p̃sumit id fecisse, non nocẽdi cõsilio. ut. ff. de

87 iniuriis l. iniuriarum. §. 1. † & si aliquam culpã in excedendo modum, in torquendo adhibuit, non tñ tenetur l. Corn. de sic. quia in delictis, lata culpa non æquiparatur dolo. ff. de poen. l. aut facta. §. causa. itẽ officii necessitas suadet remanere impunitum qđ alias coerceri deberet, ut ff. de his quib. ut indi. l. post legatũ §. aduocatũ, & l. tutorẽ, nã in dubio, si non apparet quo aĩo fecerit p̃sumit potius, ꝙ ex zelo iustitię, & uigore officii, q̃ malo cõsilio id fecisse l. minus instructus. C. de acq. pos. ff. pro soc. l. merito. Accedit ad idem, & aliud ualidius arg. sumptũ. C. q acc. nõ pos. l. 2. ad fin. ubi tutor ex offõ sua, accusans de falso producentem instrũ contra pupillum, si non ꝓbat non præsumitur calumniandi animo accusationem instituisse, nisi euidenter ꝓbet, & tñ itr qui non probat calumniari præsumitur, eo ipso ꝙ non ꝓbat l. 1. C. de aduo. diuer. iudi. Solu. distinguũt, qdã, si hoc apparet, ꝙ fecerit ex uoluntate, dolo tenet, sed casu absq;

culpa

culpa nullo modo tenet, si autē cum aliqua culpa excedendo modū non puto teneri per l. unicā. C. de emen. seruorum, & bona est argumentatio de ptēte dominica ad potestatem rectoris, ut ff. de uer. sig. l. potestatis.

Additio D. Ludouici.

Passus iste de mortuo uel debilitato in tortura, an iudex teneatur uel ne, est multum, iudicio meo considerandus, & aperiendæ sunt aures ꝓ dnīs iudicantibus, in quo passu do. auctor cōcludit, qd in uno casu solum tenet iudex, qn̄ apparet de dolo, alias aūt non quādo casu uel ēt qn̄ culpa excessit modum in tor-
88 quendo per d. l. 1. de emen. suorum † Ad ego sentio, quando culpa excessit modum in torquendo, nam eo ipso ꝙ excedit modum fingitur priuatur homo, & non iudex, ergo debet teneri, sicut dicimus in tutore non bene administrante bona pupilli. nā nō fingit tutor, sed tenet tanꝙ quilibet, ut ff. de fur. l. interdum. §. qui tutelam, & ff. pro emp. l. qui fundum. §. si tutor. & arg. C. de episc. & cler. l. generaliter præterea uidetur esse casus de hoc in l. item apud Labeonem §. qōnis. ad fi. ff. de iniur. ibi sed. & si iussu dn̄i quis qōnem habeat, modū tamen excesserit, teneri eum drē labeo ait, &c. & hoc etiam reperio uoluisse Cyn. Bald. & Saly. in l. Gracchus C. de adul. & Ang. in l. 3.
89 eo titu. † ubi dn̄t, ꝙ si tortus deficit in tortura iudex non tenetur, dummodo indicia præcedant, & in actis de indiciis appareat, & etiā iudex non fuerit egressus terminos torturæ. & sic sentiunt a pte, ꝙ tenet iudex de excessu, & sic de culpa in excedendo uerū est, ꝙ in dubiō non præsumit egressus modū, rōne officii. l. herennius. §. gai ff. de euic unde ei qui dicit contrarium, incumbit onus probandi s̄m Ang. in d. l. 3. quod est not. dignum s̄m Ange. Are. in suo tract. malef. in uer. fama. in uers. octauo quæro quid si tortus, &c.

Guido de Suz.

90 Sed quid † si probatum est maleficum per unum testem de ueritate tm̄, nūquid erit sufficiens indicium ad tormenta habenda, ur̄ ꝙ non, ut ff. de qō. l. maritus. ubi per dictū unius testis non fuit ad qōnem processum. Pręterea dictum unius testis, nō inducit indicium sine præsumptione, ut ff. de prælē. l. Theopompus & ff. quemadmo. testa. ape. l. 1. §. sed unius, & iura omnia tractantia de indiciis, quę requirūtur ad qōnem habendam, loquuntur in plurali. s. indicia præcedere habere, non autē dn̄t indicium l. 1. secundo respon. ff. de qō. & ibi. & aliis argumentis, & l. unius. §. in ea causa. & l. fi. eo. tit. & C. eo. tit. l. cum cognitionaliter & l. milites, & C. de fal. l. sicut. & pluralis locutio, singulari numero non quiescit. ff. de manifest. l. libertas. quam. §. ult. Sed his non obst. dic unum testem de ueritate sufficere ad habendam torturā. ut in sum. de qō. § indicium aūt. & C. ad l. Iul. maiest. l. si qs alicui, in apparatu. Nō obst. l. maritus. quia ibi nō fuit tortus ꝑ ꝑ dcm̄ unius testis qa ille q ꝓhibuit testimoniū erat familiaris ꝓducētis & ideo dcm̄ suū non fuit tāti effectus ꝙ faceret indiciū. Non obst. alia iura in cōtrariū alleg. in quib. de pluribus indiciis hr̄ mētio, qa illa pluralitas inspecto cōi usu loquēdi, ic singularitatē resoluit, ut ff. de uer. sig. l. non est sine liberis, & ff. de neg. gest. l. ait prætor §. 1. & ff. de ori. iur. l. 2. §. exactis, & ff. de cōd. & dem. l. demonstratio falsa. §. fi. & l. q cōcubinā §. si stichus.

Additio D. Ludouici.

Dn̄s auctor concludit, ꝙ potest quis torqueri per unum testem deponentem de ueritate, & idem uoluit ipsemet in §. proxime seq. in princ. dum tractat de fama. in quo ad de tu gl. sing. de hoc in c. at si clerici. extra de iud. quam pro sing. alleg. & secutus est dn̄s Abb. ibi, in 7. col. & gl. & ibi Barto. in l. 3. C. ad l. Iul. maiest. & Bart. in l. fin. ff. de qō. & in d. l. maritus, & in l. pe. eo. titu & Bald. in l. 2. C. de app. & Bald. in l. milites. C. de qō. & do. me. Alex. in consi. 65. in pe. col. in 1. uol. in c. si præcedentibus, &c. & d. Ang. Are. in suo tract. malef. in uerbo, fama. in uer. quæro an unum in
91 dicium. † ubi limitat prædicta procedere si est unus testis integer, quia infamis, uel uilis, nō facere indicium ad torturam. l. 1. §. item Cornelio. & ibi Bart. de qō & uoluit do. me. in cons. de quo supra ꝓx. feci mentionē. Secūdo limita ꝑdictā cōclusio cn̄ testis deponit recte suꝑ maleficio. secus si deponeret super iudicio ad maleficiū ꝓbādū, ita uoluit gl. quā sequit ibi Bar. & Bal. in l. fi. C. fa. ercis. & Barto. in l. fin. ante fin. de qō. & do. Abb. in c 1. in 1. col. extra de cōfes. & in c. suꝑ eo. el 2 in 2. col. extra de testi. Tertio limita prędictā cōclusione ꝓcedere nisi aliæ circunstantię resisterent,
92 † quia tunc unus testis de usu nō facit indiciū s̄m Bald. in d. l. 2. C. quo. app. referens Ioan. And. ita tenentem, quod est notā. s̄m eum, &. idem uoluit dom. Abb. in c. tertio loco. in 5. col. de ꝓb. & in cap. cum in contemplatione

extra de reg.iur.pro quo adduco,quia quando aliqua sunt indicia pro reo excusantia,tūc indicia contra eum debent esse multum urgētia,ut superent illa quæ faciunt pro excusatione rei.ita hr in l.1.§ 1.ff.de qō ita uoluit Ang.Are.in suo tract.malef. in uerbo fama.in uers & prędicta procedunt,&c.

Guido de Suz.

93 Quid si maleficium† probatum est per famam tantum poterit ne ac tormenta ꝓcedi? uī ꝙ sic,quia ꝓbō famæ æquiparatur ꝓbōni unius testis.ff.de test.l.3.§.eiusdem, & in apparatu,& supra prox. qō. dictū est indicium unius testis sufficere ad qōnem hn̄dam. Sed dic.ꝙ non,quia fama per se non probat, sed inducit aliquod indicium, ad confirmandas, seu coadiuuandas, seu comprobandas, alias probōnes,ut d.§.eiusdem ibi confirmat rē de qua agitur &c. i. simul firmat,non tn̄ per se facit ualidum indicium.est.n. fama res fragilis,& perniciosa, ut plurimum per clientelas uoces artificiose transmissa ab ipsis qui desiderant de hoc famam esse,ut. ff.de hær.instit. l.Pacumæuius, & arg.C.de poe.l. decur.& ff. de off.rect proui.l.iustiss.ibi nec ad libidinē. non.n. quælibet indicia sunt sufficientia ad torturam,ut supra dixi in princ. notab.

Addit.D.Ludouici.

De fama non sufficiente pro indicio ad torturam d.auctor recte locutus est.cuius dictis adde quod idem uoluit Bart in l.de minore.§.torm.de qō.& Bal.in l.mil. C.eod.titu.& Salyc.combon.in l.ea quidem. in materia famæ.C.de accus tn̄ limita,nisi fama esset orta a personis fide dignis, uel esset iuncta cum fuga,prout supra dixi in addit.mea.incip circa hanc materiam qualiter,& quomodo sumātur indicia.circa fin. ad quæ me remitto.

Guido de Suz.

94 Sed si præter† famam esset aliquod indiciū, puta dictum unius testis, quod quidem facit indicium,ut d l.Theopompus, uel si constiterit accusatum esse inimicum interfecti, uel alias offensi, alias tunc non sufficeret cū lex de inimico præsumat omne malum, ut ff.de quæst.l.2.§. præterea, & de test.l 3. in princ. Item si se iactasset delatus de malef. cōmittēdo.nam talis iactatio inducit indicium cōtra iactātem,ꝙ maleficium postea cōmiserit, cōsiderata qualitate personæ,argu.C.quod me.cau.l metum.ff.ex qui.cau.ma.l.3. Tu allega meliora iura.ff.ad l.Iul.ma.l.fam.uer. tamen ibi.& ante quid fecerit &c.& C.si quis Imp. maled.l.unica ibi ex dictis,hominum facta pēsemus,& ff.de su. leg.l I abeo.ibi neminem perdicere &c.Item si accusatus uisus est fu-

95 gere de loco maleficii,†nam fuga accusat fugientem,ut in auth.de exhi.re § si uero,& in authen.de san.ep.§.si quis ad ordinationem. Ita si consiliarius deposito officio se absentat pro confesso habetur, ꝙ male fecerit.C.de ass.l.consiliarios.ff.de susp.tut l.impub.ad fi. Item si is contra quem fama laborat, praue sit æstimationis. & homo qui similia facere consueuit.ff.de qō.l.de min.§.torm.ff.de acc. l.si is cui.§.iisdem.Idem si foret aliud indiciū ꝙ qlibet curiosus pōt ꝑpendere, ſm criminū qualitatem,& personarū uarietatē,tūc cum adest aliqđ de prædictis indiciis, uel aliis similib.& fama probetur,poterit ad tormenta ꝓcedi,quia fama ꝓbata, simul cū aliquo ind. facit legitimum,& sufficiens indiciū ad habēdam torturā,quāuis fama per se nō sufficiat.

Additio domini Ludouici.

Quodlibet ex prædictis indiciis, una cum fama,sufficiat ad torturam, prout concludit do.auctor,sed tu dicas,ꝙ multa ex prædictis indiciis,ēt sine fama, sufficiunt sola ad torturā,ꝓut supra dixi circa princ.in add.inc.circa hanc materiā qualiter, & quomodo sumant indicia &c.quæ non repeto, sed uide quæ ibi dixi,ubi posui de inimico,& de fuga, & aliis similibus. Sed unum pro nunc non omitto, an unus testis una cum fama,sint indicia sufficientia ad condemnationem.habes gl.in c. ueniens.el 1. extra de test. & posuit Bar.in c. l.minore.§.tormenta,in ult.col. de quæst.

Guido de Suz.

96 Sed quid si†ptās habet arbitrium,quòd nil aliud est dicere, nisi ꝙ bona fide procedat, ſm ꝙ ei conscientia dictauerit,an possit supplere defectum probōnis indicii uigore arbitrii,dic ꝙ non,quia non uī esse cōmissum arbitrio suo,ꝙ legitima indicia non debeant ꝓcedere,quia iuris auctoritas, sed facti nō est in ptāte iudicium l. ordines.§.1.ff.ad munic.

Additio domini Ludouici.

Pro cōclusione do.auctoris,ꝙ uigore arbitrii iudici cōcessi a lege,uel a statuto,nō possit supplere defectū indiciorū,adduco primo l.si a milite.§.edictum.ff de test. mil. ubi per libertatem arbitrii non intellī cōcessum, qđ non conuenit bonis moribus, & sic ſm bonos mores est interdictum, sed est contra

bonos mores torquere aliquem sine sufficẽti bus indiciis, ergo nõ põt in hoc supplere iu dex uigore arbitrii sui. & ita in terminis repe rio Paul. de Eleaz. in commen. c. grauis. ex tra de deposi. in ult. col. & Gand. in suo tract. malef. in uer. item q̃ro nũquid potestas, &c. Pro quib. facit, nã hoc esset tollere defensio nes, & iura tertii, quæ non põt quis auferre uigore alicuius arbitrii ẽt liberi, & absoluti, ut in cle. sæpe, cum gl. in uerbo, defensiones, extra de uer. sig. & in cle. pastoralis. §. pen. ex tra de re iud. & uoluit Bar. in l. filiusfam. ff. de don. & Bar. in l. 1. ff. de test. mil. & in extraua. ad repri in uer. uidebit, & in uerbo figura, & do. Ant. & Io. de Imo. in c. 1 extra de cõsti. & Pet. de Anch. ĩ cõs. 162. inc. uisis diligẽter, &c.

97 Vnũ† tñ tene mẽti ꝙ uigore talis arbitrii po nit iudex torquere aliquẽ ꝑ dcm̃ unus testis de uisu, ẽt si non sit oĩ exceptione maior. ita singlr̃ uoluit do. Gand. ubi supra prox. in d. uer. item quæro nũquid potestas, &c. & uo luit do me. Alex. in cos 65. in pen. col. 1. uol. incip. si ꝑcedẽtib. indiciis, &c. ubi ẽt plus dixit ꝙ ẽt si ille testis fuisset receptus, parte nõ ci tata, põt torqueri, uigore illius testificatio nis, dũmodo stylus sit, ꝙ nõ citet̃ pars in exa minatione testiũ in ea mã, qđ perpetuo tene menti, ꝓ cõfirmatiõe eorũ q̃ dixit do. auctor hic circa arbitriũ cõcessũ iudici in torquẽdo

Guido de Suz.

Sed quid si continetur in statuto ciuitatis Bononiæ, ꝙ non possit aliquis poni ad tor turã nisi cõtra eũ fuerint habitæ uiolẽtiæ ꝑ sumptiones, respondet, requiruntur magna indicia quæ sint aliquo minus indubitatis, & pluribus indiciis simplicibus ex quibus pro ceditur ad torturam, ut dictum est, nam, & illa uidentur manifesta argumenta.

Additio D. Ludouici.

Pro do. auctore facit circa hoc de uiolẽtis præsumptionibus, illud quod hr̃ in c. afferte. extra de præsum. & ibi do. Abb. in 4. col. & ꝑ Bald. in l. fi. in 1. col. & in l. neque natales. in

98 1. col. C. de ꝓb. hinc est, ꝙ dicimus ꝙ † præ sumptio iuris dr̃ uiolenta. s̃m Paul. de Castr. in 2. cons. inc. acta iudiciaria. &c. Adeo ꝙ præ sumptio iuris operatur. ꝙ potest ferri snia ꝓ actore secundũ Paul. de Cast. in suo cosi. 95. incip. si dico me. &c. & plus dico ꝙ præsum ptio uiolenta sufficit ad condemnandum in terminibus occultis, ut puta, in crimine adul terii l. si quis adulterii. C. de adult. Item dico in omnibus casibus a iure expressus, secundũ Barto. in l. quòd Nerua. in 5 col. ff. depo. de qua materia posuit aliquid Ang. Aret. in suo tract. malef. in uer. fama in 2. col. cum seq.

Guido de Suz.

99 Sed qd † si cõtinet̃ in statuto ꝙ nemo pos sit torqueri, nisi indicia indubitate præcesse rint, ut exẽplũ de indiciis indubitatis ecce n. camera habens unũ aditũ, & exitũ, non plu res, de dicta camera exiuit q̃s pallidus, trepi dans, cũ cultello nudo sanguinolẽto in ma nu & statim post exitũ reperit̃ homo recẽter occisus in dicta camera, certe ista sunt indi cia ad probõnẽ maleficii indubitata, ex q̃bus nõ solũ ad tormẽta, sed ẽt ad cõdẽnationem & pœnæ impositionẽ põt ꝓcedi. Et ita intel ligit̃ l. sciãt. C. de ꝓb. ibi uel indiciis ad proba tionẽ indubitatis, & ho. disiunctiuã uel nam palliditas, uel trepidatio est unũ indiciũ con tra ipsum, ut ff. de q̃õni. l. de minore. §. tormẽ ta Itẽ delatio gladii, ꝑsertim nudi, ẽ aliud in diciũ, nã deportantibus arma lex male præsu mit, ut C. ut armorũ usus l. una. & in auth. đ man. prin. §. ult. colla. 3. Item, ꝙ gladius erat sanguinolentus, erat aliud indiciũ, homine enim occiso, gladius solet ẽẽ sanguinolẽtus, nam ex qualitate facti accipit̃ cõiectura. sic, & alias dr̃ ff. de do. int. uir. & uxor. l. utrum. raro tamen contingunt talia indicia.

Additio D. Ludouici.

In hoc primo exẽplo d. auctor recte locu tus est, in quo exẽplo cõcordat Gãd. in tract. suo malef. in rub. de inst. & ꝑsum. & Barto. in l. 2. ff. de fur. & Ioan. Ant. in addi. Spec. in tit. de ꝓb. §. 3. uer. 13. & do. Ang. Are. in suo tra cta malef. in uerbo fama publica ꝑcedente.

Guido de Suz.

100 Est & aliud† indicium ad ꝓbõnẽ indubita tũ, & istud sæpius cõtingere põt cum occidit Titius in aliqua uinea uel fundo, & de hoc accusatur Seius, sed de uisu nulli testes depo nũt ꝙ uiderint Seiũ hoc homicidiũ cõmitte re, sed ꝓbãt ista cõtra Seiũ, primo, ꝙ ipse Se ius erat inimicus Titii. Item ꝓbãt testes, ꝙ vi derint Seiũ admenãtẽ gladiu contra Titiũ. Itẽ ꝓbãt ꝑ testes, ꝙ Seius aufugit t. pe. ppetrati maleficii. Itẽ ꝓbãt ꝑ famã, & uoce publicã ꝙ Seius dcm̃ Titiũ interfecerit, certe ista qua tuor simul iũcta quãuis singula, ꝑ se nõ suf ficerẽt, sunt sufficiẽta indicia, & ꝑsumptionis indubitatæ, non solũ ad torturã, sed ẽt ad cõ demnationem, & sic põt intelligi d. l. sciant.

Additio

Additio D. Ludouici.

In hoc secundo exẽplo do. auctor ẽt recte locutus est, & cũ eo cõcordat Gand. in tract. malef. in rub. de indiciis, & præsum. & Ang. Are. in suo tract. ẽt malef. in uerbo, fama, & posuit do. Abb. in c. 3 loco. extra de prob.

Guido de Suz.

101 Est uidere † aliud exemplum de præsumptio. dubitatis, Ecce deferẽ Seius, ꝙ Titium fecit occidi, nõ sunt testes ꝗ dicant hoc se uidisse, tñ probanẽ ista indicia. primo, ꝙ Seius erat inimicus Titii Item, ꝙ dictus Seius perpetrato homicidio receptauit homicidã. Itẽ ꝙ homicida erat domesticus, & familiaris Seii. Item ꝙ fama est, ꝙ Seius fecit occidi Titiũ. Item ꝙ Seius se iactauit, ꝙ fecerat occidi Titiũ, & est homo de quo est uerisimile ꝙ talia faceret. Itẽ ꝙ olim aliquæ offensiones interuenerunt inter eos, & ita ꝙ indicia ista simul iuncta uñr nedum ad tormẽta, sed ẽt ad cõdemnationẽ sufficere, & ita põt exemplificari. d. l. sciant, nec mirũ si ex pluribus simul iũctis quorũ quodlibet ꝑ se nõ sufficit ad iudiciũ indubitatũ, uel ad plene probãdũ, sicut indubitatũ iudiciũ uel plena fides, nã hoc iure hẽ expressum, ut in auth. de instr. cau. & fide. §. si uero nullus horũ. colla. 6. duo. n. uel plura imperfecta cõstituunt unũ perfectum l. cũ scimus. in prin. C. de agri. & cẽsi. lib. 11. & q̃ nõ ꝓsunt singula multa iuuant. ut c. pręterea. extra de testib. l. sancimus. ad fin. C. de testa. & uide de hoc ꝑ Azo. in l. 2. in fi. primi

102 rñ. de execusatio. tuto. † Quid plura, reperitur in iure cautũ, ꝙ ipsa causa princ. criminalis per argumẽta, & ꝑ̃sumptiones cognoscit & terminaẽ, q̃q̃ de liquido delicto, probari non possit, ut l. non oẽs. §. à Barbaris, ibi, & si hoc liquide ꝓbari non possit argumentis tñ cognoscendum est, & tñ in capitali causa agitur, ut l. deser. §. his qui. de qõ. & facit in authen. ut li. ma. & aui. §. illud curiosus autem lector multa alia poterit inuenire exempla de iud. ad probationem indubitatis.

Additio D. Ludouici.

In hoc tertio exẽplo ẽt d. auctor recte sensit, de qua materia indiciorũ indubitatorũ, ẽt ad cõdemnationẽ nõ solum ad torturã, posuit Bal. in d. l. sciãt, & in l. neq; natalis. in 1. col. & in l. siue. in 2. col. C. de prob. & Bald in l. qcũq; C. de ser. fug. & Bal. & Ioan. de Imo. in l. si. ff. de hær. inst. & Bald. in l. fin. ff. de off. proc. & Bal. in addit. Spec. in tit. de sen. circa fi. & Io Cald. in c. uestra. extra de coha. cler. & mulie. & do. Abb. in ca. tertio loco, de probatio, & Gãd. in tract. malef. in rub. de ind. & ꝑ̃sum & Ang. Are. in d. uerbo, fama publ. in uers. q̃ro an unũ indicium. & Paul. de Cast. in cons. 196. inc. uisa inquisitione, &c. ubi dixit unum notabile uerbũ, ꝙ in casibus, in quibus quis põt condemnari ex indiciis indubitatis, potest condemnari ad pœnã pecuniariã non aũt corporalẽ, de qua materia posuit ẽt. do. me. Alex. in cõs. 15. in 5. col. in 1. uol. ĩcip. qñ plures, &c. & in consi. 24. in 14. col. in 2. uol.

103 incip. an si qs, &c. in 2. uol. ubi dixit, † ꝙ in criminalibus nõ iunguñẽ ꝓbõnes diuersi generis ad condemnandum, ut ibi ꝑ eũ multũ notabiliter loquentẽ in hac materia, & ibi ponit q̃d in maleficiis cõmissis de nocte, uel q̃ alias difficile pñt probari, quæ probõnes admittuntur, & in consi. 53 in 1. col. & per tot. in eo. 2. uol. inc. qñ probari debet, & in consi. ult. in 3 uol. in 3. col. circa uero illud, quod incidenter dixit d. auctor, ꝙ duæ uel plures ꝓbõnes imꝑfecte iũgunẽ ad faciẽdum unam plenam probõnem, &c. de hoc non dicã tibi nũc, q̃a est extra materiã de qua agimus, sed si de hoc uideret cõtingeret remitto te ad domi. meũ Alex. in cõs. 19. in 2. col. in 1. uol. ĩc. utrum si postfacto, &c. & in consi. 65. in ult. col. in eo. 1. uol. incip. si præcedentibus, & in cons. 13. in 13. col. in eo. 1. uol. inc. an promisso, &c. & in cons. 33. in ult. col. in eo. 1. uol. incip. uiso puncto, &c. & in cons. 54. in eo. 1. uol. incip. in causa uertente, ubi dicit ẽt, ꝙ in criminalibus peruenitur ad diffinitiuam per præsumptiones tam legis quam hominis.

Guido de Suz.

104 An milites nostri † tꝑis pñt subiici quæstioni. dic ꝙ sic, cum nec in assumptione militiæ, nec in uita interueniant in eis, nec obseruent ea q̃ ueros milites decet obseruare, & obseruari expediũt, unde militaribus priuilegiis gaudere nõ debẽt ut ĩ auth. de man. princ. §. fi col. 3. & ibi in apparatu de hoc ibi, & talibus militibus, &c. Nã si quis non seruatis solennitatibus, fabricẽsis efficiaẽ, habeẽ ꝑ nõ fabricẽsi, & sibi fabricensia priuilegia deneganẽ, ut l. si qs consortiũ. C. de fabr. lib. 11. & C. de episc. & cler. l. gñaliter uersi. cos tñ. ubi clericis non seruantibus solennia, clericalia priuilegia deneganẽ seu beneficia clericalia, & facit l. nominationes. C. de app. nam etiam milites in quibusdam etiam criminibus

bus torquentur, & habentur quo ad hoc pro non militibus. de re mil. l. proditores.

Additio D. Ludouici.

Alias promisi tibi examinare, an milites nostri tēporis possint torqueri. in tract. de præcedentia doctoris, & militis, circa fi. in addit.
105 meis ibid. † Nunc igitur scias, uelim ꝙ milites nostri tpis euntes quotidie ꝑ plateas non gaudēt priuilegiis militum prout dixi tibi in loc palleg. pñt torqueri sicut alii priuati, ita uoluit Barto in suo tract. de qō. licet iudicio meo, ille tract nō fuerit Bar. ut uidere poteris ex stylo eius, tñ attribuit Bart. sed ultra Bar. dicas, ꝙ idē uoluit Cyn. in l. 1. C. de iur. & fac. igno. tñ reperio eūdē Bal. in l. 1. in fi. C. qui bo. cedere pos. dicentem ꝙ milites nostri tēporis non pñt carcerari ꝑ debito cōtractus, uel ultimæ uoluntatis, quia ẽm eū ueri milites sunt, alias falso uocabulo uterentur, & licet nō habeant insignia antiquæ obseruātiæ, tñ hñt insignia nouæ obseruātiæ, quę loco ueteris successerūt, & idē cōprobauit Ioan. de Lig in c. quāto, in pe. col. extra de magi. Sed tu nō recedas a prima opinione, qa imo isti nō sunt ueri milites, ꝑut uult expresse do. Abb. in d.
106 c. quanto, pro quib. facit. † Nā insignia sola esse uera, nō sunt illa, q̄ faciūt milites gaudere priuilegiis suis, sed exercitiū, ita ꝓbat in l. pe. C. de testa mil. ubi dr̄, ꝙ miles nō militās, non gaudet priuilegiis militum, ergo multominus debēt gaudere milites nr̄i tpis, qui nō hñt, nec habuerunt uera insignia, nec etiam exercēt militaria, seu non militāt. Ad idem facit qđ dixit Bal ꝑ illū tex. in d. l. pe. & Bart. in l. officiales. C. de episc. & cler. & idem Ioan. de Lig. in cle. cum ex eo, de sen. excō. & Ang. in consil. 197. inc. In Dei nomine, uisa narratione. & do. Cano. in c. 2. extra de fo. compe. ubi dixerūt ꝙ milites, seu fratres gaudentes non gaudēt priuilegiis clericorū. Ergo in proposito nostro, milites nostri tpis nō debēt ēt gaudere priuilegio ueri militis. & in terminis uoluit Dy. in suo tract. de qōni. in uer. q̄ ꝑsonæ pñt torqueri, &c. in uers. modo dictum est. & Cy. & Ang. in l. milites C. de quæst. & Cyn. in l. 3. C. ad l. Iul. maiest in terminis etiam uoluit Ang. Aret. in tract. malef in uerbo, fama. in uers. sexto quæro quæ personæ, &c.

Guido de Suz.

107 Quid de militibus † cœlestibus. & dic, ꝙ presbyteri nō torquentur, clerici aūt sic, de iure ciuili. C. de episco. & cler. l. presbyteri, & in apparatu. l. fallaciter. C. de alio. tamen de iure nouissimo, secus per auth. Federic. ad decus, & honorem §. statuimus. Præterea si militibus terrestribus concessa est immunitas, ut non torqueantur, multo magis cœlestib. arg. l. sacrosan. C. de episc. & cle.

Additio D Ludouici.

De clericis & presbyteris dixi supra in addi inc. circa has personas priuilegiatas, &c. ubi allegaui do. Abb. in c. cum in contemplatione. in 1. col. in fi. extra de reg. iur. & ultra ibi dicta, uide gl. 15. q. 7. in sum. & gl. 3. q. 5. & Inn. in d. c. cum in contemplatione. & d. Ang. Are. in suo tract. malef. in uerbo, fama. in uer. 6. quæro quæ personæ, &c.

Guido de Suz.

108 Quid de iudicibus † siue aduocatis, nūquid possit torqueri, uidetur quod non sicut ueri milites, nā militāt patroni causarū. ut C. de aduo. diuer. iud. l. aduocati. ꝑterea sicut militibus concessum est priuilegium, ut cōdemnati non exigant, nisi inquantū facere possint, ita. & patroni causarum l. miles. 1. īnso. de re iud. in apparatu. econtra uī, quia nulla lege cauetur, ꝙ iudices, siue aduocati, sint immunes a tortura Solutio. ꝙ de iuris subtilitate siue iuris solēnitate nō debent torqueri, ut d. l. aduocati, sed de cōsuetudine, q̄ est optima legum interpres, seruatur contrarium.

Additio D. Ludouici.

Sum propositi qđ nec de iure nec de consuetudine possint aduocati torqueri, nā de iure habeo pro hoc expedito, ꝑut cōclusit ipsemet auctor ꝑ quo faciūt ea q̄ dixi sup. ī addi. meis de ꝑcedentia doctoris, & militis, nam ar
109 gomēta ibi facta manifeste cōcludūt † ꝙ aduocati multominus possunt de iure torqueri quam milites. De consuetudine ēt non pñt torqueri, nam cōsuetudo inducēs ꝙ ꝑsonæ priuilegiatæ torqueant non ualet. tex. est in l. oēs iudices & hoc ibi uoluit Barto. C. de dec. lib. 10. & supra ēt aliquid dixit circa princ. in uers. circa has personas priuilegiatas, &c.

Guido de Suz.

110 An consiliarii † ciuitatum nostri tēporis possint torqueri? dic ꝙ de iuris solennitate non debent torqueri, quia cuiuscunque ciuitatis consiliarii decuriones sunt, ut ff. quod cuiusque uni. no. l. nulli. ff. de uerbo. sign. l. pupillus. §. decuriones. de generali autem consuetudine quæ est optima legum interpres, contrarium semper uidi seruari, & consului.

Additio

Additio D. Ludouici.

Circa consiliarios non torquēdos sum omnino cum dño auctore, nam cōsiliarii successerūt loco decurionum s̄m Barto. in l. 1. ff. de offic. assess. & not. in rub. C. de decu. libr. 10.

11 † Plus dico, ꝙ iudex torquens eos capite punitur s̄m Bald. in l. decuriones. C. de qstio. & dom. Ang. Aret. in suo tract. malef. in uerbo fama. in uers. quæro quæ personæ, &c. ubi dixit hoc nō hr̄e locum in crim. læsæ maiest. & ꝑdōnis populi, alleg. tex. in l. fallaciter. C. de abol. quæ omnia tenementi, q̄a hæc mā tormētorū sæpe numero occurrit, & licet do. auctor ea multū singlr̄, & copiose locutus fuerit, nihilominus in aliquibus deficit, prout ex supra dictis apparet, in quibus addēdo, declarando, & aliqn̄ corrigēdo, ubi opus fuit, si qd in nepte diximus id paruitati ingenii mei attribuēdū est, siqd uero boni, id supremo Deo oium bon. largitori a quo oē bonū, & oē donū ꝑfectū ꝓcedit, ut a pr̄e luminū, attribues.

VTILIS, ET PRACTICA-*bilis tractatus de indicijs, & tortura. Editus in ciuitate senarum, per excellentiss. I. V. D. dom. Franciscum Brunum de S. Seuerino Quæ materia hactenus a plerisque satis truncate, & imperfecte tradita reperitur. In hoc tamen tractatu adeo perficitur ut nullibi usque ad hæc tempora perfectius inueniatur. Habent igitur latrumculatores, id est iudices maleficiorum iter tersum, per quod tutissime incedere ualeant in theorica, & practica.*

Præfatiuncula cum diuisione.

CVM materia Indiciorum, & quæstionis, siue torturæ, sit multum in usu, & non parum periculosa, & officiales in ea quandoque male aduertant, aut cupiditate honoris, aut ignorātia. Ideo decreui in modum tractatus, materiam ipsam colligere, & eam prout potero dilucidare, & ordine aliquo texere, ut legentes, & practicantes facilius capiant, & inueniant casus occurrentes. Et quia indicia debet præcedere, & tortura subsequi, ideo prius dicam de indiciis, secundo subdam de quæstione, siue tortura. Et primo, quid sit indicium, & unde dicatur. Secundo, qualiter indicium probetur. Tertio, qualia debeant esse indicia, per quæ deueniri ualeat ad torturā. Quarto qualia debeant esse indicia, per quę deueniri ualeat ad condemnationem. Quinto, quō, & qualiter indicia elidantur, & tollātur.

SVMMARIVM.

1 *Indicium, maleficij alicuius commissi, uel alterius de qua agitur, rei signum dicitur.*

2 *Indicium est minus quam semiplena probatio.*

3 *Indicium semiplenum quod dicatur, & quod plenum, seu indubitatum.*

4 *Indicium facti, est quo iudex in uiam præsumptionis dirigitur.*

5 *Indicium uariis nominatur modis apud legumlatores.*

Prima pars de Indiciis. Quæst. I.

CIrca primum dum quæritur, quid sit indicium, & unde dicatur. Reperio uarias diffinitiones, & descriptiones. Gand. in suo opere maleficiorum, sub rubrica de præsumptionibus, & indiciis. §. uidimus dicit, † ꝙ in

1 dicium, dicitur signum alicuius maleficii cōmissi, uel alterius rei de qua agitur. quæ diffinitio, s̄m eum colligitur ex legibus tractantibus de indiciis Ioan. And. in addit. Specu. in titu. de prob. §. fin. uer. item per indicia. dicit, quòd indicium est notabile signum maleficii, uel alterius rei ad ipsius ueritatem habēdam. Paul. de Eleaz. in c. grauis. de deposito in ult. char. dicit, ꝙ indicium est demonstratorium adminiculū, ad ueritatem indicandam ꝑ text. in l. si quis adulterium. C. de adult. & cap. pręterea, de testi. & cap. tua. §. adulteriū de homi. Bart. in l. 2. ff. de excu. tut. † diffiniendo quid sit indicium dicit, ꝙ est minus quā

2 semiplena ꝓbatio. & idem dicit Bald. in l. cū probatio. ff. de prob. in additionibus suis dicens nullibi clarius hoc probari quā in illa lege Sed idem Bald. in rubr. C. de prob. dicit ꝙ indicium est minima præsumptio hominis boni, sed distans argm̄ a uera specie probationis, & ꝙ ualet indicium si ponatur in cōsequentiā alterius ꝓbōnis, nō si per se, ut d. l. cū probō. ut in l. ea quidē. C. de accus. in 2. col. dicit maturius loquēs, ꝙ duplex est indicium, uidelicet semiplenum, seu dubitatum,

3 & plenum, seu indubitatum. † Indicium semiplenum est præsumptio fortiter mouens animum

animum ad aliquid credendum, uel discredẽdum, & de isto hr in d. l. cum ꝓbõ. Indicium uero plenum est demonstratio rei per signa sufficientia, per quæ animus in aliquo tanq̃ exñe uero quiescit, & plus inuestigare non curat, quod probatur ẽm eum in l. ind. C de prob. Abb. Sicu. in c. 3. loco, extra de prob. ap prob. diffõnem Io. And. supra relatam. Adde Bald. in l. seruos. C. de test. qui dicit ꝙ indi-
4 cium est duplex. s. facti, & iuris. † Ex indicio facti dirigitur iudex in uiam præsumptiõis, indicium iuris est quod habet aliquem affectum iuris, est ẽt duplex, quoddam est quod dirigit iudicem in uiam hñdę qõnis. i. torturæ, quoddam est qđ instruit iudicem simul cum aliis in uiam cõdẽnationis. Dr aũt indicium ab indicando & demõstrãdo. l. solet. ff. de præscr. uerb. l. adult. C. de adult. & ind. dñr demonstrantia ueritatis, & adminicula ꝓbõnis l. fi. & l. instra domest. C. de ꝓb. Sunt enim indicia pars claræ ꝓbõnis. h. d. Gãd. in dicto opere, in rub. quę debeant ꝑcedere qõnem in uer. q̃ro, q̃, & qualia debent esse ista indicia. Adde ꝙ legũlatores uariis modis no-
5 minãt indicium. † Nam qñq; noiant argm̃ l. 1. in prin. ff. de qõ. & l. mil. §. oportet. C. eo. tit. Interdum noiant simplr indicia, ut communiter nuncupamus. l. 1. §. Antonius. & §. d. And. & l. diuus. §. ex quib. ff. de qõ. Interdũ noiant suspiciones, ut l. fi. ff. de qõ. & l. abñtẽ in princ. ff. de poe. Interdum noiant ꝓbões ut l. 1. C. de q. & l. 1. §. diuus seuerus. ff. eo. ti.

SVMMARIVM

1 *Indicium per unum testem de uisu deponentem probatur.*

2 *Testis unicus, seu singularis semiplenam probationem facit in criminalibus.*

3 *Testis singularis de uisu faciem indicium, debet esse omni exceptione maior.*

4 *Indicium probatur quandoque per duos testes, non de uisu deponentes, sed de quodam signo ad maleficium conferente.*

5 *Testis singularis & indicium non probet, aliqualem tamen facit præsumptionem.*

6 *Probõnes multæ semiplenæ non coniungũtur, ad faciendam unam probationem plenam, licet bene ad indicium faciendum.*

7 *Testes in criminalibus debent esse omni exceptione maiores.*

Indicium probari potest per testes infames, & familiares, & similes omni exceptione non maiores.

8 *Testis ante processus formationem examinatus an faciat indicium.*

9 *Indiciorum copia per testes facta reo dari debet post negationem, & excusationem.*

10 *Iudex ante inquisitionem formatã ex indicijs per testes acceptis non dẽt quẽ qõni subijcere.*

Testes super inquisitione generali examinati non faciũt indiciũ aduersus delatum de crimine.

11 *Testis qui examinari non debuit quando indicium faciat.*

Testis domesticus non faciat indicium.

12 *Testis familiaris indicium faci.*

13 *Testis quandoque non cogitur inuitus testificari. & talis sponte examinatus indicium facit.*

14 *Testes testificari præsumuntur inuiti, nisi de spontaneitate constet.*

15 *Veritatem aliter haberi non posse, qualiter & a quo probari debeat.*

Attinentes usque ad supremum gradum compelli non possunt ad testificandum.

16 *Clerici ad testimonium ferendum non possunt cogi.*

Senes septuagenarij non coguntur testificari.

17 *Minor annis uiginti an possit in criminalibus examinari.*

18 *Impuberes in criminalibus non sunt idonei testes ad probõnẽ plenã sed bene ad indicium.*

19 *Testis qui ob infamiam non debent examinari, examinatus aliqualem facit indicium.*

20 *Testis examinatus post terminum præfixum ad probandum, an faciat indicium.*

21 *Testis qui iure examinari prohibetur, an probet si examinetur.*

22 *Indicium triplex est, & per quem probari possit quodlibet.*

23 *Testis qui non põt interrogari inuitus, uolens respondere potest, sed coactus nõ facit indiciũ.*

Quæstio secunda, primę partis.

1 Circa secundum qualiter probetur indicium. † Rñde ꝙ probatur per unum testem de uisu, hoc est, qui deponat se uidisse maleficium cõmitti, ut not. gl. in l. si qs C. ad l. Iul. maiest. l. maritus. ff. de qõ. ubi ẽt per Bart. & per eundem, & Bald. in l. fi. C. fam. erc. & in l. bonæ fidei. C. de iureiur. & l. admonendi. ff. eod. tit. Quinimo glo. in d. l. si
2 quis, uł uelle ꝙ † in criminalibus, unus testis faciat semiplenã probõnẽ, quod ẽt uł pla-

cere Bald. sed Cyn. tenet contra ibi in quodã suo consilio, quia indicium est minus q̃ semi plena probatio. ut not. in l. cũ ꝓbatio. sup. de
3 ꝓbat. †intellige tñ, ꝙ ad hoc ut unus testis d̃ usu faciat indiciũ, debet esse omni exceptio ne maior. ut dixit Barto. in d. l. maritus. & in d. l. fi. & l. admonendi. ubi ẽt ꝑ Bal. & per eũ dem in suo notabili cõsilio, qđ incipit, statu tũ prouidet. ubi optime docet qũo cognosca tur testis omni exceptione maior. Item intel lige, ꝙ unus testis facit indicium de usu, qñ aliæ circunstantiæ non resistunt, ẽm Bald. in l. 2. C. quo. appel. allegando Ioan. Andr. in c.
4 cũ in contẽplatione. de re. iu. in 6. in nouella quod dicit esse notabiliter †Probat ẽt indiciũ ad minus ꝑ duos testes non probantes de ue ritate maleficii, & sic de uisu, sed probantes aliquod signũ conferens ad maleficium, & sufficiens ad faciendum indiciũ ad torturam, ꝓut dicẽt infra in seq. q. princ. & ꝙ ad probã dũ indiciũ requirantur duos testes, uoluit gl. q̃ reputat̃ singularis. i l. fi. C. fam. ercis. supra allegata, & ita tenent Bart. & Doct. in l. fi. ff. d̃ qõ. ita ẽt uoluit Inn. in c. sicut. de simo. ubi dicit, ꝙ leuia signa sufficiunt ad probandum quem hæreticũ, tñ oportet illa plene proba ri ita refert, Bal. in d. l. fin. & si unus solus te stis probat de aliquo signo, & indicio nihil ꝓ bat, ẽm Bart. in d. l. fin. Sed Raph. Fulgo. in
5 d. l. fin. dicit, †ꝙ licet singula indicia debeant probari per duos testes, tñ negari nequit, qn unicus testis faciat aliqualem ꝓsumptionẽ, & ideo si plures sunt testes singl̃r pe singulis in diciis deponentes, dicentur plures esse ꝓsum ptiones, q̃ faciunt unũ indiciũ ad torturã, arg. l. instra. domestica. C. de prob. & l. 2. §. ætas. ff. de exc. tut. Pone enim ꝙ unus testis dicit se ui disse Seium uulneratum, & in terra postulatũ & interrogatus quis uulnerauit rñdit. Titius hic est unus testis super indicio deponens. Alius dicit se uidisse Titium sanguine asper sum, & cuntẽ euaginato ense, Aliud dicit ui disse hũc Titiũ exeuntem directo tramite, & uoluẽtẽ se uersus nemora, & occulte se latitã tẽ. Certe hi singuli testes de singulis indiciis deponunt, & tñ nemo sanæ mentis negabit, qn hæ ꝓsumptiones facãt sufficiens indiciũ ad torturam, arg. d. l. & illius regulæ, & quæ non ꝓsunt singula multa iuuãt, ita notabil̃r dicit Fulg. in d. l. fi. ad hoc optime adduco ad corroboratiõnẽ huius opin. qđ not. dicit do. meus do. Ioan. de mõte Sperello, de Peru. in l.
6 admonendi. de iureiur. † ꝙ licet plures semi plenæ probõnes nõ cõiungant ad faciẽdam unã plenã, tñ cõiunguntur ad faciendũ indiciũ arg. not. in l. fi. C. de probat & ita refert, & se quitur Caccialuppus in d. l. admonendi. char. 25. in uers. applicat̃, & ego puto tanto fortius hoc esse uerũ, quanto illi singuli testes essent multũ notabiles, & magnæ auctoritatis, qm̃ licet testes singulares nõ probẽt, tñ si sũt ita notabiles, ꝙ adducãt iudicẽ ad indubitatã fi dẽ, iudex nõ debet curare de illa singularita te istud est dcm̃ singulare dom. Paul. de Cast. in l. Locius. ff. de infamib. in recollectis Florẽ tinis & in d. l. admonendi, ubi ẽt cũ refert, & sequitur idem Caccialuppus in char. 8.

Aduerte tñ ꝙ licet qñ unus testis testifica tur de ueritate facti, & sic de uisu, ad hoc ut fa ciat iudiciũ debet esse oĩ exceptione maior,
7 ut superius dictum est, † & silr̃ qñ plena pro bant quo ad condẽnationem, in criminali de bet esse oĩ exceptione maiores, ẽm Bald. & Sal. in d. l. fi. C. de prob. ꝑ illũ text. qui dicit ꝙ in criminalibus debent esse probationes luce clariores, & per text. in l. optimam. C. de cõtra hen. & cõmit. stip. & idem dicit Bal. in l. cun ctos populos. C. de sum. Trinit. col. 6. tñ quo ad probãdũ indiciũ sufficiunt duos testes ẽt nõ omni exceptiõne maiores, & sic admitten tur in fames, ita dicit Bal. in d. l. cunctos popu los. & Barto. in l. 2 §. qõni. ff. de qõ. Item ad mittent̃ familiares, & similes secũdũ Bart. in l. 2 ff. de exc. tut. Itẽ aduerte, ꝙ ꝑꝑ hoc ꝙ duo testes ꝓbent aliqđ indiciũ, tñ non ꝑꝑ hoc iudex indistincte debet torquere reũ, nisi illi duo testes deponant uerisimilia. Pone. n. factũ est furtũ in loco, ꝓbant duo testes, quod uide runt de loco exire Martinũ habẽtem aliquid sub mantello, si iste Martinus esset magnus mercator, aut uir alicuius dignitatis, & aucto ritatis, quem nõ esset uerisimile furtum fecis se, non poterit ex hoc torqueri, ita declarat Ang. in l. milites, ꝑ illũ tex. C. de quæst. & re fert & sequit̃ Aug. de Ari. in addi. ad opus ma leficiorũ sup gl. in uerbo, fama publica sup uer. qro qualr̃, dicit. n. Ang. ibi qđ cõdõ ꝑso næ excludit ꝓsumptionẽ resultãtẽ ex ĩdiciis, & ideo opus ẽ tũc, ꝙ alia ĩdicia concurrant, facit ad hoc qđ supra dictum fuit in præce denti q. ꝙ testis de uisu facit indicium, nisi aliæ circunstantiæ contradicant, & resistant.
8 Quæro an testis †examinatus aň formam processum facit indicium. Ecce commissum

est

est delictum, ptās hoc audito examinat testes super indiciis nullo formato processu. Ex quorum dictis tm̄ percipit, ꝙ sufficeret ad indiciū cōtra aliquē, hoc facto facit illum capi, & torqueri, an possit hoc facere, & si facit, & ille cōfitetur, an p̄iudicet. Rn̄deo, ꝙ non. qm̄ in principio tortura nō est hn̄da. dicit Bart. in l. 1. in prin. ff. de qō. & illa ante litem contesta, non est permissa. Bart. in l. si quis adulterii. in princ. ff. de qō. & similiter non citato illo capto ad uidendum iurare testes, text. est ſm Iac. de Are. & Bart in d. l. si quis adulteriū & l. si maritus. Et silr̄ non publicato processu. ſm Barto. in l. unius. ff. de qō. & dicetur latius inferius, uide ad prędicta Bart. in l. custodias. ff. de pub. iud. & Bald. in l. si tibi. C de cōdi. ob. tut. cau. Sal. n l. fi. C. đ qō. Caccialuppū
9 in l. is apud quē. C. de eden. † q dicit ꝙ indiciorū copia quæ fit ꝑ testes debet dari reo post negationem, & excusationē, ut colligit ex mēte Bar. in l. qō. C. de qō in princ. Ratio est euidens, quia post negatam inq̄sitionem, testes examinari debent, ex quib. fiant indicia, nec ea quæ pro curiæ informatione ante ꝑquisiuit, & inuenit curia debet reo manifestare, ſm Ang. de Peru. qui fuit magnus practicus l. fi. ff. de qō. & qđ recte intuenti sensit ibidē Bart. dum uult testes examinatos ante inq̄sitione specialē, non facere indiciū. Et dum subdit indiciorū copiā esse dandā parti petēti, debet intelligi da indiciis legitime habitis, & tꝑe cōgro. s. post specialem inquisitionem, & excusationē inq̄siti. nā examinati ante, & ipso non citato sibi, nō p̄iudicant, nisi repetantur post lit. conte. & parte p̄sente uel citata, ut ꝑ Bart. in d. l. fi. & ꝑ Bald. in addi. Specu. in tit. de sen. in fi. de quo ēt ꝑ Abb. in c. ad petitionē. de acc. & Ang. in repet. l. si uacātia. C. đ bo. uac. lib. 10. hæc illi, adde Ange. & de Are. idē uelle in suo opere maleficiorū in gl. fama
10 pub. in 2. col. in fi. uers. & aduertas. † ex quib. apparet ꝙ hodie male faciunt officiales, quia anteq̄ formāt inq̄sitionē, ex indiciis habitis ꝑ dictu testiū, ponūt quē ad torturam, & sic possent teneri in sindicatu. & cōfessio quæ sequeretur ex tali tortura non ualeret, ēt si in ea ꝑseueraret, per d. l. maritus. de q̄st. cum sit habita nō p̄cedentibus indiciis legitimis, de quo ēt diceē infra dum tractabitur de tortura. Item q̄ro an testes examinati suꝑ generali inquisitione, faciant indicium contra diffamatū delicto, ut deueniri ualeat ad torturam suꝑ p̄cessu speciali inq̄sitionis, dic ꝙ non, ut ex supra dictis apparet, & tenet Bart. in l. fin. ff. de qō. qm̄ tales testes fuerunt examinati ipso reo nō citato, nec cōtra dictore existēte ergo non p̄iudicant. l. qū. C. de testi. unde debebunt testes examinari post li. cōtest. super speciali inquisitione per l. si quis adulterii. de adul. ita dicit Bal. in l. fi. C. de quæst.

11 Vlterius gn̄aliter quæro. † an testis qui examinari non debuit faciat indicium, referam q̄dq̄d scriptū reperio suꝑ hoc. Cyn. hoc examinat in l. fi. C. de accus. & in l. seruos. & l. liberorum. C. de testi. ex cuius dictis, sume ꝓ conclusione, ꝙ qn̄q; testis non debuit examinari, ꝑꝑ reuerentiā eius cōtra quē examinat, & tunc examinatus non facit indiciū, ut l. 1. §. diuus. Antonius. & §. Antonius. & l. diuus. §. ex quibus. & l. maritus. ff. de qō. Qn̄q; testis nō debet examinari ꝑꝑ timorem, ne deponat pro eo examinatus. ut l. 1. §. ad qōnem. ff. de qō. & l. 2. & l. seruos. C. de testi. & l. testis idoneus. & l. idonei. & l. testes. ff. eo. eiusmodi sunt testes domestici, quorū appellatione, q contineaē. uide in Spec. in tit. de teste. §. 1. uer. itē excipiē ꝙ est domesticus, cum aliis sequentibus. & hoc casu tales testes examinati. nō faciūt indiciū tex. est no. in l. pridē. C. de quæs. ibi, ut nunc pro his, neq; aduersus eos in capitalibus, uel pecuniariis qōnib. ueritatis uim obtinere possit, &c. & hoc tenuit Spec. in titu. de teste. §. 1. uers. quid si testis domesticus. & Bald in l. inuiti. la 2. ff. de testi. si hoc tn̄ forte fallit si testis domesticus, uel familiares, & similes sunt honesti, & bonæ famæ, puta familiares epi uel abbatis uel alicuius nobilis dn̄i, qa isti non retinēt secū nisi familiares discretos, & bonæ opinionis, ꝑ ea q̄ no. Inn. in c. in literis de testi. & Bal. in l. etiā.
12 C. de test. † Aduerte qa Bart. in l. 2. ff. de excus. tut. dicit, ꝙ indiciū fit ꝑ testē familiarem, ꝑ gl. in l. 1. de test. & ſſi ex pluribus testibus familiaribus, pōt iudex deuenire ad sn̄iam, sed Bald. in l. inuiti. la 2. ff. de testi. dicit cōtrariū, ubi uide. Item forte fallit ꝑꝑ difficultatem probonū, & dolū aduersarii, per l. cōsensu. §. suꝑ plagis. C. de repu. & qđ not. Cyn. in l. si qn̄. C. unde ui. in fi. facit l. quot. C. de naufra. lib. 11. Qn̄que testis non debet examinari ꝑꝑ odium præsumptum in ipso teste, ut quia est minatus, & tunc an. examinatus faciat indicium uel non, hoc debet cōsiderare iudex aduertens ad qualitatē inimicitiæ, & qualitatē

personæ examinãdæ, & si adsint uerisimilia dicta, tali testi datur fides, ut not. in l. 1. §. prætera. ff. de qõ. iuncta. l. milites. §. oportet. C.
13 eod. tit. †Qñque quis nõ cogitur inuitus, nec cogi debet testificari, ut d. l. lege Iulia. & l. inuiti. la. 1. ff. de testi. & tunc talis testis examinatus sponte, & uolens facit indicium, & probat, ut d. ll. a contrario sensu, sed si inuitus esset examinatus, nõ probat, ẽm Cyn. in auct. psbyt. la 2 C. de episc. & cle. Et in dubio præsumitur inuitus, nisi appareat ꝙ uolens deposuerit ẽm Cyn. ibi, ut refert Bal. & sequit in d. l. lege Iul. & in d. auth. & in l. si parentes. C. de test. Saluo ꝙ dicit non præsumi inuitũ deponere, nisi in suum priuilegiũ allegauerit, ꝙ non sit cõpellendus, & nihilominus sit coactus deponere, & hoc casu nõ fit indiciũ, ẽm Bart. in l. 1 § si seruus. ff. de qõ. ita ẽt expresse tenet Bald. in l seruos. C. de testi. Adde, ꝙ do. Barto. de Capua in auth. de san. ep. in § Deo amabiles ibi, propria uoluntate susce
14 pisse &c. ubi uide in lect. Bart. †dicit, ꝙ præsumuntur inuiti testificari, ideo producens debet facere apparere in actis ꝙ uolentes testificantur. Hæc tñ personę priuilegiatæ cõpellũtur testificari si aliter ueritas haberi nõ põt ẽm Guid. de Suz. in d. l. lege Iul. & Imol. in c. delictorum, de testi. cog. ratio est, ne ueritas occultetur, quæ occasio ĩducit pctm̃ mortale. Sed stabit difficultas qs habeat probare ueritatẽ aliter hri non posse, in quo articulo Bart. & Imo. in cap. super eo. de testib. cogẽ. concludũt producentem testes dře probare, & est rõ. qa istæ ꝑsonę priuilegiatæ hñt ius pro se. s. ꝙ compelli non possint, & qđ aliter ueritas hři non possit est fundamentum intentionis ꝓducentis, ideo debet probare, qm̃ negatiua posita pro fundamento intẽtionis semꝑ debet ꝓbari per opponentem, ita singulariter dicit Innoc. in c. suꝑ his de accus. & Bar. in l. hoc iure, de uer. obl. & est tex. in l. ergo. ff. ex qui. cau. maio. Aduerte ẽm d. Nic. &
15 Capram. in d. c. super eo. de testib. cog. ꝙ forte hoc. s. †ꝙ aliter ueritas hři non possit, probari poterit iuro ipsius testis, quia sicut ꝓducens submittit se dicto testis super principali, ita debet se submittere super hoc præãbulo, uel ẽm eos põt iudex se de hoc informare sommarie. Sed an in causa criminali possint testes cõpelli testificari, fuerũt octo opi. de quib. uide in d. c. dilect. ubi dicit Imol. ꝙ in hoc attẽdit stylus, ꝙ cõsuetudo iudicioru.

Sed q̃ sint istę ꝑsonæ quæ cõpelli nõ pñt, dic ꝙ sunt attinentes usque ad supremũ gradũ gl. est sing in l. si fœm. C. ad Turp. quam ibi sequitur Ang. & Imo. in d. c. dil. Item affines, soceri, & ceteræ ꝑsonæ, de quib. in d. l. lege Iul. hæc quidem ꝑsonę non coguntur testificari nisi uelint. Sunt ẽt quædam ꝑsonæ quæ non admittunĩ ad testificandum cõtra ẽt si uelint, ob reuerẽtiam eius cõtra quẽ ꝓducũtur, ueluti filius cõtra prem, libertus contra patronũ, arg. l. quos ꝓhibet. ff. de postul. ita tenet Imo. in d. c. dilect. & ceteri Doct. in l.
16 parentes. C. de testib. †Et not. ꝙ inter istas ꝑsonas priuilegiatas, sunt ẽt clerici qui non pñt compelli, nec coram ecclesiastico, nec seculari iudice, nisi aliter ueritas hři nõ possit, gl. in cap. suꝑ eo. de test. cog. & in cap. statuẽdũ. 2. q. 6. & tenet Host. in sum. de test §. 1. & Gof. eo. titu. in sum. & Io. de Imol. in d. c. dil.

Item senes non compelluntur inuiti testificari de iure ciuili, ut l. inuiti. la 1. ff. de test. & 4. q. 2 §. inuiti. Sed de iure canonico secus est, ut hř in c. si qui testium. de test. & ibi per Caprã. & dñr senes quo ad hoc annorũ 70. ut dicit gl. in d. l. inuiti. Qñque testis non dẽt examinari ꝑ ꝑ ætatem, & tunc examinatus non facit indicium plenũ, sed quale quale, ut l. 1 §. imp. ff. ad Syll. & not. gl. in l. talis. C. de his qui. ut ind. ẽm Bart. ibi ubi hoc expresse tenet, sed Bal. ĩ d. l. seruos, dicit ꝙ hoc casu pupillus inciuili, & minor. 20. annis in criminali non facit indicium ad probõnem, uel defensionem negocii de quo agitur, sed ad informationẽ, ut ex eo inquiri, & ꝓcedi possit ꝑ gl. ĩ d. l. talis. Aret. in o pe maleficiorũ. ĩ uerbo, comparuerunt & negauerunt totum, in
17 uer. item minor. dicit, †ꝙ minor 20. annis in criminalib põt examinari, ad aliq̃ intentionem iudicis, & faciat indicium, non autẽ plene probõnem, & hoc si in inquisitione fuerit examinatus ex mero officio, non autẽ super accusatione ad partis instantiã, ita dicit tenere Guid. de Suz. & Flo. in l. in test. ff. de testi d. Aug. de Ari. ĩ suis add. ad dcm̃ opus maleficiorũ suꝑ d. uer. dicit, ꝙ Doct. solent allegare unã gl. ꝓ sing. in l. si C. de his qui. ut indi. ad sil. ꝙ minor facit indicium ad torturã, & dicit ꝙ Lud. solebat allegare consimilem gl. in d. l. 1 §. impubes. uide ẽt de hoc ꝑ Bart. in l. de minore. in prin. ff. de quæst ubi ponit an minor in criminalibus faciat indicium. & limita tu prædicta per gl. in d. l. in testim. &

adde Bar. in l. ex libero, in fi. ff. de quæst. Vide oĩno ꝑ d. Alex. de Imo. in l. fi. C. de his qui.
18 ut indig. † ubi tenet, ꝙ licet in criminalibus impuberes non sint idonei testes, ad plenam ꝓbõnem, tñ sunt idonei ad indicium, & licet gl. ĩ l. inuiti. ff. de teistb. la 2. uelit ꝙ impubes faciat aliqđ indicium, quasi uelit qđ non, ualidum ad torturam, tñ Spec. in tit. de teste. §. 1. uer. item ꝙ est impubes expresse tenet ꝙ faciat indicium ad torturam, & idẽ tenet Bal. in d l. inuiti, & l. seruos. C. de test. & idem uĩ uelle Bal. in l de minore, & l. maritus. ff. de q. & hoc qñ est proximus pubertati, & doli capax, ut dicit gl. in d. l. inuiti.
19 † Qñq; testis nõ debet examinari ꝑꝑ infamiam, ut l. 3. §. lege Iul. ff. de testi & tunc examinatus non facit indicium plenum, sed quale quale, ut l. q ult. ff. de pœ. ita ẽt dicit Bal. in l. 1. C. de sum. Tri. dicendo ꝙ facit indicium ad fundandam intẽtionem iudicis, & inquisitionem, uide ẽt in l. Cassius, ff. de sena. & in c. testimonium, &c. fi. de testi. Qñq; qs nõ debet examinari ratione ordinis, ut qa ante lit cõtest. uel parte nõ citata, & tunc examinatus non facit indiciũ, ut l. si qs adulterium, ff. de adul. & dixi supra in uer. quæro an testis. Qñq; qs examinatur ut principalis in se, & ut testis in aliũ, & tunc aut ponit in alium examinari, aut nõ, quod qñ sit patet ex no ꝑ text. & Doct. in l. fin. C. de accus. & in l. si filium. C. de lib. cau. & per Bar. in l. 1 §. repeti. ff. de quæst. cum si. Primo casu facit indicium sufficiẽs ad torturam, ut
20 tenet Cyn. in d. l. fi. † Qñque testis nõ debet examinari ꝑꝑ lapsum termini statuti ad probandum, & tunc si hẽt locũ purgatio moræ examinatus ꝓbat, ut no. Doc in l. emancipiorum. ff. de ope. leg. Si aũt non hẽt locum purgatio moræ, & tunc ad nihilum ualet eius dictum ẽm Cyn. in l. 1. C. de sepul. uio. Adde Lud. de Vrbe, in rubr. ff. de arbi. in 9. col. in uer. an tñ testes, q in hac. q. dicit, ꝙ aut testes ꝓhibenẽ à limine iudicii, & tunc admissi ẽt indicium non faciunt, ex quo oĩno lex eos inhabilitat, ut ff. de quæst. l. maritus, sed si tm̃ esse testes ꝓhibeanẽ, tunc admissi faciunt indicium, ut not. Bal. C. de testi. l. seruos, ad qđ ẽt, l. maritus. ff. de prob Super hac qõ. qua q̃ritur an testis q non debuit examinari, faciat indicium si examinaẽ Bart. in d. l. maritus, ff.
21 de quæst. † dicit ꝙ testis q non debet examinari ꝑꝑ reuerentiam ꝑsonarum, & tunc examinatus non facit indicium, ut d. l. maritus, & l. diuus, eo. tit. Qñq; testis non debet examinari ꝑꝑ ætatem, tunc examinatus non facit indicium plenum, sed quale quale, ut l. 1. §. impuberes ad Sylla. Idẽ dicit ipse puto de teste qui non debet examinari ꝑꝑ sexum, ut in muliere eadem rõne Qñque testis nõ debet examinari ꝑꝑ infamiã, & tũc examinatus facit indiciũ quale quale, l q ultimo, ff. de pœ. Qñq; non debet examinari ꝑꝑ inimicitias, tunc examinatus facit indicium, uel non facit ẽm qualitatem inimicitiæ, ut ff. de quæst. l. 1. §. ꝑterea. Qñq; testis non debet examinari rõne ordinis qa ante lit. contest. uel parte non citata, & tunc dicit puto ꝙ non facit indiciũ, ut l. si qs, ff. de adul. & C. de test l. si qñ. in fin. Bald. in l. seruos, ff. de testib. super hac
22 qõ. dicit † ꝙ indicium est triplex, unum est qđ dirigit iudicem in uiam perscrutationis, & inquisitionis, & istud põt fieri ꝑ quẽcũq; testem. ut d. l. qui ultimo. Aliud est qđ dirigit in uiam hñdæ qõnis. & aliud qđ dirigit in uiam cõdemnationis simul cũ aliis adminiculis. Et dicit ipse, ꝙ tests non idoneus, & ꝓhibitus à limine depositionis, non facit hoc indicium ad qõnem, & torturam. l libertorũ. C. de testi. Sed si test es q non sunt ꝓhibiti à limine depositionis, nõ tñ sunt idonei ad plenã efficaciam ꝓhibitionis, bene faciunt hoc indiciũ, ut ff. de testib. l. serui. 2. rñso, & ff. de ꝓb. l. cũ probatio. ff. de ędil. edic. l. quæro, in fine. Si uero quærimus quantũ ad efficaciã cõdẽnationis, nullus est testis idoneus ad cõdẽnationem nisi suppleatur ꝑ alias probationes, ut l. solam. C. de test. & arg. ff. de eden. l. si qs ex argentariis. §. 2. & subdit Bal. in d. l. seruos ꝙ testis interrogatus, & examinatus, q nõ debuit interrogari nõ facit indicium, qñ est prohibita interrogatio, ut d. l. maritus. ff. de qõ. aut non est iusta rñsio, qđ est qñ non põt inuitus cogi, & tunc idẽ si allegauit priuilegiũ, ut, ff. de testi. l. lege Iulia: Aut nõ debuit interrogari ad probationẽ, & tunc põt interrogari, ad informationẽ, ut pupillus in ciuili, uel minor 25. annis in criminali, tũc bene facit indicium ad ingrendum nõ ad decidẽdũ, ut no. C. de his qui. ut in d. l. fi. in gl ord. Sal. in d. l. seruos. clarius hoc declarat, dicẽdo super q. dicta ꝙ testis q non debuit examinari, si examinaẽ, ꝙ quantũ ad effectũ cõdẽnationis non facit indiciũ, nisi ꝑ alias probõnes suppeleretur, ut d. l. solã, & ar. d. l. si quis ex argentariis. §. 1. aut quantum

ut, ex eo possit perueneri ad torturā, & tunc, quidam sunt testes qui sunt ꝓhibiti, & interrogari, & rñdere, & isti non faciunt indicium,
23 ut d.l.libert. & d. l. maritus † Quidam sunt qui inuiti prohibentur interrogari, sed uolentes pñt rñdere, & isti ad rñdendum compulsi ēt non faciunt indicium, ut ff. de testi. l. lub & dūr compulsi priuilegio allegato, non aliter, ut l. parentes, & qđ ibi hr. C. de testi parificantur. n. isto casu inuiti, & qui nullo modo uolentes ēt pñt admitti. Quidam sunt qui prohibentur interrogari quantum ad probōnē, sed non prohibentur quantum ad informationem, ut minor 25. ann. in causa criminali, & isti faciunt indicium quo ad inquirendū, ut d. l. si in gl. de his qui. ut ind. Abb. sic. in c. de cetero, de test. dicit, ꝙ licet laicus in criminalib. non possit testificari cōtra clericū, tñ facit indicium ad torturam. Et aduerte ad oīa supradicta ꝙ nullus supradcōrū diceret testis oī exceptione maior, uñ unus solus testificaret de uisu nō faceret indiciū, sed si duo testificarent de uisu, facerēt indiciū, & silr si testificarent de circūstantiis q̄ inducerēt indiciū, ut dixi supra in 2. q. pi inc. in uen aduerte tñ.

1 *Indicium quale esse debeat, ut sufficiens sit ad torturam iudicis committitur arbitrio.*

2 *Indicium est sufficiens contra aliquem de furto, si sit male conditionis, & famae, & solitus talia facere.*

3 *Furtum à familiaribus, & in domo conuersantibus factum praesumitur.*

4 *Furtum praesumitur factum per familiarem fugitiue à domo recedentem.*

5 *Indicium super furto contra aliquem habetur, qui cum antea pauper esset multas pecunias habere reperitur.*

6 *Indicia, & praesumptiones contrarij tolli possunt praesumptionibus & indicijs.*

7 *Fuga sola quando indicium sufficiens praebeat ad torturam.*

8 *Fuga non facit indicium, ut quis possit subijci q̄ñ si possit aliqua probabili causa uelari.*

9 *Fuga sola propter processum initiatum non facit indicium.*

10 *Fugiens de carcere per ostium carceris apertum, non est pro confesso habendus.*

11 *Officialis fugiens tempore syndicatus, pro confesso habetur, de his super quibus inquiritur.*

12 *Fuga quando praesumptionem & indicium inducat, & alios suos effectus producat.*

13 *Statutum dictans in omni casu fugam omnem facere probationem an ualeat.*

14 *Indicium generale in quolibet crimine censetur dum extra iudicium crimen se commisisse aliquis fatetur.*

15 *Confessio extraiudicialis facta parte praesente, indicium facit ad torturam.*

16 *Confessio extra iudicium facta, indicium praebet ad torturam si de tempore & loco deponat cōfitens.*

17 *Confessio facta coram iudice, sed non in figura iudicij, uel coram notario sine iudice, an probet.*

Confessio coram iudice incompetenti facta quando probationem inducat.

18 *Mendacium an praestet quaestioni indicium.*

19 *Confessus de se, non est de socijs interrogandus fallit in quibusdam casibus.*

20 *Fure de socijs, & receptatorib. interrogari possunt.*

21 *Seruus de crimine conuictus uel confessus, de socijs, & mandatoribus est interrogandus.*

22 *Latrones dicuntur qui publice stratas aggrediuntur, qui & de socijs interrogare possunt.*

23 *Interrogatio de socijs generaliter fieri debet non descendendo ad speciem, seu ad nomen certae personae.*

24 *Confessio rei contra socios criminis, quando praesumptionem inducat aduersus illos.*

25 *Criminosus de consocijs confessus, indicium ad torturam non praestat, nisi pluribus concurrentibus.*

26 *Iniuriatus uel percussus ab inquisitio, uel accusato, asserens contra eum non facit indicium.*

27 *Confessio tacita per pacem, seu transactionem facta an faciat indicium, uel probationem.*

28 *Pax, seu transactio super crimine multis potest modis fieri, ut transigens confiteri ipsum crimen non uideatur.*

29 *Inimicitia facit indicium ad homicidium.*

30 *Variatio, pauor, & trepidatio, indicium faciunt alijs deficientibus indicijs.*

31 *Accusatus de crimine debet diuersis examinari uicibus, & urians quaestioni poterit subdi.*

Variationes, & uacillationes factae in tortura sine indicijs facta, torte non praeiudicant in aliquo.

32 *Fama sola cum uno indicio sufficit, ut tortura quis subdi possit.*

33 *Minae quando indicium sufficiens faciant ad torturam*

34 *Homicidium factum in aliquo loco per quem aliquis solitus erat transire, qui maleficia consueuerat perpetrare, praesumitur ab eodem perpetrare esse.*

35 *Diuinatio an faciat indicium ad torturam.*

36 *Ars diuinandi non semper reprobatur.*

37 *Locutio secreta, uel articularis cum aliquo facta, qui postea idcontinenti homicidium cōmisit an faciat præsumi consilium, uel mandatum ad hoc faciendum.*

38 *Armatus stans cum offendente præsumitur opem ferre.*

Quæstio tertia, primæ partis.

CIrca tertium uidelicet qualia debent esse indicia per quæ deueniri ualeat
1 ad torturam. † Dic, ꝙ Doct. oēs sunt in hoc cōcordes, ꝙ de hoc non pōt dari certa doctrina, sed cōmittitur arbitrio iudicis, ut ff. de test. l. 3. §. eiusdē quoque ibi, tu magis scire potes quanta sit testibus fides adhibenda, ita dicit Alb. Paul. de Eleaz. Odof. Cy. & Bart. in l. fi. ff. de q. dicit tñ ibi Bart. ꝙ in aliquibus criminibus pōt dari aliqua uia ad cognoscendum indicia sufficientia ad torturā.
2 † Et primo in crimine furti. nam aliquis accusator de furto pñt esse īdicia cōtra ipm, ꝙ est homo malę cōdōnis & famę. & cōsuetus facere similia. l. de minore. §. plurimum. ff. de qō. & l. non oēs. §. à Barbaris. ff. de re mil. pro quo facit tex. in l. si cui. §. iisdem. ff. de accus. ubi q semel fuit calūniatus, præsumiť iterum calūniari, & qđ no. Dyn. in regula semel malus. in prin. lib. 6. Itē pōt esse indicium ꝙ ipse erat uicinus, & habebat notam illam domum, & qa cōuersabatur ibi ut est text. in l. dñm horreorū. ff. loca & ibi dixit Bart. notanter ꝙ si aliqui hñt notitiam domus, sunt suspecti qñ domus frangitur ꝑꝑ edificiorū notitiam. nam tales ꝑsonæ de facili possent torqueri ad inuestigationem ueritatis ut hic. & ideo officiales qñ cōmittuntur maleficia, occulte cōsueuerūt mittere ꝑ uicinis q uerisiliř debent scire ueritatem, ad qđ l. si ita, in fi. de fun. inst. & ibi per Iac. de Are. & Bar. Itē Bar.
3 in d. l. dñs, notabiliter dicit not. ar. † ꝙ furtū præsumitur factum à conuersantibus in domo, uel quod saltem sciant quis facerit. C. de rep. l. cōsensu. §. super seruis. Hĩnc ēt dixit Bart. in l. 1. in fin. ff. si fami. fur. fe. dica. ꝙ famuli hospitatoris pñt torqueri ꝑ re subtracta in hospitio. Prædicta tñ tempera ẜm ꝙ notabiliř dixit Bald. in l. 1. C. loc. quō iudex ex qualitate ꝑsonarū arbitrabitur qs ex uicinis sit torquendus uel non, uñ dicit ipse licet uicini ꝑsumanť scire, & ꝑꝑ hoc suspicio cadat in illis, tñ non oēs erūt torquendi, sed suspecti de scīa, uel qđ fecerit, arg. l non oēs. §. à Barbaris. ff. de re mil. Terreri poterūt omnes ut ff. de test. l. 3. § idē diuus, sed non torqueri oēs, quia tortura in se habet iniuriam, ẜm
4 eum, quod est ualde notabile. † Item est aliud indicium ad furtum, ꝙ res q̃ reperiunť furto subtractæ in domo, uideantur furto subtractæ ꝑ familiarē fugitiue recedētē. gl. est no. in auth. de exhib. re. in §. si uero ēt quædam. Item est aliud indicium ad furtū, quia uisus est exire de nocte illam domū, in qua fuit factum f[illegible]ū, & habebat aliqd sub ius. Itē quia uisus fuit expendere monetā de illa stāpa, cuius erat illa q̃ fuit furto subtracta, hæc duo dicit Ang. in l. mil. C. de qō. & h. d. ipse nisi sit alia uerisimilitudo in cōtrarium. puta qa ille q fuit uisus exire, uel pecuniā expendere, esset qdam magnus mercator, qa cōdō ꝑsonæ excludit ꝑsumptionē resultantē ex indiciis, ideo tunc est opus ut alia indicia concurrāt.
5 Item est aliud indicium † super furto, si post furtum fcm̄ repertus est qs expendere pecuniam, cum ante esset pauper, nec reperiť un habuit, arg. l. Quintus. ff. de don. inter ni. & uxo. ẜm Bart. in l. fi ff. de qō. Item si illa res subtracta cedebat sibi ad commodum. puta erat instřm quo ad eum ꝑtinebat, ut l. 1. §. si quis instřa. C de lati. liber toll. secundū. Bar. in d. l. fi Item si post furtum reperitur res furtiua penes aliquem l. in ciuilem. & l. ciuile. C. de fur. Quod uerū esse dñt Doct. qñ cum hoc concurrit sinistra suspicio, ex qualitate personæ, cōsuetæ. forte res furtiuas emere, uel cōsuetæ furari, quia tunc poterit deueniri ad torturā, si iudici uidebitur, alias aūt nō si iudici non uidebiť. ꝑꝑ grauitatem ꝑsonæ & honestatē, arg. l. non oēs. §. à Barbaris. ff. de re mil. ita dicit Bald. in d. l. in ciuilem. de quo ēt ꝑ eundem. & Cyn. in l fin. in fi. C. de hær. inst. & ꝑ Cy. in l. fin. C. de qō. nec mirū, quia ut dicit Bar. in l 1. §. 2. ff. de qō. ꝑ illum
6 tex. licet †, reperiuntur indicia sufficientia ad torturā contra aliquem, tñ si pro ea sunt aliqua indicia, opus est ꝙ illa īdicia ad torquendum sint magis urgentia, & fortia, & sic istę ꝑsumptiones, & indicia pñt elidi ex altis indiciis, & ꝑsumptionib. v. g. si ille penes quem res furtiua reperitur, est bonæ cōdōnis, & famæ, uel si ostendit eum a quo habuit, ut d. l. in ciuilem, & d. l. ciuile hř etiam in l. ancillæ. C. de fur. & hoc est generale, ut ipse dicit in omnibus aliis indiciis similibus. Ad hoc facit,

cit, quia una præsumptio tollit aliam, ut l. diuus. ff. de in inte. rest. Item pōt esse aliud indiciū ad futurum, qa post factū furtum qs aufugit, & se abscōdit ut l. lex Corn. ff. ad Syll. Hoc tñ s an fuga faciat indicium ad torturā examinemus latius. gl. tangit in l. admonendi. ff. de iureiur. & l. in bonæ fidei. C. eo. tit. & in authen. de exhib. reo. §. si uero. col. 5. & aliquid in l. 1. C. de requir. re. & ibi ꝑ Odof. & ꝑ Cyn. in l. 1. C. de raptu uirg. Iac. & de Belui. in d. §. si uero. ibi ꝑ Bart. in d. l. admonēdi. ꝙ in d. l. fi. ff. de qō. & latius in l. lex Corn. ff. ad Sylla. ꝑ Bal. in d. l. admonendi. & in d. l. in bonæ fidei, & in d. l. 1. de raptu uirg. & in d. l. ex Corn. & l. de crimine. C. de adult. per Ang. in d. §. si uero per Lud. de Vrbe. in d. l. lex Corn. & latius in d. l. admonendi, ubi ēt per Bald. & Saly. & ꝑ Spec. in tit. de prob. § fi. uersi. ult. ꝑ Ioan. And in addit. Spec. in tit de præsum. §. speciei, ꝑ Aret. in suo opere malefic. suꝑ glo. in uerbo, fama publ. uers. an fuga sit sufficiēs indicium, & ibi per do. Aug. de Arim. in suis addit. Ex quorū omnium dictis colligo talē
7 dictionem. † nam qñq; fuga obiicitur alicui tanq̄ crimē ei pro crimine, & tunc probata fuga est probatum crimē. l. desertorē, ff. de re mil. C. de deser. l. 1. 2. lib. 12. ſm Old. & hoc tenēt Iac. de Are. Cy. Bart. Bald. Ang & oēs. Qñque fuga obiicitur pro alterius criminis ꝓbōne, non ut sit de ꝑ se crimē, & tunc aut est tale crimen, ad cuius probationē, & condēnationem sufficit sola suspicio, & tūc sola fuga sufficit, quia facit quē suspectum, ut in l. publicis. §. præterea, ff. de susper. tut. & in hoc ēt concordant oēs. Aut est tale crimen, ad cuius condēnationē requiritur plena probatio de ipso facto, & non de suspicione tm̄, & tunc aut quis fugis ante formatum processum, aut post. Primo casu, aut fugit timore familiæ ne capiaẗ, & postea uocatus ad iudiciū reuertitur, & comparet, & tūc fuga nullū facit indicium cōtra eum, nec sibi in aliquo ꝑiudicat, ut no. Bar. in l quis sit fugitiuus. §. sciēti. ff. de ędil. edi. & ideo dixit Bal. in l. 1. C. de ser. fug. ꝙ statutū puniens fugientē de carcere, nō includit illos q exiuerunt oīo reuertendi. arg. inst. de re. diu. in § pauonum. sed si cito reuertanẗ, secus si nō reuertantur, & ita intelr glos. in d. l. 1. ad hoc ff. de re mil. in §. emāsor. & l. qui cum uno, §. edictū germani ſm eum. Si uero postea uocatus ad iudicium. nō ueniat, & nō cōparet, & tūc fuga facit indicium, & pręsumptionem contra fugientē, & intelligo Bar. in d. l. fi. ff. de qō. Aut non fugit timore familiæ ꝑtātis, sed ex causa ꝓbabili, puta, qa timet rōne partialitatis, ne ꝑꝑ mortē unius hoīs interfecti, ipse ēt occidatur uel ꝙ ab aduersa parte, alias de delicto inculpetur, ꝑꝑ quod non est ei locus tutus, & ꝑꝑ fugā nō resultat indicium sufficiēs ad torturam, & ita loqtur Bal in l. in bonæfidei. C. de
8 iureiur. † & ꝑꝑ hoc quidam consuluerūt, ꝙ si fuga pōt ab aliqua ꝓbabili causa uelari, & colorari non facit indicium, unde si quis ꝑꝑ homicidiū factū de aliquo aufugit, ne cōsanguinei occisi ipm interficiant, nō ꝓpter hoc reddiẗ suspectus de homicidio, nā aduersus periculū, naturalis ratio permittit sedefendere. l. itaq; ff. ad l. Aquil. ſm eos. Idem cōsuluerūt quidam alii, si solitus transcurrere rōne mercantiarū. ꝑ diuersas ciuitatis, & loca, statim cōmisso homicidio de aliquo, ipse recedit, & allegat se pro mercantiis emendis, uel uendēdis recessisse, nam ꝑ eius recessum nō fit indiciū sufficiens ad torturā, al l. e. l si cū §. ex iusta. ff. de fideicōmis. liber. & ad hoc bene facit, qā in hac re dubia. s. ex qua causa recesserit, interpretamur in meliorē partem. l. nō oēs. §. à Barbaris. ff. de re mil. & l. qa sit fugitiuus. §. apud Labeonem. ff. de ædil. edic. ſm Bal. in d. l. in bonæfidei, & hanc sñiamēt te-
9 nebat Lud. de Vrb. in d. l. admonendi. † Secūdo uero casu qñ quis aufugit ꝑꝑ processum initiatum, & tunc aut ad indicium faciēdum allegaẗ sola fuga, & illa nō facit indicium, & ita loqtur Bar. in d. l. 1. ff. de bo. eorū q mor. sibi cōs. Aut allegatur fuga una cū aliis adminiculis aliqd suspicionis inferētibus cōtra fugientē, & tūc ista simul iūcta faciunt indiciū arg. l. 1. cum ibi no. C. q numero tut. & ita dixit Lud. de Vrbe, in d. l. lex Corn. qui ēt *limitat* dcm̄ Bar. in l. 1. C. de bo. eo. nisi *iudici fuerit* porrectus libellus minatorius de accusando, licet accusatio nō interuenerit adhuc, qa de hoc resultat in multis casib. idē effectus, q resultaret ex libello accusatorio, ut est tex. in l. miles. §. sic ubi. ff de adult. qui ēt limitat tertio dcm̄ Bar. ibidē, nisi post accusationē institutā, qs fractis carcerib. aufugerit, nam tunc fuga plenā ꝓbōnem facit, & facit eū hr̄i pro confesso, de eo de quo ꝓcedebaẗ cōtra eū l. in eos, & l. fi. ff. de cust. reo. & in d. l. lege Corn.
10 † Quod est uerū nisi aufugerit ostio carceris existente aperto, quia tunc non hr̄ pro confesso.

fesso, nec fuga facit probationem criminis. ſm Guil. de Cun. & Bal. in l. ſuccurritur. ff. ex qui. cau. maio. Item idem Bal. in d. l. admonē di. limitat illud uerum qñ qs aufugerit de publico carcere, ſecus ſi ď palatio rectoris alleg. ēt Guil. in d. l. ſuccurrit. ubi hoc tenet. De eo aūt q aufugi fractis cippis, Bal. in d. l. ſuccurritur, per illum text. tenet idem ꝙ ſi fregiſſet carceres, & ſine fuga, ꝓbat cōtra ipsū, tanq̃ ſi cōfeſſus fuiſſet, quaſi nihil interſit, an parietibus, an cōpedib. qs teneať. Dixit tñ Bart. in d. l. lege Corn. qď q̃uis fuga deducta ad ꝓbationem criminis nō plene ꝓbet, ſed indiciū

11 facit ad torturam. † tñ hoc fallit in fuga officialis fugientis tempore ſindicatu, qm̃ tunc talis fuga plenam probōnē facit eorū de quibus officialis accuſať ſiue inquiriť ꝑ l. cōſiliarios. C. de aſſeſ. Circa qď Sal. in d. l. admonēdi. quem ibi ſequiť Lud. dicit ꝙ aut officialis fugit ante finitum offm̃, & tunc illa fuga hoc inducit ꝙ puniť anteq̃ committens crimen læſæ maieſt. Ita eſt caſus in auth. de adminiſ. §. 1. col. 3. Aut fugit poſt finitum offm̃, & intra 50. dies quib. debet ſtare ad ſindicatum, ut l. 1. C. ut oēs tam ciui. quā mili & in auth. ut iud. ſine quo. ſuffra §. neceſſitatem. & tunc aut eſt reductus, licet inuitus ad locū a quo aufugit, & tunc fuga cōtra eum nullam facit probōnē ſed opus eſt ad condemnationē cōtra eum legitima probōne, cauſus eſt in d §. neceſſitatē, Aut non eſt reductus ad locū a quo aufugit, & tunc fuga cōtra eū tantā facit probōnē, qď iurm̃ illi additū ſufficit ad eum condēnandū. caſum habemus ſing. in auc. de colla. §. ſuper hoc colla. 9. ita dicit Sal. in d. l. admonendi. ut refert, & ſequitur ibi Lud.

12 Illud circa hoc eſt † oīno menti tenendum, ꝙ tunc fuga inducit p̄ſumptionē, & indiciū, & alios ſuos effectus, qñ eſt certa, & manifeſta, ſaltem ꝑ uehementem p̄ſumptionem, ꝙ ſe illa de cauſa abſentauerit, ſm Arch. qui ita ſignanter notauit 3. q. 9. c. nihilominus, & in c. cum cōtumacia. de hær. in 6. Item aduerte ꝙ fuga nō inducit, indiciū ſufficiens, qñ fugiens ꝑ prius reputabať bonæ uitæ, & famæ, ſm Archid. in c. decernimus. 3. q. 9 & fuit de mente Bal. in d. l. in bonæfidei. ubi dixit ꝙ abſentia alicuius in dubio p̄ſumiť in bonā formam, ut ſuperius relatum eſt. Aduerte ēt, ꝙ de fuga debet cōſtare, ſaltem per duos teſtes, ſicut de quolibet alio indicio, ſm ꝙ ſuperius qm̃ eſt per gl. in l. fin. C. famil. ercíſ. Item uoluit Cyn. in l. fin. C. de requiren. reis ꝙ ſuſpicio quæ inducitur per fugā, tollitur ꝑ iurm̃

13 fugientis quod eſt ualde notabile. † Quæro an ualeat ſtatutum ꝙ oī caſu fuga faciat plenā probōnem. uide per Lud. in d. l. lege Cor. & Aret. in ſuo opere malef. in gl. ſuper uerbo, fama publ. & ibi per do. Aug. in addi. ubi etiam uide de ſtatuto ꝙ ſtante rumore de delicto commiſſo in ciuitate fugiens capitaliter puniatur. Adde mirabilem effectum fugæ, & abſentiæ, ſecundum Bal. in l. 1. C. de requir. re ꝙ licet quando quis aufugit, incumbat onus probandi accuſatori, & accuſato, tamen qñ quis non aufugit incumbat ſolum accuſatori. Item aliud dixit Bald. in l. de crimine. C. de adult. per illum tex. ꝙ ille qui aufugit ne ueritas inquirať, uidetur quodammodo fateri.

14 Aliud eſt indiciū † generale ſuper quolibet delicto qñ quis extra iudiciū cōfitetur ſe cōmiſiſſe crimen illud. ut l. c. 5. ff. de adult. ſm Bart. ibi. & per l. quæro. in fin. ff de ædi. edict. & per not. in l. Fulcinius. §. itē. ff ex q. cau. in poſ. ea. & idem uoluit Ange. in d. l c. 5. ubi ēt plus uoluit, ꝙ ſi confitens poſtea tortus negat, illa cōfeſſio nihil operať. & ſic patet ꝙ in ea non cogiť perſeuerare. quod eſt not Bald. aūt in l. 1. C. de confeſ. tenet idem qď Bart. & Ang. quantum ad indicium faciendum, ſed qď non cogatur ꝑſeuerare in ea. Bal. uť tenere contrarium in l clarū. C de auct. præſtan. ubi dixit ꝙ ſi confeſſio extraiudicialis eſt ueriſimilis pōt confeſſus cogi perſeuerare. & ita intelligit d. l. quæro. & d. l. c. 5. ſecus ſi non ſit ueriſimilis, ut l. 1. C. ſi qs Impe. male & l. milites. C. de queſt. Et iſtud plus placet per id qď

15 dicam ſtatim, † Quidam tamen uir egregius, ꝙ magnę auctoritatis cōſuluit ꝙ tūc extraiudicialis cōfeſſio facit indicium ad torturam, qñ eſt facta parte p̄ſente, quod probat ꝑ d. l. c. 5. a cōtrario ſenſu, dicit, ꝙ fuit ď mēte Bal. in l. qm̃. C. de inf. quod nō placet, per ea quæ not. glo. in l. fulcinius. §. quid ſit latitare. ff ex qui cau. in poſ. ea. & Ang. in l. certum. §. ſi qs abſente. ff. de confeſ. ubi dicit ꝙ delictum qď perficitur ſolo animo plene. probať per confeſſionem extraiudicialem abſente parte factam. præterea d. l cap. 5. illud non probat. Præterea eſt caſus in d l. quæro. in fin. ꝙ facta abſente parte facit indicium. Eſt igť uera concluſio ꝙ confeſſio extra indicium facta ēt parte abſente facit indicium ad torturam

16 ꝑ prædicta. qď ēt firmat Bart. in d. l. qm̃. † Aduerte

uerte tñ ꝭm quosdam, ꝙ confessio extra iudicium facit indicium qñ est certo t.pe & loco, uidelicet, quod confitens dicat de t.pe, & loco cõmissi maleficii, allegant Bald. hoc tenere in l. admonendi. ff. de iureiur. uide de hoc in d. l. admonendi, in recollectis. ubi in 7. char. in uersic. ulterius, ad hanc gl. allegatur Bald. ita tenere in l. bonæfidei. C. de iure iur. uide omnino per Caccial in d. l. admonendi. ubi late examinat, pro qua require in lib. 1. aduerte tñ, ꝙ dom. Tindarus in tract. suo probat. in ea parte in qua tractatur de confessionibus, in uer. nunc de criminalium. in princ. fuit in noua opin. dicendo ubi talis confessio est uerisimilis faciat plenam fidem in criminalibus sicut in ciuilibus, de quo dicit esse casum expressum. ff. de ædil. ed. l. quæro. §. fin. & in d. l. c. 5. non impropriando tex. ad quos Doct. non aduertunt quod dicit etiã probari multis aliis iuribus, & rationibus, de quibus dicit se scripsisse in tract. de testi. uer. in 6. cap. Et dicit, ꝙ uerisimilia in hac materia sunt eadem per omnia sicut dicitur in ciuili, de quibus dicit se scripsisse in prædict. tract. de testib. uarianti cap. 9.

17 Qui autem † si confessio est facta coram notario maleficiorũ absente iudice, uel corã iudice, non in figura iudicii, an probet plene uel faciat tm̃ indicium. Rñdeo. gl. est sing. in l. iubemus. C. de lib. cau. ꝙ non probat plane, facit tñ indicium ꝭm Bal. ibi. uide ẽt Lud. in cons 8. Sed quid si confessio est facta corã iudice incompetenti, an probet plene, uel faciat iudicium coram iudice competenti, Respondeo, ꝙ si illius iudicis incompetentis iurisdictio erat prorogabilis, ualet cõfessio ad plenam probationem. si uero non erat prorogabilis, tunc est nulla confessio, ut in cap. at si clerici, de iud. ꝭm Io. And. in addit. Spec. in tit. de conf. §. sequitur, in uer. 5. non ualet. & ita refert, & sequitur Ang. in d. l. 1. ff. de conf. poterit tñ cogi in ea perseuerare coram iudice competenti, ꝭm Innoc. in cap. inquisitionis, de elec. ut refert Ang. in d. l. 1. & idẽ tenuit Bal. in l. mag. ff. de iurisd. om. iud. Ex quo not. ꝙ saltem faciat iudicium ad torturam, cum cogatur in ea per perseuera, sicut si facta foret extra iudicium, ut d. l. cap. 5. & ita puto limitandum dictum Bart. in l. diuus la 2. ff. de cust. reo. qui indistincte tenet dictam confessionem non ualere. nam nõ ualet quo ad plenam probationem, sed quo ad indic. ũ sic. hoc tñ intelligit Bal. in l. clarũ. C. de auct. præst. in fin. qñ ex dicta suspicione oritur suspicio, uel infamia, & non alias, & ita limita dictum Innoc. in cap. inquisitione, & in cap. cum super de confessis. Item dictum Innoc. limitat idem Bal. in l. 1. ult. col. C. de conf. nisi confessus corã incompetenti iudice reuocat confessionẽ per dictum cap. at si cleric. Et ideo dicit, ꝙ cautus debet esse torquẽdus ꝙ dicat expresse se dictam confessionẽ reuocare, nec habet probare errorem, q̃a nõ tenuit quo ad aliquod indicium iudicii, sed solum quo ad indicium facti, quod est ualde notandum, unde dicta indicia non ui indicii, sed ui simplicis cõfessionis ualet quo ad indicium tanq̃ si extra iudicium facta foret, ut d. l. c. 5. cogitur ergo præseruare nisi reuocet eam.

18 Quæro an mendacium † faciat indicium ad torturam, puta inculpatus de delicto reperitur in mendacio, uide Lud in cons. 8. qui dicit ꝙ sic, ita dicit tenere Bart. in l. fin. ff. de qõ. per l. minus. §. testes eod. tit. & per cap. literas, extra de præsum. Addendo ad supradicta de cõfessione. quæro an cõfessio soccii criminis faciat indicium ad torturam. Ad huius qõ. perfectam doctrinam, primo uidendum est an quis debeat interrogari de sociis eiusdem criminis. secundo an examinatus & in-

19 terrogatus faciat indicium ad torturã † Ad primum rñdeo, ꝙ rl̃r quis cõfessus de se non debet de sociis interrogari. l. fin. C. de accus. l. repet §. 1 ff. de qõni. & l. qm̃ liberi. C. de testib cum sim. Fallit tñ in casib. not. ꝑ gl. in d. l. fin. & per Spec. in tit de acc. §. 1. uers. item repellitur qui fuit socius, & in tit. de teste. §. 9. uers. item ꝙ est socius criminis. Est. n. à legislatoribus diffinitum, ut cõfessus de se, nõ debeat de aliis interrogari, ut d l. fin. Bart. in hac materia in d. l. repet. §. 1. tradit talẽ doctrinam, quædam sunt delicta q̃ non cõmittunt principaliter in offensam alicuius, uel odiũ, sed ꝑꝑ cõmodum committatium, ut falsare monetam, seu fabricare, item furari, & isto casu pñt de sociis interrogari, ut probatur in l. diuus. ff. de cust. reo. & l. prouinciarũ. C. de fer. & l fi. C. de mal. & math, & ita intelligit l. 1. ff. ad exhib. & l. & qui ultimo. ff. de pœ. q̃dã sunt delicta quæ cõmittuntur principal̃r in odium alicuius & in istis cõfessus de se nõ debet de aliis interrogari. ut d. l. fi. C. de acc. & d. l. rep. §. 1. fallit in casu l. prius. ff. ad Sylla.

20 † Ex q̃bus infert, ꝙ fures pñt interrogari de

sociis

sociis, & receptatorib. & si. arg. d. l. diuus. Ratio prædictorũ est, quia qñ delictum cõmittitur in iniuriam alterius, est qui alios delinquentes põt accusare, sed non ita in delictis, quæ non cõmittuntur in alterius iniuriam, ideo magis permittitur iudici inquirere, ẽm eum. Istam rõnem cum dicto improbat Bar. de Salyc. in d. l. fin. C. de acc. quia latro licet affectet res, & non personã, nisi ꝑ ꝑ res, hæc tñ affectio fit cum iniuria dñi, ideo est qui eos accusare põt, & sic eius diuersitate attẽta non dr̃et de sociis interrogari, qđ est falsũ per d. l. prouinciarum. Item maleficus in alienum odium sua facit maleficia, tñ de sociis interrogatur. C. ad l. Iul. maiest. l. pen. & fi. Item in crimine homicidii, fuit seruus interrogatus de sociis, ut l. 1. §. fin. ff. de quæst. Qua ꝑ ꝑ idem Salyc. dicit qualitatem personarum, & delictorũ ponderandã fore.

21 † nam aut ꝑsona inqsita, uel accusata ẽ seruilis cõditionis, & tunc de mandatorib. uel sociis interrogari põt. Ratio, quia tales ꝑsonæ ut plurimũ, ut meticulosę, siue socii inuestigatu, uel mandato non cõsueuerunt grandia delicta cõmittere, uel attentare, arg. l. qcunque, circa med. C. de ser. fug. & l. fi. C. ad l. Iul. ma. & ff. ad Syll l. si prius, & l. si ser. & ff. de qõ. l. fi. quæ oẽs leges inferius loquuntur. Ad qđ ẽt faciunt. l. inde Neratius §. si seruus. ff. ad l. Aql. & l. fin. ff. ad exhib. & qđ in eis hñr per gl. & Doct aut ꝑsona accusati. uel inquisiti ẽ liberę condõnis, & non uilis, & tunc in criminib. quæ sine sociis rl̃r non cõmittuntur, puta de sociis interrogari posse, ut prouincia eis purgetur. ad hoc l. congruit. ff. de off. præs. & ad hoc accedant. ll. q̃ dñt latrones interrogari de sociis, ut d. l. ꝓuinciarum, & d. l. diuus.

22 † cum. n. latrones sint qui stratas aggrediuntur publice, ut l. capit. §. famosos. ff. de pœ. & hi soli non sint, sed plures, nec sine receptoribus, facilr̃ lex permisit de sociis interrogari, cum ut plurimum sint ignoti, & occulti. Idẽ potest dici de falsatorib. monetarum, ut C. de fal. mo. l. 1. quia rl̃r in eo misterio plures sunt necessarii. Idẽ dicit de his qui cõtra principem moliuntur, qa talia non cõsueuerunt cõmitti ꝑ unum solum. Aut est delictum qđ cõsueuit cõmitti sine sociis, & tunc aut delictum est cõtra cõem salutem oĩum, & tunc de sociis põt interrogari, d. l. fi. C. de malef. & math. Et est rõ, qa & cõtra socios inqrere intendit ad cõem salutem oĩum, & ideo nisi radicitus tale uitium extirpetur salus cõis non habetur, & idem ẽt põt dici quod de latronibus dcm̃ est supra, ubi autem hæc cessant de aliis non dẽt interrogari, ut d. l. fin. & d. l. rep.

23 † Qualis aũt sit modus interrogandi, not gl. in l. si prius, ad Syl. & Cyn. in d. l. fin. de accus. quæ debet fieri gñalr̃ non descendẽdo ad speciẽ, & ad noĩationem certæ personæ qa si ad spẽm descenderetur, nõ esset quærere, sed potius suggerere, qđ fieri non debet, ut l. 1. §. q qõnẽ. ff. de qõ. quod intellexit nisi contra aliquẽ in specie sit legitima ꝑsumptio, ut sẽtit gl in d. l. fi. & facit l. 1. C. de qõ. ẽm Bar. in d. l. fin. Vbi plus subdit ꝙ qñ sua sponte non interrogatus alium nominat, noĩatio suspecta hr̃ a lege rõnib. assignatis ibi in tex. sicut alias diximus in teste sponte se offerente, qa est suspectus, ut not. gl. & Bar. in l. post legatum. §. his uer. ff. de his quibus ut indig. & per hoc sit expeditum primum dubium.

24 Ad secundum † uidelicet, an interrogatus de sociis, & confessus faciat ꝑsumptionem, gl. in d. l. fi. dixit, ꝙ sic. qđ intelligit Cyn. qñ debuit interrogari, & non aliter, & istud ẽt tenuit Saly. dicens tñ ꝙ non per se solum, sed si esset contra illum consortem criminis legitima ꝑsumptio, tunc facit legitimũ indicium aut torturã. & sic dicit dr̃e intelligi. l. qui ult. in fi. ff. de pœ. & C. de cust. reo. l. 1. in gl. 4. ad hoc facit gl. in d. l. fi quæ exigit ꝑsumptionẽ aliq̃ prius cõtra eũ cõtra quem interrogatur dr̃e ꝓcedere, & ita ẽt uoluit gl. 15. q. 3. nemini & ibi ꝑ Arch. qnimo, ubi non in specie, sed in gñe quis interrogaret de sociis, ita ꝙ contra neminẽ esset ꝑsumptio in spẽ, tũc cõfessio criminosi de alio indiciũ sufficiens ad torturã non faceret, secundũ Sal. in d. l. fi. qđ est ualde notandum.

25 † Vt ergo confessio criminosi interrogati de sociis faciat indicium ad torturam, opprtet ꝙ plura concurrant, uidelicet ꝙ confessus interrogetur in casu in quo de iure possit interrogari. Idem quòd interrogetur in specie contra aliquem, & non in genere. tertio ꝙ contra illum cõsortem in specie sit aliqua legitima præsumptio, alias non facit indicium ad torturam, secundum eum. Sed quod dicit, ꝙ debet interrogari in specie contra aliquem ad hoc ut faciat indicium, non credo uerum, imo ex doctrina gl. Cin. & Bart. illa interrogatio est potius suggestio, q̃ exquisitio ueritatis, quæ nõ ẽ aliter facienda, ut dictum est, & ideo puto totum

cõtra in hoc ꝙ interrogatio debet gñaliter fieri absq; alicuius nominatione, nisi aliqua indicia sint cõtra certã spãlem personã, quia tunc specialiter poterit de aliquo interrogari, & facit indiciũ sua cõfessio, si cum ea concurrat alia legitima præsumptio, & ita põt intelligi ẽt gl. in l. fin. ad exhib. ubi aũt quis de se cõfessus, interrogaret de aliis sociis, & ille cõfiteret contra aliquem cõtra quẽ nulla esset legitima ꝑsumptio, uel interrogetur in casu a iure non permisso, nunc licet non faciat indicium ad torturam, tñ facit indiciũ ad inquirendũ cõtra nominatũ, & ita intelligo dictũ Oldr. quẽ Bald. refert, & sequit in l. & si certũ. in prin. ad Sylla. ubi ẽt per Ang. credit ergo quantũ ad inquirendũ, sed non quantũ ad puniendũ, ſm eos ibi, & ita etiam dicit do. Domi. de S. Gem. quem ibi sequitur Capra in c. clericos, de senten. excom. in 6. Sed quæro quomodo opponetur contra testem, ꝙ est socius criminis, ne ex illa oppositione uideat opponens fateri crimen, uide in Spec in titu. de acc. in 4. col. in uers. caue tamen.

26 Sed an assertio † iniuriati faciat indiciũ uel probationem cõtra inquisitum, uel accusatũ dic ꝙ non, casus est apertus in l. si quis ĩ gra ui. ff. ad Sylla. in §. si quis moriens, & nedũ non facit plenam probationem, sed nec indicium ad torturam sufficiens, ut dixit ibi Ang. arg. l. 1. §. si qs filiũ. ff. ad Carb. & l. Seia. ĩ prin. ad Velle. & uř casus in simili in c. sicut, de testi. facit quod no. Cyn. in l. 1. C. qui acc. non pos. Ad idem facit, qa assertio percussi nõ facit probõnem ẽt in mortis articulo, ut d. §. si qs moriens, ergo nec faciet indicium ad torturam, qm̃ indicium est species, ꝓbõnũ, per not per Barto. in l fin. C. de prob. & a quo remouetur genus, remouetur q̃libet eius pẽs. C. de usur. re. iu. l. fi. ff. de fundo instr. Ex quib. apparet ꝙ si dicta assertio probaretur ꝑ duos testes, non facit indicium. & ita ẽt egregie uidi consultum per quosdam, credo tñ ꝙ bene sufficiat ad inquisitionẽ formandã ꝑ ea quæ nota. Bald. & Dyn. in d. § si quis moriens, & ꝑ ea quæ not. glo. & Bal. in l. 2. C. de cal. ubi notabiliter dicit, ꝙ licet in articulo mortis constitutus dicat quòd aliquis fecit occidi eum, tamen ista uerba non inducunt præsumptionem quę sit species probationis, sed quandã uilem præsumptionem, secundũ glo. & not. de effectu istius uilis præsumptionis, quia excusat a calumniã excusantem ex necessitate, nõ aũt ex uoluntate, qa hoc facit l. nostris, in rõne sui, & l. q non ꝓbasse & l. fin. eo. titu. de

27 collu. † Quæro quid de confessione tacita q̃ fit ꝑ pacẽ, an inducat per eã probatio uel indiciũ, dic ꝙ ꝓbat plene delictũ, per ea q̃ hñr per Bar. & Bal. in l. transigere. C. de trans. & ꝑ Bal. in c. 1. §. iniuria. de pace iur. fir. in usib. feu. de hoc uř tex. in l. qm̃. ff. de infam. Bal. in d. l. qm̃. & l. furti. § pactus. eod. titu. dicit ꝙ faciens pacem nunquam intelligitur confiteri delictum quo ad condemnationẽ, sed Ancha. 2. qõ. 4. cap. in omnibus dicit ꝙ licet paciscẽs uideatur fateri crimen, ut d. l. qm̃ tñ istud est uerum si aliquo dato paciscitur, secus si gra-

28 tis, ut d. §. pactus. † Sed qũo poterit fieri pax, ut per eam non uideatur quis fateri. Tancredus de corneto in sua compendiosa, dicit ꝙ fiat hoc modo, ꝙ dicat, ꝙ hoc facit, ut euitet sumptus litis, nõ ꝙ commiserit crimen de quo facit pacem, ut ff. de infa. l. furti. §. pactus. Item alio modo, uidelicet ꝙ is qui iniuriã, uel damnũ recepit, remittat per pactum oẽm iniuriã, & oẽ dãnũ, quod constaret, uel constare posset, sibi ab aliquo illatũ quacũque de causa, uel iniuriatus faciat pacẽ cum iniuriato, & ei remittat iniuriã quam cõstat, uel cõstare posset illũ sibi intulisse, qa ex hoc nihil uř fateri. Alii dñt gñalius. s. ꝙ notarius debet dicere tales fecerunt pacem, & cõcordiã de oĩbus iniuriis, uulneribus, & offensis quæ dñr per dictos se adinuicem fecisse, & intulisse, nam tunc non uř fateri. Aliud erit indiciũ ad delictũ, si aliqs fuisset fugatus cum rumore commisso aliqud delicto l. itaque. ff. ad l Aquil. ita dicit Bart. in l. fi. ff. de qõ. facit qđ ipse no. in l. de minore. §. plurimũ, circa

29 medium. eo. tit. † Aliud erit indiciũ ad homicidium uel aliud delictum. s. inimicitia, ꝙ inculpatus erat inimicus occisi, uel iniuriati, ut dicit idem Barto. alleg l. 1. §. cum quis. ff đ qõni. ad hoc facit qa inimicus præsumitur cogitare malum ꝑ suo inimico, ut ff. de his qb. ut ind. l. inimicitiæ. & l. ex parte. istud ĩdiciũ firmat Spec. in ti. de ꝑsum. §. species. uer. sed pono & uer. & idẽ est no. Lud. in l. §. si qs uillã. ff. ad Silla. Item dat aliud indicium qđ fuit uisus facere ꝑparamẽta ad hoc, ut emere gladiũ, & similia. Et ꝙ sero illo quo factũ est homicidiũ, fuit uisus ire ꝑ aliqua loca ꝑ q̃ uicina eum non cõsueuerat uidere ſm eũ, ad hoc facit, qa ꝑꝑ locorũ uarietatẽ uaria colligit coniectura. C. si manc. ita fuc. alien. fin. ff.

de pœn.l. aut facta. §. euenit ista sunt indicia
quæ ponit Bar.in d.l.fin. ff. de qõ. remittens
reliqua arbitrio iudicis. Alia quædam indicia
ponit ipse Bart.in l.de minore.§. plurimum,
eo.tit. ubi dicit per illum tex. q̃d iudex debet
aduertere qua constãtia.& trepidationem exa
minandus loquat̃, & sic ista indicant aliquid
30 iudici.† & ideo ubi alia indicia non ꝓcedũt,
tñ ex eo ꝙ quis trepide loquatur coram iudi
ce,pauendo, & uariando ꝑt haberi indicia
sufficientia ad torturã,uñ debet iudex exami
nans esse cautus ut faciat dicta eius sic uaria
& diuersa scribi in actis, & silr̃ qualiter trepi-
dando loquebatur, & similia ne ei possit dici,
ꝙ fecit ipm poni ad torturã sine indiciis ſm
eum.alleg.Inn.in c.qm̃ cõtra falsam,de prob.
ubi dicit,ille qui examinat testẽ debet hoc fa-
cere scribi in actis. s.ꝙ hoc dicebat trepidan-
do,& balbutiendo,& sim & Spec.in tit. de te-
sti.§.nunc tractandũ est in uer.hoc autẽ scias
ita dicit Bart. in d §.plm̃,quod est ualde nota
bile,& elegãs.hoc ẽt approbat Bal.in l.presb.
C.de ep.& cler.qui subdit hoc relinquendum
iudicis arbitrio,q inquirat indicia ex aliis indi
ciis non ex solo pallore faciei,uel trepidatio-
ne.uide ẽt ad prædicta Are.in suo opere male
ficiorũ.in uer.fama pub.col.24.uer.9 quæro
31 † qui etiam dicit,ꝙ hñs inculpatum pro de
licto in manib. debet ipm examinare plurib.
diuersis uicib. & continuo facere scribi oĩa
dicta eius,& si repererit ipm uariare, poterit
ipm ex hoc ponere ad torturam, & repetere.
Quod intellige uerũ nisi torqueret reum iniu
ste sine indiciis,& ipse tunc uacillaret,& uaria
ret.quia uno sero diceret unum, & uno sero
aliud in tortura,qa oẽs ille confessiones,& ua
cillationes factæ illo modo in tortura ẽt si es
sent milies ratificatæ non ualerent,ita dicit d.
Aug.de Ari.ĩ add.ad dcm̃ opus maleficiorum
q ẽt ibi approbat dcm̃ Bald.in d.l. presb. An
fama publica faciat indiciũ sufficiens ad tor-
turam,late hoc disputat Gand.in trac.male.
sua rub.de qõnib.uer.sed de uno quæro pone
forte ꝓbatum &c.& tandem concludit† ꝙ si
32 cũ fama concurrit unum aliud indicium nũc
poterit poni ad torturã, & hoc ſm iura ciui-
lia,sed ſm iura canonica dicit ipse cum fama
faciat semiplenam ꝓbõnem, & æquiparetur
dicto unius testis c.illud,de p̃sump.& c.siquis
extra de purg. can.cũ sim tũc ꝑ solã ꝓbõnẽ
famæ q̃s poterit torqueri,& subdit ꝙ assesso
res hoc seruãt cõmuniter,& dicit ꝙ multoties
uidit obseruari pro & contra ꝑ iudices, & as-
sessores ſm uarias diuersorum opiniones.Sed
tu serua contrariũ, ut per solam famam non
torqueas aliquem,nisi sit iuncta cum aliis in-
diciis,ita ut̃ residere Bart.in d.l. fin. ff. de qõ.
& in l.de min.§.torm. eo. tit.& Salyc. in l.ea
quidẽ. C. de acc.& gl.in l.3. §.eiusdem. ff. de
test.& uide ꝑ Cy.in l.si C.de quęst.& Bal in c.
1 §. iniuria de pace iura. fir. & in hoc residet
Aret.in suo oꝑe maleficiorũ in gl.fama pub.
in uer.& an fama.& ibi ẽt d. August. de Are.
in add. dicens ꝙ si ipse esset assessor, poneret
aliquem ad torturã ex sola fama, quod tñ li
mitat ſm qd' dixit Bart.in quodam suo consi
lio incipiente, do. Paci de Burgo, nisi fama
esset multum uehemens,quia tunc sufficeret
ad torturam, & ita tenet Bald. in d §.iniuria
in 9.col.Item limitat nisi cum fama concurre
ret dcm̃ syndici cum iuro,qui ita denũciauit.
s.talem cõmisisse hoc delictum,ſm consilium
Bart cons.186.Item limitat ubi cum fama es
set ꝓbõ,ꝙ infamatus esset hõ malæ cõdõnis
& uitæ, ita probat Gand. in tract. malef.sub
rub.ex quo tꝑe possit fama incipere,in uers.
sed pone ꝙ crimen, & affirmauit in fin.in d.
uers.sed de uno quæro.Adde ꝙ dixit Bald. in
d.l.3.§.eiusdem,in add. ꝙ ubi est uaria opin.
gentium,tunc fama nõ est indicium sufficiẽs
33 ad torturam. † Quæro ulterius,an minæ fa-
ciant indicium sufficiens ad torturam. Spec.
ponit hanc q.in tit.de præsumptio. §. species
uers. sed pone Bal.in l.metu m. C.quod met.
cau.& in l.1.C.si quis Imp.mal. & Cyn.in d.l.
metũ.& uide per Imol. & Doct.in l.Pachum.
ff.de hær.inst.& per Bar.in l.fam. §.1.ff.ad de
Iul maiest. & Saly. in d.l.1.& Ant. de Bur. in
c.3.loco.de prob.& Ang in l.fin. C. de qõ. &
in l.1.C.de his qui.ut ind.& Abb. & in c. scri-
bam,de p̃sum.ex quorũ dictis cõclude aduer
tendum esse ad cõdõnem personæ.Nam si est
hõ potens exequi minas, & malæ famæ in
eodem gñe mali, uel solitus minas executio-
ni mandare, & maxime si post minas statim
reperitur cõmissum delictum, & tunc minæ
faciunt indicium ad torturã Aut minans erat
hõ uilis cõdõnis,& impotens ad talia, uel bo
næ cõdõnis & famæ,nec solitus minas exeq,
tunc secus per tex.in d.l.1.C.si quis Imp. ma
le.Adde ſm co.Bal.de Bartol.de Perus. in l.li
cet Imperator,de leg.1.ꝙ si plura concurrãt,
uidelicet,præcedens inimicitia,secundo ipsæ
minæ, tertio percussio sequens, quarto sine

magno

magno interuallo fuit percussus, tunc forte ex his non solum poterit torqueri, sed condemnari ex contiguitate actuum, ꝑ id qđ hr̄ in l. 3. in §. in bonis, ff de priuil. cred. & qđ in simili not. Bart. in l. 1. in fin. ff. si qs te. li. esse
34 iu fue. † Est, & aliud indicium ſm Ray. in l. iusto, in prin. ff. de usur. ꝙ homo reperit̄ occisus in loco ubi Titius erat solitus frequenter transire, & cōuersari, nec aliud maleficiū reperit̄ ibi commissum, ꝑsumit̄ occisus à Titio, qđ tñ itelligo cōcurrente alio, uidelicet ꝙ Titius solitus erat alia maleficia perpetrare, arg. l. si cui. §. hisdem, ff. de acc. in l. si ita. §. fi. ff de fund. instr. Si aūt istud nō cōcurreret non putarem prouenie ndū ad torturam, per ea, q̄ in simili not. gl. & Bal. in l. in ciuilem, & l. ciuile. C. de fur. & Bal. in l. fi. ff. de hær. inst. & de hoc hr̄ ꝑ Lud. in l. 1. §. si qs uillam. ff. ad Sylla ubi inducit illū text. quòd si ante ostiū domus Titii reperit̄ corpus mortuum præsumit̄ à Titio interfectum, qđ ēt limitandum puto, ut supra ꝓxime dixi de quo ꝑ Bart. in l. ædiles, ff. de uia publica. Quid autē si in una domo ubi reperit̄ qs occisus erant quinq; aut plures, & nescitur qs occiderit, an contra oēs illos sit præsumptio, uel qd fiēdū ponit Lud.
35 ibidem. † Quero an diuinatio faciat indiciū, puta aliquis diuinator, incātator cōsultus dicit ꝙ Titius cōmisit tale futurum, uel Seius, an ex hoc poterit qs poni ad torturam ego uidi fieri incantationem in quadam fiala, uel cum forpicibus, & cribro. Dic ꝙ non, qa talibus non est adhibenda fides, ut l. item apud Labeonem, §. si qs astrologus, & ibi hoc tenet Ang. ff. de iniur. facit. l. uerbum. C. de infam. dixit tñ Bal. in quodam suo cōsilio incipiente, In dei noīe amen, qa q. ista de tortura, &c. ꝙ licet ars maleficiorū sit reprobata, l. nemo. C. de malef. & mathema. tñ qñque ꝑmittitur ꝙ maleficiū tollatur ꝑ aliud maleficium, si alio modo non pōt, q̄ ꝑ incantationem ēt dæmonū, ut no. in summa cōfessorū ꝑ magr̄m Ioan de Ripa. sub rub. de impedimento ligaminis, tamē non debet recedere à Deo qdqd ore proferat ſm opinio. multorū theologorū, nā licitum est aliqñ de aqua turbida bibere, ubi fluuius stagnantis aquæ deficit. Medicinę n. oēs sumunt non rōne delectationis, quia sunt horridæ, sed solum ratione sanitatis recuperandæ, retinendæ, uel adipiscendæ, sicut arte, & nā manifestum est, & sępæ uulnus uulneri addit̄ ut utrunq; curetur
36 hæc Bald. ad lr̄am in d. cōsilio. † Ex hoc vr̄ ꝙ q̄uis diuinandi ars sit reprobata, tñ ubi magnum ex delicto immineret scandalum, forte nec Deo, nec hoībus repræhensibilis uideret̄, dummodo aīus à recto non recedat, non dico ꝙ ad torturam ꝓcederet̄, sed ad inquisitionem, nam si diuinator aliquem inculpat poterat iudex ꝓ illo mittere, & uidere qua cōstantia, aut trepidatione, & quo rubore, & pallore loquat̄, & ex hoc sumere indicium ueritatis. ut l. de minore. § tormēta. ff. de qō. Item dicit Bar. in l si ueteri. §. eorū. ff. de priuil. cred. ꝙ si aliqs accusat̄ de cōsilio ꝑstito ad homicidium cōmittendum, & de homicidiū ꝓbat̄ per famam. Item ꝓbat̄ ꝙ ille fuit locutus homicidæ, & illę statim iuit, & occidit, sed nesciebat̄ qd dixit ei certe ex breuitate spacii t.p̄is ꝑsumit̄ consiliū dedisset ei, ꝑ gl. in d. §. ſm eum. Item dixit. Bald. in l. 1. C. de ser. fugiti. in 4. col. ꝙ si aliquis locutus est ad aurem, & ib illo statim secutus est factum, & ꝑcedit capitalis inimicitia, ꝑsumit̄ mandatum, allegat Bart. ff. de acq. hær. l. qui aliena. §. si qs mihi bona. §. fin. de priuil. cred. l. si ueteri.
37 & arg. ff. de repu. l. dubium. † Vel si erant pariter inimici, dicit ipse, ꝑsumam cōsilium, & sic in partem mitiorem, quia efficacius, & durius obligat mandatum quam consilium, ut not. in c. ex cōsilio, de reg. iur. in 6. ꝑ Io. And. Si naūt non ꝑcesserunt causæ, tunc, nec causarū ꝑsumo, ēt si cōcesserint capitales inimicitiæ, ſm eū, & sic Bal. ur̄ restringere dcm̄ Bar. in d. l. si uentri. solum qñ qs secrete alloquit̄, ēt ille quem alloquit̄, pariter sunt inimici occisi, sed qñ nulla esset inimicitia capitalis, tunc dicit, ꝙ illa allocutio cum facto subsecuto non facit indicium, & istud placet. Et ita puto intelligendū quod not. Bal. in l. multum. C. si quis alteri uel si. ubi dixit ꝙ si inter Titium, & Seium fuit tractatus de occidēdo Martinum per ipsum Titium postea ipse Titius occidit, & ꝑsumit̄ ꝙ fuerit secutus ipsum tractatum, & ꝙ fuerit ita ordinatum inter ipsos, licet testes dicant de finali ordinatione se nescire, & alleg. Bar. in d. l. q aliena. §. si quis mihi bona, qa aīr loquit̄, & in casu diuerso,
38 & claro † Item insurgit aliud indiciū siue ꝑsumptio cōtra eum q stat armatus cū offendente, ꝙ dederit auxiliū, & fauorē. Nā ille q se armat, de rixa, uel bello ꝑsumit̄ cogitare ut not. Bal. in l. 1. in 3. col. C. de ser. fug. & l. ut uim. ff. de iusti. & iure. Supradicta placet retulisse

fuisse cum sint exempla quotidiana, & approbata a legibus, & Doct. Multa alia et possent exempla q̃ iura cõmittunt iudicãtis arbitro prudentes inspicienda, prout superius dixi in prin. huius 3. qõ. prin. Adde an testes examinati sup uno processu cõtra unũ faciant indicium sup alio processu cõtra aliũ. uide Bar. ĩ l. à snĩa. de appella. Adde qd si iudex uidit cõmitti aliqd maleficium, & non habeat alia indicia, an ex hoc possit deuenire ad torturam. Spec in tit. de sen. §. qualiter. uers. itẽ debet ferri s̃m allegata. ut̃ uelle q̃ nõ, & ipsum tenet Bal in l. fi. in princ appellatio.

1 *Damnari nemo potest, ex iudicio semipleno, seu dubitato sed ex iudicio indubitato iudicem in uiam condemnationis dirigente potest quis damnari.*

2 *Testis singularis de uisu deponens cum fama, & aliis adminiculis certis sufficientem ingerit probatione in factis antiquis, & dictis occulte factis.*

3 *Indicia indubitata censentur, quæ ita per legem approbantur, ut ad ipsa uelit condemnationem subsequi.*

4 *Reo in tormentis confitenti non potest confessionem reuocare, si contra eum alia reperiantur indicia.*

5 *Indicia indubitata dicuntur quando plura ad unã tendentia consonantiam, ueritatem indicant.*

6 *Indicium an præsumatur homicidii contra fugientem nudo gladio, ubi quispiam reperitur uccisus.*

Fuga inculpati, & reperti cum mucrone madefacto cruore, uehementissimum præstat homicidii indicium.

7 *Indicium certum censetur, si post mutuam duorũ rixam, alter uulneratus uideatur.*

Præsumptio in quibus sufficiat criminibus, ut ad cõdemnationem deueniatur.

8 *Meretrix probari potest ex uerisimilibus circunstantiis, nedum tactu, & actu.*

9 *Sacerdos, seu presbyter mulierem amplexatus, causa benedictionis impar endæ hoc ipsum præsumitur fecisse.*

10 *Cuius pecunias alicui qui ex eisdem conducit gentes aduersus ciuitatem mutuantis, an ad huiusmodi conductionem sit mutuasse præsumendus.*

11 *Indicium homicidii præsumitur contra eum qui aduersus aliquem gladium strinxisse uisus est, licet non fuerit uisus percussisse, si ipso fugiente alius reperiatur interfectus.*

12 *Condemnatio quando possit sequi ad minas præcedentes, & quibus concurrentibus.*

13 *Iudex sola habens indicia contra delatum, quamquam indubitata tu ius per torturam confessionẽ delati extorqueat prius quam condemnet.*

14 *Iudex per præsumptionem procedens, suam ualde temperare debet sententiam.*

15 *Iudex secundum præsumptiones iudicans, finibus pœnarum, ut à iure scriptæ sunt contentus esse debet.*

16 *Condemnari ad mortem nemo potest ex indicio quanquam indubitato.*

Quæstio quarta primæ partis.

Circa quartam quæstionem princ. uidelicet qualia debeant esse indicia per quæ deueniri ualeat ad condemnationem. Super qua qõne quæro primo an quis damnandus sit ex indiciis. Dic q̃ duplex est indicium. s. semiplenum, & dubitatum. & istud dirigit iudicem in uiam qõnis hñdæ. Quoddam est indicium plenum siue indubitatum, & istud dirigit iudicem in uiam condẽnationis. Ex primo qdem iudicio nunq̃ quis dannat̃, ut ff. de pœn. l. absentem. in princ. qa sanctus est impunitum facinus nocentis relinquere, quam innocentes cõdemnare, ut ibi dicit text. Ex secundo uero indicio qs põt, & debet damnari, ut l. si qui. C. de adul. & l. fi. C. de prob. iste tñ ex iudiciis non est qs damnandus, cum in criminibus probõnes debeant esse luce clariores, ut d. l. fi. C. de prob. & hr in l. licet Impera. ff de leg. 1. Adde an cõfessio facta in tormẽtis licet non ratificata iuncta cũ aliis indiciis sufficiat ad cõdemnationem. uide Sal. ĩ l. fi. C. de prob. † Adde q̃ si est unus testis de uisu, cũ fama, & aliis adminculis certis, & probabilibus, est sufficiens probatio in factis multum antiquis de quibus non est memoria, & in delictis quæ occulte fiunt ut uoluit Iac. Bal s̃m quod recitat Host. & Abb. in c. ꝑterea. de testi. in fin. uide Bart. in l. 1 §. idem Corn. ff. de qõni. qui dicit gñalr̃ q̃ unus testis de uisu cum aliis indicis facit plenã probationem in delictis per text. ibi ꝑ l. 2. §. 1. ff. de excusa. tuto. & ibi ꝑ gl. iuncta l. instrumenta. C. de prob. Secundo qro qd sit iudicium indubitatum, uide eius diffinitionem supra in 1. q. prin. Dixit tñ Nic. de Mata. in d. l. fi. prout ipsum ibi refert Bald. † q̃ indicia indubitata sunt ea q̃ adeo à lege sunt approbata, q̃ lex uult ꝑ illa fieri cõdemnationem. sicut est exẽplum in d. l. si qui. Ex quo sunt indubitata legi, de

gi,debent esse indubitata iudici,ut not.in l.si
tutor. C. de peri.tut.alias iudex faceret litem
suam,qa dñt indicia indubitata. Qñque tamẽ
non sunt talia indicia q̃ sunt à lege approba-
ta, sed sunt iudicis religiosi arbitrio cõmissa,
tñ simul collecta, indicant indubitabilr̃ ueri-
tatem,ut est exẽplũ in cõfessionib. ꝑ tormen
ta extortis,q̃ non ꝑ se,sed cũ ꝑseuerãtia,uel
fama,uel uerisimilitudine facti,uel aliis admi
niculis indubitabilr̃ indicant ueritatem , ut l.
sanc.& l q sciam,ff de pœ.& l.1.§.diuus,ff.de
qõ.ſm Nic de Matar. quod intellige quando
sunt plura indicia ualde ꝓxima uero,sicut est
unus testis de ueritate facti , & duo testes de
extraiudiciali cõfessione facta ꝑ delinquentẽ
cum confessione extorta per torturam, & sic
p̃cedẽtib. legitimis indiciis q̃uis postea con-
fessio talis sit reuocata , qa tunc bñ faciũt in
dicium indubitatũ , secus si indicia essent le-
uiora per ea q̃ not.Bart.in l.si ff.de qõ.in illa
qõ. an sufficiat unũ , uel plura indicia, & ita
intelligo gloss.in l.2.§. ætas. ff.de excu. tuto.
4 † Ex quibus habemus notare,ꝙ non prodest
confitenti in tormentis reuocare cõfessionẽ
si cõtra se sunt alia indicia,qa cõiuncta cũ cõ
fessione q̃q̃ extorta ꝑ tormẽta,indicãt indu-
bitabilr̃ ueritatẽ,nisi reuocãs ꝓbaret contra
rium, uel clare,uel ꝑ alia indicia , qđ est no-
tandum ſm Bald.in d.l.fi. Item ponit exẽplũ
idem Nic. de Mat. ubicunq; ex qualitate , &
multitudine indiciorũ indicatur ueritas ocu
lis mentis iudicis, sicut clara lux ostendit ue.
ritatẽ corporis,exẽplum in eo.q ingressus est
quandam domũ,& post modicam horã audi
tus est clamor mulieris , & statim uisus est q
intrauit exire cum gladio sanguinolento , &
uisa est mulier in facie uulnerata, unde dubi
tatur an esse ꝓbatum de uulnere cõtra illũ ,
& uidebatur ꝙ non,qa non fuit uisus uulne
rare,& qa non ꝓbat hoc esse qđ ab hoc cõ-
tingit abesse , ut C.de ꝓbat.l.neque natales ,
potest.n.esse , ꝙ hæc mulier uulnerauit seip-
sam, tñ dicendum est sufficienter ꝓbatũ , qa
non p̃sumitur ipsamet sibi uulnus intulisse ,
sed qđ passa sit ab inimico , ſm Nic. de Mat.
Patet ergo quid sit indicium indubitatũ . nã
5 ea sunt quæ sunt approbata à lege.† Item qñ
simul plura collecta , & in unam cõsonantiã
tendentia indicant indubitabilr̃ ueritatẽ ut
C.q.de qõ.l.milites,§.oportet,ſm Bal.melius
facit qđ not.in l.2.§.ætas,ff.de exc.tut.& l.1.
in princ.ff. de qõ. & ibi aliis argumentis ita
ꝓbõni admouet ut sola cõfessio seruorũ de
esse uideatur,& l.qro §.fi.ff de ædil ed q̃ solet
allegari,ut ibi dicit Bal.ꝙ ex multis ĩdiciis in
surgit plena probõ , & ꝙ qñ indicia sunt mul
ta ex his colligatur uiolenta p̃sumptio,q̃ sit
sufficiẽs ad cõdemnationẽ,tenet ẽt do.meus
do.Io.de monte Sperello in l admonendi ff.
de iureiur.q dicit de hoc esse tex.in l.excip.ff.
ad sill. & do. Catal. de uiso , in quodam suo
cõsilio,pro quo reqre in litera A,à char 474.
Item Bart. ponit aliud exemplum de indicio
6 indubitato in l. 2.ff de fur. † ꝙ si aliquis fuit
uisus aufugere cum gladio euaginato,& re-
peritur aliquis mortuus ex hoc cõphendit
manifestum homicidiũ , ꝙ ille talis illud cõ.
miserit, ꝑ illum tex.sed in hoc exemplo Ang.
ibi tenuit cõtrarium,si aliter non ꝓbatur.qa
potuit ille esse de auxiliantibus Itẽ potuit ille
percussisse, sed non examinasse, ut l.item illa
§.si plures,ff.ad l.Aql.& ꝓbõ debet esse neces.
sario cõcludens, ut in cap.in p̃ntia , de prob.
Dicit tñ ꝙ uehemẽtissimũ facit indicium ad
torturã fuga diffamati, & inuenti cũ cultello
maxime tincto cruore , & ita practicatu: ſm
eum ꝑ hac Ang.opin.facit qđ not. Bald.in l.
cõuenticula.C de episc.& cler.ubi dicit quod
quoties cõtrariũ eius qđ testis dicit stare põt
cum ueritate rõnis testis, nunq̃ dcm̃ testis ꝓ
bat necessario. sed ita est hic igr̃ &c.de hoc ẽt
uide inferius.Aliud exemplum de indicio ma
nifesto ponit Sal.in d.l.fin.C.de ꝓbat.ex quo
dicit deuenire posse ad condemnationem.
7 † Pone duo rixantur ad inuicem in qua rixa,
unus ꝑcutitur,& uulneratur testes examina
ti dñt ꝙ non uiderant qñ fuit talis ꝑcussio,
sed uiderunt eos adinuicem rixantes , & sta-
tim dimissa rixa uiderũt ꝙ ille erat percussus
& uulneratus, certe ex hoc resultat iudicium
indubitatũ,ex quo deueniri ualeat ad cõdem
nationem. Itẽ adde,ꝙ licet in criminalib. ñc
ex p̃sumptione deueniri nõ ualeat, ad cõdẽ-
nationẽ. ut hr̃ in l. licet Imp.ff.de leg.1.tñ se
cus est in criminibus q̃ de sui nã secrete pa-
trant,ut in adulterio,,sodomia,simonia,& si
milia ex quo in istis est difficilimum hr̃e cla
ras ꝓbões ꝑ id qđ hr̃ in d. l.q adult. C. de
adult.& in c.ex lr̃is,& c. illud,& c.3. loco. de
prob.in c.præterea, el 2.de testib.& not.Bar.
in d.l.2.ff.de fur.& d.l cap.5.ff. de adult. &
uide de hoc per dom.meum do.Bal de Bar-
8 tolinis in d.l.licet Imperat. † Item dixit Iac.
Butr.in l. neque natales.C.de probat. quod
proba-

probatur ꝙ aliqua sit meretrix non probato tactu, & actu, sed ꝓbatis circunstantiis ut plurimum uerisimilibus, ut qa passim scholares intrabant domum ipsius de die, & nocte, qa quādo scholaris loquit̄ cū puella nō p̄sumit̄ dicere Pr̄ noster. ita dicit Bald. ibi, & refert in l. fi. de hæredi. inst. Item dixit Bar. in l. 2. ff. de fur. ꝙ si aliqs deprehendit̄ in domo ubi erat pulcherima mulier, ꝙ iste est manifestus adulter, & ita dicit debere intelligi d. l. c. 5. Mod. Doct. dn̄t hoc esse uerum qn̄ ꝓbaret̄ ēt aliqd̄ ex signis uenereis, de qbus in d. l. quod ait, in
9 princ. ff de adul. ꝑ gl. & Bar. † hoc tamē fallit in sacerdote siue presbytero, qa si amplexaret̄ mulierem, p̄sumit̄ facere causa benedicendi, uel ad pn̄iam exhortandi dicit glos. 11. q. 3. absit refert Spec. in tit. de præsump. §. species. circa princ. sed ab hac benedictione, & exhortatione liberet nos Deus. Item si officialis t̄pe syndicatus aufugit de loco ubi gessit offm̄, p̄sumit̄ cōtra eum de oībus querelis de eo factis, & ex hec sola p̄sumptione damnat̄, ut C. ut oēs tam ciuiles quam milita. l. 1. & l. cōsiliarios. C de assesso. Itē si maritus ter denunciauit alicui ne loquatur cū uxore, sua qa hēt ipsum suspectum de adulterio, qd̄ si postea inuenit eum loquentem cū ea, & hoc ꝓbat̄, p̄sumit̄ ipsam adulterasse, & ex hac sola p̄sumptione damnatur, ut in auth. ut lice. matr. & auie. § is quoque. colla. 8. & C. de
10 adulter. authen. si quis sæpe. † Item sunt quidam quidn̄t ꝙ si aliquis mutuat alicui pecunias, & ille accipiens statim cōduxit gētes cōtra ciuitatem mutuantis, ꝙ ille mutuans p̄sumit̄ mutuasse ut illa gēs cōduceretur, & ꝙ fuerit cōducta de dicta pecunia, & tūc dn̄t esse p̄sumptiones iuris, & de iure arg. l. fi. C. de pign. & qd̄ ibi Bal. & in l. si uentris. §. in bonis. ff. de priuileg. cred. ita dn̄t ipsi in l. 4. ff. ad l. Iul. maiest. Adde ad id, ꝙ superius dcm̄ est de uiso aufugere cum gladio euaginato, & aliqs reperitur mortuus, qd̄ ex hoc colligit̄ indubitatum indicium de homicidio cōtra illum, ut uoluit Bar. in d. l. 2. ff. de fur. Item uoluit Thomas de Piperata, ut refert Ioan Andreæ. in tit. de ꝓbo. §. 1. uer. 13. & Bal. in l. 2. § fin. ff. de adult. & Bald. in auth, quas actiones. C. de sacrosanct. eccle. & in l. neque nata
11 les. C. de prob. & l. fin. eo. titu. & in l. fin. ff. de officio proconsul. & legat. † Et idem dicit ibi idem Thom si uisus fuit admenare cultellū, licet non uisus fuerit percutere, & postea ibi reperit̄ interfectus, & postea uisus fuerit fugere, & apparet ꝙ erat sibi inimicus, & fama laborat cōtra eū, & idē si ꝓbat̄ quod Titius erat inimicus Seii. ff. d̄ qō. l. 1. §. præterea, uel quod t̄pe occisionis erat in loco, uel qd̄ receptauit occidentem, uel quod occidens erat familiaris, uel domesticus uel qd̄ Titius iactabat se qd̄ Seiū fecerat interficere, uel qd̄ inter eos offensæ præcesserant. Sed Io. Andr. tenet ibi qd̄ ista indicia non sint sufficiētia ad cōdemnationē, sed ad torturam, & idem tenet Ioan. de Imo. in l. fin. ff. de hær. inst. Et istud est tutius, dicit Are. in opere malefic. in gl. in uer. fama publ. in uer. quæro an unum indicium, & idem tenet ibi do. Aug. in suis addit. qm̄ istæ probōnes nō concludunt, qa poterat esse ꝙ ille qui aufugiebat cū gladio exaginato qdqd fecit ad suam defensionem fecit, & dicit hoc esse de iure uerius, uide tu tn̄ oīno de his per Abb. in c. 3. loco, de prob. ubi bene loquit̄, & qui uī residere cum opi.
12 1. Tho. de Piper. † Item licet ex minis cōtra aliquem factis non resultet præsumptio contra minantem de delicto ad cōdemnationē, ut dicit Spec. in tit. de præsum. §. 2. circa. fi. ꝑ text. 2. q. 8. c. sciant, tn̄ pōt dici ꝙ si multa cōcurrant primo p̄cedens inimicitia, secundo ipsæ minæ tertio ipsa ꝑcussio sequens, quarto qd̄ sine magno interuallo fuerit secuta, tunc forte ex omnib. istis poterit cōdemnari & maxime ex cōtiguitate actuum per id qd̄ hr̄ in l. 4. §. in bonis. ff. de priui. cred. & quod no. Bar in fi. l. 1. in fi. si qs testa. li. es. iuss. fuc. & ēt fuit de mente Bal. ꝑ illū tex. in l. 1. C. si quis Impera. male. & ēt fuit de mente Dyn. in suo tract. de quæst. de inimico uiso exire de domo occisi cum gladio sanguinolento, ita dicit do. meus do. Bal. de Barthol. in d. l. licet Impera. itē de istis indiciis indubitatis, uideo oīno ꝑ Gād. in opere maleficiorū sub rub. de indiciis, & p̄sum. indubitatis, de quib. ad cōdēnationē deueniri pōt q ponit multa exēpla, & de illo q exiuit camerā cū gladio sanguinolento pallidus. item de capitali inimico. itē qd̄ unus uidit admenare, itē ꝙ fugit. † Notandū tn̄, ꝙ licet ex indiciis indubita
3 tis quis dānari possit absq; aliis ꝓbōibus, ut supius dcm̄ est, Tutius tn̄, & melius faciet iudex q non hēt alias ꝓbōnes q̄ dicta indicia indubitata si extorquet cōfessionē ꝑ torturā. ut l. si excepta. in fi. C. de male. & math. ita elegāter dicit Bal. in l. mil. C. de qō. & ita

etiam sentit licet non ita clare: in l. fin. C. de hær. inst. quod est menti tenendum, licet dubium sit, ꝙ ubi de crimine liquet non debet procedi ad torturam, ut l. quoties. C. de qō. sed forte pōt r̄nderi illud hr̄e locum quādo liquet per alias ueras probōnes, q̄ per indicia ēt manifesta, uti est in casu nostro. Aduertēdum tn̄ est notabiliter ꝙ ubi iudex iudicat ex pręsumptionibus multum debet temperare suam sententiā, & maxime ne cōdemnet ad pœnā corporalem iuxta no. per Inn. in c. afferte, quia uerisimile, de præsump. qđ colligitur ibi ex sn̄ia Salomonis qui licet ex p̄sumptione adiudicaret uni mulieri filium, non tn̄ cōdemnauit aliam mulierē ad mortē, ad quā ex morte pueri ueniebat cōdemnanda. Idē uult. Spe. in tit. de p̄sum. in § species, uer. in summa
4 † dicens, ꝙ ubi iudex ꝓcedit per p̄sumptionem ualde debet temperare suā sententiā, & tardus debet esse ad infligendū pœnam corporalē, uel pecuniariam argu. 2. q. 1. nomē. & cap. 1. idem uolunt do. Card. Ant. đ But. & Imo. in d. cap. qa uerisimile, & Old. in cōs. 192. qđ incipit, uiso diligenter. & Pet. de Anch. in regula, semel malus, 19. col. & Abb. in c. 2. de cohab. cler. & mulier. & in cap at si cler. §. de adult. de ind. & in c. auditis, de p̄sc. & Bald. in l. fi. C. de ꝓb. dicens, ꝙ ubi ꝓcedit̄ ex p̄sumptionib. imponitur mitior pœna, & ꝙ non pōt imponi pœna corporalis, qa ꝑꝑ inopiam ꝓbōnis minuitur pœna. Subdit tn̄, ꝙ licet qn̄ proceditur ex præsumpt. mitigat̄ pœna, tn̄ qn̄ pœna habet certos fines nunq̄ pōt ex qualitate probōnum exaggerari, ut l. gn̄aliter, in princ ff. de decur. ubi est tex. not.
15 † Et ideo iudex debet esse contentus finibus pęnarū, prout sunt scriptæ iure s̄m eum, unde pōt dici, ꝙ aut loquimur in p̄sumptione iuris. s. qn̄ iudex uult ferre sententiā per quādam præsumptionē, q̄ lex expresse approbat in criminalib. & tunc pōt cōdemnare in pœnam corporalem, uel pecuniariā prout ius disponit, ut d. l. si qui adulterii. C. de adult. & ita tenet Abb. in cap. accedens, de sim. & ita intelligit do. Aug. de Ari in add. ad opus maleficiorū in gl. in uerbo fama pub. super uer. quęro an unum indicium, uel plura. & ita dicit esse intelligenda dicta Doct. max. Abb. in c. 1. de iud. in 13. col. Aut loquimur in p̄sumptione hoīs, & tunc aut cum illa concurrit cōfessio criminosi extra per torturam, & idē aut nō cōcurrit cōfessio prædicta, & tūc aut sumus in pœnis a iure expresse limitatis, & habet locum dcm̄ Bal. aut in pœnis arbitrariis, & habet locum dcm̄ Innoc. & Spec. uide oīno ad p̄dicta ꝑ Bal. in d. l. si qui multū bene loquit̄ de triplici ꝓbō in criminalib. Item limitat p̄dicta idē do. Aug. ibidem ni si ageret̄ de puniendo aliquē pecuniariter, uel pœna leui corporali, puta fustigationis tex. est in l. 3. §. qa plerūque. ff. de off præf. uigil. ubi ex culpa p̄sumpta, quia incendium p̄sumit̄ culpa illa habitantiū pōt quis fustigari. Sed tu potes dicere ideo hoc esse qa lex approbat exp̄sse hāc p̄sumptionē, unde erit idē prout supra dcm̄ est. Item idē do. Aug. ibidē dicit, ꝙ Io. An. in addit. Spec. in tit. de ꝓb. §. fi. uer. 13. limitat alio modo, v3. nisi iudex se moueret ex p̄sumptione uiolentissima, & ita refert Inn. in c. afferre, de p̄sump. Adde ad oīa p̄dicta Gand. in opere suo maleficiorū, q notabiliter dicit, ꝙ uidit in pract. obseruari.
16 † & ita omnes sapientes Boñ. uolunt, ꝙ nullus possit capital̄r cōdēnari ex indicio quātūcunque indubitato, secus si ueniret imponenda pœna pecuniaria. Adde unū mēti tenendū qđ dicit Bal. in d. l. si qui adulterii, ꝙ cōdēnatus ex p̄sumptione iuris, & de iure nō pōt appellare ꝑ illū tex. q dicit talē hr̄i ꝓ cōfesso, & cōuicto, & ꝑ l. 2. C. quorū app. An aūt cōfessus ī tortura appellet scribit Bal. ī d. l. fi. C. đ ꝓb.

1 *Indicia, & præsumptiones contrarijs eliduntur præsumptionibus, & indicijs.*
2 *Conuersatio præcedens monstrat qualis unusquisque sit præsumendus.*
Fama bona thesaurus inæstimabilis, & lilium suaue perolens.
3 *Indicium per testem singularem habitum eliditur, aliis refragantibus circunstantiis.*
4 *Indicium homicidii contra aliquem ortum remi nis, & inimicitia eliditur si absentia, et distantia probetur a loco homicidii tempore.*
5 *Præsumptio affirmatiua per negatiuā tollitur*
6 *Indicia contra delatum grauiora esse debet his quæ pro se habet ut torqueri possit.*

Questio quinta primę partis.

Circa quintā qōnem principalē, q̄ est, quō, & qualr̄ tollant̄, & elidant̄ īdicia
1 † Dic ꝙ tollant̄ īdicia, & p̄sumptiōes ꝑ cōtrarias p̄sumptiones, & indicia, ut dicit Bart. in l. fi. C. fam. ercis. nā licet p̄sumatur

matur ꝙ dãnum datũ sit potius a uicinis, q̃ ab aliis, ut not. la e. But. & Bar. in l. si ita. §. fi. ff. de fun. instr. & superius fuit dcm̃, tñ hæc præsumptio tollitur, & elidiṫ ꝑ bonã, & laudabilẽ famã, & cõuersationẽ, q1 ꝑ bono p̄sumiṫ bonũ, & bene, & prudẽter uiuere, ut dixit
2 Bal. in l. 1. C. loca. circa fin. † Vita. n. præcedẽs magnã partẽ cõfert ad p̄sumendũ, ꝙ q̄d sit, uñ caueat unusquisq; ab ĩfamia, qa nõ solũ in eo de quo est infamatus, sed etiã in aliis grauat eius opinionẽ, ut extra de reg. iur. c. defleat pctõr. & not. in l. 2. C. q̃ test. fac. poss. sed bona fama est thesaurus hoĩs inæstimabilis, & iocundus, & sicut lilium dat suauitatẽ odoris, uerba sunt Bal in l. 1. C. de cõf. in 4. col. itẽ licet p̄sumaṫ cõtra aliquẽ de furto, si ꝓbetur ꝙ exiuit de illa domo de nocte, in qua furtũ cõmissum fuit, & ꝙ habeat aliq̄d sub mantello, tñ si probatur ꝙ ille talis erat magnus mercator, uel talis condõnis ꝙ nõ sit uerisimile furtũ cõmisisse, excludeṫ illa p̄sumptio est cõdõne personæ, ita dicit Ang.
3 in l. mil. C. de qõ. † Itẽ indicium q̄d sumiṫ ex uno teste de ueritate, põt elidi si aliæ circunstantiæ refragant. ẽm Io. And. in c. cum ĩ cõtemplatione, de reg. iur. ut refert Bal. in l. 2. C quorũ app. non re. Et ideo si testis deponeret ꝙ uidit talẽ solum subtrahere, & portare de loco ad locum unum lignũ, q̄d nõ ferrent decem hoĩes, hoc ꝓbato indiciũ illius testis eliditur, deficit. n. eius dcm̃ in uerisimilitudine l. mil. § oportet de qõ. Nã impossibili posito in esse, nullũ sequiṫ cõtingens. l. filiũ.
4 1. tñ. ff. de his qui sunt sui, uel alie. † Et ideo licet cõtra accusatũ, uel inquisitũ de homicidio Titii ꝓbentur inimicitiæ capitales, & minimæ de occidendo, & ꝑꝑ hoc resultet indiciũ ad torturã, tñ illud indicium tolliṫ si accusatus ꝓbat suã absentiã, & distantiam a loco homicidii tꝑe quo illud fuit cõmissum, ꝙ nullus ẽm naturã posset illuc accedere ad illud faciendũ recedẽdo de illo loco, & accedendo ad locũ homicidii, p̄sumptio. n. q̃ tollitur ꝓbatur q̄d sit impossibilis, ut d. l. filiũ, & dicit ibi Bald. ꝙ præsumptio nihil operaṫ
5 ubi ueritas in contrariũ ꝓbaṫ. † Item p̄sumptio affirmatiua tollitur per negatiuã. item ubi nõ põt hr̄i certa ꝓbõ, recurriṫ ad p̄sumptionem secũdũ eũ, præsumptio ergo tollit præsumptionem, ut d. ll. & l. diuus. ff. d in integ. restitu. & d. l. si qui adulterii. C. de adul. ubi dicit Bal. not. ꝙ nõ creditur id quod nõ uerisimile euidentibus indiciis, & idem dicẽdum est in similibus de hoc ẽt per Bald. in l. non ignorat. C. qui accu. non poss. in 2. col.
6 † Illud est bene notandum, ꝙ qñ torquẽdus habet aliqua indicia pro se, hñt esse indicia magis grauia cõtra se, ita ꝙ præponderent, ita ut ad torturam deueniri ualeat. dicit Bar. ꝑ tex. ibi in l. 1. §. ad qõnem, uer. nec facile, ff. de qõ. item Bald. not. dixit ꝙ si testator exculpauit reum, puta de eius morte inculpatum, ꝙ ꝑꝑ hoc reus non poterit ex indiciis torqueri, qa habet indicium innocentiæ pro se, ut l. 1. §. Paulus. ff. de op. lib. si tñ liquido cõstaret de crimine punieṫ, ut l. 2. ff. ad Syll. ita dicit ipse in l. 1. in ultima col. C. cõia de leg. quod est not. adhoc etiam quod no. Bal. in l. iurisgentium. §. si paciscar. ff. de pact.

SECVNDA PARS,

Tractatus de tortura, & quæstione.

Diuisio.

Primo, quid sit quæstio, & unde dicatur.
Secundo, q̄d appellatione qõnis cõtineaṫ.
Tertio, in qua causa debeat haberi quæst.
Quarto, qui possint torqueri, & qui non.
Quinto, qualr̄ ꝑuenerit debeat ad qõnẽ.
Sexto, quis sit effectus torturæ, & qõnis.
Septimo, qualiter puniatur torquens aliquem indebite.
Octauo, subnectam aliqua notanda communia de indiciis, & quæstione.
Nono & ultimo, describẽtur aliqua in practica maleficiorũ nõ inutilia iuuenib. latrunculatorib. ubi sub epilogo recolligẽtur quasi omnia quæ in hoc tractatu cõtinẽtur.

SVMMARIVM

1 *Quæstio est ueritatis inquisitio per tormenta, & cordis dolorem facta.*

Tertio leuis, qõ non dicitur absque dolore cordis.

2 *Quæstio a quærendo dicitur, uel inquirendo quòd per eam negocii ueritas inquiratur.*

Quæstio prima secundæ partis.

1 CIRCA primum dic, quòd quæstio † est inquisitio ueritatis per tormenta, & cordis dolorem. Nam nuda, & leuis tertitio absque dolore

 cordis

cordis non dr̃ quæstio in ista materia. ut l. item apud Labeonem.§.qõnis.ff.de iniur. & l.1.§.qõnum,ff.ad Sylla. Ita diffiniunt Azo in summa de qõ. & Odoff. in quodam suo
2 tract.quem fecit de qõnibus.† & dr̃ quæstio a quærendo, uel inquirendo, qa per ea inqrit seu quærit ueritas negocii de quo disputat & ad illuminandum ueritatem fieri debet, & nõ aliter, ut l.item apud Labeonem.§.qõnẽ ff.de iniur.& l.hoc quod placet. C. de qõ.

1 *Qõnis appellatione quæ censeantur uenire.*
2 *Carceratio uel detẽtio simplex an ueniat quæstionis nomine.*
3 *Confessio tormentis adhibitis facta, uel prope tormenta, dicitur metu tormentorum facta.*
4 *Territio leuis dicitur, si quis tantum ad funẽ ducatur.*
Confessio non dicitur metu tormentorum facta in carceribus, quando non denegantur alimenta.
5 *Confessio metu tormentorum facta non censetur si index delato torturam minetur.*
6 *Tortura, siue quæstio uariis instrumentis, & modis dari potest.*
7 *Iudex torquendi carnem scidens ut confiteatur capite plecti debet si moriatur.*

Quæstio secunda, secundæ partis.

1 Circa secundum uidelicet quid contineatur appellatione qõnis. † Rñdeo, continetur carceratio facta de aliquo, ut nõ comedat donec dicit negociũ de quo quæritur, item qualitercũq; per uim, & tormenta qs compellitur ad aliquid dicendum ur̃ qõ.& qõnis. uerbo continetur. l.itẽ apud §. qõnis.ff.de iniur.l. 1. §. qõnem ad Sylla. item negatio cibi dr̃ quæstio.l.necare.ff. de lib.agn.item chorda.l. decuriones.C.de qõ. & l.nullus ff.ad l.Iul. maiest. item quælibet
2 uis illata personæ.ut l.fi.C.de abol.† Sed an simplex carceratio, uel detentio contineatur appellatione quæstionis, uel tormentorum, ur̃ ꝙ non, qm̃ carceratio, & detentio fit etiã nullis præcedentibus iudiciis, & ad solã custodiam. quæstio uero, siue tormenta non fiunt nisi p̃cedẽtibus indiciis ut l. 1.§.diuus, ff.de quæst. ꝓꝑ quod dicit Ange. in d.l.item apud §.qõ.ꝙ si statutum prohibet aliquem torqueri sine scientia priorum, ꝙ nihilominus poterit carcerari absque ipsorũ conscientia, dũmodo carceratio non sit cum denegatione cibi.& idem tenuit in l.nemo.C.de ex act.tri.idem ẽm quosdam, si carceratio esset periculosa alicui rõne loci, uel rõne infirmitatis, uel inferret infamiam, rõne qualitatis personæ detentæ, qa tunc põt dici inesse tor-
3 tura in detentione ẽm eos. † Sed hic quæro qñ dicatur confessio facta metu tormentorũ Rñdet Bar.in d.l.1.§.diuus Seuerus.ff.de qõ. ꝙ tunc dr̃ facta metu tormentorũ, qñ est facta adhibitis tormentis, uel ita facta prope tormenta aliquo ligato, & præcedentibus minis deponendo ad torturam. nõ autẽ quælibet leuis territio facit uideri confessionẽ eẽ factam formidine tormentorũ, sed debet eẽ positus in tormentis, uel ductus ad ea. itẽ si esset ĩ carcere in quo de fame, & frigore multũ patiebatur. nam tunc formidine tormentorũ ur̃ factam arg ad hoc.ff.de iniur. l.item apud §. qõnis, facit ff. de ui, & ui arma.l.3.§. si quis uisus, dũ dicit, sufficit terror armorũ ẽm Bart.† Dixit tñ Ang. in d.§ quæstionis, ꝙ
4 sola ductio ad funem est leuis territio, sed ductio, & ligatio bene facit uideri cõfessionẽ extortam metu tormẽtorũ, quia ibi inest terror cadens in constantẽ uirũ, ut l.interposita.C.de transac.est.n timor proximus torturæ arg.l.1.C. de sica.item dixit Bald.ꝙ manicis ferreis ligatus dr̃ torqueri in l.1. C.de custo.reo.Confessio aũt facta in carceribus, in quib nõ denegatur cibus, non dr̃ facta metu tormẽtorũ, per dicta supra in ꝓxima q. & ideo talis cõfessio ualet, & nocet cõfitẽti.ita tenet Bald.in l.1.C.de cõfes.in 6.col.& ꝑ cõsequẽs nõ reqrit, ꝙ in ea ꝑseueret, ꝑ ea quæ dicemus in 9.q.princ Sed Gand. in tract. malef.in rub. de qõ.& tormentis, in uersi.dcm̃ est supra tenet, quod sufficiat esse penes torturã, licet nõ fuerint ligatæ manus de retro, ut dicat confessio facta metu tormentorũ, &
5 ibi rñdet ad d.§.qõnem.† Dicit tñ, ꝙ si extra locũ in quo homines torquent, iudex dixit, aut cõfitearis, aut ducã te ad torturã, inferendo sibi terrorem, ꝓꝑ hoc non dicetur cõfessio facta metu tormentorũ, qa est leuis territio ꝑ d.§. qõnem.& cum hoc uidet transire d.Aug.de Arimi.in addit.ad tract.malef. Aret.in gl.in uerbo, fama publ. in antepen. col.Adde, ꝙ Bar.in l.nouissime per illũ text. ff.quod fal.tut.aut.uoluit, ꝙ dicatur cõfessio facta metu tormentorũ, sitm̃modo apud torturam qs fuerit spoliatus solum, & nõ ligatus, nec minatũ sibi de tortura, si non cõfiteatur, & ibi dicit, ꝙ semel habuit hoc de facto

Floren

Floretiæ. Et qa supradictũ est, qd cõtineatur
9 appellatione tormentorũ, sciasq; multis ua
riisq. modis, & instrũis utuntur latrunculato
res, & iudices maleficiorum. Nã qdã dant reo
& ei mittunt aquam ꝑ nares, in qua ẽt non
nulli imponũt calcẽ obstructo, ore bibentis,
qđ genus torturæ. ut audiui, est periculosum
ne ex eo suffocetur tortus. Quidã ponũt taxil
lũ in osse pedis, q uulgariter dr̃ losso pazzo.
Quidã ponũt muscione in uẽtre, siue umbi
lico, & desuꝑ ponunt ciatũ ad includẽdũ il
lũ, ne possit egredi. Quidã torquẽt cum lin
gua caprina hoc modo, qa lauãt pedes tor
quẽdi cũ aqua bene salita, & ligato torquẽ
do suꝑ scãno, faciũt ut capra cũ lingua lam
bat plãtas pedũ, qđ libẽter facit, ꝑꝑ auidita
tẽ salis, & audio, ꝙ istud est durissimũ tormẽ
tũ, & sine periculo. Quidam torquẽt in mittẽ
do uirgas inter digitos manus stringẽdo cũ
cordula. Quidã utuntur corda, ligatis manib.
post terga, quod genus torturæ cõiter est in
usu, & unumquodq; ꝑtorũ ex publico habet
tale instrũm. ut uidemus ubique, & istud est à
consuetudine cõiter approbatum, & etiã de
iure, ut l. nulli. C. ad leg. Iul. maiest. Sed in
isto debet adhiberi maxima diligentia, & de
bet moderate adhiberi, alias solent multa
pericula incidere. Alii ligant solũ unam ma
num ad funem, & sinũt sic pendere super ter
ram. Audiui etiam, ꝙ dantur detento ad co
medendũ carnes multum salitæ, & denegãt
potum. Aliqui lauant pedes torquendi, &
plãtas inungũt larido porcinio, & ligato tor
quẽdo suꝑ scannũ, faciũt, ut plantæ pedũ ur
gãt uersus ignẽ ualidũ, & sic iuxta ignẽ sinũt
ꝑmanere. De modis aũt, & instrũis aliquibus
torquendi crudeliter, ponit Bal. in l. 1. C. de
emen. seruorũ. ubi dicit ꝑ illũ tex. in uerbo,
7 laniauerit. † nota cõtra iudices q scindũt ali
cui carnes ut cõfiteatr crimẽ, nam si moritur
tortus in tormentis, iudex iste debet decapi
tari tanꝙ homicida. & Ang. in l. nemo carce
rẽ. C. de exact. tri. lib. 10. dicit no. tex. cõtra iu
dices. q ꝑꝑ delectationẽ inueniunt nouam
speciẽ tormentorũ, hi. n. appellantur iudices
irati, & peruersi, & ratione peruersitatis dñs
confundet eos, quia sunt perpetuo ignoran
tes. Sapientes enim talia abhorrent, & uir
tutum illuminatione, sciẽtiæ formam pro
pagant, reliqui uero actibus impiis se exal
tare dicentes, confundunt eorum famam a
pud bonos, & graues incessanter ingnãtes.

1 *Quæstio, seu tortura applicari potest in causa cri minali criminaliter agitata.*
2 *Seruus in omni causa, & in omni crimine iudicis arbitrio torqueri potest, sed liber in grauibus tan tum, & criminalibus.*
3 *Iniuria personalis dicitur graue delictum.*
4 *Delictum leue quod dicatur, & quæ leuis iniuria.*
5 *Tortura etiam locum habet si de crimine ciuiliter agatur.*
6 *Causæ ciuiles in quibus differant à criminalibus in materia torturæ.*

Quæstio tertia secundæ partis.

Tertio principaliter quæro. In qua causa sit hñda qõ. & tortura? † Respondeo
1 quòd in criminali causa nõ est dubium, si cri
minalr̃ agitur, ut patet ꝑ totũ ti. ff. & C. de q.
stio. & maxime in l. 1. & l. edictũ. ff. eo. & l. mi
lites. §. oportet. C. eo. tit. & dixit gl. in d. l. 1. ꝙ
in quolibet crimine hẽt locũ tortura, & per
cõns tã in publico, quam in priuato crimine
põt qs torqueri, facit qđ not. gl. & Doc. in
l. uerbũ. C. de infa. Aduerte tñ, ꝙ non pro oĩ
2 crimine põt qs torqueri. † Super quo dic, ꝙ
aut loqmur in seruo, & tũc põt arbitrio iudi
cis in oĩ causa torqueri, & in oĩ crimine, ut
l. edictũ, supra alle. & ibi per Doc. & ꝑ Bar. in
l. diuus. eo tit. & per Gãd. in tit. de qst. & tort.
in suo opere maleficiorũ. Si aũt loqmur in
homine libero, & tũc in causis criminalibus,
& grauibus põt torqueri. In leuibus aũt cri
minibus non, ut hr̃ in dictis iuribus. unde ma
lefaciũt iudices q ꝑ quibuscunq; leuibus iniu
riis faciunt quẽ poni ad torturã, ista sunt uer
ba Papiensis in sua practica in forma inqsi
tionis in gl. in uerbo, hæc ẽ quædã inqsitio
circa 12. col. Sed nũc cadit declarare qđ dica
tur leue crimẽ, & leuis iniuria. Nã Bar in l. nõ
3 solũ. §. si mãdato ff. de iniur † dicit, ꝙ quæli
bet iniuria ꝑsonalis, & dr̃ delictũ graue. sed
Papiẽsis ubi supra dicit qđ trahere quẽ ꝑ ca
pillos. uel cõtra aliquem ꝓiicere lapides est
leue crimẽ. Bar. aũt in d. §. si mãdato, dicit ꝙ
leuia delicta sunt illa in qbus nõ requirir̃ do
lus, ut dare dãnũ. Itẽ qñ filius patri, uel liber
tus patrono non est obediẽs. Item qñ qs est
reꝑtus cum armis, uel ire de nocte. & his si
milia, ut ludere. & idẽ dicit in l. leuia. ff. de ac
cus. ubi ẽt dicit, ut superius dixi ꝙ delictũ cõ
missum in ꝑsonã est graue. qđ Ang. ibi dicit
esse uerũ, nisi opinio illius patriæ aliud uetit,
ut est Florẽtiæ, ubi ꝑcutere pugno reputatr̃ le

ne. Itē dicit Bart. in d. l. leuia. ꝙ quodlibet delictū ēt cōmissum dolo, tñ in re parua, ut est

4 furtū rei paruæ, est delictū leue.† Adde qđ delictū leue dr̄ crimē abigeatus, furtū domesticū, & leuis iniuria uerbo illata, ſm Spec. in tit. de exec. ſen. in § nūc dicendū. uer. 42. ubi uide ut hæc refert. & ſequit̄ do. Ma. Soc. in c. 1. de libel. obl. in 47. fallen. Item. Ang. in d. l. leuia, dicit ꝙ leuia delicta ſunt qñ leuis pœna imponit̄, non attēto alias ſit de iure leue uel graue, & uide gl. ī c. cū illorū. de ſē. excō. in uerbo, mēbri, quæ dicit ꝙ relinquet̄ iudicis arbitrio quæ dicant̄ crimina leuia, uel nō, quā gl. approbat do. Aug. de Ari. in addi. in tract. malef. in gl. in uerbo hæc eſt quædā īquiſitio.

5 col. 15.† Sed quæro q̄d ſi de crimine agit̄ ciuiliter, an erit locus torturæ Rñdeo, ꝙ ſi, ut ēt dicto caſu q̄s torqueri ualeat ut l. ſicut. C. de fal. & ibi ēt. ꝑ Bald. q̄ dicit, ꝙ tūc debebit mitius agi. Sed an in ciuili cauſa poteſt adhiberi torturā? Dic ꝙ ſic, ſed tunc demū cum alias ueritas ſciri nō pōt niſi ꝑ torturā l. diuus. in prin. ff. de qō. ut not. gl. in l. ex libero. ī prin. & eſt tex. in l. quoties. C. eo. facit l. ſu. ꝑ, & l. hoc qđ placuit, & l. interrogauit. & l. ſi. eo. ti. In ſubſidium ergo ī ciuili cauſa ꝑuenit ad

6 torturam ut d. l. diuus.† Sed ſm hoc in hac mā torturæ nulla uī dr̄ia inter ciuiles, & criminales cauſas, dic ſm Bart. ꝙ imò eſt dr̄ia, nā in cauſa ciuili, & pecuniaria torquent̄ ſerui, & nō liberi, ut l. edictum. ff. de quæſt. & l. ſi q̄s decurio. & l. ubi falſi. C. de fal. hoc tñ intelligo ꝙ ēt in cauſa pecuniaria liber nō torquetur in ſe, ut dicit Bart. in alium bene torquet̄ ſi uacillat ut d. l. ex libero. Quod qualr̄ intelligat̄ dicā infra in 4. q. prin. Itē dicit Bart. ꝙ nō ita de facili ꝑuenit ad torturā in cauſa ciuili ſicut in criminali, & graui ut d. l. diuus. ubi ipſe hoc ponit, putat tñ ꝙ nō ex oī cauſa q̄s ſit torquēdus, ſed in hoc aduertēdum iuxta diſpōnem. d. l. edictum, & d. l. ex libero.

1 *Torqueri poſſunt liberi, & ſerui liberti, & ſtatu liberi.*

2 *Libertus ut liber eſt torquendus, & in eisdem caſibus.*

3 *Confeſſio mulieris prægnantis, facta in tormentis nulla eſt.*

Tortura exiſtente illicita, irritatur quidquid ſequitur ex ea.

4 *Liber homo, tam in ſe quam in alijs, torqueri poteſt, præcedentibus indicijs.*

5 *Indagatio exquiſitiſſima non ſit quando pro crimine ciuiliter agitur, ſicut quando agitur criminaliter.*

6 *Clericus in teſtem inductus non eſt uacillans torquendus.*

7 *Diuites bonæ opinionis, & famæ in duobus tantum caſibus torqueri poſſunt.*

8 *Hominibus uilis conditionis in teſtimonium admiſſis non adhibetur tanta fides quanta alijs.*

9 *Teſtis non eſt torquendus in eum, contra quem fert teſtimonium non inuitus.*

10 *Domeſticus non debet torqueri in eum cuius eſt domeſticus.*

11 *Teſtis qui non eſt omni exceptione maior, non debet torqueri in cauſa ciuili.*

Tortura non datur, niſi delictum certo ſciatur

12 *Teſtis an poſſit torqueri non ꝓcedentibus indicijs.*

13 *Teſtis non debent torqueri. niſi ſignis quibuſdam contra reum præcedentibus.*

14 *Maleficio domi commiſſo, torqueri poſſunt ibidem exiſtentes tempore commiſſi maleficij.*

15 *Diſputatio an ſit fienda ſuper indicijs contra teſtem habitis, ſicut ſuper his quæ contra reum habetur.*

16 *Dictum teſtis ualidius dicitur cum tortura factū, quàm quod ſine.*

Minor quatuordecim annis nec in ſe nec in alijs torqueri poteſt.

17 *Impubes ſecundum ius cōe non poteſt teſtis eſſe.*

18 *Impubes cum tortura leui ad inſtructionem poteſt interrogari.*

19 *Milites, & ueterani non debent torqueri.*

20 *Decuriones, & eorum filij non ſunt torquendi.*

21 *Decurio infamis torqueri poteſt, & pro crimine falſi.*

22 *Nobiles, aduocati, & doctores an poſſint torqueri.*

23 *Doctores legum, & aliarum ſcientiarum, perſonaliter capi, ad iudicem trahi, aut quouis modo uexari non poſſunt.*

24 *Exceptio quælibet in crimine læſæ maieſtatis ceſſare debet.*

25 *Surdus, & mutus à natura torqueri non poſſunt.*

Seruus, in quibus caſibus in dominum torqueri poſſit.

26 *Seruus communis pluribus, ut pluribus torqueri poteſt in caput alterius dominorum.*

27 *Seruus torqueri poteſt pro morte filij.*

28 *Seruo, uel uolenti, uel torto non creditur contra dominum.*

29 *Libertus in caput patroni non debet torqueri.*

30 *Reus, & accuſator in crimine falſi poſſunt torqueri.*

Quæstio quarta secunda partis.

QVarto principalr q̃ro, qui pñt torqueri, & qui non? † Rñde ꝙ torqueri pñt omnes tam liberi q̃ serui, & tam liberti q̃ statulibe ri, ut patet in multis iuribus, & potissime in l. si quis decurio. C. de fal. & l. primum. C. de q̃st. & l. ex libero & l. unius. & §. testes. & l. 1. §. qõni. ff. eo ti. quæ oẽs loquũtur d̃ qõne, & tortura liberi hoïs. Item patet in l. 1. circa principiũ. & in §. seruũ municipiũ. & §. seruũ mariti. & §. si seruus, & §. si serui. & §. in causa. & in l hæreditarii. & l si qs uiduam. ff. de qõ. & l. 1. & 2. l. cum testim̃. & l. hoc quod. C. eo. in quibus hr̃, ꝙ serui torquentur. Item de statu libero patet, ꝙ torqueatur in l. edictũ. §. fi. iũcta gl. ff. eo. & l. fi. §. sed in eo. ff. ad

2 Sylla. Itẽ de liberto patet ẽt quod sit torquẽdus, ut l. 1. §. si seruus ad hoe. ff. de q̃st. † Na& libertus torquer̃ ut liber, in his in quib. liber homo torquetur. f̃m gl. ibi. Item torquetur tam masculus ut supra dictis legibus q̃ fœmina, ut d. l. cũ primũ. C. qõ. quod est uerũ nisi sit p̃gnans, nam tunc non torquetur quã diu p̃gnas sit l. p̃gnantis. ff. de pœnis. ubi plus dixit gl. quod etiã post partũ depositum per 40. diebus non torquetur. & illam glo tenet And. de Pisis, & Bal. in lectu. in l. Impera. ff. d̃ stat. homin. & estrõ, quia intra 40. dies post partũ nõ est fortis mulier ad subeunda torm̃eta f̃m eos, & idẽ tenet Bart. in d. l. prægnãtis. Addens rõnem, qa si inter 40. dies torque retur, eum sit debilis, moreret̃, & iudex excedens modum puniret̃, debet ergo differri, donec sit fortis ad torturam secũdũ eũ. Et plus

3 uoluit Bal. in d. l. Imperator. † ꝙ si mulier p̃gnans torquet̃, & cõfitear̃, ꝙ non ualet talis cõfessio facta in tormẽtis, quia cũ illicita sit tortura, nõ ualet qđ sequit̃ ex ea, arg. l. maritus. ff. de qõ. secũdũ eum, quod est notandũ. Et hoc qđ de muliere prægnante dictũ est, hẽt locum ẽt si sic p̃gnans ex alio quã marito, ut l. ex seruorũ. § pen. ff. de statu. homi. &

4 idem si est p̃gnans de pauco t p̃e puta. 10. uel 20. dierũ secũdũ Bal. in d. l. mulier. §. fi. † Qđ aũt dictum est de libero homine, ꝙ torqueri põt, est uerum tam in se, præcedentibus indiciis, ut l. fi. ff. de q̃st. & l. milites. §. oportet. C. eo tit. & l. sicut. & l. si qs decurio. C. de fal. & l proditores. ff. de re mi. quã ẽt in alios. s. ut testis, ut l. ex libero. & l. unius. §. test es. ff. de quest. & l. nullus. C. de asser. tol. l. nullam. C. de infa. iuncta glo. Adde, quod Bald. in l. milites. C. de qõ, dicit ꝙ testis uilis torquet̃ sine indiciis. uide inferius de hac qõ. in uer. sed quæro ab debent p̃cedere. Primum tñ dictum intelligo in casu criminali, s. ut liber in se torqueatur p̃cedentibus legitimis indiciis. ut d. ll. & forte ẽt si de crimine agat̃ ciui

5 liter per d. l. sicut. † non tamen sit ita asperrima indagatio qñ ciuiliter pro crimine agitur, sicut qñ criminalr̃, ut no. gl. in l. 2. eo. tit. & Bal. in d. l. sicut. f̃m aũt dictum ut torqueatur in alium ut testis intelligo in duobus casibus. s. si uacillat ut d. l. ex libero. & si facto interfuisse dicatur. ut l. unius. §. testes. & l. is cui. ff. de q̃st. Et intelligo si ipse dicit se facto non interfuisse, & p̃ alios cõuincit̃ de mendatio, qđ interfuit, & sufficit ꝙ p̃ unũ testẽ tm̃ ad minus q̃ sit dignior ipso negãte hoc dicatur, f̃m Bart. in d § testes. An aũt hoc sit uerũ qđ liber homo p̃ductus in testem possit torqueri, uel non distinguit Barto in d. l. ex libero. ꝙ quidam sunt liberi hoïes positi in dignitate clericali, & isti non pñt torqueri, sed alias de falso puniuntur ut l. presbyteri. C. de

6 epis. & cle. f̃m Bar. † licet ergo clericus testis inductus uacillet in testimonio. tñ non torquet̃. Quid aũt sit de iure canonico. Bald. in d. l. præsbyteri, remittit ad not. 6 quæst. 1. p̃sbyteri. el 2. & p̃ Arch. ibi, & uide tu p̃ Inno. in c. qm̃ cõtra falsam. de pb. & melius in c. cũ in cõtẽplatione, de reg. iur. & plenius p̃ Pau. de Eleaz. in c. grauis. de deposi. Quidam alii sunt positi in dignitate, uel notabilitate, uel offõ seculari, & isti pñt torqueri in uno casu tm̃. s. si uacillent, & sic aures iudicis obtũdunt, ut l. nullum. C. de testi. in prin. & dicit Bart. qñ testis uacillant debet facere scribi p̃ notariũ, & notarius debet scribere qualiter iudex dixit ꝙ testis uacillabat, & hoc debet facere solũ audiente, & intelligente teste. Al leg. Inn & Ioan. And. in nouella in d. c. qm̃ contra. & idem uoluit Ang. in auth. ut sponsa. lar. §. insuper col. 9. † Quidam alii testes

7 nõ sunt positi in aliqua dignitate, & tunc si sunt diuites, & bonæ opinionis, non pñt torqueri, nisi in duobus casibus in primo. s. si uacillat, secundo si conuincatur de emendacio, quia asserit se non interfuisse negocio, & ab aliis cõuincit̃, ꝙ interfuit, ut d. l. unius. § testes. Quidã sunt liberi homines, uiles artes exercentes, obscuri, & ignoti forsan, & isti f̃m quosdam, nunquam admittuntur, nisi cũ tortura i auth. de testi. §. si uero ignoti,

& §. si huiusmodi, & ibi, gl. quam uidetur tenere Azo in summa. C. & auth. de testi. sed Bart. improbat hanc opi. p tex. in l. diuus. §. fin. ff. de quæst. ubi deportatus in insulam, & ēt statuliber non torquet. sicut alii liberi homines, & tñ cōstat eos esse uiles, obscuros, uel humiles. Propterea text. in d. §. si uero ignoti, ad hoc ut torqueatur, requirit duo. s. ꝙ sint uiles, ꝙ ignoti. Item ꝙ tentant corrumpere ueritatem, & tunc pñt torqueri, & ideo dicit
8 Bart. † ꝙ isti uiles hoīes admittunt ad testimonium sine tortura, non tñ adhibet eis tāta fides sicut aliis, ut d. l. 3. ff. de test. in princ. Pñt tñ torqueri in casibus. primo si uacillāt ut d. l. ex libero. & d. §. si uero ignoti. secūdo si cōuincant de mēdacio. ut d. §. testes. tertio qñ sponte uadunt testificandum, ut d. §. si uero ignoti. in uer. s. festinantes. & pbat. 5. q. 5. §. hi qui. ita dicit Bart. in d. l. ex libero. Illud tñ est bene notandum ꝙ ubi testes torquentur, sufficit torqueri duos, uel tres factū scientes, nam refrenāda tortura, de naufrag. l. quoties. lib. 11. ita dicit Bal. in d. l. data opera. C. q acc. non pos. Adde ꝙ tortura testium non fit seruata forma. l. custodias. de publ. iudic.
9 Alex. in d. l. unius. §. iudex, de qō. † Item non torquet q. in eum in quem inuitus testimonium nō dicit l. 1. §. si seruus bona fide. in fi. ff. de qōni. Qui aūt sint illi q inuiti nō testificant in aliquem, habes in l. 4. & 5. ff. de testib. ꝙ dixit Bar. in d. §. si seruus, ꝙ tales torti, & aliqui testificantes non pbant sufficienter ēt ad indicium, loquat tñ sub dubio p uerbum forte, de hoc tñ an testis qui non debuit examinari, an examinatus faciat indicium, fuit dcm supra, & uide Bart. in l. si maritus. §. de
10 qō. † Item non torquet domesticus, in eum cuius est domesticus. ut l. maritus. ff. de qō. & l. 1. ad qōnem. eod. tit. facit l. pen. ff. de testib. Et q dicant domestici, not. in l. ēt. C. de testi. & l. pridem. C. de qō cum si. Et aduerte notāter ꝙ si aliquæ exceptiones obstant testi torquendo, ut ipsius fidem restringant, dictæ exceptiones debēt examinari, & discuti anteq̄ testis torqueat, ne superuacuo, & absq; causa torqueat. casus est ſm Bart. ibi. in l. 1. §. si qs dicatur. ff. de qō. Et ideo si de maleficio esset unus testis tm̄ q sciret ueritatem rei, & ille non esset oī exceptione maior, & sic non faceret indiciū, ēt si plene pbaret, in casu quo alias testis dēt torqueri, iste non torqueretur, cum tortus non faciat indicium. Et idem in ciuili ubi unus testis omni exceptione maior, facit deueniri ad iurm necessarium, ut l. in bonæfidei. C. de iureiur. & l. admonendi.
11 ff. eo. tit. † Nam licet in ciuili causa testis etiā torqueat, ut not. in d. l. ex libero. ff. de quæst. tamē hoc casu testis, si nō est omni exceptione maior non torquebit, qa ēt tortus plene deponens nō facit semiplenam pbōnem, cū non sit oī exceptione maior, ut d. ll. not. per Doct. qd' est ualde notandum. Item not. ꝙ nunq̄ uenit ad torturam testium, uel principalium nisi prius constet de delicto l. 1. §. Itē illud. ff. ad Sylla. ad idem tex. in l. si qñ. C. unde ui. ubi dicit Bal. ꝙ qñ lex, uel statutum disponit aliquid cōtra delinquentem, prius debet cōstare de delicto, sicut si statutū loquat ꝙ ptās habeat arbitrium torquendi homicidam, nam primo debet cōstare homicidium esse commissum, & sic mortuū esse, & de corpore mortui, alias nemo debet torqueri, uel nisi cōcurrant alia q debet cōcurrere, in tortura. ut l. 1. §. 1. ff. ad Sylla. ſm eum, sed male seruat in practica, qa statim ꝙ aliquis dicit sibi aliquid subtractum absq; eo, ꝙ cōstet, subtractum, torquentur suspecti de furto. † Sed
12 quæro an debeant pcedere indicia ad hoc ut testis possit torqueri. Bal. in l. milites. C. de q. dicit, ꝙ ad hoc ut testis torqueat non est necesse qd' pcedant indicia, sed pōt torqueri, ut si sit uilis psona uel uacillet, uel psumat scire ueritatem quam tacet C. ad l. Iul. de sic. l. fin. & facit. l. 3. in uers. ad uerisimilia causæ. & l. interrogari. C. de quæst. & p Dyn. in c. sine culpa. de reg. iur. in 6. & Cyn. in l. fin. C. de qō. facit de adul. l. si postulauerit. §. pe. & ī auth. de test. §. si uero ignoti. ita dicit Bal ibi, Bar. in l. 1. §. idem Corn. ff. de qō. dicit ꝙ testes non debent torqueri si non pcedant indicia. imō si essent torti sine indiciis non crederentur ſm eum. Sed Bart. non declarat cōtra quē debeant pcedere indicia an cōtra principalē, uel cōtra testem. Sed idem Bar in d. l. 1 § qōnem dicit ꝙ debent esse aliqua indicia cōtra testes, ꝙ ipsi debent hoc scire, uel quia ipsi uacillunt. uel qa aliq dñt eos interfuisse, ut l. ex libero. in prin. & l. unius. § teste. ff. de quæst. Et istud est uerius, qd' ēt sensit Bal. in d. l. milites. licet male explicet, imō uī seipsum inuoluisse. Dixit ēt Bar. in l. 1. in princ. ff. de q.
13 ꝙ debent apparere aliqua signa cōtra reum priusquam testes torqueri possint per illum tex. non ergo indistincte torquendi sunt testes

stes sed ita demum si sciant aut scire debeãt ueritatem negocii directo,uel ꝑ aliqua indicia.& de hac sciẽtia uera. uel ꝑsumpta debẽt apparere indicia,puta, q̃a testis dicit q̃n̄q; se scire,& q̃n̄q; negat,& sic ille uacillat ꝓp q̃d ꝑsumit scire ueritatem,& uelle occultare ipsam,& tunc torquetur,ut d.l.ex libero.Item si testis negat se interfuisse negocio, de quo q̃rit,& aliis testes dñt illum interfuisse, uel illũ cõfessum esse interfuisse,& tunc ẽt ꝑsumit scire ueritatem.& ipsam uelle occultare, nã tunc ẽt torquet,ut l.unius.§.testes.& l.is cui 14 ff.de quæst.† Item si maleficium est factum domi,certe existẽtes in illa t̃pe maleficii torquent,q̃a scire ꝑsumunt q̃ fiunt in domo.casus est in l.fi.C.de sic.& in l.in adulterii Qõne.C.de adul.& ibi dixit Bal.ꝙ illi q̃ sunt in domo ꝑsumunt scire ea q̃ fiunt in domo, & non alii.Et hinc est ꝙ rõne istius ꝑsumpta notitiæ torquent q̃ sunt in domo.facit ff.locati.l.dñs horreorũ,C.de repudi.l.consensu. §.super seruis & de test.c.ueniens,ſm eum, q̃ ẽt dixit in d.l.fin.de sica.ꝙ illi demũ sunt torquendi.q̃ ꝑsumunt scire ueritatem, & ideo absens non ꝑsumit scire ueritatem,& per cõñs nõ torquet,ut l.1.§.hoc aũt senatus.ff.ad Sylla.ſm eum, facit l.1.§.sed si eos.ff.de magist.conue.Item si maleficium factum est in conuicinio,torquent uicini ꝑ ꝑsumuntur scire ueritatem maleficii ibi commissi,& ꝓp hoc ẽt torquentur,arg.ad l.cõsensu.§.super seruis,secundũ Bal.si ergo cõclusio ꝙ testis cõtra quẽ est ꝑsumptio,& indiciũ ꝙ sciat vel scire debeat ueritatem negocii, põt torqueri de iure,non alias,de hoc ẽt ꝑ Bal.in l.non so 15 lum.C.de adul.† Sed tunc q̃ro, an sup his indiciis cõtra testẽ habitis disputabitur,sicut disputat de indiciis habitis cõtra aliquẽ,q̃ torquet in seipsum,de quo i l custodias.ꝑ Bar.& alios.ff.de publ.iud.rñdet Bart. in l.unius. §.testes.de quæst.ꝙnon,q̃a in his non debet hr̃i disputatio cum aduocatis,sed committit iudici,& ita debet intelligi l.is,cui.ff.de qõ.& in authen.de testi.§.si uero ignoti.& C.de testi.l.nullũ.secundũ Bar.Itẽ notandum,ꝙ si testis ante torturam dixit unum,deinde tortus dixit oppositum, statur secundo dicto facto in tormentis,secus aũt si non fuisset tortus,tũc staretur primo,nisi dcm̃ suũ incontinenti mutasset anteq̃ diuertisset à iudice.ut not.gl.in authen.de testib.§ q̃a uero,prudẽs tñ assessor faciat unicũ tm̃ dcm̃ reperiri scriptũ secundũ Bar.& Ang.in l.si postulauerit.§.pẽ.ff.de adult.& ita ẽt ad lr̃am tenet Bal.in l.non solum.C.de adult.cõtra istud tamẽ ut 16 facere q̃d not.Bar.in l.eos.ff.de fal.† Item not.q̃d ualidius est dcm̃ testis cum tortura, quam sine tortura ,ut in authen.de test.§.1.& ff.de prob.l.cum ꝓbõ.dixit Bart.in l.1.§.qõni.ff.de qõ.Et hæc dicta sufficiant circa torturam testium faciendam uel non faciendam,quã materiã non inuenies alibi ita plene redactam.Item ab illa r̃ła, qua dcm̃ est supra ꝙ liber homo torquet, excipiunt q̃dam personæ.Excipit nanq; minor 14.annis, qui nec in se nec in aliũ torquetur.l.de minore.in princ.& l.ex libero.§.1.ff.de qõni.licet tñ nõ torqueat ea tortura qua torquetur maiores,tñ cedi pñt habena siue corrigia, uel ferula.uel alr̃ terreri,ut l.1.§.impubes.ff.ad Sill.& l.excipiuntur,in prin.eod.tit.Itẽ text.in d.l.de minore, ut uelle.ꝙ minor 14.torqueri possit tanq̃ maior in crim.læsę maiest.& q̃d fidẽ faciat in delictocrimine,ad hoc facit tex.in l.nullus.C.ad l.Iul.maiest. Et hoc dico q̃d si ex forma statuti minor.14.ad testificandũ habilitaretur.quod hoc casu poterit torqueri minor,de quibus dixi supra,& idẽ in quolibet inhabili, & minus idoneo de iure cõi 17 q̃d est notandum Sed ꝓ declaratione prædictorum quæro, cum impubes de iure cõi non possit esse testis.ut l.3.§.l.Iul.& in l.in testimonium.ff.de testi.& tortura fiat ad illuminandũ ueritatem negocii de quo q̃ritur, ut l.cum falsum.& l.hoc quod placuit.C.de quæst.q̃no facta ex lex de ipso impubere,cũ nullum esset dubium de hoc contra.l.quod Labeo.ff.ad Carbonia.& l.ancillæ.C.de furtis.Rñdeo ſm Bart.in d.l.de minore.ꝙ torquetur non ut plene ꝓbet sed faciat indiciũ non plenum sed qualequale,ut l.1 §.impubes ff.ad Sylla & no.in l.tale C.de his quib.ut indig.ſm Bar.in l.maritus.ff.de quæst.Sed Bal.in d.l.tale,dicit not ex gl.hic posita.† ꝙ 18 impubes cũ leui tortura interrogatur,nõ ad cõdẽnationem,sed ad instructionem.Nõ tñ est intelligenda de infante, q̃a q̃ quidquid uidet ignorat. Oĩs.n lex de habili loquitur d.l.excipiuntur, & C.ne sacrum bapt.re.l.2.ita dicit ipse ibi de hoc est gl.in l.inuiti.la 2.ff.de testib.ubi gl uult ꝙ pupillus in criminibus faciat indicium,dummodo sit ꝓximus pubertati,& doli capax sentit tñ gl.ꝙ non faciat plenum indicium dum dicit aliq̃d indicium

cium,&c.& sic concordat cum doctrina Bart. de hoc tñ nota. per Spec. in titu. de teste. §.1. uers. item excipit qđ est impubes, & Bald. in l. seruos. C. de testib. Item non torquetur senex in decrepita ætate constitutus ẽm Odof. in d. suo tract. & Gand. in suo tract. maleficiorum sub tit. de qō. uer. quæ personæ pñt torqueri, per l. 3. §. ignoscitur. ff. ad Sylla. dcm̃ est satis æquum, sed tex. si recte inspiciat hoc nō probat, qa loquit in eo q tenetur iuuare, dñm suum, sed si p p ætatem decrepitam non pōt excusat, & ideo non torquet, sicut ille qui iuuare posset. pro hoc tñ dicto facit quod not. Bal. in l. quid ergo. §. pœna grauior. ff. de inf.

19 † Item milites, & ueterani non ignominiæ causa missi, & ipsorũ filii non torquentur, ut l. milites, in prin. C. de qō. & l. nullus, & l. milites. C. ad l. Iul. maiest. Sed quid de militibus nostri tpis an torqueri possint. Cyn. in l. 3. C. ad l. Iul. maiest. uult q̧ sic, cum nō sint proprie milites, & idem uult Ang. in l. milites. ff. de qō. quos refert, & sequitur Aret. in tract. malef. in gl. fama publica. co. 23. in uer. 6. quæro, & idem approbat do. August. ibi in addi. dñt tñ q̧ Sal. in l. 1. C. de iur. & fac. ignor. tenet cōtrarium. f. q̧ milites nostri tpis nō pñt torqueri, & idem dicit uelle Guil. de Cu. in l. penul. ff. ex quib. cau. ma. & istud dicit approbari p Moder. in l. Centurio. ff. de uulg. & pupil. & per prædicta uẽ q̧ epi non pñt torqueri, cum ipsi teneant culmen dignitatum. c. uenerabili. de præben. facit de concess. præben. c. dilec. ita tenet Paul. de Eleaz. in c. grauius de

20 pœn. † Item decuriones, & eorũ filii idem priuilegium hñt ut non torqueantur, ut l. diuo Marc. & decuriones, de qō. C. & per hoc dicit Bal. in d. l. decuriones, quòd idem est in prioribus, & ancianis, & consiliariis, qui loco decurionum hñr. sed Odof. in d. suo tract. de qō. in fin. & Gand. in suo tract. malef in tit. de qō. in uer. supra dcm̃ est decuriones dñr, quòd hoc nō seruet de consuetudine, nã licet de iure sit uerũ quòd priores, & cōsiliarii ciuitatum sint loco decurionum l. nulli. ff. quod cuius. uni. not. & l. si pupillus. §. decurio. de uer. sign. & gl. in rubr. & in l. 2. C. de iure fisci. lib. 11. & dicit Gand. ubi supra quòd de cōsuetudine ita uidit obseruari, quòd torqueant. & consuli p sapiẽtes in ciuitate Bononiæ, sed hoc

21 an sit obseruandũ dicam inferius. † Aduerte quod istud quod dictum est de decurionibus fallit in eo qui commisit crimen falsi. nam in eo crimine torquentur, ut l. si quis decurio. C. de fal. Item fallit nisi decurio esset infamis, ẽm gl. in d. l. diuo Marco. Item qui olim fuit decurio silr non torquetur. l. nihil in fi. C. de quæst. & l. fin. ff. de decu. Et idẽ in prioribus, & ancianis, & consiliariis ciuitatem. nam qui olim fuerunt in dicto officio non pñt postea torqueri dixit Bal. in d. l. nihil. Item parentes decurionum eodem priuilegio utunt quo ipsi deciriones, ut l. si matrem. C. de pœn. & ff. eod. tit. l. mores. §. parentes quoque. & licet ilי tex. loquantur in pœnis tamẽ idẽ uẽ in tortura, qa ista pacificant, ut l. milites, in prin. &

22 l. diuo Marco. C. de qō. † Item dicta regula fallit in nobilibus hominibus, qui ẽt de iure torqueri non potest, ut hoc tenet ẽt Odof. in d. suo tract. Quid aũt de doctoribus, & aduocatis an sint exempti a tortura. Odof. in d. suo tract. circa fin. arguit pro, & contra. Et primo uẽ quod possint torqueri, nam milites torqueri non possunt ut supra dcm̃ est sed aduocati & patroni causarũ dñr militare. ut C. de aduocatis diuerso, iud. l. aduocati. & facit. l. fori. eod. tit. in fin. ergo nec aduocati pñt torqueri. Item miles non pōt exigi ultra quam facere pōt, ut l. miles. ff. de re iudica. unde idem est in aduocato per eandem rōnem, ut tenet ibi gl. & sic miles, & aduocatus paribus regulis priuilegiantur. Et p hac parte ultra ipm adduco quod nota. Bar. in l. 3. C. de professo, & me

23 di. lib. 10. † ubi notabiliter dixit, qđ doct. ll. & aliarum scientiarum non pñt personaliter capi. uel ad iudicium duci, uel alio modo uexari, & sic familia ptãtis non debet eos pro armis scrutari, ẽm eum ibi. Facit ẽt ultra Odof. l. oẽs. C. de decur. lib. 10. ubi positi indignitate non torquentur, non distincto in qua dignitate positi sunt. unde dicit ibi Bart. no. quod decuriones, & alii positi in dignitate non torquentur. sed doctores, & aduocati sunt positi in dignitate, ut patet ex not. per Bart. in l. 1. C. de dignita. lib. 12. ergo torqueri non possunt, Ad idẽ facit d. l. nullus. C. ad Iul. maiest. lib., aut dignitatis, a cōtrario sensu. In contrarium facit, quia nulla lege cauetur, quod doct. & aduocati sint immunes, & exempti a tortura, ergo sine lege loqui non debemus l. illam. C. de colla. Odof factis hincinde argumentis, soluit pro prima parte, quod sit uera de iure, quod non pñt torqueri, sed de consuetudine, quæ est legũ interpres, bene torquentur, ẽm eum, & ita ẽt dicit Paul. de Leaz. in d.

cap.

cap. grauis. de deposito. do. Ange. de Aret. in tract. maleficiorũ in gl. in uerbo. fama publ. col 21. in uers. sexto q̃ro, & ita legi aliquos modernos tenere, dicentes nunq̃ uidisse talẽ cõsuetudinẽ obseruari, & ita puto tenendũ in iudicando, & consulendo, ẽt stãte dicta cõsuetudine, quæ de iure nõ ualeret, ut dicẽdũ
24 inferius. † Sed prædicta limitat, ꝙ oẽs dictæ exceptiones cessant in crim. læsæ maiest. ut l. de minore 2. ꝟſi. ff. de qõ. & l nullus. C. eo. tit. Vide ẽt ꝑ Are. in tract. maleficiorũ. in gl. in uerbo, che hai tradita la tua patria. ĩ prin. Item in crimine proditionis, ut l. desertorẽ. §. his qui ad hostes. & l. proditores. ff. de re milita. Idem uř in crimine simoniæ, ut dixit glo. in d. l. nullus, per text. in l. si quenq̃. C. de epis & cler. ibi, ad instar publici criminis, & læsæ maiestatis accusatione proposita a gradu sacerdotii retrahař. Item ẽt esset dicendũ in maleficiis, & mathematicis, & aliis similibus, de quibus loquiť l. & si excepta. C. de malef. & mathemat. Adde idem esse in criminis falsi, ut l. si qs decurio. C. de fal. Et idẽ in priuato carcere, ut l. 1. C. de priua. carc. uide de his duobus in d. l. si excepta, in gl. 2. Et qm̃ superius dcm̃ est, ꝙ aliq doc. dñt ꝙ de cõsuetudine non seruať, ꝙ positi in dignitate nõ torqueãtur. imo aliqui dot. ꝙ Bononię uiderũt seruari cõtrariũ, q̃ro posito ꝙ cõstaret ď tali cõsuetudine in aliquo loco, an illa ualeret, & esset seruãda. Dic ꝙ nõ, ẽm Bar. in l. oẽs iudices. C. de decu. lib. 10. & ita refert, & sequiť Bertachinus in suo repertorio in uerbo tortura, q loquiť de militibus, & ẽt tenet Ludo. in singulari, primi anni. 371. qď incipit, milites & doctores, quem refert, & sequitur d. Aug. de Ari. in addi. ad tractatum Are. maleficiorũ in glo. in uerbo, fama publica. in d. uer. sex
25 to quæro † Vlterius q̃ro an surdus, & mutus a natura possint torqueri, ut cõfiteanť delictũ a se cõmissum, & de quo apparẽt ĩdicia? Rñdeo reperi Bald. in quadam apostilla in l. 1. C. de confes. qui in simili uř tenere ꝙ non, qa talis nõ põt damnari nisi ex dictis testiũ. Item adde ꝙ supradictæ fallẽtiæ in quib hř ꝙ positi in dignitate non torquẽtur. Fallũt nisi hoc fiat de scientia principis, & principe cõsulto, nam nullũ priuilegium aut dignitas hic impedit dicit tex. expressus in l. nullus. C. ad l. Iul. maiest. & p̃dicta quantum ad torturam liberi hominis. Serui ẽt qñque nõ torquentur, nam seruus contra dñm non torquetur exceptis criminibus adulterii, fraudati census, & læsæ maiestatis, ut C. de qõ. l. 1. & ff. eod. titu. l. 1. §. diuus Antoninus. & §. item seruus. & §. cum quidam, & §. si serui. & l. de incestu. cum l. seq. & l. diuus. §. ex quib. & l. extraneo cum multis simi. eod. tit. Item non torquentur serui nõ solum in dñm præsentem, sed ẽt in præteritũ, ut l. unius. §. seruus. ff. de qõ. & hoc ob memoriam prioris dñi, ut ibi. & facit ad hanc rõnem l. penult. C. eod. titu. in fi. & hoc quocunq; modo fuerit seruus alienatus, saluo q̃ ꝑꝑ delictum domini, nam tunc contra dñm torquetur sunt 1. idem numero. ff. de. qõ. Et prædicta sunt uera non solum dñe inuito, sed ẽt ipso uolẽte, seruus non torquetur in eum l. seruos, C. de qõ. Item seruus non torquetur contra dominum nec pro dño l. pridem. C de qõ. Item seruus cõis non torquetur in caput alicuius dñorum suorum ut l. hoc quod placuit. C. de qõ. & l. constitutione eo. tit. hoc tñ fallit qñ socius diceretur occidisse socium, ut d. l. hoc quod placuit & d. l. extraneo. C. de quæstio. Item fallit in qõne successionis. qñ disputatur ad quem hęreditas pertineat, quia plures afferunt se hæredes, ut d. l. hoc quod placuit. & d. §. de quæstione. & l. hæreditarii. ff. de qõ. Item fallit cum quæritur de facto serui, ut l. de cõi seruo. ff. de commu. diui. & l. interrogari. C. de qõ. & ad hoc facit l. quicunque. & l. cum seruis. C. de ser. fugiti. & quod ibi ꝑ
26 glo. & doct. † Item fallit qñ seruus est cõis pluribus, ut pluribus, ut in seruo ciuitatis, uel alterius uniuersitatis ut l. 1. §. seruum municipium. ff. de qõni. nam his casibus seruus cõis torquetur in caput alterius ex dominis suis. Item torquetur seruus in caput dñi, qñ de dño ipsius quęritur, ut l. quoties. C. de qõ. Item torquentur serui hæreditarii, cum de falso testamento quæritur ut l. patre. §. fin. ff. de quæst. & l. cum testa. C. eod. tit. Item si ꝑꝑ successionem disputatur de statu ingenuitatem uolentis, nam tunc ẽt torquentur serui, ut l. super statu. C. de quæst. Sed dcõrũ casuum ratio potest assignari, quia serui hoc casu non pñt clare, & firmiter dici alicuius donec patefactum sit qs sit iustus successor, ut not. gl. in d. l. quoties. Item seruus q tpe accusationis nõ erat accusati, si ab ipso emitur pendente iudicio, & processu, tñ in ipm torquetur in l. seruus ad hæc, uersicu. sed & eum. ff. de quæst. Item seruus castrensis peculii

culii filii non torquetur in patrem neque filiū. l. de minore. §. 1. ff de qō. Item seruus pa
27 tris non torquetur in filium, ut ibidem, † Pro morte uero filii torquet seruus patris, & ecōtra pro morte patris torquet seruus filii, ut in l. 1. §. si pater. ff. ad Syll. Itē seruus redhibitus nō torquetur in caput emptoris. l. ēt. ff. de qō. item in, causa liberali non torquetur seruus, ut l. de minore §. fi. ff. de qō. ubi glo. hoc late examinat, & l. si quis ne qō. eo. titu. item seruus non torquet contra possessorē hæreditatis, licet qōnem de hæreditate patiatur l. ea libero §. fi. ff. de qō. item nō torquet contra dn̄m patatatiuum, & bonæfidei possessorem, ut l. 1. §. si seruus. ff. eod. tit. ubi idē dicit in libero hoīe bonafide possesso ꝓ seruō. item serui non torquentur in dn̄m in qō stupri. ut d. l. extraneo, 2. rn̄so. ff. eo. tit. idem
28 in causa simplicis incestus, ut l. de incestu. de quæstio. ff. † & intantum est prohibita tortura serui in dn̄m, ꝙ etiā seruo sponte confitēte aliquid de dn̄o suo, uel ēt per tormenta non creditur, ēt si dn̄s consentiat torturæ, ut de primo est text. in l. unius §. seruo. de secūdo est text. in l. 1. §. item seruus. & de utroq; in d. l. 1. §. diuus Antoninus, de tertio est tex. in d. l. unius. § seruus nec. ff. dē qō. & l seruos §. eo. titu. Sed qd de seruo mariti, an torquet in caput uxoris, text. est ꝙ sic in d. l. 1. §. seruum. ff. de qō. & idem uī in seruo uxoris, ut torqueri possit cōtra maritum, quia eadem est ratio, arg. l. illud. ff. ad l. Aquil. item seruus non torquetur contra tutorem, uel matrem dn̄i sui nisi in tutelari causa. ut l. 2. C. q. Torquetur tn̄ seruus in dn̄m si uxor occidit uirum, uel uir uxorem, ut l fin C. de sica. & alios casus ponit tex. & glo. in d. l. C. de qō. Et dixit Bald. ibi, quod in istis casibus in quibus seruus torquetur contra dn̄m, in illis torquetur monachus contra Abbatem, qd̄ est notā
29 dum. † Item libertus non torquetur contra suum patronum, ut l. 1. §. si seruus bona. uer. sed nec liberū, & § si seruus ad hæc. & l. de minore. §. tormenta. ff. de qō & l. pridē. C. eo. Hoc tn̄ fallit in casibus, de quib. in d l. 1. C. de questio ꝫm gl. in d. l. pridem. Statuliber sitr non torquetur contra hæredem donec pendet cōdō libertatis in pecuniariis causis, l. diuus. in fi. de quæstio. ff. quod fallit qn̄ fuerit particeps delicti ff. ad Sylla. l. 1. §. in eo.
30 † Unum non est silentio prætereundū. s. ꝙ in crimine falsi pōt torqueri reus, & accusator, cum modo contra torquendum sint indicia, tex. est secūdm Bald. ibi in l. ubi C. de falsis.

1 *Iudex præoculis multa habere debet antequam aliquem torturæ subijciat.*

2 *Initium non est a quæstione sumendum.*

3 *Quæstio seu tortura non est præstanda, nisi præcedant indicia.*

4 *Seruus in facto proprio potest torqueri*

5 *Seruus quando contra dominum torqueri possit absque indiciis præcedentibus.*

6 *Quæstio absque indiciis dari potest in tractatibus proditorijs.*

7 *Accusatus ob contumaciā bannitus si postea cōparuit, torqueri poterit absque aliis indiciis.*

8 *Qō non pro omni causa, aut persona ē sumenda.*

9 *Iudex qualē debeat facere diligentiam dū delictum refertur sibi esse commissum, & nu. 11.*

10 *Tortura non est adhibenda nisi prius liquido cōstiterit de facto.*

11 *Inquisitus, uel accusatus de delicto qua forma citari debeat.*

12 *Accusatus citatus, & non competens, proponitur in banno, & censetur confessus.*

13 *Iudex antequam aliquē torquet indiciorū copiā dare debet, ut si ualeat reus, eadem purget.*

14 *Torqueri timens iniuste, hoc est sine indicijs, potest appellare.*

15 *Quæstioni seu torturæ locus non est, si aliunde ueritas haberi potest.*

16 *Iudex plenariam de maleficio habens certitudinem licite appellationi potest obuiare.*

17 *Iudex nō inhumane, sed iuris ordine seruato, et cū moderamine ad torturam debet procedere*

18 *Iudex torquendi fortitudinem, ætatem, ualetudinem, & personam attendere debet.*

19 *Iudex an, & quando teneatur si reus in tortura, uel ob torturam moriatur.*

20 *Iudex non tenetur si reus tortus casu fortuito moriatur.*

21 *Iudex in dubio officium suū gessisse ꝓsumitur.*

22 *Iudex non ꝓsumitur iura, & ea q̄ ad suum spectant officium ignorare, tametsi quamplurimi quæ medullitus in iure intendūt consecuti sine minime ad corticē usque leges contēplati*

23 *Ignorantia iuris, in iudice culpa lata est, qui & dolo non carere præsumitur, cum se iuris peritum fateatur.*

24 *Culpa lata in pœnis corporalibus infligendis nō est dolo æquiparanda.*

25 *Iudex in corpus alicui grauamen inferens, extraordinarie punitur.*

Iudex

26 *Iudex allegare potest se in iure errasse, & hoc est suam turpitudinem detegere.*
27 *Iudex in torquendo modum excedens, non iudex, sed priuatus fingitur, quemadmodum, & tutor male administrans fingitur non tutor. & nu. seq.*
29 *Pœnam non meretur qui lege permittente quidquam operatur.*
30 *Torto mortuo qui teneatur, si dolo, culpa, uel casu mortuus sit nesciatur.*
31 *Iudex in dubio quæstionem debito grauiorem intulisse præsumitur zelo iustitiæ, & non dolose*
32 *Iudex dolose excedens modum torturæ l. Corn. debet pœnam subire.*
33 *Iudex sine causa, & absque indicijs, et dolose aliquē torquens plectendus est capite.*
34 *Tortura iniusta alicui illata tenentur iudices, & ptātes sed non officiales ex mandato facientes.*
35 *Iudex pro torto mortuo tenetur pæna pecuniaria, stante statut quod &c.*
36 *Iudex ad quid teneatur si tortus non moriatur, sed iniuste, & inhumane debilitatur*
37 *Tortura indicijs probatur, & coniecturis si à potestate negetur.*
38 *Domestici pro delicto domi commisso possunt torqueri.*
39 *Tortura, & uiolentia in occulto facta, per famā, & uociferationem probari potest.*
40 *Confessus crimen non condemnabitur, si se tortum fuisse aßerat, dummodo apud acta non ratificet.*
41 *Testes duo actu corporali, & uisibili deponentes, præferendi sunt decem alijs de mentali. & inuisibili actu deponentibus.*
42 *Quæstio, seu tortura non est uniformiter applicanda sed secundum delicti exigentiam, & grauitatem.*
43 *Aduocatus confessionem absque indicijs legitimis torti infringere intendēs qualiter articulari debeat.*
44 Reus *tortus confessionem illicitam per tormenta pluries ratificans, præsumitur hoc facere tormentorum timore.*
45 *Perseuerare præsumitur, qui reuocasse non reperitur.*
46 *Confessioni per torturam absque indicijs extortæ non statur, etiam si perseueretur.*
47 *Tortura intantum præcedere requiris indicia, ut si mulier tortus absque indiciis in confessione perseueraret ipsa confessio nulla esset.*
Confessio facta in tormentis absque indiciis, non conualidatur ex superuenientibus indiciis.
48 *Sententia lata uigore confessionis in tortura iniuste extorta an sit nulla ipso iure, uel eis opus appellatione.*
49 *Iudex ante processus formationem, & litis contestationem ad torturam procedere non debet.*
50 *Quæstio non datur nisi indicijs præuijs, & in aliis probationibus deficiatur.*
51 *Iudex defensionem parte auferre non potest, sed ad se defendendum præfigere debet terminum.*
Copia indiciorum reo dari debet, ad purgationem faciendam.
52 *Tortura an possit adhiberi diebus in honorem Dei feriatis.*
53 *Testis qui iurauit potest examinari die in Dei honorem feriato.*
54 *Tortura cui prius debeat applicari quando plures sunt torquendi.*
55 *Filius in conspectu patris prior eo torqueri debet, et fœmina prior masculo.*
56 *Iudex qualiter in tortura positum examinare, & interrogare debet*
Tortus ut testis qualiter interrogari debeat.
57 *Tortus in seipsum de aliis non est interrogandus.*
58 *Tortus negans, & in negatione perseuerans, an possit iterum torqueri.*
59 *Tortus sufficienter non debet rursus torqueri, nisi de nouo superueniant alia indicia.*
60 *Assessores honoris auidi torturam repetentes sunt puniendi.*
61 *Quæstio, seu tortura quando repeti possit.*
62 *Tortura leuis, et incompetens repeti potest.*
63 *Indicia noua quæ dicantur.*
64 *Confessus crimen in tormentis, & præcedentibus indiciis, an possit torqueri super alijs delictis, de quibus nulla sunt aduersus eum indicia.*
65 *Tortus & crimen confeßus quando possit super aliis torqueri criminibus.*
66 *Iudex cautus in actis facere debet ut appareat torturā moderate contra detentum fuißet adhibitā.*
Iudex qui aliquem indebite torsit, qua cautela in eius relaxatione uti possit.

Quæstio quinta, secundæ partis.

QVinto principaliter quæritur. Qualiter sit perueniendum ad torturam?
1 † Rñdeo, ꝙ multa debet iudex habere ante oculos anteq̄ ad ipsam perueniat. Nam primo sciēdū est, ꝙ à tormētis nō est incipiēdū, neq; adeo torturæ est fides adhibēda, ut ab ipsa incipi debeat, sed ita demū ad ipsam ꝑueniē si cōtra torquēdum ꝓcedāt indicia, & argu.

argumenta eius negocii de quo quæritur, ista est snīa text.in l.1.in princ. ff. de qō.& l. milites.§.oportet.C.eo.& l. sicut in fi. C. de falc. Qualia autē debeāt esse ista indicia fuit
2 dictum superius.† Et ad id quod dcm̄ est ꝙ à qōnibus non est sumendum initiū est tex.in c.cum in cōtemplatione,de reg.iur.in antiq. ubi ēt dicit gl.ꝙ si secus fuit pōt appellari,vt hr̄ ēt 3.q.6.non solent. Hoc tn̄ fallit in casu l.prius.ff.ad Syll.ubi ẜm intellectum gl.quā sequuntur Dyn.& Bart.ibi seruus in casu illius l.torquetur absq; indiciis præcedentib. gl.tn̄ in l.1.§.item illud, eod.titu.uī uelle ꝙ non possit seruus torqueri absq; indiciis. & ita ēt tenet in l.quicunque.C.de ser.fugit. in gl.no.duo mirabilia.Idem tenet gl.in l.cum ꝓbatio ff.de probatio. Idem in l.serui. ff de
3 test.ẜm unam opin.†Ego credo nequaquam deueniendum ad torturam non p̄cedentib. indiciis, uel quantum ad seruos qualiquali præsumptione ueritatis.Non ob.huic cōclusioni.d.l.prius,quia illud prius intellr̄ anteq̄ cōtra aliquem formetur processus fit examinatio seruorum dn̄i.Et non sit examinatio in distincte oīum seruorū,sed eorū tm̄ qui ueri simile poterant scire ueritatem,& dn̄m iuuare poterunt. & ideo illa uerisimilitudo sciæ est qualequale indicium cōtra torquendum, non tn̄ dico,ꝙ requiratur plenū indiciū, de quo ēt fuit dcm̄ supra in prox.qō.& ita intelligo gl.in l.interrog. C.de qō. q̄ dicit ꝙ seruus in his quæ pendent ex suo facto torquetur. forte etiam indiciis non præcedentib.
4 †Nam ex quo tractatur de facto serui præsumitur scire ueritatem negocii.& ideo ut per torturam ueritas liqueat torquetur.ar.l.hoc qđ placuit.C.de qō.& ita ēt intelligo.d.l.cū probō & d.l.serui cū.Non obst.gl.quæ dn̄t requiri indiciū,& sic uī loq̄ de pleno indicio, q̄a r̄ndeo,& cōfiteor ꝙ si extat indicium plenum pn̄t serui torqueri, sed si non sit plenū, sed qualequale,ēt torquentur. Credo tn̄, ꝙ in d.l.prius sit istud speciale,ꝙ anteq̄ formetur processus,perueniatur ad tormenta, qđ r̄r fieri nō potest,ut inferius dicetur. Dicta tn̄ regula fallit in casu singulari. s.si accusatus,uel inquisitus nollet r̄ndere accusationi uel inquisitioni,& pn̄s foret.Nam torquetur non ad eruendam confessionem, quia non præcedunt indicia,sed ad eruendam r̄nsionē affirmatiuam,uel negatiuam prout sibi placuerit,ẜm Bal.elegāter.in l.si accusationem,

in ult.col.C.qui acc.non poss.Item fallit ẜm Az.in summa.C.de qō in uer.& sunt ista re-
5 gularia.†Nam secundū eū,seruus torquetur in dn̄m nullis præcedentibus indiciis in crimine læsæ maiest.quod ad salutem principis pertinet, uel forte populi R. & in crimine fraudati census,& adulterii,& homicidii, & in casu qn̄ maritus dr̄ occidisse suam uxorē, uel econtra,alias aūt seruus non torquetur, in dn̄m in causa criminali nisi præcedant indicia,ut l.1. C.de qō.& l. 1. primo r̄nso.ff. eod.titu.& l.fin.C.de sicar.ẜm eum.Mihi uī, ꝙ ēt in dictis casibus debeant præcedere indicia ad minus p̄sumptiua ꝙ serui scire debeant ueritatem non dicto indicia plena. & ista opinio mihi uī æquior nam non reperio tex.contrarium dicetē,& istud minus exorbitet à iure communi quo cauetur indicia dr̄e præcedere torturā ut in d.l. mil. & prōptum est leges legib.concordare,ut in l.1. C.de inff.do. & dixit de hoc plenius supra proxima.
6 † Addo alios casus in quibus uidetur posse deueniri ad torturam sine indiciis, uidelicet in ꝓdimentis,& tractatib. qui fiunt secreto, & hoc ꝑꝑ ꝓbōnis difficultatē,ut uī uelle Bald. in l.quicūq;.C.de ser.fug.ad qđ faciat, quia sunt alii casus in quibus ꝑuenitur ad torturā sine indiciis quos ponit gl.13. q.2.c.qōnē & tamē in illis casibus non est tm̄ facinus, qtm̄ est crimen læsæ maiest. Sed in cōtrarium est tex.in l.si quis alicui.C.ad l.Iul. maiest. & ibi hoc tenet gl.Cy. Bal.& Saly. ꝙ in crim. læsæ maiest. nō peruenitur ad toturam sine indiciis,nisi uelimus dicere,ꝙ ille tex. in d.l.si qs alicui,loquatur qn̄ indicia poterant hr̄i, secus si hr̄i non poterāt,sed certe ẜm hoc multum restringeretur ille tex. in quo Doct. maxime Ang.dn̄t ꝙ nullo modo q̄s torqueatur etiā in isto crimine sine indiciis. licet in isto crimine sint multa alia spālia, & ab hac opi. q̄ est cōis non uī recedendū,de quo uide per Are.in trac.malef.in in gl.in uerbo,che haitra dita la tua pr̄ia in princ & ibi ēt ꝑ d.Aug. in add.Itē uide, & adde alios tres casus in q̄bus ad torturā ꝑuenit̄ sine indiciis quos enumerat gl.ī d.c.q.12.q.2.quā gl.refert, & seq̄tur idē d.Ang.in d.add.& ēt in gl. uer. fama pul. in add.suꝑ uers.nūc uideamus de tort.co.35.
7 † Adde alium notabilē casum, in quo potest ad torturā ꝑueniri sine indiciis,uidelicet,qn̄ accusatus,uel inq̄situs, q̄a non comparuit, fuit positus in bāno ꝑꝑ contumaciam,nā si

postea

postea comparet, quia uult purgare cõtumaciam, & rñdere, q̃a forte hoc ei à statuto ꝑmittitur, poterit tunc poni ad torturã absq; aliis indiciis ꝑꝑ eius praecedentem cõtumaciam ſm Nic. de Mat. & Bald in l. 1. §. sequitur uidere iuxta fi. C. de de haer. inst. quod est mẽti tenẽdũ. Sed an qñ torquentur testes debẽt ꝓcedere indicia fuit dcm̃ supra in 4. q. princ. in uers. quod aũt dcm̃ est.
8 † Secundo iudex debet aduertere, q̃a non ꝓ omni casu, neq; de oĩ persona qõ sumenda est l. edictũ ff. de qõ. & est plene dcm̃ supra in 3. & 4. q. princ. Tertio, debet aduertere ad qualitatem indiciorũ, quia nõ q̃libet iudicia, sed uerisimilia, aut uero ꝓxima requiruntꝛ l. 1. 2. rñso. ff. de qõ. & l. mil. §. op. C. eod. Quarto, iudex debet aduertere, ut non ponat aliquem ad torturã, nisi prius cõstet de delicto, ut l. 1. §. illud ff. ad Syll. ad idem uide tex. in l. si qñ. C. unde ui. & fuit supra dcm̃ in 4. q. prin. in uer. item nota qđ nunq̃. uñ Aret. ex hoc in suo tract. malef. in gl. in uerbo fama pub. in uers. 12, tu uide.
9 † dicit ꝙ iudex debet esse in hoc bñ cautus, ꝙ si furtum dr̃ fcm̃ uel aliud delictũ cõmissum, faciat in bastardello q̃ diligẽtem inuestigationẽ, uel inq̃sitionẽ q̃relam, & testes, & uisionẽ officialis apparere, ꝙ furtum, uel delictũ est cõmissum, & sic describi ꝑ notarium, & describi uulnera, & sic de homicidio, ꝙ mittat officialem ad uidendũ uulneratũ, uel mortuum, & hoc redigatur in actis prius, alias aũt nisi facta ista diligentia aliquem torqueret, posset teneri in syndicatu. Ad qđ facit ſm eum, ꝙ in simili nota. in l. hęc aũt. §. 1. ff. ex qui. cau. in pos. ea l. multũ ff. de cõd. & dẽ. ad hoc qđ dicit Bal. in l. 3. §. eiusdẽ. ff. de testib. in add. dicit. n. ꝑ tex. in d. l. 1. §. item illud
10 † ꝙ prius debet cõstare liquido de facto anteq̃ quis torqueꝛ, uñ tortura fit ad liq̃dationẽ ꝑsonae non ad liq̃dationem facti. Itẽ dicit, ꝙ dispõ. d. §. itẽ illud, fallit in crimine falsi ꝑ l. ubi. C. de fal. & in crimine furti. ꝑ l. cõ seruus. ff. de cõd. ob. cãm. & in crimine adulterii ꝑ l. ꝑspexit. ff. q & à qui. ita. refert. do. Aug. de Ari. in add. ad tract. Are. malef. in gl. in uerbo fama pub. in uers. supra alleg. ubi ẽt dicit, ꝙ ipse dubitat de istis trib. fallentis, quia illae ll. non uñr hoc probare. Et ibi etiam dicit, ꝙ si non potest cõstare de facto. puta quia aliquis confitetur occidisse aliquem uiatorem, & eum proiecisse in flumẽ & an sufficiat de hoc cõstare ꝑ famã uide ibi in remissionib. ad quas se remittit. Dicit ẽt ibidem, ꝙ iudex non solum non debet procedere ad torturam, sed, nec ad inq̃sitionem spãlem, nisi prius cõstet de delicto & dicit hoc uelle Bart. in l. fi. in princ. ff. de q̃st.
11 † Quinto, iudex debet aduertere, ꝙ antequã ueniat ad torturam, debet. n. procedere hoc modo, quia habita informatione de delicto & si cõstito sibi de facto, ut supra ꝓxime dictum, est dẽt in bastardello facere inq̃sitionẽ contra illum q̃ tale delictum dr̃ cõmisisse, q̃ erit inq̃sitio specialis quo ad delictũ, & gñalis quo ad ꝑsonas, & suꝑ illa debet examinare testes ẽt nullo aduersario ad hoc citato. Et si habuerit indicia ꝓcedat ad inq̃sitionem specialem cõ ꝑsonam cõtra quam laborant indicia, & istam ponit in lib. actorũ prout hr̃ in cap. qualr̃, & qñ, de acc.
12 † Et hoc facto, si aduersarius non est in manibus suis, faciet ipsum citari, cum tenore inquisitionis, qđ ueniat ad rñdendum dictę inquisitioni, & si est accusatio eodem modo faciet, & si cõparuerit, & negauerit, iterũ examinet illos eosdẽ testes, uel alios, & eorũ dicta ponat in lib. actorũ. & hoc faciat parte citata ad uidẽdũ iurare testes. & si ex dictis testibus, uel aliunde, habet indica ad torturã sufficientia, tunc faciat iterũ inq̃situm, uel accusatũ citari sub hac forma, uidelicet quod cum cõtra eũ ꝓcessum sit per uiam inq̃sitionis, uel accusationis, eo quia dr̃ cõmisisse tali tꝑe, & tali loco tale delictum, prout cõstat apud acta &c. & q̃a cõtra eum laborãt indicia super tali delicto, ꝙ intra tot dies compareat ad cõfitẽdũ tale delictum, non obstante sua negatione, aut ad purgandum indicia quae cõtra eũ laborant, & ad subiiciendũ se torturae. Sed formam hmõi citationis ponit cõstõ prouinciae Marchiae in lib. maleficiorũ, in rub. de malef. cõtra quẽ apparent indicia, quae est rub. 87. Quam formam seruabunt ius dicentes in Marchia. Et his factis, si reus comparuerit cũ retineas, & torqueas immediate secundũ indiciorũ qualitatem.
13 † Si aũt in termino non comparuerit, ponas eũ in bãno, & sic habebiꝛ ꝓ cõfesso dcm̃ maleficiũ. ita dicit singlr̃ Bart. in l. pen. ff. de qõ. Et istam practicam ponit Are. in suo tract. malef. in gl. in uerbo cõparuerunt dicti inq̃siti, & negauerunt totum post principium, qđ dicit esse mẽti tenendũ, q̃a poterit facere honorẽ. Sed licet ista sit pulchra theorica, tamẽ nõ est ꝑfecta iudicio meo

nam

nã si reus ad hãc citationẽ factã cõparet, & petat copiã taliũ indiciorũ iudex debebit publicare testes, & ꝓcessum, & dare copiã indiciorũ, cũ termino ad opponendũ, & purgandum indicia, in quo termino poterint reprobari testes tã circa ꝑsonas q̃ circa dicta ut d. l.custodias. ubi gl. Bart. Ang. & Imol. ff. de pub.iud & ꝑ Bar.in l.unius.§.reos. & §. cognitorũ.ff.de quæst.ĩ l.si postulauerit.§.quæs. ff.de adulter.& l.fi.in fin.ff.de quæst. & melius ꝑ eũdẽ ĩ suo cõsilio incipiẽte,pũctus qõnis.ꝑ quo reqre in lr̃a ad char.180. ubi dicit ꝙ iudex anteq̃ ponat aliquẽ ad torturã dẽt dare copiã indiciorũ cũ termino ad illa purgãdũ,& dictis testibus,& indiciis reprobatis, & purgatis indiciis nõ ꝓcedit ad torturã. Et plus ibi dicit,ꝙ su.ꝑ hoc debet ꝓnũciari esse uel nõ esse deueniendũ ad torturã. de hoc uide ẽt per.Trancr. de Corn. in sua compendiosa in 6.parte prin. q.17. pro qua require in lr̃a h. ad char. 213. Et ab ista pronuncia esto ꝙ sit interlocutoria appellari poterit,ẽt de iure ciuili,cum cõtineat grauamẽ irreparabile.ut ꝑ Bar.& doc.in l 2. de appe. reci.& ꝑ Bald.in l.2.C. de epi.audi. de quo est casus in d.l.2.ff. de app.reci. Et hoc hẽt locũ si ꝓnunciabit esse torquẽdum. Sed q̃d si pronunciabitur nõ esse torquẽdũ,an ꝑ illũ q̃ petebat dr̃e torqueri poterit appellari. Aret. in d.l.2.ff.de app.reci. ponit hãc qõ. & dicit ꝙ non, cum istud grauamẽ possit reparari in sñia diffinitiua ꝑ illum tex.& rationẽ sui. Facit ad prædicta gl.in c.cũ ĩ contẽplatione, de reg.iur.in antiquis. q̃ uult †, ꝙ si quis timet torqueri sine indiciis.& sic iniuste.põt appellare.de quo ẽt hr̃.3.qõ. 6.non solet. & dixi supra in 5.qõ.principali, circa prin. Et aduerte, ꝙ facta supradictis appellatione licet sint interlocutoria erũt ligatæ manus iudicis, ut non possit ad torturam procedere ẽt ante quã sibi inhibeat. qm̃ licet alias ꝑ appellationẽ ad interlocutoria non uideãtur ligari manus iudiciis à quo ante inhibitionẽ,ut in c.super eo.el 1.in princ.de app.in 6.tñ illud intelligitur qñ esset appe latũ ad interlocutoria ex qua ĩfertur grauamẽ reparabile ꝑ appellationẽ à diffinitiua.Secus si ĩfertur tale grauamẽ q̃d reparari nõ possit,ꝓut est tortura, ita dicit Raph in l.eius qui.ff.de ap.reci. Idem uult Bal in rub. C. cõmina.uel epi. ubi ẽt dixit ꝙ cõfessio post appellationem secuta est nulla.

15 Sexto,† Iudex cõsiderare debet, ꝙ nõ est deueniendũ ad torturã si aliũde ueritas hr̃i põt. Sed qñ aliũde nõ põt hr̃i, tũc erit locus torturæ.l.diuus,in prin.& l.edictum.ff.de quæst.& l.quoties. C. eo.tit.& idẽ dicit Aret. in tract. malefic.in gl.in uerbo fama publ.lcol.22.uer. Secundo quæro.Ex quo dicit quòd cautus iudex debet facere apparere ĩ actis quòd iudex nõ possendo aliter ueritatem hr̃e declarauit deueniẽdum ad torturã,alias posset teneri in syndicatu.Vide ad ꝑdicta Gand. in tract.malefic in rubr.de qõni. & torm.in prnic. qui dixit, ꝙ iudex qui de aliquo qõnem habere intendit ante omnia hr̃e debet iuris, & humanitatis rõnem,& debet hr̃e hanc consideratio nem,ut non facile,& repente ad quæstio nem procedat si aliqua alia uia leuiore potest obiecti criminis ueritas,inueniri quantum cunq; adsint indicia uel uerisimilia argumenta. allegat d.l.diuus. ff de qõ. Et Ang.in l. si certus. ff.ad Sylla.dixit quòd si maleficium est liquidatum ꝑ bõnes ueras, male facit iudex ponere malefactorem ad torturam,& tenebitur syndicatu.& hoc ẽt dixit Io.And.in d. c. cum in contemplatione de re.iur.in antiquis,& d. Caral.de uiso,in suo tract. synd.in q. 132.& in q.209.210. 211. qui ponit quod de facili non est deueniendum ad torturã Cyn.in l.2. C.quorum appel.nõ reci.dicit ꝙ iudices maleficiorũ qui plene cõuictũ torquent ut cõfiteatur delictum, & sic apud acta reperiat cõfessus,& cõuictus,ad hoc ut non possit appellare,malefaciunt,q̃a nemo est torquendus nisi in subsidium ꝑbõnum.Sed Bald.in d.l.1.

16 & d.l.2. dicit ego credo, † ꝙ iudices benefaciunt, qñ hñt plenariam certitudinem de maleficio si obuient ne appelletur, ꝑ calumniã, & maxime in criminibus enormibus, in quibus licet interdũ leges transgredi. l.si qs filio exhæredato.§ sed si. ff de iniusto te. & ꝙ no. Inn.in c.1.de const.q̃d est multũ notabile ſm eũ.Et idẽ Bald in d.l.2.dixit ꝙ iudices benefaciunt quærendo cõfessionẽ extorquere à cõuictis ne crimina patentia remaneãt, ĩpunita nec debet dari occasio appellãdi,tñ si cõstaret de tortura nõ esset ꝓhibitum appellare. Sed idẽ Bal.in qui sñiam,in fi.C.de pœn. mutauit sñiam,& tenui,cõtrarium dicẽdo, ꝙ si dilucide qs sit cõuictus non debet torqueri, & hoc puto de iure uerius,& sequendũ. Ex supradictis infero ꝙ in notorio crimine nõ est deueniẽdum ad torturã, q̃a tortura nõ adhibetur nisi in defectum ꝑbõnum, ut superius dictum est.

est.sed hic de crimine liquet ergo nõ est pro
17 cedendum ad torturam.† Septimo aduertat iudex, ꝙ ad torturã ꝓcedendũ est cũ moderamine,& non effrenate,& in humane,& debito iuris postposito,ut l.nihil.C de qõ.ad q̃ facit quod habet̃ in l. 1.C.de emen.propin. & in l. 1. C de emẽda. seruo.itaq; tortura non debet esse indicium rõnis,& melius est infra substinere q̃ sup excedere.uñ ait apostolus. qđ iustũ,& æquũ est parate, sciẽtes ꝙ dñm in cœlo habetis , & ita iurisconsul. ꝙ nimia asperitas dñorũ est tẽperanda, & corrigẽda, ut l.2.§.dñorũ.ff.de his qui sunt sui uel ali. iur.& tales ita sæueriter ꝓcedẽtes sunt priuandi iurisdictione.dixit Bald.ibi,& Guil. & Cyn.& Aret.in tract.malef.in gl. in uerbo fama publ.col.24.uer.7.quæro,dicit ꝙ tortura est adhibẽda cũ moderamine,ut l.ut de mi
18 nore.§.tormenta.ff.de qõ.†Et hoc totũ residet in pectore iudicis discreti q̃ cõsiderabit torquẽdi fortitudinẽ,ætatẽ,debilitatẽ , ualetudinem,ꝑsonã, & criminis qualitatem , & nec à grauioribus, nec à leuioribus tormentis initiũ sumet.facit ſm ipsum.l.3. §.si ff de re mil.& l.si qs in graui, in prin. ff. ad Sylla. & l.1 § impubes.eo.tit.& sic debet facere iudex innocentiæ uel supplicio reum saluum cõseruet,ut l.qõnis modus.ff.de qõ,ita dixit Ioan.And.in d.l.cũ in cõtẽplatione de reg. iur.ꝑ d.l.qõ.& adde Bal.in l.1.de cõfes.in 6. col.q dicit , ꝙ quo moderamine hñda sit qõ relinquit̃ iudicis arbitrio, sed tu dic ꝙ dictũ arbitrium debet esse discretum ꝑ ea q̃ hñr in l.1.ff.de legat.2.uide ẽt ad prædicta Bald. in l.2.C.quorum appel.qui dixit ꝙ quæ sint plena uel moderamine tormenta,& quæ nõ iudicis discreti arbitrio committit̃ cũ consilio discretorũ sibi astantiũ.ff.de adul.l.si postulauerit.ff de qõ.Sed cum dictũ sit, ꝙ tortura debet adhiberi moderate, adeo ꝙ reus sit saluus supplicio uel innocentiæ annectit̃
19 bene alia qõ. qd † si tortus morit̃ in tortura uel ꝑꝑ torturam, an iudex teneatur ad aliq̃ pœnam, & ad quam. Cy. ponit hanc quæst. in l.Gracchus in fi.C.de adult.& Bar. in l.q̃stionis.ff.de qõ.& Bal.in d.l. Gracchus , & l. 1.C.de emen.seruo.ex quorũ dictis sic cõcludo,ꝙ aut iudex in torquẽdo nõ excessit modũ debitũ,& cõsuetũ,ut qa torsit in casu licito,& prout est de cõsuetudine,puta cũ fune, quæ est instrm à iure approbatum, ut l.nullus.C.ad l.Iul. maiest,nec ultra debitum tenuit torquẽdũ in tortura,& isto casu nullo modo tenet̃ qa licite fecit,& licite factũ non meret̃ pœnã,ut d.l.Gracchus . & d.l.qõnis . & l.de minore §.tormẽta.ff.de qõ. Ad hoc optime facit tex.in d.l. 1 .C. de emen. seruo. ubi uult tex.ꝙ ubi non excedit̃ modus , & tñ mors sequat̃ nõ tenet̃ de homicidio qa operã debet rei illicitæ.Si aũt modũ excessit.tũc si dolose hoc fecit, tenet̃ l.Cor.de sica tanq̃ homicida.& sic capitaliter uenit puniẽdus, ut d.l.1.C.de emen.seruo.& l.1.C. de emen. propin.cõiũcta gl.in l.1.C.de parri.facit.d.l. q̃st.à sẽsu cõtrario.Si uero nõ dolose sed culpabiliter modũ excessit, tũc tenet̃ ſm qualitatem culpę,nõ tñ tanq̃ dolosus,ut l.si adulteriũ cũ incestu,de adul.& qđ no.Cyn. in l.si quis in hoc genus.C.de ep s & cler. & Bart. & Bald.in l.1.ff.de ll.& ꝑ Bald.in l. 1 .si qu s te.li esse ius fuę.& l respiciendum . §. delin-
20 quunt.ff de pę.† Si uero mors torti casu cõtingat, & tũc nullo modo tenet̃. quia dabat operam rei licite, ſm Iacob. de Aren.Cyn.& Bald.& Bart.ubi supra, facit de rest. spol. & olim.el 3.qđ not in l.1.C.unde ui. Et in hoc est respiciẽdum an aliquid possit iudici imputari uel non,ut dicit Bart.in d.l.q̃st.per l. aut dãna.§.1. ff.de pę. Et ſm prædicta intelligo Bald in d.l.milites.§ qõ.dum dixit hunc torquentem puniri tanq̃ homicidã, uide ẽt de hac q.per Are.in tract malef.in gl. in uerbo fama publ.col.24.in uer. octauo quæro , ubi dicit ꝙ licet Bart.in l.lege Corn. ff. de sicã.dicat ꝙ si rectores torquere reum uel testem, ita ꝙ ex hoc moriat̃, teneatur.l.Corn. de sica.per illum tex.tñ Bald. & Ang. Cyn. & Saly.in d.l.Gracchus,C.de adult. intelligunt uerum, si non fuit legitime tortus.Si autem fuit tortus præcedentibus indiciis de q̃bus in actis appareat, tunc cum iudex fecerit ex ꝑmissione legis, quia ad torturã licite ꝑuenit,licet ille moriatur , non tenet̃ ut l.sed nõ ultro.in prin ff. de neg.gest. Et hoc ẽt intelligunt uerũ,dummodo iudex non fuerit egres
21 sus terminos torturę. † Et ꝙ in dubio nõ p̃sumit̃ ꝙ fuerit egressus , imò ꝙ suũ offm tẽperare gesserit.l Herẽnius.§.Caia.ff. de euic. unde alleganti qđ iniuste torsit incũbit onus probãdi ſm Aug.& ita dicit intellexisse Bar. prædicta in d.l.lege Corn.do. Aug. de Ari.in addi.in d.uersic.8. quæro refert de uerbo ad uerbum consilium do.Gilioli super hoc qõ. ergo inseram prout sequitur . Pone quod

iudex excessit modum in torquendo reum excessiue, uel in casu non permisso, ut quia forte non erant indicia legitima, uel fuerũt purgata per alias ꝓbões, uel quia non erant de casibus de quibus posset torqueri de iure, an teneatur si ille tortus mortuus est directe. l.
22 Corn. de sica. & sic debeat decapitari. † nam uĩ, ꝙ sic, cum iudex non possit prætẽdere se ignorare iura quorũ asseruit se fore peritũ, cũ electioni de se factæ ut de perito cõsenserit. l. 2. ff. qđ quisque iu. nam licet ignorare iura sit lata culpa, quia põt cõsulere peritiorẽ, ut ff. de infam. l. liberorũ, in fin. & ita dicit ibi gl. ĩ l. ex maleficiis. §. si iudex. ff. de act. & ob. & ꝓbaĩ ꝑ text. inst. ad l. Aquil. § præterea. in uers. imperitiam, & ff. de reg. iur. l. imperitiã. tñ hoc uerum in personis q nõ sunt astrictæ scire iura, ubi in pœnalibus lata culpa non æquiparaĩ dolo, & ita intellĩ. d. l. imperitiã.
23 cum simi. Sed † in iudice, q asserit se iuris peritum, ignorare ius, est adeo lata culpa, quod dolus in eo p̃sumiĩ, cum iuris ignorantia nõ p̃sumaĩ sed uerius scientia iuris, & isto casu lata culpa æquiparaĩ dolo. l. 2. cum gl. ff. qđ quisq; iu. Et ꝑ hoc uĩ ꝙ iudex debeat decapitari tanq̃ dolose occiderit illum in tormentis, & ita uĩ tenere Sal. Sed certe est error, quia ſm dcm̃ d. Giliolι. dicit ibi d. August. isto casu lata culpa ęquiparatur dolo. sed non dolo uero sed p̃sumpto. Item æquiparaĩ dolo tacito, & non expresso, & ita debet intelligi tex. & gl. in d. l. ex maleficiis, & gl. in l. fi. C. de pęna iu. q ma. iud. Et idẽ in medico q ꝑ imperitiam aliquem debilitauit uel occidit, ut dicit gl. in d. l. 2. §. qđ quisq; iu. & text. in d. §. p̃terea, inst. ad l. Aquil. Et ideo errauit Sal. dũ
24 uoluit talem puniri directe l. Aquil. † Sed nõ est uerum, quia in pœnis corporalibus infligẽdis lata culpa nõ ęquiparaĩ dolo. sed eũ dico teneri, ut l. Corn. ut extra ordinem iudicis arbitrio puniatur, & ita dixit Bar. in l. ult. ff. de adul. in q. de bannito occiso, ꝓbareĩ in l. lex Iul. §. fin. ff. ad l. Iul. repe. lex. n. Corn. directa requirit uerum dolum, utilis aũt requirit factum seu p̃sumptum, qđ insurgit ex lata culpa commissa ꝑ illũ q est astrictus scire iura, ut in iudice, & medico. Et licet qñ iudex lædit partem ciuiliter ꝑ imprudẽtiã, nõ teneaĩ ad meram pœnã fisco applicandã, sed tm̃ ad satisfactione damnorũ, & expensarũ seu interesse partis læsæ, ut dicit Bart. in l. fin. in fi. ff. de uari. & extraor. cog. & in disputatione sua, q̃ incipit, ã sñia iudicis q ꝑ impitiam iu
25 dicauit, &c. † & tñ qñ iudex ꝑ imprudentiã lædit in corpus aliquem. s. torquendo uel aliter debilitando, uel occidi faciendo in publico, iste iudex teneĩ extra ordinẽ. ut l. lege Corn. ut supra dixi. Et ita cõsuluit dictus domi. Giliolus in ciuitate Mantuæ, q dixit ꝙ nisi dolus expressus ꝓbeĩ in iudice. s. uel ꝙ odio uel gratia alterius, puta inimici, uel corruptus fuerit pecunia, non teneaĩ directa. l. Corn. s. pœna corporali, quia potius dici debet ipsum iudicem fuisse in culpa lata, q̃ in dolo uero, & expresso, quia saltẽ p̃textu officii sibi cõmissi id fecit, & ꝑ conñs non p̃textu homicidii committendi. nam ad excludẽdum uerũ. dolum, & expressum, & pœnã q ꝑ tali dolo imponẽda uenit, sufficit ꝙ aliquo colore iusto uel p̃textu id factum sit, licet facere iure non debuit, ut l. Gracchus. C. de adult. ubi est casus. Item sufficit eum fuisse motũ aliquib. rõnibus siue iniustis, quia ꝑ hæc caliditas excludiĩ, licet uera culpa concludat, q̃ ea quasi maleficio ꝓuenit, ut dicit gl. in d. l. ex maleficiis. §. si iudex, & in d. l. fin. ff. de uar. & extraord. cog. & ꝓ hoc tex. in l. igĩ. §. põt. ff. de lib. cau. & gl. in l. 1. ff. de abige. & in l. plagiarii. C. de plagiariis, & in l. 1. C. ubi ca. sta. & ibi Bal. & ꝑ Bar. ĩ d. l. fi. ff. de adul. Et ĩ corporalibus lata culpa nõ ęquiparaĩ dolo. s. uero, & expresso. ut l in l. Corn. ff. de sica. & ibi ꝑ Bart. Et hanc opinio. dicit ipse dom. Giliolus tenere Iac. de Are. in d. l. Gracchus in addi. & Gui
26 do de Suz. † Tñ dicebat iudicem hmõi dẽ caute ꝓtestari se errasse in iure, & suũ errorẽ iuris allegare, & ꝓtestari ꝙ si alias sibi reus sibi occurreret, eum taliĩ non torqueret arg. l. si adulterium cũ incestu. §. idẽ pollioni. ff. de adul. Et dicebat eum extraordinem p̃ter q̃ in corpus puniẽdũ, & ipse do. Giliolus de facto cõsuluit ĩ ciuitate Mantuæ ꝓ dño Bibia de Fauentia ibi iudice, q tm̃ torqueri fecerat unum reũ, excedendo morẽ debitũ, ꝙ mortuus fuerat, & ĩ syndicatu cõtra eũ ꝓcedebatur. uide ẽt ad p̃dictã qõ Gãd. in tract. malef. in rubr. de qõ. & torm. ĩ illa qõ. q̃ cõfessio dicaĩ facta metu tormẽtorũ, ĩ uer. sed quid si iudex in tormentis adeo modũ excessit, ꝙ tortus ibi deficit, uel membrum debilitauit, q latissime disputat hanc qõ. arguendo ꝓ, & cõ
27 tra, & refert Guido. de Suz. dixisse, † ꝙ ubi iudex modũ excedit torquẽdo, statim ꝙ modũ excedit teneĩ, quia fingiĩ non iudex, sed est priuatus

natus, sicut tutor male administrando, fingitur non tutor, & tenet tanquam quilibet. l. tutor. ff. de susp. tut. cũ si. ipse pro Gand. dicit quod si dolo fecit tenet, si uero aliam culpam commiserit non tenet. dic ut ibi. uide ẽt per do. Catal. in tract. de synd. q. 114. ubi in hac mã approbata dicta Bar. in l. qõnis. ff. de qõ. & Cyn. in d. l. Gracchus. C de adult. & idem do. Catal. q. 206. & 205. dicit, quod si aliquis tortura reperit, & ibi moriatur assessor tenetur tanquam homicida. d. Amodeus quo suo tẽpe nullus fuit magis practicus in magr̃atib. in suo tract. synd. in gl. super uerbo. Itẽ in eo quod dictus ptãs officiales capi detineri, carcerari, & torqueri, &c. in 3. col. in 7. q. quod aũt si spãs, multum bene loquit supra d. q. dicendo quod aut officiales facientes torquere sunt in dolo, aut in culpa, aut morit casu, aut est dubiũ si dolo fecerunt, & non pcedentibus indiciis modũ excessarunt, ita quod moriat tenetur pena capitis. l. Corn. de sic. uidelicet ptãs, & iudices qui fecerũt torqueri. l. 1. in princ. & § 1. & l. lege. Corn. in princ. ff. de sica. & l. aut damna. § 1. de poen. & est text. in l. item apud Labeonem. § qõ. in fi. ff. de iniur. quod hẽt ẽt locum, qñ sine nouis indiciis fecerunt reponi ad torturam, illum qui fuerit semel tortus sufficiẽter, quo casu si moriat tortus, tenent poena capitis, ut dixit no. Bald. in l. milites. C. de qõ. & rõ, quia eo ipso
28 † quod iudex modum excedit fingit priuatus, & non iudex sicut tutor non recte administrando fingit non tutor, & tenet tanquam quilibet l. tutor. ff. de fur. l. fundum. § si tutor. ff. pro emp. ar. l. gñalr. C. de epis. & cle. quia nimia saeuitia rectoris ascribit culpae. ff. ad l. Aquil. si quemcunq;. § si magr̃ & sicut priuatis ita indicib. est phibitum aliquid illicitum facere. ff. de iniur. l. nec magr̃atibus. Si uero non sunt in dolo, sed in aliqua culpa, puta, quia nõ pcedebant indicia sufficientia uel modum excesserũt, & immoderare per ignorantiã, uel per lasciuiam causam mortis pbuerunt, arbitrio syndicorũ puniri debebũt. Et si fuerunt in culpa leuissima mitius quam in leui, & si in leui mitius quam in lata. d. l. lege Cor. & l. 1. § si claua. & l. 3. § sed si S. C. ff. ad l. Cor. de sic. Et licet Iac. de Are. in tract. quem fecit de qõ. dixerit hoc casu ptãtem, & eius officiales nõ teneri, per l. 1. C. de emenda. ser. sumpto ar. de ptãte dñica ad ptãtẽ rectoris. ff. de uer. sig. l. ptãtis. sed Guid. de Suz. & post eum And. de Pisis. & per Bar qui sitem tractatũ fecerũt cõcludunt quod teneant.

& idem uĩ tenere Paul. de Eleaz in repet. c. grauius. de deposito. Tertio casu, qñ tortus sine dolo, uel culpa officialis morit, ut inuit text. in d. l. aut dãna, § 1. ff. de poen. & tũc nõ tenet, ut no. Bar. in l. q. ff. de qõ.
29 † quia qui facit lege pmittẽte poenam non meretur l. Gracchus. C. de adul. & ibi hoc firmat Cyn. quod intelligitur qñ praecedebãt legitima indicia, & nõ excesserunt modũ, cum ille nõ fecerit aĩo necãdi, sed ueritatis eruẽdae, & nemo delinquit nisi habeat aĩum delinquẽdi. l. saepe. in fi. ff. de uerb. sig. quia aĩus, & propositũ distinguunt maleficia. l. qui in iure. ff. de fur. & l. 1. § 1. ff. de
30 sica & l. is qui cũ telo. C. eo. tit † Quarto casu, qñ est dubiũ, an dolo culpa, uel casu moriat. dicendũ, quod si ptãs, uel iudex doceat legitima indicia pcedere, & appareat eum qui fuit tortus fuisse ętatis maturae, & robustę, psumptio est pro ptãte, uel iudice. l. herennius. § Caia. ff. de euic. psumit. n. princeps oẽ bonũ de officialibus suis nisi manifeste appareat contrariũ. l. 1. § fin. ff. de off. praef. facit l. cum creditor. ff. de furt. & l. iniuriarũ. § 1. ff. de iniur. & l. iuste ff. de acq. poss. & l. 3. § 1. ff. de li. ho. exhib & quia allegat, quod ptãs, uel iudex fuit in dolo, uel culpa id pbare debet l. quoties. § qui dolo. ff. de pb. & l. 1. & ibi no. C. de sicar. & l. 2. ff. de prob. & l. actor. C. eodẽ tit. & no. Bar. in l. si qs ex argentariis. § fi. ff. de aeden.
31 † In dubio. n. si non apparet quo aĩo fecerit psumit fecisse zelo iustitiae, & iuste. l. 1. § si publicanus ff. ui bon. rap. & l. minus. C. de acq. poss. & l. merito. pro soc. facit l. 2. C. qui accu. nõ pos. poterit tñ ptãs, uel iudex si nõ fuit in dolo, uel culpa, ad cautelã pbare per testes ẽt domesticos quod pcedẽtib. legitimis ĩdiciis moderate eũ torquebat, & quod casu sine dolo, uel culpa iudicis defecit in tortura, quod plerunq; euenire solet. ut dicit tex. in l. aut dãna, § 1. ff. de poe. Bal tñ ut refert idẽ Amodaeus, ubi supra ĩ hac q. bñ sic dicit, aut iudex non excessit modũ quia tormẽtauit casu licito, put est de cõsuetudine. & nõ cũ aliqua aspitate. & tũc
32 nõ tenet iudex, sed licite facit. arg. ff. quod iniu. l. itẽ apud labeo. § qõnis. † Aut excessit modũ, & tũc aut dolo, & tenet l. Cor. de sica. facit l. unica. C. de emẽd. ser. Aut culpa, & tũc tenet sm qualitatẽ culpae, aut casu, & tũc ĩ nihilo tenet, quia dabat operã rei licitę sm Iac. de Are. & Cy. ista sunt uerba Bal. in l. uerba. in fi. C. de adul. & subdit ipse do. Amodaeus, & bñ, quod est caute agẽdũ quam tũ fieri pt ne casus mortis

in tortura accidat, pp euitandas calumnias poni popularium, & uulgarium, quos de facto dicit uidisse, & audiuisse pp hmoi casus cōtra officiales, & innocētes armata manu īsurgere. ut uenit Perusii cōtra do. Sācte de Corneto ptātem, q uix euasit à fauore populi. Et dicit se habuisse duos in manibus, unū dum esset senator urbis, & aliū dū esse ptās Tuderti, q immediate ꝙ fuerūt positi in tortura, & eleuati à terra parū defecerunt, & iudicio medicorū oppressi à cataro uix post plures dies euaserūt. ideo ipse cōsuluit, & paterne, ꝙ moderate ad torturam pcedat, nec ita de facili
33 currāt, ut multi facere cōsueuere. † Et dicit et ꝙ qñcunq; dolose, & sine causa, & sine indiciis faciunt aliquē torqueri, et si tortus non moriat, tenet poena capitis, ut uult. Bal. in l. decuriones. C. de qō. & in l. 2. C. de requir. re. & est tex. in l. lege Iul. §. hodie ff. ad l. Iul. repe. qđ hēt locū et si habeat arbitrium, ut no. in c. ueniens, & in c. Quintauallis. de iure iur. Et eadē poena tenet si faciunt torqueri illū q de iure torqueri non poterat. puta unū de prioribus durante offō, nisi in crim. læsæ maiest. p tex. no. in d. l. decuriones. Si aūt sine dolo faciunt torqueri nō torquēdū, uel excedūt modū, ipsi officiales tenent actione iniuriarum arbitrio iudicis ſm Bal. in rub. C. de poena iud q ma. iu. & ff. de iniur. l. iniuriarū æstimatio, nec debent puniri simili poena torturæ, qa ex hoc nihil adesset psonę torte ſm Bald. in rub. de hoc tñ uide infra in 6. q. 5. prin.
34 † Et aduerte circa pdicta, ꝙ qñ fuit tortura iniuste facta tenentur solūmodo ptātes & iudices mādātes torqueri iniuste, nō aūt milites socii, & alii officiales q hoc fecerunt ex mādato, ita dicit Bal. in l. furti. §. q iussu. ff. de infam. pillū tex. facit qđ no. Dy. in c. qđ qs mādato. de reg. iur. in 6. & ponit Flor. in l. liber. homo. la 2. ff. ad l. Aql. qđ tñ est dubium, quia mandatū superioris excusat solū in leuibus ſm Bart. in l. non solū. § si mandato. ff. de iniur. & ideo pnt officiales resistere ptāti iniustitiam facienti ſm Bart. in l. oēs. C. de decu. lib. 10. Et aduertat bene rectores, quia si cogunt aliquem eius iudicē uel officialē iniustam sñiam ferre, tenent l. corde si. ca. de his uide latius, & melius infra in 6. q. princ. in uers. sed ponamus.
35 † Item aduerte p his q supradicta sunt, ꝙ si p statutū p homicidiū imponit poena pecuniaria ciuibus, prout est in multis locis, & si fiat ptātio impoena capitis, ptās uel iudex q iniuste, & immoderate tormētauit, si tortus moriat nō punieт poena capitis, sed pecuniaria, ſm Bal. in rub. C. de poena iu. q ma. iud qa statutū qđ imponit poenā capitis p homicidio, & maleficio, debet intelligi de eo qđ pōt cōmitti indifferēter in palatio, & extra sed occasione torturæ pōt solū committi in palatio ubi est tortura, ideo non debet augeri poena rōne loci, sicut dicit Bar. in simili. in teste dicēte falsum in palatio i l. aut facta. ff. de pęn. & in cōs. 199. qđ incipit, Tudertinus qdā. Et licet dictum statutū imponat poenā pecuniariā ciuibus p homicidio, dēt locum in ptāte, & officia. qa gaudet priuilegio ciuiliū. ut not. gl. in l. ciues, & incolæ. C. de incol. lib. 10. & firmat Bal. in § proficisci in qō. 13.
36 † Sed pone, ꝙ ex tortura qs non moriat, sed debilitat aliqđ membrū d. Amodeus in tract. synd. super gl. in uerbo coram nobis, &c. Kiriacus de Ancona, &c. in 8. col. in uer. poena debilitationis. dicit quod imponit ea pęna quæ imponitur à statuto p tali delicto. & hoc p pęna fisco applicāda. sed quo ad parte læsam, uidelicet quo ad tortū tenet ei de iure cōi, rōne, & actione iniuriarū, inquantum iudici æquum uidebitur, & ad interesse expensatum factarū in medicis, & medicinis, & ad dāna operarū qbus caruit, & cariturus est, ut est tex. inst. de obl. quæ ex quasi deli. na. in §. ob hominē uero. Sed ego puto hoc procedere eo casu quo iudex iniuste torsisset dolo uel culpa, secus aūt si licite, & moderate, & in casu pmisso, ſm dicta supra in uers. sed cū dictum sit. in q. de mortuo in tortura, quo casu in nihilo dēt teneri ſm ea quæ ibi dicta fuere. Subnectemur in aliā q. aliqs dr mortuus in tortura uel debilitatus, sed ptās negat illum fuisse tortum, quæro quō hoc probabitur *Bald. in*
37 *l. si qs hoc genus.* dicit † ꝙ tortura *probari* pōt per indicia uel cōiecturas, & hoc cōsistit in arbitrio iudicis. Idē uidetur uelle Bar. in l. de pupillo §. si qs ipsi prætori. ff. de no. ope. nun. dū uult ꝙ pbato ꝙ iudex fuerit minatus de torquendo aliquē, si postea ille fuit uisus cū brachio ligato ad collum, & si ex hoc pbabit tortura. & idē in similibus cōiectutis, facit qđ not. in l. fi. C. de probatio. & l. fi. de hęredib. instit. Tu aūt dicas ꝙ aut quærimus de pbando torturam ad finem ut condēnet iudex in syndicatu, & tunc requirit plena, & uera probatio de tortura. ut quia testes deponunt

ponunt de uisu, uel aliter plene probatur, ut not. Bart. in l. 1. § si quis tñ. ff. qđ ui, aut clã, quia ex ꝑsumptionibus ēt uehementibus nõ põt quis damnari ſm Innoc. in cap. quia uerisimile, de prob. & not. in l. absentem. ff. de pœn. & in l. fi. C. de prob. Et hoc forte erit in arbitrio syndicorũ, qui in subsidium poterũt cogere, ēt per torturam, familiares ptãtis, ad testificandum aliquem fuisse tortum. l. diuus de qõnib. & per not. per Innoc. in c. ex lřis, de testib. & per gl. & Doct. & in c. cum P. Mãconella de accus. & Bart. in l. ex libero. ff. de qõ. in §. 1. & uide dicta supra in 4. princ. post prin. ubi qñ testes possint torqueri, & in uer. sed quero an debeant, post medium, ubi fuit
38 dcm̃ † ꝙ testes domestici torqueri poterunt pro delicto domi cõmisso, quia præsumũtur illud scire, hæc dicit do. Amodæus Iustinus in tract. suo de syndicatu in gl. in uerbo item in eo ꝙ dictus ptãs, iudices, & officiales plures capi, detineri, carcerari, & torqueri fecerunt &c. in 8. colum. in uers. sed pone ꝙ ptãs, & se. Sed cõtra hoc uř quia isti testes de familia ptãtis licet uolentes possint testificari cõtra ptãtem tñ non pñt cogi, ut per Bal. in l. ēt. C. de test. & in §. proficisci, q. 36. & per Saly. in l. 2. C. de test. nisi dicamus ꝙ poterunt cogi in subsidium qñ aliter ueritas hři non potest arg. l. cõsensu. C. de rep. & 14. q. 2. c. q̃q̃. & qđ not. in cap. insinuante in gl. 1. de off. deleg. & de priuil. c. licet, in 6. in gl. super uerbo familiaribus, & in c. delicto in gl. in uerbo familiaris, de off Archid. & de uerb. sign cap. ult. in 6. & in c. magnæ, de uoto in 6 aut quærimus de probando torturam ut ex ea præsumatur cõfessionem uiolentam esse, & habeāt locum dicta per Bal. in d. l. si quis in hoc genus, & ꝑ Bart. in d. l. de pup. §. si quis ipsi prętori. Quibus adde quod dixit Bal. in l filius, in fin C. de fur. ꝙ ubi aliter non põt probari tortura sufficit probare quem detentũ, ut cõfessio dicatur facta metu tormẽtorũ. de quo ꝑ Cyn. in d. l. 2. C. quod met. cau. unde dicit
39 idem Bal. in l. 1. C. ne ex del. def † ꝙ uiolentia probatur ꝑ famã, & siľr tortura, qñ uociferans torquetur in occulto allegat l. de minore. §. tormenta. ff. de qõ. & qđ not. Cyn. in l. 4. C. de ser. fug. ubi dixit ꝙ id, quod dř à ꝑsonis fide dignis est iusta causa credulitatis. Item probatur tortura si testis cognouit ꝑsonam tortam, & qualitatem uocis in quolibet statu. & dicit audiuisse eũ uociferantem dum torquebatur ſm Bal. in l. cõuenticula. C. de epis. & cler. Item si dicatur, ꝙ testes inducti ꝑ curiam, deposuerunt metu tormẽtorũ. ꝓbatur metus eo ipso qđ probatur eos fuisse ob hanc causam detentos, qa ꝑsumitur metus tormentorũ, ſm Bal. in d. l. falsus ꝑ Cyn. in d. l. 2. C. qđ metus cau. Item alligare tortu-
40 ra præsumitur, nisi cõtrarium probeť. † uñ si cõfessus crimen, dicat se fuisse tortũ, licet nõ ꝓbet, nõ põt cõdẽnari, nisi ratificauerit apud acta, cum in officialib. ꝑsumať illatio metus ſm Bal. sing. in suo cons. incipiente, tres sunt casus &c. & sequitur Pet. de Anc. in quodam suo consilio in quo recitat ad uerbum dcm̃ consiliũ Bal. & ita refert Bertach. in suo rep. in uer. tort. qđ est menti tenendũ. Vide hæc cõsilia ĩ tract. clausularũ ĩ clausula rei nõ sic geste, in §. de metu tormentorũ, in 2. col. & inf. in 7 q prin. Subiungo aliam not. q. circa prędicta, pone, agitur contra ptãtem, cõtra quē dř quod cõpulit aliquē cõfiteri ꝑ torturam, & duo testes inducti cõtra ptãtē deponunt ꝙ ꝑ uim fuit cõfessus, & cõpulsus cõfiteri. Ex altera parte ꝓ parte ptãtis inducunť decem, uel plures qui dñt, reus sponte cõfessus est, quærit quibus testib. sit magis credendum. Innoc. in c. super hoc de renũ. † dicit ꝙ
41 magis creditur istis duobus deponẽtib. de ui qa deponunt de actu corporali, & uisibili. s. qđ uiderũt torqueri, sed alii decē deponunt de actu mentali, & inuisibili. s. qđ sponte cõfessus est, qa actus mentalis soli Deo est notus. Et idē si notarius in instřo dicat ꝙ spõte cõfessus est, qa tale instřm reprobať ꝑ duos testes, ut not. Bal. in d. §. ꝓfic. in tract. de syndic. q. 13. & Bar. in l. de pup. §. si qs ipsi ꝑtori ff. de no. op. nun. Nũc cũ fecerimus parẽthesim longiorē non tñ impertinentem redeamus ad materiã prin. nřæ qõ. q̃ erat qualiter erat ad torturam perueniendum super quæ fuit dcm̃ ꝙ ad multa debet iudex aduertere.
42 † Adde ꝙ ēt debet aduertere ad aliud, vʒ, ꝙ in tortura nõ procedat pariformiter in paruo ꝓut in magno delicto, sed illã debet adhibere ſm delicti qualitatem, ut ꝓ magno delicto maior fiat, q̃ pro paruo, & pro paruo minor, q̃ pro magno. ar. l. item apud. §. qõnis, uers. & si iussu. ff. de iniur. de hoc tñ non põt ut supradictum fuit certa doctrina dari, sed cõmittitur arbitrio discreti iudicis. Sed ponamus ꝙ qs est minus legitime tortus, puta qa non ꝓcedentibus indiciis, uel aliis modis

supradictis,& in tortura cõfessus est,& in ea perseuerauit,an ueniat cõdemnãdus ex illa cõfessione. Rñdeo non. casus est ẽm unã lec. quam ibi tenet Bar. in l. pe ff. de qõ. & ita ui di alias cõsultũ ꝑ quendam insignem, & famosissimum Doct. q ad hoc ẽt ꝑ casu allegabat. 15. q. 6. c †Et dicebat ꝙ cautus debet eẽ aduocatus qui uult infringere confessionẽ torti absq; indiciis, saltẽ legitimis, ꝙ articulet, & probet ꝙ ille talis anteꝗ̃ fuisset cõfessus, fuit tortus absque aliquib. indiciis saltẽ legitimis, & ad torturã sufficientibus. Nam quousque detẽtus est tortus semper idẽ metus tormentorũ durare ꝓsumit. Et ideo præcedẽte dicta iniusta tortura iudex q facit scribi ꝙ ille fuit sponte cõfessus falsum facit cõ fisci instrm, & notarius incidit n falsum si notitiã habuit tormẽtorũ. Vbi aũt tortura legitimis indiciis ꝓcedẽtib. iuste fuisset illata. tũc secure notarius scribit. & iudex scribi faciat ꝙ sponte fuit cõfessus quãtũcunq; tormenta ꝓcessetint. dũ tñ inter torturã, & cõfessionẽ interuallũ cõmodũ interueniat, ut not. l. 1. §. idẽ seuerus. ff. de q. ꝑ Doct. & ꝑ Cyn. in l. 2. C. de cu. re. ita ad lrãm oĩa prædicta dicit Ang. in l. q in aliena. §. Celsus. ff. de acq. hære.

43 (margin, at "bat. 15. q. 6. c †Et dicebat")

44 Ex supradictis sequit, †ꝙ ꝓsumptio ẽ, ꝙ si tortus pluries ratificauit dictã cõfessionẽ illicite a prin. extortam, sem ꝑ ipsam ratificare uĩ metu tormẽtorũ, ꝓteritorũ, & futurorũ arg. l. si cui. §. hisdem. ff. de accu. qđ est ualde notandum. Hoc tñ intelligendum, nisi post dictam torturam, & cõfessionẽ illicite extortam reus fuisset relaxatus, & positus in pristina libertate, & ꝑ aliqđ interuallum uocatus per iudicem sponte comparuerit, & sine tortura cõfessus fuerit iterum illud, qđ prius ꝑ torturam cõ fessus fuerit. nam hoc casu ex illa cõfessione esset dãnandus tanꝗ̃ spõtanea, ut l. 1. C. de confes. ad hoc facit qđ no Inno. de accus c. qualiter, & qñ, Bal. tñ in d. l. 1. C. de confes. dicit in 4. col. ꝙ confessioni factæ in tormentis non præcedẽtibus indiciis uel ꝓcedentibus, sed ita leuibus ꝙ non faciunt ꝓsumptionem, non stat, nisi in ea ꝑseueret. alleg. gl. in d. l. 1. C. de cõfes.

45 † Et dicit, ꝙ intellr perseuerare eo ipso ꝙ non reuocat, qa metus tormentorũ non est iustus metus. nã iudicis auctoritas operat ꝙ factum per talem metum ualeat, qa pertinet ad executionem iustitiæ, ut ff. qđ met. cau. l. 3. cum nõ fiat cõtra bonos mores sed iure licite. ut ibi patet. Si aũt appellat non intellr perseuerare, sed tacite reuocare, ut no. ff. de appel. l. creditor. § iustus. Sed assessores, ut nõ possit appellari faciunt talẽ confessum iterum de nouo ex interuallo t̃pis duci ad tribunal, & ibi publice cõfiteri, ut l. 2. C. de cu. re. sed si ꝓbari posset, ꝙ ista noua cõfessio emanasset repetitis tormentis. ista noua cõfessio esset eodẽ uulnere saucia, & uulnerata, & maior, qa semel tortus cõpetenter non dẽt iterum torqueri nisi superueniãt noua indicia. ff. de qõ, l. repet. ita dicit Bal. in d. l. 1. de cõfessis

46 Sed parcat mihi reuerẽtiã tanti Doct. nõ est uerũ, ꝙ †cõfessioni extortæ ꝑ torturam sine indiciis si perseueretur, stetur per supradicta. Præterea gl. quam ipse allegat hoc non probat, ut patet cuilibet intueti. Item est cõtra casum. i d. l. pen. ff. de qõ. Itẽ aliud qđ dicit, uidelicet ꝙ intelligat perseuerare eo ipso qđ nõ reuocat non est uerũ simpliciter. Nam tũc dr qs perseuerare in cõfessione facta in tormentis qñ post dictam confessionem reducit in loco publico iudicii, & ibi corã notario, & publicis ꝑsonis cõfitẽdo text. est in l. 2. C. đ cu. re. ẽm Barto. in l. 1. §. diuus seuerus. ff. de qõ. unde non ꝑ non reuocationẽ, & sic ꝑ non factum, sed per exꝑssam confessionẽ factã in loco publico corã prædictis, & sic per factũ intelligit perseuerare, & ita puto tenendũ, & hoc ẽt reperio tenere d. Tindarum in tract. suo de prob. in uer. nũc de criminalium causarũ confessionib. circa mediũ, ubi ad contextum, & ad uerbum sic dicit.

47 † Scias tñ circa hmõi torturam, ꝙ in tm requirit indicia ꝓcedentia, ꝙ sine eis, ẽt si millies cõfessus in tortura in sua cõfessione perseueraret, nihil operaret eius perseueratio, nec posset ex ea sequi cõdẽnatio. text. est sing. ad hoc quem Bar ibi põderat. in l. pe. ff. de qõ. & est ad idẽ alter tex. ẽm unam lect. quam etiam ibi sequitur Bar. eo. tit. l. maritus. & tenet Ang. in l. 1. C. de cõfessi. Adde aliud mirabilius, ꝙ si quis est confessus in tortura non ꝓcedentib. legitimis indiciis, deinde anteꝗ̃ reponat in pristina libertate superueniunt indicia ex hoc nõ conualidatur confessio facta in tormẽtis, nec ꝑseuerare sufficit gl. est ad hoc sing. & unica quã Bart. ibi multũ cõmẽdat in d. l. maritus. & sequit Bal. in l. fi. C. de accu. & Lud. de R. in cons. 167.

48 †Sed ponamus ecce, ꝙ ptãs, uel iudex condemnauit confessum uigore dictæ confessionis inualidæ extortæ per torturã,

in casu

in casu quo non poterant torqueri, quia nō præcedentib. legitimis indiciis, ut supra dcm̄ est, uel quia alias tortura fuit iniuste illata, uel rōne personæ quæ torqueri nō poterat, uel rōne delicti pro quo torqueri non poterat, ut superius ostensum est, an ipsa snīa erit nulla ipso iure, uel erit opus appellationē, uṙ ꝙ sit nulla ipso iure. nā snīa lata ꝑ ꝓbōnem à iure im probatā, est ipso iure nulla, ut est in c. 2. de purg. uulg. Tu dic, aut snīa cōtinet expressum, & patens uitiū ꝓbōnum à iure improbatorū, ut quia dixit. & q̄a cōstat nobis ꝑ cōfessionem Titii habitis indiciis ꝑ talē eius libertum totum, uel ꝑ talem eius fratrem co actum testificari, uel ꝑ talem eius inimicum & si. ideo ipm cōdēnamus, & tunc sit ipso iure nulla, & ita loquaṫ tex. in d. c. 2. uel quia dixit iudex, & q̄a cōstat nobis te culpabilē ꝑꝑ duellum, uel ꝑꝑ experientiam ferri cādētis, ideo te cōdemnamus. ista est doctrina Ioan. And. in nouella. in c. qm̄ cōtra falsam, de ꝓb. in fin. quā refert Bal. in l. libertorū. C de test. Aut non cōtinet expressum. & patens uitium sed latēs, & tūc nō est ipso iure nulla, sed est opus ꝓuocatiōe, ut l. 2. C. qn̄ ꝓuo. nō est ne.

49 Item ad aliud † debet aduertere iudex ut ante formatum ꝓcessum, & ante li. contest. non ꝓcedat ad torturam. ut ēt infra diceṫ. & & fuit dcm̄ supra dum tractauimus de indiciis. in 2. q in uers. q̄ro an testis. Insuꝑ q̄ro, iudex formauit ꝓcessum cōtra aliquē, ille cōparuit, & negauit, iudex solēniter parte citata examinauit testes, ꝑ quos legitima ꝓbanṫ indicia, & postea non aṫr publicato processu & testibus, posuit reum ad torturā quæriṫ an iuste, & legitime hoc factum fuerit. Et primo uṙ, ꝙ sic, nō ad petitionem partis, sed ex offō iudicis, q̄a nō est uis, si sit publicatus ꝓcessus uel non, q̄a quantum ad iudicem semper est publicatus, ut not. Inno. in c. cum clamor. de testi. In cōtrarium est ueritas, nam ex dictis testium ante publicationem non fit ꝓbō nec indicium, ut est casus ẜm unam lect. in l. solā. C. de testi. & ꝑ cōns non ꝓcediṫ ad torturā.

50 & istud tenet Iac. ibi. † Et est rō, q̄a cum tortura nō debeat fieri, nisi in defectum probōnum, & ꝓcedentibus indiciis, & adhuc nō cōstet de his, q̄a processus non publicatus non probat, ut d. l. solam, ergo non hēt locum tortura. Et ꝑ hanc rōnem, & aucto. Iac. idem tenet Bal. in l. milites. C. de qō. Sed est aduertēdum, q̄a dicta ratio non uṙ bona quia ea quę not. Doc. & maxime Bald. in l. gesta. C de re iud. ubi dixit Bald. ꝙ iudex pōt ferre snīam, ēt nō publicatis attestationibus ualet snīa, nisi ambæ partes, uel altera contradixerint, & ita tenuit Innoc. in d. cum clamor, de testi. & But. in l. prolam de sent. licet gl. ibi teneat snīam nō ualere non publicatis attesta

51 tio. † Vnde uṙ posse assignari rō, quia iudex non debet auferre defensionem patris, imò non pōt ad cōdemnationem procedere, nisi dato termino ad faciendum defensionē, cui ēt renunciari non pōt, ut hṙ in l. custodias. ff. de pub. iud. & in l. pactum inter hæredem. ff. de uac. Sed hæc defensio ꝑ reum fieri nō posset, nisi publicatis attestationibus testiū q̄a alias scire nequiret q̄d testes testificati sint, nisi publicenṫ, cum ipsorū examinatio fiat in secreto, ut l. si qn̄. C. de testi. Posset forte distingui. ꝙ aut pars petit publicari attestationes, & copiā indiciorū sibi dari, & hoc debet fieri q̄a debet dari copia indiciorū, q̄a super eis debet disputari, an procedant nec ne l. unius. §. cognitururus. ff. de qō. ẜm Bart. in l. fi. in fi. eo. tit. & huic disputationi, non torturæ debet interesse aduocatus, ut no gl. & Bart. ī l. legis uirtus. ff. de ll. & ꝑ hoc d. l. custod. nā posset in dicta disputatione apparere de inualiditate indiciorū, & testes possent reprobari. & sic indicia remoueri, ꝑ ea q̄ no. Inno. in c. ꝑ̄sentium, & in c. licet. de testi. Item debebit super hoc pronunciari, ut diximus de his supra in hac q. in uer. 5 iudex Aut non est petito publicatio attestationum, & copia indiciorum, & tunc ꝓcedat ꝙ primo loco dcm̄ est, ꝑ no. ꝑ Inno. in d. c. cum clamor. & Bal. in d. l. gesta. & Iac. But. & Bal. in d. l. ꝓlatā. Et hac distōne esset utēdū post factū, ad saluādū iudicē ī syndicatu, sed ante fcm̄ melius faceret iudex seq snīam Bal. in d. l. mil. & Iac. ī d. l. solā, q̄a dṙet prius publicare processum, & attestatiōes, q̄ deuenire ad torturā, q̄d ēt firmat Bar. in l. unius. §. 1. ff. de q. ꝑ quo ēt facit q̄d no. Bal. in l. in bonæfidei. C. de iureiur. 4. col.

52 Quæro † cum supradictum fuerit, ꝙ iudex in tortura debet aduertere ad multa, an debeat aduertere ad aliq̄d tp̄s, & sic an tortura adhiberi possit diebus feriatis in honorem Dei? Rn̄deo, hæc q uideṫ decidi ꝑ text. in l. nemo. C. de epis. aud. & in l. prouinciarum. C. de fer. Nam aut delicta sunt attrociora, ut latrocinium, sacrilegium, crim. læsæ maiest. adulteriū, stuprū, incestus, raptus uirginū, uel san

ctimonialium, ueneficium, homicidium, parricidium, & sim. & in his põt omnibus dieb. ẽt paschalibus, procedi ad torturam, tex. est expressus in d.l.nemo, uer. sed ab his. & in d. l. prouinciarũ. Si aũt non sunt crimina atrocia, sed minora, in quibus est imponendo pœna pecuniaria, tunc uĩ, ꝙ non possit fieri tortura diebus feriatis in honorem Dei, per d. l. nemo, in princ. & l. dies festos, ibi sit idem dies a cognõnibus alienus, & l. 40. & l actus C. de fer. Cõsuetudo tñ uĩ male seruare hoc, licet ẽt in tortura, ẽt alia supra, & infra dicenda male seruet, tñ hoc de die festo posset roborari, qa tortura est quædã examinatio extraiudicialis. uñ si pcessit iudicialis cognõ in diciorũ potest postea dicta examinatio fieri
53 quolibet loco, & tpe, † exẽplo testis qui iudicialiter iurauit. nã põt examinari quolibet tpe, ẽt feriato in honorem Dei, ut tenet Spe. in tit. de fer. §. 2. uer. qd si tunc testis. & Bart. in l. damni §. Sabini. ff. de dam. inf. & Bal in l. qñ. C. de test. & est lg in clem. 1. de off. deleg. Itẽ põt hoc iuuari, ubi uigeret statutum, put est cõiter p Italiã ꝙ in causis criminalib. procedatur quocunq; tpe, ẽt feriato in honorẽ Dei, ut uult ẽt statutum in hac terra S. Seuerini, in rub. de fer. An autem iudex debeat aduertere, anteq̃ deueniat ad torturã, à qua persona debeat incipe. si sunt plures torquendi.
54 † Rñdeo, aũt oẽs sunt æque suspecti de crimine de quo quæritur, & tunc incipiendũ est ab eo p timidior est, si dispariter sunt timidi si uero æqualiter timerent torturã, tunc incipiẽdũ est a iuniori, & ab eo q magis teneræ, ætatis est. casus est in l. unius, in prin. ff. de q. Si uero æqualr̃ non sunt suspecti, sed ex oĩb. unus est magis suspectus aliis, & tunc ab illo incipiendũ est, & post istum, tũc iudex debet examinare illũ, quẽ iudex crediderit facilius posse ueritatẽ pmere, text. est in l. 1. § itẽ D. Adr. eod. tit. & ita uĩ mihi, q̃uis Bart. in d. §. Diuus. alr̃ loquat̃ dicit. n. Bart. quẽ refert, & sequit̃ Aret. in tract. mal. in uerbo, fama pu. col. 22 uer. nunc uideamus de tortura, ꝙ iudex debet aĩaduertere, a quo melius, & citius sperat extrahere ueritatẽ, & ab illo torquendo faciat initiũ. Si aũt sperat ita ab uno, sicut ab alio, tunc initium faciat ab eo, qui magis de crimine est suspectus. Si autẽ oẽs pariter
55 sunt suspecti, incipiat a magis debili. † Item si est pr̃, & filius, incipiat a filio, in cõspectu pr̃is, qa magis timet in filiũ, q̃ in se, ut l. isti qui dẽ. ff. qd̃ me. cau. Et si est masculus, & fœmina, incipiat à fœmina qa est debilior, ut l. filio. C. de inoff. test. & l. deferre. in prin. ff. de iure fisci, sed Gãd. in suo tract. malef. in rub. de q. & torm. in uer. nũc uidẽdum est, quo ordine sint hñda tormẽta. dicit, ꝙ iudex sagax cõsiderabit, à quo facilius ueritas erui possit ut ab illo qõnẽ incipiat, tanq̃ à timidiore, & à magis suspecto, & à magis debiliore, & nõ à fortiore, ut l. 1. §. q qõnem. ff. de qõ. & d. l. unius, & à fœmina, potius quã à masculo, & à filio, potius quã à pr̃e, p iura supra alle. Et uide ad pdicta ẽt p Io. And. in c. cũ in cõtẽpl. de reg. iur. ubi ponit ẽm quod alias audiui à pceptore meo in uoce, ꝙ si inter torquendos est aliqs q habeat aliqd̃ turpe cognomen, sicut est in pluribus locis, puta forabosco, ua de nocte, & similia, qd̃ ab illo erit incipiẽdũ.
56 Videamus modo † qũo se iudex gerere debeat qñ posuit aliquem in tortura, in examinãdo, & interrogando tortũ, ad hoc Bar. dat hanc practicã, vz, ꝙ aut iudex pcedit super gñali inquisitione, q̃ formauit, cõstito sibi de maleficio, licet non cõstẽt de malefactore, ꝙ tunc testis debet interrogari, qs dcm̃ maleficium fecerit, nõ aũt dẽt noĩare aliquẽ, uidelicet, an Titius fecerit illud, qa hoc esset magis suggestio, q̃ inq sitio ueritatis. & ita dẽt intelligi. l. 1. § q qõnem. ff. de qõ. & hoc casu, anteq̃ ueniat̃ ad torturã, debẽt esse aliquã indicia cõtra testẽ; ut dcm̃ fuit supra in hac prin. q. post princ. Aut iudex pcedit p modũ spãlis inq sitionis, ant accusationis, cõtra certam psonã, & tũc aut torquet̃ testis, aut ipse principalis. si torquet̃ qs, ut testis, tũc debet interrogari, an inq situs, uel accusatus, fecerit maleficium intentatũ, uel alius, non aũt interrogabit̃ de modo, & aliis circũstantiis, sed fit interrogatio hoc modo, qa interrogabit̃, qualiter fecit illud maleficium inquisitus, uel accusatus, & qñ, in qua parte corporis pcussit, non aũt interrogabitur limitare, si percussit sic, uel sic, quia istud esset suggestio, ut dictũ est. & ita intelligit d. l. 1. §. diuus Adrianus.
57 † Aut torquetur, ut principalis, & tunc d. §. diuus. dat formã, quia debet interrogari solum de se, & non aliis. Si autẽ in tortura aliquid deposuerit contra alium. tunc an illud faciat indicium, fuit alibi dictum h. d. Bart. in l. 1. §. qui qõnem. ff. de qõ. Item si interrogatur ipse principalis debet eum interrogari in gñe, si cum aliquo fecit aliquam rixam

uel e͂t ad speciem descendendo, si cum Caio, uel e͂t magis ad speciem, si Caium uulnerauit. non au͂t magis in specie inclinet, uel dicat, uel ulterius interroget, alias forte ille metu tormentorũ ut doctus illud diceret, quod nunq̃ sciuisset dicere, nec dicere potuisset, & sic cõtra ius confessionẽ hr̃et de delicto, qđ forte nunq̃ cõmisit, qđ est iniquum. facit qđ not. gl. in l. prius. ff. ad Syll. & Cyn. in l. fi. C. de acc. & ibi Saly. ĩ uer. quæro nũc de modo. ita dicit Aret. in tract. malef. in gl. in uer. fama pub. in ult. col. sed do. Aug. de Ari. ibi in addit. dicit, ꝙ ipse putat hæc uera. ubi indicia nõ essent nimis manifesta. sed ubi constaret de delicto uere cõtra ĩculpatũ, nõ uideo quare iudex ad cõuincendã malitiam malefactoris q negaret, ad hoc ut sibi denotaret, ꝙ immo iudex scit omnia, quare iudex peccaret si hoc diceret reo, ꝑ ea quæ hñr in l. cũ hi. §. si cum lis. ff. de transact. cum si. ubi malitiis hominum est obuiandũ.

58 † Sed ponamus ꝙ tortus negat, & in negõne ꝑseuerat, an poterit iterũ torqueri. Rñdetur, ꝙ in hoc tex. uñr cõtrarii, nam l. repet. in princ. ff. de qõ. dicit simpliciter, ꝙ qõ repeti põt, sed l. unius §. 1. dicit ꝙ ita demum reperitur, si euidentioribus indiciis, reus opprimitur. Dñt Doct. ꝙ aut nulla sunt indicia de nouo, & qõ non põt repeti, aut sunt indicia de nouo euidentiora primis, & tunc põt repeti. & ita cõcordant dicta iura, ẽm Iac. de Are. & Cy. in l. fi. C. de qõ. & Ray. & Bar. in l. unius §. 1. ff. eod. tit. Et ibi dicit Bar. ꝙ licet ista sint uera de iure, tñ de consuetudine non seruatur, sed qõ reperitur toties quoties iudici uidebitur. Ipse tñ aliter intelligit istam mãm, dicendo, ꝙ qñ apparent contra reum indicia leuia, & non multũ manifesta, nec multũ urgẽtia, tunc qõ non debet repeti, qñq; cõtra reum apparent indicia manifesta, & euidẽtia, & multũ urgẽtia. tunc si in prima tortura, reus nihil dixerit, & stat durus, poterit iterũ torqueri, ut d. l. diuus §. 1. & d. l. repet. Et qđ dr̃ in d. §. euidentioribus. argumentis, exponit. i. euidentioribus, q̃ sint alia argumẽta leuia, q̃ cõsueuerunt apparere contra reos, sed ẽm primam lect. de qua supra exponitur euidentioribus argumentis, q̃ fuerint prima argumenta contra reum. ita dicit ipse ibi. ẽm tñ secundam expositionẽ, dicit hanc mãm practicari. Aret. au͂t in suo tractatu malef. in gl. in uerbo, fama pub. col. 22. uer. 3. quæro. dicit, ꝙ Bart. ĩ l. unius. §. 1. ff. de

59 qõ. dicit † ꝙ si primo fuit sufficiẽter tortus, nunq̃ tormentis põt repeti, nisi suꝑueniant indicia de nouo, ut ibi ꝓbat̃, quod not. dicit ipse Aret. contra aliquos crudeles iudices, q quotidie torquent, & tormenta reperunt, & de nouo alia indicia non hñt, qm̃ tenentur in syndicatu, q̄a non poterant illum in tormentis repetere & idem dicit tenere Saly. in l. 2. in fi. C. de cu. re. & dicit qđ Dyn. in suo tract. de qõ. dicit, ꝙ assessores hoc nõ seruãt, ꝑ quo iũ opin. saluando alleg. in auth. ut iud. sine quo. suf. §. op. ibi, iudices torquebunt fures &c. do. au͂t Aug. de Ari. in d. uers. 3. q̃ro in add. dicit, ꝙ Bal. in l. mil. §. de qõ. dicit ꝙ semel tortus, non põt iterũ torqueri, & si faceret hoc iudex, qđ repeteret, & tortus decederet, dr̃et acriter puniri domi. Catald. in suo synd. in qõ. 220. dicit ꝙ leuiter tortus, potest iterũ torqueri quantũcunq; Bald. in l. obser. C. quorũ app. non re. dicit ꝙ semel tortus, e͂t in sufficienter, non põt torqueri sine nouis indiciis, q̃ sñiam idem do. Aug. non credit esse ueram, cum careat rõne, ꝑ doctor. Bar. in d. l. unius, & dicit, ꝙ sibi placet doctr. Gand. in suo tract. mal. in rub. de qõi. & tor. in uer.

60 an qõ possit repeti. qui dicit † qđ licet assessores, qui sunt auidi honoris, seruent, ut repetant qõnem, sine nouis indiciis, tñ cõis opin. Doct. est, ꝙ sine nouis indiciis nõ põt. Et idem affirmauit idem Gand. in d. rub. col. 1. licet ibi dicat, quod de cõsuetudine, multi assessores hoc nõ obseruẽt. Et Ang. in l. 1. §. si quis. ff. ad Syll. dicit, qđ semel illata tortura caueant iudices, ne iterum torqueant, & Bal. in c. 1. § furtum, de pace iu. fir. dicit, semel tortus, bis, & ter, & sufficienter, si tñ perseuerat negãdo, & suꝑueniant indicia de nouo, põt iterũ torqueri, & idem dicit in l. 1. C. de conf. in 7. col. quod semel tortus cõpetenter, nõ põt iterũ torqueri sine nouis indiciis. & Bart. in l. unius. §. 1. de qõ. dicit per illũ text. quod põt repeti tortura, post publicationem ꝓcessus, qñ sunt indicia euidentiora primis. Mihi autem, in tanta uariatione, uĩ latius distinguendum, uidelicet, quod aut tortus ex primis indiciis fuit competenter tortus, aut

61 minus cõpetenter, uel leuiter. † Primo casu, aut noua superuenerunt indicia, & ualidiora primis, & repetitur qõ. ẽm omnes per text. in d. l. unius. §. 1. Aut æqualia primis, uel minora, & tunc, aut in prima tortura reus cõfessus est, & postea uariauit, q̄a negauit, & tunc

propter

pp noua indicia, dũmodo de iure ualida, ad torturã qõ reperit, qa principalr̃ secunda indicia nõ sunt purgata pp primã torturã, in qua corpus, animusq; nõ durauit, qa cõfessus fuit, licet post recessum à tortura diffitea tur, & ita uno modo põt intelligi l. repeti. ff. de qõ. Et hoc casu forte ẽt sine nouis indiciis, poterit repeti tortura, qm̃ ex illa prima cõfessione, ẽt reuocata, ur̃ fieri nouum indiciũ, qđ sufficit ad repetendũ torturã, ut ur̃ uelle Bald. in l. bonæfidei. C. de iureiur. in 3. col. & uide quod dicetur infra in 6. q. uidelicet de effectu torturæ, in uers. sed ponamus. ubi de hoc late dicet̃. Aut nihil confessus est in prima tortura, & tunc non repetat̃, p d. l. diuus. §. 1. nisi prima, & secunda indicia essent multum uergentia, & manifesta, ut dixit
62 Bart. in d. l. unius. §. 1. † Si uero prima tortura fuerit leuis, & minus cõpetenter facta, & tũc indistincte possit repeti. & ita ẽt põt intelligi. d. §. 1. Ad qđ ẽt facit qđ not. Bald. in l. 2. C. quorũ app. nõ re. ꝙ si aliqs fuit leuiter tortus, non hr̃ p torto, sicut leuis fabricula nõ dr̃ febris, ut ff. de ędi. edi. l. ob q̃ uita. §. fi. Tormentũ. n. dr̃ dolor corporis, & magna afflictio, ut not. Ioan. And. in nouella. in c. cum in contemplatione. de reg. iur. ẽm eum. Et ẽm hanc distõnem, intelligo quod dicit ibi Bald. ꝙ si tormenta sunt plene imposita, nõ pñt repeti, nisi ex nouis indiciis, & qđ idẽ dixit in l. 1. C. de cõfes. ubi dixit, ꝙ semel tortus cõpetenter, non debet iterũ torqueri, nisi superuenerint noua indicia. Et hæc puto uera de iure, licet cõsuetudo obseruet cõtrariũ, & latrũculatores multũ insequiãt in torquẽdo, repetendo pluries, & ita seruari uidi, & ita qñq; seruaui, licet minus iuridice, & malefa
63 ctũ fuerit. † Sed cũ hic fiat mẽtio de nouis indiciis, qro q̃ dicant̃ noua indicia, hãc q. ponit. Aret. in d. tract. malef. in gl. in uerbo, fama publ. col. 23. in uers. quæro q̃ dicantur. dicit, ꝙ noua indicia dñr ea, quæ differunt à præcedentibus, spem, uel substantia, u. g. prima indicia erant de mala fama rei, uel quod erat inimicus, &c. supuenit postea unus testis q dicit, se uidisse reũ pcutere, uel dicit, ꝙ uidit eũ gladio euaginato, talia. n. indicia dicunt̃ noua, q̃ à prioribus, spem differunt, uel substãtia, sicut dicimus in capitalis nouis l. p hãc. C. de tẽp. app. & c. fraternitatis. de testi. qđ dicit esse notandũ, ne erret̃, qa si primo fuerit habitũ indiciũ ex fama p aliquos te-

64 stes, & cũ eo fuerit data tortura. † Quid aũt si qs fuit positus ad torturã p̃cedẽtibus legitimis indiciis, & fuit cõfessus crimẽ de quo q̃rebat̃, nec cõtra ipsum militãt alia indicia, super aliis delictis, an possit interrogari, ut cõfiteat̃, si cõmisit alia delicta, & maxime eiusdẽ gñis puta fuit tortus p furto, & cõfessus an possit interrogari, si cõmisit alia furta, dic ꝙ nõ, ut l. 1. in prin. ff. de qõ. sed de consuetudine seruat̃ cõtrariũ quæ consuetudo põt probari p l. non oẽs. § à Barbaris, ff. de re mil. & l. congruit. ff. de off. presi. ita dicit Gand. in tract. malef. in rub. de. qõ. & tormentis. in uers. sed qui de qõne. quæ quotidie occurrit de facto. & ita dicit etiã tenere Aret. in suo tract. malef. in gl. in uerbo, fama publ in ult. col. sed do. Aug. de Arim. ibi in suis additio dicit qđ talis consuetudo non ualet, tanq̃ irrationabilis, & cõtra tex. in c fi. de consuetu. & in l. 2. C. quæ sit lõga cõsue. nam opus est, ẽm ipsum, ꝙ primo constet de delicto anteq̃ ad torturã pcedatur, ut l. 1. §. item istud. ff. ad
65 Sylla. & fuit superius dictũ. † Ego puto ꝙ p̃dicta possint cõcordari hoc modo uidelicet, ꝙ aut cõtra eum p̃cedit diffamatio gñalis de illo crimine, uidelicet, ꝙ est magnus latro, & tũc sit laudabilis illa cõsuetudo, ꝙ de aliis interrogetur pp illam diffamationem, p d. § à Barbaris. Aut non p̃cedit talis diffamatio, & tũc secus. unde iudex discretus, debet aduertere ad qualitatem psonæ. Sed ponamus, ꝙ qs est tortus legitime, tñ non cõfitet̃, imò persistit in negatione, qd hẽt facere iudex? Dicas, ꝙ debet eũ reponere in carceribus, & expectare, si põt hr̃e noua indicia, & tunc, ut supradictũ est. si hẽt noua indicia, uel uacillet, debet ipsum iterũ torquere. Si aũt nõ supueniũt alia indicia, uel non uacillat, debet assignare accusatori, si pcedit p uiam accusationis, unã dilationẽ, ad pbandũ, & pducẽdum qdquid uult, & põt contra accusatum, uel inculpatum, ptestando, ꝙ alias, elapsa, dicta dilatione, si nõ fuerit aliqd pductum, uel pbatũ sufficiẽter, ipsum relaxabit. ita dicit Aret. in tract. malef. in gl. in uerbo, fama publ. in
66 ult. col. in fi. † Vbi ẽt dicit, ꝙ erit bona cautela, ꝙ in relaxatione iudex faciat apparere in actis torturã esse adhibitã cõtra detẽtũ. cum moderamine, ẽm qđ indicia habita demonstrabãt, & ideo qa fuerũt purgata bene indicia, nõ reptũ culpabilẽ, mãdauit relaxari, & dicit hoc notari p Bart. in l. fi. in princ. ff. de

quæstioni. Et dicit esse menti tenendum, ne iudex, alias faciendo, teneatur in sindicatu. Itē si iudex indebite, & iniuste torsit aliquē, utat̃ hac cautela, in relaxatione torti, uidelicet, ꝙ si uult faciat ipm cõfiteri, ꝙ fuit legitime tortus, & ad dictã cõfessionem inducat ipm blãdis suasionib. & de hac cõfessione faciat esse rogatũ notoriũ, & ĩ sindicatu nõ tenebit. ita dicit Catald. de uiso, in tract. de sindi. circa prin. ĩ 3. uer. & ita dicit. ꝙ hoc uoluit Ang. in l. iniur. §. si qs qđ decreto. ff. de iniu. & ita dicit, quòd ita uidit đ facto practicari.

1 *Quæstio, seu tortura ad quid fuerit inuenta.*
2 *Cõfessioni factæ in tormentis qñ standum sit.*
3 *Confessioni in tortura factæ fides non habetur si in ea non perseueretur.*
4 *Tortus quomodo in confessione censeatur perseuerare.*
5 *Tortus non statim post torturam debet ad tribunal reduci, ad uidendum ipsius in confessione perseuerantiam.*
6 *Tortus ad tribunal reductus an sit relaxãdus, si confessionẽ in tortura factam reuocauerit.*
7 *Reuocatio confessionis factæ in tortura quando sit admittenda.*
8 *Confessus in tormentis quando condemnari possit absque aliis probationibus.*
9 *Condemnatio non potest ferri ex confessione extorta per torturam illegitimam.*
10 *Torto metu tormentorum confitente montes, & maria, caueat sibi iudex ne damnetur in corpore, & anima.*
11 *Iudex an debeat statim credere ei qui sponte confitetur se aliquem occidisse, cuius corpus non reperitur.*
12 *Occidens aliquem, & proiiciens corpus in mare, an possit condemnari si de corpore mortuo non constet.*
13 *Iudex non statim confessione extorta legitime debet ad condemnationem procedere.*
14 *Condemnationem sequi potest ex confessione delicti spontanea, & probata.*
15 *Confessio delicti in dubio præsumitur spõtanea.*
16 *Iudice, et notario asserentibus confessionẽ torti spontaneam reo aũt dicente, eam tormentorũ formidine factam cui potius standum erit.*
17 *Cõfessio non põt dici spontanea ꝓbata tortura.*
18 *Iudex condemnationem fundare non potest ex sola confessione reuocata.*
19 *Confessio sola in ciuilibus non obligat.*
20 *Confessus tormentorum formidine confessionem suam debet reuocare per se, uel per procuratorem, speciale mandatum ad hoc habentem.*
21 *Confessio unica an sit sufficiens in criminalib.*
22 *Assessores cauti in negociis arduis confessionẽ apud acta repetere debent, quod scilicet sponte confessus fuerit.*
23 *Confessionem suam qualiter quis interpretari possit.*
24 *Notarius non debet scribere reum tortum sponte confessum fuisse.*
25 *Reus quando dicatur sponte confessus, & quãdo coacte.*
26 *Reus dicitur sponte confessus in confessione perseueret.*
27 *Confessio facta in tortura quando censeatur ualida, & nu seq.*
29 *Executio an fiat in causa criminali ex confessione sola absque alio processu, & sententia.*
30 *Sententia in criminali semper est necessaria, in qua nunquã quis pro cõdemnato haberi dẽt.*

Quæstio sexta, secundæ partis.

SExto principaliter quęritur đ effectu torturæ, & quæstionis. †Supra qua qõne est 1
sciendum, ꝙ tortura fuit inuenta, ad finem, ut ꝑ eã ueritas negocii, de quo quærit̃. illuminaretur, & ĩueniretur l. cũ falsum, & l. hoc ꝙ placuit. C. de qõ. Et tñ nõ semꝑ, nec unq̃ est ei fides adhibẽdæ, qa fragilis, & periculosa res est, & fallẽs ueritatẽ. Nam quidã adeo sunt duri, ut milles torti, nihil dicã, de eo, de quo interrogant̃, & pleriq; obdormiũt in ea Ex quibus habui iã duos pro manibus, q̃ positi in tortura, ita obdormiebãt, ut uiderent̃ defuncti penitus, & postq̃. de ea deponebãt, stabãt sic ꝑ aliquod spatiũ, & postea incipiebãt respirare, & cõtinuo sic faciebãt, quotiescũq; ponebant̃ in tortura. Sed cũ mutassem torturã ponẽdo taxiliũ ad talos, unus ex ipsis, & in hac tortura idẽ faciebat, alius uero nõ. Quidã uero sunt ita timidi, & fragiles, & doloris impatiẽtes, ut oĩa cõfitent̃, ẽt false, & q̃ nunq̃ cõmiserũt, ut est de his tex. in l. 1. §. qõ. ff. de qõ. & Seneca dicit ẽt innocentes cogit mẽtiri dolor. & horũ est maior numerus q̃ obdormientiũ. unde iudex debet multum aduertere, ne de facili credat †Et iõ hic q̃ro, 2
an cõfessioni factæ in tormẽtis, credi, & stari debeat? Rñdeo, tex. in d. l. 1. §. diuus Seuerus ff. de qõ, dicit cõfessiones reorũ pro exploratis facinoribus hñi non oportet, si nulla alia ꝓbatio, religionem iudicis instruat. & sic uẽ uelle,

uelle, ꝙ non credatur, nec stari debeat, sed ĩ l. edictum. ff. eo. tit. dicit qõnes efficacissimas esse ad inquirendam ueritatem, & in l. 1. §. si quis ultro, eo. tit. dicit, cum in tormentis cõstiterit, & sic innuũt dicti tex. ꝙ confessio facta in tormẽtis fidẽ faciat gl. in l. fi. C. de qõ. dicit ꝙ cõfessioni factæ in tormentis statᷣ, si ꝑseueretur. & ita loquitur d. l. 1. §. siqs ultro. & d. l. editũ, secus si ꝑseuereᷣ. & ita loquiᷣ d. §. diuus Seuerus. & istud ẽt sequiᷣ ibi Odof. & ista distõ est de mente Azo. in sum. C. eo in fi. gl. ẽt ponit eam in d. §. diuus Seuerus. & istam tenet ibi Bar. Bal. aũt in l. 1. C. de cõf. in 4 col. distinguit, ꝙ aut reus in tormentis cõfitetur, ꝑcedẽtib. legitimis indiciis, & statᷣ suæ cõfessioni, ꝑsertim, si perseueret ĩ ea, aut non præcedũt aliqua ĩdicia, uel argumenta, uel sunt ita leuia, ꝙ nõ faciunt ꝑsumptionẽ & tunc nõ statᷣ cõfessioni, nisi in ea ꝑseueret ut no. in gl. in d. §. diuus Seuerus, ẜm eũ. Ego puto, ꝙ ista distõ Bald. non sit bona, nec uera. & miror, ꝙ ita insipide, cõtra morẽ suum, locutus fuerit. Nam in primo mẽbro uult, ꝙ
3 † cõfessioni factæ in tormẽtis steᷣ, ẽt si non ꝑseueretur, ea. sed istud est cõtra gl. & Doc. oẽs, ut sup. relatum est, & contra d. §. diuus. Item in secundo mẽbro silr̃ male dicit, ꝑ tex. & q̃ ibi no. per Bart. in l. pe. ff. de qõ. ubi confessioni factæ in tormentis nunq̃ statᷣ, ẽt si ꝑseuereᷣ, si fuerit habita prędẽtib. indiciis ut ibi est tex. ẜm unam lec. quam tenet ibi Bart. late examinaui sup. & in proxima princ. q. in uer. sed ponamus ꝙ quis, & ista est cõis opi. in utroq; ꝑdcõrũ mẽbrorũ. unde bonus qñque dormiat Homerus. & hoc idẽ melius loquendo consuluit Bal. in suo cons. incipiẽte, tres sunt casũ pro quo cõsilio requirere inf. ubi forte ponã, de uerbo ad uerbum, in uer. & qa sup. & idem ipse uoluit in l. Imper. la 2. ff. de sta. hom. dicendo, ꝙ cõfessio extorta ꝑ torturam minus legitima, nihil ualet. † Sed quæro, qũo dicatur in confessione perseuerare. Rñdetur. ꝙ ad hoc ut dicaᷣ perseuerare in confessione, oportet ꝙ post confessionẽ factam in tormentis reducatur in loco publico iudicii, & ibi coram notario, & publicis ꝑsonis confiteatur tex. est in l. 2. C. de cust. re. ẜm Bar. in d. §. diuus Seuerus. in l. 1. ff. de qõ. Ista tñ perseueratio debet esse, & fieri extra loca tormentorũ, in loco unde tortura non sit, & dr̃ perseuerare præsertim si hoc confiteatur coram amicis arg. l. quæro. ff. de ædil. edic. dixit Bal. in l. 2. C. quorũ app. nõ rec. se idem Bal in l. 1. C. de conf. ꝙ perseuerare di eo ipso, quod non reuocet ipsam. Non obst. si dicaᷣ, quòd cõfessio facta metu tormentorũ non ualet, qa talis metus non est iustus, qa iudicis auctoritas operatur, ꝙ ẜm ꝑ talẽ metum, ualeat, qa pertinet ad executorem iustitiæ, ut ff. quod met. cau. l. 3. cum non fiat contra bonos mores, sed iure licito, ut ibi patet. Si aũt iste appellat, non intellr̃ perseuerare, sed tacite reuocare, ut ff. de app l. cred. §. iussus. ita dicit ipse, quod non placet, imo requiritur expressa ratificatio ad locũ tribunalis facta, per d. l. 2. ff. de cust. re. uide Bal. in ꝓœmio. C. in fi. & in c. 1. de pace iur. fir. de his tñ uide q̃ dicentur infra in hac ead. q.
5 † Sed an statim ꝙ tortus deponitur đ tortura, debeat duci ad tribunal ad uidendum, an ꝑseueret in confessione habita? Rñdeo, ꝙ non, sed debet repausare, saltẽ ꝑ diem, & noctem, sine tormentis, & postea debet duci ad locum, de quo supra dcm̃ est, & si confitetur, tũc dr̃ perseuerare, si autem hoc faceret statim post tormenta, non diceretᷣ perseuerasse ita not. Iac. in d. l. 2. C. de cust. re. ut refert, & sequiᷣ Ang. in l. 1. ff. eod. tit. & ideo dixit Bal. ĩ prin. C. super rub. ꝙ perseuerantis expressa reqrit, ꝙ pluries censiteaᷣ, diuersis tꝑibus, sed qñ pluries confitereᷣ eodem tꝑe. ista est una cõfessio tm̃, & non est ꝓprie perseuerantia de hoc est glo. no. in simili. in l. 4. ff. de pig. act. ẜm eum, qđ est notandum. Ipse tñ in l. 2. C. qđ me. cau. 13. col. aliter loquitur Bart. in d. l. 1. §. diuus Seuerus. ff. de qõ. dixit, ꝙ dẽt duci ad banchum, eo tꝑe, quo cessauerit dolor tormentorũ, sed si reduceretur ad banchum stantibus dictis doloribus totũ hoc uidereᷣ ẜcm̃, & dcm̃ formidine tormentorũ, argu. l. qđ ait. §. fi. & đ adul. & sic d. Doct. mire inter se sunt uarii, sed pñt saluari, distinguẽdo hoc mõ, v3. ꝙ dcm̃ Bar. procedat, qñ est certum dolorem cessasse, uel durare, sed qñ de hoc dubitatur, loquatur Iac. But. quia per diem, & noctem præsumiᷣ cessasse, & ita intelligo hanc qõ.
6 † Sed ponamus, ꝙ tortus confessus in tortura, fuit ductus ad tribunal ut ratificaret, sed ipse negauit, qđ in tortura confessus est, & an ꝑꝑ hoc debeat relaxari, cũ nõ confiteatur apud tribunal, uel debeat tantũ torqueri, quod apud tribunal dicat illud, qđ dixit in tormentis. Bald. dicit, quod post talem reuocationẽ remaneat semiplena ꝓbõ. alleg.

alleg. gl. in l. 2. C. de cust. reo. & ideo, nisi reuocans probet cõtrarium, compellit pseuerare in cõfessione, et per repetitionem tormentarum. ad hoc qd not. Innoc. in c. per inquisitionem de elec. ita dicit Bald. in l. bonæ fidei. C. de iureiur. in 3. col. sed idem Bal. in d. l. 2.
7 C. de cust. reo. dicit, † q qñ quis in cõfessione non perseuerat tacite uel expresse, sed reuocat, & tunc si sunt aliqua indicia facientia p reuocatione admittitur reuocatio, ut l 1. §. si qs uero. ff de qõ. si aũt indicia faciunt contra eum non admittitur reuocatio, qa ubicunq; põt quis cogi confiteri, non admittit reuocatio, sed iste põt cogi cõfiteri, ergo fortius põt cogi pseuerare in confessione. ubi aũt nulla indicia apparent p, uel contra, uĩ q isto reuocatio confessionis sponte facta, non procedat, nisi error allegetur, & probetur, uel non staret per allegantem, sed staret per iudicem, quo minus probaretur, ut l. de ætate §. fin. ff. de interro. act. facit qd no. in l. ictus fustium. ff. de infam ita dicit Bal. in d. l. secunda. & est allegans dictõ ita debet intelligi, q ipse not. in l. fi. C. de prob. unde hoc casu posset cogi perseuerare in confessione, per repetitionem torturæ. Et qa supra facta est mentio de confessione habita in tormẽtis, quæro gñaliter, an cõfessus in criminalibus, possit ex sola cõfessione condẽnari, absque aliis, probationibus. † Rñdeo tres sunt casus: nam qñq; quis
8 cõfitet in tortura, seu formidine tormẽtorũ, & hoc constet, qñq; qs cõfitet sponte, & hoc constat et, qñq; quis confitetur, & dubitatur an spõte, uel formidine tormentorũ cõfessus sit, qa totius dicit timore tormentorũ se confessum, & iudex illud negat, Primo casu Bal. in d. consil. suo, quod incipit, tres sunt casus, dicit quod qñ quis confitetur in tortura, uel formidine tormentorũ, & hoc constat, & tũc si non præcedunt indicia, non credit cõfessioni, & si post cõfessionem probant indicia, tũc iudex appellationis non debet confessionem sequi, qa illegitima, & cõtra iuris forma fuit extorta. ut legitur, & notat, in l. maritus. ff. de qõnibus. Indicia ergo debent pcedere per legitimos testes legitime recipiendos, & examinandos, & enim extra iudicium aliquid diceret sine iuro, fecerẽt indicium, qa deposuerunt non iurati. C. de testi. l. solam. & in l. iurisiuran. & indicia sunt probanda per duos testes, non singulares. C. famil. erciscund. l. fin. in gl. ita dicit Bald. in d. consil. in isto 1. cap.

Quibus adde quod quocunq; tortura sit illegitima est uerum quod dicit Bal. non solum si sit illegitima eisdem personis, quæ to queri non poterant. de quibus supradictum fuit plene, in 3. q. princ. dum tractauimus quæ personæ pñt tor queri, & quæ non uel respectu causæ, sup qua fuit adhibita tortura, de quo dixi supra in 3. q. princ. ubi hr, in qua causa sit hñda tortura, & in quo non. uel quia non formata inquisitione uel accusatione, & ante lit. cont. uel non seruatis aliis, quæ fieri, & seruari debent. p p quæ nõ põt deueniri ad torturam. de qbus plene dcm fuit in 5. qõ. prin.
9 per totum, ubi uide, † nam ex tali confessione extorta per torturam illegitimam non poterit deueniri ad cõdemnationem et si fuisset milites ratificata, cum non ualeat, ut dictum fuit in d. 5. q. prin. in uer. sed ponamus, quod qs est minus legitime tortus, &c. Si autẽ confessio fuit extorta per legitimam torturam, tunc ad hoc, ut ex ipsa possit deueniri ad condemnationem, est opus, ut in ea fuerit pseueratum, & sic, qa fuerit ratificata legitimo modo, prout superius in hac q. dcm est Item est opus, ut certa sit, & specialis nõ uaga, & gñalis. & cõstet de facto, puta, in furto. de reb. subtractis. ita dicit Bal. in d. authen. sed nouo iure. in uer. sed pone, q qs cõfitet, p l in rebus. § illud. ff. ad Trebel. & Pau. de Cast. in d. authen. sed nouo iure. & Are. in tract. malef. in gl. in uerbo, & uestem cœlestem. in 7. col. in
1 uer. quid si quis cõfitetur. ubi et dicit, † q iudex debet esse bene cautus, ne damnet aĩam, & corpus, qñ for cõfitet maria, & montes, & plura furta cõmisisse, q uelit dicta furta alibi commissa, & hic qualificare, & uerificare mittendo nunc, um ad hñdum informationẽ p ueritate, & ad reperiẽdũ dicta furta, ita q appareat, q̃ distraxerit, & q̃ pignorauerit, & quę penes se, uel aliũ habeat, alias sæpe innocẽtẽ cõdemnaret, q metu tormentorũ, multa non uera cõfitent, cõtra. l. absentem. ff. de pę & uide ad hoc et p Ioã. And. in addi. Spec. in tit. de sen. in uer. titius fuit cõfessus, & Gãd. in trac. malef. in rub. qualr fiat accus. & Ang. in l. 1. C. de cõfess. q dicit, q si qs cõfitetur occidisse hoiem, q uiuus apparet q cõfessio non tenet neq; ligat confitentẽ, ut l. inde neratius. §. fi. cum l. seq. ff ad l. Aquil. si aut cõstet hoiem occisum, tñ nescit à quo, tũc cõfessio ligat, ibi.
11 † Sed qd si non apparet, nec uiuus, nec mortuus, exẽplũ, cõfitet qs se duos, uel tres mercatores

tores occidisse incognitos, & eos piecisse in flumē, nec corpora reperiunt, an illa cōfessio erit sufficiens ad cōdēnationem, dicit ipse vr ꝙ nō, ex quo nō apparet, saltē corpora interempta. sed dicit ꝙ cōtrariū fuit determinatū Perusii ꝑ egregium d. Nic de Torellis. ibi præsidentem. & dicit ꝙ bene fecit, ex quo inquisiti erat malæ famæ, & cōdōnis, & erat robatores, & stabant iuxta clanas, ita quod in illud flumē habiliter potuerunt corpore proiecisse, si aūt aūt esse uerisimile, ꝑꝑ distātiam loci, uel ꝑꝑ bonam famam inquisiti, non crederem de iure, ex tali confessione, quem esse dānandū, nec debet ultra cōfessum iudex incontinenti punire, & cōfessioni credere ut d. l. si qs ultro. §. diuus. ff. de q̄st ita dicit Ang. in l. certū. ff. de cōfes. damnat illū do. Nic. de Torrel. præsidente Perusii, ꝙ ꝑ illas confessiones gn̄ales, condemnauit illos inquisitos, cū non cōstaret de rebus subtractis, & de corpor. bus mortuis. & hoc idē cōfirmat in addi. Spec. Bald. in titu. de sen. in 18. col. qui dicit.

12 † ꝙ si qs cōfitef se hominem occidisse, & corpus piecisse in mare, ꝙ cū nō constet de corpore mortuo, ille nō pōt ex hoc cōdemnari, nisi saltem probetur illum per famā esse mortuum, sed do. Aug. de Ari. in add. dicti tract. malef. in d. uers. qd si qs cōfitef dicit, ꝙ iudex semꝑ debet facere, ꝙ cōstet de delicto perpetrato, & rebus subtractis, ēt si fur, & reus esset malæ famę, ꝑ d. §. itē illud in l. 1. ff. ad Syl la. & ita ur ipse uelle in d. tract. super eo. uerbo, fama pub. circa fi. additionis, ad uer. post quā aliqs fuit captus, & incarceratus, &c. Et ita ego approbo, ꝙ si nō cōstat de delicto, & corpore, in quo dr̄ factū delictum iudex, ex cōfessione, nō procedat ad condemnationē, maxime corporalem, ꝑ prædicta, & per ea q̄ dicta sunt supra 4. q. princ. supra de tortura. & uer. itē no. ꝙ nunq̄, &c. ubi fuit dictum ꝙ non est deueniendū ad torturā, nisi cōstet de delicto, ergo multominus ad condēnationē.

13 † Quinimo ēt si constaret de delicto, puto esse aduertendū, qđ iudex non deueniat ad condemnationē, ex cōfessione, ēt legitime extorta per torturam, esto ēt ꝙ sit ratificata, sed uelit anteq̄ procedat ad condemnationē uerificare, inquantū pōt dictam confessionē saltem ꝑ aliqua uerisimilia, quia multa dn̄r nō uera, & ratificant ēt ꝑꝑ timorē torturæ, ꝑ ea quæ hn̄r in l. 1. §. qōni. ff. de qō. & fuit dictū supra in princ. huius 6. q prin. Ego n. uidi, & audiui, aliquos fuisse ex tali cōfessione iniuste ex inaduertētia, uel sęuitia officialiū condēnatos, & morte traditos, q non aliter perq̄sita ueritate ꝓcesserūt ad condēnationē & executionē ex sola cōfessione, non uerificādo aliter factū. & qđ fuerint iniuste dānati, fuit detectū ex postea, qa fuerunt capti. alii ex postea, q talia delicta cōmiserant, ex quo fuit declaratū illos fuisse iniuste dānatos. unde sit bene cautus iudex, saltē, ut excusare se possit in foro poli, ut uelit prius uerificare factū ex aliquo certo signo. v. g. si fuit aliqd subtractum, q̄raf post confessionem, quid cōfessus fecerit de re subtracta. & si dicit se uendidisse, uel pignorasse alicui exploref ab his, qbus dicit uēdidisse, uel pignorasse, an sit uerū, & his similia fiant, & nūc est de facto, in hac inclyta ciuitate Senensi, in nostro ꝑtorio in quo detinef unus, occasione homicidii de nocte commissi, & ille qn̄que fatetur, & qn̄que negat, tn̄ ultimo persistit in cōfessione, propter timorem torturæ, cuius est nimium pauidus, & dicit se posuisse ensem cū quo interfecit, modo in uno loco, & modo in alio, ꝙ tn̄ adhuc non pōt ex aliquo signo clare innotescere iudici maleficiorū, qđ iste uere fateaf certe malefaceret, & ita sibi dixi, si ex sola cōfessione, ipm cōdēnaret, nisi aliter dictā cōfessionē, cū aliquo uero signo uerificaret.

14 Secundo casu qn̄ † quis confitetur sponte, & hoc cōstat, tunc ſm Bald. in d. consi. statur suæ confessioni, l. qui sententiam. C. de pœn. nisi indicia probabilia. & uerisimilia, uel ipsa innocētiæ substantia, in contrarium appareat, ut ff. de quęstio. l. 1. §. si qs ultro, & isto casu. si quis reuocet cōfessionem, & corā iudice appellationis detegat innocentiam debet liberari, ut not. ff. de app. l. creditor §. iussus. & C. de erro. aduo. l. fin. & C. quo. ap. non re. l 1. per Cy. Bar. aūt in l. 1 §. diuus Seuerus. ff. de quæst. dicit, & ēt gl. ibi ꝙ talis cōfessio sufficit ad condēmnandū, ut l. fi. cōfessus. ff. de cust. reo. d. l. qui sn̄īam Bal tn̄ in d. l. 1. C. de confes. dicit in 5. col. super hoc membro, distinguēdo, ꝙ aut cōfitetur uerū, aut falsum, aut dubitaf. Primo casu dicta confessio nocet cōfitenti, & ei staf, nisi esset talis cōfessio, quæ posset interpretari in bonā partē, c. cū dilecto. de accus. Secūdo casu, non est standū, qa talis confessio est contra naturā ueri ut l. 1. §. si qs ultro. ff. de quæst. & l. non tm̄. ff. de ap.

15 † Tertio casu, qn̄ dubitatur, dic ꝙ præsu-

præsumitur spontanea. primo, quia nemo p̃sumitur ita fatuus, ꝙ mentiatur, in seipsum secundo, quia cõfitetur præstito iuro de ueritate dicenda, & sic ipse confitetur ex cõscia perpetrati sceleris. tertio, quia hr̃ pro ueritate, ita dixit Bald. ibi. Eo tñ casu, quo confessionẽ falsam non nocere dictũ est, intelligo, si sit reuocata eius snĩa, & probatum de innocentia. Si aũt est lata sententia, & foret appellatum, tunc ẽt in causa appellationis posset de innocentia deduci, & ꝓbati, & debebit solui, si ꝓbata fuerit, ut ff. de app. l. creditor. §. iussus. & C. de erro. aduo l. fin. & ita uoluit Bal. in d. cons. res sunt casus. Si autẽ non esset appellatum, & iudici constaret de innocẽtia cõdẽnati, & tunc ante executionem factam, & hẽt locum d. §. si quis ultro. quia debet referri principi ꝓ liberatione cõdemnati, & interim debebit supersederi. si uero esset facta executio, anteq̃ d̃ innocẽtia cõstiterit, & tũc snĩa, & executio fuit iusta, sed per ipsam nõ liberaẽ uerus delinquens casus est in l. q ser-
16 uum. in prin. ff. de itine. actuque priua. & tenet Bald. in l. 2. C. q̃b. res iud. non no. †Tertio uero casu principali, qñ dubitatur, an sponte, uel formidine tormentorum. quis confessus fuerit, ut puta q̃a confessus dicit se cõfessum formidine tormentorum, sed iudex dicit sponte, & idem dicit tabellio, & sic est dubia ꝑ negationẽ, tunc Bal. in d. l. 1. C. de cõf. dicit ꝙ si quidẽ nulla fuerunt adhibita tormenta, & imputet sibi cõfitẽs, quasi dicat, p̃sumiẽ spõtanea, si uero fuerunt adhibita, uel p̃cesserũt terribiles minæ, uel minaces iactãtiæ, & tũc p̃sumiẽ metus, nisi esset talis malefactor, cui iudex dr̃et imminere, tanq̃ terribilis, q̃a potius tũc est p̃sumendũ contra confitẽtem, q̃ contra iudicẽ. ita intelr̃ quod not. Bat. in l. de pupillo. §. si q̃s ipsi prætori. ff. de noui ope. nunt. & sic cum duæ p̃sumptiones possint esse, una ꝙ per metum alia ex cõscia criminis, præsumã potius ex conscientia. qđ est notandum ẽm eum. Ad q̃ ẽt facit qđ dicit Bart. in l. si q̃s in hoc genus. C de ep. sc. & cle. ꝙ q̃uis sit carceratus, tñ eius cõfessio nõ p̃sumiẽ facta per metum, q̃a iudex non dr̃ inferre metum, ut not. Arch. 15. q. 6. si sacerdotib. quia præsumiẽ pro iudice ut l. 3. C. d̃ offi-
17 ci. ubi est tex. notabilis. †Item dicit ꝙ ꝓbato metu, uel tortura, est quasi impossibile ꝓbare, ꝙ sponte fuerit confessus. per no ꝑ Inno. in c. super hoc de renun. ẽm Bald. Item dixit idẽm Bal. in l. nouissime. in fi. principii. ff. qđ fal. tut. au. ꝙ licet quis sit relaxatus per curiam, tñ semper præsumitur metus instare, ne iterum compellat, quod est menti tenendum ẽm eum. Bald. ipse uero in d. cons. tres sunt casus. in quo mẽbro dicit, ꝙ si quidẽ corã iudice appellationis probaẽ delictũ, debet sequi cõdẽnatio, si aũt dato termino utrique parti, non probaẽ delictum, tunc quia cõiter tales confessiones, consueuerunt per assessores, & ptãtem per tormenta cõiter extorqueri forte per locum a cõiter accidentib. debet præsumi formidine tormentorum, ad hoc facit qđ no. Cyn. & clarius Iaco. Butr. in l. 2. C. qđ metus cau. & ibi multum assessores reprehenduntẽ, q̃a faciunt, scribi, quod fuit spõte confessus. Item ratio nãlis hoc dictat, quia nemo uitam suã odio hẽt, se non chi se impicha per la gola, nõ ẽ uerisimile, quod existẽs in fortia iudicis sponte confiteaẽ, sufficit. n. terror eorum qui minacẽ feruorem ponunt.
18 †Et sola ergo confessione reuocata, & dato termino ad probandum hincinde, & maleficio nõ probato, nõ credo ꝙ iudex possit fundare condẽnationẽ, maxime ẽm gl. q̃ dicit, ꝙ soli nude confessioni non crediẽ, ut no. C. de cust. re. l. 2. alias parũ prodesse ẽt ignorantib. appellare, quia durum est ꝓbare torturam. q̃ fit in camera iudicũ, nec assumunẽ testes quorũ dicta possent hr̃i, sicut docet experientia, & sic lex quæ permittit appellare confesso, esset ludibrio, ita dicit Bal. in d. cõs. Petr. uero de Anch. in consil. suo 24. quod incipit, uisa inquisitione formata contra Philippum de Mantua, &c. referendo consiliũ prædictũ. dicit, ꝙ ad prædicta faciunt notata ꝑ Bald. in l. nouissime. ff. ꝙ fal. tu. au. post Cy. ubi dicit ꝙ semper præsumiẽ in officiali metus & terror ab eo inferri. s. per impressionẽ. C. qđ met. cau Et licet quis sit relaxatus, tñ semper metus instare uẽ, ne iterum capiaẽ, & talis recte põt dici metus continuatus ut c. 1. quod met. cau. & idem dicendum est in iudice cuius metus posito in carcere pro crimine. semper ĩstat ad torturã, q̃a familiã, & alia instrã semper in prõptu hẽt, ita ꝙ potentia nocendi, & torquẽdi in habitu, idẽ operatur, ꝙ potentia in actu. ut c. nõ solũ. de ap. in 6. & l. labeo. de statu homi. & hẽt hoc in se æquitatẽ, nam si nimiam reuerentiam tormentorum cõtrahentir metimur, ut l. 1. §. q̃ onerãdæ. ff. quarũ re. act. non da. & 22. q. 3. unusquisque.

multomagis nimia tormentorũ. formido q̃ formidinem iustat reddit cõis uulgi opi. quę hẽt ꝙ officiales consueuerunt captos, & inq̃sitos de crimine ꝑtermissa iuris, & grauitate torquere. ad hoc qđ not. ꝑ Bar. ff. de no. ope.
19 nunt. l. de pupillo. §. si q̃s ipsi prętori. † Itẽ nuda cõfessio, nõ sufficeret in ciuilibus ad obligandũ. l. cum de indebito. ff. de probõ. & c. si caucio. extra de fide instr. multominus in criminalibus, ubi agit̃ de salute hoĩs. nec est uerisimile, ꝙ quis ultro cõfiteat̃ illud qđ uitã adimat, uel statutum eius uel famã minuat. abhorret. n. hoc nã quod seruari desiderat, mortem aũt, & perniciem, ut ait Boetius, euitat. Confessionẽ ergo nõ uerisimilẽ, & spõte factã non debet iudex admittere, nisi alia suffragent̃ adminicula. ut no. in c. quia uerisimile. de præsump. & sic cõfessio contra naturã non ualet, ut in c. fi. de confe. & c. nos in quẽquã 2. q. 1. nec confessio cõtra ꝑsumptionẽ, quæ est ẜm naturã. s. seipsum cõseruare mor
20 temque, & perniciẽ euitare. † Remedium ergo est ꝙ ille qui dr̃ confessus formidine tormentorũ, cõfessionẽ suam reuocet, ꝑ se, uel per procuratorẽ hñtem ad hoc speciale mandatũ, nec iudex aliter dicto crimine, nõ probato poterit eum condẽnare, rõnib. supradictis. hæc dicit do. Petr. in d. consil. dicens ẽt ita de facto obtinuisse licet iudices maleficiorũ, difficiles, & rigorosi in admittenda d. reuocatione cõfessionis, se exhibeant, & euoluant ad cõdẽnationem, cũ per inquisitionẽ ꝓcedunt, & credũt uilescere in conspectu hoĩũ, cum aliquẽ absoluunt, contra l. absẽtẽ. ff. de pœn. hæc ille. & licet ista uideantur uaria dicta, tñ oĩa reducuntur ad concordiã, cũ hac distõne, ꝙ si constat de tortura pręsumitur confessio meticulosa, hic tñ metus si ꝓcesserunt indicia non infringit cõfessionem. ꝑ dicta in primo mẽbro. Aut nõ constat de tormentis, & tunc, ꝑsumit̃ spontanea & istã puto ueritatem. hoc additio, nisi ex consuetudine iudicis, aliud esset dicendũ. per ea q̃ not. Bar. in d § si quid ipsi prætori. & ita intelligo quod dicit Bald. in d. consi.

Rursus q̃ro † an in criminalibus sufficiat
21 unica tm̃ confessio, uel debet esse repetita sæpius. hanc q. tangit glo. in l. diuus. Seuerus ff. de qõ. & in l seruos. C. ad l. Iul. de ui. & in l 2. C. de cu. re. & ꝑ Cyn. Bal. & ꝑ Azo. in sum. C. de cõfes. glo. ẽt ponit in l. 1. C. de confes. & ibi Bald. & per Spec. in tit. de confess. §. 1. uer. & hoc in ciuili. & per Iac. But. in l. 2. C. quod met. cau. uera cõclusio, & cõis, & quasi oĩũ est, ꝙ aut q̃s in iudicio est spõte cõfessus crimẽ, de quo agitur, & tunc unica tm̃ cõfessio sufficit ad ipsum cõdẽnatum text. est, & ibi gl. & in l. seruos. C. ad l. Iul. de ui. & l. q̃ sñiam & l. cum reis. C. de pœn. & l. si quis in hac genus. C de epis. & cler. Aut confessus est in tormentis, & formidine tormentorũ, & tũc q̃a illa confessio cõiter fit extra locũ iudicii, non sufficit ad cõdẽnandum, sed est iterũ repetenda apud tribunal in forma iudicii, & forte corã testibus, & iste est intellectus. l. 2. C. de cust. reo. & istã distõnẽ posuit Azo. in sum. C. de cõfess. licet ĩ l. 1. C. de cõf. aliter loquat̃ in appara. & hanc sentit glo. in d §. diuus. & Spec. tenet in d. uer. & hoc in ciuili. & Odo.
22 Cyn. & Bal. in d. l. 2. C. de cust. reo. † Cauti tñ assessores in arduis negociis semper repetũt confessionẽ apud acta ꝙ spõte cõfessus fuerit q̃uis ẽt ꝓcesserit tortura. ita dicit Bald. in d. l. 2. C. de cust. reo. & qđ supradictã conclusionem tenet Bart. & Gand. qui dñt idem de cõsuetudine obseruari. & allegant qđ no. in l. seruos C. ad l. Iul. de ui. hæc dicit Bal. in d. l. 2. dicens ẽt, quod aliq̃n in confessione ꝑseuerat̃ per expressam confessionem factã apud acta. & non est dubium ꝙ talis confessus, ex sola confessione põt damnari, ẜm oẽs. Q̃nque in confessione perseueratur tacite, quia non reuocatur confessio, & tunc, aut emanauit spõte, & sufficit aut metu tormentorum & non sufficit imo repetenda est confessio, imo assessores, ut non stetur in dubio isto, faciunt scribi. qũo reus fuit sponte confessus, & quasi, ut plurimũ, ista cõfessio est falsa. Q̃nque in confessione non perseueratur tacite, uel expresse, sed reuocatur cõfessio, & tũc si quidem sunt aliqua indicia facientia pro reuocatione, & admittit̃ reuocatio, sed põt cogi cõfiteri, ergo fortius cogi põt perseuerare in cõfessione. si aũt nulla indicia apparẽt ꝑ uel cõtra ur̃, ꝙ ista reuocatio sponte facta, non procedat, nisi error allegetur, & probaretur, uel staret per iudicem non per allegãtem quo minus probaret̃ ut l. de ętate. §. fi. ff. de interro. acti. facit qđ not. in l. ictus fustiũ.
23 ff. de infam † Confessionem autem suam, q̃s põt interpretari, exponendo, non perimere in totũ. c. cũ dilecti. de acc. hæc Bal. in d. l. 2. sed glo. in d. l. 2. & quidam sui sequaces, ut fuit Fran. Accur. dñt ꝙ siue spõte, siue ꝑ tormenta

mẽta qs cõfessus fuerit non est adhuc puniẽdus, nisi ꝑseueraret. & hoc ꝓbãt ꝑ tex. d.l.2. qui gñaliter loquitur, ergo gñaliter est intelligendus ff. de le. prest. l.1 §. gñaliter. & l. de precio. ff. de publ. & pro quorum sñia facit. C. ad l. Iul de ui. l. seruos. ubi dicit confessionibus. in plurali, sed tu teneas qđ supra conclusum, est q̃ est cõis opinio. Sed ponamus quod qs est cõfessus ꝑ torturã, & in ea perseuerauit, ratificãdo apud acta, & cõfitẽdo, an liceat notario scribere, uel iudici ꝓcipere ei, ꝙ scribat, ꝙ cõfessus fuit spõte suꝑ hac q̃st. Inn in c. suꝑ hoc de renunc. ut refert Bal. in l. fi. quis in hoc genus. C de episc. & cle. dicit, qđ ꝓbata tortura est quasi impossibile probari cõfessionẽ sponte factã, & in d l.2. C. de cust. reo. dicit ꝙ talis scriptura ut plurimum
24 est falsa. Iac. Butr. in l.2. C. qđ met. cau. † dicit ꝙ iudex, & notarius malefaciũt, in actis apponere, ꝙ ille q tortus est sponte cõfessus sit, & talis scriptura est falsa Bart. in l.1. §. si quis ultro. de qõ. ff. in fi. dicit ꝙ si cõfessus est reus in actu torturæ, non debet dicere notarius, ꝙ spõte, secus si postea cõfessus sit. Bal. ĩ l.1. in 5. col. C. de cõfes. dicit ꝙ notarius nõ ĩcidit in falsum, primo quia uidit, & audiuit hoc, & nõ uidit, & audiuit contrariũ ꝑsei tim tũc, unde de hoc nõ posset cõficere instrm̃, vt l. hac cõsultissima C. q te fa. po. Itẽ qa nãli ratione debet credere ꝙ ille cõfiteaꝛ ꝑꝑ cõsciẽtiã perpetrati criminis. Item ẽt iudex excusatur, quia non fuit tortus ad hoc ꝓcise, ꝙ confiteret̃, sed ut uerũ diceret, & ideo cũ nõ fuerit tortus ad hoc signãter, & specifice, sequit̃ ꝙ tenet̃ cõfessionis, non est oĩno tormentarius, sed ẽm quid est liber, & intentio iudicis fuit, & esse debuit, ꝙ si confiteretur quia uerũ, non quia tortus. Itẽ qa sic se habet gñalis consuetudo, quæ excusat, & qa bonos zelo. unde in psalmo, zelani cõtra iniquos, pacẽ peccatorũ, uidẽs. ita dicit ipse ibi Are. aũt in tract. malef. in gl. in uerbo, cõparuerunt inq siti, & cõfitent̃ totum. in uer. unũ nõ omittas. dicis qđ Ang. & Ioan. de Imol. in l. q in
25 aliena. §. fi. ff. de acq. hæred. † dicunt, ꝙ aut reus fuit tortus nõ præcedentibus indiciis uel nõ sufficientibus, & tunc ẽt si perseueret in cõfessione, non põt scribi, ꝙ spõte fuerit cõfessus, & notarius scribẽs scribet falsum, si sciret eũ tortũ non ꝓcedentibus indiciis, & ideo dñt cautela est, ꝙ notarii maleficiorum retineant̃ extra palatium ne habeãt notitiã tormentorũ, & sic pñt scribere confessiones tanq̃ spontaneas. sed tu aduertas de Are. ꝙ ex hoc nõ euitaret falsum iudex q scribi fecit, q hac sciebat. Si aũt iuste ꝓcesserunt tormenta, tunc rite, & iuste põt scribi, ꝙ sponte fuit cõfessus, dũmodo inter tormẽta, & cõfessionẽ, aliud commodũ interuallum interueniat, qđ arbitrio bonis iudicis relinquitur, ut no. in l.3. §. diuus Seuerus, & ibi Bart. ff. de qõ. Bald. ẽt in l.1. C. de cõfes. in 11. col. dicit, ꝙ gñalis cõsuetudo excusat notariũ, & iudicẽ à falso, qñ scribunt. talis est cõfessus spõte & uide ẽt ad hoc do. Catal. in tract. synd. q. 215. ubi satis bene loquitur, qñ adhibita est tortura, an iudex põt scribi facere, ꝙ sponte fuit cõfessus. do. Vitalis in suo tract. clausularum, suꝑ clausula nõ, ui nõ metu. in §. de metu tormẽtorũ. in 4 col. tãgit hãc q. & dicit. ꝙ si notarius scripsit, ꝙ cõfessus fuit sponte, uerum esse, non uř, ꝑꝑ hoc uř falsum scripsisse pro hoc uř tex. in d.l.1. §. si quis ultro. ff. de qõ. ibi est tex. si quis ultro, &c. & sequitur ibi in lřa, cũ tormentis, &c. cõstiterit, & sic dř sponte cõfessus ille q est cõfessus in tormentis, & ẽm hoc debemus exponere. constite-
26 rit. s. de confessione illius serui. † Et si dicis, qũo dř sponte confessus cum dicatur ꝑ tormenta, dicas ideo, quia perseuerauit in confessione, ut d. §. diuus Seuerus, & l.2. C. de cust. reo. uel ẽtsi cõfessus est in actu torturæ, q̃uis notarius scripserit, sponte cõfessus est. Nec obst. uerbũ cõstiterit, positũ in d. §. si qs ultro, quia exponitur, constiterit. s. de innocentia, & sic non refert se ad cõfessionẽ sed ad serui innocentiã, ut ibi patet, & no. bene, dicit ibi Bart. mihi aũt cũ reuerentia tantorum do. uř super hoc, sit distinguendũ dicendo, ꝙ aut nulla ꝓcesserunt tormenta ipsam cõfessionem aut ꝓcesserũt. Primo casu nulli dubium, ꝙ uterq; iudex. s. & notarius recte scribit in actis, ꝙ spõte cõfessus est per d. §. si qs ultro. in prin. & l.2. C. quo ap. nõ re. si uero ꝓcesserunt tormẽta, & tũc aut ipsa tormẽta illata fuerũt nullis ꝓcedentibus indiciis,
27 saltẽ legitimis, aut ipsis ꝓcedentibus † Primo casu, q a illa tortura fuit, iniusta, & iudex q hũc torsit iniuste, & inique fecit, illa cõfessio uigore inique torturæ facta, ẽt si milies, ratificaret̃, & dicat̃ sponte facta, nunq̃ ꝑsumitur sponte, sed ꝑ uiolentiã tormentorũ facta & nihil ualet casus est in l. pen. ff. de quæst. & hoc casu si notarius scit illam torturã esse fa

ctā nō debet scribere ꝗ sponte fuit cōfessus, & si scribit, puto ꝗ tā iudex, q mādauit, q̄ ipse notarius inciderit falsum. l. q testim̄. ff. de fal. & l. 2. C. de fi. instr. cū si. si uero notarius ignoraret torturam iniustam, tunc dicta pœna non teneret, quia falsum absq; dolo non committit. l. nec exemplū, & l. maiorē. in fi. C. de fal. iudex tn̄ semꝑ tenetur, quia mandauit scienter scribi falsum, licet ignoranti, & in eo, in dubio p̄sumit scientia iuris. l. 2. ff. qd̄ quisque iu.

28 † Secundo uero casu, qn̄ tortura fuit iniusta, & p̄cedentibus legitimis indiciis habita, & tūc imminētibus tormentis cōfessio in eis facta scribitur, mandante iudice, ꝗ sponte fuit cōfessus, tunc uterq; tā iudex q̄ notarius malefaciunt, & punit, ut supra aut postea, & tunc aut notarius sciuit torturam, aut ignorauit, si sciuit, & tunc aut instātibus doloribus torturæ hoc fit, qa statim, ꝗ depositus est de tortura, uel parū post tortus cōfitet, & non licet scribere ꝗ spōte. malefaciūt iudex, & notarius, ꝑ no. per Iac. But. in d. l. 2. C. qd̄ met. cau. & l. 2. C. de cu. re. & supra dixi. Si uero transacto debito tp̄e, & spacio intermedio, ille tortus cōfitet, & tūc licet scribere spōte, & ita seruat consuetudo. Si uero notarius ignorauit torturā, tūc nunq̄ ipse tenet licet scribat spōte cōfessum, & ita intelligo qd̄ not. Bald. in d. l. 1. C. de cōfes. Et ideo iudices debēt cauere, ꝗ tormēta nō uideant, neq; audiant per notariū maleficiorum, qa forsitā recusaret scribere spōte cōfessum, & hoc ēt uoluit ibi Bald. Vltimo no. circa hanc prin q. q̄ est de effectu torturæ, ꝗ qn̄ tortura fit in casu non permisso, uitiatur solū actus torturæ, cum suis dependentibus, non aūt reliquus processus rite factus, ut l. 1. C. de quæst. & ibi per Bal. in l. milites. in fi. eo. tit.

29 Postremo quæro † an in causa criminali, ex sola confessione, absque alio processu, & sn̄ia, fiat executio. Inn. in c. qrenti de off. de leg. dicit ꝗ non. Sed ipse idem tenuit contrarium in c. qualiter, & qn̄. el 2. de acc. & pro ista parte est casus in c. Romana. de app. lib. 6. Dic aut quis, confitet metu tormentorū, & hn̄t locum primo loco dicta, quia requiritur perseuerantia, & processus. lit. cont. ut supra dictum est in 5. prin. torturæ. aut cōfitetur sponte, & habet locum secunda opi. Inn. in d. c. qualiter, & qn̄. & uide quod no. per gl. in c. ex literis, de diuor. sub uerbo, admonitus, & uide Bar. in l. 1. in fi. de cu. re. ita dicit d. Vitallis in tract. clausularū, super clausula, non ui, non metu. in §. de metu. tormentorum. in uer. fi. Spec. in tit. de confes. in §. 1. in uer. fi. dicit, quod si q̄s est sponte confessus uel ꝑ torturam, & tn̄ in confessione perseuerauit, ꝗ nihilominus debet cōdemnari l si cōfessus, ff. de cust. reo. & extra de confes. c. cum

30 super de elec. c. ꝑ inquisitionē. † ubi dicit qd̄ nunq̄ quis est in criminali pro cōdēnato hn̄dus, imo semper est necessaria sn̄ia, ut C. de pœn. auc. sn̄iam, & C. de cu re. l. si quis reus, & ff. de quæst. l. 1 §. 1. uel l. pen. 2. qō. 2. nos in quenquam. & 24. q. 4. quęsitum. & c. illud. Lanfr. Brix. suo commento super c. quoniam contra falsam. de prob. super rub. de confes. in 6. col. in uer. quæritur præterea. dicit, qd̄ Inn. in d. c. per inquisitionem. dicit contra cōfessum de crimine non potest procedi ad cōdemnationem, nulla præcedente accusatione inquisitione uel denunciatione, quia ad hoc ut fiat condemnatio, oportet quod aliquid petatur, uel subsit mā, super qua fundetur cōdemnatio, ita dicit dicere Bald. in l. 2. C. de cōfes. tamen si prædicto casu, inquisitio sequatur confessionem, & sic ordo peruertatur, dicit quod procedi potest quia sn̄ia ferri potest cōtra cōfessum, ex inordinato processu, ut tenet Bart. in d. l. si confessus. ff. de custo. reo. & Bald. in d. l. 1. & Io. An. in d. c. qualiter, & quādo. quod intelligendum, est, s̄m Bart. ubi supra, si cōfessio emanauit principaliter, alias secus. quod etiam sequitur Bar. in d. l. 1.

1 *Iudex indebite aliquem subijciens quæstioni qua pœna debeat puniri.*

2 *Iudex qui dolose, et sine causa aliquem torsit, si moriatur, capite plectitur.*

3 *Tortura adhiberi non potest per eum qui non habet merum imperium,*

4 *Tortura ad finem triplicem fieri potest.*

5 *Officiales non debent parere potestati aliquid contra legem iubenti*

6 *Familiaris potestatis ponens aliquem ad torturam de mandato ipsius non tenetur.*

7 *Rector cui concessum est arbitrium torquendi aliquem, an possit torquere nullis præcedentibus indiciis.*

8 *Inculpatum de crimine sponte se ingerentem torturæ. an possit potestas licite torquere, si alias ei non liceat de iure.*

9 *Committere nemo potest alicui ut ipsum percutiat, cum nemo sit membrorum suorum dominus.*

Quæstio

Quæstio septima secundæ partis.

SEptima prin.q. est qua pœna puniatur iu
1 dex torquens aliquẽ † indebite. vr̃ ꝙ deat puniri pœna capitali,ut est tex. in l.decuriones.C.de q. & ibi hoc dicit Bal. sed tex.in l.nemo carcerẽ.C.de exac.tri.libr. io. dicit,ꝙ iudex q̃ indebite torquet, uel carcerat aliquẽ punit̃ ea pœna puniret̃ incarceratus uel tortus pro eo pro quo torquet̃ uel carceratur. Item punitur, quia damnatur ad carceres.s. ad certum tp̃s,ſm Ang.ibi, sed Bald. in rubr. C.de pœna iud.qui male iud.dicit ꝙ iudex q̃ de facto aliquẽ torquet,non punit̃ similitudine torturæ,q̃a non reperit̃ iure cautũ, ꝙ tortura alicui imponat̃ pro tortura,sed tenetur iniuriarũ,pro motu iudicis,ut ff.de iniu.l.iniuriarũ æstimatio,ſm eũ,super hac q.distingue,an tortus morit̃ in tortura,uel ꝑꝑ torturã, & tunc an, & qñ & qua pœna teneatur, fuit late dictũ supra in 5.q.prin.de tortura.ĩ uer. sed cũ dictũ sit. Aut nõ fuit mortuus, & tũcaut fuit tortus q̃s iuste,& rite,& ñ teneat̃ aliqua pœna, per l. Gracchus. C. de adulter.
2 † Aut fuit tortus iniuste,uel non rite,& tunc aut torsit dolose,& sine causa,& tenet̃ pœna capitis,ẽt si non moriat̃, & eadẽ pœna tenet̃ si fecit torqueri illũ, qui de iure torqueri nõ poterat,puta quia decurio uel ancianus, siue prior, durante magr̃atu,ꝑ d.l.decuriones, & ꝑ l.1.C.de req.re.ubi de hoc per Bal.ꝙ procedit ẽt si ptãs habet arbitrium,ut no.supra in c ueniens,& in c Quintauallis, de iureiuran. Aut sine dolo, & cũ causa tñ nõ recte,nec rite,& tenet̃ actione iniuriarũ, ut ff. de iniu.l. iniuriarũ examinatio,& ita intelliguntur,& cõcordant̃ p̃dicta iura,& uide d.in uer.sed cũ dictũ,sit quibus adde, ꝙ qñ quis ut priuatus torquet aliquẽ punit̃ ea pœna qua punit̃ retinens priuatũ carcerẽ, ut dicit Bal. in l.1. C.
3 de priua. carc.†Et si torsit non priuatus, sed ut iudex tñ non habebat talẽ iurisdictionẽ, q̃a non habebat merũ imperiũ,sine quo tortura adhiberi non potest,ut no.hr̃ in l.imperiũ.ff.de iuris.om.iud.& ibi ꝑ Guil. & tũc habebat locũ d.l. nemo carcerẽ. licet ẽt hoc casu teneatur parti actione iniuriarum per d.l. iniuriarũ, & hoc q̃a tortura est iniuria personalis,si fit sine causa, & iniuste, ut l.nihil. C. de q.Sed quid si ꝑꝑ bonum publicũ,quis discrete torsit aliquem,puto ꝑꝑ sedãdũ tumultũ populi,ut multoties fit, ꝑꝑ terrorem alio rũ,an teneat̃ in syndicatu.Credo ꝙ non arg.
4 no.ꝑ Inn.in c.1.de cõst. † Item no.ꝙ tortura põt fieri ad triplicem finẽ,nã qñq; fit ad criminis punitionem,ut l.ictus fustiũ.ff. de inf. exẽplũ,qñ officialis reperit aliquẽ in flagranti,nã facit illũ ex hoc fustigari,uel aliter torqueri.ut ibi,qñq; fit ad iurisdictionis defensionẽ,& ista tortura debet esse modica,& tẽperata.l.fi.§.fi.ff.de off. eius cui man. est iur. qñq; fit ad criminis inuentionẽ, ut l.c. 5.ff. de adul.& de hac est mã nostra, & de qua infra late locuti fuimus,& inferius dicet̃. Sed ponamus iudex,aut ptãs, q̃ est caput officii, & in quo residet ptãs torquẽdi, non torquet ipse ꝑ se,sed iussit militibus, & alias officialibus,ut torquerẽt aliquẽ,an si tortura est indebita,teneant̃ ipsi milites,& officiales. Suꝑ hac qõ.licet aliquid tetigerim supra in 5.qõ. prin.in uer.& aduerte circa p̃dicta, ubi uide, tñ q̃a nõ erat locus suus, sed melius cadebat hic,ideo cũ minis ꝑfecte ibi dc̃m fuerit, dicamus hic ꝑfectius,capiẽdo distõnem Dy.in c. ꝙ q̃s mandato,de regu.iur.in 6.ꝙ aut iussus ptãtis est expresse cõtra legem, aut expresse
5 ſm legẽ,& sic iustus, aut dubitat̃.†Primo casu officiales nõ debẽt ei parere. imò potius resistere,& si nõ resistũt puniuntur,ut q̃a potestas mãdat in casu illicito, uel torqueri decurionẽ, uel aliũ q̃ de iure torqueri, nõ põt, casus est in l.oẽs.C.de decu.lib.16.& l.qm̃.C. de ap.cũ si. & superius fuit dictũ. & hoc casu,officiales debent,ꝓtestari ptãti,ꝙ hoc nõ faciat,& ꝙ ipi cõtradñt,& cõsentire,& si fiat nõ intẽdũt,ut colligit̃ ex d.l.qm̃. Secundo casu,parere tenent̃,alias si nõ parerent,punirẽ tnr.ff. si q̃s iusd nõ obtem.l.1.& ff.de re iud. cõtumacia.in prin. Tertio casu officiales nõ puniunt̃, si indebite torquẽt aliquẽ q̃a parere tenentur ar.ff.de iud.l.si q̃s ex aliena,& ita intelligo l.liber hõ.la 2. ff.ad l. Aql. ubi obediẽtia debita,uel ꝓmissa excusat à delicto,ꝑ quã l.dixit ibi Bal.ꝙ fuit reiectus quidã libellus, q̃ dabat̃ contra quendã officialẽ ptãtis, qui de mandato ptãtis, quendã torseat illicite,quia iste excusatur, ratione iussus superioris ſm eum intelligo tñ dictum suum,in casu in quo officialis debet parere ſm distinctionem supradictam,& non aliter.Sic ẽt intelligo, q̃d scripsit Ang.ĩ l. iniuriarũ actio.§.
6 si q̃s eo. ff.de iniur.ubi dixit†ꝙ miles,aut alii de familia rectoris, ponẽs aliquẽ ad torturã de mãdato rectoris iuste uel iniuste,nõ tenet̃

per illum tex. coniuncta glo. in l. nō vr. §. qui iussu. in glo. magna. ff. de reg. iur. Et ideo dat cautelam, ꝙ rector oblato libello cōtra aliquē de sua familia de aliquo iniuste facto, ꝙ elapso t.p.e dādi libellos cōtra seipsum faciat reū cōuictum articulari, & ꝓbare ꝙ hoc fecit de mādato rectoris, & hoc ēt rector cōfiteaē, ꝙ fecit ꝓ offō exercēdo, & erit securus uterque, qđ est ualde notandū, intellige tñ ꝭm distōnem prędictā, & nō aliter, uidelicet in casu qñ debet parere. Aduerte ꝙ multoties cōcedit rectori, arbitriū torquendi aliquem, an poterit torquere nō p̄cedentibus legitimis
7 indiciis. † Rñdeo multi dñt ꝙ sic, sed contrarium est de iure uerius, q̲a non poterit non p̄cedētibus legitimis indiciis, ut c. quinta ualllis. & c. ueniēs. de iureiur. & not. in cle. sæpe. de uerb. sig. ita dicit Pau. de Leaz. in cap. grauis, de deposito, & sic ꝑ istud arbitriū nō excusareē rector à pœna si torqueret, non p̄cedētibus legitimis indiciis. Quid si est datum arbitriū ꝙ possit torquere, nullus p̄cedētib. indiciis, in aliquo crimine. Dic, ꝙ intelligiē ꝙ debeat torquere arbitrio boni uiri, & moderate. iō si excessit modū dēret puniri arg. l. pen. ff. de arbit. ita dñt q̲dā, arg. eorum. quæ not. Bart. in l. sed si unius. §. ait p̄tor. ff. de iniur. unde si rector cupit hēre amplā potestatē super maleficiis, & maxime in torquēdo, ꝓut multoties fieri uidi, & cōcedi, siue à gubernatoribus, siue à cōitatibus, sint cauti, ut bulletinū siue reformatio, sit large, & plene certū, uidelicet torquēdi cū indiciis uel sine, & alte, & basse, & moderate, & immoderate,
8 ꝓut sibi uisum fuerit. † Insuꝑ q̄ro ponamus, q̲dā inculpatus de crimine, spōte ingerit se torturæ, puta dicēdo, ergo nō cōmisi tale delictū, & offero me uelle stare torturæ, ponatis me in tortura, costui è un pazzo. an ptās possit iuste iustū uolētē ponere ad torturā, si alia de iure hoc ei nō liceret. puta quia non p̄cedūt indicia. Rñdeo ꝙ nō pōt, q̲a liber homo non est dñs membrorū suorū l. liber homo. ff. ad l. Aql. secundo q̲a ptās torquendi, est meri imperii, ut l. defensores. C. de defen. ciui. & tenet Guil. de Cun. in l. imperiū. ff. de iurisd. om. iud. sed ea quæ sunt meri imperii, non pñt pacto priuatorū concedi. C. de iuris.
9 omn. iud. l. priuatorū. † Tertio quia non pōt quis cōmittere alteri. ꝙ ipsum percutiat. l. 1. §. usqueadeo. ff de iniu. & hoc tenuit Bart. in l. pen. ff. de cōd. ob cau. & in l. interdum. § q̲ furem, & ibi glo. contrarium senserit. ff. de fur. & licet gl. & Bar. loquantur qñ committat se ad torturā priuato, tñ ego idem dico, si committit se iudici, qm̄ ut iudex, in casu ille torquere non pōt, quia hr̄ ut priuatus, qñ quid facit extra terminos iuris l. prohibitū. C. de iure fisci. cum si. Et ꝓpea qñ iudex, in casu p̄dicto, torqueret aliquē uolentem non excusaretur à pœna per prædicta applicāda fisco, sed excusaretur ab actione iniuriarum & ab ipsius interesse, qm̄ uolenti non fit iniuria. l. 1. §. adeo. & ibi Bar. ff. de iniur. & per Bart. in l. quamuis. in fin. ff. de in ius uocan. Ex deciditur alia q. quæ sæpe occurrit, nam aliquis inculpat aliquem de delicto, & quia non hēt ueras probationes neq; indicia sufficientia ad torturam, dicit dñe ptās, ponatis me, & ipsum ad torturam, multi fatui, ut ita loquar, putant hoc posse, & debere fieri per potestatem, sed per supra proxime dicta est contrarium in persona uolentis, ergo multofortius in persona illius qui nollet.

1 *Reum torquendum nemo debet subtrahere dum locus est torturæ.*

Torturæ si locus sit, detineri personaliter quis poterit.

2 *Torturæ facilius adhibetur in maleficijs, occulte factis, quàm in alijs.*

3 *Tortura pro crimine explorando facta, non reddit tortum infamem.*

Præsumptio iuris, & de iure dicitur indiciū euidēs.

4 *Suspicio una præsumptionem non inducit, sed plures suspiciones bene inducunt unam præsumptionem.*

5 *Præsumptio illa censetur potior, quæ uero reperitur proximior.*

6 *Iudex in tortura procedere debent quamuis tortus asserat se nihil dicturum.*

7 *Innocens reputatur in contra quam indicia non reperiuntur*

8 *Rei de crimine delati, & si non omnes nec omni casu possint torqueri, possunt tamen uultu iudicis terreri.*

9 *Quæstio in certis delictis datur ex solis indicijs.*

Quæstio octaua secundæ partis.

Circa octauam partem princ. in qua pollicitus sum colligere, & describere aliqua notanda communia, de indiciis, & tortura.
1 † Et primo not. ꝙ quādo est locus torturæ, non

non licet alicui subtrahere torquendum à tortura, nec facere ꝙ ueritas non possit apparere, ut l quicunq;. C. de malef. & mathe. qđ facit cōtra celantem testem, ne testificet in criminali ſm Bal. ibid. Secundo not. ꝙ qñ est locus torturæ qs pōt cogi & detineri personalr, ut in c. si clericos. de sen. excom. lib. 6. facit qđ not. Inno. in c. ut famę. & c. qa cōtingit. de sen. excom. & Bald. in l. nemo. C. de
2 epis. audien. iuxta fin. † Tertio not. ꝙ tortura facilius adhibetur in clandestinis, & nocturnis maleficiis, ꝙ in aliis d. l. nemo. & ibi Bal. uel in crimine falsi l. sicuti. C. de fal. & in crimine ꝓditionis, & sic in crim læsæ maiest. l. fallaciter. C. de abol. & in crimine adulterii, & similibus, ut. ff. qui, & à quib. l ꝓspexit. facit. de fur. l. interdum §. q furem. & l. pen. ff. de cōd. ob cau. & ideo in maleficiis de nocte commissis, non requiritur arguta ꝓbō, arg. not. in c. in fidei fauore. de hęret. lib. 6. & l. si cū exceptione. §. hæc aūt actio. ff. quod met. cau. & facit C. de iusti. codi. emend. circa medium. & l. 1 §. tria ff. de uen. inspi & uide oīno infra in uer. fin.
3 † Quarto not. ꝙ tortura, quæ fit crimen explorandum, non infamat, siue qs torqueat ut testis siue ut principalis. l. nulla. iuncta gl. C. de infami. Quinto no. ꝙ indicium incriminalibus, ponit pro quodam signo maleficii, sed in ciuilibus ponit ꝓ ueritate rei, ut l. fi. C. de fal. her. Sexto no. ꝑsumptionem iuris de iure appellari indicium eui deus l. si qui. C. de adul. Septimo no. drīam inter pręsumptionē, & suspicionē qa suspicio stans in suis finibus nunq̃ est causa cōdēnationis, sed ꝑsumptio sic, ſm gl. & Bal. in l. q̃uis. C. de adul.
4 † Octauo not. ꝙ ex multis suspicionibus inducit una ꝑsumptio, sed vna suspicio nō inducit ꝑsumptionē. facit ꝙ no. gl. in l. 2. §. ætas. ff. de excusa. tu. Bal. in auth. si quis. C. de adul. Nono not. ꝙ illud, qđ dr semel malus semꝑ ꝑsumit malus. intellr in eodem gñe mali, & non in diuerso, ut si tractat de homicidio. & aliqs sit homicida, ꝑsumat cōtra ipsū, sed si esset adulter, nō ꝑsumatur homicida, & his si. l. oēs §. à Barbaris. ff. de re mil. & ꝑ Bal. in l. fi. ff. de hær inst. Decimo no. ꝙ drīa est inter suspicionē, & ꝑsumptionem, indicium, & argm̄, & adminiculū, ut no Bal. in l. ea qdem. C. de acc. 1. & 2. col.
5 † Vndecimo not. ꝙ īter ꝑsumptiones illa est potior, q̃ uero uṙ ꝓximior, ut l. eū filiū, diffinimus. ff. de his q sunt sui uł alie. iur. Itē ꝙ posterior pręsumptio tollit priorem. ff. de integ. rest. l. diuus. pares uero pręsumptiones inuicē se cōfundunt, qa nulla uictoria fit a pari. ff. de rit. nup. l. non solum. §. uno, arg. ff. de fideius. gñalr. uer. sua, & de excu. tuto. l. sed & milites. in princ. unde pariter operātur, & non prępōderat altera alteri, sed remanet factum simplex, ab oī suspicione abstractū si uero essent plures præsūptiones ꝓ una, quā alia parte, tunc plures rōnes uincunt unam, si qlibet ꝑ se, est ita bona, sicut illa una q̄ est in contrariū, arg. in auth. de cōsang. & uteri. fra. §. 1. Itē præsumptio uioléta tollit nō uiolētam. de pręsūptio. c. lras.
6 † Duodecimo no. ꝙ licet existens in tormento, dicat iudici se nunq̃ dicturum aliqd, tñ iudex debet procedere in tōrtura, alias facile esset unicuiq; uitare tormēta, quorū dolore forte mutabit sermonem, ſm Pau de Leaz. in c. grauis. de deposito. Decimotertio nota. ꝙ sicut pōt torqueri accusator, ita pōt torqueri instigator, & cōsultor l si qs. C. ad l. Iul. maiest. Decimo quarto not. qđ accusatur non excusatur calumnia, ꝑꝑ quælibet indicia, sed solum ꝑꝑ indicia manifesta. ita dicit Bal. in d l. si quis. Decimoquinto no. ꝙ ubi tortura est ꝓhibita non hēt locū tortura, ēt si præcedunt indicia, dicit Bal. sumendo arg. à cōtrario in l. milites. C. de quæst.
7 † Decimosexto no. ꝙ lex habet quemlibet pro innocente, cōtra quē nō pręcedunt indicia, ſm gl. & Bal. in l. pe. C. eo. Decimoseptimo not. quod licet ex forma legis uł statuti, debeat stari indiciis, quantum ad plenā ꝓbōnē, tñ semꝑ necesse est, quòd tale indicium ꝓbetur ꝑ duos testes. ita dicit Ang. in authen. de test. imperfe. in fi. in prin. col. 8. ubi ex gl. posita quæ incipit, ualet nā lex. C. dicit stari testō paterno qbuscunq; indiciis ꝓbet, tñ ista gl & ille dñt ꝙ ista indicia debent probari ꝑ duos testes. Et ideo si statutū dicit, ꝙ in maleficiis nocturnis, pro plena probōne habeat indiciū, ꝙ licet unus testis deponat de ueritate. & sic faciat indicium vt l. in bonæfidei. C. de iureiur. & ff. de testi. l. cū probō. & ff. de excu. tuto. l. 2. § ætas. tñ ex isto indicio non pōt seq condēnatio, qa non est probatum tale indiciū ꝑ duos testes. & si tu dicis, qđ operet statutum, nā si duo testes probarēt de ueritate, sine dubio dret seq condemnatio, sed dic qđ multum operat. nam si duo erunt testes, q deponant suꝑ aliquo adminiculo indicium faciēte, certe ex tali indi-

tio ꝓbato ꝑ duos testes, sequitur cōdemna-
tio, licet nihil deposuerint suꝑ ueritate, per
istam gl. ut dicit ibi Ang. Mihi durum uꝛ, ꝙ
plus ꝓbēt indicia remota, q̄uis ꝓpinqua, quę
fiūt ꝑ unum testem de ueritate, per ea q̄ no.
8 Bart. in l. fi ff. de qō. † Decimooctauo not. ꝙ
licet non oēs, nec omni casu liceat torquere
tñ pñt terreri. qa uultus iudiciis, in talib. de
bet apparere terribilis, ut in auth. de mand.
princ §. talē uero. ſm Bald. in l. 2. C. quo. ap.
nō reci. Decimonono no. ꝙ si aliqs ꝓbauit
indicia, ꝑꝑ q̄ uentū est ad torturā, nō mere-
tur ꝑmiū, qđ daꝛ probanti maleficium, quia
ista probatio potius est facta offō iudicis in
quirentis, q̄ ꝑ ipsum delatorem, dixit Bal. in
l. in fi. C. pro qui. cau. serui. pro præmi. li. ac
9 † Vigesimo no. ꝙ in certis delictis, cōsiliis, &
tractatibus. propter difficultatē probationis
peruenitꝛ ad torturam, & qñq; ad cōdemna-
tionē, ex solis indiciis, si sunt ita certa, quòd
uix negari possint. C. de qō. l. milites. §. opor
tet. & de excus. tuto. l. 2. ꝑ Dyn. ita dicit Bal.
in l. qcunque. C. de seruis fug. & uide omni-
no de hoc supra in hac parte. in uers. 3. not.

1 *Iudex cui relatum est aliquod delictum esse commissum statim ad illud uidēdum mittere debet.*

2 *Miles, seu alius missus per iudicem, seu potestatem ad uidendum excessum, quid facere debeat.*

3 *Potestas informationes ab offenso, uel syndico debet habere delicto, & uicinorum nomina, & testiū, scripta tenere debet.*

4 *Indicia leuia, & leuiora quam ad torquendum sufficiunt ad inquisitionem formandum.*

5 *Iudex ad capturam personalem procedere non debet nisi prohibita informatione, & formata inquisitione.*

6 *Captura personalis quibus concurrentib. fieri possit.*

7 *Iudex delatum de crimine habens præ manibus, qualiter eum uerbo absque tortura interrogare debeat.*

8 *Reus delatus corporaliter puniendus, debet in carceribus publicis detineri, sed si pecuniariter, idoneo præstito fideiussore poterit relaxari.*

9 *Iudex examinatis testibus eorum dicta, & processum parte citata publicare debet.*

10 *Iudex indicijs purgatis, interlocutorie debet pronūciare non esse deueniendum ad torturam.*

11 *Iudex neminem debet quæstioni subiicere si ueritatem aliunde possit percipere.*

12 *Condemnatio in criminalibus nonnunquā ex probationibus præsumptiuis sequitur nedum ueris.*

13 *Iudex ad torturam moderate, & temperate debet procedere.*

14 *Iudex confesso in tortura non dēt statim credere, quinimo ipsum facere dēt ꝑseuerare, & ratificare.*

15 *Iudex aliquem indebite torquens, syndicatu tenetur ad pœnam fisco applicandam.*

16 *Arbitrium torquēdi collatū alicui quod hoc legitimis præcedentibus indicijs fiat debet intelligi.*

Quæstio nona secundæ partis.

CIrca nonam, & ultimam partem prin
cipalem in qua describeꝛ quo ordine,
& modo, iudex se habere debeat in co
gnitione maleficiorū, colligēdo quasi oīa cō
pendio. q̄ in hoc tractatu cōtineꝛ, & aliqua
addendo, dico † ꝙ iudex quam primū ad eius
1 notitiā ꝑuenerit, delictū esse cōmissum, mit
tat ad uidēdū dcm̄ delictum, ut sibi de eo cō
stet, qa anteq̄ cōstat de delicto, nihil pōt fie
ri, ut dictū fuit supra in 4. q. prin. torturæ. in
uer. itē not. ꝙ anteq̄, & de hoc faciat ad cau-
telā apparere in bastardello, hoc modo uide
licet, die tali, &c. supradictus dn̄s potestas cū
ad suā suæq. curiæ notitiā peruenerit, ꝙ fuit
cōmissum tale maleficiū, in tali loco, cōtrata
lem, &c. & intendat suꝑ eo ꝓcedere, ex suo
suęq; curiæ offō, per inquisitionem. Ideo cō
misit tali socio militi suo, ꝙ uadat, & se ꝑso
nalr̄ conferat ad talem locū prædictū, & dili
gēter se informet, ēt ꝑ oculorū inspectionē,
2 de dicto maleficio, &c. † Qui miles debet ac-
cedere, & uidere ꝑsonam offensi, & vulnera
seu ꝑcussiones, & si est furtū, uel aliud deli-
ctū, dēt considerare, & inspicere un̄ fur intra
uit, & qūo fuit fractum ostiū, & apparent ue
stigia, puta, tꝑe nimis, ueluti, & ceni. debet ac
cipere, mensurā dictorū uestigiorū, ut alias
fieri uidi, & oīa dēt referri ptāti. q̄ relatio silr̄
ponaꝛ in bastardello hoc modo, dicta die, su
pradictus miles socius, iēs, & rediēs, retulit
supradicto dño ptāti, & mihi notario iuisse
ad dcm̄ locum, & diligenter oīa uidisse, & in
tellexisse, & explorasse, & inuenit hoc, &c. vt
qualr̄ talis erat uulneratus, in tali, & tali lo-
co, &c. & ponaꝛ quidquit uidit, & audiuit. &
laudo ꝙ si esset delictū alicuius importātiæ.
uidelicet furtū magnę quātitatis, ꝙ ptās ipse
postea accedat ad uidēdū locū, & ita qñq; fe
3 ci, & ab aliis obseruari uidi. † Deinde curet di
ctus ptās hr̄e informationē de delicto, ab of
fenso. uel à syndico, & scribat noīa uicinorū

& dome

& domesticorũ, atq; suspectorũ, & testiũ si q sunt, q aliquid uiderint uel audierint, aut aliter sciuerint. & postea in eodẽ bastardello, describat inqsitionem spãlem, quo ad dictũ maleficium, & gñalẽ, quo ad psonas, qñ nõ hẽt cretitudinem de psona delinquẽte. hoc modo uidelicet. hęc est qdã inqsitio q̃ fit, & fieri intendit per supradictum dñm potestatem, cõtra oẽs, & singulos hoĩes, & psonas quae de anno praesenti 1493. & mense Octobri, dicti in tali loco, &c. commisisse tale delictum uidelicet uulnerasse talem. &c. de qua inqsitione & hr per Ang. in l. si uacantia. C. de bon. uac. lib. 10. & per Are. in tract. malef. in 1. gl. circa princ. de qua hr in l. 4. §. mandatis. ff. ad l. Iul. pecul. & sup ista inquisitione examinet omnes testes supradictos, & eorũ dicta, & attestationes silr describat in bastardello, post dictam inqsitionem, nec ad haec requirit citatio alicuius. & ex dicto ipsorum testium hẽt aliqua indicia, ẽt leuia contra aliquẽ, tunc deueniat ad inqsitionem specialem cõtra illum sup illo delicto, de qua inqsitione habes formam per Are. in d. tract. in prin. & p Papiensem in sua practica, in forma inqsitionis, & dicta inqsitio non describatur in bastardello, sed in lib. malef.

4 †Et ad uerte, q ad formãdã inqsitionẽ, sufficiunt indicia leuia, & leuiora, q ad torquẽdũ, ut puta diffamatio de tali delicto, ut hr in c. qualiter, & qñ. el 2. de acc. & p Are. in d. tract. in gl. in uerbo, fama publica. in prin. ubi ẽt dicit. q bonũ est, qd iudex faciat apparere in bastardello, post examinationẽ pdictã. & pdicta facta fuerũt ad banchũ iuris, iudice pro tribunali sedẽte. ubi ẽt hr quod sine istis indiciis, inqsitio est nulla, si est oppositũ, nisi in certis casibus ibi enumeratis. Itẽ est sciendũ q cũ istis iudiciis poterit iudex deuenire ad capturã inqsiti uel inqrendi, ut dicit Bal. in l. & si certus. ff. ad Sylla. & Salyc. in l. nullus. C. de exhi. re. p illum tex. dicit q iudex in maleficiis statim põt deuenire ad capturã inculpati habita aliquali informatione de maleficio, & malefactore. Sed idẽ Saly. in l. si. C. de qõ.

5 †vult q anteq̃ in criminalibus iudex deueniat ad capturã debet esse phabita informatio, & formata inqsitio. qd ego intelligo de supra dicta gñali inqsitione, gñali quo ad psonas, & speciali quo ad delictũ, de qua supra dcm fuit, & eodẽ modo intelligo qd dicit Bald. in l. cõsentaneũ. C. qũo, & iudex ubi uult, q in criminali, põt incipi à captura, & alleg. ca. si clericus de sen. excom. in 6. ẽt nõ pcedentibus indiciis, qa non intelligo de indiciis, q̃ sunt talia qualia sufficiant ad inqsitionem. Sed aliquid moderni in l. 1. C. de excu. rei iud. dñt, q tunc demũ põt incipi à captura in criminalibus, qñ delinquẽs reperit in crimine uel timet de fuga, & non aliter, ut hr in auth. ut nulli iud. §. si qs uero cõprehensorũ colla. 9. & in l. ait ptor. §. fi. ff. de his q̃ in frau. cred. Ego aũt sic distinguerẽ.

6 †Aut est delictum de quo uenit imponenda poena corporalis, uel corporis afflictiua, & tũc põt deueniri capturã pcedentibus tñ aliqbus indiciis, de qbus fuit supradictũ, ne inqsitio esse frustratoria quantũ ad excusationẽ, & ita loquit Bal. in d. l si certũ. & in d. l. cõsentaneum. & Saly. in d. l. nullus. Aut est delictum de quo uenit imponenda poena pecuniaria, & tunc nõ pcedentibus aliquibus indiciis saltẽ leuibus, & q̃ sufficiãt ad inquisitionẽ, nõ poterit deueniri ad capturã, per supradicta. Aut praecedunt aliqua indicia, & tũc põt deueniri ad capturã, solũ in duobus casibus, uidelicet qñ est repertus in flagrãti crimine p tex. in d. §. si quis uero comprehẽsorum. & qñ timetur de fuga. per d. § fin. l. prętor, sicut ibi dr in ciuili de suspecto de fuga, ut possit capi, in qua tamen captura requiritur aliqualis causae cognitio. s. ut constet de debito, & suspectione de fuga, ut ẽt hr per Ang. in l. nemo carcerem. C. de exacto. tri. lib. 10.

7 †Item tunc cum iudex hẽt inculpatum de crimine prę manibus, & in sua ptãte, debet ipsum interrogare, & examinare uerbo sine tortura. & facit scribere dictũ suum per notarium in bastardello, hoc modo uidelicet, à tali die mense Octobri, Ant. cole. detẽtus per curiam, occasione talis maleficii, ut dr, per eum commissi & perpretati interrogatus, & examinatus per supradictũ domi. ptãtem, dixit hoc. uidelicet, &c. & hoc faciat plaries, diuersis horis, & tpibus & sẽper faciat scribere eius dictũ. & uideat iudex an loquat pauide, & trepide, & de hoc ut faciat apparere in bastardello, ubi notarius debet hoc scribere de mãdato iudicis sm Bar. in d. l. minore. § tormẽta. ff. de qst. nam si iudex ex dictis eius uiderit aliq̃ uariationẽ uel trepidationẽ, & pauorẽ & uultus pallorẽ, qd relinquitur iudicis arbitrio, fiet iudicium ad torturam, & de hoc uide plene dictũ supra de in

de indiciis in 3.q.prin. uer. alia q̃dam indicia in.6.car. Facta dicta inqsitione speciali, & descripta in li.malef. mittat iudex copiam ad cameram ubi ex forma statutorũ hoc fieri debet. Et deinde faciat inqsitum citari cũ tenore inqsitionis ꝑut hr̃ ꝑ Aret. in d. tract. malef. in gl. in uerbo. supradictus do. iudex suprasedẽs, &c.

8 † Et si cõparuerit. & cõfessus fuerit, uel si erat detentus rñdendo similiter cõfessus fuerit. & tũc aut uenit ex delicto imponenda pœna corporalis, uel corporis afflictiua, & tũc debet ipsum mittere ad carceres publicos, ut ibi detineatr̃. Aut uenit imponẽda pœna pecuniaria, & tũc dato idoneo fideiussore de soluẽdo oẽm pœnã, debebit relaxari, ut not. ꝑ Bart. in l. 1. ff. de cust. reo. & pœna erat cõdõnalis, quid iudex debet facere uel inquisitus, uide per Aret. in d. tract. in gl. in uerbo. pro qbus Ant. fideiussit, Aut citatus nõ cõparuit, & tũ debet poni in banno, q̃ pœna ad quã uenit condemnãdus, ſm formam statutorum quę cõiter sunt in Italia, Et si in termino, in dicto banno assignato, nõ cõparuerit, tũc habebit ꝓ cõfesso, & cõdẽnari poterit, ſm formam statutorũ ꝑdictorũ Si aũt comparuerit, & cõfessus fuerit, tũc iudex faciat, ut est superius dictũ. Si aũt negauerit, & pœna est corporalis, uel corporis afflictiua, & tũc ipsum retineat in carceribus, ut superius silr̃ dictũ est. Si aũt est pecuniaria uel conditionalis, ex supradictis silr̃ instruitur iudex, qd habeat facere circa detentionẽ uel relaxationem. Et tunc cum negauerit debet iudex iterũ testes examinare in forma ualida citata parte ad uidendum iurare testes, quorũ dicta debet ponere silr̃ in libro maleficiorũ, Et huius tꝑe potuerũt testes torqueri, maxime uicini, & domestici qui pręsumũtur scire facta in uicina, & in domo. De hoc tñ, an, & qñ testes torqueri ualeant, uide supra in 4.qõ. princ. in uers. ſm autem. & in uers. serui autem. Et an debeant præcedere aliqua indicia, & quæ, ut testes torqueri ualeant, uide ibidem. in d. 4. quęstio. princ. post princ. in uers. quod aũt dictum est. Et an de indiciis, quæ hr̃ contra testes, debet dari copia, uide ibidem in uers. sed tunc quæro. Et si testis in tortura dixit unum, & extra torturam aliud, cui dicto debeat stari, uide ibidẽ, in uers. item notandum,

9 † Demum examinatis testibus, iudex eorum dicta, & processum publicet, parte citata, Et hoc facto, si uiderit iudex ex dicto testium, uel aliunde, hr̃e indicia sufficientia ad torturam, q̃ qualia esse debeant, uide supra de indiciis in 3 qõ. princ. tunc citet inqsitum ad torturã, de cuius citationis forma uide supra de tortura, in 5. qõ. prin. uers. 5 iudex aduertere debet, quod anteq̃. Et an de necessitate requiratr̃ dicta publicatio testiũ, dixi supra in dicta 5. qõ. prin. in uers. insuper qũo iudex formauit. Et si in dicto termino citationis ꝑdictæ non cõparuerit, ponatr̃ iterũ in banno, & eo non cõparente in termino bãni habebitr̃ ꝓ cõfesso, & conuicto, & poterit condemnari ſm Bart. in l. pen. ff. de qõ. & fuit dictum in d. uer. insuper. qũo iudex. Si aũt comparuerit, & petierit copiam indiciorũ, tunc iudex debet dare copiã cũ termino ad opponẽdum, & reprobandũ indicia, in quo termino poterunt reꝓbari testes, tã circa dicta, q̃ circa personas,

10 & ꝑ cõns purgari indicia, † Et si ex hoc erũt purgata indicia non erit deueniendũ ad torturã. Et sup hoc iudex debebit pronunciare, non esse deueniendũ ad torturã. à qua ꝓnũcia non licebit appellare ab eo cuius interesset de iure ciuili, cum sic interlocut.o, q̃ reparari põt in diffinitiua. Sed si non erũt purgata indicia, debebit ꝓnunciare esse deueniẽdum ad torturã, à qua ꝓnuncia poterit appellari, et de iure ciuili, cum contineat grauamen irreparabile. Et statim facta appellatione, erũt ligatæ manus iudici, absq; alia inhibitione, & hæc oĩa uide supra, in tortura. in 5. q. prin. in uers. 5. iudex debet aduerte, Si aũt nõ fuit petita copia ĩdiciorũ, uel si petita fuit sed nõ fuit oppositũ, & tũc ex quo nõ fuit sup ipsis discussũ, nõ debebit, ut reor tũc ꝓnunciari, ut l. de qua re. ff. de iud. arg. à cõtrario sensu. Et eo casu poterit deueñiri ad torturã, & silr̃ qñ ꝓnũcia de ueniẽdo ad torturã, trãsisset in rẽ iudicatã, ut qa ab ea non fuit appellatũ, uel qa appellans succubuerit in cã appellationis. Et his oĩbus pactis poterit ad torturam deueniri, & nõ alr̃, nec alio mõ, nisi in certis casibus spãlibus. in qbus sine indiciis, & ẽt sine aliis supradictis poterit deueniri ad torturã, de qbus uide supra 5. q.

11 prin post prin. † Sed anteq̃ iudex ad ipsam torturam deueniat debet aduertere, q̃ ad ipsam nõ deueniat, qñ alias ueritas hr̃i põt, ut fuit dcm̃ supra, in d. q. prin. in uers. 6. iudex cõsiderare debet. Et debet hoc facere apparere in actis, q̃ non possendo alr̃ ueritatẽ hr̃e,

deuenit

deuenit ad torturã,ut ibidẽ fuit dictũ, & erit melius,iudicio meo,si hoc inferat, in ꝓnunciatione, qa ꝓnunciat deueniendũ esse ad torturã,hoc mõ uidelicet die 22.Octobris. 1493. supradictus d.ptãs,uisa supradicta inqsitione,& rñsione,cũ negatione dicti inquisiti,uisis supradictis testibus,& eorũ dictis,& attestationibus, & exceptionibus, & oppositionib.&c. & uiso ꝙ aliter ueritas hri nõ pt de dicto maleficio,ꝓnunciauit & declarauit deueniendũ esse ad torturã cõtra dictũ inquisitũ,&c.

12 †Itẽ debet aduertere, ꝙ non solũ ex ueris ꝓbõnibus,sed,& ꝓsumptiuis,põt qñq; ad cõdemnationẽ deueniri in criminalibus qđ qñ sit,uide supra,de indiciis in 4.q.princ. Itẽ dẽt aduertere iudex an sint tales ꝑsonæ, q̃ torqueri ualent, qm̃ sunt multæ quæ non pñt torqueri,de qbus fuit dictũ supra de tortura,in 4.q.princ.itẽ debet aduertere, an sit tales cã, in qua ad torturã deueniri ualeat, qa non in oĩ cã,ẽt criminali fieri põt,ut fuit dictũ supra de tortura in 3.qõ.prin. per totũ. Itẽ,si erunt ꝑsonæ,q̃ torqueri possint,& causa in qua hoc fieri liceat, debet aduertere si sunt ꝑ eodẽ delicto plures torquẽdi,à quo incipiat, de quo fuit dictũ supra de tortura.in 5.q.prin in uersi an aũt iudex debet aduertere.

13 †Itẽ multũ aduertat,ꝙ ad torturã moderate,& temperate, nõ ineffrænate deueniat, qđ qũo intelligat, fuit dictũ in d. 5.q.in uer. 7.aduertat iudex.Et inter alia debet aduertere, ne ꝓcedat eodem modo in torquendo in paruo sicut in magno delicto,ut fuit dictum in dicta 5.q.prin.in uers. nunc cũ fecerimus. Et qd si tortus morif in tortura, uide in uer. sed cũ dictũ sit. & qũo probef aliquẽ esse tortũ,uide ibidẽ in uers.subnectamus.Itẽ debet aduertere iudex, ut non repetat torturã sine nouis indiciis,qđ qũo intelligaf, uide supra ibidem,in uersi sed ponamus ꝙ tortus.Item debet aduertere in examinãdo, & interrogãdo torquendũ qũo debet facere, uide ibidẽ, in uersi.uideamus modo.Et an possit torquẽdũ, & tortũ interrogare de aliis delictis, de qbus non agit,de quo fuit dictum ibidem,in uersi.qd aũt si qs fuit positus. Itẽ quid hẽat facere iudex si tortus nõ uult cõfiteri,& qũo, & cũ qua cautela debet ipsum relaxare uide ibidem.in dicta 5.q princ. in uersi.sed ponamus qđ quis.

14 †Itẽ si reus fuit cõfessus in tortura dẽt aduertere iudex,ut non credat illi cõfessioni, sed debet facere ipsum perseuerare, & ratificare.de quo fuit dictũ supra,de tortura,in 6.q.prin.& in uersi. & ideo. Et qũo,intra quantũ spaciũ,& tortura, & in quo loco debeat fieri ista ratificatio, uide ibidem in uersi.sed quæro qũo.& uer.se.Et si cõfessus ĩ tortura non uult ratificare, qd habeat iudex facere. uide ibidem in uersi. sed ponamus ꝙ tortus. Item si fuit spõte cõfessus sine tortura,uel coacte cũ tortura, an ex sola cõfessione,sine aliis ꝓbõnibus,possit deueniri ad cõdemnationem. Et qd si confessione,sine aliis ꝓbõnibus, possit deueniri ad condemnationem.Et qd si cõfessio facta ẽt de delictis aliis forte alibi commissis, quid debeat iudex facere in uerificãdo dicta delicta, & an illis nõ uerificatis.possit deuenire ad cõdemnationẽ ex sola cõfessione uide optime in d.6.q.princip.in uers.& qa supra facta est mẽtio. Et an sufficiat unica tm̃ confessio in criminalib.ẽt spõte facta.uide ibidẽ,in uers.rursus quæro. Itẽ si tortus cõfiteatur per torturã, si postea in illa perseuerat, & illã ratificat ad banchũ, an tunc iudex,uel notarius posint scribere, ꝙ spõte fuit cõfessus.Et an,& qñ hoc faciendo incidãt in falsum,uide ibidẽ, ĩ uer.sed ponamus qđ qs Item an in criminalibus possit deueniri ad cõdemnationem sine processu, uel ad executionem sine ꝓcessu, & condẽnationem ex cõfessione, uide ibidẽ in uersi. si,

15 †Item aduertat iudex, ne aliquẽ indebite torqueat, qa in syndicatu tenereẽ ad pęnam fisco applicandã,& parti actione, iniuriarũ, & ad dãna,& interesse,uide supra in pen.parte prin.in prin Et an si torsit,licet alias indebite,si fecit ob bonũ publicum, forte ꝑ ꝑ sedandum tumultũ,ut alios terreret, an ex cusabitur,uide ibidẽ,in uers.sed qd si ꝑ ꝑ.Et an ex iniusta tortura teneanf alii officiales ultra ptãtem,uide ibidẽ. in uer. sed ponamus,ubi ẽt ponitur cautela.qua tunc debeant officiales in syndicatu.

16 †Itẽ aduertat iudex cui datum est arbitrium torquẽdi, qa intelligitur, ꝙ hoc faciat ꝓcedentibus legitimis indiciis. uide ibi in uer.aduerte. Et si arbitrium sit ꝙ posit ẽt sine indiciis,intelligit tñ moderate, & arbitrio boni uiri ut ibidẽ,in uer. qd si est datum. Vltimo aduertat iudex, ꝙ iniuste nõ potest torquere etiam uolentẽ se torqueri.

Explicit utilissimus Tractatus de indiciis,& tortura. Excellentissimi Dom.Francisci Bruni,

I. V. D.

TRACTA

TRACTATVS

De indiciis, homicidii ex proposito commissi, & de aliis indiciis homicidii, & furti, ad l. fin. ff. de quæstionibus M. Antonii Blanci Patauini.

SVMMARIVM.

1 *Sine accusatore de iure contra reum non proceditur.*
2 *Quæstio ad instantiam partis haberi debet.*
3 *Officium iudicis non impartitur nisi petenti.*
4 *In inquisitione frequenter ad inuestigationem partis proceditur.*
5 *Per inquisitionem hodie in quocunque casu ex consuetudine proceditur.*
6 *Iudex ex aliquali informatione procedere potest ad capturam, non ad quæstionem.*
7 *Iudex ex indicijs urgentibus procedere potest ad quæstionem*
8 *Iudex an antequam ei constet de crimine malefactorem, ne fugiat, capere possit.*
9 *Sententia interlocutoria, quòd ad torturam procedatur, appellationem recipiat.*
10 *Leuia, & grauia indicia qualiter cognoscantur.*
11 *Iudex ex indicijs urgentibus semel procedere potest ad torturam.*
12 *Iudex ex indicijs multum urgentibus potest repetere quæstionem.*
13 *Iudex ex indicijs multum urgentibus quoties, quæstionem repetere possit.*
14 *Iudex cum moderamine debet procedere ad torturam.*
15 *De delicto iudici constare debet antequam ad inquisitionem procedat.*
16 *Iudex stare non debet confitenti se hominem occidisse, si de corpore non constat.*
17 *Assassini (si fateantur hominem occidisse) nec de homine constet, an ex illa confessione puniendi sint.*
18 *Iudex quomodo, & quando procedere possit ad inquisitionem ex confessione rei si de corpore non constet.*
19 *Iudex uiso cadauere, ut inquisitionem procedat, quid agere debet.*
20 *Practica iudicum cadauera inspicientium, & uulnera describentium.*
21 *Testes examinati in inquisitione generali, ut reo noceant, iterum examinari debent reo citato.*
22 *Rei citatio non requiritur super speciali inquisitione. & accusatione, si testes examinentur.*
23 *Testes in inquisitione speciali quare iterum examinare debeant.*
24 *Reus petere debet copiam indiciorum.*
25 *Iudex antequam ad quæstionem procedat, tenetur dare reo copiam indiciorum.*
26 *Reus petens copiam indiciorum an allegare debeat causam, quare illam petat.*
27 *Reo an danda sint nomina testium cum attestationibus.*
28 *Reo nomina testium separata à suis attestationibus stante consuetudine dantur.*
29 *Reo non petenti an danda sit copia indiciorum.*
30 *Iudicis officium, si miserabiles personas, aut actum pium respicit, etiam non petenti impartiendum est.*
31 *Ignorantia iuris in damnis euitandis non nocet.*
32 *Testis, ut indicium faciat, uerisimile deponere debet.*
33 *Verisimile quid dicatur.*
34 *Verisimiliora dicuntur illa, quæ magis consonant iuri communi.*
35 *Confessio uerisimilis facit, ut confitens sine alia probatione capitaliter puniatur.*
36 *Confessus extra iudicium potest cogi ad perseuerandum in illa confessione, si uerisimilis est.*
37 *Socio criminis, si uerisimile est eum non mentiri, aliquando creditur.*
38 *Non uerisimile est species falsitatis.*
39 *Plura indicia an requirantur, uel unum tantum ad hoc, ut procedi possit ad torturam.*
40 *Doctrina certa in indicijs, ut ex eis procedatur ad torturam dari non potest.*
41 *Arbitrium iudicis arbitrium boni uiri interpretatur.*
42 *Arbitrium iudicis à lege limitatum esse debet.*
43 *Indicia generalia, & remota an sufficiant ad torturam, sine alijs indicijs.*
44 *Mala fama cum generali indicio an sufficiat ad torturam.*
45 *Indicia propinqua, & tangentia negocium faciunt indicium ad torturam.*
46 *Indicium probari debet per duos testes.*
37 *Indicium propinquum, & remotum quod dicatur.*
48 *Maleficium aliter probatur, & aliter probatur indicium.*
49 *Testis per aliquem ex sensibus tenetur dicti sui reddere rationem.*
50 *Processus, & testes dati per iudicium reis diuersis nominibus nuncupantur.*
51 *Indicium est minus quam semiplena probatio.*
52 *Indicium oriens ex testibus, qui non debebant examinari, facit, quod iudex solum ad inquisitionem procedere.*
53 *Homicidium præmeditate, & apensate commissum magis*

magis punitur, quam causatum in pura rixa.
54 Homicidium non præsumitur pensate, nisi qualitas pensamenti probetur.
55 Assassinos, et latrones publicos semper præsumitur apostate delinquere.
56 Dolus licet in actu delicti præsumantur, non tamen præsumitur prius deliberate reus delictum commisisse.
57 Deus solus est scrutator cordium.
58 Animus ex qualitate uerbi, aut facti præsumitur.
59 Intrinseca ex extrinsecis probantur.
60 Iudex factum, quod animum metitur, considerare debet.
61 Causæ criminales iuramento ipsius rei non deciduntur.
62 Iuramentum non defertur super eo, quod ab animo dependet, si conecturis probari potest.
63 Causæ ciuiles aliter regulantur, quàm criminales
64 Iuramentum purgationis reo an per iudicem deferri possit.
65 Infamia an iuramento purgetur.
66 Indicium respicit alterum trium temporum.
67 Præparationes, & ordinationes faciunt indiciū ad pensamentum.
68 Præparatio, & ordinatio uarijs modis demonstratur.
69 Præparatoria in adulterio adulterium probant.
70 Transitus non solitus inducit pensamentum.
71 Repertus extra uiam publicam habet malam suspicionem contra se.
72 Frequentatio uiæ facit indicium ad pensamētum.
73 Frequentans uiam (in qua homo mortuus reperitur) præsumitur occisor, si de alio occisore non constet.
74 Maleficium ex actuum proportione, & aptitudine præsumitur.
75 Viæ frequentatio in homicidio puro non est indicium sufficiens.
76 Viæ frequentatio in homicidio puro non est indicium sufficiens ad torturam, si frequentans est homo bonæ conditionis.
77 Intellectus ad statutum Patauinum disponens, quòd male auitati teneantur de maleficijs commissis in suis uillis.
78 Armorum delatio in non solito, nec habenti iustā causam deferendi indiciat ad pensamentum.
79 Arma deferens maleuolum habet animum.
80 Armorum usus regulariter est prohibitus.
81 Arma induens præsumitur de rixa, & bello cogitare.
82 Arma euaginata deferens præsumitur se præparare ad aggressuram.
83 Armorum genus ostendit animum ad occidendū.
84 Mittens iaculum cum ferro præsumitur uelle hominem occidere.
85 Asportatio bonorum ante homicidium inducit pensamentum.
86 Alienatio bonorum inducit malum animum ad delictum committendum.
87 Donatio bonorum facit præsumi de malo animo donantis.
88 Donans, & postea repertus in possessione rei donātę præsumitur habuisse malum animum.
89 Inimicitia facit præsumi delictum apensate fuisse commissum.
90 Inimicus semper cogitat mala de inimico
91 Inimicitia triplici de causa oritur.
92 Iniuria quibus casibus inimicitiam generet.
93 Occidens consanguineum, uel affinem meum mihi iniuriam facit.
94 Inimicitia capitalis dicitur, quotiescunque offensus directe, ut per obliquum se uindicaret.
95 Verberans, pulsans, introiens domum meam mihi iniuriam facit.
96 Atrox iniuria grauissimam inimicitiam.
97 Bona nostra tollens nos afficit iniuria.
98 Detinens uxorem, uel terram contrahit inimicitiam cum domino.
99 Inimicitia contrahitur item detentum, & detinentem in uinculis
100 Inimicitia causatur inter expellentem aliquem de domo, & expulsum.
101 Diuortium ortum inter maritum, & uxorem causat inimicitiam.
102 Non obediens superiori uidetur eius inimicus.
103 Ex osculo non dato (si de consuetudine dandum est) præsumitur inimicitia.
104 Iniuria ex uerbis fit, & ex ea inimicitia oritur,
105 Minæ faciunt præsum inimicitiam capitalem, si minatus est mortem.
106 Inimicus is dicitur, qui dixit se nociturum si posset.
106 Pensamentum inducitur ex uerbis, quibus quis dixit non diligere petrum, si petrum interfecit.
108 Dicens se inimicum, est inimicus.
109 Non loquens, aut non salutans, quem solitus erat salutare præsumitur inimicus.
110 Literis fit iniuria, si ad infamiam alicuius scriptæ sint, & ex ipsis inimicitia oritur.
111 Damnum famæ dicitur maius damno pecuniario.
112 Crudelis est ille, qui famam suam negligit.
113 Perdere honorem, statum, & famam, dicitur ciuiliter mori.

114 *Lis quandoque dicitur signum inimicitiæ.*
115 *Accusatio criminis capitalis generat capitalem inimicitiam.*
116 *Accusatio criminis non capitalis etiam generat inimicitiam capitalem.*
117 *Accusator inimicus appellatur.*
118 *Causæ status capitales inimicitias generant.*
119 *Matrimonialis causa quasi status dicitur.*
120 *Iuramentum in supplementum probationis non defertur in causa matrimoniali.*
121 *Monachationis causa, & matrimonialis æquiparatur.*
122 *Filiationis causa ardua appellatur.*
123 *Famosa si est lis, dicitur causa status.*
124 *Iuramentum necessarium in supplementum probationis non defertur in causa famosa*
125 *Causa omnium bonorum, uel maioris partis inducit inimicitiam capitalem.*
126 *Causa magna ciuilis criminalis causæ æquiparatur.*
127 *Capitalis inimicitia non solum concluditur ex morte, uel ex consanguitate primo, sed etiam ex secundo uidelicet bonorum, uel honoris.*
128 *Aequiparatio, & similitudo sufficit, ut sit in ea re, de qua agitur, nec requiritur, quòd tota res sit alteri similis.*
129 *Metus iustus, & legitimus infertur ex timore grauis damni in rebus proprijs.*
130 *Causa leuis, & parua non facit præsumi inimicitiam.*
131 *Contentio rei leuis quandoque maximam inimicitiam parit.*
132 *Parua res quæ dicatur.*
133 *Lite finita an præsumatur durare inimicitia.*
134 *Reconciliatio si non probetur, an semper præsumatur inimicitia.*
135 *Inimicus reconciliatus, an ut suspectus repellatur, & num 136. cum seq.*
136 *Causa cessante non cessat effectus iam consumatus.*
137 *Amicitia, & inimicitia dicuntur passiones mentales quæ animo retinentur.*
138 *Procurator, uel aduocatus si patrocinium præstiterint contra accusatum, an cum eo contrahatur inimicitia.*
139 *Procurator, & aduocatus dicuntur aduersarij.*
140 *Aduocatus non causat.*
141 *Cohabitans cum inimico meo facit præsumi, ut sit meus inimicus.*
142 *Aduocatus ut inimicus dicatur debet aduocare in causa capitali*
143 *Aduocatus (si interficitur ab eo cōtra quem aduocatus) dicitur pensate interfectus.*
144 *Iudex an dicatur contrahere inimicitiam cum partibus inter quas iudicat.*
145 *Iudex debet pres audire, & iustitiam ministrare.*
146 *Iudex procedens ex inquisitione dicitur subrogari loco accusatoris.*
147 *Aduersarius meus is dicitur, qui est subrogatus in litem.*
148 *Appellans facit iniuriam iudici, qui protulit sententiam.*
149 *Iudex proferens sententiam capitalem dicitur cōtrahere inimicitiam cum reo.*
150 *Inimicitia an contrahatur inter iudicem, & propinquos iudicati, & occisi.*
151 *Accusatio nullam inimicitiam inducit.*
152 *Inimicitia an præsumatur contracta inter testem, qui deposuit contra aliquem in causa capitali & reum.*
153 *Testis quando dicatur uoluntarie deposuisse.*
155 *Testis, qui coacte deposuit, non præsumitur inimicus, & quid econtra, & num. 154*
156 *Bis deponens contra aliquem in secunda attestatione præsumitur inimicus.*
157 *Iudex pluries iudicando, an inimicus præsumatur, ut tanquam suspectus repelli possit.*
158 *Bis testis examinatus si citatur, non inducit timorem subornationis.*
159 *Probationes angustari non debent.*
160 *Causa inimicitiæ an sufficiat ad inimicitiam probandam.*
161 *Reconciliatio an tollat præsumptionem mali animi ex inimicitia.*
162 *Iudex de recenti reconciliatus tanquam suspectus repellitur.*
163 *Conuersatio cum inimicis occisi an faciat indiciū ad pensamentum.*
164 *Testis conuersans cum inimicis meis non potest esse testis contra me.*
165 *Offendens mecum cohabitantem dici uīmibi fregisse pacem.*
166 *Conuersantes uarijs nominibus dicuntur.*
167 *Particeps qui dicatur.*
168 *Adhærentes qui dicantur.*
169 *Complices qui dicantur.*
170 *Cohabitatio parua cum inimicis meis non facit præsumi inimicis.*
171 *Iuuans inimicos meos mihi dicitur inimicus.*
172 *Iniuriati propinquitas inducit arg ad pensamentum.*
173 *Iniuria facta uni intelligitur facta omnibus de cognatione.*
174 *Iniuria facta uni, quòd intelligatur facta omnibus de cognatione capitur. s. usque ad quartū gradū.*

175 Inimicitia an faciat indicium si de interfectione non constet
176 Inimicitia sola capitalis, uel grauis an faciat indicium. & 177.
178 Indicium unum a delicto remotum non sufficiet ad torturam.
179 Minæ indiciant ad pensamentum.
180 Minans ex malignitate animi uidetur uerba proferre.
181 Factis rebus, & uerbis quis propriam uoluntatē demonstrat.
182 Minatus minantem in ea actu de facili occidere potest.
183 Minæ si percussore ignoretur, an indicium ad torturam faciant.
184 Pensamentum inducitur ex iactatione, quæ quis dixit se posse aliquem interficere.
185 Iactatio indiciat ad torturam.
186 Iactatio (si de interfectore non constet) an faciet indicium ad torturam contra iactantem.
187 Iactatio aliquando non nocet considerata qualitate personæ.
188 Modus percutiendi an faciat indicium ad pensamentum.
189 Percutiens in capite dicitur habere animum ad occidendum.
190 Cerebrum est membrum diuinum.
191 Proditore uulnerās indiciatur ad pensamētum.
192 Prodere quis dicatur.
193 Proditionis crimen committit, qui contra principē uel rempub agit.
194 Proditor, & aliquid proditorie factum differunt.
195 Vulnerum moltitudo et magnitudo demonstrant pensamentum.
196 Delictum non capitale ex reiteratione capitale efficitur.
187 In pensamento quid debeat attendi.
198 Tempus pu a noctis, inducit ad pensamentum.
199 Tempus ad delictum grauandum consideratur.
200 Locus aggrauat delictum, & præcogitationem demonstrat.
201 Associatio, uel auxilium præstitum post delictum facit præsumi præparamentum.
202 Receptatio delinquentis indiciat ad pensamentum.
203 Confessio delicti per reum facta quando ei noceat, uel non
204 Confessio extraiudicialis an indiciet ad torturā.
205 Confessio extraiudicialis facit semiplenam probationem.
206 Confessio extraiudicialis per duos testes probari debet.
207 Confessio extraiudicialis uerisimilis esse debet.
208 Confessio extraiudicialis si in tortura alterum fateatur, an alia ratificatio requiratur.
209 Confessio reuocata an acceptum indicium an noceat.
210 Confessio facta parte præsente, an faciat plenam probationem.
211 Confessio & probatio habent diuersam naturam.
212 Confessio coram notario facta, uel coram iudice solo, an præiudicet ipsi reo, uel solum indiciet ad torturam.
213 Notarius fisci nomine stipulari potest.
214 Confessio coram incompetenti iudice facta an indiciet ad torturam, & num. 215. 216. 217.
215 Laici sunt infesti clericis.
216 Indicia legitima esse debent.
218 Confessio coram iudice incompetenti, cuius iurisdictio prorogari poterat an faciat indicium.
219 Confessio ad torturam facta, & reuocata dum ducitur ad ratificandum, an noceat.
220 Variatio in reo indicium facit.
221 Confitens in tortura sine indicijs præcedentibus an puniatur, & ei noceat.
222 Reus ex uariatione quoties torqueri debeat.
223 Literarum acceptatio an indicet ad torturam.
224 Semiplena probatio in ciuilibus facit indicium in criminalibus.
225 Tractatus quid sit.
226 Rixa per tractatum facta facit, ut omnes teneantur de occiso.
227 Interfectus in rixa si ignoratur quis interfecerit, an omnes teneantur, uel nullus.
228 Illicitum omne puniri debet.
229 Tractatus ad hoc ut dicatur, quæ requirantur.
230 Tractatus præsens, & nil dicens si reperiatur ad delictum, an teneatur de tractatu necne.
231 Tractatus ex quibus indicijs præsumitur.
232 Secreta conuentio, & locutio habita inter plures faciunt oriri indicium tractatus.
233 Rixa secunda uice facta parum post primam indiciat ad pensamentum.
234 Aggressia nullis dictis uerbis inducit pensamentum.
235 Insultus dicitur motus de loco ad locum.
226 Assistentia in delicto facit indicium ad torturā.
237 Qui se armat præsumitur de bello cogitare.
238 Ducens aliquos uerbis in aliquo loco, si interficiatur contra ducentem præsumitur.
239 Subijciendus is est torturæ, de quo suspicio cædis uidetur.
240 Indicia homicidij ex uarijs causis oriuntur.
241 In homicidio spectatur uita imputati.

242 *Consuetudo delinquendi facit præsumi contra aliquem.*

243 *Præteritum facit præsumi in præsens.*

244 *Actuum geminatio apertam uoluntatem demonstrat.*

245 *Delinquens per tres uices magis grauatur.*

246 *An solitus delinquere, ex eo indicietur ad torturam.*

247 *Verba dispositionis attendenda sunt.*

248 *Præsumptio minus est quam indicium.*

249 *Malus, & bonus dupliciter consideratur.*

250 *Mala uita sola an indicet ad torturam.*

251 *Præsumptio quoad indicium genus dicitur.*

252 *Præsumptio plures gradus habet.*

253 *Conuersatio malorum facit indicium contra imputatum.*

254 *Malos famulos tenentes habent contra se indicium.*

255 *Qualitas personæ an faciat indicium.*

256 *Ex uarijs qualitatib. sæpe delicta committuntur.*

257 *A communiter accidentibus oritur indicium.*

258 *Argumentum a communiter accidentibus ualidũ est in iure.*

259 *Trepidatio, inconstantia, uarietas, uox balbutiens loquella timida pallor indiciant ad torturam, & num. 262.*

Sed unum ex dictis indiciis non sufficit ad torturã, ibi num. 260.

261 *Testis uacillans quæstionatur.*

263 *Variatio circa negocium principale nocet.*

264 *Quis uarius dicatur.*

265 *Mendacium an indiciet ad torturam.*

266 *Mendacium quid sit.*

267 *Aßertio rei large dicitur testimonium*

268 *Accusatus potest negare delictum commisisse, & si probetur, quod fecit ad sui defensam.*

269 *Reus circa diuersa potest sibi ipsi contrariari.*

270 *Reus aßerens se. fecisse ad sui defensionem debet illud probare.*

271 *Non respondens interrogationi an habeat indiciũ contra se ad torturam.*

272 *Contumacia facit indicium ad torturam.*

273 *Non respondens quando contumax dicatur.*

274 *Taciturnitas domestici an faciat indicium contra se.*

275 *Solicitans, & cum instantia petens, ut inquiratur si res ad eum non spectat an indicietur.*

276 *Qui se ingerit suspectus est.*

277 *Fuga an faciat indicium ad torturam.*

278 *Fuga multis modis consideratur.*

279 *Inquisitione ualeat debet habere famam præcedentem.*

280 *Fugiens per loca inuia, & non solita maius habet indicium contra se.*

281 *Fuga arrepta post accusatum, seu inquisitionem formatam non facit indicium.*

282 *Fuga facta ab eo (qui timet) de accusatione, seu inquisitione indiciet necne.*

283 *Fugæ suspicio an per iuramentum remoueatur.*

284 *Purgationis iuramentum quod dicatur.*

285 *Fuga ex aliquibus causis excusatur.*

286 *Fugiens, & statim rediẽs non indiciatur ex fuga.*

287 *Fugientes ex carceribus si ex statuto puniatur, non comprehenduntur fugientes, qui statim reuersi sunt.*

288 *Fuga facta per officialem (qui syndicatur) inducit plenam probationem.*

289 *Fugatus cum rumore a loco delicti habet indiciũ contra se*

290 *Vociferatio mulieris aßerentis se uim paßam facit indicium.*

291 *Fuga accusat fugientem.*

292 *Fugiens cum gladio euaginato ex loco delicti indiciatur ad torturam*

293 *Contumacia an faciat indicium contra contumacẽ, & quid si sit solum indicium contumaciæ ibi.*

294 *Prohibens aliquem capi an habeat indicium contra se, cum conscius criminis uideatur.*

295 *Repertus prope mortuum cum cultello indiciatur ad torturam.*

296 *Et in loco delicti est indicium propinquum.*

297 *Gladius sanguinolentus in manu exeuntis domũ occiosi indiciat ad torturam.*

298 *Mortuus si inueniatur prope domum alicuius, an dominus indicietur.*

299 *Mortuus in domo indiciat existentes in ea.*

300 *Inuentus in loco delicti, habet indicium contra se.*

301 *Inuentus in loco propinquo delicti an habeat indicium contra se.*

302 *Admenare gladium uisus, licet non si uisus percutere, an indicietur.*

303 *Potens prohibere nec prohibens an habeat indicium contra se.*

304 *Potens hominem a morte liberare, nec liberans, occidere uidetur.*

305 *De iure ciuili an quis teneatur delicto obuiare.*

306 *Criminis Pax seu transactio an faciat indicium.*

307 *Pax, seu transactio tractata sed non conclusa de crimine an faciat indicium.*

308 *Petitia ueniæ an indiciet.*

309 *Cautela, ut petitio ueniæ non noceat.*

310 *Negligens punire delinquentes habet indicium participationis contra se.*

Fama

311 Fama an faciat indicium ad torturam.
312 Fama quae requirat, ut probata sit.
313 Fama an faciat semiplenam probationem, & nu. 314.
315 Causa, & qualitas in fama consideratur.
316 Testis de uisu an faciat indicium ad torturam.
317 Testis dicitur omni exceptione maior, quando imputatio nulla fieri potest contra eum.
318 Aequo, & bono datur aequior & melior.
319 Testes omnes esse possunt, nisi repellantur.
320 Testis dicitur integer, qui à iure non repellitur.
321 Gradus, inuestigationis ueritatis, & probationis diuersis dantur.
322 Testes non integri, aut idonei aliquando examinantur, ut iudex informetur.
323 Iudex, ut procedere possit ad torturam debet habere testes, qui à iure non repellantur.
324 Testis unus de uisu facit semiplenam probationem dummodo aliae circunstantiae non resistant.
325 Testis, ut semiplene probet quo ad condemnatione, mdebet esse omni exceptione maior.
326 Indicium est minus quam semiplena probatio.
327 Testis examinatus sine iuramento an faciat indicium.
328 Informatio gratia iudicis facta non requirit iuramentum.
329 Iudex an teneatur citare facere reum, cum uult testes examinare.
330 Testes an debeant recipi lite contestata, seu post nomen rei receptum inter reos.
331 Rei nomen quando inter reos dicitur receptum.
332 Lex qui reus ff. de publ. iud. non bene à doctoribus intelligitur.
333 Porrectio libelli per accusatorem facta non est de processu.
334 Citatiori de commissione iudiciis fieri debet.
335 Reus ut quis sit, uel eius nomen sit receptum inter eos differunt.
336 Citatio est principium iudicii ciuilis.
337 Argumentum à contrario sensu non capitur, quando legum correctio insurgit.
338 Lex fraudibus obuiat.
339 Testis examinatus post terminum, assignatum per iudicem an faciat indicium.
340 Dilatio non est de substantia probationis.
341 Qualibet assignatio termini probatorij dicitur peremptoria.
342 Depositio testis post terminum examinati non ualet.
343 Iudici nunquam praeclusus est terminus ad accipiendas probationes.
344 Testis qui ob reuerentiam examinari non debuit, si examinatus sit an faciat indicium.
345 Filius contra patrem non admittitur ad examinandum, & ideo non faceret indicium.
346 Testis minor 14. annis an debeat examinari in causa criminali.
347 Testis minor 14. annis an faciat indicium, & num. 348.
348 Quaedam ualent ad praeparandum, quae non ualent ad decidendum.
349 Minor 14. an. an debeat examinari.
350 Mulier si examinaretur, an faciat indicium.
351 Mulier de iure canonico non potest esse testis in causa criminali.
352 Infamis testis an possit testificari in causa criminali, & an faciat indicium.
353 Inhabiles testes aliquando admittuntur, si aliter ueritas haberi non potest.
354 Veritas quando aliter haberi non potest, quomodo intelligatur.
355 Testis qui cogi non potest ad deponendum si coacte deposuerit, an faciat indicium.
356 Testis qui cogi non potest, si uoluntarie deponat, an indiciet.
357 Testis praesumitur in casu concesso.
358 Actus in dubio praesumitur in casu concesso, & non prohibito.
359 Testis qui cogi non potest ad deponendum cogitur, si ueritas aliter haberi non potest.
360 Compellens testem ad deponendum, quia aliter res haberi non potest, debet illud probare.
361 Testis domesticus producentis an faciat indicium.
362 Domesticus non potest examinari ad fauorem illius, cuius est domesticus.
363 Domestici, & familiares qui dicantur.
364 Testes domestici, & familiares aliquando admittuntur ad testificandum.
365 Testis familiaris an faciat indicium.
366 Testes plures singulares super diuersis indicijs deponentes an coniungantur ad faciendam probationem, ut criatur indicium ad torturam.
367 Testes singulares non iunguntur ad faciendam probationem.
368 Testes singulares quando iungantur, & quando non.
369 Testium singularitas coniungitur, quando dictu unins coadiuuat dictum alterius.
370 Socij dictum non faciat indicium ad torturam.
371 Socius an de consocijs possit interrogari, & in quibus casibus.
372 Seruiles personae uti meticulosae sine socijs instigatu, uel mandato non consueuerunt grandia delicta committere.

Latrones

373 *Latrones dicuntur qui stratas aggrediunt.*
374 *Intrrogatio de consocijs, & consuetudine sit in omni causa.*
375 *Quibus casibus socius de consocijs interrogari debeat.*
376 *Iudex in iudicio accusatorio non procedit ad torturam, nisi sit facta instantia per accusatorem.*
377 *Dictum socij an faciat indicium contra socium ad torturam.*
378 Nominatio facta per reum in tortura an faciat indicium contra nominum.
379 *Lex & eius uerba cum effectu intelligi debent.*
380 Nominatio alicuius ad hoc ut indiciet, quid habere debeat.
381 *Personis turpibus sine tormentis non creditur.*
382 *Interrogatio consociorum per iudicem fieri debet generaliter non particulariter.*
383 Reus facta nominatione de socio an iure debeat dicta per eu muera esse
384 *Depositio sine iuramento nulla est.*
385 Consocij tres, non sufficiunt ad condemnationem quarti socij. secus in testibus, & quare.
386 *Indicia debent esse diuersi generis.*
387 Persona interrogata, quæ interrogari non debuit, an faciat præsumptionem saltem ad inquirendum.
388 *Attestatio testis nominantis aliquem in socium, an inducat qualemqualem præsumptionem.*
389 *Socius quando ut testis assumitur torquendus est.*
390 *Dep sitio mortui an faciat indicium ad torturam.*
391 Nemo *præsumitur immemor salutis æternæ.*
392 *Multa conceduntur, ut ueritas habeat.*
393 *Crimen proditionis committit, qui contra principem, uel rempub. agit.*
394 *L. si quis ingraui. § si quis moriens ff ad Sylla. aliter intelligi debet quam cõiter percipiatur.*
395 *Facilius proceditur contra seruum conquerentis quam contra liberum.*
396 *Denunciatio Decani, seu centenarij an faciat indicium.*
397 *Diuinationes, seu incantationes an faciant indicium.*
398 *Dæmones in sortilegijs uocantur.*
399 *Deus scit occulta.*
400 Sortilegi *sunt infames, & à testimonio, & ab accusatione repelluntur.*
401 *Iudex ex sortilegijs fundamentum non capiat.*
402 *Iudex uterque tam ciuilis quam canonicus in sortilegijs potest cognoscere, & punire.*
403 *Iudex si uidit hominem interficere, an possit reum condemnare.*
404 *Iudex secundum allegata, & probata procedere debet.*
405 *Malum nomen an faciat indicium.*
406 *Physionomia mala an genere præsumptionem.*
407 *Signum an quandoque faciat indicium,*
408 *Sanguis existens ante occisores an faciat indiciũ.*
409 *Furti indicia quomodo assumuntur.*
410 *Solitus furari habet indicium contra se.*
411 *Ex consuetudine oritur præsumptio.*
412 *Vicinus domini in qua factum est furtum an habeat contra se indicium.*
413 *Ex quid in uicino bonæ famæ.*
414 *Hospes penes quem bona sunt depositata, si subtrahantur, an indicietur.*
415 *Persona uiatoris consideratur si uerisimiliter furto potuit subtrahere rem furatam.*
416 *Furtiua res (si reperitur penes aliquem) an indiciet eum esse furem.*
417 *Personarum consideratio in furto haberi debet.*
418 *Exire uisus domum cum fardelo sub ueste an habeat contra se graue indicium.*
419 *Exire uisus domum (in qua furtum commissum fuit) tempore noctis an indicietur.*
420 Expendens *multam pecuniam de illo cuneo cuius fuit pecunia, quæ subtracta fuit an indicietur.*
421 *Pauper, si expendit multam pecuniam nec reperitur, unde habeat, an habeat indicium contra se.*
422 *Res subtracta si cedebat ad commodum imputati, an indiciet contra eum.*
423 *Fuga famuli ex domo domini an indiciet.*
424 *Famulorum natura est furari.*
425 *Culpa custodis, ob quam furtum factum sit facit indicium.*
426 Pedis *furantis forma in terra humida an faciat indicium,*
427 Res *relicta in loco furti an faciat indicium.*
428 *Schala ante fenestram domus an faciat indicium.*

Lex hæc cum tota eius materia pro inueniendis criminibus, quæ plerique occulte fiunt, iuxta uerbum Domini, qui male agit, odit lucem, frequens, & quotidiana est, ideo diligentius, & accuratius pertractãda uenit. Indicia urgentia præcedere debent ut quis torqueatur, h.d.

1 † Noto primo in tex. ibi, sine accusatoribus quòd, & si de iure non procedatur contra reum nisi exñte accusatore, l. rescriptum. §. si quis accusatorem, infra de mu. & hon. & in l. 3. C. de accus. & in cap. quisquis, 22. q. 4.

Et

2 † Et ēt anteq̃ quis torqueatur debeat iudex requiri, & ad instantiam partis qō hr̄i, siue sit accusator, siue sit inuestigator in inq̄sitio
3 ne.† Cū offm̄ iudicis nō impartiatur nisi petenti l. 4 §. hoc aūt iudiciū, supra de dā. infe. & per Bal. in c. 1. §. iud. col. 2. uer. q̄ro utrum iudex faciat litem suam, de pac. iur. fir. & ibi in add. loquens de inq̄sitione, & est in accusatore gl. in l. q̄cunq;. C. de ser. fug. q̃uis Hip. in l. 1. hoc tit. in prin. in 5. requisito dicat p gl. ibi nil ꝓbari, attn̄ optime probatur dum tex. vult, ꝙ seruus possit torqueri, ut manifestet, utrū ꝑ ꝑ lucrū capiendū callide, à dn̄o ad domū, uel ad agrū eius q̄ eū suscepit, immissus fit, glo. in uer. oportet dicit, torqueri oportet mācipiū ad petitionē conuēti, & sic
4 petēte ꝑte.† In inq̄sitione ēt frequēter ꝓcedit ad instigationē partis ꝓut no. in c. qualr̄, & qn̄. el 2. & maxime per Abb. ibi, col. 3. uer. & pōdera gl. hic, tn̄ procedit̄ sine accusatore,
5 & sic per iudicē ex inq̄sitione † Nam & si rl̄r inquisitio nō cōcedatur, attn̄ multi sunt casus, in q̄bus inquisitio dat̄ & sunt illi, de q̄b. per gl. & Bar. in l. 2. §. si publico, de adult. & per Ang. in l. si uac. C. de bon. uac. & no. in d. c. qualr̄, & qn̄, maxime ꝑ Soc. & ꝑ Spec. in ti. de inq̄s. § 2. Sed aduertendū est, ꝙ hodie de consuetudine in quocunq; casu ꝓcedit̄ per inquisitionē, ut dicit Gād. in trac. malefic. in rub. qūo, de malef. cog. ꝑ inq̄si. col. 1. uer. sed hodie, & Alb. in l. ea quidē, col. 2. uer. de consuetudine tn̄. C. de accu. & Aret. in tract. malef. in uer. hæc est quædā inq̄sitio, col. 5. & ibi in add. Hye. ubi multos adducunt. Et ita quotidie seruatur in locis Lombardiæ, & credo ēt in aliis ciuitatib. in quibus proceditur per inquisitionem pro quocunque delicto.

6 † Noto secundo, ꝙ ex hoc tex. ꝓbatur illa cōis cōclusio, ꝙ iudex habita aliquali informatione pōt procedere ad capturā, & car
7 cerationē rei.† Nō tn̄ ad q̄ōnem, nisi sint maiora indicia, quæ urgeant, ut dr̄ in tex. constat nanque ꝙ rei de qnibus in l. nostra erāt carcerati, & difficultas oritur super eo. An possint torqueri, I. C. determinat, ꝙ non, dato ꝙ fuerint capti, nisi appareant indicia urgentia, & sic ex hoc tex. prebatur ꝙ informatio, seu indicium per quod dat̄ libertas iudici procedendi ad capturam, non est habile ut possit deueniri ad q̄ōē. ad diem est tex. in §. aud. in auth. de defens. ci. ubi defensores ciuitatum pn̄t capere malefactores, & carcerare, & tn̄ nō pn̄t cognoscere de crimine.
8 Ex quo dicit ibi Ang. † ꝙ anteq̃ cōstet de crimine malefactor pōt capi, ne fugat, adducit tex. in l. 2. C. ubi de crīne ag. oportet & ad idē est bon. tex. in l. diuus Adr supra de cu. reo. & ꝑ hæc dico Ang. in trac. mal. in uer. qui iudex in princ. male sensisse dū vult, ꝓcedēdū esse ad capturā, qn̄ sunt indicia sufficientia ad torturā, nam illud nō est expectādū ex quo in istis datur gradus ꝓbōnis. Cum minor ꝓbō req̄ratur ad capturā, & sufficiat qualisqualis īformatio. ꝓut dicit Sal. in l. 2, in uer. no. 5. C. de exh. re. & in l. absentē, col. 2. uer. ꝓuidēt tn̄ iudices. C. de ac. Et ad oꝑandū hoc ꝙ iudex possit inq̄rere, leues ꝓbōnes req̄runt̄, ut ꝑ Bal. in l. 1. in 5. op. C. de sum. Tri. & dicam infra in uers. testis. Minor, & in se. maiores aūt ꝓbōnes req̄runt̄, qn̄ iudex uult procedere ad torturā ut probat tex. nr̄, dum nō cōcedit de carceratis q̄ōnem hr̄i, nisi indicia urgeāt, nec ad quæstionē fallaciter est ꝓcedendum, cū tortura est pœna nō modicia, ut dicit Abb. in c. 1. in primo not. de cōfe. Ex quo hr̄, ꝙ licet ab interlocutoria
9 rl̄r nō appelletur. † Tn̄ ab ea interlocutoria, ꝙ ad torturam procedatur, appellari pōt ante sn̄iam, infra de app. recip. & hr̄ in c. an̄ sn̄iam. 2. q̄ō. 6. nec iudex ita facilliter procedere debeat ad q̄ōnem, ut ꝑ Ang. in l. item apud Labeonem. §. q̄ōnē supra de
10 iniur.† Distō aūt iudiciorū leuium, & iudiciorū grauiū cognoscitur hoc mō. Nā si frequenter, & facile hoc ab illo contingit abesse. Tunc est leue indicium ut not. in l. cum res. C. de prob. & in l. ciuile. C. de fur. Si autem frequenter & facile cōtingit adesse. Tunc est graue indicium, ut not. ꝑ Cyn. in l. metū. C de dol. & hoc uerū, siue agat̄ de ꝓbando uero hoīs actu, siue de ꝓbādo animo. l. 1. §. sed si claua. supra ad l. Cor. de sic, & c. sign̄asti de hom. & hāc no. doc. tradit Bal. in l. nō hoc in fi. C. vn. cog. Alius gradus est probōnis, qn̄ ꝓcedēdū ē ad sn̄iam, & cōdēnationē, nā tūc luce meridiana clariores ꝓbōnes requiruntur l. fi. C. de probat & l. qui sn̄iam. C. de pœn.
11 † Noto tertio, ꝙ qn̄ sunt indicia urgētia
12 Iudex semel torquet reū ut in tex.† Sed si essent multū urgentia, tūc fit repetitio in tortura, ut d̄t Bar. ī l. unius. §. 1. hoc ti Sed
13 aduerte, † ꝙ repetitio hæc n̄ ꝑt fieri ultra tertiam

tertiam uicem,ut per Ang.in l.fin. col.i.C. de qō.alleg.tex.in l.fideicō.§.si qs decē.de leg.2.& sequitur Par.de Put.in tra.de syn. circa fi.in uer.uiso de repe.col. fi. & Mod. ponūt in l.repe.hoc tit.& in hoc est aduer tendum ad dcm̄ Bar.hic,dum dicit,iudicē non dr̄e cogere reū ad cōfitendū,qa tunc ex indiciis, & suspicionib. ipsum cōdēnaret. Et p.p istud dēt pcedere in tortura cū moderamine in eo n.ꝙ dicit Bar.quod nō dēt cogere reum ad cōfitendū, cum dānaretur ex suspicionibus,dici posset ex uerbis Bar.reū cōdēnari ex cōfesśione, non autē
14 suspicionib. qa cōfiteť. † Ideo dictū Bar. intelligi debet,quod iudex si habuerit suspiciones,& indicia cōtra reum , non dēt pcedere in infinitū in tortura,sed cū moderamine. Quia procedendo p quatuor, vel quinq; uices,aut in infinitū usquequo cōfiteať,ex ea ῑpressione prima , quā cepit ex cōtētis in pcessu . Tūc ipse reus ui coactus cōfitereť. & tūc iudex dānaret ipm ex illa prima impſſione habita per indicia,cū cōfessione eēt uiolēta.& iō qō dēt eē moderata,& moderatio ista reduciťad tres uices.i.ad tres dies separatos. & p qualibet uice hr̄e dēt ipse reus tres saccatas, seu elauationes,& depositiones,ut practicať quotidie,& hoc mō dcm̄ Bar.intelligit Pau.de Ca. in cōs. 197. uisa inqsitione suprascripta ac ēt testib.in antiq.& 299.in no.uol. 2. Iudiciorū mā latius p Bar. hic tractať q̄ alibi . Sequēdo eius uestigia,cū in diuersis locis sup ipsis uerba habeanť, colligendo, q̄ sparsim dicta sunt p alios,& ad certū ordinē redigendo, ut facilior sit eorū cognitio.Iō pcedā p partes infrascriptas,sed p cognōne gn̄alitotius materiæ amplectēdo
15 ea,quæ Bar.in l. hac nr̄a ponit.†Primo,p̄mitto id qđ dicit Bar.in princ.Iudicē inqrentem dr̄e esse certū de corpore interempto,uel si est furtū,ꝙ sit fama de re subtracta,uel in uicinia , uel alibi, put iudex informari poterit de ipso delicto.Ias. ῑ l.iusi. §.pc.col 8.uers.2. limita. supra de iureiur. referens Ang.in l.certū. §.1. supra de cōfes.
16 † Dicit,qđ si qs cōfessus fuerit hoīem occidisse,qđ nisi appareat de corpore,non stať
17 eius dicto.Limitat tn̄ ex mēte Ang. † Nisi fuerint assassini,ꝙ uerisilr̄ potuissent hoc facere ob qualitatem loci. Et qđ ita fuit iudicatū p Nic.de Iamel. de Prati. & cessante tali uerisimilitudine, & exn̄te bona fama non possent puniri,nisi corpora apparent.referens Bal. in addit.ad Spec. in tit. de sen.§. pen.in add.mag.in uers.Titius fuit cōfessus, ꝙ si qs confessus fuerit hoīem occidisse , & pieciſſe ῑ mari,nō statur eius dicto, nisi sub sit fama de hoīe mortuo, nec refert,an certo noīe sit noīatus mortuus,uel sine noīe,ut p gl.in c.libell.2.q. 8.& not. per Bald.in l.quoties.§.si quis,de hær.instit.Ang.in d.l.certum aliud sensit,q̄ Ias. in d.loco referat , cū uelit cōfesśionē incertam de corpore nō ualere p tex.ibi.sed si esset cōfessio de certo hoīe , de quo p̄t liquere eū esse mortuū , tunc ualeret quis dicat Nic.seruasse cōtrarium,nō tn̄ eius opinionē apprehendit. In hac mā difficultatem faciebat tex.in l.1.§. item illud . supra ad Syll. per quē probatur debere esse certū iudicē de hoīe mortuo . Et de delicto ibi dū dicit nisi cōstet,& ibi liquere igitur debet.Ex quo uera pbō,nō aūt fama reqritur,facit ēt tex. in d.l.certum in prin.ibi, si quis incertum ueluti corpus cōfiteatur, & tex.in l.1. in fi. supra eo.Facit ēt difficultatē gl.in l. inde Neratius,supra ad l.Aqui.ubi cōfesśio nocet,si nō pbet cōfitens eum uiuere,quem dixit interfecisse unde ex mente Ang.in d.l.certū, & Bal.
18 in add.ad Spec.in tit. de sen.†In hoc articulo sic distinguerē, ꝙ aut delictum de quo quæritur subiici pōt oculis ut corpus mortuū, uel quid simile, & tunc iudex non procedat ēt ex inquisitione gn̄ali, nisi uiderit cadauer. & ita intelligatur id qđ dr̄ hoc, & quod habetur in l.1. §. item illud supra ad Syll. ibi dū dicit liquere aūt debet, Aut secundo casu res non pōt subiici oculis, put est de hoīe proiecto in mari, uel igne cōsumpto,uel de re furto subtracta,tunc si fama est de certa psona, & ῑ idiuiduo iudex pcedat,& ita sentit Bar. & Ang.in d l.certū p tex.ibi dū dicit,certum est ut puta Titius, & ita ēt procedat qđ dicit Bal.in add.ad Spec. Aut incerta est psona,& incerta res, tunc qa cōfesśio nō p̄iudicat existente tali magna incertitudine , neq; iudex poterit pcedere ad in qsitionē,ut sensit Ang. in d.l.certū , cū tex.ibi dicat incertū ueluti si corpus , nā eo casu ex tali incertitudine fundamentū aliqđ haberi non p̄t, put dixit tex.
19 ibi.& in l.1.in fi.hoc tit.†Secundo p̄mitto ꝙ rectores mittūt militē , uel alium officialem ad uidendū hoīem mortuum, & ad uidendū vulnera,& hoc faciūt scribi,ut p Bar. hic, & per

per Ang. in l. 1. §. item illud, supra ad Syll. Nā inqsitio qnq; fit ꝑ inspectionē oculorū, uadit.n.iudex personaliter, & inspicit quendam.l.fin.C.de cust.reo.l.iud.C.de episc. aud. ita Bar.in l.2.§.si pub.col.2.uer. circa primū in fi.supra de adul. Vñ ꝑ iudicē maleficiorū uel saltē ꝑ militē cōtemplari debēt uulnera.

20 † Et ideo seruat cōsuetudo mūdi,ut hoīe in terempto hñte plura uulnera siue ab uno, siue à pluribus,miles curiæ inspiciat cadauer & uulnera,& ea in scriptis reducet mortalia ꝓ mortalibus,& non mortalia pro nō mortalibus.ita not.Ang.in l.fi.C. de sic. Mod. ultramontani in sua pract. dñt,ꝙ iudex debet mittere chirurgicos,& medicos pro contemplatione uulnerū,& illos cōsulere,ꝙ cōsiderata qualitate uulnerū ẜm artem suam exponāt,& referāt si uulnera sunt mortalia,uel occasione eorum uulnerū mortis cā data sit,& oīa scribanť.l.fi.& l.si semel.§.causa. C.de re mil lib.12.l.1.§.3.supra de uē.insp.l.cum ita. supra de uerb. ob. Et hanc practicam existimo meliorē,cum medicus magis cognoscat mortalia à non mortalib. q̄ alius miles, uel iudex,& ēt ex quo gñe armorū sint facta,cū exꝑtis in arte sua credendum.l. 1. supra de uen.insup.& ibi Bar.in prin.& ca. ꝓposuisti. de ꝓb.& ibi Dec. & relatio medici multū faciet ad cognōnem causæ,& ad iudicandū in pura rixa,qs teneať de occiso,& quis nō, & maxime ex quo gñe armorū iux.l.fi.supra de sic.&ibi no.Erit ēt utilis talis relatio,& si uulneratus iacuerit post uulnera ꝑ aliqđ tps vt ꝑ 11.dies,ꝙ medicus referendo declaret, in uulnus à princ.fuerit mortale nec ne,nā si à prin.nō fuerint mortale, de occiso nō teneať ut dixi ī ea q.Qñ qs dicaťmortu* ex uulnere.

21 † Tertio p̄mitto ex mente Bart.hic, ꝙ si iudex fecerit inqsitionem gñalem,& examinauerit testes,ad hoc ut p̄iudicent reo,debēt iterū examinari citato ipso reo,& exñte contradictore,alias non p̄iudicarent.l. si qñ. C. de testi.& tales testes lite contest. sunt reexaminandi,& dicit Saly.in l.fin.in fi. C. de q.ꝙ eo tunc reus debet dare interrogatoria, ꝓut ēt refert,& seqtur Ang.in suo tract.in uer.ꝙ fama publica uer.q̄ro qualř.& dicit Hipp.in l.1.in prin.col.2.ꝙ aliq iudices errāt,qui examinant testes non citato reo,nec ipso p̄nte,

22 adducit multas auctoritates.Aduerte ꝙ stylus,& cōsuetudo est in ciuitatibus Lōbardię ꝙ testes siue suꝑ gñali,siue super spāli inqsitione, & ēt super accusatione examinantur sine citatione patris. & ista talis practica, & cōsuetudo seruanda est,ut dicit Alex.in con. 41.incip. habita super cōtentis,col.fi.uers.& data uol.2.ꝙ duplicatū est in cōs.65. uol 1. adducēs,ꝙ stylus debeat obseruari tex. in l. fi.C.de iniur.& in l.3.§.fi. supra de test. & q̄ no.Cyn.in l.2.C.quæ sit lon cons.& in c.fi. de const.

23 †Rō aūt dictæ cōsuetudinis potuit esse ex duplici capite,quia si testis primo examinatus deposuit unum eum iuro, si postea iterū examineť,& contrariū, uel qđ diuersum deponat,neutrū ualet,& testis puniť de falso,prout not. Bar. ꝑ illum tex.in l.eos. C. de fal.& But.in c.cum in tua,de test. & Anc. in c.2.de test. in cle. & ẜm alios ualet primū not.Abb.Car.Fel.in d.c.cū in tua, & est periculosum ꝙ secundo examinentur.Item nulla pōt oriri utilitas ex secunda depositione,qa testis primo examinatus potest referre se ad primum eius dictum,& petere, ꝙ sibi legať prima attestatio,no.Bar.in d.l.eos,supra de fal.Itē alia potuisse esse rō,qa qñ in crimina lib.proceditur ex argumētis & indicijs,eo casu testes examinanť sine citatiōe patris,text. est in c.1.de hom.lib.6.& ibi Gem.& Phil. Fran.in uer.argm̄,sed qñ agiť de homicidio ꝓcediť ex argumētis,& ind.l.mil.§. op.C. de qō.l.fi.C.de ꝓb.ideo inoleuit practica, ꝙ citatio nō fiat,cū frequentius ꝓcedať ex indiciis,& ita quotidie seruať, & ex cōsuetudine lis non cōtestať,sed primo examinanť testes postea ꝓcediť super accusatiōe,uel inqsitione,& accepto constitutio rei ꝙ est loco litis cōtest.ex dictis testū prius examinatorū ꝓceditur ad torturā sine publicatione ꝓcessus.

24 † Quarto præmitto ex mente Bart.hic in q.pe.ꝙ reus petere debet copiam indiciorū.

25 † Et iudex teneť eā dare ipsi reo anteq̄ ꝓcedat ad torturā,& rō est,qa disputandum est super ipsis indiciis, ideo eorū copia est dāda l.unius.§.cogn.hoc tit.Item alia est rō, quia actori non debet licere, qđ reo non liceret, sed pares esse debent in procedendo,ca.2.de mu.pet.c.non debet,de reg.iur Nā actor produxit testes ergo reus debet se defendere. Itē qa iudex fidē nō adhibet quōni,sed de cōfessione habita ī tortura pōt ex post cognoscere.l.1 §.fi.hoc ti.Ergo & añ debet cognoscere,& defensiones rei uidere.Cū qō sit remedium irreparabile.l.2.C.de app.recip.

26 † Sed aduerte,ꝙ indicia petēs debet allegare aliq̄

causam ob quam uelit sibi dari copia indiciorū, quæ sit legitima, not. Paul. de Eleaz. in c. grauis, de depo. Alex. in cons. 65. col. 1. & pen. uol. 1. & Alb. in d. §. cogn. Sed ex cōi, usu defensiones ꝓ reo petuntur, & indicia absq; eo, ꝙ causa aliqua allegetur, nisi hæc ꝙ uult
27 defendere ipsum reum. † Item & testium nomina sunt dāda cum attestationibus. c. qualr̃ & qñ. §. debet, de accus. & ibi Host. Aret. Fel. Ioā. de An. & Imol. istud limitantes. Si esset timor potentiæ ipsius rei, ne offendere testes, nam tunc non darentur noīa arg. text.
28 in c. fin. de hær. † Ideo inoleuit practica, ꝙ noīa dētur cōfusa, & separata à dictis testiū ob potentiam reorū, ne pñt scire qnid dcm̄ fuerit ab unoquoq; ipsorū testium. Itē dātur indicia oībus, & non certis, ut si esset male cōdōnis, uel ꝙ ex offō ꝓcederet ut dñt Ang. & Aug. in pract. in uer. fama pub. nu 37. 38. uolentes, ꝙ in his casib. non detur copia indiciorū, qa dico istud est cōtra æquitatem nālem, ut sentit Ang. loco de quo supra, nā defensio non est deneganda, cum sit de iure na
26 turæ c. pastor. de re iud. in clem. † Sed an iudex ex offō teneatur dare copiā indiciorum ipsi reo, an uero requiratur hoc, ꝙ pars petat indicia. Hip. in sua pract. in §. nunc uidendū, in princ. dicit ꝓ ea opinione, ꝙ iudex nō teneatur dare copiam ipsi reo, nisi petatur, facit tex in l. unius. §. cognituruꝫ, in uerb. reo postulante, hoc tit. & tex. l. 1. §. magratibus, supra de mag. cōuc. itē & gl. in l. uniuersa. C. de p̄ci. Imp. off. & ibi Paul. de Cast. inferens ad statutum mandans fideiussores p̄stari, intelligitur. n. si fuerit petitū. Item & regula illa, quòd offm̄ iudciis nō impartit̄ nisi peteti l. 4. §. hoc aūt iudicium, & q̄ ibi not. ꝑ Doct. supra de dam. inf. Pro cōtraria opi. ꝙ imo iudex teneatur dare copiam indiciorū ēt reo non petente, adducit, ꝙ ista datio indiciorū est defensio, quia reus opponit contra personas, & dicta testium, sed iudex ex offō etiā nemine petente quærere debet defensiones rei l. si non defendant̄, infra de pœ. & ꝑ ea q̄ no. in l. 1. §. si hoc tit. ponderando uerbum debebit, positum in d. l. si non defendantur, ꝙ importat necessitatem, ut per gl. in c. attend. in
30 uer. debet, de stat. mo. in clem. cum aliis. † Itē qa iudex debet exercere offm̄ suum ēt non imploratum, qñ tale offm̄ respicit miserabiles ꝑsonas, uel actum pium, ut ꝑ Bar. & alios in d. l. 4 § hoc autē iudicium. Sed carcerati dñr miserabiles personę. l. si quis ad declinandā. C. de epis. & cler. l. 1. C. quā. imp. int. pop. & uid. & ibi Doc. & causa carceratorū dr̃ pia ut ꝑ Bart. in tract. de carc. in fi. & ꝑ Bal. in l. si quis ꝓ redemptione. C de don. ipse tñ distinguit, ꝙ aut reus carceratus est hō idiota, aut rustic⁹, mulier, pupillus, uel alius uerisilr̃ ignorans ius, & nesciēs facere suas defensiones, & hoc casu iudex ēt reo non petente teneat̄ dare copiā indiciorū ꝑ tex. in l. nec q̄cq̄ § aduoc. supra de off. ꝓc. Cum ēt in actibus piis debeat supplere ex offō, ut ꝑ Inno. in c. ad nrām, de iureiur. & ꝑ Bal in l. nec q̄dq̄. §. ubi decretum, col. 10. Cum ēt iudex in causa dotis interponit offm̄ ēt non petitum, quia est causa pia. l. si cum dotē. §. eo. aūt tp̄e, uer. nec uero supra sol. ma. & ꝑ Alex. in d. §. hoc aūt iudicium. cū ēt iudex teneatur supplere q̄ desunt partibus & aduocatis to. tit. C. ut q̄ des. aduo. par. Et ēt quia iudices tenent reos in carcerib. secretis, ne possint cōsulere ꝑitiores, quo casu non est eis imputanda ignorātia iuris, ut ꝑ gl. in l. iuris. C. q admitt. & ibi ꝑ Alex. uolētem, ꝙ qñ qs facile aliq̄d facere non pōt, ꝓinde est, ac si illud facere non possit. c. q̄uis, & ibi gl. ī uer. cōtinuatis. de of. or.
31 in 6. † Cum ēt ignorantia iuris non noceat in dānis euitādis ut hr̃ in l. iuris, & ī l. error. & in l. regula. & ibi gl. supra de iur. & fac. ig. Si uero reus carceratus sit prudens, sagax, & lr̃atus, & q uerisilr̃ scit petere copiam. tunc iudex ex offō non teneat̄ dare copiā, si reus nō ꝓierit, cum imputari debeat sibiipsi, cur nō petierit ꝑ reg. ꝙ qs sua culpa sentit, sibi imputet c. dānū, de reg. iu. in 6. Itē qa scīa, & patiētia cū taciturnitate æquiparatur cōsensui. l. si filius. C de pe. hær. ibi Bart, & Ang. & in l. q in aliena. §. ꝙ si non adierit, supra de acq hęr. In hac q. puto indistincte *iudicē nō* teneri ad dandū indicia reo, nisi *fuerint* petita. & istud iuridicū puto, nā aut reus sponte uenit ad carceres, & tunc anteq̄ pñtes se ad carceres, debet aduocatus cōsulere, & res suas & mestos parētes cōponere, ut dicit tex. in l. 2. C. de exhib. re. ibi adhibita aduocatione, & si istud nō egit, sibi est imputandū, & hoc casu iudicis offm̄ non debet impartiri, cū habuerit ptātē ipse reus consulere reb. suis, stante ēt eo, ꝙ infra dicam, aut capit̄ à iudice, & carcerat̄, & tunc non debet iudex ex offō indicia dare, quia sine traditione iudiciorum potest iudex procedere ad sententiam, ita est

gl. in

gl.in c.fin.in uer.iudicis.de hær.lib.6.& sibi imputet reus potuit.n.iuri ꝓ se introducto renũciare,& tunc tacito renũciat, ut uoluit gl.in c.1.in uers.fuerunt,de acc.lib.6. & sequtur, Cæpol.in cons. 66.teneo idem uer. nec põt, alleg.Ang.in l.si uacantia.C.de bo.uac. lib.10.col.14.& 35. Præterea si ipse iudex ex offõ instaret, ꝙ reus acciperet indicia,& sic ipso non petente uellet defensiones ipsi reo dare,uideret iudex hr̃e intẽtionẽ.ꝙ ꝓbõnes factæ cõtra reum nõ essent legitimę. & ipse reus esset ĩ casu,ꝙ posset se defendere ab obiectis cõtra ipm,& sic propalaret ipse iudex opinio.suã anteq̃ sñiam ferret,qđ fieri nõ debet.Pręterea superflua, & inanis esset datio indiciorum ipsi reo,si ipse non hr̃et aduocatos,quos consuleret,& quorũ medio eius defensiones,& iura sua deducerent,q̃a ipse existens in carceribus,& ignarus lr̃arum, ut puta rusticus,mulier,uel alia ꝑsona idiota ignoraret, q̃d sibi esset agendũ pro sua defensione,ex quo dico, ꝙ cautius, & melius faceret iudex dare aduocatos ipsi reo q̃ eius defensiones cõsiderẽt,& iura sua deducãt, ipm defendẽdo,& ita ꝓcedãt ea, q̃ deducunt̃ ꝓ ista parte,ꝙ iudex debet supplere,& offm̃ suum impartiri ẽt non petitum in causa carcerati nam intelligendum est in dando aduocatos ad hoc ut reus defendat̃, ut est text.in l.nec quidq̃.§.aduocatos,& alia superius adducta & debet supplere iudex in eo casu,ĩ quo utilitas aliqua oriri põt ad beneficium rei, non aũt inaniter, qđ eueniret ex sola indiciorũ p̃stationes sine cõstõne aduocatorũ.nã dato aduocato reo ipse hñs iuris cognõnem petet copiam indiciorũ,& alia perag et quæ erunt necessaria ꝓ defensione rei, & cessabũt exinde oĩa,q̃ deducunt̃ in cõtrarium, & uerificabit̃ id qđ hr̃ in l.custodias,supra de pub.iud. & ita quotidie seruat ꝙ iudices,& p̃tãtes dãt aduocatos carceratis,& cũ procedit̃ ĩ causa, q̃cũq; uult ĩdicia,illa petit,& ita uidi seruari.

32 † Quinto pręmitto, ꝙ ad hoc ut testes faciant indicium,necesse est,ut deponãt illud, qđ est uerisimile alias aũt indicium nõ face-

33 rent.† Et uerisimile est illud qđ uero ur̃ simile, & nõ uerisimile est quod à uero dissimile ur̃,ut dicit Bal.in l.ea quidẽ,col.2.uers.uerisimile.C.de acc.adducit tex.in l.miles.§.mulier supra de adul.& ĩ l.fi.supra qđ met.causa. Et dicit Inn.in c.auditis,circa med. de p̃s.

34 ꝙ † illa sunt uerisimiliora, q̃ magis cõsonãt iuri cõi, unde Bal.in l.nõ hoc.C.un.legi. dicit ꝙ indiciũ est cõiectura ex ꝓbabilibus, & non necessariis orta,à q̃bus põt abesse ueritas, sed non uerisimilitudo ueri,q̃ q̃nq; mẽtem indicantis ꝑstringunt,ut cogant cõsciẽtiam iudicis iudicare s̃m ipsa ut not.in l. neque natales.C.de prob. Et uerisimile dr̃ tripliciter.Vno modo q̃n testis deponit ea quæ cõsonant iuri cõi,ut dixit,& uoluit Anch.in c.1.de resc.lib.6.& Ro.in rub.de arb.col.10. uers.Item p̃ferunt̃ uerisimiliora.Secundo q̃n cõsonat rõni ut ꝑ Bal.ĩ l. q̃ accusare de edẽ. & in l.testiũ.col.pe.C.de test.Tertio, q̃n melius factum narrat ut ꝑ Bal.in l.testiũ.& uoluit Cur.in tract.de test.q.19.Vndę Bal.in l. 1.C.q̃,& aduer.quos dicit, ꝙ ad hoc ut ex semiplena ꝓbõne deferat̃ sacr̃m,debet esse nõ solum semiplena,sed uerisimilis,nã si in cõtrariũ est uerisimile semiplena probatio eliditur,& sacr̃m non defertur,idem Bal.in c.1.

35 de confes.post gl.ibi dicit,† ꝙ cõfessio de homicidio sine alia probõne habet pœnam, ut confitens capitaliter puniatur. quod est uerũ dicit ipse,si cõfessio sit uerisimilis; ut q̃a p̃cesserunt inimicitiæ capitales. unde iudex debet ꝑquirere rõnẽ, cur fecerit. & si iudici cõstaret de innocẽtia,non dẽt sequi cõfessionem eius, adducens tex.in l. 1 §.si q̃s ultro. supra eo.& in l.1.C.ad l. Cor. de sica. & in l. inde Neratius.in §. ult.supra ad l. Aquil. Et idẽ Bal. in clarũ.C. de auct. præstan dicit, ꝙ

36 † cõfessus extra iudiciũ põt cogi ad ꝑseuerãdũ ĩ illa cõfessione,si modo est uerisimilis.l. quæro,in fi.supra de ædi. edi.l. c. 5. supra de adul.secus si nõ esset uerisimilis.l.milites. §. opponet.C.eo.l.1.C si q̃s Imp.male. Et Are.

37 in c.cũ p.de accu.col.5.nu.22 dicit, ꝙ † socio criminis credit̃ in criminibus exceptis, si modo ex qualitate deponẽtiũ, uel ex ꝑsona eorũ,cõtra quos opponit̃,uerisimile sit eum nõ mentiri,& casum esse singularẽ dicit in c. in fidei fauorem,in fi.de hær. in 6. & dixi de hoc infra uers.cõfessio extraiudicialis,ĩ prin. & Ang.in l 2.C de qõ. ibi, uerisimilia causæ dicit, ꝙ cũ ꝓcedunt argumẽta accidẽtia ad uerisimilẽ causam criminis,ex ipsis solis põt deueniri ad tormẽta,cum non oẽ indiciũ sit sufficiens,sed debet esse tale,ꝙ uerisimile sit argm̃ illud maleficiũ esse perpetratũ ꝑ eum, & in hoc dic.esse notabilẽ illam literã quam põderare debet multũ, q̃ assidet in criminalibus.Vnde attẽta tali uerisimilitudine Fel.in

c. auditis. col. 11. uer. inquantum postea, nu. 36. de præscriptio, dicit posse limitari gl. ĩ c. cler. 81. di. uolentem, ꝙ cæteris paribus imò aliquali disparitate ꝑferātur testes rei. Quã gl. dicit peregrinam, & singularem in crimi nalibus fauore absolutionis, & didicisse a Bal. in l. lata, C. q. acc. non pos. Ro. in l. in illa stipulatione, supra de uerb. obl. de qua meminit Cur. in trac. de test. in 27. concl. eam limitat, & restringit ipse Fel. non ꝓcedere ubi testes actoris deponerēt uerisimiliora, & idē Fel. in d. c. auditis, late insistit in demōstrādo uerisimilitudinem attendi, & Ias. in l. si extr. in 4 not. supra de cōd. cau. dat. cau. nō secu. & Hip. in rub de ꝓba. nu. 108. Vbiq; adducē
38 tes illud, ꝙ † non uerisimile est spēs falsitatis ꝑ dcm̄ Bal. in l. 1. ĩ 3. col. C. de ser. fug. q. dicit, ꝙ remotum à uerisĩl. est spēs falsitatis, qđ ēt uoluit Car. in cle. ne Romani, in prin. de elec.
39 † Sexto ꝑmitto, ꝙ ꝑꝑ diuersitatē, q̄ in legibus hr̄, an unum seu plura indicia requirā tur, cum oēs fere leges uideātur loq. in plura li. ut in l. 1 in prin. & in l. unius. §. 1. & in l. nostra, & in l. milites, C. eod. & cum loquanť in plurali unius numero non sunt cōtētæ. l. ubi numerus supra de testi. Aliquæ tñ gl. sint, q̄ sentiat unum tm̄ sufficere in l. si quis. C. ad l. Iul. maie. & gl. hic in uer. suspicionibus, dum de suspicione loquitur in singulari, & exinde Doct. coganturdicere, ꝙ istud relinquitur arbitrio iudicis, ut ꝑ Bar. hic, & ꝑ Saly. in l. fin. C. eo. & ꝑ Ioan. And. Ant. de But. Card. Abb. & alios in c. cum in contemplatione, de reg. iur. & Bal. in l. obseruare, col. 1. C. quo. app.
40 non recip. † Qui dicit, quòd relinquitur arbitrio iudicis, q̄ indicia sint sufficientia, q̄ non, qa nulla certa doctrina, dari pōt. l. 1. §. si expillatores, supra de effra & expilla. & idem Bal. in l. milites in princ. C. de qō. & Ang. in d. l. milites, dicit ꝙ certa reg. tradi non pōt, in mã tormentorū. Sed aduerte, ꝙ istud arbitriū iudicis regulať ꝟm dispōnem iuris cōis ut sensit Bart. in extrauag. ad repri. in uer. ui debitur, & in l. si in lege, supra loc. & Ang. in l. 1. supra de testa. mil. & dicit Rom. ĩ l. filiusf. col. 3. uersic. 4. casu ꝙ qñ ptās hēt arbitrium simplr̄. ꝙ tunc in oībus hēt seruare rꝉas iuris
41 ciuilis. † Quia intellr̄ in dubio de arbitrio boni uiri. d. l. si in lege, & l. hæc uēditio. supra de cōtrahen. emp. & l. si cum ea, cum simi. C. de do. promi. & Parisius nunc Reueren. Car. & ꝑceptor meus in consi. 151. paucis agam, col. 3. uer. ex qbus uol. 4. dicit, ꝙ licet iudicis arbitrio cōmittatur, an indicia sint sufficien
42 tia ad torturam uel ne. † Tale arbitrium nō debet esse absolutum sed limitatem a lege, &
43 ꝟm legis dispōnem. † Ideo Bar. in hac l. distinguit, quedã esse indicia gñalia, & remota & ista non sufficiunt de per se sine aliis indiciis, nec sola sunt sufficientia ad inferendam torturã ut puta mala cōdō, & mala fama in hoīe facit indicium qualequale. l. de minore, §. pen. supra eo. Item cōuersatio in domo. Itē notitia rei subtractæ, ista. n. de ꝑ se nō faciūt indicium, sed cōiuncta in simul bene illud inducerent, ut ꝑ Bar. hic, & Saly. in l. fin. C. eo. dicens, ꝙ si est indiciū gñale cōtra plures de delicto, cum exterus committere non potuerit, & in dubium sit, qs ex pluribus delique-
44 rit. † Tunc mala fama unius iuncta cum illo gñali indicio faciet indicium suffic. ēs ad torturã. Ita dicit Sal. in d. l. fi. uers. quæro, an sufficit, arg. eius ꝙ dr̄ de nauta in l. quoties. C. de naut. lib. 10. idem dicerē de inimicitia, de fuga, de armorū delatione, & aliis similibus indiciis, quæ ĩ homicidio simplici nō sufficiūt ad torturã, & rō est, qa talia indicia de per se frequēter, & facili cōtingūt abesse à delicto, nã qñq; qs interficitur ab alio q̄ inimico, & qs aufugit absq; eo, ꝙ qd deliquerit, timens iuris sæuitiã, quæ in delictorū cognitione adhiberi solet, & ēt qs defert arma absq; eo, ꝙ delinquat, & istud frequēter, & facile euenit, & est indicium leue, ut dicit Bal. in l. nō hoc, in fi. C. uñ. cog. & dixi supra in 2. not. in fi. &
45 exemplificari pōt in similibus. † Quædam uero indicia sunt propinqua tangentia negociū de quo quæritur, & istã faciunt indiciū ad torturã, ut puta unus bonus testis de uisu. Item cōfessio extraiudicialis, uel captus in loco delicti, uel si res reperta est apud aliquē, ita Bart. hic, & Sal. ĩ d. l. fi. Quos cōiter Doct. sequūtur, & rō est quia frequēter, & facile cōtingit delictū esse cōmissum ex ipsa ꝓbōne ut ꝑ Bal. in d. l. non hoc. in fi. C. und. legit. nã si qs uiderit, ꝑsumiť id esse actū, & si testis unicus fuerit idoneus, erit indiciū ad torturã, ut dicam infra in uer. testis de uisu, & oculus uř hr̄e certitudinē quandã in se, quã sensus auditus, cū certior aure arbiter sit oculus. §. fi. ĩst. de gra. Itē ex cōfessione extraiudiciali dēť idē, cū nulla sit maior ꝓbō q̄ ꝓpria oris cōfessio. l. gñalr̄. C. de non nu. pec. qđ idē dici pōt de reperto in loco, & de substracta reperta

penes

penes tertinm. Nam hoc frequenter, & facile cõtingit hr̃e delictum in se. & hoc idẽ dici pt in aliis similibus indiciis, de quibus infra, & ẽm istam distõne intelligi põt illud, qđ dicit Ioan. And. in addi. ad Spec. in § spẽs, in add. inci. lex unica. iu fin. de præsump. & qđ dicit Iaco. de Bel. in §. si uero, in auth. de exhib. rei.

46 †Septimo pmitto, ꝙ indicium debet ꝓbari ꝑ duos testes ꝑ gl. in l. fin. C. fam. er. Saly. hic dicit Bar. male allegare gl. in d. l. fin. cum loquaẽ de idiciis diuersis ab his de quibus est pręsens mã, sed ꝙ sufficit rl̃a gñalis. l. ubi numerus. supra de testib. & qđ dr̃. in Euangelio, ꝙ in ore duorũ uel trium stat oẽ uerbũ. c. nouit. de iud. hoc idem uoluit Ang. in l. fin. in princ. in uersic. est tñ indicium sup. quod met. cau dicens, ꝙ indicium semꝑ debet probari ꝑ duos testes, alias non est probatũ exẽplificando in eo teste, q dixit, ꝙ reperto hoĩe occiso uidi Titium fugientẽ cum gladio sanguinolento in manu, non. n. est probatum indicium sufficiens ad torturam, exemplificando ẽt in furto, ut dicam infra. Adducit, ꝙ ipse gl. in d. l. fin. Bru. & pleriq; alii Moder. dñt indicium ꝓbari per unũ testẽ de usu, sed si erit remotum a maleficio debet probari per duos testes. adducunt multas decisiones, & Hipp. hic in 2. col. quem uideas qa cõis est.

47 †Aduerte tñ, ꝙ Bar. in præced. q. dum distinguit de indicio. & dicit indicium propinquũ esse tangẽs negocium, ut unus testis de uisu, cõfessio extra iudicium, captus ibi, uel res reperta apud eum indicium uero remotum dr̃ homo male cõdõnis, & similia, ideo si uelimus dicere, ꝙ indiciũ remotũ debeat probari ꝑ duos testes, indiciũ propinquũ probareẽ ꝑ unũ testem, & tñ cõfessio extraiudicialis, & alia superius enumerata ultra testẽ đ uisu probari debent ꝑ duos testes, & ex rl̃a gñali superius tradita, ꝙ indicia debeant ꝓbari ꝑ duos testes ẽt ꝙ sint ꝓpinqua, ut in exẽplo

48 Ang. tradit in d. l. fi. †Vnde dico, aliud esse, ꝙ probetur maleficiũ. Aliud ꝙ probeẽ indiciũ, ad ostendendum maleficium. i. ꝙ ꝓbeẽ qualitas aliqua, uel facti, uel uerbi separata a maleficio, ex qua oriaẽ suspicio penes iudicẽ, ut dicat indiciũ esse contra reũ, si. n. testis deponit de maleficio ꝑ unnm ex quinq; sensibus uidelicet uisum, auditum, gustum, odoratũ, & tactum, per quos sensus fit plena probõ.

49 †Et testis ꝑ illos rõnẽ reddere teneri, ut uoluit Cic. in lib. 2. ad Heren. in c. in causa cõiectuali. in uer. Argm̃ ibi; nunquid aliquo sensu perceptũ sit aspectu, auditu, tactu, odore, gustu, nam qs horum sensus põt cõstare suspicionem. idem uoluit Bar. in tract. de testi. col. 1. in uerb. testis causam sui dicti, & ꝑ Soz. in consi. 54. uisis testib. col. 1. uer. ex qbus. ubi uult duos rixantes cognosci ad uocem ꝑ testem, & directe deponi suꝑ maleficio. in his casibus si testis deponit non dr̃ ꝓbare indicium, sed probat maleficiũ, ut si testis dicat uidisse Titiũ uulnerãtẽ, uel audiuisse blasphemantem, uel iniuriantem uerbis. uel noctis tꝑe duos sibi cognitos tetigisse simul se cognoscentes, uel qd simile directe demõstrans delictum, nam si duo essent testes deponẽtes de ipso delicto, orireẽ plena ꝓbõ, sed qa est unus tm̃ testis, & ẽ eius dicto imꝑfecto, quo ad plenam probõnem ex ꝓbõne suꝑ maleficio, nõ aũt ꝙ ꝓbeẽ indiciũ, & istud est qđ uoluit Bar. hic dum dicit, illud ꝙ dixi ꝙ unus testis facit indicium, est uerum de uno teste, qui testificaẽ oriẽ indicium, & ꝑ cõsequẽs indiciũ ꝓuenitđ maleficio ipso. Ex quo male dñt Moder. ꝙ indicium ꝓbaẽ ꝑ unũ testẽ de uisu sed si quis uellet probare qualitatẽ aliq̃ separatam a maleficio, siue propinquã, ut ẽ in cõfessione extraiudiciali, uel in capto ĩ loco delicto, uel de re reperta apud aliquẽ furto subtracta, ut exemplificat Bar. hic, & Ang. in l. fi. uel ꝙ uidit talem fugere cũ gladio sanguinolento, sed non uidit ꝑcutere, uel ꝙ uidit portare unũ fardellũ subtus clamidẽ, sed qd portaret ignorabat, uel libellus diffamationis repeiẽ positus in aliquo loco, & inde uisus est exire unus, & non alius, ut exẽplificat Ang. in ꝓpriis terminis in l. 2. C. de qõ. dicens, ꝙ ista sunt indicia uehementia, & tũ unus testis ita deponens non faciet indiciũ, sed requiruñẽ duo testes, & eodẽ modo, si uoluerit ꝓbare qualitatẽ remotã ab ipso maleficio, ut in mala fama, & similib. eo mõ duo testes requiruñẽ. & ex his apparet nõ eẽ faciẽdã distõnem inter ꝓbõnem indicii remoti, & indicii ꝓpinq. cũ utrunq; ꝓbari debeat per duos testes, ex rl̃a gñali iã dicta. Sed an plures testes singulares cõiungãt ad faciẽdũ ĩdiciũ, uidebimus infra ĩ uer. Testes singulares.

50 †Octauo præmitto, ꝙ processus, & testes q dantur per iudicẽ ipsi reo, ad hoc, ut se defendat, hñt diuersa noĩa, aliqñ appellaẽ probatio ut in l. 1. §. 1. ibi, ita probationi, supra eo. aliquando argumẽta ut in d. l. 1. & in l. mi

lites.C.eo.& per Ang.in l.2.C. de quæst. Aliqñ præsumptiones,& aliqñ coniecturæ,prout eas Cic.appellat in lib.2.ad Heren.in c. in causa cõiecturali.& per Bal.in l.non hoc. C. unde legi.dicẽs rusticos Papienses appellare has coniecturas,ut ẽt per Dec. in d.c. tertio loco.col.fi.pe prob.Aliqñ uerisimilitudines. Aliqñ adminicula,ut ponit Bal.in l.ei quidẽ col.1.C.de accus. & Alex. hic in addit.fin. & multa ponit Brun.in d.tract. de ind. in 1.q. disputatio tñ istorũ nominum relinquenda est pertinacibus gl.in rub.supra sol.matr. & de istis nominibus loquens Abb. in d.c.tertio loco.& in c.quãto in princ.de prçsum.& ibi Felyn.col.fi.& Inno.in c.quia uerisimile, eodem titulo dicunt relinqui pertinacibus.

51 † Nono præmitto, ꝙ indicium est minus semiplena ꝓbõne,ut in l.cum ꝓbatio. supra de prob.quam refert,& seqtur Bar. in l.3. de excus.tit. q̃uis illa lectura sit Nic. de Neap. & Ang.idem uoluit in l.2.C.de qõ. & idem uoluit Alex.& Soc.in l.1.§.i supra si ex nox. cau.aga.dicentes magnum esse,ꝙ ex minore deductione q̃ sit semiplena ꝓbõ ꝓcedat̃ ad torturã,& ꝙ sit minus q̃ semiplena ꝓbatio tenet Cy.in l.3.C.ad l.Iul. maiest.& in l. fin. uer.nuuqd ergo.C.eo.de qõ.& Bal. in d.l cũ ꝓbõ,& in l.non hoc,in fi C. unde legi. & in l.fi.C.de ꝓb.Ang.in l.fi.in princ.supra quod met.cau.& in § si uero usufructus,in fin.in authen.de nup.& Alb.in l.sine possidetis. C. de ꝓbõ.& Ias.in l.admonendi.supra de iure iur.nu.47.& Dec.in d.c.tertio loco,col.fi.de ꝓbatio.Est ẽt indicium qualequale quod oritur ex testibus. q examinari non pñt, si examinati fuerint.

52 † Et istud indicium operatur, ꝙ iudex põt procedere ad inquisitionem, ut ꝑ Saly in l.seruos,in fi.C. de testi. & dixi superius in 2.not. & dicã infra in uers. testis q nõ debuit examinari. & de ista dictione qualisqualis,loquitur tex in l.Item apud Labeonem.§.ptor ait si quid,supra de iniur. & in l. merito supra ne qd in loco publ.& ꝑ Bal.in l si duo patroni. supra de iureiur.& Bart.& Alex.ibi in l.maritus.supra eo.Et qa indicia frequentius ꝑ il.ac scri.hñr circa homicidia furta,& adulteria,ideo incipiã ab homicidio siue ab uno siue à pluribus cõmittat̃. Fit.n. altero ex his modis.Aut ex ꝓposito,siue apẽsate,& tractatu prahabito,aut in pura rixa.

53 † Principiũ itaq; erit ab homicidio ex proposito,& apẽsate ac ꝑ tractatum facto,cum magis puniatur,q̃ homicidium in pura rixa.l.1.§.1.supra de sica.l.absentẽ,in fi. de pœ.ibi, cõsulto aliqd cõmittatur,an casu,& l.respicẽdũ.§.delinquũt.infra eo.tit.& de pœn. & ibi Bar.not.Abb.in c.inter alia,col.7.uers.secundo casu,nu.25.de immu.eccl.& Ang.in trac. malef.in uers.& apẽsate,cũ si plures fuerint oẽs tenentur de occiso,si homicidiũ sit secutum ꝑ tractatum,secus si in pura rixa no.& Batt.& Ang.in d.l.fi. supra de sicar.& Mod. ibi.

54 † Vlterius sciendũ est non ꝓ̃sumi factum ex ꝓposito,& apensate homicidium,nisi illa qualitas pensamenti ꝓbetur,& iustificet̃,ita sensit Innoc.in c.inter alia,de immu eccle.& ibi Host.& Ioan.Andr.

55 † Qui dñt ꝙ latrones publici & qui obsident stratas semper præsumuntur insidiose facere,nisi aliud probetur arg.l.qui semisses.supra de usuca.& cap.1.& 3.de ꝓ̃sum. In aliis uero non ꝓ̃sumitur, nisi ꝓbet̃,l quoties.§.qui dolo , supra de dolo. l. ut uim.supra de iust.& iur. Idẽ uoluit Butr. ibi col.2.& Car.q.8.Petr.de Anch.sensit contrarium ibi dicẽs,ꝙ dolus semper præsumit̃ postq̃ constat delictũ esse cõmissum,l.si nõ cõuitii,C.de iniuriis.Abb.ibi col.6.saluat dictum Host.& aliorum dicens.

56 † Quod licet in actu delicti præsumatur dolus.tñ non præsumitur ex proposito prius deliberato deliqsse cõiter in omnibus In istis aũt latronibus, q stãt in stratis publicis,præsumitur, ꝙ ex deliberato ꝓposito hoc fecerint , ex quo in illis rapinis se assuefecerint,& inspiciat̃ hoĩs consuetudo d.l.q semisses,Sciant ẽt quod si plures fuerint in rixa in dubio ꝓ̃sumit̃ ibi existẽs causaliter affuisse,ita determinat Felyn.in c. sicut dignũ in 3.col.uers.7 & ult.in fi.de homic.allegat Bal.in l.1,in lect.antiq. supra de ser.corrup.& in c.1.de benef.fra.Homicidiũ si ab uno tm̃ fuerit factũ, illud præcogitatũ (& ut uulgo dr̃) Apensate,& apostate fecisse dici põt,si indiciũ aliquod ex ĩfrascriptis in ꝓcessu appareat,probõ nanq; liquida hñi nõ põt,cum hoĩ cogitationes in aĩo delinquẽtis consistant.

57 † Et quamuis aĩus a solo Deo cognoscatur,ut est tex.in clem.exiui in §.q̃uis.de uerb.sign.ibi,quæ oĩa fecit ipse Deus tñ qui absconditorũ est cognitor,ad animũ sibi ministrantium respicit.& per illum text. ita decidit Bal.in tract.sch sma.col 10.& est tex.in c.nunquid de pœ.dist.1. ibi, quia ego sum scrutator rerũ,& cordis.& dicit Ang.in l.1.C.de sica.ꝙ dolus,& bona fides sunt passiones

siones animi, quę soli Deo sunt notæ, & ibi ét Saly. col. 1. quos sequitur Cæpol. in consi. 21. super homicidio col. 2 & est glo. in l. 2. su
58 pra de interrog. actio. & ibi Alb. † Attñ aĩus ꝓbaẽ pśumptione uerbi, uel facti. Talis enim aĩus præsumitur, qualia sunt uerba aut facta l. is qui. § diuus. supra de tuto. & cura. da ab his l. Labeo. supra de sup. leg. l. repræhenda. C. de inst. & subst. & in l. 1. §. diuus. & ibi Bar. & alii supra de sicar. Et dicit Bart. in d. l. is q §. diuus, ꝙ qñcunque de aliqua animi qualitate q̃ritur, testis debet testificari per actus exteriores, quos uidit, nam ex qualitate facti aĩum facientis metimur l. 1. supra de pet. hęred. l. si tñ. §. ei q seruum. supra de ædil. edic. ubi uidens seruum uinctum non teneẽ ædilitio edicto, multo. n. amplius est id facere, quã ꝓnunciare in uinculis fuisse, & ex text. in l. si ut certo. §. custodiam. supra commo. & in l. si hoĩem. supra deposi. † Nã ꝑ extrinseca pro
59 banẽ intrinseca. l. si. circa fi. supra de diuor. & in l. quidam in suo. supra de cond. inst. & in §. ceruos. inst. de re. diui. Et dicit Cyn. in l. fin. C. de sica. ꝙ extrinsecus actus ꝓbat intrinsecum animum. Et Gand. in tit. de præsumpt. in tract. malef. col. fin. uer. octauum ẽt, ubi ꝑ multa confirmat ṗdicta. Idem uoluit Bald. in l. si ex plagis. ff. ad leg. Aquil. qui dicit post gl. ꝙ facto datur uoluntas intelligi, & est gl. in c. & si q̃ones. de simo. & idem uoluit Soz. in consi. 131. in præsenti col. 2. uers. præterea, uolum. 1. determinans, ꝙ possidens non dr̃ mutare causam possessionis, nisi appareat d̃ aĩo, qui animus demonstraẽ per exteriora. & dicit Rom. in consi. 196. super eo ꝙ q̃ritur, ꝙ qs. non teneẽ actione iniuriarum, nisi aĩum iniuriandi habuerit, q aĩus ꝓbaẽ pśumptione uerbi uel facti. & dicit Gand. in tract. malef. in tit. de præsump. col. 1. uers. præterea. † Qd̃
60 iudex debet considerare factum, qd̃ animũ metimur, & dicit Alb. in l. aut facta. in uer. qualitate, infra de pœn. ꝙ ex qualitate facti pśumitur incendium, uel ferita ꝑ tractatum facta, ꝑ not. in l. & si amicis qs domũ. supra de adult. Vnde ex ṗdictis dico Hip. de Marsi. male sensisse in eius consi. 95. dum uult, ꝙ stãte statuto, ꝙ qs non possit puniri, ꝙ aliũ occiderit, si non apparet id tale fecisse aĩo occidendi, ꝙ iste aĩus nõ possit aliquo modo probari ꝑ testes, eo, q̃m aĩus ꝑ actus exteriores non uere sed ficte comprehenditur, ut latius ibi per eum, quia dico satis cõstare est ṗdictis aĩum demonstrari, & ꝓbari uerbo aut facto, & ex coniecturis, ut ẽt uoluit Bart. in l. si concubina. §. 1. supra de amo. & in l. si cui. §. 1. sup. de accus. & Bal. in l. libertæ. C. de oper. liber. dicens, ꝙ qualitas factorum describi qualitatem intellectus, qd̃ idẽ uoluit ipse Hipp. in l.
61 1. col. 4. nu. 27. C. de sic. † Præterea causæ criminales non deciduntur iurõ ipsius rei est tex. in l. fin. C. de prob. & in c. nos in quenquã 2. q. 1. & uult Bart in l. maritus. supra eo. tit. & in l. admonẽdi, & ibi Ias. & alii repet. sup. de iureiur. & Bal. in l. in bonæ fidei, col. 1. uers. 5. oppono. C. de iureiur. & in l. 1. col. 2. uers. oppono. nam contumax C. q̃uo, & q̃n iud. nulla. n. est difficultas ꝙ quilibet reus ad hoc ut euitet pœnam, & uitam conseruet. iurabit non semel, sed ꝑ centum uices, prout late insistit idem Hippol. in d. l. si maritus, & in sua
62 pract. in §. postq̃, in prin. † Præterea non staẽ iurõ alicuius de dependẽtibus ab animo, quoties põt ꝓbari ex coniecturis, ita uoluit gl. in cle. 1. in fi. de pœ. ibi hoc tenet Car. in ultimis uerbis, & sequiẽ Fel. in c. sigñati. el 1. col 2 uer. 3. fallit de homi. Non obl gl. allegatæ ꝑ Hipp. in d. consi. ut est illa in §. aliæ. inst. de actio. & in d. c. significasti, & qd̃ uoluit Pet. de Anch. in consi. 158. quia omnes illæ gl. & decisiones loquuntur in causa ciuili, prout est legere in omnibus illis decisionibus. † Nam causę
63 ciuiles alio modo regulanẽ quòd causę criminales, ut ꝑ Bar. in d. l. admouẽdi. & tresdecim dr̃as ponit ipse Hipp. in sua pract. in §. expedita col. 8. & seq. ubi ponit ẽt dr̃iam in iurõ. Non ob. alia gl. in l. si cui, ꝓut dicam infra q̃a loquitur de iurõ purgationis. Aduertẽdũ est circa ṗdicta ad unum dcm̃ Bart in d. l. mari
64 tus, in fi. qui distinguẽdo dicit. Qd̃ iuramẽtũ quod defertur a iudice in defectum ꝓbõnis reo ad absolutionem, bene põt deferri. l. præsenti. §. sicubi. C. de his qui ad eccle. conf. & dr̃ iuramẽtũ purgationis, nam de hoc d. Bar. nullã faciẽ mentione Hippol. in d. l. maritus, nec alibi, & tñ ipse Bar. uideẽ innuere, ꝙ reo põt deferri iuramentũ ꝑ causa criminali per ipm̃ iudicẽ. Et ideo ꝓ ĩtellectu dicti loci Bar. est sciendum, ꝙ q̃n aliquis est infamatus de aliquo crimine, nec sunt ꝓbõnes, aut pśumptiones contra eum, & illa fama perduret, quæ ẽt non habet totum a probis personis,
65 uel a quocunq;. † Tunc iudex qui uidet illũ talẽ laborare infamia debet deferre ei iurm̃, & ille corporaliter iurabit se esse immunem

a crimi

a crimine, super quo dr infamatus prout est tex. in c. 1. 2. & 3. de purg. cano. Et istud dr esse iurm purgationis, & ita de hoc loquitur Specul. in tit. de abol. in §. 2. per totũ tit. Et istud tale iurm erat in usu de iure canonico & raro reperiebatur cautum de iure ciuili, ut dicit Anch. in c. excom. de hær. & dicit reperiri in l. ubi. C. de fal. & ꝙ non recordatur, ꝙ de iure ciuili ꝓꝑ infamiã, quæ remanet, debeat se purgare, sed Ioann. de Ana. in d. c. excom. col. 4. in uers. qui aũt in primo nota. dicit reperiri multos casus, in quibus quis de infamia se purget. alleg. tex. in d. l. ꝓsenti, & in l Marcellus, supra rer. amo. & in l. lex Corn. §. hac lege, supra de iniur. in quibus hr de iuro. purgationis, quod sm ipsum dr purgamentũ necessarium de quo in l generaliter in princ. supra de iureiur. & adducit tex. in authẽ. Gazaros. C. de hær. & in l. fin. supra de requi. re. in quibus sm ipsum expresse dr de purgatione, & hoc modo intelligit dictum Bar. in d. l. maritus, ꝙ loquatur de isto iuramento ꝓut ẽt ipsemet Bar. exprimit ibi dicendo & dr iuramentum purgationis, & de hoc ẽ tiuro loquitur gl. in l. si cui, in §. iisdem, supra de accus. & clarius gl. in l. 1. C, de sic. & sic Barto. in dicto loco intelligendus est, ꝙ iudex deferat iurm, qñ de crimine non est probatio, neque præsumptio contra aliquem, sed tñmodo ẽ infamatus undecunque proueniat talis infamia, & de hoc iuro loquitur Spec. in tit de fur. in col. 3. uers. quid si peregrinus dicens, ꝙ si peregrinus, qui uadit, uel rediit ultra mare, intrat nauẽ, uel tabernã, uel stabulũ, nec ostẽdit res. quas hẽt, ꝙ tũc si ꝑdant res, non stat eius dicto uel iuro. sed bene potest cogi caupo, uel stabularius, uel natura iurare, ꝙ res illas nõ subtraxit, nec subtrahi fecerit, & erit scrm, ꝑ qd quis purgat, cum de eius mala cõscientia qrit ab eo, allegat tex. in d. l. præsenti. & l. si. C. de iur. do. impet. & in l. fin. C. de bo. auc. iud. pos. idem uoluit Bald. in l. 1. C. loc. in uers. & no. dicens, ꝙ hospes tenetur d ammissione rei, ẽt ꝙ locus sit fractus, in quo erant, & hoc de gñali præsumptione, quæ est contra hospites, quòd sint rapaces ex mente Nic. de Matar. si tñ erunt bonæ famæ tunc debent se purgare per iuramentum suum.

Indicia uero homicidiũ ꝑcogitatũ demonstrãtia sunt infra posita, in quib. tñ aduertendum esse puto, ꝙ aliqua ex infrascriptis nõ sunt de per se sufficientia ad faciendũ plenã indiciũ. Sed unũ coadiuuat aliud, ex quo deueniri põt ad torturam, ut dixi in ꝑmisso 6. Et de istis indiciis demonstrantib. homicidiũ ex proposito ponunt sex ꝑ Alb. in tract. sta. stu. q. 64. in 3. par. & in l. ex si amicis domum supra de adul. & per excellentissimũ ꝑceptorẽ meũ Mant. in consil. 325. nisi innocentia, col. 3. ubi ponit septem indicia tractatus, &

66 ꝑẽsamẽti. † Et procedendo suꝑ illis diuidam ipsa indicia in tria tꝑa, ut dicit Cic. in libr. 2. Rethor. ad heren. in prin. in causa cõiecturali in uerbo argm. In præteritũ, instans, & cõsequens, ꝓut ẽt sensit Bal. in l. mulierẽ. C. si qs alt. uel lib. dicens, ꝙ dolus, & fraus probant a priori, & posteriori, & ab utroque simul iũcto l. si qui adulterii C. de adult. & ut dicit Barto. in l. in furti §. ope. sup. de furt. dũ considerat auxiliũ ante delictũ, in ipso delicto, & post delictum. ideo uidebimus de tẽpore ante homicidium per infra posita indicia.

67 †Præparationes, & ordinationes indicant pensamentum, & homicidium præcogitatũ, ut puta.

68 †Emptio armorum, quæ in uisu nõ ita frequenter hñr, & maxime in emente. Itẽ & exercitatio in armis, ut est ludus scrimiæ in eo, qui non erat solitus, & maxime si per ætatem id sibi non licebat, & repertum fuit homicidium cõmisisse cũ illis armis, cũ qb. exercebatur. Item si cum armis per eum solitis deferri experientiã aliquã fecit suꝑ clipeo, uel toraca, uel simili gñe armaturę, & cũ illis homicidiũ fecit, ꝓut uidi, ꝙ quidam fecit experientiã super armatura cũ pugione, an ꝑtrãsiret ipsam armaturã. & in die sequẽti interfecit hoĩem, repertũ fuit hũc ꝑcogitasse, homicidium, & in tortura cõfessus fuit, id tale appẽsate fecisse, & luit pœnas debitas, & qd eã experiẽtiã faciebat ad hoc, ut uideret, an pugio esset sufficiẽs ad interficiendũ eum hoĩem, quẽ ꝑcusserat, q armatus incedebat. Itẽ si arma habiliora ad incidendũ, & uulnerandũ, ut puta (prout uulgo dr) limare fecerit, uel molare, de quo loquit Par. de Put. in tract. sind. in uerbo. mandauit col. 6. uers. si qs reperitur, prout etiã uidi in alio, qui eo modo pro hoĩe interficiẽdo arma præparauerat & reꝑtus fuit ex ꝓposito hoĩem interfecisse. Item si reposuit arma in aliqua domo, ut custodirent, & ibi ꝓpinq; homicidiũ fecit. Itẽ si ꝑmonuit amicum, ut audito rumore dret accurrere cũ armis, uel si ꝑmonuerit amicũ, uel aliũ, ꝙ audito rumore nõ ammoueret, se

quia

ga res ad ipsum non ꝑtinebat. istā. n. ꝑpara mēta,& ordinationes.& alia similia faciut in diciū ꝙ homicidia tale delictū ex ꝓposito,& appēsate fecerit ut uoluit Cic.ī d.lib.2.Reth. in c in causa cōiecturali,in uerb.argm̄ ibi,nū quid apparatit.& Bart.hic col.2. uers.itē qđ fuit uisus.& Ang.in l.fi.C.de qst. quē sequit̄ Par.de Put.in tract.synd.in uerb.uiso de indiciis,col. 1.char.109.& Brun.ī tract.de ind. col. 12.uers.itē dat aliud, ubi determināt per hęc indicia posse deueniri ad torturam,si ali quis infamat̄ de homicio, eo magis autē dicendū est in faciēdo indicium suꝑ pensamēto,cū de ipso actu homicidii cōstet,& tāmo do deducat̄ in qōnem,an propositum interuenerit in homicidio ipso, & ꝑdicta omnia demōstrēt præcogitationem,cū ad eū finem homicidii tendāt, & est tex. hoc ꝓbans in l. 1,§.ui possidere, supra de ui,& ui arm. ibi q in hoc ipsum optatus, & præparatus uenit.

69 † Facit ꝓ hoc ꝙ in ꝓbandis occultis q̄ ex ꝑsumptionibus, demonstrant̄ prout in adulterio,ex ꝑparatoriis inducit̄ probatio,nam deosculatio,tactus mamillarū,apparatus,cōuiuia,& alia similia ꝑparatoria probant adulteriū,ut est gl.3.in l. quod ait lex supra de adulter.& ibi Bart.& idē Bart.in l.2.§.fi & in l.c. 5.supra eo.& tex.in c.ꝑterea,de testib. & ibi Doc.Sed aduerte ꝙ gl.in d.l.qđ ait lex, dicit reꝑtum in rebus uenereis esse illum q.ꝑdicta facit,& ēt dicit Bart.in d.l. c.5. res uenereas esse ꝑdicta.Attñ Bud.in suis anno. secun. anno.35 reprȩhendit locū illū Accursii ꝑ multorū auctoritatē uolens rē uenereā esse,qñ pudenda in pudendis, uel in obscena in obscenis sunt posita,ꝙ puto in l.illa I. C.sensisse,dum dicit,si in ipsa turpitudine filiam deprehendat,hñs respectū ad actum ipsum carnalē,dū postea subiūgit uerba Labeonis con firmātia ꝑdicta dū dicit,in rebus uenereis,ꝙ idē est cum ꝑdictis. Adduci pōt ad premissa illud,ꝙ dicit Bald.in c.tuæ,de proc.ꝙ ita puniatur mulier,q̄ osculum luxuriosum da,quem admodum,& ꝓ adulterio, ꝙ Dec. intelligit quo ad probandū adulterium,& non quo ad pręd̄icta,dicens illa esse ꝑparatoria,ut uult in rub.C.de eden.in princ.& in rub.de prob. extiā,& in c.cum super col.1.de off.del.

07 † Transitus non solitus, & istud indicat pensamentum. Si.n. ego in regione non ita frequētata,& per quā aut nunq̄ solitus sum ītei facere,si ꝑ ipsam transitū faciens repto hoīe ipsum interficio,indiciū orit̄, ꝙ id præcogitauerim,ex transitu nanq; in solito oritur indiciū,ꝙ ꝑtransiens homicidiū cōmiserit.Si eo sero homicidii ibi fuerit uisus, nec erat solitus ꝑ ea loco pertransire,ita determinat Cic. in d.l. 1. ad Heren. ubi nam quo in loco præter cōsuetudinē fuerit,& Bar.in d.l. fi.col.2.in fi. supra de qō.& Saly. in l.fin. col. 2.C. de qō. & Par. de Put.in d.tract. de syn. in uerb.uiso de indiciis,col. 1.char. 110. allegat tex.in l.3.§.eiusdē supra de testi. eo. magis dicendum est,ꝙ secuto effectu homicidii occidens habuerit aīum occidēdi,& præcogitauerit ipsum homicidiū, & ꝙ uenerit illuc gratia interficiendi,cum aliud ꝑsumi.nō possit. Facit pro hoc id, qđ dicit Bart. per illum tex.in l.2.C.de curs.publ.lib.12.

71 †Quod repertus extra uiam publicam habet malam suspitionē cōtra se,ut est in portante cōtra deuentū ꝑ tex.in l si qs.eo.tit.quod sequitur Ioan. And.de Plat.in d.l.2. Dicēs, ꝙ eūtes ꝑ uiam non publicam nec consuetā hñt præsumptionem cōtra se,& idē esse in eo,q ingredit̄, uel egredit̄ ciuitatem aliunde quam per portam publicam,& cōsuetā l.fi.supra de rer.diuis.In homicidio aūt puro non ita simplr̄ habeas transitū insolitū pro indicio,ut quis torqueatur,cū sit inuiciū remotū à maleficio & ideo alia requiruntur,ut dixi supra in 6.præmisso.

72 † Frequentatio uie,in qua delictū est commissum. Si.n.Titius uisus fueris per plures uices pertransire per aliquam uiam eundo. & redeūdo uno die,uel diebus successiuis, & eodē uel sequēti,uel alio die non multū post interfecerit hoīem in eadē uia, præsumptio orit̄ cōtra ipsum,ꝙ sæpius eam uiā transierit causa cōmittedū tale homicidiū, & ad id animum applicauerit, ut sensit Cic. in d.l.2. ad her.ibi ubi fuerit,ubi uisus sit, facit tex.in l. iusto supra de usuc.ubi ꝑꝑ frequentiā rei id statuit̄,& in l.legatis.§.si unus,supra delega.

73 3.Et dicit Rayn.in d.l.iusto.†Quod si quis reperitur mortuus in strata publica. nec appareat occisor,ꝙ ille præsumit̄ occidisse,qui frequentabat locū illū,ea nanq; loci frequentia indicat frequētantē,ꝙ occiderit,idem uoluit post Ray.Ang.Raph.Cum.& Imol.in d.l.iusto,& ut in præcedenti indicio dixi.Si frequētatio uiæ facit præsumi frequentantem occidisse,eo magis cōstito ꝙ occiderit, ꝑsumedū

74 est,ꝙ appensate ad id processerit.† Et rō est. Quia ex actuū ꝓportione, & aptitudine præsumitur

sumitur

sumitur maleficiũ arg. l. si dolo. & l. dolus. C. de
75 rescinden. uend. † Indiciõ uero ꝓ homicidio puro facit frequentatio uiæ (ut iã dixi) & repto cadauere in uia, si ignorat̃ à quo sit interfectus, p̃sumit̃ contra frequentantẽ, & indiciatur ad torturam, ita determinat Ang. in tract. malef. in uerbo fama publ. col. 9. uer. q̃d autẽ si quis in strata. Idem uoluit Bolog. in addi. ad tract. de torm. Guid. de Suz. col. 7. & Pat. de Put. in tract. synd. in uerbo si quis est inuentus. Vltra prædictos uidelicet Ray. Ang. & alios supranotatos in d. l. iusto. Sed aduerte ꝙ Aret. & alii supranominati ĩ suis tract. alleg. Bart. & Bal. & Ang. in diuersis locis, & maxime in d. l. iusto. qui tñ nihil dñt de hac re, sed uoluerũt allegare Ray. & alios supranominatos ĩ d. l. iusto. idẽ uoluit Alex. referẽs Rayn. & Ang. in cõs. l. uisis, & opportune ponderatis, col. 3. uers. cõprobat̃, uol. 1. subdens, q̃d eodem modo p̃sumit̃ incẽdium ꝓcessisse à facto ser ui, seu ministrorũ eius q̃
76 hẽt mercantias in forticis ꝑꝑ conuersationem, quam hñt in eis. † Intellige prædicta. ꝙ in homicidio puro frequentatio p̃dicta non sit sufficiẽs ad torturã, si freqũẽtans esset homo, bonę cõdõnis, qui cõsueuerat ꝑ stratam illã transire. cũ sit indiciũ nimis gñale per ea, q̃ not. Bart. in l. fi. supra de qõ. ita intelligit Imol. in d. l. iusto, uolens restringere dictum. Ray. Attñ. Ray. & Cuma. & ibi idẽ senserunt, dũ dñt, ꝙ frequentans p̃sumit̃ occidisse, maxime si talia cõmittere cõsueuit, arg. tex. in l. si cui. §. iisdẽ. supra de accus. & in l. si ita. §. fi. supra de fun. instr. & idẽ ẽt sensit Aret. in d. uers. q̃d aũt si q̃s in strata Dicẽt præsumi, si ille erat malus homo, & sic constat ex mente p̃dictorũ, ꝙ ex frequentatione simplici non inducit indiciũ ad torturã, nisi alia cõcurrãt, & q̃uis addentes ad tract. Aret. in dicto loco sibi ipsis attribuant hãc restrictionem. Tamẽ (prout dictum fuit) Antiqui & clarius Imo. dant istam intelligentiam. Facit ẽm ipsos, ꝙ uoluit R c. Malumb. in quæst. q̃ est nihil 14.
77 ncip. Cũ in statuto Ciuitatis Paduæ. † Vbi uult, ꝙ stante statuto, ꝙ male auiati teneant̃ de maleficiis cõmissis in suis uillis, ꝙ ex hoc solo, ꝙ reperiatur corpus interfecti iacens in terra in quadam uilla, nec apparet q̃s maleficiũ fuerit ꝑpetratus, nõ tenet̃ uilla, cum corpus mortuũ non p̃beat testimoniũ de loco cedis, nisi cõstet hoĩes illius uillæ esse malefactores, & ibi cõuersari, & murari, & alia uerisimilia concurrant, nam tunc uilla tenet̃, q̃d idem uoluit Alb. in quæst 74 in 2. par. referens q. Ricar. ad literam, & sequitur Bald. in l. 3. in §. cognoscit supra de off. præfec. uig.
78 † Armorũ delatio in non solum solito, & non hñte iustã causam deferendi, si per deferentẽ homicidiũ cõmittat̃, p̃sumitur, & indiciat̃, ꝙ ex proposito arma detulerit causa ho
79 minẽ interficiendi. † Nã deferens arma maliuolum habet aĩum, ut est gl. fi. titu. de pac. const. & eor. uiol. & ibi hoc not. Bal. & Mar. de Lau. in uers. si quis rusticus, & ẽt uoluit. And. de Iser. Prępo. Aluar. in d. titu. in uers. mercator, & Alex. in additio. ad Bart. in l. 1. supra ad leg. Iul. de ui. pub. Vbi oẽs concludunt deferẽtem arma malum aĩum hr̃e, nisi ex causa deferat, uel ea ligata habeat, uel prout dicit Prepo. & Aluar. ꝙ licentiam habeat, & dicit Mar. de Lau. ꝙ causa, an sit iusta portãdi arma, relinquit̃ arbitrio iudicãtis inspecta persona, & t̃pe l. 1. & 2. C. ad l. Corn. de
80 sica. l. 1. C. unde ui. † Facit pro hoc illud, ꝙ armorum usus r̃r est interdictus, & prohibitus, ut in l. 1. & in rub. C. ut arm. usu. lib. 11. & in auth. de arm. in §. finaũt. & per Bart. & Ang. in l. 1. per illum text. supra ad l. Iul. de ui pub. & per Abb. & alios in c. clerici, de uit. & hone. cler. Et dicit Franc. Brun. in tract. de
81 iud. col. 14. † Quod ille qui se armat de rixa, & bello præsumitur cogitare, alleg. Bald. in l. 1. C. de ser. fug. col 1. uers. ex consilio, & in l. ut uim supra de iust. & iur. & pro indicio ad torturam hanc delationem armorum ponit Iac. de Bel. in sua prac. crim in titu. de q̃st. in col. 16. in fi. dicens, ꝙ gladii delatio est indiciũ, nã deportantibus arma lex male præsumit ut in auth. de mand. prin in §. fi. q̃d dictũ intellige (ut iã dixi) nulla subsistẽte ad de
82 ferendum arma causa legitima. † Et hoc magis p̃sumi debet, si defert arma euaginata, ex eo. n. p̃sumit̃ se ꝑparasse ad aggressurã d. l. 1. §. ui possidere supra de ui, & ui arm. Et ponit Cæp. in cons. 28. col. 2. uer. 2. quia.
83 † Armarũ genus, & istud ostendit aĩum, & p̃mediationẽ ad occidendũ, nam si q̃s ambulauerit cũ armis hastatis, uel cũ arco, & sagitis, uel cũ arcobusio, uel simili gñe armorũ. quæ faciliter hominem interficiunt, & uulnerando occiderit, indiciũ est, ꝙ habuerit animũ ad occidendum, & id præcogitauerit, ut est text. & ibi not. in l. 1. in §. diuus. supra ad leg. Corn. de sic. & in c. significasti. el2:

&ibi

& ibi Doct. de homic. Et dicit Bal. in cap. 1.
84 de præsump. † Quod ille qui alium sagittat cum arcu, uel balista, uel lãceam mittit ĩ ipsum, præsumitur hr̃e animum occidendi, intelligendo, qñ mittit iaculum cum ferro. Et eũ sequitur Fely. in d.c. sigñasti, col. 3. nu. 8. & dicit Bal. in l. sed & si. §. si magr̃, supra ad l. Aquil. ꝙ ex gñe armarũ præsumitur aĩus, & atrocitas maleficii ꝑ tex. in d.c. sigñasti, & idẽ dicit Flor. in d. §. si magr̃, nulla facta mentione Bal. quem tñ refert, & sequitur Ioã. de An. in d.c. sigñasti, col. 10. uers. not. ꝙ modetamen, & Bal. & Saly. in l. 1. C de emen. ser. & & Alb. in d. l. 1. §. diuus, & Cyn. in l. is qui cũ telo. C. de sicar. idem determinat, & deducit Hipp. in l. 1. col. 5. C. de sicar. & consi. 76. dñe Deus, & Cæp. consi. 44. Magnificæ, ante fi.
85 † Asportatio bonorũ, ante homicidium facit indicium pensamenti, nam si portauero res meas de loco ad locum, & maxime ad eum locũ, ad quẽ poterã cõfugere, uel saltẽ precio siora, ex eo demõstrat aĩus ad interficiẽdũ, & uerificat secuto homicidio. ita no. Saly. in l. si col. 2. uer. nũc trãseamus ĩ fi. C. de q.
86 † Alienatio bonorũ suorũ inducit malum animum, & p̄mediationem ad homicidiũ. & ista talis alienatio consideratur, prout dicit Bar. in l. post contractũ supra de dona. ex sex
87 p̄sumptionib. † Prima est, si donauit, uel uendidit bona sua, nam ex donatione, seu uẽditione p̄sumitur malus aĩus, ꝓut ẽt cõsiderat Alex. ibi in add. post Bal. in l. 1. C. qui bon. ce. poss. & in l. pen. C. de bon. dam. & Cy. ibi. & dcm̃ Bar. sequunt Raph. Cu. Imo. & Ro. ibi. Idem Bar. in l. 3. §. eorũ, supra de pri. cred. Et Io. An. in add. ad Spec. in ti. de p̄sump. in uer. pone ꝙ Tit. & Luc. de Pe. in l. quẽadmodũ, C. de ag. & cens. lib. 11. col. 2. q ẽt loquit de casib. de qbus infra. Istud intellr̃ cõiter per Doct. post Bar. quoties est inimicitia cum aliquo, & secutum sit delictum in eius ꝑsonã, ut ex ea causa dicatur, & donasse, & animũ ad delinquendum habuisse arg. tex. in auth. post iam. C. de sec. nup. & in c. fin. de renunc. in 6. Secunda est præsumptio, quoties qs donat partem bonorũ alicui propinquo subsistente tñ prædicta causa inimicitiæ, uel consimili, & magis credẽdum est, illud euenisse ex donatione facta ipsi propinquo, de quo credendũ est, ꝙ magis se confidat, & possit suffragari ex re donata, & ꝙ etiam non secuto delicto sibi restituat, ꝓut deducit Pau. de Mon. pie. in d. l. post cõtractum, impugnãdo opin. Imol. & Rom. dicens ita practicari.
88 † Tertia est p̄sumptio si donando, uel alienãdo, ex post reperiatur in possessionem, nã tunc signum est donasse fraudulenter, & dolose, & animo delinquendi, restringit tñ per Bar. & alios ibi Si emptor, uel cui facta est donatio fructus habuerit, uel alienatio sit facta cũ reseruatione fructuum, uel ꝙ facta donatione, uel uẽditione discesserit, uel mortuus fuerit acqrens. Quarta est præsumptio, quoties quis donauit, uel uendidit clam, ut puta ex chyrographo subscripto à testib. uel sine, uel adhibitis testib. sine scriptura, nam tunc p̄sumptio est mali animi, & uolẽtis delinqre, Quinta est p̄sumptio, si post donationẽ, uel uenditionem inimicum interfecerit statim, aut ex paruo interuallo, qđ est arbitrium iudicis in uidendo ex qualitate personæ, loci, & t̄pis, an sit magnum, uel paruum interuallum, ut per Doct. in d. l. post contractum. Restringitur hoc, ut non ꝓcedat, si interfectus fuit ex improuiso, nã ex subsecuto homicidiũ ẽt in continenti non est p̄sumendus malus animus, ut ẽt dicam infra in uerb. inimicus, in prin. Sexta præsumptio est, si in donatione apposuerit cõdõnẽ, ꝙ ualeat, si bona eius cõfiscabũtur. Nã clarũ est esse aĩum ad occidendum, qui uerificatur, eo secuto.
89 † Inimicitia inducit tractatum, & cogitationem ad interficiendum p̄cessisse, si qñ cõstat de ipso interfectore, & ille ꝓut dictum fuit interficiens erat inimicus, nã tunc orit indicium cõtra ip̄m, ꝙ appensate, & apostate, & præhabito tractatu interfecerit eum.
90 † Inimicus. n. mala semper cogitat de inimico. l. inimicitia, supra de his. qb. ut indig. d. l. 1. §. præterea. hoc tit. l. 3. §. non solũ, supra, de adimen. leg. c. repell. & cap. cum oporteat, de accus. & ita determinat Alb. in d. l. & si amici domũ, supra de adul. & in trac. statu in 3. par. qõ. 64. Intelligo prædicta sine aliqua distõne, ut locum habeant in quocunq; inimico sine capitali, siue non capitali, nam ex effectu demonstratur ip̄m esse inimicum capitalem, eo ꝙ illum, cum quo erat inimicitia interfecit, ꝙ secus esset in indicio, qđ oriri dr̃et in homicidio puro, nã tunc reqitur inimicitia capitalis, ut dicã infra. Intelligas ẽt, ꝙ tunc demum inimicitia faciat indiciũ pensamenti. Si modo ex processu nõ appareat homicidiũ fuisse ex ĩprouiso, utputa, qđ

obuiati sint à casu, uel ꝙ inimicus occisus fuerit aggressor, uel ꝙ sit pura rixa præcedētibus uerbis, nam tunc ex inimicitia non dať pensamētum, ut determinat Bart. in d. l. post cōtractū, de don. in 2. col uer. 5. ṗsumiť, ubi si rixa fuit inopinata, ēt ꝙ causa pręcedat, ut uoluit Bal. in l. 1. in fi. C. ad l. Corn. de sicar.

91 † Inimicitia ex triplici causa oritur. Ex iniuria. Ex lite, & Ex opinione. Primū signum inimicitię est, si īter partes iniuria est īducta.

92 † Iniuria aūt inimicitiā gñat in casib. infra enumeratis, & hæc triplr̃ causať. Re, Verbis, &, Lr̃is, ut in l. 1. §. 1. & l. lex Cor. in fi. supra de iniur. Re fit iniuria in casib. infra positis.

93 † Occidens cōsanguineum, uel affinē meū mihi iniuriam facit, & inimicus efficitur ita Bar. in l 3. in §. fi. supra de adim. leg. all. text. in d. l. lex Corn. in princ. Idem uoluit Bal. in consi. 41. ṗsupposito statuto, uol 5. dicēs, ꝙ testis repellitur uti inimicus capitalis. si ille cōtra quem deponit fuit ad occidendū frēm cōsobrinum ipsius testis, ea rōne, ꝗa præsumitur inimicus ille, cuius fr̃ est inimicus, immo oēs de gñe. l. 1. C. si quac. præd. potest. l. humanitatis. C. de excus. tut. & per not. in c. 1. de eo qui interf. frat. domi. sui. Subdens.

94 † Qđ inimicitia capitalis est ubicūq; offensus directe, uel per obliquū se uindicaret, si posset. hoc idē uoluit Luc. de Pe. in l. 1. col. 2. uers. itē ꝓꝑ homicidium. C. de his qui se def. lib. 10. adducit tex. ꝗ hoc determinat in c. fi. de spō in Lōb. & hanc inter capitales enumerat Hip. in l. 1. § præterea, nu. 58. supra de q.

95 † Verberans, pulsans, domum ue meam ui introiens mihi iniuriā facit d. l. lex Corn. & inimicitia oritur. Nā eū primū ꝗs offensus est in persona, statim fit inimicus not. Bal. in l. in his §. nālis, supra sol. mat. & dicit Luc. de Pen. in d. l. 1. C. de his ꝗ se def. lib. 10 col. 2. uer. & scias ꝙ ex offensa illata oritur inimicitia, imò re atrox iniuria induciť, utputa, si uulnus illatū, uel os alicui ꝓcussum sit. l. ṗtor edixit. §. fi. in fi. supra de iniur. & § atr. īst eo.

96 † Et ex atroci iniuria paratur inimicitia grauissima, ut per Bart. in l. 3 §. fin. supra de adimen. leg. quem sequitur Alexand. consil. 99. in causa inquisitionis, columnn. 1. uolum. 1.

97 † Bona nr̃a tollēs nos iniuria afficit, & inimicus nr̃ ṗsumitur c. idē cū ꝗs, de rest. spol. & ibi Bal. dicens ṗdicta ꝓcedere siue ui, siue clā hic talis bona nr̃a abstulerit, quod ēt sequitur Abb. ibi in 3. no. & But. Imo. & Car. cum ēt ex spoliatione rei particularis detur inimicitia capitalis. c. accedēs. el 2. ut lite nō cōtest. & ibi But. in 5. not. & Imo. adducētes illud uulgare, nō est amicus nr̃, qui bona nostra tollit, qđ idē sequiť Abb. ibi, & Mar. Soz. in 7. not. & Ioā. de Anan. in c. cum oportet, col. 2. in fin. & ibi Fely. col. 6. num. 13. de acc. Alb. in auth. si testis, col. 2. C. de test. & Luc. de Pen. in l. 1. col. 2. C. de his ꝗ se def. & Hip: in l. 1. §. præterea, hoc tit. nu. 43. Limita ṗdicta (ut non procedant) qñ res ablata est uilis, nam tunc nō oritur inimicitia capitalis, ita no. Abb. & Mar. Soz. in d. cap. accedens.

98 † Vxorem, uel alienam terram detinens cōtrahit inimicitiam cū eo, cuius sunt, eo modo, ut si secutum sit homicidium, de ipso detinēte ṗsumatur appensatū, & ꝓsona illius, cuius est uxor, uel terra, si occiderit. Et ꝙ sit inimicitia capitalis est tex. ī d. c. acc. ut lit. nō cōtest & ibi Bal. ad hoc not. ꝙ deť inimicitia capitalis, qđ ēt uoluit Abb. Ioā. de Anan. & Soz. ibi, & Hipp. in d. l 1. §. præterea, nu. 58.

99 † Detinens in uinculis ṗsumitur cōtrahere inimicitiam cū detento, cū ipsi iniuriam faciat, & corporalis sit, & ex ea inimicitia oriatur nā ille (ꝗ detinet aliquem in uinculis) ṗsumitur inimicus, & odiosus arg. tex. in l. in ipsius. C. fam. erc. & ibi hoc not. Bal. in 2. no. & in l. ign. in fi. C. ad exhib. & in auth. si dicatur imò carcerans aliquem iuste largo modo dr̃ facere iniuriam l. cum filii. C. quib. ced. pos. Fely. deducit hæc in c. cū oportet, col 6. nu. 13. de acc. Et quòd detētion e oriatur inimicitia, uoluit Hipp. in l. 1. §. pręterea, num. 52. supra de qō. & in cōs. 26 col. 2. num. 8. Et dicit Amad. de Cast. in tract. de synd. in uerb. supra dictus Dn̄s ptās, in uer. aduerte ꝙ testis non est idoneus cōtra officialē, ꝗa ab eo fuit carceratus, ꝗa præsumitur odiosus, *infero* & hoc, ꝙ tortus ꝑ iudicē pręsumitur *inimicus*, cum ṗcedat detentio in carcerib. realr̃. Et ēt ꝗa ex causa pecuniaria oritur inimicitia, prout dicam infra, & tñ quælibet pœna corporalis est maior, & grauior, quam pecuniaria damnatio l. in seruorū, in fi. infra de pœnis.

100 † Expellens aliquem de domo præsumitur odio ꝓsequi ab expulso, & eius inimicus iudicatur, nec pōt testificari cōtra expellētem ut est tex. in arg. in l. Lucius Titius, in §. L. Titius damam, & ibi hoc not. Bal. supra de leg. 2. refert eū, & sequiť Alex. in l. 1. in add. ad Bar. quæ incipit oppono ꝓbō, supra de test.

& re-

& refert,& sequitur prædictos Hipp.in d.l.1.
101 §.præterea,nume. 54. supra hoc tit.†Diuortium si secutum fuerit inter maritum,& uxorem,oriūtur inimicitiæ inter eos, ita est tex.in l.Cic in 2.rñ.ibi ne iam inimico marito infra de pœ.& ita per illum tex.not. Luc. de Pe.in l.1.colum.2.C.de iis qui se def.lib.
102 10.†Non obediēs superiori, nec eius statuta seruans p̄sumitur eius inimicus glo.est in c.si diaconus,in uerb.& inimicos,50.di.q̄ dicit no.ꝙ eo ipso ꝙ aliqs nō obedit p̄lato,est eius inimicus.24.q.1.c.qm̃ uetus,istud idem determinat Præp.& Dom.de S.Gemin.ibi in 4.not.idē uoluit Luc de Pe ꝑ eā gl.in l.1.C. de his qui se def.lib x. istud idem determinat Alb.in auth.si testis.C de test.in 1.col. dicēs, ꝙ si subditus spoliat prælatū, uel superiorē subtrahendo se ab eius obedientia, q̄bus est obediendū ēt lite pendente,ēt a subiectis,qui eos accusarunt c.olim de acc. cōnumerat̃ inter inimicos. Subdens ꝙ ideo Canō dicit de spoliato cōtraspoliatores,nec nudi cōtēdere, nec inimicis inermes opponerenos debemus c.oportet.q.3.c.1.frequens de rest. spo.lib.6.
103 †Non osculans dū datur pax in celebratione missæ,ubi ex cōsuetudine datur osculum, p̄sumit̃ inimicus nā ex cōsuetudine aliquarū ecclesiarū p̄lati inferiores admittunt̃ ad osculū pacis ꝑ epm̃.c.de delicto, de pb.& nō admittens recusat̃, qa præsumitur inimicus no.Card.Abb.& Barb.post gl. in c. cum suꝑ. de off.deleg.Et dicit Host.ibi, ꝙ signum est rancoris nō admittere ad osculum pacis, qđ ēt uoluit Steph.Auf.in tract.de recusat. uersicu.39.& Hippo.in d.§. præterea enim 52.
104 †Verbis iniuria fit, si qñ cōuicium fcm̃ sit in aliquem prout est tex.in d. l.1. & in l.item apud Labeonem.§.1.& non tm̃ oritur, si præsentialiter alicui uerba iniuriosa,& diffamatoria siut prolata,uerumēt si absenti, ut puta ad domum stationem,uel tabernā proferātur,ut est tex.in d.l.item apud, in princ.& ex uerbis iniuriosis capitalis inimicitia oritur, ut est tex.in c.ueniens,in princ.de iureiur.& ibi Bal.no in fi quē referunt, & dñt esse mēti tenendū,Mod.in §.præterea. Sed ante ipsū idē determinat Ias.in l.ꝓcur.C. de ꝓcu.ꝑ illum dcm̃ Bal.& est tex.in d.l.si inimicitiæ,de his quib.ut indig.ibi sed & si palā. Sed istud idem [ꝙ ex conuicio, & uerbis iniuriosis detur capitalis, & grauis iuimicitia] uoluit Ancha.Ant.de But.& Im.in d.c.ueniens, subdēs ꝙ istud doce t exꝑientia,ut ex uerbis iniuriosis orat inimicitia . uerba aūt iniuriosa sunt si reimprobo tibi aliqđ maleficiū, uel crimē ꝑ te cōmissum, seu aliq̄ iniuriā in te, uel in tuos cōmissum,ut ꝑ Bar.ī d.l.itē apud. §.sed qđ adiicit,Henr.Boych.in d.cū oportet de ac
105 cu. † Minæ faciūt p̄sumi inimicitiā capitalē,si minatus est mortē gl. in l. licet supra de arb.Bar.in l.3.§.fi.supra de adim.leg. Alb.in auth.si testis.C.de test.& dicā inf.in uer. mi
106 næ.†Dicēs se nociturū, si posset dr̃ inimicus,ut uoluit gl.in c.cū super de off. deleg.& ibi Abb.Car.& Imo.& faciunt ea, q̄ adducit Hip.in d.§. præterea, col.2.nu. 10.dicens,ꝙ non tm̃ est inimicus,qui nocet,sed ēt ille qui noceret si posset,ut per Bal. in auth. si dicatur.C.de test.& in l 1.in fin. C.si qua prædit. pot.post Barbat.in cap.repellantur, de accu.
107 †Dicens non diligere Petrum si talia uerba ꝓferens interfecit Petrum, habet indicium pensamenti, nam ex illis uerbis præsumitur inimicus not.Alb.in l.si inimicitiæ, supra de his quib.ut indig.& in l. metum. C. qđ met. cau.ꝑ tex.in c.inq̄sitionis de accu. & per ea q̄ not.in c.cum super Abbatia,in gl.1. de off.de leg.& ex inimicitia præcogitatio inducitur.
108 †Dicens se inimicum est inimicus c. inq̄si. §.ad hæc,uer.aut etiam aduersus eos,de acc. ita not.Alb.in auth.si testis,col.2.C. de test.
109 †Non loquens cum aliquo nec salutans cū esset solitus salutare & loqui, præsumitur inimicus tex.est in c.si inimicus.93.dist.ꝑ q̄ iura ita determinat Luc.de Pen.in l.1.C.de his qui se defe.lib.10.& gl.in c.cum Adr.73. distin.quę dicit,ꝙ eo ipso, ꝙ quis non salutat alium præsumitur eius inimicus alle.tex. in c.cū suꝑ,de off.deleg.& ibi Car. Im. Abb. & alii eam sequuntur,quam gl.refert, & seq̄tur Abb.in c.ad hæc,& in ca. repellant̃, in 2. no.de acc.& Ias.in l.aꝑtissimi,col. 2.in uer. & dicit gl.C.de iud.inferens,ꝙ iste talis,qui nō salutat,si iudex est,recusari potest, quod idem uoluit Alb in l. si inimicitiæ, supra de his quib.ut indig.dicens,ꝙ si quis non salutat aliquē præsumit̃ eius inimicus,ex quo p̄missa sunt restringenda in eo. q̄ solitus erat salutare,nā nō salutādo p̄sumit̃ inimicus, ita Abb.Io.de Ana.& Fel.post ipsos in d.c.repellantur,in princ.de accu. & Abb. in d c ad hæc,& Fely.in proœ.decret.col.5.num. 22.
110 †Literis fit iniuria,cum qs librū, carmen, uel historiam ad infamiam alicuius ꝑtinentem

tem scripsit, composuit, uel edidit, nel dolo malo fecerit, quo quid eorũ fieret, & ĩ oĩbus illis casibus, de quiaus loqtur tex. in. d. l. lex Corn. in fi. cum le. seq. itẽ si quis sine scriptura in notã alcuius aliqd ꝑduxit puta ueste lugubri, uel squalida utitur ad iniuriam alicuius, aut barbam demittat, uel capellos submittat uel cantet aliqd ꝙ pudorem alicuius ȩdat, ut est tex. in d. l item apud Labeonẽ. §. ait prætor, supra de iniur. uel ꝙ fideiussores idoneos reprobet, uel fideiussores interpellat exñte parato ad soluendũ, uel domũ absentis debitoris signet, & alia faciat, de qbus ꝑ Host. & Azo. ĩ sum' de iniur. & est tex. in l. si cre d. cũ seq. supra, de iniu. in istis. n. oĩbus casibus, ex iniuria orit̃ inimicitia, ut est tex. in c. cum in iuuentute, de purg. can. ibi, sed inimicus hõ, & ꝑ illum tex. Luc. de Pen. in d. l. 1. C. de his q se def. lib. 10. dicit, ꝙ ille, q publicat ea, quæ pertinent ad infamiam ali-

11 cuius, est eius inimicus. Pro cõfirmatione p-

1 missorũ facit illud. † Quod dãnũ famæ est maius dãno pecuniario, ut est tex. in l. si duabus infra de reg. iur. & in l. insta in prin. cum gl. supra de man. uind. & in l. iusiur. §. ꝓcur. supra de iureiur. & ibi Alex. in 2. col. uer. itẽ no. q dicit per illum tex. ꝙ parũ dr̃ quis ꝓuidere alicui, cum aduersus dãuum pecuniariũ succuritur. Si ẽt non cõseruatur aduersus dãna honoris, & famæ, cum tale dãnum p̃ferat̃ pecunia. Sed ꝓ dãno pecuniario, & ꝓ lite pecuniaria oriuntur inimicitiȩ, ut dicã infra ergo, & ꝓ hac re maiori. Cũ ẽt hẽamus illud.

11
2 † Qd̃ crudelis est q famã suã negligit. c. si qs p̃sbr̃, de purg. can. & c. nollo. 12. q. 1. & dicit Alb. in auth. si testis, col. 2. C. de test. inimicitiã oriri, si al'qs spoliat̃ bona fama q̃ p̃ciosa res est 9. q. 3. c. facta, & magnũ damnũ est eam amittere. l. infamia. C. de decurion.

11
3 † Est. n. quędam mors ciuilia perdere honorẽ, statũ, & famã. l. pen. inf. de uar. & extr. cog. & l. 1. §. de por supra de cõratab. l. fi. supra peca. di. & ideo quibuscũq; modis redimi põt in fra. de bo. co. qui sibi mor. consc. l i.

11
4 † Secundum signũ inimicitiæ est, si causa, uel lis ẽ inter partes, pluribus. n. respectibus põt esse lis, nam qñq; est criminalis, qñque ciuilis. Illa quæ ẽ criminalis, aut est capitalis, aut nõ capitalis illa q̃ est ciuilis, aut agit̃ de crimine ciuiliter, aut est ꝑsonalis, aut oĩm bonorũ, aut maioris partis, aut paruæ rei. Et ideo de omnibus istis uideamus infra.

115 † Accusatio criminis capitalis gñat capitalem inimicitiã inter partes gl. est in l. licet supra de arb. & in §. itẽ inimicitiæ, in uerb. si capit. inst. de exc. tut & in §. si uero qs dicat in uer. de crimine, in auth. de test. Bar. in l. 3. supra de test. & in l. 3. § si supra de adim. leg. Abb. & Mar. Soz. in c. accedẽs el 2. ut lite non cõt. Alb. in auth. si testis, colũ. 2. C. de testib.

116 † Accusatio criminis non capitalis adhuc inimicitiam inducit, nam ille q accusat ꝓsequit̃ suam, uel suorũ iniuriam l. 1. §. 1. & §. fi. supra de iniur. §. & patit̃, inst. eod. Et tũc aut iuste accusat. aut iniuste. Si iuste iniuriã passus est. Aut re, aut uerbis, aut l̃ris. Ex quibus orit̃ inimicitia, ut dixi sup. in 2. signo p̃ced. Aut iniuste accusat, & tunc non iure facit, & iniuria orit̃ d. l. 1. §. 1. supra de iniur. & p̃sumendũ est, ꝙ accusans malo aĩo, & qa eum nõ amat, accusationem instituerit, nã crimẽ imponẽdo infamat apud ꝓbos, & bonos uiros de facto, & si non sit uera imputatio ꝑ not. in l. 1. supra de his ꝑ not. inf. & in c. test. & ibi gloss. & Doct. de test. & oritur contumelia, de qua supra in eodem signo secũdo

117 † Vnde lex accusatorem appellat inimicũ, tex. est in cap. 1. in §. illum, ibi, nec inermes inimicis, de rest. spol. lib. 6. & in cap. item cũ quis eod. tit. & in c. meminimus de accusat.

118 † Personalis causa siue de statu inimicitiã facit, ut si qs agat cõtra aliquem, asserẽdo eũ esse seruum suũ & ille negat. Itẽ si qs dicat illum esse libertũ suum, & ille negat, iste. n. sunt qões status, ut dicit Bar. in l. Imperiũ col. fi. uer. qro ꝙ q̃ sunt, supra de iurisd. om. iud. & ibi oẽs Doct. & appellat ibi cãm hãc maximi p̃iudicii, & expediri debet ꝑ magnos iudices, nec põt delegari. l. placet. C. de ped. iud. not. Doct. n §. p̃iudic. inst. de actio. & ex hac causa oriu nt̃ capitales inimicitię in l. fi. supra de his qb. ut ind. & no. Bal. in l. athl. §. dat remis. in 4. no. supra de excus. tut. & dicit Ias. in l. quoties. C. de iud. in princ. ꝙ causa seruitutis, & causa uitæ eq parant̃. Cũ seruus reputet̃ ꝑ mortuo l. qd̃ att. inf. de reg. iur.

119 † Matrimonialis causa si tractatur. Tunc dr̃ quasi causa status. Cũ mulier uocet uirũ in matrimonium, quæ dr̃ seruitutis, & econtra, si uir mulierem, ita gl. in c. mulieri, de iureiur. & ibi But. Card. Imo. Abb. & relig eam sequentes, & hoc maxime, qa causa criminalis, & causa liberalis, & matrimonialis ęqparantur ut est tex. in cap. pen. de restitut. in integ.

integ.& gl.in l.3.§.quacunq; ,supra de iure iur.& ibi Barr.Alex. & Paul.de Cast. appellant hanc causam arduam,& grauem eo mo
120 do. † ut in ea non deferatur iurm in supplementum pbõnis,ut p gl.& Doct. supius adductos,& p Bar.Rom.& reliquos Rep. in l.admon.supra eo.de iureiur.& ibi Ias. num. 277. Doct. in c.fin.de iureiur.& Dec.in cõsil. 133.de isto pcessu,col. 1.uol.1.Et ita cõsuluit Alex. æquiparando causam mrimonialem criminali in cõs.143.qm abunde.col.2.uer.2. non est,vol.2.quam refert, & sequitur Dec. in cõsil.210.Visis diligenter,vol.2.& Hip.in l.de minore.§.plurimum. num.63. supra de qõ.ex quo necessario est dicẽdum inter hos litigantes, ut est in præmissis, inimicitiam
121 oriri.† Monachationis causa est eiusdem iuris,cuius est pcedens.Cum in ea tractet de graui prçiudicio, & ex dño redigatur quodãmodo in seruitutem,& priuetur oĩbus bonis,cum monachus nihil pprium hre possit c.cum monachus.de stat.monac. & auct.ingressi.C. de sac.san.eccl. & ob eius piudiciũ, & grauitatem iurm necessarium non deferi, quemadmodum & in causa mrimoniali nõ datur, & æquiparata sunt hæc,ut p glos.in l 1.§.1.supra de iureiur.& ibi Bart.Ang. Paul. de Cast.Saly Alex. & Ias. qui eam sequũtur, no. Anc.Abb.Car.& Imo.in c.fi.eo. tit.Lap. alleg.86.col.ult.Cum itaq; causa ut tanti pіudicii, nulli dubium ex ea oriri inimicitiam
122 inter litigantes.†Filiationis causa,ut si agẽti dixero eum illegitimum, & inhabilem ad successionem,& ad dignitates, nam ista causa est ardua.& tractatur de statu, & in tali casu non defertur iurm in supplementum, qñ est necessariũ ita determinat Bal. in l.in bonæfidei. C.de reb.cred.& rõnem reddit,quia dicere aliquem esse illegitime natum ẽ qdã infamia.Et istud refert,& sequitur Ias. in d.l. admonendi supra de iureiur. num.280. dicens,ꝙ iurm necessarium non deferr in causa status psonæ puta filiationis,uel legitimationis.qa sunt graues,& hæc grauitas, & pіudicium cõstat ex eo qa ut in plurib. qñ opponit ista illegitimitas,id fit ad excludẽdum ab aliqua successione uel paterna, uel alia, seu ad excludendum ab aliqua dignitate, q oĩa sunt grauia, ut in infrapositis signis, &
123 ideo in hac causa oritur inimicitia. † Famosa si est lis dicitur causa status,si qñ agit quis contra me,ut amoueat ab ordine, uel uult prohibere ne fungar officiis publicis, uel ꝙ agatur pro socio, tutelæ, mandati depositi noĩe suo, uel ex aliis causis, de quibus in l.1.§.1. supra de his q not. inf.& in l. cognitionum,in uer. existimatio infra de uer. & extraor. co. & ita intelligit illum tex. in l. cognituru. Rom.in l.admon.num.105.ꝙ cã
124 famosa sit causa status† Ex quo nec in ea defertur iurm necessarium in supplementũ. Eo maxime qa(si non deferr iurm in causa bonoum maioris partis,uel totius pr̃imonii) multomagis non est deferendum in causa famæ, q magis prçualet q̃ omnis bona mũdi l.Iul.supra si quis omiss.cau. testa.l.alias. supra de iureiur. Ias. in d.l.admon. num. 378. sequens hanc opinionem dicit. ꝙ causa famæ,& causa uitæ æqparantur.l.iusta, eũ gl. supra de manumiss.uind.glos.in.§. suspectus aũt,uer.ob culpam,inst.de susp.tut.& hoc ꝙ non deferatur iurm necessarium in hac cã sequuntur cõmitt.Doct.in d.l. admonẽdi.& Io.And.But.Imo.Card.& alii in c.fin. de iureiur.improbando opin. Bar.in d. l. admon. q̃uis Ias.ibi dicat uerba illa non esse Bar.Ex his ita cõstat ex hoc litigio causæ famosç,cũ
125 sit status inimicitiam oriri†. Causa oĩum bonorũ, uel maioris partis inducit inimicitiam capitalem.Nam causa bonorũ dr causa uitæ.l.aduocati.C.de aduoc.diuer. iud. & ibi Bal.& dicit Saly in d.l.admon.col.pen. uers. q so an sit,ꝙ pecunia est alter sanguis, unde uidemus,ꝙ causa omnium bonorũ,seu maioris partis sunt æquiparata p tex. in cap.frequens,de rest spol.in 9.& gl.in auth.de test. in §.si uero dicatur,in fi. in uers.qõnes,& gl. in auth.si testis,in fi.C.de test.coniungit hæc de oĩbus bonis, uel parte maiori, uel de statu. p tex.in §. item p p litem,inst. de exc. tut. & gl.in cap.cũ partium, de reg.iur.in 6. coniungit hæc causam criminalẽ,famosam,& arduã.Et Iac.de Are.Odof.Bar. Alb.Saly. Ful.
126 & Rom. in d. l.admon. dñt. † Quod causa magna æquiparatur causæ criminali p tex. in l.p p litem,supra de excus.tuto. & pdictos sequitur Io. Crot.Caccialup. Curt.& reliqui rep.in l.admon. & idem uoluit But.& Imol. in c.fin.de iureiur. Sed aduerte, ꝙ Ias. in l.pperandũ,in princ.in 3.no.C.de iud. dicit, ꝙ ille tex.in eo,ꝙ determinat instantiam non esse eandem in causis criminalib.q ẽ st in causis ciuilibus,ur tñ esse cõtra hãc decisionẽ,ꝙ istæ causæ magnæ æqparant causis criminalibus

libus,& idē sensit Ias.in d.l.admon.nu. 171. ob id. quia quælibet causa corporalis est ma ior quacunq; pecuniaria ꝑ l.in seruorū in fi. infra de pen. Vnde uult restringere illud in ꝑsonis uilibus,uel in illis casibus, in quibus ꝓ crimine imponitur pœna pecuniaria, & in d.l. ꝓperandum infert,ꝙ istæ causæ non pñt dici capitales,& per cōns,ꝙ non oriatur inimicitia capitalis,sed quasi capitalis ut cō suluit Io.de Ana.in cōs.59.uisa inqsitione, q dicit,ꝙ de litigio non oritur inimicitia capitalis cum Imperator,& I. C. ponāt.de ꝑ se inimicitiam,q̄ oritur ex litigio,& inimicitiā capitalē,inst.de exc.tuto.§.item ꝑꝑ inimicitias,subdens,ꝙ Doct.in d c.cum oporter, dñt, ꝙ ex prædictis oritur inimicitia quasi capitalis.idē sensit Fely.in d.c. cum oportet col.4.num.8.ubi quasi capitalem appellat. Non puto esse recedendum ab opin. Bart. & aliorū dicentium ex prædictis causis oriri ca pitalem inimicitiam,& pro p'ę ictis cōsidero tex.in §.item ꝑꝑ litē,& alios.§.§.subseq. ubi lex determinat, ꝙ ob. causas magnas tutor habeat excusationem, & inter alias, si est lis de omnibus bonis,uel hæreditate. item si est inimicitia nec sufficit simplex inimicitia,sed reqritur. ꝙ sit capitalis ut in §. inimicitiæ. cum itaq; lex uelit capitalē inimicitiam ad excusandum tutorē,necesse est ēt, ꝙ alia liti gia,q̄ excusationē inducunt sint talia, ex qb. oriatur capitalis,nō aūt simplex inimicitia, non.n.est ꝑsumēdum,ꝙ una,& eadem dispō diuerso iure censeatur,& ex diuersa causa sit inducta.l.iam hoc iure,supra de uulg.& pup. nec opus est dicere, ꝙ Imperator posuerit se paratim inimicitiam orientem ex litigio, & inimicitiam capitalem,qa imo omnia sunt posita sub eodem contextu,& sub eadē determinatione,& sub eod.tit.& ex eadem cau sa sunt inducta, & ordinata, ut iam dēm̄ est. Pro prædicta opin. adduco text.& ibi Bal.in l.athletæ.§.dat remissionem,supra de excus. tut.ibi capitale certamen eis ad inuicē cōsti. tit,quæ uerba exponuntur ꝑ Bal. si de statu, omnibus bonis uel maiori parte litigetur, & dicit Ant.de But.in c. accedens,el.2.in 5.
127 not.ut lit. non contest. † Quod inimicitia capitalis non solum cōcluditur ex morte,uel ex sanguine primo.sed ēt ex secūdo bonorū, uel honoris,& Bart. in l.pen.in fin. supra de cōd.ob tur.cau. dicit, ꝙ promittens tyranno ob metum ēt tꝑe solutionis durat,nec debuit deserere pr̄iam & bona, qa amissio oīm bonorū æquiparatur morti,& Per.Cy. Ray. Fulg. & Alex. in l. reum criminis C. de ꝓcu. dñt,ꝙ quemadmodum accusatus de crimine non pōt esse ꝓcurator, & ita & ille q hēt litem omnium bonorū,q̄ æquiparatē criminali,& Bal.in l. certa forma.in fi.C.de in.fis. lib.10. ꝙ quasi maior pœna est amissio oim bonorū,q̄ mors ꝑ tex.in l.fi.C. ad l.Iul. ma. Vñ licet offendere aggressorem ad defensionem bonorū sicut ad defensionem personæ glos.in l.1.uim,supra de iust.& iu.& ibi Ias. Et Alc.in c. 1.de iud.num.17. & Bald.in l.3. §.1.supra de test. æquiparat inimicitiam capitalem causæ oīm bonorū,& Alex.in l.post legatum.§.his. uero,supra de his qb. ut ind. Nec obstat,ꝙ dicatur,si non est causa capitalis primo,nec inimicitia capitalis oritur, qa istud est falsum. nam ex iniuria uerbali orit inimicitia capitalis,& ex alia iniuria simili, ut dixi in præced.sig.& tñ non est causa capitalis.Nec ob.cōsideratio l.in seruorū,infra de pœ.qa dato ꝙ pœna corporalis si maior quacunq; pecuniaria,at tñ ꝑꝑ hoc nō sequitꝙ ex causa bonorū non possit oriri idem esse ctus,quo ad hoīs intentionē, q oritur ex cā hñte pœnam corporalē. Cum. n. inimicitia sit ranchor animi,eodē modo oritur,ex eo, ꝙ qs uexatur grauiter,uel bonis,uel in cor porale.Et in hoc hñt hæc duo ęqparationē, & in illis agens demonstrat hīc malam opinionem aduersus reum,& eius ruinam ꝑqui rit,siue agat in bonis, siue ī corpore,ex quo datur inimicitia grauis,q̄ capitalis est.& suf ficit,ꝙ quantum ad hoc effectum inimicitiæ,& eius ortus hęc duo sint æqparata, & similia,dato ꝙ unū excedat aliud quo ad exe cutionem,& maior sit pœna. quæ in corpus infligitur,q̄ pecuniaria, q̄ bonis applicētur.
128 † Sufficit. n. æquiparatio, & similitudo sit in ea re(de qua agitur)nec reqritur. ꝙ tota res sit alteri similis cap.cum dilecta de cōfir. util.uel inutil.Cum simile non sit idem not. Bart.& in aliis in l qd' Nerua.supra deposi.& l. nō pñt,supra de legib.l. ad similitudinem C. de epis.& cler.no.Fely.in c. translato,col.5. num.16.de cōst.Cum ēt maior sit inimicitia q̄ orit ex causa oīum bonorū,q̄ illa,q oritur ex accusatione capitali ita Paul.de Castr. in auct.si dicat.C.de.test.Qd' aūt ex litigio oim bonorū,uel maioris partis causetur capitalis inimicitia ultra ꝑdictos,tenuit gl. Ioā. And. Host.

Host.& Car.& Abb.in d.c.cum oportet,adduxit tex in d. c. frequens de rest. spol. lib. 6.& idem Ioan.de Ana. sibi ipsi contrarius in d.c. cum oportet,col.2.uer.qualis aūt. & Anc. in d.c.frequens de rest.spol.per tex.in d.§.dat remissionem,& Hipp.in d.l.1.§.pterea, nu.58. supra de qō. intellige prædicta nō procedere in casibus,de quib.loquitur Bar.in d.l. admonendi,qñ.s.tractatur de possessorio oīm bonorum.Nam tunc non dr̄ magna,uel grauis cā, uel qñ tractatur de aliquo incidenti, ꝙ non tolleret,nec diminuire ueritatem negocii, utputa ꝙ aliqs non esset ꝓcurator meus nec potuisset agere pro me,ut per Bar. exemplificat,& ꝑ oēs ibi Scrib.Nam in casib. prædictis cum de paruo præiudicio tractet̄, non est dicendū capitalem inimicitiam oriri. Intellige ēt, ut inimicitia capitalis interueniat qñ est lis inferens graue dānum in bonis rei cōuenti,ut puta, ꝙ aut fit amissio lucri, uel amissio bonorū. Nā quemadmodū infertur iustus metus ob mortem, uel quasi,ita ēt ex amissione lucri,aut bonorū ita uo.Cyn.in l. interp.C de transa.& ibi Bald.& Saly.q dn̄t.

129 † Quod qñ non timet̄ mors, uel quasi.Sed graue dānum in reb.ꝓpriis,iustus, & legitimus metus infert̄.Et Bal.in c.1.de iud.col.4. uers.q.d.u.dicit,ꝙ inimicitia capitalis orit̄, si est contentio oium bonorū,uel maio.partis. Idē si est qō de meliori re, q̄ hr̄et in bonis ꝑ tex.sing.in l.summa cum rōne, supra de pec. &idem si esset qō amissionis magni lucri ꝑ

130 singulare dictum Cyn.supra allegatū.† Infertur ex prędictis,ꝙ si causa erit leuis,& parua inter partes non præsumitur inimicitia. Nam modicum damnum quilibet æquo aīo ferre debet c.terrulas.12.q.2. Cum lex paruam læsionem non consideret.l. scio, supra de in integ.rest.& dolus ex parua re non psumitur.l.si oleum,supra de dol. Et ꝑ parua re non præsumitur quis uelle peierare.cum detur in ea iuramentum in supplementum per

131 no.in d.l.admonendi supra de iureiur.†Aduerte tn̄,ꝙ qñque ex contentione ēt de re leui maxima oritur inimicitia, ut dicit Dec. in d.c.1.de iud.in 2.lec.col.1.uer.& ex supra dicto not. alleg. Abb.in d.c. 1.& in c.non accedēs ut lit.nō cōtest.& in c.cū oportet,de acc.

132 † Parua.n. res qñq; dr̄,q̄ ad sumptus iudiciales non sufficit c. anteriorum. §. illud. 2. q.6.not.in c. de appellationib. Quandoque mino. 10.libris auri in auc.de mand. prin.§. si tibi, & de app.§. illud. Qñque usq; ad 40. aureos,ut in l.1.C.de def.ci.qñq; ad 300.aureos,ut ī auth.de def.ci.in.§. & iudicare. Sed in casu(de quo agitur) parua res dr̄ s̄m qualitatem personarum.Nam cā 200.aureorū pęnes magnum uirum est parua,ut est gl.& ibi Bar.& alii in l sed si susceperit, supra de iud. loquens de illa cōmitissa Matilda,q̄ donauit 30.milliaria terreni,& dixit aliquantulū terreni.Econtra aūt causa sui, seu porci dicetur magna respectu pauperis ut est gl.in l.illic.§. ne tenuis supra de off.proc. Et sic ꝑsonæ faciunt paruā,& magnā causam. Et arbitrium est iudicis iudicare ob ꝑsonas, q̄ parua,q̄ magna,& grauis causa dicat̄,no. Bart. & alii oēs in d.l.admon.& ibi Ias nu.27.no. Inn. Car. Abb.& alii,in c.fi.in §. s aūt,de off. deleg. & de istis paruis, & minimis late ꝓloquit̄ Ant. Cor.in trac.de min quarū aliqua trānscripsit Hip.in l.furē,sup de sic.& l.si ut all.C.de sic.

133 † Quæro præmissis inhærendo, an lite finita inimicitia durare præsumat̄ Doct. in c. 1. de iud.in 1.no.loquendo de testib. & iudicio fuerunt uarii,& ex diuersis rōnib.moti. Aduersant̄ in simul.Ant.de But.& Abb.uīr sensisse,ꝙ inimicitia nō duret.Dec.Rip. Alc. ibi sequuntur hæc dicta,q̄uis per distōnem se restringant.Prædicti ad hoc tenendum mouentur.Primo,ex d. Ioan. And. in addit.ad Spec. in rub de testib.uers.sciendum,& uers.6.ubi illi qui habuerunt contentionē, uel causam cum epo,non repelluntur à testificatione.Secundo, adducitur tex.in §.si uero quis dicat in auth.de testi. ibi donec de crimine iudicetur.Tertio,facit tex.in § item ꝑꝑ litem,inst. de excus.tut.ponderando uerbum sit, ꝙ excusetur q̄s à tutela, si sit lis, de oībus bonis, uel de hæreditate,adeo ꝙ reqrit̄ actualis existentia litis,& si fuerint finita aliud sit. Quarto,pro hoc est tex.in c.ops,de acc.tunc gl.& tex.in l.reus delatus,infra de mu.& hono.ubi cessante infamia cessat effectus ipsius. Quinto,adducitur tex.in c.item cum quis, de rest. spol.ubi non agit̄ ante restōnem spolii criminalr̄, cum ꝑsumant̄ inimici.facta uera restōne,ut innuit tex.agi poterit, & sic nō ꝑdurat inimicitia.Sexto facit tex in c. postremo, & ibi Abb.in 2.no.in fi.de appell. in eod. negocio aduocati offō functus ex quo appet, ꝙ ille q fuit aduocatus in una cā, si datus fuit iudex in alia cā, non potest recusari,& tn̄ aduocatus dr̄ aduersarius, ut not. in d. cap. 1.

de iud.& dicam infra sub sig.ter.& sic functo offō per eum nō dr durare inimicitia. Septimo, adducitur tex.in c.ad hoc el 1.& c.propofuit, de appell.ubi iudex in una causa, à qua fuit appellatum, pōt appellatione pendente recusari in alia causa, ergo finita causa non poterit recusari. Et sic aliqs ranchor non uř pdurare. Aliam opin. ꝙ finita lite adhuc duret inimicitia tenuerunt Aret. Barb. & Bosc. Codeg. Adducūt. Primo, cū ut superius dcm̄ est inimicitia inducatur ex lite, ut in casibus
134 pcedentibus.† Tunc si semel inimicus fuit, psumitur durare inimicitia, nisi pbetur recōciliatio, ut per Inn.in c.cum oportet, de acc. & Bal.in auth.si dicatur C. de test. & est tex. in l.in ipsius,& ibi Bald C.fam.ercis.ergo re-
135 pelli debet nunc sicut tunc.† Cum ēt inimicus reconcilians repellitur, ut suspectus, ut per Spec.in tit.de leg.in §. superest uer.item ꝙ quondam,& hoc qñ reconciliatio est de recenti, ut dicam infra in uer. reconciliatio, ita hic, dato ꝙ finita sit lis, tñ adhuc durat cā inimicitiæ. Secundo, adducitur Bar.in l.1.§.idē numimio, supra de qō. Vbi domesticus tpe contractus si desiit esse domesticus tpe attestationis faciendæ,& duret causa reuerentiæ, i.ranchor, & odium, non potest esse testis. Tertio, mouentur, uoluntas semel posita durare præsumitur l.sancimus C.de test.c. maiores de bapt. ex quo inimicitia semel in esse deducta psumitur perpetuo durare. Quarto adducitur, q̄ ex solo cursu tpis non mutatur semel in esse posita, semper in ipso esse presumuntur, nisi cōtrarium probet, uoluit Abb.ī c.pposuit de cler.excō min. p gl. ibi in uers. absolutione, q̄ uult, ꝙ semel excōicatus, nisi cōtrariū pbetur semp psumitur excōicatus q̄ cōclusio ex plurib.cōfirmatur posita p Fel. in c.scribebam, in gl.2.in prin. de præsump. & per Bald. in l. ex persona C. de probation.
136 † Quinto facit, cessante causa non cessat effectus iam pfectus,& cōsumatus. Bar.in l. cum lite mortua, supra iud.sol. & in l. fiscos, la 2.infra de iur.fis. Bal.in l.cū antea, in fi.C. de aro.in c.illud de præscr Fel.in c. cāmque. el 1.col.pen.uer.fallit primo, de test. Sexto, allegatio inimicitiæ facta p alterā ex partib. ostendit eā subesse, dato ꝙ lis sit extincta, cū in hoc standū sit assertionis partis, eo q a pen
137 det ab a io.† Nā amicitia,& inimicitia dñr passiones mētales, q̄ aīo retinent, & cōtinuātur, ut p Bal.in d.l.ex psona. C. de pb.& per Fel in d.c.scribendū, put simili dicit Bar.in l.siue possid.C de prob.ꝙ standū est assertioni dicentis possidere, cum hæc aīo retineat. Septimo, adducitur text.in c.cum P. Manconella de accus. Octauo, facit tex.in c.accusatores, el 1.3 q.5. ubi ēt post reconciliationem quis repellitur, ut suspectus, & dicam infra. Aduerte circa prædictam cōclusionē, ꝙ quis allegentur pdicti, ꝙ teneant alterā ex prædictis partibus, attñ non simplr sequuntur dictas opiniones. Nam Aret.in d.c.1. de iud.dicit moderando eius opinionem, ꝙ non repellitur in totum, qui habuit litem respectu inimicitiæ. Sed non adhibetur plena fides. Rip. in d. c. cum P. tenet eandem modificationē, Dec.in d.c. 1. cōcludit arbitrium iudicis esse in admittendo, uel non admittendo cōsiderato, ꝙ certa esset aliqua magna inimicitia, tūc præsumitur durare, aut solum allegatur lis pterita, ex qua erat psumptio inimicitiæ lite pendēte, finita lite, suspicio illa purgat. Alc. in d.c.1.intelligit, ut nō duret inimicitia, nisi iudex cognouerit, ēt post litē subesse inimicitiam. Et sic oēs prædicti uñr inclinare, ꝙ si quodāmodo arbitrariū ipsius iudicis. Alc.in l.3.in add.ad Barth. in uerb. inimicitias in fi. supra de testi. non se firmat in hoc artic. Sed uidetur sentire, ꝙ aliqualis inimicitia duret, quia diminuitur de dicto testis, & eius fide: Ego distincte uerū puto, ꝙ si orta sit inimicitia capitalis, aut grauis (ut supra dcm̄ est) ꝙ finita lite adhuc præsumptio sit eam durare. Nam cū amicitia,& inimicitia sint animi passiones,& in intētione cōsistant,& inimicitia sit ira ulciscendi tps obseruans, ut ait Cic.in lib.4.q. Tusc. quō possumus dicere, ꝙ per recessum litis hæc recedant, cū sint radicata in corde, q̄ non ita de facili amonentur. Si n. inimicitia desiderat ultionē: & obseruat tps ad se uindicandum nō pōt ex hoc dici, ꝙ cesset ob cessationē litis, imò ꝙ obseruentur tps ad se uindicandū, ex quo finis litis non debet esse illius potentiæ, ut dicat extincta inimicitia Sed reqritur reconciliatio, q̄ etiam non sit de pñti, ut uoluit Bart.in d.§.si uero quis ī auth. de testi.& ita intelligit gloss. in l.3. in prin.in uerbo.inimicus supra de testi. Pro hac opin. credo esse tex.clarū in §.inim.inst.de exc.tut. ubi inimicitia pseuerat,& pdurat, nisi interueniat recōciliatio ibi nec recōciliatio interuenit,& tex.in §.seq.dū uult passum qōnem status à pupilli pre excusari, ita ꝙ ex ea lite

status

ſtatus inimicitia ſubeſſe dicit̃,dato ꝙ lis ſit finita.& iſtam ſnĩam indiſtincte tenet Pręp. Alex.in c.accuſ.3.q.5.in 1.not.Tertiũ ſignũ inimicitiæ orit̃ ex hoĩum opinione,& ex diuerſis cauſis inferius annotatis,& primo.

138 † Aduocatus,uel ꝓcurator ſi patrocinium pſtiterint cõtra accuſatum. An cõtrahat̃ inimicitia cum eo dicas,ꝙ cõtrahit̃.ut eſt text. iunc.gl.in l.1.§.ſed,& conſtit. ſupra de cal. ubi iudici, & aduerſario ꝓhibitium eſt pecuniam dari.Et gl.ibi in uerb.aduerſario exponit ꝓcuratori,& aduocato,& ex ea demõſtratur ꝓcuratorem, aduocatum partis, mihi cõtrarie aduerſarium dici. Ita ẽt ꝑ illũ text. Alb.appellat hos aduerſarios ĩ ſuo Diction. in uerb.aduerſarius, &ita ꝑ illũ tex.dicit procuratorem,& aduocatum inimicum Luc.de Pen.in l.1.col.2.uerſ.item aduocatus. C de his q defer.lib.10.Anch.in c.cum P.de accuſatio.in 3.no.dicit ſub uerbo forte ꝙ aduocatus,ꝓcurator,& fideiuſſor accuſatoris pręſumit̃ inimicus accuſati ꝑ tex.in l.poſt legatũ. §.his uero,ſupra de his quib.ut indig. Ioan. de Ana.ibi.in uer.qd aũt ſi aliquis relato dicto Anch.tenet,ꝙ ſit inimicitia,cõſiderãdo, ꝙ tex.in d.§.his uero,loquit̃ in teſte, & fideiuſſore,& ſubdit,deneganda eſt actio accuſatori,q ad fuerit.& Dy. intelligit tanq̃ ꝓcurator,& Bart.ibi intelligit tanq̃ aduocatus. Inducendo ad q.de bannito,& cõſulẽdo,ꝙ nõ ſit aduocatus bãniti ullus Doctor, Dec.in c.

139 1.de iud.ĩ 2.no. dicit † qđ ꝓcurator, & aduocatus dñr aduerſarii ẽm Nic. de Mathar. alleg. But.ibi in 2.not.& in c.teſtimoniũ, in 2.not.de teſti.q nihil dicit de hoc,allegat. ẽt tex.iam ꝑ pdictos ponderatum in d.l.1.§.q aũt,Ioan.Franc.Rip.in d.c.1.in 2.not. in 3. ampliat.dicit ꝓcuratorem,& aduocatum dici aduerſarios ꝑ tex.in d.§.q aũt,& per tex. in c.2.de confeſ.lib.6.& ex hoc eſſe,ꝙ ꝓcurator,& aduocatus non ſunt idonei teſtes in cauſa,in qua patrocinant̃ ꝑ gl.in c.Rom.de teſti.lib.6.& ꝑ Bart.in l.deferre infra de iur. fiſ.& per Fel.& alios in c.à nobis de teſti.cogen.& in d.c.1.ſenſit hoc,ꝙ dicat̃ aduocatus aduerſarius in 7.col. & ex his pdicti in eam partem inclinare uñr,ꝙ detur in iſtis inimicitia,Sed iſta dicta non uñr ſine dubio ꝓcedere.Nam tex.in l.q cum natu maior.§.pen.ſupra de bon.liber.dicit, ꝙ ſi filius patroni aduocationem accuſatori liberti pſtitit,non repellit̃ à cõtratabulas bonorũ poſſeſſione ſub

140 dens rõnem. † Quia aduocatus non accuſat,& Bart.per illum text.in l.3.§ fi.ſupra de adim leg.dicit,ꝙ inimicitia capitalis eſt ſi occidit meum cõſanguineũ. Idẽ accuſauit uel minatus eſt interficere.Secus tñ uideretur,ſi auxilium pſtiterit contra eũ in cauſa capitali ꝑ text.in d.§.pen.& ſic ſenſu inimicitiam in pdicto caſu non dari. Aret.in c.1.de iud.col. 1.in fin.dicit,forte poſſet dici,ꝙ aduocatus, & ꝓcurator poſſet dici inimicus, ſi fuiſſet in cauſa capitali cõtra me,uel actione famoſa, ꝑ ea q̃ hñt in l.pen.in princ.ſupra de inoff.teſta.& q̃ ponit Bart.in l.poſt legatum.§. ſunt q putant,ſupra de his quib.ut indig.hoc tñ non affirmat.& ſic non audet dicere inimicitiam oriri Hoc idem uĩ ſenſiſſe Cur.in trac.

141 feud.in 3.par.in 33.q.† Credo in caſu pmiſſo contrahi inimicitiam.Cũ ex cohabitatione,& familiaritate quam qs hẽt cum inimico meo,orit̃ mecum inimicitia ut eſt tex. & ibi Bar.in l.ſciendum.§.ſi accuſatio,infra de leg.& Iaſ.in l.apertiſſimi,col.2. C.de iud. & dicam infra in uerbo cõuerſatio eſt inimico. Eodem modo,& tanto magis det̃ inimicitia in eo.q auxilium pſtat inimico meo contra me,& ad meam iniuriam qui.n.aduocat contra accuſatũ neceſſe eſt ꝙ exprimat cauſam accuſationis,& delicta declarat,& inſtet contra eum,ut puniat̃,& aperte, & palam maledicat,infauſtasq́;uoces aduerſus eum iactet. Ex qbus inimicitia cauſat̃,ut eſt text.ĩ l.ſi inimicitiæ,uer. ſed ſi palam, ſupra de his quib. ut indig.facit ꝑ hoc,quod dicit Abb.ꝑ illum tex.in d.c.cum.P.col.2.dũ uult, qđ clericus non poſſit aduocare ne uideat̃ alteri nocere. Non ob.tex in d.l.qui cum natu maior in §. pe.qa filius patroni ad hoc ut excludat̃ à bonorũ poſſeſſione,debet de cauſa capitali accuſaſſe,alias ſi capitalis nõ fuerit acc. ſed minor,non excludit̃,ut eſt tex.in d.l.q cũ natu.

142 maior.§ ſi tñ † Et ſic qlibet accuſatio,& iniuria ipm non excludit.Sed debet eſſe capitalis,& iſtud eſt, qđ dicit Bart. in l.poſt leg. §. ſunt q putans,ſupra de his qb.ut indig. poſt gl.ibi ꝙ non ita de facili pdit̃ portio debita patrono,ſicut legatũ qđ eſt mere lucrũ.& ſic dato ꝙ ex aduocatione fiat iniuria liberto, & oritur inimicitia non tñ capitalis: Vnde Bart.dcm in d.l.3.§.fi.ſupra de adimen. leg. debet intelligi,ꝙ ex auxilio pſtito nõ oriatur inimicitia capitalis.de qua locutus fuerat in pcedentibus caſibus,non tñ negat,ꝙ alia inimicitia

micitia esse non possit, dum dicit Secus tñ videret, &c. sic aliter q̃ dixerat in trib. casibus p̃cedentibus, in quibus locutus fuerat de inimicitia capitali. eo maxime, qa qñ aduocat, infaustas uoces exprimit ex necessitate sui officii. non tanq̃ inimicus, & ideo excusatur. Secus est in eo q ad iniuriam uerba diffamatoria pfert, ut ĩ d. l. si inimicitiæ, necessitas aũt excusat, ex quo dico grauem inimicitiam ori
143 ri cũ aduocato non autẽ capitalẽ. † Præmissa ĩtellige sine difficultate pcedere. ut si post aduocationem, uel pcuratione cõtra aliquẽ sequat mors aduocati, uel pcuratoris ex uulneribus accusati, ut det indicium pensamenti cõtra illũ pcedens ex inimicitia, & ẽt si fuerit alia causa, ex qua oriatur capitalis, uel grauissima inimicitia cum principali agente ut
144 in casibus p̃cedentibus. † Iudex an dicat inimicitiam cõtrahere cum ipsis partibus, inter quas iudicat. Cõsidero in hoc duo tpa, q̃uis nõ cõsiderent Moder. in c. 1. de iud. uidelicet q aut pendet iudicium, aut est iudicatum. in primo casu, aut est causa ciuilis, aut criminalis. Si ciuilis, tunc nulli dubium est q non cõ
145 trahit aliqua inimicitia. † Cum iudex debeat ipsas partes audire, & iustitiã utriq; administrare in auth. de jud. p tot. & ĩ l. nemo. C. de sen. & fauorẽ utriq, p̃stare ẽm sua tpa, ut not. in l. fauorabiliores, infra de reg. iur. & in c. cum sunt, de reg. iur. lib. 9. & si iudex esset suspectus partibus ex inimicitia ante cõtracta, uel ex alia causa, tunc dat adiũctus de iure ciuili, ẽm q not. in l. apertissimi, & ibi Ias. late in 2. col. & in auth si uero cõtingerit C. de iud. & de iure canonico recusat iudex ut in c. cum speciali, de appellat. Si uero cã est criminalis. Tunc aut sup accusatione procedit, & idem est dicendum q in causa ciuili Cũ sit psona accusatoris. q causam agit. aut pcedit uiam inquisitionis p ipm iudicem, & est mera inquisitio nõ intentata ad requisitionẽ alicuius, ut dicit gl. & ibi Ioan. And. Car. Abb. Fel. in c. qualr, & qñ, el 2. in princ. de acc. Et tũc dico q cõtrahit inimicitia, p ut uult Dec. in d. c. 1. de iud. in 2. not. in 9. lec.
146 motus † Quia iudex, q cõtra me pceditur in quirendo, dr aduersarius meus, qa subrogat in locũ accusatoris, & oẽs exceptiones, q̃ opponi psit cõtra accusatorẽ, tali casu opponi psit cõtra iudicẽ, ut no. Bart. in l. 2. § si publico supra de adult. col 4. uer. qrit utrum. Et ut p Alex. in conf. 54. uiso themate uol. 1.
147 † Item qa ille q in litẽ subrogat dr aduersarius meus ut no. Gem. p illum text. in c. si hi, ut lit. pend. lib. 6. item p gl. in l. si appellãte. C. de appel. in uerb. aduersarium, q̃ exponit iudicem. Et uidet ad tex. in c. cum speciali de appel. cũ q̃uis ponant ibi tanq̃ diuersa aduersarius, & iudex nõ tñ sequit, q iudex aduersarius non dicat. Nam sępe genus, & species ponunt tanq̃ diuersa, ut in rub. C. de seruit. & aqua. Et in Euãg. dicite discipulis, & Petro, q̃uis Rip. in d. c. 1. nitatur impugnare dcm Dec. psupponens, q fama sit loco accusato ris, quem Codeg. ibi defendit attendẽdo uerba Bart. in § si publ. q iudex succedat loco accusatoris & si fama est locum accusatoris, iudex partes ipsius famæ assumit, & assumendo sub intrat, ut ibi p eum. Cõfirmat p̃dicta, nã pcurato, & aduocatus dñi aduersarii, licet noĩe alieno, interueniant, ut in l. 1. supra de cal. Et sunt inimici, ut dixi supra pxime. Et p̃dictam intellige, qñ iudex formata inquisitione citari fecit partem, uel ad se defendẽdum, uel se carceribus pręsentandũ, & sñiam nõ tulit. In 2. casu qñ sententia est lata. Tunc si sentẽtia est in causa ciuili, & pars (contra quam lata est) non appellauit. Sed ipsi sñiæ acquieuit, ur agnouisse bonam fidem non appellando, puto aliquam inimicitiam non oriri. Eo tñ casu qñ ille habebat ptãtem apellandi. Secus si non poterat appellare, qa tunc inuictus sñiæ acquieuit, & inimicitia contrahitur, ut dicam infra in casu sequen.
148 † Aut appellauit, & tunc inimicitiam cõtrahi. Cum p appellationum ille (qui appellat) grauatur, & iudici fit iniuria. Cum eius imperitia arguatur, & iniquitas, q̃uis de iniuria agi non possit gl. in l. fin. C. quam. puoc. non est neces. in uerb. iniuriam. Et ex hac causa põt iudex allegari suspectus. Imol & Dec. in c. ad hæc, el 1. de appella. Et dixi ĩ tract. meo de compromis. inc. comun. in q. 8. princ. col. pen. num. 35. & inimicitiam ex hoc dari determinat Alb. in auc. si testis C. de test. Intelligo tñ prædicta, qñ cã agitur, quæ sit de toto patrimonio, uel de maiori parte. uel q sit causa magna spectans ad honorem. Secus si esset parua (ut iam dixi.) Si uero sñia est criminalis. Si quidem est pecuniaria. Tunc distinguo (ut dixi) sup. de causa ciuili inter ma-
149 gnam, & paruam. † Si aũt est corporalis. Tunt dico, q si est sententia capitalis, nulli dubium, q contrahitur capitalis inimicitia, & pro

& ꝓ hoc facit illud qđ dicit Andr. de Iser.in c.1.col.pen.de rapt.uirg.in const. reg. ꝙ si qs fuerit totius non ꝓcedentibus legitimis indicijs,& cõfessus, & lata sñia mortis cõtra ipsũ appellauerit, nõ est negãda appellatio,& iudex ad quẽ uidebit,an legitime sit appellatum. Cum iudex a quo per sñiam præsumit suus odiosus.Idem uoluit Matth. de Affl.ibi col.7.uers.decimo quæro,subdens,qđ ex tali sñia efficitur iudex odiosus,& inimicus.Sed si fuerit sñia corporis afflictiua, & non capitalis.Idem dico, Cũ si ex sñia oĩum bonorũ, seu maioris partis cõtrahit inimicitia,tanto magis ex pœna afflictiua corporis, q̃ maior est quacunq; pecuniaria l.in seruorum infra de pœn.& dixi supra in hoc signo in uer.cau

150 sa magna.† Sed quid si lata sñia capitali ille cõdemnatus habeat debitum supplicium,an inimicitiam oriat inter iudicẽ, & ꝓpinquos occisi Anch.in c.cum P. in 3.not. de accus.determinat inimicitiam oriri, qa in ea contrahenda nõ cõsideraт, qđ uerũ, & iustum est, ut patet in teste, qui si uerum dicat, ꝓsumit inimicus.Sed consideraт, ꝙ põt aĩum ad iracundiam ꝓuocare, licet possit illud fieri impune,& ẽt cũ ꝓmio, ut accusare, testificari, & aduocare,& est casus not.& ibi Bar.in l.1. supra de his quib.ut indig.& facit tex.in d.c. cum P.ubi aĩus offendendi sine effectu indu

151 cit inimicitiam.† Nam attestatio super accusatione nulla, & accusatio nulla inducit inimicitiam.Io.de Ana.in d.c.cum P. sequit hãc opinio. adducens text. in l. post legatum. §. quidẽ,& præsiden.supra eo.de his quib.ut indig.Sed dicit,ꝙ est aduertendum,qa sñia primi iudicis,q dr indignus, fuit reprobata per iudicẽ appellationis. Sed si fuisset cõfirmata reliquit cogitãdum. Tu dic idem esse quo ad inimicitiam, quia principium attenditur, &

152 causa, q̃ ꝓsumit durare,ut supra dixi. † Testis, si cõtra aliquẽ deposuerit in cã criminali,& ꝓcipue capitali, an pr̨sumat inimicus. Sed qa uarie senserunt Doc. in hoc art. Ideo faciam duo capita. Primo casu qñ semel deposuit.Aut sponte deposuit,aut coactus à iudice,si sponte,præsumit inimicus.Ita determinant Host.Io.And.But.Abb.Ioã. de Ana. & Fel.in c.meminimus,de accusatio.& Car. Abb.Ioan.de Ana.& Fel.in c.cum P. de accu. & hoc modo intelligi debet, quod dicit Bar. in l.post legatum.§.his uero,supra de his qb ut indig. in quartum uult inimicitiã cõtrahi ex depositione facta in causa capitali,& illud qđ dicit Alb.in auc si testis col. 2. uers. item q testificatus.C.de testi. & Luc.de Pen.in l.

153 1.col.2.C.de his q se defe.lib.10.† Sponte aũt,& uoluntarie testis dr deponere, qñ examinaт,& non fuit ꝓductus à parte,nec citatus à iudice.Itẽ si fuit ꝓductus à parte,& nõ citatus.Item si fuit citatus à iudice,sed poterat recusare ex aliqua causa,ne cogereт ad testificandũ.Nã in ꝓdictis oĩbus casibus dr spõtanea attestatio,ita declarat Bart.in d.l. post legatũ.§ his uero, supra de his qb. ut indig. & Ioan.de Imol.ĩ c.1.de iud.& aliqua ponit Ioan.de Ana.in d.c meminibus,de acc.& de spontanea depositione dicam infra in uerb. Testis q cogi non põt. Et hoc modo intelligendo de spontanea attestatione tollit dcm̃ Anch.in d.c.meminimus q dicit, nimiũ restringi decisionem ibi positã, & reduci ad casum reprobatũ,& nõ cõtingentem,qñ qs ultro ad testimonium se obtulerit,qđ nunquã accidit,nec ualeret arg.l.q̃ oĩa, supra de ꝓc. Nã ut uides in pluribus casibus uerificaт hęc spontanea attestatio.& ita impugnãt Anch. Ioã.de Ana.& Fel.ibi.Intellige ꝓdicta ut procedant ẽt qñ testis fuit solus ꝓductus ad testificandũ,& ad locum accessit,ubi examinareт sup crimine,& non deposuit, qa ꝓsumit ex solo actu inimicitia.ita Card.in d.c.cũ P. de accus.si spõte uenit,(ut iam dictum est.)

154 † Aut deposuit coactus.Tunc dico,ꝙ non ꝓsumit inimicus ꝓut cõcludit oẽs supradicti Doct.tam in c.meminimus,quam in cap.cũ P.de accu. Et est rõ originalr̃ posita ꝑ Host. in d.c.meminibus,qa bonum obedientiæ ab oĩ suspicione excusat ipm testem c.qd culpaт 23.q.2.& c.ad aures.§.1.de temp. ord & ex ista rõne oẽs postea secuti sunt hanc sñiam. Et qñ testis in causa criminali possit compelli ponunt Doct.in c.dilectorũ,de testib.cog.

155 † Intellige,ut ille q coactus deposuit non ꝓsumitur inimicus ex parte sua.Sed ille cõtra quem deposuit,si grauatur per tale dcm̃,inimicitiam contrahat cum teste,adeo ꝙ ille cõtra quem testis deposuit nõ possit esse testis contra eum,nec ipm accusare ex præsumpta inimicitia,not.Abb.in d.c.cum P.de accus.& Præp.in c 2.§.in criminali. 4. q.1. Aduerte ad unum,ꝙ dicit Bart.in d.l. post legatum. §.his uero,supra de his quibus,ut indig.ꝑ licet quis cogatur dicere testimonium,non tamen cogitur sic dicere.& ex eius dicto,si gra

nauerit defuuctum, efficitur indignus, & sic Bar. vr̄ innuere, ꝙ quis deponēdo pōt cōtra ueritatem deponere, ne efficiat̄ indignus, & ne incidat in inimicitiam, qđ idem dicit Io. de Ana. in d.c. cum P. referendo Bar. Sed hoc dcm̄ vr̄ periculosum, vt qs ꝓ euitanda inimicitia deponat falsum, & sit periurus, qđ ius
156 abhorret, ut tot. ti. supra, & C. de fals. †Secūdo casu, q̄a bis deposuit cōtra aliquē, ex secunda attestatione facta in causa criminali p̄sumit̄ inimicus, est tex. in c.2.§. in crimina li.4.q.3. Vbi Gratianus interpretando tex. in l. produci. supra de testibus dicit, ꝙ in causa criminali produci testis non pōt, q̄a antea in eum reū testimoniū dixerit, q̄uis Bart. Bald. Saly. ꝙ Flor. dent uarios intellectus ad illum tex. in d. l. ꝓduci. & solus Fulg. ibi post alios intellectus referat hunc canonistarum. Hoc idem uoluit glo. in c. fraternitatis, in uerb. receptos de testi. q̄ dicit, qđ q̄ semel tulit testimoniū cōtra aliquē, p̄sumit̄ inimicus eius, si iterum uelit cōtra ipsum testificari. & gl. in d.§. in crīali, s̄m primū intellectum sequitur hanc opinionem, & intellectum gl. simpl̄r sequit ēt Gem. ibi, Inno. in d.c. cū P. de accus. in fin. dicit, ꝙ qui dixit semel testimonium contra aliquem, alterius cōtra eū testificari non pōt, allegat tex. in d.§. in criminali, Contrarium tenuit Abb. in d.c. fraternitatis, dicens, si testis sponte se nō obtulit, non pōt p̄sumi in eo inimicitiæ causa argu. l. q̄ oīa, supra de procur. & cap. cum non deceat, de elec. lib. 6.
157 †Nam, & iudex pluries iudicando nō præsumit̄ inimicus, ita ut repelli possit tanq̄ suspectus, nisi al̄r ꝓbetur grauamē, iuxta no in c. ad hoc, & c. ꝓposuit, de appella. Fortius nec testis, qui deponit super facto cap. inter dilectos, & qđ ibi not. de fi. instru. vnde intelligit d.§. in criminali, in eum qui malum testimonium dixit ut s̄m aliam interpretationem intelligit gl. ibi, & eodem modo intelligit Spe. in tit. de test. §.1. col. 24. uer. itē ꝙ in alia causa, & Præposi. idem uoluit in d.§. in crim. In casu p̄senti puto plures casus dari posse, q̄ ad alteram istarum opinionū adaptari pn̄t, in primis. Aut ꝓcedit̄ ex inquisitione, aut ꝑ accusationem. Primo casu, aut inquisitio fit ex mero iudicis officio, aut ad instantiā partis, ut declaret gl. & ibi But. & Abb. in 3. col. in c. qualiter, & q̄n. el 2. de accu. Q̄n igit̄ fit inquisi-
158 tio ex mero iudicis offō. †Tunc dico ꝙ ēt si testis fuerit bis examinatus, dummodo fuerit citatus, ꝓut de iure reqrit̄ non potest dici inimicus. Cū nec timor subornationis oriat̄ in eo casu, ut dicit But. Car. & Abb. in d.c. qualiter, & q̄n. in 5. differ. Aut inquisitio fit ad instantiā partis, & tūc idē dico, ꝙ & in casu accusationis, de quo infra. ideo secūdo casu q̄n ꝓcedit̄ suꝑ accusatione. Et tūc si primo fuit examinatus ex mero offō inquirentis, & secūdo loco super accusatione, & addit aliqd qđ grauat accusatum in eius depositione. Et tunc p̄sumerem inimicū, siue sit coactus siue non, q̄a facile est impetrare p̄ceptum pœnale à iudice, & facilius est, testem, & accusatorē esse in cōcordia ad intimandū præceptū pœnale. Sed q̄a ipse testis suꝑ inq̄sitione examinatus, & suꝑ toto casu nil deponit super ea re, de qua attestat̄, in accusatione si deponit, p̄sumendum est, ꝙ ex inimicitia dixerit, & ad iniuriandum reum, & hoc maxime q̄n post inquisitionem reus p̄sentat se ad carceres, & instituta q̄rela ꝑ offensum denuo post p̄sentationem factā testis examinat̄. Et istud euenit mihi saltem ꝑ duas uices. Et taliū testiū dicta uti ꝑ inimicos ꝓlata reiiciunt̄. Aut iste testis nil addit ultra cōtenta in prima attestatione, & tunc nō p̄sumam inimicū. Et istud est, q̄n est eadem causa, & indiciū. Si uero nō est eadē imputatio in inq̄sitione, q̄ est in accusatione, sed diuersa, & tn̄ est eadē persona. Tunc dico, ꝙ si suꝑ utraq; fuit citatus (ut cōuenit) non est p̄sumendus inimicus. Si uero examinatus suꝑ accusatione primo. & deinde suꝑ eadē accusatione, dato ꝙ uidet̄ coactus, p̄sumerem inimicum, cum (ut dixi) facile sit facere istas coactiones, & accusator vr̄ hr̄e paratū hunc testem ad oīa ꝓbanda, & ꝙ ipse testis uelit ei inseruire suꝑ oībus necessariis ad q̄relam, tantomagis p̄sumerem. Si uero q̄relæ sunt diuersæ, & testis examinat̄ primo suꝑ una deinde suꝑ alia, & iste testis fuit citatus uel coactus, & appareret ex ꝓcessu, ꝙ ueritas al̄r hr̄i nō posset, q̄a alius nō erat ibi p̄sens, & cū difficultate alii possint id scire, suꝑ quo deponit, uel ꝙ sit testis īstrarius, Tunc nō p̄sumerē inimicū respectu ꝓbonū.
159 †quæ non debent augustari l. qm̄. in fi. cum aliis. C. de hæret. Et ita intelligo, & restringo dcm̄ Abb. in d.c. fraternitatis, cū aliis. Si uero testis examinat̄ suꝑ secunda accusatione, & est casus, q̄ posset sciri ab aliis q̄ ab ipso teste primo cōtra reū examinato suꝑ alia q̄rela. Tunc siue testis cogat̄, siue nō p̄sumerē inimicum.

micũ. Et sic intelligo dicta ꝑcedentium doc. Restringe tñ ꝑdicta, ut non ꝓcedant, qñ ex ꝓcessu apparet de manifestissima coactione, ut q̃a iudex ꝓcesserit ad acceptionem pignoris, uel aliã multã cõtra testem negantem deponere, nam tunc apparet, ꝙ non ex inimicitia, sed coactus deposuit, & hoc modo ẽt posset intelligi dcm̃ Abb. & aliorũ.

160 † Causa aũt inimicitiæ an sufficiat ad inimicitiam ꝓbandam, dato ꝙ per partẽ ignoret, uide late Ias. in l. apertissimi nu. 7. C. de iud. & Fel. in c. cũ oportet nu. 14. de accu. & Hippo. in l. 1. § præterea. nu. 3. supra de qõ. & in sing. 178. incip. inimicus. Concludentes ꝙ sufficit ad demõstrandum inimicitiã causam subesse. ex qua iudicari posset ipsa inimicitia, dato ꝙ etiam illa causa esset incognita ꝑsumpto inimico, ut exemplificat Hippol. in d. sing. in eo q̃ me accusauit de aliquo crimine, licet ego ignorẽ esse accusatum ab eo. Tñ non potero esse testem cõtra ipsum. Itẽ si Titius adulterauit uxorẽ uł filiã Caii, & istud nõ sit cognitũ ipi Caio. Tñ ipse Caius nõ poterit testificari cõtra Titiũ, q̃a subesset cã inimicitiæ ĩcognita ipsi Caio. Et sic sufficit cãm posse cõsiderari.

161 † Reconciliatio an tollat ꝑsumptionem mali animi ex inimicitia, dicas qđ non, maxime secuto homicidio, & si facta sit pax de recenti, ꝑsumit. n. ꝙ iste læsus uoluerit se ulcisci, & iratus uoluerit nocere, ut est text. loquens in teste in c. 2. 3. q. 5. in rõne sui, & ibi gl. dicit, ꝙ ex recentia tpis aliq̃d ꝑsumendũ est ꝑ tex. in c. si quis uiuente. 31. qõ. 1. Vnde à pari ꝓcedunt aliq̃d non esse factum uel esse factum de recẽti l. 1. uers. cæterum. supra de his qui eiec. uel effu. Equalia. n. ibi hæc sunt uiam non frequentati, uel de recenti esse ceptam frequentari. Et dicit Præposi. in d. c. 1. ꝙ ex ꝑcedenti offensa reddiť suspectus affe-

162 ctus offensi. † Idem in iudice de recenti reconciliatio, ut non possit esse iudex, & tanq̃ suspectus repellať, ut uoluit Ias. in d. l. aptiss. col. 2. in fi. C. de iud. Arguendo ꝑ tex. in d. ca. 2. Item determinat in teste per eundẽ tex. & ꝑ gl. in c. ꝑ tuas. de simo. no. hoc Inno. Abb. Io. de Ana. in c. cũ oporteat, de accu. Et Alex. in cõs. 99. in casu inq̃sitionis, uol. 1. Et Hip. latè in l. 1. §. ꝑterea, col. 1. uer. amplia ẽt supra hoc tit. & Io. Crot. in tract. de testi. q. 9. 3. qõ. princ. ex quo infidelitas ꝑcedens non nocet cõuerso in ꝓmotionib. nisi sit nouus ad fidẽ, ut per Fel. in c. eã te, col. 3. in uerbo infidelis, de rescr. Parificando, ut supra aliquid nõ esse factũ, uel esse de nouo fcm̃ per gl. in cle. ne in agro. §. sane, in uer. nouiciis, de statu mon.

163 † Conuersatio cum inimicis occisi facit indiciũ contra illum, qui delictũ cõmisit. Ex tali. n. conuersationem cum inimicis occisi, seu iniuriati præsumendũ est interfectorem ex aĩo interfecisse, & sic appensate, cũ amicus inimici mei sit meus inimicus l. sciendũ. §. si accusatio. supra de legatio. & l. liberi, & ibi Bal. & Sal. & Ias. C. de inoffic. testa. c. repellať, & ibi Abb. Io. de Ana. & Fel. in 4. no. c. cum oporteat, de accus. glo. in l. 1. §. cum patronus. supra de off. præfec. urb. & Bar. no. d. §. si acc. Et pro indicio ponit Gand. in tract. malef. in tit. de præsum. col. pen. uer. ſm ꝙ ꝑt cognosci indiciũ. & dicit Fel. in d. c. cũ oporteat, in 6. not. ꝙ eo ipso ꝙ quis conuersatur cum inimico meo ꝑsumiť meus inimicus, Et sic nõ solum cohabitãtes, sed ẽt cõuersantes dñr inimici, qđ idem uoluit Luc. de Pen. in l. 1. C. de his qui se defer. lib. 10. col. 2. Et dicit Bal. in cõsi. 112. punctus, in fi. uol. 5. ꝙ conuersatio, & cohabitatio cũ inimicis patris, & associatio sufficit ad exhæredandũ filiũ ꝑ tex. in d. §. cum patronus, & hoc indicium cõsiderauit. Cic. in d. lib. 2. ad Herẽ. in c. de causa cõiecturali, in parte argumẽti. ibi, quo cũ usus sit, & ibi, num quẽ habuerit de cõsociis,

164 de adiutoribus. † Vnde uidemus. qđ cõuersans cum inimicis meis nõ põt esse testis cõtra me. d. c. repellaň, & d. c. cum oporteat. & ibi Doc. oẽs, uoluit Cyn. Bald. in l. si q̃s. C. de testi. & Alb. in aut h. si testis. C. de testi. & Lu. de Pen. in l. 1. C. de his q̃ se defer. lib. 10. col. 2. & Crot. in tract. de testib. in 9. qõ. num. 98. & Ias. in l. apertissimi. col. 3. uer. adde quarto. C. de iud. Videmus ẽt ꝙ cõuersans cũ inimicis meis si fuerit iudex, ꝑt allegari suspectus. c. insinuante. & ibi Doct. de off. deleg. Soz. in c. acced. & alii Doc. ut lit. non cõtest. Ias. in d.

165 l. aptissimi. † Idẽ uidemus, ꝙ offendens cohabitantẽ mecũ dř mihi fregisse pacẽ. Bal. in l. 1. C. de epi. & cle. Fel. in d. c. repellantur, cir-

166 ca fi. † Isti conuersantes recipiunt diuersa noĩa, Aliq. n. appellãt eos participes, Alii co-

167 hærẽtes, sequaces, seu cõplices. † Participes ex mẽte Bar. in l. 1. C. si rec. ꝓuin. dicit esse filios, nepotes, & ꝓpinquos cõsiliarios, ac domesticos qđ idẽ uoluit Fel. ĩ c. olim. col. 2. de acc. Sed aduerte ꝙ tex. in d. l. 1. C. si rec. ꝓuin. dicit totũ cõtrarium illius, qđ dñt Bar. & Fel.

Nam

Nam postquã dinumerauit filios, nepotes & ꝓpinquos subiunxit postea,& partic pes, declarando illud uerbum,id est cõsiliarios,& domesticos. Adeo ꝙ illi tm̃modo duo domesticus, & cõsiliarios cõprehẽduntur sub illo uerbo participes. Et rectius sensit Bal. in d.l. 1.in addi. ꝙ particeps dicat̃ ille, q̃ est de par-
168 te,& præbet cõsilium.† Adhærentes sunt,q̃ spõte eiusdem uelle sunt, cuius est principalis,ut dicit Ang.in auth. de hær. & fal. col.2. uer.ex hoc no.& in §.æconomis. in auth. de alie.& emph. Et ponit Fel. qui multa adducit in d.c.olim.col.1. & in rub. de treuga. & pac. col.pen. ubi insistit in declarãdo istud uerbũ adhærere,per multas auctoritates sacræ scripturæ,& dicit Ang.in cõsi.257. Inter capitalia,ꝙ adhærẽtes,& sequaces sunt, q̃ & operibus,& intentioni alicuius adhærent ꝑ tex. in
169 l.1.C.de rap.uirg. † Complices dñr socii ad malum,prout uoluit Io.And.in c.cum oporteat.de accu.& ibi Io.de Ana.in 4.no. & Fel. in rub.de treug.& pac.col.pen.num.19.quod facit accusationes,& inquisitiones, in quib. dicitur,Caius cum suis complicibus fecit tale quid,intellr de sociis ad malum. Intellige prædicta,ut non procedant,qñ aliquis cõuersatur cum inimicis meis, & paruo tempore.
170 † Nam tunc non est præsumendũ ex paucitate t͞pis uoluisse delinquere, & me odio ꝑsequi. Sed requirit̃ longa cohabitatio. l.pe. § in factũ supra nau.caupo.stabu. ꝑ quẽ tex. Io. And.But.Imo.Are.Car.Io.de Ana. dicũt, ꝙ cohabitatio (de qua supra) non est intelligenda de qualibet. Vnde si hospes repẽtinus tibi dedit damnum,non teneor, secus si is q̃ mecum habitat.& sic debet esse cõtinua, uel magna cohabitatio, ꝑut ẽt uoluit Hip. in l. 1.§.ꝑterea.col.2.hoc tit. Requirit̃.n.ꝙ sit conuersatio illius qualitatis, ut resultet odiositas ex parte cõuersantis aduersus eũ,q̃ est inimicus illius,cũ quo cõuersat̃, nã ex amicitia simplici nõ p̃sumit̃ malus aĩus, ut dicit Bal. in l.si q̃s.in fi C.de testi.amicitia.n. simplex non inducit suspicionẽ in teste. Sed requirit̃, q̃d sit maxima,seu talis, & tãta ꝙ reddat eũ in tm̃ amicũ uni, ꝙ ex hoc hẽat aduersariũ odio,alias aũt amicitia,q̃ est actus uirtuosus nõ repellit testẽ l sciẽdũ.supra de usur.c.quoties.de test.cog. Bar.& oẽs. Doc.in l.admonẽdi.supra de iureiur.& Alex multa deducens in cõsi.4.uiso ꝓcessu.col.fi.& Crot.in d.trac. de test.in 4.par.in fi.num.193. Et sic requirit̃ lõga cõuersatio, ex qua resultet magna amicitia. Intelligas,& scđo in eo, qui copulauit amicitias,& cõuersationẽ uolũtarie, & non coacte ꝑ ea,q̃ uoluit Bal.in c.1.q̃ mod.feud. ami.& deducit Hip.ĩ d.§.ꝑterea.col.3.cõprobãs ꝑ multas auctoritates ĩ illis casib. in q̃b. aliq̃d coacte dicat̃ factũ, ut ex inde q̃s nõ teneat̃. Sed hæc limitatio optime cõprobat̃ ex eo, q̃d dcm̃ est supra de adhærẽte, ꝙ sit ille, q̃ spõte est eiusdẽ uelle,cuius est principalis.
171 † Iuuans inimicum meum p̃bendo sibi comeatum,iuuando ip̃m armis, telis, equis, aut pecunia, præsumitur mihi inimicus,& habeat indicium contra se facta iniuria mihi,ut de inimico iam dictum est, prout inter inimicos enumerat Luc. de Pen. in d.l. 1 C. de his q̃ se defert.lib.10.adducit tex. in l. cuiusq; dolo,supra ad l.Iul.maiest.& ex mente Bar. ibi intelligitur ẽt cõmodando, seu mutuando. Idem dicas in eo, qui dat consiliũ inimico meo,ut sit mihi inimicus, ut vult Luc. de Pen.in d. l.1. per tex in c. q̃d olim.de iud.
172 † Propinquitas iniuriati inducit argm̃,& indicium p̃samẽti, pone ꝙ facta est iniuria Petro,cuius ꝓpinquus interfecit iniuriãtem ex tali ꝓpinquitate p̃sumendum est, interfectorẽ uoluisse uindicare iniuriam Petri propinqui sui. Et ꝙ ex animo cum interfecerit.
173 † Cum iniuria facta uni de cognatione intelligat̃ facta oĩbus de eadem cognatione.l. 1.2.& 3.supra de libe.cau.l. sororẽ, C. de his qui.ut ind.gl.in clem.2.in uers.quolibet. de sen. excom.Bar.in l.lex.Corn. in princ. de iniur.& in l.cum scimus.C.de agri. & cen.libr. 10.dicens ꝙ iniuria facta uni cõsortium toti cõsortio facta ui̇́. l.1.supra ad Sylla. Et oẽs poterunt uindicare tanq̃ cõsortes ꝑsequẽtes eorum iniuriam.l.si fœminam.supra ad Turpilia.ẽt si uindicans si spurius d.l.1. de lib. cau. & Card.in clem.1.de exce. præla. in 14. not. dicit,ꝙ iniuria facta domesticis meis censet̃ facta mihi,qđ sequit̃ Fel.ĩ c.Petrus in 1. not. de homi.adducit tex.in c.sciant cũcti,in uerbo cõsanguineos de elec.lib.6.hoc idẽ uoluit Alex.in l.de pupillo.§.si q̃s ipsi. quẽ legit in l.ꝓuinciali.num.23.supra de no.ope.nun.& Io.de Ana.in d.c.Petrus.& Alex.in cõs.89.in
174 causa inquisitionis.uol.1. † Intellige inimicge inimicitia durare usque ad quartũ gradũ agnationis,Bal.in c.1.al.el 1. si de feu. cõtrquẽ sequit̃ Fel.in d.c. cũ opor.col.5.nu.12.de. accu.& uoluit ẽt Anch.in c.repellant̃.eo.titu

Vel dicas inimicitiā durare ad arbitriū iudicis inspecta qualitate loci, & patriæ, ut per Bar. in l. tutor. §. si tutor supra de suspec. tut. dicens, ꝙ standū est arbitrio iudicis ſm facti qualitatē, & cōsuetudinē regionis. Nā in Tusia est cōsuetudo, ꝙ q̄ iniuriat, uel inimicat uni ex cōsortibus (hoc est descēdentibus ꝑ lineam masculinam) iniuriatur, uel inimicatur omnibus, alibi autem aliter obseruatur.

175 † Inimicitia an faciat indicium, si uulneratus uel interfectus sit quis, & ignoratur à quo Doct. cōiter distingūt inter inimicitiam leuē, & grauē, seu capitalē, de qua iā dixi, ut ex leui inimicitia non oriat indiciū cōtra inimicū, ut not. in c. cū oportet. de acc. & in authen. si dicat de testi. & ibi Saly. & no. in l. licet. de arb. & dixi supra ex graui inimicitia tūc oriat indiciū. l. 1. §. preterea supra eo Bar.

176 hic, & oēs Doc. īdifferēter tenēt istud. † Sed difficultas est, an inimicitia capitalis uel grauis sola faciat indiciū ad torturā. Spec. in ti. de p̄sum. §. species. uers. & idem est, dicit, ꝙ si aliq̄s est interfectus, & nescit̄ a quo, sed ꝓbatur ꝙ P. erat inimicus illius, & ab illo offensus, poterit P. ex tali p̄sumptione torqueri. l. si seruus cōis, supra de dom. inter uir. & uxo. & l. cū hic status §. si mulier. & l. uir uxori. supra de leg. 3. & l. uxori. §. fi. supra famil. ercis. Rom. in l. 1. § si q̄s in uilla. in 1. not. supra ad Sylla. sequitur dictū Spec. subdens, ꝙ istud ur̄ intelligendū de inimico inimicitiæ capitalis, aut maioris partis bonorū, nō autē si inimicitia ob paruū litigiū interuenisset, ꝑ ea q̄ no. in d. l. licet. supra de arbi. & in authen. si dicat. C. de testi. & in §. item ꝑꝑ. inst. de exc. tuto. Ang. in l. fi. C. de q̄st. col. 2. uer. p̄nt, dicit ꝙ in homicidio, & in uulnere possumus ponere, si reperitur aliq̄s mortuus, & nescitur de quo est ingrēdum de inimicis, & istud est magnū indiciū ad torturā. l. 1. §. p̄terea. supra eo Fely. in c. afferte, col. fi. de præsump. relatis dictis Rom. & Spec. sequit̄ eorū sniam, & Bolog. in addi. ad tract. Guid. de Suz. de q̄st. col. 7. sequit̄ opinionem Spec. & Calcan. in cōs. 62. Christi Saluatoris nostri. col. 4. sequitur prædictas opiniones, & idem uoluit Ang. in tract. maleficio. in uerbo fa-

177 ma publ. nu. 50 † Contrarium, ꝙ imò inimicitia sola non sit indicium sufficiens ad torturam tenuit Aug. de Arimin. in addi. ad Ang. in d. uerb. ꝙ fama publ. in uers. quæro an unum indicium. col. 7. in fi. dicens, ꝙ præcedens decisio Spec. non est uera, quia sequeret̄, ꝙ unum indicium remotū à maleficio esset sufficiens ad torturam, qđ t̄n non est ue-

178 rū. † Quia si est remotum a facto hoc est à maleficio, tūc unū indiciū nō sufficit ad torturā. ꝑ ea q̄ uult Bart. hic, & dixi supra in p̄missō vj. eandem opin. tenuit in alia addi. in d. loco. in uers. quæro quid si reperiatur, idē uoluit Gand. in tit. de præsump. & ind. dubi. col. 5. uers. sed quæ, & qualia, uolens ꝙ fama coadiuuatur, ut ex ea q̄s possit subiici tormētis, primo si ꝓbet̄, ꝙ inculpatus de crimine extitit inimicus offensi, aut suorū. Item si ꝓbet̄, ꝙ īculpatus cōtraxit cōuersationē, uel amicitiam cum inimicis occisi, uel iniuriati. Aut quia contra eundē occisum, uel iniuriatum fuerit taliter uersatus, ꝙ credebatur esse potius inimicus q̄ amicus, q̄ ex uariis causis p̄nt procedere, ex talibus n. dicit ipse intercedentibus crimen potest p̄sumi, & coniectura capitur, ꝙ in delinquendo fraudis insit cōsilū, & sic ibi uult inimicitiā de ꝑ se nihil agere, sed famam ꝑ eam coadiuuari, hoc idem uoluit Iac. de Belui. in tit. de q̄ō col. 9. uer. ex indicio uero dicens, formam coadiuuari per inimicitiam, ut quis torqueatur, hoc idē sensit Bar. hic, dum exēplificando in homicidio quo ad torturā imponēdā dicit, ꝙ p̄nt cōtra reum apparere indicia, ut q̄a inimicus, uel q̄a fecit p̄paramenta, & sic uult indicia in plurali existere ad q̄ōnem h̄ndam, non autem unum indicium t̄m. Facit pro hoc ꝙ frequenter, & de facili contingit, quē esse inimicum, non t̄n occidere eius inimicum, & exinde nō potest dici, ꝙ sit indicium graue, & urgēs ut requiritur ad q̄ōnem h̄ndem in tex. nostro. & loquitur Bald. in l. nō hoc. C. unde legi. in fi. Et dixi supra in d. præmissō. vi. ex quibus magis semꝑ iuridicum putaui, ꝙ inimicitia sola nō sit indicium sufficiēs ad torquēdum stante rōne iā dicta, ꝙ inimicitia sit quoddā remotū à maleficio, qđ ēt tenuit Ioā. And. in addi. ad uer. sed pone in uerbo tormentis, & dixi supra in vi. p̄mitto ꝙ male senserint p̄dicti ita simplr̄ trāseuntes cum dicto Spec. cum ēt cōtrariū sēserit Imol. in l. fi. supra de hær. inst. & dicā in indicio seq. de minis, hoc idem de inimicitia tenuit Hipp. in sua pract. in §. diligenter. nu 60. adducēs multa in hac mā. Possumus t̄n saluare dictum Spec. ut procedat quotiescunq; sumus in loco, in quo necesse est unum ex pluribus, & certis hominē

inter

interfecisse, adeo q̀ certũ esset delictũ, & certæ ꝑsonæ. Sed incertũ sit de indiuiduo, uidelicet, de Petro, seu Titio, nã tũc existente aliquo inimico ex illis plurib. poterit iudex ob inimicitiam ꝓcedere ad torturã, ut determinat. Saly. ĩ simili, eo q̀ ex plurib. est malæ famæ, ut is possit torqueri, ut dixit Sal. in l. fi. in uer. q̃ro an sufficiat ĩ fi C. de q. & dixi supra.

179 † Minæ, & ipsæ faciunt indicium ꝑcogitationis, & pensamẽti, si is (cui factæ fuerint) reperiat̃ mortuus, & reus fateat̃ interfecisse. Sed in pura rixa, & à casu, ꝑ̃sumendũ est. n. talem minantẽ habuisse aĩum de interficiendũ, nam ex eo, q̀ q̃s minat̃ alteri, ostendit se esse inimicum, ut dixi supra in primo sig. inimicitiæ in uer. minæ faciunt, & istud ꝓ indicio mali aĩ, & doli dat Gãd. in tract. malef. in tit. de ꝑ̃sump. & in d. dub. col. pen. uers. octauũ ẽt, dicens q̀ ex talibus uerbis minatoriis antecedẽtibus ipsum crimẽ cõiecturari põt, q̀ fraudẽ, & dolũ in delicto illo commiserit.

180 † Etiã q̀ illa uerba dixerit sua malignitate & animi prauitate arg tex. in l cum rõ. §. ex bonis, infra de bon. dam. & l. si nõ cõuicii. C. de iniur. subdẽs, q̀ hæc uerba extraiudiciũ asseuerare ꝓlata licet ꝑ̃iudiciũ plenũ non inferant, tñ ꝑ̃sumptionẽ inducunt, & indicium l. q̃dã. supra de prob. & l. fi. C. de testi. & l. neque ꝓfessio. eo. tit. Nam his modis animus

181 & uoluntas cuiusq; declaratur. † Et ideo dr̃, q̀ nõ solũ ipsis rebus, & factis q̃s propriam uoluntatẽ declarat. l. si tñ. §. ei qui supra de ædi edic. imò ẽt ex uerbis prolatis intelligit̃ q̃s uoluntatem suam declarare, & intrinseca sui cordis, q̃a non intellr̃ uerbis exprimere, quod mente non agitauit. l. Labeo. supra de sup. leg. quo fit ut secuto homicidio post minas grauis erit ꝑ̃sumptio, & graue indicium cõtra minãtẽ, cũ effectus, & executio uerboꝝ ꝓlatorũ declarauerint aĩum ita fuisse de interficiẽdo, ꝓut minãdo ꝓposuerat. Ex hoc dico nõ esse requirendũ in casu isto An talis (q̃ minatus est) solitus sit minas executioni mãdare nec ne. Cũ effectus demõstret qualitatẽ ꝑsonę, & q̀ sit homicidia, & uir malorũ morũ. Cũ iã executus sit minas ꝑ eũ factas occidendo, & ab effectu appareat, q̃s fuerit ille, q̃ minas intulit. ex quo dico Alb in tract. statu. q. 64. in 3. par. nõ bene sensisse, dũ uult in casu tractatus, & pensamẽti minas necessario dr̃e factas esse ab eo, q̃ cõsueuit ꝑficere id qđ minat̃. Cũ (ut dixi.) distinctio hæc locum non hẽt, qñ præsupponit̃ homicidiũ factum & alia cognitio nõ sit facienda ꝑ iudicẽ, nisi tñ sup pensamẽto, seu tract. Cõsiderari aũt debet distinctio hæc, qñ sumus in casu, quod ignoranter occisor, ut dicã infra. Ecõtra aũt minæ pñt cõsiderari respectu illius, cui sunt factæ ut is ob timorẽ minãtis, si erat hõ potẽs, & rixosus eũ interfecerit, nã ad fugiẽdũ dolorẽ, & timorem ꝑ̃sumit̃ contra agentẽ. l. 1. §. cũ q̃s latrones. supra eo. & dicam infra.

182 † Nã ob timorẽ ille. q̃ minat̃ mortem alteri, põt illo actu ab illo cui factæ sunt minæ, occidi ut per Bar. in l. 1. quan. lic. sin. iud. se uind. & Ang. in l. quemadmodum, supra de inoff. testa. ex qua, cũ iste q̃ passus est minas, interfecerit minantẽ, ꝑ̃sumẽdũ est id ex ꝓposito factũ, & ut se liberet à timore incusso, & erit indiciũ cõtra eũ pro pensato ad torturã.

183 † Minæ aũt in casu. in quo ignorat̃ percussor, & interfector. An faciant indiciũ ad torturam dñt Doct. cõiter, q̀ aut ille, qui minas fecit, solitus est minas exequi, & sit uir potẽs & isto in casu ꝑ̃sumptio sit cõtra ipsum ad torturã. Ita tenet Spec. in tit. de ꝑ̃sump. §. species in uer. Sed pone P. minatus est, & Alb. hoc modo distinguit in l. metum. C. qđ met. cau. Bal & Imo. late in l fi. col. pen. uersi. ultimo inducit, supra de hæred. inst. & Ias. in l. 1. C. de ser. fug. & Felyn. in c. cũ oportet. nu. 11. de acc. Aut iste talis erat hõ uilis, impotẽs ad talia, nec solitus minas exequi. Tũc secus ut est tex. in l. 1. C. si q̃s Imp. maled. & lubricum linguæ facile trahi non debet ad pęnã l. famosi. supra ad l. Iul. maiest. & Imol. in d. l. fi. dicit qđ facit ad illud, qđ uulgariter asserit̃, sæpe minus faciũt hoĩes, q̃ magna minant̃, & subdit ibi q̀ ita cõiter distinguit̃, & sub ista distinctione intelligi debet, id qđ dicit Alex. in d. l. metũ, & qđ dicit Abb. in c. scribã de præsũp. Et alii ꝑ multi quos alle. Bru. in trac. de ind. col. 13. uer. quęro ulterius, & Ang. & ad dẽc. ibi q̃ multa deducũt, hac distõnẽ sequũtur in trac. malef. in uerb. fama publ. col. 10. nu. 39. Et Hip. in sua pract. in §. diligẽter. nu. 85. Et hãc distõnẽ esse uerã experiẽtiã, q̃ est rerũ magrã docet, & cũ multi repiant̃, q̃ uerba minatoria ꝓferũt ex cõsuetudine, & nil aliud gerere sciũt, nisi se terribiles uerbis ostẽdere. Ideo ad tollendũ indiciũ minarũ existẽtium cõtra aliquẽ ꝓbãda ẽ loquacitas uiri, q̃ solitus est uerba similia proferre, nil tñ unq̃ executum esse, & dicam ẽt in seq. indicio.

Iactatio

184 † Iactatio,& ipsa facit indicium ad torturam,qñ ante homicidiũ quis iactatus est, posse perficere in aliquem. & esse sui arbitrii uel similia uerba ꝓtulit,& postea fateatur illum interfecisse. Sed non ex proposito.Credendũ est interfectorẽ talia uerba dixisse eo aio,& intentione,ut uoluerit illa exeq cũ re ipsa reperiat executũ esse occidendo.Ex quo cũ iactatus est,ꝑcogitauit uelle interficere. Talis.n.est animus,qualia uerba ꝓferuntur l.is qui.§ diuus,supra de tut. & cur. dat. ab his.Et dixi supra in princ.horũ indiciorũ, & in præced. iud.& faciũt omnia, quæ ibi dixi.
185 † Et iactationem facere indicium ad torturã tenet Iac. de Bleuis. in sua pract. in tit. de qõ.col.5.uer.quartũ est & col 8.uer.itẽ si se iactauit accusatus.Intelligẽdo de iactatione, q̃ fit ante delictũ,nã de ea, q̃ fit post delictũ dicemus inf.in uerb. cõfessio extraiudicialis,
186 † Iactatio,si facta fuerit ꝑ aliquẽ,& postea is,de quo uerba iactatoria habuit fuit interfectus,& ignoratur à quo An faciat indiciũ cõtra illum iactantẽ,ut exinde possit torqueri.Bal.in cõs.275.Ad euidẽtiam ꝑmitto,uol, 2.in antiq.dicit iactationes non sufficere ad faciendum indicium ad torturã d.l. metum adducens illud sæpe minus faciunt &c.Et illud qđ calore iracundiæ dr̃.ad pœnam non est trahendum d.l.1.C siquis imp.maled.idẽ uoluit Alex.in cons. 81.in causa Angelorũ, col.2 uer.præterea,uol.2.Hipp.in d.§. diligẽter,ĩ sua prac.num.36.adducit pro cõtrario dictum Par.de Put.in tract.de synd. in uerb. An stetur dicto torti. col.3.uer.an si ꝓbetur, & nihil resoluit.Aduerte itaque ꝙ prædicti Doct.sunt eiusdem sñiæ,nec contrariantur.
187 † Intelligunt.n.iactationẽ non nocere inspecta qualitate ꝑsonę, ut dicit Bal.in d.cõs. 275.& Alex.in d.cõs.181. Consulendo super eo,ꝙ ille testis iactauerat se dicturũ cõtra ueritatẽ. Nam tunc dicit Alex.tale lubricũ linguæ sibi nõ nocere,nisi appareat ꝙ esset ꝑsona cõsueta testificari cõtra ueritatem,tũc bñ sibi nocere.idem uoluit Par.de Put.in d.uer. an si ꝓbet,dicens,ꝙ si accusatus se iactasset de maleficio cõmittẽdo, talis iactatio ad malum facit indiciũ cõtra accusatum,ꝙ maleficiũ cõmiserit,cõsiderat tñ ꝑsonæ qualitate, & si oẽs ꝑdicti concorditer se reducunt ad eã distõnem,de qua supra in uer.minę ,ut si esset malæ qualitatis, & solitus similia committere,habeat indicium contra se, sin minus non, Alc.in d.l.fugitiuus, de uerb.sig.ꝑ illum tex. ibi licet id se facturum iactauerit dicit,& ꝙ iactatio non sufficit ad qõnem nisi aliæ coniecturæ accedãt, ut qa inimicus eius esset,uel alioquin percussor, & reprobę uitæ.

In ipso actu homicidij indicia

188 † Modus percutiendi, & hic facit indicium, quod quis per industriã aliũ occiderit,utputa si qs exñs ĩ abscondito ꝑcutiat de retro suꝑ caput,uel pũctim ĩ renibus, uel collo, uel ꝙ nullis dictis uerbis percutiat in capite, uel pectore.nam talis ꝑcutiens in insidiis dr̃ appensate , & ꝑ industriam id tale facere, ut est tex. in c. 1. de ho. ubi dicit ꝙ si quis ꝑ industriam occiderit ꝓximum suum,& ꝑ insidias.Abb.antiq. ibi & Inn.exponunt & ꝑ insidias, & pro.i.ꝑ insidias,adeo ꝙ ille dr̃ ꝑ ĩdustriam occidere qui per insidias occidit, ut ẽt declarat Abb. Par. ibi in 2. no. dicẽs, ꝙ illud uerbum ꝑ insidias declarat illud uerbum per industriã , qđ idẽ ẽ ac si dixisset ex proposito. Et illud uerbũ ꝑ insidias,importat machinationẽ,seu manifestam,seu clarã, ut est tex.in l.liberi.C. de inoff.testa Et dicit Bar. in l.respiciendum.§.delinquunt,infra de pœ.ꝙ ex ꝓposito, & ꝓditione cõmittitur homicidium, si cum tibi essem amicus,uel saltem inter te,& me,nullus erat rãchor,percussi te de retro, secus si essẽ inimicus,hoc casu dicatur ẽt ꝑcogitationis indicium oriri,ut dicam infra in uerb.inim.
189 † Percutiens aũt in capite demrat animũ ad occidendum cũ de facili ex quolibet paruo actu in dicto loco qs põt mori, ut est tex. in c.signasti.el.2 de hom.in fi.& maxime in locis,& ciuitatib in qbus male liberant, qui ꝑcutiuntur in capite,prout ẽ Bononiæ,ut dicit But.in d.c.signasti.Et ratio est ꝑdcõrũ,qa caput hominis retinet uestigium hoĩs uiuẽtis,qui uno spiritu cõtinetur.l.rerũ mixtura, supra de usucap.qui per excellentiã attribuit capiti,in quo est forus rationis, & intellus.
190 † Nam cerebrum est membrum diuinum ẽm Arist. in quo est sensus & intellectus , ut dicit Bal.in c.1.§.ad hoc col.3.uer. porro circa,de pac.iu fir.& nobilior pars corporis est caput.l.cũ in diuersis,supra de rel.& sumpt. fun. Et ꝑ ꝑdicta ita determinat Io.de An. in d.c.signasti,col.10.uer.no.ꝙ moderamẽ. Et nulla facta mẽtione de eo refert ꝑdicta Fely. in d.c.signasti.col.3.uer.no.ibi rõnes. Intellige

ligeiam dicta,ut non procedant in uulnere illato in faciẽ.Sed quoties qs uulneratur circa partes celebri.nã uulneratus in faciem ẽt ex magno uulnere nõ moritur. Et ratio eſt, qa in parte faciei uulneratus ex experientia qs,non moritur,ut dicit Fely.in d.c. ſignaſti.

191 † Proditio. Et hæc dicenda eſt facere indicium mali animi,& pcogitationis ad interficiẽdum.Nam ex propoſito añti cõmittitur

192 homicidium,qñ fit proditione.† Et pdere eſt unũ actibus oſtẽdere, & aliud in mẽti gerere,ut l.1.ſupra de puari.Et hoc fit,ſi ueniẽs tecum tanq̃ ſocius itineris nulla interueniẽte rixa te pcutio,uel ſi tecũ ſedens in menſa hoc fecerim,nam tũc aliud gero in aĩo,quam ꝙ gña in actu,& pditorie uulnero.C. de delatat.l.fi.lib.x.ita no.Bar.l.reſpiciẽdũ.§.delinquũt,infra de pœ.Et eã ſequunt Anch. Io. de Ana.& Fel.in c.i.de homic.idẽ Bar. uoluit in extrauag q ſint rebel,in uer.rebellis,ſubdẽs.

193 † Quod qs incidit in crimẽ pditionis, qñ facit cõtra principem,uel contra remp. ut l. oẽ delictũ.§. exploratores infra de re mil. Et l.pditores,eo.tit.& l.ſi qs aliqd.§.1. infra de

194 pœ.† Sed qñ cõmittitur contra priuatum, non dr̃ proditor principalr̃ per ſe. Sed crimẽ illud proditorie,uel homicidium proditorie factum,uel quid ſimile.l.athletas. §. 1. ſupra de his qui no.inf.& l.1.ſupra de præua.prędicta firmat Alex.in conſil. 145. uiſo themate col.2.uerſ.& ex his uol.7. Et Alb.in l.ſi amici domum.ſupra de adult.& ex hoc datur ille modus procedendi qñ formatur inqſitio, ſeu accuſatio. Et in eis ponunt illa uerba, nulla præcedente inimicitia, nam iſtud demonſtrat homicidium proditorium,cum ad demonſtrandum ꝙ qs ex propoſito ſimplr̃ non pditorie iuterfecerit.dr̃ in inquiſitione, ſeu accuſatione exiſtente inimicitia capitali inter ipſos,& ſic diuerſus eſt modus ĩ agẽdo.

195 † Multitudo uulnerum,& magnitudo demonſtrat animum determinatum uulnerantis,ꝙ pmeditauit uelle occidere, & deliberauit in corde ſuo p antea hoĩem interficere. put ẽt pluries uidi, & repertum eſt per torturam,quãdam qui dederat nouem uulnera cuidam ſuo propinquo,habuiſſe animum interficiendi,& pmediate proceſſiſſe ad uulnera. ita determinat Alb.in l. & ſi amici domum, ſupra ad l. Iul. de adult.dicens, ꝙ ex quantitate uulnerũ demonſtrat̃ homicidium tractatũ ſcm̃ p tex.in l aut facta.§.qualitas, & §.quantitas,infra de pœ. Idem uoluit in q. 67.in 3.par.tract.ſtat. ſubdens, ꝙ magnitudo,& multitudo uulnerũ oſtendit penſamentum.Hoc idẽ uoluit Hip.in l.1.col.5.nu.37. C.de ſic.dicens, ꝙ licet qs percutiat in loco corporis non periculoſo,& cum re non apta ad uulnera mortalia. Tñ poſſet toties in tali loco pcutere,& reiterare pcuſsionem, ꝙ p. cuſſus perueniret ad mortẽ, & ideo ex multiplicatione,ſeu reiteratione, ſeu geminatione pcuſſionũ pcipitur aĩus ad occidendum. Adducit q̃ plura,q̃ ex geminatione actus inducuntur.Sed 76. operationes geminationis adducit Corſe.in tract.de uer.gem.& maxime in 18.ꝙ geminis homicidium eſt ſine ſpe ueniæ alleg. Bald.poſt Guiel.de Cun. in l.ne-

196 mo.C.de epiſ.aud.& ĩ q.52.ubi dicit.† Qđ delictum,ꝙ alias non erat capitale ex reiteratione efficit̃ capitale p not.p Bart. in l.lic. §.ꝙ illicite.ſupra de pub.& p Rom.in l.ſi uero in §.de uiro in 13. caſu ſupra ſol. mat. & per Bart.Bal.Ang.Ioã. de Pla .in l.1.C.de ſuſpec.exac.li.10.Et alia multa,q̃ adducit Hip. in d.l. 1. ſubdens ẽt idem Corſ.in ſeq. q 53. ꝙ cõſtõnes diſponentes aliqđ pctm̃ in foro cõſciæ dr̃e reputari ueniale,nõ extendunt̃ ad caſum qñ illud reiteratur, qm̃ ex tali reiteratione efficit̃ grauiſſimum,& ſic mortale,adducit tex.in §.crim.25.diſt. Et Rom. in d.§. de uiro.in 25.caſu,in 35.fall. præmiſſa intellige uera in dubio,qñ non apparet, ꝙ a principio rixe non erat pura,ſed ſi p p uerba,uel pfricationem data fuerunt uulnera,uel ſecuta mors & ſi multitudo uulnerũ appareat.Et

197 p lõgũ ſpacium rixa fuerit cõmiſſa.† Atñ attendi debet principiũ,nec debet exiſtimari penſamentum,ut eſt tex.& ibi not. Bar. in l. ꝙ ait lex.§.ꝙ ait, ſupra de adul. Et ita habui pluries de facto, & obtinui, & maxime in quodam improbo q habuit 26.uulnera, & iudicatũ fuit rixam eſſe puram, & homicidũ ſecutum non fuiſſe pmeditatum, maxime ſi uulnerans,uel interficiens timebat potẽtiam uulnerati,ne ſurgens ipm interficeret.& uere ille mortuus fuiſſet uiuẽs rixoſus.& magis potẽs put euenit in debilitato in uno pede, q apphendidit uirũ forte enſem hñtem,& cũ gladio paruo interfecit eum 13. uulneribꝰ timens ſemper ne ſurgens ipſum occideret.

198 † Tp̃s ut puta nox facit indicium præcogitationis,nam ſi aliquis hoĩem interfecerit, ſeu uulnerauerit tpe noctis,pſumptio eſt oc-

ciden-

cidentem, & uulnerantem delictũ pcogitasse, & illud apensate fecisse. Cum sex male p sumat cõtra agentem de nocte, ut est gl. in l. furem, circa medium supra de sica. iux. illud euangelii q male agit odit lucem, de quo in c. pniciosam. 17. q. 2. & in c. cõsuluit de of. del. & fem tpe noctis ẽ suspectũ l. si supra de ef. & exp. l. hoc edictũ. §. Labeo. supra de his q deiec. uel effud. gl. & Doct. in l. more Rom. supra de fer. & Bal. in l. acceptam, in 2. q. C. de usur. & Saly. in l. non minorẽ, in fin. C. de trãsac. & p Alex. in cõs. 103. uĩ prima cõside
199 ratione, col. 4. uer. nõ obstat ẽt uol. 1. † Cõsiderat. n. tps in delictis ad ipm grauandũ. l. aut facta. §. tps infra de poen. gl. in l. si ut all. C. de sica. & Bal. in cõs. 427. qdam mulier, circa finem uol. 5. dicit ꝙ pmotionẽ, & uestigia pedũ signat qualitas luporũ. & vulpiũ, sic & pambulare de nocte, & ad loca suspecta, & p psonas suspectas facit suspicionẽ ad torturã & Dec in d. c. cõsuluit, col. 9. nu. 8. dicit, ꝙ qñ aliqd est fem tpe noctis dedita o pa, tũc præsumptio insurgit cõtra faciẽtẽ tali tpe alleg. gl. in c. 1. ut ecclesia benef. & Abb in c. 1. de cland. despon. & multa alia, qđ ẽt seqtur in l. non minorẽ. iu r. not. & dicit Tancr. in sua compend. q alias dr practica. Bal. in 17. q. 5. q. prin. ꝙ si delicti cõmittat de nocte. & inuetus fuerit reus illo tpe. psumptio est cõtra ipm, qa tenebræ factę sunt ad male agendũ l. 1. §. tria luminaria. supra de uent. insp. & ꝙ psumat pcogitatio, & trac. in eo homic. tali tpe ppetrato, ponit Alb. in l. & si amicis domũ. supra de adul. & in suis. q. statu. q. 64. ĩ 3. par. alle. Innoc. in c. inter alia de ĩmun. eccl. & Mant. in d. cons. 325. nisi innocentia, uers. 3.
200 † Locus aggrauat delictum, ꝙ pcogitationem oñdit, arg. tex. in l. aut facta. §. locus infra de poe. Nam si qs hoĩem interfecerit in ptorio, in ecclesia, & ĩ alio cõsimili loco. psũptio est, ꝙ ibi accesserit ad homicidiũ cõmittendo, qa nõ est psumendũ, ꝙ nisi ex magna causa, & deliberate ĩ eo loco uoluerit hoĩem interimere. Cũ ẽt ex loco sumat argm, ut p Par. de Put. in tract. de syn. in u erb. & ind. & Gãd. ib tract. malef. in tit. de psump. & indic. col. 1. in princ. & p indicio pensamenti dat Alb. in q. statu d. q. 64. in 3. par. & Mãt. in d. cos. 325. nisi innoentia, col. 3. uersi. 4.

Post homicidium indicia.

201 Associatio, uel auxilium † præstitũ post homicidium, eum triplr possit auxilium præstari, v3, ante delictum post delictũ, & in delicto, ut per Bart. in l. in furti. §. op. supra de fur. & dixi. supra in princ. Faciunt indicium, ut si quis post cõmissum delictum statim habuerit propinquum, uel amicũ eum associãtem, & ducentem extra ciuitatem, ad ecclesiam, uel alibi secure. Nã ex ista associatione incontinenti facta orit psumptio, ꝙ iste ppa rari fecerit affinem, uel amicũ ad delictũ cõmittendum, & sic pcogitatum fuerit homicidium. Secus aũt est si ex interuallo post delictũ amicus, uel affinis supuenisset. Nam tũc nulla psumptio, seu iudiciũ oriret, ita distinguit Bal. & dat p indicio in l. nõ ideo minus. in fi C. de acc p tex. in l. si uentri. §. fin. supra de priuil. credit, de quo ẽt dicam ĩ uerbo assistẽtia.
202 † Idem dicas in receptatore, ut si aliquis uulnerat, uel occidit alium, & homicida est in domo te sciente, cũ nullam affinitatẽ, uel amicitiam ante maleficiũ hẽs, & ipm defendis, psumit. n. cõtra te, ꝙ fuer tcõscios maleficii, maxime si vulneratus, aut occisus erat inimicus tuus, arg. l. 1. C. de his qui latr. ocul & l. 1. supra de rec. l. 2. § non im, supra de inc. rui. nauf. ita p indicio tradit Bonifac. de Vit. in rub. de ind. in princ. & Gand. in tit. de psump. & iud. dub. col. pen uers. Tertia iõ, & in tali receptatione reqrĩt scĩa delicti cõmiss. si, qa hoiem recipe est humanũ, ut per Bald. in l. qcunq3, in prin. C. de ser. fug. Requirit ẽt ꝙ nõ sit cõsanguinitas, uel affinitas, ut dixi, & ita intelligit Bar. in l. fi. supra de rec. & ponit Ang. in tract. malef. in uerb. dicto mal. num. 23. & p Hipp. in l. 1. nu. 197. C. de rap. uirg. ubi late. Vñ Par. de put. in tract. de syn. in uerb. mandauit, col. 4. uer filium occidit determinat, ꝙ si filius occidit aliquẽ. & pbat ꝙ pr erat prope locum homicidii. & ꝙ pr filiũ arripuit de manu captantium, & gladiũ euaginauit, & ipm receptauit. iste pr non est torquendus, si modo ex parte pris pbat bona fama, & ꝙ occisus dixit prem esse innocentẽ & ꝙ pr filiũ reprehendit in princ. rixæ, ea rõne, qa nõ præcedunt ĩdicia ad qualitatẽ delicti legitima. l. 1. in princ. l. unius. §. fi. supra hoc tit. l. mil. §. op3. C. eo. & qa non est nisi unũ indiciũ, cũ plura reqrantur, multa adducens in hac mã. Luc. de Pe. in l. 1. col. 3. uers. sunt ẽt alia. C. de nu. act. lib. 12. dicit, qđ magnũ est indiciũ maleficũ receptare, defendere uisitare, associare, donare, numera ei mittere seu

seu fauorem sibi impendere, & his similia ca. accul. §. 2. de hæret. lib. 6. & quamuis loquat in hæresi, idem est dicendum in aliis grauib. cap. 1. de homicid. lib. 6. & ibi per eum.

203 † Confessio facta per reum diuersis modis potest indicium cõstituere. Nam aliqñ est extraiudicialis, & hæc parte absente, & parte pñte fit. Aliqñ est iudicialis. Et hæc fit coram iudice non suo, & penitus incompetenti. Aliqñ coram iudice incompetenti in quem põt fieri prorogatio. Aliqñ coram iudice competẽti, & in tortura, de his omnibus uideamus.

204 † Confessio extraiudicialis facit indicium ad torturam Bart. hic col. fin. gl & Bart. in l. cap. 5. supra de adult. gl. in l. ictus fustium. supra de his qui not. inf. & Bart. & Alii Doct. in l. qm̃ supra de inf. Alex. & Soz. qui dñt hanc esse cõem opin. in l. magistratib. & ibi Dec. & alii supra de iurisd. om. iud. Abb. & cõiter Canon. in cap at si clerici de iud. Vnde si qs dixerit extra iudicium hominem interfecisse ex proposito, uel eũ expectasse in insidiis, uel similia, ex ea confessione poterit torqueri.

205 † Rõ potuit esse, qa cõfessio extraiudicialis facit semiplenã pbõnẽ. Bar. & alii cõiter in l. admon. supra de iureiur. & gl. & Doct. in c. fi. de succ. ab intes. & iudiciũ est minus semiplena pbõne. l. cum pbõ, supra de probat. Ergo faciet indicium, cum faciat, quod est maius.

206 † Requiritur primo in tali confessione, qđ sit probata per duos testes, cum sit indicium a remotis, & in eo requirantur duos testes gl. sing. & ibi Bart. in l. fin. C. fam. ercis. idem Bar. hic col. fin. & dixi supra in 7. præmiss.

207 † Secundo requiritur, ꝙ ista cõfessio sit uerisimilis, ut puta, ꝙ habeat causam pxẽtem in qua cõsistit honor, utilitas, uel qd aliud simile ex his. q̃ deducit Cic. in lib. 2 ad Heren. in c. in causa cõiecturali, & q̃ deducit etiam Alc. in l. fugitiuus, infra de uerb sig. Et probat tex. hoc in d. l. c. 5. ubi repertus fuit adulter in domo, qui confessus fuit extra iudicium. Et sic pp uerisimilitudinem, & causam quæ est qđ erat in domo, oritur indicium ad torturam, not. Bal. in l. clarũ. C. de auth pstan. Et Cæp. qui multa adducit in cons. 32. multa possent col. pen. & Dec. post ipsum in d. l. mag. col. fi. quamuis Iason. relinquat cogitandum. Sed (prout dixi) optime probat tex. iunct. glo. in d. l. cap. 5. & dixi supra in quinto præmisso.

208 † Ex hoc infero, ꝙ Ias. male sentiat in d. l. magistratib. dum dicit, ꝙ facta confessione extra iudiciali, si sequatur confessio in tortura, non requiritur ratificatio, per gloss. quam dicit sing. d. l. cap. 5. quę uult ƒm ipsum, ꝙ facta confessione in tortura illi est standum. Nam dico ꝙ ista non fuit intentio gl p iura, quæ alleg. Sed hæc ꝙ præcedenti uerisimilitudine, siue causa, si reus cõfessus fuerit extra iudicialiter, & postea confiteatur in tortura, ꝙ standum sit illi confessioni, non ꝙ ratificatio uõ requiratur. Sed iudex nõ debet pergere post sñiam, nec post ratificationem de ueritare delicti, ut in l. 1. §. diuus, & §. penult. & fin. hoc tit. allegatis per gl. in d. l. cap. 5, ubi de confessione serui, qui dixerat hominem interfecisse, & confessus in iudicio fuerat condemnatus, adhuc tñ perquiritur de ueritate. Et ideo non est, aliud perquirendum in dispositione d. l. c. 5. quia uerisimilitudo delicti, & cã præcedebat, cũ esset repertus in domo mariti, & uerisimile erat adulterium cõmisisse, & dicit Bal. in l. bonæ fidei, col. 2. uers. nõ q̃ro. C. de iureiur. ꝙ cõfessio in d l. c. 5. erat iuncta cum uerisimilitõne, t pis, & loci, & ita intelligatur l. quæro, supra de ædilit. edict.

209 † Ista conclusio de confessione extra iudicium limitatur per Felyn. in d. c. at si clerici, non procedere, quoties ante ceptum iudiciũ reus reuocauerit talem confessionem, per doct. Bald. in l. 1. §. fin. C. de conf. Hanc limitationem sequitur Dec. in d. c. at si clerici, & Ias. in d. l. magistr. dicit, ꝙ est magna limitatio, si uera est, sed Dec. in d. l. magistratibus, eam impugnat. Primo, quia dato, ꝙ reuocatio confessionis tollat errorem iuris, non tñ amouet factum. Item quia animus iudicis inducitur ad suspẽsionem ex ea confessione, itẽ ex doctr. Abb. in c. illud, de præscr. ut per eum. In casu qõnis nostrę hñdo respectũ ad iudiciũ pensamẽti, & homicidii pmeditatis. Dico, ꝙ reuocatio nil operatur, qa cõfessio extraiudicialis facta, ꝙ apensate, & ex animo hoĩem interfecerit, inducit maximã pbationem cum illa, q̃ pendent ab animo, confessio extraiudicialis plene pbat Bart. in l. Celsus. col. pen. uer. sed qualiter, supra de usuc. Vbi ad ostendendam malã fidẽ cõfessio extraiudicialis sufficit, idẽ Bart. in l. certum. §. si qs ab sentem, supra de cõfess. ubi ad demonstrãdã additionẽ, & animi declarationẽ cõfessio extraiudicialis siue pñtia partis plene probat: istud & in ciuilibus, ut inducat plenam pbationem. Ergo in criminalib. fecit saltem indicium

dicium

dicium quod est minus semiplena ꝓbōne.l. cū probō supra de prob.& dixi supra. Et ideo si talis cōfessus dixerit per errorē cōfessionē fecisse,& eam reuocet non admittitur,q͞a est animi declaratio. Aut sumus in homicidio puro. Et iste reuocans allegat errorem in facto ꝓprio,& non admittitur error, nisi ꝓbetur.l.q̄q̄,supra ad uelle. Aut reuocat dolose ut euitet torturam. Et tunc non admittitur, quia dolus,& fraus non debet alicui patrocinari.l.uerū.§ hoc quoque, supra pro soc. Non ob.decisio Bal. in l.1.C.de cōfes.q͞a loquitur,ut dicam in cōfessione facta corā iudice incompetenti, ut eius uerba dn̄t,& ita eū locum intelligit Rim. in d. l. magistr. col. 4.

210 † Pn̄tia partis an operet̄ hoc ꝙ cōfessio extraiudicialis faciat plenam ꝓbōnem, Abb. in d.c. at si clerici. & in c.olim,col. fi.de resc. tenet. ꝙ plene præiudicat. Aret. in d. c. at si clerici,impugnat hoc quia argm̄ quo utitur Abb.non est ualidum. Nam dicere in ciuilibus confessio facta parte pn̄te plene præiudicat. ergo in criminalibus non procedit. Quis probōnes factæ in ciuili non ꝓbant in criminali,in quo requirunt̄ clariores ꝓbōnes Bart.in l. 2. §. hoc edicto supra ui bon.rapt. Item & alia rōne,quia respectu reip. talis cōfessio uṙ facta parte absente, unde fisco nihil acqrirur,ex quo necesse est, ꝙ noīe fisci aliquis interueniat. Dec in d. c.at si clerici, im-

211 pugnat has rōnes.† Et primam ꝙ loquitur in ꝓbōnibus,secus in cōfessione,q̄ semper & in alio iudicio nocet, & probat.l gn̄alr̄.C. de non num.pec. c per tua de probat. Bal. Alex. & alii in l.2.C.de eden.Quo autem ad secundum dicit,qd᷑ in tali acceptatione esse debet ꝑsona publica,q̄ acceptet.ꝑ ea,quæ no.Bal. in l.2.C.ut in poss.leg.& ꝑ But.in c.ꝑ inquis. col.5.uer ad secundum de elect.& multa alia deducit, de q͞bus ꝑ Ias in l.stipul. ista.§. alteri,supra de uerb. oblig.Dico pn̄tiam partis, seu alterius nomine publico interuenientis nil operari ut maius inducatur ex cōfessione quam qd᷑ sit indicium,& de hoc puto tex.in d.l. c.5.tunc.gloss.Nam ibi maritus habebat adulterū in domo eius rei testandæ gr̄a, gl. exponit ut cōfessionem extraiudiciariā hr̄et, quę facit indiciū,& sic ibi erat maritus pn̄s, attn̄ inducitur minus semiplena probatione. Præterea pro premissis facit gl.quæ ibi no. Bal.Saly. & alii in l. iubemus. C. de lib. cau.

212 † Vbi cōfessio rei facta coram notario solo,uel coram iudice solo non præiudicat ipsi reo, attn̄ facit indicium, quia perinde hr̄ ac si esset facta extra iudicium,ut est gl.& Bart. ibi in l.cū scimus.C.de agric. & cens lib. 11. & deducit Soz.in d.l.magistratibus,col.pen.

213 † Et nulli dubium est, ꝙ notarius est seruus publicus,& pōt stipulari alteri, & maxime publico, & fisci noīe.publico.n. stipulat̄, ut in l.non aliter, supra de adopt.& ibi not. gl.& Doct. in c.q̄uis,iunct. gl. de usur.lib. 6. not. Car. ꝑ illum text. in c 1 §.1.in 12. not. de excess.prælat.in clem.iudex ēt q publicas res pertractat,& tuetur pn̄s,si non in forma iudicii cōfessionem recipit. non inducit aliā ꝓbōnem nisi indicium, & eam accipit noīe publico, & interrogationem ꝑmittit, ꝙ maius est, ut rn̄deat interrogationi,quam ꝙ de ꝑ se dicat per not. in l. 1.supra de uerb. obl.

214 † Confessio facta corā iudice penitus incompetenti ueluti cōfessio ꝑ clericū facta corā laico, An faciat indicium. Doct. antiq in cap.at si clerici,de iud.in princ.tenuerunt,ꝙ sic,mouentur ꝑ tex. in l. iubemus. C.de lib. cau.& in l.si duo patroni,supra de iureiur.& l.gn̄alr̄.C.de non num pec. & ex ea reg. ꝙ utile non debet ꝑ inutile uiciari, quoties recipit separationem, confessio aūt pōt recipere separationem ab ipso iudicio, ergo &c. Adducuntur ēt not.in l.2.C.cōmu. utr. iud. item ex alio,quia qd᷑ nullum est quo ad expressionem uoluntatis, & eius declarationē aliq͞d inducit l. fin. & ibi Bart.supra de reb. eo.Cum ēt cōsuetudo q̄ est nulla exprimit intentionē, ut ꝑ Ang.in §.ex non scripto inst. de iur.nat.& hanc sn̄iam sequitur Dec. in l. magistr.supra de iurisd.om.iud.& in d.c.at si clerici,rn̄dēdo obiectis ꝑ aliam partē factis, simplr̄ transit Abb. & alii Cano.in d.c. at si clerici,in princ. de iud.& Bar.intellectus ſm iura,quæ alleg.v3, tex.in d.c. at si clerici. & Alex.Ias.Rim. & alii cōiter Doct. tenent cōtrarium per d.c.at si clerici, ponderando eū in duob.locis ibi dum dicit aliqtūs. & ibi dū dicit ꝑꝑ hoc, ꝙ denotat causam remotam l. cō t͞pe.supra de pac. Nam si talis cōfessio faceret indicium,ductus ad torturam si cōfiteretur,& fieret ex inde indicium & sn̄ia,principiū & causa fuisset illa cōfessio facta corā iudice incompetenti,cuius uirtute fuerat tortus,& ex tortura iudicatus. Item q͞a hic talis clericus cōfitēs uṙ metu cōfiteri, & per iniu-

215 riam.† Cū laici sint oppido infecti clericus

cap.laici.c.laicos.2.q 7.præterea qđ nullum est,nullum producit effectum l.4.§.condẽna tum supra de re iud.l.si pater supra ne de sta. defun.præterea cõfessio facta per reum erat iudicialis,ergo tanq̃ extraiudicialis, nõ debet ualere,quia actus non ualet ultra intentionẽ agentium,l.nõ omnis.supra si cert.pet. & ita resident cõiter Doc.Dec.in d.c.at si clerici te nenda ut dixi cõtrarium rñdet oĩbus his adductis,ut non ualeat id, quod ita dictum est, ad hoc ut sñia fieri possit. Sed ualeat tanq̃ indicium.Abb.in d.c.at si clerici.dicit distingui. dñe,ꝙ aut sponte iste talis clericus fatetur.& tunc faciet indicium. Aut coacte, & tunc nõ faciet indicium.ista distõ est contra tex.in c. si dilig.de for.compe.ubi clericus uolens,uel inuitus nõ potest iudicari per laicum,& omnia acta sunt nulla. Aduerte quia indistincte puto,ꝙ cõfessio non faciat indicium, primo per tex in l.1.§. Antonius Seuerus, supra de qõ.& in l.diuus §.ex causa. eo.tit.ubi I. C arguit hoc modo. Seruus non potest torqueri in dñm,ut probet contra eum,ergo nec indicium facit.& sic intelligit Bart.in l.mar. eod. tit.distinguendo,quod si testis nõ potest examinari ꝑ ꝑ reuerentiam,si non probet,nec facit indicium.Item si testis nõ fuerit recte examinatus ob non seruatam formam iudicii nõ facit indicium.Ex quo si propter reuerentiã, quam habere debet iudex laicus in clericos, uel propter obseruantiam iuris, & eius ordinem,iudex laicus ꝓhibetur clericos examinare,si eius dcm̃ nõ probat,nec faciat indicium. Accedat ad hoc, ꝙ clerici ꝓhibiti sunt rñdere corã iudice laico in causa maxime criminali ẽt quod uellent c.diligenti,de fo.comp. Et iudex laicus non põt ipsos interrogare.d.c.at si clerici,quo casu succedit illud quod dicit Saly.in l.seruos.C.de testi ꝙ si iudex non põt interrogare,& reus ẽt uolens non põt rñdere,qđ nõ ꝓbat eius dcm̃, nec facit indicium.

216 †Præterea indicia debent esse legitima l.1 hoc titul l.milites.C eo.Sed cõfessio facta corã iudice incõpetenti est illegitima, qa facta contra ius l.legitima supra de pac.Ergo indicium non dabiť maxime qa indicia, per quæ deueniť ad torturã sunt indicia iuris, ista uero,per quæ deuenitur ad inquisitionem,sunt facti Bal.in l.seruos.C.de test.

117 †Præterea tex.in d.c.at si clerici dicit,quod cõfessio non ualet quia contra ius, si ergo cõfessio, quæ est quoddam integrale non ualet ergo nec eius pars debet ualere.Cum indicium sit pars confessionis. Et pars ꝓbõnis cũ sit minus semiplena ꝓbõne d.l. cum probõ, supra de probat.qua sequeretur quod in parte esset ualida,& in parte inualida, cum tunc lex totam inualida.Et a quo remouet genus, remouentur & quælibet eius spẽs, l.fin. C.de usur.re.iud.& l.fund.supra de fun. inst.

218 †Confessio facta corã iudice incompetẽti cuius iurisdõ protogari poterat, an faciat indicium, ut si laicus coram iudice laico non suo sit cõfessus delictum Bald. Ange.& Alex. Ias.Dec.in l.magistratus,supra de iurisd.om. iud.dñt facere indiciũ,& ibi dicit Soz.qđ ista est cõis cõclusio,& Can.cõiter in d.c.at si clerici,& ibi late Aret.& Dec.tenent indicium dari.& quod ista confessio operetur hoc,qđ per torturam possit compelli ad perseuerandum,moti primo ꝑ tex.in l.ictus fustiũ, ẽm unam opin.supra de his ꝗ not. inf. Secundo, per tex.in l.diuus,supra de cust. & exhib. reo. Tertio,mouetur Dec.ea rõne Nã si confessio extraiudicialis facit indicium,& asserto in facto proprio ꝓbat,eo modo,& talis confessio maxime quia fit ad interrogationẽ, & rñsionem,ideo debet esse ualidior,q̃ ꝙ sit extraiudicialis cõfessio iux.not.in l.1.supra de uerb. obl.Item ꝗa,& si deficiat ius in eo casu, fcm̃ tñ remanet.ex quo facto oritur indicium.

In hac conclusione puto distinguendũ inter hęc duo,ꝙ aut iudex incompetens procedit cõtra reum errorẽ facti,quia putat sẽcõpetentem. Aut scit se incõ petentem, & uidens reũ tacentẽ procedit.& tunc cõfessio corã eo facta operetur indicium, siue putauerit se iudicem cõpetentem, siue non.& ita procedat cõis conclusio. Aut & secundo casu, huic iudici opponiť de incõpetentia. & ipse inuito reo uult procedere.Tunc dico, ꝙ cõfessio rei non facit indicium,qa uř contra ius elicita.& exinde iudex dř facere iniuriam ipsi reo, arg. l.cũ qui.§.fi.supra de iniur.& ꝑ ea quæ determinat Saly.in l.decu.C.de q.uolẽs tunc demũ iniuriam fieri ipsi decurioni eum torquendo, qñ iudex de eo notitiã habuit,si itaque cõtra ius iudex processit.factum per ipsum est nullum.l.non dubium,C.de legib.& sumus in casu,de quo loqtur d.l.diuus ibi,sed si maligne interrogasse,aut nõ dicta retulisse pro dictis cõpeterit.Cum iudex uideatur iniuria affici si opponatur contra eius intẽtionem declinatoria.ex quo ꝓsumendũ esset,ꝙ non fideliter

pro-

processit in hñda tali cõfessione, ideo nõ nocet. Intellige p̄dicta, ut cõfessio noceat, & faciat indicium, nisi reus coram iudice competenti, & in actis reuocauerit eam confessionē sub illa rõne, ꝙ confessus est sciens illum esse iudicem incõpetentem. Et ꝙ cõfessio sua ꝑꝑ illud sibi non nocebat. Et ꝙ noluit opponere de incompetentia, qa timebat sæuitiam iudicis, & ne deteriora contingerēt. Si hæc reuocatio hr̄et uerisimilitudinē in se respectu personæ iudicis. Putarem ipsã amouere uires indicii ut dicã infra in uerb. fuga.

219 † Confessio facta in tortura, an faciat indicium, si reus ductus ad ratificandũ negauerit. Doc. cõiter tenent indicium oriri ꝑ no. per Bart. in l. unius §. 1. in prin. hoc tit. & tenet Bal. in l. bonæfidei col. 2. uers. item q̃ro. C. de iureiur. & ratio est.

220 † Quia variatio in reo facit indiciũ, & ex ea põt torqueri, ut per Bal. in l. multũ interest, & per Bart. in l. de minore. § plurimũ hoc tit. ꝑꝑ hoc poterit torqueri. Et erit indiciũ, cũ sit primo cõfessus postea extra torturã id negauit intellige in eo, q cõfessus est in tortura p̄cedētib. legitimis indiciis anteq̃ torqueretur.

221 † Alias si absq; indiciis fuerit tortus, confessio sibi nõ nocet, ut per Bar. in l. pe. supra eo. & ꝑ Bal. in l. fi. in fi. C. de acc. rõnē reddēs, ꝙ torquerẽt tã cõtra ius partis, q̃ cõtra ius torti. Ang. & Im. in l. q in aliena. §. Celsus, in fi. ff. de acq. hær. & per Ang. in tract. malef. in uerbo fama pub. nu. 36. & ibi add. late. & Hipp. in l. pe. supra eo. nu. 10. Difficultas est si reus per plures uices ductus ad torturam confessus est delictum, & ductus ad ratificandum negauit id faciendo ꝑ plures uices, an debeat ꝓcedi in infinitũ ad torquendũ. Par. de Put. in trac. de synd. circa fi. quē referendo seq̃tur Hip. in sua prac. §. q̃ñ in 2. col dicit, ꝙ nõ est ꝓcedendũ nisi ad tertiã manũ torturæ, & sic ꝑ tres dies diuersos est torquēdum, ut in sũi declarat Ang. ĩ l. fi. C. de q. & uidimus supra.

222 † In hoc casu puto distinguendũ. Aut sunt indicia leuia contra reum ut ex illis possit semel torqueri. Et tũc si fuerit tortus sufficienter pro illo indicio & semel, & cõfessus fuerit post torturã si postea ductus ad ratificandũ negauerit delictũ cõfessum poterit ex tali uariatione torqueri. Et si cõfessus fuerit, & postea dũ ratificatio fieret iterũ negauit non est amplius torquendus cum purgauerit indicia sua. Et illa secũda uariatio nõ faciet aliud indiciũ qa nõ est diuersitas inter p̄cedentē uariationē, & hãc secundam. Et indicia de nouo nõ dñr uenire ꝑꝑ q̃ debeat torqueri, qa non sunt diuersi gñis, ut per Barth. in d. l. unius, & Doc. in d. l. rep. hoc tit. Si uero sunt indicia urgentia, ꝑꝑ q̃ debeat his torqueri, si primo tortus sufficienter cõfessus sit, & postea ad banchũ negauerit, debet iterũ torq̃ri, & secundo ꝑ indiciis q̃ habet cõtra se. & si tortus confessus est, & eo mõ quo supra, & post negauerit debet tertio torq̃ri, & ista tertia tortura est tanta ꝑ uariatione iam dicta ꝑ reũ his facta, qđ facit unũ indiciũ tm̃, & est prædicta rõne si hēt indicia urgētissima, Tũc si ĩ prima sufficiēter tortus, & in secunda, & tertia cõfessus sit. Et postea negauerit ut supra. Tunc qa ob illã trinam uariationē ortũ est indicium, debet quarto torqueri, & in hoc recedendũ est ab ea regula, quod non sit ꝓcedendũ nisi ad tertiam manũ torturæ, qa dũ indicia, q̃ merebantur trinã torturam expurgant, orit̃ aliud indiciũ, ex quo & quarto est torquendus. nã si reus, non torqueret̃ nisi ter, ut dñt prędicti Doc. omnia indicia rei non essent expurgata.

223 † Literarum acceptatio an faciat indiciũ, ut puta scriptæ sunt lr̄æ Seio ꝑ Semproniũ qđ sunt multi testes q dñt te ꝑ insidias occidisse Caium, & exinde mandatũ esse ꝑ iudicē, qđ capiaris, ideo sis cautus, Seius accipit lr̄as, & nil dicit de ea re, nec se excusat an oriat̃ indiciũ ad torturã. Hipp. in pract. in § dilig. num. 136. dicit hanc q̃ōnem nouã, & dici posse oriri indiciũ ad torturã, qa in criminalib. procedit ad instar ciuiliũ, Sed talis receptio lr̄arum cũ taciturnitate facit ꝓbõnē plenã, ut ꝑ Bar. in l. filiusfam. la 2. supra ad Maced. Bald. in l. lr̄as. C. mand. & alii ꝑ multi quos alleg. Ias. in l. admon. supra de iureiur. ergo talis excep. debet operari hoc quòd faciat indicium.

224 † Quia ea q̃ faciunt semiplenam ꝓbõnē in causa ciuili faciũt indiciũ in causa criminali ut ꝑ Bar. in l. fi. in fi. supra de in lit. iur. Relinquit tñ cogitandũ ꝑ ea q̃ hñt in l. si cũ dos, & ibi Bar. supra rer. amo. & ꝑ Paul. de castr. & Ias. in l. si q̃dem. C. de transact. Aduerte ꝙ existimo istud non esse indiciũ habile ad torturã. Nam ad hoc, ut argm̃ de ciuili ad criminalia ualeat req̃rit̃, ꝙ sit par rõ eadē in utroque, ut uoluit Sal. in l. 1. C. ubi poss. agi op. Sed in hoc casu non est ratio æqualis de cã ciuili ad criminalē, ergo &c. Nam q̃ñ aliquis accipit lr̄as in causa ciuili, & obligatione pecuniæ arbitrii est accipientis dicere, ꝙ non

tenetur, nec debitor est quantitatis cōtentæ in literis, quia optime scit se non esse debitorem, sed qñ recipit literas de delicto, & quod sunt testes q hoc dñt pōt subsistere, & timere pp testes falsos, & nil dicere ne diffametur de tali delicto, nam penes pbos & bonos posset oriri suspicio, & infamia ob illas lrãs, & posset nocere propalanti ob famam ideo nō est inconueniens, si ipse tacet cum ex expſſio ne cōtentorū in literis posset sibi nocumētū oriri, non aũt utilitas, qđ secus est in lrĩs debiti qa propalatio cōtentorū in ipsis nō posset sibi in aliquo nocere. Sed prodesse, & ideo nulla adest causa pp q̃ non debeat dicere portanti literas debiti, quod non est debitor scribentis. Item ex alio, qñ committitur citatio psonalis ob delictum à cōiter accñtibus, secreto cōmittitur. Vnde ille qui scribit amico literas scribit quoddam secretum, dum dicit ꝙ aduertere debet ne capiatur quo fit, ut non cōueniat, qđ ille q accipit lrãs id palam dicat ad præiudicium illius, q ostendit se uelle fauere illi q literas accepit, ex quo cum nullũ, sit cōmodum scribenti, ut frequenter accidit ergo nec debet hr̃e hoc incōmodum, ut imputetur diuulgasse, & notificasse p lrãs id, ꝙ erat secretum, & hæc cōiter cotingunt, itaq; debēt cōsiderari. Et in indiciis argm̃ à cōiter accñtibus ualidissimum est, ut p Bal. in l. fi. in fi. supra de hæred. inst. & dixi supra in indicio à cōiter accñtibus. Et ideo putarem istud non facere indicium nec ad inquirendũ, nec ad torturã. Dato. ꝙ habitis literis aufugeret ex loco in quo erat cum iustã cãm fugæ hr̃et fidem pstans lrĩs sibi scriptis ut dixit, dicam infra in indicio fugæ. Dum ob suspensionem inqsitionis fugam esse licitam diximus. Idem dicerē in quocunq; delicto, & maxime si scriberent̃ litteræ sup furto quod maxime multum infamat, ut in l. 1. ff. de his qui not. inf.

225 † Tractatus dicitur esse, quoties plures cōueniũt inter se, & simul cōsilũ faciunt, & in eandem opinionem deueniunt ad delictum cōmittendum, tex. est in l. si & amicus domũ ibi, conuenire ad tractandũ, supra ad l. Iul. de adult. & in l. fi. § fi. ibi ampliori tractatu habito. C. de iur. delib. & in l. nam cum tractatu supra pro socio, & in l. si auiam C. de ingen. manum. & Inn. in cap. bonæ memor. el 2. de elect. in uers. tractatum dicens, quod tractare est deliberare, ac cogitare de aliquo, & oportet ꝙ fiat discussio, & examinatio rei, de qua agitur, qđ uoluit ēt Alb. in d. l. & si amicis domum, & in d l. fi. §. fi. in tract. stat. in q. 64. in 3. par. dicens, ꝙ tractatum dicitur qñ cōsilium, deliberatio, & tractatus præcessis inferens ad statutum puniens homicidium per tractatum fcm̃ pœna mortis, & per non tractatũ puniens in centũ, ubi examinat, qñ p̄sumat̃ homicidiũ per tractatum fcm̃, & qñ nō.

226 † Per tractatum homicidium fcm̃ habet hoc grauius, ut maiori pęna puniat̃. & si plures fuerint in rixa per tractatum facta oẽs tenent̃ de occiso gl. Dy. Bar. & Mod. & l. fi. C. de sica. & hoc modo reducuntur ad concordiã gl quæ uñi contrariæ, ut est gl. in l. itē Mella. § si plures supra ad leg. Aquil. uolens.

227 † Quod si unus est interfectus, & plures sint inculpati, nec appareat, cuius ictu perierit, ꝙ nullus teneatur, & gl. in l. idem Pomp. suprà de rei uend. cōtrariũ uoluit, qđ omnes teneantur, gl. in l. ita uulneratus § fin. in fin. supra ad l. Aquil & in l. uulg. §. si duo supra de fur. & in l. qm̃, C. ad l. Iul. de ui uolentes insolidum oẽs obligatos esse, Iac. de Beluis. in pract. crim. in tit. de qō. circa fin. concordãdo hanc gl. dicit esse distinguendũ ꝙ aut sumus in homicidio facto ex ppośito, & p tractatum, & tunc oẽs, q interfuerunt dicto homicidio tenentur de occiso. Aut sumus in pura rixa, & tunc q libet tenetur de eo, qđ gessit iux. tex. in l. fi. supra ad l. Corn. de sic. quod ēt uoluit Bar. & Ang. ibi, & Mod. Cyn. & Saly. in d. l. qm̃. Et aduerte, ꝙ qñ sumus in pura rixa. nec appareat, quis uulnerauerit oẽs torquebantur dicam infra in uerbo uita in uer. dictum Saly. & persistentibus in negatiua, fit abolitio criminis, non aũt absolutio, quia nō omne illicitum punitur l. pe. supra de his qui no. infam. Maxime ubi non deficit ius sed probatio. l. duo sunt Titii, supra de test. tute.

228 † Et ista est prædicta, de qua per Saly. in l. si qui adulterii, in uerb. ex ista glo. C. ad l. Iul. de adul. & in l. si quis in fin. C. ad l. Iul. maiest. & idem est, si exñtibus indiciis contra aliquem, & eo posito ad torturam, & negante ac sufficienter torto fit abolitio, q hodie dr̃ relaxatio pro nunc poterunt tñ oẽs pecunialr̃ puniri quoties est certum ꝙ aliquis ex illis interfecerit, & sic incertus de certis, sed quoties est incertus de incertis qa poterat alr̃ interfecisse qui nō sit de illis, tunc nemo dãnatur ēt pecunialr̃, ita uult Io. And. in add. ad Spec. in ti. de hom. §. 1. uer. pone ꝙ quatuor, in uer. si la-

pis, & ita debet intelligi qđ dicit Rom. in l.
229 1.§.ſi qs in uilla in fi.ſupra ad Syll. † In tractatu hoc requirit, ꝙ committentes homicidiũ,uel uulnera īferentes ſint coacti.& cõueniãt ad hoc.i. cauſa cõmittẽdi illud delictũ, ut in l 2.§ hoĩes,ſupra ui bon.rapt.dum dicit hoĩes coactos accipere debemus ad hoc coactos. Si uero ſumus in pura rixa, tũc hoĩes dicant cõuenire in hoc.i.cauſa ẽ,& alio reſpectu quã ad homicidiũ ut eſt tex.in l.fi. ſupra de ſica.ibi,ictus uniuſcuiuſq; in hoc collectorum, & ibi Ang. ponit hãc dñam inter hæc uerba, & ſenſit hoc Anch.in conſ. 217. Nos Bartholamæus de Salyc. In tractatu hoc ſufficit,ꝙ cõſtet tractatũ fuiſſe factũ,dato ꝙ nõ appareat de cõcluſione fin. Si modo ſecutus ſit effectus,ita uoluit Bal.in l.multũintereſt. C.ſi qs alt.uel ſibi. Et q̃ not. Ang. in ſimili in tract.maleſ.in uerb & ad hoc colloquiũ , in
230 princ.† Difficultas eſt ſi tractatus fuit habitus p̄ſente aliquo,& nihil dicente. An cõſtitutus p̄ſente aliquo,& nihil dicente.An cõſtitutus de ipſo tractatu , & ꝙ ille fuit p̄ſens ꝓ quo gratificãdo factus fuerit tractatus,ſi tacuerit & nil de ea re dixerit, an obligeť. Videbať obligationẽ nõ oriri ob p̄ſentiã, & taciturnitatẽ,ut eſt tex.in l.filiusfam.§.inuitus.ſupra de ꝓc.ubi tacens non hŕ pro cõſentiente.Idẽ uidemus in magnis , & arduis , ꝙ taciturnitas non hŕ pro cõſenſu.In cõtrariũ eſt ueritas ꝙ imo iſte talis p̄ſens,& tacẽs teneať, & obligatus ſit ꝓ delicto, ut eſt tex. & ibi gl. in c. Petrus,de homic.facit qđ uoluit Inn. in c. ex parte,de reſcr.ubi determinat, ꝙ ſi qs ꝓcurat noĩe meo me pñte, & tacente uideor cõſentire,queãdmodum, & gl.in d.c.Petrus, dicit ꝙ ſi pñte eo,ad cuius beneficiũ tractabať de hoĩe interficiẽdo,ẽt ꝙ taceat,tenetur eo , qm̃ expreſſe cõtradicere debet,ut eſt tex.ibi, & ita ſentiũt Anch. Ioan. de Ana. & Fely. & alii ibi. Nõ ob. ꝙ qs inuitus nõ aſtringať ad offm̃ procuratoris,quia agitur [illegible] eo caſu de obligatione ꝑſonali ad aliqđ gerendum in qua reqritur expreſſus cõſenſus,ut per Iaſ.in l.quæ dotis,nu.99.ſupra ſol.matr.ubi multa adducit,imo qñ ſumus in mã delicti quo ad obligationem taciturnitas hŕ pro conſenſu,ut per Innoc. & Abb.in c. 1.de his quæ fi.à maio.par.cap.& in c.2.de his quę fin . à prælat. ſi conſ.c.& per Iaſ.in d. l. quæ dotis
231 col.14. uerſ. decimuſquintus caſus. † Indicia demonſtrantia tractatum pñt eſſe eadẽ fere , de qbus iam diximus in iudiciis ſtẽdentibus homicidiũ ex ꝓpoſito,& exemplificari poteſt in præparationibus ad delictum, ut ſi p̄parauerit æquos habiles ad fugam, uel ſi illos aſcenderunt anteq̃ conferent ſe ad locũ delicti.itẽ ſi unus minus aptus ad arma, & rixã acceperit ueſtimẽta aliorũ, dum ſe cõferunt ad eũ locũ in quo facta eſt rixa. Item ſi relinquerunt hoĩes inutiles domi, & coniunxerunt ſe robuſti,& fortes , & ex poſt ſecuta ſit rixa.Itẽ ſi iuſſus p̄ceſſit, ut unus ex pluribus colligeret ueſtimẽta aliorũ ſociorũ.Item ſi ad ſonum campanæ, cornu , uel alterius rei cõtulerunt ſe plures in unũ locũ,& facta ſit rixa.Et eo modo exẽplificari põt qñ plures trãſierunt ꝑ locũ non ſolitũ cum armis haſtatis, Archobuſiis,ſagittis, & arcu,& alio ſimili gñe armorũ.Et deniq; in omnibus ſuprapoſitis indiciis,poteſt etiam uerificari, & oſtendi tractatum in infraſcriptis caſibus.
232 † Secreta cõuẽtio , locutio habita inter plures ſi poſt exeũtes ex loco hoĩem occiderũt,oriť indiciũ tractatus arg.l.ſi uetri. §. fi. ſupra de priuil. cred. & ibi not. Bart. de dño loquẽte ad aũt famuli ſi ſequať homicidiũ ut p̄ſumatur mãdatũ Idẽ not. Bald in l.multum intereſt.C.ſi qui.alr.& in l.1.col.2. uer. & ille p̄ſumiť.C.de ſer. fug. Intellige p̄dicta,ut faciãt indiciũ ſi modo hæc tria non cõcurrant. Primo locutio ſecreta. Secũdo inimicitia capitalis occiſi. Tertio qđ incontinenti ſit ſecutum homicidiũ.nam cõcurrẽtibus hic tribus oritur plena ꝓbatio,ut per Iaſ. ĩ d.l.1.C. de ſer.fug. & per Raph.Fulg.in d.l. ſi uentri. §.fi.Et tñ dura opin.ut ꝑ hæc poſſit qs cõmẽdari.Cũ in cõtrariũ ſint ea q̃ ponit Ioan. And.poſt Thom. de Pip.in add. ad Spec. in tit.de præſump.in uer.13 ideo cogita.
233 † Rixa ſecũda uice parũ poſt primã facta. ut ſi uno die ſunt rixati,& iidẽ altera die ſint rixati.uel parũ poſt iterũ acceſſerunt ad rixã ex ea geminatione ita breui tꝑe facta p̄ſumptio eſt mali aĩ,& ꝙ inter ſe cõuenerint ꝑ homicidio cõmittendo cũ geminatio actus demonſtret deliberatã intentionẽ rei agendæ, & delicti ꝑpetrandi. Cũ de iure actus geminatio demõſtret expreſſam uoluntatẽ, ut in pacto nudo geminatio. Ex quo demõſtratur animus obligandi not. in §.de conſt.inſt. de actio.& in l.iuriſgentiũ.§. igitur nuda. ſupra de pac. & in muliere , quæ ex actu, reiterato dicitur obligari per auc. ſiue à me. C.ad velle. & de geminatione habetur in cap. & ſi

Christus, de iureiur. Cum etiam ex præteri to arguatur in præsens l. iubemus & ibi not. C. de prob. & in c. scribam. de præsump.

234 † Aggressio nullis dictis uerbis, ut si plu res aggressi sunt unum uel plures nil dicto. Tūc facit ind ciū, q̄ cōuenerint ꝑ delicto cō mittendo, & iā illud deliberassent, & istud ꝑ indicio tradit Anch. in cōs. 217. Et ꝑ hoc fa cit l. respiciendū. §. delinquūt. infra de pœn. ibi dū dicit, ex ꝓposito latrones delinquūt, q̄a hn̄t factiones, & ibi Bart. in eo capite dū vult, q̄ ex ꝓposito antecedēti sit homicidiū.

235 † Qn̄ fit insultus q̄ est motus de loco ad lo cū & in aliū saltus. l. 1. §. cū arietes, supra si quadr. paup. fecis. dica. & l. is qui. C. de sica.

236 † Assistentia ad delictum facit indicium ad tractatū, ut si unus hominem occiderit, & plures ibi fuerint armati uel ꝓpinqui facto. uel remoti, dūmodo potuissent in casu neces sitatis ipsius delinquētis auxiliū p̄stare, nam tūc ob eorū p̄ntiam, ille q̄ insultū facit effi cit audacior. Et ille in quem delinquitur fit timidior. Ideo de auxilio tenentur, & p̄sum ptio est de tractatu. ut ꝑ Bald. in l. ob hæc uer ba, supra de infam & in l. 1. C. de rapt. uirg. & in l. data opera. C. qui acc. pos. & in l. 1. C. de ser. fug col. 1. uers. ex cōsilio dicēs, q̄ ille q̄ associat t̄pe delicti, dr̄ opem præstare, ēt si ni hil aliud facit, nisi q̄ ex proposito associat eū

237 qđ p̄sumit̄ si secū stat armatus. † Nā ille q̄ armat se p̄sumitur de rixa, uel bello cogita re l. licet inter priuatos, supra de pac. & ꝑ in dicio dat Bru. in trac. de ind. col. 14. uers. item insurgit, & de mā auxilii loquitur late Fe lyn. in c. sicut dignū de homic. & Dec. in c. 1. de off. deleg. Et Aret. in c. tertio loco, col. fi. de ꝓbō. Hoc intellige eo magis ꝓcedere, si tales ibi stātes nulla tn̄ facta demonstratio ne seu armorū euaginatione statim ꝑpetra to delicto insecuti sunt, & associati fuere de linquētē. Bald. in l. nō ideo minus, in fi. C. de acc. à remotis aūt p̄stat̄ auxilium ut ponit Alex. in l. is q̄ opē, in add. ad Bar. ī add. mag. circa mediū supra de fur. dicēs q̄ ille q̄ me cū stat à remotis armatus, si ꝑ eū efficiat au datior, & offensus timidior, dr̄ p̄stare opem mihi. Istud aūt indiciū pōt tolli si ibi stans ꝓbauerit casu uenisse in eū locū, nam tunc nō erit indicatus, ut per Bald. in dictis locis.

238 † Ducens uerbis aliquem sciens malefa ctores esse in certo loco, & ille occidat̄ uel derobet̄, si uerbis suis fidē adhibēdo idē tran sierint, ut puta q̄ dixerit mercatorib. q̄ secu ire d̄rent, q̄a duceret eos ꝑ bonā uiā, & secu rā Et fuerint interfecti uel derobati, indiciū est cōtra illum, q̄ fuerit particeps criminis. & causam delicti p̄buerit, cū ēt teneat̄ pœna l. Corn. de sic. l. 3. §. alio S. C. & arg. l qui occi dit § pen. supra ad l. Aquil. & l. pe §. fi. cum eo, supra ui bon. rap. Et ꝑ indicio dat Gand. in tit. de p̄sump. & ind. dubit. col. fi uer. deci mū colligit̄, subdens quod qōnibus est sub dendus, & sic erit indiciū ad torturā ea rō-

239 ne. † Quia de his est qō hn̄da, qui suspen sione cedis cōsentiētes uidebunt̄ l 1. § occiso rum, & §. si quis in uilla, supra ad Syll. Et ēt pro indicio ad torturā tradit Boni. de uita. in tit. de ind. circa prin. in uer. item si suasit.

Ex persona indicia.

240 INdicia, † si homicidio, si quando aliquis est interfectus, & ignoratur à quo oriunt̄ ex causis infrascriptis. Primo ex uita, & ex persona imputati. Secundo ex uerbis pro latis. Tertio, ex facto. Quarto, ex processu, & testibus examinatis.

141 Vita hominis, † ex antea factis spectat̄ ut ait Cic. in lib. 2. ad Heren. in causa conie cturali. & Doct. considerant istud pro indi cio, ut si quis fuerit malæ conditionis, & so litus similia facere habeat indicia cōtra se, ut

242 præsumat̄ deliquisse. † Nam ex consuetudi ne delinquēdi ꝑ legem p̄sumitur contra ho minē l. si cui. §. 1. ibi, qui semel calumniatur sit. supra de accus. & l. de minore §. 1. hoc ti. l. non omnis. §. a Barbaris. infra de re mil.

243 † Et ex præterito presumit̄ in presens l. iubemus, & ibi no. C. de ꝓb. & Gand. in tit. de p̄sump. col. 1. uer. al qn̄, & uer. fi. & cōsue tudo patrisfamilias siue in bonis siue in ma lis est attēdēda. l. siue negocia, supra de neg. gest. l. Olympico, supra de ser. urb. p̄di. & si delictū fuerit reiteratū magis p̄sumit̄, nam ex ea geminatione ostendi determinata uo-

244 luntas ad malum agendū. † Cū actuū ge minatio demōstret aptam uoluntatē not. in §. de cōstituta, inst. de act. & in l. 1. C. de plus petit. & in c. & si Christus, de iureiur. Vnde statutum q̄ pro crimine imponatur pœna pecuniaria nō habet locum, si secundo deli querit, ut ꝑ Hip. in l. 1. C. de sica. nu. 47. addu cit tex. in l. C. de superex. lib. 10. & ibi Bar.

245 Bal. Ang. & Io. de plat. † Sed aduerte, q̄ in eo casu ex geminatione sola nō prodit̄ benefi cium

tiū legis nec crimen magis grauať. Sed requiritur, ꝙ saltem per tres uices deliquerit. ita declarat Luc. de Pen. ibi per tex. in §. uerum tn̄, in auth. ut immob. ante nup. donat. & l. seruos C. ad l. Iul. de ui pub. & per Inn. in 1. de
246 fideiuſ. † Difficultas fit, an ex eo, ꝙ quis solitus sit delinquere, & sit malæ uitæ, habeat indiciū cōtra se, ut possit poni ad torturam. Hipp. in § diligenter, nu. 99 mouet istā q. & dicit, ꝙ Doc. fere oēs post Bar. hic dn̄t ꝙ hēt indiciū ad torturā, ut per Saly. in l. fi. C. eo. & Guid. de Suz. in tract. de torm. in 4. colum. Et Alex. in conſ. 77. in causa accusationis in 4. col. & in conſ. l. uisis, & opportune in primo uol. adducit istam, ꝙ semel malus sem p p̄ſumiť malus. Et dicit multum facere dcm̄ Saly. in d. l fi. ꝙ si plures fuerint ī rixa, & mortuus nō hēt nisi unicum uulnus, & ignorať, à quo sit illatū, & oēs torqueri nō possint, si tn̄ fuerit unus malæ uitæ is torquebiť, & multa adducit ad ꝓbādū illud, ꝙ p̄ſumať cōtra solitū delinquere. Contrarium tn̄ post multa tenet Hipp. in d. loco dicens malā qualitatē persone non facere indicium legitimū ad torturā, moueť, ꝙ qn̄ sumus in aliqua dispositione.
247 † Verba illius dispōnis multū sunt attendēda c. porrò. de priuil. & ibi gl. Sed in hac dispōne hr̄ id, ꝙ semel malus semper præsumitur malus, & sic ex mala qualitate ꝑsone oritur
248 præsump. Sed sic est. † qđ præsump. est minus q̄ indicium, ut ꝑ Bal. in l. ea quidē. C. de acc. & ꝑ Iaſ. in l. 1. supra de eo per quem fact. erit. Adducit ēt Bal. in l. 1. de excuſ. tut. ubi p̄ſump. dr̄ esse ad probandum, indicium uero est probatum, & sic minus est præsump. q̄ indicium, adducit ēt gl. in l. absentem, in uerb. damnari, infra de pœn. & glo. in c. literas, de præsump. Item quia est præsumptione oritur argm̄, sed indicium est idem ꝙ semiplena probatio. l. fi. & ibi Bar. supra de in lit. iura. l. 1. §. si absens, supra si ex nox. cau. aga. & sic cōcludit nouam esse opinionem, ꝙ non oriatur indicium. Adductis aliis ꝑmultis, q̄ lon-
249 gum esset referre. † Aduerte, ꝙ qualitas ꝑsonæ dupliciter est cōsiderabilis, ꝙ qs dicať bonus, uel malus in gn̄e, uel ꝙ dicatur bonus, uel malus in specie. De bonitate, & malitia in gn̄e est tex. in l. nō oēs. §. à Barbaris infra de re mil. & l. de minore. §. fin. hoc titu. de qualitate ꝑsonæ in specie, & de consuetud. rei uel imputati est in d. l. si cui. §. 1. & in l. si seruus pluriū. §. fin. supra de lega. 1. & in d. l. uel uniuersorum, supra dē pig. act. Bar. ita distinguit in fama in d. l. de minore §. plu inū col. 1. uerſ. pro declaratione, ut sit in gn̄e, uel in specie, & de his duobus loquitur Cic. in præallegato loco, ꝙ si accusatus est de occiso reperiať per cauſam, ut qn̄q; in suspicione fuerit homicidii, & si nō pōt reperiri par causa, reperiatur dispar, & sic gn̄alis obiectio circa mores accusati. In utroq; casu si fuerit facta ꝓbō. ꝙ ille sit malus uel in specie uel in gn̄e oriť indicium contra reum, & maius erit indicium contra eum qui hēt præsump. malitiæ in specie, & sic in eod gn̄e mali ut in regula semel malus de regul. iur. lib. 6. & ibi Dyn. Frāc. & alii, & dicā infra in indiciis fur-
250 ti in uerbo uicinis. † Attn̄ ex tali indicio solo non poterit torqueri, quia Bart. in hac l. & Saly in fi. C. de q. dn̄t post omnes Docto. ꝙ qn̄ est indicium remotum à maleficio, ut est mala fama, & similia, de quibus diximus supra in præmissis, ex hoc solo non poterit reus to queri. Sed requiruntalia indicia pœnes istud. Ex quibus eius iudicis deduci possit in suspicionē contra reū, & sic ſuꝑflua est disputatio Hippolyti in hac mā, quia Doct. oēs distinguūt inter indicia, ut dixi supra in 6. ꝑmisso. Dictum Saly. allegatum per ipsum in d. §. diligenter nu. 99. & in rub. C. de prob. non dicit id. ad quod deduciť, ꝙ si plures fuerint in rixa, & ignoreť per quē fuerit factum homicidium, ꝙ torquebať ille, qui est peioris uitæ inter imputatos. Nā si plures fuerint imputati, & ignoreť qs interfecerit, & oēs fuerunt in rixa, oēs torquebunť ad hn̄dam ueritatem, ita est practica. ita determinat Dyn. & Rom. post eū, & Mod. in l. 1. §. hoc rescriptum supra ad Sylla. Sed Saly. in d. l. fin. dicit, ꝙ si fuerit suspicio cōtra plures, qa facilr̄ potuissent delictū cōmittere. Tunc stante ista uerisimilitudine, & suspicione malæ uitæ poterit is torqueri, nō aūt alii torquebunť ob illam simplicem suspicionē, ꝙ potuerint delinquere. Nō ob. quod cōsiderat p̄ſumptionem mi-
251 nus q̄ indicium, quia dico. † Quod præsumptio est genus quo ad indicium, uult Bald. in rub. C. de ꝓb. diffiniendo indiciū dicit, ꝙ indicium est præsump. minima hoīs boni, seu
252 distans argm̄ à specie probationis. † Imò præsumptio hēt plures gradus, cū alia fit iudicis, & cōtumaciæ, ut si iudex citat Clericū, ꝙ reddeat ad ecclesiā, & nisi reuersus sit p̄ſumit iudex, ꝙ habet ecclesiam pro derelicta.

Alia famę per quam proceditur ad inquisitionem, ut in c. qualiter, & q̄n. el 2. de accus. Alia sit naturæ ut si pr̄ exhæredat filium, pręsumit ꝙ iniuste agat, q͞a non ꝑmittit nã p̄sumere, qđ filius patrem offendat, uel econtra l. oĩmodo. C. de inoff. l. ult. C. de curat. fur. & de his, & seq loquit̄. Host. in tit. de pręsump. in §. quot eius spés. Alia sit iuris cõtra quam admittit̄ ꝓbõ, ut in possidente, qđ p̄sumatur dñs l. siue possideris. C de prob. & qđ Chyrographum laceratum præsumatur solutum l. si Chyrographũ, supra de ꝓb. Alia sit iuris, & de iure cõtra quam non admittit̄ ꝓbõ. l. si q͞s adulterii. C. ad l. Iul. de adult. & ponit Bar. in d. l. siue possidetis. ideo id, qđ dicit Ias. quod præsumptio sit minor indicio in d. l. 1. supra de eo per quem fac. erit, illud est uerum in terminis, in quibus loquit̄ Ias. quod est in indicio oriente ex dicto mortui uel iniurianti. Nã illud est indicium uile, & de eo loquitur gl. in d. l. si mr̄. C. de calum. & sic in eo casu est minus indicium quã p̄sumptio, quia uille, & tenue, ut dicã infra in uers mortui depositio.

253 † Conuersatio malorũ, & ista facit ĩdiciũ cõtra imputatum arg. tex. in l. 3 § nullus putat, supra de excus. tut. & l. item apud Labeonē. §. adduxisse, in fi. supra de iniur. l. nullus. § 1 supra de act empt. Nam ex mala cõuersatione bonus efficitur malus. & uitiosus l. ædiles. § pedius, supra de ædil edic. Nam similis similem sibi q̄rit c. recollentes de stat. mona. & s͠m Phil. talis qualis quisq; est, taliũ cõsortio delectat̄. & dicit tex. in c. sæpe. 28. q. 1. ꝙ maiorũ cõsortia sępe ẽt bonos corrumpũt, & tãto magis eos, q͞ ad uicia ꝓni sunt. istud pro indicio tradit Gand. in tit. de p̄sumptio. & ĩdic. dubita. col. 1. uers. itẽ hẽt indagare, & Guid. de Suz. in trac. de tort. col. 6. uers q̄ at iudex. & Are. in tract. malef. in uerb. ꝙ fama publ.

254 col. 6. num. 19. † Istud aũt extendit Iac. de Belui. q͞ malos famulus tenet, ut sit indicium cõtra ipm in sua prac. tit. de qõ. col. 5. uer. item crimen, allegat text. in § hos aũt, in auth. de non alien. & in c. licet heli. in princ de simo.

255 † Qualitas personæ põt indicium facere, ut cognoscat̄, si respectiue ad eius cõdõnem, & qualitatem sit causa aliqua, q̄ ipm induxerit ad maleficium committendum, ut si commodum aliqđ ex maleficio acquisierit ut honorem, pecuniam, dñationem, aut aliq̄ cupiditatem amoris, aut uoluntatem libidinis explendæ. Aut ꝙ uoluerit incommodum uitare, utputa inimicitias, infamiam, dolorem, & supplicium, q̄ oĩa ꝑ cõiecturalis tradit Cic. in d lib. 2. ad Heren in prin. in c. causę cõiecturalis in parte probabili. Et hæc à legibus com-

256 probant̄. † Nam spes commodi assequendi aut incõmodi euitandi probatur in l. cum ratio infra de bon. dam. ubi pater interficiens eum, q͞ filium instituerat, ꝑ ꝑ istud cõmodũ fecisse ur̄, & ideo filius non succedit, & hr̄ in l. 1. §. si dñs, supra si q͞s ali. testa. & prohib. & in to. tit. ubi succedens ab intestato si prohibuerit agnatũ testari priuat̄ successione, & ẽt filius ob ꝓhibitionem patris, & ẽt demõstratur in l. si ab hostibus. § 1. supra sol. matr. in quo priuat̄ maritus dote, si non adhibuit diligentiam in curanda uxore infirmitate, uel non adhibuit medicos peritos. & multomagis si interficeret eã, & istud est qđ dicit Bar. in hac l. Item ꝙ res cedebat ad commodum suũ, non alterius, & dicã infra in indiciis furti in uerbo cõmodum. Item uerificat̄ id, quod dixit de honore q̄n ꝑ simoniam, seu ambitũ uult cõsequi honorem ut in to. tit. de simo. & supra ad l. Iul. de ambit. & exẽplificari posset in duobus ambientibus eũdem honorẽ, ut si aliter fuerit interfectus oriat̄ indicium cõtra alium ad idem aspirantem, qđ idem dici põt in duobus riualibus, ut uno interfecto pręsumat̄ ab altero factum, & uerificet̄ illud, quod dr̄ de cupiditate amoris explenda, & probat̄ in l. idem si ad stuprũ supra de cõd. ob Turp. cau. Et quod dictum est de pecunia, declarat̄ in l. 3. supra de his quib. ut ind. & in d. l. 1 §. si dñs, & in d. l. si ab hostibus, & quod dr̄ de incommodo uitãdo uidelicet infamia, inimicitia, dolore, & supplicio probatur hæc in l. 1 in §. præterea, & in §. cum quis. supra eod. ubi præsentãs latrones iudici q̄nq; facit, ne infamiam, dolorem, & supplicium subeat, & ne de his accusetur, ideo illos iudici tradidit.

257 A cõiter accidentibus oritur indicium. vt si ꝓbet̄ ꝙ hoĩes certæ nationis cõiter hoĩes interficiunt pro parua causa, uel ꝙ cõiter cõtingit aliquem deferre genus armorum, ex quo reperitur ille talis interfectus, uel aliud simile, nam ex hoc oriatur indicium ut per Bal. in l fi. in fi supra de hæred. instit. exẽplificãs post Iac. But. in l. neq; natales. C. de prob. in muliere, ex cuius domo uisus est exire iuuenis, uel qđ passim eos admittebat. ex quo existimat̄ meretrix, idẽ Bald. hoc determinat in add. Spe. in ti de sen. & de his. q̄ ips. seq. in

§ 8. in

§ 8. in add. Magna circa fin. in uers. ad mortē
258 facit illud qđ. † Argm̄ à cōiter accn̄tibus ualidū est in iure, ut ꝑ Alex. Ias. Dec & alios q accumulta te ponūt in l nō hoc. C. und. leg. & per Fely. in c. quia uerisim. de præs. in fin.

De verbis indicia.

259 TRepidatio, † incōstantia, uarietas, uox balbutiēs, loquella timida pallor, hæc oīa si concurrant in ꝑsonā rei, uel aliqua ip sorū, erit indicium ad torturam text. est in l. de minore. §. plurimum, supra eo. & ibi Bart. & Mod. q dicit, iudicem dr̄e operari, hæc oīa scribi, qđ loquendo trepide, pauendo, uarian do, reus rn̄dit ad hoc ut possit ostendere ꝙ p̄ cedentibus indiciis præcessit ad torturā, istud idem uoluit Bal. in l. presbyteri. in prin. C. de epis. & cle. dicens ꝙ trepidatio, mutatio colo ris in faciem sunt signa in teste qđ falsum di cat, sed an exinde possit torqueri, istud relin quit arbitrio iudicis, qđ est ēt ex mente Bar.
260 hic. † Vt unum ex istis indiciis nō sufficiat ad torturam sed plura, & talia, q̄ ex dispōne iuris moueant iudicem, & hoc magis est dicē dū quia hæc indicia sunt remota à malefico, ex quo unumquodq; de ꝑ se non debet esse sufficiens ad torturā, ut dixi supra in 6. p̄mis so post Bart. hic, qđ aūt hæc oīa describi de beant in actis. Bar. adducit Inn. in c. qm̄ con tra de prob. & Spe. in ti. de testi. §. nūc tractan dum, uers. hoc aūt scias. Ista facere indicium ad torturam ponit Guid. de Suz. in tract. de tormen. col. 5 uer. item poterit iudex, & Ia co. de Belui. in pract. crim. in tit. de qō. col. 4. qui ēt ponit inter p̄missa declinationē oculo
261 rum uersus terram, & rōnem reddit. † Quia uacillans testis qōnat. l. super statu C. eod. & Par. de Put. de synd in uerb. uiso de indiciis, & seq. uer. & Are. in tract. malef. in uerbo qđ fama publ. num. 105. & Bun. in tract. de indi. col. 12. Hipp. in sua pract. in uerbo diligenter num. 74. q multas quotas adducit in hac mā.
262 † Intellige p̄dicta procedere qn̄ is q torquet hēt legitima indicia cōtra se, anteq̄ duceret ad torturam alias aūt si reus iniuste torque retur indicia ex his non orirentur, cum etiam ratificatio non ualeret, ita determinat Aug. de Ari. in addi ad Ang. in d. loco, & eum seq tur Brun. in d. loco, & Hippol. in d. §. diligen ter. num. 75. Sed aduerte qđ Bart. alr uīr senti re in hac nostra lege dum uult, quod iudex facit adducere ad se illum de quo suspicatur & interroget de circunstantiis ubi stetit illa nocte. cum quo comedit, uel cenauit, & simi lia, & tūc ex sermonibus, ex uoce, ex trepida tione, seu cōscientia poterit contra eum aliq̄ præsumptionem hr̄e ex quo Bar. demonstrat ibi ꝙ iudex recipit eas præsumptiones, & ex illis (si ipsi uidebitur) ꝓcedere poterit ad tor turam, & tn̄ nulla indicia præcedebant, erat simplex suspicio contra illum interrogatū, id eo hæc limitatio non pōt adaptari ad casum Bar. & de ea uidebimus infra in uerbo cōfes
263 sio in tortura. † Intellige secundo prædicta procedere, qn̄ uariatio esset circa negocium principales, uel circa circunstantias negocii principalis, alias aūt non faceret indicium cōtra uariantem, utputa, si esset uarius circa locū delicti, ut tp̄s ipsius delicti, ista. n. uaria tio noceret. Secus si esset circa nomen, agno mē, loci originis uel q d aliud sile, aut uoluit Bar in l. eos. col. 2. uer. q̄ro quæ dicantur, su pra de fals. & Spe. in tit. de teste § 1. uer. Item quod est uarius, & uers. item per aliqđ Bald. Imo. in l. his uerbis. §. fin. supra de hære. inst. Ioan. And. & Inno. in c. fraternitatis de testi. & Pau. de Cast. in l. si ex falsis C. de trans. & ibi Ias. col. fi. qui dicit istud esse no. in æternū ad practicam in teste qn̄ dicatur uarius, qđ etiam uoluit Tind. in trac. de testi in 7. q. 3. q. prin. & Paris de Put. in mā nostra in tract. de
264 synd. in uerbo de uiso de indiciis in fi † Intellige præmissa, ꝙ uarius dicitur is, qui pri mo dicit unum postea dicit contrarium nul lam uariationis causām assignans. Contradi cens uero qui primo dicit duo incompatibi lia, ut si dixit interfuisse contractui tali die, & loco, & postea dicit tali die, se alibi fuisse, ua cillans autem dr̄, qui dubitando, & tremendo loquitur. item, & qui uarie loquitur, de uario ponit Bald. in d. l. eos, & de his omnibus dat doctrinā Ant de Butr. in c. præterea uers. sed dubium, de test. cog. & Dec. multos adducit in d. c. qm̄ contra, num. 93. de prob. intellige etiam prędicta ut dicam infra in seq. indicio.
265 † Mendacium an faciat indicium ad tor turā Bart. hic in 1. col. dicit, ꝙ si repertus fue rit in mendacio, erit maxima præsump. cōtra eum per tex. in l. unius §. testes supra eo. & in c. lr̄as. de præsum. idem uoluit Rom. in cons.
266 8. uiso facto, & Bart. in tract. de qō. † Et rō est, q a mendacium est falsa sign̄atio uocis, cū intentione fallendi gl. in l. de ætate. in princ. supra de interrog. act. in §. qui tacuit gl. dicit

quòd

ꝙ mendax uidetur uelle decipere iudicem, id eo punit̃ l. & debuit, supra de infam. & rõne mendacii q̃s ur̃ esse in dolo. l. seruus § si per suaserit ff. de dol. & sequitur hæc Brun. de indic. col. 9. uer. quæro an mendacium. Aduerte quod in hac mã mendacii, & uarietatis ipsius rei adducitur in contrarium dcm̃ Andr. de Iser. in const. incip. in damna. col. 10 uer. itẽ no. qui dicit, ꝙ si reus interrogatur à iudice neget, seu fateat̃, & postea dicat contrarium.
267 † licet assertio eius dicat̃ testimoniũ large l. gña f. in fi C. de non. nu. pecu. non torquebit̃ q̃a licet cõtraria dicere, & ponere ꝑ ꝑ salutem l. nemo supra de excep. l. 1. infra de bo. cor. & Matth. de Afflict. in d. const. si damna, in 14. no. in 1. q. sequit̃ hoc dcm̃ And. de Ise. Luc. de Pen. in l quoties col. 7. uer. sed q̃d si reus tenet contrariũ cum Bart. hic, ꝙ ꝑ ꝑ cõtrarietatem, torqueat̃ reus q̃uis loquat̃ ipse Luc. in reo, cui delatũ erat iurm̃. Par. de Put. in d. tract. de synd. in uerbo, uiso de indiciis relatis his opinionibus dicit magnã esse auctoritatem. And. de Iser. tñ q̃d utraq; opinio posset saluari, ut dicta per Bart. non habeant hoc, ꝙ ex uariatione q̃s torqueat̃, & male ad hoc allegat̃ Si bene uerum esset, q̃d facit præsumptionem, & sic ꝙ uterq; dicat nõ torqueri ipm̃ reum ob contrarietatem licet præsumptio insurgat. Sed ista saluatio non põt stare q̃a Iser. in dicto loco dicit ꝙ tm̃ non est torquendus. Sed licite poterit dicere, & cõtraria ponere ob eius salutem, ex quo nulla p̃sumptio debet oriri ex actu licito, Vnde existimo, ꝙ And. de Iser. nõ contradicat Bar. ex alio. Si eorũ dicta recte cõsiderentur. Nã habemus eam cõclusionem cõiter approbatam.
268 † Q̃d accusatus de homicidio, põt opponere negando se commisisse homicidium, & si probetur põt dicere se illud fecisse ad sui defensionem, ut ꝑ Bar. in l. cum de indebito, supra de prob. & in auth. cõtra q ꝓpriam. C. de non nu. pec. & ibi Bal. col. pe. Abb. in c. is qui, in prin. de sol. uoluit Soz. in l. nemo ꝓhibet̃, in fi. supra de excep. qui dicit istam esse cõem opinionem, ut uoluit Ias. in l. 1. col. fi. uer. q̃d in criminalibus C. de fur. & Dec. in l. nemo ex his, de reg. iur. unde ista uarietas, & cõtrarietas cõcessa est ipso reo à iure, ex quo p̃sumptio nulla esse põt cõtra ipm̃, nec in casu isto loq̃tur Bar. in l. nr̃a, & ƒm hanc conclusionẽ debet intelligi id q̃d dicit And. de Iser. in d.
269 const. ne damna. † Ideo distinguerem quod aut reus est cõtrarius in his q̃ spectãt ad eius defensionẽ, ut contrarietate constita, & ꝓbata posset conseq̃ liberationem uel minorem pœnam, ut si primo negauerat postea dicat ad sui defensionem fecisse, uel se putasse ꝙ esset bannitus, & iustus esset eius error, uel ꝙ esset ebrius, uel ꝙ à casu ꝑcussit, & sic de similibus, tunc hoc casu non tenet p̃sumptio, q̃a à iure cõceditur, & ꝓbõ offeret̃. Aut iste reus est cõtrarius in his q̃ non spectant ad eius defensionem, ut dicat, in die delicti locutum esse cum Petro. & postea dicat eum non uidisse, & similia, uel ꝙ dicat tali die fuisse Venetiis, & postea dicat eo die fuisse Mediolani, ista.n. non respiciunt eius defensionẽ immediate, ideo faciũt p̃sumi cõtra reum, cum ista sint in facto incompatibilia, & nulla exinde utilitas oritur ad beneficiũ rei, quo casu est credendũ ꝙ illa cõtrarietas oriat̃. q̃a ueritas aľr se hẽt, & ꝙ incompatibilia non admittitur tenet Soz. post Cuma. in d. l. nemo ꝓhibet̃. in fi secus si utilitas daret̃ reo ob eius cõtrarietatem nam tunc p̃sum t̃, ꝙ dicat ꝑ ueri
270 tate, ut se defendat. † Cum habeat necesse ꝓbare, id, q̃d dicit asserendo fecisse ad sui defensionẽ, uel similia ut not. in l ut uim. supra de iust. & iur. & in l. 1. C. und. ui. & in c. auditis, de p̃sum cũ eodẽ tꝑe non ꝓposuerit confessionem. cum exceptione defensionis, ut ꝑ Abb. in d. c. auditis, & Soz. in l nõ utiq; supra de exc. & sic exceptio illa cõtraria admittit̃, qñ reus uult eã ꝓbare ut loq̃tur Iser. secus in mẽdacio, & uariatione, de qua loq̃t̃ Bar. hic.
271 † Non r̃ndens interrogationi hẽt indicium cõtra se. ut si interrogatus si sit reus, nollit iudici r̃ndere, indicium est ꝙ deliquerit. & ex inde torqueri poterit, ut r̃ndeat ita pro indicio dat Iac. de Beluis. in sua pract in tit. de q̃õ. col. 5. uers. 6 est, adducit tex. in l. de aetate § q̃ tacuit. supra de interrog. actio. ibi, nã q̃ oĩno non r̃ndet, cõtumax est. Et ex hoc di-
272 cas, ꝙ qñ non r̃ndens sit cõtumax. † habemus, q̃d cõtumacia facit indicium ad torturã. ut ꝑ Bal in l. 1. col. 5. uer. seq̃t̃ uidere. C. de hæred. instit. & uidebimus infra in uerbo cõtumacia. Et aduerte ad ea, quæ dicit Bart. in
273 d. §. qui tacuit, in fin. † Quod non r̃ndens ad hoc ut dicatur contumax. requiritur ꝙ sit præsens. & iussus r̃ndere recuset absq; rõnabili causa. c. 2. de conf. lib. 6. & ideo sit cautus tu, qui defendis reos, ut postquam iudex accepit constitutum, à reo de plano, si dicitur

tur ad torturam instruas eum,ut respondeat iudici & replicet ea,q̄ dixit in constituto de plano,s̄m interrogabit à iudice, & non faciat ea,q̄ sunt in ore rusticorū, Si qñ interrogant ad torturā qd sciant de tali re, q ipsi rñdent dixisse, interrogati qd dixerint, rñdent esse scriptum,nec aliud rñsum uolunt dare, ex quo si indicia erunt leuia poterit optime torqueri,usq; quo rñdeant iudici,& istud ob leuitatem præsentatorū,& istructionem malam,quam habuerant à carceratis, cōtingit bis mihi in his mēsibus elapsis, & rei fuerūt optime torti.Confessio, an, & qñ faciat indiciū dixi supra in parte pēsamēti post delictū.

274 † Taciturnitas domestici facit indicium ad torturā, ut puta marito interfecto,& existente in domo uxor taceat p aliquot dies, nam ex taciturnitate p̄sumit cōscia delicti,& particeps ita Bal. in l.excipiunt. supra ad Sylla.q simplr dicit hoc nulla data distōne, an psona sit honesta,uel non,istud idem uoluit Rom. ibi in fin. & Par.de put. de synd.in uerbo.tortura.lo.1.col.3.sequitur hanc cōclusionem,& dicit in facto cōtingisse, ꝙ q̄dam mulier diuturnitate de morte uiri qui non reperiebat,q̄ quadam die clamauit plorando dicens reperisse uirum mortuum in stabulo iā fetentē,accurrerunt uicini,& capta muliere, & torta,cōfessa est interfici fecisse maritū,ꝙ ēt uoluit in eo.tract.in uerbo.mandauit,col. 7.uers.an si reperiat,& Aug.in addi ad Ang. in tract.malef.col.20.in uer. tu aūt ī hoc mā adde de ista qō.quam posuit Ioan.Andr. nu. 53.in uerbo fama publ.& Hipp.in prac.in §. expedita,in fi.dicit qđ non hēt hanc doctrinam p expedita p ea q̄ dixit in §.dilig. num. 150.in eo q se ingerit pquirendo malefactorem.& q solicitat.Sed aduertite ꝙ illa dispō nō tollit haud cōclonem,nam hæ duę cōclones hñt extremitatem in se,quod in hoc casu nil dicit domesticus, & tacet p multum tps in alio aūt multum solicitat, ut dicam infra in sequenti indicio ex quo istæ duæ extremitates nil dicere,& multū dicere gñant suspicionem, & indiciū cōtra agentē, uel tacētē. Sed si seruet in his causa media nō erit suspicio,ut si domesticus denūciet mortē domestici statim,& non solicitet.Si ad eū nō spectat res,& hoc mō n̄ erit suspicio cōtra ipm ut īf.

275 †Solicitans,multum petens,ꝙ inquiratur, cum res ad eū non ptineat dici debet suspectus,& hēt indicium contra se ut uult Par.de Put.in tract.synd.in uerbo torturæ in fine dicens,ꝙ indicium aliqñ sumit cōtra aliquem, q primo dicit occisum inuenisse,& cōtra aliquem q primo dr̄ uidisse homicidium,& contra aliquem qui ualde solicitat in curia,ꝙ de maleficio inquirat, de quo ad eum nihil spectat.& ꝙ uidit bis occurrisse de quodam, q dixit inuenisse occisum,& hoc curiæ nunciauerat,& ipse occiderat. Qđ sequitur Hipp.in prac.in §.diligenter nu.150.& addit rōnem.

276 † Quia qui se ingerit suspectus est l. unius. §.seruo q ultro.supra hoc tit.& in l.quæ oīa. supra de pc.cū aliis.Nec sunt multi anni, ꝙ cum fuisset captus qdam p furto qa reperta fuerunt q̄dā bona furto subtraxisse,& uendidisse,q̄dā eius socius de quo nil habebat ueniebat ad offm̄ maleficiorū assidue, & īportūe solicitabat pro socio carcerato.& eo modo ut uenerit in suspicionē, cur hæc ageret, & ob id captus fuit, & positus ad torturā cōfessus ē se fuisse sociū ad furta, & fuit causa, ꝙ alter socius q negabat.ad tormēta cōtenebat,cōfessus ē,& ambo uidi suspensus, unde iudex in his debet esse multū circūspectus.

Ex facto indicia.

277 FVga an faciat † indicium?sciendum est

278 quod fuga.† Multipliciter consideratur. uno modo ut per eam oriatur delictum, & probata fuga probatum sit delictum ut in l desertorem. infra de re mil. & in l. quis sit fugitiuus. supra de ędil. edic. & in tit. de ser. fugi.& monachus fugiēs ex monasterio pbat apostata c.fi.de regular.c fi.de renunt & captus fugiens in bello iusto peccat. ca.iuris gentium.1.dist.Alia est fuga, quæ facit suspicionē,& illa pbata orit delictum in l. impuberibus,supra de susp.tu. Alia est fuga ut in casu nr̄o,ut si qs post homicidiū aufugiat à ciuitate,uel loco,in quo delictū est cōmissū. Bar. in l. lege Corn. supra ad Syll. dicit ꝙ oritur indiciū seu semiplena pbō, idē Bar. in l. admon supra de iureiur. dicit ꝙ oritur præsumptio.Doct. cōiter post ipsum dñt in d.l. admon.ꝙ oritur indicium ex fuga, & cano. cōiter in c.nullus,de psump. & ibi Fely. late. Sed an oriat indicium sufficiēs ad torturam Ias.in d.l.admon.nu.169. dicit oriri indiciū sufficiens ad torturam,p ea, q̄ dicit Bart. in hac l. nostra.& Bal.in l.cum probatio. supra de pb. in lectu.antiq.Old.& Ioan. And. post ipsum in addi.ad Spec. in tit.de præsump. in

addi. magna circa finem dicunt indicium ut ad torturam arg. text. in l. 3. §. de is qui. supra ad Syl Et dñt ibi q ita seruat, & Ias. dicit q ita est cõis opi. cõtrariũ tenet Iac. de Belui in auth. de exhib. re. in §. si uero, & Gand. in tract. malef in tit. de qõ. in ca. q quæ debent pcedere, ut qs torqueatur & Guid. de Suz. in tract. de qõ. in rubr. qual rei subiici. torment. mouet Iac. de Beluis. ex eo qm lex ad hoc ut pcedat ad torturam uult plura argumenta, plures suspiciones, & sic plura indicia dari l. 1. in princ. hoc tit. l. milites. C. eod. & hanc opin. dicit de iure ueriorē. Curt. in d l. admonendi, nu. 131. p dicti Guid. & Gand. qui in lib. meo contrariũ dñt. Sed aduerte q ēt Bar. in hac l. nra sensit hoc, qa coniunxit fugã cũ aliis indiciis, & sic ostendit nõ esse indicium sufficiens de p se ad torturam. Itē ex alio qa illud indicium est à remotis ideo de p se non est sufficiens ad torturam ut Bart. in hac l. & Sal. in l. fi. C. eo & dixi supra in 6 pmisso. Item ex alio, qa iudex uolens pcedere ad torturam
279 debet formare inquisitionem. † Quæ inquisitio hre debet famam præcedentem alias non ualeret. Ang. in l. si uacantia. C. de bon. uacan. lib. 10. Cano. in c. qualr, & qñ de accus. Ang. in tract. malefic. in uerbo fama publica, & Raph. Ful. consi 107. sup eo. formata inquisitione super fama q̃ causam habeat ab ipsa fuga, si ultra famam pbata sit fuga, hoc modo erit indicium sufficiens ad torturam, quia erit fama, & fuga pbata ut in pcedenti indicio, & hoc modo poterit stare utraq; opin. q fuga sit sola p indicio, & causa, & habeat famam adiacentem. & his cõcurrētibus pcedi possit ad torturam, & ita se hēt practica cõis. Et aduertendum est ad illud q dicit Ioan. Andr. in add. ad Spec. in d. ti. de psum. q eius qõ est super famulo, q aufugit à dño cõquerēti de subtractione bonorũ, nam tunc penes fugam est qualitas psonæ, qa famulus, q hēt indicium
280 furis, ut dicã infra in indic. furti. † Intellige fugã eo magis indicium facere qñ qs aufugit per loca inuia, & non solita. ita not. Ioan de Plat. in l. 2. & ibi text. C. de curs. publ. lib. 10.
281 † Hæc cõclusio restringit, ut fuga non faciat indiciũ, qñ post accusationē institutã, & post inquisitionē ipse inculpatus fugam arripuit ut p Bart. in l. 1. C. de bon. eo. & per Rom. & alios in d. l. lege Corn. supra ad Sylla. & per
282 Doct. cõiter in d. l. admonēdi. † Istud q non det indicium post accusationē, & inquisitionem ex fuga. extendit in eo casu, in quo quis hēt suspicionē de accusatione, & inquisitione ut eo tunc liceat illi aufugere. ut p Rom. in d. l. lege Corn. & per Dec. in cons. 234. in effectu.
283 † Extenditur, & hoc, ut si qñ aliquis aufugerit. & reuersus dicat ex suspicione aufugisse, & iuret. q p tale iurm remoueat ois imputatio fugæ ex doctrina Cy in fi. in l. fin. C. de requi. re. & ex dicto Franc. Bru. in tract. de indi. col. 5. ita decidit Hippo. & dicit singulare in sua pract. in §. diligenter, col. 4. & hoc modo si erimus post accusationē seu inquisitionem fuga non faciet indicium, si antea, eodem modo non faciet indicium, qñ reus iurauerit se habuisse suspicionem, ne accusaretur, & q nõ causa delicti aufugit. Aduerte q Cyn. nil dicit in l. fin sed est in l. 1. & iurm de quo loquitur Cy. in l. 1. non est iurm excusationis per qd possit tolli indicium, seu psumptio fugę quia criminalia non diminuunt iuro, no. Doc. in d. l. admonendi, & dixi supra in princ. Sed iurm de quo loquit Cy. est iurm purgationis, & tale iurm purgationis datur reo quoties non hēt cõtra se psumptionem, aut indicium, sed tñmodo ob imputationem delicti est diffamatus apud bonos, & probos uiros. & super
284 illa imputatione non est aliqua pbõ. † Nã hoc casu ut se expurget ab illa infamia facti, defert iurm, qd appellat iurm purgationis. Et de hoc iuro loquit Cyn. in d. l. 1. & Bar. in l. maritus, in fi. hoc tit. & Cano. præcipue Io. de Ana. in c. excõicamus, de hæret. & dixi supra in prin. huius l. p p quod non debet intelligi, ut per iurm tollat fuga, quia nullo casu fuga
285 operaretur cõtra reũ, qd est absonum. † Limita secundo, ut si qs aufugisset ex loco ob causam rõnabilem, puta rõne partialitatis, uel factionis existentis in ciuitate, uel quia locus non esset sibi securus. uel qa officialis esset ualde crudelis, uel simil ib. ex causis. Tunc ex fuga nulla causat, suspicio, quia ex quo inculpatus de homicidio, seu delicto ibi secure, & tute stare non possit, sibi fuga imputari nõ põt. c. accedens, el 1. extra ut lit. non contest. ita decidit p Bal. in l. in bonæ fidei. C. de iureiur. in pen. col. alle. cle. pastor de sen. & re iud. gl. in c. statutum, §. 1. de rescr. lib. 6. ex quo si iusta causa fugiēdi, & iniusta posset cõsiderari, psumēdum est potius iustam causam adesse.
286 se. l. merito. supra p socio. † Limita tertio in eo, q aufugit à familia ptãtis, & citatus post uenit statim, & redit ad ptãtē. Tũc fuga nullã facit

facit suspicionem, ut est tex. in l. quis sit fugitiuus § 1. & ibi Bar. supra de ædil. edic. & per eundem Barth. in l. aut facta § tps, col. 1. infra de pœn. & per Bald. in l. 1. in 4. col. C. de ædil.
287 actio. & in l. 2. de ser. fug. uolens, † qđ si sta tutum puniat fugientes carceribus non includit eos qui exierūt aio redeundi, & statim redierūt, dūmodo cito reuertant, secus si nō tā cito, ut ꝓ Bal. ibi, & tex. in c. uulg §. diuortium, de pœ. dist. 1. & in c. pñti, de præb. in 6.
288 † Fuga officialis, dum syndicatur inducit plenam ꝓbōnem, quia hr ꝓ confesso, ut per Bar. in l. consiliarios. C. de off. assess. & in l. lego Corn. supra ad Syll. Imol. & Fel. in c. nullus, col. 1. uers. fallit primo, de præsump. ubi multa adducit, & per Ias. in l. admonendi, nu. 177. ubi insistit in demonstrando, ꝙ tex. in d. l. consiliarios, non probat intentionem Bart. & alii Mod. post ipsum, & hoc ẜm eum locū habet in ciuilibus. Sed in criminalibus dicit Ias. ibi ꝙ talis fuga facit indicium ad torturā per dcm̄ Ang. post gl. in §. oportet in auth. ut iud. sine quo suff col 2. qui dicit, ꝙ per fugā reditus est suspectus, ut no gl. in l. bonæ fidei. C. de iure ur. adeo quòd potest ad torturam perueniri, ut per tex. in §. super hoc, in auth. de coll. istud dcm̄ sequitur Rip. ibi num. 175.
289 † Fugatus cum clamore, seu rumore à loco maleficii habet indiciū cōtra se l. itaq; supra ad l. Aql. facit tex. & q̄ ibi no. in c. si perfodiēs de homi. ita pro indicio dat Brun. in tract. de ind. col. 12. uers. aliud erit indiciū ad delictū: alleg. Bar. hic, & in l. de min. §. plurimum hoc ti. qui nil dicit de hoc. Sed facit illud qđ uult And. de Iser. in cōst de uiol. mul. ipric. q dicit.
290 † Quod uociferatio, & acclamatio in muliere q dr uim passa, facit indiciū, & ēt fuga ꝓpe domū, & Iac. de Belui. in pract. in tit. de qō. col. 9 in prin. dicit, ꝙ uisus fugere à loco malefic i. habet indicium contra se, ca rōne.
291 † Quia fuga accusat fugiētem, ut in auth. de exhib. & intro rei §. si uero, & in auth. de sanctiss. epis. §. si quis aūt ad ordinationem.
292 † Fugiens cum gladio euaginato, & reperto mortuo in loco, à quo aufugit, habet indicium ad torturam cōtra se, quia est homicidium manifestum ita Bar in l. fur est manifestus, supra de fur. Quē locum Bar. ut faciat indicium ad torturam adducit Ang. in tract. mal. in uer. fama pub. col. 6. uers. qro an unū indiciū in princ. & dicā infra, & ꝓ tali indicio ponit Gand. in tit. de ps. & ind. indub. in fi. Ex hoc dico, ꝙ Abb. in c. tertio loco, col. fi. male sensit dū uult, ꝙ ex isto solo indicio homicidium sit ꝓbatū ꝑ dcm̄ Bart. in d. l. fur. & Are. in d. c. tertio loco, col fi. improbat dcm̄ Abb. dicens, ꝙ reum est ex mente Bar. maleficium ꝓbari p̄sumptiue per tex. in l. 3 §. interdū, supra de his qui deie. uel effu. Quē sic intelligit gl. in l. 1. § fi. supra de prob. inducendo ut ibi, subdens ꝙ tutior ur cōis opin. ꝙ ad minus requirat alia qualitas, v3, ꝙ gladius esset sanguinolentus, cū ēt tex. in l. fin. C. de ꝓb. requirat indicium indubitatum, de quo non dicit Bar. nec ur esse tale, nisi cōcurrant inimicitia minæ, uel alia, qa posset esse ꝙ aliquis euaginauit gladium uidens alium insultari, timēs forte de seipso. unde hæc ꝓbō est æquoca, fatetur tn̄ ꝙ istud est urgens indiciū ad torturā adducēs multa ex indiciis infra positis, de qb. u debim & sensit hoc Ang. i l. 2. C de q.
293 † Contumacia an faciat indicium, ut si qs citatus ẜm quòd hodie per totam fere Italiam seruatur, exñs contumax bannitur ad inquirendum cui datu biennium ex lege domini nri ad purgandum contumaciā, & sic pñtandum, si pñtauerit se, uel ꝙ infra illud tps fuit captus, an ex eo solo quod fuit cōtumax, possit torqueri. Hipp. in sua pract. in §. diligenter, nu. 126. tenet quòd facit indicium ad torturā ꝑ doctr. Bal. in l. 1. col. 5. uer. sequitur uidere. C. de hæred. inst. & Brun. in tract. de ind. col. mihi 27. uers. addo alium notabilem casum. idem uult Alciat. in ti. de p̄sump. in reg. 3. p̄sumpt. 22. in fi. dicens, ꝙ sine alio indicio ille cōtumax poterit torqueri ar. l. milites. C. de qō. & l. 1. & 2. supra de req. rei. Iac. de Beluis. in prac. in ti. de crim. remiss. in prin. dicit quod criminosus remissus est talis bannitus audietur plene sup crimine, & bonis si infra annum uenerit, post annum sup crimine duntaxat, & ex sua fuga orta est uiolenta p̄sumptio cōtra ipm, ex quo est carcerandus. ēt ꝙ alias ꝓ crimine illo carcerari nō debuit. Itē onus ꝓbandi innocentiam inducit cōtra eū. Et ex tali fuga poterit qōnari, cū sit suspectus. Aduerte, ꝙ Bal. in d. l. 1. simplr non dicit ꝙ cōtumax possit torqueri. Sed ꝙ ex qualitate ꝑsonæ poterit subiici tormētis. Ideo cōclo supra facta non hēt fundamentū indistincte ex dicto Bal. & dura est decisio ita gnālis. nā si qs abñs principio ex cā legitima, uel ex cā necessaria pœnitus ignorans ꝙ cōtra ipm ꝓcedat, si bāniť, ut multoties euenit, & sit persona.

sona bonæ qualitatis, iniquũ esset ꝙ contra ipm esset indicium ad torturã, ideo ẽm Bal. est considerãda qualitas personę, & modus absentię ex mente Iac. de Bel. Ideo distingue rem in hoc casu, ꝙ aut talis bãnitus aufugit post delictum, siue ante inqsitionẽ, siue post Et hoc casu si fuerit bãnitus, fuga & cõtumacia insimul gñant ꝑsumptionẽ grauẽ cõtra eũ, ex qua poterit torqueri. & ita procedat, ꝙ dicit Iac. de Belui ꝙ ex tali absentia, & fuga possit qõnari, & habeat onus probandi innocentiam, & hoc qñ fuit remissus, siue spõte uenerit, siue captus fuerit infra tps datum ad se pñtandũ, Aut iste non aufugit, sed post delictũ ex aliqua legitima causa cõtulit se ad aliam ciuitatẽ, ut quia hr̃e ibi domicilium, ut in scholarib. q recedunt a studio, & conferũt se in suas p̃rias. & illis absentib. iudex procedit citando in ualuis, & ad domũ suæ solitę habitationis, & tunc si iste absens potuit hr̃e uerisimiliter ignorantiam de his, q̃ gerebañ & sit ꝑsona bonæ cõdõnis in qua nõ possit cõsiderari ꝙ ꝑ malitiã se absentauerit, & fuerit bãnitus. Tunc dicerẽ, non esse indiciũ ad torturã contra eũ ex tali cõtumacia sola, & ita intelligerẽ qualitatẽ ꝑsonæ consideratã ꝑ Bal. in d. l. 1. Aut hic abñs potuit scire uerisilr̃ se esse citatũ, & ꝙ ꝓceditur cõtra eũ, nec curauit cõparere, sed ex cõtumacia fuit bãnitus, & hoc casu dicerẽ oriri indiciũ ad torturã. Cũ ex culpa sua id processerit. & ideo si se spõte pñtauerit, uel infra tps ad purgandam cõtumaciã fuerit captus, ꝙ isto in casu ex sola cõtumacia possit qõnari, & ita ꝓcedat, qđ supra dcm̃ est ex opinione Alc. Brun. & Hip.

294 † Prohibens ne quis capiatur habet indicium contra se, ut si qs prohibuerit ne delinquens, uel imputatus caperet, uel duceretur ad iudicẽ. Ex eo n. ur̃ conscius criminis, & ꝙ in delicto illo dolũ cõmiserit arg. l fin. supra de cust. & exhi. reo. & in l. 1. in prin. supra de eo ꝑ quẽ fac. erit. l. eos. C. de fur. & ꝑ indicio tradit Gui. de Suz. in tit. de ꝑsum. & ind. dub. col. pen. uer. quartũ indiciũ. & Bonif. de Vit. in tract. mal. in tit. de ind. in princ. dicẽs, ꝙ si ꝓcurasti, ꝙ qs fugeret, uel euadaret, uel non ꝑmisisti eum capi, & ad ptãtem duci, tũc orit̃ indicium, arg. l. 2. §. 2. supra de crim pecul.

295 † Prope mortuum cũ coltello habet indicium cõtra se, ex quo poterit torqueri, ita dicit Ang. in uer. fama pub. in 4. col. in uers. q̃ro an unũ indiciũ in princ. all. Bar. in l. fur. manif. supra de fur. in prin. Sed Bart. loquitur de indicio, de quo supra ideo melius facit id quo dicit Bar. hic in uers. sed q̃ro utiũ, in fi.

296 dum dicit, uel captus ibi. † Et sic reꝑtus in loco delicti hẽt indiciũ ad torturam, qa est indiciũ ꝓpinquũ, ut ꝑ Bart. hic, & dicã infra. & ꝙ sit indiciũ ꝓpinquũ dixi supra ĩ. 6 ꝑmisso.

297 † Gladium sanguinolentum hñs exiens domum, in qua reperitur hõ mortuus, facit indicium ad torturam arg. l. fi. supra de hær. inst. ita determinat Bal. in d. l. fi. per locum à cõiter accñtib. ꝑ not. in l. neq; natales. C. de ꝓb. quod est ut cõiter contingat hoc, quod exiens eo modo domũ interficiat aliquẽ nõ tñ cõcludit necessario, qa posset esse, ꝙ alter hoĩem interfecisset, non aũt is q exiit cũ gladio istud idem uoluit Imo. ibi col. fi. & Ioan. And. in tit. de ꝓb. §. fin. in uers. 13. in add. ad Spec. uolens ẽt ꝙ si cõcurrerẽt alia indicia cũ prædicto ꝙ nihilominus est torquendus, nõ cõdemnandus. Et idem uoluit Guid. de Suz. ĩ tit. de ꝑsum. & ind. indub. col 5. uers. sextũ indiciũ. Et clarius, ꝙ de se nõ probet, sed alia reqrantur in tit. de ꝑsum. & ind. dub. col. fi. uers. ponit̃ supremũ. Et hoc indiciũ facere ad torturã determinat Ar. ĩ c. 3. loco co fi. de ꝓ.

298 † Mortuus prope. domũ alicuius inuentus facit aliq̃ præsumptionẽ contra dñm domus, uoluit Bart. in l. ædil supra de uia publ. Rom. in l. 1. §. si qs in uilla, in princ. ff. ad S. C. Syl. dicit ꝙ dubitabilis est hæc decisio Barth. quã saluat, & ueram esse dicit si ille, cuius est domus, alia cõsuetus esset facere homicidiũ, arg. eius quod not. in l. in ciuile. C. de furt. in gl. Aduerte, ꝙ puto Bar. in d. l. ædiles, sensisse ꝙ faciat ꝑsumptionẽ non habilem ad torturã Sed dicit aliquã, ut de per se non sufficiat ad qõnem. Sed bñ ut ꝑ eam possit iudex ꝓcedere, & inquirere cõtra dñm domus, ut in teste q alias non debebat examinari, q facit aliquã ꝑsumptionem, per q̃ iudex inquirit, ut not. Saly. in l. seruos. C. de test. Et dicam infra in uers. testis, qui non debebat examinari. Hoc aũt puto uerũ, ut si dñs domus solitus sit homicidia cõmittere, ut sit indiciũ ad torturam, ut uoluit Alex. in d. l. ædiles, post Ro. istud eo magis putarẽ urgere, si dñs domus esset inimicus defuncti, uel ꝙ minæ ꝓcessissent, uel ꝙ esset aliquod aliud simile indicium iunctũ cũ ꝑdicto, ꝙ sit reꝑtus mortuus añ domũ, & aliquo exñte habebit indiciũ habile ad torturã.

299 † Mortuus in domo facit indicium cõtra existen-

existentes in ea, ut præsumatur interfectus ab his, qui in ea erant, & ex eo poterūt torqueri, non aūt condemnari, quia posset esse qđ aliqs alius ibi eum portasset, seu interfecisset, ita determinat Dy. per illum tex. in l. 1. §. si qs in uilla, supra ad Syll. & Rom. ibi, qui sequtur. Dyn. & ēt Mod. ibi idem tenent, arg. tex. in l. 1. §. fin. supra de exerc. & in l. 1. in fi. supra de his q deiec. per quę iura idē uoluit Par. de Put. in tract. de synd. circa fi. in uerb. mād. col. 5. uers. si reperiatur corpus, & Ang. in tract. malef. in uerb. fama pub. num. 53.

300 † Inuentus in loco delicti habet indiciū contra se l. 1. §. quid ergo, & §. hoc aūt, supra

301 ad Syll. † Idē est, si reperiatur in loco propinquo, uř ex eo ac si reperiretur in loco ipso ar. l. ædiles, in princ supra de ui pub. & l. pen. §. 1. supra de flum. & l. fi §. si qs, supra de mu. & ho. & l. si locus §. cū uia. supra quéad. ser. amit. & cap. si ciuitas, de sent. excō. lib. 6. ita pro indicio tradit Paris de Put. in tract. de synd. in uers. si quis est inuentus. intelligēs qñ est nimis propinquus, ut quasi cōtiguus uideatur, cap. 1. de cons. lib. 6. Indicium hoc, ut dixi in præced putarē de per se nō habile ad torturā, nisi repertus sit cum armis, ut uerificetur id qđ dicit Bar. hic, dū uult indiciū propinquum esse si captus est ibi, & dř ꝙ est ꝑꝑ hæc, ut dixi supra in uer. ꝓpe mortuum, uel quod cum ista inuentione cōcurreret ali. qđ aliud indicium, ut supra proxime. Hanc aūt inuentionē id operari existimarē, ut iudex posset inqrere, & ad capturā ꝓcedere, cum quælibet suspicio sit sufficiēs ad capturam, seu inquisitionem, ut dixi supra in not.

302 † Visus admenare gladium, seu uibrare, licet non fuerit uisus ꝑcutere, & reperiatur homo interfectus, erit indicium ad torturā, qa ꝓpinquum est delicto, ita uult Io. And. in add. ad Spec. in tit. de ꝓb. in §. 3. uer. 13. dicens, quod, & si concurrerent aliqua alia, nihilominus ꝓcedi debeat ad torturam nō tñ ad condēnationem contra opin. Th. de Pip. in tract. de fam. de quo ēt facit mentionem Ang. in trac. malef. in uerb. fama pub. col. 6. uers. quæro an unum indicium, princ.

303 † Prohibere potens si non prohibuit, habet indicium contra se, puta si delictū est cōmissum in conspectu alicuius q armatus erat. & sine periculo eius uitæ impedire poterat, ne homicidium cōmitteretur, & nō interposuit se, indicatus est ꝙ sit particeps, & socius facinoris. Nam carere culpa eius criminis non uideris, l. culpa, infra de reg. iur. c. 1.

304 de off. deleg. † Et si potuit prohibere, & hominem à morte liberare, & nō liberauit, occidisse uř l. sciam, in prin. supra ad l. Aql. & l. in oīb. & l. in delictis, supra de noxa, & l. 3. §. is cui. supra ad l. Corn. de sicar. nec carere uř scrupulo societatis occultæ, q manifesto facinori desinit obuiare, cap. sicut dignū, & c. quanto de sent. excōm. & l. 2. C. de commer. merc. ita pro indicio ponit Gand. in ti. de pš. & ind. dub. col. fi uer. nonū pōt. Et Ioā. Igne. in l. 1. §. si qs in uilla num. 8. supra ad Syllā.

305 † Aduerte, ꝙ ꝓcedēs indicium uř esse dubium, si qñ nulla alia coniectura cōcurrat nisi hoc ꝙ fuerit pñs, & non ꝓhibuerit, cum de iure ciuili quis non tenetur obuiare delicto ꝑ gl. in d. l. culpa, & ꝑ Bar. in l. 1. §. sed in eos. supra ad Syll. & l. metū. §. sed licet supra qđ met. cau per illum tex. ubi. qs licite accipit pecuniā, ut aliū defendat, & sic licite accipit pecuniā ꝑ defendendo, & licite pōt negare defensionē. Idem uoluit Bald. & Ang. ibi, & Saly. in l. quisqs. C. ad l. Iul. maiest. & Ias. in l. ut uim. supra de iust. & iu. col. pen. Et ibi Claud. num. 168 q multos adducūt tenētes hanc opin. quam dicit cōem. Dec. in c. 1. col. 3. num. 7. de off. deleg. & in d. l. culpa caret.

Si itaq; nō tenetur quis alium defendere iŕr, & nullam culpam incurrit, non est dicendum ꝙ ex eo ꝙ nō defendit, habeat indiciū contra se, qa lege ꝑmittente fm̄ non est punibile. l. Gracchus. C. de adul. & l. nemo damnū, infra de reg. iur. Et sic non indicium, nec suspicio oriri debet ex hoc, nisi aliquod aliud adiungeret, ut puta, si post delictū fecit se sociū cū delinquente. Nam tūc bñ erit indiciū participatiōis ut dixi supra, in uer. assistētia.

Item p̄dicta non ꝓcedere in casibus, in qb' qs tenetur defendere, ut in crimine parricidii, & in alio, q subditus est aliqua rōne. ex qua defensionē pštare obligatus est ut ꝑ Dec. in d. c. 1. & Claud. in d. l. ut uim, qđ ēt extēdūt in clerico, ut laicus teneatur eū defendere.

306 † Pax. seu transactio de crimine, an faciat indicium, puto in hoc artic. non esse difficultatem, ꝙ fm distōnem traditā in l. trāsigere. C. de transact. ut secuta pace, uel transactione non oriatur indicium. Nam aut qs transigit, aut paciscitur in casu concesso à iure, ut in crimine, in quo ingeritur pœna sanguinis, & tunc qa illud ius permittit, non dř crimen

crimen cõfiteri, ut per Bar. Bald. Alb. & alios in d.l. transig. & Alex. ibi in princ. qui dicit, ꝙ reus transigens in casu cõcesso nõ uř cõfiteri crimẽ. de quo est accusatus, ex quo lege ꝑmittente transegit, ut in d.l. & in l. 1. infra de bon. eor. & siccum transactio sit cõcessa, non oritur cõfessio, nec successiue ĩdiciũ qđ est eius pars, cum remoto ꝗñe fit remota q̃libet eius species, ut dixi supra ĩ uerbo cõfessio coram iudice penitus incõpetente. Aut transactio, seu pactũ est fcm̃ in casu, in quo nõ ingeritur pœna sanguinis, uel qđ à iure non cõceditur, ut in adulterio, & tunc transigens intellř tacite cõfiteri, & ho● modo intellř. l. qm̃, supra de his qui no. inf. Et not. Bar. Bal. Ias. & alii oẽs in d.l. transigere. Dantur aũt in hoc casu multæ cautelę, ꝑ quas trãsigens non dicatur cõfiteri delictum ut ꝑ Ias. in d.l. transig. in fi. Et ꝑ Bru. in tract. de ind. col. 11. & Hipp. in § diligenter. in pract. num. 178.

307 † Sed difficultas est, si pax, seu transactio fuit tractata ꝑ cões amicos, & nõ fuit cõclusa, an oriatur indiciũ ut si illi tractantes pacem fuerint adducti in testes dicerẽ, ut supra ꝙ in casu licito non oriař indicium, q̃a sit cõclusio pacis nõ ꝓiudicat, multo minus, & eiꝰ tractatus. Aut sumus in casu in quo licet trãsigere, & tunc ꝑ tractatũ fcm̃ oriař indicium cõtra ipm̃ reũ, q̃a si plena cõfessio orif ex cõclusione. Indiciũ oriri debet ex ipso tractatu.

308 † Petitio ueniæ an faciat indicium gl. in c. exhibita, de hom. in fin. sensit, ꝙ petens ueniam non fateatur delictũ. Ioan. And. Host. But. Card. Abb. & Ioã. de An. ibi distinguũt, ꝙ aut q̃s petit ueniam solẽniter, & indicio, & tunc uř cõfiteri delictum, ita procedat tex. in c. uenerab. de elect. & in l. decem, supra de uerb. oblig. Aut q̃s petit ueniam extra iudicium, & tunc non fateř, eodẽ modo si ex humilitate. & benignitate petař. Hoc idẽ uoluit Rom. in l. 1. in princ. supra de no. ope. n un. in 2. not. & Cæp. in cõs. 21. ego Bartholamæꝰ col 4. uers. sed plus dico num. 10. Sed aduerte ꝙ gl. in d. c. exhibita, iuncto tex. non ꝓbat illud ad qđ allegař. ibi. n. tex. non erat culpabilis ille clericus de morte puniri, cum non ꝑcussisset eum, sed ex negligentia, & imperitia. mortuus fuerat, & petierat ueniam à p̃re pueri, ut eius dolor mitigareř, & si ex facto cõstabat ꝙ ueniæ petitio non poterat continere criminis cõfessionem gl. in uer. postulauit à qua Doct. sumũt argm̃ non loquiř de petitione ueniç, sed loq̃tur de dispensatione petita à summo Pont. q̃ uis læsam non hr̃et cõsciãm, & sic ibi nõ erat ueniæ petitio aliq̃. In hoc casu distinguerẽ in oĩb. ut supra dixi

309 de pace petita. † Cautelam tñ est ꝓm Alb. & Io. de An. in d. c exhibita, qđ dicaĩ non puto hoc fecisse, sed si in aliquo læsi peto ueniã

310 † Negligens in puniendo habet indicium cõtra se ut si iudex, uel alter cui spectat cognitio, uel executio neglexerit punire delinquẽtes habet indicium participationis ad delictũ ita pro indicio ponitur ꝑ Iac. But. in sua pract. col. 5. uer. nouum est, dicens ꝙ istud tangit dñs temporales l. unica. C. de pri. car.

Ex processu, & testibus indicia.

311 FAma an faciat † indicium ad torturam Doct. diuersa sentiunt, & ꝑ eius cogni

312 tione. † Sciendum est famã multa requirere ad hoc ut dicatur ꝓbari. Primo, ꝙ testis dicẽdo famam est deponat audiuisse à plurib. & noĩet particulariter aliquas ꝑsonas, ex his à quibus audiuit ẽt si de hoc non fuerit interrogatus, not. Inn in c. qualiter, & qñ, 12. de acc. Bar. sensit, in l. de min. § plurimũ hoc tit. Abb. in c. cum causam, de testi. Secundo requiritur, ꝙ ille talis testis dicat audiuisse à maiori parte populi, seu castri, uel uillæ, quo in loco delictũ est cõmissum, ita Bart. in d. §. plurimũ Bal. in rub. C. de ꝓb. & Ang. in l. q̃d ergo. § quantũ, supra de his q̃ not. inf. Tertio req̃ritur, ꝙ testis exprimat aliq̃ cãm, ꝑ quam fama ita sit orta, utputa ex inimicitia, ex minis, ex iniuria, uel alia cõsimili cã. Bart. in d. § plurimum. Saly. in l. ea q̃dem. C. de acc. Abb. & alii omnes in cap. ueniens de testi.

313 † Fama hoc modo ꝓbata non facit semiplenam ꝓbõnem in causa criminali, gl. Bal. But. Imol. & alii in d. cap. ueniens, de test. & Dec. ibi dicit hanc esse cõem. Sed an faciaĩ indicium ex mente Doct. Bar. uř se non firmare in d. § plurimum circa finem dicens dr̃e cõsiderari illa ĩdicia, & illas ꝓsumptiones, ex q̃bus fama traxit originem, qualiter uigeãt. & ꝓm qualitatem traditam dicemus, famam facere, uel nõ facere semiplenam ꝓbõnem, uel indicium. Et sic ex eius uerbis Doct. dñt firmam cõclusionem non dari. Vnde Bal ĩ l. milites, col. 1. C. eo. & Cyn. in l. fin. eod. tit. & Bald. & Imol. in l. fin. supra de her. inst. & omnes aliis, quos refert Ias. in l. admonendi, num. 251. dñt famam non facere indiciũ, & ista

ꝙ ista est cōis. Circa hunc articulū dico, ꝙ fama, si habuerit cām expressā, & aliqua requisita vt sup. faciet indiciū, sed non habile ad torturā. Cum sit indiciū remotum à maleficio, vt dixi sup. in 6. præmiss. Si vero vltra famā eo mō quo sup. deductā, fuerint etiam probatæ qualitates. & cā, ex quib. orta sit fama. Tunc erit indicium ad torturā Et facit etiā secundùm probationes vrgentes semiplenā probationē, Exemplum duo testes deposuerunt ꝙ Sempron. interfecit Caium, & ꝙ istud sciunt, quia fama est, Semproniū interfecisse & cām reddunt, dicentes tale homicidiū fuisse factū pp inimicitiā, q̃ erat inter Sempro. & Caium, vel quia Sempronius, & Caius aspirabāt ad eādem dignitatē, & ꝙ drī ī ciuitate & à maiori parte populi, vel ꝙ exprimaē aliqua alia similis cā. Si duo testes deponūt de fama hoc mō exprimēdo cām quāuis de ea non habeāt aliā notitiā, nisi ex auditu à maiori parte ciuitatis, erit probata fama, & erit indicium. Sed nō habile ad torturā, licet si ex post probatæ fuerint causæ expressæ ꝑ testes, vt ē inimicitia, vel alia cū similis, hoc casu erit indiciū sufficiens ad tor-
314 turā. † Et faciet etiā semiplenā probōnē, & istud est ꝙ voluit Bar in d. §. plurimū dū di-
315 cit. † Quod qualitates & causæ ex quib. fama ē orta, sunt cōsiderādæ, qualiter vrgeāt, ad faciendū semiplenā probationē, & indiciū. & Ang. in l. fi. C. de qō. dicit, ꝙ in q̃rēdo, an fama sit sufficiens indiciū ad torturā dēs videre vñ ortū habuit ista fama, & ex quib. & ex qua cā. Nā si ex cā vrgenti probabili, & verisimili erit indiciū sufficiēs ad torturā. l. excusantur. §. 1. & ibi gl. sup. de excus. tuto. subdens, ꝙ nisi trahat originē ex cā probabili, & apud fide dignos, non est fama, sed est vana vox populi. l. decur. inf. de pœ. & idem Bar. in cōs. 191. in 1. vol. dicit, ꝙ fama iuncta cū dicto officialis facit indicium ad torturā, idem voluit Iac. de Belu. in pract. crim. in tit. de q. col. 9. dicens, ꝙ vltra famā probeē inimicitia, vel quid aliud, vñ, si erit cā leuis, ex qua fama sit orta, vt quia testis dicat, famā esse, quia moriēs vulneratus dixit fuisse vulneratū à Sempronio, vel ꝙ fama est, quia illi de domo defuncti hoc dixerunt, vel q̃a erat lis inter eos, sed cōstitum fuisse eā eē de parua re, & probatæ fuerūt causæ ꝑdictæ, ex q̃b. fama habuit originē, hoc casu non erit indiciū sufficiēs ad torturā ex mente Bar. in d. §.

316 plur. † Testis de visu. an faciat indiciū ad torturā, Bar. in hac l. nr̄a tenet, ꝙ sic, idē Bar. in l. maritus, & in l. 1. §. idem Corn. hoc tit. & Bal. in l. mil. C. eo. dn̄t, & cōcludunt, ꝙ faciat indiciū ad torturā gl. est in l. si quis, ad l. Iul. maiest. & in l. maritus, hoc tit. Hæc decis. restringitur per Hip. in sua pract. in § dilig. in prin. vt procedat, q̃n testis est oī exceptione maior, prout dicit Bar. in d. l. admonendi, de iureiur. volens Hip. qui testis vnus de visu faciat indicium ad torturā. q̃n est oī exceptione maior, & idem voluit Ias. in cons. 22. in 1.
317 vol. subdens. † Quod testis est oī exceptione maior q̃n nulla imputatio fieri potest cōtra eum, & nil penitus patiatur per gl. in §. item verborum, Insti. de inuti. stip. & per gl. in c. circa litem. de consan. & affin. ꝙ etiā secundùm Hip. voluit Bal. in rub. de contr. inuest. & in c. 1. §. sacra. de cons. rec. feu. Restringitur, & secundo per ipsum, vt testis vnus de visu non faciat indicium, nisi alijs cōcurrentibus ex mente Cy. in l. fi. C. de q. Circa primā restrictionem aduertite, ꝙ Bar. in hac nostra l. dicit, ꝙ vnus bonus testis de visu facit
318 indicium. & sic in prima qualitate. † Cum bona detur melior, & etiā optimus l. vbi aūt non apparet, sup. de verbo. oblig. in prin. & æquo datur æquior, vt est gl. in l. 1. supra de iust. & iu. & l. si ser. cōis. §. ꝙ vero, sup. de fur. Item Bar. in l. mar. hoc tit. dicit, ꝙ vnus testis idoneus facit indicium, si scit de visu. Idoneus aūt est, quia exꝑsse nō repellitur à iure.
319 † Cū oēs possint esse testes, nisi repellātur. l. 1. §. 1. iunc. tex. in l. idonei. & in l. test. idon. sup. de tes. Itē Bar. in l. 1. §. idē Cor. hoc tit. dicit, ꝙ testis vnus īteger de visu facit indiciū.
320 † Integer aūt testis est, q̃ à iure non repellitur. l. popularis, sup. de popul. ac. Bal. ī l. milites. C. eo. dicit, ꝙ testis vnus de visu, qui non pōt repelli facit indicium ad torturā. Testes aūt repelluntur à principio, vt infans, seruus, vt ꝑ Ang. in auth. de testi. in prin. hæreticus, & alij cōsimiles repellūtur ex officio, vt no. in c. intimauit. de test. Et sic nullibi Bart. aut Bal. faciunt mentionē de hoc, ꝙ sit oī exceptione maior q̃n volunt testē facere indiciū. Sed bene in d. l. admonēdi, dū testis dēt facere semiplenā probōne, requiriē hoc. ꝙ sit oī exceptione maior. Et rō ē, q̃a ī eo loco istud euenit cū agaē de cōdēnatione. Nā ille testis cū alia semiplena probōne faceret probōnē ad sn̄iam proferendā eo modo, vt per illum

testem inducta sit semiplena ꝓbõ, & præiudicialis, ꝙ non est in teste in cã crĩali. Cũ faciat indiciũ, qđ tollit ꝑ torturã, & expurgatur, nec est tãti præiudicij. Idẽ voluit Bal. in d. §. sacramentũ, dũ loquitur de probatione verisimili, & sic semiplena, quã appellat indiciũ ad iuramẽti delationẽ, dicens, ꝙ testis eo casu sit probatæ vitæ, & bonæ opin. nec habeatur suspectus ex aliqua cã, & sit legitimè examinatus, vt quia interrogatus de cã sciẽtiæ, vel quia dixit plene factũ, subdẽs ꝙ modicus defectus impedit semiplenã probationẽ vnius testis, pulchrã rõnẽ reddẽs, quia satis exorbitat fides vnius testis à iure cõi. c. innotuit, de testi. & sic cõstat maxime differre, ꝙ oriatur semiplena probatio, vel indiciũ detur ad torturã. Ex hoc dico, ꝙ male sensit Bar. in cõs. 11. illud, col. antepen. n. 11. & Hip. post ipsum in d §. dilig. nu. 148. dũ volũt, ꝙ Bal. in d. §. sacra. loquatur de indicio ad torturã, inducẽtes, vt ꝑ eos, quia imò loquitur in semiplena probõne. Nec ob. gl. in §. item verborũ, Insti. de inutil. stip. q̃ exponit idoneos, i. oĩ exceptione maiores, vt ꝑ Dec. in d. c. at si cler. nu. 4. quia dico, ꝙ gl. ibi ostendit contrariũ. Nã cũ in eo tex. tractetur de impugnãdo scripturã, & instrumentũ publicũ, nõ ita faciliter admitti dẽt allegatio rei, ꝙ fuerit absens tpe instrumenti celebrati, sed requiritur manifestissima probatio, & liquida, vt in l. optimã. C. de comit. & contrah. stip. Ideo gl. nõ fuit cõtenta de eo, qđ dicitur in tex idoneus ꝑꝑ subiectã materiã, de qua ibi tractatur, sed declarauit idoneos in eo casu esse oĩ exceptione maiores. procedendo ad maiorẽ declarationẽ, i. ꝙ nulla exceptio opponi possit. Et istud necessario requiritur in eo casu, cũ tractetur de impugnando instrumẽto, quod est probatio probata, vt per Bal. in c. cũ dil. de fid. inst. Vnde si ꝓpria significatio illius verbi ĩportaret oĩ exceptione maiorẽ, frustra declaratio fuisset adiecta ꝑ glo. Sed voluit gl. latius verbũ illud itelligere, & ĩterptari. Cũ ex stricta eius sig. id nõ diceret.

321 † Et ꝑꝑ hoc, sequẽdo ea q̃ dicit Bar. in l. admon. in 4. col. in ver. 2. mõ, sup. de ꝓb. & ꝑ Bal. in rub. de cõtr. inuest. qui dãt gradus inuestigationis veritatis, & probationis, dicerẽ ꝙ in causis criminalib. & in probationib. faciẽdis, ex quib. modus ꝓcedendi impartitur.

322 † Primus gradus sit, quando examinãtur testes non integri, non idonei, sed suspecti, & hoc fit quãdo iudex vult inquirere super delicto, & ẽt accipiũtur sine iuramento, ad hoc vt hẽat qualẽqualẽ informationẽ de delicto, & procedere possit ad citationẽ rei, vel verbalẽ, vel personalẽ, & de ista probõne loquitur Bar. & alij ĩ l. si qs ĩ graui. §. si qs moriẽs, sup. ad Syl. & Saly. ĩ l. 2. C. de exhib. re. & in l. absentem. C. de accus. & dixi sup. in 2. nota.

323 † Secundus gradus erit quãdo vult procedere ad torturã, & tũc requirũtur testes, qui nõ repellãtur à iure qui sint idonei, vt in hoc casu si vnus testis examinetur, & deponat de visu; & sic qualitates ꝓdictæ faciet indiciũ ad torturã, & ita intelligitur id, qđ dicit Bar. in prædictis locis appellãdo testẽ bonũ idoneũ & integrum, & id quod dicit Bal. in d. l. mili. dum vult, quòd sit talis, qui non repellatur.

324 † Intellige ꝙ testis vnus de visu faciat semiplenã probõnẽ, dũmõ aliæ circũstãtiæ nõ resistãt, vt dicit Bal. in l. 2 col. 1. in ver. & no. ꝙ ad hoc. C. quor. app. nõ rec. dicẽs, istud esse notabile post Ioã. And. ꝙ idẽ voluit Abb. in c. cũ in contẽplatione, col. 1. ver. 2. quæritur, in fi. de reg. iur. dicẽs testẽ de visu facere indicium, nisi alia ratio suadet contrarium.

325 † Tertio casu, & gradu, quãdo ex probõne deueniri dẽt ad condẽnationẽ, tũc ad hoc vt testis semiplene probet, dẽt esse oĩ exceptione maior, & istud est, quod cõsiderat Bar. in l. admon volens testẽ vnũ de visu semiplene probare, si erit oĩ exceptione maior, vt intelligatur illud in casu, in quo per illũ testẽ, & alijs adiunctis deueniri possit ad diffinitiuã sentẽtiã, & ita intelligit Bal. in l. 1. C. de sum. trin. & fid. cath. col. 5. ver. 5. oppono. & Abb. qui sequitur Bal. in c. testimoniũ. de test. distinguẽtes inter probationẽ, q̃ requiritur ad procedendũ, & eã, q̃ esse dẽt in diffiniẽdo. Et hoc mõ in procedendo, & in deueniendo ad torturã testis nõ dẽt esse oĩ exceptione maior, sed tamẽ demũ quãdo ex eius probõne oritur semiplena probõ, & prout dictũ fuit indiciũ est minus semiplena probõ. Circa secundã restrictionẽ aduertas, ꝙ Cy. in d. l. fi. dicit totũ contrariũ: nã vult, ꝙ vnus testis de visu nõ faciat semiplenã probõnẽ in criminalib. tamẽ faciat cõpetẽs indiciũ. & idẽ Cy. in l. si quis. C ad l. Iul. maiest. dicit, ꝙ nõ faciet semiplenã probationẽ, vt supra, sed faciet indiciũ ad torturã. Nã etsi semiplenã probõnẽ nõ faciat, vt late per Ias. in l. admonen. de iureiuran. nu. 186. in fi. tamen facit indicium.

† Quod

326 †Quod est minus semiplena probatione l. cum probat.& ibi no.supra de proba.ex quo Hippo.non aduertit ad verba Cyni.

Testes oẽs examinati,an indistinctè faciãt indiciũ ad torturã deponendo super indicijs iã dictis,vel similib.& si cognouerimus, qui sint illi,qui examinari debent, nec examinari possunt,cognoscemus casus, in quib. examinati faciant indicium. Et sequendo vestigia Bar.in l.mar.supra eo.ti. nostro. videbimus tria.Primo, quando testis non põt examinari propter reuerentiam.Secundo,quando nõ potest examinari ex alijs causis impedientib.Tertio,quando non potest examinari ratione ordinis,& incipiam ab hoc tertio.

327 †Et primo quæro,an testes examinati sine iuramento faciãt indiciũ.Abb.in c. cũ olim in 3.not dicit ꝙ nõ creditur testib.non iuratis,in præiudicium alterius,vt vult gl..in c.sicut.de sent.exc.ẽt ꝙ essent religiosi,& cardinales,neq; creditur tanq̃ tẽstib.sed faciẽt præsumptionẽ.& no.dicit Abb.pro istis magnis viris, qui propter decorẽ dignitatis nolunt deponere in forma testimonij cũ iurameto, vt recipiatur assertio saltẽ ad præsumptionem.idẽ voluit Ro. in l.si. quis in graui. §.si quis moriens,supra ad Syll. cõcordãdo dicta Ang.ibi cũ dictis Bal.in auth.si dicatur,C.de test.dicens,ꝙ dictũ testis, aut iudicis, qui in mortis articulo dixerit testimoniũ, aut sententiam ob pecuniam tulisse,sufficiat ad informationem iudicis,quia non iurati ita dixerunt,& propter hoc possit inquirere.

328 †Cum informatio gratia iudicis facta nõ requirat iuramentum secundum gloss. ord. quæ non est alibi in c.1.§.si duo. in verb. testamentum,de pa.iura.firm.

329 Secundo quæro,an tpe examinationis faciendæ ipsorũ testium iudex debeat citari facere reũ ad videndũ iurare testes, Bar. hic in fi.dicit citationem requiri adeo ꝙ si examinati fuerint testes super generali inquisitione, quia reus nõ fuit citatus, quod idem voluit Sal.in l.fi.in fi.C.eo de q.& Bal. in l.iub. col.3.C.de prob.& oẽs fere Doc. quos enumerat Hipp.in l.1.in prin.in 2.requis.vbi inuehitur cõtra assessores nõ citãtes reũ ad examinationẽ testiũ. Sed aduerte,ꝙ ex cõsuetudine seruatur cõtrariũ ꝙ reus nõ citatur,nec dãtur iterrogatoria,vt dixi sup. in 3.ꝑmisso.

330 †Tertio quæro an testes debeãt recipi lite contestata, seu post nomen rei receptũ inter reos?Bar.in l.nostra,in fi.dicit examinari debere post lit.contest.& idem voluit in l. si quis adulterium,supra de adul. & Alexan.in add.ad Bar.in l.1.in prin.supra hoc tit.& ibi Hipp.in 6.requis.

331 †Nomẽ ãt rei dicitur receptũ inter reos, quãdo proposita accusatione ꝓponũtur exceptiones dilatoriæ v3,accusatio nõ ꝓcedit, quia lapsũ est tẽpus ad accusandũ, vel ꝙ ille, corã quo porrecta est accusatio nõ sit iudex cõpetẽs uel similes exceptiões,tũc cognoscitur super illis exceptionib.& an si procedendũ super ea accusatione,& cũ iudex ꝓnũciat esse ꝓcedẽdũ.dicitur recipi inter reos,& absente ipso reo talis receptio fieri põt,& ita loquatur tex.in l.mar.§.præsc.supra de adul. & l.accus.adul.C.de adul.& tex.in l.adul C.eo. de adult.intelligitur,ꝙ ibi erat accusatio inchoata per propõnẽ accusationis,& reus absens erat receptus inter reos per pronũciationem,de qua supra,& in casu,ꝙ dicta pronunciatio nõ fiat,litis cõtestatio habet uim receptionis inter reos,ita est ex sñia Bar. in d.l.is qui reus,in 3.col.in uer.quãdo nomẽ re supra de pub.iud.& istud dictũ Bar. tenent oẽs Doc.post ipsũ,de quib.per Ale. ibi in add.& Hipp.in d.l.1.in princ.in d.6 requis.

332 †Aduerte ꝙ legẽdo d.l.is q reus,fui illius sñiæ,ꝙ tex.in d.l.is qui reus.non sit bene intellectus à Doc.& in hoc præsuppono. ꝙ accusator, quãdo uult accusationẽ instituere, debet eã porrigere iudici anteq̃ quicq̃ fiat, ut est tex.in l.mil.§.60.ibi quoniã de plano, & in §.socer.ibi,libellis ꝑsidi datis supra de adul.ut per Lanf.in c. quoniã cõtra in uer. citationes,in princ.& per Soz. in c. significantib.in 7.conclus.13.prin.art.de lib.ob.

333 †Et talis porrectio libelli non est de processu, ut uoluit Bar. in extrauag. ad reprim: in uerb.summarie,ut per Lanf.in d.uer.citationes,& per Fely.in c.fi in 3.col.in uersi.2. declaratio,de iudic.ex quo iudex debet uidere accusationem,& considerare ,an sit iusta, & si ipsi non uideretur iusta. debet denegare citationis cõmissionẽ, ut uoluit Bald.in l.cũ clericis,C.de episc.& cleri.in uer.deinde no. & maximè seruatur hoc in criminalib.ut nõ citetur reus nisi præcedente iussu iudicis , ut in d.l.cum clericis,in uersi.memorati.quod dicit esse notatu dignũ, & sequitur Ias.in rubri.C.de eden.col.1.uers.tertia difficultas.

324 †Et hæc citatio, si non sit facta de cõmis-

sione iudicis non valet, vt est tex. in l. neminē, C. de exhib. re. & ibi no. Sal. & alij cōiter Doct. Inn. Io. An. But. Imo. & alij in d. c. quoniā contra. & eo tunc quādo admissa est accusatio per iudicē, & cōmissa est citatio, nomē rei est inter reos, quia facta est notatio, ꝙ vt puta Titius, qui est nominatus in libello accusationis citetur ad videndū se accusari, & talis citatio fit per edictū, & scripturā talia continentē, vz. Titius citatur, vt in termino tali debeat cōparere ad videndū eū accusari, & ad se defendendū, & ista citatio hoc modo scripta operatur hoc, ꝙ iste talis est annotatus inter reos, vt est tex. in l. fin. C. de req. rer. ibi, criminalis vero programatis tenor hāc tātam ferat de iure censurā, vt inter reos annotati, sumēdo ibi programa ꝓ edicto citationis, vt est tex. iun. glo. in l. programa, & hr̃ in rub. C. comm. vel epi. prog. & sit citatio ꝑ edictū, de qua loquitur Bar. ĩ extru. ad rep. in uer. per mediū, circa me. Et ꝙ facta tali citatione dicat esse inter reos, ē tex in l. 2. C. eo. de requir. re. ibi ex eo die, quo reus fuerit in iudicio petitus, & istud magis constat ex rub. ff. & C. de req. re. & ex l. 1. C. eo. ibi, sed annotari vt reqratur, ex quo dico, ꝙ per annotationem factā in citatorio nomē rei est inter reos, quia citatur tāquā reus, & vti persona, contra quā de crimine facienda est cognitio, & istud fit reo absente, qui adhuc fuit in iudicio. Et propter hoc dico mul-
335 tū differre inter se hæc duo, vz. † Quòd qs sit factus reus, vel ꝙ nomē rei sit receptū inter reos. Nā quādo iudex porrecta accusatione sibi, & ea visa cōmittit citationē, tūc nominatus factus est reus, quia nomen eius est annotatū pro reo, & ita loquitur l. 1. 2. & fin. C. de req. re. Si vero facta citatione reus abest, nec curat cōparere, tūc iudex annotat bona, & nomen rei est receptū inter reos, & sic quādo cognita est absentia rei per iudicē, recipitur inter reos ꝓut inquit Cic. in ver. act. 3. dū dicit absentem credo in reos relatū, & in act. vlt. sthenij domū per hospitiū exhausit absentē in reos retulit, quod aliud est, q̃ reū facere. Et istud declarat Bud. post Cic. in anno. poster. in 48 in c. impub. §. itē si seruo. & secundū hāc differentiā & cognōmem intelligitur tex. in d. l. adul. C. de adul. qui dicit, ꝙ post crimen inchoatū mulier prouinciam excesserat, & iō inter reos fuit recepta intelligendo ꝙ crimē erat inchoatū per citationē, non aūt per litis contestationē, vt male sensit glo. ibi, & iudiciū incipiat ab ea parte edicti, quæ est de in ius voc. §. 1. inst. de pœ. tēp. lit. & in rub. supra de in ius voc & necesse est intelligere, ꝙ mulier excesserat prouinciā ante litē conte. cū ibi simus in iudicio publico, & in crimine capitali, in quo requiritur hoc, ꝙ & accusator, & accusatus se constituāt ad careeres ante principiū iudicij, prout est casus in l. fi. C. de acc. vnde mulierem non poterat dici recessisse ex prouincia, cū esset in carcerib. sed si volumus dicere eā aufugisse, nulla erat dubō in eo tex. cū haberetur pro conuicta de crimine, vt in l. in eos & ibi no. per Bar. & alios supra de cust. re. & dixi in l. pe. §. ad crimen, supra de pub. iud. & tex. in l. mar. §. præscri. supra de adul. intelligitur, ꝙ ibi fuerat porrecta accusatio, citatus, & quia erat absens, fuit receptus inter reos, habet annū ad se expurgandū, & recuperādū bona, vt in l. 1. 2. & tot. tit. supra de req. re. Sed postquā ob absentiā fuerit receptus inter reos, si vult audiri à iudice nō pōt opponere exceptiōes declinatorias, seu dilatorias, per quas impediatur accusatio, & amoueri debeat persona accusatoris, sed ille talis debet super meritis cām suā tueri, & istud euenit propter eius cōtumaciā, & quia ē receptus inter reos, quod voluit tex. ibi reddēs rōnē, ꝙ posteaq̃ semel receptus est, nō pōt præscriptionem obijcere. Non obst. tex. in l. 2. in §. extr. supra de adul. in eo, quod videtur velle, ꝙ postq̃ est factus reus non possit opponere exceptionem lenocinij, & sic ante possit ex quo reus factus dicitur, cognito sup exceptionib. dilatorijs, q̃a ille tex. intelligendus est in eo, qui cōdēnatus est de crimine adulterij, vt post cōdēnationē nō possit obijcere crimē lenocinij, ex illis verbis in text. dū dicitur posteaq̃ reus factus est criminis, i. cōdēnatus de crimine, ut est tex. in l. defuncto. supra de pub. iud. ibi, q̃ reus fuit criminis, i. cōdēnatus vt ibi cōiter ītelligitur in cōdēnato per Doct. Et ex istis dico nō recte intelligi tex. in d. l. his q̃ reus, in eo, quod docto. dñt, ꝙ antequā quis sit receptus inter reos possit suū accusatorem reaccusare. Nā tps nullū est, in quo quis possit reaccusare anteq̃ sit factus reus, cū facta citatione, vt iā dictū ē, factus ē reus, & clarū ē, ꝙ ante citationē nō diceretur reaccusare. Sed accusare prin-
336 cipaliter. Et à citatione incipiat iudiciū in ciuili, ut in d. §. fi. qđ & in criminali esse dēt

cum

cũ ad instar ciuiliũ ꝓcedatur l.absentẽ infra de pœn. Præterea,rõ quæ datur in d.l. is qui reus, per I.C.est, vt nõ relatione criminum. Sed innocentia reus purgetur, q̃ rõ est gñalis ad vtrũq; tps,secũdũ ꝙ distinguunt doc. Siue sit receptum nomen,siue non,ꝓut ipsi intelligunt,vsq; quo fiat cognitio sup exceptione dilatoria. cũ itaq; ratio sit gñalis, & sit apta cõprehendere vtrunq; tps secũdũ distinctionẽ traditã ꝑ Doc. ergo & eius dispositio dẽt generaliter in vtroque tpe cõstitui re.l.regul.i.§.si quis, & ibi Bart.& alij supra. de iur. & fac. ign. Præterea istud, quod possit,anteq̃ sit factus reus, reaccusare,sumitur à contrario sensu in l.illa, dũ dr̃, is qui reus factus ẽ,nõ reaccusat, ergo à contrario si nõ est factus reus,reaccusat.ista assumptio facta hoc modo inducit vnũ qđ est in parte correctoriũ rõnis contentæ in lege,dũ gñaliter rationem reddens,dicit,ꝙ non relatione criminũ, sed innocentia reus purgeř. si.n.reaccusatio eo tpe daretur,vt dñt Doct.relatione criminis se expurgaret,& sic ꝑ arg.à contrario sensu induceretur.l.correctio,quod esse non debet. † Quia tale arg. non assumitur,qñ

337 insurgit correctio aliqua,ꝓut no. in l.2.supra de off.eius,& ẽt q̃a nulla est lex,quæ dicat,ꝙ anteq̃ q̃s reus factus sit possit accusare,nisi hæc assumpta à contrario sensu,& in l.negãda. C q. acc. nõ pos. nulla tpis distinctio datur. Ideo intelligerẽ d.l. is q̃ reus, ꝙ nõ detur reaccusatio aliquo tpe per gñalem rõnem illius l.& ẽt alia rõ dari potest,quia reus videns se accusatũ desideraret se vlcisci & lacessitus se vindicare,q̃ vindicta esset,accusando suũ accusatorẽ.arg.tex.in l.3.supra ad leg. Aquil. ibi naturalis rõ pmittit se defendere,& in l. q. cum natu maior.§ si libertus,supra de bon.lib. Itẽ ex alio considerari põt, q̃a accusatus videns nõ posse aufugere pœnã accusationis, ad hoc vt rem ꝓtrahat, posset fingere crimẽ cõtra accusatorẽ, & q̃relam instituere,& sic iudiciũ defraudare,ex quo l. voluit fraudibus ꝓuidere,& obuiare,

338 reaccusationẽ ꝓhibendo. †Cũ lex fraudibus obuiet.l.iurisgẽtiũ §.sed si fraudandi,supra de pac. & ibi no.& in l.non dubiũ.C.de legib. & in c.finem litibus, de dol. & contu.

339 † Quarto quæro, an testis examinatus post terminũ assignatũ ꝑ iudicem faciat indiciũ.Bar in l.2.de appel.reci.col.fi.ver.tertio,q̃ro,dicit,ꝙ facit aliqđ indiciũ, q̃a instra non solenniter facta faciunt indicium.l. sicut iniquum. C.de fide instr. Bald.in d.l.2.col.pe. versi.vlterius.13.dicit, ꝙ testis receptus post terminum perẽptorie assignatũ nõ facit indicium.arg.l.q. Romę. §. Augerius,supra de ver. obl.& mancip.supra de opt.leg. & quod not. Inn.in c cũ in tua,q. matr.acc.pos. Nisi iusta causa mouisset iudicẽ,q̃a ex qua causa potest dare nouã dilationẽ , ex ea põt sine dilatione

340 testes recipere.† Quia dilatio nõ est de substantia ꝓbõnis l.in crimine , supra de adult. Ang.Aret.in d.l.2.cõcordãdo hæc dicta Bar. & Bald.vr̃ dicere, ꝙ dictũ Bart.loquiř in criminali, secus in causa ciuili,in qua examinãtur testes sine dilatione,&ita itelligatur Bal. ꝑ not.ꝑ Bart.in extrauag.ad repri.in verb. sine figura iudicis,sed distinctio nõ vr̃ vera, q̃a,& in causa criminali examinãtur testes sine dilatione,ita Bart.in d.l.in criminali.supra de adult.secũdũ vnã lect.Aduerte ad dictũ Bald.dũ restringit cõclusionẽ Bart.vt ꝓcedat in termino non perẽptorie assignato. quia Bar. in l.Titia.in §.vsuras,supra de leg.

341 2. & in l.mãcip.supra de opt.leg.dicit. † ꝙ quęlibet ll.assignatio termini probatorij est perẽptoria, absq; eo qđ exprimatur per tex. in l.pecuniarij. supra de fer. & Abb.& Fely.

342 licet causam de prob. †Ego in hoc casu dicerem,ꝙ cũ depositio testis non valeat post terminũ, vt ꝑ Doc. maxime Are.in d.c.licet causam, de testi.& ꝑ Ioan.Crot. in tract. de testib.in 7.requis.num.260.& istud ꝓcedat ex facto iudicis,& negligẽtia partis, quæ nõ examinauit,poterit tale dictũ facere indiciũ

343 qualequale ad instructionẽ iudicis. †Cui nunq̃ præclusus est terminus ad accipiẽdas ꝓbões,vt not.in c.qualiter, & qñ.el 2. de accus. vnde si proposita accusatione in termino assignato nil legitime ꝓbauerit , sed postea testes ꝓduxerit,poterit virtute illorũ testiũ iudex inq̃rere, & ꝓcederet,queadmodũ dicimus in abolitione,q̃ fit ad instãtiã accusatoris,nã iudex poterit post ipsam inq̃rere.l.2.& ibi nota.C.de abol.sed si erunt aliæ ꝓbões cõtra reũ,ex quibus orta essent indicia cõtra ipsũ,hæc examinatio coadiuuat, vt dixi supra,qñ facit qualequale indicium.

344 †Testis qui non debuit examinari ob reuerentiã,si examinatus fuerit,nõ facit indiciũ,vt est seruus,q. nõ debuit examinari cõtra dñm,vt ẽ tex.ĩ l.1. §.diuus.supra hoc tit. & in l.diuus.in §.ex q̃bus, supra eo. Vbi Iuriscon-

riſconſultus argumentatur, ꝙ ſeruus non debet interrogari contra dominũ, nec interrogatio valet, & multominus īdicia, & eo. arg. vtitur I.C. in d.l.1. in §. Ant. Seuerus. & ꝙ nõ oriatur iudiciũ determinat Bart. in d.l. maritus, hoc tit. & rõ: quia ſerui, vel alij qui ob reuerentiã non deponunt hẽnt hoc, ꝙ de iure nõ poſſunt interrogari de ea re. & ſunt ꝓhibiti, & ẽt prohibẽtur rñdet. l. libertorũ. C. de teſti. & hãc rõnem tradit Saly. in l. ſeruos. C.
345 eo. de teſti. †Ex hoc infero, ꝙ filius contra patrẽ ꝑꝑ reuerentiã nõ admittitur ad teſtificandũ, ideo non faciet indiciũ. l. parentes. C. de teſtib. Imo, tenet hoc in c. dilectorum. de teſti. cogen. idẽ dicerẽ in liberto aduerſus patronum, vel filium patroni, qui ob reuerentiã non debet examinari. vt eſt tex. in l.3. §. l. Iulia in fi. ibi nã quidã ꝑꝑ reuerentiã perſonarũ ſupra de teſti. & idem dicerem in quocunque, qui reuerentiã habere debet, vt examinatus nõ faciatur indicium, de quib. in l. quiq; litigãdi. §.1. & ll. ſeq. ſup de in ius voc.
346 †Teſtis minor annis 14. non debet examinari in cã crĩali, vt eſt text. in d.l.3. §. l. Iulia ibi, quæve impubes erit, & rõ eſt, vt prohibeatur ꝑꝑ lubricum cõſilij ſui, vt in d. §. l. Iulia, & ſi examinatus fuerit, & nil oppoſuerit pars, attamẽ eius dictũ eſt nullũ, ex quo iure repellitur, ita determinat Ang. in Auth. de teſti. in §. ſancimus, loquens de impubere, & ſeruo. Subdens, ꝙ licet ego non fuerim ꝓteſtatus ante aperturã teſtiũ contra perſonas, & eorũ dicta, vt eſt de more, tamẽ cõtra perſonã impuberis, & perſonã ſerui, & eorũ dicta potero opponere atteſtationib. publicatis, ea rõne, quia ipſorũ teſtimoniũ ſit ipſo iure nullum, qđ dictũ ſequitur Hip. l. de minore. in prin. nu. 22. hoc tit. Aduerte, ꝙ exiſtimo oẽs illos qui enumerãtur in d. §. l. Iul. q ꝑꝑ reuerentiã perſonarũ, & qui ꝑꝑ lubricũ cõſilij. & ꝑꝑ notã, & infamiã, de quib. ibi nõ admittuntur ad teſtificandum in cã crĩali, ſint prohibiti à principio, vt etiã ſi examinati fuerint, patiantur oppoſitiones, & contra perſonam, & contra dicta, eo mõ, & ſi adhuc non ſit facta oppoſitio, poſſit publicatio ꝓceſſu opponi. cum ſint ipſo iure prohibiti.
347 †Iſte teſtis in hac ætate examinatus non facit indicium plenum, ſed qualequale, vt in l.1. §. impubes. ſupra ad Syl. & gl. in l. fi. C. de his quib. vt indig. & idem determinat Bart. in d.l. maritus, & iſta talis qualiſqualis probatio operatur hoc, ꝙ iudex poteſt inquirere, & ſic facit indicium ad inquirẽdum, cum ſit leuis probatio, & ita quod ſit indicium ad inquirendum, tenet expreſſe Bal. in d.l fi. C. de his quib. vt indig. dicens, ꝙ impuberes cũ leui tortura interrogãtur, non ad dãnationem, ſed ad inſtructionem, per gl. ibi dum dicit ad inquirendum, non ad puniendũ. Sub-
348 dens, ꝙ quædã valent ad ꝑparãdum q̃ non valent ad decidendum, i. valent ad inſtructionem non ad probationem. l. fi. C. de acc. l. q vltimo, inf. de pœn. & qđ no. Bar. in d.l. maritus. idem Bal. in l. ſeruos. C. de teſti. eſt in eadem ſnĩa dicens, ꝙ minor 25. an. in cã crĩali bene facit indicium ad inquirendum, non ad decidendũ per glo. in d.l. fi. idẽ Bal. in d.l.1. §. impubes dicit poſt gl. ĩ d.l. fi. ꝙ impubes nõ facit indiciũ, ꝙ poſſit induci ad deciſionem. Sed ad ꝑparationẽ ſeu inueſtigationẽ, & ſic Bal. in oĩbus ꝑdictis locis non dicit, ꝙ dcm̃ impuberis facit indicinm ad torturam, q̃uis ĩ l. inuiti. ſupra de teſtib. dicat ꝙ teſtis minus idoneus facit indicium, vt ibi no. & in d.l. fi. C. ad Syll. adducens Cyn. in l. fi. C. de acc. & Spec. in tit. de teſte. §.1. verſ. item excipit, in quo loco Bal. idem ſenſit, ꝙ, & in ꝑmiſſis, vt non faciat indicium ſimplr̃ ad torturam, dũ allegat gl. in d.l. fin. q̃ vt dcm̃ eſt loquit̃ de indicio ad inquirendũ, & gl. in d.l. inuiti, dicit ꝙ facit aliqđ indicium, & ſic non ſimplr̃ indicium habile ad torturam, & Spec. in d. ver. item excipit, dicit, ꝙ minor 20. annis admittit̃ ad indicium ne ꝓbõnis facultas anguſtet̃ & hoc quantum ad ꝑſumptionem faciendã ex mente Acur. in d.l. inuiti, in quo loco, vt dictũ eſt gl. dicit facere aliqđ ĩdiciũ. Alex. in d.l. fi. C. de his qui. vt indig. ſequitur ſimpliciter gl. ibi, & alias gloſ. ſup. allegatas, & dicta Spec. remittẽs ſe ad eã declarationẽ, quã facit Bar. in d.l. maritus. & ex his dico, ꝙ male ſentiũt, & intelligũt dicta loca Brun. in d. tract. de ind. in 4. col. & ſeq. dicẽs, ꝙ ex mẽte Alex. Bal. Spec. in dictis locis faciat indiciũ ad torturã, quia iſtud eſt oĩno falſum, & contra eorũ mentẽ, & verba, prout retuli ſuperius. & etiam Iaſ. in d.l. fi. C. de his quib. vt indig. dicens, qđ facit ex mente prædictorũ indiciũ ad torturam, & quod non faciat indiciũ ad torturam, & rectius ſenſit Hip. in d.l. de minore. in prin. col. 7. ver. quæro modo.
349 † Minor annis 20. non debet examinari in cauſa criminali ad inſtãtiã accuſatoris, & ſi ex

si examinatus fuerit, nõ facit indiciũ nisi qualequale vt est tex. in l. in testimoniũ, supra de test. & dñiam esse puto ab hoc teste à præcedenti ꝙ impubes non admittatur, nec faciat indiciũ ẽt ꝙ fuerit examinatus ex offõ, ꝑ tex. in d. l. 2. §. l. Iul. ibi in reũ testimonium dicere, multominus si fuerit examinatus ad instantiam accusatoris à 14. aũt anno. & sic ab impubertate vsque ad 20. annũ nõ possit examinari ad instantiam accusatoris per text. in d. l. in testimonium ibi, accusator citare non debet. Secus autem si ex officio iudex examinaret, nã tunc existimo ꝙ faceret indiciũ ad torturã. si mõ alia concurrant, de quib. supra.

350 †Mulier si fuerit examinata super crimine faciet qualequale indiciũ ꝑ ꝑ qualitatẽ sexus. ita tenet Bar. in d. l. maritus. Aduertẽ ꝙ cõiter cõcluditur per Doct. ꝙ mulier de iure ciuili põt testis in cã criminali per gl. in c. forus. in §. testes de ver. sig. & gl. in c. ex eo. 35. q. 3. & Spe. in tit. de teste. §. 1. in vers. Itẽ quod est mulier. Abb. Aret. & Fel. in c. qm̃. de test. pro ista sententia adducitur tex. in l. 3. §. l. Iulia. supra de testib. in quo mulier, quæ palã quæstũ fecit repellitur deponere contra reũ. Ergo à cõtrario sensu, si non fecit qstum in cã criminali admittitur, adducitur ẽt tex. in l. ex eo. ti. cuius verba sunt clara, & adducitur ẽt tex. in l. in qõnibus. supra ad l. Iul. maiest. vbi mulier Fuluia, q̃ erat meretrix, & sic infamis admittitur in eo crimine. ergo à cõtrario si nõ fuerit infamis, admittitur in quocunq;, quia ius singulare dispositum in l. Iul. maiest. facit ius gñale in aliis, ita Fel. in d. c. qm̃. & Io. Crot. in trac. de test. col. 12. nu. 62. ex hoc constat ꝙ cum mulier possit esse testis in cã criminali, dicẽdũ est ꝙ secundũ eius depositionẽ dẽt facere indicium, vt in aliis testib. Ideo cogita.

351 † De iure canonico mulier nõ põt esse testis in cã criãli vt ĩ d. gl. c. forus, c. ex eo. Dec. in d c. quoniã, circa fi. dicit ꝙ q̃uis Doc. cõiter ita teneãt, attamẽ ista cõclusio non probatur iure, quia tex. in d. c. forus. §. testes simpliciter d cit, ꝙ testimoniũ mulieris non est tantæ auctoritatis, sicut masculi. quia varium, & mutabile semper fœmina, Et sic lex generaliter loquitur nõ magis in cã criminali, quàm in causa ciuili. Sed ꝙ minus credatur quã masculo. Nec ob tex. in c. mulierem. 38. q. 5. quia nõ distinguit cãm ciuilẽ à cã criminali, sed tantummodo, quod sine consensu vir non põt testificari. vnde accedente eius consensu poterit testificari tã in causa ciuili, quàm criminali. & ẽt, quia de iure ciuili reperitur expressum ꝙ mulier possit testificari in cã criminali, vt d. l. ex eo. supra de testi. Nec contrariũ inuenitur decisum de iure canonico, ergo ius ciuile est seruãdũ c. 1. de no. ope. nunc. Aduete circa hanc conclusionem ꝙ tex. in d. c. forus, satis clare videtur decidere ꝙ mulier non possit esse testis, cõsiderando tres qualitates, vʒ conditionẽ, naturã, & vitã, vt in illis non sit locus attestationi. Nã in primo condõ serui prohibet ipsum testificari, mala fama, & mala vita repellit testẽ, & sic in illis duab. cõsiderationib. testis repellitur. Absonum. n. esset ꝙ in tertio capite naturæ, quæ est media inter illas duas, admitteretur, ꝙ testis esset bonus, Cum ibi illa tria sint parificata ad ostendendũ inhabilitatẽ testis, ergo non possumus dicere, ꝙ in altero detur habilitas. Nam cum plura sint parificata, non debent diuerso iure censeri. l. iam in hoc iure, & q̃ ibi. not. supra

352 de vulg. & pupilla. † Testis infamis, siue sit infamia iuris, siue sit infamia facti, non põt esse testis in causa criminali. Cum probationes esse debent luce meridiana clariores l. fi. C de probat. & istius testis fides vacillat c. testimoniũ de test. Ita no. Bar in l. 1. C. de sum. Tri. col. 4. vers. hẽt ergo, & Bal. ibi. col. 4. in 5, opposit. & Sal. ibi in fi. Vnde si infamis fuerit examinatus facit qualequale indiciũ, vt per Bart in d. l maritus, & Bal. in d. l 1. qui dicit, ꝙ probat ad inquirendũ. & de istis vide late Io. Cro. in tract. de testib. in 3. par. princi. nu. 21.

353 † Intellige oẽs prædictos casus in minore, in muliere, infami, vt non faciant indiciũ ad torturam, nisi sumus in casu, in quo aliter veritas haberi non possit. Quia tunc non repelluntur, vt in minore loquitur Io. And. in additio. ad Spe. in ti. de teste. §. 1. vers. item excipitur ꝙ est impubes. & Alb. in l. in testim. supra de testib. & Ias. in d. l. fi. C. de his quib. vt indig. & Hipp. in d. l. de minore, in prin. num. 24. In muliere tenet Io. And. in d. tit. de teste. §. 1. ver. Itẽ quod est mulier. & Alb. in d. l in testim. & Alex. in cons. 24. Animaduersis his, col. 4. vers. non obst. volu. 2. dicens, quod vbi probatio aliter haberi non potest, seu difficilis est, mulier, admittitur no. Hippo. in d. l. de minore, in prin. nu. 26. & Io. Crot. in tract. de testi. nu. 56. In infam. ꝙ admittatur similiter in defectum probationis, habetur per Sal. in d. l. 1. in fin. C. de sum. Trin. & fid. cath. & ibi

 Ias.

Iaſ.col. 12.nu.2.& ita debet intelligi quod dicit Io.Crot in d.tract.de test. nu. 48. vt infames examinati faciant indicium,ſi examinatio fiat in ſubſidium,aliàs non, vt aperte dicit Sal.in d.l.1.in fi.& ibi Oldr Bald.& Fulg. vt refert Iaſ.in d.l.1.d.nu.51.Sed aduerte ꝙ prædictis oẽs Doc.pro comprobando,ꝙ hoc faciat indiciũ,adducunt tex. in l.qui vltimo. infra de pœn qui tex.ex ſnĩa Bar. Bal.& Ro. ꝓbat hoc ꝙ infamis examinatus faciat qualequale indicium prout dicam infra in verb.
354 ſocii,dictum in ver.ratio poteſt eſſe.†Iſtud autem ꝙ veritas aliter haberi non poſſit, intellige quando ex natura negocij vel facti veriſimiliter haberi non poteſt. Sed quando potentia plures interuenire potuiſſent, licet actu interuenerit niſi iſti inhabiles.Tunc procedat præcedens dictum, vt ſi probatio eſſet facienda per teſtes clericos, & in eo loco nõ reperiatur niſi vnus clericus,alij inhabiles,& qui alias regulariter repelluntur, in ſubſidiũ iſti admitti debent. Ita intelligit Ant.de But. in c.3 loco,de probat.& in conſ.23. quæſtio hæc in dubia,col.fi.verſ.non ob.& Iaſ. in d.l. 1.C.de ſum Trin.& in d.l.fi. C.de his quib.vt indig.& Io.Crot.in d.tract.de teſti. num.71.
355 † Teſtis qui cogi non põt ad deponendũ, ſi coacte depoſuerit, non facit indiciũ aliqđ ẽt ad ꝓcedendum, l.1.§.ſi ſeruus.el 1. ſupra hoc tit.& ibi Bart.no.Bal.& Saly.in l.ſeruos. C.de teſ.uolentes,ꝙ teſtis q̃ nõ põt compelli ſi impulſus examinatus fuerit,non facit indiciũ. illi aũt q̃ inuiti non compelluntur ad teſtimonium dicendum ſunt enumerati in l. lege Iulia,cum quatuor ſeq.ll. ſupra de teſti.
356 †Si vero iſti q̃ non poſſunt cogi voluntarie depoſuerunt,tunc faciunt indicium, vt in d. ll.à cõtrario ſenſu.& ad hoc ꝙ iſti talis dicantur voluntarie depoſuiſſe, debet iſtud notari penes acta,alias p̃ſumerẽtur deponere inuiti, ꝓut voluit Bar.in auth.presbyteros,la 2.C.de epiſ.& cle.dicens, qđ cum tales teſtes ꝓducũtur volentes ſcribi faciat in actis, ꝙ volentes teſtificantur, & deponunt,aliàs præſumerentur deponere inuiti,& ita vidit de facto ſeruari.Sed Bal.in d.auth.circa finẽ.dicit quòd iſta
357 opin.nõ eſt vera,nec ſibi placet. † Eo quia nõ p̃ſumitur coactio iudicis vbi q̃s cogẽdus nõ eſt,imò p̃ſumitur ſpõte fieri,cũ ꝓſumatur ꝓ iudice l.2.C. de offic.ciuil.iud. Imo & Fel. ſequitur opi. Bal.in c.dilectorũ. de teſt. cog. Ego exiſtimo,ꝙ opi.Bald.ſit verior, nam iſti tales qui non poſſunt compelli,poſſunt examinari in certis caſibus,vt puta volentes,& ẽt quando veritas aliter haberi non poſſet,vt dicam infra. Ideo ſi fuerint examinati, præſumẽdum eſt,ꝙ in caſu præmiſſo ſit facta exa
358 minatio. † Nam in dubio quis præſumitur actũ facere in caſu ſibi conceſſo, nõ aũt in caſu prohibito, & ſic in eã partem per quã potius actus valeat q̃ pereat l. quoties. ſupra de verbo.obl.& l.quoties,ſupra de reb. dub. & c.
359 Abb.de ver.ſign.†Intellige p̃dicta,quod iſti inuiti non poſſunt cõpelli niſi in caſu quando veritas aliter haberi non poſſit, prout voluit Hoſt. & oẽs Doc. eũ ſequuntur in c.1.de teſt.cog. & hoc ne veritas occultetur. Qũo autẽ intelligatur hoc, ꝙ veritas aliter haberi
360 nõ poſſit,dixi ſupra in p̃ced.prox.ind.† Inſuper aduertẽdũ eſt, ꝙ ille, qui vult cõpellere teſtẽ ad deponendũ ſub eo p̃textu ꝙ veritas aliter hr̃i non poſſit,dẽt illud ꝓbare. Ita no. But.Imo.& Fel.ĩ c.ſup eo.de teſt. cog. ea rõne,q̃a teſtes ipſi fundãt excuſationẽ in iure cõi, ideo volẽs ĩ certo caſu ipſos teſtes cõpellere, dẽt exceptionẽ,& casũ cõpulſionis ꝓbare,no.gl.in clem.fi. de reſc.in verſ.creatum.
361 † Teſtis domeſticus producentis examinatus contra aliquem reum non facit indiciũ l.pridem.C de qõ.tenuit. Spec.in tit.de teſte. §.1.verſ.q̃d ſi teſtis domeſticus,dicens, ꝙ nõ inducit præſum.& hoc modo intelligit Bald. dictũ Spe.in l inuiti. ſupra de teſtib. dicẽs qđ teſtis minus idoneus facit indiciũ vt ibi, qđ ſecus eſt.in teſte domeſtico, qui non facit in-
362 dicium,& hoc clare cõſtat. † Quia domeſticus non põt examinari ad fauorem illius, cuius eſt domeſticus.l.idonei. ſupra de teſtib.l. ẽt.C.eod. de teſtib. & in §. itẽ idonei. 4.q.4.
363 † Sunt aũt domeſtici,& familiares ſeu de domo, ſeruus, colonus, libertus, aſcriptitius, mercenarius q̃ recipit mercedem,nõ qui ſeruit gratis,ita Spec.in tit.de teſte.§.1.ver.item excipit,& ver.ſed de quo mercenario,& verſ. ſed quid. ſed Ioã.And.in add.in d.ver.ſed de quo mercenario, dicit ꝙ famulus gratis ſeruiens dr̃ domeſticus ꝑ tex. in c.fi de ver.ſig. lib.6. quem ſequit̃ Fel.in c.in lr̃is. col.1.verſ. ex quo dat̃,de teſti.Item pr̃ eſt domeſticus filio,& econtra.Item vxor viro ſiue timeat maritũ, ſiue nõ,vt ꝑ Fel in d.c.in lr̃is. col.3.verſ. fallit quarto, & domeſtici dñr latius q̃ viuũt ad vnum panẽ. & ad vnum vinũ, vt in auth. de Monac.§.cogitãdũ,& familiares dñr omnes

nes q fuit sub alicuius imperio de iure vel de facto, ita not. Bal. de vtroq; in d. c. in literis p tex. in l. q iurisdictionis, supra de iurs. om. iud. & in l. 1. C. si rector puinciæ. & in l. 1. C.
364 si quacunq; prædi. pote. cum aliis. † Prædicta oia restringūtur p Doc. & maxime p Fel. in d. c. in literis, quæ oia ponit Hipp. in l. 1. §. ad qōnem, supra hoc tit. vt domesticus seu familiaris admittatur, & sic faciat indiciū, quoties sūmus in subdito principis, si modo nō sit terribilis superior, & nō solitus inferre violentiā subditis. Itē, si est familiaris valde honestus put sunt familiares epo rū. Itē si verisilr melius sciri pōt p domesticos, & familiares, q per alios, vt p Bart. in l. quoties. C. de naufra. lib. 10. Item si in eadē ptāte est, & is, q deponit, & is cōtra quē deponitur, vt p Abb. in c. literas. col. 3. de præsūp. & latius p Doc.
365 in locis pdictis. † Aduerte ad unū q dicit Brun. in d. trac. de indi. col. 3. in hoc indicio domesticitatis, uolens, q Bar. in l. 2. supra de excu. tu. dicat indiciū oriri p testē familiarē, adducēdo gl. in l. 1. supra de test. q a in primis illa lect. non est Bar. Sed Nic. de Neap. & gl. q allegat in d. l. 1. supra de testi. nil dicit, nec est verū, q p ipsum cōcluditur, quia testis familiaris regulariter ex iuris dispōne repellit à testificādo, vt dixi, nec dici pōt bonus, nec idoneus, & tamē unus testis de visu (ad hoc vt faciat indicium) debet habere dictas qualitates, ut dixi supra in verb. testis de visu.
366 † Testes plures singulares deponentes super diuersis indiciis, an cōiūgātur ad faciendam pbōnē, vt oriatur indicium ad torturā Bald. in l. si quis ex argentariis. §. 1. supra de eden. dicit, q si spēs pbōnum sunt in sua spē imperfectæ. v. g. unus testis pbat de veritate, vnus de fama, vnus de indicio, hæc pbō non valeret, quia nō est in sua spē pfecta, nam unus testis de fama non pbat famā, unus testis de indicio non probat indicium, immo requirūtur saltē duo testes l. fi. C. fa. erc. & ibi no. Et per Innoc. in c. sicut, de simo. & dicit Ale. in cōs. 181. in cā Angelorū, col. 2. uer. rursus, uol. 2. q vbicūq; cōtingat fieri pbō indicii per vnū testē, & similiter si fiat pbatio de alio indicio per unum alium testem, vbi requirebantur duo, tunc tales testes singulares nō iunguntur ad faciēdum unum indicium perfectum, q a unumquodq; de per se est imperfectū, ut per Bal. in d. l. si qs ex argentariis, & per But. in c. licet, de test. hoc idē sensit Bar. in lec. antiq. in l. 2. in §. ætas āt, supra de excu. tut. dices q quādo plura ueniūt ad perfectionē unius toti, ut in casu illius legis, tunc uerificatur illa regula q nō psunt singula, multa iuuāt, si uero sint multa, q veniunt ad perficiēdū diuersa tota, tunc q nō psunt singula, nec multa iuuant l. spadonem. §. qui auitam. eo tit. unde cum pbōnes veniant ad diuersa indicia, iō nō cōiūgūtur, idem Bal. in l. spadonē. §. q iura, tenet idē, dicēs, q quædam sunt q requirunt certam spēm, & tūc diuersæ species imperfectæ nihil operantur, quia ex plurib. concurrentib. non augetur effectus, cum non ueniāt ad integrationem unius speciei, ita ex plurib. testib. singularib. non resultabit plena pbō, quod dictum sequitur Ale. in cō si. 21. Repetitio in causa merici. col. 1. uol. 4.
167 † Volēs nō cōiūgi testes singulares ad faciendam pbōnem, & idem Ale. in consi. 13. ex his, q in themate, col. fi. uol. 1. sequitur dicta Bal. in d. locis, & uoluit Ant de But. post Cald. in c. ueniens, circa fi. de test. & multi alii Doct. quos adducit Hipp in sua pract. in §. diligenter. nu. 14 . Contrarium sensit Raph. Fulg. in l. fi. C. fami. ercis. ut refert Brun. in tract. de ind. col. 2. dicens q unicus testis facit aliqualem psumptionem, & ideo si plures sint testes singulares de singulis indiciis deponētes, dicetur plures esse psumptiones, q faciant unum indicium ad torturam, arg. l. instrumenta domestica. C. de proba, & l. 2. §. ætas. supra de excu. tu. exemplificando. Pone q unus testis dicit se vidisse Seium vulneratum, & in terrā pstratū, & interrogatus, q s uulnerauit, respondit Titius, hic est unus testis sup indicio deponens. Alius dicit se vidisse Titium sanguine aspersum, & euntē, euaginato ense. Alius dicit se vidisse hunc Titiū exeuntem directo tramite, & voluentem se versus nemora, & occulte se latitāte. Certe hi singuli testes de singulis indicijs deponunt, & tamen nemo sanæ mentis negabit, q n hæ præsūptiones faciunt sufficiens indiciū ad torturā, ar. d. l. & illius regulæ, & q nō psunt singula multa iuuāt, subdens idē Brun. q Ioan. de mon. sperel. in l. admonendi. de iureiur. dicit, q licet plures semiplenæ vnius semiplene pbōnis nō cōiungātur ad faciēdū vnā semiplenā, tñ cōiungūtur ad faciēdū indicium, ar. no. in l. fi. C. de pbō. & vt refert Caccialup. in d. l. admon. subdēs ēt idē Brun. q istud putaret verius, qñ illi singuli testes essent multum

tum

tum notabiles,& magnæ authoritatis,qm̃ licet testes singulares non probẽt,tñ si sunt ita notabiles,qđ adducãt iudicẽ ad indubitatã fidẽ iudex nõ debet curare de illa singularitate per dictũ Pau. de Cast. in l.Lucius.in recollectis Florẽtinis.ſ.de infa. & in d.l. admon. pcedens dictũ Fulg refert, & sequitur Soc.in cõs.54.visis testib.examinatis.col.1.ver.3.& vlt.vol.3. Et Hip.in §.diligenter.in sua prac.
368 nu.194. † In hoc art.ex mẽte. & intẽtione dictorum scrib. Distinguere ad cõcordãdas p dictas opi.qđ aũt sumus in indicijs remotis à maleficio. & in quib.vna probatio nõ infert in aliã, vtputa, si per vnũ testẽ probetur inimicitia,& per alium probetur trãsitus viȩ,in qua quis fuit interfectus,& per aliũ probetur delatio armorũ in nõ solito,vel fama,vel minæ,& sic probentur tria ex pdictis indiciis p testes singulares,hoc in casu nõ fiet cõiũctio ad faciendũ indiciũ,& eo mõ,si per vnũ testẽ pbetur vnũ indiciũ propinquũ maleficio, vt puta, ꝙ visus fuit exire cũ gladio sanguinolento,vel visus admenare, & nõ percutere & postea per aliũ testẽ probetur inimicitia, minæ,transitus, vel quid aliud simile & hoc in casu dicta testiũ non cõiungentur ad faciendũ indiciũ stante singularitate.Et ita pcedat præcedẽs opi.Bal in d.l. si quis ex argẽtarijs, & aliorũ post ipsum tenentiũ testes non coniungi ad faciẽdũ indiciũ.Aut sumus in ĩdicio propinquo maleficio,& vrgenti,& tũc si erit probatũ per vnũ testẽ, & per alios testes singulares sint probata indicia, q̃ veniãt ad declarationẽ,& coadiuuationẽ primi indicij,Putarẽ,istas singularitates,coniungi ad faciẽdũ indiciũ ad torturã,vt puta si vnus testis dicat vidisse Titiũ admenantem cũ gladio,sed non vidisse percutere alter dicat vidisse gladiũ sanguinolentũ,& alter dicat vidisse ipsum Titiũ espersum sanguine se mundantẽ,vel ꝙ visus fuerit vnus ppe mortuũ cũ cultello, & dicat testis vnus hoc,& alter dicat vidisse aufugere ex loco delicti cũ gladio,& alter dicat uidisse gladiũ sanguinolentũ. Hæc nanq; tria per testes singulares probata facerẽt indiciũ ad torturã,& coniungerentur, & ita procedat opi. Fulg.& sequaciũ, & rõ põt esse,quia in istis testib.dictum vnius coadiuuat dictũ alterius, nã hoc casu,quia vnus adminiculatur alteri, & continent verisimilitudinem seinuicẽ coniũgentem fiet accumulatio ad probãdũ indiciũ,ita voluit Bal.in c.licet cãm,col.4.vers.&
369 not de proba. †. Dicens,ꝙ singularitas testiũ coniungitur qñ dictũ vnius coadiuuat dictũ alterius,& idẽ Bal.in rub.de cõtrou.inuest. & in auth.rogati circa fin.C.de test.& voluit Dec.in d.c.licet cãm.num.6.vers & hoc primo de proba.sensit Soc.in d.cons.54. Istud aũt magis procedere existimarẽ, qñ essemus in casu,in quo delictum esset occulte perpetratum,& exinde esset difficilis probatio,per ea,quæ voluit Ant.de But.in c.veniens,in fi. de testib, quamuis Ias. videatur eius dictum impugnare in d.l.admon.nu.257.loquens tamẽ de plena probatione.†Socii dictum an
370 faciat indiciũ ad torturã, pro eius cognitione præmitto.† Quod reus non põt interrogari de consociis nisi in certis casib.pro vt distinguit Bar.in l.rep.§.1.hoc ti.dicens,ꝙ quædã sunt delicta,quæ non committuntur principaliter i offensam alicuius,seu odiũ, sed p p cõmodũ committẽtiũ,vt falsare monetã seu fabricare falsam monetã.Itẽ latrocinia facere.Nã latrones non odiunt aliquẽ, sed diligunt ea alterius, & isto casu pñt interrogari de sociis,& probatur in l.diuus,supra de cus. reo.& l.prouinciarũ,C.de fer.& l.fi. C.de malef.& mathe.ita intelligo l.qui vlt.infra ti.1. Et ita intelligit,l.fi.supra ad exhib. quædam sunt delicta quæ committuntur principaliter in alterius iniuriã,& odiũ, & in istis cõfessus de se non debet interrogari de aliis,vt hic, & l.fi.C.de accus.fallit in casu d.l.si prius,supra ad Sylla.ex pdictis dico ꝙ fures pñt interrogari de sociis, & de receptatorib. & similib. arg.d.l.diuus,supra de cust. reo. Rõ pdictorũ est qñ committitur delictũ in alicuius iniuriã,q a alios delinquẽtes pñt accusare, sed nõ est ita in delictis,quæ nõ cõmittunt principaliter in alterius iniuriã.Iõ magis permittitur iudici inquirere,Dictũ hoc Bar.sequitur Bur. Abb.in c.1.de conf.Alex in add.in d.l.repe.dicit,ꝙ Saly.distinguit in alia materia, & idem Ale.sequitur opinionẽ Bar.in cons.69.visa facti narratione,vol.2.Et Dec.in c. qm̃,in fi.de test.Sal.in l.fi.col.2.vers.sed Bart.C.de accus. dicit hanc distõnem Bar.sibi non videri verã. Nã,& si latro affectet res,& non personã nisi propter res,tamẽ hȩc affectio fit cum iniuria domini.Ideo est,qui eos accusare potest. Et sic eius diuersitate attenta non deberet de sociis interrogari, quod tamen est falsum. Item maleficus in alienum odium sua facit maleficia, & tamen de sociis interrogatur

vt

vt infra de malef.& math.l.fi. Item crim.læsæ ma e.contra principem cõmittitur,& tamen de socijs interrogatur, vt infr.ad l.Iul. maie.l.pen.& fi. Quinimò in crimine homicidij fuit interrogatus seruus de cõsocijs,& probatur in l.1 §.fi.hoc tit.vnde dicit Saly.
372 &aliter distinguendũ esse. †Et hoc mõ,ꝙ aut persona inquisita,vel accusata est seruilis condõnis,& tũc de mãdatorib. vel cõsocijs interrogari põt ea rõne, quia vt plurimũ tales personæ vti meticulosæ sine socij instigatu,vel mãdato non consueuerũt grãdia delicta cõmittere, vel attentare,ad hoc accedat.l.cuicunq;.circa med.sup.de ser.fug.l.fi. inf.ad l.Iul.maie.& sup.ad exhib.l.fi.Ad Sylla.l.si certus.& l.prius. & d.l.1.in fi. hoc tit. quæ oẽs in seruis loquuntur,aut persona accusata,vel inquisita est libere cõdõnis,& est vtilis,& tunc in criminib. quæ sine socijs regulariter nõ cõmittuntur,credi de socijs interrogari posse,vt prouincia purgetur eis.argu.l.congruit sup.de offi.p̃sid.& ad hoc accedãt l.q̃ dñt latrones interrogari,de socijs, vt l.pronunciarũ.C de feri.& l.diuus.sup.de cu
373 sto.re. †Cũ.n.latrones sint.qui stratas aggrediũtur publicas,vt l.capitaliũ.§.famosos. inf.de pœn.& hi soli nõ sunt,sed plures,nec sine receptatorib.ideo faciliter lex permisit de eis interrogari,cũ vt plurimũ sint ignoti, & occulti. Idẽ põt dici de falsificãtib.monetã,vt l.1.C.de fal.mon. cũ regulariter plures in eo ministerio sint necessarij, idẽ de eo q̃ cõtra Principẽ mollitur, quia talia nõ cõsueuerũt sine socijs attẽtari, in criminib.vero,q̃ sine socijs plurib.cõmitti solẽt, tũc aut delictũ est cõtra salutẽ cõem omniũ,& tũc de socijs põt interrogari,vt l.fi. C.de malef. & est rõ, quia etiã cõtra socios inquirere intendit ad cõem salutẽ omniũ, nisi radicitus tale vitiũ extirpetur, salus cõis non hẽbitur,dictũ hoc Saly.sequitur Baib.in add.ad Abb.in d. c.1.de confess.Et Ang. in tract.malef.in verbo.fama pub.col.4.ver.quæro an particeps, trãsit cũ opi.Saly.Imo.in d.c.1.de cõfess.dicit,ꝙ hæc rõ Bart.de qua sup. forte non est multũ gñalis,quia ẽt passus furtũ, vel robariã verisimiliter ꝓcurabit punitionẽ,&ideo vr̃,ꝙ rõ sit odiũ ipsorũ latronũ, vt l.prouinciarũ.C.de feri. Itẽ maleficus in alienũ odiũ sua maleficia facit,&tñ interrogat̃ de socijs. l.fi.C.de malef. Itẽ crim.læsæ maiest. contra Principẽ cõmittitur,& tamẽ de socijs interrogatur, vt hic,& in l.1. in fi.C.ad l.Iul.maiest. Itẽ in crimine homicidij seruus interrogatur de consocijs. l.1. §.fi.hoc tit. Si volumus verba Bartol.ita simpliciter intelligere, prout intelligit Saly. fuisset crassa deductio ꝑ Bar.si p̃sumeremus,ꝙ ignoraret hoc,ꝙ ex furto rei alienæ non fiat iniuria dño.vñ põt saluari Bar.ꝙ bene intellexit distinguẽdo,ꝙ principaliter fiat ad cõmodũ propriũ,&non principaliter ad iniuriã. Nã Bar.in l.ambitiosa. inf. de dec. ab ord. facien. in cognitione principalitatis distinguit,ꝙ aut est principale ordine,naturæ,vt est iniuria facta filio, vt principali.& sic ipsius filij est post fit patris, cui cõpetit actio iniuriarũ,&iste est ordo naturæ demõstrãs iniuriã p̃ricipaliter in filiũ. Alio mõ cõsiderari, secundũ ordinẽ intellectus, vt p̃ricipaliter dicatur respectu finis, vt est in fideiussore, vel mãdatore q̃ obligatur respectu rei principalis. Nã dato q̃d primo obligeẽ fideiussor, & mãdator, attamẽ finis est, vt obligatio sit facta post reũ debitorẽ, & istud est principaliter i facto,vt reus obligetur,& postea fideiussores. vñ in casu nr̃o possumus dicere Bar.cõsiderasse principalitatẽ respectu ordinis naturæ,vt q̃ furto subtrahit q̃ falsam monetã fabricat, istud agit principaliter ꝓ eius vtilitate,& comodo dato, q̃d postea oriatur iniuria in ꝑsonã principis,vel in ꝑsonã domini,& iste est ordo naturæ considerati ꝑ Bar. in secũdo ẽt capite datur iniuria ẽt principaliter respectu ai iniuriãtis, & hoc mõ posset saluari decis.Bar. vt ꝑsona domini, & principis sit secũdario,
374 nõ aũt p̃ricipaliter. †Aduerte ꝙ possumus attẽta ea dispõne,q̃d ex cõsuetudine fiat interrogatio in oĩ casu,vt dicit Gand.siue Bar. in trac.de q.in 4.col.& Iac.de Bel.in sua practi.crim.in tit.de q.col.11 ver.iuxta hoc q̃ritur,& attẽta ea cõsuetudine q̃ est in tota Italia,ꝙ iudices de quocũq; casu possunt inq̃rere,& inquirũt,vt ꝑ Gãd.in tract.malef. in rub qũo de malef.cog.ꝑ inquisi. col.1.vers. sed hodie,& Alb.in l.ex q̃ dẽ.col.3 ver.de cõ
375 sue.tamẽ C.de accus. †Distinguerẽ in hac materia, ꝙ aut sumus in accusatione, & in alijs casib. in quib.proceditur virtute accusationis, & tũc interrogatio nõ possit fieri de cõsocio,& ita loquatur tex.in l.fi.C.de accu. eo maxime q̃ a oĩa,q̃ gerũtur per iudicẽ procedendo super accusatione,fiunt ad instãtiã
376 accusatoris. †Nec põt iudex procedere ad

torturam

torturam in iudicio accusatorio, nisi sit facta instantia p accusatorem, gl. in l. quicunque in verbo oportet. C. de ser. fug. Bal. in c. 1. in §. iudices, de pac. tenen. & ēt nimis graue esset ꝙ plures psonæ interponeretur i eo iudicio accusatorio, & onus non debet imponi nisi volenti, & sic in casu accusationis nō dabitur īterrogatio de cōsocijs ne fiat iniuria, & grauamē ipsi accusatori. Aut sumus in casu, i quo iudex pcedit ex inqsitione, vel ī eo iudicio, ex quo nullū grauamē infert accusatori, sed totū pendet ab offō iudicis, & tunc īterrogatio fieri possit d cōsocio, qa ad offū iudicis spectat expurgare ciuitatē malis hominibus. l. cōgruit. supra de off. præsi. & ideo pcedendo ex offō poterit interogare de cōsocijs. & ad hoc faciunt oīa iura q adducūtur p ista parte, & eo casu, in quo interrogatio de socio fit. primo tex. in l. diuus, la 2. supra de cust. & exhiben. reo. loquit in casu inquisitionis, dū vult, ꝙ Irerenarchiæ debēt captis latronibus eos interrogare de socijs, & receptatoribus, & sic ibi non pcedit p accusationem, sed ex offō, eodē modo in l. puinciarū. C. de feri. dicit pcedi cōtra latrones diebus festiuis, & sic ordine iuris non seruato ob id, quia pcedit ex offō text. in l. fi. C. de malef. & math. admittit interrogationem de socio eo qm̄ in eo crimine dato ꝙ in eo casu sit instituta accusatio, non pcedit sup accusatione ob id, ꝙ accusator teneat ī aliquo, neq; ī eo delicto pōt grauari ex noiatione sociorū, qa nō tenet de calūnia accusator, neq; hr tanq delator, sed pmium conseqtur, vt est text. in l. nullitas. C. de malef. & math. & in simili est tex. l. nulli. C. de episc. & cler. in fin. tex. in l. q vltimo, infra de pœn. loquens de eo, q dānatus fuit ad bestias, intelligi pōt ī eo casu, in quo iudex vult pcedere ex offō inquirendo, non aūt ad accusationē. Sed aduerte, ꝙ Bart. in l. maritus. eo. tit. dicit, ꝙ deponēs in casu illius l. nō facit indicium, sed qualēqualem psumptionem, vt dicam infra, & intelligendus est qn pceditur ex offō. Eodē modo tex. in l. fi. supra ad exhiben. Item, & tex. in l. 1. C. d fal. mo. loquūtur, ꝙ, & si detur accusator, non tn̄ tenet i aliquo virtute accusationis, sed hēt pmium, neq; tenetur ex calūniatore, nec pęnam patitur, iō fit interrogatio de socio, ita est tex. in d. l. 1. de fal. mon. tex. in l 1. §. 1. hoc tit. loquens de seruo, q finxit crimen ī se, & mentitus est, pōt intelligi dupliciter in eo, ꝙ dicit, interrogationem fuisse factā de socio primo, quia ibi interrogatio erat facta pro liberando ipm seruū, quia dubitabitur, ꝙ delictū imputatum nō esset verum. & ideo interrogatio fit ad liberationem, & sic ad finem bonum, & exinde admittitur. ita intelligit illū tex. Alb. in d. l. fi. C. de acc. vel alr possumus ītelligere, qd ibi pcedebatur inqrēdo cōtra seruū, nec erat accusator, cū ipsemet crimē finxisset. tex. ī l. prius. supra ad Syll. intelligi debet ꝙ fiat interrogatio d cōsocijs p p naturā criminis, & S. C. Syl. p qd pceditur cōtra oēs seruos, d q b. ē suspicio. & prius īterrogatur d eorū criminib. & postea de cōsocijs, & possumus dicere put dicit Bar. in d. l. repeti. ꝙ istud est speciale, vt serui īterrogētur de cōsocijs, vt hz ī

377 to. tit. ff. & C. ad Syl. † In ea qōne. An dictū socij faciat indicium ad torturam, quia doc. cōiter cōfundunt isto casu, ideo videbimus.

378 † Primo, an noiatio facta per reum in tortura faciat indiciū contra noiatum in illis casibus, in qbus de iure pmissa est noiatio. Secūdo, an faciat indicium in illis casibus, in quibus non cōceditur noiatio. Tertio, an socius tanq testis, assumptus non vti reus faciat indiciū contra noiatum. In primo casu Saly. in l. fin. C. de accus. dicebat ꝙ talis depositio, & noiatio socij nō faceret indiciū, eo, quoniam est criminosus, ideo repellendus, cū ēt sit particeps criminis Ideo eius dicto non fit standum, l. si filius. C. de lib. cau. & ibi not. Item quia militat rō de qua in d. l. fin. Contrarium tamē determinat dicēs, ꝙ ex eo dicto solo, & noiatione non oritur indicium ad torturam, sed oritur iuncta psumptione, seu indicijs, q erāt cōtra ipm reum. Ex qbus indicijs oritur verosimilitudo cōtra ipm noiatum, nā si nō fuissent indicia existētia contra reum, is non fuisset positus ad torturam, nec interrogatio subsecuta, & hoc modo intelligi dēt dictum Saly. in d. l. fi. versi. qro nūc, dum dicit, ꝙ non debet torqueri reus sup socijs, nisi cū socios negaret, & legitima præsumptio esset contra eum, ꝙ socios sciret, & vbi de eius sciētia nō est psumptio iusta, torqueri non debet, & eodem modo non fit interrogatio specialis, nisi cōtra eū, cōtra quē interrogatur cōtra pcedat legitima psumptio. vnde si fur, seu latro cōtra quē erāt indicia de spoliatione, subtratione, & furto, q delicta verisilr non pnt fieri in eo casu, nec fiūt ab vno solo, & hic talis indiciatus

diciatus de his delictis, si ponitur ad torturã, & nominat sociũ, coniũgitur verisimilitudo oriẽs ex primis indicijs insimul cũ dicto rei qõnati, & ex tali cõiunctione oritur indiciũ ad torturã contra nominatũ, non ãt intelligi debet dictũ Saly. vt nominatus habeat indicium ad torturã existentib. alijs præsumptionib. contra ipsum, sed sufficit nominatio facta, præsupponendo, ꝙ ille, qui est tortus, sit legitime tortus, & infra positi Doc. tenẽt indistincte dictũ correi in pdictis casib. facere indiciũ ad torturã, & istud tenuit Cyn. in d. l. fi. But. Abb. Imo. in c. 1. de cõf. Bar. in trac. de q. col. 4. verſ. sed nunquid, quod ẽt positũ est in operib. Gan. de malefic. in tit. de qõ. d. ver. sed nunquid, sensit Alex. in conſ. 89, viso themate col. 2. verſ. quinimò, vol. 3. quamuis Hipp in d. §. dilig. nu. 60. adducens multos ꝓ ea opinione, ꝙ requirantur præsumptiones vltra confessionẽ, & præcipue Imol. in d. c. 1. de confessis, qui tamen indistincte tenet opinionem iã dictã, ꝙ nominatio sola faciat indicium ad torturã, & Ang. de Ari. in addi ad Ang. de malef. in verb. fama pub. nu. 31. male allegat Gand. & Guid. de Suz. in suo tract. quod requiratur alia indicia penes dictũ torti, quia simpliciter loquũtur indiciũ facere, quod tamen intelligo vt supra. Rõ põt esse, quia videmus ll. concedere in casib. iã dictis, interrogationem posse fieri de socijs legitime, tamen vt supra si indiciũ nõ orietur habile ad torturã, frustra lex voluisset ꝙ interrogatio fieret, & iõ ad hoc (vt talis dispõ effectum habeat, necesse est dicere oriri indiciũ
379 ad torturã. † Cũ lex, & eius verba intelligi debent cũ effectu, l. pen. § pen. supra ne quis eum qui. l. 1. supra quod quisq; iur. gl. in c. fi. de sponſ. sed aduerte ꝙ vltimo allegatur per Bar. & Bal. & Rom. ꝙ faciat quale quale indiciũ, iõ in hoc casu distinguerẽ, ꝙ aut reus legitime interrogatur, quia præcedunt indicia de cõsocijs in generali, vel spãli interrogatione, & tunc oriatur indiciũ, aut nõ præcedunt alia indicia, & tunc faciat qualẽ qualẽ præsumptionẽ hoc modo intelligatur d. l. qui vltimo, & quod dicit Bart. in l. maritus, hoc tit. & Bal. in l. seruos, C. de test. & Rom. in l. & si certus, supra ad Syll. volentes ꝙ ex d. l. qui vltimo oriatur qualequale indicium.
380 † Requiritur hoc tamen primò, ꝙ talis cõfessio sit facta, seu nominatio in tortura, aut statim deposito reo de tortura, alias nõ valeret arg. text. in l. petens, C. de pact. Ita tenet Alb. in d. l. fi. C. de accuſ. Ea ratione, quiá.
381 † Personæ turpes, cum in testimonium recipiantur eorũ dicto sine tormentis non creditur, l. ob carmẽ. §. si ea rei cõditio. supra de test. Et per hanc rõnem idẽ tenet cõsulendo Raph. Fulg. in conſ. 173. in causa inquisitionis, col. 1. verſ. quidã Doct. allegat tex. in § si vero ignoti, in auth. de testi. & Hipp. in §. diligẽter, in sua pract. nu. 6[illegible]. similem rationem adducit per text. in c illi qui. 5. q. 5. & in c. in primis, 2. q. 1 gl. in c. cum p. de acc. Alexan. in consi. 11. circa primum, col. 2. vol. 1.
382 † Secũdo requiritur, ꝙ interrogatio fiat generaliter per iudicẽ de cõsocijs, nã si particularis fieret interrogatio, diceretur suggestio. l. 1. §. q qõnẽ, supra hoc ti. gl. ĩ l. prius, & in l. si certus supra ad Syll. Dy in d. l. fi. C. de acc. & Sal. ibi col. fi. q dicit nõ deueniri ad ĩterrogationẽ particularẽ, nec ad spẽm nisi contra aliquẽ ĩ spẽ sit legitima ꝓsũptio, vt dixi sup.
383 † Qõ, & difficultas oritur, an reus facta nominatio in torturia de [illegible]cio debeat iurare dicta per eũ esse vera. Hip. in sua prac. in § dil. nu 62. dicit iurare debere. & ꝙ assessores erãt ĩ hoc in nõ deferẽdo iuramẽtũ reo. mouetur
384 † Quia depositio sine iuramento est nulla, l. iusiurãdũ. C. de test. c. tuis, eo. tit. idem etiã, ꝙ vtraq; pars velit, non põt testis deponere sine iuramento. Ang. in l. si vacãtia, C de bo. vac. li. 10. Fel. in c. significasti de homic. item q a ẽt ꝙ sit cõmissa cã alicui, secũdũ eius conſciam terminãda, requiritur iuramẽtũ ex mẽte Ang & Pau. de Caſ. ĩ l. de pupillo. §. q apud supra de ope. no. nun. Itẽ summus Pont. non põt tollere, nec dispẽsare cũ iuramẽto, ut testis sine eo deponat, c. cõstitutus, & ibi no. de rescrip. & cũ reus existens in tortura habeat manus ligatas nõ põt iurare, iõ eius dictũ nõ valebit. In hac q. existimo reũ nõ debere iurare, & eius dicto stãdũ esse de nominatione facta cõsocij in tortura in casib. cõcessis ad interrogãdũ, nã Abb. in c. 1. de cõfeſ. vt Alb. de Roſ in d. l. fi. C. de acc. dicunt magnã esse differentiã, ꝙ deponat tãquã testis, vel ꝙ deponat tãquã reus, & iõ cum reus deponat non ut testis, requisita necessario in teste nõ adhibenda sunt in personam rei, & sic iuramẽtũ nõ erit necessariũ, cũ lex statuat in teste iuramẽtũ dari in reo ãt nihil aliud dicat, nisi interrogari nec de iuramento aliqua fit determinatio, & exinde cum diuersitas sit

inter ipsos, diuersum ius statui debet nec de vno ad aliud licita erit argumentatio l. Pap. exuli, supra de minori. Demōstratur ēt hoc verū qa depositio in tortura excedit dictum testis in aliquo, & dictum testis excedit dictū rei in tortura: nā si plures fuerūt cōsocij, qui deponāt de altero socio in tortura ex dicto pluriū noīatus nō habebitur ꝓ cōuicto, & ex dicto vnius contra se habet indiciū ad torturā. sensit Bar. & ibi gl. in l. 1. §. idē Corn. hoc tit. Et Bal. in l. quoniam, C. de test. vol.

383 †Quod ex quatuor cōsocijs tres nō ꝓbēt cōtra quartū delictū cōmisisse, determinat ēt Alb. post Gab. de Offel. in trac. de fam. in l. fi. 2. col. C. de acc. & in hoc casu si plures testes deposuerūt de visu, probāt plene, & habebitur reus pro cōuicto, iō est, quia quādo sunt plures correi, est vna tātū qualitas indicij, & ad hoc vt īdicia dicātur plura, reqritur diuersitas inter vnū & aliud, nō aūt ꝙ sint eiusdē generis, ꝓut sūt plures socij q̄ faciūt vnū, & idē indiciū, secus in plurib. testib. quia vnusq; deponit ex sensu suo, & si bonus fuerit, quilibet parū minus semiplena probōne dicitur facere d. l. cū probatio, supra de probat.

386 †Quod āt indicia debeant esse diuersi generis, sensit Bar. in l. vnius, §, 1. hoc ti. & Par. de Put. in tra. syn. circa fi. in ver. viso de repetitione, ꝑterea videmus ꝙ maior virtus est in eo, qui deponit in tortura q̄ ꝙ sit in illo, q̄ deponit tanq̄ testis. Nā deponēs in tortura non est bonus, quia socius criminis nō ē idoneus, quia deliquit, pōt repelli, quia infamis saltē de facto, & ipse solus facit indicium ad torturā, vt dictū est supra. & tamē testis vnus de visu, nisi habuerit qualitates ꝑdictas, vt sit bonus, idoneus, nec repellatur, nō facit indiciū ad torturā, vt vidimus supra ī indicio de teste de visu, & sic ista duo reus, & testis habēt se vti excedētia, & excessa. Præterea reus pōt dicere cōtraria in eius dicto, & toleratur. l. nemo, supra de exc. & dixi supra in ver. mēdaciū, qđ nō est in teste, vt ibi. Nō obst. q̄ adducūtur in cōtrariū, quia loquūtur in teste, in quo de sub̄a requiritur iuramētū, secus in dicto rei, quia hoc tātū cōceditur à iure, vt interrogetur per iura iā dicta. Istud ꝙ iuramētū nō requiratur sensit Ale. in cōs. 89. ī 3. vo.

387 †Tertius casus est, quādo interrogatio fit in ea persona, q̄ de iure interrogari nō pōt, difficultas est, an faciat saltē ꝑsumptionē, ꝑ q̄ iudex possit inquirere. Dec. in cōs. 189. inc. Letatus sum, tenet, ꝙ si reus fuerit interrogatus in illis casib. in quib. iure interrogari nō pōt ꝙ nō faciat ꝑsumptionē vt inquiratur. alleg at multa cōsilia Ful. idē voluit Hip. ī sua prac. in § dilig. nu. 67. Cōtrariū puto verius, quia cōiter Doc. tenēt iudicē per talē dispōnē posse inquirere, vt voluit Host. Io. And. But. Abb. Anc. in d. c. 1. de cōf. per illū tex. & hoc si depositio sit facta in tortura, vel post torturā statim, idē voluit Sal. ī d. l. fi. C. de acc. Ang. & Ro. qui dicit hanc esse cōem in l. & si certus. supra ad Syll. quod idē voluit Imo. in d. c. 1. de conf. subdens, ꝙ si fama contra nominatum insimul cum dicto correi, sufficiens erit indicium ad torturam.

388 †Tertio casu quādo aliquis deponit tanq̄ testis, & noīat aliquē in sociū, vel deponit cōtra ipsum sociū, eius attestatio vti à delinquēte facta inducit qualēqualē ꝑsumptionē, ita no. Abb. in d. c. 1. de cōf. dicēs æquiuocū esse in hac materia socij criminis. idē velle disponere in reo, quod in teste: quē sequitur Dec. in c. quoniā, in fi. de testi. vbi multa adducit, & pro eadē snīa est tex. in c. 1. de test. li. 6. & in l. quoniā, C. de test. nec in hoc casu facerē eā differētiā, quā multi faciūt, & de qua supra distinguēdo ꝙ aut deponit in eo casu, in quo non possit interrogari, vt tūc sit verū, qui iā dixi, aut si posset interrogari de cōsocio tūc faceret indiciū, q̄ dico Abb. optime hūc casum vti separatū à ꝑcedēti posuisse: nā si deponit taquā testis, & extra torturā, non debet facere indiciū, cū requiratur tortura, vt dixi, nec aliter ei credatur, nisi dicamus,

389 †quod ēt quādo talis socius assumitur tanq̄ testis, debeat torqri, iuxta l. ob carmē. sup. de test. & gl. in l. 3. §. l. Iul. in ver. palā. eo. ti. de test. tūc n. si ponetur ad torturā optime distinguetur, an sit casus, ī quo possit inter. nec ne.

390 †Mortui depositio an faciat indiciū ad torturā Bar. Bal. & Ro. in l. si quis in graui. §. si quis moriēs, supra ad Syll. dicūt per illū tex. indiciū nō oriri, adducitur gl. in l. mater, C. de cal. q̄ appellat dictum defuncti vilē præsumptionē. & gl. in c. literas, de præsum. in prin. dicens dicto morientis nō esse credēdū, & Bal. in ver. vasalli in ti. de pa. conf. dicit moriētē non esse S. Io. Baptistā, & ratio redditur quia si dictum morientis probaret, esset testis in causa propria, quod à iure prohibetur, l. nullus, supra de test. l. omnem, C. de test. in contrarium, ꝙ imò eius dicto sit credendum.

† Quòd

391 †Quod quis nō dēt esse immemor, nec præsumitur salutis æternæ. l. fi. C. ad l. Iul. rel. pe. c. sanc. 1 q 7. adducitur gl. in l. 1. C. de san. cau. adie. itē & rō, cōfessio sine cā facta nou. valet, secundū Butin c. si caut. de fid. instru. cū ēt à cōiter accidētib. ꝙ de breui moritu rus nō vult esse mēdax, & tenētes hāc partē respondent ad tex. in d. §. si quis moriens ꝙ ista verba intelligātur nō esse credendū quo ad condēnationē, & sic in potiori significatu. §. sed quoties. Insti. de iur. nat. l. 1. § qui in perpetuū. supra si ager vecti. vnde Hip. in §. dilig. in sua pract. distinguit, ꝙ aut ille, qui moritur grauat aliquē eius dictū & tūc si cognoscitur, ꝙ non est boni sensus, aut sinceri intellectus, dictū eius non attenditur per tex. in l. hac cōsultis. §. at cum humana fragil. C. qui test fac. poss. in l. iub. C. de testa. Aut est boni sensus, & tūc, aut aliter pōt probari delictum, quàm per eius dictum, & tunc dicto decedentis non statur, & ita procedat tex. in d. §. si quis moriens, aut non potest fieri probatio de delicto, nisi ex dicto decedentis, & tunc faciet indicium, ea ratione.

392 †Quia multa concedūtur, & testes inhabiles admittuntur ad hoc, vt veritas hēatur, l. quoniā. C. de hær. Saly in l. ea quidē. C. de accus. Itē multa conceduntur ne delicta remaneant impunita iu. l. vulner. sup. ad l. Aquil.

393 †Item asserenti de gestis à se plene creditur Paul. de Cast. in l. q̄ro. sup. de ædil. edic. & in l. quicūq;. C. de ser. fug. & q̄ ponit la in l. . §. si absens. sup. si ex nox. cau. aga. In hac q. credo indiciū nō oriri ex dicto defuncti, quia tex. in d. §. si quis moriēs nō videtur hoc probare, vt dicā indistincte. Nec obst. rō Hip. ꝙ cōfessio p̄iudicet, quia verū est, vt dicunt oēs doct. in d. §. si quis moriēs, ꝙ ad sui præiudiciū statur cōfessioni morietis, sed nō in alterius dānū, & ita cōcludūt oēs ibi, nec est verū, ꝙ tex ille debeat intelligi, ꝙ nō credatur quo ad diffinitiuā, nō aūt quo ad indicium, quia indiciū est pars probōnis minus tamen semiplena, si nō creditur, & remota est probatio generaliter, ergo & indiciū, qđ est spēs probōnis. cū remoto genere remoueatur & q̄libet eius spēs. l. fundi. §. fi. sup. de fun. instr. cū alijs. Nec ob. rōnes, ꝙ multa concedātur, vt delicta puniātur, & veritas hēatur q̄a hoc nunquā cōceditur à iure ꝙ quis possit deponere in facto proprio, & pro exequēda eius opi. vt sibi aliqualiter credatur, & testis deponēs de gestis à se deponit ad beneficiū, & cōmoditatē alterius, nō suijpsius, vt in casu nostro. & falsum est, ꝙ plene probat q̄a requirūtur alia indicia, & adminicula, vt per Paul. de Ca. ī d. l. q̄cūq;. & per Ias. in d. § si absens.

394 †Aduerte ꝙ text. in l. si quis in graui. § si quis moriēs, pōt intelligi in eo, ꝙ dicit non esse credendū si moriēs dixerit, vt illa dictio, si moriens, stet cōdōnaliter, quāuis gl. aliter ibi sentiat. vt si in art. mortis excedēs dixerit hoc ꝙ sit vim passus à seruo, nō credatur ea rōne, quia existēs in eo statu mortis p̄sumitur nō sanæ mētis, nec sinceri intellectus, & ideo eius dicto nō statur iux. d. l. hac cōsultissima §. at cū humana fragilitas, & d. l. iub. & hoc suadēt verba tex. nā sufficiebat, ꝙ I. C. dixisset, si quis moriēs semel, & ī prin. sed quia noluit demōstrare quo tp̄e in particulari nō sit credēdū, domino, explicit ip̄s dicēs, si moriēs. q. d. si nō moriēs. & sic in art. mortis nō existēs hoc dixerit, sibi credatur, vt dicā infra, & expositio gl. in hoc casu nō pōt stare, vt dicamus secundū eā, ꝙ quāuis sit in artic. mortis, non credatur, quia nec crederetur, si nō eēt in art. mortis, vt ipsa innuit, quia hoc nō est verū cū sit credendū domino vulnerato, & nō morienti de seruis ipsis, & ideo per contrariū si vulneratus mortifere superuixerit per aliquod tp̄s, & fuerit conquestus de seruis, & dixerit à seruis interemptū sibi credatur, vt ī l. 1 §. fi. eo. tit. ad Syl ea rōne, quia super viuendo post vulnera p̄sumitur in bono sensu, & quod dicat veritatem, & ei est credendū nā si habetur suppliciū ex S. C. Sylla. contra seruos ex eo solo ꝙ fuerint sub eodē tecto, l. 1. §. q̄rē, cū §. seq. & §. si quis ī villa, & hoc ex eo solo, ꝙ est sinistra suspicio contra seruos de morte domini, tāto magis dicendū est, si ipse dominus dicat se fuisse vulneratū à seruis. quia hoc casu cum agatur de re propria, & de seruis proprijs, ipsi erit credendū, cū nāliter quis non præsumatur velle consumere suū. l. cū de īdebito, sup. de prob. Sed aduerte, ꝙ mihi videtur ꝙ ista argumentatio, quàm faciunt doct. ex dispositis in tit. ad Sylla. ꝙ decidatur contra liberam personam illud idem non sit bona.

395 †Quia facilius proceditur contra seruum, maxime proprij conquerentis & occisi, q̄ ꝙ procedatur contra liberū, quo ad torturā, & quo ad alia, vt est text. in l. si quis. & in l. ex lib. hoc tit. no. Bar. in l. 1. §. si ser. in prin. hoc tit. &

tit. & ideo arguere de seruo ad liberum non videtur bonum, quia non est par ratio.

396 †Denunciatio decani, seu centenarij An faciāt indiciū ex eorū denūciatione, quādoque proponūtur isti denūciatores ad manifestandū maleficia q̄ fiūt in ciuitate, & in villis, vt quotidie seruatur, & tūc istorū denunciatio facit qualequale indiciū, ex quo pōt iudex procedere ad inquisitionē, ita intelligitur l. diuus la 2. sup de cust. & exhib. re. & hoc determinat Bar. ibi in 3. q. idē voluit Saly. in l. ea quidē. in prin. in 10. q. C. de accus. adducens pro hoc tex. ibi & tex. in l. 1. C. de dec. li. 10. & Alex. in cons. in cā inquisitionis formatæ. col 2. ver. accedat, vol. 3. & pro p̄sumptione innocētiæ ponit eā Cœp. in cons. 31. super homicidio. col. . ver prima est. & Ang. in trac. malef. in verb. necnon ad denūciatione. col. 6. ver. quæro an denūciatori, & Hip. in prac. in prin. nu. 19. & in cons. 6. n. 9. Qn̄q; p̄ponūtur ad inueniēdū delicta, & tūc īgrauib. ipsis nō credit, nisi vti testib. aut in leuib. & si p̄positi fuerint p formā statuti ad inueniēdū arma. & tūc ipsis cred. ē. vt p Bar. ī d. l. diuus, & p Ang. addemus ī loco p̄dicto, vbi videas.

397 †Incātationes, seu diuinationes q̄ fiūt per astrologos, geomātes, & p istas mulierculas ex inspectione aquæ benedictæ, vel speculi, vel cū forcipe, & cribro, vel simi. sortilegijs, an faciāt indiciū, vt si dixerīt Titiū fuisse furē, vel homicidā, Bru. in d. trac. in d. col. 13. ver. q̄ro an diuinatio dicit, q̄ talib. non est adhibenda fides. l. itē apud Labeonem. §. si quis astrolo. sup. de iniur. & ibi Ang. hoc tenet, q̄ indiciū non faciūt ad torturā, subdens, q̄ iudices caueant, vt non errent moti ex diuinationib. l. verbū p̄cib. C. de if. dicit tamen Bru. q̄ Bal. in quodam suo cons. tenet, q̄ licet ars maleficiorū sit reprobata. l. nemo. C. de malef. & math. tamen quādoq; permittitur, q̄ maleficiū tollatur per aliud maleficiū, si alio mō non pōt, q̄ per incātationē Dæmonū, vt no. per Io. And. de Rip. in sū confess. in rub. de imp. ligam. tamen non dēmus recedere à Deo quidquid ore proferatur, cū licitū est aliquādo de aqua turbida viuere, vbi deficit clara, & medicinæ sumūtur rōne sanitatis non delectationis, concludens, q̄ quāuis ars diuinādi sit reprobata, tamen vbi magnū scandalū immineret nec Deo, nec hoīb. reprehēsibile videtur, si fieret, & operabitur ad inquisitionē non ad torturā, & si diuinator aliquē inculpat, poterit iudex pro illo mittere, & videre qua cum cōstātia, aut trepidatione, aut quo pallore, aut rubore loquatur, & exinde sumere indicium veritatis, & istud sequitur Hip. in sua prac. in §. dilig. n. 181. ponens exēplū de cadauere emittente sanguinē ob supuenientiā homicidæ, qđ dicit vidisse, & practicasse. Aduerte q̄ p̄cedens decisio non videtur aliquo mō mihi vera, vt non tātū indiciū non oriatur, sed nec suspicio, p q̄ iudex possit moueri ad inquirendū, seu alio mō procedendū, cum sortilegia sint oīno prohibita.

398 †Nec pro inueniendo furto Ecclesiæ pōt fieri incātatio aliqua, ēt sine dæmonū inuocatione, prout est tex, in c. 1. & 2. de sort. Et Abb. & Io. And. in d. c. 2. qui dn̄t nō esse licitū cōsulere istos diuinatores, seu sortilegos, ēt si hoc fiat sine īuocatione Dæm. ea rōne.

399 †Quia occulta solus Deus scit, & est secretorū cognitor, & iudex c. erubescā. 32. dis. vnde dicimus, q̄ ecclesia nō iudicat de occultis & cū nō possit probari, discretus iudex se nō intromittit, sed diuino iudicio relinquit l. & si restituātur. §. fi. sup. de iud. vbi Bal. dicit p illū tex. q̄ iudex dēt iudicare, secundùm conscīam, q̄ cadit in hoīe ipso tanquā iudice, & licet Deus oīa nouerit, nō tn̄ si euenit ī hoīe.

400 †Præterea sortilegi sunt infames, & repellūtur à testimonio, & ab accusatione, & puniūtur faciēdo sortilegia, & grauiter peccāt vt in d. c. 1. & 2 de sortil. & in d. l. item apud Labeonē. §. si quis astro. sup. de iniu. vbi post illud, q̄ iniuriā faciat & cū eo agi possit subdit tex. q̄ cōtōnes eū tenēt & ibi gl. in verb. constōnes dicit vltore gladio puniēdus, vt d.

401 l. nemo. † Quo itaq; pōt iudex admittere sortilegū, & ex eo accipe fundamentū ad inquirendū, cū non tm̄ eos reijcere dēat, sed ēt punire, & sic vn̄ pœna dēret dari p iudicē, ide iudex accipe dēat fundamentū, arg. eorū q̄ hn̄t in l. nō dubiū. C. de legi. & l. memin. C. vn vi, ibi. ne inde iniuriarū nascāt occasio, vnde

402 iura nascūtur. †Eo maxime: quia vterq; iudex, tā secularis, q̄ ecclesiasticus pōt cognoscere de tali crimine, & acerrime punitur p ius ciuile & locus est p̄uentioni inter eos, ita no. Abb. ī d. c. 1. de sortil. in ver credo ēt allegat to. tit. C. de malef. & math. vbi puniūtur vlt. supplicio, de iure vero canonico si sūt viles fustigātur, si liberi, & honesti dānātur ad p̄petuos carc. c. contra idol. 26. q. 5. Rom. in sing. 660. incip. Tu scis, ex q̄b. cōcludo, q̄ ex tali

tali re ꝓhibita,& punibili nõ põt,nec debet iudex sumere fundamẽtũ ad inqrendũ. Non obst.exẽplũ traditũ per Hip ꝙ sanguis exijt ex cadauere superueniẽte interfectore, quia illud non ꝓuenit ex incãtatione,aut sortilegio,sed est quoddã miraculũ, & ab occulto ꝓcedens,de quo dicã infra in indicio signi.

403 †Iudex si vidit,an si sit indiciũ ad torturã, vt puta si interfectus fuit hõ in platea,& iudex vidit nullis alijs existentibus ꝓbationibus,dicas ꝙ nõ, ꝓut voluit Spec.in tit.de sen.& his q̃ ipsi sequun.§.qualiter.ver.itẽ de

404 bet ferri, dicẽs. †Quod iudex debet procedere secundũ allegata,& ꝓbata, & nõ secundũ consciam.c.iudices.3.q.7.l.illicitas.§.veritas supra de off.præsi.& per illũ tex.dicit ĩ casu p̃misso,qñ iudex vidit occidentẽ.Spec. d.§.item debet, ꝙ Azo. & Accur. cõsulti respõderũt,ꝙ potestas non potuit ponere illũ ad q̃õnem,qđ dictum sequitur Bal.in l.fi.in prin.ver.itẽ q̃ro.C.de appellatio. Quod intellige secundũ qđ ipsemet Spe.in tit.de noto. crim.§.fi.ver.Petrus de Samia, vt procedat quãdo est notũ iudici,quia in faciẽ eius solũ homicidiũ perpetratũ sit,secus si alij cum ipso iudice fuerint q̃ possint delictũ ꝓbare, & tũc secundũ qualitatẽ probõnum orietur indiciũ,vel plena ꝓbõ, & ita ĩtelligitur tex. in §.quãdo.2.q.1.Puto tamen, quod iudex ex ea visione poterit inquirere, super delicto, & procedere contra eum.quem vidit.

405 †Nomen malum facit indicium in gñe contra illud hñtem, vt est tex. in c.1.& ibi Ioan. And. Card.& Imol.in verb.Bellial.de d epo.& dicit Io.And.in c. cũ secũdũ,de p̃b. ꝙ si nomina dr̃ent emi, bona essent emenda magno precio.& dicit Abb.in ꝓœ.decr. col. 2.ver. ideo quæro, ꝙ ex turpi nomine, qñque oritur sinistra suspicio.credentes non nulli illud nomen fuisse impositũ ab euẽtu, & ibi Felin. nu.32.dicit post Doct.ꝙ ex malo noĩe orit̃ sinistra suspicio per ea, quę hñr in tex.& gl. in l.facta.§.si in danda. supra ad Treb.vbi multas auctoritates adducit & Ias. in rub. sol.matr. num. 16. Et Par. de Put. in tract. de synd. in verb.mãdauit.col.8.ver.qñ delictum, dicit verum esse malum nomen facere suspicionem,& indicium,si cum eo cõcurreret mala fama (vt puta) ꝙ esset homo malæ famæ,& vocaretur rampinus

406 †Physionomia mala. Et hæc gñat suspicionem in gñe, & oritur præsumptione mala natura,& vitiata, non quantũ ad p̃sumendũ in specie de sp̃ãli, & determinato delicto, bona autem physionomia prodest,vt voluit Bal.in l.2.in ver.q̃ aũt. C.quor.appel.non recip.& dicit Par.de Put. in d.tract.in verb.mãdauit.col.8.ver. quãdo delictũ,bis indiciũ fecisse ꝓ physionomiã,vt vnũ hñtẽ bonã physionomiã iudicauerit innocentẽ, & aliũ habentẽ malã physionomiã iudicauerit nocentem, & furem, & ita reperit veritatem esse.

407 †Signũ facit,quãdoq; indiciũ(prout voluit Cic.lib.2.ad Hæren. in c. in cã coniecturali in verb.argm̃ dicens)num qui strepitus, clamor,crepitus exauditus sit,& Par.de Put. in d.tract.synd in d.verb.mãdauit,in fin.volens, ꝙ si reperiatur occisus puer in vna domo,& vicinus dicat, ꝙ per dies ante audiuit vnũ puerũ ibi plorantẽ, & hæc ꝓbõ valet ꝑ viã signi,per ea q̃ no. ꝑ Bar.in l.de pupillo. §. si q̃s ipsi p̃tori, supra de no.ope.nun.& ꝑ Bal.in c.cum terra. in fi. de elect. & ꝙ de eo fuit tractatũ Romæ in quodã puero,quẽ Iudæi in die Iouis sancta subtraxerunt,iugulauerũt, & in secrete sanguinẽ eius biberunt.

408 †Itẽ si exhibeatur cadauer ante occisores,& ex vulneribus sanguis exibit, erit magnũ indiciũ,à qua experiẽtia nõ erit per iudicẽ recedẽdũ,cũ sit rerũ oĩum magistra. c. cũ sit.de elect.in 6.& clem.1.de æta.& quali.Et istud dicit Par.de Put.admisisse ꝑ vero Hẽr. de Gand. in suo collib.7.& c.Thad. med. & Ang.in tit.de homic q̃ dicit hoc accidisse in quodã Aegyptiaco,subdẽs ipse Par.hoc fuisse exp̃tũ Romæ tp̃e, eo quo occisus fuit Cardinalis S.Marci,& Hyp.in sua pract.in § diligenter. nu.181 dicit se expertũ esse istud in ciuitate Albiganæ,& vidisse per p̃sentiã occisoris cadauer effluere,& emittere sanguinẽ, & istud hẽt cõis hoĩum sermo,ꝙ per p̃sentiã occisoris cadauer emittat sanguinẽ, ex quo dixi supra in verb.incantationes, ꝙ ista emissio sanguinis nõ prouenit ob incantationẽ, seu sortilegium, sed est quoddam à natura insitum, de quo ratio reddi non potest.

409 †Furti indicia possunt ẽt assumi ex indicijs diuersis cõcurrẽtibus in homicidio, ꝓut est trãsitus insolitus, frequẽtatio viæ,tp̃s, vt noctis locus,vt ante domũ maleficij confessio,cõuersatio cũ malis,& alia per multa respicientia testiũ depositiones,loquella timida,palor,trepidatio,mẽdaciũ,dictũ socij, & alia cõplura,q̃ diligens quilibet poterit col-

ligere ex iam dictis, & quia in diuersis locis doct. vt ponũt indicia furti, ideo de his sub
410 nectemus, & primo. † Solitus furari, & sic mala fama facit indicium cõtra imputatũ, ꝙ rẽ furto subtraxerit, vt est gl. in l. in ciuilẽ, &
411 ibi Bal. & Salyc. C de fur. † Volentes ꝙ ex cõsuetudine oriatur ꝑsumptio, & Saly. in l. si fugitiui. C. de ser. fug. facit gl. in l. cũ allegat. C. de vsur. Et qđ dicit Bar. in l. Cassius, supra de sena. ꝙ malus sẽper ꝑsumitur malus ĩ alia re simili, & dicit Bar. hic loquẽs de indicio furti, ꝙ mala fama facit qualequale ĩdiciũ. Ex quo dico, ꝙ de ꝑ se non sufficeret ad torturã, nisi alia cõcurrerẽt, vt dixi supra in
412 verb. vita. † Vicinus domui, in qua factum est furtũ, si eã domũ notã habeat, ĩdiciatur, ꝙ furtũ cõmiserit, ita est tex. in l dominus horreorũ, supra locati, ꝓꝓ ædificiorũ notitiã in qõnẽ peti possũt, & super eo tex. & Bart. dicit, ꝙ ꝗ hẽnt notitiã domus sunt suspecti, quãdo domus frãgitur, & hoc ꝓꝓ ædificiorũ notitiã, & ideo tales ꝑsonæ de facili possunt torqueri ad inuestigationẽ veritatis, vt in eo tex. & ideo officiales, quãdo cõmittũtur maleficia occulta, cõsueuerũt cãpe vicinos, à ꝗbus verisimiliter põt declarari veritas. l. si ita, in fi. supra de fund. instr. & instru. leg. Idẽ voluit Bal. ibi ꝑ illũ tex. dicẽs, ꝙ si ĩ aliqua contrata cõmittitur aliqđ maleficiũ debẽt ad tormenta citius poni vicini, & domestici, & ꝗ habẽt notã domũ, ꝗ̃ illi, ꝗ non sunt vicini, nec domestici, subdens, arg. sumi ex eo tex. ꝙ furtũ ꝑsumitur factũ à conuersantibus in domo, vel saltẽ, ꝙ illi sciãt, ꝗs fecit, qđ ẽt voluit Saly ibi, ꝗ dicit, ꝙ habẽs notitiã rei põt de facili ad qõnẽ torturæ deduci, qđ sæpius vidit seruari ꝑ iudices ad maleficia. Et ꝙ ꝑsumatur cõtra vicinos de delicto hẽtur Deute. c. 21. qđ idẽ voluit Bar. hic in 2. col. & Ang. & Salyc. in l. fi. C. de quæst.
413 † Limitatur ista conclusio, vt non habeat locum in vicino, qui sit bonæ famæ, nã tũc ꝓꝓ qualitatem personæ cessat indicium, vt ita voluit Bald. in l. 1. in fi. C. loca. & istud est de mente Bar. in d. l. dominus horreorũ, dũ dicit, à ꝗbus verisimiliter sciri põt, & ista verisimilitudo est cõtra malos hoĩes, nõ cõtra bonos, quod idẽ voluit Bru. in d. tract. de indi. in 3. q. prin. circa prin. Aduerte, qđ vnum qđ dicit Hypp. in sua pract. in §. diligenter, num. 97. post Ias. in l. in actionibus. col. pen. de in lit. iur. dicẽs, ꝙ Bal. in d. l. dominus horreorũ, ponat limitationẽ ꝑdictã de hoĩe bonæ cõdõnis, ꝗa Bal. ibi nihil dicit, & si cõclusio sit vera in se, vt bonitas ammoueat indiciũ, & illud diminuat, ẽt in maiori, vt dicã in
414 seq. † Infero ex hoc ad hospitẽ, penes quẽ bona sunt depositata ꝑ viatorẽ, vt si fuerint subtracta, sit indiciũ cõtra hospitẽ, & eius familiã, vt possint torqueri ob ꝑsumptionẽ in genere ex mente Nic. de Mat. in d. l. 1. & ibi Bal. C. loc. & ꝑ Bar. in l. 1. §. fi. supra fur. aduer. nau. caup. in fi. nisi sit bonæ condõnis, vt per Bal. in d. l. 1. Et voluit Aug. de Arim. in addi. ad Ang. in verbo. fama publ. num. 107.
415 † Debet ẽt hẽri cõsideratio personæ viatoris, si verisimiliter hẽre potuit bona, quæ dicebat subtracta, vt per Bar. in d. l. 1. §. fi supra fur. aduer. nau. caup. & sic verificatur dictũ Bar. in d. l. dñs horreorum, vt attendatᷣ verisimile, ꝙ multum operatur in indicis. vt dixi supra in 5. præmisso, ẽt est. glo. not. in l. si qñ in uerbo qualitate, vbi in rebus inuasis attenditur qualitas personæ, & an sit talis, qui verisimiliter tot res teneat, vt petit.
416 † Furtiua res si reperiatur penes aliquẽ indicium est ipsum esse furẽ, l. in ciuilẽ. & l. ciuile. C. de fur. ita Bart. hic. idẽ voluit Salyce. & Ang. ꝑ eadẽ verba in l. fi. C. eo. Intellige prædicta procedere, nisi hñs rem furtiuam penes se ostẽderit, à quo habuit, vt in d. ll. & ex mẽte dictorũ docto. Quid si is, qui hẽt bona penes se, nõ põt probare, à quo habuit, nec ostẽdere titulũ, an hẽat indiciũ contra se, vt possit torqueri, Bal. & Saly. in d. l. in ciuilẽ, di
417 stinguunt. † Quod aut ꝑsona, penes quam bona reperiũtur, est grauis, & honesta, & tũc ex possessione nõ ꝑsumitur furtũ. arg. l. non oẽs. §. Barbaris. supra de re milita. Si vero est persona ꝗ̃ cõmiserit, & ꝓꝓ frequẽtiã actus, vt de eo male sit ꝑsumendũ, tũc poterit deueniri ad torturã, vnde Saly. in d. l. fin. C. eo. dicit, ꝙ si res est reperta penes aliquẽ, attẽditur qualitas eius personæ, vt si est vir alias bonæ opinionis, vt est emptor, & reuẽditor pãnorũ vsatorum, vt sunt strazzaroli, qui ab ignoto cõsueuerunt emere, tunc nõ erit indicium contra eum, vt dicam in sequen.
418 † Visus exire domum cum fardello sub veste, vel pallio, sed ꝗd esset ignorabatur, & hoc ꝓbatũ fuit ꝑ duos testes, istud erit vehemẽs argm̃, ꝙ subtraxerit res deficiẽtes ĩ domo, & ꝗ̃ dicebãtur furatæ in loco, vnde ille exiuit, vt voluit Ang. ĩ l. 2. C. eo. de q. Et tale indi-

diciū erit habile ad torturā,cū sit indiciū pro pinquū delicto,prout est illud visus admena re gladiū,& alia similia,de quib. dixi ī indic. homic.cū seq.Istud indiciū tollitur, si ille q exiuit domo fuerit vir ꝓbus,vt uoluit Ang. in l. milites. C. eo. de qō. qui dicit ꝙ si esset qō de furto bannorū vel ēt pecuniæ, & ꝓba tū sit, ꝙ vnus magnus mercator magnæ famæ,& nobilis vitæ illo tunc exiuisset de domo,de qua diceretur tūc subtracta pecunia, & cōprehēsus fuisset portare sub clamide aliquid,si ꝓbet illud indiciū ꝑ duos testes, nō erit sufficiēs ad torturā,qa nō est verisimile, ꝙ tātus vir ad tā vile maleficū ꝓrupisset,sed si cū isto indicio cōcurrēt alia,vt putb, ꝙ ꝓbaretur,ꝙ incōtinēti postq̄ exierit,visus fuit expendere multā pecuniā eiusdē formæ,cuius di cebat subtracta pecunia,& quia cōstabat pecuniā subtractā,& reperitur,ꝙ tpe subtractionis nullus intrauit domū,nisi ꝙ iste visus fuit exire,tūc dicēdū est eū esse torquendū,qa ex istis duob. ducitur uerisimilitudo, & offuscat ꝑsumptio,qđ idē voluit(sequēdo hāc doctrinam Ang.) Brun.in tract. de ind. col.2.Et Aug.de Arim.in add.ad Ang. in tractat.malef.in verb.fama publ.nu. 12.

419 † Visus exire tpe noctis è domo, in qua furtū ē cōmissum,habet indiciū cōtra se, cū lex male ꝑsumat cōtra agētē de nocte, vt est gl.in l.furē. supra de sica. & factū tpe noctis est suspectum l.fi.supra de efractor. & expil. & possunt deduci in hoc, q̄ dixi supra in ind. homic.in verb.Tps,& dicit Bal.in cōs 427.q̄dā mulier,in fi vol.5. ꝙ perambulare de nocte ad loca suspecta, & per personas suspectas,& à talib.suspicionib. torturæ cœperūt, & necessariæ sunt,l.dolum, C.de dol.

420 † Expendens multā pecuniā de illa stāpa, seu cuneo cuius fuit pecunia, q̄ dr subtracta, habet indicium contra se, vt dixi supra post Ang.in l.militesC..de qō.Et voluit Brun. in tract.de ind.qō.3.circa prin. Sed aduerte, ꝙ non puto tale indiciū esse sufficiens ad torturā,cū sit indiciū remotū à maleficio,ex quo nō debet quis torqueri, ut dixi supra in præmis.6.& est de mēte Ang dū vult ꝑ hoc indiciū, & alia indicia coadiuuari in d.l.milites.

421 †Expendens pecuniā,cum ante esset pauper homo,nec reperitur vnde habeat, indiciū habet cōtra se,vt voluit Bar.hic.arg. tex. in l. Quintus. supra de dona. inter uirum, & vxor. quod etiam voluit Salycet. ponens verba Bartol in l.fin.C.eo de quæst.

422 † Res subtracta, si cedebat ad cōmodum imputati, & nō alterius, facit indiciū cōtra eum,v.g.instrumētū quod ad eū pertinebat, non reperitur,ut voluit Bar.hic per tex. in l. 1.§.sed si quis instrumenta, C.de lat.lib. tol. quod idem uoluit Ang.& Sal.in d.l.fi. C. eo. de q.quod dixi supra in ind.homic.in uerbo qualitas personæ:sed puto, ꝙ non faciat indicium ad torturam,ut dixi in præced. indic.

423 †Fuga famuli ex domo domini,ī qua res fuit subtracta,facit indiciū cōtra eum,uoluit gl.in §. si vero, in uerbo factum,in auth. de exhi.rei.dicēs, ibi esse optimū arg. cōtra seruientes fugientes, ut eo ipso res amissas uideantur subtraxisse, ex quo dicit ibi Iaco.de Bel. ꝙ erit indiciū cōtra fugientē, sed ꝙ ꝑꝑ talē fugā solā non sit tormentis subijciēdus, quia exiguntur argumenta sine indicia l.1. in prin.supra eo. & d.l.milites, C.eo. & etiā, quia fuga afficit personā,nec est regulata, siue demonstrata directo principaliter ad crimen,idē uoluit Bru.in d.trac.de indi q.3.in prin.Aduerte,ꝙ Io.And.in addi:ad Spe.in ti. de præsump.in add.quæ incipit lex unica,dicit opi.Iac.de Bel.in d.§.si uero,de iure procedere, & esse ueram in quantum uult indicium oriri ad torturam,sed dicit ipse, de consuetudine seruatur contrarium. Puto, quod in casu(de quo agitur)& ex fuga famuli oriatur indicium ad torturam si dominus conquestus,& uerisimile sic, ꝙ potuerit talia bona subtrahere, cum essent penes dominum,

424 nā ultra fugā habet hoc generaliter.† Qđ de natura istorū famulorū est furari, ut uoluit Bal.per illū tex.iunc.gl.in l.fi. in uersi.in tex ibi de furtiuis,C.quib.ab liber. proclam. non lic.dicēs ꝙ natura seruorū est furari, qđ idē faciunt famuli scholariū,intellige tamen quod concurrat uerisimilitudo ex parte domini,& ex parte serui, ut dixi supra in uerb.

425 uicinus domini,in fin.† Culpa custodis,ob quā furtū factū sit, facit indiciū,ut ipse custos torqueatur,ut furem iudicet, ita uoluit Bar.per illum tex.in l.1.supra de off. præfec. vigil. & etiam uoluit Bal.in loco ut infra.Intellige istud procedere, nisi esset factū furtū in loco qui,bene custodiri nō poterat, uel tēpore, quo custodiri non poterat, nam tunc per rerū naturā culpā abesse ꝓbatur,ut uoluit Bal.in l.3.§.cognoscit,in fin. supra eo.de off.præf.uig.&dicit esse tex.ibi,dum uult,cu

stodes puniendos esse plerunq; q.d. nõ semper, l. semper. §. hoc interdum, supra quod vi aut clam. cũ ẽt id, quod non est possibile, custodib. non est iniungendum arg. l. Titius. §. fi. supra de exc. tut. Nec est homo, qui semper possit vigilare, l. seruitutes. supra de serui.

426 † Forma pedis furantis in terra humida, facit indicium vt voluit Alb. in l. indicia, col. 2. C. de reb. ven. dicens, quod vidit quendam iudicem maleficiorum, hoc modo quidã inculpatur, ꝙ furatus fuerat vuas de vinea, & quia terra erat balneata, & humida, & apparebat ibi effigies, siue forma pedũ illius, qui furatus fuerat, adduxit illũ ad locũ, & reperit pedes eius cõcordare cũ forma, & effigie, ex quo indicio quasi indubitato eũ condemnauit. Putaie tamẽ, quod istud non esset indiciũ ad cõdemnationẽ, sed iunctis alijs posset torqueri, nam possit de facili contingere, qđ esset similitudo pedũ, & is non esset qui rem subtraxisset, & per consequens de per se non esset sufficiens indicium ad torturã, per ea, quæ not. Bal. in l. non hoc, C vnde legit. & dixi supra in 2. not. Hoc idẽ sensit Bal. in cons. 427. quædam mulier. vol. 5. dicens quod iudex non debet procedere ad tormenta ex furore animi, sed debet habere cũ moderatum ratione, & intellectu, subdens, quòd per motionẽ, & vestigia pedum significatur qualitas luporum & uulpium, & ex semita pedum cognoscitur vnde transiuit latro, qui soliciti uenatoris laqueum nõ euadit, l. in laqueum, supra de acq. rer domi.

427 † Res aliqua (si relicta est in loco furti, quæ iustificetur esse alicuius) facit indicium contra eum, vt vult Cic. in d. li. 2. ad Heren. in c. in causa coniecturali, in uers. factũ, dicens, si telum, si uest.mentum, si aliquid huiusmodi relictum sit, aut si uestigium rei fuerit, quod

428 intellige, ut dicam in seq. † Schala ante fenestram domus, in qua factum fuit furtum, an si dicatur, ꝙ illa scala uisa fuit in domo alicuius, sit præsumptio contra ipsum ad tormenta. Par. de Put. in tract. de syndic. in uerb. an stetur dicto torti, col. 7. uers. an si reperiatur, dicit, ꝙ non faciet indicium ad torturã, quemadmodum dicimus de re inuenta penes alium, quæ fuit furto subtracta, & quia potuit alter cepisse schalam nisi ille talis, in cuius domo reperta est schala solitus sit talia committere, quod dic, & intellige, vt dixi supra in hac par. in verb. Res subtracta.

FRANCISCI CASONI

Opitergini Iurisconsulti celeberrimi atque criminalium rerum peritissimi de Indicijs, & tormentis, tractatus duo. Ab authore ipso diligentissime recogniti, & locupletati, vt his notis patet, quibus accesserunt. Doctissima quædam eiusdem de Accusationibus, & Inquisitionibus singularia.

TRACTATVS MALEFICII

præmeditati secundum Oratores, ius diuinum, & ciuile Francisci Casoni I.C. Opitergini,

SVMMARIVM.

1 *Indicia omnia oriuntur ex quatuor locis, & per tria tempora.*

2 *Persona qualitas indicium in criminalibus præstat, quæ tamen sola, cum sit remota non sufficit, nisi cum causis iungatur.*

3 *Causa in reo, ad indicia maleficij elicienda, est perquirenda, quam reus, vel affuisse negabit, vel extenuabit, vel non sufficere dicet, nisi cum uitio personæ iungatur.*

4 *Facta aut consilio, & ratione geruntur, aut impetu, & affectione.*

5 *Indicium efficax ex consilio, & ratione habetur.*

6 *Indicia ex impetu, & affectione ad non præmeditatum maleficium nascuntur.*

7 *Verborum qualitas animum demonstrat, vnde is videtur fecisse, qui prædixit facere.*

8 *Indicia prop siti scire quare expedia ?*

9 *Indicium omne quod indicat propositum, indicat & interfectorem, sed non e contra.*

10 *Indicia præmeditatum demonstrantia, propter effectum in non præmeditatum euadunt, vt quando rixantes sibi casu obuiant.*

11 *Prædicamenta, circa quæ videtur versari omnis quæstio sunt decem.*

12 *Iudicare valens quid probabile, aut non probabile debeatur idem acerrime iudicabit, quid verum, aut non verum in singulis rebus sit.*

13 *Indiciorum an certa doctrina dari possit?*

14 *Indiciorum cognitio non solum ex nobis, sed ex rebus ipsis etiam prouenit.*

15 *Natura quædam in homine est quæ ipsum cogit, aut fateri, aut aliter delictum manifestare & hæc quo nomine vocetur.*

Argumentum Tractatus, & locorum indiciorum omnium.

1 PRæferendum est, † omnia indicia, & actiones humanas oriri ex quatuor locis, videlicet

delicet,persona,cã,facto,dicto,& secũdũ aliquos Oratores,ex non facto, ex non dicto: & per tria tpa, ante, in, & post delictum:& hñt locos suos, vt in tabula,quos dispersos collegi:& vim prædictorũ,& quid accusatori,& quid accusato conueniat, dilucide perstringã,& sine ijs oẽ artificiũ,materia,&elo-
2 quentia desunt. Persona †euenit necessario, vt cuiusmodi persona sit, eiusmodi actiones sequantur,vnde,bene, seu male presumit:& qualitas personæ demõstrat animum fuisse, vel non fuisse offendendi.Sed reus dicet indicia personæ sola nõ sufficere,cum sint remota,& nisi cũ causis iungantur.Causa,atti-
3 net †quærere quot,& quãtæ sint in reo causæ, vt earũ gratia deliquisse videat̃, cũ nihil sine causa fiat. Reus aũt negabit fuisse causam, si poterit, aut extenuabit. Deinde iniquum esse dicet,oẽs,ad quos aliquid emolumenti ex aliqua re peruenerit. in suspicionẽ maleficij deuocari.Itẽ dicet causas nõ sufficere,nisi cum vitio personæ iungantur. Fa-
4 cto quæcũque †geruntur à nobis, aut consilio,& rõne geruntur: aut impetu, & affectio-
5 ne.Ex consilio, & rõne †hr̃ efficax argm̃ ad præmeditatum,& caput erit propositi, si demonstrabitur quare, quo consilio, qua spe perficiendi,quidque factum sit, aut quid factum de industria,ante, in,& post delictum .
6 Ex impetu, †& affectione ad non p̃meditatum argumẽta nascuntur, & reus econtrario,dicet,rem perspicere cum cõsilio,& cura nõ potuisse,& id, quod fecit, impetu quodã animi potius, q̃ cogitatione fecit. Quibus etiam rõnibus demonstrari possit factam rẽ nõ fuisse,facile ex contrarijs suppetet facul-
7 tas. Dicto nunq̃d †reus dixerit ante, in, seu post delictũ : nã ex qualitate verborũ aĩum metimur: & is vr̃ fecisse, qui prædixit face-
8 re.Et expedit † scire indicia ꝓpositi, q̃ a ꝑ ea dupliciter quæritur, videlicet,q̃s fecerit, qñ ignoratur, & quo aĩo fecerit . Nam oẽ
9 † quod indicat ꝓpositũ, indicat & interfectorem,sed non econtra: Is.n. vr̃ fecisse,qui faciendi habuit voluntatem,quia oẽs,quod volunt,& pñt,ẽt exequuntur,& faciunt. Est enim maxime consentaneum: vt quod q̃s instituit facere, fecisse ẽt videatur. Sed licet
10 † indicia oriẽtia ex supradictis locis natura sua idicẽt præmeditatũ,qñq; tñ propter effectum in non præmeditatum euadunt, & hoc euenit,quando rixantes obuiant forte, & casu. De quibus omnibus singulariter hoc opere dicetur, duce & auspice Christo.

Tabula indiciorum, & omnis actio humana;

I. *Persona*.	Fama, Conuersatio, Consuetudo, Natio, Conditio, Fortuna, Aetas, Sexus, Nomen, Phisionomia, Pallor.
II. *Causæ delicti*.	Ira, Odium, Metus, Spes, Cupiditas,
III. *Facta ante delictum, seu contento cum delicto*.	Vbi fuerit. Vbi visus sit. Quo cum visus sit. Nun quid apparuerit, Nun quem conuenerit, Nun quem habuerit de consciјs. De adiutoribus, De adiumentis. Nun quo in loco præter consuetudinem fuerit?
IIII. *Facto in delicto, seu adiuncto delicto*.	Aut alieno tempore. Locus, Tempus, Modus, Occasio, Facultas.
V. *Non facto*.	Quid factum sit,quod non oportuerit, aut non factum, quod oportuerit, &c.
VI. *Dicto*.	Nun quid dixerit reus ante, in, seu post delictum, prout minæ, confessiones. Item fama, & reliqua.

VII. *Non dicto.*	Tacens delictum præsumitur particeps, & non respondens torquetur sine indicijs, &c.
VIII. *Facto quodam consequenti delictum indicante de reo, sed non de proposito.*	Fuga, Cruor, Pallor, Trepidatio, repertus in loco delicti, & reliqua.

Et supradicti loci sunt proprij Iuriscon-
11 sultorũ. & Oratorũ: tametsi Arist. † pdicamenta decẽ cõstituerit, circa q̃ videtur versari o s qõ: Sed secũdùm Quin. in li. 3: tit. vnde ducatur, ex ijs prima quatuor ad status pertinere. cætera ad quosdã locos argumentorũ videtur. Verum sine conuicio Quin nõ solũ pdicti loci, verũ ẽt oĩa, quæ sunt in Cœlo, i terra & abysso, sub pdicta pdicamẽta cadũt. Nota, ne oriatur cõfusio in tabula, ꝙ cõsilia per Cic. sunt attributa personæ. rectius tamẽ referũtur ad factũ, licet personæ accidãt. vide Quin li. 5. & l. sæpe § fi. ff. de verb. signi. Itẽ Fama, & Pallor bis legitur 1 tab. vide in c. 1. & pẽ. trac. primi, atq; ex ijs locis oĩs argumẽtatio iueniri poterit, & aut ꝓbabilis, aut necessaria erit. vide Cic. lib. 1. c. 5. de inuẽ. Et se
12 cundùm Arist. Qui iudicare † perspiciẽtem põt q d ꝓbabile, aut non ꝓbabile hẽatur, idẽ acerrime iudicabit q d verũ aut nõ verum in singulis rebus sit, vide in lib. 1. c. 6. Retho. De pdictis locis fit mẽtio in l. fi. ff. de act. & oblig. ibi. ex personis, causisq;, & l. q cũ vno. ff. de re mili. ibi, examinantur causæ, cur, & vbi fuerit, & q d egerit. Prædi
13 cta † repugnãt scribentibus de indicijs nõ posse dari certã doctrinã, sed esse in arbitrio, qđ tamẽ regulatur secundũ dispõnẽ iuris cõis. Cõtra ẽt pdictos ẽ, ꝙ natura hominũ id patitur, vt veritatis capax sit, & res maiori ex parte veritatẽ sortiãtur. Hoc
14 amplius † ego dico cognitionẽ indiciorũ nõ solũ ex nobis, sed ex reb. ipsis ẽt ꝓuenire, eteni natura hoĩ rerũ plurimarũ obscuras & necessarias intelligentias enodauit. Supradicta ꝓbari possunt exẽplo diuino, vt in c. 3. Genes. ibi. vox sanguinis fratris tui clamat post me de terra. Et in exẽplo veneni, vt infra in c. 4. Et secundũ aliquos
15 est q̃dã natura in hoĩe, q̃ ipsum cogit. aut fateri, aut aliter delictũ manifestare. vnde legitur in lege diuina. fugit impius nemine ꝑsequẽte: Et hanc partẽ aliq vocarunt Furiã, alij Cõsciam scelerũ, alij dixerũt fieri natura cõi ad manifestãdũ delictũ. Et de prædictis ponentur exempla suis locis.

DE ATROCITATE præmeditati, & quomodo differat à non præmeditato.

SVMMARIVM.

1 *Per indicia proceditur in tribus delictis, homicidio, furto, & adulterio.*
2 *Homicidium quot modis committatur.*
3 *Homicidium præmeditatum est maxime detestabile, & in eo omnes tenentur.*
4 *Aggrediens animo occidendi, licet non occidat, an puniatur tamen, vt homicida?*
5 *Pecuniam accipiens, vt occidat, si ad proximum actum deueniat, homicidij pœna punitur, licet homicidium non sequatur: Idẽ in crimine seditionis, & in emente venenum, vt alteri daret.*
6 *Bannitum veneno occidere non licet, quamuis posset per leges impune occidi.*
7 *Mulier bannita, licet ex statuto possit impune occidi, non tamen potest adulterari.*
8 *Statuta concedentia immunitatem offendendi, siue occidendi, an extendantur ad delicta diuersæ speciei.*

Cap. I.

1 PEr Indicia † proceditur in tribus delictis, videlicet, homicidio, furto & adulterio. Homicidium † aũt com-
2 mittitur, aut pmeditatũ, aut in pura rixa, aut casu. De ijs, maxime de pmeditato legitur in l. Mosis, cap. 21. Exo. & adeo
3 † detestabile est, vt delinquẽs euellatur ab altari, vt moriatur: Et differt à puro, etiã secundùm I. C. nã si plures fuerint in rixa pmeditata, oẽs puniũtur de occiso, secus ĩ pura rixa, q a tũc vniuscuiusq; ictus cõsideradus est, no. in l. fi. C. de sica. Idẽ secundũ Cic. 1. offi. Interest vtrũ perturbatione aliqua ai, an cõsulto, & cogitato fiat iniuria.
4 Hoc amplius † secũdum aliquos, si q s aio

occi-

occidendi aggressus sit aliquem, licet nõ occiderit, aut vulnerauerit, punitur tñ, vt homicida. Sed dic contra, ꝙ punitur arbitrio Iudicis, non aũt pœna homicidij. In aliquibus tamẽ põt puniri, vt homicida, vt puta, si q̃s.
5 † accepta pecunia, causa occidendi, cum deuenerit ad actum proximum, punitur pœna homicidij, licet homicidium non sit secutũ. Bar. in l. non solum. ff. de iniur. Idem in crimine seditionis, & in emẽte venenũ, vt alteri daret. Dic ẽt † secundũ aliquos, nõ licere
6 exule veneno occidere, licet posset per leges impune occidi, secundùm doc. in l. nõ ideo.
7 C. de accus. † Et licet mulier bãnita ex forma statuti posse impune occidi, nõ põt tñ adulterari, quãuis maius sit homicidiũ q̃ adulteriũ, & rõ est, q̃a adulterare est cõtra pceptũ diuinũ, prout nõ mechaberis, ita tenet Dec. in c. quæ in Ecclesiarum, col. 7. de const. Sed Nellus tenuit contrarium in tract. bannito. ea ratione, ꝙ homicidium sit maius, q̃ adulterium, & non debet cui, quod plus est, licet qđ minus est, nõ licere. ff. de reg. iur. Quod tamẽ nõ obstat, ꝙ homicidiũ sit maius deli
8 ctũ, q̃ adulteriũ, † q̃a est diuersæ speciei, quo casu sub eo quod plus est, nõ continetur minus, vt per Dec. post Dy. in d. l. non debet, & hãc limitationẽ nota ad illã regulã, q̃ multum seruiet ad leges, & statuta concedentia immunitatẽ ostendendi siue occidendi, qua casu nõ extendũtur ad delicta diuersæ spẽi.

1 *Maleficium apparere prius debet, quàm de proposito, aut reo quæri debeat.*
2 *Cadauer prius est inspiciendum, eius qualitas in actis referenda, quantitas vulnerum, & in qua parte corporis sint, & quo armorũ genere illata fuerint, et quæ mortis cãm præstiterint.*
3 *Propositum ex quibus indicijs arguatur.*
4 *Propositi coniectura ex loco, vbi quis offenditur, capitur.*
5 *Frequentans locum maleficij, habet indicium contra se.*
6 *Cadaueris inspectio fieri debet per peritos. & duo medici super ea requiri debent, & hæc si omittantur, processus est nullus.*
7 *Contumax quando non habeatur pro confesso ex forma statuti.*
8 *Reus absens non damnatur si contra eum non fuerit probatum delictum.*
9 *Casus, in quibus proceditur, licet non constet de cadauere.*
10 *Vestigia in luto, niue, aut puluere reperta, seu vestimentum, vel quid simile, in loco delicti inuentum, ad habenda indicia, contemplanda sunt.*

De viso, & reperto faciendo per peritos, & de errore iudicum. Cap. ij.

1 DE proposito, † aut reo q̃ri nõ debet, nisi de facto cõstet: nãlis .n. ordo est, vt prius probetur factũ esse, dein de à quo, postea quo aĩo: cùm in vero de facto, & reo cõstat, de aĩo q̃ri põt. Qua
2 re, † curent Iudices, vt inspiciatur cadauer, & referatur in actis qualitas, quãtitas vulnerũ, & in qua parte corporis sint, quo armorum gñe illata fuerint: & quæ demũ causam mortis vulnera pstiterint, quia p multitudinem,
3 † magnitudinẽ, geminationẽ vulnerũ, & per modũ vulnerandi arguitur propositũ. Item apparere debet in quo loco fuit occisus: nã
4 † per locũ, in quo quis offendit, coniectatur de pposito, & de delinquẽte, qñ de eo igno
5 ratur: præsumitur † .n. contra frequentantẽ illum locũ, siue cõtra vicinos, Bart. l. 1. C. de ser. fug. & Moyses. c. 21. Deut. Et animaduer
6 tẽdum † est, vt eiusmodi inspectio cadaueris fiat p peritos, licet aliqui Iudices consueuerint videre sine peritis. Sed auertant talẽ cõsuetudinẽ, cũ sit cõtra rationem iudicãdi, & pariat periculũ dãnandi insonteis, sicut sonteis, psertim in rixis puris: cũ vniuscuiusque ictus animaduertatur: & standũ ẽ ĩ arte peritis. Hoc amplius duo req̃rũtur medici, licet de cõsuetudine stet dicto vnius. Bar. & Hip. l. fi. C. ad l. Cor. de sicar. cõclusiue supradicta in pcessu apparere debẽt, aliter p talẽ omissionẽ, tanq̃ formã substantialẽ, processu red
7 ditur nullus. Vnde licet statuta † dispõnãt, vt reus cõtumax habeatur p cõfesso, nõ habebũt locũ non seruata supradicta. l. raptores.
8 C. de episc. & cle. vbi ẽt dr̃, ꝙ reus. §. licet absens, nõ debet tñ damnari, si contra eũ non fuerit probatũ delictũ; & ratio reddi põt: q̃a absentia põt cõtingere ex diuersis accidẽti-
9 bus. Sunt tñ † casus, in q̃bus pcedit, licet nõ cõstet de cadauere, vt puta in latronib. q̃ abscõdũt cadauera eijciẽdo in flumina, ac mare, vt dcm̃ est in ti. de Tor. c. 2. Curẽt ẽt iudi-
10 ces † cõtẽplari vestigia ĩ luto repta, siue niue aut puluere, & silr̃ si telũ, si vestimentũ, si q̃d eiusmodi reptũ sit, qđ fuerit relictũ in loco delicti, p hæc. n. & similia oriuntur indicia.

1 *Cadauer si effundat sanguinem propter præsentiam suspectorum, an magnum præstet indicium, saltem ad inquirendum?*

2 *Sanguis clamat vindictam contra interfectorem.*

3 *Calor in cadauere seruari potest vsq; ad septem horas, & ideo intra illud tempus omnis experientia de suspecto fieri debet.*

De sanguine profluente propter præsentiam suspectorum. Cap. III.

Onsequens locus est dicere de cada-
1 uere † effundente sanguinē pp præsentiā suspectorum, de quo indicio meminit Par. de Put. dicēs, ꝙ magnū est indicium, & non est recedendū à tali experiētia. vide eū in c. Mandauit. in fine. Hip. quoque aliquantulum tractat, dicitq; nullibi legi de hoc, & posse inquiri tm̄ in §. diligenter. n. 118. Attamē apud multos legitur de hoc indicio. Et Arist. respondit hoc esse
2 opus diuinū, & naturale, q̄a sanguis† clamat vindictā contra interfectorē, & rōnes multas affert. vide eū in ꝓblema. c. de naribus, & Lucr. lib. 4. in illis uersibus.

Emicat in partem sanguis, vnde icimur ictu.

Vbi Ficinus multas adducit causas non dissentiētes ab Aristotele. Et vbi Aristoteles dicit, si vulnera fuerint recētia, Ficinus ait calo-
3 rē † seruari posse ad tp̄s, puta, ad horas septē, & tale indiciū appellatur diuinū, & fit natura cōi ad manifestandū homicidiū, & Iudex dēt experiri infra dictū tp̄s, quod nota, quia non legitur apud I. C. criminalia tractātes. Apud Moysen sunt pleraq;, per quæ ꝓbatur sanguinē clamare vindictā, sed non proprie probant supradictam opinionem, vt in c. 4. Gen. ibi. vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra, Iosephū de Bello Iudaico lege, vbi loquitur de sanguine Zachariæ. Sed de hoc nullibi legitur apud Ciuiles, Canonicosque scriptores, licet Paris de Puteo testetur, ac ponat capita q̄dā, nō tamē probātia. De hoc ēt apud Oratores nullū verbū reperitur: Sed tātū de sanguine in vestimētis, armisve repto, ij meminerūt. Iō existimo nullū oriri indiciū, nisi ad inquirendū, nam talis effusio sanguinis emanat ex causis ignotis, q̄ non sunt trahendæ ad consequētiā, & nullū indiciū sequi dēt necessario, cū ex diuersis accidētibus ꝓueniāt, & secundū aliquos pp vniformē cōplexionē. Et cōtētus sit Iudex iudicare secundū prudentiā, q̄ cadit in homine, relinquendo cætera iudicio diuino, non. n. oportet plus sapere, quàm oporteat, secūdū Apost. Et l. si restituātur. ff. de iud. Sed si fiet aliqua experientia, fieri debet infra horas septem, vt supra, & ad inquirendum tantum.

1 *Veneno quem esse necatum indicat liuor, aut tumor cadaueris.*

2 *Cadauer inspici debet à peritis, & alij deponere debeant de credulitate, an de veritate in casu veneficij?*

3 *Reus, & testis qualiter interrogari, & deponere debeant, an quis ex veneno perierit.*

4 *Veneno quem esse mortuum ex quibus cognosci possit?*

De viso, & reperto faciendo per peritos in veneficio, & noua experientia. Cap. IIII.

Ontingit hominem homini insidia-
1 ri potius veneno, q̄ gladio. Itaq; † q̄retur, si liuore, aut tumore decoloratū eēt corpus mortui, significat veneno necatū. vide Auctorē ad Herenniū. lib. 2. Ti. in constōne coniecturali. Quare Iudices
2 curent inspici cadauera per peritos, q̄ iuro referant in actis. Sed ambigitur, an tales periti teneātur deponere de credulitate, an de veritate? Vnde dic, ꝙ in casibus, in q̄bus vere cognosci pōt veneficiū, tenētur deponere de veritate, aliter de credulitate. Quare Oratores post Ciceronē dixerūt hoc factū aliq̄n simplicē q̄onem hēre, videlicet, an hō periit, aliq̄n duplicē, videlicet, veneno, an cruditate perierit. Ideoq; vtraq; pars quod pro-
3 posuerit, tuetur. Nota † ꝙ nō valet iquisitio nisi cōstet de delicto ꝑ peritos, vt supra, & cōfessio rei, vel dictū testis nō est sufficiēs ad faciendū cōstare de delicto, cū nō ꝑtineant ad cognitionē, vel ipsius rei, vel testis, sed ad cognitionē peritorū. ita in hac materia veneni decidit Alex. in cōs. 116. vbi dicit, ꝙ nō dēt reus, & multo minus testis interrogari, an ille perierit veneni, q̄a hoc nescit discernere, nec testis, nec pars, versatur n in pitia, & scia medicorū. Sed dēt interrogari, an sit mortuus. Itē an dederit venenū. Sed ꝙ mortuus sit ex veneno nemo pōt deponere hoc nisi peritus, ea rōne, ꝙ pōt esse tā modica quātitas veneni, vel talis qualitas venenati, vt nō potuerit ex veneno mori, qđ nota ꝑpetuo in hac materia. Occurrit hic mirabi-

lis

lis ex pietia, de qua non legitur apud I.C. ꝙ
4 mortuus † veneno cognoscitur, tũ ex liuoribus in toto corpore & spumis ore fluentibus, tũ si cremetur corpus, cor illæsum remanet à veneno pſeruatum. vide Suetoniũ in Caligula in principio. Et vbi de hoc facto cõtrouersia foret, à tali experientia non discederẽ. Animaduertendũ tamen est, ꝙ non solũ ijs, ꝗ veneno, sed ꝗ ẽt morbo cardiaco perierunt, euenisse legitur, quo argumento Plinius ait. Pisonẽ in iudicio defensũ fuisse.

1 *Præmeditatum maleficium non præsumitur, nisi appareat de antecedenti propositi. Et quomodo id probari possit?*

2 *Indicia debent esse perfecta in genere suo, vt de reo quæstio haberi possit.*

3 *Indicia remota per duos testes probari debent, aliter non habebunt vires indiciorum: Et an testes debeant esse omni exceptione maiores?*

4 *Testes quando omni exceptione maiores ad probandum requirantur, & quando etiam non integri admittantur?*

5 *Præmeditatum, an præsumatur, si non apparet de pura rixa. Et in quibus casibus fallat?*

6 *Consuetus committere homicidia, an ex hoc solo præsumatur ex proposito occidisse. Et an possit pœna ordinaria puniri.*

De non præsumendo proposito, nisi probetur, & quomodo probetur, & in quibus fallat. Cap. V.

1 NOn præsumitur † præmeditatũ, nisi appareat de antecedenti proposito, quod cum non possit probari directe, cum sit intrinseca qualitas, probari debet ꝑ exteriores qualitates, de ꝗbus ĩ hoc tractatu disseritur. Et in hoc notãdum
2 est, quod indicia † debent esse ꝑfecta in genere suo, nã sicut ꝓbões in criãlibus ad condẽnandum dẽnt esse luce meridiana clariores, ita & indicia in gñe suo ad qõnẽ habendã debent esse clara: nã eadẽ est rõ de toto, quo ad totũ, q̃ est de parte, quo ad partẽ, & ecõtra. vide no. in c.6. de Torm. Et remota,
3 † aut q̃ ipsum maleficiũ consequũtur, ꝓbari debẽt ꝑ duos testes, aliter nõ hẽbũt vires indiciorũ. Sed scriptores maxime dissident, an testes debeant esse oĩ exceptione maio-
4 res? Et secundũ † opinionem multorũ qñ tractatur de inquirendo, siue torquendo testes nõ ẽt integri admittũtur. Hip. in §. diligẽter nu.4. & vide q̃ dicentur in tit. ꝑ visum vnius
5 testis. Sed aliqui † senserunt pſumi cogitatũ, qñ non apparet de pura rixa, quia lex male pſumit de homicidis. Sed dic, nõ pſumi cogitatũ, nisi ꝓbetur, vt supra. Fallit tñ ĩ latronibus, ꝗa de ijs semper male pſumitur. Fallit
6 ẽt in eo, ꝗ † cõsueuit cómittere homicidia, licet accusator non probauerit, & qñ accusatus non ꝓbauit, & secundũ Carrer. in tract. homic. põt puniri pœna ordinaria. Sed hæc opinio non placet, & sufficit ex hoc solo indicio posse torqueri, dicetur seq tit. c.4.

1 *Accusator, & accusatus in casu propositi possunt vtrinque probare.*

2 *Probõ indirecta in criãli causa sæpe cõceditur.*

3 *Negatiua facti vbi habet annexam determinationem loci, vel temporis, vel alterius rei, indirectam habet probationem.*

4 *Testes deponentes de negatiua, præferuntur testibus affirmantibus etiam dignioribus.*

5 *Negatiua probatio non admittitur in probatione intuitiua, vt quando testes deponunt vidisse factum, & sunt in sufficienti numero, & quando qualitas testium est in iure approbata.*

6 *Negatiua coarctata loco, & tempore potest probari, quia æquipollet affirmatiue.*

7 *Reus post didicita testificata, & conclusum in cã potest super eisdem probare, secus accusator.*

In causa propositi vtrinque probatur etiam in contrarium. Cap. VI.

1 IN casu propositi † tam accusatus, q̃ ac-
2 cusator pñt vtrinq; probare. Hoc † amplius in qualibet cã criãli sæpe concedit indirecta probatio, videlicet, quando reus negat interfuisse die, & loco probatis per testes, & vult probare se fuisse alibi. Iudex admittet reum ad probandam dictã ne-
3 gatiuam, ꝗa vbi † negatiua facti habet annexam determinationem loci, vel tpis, vel alterius rei, tunc indirectam habet ꝓbõnem, l. 3. & ibi Bal. ff. de ꝓba. Et secũdũ Columb.
4 in tract. malefi. testes † deponentes de negatiua, vt supra, præferuntur testibus affirmãtibus ẽt dignioribus. Attamen Bald. sibi cõ-
5 trarius in l. fi. C. de testi. dixit, ꝙ † in probatione intuitiua quando testes deponunt vidisse factũ, & in sufficiẽti numero, & quãdo qualitas testium est approbata in iure, tunc non admittitur ꝓbatio negatiua in cõtra-
6 riũ. Sed credo † ꝙ qñ negatiua est coarctata, vt supra,

vt supra, possit probari; quia tunc æquipollet affirmatiuæ, & qđ vtrinq; possit probari, vř concedi, in l. Moysis. c. 21. glo. Sed reus
7 † post didicita testificata licet sit conclusum in cā, potest tamē ēt super eisdem probare: secus accusator. Hypp. in §. sequens, num. 6.

1 *Indicium varie diffinitur, & diuersimode nuncupatur.*
2 *Argumentum, signum, & præsumptio sunt minora, quàm indicium.*
3 *Indicia ad torturam sufficientia quomodo cognosci possint?*
4 *Indiciorum duo sunt genera.*
5 *Indicium indicans propositum, indicat & interfectorem, licet non semper puniatur de proposito.*
6 *Indicium aliud est remotum, & leue, aliud propinquum, & graue.*
7 *Indicium propinquum quodnam sit? & quod remotum?*
8 *Negocijs attributa quomodo considerentur?*
9 *Tempus præteritum maxime valet, nam & quæ fiant, & quæ futura sint, ex pteritis colligūtur.*
10 *Propositum indicantia qualia esse oporteat?*
11 *Præsumptio iuris, & de iure non recipit probationes in contrarium, secus de præsumptione iuris*
12 *Negocium omne per tria tempora certioribus argumentis arguitur.*
13 *Indicia ante delictum ex quibus capiantur.*

De diffinitione, & genere indiciorum. Cap. vij.

1 INdicium † variè diffinitur, & dicitur signū alicuius maleficij cōmissi, vel alterius rei, de qua agitur, & variè nominatur, videlicet argumentū, signū, & psumptio. Sed hæc † duo sunt minora, q̄ indiciū.
2 Et dicūt oēs, ꝙ nō pōt dari certa doctrina. Sed secundùm Bart. in l. fin. ff. de q. pōt dari
3 † aliqua via ad cognoscēdū indicia sufficientia ad torturā. Indiciorū † duo sunt genera,
4 vnū quod indicat aliquē deliquisse, & ex ꝓposito, & oē quod † indicat ꝓpositū, indicat
5 & interfectorē, licet nō semper puniatur de ꝓposito, & hoc euenit, quādo rixātes obueniant sorte, & casu. Aliud indicat deliquisse, sed nō ex ꝓposito, vt in tabula. Et in pdictis
6 † indiciū aliud est remotū, & leue: aliud ꝓpinquū, & graue. Propinquū est, quod † tan-
7 git negocium, vt vnus testis de visu, captus in loco delicti, & reliqua. Indicium vero remotum dř homo malæ cōdōnis, & similia.

8 Et secundùm Oratores † attribuita negocijs, partim sunt cōtinētia cū ipso negocio, partim in gestione negocij cōsiderātur, partim adiūcta negocio sunt, partim gestū negociū
9 cōsequuntur. Sed pteritū † tps maxime valet, nā & q fiāt, & q̄ futura sint, ex pteritis
10 colligūtur, & ea, q̄ † in delicto fiūt, siue post, ad hoc, vt indicent propositum, oportet esse eiusmodi, vt cōsequātur ab ante delictū gestis, & de industria facta videātur, de qua industria loq̄tur tex. in c. 21. Exod. & l. militis agrū. ff. de re milit. Cic. in lib. 2. de inuen. tit. nunc ad causam coniecturalē. In prædictis
11 † duplex est præsumptio vna iuris, & de iure, & hæc non recipit ꝓbōnes in contrariū, alia est iuris, & hæc recipit ꝓbōnes in contrariū. Qualiter aūt ꝓbētur indicia, dicetur in tit. de indicijs per visum vnius testis. Po-
12 stremo: † q̄a per tria tēpora oē negociū arguitur certioribus argumētis, itaq; p ea excutiā locos indiciorum in specie, de quibus
13 hactenus in genere dictū est. † Ante igitur delictū capiūtur indicia à Persona Cā, Cōsilijs. & is ordo ē, facere voluerit, potuerit, fecerit. Sed q. an fecerit, incipit à secūdo tpe.

DE INDICIIS PRAEMEDITATI ante delictum ex persona. Tractatus I.

SVMMARIVM.

1 *Persona rei qualis sit in omni delicto ante omnia intuendum est.*
2 *Personæ qualitas demonstrat animum fuisse, aut non fuisse offendendi.*
3 *Malitia, & incontinentia rei, indicia maleficij præstat, vnde caput erunt accusationis, vel inquisitionis.*

De malitia, & innocentia. Cap. I.

1 IN omni delicto ante oīa intuendū, qualis sit, de quo quæritur: quia secundum naturā incipiēdū est à persona: licet Cic. cās sæpe ptulerit. Persona aūt sumitur, qua alius ab alio differt, tū in aīo, tū in cor-
2 pore, tum in extra positis, & qualitas † personæ demonstrat aīum fuisse, aut non fuisse offendendi. l. si mater. C. ne de stat. defunct. Sed qui, qualesve hoīes iniuriam faciant, & qualibus iniuria fiat, & quid cuique rei, & quid

quid cuique homini soleat accidere, scripsit Arist. in lib 1 & 2. de arte Retho. Sed Oratores post eũ non sunt executi: quia impossibile, ac potius ĩnfinitũ est, vide Quint. de arg. li. 5. c. 10. At res, quarũ cã hoies cõstituunt cõtra ius lædere, duæ fere capitales hnt, videlicet Malitia, & Incõtinẽtia: nã quibus quisque affectus est vitijs, siue vno, siu pluribus teneant, in ea re, cuius gratia vitiosus est, iuris quoq; atq; iniustus euadi, malus. n. male cogitat, & cor iniqui ĩquirit mala. c 28 & 29. Prouerb. vide Arist. Reth. in c. 27. Quare Malitia. & Incontinentia caput erunt accusationis, siue inquisitionis.

1 *Fama rei est à iudice examinanda.*
2 *Fama quid sit, & quomodo consideretur. & an faciat sufficiens indicium ad torturam?*
3 *Torqueri non potest reus ex indicio remoto à maleficio, sed alia simul requiruntur.*
4 *Fama mala, an non solum in eo, in quo quis infamatur, sed etiam in alijs, rei opinionem grauet?*
5 *Fama mala ad hoc vt noceat, debet esse in eodem genere mali.*
6 *Fama, seu infamia præcedere debet inquisitionẽ, alias non proceditur, nisi in casibus exceptis.*
7 *Famæ malæ indicium cessat, si probetur à tribus annis citra reum fuisse bonæ vitæ.*
8 *Fama mala non sufficit, nisi conuictus fuerit de infamia.*
9 *Fama bona tuetur reum à tortura.*
10 *Fama bona in genere tollit indicia in specie.*
11 *Testes specialiter examinati super mala fama an præferantur testibus deponentibus in genere de bona fama?*

De fama reorum. Cap. II.

1 EXaminari debet †per Iudicem, cuius æstimationis, & famæ sit reus, qualis ẽt fuerit: pp. n. malã famã delinquẽtis facile psumit de insidijs, & dolo. c. 6.
2 lib. Iud l. 4. ff. de suspec. tut. Et fama †est cõis opinio voce manifestata ex suspicione proueniẽs. l. de minore. ff. de quæst. & ibi Bar. & c. 2. Reg. pri. Et varie cõsideratur, videlicet, in gñe, & i specie, in genere quãdo fama est, q aliqs est bonus, vel malus, vel ẽt in aliquo genere mali: & p hãc nõ oritur aliqd ĩdiciũ ad torturam, secũdũ Bar l. fi. ff. de qõ. ibi, et homo malę cõditõis, est indicium qualequale, & non sufficit ad torturam sine alijs, secus si
3 esset vnitũ. Et †est regula generalis, q ex indicio remoto a maleficio reus nõ torquet, sed requirunt alia simul. Sed secũdũ Bru. fama generalis parit indiciũ ad torturã, quoties iũgitur cũ fama speciali, & vita pcedens magnam partem defert ad psumendum qd
4 quid sit. † Vnde caueat vnusquisq; quia non solum in eo, in quo quis infamat, sed ẽt in alijs grauatur eius opinio. Vide eundem in
5 gl. circa tertiã, & quintam †Sed oẽs dñt, q ad hoc, vt mala fama noceat reo, debet esse in eodem gñe mali. quia ex dissimilibus nõ
6 oritur cõiectura. †Fama, seu ifamia præcedere debeat inquisitionem, aliter nõ procedetur, nisi in casibus exceptis per Hipp. in §. cõstante. nu. 12. Item qñ ex præsumptione hominis præsumit contra aliquẽ pp malam famam in eodem gñe malitiæ, potest admitti
7 pbõ in contrarium. †Et indicium malæ famæ cessabit, si a tribus annis citra probabit fuisse bonę vitæ. c. cum in tua. extra de spon
8 salib. †Item fama mala pbari debet, & non sufficit, q ita dicatur de aliquo, nisi fuerit cõuictus de infamia. Et qualiter pbetur. vide in c. 1. de Patẽti. Et diffinitio prædicta declarat quæ requirãtur in fama. quæ ẽt probari debet, secũdũ Hipp. in §. cõstãte, nu. 116. Idẽ secũdũ Oratores, qñ dĩt, de de vita hominis ex ante factis spectabitur, in quo considerabit accusator, num qñ simile quid fecerit, si id non reperiet, num qñ venerit in similem suspicionem de quo per auctor. ad Heren. lib. 1. & Cic. lib. 2. de Inuent. tit. 2. Quare mala fama contra aliquẽ oriri non debet, nisi vt supra, & nisi reus cõuictus fuerit, & quãdo mala fama apparebit vt supra, non solum indicia sumentur in eodem genere mali, sed ẽt in diuerso, secũdũ Bru. vt supra, & iõ Oratorũ reddi põt. Deinde qui fecerit illud tam neqter, eũdem hoc tã perperã fecisse, nõ est mi
9 randum. †E contra aũt pp bonam famam non torquebitur secundum Bald. in l. 1. C. locati. vbi multa similia dicit. Sed aliqui li-
10 mitant non torqueri ita grauiter. †Hoc amplius dixerunt aliqui per bonam famam in genere tolli indicia in specie. Sed multi con-
11 tra dicunt, q quando testes sunt †specialiter examinati super mala fama alicuius, tũc tales testes præferuntur testibus deponentibus in genere de bona fama. notatur in c. cũ oportet, extra d acc. Alia vero ẽ fama i specie

de

de aliquo particulari facto, & ꝙ tale q̃d sit, vel non; & differt à supradicta: q̃a respicit vitam hoĩum, vt supra. Hęc vero respicit negociũ, de quo q̃s accusat̃, & orit̃ ex circũstãtijs negocij, ideo de ea dicet̃ in ti. post delictum.

1 *Conuersatio mala est malæ actionis indicium.*
2 *Suspiciones malæ trahuntur ex conuersatione, & victu.*
3 *Conuersans cum inimicis occisi præsumitur ex proposito occidisse.*

De conuersatione, & victu. Cap. III.

1 MAla †conuersatio est malæ actionis indicium: nã qualis quisq; est, tali cõsortio delectat̃: & ideo si cõmissũ sit homicidiũ, & Titius sit solitus cõuersari cũ homicidis, ex tali cõuersatione hêbit cõtra se indiciũ dicti homicidij. Guid. Suz. in tit. quæ, & qualia: Hip. in §. expedita. in fin. Idem in l. Mosis. c. 4. & 24. Prouer. & 16. Isaiæ, & 21. Deut. Idem † secũdũ
2 Orratores ex cõuersatione, & victu multæ trahũtur suspiciones. secũdũ Cic. lib. 1. de in
3 uẽ. tit. 13. & 2. tit. 2. Præterea cõuersatio † sæpe accipit̃ i alio gñe, videlicet, si occisor fuerit visus cõuersari cũ inimicis occisi, p̃sumet̃ ꝙ ex ꝓposito occiderit. Sed talis cõuersatio nõ respicit ꝑsonã, sicut supradicta, sed potius respicit tractatum, & consilium, ideo de ea dicetur in tit. ex consilio, in versic. quo cum visus sit, vbi magis congruit.

1 *Consuetus delinquere, ex hoc solo indicio, an torqueri possit?*
2 *Associans post delictum præsumitur occulte auxilium præbuisse.*
3 *Indicia potiora quare requirantur quando quæritur interfectore quam quando quæritur de proposito?*
4 *Solitus delinquere quis dici possit?*

De consuetudine delinquendi. Cap. IIII.

1 QVi assueuit † delinquere, põt torqueri ex hoc solo idicio secũdũ Gand. in tit. de p̃sump. Idẽ secũdũ Oratores: ẽ. n. cõsuetudinis vis naturę ꝑ quã similis. Idem secũdùm Moysen, is, cui mos est delinquẽdi, contemnit oẽm correctionem, & pęnæ cõminationẽ, c. 18. Prouerb. Sed Hipp. cũ alijs cõtrarium tenet in §. diligenter. nu. 99. Circa p̃dicta dic, aut ignoratur de interfectore, & de eo q̃rit̃, & tunc aliq̃s non torquebitur ex hoc solo, aut cõstat de interfectore, sed q̃ritur de proposito, & tunc torquebit̃, si constabit eum solere occidere, & hoc q̃n nõ probabitur pura rixa. Sed Lud. Carer. sentit in dicto casu posse damnari sine tortura in tract. homic. nu. 47. Sed hæc opinio nõ placet & potiora indicia requiruntur ad explorandum quis fecerit, q̃ ad explorãdum quo animo, cum de homicida cõstat, q̃a tunc in dubio præsumitur occidisse ꝑ ꝑ talẽ p̃sumptionẽ, ꝙ sit solitus: & hoc casu oneratur ꝓbare cõtrariũ, licet regulariter nõ p̃sumatur propositum, nisi probetur, ꝓut in simili
2 dr̃, ꝙ contra † associantem post delictum oritur præsumptio de occulto auxilio, & reus cogitur probare contrariũ, secundũ Hyp. in
3 §. constante. nu. 55. Quare aũt † potiora indicia requirãtur, quãdo quæritur de interfectore, q̃ quando quæritur de proposito, rõ est, ꝙ quando constat, quis fecerit, lex de eo præsumit oẽ malũ, & iungitur cũ alia præsumptione, ꝙ consueuerit, & sic duæ emergunt p̃sumptiones, & hoc casu affines delicto ꝑ ꝑ secutũ effectum, secus quando q̃ritur de homicida: q̃a tunc ꝙ assueuerit, est solum indicium, & remotum à maleficio: q̃a nõ constat de effectu aliquo. Sciendum
4 est, ꝙ solitus dicitur quando quis est conuictus bis deliquisse, & secundum aliquos ter. vide Inno. c. 1. de fideius. Idẽ secundùm Oratores, secundùm Cic. 2. de inuẽ. tit. 3 de consti. cõiect. ibi. Si quo in pari ante peccato cõuictus sit. Et secundùm Arist consuetudine fieri vñr, quæ idcirco facimus, quia sæpenumero fecimus. vt per eundem Reth. 1. c. 29.

1 *Progenies bona, vel mala, bonum, vel malum indicium præstat.*
2 *Natio præsumptionem de hominũ natura præbet.*
3 *Sexus, ætas, animi, nautra, conditio, fortuna, amictus, risus, & ingressus suspicionẽ contra reum præstant.*

De progenie, & natione, & talibus similibus. Cap. V.

1 QVod q̃s sit † natus de bona, seu mala, ꝓgeniẹ, bene, seu male p̃sumitur secundùm Gand. in tit de p̃sump. & ind. dub. Moysen. c 1. & 27. & 65.
2 Isaię. A natione † similiter p̃sumit̃ de natura hoĩum: nã gẽtib. ꝓprij mores sũt: sũt. n. na

tiones

tiones, q̃ hoĩes facile interficiũt, & diuersis uicijs tenẽtur, Bal. in l. fi. C. de hær. inst. Apost. ad Titiũ c. 1. ibi, Cretenses ſ ꝑ mendaces. A se-
6 xu† aliud in uiro, aliud in fœmina creditur, l. quisquis. C. ad l. Iul. maiest. Ab ætate, aliud alijs annis magis conuenit. l qui cũ uno. ff. de re mil. Ab aĩ natura: Etenim auaritia, iracũdia, misericordia, crudelitas, aliaq; iis similia afferũt frequẽter fidẽ, ac detrahũt, nã quibus quisq; obuolutus est uitiis, quorũ gratia uitiosus est, iniuriis quoq;, atq; iniustus euadit, uide Aris. c. 27. Rhet li. 1. A cõditione, & fortuna distat. n. an clarus, an obscurus quis sit, l. capitaliũ. ff. de poe. secundũ Suz. in tit. q̃ & qualia. Ab amictu, risu, ingressu. ut per Moysen c. 19. Eccl. in fi. Sed q̃ supradicta sunt de natura hois pariunt tantummodo aliquã suspicionẽ secundũ antiquos, q̃ dicũt, & de natura licet aliquãtulũ ducere suspiciones: Oĩa. n. hæc uir, an mulier, huius an illius ciuitatis sit quib. in maiorib. quib cõsanguineis, qua ętate, quo aĩo, quo corpore, q̃ naturæ sunt attributa, ad aliquã cõiecturã faciẽdã pertinebunt. Cic. li. 2. de Inuen. tit. 2. de const. coniect. Et rõ prædictorũ reddi põt, quia uirtutes & uitia in ptãte nostra sunt, & non est q̃d positum in naturalibus causis, sed in uoluntate, studio, disciplina, quæ tollunt omnia, c. 1. 2. & 3. prouerb. uide Cic. de Fato in princ.

1 *Physiognomia mala facit præsumi in genere quem ad scelere procliuum, sicut à bona, bene præsumitur.*
2 *Tortura inchoanda est ab eo qui habet malam physiognomiam.*
3 *Hominum mores, naturasque ex corpore oculis, vultu, fronteque Zopirus Phisiognomus noscere profitebatur.*
4 *Chyromantia de homine præsumptionem probet.*

De Physiognomia, & Chyromantia. Cap. VI.

1 EX Physiognomia † mala præsumitur quem ad scelera procliuum, sicut et à bona bene p̃sumitur, secundũ Bal in l. 2. C. quorum appell. non reci. Idẽ in l. Moysis c. 19. Ecclesiasti. ibi, ex uisu cognoscit uir, & c. Isaiæ, ibi agnitio uultus eorũ respõdet eis. Sed ex ijs p̃sumi põt in genere, non ãt in spẽ de aliquo delicto, nisi alijs concurrentib, licet Paris de Put. dicat per physiognomiã his iudicasse, uide eum in dicto trac. col.
2 8. Vnde dixerunt† aliqui, ꝙ si plures rei sunt torquẽdi, incipiendũ est ab habẽte malã physionomiã. Legitur etiã† ꝙ Zopirus physiognomus ꝓfitebatur hoĩm mores, naturasq; ex corpore, oculis, uultu frõte ꝑnoscere Sed hic, ꝓ aliquãtulũ p̃sumitur per tex. c. 16. Re. 1. ibi, ne respicias uultũ eius, quoniam abieci eũ, nec iuxta intuitũ hoĩs ego iudico. A Chy-
4 romãtia † secũdũ multos p̃sumitur de hoĩe, nullũ tamẽ uerbũ legitur apud I. C. in l. Mosis legitur c. 37. Iob, ibi, qui in manu oĩum hoĩum signat, ut nouerint singuli opera sua. Vnde elicitur, posse p̃sumi arte ea media, & illũ textũ Iudæi sic fuerũt interpretati, asserẽtes lineas esse naturales, & nõ frustra positas. Sed nostri intelligunt in manu. i. in ptãte hoium. Verũ ꝓ opinione Iudæorũ est textus c. 13. Exo. ubi uĩ probari lineas esse positas ad aliquid significandũ de hoĩe, & esse signũ naturæ. Apud Oratores nõ legitur de supradicto indicio, sed de Physiognomia sępe.

1 *Indicium oritur à nomine si cum eo mala fama concurrat*

De nomine. Cap. VII.

1 A Nomine† secundũ scribentes oritur indicium si concurrat mala fama, ut puta ꝙ quis esset malæ famæ, ut ꝙ uocaretur Rampinus. Sed secundum Cic. 2. de inuent. nõnunquã aliquid suspicionis nascitur, & secundũ Quint li. 5. de argumẽtis. Nomẽ in argumẽtũ raro cadit, nisi cũ aut ex cã datum est, aut & ipsum alicuius cogitationis attulit causam, & hæc est uerior opin. Idem in l. Mosis 1. Reg. c. 25. ibi, quoniam secundum nomen suum stultus est.

1 *Indicium propositi à pallore oritur contra eum.*
2 *Affectus animi exterioribus indicijs cognoscitur.*
3 *Pudorem rubor, terrorem pallor ac tremor, & dentium crepitus consequuntur.*
4 *Aĩus, & corpus propter affectionem sæpissime cõmutatur: quod ante, vel post delictum cõtingit.*
5 *Indicia ex animi, & corporis commutatione ante delictum contingentia à quibus tractata, & an indicent propositum.*
6 *Indicia ex animi, & corporis commutatione contingentia ante delictum magis vrgent ad indicandum propositum, quàm post delictum ad indicandum maleficium.*

De

1 A Pallore † alijsq; similib. oritur indicium, pp.n.tẽporarios animi motus ante delictum apparentes male p̃su mitur, & torquetur reus, vtputa, si qs visus fuerit pallere, pauere, aut aliter vultu moueri, & non apparet cã, si paruo interuallo aliquem occiderit, seu vulnerauerit, p̃sumitur proposito deliquisse: natura †.n. com- 2 paratũ est vt si quis cogitet delinquere, fitq; in actu proximo delinquendi, vultu moueatur, detq; indicia qualitatis intrinsicè, vnde oriuntur signa conscientiæ, & sic exteriorib. indicijs cognoscitur affectus animi. & reuera † qd accidit diffuso sanguine, aut cõtracto, 3 nã pudor extra sanguinẽ diffundit, timor vero comtrahit. Et pallor eiusmodi secũdũ Philosophos accidere solet vehemẽti cogitatu, in subito motu, sanguine se ad interiora recipiente: Ex quo fit, vt pudorẽ rubor, sic terrorẽ, pallor ac tremor, & dẽtiũ crepitus cõse- 4 quãtur, secũdũ Cic. 4. Tusc. q. & ẽt euenit † pp affectionem, q̃ est animi, aut corporis ex tpe aliqua de cã cõmutatio, vt lætitia, cupiditas, metus, molestia, & alia similia, q̃ ponũntur à Cic. li. 1. de Inuen. tit. confirm. Et pręḍicta cõtingũt bifariè, v3, ante delictum, & post. De contingentib. post delictũ fit mentio p oẽs, maxime in l. de minore. §. tormẽto, ff. de qõ.
5 Sed de cõtingentib. † ante delictum, & sic de supradicto indicio non, nisi per Græcos, & Quint. li. 5. de argumentis, c. 10. Sed in l. Mosis c. 20. Neæmię, ibi, quare vultus tuus tristis est, cũ te ægrotum non videã? nõ est hoc frustra, sed malũ nescio quod in corde tuo est. Item supradicta deberent, quia ante delictũ indicãt propositum, post aũt delictũ indicãt solũ deliquisse. Itẽ † dr̃nt, q ante delictũ magis vrgent ad indicandum de proposito, q̃ post delictũ ad indicãdũ de delicto. De rõne diuersitatis dicetur infra in tit. post delictũ.

1 *Reus potest probare contrarium etiam post dididicita testificata, et potest retorquere: & an prædicta indicia sine alijs sufficiant.*
2 *Causa delicti debet ostendi, alias indicia contra reum nullam vim habent.*
3 *Indicia personæ sine causis non valent.*
4 *Persona sicut indicat potestatem, & voluntatem fuisse reo, ita ex contrarijs non fuisse demonstratur.*

D Ictum est supra cõtra reum. Sed pro reo ex contrarijs facile suppeteret con 1 tradicendi facultas. Põt. n. † in cõtrarium, & post didicita testificata probare. Scd̃o, põt retorquere: quia indicia p̃sonæ in diuersum trahunt secũdũ Quint. de cõiect. Tertio p̃dicta indicia non sufficiunt sine alijs, cũ sint remota. Bart. in l. fin. de qõ.
2 Quarto, secũdũ † aliquos nullã vim habẽt, nisi aliquid quare factũ sit ostẽdatur, cũ nihil sine cã fiat, vt in sequẽti ti. in prin. vide Cic. de Inuen. li. 2. ti. 2. ibi, vt. n. aĩum alicuius improbare nihil attinet, cũ cã, quare peccarit, non intercesserit, si cãm pcti intercedere leue est, si aĩum nulli minus honestæ rõni affinis ostẽdatur. Et per prædictam sentẽtiam conclu- 3 ditur notabile, q indicia † personæ non valent sine causis, & econtra. Demum nota pro reo non solum hic, sed in omni causa, & cõtra q̃libet indicia locum habere. Aris. in li. 2. c. 35. Rhet. ibi, quib. aũt rõnib. demonstrari possit factam rem non fuisse facile ex cõtrarijs sup- 4 peteret facultas. Quare sicut † persona indicat potestatem & voluntatem fuisse reo, ita non fuisse demonstratur, & sic in reliquis.

DE INDICIIS præmeditati ante delictũ ex causis, Tract. II.

SVMMARIVM.

1. *Indicia causarum quæ sint?*
2. *Quærendum est quot, quantæ sint in reo causæ, vt earum causa deliquisse videatur.*
3. *Causa quæ proprie dicatur?*
4. *Causa in impulsionẽ, & rõcinationem diuiditur.*
5. *Impulsio quid sit?*
6. *Rõcinatio quid sit? Et quãdo interfuisse videatur.*
7. *Propositum non arguitur, quando rixa fuerit inopinata, licet causæ præcedant, tam secundum legem Mosis, quam iura ciuilia.*
8. *Propositum non censetur nisi industria, & insidiæ intercesserint.*

Quid sint causæ, & qũo distribuantur, & q ex ijs oriatur propositum. Cap. I.

P Ost supradicta indicia sequuntur indicia
1 † causarum, quæ sunt, Impulsus ad aliquid

quid agendũ, cũ nihil sine cã fiat, nã nihil factũ esse cuiquã probatur, nisi aliquid quare factũ sit, ostẽditur. Itaq; †decet q̃rere, quot, & quãtæ sint in reo causæ, vt earũ gratia deliquisse videatur l. q. cũ vno, ff. de re mil. in fi. Idẽ in l. Mosis. c. 21. Iosuæ, ibi, nec ante biduũ triduũve probatur inimicus. Idẽ secundùm Oratores, secundùm Cic. lib. 2. de inuẽ. tit. 2. de consti. coniect. Cã†proprie dicitur
3 id, ex quo vel ꝑꝑ quod aliquid fit. Sed quãdo per causas oriatur propositũ, ex infrascriptis locis Oratorũ accepi. Causa distribuitur
4 †in impulsionem, & ratiocinationẽ. Impul-
5 sio †est quæ sine cogitatione per quãdã animi affectionẽ aliquid hortatur, vt amor, iracũdia, ægritudo, violentia, & oĩa, in quibus animus ita vr̃ affectus fuisse, vt rẽ perspicere cũ cura, & cõsilio nõ potuerit: & id q̃d fecit, impetu quodã aĩ potius, q̃ cogitatione fece-
6 ric. Rõcinatio †aũt est diligẽs, & cõsiderata faciẽdi excogitatio. Ea dicitur tũc interfuisse, cũ aliquid faciendũ certa de cã vitasse, aut secutus esse aĩus videtur, vt si amicitiæ quid cã factũ dicet, si inimici vlciscẽdi, si metus, si gloriæ, si deniq; alicuius retinẽdi, augẽdi, adipiscẽdive cõmodi, aut cõtra rapiendi, diminuendi, deuitãdive incõmodi cã. vt per Cic.
7 loco quo supra. Idẽ apud Moysen, quis†non punitur de ꝓposito, licet voluerit occidere, & sint causæ, dũmodo nõ occiderit per industriã, & insidias, c. 21. Exod. ibi, qui percusserit hoĩem volens occidere, & ibi, si quis ꝑ industriã. Idẽ apud I.C. quãdo rixa fuit inopinata, licet causæ p̃cedãt, non tamẽ erit ꝓpositũ. Bal. in l. 1. C. ad l. Corne. de sica. Con-
8 clusiue secundũ oẽs, propositum†non censetur, nisi industria, & insidiæ intercesserint, vt in locis supra traditis. Nec mihi detur vitio integros locos Oratorum recitasse, eorumque verba vsurpasse, quia tanta vis est, vt nec syllaba quidem prætereunda sit.

1 *Causæ, quas in maleficio quærere oportet, quot sint?*
2 *Causas in adulterio, vel furto quærere nihil attinet, quia illas ipsa crimina secum habent.*
3 *Competitorum, vel riualum altero interfecto præsumitur contra alterum.*
4 *Phyltra amatoria ab amante propinita libidinis faciendæ gratia censetur.*
5 *Causæ ad hoc, vt probent debent esse in processu probatæ in specie non in genere.*
6 *Testes deponentes in genere, & non in specie super causis non probant.*

De causis quinque per quas delinquitur, & quomodo probentur. Cap. ij.

1 Causæ, vnde †omnis humana oritur actio, & quas in maleficio quærere oportet, sunt septẽ, secundùm Arist. lib. 1 de arte Reth. c. 27. Sed secundũ alios post ipsum hæc maxime spectatur, ira odiũ, metus, spes, cupiditas; nã reliqua ĩ has spẽs cadũt, & de ijs in homicidio p̃cipue q̃ritur, in alijs vero, †vt in adulterio, & furto de
2 causis frequenter quærere nihil attinet, quia illas per se ipsa crimina secũ h̃ñt secundũ Quin. de coiectura. lib. 7. c. 2. De supradictis causis fit mẽtio in l. cũ rõ. ff. de bon. dam. vbi pater interficiens eũ, qui filiũ suũ hæredem instituerat, ꝑꝑ istud commodũ fecisse videtur. Idẽ de alijs causis. l. si ob stuprum. ff. de cond. ob tur. caus. l. vni. ff. de amb. vbi potest
3 sumi indicium in duobus competitoribus eiusdẽ honoris, siue ẽt in duobus riualibus, vt vno ĩterfecto p̃sumatur cõtra alterũ. Præterea ob libidinis faciendæ appetitũ pocula
4 †amatoria, q̃ phyltra vocãtur, cæteraq; huiusmodi flagitia cõmisisse hoĩes deprehensi sunt. l. 3. & tot. tit. C. de malef. Causæ ad hoc
5 †vt ꝓbẽt, debẽt esse ꝓbatæ in ꝓcessu in specie, non autem in genere, & testes deponen-
6 tes †in genere, & non in speeie super dictis causis non probant. vide notata in cap. cum oporteat. de accusa.

1 *Causæ quot circunstantias continere debeant?*
2 *Occidisse ille præsumitur, qui occidendi causam habuit.*
3 *Deliquisse ille præsumitur, qui ex delicto commodum consequitur, vel incommodum euitat, vel cui ita forte videtur.*
4 *Iudex animaduertit quo animo quid quisque faciat, non quo euentu vtatur.*
5 *Accusator reum ex causis demonstrabit.*
6 *Iudices per causas reũ quærent, cum is ignoratur.*
7 *Causæ nõ solũ indicat p opositum, sed etiam reũ.*
8 *Causæ debent esse grauiores, quoties quæritur quis deliquerit, quàm quando quæritur propositum, cum de reo constat.*
9 *Propositũ ex leuib. causis præsumitur, nõ delictũ.*
10 *Quando constat quis fecerit, lex de eo præsumit omne malum propter secutum effectum: secus*

quando

quando quæritur quis fecerit, quia non præsumit pro leui causa occidere.

11 *Animi vicium cum causa conglutinari ad indicandum reum licet, atque quibus sit vitijs subiectus reus ostendere oportet.*

12 *Malus qui semel fuit in eodem genere mali semper præsumitur malus.*

Quomodo causæ indicent propositum, & reum, quando de eo ignoratur. Cap. iij.

1 IN causis duæ † circunstantiæ insunt, videlicet: quis fecerit, & quamobrē fecerit. Vnde † si q̄s fuerit interfectus, & igno
2
ratur à quo, q̄ratur per supradictas causas: nā is p̄sumitur fecisse, qui faciendi causam habuerit. Ide secundùm Oratores, ꝓbabile est, † qđ ꝓbatur reo expedisse peccare,
3
vt cū q̄ritur nūquid cōmodū maleficio acq̄sierit, nū honorē, nū pecuniā, nū dominationē, nū aliquā cupiditatē amoris, aut nunquid incōmodū vitarit, inimicitias, infamiā, dolorē, suppliciū. Nihil tamē refert nō fuisse, aut non esse aliquid cōmodi, aut incommodo, dummodo ostendi possit ei visum esse, qui arguitur: Iudex enim † animaduertit
4
quo aīo q̄d q̄sq; faciat, nō quo euētu vtat̄. l. 1. §. si q̄s instrumēta. C. de latina . libert. tollenda, vide Auct. ad Heren. lib. 2. tit. in causa cōiecturali. † Et secūdū Oratores in hoc loco
5
caput illud erit accusatori, si demōstrare poterit alij nemini fuisse causam faciēdi, secundo loco tantā, aut tā idoneā nemini, sin fuisse, alijs quoq; cā faciendi videbitur, aut potestas alijs defuisse demōstrāda est, aut facultas, aut volūtas. Itaq; † Iudices per supradictas causas reū q̄rent, cū is ignoratur: quia
6
7 causæ non solū † indicāt ꝓpositū, sed ēt reū, quādo ignoratur, vt supra. Et regulariter oē, q̄ indicāt ꝓpositū, indicat & reū. Aīaduertendū † est ꝙ causæ dent esse grauiores, quo
8
ties q̄ritur q̄s deliquerit, q̄ quādo q̄ritur ꝓpositū, cū de reo cōstat, & rō est: q̄a nemo p̄sumitur leui cā hoīem occidere. Secus quando † cōstat de delinquēte, sed q̄ritur ꝓposi-
9
tū; tali .n. casu p̄sumitur ꝓpositū ēt p̄p leues causas. Et rō diuersitatis est: q̄a quādo
10 † cōstat q̄s fecerit, lex de eo p̄sumit oē malū p̄p secutū effectū. l. q̄ cœdem, C. de sicar. Secus quādo q̄ritur quis fecerit: q̄a tūc lex nō p̄sumit oē malū, imò non p̄sumit pro leui cā occidere. vide q̄ dicta sunt in p̄cedenti
11 tit. c. 4. Præterea in † oī cā aliquid corū, quæ personis attribura sunt, ad eā cām, qua commotus peccasse dicetur, adiungere licebit: & ita poterit aī vitiū cū causa cōglutinari, hoc mō. Si dicetur pecuniæ cā fecisse, ostendet accusator eum semper auarum fuisse, si honoris, ambitiosum. Idem in cæteris, quibus obnoxij sint, aīaduerti pōt, vti in ijs rebus, & earū rerū cā, q̄ singulis vitijs, cupiditatibus q̄ subiectæ sunt, oēs immoderate, & impotēter versentur. Arist. lib. 1. Rhe. c. 27. Sed Oratores post Arist. voluerunt, atq; ex dispari genere culpatū, si ex pari summendi facultas nō erit, improbare aīum aduersarij oportere, & rō est secunqū eos, qui fecerit illud, tā nequiter, eundē hoc tam perperam fecisse nō est mirādū. vide Cic. in lib. 2. tit. de inuē, & lib. 2. ad Heren. tit. in cā coniect. Verū p̄dictis repugnat regula Legistarum, semel
12 † malus p̄sumitur malus ī eodē genere mali. Quandoq; tamē ēt per ipsos conceditur.

1 *Inimicus an poterit torqueri, quando quis fuit interfectus, & nescitur à quo, si inimicitia fuerit capitalis?*

2 *Inimicitia est indicium remotum à maleficio.*

3 *Pluribus rixantibus si quis fuerit occisus, contra inimicum, si de indiuiduo non constet præsumitur, & ex hoc is poterit torqueri.*

4 *Nemo reperitur, qui non metuat, oderit, speret, & irascatur, per quas causas delinquitur.*

5 *Inimicus etiam suspectus quæ probare debeat, ne torqueatur.*

6 *Reus suspectus debet interrogari, vbi fuerit, cum quibus comederit tempore delicti.*

An inimicitia sola, & sic aliæ causæ sufficiant ad torquendum. Cap. iiij.

SI quis est interfectus, & nescitur à quo, sed ꝓbatur † ꝙ Petrus erat inimicus il-
1
lius, ex tali p̄sumptione poterit Petrus torqueri, secundùm Specu. in §. spēs. de p̄sump. & secundùm Rom. in l. 1. ff. ad Sylla. per tex. ibi. In suspicionē cædis, per quē tex. multi cōsentiunt semel posse torq̄ri, dūmō inimicitia sit capitalis: Adde c. 12. Eccles. ibi. Nunquā credes inimico. Sed Moderni cōtra tenent, Hyp. in §. diligenter. nu. 70. quē multi sequuntur per multas rōnes, maxime, ꝙ
2 † inimicitia est iudicium remotum, & dictū Specul. intelligunt quoties necesse est vnum ex pluribus hominem interfecisse, & certum

est

est delictū, & certæ ꝑsonæ, sed incertū est de
3 indiuiduo, & tūc †ex illis plurib. poterit ini
micus torqueri. Oratores multi cōsentiunt,
q̃a multę causę sunt, q̃ idu cūt ad maleficiū,
4 ēt latētes, & ignotæ, cū nemo †repiatur, q̄ nō
metuat, oderit spēt. & irascatur, ꝑ quas cās
delīq̃tur. Quare nō cōsequitur, Petrus ini
micus est. ergo occidit, cū alius potuerit oc
cidere ꝑ ꝑ supradictas causas, ēt latentes. Ego
in hac difficultate ꝑ cōciliandis opinionib.
distinguo secūdū Cic. in lib. 2. ti. 2 de Inuent.
ibi. Maxime. n. quæri oportet in hac cōstōne.
Primū potuerit ne aliq̃d fieri deinde ecquo
5 ab alio potuerit. Cōcludit, †ꝙ si Petrus ꝓba
bit aliū ecquo potuisse occidere, nō torq̄at
aliter sic. Quare demōstrabit reus, aut alijs
quoque bono fuisse aut alios quoque id, de
quo ipse īsimuletur facere potuisse vi. Auc.
ad Heren. lib. 2. tit. collatio. Hac defensione
vsus est Cic. ꝑ Mur. in familiā Ancharianā,
& ꝑ Scauro circa morte Bostaris in matre
auertēs crimē. Verū id breui faciēdū est, vt
ne alterius defendēdi causę hūc accusare vi
deatur. Sed sufficiat à se crimē trāferre, secūdū
oratores, si aut cōmodū nullū fuisse aut par
uū, aut alijs magis fuisse, aut nihilo sibi ma
gis q̃ aliis demōstrabit. Maximū aūt ē reme
diū diffiniēdarū q̃onum hoc casu, & oī alio,
6 videlicet, ꝙ suspectus †interrogetur, vbi fuit,
& cū q̃b. comedit tpe delicti. d̄ hac iterroga
tione vide Bart. in l. si. ff. de q̃st & ita ꝑ locū
& tps Oratores diffiniebant oē negocium.

1 *Rei defensiones contra causas.*
2 *Causæ non indicant nisi cum vitio personæ iungantur.*
3 *Propositi suspicio ex quibus tollatur.*

Pro reo contra causas. Cap. V.

1 PRimo reus negabit †fuisse causam, si
potuerit aut eam vehementer extenua
bit deinde iniquū esse dicet, omnes ad
quos aliq̃d emolumēti ex aliqua repue
nerit, in suspōnē maleficij deuocari. Tertio,
Causæ †non indicant, nisi cum vitio personæ
iūgātur, quia nō in oībus ꝑsonis valent. Itē
dicet, aut cōmodū nullū fuisse, aut paruum,
aut aliis magis fuisse, aut nihilo sibi magis,
3 quā aliis. Cic. in 2. de Inuēt. ti. 2. Item †mon
stretur aut facultas, aut ptās, aut volūtas de
fuisse reo, & ꝑ hæc. n. videtur reus aut non
occidisse, & si occiderit, non ex proposito.

DE FACTO ANTE DELI-ctum, seu contento cum delicto indicante consilium. Tract. III.

SVMMARIVM

1 *Consilia post causas sunt intuenda.*
2 *Consilia quæ sint, & quomodo diffiniantur?*
3 *Consilia ante delictum quomodo considerentur, & proponantur.*
4 *Animus præsumptione verbi, vel facti probatur.*
5 *Coniecturæ ex consilijs quæ vere indicent reum delicti.*
6 *Consilia referuntur, ac partem indiciorum, quæ ex causis ducuntur.*
7 *Propositum ante delictum à quibus factis, dictisue indicatur.*
8 *Indicia dicti, & facti, quibus non solum cogitasse, sed etiam reus, cum ignoratur.*
9 *Facere qui instituit, et potuit, fecisse præsumitur.*

1 POst causas †intuenda sunt consilia, nā
sicut causæ sunt impulsus ad aliquid
agendum, ita consilia sunt ordo geren
dorum ex causis venientiū. l. sæpe ff. de
2 verb. & rerū sig. Et consilia †sunt aliquid fa
ciendi, vel nō faciendi, excogitata rō. & sunt
pteriti, instantias & futuri tpis. A præterito
3 †consideratur quid ante delictum factū sit,
ex quo spes perficiendi nata & facultas fa
ciēdi q̃sita videatur. Ideo in reo cōsideratur,
vt nihil actū, nihilq; dictū, nusquā ventum,
aut habitū, nihil denique factū siue cā putetur.
Et I.C cōsentiunt per regulam, animus
4 ꝓbatur ꝑsumptione verbi, vel facti. Sed im
primis coniectatur an credibile sit reū spe
5 rasse †id à se scelus effici posse, an ignorari,
cum fecisset, an si ignoratum esset absolui,
vel pœna leui trāsigi. Hoc indiciū fuit Arist.
in 1. lib. Reth. c. 31 quod Quint. per eadem
verba vsurpauit in cap. de coniectura lib. 7.
Sed in hoc differt, ꝙ per Aristotelem refer
tur ad personam. Quin. vero refert ad consi
6 lia. Et secundū †eundē consilia referūtur ad
hanc partē indiciorum, q̃ ex causis ducūtur.
7 Et ita loquuntur I.C. Vnde omnia †dicta, &
facta, quæ indicant propositum ante deli
ctum, comprehenduntur sub elementis 11.
secundùm Auctorem ad Heren. lib. 2. & an
te eum Aristo. prædicamenta decem consti
tuit, de quibus dictum est in tabula. Qua-

8 re ordine Auctoris excutiam indicia † verbi,& facti.& hoc mō non solū cognoscetur ꝓpositū. verū ēt reus,dū ignorabitur, Bart. in l.fi.ff.de q.ibi,vel q̃a inimicus, vel q̃a fecerit apparatus. Idē secundùm Oratores.est enim maxime consentaneū, atq; ꝓbabile, vt qd q̃s instituit facere, fecisse ēt videatur.
9 Si statuit † facere & potuit,fecit igitur. si attentauit, ꝑpetrauit igitur, q̃a omnes quod volunt,& possint, etiam exequuntur, & faciunt.vt per Arist. lib.2.Reth. c.35,

1 *Tractatus præsumi potest ex loco,vbi reus fuerit.*
2 *Reus, vt de tractatu possit condemnari, tria concurrere debent, secreta locutio, inimicitiæ capitales cum occiso, & quòd homicidium sit secutum incontinenti.*
3 *Homicidium si noctu sequatur, quomodo iudex suspectum interrogare debeat?*
4 *Conuiuia indicant propositum, & seditiones.*
5 *Locus quot modis accipiatur?*
6 *Tractatus initia, & consiliorum ex loco comprehenduntur.*

Elementa autem, de quibus supra sunt, vt infra. Cap. I.

1 VBi fuerit,† videlicet,secundū text.in l q̃ cū vno.§ fi.ibi. examinātur causæ,& cur,& vbi fuerit.& q̃d egerit. ff.de re mil. Idē apud Cic.in orōne. 1.in Catilinā ibi,vbi fueris,quos conuocaueris,qđ consilij cœperis,quem nostrum ignorare arbitraris? Vnde si qui secreto fuerint ī aliqua domo,seu loco,si exierint, & occiderint,ꝓsumetur de tractatu, & poterunt torq̃ri,no.in l.1.C.de ser.fug. Sed aliqui volūt, ꝙ interueniat secreta locutio, sed credo sufficere ꝙ conuenerint in illum locum,nā secreta locutio necessario subintelligitur. Sed
2 multi † tenent posse dānari,si tria cōcurrāt. Primo secreta locutio, secundo inimicitiæ capitales cum occiso,tertio ꝙ homicidiū sit secutū incōtinēti, secundū Ias.in supradicta l. Sed de hoc dubitatur, secundùm Io.And. in addi.ad Spec.de ꝑsump.ver.13. Itaq; tutius erit torqre,q̃ dānare. Itē secuto † aliquo
3 delicto noctu Iudex interrogabit suspectū, vbi fuerit illa nocte.cū quo prāsit,vel cœnauit,& si repietur mēdax, orietur cōtra eum maxima ꝓsumptio.vide Bart.in l.fi.ff. de q.
4 & vt † plurimū cōstituta cōuiuia indicāt ꝓposita,seditiones,& similia, vt Catilinæ,Lē-
5 tuli,Cæthegi. Sciēdum,† locum diuersis modis cōcipit,& tanquā speciē dicetur infra in
6 delicto, ex hoc autem † comprehenduntur initia tractatus, & consiliorum, vt supra.

1 *Loci si sint diuersi,diuersa coniectura concipitur contra reum.*
2 *Frequentatio loci indicat propositum.*
3 *Transitus per viam inconsuetam propositi indicium præbet.*
4 *Propositum indicat, si quis visus fuerit frequentare viam, qua illum, quem occidit, transiturum sciebat.*

Cap. II.

1 VBi visus sit,videlicet,ob diuersos † locos diuersa cōiectura cōcipitur,secū
2 dū Gād.in tit.de ꝑsump. & īd.dubi. Vnde † si q̃s visus fuerit sæpe ire, & redire ex aliqua via,siue loco,vbi eo die,vel postero hoiem interfecerit,ꝑsumitur, ꝙ sæpe trāsierit cā cōmittendi tale delictū, arg. l iusto. ff.de vsucapio. Itē si q̃s visus † fuerit
3 ire,vel venire per viā non consuetā,si hominē postea interfecerit,erit indicium propositi: nā ꝑsumetur voluisse celare scelus ꝑpetrandum,aut vt occidendum magis icautū inueniat.faciūt doctrinæ.in l.fi.ff.de rerū diui.nam lex male ꝑsumit de ijs,iuxta illud Euangelij,qui nō intrat ꝑ ostium fur est, &
4 latro. Itē alij † dixerunt, vbi visus est. videlicet,ante delictum illic fuisse,qua transiturū inimicū suspicabatur,solēt.n.q̃ hostibus insidiātur,ea loca insidere,qua illos iter facturos arbitrātur,vt incautos opprimant. Item oritur indicium ꝓmeditati,secundū Bru. in gl.circa tertiā ibi,& illo sero, quo fuit factū homicidiū, fuit visus ire per aliqua loca, in quibus vicinia eum nō consueuerat videre.

1 *Sociorum qualitas suspicionem maleficij, & propositi inducit.*
2 *Conuersatio cum malis hominibus inducit indicium ad torturam contra delinquentem.*
3 *Associatio mali hominis inducit indicium præmeditati, & consilij.*

Cap. III.

1 QVo cum visus sit,qualitas † sociorū inducit suspicionē maleficij, quare si delinquens visus fuerit conuersari cum inimicus occisi orietur īdiciū ꝙ de industria occiderit. Et secūdū aliquos
2 † ꝑ conuersationem cum malis hoībus ori-

eus

tur indicium contra delinquentē ad tortu-
rā, secundū Hip. in §. expedita. nu. 93. Sed de
hoc dubitatur, dictū est supra, de indicijs ex
psona. c. 3. Sed in l. Mosis vrgēs est indiciū.
c. 16. Isaiæ ibi, socij furū, & c. 4. Prouer. ibi,
puersi corde nō inueniūt bonū. Itē si sequa
3 tur † homicidiū, si itercesserit associatio ma
li ho s, licet in ea nihil fecerit, psumetur de
malo cōsilio, & de pmeditato. l. nō ideo mi
nus. & ibi doctores. C. de accus. & sic ex hoc
simplici sociatu oritur indiciū, & supra, pp
qualitatem personæ, nam consilia impio-
rum sunt dolosa. c. 12. & 14. Prouerb.

1 *Apparatus indicat propositum.*
2 *Arma ferens qui non assueuerit, præsumit præ-cogitasse, nisi contrariam causam ostenderit.*
3 *Arma euaginata portans præsumitur portasse ob facilitatē aggrediendi, et perficiendi delictum.*
4 *Exercens se in armis cum non sit solitus, præsumitur de delicto præcogitare. Idem si acuerit arma, vel aliquam experientiam fecerit, vel in loco vicino arma reposuerit.*
5 *Præsumptio propositi insurgit contra illum, qui asportauit bona sua de loco, vbi homicidium commisit, ad locum, ad quem postea confugit, vel si bona, vel eorū maiorē partē alienauerit.*
6 *Apparatus non debet videri frustra factus.*

Cap. IIII.

NVnquid appararit, videlicet equos
1 † ad cundū, arma ac cædem, & alia,
quis instrā p facinoris, qd objicitur
qualitate. Vnde armatus se non so-
2 litus, item ferens † arma, qui nō assueuerit,
præsumitur pcogitasse, nisi cōtrariā causam
ostenderit, per quā tollatur prædicta psum-
3 ptio l. 1. C. ad l. Corn de sica. Itē portās † ar
ma euaginata psumit portasse ob facilitatē
aggrediendi, & pficiēdi delictū. Itē exercens
4 † se in armis, cū non sit solitus. Itē si acuerit
arma, aut aliquā experientiā fecerit de illis.
si reposuerit alicubi arma, ibi, vel ēt in loco
vicino, postea deliquerit, psumitur ppositum.
arg. l. 1. §. vi possidetis. ff. de vi, & vi ar-
ma Quidā addiderunt nunqd fecerit, vide-
5 licet, si asportauerit bona † sua de loco vbi
postea commisit homicidium ad locum. ad
quē postea cōfugit. vel si qs alienauerit bo-
na, vel maiorē partē bonorum suorū. si po-
stea hominē occiderit, psumetur cōtra eum
de pposito. secundùm Blan. in gl. alienatio.
6 n. 76. Nō. n. videri † dēt frustra factus appara

tus, cū nihil actū, nihilq; dictū sine cā putetur.
l. qui cum vno. ff. de re mili. ibi, vbi fuerit,
& quid egerit.

1 *Amicorum, vel sociorum certo loco, & tempore conuentus, & adunatio, vt eos ducat ad maleficium indicat propositum.*
2 *Amicus secutus amicum cum ense, vt aliquo eum comitetur, si obuiam forte inimico fiat, an & quando de auxilio teneatur?*
3 *Ducens aliquem per locum, in quo scit inimicum offensi adesse, præsumitur particeps criminis.*

Cap. V.

NVnquem conuenerit, videlicet, cum
1 aliquo † statuit perficere certo loco
aut tpe. Vel secundū aliquos, nun-
quē iuerit inuētum vt ducat ad ma-
leficium. vide Fulg. in l. q si fugitiui. ff. de
2 edil edic. ibi Amicus meus venit † ad me, &
dicit, veni mecum, quia volo esse in vno ne-
gocio meo. Ego accipio ensem, & sequor
eum, ipse autē fit obuiā inimico suo, & occi
dit eum, an ego tenear quasi auxiliator? Di-
citur, q si ignorās sum secutus eum, & cum
ipse insultans est illum, ego me retraxi, q
nullā pati debeo pœnā, idem ēt si discedere
non potuissem, vbi autē cum potuissem re-
cedere stetissem, tunc sine dubio non essem
innocens. Item sciens inimicum † offensi in
certo loco, conueniens, & ducens eum per
dictum locum, præsumitur particeps crimi-
nis. l. penul. ff. de vi bon. rap.

1 *Associans delinquentem ante delictum, videtur socius criminis, licet nihil fecerit, modo armatus fuerit.*
2 *Conscij qui sint, & qui teneantur de delicto?*

Cap. VI.

NVnquem habuerit conscijs, videlicet
aliquem de ijs, cum quibus præsumi
tur tractasse ab initio. Potest etiam
1 † taliter intelligi, videlicet associās de
linquentē ante delictum videtur cōscius cri
minis, licet nihil fecerit, mō armatus fuerit,
secundùm Bal. in l. 1. C. de ser. fug. Et hoc di-
2 cetur ēt in tit. post delictum Alii ēt † sic itel-
ligunt, videlicet hic, vel ille cōscius fuit, vt i
oratione pro Milone dicitur Marcum Fauo
nium fuisse conscium voluntatis Clodij,
cui dixerat, Milone triduo periturum.

1 *Propositum indicatur, si veteres hospites, aut clientes domi delinquentis fuerint, vel si delinquens habuerit malos famulos.*

2 *Adiutorum conquisitio, & conuocatio, propositi consilij indicium præstat.*

3 *Adiutores varie considerantur.*

4 *Mutuans pecuniam ei, qui statim deliquit, præsumitur adiutor.*

5 *Delinquens si sit persona vilis præsumitur cum auxilio fecisse.*

6 *Comitatus, & multitudo adiutorum parit indicium deliberationis.*

7 *Coadunatio quando plures occidunt, in dubio, an præsumatur de industria facta?*

8 *Rixa quando censeatur pura, & quando præmeditata?*

9 *Coadunatio censetur malo animo facta, delicto secuto.*

10 *Præsentia si delicto adhibeatur, deliberationis indiciū oritur, modo illa præsentia fiat animo se immiscēdi, si opus esset. Secus si forte fortuna, & quādo quis dicatur adesse cū se immiscēdi.*

Cap. VII.

1 DE adiutoribus, videlicet veteres †hospites, aut cliētes domi delinquētis fuerunt, vel habuit malos famulos, 2 qua de re pcogitasse vr̄ per text. in §. hoc autē. in Auth. de nō alienan. Itē†aliter si delinquens elegit idoneos, relinquendo inutiles domi, vel ēt pōt dicere de potentibus amicis, hæc. n. psidia non solū qui habēt, plurimū posse videntur, sed ēt 2. q. tales amicos habēt, aut cōscios, si quidē auxilijs is, erit adminiculis, & instris fræti delinquūt. Præ3terea variè †cōsiderātur adiutores, secūdum Bal. in l. hæc verba. ff. de infa. Vnde si qs mu4tuat pecuniā alicui, & is, †cui mutuauit, statim cōduxit gētes contra ciuitatē mutuantis, vel q d simile fecerit, psumitur mutuauisse tali cā, eritq; psumptio iuris, & de iure, secundūm Bru. in gl. circa quartā. Et simili 5 mō quādo delinquēs est persona seruilis, & magnū facinus cōmisit, psumitur cū auxilio fecisse. l. q cunq;. C. de ser. fug. Itē aliter 6 pōt intelligi sicut apud Cic. spectatur comitatus Clodij, & Milonis. Et multitudo adiutorū parit idiciū deliberationis, licet secun7dū†aliquos in dubia re nō psumatur coadunatio in pluribus occidentibus, nisi pbetur clare de industria coadunatos esse, secundū Bal. in l. nō ideo. C. de acc. Hip. in §. cōstatē. 8 nu. 45. Diceret tamē psumi casu euenisse rixā, nisi pbetur ante rixā coadunatos fuisse, nec est necesse, (iudicio meo) pbare, φ coadunatio sit facta de industria, sed sufficit p9bare, φ sit facta coadunatio, & c. n. †psumitur fieri malo aīo ob effectū secutū, nā si facta sunt ea, q̄ posterius fieri, ac sequi solēt, facta esse priora, & q̄ illorū gratia instituebātur, 10 existimandū est. Per psentiā†adhibitā delicto oritur idiciū deliberationis, mō illa psentia fuerit aīo se immiscēdi, si oporteret, secus si forte fortuna, secūdū Bal. i l. 1. ff. de ser. corrup. & tūc dr adesse aīo se immiscēdi, cum fuerit quis coadunatus ante delictum.

1 *Armorum, ac cæterorum instrumentorum genus deliberationem ostendit.*

2 *Ambulans cum armis hastatis, arcu, balistis, & similibus indicat habere animum occidendi.*

3 *Adiumenta diuersis modis considerantur.*

4 *Pecuniæ suggestæ, & alia similia accommodata sunt adiumenta, & instrumenta ad aliquid agendum.*

Cap. VIII.

DE adiumentis, videlicet, de ijs rebus † quas delinquens auxilio fore arbi1trabatur, vtputa, arma, & q̄libet instrumenta, ex genere. n. armorū, cæterorūq; īstrumētorū psumitur aīus, & atrocitas maleficij, secundū Bal. & Saly. i l. 1. C. de emen2da. ser. Quare si qs†ambulauerit cū armis hastatis, arcu, balistis, & similibus indicat animū occidēdi. l. 1. §. diuus. ff. de sica. Adiumē3ta † quoq; diuersis modis cōsiderātur, sicut 4 supra de adiutoribus, nā pecuniæ† suggestæ, & alia similia accommodata sunt adiumenta, & instrumenta ad aliquid agendum.

1 *Locus, in quo quis præter consuetudinem fuerit, vel in quo versari non consueuerat, vel non debebat, propositi indicium præbet.*

2 *Occidens aliquem in loco, in quo versari non soleat, præsumitur consulto occidisse, & tale iter fecisse occidendi causa.*

Cap. IX.

1 NVnquo ī loco†pter cōsuetudinē fuerit, videlicet, ī quo suspectus erat, siue ibi, vbi versari nō cōsueuerat, nec dēbat, notatur ī l. 1. §. diuus. ff. de sica Vn̄ ēt 2 si qs hoiem occiderit ī aliqua ciuitate, siue loco, quo nō sit solitus versari, psumet consulto occidisse, & tale iter fecisse occidendi causa. vide Bal. in l. fi. ff. de q. & ī l. fi. C. eod.

SVM-

1 *Tempus præpositi argumenta præbere potest.*
2 *Tẽporis duplex est significatio, generaliter enim, & specialiter accipitur.*
3 *Tempus speciale ad indicia magis confert, probationesq; affert inexpugnabiles.*
4 *Tẽpus ad indicia elicienda quõ cõsiderari debeat?*
5 *Temporis longinquitas est inspicienda, nam sæpe oportet commetiri cum tempore negocium.*

Cap. X.

1 AVt alieno† tẽpore, videlicet minus conuenienti, vt si noctu dicatur egressus domo, vel ex vrbe, & in aliquo loco eo tempore visus fuisse, & sic ex antecedentibus deducũtur argumẽta, videlicet, noctu exijsti, proficiscẽtem antecessisti, nunq͂d ẽt noctu, quod in die fieri
2 cõmodius videbatur posse. Et tẽporis † duplex est significatio. generaliter. n. & specialiter accipitur, p̃teritum habens, instãs, & futurum, & constituta discrimina, vt æstate, hyeme, noctu, interdiu, & fortuita, ut in pestilentia, in bello, in conuiuio. Speciale autẽ
3 tps† ad indicia magis confert ꝓbationesq;
4 affert inexpugnabiles. Vnde† cõsiderari debet tps, & anni, & mensis, & diei, & noctis, & uigiliæ, & horæ, & in aliqua parte alicuius horum, vt apud Cic. in oratione ꝓ Mil. dr̃ Clodium pridie eius diei discessisse, quo discessurũ sciebat Milonem, cuius iter solẽne, & necessarium ignorari nõ poterat. Et I. C. cõsentiunt per tps oriri indicium ante delictum, in delicto, & post delictum, in q͂bus põt considerari. quid ocyus, & quid serius
5 futurum sit. Et communiter† in tẽpore perspiciendo longinquitas eius est consideranda, nam sæpe oportet commetiri cũ tempore negotium, vt in sequenti titulo dicetur.

DE INDICIIS HOMICIdii præmeditati in delicto. Tractatus IIII.

SVMMARIVM.

1 *Indicia propositi ex quibus in delicto oriantur, & deducantur?*
2 *Codẽnati plures si delinquant, præsumuntur ex proposito delinquere.*
3 *Obuians forte si occidat, non punietur de præmeditato, licet animum occidendi habuerit.*
4 *Accidentia, quæ in delicto spectentur, ut indicia deliberationis oriantur?*

1 IN homicidio deducũtur indicia, considerando, cur† aliquid in delicto de industria, & data opera factum sit, vt spes perficiẽdi nata, & q̃sita esse videatur, de qua industria legitur tex. c. 21. Exod. & l. fi. ff. de sica. & l. 2. ff. de vi bon. rap. quib. iurib.
2 ꝓbatur, ꝙ si hoĩes† ducti, & coacti fuerint committere illud delictum, tunc p̃meditatũ censetur, secus q̃n id cũ consilio, & cura perspicere non potuerũt, & impetu quodã animi potius, q͂ cogitatione fecerint, uide Ci. lib. 2. de Inuen. tit. 2. de const. coniect. Idem secundum Bal. in homicidio ex aliqua cã, siue re nõ oritur indiciũ deliberationis, q̃n apparet ꝙ rixantes sibi obuiauerint casu, vide eũ in l. 1. C. ad l. Cor. de sica. Quinimò si-
3 quis† habuerit aĩum occidendi, modo forte obuians occidat, nõ punietur de p̃meditato per tex. in c. 21. Exod. de hoc diximus supra in ti. de causis c. 1. In delicto aũt hæc spectãtur Locus, Tps, Modus, & Facultas, & per
4 hæc accidentia † oritur indicium deliberationis. Et sicut inimicitiæ, & reliquæ causæ, atque consilia, pro vt supra, impellunt ad maleficia, ita per hæc ostenditur idonea perficiendi facultas esse quæsita.

1 *Locus in delicto deliberationis indicium an præbere possit?*
2 *Loci opportunitas ex quibus quæratur?*
3 *Occidens hominem in prætorio, vel ecclesia, præsumitur deliberate occidisse.*

1 ALocò præcipue coniectatur, cum euidentia loci † sit una ex quinque speciebus probationum, de quibus not. extra de rest. spol. c. cum ad sedem, quare spectetur locus in quo homicidium factum est ex opportunitate, q͂ reus
2 videtur habuisse. Ea uero † opportunitas quæritur ex magnitudine, interuallo, longinquitate, propinquitate, solitudine, celebritate, & demum natura ipsius loci opportuni. siue diuersi consiliis. Nunquid ẽt eo loco occisus perspici, aut exaudiri potuerit, & num demnm locus publicus, vel priuatus,
3 an sacer fuerit. Vnde siquis † occiderit hominem in prętorio, vel ecclesia, pręsumetur consulto, vel (vt aiunt) deliberate occidisse, quia non est præsumendum, quòd nisi magna causa uoluerit in tali loco occidere, vide Alber. in tract. 3. stat. 9. 64.

1 *Tempus reddit graue delictum.*
2 *Noctu agens præsumitur male agere.*
3 *Temporis spatium quomodo consideretur?*

1 A Tpe p̄sumitur, quia † reddit graue delictũ l.aut facta,§.tp̄s.ff. de pœn.
2 nã lex p̄sumit cõtra agentẽ noctu iuxta euãgelium,q male agit, odit lucem. Qua de re si delictum fiat nocte, p̄sumitur deliberatum,scd̃m Alber. in tract. supradicto Sed scd̃m Oratores latius dic, videlicet,qua parte anni,noctu, an inter diu, & quota diei ac noctis hora homicidiũ fa-
3 ctũ esse dicat, nam ẽt momẽta ualent, † & eiusmodi tpibus spaciũ in cõsideratur,satis ne lõgum fuerit ad eã rem transigẽdam, & potuerit ne reus scire satis ad id pficiendũ spacij futurũ, & sæpe oportet cõmetiri cũ tpe negocium,& videre potuerit ne aut magnitudo negocii, aut multitudo rerũ in eo tpe trãsigi, nã parui refert satis spacij fuisse ad id pficiẽdũ,si id ante sciri,& ratione prouideri non potuerit. Idem probatur per gl. & quæ ibi.not.in l.si vt allegas.C.de sica.

1 *Occasio deliberationis indicium præbet. & quomodo ea consideratur?*
2 *Occasio quæ propriæ sit? & ex quibus oriatur?*
3 *In tempore quæ considerari oporteat, & quæ in occasione?*
4 *Tempus, & occasio in quibus inter se differant?*

1 A B occasione orit̃ † deliberatio, nã malus aĩus occasionẽ q̃rit. Sed dupliciter cõtingit,primo q̃ritur idonea ne satis fuerit ad delictũ adoriẽdum,& hæc aliquid cogitato factũ ostẽdit. Scd̃o an alia melior,q̃ præterita.aut non expectata,& hæc excusat. Exẽpla extãt apud Cic.in orat.pro Mil.quem, fatetur habuisse occasionem occidendi Clodium. E contra aũt inquit,Clodium,captasse occasionẽ oc-
2 cidẽdi Milorem.Sed oportet scire,†q̃ pprie sit occasio,quare dic, q̧ est pars tpis habẽs in se alicuius rei faciendæ, aut non faciẽdæ opportunitatem. Et tp̄s actionis alicuius opportunũ occasio est.Hæc oritur ex actionib. humanis non impedientibus, vt puta seruus dormiens dat furantib. occasionem.
3 Item in † tpe.mensura, & spacium considératur,in occasione qualitas tẽporis ex qua nascitur opportunitas, seu commoditas fa-
4 ciendi,& non faciendi aliquid.Itaque † hoc tantum distant Tempus & Occasio, genere autem similia sunt.

1 *Modus delicti perpetrati, deliberationis indiciũ præstat.*
2 *Modus percutiendi præcogitationem ostendit.*
3 *Caput percutiens, videtur fecisse, vt certius offendat, & occidat, & quid si bacculo percusserit?*
4 *Multitudo, magnitudo, multiplicatio, & geminatio vulnerum propositum indicat.*
5 *Proditorium propositum per modum percutiendi concipitur.*

A Modo, quo q̃ritur quẽadmodũ qd
1 sit † factũ,idq; scd̃m Oratores tum ad qualitatem pertinet, tum ad cõiecturas, põt probari in l. aut facta, §.qualitate.ff.de pœn.Vnde siquis percusse-
2 rit † aliquem post terga,vel nullis dictis uerbis in capite, seu pectore, per hæc demon-
3 strat p̄cogitasse, q a percutiendo † in capite videtur fecisse,vt certius offẽdat scd̃m doc. in c.signif.de homic. Vnde sensẽrũt aliqui, q̧ siquis percusserit aliquem super caput baculo,siue alio simili instrõ, tñ, quia pcussit in capite præsefert animum occidẽdi, secus si in alia parte corporis,vide Bald. in l.sed si quæcunque.§.si magister.ff.ad l.Aquil. Per
4 multitudinem,†& magnitudinẽ vulnerum p̄sumitur pmeditatum. Item p multiplicationem aut p geminationem,& hoc qñ nõ
5 apparet pura rixa. Item per†modum concipitur ppositũ pditorium,scd̃m Bar. in l.respiciendum.§.delinquunt.ff.de pœn.videlicet,preposito antecedenti insultando,& alio modo proditorio,videlicet, si sedens tecum in mensa, nulla interueniente rixa te offendero,vel quid simile fecero,vt ibi.

1 *Facultas delinquendi quomodo consideretur?*
2 *Tractatus præsumitur quãdo homicidiũ committitur cum multitudine personarum, nisi ex accidenti, seu casu tales personæ superuenerint.*
3 *Facultas occidendi quando præstari videatur, & unde indicium tractatus oriatur?*
4 *Astans armatus dum delictum committitur, licet aliquam demonstrationem non faciat, facultatem delinquendi præbere dicitur, modo delinquenti auxiliari potuisset.*
5 *Associans delinquentem post delictum, delinquẽdi facultatem præbuisse dicitur.*

6 *Auxilium præstare dicitur ille, qui contra eum, qui offenditur, acclamat.*
7 *Auxiliari ille dicitur, per quem insultatus redditur timidior, & insultans audacior.*
8 *Præsentia adhibita delicto facit indicium occulti auxilij, si personæ fuerint ante delictum congregatæ.*
9 *Prohibere potens si non prohibeat, præsumitur particeps criminis, & an hinc oriatur præsumptio occulti auxilij?*
10 *Prohibere valens, si non prohibeat, an & quãdo particeps criminis, & auxiliator existimetur?*
11 *Domini tenentes famulos malæ vocis, famæ, & conditionis, de illorum delictis tenentur.*
12 *Personæ qualitas ad argumenta, & indicia habenda, est consideranda.*
13 *Personæ vitia sicut onerant delinquentem, ita contraria eleuant.*
14 *Qualitas offendentis inducit excusationem, siue accusationem, & demonstrat animum fuisse, vel non fuisse offendendi.*
15 *Atrocitas delicti ex quibus crescat.*

1 A Facultate cõsideratur† copia, & potestas instrumentorũ, aut earũ rerũ ob quas aliquid facilius, aut sine q̃bus omnino confici non potest. facultates quoque p̄cipue considerandæ sunt, credibilius est occisos à pluribus pauciores, ꝗ̃ à p̄paratis inopinantes. hinc illa apud Cic. coniectura, insidiatus est Clodius Miloni, nõ Milo Clodio. ille cũ seruis robustis, hic cum mulierũ comitatu. ille equo, hic rheda. ille expeditus, hic penula irretitus. Idẽ secundũ
2 Jurisp̄itos p̄sumitur tractatus, q̃n cõmittitur homicidiũ cũ multitudine ꝑsonarũ, nisi ex accidẽti, seu casu tales personæ sup̄uenerint, dic vt in antecedẽti trac. in ver. de Adiu
3 toribus. Itẽ facultates † occidẽdi p̄stari vñr,
4 & indiciũ oritur tractatus, quãdo† aliq̃s aggreditur aliquem, si ibi vnus, vel plures fuerint armati, siue ẽt remoti, modo potuissent auxiliari delinquenti, licet aliquã nõ faciãt demõstrationẽ, secundũ Bal. in l. 1. C. de ser. fug. Intellige tamẽ p̄dicta, si post delictum
5 † associant delinquentẽ, secundũ eundẽ in l. non ideo minus. C. de accus. tollitur tamẽ dictũ indiciũ, si ꝓbauerint casu venisse, vt in
6 supradictis legib. Quin ẽt† dicitur p̄stari auxiliũ acclamãdo cõtrã eũ, q̃ offenditur, & re
7 gula iuris est, ꝙ ille dicitur † auxiliari, ꝑ quẽ insultatus redditur timidior, & insultãs audacior secundũ Bal. in supradicta, non ideo
8 minus. Demũ† p̄sentia adhibita delicto facit indiciũ occulti auxilij, si tales ꝑsonæ fuerit congregatæ ante delictũ, vide Hip. in §. con
9 stãte, nu. 45. Item cui ptãs† est ꝓhibendi, ne q̃s offendatur, & nõ ꝓhibet, p̄sumitur particeps cris ꝑ regulam, videtur occidere, q̃ põt ꝓhibere. & l. scientiã. in prin. ff. ad l. Aqui. vide Gand. in tit. de p̄sump. & indi. in dubi. & quandoq; oritur p̄sumptio occulti auxilij. Sed secundũ aliquos, neq; indiciũ, neq; suspicio oritur, nisi alia concurrant, vtputa, si post delictũ associauit delinquentẽ, aut aliæ insit causæ, & circunstantiæ, aliter nõ p̄sumitur particeps. no. in l. vt vim. ff. de iust. & iur. Sed in hac materia est bona gl. in l. cul-
10 pa caret. ff. de reg. iur. ibi. Sed q̃d† si possum ꝓhibere Titiũ iniuriari Sẽpronio, an dẽam iuuare? Respõdeo secundũ canonicos doct. ꝙ sic, verbis interponẽdo me honesto mõ. Sed secundũ I. C. nõ, nisi in ijs, quos habeo corrigere, vt in p̄missis videlicet, filijs, & seruis. Hinc de delicto ammisso à filio vidẽte patre, & nõ ꝓhibẽte, nec clamãte cõtra filiũ, tenetur sicut ipse. Idẽ in dño contra ser-
11 uũ, † ꝙ extẽde ad nobiles tenẽtes seruitores malæ vocis, cõdõnis, & famæ, vt de illorũ delictis teneantur, nec audiuntur ignorãtiam per allegantes, cũ debuerint considerare ea facile euenire, posse, & ꝑ similes ꝑsonas cõmitti, vnde si famulus ignẽ mitteret in domũ cõductã dñs nõ tenetur nisi habuisset seruos malæ cõdõnis, quia tũc in cã est, tenendo similes ꝑsonas. not. in l. seruus. ff. ad leg. Aq l. Circa p̄dicta. vide Ias. i d. l. vt vim. Aliqui tñ senserunt, ꝙ si q̃s potuit sine periculo vitæ suæ ꝓhibere, & nõ ꝓhibuerit. tali casu p̄sumatur particeps criminis, q̃a quisq; cogit defendere bona ẽt inimici, tanto magis ꝑsonã, iux. tex. i c. 23. Exod. in princ. Hñi
12 † tñ debet rõ personæ, nam multi sunt ita natura timidi, ꝙ ob timorẽ patiũtur verberari, licet possent verberare. Vñ ex qualitate ꝑ sonę sæpe apud I. C. arguitur, & fit cõsequẽtia
13 & sicut † vitia ꝑsonæ p̄mũt, & onerant delinquentem, ita contraria eleuant, nam qua
14 litas † offẽdẽtis, ita inducit excusationẽ, siue accusationẽ, & demõstrat animũ fuisse, aut non fuisse offendẽdi. not. in l. si mater. C. ne
15 de sta. defunc. Et demum † atrocitas crescit ex ijs, videlicet, q̃d factum sit, à quo, in quẽ, quo animo, quo t̃pe, quo loco, quo modo.

DE INDICIIS MALEFICII præmeditati post delictum. Tract. V.

SVMMARIVM.

1 *Indicia post delictum ex quibus oriantur.*
2 *Associans delinquentem ante, vel post delictum nunquid videatur socius criminis.*
3 *Consilij, vel occulti auxilij præsumptio oritur contra associantem post delictum.*
4 *Receptans scienter malefactorem in domo sua post delictum præsumitur particeps criminis, & poterit torqueri, nisi receptus sit recipientis consanguineus, vel aliqua alia iusta cā probetur.*
5 *Prohibens reum capi, videtur conscius criminis, si affuit delicto, non si incidenter accurrit.*

1 POst delictū †oriuntur indicia, considerando, quid postea factū sit, facta enim quæq; antecesserunt, quæque insecuta sunt, spectanda sunt. Occurrunt hic nonnullæ q̄ones scribentium, videlicet, si quis asso-
2 ciatus †fuerit delinquentem post delictū cōmissum, nūq̄d videatur cōscius criminis? Et multi tenent, quod sic. Cōclusiue tñ dicēdū est, & distinguendū, aut iste associatus est delinquentē ante delictū, & tali casu tenetur, & cōuincitur, q̄a ꝑ p̄cedentē & subsequentē actū associationis accusat se, atq; ꝓpallat, sin aūt post delictū tm̄, tūc distinguendum, videlicet, si subito apparuit, tūc p̄sumitur sciuisse: aut ex mora, & interuallo apparuit, & tunc nō p̄sumetur cōtra eū, q̄a tali casu p̄sumetur accurrisse incidenter, & ꝑ rumorē. vide Sali. in l. vnica. C. de rap. virg. Bald. in l. nō ideo minus. C. de accu. Hip. in §. cōstāte.
3 nu. 55. q̄ tenet cōtra associantē †post delictū oriri p̄sumptionē cōsilij, vel occulti auxilij, per quā cogitur ꝓbare contrariū. Si q̄s scie-
4 ter †receperit malefactorē, seu delinquentē in domo sua post maleficiū ꝑpetratū p̄sumitur particeps crīs, & poterit torq̄ri. l. 1. C. de ijs, qui latro. Fallit tñ, si receptus erat cōsanguineus r̄cipiētis, siue ēt aliqua alia iusta cā ꝓbabitur, secundū not. in supradicta l. Pro-
5 hibētis reū † capi, videtur conscius crīs. vide Blanc. nu. 294. Sed intellige quoties ꝓhibens affuit delicto, secus si incidenter accurrit, ꝙ cogitur probare. vide in simili Hip. in supradicto §. cōstante, & in prin. huius trac.

DE INDICIIS MALEFICII præmeditati ex non facto, seu cur facto, ante, in, & post delictum. Tractatus VI.

SVMMARIVM.

1 *Indicia secundum antiquos, ex quibus locis capiebantur?*
Solicitans, siue quæritans quod ad eum non spectat, indicat contra se.
3 *Faciens id, quod fieri non solet, nec debet: at non faciens id, quod fieri solet, aut debet, contra se indicat.*

ET si apud Legistas supradicta videantur comprehendi sub facto. Expedit tamē scire locos Antiquorū, ex q̄bus capiebāt indicia, quos Cicero est secutus in lib. 2. c. 2. de inuen. cuius verba nō sunt prætereunda, q̄a ꝑ ea totius negocij gestio ꝑ-
1 tractabitur. Quare, quo cōsilio, qua spe perficiendi, quidq; factum sit, cur hoc mōpotius, q̄ illo, cur ab hoc potius, q̄ ab illo, cur nullo adiutore, aut cur hoc, cur nemo sit cōscius, aut cur sit, aut cur hic sit, cur hoc ante factum sit, cur hoc ante factum non sit, cur hoc in ipso negocio, cur hoc post negociū, aut q̄d factū de industria, aut quid rē ipsam consecutū sit, cōstet ne orō, aut cū re, aut ipsa secū, hoc huiusne rei sit signū, an illius, an huius, & illius, & vtrius potius, q̄d factū sit, ꝙ nō oportuerit, aut nō factū, ꝙ oportuerit.
2 Solicitās, siue †q̄ritās ꝙ nō ad eū nō spectat, īdicat cōtra se. vide Hip. § diligēter. nu. 150.
3 Et suspicio oritur †quoties quid facit, ꝙ fieri non solet, neq; oportet, neq; est rō, quare hoc ꝑꝑ hoc fiat, & ecōtra, quoties quis non facit, quod fieri solet, aut debet. [Quādoq; etiam ex abundante cautela in hac materia, & in omni fienda suspecta, & tam facti q̄ dicti per reū fraus, & dolus p̄sumitur, & sinistra oritur suspicio, secundū glo. no in l. si quis sub cōdōne hæredes. ff. de cōst. inst.]

DE INDICIIS MALEFICII præmeditati ex dicto. Tract. VII.

SVMMARIVM.

1 *Indicia maleficij præmeditati ex dicto.*
2 *Indicium propositi cōtra eum oritur, qui dixerit,*

quod

quòd traheret occiso vnam pennam de ala. Vel quòd faceret male capitare, vel quid simile.

3 *Propositum præsumitur contra eum, qui dixit, non diligo talem, vel sum ei nociturus si potero, si eum postea occiderit.*

4 *Occidisse ex proposito ille præsumetur, qui alicui prædixerit, quod si senserit rumorem, non se moueat. Vel quòd sentiet aliquid noui.*

5 *Mandatum, seu consilium præsumitur si quis locutus fuerit cum aliquo, & ille statim iuit, & occidit.*

6 *Locutio in aure quando indicet mandatum, vel consilium.*

7 *Causæ ni præcedent, nec causatum præsumitur.*

8 *Mandatum præsumitur contra dominum, qui famulo suo dixit, non redeas domum, nisi sentiā aliquid noui, si famulus aliquem occiderit.*

9 *Iactans se aliquem occisurum, si eum occidat, propositum præsumitur.*

10 *Minæ præcedentes indicant propositum, quando constat minantē occidisse eū, cui minatus est.*

11 *Indicia verbi duplicem vim habent.*

12 *Is videtur fecisse, qui prædixit facere.*

13 *Minans, & iactans de aliquem occidendo, an sit solitus minas exequi, quomodo consideretur?*

14 *Minatus si minantem occidat, an præsumatur ex proposito occidisse?*

15 *Minatum fecisse ad sui defensionem quando præsumatur?*

16 *Factum quid ad defensionem fuisse per coniecturas probatur.*

17 *Minans, quando non constat de interfectore, an possit torqueri?*

18 *Causæ, quæ inducunt homines ad maleficia patrando, vltra inimicitias sunt multæ.*

19 *Minans an possit impune offendi ab eo, cui minatus est, in illo actu minandi?*

20 *Pœnā homicidij iusta causa, & dolor diminuit.*

1 DIcta, queque †antecesserunt, quæq; secuta sunt, considerari oportet, nā ex qualitate verborū aīum metimur & probatur præsumptione verbi. Quare capiemus īdicia ante delictū. Et secūdū Gand.
2 oritur indicium propositi † contra eū, qui dixerit, ꝙ traheret occiso vnam pennam de ala, vel ꝙ faceret eū male capitare, vel quid
3 simile. Itē si quis dixerit, non †diligo talē, si eū postea occiderit, ꝑsumetur ꝓpositum. Et silr̃ si dixerit se nociturū, si poterit, vide Alberi. in l. metus. C. qđ metus cau. Item si di-
4 xerit †alicui, ꝙ si senserit rumorē, nō se moueat, vel ꝙ sentiet aliquid noui, ꝑsumetur ex ꝓposito occidisse, vt ꝑ Bar. in l. si vētre. ff. de
5 priuil. credi. Item †si q̄s locutus fuerit cū aliquo, & ille statim iuit, & occidit (q̄uis nesciatur quid dixerit) ꝑsumet de mādato, siue cōsilio, sicut ī dn̄o loquente in aurem famuli.
6 Intellige tñ ꝑdicta, si incontinēti †sequatur delictum, & qñ ille, quē alloquitur, pariter est inimicis capitalis, aliter illa locutio, et cū facto subsecuto non facit indicium, nā si
7 non ꝑcesserunt †causæ, nec causatum ꝑsumitur secūdū Bru. in qō. inci. circa tertiā. Itē si
8 dn̄s †famulo dixerit, non redeas domum nisi sentiam aliquid noui, si famulus aliquē oc-
9 ciderit, ꝑsumetur de mandato. Item †si q̄s iactauerit de occidēdo aliquē, si eū occiderit, ꝑsumetur ex ꝓposito occidisse, & poterit dānari ꝓꝑ secutum effectū, & hoc casu nō cōsideratur qualitas ꝑsonæ, si vero nō cōstabit de occisore, tūc spectabitur ꝑsonæ qualitas secūdū Guid. Suz in gl. sed si ꝑter famā. Idē
10 ꝓꝑ †minas præcedentes oritur indicium ꝓpositi, dūmodo cōstet minantē occidisse eū, cui minatus est, nec distinguitur qñ cōstat, an solitus sit exequi minas. Et in ꝑmissis no-
11 tandū est, ꝙ indicia †verbi duplicē vim hn̄t, sicut alia indicia, videlicet, quis fecerit, qñ
12 ignoratur, & quo aīo. Etenim †is vr̃ fecisse, qui prædixit facere, sed in hoc differt, ꝙ
13 qñ per supradicta indicia †quæritur quis fecerit, tūc distinguitur, an minās, iactans sit solitus exequi minas, & sic de aliis, secus aūt qñ constat prędictos occidisse, quia tunc prędicta oīa indicia sūt grauia, & sufficiētia ad cognoscēdū de ꝓposito. Et per ea ꝓcedi pōt ad torturam, siue in aliquibus ad cōdēnationem, vt infra dicetur. Scribētes dn̄t præsumi
14 †de ꝓposito cōtra minatum, si cōtinget eū occidere minātē, q̄a metus est vna ex causis impellētibus ad maleficia. Sed ego dico ꝑsumi contra minatū, qñ cōstat ipsum cœpisse
15 rixam, aliter præsumi †contra minanté, & ꝙ minatus fecerit ad sui defensionē, q̄a in cri-
16 minalibus, ꝙ †q̄s fecerit ad sui defensionē, ꝓbatur ꝑ cōiecturas, vide Ias. i l. vt vī. ff. de iusti. & iu. Postremo maximū est certamen
17 apud doctores, an minās, †qñ nō cōstat de īterfectores, possit torqri. Et secūdū Speculatorē pōt. vide in tit. de ꝑsump. §. fin. Sed cōtra notatur in l. fi. ff. de hær. insti. Alii distinguūt, ꝙ si minās est potēs, & solitus exequi minas, ꝙ tūc possit torqueri, alii aūt, ꝙ possit

sit damnari. Hipp. in §. diligenter, num. 81. Alij vero dixerũt posse damnari, qñ tria cõcurrunt, videlicet, inimicitiæ, minæ, ꝑcussio cũ paruo ĩteruallo. Vide Bru. in tit. circa tertiam. Sed hæc opinio non placet, maxime, qñ offensus hẽt alios inimicos, ac ẽt, quia
18 †plures sunt causę, q̃ indicunt hoĩes ad maleficia, vltra inimicitas. Quare non cõsequitur necessario, ꝙ sit occisus à tali, cũ ab alijs potuerit occidi. Occurrit hic qõ, ꝙ minans
19 † possit impune offendi ab eo, cui minatus est ĩ illo actu minãdi secũdũ Hipp. in d. §. diligenter. Sed contra existimo ꝗa nõ dr̄ factum cum moderamine. not. in l. vt vim. ff. de iust.
20 & iu. Nõ tñ punietur pœna ordinaria. [†ꝗa pœnam homicidij iusta causa, & dolor diminuit, not. in l. quicquid calore de reg. iur.]

EX DICTO IN DELICTO, seu post delictum. Tract. VIII.

SVMMARIVM.

1 *Clamor vulnerantis exauditus, an faciat indicium ad torturam?*
2 *Vox hominum est fallax, quia reperiuntur multi consimilem habere vocem.*
3 *Vox clamantis exaudita non habet vim probationis, sed indicij, nisi alia concurrant.*
4 *Clamor vulnerati, dicentis se offendi à tali, an contra nominatum indicium faciat?*
5 *Offenso non creditur sine alijs qualitatibus, etiam quòd haberet in manibus corpus Christi. Et quid si sit in articulo mortis, & id iuret?*
6 *Indicium ad torturam ex dicto offensi quando oriatur.*
7 *Offensi dicto quando non sit credendum? nec inde oriatur indicium ad torturam?*
8 *Offensi dictum, quando cognoscere non potest ob aliquas circumstantias offendentem, non facit indicium ad torturam.*
9 *Offensus quando non præsumatur mentiri?*
10 *Mulier clamans sibi vim inferri, facit indicium, si reus fuit cognitus.*
11 *Clamans contra offensum, licet nihil agat, censetur conscius.*

De dicto offensi, & delinquentis. Cap. I.

1 QVæritur, an per†clamorẽ vulnerãtis sine alijs oriatur indicium ad torturã? videlicet, qñ testes deponunt audiuisse delinquentẽ, & cognouisse ad vocẽ? Et secũdũ aliquos testimonium eiusmodi valet, & ꝓbat, videlicet, qñ ꝗs audiuit vocem alicuius, licet non viderit loquentem, vtputa, ꝙ sit paries de medio, vel aliqua alia res inter loquentẽ, & testem: & de hoc est gl. not. in l. 1. §. idem Labeo, & in l. 2. in ver. audierunt. ff. de aqua pluuia. arcen. & Bal. in l. conuenticulas. C. de epis. & cler. Idem in l. Mosis, c. 22. Exod. & Iudicum, c. 18. ibi, agnoscentes vocẽ adolescẽtis, & lib. 1. Regum, c. 27. circa finem, ibi, cognouit Saul vocem Dauid. Sed ꝑdicta credo nõ esse vera, nisi alia cõcurrãt, ꝓut in di-
2 ctis iuribus; & re vera †vox hoĩum fallax est: ꝗa reperiũtur multi cõsimilem hr̃e vocem, & simili modo potest dissimulari. Vnde alijs
3 † non cõcurrentibus (iudicio meo) nõ habebit vim probationis, sed indicij, & ita semel
4 iudicaui. Econtra autẽ †per clamorem vulnerati, & offensi clamantis se offendi à tali, potest oriri aliquod iudiciũ, licet variæ sit opiniones scribentiũ: nã secũdũ aliquos dicto offensi, etiam ĩ mortis articulo constituti nõ creditur, neq; oritur aliqđ ĩdiciũ ad torturam, nisi fuerit vallatum alijs circunstantijs, vtputa inimicitijs, & similib. vide Alex.
5 cons. 14. vol. 3. vbi dicit, †non creditur offenso sine alijs qualitatibus, etiã ꝙ haberet in manibus corpus Christi. Alij autem senserunt, vt credatur offenso etiam ad torquendum: limitãdo tamen, vt is offensus illud dicat in articulo mortis, & cum iuro Bald. in auct. si dicatur. C. testa. Hippol. in §. diligenter, num. 118. sensit, ꝙ si offensus in mortis articulo est in plenitudine sui intellectus, homo bonæ conditionis, ac famæ, & tale delictum non possit per alios probari, tali casu
6 †oritur indicium ad torturam cõtra criminatum. Hanc opinionem multi Recentiores mordent, & refellunt: Mihi aũt Hipp. opinio æqua vr̄: non est. n. existimandum offensum velle excusare offendentem, & alijs imputare, cum nõ sit maius odium, quam cõtra vul-
7 nerantem, & occidentem. Limito †tñ dem Hip. hoc pacto: videlicet, si delictum secutũ fuit nocte, tꝑe obscuro, tũc tali dicto nõ est credendum, ꝗa verisimile est offensum scire nõ posse certe offendentem, arg. l. hac cõsultissima. §. cũ humana fragi. C. ꝗ test. fac. pos.
8 Idem in alijs †casibus, in ꝗbus similes circũstantiæ resistũt, & cõtradicũt, vtputa, licet fo-

ret in meridie, sed offendẽtes erãt ꝑsonati: qa similiter dicto casu offensus nõ põt cognoscere offendẽtem. Et hunc casum semel
9 iudicaui. Et in duobus † tꝑibus offensus nõ ꝑsumit mentiri. videlicet in articulo mortis & subito qñ fuit offensus, nam tꝑe medio per suggestionem plures mentiri deprehẽsi
10 sunt. Mulier † clamãs sibi iferri vim, facit in
11 diciũ, si reus fuerit cognitus. Itẽ si qs † clamet cõtra offensũ, licet nil agat, cẽsetur cõscius.

1 *Famæ, seu dicto gentium an & quando sit credẽdum?*
2 *Fama quando faciat indicium ad torturam?*
3 *Fama sola quis torqueri non debet.*
4 *Fama quid sit, & quomodo diffiniatur?*
5 *Credulitas testium etiam fide dignorum non condemnat, & multominus vulgi, aut populi.*
6 *Voces populi uanæ non sunt audiendæ: nec eis est credendum.*
7 *Fama est solum ꝑparatorium inquisitionis, non autem fundamentum torquendi reum.*
8 *Deo explorata sunt omnia, & intuetur cor.*
9 *Fama unde originem traxerit, an sufficiat inspicere ad hoc, vt ex ea possit ad torturam procedi?*
10 *Fama sola non debet parere aliquod indicium ad torquendum, sed ad inquirendum tantum, siue ad coadiuuandas alias probationes.*
11 *Intellectus l. de minore. §. tormenta. ff. de q̃stio.*
12 *Fama uehemẽs an faciat indiciũ ad torturam?*
13 *Testibus non testimonijs creditur.*
14 *Christus ob uoces populi fuit crucifixus.*
15 *Intellectus l. decurio. C. de pœnis.*

De fama, seu dicto gentium. Cap. II.

DE fama apud Oratores, sicut apud nos exempla nõ desunt: Alij enim
1 † dixerũt nõ temere famã nasci solere, qn subsit aliquid. Sed alij dixerũt famæ credi, qñ ẽ sine certo auctore dispsa, cui malignitas initium dedit, incremẽtũ credulitas, ꝙ nulli non, ẽt innocentissimo possit accidere fraude inimicorũ falsa vulgãtiũ. Sed sc̃d̃m Gãd. in ti. de qõ. publica vox,
2 † & fama orta cõtra aliquẽ statim commisso delicto in loco commissi criminis à ꝑsonis fidedignis parit indicium ad torturam: & rõ est, qa fama orta subito commisso cri
3 mine, crimini inesse vr̃. Propter tñ † solam famam qs torqueri non debet, & rõ est, qa demũ unius multitudo facile seqtur. qua de re fama, & infamia cõtra aliquem facile oriũtur, & ita fere oẽs sentiũt, vt in l. admonẽdi. ff. de iureiu. Et arguẽdo à diffinitione famæ, nullum affert indicium: nam fama nõ
4 † est aliud, nisi dicto gentium, siue vulgi ex imaginaria opinione, siue credulitate ꝓcedẽs: & sub tali diffinitione comprehẽditur tam bona, q̃ mala fama l. 3. §. Idem diuus. ff. de testi. Et tali famæ, siue dicto Iudex nõ
5 debet fidere, cum credulitas † testiũ q̃uis fide dignorum nõ cõdemnet. l. testium. C. de testi. tãto minus vulgi, aut populi, iuxta illud. Scinditur incertũ studia in cõtraria vulgus, Idẽ in l. decurio. C. de pœn. ibi. Vanæ uoces
6 † populi nõ sunt audiendæ, nec enim uocib. eorum credi oportet. Quamobrẽ existimo
7 famam esse ꝑparatoriũ tãtũ inquisitionis, nõ aũt fundamentum torquendi reũ. Idem vr̃ ꝓbari sn̄ia diuina, iuxta illud: descendã, & uidebo si clamorẽ, q uenit ad me, opere ꝑfecit, vbi Deus ꝑ clamorem non aliqd iudicauit. Qua de re dixit, descẽdã, & uidebo, & intellige ꝙ dixit tanq̃ Iudex, nõ tanquã
8 Deus, qa † Deo explorata sunt oĩa, & ĩtuetur cor. c. 16. Regum primo. Alij dixerunt
9 oportere cõsiderari, unde fama habuit † originẽ, & sic ꝑ originem ꝓcedeť ad torturã, si origo erit talis, ut ꝑ eã ꝓcedi possit. Istud nõ satisfacit (q̃uis origo famæ sit semper habenda) nã considerata origine ꝓcedetur sc̃d̃m eã, cõsequẽter sc̃d̃m indicia ꝑcedẽtia famam. vtiq; erimus in casu indiciorũ, ꝑ q̃ ꝓcedetur ad torturã, si erunt talia, vt ꝓcedi
10 possit, non tñ ꝑꝑ solam famam, quæ † sola non debet parare aliqd̃ indicium ad torquẽdum, sed ad inquirẽdum tãtum, siue ad coadiuuandas alias probõnes, & ita iudicio
11 † meo intelligitur. l. de minore. §. tormẽta. ff. de qõ. Secus sc̃d̃m Hip. in uehementi fa
12 ma. in §. diligẽter, nu. 18. ibi. ꝙ fama † nõ faciat indicium ad torturam, non hẽt locum in uehemẽti fama. Nam uehemẽs fama est sufficiẽs indiciũ ad torturam sc̃d̃m Bart. in cons. 192. Hæc aũt opinio nõ placet: qa Iudex nõ dẽt cõsiderare, quia dicitur, sed vnde, & quid, & quale dicitur, & à qbus, testib.
13 † enim nõ testimoniis creditur l. 3. uers. tu magis scire. ff. de testi. Et ꝓ hac opinione ui de tex. c. 22. Exod. ibi, nec ĩ iudicio plurimorum acquiesces snĩe, vt à vero deuies. Exẽplo ẽt ꝑniciosum ẽ cũ magni, sanctiq; viri vulgi opinione perierint, & trucidati sunt.
14 Omitto antiquos, & in vnũ finio, † Xps. n.

per

per uoces populi crucifixus est, quare &c. Et
5 lex Decurio † supra allegata loq̄tur de hac fama. Nam vt dictũ est in c. de fama reorũ in prin. fama dupliciter consideratur vt ibi.

1 *Confessio extraiudicialis facit indicium ad torturam, dummodo sit uerisimilis, & sit probata per duos testes.*
2 *Cõfessio facta ab irato, ebrio, vel stolido nõ ualet.*
3 *Confessio extraiudicialis sine causa non valet ad obligandum, inducit tamen semiplenam probationem, licet sit factum sine scriptura.*
4 *Confessus legitime in iudicio, põt ad totum id, super quo proceditur cõtra eum ciuiliter, vel criminaliter condẽnari, licet processus sit ineptus.*
5 *Indicium oritur cõtra eum, qui dicit se primo occisum inuenisse, vel primo homicidium uidisse.*
6 *Ingerens se est suspectus.*

Ex dicto post delictum. *Cap. III.*

1 PRopter confessionẽ † extraiudicialem põt torqueri, dũmodo sit verisimilis & sit probata per duos testes. Itẽ con
2 fessio† facta ab irato nõ ualet, gl. est in c. ex literis de diuor. Idẽ ab ebrio, siue aliter
3 stolido. Itẽ cõfessio† extra iudicium sine cã, scd̃m oẽs nõ ualet ad obligãdũ. inducit tñ semiplenã ꝓbõnem, licet sit facta sine scriptura. vide Matthesil. in sing. 13. secus facta in iudicio, q̄a tũc calor iudicii supplet defectum, not. in l. 1. C. de confess. Item quoties
4 apparet† reũ in iudicio legitime confessum totum id, super quo proceditur contra eum criminaliter, seu ciuiliter p̃t cõdẽnari, q̄uis totus ꝓcessus sit ineptus. Sed de cõfessione, ne bis repetatur, vide ĩ c. 8. & fi. de tormẽtis.
5 Item indiciũ† aliqñ sumitur cõtra aliquẽ, q̄ primo dicit occisum inuenisse, & cõtra aliquẽ q̄ primo dicit uidisse homicidiũ scd̃m Parid. de Put. in verb. tortura in fi. Et rõ est,
6 ꝙ quis† se ingerit suspectus est, uide Hipp. §. diligenter nu. 150. Sed dic contra, nisi alia concurrant, vt inimicitia, & similia.

EX NON DICTO.
Tractatus IX.

SVMMARIVM.

1 *Taciturnitas imitatur confessionem.*
2 *Taciturnitas domestici parit indicium ad torturam exemplum hic ponitur.*
3 *Reus interrogatus per iudicem, si non respõdeat, potest etiam sine indicijs torqueri.*
4 *Recipiens literas debiti, si nihil dicat, videtur debitum fateri, & quomodo id procedat? Et an id in criminalibus habeat locum?*
5 *Positioni duo continenti respondens, si dicat de uno non credere, an de alio fateri credatur?*
6 *Tacens habetur pro contradicente in onerosis, & obligantibus personam, nisi vltra taciturnitatem fecerit aliquem actum, qui videatur venire ad probationem actus.*
7 *Taciturnitas nocet quoties reus tenetur respondere negando, aut confitendo.*
8 *Constitutio si fiat tertio præsente, & tacente, ille non dicitur consentire.*

EXtremum aũt, aut taceatur oportet, aut concedatur, aut negetur. Si tacebitur, aut elicienda est r̃nsio, aut q̄m
1 †taciturnitas imitat̃ cõfessionẽ, ac si cõfessum sit, cõcludere oportebit, vide Cic.
2 in 1. de Inuent. c. 8. Taciturnitas† domestici parit indiciũ ad torturã. & dicit Par. de Put. ꝙ q̄dam mulier diu tacuit mortem viri sui, & quadam die clamauit reperisse eum mortuum, q̄ fuit capta, & torta cõfessa fuit interfici fecisse virũ. vide eũ in verb. tortura, col. 3. Sed hæc cõclusio nõ est tuta, & req̄rũtur alia simul scd̃m Hip. in §. expedita. Itẽ reus
3 interrogatus† per iudicẽ non r̃ndens, põt torqueri, ẽt sine indicijs. vide in trac. de tor
4 men. c. 3. Item si scribis † alicui, ꝙ reddat tibi cẽtũ ei mutuatos, recepit litera, nihil dicit, vr̃ fateri, Bar. in l. quo. n. ff. rem rat. habi. Sed limitat, ꝙ testes, q̄bus p̃sentib. dabitur litera habeant copiam, & ꝙ adsint qñ aperitur. vide Matthes. in sing. 22. Itẽ si scribetur tibi, ꝙ sunt testes, q̄ dñt, te per insidias occidisse Gaiũ, si accipis lr̃as, & nihil dicis, oritur indicium ad torturam, licet multi contra sentiant. vide Hipp. in §. diligẽter, nume.
5 138. & Blanc. num. 224. Item si quis r̃ndet positioni, quæ cõtinet duo, videlicet, ꝙ cõmodaui tibi Codicem, & Volumen. tu r̃ndens, non credo de Codice, videris fateri de Volumine. Idem ẽt si q̄s interrogetur extra iudicialiter secundum gl. in c. non ne. de p̃sump. Sed secundum aliquos ex supradicta cõfessione tacita solũ oritur semiplena pro-
6 bõ. vide Rom. in sing. 78. Et secũdum† multos in onerosis, & obligantib. personã tacẽs habe-

habetur pro condicente: nisi vltra taciturnitatem fecerit aliquem actum, q. videatur venire ad ꝓbonē actus. not. in l. q. patitur. ff.
7 mād. Sed in pdictis † credo taciturnitatē nocere, quoties reus tenetur respōdere negando, aut confitendo, ꝓut crialiter, quādo interrogatur p Iudice: & ciuiliter, quādo monetur respōdere positionibus, siue alijs actibus. arg. l. 2. §. ꝙ obseruari. C de iur. calū. Et dicit Ro. in sing. 482. ꝙ si est facta constitutio, tertio pſente, & tacente non dicitur cōsentire: quod est notandum in hac materia.

1 *Mendaciter respondens, an possit torqueri?*
2 *Variatio, seu mendacium in quibus, & circa quæ noceat?*
3 *Mentiri in quibus liceat propter salutem?*
4 *Accusatus de homicidio, si negauerit, si postea probetur occidisse, poterit dicere fecisse ad sui defensionem.*
5 *Delictum quo casu per mendacium approbari videatur?*
6 *Accusatus de homicidio, qui negauit se occidisse, & fuit conuictus, an possit alia defensione vti.*

Mendacium, an faciat indicium ad torturam. Cap. II.

1 Reus mendaciter † respōdens pōt torqueri: q̃a tacēdo veritatē, videtur esse in dolo. l. seruus. ff. de dolo Alij cōtra q̃a licet reo contraria dicere pp salutē. Propterea aliqui distinguūt, ꝙ quando mendaciū est circa negociū principale, seu circunstantias, tunc facit indiciū ad torturā vtputa, si esset varius circa locū delicti,
2 vel tps, tūc variatio † seu mendaciū nocet, vt in exēplo Bar. in l. fi. ff. de q. vbi p p delictū de nocte, Iudex interrogat suspectum, vbi, & cum quibus fuit illa nocte, & si reperitur mendax, oritur maxima pſumptio. Secus au
3 tē † si mendaciū fuerit circa diuersa, vtputa, circa nomē loci, & originis, & alterius rei similis, tunc n licet mentiri pp salutē. Omitto alias distōnes scribentiū, & dico, quoties tractatur de aliquo facto, ꝙ hēt annexā determinatione loci, vel t pis, vel alterius rei, de qua agitur, tūc mēdaciū nocet, vt in exēplo Bar. quoniā dicto casu reus videtur deliquisse: q̃a nō apparet alibi fuisse, & repitur mēdax: quia de re reus pōt torqri. Itaq; si ac
4 cusatus † de homicidio, negauerit occidisse, si ꝓbabitur, poterit tñ dicere fecisse ad sui defensionē, licet mentitus sit, secundū Bar. in l. cum de indebito. ff. de prob. quia mendacium non est circa negocium principale,
5 vel quia † non approbat delictum terminatum per locum, & tempus, vbi reus videtur fuisse, quoties alibi se fuisse dicit, & mentitur, & si approbat delictum per mendaciū. Quod si accusatus de homicidio negauerit se occidisse, & fuerit cōuictus, nunquid possit alia defensione vti, excipiendo se illum ad suam defensionem fecisse, vel aliter, responde secundum Barto. & alios scribentes posse, prout no. in l. nemo. ff. de reg. iur. & est communis opinio.

DE INDICIIS INDICANTIBUS de reo, sed non de proposito. Tractatus Decimus.

SUMMARIUM.

1 *Indicia per quæ arguitur de delicto, sed non de proposito.*
2 *Quærendum nō est de aīo, nisi vbi de reo cōstat.*
3 *Probatio coniecturalis est triplex, circa ea quæ indicant delictum, sed non propositum.*

Dictum est supra per q̃ cognoscitur de delicto, & ꝓposito simul. Super est
1 videre de alijs indicijs, † per quæ arguitur de delicto, sed non æque de ꝓposito sine alijs, & hæc ēt scire oportet, q̃a (vt sæpe
2 dictum est) quæri † non debet de animo, nisi vbi de reo constat. Et in ijs triplex est con-
3 iecturalis probatio. Prima, † per visum. Secunda per auditū. Tertia per tactū, q̃bus tñ adijciunt Oratores gustum, & odoratū, sed hæc duo ad venena ꝑtinēt, vt infra dicetur.

1 *Probatio quæ fit per visum, omnibus alijs est maior. Et tūc dicitur plena probatio, quādo fit p duos testes de visu omni exceptione maiores.*
2 *Torqueri an possit reus ex dicto vnius testis de visu maxime si testis sit oī exceptione maior?*
3 *Testis de visu, vt faciat indiciū ad torturā debet deponere, ꝙ interfuerit maleficio, alias secus.*
4 *Testes duo requiruntur ad probandum indicia remota à maleficio.*
5 *Testis vnus de visu facit indicium, nisi aliæ circunstantiæ resistant.*
6 *Testis, qui non est omni exceptione maior, in quibus probet?*

7 *Testis non idoneus per aliquod priuilegium idoneus fieri non potest.*

8 *Testis debet esse omni exceptione maior, quando tractatur de condemnando, secus de torquendo.*

9 *Testes non idonei in casu inquisitionis admittuntur: quia tunc cessat periculum corruptionis.*

10 *Testes etiam infames non nisi instigati falsum deponunt.*

11 *Testi inimico etiam in casu inquisitionis credendum non est.*

12 *Testes inhabiles in casu accusationis admitti non debent etiam ad torquendum.*

13 *Iudex videns delictum committi, non potest tamen sine alijs probationibus reum torquere.*

14 *Visus vibrare gladium contra vulneratum, licet non sit visus vulnerare, poterit torqueri.*

15 *Testes si dixerint vidisse duos solos rixari, & vidisse in fine rixæ vulneratum, ex hoc poterit ad condemnationem procedi.*

16 *Inimicus interfecti, si visus fuerit solus ambulare in loco delicti cum gladio euaginato, reperto interfecto, poterit condemnari.*

De indicijs per visum vnius testis, seu Indicis. Cap. I.

1 Probatio, quæ † fit ꝑ visum secundùm
oẽs, est maior oĩbus alijs & tunc dicitur plena ꝓbõ, quãdo fit ꝑ duos testes
de visu, & oĩ exceptione maiores. Sed
2 dubitatur, an ꝑ † solũ dictũ vnius testis de visu possit torq̃ri reus? Et nõ ẽ maius indiciũ
isto: vñ secũdũ multos põt torq̃ri; dũmõ testis sit omni exceptione maior. vide Bart. in
3 l. admonendi. ff. de iureiur. Itẽ debet † deponere, ꝙ interfuerit, aliter non facit indiciũ
4 ad torquendum nã qñ † deponeret super remotis à maleficio, & his, quæ cõsequuntur,
requirũtur duo testes vt not. in l. fi. C. fam.
5 ercisc. Adde. secũdũ Bal ꝙ vnus testis † de visu facit indiciũ, nisi aliæ circũstãtię resistãt,
vt ꝑ eum. in l. 2. C. quorũ appella. Volunt tñ
6 aliqui, qđ licet † testis non sit oĩ exceptione maior, ꝓbet tñ in aliquibus, videlicet, qñ cõcurrit leuitas vitæ rei. Itẽ in criminibus exceptis. vide gl. in l. 3. ff. de testã. Hoc tñ multi respuunt. vt Alex. in cons. 11. vol. 1. q̃a te-
7 stis † non idoneus ꝑ aliqđ priuilegium non põt fieri idoneus. Alij sentiunt, qđ talis testis, licet non maior omni exceptione, ꝓbet tamẽ qñ alia merita ꝓcessus concurrunt. De
8 mum restringunt qđ testis † debet esse omni exceptione maior qñ tractatur de cõdemnando, secus de torquẽdo: & rõ est, quia maius versatur periculum ĩ condẽnando, quàm in torquendo, vt tradit Hip. §. diligẽter. nu. 4.
9 In prædictis † distinguo, quòd in casu inquisitionis testes ẽt nõ idonei admittãtur secũdũ Bal. ĩ l. 1. C. de sũ. trin. Et rõ reddi põt, ꝙ hoc casu cessat periculum corruptions: q̃a
10 † licet testes sint infames. non nisi instigati falso deponunt, qđ nõ accidit ĩ supradicto
11 casu: Limitarem † tñ non esse credendum inimico, licet ĩ casu ĩquisitionis ꝑ regulã, ꝙ inimici de inimicis semper male cogitant, & facile mẽtiunt. In casu vero accusationis
12 testes ĩhabiles admitti nõ debent, neq; ad torquẽdum, q̃uis sint ĩ cõtrarium supradictæ auctoritates: Et si velis sequi opinionẽ p̄dcõrũ, saltẽ restringe, ꝙ ex nã negocij non possint hẽri alij testes, & aliter veritas hẽri neq̃at, & tractet đ torquẽdo tm̃. Iudex q̃uis
13 † viderit committi delictum, nõ põt tñ sine alijs ꝓbõnibus torquere reũ, vt ꝑ Spec. tit.
14 đ sẽ. §. qualiter. Visus vibrare † & iacere gladiũ cõtra vulneratũ. licet nõ sit visus vulnerare, poterit tñ torq̃ri secũdũ Spe. ti. de ꝓb.
15 §. & si. Si testes † dixerint vidisse duos solos rixari, & vidisse, in fine rixæ vulneratum, ex hoc poterit ꝓcedi ad cõdemnationẽ, & rõ est, ꝙ nõ est defensio in contrarium. Reper-
16 to interfecto, inimicus † interfecti visus ambulare solus in loco delicti cũ gladio euaginato, poterit cõdẽnari. vide Ang. de id. idu.

1 *Reperti in crimine, an ex hoc solo conuincantur, vt de facto puniri possint?*

2 *Reperti in domo, vbi perpetratum est maleficium, & nescitur à quo, poterunt torqueri, & an ex hoc possint damnari?*

3 *Tortura incipienda est ab eo, qui solitus est delinquere.*

4 *Reperti in loco delicti, vel in loco proximo, possunt torqueri, maxime si fuerint inimici interfecti, & reperti cum armis.*

5 *Repertus prope mortuum cum gladio, poterit torqueri, & an damnari?*

6 *Vicini habent indicia contra se, quando rei non reperiuntur, maxime in furtis, quia saltem scire præsumuntur.*

De repertis in crimine, siue in loco criminis. Cap. II.

1 Reperti † in crimine ex hoc solo con-

conuincuntur, & de facto possunt puniri secundum gl. in l. ictus fustium ff. de his q. no. inf. Sed hæc opinio non placet: q̃a quis reus fateatur crimẽ (qđ est maius) monetur tñ, vt suas faciat defensiones not. in l. 1. §. si q̃s in villa. ff. ad Syll. & c. 22. Exod. Si in aliqua
2 † domo perpetratum est maleficium, & nescitur à quo, reperti in illa domo tpe delicti torquebuntur, & rõ est, q̃a p̃sumuntur scire, & secũdũ aliquos pñt dãnari. Sed dic, vt tit. fin. ne q̃s p aliqua indicia cõuincatur. Et su
3 pradicto casu † tortura incipiet à solito de-
4 linquere, secũdũ Ro. l. 2. ff. ad Syl. Repti † in loco delicti pñt torqueri. Idẽ si in loco proximo. l. 1. §. q tergo. ff. ad Syll. Prædicta multi limitant, ꝙ inuentus sit inimicus interfecti vel ꝙ aliæ adsint causæ. Alij addiderũt, ꝙ sit inuẽtus cum armis. Sed ego credo sufficere, vt inuentus sit inimicus interfecti, licet nõ inueniatur cũ armis, q̃a post delictũ potuisset celare arma. Cõclusiue distinguendo, vt supra, pcedetur ad torturã, & nõ aliter, q̃a põt qlibet obuiare sorte, & casu. Re
5 pertus † ppe mortuum cum gladio poterit torqueri, sed secũdũ alios dãnari ob manifestũ indiciũ. vide Bar. ĩ l. manifestius, ff. de fur.
6 Sciendũ est † ꝙ si nõ repiuntur rei vt supra dcm̃ est. capient idicia cõtra vicinos, q̃ saltẽ p̃sumunt scire, maxime in furtis. Bald. l. 1. C. locati, & in l. diuina. Deut. c. 21. in princ.

1 Indicia, quæ trahuntur ex his, quæ consequuntur delictum, quæ sint?

2 Arma, vestes, & similia in loco delicti reperta, an faciant indicium ad torturam?

De armis, veste, & similibus apertis, Cap. III.

Post supradicta indicia visus, & repertorum in loco delicti, q̃ p oẽs apellãtur
1 ppinqua, superest videre † de alijs, quæ reperiuntur ĩ loco delicti, seu cõsequũtur delictum, vt p auct. ad Herẽ. lib. 2. tit. 6. ibi, in cõsequenti tpe spectabitur, à quo factum sit, hoc modo, si telum, si vestimẽtum, si quid eiusmodi relictum sit, aut vestigium repertum fuerit. &c. de quo ẽt vide Quint. lib. 5. c. 9. & 10. Cic. de inuent. tit. 13. in l. Diuina. c. 39. Genes. Paris de Put. de Syndic.
2 colum. 5 Sed per hæc † indicia proceditur ad torturam, nisi aliæ circũstantiæ resistant, & nisi accusatus aliquam iustam causam ostenderit, vt puta, ꝙ vestimẽtum, siue aliud repertum vendiderit, aut quid simile.

1 Fuga sola, an præstet sufficiens indicium ad torturam, vel tantum faciat suspicionem, nisi cum alijs iungatur?

2 Intrinseca in criminalibus probantur per extrinseca.

3 Fuga quando tantum pariat indiciũ ad torturã?

4 Reus præsumitur discessisse ob causam, per quam accusatur, siue inquiritur, nisi aliam iustam causam probet.

5 Fugiens post querelam, seu inquisitionem formatam, contra se non indicat.

6 Fuga quoties potest aliqua probabili causa colorari non facit indicium.

7 Fugiens post commissum homicidium, an excusetur, si dicat se fugisse: quia timebat ne consanguinei occisi, ipsum offenderent?

8 Fugiens ab suspicionem accusationis, vel inquisitionis, an excusetur? vel si aliquod indicium inde oriatur, an iuramento rei tollatur.

9 Iuramento probãtur ea, quæ in animo consistunt.

10 Suspicio non est iusta causa fugæ, sed per eam arguitur, quod reus deliquerit.

11 Conscientia scelerum mille testes.

12 Criminales quæstiones iuramento reorum non deciduntur.

13 Iuramentum aliquod in criminalibus non præstatur causa purgandi aliquas suspiciones, siue indicia.

14 Tortura datur in supplementum in causis criminalibus, quando veritas haberi non potest.

15 Tortura in criminalibus succedit loco iuramenti.

16 Iuramentum purgationis est quoddam remedium extraordinarium;

17 Fuga probata in aliquibus casibus dicitur probatum delictum.

18 Fuga si alicui obijciatur in crimen, probata fuga, probatum etiam crimen dicitur.

19 Fuga probata, probata etiam dicitur suspicio.

20 Fuga per duos testes probari potest, sicut quodlibet aliud indicium.

21 Famulos fugiens à domino, an præsumitur domini res, si non adsint furto subtraxisse?

22 Fuga famuli, an contra eum faciat indicium ad torturam pro furto.

23 Fuga, an aliquo casu faciat probationem.

24 Innocentia rei etiam confessi, & condemnati omni tempore est quærenda.

25 Indicia quæ oritur ex fuga, oriuntur etiam ex præparamentis fugæ.

26 Fuga in prōptu idē operatur, quod fuga in actu.
27 Probandi onus incumbit accusatori, & accusato quando quis fugit, sed quando quis non aufugit, incumbit solum accusatori.

De fuga. *Cap.* IIII.

1 PRopter solam†fugā q̄s torqueri non
debet: q̄a nō facit indicium, sed suspi-
cionē, secūdū Bar. i l.fi.ff.de q. Secus si
fuerit iūcta cū alijs, vt fama, inimicitijs
& similibus circunstantijs. Alij aūt senserūt
p̄ solam fugam posse torqueri reum q̄a est
animi indicium, & accusat fugientem, & in
2 †criminalibus p̄ extrinseca ꝓbantur intrin
seca l.fi.ff.de diuor. Idem in l.Moysis. c.28.
prouerb. Fugit impius nemine ꝓsequente
iustus. Sed conclusiue dic. ꝙ qñ cōstat iudi.
ci, ꝙ reus abest ob causam, qua accusa^t, siue
3 inquirit^r, tunc fuga parit indicium ad tortu
4 ram. Et notandum est ꝙ reus præsumitur
discessisse ob causā, p̄ quam accusat^r, siue in
quirit^r, nisi aliam iustā causam ꝓbet. l.de mi
5 nore, & ibi Bal. C.de adul. Limitant tñ præ
dicta scribentes ꝙ q̄s non possit torqueri,
qñ aufugit post q̄relam siue inquisitionem
formātur: q̄a q̄libet rōnabiliter sciens se es
se accusatum, licet sit īnocens, q̄rit fugam,
& tunc fuga non pōt dici animi indiciū, si
ue cōscientiæ signū, ex quo prouenit ex di
uersa causa, & timore indicij. Et sil^r limitāt
si alia simili cā iusta fugerit, & sic succedit
6 regula gñalis quoties fuga pōt aliqua ꝓ
babili cā celari, aut colorari nō facit idiciū,
vtputa si ille, qui aufugit, est solitus trāscur
rere per diuersas ciuitates. Occurrit hic exē
plum Bru. videlicet si q̄s commisso homici
7 dio†aufugerit, dixerit q̄; aufugisse, ne cōsan
guinei occisi ipm offendāt, nō videbitur su
spectus, & excusa^t, vide eū in q̄ō. incip. cir
ca tertiā. Hoc tñ non placet, q̄a si tale con
cedere^t, nunq̄ fuga faceret indiciū: nā qui-
libet p̄ pdicta se excusaret. Itē nō est æqua
excusatio: q̄a nō debet q̄s timere cōsangui-
neos, si delictum nō commisit, imò ex tali
excusatione orit^r idicium, quia ꝓpalat se, &
dat signa certa cōsciētiæ. Quare dic, vt supra
nisi ꝓbaret^r cōsanguineos defuncti añ fugā
minatos esse accusato, q̄a tunc recte pōt di-
ci ob p̄cedētes minas fugisse. Itē secūdū Hip.
8 suspicio ꝙ sit formata †accusatio, siue īqui
sitio excusat fugientem, & si ex fuga aliq̄d
oritur indicium, illud tollitur p̄ iurm, & sic
fuga nunq̄ faciet idicium, quia fugiens po
terit semper dicere, & iurare quod aufugit
p̄ p̄ suspicionem, vide eum in §. diligenter.
num.42. quem oēs recentiores sequuntur
9 defendendo eum ꝙ ea, †quæ in animo con
sistunt, directe p̄ alios ꝓbari nō pñt, nisi so
lo iuro, cui credi^t secūdū gl. in §. sed istæ, īst.
de actioníbus, vbi Ias. multa ait. Sed contra
teneo per infrascripta, primo quia suspicio
10 †non est iusta causa fugæ, imò per eam ar
guitur, ꝙ reus deliquerit iuxta regulā diui
nam: fugit impius, nemine ꝓsequente. suspi
cio. n. rei ꝙ ꝓcedat^r cōtra se, dat signa cōsciē
11 tiæ, iuxta illud, cōscientia † scelerum mille te
stes. Et dum Hipp. dicit tale indicium tolli p̄
iurm rideo, ꝙ non probatur aliqua lege,
12 imò † q̄ōnes criminales nō deciduntur iuro
reorum, not. in l. admonendi. ff. de iureiur.
Idē tenuit Hipp. in §. postq̄. in princ. Et iu
13 re merito in criminalibus non datur iurm
aliquod causa purgādi aliquas suspiciones,
14 siue dicia, quia tortura† dat in supplemen
tum in causis criminalibus, qñ veritas hri
15 nō pōt secūdū Bar. in l. fi. ff. de q. & sic†loco
iuri succedit tortura, q̄ ēt q̄a plures gradus
hēt, pōt dari secūdū qualitatem indiciorū. Et
notandum est ꝙ doctrinæ, quas citauit Hip
16 po. loquūtur de†quodā iuro, qd à scriben-
tibus purgationis dr & est remedium extra
ordinarium, & assert exemplum p̄ pdictos
de aduena conquerente sibi sublata esse ali-
qua bona in hospitio, nulla tñ hñte indicia,
aut suspicionem cōtra hospite, tunc, & simi
li casu pōt iudex deferre iurm. Hoc idem in
l. Moysis. c.22. & 23. Exod. ibi, si latet fur dñs
domus applicabit ad Deos, & iurabit ꝙ nō
extenderit manum in rem ꝓximi sui ad per
17 petrandum fraudem. Sunt †q̄dam casus, in
q̄bus ꝓbata fuga ꝓbat^r delictum q̄ cogno-
18 scūt p regulam gñalem, videlicet qñ †fuga
obijcit alicui, tanq̄ crimē, tunc ꝓbata fuga
ꝓbatum est crimē: q̄a lex tūc ponit ipsam
fugā, tanq̄ specificū crimen, non aut tanq̄
signum criminis. l. desertorē. ff. de re milit.
Idem in cœnobita fugiēte ex cœnobio. Iti
19 dē†qñ agitur an q̄s sit suspectus, vel non,
ꝓbata fuga, ꝓbat & suspō. Itē fuga ꝓbari
20 † debet p̄ duos testes, sicut quolibet aliud
indicium, est gl. de hoc in l. fi. C. fami. ercisc.
Multos alios casus ponit Hipp. in §. diligen
21 ter puta de famulo †fugiente à dño: nam
si repiūtur amissæ aliq̄ res dñi, videbitur ta
lis

lis famulus subtraxisse. Sed multi hanc opi-
22 nionē respuunt, refellūt. Hoc amplius †sentiunt, ꝓ tale indicium nō posse torqueri, cū exigātur alia indicia cum fuga. no. in l. 1. in princ. ff. de q. vide Brun. in tract. de ind. col. 3. Sed in hac difficultate sentio, ꝙ ex fuga famuli oriatur īdiciū ad torturā, qn̄ hæc cōcurrūt, videlicet, dn̄m habuisse dicta bona, & seruū verisilr̄ potuisse auferre. Itē ꝙ dn̄s si bonæ fidei, & econtra seruus sit aliquantulū suspectus: Aliter. n. nō est ꝓcedendū ad torturā: q̄a cōtingit sępe famulos fugere ꝑp timorē domini, siue aliā similē causā, & dn̄i sæpe mētiūtur cōtra seruos. Itē dicit fugā
23 facere ꝓbōnem, videlicet, si sūt duo exules eiusdem nominis, & nescit vere vter ipsorū sit exul, tūc ille, q̄a aufugit, iudicabitur esse ille q̄ est exul. Prædicta opinio nō placet: q̄a fuga pōt cōtingere ex diuersis accidētibus, vide q̄ not. in l. 1 ff. de in ius vocan. Qua de re ob solam fugam nō damnarem: quia oī
24 †t. ꝑe de innocētia rei ēt cōfessi, & cōdemnati q̄rendum est, si de innocētia cōstat. Et īdi
25 cia, q̄ oriūtur †cōtra fugiētē extēdūtur cō-
26 tra parātem aufugere ꝑ reg. idē †operatur fuga ī actu, sicut fuga ī ꝓmptu, secūdū Bal. ī l. pign. gr̄a. C. de pign. actio. Postremo notādū est, qd̄ tradit Brun. in gl. circa tertiam, in vers. adde notabilē effectō fugæ, & absen
27 tiæ ꝙ licet † qn̄ q̄s fugit, incūbit onus ꝓbandi accusatori, & accusato, tamen qn̄ q̄s non aufugit, incumbit solum accusatori.

1 *Vestigia, seu forma pedis in niue luto, aut puluere relicta, an facia t indicium ad torturam, vel ad condemnationem?*

De forma pedum. *Cap. V.*

1 PEr vestigia †seu formam pedum relictā in niue, luto, seu puluere oritur indicium ad cōdemnandum, vide Alb. in l. indicia. col. 2. C. de rei vend. vbi dicit, ꝙ cū quidam criminaretur de vuis ablatis à vinea, adductus fuit reus ad locum vestigiorum, & quia Iudex reperit formam pedum conformem, condemnauit eum. Sed dico hoc non sufficere ad torquendum, & minus ad condemnandum: contingit enim inter homines quædam similitudo, & forma pedum, vnde facile Iudex potest errare. Quamobrē tale indicium, nisi fuerit vallatum non sufficit: accedentibus vero alijs poterit reus torqueri, vide Bal. in l. non hoc. C. vnde legit. in l. diuina. de simili īdicio ī psal. Dauid. n. 51. Ibi. in medio ipsi calcaneū obseruauerunt.

1 *Cruor si in vestimentis, aut armis alicuius appareat, an oriatur indicium ad torturam?*
2 *Visus si aliquis sit exire cum gladio sanguinolento, vel visus fuerit fugere versus nemora, delicti indicium manifestum habere dicitur.*

De cruore in vestimentis: *Cap. VI.*

1 SI cruor † in vestimentis, aut armis alicuius apparebit, oritur īdiciū ad torturā, secūdū multos. Credo tn̄ hoc nō sufficere, q̄a talis sāguis pōt accidere ex diuersis accn̄tibus, & secūdū Quint. lib. 4. c. 9. ibi, sanguis, vel ex hostia respꝑxisse vestē pōt, vel è naribus ꝓfluxisse: non vti, qui vestem cruentam habuit, homicidiū fecerit. Sed, vt ꝑ se hoc indicium non sufficit, ita cæteris adiūctū testimonij loco ducitur, vtputa, si reus fuerit inimicus interfecti: si ante minatus: si eodem in loco fuit, vbi de delicto cōstet: ijs. n. & similibus cruori addictis, orietur manifestum indicium, vide Quin. lib. 5. de signis. c. 9. & Cic. lib. 1. de inuent. tit. 13. vbi de prædicto, & similibus fit mentio. Apud iurisconsultos id īdicium est manifestum, vt puta vi
2 sus †exire cum gladio cruento à loco delicti, vel visus fugere versus nemora: de iis dicetur in tit. ne reus per aliqua īdicia cōuincat.

1 *Pallor an indicium faciat ad torturam.*
2 *Cordis dispositio magis apparet in facie, quā magis vrgent omnes sensus, quàm alias partes.*
3 *Pallore in reo superueniente, quando interrogatur à iudice, ob id reus non torquetur.*
4 *Sapientis animū paulisper moueri, & contrahi, et pallescere necesse ē, nō opinione mali percepta, sed quibusdam motibus rapidis, & inconsultis officium mentis, atque rationis peruertentibus.*
5 *Confidentiæ signum est non pallescere, & non expauescere, cum naturaliter quis expauescere debeat.*
6 *Intellectus. l. de minore. §. tormenta. ff. de quæst.*

De pallore, & trepidatione, & similibus. *Cap.* VII.

1 APallore, & similibus oritur īdiciū ad torturā, secūdū Bart. in l. de minore ff. de q. & rō est secūdū Philosophos.
2 quia †cordis dispositio magis apparet in facie,

 cie,

cie, quam magis vrgent oẽs sensus, quã alias partes. Et vere q̃d accidit diffuso sanguine, aut cõtracto, vide Gel. lib. 19. cap. 6. Idem in lege diuina. c. 2. Neemiæ, ibi, quare vultus tuus tristis est, non est hoc frustra, sed malũ nescio qđ ĩ corde tuo est. Et c. 4 Gen. ibi, cur cõcidit facies tua. Sed ex p̃dictis secũdũ Bru. nõ oritur indicium ad torturam, vt ꝑ eum ĩ gl. circa tertiam, quem multi scribentes sequuntur. Vnde distinguo si ante delictũ quę retur, de hoc dcm̃ est ĩ tract. primo. in c. 8. Si aũt post delictum subito quis appareat ex accidenti pallidus, & non appareat de causa, poterit torqueri, dummodo sint inimicitię, vel alia, ex q̃bus possit vltra pallorem coniectari.
3 Secus qñ reus †interrogatur à Iudice, aut alijs personis, tunc.n. licet palleat, trepidetq́; nõ tñ torquebitur, & rõ est, q̃a pallor, & similia contingunt ob diuersa accidentia. Et primo ob magnitudinem periculi: sapien-
4 tis enim†aĩum paulisper moueri, & cõtrahi, & pallescere necesse ẽ, nõ opinione alicuius mali percepta, sed quibusdam motibus rapidis, & inconsultis officium mentis, atq; rõnis p̃uertentibus. vide Gel. lib. 18. c. 1. Et licet p̃dicta possint cõtĩgere, ẽt cõsciẽtia peccati, tamẽ in causis nõ vere apparẽtibus non prę-
5 sumitur causatũ: Imò secũdũ †Oratores, & Philosophos põt dici eũ, qui nõ expauescit, vsq; adeo præmeditatũ fuisse q̃d sibi esset vsui futurum, vt cõfidẽtissi me resistens rideret, q̃ signa cõfidentiæ, nõ innocentiæ sunt, de quo ad Heren. lib. 2. tit. 7. & Gel. in libris, & c. vt supra. Et ratio est secundum supradictos auctores, ꝙ quoties homo non expauescit, cum naturaliter expauescere debeat, & soleat, ꝑcogitasse, & p̃sciuisse credi oportet, & ita põt intelligi. l. de minore. §. tormẽta. licet doctores aliter intelligant. ff. de q.

1 Tactus indicium affert, sed fallax. Idem de odore, gustatu, & simili alio sensu: possunt tamen facere suspicionem.

1 *Ex tactu, odore, gustatu. Cap. VIII.*

Ex tactu oritur indicium, cum reus cognitus est: q̃a ei tacta sunt arma, vel alia instrumenta, q̃ sub pallio gestasset, vel ꝙ manus, & alia pars corporis tacta sit. Sed indicium hmõi fallax est, vt in c. 27. Ge. ibi vox Iacob est, sed manus sunt Esau. Idem ex odore, & gustatu, & simili aliquo sensu, nam quiuis horũ sensus põt constare suspicionẽ. vide Auth. ad Heren. lib. 2. tit. 6.

1 Bannitus per contumaciam si se præsentet, an ob id tantum, sine alijs indicijs possit torqueri?
2 Absentiæ indicium tollitur per spontaneam præsentationem rei.
3 Iudex non debet plus oneris imponere, quàm lex, imò mens iudicis debet esse conformis legi.
4 Absentia rei potest contingere ex diuersis causis, & accidentibus.
5 Iudex non debet male præsumere de his, quæ lege conceduntur.
6 Contumacia sola quis torqueri non debet.
7 Absens non damnatur, si contra eum delictum probatum non fuerit.
8 Contumax reus si capiatur, ex hoc solo poterit torqueri.

De absentia exulum ad inquirendum. Cap. IX.

Secundum Brun. in tract. 5 principaliter per supradicta oritur indiciũ ad torturã, vbi dicit. Addo alium casum, in quo põt ad torturã perueniri sine indiciis,
1 videlicet: quãdo accusatus †vel ĩquisitus, q̃a non comparuit positus fuit in banno: nã si postea cõparet, ꝙ vult purgare cõtumaciã, & respõdere, ꝙ forte ei à statuto permittitur, poterit torq̃ri sine aliis ĩdiciis, vide Hip. §. diligenter. num. 136. Sed p̃dicta non sunt
2 vera. Primo, quia indiciũ †absentiæ tollitur per p̃sentationẽ rei. arg. l. diuus. ff. de in inte. resti. Secundo quod lege permittente fit,
3 iure veri videtur: Iudex.n. †non debet plus oneris imponere, q̃ lex: & mens Iudicis debet esse conformis legi. vt per Bal. in l. 2. C. penden. appella. vide c. 12. Deute. Tertio, q̃a
4 absentia†pot est contingere ex diuersis accidentibus, & de absente (lege concedente) nõ
5 est male præsumendum, quia de iis, †q̃ conceduntur Iudex non debet male p̃sumere. l.
6 si tutor. C. de priuil. tut. Postremo † non debet quis per solam contumaciam torqueri, cum nec possit exulare. l. rapt. C. de episco. &
7 cle. vbi plus dicitur, ꝙ licet † reus absit, non damnatur tamen, si contra eum non fuerit
8 probatum delictum. Et intellige in† reo se præsentante in termino legis: secus quando reus fuerit captus, quia tunc poterit torq̃ri.

1 Sortilegijs, & diuinationibus multi ad tormenta procedunt.

2 *Maleficium tollere licet etiam per incantationes dæmonū, dummodo animus nō recedat à Deo.*

3 *Sortilegia nec etiam ad inquirendum indicium præstant.*

4 *Sortilegijs nec vitæ salus est quærenda, vel recuperanda.*

5 *Iudex per sortilegia inquirens potest puniri, quā uis reus reperiatur culpabilis.*

6 *Illicitum committens ab illiciti pœna non excusatur, quamuis tale illicitum ad optimum finem peruenerit.*

7 *Sortilegijs, & diuinationibus Caldæi præcipue vsi sunt in Syria.*

De sortilegijs. Cap. X.

1 PEr sortilegia, † siue diuinationes multi procedunt ad torturā, freti credo cōsilio Baldi incipiēte, ꝗa qō ista, vbi dicit
2 † licere maleficium tolli ēt per incātationes Dæmonum, dummodo aīus non recedat à Deo. Sed Hipp. tenet per p̄dicta posse inquiri, in §. diligenter, nu. 181. Cæterum p̄dicta cōfutari oportet, cum intersit reli-
3 gionis Xpianæ. Vnde dico, nec † ēt posse inquiri ꝑ p̄dicta; ꝗa ab orbe condito fuerūt ꝓhibita, vt in c. 13. Deut. Deinde ꝑ ius Canonicum, & Ciuile, vt in suis tit. Qūo ergo pōt inquiri, & torqueri lege prohibente. Et horresco à supradictis lr̄is esse traditū hæc ꝓphana, cū non liceat recedere à Deo, nec ore, nec corde. iuxta verbum Dn̄i, Qui negauerit me corā hominibus, &c. Nec licet ēt
4 pro † salute recuperanda q̄rere talia, licet aliter sanitas recuperari non possit, ita dicit tex. in c. admonēdi dis. 27. Hoc amplius sen
5 tio, ꝙ Iudex † inquirens ꝑ simili possit puniri q̄uis reus reperiatur culpabilis, ex quo Iudex delinquit in legē, & cōtra naturā legis.
6 & quoties † aliquis cōmittit illicitū, ab illiciti pœna non excusatur, q̄uis tale illicitū peruenerit ad optimum finē scd'm Bal. in l. ob seruare. §. ꝓficisci. ff. de offici. p̄sid. De talib. indiciis Oratores nō meminerunt: ꝗa ꝓ nihilo habita sunt. q̄uis tunc tp̄is multa oraculis, somniis, & portētis declarētur: vsum tamen p̄dictorum ad exploranda delicta renuerunt. Imò eo tp̄e multi prophana existimarunt. de quo Horat. 1. carm. ibi. Tu ne q̄sierit, scire nefas, quē mihi, quē tibi Finē Di dederint Leuconoe: ne Babylonios Tētaris numeros, vt melius ꝗdꝗd erit pati. Hac ar-
7 te p̄cipue Caldei vsi sunt in Syria, & Babylō caput olim Caldeorū, vt tradit Ci. de Diu. Et vide Val. lib. 1. de Ausp. loquētem de. Ci Cor. Hyspalo, & Soly. & Diod. lib. 2. Sed p̄dicta oīa, vt supra dictū est, per oēs leges fue-
8 runt prohibita: quia tales malefici sunt. & appellantur per leges hostes humani gn̄is. l. fi. C. de malef. c. 6. Exod. Reliquum est ergo, vt nō solum Iudices à p̄dictis abstineāt, nec ēt inquirendo: licet Hipp. inquiri posse tradiderit. Sed tales hostes humani generis, & Christianæ religionis persequātur (dicēte Dn̄o) maleficos nō sinas viuere. c. 23. Deut.

1 *Somnia an iudicium præstent ad iudicandum, & de causis somniorum, & quot sint somniorum genera, & effectus: & an eis sit credendum.*

De indicijs somniorum. Cap. XI.

1 DIctum est supra de sortilegiis, & similibus diuinationibus, † consequens est videre de somnijs, per somnia. n. antiqui capiebāt indicia, & ꝓnostica ad iudicādum, demonstrandumq; tā facta, q̄ futura. Hinc illud Virgilii in illis versibus. Pellib. incubuit stratis sōnesq; petiuit. Multa modis simulacra uidens volitātia miris. Hoc amplius supra oēm stultitiam in iudicijs obseruabāt somnia, nō solū ad torquēdum, sed ēt ad cōdemnādum. Legitur. n. cū ex æde Herculis pacera aurea surrepta eēt, Sophoclem in somniis uidisse ip̄m Deum dicentem ꝗ id fecerat, vnde Ariopagitā cōprehendi iusserunt eū ꝗ a Sophocle noīatus fuit, is qōne adhibita cōfessus fuit. Amplius legitur Claudiū Cæsarem mori iussisse Appiū ꝓꝑ Messalius somniū, teste Cic. in lib. 1. de diuina. & suc. lib. 6. Philosophi de causis somniorum, tā intrinsecis, q̄ extrinsecis maxime discrepāt: Nā Platonici illas referūt in species, & notiones aīæ concretas, Auicēna in intelligentia vltimā vouentē lunā, aut medio illius luminis, quo radiatim phātasia hoīum, dum dormiūt. Aristoteles refert in sensum cōem, sed fantasticū. Albertus in influxū suꝑioribus mediis cum ꝗbusdā speciebus, ꝗ defluunt à cœlo: Cic. aūt refert ad naturā. qua nunq̄ aīus insistēs agitatione, & ex metu vacuus esse pōt. is cū langore corporis, nec membris vti, nec sensibus potest: incidit in visa varia, & incerta ex reliquiis inhærentibus earū rerum, quas vigilans gesserit, aut cogitarit, quare per tur

 batione

bation emirabiles interdum existũt spẽs sõniorum. Vide in lib. 2. de Diui. Alii ponunt cãm somniandi esse vapores & humores, & somniosos fieri sumpto lepore in cibo, magisq; supino cubitu, ac ꝓno nihil plurimũque somniari circa ver, ac autumnũ. Plin. lib. 28. Macrob. in lib. 5. ponit quinq; genera somniorum, & ex eis aliqua vera, sed aliis in tres tantum partiuntur species, videlicet naturalem, aĩalem, & cœlestem. Naturalem uocant per q̃ Physici, de humorib. indicant. Nam somniantibus aquam flegmaticos humores dñr designari, per rubentẽ calorem sanguineum, & per ignes colerata, tetris ãt humoribus melancoliam: Aĩalia aũt somnia dicuntur, q̃ sub animi passionibus, q̃ interdum contingunt proficiscuntur, quẽadmodum Paulo Apostolo in Macedoniã ꝓficiscenti euenit. Cœlestia dicuntur somnia q̃ diuina, rerum monita esse censentur, vt in literis hebræorum de Iacob Patriarcha. Itẽ de Pharaone cuius somnio fames pulsa fuit sub vaccarum spicarumq; velamine. Item de Propheta Daniele. Item de Ioseph: Postremo de Magis monitis ne ad Herodẽ redirent. Infinita alia exempla externa ponuntur per scribẽtes, quæ omitto breuitatis cã. Circa ꝓmissa Philosophi veros effectus sõniorum casu contingere scribunt. Alii tollunt oẽm auctoritatẽ somniorum, nullãque vim diuinam esse affectricem somniorum asserunt, & genera atq; distõnes somniorũ respuit Cic. dum dicit, q̃ est eãdem ista distinctio? q̃ vera? q̃ falsa hr̃? & si vera à Deo mittuntur, falsa vnde mittũtur? Et licet sint exempla externa, attestantia veros effectus somniorum, respõdet idem Cic. argumẽtis, & rõnibus disputandum esse nõ exemplis, q̃ aut casu veniãt, aut malitia falsa fictaq; esse pñt, ꝑdicta sunt munita lege diuina dicẽte non obseruabitis somnia, c. 19. Leuit. & 34. &c. in ꝑdictis aũt qñ, & quatenus credatur somniis, confugiendum est ad distinctionẽ phisicorum, nã scd̃m eos gña morborũ iure declarari pñt scd̃m causas internas naturales, & insitas homini, ꝓut similiter in affectib. curarum, & vigiliarum, iusta uerbũ diuinũ multas scuras sequuntur somnia. Item vbi multa sunt somnia, ibi plurimæ vanitates, prout. c. 5. eccl. In ꝑdictis aũt in q̃ dã cõueniẽtia, cõsensu, & conuentione naturæ. ex somniis significationes morborum, & quid quamq; rem sequatur intelligi põt. in alio uero gñe somniorum, prout somniantibus thesaurũ hæredicatem, honorem, uictoriã, & multa eiusdem generis, cũ nulla cã haud naturalis ratio subsit, nihil est concedẽdum.

NE REVS PER ALIQVA INdicia conuincatur, vt pœna capitali damnetur: Tractatus IX.

SVMMARIVM.

1 *Reus non conuincitur ob aliqua indicia, vt pœna capitali damnetur.*

2 *Indicia aliqua non sufficiunt ad procedẽdum ad aliquam pœnam capitalem.*

3 *Nemo debet ex præsumptionibus damnari, sed probationibus luce clarioribus, cum de hominis vita agitur.*

4 *Indicia indubitata, nõ sunt adeo indubitata, quin aduersus ea probari possit.*

5 *Visus exire cum gladio sanguinolẽto non habet tam indubitatũ contra se indicium, vt ex eo dãnari possit, cum esse possit, quod eo non obstante, non solum non occisor, sed nec vulnerator fuerit.*

6 *Indicia necessario non concludunt, quando veritas potest aliter se habere.*

7 *Probatio cõtra indicia ẽt indubitata admittitur.*

8 *Iudices ex indicijs etiam indubitatis quempiam condemnare non debent.*

9 *Conuictus quis aliqua lege dici non potest ex indicijs etiam indubitatis.*

10 *Iudices non nisi auditis, & pensitatis defensionibus, reorum iudicare meminerint.*

11 *Dominus dat sapientiam, & consilium, & qui negligit legem, & consilium eius, perdetur à paruulis, & à stultis.*

12 *Iudex ex seipso etiam nemine petente debet quærere defensiones reorum.*

13 *Iudices debent esse soliciti, & curiosi in explorando facto, & defensionibus reorum, & non debent quærere ius ante factum.*

14 *Reus captus an debeat audiri, an vero possit statim de crimine condemnari?*

15 *Testes non publicati non inducunt aliquam probationem.*

16 *Captus ex hoc solo, quia captus, non debet de crimine damnari, nisi aliter de maleficio conuincatur.*

17 *Quilibet admittitur ad defendendos reos.*

18 *Iudices cauere debent, ne homicidas quærendo, homi-*

homicidæ fiant, & ne alios indicando, seipsos condemnent.

19 *Defensio reorum non potest lege Pontificis, aut Imperatoris tolli, cum sit de iure naturali.*

20 *Defensioni reus non potest renunciare.*

21 *Nemo est dominus membrorum suorum.*

22 *Iudicis interest ratione humanitatis, & intuitu religionis iustum non occidere.*

23 *Defensionis renunciatio à reo facta, quando à iudice sit admittenda?*

24 *Reus repertus in flagranti crimine, an de facto puniri possit?*

25 *Confessus crimen debet tamen moneri ad faciendum suas defensiones.*

26 *Indicia quamuis vrgentissima non sufficiunt ad damnandum reum in crimine capitali, etiam si sint talia, quæ mentem iudicis adeo coerceat vt aliter credere non possit.*

27 *Iudex licet viderit homicidium committi, damnare tamen non potest delinquentem, nisi de homicidio fuerit legitime probatum.*

28 *Iudices scire debent per aliqua indicia hominem non posse damnari.*

29 *Indicia, quæ uim plenæ probationis habent in ciuilibus, non sufficiunt ad condemnandum in criminalibus.*

30 *Iudices non nisi per probationes luce meridiana clariores debent reum condemnare ad mortẽ, cum in occultis versetur iudicium Dei tantum.*

31 *Iudices huius mundi debent iudicare secundum prudentiam, quæ cadit in hominem, relinquendo cætera iudicio Dei.*

32 *Iudex debet iudicare ea quæ certo scit, non autẽ per indicia, quamuis vrgentissima.*

33 *Indicijs hominem iudicare exemplo perniciosum est, cum sæpe per ea innocẽtes fuerint dãnati.*

34 *Indicijs etiam vrgentissimis quis non est damnãdus capitaliter, sed est torquendus potius, vt possit super certo iudicari.*

35 *Torquẽdum esse neminem nisi in subsidium probationum, quomodo intelligatur?*

36 *Indubitata legi, debent esse indubitata iudici.*

37 *Sententia capitalis contra reum proferri potest, ex indicijs indubitatis, & à iure approbatis.*

38 *Indicia à iure approbata non minorem auctoritatem, & fidem præstant, quam testes, et instrumenta uidentur continere.*

Dictum est supra de indicijs ꝑ q̃ torquetur reus, & ꝑ q̃ non: dicẽdũ foret ordine scribẽtium de indiciis manifestis, ob q̃ nõ torquentur rei, sed dãnãtur, de q̃bus indicijs fit mẽtio ab oĩbus.
1 Sed q̃a sentio † ob aliqua indicia reos nõ cõuinci, vt pœna capitali dãnẽtur, ꝓpea omitto, excutiẽs ꝑ ꝑ aliqua † indicia nõ esse ꝓcedẽdum ad pœnam capitalem, q̃a nemo dẽt
3 † ex p̃sumptionib. cõdẽnari, sed ex ꝓbõnibus luce clariorib. cũ de hoĩs vita ag.a. l. fi. C. de prob. Et alia rõ est in prõptu, q̃a indi-
4 cia, † q̃ scriptores indubitata appellant, non sunt adeo indubitata, q̃n aduersus ea possit ꝓbari, vt in exẽplo, siq̃s visus fuerit exire de loco, q̃ solum aditum hẽt, cum ense sanguinolento, qđ exemplum apud scribẽtes maximum est, & indubitatum, vide Gãd. in tit.
5 de indic. indubit. Sed in cõtrarium † põt argui, ꝙ ille vulnerauerit tñ, & alius exanimauerit, sed fortius esse põt, ꝙ neq; vulnerauerit, prout nostris temporib. euenit, ꝙ quidã occidit quendã cũ ense, relicto ense fugit, superuenit amicus interfecti, & apprehẽdit ensem cruẽtũ, sequẽs homicidam captus fuit, fuitq; liberatus, quia in cõtrarium ꝓbauit:
6 Et re vera indicia † nõ concludũt necessario, q̃n veritas põt aliter se hr̃e, vt supra, vtiq; ꝑ indicia hmõi rei cõdemnari nõ debet. Idem in l. Moysis. c. 29. Genes. in fine. Nam nulla res est, q̃ nõ suspicionibus, & indiciis quis uis possit criminari. Verũ in supradictis du-
7 plr̃ cõsideratur, vno modo, q̃n † reus vult aliquid ꝓbare, & tunc sine dubio audiẽdus ẽ, quia p̃dicta indicia nõ sunt adeo indubita-
8 ta, vt supra, licet multi Iudices † cõtra ius, & fas alr̃ obseruẽt, & reos tanq̃ cõuictos cõdẽnent, quib. põt obiici. Quod genus hoc hominum? quæue hũc tam barbara morẽ. Cõmittit patria? Abhorreãt igitur hãc opinionẽ Christiani Iudices, tanq̃ prophanam, nã
9 exordiẽdo † ab orbe cõdito iudicia Dei repugnant, & primo nũquid Adã de pc̃tõ conuictus fuit apud Deũ? Nũquid Chain de homicidio? Nũquid villicus de iniqua vllicatione apud Christũ? cui dictum fuit, redde rõnem. Nunquid lex uestra iudicat hoĩem, & non prius audiuit, seu cognouit eũ? Memi-
10 nerint † itaq; Iudices non nisi auditis, & pẽsitatis defensionibus reorum iudicare, exemplis vt supra, quia maiora tradi non posũt, cum Dei sint, & homines ea imitari oporteat, iuxta illud, Ne innitaris prudẽtiæ tuæ,
11 quia † dñs dat sapientiam, & consilium, & qui negligit legem & cõsilia eius, perdetur a paruulis, & a stultis, & qui detrahit, aut

addit, menti: c. 1. 2. 3. 8. 12. Prouerb. Hoc ēt
12 † apud multos Iurisperitos certi iuris ē: q̄ p pe fatentur oēs Iudices esse ex se ipso nemine petente q̄rere defensiones reorū l. si non defen. ff. de pœn. Quo pacto ergo Iudices volūt cōdēnare reos, aut cōuincere, ꝑ ea q̄ necessario nō cōcludūt? Et ꝓbari pōt q̄d tale, quo ꝓbato nō dānarent: ex facto. n. ius
13 orit. Quare Iudices † oportet esse sollicitos, & curiosos in explorādo facto, & defensionibus reorū, & nō debēt q̄rere ius añ fa-
14 ctū. Occurrit † hic gl. in c. fi. de hær. lib. 6. q̄ contra religionem iudicātium tradit reum captum nō audiri, sed posse cōdemnari: q̄ gl. multi Iudices sequunt. Cōtra quos tñ est
15 rō cōcludēs, q̄ testes † nō publicati nō afferūt, siue inducunt aliquam ꝓbōnem, ꝑ regulam, non dr̄ quidq̄ probatum, nisi publicato ꝓcessu, l. solam. C. de test. nec seq̄tur, captus est, ergo damnari dēt: q̄a in cōtrarium
16 ē iuris regula, q̄ ex eo, q̄ q̄s sit captus † nō dēt de crimine damnari, nisi aliter de maleficio cōuincat: interest. n. reip. ne innocens
17 puniat. Vnde † q̄libet admittit ad defendēdos reos: q̄a cuilibet ꝓpria dēt esse humanitas, vt ꝑ Pau. de Cast. in cōs. 168. Quanto
18 magis interest † Iudicū q̄rere defensiones reorū, ne homicidas q̄rēdo homicidæ fiāt,
19 & iudicādo se ipsos cōdemnēt? Sciāt † cūcti nō Pōtificem, nō Imperatorē posse reorū defensiones tollere ꝑ suas leges, etenim defensiones sunt de iure naturali. clem. pastoralis de re iud. l. defensionis fac. C. de iure fi-
20 sci, li. 10. Hoc † amplius rei nō pñt renūciare ꝓpriæ defensioni. est gl. in l. pactū inter hæredē. ff. de pact. Rō reddi pōt, q̄a nemo ē
21 † dñs mēbrorū suorū l. 1. §. vsq; adeo. ff de Iniu. Aut alr̄ insigniter dici pōt: q̄a interest
22 † Iudicis rōne humanitatis, & intuitu religionis nō occidere iustū. c. 22. Exo. Nec a-
23 liud genus † renūciæ Iudex admittet, nisi reus dicat se alias nō hr̄e defensiones. & Iudex cognoscat reū carere defensionib. Bal. ī
24 l. seruū quoq;. ff. de Procu. Fallit tñ † scđm aliquos ī reo reperto in crimine, q̄ de facto pōt puniri, vt in gl. l. ictus fustiū. ff. de ijs, q̄ not. infa. Quæ tñ opinio nō placet, q̄a licet
25 q̄s cōfiteat † crimē (q̄d maius est) dēt tñ moneri suas facere defensiones. not. in l. 1. §. si q̄s in villa. ff. ad Syl. dicet in tit. de cōfess. Altero modo cōsiderandū est, qñ sumus in supradictis indicijs, & reus nō pōt in cōtra-
26 riū ꝓbare. Similiter † dr̄ in supradicto casu ad damnādum reum in crimine capitali nō sufficere argumēta q̄uis vrgentissima. Et si sint talia, q̄ mētē iudicātis adeo coerceāt, vt alr̄ credere non possit, ita dixit Pau. de Cast. in cōs. 197. quem recitat Cæp. in consi 6. &
32. criminali: vbi redditur pulchra rō, q̄ li-
27 cet Iudex † viderit cōmitti homicidiū, dānare tñ non pōt delinquētem, nisi de homicidio fuerit legitime ꝓbatū, minus pōt damnare, q̄a credit ita esse ꝑ indicia. Hāc opinionem tenuit Brun. in 5. q. quasi in fine, dicēs esse potuisse, fugiētē cū gladio sanguinolēto fecisse, ad sui defensionē. Cōtra tñ rōnē Brun. teneo, q̄a solū tractat ꝑ supradicta indicia de cōuincēdo reo de delicto cōmisso, & sic an occiderit? nō aūt si potuit impune occidere. Primo. n. q̄ritur si occiderit, postea si occidere potuit, nā ꝑ p̄dicta indicia ambigitur an occiderit, an potuerit iure occidere, alterius est speculationis. Vnde licet opinio Brun. sit bona, nō tñ ꝑ p̄dictā rōnem, q̄
28 nō cōgruit q̄oni. Sciāt ēt Iudices † ꝑ aliqua indicia hoīem nō posse damnari exēplo Salomonis, q̄ licet iudicauerit uni mulieri filiū, nō tñ uoluit aliā ad mortē cōdemnare, tametsi essent indicia contra eā, q̄a indicia
29 † quæ uim plenæ ꝓbōnis hñt in ciuilib. nō sufficiunt ad cōdemnandum in criminalib. vt ꝑ Inn. in c. afferte, de p̄sump. & Bal. in l. fi. C. eo. Et rō reddi potest, q̄a Iudices non
30 † nisi ꝑ ꝓbōnes luce clariores debēt reū cōdēnare ad mortē, cū in occultis versetur iu-
31 diciū Dei tm̄. Et Iudices orbis † debēt iudicare scđm prudentiam, q̄ cadit in hoīem, relinquendo cetera iudicio Dei. c. 21. Exod. & iuxta illud, Descendam, inquit Deus, & uidebo, dixit. n. videbo, tanq̄ iudex, non tanq̄ Deus, ita intelligunt omnes. Vnde elicitur
32 Iudicem dr̄e iudicare † quia certo scit, & ꝑ probata legitime ita vt videat, & cognoscat sic esse, nō aūt ꝑ indicia, quamuis, vt supra,
33 vrgentissima. Exemplo. n. † perniciosum est per talia indicia hominem condemnare, q̄a contingunt contra hoīes q̄dam verisimilia indicia, quæ ēt inficiari non pñt, & multi ꝑ ea damnati fuerunt, quos per superuenientiam delinquentium cognitum fuit innocē-
34 tes damnatos esse. Vnde ꝑꝑ † periculum iudicii tutius esse existimo reum torqueri, vt possit super certo iudicari. Nec obstant, q̄ apparent in cōtrarium, neminem torque

ri, nisi ĩ subsidium ꝓbõnum, quia rñdeo p̃-
35 dictam † regulam hr̃e locum, qñ cõstat de delicto ꝑ aliud genus ꝓbõnis, quam per indicia supradicta, vt puta si per testes fuerit legitime probatum, siue in ijs, per q̃ lex vult cõdemnare exemplo. l. si q. C. de adulter. nã
36 q † sunt ĩdubitata legi, debent esse indubita
37 ta iudici. l. si tutor. C. de pri. tutor. † [Qñ ergo indicia sunt simul iuncta, vel mixta, & sunt à lege approbata, pñt dici indicia indubitata, ex q̃bus põt procedi ad cõdẽnationẽ ea rõne, ꝙ sufficit ꝙ sit testibus suꝑatus vel ꝓpria uoce cõfessus, ad hoc, vt possit sñia capitalis cõtra eũ ꝓferri. l. qui sñiam. C. de pœ. & l. si q̃s. C. de episc. & cle. Ita eo modo prædictis indicijs à iure approbatis poterit sñia capitalis ꝓferri, vt l. si q̃ adulterij. C. ad leg. Iul. de adulter. & l. excipiunẽ. ff. ad S. C.
38 Sylla. † Nã talia indicia nõ minorẽ auctoritatem, & fidem probatam q̃ testes, & instar vñr continere, vt l. ad probationes. C de ꝓbatio. & dixerunt oratores plus oportere signis, & argumentis credi, q̃ testibus: hæc enim eo modo exponunt quomodo re vera sunt gestę, testes corrumpi posse, vel precio, vel gratia, vel metu, vel simultate.]

TRACTATVS DE TORMENTIS, secundùm Oratores, ius diuinum, & ciuile: Francisci Casoni Iurisconsulti Opitergini.

SVMMARIVM.

1 *Tormentis, humanitatis, religionis, & Iurisconsultorum argumenta repugnant.*
2 *Tormentis, & quæstionibus non semper fides est adhibenda.*
3 *Tormenta multi populi renuerunt, quia plus mali, quàm boni ciuitatibus attulerunt.*
4 *Tormenta, & quæstiones, nisi certis in rebus interponi antiqui voluerunt.*
5 *Iudices abhorrere debent tormenta, nec facile ad ea prosilire, nec in omni causa, nec in omni persona, nec quibuslibet indicijs.*
6 *Indicia sufficientia ad torturam cognosci possunt, licet de eis non possit tradi certa doctrina.*
7 *Indiciorum loci, & origo, remissiue.*
8 *Indicia ad torturam debent esse talia, vt suspectus sit reus, & alys argumentis, ita probationi admoueantur, vt sola confessio deesse videatur.*
9 *Confessioni rei ne credant iudices, licet sæpius ratificatæ, nisi ipsa confessio fuerit per signa declarata.*
10 *Torquendi arbitrium iudices sibi arrogare non debent, quia nullum arbitrium habere possunt, nisi pro reo.*
11 *Intellectus. l. quæstionis modum. ff. de quæstio.*

De periculo tormentorum, & de errore Iudicum. Cap. I.

1 TOrmentis † & humanitatis, religionis, nec non I. C. argumenta repugnant. In primis exordiendo ab orbe condito exempla fori diuini non desunt. Etenim absque tortura reos, aut condemnatos, aut liberatos fuisse cõstat. Deĩde † secũ-
2 dũ I. C. quæstionibus fidẽ nõ semper, non tñ nunquam hñdam constitutionibus declaratur: etenim res fragilis est, atq; periculosa, & quæ veritatem fallit Nã pleriq; patiẽtia, siue duritia tormentorum, ita tormenta contemnunt, vt veritas ab eis exprimi nullo modo possit. Alij tanta sunt impatientia, vt in quouis mentiri, q̃ pati tormenta velint. Et ita fit, vt ẽt vario modo fateantur, & nõ tm̃ se, verumetiam alios criminentur l. 1. ff.
3 eo. Quamobrem † multi populi tormenta renuerunt: quia plus mali, q̃ boni ciuitatibus attulerint, & eorũ pernicie plures innocẽtes, q̃ nocẽtes dãnauerint. Et hodie in regno Aragonię nõ torquenẽ rei. Præterea
4 † legiẽ maiores voluisse nisi certis in rebus interponi qõnes: cũ, q̃ vere dicerẽtur sciri, q̃ falso in qõne ꝓnunciarentur, refelli possent hoc mõ. Quo in loco quid positũ sit: & si q̃d esset simile, qđ videri, aut aliquo simili signo ꝑcipi possit, vide Auth. lib. 1. ad Heren. Quãuis supradictæ sñiæ verba vetustis in codicibus aliter, ac in nouis legãtur.
5 Reliquũ † est ergo, vt iudices, aut abhorreãt tormẽta, aut nõ facile ad ea ꝓsiliant, nec in oĩ cã, nec in oĩ persona, nec quibuslibet indicijs. Et licet (vt dñt oẽs) nõ possit dari cer-
6 ta doctrina, põt tñ † dari aliqua via ad cognoscendũ ĩdicia sufficiẽtia ad torturã. Bar.
7 i l. fi. ff. eo. De locis, & origine indiciorũ dictũ est in oꝑe de indicijs, ꝑ quos locos videre est q̃d in quacũq; re verũ sit, & q̃d verisimile, atq; probabile: Et maiori ex parte vnusq̃sq; coniector est veri. Sed vltra p̃dicta
8 indicia † debent esse talia ad torturam, cũ

suspectus est reus, & alijs argumentis, ita ꝓbōni admoueat, vt sola cōfessio deesse videatur. Et cōfessioni † ne credāt iudices, licet sæpius ratificatæ, nisi dicta cōfessio fuerit per signa declarata. de quibus signis dicetur, in c.. o. qđ est maxime notandū in hac
10 materia. Est & cōis † error iudicū putantiū torturā eē arbitralē, quasi Natura corpora reorū arbitrio suo ad lacerandū crearit. Cōtra quos dico, ꝙ qn̄ esset simpliciter arbitrium (quod tamen non conceditur) tale arbitrium reduceretur ad ius cōe, secundùm Ang. in l. 1. ff. de testa. mili. Et oēs scribētes consentiunt. Vlterius dico, ꝙ iura loquētia de arbitrio intelliguntur contra accusatorem, non contra reum, videlicet, Iudicem posse desistere, & supersedere à tortura ꝑꝑ periculum, & fragilitatem torturę non aūt excedere modum, de quo modo lex disposuit, vt in l. 1. ibi, qn̄, vel quatenus faciendū
11 sit videamus. ff. eod. Et ita † intellr̄ lex quæstionis modum eiusdem tit. dicente Iurisconsulto, ibi. Itaq; quæstionē haberi oportet, vt seruus saluus sit innocētiæ, vel supplicio.

1 *Ad tormenta non est deueniendū, nisi constet de hoīe mortuo, & de cadauere, & de vulneribus.*
2 *Cadaueris, & eius vulnerum inspectio spectat ad peritos, & non ad iudices, propter periculum iudicandi.*
3 *De ictu, & vulnere standum est in arte peritis. Et ad hoc duo requiruntur medici, licet de consuetudine stetur dicto vnius.*
4 *Contra latrones proceditur ad torturam, licet de delicto non constet. Et quæ sit ratio?*
5 *Confitens occidisse aliquem, an sit damnandus, si non constet de corpore, vel id nō sit verisimile?*
6 *Torquere aliquem si non constet delictum, exemplo pernitiosum est, quod etiam procedit in accusatis de furto, & veneficio.*

De non torquendo reo, nisi constet de delicto. Cap. II.

1 IMprimis sciendum est nō † deueniri ad tormenta, nisi constet de hoīe mortuo, & cadauere, nec non de vulneribus, & quæ mortifera sint, & quæ non, & in qua parte corporis, & quo gn̄e armorū. Et talis
2 † inspectio spectat ad peritos, licet à multis Iudicibus fiat, quæ tn̄ fieri non debet ꝑꝑ periculum iudicandi, cū rei damnētur secūdū dictum suum, in puris tamen rixis: & de ictu
3 † standum est in arte peritis. Hoc amplius duo requirūtur medici, licet de cōsuetudine stetur dicto vnius, vide Bar. & Hipp. l. fin. ad l. Corn. de sic. Abstineant igitur Iudices maleficiorū à tali ꝓphana cō suetudine, vt dcm̄
4 est in opere de indiciis. c. 2. In quibusdā † tn̄ casibus, licet regulariter torqri, nec ēt inqri possit, nisi cōstet đ đ licto, ꝓcedi: ad torturā vtputa in latrones, qui abscondunt cadauera eiiciendo in flumina, aut mare. Vnde si
5 † reus cōfiteat̄ occidisse aliquos ignotos, dānabit̄, licet non appareat corpora fuisse interempta, vide Brun. in gl. sexto principalr̄, vbi dicit fuisse iudicatum in ciuitate Senēsi. Limitat tn̄ hoc non obseruari, qn̄ non esset verisimile ꝑꝑ distantiam loci, vel bonam famā criminati. Sed ego in hoc casu dico, reū non damnari, nisi constet de certa persona, & idiuiduo, vel saltē cōstet de certis signis, q̄a delictum debet verificari, vt infra dicet̄, de verificāda cōfessione, vt puta de vestimētis, vel pecuniis ademptis occiso. Exemplo
6 † enim perniciosum est torquere, nisi cōstet delictum. Legitur. n. seruū. M. Agrii argentarii insimulatum occidisse Alexandrum Titi Fannii seruum, eoq; nomine tortum, cōfessum facinus, supplicio affectū, paruulo tn̄ tpe interiecto, ille, cuius de nece creditū erat, domum rediit, vide Val. Max. lib. 8. de q. c. 4. Et quod dictum est de homicidio, extende ad furta, licet hoc tempore iudices statim, quòd aliquis dicit, sibi aliquid furto subtractum, torqueant suspectos. De tali errore, vide Brun. in gl. circa quartam. Idem si qō erit veneficii, constare debet veneno necatū. De hoc dcm̄ est in opere de idiciis, c. 3.

1 *Processu non formato non deuenitur ad tormenta, & an id procedat in manifesto, & notorio criminoso, & in inuento in flagranti crimine?*
2 *Accusatus, vel inquisitus si recuset respondere accusationi, vel inquisitioni, potest torqueri etiam sine indicijs ad eruendam responsionem, vt possit procedi.*
3 *Reos ter interrogatos non respondentes accusationi, perinde ac confessos Brutus damnauit, cuius tamen opinio non est seruanda.*
4 *Rei ad torturam ducti, & interrogati quid sciant de tali re, si respondeant dixisse. Et interrogati, quid dixerint, respondeant, esse scriptum, & aliud responsum dare nolint, an possint torqueri, donec iudici aliter respondeant?*

De

De non torquendo reo nisi formato processu, & de errore iudicum. Cap. III.

1 Non formato † processu nõ deueniẽ ad tormenta, nisi in manifesto, & notorio criminoso, & inuento in flagranti crimine, quo casu de facto ꝓceditur. Et secũdũ multos scribẽtes ex hoc solo dñr esse cõuicti, & de facto pñt puniri. arg. l. vnicæ. §. 1. & quæ ibi not. C. de rapt. virg. & gl. in l. ictus fustium. ff. de his qui not. inf. Sed hęc opinio nõ placet, q̃a licet q̃s cõfiteatur crimen, debet tñ moneri suas facere defensiones, ꝓut dicẽ infra de confessione spõtanea. Eo magis in supradicto casu, & in quocunq; alio oportet formare ꝓcessum, anteq̃
2 deueniaẽ ad torturam. Fallit † tñ qñ reus inquisitus, siue accusatus recusat r͞ndere accusationi, siue inquisitioni: tunc. n. torqueẽ, ét sine indicijs nõ ad eliciendam cõfessionem, quia non formato ꝓcessu nihil agi oportet, sed ad eruendam r͞nsionem affirmatiuam, siue negatiuam, vt possit ꝓcedi, vide Bal. in l. si accusare. C. qui accusare non pos. Sed volunt aliqui reos recusãtes r͞ndere, tanq̃ con
3 fessos damnari. Legiẽ Brutum † reos ter interrogatos non r͞ndentes accusationi perinde ac cõfessos damnasse, vide Plutarchũ in vita Publ. in prin. Sed hæc Bruti opinio nõ est obseruanda, nisi forte in reo criminoso, vel in inuẽto in flagranti crimine. Sed aliq̃n
4 cõtingit ꝙ postq̃ acceptũ est cõstitutum † à reis de plano, si ducuntur ad torturam, & interrogan., quid sciant de tali re, r͞ndent, dixisse. Interrogati, quid dixerint, r͞ndent, esse scriptum, & aliud r͞nsum nolunt dare. Hoc casu q̃uis indicia sint leuia, poterunt tñ torqueri, donec r͞ndeant iudici, quia tenentur r͞ndere, & replicare. Simile contingit hoc anno ĩ quibusdam incendiarijs, ex quorum responsionem, accedentibus quoq; alijs nõ leuibus ĩdicijs, extraordinaria pęna cõdemnati fuerunt, Prætore Marco Antonio Geno, Patritio Veneto, ac p̃clare indolis iuuene, vt de eo oẽ bonum sperari, ac expectari possit.

1 *Torqueri non debet reus non publicato processu.*
2 *Testes non publicati non inducunt aliquam probationem concludentem, quia eorum dicta possunt per oppositiones minui, ac tolli per aliam probationem etiam contrariam.*
3 *Indiciorum copia debet dari à iudice ante torturam, licet iudices captos statim torqueri hodie iubeant, quorum obseruãtia nulla lege nititur.*
4 *Reus ex eo, quia captus non debet de crimine dãnari, nisi aliter de maleficio conuincatur.*
5 *Reus ante torturam est audiendus, quia potest tale quid probare, quo probato non deueniretur ad torturam.*
6 *Cautius est agẽdum in causis criminalibus, quàm in ciuilibus, & in eis forma iudicij est fortius obseruanda.*
7 *Testium nomina, dictaq́; , & depositiones sunt exponenda reo, vt contra dicta, & personam testis possit opponere, & excipere.*
8 *Iudex tenetur inquirere de conditione testis, licet pars non dicat.*
9 *Indiciorum exemplum dari debet reo opponere volenti.*
10 *Papa, aut Imperator non potest facere aliquam legem, per quam tollantur defensiones reorũ.*
11 *Iudex tenetur ex officio dare copiam indiciorum reo, licet ipse eam non petat.*
12 *Iudicis interest ratione humanitatis, & intuitu religionis, indefensum non occidere.*
13 *Iudex non admittet aliquod genus renunciæ defensioni factæ per reum, nisi vere iudex cognoscat reum nullas habere defensiones.*

De non torquendo, nisi publicato processu, & exhibita copia indiciorum, & de errore Iudicum. Cap. IIII.

1 Non publicato † processu non torquetur reus q̃a nõ dr̃ quidq̃ probatum, nisi publicato ꝓcessu. l. solam. C. de
2 testi. Nã testes † nõ publicati nõ inducunt aliq̃ ꝓbõnẽ concludentẽ: q̃a dicta eorũ pñt ꝑ oppositiones minui, aut tolli ꝑ aliam
3 ꝓbõnẽ, ẽt cõtrariã. Quare † secũdũ oẽs Iudex teneẽ dare exẽplum, indiciorũ ante torturam. Hodie vero Iudices reis captis non exhibent indiciorũ exemplum, & ꝓcedunt ad torturam. Sed hæc opinio in iure vndiq; refellitẽ, & ego sum senio cõfectus, & nunq̃ inueni aliquam legem, siue rõnem ꝓ tali obseruantia: nam non consequitur, captus est, ergo torqueri, siue dãnari debet, imò ex eo
4 † ꝙ q̃s sit captus, nõ debet de crimine damnari, nisi aliter de maleficio cõuincaẽ. Quã-
5 obrem † reus audiri debet: q̃a põt quid tale ꝓbare, quo ꝓbato non deuenireẽ ad torturã: põt. n. reus opponere, siue ĩ cõtrariũ ꝓbare: vtiq; audiẽdus est: q̃a sequereẽ absurdũ ꝙ substãtialis modus, & forma iudicii opponẽ

di testi-

di testibus non seruaretur in causis crimina
6 libus, in quibus tamē† cautius est agendum, q̃ in ciuilibus, & secundū ipsos Iudices tolli dēt de corpore iuris supradicta l. solā. C. de testi. vbi est casus, ꝙ ex dictis testiū an̄ publi
7 cationē non fit ꝓbatio. [† Et oīno noīa dictaq; & depositiones testium sunt reo exponenda ad hoc, vt possit opponere, & excipere indicta, & personā testis, ita dicit tex. in c. qualr. & qn̄, el 2. extra de accus.] Præterea
8 † Iudex tenet inquirere de cōdōne testis, licet pars nō dicat, no. in c. per tuas. extra de
9 testi. Eo magis † dēt dari exemplū indiciorū reo opponere volenti, q a tā testes, q̃ dicta testiū debent esse explorata reo, cū oppositiones sint de iure diuino, & audacter dixi nullam reperiri legē ꝓ dictis iudicibus: quia
10 † nec Pontifex, nec Imperator pōt aliquam legē cōdere, ꝑ quā tollātur defensiones reorū, cū defensiones sint de iure naturali, vide in opere de indicijs. in tit. nequis per aliqua
11 indicia: vbi teneo, iudicē † teneri ex officio dare exēplū īdiciorū, licet pars nō petat, q a reus nō pōt renūciare ꝓpriæ defensioni. vi
12 de gl. ī l. pactū. ff. de pac. Et īterest † iudicis rōne humanitatis, & ītuitu religionis indefensum nō occidere. c. 22. Exo. Quare iudex
13 † non admittet aliquod genus renunciæ, nisi reus dicat se alias nō habere defensiones, & re vera Iudex cognoscat eū carere defensionibus. Et hæc obseruantia multum placet, vide Bal. in l. seruum quoq;. ff. de proc.

1 *Torqueri non debet reus non præcedētibus indicijs, aliàs iudex punitur, licet per talē torturā reus repertus fuerit cōmisisse crimine obiectū.*

2 *Illicitum si quis committat, ab illiciti pœnam non excusatur, licet talem illicitum ad optimum finem peruenerit.*

3 *Indicijs non præcedentibus si inquisitio formetur, & reus confiteatur, & ratificet, damnari tamen non poterit.*

4 *Confessio nulla non confirmatur per indicia superuenientia post quæstionē habitā, secus si spōte confiteatur, nam tunc sine indicijs damnabitur.*

5 *Iudex debet esse promptior ad torturam in delictis, quæ occulte committuntur, præcedentibus tamen aliqualibus indicijs.*

6 *Casus, in quibus deuenire potest ad torturam sine plenis indicijs.*

7 *Reus ob contumaciam bannitus si postea capiatur, poterit sine alijs indicijs torqueri.*

8 *Torqueri licet reus conscientia, iudex eum torquere non debet sine indicijs.*

9 *Rei terreri possunt in casibus, in quibus non possunt torqueri.*

10 *Iudices an quando desunt indicia contra aliquem, procedere possint per sortilegia?*

De non torquendo sine indicijs etiam in crimine læsæ maiestatis, & de errore Iudicum. Cap. V.

1 Sine indiciis † non torquet reus. Vnde Iudex, q non p̄cedentibus indicis reū torquet, puniri debet licet ꝑ talem torturā reus repertus sit cōmisisse crimē obiectū: & rō est, q a Iudex delinquit in offm̄, &
2 cōtra naturā officij, & qn̄ † aliq s cōmittit illicitum, ab illiciti pœna non excusat, quis tale illicitū ꝑuenerit ad optimū finē. vide Bal. in l. obseruare. §. ꝓficisci ff. de off. præs. Et simile legit exemplū Torquati, qm̄ bello aduersus latinos cū esset Consul filiū suū securi ꝑcuti iussit, q speculatum ab eo missus ne pugnaret īterdictus, hostē à quo ꝓuocatus fuerat, occidit, & ipsi naturæ p̄tulit ius inter dicti Maiestatis, atq; Imperij. vide Ciceronē
3 de finibus in vers. accurate. Item † qn̄ idicia non p̄cedunt, & inqsitio format, licet reus cōfessus fuerit, & postea ratificauerit, nō poterit tn̄ damnari: q a ab initio fuit illicitū.
4 Et cōfessio nō cōfirmat ꝑ īdicia supueniētia post qōnem habitam, gl. est in l. maritus. ff. eod. de qua gaudet Bal. in l. fi. C. de acc. Secus aūt si reus spōte, & sine tortura cōfessus fuerit: q a tunc sine indicijs damnabit. dicet īfra de spōtanea cōfessione. Sed secūdū aliquos ī ꝓdimētis, & tractatibus q fiūt secreto ꝑꝑ ꝓbōnis difficultatem deuenit ad torturam sine indicijs. vide Biu. tract. 5. Conclusi-
5 ue dic, ꝙ in † supradictis casibus, & gn̄alr in delictis, q̄ occulto cōmittunt, & de sui natura secreto ꝑpetrant, vtputa adulteriū, simonia, sodomia, veneno aliquē necare, monetā falsificare, & maleficijs de nocte cōmissis, Iudex debet esse promptior ad torturam, p̄cedētibus tn̄ aliqualibus indicijs, sed sine indiciis nunq̄: & rō est: q a in dictis casibus non inueniunt testes. l. si cum exceptio. ff. ꝙ metus causa. At apud Plutarchū in vita Marcelli legit Capitolinū cōdēnatū fuisse ob sodomiā licet nullus testis adfuisset, sed solū aīaduersione pudoris, lachrimarū iuuenis ad iudices ac-
9 citi. Sunt † & alij casus, in q bus torquet sine indicijs,

indicijs, vt puta si de furto cõstat, pñt custodes torqueri. Itē si hospitāti in aliquo hospitio aliqd sublatū erit, & ignoraē à quo, familia hospitis poterit torqueri, nisi hospes fuerit bonæ famæ. vide Bar. in l. 1. ff. de pfec. vig. Sed cõsiderãdo pdictos casus, oĩno non caret indicijs, licet non sint plena, & talibus casibus pcediē p qualia ĩdicia, vt supra dcm̃ est. Est & alius casus scdm scriptores, ĩ quo torquetur reus, ēt sine indicijs, quorũ verba
7 sunt videlicet, qñ † accusatus, vel inquisitus, qa nõ comparuit, fuit positus in banno pp cõtumaciã: nam si postea comparet, qñ vult purgare cõtumaciã, & rñdere, q forte hoc ei à statuto pmittiē, poterit tũc qõ hri sine alijs indicijs. vide Brun. in gl. 5. principalī. & Hipp. in §. diligenter nu. 136. Sed aĩaduerte hanc opinionē esse falsam, & solũ hre locũ in reo capto, secus in se sponte psentãte, vide de Indicijs exul. ad inquir. Vlterius licet
8 † reus cõsentiat se torqueri, Iudex tñ nõ dēt eum torquere sine indiciis. vide infra in c. q̃ personæ torqueri pñt, & q̃ non. In casibus
9 tñ † in qbus torqueri rei non possunt, terreri tñ pñt, vide Bal. in l. 2. C. de custo. reo. Sed
10 aliqui Iudices † qñ desunt indicia, pcedũt p sortilegia, & similia licet per hæc, nec ēt inquiri possit, uide in opere de indiciis in ti. de Sortil. Legitur tñ Claudium Cæsarē mori iussisse Appium, quia Messalina somniasset ei intulisse vim. vide Sueto. lib. 5. capit. de pœnis, per eum innocentibus ob leues suspiciones illatis, Quod indicium tanquam pphanum nõ est dignum foro principum.

1 *Indicia debent esse probata in genere suo aliter per ea non proceditur ad torturam.*
2 *Indicia in genere suo debent esse clara, & perfecta, & plene probata.*
3 *Signa leuia in hæresi sufficiunt ad torturam, ea tamen debent plenè probari.*
4 *Indicia debent esse plene probata per testes reddentes rationē dicti sui etiã non interrogatos, qui testes ēt de circunstãtijs sunt percunctãdi.*
5 *Interrogatoria in criminalibus sunt à Iudice ex se testibus deponentibus facienda, nec debent omitti, cum sint de iure Diuino.*
6 *Iudex examinans testes ad offensam, eos debet interrogare de toto negocio, vnde possit explorare reorum innocentiam nam testes debēt depo nere pro vtraque parte.*
7 *Indicium remotum maleficio per duos testes probari debet, proximum uero, & immediatũ per vnum, quod si per duos probetur, non indiciũ, sed plenam faceret probationem.*
8 *Indicium proprie non est, quod facit vnus testis de visu, sed semiplena probatio.*
9 *Testes inducti ad probandum indicia an debeant esse omni exceptione maiores?*
10 *Indiciorum gradus vt cognoscantur, non est recedendum a locis Oratorum.*
11 *Testes plures singulares super diuersis indicijs deponẽtes an coniungantur ad faciẽdam probationem, vt oriatur indicium ad torturam?*
12 *Indicia imperfecta vbi tendunt ad diuersa tota, non coniunguntur ad probationem faciendam, secus si tendant ad vnum totum.*
13 *Vnum capitulum, vel diuersa qualiter intelligatur, & qualiter capitula connexa, vel diuersa, vel non.*

De non torquendo per indicia, nisi plene probata, & quomodo probentur, & de errore iudicũ. Cap. VI.

1 INdicia † debent esse pbata in gñe suo, aliter p ea non pceditur ad torturam, nã sicuti in criminalib. pbões debēt eē luce clariores ad cõdemnandum, ita & in-
2 dicia † in gñe suo debent esse clara & perfecta, & plene pbata, p regulã, q eadē est rõ de toto quo ad totum, quæ ē de parte quo ad partem, & ecõtra. l. quæ de tota. ff. de rei
3 vend. Quare † licet in aliquibus leuia signa sufficiant, ut in hæresi, oportet tñ illa plene pbari. vide Inn. in c. sicut, de simo. Item de-
4 bent † esse pbata p testes reddentes rõnem dicti sui, ēt non interrogatos, licet multi cõtradicãt. Item p testes bene interrogatos à Iudice de circunstantiis, p quas veritas hri possit: qa Iudex dēt formare interrogatoria ex seipso. vide Bald. consil. 276. Et ego
5 consueui dicere, interrogatoria esse de iure diuino, & nõ omittenda à Iudice, vt in exẽplo Danielis in testibus contra Susannam.
6 Occurrit hic † maximum uitium Iudicum, q in examinando ad offensam non interrogant testes totum negociũ, vnde possent explorare innocẽtiam reorũ, cũ testes debeãt interrogari, & deponere p vtraq; parte, vt
7 supra dcm̃ est. Sciendum est ēt † q duo requirunē testes, p quolibet indicio remoto à maleficio, siue mediato ipsi maleficio: secus in iis, q̃ ex maleficio oriũtur, in qbus sufficit vnus testis: q̃ si probarentur per duos, non face-

facerēt indiciū,sed plenam ꝓbōnem . vnde
8 †scd̄m aliquos id, qdˀ scribētes indiciū appellant,vt puta vnus testis de visu nō est ꝓprie indicium,sed semiplena ꝓbatio:q̄a directe ꝓbat maleficium.Hæc opinio placet, licet qdˀ I.C.dixere,sit idem re ipsa. Sed dif-
9 ficultas † est,an testes ad ꝓbādum supradicta,debeāt esse oī exceptione maiores?vide in opere de Indicijs vnius testis.Ad cogno-
10 scendum† aūt gradus indiciorum nō est recedendum à locis Oratorū,videlicet, q̄ sūt attributa negocio, partim sunt cōtinentia cum ipso negocio,partim in gestione negocii cōsiderantur, partim adiuncta negocio sunt,partim gestū negocium cōsequuntur. Dictum est supra indicia ꝓbari ꝑ duos te-
11 stes.Sed sæpe q̄ritur† an testes plures singulares suꝑ diuersis indiciis deponētes coniungant ad faciēdam ꝓbōnem, vt oriatur indicium ad torturam?Vnde primo cōsiderādū est,si species ꝓbōnum sunt in sua specie imperfectæ,vt puta vnus testis deponit de veritate,vnus de fama,vnus de indicio, hæc ꝓbatio non valet,q̄a non est in sua specie ꝑfecta. Sc̄d'o quoties fiat ꝓbatio indicii per vnum testem, si fiat ꝓbatio de alio indicio ꝑ vnum testem,vbi req̄runtur duo,ex iis,nō oritur aliqdˀ indicium ꝑfectum, q̄a unumquodq; ꝑ se est imperfectū, & diuersæ spēs imperfectæ nō ꝓbant: q̄a ex plurib.nō augetur effectus, cū nō veniāt ad integrationē vnius speciei.Sed alii senserunt cōtra.vide Hipp.in §.diligēter.nu.149. Sed conclusi-
12 ue † q̄n indicia imperfecta tēdūt ad diuersa tota,non coniungūtur,vt supra.Sed quoties tendunt ad vnum totū, tunc coniungūtur, vt puta vnus testis deponit Titium ꝑcussisse Seruum,hic est unus testis suꝑ indicio. Alius dicit vidisse eundē Titiū sanguine aspersum,& eūtem euaginato ense. Alius inq̄t vidisse exeuntem recto tramite, & gradientē nemora versus.Per hæc n.& similia oriē indicium sufficiēs ad torturā. vide Bru.gl.circa secundum. Sed scd̄m aliquos ex supradicto exēplo Bruni oritur plena ꝓbatio ad cōdemnādum: q̄a vnus testis de visu est semiplena ꝓbatio,& reliqua cōiuncta faciūt aliam semiplenam. Quare exēpla dari debēt indiciorum ꝑ se imperfectorum, vt cōiūcta faciāt unum indicium ꝑfectum ad torturā. Idem scd̄m Oratores,tū ex singulis,tum ex cōiunctis argumēta certa nascūtur. vide Ci. 2.de Inuen.ti.2.de cau.coniec.in fi.Sed aliq̄ dixerunt tunc coniūgi, q̄n testes singulares sunt personæ cōdignæ, & quoties dicta indicia si essent ꝓbata ꝑ duos testes, sufficerēt ad torquēdum,aliter nō cōiungi,licet dicta indicia tendant ad vnū totum, q̄a sunt
13 impꝑfecta numero,& qualitate testiū.†[Hic ēt q̄ri pōt qualiter intelligatur vnū capitulū,vel diuersa, & qualiter intelligantur capitula diuersa connexa,vel nō.Dico secūdum Bar.in l.Aurelius.§.idē q̄siuit.ff.de lib.lega. ꝙ vnum capitulū intelligitur vnū factū, cū qualitatib. suis, seu plura connexa, vt puta ꝓmisi tibi cētum sub cōdōne,hoc est vnum capitulum, hic vna cōfessio sic qualificata. Itē si promitto tibi 10.pacto statim apposito,ꝙ vadas ꝑ me Romā, ista sunt plura capitula cōnexa,sed diuersa capitula sunt plura diuersis tꝑibus facta.Gl.est in l.quidē. C. de excep.Item si incontinenti sunt plura facta, quorum vnum nō venit ad alterius determinationem,sed quolibet est per se,tunc sunt diuersa capitula.l.etiam.§. 1. ff. de minoribus.l.scire debemus.ff. de ver. sig.

1 *Tormenta haberi non debent,si alia leniori, vel veriori via veritas haberi potest, licet indicia praecedant.*

2 *Tortura grauior est pœna, quam vtriusque manus abscissio.*

3 *Iudex antequam torqueat reum tenetur declarare,veritatem aliter haberi non posse.*

4 *Appellari nō potest ab interlocutoria in criminalibus,nisi quoties ad torturam proceditur, nā ad eam stante appellatione non procedetur.*

5 *Indicia ad torturam vbi extant, contra aliquem pro delicto,debet etiam concurrere leuitas uitæ ad hoc vt torqueri possit.*

De non torquendo licet sint indicia probata, si aliter veritas haberi pōt,et de errore Iudicū. Cap. VII.

1 NOn est deueniēdum † ad tormēta, si alia leuiori, vel veriori via pōt h̄ri veritas,licet ꝓcedant indicia: Iudicem.n. oīa experiri oportet, anteq̄
2 ad tormenta ipse perueniat, namq; † tortura grauior est pęna, quam vtriusque manus
3 abscissio . Præterea scd̄m † multos antequā Iudex torqueat reum,tenetur declarare,veritatem aliter h̄ri non posse. vide Gand. de
4 q̄st.in prin. Et notādū † est in criminalibus

ab interlocutoria appellari non posse, nisi quoties ad torturã ꝓceditur: & stante appellatione nõ ꝓcedet.l.ante sñiam.ff.de appel. recip. Vnde valde errãt Iudices, q̃ nõ seruata supradicta forma ꝓcedũt ad torturã. Et
5 oĩs cõfessio erit nulla. † [Et licet indicia ad torturã cõtra aliquem ꝓ delicto extẽt, dẽt ẽt cõcurrere leuitas vitæ, & sic mala fama, vltra requisita, de q̃bus meminit Mars. in l. 1.de q. Ita uoluit And.de Iser.ĩ cõst.regni si dãna clãdestina.col.2. Tho. Gram.cõs.15.]

1 *Tortura vtrũ in causis ciuilibus adhiberi possit?*
2 *Mercatores falliti possunt torqueri, vt indicent pecunias, scripta, & alia credita.*
3 *Tortura non adhibetur in causis criminalibus leuis præiudicij, licet legitima præcedant indicia & an pro talibus vilis persona possit torqueri.*
4 *Viles personæ pro re parua torqueri non possunt.*
5 *Leuia delicta quæ dicantur?*
6 *Fur an possit occidi pro parua re.*

De non torquendo in causis ciuilibus, nisi in casibus, neque in criminalibus pro parua re, & de errore Iudicum. *Cap.* VIII.

1 IN causis † ciuilibus nõ torquet̃, nisi q̃n causa continet in se turpitudinem, & crimen annexum hẽt. Vel q̃ agatur ciuiliter ex aliquo delicto, & q̃ aliter veritas
2 hẽri non possit, Quare mercatores † fugitiui, seu decoctores, & (vt ita dicã) falliti possunt torqueri, vt indicent pecunias, scripta, & alia credita. vide Bal.c.cum delictus, de appel. In causis † criminalibus leuis momẽti nõ
3 torquetur, licet legitima p̃cedant indicia. [Quæ aũt leuia delicta dicantur, q̃ atrocia declarat Bar. in l. Leuia. ff. de accus. & Saly. in l. non ideo minus, col.3.C.de accusatio.] Limitant tñ aliquem, vilem personam pro leui re posse torqueri testatur. §. oportet, in auct. vt ludi. sine quoquo suffra. Sed hæc opinio non placet, cum pœna non debeat
4 esse maior delicto. & licet † Ius p̃sumat contra uiles personas, non ꝓpea consequitur pro re parua torqueri posse. Nec doctrinã,
5 quam testantur, hoc dicit. Quæ aũt † dicantur delicta leuia, notatur in l. leuia. ff. de accus. Conclusiue delictum dicitur leue, quando de re parui momẽti agitur, & iura † quæ dicunt furem posse occidi, non habent locũ in parua re. l. si ex plagis. ff. ad l. Aqui.

1 *Iudex si habeat plenas probationes, vel manifesta indicia, reum damnat, & non torquet.*
2 *Iudex si torqueat reum testibus conuictũ, & ille negando perseueret, postea propter aliquas probationes non poterit damnari, licet aliqui Veterum contrarium obseruauerint.*

De non torquendo reo quando sint plenæ probationes, & de errore Iudicum. *Cap.* IX.

DIctum est supra reum non torqueri cã indiciorum nõ legitime constan-
1 tium. Superest scire † reũ nõ torqueri, sed damnari, q̃n Iudex hẽt plenas probationes, vel manifesta indicia cõtra eũ. Sed de ijs indicijs dictũ est in opere de indic. tit. ne reus p aliqua indicia conuincatur, vt pœna capitali dãnet̃. Et supradicta intellige, q̃n ꝓbões sunt luce clariores, & non sunt
2 sublatæ ꝑ defensiones rei. Sed si Iudex † torserit reũ, q̃ p̃seuerauerit negãdo, nõ poterit eũ postea cõdemnare ꝑꝑ aliquas ꝓbões, quamuis luce clariores, & rõ reddi põt, q̃a rei constantia in tortura dictas ꝓbões debilitauit. vide Alberi. de Rosa. in l. edicto. ff. eo. At apud antiquos aliter obseruabatur, nã legit̃ Alexandrum Fannij seruũ septies tortũ pernegasse, sed perinde atq; cõfessum à Iudicibus fuisse damnatum. Idẽ legit̃ de Philippo seruo Fuluij Flacci octies torto, quẽ nullũ emisisse verbum cõstat. vide Valerium lib.3. de quæst. c.4. Sed antiquorũ opinio non est obseruanda, & opinionem Alberici omnes obseruant Italia. Quidam tamẽ Iudices extraordinarie punierunt.

1 *Torqueri possunt tam mares, quàm fœminæ, & omnes, qui non sint iure excepti.*
2 *Minor 25. annis non potest torqueri, nisi ei sit datus curator.*
3 *Contra minorem doli capacem sine curatore de obseruantia communi proceditur.*
4 *Vtilis reip. non torquetur, nisi in criminibus atrocibus.*
5 *Surdus, & mutus, à natura non possunt torqueri, nec etiam damnari, nisi ex dictis testium.*
6 *Mulier prægnans non torquetur, sed expectatur, vt pariat, & post partum supersedetur per quadraginta dies, & si dubitetur, an sit prægnans, obstetrices, & medici sint consulendi, quos sufficit de credulitate deponere.*
7 *Medici quãdo in criminalibus examinati debeãt*

depo-

deponere de veritate, & quãdo de credulitate?
8 *Valetudinarij torqueri non possunt, si morbus talis sit, vt torturam pati nequeant sine periculo uitæ, vel corporis.*
9 *Minor 14. annis non torquetur, sed ferula cæditur, vt veritas sciatur, non vt damnetur.*
10 *Minor ætas in quibus casibus non excuset, quin reus torqueatur?*
11 *Senes, seu decrepiti non torquentur. nec alias corpore imbecilles, & nu. 12.*
12 *Aetas senilis, & decrepita quæ dicatur?*
13 *Confessio senis torti, etiam solenniter ratificata nulla est, nec ei in aliquo præiudicat.*
14 *Decuriones, & eorum liberi, milites, doctores, & aduocati propter dignitatem torqueri non possunt hodie tamen hoc non obseruatur.*
15 *Rei sponte se tormentis supponentes, siue indicijs torqueri non debent. Idem si accusator, & reus petant se tortura subijci.*
16 *Testis vacillans torquetur, alias secus. & quando dicatur vacillare?*
17 *Testis vacillans, seu aliter de falso conuictus in causa ciuili æque punitur, ac in causa crim.*
18 *Viles personæ, & exercentes viles artes an non admittantur in testes, nisi cum tortura?*
19 *Testes celeriter respondentes, antequam totus articulus eis legatur præsumuntur falsi. & an ex hoc possint torqueri?*
20 *Testis qui dicit unũ in iudicio, et aliud extra iudiciũ, incidit in falsum, vt saltẽ torqueri possit.*
21 *Testis si vnum dicat in iudicio, & aliud extra iudicium cui dicto standum sit?*
22 *Mercatores fugitiui, & decoctores torquẽtur, vt indicent scripta, & pecunias sibi datas ad negociandum.*
23 *Accusator, & accusatus in crimine falsi possunt torqueri, modo sint indicia.*

Quæ personæ torqueri possint, & quæ non. Cap. X.

1 TOrqueri † pñt tam mares, q̃ fęminæ, & demũ oẽs, nisi sint à iure excepti. l. edicto. ff. de quæst. Infrascriptas aurem personas per leges exceptas accepi, & hoc ordine intelligemus, q̃ personæ
2 torqueri possint. Minor † natu vigintiquinque annis, licet sint indicia legitima ad torturam eum, non poterit torqueri, nisi ei fuerit datus curator. Hoc amplius, non cogetur respondere inquisitioni sine curatore: & si rñderit, processus erit nullus. Vlterius confessio facta per eum sine curatore erit nulla, vide Hipp. §. nũc uidendũ nu. 31. Gand. sub rub. de alijs qõnib. vari. & ita dicunt obseruari. Hodie uero ꝑ illustrissimos Venetos, multaq; Italię loca non obseruaẽ.
3 Et † qñ delinquens est doli capax, ꝓceditur cõtra eum sine curatore. Prædicta obseruantia defenditur bonis iurib. vide Bald. c. 1. §.
4 sacra de pace iur. fir. Vtilis reip. † nõ torquetur, vide Hipp l. edicto. ff. de qõ. vbi multos ponit casus. Limita tñ, ꝙ aliqđ priuilegiũ nõ hẽt locum in criminibus atrocib. sicuti in crim. læsæ Maiest. siue veneficij. Surdus, & mutus à natura, licet indicia sint cõtra eos, non pñt torqueri, nec ẽt damnari, nisi ex dictis testiũ, vide Bru. in gl. Quarto principali-
6 ter. Mulier † p̃gnans non torquetur, sed expectatur vt pariat, & post partũ non põt torqueri infra dies 40. Et si ante torquetur, cõfessio nõ ualet, vide Hipp. §. nunc vidẽdum nu. 48. Et Iudex quoties dubitatur an sit p̃gnans, dẽt cõsulere obstetrices, & medicos, quos sufficiat deponere de crudelitate, licet scđm aliquos debeãt deponere de veritate.
7 Sed dic, † ꝙ in morbis, q̃ uere cognosci pñt, vt puta in febre, q̃ ex pulsu, & vrina cognosci põt, tunc periti tenentur deponere de veritate, aliter de credulitate, vide Par. de Put.
8 tract. de synd. c. officialis. Valetudinarij, † siue q̃ morbo aliquo laborãt, torqueri nõ pñt, si talis est morbus, vt torturam pati nequeãt sine periculo uitæ, seu corporis, uide Bal. cõsi. 275. in quo cõsulit ꝑ medicos uideri torquendũ, cũ iura exigãt tale moderamen, vt tortus sanus, seu saluus innocentiæ siue sup-
9 plicio cõseruetur. Minor natu 14. an. nõ torquetur, ferula aũt pt terreri, vt veritas scia-
10 tur, nõ aũt vt dãnetur. Sed in q̃busdam casib. minor ætas nõ excusat, q̃n torqueatur, vt in crim. læsæ Maiest. & in proditorib. & similib. l. fi. C. ad Sylla. & l. desertorem. ff. de
11 re mil. Senes, seu decrepiti nõ torquẽtur l.
12 3. §. ignoscitur. ff. ad Syl. Quæ aũt dicatur senilis ætas, & decrepita scriptores se remittũt ad supradictã legẽ ex qua tñ nihil elicitur de p̃dicta ætate. Imò aliqui interpretando eã tenẽt cõtrariũ. Sed dic, ꝙ sicut impuberes ꝑꝑ minorẽ ætatẽ torqueri nõ possũt, æque, & senes ꝑꝑ imbecillitatem torqueri non debẽt. Simile supradictũ est de muliere p̃gnãte, & similibus. Et hæc cõclusio satis ꝓbatur in l. 1. C. q̃ ætate liberantur lib. 10. Et conclusiue senes dñr qui sunt annorum 70.

q excusantur à tutela l.C.de excus.tut.Spe. in ti.de test.§.nūc tractandum. Sed iudicio meo in hac materia tormētorū spectāda est qualitas psonæ torquendæ, multi.n.ante supradictum tps pp corporis imbecillitatem, senescunt: quare cōcurrente supradicta, aut simili causa ēt infra dictum tps nō torquebitur reus, nam multi pp imbecillitatem, &
13 infirmitatem in tormentis perierūt. [†Nota q confessio senis torti, vt supra, ēt solenniter ratificata est nulla, nec ei prĕiudicat in aliquo Gl. Bart.& alij. in l. pe.ff. de qōni.]
14 Decuriones, †& eorū liberi, milites doctores, & aduocati pp dignitatē torqueri non pñt, vide Hip.§.expedita. Hodie vero p Illustrissimos Venetos & p totam Italiā prædicta priuilegia nō obseruātur, & cōsueuit alr iudicari De tali consuetudine, vide Odofr.
15 tract. de qō. Rei licet† sponte supponant tormētis nō debent tñ sine indicijs torqueri. Et quia sæpe accusatores, qñ nequeūt pbare, instāt se, & accusatos torqueri, non debent tñ torqueri, licet ambæ partes consentiant: & rōnes nō desunt, primo quia nemo est dñs mēbrorū suorū, & per cōsequens nō potest quis committere se percutiendum, siue torquendum. Secundo qa ea, q sunt meri imperij, nō pñt facto priuatorū dirimi, & cōcedi. l.priuatorum. C.de iurisd. omn.iud. Te
16 stis †nō torqt, nisi vacillet, & dicitur vacillare qñ modo ait, modo negat, seu qñ cōuincitur per alios testes contrarium deponentes, l.is cui.ff. de qō Nihilq; refert, an causa
17 sit ciuillis, vel criminalibus: quia testis vacillās siue alr de falso cōuictus in causa ciuili æque punitur, ac in causa criminali. Viles
18 †psonæ, & exercētes viles artes non admittuntur in testes, nisi cū tortura, uide Azo in Auc. đ testi §.si vero ignoti. Sed hęc opinio nō est vera. l.diuus.ff.de qst. Pñt tamē torqri, quādo vacillāt, seu quādo i mēdacio cōuincūtur, seu quādo tentant corrūpere veritatē, vel quādo spōte eunt ad testādū. Sed hoc postremū obseruarē in qualibet persona p regulam diuinā, testis spontaneus cōcinnat lin
19 guā suā mendacio. Præterea testes †qui repentine, & celeriter rident anteq totus articulus eis legatur psumūtur falsi, & alij testes eis præferūtur, casus est singularis. 2.q.5. Sed an possint torqueri ambigitur. & sentio ex hoc solo nō possit torqueri. Et secūdū sñiam diuinā, q prius respondet, quam audiat, stultum se esse demonstrat, & cōfusione dignū.
20 c.17 Prouerb. Item testis, qui dicit †vnū in iudicio, & aliud extra, incidit in falsū & falsitē pōt torqueri p doctrinā Bart. in l. eos. ff.
21 de fal. Sed dic cōtra, nā standū est secūdo †dicto i iudicio facto cum iuro, nō aūt primo sine iuro. Bald in l.fi.C.de testi. Secus qñ cū primo concurrit aliqua præsumptio : quia tūc statur primo dicto. Ro. in cons.405. Sed, & hæc opinio nō placet, absurdū.n.est, primū dictū sine iuramento pualere secūdo dicto cū iuramēto. Et sentio hoc casu neutrū dictū valere, primū dictū non valet, qa non iuratū. Secundū dictum nō valet pp psumptionem contrariam, & pp variationem te
22 stis. Mercatores † fugitiui, & decoctores.i. falliti torquētur, vt indicēt pecunias sibi datas ad negociādū. Itē vt indicēt scriptas, & alia similia, vide Alex. cons.77. Paridem de Puteo. in ver. in cā. nu.2.fol.293. Accusator
23 & accusatus in crimine falsi possunt torqri modo sint indicia ad torquendū, vide Bal.l. pen. C. de falsis, vbi dicit hoc esse notandū.

1 *Clerici multa habent priuilegia in materia torturæ.*
2 *Clerici infames, vel deprehensi in delicto torquentur, aliàs secus.*
3 *Mutilati membris, vel aliqua parte corporis vitiati in criminali causa, an contra clericos admittantur?*
4 *Testis non idoneus dicitur, qui laborat morbo animi, non corporis.*
5 *Tortura in clericos, an non debeat esse ita seuera, sicut contra laicos?*
6 *Testis clericus vacillans non torquetur propter dignitatem.*
7 *Clerici in omni delicto sunt fauorabiliores laicis, & indicia, per quæ conuincuntur laici, contra clericos nihil operantur.*
8 *Per quæ male præsumitur de laicis, bene præsumitur de clericis.*
9 *Laicus deprehensus domi pulchræ mulieris, est manifestus adulter, maxime si probetur aliquod signum venereum, secus in sacerdote.*
10 *Sacerdos amplexans mulierem, præsumitur facere causa benedicendi.*
11 *Religiosis magis creditur, quàm laicis in omni probatione facienda, & in quocunq; alio negocio.*
12 *Testes inhabiles inhabilitate iuris positiui, vt periuri, & criminosi possunt à Papa ad testificandum habilitari.*

Papa,

13 *Papa, vel Imperator non potest concedere priuilegia, vel condere legem contra dispositionem iuris naturalis.*

De non torquendis clericis, & de priuilegijs eorum. Cap. XI.

1 CLerici†infinita habēt priuilegia ĩ hac materia torturæ,& hæc pauca ex plu
2 rib.collegi. Primo †nō possunt torqri ēt existētibus q̄buscūq; vrgētibus indicijs contra ipsos, nisi ipsi sint alias infames,secundū Alex.l.fi.ff.de q.Sed deprehēsi in delicto possunt torqri vide Panor.c.cum
3 non ab hoĩe.de iud.Secūdo†in causis crĩalibus mutilati mēbris, vel aliqua parte corporis vitiati nō sunt idonei testes, nec possunt testificari cōtra ipsos, vide Hip.§.nunc videndū.nu.52.Sed aduertendum est hoc nullibi legi. Et q̄ lex non dicit,nec nos dice
4 re dēmus.Et testis†non idoneus dicitur,qui laborat morbo aĩ,nō aūt corporis. Tertio,
5 clerici non sunt torquendi,& si torquētur, tortura non dēt esse ita seuera contra eos,sicut in laicos, vt ꝑ Alb. in c.in cōtēplatione. extra de reg.iur.Sed supradicta opinio nulla bona lege probatur,& nō est auribus ho-
6 minū digna.Quarto†clericus testis inductus si vacillat in dicto suo non torqbitur ꝑꝑ dignitatē,licet laicus torqat.l.p̄sby.C.de epis.
7 & cle. Quinto, †in oĩ delicto clerici sunt fauorabiliores,q̄ laici,& sæpe indicia ꝑ q̄ con uincūtur laici, nihil opātur contra clericos.
8 Hoc amplius, ꝑ q̄ †male p̄sumitur de laicis, bene p̄sumitur de clericis,& exēpla non de-
9 sunt:nā si laicus†dep̄henditur domi pulchrę mulieris, est manifestus adulter, licet secundū recentiores dēat ꝓbari aliqđ signū vene
10 reū.Hoc tamē fallit ĩ † sacerdote,siue p̄sbytero,q si amplexetur mulierē,p̄sumitur face re cā benedicēdi.Sed ab hac benedictione liberet nos Deus,vide glo.circa quartā, apud
11 Bru.In oĩ†ꝓbōne facienda,& quocūq; alio negotio magis creditur religiosis, q̄ laicis. tex.est,& ibi Abb.in c.nostra. de ꝓc.Bal.ĩ d. c.in fi.Et secundū cōem opin.doctorū Papa nō solū pōt cōcedere supradicta priuilegia,
12 sed ēt pōt†habilitare inhabiles,vtputa ꝑiuros & criosos ad testificandū, ita ꝑ oēs not. in c.testi.de test. Qua de re p̄scripserunt sibi priuilegia ampliora,q̄ laici in cœlo,& ĩ terra.Aduerte tamē, & sic limita supradictā cōclusionem nō hēre locū, quādo inhabilitas prouenit ex dispōne iuris naturalis: qm̄ nec
13 Papa,nec Imꝑator possunt cōcedere leges cōtra dispōnē iuris naturalis.c.ꝑ tuas. de simo.facit,& singulare dictū Inn.in c.sciscitatus,de rescrip.qđ dictū refert Ang.in l.cū p̄ tor.ff.de iudi.dictū est in tract. de ind.tit.ne reus per aliqua idicia cōuĩcatur,vt pœna capitali dānetur,vbi idistincte tenui cōtrariū, videlicet,q̄ inhabiles nō possint habilitari ꝑ Papā, siue Imperatorem ad testificandum.

1 *Reus non debet à iudice torqueri, nisi ad instantiam accusatoris, sed de consuetudine contrarium obseruatur.*

2 *Iudex abstinere debet à nouis tormentis.*

3 *Iudex quando reum torquere vult, debet tria considerare qualitatem criminis, tormentorum, & personæ rei.*

4 *Iudex debet ostendere torquendo medicis, vt moderate eum torqueat.*

5 *Tormenta sunt moderate adhibenda.*

6 *Iudex immoderate torquens, an excusetur, si tortus ad instantiam ipsius iudicis confessus fuerit, se fuisse legitime tortum.*

7 *Tortura debet constare in processu, aliter ex brachijs rei cognoscetur.*

8 *Carcer est species torturæ.*

Quomodo, & quo moderamine procedatur ad tormenta, & de errore iudicum. Cap. XII.

1 ANtequam reus †torqueatur, debet Iudex ꝑ accusatorē requiri, ad cuius instantiā habēda est quæstio,aliter non potest reū torquere,vide Bal. c.j.§. Iudices. de pace fir. Et omnes scribentes in hac materia consentiunt.Attamen hoc tp̄e per totam Italiam Iudex non expectata requisitione accusatoris reum torquet,&ratio reddi potest, quia Iudex ex officio pōt ꝑse qui,& facere ea, quę accusator facere posset. Bart.l.j.ff. de pub. iudi. imprimis abstineat
2 † Iudex à nouis tormētis:nā pleriq; angunt reos siti,fame: quidā immittunt aquā ꝑ nares: quidā ponunt taxillū in pede. De ijs, & alijs,vide Bru.de q.in principio.Item Iudex
3 † debet tria cōsiderare, primo qualitatē causæ, seu criminis.secūdo qualitatē tormētorū: nā si sufficiunt tormenta leuia, non sunt inferenda gratia.Tertio qualitatem ꝑsonæ: aliter .n. torquent̄ robusti, aliter imbecilles
4 Et secūdū †aliquos debet ostendere torqndum

dũ medicis, q̃a dẽt vti tali moderamine, vt reus tortus, ſaluus, ſeu ſaluus innocẽtiæ,ſeu ſupplicio cõſeruet,vide Bal cõſ.271. Demũ
5 † conſideret Iudex ꝙ hominem torquet, ꝓ quo (vt Apoſtolico vtar verbo) non metuit mori Chriſtus. Et adhibeãtur tormẽta moderate,vt rõnis temperamenta deſiderant,nam Iudex ĩmoderate torquẽs, grauiter punitur.
6 Occurrit † hic cautela Bru.dicẽtis,ſi Iudex indebite torſerit aliquem,faciat reũ cõfiteri,ꝙ fuit legitime tortus,de qua cõfeſſione faciat notariũ rogatũ, vide eã gl. in fine. Cõtra tñ
7 teneo. Primo in † proceſſu conſtare debet de tortura,& ſi non cõſtabit,ex brachijs rei cognoſcet. Deinde cõfeſſio rei in ꝑtãte Iudicis. vbi agit de intereſſe eiuſdẽ, non ꝑiudicat,q̃a carcere detenti,vt liberarẽtur locis atris, oĩa bona verba faterentur, & confeſſio eiuſmodi ęquipollet confeſſioni metu tormentorũ,
8 cũ † carcer ſit ſpecies torturæ. Quare Iudex non excuſabit cautela ꝑdicta ſi immoderate torſerit reũ. Quia vltra prædicta ꝑſumptio eſt cõtra ipsũ iudicẽ, ꝙ ſicut reum illicite,& immoderate torſit,ita,& illicite fecerit eũdẽ confiteri. tex.eſt bonus in l.pen.ff.de quæſt. ſecundum vnã lecturã quam tenet Bart. ibi.

1 *Tortura inferri poteſt omni tempore, dummodo delictum ſit atrox.*
2 *Tormentorum ordo quis ſit?*
3 *Tortura an ſit incipienda à debiliori, an vero ab eo qui veriſimiliter ſcit veritatem?*
4 *Pater, & filius ſi ſint conrei, à filio incipienda eſt quæſtio.*
5 *Nomen turpe habens primo eſt torquendus.*

Quo tempore, & à quibus incipiat tortura, & de errore Iudicum. Cap. XIII.

1 OMni † tꝑe rei torqueri pñt, ẽt diebus feriatis,& in honorem Dei, dũ modo delictũ ſit atrox,vide Bal. in l.1.C.de epiſc.& clericis. Tormẽtorũ
2 aũt † ordo eſt eiuſmodi ſecũdũ multos,vide-
3 licet, ſi plures ſunt rei incipiendum † eſt à debiliori, vide Ang. de qõ.Sed contra incipiendum eſt ab eo,qui magis ſcit veritatem,& q̃ veriſimiliter dicet eam, deuenitur.n. ad torturam, pro hñda veritate, vtique qui magis ſcit, debet primo torq̃ri,licet Iudices cõſueuerint incipere à debiliori. vnde euenit qđ hr̃ confeſſio incertatũ ob non plenã ſciẽtiã facti, tum ob debilitatem torti, verum ſi rei pares erũt in delicto,tũc incipiendũ eſt à debiliori.Et ita itelligunt iura loquẽtia de hac materia.l. quoties.C.de Naufr. lib.10.l.1.§. Idẽ diuus.ff.de qõ.& l. vnius facinoris.ff.eo
4 dẽ,Itẽ † quoties pater,& filius ſunt cõrei à filio incipiẽdũ eſt,& torqueat in cõſpectu patris.l. iſti q.dẽ.ff.qđ metus cauſa. Vnde tranſijt in ꝓuerbiũ apud Oratores,torque filiũ,
5 fatebitur pater.Et dicunt † aliqui,ꝙ quando ſunt plures torquendi,& vnus eorum habet turpe nomen, initium poteſt ab eo fieri,vide Hippol. in l.1.ff.de quæſtio. Et licet varie loquantur ſcribentes in ſimilibus, dic eſſe incipiendum,vt ſupra concluſum eſt.

1 *Tortura an & quando poſſit repeti?*
2 *Tormentorum modus erit iuxta qualitatem indiciorum.*
3 *Reus pro quolibet ſufficienti indicio, an poſſit ter quaſſari?*
4 *Torturæ repetitio non debet excedere tres vices, ne in infinitum procedatur.*
5 *Tortura reduci debet ad tres dies ſeparatos, & pro qualibet vice reus debet habere tres eleuationes, & depoſitiones.*
6 *Tortus vltra tres vices, dicitur tortus immoderate, & videbitur fateri vi, & cruciatu tormentorum.*
7 *Repetere reum in tortura ſi Iudex intendat, debet in actis interloqui, quòd ſuperſedet à tortura incœpta, ſed non perfecte data.*
8 *Indicia noua quæ dicantur?*
9 *Tortus relaxatur, ſi accuſator, dato ſibi termino ad probandum, & deducendum quidquid intendit, nil probauerit.*
10 *Reus ter ſolum debet in tortura repeti, ſed antiquitus, ex cauſa octies repetebatur.*
11 *Cõfeſſio facta in tormẽtis ſine legitimis indicijs, ſicut non valet, ita confeſſio facta ab tormenta repetita, quæ repeti non debuerunt, non valet.*

Per quot dies, & quanta tortura afficiatur reus, & de errore Iudicum. Cap. XIIII.

1 SI reus † primo fuerit ſatis tortus, nunquam poteſt repeti, niſi ſuperueniant ĩdicia de nouo, vide Are. ĩ verbo fama publ col. 12.Sed alij dicũt quæſtionem toties repeti, quoties iudici videbitur, vide
2 Bart.l.vnius.§.1.ff.de quæſt. Sed dic † ꝙ iuxta qualitatẽ indiciorũ erit tormẽtorũ modus, nam ſicut indicia ſuos gradus habent, prout in opere de indiciis dixi,ita & tortura

plures gradus hēt, vt supradictum est. Vnde
3 † dixerūt aliqui, ꝙ quolibet sufficiēti indicio posse reū ter quassari, & sic obseruari ꝑ totā Italiā, vide Hip. in pract. §. nūc vidēdū. nu. 52. Sed recētiores dīit, ꝙ qñ indicia sunt vrgētia Iudex semel torquebit reū. Sed si essent multū vrgētia, tūc fieret repetitio. Sed
4 hæc † repetitio nō dēt excedere tres vices,
5 ne in infinitū procedat, & sic qō † reducet ad ternariū numerū, videlicet ad tres dies separatos, & ꝑ vice qualibet debet hēre reus tres (vt dicā) saccatas, seu eleuationes, & deposi
6 tiones: Et rei † torti vltra ternarium numerū dñr torti immoderate, & videbunt fateri vi, & cruciatu tormentorū, vt l. repetitio. ff. de
7 qō. Et quoties Iudex † intēdit repetere reū in tortura, debet interloqui in actis, ꝙ supersedet à tortura incœpta, sed nō ꝑfecte data, vide Bru. q. 5. in fine, vbi tractat qñ superueniētibus nouis indicijs torqueatur reus. Indicia
8 † aūt noua differūt specie, vel substātia sicuti dr̄ in materia ꝓbationū, ꝙ sup nouis licet ꝓbare, ēt post didicita, testificata. Et noua ī dicia sunt, siue ꝓcedat ex dicto torti, siue aliter, notat in l. ꝑ hāc. C. de tēpa. appel. Item
9 quoties † Iudex torserit reū, si non superuenerint īdicia aliqua noua, dabit terminū accusatori, in quo ꝓbare, & deducere debeat: aliter elapso ipso termino, & accusatore aliud nō ꝓbāte, ipsū reū relaxabit. De hoc stylo, vide Ang. in ver. fama pub. col. vlt. Dictū
10 † est reū ter solū in tortura repeti dr̄e. Antiqui vero octies torqbāt. Legit seruū Fānij septies, & Philippū Fuluij Flacci octies fuisse tortū, lege Valeriū. lib. 8 de q. Sed dicūt
11 supra. Et hoc † amplius, sicut cōfessio fcā in tormētis sine legitimis indicijs nō valet, ita cōfessio facta ob tormēta repetita, q̄ repeti non debuerūt, non valet, no. l. pen. ff. de q.

1 *Iudex quo pacto debeat interrogare reum in tormentis, ne videatur suggerere, siue procedatur super inquisitione, siue super accusatione?*
2 *Reus in tortura est de se īterrogādus, nō de alijs.*
3 *Reus in tortura si de facto proprio interrogetur, aliquæ circunstantiæ, an sint exprimendæ?*

De interrogationibus faciendis in tormentis, & de errore Iudicum. Cap. XV.

1 CONsiderare † dēt Iudex, quo pacto īterroget reū in tormētis, cū agat de vita hoīs, & ne videat suggerere. Imprimis à reo peti dēt secūdū multos, q̄s maleficium fecerit, non aūt, si maleficium fecerit, vide Gād. dr̄ tormētis. Sed ī hac materia variè scriptū est: Vnde distīguēdū esse existimo: Aut Iudex ꝓcessit ad torturā, sup gñali inqsitione, videlicet, sup inqsitione gñali quo ad personā, qñ proprie nescitur delinquēs, & tūc Iudex debet interrogare reū, q̄s maleficiū fecit, nō nominādo aliquā personā, q̄a foret suggestio & ita ītelligit lex prima. ff. de q. Aut Iudex ꝓcedit per specialē inquisitionē, vel accusationē contra certam personā, & tunc si torquetur q̄s vti testis, īterrogetur, si inqsitus, aut aliud maleficiū cōmiserit, qūo, & qñ, & in qua parte corporis, quo loco, & quo die. Sed Iudex interrogādo eū, non exprimat aliquā circunstātiā, aut qualitatē, nec dicat q̄dquā de cōmisso maleficio, nec in qua parte corporis percussit, nec q̄cquā de facto, seu dicto, pro quo dicto, seu facto torqtur reus, alioquin nō dicetur Iudex īterrogare, sed suggerere. Sin aūt
2 torqbitur, † vt principalis, dēt īterrogari de se, & non de alijs, & silr̄ dēt interrogari in gñe, postea ad speciē descendendo, videlicet ad nomē tm̄ offensi, nō vlterius q̄dquā interrogādo, nec ad alias facti circūstātias ꝓcedēdo, nā si Iudex īterrogaret, si percussit talē in tali loco, & tali via, & tali parte corporis, foret suggestio. Multi quoq; dixerūt ꝑꝑ periculū suggerēdi Iudices rectius ꝓcedere, si interrogabūt, si aliqđ maleficiū cōmisit, nō aliquē noīando, vel vlterius interrogādo, vide Are. ī verb. fama publ. Cy. l. fi. C. de accus. Idē l. Mosis. c. 4. Geneseos, ibi, vbi est Abel frater tuus? & c. 7. Iosuæ, ibi, atque indicia quod feceris. Sed de consuetu-
3 dine, qñ rei † interrogantur de facto suo ꝓprio, pñt īterrogari de hoīe mortuo, dūmō nō exprimātur aliq̄ circūstātiæ, videlicet, nō exprimēdo aliqđ dictū, seu factū, ꝓ quo dicto, seu facto torqtur reus, vt supra dictū ē.

1 *Tortus, & confessus de se, an, & in quibus casibus possit interrogari de socijs sine indicijs.*
2 *Latrones, falsatores monetæ, & mandatarij, possunt in tortura interrogari de consocijs, idq; procedit etiam in sex alijs casibus.*
3 *Latrones de se confessi interrogantur de socijs, mandatoribus, & receptatoribus.*
4 *Seruus torquetur, vt indicet consocios, maxime quando sumus in atrocioribus, vel in nece domini*

mini, nam interrogatur, quo mandante, id fecerit, & qui sint participes.

5 *Tortus confessus de se potest interrogari de socijs in omnibus delictis, quæ verisimiliter non committuntur sine socijs.*

6 *Torti, & confessi de se ne consuetudine totius Italiæ in omni casu de socijs interrogantur.*

7 *Iudex non expectata requisitione accusatoris hodie reum torquet.*

8 *Confessus crimen, de quo erant indicia, an possit interrogari de delictis etiam eiusdem generis, de quibus non extant indicia contra eum?*

9 *Socius criminis regulariter non potest de socio criminis interrogari in delictis principaliter cõmissis in iniuriam, & odium alterius, non autẽ principaliter in commodum delinquentis.*

10 *Assertio socij criminis interrogari, qui interrogari non poterat non facit indicium ad torturam.*

De interrogationibus faciendis in tormentis reo confesso, & de errore Iudicum. Cap. XVI.

1 QVæritur† an tortus, & cõfessus de se possit interrogari de sociis sine indi-
2 ciis? Dic nõ interrogari, nisi † latrones, monetæ falsatores, & mãdatarii, q̃ ẽt torquẽtur, vt manifestẽt socios, seu mãdãtes, & sic in reliq̃s casib. qui sunt sex scd̃m Gãd. in ti. de qõ. videlicet. primo latro-
3 nes† de se cõfessi interrogãtur de sociis mãdatorib. & receptatorib. Secũdo, falsatores
4 monetæ. Tertio †, seruus torq̃tur, vt indicet cõsocios. Quarto ꝑꝑ atrocitatẽ maleficij interrogantur. vt supra. Quinto seruus de nece dñi de se cõfessus interrogatur quo mandãte. Sexto seruus q̃ magnas fraudes cõmisit in rõnibus dñi põt interrogari, q̃ sint par-
5 ticipes. Sed † ꝑdictis addo regulã generalẽ, ꝙ tortus cõfessus de se põt interrogari de sociis in oĩbus delictis, q̃ verisimiliter non
6 cõmittũtur sine sociis. Sed de † cõsuetudine totius Italiæ rei interrogãtur de sociis in oĩ casu. vide Belui. in ti. de q̃st. col. 2. Sed Neoterici limitãt hr̃e locum ꝑdicta in inquisitione, secus in accusatione, quia Iudex non dẽt onerare accusatorẽ, ad cuius instãtiam tor-
7 quet accusatũ. Sed hæc † opinio nõ placet, q̃a hodie Iudex nõ expectata requisitione accusatoris reũ torquet. vide Bart. l. 1. ff. de
8 pub. Iud. Postremo † q̃rĩ an cõfessus crimẽ, de quo erãt indicia, possit interrogari de delictis ẽt eiusdẽ gñis, de quib. non extant indicia cõtra eũ? Et scd̃m oẽs interrogari nequit. At ijs tꝑibus per totã Italiã alr̃ obseruatur, ꝑsertim in furtis, vide Ang. in tit. de tortura. Prædictã tñ consuetudinẽ multi limitãt, videlicet, si nõ ꝓcessit infamia gñalis, vtputa, ꝙ sit magnus latro, tũc nõ posset interrogari, vide Bru. q 5. in fi. Et hæc opinio
9 est obseruãda. [Adde † gñales regulas ꝙ in delictis q̃ principaliter committũtur in iniuriã, & in odiũ alterius, vt est homicidium, nõ aũt principaliter in cõmodũ delinquentis, vt in furto, falsa moneta, & similibus, socius criminis nõ põt de socio interrogari. vt voluit Bar. in l. repeti. & cæteri. ff. de qõ.
10 † & consequenter assertio socij criminis interrogati, qui interrogari non poterat, non facit indicium ad torturam, vt ibidem.

1 *Nominatus per tortum ex hoc solo non torquebitur, sed solum inquiretur, fallit in casibus, in quibus reus interrogari potest.*

2 *Indicium quando oriatur ex dicto torti sine alijs indicijs?*

3 *Homo malæ famæ in alijs non concurrentibus possit torqueri, ex solo dicto torti?*

4 *Nominati per tortum quando sine alijs indicijs possint torqueri, & quando non?*

5 *Tortus an iurare debeat facta nominatione in tortura?*

6 *Nominatio debet esse in tortura, aut statim deposito reo de tortura, aliter ea non valet.*

7 *Confessus de se, si sua sponte alium nominat non interrogatus, talis nominatio suspecta habetur à lege.*

8 *Testis sponte se offerens est suspectus.*

De nominato per tortum torquendo, vel non; & de errore iudicum. Cap. XVII.

1 NOminatus† per tortũ, ex hoc solo nõ torquebitur, sed solũ inquiretur, & ratio reddi potest, quia rei imputando cogitant hr̃e subsidium. Fallit tñ in casibus, in quibus, potest reus interrogari: q̃a in dictis casibus crimẽ obiectũ satis est ad torquendum criminatũ. vide Ang. in verb. fama publ. Hipp. §. diligenter. num. 9. Sed nonnulli asserũt, ẽt in prædictis casibus non procedi ad torturã, nisi ꝓcedant aliqua indicia, saltẽ ꝑsumptiua cõtra criminatũ, vt puta cõuersatio cũ torto, & similes qualita-

tes. Item ꝙ ex qualitate torti, siue ex persona criminati verisimile sit non mentiri, & si
2 milia. In casibus tñ † in quib. versat̃ ꝓbõnis difficultas, oritur indiciũ ex dicto torti sine alijs indicijs, dummodo is, cui crimẽ obijcitur, sit malæ uitæ, intelligẽdo ẽt ꝙ ex dicto torti oritur indiciũ cõtra criminatũ, qñ est
3 malæ famæ ẽt vltra casus exceptos. Sed † de hoc dubitat̃: q̃a licet q̃s sit malæ famæ, alijs tñ nõ cõcurrentib. nõ torquetur, & rõ est, criminis obiectionẽ per totum de eo factã indicium inducere nullum, cum interrogari non debuerit. Ergo ꝙ inde sequitur, lege ꝓhibẽte nõ valet. Sed de cõsuetudine aliter obseruat̃. vide Gãd tit. de qõ. Ex supradictis aũt scribẽtes vñr potius cõfundere, q̃ cõcludere, q̃a nõ vr̃ dñia inter casus exceptos, &
4 nõ exceptos. Quare dic † ꝙ ĩ casib. exceptis, in quib. interrogãtur rei de sociis ẽt sine indiciis, & de quib. casib. dcm̃ est in antecedẽti cap. In dictis casib. nominati per tortum pñt torqueri scd̃m scribẽtes, ẽt ꝙ nulla extẽt indicia. Sed tu dic, ꝙ torquent̃, dũmodo sint qualia qualia indicia. In alijs vero casib. nõ torquẽtur noĩati, nisi fuerĩt indicia idonea,
5 & sufficiẽtia. Quæritur ẽt † an reus debeat iurare facta noĩatione in tortura ? & multi cõsentiũt. vide Hipp. §. diligẽter, nu. 62. Sed hæc opinio non placet. vide Blan. nu. 283.
6 & nota † ꝙ noĩatio dẽt esse in tortura, aut statim deposito reo de tortura, aliter nõ va-
7 let. vide, vt supra. [Addo † regulam gñalem ꝙ inquisitus de se confessus si sua sponte alium noĩat, nõ interrogatus super eo, noĩa-
8 tio talis suspecta hr̃, † sicuti dr̃ de teste spõte se offerente, ita Mod. Señ. in tract. de ind. & tort. quos citat Grammat. in cons. 21.]

1 *Confessiones reorum pro exploratis facinoribus haberi non oportet, si alia non concurrant.*
2 *Confessionum alia spontanea, alia metu tormentorum, alia in tormentis.*
3 *Confessio quando dicatur spontanea, & quomodo debeat ratificari?*
4 *Notarius non debet scribere reum sponte fuisse confessum, quando adest aliquis terror.*
5 *Confessus sponte an possit statim sine vlla defensione damnari?*
6 *Confessus sponte potest damnari ex quolibet etiã inordinato processu, & sine indicijs præcedentibus.*
7 *Cõfessus spõte in aliquibus casibus non dãnatur.*
8 *Reus non torquetur si de corpore non cõstet, nec procedi potest per inquisitionem, aut accusationem, nec sponte confessus hoc casu damnatur.*
9 *Casus, in quibus reus torquetur, licet de corpore non constet.*
10 *Confessio facta coram iudice incompetenti, licet nõ plene probet, facit tamen indicium ad torturam coram suo iudice.*
11 *Confessio extraiudicialis, licet non sufficiat ad condemnandum, sed solum ad torquendum, tamen confitens potest extraordinarie puniri, tã quam de delicto se glorians.*
12 *Confessus per stoliditatem nõ dicitur conuictus, nisi perseuerauerit: idem in confessione nuda, et sine causa, vel ab irato facta.*
13 *Iracundia an, & quando non obliget.*
14 *Pœnam homicidij iustus dolor diminuit.*
15 *Confitẽs se occidisse ad sui defensionem, si id non probet, an ad mortem damnari possit?*
16 *Offendentis qualitas demonstrat animum fuisse, vel non fuisse offendendi.*
17 *Mores boni faciunt præsumi pro reo, mali vero mores contra reum.*
18 *Confesso de se, & socijs nullo casu est credendũ, nisi euidentem rationem alleget, vel verisimilitudinem, quæ iudicem instruat.*
19 *Responsio rei dicentis, si feci, feci ad meã defensionem in criminalibus non est admittenda.*
20 *Responsio rei dubia parit indicia contra eũ, quia videtur velle indicem fallere, & nu. 21.*
21 *Respondere non videtur qui ad interrogata obscure respondet.*
22 *Reus confessus se occidisse, sed non animo occidendi, an de homicidio teneatur.*
23 *Nemo videtur sine animo maligno delinquere.*
24 *Reus quod non aĩo occidẽdi fecerit, quõ probetur.*
25 *Accusatus de homicidio negans se occidisse, conuictus, an possit alia defensione vti.*
26 *Confessio spontanea an ratificetur?*

De confessione spontanea, & de errore Iudicum. Cap. XVIII.

1 Confessiones † reorũ pro exploratis facinorib. haberi nõ oportet, si alia Iudicis religionẽ probatio instruat nulla. l. 1. ff. de qõ. Sed sciendum est
2 confessionem varie concipi: est † enim alia spontanea, alia metu tormentorum, alia in tormentis, de quibus singulariter dicetur.
3 Spontanea † confessio dicitur, qñ reus sine tormẽtis, & minis, alioq; actu fatetur cõtẽta in

in inquisitione, & tunc notarius scribet eũ spõte cõfessum, & alr nõ. [Sed aduerte tutius esse notarium nullo casu scribere sponte cõfessũ,& sufficit scribere quo loco,quo tpe,quo mõ,& qualr. & quib.verbis fateat reus,ea rõne,q̃a metus põt cõtingere ex diuersis accĩtibus ẽt ignotis,ergo,&c.dictũ ẽ in c.de cõfessione metu tormẽtorũ, ad quẽ
4 locum me remitto.] nã qñ† est aliquis terror,non dẽt scribere,reum fuisse spõte confessum. Postea post triduũ ducatur reus ad bãchũ iuris,vbi legetur cõfessio rei.& interrogabit,si dictã suam cõfessionem ratificare velit,monendo eum de sui vita agi. Contra tñ fere oẽs sentiũt cõfessionem eam nõ ratã hñi, imò reum sine alia perseuerantia dãnari,secus in cõfessione facta in tormentis,siue metu tormẽtorũ.vide in l.dic.C. de
5 custo.reo Vlterius scdm†alios,spõte confessus põt sine ulla defensione statim dãnari. Tñ tutius ẽ reũ monere,vt seipsũ defendat & sic dari terminũ. Et rõ est:q̃a reus põt reuocare cõfessionẽ, vel eã declarare. vide in
6 c.cũ dilectus,de accus.Et cõfessionis† spõtaneæ vis erit eiusmodi, vt reus possit dãnari ex quolibet,q̃uis inordinato ꝓcessu. Item licet nulla p̃cedant indicia,tñ ob spõte confessionem factã poterit reus dãnari : secus aũt si ꝑ torturã, siue ẽt aliquẽ torturæ metũ reus cõfessus fuerit:tunc.n. qñ desunt indicia,nullo modo dãnabitur, licet ꝑseuera-
7 uerint.In cõfessione † spõte facta in aliquibus casibus Iudex non damnat. Primo,qñ nõ cõstat de corpore, de quo ĩ primis cõsta
8 re dẽt Iudici, aliter † reus nõ torqueẽ, imò non ꝓceditur nec per inq̃sitionẽ, nec per accusationem : q̃a talis solennitas req̃ritur ab initio:qua omissa oĩa,q̃ sequunẽ sunt ipso iure nulla ob omissionẽ substãtialis modi:nam quoties solennitas datur ꝑ forma, eius omissio ẽt si eẽt leuis, tñ vitiat actum. vide in c.qm̃ freq̃uẽter. vt lite nõ cõtestata,
9 Sunt†tñ casus,in quib.torqueẽ,licet nõ cõstet de corpore.vide supra c.1.Scdo,in confessione impossibili,siue nõ verisimili. Tertio,in cõfessione incidẽter, & nõ principaliter facta. Quarto,ĩ cõfessione tpe inhabili, videlicet,qñ lapsum est tps,post qd' nõ inquiritur,siue accusatur, qd' est post annos. 20.nisi in partu supposito,vel qñ falsis medicaminib.partum impediuit. vide Sing.3. de accus. Quinto,qñ cõtra cõfessionẽ aliter iudicatũ fuit. Sexto,ĩ cõfessione facta corã Iudice carẽte iurisdõne, & differt à iudice
10 incompetẽti,nãq; † confessio corã eo iudice,licet non plene ꝓbet,facit tñ indiciũ ad torturã coram suo Iudice.vide Bal.l.magistratib ff.de iurisd.om.iud.Et rõ ẽ, q̃a confessio extraiudicialis facit indiciũ ad torturã.ergo confessio corã Iudice incompetenti,tanq̃ confessio extraiudicialis dẽt facere indiciũ corã suo Iudice, licet Bar. tenuerit contrariũ.l.diuus.ff.de custo.reo.Notandũ
11 est, † ꝙ licet confessio extraiudicialis non sufficiat ad condẽnandũ,sed solũ ad torquẽdũ.Attñ confitẽs p̃t puniri extraordinarie, tanq̃ de delicto se glorĩãs.Hipp.in §.postq̃. Septimo in confessione facta virtute gr̃æ sibi ꝓmissæ per Iudicẽ. [De hac confessione vigore gr̃æ sibi ꝓmissæ per iudicẽ multa notãtur per Deciũ,& alios Modernos.in l.hæc est natura.ff.de reg. iur.] Octauo,in confessione corã notario non hñte commissionẽ à Iudice,vel corã Iudice solo non in figura iudicii,& hoc casu non plene probat,facit tñ indicium ad torturã. vide Ias.ĩ
12 supradicta.l.magistratib.Nono siq̃s†vltro, sponteq; confitetur per quãdã stoliditatẽ, non conuinciẽ per talẽ confessionẽ,nisi ꝑseuerauerit:& ratio esse p̃t, confitẽtẽ non videri esse in plenitudine intellectus, cũ ita sponte,& sine vllo metu ipse confiteaẽ.Idẽ in confessione nuda,& sine cã. Itide in confessione facta ab irato, q̃ calore iracundiæ non valet.Scdo,votum.Tertio,iurm p̃stitũ ab irato non obligat, & ita intellr l. q̃dq̃d calore ff.de reg.iur.Hipp.in §.postq̃, nu.6.
13 [Sed † distingue de iracũdia ad hoc, ꝙ non obliget,dẽt esse talis, q̃ mentis alienationẽ inducat.& distingue q̃dam esse q̃ iuris sortiunẽ effectũ,vt contractus,repudiatio,confessio,votũ, & similia. & ista ꝑ iracundiam impediuntur,q̃a non procedunt ex aĩo,sed ex animi alteratione. q̃dam iuris non sortiunẽ effectum,vt maleficia. & tũc non curaẽ de iracundia, si. n. in delictis excusaret iracundia,raro delicta punirentur. mitigaẽ tñ pœna,qñ ex iusto dolore prouenit. Hinc dicitur,quòd licet prohibitum sit occidere fugientem qui te percussit, occidendo ta-
14 men pœna ordinaria non punieris, † quia pœnã homicidij iustus dolor diminuit, no. in l.quidquid calore,supradicta.] Occurrit hic q̃stio,quã ibi ponit Hip.videlicet:siquis

15 † cõfite: occidisse, sed ad sui defensionẽ, nõ ꝓbato eo, qđ ad sui defensionẽ spectauerit, si nõ erũt aliȩ ꝓbões cõtra eũ ꝑꝑ talẽ cõfessionẽ nõ damnabitur ad mortem. Cõtrarium tenuit Bar. l. Aurelius. ff. de liber. leg. vi de Ias. l. vt vim. ff. de iust. & iur. Sed ipse in ꝑdictis distinguo, videlicet, si talis confitẽs nõ cõsueuerit deliquere, neq; habuerit cãm sẽ vlciscẽdi, tali casu tenerẽ cũ Hipp q̃a ex ꝑdictis lex bene ꝑsumit ꝓ reo, sed ꝑdictis nõ cõcurrentib. tenerẽ cũ Bar. Et ꝑcipue cõsiderandũ est, si occisus erat offensus, nã eo casu vr̃ cõtra eũ ꝑsumptio culpæ, & sic existimabit voluisse vlcisci se, licet fuerit occisus, cõcurrẽte maxime qualitate ꝑsonȩ. Nã qua
16 litas † offendẽtis demõstrat aĩum fuisse, aut nõ fuisse offẽdẽdi. l. si mr. C. ne de stat. def.
17 Quare rei † curẽt ꝓbare de morib. nã sicut malos mores oritur sinistra suspicio, ita ob bonos bene ꝑsumi:. l. desertorẽ. §. is, cui. ff. de re mil. l. si militari. ff. de ijs, quib. vt indi.
18 [Addo † regulã gñalem, ꝙ nullo casu credẽdũ ẽ cõfesso de se, & socijs, nisi allegauerit euidentẽ rõnẽ, vel verisimilitudinẽ, q̃ istruat iudicẽ, q̃a tũc publicæ vindictæ nõ erit subtrahẽdus reus. l. sicuti, C. de qõ. Gl. sing. in l.
19 patre. ff. de qõ.] Obuia † fit hic cautela Ias. in d. l. vt vim. videlicet, vt reus rñdeat, si feci, feci ad meã defensionem. Sed ego teneo, ꝙ talis rñsio nõ dẽat admitti per Iudices, quia reus dẽt certe rñdere negãdo, aut cõfitẽdo, cũ ẽt possit torqueri ad rñdendũ, qñ rñdere recusat, vt dictũ est supra c. 2. Et cautela Ias. locũ hẽt in causis ciuilib. qñ rñdetur inter ipsas partes, secus in criminalib. vbi rñdet Iudici: tũc. n. ꝑꝑ religionẽ iudicis reus dẽt certo rñdere, cum interroget, quid fecerit. vide tex. c. 7. Iosue, ibi, atq; indica qđ feceris. Adde, ꝙ ẽt in ciuilib. vt positionib. rñdetur clare. nota. in l. 1. ff. de vulg. & pup. Hoc
20 amplius † teneo reum in dubio rñdentem parare indicia cõtra se, quia vr̃ vere deliquisse, & velle iudicẽ fallere. [Conclusiue tenet reus nõ solum ad rñdendũ, sed certũ rñden
21 dum, † quia non vr̃ respondere qui ad interrogata obscure rñdet, Bar. in l. de ætate.
22 §. qui tacuit. ff. de interro. actio. † Idem dic in reo confitente se occidisse, sed non aĩo occidendi, quo casu non tenetur de homicidio, nam crimen tũc contrahitur si & volũtas nocendi intercedat, quia q̃ ex improuiso casu accidunt facta plerunq; non noxæ im-
23 putantur. l. 1. C. ad l. Cor. de sicar. † Nemo enim vr̃ delinquere, nisi aĩum malignũ delinquendi habuerit. Nam voluntas, & ꝓpositũ distinguũt maleficia. l. sæpe. ff. de ver. &
24 rer. sig. l. 1. ff. de fur. † Et notandum est, ꝙ illa negatiua non aĩo occidendi ꝓbatur per ꝑsumptiones probãdo amicitiã, & affinitatẽ, & qualitatẽ occidẽtis, & per iuim purgationis. prout no. Gl. in supradicta l, Idẽ in l. Mosai. qui percusserit proximum nesciẽs, & qui heri, & nudius tertius nullum cõtra eũ odium habuisse cõprobatur. tali casu remittenda est ei pœna homicidij, prout in c. 19. Deute. Nota tñ, ꝙ lex Diuina in supradicto c. vult reum exulet. non ꝑꝑ crimen qđ non est per regulam supradictam, ꝙ tunc cõtrahitur crimen si, & voluntas nocendi intercedat. Sed ne forsitan proximus eius cuius effusus est sanguis dolore stimulatus prosequatur, & percutiat aĩum eius, q̃ nõ est reus
25 mortis, vt ibi. † Quæritur ẽt si accusatus de homicidio negauerit se occidisse, & fuerit cõuictus, nunq̃d alia possit defensione vti? excipiẽdo se ad sui defensionem illud fecisse, & rñdetur quod põt scd̃m Bart. & alios scribentes in l. nemo. ff. de reg. iur. & ista est cõis opinio, quam nota, quia multi tenue-
26 runt cõtrarium.] An confessio † spontanea ratificetur, vide in sequenti titulo in fine.

1 *Confessio metu tormentorum diuersis sumitur modis.*
2 *Torturæ metus æquipollet torturæ.*
3 *Terror leuis non indicat metum, nisi cadat inconstantem virum.*
4 *Torquendi qualitas, circa tormentorum metum est consideranda.*
5 *Notarius non debet scribere reum sponte confessum, si aliquo terrore fateatur.*
6 *Confessio facta à carcerato fame, & frigore laborante, dicitur facta metu tormentorum.*
7 *Carceratus si aliquid confiteatur sine alia tortura, confessio non dicitur spontanea, quia carcer est species tormenti.*
8 *Confessio vt dicatur facta metu tormentorum, an sufficiat probare quem fuisse detentum?*
9 *Notarius non potest, nec debet scribere reum sponte confessum, sed sufficit vt scribat, quo loco, quo tempore, quibus verbis confiteatur.*
10 *Confessio etiam spontanea an debeat ratificari?*
11 *Confessus sponte debet saltem moneri ad faciendum suas defensiones rationibus, de quib. hic.*

De

De confessione metu tormentorum, & de errore Iudicum. Cap. XIX.

1 Confessio metu † tormen torumdiuersis sumitur modis. Primo qñ fit in tormentis, seu prope tormẽta reo ligato, minante Iudice torturam. vide Bart. l. 1. §. diuus. ff. de quęst. Sed alij dñt, siquis ducatur ad funem, licet non habeat manus ligatas retro, si confitet̃ dicetur cõfiteri metu tormentorum. Idem ẽt siquis apud torturã fuerit tñmodo spoliatus, & nõ ligatus, dicetur fateri metu tormẽtorũ, quia licet Iudex non torqueat hoiem, sed eũ spoliat, vt torqueat, induci: iustus metus, ac si fuisset tor-
2 tus, & secũdũ † aliquos suspicio, seu metus torturæ æq̃ pollet torturæ. Hoc amplius dixerũt aliqui cõfessionẽ factam ꝓp vehemẽtes minas Iudicis, licet extra tormẽta intelligi tñ metu tormentorũ, & posse reuocari perinde ac facta fuisset ꝓpe tormenta. De hoc, & supradictis, vide Bar. l. nouissime. ff quod fals. tut. Guid. de Suz. sub rub. de qõ. Sed cõtrariũ
3 fere oẽs tenent, ꝙ sola † ductio ad funẽ sit leuis terror, sed ductio, & ligatio indicant metũ, q̃a debet esse terror cadẽs inconstantẽ virũ, l. interposita. C. de transac. Circa ꝑdicta,
4 ego † dico cõsiderandã esse ꝑsonã torquẽdi, vtputa si est fœmina, q̃a nãliter timida, siue ẽt vir, dũmodo sit ꝑsona timida, & tali casu tenerẽ cũ Guido. metus. n. tormentorũ consideratur respectu ꝑsonarum, argõ auct. multo magis. C. de sac. sã. eccl. In hac ẽt materia
5 considerandum est, ꝙ qñ † reus aliquo terrore fatet̃, notarius non debet scribere eum spõte cõfessum esse, & ĩ hoc multi iudices er-
6 rãt. Ideo ẽt si esset † in carcere, in quo fame, & frigore multum patiebat̃ reus, formidine tormẽtorum vr̃ facta cõfessio secũdũ Bar. in l. 1. §. diuus. ff eo. Ego extendo dictum Bart. ad cõfessionem factam, non solum metu tormentorum, sed ẽt aliqua alia de cã, vt in d.
7 l. 1. §. si quis vltro. Et dixerunt aliqui, ꝙ † si carceratus aliq̃d cõfiteatur, ẽt sine alia tortura, talis cõfessio nõ dr̃ spõtanea, cũ carcer
8 sit spẽs tormenti. Hoc amplius † dixerunt sufficere probare quem fuisse detentum, vt eius cõfessio dicatur facta metu tormẽtorũ. vide Hip. in §. expedita. n. 9. Sed hæc opinio nõ placet, q̃a metus tormẽtorũ cõsideratur, vt suprà cõclusum est. Sed q̃a metus torturæ põt cõtingere ex diuersis accidẽtibus. Itẽ q̃a cõsistit in aĩo delinquẽtis. Ideo iudicio meo
9 † notarius ꝓp periculũ falsitatis non debet, aut põt scribere spõte cõfessus, & sufficit scribere quo loco, quo tp̃e, q̃bus verbis cõfiteatur reus, & an fuerit spõte, vel metu confessus, ex circũstãtijs ꝓcessus Iudex cognoscet, & esse dẽt potius speculatio iudicis, q̃ asser-
10 tio notarij. Propterea † cõfessio quãuis spõtanea debet ratificari per supradictas rõnes & alias, quas dicit Hip. in §. postquã nu. 22. & talis opinio fuit antiquorũ, q̃ Gand. impugnat, dicẽs ẽt, cũ q̃s cõfitetur crimẽ se cõmisisse illico, & absq; aliqua perseueratione & cõfessione dãnãdus ẽ, vide eũ. de q. n. 15. Sed aduerte, ꝙ licet dubiũ sit, nũq̃d cõfessio spõtanea ratificari dẽat, sẽtiũt tñ oẽs, ꝙ spõ
11 te cõfessus † dẽt moneri suas facere defensiones. Primo, q̃a põt cognosci de inualiditate cõfessionis, vt supra. Secũdo, q̃a põt reuocare cõfessionẽ, vel eã declarare. Tertio, q̃a cõceditur posse probari falsitas cõfessionis. vide Bal. in l. si quis. C. de epis. & cler.

1 *Confessio in tormentis facta, tunc demum fidem faciet, quando per certa signa verificabitur.*
2 *Confessionis in tormentis factæ verificatio ex quibus haberi possit?*
3 *Innocẽtia rei quandoque per causas cognoscitur.*
4 *Signa maleficij à reo sunt per iudicem petenda ad confessionis verificationem.*
5 *Confessione non verificata reos damnare exemplo pernitiosum est.*

De confessione in tormentis verificanda, & de errore Iudicum. Cap. XX.

1 Dictum est † supra confessiones reorum nõ hẽri pro exploratis facinoribus, si nulla alia probatio Iudicis religionem instruat: Etenim res est fragilis, & periculosa, & quæ veritatẽ fallit quia aliqui tanta sunt impatientia, vt in quouis mẽtiri, quàm pati tormenta velint. l. 1. ff. de qõ. Quare Rhetores disputant, & vtrinq; argumẽta nõ sunt. Proinde altera pars tormẽta testimoniorũ loco hẽt. At altera pars dãnat cũ tormẽtorũ mẽtiri sæpe faciat dolor. vide Arist. lib. 1. de arte rhet. Quint. lib. 5. Cõfessio itaq; ĩ tormẽtis tũc demũ fidẽ faciet, qñ ꝑ certa signa verificabit̃, & hoc modo tolletur certamẽ, an reus sit vere cõfessus, an mẽtitus cruciatu tormẽtorũ. Et iudicis ĩterest quærere rõne humanitatis, ne innocentẽ occidat,

cidat, & ne q̄rẽdo homicidã homicida fiat.
2 c.21.Exod. Verificatio † igit̃ dupliciter con
ſideratur. Primo ꝙ delictũ ſit cõmiſsũ, unde
cõſtare debet de cadauere, aliter nõ ꝓcedit̃
ad torturam, dictũ eſt ſupra.c.1. Eſt aũt alia
verificatio magis neceſſaria ad cognoſcẽdũ
verũ delinquentẽ, & ꝙ reus nõ ſit confeſſus
cruciatu tormentorũ. Quare licet confitea-
tur reus, Iudex tñ debet quærere, & verifica-
re ĩfraſcripto modo. ĩ primis petatur à reo
3 cur fecerit, & cur occiderit, nã per † cãs q̃nq;
cognoſcitur innocentia rei, etenim ſi cau-
ſę nõ ſunt veriſimiles, rei nõ dãnantur. vide
Iaſ.l.magĩratibus.ff.de iuriſd.om.iud.l.1.C.
4 ad l.Cor.de ſica. Secũdo, Iudex petet † à reo
aliqđ certũ ſignũ, videlicet, ſi agatur de ho
micidio, interrogabit quid factum ſit de ar
mis, & de qualitate armorũ: nã ex iꝭ, & ſi-
milib veritas elucefcit. Sinaũt de furto aga-
tur, interrogetur q̃bus vendiderit, & ſi reus
aliquos noĩauerit, noĩati examinẽtur, & ab
eis exploretur, an ſit verũ. vide Bru.tract.6.
ibi principaliter q̃ritur. Si in cã veneficii q̃s
torq̃bitur, interrogetur, venenũ vbi emit? à
quo? q̃ñ? quãti? ꝑ quẽ dedit? Supradicto igi-
tur mõ, & ſimili, & in ſupradictis, & ſimili-
bus delictis interrogãdo reũ, delicta fiẽt ex-
plorata Iudici certis ſignis, q̃ ad veritatẽ ad-
ducũt, & nõ ſola cõfeſſione, vt dictũ eſt ſu-
pra. De ſupradictis ſignis, vide l.Moſis. c.7.
Ioſ.i fi. Apud Rhetores, auctore Cornificio
legitur, maiores voluiſſe certis ĩ rebus ĩter-
poni q̃ones, cũ q̃ vere dicerẽtur ſciri, q̃ falſo
in q̃one ꝓnunciarentur, refelli poſſent, hoc
modo. Quo in loco quid poſitũ ſit, & ſiq̃d
eſſet ſimile, quod videri, aut aliquo ſimili ſi
gno percipi poſſet, vide eundem.2.ad Herẽ
nium.titul.in cauſa coniecturali. Exemplo
5 pernitioſum † eſt non verificata confeſſio-
ne reos damnare, & exempla non deſunt.
vide Val.Max. lib.8.de quæſt.in prin.

1 *Perſeuerare in confeſſione quando, & quomodo reus dicatur?*
2 *Confeſſione facta, an ſtatim reus ducendus ſit ad eam ratificandam? vel quantum tempus ſit interponendum?*
3 *Confeſſus debet per tres dies conquieſcere antequam ducatur ad ratificandum ipſam confeſſionem, aliter ſi fuerit ratificata paruo momento, dicetur ratificata metu tormentorum.*
4 *Confeſſio facta in tormentis, & legitime ratificata, non præcedentibus legitimis indicijs, an valeat, & ex ea an iudex poſſit reum dãnare?*
5 *Inquiſitio non præcedentibus legitimis indicijs eſt ipſo iure nulla, & quæcunque ab ea ſequuntur, corruunt.*
6 *Confeſſio facta in tormentis, licet non ſatis ſit ad damnandum niſi ratificetur, an fallat quando præceſſit confeſſio extraiudicialis?*
7 *Confeſſus ſi non perſeueret, an repetatur in tormentis, vt perſeueret?*
8 *Confeſſus ſæpius in tormentis, & ad perſeuerandum ductus ſemper negans, an & quot vicibus poſſit torqueri, vt perſeueret.*
9 *Confeſſus aliquando poteſt damnari, abſque ratificatione, quando ſigna ſunt talia, vt non ſit probatio in contrarium.*
10 *Indicijs indubitatis non poteſt quis damnari, ſed tantum torqueri.*
11 *Confeſſus ſi in confeſſione perſeuerare nolit, ſed velit probare contrarium, an non ſit amplius torquendus, ſed audiendus?*
12 *De innocentia rei omni tempore quæri poteſt.*
13 *Confeſſio in ciuili, an præiudicet in criminali, ſi per principalem facta fuerit.*
14 *Confeſſio facta in vno iudicio nocet inter eaſdem perſonas in alio, niſi contra confeſſionem in primo iudicio iudicatum fuerit.*
15 *Tortus Bononiæ pro delicto ibi cõmiſſo, ob quod non eſt corporaliter puniendus, ſi in tormentis confeſſus fuerit ſe plura maleficia extra Bononienſe territorium perpetraſſe, an à poteſtate Bononiæ poſſit vltimo ſupplicio condemnari?*
16 *Confeſſio de pluribus delictis, licet ſæpe ratificata non nocet, niſi conſtet de illis.*
17 *Confeſſio licet legitime habita fuerit per tormenta, & fuerit ratificata, non erit tamen ſufficiens ad condemnandum, niſi fuerit declarata à reo per ſigna, per quæ verificetur iudex reum vera eſſe confeſſum.*
18 *Confeſſio etiam ratificata non habet vim veritatis ſine alijs ſignis.*
19 *Iudex maleficiorum temerè, & rei veritate indiſcuſſa iudicare, aut reum condemnare, non debet.*
20 *Aduocati, & defenſores dandi ſunt reis carceratis, ſe defendere ob inopiam nequeuntibus, ne innocens indefenſus pereat.*
21 *Renunciare defenſioni ſuæ, an reus poſſit? & an iudex id admittere debeat?*
22 *Iudex quærere debet defenſiones rei, etiam poſt latam ſentẽtiam, ſi ratio innocẽtiæ cõſtiterit.*

De confessione ratificanda, & quando reus ratificare recusat, & de errore Iudicum. Cap. XXI.

Confessiones reorum non hn̄r pro exploratis facinoribus, nisi rei perse
1 uerauerint. Perseuerare † aūt dr̄, qn̄ reus ducitur ad banchum Iuris, prout duci omnino debet, vbi palam moneatur de vita sua agi, ideo bene consideret, si vult perseuerare in confessione sua, & eam ratificari, legente ei notario vulgari sermone dictam suam confessionem. Qui si rn̄derit contenta vera esse, tali casu dicet̄ perseuerare. Et notā-
2 dū † est, reum non statim habita confessione duci dr̄e ad ratificandū eā, quia non dr̄ perseuerare, qn̄ aliquo tp̄is spacio non quieuerit. Vnde Iudex supersedere debet per aliqd̄ spaciū, qd̄ esse debet secūdū aliquos p̄ diē,
3 & noctē. Sed secundū † alios per dies tres, & ita obseruandum est, nam per solam diem, & noctem, reus aīo confusus, doloris impatiēs facile nō resipiscit, & adhuc dr̄ esse ī cruciatu, nisi aliquo bono spacio cōquiescat, saltem per dies tres: aliter.n. si fuerit ratificata paruo momēto, dicet̄ ratificata metu tormē
4 torū. Animaduertēdum † est Bal. tenuisse cōfessionem præcedentibus indicijs factam maxime valere, qn̄ ea ratificatur. Si vero fuerit facta non p̄cedentibus indicijs legitimis, si fuerit ratificata, valebit, aliter non, vide eum l. 1. C. de confess. Sed caue, & contrarium tene, ꝙ per cōfessionem factam in tormentis licet legitime ratificatā non p̄cedentibus legitimis indicijs Iudex nō poterit dānare, & rō est, quia accusatio, siue inquisitio caruit suis præcedentibus substantialibus à iure requisitis, videlicet, vt p̄cedāt legitima indicia, anteq̄ deueniatur ad tormenta, aliter inq̄si-
5 tio † nō p̄cedētibus legitimis indicijs est ipso iure nulla, & q̄cunq; ab ea sequūtur, corruūt p̄p ommissionem, & defectum modi, & for
6 mæ substātialis. Notandū est, † ꝙ licet cōfessio facta in tormētis nō satis sit ad damnandū, nisi ratificet̄ ad banchū, vt supra, fallit tn̄, qn̄ præcessit confessio extraiudicialis, vide Iason. l. Magistratibus. ff. de iurisdict. omnium iudicum. Sed hæc opinio non placet, nā ex cōfessione extraiudiciali orit̄ indiciū ad torturam, sicut ex alijs indicijs. l. ictus. ff. de ijs, qui nota. infa. Attn̄ confessio facta in tormētis ex alijs indicijs ratificat̄, cur diuersum in hac extraiudiciali cōfessione? Quid
7 si reus † cōfessus nō p̄seuerauerit? dic ꝙ repetet̄ in tormentis, modo p̄cedant legitima indicia, & hoc casu repetet̄ nō ad cōfitendum,
8 sed ad p̄seuerandū. Quid si sæpenumero † in tormentis cōfessus est, & toties ad banchū iuris negauit, an possit torqueri, vt p̄seueret? Dic torq̄ri ter posse, secūdū Hipp. l. repeti. ff. de q̄st. Sed alij post eū dixerūt, si indicia sint leuia, nō posse, nisi semel torqueri. Sed ego sentio, si cōfessio fuerit verificata signis, vt supra de verificanda cōfess. posse torqueri arbitrio iudicis. Et rō est, ꝙ hoc casu Iudex fa-
9 ctus est certus. Et alias † tenui reū posse dānari, absq; ratificatione, dūmodo signa sint talia, & nō sit p̄batio in cōtrarium. Et rō reddi potest, ꝙ Iudex certior factus nō debet amplius certiorari. Deinde quia vbi sunt p̄bōnes, & secūdū aliquos īdicia īdubitata cōtra reū procedit̄ ad cōdēnationē, absq; cōfessio
10 ne, & ratificatione. Sed p̄ indicia, † licet īdubitata sentio nō posse dānari, sed torqueri. Nō obstat, ꝙ dici posset, ꝙ modus & forma torturæ exigūt, ꝙ cōfessio ī tortura, siue metu torturæ ratificet̄. Rn̄det̄, ꝙ hoc casu reus damnat̄ p̄p signa mediante cōfessione, non
11 p̄p confessionem. Quid si reus † non perseuerauerit in cōfessione, & vult p̄bare in contrariū? Dic ꝙ nō torq̄bit̄, sed audietur, licet sit confessus. Et non solum post cōfessionē, sed ēt post ratificationem, & sn̄iam latam.
12 Nam † omni tp̄e ratione humanitatis quęri oportet de innocentia rei. Nonnunquam eīn̄, aut metu, aut aliqua alia de cā in se cōfitet̄ & sæpe falsa demōstratione dānatur. l. 1. §. fi. ff. eo. Quamobrē Iudex bene aget, si ī omni casu cōfessionis dabit terminū reo ad se defendēdū, & dabit aduocatos, & defensores ne inocentē cōdēnet, vt sæpe dictum est. Occurrūt hic aliquæ q̄ones ī materia cōfes-
13 sionis. Primo, † cōfessio in ciuili p̄iudicat in criminali, si facta fuerit per principalē, secus per p̄curatorē. vide Paul. de Lizar. in c. fi. de
14 cōfessis. Secūdo, cōfessio † facta ī vno iudicio nocet inter easdem personas in alio, nisi cōtra cōfessionem ī primo iudicio iudicatū fuerit, nota. in l. 1. C. qn̄ ciui. actio. præiud.
16 crim. Tertio, si tortus † Bononiæ p̄ delicto ibi cōmisso, ob qd̄ nō debet pati corporaliter in tormētis cōfessus ēt perpetrasse furta & alia maleficia extra comitatū Bononiæ, q̄ritur nunquid potestas Bononiæ possit cū

vltimo

vltimo supplicio condemnare ꝑ ꝑ talia male ficia alibi commissa, & digna morte? Conclusiue dr̃ non posse. vide Gand. de quæst. n. 22.

12 Quarto, cõfessio † de pluribus delictis licet sæpe ratificata non nocet, nisi cõstet de il

17 lis, dcm̃ est supra in c. 2. Hoc † amplius notandum est, ꝙ licet cõstet de delictis, & licet cõfessio sit legitime habita ꝑ torturam, esto ẽt ꝙ sit ratificata, non erit tñ sufficiẽs ad cõdemnandum, nisi fuerit declarata à reo ꝑ signa, ꝑ q̃ verificet̃ Iudex reũ vera esse confessum, vide Bru. in gl. Sexto, principalr̃, nu. 13. vide supra ĩ c. 20. Et rõ reddi põt, ꝙ cõfessio

18 † q̃quis ratificata non hẽt vim veritatis sine signis, dicente I.C. Siquis vltro de maleficio fateat̃ non semꝑ ei fides hr̃ da est. Nõnunq̃ enim aut metu, aut aliqua alia de causa in se

19 cõfitet̃. l. 1. ff. eod. Itaq; Iudices ne † ꝑcipites, aut temere, indigenterq; ꝓbata, aut quouis modo indiscussa iudicẽt, dicẽte Veritatis voce, nolite iudicare, & nõ iudicabimini. ĩ quo eñ iudicio iudicaueritis, iudicabimini. Maxi

20 mũ q̃dẽ, † memorabile, mẽtiq; tenẽdũ, haud ꝑtermittẽdũ esse duxi. Qm̃ miserabilib. maxime q; circunuentis succurrendum esse cẽseo. Quare Illust. Iulius Gabriel Patritius Venetus, Comes S. Pauli, & Auiani cũ quẽdam ꝓ homicidio reũ cõuentũ in carcerib. detrusũ teneret, q̃ maxima angebat̃ inopia, adeo vt se defendere non posset, Prædictus Illust. dñs Comes suis ꝓprijs (qđ est notãdũ) sumptib. eximios V.I.D. dñm Alexãdrũ Feder. nobilẽ Taruisinũ, & Io. Baptistã Romã Serrauallẽsem, ab ipso reo noĩatos, in aduocatos, ac hmõi causæ defensores assumpsit. Istud q̃dẽ maximũ misericordiæ opus, & liberalitatis exemplũ Illust. dñs ipse Comes ab Illustrissimis, & pietissimis dñis Venetis, orbis terrarũ virtutis specimen habuit. Quorũ iustitia plena est terra. Et q̃ vna cũ Dauide incessabili voce misericordias dñi ĩ æternũ cãtare, ac eã miserabilibus, & inopia ductis impertiri

21 nõ desinunt. Postremo aliq̃ † vtunt̃ hac cautela, v3, ꝙ rei renũcient defensionib. siue dicãt se alias nõ hr̃e defensiões: & sic ratificare faciũt cõfessionẽ, & nõ amplius audiunt reũ. Sed dic, ꝙ rei nõ pñt renũciare, nec Iudex admittet aliqđ genus renunciæ, nisi certo sciat

22 reũ carere defensioib. & oĩ tꝑe audiat, † ipse iudex q̃ret defensiones: c. 22. Exo. Bal. ĩ l. ser. quoq;. ff đ ꝓc. & l. 1. ĩ fi. ff. de q. vbi ẽt post latã sñiam q̃rit iudex si rõ ĩnocẽtiæ cõstiterit.

SINGVLARIA QVAESTIONUM criminalium sub proprios titulos, digesta, & redacta per Franciscum Casonum Iurisconsultum.

SVMMARIVM.

1 *Accusare quilibet potest, qui non prohibetur, & qui sint prohibiti?*

2 *Frater non admittitur contra fratrem, nisi suam, suorumve iniuriam prosequatur.*

3 *Maritus non potest accusare vxorem de adulterio, si ipse de adulterio, vel lenocinio conuincatur, hodie tamen hoc corrigitur.*

4 *Maritus, & pater vxoris post quadraginta dies accusare prohibentur, multasq; ob alias causas ab vxoris accusatione repellitur.*

5 *Accusare volentes, debent id sine mora facere.*

6 *Calumniæ suspicio ab accusando repellit.*

7 *Personæ quæ ab accusando arceantur.*

8 *Iudex potest procedere ex officio super accusatione proposita accusatore desistente.*

9 *Accusare in crimine priuato quis non potest, nisi sua intersit, vel pœna fisco sit applicanda.*

10 *Accusatus an possit accusatorem suum accusare.*

11 *Pauper prohibetur accusare, nisi sit fide dignus.*

12 *Minor 25. annis accusare prohibetur.*

Qui accusare possunt, vel non. *Cap. I.*

1 Regulariter † quilibet põt accusare, q̃ non ꝓhibetur, itaq; prohibentur accusare, alij ꝑ ꝑ sexũ: ũt mulier ꝑ ꝑ fragilitatẽ sexus, vel ætatẽ, vt pupillus, nisi suã, vel suorũ ꝓsequãtur iniuriã, & nisi in crimine læsæ maiest. annonæ, & suspecti tutoris, & ꝓ testõ patris. Alij ꝑ ꝑ sacrm̃. Alij ꝑ ꝑ magistratũ. Alij ꝑ ꝑ delictũ proprium, vt infames, vel qui nummos acceperunt ob accusandum, vel non accusandum. Frater

2 non admittitur contra fratrem, nisi suam, vel suorum iniuriã prosequatur. l. qui accusare. ff. de accus. & ibi gl. & gl. in rub. C. eod.

3 vbi multi enumerantur casus. Maritus † nõ põt accusare vxorem suã de adulterio, si ipse maritus đ adulterio, siue lenocinio ante cõuincatur, per vulgatã regulã dolus cũ dolo cõpẽsantur. l. si vxor. §. Iudex. ff. de adul. vide Gãd. in tit. q̃ accusare pos. Et cũ prædictis auctoritatibus aduocati consueuerunt defendere mulieris, vel pœnam diminuere, Sed aduerte, ꝙ supradicta lex (licet, Gand. nihil

nihil dicat) hodie est correcta ꝑ auc. vt nul-
4 li iud.§.adult.col.8.Maritus † ꝓhibetur ac-
cusare vxorem suam de adulterio post dies
40.& pater vxoris ēt repellitur.l. iure mari
ti.C.ad l. Iuliam de adult.Itē repellitur ma
ritus accusare vxorem suam de adulterio, si
primo repudiauit eam, & mox approbauit
mores eius l.si vxor.ff. de adult. qđ nota ꝓ
5 muliere. Qui accusare † volūt, debēt sine mo
ra accusare: alr̄.n. ꝑꝑ tarditatem Iudex p̄su
met ꝓ reo, ꝓ quo ēt reo orietur indicium
6 scđm Ias.§.fuerat,inst.de act. Præterea † ꝑꝑ
suspicionem calūniæ, quis repellitur ab ac-
7 cusando. Item qui † pacem fecerūt de vulne
rib.sibi illatis. Item qui semel destiterūt ab
accusatione silr̄ repellunt̄, prout no. in rub.
8 C.eod. In p̄dictis † tñ casib. Iudex procedet
ex offō. quia Iudex, producta accusatione,
pōt ex offō suo prosequi, & facere ea, q̄ ac-
cusator facere posset, ꝓut dicet̄ in c. seq. In
9 crimine † priuato regulariter q̄s nō admit-
tit̄ ad accusandū, nisi cuius interest, & nisi de
lictum sit tale, ex quo veniret pęna applican
da fisco, no. in rub. ff. de pop. act. Accusatus
10 an † possit accusare accusatorē suum q̄ritur
ꝑ scribentes, & adhuc sub Iudice lis est. not.
ꝑ Bar. Bal. Ang. Imo. in l. is, qui reus: ff. de
pub. iud. Sed in hoc casu aīaduertēdum est,
& distinguendum: qñ accusatus accusat ac-
cusatorem suum de maiori, & tūc, aut de ta
li crimine, qđ si esset verū, crimē contra se
obiectū non esset verū, & tunc audietur, &
plus tunc supersedebitur suꝑ primo, donec
scđm fuerit discussū, & ex euētu causæ ꝓce-
det̄ suꝑ primo, vel nō. Aut nō opponitur ta
le crimē, sed aliud, & primum, & scđm deli-
ctum pñt esse, & tūc suꝑ vtraq; accusatione
ꝓcedet̄, & discutiet̄. Limita si talis accusatus
accusans accusatorem suum vt supra, nō ex-
pectauerit nomē suū recipi inter reos, siue
iudicem commisisse contra se citationē: q̄a
tūc ꝑꝑ tarditatem accusandi p̄sumitur face
re aīo differēdi primam accusationem. not.
in l. qui accusare. ff. de accus. Gand. in tit. qui
pñt accusare, & q̄ nō, in vers. sed ego forma
11 bo talem q̄onem. Pauper † ꝓhibetur accu-
sare nisi sit fidelis. l. nonnulli. de acc. Minor
12 viginti annis † silr̄ ꝓhibetur, sicut testifica
ri. Sed scđm Bar. pōt. l. accusare. ff. de accus.

1 *Accusari quæ personæ possint, & quæ non?*
2 *Mortui quādo possint accusari, & quādo non?*
3 *Appellatione pendente si reus moriatur, an accu-*
satio extinguatur?
4 *Operarij conducti ad laborandum in alieno loco*
accusari non possunt, nisi per dominum eis fue-
rit protestatum, vel nisi sint ei loco, de quo a-
gitur, vicini.
5 *Clerici per laicos accusari non possunt, quamuis*
sint primæ tonsuræ: hodie tamen secus est.
6 *Sacerdotes committentes delicta facinorosa, seu*
atrocia possunt accusari, & puniri per iudicem
laicum.
7 *Accusatus ab aliquo de vno crimine non potest*
de eodem ab alio accusari, nisi primus accu-
sator decesserit, vel procedere impediatur.
8 *Intellectus l. libellorum. ff. de accusatio.*
9 *Accusari non potest, quis post lapsum viginti an*
norum, fallit in casibus hic positis.
10 *Accusandi post mortem ius durat per quinquen*
nium.

Qui accusari possunt, & infra quod tem-
pus. Cap. II.

1 ACcusari † pñt tā mares, q̄ fęminæ,
& demū oēs, nisi sint à iure excepti
2 l.2.C.de reis exhib. Accusari † non
pñt mortui: q̄a mortuo reo oīs cri
minatio extinguit̄: fallit tñ in cri. lęsæ Ma
iest. Repetūdarū, Peculatus, & Hæreseos q̄-
bus casibus ꝑꝑ enormitatem delicti accusa
tio de iā mortuo recipitur. l. Iudiciorū. ff. de
accus. Itē fallit, si accusatus sibi mortem cō
sciuerit, Vel ēt, si post litem cōtestatam, Vel
postq̄ fuerit in scelere deprehēsus mortuus
fuerit, no. in supradicta l. Iudiciorū. Quid āt
3 † accusato cōuicto, & cōdēnato, si ab illa cō
demnatione appellatum fuerit, & pendēte
appellatione moriat̄? r̄ndent scribentes, cri
minationē extīgui quoad crimē, sed quoad
bona appellationem ꝑficiendam esse, si in il
la sn̄ia bona erāt adempta, Gand. in §. Sed
4 pone tit. eod. Accusari † non possunt opera
rii conducti ad laborandum in alieno loco,
sed conducentes accusari debent: fallit ta-
men, si talibus operariis fuerit protestatum
per dñm loci, vel si operarii fuerint vicini lo
ci, de quo agitur, tali enim casu præsumun-
tur scire locum esse alienum, no. per Imo. &
alios scribētes l. de Pupillo. ff. de operis no.
5 nun. Clerici † per laicum nō possunt accusa
ri, q̄uis sint primæ tōsuræ secūdum Dom.
de Sanct. Gem. in c. cum in nouella, de accu-
sat. vbi dicit perpetuo notandum contra Iu
dices.

dices laicos: sed priuilegiũ tale clericorum primæ tonsuræ in desuetudinẽ abijt, & per Iudices laicos hoc tpe puniunt, & talis obseruantia defendi põt ꝑ suasmet leges, vt in c. clerici si in tõsura, extra de vi. & hon. cle. Hoc † amplius sacerdotes cõmittẽtes delicta facinora, vtputa, raptũ uirginũ, & alia similia delicta atrocia pñt accusari, & puniri per iudicem laicum l. 2. & ibi gl. & Cy. C. de ijs, qui ad eccl. confug. & rõ est, q̃a ecclesia odit, & repellit tales delinquẽtes. c. 21. Exo. ibi. Si q̃s insidiatus fuerit ab altari meo repel
7 lat. Accusatus † ab aliquo de vno crimine nõ põt de eodem ab alio accusari, nisi primus accusator decesserit, vel impediat̃ ꝓcedere, nam tunc admitti. accusator de eodẽ l. libellorum, ff. de accus. Sed multi intelligũt accusatorem admitti ad persequendũ accusationem, non aũt ad instituendam de nouo, & hoc q̃a accusatus nõ dẽt de eodem crimine pluries vexari. l. licet. §. fi. ff. Naut. Caup. Stabu. Item q̃ Iudex succedit loco accusatoris, põt n. ꝓsequi, & ea facere q̃ accusator facere potuisset, Bar. in l. 1. ff. de pub. Iud. Sed
8 quoties † ꝑꝑ ineptitudinẽ, aut aliam malã formam ꝓcessus formati condõ secũdi accusatoris foret facta deterior, tali casu licet trãscedere ad aliam accusationẽ, & ita intel
9 ligitur supradicta, l. libellorũ. Accusari † q̃s non põt post lapsum annorũ 20. l. q̃re. C. de fal. Fallit tñ in partu supposito. Itẽ q̃ñ falsis medicamẽtis partũ impediuit. Itẽ in crim. læsæ Maiest. item hæreseos, & peculatus l. si cum eo. ff. de pœn. & l. Iudicii. ff. de acc. Itẽ in stupro admisso per vim in masculo, siue fœmina, l. mariti. §. per quinquẽnium. ff. ad l. Cor. de sica. Deñ est hoc tit. ꝓdictis casib. posse accusari delinquẽtes ẽt post mortem.
10 Sed † tale ius accusandi post mortẽ durat ꝑ q̃nquenniũ. l. q̃ Manich. C. de hær. Et ibi gl.

1 *Accusatio quid sit?*
2 *Accusatione non præcedente quis regulariter nõ punitur, nec contra eum proceditur, nisi in certis casibus, in quibus, ꝓceditur officio iudicis.*
3 *Inquisitio est de iure diuino.*
4 *Accusatio non admittitur, nisi constet de delicto, nisi in certis casibus.*
5 *Contumax ex dispositione statuti nõ habebitur ꝓ confesso, quoties iudici nõ cõstiterit de delicto.*
6 *Libellus est per accusatorem edendus, hodie talem per Italiam accusatio sit simpliciter.*
7 *Accusatio quid continere debeat?*
8 *Dies an exprimendus sit in accusatione?*
9 *Accusator petere non debet reum puniri certa pœna, sed sufficit, quòd petat eum puniri secundum formam iuris, & statutorum.*
10 *Ciuiliter, & criminaliter an eodem libello agi possit.*
11 *Accusari an plures possint in uno libello de eodem delicto?*
12 *Accusari an vnus possit in vno libello de pluribus delictis?*
13 *Accusari quis ex eodem delicto simul, & semel diuersis legibus nequit.*
14 *Accusari quis quando possit de pluribus delictis solo libello?*
15 *Accusari quis quando possit à pluribus eodem libello?*
16 *Libello eodem potest agi cõtra producentem falsos testes, & contra falsarios testes.*
17 *Accusator debet subscribere accusationẽ ad pœnam talionis, & an hodie hæc subscriptio habeat locum?*
18 *Calumniosus accusator arbitrio iudicis punitur, & in eadem sententia, qua absoluitur reus.*
19 *Accusationem per calumniam fuisse institutam quomodo cognoscatur?*
20 *Accusatione pendente reus ad honores non admittitur, & propter atrocitatem delicti cõcurrẽte infamia fit suspensio beneficij, & officij, donec causa finiatur.*

De accusatione, siue libello. Cap. III.

TRactaturis de accusatione nota dẽt esse vis, diffinitio illius, sequendo ordinẽ Iurisconsulti in l. ff. de cõtrah. emp. & in l. 1. ff. de furtis. Accusatio
1 † est aliquem reũ criminis deferre. l. libello
2 rũ, ibi reũ deferre. ff. eo. Et regulr̃ † sine accusatione nõ proceditur ad criminis cognitionem, nisi in quibusdam casib. in quibus ꝓceditur offõ Iudicis. l. 2. ff. de adult. Hodie vero in q̃buscunq; delictis (dummodo grauibus) ꝓceditur ꝑ inquisitionem, ne ꝑꝑ defectum accusatoris delicta remaneãt impu
3 nita. Hoc amplius † dico, ꝙ inquisitio ẽ de iure Diuino, ꝓut dicetur ĩ ti. de inq̃sitione.
4 Accusatio † nõ admittit̃, nisi cõstet de delicto: nisi in casib. de q̃b. deñ est in tractatu
5 meo de tormẽtis. c. 2. Et nota, † ꝙ vbi statuta illustriss. Venetorũ disponũt cõtumacem hñi ꝑ cõfesso, seu nõ audiri, nõ habebũt locũ, quoties Iudici non cõstiterit de delicto:

quia

quia offiñ suũ est ante oĩa q̃rere de delicto, postea de reo.l.2.C.de iura.calũ. & ibi Bar. l.raptor.C.de epis.& cle.vbi fortius ꝓbatur
6 reũ cõuinci dr̃e de delicto.Libellus † est edẽ dus per accusatorẽ, licet diuersimode cõcipiat.l.fi.C.q̃ accus.nõ pñt.Sed hodie p totã Italiã accusatio fit simplr̃,& ita obseruatur,
7 Gã.in ti. qualiter fiat accusatio.Sed talis†accusatio cõtinere dẽt nomẽ accusatoris, & accusati,crimẽ commissum, cũ qua ꝑsona, quo loco,quo anno, & quo mense, & quo die.Fallit tñ in crimine falsi. Verum scd̃m Spe.in §.2.de accu.nõ ẽ necesse apponi diẽ,
8 neq; horã:Alij † aũt post eũ dixerũt,ꝙ si accusator scit,aut verisilr̃ scire potest diẽ, tũc tenet̃ exprimere,& si dies, aut aliud tp̃s necessariũ obmissum fuerit in libello, poterit postea ꝓbari,& cõualidabitur libellus. Sed si de alio loco,& tp̃e vltra positũ in libello, fuerit ꝓbatum, an reus absolui dẽat ab ob-
9 seruatione iudicij?dicet̃ in c.5.Caueat † accusator,ne petat reũ puniri certa pœna, q̃a sufficit accusatori petere reũ puniri scd̃m formã iuris,& statutorũ.l.1. ff. ad Turp. & ibi Bar. Si aũt accusator expſſerit pœnã in libello,q̃ nõ cõuenit, reijciet̃ libellus ꝑꝑ talẽ ineptitudinẽ, sicuti ꝑꝑ aliam omissionẽ modi,& formæ substãtialis.Sed alij cõtradicũt,q̃a supplet̃ per iudicem tali defectui,no. in c.examinata de Iud.& rõ reddi põt,ꝙ vbi aliq̃s actus nõ ẽ necessarius,licet fiat,& inepte, ꝑꝑ hoc nõ vitiat̃ processus, & in hoc differt à causis ciuilib. [In multis casib.in quib.expſſio causæ necessaria nõ est, vt in libello,sñia,& similib.si exprimat̃ cã, & inepta vitiat, eo q̃a p̃sumptio q̃ erat ꝓ p̃dictis cã nõ expſſa tollit̃ per expſſionẽ, & sic plus nocet inepta locutio q̃ taciturnitas, vide q̃ not. per Docto.in l. q̃ dubitationis tollẽdæ.
10 ff.de reg.iu.]Sed † nũquid agi ciuiliter, & criminalr̃ in eodem libello,siue accusatione cõtra aliquẽ possit? rñdent scribẽtes ꝙ nõ, nisi agat̃ de re familiari,vt furti,vel de talib. exhibendis,vel interdicto.vñ vi,vel crimine falsi,&c.Sed vna intentata, & finita, altera poterit intẽtari,vt no.insti ad l.Aquil.§.lib.
11 At nunquid† plures possint accusari in una accusatione,siue libello? rñdet scribentes, posse de eodẽ delicto,vt C.si re,vel acc.mortuus fuerit.Sed de diuersis delictis non, nisi suam,vel suorum iniuriã ꝓsequãtur, & nõ aliter.l.cum rõnibus,vbi no.per scribẽtes.C. eod.fallit in adulterio, vbi plures rei accusari non pñt,licet de incestu accusari possint.
12 l.res.C. eod. Sed nũquid † vnũ solũ possim accusare in vno libello de diuersis delictis? rñdetur,posse, sed delicta sunt clare specificãda,& sigillatim,vt accusatus certificet̃, vt
13 in c.vt circa.extra de elec. Sed ꝓ eodẽ†delicto nõ põt aliquis accusari diuersis legib.simul,& semel,rõ reddi põt, ꝙ nõ dẽt bis puniri,siue affici duplici pœna ꝓ eodem delicto.c.at si clerici,extra de iud. & l. senatus.
14 ff.de acc.Circa p̃dicta† ẽ aduertẽdũ,aliquẽ posse accusari de pluribu. delictis solo libello,si dicta delicta simul veniũt puniẽda vna, & eadem lege,alr̃ est si delicta veniũt puniẽda diuersis legib.tũc.n.diuersis, & plurib. libellis accusari oportet.l. nõ est nouũ .ff. de
15 act.emp.Accusari † q̃s põt à plurib.eodem libello,si interest illorum, si aũt nõ interest magis idoneus ipsorũ per Iudicẽ eligi dẽt.l. licet.§.fi.ff.nau.caup.stabul.verũ hoc hẽt locũ à principio,aliter ꝓsequẽdum est.l.si plu
16 res ff.de acc.Libello eodẽ,†siue inquisitione eadẽ põt agi cõtra ꝓducẽtẽ falsos testes, & cõtra falsarios testes l.hos accusare.ff.de
17 acc.Postremo † accusator dẽt subscribere libellũ,siue accusationẽ ad pœnã talionis.l.libellorũ.ff.eo. Sed hodie hæc subscriptio est sublata rõnib. dictis per Bar.in d.l.Sed quo-
18 ties † expſſe apparet de calumnia accusatoris põt puniri arbitrio Iudicis, & in eadem sñia,qua absoluitur reus: Verũ tutius erit, ꝙ reus admoneatur,vt se defendat occasione calũniæ,scd̃m Bar. in l athletas.ff.de fal.
19 Et difficultas est cognoscere, qñ † q̃s per calumniã accusauit,dicetur in c.5. Nota,&
20 limita † regulã ꝙ lite,& accusatione pẽdẽte,accusatus nõ admittitur ad honores, & per atrocitatem delicti concurrẽte infamia fit suspensio beneficij,& officij donec causa finiatur. Inno.in c.1.de accus.lib. 6.

1 *Testes examinantur citato reo, & existente contradictore,alias repetuntur, & an hodie id obseruetur?*

2 *Iudex debet examinare,& interrogare testes,per inde ac si reus contradictor adesset.*

3 *Testes semel examinati non debent iterum super eodem examinari: & quid si iterum examinati contrarium primo deposuerint vtrũ dictum valeat?*

4 *Testis vnum dicens extra iudicium, contrarium*

vero

vero in iudicio, an de falso puniatur?
5 *Testes in criminalibus nunquid debeant esse omni exceptione maiores.*

Quando, & quomodo accusator probare debet. Cap. IIII.

1 PRoducta accusatione, deuenit ad examinationẽ, & testes † examinãtur citato ipso reo, & existẽte cõtradictore, vt possit dare sua interrogatoria: & si fuerint examinati testes nõ citato reo, iterũ examinabũtur: & Iudices, q examinãt testes reo nõ citato, errãt, scđm opinionem Sal. in l. fi. C. de quæst. Ang. in verb. fama publ. ver. quæro. Hipp. in l. 1. ff. de qſt. Aduerte, qđ stylus Italiæ est in cõtrarium, & testes examinãtur absq; citatione partis, & testes nõ examinãtur iterum, ꝓut examinari nõ debent. Et hæc cõsuetudo examinãdi absq; citatione rei vtilis est in puniẽdis delinquentibus, qm̃ citati, aut fugiũt, aut testes corrumpũt. Et licet oẽs scribentes dicant testes examinari dr̃e reo citato, vt supra: attñ hæc cõsuetudo defenditur, nec est de iure nouum: qđ qñ proceditur in criminalibus ex argumentis, & indicijs, eo casu testes examinari absque citatione partis possunt, tex. est in c. 1. de homic. lib. 6. & ibi scribentes. Sed in hac
2 † materia aduertãt Iudices, ꝙ debẽt examinare, & iterrogare testes, ꝓinde ac si reus cõtradictor foret: cũ Iudex teneatur ex seipso facere debita interrogatoria, sicuti dcm̃ est in tract. meo de tormentis in c. de non torquendo reo ꝑ indicia, nisi plene ꝓbata, &
3 qũo probent. Et testes † semel examinati nõ debent iterũ examinari suꝑ eodem, q a si testis semel examinatus cum iuro deposuerit, si iterũ examinetur, & cõtrariũ, seu quid diuersum deponat, neutrũ dcm̃ valebit. Bar.
4 in l. eos. C. de fal. Imò plus tenuit † Bart. ꝙ si testis dixerit vnum extra iudiciũ, cõtrariũ vero in iudicio, punit̃ de falso. Sed hæc opinio est reprobata ꝑ oẽs scribentes: q a licet testis alr̃ in iudicio, ac extra iudicium dicat
5 non vr̃ mentiri. Nunquid † aũt testes debeãt esse omni exceptione maiores, dictũ est in tract. meo de indicijs per visum vnius testis.

1 *Accusatore non probante reus absoluitur, et quid si probatum sit de diuerso, quàm positus sit in libello, an reus absoluatur, vel puniatur de eo quod probatum est?*
2 *Accusator deficiens in probatione, an eo ipso calumniari videatur?*
3 *Calumniosus accusator, ante litem contestatam ab accusatione desistens, an possit puniri? & quid de accusante per modum exceptionis?*
4 *Occidens eum, quem tẽpore illator vulnerũ, bannitum fuisse asserit, vtrum si in processu nõ appareat an antea, vel post vulnera fuerit bannitus, pro vulneribus sit condemnandus?*
5 *Probatio semiplena releuat accusatorẽ à calũnia, nisi reus contrarium plene probet.*

De accusatore non probante, seu per calumniam accusante. Cap. V.

1 ACcusatore † nõ ꝓbãte, reus venit absoluendus. Quid si de alio loco, & tꝑe vltra positũ in libello fuerit ꝓbatũ, an reus absolui debeat ab obseruatione iudicii, an vero debeat cõdẽnari de eo, qđ probatũ est? & scđm Bar. absolui dẽt reus ab obseruatione iudicij, & de nouo poterit accusari. vide eũ in l. pen. C. de priui. Alij dixerũt posse cõdẽnari de eo, qđ probatũ est, ne delicta remaneãt impunita. l. si à reo. ff. de fideius. In hoc distinguendũ esse existimo, videlicet, si accusator accusauerit de facto ꝓprio, seu de facto, qđ nõ ignoret, ꝑꝑ qđ reus passus est graues expensas, seu carcerem, tũc dico reum absolui debere ab obseruatione iudicii, & posse de nouo accusari, scđm doct. Bar. q a dicto casu accusator vr̃ accusasse potius per iniuriã, q̃ ius: si vero reus nõ fuerit passus grauiores expẽsas, vt supra, & accusator potuit ignorare factum: tũc dico posse cõdẽnari de eo, qđ fuerit probatũ vltra positũ in libello. Nunq d accusa-
2 tor † deficiẽs in probõne eo ipso calũniari videat? & vr̃, ꝙ sic, scđm Spe. in tit. de acc. nu. 24. Sed hæc opinio nõ placet, q a põt cõtingere, ꝙ iusto errore accusauerit, Bar. ĩ l. athleta. §. calũniator. ff. de inf. quare in hoc stãdũ est cõsciẽtiæ Iudicis, q cõsiderabit, qua mẽte ad accusationẽ accusator processerit, & si in euidẽti calũnia reperiet eũ, legitima
3 pœna afficiet. l. 1. ff. ad Turp. Et si † q s per calũniã accusauerit, licet ante litẽ cõtestatã desistat, poterit tñ puniri. licet multi teneãt contrarium per regulam, ꝙ qui accusat, & subito desistit, non vr̃ accusare: Sed dic posse puniri, q a iam iniuria est illata accusato, vt supra in dictis iuribus. Sed si quis accusauerit per modum exceptiones, licet expresse

presse apparet de calumnia, non poterit tñ condẽnari:q̃a ignoscitur ille,q̃ ꝓuocatus ẽ, dicetur in seq.c. Quid si accuso te, † ꝙ vul-
4 nerasti Titium de mense Nouẽbris, & ꝓba tum est,sed excipitur, ꝙ Titius fuit bannitus de dicto mense, & secundũ leges cõtra exules põt impune offendi?verti: in dubiũ: q̃a in ꝓcessu non apparet,an ante, vel post vulnera fuerit bannitus.Nunq̃d ꝓ vulneribus venias cõdẽnandus?Et licet opiniones, & auctoritates sint vtriq;, dico te accusatũ absolui dẽre, q̃a in delictis ꝓbões in cõdẽnãdo dẽnt necessario concludere, Angel. in verb de anno p̃senti,nu.6. vbi vtrinq; alle-
5 gat. Postremo notandum est †ꝙ semiplena ꝓbõ releuat accusatorẽ à calũnia, nisi reus cõtrariũ plene ꝓbet Bal.in l.fi.C.de prob.

1 *Accusatio per modum exceptionis quando habeat locum, & per quæ inducatur?*
2 *Accusatus excipiens contra accusantem de crimine, & petens illum de eo condemnari, videtur accusare, & super ea, tanquàm super accusatione procedendum erit, & in hoc accusationis substantialia erunt obseruanda.*
3 *Accusatus non potest opponere crimen in modum exceptionis lite contestata.*
4 *Accusatione per exceptionem proposita contra quem prius procedendum sit ad capturã, an cõtra accusatorem, vel accusatum excipientem?*
5 *Exceptio accusatoria in quibus ab accusatione differat?*
6 *Excipiens de crimine, & non probans, an puniatur, vt calumniosus accusator?*
7 *Prouocato ignoscitur.*
8 *Pœna tallionis hodie sublata est, & quare.*

De modo accusandi per exceptionem. Cap. VI.

1 Est & alius † modus accusãdi per exceptionem,per quẽ ꝓcedit,& cognoscit de maleficio vltra supradictũ modum. l.q̃m.C.ad l.Iul de adul. quo casu q̃nque crĩa obijciũtur per accusatũ via exceptionis,q̃nq; cõtra ꝓducentes falsa, vel suspecta instr̃a,siue testes,& similia: & tunc aĩaduertẽdum,& distinguendum est,videlicet, si accusatus excipit cõtra accusatorem solum ad repellẽdum eũdem accusatorem ab accusatione sua, siue ad derogandum fidei testiũ, siue fidei instr̃orũ: tunc tales exceptiones non habẽt vim accusationis ꝑ regulã,q̃ excipit,non accusat.l.rescriptum. ff. de mune. & honor.

2 Si vero crimen † fuerit obiectum ꝑ accusatũ non solum ꝑ exceptionem,sed ẽt fuerit petitũ,ꝙ accusator cõdẽnetur: tunc accusatus non solum excipere,verũ accusare vr̃: & tali casu ꝑ Iudicẽ ꝓcedet tanq̃ sup accusatione.l.vna.ff ui.bo. rap.l.2.ff.de tab. exhib.Et notandum est, ꝙ in tali casu debet, & tenet excipiens ponere locum,annum,& mẽsem, commissi delicti perinde, ac in accusatione. Bart.in l.1 ff.de excep.& est rõ, q̃ excipit ac-
3 cusare videt,vt supra.Limita p̃dicti,† ꝙ lite cõtestata accusatus nõ põt opponere crimẽ in modũ exceptionis.l.1. §.extraneis. ff. de
4 adult.& q̃a plerunq; contingit † in facto: ꝙ ꝓposita suprascripta exceptione i modũ accusationis incertus est Iudex contra quem ꝓcedere debeat ad capturam, & tali casu si pœna corporalis venit imponenda ꝑꝑ grauitatem,&qualitatem delicti accusatus,&accusator carcerabunt, vt verius cognoscat de delinquente.nec relaxabunt,nisi cognito delicto: & est rõ,q̃a in tali casu vtraq; pars est accusata. Si vero non erit pœna corporalis imponenda Iudex relaxari ꝑmittet, datis tñ fideiussoribus, vide Cyn.l.fi.C. de acc. Quid si isti relaxari non paruerint foro, & Iudici, q̃uo procedet?dicet ĩfra in tit.de captura, & carcere.Postremo animaduertendum est,ꝙ exceptio supradicta, & proposita mõ, quo
5 supra pro accusatione hr̃, sed tñ differt † ab accusatione,de qua in titulo p̃cedenti: quia
7 † q̃ñ crimen obiectũ accusatori ꝑ modũ, & viam exceptionis nõ probat, nõ procedit cõtra ip̃m excipientem ad aliq̃ pœnam,vtputa de calumnia,siue in alijs pœnis, in q̃bus procedit cõtra accusantes de calũnia conuictos. Et rõ diuersitatis reddi põt:q̃a parcit accusa-
7 to,q̃ prouocatus est:ignoscitur †.n.illi,q̃ prouocatus est.l. si adulteriũ.§. Imperatores.ff. ad l.Iul.de adul.vnde accusatus per exceptionẽ accusans excusatur:q̃a quouis modo licet sanguinẽ propriũ redimere.[Sed hoc tẽpore &ẽt tẽpore Romanorũ, vt mẽbrũ pro membro deberetur sublata fuit pœna tallionis, ea ratione ꝙ nemo est dñs mẽbrorũ suorũ in hoc actu accusandi,prout not.per Dec.in l.imperium, col.4.ff.de iur. omni.iud.ꝑ Moder. in l. inuita beneficium.ff. de reg.iur.]

1 *Denunciator est ad instar accusatoris, fallit in his, qui ratione officij ad id tenentur.*
2 *Denunciare quis teneatur maleficium commissum*

in

in confinibus duarum villarum?

3 *Iuratus tenetur denunciare delictum finito officio suo, de quo non habuit ante notitiam.*

4 *Chyrurgi, siue Syndici, qui tenetur vulnera denunciare, an leues percussiones denunciare teneãtur, vel eos qui cum vnguibus offenderint?*

5 *Denunciantes malitiose nõ aggrauantes delictum, tenentur de falso.*

6 *Denunciantes aliquem qui non deliquit, an, & quando excusentur?*

7 *Denunciantes ratione officij, an ad expensas teneantur?*

8 *Denunciantibus officialibus, quando, & in quibus casibus credatur?*

9 *Denunciare qui tenentur sub pœna, an excusentur si accusator præuenerit?*

10 *Iurati an teneantur denunciare delicta, quæ de iure non sunt punienda?*

11 *Denuncians an possit recipi in testem?*

12 *Denuncians, an consequatur beneficium statuti præmium proponentis indicanti delictum, vel accusatori?*

13 *Absolutus à denuncia, an perinde sit, ac si absolutus foret ab accusatione?*

14 *Denunciatione facta per saltuarium, non dicetur de delicto constare.*

15 *Denunciatio sola non facit aliquã probationem, vel indiciũ, sed tantum sufficit ad inquirendũ.*

16 *Denuncians, an teneatur edere libellum, sicut accusator?*

17 *Denunciatio quando sapiat accusationem, vel instigationem.*

18 *Iurati, qui tenentur denunciare, etiam casus fortuitos notorie impunibiles denunciare debent.*

De denunciatione. Cap. VII.

DIctum est supra de accusatione, hic videndum est denunciatione, ꝑ quã Iudices ꝓcedũt. l. ea quidẽ. C. de accusationibus. Denũciator
1 † est ad istar accusatoris, & debet assistere denunciationi, sicut accusator accusationi suæ: Fallit tñ in officialibus, & Iuratis, & seu Marigis villarũ, & alijs ꝑsonis, q̃ ꝑ statuta locorũ, seu ꝑ leges principum tenent̃ denunciare: tali. n. casu Iudex ꝓcedit ex offõ, vt in supradicta l. ea qui
2 dem. Si delictum † committet̃ in confinibus duarum villarum, Iurati vtriusq; villæ tenentur denunciare. l. 1. C. vbi de crim. agi opor.
3 Iuratus † tenet̃ finito offõ suo denunciare delictum, de quo non habuit ante notitiam l. nam, & si seruus. ff. de neg. gest. Chyrurgi,
4 siue † Syndici villarum, qui tenentur denunciare vulnera, non tenentur denunciare leues ꝑcussiones, nec ẽt denunciare eos, qui offenderint cum vnguibus: cum tales offendentes non incurrãt pęnam statutorum prohibentium offendere cum armis. Ang. in l. armatos. ff. de ui pub. Idem in l. pignore. §.
5 ꝗ furem. ff. de furt. Prædicti † Iurati si denũciauerint delicta, & nõ aggrauauerint cõtra veritatem malitiosę, siue certa pecunia, siue ad suggestionẽ alicuius, tenent̃ de falso, Bal. in l. duobus. §. fi ff de iureiur. Idem ẽt habebit locum in eo, qui induxerit ad denunciandum inique aliq̃d maleficiũ æqualr̃ puniet̃ de falso. l. lex Corn. §. fi. ff de fal. & ibi Bart.
6 Sindici denunciantes † aliquem deliquisse, ꝗ tñ nõ deliquit, excusant̃, si crediderunt ꝑsonis q̃bus q̃libet alius credidisset; aliter puniũtur, siue saltẽ cõdemnant̃ in expensis, Bar. in
7 l. athletas. §. fi. ff. de inf. Prædicti † aũt oẽs ꝗ ꝑ offm̃ denunciant non tenentur ad aliquas expẽsas, Bar. in rub. de off. asses. C. sed si prædicti assistẽt denũciationi suæ, cõdemnabũtur in expensis, ꝗa tunc fugiunt̃ offõ accusatoris, & non denũciãtis, cum talibus suffi
8 ciat denũciare tm̃. Supradictis † officialibus regulariter nõ credit̃ si crimẽ est graue, aliter sic, dũ mõ denũciẽt de visu. Bar. ĩ l. diuus.
9 ff. de cus. reo. Iurati, ꝗ † tenent̃ denũciare delicta sub certa pœna, nõ excusãtur à pœna, licet alius p̃uenerit accusator. Et rõ esse põt ꝙ ĩterest reip. qm̃ põt cõtingere: ꝙ ꝑ accusatorem leuiter accusarẽtur. l. 2. ad Tertul. Itẽ
10 † tenẽtur denunciare delicta, ꝗ non sunt puniẽda de iure, nec excusãtur: ꝗa non spectat ad ipsos Iuratos cognoscere, sed ad Iudices, & ipsi Iurati possẽt semꝑ se excusare. Pręducta multi limitant nõ hẽre locum in delicto notorie nõ punibili, vtputa, in occiso, ꝗ erat bãnitus, & erat notorium. Ang. in l. neq; s. C. vt nemo priua. sed dic, vt supra dcm̃ est. De-
11 nũciãs regulariter † nõ põt recipi ĩ testẽ, imò ipse debet testes idoneos ꝓducere, licet non teneatur assistere. l. diuus. §. denũcia. ff. de q. põt tñ recipi in testem: qñ Iudex ꝓcedit, nõ ad denunciam, sed ꝓcedit ꝑ inquisitionem, & sic cauti assessores p̃uident, ꝙ qñ non hñt alios testes, ꝓcedunt ꝑ inquisitionem, & examinant tales deputatos ad denunciandũ, & tali casu credit̃ ꝑdictis. vide Bart. ĩ d. l. diuus.
12 Si ꝑ statutũ † datur p̃miũ indicanti delictũ, an denunciãs possit cõsequi beneficiũ talis

statuti

statuti perinde, ac si accusaret, dic. quod sic. Idem et tene, quando statutum daret præmium accusatori, quod habet locum in denunciatore. Ang. in l. diuus. ff. de cust. reorum. Et ratio reddi potest, quod interest Reip. vt quanto citius possit, manifestentur delinquentes l. eum, qui, ff. de iniur. Deinde etiam alia ratio reddi potest quod idem effectus quo ad dilationem pœnæ, sequitur ex denunciatione, qui sequitur ex accusatione. l. quod sepulchrum.
13 ff. de sepul. viol. Absolutus † à denuncia. perinde est, ac si absolutus foret ab accusatione, licet multi tenuerint contrarium, quod æque deducitur, & procedit contra reum per denunciantem, sicut per accusatorem, isti etiam plus dicunt, quod iudex absoluendo à denuncia, debet dicere denunciationem minus bene delatam, ad hoc allegant tex. in l. diuus supra allegata. Tene tamen, vt in principio dictum est, nisi non legitime fuisset processum, prout supra dictum est de absoluto ab accu
14 satione. Denunciatio † facta per Saltuarium siue iuratum, siue alium ad hoc deputatum de aliquo maleficio per dictam denunciationem, non dicitur constare Iudici delictum esse commissum, quemadmodum de delicto ante omnia constare debet Iudici prout supra dictum est sub ti. accusationis. Itaq; Iudex debet se informare de maleficio vltra talem denunciationem, quæ vt supra non sufficit. Ant. de But. in c. vestra de
15 coha. cler. & mulie. Denunciatio † etiam sola non facit aliquam probationem, vel indicium, nisi in leuibus. Bar. in l. diuus. ff. de cust. reo. Denunciatio de per se est sufficiens indicium ad inquirendum. Bar.
16 in d. l. diuus. Denuncians † non tenetur edere libellum, sicut accusator, quia qui denunciat expedire agere vr c. nouit in fine extra de Iud. Intellige tamen prædicta habere locum in personis denunciantibus vigore statutorum, siue consuetudinis, quæ etiam vt supra non tenentur assistere denunciationi suæ, & intuitu, & ratione talium personarum differt denunciatio ab accusatione nomine, & effectu, secus autem in alijs denunciantibus, quia tunc
17 † denunciatio plus sapit accusationem, siue instigationem, quàm inquisitionem, & tali casu tales denunciantes possunt in expensis condenari, vt supra, & infra dicetur sub tit. Inquisitionis. Iurati
18 villarum, † qui tenentur denunciare maleficia, tenentur etiam denunciare casus fortuitos, quia an sit punibile, vel ne, spectat ad iudicem cognoscere Ang. in verb. contra Gaium hom. Extende quod licet, maleficia essent impunita etiam propter aliquod statutum seu consuetudinem, attamen tenentur denunciare, fallit tamen secundum Ang. in l. ne quis. C. vt nemo priua. quando notorium esset occisum esse bannitum, qui per statutum offendi potest impune.

1 *Iudex quando, & quibus præcedentibus ad inquisitionem procedat.*
2 *Clausula, sæpe & sæpius, &c. quare in inquisitione ponatur.*
3 *Iudex licet cognoscat aliquod delictum, tamen non procedet, nisi præcedant super eo clamor, & diffamatio.*
4 *Inquisitio formari non debet nisi pro grauioribus criminibus.*
5 *Iudex indebite inquirens tenere ad omnes expensas, & interesse partis indebite vexatæ.*
6 *Inquisitio loco libelli succedit, & est remedium in defectum accusationis.*
7 *Inquisitio formari non potest post lapsum annorum viginti, nec etiam accusatio admittitur.*
8 *Statutum prohibens accusatorum, videtur etiam prohibere iudicem inquirentem.*
9 *Inquisitio quotuplex sit? & quæ dicatur generalis?*
10 *Iudici ante omnia constare debet de delicto.*
11 *Inquisitio quid continere debeat? & an idem quod accusatio?*
12 *Inquisitio in quibus differat ab accusatione?*
13 *Statutum tribuens beneficium inquisitioni an extendatur ad accusationem, & è contra?*
14 *Testes post dicta testificata in inquisitione ex officio formata recipiuntur, secus in accusatione.*
15 *Inquisitio facta aliquo instigante sapit accusationem, vnde instigator ad expensas condemnatur, si inquisitus absoluatur.*
16 *Minor 25. annis pro accusatore regulariter examinari non potest, secus in inquisitione.*
17 *Testes non idonei in inquisitione admittuntur, secus in accusatione.*
18 *Inquisitione pendente si superueniat accusator quando audiatur?*
19 *Accusator superueniens quando à iudice inquirente repellatur?*
20 *Inquisitio an formari possit per iudicem originis contra subditum pro delictis commissis extra territorium.*

De Inquisitione. Cap. VIII.

SVpra dictum est de diuerso modo accusandi, superest videre, quo pacto deficiente accusatore pro purgandis ciuitatibus malis hominibus per Iudices procedatur.
1 Imprimis sciendum est, quod tunc † Iudex ad in

quisitionem procedit, cum clamor validus ad eum peruenit, & à personis honestis, & non suspectis, & sæpe, & sæpius. Qua de
2 re † in inquisitione ponitur illa verba. Sæpe & sæpius, Ang. in ver. non semel, & hæc sunt de iure diuino, vt ibi Descendã inqt Deus, & videbo si clamorẽ, qui venit ad me, opere perfecit. Et dixit ops Deus descendã, & vide bo tanq̃ Iudex, alioquin tanq̃ Deo oĩa certa explorata. & ĩ cõspectu sunt. Vñ elicitur,
3 qđ licet, † Iudex cognouerit aliqđ delictũ, nõ tñ ꝓcedet, nisi pcedãt super ea clamor, & diffamatio, vt supra, iuxta ẽt dcm̃ euãgelicũ, mulier qs te accusat? Et sic intelli prædicta sñia euangelica vt non prohibeat inquisitionem simplr. Sed qñ non pcessit clamor, licet dicta sñia per Gand. & alios scribẽtes in pricipio suæ practicæ alr ĩtelligatur. Caueãt
4 etiã Iudices, vt nõ, † nisi ꝓ grauibus criminibus inquirant: non. n. est inquirendum de leuibus. qa tũc magis inquirũtur marsupia q̃ delicta. Deus perdat iudices auaros. Et tales
5 † Iudices indebite inquirẽtes tenẽtur ad oẽs expensas, & interesse partis indebitè vexatæ & maximæ qñ apparet de culpa Iudicũ
6 l. filiusfam. ff. de Iud. Inquisitio † loco libelli succedit, & inquisitio est remedium in defectum accusationis, ne delicta remaneãt impunita Inno. in c. super lrĩs de rescriptis Iu-
7 dex nõ inqret post lapsum annorũ viginti, quo elapso qs nõ admittitur ad accusandũ,
8 sicut dcm̃ est supra. † Quare statutũ ꝓhibens accusatorem, vr ẽt ꝓhibere Iudicem inquirentem. l. non solum, in §. quamq. ff. de iniu.
9 Inquisitio duplex † est, vna gñalis, alia specialis, Gñalis diuiditur in quatuor, primo cũ ꝑtor inqrit quo ad delicta, & personas, videlicet, si sunt aliq pęna digni in sua prouincia. Alia ẽt gñalis quod personas, spãlis ad delicta, videlicet, qñ delictum est notorium, sed ignoratur deliquẽs. Tertia gñalis ad delicta, spãlis ad personas, videlicet, qñ syndici ĩquirunt contra ptãtem, & familiã. Quarta est gñalis contra personas, videlicet, cum inquiritur contra ciuitatem, specialis est cõtra delicta & personas. Supradicta probãtur l. congruit. ff. de off præsi. c. per inquisitionem de accu. l. aliud. ff. de reg. iur. Iudici ante omnia
10 † constare debet de delicto, sicut dcm̃ est ĩ c. de accusatione, & solennitas, q̃ requiritur in ea. requiritur & in inquisitione, licet in ali-
11 q̃bus fallat, & infra dicetur. Inquisitio † debet continere certũ tp̃s, & locũ, prout de accusatione dcm̃ est. Non vitiatur ꝓpter aliq̃ falsam adiectionem, vt puta cognomẽ, dummodo aliæ demonstrationes sint veræ, nota
12 tur in l. In ijs. ff. de hær. inst. Inquisitio † differt ab accusatione, quia fit ex mero officio, & est magis fauorabilibus. Vnde statutum,
13 † tribuens beneficium inquisitioni, non extenditur ad accusationẽ, econtra vero sic. gl. ĩ c. in fidei, de Hæret. Inquisitio differt ẽt in
14 formãdo processu, qñ † post didicita testificata pñt recipi testes, in accusatione non vtique. Intelligo ꝑdicta ĩ inquisitione facta ex officio tm̃, secus vbi inqritur aliquo premouente. not. in auct. qui semel C. de test. Et rõ
15 est, quia inquisitio † facta aliquo promouente siue instigante sapit potius accusationẽ, & tales personæ condẽnãtur ĩ expensis si inquisitus fuerit absolutus. Bal. in l. obseruare ff. de officio ꝓcon. Ideo datur cautela ne tales instigatores sinant se noĩare in actis. Mi
16 nor † 25. annis tlr pro accusatore examinari non potest, secus in inquisitione, quo casu ẽt
17 testes † non idonei admittũtur, q in accusatione non admitterẽtur Bal. ĩ l. j. C. de sum. Trin. & fid cath. Et rõ esse pt, ꝙ testes examinati ex officio non p̃sumũtur falso deponere, qñ carent instigatione. Limita tñ dcm̃ Bal. vt ĩ tract. meo de Indicijs per visũ vnius testis. Itẽ pœna legis mutari potest, secus in accusatione, l. non solũ. §. q̃ q̃. ff. de Iniur. In
18 quisitione pendente † si superueniat accusator, audietur qñcunq; añ sñiam, qa per accusationem cessat inquisitio, & acta facta Iudice inquirente valebunt in accusatione, qa tendunt ad vnum finem. Assessores aũt intimare possunt hrdibus occisi, si intendũt aliquo suo iure vti qbus existentibus in mora inquisitio ꝓcedet, & accusator non audietur. Lita
19 et ꝑdicta, ꝙ iudex † repellet accusatorem superueniẽtem, si certus erit de collusione, siue de pũaricatione. no in l. 3. ff. de lib. hom. exhib. Item repellet accusatorem, qñ est negligens. fallit tñ secundũ aliquos, qñ suam, vel suorum ꝓsequitur iniuriã l. 2. §. fi. ff. de adul. Quid si interfectus non habuerit hæredes? Iudex proclamari curabit, si qs accusare intendit, statuendo terminũ accusare volẽtibus, Sed aduerte, ꝙ consulitur Iudicẽ prius ĩquirere, q̃ proclamare, & hoc propter periculũ collusionis accusatoris cũ accusato. Itẽ pp negligẽtiã, quia tarde examinare posset

testes, qui testes interim facile corrũpi pos sent. Paul. de Cast. cons. 24. vol. 1. Postremo
20 †quæritur an inquisitio formari possit per Iudicem originis contra subditum pro delictis commissis, extra territorium? Respondetur vtrinque esse magnas auctoritates, & communem opinionem reputat, quod Iudex originis possit formare inquisitionẽ, & punire. Secundum tamen statuta loci delicti. Ang. in ver. hæc est quædam inquisitio.

1 *Iudex quando ad capturam procedere possit.*
2 *Relaxatio rei capti quando statim fieri debeat, absque expensis non expectata sententia?*
3 *Captura rei, an & quando fieri possit sine auctoritate iudicis?*
4 *Repertus in flagranti crimine potest à quocunque capi, sed nõ detineri, nisi per vigĩti horas.*
5 *Commissio rectoris de capiendo aliquo, durat etiã in tempus successoris si facta fuerit cum causæ cognitione.*
6 *Capi potest in Ecclesia reus propter atrox delictum, & quid in alijs delictis.*
7 *Captus pro levi crimine pro quo non ingeritur pœna sanguinis relaxari debet fideiussoribus, aliàs iudex tenetur in syndicatu.*
8 *Carcer est species tormenti.*
9 *Fideiussores non sunt recipiendi vbi pœna corporalis, aut banni ingeritur.*
10 *Membrorum suorum nemo est dominus.*
11 *Relaxari fideiussoribus quibus casibus reus minime dẽat, licet pœna corporalis nõ ingeratur?*
12 *Relaxatus cum fideiussoribus non idoneis potest iterum capi, & cogitur idoneè fideiubere, nec fideiussores ob talem capturam liberantur.*
13 *Capi se à familia non permittens, si occidatur, homicidium erit impunitum, fallit quando quis capitur pro delicto ciuili.*
14 *Familia an reum se defendentem impune possit occidere.*
15 *Capti gaudent priuilegio miserabilium personarum.*
16 *Carceratus si est pauper, & egenus debet ab eo ali, qui eum detineri fecit.*
17 *Carceratus an possit citari ad aliquem actum. Et an contrahere possit, saltem cum eo, qui illum fecit carcerare, adhoc vt se liberet?*
18 *Carceratus iuste pro vno debito, vel delicto, potest recommendari pro alio.*
19 *Captus à iudice incompetenti debet transmitti ad suum iudicem, & is non tenere stare processu formato per iudicem transmittentem.*
20 *Bannitus captus à familia, non potest ab ea impune occidi.*
21 *Carceratus frangens carcere, & fugiens habetur pro confesso, si constet de delicto.*
22 *Carceratus iniuste potest ex carcere fugere, & resistentes custodes impune offendere, & occidere.*
23 *Carceratio dicitur iniusta quando per iudicem non fuit seruatus iuris ordo in capiendo.*
24 *Custodes an teneantur, si carceratus pro delicto è carcere aufugiat.*

De captura, & carcere. Cap. IX.

1 REgulariter nõ † pceditur ad capturã sine idiciis, pcedi tñ potest habita aliquali informatione. Potest ẽt ĩcipi à captura, qñ piculũ ẽ, ne reus fugiat, vel qñ reus rẽpitur ĩ criẽ, & ĩ supradictis non expectatur, quod constet de delicto.
2 Verũ †si reus non deliqrit, relaxari dẽt statim, & absq; expensis, si ex offõ captus fuerit, nõ expectata aliqua sñia l. 2. C. de exhib.
3 re. Sal. in l. nullus. C. eod. Sine Iudicis † auctoritate nemo capiẽ, fallit in falsatore monetę, dẽsertore militię, latrone publico, agrorum depopulatore, fure, virginum raptore,
4 not. l. vnica. C. de rap. vir. Item †repertus in flagranti crimine põt capi vt supra à qualibet persona. Capti tñ supradicti nõ possunt detineri, nisi per spaciũ horarũ viginti, ĩtra qđ spaciũ debent ad iudicẽ mitti. Bar. cum glo. in c. 5. ff. de adul. Commissio rectorum
5 † de capiendo aliquẽ, durat ẽt in tps successorum, si talis commissio fuerit facta cum causæ cognitione. Ang. ĩ l. fundũ ff. de acq.
6 pos. Propter atrox delictum †detinetur reus in Ecclesia, c. 21. Exod. l. 2. C. de iis, q. ad Eccles. confug. Et ibi Cy. & Bart. Pro aliis uero cribus detineri non potest in Ecclesia, cimiterio, & hoc amplius ĩ hospitali ab Epõ consacrato Bal. ĩ l. si quis ad Ecclesiã. C. de epis. & cle. sed de hoc ultimo dubitatur. Captus
7 † p leui criẽ, pro quo non ingeritur pœna sanguinis, relaxatur fideiussorib. secus si aliqua pœna corporalis ingeratur, & si Iudex non relaxabit. ubi non ingeritur pœna corporis tenetur in syndicatu, & est rõ quia
8 † carcer est spẽs torm. ti Bar. ĩ l. si uero. ff. q. satisd. cog. & ĩ l. 1. ff. de custo. reo. Et aduertendũ est, quod fideiussores ubi igeritur pœna corporalis, aut bãni, nõ debẽt recipi per Iudices: quia licet, fideiussores expsse se obli-

gassent ad pœnā corporalē,siue bāni, ꝑpta lem obligationem non possent puniri,& est
10 ratio,quia nemo † est dn̄s membrorum suorum l.liber homo & ibi Bart.ff.ad l. Aquil. Præterea nota ꝙ sunt casus, in quibus licet non ingeratur pœna corporalis,reus tn̄ nō
11 relaxatur. Primo qn̄ † reus aufugit de carcere, alias perdit priuilegiū secūdū Ang. in verb.fama publica: Sed æquitas est in contrarium dummodo idoneè fideiubeat.Secūdo, qn̄ reus à principio recusauit fideiubere.Tertio.si confitetur sponte delictū.Quarto si repertus est in flagranti crimine. siue cum armis.De prædictis,& alijs vide Hipp. in §. attingam in prin. Sed hodie prædicta
12 sunt ad libitum Iudicantium.Captus si † relaxabitur cum fideiussoribus non idoneis, poterit iterum capi & cogetur idoneè fide iubere Bald.in l. 1.ff.si quis ius voc. nec ꝑp capturam rei principalis liberantur fideiussores.Bar.in l.si hæres à debitore.ff. de fide ius.Et ratio est ꝙ licet sit deuentum ad capturam non tn̄ est satisfactum,respicitur n. ad ipsam satisfactionem tāquam causam finalem,quamobrem fideiussores capi potue
13 runt Siquis se defendendo † non permittit capi à familia Prætoris,quæ ipsum iuste capere potest,si interficiatur à familia,homicidium tale erit impunitum,licet multi tenuerint contrarium. Pau. de Cast. in cons. nu. 194.incipiente. Viso supradicto punct. Iac. But.in l. .C.de iis, qui latro. Supradicta limita non hr̄e locum,qn̄ quis capitur ꝑ debito ciuili. Item limita,ꝙ in causa criminali oportet,ꝙ liquido constet in processu cōtra reum,vt supra interfectum Ang. in l.si
14 quis virginem ff.de iniur. Caueant † Itaq; iudices ne delinquentes capi curent cum periculo vitę, nisi liquido constet contra ipsos delinquentes. aliter puniuntur in syndi
15 catu. Capti † gaudent priuilegio miserabilium personarum,& legatum factum carceratis d. ad pias causas. Bal. in l. si id. quod. C.de sacros.eccl. Quare Iudex tenetur visitare
16 re & curare carceratos , & si † carceratus est pauper ꝙ non possit se sustentare, ille, qui carcerari fecit, debet eum alere. not.in l.3.& l. iudices. C. de epis. aud. Carceratus
17 † non potest citari ad aliquem actum , & processus formatus est ipso iure nullus. Itē regulariter cōtrahere rō pōt. Bal.in l.vnica. C. de confess. Aliqui ponunt cautelam,ridiculam tn̄.videlicet, ꝙ carcerati extrahantur de carcere,cū custodia tamē officialium, & tali casu volunt, carceratos posse contrahere. Carceratus potest contrahere cum illo, qui fecit carcerati dummodo sit rite & debite carceratus. & est ratio,quia aliter se liberare non posset l. qui in carcere.ff. quod metus caus.Aduerte ꝙ multi tenent, ꝙ carceratus possit citari. Hip. in § attingā. vbi multa allegat. Et distinguo,ꝙ si carceratus est diues,& potēs, ꝙ possit citari,aliter nō. tex.est cum gl.in l.2 C. ex quibus cau. ma.
18 Carceratus pro vno † debito, potest recommendari pro alio,sicuti carceratus pro vno delicto potest recomendari pro alio, licet sint multę opiniones in contrarium, Hipp. in §.diligenter. Si carceratus fuerit quis indebite,non poterit recomendari pro alio de
19 bito. Alex. in cons.158. Captus † à Iudice non competenti , debet transmitti ad suum iudicem,& iudex,ad quem trāsmittitur, nō tenetur stare processui formato per iudicē transmittentem.Si exul captus est à familia Prætoris, quamuis statuta locorum dispo
20 nant, bannitos † posse impune offendi, & occidi, non poterit tn̄ ab ipsa familia impune occidi ꝑp reuerentiam magistratus,& re
21 ligionem iudicandi. Carceratus † fugiens de carcere hr̄ pro confesso & potest procedi contra eum tanquam confessum delictū, pro quo fuit captus, quod nota ꝑp aliquas leges disponentes absentes non posse diffinitiue exulare , nam dictę leges non habēt locum in capto fugiente. l.qui in carcerem.ff.quod metus cau. Limita tn̄ prędicta si constet de delicto.l. raptor. C. de Epis.& cler. Item limita si reus fugit fractis carceribus,aliter enim si aperto carcere.Itē quan
22 do † carceratio est iusta,nam quando est iniusta,licet reo fugere,& adeo licita est fuga ꝙ licet custodes impune offendere,& occidere.Bart in l.prohibitum. C. de iure fis.
23 Et carceratio † tunc dicitur iniusta,quando per iudicem non fuit seruatus iuris ordo in
24 capiendo. Si carceratus † pro aliquo debito aufugerit de carceribus an custodes teneātur: respondeo ꝙ quādo captura est iniusta non tenentur, quia captura iniusta est ipso iure nulla.Idem dic de potestate.Bald. in l.obseruare.§.proficisci.ff. de off. Procons.& in l.si bonæ fidei.ff. de rei vendi. vbi de multis, & similibus quæstionibus quæritur.

Solennis

SOLENNIS TRACTATUS de quæstionibus, editus per Do. Iacobum de Arena.

SVMMARIVM.

1 *Quæstio dicitur multis modis.*
2 *In quæstione publica, pactio nil prodest reo, etiã contra paciscentem.*
3 *In priuata, quid.*
4 *Reus paciscendo data pecunia infamis redditur.*
5 *Iudex debet inquirere quamuis accusator desistat.*
6 *Reus non habetur pro conuicto si transigit, vbi ex crimine pœna sanguinis irrogatur, nisi in causa adulterij, secus si gratis paciscatur.*
7 *Homicidium est maius adulterio.*
8 *De crimine falsi potius quàm de alijs quare liceat transigere.*
9 *Pactio si fiat ante accusationem institutam, accusator non incidit in Turpilianum.*
10 *Reo an detur exceptio ex pacto.*
11 *Delinquentis plus, melior non debet esse conditio*
12 *In præsumendo crimine plus prosequitur qui pœnam sanguinis timet, quàm qui non timet.*
13 *Rei melior est conditio in pari causa.*
14 *In adulterij quæstione quæ proponitur ad thori separationem, potest fieri reconciliatio.*
15 *Distinctio quando bona publicantur ipso iure propter delicta, & quando per sententiam, & per totum.*

1 Quæstio multis modis† dicitur. nam quædam dicitur ciuilis, quædã criminalis, quædam mixta. ciuilis, aut
2 publica, aut priuata. †In publica pactio nil prodest reo, etiam contra paciscentem, vt l. iurisgentium. §. si paciscar. de pac. & l. 3. § si is. de sepul. viola. & ita auctoritatis maioris est pactio, quàm res iudicata, & illis agere potest quilibet, nisi collatione de testata, vt l. 3. ff. de popula. actio. & l. cũ qui.
3 §. ĩ popularibus, de iureiur. † In priuata dic. aut e contractu, vel quasi, & tenet in præiudicium paciscentis, non alterius, nec tunc pactum infamiam notat, nisi sit aliquis vitiãs pactum vel transactionem, vt l. causas. C. de transactio. & l. non minorem & l. vnus. §. ante omnia. de pac. & l. in accusatione. de his qui notan. inf. Nec distinguo an nata esset actio tempore conuentionis an non, vt l. 1. C. de pac. & l. hereditatis. §. filio. & l. pactum. ff. eo. & l. fideicommissi. de transf. saluo eo qd dicitur de pacto per quod dolus remitti procuratur. de quo dicitur in l. si vnus, §. illud. ff. de pac. & l. in commodato, ff. commoda. & l. contractus. de reg. iur. & l. cõuenire. de pac. conuenti. si vero ex delicto aut est nascitura, aut est iam nata. si nascitura, quia non est cõmissum adhuc delictũ nõ tenet, vt l. si vnus. §. pacta. & §. item ne. de pac. si vero nata est, tenet in præiudicium actoris, vt sibi tollatur actio, vel sibi paretur contra actorem exceptio, vt l. iurisgentium. §. si paciscar. & §. fi. & l. si tibi. §. quædam. & l. si vnus. §. pactus. ff.
4 de pac. & l. post decisionem, C. de furt. † Reũ vero paciscendo data pecunia infamen reddit, si est famosa, nisi transigẽdo iudicis adsit auctoritas, sed si gratis impetrauerit, vt secũ ageretur, non erit infamis, alias non esset rõ veniæ, quod esset inhumanum, vt l. athletas. §. fi. cum l. seq. & l. furti. in prin. de infam. & l. non dãni. C. eo. In criminali, dic q aut post institutam actionẽ fit pactũ, aut ante. Primo casu aut cum auctoritate Iudicis. & valet, & accusator non incidit in Turpilianum, nec reus hr̃ pro conuicto. Item ab eodẽ accusatore pẹna nõ redderetur, nisi de licẽtia Principis abolitionẽ abolitionis postea concedẽtis vt l. 1 & l. q̃uis. C. ad Turp. & l. 1. de aboli. & l. furti. de his q no. infam. & l. miles. §. post abolitionẽ. & l. qui destitit. ff. ad Turp. Alias autẽ si est publicũ crimẽ, vt in dictis. ll. & probatur in l. maritus. §. si negauerit, de adult. & l. qui cætu. §. qui vacante. ad l. Iul. de vi. interdũ nil operatur auctoritas iudicis, vt si corruptus dedit licentiã desistendi, vt l. venales. C. quan. appella. non est necess. & c. fi. de collusio. Qñ autẽ dare debeat hanc licentiam, & qñ non, hr̃ in l. 2. & l. fallaciter. C. de abolitio. Si vero sine auctoritate Iudicis, & tunc accusator incidit in Turpilianũ, vt l. 1. C. ad Turpil. & l. ab accusatione. postea reũ in indicium deducit, vt l. in accusatione. C. q acc. non poss. & in l. senatus, & l. qui destitit. ff. ad Turp. etiam si sit tale crimen, de quo lex dicat nõ trãsigi, vt in adulterio, vt l. abolitionẽ. C. de adult. & not. in l. q̃uis, C. ad Turp.
5 † Iudex aut hẽt inqrere q̃uis accusator destitit, vt l. 2 C. de abolitio. & c. 1. & 2. de collu. nã hoc spectat potissime ad eius offiñ, vt l. cõgruit. de off. p̃s. & l. iubemus. C. de defens. ciuita. & hoc p̱p̱ vtilitatẽ publicã, vt l. si operis. C. de pœn. sed ĩ priuatis accusationib. fit secus, in q̃bus p̃tor ad nil aliud intẽdit, q̃ vt

 dirimat

dirimat cōtrouersias litigantiū, & in criminalibus intendit vt maleficia puniant, & terreant hoīes delinquere exēplis, vt l. 1. § vnde qrit, de no. ope. nun. & l. bona fide. ff. de po. & l. 1. C. ad l. Iul. repet. Si qrat an eo ipso ꝙ reus est pactus habeatur ꝓ cōuicto cū videatur re fugere veritatis inqsitionē ꝑ tale pactū, vt l. de crimine, C. de adult. & cōfiteri, vt l. cōsiliarios, C. de assessor. & ī l. in populari.
6 & de susp. tut. dic, † aut ex crimine irrogatur pœna sanguinis, & tūc non hr pro cōuicto si trāsigit, nisi in causa adulterij, qđ est secus si gratis paciscat vt l. trāsigere. C. de transac. & l. in oībus, de ꝑuaricat. & l. 1. de his q sibi mor. & l. de crimine. C. de adult. Ratio est in adulterio, qa pudicitiā inuitiatū in subditis lex exigit ꝓ ꝑceptū, vt in auth. de lenon. & ꝑp delicti frequētiam, 30. 1. q. 7. in oībus, & ideo maiorē pœnā exegit, vt l. factū, § fi. de poen. Idē credo in raptu, vt l pen. C. in quib. casib. ꝓ præ. li. cū pudicitia violet, & maior reatus verset, vt l. q cætu. §. qui vacātem de ui publica. Idē in incestu, eadem rōne, vt l. si adulteriū cū incestu. ff. de adult. & 32. qstio. 7. si adulterium. Alij vt Ioan. dnt contra in his duobus casibus, qa sic frequenter committunt, nō autē est rō in adulterio sola cri-
7 minis magnitudo. cū iā in homicidio reprobaret pactio, qđ est maius adulterio. 34. q. 2. si quid verius, qđ nō est, vt d. l. trāsigere. Si vero nō irrogat pœna sanguinis, dic, qđ aut gratis paciscit, & nō hr pro cōuicto, vt l. furti §. pactū, de his q not. infam. aut per pecuniam, & tunc sic in crimine falsi, vt d. l. trā sigere, & l. ipse significat. C. de fal. & l. fisci. &
8 l. eius, de iure fi. & d. l. in oībus. † Sed quare licet transigere de crimine falsi, potius quā de alijs, cū in accusatione ēt de falso incumbat onus ꝓbandi? vt l. vbi. C. de fal. qđ non est in alijs, vt l. fallaciter. C. de aboli. Dico, trāsigi pōt de falso, vbi per hoc à qōne pecuniaria recedit, vt l. ipse. C. de fal. quā transactionē constat in pœnā pecuniariā esse validam, vt l. causas, C. de trāsac. Item per transactionem fides instri approbatur, & purgatur turpitudo q inerat, si est in cā personalis cōtractus per dolū vel metum extortus, vt l. 2. C. qđ met. cau. & l. si res, ff. de iure dot. & l. trāsactione. C. de trāsact. vbi vero nō discedi tur à pecuniaria disceptatione, vr, ꝙ vt ī alijs distinguatur, an ingerat pœnam sanguinis, vel nō. vt in primo casu non intelligat cōuictus, secūdo sic, vt in d. l. in omnibus, & l. trāsigere, cū rō diuersitatis reddi non possit, si
9 † ante accusationē institutā fiat pactio, tunc accusator non incidit in Turpilianū, vt l. 1. C. ad Turp. & l. in senatus. ff. eo. Reus vero in cā sanguinis non hr ꝓ cōuicto, nisi in adulterio, alias sic, ꝑterq in falso, secūdū l. transigere. & l. nondum. C. de inf. & l. qm. ff. eo. &
10 d. l. in oībus. & l eius qui. † Sed an reo det exceptio ex facto? dic secūdū quosdā, ꝙ aut est priuata accusatio, aut publ. primo casu sic, à cōtrario sensu d. l. transigere, nā ꝓpria erat remittentis, vt l. fin. de priua. delic. & l. 1. de publ. iud. ideo potuit eam remittere, vt l. iurisgentiū. §. si paciscar. de pact. Secundo casu dic, ꝙ aut irrogat pœna sanguinis, & dat exceptio cōtra alium. & tūc ipse idem admittitur, vt dicta lege trāsigere, & d. §. si paciscar. & l. 3. §. si is, de sepul. viol. Secundum hoc vr
11 † ꝙ sit melior condō plus delinquentis, qđ esse non debet, vt l. 3. §. 1. de dona. inter vir. & vxo. & l. diuus, de off. præs. & l. Pedius, de incen. rui & naufr. & l. presbyteri. C. de epis. & cler. & ideo dic, quod in crimine publico exceptio ex pacto non paretur indistincte, vt d. §. si paciscar, & l. si vnus, §. item. & d. §. si is, & l. ius publicū, de pac. Nec obst. l. transigere. qa hoc solū notare voluit, vt pactus in cā sanguinis, non intelligatur cōfiteri ī alijs publicis criminibus pactus ꝓ pecunia intelligitur cōfiteri, vt l. in oībus, de ꝑuarica. & l. 1. de bon eo. q mor. sibi. Rō diuersitatis est, qa qui ī hoc dubio culpatur, per solā dationē pecuniæ, reū vt victum non habebit, cui erat pœna sanguinis irroganda, cū ibi causa sit diligētius examināda, vt l. addictos. C. de appel. secus vbi talis pœna non imminet, nā ꝑsumi: qđ ob malā cōscientiam dederit, vt
12 l. nō dānatos C. de infamib. † In ꝑsumendo ergo crimine, plus ꝓsequit q pœnā sanguinis timet, q̄ q nō timet. Sed declarato crimine per ꝓbōnes, plus non subuenitur vni q̄ alteri, imò vterq; punitur secundū qualitatē delicti. Sed qd si reus, qui dando pecuniā, habeatur ꝓ victo, velit ostendere suā innocentiam, an ei subueniatur, vt nō habeatur ꝓ victo? Rndeo sic, si ostendat, imò repetit datū si euidenter accusatoris calumnia ostendat, vt l. seruus, §. 1. de adult. & l. si ab eo. ff. de cal. & in l. in summa. de cōditio. indeb. Sed an q ab accusatione destitit, poterit pecuniā petere sibi cōuentā ob hoc? Rndeo, refert, qa aut

fuit

fuit nuda cõuẽtio,aut fuit ĩ stipulationẽ deducta,primo casu non agit.l.siue apud.C.de trãsact.&l.ꝗuis,ad Turp.Secũdo casu si fuit accusantis euidens calũnia, & non agit.l.in summa.de cõd.ĩdeb.Si vero nõ fuit,tunc distinguit, aut irrogat pœna sanguinis ex crimine,& tũc agit,aut nõ irrogat,& tũc nõ,vt l.si q dẽ,C.de cõtrahen.stipula.in prin.q a ex parte agẽtis, turpis est pactio. Itẽ q a adhuc põt accusare,& sic ex parte sua nullo modo
13 pactũ impleuit.† Itẽ q a in pari causa melior est cõditio rei,vt l. apud Celsũ.§.Marcellus. de do.except. Sed q d si à ꝓpinq s,& hæredibus occisi fiat pax,an habebit ex hoc defensionẽ ne accusetur vel puniat? Dñt quidã ꝙ sic,ꝑ l.transigere, & l.3.ff. ad Silla. & l.2.C. de abol. ecõtra qđ nõ cũ sit accusatio publica,vt l.1. de pub. iud.& iure publico ꝑ priuatum,nec in se, nec alijs p̃iudicari põt, vt dictũ est ꝑ d.§.si paciscar.& l.si vnus.§.pactus. & l.ius publicũ,& l.3 §.si is,de sep.viol.& l. cætu.§.q vacantẽ.ff.de ui publ.& l.maritus. §.qđ si negauerit.& ibi ꝑ Dyn.de adult.Nec obstat.l.3. C.de abol.q a ibi non dicit parari securitatẽ reo,sed dicit Iudicẽ petẽti absolutionẽ dñe indulgere,ẽt si ꝑ pecuniã desistere
14 velit, q a suã sequebat iniuriã.† Itẽ in q̃one adulterij,q proponit ad separationem thori põt fieri reconciliatio,vt in §.adulterium.in auth.vt nulli iud. Itẽ ĩ querela inofficiosi testamenti,vt l.cũ mota.C.de trãsact.&l.si ĩstituta,de inoff.testa.Item põt dici in querela ingrati, in spirituali pactio admittit,& transactio reprobat nisi in matrimonio,vt c.sup
15 eod.& c.fi. de transac. † Qñ aũt ꝑꝑ delicta bona publicantur ipso iure,& qñ per sñiam distingue sic, quod aut q s deliquit circa res quæ prohibitæ sunt per legem:& tũc aut deliq t circa illa, circa q est prohibitum delinqui,ne fisco p̃iudicet,& ne res venditæ trãsferant, vel non capaci q s restituat hæreditatẽ,vel tacitã fidem accõmodet de restituendo,&tunc ꝑꝑ suum delictum res circa quas deliquit publicãtur ipso iure,vt l.commissa. de publ.& l.1.§. an bona. de iure fi. & l.Imperator. eo. tit. aut deliquit circa res, circa quas est prohibitũ delinqui, ne p̃iudicetur priuato,& ne q s inuadat rẽ alienã,vel suam quã alius possidet, & tũc nõ ipso iure, sed ꝑ sñiam, vt l. si quis in tantam. C.vnde ui.& l. 1.C.ne lice. pot.& l.fi.de litig.Aut deliq t faciẽdo cõmerciũ rei cõtra legem in præiudicium reip.vt p̃stando arma hostibus,&tunc non ipso iure, sed per sñiam bonis suis priuat,vt l.fi.C.q̃ res expor.non de. Aut deliq t circa ꝓhibitũ priuilegiũ in sui,& in reip. fauorẽ, vt est in milite rẽ aliquam cõducente, tunc accipiens ipso iure suis priuilegiis priuat,& q eã locauit,suis priuat redditibus ipso iure,vt l.fi.§.facturos, C.loca. Aut delinquit mixtim circa res in p̃iudiciũ priuati,& reip.&tũc vbi delictũ cõmissum est,ipso iure dño non auferẽ,sed per sñiam, vt l.quicũque.§.si fecerit. C. de hær. Aut deliq t circa res, incipiẽdo eas ante tps à lege ꝑmissum vt adeundo hęreditatẽ ante factã vindictam de morte occisi,& tunc nõ ipso iure,sed per sñiam bona auferunt, vt l necare.§.1 ff. ad Sylla.&l.si ea.ff.de his q b.vt indig.Secundo casu principali, qñ quis deliq t nõ circa res, sed circa ꝑsonas,& tũc dic, Aut deliq t circa seipsum tm̃, se occidendo, & bona sua per sñiam publicant,non ipso iure, vt l.in fraudẽ,§.eius bona.& §.fi.ff.de iure fi. Aut deliquit in se cũ alijs vt ĩ Deũ vel principem,vt essẽdo hæreticus, vel apostata,vel cõmittat crim.læsæ maiest.tunc necessaria est sñia super crimine,qua lata, bona ipso iure publicant.l.q sq s,C.ad l.Iul.maiest.& l.ex iudiciorũ.de accu.& l.post cõtractũ.de donatio.l.1. C.de aposta. & licet statim nõ ꝑdat bonorũ dñium,sed per sñiam, perdit tñ administrationem eorum,vt l.pen.C ad l.Iul.maiest.& l.donationes, & l.si eũ,ff.q .& à quib.& d.l. ex iudiciorũ.Aut deliquit in se,in Deũ & in legẽ,vt accipiẽdo filiã,vel sororẽ,vel neptẽ, vel aliã prohibitã in vxorẽ,tũc ipso iure omnia publicantur bona,vt in auth. de incest. nupt.in prin.& in auth. de rapt.muli.§.sancimus.Aut deliquit in hoiem tm̃, & legẽ,vt liberũ hoiem pignori accipiẽdo, & tunc debito priuat,vt in auth.vt nulli iud.§. quia vero.Aut ĩ iudicij cõceptione aduersariũ fallit & tũc si circa diffinitionẽ iudicij,in cõtumaciã ꝑseuerãdo ipso iure à sua cadit actione, vt in auth.qui semel,C.q̃uo,& qñ iudex,aut circa præparatoria, vt quia non vult præstare sacrm.tunc non ipso iure, sed per sñiam, vt in auth. vt lice.ma.§. illo. vel põt dici ꝙ si à lege super his proferantur verba præteriti vel presentis tpis, tunc per sñiam, vt in contrarijs,vt l. si quis in tantam. C.vnde ui. fallit in auth. de non alien.§. super hoc autem,& per hoc est arg.ꝙ per verba futuri tẽ-

poris frustra legata relinquūtur, vt l. Titia. cum.in prin.de leg. 1. Sed per verba præsentis temporis, sic, & l.qui volebat. de hæred. insti.& l.testamento militis. de manumiss. testam.& l.ex hac.de verb sig. & est ratio: quia verbum futuri temporis obtinet vim conditionis, vt l.qui promisit.de condict.& demonst.& notatur in l.pen. C.de instit. & substitutio. Laus Deo.

TRACTATVS DE QVAEST. & tormentis clarissimi ingenij, ac legum apicis D.Baldi de Periglis Perusini.

SVMMARIVM.

1 *Iudex humanitate non modica pollere debet: non enim debet statim ad quæstiones, & torturas procedere.*

Quæstio non de qualibet leui causa, aut crimine est habenda.

Indicia quælibet non sufficiunt ad torturam.

2 *Tortus non est ad torturam repetendus, nisi duobus concurrentibus.*

Iudex eo vti debet temperamento, vt tortus, aut innocentiæ, aut supplicio seruetur saluus.

Quæstio quid proprie dicatur.

3 *Quæstioni possunt subijci liberi, & serui, & statuliberi, & liberti.*

4 *Minor tredecim annis non debet torqueri, potest tamen ferula, vel corrigia cedi.*

5 *Decuriones aliquo casu torqueri possunt.*

6 *Quæstio repeti non potest, nisi nouis superuenientibus indicijs.*

7 *Iudex æquus in quæstione repetenda quæ attendere debeat.*

Tormenta quo ordine sunt proponenda.

Fœmina masculo præfertur in tortura.

8 *Tortura ex quibus causis possit adhiberi.*

9 *Indicia, quæ, & qualia torturam præcedere debeant.*

10 *Cōuersatio mala operationis malæ est indicatiua.*

11 *Indicia sumi possunt ex trepidatione, vel constantia.*

12 *Fuga indicium facit de maleficio perpetrato.*

Circa diffinitionem quæstionis. Cap. I.

DE qōnibus tractaturus videndū est primo qd sit qō. Secundo q̄ psonæ pūt torqueri, & qūo. Tertio, qualr inqsitio, seu qō debet fieri, siue cū quo moderamine sunt hr̄da tormenta, & quo ordine sunt hoīes torquendi, & ex qbus causis, & qd oportet pcedere qōnem. Item quis sit qōnis effectus. demū formabo aliquas qōnes vtiles, & frequentes sup pdictis. Et vt iudicibus immoderate sæuientibus aliqua freni tēperies imponatur pmittam quinque in
1 gnali. † Primum est, ꝙ iudices q intendunt de aliquo qōnem hr̄e, ante oīa habeant humanitatis rōnē, siue cōsiderationem, vt nō facile ad tormentum prosiliant. nec repēte accedant, quantumcūq; accedāt, aut adsint verisimilia argumēta, si alia leuiori via pōt obiecti criminis veritas hr̄i, seu reperiri.ff. eo.l. diuus.1.& 2.rñ.& l. edictum. & C.eo.l. quoties. Secundum vero, ꝙ non de qualibet leui causa, nec de quolibet leui crimine, nec indifferēter de quibuslibet psonis hn̄da est qō, vt d.l. edictū. Tertium vero, ꝙ quęlibet indicia non sunt sufficiētia ad tormenta hn̄da: tunc.n. torquendus est reus cū suspectus est, & indicia pcesserunt talia ꝙ sola confes sio deesse videat̄, vt ff. eo.l. 1. 2.rñ.† Quartū
2 vero, ꝙ in qōne non est quis repetendus, nisi duo cōcurrant cōtra eū .s. quod noua superueniant indicia, & ꝙ tortus in fortitudine corporis durauerit, vt ff.eod. l.vnius.§ 1. Quintum vero, ꝙ iudices hoc temperamentū tenere debeant, vt tormenta nō sumant de aliquo in immensum, nec, quātum postulauerit actor, sed quantum moderatæ rōnis temperamēta desiderant, adeo ꝙ tortus saluus innocētiæ, vel supplicio cōseruetur, vt l. de minore.§. tormenta. & l.qōnis modum. ff. eod. Alias tenet̄ de iniuria.ff. eod.l. item apud.§.qōnis. Et qō diffinit̄ sic Qō est inqsitio qdam q̄ fit ad eruendam veritatem p tormenta, & corporis dolorē. Nuda ergo interpretatio, & interrogatio, vel leuis intentio non pertinet ad hoc edictum, vt ff.de iniu.l.
3 item apud.§.adijcit. ver.qōnem.† Quæ psonæ torqueri pn̄t: & certe torqueri pn̄t tam liberi, quàm serui, & liberti, & statuliberi, vt l. edictum.& l.ex libero.ff.eo & l.pgnantis.ff. de pœ. Licet quidam dicant liberos hoīes indubitanter, tam in seipso, quàm in alios posse torqueri: vt l.ex libero. in prin.ff. eo. & l. vnius.§.testis.l. sicut, & l.si qs decurio.C.de fals.& l.pditores.ff.de re mil.in auct. vt iud. sine quoquo suff.§.oēs. coll.2.quo ad crimina, & quo ad psonas cuiuscunq; cōdōnis, excep tis

ceptis in dignitate positis torqueri permittit, C.quib.ex cau.inf.irro.l. nullam. vbi de hoc.C.de assess.l.nullus.in fi. Oĩa supradicta loquuntur de qõnib. hñdis de liberis hominibus, excipiunẽ aliquæ ꝑsonæ quas ius torqueri non sinit, q̃dam ꝑ ꝑ ætatem, vt mino-
4 res 13. annis. † Nam torqueri non pñt, veruntñ ferula cedi vel terreri corrigia, vel virgis leniter pñt ad eruendam veritatem, vt l. 2.§. impubes.& l. excipianẽ.ff.ad Sylla.& l. de minore, primo rñ.& l.ex libero.§.de minore.ff.eo. Item decrepitis subuenit.vt non torqueanẽ.Sed q̃ dr̃ ista ętas cui debet subueniri? Rñdeo, vt ff.ad Sylla.l.2.§. ignoscit. Itẽ positi in dignitate non torquentur, vt eminentissimi iudices, & milites, & decuriones, & filij, & nepotes.s.ꝑdictorũ: ne aliqua macula in eos aspergatur, vt C.eo.l. milites.& l. diuo Marco.& l.decurionem.ff.de decur.l.fin. sed in q̈busdam criminibus dignitas non ꝑbet excusationem, nec minoritas quin torqueanẽ, vt in crim. læsæ maiest. ꝓditoribus & q̈busdam alijs, vt ff.eo.l.de minore.1.rñ. & ff.eo.l.ex libero.§.1.& de re mil.l.deserto-
5 res.§.is qui.& l. ꝓditores. † Item decuriones in aliquo casu torquentur cũ q̃ritur de fide instrorũ q̃ ante deurionatum feceram, vt l.si q̈s decurio.C.ad l.Cor.de falsis. Item mulieres dum sunt ꝑgnantes torqueri non pñt, vt l.ꝑgnantis.ff.de pœ. hic non esset in immensum hñda ne quãta postulauerit accusator, sed moderatæ rõnis, &c. vt l. de minore. §. tormenta.ff.eod Et circa hoc non põt certa doctrina dari nec tradi.Sꝫ iudex cõsiderabit cuius fortitudinis sit torquendus, vel cuius debilitatis, vel cuius valetudinis, cuius ætatis, & secũdũ ætatẽ, varietatẽ ꝑsonarum, veritatem criminis, seu alterius negocii qualitatem, qñq; superioribus, qñq; minoribus vtaẽ tormentis. Et qꝺ hæc sint cõsideranda arguiẽ ꝑ iura.ff.de re mil l.3.§.fin.l.si q̈s ad Silla.in prin.& §.cõueniatur.& l.1. §. impubes. Dic ergo toqueri vt innocentię vel supplicio cõseruet incolumẽ.Sed q̈d si sit semel habita qõ de aliquo, q̈ nil forte dixit, vult iudex repetere qõnem de aliquo nouo accidẽti, nunquid põt? vr̃, ꝙ sic, ꝑ l.repeti ff.eod.& vbi lex non distinguit, nec nos distinguere
6 debemus, vt l.de precio.ff.de pub.† Tñ dic ꝙ nõ, nisi nouis indiciis interim habitis, vt q̈a tortus dicebat nullum ista nocte fuisse, vbi maleficium fuerat commissum, postea iuentum est ꝑ testes qꝺ alius vel similis adiit. Et hæc est cõis opinio, non tñ allegant aliq̈d. tu allegabis.ff.de verb.sig.l. boues.§.hoc sermone. ff.ꝓ so.l.si soci⁹, ꝓ filia.§.ne si prior. Assessores tñ honoris, & auidi, & cupidi hoc non seruant, imò quotidie qõnes repetunt absq; nouis indiciis, quousq; de obiectis annuant veritatem: quorũ opinio põt argumẽtari seu defendi ꝑ auth. vt iud sine quoquo suff §.oportet.col.2.vbi iudices torquẽt fu-
7 rem, & non prius cõquiescant. † Consideret aũt bonus iudex in qõne repetẽda, quõ tortus in aĩo, & fortitudine corporis ꝑseuerauerit.ff.eod.l.vnius.§.reus. Sed quo ordine sint hñda tormẽta? Rñ. sagax iudex ęstimabit, & cõsiderabit à quo facilius possit veritas erui, vt ab isto qõnẽ ĩcipiat. & à timidiori, magis suspecto, à minori, & ẽt à debiliori, nõ aũt à fortiori.ff.eo.l.1 §.1.& l.vnius. 1.rñ. Item si torquendi sunt pr̃, & filius, à filio incipiat, & in aspectu patris, q̈a ꝑ hoc citius dicet pr̃ cum ipse magis torqueaẽ.l. isti q̈dam.ff.qꝺ met.cau.& inst.de noxa.acc.§. sed veteres. Item fœmina prius torqueaẽ q̃ masculus, q̈a homo tanq̃ maioris cõsciẽtiæ & cõstãtię tardius cõfitereẽ, & mulier cuius, q̈a momentaneum, & ĩstabile cor hẽt.C.de inoff.testa.l.filii.extra de verb.sign.c.forus.
8 l.differe.ff.ꝺ iure fisci.† Ex q̈bus causis torqueanẽ hoĩes ex ciuili, & criminali, & tunc cũ alr̃ veritas nõ põt inueniri.ff.eo.l.diuus. & l.ex libero.& l.quoties. C.eo. in summa. eo.tit. non tñ ex oĩ causa torquendus, nec q̈libet indifferenter.ff.eo.l edictum.Sed q̃ritur q̃ oportet p̃cedere qõnem. Dic. indicia sufficientia, & verisimilia, q̈a à tormẽtis nõ est inchoandum.ff.eo.l.1.1.rñ.Nam si præsumptionibus nõ est q̈s torquendus. ff.eo. l.diuus.& l.maritus.& l.fi.C.de fal.l.sicut.in fi.Et certe rectorib est valde cõsiderandũ, & põderose aduertendũ, nunq̈d p̃cedẽtia sunt verisimilia, & sufficiẽtia ad hñdã torturã, cũ alias restõ, vel apellatio subsequens ꝓdesse nõ possit. Nã plurimi dũ torquenẽ deficere solent.ff.de pœn.l.aut.§.1.& ideo torturam oportet p̃cedere indicia, vt ꝓbaẽ in iurib.ꝑ alleg.& C.eo.l. mil. & l. cũ cognitionalr̃. &
9 cũ si. † Sed q̃, & qualia indicia. Rñdeo nõ bene põt dici, sed committi: arbitrio iudicis ff. de test.l.3.in prin.ibi tu magis scire, &c. Sic dr̃ de mora, & accessionibus. ff. de diuer. & temp.p̃scr.l.accessionibus.ff.de vsu.l.mora.

& istud est gnale, quod non determinatur à iure, ideo relinquit arbitrio iudicis, vt in pœnis à iure non determinatis, vt in l. hodie. ff. de pœ. & l. sancimus. C. de pœn. ff. de effrac. l. 2. §. 1. & sic de tpe qd indeterminate pfertur. ff. de lib. in l. 1. in princ. Possumus tñ in gñe talem doctrinam ponere, q discretus iudex solenniter instare debet ad indagandam indicia cõtra delictũ ex aliquo crimine. Nã indicia sunt alias pbõnibus pxima. Et dñr indicia quasi demonstratiua mentis, & veritatis, & pbõnum adminicula. C. de pb. l. instrumenta. & l. fin. sunt aũt indicia pars probationis claræ. C. qui testa. face. pos. l. hac cõsultissima. §. demum, ibi indicia, &c. Et dñr indicia ab indicando, vnde indicia. i. debita adminicula ad indagandam veritatem. C. ad l. Iul. de adul. l. si qs adulterij ff. de pscr. ver. l.
10 solent. † Quærat iudex instanter cum qbus, p q loca cõuersaba: delatus quem torquere intendit, qm mala cõuersatio ẽ malę operationis indicium. ff. de admin. tut. l. si plures. §. assidue. Nam ex mala cõuersatione bonus efficit vitiosus ff. de ædil. edi. l. ædiles. §. Pedius ibi alleator. forte, &c. Nã cum Psalmista ait. Cũ sancto sanctus eris, & cum peruerso puerteris, &c. Dcñ Philosophi, qualiscũque taliũ cõsolatio delectat. Itẽ cõsideret loca q b. cõuersaba: q a ex locorũ varietate varia colligit cõiectura, vt C. si emanc. ita fu. al. l. si ff. de pœn. l. aut. § oẽm. Item iuste qrit si erat inimicus offensi, vel si aliqua offensio interuenerat inter eos. q a tũc erit psumptio culpæ, q a inimicum de inimico malũ cogitare, & facere facilius ius pmittit psumi, vt ff. de his q vt ind. l. si nimicitiæ. ff. de adim. leg. l. 4. §. fin. ff. eod. l. 1. §. ptcrea inimicorũ. Item inuestigare debebit cuius ęstimationis & famæ, qualis. n. fama q opinio cuiuscũq; in ciuitate, talis psumit ff. eo. l. de minore. §. tormẽta, ibi vel cuius æstimationis. ff. de rei vendi. l. si ambo. 1. rñ. in Auth. de testi. l. san-
11 cimus aliàs §. 1. col. 6. † Itẽ poterit iudex sumere indicia ex cõstãtia, vel trepidatione vocis, vel mẽbrorũ, vel pallore, vt d. §. torm. locutio. n. & cõstantia, & trepiditas est æstimatio cuiuscũq; : ideo æstimãda & indagãda est: qm multa afferũt ad inuestigandã veritatẽ, & ĩ lucẽ emergũt, vt d. §. torm. Itẽ inquirat cuius vitæ primo fuerit, & an talia, vel cõsimilia, de qbus inculpat ad pñs facere cõsueuerit. Nam de vnoquoq; bonũ, vel malũ psumimus, cõsideratis primo agitatis ab illo ff. de re mili. l. desertorẽ. §. fi. ibi, q ad hoste cõfugit. & l. nõ oĩs. § à Barbaris. eod. tit. ff. de susp. tut. l. tutor quoq;. §. qũq; põt, ex gestis. n. pteritæ vitæ, metimur gesta pręsentis, vt C. de ppo. agen. in rebus. l. 2. §. fin. lib. 12. Itẽ an fuerit eũ minatus, qm erit idiciũ q operibus impleuerit, qd verbis terrẽdo psudit, cũ ex dictis hominũ facta pẽsemus. C. si qs Imp male. l. 1. ff. de sup. leg. l. Labeo. Itẽ cõsiderandũ, an talis sit q cõsueuerit, & posse habuerit talia implẽdi, qd est notandũ, ad l. Iul. ma. l. famosi. ibi, an poterit face-
12 re, & an ante qd fecerit. † Itẽ si iã fuit indiciũ cõtra eũ, vel se absentauit post pfectum maleficiũ. ar. in Auth. de exhib. §. si vero. & de cõsef. § cõsiliarios. cũ si. Itẽ testes recipiat sup maleficio, loco vbi fuit commissum, de voce publica & fama, q ipsa oĩa coadiuuãt effectũ ad tormẽta ff. de sol. l. 1. §. flumẽ, ex multis alijs casib. ĩdicia sumat ad formãdũ cõsciam pĩueniẽda veritate delicti, & crĩs.

1 *Confessio rei non statim sibi præiudicat, sed expectari debet eius in eadem perseuerantia.*
2 *Crimen sponte confessus statim est incarcerandus.*
3 *Torto in tortura contra alium deponenti quando credatur.*
4 *Tortus in quibus casibus sit de alijs ĩterrogãdus.*
5 *Accusatus super vno furto, & tortus si confessus fuerit, an possit torqueri super alijs.*
6 *Torquendus petens dilationem ad reprobanda indicia, an sit audiendus.*
7 *Defensio sua nemini est deneganda.*
Testis quando dictum suum retractare possit.
8 *Confessio facta in tormentis, an aliquid operetur, si in ea non perseueretur.*
9 *Tortus absque indicijs sibi non præiudicat confitens in tormentis.*

Loquens de effectu quæstionis. Cap. II.

DEnuo restat videre q s sit qõnis effectus. Et certe si absq; formidine tormentorũ vltro qs crimẽ cõfiteat, dixerũt q dã pceptores moderni eum
1 nõ esse dãnandũ. † Sed dẽt iudex stare per diẽ, vel per aliud tps, secundũ qualitatẽ crĩs, & personæ conditionẽ, & interim facere reũ corã se pñtare, vt tũc iterroget, an velit pseuerare in cõfessionẽ quã fecit, aut cõtra dicere, vel reuocare. Et hoc ideo dñt ipsi, q a con-

confessio rei statim non præiudicat, nec statim facit plenam ꝓbönem vt C. de cust. reo. l. 2. Item intelligant leges q̃ non distingunt formidine tormentorũ an sponte habita cõfessio ad hoc. ff. eo. l. 1. §. diuus. ibi cõfessiones reorũ ꝓ exploratis facinoribus hñi non oportere. & §. si q̃s vltro. & sic dicebant ipsi interesse inter cõfessionẽ habitã ĩ ciuilibus, & habitam in criminalibus, in hoc. s. ĩ ciuilibus non est opus ꝑseuerantia, sed statim tenet. in criminalibus vero si vltro sine formidine tormẽtorũ habita fuerit cõfessio, opus est ꝑseuerantia ꝑ p̃dicta iura. Nec mirũ dicebant ipsi si intelligatur põderate, i. solẽniter ꝓcedatur tã in criminalibus quàm in ciuilibus. Nam vbi est maius periculũ, ibi est cautius agendum. C. de fal. l. vbi est melius. C. de pœn. l. qui sñiam. extra de elec. c. vbi periculum, lib. 6. Nec mirum si tam varia quam criminalia indicia nihil cõe hñt, vel simile cũ ciuilibus l. 1. ĩ prin. de pub. iud. Tu dic cõtra,

2 & hæc est cõis opinio† q̃a si q̃s ĩ se cõfitetur crimen sponte, statim est incarcerandus, & illico absq; alia cõfessione vel perseuerãtia dãnandus. ff. de cust. reo. l. fi. i. rñ. & C. de pœ. l. cõreis, Ita ĩtelligũt l. cõfessus. ff. de cust. reo. Non ob. d. §. si q̃s vltro. & §. diuus q̃a intelligũtur in cõfessionibus habitis in tormẽtis, & sic intelliguntur l. 2. C. de cust. reo. secũdũ veriorẽ lecturã. vt patet in fi. l. ibi, & sic &c. Sed si in tormentis vel formidine tormentorum, tunc nõ debet statim hñi ꝓ explorato, vt dic. §. diuus, & C. app. rescin. non posse. l. 2. & est rõ. vt ff. eo. l. 1. § qõni. &c. Et tũc hẽt locum. l. 2. C. de cust. reo. vt iudex faciat ad se criminosum redire, & quærat vtrũ velit criminosus in sua qõne ꝑseuerare, an retrahere, vel cõtrariũ dicere, & si perseuerauerit tenet cõfessio, alias non, vt d. §. si q̃s vltro, & l. 2. C. q̃ appella. non recip. † Sed q̃d si aliquis

3 subijcitur qõni, & cõfitetur cõtra aliũ, nũq̃d stet dicto suo? Rñdeo distinguendo, aut torquet̃ simplr̃ in alios, vt in socios nõ in se, & tũc stat̃ dicto suo cũ alijs ĩdicijs, vt iudex ex dictis torti, & alijs indicijs ad condẽnationẽ procedat. C. de asse. l. nullus. in fi. ff. eo. l. edictum. & l. 1. § q̃ qõnem, ibi alterũ. n. magis suggerentis quam requirentis, &c. ad idem Tullius in Topicis. Nam in tormentis vbilibet fatigati q̃ dñt, veritas ipsa vr̃ dicere, saluo si dixisset de inimico q̃a nõ est facile credendum. Sed nec. s. oino fides retrahẽda, sed cã cognita fides erit adhibenda, alias nõ. ff. eo. l. 1. §. p̃terea, & arg. ff de testi. l. 3 in prin. aut loquẽs in se nihil de se cõfiteat̃, tũc hñt locũ proprie supradicta. Si vero confitet̃ de se, & alijs, & tũc scd̃m Acc. cuius opi. valuit, est ĩ veritate regula, & instãtia regulæ rlr̃ de proprio scelere confessus super conscientiã nõ scrutetur alienã, q̃a tortus de se nõ cõfessus dẽt interrogari de alijs. maxime consocios, vt ff. eo. l. q̃ de se, C. eo. l. sicut. in prin. C. de act. l. fin. Tunc si de facto suo interrogatus dicat, siue interrogatione accusat alios non stat̃ dicto eius. Fallit in casibus in q̃bus de se cõfessus ĩterrogat̃ de alijs si tñ cõtra illos vel alios p̃cedãt indicia. Primus casus in cõibus latronibus, & maxime q̃ de se cõfessi

4 torquendi sunt, & interrogãdi† de socijs, de mandatoribus, ꝙ receptatoribus. ff. de cust. reo. l. diuus C. de fer. l. pe. Secundus. C. de falmone. l. 1. Tertius ad exhi. l. fin. Quartus de seruo de nece dñi in se cõfesso, vt torqueat̃: & interrogetur quo mãdãte, &c. ff. ad Sylla. l prius. & l. & si percussor. Quintus ad l. Aq̃l. l. inde Neratius. §. & si seruus. Et bene dr̃ si aliqua p̃cedant indicia q̃a alias nõ debet de alijs interrogari. C. eo lib. Itẽ eius rñsio non erit plena ꝓbõ contra alios quos inculpauerit. Sed nunquid ꝑ ꝑ istã talem ꝑscriptionẽ poterũt isti inculpari, & ad tormentũ poni? Rñdeo ꝙ sic, in dictis casibus. ar. præal. nullus. & ar. ff. eo. l. edictum. & ar. ff. eo. l. 1. §. cũ quis latrones ar. qd̃ idẽ ĩ alijs. ff eo. l. 1. §. diuus Adrianus Calfurnio In alijs vero non. l. fi. C. de actu. ff. eo. l. is qui. Sed q̃d si persona inculpata à torto sit homo malæ famæ, & condõnis, nunquid in aliis casibus q̃ in istis explicatis, poterit subiici qõni? Dic de iure, ꝙ si nõ p̃cesserint indicia sufficiẽtia. nec inculpatio eius facta erit, vt C. de act. l. fi. ff. eo. l. is qui. ergo qd̃ ide sequitur peunde. i. tãq̃ ꝓhibẽte scñ nõ valet, vt l. non dubiũ. Tñ de consuetudine vr̃ torqueri ꝓ qua. ff. eo l. 1. §.

5 diuus. † Sed quid si accusatur quis de furto ĩdiciis p̃cedẽtibus, an ꝑ istud furtũ torquet̃, & cõfitetur illud furtũ, nũquid ꝓcedit ĩ tortura, siue repetitur vt ĩdicet, & cõfiteatur de alijs furtis à se factis, & cõmissis ad q̃ nulla habẽtur indicia? Dic ꝙ non, de iuris subtilitate. arg eorũ quæ dicuntur in proxima qõne. Pro ista parte est etiam, quia quantũ ad ista furta, de quibus in genere vel specie nõ quæritur, nulla procedunt indicia, & sine

indiciis

Indicijs nemo torquēdus est.C.de fals.sicut.ff.eo.l.1.in princ.& l. maritus. Sed de gnali cōsuetudine Italiæ seruamus cōtrariū,& specialiter in furtis,q̱a frequētāt magis,quæ cōsuetudo pōt adiuuari per l.non oēs.§. à Barbaris.ff.de re mil.l.congruit.ff. de off.præs. Sed quid si aliquis nōdū est in tormētis, & dicet tormētetis me quātū velitis,quia non sum culpabilis.nec aliquid dicā, sic oīa diffitetur, nūquid dēt statim à tormētis relaxari & dimitti vt recedat?Certe non,imò procedatur ad torturā cū tēperie vel asperie scd̄m criminis qualitatē.& si cōfiteatur,bn̄ quidē, si non,iudex debet ipsum in carceribus detinere,& si noua aderunt indicia,qōnem repetet,& alterius thematis à prima. Si autē nō aderunt indicia noua,tunc statuet actori dilationem competentē ad ꝓbādū, & si poterit cōuinci,cōdēnabitur,alias non.ff.eo.l.2.

6 §.ꝑterea,& l.vnus.† Sed q̱d si ꝑcedūt criminis indicia.per q̄ iudex informatus procedere pōt ad torturam?Dicit reus dn̄e iudex detis mihi defensionē, alias dilationem anteq̄ ponatis me ad torturā, quia paratus sum in cōtinēti redarguere cōtra indicia recepta cōtra me?nūquid est audiēdus, & sibi sit defensio dāda anteq̄ torqueatur? Vr̄, ꝙ non,per l. 4.C.vbi sena.vel cla.l.ibi,nec quas ante probationes iniurias,& cætera,cum in illis ꝑsonis dignitate cōstitutis sit speciale,ergo ī cæteris ꝑsonis cōtrariū erit ius cōe. ff. ad munic.lib.1.in fi.Præterea primo probat actor fundata ītētione sua.reus poterit exceptiones suas ꝓponere.C.de excep.l.si q̱dā, & de ꝓb.l.exceptionē,ergo debet fundare & ꝓbatur intētio cōiter per testes, & ꝑ cōfessionē rei anteq̄ audiatur in sua defensione seu exceptione reus.Tu dic contra, ꝙ primo sit danda defensio anteq̄ torqueat̄,maxime qn̄ q̱d tale allegatur ꝑ ipsum accusatū, quo ꝓbato nō dēret iudex ad tormeta ꝓcedere, illa rōne.q̱a ab interlocutione facta iudice,ꝙ aliq̱s torqueatur appellatur.ff.de appe.l.2. & est cōsiderāda cā quare à tale interlocutoria ꝑmissum est appellare. Nā si defensio ꝑmitteretur post torturā , nō posset postea recuperare detrimētū mēbrorum, vt d.l.aut notatur modo eadē rō vēdicat sibi locum in ꝓposito,seu cū appellatur vel defensio dat̄ si primo,alias si nō appellatur. Nā solēt quidā deficere ī qōne.ff.de pœn.l.aut.§.1.†Præ-

7 terea ēt alias cōfesso sua defensio dat̄. C. de cust.reo.l.2. multo magis huic nō denegabitur. Præterea ꝙ iā cōdēnato ex confessione sua ī tormētis ēt ꝑseuerata, princeps subijcit ēt post sn̄iam retractādo si cōstiterit de innocētia cōdēnati.ff.eo.l.1.§.si quis vltro. Si ergo iā condēnato, & cōfesso conceditur defensionis facultas,multofortius ante torturā denegari non dēt. Cui.n.quod plus est cōceditur, nō dēt denegari quod est minus, vt in regula iuris.Quid plura?lex dicit cuicūque petēti defensionē,dāda est.ff eo.l.vnius. §.cognitorum ibi. quoque ipso postulante reo.&c. Sed q̱d si testis fuit tortus,& in tortura cōfessus,nunc an̄ sn̄iam dicit se errasse, nunquid poterit reuocare errorem suū?Rn̄deo,aut est error facti,aut iuris. Primo casu pōt vsque ad sn̄iam Et est rō,quia nō vr̄ fateri,quia errat.ff.de cōfes.l. 2. in prin.Itē talis error non solet vsque ad sn̄iam obesse. ff.de iur.& facti ign.l.2.Nam condēnatus ex confessione in tormentis,si nec ꝑseuerauerit in ea,innocentiam suam docere voluerit, & si ostēderit,absoluatur.ff.eo.l.1.§.si quis vltro. multofortius errorē suū ante sn̄iam probare volēs debet audiri. Itē iste nō ꝑseuerauit in confessiōne sua , ex quo non expectauit sn̄iam.Item cōfessus formidine tormētorū auditur appellans.C quo.appel. nō reci.l.2. si certauerit in iure,tunc non poterit venire

8 cōtra confessionē suā,vt d.l.error.†Sed quid si aliquis est cōfessus in tormētis,nec ꝑseuerauerit in ea, nūq̱d talis cōfessio aliq̱d operabitur?vr̄ qd̄ sic.s.semiplena ꝓbōne,vt no. C. de cust.reo.l.1.& ff.eo.l.§.diuus,& intelligitur in cōfessione torti,in qua nō fuit perseueratū.Vel dic,& forte verius,ꝙ ibi ꝑseueratū sit,talis cōfessio non plenā nec semiplenam ꝓbōnem inducit,qm̄ nullo modo confitetur, & formidine tormentorū confitenti sine ꝑseueratione æquiparentur.C. qn̄ appe. non sit.l.2. Sed quid si aliquis est tortus nullis legitimis indicijs ꝑcedentibus , nunquid

9 valet eius cōfessio?† Dic ꝙ non, quantūcunque in ea perseuerauerit,vt est expressum.ff. eo.l.diuus.§.ex quibus & l.pe. secūdū vnā lecturā,& arg.C.si ex fal.instr.l. 3. & 4.probo quia à tormētis nō est incipiēdū.ff.eo.l.1.2. & 3.l.maritus,& l.miles.C.eo. ergo ipsis deficientibus,quidquid sequitur ipso iure non valet.vt l non dubium.C. de legi. & de fide instrum.l. 1.lib.10.de appella.l. nominationis, & ff.de reg.iur. l. diuus, cum simi. &c.

Confe-

1 *Confessio quæ, & quando in tormentis facta dicatur.*
2 *Statuto dictante quod quis nequeat quæstioni subijci, an potestas talem detinens in carcere, vel aliter affligẽs, incidat in pœnã statuti.*
3 *Reus tortus ad quem locum ducendus sit ad perseuerandum confessione facta in tortura.*
4 *Liber homo, an & quando torturæ subijci possit.*
5 *Persona accusata, an debeat supponi tormentis.*
6 *Iudex, seu potestas in tormentis modum debitum excedens puniri debet.*
7 *Iudex debite officium suum exercuisse præsumitur, nisi contrarium probetur.*
8 *Iudex in puniendo modum excedens præsumitur non iudex.*

Circa confessiones in tormentis. Cap. III.

DIctum est supra ꝙ confessio facta in tormentis, & responsio facta non ꝑiudicat, nisi ĩ ea non fuerit perseueratũ.
1 †Sed qro q̃ dr̃ facta in tormentis. Responsio facta in tormentis est cũ ad pedem torturæ ducitur, & ligãtur manus, & tortura inducitur, ꝙ nisi incontinenti confiteat̃, subiiciet eũ qõni: certe non esset talis confessio, nisi fuerit in ea perseueratũ, quia lex æquiparat confessionẽ factã in ipsis tormẽtis & extortã formidine tormẽtorũ. Et no. ꝙ ibi dr̃ de formidine tormẽtorũ, non aũt dicit in tormẽtis, & ibi ita sentit gl. ar. ff. de iniur. l. itẽ apud. §. 2 dr̃ ibi, qõne intelligere dẽmus, & tormẽta, & corporis dolorem ad eruendã veritatẽ. Nuda ergo interrogatio, vel leuis territio, à cõtrario sensu, nõ leuis territio h. per ipsa tormẽta, & ad hoc accedit, sufficit terror armorũ, & si vsus eius nõ sit. ff. de vi & vi arma. l. 1. §. si arma. & ad l. Cor. de sica. l. 1. vbi æquiparatur hoĩem pertimere gladio, & in manu ipsũ stringere. & dicit ff. ex quib. cau. ma. l. Iul. & C. qd̃ met.
2 cau. l. metũ. †Sed quid si cõtinet̃ ĩ statuto ꝙ quis non possit torqui nisi ĩ certis casibus, ptãs honoribus auidus, extra illos casus cõcessos per statutũ vellet eruere veritatem eius, non tamẽ vult eũ ponere ad tormẽta, ne incidet in pœnã statuti. Sed quid facit, ꝑcipit eũ teneri in turri vel ĩ alio loco, denegando sibi alimenta donec confiteatur, vel in hyeme facit eũ stare spoliatũ. Nunquid vr̃ eũ ponere qõni, vt sic dicatur eũ incidere in pœnam statuti, &c. Dic, ꝙ sic. l. item apud. ff. de iniu. §. qõnem. ibi. vel malam intentionem habuerit. Sed quid si extra locũ torturæ, aut circa tribunal, vbi ius redditur, iudex examinãs delatum de crimine, dicẽs, aut tu cõfitearis, aut te ducam ad tormẽta, & torquebo te, nunquid dicet̃ cõfessio formidine tormẽtorũ facta? Dic ꝙ non, q̃a leuis territio, vt l. itẽ apud. §. qõnem. & C. quod met. cau. l. metum. Qua non iactationibus tñ, sed qõnis ꝓbabilem verè torturæ comparendæ accipere debemus ꝑsentiam, & instãtis torturæ, sicut de metu instãtis cruciatus, at ff. qd̃ met. cau. l. metũ primo rñso. ex quib. cau. maio. l. 3. ad fi. Leuis aũt territio, & extra locum torturæ facta, elusoria ẽ. ar. ff. si cui plusquã ꝑ l. fal. hæc satisdatio. Dcñ est ꝙ cõfessio facta formidine tormẽtorum non hr̃ ꝓ explorato facinore, nisi fuerit per-
3 seueratum. † Quæro in quo loco ducendus est reus ad ꝑseuerandum. Rñdeo apud acta, vel ĩ alio loco publico extra cõspectũ torturæ, & iam vidimus expertos ad defensiones ĩ ꝑseuerantia cõuocare testes sub publico testimonio sic facientes, talis tali die ꝑseuerauit, & cõfirmat, &c. in ꝑsẽtia taliũ testiũ, &c. & bene faciunt ꝑ l. 2. C. de cust. reor. ibi, sub publico testimonio &c. Sed quantũ tps dẽt esse ĩ medio inter cõfessionem tormẽti, & ꝑseuerãtiã? Rñdeo, lege non determinatur, vt d. l. 2. C. d̃ cust. reo. ibi postmodũ eductus &c nõ tñ dicit q̃d sit istud modicũ tps. Põt dici qd̃ sit in arbitrio iudicis inspecta ꝑsonarũ qualitate, vel enormitate, vel leuitate criminis. Cum n. a iure tps nõ ꝑfigitur iudicis ꝑtãti cõmittitur. ff. de iur. deli. l. 1. ĩ fi. de pe. l. hodie. ff. de effra. l. 1. Sed qs debet iteresse qõni? Rñdeo. vt ff. de adul. l. si postulauerit. §. qõni. In secreto aũt recipiunt dem̃ suum. testis. n. similitudinẽ habet tortus. vt in summa huius tituli §. sed hr̃. & ff. de q. l. 1. § Im-
4 perator. †Sed nunquid liber homo possit torqueri? vr̃ ꝙ non, q̃a totus est titulus. C. & ff. tñ de tortura v. senture. Tu dic liberos hoĩes posse torqueri non solum in alios, vt ff. eo. l. ex lib. rñso & l. vnius. § testes. & C. de abo. l. fallaciter. §. qd̃ si ingenua, vel ingenuorum. C. de asse. l. nullas, ad fin. ff. de cust. reo. l. diuus. Sed ẽt in seipsos qñ defenduntur de aliquo crimine C. eo. l. cum cognitionaliter. C. de inf. l. nullam. & ibi de hoc. C. de fal. l. sicut, & ff. de re mil. ꝓditores Decurio, põt torqueri, ꝑ l. si qs decurio. C. de fal. vbi

decurio torqtur, & alius quā liber homo nō pōt esse decurio. ff. d̄ dec. l. Seuerus. Et ita cō suetudo gn̄alr̄ seruat, & not. do. Axo. in summa huius ti. §. torqueri & §. torqtur.
5 † Sed nunq d ista ꝑsona accusata debet subiici tormentis? Et certe tit. C. & ff. de q̄st. vr̄ insistere circa seruos torquēdos, & liberos hoīes in testimonio vacillātes. Sed tu dic, ꝙ ipse principales ꝑsonæ subbiiciendæ sunt qōni, vt C. eo. l. 3. & ff. eo. l. 1. §. diuus & §. si quis vltro. & l. vnius & ff. de re mil. l. proditores, præcedere tū debent indicia verisimilia vt supra dixi. Sed q d si iudex in torquendo ita modū excedit, ꝙ hoīem extinxit, vel debilis effectus est? R̄ndeo, vr̄ teneri. arg. ff. sol. matr. l. si constante §. si maritus. Instit. de his qui sunt sui, uel alie. iu. 1. 2. rn̄. & melius. ff. ad l. Aqui. l. sed & si quēcūq;. §. igitur. ff. de usuf. l. locū. §. fi. l. elegāter §. plane. ff. de pig. act. Nec prodest. n. ꝙ unus iudex facit cū deliq̄it, nā omne maleficiū praue ꝑ sumimus actū. C. de iniur. l. non conuicii, & de sicca. l. 1.
6 † Præterea si in torquendo modū quis excedit, puniēdus est, ut C. de emen ꝓc. l. 1. nec iudicē excuset offm̄. quia sicut priuatis, ita magistratibus ꝓhibitū est aliquid illicitū facere. ff. de iniu. l. nec magistratibus. Ecōtra ur̄, ꝙ non teneatur, quia hoc fecit cā ueritatis eruendæ. & facit exequendo suū offm̄, non aio rnterficiendi, uel debilitandi, ergo non debet teneri. Neq;. n. quis delinq̄re ur̄, nisi malignū animū habuerit ff. de uerbo. sig. l. sæpe. in fi. nā maleficia uolūtas, & ꝓpositū distinguūt. l. qui iniuriæ, in princ. ff. de fur. & facit. ff. de acq. pos. l. qd̄ in eo. & alibi, & tūc crimen com mittatur cū nocendi uolūtas interuenerit, non alias ut C. de sica. l. 1 ff. de lib. ho. exhib. l. 3 alias, §. 1. Præsumit. n. princeps bonū de officialibus suis, nisi cōtrariū manifeste appareat & do ceatur. ff. de off. ꝑ. l. l. 1. ad fi. Nā creditor rem obligatā afferendo non ꝑsumitur deliquisse, quia notabilis ꝑsumptio. ff. de fur. l. cum creditor.
7 † Sic ēt à simili in ꝓposito, iudex ꝑsumitur sui officii exequēdi cā istud fecisse, nō aūt aio nocēdi. licet. n. culpā etiā torquendo excedendo modū habuerit iudex, per hoc nō tenetur. l. Cor. de sica. quia i delictis lata culpa dolo nō æquiparatur. ff. ad l. Cor. de sica. l. in lege. Itē cā ꝑp quā aliq d fit seruandū remanere impunitū, qd̄ alias coercedū esset, dēt attendi. ff. de pœn. l. aut. §. cā. Sed officii necessitas impunitū suadet remanere, quod alias coerceri dēt. ff. de his quib. ut ind. l. post legatū. §. aduocatū. & l. tut. ergo, & c. Præterea si non apparet quo a. o defecerit, ꝑsumendū est potius zelo iustitiæ, & ex rigore officii facere, q̄ malo cōsilio id fecisse. ff. de acq. pos. l. ur̄, & ꝓ socio. l. merito. & pro hoc arg. C. qui acc. non pos. l. 2. in fi. ubi tutor de falso instr̄o procedēdi in cā publica, si non probat, non ꝑsumitur nocendi aio accusationem instituisse, nisi euidenter probetur, tū regulariter qui non probat calūniari ur̄. C. de aduo. diuer. iud. l. 1. Solutio, distinguunt quidam, si apparet quod hoc fecerit ex voluntate, dolo tenetur. si absq; culpa, & casu, nullo modo tenetur, si autem cum aliqua culpa in excedendo modum, non puto teneri, vt C. de eman ci. ser. l. 1. & est bona argumentatio de potestate, & rectore. ff. de verbo. sig. l. potestatis verba, si aūt sine moderatione modum excedendo in questionem hoīem extinxit, vel debilitauit, tenetur.
8 † quia statim ꝙ modū excedit, fingitur non iudex, & punitur tutor non recte administrando, vt non tutor, & tanquam quilibet tenetur vt ff. de fur. l. tutor. ff. pro emp. l. qui fundum. §. si tutor. arg. C. de epis. & cle. l. generaliter. Quid plura? est casus. ff. de iniur. l. item apud. §. quæst. versic. & si iussu ideo, & c.

TRACTATVS PAVLI GRILlandi Castilionis Florentini, de questionib. & tortura.

IN superioribus titulis vidimus de pluribus criminibus reisq; ipsorum, & pœnis, sed quia accidit quandoque ꝙ crimina ipsa non sunt bene probata, & iudex non potest deuenire ad sn̄iam non ꝑceden te rei confessione, vel apertissimis probationibus, vt l. sciant cuncti. C. de proba. tamen contra ipsum reum multoties laborant infamia, & alia indicia vigent, propter quæ necessario deueniendum est ad torturam, ī qua vel necesse erit reum ipsum confiteri crimen, vel saltem purgare indicia & suspiciones, quæ contra ipsum laborant, ideo in præsenti tractatu de quæstionibus, & tortura, ꝓ communi maxime iudicum cōmoditate aliqua breuiter exponemus. In qua materia doctores q̄ plures ex antiquis, atq; moder-

modernis quidam in ordinarijs lecturis, quidam vero in extraordinarijs compendijs, & tractatibus diuersa cōmentaria ediderunt. Ego vero ne aliorū relatione dictorū frustra videar occupare mēbranas, ea dūtaxat attingā q̄ vtiliora sunt, & in q̄bus Doctorū scripta silent. In alijs vero breuiter, & remissiue ad vlteriora procedam. Indiciorū, & q̄onis materia admodum frequēs est, & in iudicijs practicabilis causis criminalibus, q̄ in iudicis arbitrio plurimū cōsistit, & iudices maxime iuniores, & parū experti, sæpe solēt in istis aliqua de necessarijs prætermittere, aut vlterius quā iuris sit ꝓcedere, ꝓpea materiā ipsā vltra alios clarius, & facilius ad cōem practicā accōmodabo. Videbimus.n. primo, q̄d sit tortura, & quæ sit q̄ō, & q̄ūo ista differūt inter se. Scd̄o. quot sunt tormērorū species. Tertio, q̄d sit idiciū & q̄ sunt legitima, & sufficiētia idicia ad torturā. Quarto, quot sunt gradus torturæ. Quinto, in q̄bus criminibus possit dari tortura. Sexto, quæ ꝑsonæ pn̄t torqueri, & q̄ non pn̄t torqueri, & q̄bus de causis, vbi dabitur noua declaratio vltra oēs Doc. ad tex. i l. si q̄s in graui. § ignoscit. ff ad Syll. Septimo loco videbimus, an. & q̄n i paruis criminibus possit īferri tortura, & q̄d in cā pecuniaria. Et an, & q̄n tortura possit dari ꝓ pœna. Et an, & q̄n q̄s dicat̄ cōpetenter tortus, & purgasse indicia. Et q̄n. & in q̄bus casibus reus possit repeti in tortura. Et quid si reus moritur in tortura. Et quid si nulla p̄cedebant indicia ante torturā. Vel si aderāt non tn̄ erant in actis descripta. Et an & q̄n reus dicatur legitime tortus. Item q̄d de cōfessione habita i tormētis, vel timore tormētorū, q̄n nulla p̄cedebant indicia. Vel si p̄cedebant in veritate, non tn̄ apparebant in actis annotata, an sufficiat illa confessio ad cōdēnandū reū, maxime si ratificata reperitur. Et q̄d si reus ante torturā petit copiā indiciorū q̄ fuit sibi denegata, qua nō obstāte fuit positus ad torturā, & cōfessus forte fuerit aliqua crimina nūq̄d illa cōfessio sibi noceat. Et q̄d si aliq̄s ꝓꝓ priuilegiū ætatem vel aliā iustā causā de iure torqueri non poterit, si tn̄ fuerit tortus, & cōfessus an p̄iudicet sibi illa cōfessio, & q̄ remedia dātur contra iudicem istis qui sic iniuste torti fuerūt.

1 Quæstio dicitur inquisitio veritatis, per tormenta, & corporis dolorem facta.
2 Quæstio est tormentalis inquisitio veritatis.
3 Tortura corporis cruciatus dicitur ad veritatem eruendam repertus.
4 Tortura in quo differat tormento.
5 Tortura remedium dicitur, seu via extraordinaria probationis.

1 PRimo igitur quæro quid est† quæstio. Respon. quæstio proprie loquēdo est inquisitio veritatis per tormenta, & corporis dolorē ita dicit text. in l. Itē apud Labeonem §. q̄onem. ff. de iniur iūcta l. j. §. questionem. ff ad senat. consul. Sylla. & gl. in d. l. j in versi. necatorum. eod. titu. Azo autem in sum. de q̄ō. in prin. dicit, ꝙ quæstio est inquisitio veritatis per tormenta. Nuda ergo interrogatio vel leuis territio non dr̄ quæstio. d. l. item apud Labeonem. §. q̄oné, in versi. nuda. & per Azo. in d. sum. in titu. de q̄ō. in prin. qui dicit ꝙ non debent quoque adhiberi tormenta quanta accusator vel instigator postulat, aut desiderat, sed vt moderatæ rōnis temperamēta desiderant. l. de minore. §. torm. ff. de q̄ō. Panor. vero in c. cum in contemplatione. de reg. iur. in antiquis, in princ. lect. idem dicit ꝙ q̄ō est indagatio veritatis per tormentum, & appellatur q̄ō à quærendo, quia iudex per tormētum inquirit veritatem, ita dicit ipse. Saly. autē in rub. C. de q̄ō. dat duas expositiones siue diffinitiones ad istud verbum. q̄ō. Prima est, ꝙ q̄ō est inquisitio quæ fit ad veritatem per tor-
2 menta eruendam. Secunda est. Quæstio est tormentalis inquisitio veritatis, & ista est breuior, & magis placet, q̄ omnes tn̄ descriptiones siue diffinitiones in effectu tēdūt in vnū, q̄d q̄ō sit illa indagatio quā facit iudex ad inueniendū veritatem cōtra reum in tormentis existentē dū patitur cruciatū in cor-
3 pore. † Deinde quæro quid est tortura. Rn̄d. tortura est corporis cruciatus ad eruēdā veritatem repertus, vt dicit Panor. in d. c. cum in contemplatione, in prin. qui dicit etiā quod tortura siue tormētū dr̄ quasi torquēs mentem, q̄a per cruciatum corporis mēs quoq; torquetur, vt latius dicemus infra eo. tit. q̄ō. 4 in illo quarto gradu torturæ, & hr̄ 5. q̄ō. 5. illi, qui, in vers. vbi religiosus tortus vt dū corpora pœnis subijciuntur quæ gesta sunt
4 fideliter, & veraciter exquirantur † Hæc est differentia inter vnum, & alterum, quia vnum pertinet ad iudicem solum alterum

vero

vero ptinet ad reum solū .s.tormentorū d.l. ite apud Labeonem.§.qōnem,nihilominus ta plus solent vnū p altero poni,vt no.in d. §.qonem,& 5.q.5. illi qui & per gl.in d.l.j.
3 in prin.ff.ad senatuscon.Sylla.†Et nota hoc q tortura est remediū,siue via extraordinaria probōnis,vt dicit Bald.in l.si quis alicui. C.ad leg.Iul.malest. via enim ordinaria est illa quæ fit per testes, & instrumenta, vt l. sciant cuncti.C.de prob. cum similibus.

1 *Tormentorum species quot sint.*
2 *Tortura gradus sunt quinque.*

Secundo quæro quot sunt tormētorū
1 species.†Et.qu multæ sunt ac diuersę, vt ponunt Doct.maxime practici in eoru tractatibus.Gand. in opere suo malef.in tit.de quęst.& tor.Ang.de Are.in suo opusculo malef.in gl.fama publ.prae d. in vers.tortura.do.Fran.Bru.de S.Seue. in alio suo tract.malef.de ind.& tort.in 2.parte.At ille insignis doctor modernus Bonon. do. Hipp.de Mars. clarius cæteris hic aperuit in egregijs cōmētarijs suis q nup edidit super notabi tit.ff.de quæst.in l.1.in prin. vbi ponit quatuordecim species tormentorū oēs diuersas, quorū plura fuerūt ab antiquis inuēta,quā vero nouiter ipse inuenisse asserit, put est illud subtractionis somni qđ in veritate p quā subtili ingenij acuitate adinuentū fuit, & ego semel illud expertus fui Romę in quadā causa duorū religiosorū, licet alio modo,& faciliori illo vsus fuerim,& profecto vidi ea q prius non credebā,qđ illud affert,maximū tormētū, & fastidiū ī corpore absq; aliqua mēbrorū lęsione,vide do.Fran. Brun.i materia pdicta i d.suo tract de indic. & tort.in 2.parte.Alb.Gād.in eodē suo trac. in tit de qst.& torm.Ange.de Are.in tract. malef.i gl.fama pub.i materia torturæ.Ant. Rose.& do.Abb.in c. cu in cōtemplatione, de reg.iur.in anti.Pari.de Put.in tract.quem edidit de syndic.in c.tortura.el primo. cum tribus seq.dom.Bonif.de Vitali in tract.suo malef.in 2.parte.eundē dūm Hipp.de Mars. in practica sua Auerolda nuncupata,vbi copiose tractat de hac tortura, Bart. in l. j. in princ.& § diuus,& in l.fi.ff.de qō.Bald.in l. 2.C.quo.appella.non recipi. & in l.milites, & i l.fi.C de qō.& Sal. i d.l.fi. eo.ti.in q bus locis oēs tractant de hac materia torturæ, & modo torquendi. & Azo in sum.de qō.in princ.istud tn̄ tormentum chordæ sine pēdētis funiculi Doct. cōiter ponunt pro magis cōi,& consueto,qđ in se cōtinet plures gradus timoris,doloris, & cruciatus q adhibentur plus vel minus scđm qualitatē facti, psonarū cōdōnem, & vigentiā indiciorum scđm qđ declarāt prafati Doct. in locis su-
2 pra notatis.†Ego aūt vltra alios pro faciliori notitia istius practicabilis materiæ cōsideraui qnq; esse gradus torturæ siue tormēti sub hac specie tormētis chordæ q bus rei diuersimode cruciant. plus vel minus,grauius aut leuius iuxta qualitatē facti,psonarū cōditionem,& abundantiam indiciorū,sed antequam ad illorum declarationē deueniam discutiam primo quæ sunt aut dicuntur legitima indicia, & sufficientia ad torturam.

1 *Indicia quæ dicantur legitima ad torturam.*
Indicium duplex est.
Indicium dubitatū, siue semiplenam qđ dicatur.
2 *Indicium plenum, seu indubitatum quod sit.*
3 *Fama duplex est, quædam hominis inhærens, altera vero inter homines.*
Fama homini inhærens quæ dicatur.
Infamia quid proprie dicatur.
4 *Fama inter homines dicitur rumor, seu dictum gentium, seu vulgi ex opinione imaginaria procedens.*
Rumor quid proprie sit.
5 *Suspicio est animi aliqualis applicatio ad aliquid cum titubatione.*
6 *Præsumptio quid sit, & quotuplex.*
Præsumptio hominis quæ dicatur.
Præsumptio simplex iuris quid sit.
7 *Præsumptio facti qua sit, & quæ iuris.*
Fictio quid proprie dicatur.
8 *Argumentum quid sit.*
9 *Adminiculum vehemens quod dicatur, & quod non vehemens.*
Coniectura veri acceptio dicitur ex aliquibus signis extrinsecis.
10 *Nescientia, seu ignorantia est intellectus neque ad verum, neque ad falsum determinatus.*
Error quid sit.
Verisimile quid dicatur, & quid non verisimile.
11 *Notorium dicitur certitudo indubia rei de qua quæritur fidem faciens indubiam.*
12 *Probatio dicitur actus rem dubiam educens in lucem cognitionis.*
Euidens dicitur quod manifeste liquet.

Celari

13 *Celari nulla tergiuersatione potest, quod in euidenti est.*

14 *Manifestum quid sit, & an egeat probatione, quod manifestum est.*

Probatio per euidentiam facti quæ dicatur.

15 *Manifestum, & euidens in quo differant a notorio.*

16 *Iudex ex indicijs dubitatis ad torturam procedere non debet.*

17 *Indicia ad torturam legitima quæ dicantur.*

18 *Testis singularis de visu deponens, indicium facit ad torturam.*

19 *Tortura non est omnibus vniformiter danda.*

1 TErtio q̃ro, q̃ sint lĩa † indicia, & sufficientia ad torturã. ante quorũ declaratione necessariũ videndũ esse putaui, q̃d est indiciũ, q̃d famã, & quædã alia quæ p̃cedunt inq̃sitionẽ, & torturã. Et primo dic, ꝙ indiciũ duplex est secundũ Bal. in l.ea q̃dẽ. C. de accus. & Gand. in suo tract. malef. in tit. de p̃sumptionib. & indi. dubita. & indubit. Indiciũ dubitatũ, siue semiplenũ est p̃sumptio q̃dã fortiter mouens aĩum ad aliq̃d credendũ, vel discredendũ. & hoc probat̃ in l. cũ probatio. ff. de proba. & ꝑ Gand.
2 in d. tit. de p̃sum. & c. † Indiciũ vero plenũ, & indubitatũ est demõstratio rei per signa sufficiẽtia, per q̃ aĩus in aliquo tanq̃ improprio existẽte q̃escit, & plus inuestigare non curat, & hoc probat̃ in l. indicia. C. de rei ve. & per d. Gan. in d tit. vt sup. Bal. in d. l. ea quidẽ, in 2. col. Sed q̃a in causis criminalib maxime, q̃n procedit̃ ꝑ inq̃sitionẽ, necesse est, ꝙ p̃cedat infamia cõtra reũ de crimine, ex quo reperit̃ inq̃situs, vt in c. qualiter, & q̃n, & ibi ꝑ oẽs scribentes. de accus. iõ aliqua de fama, & infamia hic inserere placuit, & dic
3 secundũ Bal in d. l. ea q̃dẽ. in prin. ꝙ † Fama est duplex, vna quæ est in hoĩe. s. q̃ inhæret hoĩ, altera q̃ est inter hoĩes. Fama. n. q̃ est in hoĩe, vel q̃ inhæret hoĩ. est status illæsæ maiest. ac dignitatis, morib. & legib. comprobatus in l. cognitionũ genera. ff. de var. & extra ord. cogn. cuius famę contrariũ est infamia, q̃ sic diffinitur. Infamia est priuatio famę cõtingentis ex accidenti p̃ter naturam, vel sic. Infamia est deficientia status, & læsio maiestatis, & dignitatis. ista vr̃ iudicio meo, ꝙ sit melior diffinitio, q̃ præcedens: quia per istã declarantur oĩa cõtraria bonæ famæ, & per id, ꝙ diffinitur vnumquodque cõtrarium. ꝑ eius oppositũ diffinitur, & reliquum. vt probatur in l. j. ff. de his q̃ sunt sui, vel alien. iur. & Inst. eo. tit. in prin. & de iure ꝑso. in prin. & de tutel. si mulier, in prin. Secunda dr̃ fama q̃ est inter hoĩes, q̃ præiudicatur de aliquo hoĩe, seu alio facto, & hæc dici põt fama loquẽs, q̃ semper de aliquo loquitur. &
4 ita diffinit̃ secundũ Bal. in d. l. ea q̃dẽ. † Fama est dictũ gẽtiũ, seu vulgi ex imaginaria opinione, vel credulitate gentiũ, seu vulgi, ꝑcedens q̃ probatur in l. de minore. §. tormẽta. ff. de q. & sub ista diffinitione tã bona, q̃ mala fama cõtinetur. l. 3. §. idẽ diuus. ff. de testi. & hæc est illa fama q̃ est pręparatoria inquisitionis, non aũt prior, de qua supra. Sed q̃a solet q̃nq; non certa fama sed rumor insurgere in populo, q̃ est minus, q̃ fama, ideo videamus q̃d sit iste rumor. Rumor est furiosa proclamatio gentiũ, & strepitus multarũ vocũ. hoc probatur in l. fi. ff. de hær. instit. & l. miles. §. mulier. ff. de adult. & iste rumor est initiũ famæ, & minus ea, ita dicit Bal. in d. l. ea q̃dẽ. Q̃n vero sunt plures gradus cognitionis, q̃n res est adhuc dubia, anteq̃ perueniatur ad perfectã notitiã veritatis, in quib. gradibus animus iudicis semper remanet titubans, anteq̃ perueniatur ad vltimũ firmæ credulitatis, & certæ scientiæ fine, secundum notabilẽ doct. Bar. in l admonẽdi. 4. col. ff. de iureiur. ideo de ipsis gradib. cognitionis aliqua br̃ declaranda putaui, inter quos offert se mihi suspicio, ideo q̃ro quid est suspicio.
5 Respond. † Suspicio est aliqualis applicatio animi ad aliquid cũ vehementi titubatione. vel sic, suspicio est motus quidã mẽtis ad aliq̃d cũ vehementi titubatione, probant̃ hæc. ff. de testa. l. de statu. non tñ intelligas suspicionem istã comprehendere suspicionem tutoris, vt intelligatur de illa q̃n remouendus est a tutela vt suspectus, quia illa est alia species suspicionis. ita dicit Bald in d. l. ea quidem. per l. impuberib. §. fi. ff. de susp. tut. Post hæc succurrit præsumptio, videamus nunc quæ est, & quotuplex sit præsumptio. Resp.
6 † Præsumptionum plures sunt species, quædã enim est præsumptio hoĩs, alia est p̃sumptio iuris, alia vero præsumptio facti, alia autem præsumptio iuris & de iure, siue iuris, & facti. de quibus vide late Gand. in d. tract. & tit. de præsumpt. & indict. Præsumptio enim hominis secundùm Bald. ibi est, quidã conceptus causatus in mente ab ali-

qua ꝓbabili cõiectura, vt ff. de ver ob. l. cõ-
tinuus. §. cũ ita. Præsumptio vero iuris sim-
plex est similitudo q̃dã sufficiens ad rẽ du-
biã de qua credunt̃ credenda. C. de cõtrahẽ.
& cõmit. stipul. l. 1. & l. iurisgẽtium §. q̃d fe
7 re. ff. de pact. † Præsumptio autem facti est,
cum ex facti similitudine aliquid demõstra
tur, q̃d aĩum videntis ad illud dubitanter ap
plicat. Præsumptio iuris, & de iure, est status
a iure ꝓmulgatus ex indubia cõiectura hoc
ꝓbaẽ in l. cũ ostendimus. in fi. ff. de fideiusso
ri. tut. Sequiẽ nunc videre q̃d sit fictio. & dic
q̃d Fictio est falsitas pro veritate accepta ex
specialissima, & iustissima causa ĩ iure expres
sa, vt no. in l. in bello. ff. de capti. & postlimi
reuer. & l. si is q̃ ꝓ emptore. & ibi late ꝑ Bar.
8 ff. de vsuc. Argũ aũt sic diffiniẽ. † Argũ est
ꝓpositio ex aliquibus existentibus resultãs
ad ꝓpositum rñdendum seu cõcludẽdũ. vn
de qñ plura indicia, vel plures ꝓpositiones,
siue p̃sumptiões, testes, vel cõiecturæ ad vnã
& eãdẽ cõclusionẽ tendũt ad effectũ aliq̃d
probandi: illa coadunatio siue copulatio ex
plurib. in vnũ, dr̃ argũ, q̃d est proprie colla
tio pluriũ diuersorũ tendentiũ ad vnã, & eã
dẽ cõclusionẽ, vt l. 3. §. idẽ diuus. ff. de testi. l.
diuus. ff. de custo. reo. Aliud indiciũ ꝓbatio-
nis siue cognitionis dr̃ adminiculũ, & istud
est duplex, aliud est adminiculum vehemẽs,
aliud vero adminiculũ leue, siue non vehe-
9 mẽs. † Adminiculũ. n. vehemẽs est suppletio
defectus probationis per se solũ nõ operãs,
sed cũ alia probatione cooperans probatur
hoc extra de successionib. ab intestato. c. fi.
& in c. fi. de iureiu. Adminiculũ nõ vehemẽs
est aliquali pars cõfirmationis veri, tendens
ad aliquid suspendendũ de defectu ꝓbatio-
nis, & alia adminicula per se sola ẽt plura nõ
sufficiunt, vt l. ij. §. j. ff. de excus. tut. sequitur
mõ coniectura q̃ sic diffiniẽ. Coniectura est
acceptio, seu reputatio veri ex aliq̃b. signis
extrinsecis proueniens, per q̃ deueniẽ ad ve-
rũ, sicut ꝑ circulũ cõiecturamus tabernã, di
cit Bal. & ibi, & per habitũ distinguimus me
retricem. l. itẽ apud Labeonem. §. si q̃s virgi
nem. ff. de iniu. & hr̃ in c. in nonnullis, extra
de Iudæis His omnib. opposita sunt nescien
tia siue ignorantia, & error q̃ nescientis sic
10 diffinitur. † Nescientia siue ignorãtia est in-
tellectus nõ determinans se ad verũ, vel fal-
sum. Error aũt est priuatio intellectus de-
terminat ad verũ, & auriga tendentis ad fal
sum, vel sic. Error est priuatio veritatis cau-
sata in intellectu ꝑ falsam imaginationẽ, vt
probaẽ. ff. de test. l. de statu. & ff. de iurisdi. om.
iud. l. si per errorẽ. & l. si quis nec causam eo.
tit. videamus nunc de verisimili, & nõ verisi
mili, & dic br̃, ꝙ verisimile est id, q̃d verũ vr̃,
& est verosimile vt ff. de adul. l. miles §. mu-
lier. Non verisimile vero dr̃ illud, q̃d a vero
est multũ dissimile, vt ff. quod met. cau. l. nõ
est verisimile, in prin. vbi fit mentio ẽt de p̃-
sumptione iuris tñ, siue hominis, sed credo
potius ꝙ illa sit q̃dam leuis p̃sumptio. Post-
q̃ vidimus de grauib. probationib. per quos
asceudiẽ, siue peruenitur ad plenã probatio
nem, & certã fidẽ credulitatis, videamus nũc
de ipsa certitudine veritatis, & q̃ro q̃d est no
11 toriũ generaliter. Resp. secũdũ Bal. ibi. † No
toriũ est cõis, & indubia certitudo rei, de qua
q̃ritur, indubiã fidẽ faciens, an, & qñ quid di
catur esse notoriũ, & quot hoĩes faciunt no
toriũ, vide Bal ibi, qui refert quosdã tenuis-
se, ꝙ maior pars populi facit notorium, &
q̃d in aliqua villa, siue paruo castro minor
numerus hominum facit notorium, q̃ in ci
uitate, & ideo dicit secundũ Alb. de Gãd. q̃d
ad sciendũ quot homines faciunt notoriũ,
hoc est arbitrariũ, q̃a iudex arbitrabiẽ quot
hoĩes faciunt notoriũ. de qua materia vide
latissime per Cano. in d. c. qualiter, & qñ, de
accus. Videamus mõ quid est probatio, in-
telligendo de plena, & ꝑfecta probatione, q̃
12 sic diffiniẽ secundum Bal ibi. † Probatio est
actus rem dubiã in lucem cognitionis edu-
cens. & hoc notaẽ. C. de ꝓb. in rub. & ibi Bal.
Succedit altera species & probationis, & co
gnitionis veritatis q̃ dr̃ euidens. & manife-
stũ. ista duo differunt inter se, & differunt ẽt
a notorio, vt sup. dicã. Euidẽs ita diffinitur,
euidens est, q̃d manifeste liquet, secũdũ Bal.
in d. l. ea quidẽ. c. si forte. de elect. lib. 6. & est
satis diuersum a manifesto, & plus est quam
manifestũ, euidens enim illud est, quod pa-
lam est oculis, & semper apparet. ff. de con-
trah. empt. l. ea quæ. l. non codicillũ. C. de te-
sta. & in c. euidentia. de accus. 1. q. 1. vt euidẽ
13 ter. † Quod. n. in euidenti est, nulla põt ter-
giuersatione celari, & nullã optat probatio-
nẽ, extra de coha. cler. & mulie. c. fi. vide quæ
not. per Archid. in d. c. cum si forte, de elect.
lib. 5. Bal. n. in d. l. ea quidẽ, diffiniuit manife
stũ, sed diffinitio sua mihi non placet, dicit
enim, ꝙ manifestum est illud, quod euiden-

ter apparet. seq̃retur ergo ꝙ manifestũ esset idem qđ euidens, & tñ est satis diuersum, vt ꝓxime dixi, & dicam infra ꝙ minus est manifestũ q̃ euidẽs, sed secũdũ diffinitionẽ Bal. idem esset manifestum qđ euidens, ideo putaui sic esse diffiniẽdum. Manifestum est demonstratio q̃dam, ex qua vehementer aĩus dubius informatur ad aliquod, nõ tũ tolitur
14 tota dubietas 2.q.1 de manifesto, † & hinc est qđ dr̃, manifestum indiget ꝓbõne. 11.q. 3.c. eorũ. euidens aũt nulla indiget ꝓbõne, vt d.l. ea quę. ff. de actio. empt. vide Io. And. in c. cõstit. de verb. sign. lib. 9. & tex. not. in l. qñ sororem. C. de iure delib. vbi de vtroq; fit mẽtio. Tñ euidẽs ponitur ꝓ magis claro q̃ manifestum, vide do. Alb. de Ros. in dict. suo in litera E. in vers. euidens. cl 1. & 2. Bal. tñ in d.l. ea quidem. aliam ponit. drĩam inter ista duo, dicens ꝙ euidens dr̃ id solum, qđ apparet ꝑ oculorũ inspectionem, vt ff. fi. regun. si irruptione. §. ad off. ñ. & idem Bal. in rubr. C. de ꝓbõ. dicit ꝙ illa dr̃ ꝓbõ ꝑ euidentiã facti, qñ res subijcitur oculis iudicis. Manifestum aũt largius dr̃. s. oẽ id qđ nobis innotescit ꝑ quęcũq; sensum corporis. s. visum, auditum, sicut est sonus Campanæ aut alium sensum, vt l.1. §. occisorũ. ff. ad Syll. de q̃bus sensibus hr̃ in l. eum. §. pen. ff. de acq.
15 poss. † Differũt ẽt ista duo secũdũ ipm à notorio, q̃a manifestũ vel euidens est illud qđ vni tm̃ vel pluribus patet: notorium aũt esse nõ põt, nisi toti populo, vel maiori parti publicè innotescat, vt sup. late diximus. & not. in c. vestra. & ibi Inn. de cohab. cler. & mulierũ. Et per hæc sum expeditus de istis gradib. seu adminiculis probationis, ac de spẽb. plenæ, seu perfectæ ꝓbationis, q̃ quidẽ gradus & adminicula probationis a q̃busdã appellanẽ indicia nõ plena, & dubitata, ꝑ quæ aĩus iudicis deducit̃ qñq; in suspicionẽ, qñq; vero in opinionẽ q̃ magis est propinqua indubitatæ fidei quã suspicio, secundũ Bar. in
16 d.l. admonẽdi. ff. de iureiu. † Ex quib. tñ indicijs dubitatis nõ dat̃ iudici indubitata fides & firma credulitas, sed quędã suspicio qñq; ex qua iudicis mẽs satis dubia reperit̃. & isto casu non facile deueniẽdum est ad torturã, maxime si persona sit honestæ conditionis, q̃a ista suspicio est primus gradus probationis, & minus q̃ semiplena probatio, secũdũ Bar. in d.l. admonendi. in glo. magna Qñq; vero indicia sunt talia q̃ adducunt animum iudicis in opinionẽ, q̃ est secũdus gradus ꝓbationis, secũdũ Bar. ibi, ex qua aĩus iudicis multũ depẽdet in illa parte nõ tñ est plene certus, & iõ isto casu deueniri solet ad torturã, quæ dat̃ in supplementũ probationis in causis criminalib. qñ veritas aliter haberi nõ põt, vt ꝑ Bar in l. fi. ff. de qõ. q̃a tormentũ illud fuit inuentũ cã necessitatis, & in supplementũ probationis vt dixi, quotiescũq; reus est valde suspectus, cõtra quẽ laborant indicia, vt dicit Pau. in d.c. cũ in contẽplatione. in prin. de reg. iur. & Bal. in l. 1. C. quorũ appell. non recip. idem Bal. in l. milites. & l. fi. C. de quæst. Bart. in l. 1. in prin. & §. diuus. &
17 l. fi. ff. de qõ. † Quę aũt dñr esse lt̃a indicia, dic ꝙ illa sunt q̃ sunt proxima facto, q̃ quãto propinquiora sunt tãto sunt meliora. l. j. §. præterea. & l. de minore. §. torm. ff. de quęstioni. & ibi per Moder. Quæ aũt iudicia dicant̃ esse sufficientia ad torturam, certa regula tradi non põt, sed hoc relinquit̃ arbitrio, & discretioni boni iudicis, secundũ quod dicit Azo in d. summa de quæst. vbi dicit, ꝙ nõ debet iudex reo adhibere tormenta quanta accusator exposcit, sed quanta moderatæ rationis temperamenta desiderant, idem dicit Bar. in d.l. fi. ff. de qõ. in princ. dicit tñ Abb. in d.c. cum in cõtemplatione, ꝙ licet super hoc an, & qñ indicia dicantur esse sufficientia ad torturã certa regula tradi non possit, arg. l testiũ. §. tu magis. ff. de testi. & l. de minore. §. fi. ff. de q. tñ dicit, ꝙ oẽs Doct. tenẽt,
18 † ꝙ vnus testis de visu facit indiciũ ad torturam, intellige tu, ꝙ sit testis fidedignus non suspectus, & oĩ exceptione maior secũdum quod dicit Bar. in d.l. fi. & Bal. in d.l. 2. & ita cõiter tenet Docto. Bonus itaq; & discretus iudex cuncta circunspiciet, & iuxta criminis qualitatẽ facti, cõtingentiã, conditionẽ personæ, & abundantiã iudiciorũ considerabit, an ad torturã ipsam deueniendũ sit, & casu quo ad illã deueniri cõtingat, iterũ maturè cõsiderare debet qua grauitate, leuitate, vel moderamine veniat inferenda, iuxta no. per Azo in d. summa de qõ. s. quantum modera
19 tæ rõnis temperamenta desiderant. † Aliter enim sunt torquẽdi iuuenes robusti, & alio mõ debiles, delicati, vel senes alio mõ rusticus, vel miles, & alio mõ ciuis, & alio modo nobilis, & alio mõ ignobilis & plebeus. l. de min. §. torm. ff. de qõ. & l. 1 §. fi. eo. tit. Bart. in d.l. fi. eo. tit. Bal. in d.l. 2. C. quor. appellat.

non recip·& idem Bal.in l.milites. & l.fi. C. de quæst. Abb.in d.cap.cum in contemplatione,de reg.iur.in antiq.

1 *Torturæ gradus sunt quinque, & qualiter cognoscantur, & inferantur.*

Gradus primus torturæ quis sit.

2 *Confessio rei facta in præparatorijs tormentorum dicitur facta metu, ideo ratificatione eget.*

3 *Tortura largo modo sumpta quid sit, & vnde dicatur.*

Torturæ primus gradus, scilicet terror, quibus inferri possit.

4 *Torturæ gradus secundus quis sit.*

5 *Tortura leuis quæ dicatur, & an vere sit tortura.*

Tortus leuiter potest grauius torqueri militantibus indicijs legitimis.

6 *Priuilegiati ne possint torqueri tormento secundi gradus torturæ potuerunt supponi.*

7 *Febricula leui laborans non excusatur, quominus teneatur comparere citatus.*

Confessio facta in leuibus tormentis ratificatione indiget.

8 *Torturæ tertius gradus dicitur, cum per spatium dicẽdi vnũ Miserere, reus suspensus detinetur.*

9 *Torturæ gradus quartus quis sit.*

10 *Torturæ quintus gradus quis dicatur.*

11 *Torturæ gradus vltimus in quibus applicetur criminibus.*

12 *Complexionum diuersitas multa in sustinendis tormentis.*

13 *Mesites lapis potut facit, vt dolorem nullum sentiat tortus.*

Remedia quæ verbis fiant, ne torti dolorẽ sentiãt.

14 *Fur quidam Romæ quibus remedijs contra torturam fuerit vsus.*

15 *Tortus quidam dicens, & lacte beatæ virginis Mariæ, dolorem nullum sentiebat.*

16 *Remedia quæ fieri possint aduersus maleficia taciturnitatis.*

1 QVarto nunc videndum est † de istis quinque gradus torturę, de quibus supra fit mentio, quo modo cognoscuntur, & qualiter inferuntur. Rñ. declarando primũ gradum incipiemus a minori, vel infimo, ascendendo veluti p gradus scalarũ, reducendo materiã ad practicam dico q. Primus siue ĩfimus gradus torturæ est territio illa, quã infert iudex reo, qñ illũ cognoscit suspectum tñ indicia nõ adsunt talia, vt torqueri possit isto casu iudex mãdat qñq; reũ ipsum spoliari ligariq;, & in ordine poni, ac si vere torquendus esset, & qñq; ligari mandat ad funiculũ, ita vt nihil aliud deficiat quã sola eleuatio, & hoc fit ad incutiendũ timorem reo, vt facilius fateaĩ stantibus, maxime iudicis persuasionibus. Et ista proprie non dr̃ tortura, q͂a vere corpus non torqueĩ, nec sentit dolorẽ, sed potius est quidã mentis timor, secundũ Bal.in d.l.2.quor. 2 app.&c.& in l.2.C.de cõfess.vbi dicit, † q cõfessio facta a reo in istis p̃paratorijs tormentorũ cũ sit facta, & extorta p̃p timorem tormentorum, indiget ratificatione, ac si facta fuisset in plenis tormẽtis, alias nunq̃ sufficere ad cõdẽnationẽ. vide Ang.& Sal.in d.l.2. & Sal.in l.fi.C.de qõ. Bar.in l.j.§ si q͂s vltro. ff.eo.ti.vide no.tex.in l.2. C.de cust.reo.qui loq͂tur proprie de hac ratificatione, quæ fit apud acta sub publico testimõio, & dicit Imperator ibi, q isto mõ fræni quidẽ tẽperies iudicib.immodice sæuientib.adhibetur. Iste aũt actus, vt dixi non põt dici proprie tortura, vt p̃xime diximus, sed appellaĩ p̃prie ter- 3 ritio, siue terror tormentorũ. † Largo vero sumpto vocabulo, & improprie posset dici tortura, p̃put quidã descripserunt hoc nomẽ tortura, q̃ dr̃ a terrendo, sed isto mõ terreĩ, ergo &c. vel dicas qđ licet corpus vere non torqueatur, animus tñ bene torquetur, & timoris patitur cruciatũ, & sic largo mõ dici põt tortura. Et no.q iste terror, siue primus gradus incuti, & experiri põt contra quoscũque, ẽt contra eos q͂ deiure torqueri nõ põt aliqua de cã. vt infra latius dicetur in 6.qõ. vel qñ deficerent indicia p̃p q̃ torqueri deberet, vel qualibet alia iusta de cã ad torturã deueniri nõ põt, ad istum gradũ deueniri poterit, secundũ Bal.in d.l.2.in vers.q̃ro qñq;, &c.vbi dicit, q illi q͂ de iure torqueri nõ pñt, poterunt bene terreri. Iste enim primus, siue infimus gradus torturæ non solet adhiberi robustis, versutis atq; dolosis viris sed debilibus timidioribus, pusillanimis, atq; delicatis, quoties contra ipsos militarẽt aliquę p̃sumptiones, & cõiecturæ siue indicia leuia. Et licet interdũ essent plura indicia. multoties tñ cũ isto infimo gradu ab hoĩb. similis cõditiõis solet extorqueri cõfessio, absq; eo q ad vlteriora procedaĩ, vt sæpius expertus fui in facto, de quo infimo gradu fit sæpius experiẽtia ĩ robustiorib.& magis cautis, quoties vt dixi non militant plena indicia, vide-

do.

do Par. de Put. in d. suo tract. de synd. in c. ad uertendum. & Bal in d. l. 2 † Secūdus gradus
4 torturæ est cum reus ligatus eleuat modicū supra terram, Paulo momento detinet eleuatus, & ptinus deponit, uel cum detinet suspensus spacio dicendi Aue maria, uel Pater noster aut unum miserere. iuxta qualitatem facti, & psonarū cōdōne, deinde deponit absque aliquo impulsu, quassatione uel tractu chordæ, & hæc dr leuis tortura ad quā deueniendum est quotiescunq; indicia qdam apparent aliqualr probata, & reus est magis suspectus. Indicia tn ipsa non sunt plena satis ad inferendum plenam torturam, puta si esset unus testis de uisu deponens. tn nō esset oī exceptione maior. uel duo testes de auditu ab aliis, non aūt ab ipso reo, & similes psumptiones uel indicia non plena, pcedente tn suspicione cōtra psonam ipsius rei, ut pxime dixi. Et ista est illa leuis tortura, de qua loquit Bal. in d. l. 2. C. quorū appellatio &c.
5 ubi dicit † qp quemadmodum leuis febricula non dr febris, & infirmitas talis q pstet impedimentū ad cōparendū, sicut est uera febris, q hoiem sternit, ut l. ob q uitia. §. fi. ff. de ædil. edict. ita ista leuis tortura non dr tortura, si ue tormentū, ex quo causet dolor mentis, & corporis cruciatur, sicut in tortura ordinaria. Et nota qd est magni effectus ista doctrina, ex qua infert, qp quotiescunq; cōtra reū militant legitima indicia, ex qbus de iure qs torqueri pōt. si fuerit semel isto modo leuiter tortus, non obstabit, quo minus possit iterū grauius torqueri ex eisdem indiciis, & tunc secunda uice dicet cōpetēter tortus, nec ppea reus cōqueri poterit, qp fuerit repetitus in tortura absq; nouis indiciis, iuxta ea quæ hnr in l. repeti, ff. eo. tit de qō. qa ista non dr proprie repetitio, ex quo prima non fuit habita pro tortura, p ea quę supra diximus ita ēt sentit Bart. in l. fi. & repeti. ff. de qō. & Bal. in d. l. 2. C. quorum appellatio. &c. Ang. de Aret. in d. gl. fama publ. in uers. qd si aliqs fuit tortus, sed leuiter, &c. Hipp. Mars. in d. l. 1. in princ. & l. repet. Par. de Put. in d. trac. ī c. sequit modo. Fran. Brun. Gand. & ceteri doct. in locis
6 supra notatis. † Quidam tn dixerunt arguentes ex dicta doctrina Bal. de qua supra qp illi ēt q aliqua ex causa uel priuilegio torqueri non pnt, poterunt tn tormento istius secūdi gradus supponi absq; periculo. ex quo ista leuis tortura non dr tortura, sicut leuis febricula non dr febris d. l. ob q uitia. Ego tn de ueritate istius dicti alias dubitaui, nec ur esse bona cōna de leui febricula. ad leuē torturam, qa est diuersa rō in uno q ī alio, ibi. n in d. l. ob q uitia excusatur à cōparendo in iudicio ille q pp febrim est impeditus, & non pōt ambulare foris, quia non exit de lecto, nec de domo, is uero q patitur quartanā febrim aut aliam leuem febriculam quam nō curat, nec pp illam remanet qn uadat foris
7 per oīa loca, saltem in ciuitate. † Ex quo. n. uadit p urbem sicut uadit p alia loca, ita uenire pōt ad curiam, & coram iudice. qa rō illa impedimēti de qua in d. l. ob q uitia. ī prin. cessat in eo q patit leuē febriculā, ideo in eodem cessat legis excusatio. Sed hic in leui tortura fieri non pōt, qd corpus non torqueat nec patiatur aliqualē dolorem, licet sit leuis dolor, dolor est, & infertur iniuria dignitati, uel innocentiæ ipsius rei, qa tortura ut diximus supra eod. tit. q. 1. est cruciatus qdam in corpore, &c. cum igr p hanc leuem torturā inferatur in corpore dicti rei aliqualis cruciatus, nō pōt dici nisi qd illa sit tortura, & qd ille sit tortus qquis leuiter. Et ideo ego nunq cōsueui ad gradum istū deuenire, nisi qn procedūt indicia, & sunt bene pbata. Tn si sunt indicia aliquantulum remota à facto, & psona esset uilis, & ignota, & ualde suspecta de crimine, aut in rnsionibus suis uariaret, & aliis hmōi suspicionibus pcedētibus l. de minore. §. torm. in fin. ff. de qōnibus, & p Bal. in d. l. 2. Bart. in d. l. fin. & Panor. in d. c. cum in cōtemplatione. Si aūt esset uir nobilis aut honestæ familiæ, & cōdōnalis, ad hoc nō deuenirem rlr, nisi pcedentibus legitimis indiciis, & bene pbans iuxta no. p Bar. in d. l. fi. ff. de qō. & per alios in locis supra not. Confessio silr facta in istis leuibus tormentis indiget ratificatione, sicut illa q est facta in plenis tormentis, ut supra diximus in pcedenti
8 gradu, & no. in d. l. 2. C. de Cust. reo. † Tertius torturæ gradus est cum reus suspensus detinet in tortura spacio dicendi unum Miserere uel duo, aut aliquantulum plus, absq; tn aliquo tractu uel impulsione chordæ, q infert ad maiorē cruciatum, & ad istū gradū ascendet iudex quotiescunq; reus est magis de crimine suspectus, & indicia cōtra ipm tēdētia sunt plene pbata, delictū tn non est de atrocioribus, ut est furtū modici ualoris, uulnus non letale, seu aliud crimen non capitale, ut

l. 2. & ibi Bar. ff. de publ. iud. uel qn̄ delictum esset grauius, & indicia magis apta, psona tn̄ esset talis nobilis, uel alias honestę familię, & alias bonę cōdōnis, & famæ & nō assuetus in similibus cōmisceri, cū quo mitius, & magis tēperate agendū esset, nō excedendo iudex istū gradū torturæ nō credo q̄ posset repræhendi, arg. l. non omnes. §. à Barbaris, ff. de re mil. l. in ser. & l. respiciendum, §. delinquūt. ff. de pœn. l. q̄d ergo §. pœna grauior. ff. de his q̄ not. in fam & l. testiū § tu magis,

9 ff. de testib. † Quartus torturæ gradus dicet̄ quotiescunq; reus post eleuationem diutius suspēsus in tortura detinet̄, uidelicet p quartam, tertiā, mediā ue partem, uel duas tertias unius horæ aut p integrā horam, s̄m grauitatē criminis, suspicionē rei, & uires indicioū qn̄q; in ipso detentionis spacio adhibentur unus duo aut plures ictus, siue tractus chordæ ad maiores cruciatus inferendū in corpore, maxime qn̄ indicia sunt p̄gnantia. Reus est suspectus multū, & hēt mēbra robusta, & crimē est graue ex se, ēt, q̄ ista oīa non concurrant, si tn̄ maior pars cōcurrit, sufficit, ul' quoties scandalum non modicum gn̄aret, ut est furtū magnæ rei sacræ, uel aliud turpe sacrilegium, uel sacroū abusus, aut homicidium graue, uel falsitas literarū apostolicarū & similia, & indicia ut diximus essent urgentia, & bene pbata, utputa unus testis omni exceptione maior de uisu ipsius facinoris depones, aut duo seu plures testes alia pbātes indicia, & circūstātias necessarias ipsius criminis s̄m q̄d latius declarat do. Alb. Gand. in d. suo tract. malef. in tit. de p̄sump. & ind. dub. & indub Bart. in d. l. 1. §. fi. & l. fin. ff. de qō. Bald. in l. milites, §. oportet. C. eo. tit. idē Bald. in d. l. 2. C. quo. appel. & c. Bald. Ang. & Sal. c. in d. l. ea quidem, C. de acc. Canonistæ in c. qualiter, & qn̄. eo. tit. & in c. cum in con-

10 templatione. de reg. iur. in antiq. † Quintus & ultimus torturæ gradus succedit, quod est istud quotiescunque post aliquam suspensionis detentionē, & ictus siue tractus chordæ. si reus adhuc ptinax in eius negatiua insteterit, & torturam hmōi spernere uideret̄, p grauiori cruciatu ad pedes ipsius rei torquendi subiiciunt̄ pondera q̄dā pendentia, ut sunt cōpedes ferrei, lorica, aut aliud simile pondus, & cū pōdere ipso suspensus detinet̄, uel ictibus cruciat̄, & istud est sæuissimū genus tormēti, & dn̄t Doct. q̄ scripserūt de hac mā q̄ tūc corpus ipsius rei dilaniatur, mēbraq; & ossa quodammodo dissoluunt̄, & euelluntur à corpore, & hęc dr̄ grauior pœna q̄ utriusque manus obscissio, ut dicit text. in auth. ut nulli iud. §. quia uero. & dicit Cassiod. in lib. uariarum epistolarū, ut refert do. Par. de Put. in suo tract. synd. in c. tortura. el. 2. fol. 113. epist. 49. facilius est à morte expetere q̄ tormentorum crudelia sustinere inter supremas anhelatus angustias melius est perire q̄ uiuere, & detestabilis sensus pœnarum excludit dulcissimæ salutis affectum. Iste ultimus gradus, & modus torquendi p raro fit, & iu-

11 dex haud facile ad illū deueniet, † nisi in certis casibus, & criminibus atrocissimis ut est hæresis, & crim. læsæ maiest. euersionis status, aut similis pditionis, ubi totius, ubi p̄rīcę aut multoū salute tractat̄, aut cū ageret̄ de ingēti assassinio enormissimo homicidio sacræ psonæ, uel de morte alicuius Cardinalis, seu alterius magni principis, uel cōtra maleficū, aut mathematicū, in q̄bus criminib' nullū ppest priuilegium dignitatis, ut l. si q̄s alicui. C. ad l. Iul. maiest. & l. & si excepta. C. de male. & math. l. manicheos, & l. Arriani. C. de hæret. c. ad abolēdā, eo. ti. & similibus, nec tūc ēt nisi indicia essent adeo clara, & p̄gnantia, ut nil deesset nisi rei cōfessio, ut l. milites. §. oportet, & ibi Bald. C. de qō. Bal. in l. quisquis, C. ad l. Iul. maiest. & Bal. Ang. & Sal. in l. ea q̄dem, C. de acc. Bart. in d. l. fi. ff. de qō. & l. 1 §. fi. eo. tit. Par. de Put. in d. tract. de synd. c. tortura. & c. ad uertendū, & alios Moder. in

12 locis supra notatis. † Non nulli tn̄ reperiunt̄ adeo terribiles, & robusti qui nullum timēt dolorē, neq; cruciatum aliquem sentire uīr in corpore, ēt si mille tractibus quassarent̄, quod pluribus modis cōtingere solet, quidā em̄ robustitate corporis, & brachioū, alii uero leuitate q̄ leui pōdere cōprimunt̄, quidā alii membrorum agilitate. quoū brachia ex modica eleuatione ex retro ante resoluunt̄, & supra caput directo tēdūt, adeo q̄ leuem, aut nullū cruciatum sentire uīr, & ego alias in facto habui. Quidā alii reperiunt̄ qui cum diabolicis sortilegiis & incātationib. maleficæ artis, de qua supra diximus late in 2. lib. 6. & 7. q. adeo corrobant̄ in corpore uel sustinent̄ ī aere, aut graui sopore detinent̄ oppressi postq̄ sunt eleuati, ut nullū penitus dolorē patiant̄ in corpore, & hoc appellant q̄dā maleficiū taciturnitatis siue insensibilitatis

ex quo in lucē tutela quædā (ut aiunt) aduersus ipsum torturam. ꝙ reus ipse nullū dolorē patitur, de quo alias diximus supra d. lib. 2. & ego alias pluries expertus sum in facto, & infra dicam, & à pluribus huiusce artis maleficæ magistris referri audiui, qui uariis modis, & p diuersa malefica uerba, & instra id expetūt, & obtinent, quod qualr fiat, referre non expediat, q i fieri nō posset absque sacræ christianæ fidei euersione.
3 † Dixit tñ Alber. magnus in lib. quē edidit de secre. nat. ꝙ lapis q dam mesites nuncupatus, q orit ex ciuitate q̃ dicitur Mesis, ĩ partib. oriētalib. cōtrarius, & aqua aut uino cōmixtus datusq. ad potandū illi q torquendus est inducit insensibilitatem pœnæ, & cruciatus, ut refert Par. de Put. in d. tract. synd. in c. tortura lo 2. Quidam alii dñt uerba quæ sequuntur, uidelicet, Imparib. meritis tria pendent corpora ramis. Dismas, & Gestas, in medio est diuina potestas Dismas damnatur. Gestas ad astra leuatur. Aliis etiā dñt uerba prophetæ. Eructauit cor meū uerbū bonū, ueritatē nunq̃ dicā regi. Alii uero dñt, quemadmodū lac beatæ gloriosæ Mariæ uirginis fuit dulce, & suaue domino nostro Iesu Christo, ita hæc tortura si chorda sit dulcis, & suauis brachiis, & membris meis. Quidam alii dñt illa uerba, quæ domini noster Iesus Christus dixit tempore passionis, uidelicet à principio suæ capturæ. Quem quæritis, &c. usque ad extremum uitæ, & ultimum uerbum. Consumatum est. Quidam alii dñt. Iesus aūt trāsiens per medium illorum ibat. os autem non comminuetis ex eo. Quæ quidē uerba, & coniurationes olim non putabam quidquam operari posse contra torturam, & plerisq; ridicula potius q̃ credibilia esse uñr, at ego quia pluries uidi, & expertus sum in facto, primo Pisis dum eram assessor Magnifici dñi Capitanei illius ciuitatis, deinde Romæ dum essem auditor criminalium causarū
14 Reueren. Do. auditoris cameræ ubi † quidā fur sagacissimus, & duplicis malitiæ reus, cōtra quē erāt examinati quindecim testes super diuersis indiciis magni furti centū triginta septē ducatis auri, hñs notitiā ꝙ curia pfati dñi Auditoris ꝓcedebat cōtra ipsum, ante q̃ personaliter comparetur, accepit nonnulla sortilegia cōtra torturam, quibus expertis iterū atque iterum, uidens ꝙ sufficiebant ad parangonem, quadam die dum ego essem in ædib. turris nouæ ad examinandū quosdā alios reos, ille spōte ueniēs accessit ad me, & se cōstituit in carcerib. ipsis, dicens ꝙ ultro uenerat ad purgandū indicia, & notā infamię sibi illatæ, contra quē tñ necesse fuit deuenire ad torturā tot indiciis contra ipsum laborantibus, in qua dū erat eleuatus dormiebat capite cliuo, ac si iaceret in lecto absq; ulla penitus lamentationes, aut clamore, & ad tractus chordæ erat tanq̃ statua marmorea, q dū eleuabatur, à principio dicebat quædā uerba submissa uoce, deinde silebat ut dormiēs, statim ego suspicatus fuit ne gestaret aliqđ sortilegiū siue facturā maleficā penes se, aut ex illis uerbis captaret aliqđ suffragiū, pquisiui q̃ diligēter per oēs partes corporis sui, demūq. reperi in capite sub scuffia. s. inter crines, q̃dam paruā schedulā hæc uerba continentē v3, †Iesus aūt trāsiens† p mediū illorū ibat. †os non cōminuetis ex eo. † cū crucibus ita signatis, q̃ illico abstuli ab eo; qui licet illa sic ablata satis cōquerer̄, nihilominus iterū positus ad torturā, & eleuatus iterū illud idē sicut antea faciebat, & principio ipsius eleuationis nōnulla uerba submissa uoce dicebat, q̃ percipere nunq̃ potui, necqdq̃ cōfessus ē, demum mutatis tormētis sub tormento taxilli subiectus fuit, & silr spernēdo dotores nihil unq̃ penitus confessus est, sed in sua negatiua semper audacius cōualuit, adeo ꝙ necesse mihi fuit eo instāte ab inqsitione, eūdē absoluere, & ꝓcessum totū una cū inqsitione aboleri mandare. Nec est mirandū de absolutione hmōi. nā similis † casus & maior quoq;
15 occurrit do. Hip. de Mars. dū erat officialis illustriss. Duci Mediolani, ut ipse refert in l. repet. in 4. col. ff. de quæst. nec dū est annus elapsus, ꝙ audiui aliū Romæ positū fuisse ad torturā, & repertis uicibus grauiter cruciatū, q illa uerba de lacte B Virginis Mariæ submissa uoce dicebat, & nullū dolorē pati, sed cuncta spernere uidebat, & dormiebat sicut alius in tortura, adeo ꝙ a tribus iudicib. præsente ꝓcuratore fiscali examinatus, nulla unquā ab eo cōfessio extorqueri potuit; licet correus, & criminis socius id fateret̄ expresse, & illū in sociū nominaret. cuius processū uidi illumq; cognoui. Aliud exemplū qđ silr in facto occidi mihi Romæ cuiusdam maleficæ mulieris, quæ anteq̃ eleuaret̄ in tortura, uerba q̃dam submissa uoce dicebat de īde eleuata sillebat penit' uelut mortua & nigrior apparebat. ĩ uultu carbone extīcto. oculos ex

tra caput ualde tremēdos more illorū q̄ strā gulant emittent, & nihil penitus loquebatur boni neq; mali. Si nunc uellemus disputare de uirib. & ueritate dictorū maleficiorum ta citurnitatis siue insensibilitatis, fieret ampla lectura, sed quia cupio breuiter me expedire, hic non inserā, uide q̄ late diximus supra lib.
16 2.q.6.7.& 8.† Nōnulli tñ dixerunt ꝙ aduersus ista cōiurationes, & maleficia taciturnitatis reperiunt̄ remedia quędam quæ diuersis precib. conficiuntur, ex quib. dn̄t ꝙ omnes ligaturæ, & maleficia hmōi dissoluunt̄ omninoq. pereunt, & reus grauissima patitur tormenta, & cruciatus in corpore. Et inter alia dicere solent uerba illa Prophetæ, uidelicet Dn̄s labia mea aperiat, & os meū anunciabit ueritatem. Eructauit cor meū uerbū bonū dicā cuncta opera mea regi. Confundat̄ neqtia peccatoris ꝑdes oēs q̄ loquunt̄ mendacium. Cōtere brachia iniqui rei, & lingua maligna subuertet̄. Ex quib. uerbis precibus, & exorcismis dn̄t maleficia ipsa resolui, & reū mirabiliter cruciari, uide d. Par. de Put. in d. tract. synd. in c tortura. lo 3. fol. 113. & illum Siluec. prie. in d. tract. de string. demon. Mirand. lib. 4. c. 5. Super quib. tñ cogita quia de uirtute ipsorum remediorū non possem quidq̄ certi attestari, ex quo illa nunquam expertus sui nec per alium experiri hactenus uidi.

1 *Tortura in quibus causis, & criminibus inferri possit.*
2 *Oratio indefinita æquipollet uniuersali.*
3 *Iudex distinguere non debet ubi lex nō distinguit.*
4 *Processus sit summarius in leuibus criminibus.*
Tortura de processu dicitur ad quam absque indicijs legitimis peruenitur.
Tortura quare in paruis criminibus non sit applicanda.
5 *Persona grauis, & honestæ conditionis pro criminibus leuibus torqueri non debet.*
Persona leuis de leui crimine suspecta torqueri pōt.
Persona uilis, & pauper pœnam pecuniariam non potens soluere, luere debent in corpore.

1 QVinto uidendum est in quibus † causis & criminibus, possit inferri tortura dic, ꝙ generaliter in omnibus causis criminalibus seu omnibus criminibus, si præcedant legitima indicia, & ueritatis aliter hr̄i non potest. Nam regula torturæ est affirmatiua, & uniuersalis, ut hr̄ in l. 1. in princ. ff de qō. ibi in criminibus seruandis, &c. q̄uis ab ea nullatenus sit inchoandum examen, sed in casu necessitatis quotiescunque undique urgenti indicia, & cōfessio ueritatis aliter hr̄i non pōt, nisi mediāte tortura, tūc adhibēda est d. l. 1. in princ. ibi n. dr̄ in criminib. seruan
2 dis, &c. † quæ oratio cum sit inde finita æquipollet uñi l. si plures ff. de legat. 3. per Alex. & Doct. in rubr. ff. sol. matr. l. 1. §. si quis simpliciter. ff de uerb. ob. & Bald. in l. nullum C. de asses. hoc idem tenet Gand. in tract. malef. in tit. de qō. & torm. in princ. uers. incipiamus. Hipp. de Mars. in l. diuus. in princ. ff. de qō. Franc. Brun. in tract. de ind. & tort. in 3. col. uer. tertio princip. quæro, &c. Par. de Put. in tract. synd. in cap. an in causa pecuniaria. pri. col. & probatur per tex. in d l. milites, §. oportet. C. eo. tit. inducendo hoc modo, ibi n. non esse à tormentis incipiendum examen, nisi pluribus indiciis quasi certis, &c. tunc demum deueniendum erit ad qōnes, si personarum conditio id requirit, q̄a sunt quædam ꝑsonæ quę ex cā speciale torqueri nō pn̄t, ut infra dicet̄ in seq. q. & no. ibi dum dr̄ personarum conditio. & non dixit, qualitas criminis quia si dicat ꝙ in criminibus nulla fiat dist.
3 qualiacunque sint, † quia ubi lex non distinguit nec nos distinguere debemus l. diem fer re. ff. de aro. l. de precio. ff. de pub cū si. Contra hoc opp. de l. edictum. ff. de qō. ubi dr̄, ꝙ qōnes non semꝑ nec in omni cā, & persona desiderari debent, sed cū capitalia, & atrociora maleficia non alr̄ explorari pn̄t q̄ ꝑ seruorum qōnes efficacissimas, &c. & sic text. ibi expresse inhibere ur̄ ꝙ pro leuibus criminibus inuestigandis, nullatenus sit danda tortura. Sol. uerū est ꝙ in leuibus, & paruis criminibus non est adiungenda plena, & grauis tortura ſm gradū excedens, leuis tñ tortura primi, & secūdi gradus non ur̄ excludi ēt in paruis criminib. ar. l. ob q̄ uitia. §. fin ff. de ædil. edic. & per Bal. in d. l. 2. C. quo appel. & c. licet n. hæc solutio sit uera in se, tñ non bene congruit illi legi quæ loqtur in aliis terminis, & ꝑpea dic ꝙ ibi loqtur de tortura quæ infert in alium, s. in seruū, nō in ipsummet reū. Rō est, q̄a nō ita facile deueniendū est ad torturam seruorū ꝑ inueniēdis alienis criminibus ex quo illi sunt innoxii criminis prædicti q̄ ipsiusmet rei de crimine suspecti, q̄ solutionē sentit ēt gl. in d. l. edictum. in uers. efficacissimas, dum soluit cōtrarium de d. l. 1. §. si qsul

tro.

tro.ff.de qõ.Item oppo.d.l.leuia ff. de accuſ.
4 † ubi in leuibus criminib.ſummariæ procedẽ
dum eſt ſiue ꝓceſſu uel ſolennitate iudiciali,
ſed tortura eſt de ꝓceſſu, nec ad illã deueniri
põt,niſi præcedentib.indiciis, & cã cognita,
& ꝑcedente ꝓnunciatione interlocutoria ip-
ſius iudicis,ut dicit Bal.in d.l.2.idẽ Bal.in l.ſi
quis alicui.C.ad l.Iul.maieſt.Saly.in l.fi.C.de
qõ.& Bar.in l.fi.ff.eod.tit. Ang.& Are.& alii
Moderni practici in locis ſupra notatis. &
Bal.in d.l.milites,§.oportet &l.ea quidẽ.Sol.
dic ꝙ plena,& grauis tortura non eſt æquũ,
ꝙ in paruis criminib. inferatur, quia maior
pœna eſſet in inquirendo q̃ in puniendo,qđ
eſſet cõtra tex.in l.in ſer.ff de pœ. ſed illa ter
ritio ſeu leuis tortura non excedens ſm gra-
dũ,nõ uř eſſe ꝓhibita in hmõi criminib. ma
xime qñ perſona rei eſt uilis conditionis, &
ualde ſuſpecta de crimine illo, & iſta potius
dici põt quædã modica coertio q̃ torturam,
ſm Bal.in d.l.2.uel dic ꝙ ille tex.in d.l.leuia,
loquitur de aliis ſolennitatibus ipſius proceſ
ſus,uidelicet de libello,inſcriptione ad pœnã
talionis,de ſolemnitatib.probõnum,publica
tionis proceſſus.& aliis ſimilib.terminis,ſolẽ-
nitatib.non autem de iſta modica coertione
ſine qua ueritas aliter hři non põt, & ita uř
5 ſentire gloſſ. in d.l. leuia. † Si aũt eſſet perſo-
na grauis,& honeſtæ cõdõnis, aut nobilis fa
miliæ,pro leuib.& criminib.hmõi, non eſſet
deueniendũ ad aliquẽ actũ torturæ quantun
tũcunq; leuis,& minimæ,quia ex ea uidereř
afferri iniuria dignitati ſiue nobilitati, & i-
deo bene dixit tex.in d.l.milites.§.oportet.C.
de qõ.ibi,ſi perſonarum conditio id requirit,
&c.& ita uř ſentire gl.in d.l.leuia.intelligen-
do de uilibus,& ſuſpectis ꝑſonis, ut ibi,uide
Bal.in d.l.2.Bar. in l.non oẽs §.à Barbaris, ff.
de re mil.& Par.de Put.in tract.ſynd. in c. an
in cauſa pecuniaria,uide infra eod. tit. qõ.7.
uerſ.limita.in fi. Et ꝑꝑea non uidetur eſſe de
neganda uili perſonæ, maxime qñ eſſet per-
6 ſona ſuſpecta. † Quia uidemus alias ꝙ uilis
perſona,& pauper, qui ꝑꝑ inopiam non po
teſt ſoluere pœnam pecuniariam,luet in cor
pore ꝑ torturã, & ſic eo caſu tortura ipſa da
tur pro pœna. Pro hoc eſt regulare in oĩbus
publicis criminibus l.1.§.fi. ff. de pœn. ubi eſt
nota.tex.l.qcunq; .§ quod ſi.C.de ſer. fug.&
l.ſi quis id ff. de iuriſd. omn. iud. Vide Bal.in
d.l.1 §.fi.qui dicit hoc eſſe regulare in uilibus
perſonis, & ibi tradit pulchram limitatio
nem ad regulam de qua in l.ĩ ſeruorum.ff.de
pœ.quod quælibet pœna corporalis mi[illegible]ima
&c.ubi dicit quod illud nõ hẽt locũ in uilibus
perſonis,ſed in maioribus, & honeſtis.

1 *Perſonæ omnes indiſtincte in criminalibus cauſis an poſſint ſubÿci torturæ.*
2 *Milites,& decuriones torqueri non poſſunt.*
3 *Conſuetudo eſt nulla quod milites,aut decuriones torqueri poſſint.*
4 *Impuberes non debent torturæ ſubÿci*
Mulieres prægnantes non debent torqueri.
Serui non torquentur in certis caſibus contra certas perſonas.
5 *Senex confectus ætate non ſubÿcitur torturæ.*
6 *Senex confectus ætate remanet ſub regula affirmatiua torturæ.*
7 *Mutus,ſurdus,cecus,& furioſus ob impedimentum naturæ non ſubÿciuntur torturæ,*
8 *Effectus ceſſat cauſa ceſſante.*
9 *Senex rarius,& mitius torquetur robuſtis iunioribus.*
10 *Damnatus ad mortem an poſſit liberari ſi reip.ſit utilis.*

1 SExto quæro an omnes perſonę † indiſtĩcte
torqueri poterunt in cauſis criminalibus
dic quod ſic realiter, ſeruatis tamen de iure
ſeruandis,& præcedentibus indiciis legitimis
quia regula torturæ eſt affirmatiua, ut ſupra
proxime dictum eſt. A tortura autem nemo
dicitur exemptus,niſi quatenus reperiatur ex
preſſum,ut hř in d.l.1.in prin.ff. de qõ.,& d.l.
milites §.oportet.C.eo.tit. A qua quidem re
gula plures perſonæ excipiuntur quæ torque
2 ri non poſſunt.† Quorum quidam ſunt mili
tes,ꝗ priuilegio militiæ,& fauore reip.torque
ri prohibentur d.l.milites,in prin.Secundo ex
cipiuntur decuriones,& eorum filii, ac nepo
tes,qui durante decurionatus officio propter
dignitatem officii torqueri non poſſunt, d.l.
milites,& l.decuriones,& l. diuo Marco. C.de
qõn i.Sed quæro an hodie milites noſtri tem
poris curiones ſiue conſiliarii habeant iſtud
priuilegium,ut torqueri non poſſint. Bart in
d.l milites,dicit ꝙ gaudent illo priuilegio ut
torqueri non poſſint.idem tenet Cyn. in l.di
uo Marco,eo.titu.& Iac.But.in d.l.milites.Sa
ly.in l.1.in pen.col.C.de iure.& fac.ign.d.l.de
curiones, in fi. q̃uis dicat ibi quod hoc male
ſeruař de cõſuetudine in Lombardia. Eãdem
conſuetudinem,ꝙ nõ ſeruař iſta priuilegia,
ergo

ego uidi Romæ sæpe ac sæpius seruari. Contrarium Barb. tñ in apost. ad Saly. in d.l. diuo Marco, in fi. dicit amplia̅do cõem. doct. opin.
3 †ꝙ si cõsuetudo esset in contrariũ, quod torqueant. talis cõsuetudo non ualet. Casus est singularis secundum. Bar. & ipm in l. oẽs iud. C. de decur. lib. 10. idem tenet d. Alex. in l. centurio. in 11. col. ff. de uulg. & pup. & Rom. in singula. 490. quod incipit mulieres. ubi idem dicit de doctore. quod expresse firmat do. Ias. in l. de qbus col. 23. uers. non tñ, ff. de leg. & Mathesi. sing. 59. quod incipit nota quod legum doctores, &c. Vide Bar. in l. 1. C. de aduocat. diuer. iudicũ ubi dicit, doctor, & aduocatus torqueri non potest ex quo est cõstitutus in dignitate, & non solum dura̅te officio aduocationis, sed ẽt eo deposito. Et idõ dicit, ꝙ quoties ꝑ ipm suspicie̅dum esse iurm, debet mitti notaris ad domum suã tanq̃ ad egregiam
4 personam. † Tertio, excipiunt minores. s. impuberes, q ꝑꝑ defectum ætatis q̃ adhuc tenera est, torqueri non pñt, sed illius loco ferula ceduntur l. 1. §. impubes. ff. ad Syll. & l. de minore, in princ. ff. de qõ. Quarto, excipiuntur mulieres ꝑgnantes, q̃ ꝑꝑ accidens. s. impedimentum ꝑgnantiæ non torquentur, ne subsequat, abortus, ẽt post partum ꝑ 40. dies, donec mulier fuerit pristinæ sanitati, & uiribus restituta l. ꝑgnantis, ff. de poen. & l. Imperator & ibi Bal. ff. de sta. homi. Hipp. de Marsil. in l. 1. in prin. in 5. uol. ff. de q. & alii Moderni practici in sæpæ dictis eorũ tracta. Quinto excipiuntur serui, q licet indistincte non prohibeant torqueri, tñ contra certas personas nõ torqueñ, nisi in qbusdã casibus, ut l. seruus. C. eo. ti. de qõ. Sed ista non est propria fallentia ad rlam, ut sit gñalis in oĩbus casibus, & personis, sed solum quo ad certas personas.
5 † Excipiuntur sexto senex ætate confectus q. ꝑꝑ lapsum ætatis torqueri non potest, l. 3. §. ignoscitur, ff. ad Syll. quam opi. tenuit Gand. in d. suo tract in tit. de qõ. & torm. in princip. Bart. in d. l. 3. §. ignoscitur. & in d. l. de minore. in princ. Ang. de Aret. in suo tract. malef. in gloss. fama pub. uers. quæro quæ personæ. Hipp. Mars. in l. edictum, in 3. col. ff. de quæst. Alex. in apo. ad Bar. in d. l. milites, in princ. & ita cõiter transeunt Doct. cum ista limitatione. Ego aũt teneo contrariũ. s. ꝙ ista exceptio sine limitatio non sit uera de iure, nec probatur, per tex. in d. §. ignoscitur, quidquid dixerint Doct. prædicti qui uñr in hoc casu loqui
6 sine lege. † & rõ tex. in d. §. ignoscitur, non cõcludit gñaliter ꝙ senex non possit torqueri, & ꝑꝑea dico, ꝙ senex ætate confectus remanet sub regula affirmatiua torturæ, d. l. 1. in prin. ff. de qõ. & l. milites, §. decuriones. C. eo. titu. ubi excipiunt quædam personæ quæ torqueri non pñt. Ergo regula est in contrarium ꝙ rlr oẽs alii qui non sunt in iure expressi, torqueri pñt, ita concludunt Bal. Sal. & alii in d. l. milites, & l. decuriones. tex. n. in d. §. ignoscitur, non prohibet generaliter sene̅ torqueri non posse. Pro cuius declaratione scie̅dum est quod illa lex, 3. ff. ad Syll. fuit condita contra seruos ignauos, qui neglexerunt afferre opem domino suo, dum erat insultatus antequam interficeretur. Ex eo. n. ꝙ non attulerũt opem, ꝑsumuntur esse in dolo, & socii criminis, seu forsan participes, & ꝑꝑea torque̅tur oẽs qui in dicta domo reperiebãtur tꝑe quo dñs fuit occisus, & non tulerunt opem dño saltem in clamando, & sic illi, qui in negligentia apprehensi fuerunt, torquentur ad eruendum ueritatem, quare dño suo opem nõ præstiterunt, uel illius necem non uindicarunt, ut tenebantur de iure, & ad uidendum ẽt nũ quid necis illius fuerint fortasse participes, & ad purgandum quodammodo suspicionem illã q̃ uiget cõtra illos, omnes torquentur rlr q ꝑsentes in eadem domo eius reperiebãtur, d. l. 1. in prin. & §. si pr, & §. si uir aut uxor. ff. ad Syll. quorũ aliqui excusantur a tortura ex iusta causa siue iusto impedimento quo detenti fuerunt d. l. 3. † Quidam ꝑꝑ impedimentũ 7
naturę, ut est mutus, surdus, cęcus furiosus, q propter defectum sensus nãlis non potuerũt adesse rumori, uel afferre opem dño. d. l. 3. §. surdus, & §. cæcus. Item etiam ignoscitur his qui clausis ianuis non potuerunt exire foras & succurrere domino, & eidem opem afferre d. l. 3. subuenit. Postea immediate sequitur. §. ignoscitur, ubi dicitur, quod ignoscitur ẽt his qui ætate, defecti sunt. ut ꝑꝑ non præstitam opem, & auxilium dño, non reddantur negligentes, & culpabiles ex quo ꝑꝑ corporis debilitatem, & membrorũ languedinem non potuerunt currere, & adesse rumori, & nece̅ dñi uindicare sicut iuuenes, & ut ipsi desiderabãt & ꝑꝑea ob hanc causam iura non præsumũt senem illum fuisse negligentem aut culpabilem, uel suspectum de crimine, quia iusta de causa impeditus, &c. stante, igitur impedime̅to prędicto, & cessat causa suspicionis, &

cessante causa suspicionis,& culpæ,merito et cessat tortura,quæ ꝓ ꝓ negligentiã adhibitã erga dñm infertur,ut d.l. 1.in prin.& § si pr.
8 lo 2.& §.si uir aut uxor,eod,tit.† qa cessante causa cessat effectus l.adigere.§ q̃uis.ff.de iure patrona ibi.n. senex non excusat à tortura ꝓ ꝓ ætatem senilem,sed excusatur à causa ꝓ ꝓ quam infertur tortura.Conclude igr̃ qđ ætas ibi non est causa principalis ad eximendum senem a tortura , ita quod senilis ætas semꝑ sit causa exclusionis torturæ,sed excludit causam suspicionis p̃sumptæ scientiæ , & participationis , ꝓ ꝓ quam infertur tortura. d.l 1.ĩ pri.& §.si pr̃.el 2.& §. si uir aut uxor. eo.tit.extra igr̃ illum casum non uideo rõnẽ in cõtrarium,quare senex torqueri nõ possit in casibus ĩ qbus de iure deueniri põt ad torturam,saltem leuiter , & tẽperare, mitius tñ q̃ in aliis iunioribus l. 1. §.diuus,& l. de minore.§.torm.ff.de qõ.non est igiẽ dicendum ꝙ ex dispositione.d.§.ignoscit̃.limitet̃, & lædat̃ regula iuris cõis de qua in d.l. 1.in princ. ff.de q.quæ loquit̃ affirmatiue,gñaliter,& indistincte,ut latius supra dcm̃ fuit.arg.l.sancimus,C.de testa.& l.ꝑcipimus,C.de app.Si.n. iura noluissent senem dicere torqueri , illud utiq; expressissent,& excepissent à regula sicut expresse cauerunt, & exceperunt milites,decuriones,& eorũ filios,item impuberem mulierem p̃gnantem, & alios, de quib. supra d. l.milites,l.diuo Marco l. decuriones C.eod.tit.& l.de minore,in prin.ff. eo.titu. l. prægnantem.ff.de poen.cum similibus. Cum itaq; hoc non reperiat̃ expressum,non est dicendum quod regula iuris q̃ est affirmatiua debeat immutari uel corrigi, aut limitari. d.
9 l.sancimus,& d.l.ꝑcipimus. †Quidam alii exponunt illud uerbum,ignoscitur,nõ ꝙ senex ꝓhibeatur torqueri,sed qđ rarius torquetur & casu quo debeat torq ueri,tunc mitius, & leuius torquendus erit,q̃ iuuenis.Hæc.n.opinio licet uideatur æqua,& pia,ꝓcedens tñ est de iure uerior per ea q̃ supra dicta sunt. Ego tñ qñ casus cõtingeret,oẽm diligẽtiam adhiberem ad eruendam ueritatẽ aliter q̃ ꝑ torturam ex ꝑsuasionibus aut comminationibus quoties tñ esset necesse ad illa deuenire non excederem secundum aut tertium gradum , nisi essemus in atrocioribus,& persona rei esset uilis,& ualde suspecta. An aũt reperiãtur alii q̃ supra noĩati, q dicãtur esse exempti à tortura,uide do.Hipp.de Mars.in l.edictum. ff.de qõ.in 3.col. ubi plures enumerat inter quos dicit,ꝙ ille q est utilis reip.torqueri nõ potest ẽm do. Par. de Put. quem ipse refert idem tenere in d.suo tract &c.& dicit esse bo
10 num tex.ad hoc in l.ad bestias ff.de pę.† ubi dicit̃ ꝙ damnat̃ ad bestias eximit̃ ab illa pęna qñ ille erat utilis populo,& ad pręces populi debet liberi.Nota,ꝙ ego intelligo illud dcm̃ esse uerum illum tex.quotiescunq; ꝑ torturã adeo cruciaretur,ꝙ efficeretur inutilis , quia posset membro debilitari⁹, uel mori in tortura qđ qdem perraro contingit, alias aũt non uidetur esse eadẽ rõ in tortura sicut in morte qa illi q sustinent torturam non moriuntur nec debilitant̃ rl̃r,& sic ꝑ illam non cessat utilitas reip.qñ ille seruatur in uita,& ideo dubito de isto dicto ꝓ ꝓ diuersitatem rõnis,super quo tamen cogita.Prędictas tñ limitationes omnes limita,& declara non procedere nec habere locũ in criminibus exceptis,& atrocissimis,sicut est crim. læsæ maiest. in quo nulla dignitas nullumque penitus priuilegium suffragatur reo ad effugiendum l. quisquis. C. ad l.Iul. maiest.& in crimine hæresisl, ut dicunt Doct. in d.l. quisquis , & Canonistæ in c.uergentis,de hæret.in antiq.& in c. cum secundum leges,eo.ti. lib.6. Item in crimine maleficiorum,& incantatorum,ut l.& si excepta.C.de malef.& math. ĩ quibus criminibus omnes indistincte torquentur ut ibi dicitur, & notatus etiã per do.Hipp. in d.l. edictum.

1 *Tortura an locum habere possit in pecuniarijs causis.*
2 *Lib ri possunt torqueri in causa ciuili delictum annexum habenti.*
3 *Serui alieni in causa pecuniaria possunt torqueri.*
Homo l beri in causa pecuniara regulariter nõ torquetur,sed hoc fallit in teste uac llante.
4 *Mercatores fallit , cessantes , & fugitiui quando possint torqueri.*
5 *Pœna corporalis quantumlib t leuis,quacunque pecuniaria maior est.*
6 *Tortura nõ dicitur pœna quæ iurit habeat effectũ*
7 *Finis causæ non attenditur in materia torturæ.*
8 *Iuramentum quando deferatur in probationis supplementum.*
9 *Tortura quando ad pœnam dari dicatur.*
Fur quandoque ad pœnam torquetur pro leuibus furtis.
10 *Confessio torti an sibi noceat ,si denegata fuerit indiciorum copia remissiue.*

Iudex

11 *Iudex quid facit reo ad banchum iuris ducto, con f ssi m m suam quam in tormentis fecerat negan te.*

1 SEptimo quæro an in causa†pecuniaria, & ciuili deueniri possit ad torturam, dic, ꝙ sic quandoque, non tamẽ omnes personę, nec in omni casu deueniendum erit, sed serui dũtaxat alieni, quotiescunque ueritas rei aliter hr̃i non potest, torquentur. l. diuus. in princ. ff. de quæst. & ista est una ex differentiis, quæ uertũtur inter causas ciuiles, & criminales, ſm quod dicit Bart. in d. l. diuus. qa in causis ciuilibus non torquentur nisi serui alieni, non aũt liberi neq; statuliberi, & casu quo deueniendũ sit, nõ ita de facili deueniendũ est, sed ubi ueritas aliunde hr̃i non potest quam ꝑ tormenta seruorũ sed in causis criminalibus torquentur ẽt liberi ꝓ eruẽda ue
2 ritate ita dicit Bart. in d. l. diuus.† Quod tñ est uerũ, nisi causa ciuilis hr̃et in se annexum delictum, quia tunc ẽt liberi torquenſ, ut est tex. not. in c. 1. de deposi. quem tex. oẽs Doc. allegãt ad hoc, & notat ẽt Doc. in l. ex libero. ff. de qõ. Vnde dicõ ꝙ in hac mã poni potest regula negatiua. s. ꝙ in causa pecuniaria liber homo rl'r non torqueſ d. l. diuus, Fallit ista regula in aliquibus casibus, & primo ĩ casu d. c. 1. de deposi. qñ causa ciuilis hẽt annexũ delictũ. Itẽ fallit qñ ciuiliter ageretur de falso, & ueritas aliter hr̃i nõ posset, qđ tunc deueniri possit ad torturã, ita dicit Bal. in l. sicut falsi. C. de falsis. Ex quo textu idẽ puto dicẽdũ esse in furto, ubi ageret ad rẽ sibi furto subtractã, non ꝑ accusationẽ furti, sed priuato iudicio ciuili per actionem furti, ut ĩ §. furti aũt actio. inst. de obl. q̃ ex deli. nas. uel cõdõne furtiua, ut in l. si pro fure. & ĩ prin. §. 1. ff. de cõd. furti. ꝙ ubi plena ꝓbatio ꝑ testes aut sacra hr̃i nõ posset, liceat deuenire ad torturã, qa rõ tex. in d. l. sicut falsi. ita militat in
3 isto casu, sicut in illo.† Et p̃dicta procedũt in libero homine, serui autẽ alieni bene poterunt torqueri in causa pecuniaria. & hoc fieri põt quotiescunq; ueritas aliter hr̃i nõ põt ut d l. diuus, ff. de qõ. Prædicta ẽt limita, & declara, ꝙ liber homo non torquetur rl'r in causa pecuniaria, est uerum qñ loquimur de principali. Secus aũt in teste uacillante, quia liber homo si adhibetur ut testis in causa pecuniaria, & uacillat, poterit torqueri, ita dicit tex, ibi Bar. & alii in l. ex libero. ff. de qõ. & hoc non prouenit ex nã causæ sed ꝑ accidens. s. illam uacillationem. l. liber homo, in prin. & l. unius, §. testes. ff. eo. tit. uide Bar. in d. l. liber. homo. & l. ex libero. & d. §. testes & do. Hipp. de Marsil. ibi, ubi copiose declarat hanc mãm, & Bald. & Salyc. in d. l. sicut falsi. C. de fal. Ioan. de Imol. Panor. & alii Cano. in c. grauis, de deposi. ubi in hac mã multa bona dixerunt, & Cyn. in l. fi. C. de fal. & est gl. no. 15. q. 4. c. presbyter. Et inquantum diximus supra ꝙ qñ causa pecuniaria habet annexum delictum, deueniri poterit ad torturam per tex. in d. c. 1. de deposi. per quem tex. dixit do. Par. de Put. in tract. synd. in c. an in causa pecuniaria. in principio se deci-
4 disse alias qõnem istam.† ꝙ isti mercatores falliti, cessantes & fugitiui poterũt torqueri, ut indicẽt pecunias sibi datas in depositum uel in societate ad mercãdũ, quas nũc denegat hr̃e, si perdidisse dñt quem omnino uide quẽ ẽt refert, & sequiſ do. Hipp. de Marſ. in d. l. diuus, in 2. col. q deinde opponit cõtra illud. c. 1. extra de deposi. dicens ꝙ nimis durũ & iniquum esse uſ ꝙ in causa ciuili, & pecuniaria deueniaſ ad torturã, licet simus in terminis d. c. 1. qa ex hoc magis cruciaſ, & patitur reus siue debitor ĩ inqrendo ueritatẽ rei, quã ipsa re cõperta in satisfaciẽdo, quia nil aliud in cõdẽnationẽ uenit nisi pecunia, ĩ cuius solutione debitor nullũ patiſ dolorẽ in corpore, & minus nocet solutio, & snia quã
5 inqsitio,† quia qlibet corporis cruciatus siue corporalis pœna, etiã minima, est maior quacũq; pœna pecuniaria, quãtũcũq; sit magna l. in ser. ff. de pœni. Ad istud cõtrarium dãtur duæ solutiones per Docto. ſm ipsum, prima est ꝙ tortura nõ datur ad pœnam, nec dr̃ proprie pœna, sed est dolor corporis uel mẽbr. ad eruendã ueritatẽ, & c. d l. itẽ apud Labeonem, §. quæst. ff. de iniuriis, & supra dictum fuit, in 1. q. huius tituli, qa si tortura esset pœna uel dareſ ad pœnã, ꝑfecto non essent duo tituli separati, ti. de qõ. a ti. de pœnis, sed quia sunt materiæ diuersæ, & separatę. s. mã inqsitionis, & mã pœnę, ꝓpterea editę sunt sub diuersis titulis, & noĩbus. Quidam uero dñt ꝙ licet tortura nõ sit pœna iuris de facto, tñ est pœna nõ leuis, qa cruciatus ille affert pœnã & dolorẽ intolerabilẽ in corpore. Sed non ob
6 stat,† qa licet tortura afferat dolorẽ, & cruciatũ in corpore, tñ non dr̃ ꝓprie pœna q̃ habeat affectũ iuris, sed posset forsan impropriè dici

dici pœna, hoc est illa tollerantia doloris, & cruciatus, quā q torquet sustinet in mēbris & corpore nec datur ad effectū penæ a lege statutæ, & ppea ex diuersis nō fit bona illatio. l. naturaliter. l. nihil cōe. ff. de acq. pos. & l. Papinianus. ff. de minor. Quidā vero dant aliā solutionē, limitādo, videlicet d. l. in seruorū. ff. de pœn. vt dispō illa non habeat locū in plebeis, & vilib. psonis, sed in nobilib. & magnæ cōditionis hoib. q nō debent torqueri, nec cruciari in corpore p re pecuniaria, cuiuscunq; sit valoris. Ego aūt cōsideraui, q licet solutiones istæ sint veræ in se, tñ ad solutionē istius opp. nō oportebat tm̄ laborare, qa solutio ipsius breuissima est. Nā est verū, q in causis pecuniarijs regulariter nō deuenitur ad torturā. d. l. diuus, nisi in casib. & personis exceptis, vt supra diximus in princ. qō. & ad hoc facit regula illa, de qua in d. l. in ser. ff. de pœn. Sed in casu d. c. 1. & l. sicut falsi. C. de falsis, iō deuenitur ad torturā pp delictum furti, vel falsitatis annexū, & isto respectu vr̄ potius deferri in cā criminali, q̄ ciuili, qa tunc illa nō dr̄ cā mere ciuilis, sed potius mixta cū criminali, vide Imol. & alius in d. c. 1. & rō illa de qua in d. l. in ser.
7 nō vr̄ multū vrgere in proposito nostro, † qa in materia torturæ non debemus attendere ad finem causæ, ex qua venit soluenda pecunia, qa aliàs sequeretur, qđ in multis causis criminalib. in quib. de iure cōi aut ex forma statutorū venit imponenda pœna pecuniaria, vel bonorū publicatio, vt in l. si quis aliquid. §. q abortionis ff. de pe. & inst. de pub. iud. §. itē lex Iulia. si illa ratio procederet, sequeretur qđ illis casib. nō posset qs torqueri, qa esset maior pœna inqsitionis, q̄ cōdēnationis, qđ est falsum. Dicas igi. q in oib. causis, in quib. infert tortura, cōsiderādū est principiū causæ, & illius natura, an descendat, siue oria ex cōtractu, vel quasi, an vero ex delicto, vel quasi delicto, vt inst. q b mod. re cōtra. obli. & de verb. obli. cū si. & de obl. q̄ ex del. nas. per totū, vt primo casu non sit locus torturæ regulariter, ēt qđ veritas aliter haberi nō possit, qa in causis ciuilib. iura dederūt alia remedia. Aut actor plene pbauit intentionē suā, & reus cōdemnatur l.
8 si debitori. ff. de iud. † aut semiplene probauit, & deferunt sibi iurm̄ in supplemētū probationis, dūmō actor sit honesta persona, & non agatur de maxima summa, vt no. dicit Bar. in l. admon. & ibi p Mod. latissime. ff. de iureiur. & Bal. in l. in bonæ fidei. C. eo. ti. Io. de Imo. Pan. & alij Can. in c. fi. eo. tit. Aut actor nō plene, neq. semiplene probauit, sed minus q̄ semiplene, vt qa habuit testes qui non erant oī exceptione maiores, vel forte erant singulares, quo casu nō deuenitur ad istud iurm̄, vt dn̄t præfati Doct. in d. c. fi. sed isto casu defertur iurm̄ reo, qđ dr̄ iurm̄ purgationis, & obtinet absolutionē, vt no. in d. c. fi. Aut actor proposuit libellū, sed nihil penitus probauit, & isto casu reus absoluitur, ēt absq; aliquo iuro, vt l. actor, C. de prob. & l. qui accusare. C. de edend. & per ista media deciduntur causæ ciuiles, non aūt per torturā, intelligēdo de causis mere ciuilib. Illæ vero q̄ hn̄t annexū delictū dici non pn̄t mere ciuiles, vt d. c. 1. & l. sicut falsi, ideo nō est mirandū si in illis pōt inferri tortura, qa datur pp delictū, non p p ciuilem cām, nec ex natura causæ ciuilis, qa tortura fuit adinuenta pro causis criminalib. contra culpabiles, & dolosos, quoties deficiūt plenæ probationes in crimine, & dr̄ remedium extraordinariū, vt not. Bal. in l. 2. C. quor. app. non recip. & per Azo. in summa de quæst. & Pan. in c. cum in contemplatione, de reg. iur. in prin.
9 † Et licet tortura ēt in causis criminalib. nō soleat dari ad pœnā, tñ datur qnq; ad pœnā, qn̄ ex crimine veniret imponenda pœna pecuniaria, & reus pp paupertatem illā soluere non posset, luit in corpus, quæ luitio fit interdū per torturam, maxime qn̄ est vilis persona, vt ff. de pœn. l. 1. § fi. & C. de ser. fugit. l. quicunq;. § qđ si. & l. si quis id quod. ff. de iurisd. omn. iud. vide do. Par. de Put. in d. tract. in c. tortura, el 1. vbi dicit, quod pro leuibus furtis fur qnque torquetur ad pœnam, maxime qn̄ est vilis psona, & pauper, vt in auth. vt iudic. sine quoquo suffra. §. ex diuerso. Posset etiā hic inseri quæstio illa, de qua in l. repeti. ff. de quæst. an, & qn̄ semel tortus possit iterum repeti in tortura, & an, & qn̄ quis dicatur compet ēter tortus, & quid si reus moritur in tortura, vel pp torturam mors fuerit subsecuta, an iudex teneatur, & ad quam pœnam, & quid si reus fuit positus ad torturam nullis indicijs præcedentibus, vel si aderant indicia non tamen erant in actis descripta, & quid si reus petit copiam indiciorum, & fuit sibi denegata, & non obstante petitione prædicta fuit positus

ftus ad torturā, & quid si reus in tortura fuerit confessus aliud crimen, qñ nulla pce debāt indicia, vel si qua aderāt, erant inualida, vel si ltīa erant, nō erant scripta in actis,
10 vel † qñ fuit sibi denegata iudiciorū copia, an cōfessio illa ēt ad banchū iuris ratificata noceat reo ad cōdemnationē, vel ad aliū effectū, & quē, & q̨d si reus p̱p̱ priuilegiū, ætatē, p̄gnantem, vel aliā similē ltīam cām torqueri nō poterat, si fuerit tortus, & confessus, & ratificauerit confessionem suā, an poterit ex ea subsequi cōdemnatio. Velle oia ista ad lungum describere potius superfluū esset, q̄ necessariū, quia oēs Doc. & antiqui, & moderni in theorica, & in practica in suis commentis hæc plene descripserunt, apud quos p̱ te ipsum videre poteris. Barb. in l. 1. in prin. & §. idē Corn. & l. fi. ff. de qō. & i d. l. 1. & l. fi. & l. milites. §. oportet. C. eo. tit. & in l. ea quidem. C. de accus. Bal. in l. 2. C. quorum appell. & c. idem Bal. in l. 1. C. de confess. & in l. 2. C. quod met. caus. Gand. in tract. malefi. in tit. de quæst. & torm. Ange. Aret. in suo tract. malef. in glo. fama publi. vers. nunc videamus vsque in fi. Par. de Put. in tract. synd. in c. tortura, lo 1. cum tribus seq & c. viso de indicijs. Hipp. Mars. in l. 1. in prin. & §. fi. & §. ad qōnem. ff. de qō. Franc. Brun. in tract. de ind. & tort. in 2 par. Canō. in c. qualiter, & qñ, & c. inquisitionis, de accus. & in c. cum in cōtēplatione, & ibi Pan. de regul. iur. in antiquis. Nihilominus quo moderamine, & qua leuitate, vel grauitate sit danda tortura, & quæ indicia ad illam inferendam idonea sint, & qñ quis dicatur cōpetente tortus, vel non, similiter qñ quis dicatur purgasse indicia vel nō, omnia ista demum relinquuntur arbitrio, & discretioni honesti iudicis, qm̄ in his certa regula tradi non pōt, sed alterantur ex qualitate facti, personarum conditione, loci cōsuetudine, & alijs circunstantijs, & qualitatibus, vt dicit Bal. in d. l. 2. C quorum appell. & c. & d. l. milites. §. oportet Bar. in d. l. fi. ff. de quæst. & l. 1. in prin. eo. tit. & est tex. in l. 1. §. calumniatoribus. ff. ad Turp. & l. testium. §. tu magis. ff. de testibus. Pan. in d. c. cum in cōtemplatione, de reg. iur. & Azo in summa. eo. ti.
11 † Quid autem si reus semel, aut pluries confessus fuerit in tormentis, deinde t̄p̱e suo adductus ad banchum iuris in loco ratificationis negauerit, & confessionem ipsam reuocauerit, quid tunc aget iudex? dic q̄ repo net illū iterū ad torturā, in qua tandiu morabitur suspensus q̄tum iudici videbitur esse sufficiens, & si reuocatione ipsam reuocauerit reuertendo ad primā confessionem illi standū erit, & iterum ratificāda, si vero passis tormētis semper in eadē reuocatione insteterit, debebit absolui, vide Bar. in l. 1. §. si quis vltro & in l. repeti. ff. de quęst. & tor. & Hipp. de Marsil. in d. l. repeti. in 4. col. vbi dicit, q̄ dum ipse erat officialis illustriss. Ducis Mediolani, habuit præmanibus quēdam insignem ribaldum, qui similes actus sæpius fecit, & repetitis vicib. in tortura fatebatur, deinde ad banchum iuris adductus semper negauit, & reuocauit præcedentē confessionē, adeo q̄ fuit sibi necesse, vt dicit, illū absoluere, & abolere p̱cessum cū inq̄sitione. Interrogatus postea quare sic fecerat, rñdit q̄ magis sibi expediebat torqueri plures, in brachijs cū corda, q̄ semel in gula, qm̄ multi inueniunt medici qui sciūt resarcire ossa brachiorū, ēt si essent fracta, sed nemo reperit, q̄ sciat resarcire gulā laqueo obclusam.

TRACTATVS SVPER MATERIA quæstionum, seu torturæ do. Amberti de Antramonia Bononiensis.

SVMMARIVM.

1 *Iudicibus quære sontes volentibus, quid considerandum, vide §. omnes, vsque ad num. 2.*
2 *Torqueri quæ personæ possint, vsque ad num. 3.*
3 *Quæstio qualiter fieri debeat, & quo temperamento quoque ordine sint inferenda tormēta.*
4 *Quæstio ex quibus causis inferatur quæ torturā præcedere debeant, quibus indicijs, & qua forma in his procedi debeat.*
5 *Quæstionis effectus quid sit, & quod rei confessio non præiudicat sibi.*
Et quid confessione facta in tormentis, sit faciendum, num. 6.
Et quid si aliquis in tormentis confitetur contra alium an suo dicto stabitur, num. 7.
8 *Tortus suæ causa, non est de alijs interrogandus, nisi in casibus sequentibus.*
9 *Torqueri an possint alij per tortū inculpati, licet, sint malæ famæ, & vitijs manifestis dediti.*
10 *Torquetur quis de furto accusatus indicijs præcedentibus, in tormentis confitetur, nō absq; alia repetitione in eum proceditur.*

Tortus

11 *Tortus semel an possit sine nouis indicijs iterum torqueri.*
12 *Torquendo propter indicia præcedentia, an dari debeat dilatio, vt aduersus indicia dicat.*
Plus cui conceditur, non debet, quod minus est denegari. ibi in fi.
13 *Torti confessio nullis præcedētibus indicijs nulla est, & confessio facta in ipsis tormentis æquipollet factæ in tormentorum formidine, ibid.*
14 *Tortum vt perseuerare in confessione faciat, Iudex quid nam agere debeat.*
Et quantum tempus erit inter diem confessionis torturæ, & diem perseuerantiæ.
Et qui quæstioni interesse debeant, ibid.
15 *Torqueri an possit liber homo, & nunquid principalis persona quæ accusatur subijci torturæ debeat, ibidem.*
16 *Torquēdo si iudex modum excesserit, quid iuris.*
17 *Lata culpa in delictis non comparatur dolo.*
18 *Indicium ad torturam an faciat vnus solus testis plene probans, & num. 19.*
20 *Fama iam probata, num possit procedi ad quæstionem.*
21 *Fuga accusat fugientem, & fama hominem malæ vitæ.*
22 *Indicia indubitata quæ sint, et quæ probationes.*
23 *Perfectum vnum conficiunt duo, vel plura imperfecta.*
24 *Milites nostri temporis an torqueri possint etiã cælestes, & quid de iudicibus, & aduocatis? ibidem, num. 25.*
26 *Fama quid in maleficijs operetur.*
27 *Appellari an possit ab interlocutoria quæstionis absolutoria per omnes. §. vsq; ad finem tituli.*

SVper materia qõnum vidẽdũ est quid sit qõ, & quæ personæ pñt torqueri, & quę nõ. Et qualiter sibi inquisitio, seu qõ fieri debeat, siue quo moderamine sint homines torquendi, & ex quib. causis, & quæ oportet præcedere qõnem, & qs sit effectus qõnis. Vlterius tractando quasdam vtiles qões super dictis articulis iudices q debẽt fieri subtiliter docebimus. Primo, tractabo circa magistralia ad tractatum istũ.

1 Et † primo nota, ꝙ iudices q de aliquo qõnem intendunt, iuris & humanitatis cõsiderationẽ habeant, & ne facile ad tormẽta veniant, seu proficiscant. Itẽ nec repente quomodocunq; adsint indicia, aut argumẽta verisimilia, dum tñ aliqua leuior possit veritas reperiri, arg. l. diuus. ff. eo. j. & ij. rñ. l. edictũ, & C. eo. tit. l. qões. Secundo not. quod non ex quolibet cã, seu responsione, seu ex quolibet termino, nec ẽt indifferẽter de quibuslibet personis est habẽda qõ, vt d. l. edictum. Tertio not. ꝙ non quælibet indicia sunt efficacia ad habenda tormenta. Tunc. n. torquẽdus est reus, cũ suspectus est, verisimilia procedunt indicia, vt ff. eo. l. j. & ij. rñ. Quarto not ꝙ tormenta nõ debent repeti, nisi duo præcedant, seu cõcurrant. s. ꝙ noua indicia superueniant, & ꝙ tortus fortitudine corporis durauerit. ff. de qõ. l. vnius. §. j. Quinto not. ꝙ ad tormenta habenda iudices nostri tpis tẽperamentũ habeant. s. ꝙ nõ habeant de aliquo tormẽta q desiderabit accusator, sed prout moderamen rõnis desiderat tẽperamẽtũ, adeo vt is q torquetur, saluus innocentiæ, vel supplicio reseruetur. ff. eo. l. de minore. §. tormenta. & l. qõnis modus, alias tenentur, vt ff. de iniur. l. apud Labeonẽ. §. qõ-

2 nis. Modo videndũ est, † q personæ possint torqueri, & quæ nõ. Et certe torquẽdi sunt tam liberi, q̃ serui, & liberti, & statuliberi, vt ff. eod. l. edictum. & l. ex libero. & l. diuus. Et tam masculi, q̃ fœminæ, nisi dũ sint pgnantes. ff. de pœn. l. pgnantis. & l. q̃q̃. licet quidã contradixerunt. Dic tñ indubitãter liberos homines tam in se principaliter, q̃ in alijs, posse torqueri, vt ff. e. l. ex libero. & l. diuus. §. testes, & C. de falsis. l. si rem, & l. si quis decurio. & de re mil. l. proditores, in auth. vtiu. sine quo. suff. in fi. §. ope. C. eo. l. milites. Vbi indistincte loquitur de personis cuiuslibet conditionis, excepto in dignitate positis, quas torqueri non permittit lex. C. de infamibus. l. nullum, & de accus. l. nullum, in fin. Omnia supradicta loquuntur de personis liberis, de quib. eximuntur quædam quas torqueri non sinit. s. p p ætatem, vt minor 14. annis, ff. eo. l. de minore. & l. ex libero. & q̃q̃ torqueri nõ possint, tñ ferula, vel virgis corrigi possunt leuiter ad eruẽdam veritatem, vt ff. ad Sylla. l. j §. impuberes. Item illi qui sunt positi in dignitate non torquentur, vt C. eo. l. milites, & l. diuo Marco, & l. decurionem, & ff. eo. l. fi. nec filij presbyterorum, vt in legib. præalleg. In quibusdã tñ criminib. nec ętas, nec dignitas excusat, vt est in crim. læsæ maiest. & in alijs, vt hř. ff. eo. l. de minore. j. respon. & l. libero. § j. de re mil. l. desertorem. §. is cui. & l. proditores. Item decuriones quoque torquẽtur. vt C. de fal. l. decurio.

3 Itẽ mulieres q̃ sunt prægnantes. † Nunc videndũ est qualiter qõ debeat fieri,& est quo moderamine sint habenda tormẽta, sed de hoc non põt certa doctrina reddi, sed iudex cõsideret torquẽdum cuius fortitudinis, vel debilitatis sit, seu cuius ętatis, & secundũ seueritatis personarũ, & criminis, & cuiuslibet alterius negocij, quñq; minorib. qñq; maiorib. tormentis vtatur. ff. de re mil. l. 3. §. fin. & ad Syll. l. si quis in graui, in prin. & § subuenit. §. impuberes. sic ergo torqueatur accusatus, vt innocentiæ. vel supplicio seruet incolumis, vt ff. eo. l. qõnis modũ. Sed nunc q̃ro, quo ordine sint habẽda tormenta, posito q̃ de plurib. hominib. habenda sint? R̃ndeo, sagax iudex cõsiderabit a quo facilius veritas oriri possit, & ab illo incipiat qõnẽ, vel mediocri, vel magis suspecto, a debiliore, & nõ fortiori, vt ff. eo. l. 1. §. 1. & l. diuus. §. 1. Item si torquendi sunt p̃r, & filius, a filio incipiat & in conspectu patris, vt ꝑ hoc p̃r citius dicat veritatem, q̃a ipse magis vellet torqueri, q̃ si filius torqueret, arg. ff. qđ met. caus. l. isti quidẽ. 1. ar. & inst. de noxa. §. sed veteres. Itẽ fęmina torqueatur prius, q̃ masculus, q̃a vir tanq̃ maioris virtutis, seu cõstãtię nunq̃ vel tardius confiteretur, & mulier citius, q̃a mẽbra carnea, & notabile corpus hẽt, vt ff. de inoff. test. l. filiũ. ff. de iure fis. l. deferente. in j rin. 4 Sed quæro ex quib. causis † torqueantur hoĩes? R̃n. q̃ tam in cã ciuili, q̃ criminali, cũ veritas causæ, seu facti reperiri nõ possit. ff. de qõ. l. diuus. & l. ex libero. & C. eod. l. in summa. Non tñ ex oĩ cã torquendus est q̃s, nec quælibet persona indifferenter, vt ff. eo. l. edictũ. Sed quæro, q̃ præcedere debeãt qõnem. dic q̃ indicia verisimilia, & sufficientia. Nam a tormentis non est incipiendum. ff. eo. l. 1. 1. r̃n. Nã sine indicijs, & suspicionibus q̃s torquendus nõ est. ff. eo l. vnius. §. in ea. & l. maritus. & C. de falsis. l. sicut ad fratrem. Et recte ab indiciis est cõsiderandum, & proponendũ, alias proponderandũ an ꝓcedant indicia sufficientia, & verisimilia ad tormẽta habenda. Nã pleriq; dũ torquent̃ perire solent ff. de poen. l. aut damna. §. 2. & ff. eo. l. milites. & l. cõditionali. & nõ põt dici. seu ostendi in eis certa forma, siue doctrina. sed hoc cõmittitur arbitrio iudicis, vt ff. eo. l. 3. in prin. ff. de pę. l. licet, & l. sanctio. & de effracto. l. quib. nullã. & de iur. delibe. l. 1. § 1. Possumus enim in gñe talẽ doctrinã dare, q̃ sagax iudex debet solicite instare ad indagandũ indicia cõtra delatũ super aliquo crimine. Nã indicia sunt alijs probationib. proxima. Et dñr indicia quasi veritatis demonstrantia. & probationũ adminicula. C. de prob. l. instra. & l. fi. sunt enim probõnes claræ. C. qui test. fac poss. l. hac cõsultissima. §. deniq; ibi indicia, &c. Nã indicia ab indicãdo, vt ff. de p̃scri. ver. l. solent. Quærat aũt iudex, & instanter indaget cũ quib. & per q̃ loca versatur delatus quẽ torqueri vult. Nã mala conuersatio est mali operis indiciũ, vt ff. de admin. tut. l. si pluries. §. assidue. Nã ex mala conuersatione bonus efficitur malus, & vitiosus. vt ff. de ædil. edic. l. ædiles. §. hoc aũt. & ad hoc facit, extra de sta. mo. c. recolẽtes, q̃a secũdũ varietatem locorũ variæ præsumunt̃ cõiecturę, vt C si man. ita fue. alie. l. fi. ff. de poe. l. aut facta §. euenit. Itẽ instet inq̃rere si erat inimicus offensi, aut si qua fuit inter eos q̃rela, q̃a tũc erit p̃sumptio culpæ. arg. ff. de qõ. l. 1. §. qõnem. Itẽ inq̃rat cuius æstimationis fuit, vel qualis famæ. Qualis. n. fuit fama cuiusq; in ciuitate, talẽ esse p̃sumimus ff. de qõ. l. de minore. §. tormenta. ff. de re mil. l. nõ oẽs. §. a Barbaris, cũ cõcor. in gl. Itẽ iudex poterit accipere indicia ex cõstantia vocis, vel trepidationis, vel membrorũ pallore, vt d. §. tormenta, vnde talia multum cõferunt ad hñdã veritatẽ vt ṽr ibi. Itẽ indaget cuius vitæ fuerit. Primo an talia de q̃b. inculpat̃, facere cõsueuit. arg. l. desertorẽ. ff. de re milit. §. is qui. ibi. inspecto vitæ. & l. nõ oẽs. §. a Barbaris. & ff. de suspe. tut. l. quoq;. §. qũo ex gestis. n p̃teritorũ tractamus præsentia. C. de pri. agen. in re. l. fi lib. 12. Itẽ an fuit cõminatus, tũc. n. est p̃sumptio, q̃ opus adimpleuerit, q̃a verbis vtẽdo præfudit. Vnde ex dictis hoium facta pensamus. C. si quis Imp. male. l. 1. ff. de suppell. l. fi. Item cõsiderando an talia facere cõsueuerit, & posse habuit faciendi, qđ est no. dignum. ff. ad l Iul. ma. l. famosi. Itẽ an fugerit, aut se abscõderit, vel absentauerit statim post ꝑpetratum maleficiũ, vt in auth. de exhib. reis. §. si vero. col. 5. C. de assess. l. cõsiliarios. Itẽ testes recipiat sup maleficio de voce, & fama publica, qua probata, erit indiciũ ad tormẽta, ar. ff. de flumi l. j. §. ex flumine, & de alijs multis poterit iudex sumere indicia ad informãdã cõscientiã suꝑ veritatẽ. 5 Sed nũc restat videre quis sit † qõnis effectus, & si quidem

absque

absq; formidine tormētorū ultro qs cōfiteat crimen dixerunt quidam antiqui, & noui scriptores eum non esse iniā cōdemnandum, sed debet stare p diem uel aliquod tpis spacium, sm qualitatem criminis, & cōdōnem personę & interdum eum coram eo repræsentare, & interrogare an uelit in sua cōfessione perseuerare an cōtradicere uel reuocare uelit. Et hoc ideo dn̄t, q cōfessio rei non piudicat ipsi. C. de cust. reo. l. 2. ff. de qō. l. 1. §. diuus. ibi statim hri, &c. & § si quis. Vltimo dicebant, q inter cōfessionem factam in criminalibus, & in ciuilibus hoc interest quod in ciuilibus non est opus perseuerantia, imo statim tenet. In criminalibus siue ultro siue formidine tormentorū habita sit cōfessio, sēp opus ē pseuerantia, p iura superius allegata. Nec mirū si magis ponderate, & solenniter in criminalibus, q̄ in ciuilibus pcedat, qa ur̄ maius periculum &c. extra de elec. lib. 6. c. ubi periculum. C. de fal. l. ubi. ff. de pœ. l. qui sniam. Tu dic cōtra, &
6 hæc est cōis opinio, qa† si ipse cōfiteret̄ sponte crimen, statim incarcerandus est, & illico absq; alia cōfessione damnandus. C. de cust. reo. l. fi. 1. rn̄. C. de pœn. l. cum reis, tit. de cust. reo. l. si cōfessus. Nec ob. §. diuus. nec §. si quis ultro, qa loquunt̄ in cōfessionibus habitis in tormentis, & sic intellr̄. C. de exhib. re. l. 2. sm ueriorem intellectum, ut patet in fi ibi. & fit iudicibus, &c. Sinaūt in tormentis uel formidine tormentorū, tunc non stat̄, nec debent hri pro exploratis criminibus, ut d. §. diuus, & C. quo appe. non reci. l. 2. & ff. eo. l. 1. § qōnem, sed iudex faciet coram se uenire criminosum, & qret an uelit in sua confessione stare, an retractare uel cōtradicere. & si pseuerauerit, tunc est cōfessus, alias non, ut d. §. si qs ul
7 tro. Sed qd de qō. quotidie emergenti. †Pone, aliqs subiicit̄ qōni, & cōfitetur contra alium nunquid stabit̄ suo dicto? Distingue, aut torquet̄ simplr̄ cōtra alios, & nō cōtra se, & tūc statur dicto suo cū aliis indiciis, & iudex ex dicto torti cum aliis indiciis ad condemnādum pcedere posset C. de asses. l. nullus. in fi. ff. de qō. l. edictum. §. qōnem. & l. 1. § qōnem, saluo q in initio non est credendum nec omnis fides irritenda sed ad cognita erit fides adhibenda uel non. ff. eo. l. 1. § pterea ff. de testi. l. 3. in princ. sinaūt torquetur in se, & in alio nihil de se dicit, tunc hēt locum quod supra dixi. Sinaūt cōfiteat̄ de se, & aliis, tunc sm opinionem d. Azo. cuius opinio pualet est inuenire itam q rē cōfessus super proprio crimine non cōfitetur sup cōsciētia aliena. Et sic est
8 regula† tortus p se non debet interrogari de aliis maxime de consociis. ff. eo. l. rep. & uide ibi sm Bar. C. eo. l. neq; qui. in princ. & de acc. l. fi. Et si de facto dixerit, uel sine interrogatione non statur dicto suo. Fallit in casibus in qbus de se cōfessus, torquetur de aliis, si tn̄ contra illos pcedāt indicia. Primus est. ff. de cus. reo. l. diuus. & l. fin. C. de pœn. l. pe. Secundus est. C. de fal. mo. l. 1. Tertius est de exhib. reo. l. fi Quartus de malef. & math. l. fi Quintus est. ff. ad syllanian. & l. prius. & l. si certus. & ff. de quæst. l. 1. §. cum quis. Sextus ad l. Aqui. l. inde Neratius §. sed, & si seruum. Et dixi præcedāt indicia unde qa alias non debet interrogari de aliis. C. de qō. l. 1. Itē talis responsio non erit plena pbatio contra illos quos inculpauit, sed aliqualis præsumptio, & in istis dic ut not. C.
9 de acc. l. fin. †Sed nunquid propter talem præsumptionē poterunt inculpati, & torqueri? Rn̄deo q sic ī pdictis sex casibus exceptatis, arg. pdictæ legis diuus. & ff. eo. l. 1. §. cum quis & §. diuus. in aliis aūt dic ut not. ī d. l. fi. C. de acc. & d. l. rep. §. is qui. Sed qd si persona inculpata a torto sit malæ famæ, & malæ opinionis nunquid in casibus exceptatis, & aliis poterit subiici tormentis? dicas q de iure non, nisi præcedant indicia sufficientia. nec inculpatio de eo facta iudici. Indicium. n. interrogati non debuit, ut d. l. fi. C. de acc. & ff. eo. l. repeti. §. is qui. Conclusio q exinde sequitur tanquā lex phibens non ualet. C. de leg. l. non dubiū. Sed de cōsuetudine uidi torqueri, p cōtra. facit. ff. eo. l i. §. diuus Hadrianus. Sed quid de q.
10 quotidie emergenti† accusat̄ qs de furto indiciis pcedentibus ad id furtum, torquetur, & cōfitet̄, nunqd pōt pcedi in torto sine repetitione, ut dicat, & cōfiteat̄ de furto a se cōmisso ad qd' nulla pcedunt indicia, dic q non de iuris subtilita arg. illorū q̄ in pxima q. pro 2. parte allegata sunt. Et quia ad ista furta de qbus in gn̄e uel in specie qrit̄, nulla pcedunt indicia sufficientia nec inculpatio de eis facta a torto inducitur arg. C. de falsis. l. si caius, C. eod. l. 1. in prin. & l. maritus. Sed de generali cōsuetudine Italiæ seruamur cōtrariū quotidie in maximis furtis, q̄ magis per Lombardos frequentant̄, q̄ cōsuetudo pōt iuuari primo arg. ff. de re mil. l. non oēs, §. a Barbaris. ff. de off. ps. l. congruit. Sed qro q. semel fuit ha-
11 bita de quodam Mediolanensi † Iudex uult

repetere qõnẽ sine aliquo de nouo emergenti seu acciděti. Nunqd põt? uř ꝙ sic, ut ff. eod. l. repeti. & l. diuus §. 1. ubi indistin. dř qđ qõ põt repeti. & est. ff. de publica. l. de precio. & de le. præstan. l. 1. §. alř. Tu dic, quod non, sine nouis indiciis. utputa, qa tortus dicit illa nocte nullum iacuisse ibi, ubi fuit commissum maleficium, & postea inuentum fuit ꝑ testes ꝙ alius ibi iacuit. certe isto casu potest, repeti qõ ꝑ dcm̃ indicium, uel simile. Et certe hæc est cõis opinio. nõ tñ allegař aliqua lex, sed tu allega. ff. de uerb. sig. l. boues. § hoc sermones. ff. ꝓ socio. l. socius ꝓ filia. §. nunc si plus. & d. l. unius §. reus. Iudices tñ hoc non seruant, imo qõnes quotidie repetũt absq; nouis indiciis, quousque de obiectis criminibus habeãt ueritatem, quorum opinio põt defensari ꝑ auth. ut iud. sin. quo. suf. §. oportet, ibi, iudices torquebant fures, &c. Consideret bonus iudex in qõne repetěda, ꝙ tortus in fortitudine ꝑseuerauerit corporis, & animi. ff. e. l. unius. §. reus. quod si dicit dum est in tormẽtis ad quid me tormentis, quod si starẽ ꝑ annum non plus dicerem, nam non sum polutus de aliis criminibus, nec de isto mihi imposito. & si ista oĩa deficiant nunquid a tormentis est relaxãdus, & dimittẽdus ut uadat uias suas? Et certe non, sed debet procedere in tortura cũ tꝑe, & asperte ꝭm cõdõne criminosi, & qualitatem. Si aũt deficiat debet iudex eũ in carceribus detinere. & si non aderunt indicia, tunc iudex statuet accusatori competẽtẽ dilationem ad ꝓbandũ, & si non poterit probare cõdẽnabiť. ut ff. de q l. 2. §. certa l. unius.

12 Sed quæro qd si † in crimine indicia ꝓcesserunt ꝑ q̃ iudex informatus est, & uult ꝓcedere ad tormenta, reus dicit dñe iudex detis mihi defensionem anteq̃ ponaris me ad torturam, quia paratus sum arguere indicia cõtra me recepta, nunqd est audiendus reus, & sibi sit danda defensio? uř ꝙ nõ. C. ubi senato. uel clari. l. 2 §. eo. ibi, inanes ꝓbõnes, &c. cum in illis ꝑsonis in dignitate positis. ibi uř speciale, i ceteris ius cõe debet esse. l. 1. ff. ad Maced. in fi. Nam actor primo ꝓbat, & post fundatam intentionem suam reus ponit, exceptiones, & defensiones suas. C. de exceptio. l. si quidem. Igř totaliter debet primo fundari intentio accusatoris. i. actoris ꝑ testes uel per rei cõfessionem, anteq̃ reus in sua exceptione siue cõfessione audiař. Quid dicendum? Dico ꝙ sic est danda defensio anteq̃ reus torqueatur, maxime qñ qs tale allegat, quo probato, non debet ꝓcedi ad qõnes & illa rõne, quia ẽt a cõi rõne uel interlocutioni facta a iudice, ꝙ aliqs torqueat, appellař. ff. de appell. reci. l. 2. maximæ, qa tale detrimentum reparari non põt, ut in allegatis legibus. ꝑ hoc quia deficere solet in qõ. arg. ff. de pœn. l. aut damna. §. 1. ꝑ hoc quia cõfessioni siue ignorantiæ defensio defenditur. C. de cust. reo. l. 1. multo magis hic non denegatur. Præterea nos uidemus ꝙ iam cõdemnato ex cõfessione facta ĩ tormẽtis princeps subuenit post suam defensionem suæ innocẽtiæ cõcedendo l. 1. §. si qs ultro. ff. de qõnibus, Si ergo cõfesso, & condẽnato dař defensionis facultas, multo magis ante torturã. Nam cui plus cõcedir, nõ debet denegari quod ẽ minus, ut dicit rła iuris l. cui plus. Quid plura? casus est. ff. eo. l. unius. §. cognitorũ. ibi, qñq., &c. Sed pone, testis fuit tortus, & in tormentis fuit cõfessus, ante sententiam dicit se errasse, nunquid poterit corrigere ante sñiam dcm̃ suũ quod fuit cõfessus in tormentis? Rñdeo. aut est error facti, an iuris. Primo casu sic. arg. l. non fatetur. ff. de cõfes. Item talis non solet usq; ad sñiam obesse. C. de iuris, & facti ignor. l. error. & l. 2. quo app. non reci. ff. de qõ l. 1. §. si quis ultro. Secundo aũt casu non. ut l. error. supra alle. Sed quid

13 si aliquis † est tortus nullis indiciis ꝓcedentibus, nunqd ualebit cõfessio? dic ꝙ non quantumcunq; ꝑseuerauit. ff. eo. l. diuus §. ex quibus. & lege, maritus, & l. pluri, ꝭm unam lecturã. C. si ex fal. instro. l 2. 3. & 4. Præterea hoc est de substantiali solennitate qõnis habẽda, qđ indicia legitima ꝓcedant, alias non debet qs torqueri. ff. eo. l. 1. & 2. & l. maritus. & C. eod. l. cũ cognitionaliter. & l. milites. quo deficiente qdqd fiat nihil ualet C. de leg. l. non dubium & de fide instru. & iure hastæ fisca. l. 1. lo 1. ff. de in integrum restit. l. diuus. C. de appel. l. noĩatas, Dcm̃ est supra qđ cõfessio facta in tormentis non ualet, nisi in ea fit ꝑseuerarũ. Sed q̃ dř facta in tormentis? Rñdeo, si ad pedem torturæ ducař, & ligatis manibus teneař, qđ si incontinenti cõfiteař cum subiiciř qõni certe non tenet eius cõfessio. nisi in ea fuerit ꝑseueratum, qa lex æquiparat cõfessionem factam in ipsis tormentis, & factã in formidine tormentorũ, ut expressum est. C. de appell. non recip. l. obseruare. ibi cum dicit formidine tormẽtorũ. & idem sentit gl. ff. de iniu. l. Apud Labeonẽ. §. adiicitur cũ eius, &c.

quia

quia sufficit terror armorm. ff. de ui, & ui arma. l. idē est. §. si armati. & ēt quo ad l. Corn. de sic. æquipollentia sunt hoīem gladio ꝑcutere, uel occidere uel astringendo gladium in manu minari. ff. ad l. Corn. de sic. l. 1. §. diuus. pro hoc. ff. ex quib. cau. l. 3 & l. metum. ff. qđ met. causa. Sed qd si ducit̄ ad tormenta, non tñ ligat̄, sed bene minat̄ de torm. si cōfiteatur nunqd uideat̄ dicere confessus ex formidine torm. uř ꝙ sic. ff. de incen. l. 1. §. incendia. l. pedius, uel si cōfiteat̄ in ꝑsentia tormētorū formid ne tormentorū dixisse. Sed quid de qōne de facto occurrente. Continet̄ statuto ciuitatis, ꝙ aliqs non possit torqueri nisi in certis casibus, acceptās ultra illos non qōnat aliquem ne incidat in pœnam statuti, sed quid facit ꝓcipit eum teneri in curia, uel aliquo loco denegando ei alimenta quousq; confiteatur, uel in hyeme facit eum stare spoliatum donec cōfiteat, nunqd uideat̄ qōnatus? dico, ꝙ sic. ff. de iniur. l. apud Labeonem. §. qōni. ibi cum dicit, mala mente. &c. Sed qd si extra locū torturæ. s. circa tribunal ubi iudex red dit ius, examinans delatum super crimine dicit, aut confiteberis aut ducā te ad torturā, & torquebo te, nunqd dicet̄ talis cōfessio facta formidine tormentorū? dic ꝙ non, quia leuis terror est ut d. l. apud Labeonem. §. qui & ff. qđ met. cau. l. metū, &c. Tunc probabilem uere torture cām accipere debemus præsentē, & iustam, sicut metū præsentem. ff. qđ met. cau. l. metum. i. rñ ad finem, leuis est terror, alias metus ultra locū torturæ elusorius est. ff. si cui plus q̄ per leg. fal. l. hæc actio. Dcm̄ ē, ꝙ confessio formidine tormentorū facta nō
14 hr̄ ꝑ explorato crimine. † Quæro ad faciendum eum perseuerare qūo faciet iudex? dico ꝙ apud aream uel in aliquo loco publico extra locū torturæ faciet describi eius ꝑseuerātiā, & hoc faciunt iudices experti, qa uocant testes, & in publico testimonio faciunt scribi in ꝑsentia, talium testium, qualr̄ cōfirmauit, & perseuerauit in sua cōfessione, &c. arg. C. de cust reo. l. 2. ibi, sub publico testimonio. Sed quæro, q̄tum tp̄s erit in medio à die con fess. torturæ, usq; diem adductionis ad ꝑseuerandum. Nam lex aliqua non determinat, ut l. 2. C. de cust. reo. quia dici post medium tp̄s, Pōt tñ dici arbitrio iudicis cōsiderata qualitate ꝑsonarū, & enormitate uel leuitate criminis ff. de iure delib. l. 1. §. 1. & de effrac. l. 1. & de pœn. l. hodie. Sed q debent qōni interesse? rñdeo, ut ff. de adult. l. si postulauerit. §. qōnem. In secreto autem iudex recipiet dcm̄ suum, tortus aūt similitudinem hēt testis, ut in summa Azo. huius tit. & ff. eo. l. 1. § Impe
15 rator. † Sed nunquid liber homo possit torqueri? uř ꝙ non quia, quasi iste tit. uř loqui de tortura. Sed tu dic cōtra ut ff. eod l. ex libero, primo rñso. & l. Iulia. §. tunc, & C. de abolitio. l. fallaciter ibi, ꝙ si ingenuorū. & de offō assessor. l. nullus. in fine de cust. reor. l. diuus. Sed tunc in seipsos qn̄ deferunt̄ ex aliquo crimine. C. eo l. cum cognitionaliter, & ex qbus cau. inf. irrog. l. nullam, & dic, ut ibi C. de fal. l. sicut. ff. de re mil. l. ꝓditores, ꝙ aūt liber homo possit torqueri, arguitur inconuincibili, arg. ꝑ l. si qs decurio. & l. seruus, & ita seruat gñalis cōsuetudo. Sed nunqd principalis ꝑsona q̄ accusat̄ debet subiici torturæ ad ueritatem eruendam? uř ꝙ non, qa totus tractatus de qōnibus uersatur circa seruos, & circa testes uacillantes. Sed tu dic, ꝙ ipsæ personæ sunt subiiciendæ qōnibus. C. eo. l. 3. §. diuus & §. si qs ultro. de re mil. l. ꝓditores, ꝓcedere tñ debent indicia uerisimilia, ut C. eo. l. cum cognitionaliter, & l. milites. §. oportet. C. de fal. l. sancimus. sed uide q̄ not. Cyn. in l. Grac.
16 chus C. de adul. † Quid si iudex in tormentis modum excessit, ita ꝙ tortus deficit, uel ꝙ membrū eū debilitauerit, iudex tenet̄ actione iniuriarum, ut l. apud Labeonem. §. qōnis modū. & ff. eo. l. qōnis modum, & ff. sol. mat. l. si cōstante. § si maritus, de iis qui sunt sui uel alie. iur. l. 2. melius. ff. ad l. Aquil. l. sed, & si quęcūq; §. igr̄. C. de usuf. l. locus. §. fi. de pig. actio. l. elegāter. §. & si plures. Nec ꝓdest sibi hoc tanq̄ iudex fecerit, nam maleficiū praue ꝑsumitur actū C. de iniur. l. si nō cōuicii, & ff. l. Cor. de sic. l. 1. Præterea si propinquus corrigēdo ꝓpinquū modū excedat, & mēbrū debilitauerit, tenetur. C. de emēda. ꝓpinquo. l. 1. Nec iudex excedat modū, nam sicut priuatis, ita magr̄atibus ꝓhibitum est illicita facere. ff. de iniur. l. nec magr̄atibus. Et uř econtra, ꝙ nō teneatur, qa iudex facit cā hñdi ueritatē exercēdo, suū offm̄, nō aīo interficiendi, nec debilitandi, quare teneri non debet, arg. ff. de uer. sig. l. sꝑ. nā uolūtas, & ꝓpositū, &c. ff de fur. l. q iniur. & pro hoc de fur. l. de sic. Præsumit. n. princeps bonum de officialib. suis, nisi cōtrariū ꝓbetur manifeste. ff. de off. ꝑs. l. 1. ī fi. Nā ꝑsumitur iudex cā exercēdi suū offm̄ fecisse, nō aīo occidendi, uel nocēdi. ff. de iniur. l.

iniuriarũ,§.1.Et si aliqua culpa cõmittit per iudicẽ in excedẽdo modũ,non tenet,l.Corn.
17 de sica.Nã in dilectis latat culpa non cõparatur dolo ff.de sica.l.in lege.Itẽ officii necessitas impunitũ suadet remanere,qđ alias coerceri debet,ff.de iis quib.ut indig.l.post legatũ,in § aduocatũ,& l.tut.Præterea non oportet in dubio esse quo aĩo fecerit,& idẽ præsumendũ est,q̃a zelo iustitiæ potius, & officii uigore,q̃ malitiose,& malo cõsilio id fecisse. ff.ui bon.rapt.l.2.§.si publicanus, C. de acq. poss.l.si minus,ff.pro socio. l. merito. & pro hoc C.qui accus non pñt l 2.in fin.ubi tutor ex officio de falso accusans producens instra, si non probat præsumitur non calumniandi aĩo fecisse accusationem, nisi euidenter hoc probetur,ut eum de alio p̃sumitur eo ipso ꝙ non probaret.C.de aduo.diuer.iud.l.2.Solutio, dñt quidam ꝙ si apparet ꝙ fecerit ex dolo & uoluntate tenet,alias aũt nõ, si tñ cũ aliqua culpa excedendo modũ tenet. C.de emẽda.propinquo.l.1.bona.n.est argumentatio de potestate dñi ad rectorem arg.l.potestatis ff.de uerb.sig. Guid.de Suz.aliter sentit,& dicit,ꝙ si iudex in qõne modum excedendo aliquẽ debilitauerit,quod tenetur q̃a cum modum excedit fingere non uř,& punitur ut q̃libet extraneus,ut ff.de furtis l.tutor. & pro empt.l.qui fundum,§.si tutor. & C. de episc. & cler l.gñaliter. Quid plura potest dici? casus ff.de iniur.l. item apud Labonem. Quid
18 si probatum est ꝑ unũ testẽ de ueritate nunquid erit sufficiens indicium ad hñdum tortură?uř ꝙ non l.maritus.ff.eod. Præterea dictũ unius non inducit indiciũ sufficiẽs siue p̃sumptionẽ,ff de dot.pleg. Theopompus, ff. queadmodũ testa.aperi.l.1 §. fi.Et iura q̃ loquuntur de indiciis,q̃ ad tormenta requiruntur,loquuntur in plurali.s. si indicia p̃cedant non aũt indicium ut ff.eo.l.1.2.tñ.& l.minus, §.ex cã,& l.fi.C.eo.l.cum cognitionaliter, & l.milites,pluralis.n.locutio singulari non acquiescit,ff.de manumis.testa.l.liberos,§.fin.
19 Sed his non obstant. dico unum testem deponentẽ de ueritate sufficere ad tortură hñdã ff. ad l. Iul. maiest. si quis aliter. Nec ob lex maritus, quia ibi ideo non fuit tortus ꝑꝑ dictum unius testis q̃a ille testis erat familiaris ꝓducentis, & ideo dictũ suum non fuit tanti effectus ꝙ faceret indiciũ.Nec obstant alia iura in quibus de indiciis sub plurali numero habere mentio,q̃a illa pluralis locutio usu loquẽdi in singularitatem conuertitur. ff.de uerb.sig.l.non est sine liberis,ff.de neg.gest.l. ait p̃tor.§. 1.de orig.iur.l 2.§.operatio docendi.ff.de cond.& dem.l.falsa.in fin. Sed quid si
20 iã fuit ꝓbatũ de fama,nunq̃d poterit ꝓcedi ad qõnem?uř ꝙ sic,q̃a probõ famæ æquiparat probõni unius testis ff. de testib. l. ubi numerus.Tu dic,ꝙ non ꝓbabt fama,sed inducit aliqđ indiciũ ad cõfirmandas ꝓbões. ff. queadmodũ testa.aperi.l.1 §.fi. ubi cõfirmat rẽ de qua agitur,à simili hic cõfirmat, nõ tñ per se facit ualidum indicium,est tñ res fragilis,& periculosa, & plurimum ꝑ aures malignantium artificiose transmissa ff.de hæred. inst.l.fi.ff.de pœ.l.decurio.C.de off. recto.ꝓ. uinciæ l.rectissimos Non n. quælibet indicia sunt sufficientia ad tormenta hñda ut supra dixi.Sed si per famam esset aliquod indicium cõtra accusatum inimicum fuisse interfecti, uel alias eũ offenderet, cum lex p̃sumat eum malũ,ff.eo.l.2.§.præterea,de testi.l.3. in pri. Itẽ si se iactasset talis accusatus de malo mittẽdo,arg.qđ met.cau.l.metũ, ex q̃bus causis maio.l 3.in prin.& melius ad l. Iul. maiest.l. famosi,ibi,aut aliq̃d fecit,&c.C.si quis Imperatori ma.dixe.l.1. Nam ex dictis mala pensamus, C.de officio ma.mili.l. paruum, & in auth.ff.de seppelle.lega.l.Labeo.ibi. neminẽ puto,&c.Item si accusatus,uisus fuisset fuge
21 re delato maleficio,nã fuga accusat fugientẽ,ut in auth.de exhi.b.re §.si uero ẽt quidã, colla.5.& de epis.§.si quis aũt.Item si cõsiliarius offõ finito se absentat, hř pro confesso. C.de asses.l.cõsiliarios,ff.de susp.tut.l. pluribus,in h. Itẽ est indiciũ, si is cõtra quẽ fama laborat est prauæ cõdõnis, & hõ qui talia facere cõsueuit.ff.eo.l.de minore.§.tormẽta ff. de acc.l.sicut.§.iidẽ crimini. Itẽ si aliud fuerit indiciũ qđ quilibet sapiens poterit perse perpendere ẽm uarietatem ꝑsonæ,& qualitatem, tunc n.cum aliquid addẽdo prædictis indiciis uel aliis similib.& fama ꝓbetur,bene poterit ad tormẽta procedere,q̃uis fama per se non sufficiat.Pone concessum esse iudicib. ꝙ ẽm eorum arbitrium possit torquere accusatos,aliquis est accusatus, & est fama ꝙ ipse fecit id de quo accusatur, & fama ita probat,nuq̃d poterit iudex eũ torquere cõfessionis ei factæ?uř,ꝙ sit concedere n. arbitrium iudici nil aliud est dicere,q̃ ꝙ procedat bona fide,& ẽm quod melius conscientia ei dictabit.dura tñ uidetur hæc s̃nia, cum arbitrium

de facto sine ꝓbõne uideaᵗ supplere non pos
se,cũ de iuris auctoritate sit, ꝙ legitima ha-
beanᵗ indicia,& hoc indiciũ arbitro nõ uideᵗ
concessum,ff.ad Maced.l.ordine.§.1. Sed qd
si cõtinetur in statuto ꝙ non possit qs poni
ad torturã,nisi cõtra eum habitę fuerint pro
bationes, & magna indicia,ex quibus proce
ditur ad tormẽta,ut dictũ ẽ?nã illa dñr.Quid
si continetᵗ in statuto,ꝙ nemo torqueatur,ni
si indicia indubitata p̄cedant, ubi erit exem-
22 plum de indiciis indubitatis? † certe si est ca
mera hñs unum aditum,& unũ exitũ, & plu
res,& de camera exit aliquis pallidus, trepi
dãs,& cũ cultello sanguinolẽto, & nudo in
manu,& statim post exitũ inueniᵗ homo oc
cisus,certe ista sunt indicia ad ꝓbõnem ma
leficii indubitata.ex qbus nõ solũ ad tormen
ta,sed ẽt ad pœnæ impositionẽ põt procedi,
& ita intelligaᵗ lex,sciant.C. de ꝓb. ibi, uel
indiciis,& probationibus indubitatis,& c.Et
not. distõnem, nã palliditas est uerũ indiciũ
cõtra eũ,ff eo.l.de minore.§.tormẽta. Dela
tio gladii nudi est aliud indiciũ, nã de portã
tibus arma à lex malum p̄sumit.in auth. de
mand. prin.§.fi. & in auth de armorũ usu. l.
1 lib 11. Et est aliud indiciũ de indubitatis,
& istud semper accidit, Pone, occidit Titius
in aliqua uinea, uel fundo,accusaᵗ de hoc Se
ius,sed de uisu nulli testes deponũt,& uide
rint istud homicidiũ cõmittere,sed ꝓbaᵗ con
tra Seiũ,ꝙ ipse erat inimicus Titii Itẽ ꝓbaᵗ
ꝑ testes ꝙ ipse uiderũt Seiũ admanentẽ gla-
diũ cõtra Titium.Itẽ ꝙ tũc Seius fugit tp̄e ꝑ
petrati malefici Itẽ ꝙ est uox,& fama,ꝙ eũ
interfecit certe ista quatuor simul cõiuncta
(q̃uis per se non sufficiant)sunt sufficiẽtia,&
indubitatæ probõnes non solũ ad tormenta,
sed ẽt ad condemnationem,arg. l.sciant. C.
de probatio.Itẽ est aliud exemplum de indi
ciis,& probõnibus indubitatis,deferᵗ. Titius
ꝙ fecerit occidere Seium,non tñ sunt testes
q hoc uiderint,sed per indicia probatur ꝙ Se
i us est inimicus Titii Item,ꝙ Titius recepta
uit homicidã.Itẽ,ꝙ homicida erat domesti,
cus,& familiaris istius Titii.Itẽ,ꝙ uox est,&
fama ꝙ Titius fecit occidi Seium.Itẽ,ꝙ se ia
ctauit quod faceret ipsũ Seiũ occidi,& est ho
mo de quo uerisimile ẽ quod talia faceret.Itẽ
ꝙ olim aliæ offensæ inter ipsos interuene-
rũt,ista simul cõiũcta satis sufficiũt ad cõdem
nationẽ,nõ solũ ad tormẽta, ita põt intelligi
d.l.sciãt.Nõ mirũ si plura simul cõiũcta(qa
quodlibet de ꝑ se nõ sufficit) faciũt plenã fi
dem,arg.in auth.de fide instr.§. sed, & si nul
23 lus,duo.n.† uel plura imꝑfecta cõficiũt unũ
ꝑfectum.C. de agric. & consi.l.cũ scimus,in
princ.nã si non singula iuuant multo quoq;
prosunt.l sancimus,in prin.C.de testibus. &
de excus.tut.l.1.§.1. Quid plura? de iure est
ꝙ ipsa principalis causa ꝑ argumenta, & p̄-
sumptiones cognosciᵗ,& terminaᵗ.z.q.dem,
ff.de re mil. l. nõ oẽs, §.à Barbaris,ibi hoc li
quide, & c.cũ l. de capitali causa cognosciᵗ,
ꝓ hoc eo.tit.l.desertorẽ, §.is qui. & in auth.
ut liceat matri, & auię.§.illud Curiosus aũt
iudex plura alia exempla poterit inuenire de
indiciis indubitatis. Sed.dixi ꝙ milites non
24 debent torqueri.† Quid de militibus nostri
tp̄is? dic ꝙ pñt torqueri.cum in assumptione
militię nõ interueniant in eis multa, q̃ inter
ueniebãt antiquitus,& quæ ueri milites ob-
seruant,uel obseruare debent. qa priuilegia
militari gaudere nõ debent.in auth.de mãd.
prin. in gl.quare non obseruant solennitatẽ,
non hñr pro militib.arg. in l. si quis consor-
tiũ.C.de san.epis.& cle.l. qualᵗ.uers. eos qui
dem & c.pro hoc facit.C.de appellatio.l.cõmi
nationes.Nã & ueri milites in qbusdam tor-
quebanᵗ.C.de re mil.l.proditores.Quid de cę
lestib.militib.?dico ꝙ presbyteri nõ torquen
tur.clerici aũt sic,de iure ciuili.C.de episc.&
cle.l.presbyteri.in gl de abol.l.fallaciter Ho
die aũt de iure nouissimo per auth. Friderici
secus est,in feu.de stat.& cõsuet.§.statuimus.
Præterea si mili.terrestrib.est cõcessum, mul
to fortius cle C.de sacrosan.eccl.l. sacrosan.
25 †Quid de iudicibus, & aduocatis,uᵗ,ꝙ non
pñt torqueri,sicut nec milit ut C. de aduoc.
diuer.in l.aduocati.Præterea sicut militibus
est concessum,ne condẽnati teneanᵗ, nisi in
quantũ facere pñt,ita aduocatis.ff de re iud.
l.milt.primo respon.in gl.Cõtrariũ tamẽ ob
eruaᵗ.Sed q̃ro quid operetur fama ĩ malefi-
ciis,puta accusatur quis de homicidio uᵗ alio
crimine,accusator nõ probat nisi fama & pu
blicã uocẽ,v3 ꝙ accusatus illud maleficium
cõmisit,nũquid ex tali probatione erit con
dẽnandus?dico quod nõ,qa fama nõ sufficit
quare absoluet.C.de eden.l. q accusare nam
in criminibus probationes debent esse clario
res luce meridiana.l.sciãt.C.de proba.l. qui
26 sniam ff.de pœnis.unde fama nihil aliud o-
peraᵗ,nisi qa cõfirmat illas ꝓbationes illorũ
testiũ,qui nõ sunt exceptiones maiores. Sed

nunqd operabitur ut torqueri possit accusatus ƒm iura cōia? uř. ꝙ sic argum. C. eo. l. qui sñiam, & l. cum cognitionaliter, & l. milites, ibi inuestiganda, ff. eo. l. 1. in prin. §. diui. Sed hoc non credo uerũ, quia fama probata posset quis torqueri, & in hac sñia est dñs Lombardus Lupi. cum fama probata inducat indicium ad alia indicia ut not. in q. quæ inci
27 pit, quid si non sit ꝓbatũ supra eo. † Quæro an ab interlocutoria qõnũ absolutoria possit appellari, v. g. accusabam aliquem, petii ipsum torqueri, iudex interloquendo ꝓnunciauit ipsum non forte torquendũ, ego uolo ab hac interlocutoria appellare. nunquid possum, uř, ꝙ sic. ff. de appel. l. 2. Imo iudex tenetur, l. præalle. si non recipiat appellationem, ff. de ui publ. l. lege Iul. ꝑ ꝑ hoc ego peto æqualitatem, cũ sibi permitteret appellare si qõnaretur, ergo mihi permittit appellare si ꝓnunciaretur nõ qõnandus, C. de fru. & lit. expend. l. fi. Nam quantũ ad indicia actor, & reus æquiparãtur. ff. de re iud. l. 3. de off. pro consul. l. solutũ. Itẽ ab omni interlocutione ꝑ diffinitiuam sñiam nõ põt reparari. potest appellari. ff. qui satis. cog. l. ab arb. & de mino. l. intra utile. sed hoc non posset reparari, ergo, & c. Itẽ pro hoc qa captio permitti nõ debet l. metus, C. qď met. cau. ff. de auro, & arg. l. uxor. sed hic esset captio mei, qa sic appareret de calũnia mea, ergo appellatur, ut. ff. de iis qui. not. in fa. l. athletas. §. calumniatores C. de aduocatis diuer. iure. l. 1. Itẽ qa iste præuentus non poterit torqueri in causa appellationis, cũ transiuerit in rẽ iudicatam, C. de postul. l. 1. Nã cũ in prima non appellať, in secunda non est ꝑiudicium. ff. qñ appel. sit l. fi Pro hac parte non est qõnandum, denegata mihi ius, ergo appellari põt, sicut supplicari, C. ne lit. pend. l. 2. & petitur restitutio ut. ff. ex quib caus. maio. l. sed, & si per magistratum, de mino. l. ait ꝑtor. §. 1. de appel. l. si quis prouocatus, & facit. ff. qui satis. cog. l. ab arb. in auth. de colla. §. sinaũt, aliqñ pro hoc. ff. de appellatio. reci. l. 1. §. 1. qñ appel. sit l. 1. in princ. Contra credo ꝙ non possit appellari, quia à condemnatoria tm̃ lex ꝑmitti appellationẽ, ergo non extendenda, arg. C. de procura. l. si maritus, ff. de appellatio l. cũ in una. in prin. Item qa certi sunt casus à qbus ab interlocutoria põt appellari Sed iste nõ est de illis, ergo, & c. arg. ff. de iis. q sunt sui uel alie, iur. l. patre furioso, C. de sent. l. fi. & quorũ appel. non recip. l. ab executore. Nec est bona rõ si ꝑmittitur appellari a cõdẽnatoria ergo ab absolutoria, qa fauorabilior est ff. de reg iur. l. fauorabil. ores, & de adul. l. denunciassẽ, l. Adrianus. ff. de actio. & obl. §. fi. Itẽ quia incõueniens sequereť, si iudiciũ ꝓlongaretur, quia aut dicitis. ꝙ à diffinitiua possit appellari, & tunc non põt reparari. C. de appel. l. si qs prouocatus, sed istud potest reparari ĩ diffinitiua, ergo, & c. Nã põt esse ꝙ iudex ꝓnunciauerit non qõnandum, qa erat decurio, ut C. eo. l. decuriones, C. ad l. Iul. maiest. l. null. Sed tu dicas, ꝙ non erat decurio, & ꝙ adhuc poterit appellari ff. de interd & releg. l. inter pœnas. Aut dicis, quod non põt reparari quia dicebat qõnandũ ꝑ ꝑ uiolentas ꝑ̃sumptiones, qa si dico ꝙ absoluatur in causa principali poterit, & coram iudice appellationis qõnari. Et ꝙ non sit appellandum probo sic sñia interlocutoria est præparatoria ad diffinitiuam, quia præsupponit diffinitiuam, & diffinitiua ad instar quasi uř se hře per ordinem ad principalem, & quia pronunciat super principali uř pronunciatum su ꝑ ista. Sed absolutoria negocio principali, & qõnibus sufficeret si uelle pronunciare super incidenti. i. super qõnibus, C. de ord. cog. l. 3. nam quasi omnes articuli processus trahunt ad diffinitiuam sñiam, ff. de mino. l. 3. §. 1. ergo non attendendum ad illam interlocutoriam sed ad illam principalem absolutionem? qa uidetur ut spectemus diffinitiuam sñiam super qua appellantur. ff. de mona. l. stipulatus, in fi. nam si appellatio admitteretur ut oĩum ꝙ principalis remaneret ĩ suspenso. ff. de mino. l. intra utile. C. qñ prouo. non est neces. l. 1. ergo non faciam istam diuisiouẽ, cũ sine diuisione possit proced. arg. nulli. C. de iud. & qa ibi sunt duę prouisiones & una se hẽt ad aliam tanq̃ ad plenam spectatur illa. ff. qñ appel. sit l. 1. §. solum, & quia à qõnibus non est incipiendum, ff eo. l. 1. in princ. C. ubi senator. uel clari. l. quoties, & ita procedatur ad iuri delationem, ff. de iu. reiur. l. iusiurandum. Sed pone iudex detulit iusiurandum, tu recusus, iuste potest ꝓcedi cõtra re, sed potest potestari quod possit appellare à diffinitiua, tũc ergo appellať. C. de leg. l. gñaliter. §. sed aũt, nam non debet suspendi talis causa. ff. de iud. l per minorẽ, & de statu homi. l. pen. & h. d. lex. 1 §. fi. ff. nil. nou. appel. pend. Nec obstat cõtrarium quando dicitur,

dicitur, ꝙ generaliter actu, &c. cōcedo si pōt reparari in diffinitiua, sed in eius appellatione non poterit, ꝙ non quæstionetur, tñ non punitum puniam, non probatum probabo. C. de temp appell. l. per hanc, & ꝙ aliud sit ī absolutoria, quam in cōdemnatoria ff. de re iud. l. inter pares. plures. n. habemus quod ubi est sententia non appellatur. C. de epis c. aud. auct. si quis litigatorum, &c.

CASVS IN QVIBVS poena mortis specifice à lege est imposita dom. Guilielmi Bont.

SVMMARIVM.

1 *Lapidans Christianum in Christi contemptum est morte puniendus.*

Virginem rapiens, idolis sacrificans, officia turbans diuina contra naturam luxurians, scienter rebaptizans, & qui in lapide crucem sculpit, morti debent tradi.

2 *Muricem emens, & purpuram tingens, muros uiolans ciuitatis, & proditor principis puniuntur pœna mortis.*

Parricida, homicida, pacis uiolator seditiosus domini proditor, dominam adulterans adulter, condemnandum emittens, morte plectendi sunt.

3 *Carcerem priuatum tenens, furcas erigens commilitonem feriens in præpositum domini, uel capitanei manum inferens iudex pecuniam publicā subtrahens, & in bello fugiens morti addicuntur.*

Sacrilegus depredator monetæ falsificator, bruto subiecta, & incendiarius est morte puniendus.

4 *Hostes ad ẽs seditioni fauens, patriam prodens, uiarum aggressus fur famosus, & pupillæ corruptor morti traduntur.*

Manus inferens, turbator pacis, hostibus arma præbens leno homines castrans, carcerem frangens, & capitum dimittens plectuntur.

5 *Prægnantem necans, cedis auctor, malandrinorū receptator debilitatem fingens iudex matremfamilias in publicum uocans, & ripas destruens ac scribens falsum immunitatis instrumentum morti subduntur.*

1 Lapidans Christianum odio nominis Christi. l. 1. C. de Iudæis. † Qui uirginem rapit l. 1. C. de raptu uirginum. Qui idolis sacrificat. C. de sarac. leg. prim. Qui officia diuina turbat. l. si quis in hoc genus C. de epis. & cler. Qui contra nām luxuriatur l. cum uir. C. ad l. Iul. de adulteris. Qui scienter se rebaptizauit C. ne sanctum baptirei l. 2. Qui in silice signum crucis sculpit. l. 1. C. ne liceat signum salua. &c. † Qui emit 2
muricem, & tingit purpuram. C. quæ res uēdi non possunt. l. 1. Qui muros ciuitati uiolat. l. fi. C. de rerum diui. Proditor principis l. quisque C. ad l. Iul. de adult. Parricida. l. 1. C. de his qui parentes occi. Homicida occidi debet. l. 3. de epis. aud. & apocal. 13. c. Frangens pacem iuramento firmatam. c. 1. §. si quis de pace iur. firm. Concitantes populum dicendo uiuat, uel moriatur l. 1. C. de sedi. Si seruus dominum prodit. l. capitalium. §. igni. ff. de pœn. Seruus dñam uitians. l. 1. C de mulie. q̄ se propriis seruis suppo. Adulter. l. q̄quis adul. C ad l. Iul. de adult. Commentariensis qui reū mortis emisit. l. ad commentariensem. C. de cust. reo. † Faciēs priuatū carcere l. 1. C. de 3
priua. Erigens furcas propria auctoritate l. 3. §. fin. ff. ad l. Iul. maiest. Miles socium commilitonem feriens. l. omne delictum. §. si quis. ff. de re mil. Quia in propositum domini, uel capitaneū manus intulit d. l. omne §. qui manus. Iudex qui pecuniam publicā subtraxit. inst. de publ. iud. §. si lex. Miles qui fugit in bello integra acie. d. l. oēs. §. qui in acie. Qui maius sacrilegiū facit. l. sacril. ff. ad l. Iul. pec. Si actor castaldio, uel procurator subiectū depredauit. l. uniuersi. C. ubi causæ fiscales. Qui monetā falsificauit. l. fi. C. de falsa mon. Mulier q̄ se animali bruto subiecit. l. mulier. 15. q. 1. Qui incendium facit l. qui ædes. ff. de incendio, ruina, & naufr. † Confugiens ad ho- 4
stes l. si quis aliquid ff. de pœnis. Fautores seditiones l. fautores, eod. tit. Patriæ proditor. C. de abolit. l. fallaciter. Latro in itinere, uel nemore demore depredans. l. capitalium. §. crassatores. ff. de pœn. Fur famosus ead. l. §. famosos. Tutor corrumpens pupillam. l. 1. C. si tutor eam, &c. Qui manus in se infert l. si quis aliquid ff de pœnis. Mulier turbator pacis. l. fin. ff. de re mil. Qui fulsit hostes, & eis uendit arma. Tenens puellam in lupanari in auctor. ide lenoni. colum. 6. Homines castrans. l. 1. C. de eunuch. Qui effracto carcere fugit l. 1. de effract. carcerum. ff. Miles custos qui captiuum dimisit. l. si quis
5 aliquid. §. miles. ff. de poe. † Qui prægnantem necat. l. si qs aliquid. §. abortionis. ff. de pœn.

Auctor aggressuræ, & uiolentiæ ubi cedes facta est l. qm. C. ad l. Iul. de ui publ. Recipiens malandrinos, eo. tit. l. 1. Miles qui ne pugnet debilem se fingit d. l. omne delictum §. continuum. Iudex matrem familias in publicum uocans. C de off. diuerso. iud. l. 1. Qui ripas destruit. C. de nili agg. nõ rumpen. l. 1. Scribens falsum immunitatis instrumentum. l. 1. C. de immun. ne conce. lib. 10.

De pœnis omnifariam coitus illiciti: Tractatus Pauli Grillandi Castillionis Florentini Iurisconsulti.

SVMMARIVM.

1 *Coitus carnalis non minus frequens est quam damnabilis.*

2 *Coitus crimina iuxta diuersas personarum conditiones sunt diuersa.*

3 *Coitus sacrilegus grauior est ceteris carnis criminibus.*

1 Quia carnalis coitus † criminis non minus frequens quam damnabilis usus hr̃ ob quem iura criminũ reos huiusmodi diuersis pœnis prosequuntur l. si adulterium cum incestu, & ibi gl. & Bart. & l. inter liberas, & l. stuprum. ff. ad l. Iul. de adult §. item lex Iul. inst. de pub. iud 32. q. 2. adulterii malum, & eadem causa & q. c. flagitia. not. Card. in clem. 1. de pœn. Abb. Fely. & alii Cano. in cap. 1. & 2. extra de adul. & stup. & in cap. ut clericorum, de uita, & honest. cler. ad quem coitum aliquando deuenitur mediante opera sortilegorum, & per maleficia de quibus supra diximus lib. p̃cedenti, ideo placuit post dictum tractatum sortilegiorum hunc immediate subiungere.
2 † coitus. n. crimina sunt diuersa secundum diuersas personarum conditiones, & gradus. p̃ quibus diuersas iura statuere pœnas, ut proxime diximus, ideo de his aliqua uideamus.
3 † Et primo de sacrilegio quod ceteris carnis criminibus his maxime quæ secundum naturam perpetrantur grauius nuncupatur, 32. quæstio. 8. adulterii, & 27. quæstio. prima sciendum.

1 *Sacrilegium generaliter sumptum quid sit, & unde dicatur.*

2 *Sacrilegium an sit crimen ecclesiasticum, an seculare.*

3 *Sacrilegium an comprehendatur sub nomine furti.*

Statutum quod de furto loquitur in sacrilegio etiã locum habere censetur.

4 *Sacrilegij diuersæ sunt species.*

Sacrilegij prima species in personam committitur, secunda per coitum cum moniali, tertia autem circa locum sacrum fit, & quarta in rem eam, scilicet auferendo.

5 *Locus sacer solus sacrilegium non facit.*

6 *Subtrahens rem ad usum ecclesiæ destinatam non dum ei traditam, an sit sacrilegus*

Statutum de sacrilegio puniendo tractans, de quo intelligi debeat sacrilegio

7 *Sacrilegium uerum, & proprium quod dicatur & qualiter puniatur.*

Sacrilegium improprium quod sit.

8 *Sacrilegium largo modo sumptum quod sit, & qua pœna reprimatur.*

Sacrilegium qualiter de iure canonico sit puniendum.

9 *Sacrilegium grauius illud dicitur quod in personam cleri corum per iniectionem uiolentæ manus committitur.*

Iudæus semper crucem immunditias proijciens an possit ut sacrilegus puniri.

10 *Sacrilegium contra personam ecclesiasticam commissum grauius est eo quod in loca sacra committitur.*

Crimina quæ ex coitu cum moniali habito riantur.

Sacrilegium committitur si cum moniali copula carnalis habetur.

11 *Stuprum, & adulterium qualiter in eadem persona simul concurrere possint.*

12 *Crimina diuersa eodem actu committenti, an debeant pœna diuersæ imponi.*

13 *Reus & separatim, & de pluribus accusari, & puniri potest si eodem actu plura commiserit crimina specie diuersa.*

14 *Reus ex eodem facto de pluribus criminibus ab uno & eodem impeti & uexari non potest*

15 *Vtilitas quæ resultare dicatur quod quis de diuersis crimibus specie differentibus ex eodem facto descendentibus puniatur.*

16 *Furtum in loco priuato m sacrum factum, quasi sacrilegium censetur.*

17 *Coitus carnalis cum moniali habitus qualiter in foro conscientiæ sit puniendus.*

18 *Copula carnalis cum moniali qualiter puniri debeat in foro contentioso de iure canonico.*

Monia

Monialem stuprãs de iure ciuili debet capite plecti.
19 *Coijciens cum moniali, siue cõsentienti, siue renuenti capite debet minui, & eius bona publicari.*

1 PRimo igitur quæro qd est † sacrilegium gñaliter sumptum. Rñ. Sacrilegium est sacræ rei uiolatio uel eiusdem usurpatio, ut dicit Bal. in l. 3, C de furtis, in i. col. & Azo in summa eod. tit. in princ. & S Tho. in summa secunda secundæ qõne. 99. art. 3. Io lec. in summa confes. eo. tit. q. 1. Secundo uideamus quare dr̃ sacrilegium Rñ. ꝙ sacrilegium dicitur quasi sacrilegium, qa ꝑ illud res aũt ꝑsona sacra læditur, ita dicit Bald. in d. l. 3. & Azo in sum. eo. tit. & alii pnomitati in locis suis, Gl. tñ in ca. sacrilegium. 17. qõ. 4. alio modo describit sacrilegium dicens, qđ sacrilegium est sacræ rei uiolatio siue in se siue in alio, siue sit res sacra siue persona, deinde transit ad aliam descriptionem, & dicit, ꝙ sacrilegium est publici iuris trangressio, sed neutra istarũ est bona, pr. or. n. continet oĩa mẽbra diffinitionis, siue descriptionis specie differentes, ꝓut requiritur, ſm quod diximus supra tit. i. in princi. secunda ẽt non ualet, quia est nimis gñalis ſm quam sequeretᷣ ꝙ oẽ delictum per qđ transgreditᷣ publici iuris ordo esset sacrilegium ex quo transgreditᷣ publicum ius, & ideo teneas diffinitionem Bald. & aliorum quam supra dixi q̃ est melior. Tertio, quot requiruntᷣ ad hoc ut sit sacrilegium, & puniatᷣ pœna sacrilegii uide Bal. & Sal in d. l. 3. C. de furtis. Azo. in summa eo. ti. & Bart. in l. diuus.
2 & l. sacrilegi in prin. ff. ad l. Iul. pecu. † Quarto q̃ro an sacrilegium sit crimen ecclesiasticũ uel sæculare, ita qđ illius cognitio, & pœnæ impositio spectet ad solum iudicem ecclesiasticum uel secularem, & dic bř quod est crimẽ mixtum utriusq; fori. c. cum sit gñale. & ibi gl. Abb. & aliis de foro comp. l. si qs in hoc genus, C. de episc. & cler. & ff. ad l. Iul. pecul. l. diuus, & l. sacrileg. & l. sacrilegi, & ff. de pę. l. aut facta, §. locus, c. qđ ꝓposuisti. de foro comp. 16. q. 4. c. sacrilegium c. si qs clericus, si quis cõtumax. §. 1. & c. si qs suadente diabolo, & ꝓpꝫea dico ꝙ tam iudex ecclesiasticus q̃ secularis poterit ꝓcedere cõtra laicum ꝓ isto crimine, & habebit locum pũentio inter eos. ut dicit Abb. in d. c. cum sit gñale, & Arch. in ca. felicis. ne pœn. lib. 6. & Card. in cle. 1. eo. titu.
3 & Azo in summa eo. tit. † Quinto q̃ro an appellationi furti ueniat sacrilegium, qñ tractatur de subtractione sacrarum rerũ, dic qđ sic ut l. sacril. ff. ad l. Iul. pecula qa quo ad pœnã sacrilegium est furtum, imo plus quam furtum est punibile, licet aliquid non sit proprie sacrilegium d. l. sacri. in 2. rñ. Et ideo dicit Bal. in l. 3. C. de furtis quod statutum faciens mẽtionem de furto, hẽt locum ẽt in sacrilegium & sic tenet ꝙ subtractio rei sacrę continetur
4 sub ꝓpria uocabuli sigñone furti. † Sexto Videndum est quot sunt species sacrilegii. Rñ. qđ multæ sunt ſm qđ dicit Card. in d. clem. 1. de pœn. in 2. not. Bal. tñ in d. l. 3. melius ceteris iudicio meo ponit quatuor species sacrilegii quãuis primo dicat, quod tribus modis committitᷣ sacrilegium. Prima. n. species est q̃ committitᷣ in personam uiolando. s. ꝑcutiendo, uulnerando uel occidendo clericum, uel monachum seu alium religiosum uel ꝑsonã ecclesiasticam c. si qs suadente diabolo. 17. q. 4. Secundo, fit sacrilegium per coitum habitum cũ moniali sacrata. 27. q. 1. impudicas, & l. si qs in hoc genus. C. de episc. & cler. Tertia species est, q̃ fit circa locum sacrum. s. quãdo locus publicus sacer sicut est ecclesia uiolatᷣ, uel illius cœmitterium in destruẽdo, deuastãdo, uel occupando, aut eius immunitates infringendo c. frater 18. q. 4. Quarta species sacrilegii est, q̃ committitur in rem. s. auferẽdo rem sacram, & illam alibi asportando, & cõtrectando rem ipsam, & istud tribus modis cõmittitur secũdũ ius canonicum. Primo, cum subtrahitᷣ aliquid sacrum de loco sacro. & in hoc cõcordant ius ciuile, & ius canonicum. 17. q. 4. si qs cõtumax. §. sacrilegium, & est gl. in c. sacrilegium, eadẽ causa 10. q & l. diuus, & ibi Bar. ff. ad l. Iul. pec. Secundo, qñ res sacra aufertᷣ de loco non sacro. Tertio, qñ non sacrum de sacro d. c. si qs cõtumax. §. sacril. & ꝑ dictam gl. in c. sacril. & not. in c cõquestus, & c. cum sit gñale. de foro compe. istæ duæ ultimæ species non dñr sacrilegium de iure ci-
5 uili, sed sola prima. † Et sic nota qđ de iure ciuili locus sacer solus non facit sacrilegium qñ tractamus de sacrilegio, qđ cõsistit in subtractione rerũ ẽt qđ res essent subtractæ de loco sacro publico, sicut est ecclesia, non dicitᷣ sacrilegiũ de iure ciuili qñ res nõ erat sacra, ita dicit Azo in sum. eo. tit. & Bart. in d. l. diuus. Bal. & Sal. in d. l. 3. Si qs igᷣ q̃rit an sit sacrilegium de iure ciuili, & ꝙ pœna sacrilegii puniatᷣ debẽt ista duo cõcurrere, primum est ꝙ res sit sacra, item ꝙ sublata sit de loco sa

cro, ita dicit tex. & ibi Doct. & maxime Bart. in d.l. diuus. ubi dicit hanc esse cõem opinionem. Illud aũt qđ dr̃ in d.c. sacril. cum gl. in c. si qs cõtumax. §. sacril. 17. q. quarta ꝓcedit, & hẽt locum de iure canonico in terris ecclesiæ, uel inter ecclesiasticas ꝑsonas in foro ecclesiastico, iuxta notata ꝑ Doct. in c. solitę, de maio. & obed. & in cap. ꝑ uenerabilem q fil. sint leg. & ĩ c. nouit. de iud. Sed cõtra ista op. de l. aut facta. §. locus. ff. de pœn. ubi dr̃, ꝙ locus facit ut idem fcm̃ sit furtum uel sacrilegium, & capite lnẽdum uel minori supplicio sit puniendum. Glo. in d.l. diuus, soluit hanc cõtrarietatem, & dixit qđ est uerum ꝙ locus sacer facit sacrilegium si res sacra inde auferat̃ alias non, qa si diceret̃ esse sacrilegiũ cum res non sacra de loco sacro subtraheret̃ esset cõtra textum in d.l. diuus. ubi dr̃ ꝙ si quis rẽ ꝓphanam apud ædem sacram depositam furto subtraxerit furti tenet̃ non sacrilegii Bart. uero in eadem l. diuus. approbat eandem solutionem quam dicit, ꝙ Doct. cõiter, tenent, eandem ẽt tenent Bal. & Sal. in d.l. 3. & Azo in summa eod. tit. Arch. in d. cap. fel. in prin.

6 † Vlterius quæro an subtrahens rem quę erat destinata ad usum ecclesiæ, nondum tñ erat tradita ipsi ecclesię an committat sacrilegiũ? dic ſm Bal. in d.l. 3. ꝙ non, qa res non dr̃ sacra nisi postq̃ uere, & effectualiter quo ad dominium, & possessionem deuenerit ad ecclesiam maxime qñ agit̃ de pœna sacrilegii inferenda de iure ciuili, ꝑ ea q̃ supra diximus. Vltra pdicta ẽt q̃ro qđ si in statuto fit mẽtio de sacrilegio puniendo, an debeat intelligi stricte sacrilegium secũdũ qđ intellr̃ de iure ciuili, ut supra diximus, uel large secũdũ ius canonicum, ꝙ dic ꝙ debet intelligi de sacrilegio stricto secũdũ ꝙ intelligit̃ de iure ciuili, rõ est quia statuta sunt de iure ciuili, ut ꝑ Bar. late in l. oẽs populi. ff. de iust. & iure. ita dicit Bal. in l. l. 3 in 2. col. in uer. sed dubitat̃. Post hæc uidendum est q̃ sit pœna sacrilegii, & dic br̃ secundum Bart. in d.l. sacril. ꝙ ad hñdum plenam cognitionem pœnarum hmõi criminis sciendum est, quod triplex est sacrilegium.

7 † quoddam. n. est sacrilegium qđ dicit̃ uerũ, & ꝓprium sacrilegiũ, quod est qñ subtrahit̃ sacrum de sacro loco, hoc est publice, & ad publicũ usum cõsecrato sicut est ecclesia publica ordinaria, ut l. si quis hoc genus. C. de epis. & cle. & d.l. sacrilegi. in princ. & isto casu capite puniuntur q in illud incidunt d.l. sacrilegi. in princi. & d.l. si quis in hoc genus & l. aut facta. §. locus. ff. de pœn. declarata, ut supra. Item est si læditur templum publicũ sacratum. ut ꝑ Bart. in d.l. sacrilegi. eadem quoque pœna puniunt̃ q uiolẽtas manus in ꝑsonas ecclesiasticas iniecerunt d.l. si quis in hoc genus. & ibi Bal. C. de episc. & cler. Quodam uero non est ꝓprie sacrilegium, sed quasi sacrilegium, qđ est qñ qs subtrahit rem ẽt sacram de loco sacro, non tñ publice sacro, sed priuato, ꝓut est oratorium qđ fit qñq; in domo istorũ magnatum aut nobiliũ, & cõsecratur, idem de oratorio hospitalis priuati, iuxta ea q̃ hñr in c. ad hæc. de relig. domib. & in cle. qa cõtingit. eod. tit. & ꝑ Fel. in c. de quarta. de p̄scr. & ista dñr loca sacra priuata, Idẽ est de ædicula p̄sbyteri posita iuxta ecclesiam uel canonica clericorũ, ista. non dñr esse loca publica sacra, sed priuata, & ideo q subripuit rem de locis p̄dictis non tenetur pęna sacrilegii de qua supra, sed quasi sacrilegii, quæ erit minor sacrilegio, & maior furto, & iuxta qualitatem facta, & ꝑsonarum condõnem qñq; erit maior qñq; minor ut in d. l. sacrilegi. in 2. rñ. ibi Bart. q hoc modo declarat l. illam si recte cõsideret̃ uerba sua, & hoc modo intelligitur tex. in l. sacrilegi. in princ. & l. diuus. ff.

8 eo. tit. † Tertium est sacrilegium quod large, & improprie dr̃ sacrilegium de quo loquuntur iura in l. 1. 2. & 3. C. eod. titu. de cri. sacril. quod est qñ quis diuinam legem, & eius dispositioaem offendit, seu quouis modo eius intellectum ẽt ꝑ negligentiam uiolat. Item disputare de auctoritate Principis. s. Imperatoris uel Papæ, & dubitare ne dignus sit quẽ Imperator ad aliqđ offm̃ deputauerit, uel ꝙ Imperator illum eligere nõ potuerit, hoc crimen dr̃ hr̃e instar sacrilegii, ut d.l. 2. C. eod. tit. & sic dr̃ improprie sacrilegium, & isto casu similiter erit pęna arbitraria. d.l. sacril. Bar. in d.l. sacrilegii in uers. tertium genus sacrilegii, &c. & Bal. in d.l. 3. & Azo. in sum. eod. tit. in princ. De iure aũt canonico distingue. Aut loquimur de illa prima specie sacrilegii quæ committitur ꝑ impositionem uiolentæ manus in clericum, seu aliam personam ecclesiasticam, & est pœna maioris excõicationis ut in cap. si quis suadente diabolo. 17. q. 3. a qua quis non potest nisi a sede apostolica liberari. eps. n. uel alius ordinarius non habet facultatem absoluendi ab ista excommunica. ut Dicunt Doct. in d.c si quis, & per Fely.

in d.

in d.c.cum sit gñale in 2.col. de foro cõp.fallit tñ in casibus de qbus ĩ c.2.de sent. excom. Aut loquimur de alia specie sacrilegii q̃ cõsistit in re sacra, puta in corruptione uel demolitione ecclesiæ, aut in asportatione rerum sacrarum, & erit pœna excõicationis minor uide tex. qui grauiorem imponit pœnitentiam ꝓ isto crimine in c.de uiro.12.q.2, a qua per epm uel ordinarium loci absolui poterit ca. qsqs §.penul.17.q.4.in aliis uero casibus minoribus erit pęna pecuniaria, ut d.c. quisquis in prin.

9 †Grauius.n.sacrilegium quod committiť in personam est illud qđ fit ꝑ impositionem uiolentiæ manus d.c.si qs suadente. & l.si qs in hoc genus.C.de epis. & cler. Eorũ uero q̃ committunť in locis sacris, grauius est illud quod committitur contra ecclesiam publicam sacratam. quod tanto grauius est crimen quanto dignior, & excelentior erat persona uel locus utroq; casu.l. sacrilegi. ĩ prin. ff.ad l.Iul.pecul.& ibi Bar.& d.c.si quis suadẽte, & d.l.si qs in hoc genus. Sacrilegium uero quod committiť in rem sacram, illud qdem grauius est, & magis horrendum, qđ cõmittiť cõtra Sacr̃m Eucharistiæ, quia dr̃ cõmitti cõtra Xp̃m directe, cetere uero q̃ committuntur cõtra alia sacr̃a non dñr adeo horrenda. ita dicit do.Ioan.lec.in sum. cum eod.titu.de sortile.q.4. Quæro hic qd iudæo qui proiecit immunditias suꝑ crucem qñ publice deferebať ad ꝓcessionem, dum transirent ante domum haberi dictæ immũditiæ ꝓiectæ fuerũt an istud sit sacrilegium, & possit ꝑ utrũq; iudicem ꝓcedi in hac causa cõtra hebreum. & puniri, & qua pœna, dicit Pet.de Anch.quem uide in cons.suo 14, ꝙ sicut, de quo diximus supra tit.ꝓximo q.10.ubi adest qõ specialis, de pœna uero uiolationis monialium q̃ sit ꝑ coitum, diceť infra sed quia non intendo hic tractare totam mãm sacrilegiorũ ne longius diuertar ab ordine primæ meæ intentionis, q̃ fuit declarandi mãm coitus, & illius pœnas, ideo hic p̃missis ꝑ aliqua intelligentia istius criminis deuenio nũc ad materiam nostram.

10 †Et dico ꝙ grauius est sacrilegium, & scelus ꝙ cõmittiť cõtra ꝑsonam sacram siue ecclesiasticam, q̃ illud qđ cõmittiť cõtra loca uel bona sacra, qa sanctitas loci ordinať ad sanctitatem hominis, ut dicit S.Thom.in 2.2.q 99. art.3.uers.dicendum, & Ioan.lec.in sum. confes.eo.tit.de sacril.q.3.ꝑ Arch.in d.c. felicis, de pœn.lib.6.& Card.in d.cle.1.de pœn. Ideo uideamus nunc ne sacrilegio illo quo perpetratur ex coitu habito cum moniali, & antequam ad ulteriora ꝓcedam. Quæro quot crimina q̃ ex coitu hmõi cum moniali exoriuntur Rñ, ꝙ tria ẽm gl in c.uirginibus 27.q.1. s.sacrilegium, incestus, & adulterium tu uero dic, ꝙ imo quatuor oriunť sacrilegium, incestus, adulterium, & stuprum. Sacrilegium dico committiť, qa ꝑsona sacra læsæ reperiť ꝑ uiolationem siue deflorationem, & optimũ, qđ prius habebat priuilegium uirginitatis amisit. ut d.c.uirg & eadem causa. & q.impudicas. Secundum qđ committiť crimen est incestus, qa sponsam Dei uiolauit, q est pater noster, & illa est cõiũcta nobis in Xp̃o ꝑ affinitatem ẽm spiritum 12.q.2.q abstulit.& in c.i.2.de cog.spiritua.& est gl.in d.c.uirginib. Tertium est adulteriũ, qa sponsam alterius uiolauit, qa monialis est sponsa Xp̃i d.ca.uirginibus & ibi gl. Quartũ erit stuprũ. qa uere uirginem honeste uiuẽtem stuprauit l.inter liberas, & lege stuprum.ff.de adult. uide egregium text.in c.si qua monacharum. 27.q.1. in quo fit mẽtio de utroq;, dr̃.n.ꝙ si qua monacharũ in lapsum adulterii ceciderit, aut in stupri fuerit deducta uoraginem.

11 † Et licet impossibile esse uideatur ꝙ ista duo crimina stuprum, & adulterium simul, & semel eodem tp̃e, & in eadem ꝑsona cõcurrere possint, ex quo alterum p̃suppo nit illam esse solutam, alterũ uero cõiugatam d.l.si adul.cũ incestu. & l.stuprũ.ff. ad l.Iul.de adult. & §.item lex Iul.inst.de publ.iud.& l.1.C.eo.ti. Solu. uerũ est, ꝙ ista duo crimina sunt incompatibilia, & ideo utrunq; in eadem ꝑsona eodem tp̃e cõcurrere non pñt, est uerũ uno respectu qñ tenderent ad eundem determinatum finem d.l.si adult.& l.stuprum, sed diuersis respectibus bene cõcurrere pñt in eadem persona, ut est in casu nostro, monialis.n.quo ad carnem est uera uirgo intacta, quo ad spiritum uero dr̃ esse nupta cõiugio spirituali, & spõsa Xp̃i ꝑ uotum ꝓfessionis suæ unde nõ impeditur istorũ duorũ cõcursus, unum in spiritu, alterũ uero in corꝑe siue in carne, ut late diximus supra lib.præced.q.7.in princip. argõ text.in cap.excommunicamus, el 1.& lo secundo in princip.de hæret. in antiq. uide not. text. qui loquitur de monialibus, & expresse dicit qđ monialis per peccatum carnis committere potest stuprum, & adulterium. 22.q.1. si qua monacharum.

12 † Et ex præmissis etiam insurgit

surgit aliud dubiũ, nunquid ista quatuor crimina de qbus supra, qñ ex unico cõcubitu orta fuerunt, sint quatuor crimina separata in forma, & substãtia, & ita ꝙ ipsorũ reus possit de unoquoq; accusari pariterq. puniri, & pœna ex uno secuta alterũ nõ impediat, ac si ex diuersis factis, cum diuersis ꝑsonis facta fuissent. Rñ. articulus iste in ueritate est subtilis & disputabilis, qñ ex eodẽ facto plura oriuntur crimina, an reus possit de plurib. accusari & pluribus etiam pœnis puniri gl. n. in d.c. uirginibus, dicit, ꝙ ista dñr plura crimina nomina tm̃, non aũt effectualiter in substantia, & sic respectu accusationis sunt diuersa, ꝗa reus põt de ꝗuolibet ad libitũ accusantis deferri, sed quo ad effectum respectu pœnæ oĩa ista reputanẽ pro uno, & sic secuta pœna ex uno, reus ipse à ceteris liberaẽ ex quo in ueritate nõ fuit nisi unũ factũ ideo fiscus debet esse unica pœna cõtẽtus ad similitudinẽ duorũ pluriũ ue reorum pro eadẽ summa insolidum obligatorum, quorũ si unũ totaliter creditor exegerit ceteri liberantur l 2. & ibi Bar. ff. de duo. reis. fatetur tñ illa gl quod ubicunque ex eodem facto plura oriunẽ crimina, ꝙ pœna magis aggrauatur ratione adiuncti criminis, ut hẽ in l. si adulterium cum incestu. & ibi Bart. ff. de adult. & 32 q. 7. quemadmodũ. § sunt. n. sed Bart. in d. l. si adulterium cum incestu. in 2. col. in uers. ulterius quæro tenuit contrariũ, ꝙ reus utiq; poterit de oĩbus puniri, & sic ꝓ uno facto pluribus, & diuersis pœnis puniri, idem etiã tenet glo. in d. l. si adulteriũ cũ incestu. in uers. occurrunt, quam sequitur ibi Bart. & idem Bart. in l. senatus, ff. de acc. & clarius etiam Bart. in l. qui de crimi-

31 ne. C de accus † Concludẽs in effectu, quod quotiescunq; ex eodẽ facto plura oriunẽ crimina specie diuersa, reus poterit de plurib. separatim accusari, & de pluribus quoq; puniri, sed si suꝑ uno fuisset in causa cõclusum adeo ꝙ sola expectareẽ ꝓnunciatio, debebit suꝑsederi suꝑ ipso crimine, & expectari donec causa suꝑ altero expediaẽ usq; ad dictũ terminum, adeo ꝙ quis unica sñia duplici crimine reus declaraẽ, & pluribus diuersis pœnis afficiẽ, & satisfacere tenetur, quod ẽ uerũ qñ esset pœna pecuniaria bonorum uel alia hm , non autẽ qñ esset pœna ultimi supplicii uel mutilationis membri, ꝗa isto casu pœna semel cõmissa, & executa in corpore amplius reiterari non põt, ꝗa mors unica est q̃ oĩa soluit. §. deinceps, in auth. de nup. & l. uulgaris, & ibi Bart. ff. de fur. uide Bart. in d. l. si adulteriũ cũ incestu. in 2 col. uers. sed qd releuat, &c. qbus non obstat tex. in d. l. senatus. ff. de accus. ubi de homicidio, & parricidio notatus unica duntaxat pœna puniẽ, ꝗa patet rñsio per supra ꝓxime dicta, nam morte semel executa nõ põt amplius reiterari & ideo unius pœna utrunq; soluit, ꝗa de utroque est pœna mortis, ut l. 1. ff. ad l. Pomp. de parric. & l. 3. § fi. ff. ad l. Corn. de sica. Bart. autem in d. l. si adulterium cũ incestu. aliter rñdet ad d. l. senatus, & dicit quod illa duo crimina de quibus ibi, non sunt æque principalia, ut principales species separatæ, sed unũ est tanq̃ genus, quod est homicidiũ, alterum ut species sub suo genere cõprehẽsa, nos aũt loquimur quãdo sunt plures species criminũ separatæ, & æque principales, licet ex eodẽ fonte siue ex eodẽ facto procedant, & hęc est

14 uera conclusio cõiter approbata. † Quæ limitãda est primo ꝓcedere quãdo esset unus & idẽ accusator q̃ uellet eundẽ reum de pluribus criminibus impetere, ꝗa ab uno tm̃ non posset diuersimode uexari ex eodem facto ut supra sed bene à pluribus, ita dicit Bart. in d. l. qui de crimine, & rõ est illa, quia exceptio rei iudicatæ super uno remoueret eũdem accusatorem super alio ꝓsequẽtem, & hoc maxime quãdo lata esset absolutoria super uno q̃ parit exceptionẽ super alio cõtra eandem personam, non aũt cõtra diuersam, sed quæ est ratio quare potius ista exceptio remouet eundẽ accusatorẽ & non diuersum, rõ potest esse ista, quam nnnc consideraui, ꝗa qñ reus fuit semel absolutus ab uno crimine, si idem accusator ueller iterũ agere suꝑ alio crimine ex eo. facto descendente, censetur calumniari uelle contra ipsum accusatum, ideo iura ipsum repellũt ab accusando, ꝗa in eo facto in quo semel succubuit, non debet iterũ admitti, q̃ rõ non militat contra tertium, uide Bar. in d. l. qui de crimine, & ibi Bald. & Abb. in c. tr missæ, de eo q cog. con. uxo. suæ. ubi secutus fuit dictum Bar. in d. l. si adulterium, &c.

15 † Sed q̃ro q̃ utilitas resultat ex hoc qđ quis possit de pluribus criminibus specie differentibus, quando ex eo. facto descendunt, accusari, & puniri, qñ est quolibet crimine imponitur pœna mortis, ut est homicidiũ. & parricidiũ, de quibus diximus supra, itẽ adulterium & incestum, ut d. l. si adulteriũ cum incestu.

in princ cum mors unica sit quæ omnia sol uit, & est actus q non pôt de nouo reitera ri, ut l. uulgaris, & ibi Bar. ff de fur. & dixim' supra ꝓxime rñ. Bar. in d. l. si adult. & c. in 2. col. uers. quæro quid releuat, & c. ubi dicit, ꝙ hoc est utile, & ꝓdest in pluribus, & primo, qa si sit lata snia absolutoria sup uno poterit ab alio dico non ab eodẽ accusatore accusari sup alio, ut d. l. q de crimine, itẽ si sequatur cõdẽnatoria ꝓdest ĩ hoc qa sæpius ꝑ statuta pœna adulterii, uel alterius criminis q̃ de iure ciuili est ultimũ supplicium alleuiatur, & fit pecuniaria. Item ꝓdest in hoc, quia unius pœna augeť ꝑ ꝑ aliud ut grauius puniať, ita tenet gl. in d. l. si adulteriũ cum incestu. in prin. & ibi Bar. in d. uers. quęro quid releuat, in fi pro quo facit in arg. tex. in l. sacri
16 leg. in 2. rñ. ff. ad l. Iul pec. † ubi si furtũ fiat in loco priuatim sacro, dř quasi sacrilegiũ & punitur plusq̃ furtum, & minus quã sacrilegiũ, de quo diximus supra in prin. istius qõ. Pro resolutione igitur supra dictæ qõnis motæ per gl. in d. c. uirginib. dico, ꝙ gl illa dum uult, ꝙ sint diuersa crimina respectu accusationis, eo ꝙ sit in electione accusatoris sup quo ex dictis criminibus uelit instituere accusationẽ, quæ postq̃ semel instituta est, nõ licet postea super aliis criminibus alias diuersas accusationes ꝓponere, sed in hoc male dicit, ꝑ ea quæ supra ꝓxime diximus, quia si sunt plura crimina specie dřia, licet descendãt ex eodem facto pñt institui plures accusationes, & imponi plures pœnæ, ut supra ꝓxime dictum ẽ, posset saluari dictum gl in uno casu. s. qñ lata esset snia absolutoria sup uno ex dictis criminibus ꝙ non liceret accusatori intentare iudiciũ super alio d. l. qui de crimina, & ibi Bart. alias dictũ gl. saluari nõ pôt loquendo in foro iudiciali, qa ẽt de iure canonico quoties ex eodẽ facto plura crimina oriuntur pñt plures accusationes instituti, & plures pœnæ imponi, ita dicit expresse gl. relata ad tex. in cap. relegantes, 23. q. 5 in uers. si adulteriũ. idem tenet Arch. in d. c. uirginib. ꝑ tex. in d. l. qui de crimine, quem ipse allegat ibi. Si uero loquimur in foro cõscientiæ, put ipsa gl. postea dicit, aliud esset dicendũ. s. ꝙ una pœna tm̃ puniretur, sed grauius ꝑ ꝑ alia crimina annexa, quia si una sola qualitas aggrauat delictum, multomagis unum delictũ separatũ aggrauat aliud delictũ. hoc idem tenet Bart. post gl. in d. l. si adulterium
17 cum incestu. † Quibus sic declaratis deuenio nũc ad expeditionem qõnis nřæ, & quę ro qbus pœnis punitur qs pro isto coitu habitu cũ moniali Rñ. aut loqmur in foro conscientiæ, aut in foro cõtẽtioso canonico, aut in foro ciuili. Primo casu, qñ sumus in foro cõsciæ. est pęna excõicationis, & exclusionis à cõsortio aliorũ ꝓfessorũ. siue monachorũ siue monialiũ, quia debẽt omnino ab aliorũ monachorũ, siue monialiũ cõsortio expelli, q hmõi impudicitiæ se immiscuerint, & in aliquo loco arcto, siue carcere ipsius monasterii intrudi ad agendum ꝑpetuam pniam, ita qđ in solo mortis articulo si digne, & congrue pęnituerit non negetur uiaticũ Eucharistiæ, ut in c. impudicas, & c uirginib. 27. q. 1. & not. ꝙ nõ sunt abiiciendi, uel abiiciẽdæ extra monasteriũ, ita qđ uagari possint, sed intrudendæ ut supra ne cũ aliis cõuersenť tanq̃ oues morbosæ, ne alias aut totum ouile inficiãt ita not. & expsse dicit Archid. in c. peruenit, 27. q. 1. pro quo facit tex. in c. in ecclesiasticis, § fin. de maio. & obed quem uide ibi Ea. n. quæ proxime diximus hñt locũ in clericis. Laici uero excõicantur nec unq̃ admittũtur ad cõionem fidelium nisi publicã, & idoneã de scelere ipso egerint pniam, d. c. impudicas, & cap. uirginib. & ibi gl. & per Arch. in
18 d. c. peruenit † Secũdo uero casu, qñ sumus in foro cõtentioso coram iudice ecclesiastico. Clericus cuiuscũq; sit gradus, uel dignitatis, deponiť ab omni ordine sacro, & officiis ac beneficiis oĩbus priuatur, & intruditur in arctũ monasterium ad agendum perpetuam pniam, laicus uero excõicatur, ut dicũt hæc duo cap. 27. q. 1. si quis eps, & cap si qua monacharũ. De iure aũt ciuili pro isto crimine est pœna mortis. l. si quis in hoc genus, C. de episc. & cler q text. loquimur gñaliter de quacũque iniuria illata ecclesiæ, monasterio, uel ꝑsonis ecclesiasticis, quod probatur ẽt rõne, nã in quolibet sacrilegio istius coitus inest adulteriũ & icestum, ut supra ꝓxime cõclusimus, pro quibus criminibus nulli dubium ẽ quod est pœna capitis, d. l. si adulteriũ cũ incestu. ff. de adult. & l. quamuis. § fi C. eo. tit. ubi dicit tex. sacrilegos alienarũ nuptiarũ gladio puniri oportet, multomagis gladio puniendus est, qui ẽ sacrilegus diuinarũ nuptiarum, d. c. si qua monacharũ, arg. cap. solitæ de maio. & obed. & uide dom. Ioan lec. in sum. confess. eq. tit. q. 3. pro quo faciť ẽt text. in l.

sacril.

sacril.in princ.ff.ad l.Iul pecu.quia hic uiolat sacrū de sacro.& c. Sed pdictis oppo.de l.
19 raptores,in fi.C.de epis.& cler.† ubi dr quod siue uolentibus siue nolentibus mulieribus siue sacratissimis monialibus pati carnalē concubitū,in oēm euentum ille sacrilegus punitur pœna capitis, & oīa eius bona publicantur,q̄ applicant̄ dicto monasterio. & supra in casu nostro nulla est facta mētio de bonorū publicatione.Solu. illa lex procedit qn̄ ex parte uiri interuenit raptus, qa rapuit monialē de monasterio,& illā postea uiolauit, oīno punit̄ pœnis prædictis ipse raptor respectu illius uiolētiç,& rapinæ, ex qua fit iniuria publica toti monasterio, & monialib. q̄ intuitus hn̄r,& ideo nō attendit̄ nec considerat ur uolūtas illius raptç,sed magis cōsideratur gn̄alis iniuria monasterii, & ideo grauius punit̄ dictorū bonorū publicatione,nos aūt loquimur qn̄ nullus interuenit raptus, sed sola defloratio monialis occulta, de quo qdem crimine raptus,& eius pœnis dicet̄ infra eodē qō.10.ubi tractabit̄ de raptu monialis sacræ itē, & mulieris prohanæ uirginis uiduæ uel nuptæ honeste uiuentium,& quid de raptu meretricis causa libidinis.

1 *Coitus nepharius seu incestuosus qua sit punitione coercendus.*

Peccatum contra naturam humanæ societatis quod sit,& quod contra naturam humani sexus.

2 *Peccatum contra naturam humani generis quod dicatur.*

Clerici pro omni fornicatione decennio debent pœnitere.

Clericus in foro iudiciali canonico deponi debet pro peccato contra naturam commissio.

3 *Episcopus super adulterio, & minoribus criminibus dispensare potest ne deponatur clericus.*

Adulterium simplex in clerico an puniatur pœna depositionis aut suspensionis tantum.

4 *Episcopus in quibus casibus, & de quibus criminibus dispensare possit.*

5 *Copula carnalis nepharia in figura matrimonij habita qualiter puniatur.*

6 *Ignorantia, & minor ætas excusant à nuptijs illicitis,& pœnis illicite eas contrahentibus inflictis*

7 *Contrahentes matrimonium in gradu prohibito qualiter iure antiquo Codicis, & qualiter iure nouo auctenticorum puniantur.*

8 *Filij ex nuptijs incestis nati an succedant in bonis parentum.*

Filij incestuosi,& ex coitu damnato nati,nedum successionis sed & alimentorum sunt incapaces.

9 *Alimenta de iure canonico filijs ex quantumuis dānato coitu natis non sunt deneganda.*

Adulterium, & incestus pari pœna puniuntur

10 *Concubitus incestuosus ignoranter perpetratus qualiter puniatur.*

11 *Pœna quandoque infligitur pro crimine ignoranter perpetrato.*

1 SEcundo q̄ro quid de nephario† coitu,cū quis tā audax, & proteruus reperit̄, qui cū propria matre,auia seu aliis ascendentibus linea directa,aut cum propria filia, nepte,ceterisq; descendentibus eadē linea directa ausus fuerit se carnaliter cōmiscere, qua pœna puniendus sit. Respon.si loquimur in foro cōscientiæ erit pro pnīa excōicato septem annorū, & ultra arbitrio iudicis spūalis, ut tanto tpe extra gremiū ecclesiæ, & cōionem fideliū debeat cōmorari, donec per cōgruā pnīam Deo & ecclesiç satis fecerit.33. q.2 hoc ipsum.§.1. ubi est casus & dicit ibi tex.q̄ illud dr̄ crimen cōtra naturā humanæ societatis,aliud est quod sit contra naturā sexus humani,quod est qn̄ quia cū masculo se
2 coniunxerit more sodomitico† aliud est qd̄ sit contra naturam humani gn̄is,& illud est quod fit cū brutis quæ oīa puniūtur excōicatione ultra septennium tanto tpe quanto iudex ipse arbitrabitur cōsiderata qualitate facti personarū conditione,& animo delinquētis,ut dicto c.hoc ipsum,sed ea quæ proxime diximus intelligunt̄ de laicis. Clerici uero decennio debēt pœnitere, non solū p isto, sed p omni fornicatione 82. dist. presbyter. ubi dr̄ q̄ olim presbyter s̄m canones apostolorum p fornicatione deponebatur, hodie uero iuxta auctoritatem B.Syluestri decem annorum in dr̄ pnīa cū maximis ieiuniis, & abstinentia,ut ibi dr̄ qua pœna tam mulier q̄ peccauit quam uir plectitur,ad hoc facit.27. q.1.deuotam.In foro aūt iudiciali coram iudice ecclesiastico, Clericus pro isto crimine debet deponi,s̄m ea quæ hn̄r in capi.at si clerici.§.de adulteriis,extra de iudic.ubi dicitur,
3 quod † Eps̄ super adulterio, & aliis minoribus criminibus,sicut est stuprū, simplex fornicatio,& similia,dispensare potest,quia pro criminibus hmōi non datur pœna depositionis sed suspensionis, uel alia minor pœna,ut in c.signif.de adult, & cap. ut clerico

rum

rum,§.1.de uita,& honest. cleric. in criminibus.n.grauioribus adulterio in quibus grauiores inferuntur pœnæ.s.depositio,nõ licet epo dispensare,ita dicit tex. in d. c.at si clerici.§.de adult.in fi. in uers.sed non debet, sed crimen incestus est grauius adulterio. 32.q. 7.adulterii malũ,ergo non debet suspensione sed depositione puniri, ꝑ criminis turpitudinẽ,d.c ut clericorũ, & hoc tenet gl. in d.c. at si clerici.§. de adult. in uersic. minora. in prin. & in fi. Quod uidetˀ satis rationabile.cũ per istũ coitũ de necessitate duo crimina perpetrantur,aut adulteriũ,& incestũ si mulier erat nupta,aut stuprũ,& incestum si erat soluta.merito debet grauiori pœna puniri, q̃ si unũ tm̃ cõmisisset crimẽ,ita tenet gl.Bart. & Doct. in l.si adulteriũ cũ incestu. ff. de adult. ubi dr̃ de utroq;. Et licet ista opinio ꝙ ꝑ simplici adulterio sit pœna suspensionis, & non depositionis,sit forsan uerior de iure, & magis æqua,& probabilis,ut latius infra dicã in seq.quæst cõis tñ opin.canonistarũ est in cõtrariũ ꝙ pro simplici adulterio in clerico sit pœna depositionis,à qua opin.in iudicando non esset recedẽdũ,uide q̃ dixi infra d. quęst. seq.& ĩ c.ut clericorum.§.1. de uita,& hone. cler.ibi per Doct.& nihilominus morabiť extra gremiũ ecclesię,& cõione fideliũ eo tpe de quo in d. c.presbyter.82.dist. & tãdiu stabit, donec legitime purgatus ad pristina reuertatur officia.d c.presbyter.& l.dist.ponderet,pro quo facit bonus tex.in c.2.de fortil.& qđ ibi not.Abb. ubi depositus post peractã pnĩam,& legitimam purgationẽ ad pristina restituitur.

4 † Et signa hoc notabile uerbũ, ꝙ eps super isto, & aliis maioribus criminibus dispensare non põt, de adulterio aũt,& aliis minoribus,sicut est stuprũ, & simplex fornicatio dispensare põt,ut in d.c.at si clerici.§. de adult.& ibi gl.Abb. & alii scribentes. An aũt eps possit gñaliter dispensare in omnibus casibus,exceptis illis in quibus reperitur ꝓhibitus, uel dicatur esse gñaliter prohibitus,nec possit dispẽsare nisi in casibus à iure expressis,uide gl.in d c. at si clerici.in §. si adult.& ibi Abb.& Doct.& l.dist.miror, 12. q.2. de uiro, c um simi. Laicus uero maiori anathemate excõicatur, 33.q.2. si quis cum matre,& in c.si quis cum duabus,in fi.q̃ iura loquũtur in laicis, & maior pœna quę indici possit de iure canonico contra laicos est excõicatio,ut in c.si qs suadẽte diabolo.17. q.4.& c.sicut dignũ,de homic.& in c. 1. eo. tit.lib.6.cõtra clericos uero sunt plures aliæ pœnæ suspẽsionis,priuationis, depositionis & similes,ut in c.ut cler.de uit. & hon. cle.l. dist.presbyter.27.q. 1.si qs eps. De iure autẽ ciuili crimẽ illud appellatur nepharius coitus ut per gl.in rub.C.de incest. nup.& in auth. ex cõplexu, eo.tit.& not.in §. ergo non oẽs inst.de nup.quasi qđ nephas sit de eo loqui.

5 & isto casu distingue,† Aut hæc cõmixtio,& carnalis copula interuenit in figura matrimonii,prout hr̃ in d.§.ergo nõ oẽs,& nuptię ipse ut nephariæ,& incestæ oĩno sunt tollendæ.d §.ergo uers.& si tales,& ꝑ gl.& Doc.in d.rub C.de incest.nup.Puniuntur ẽt aliis pœnis qa si sciẽter cõtraxerũt oĩa lucra nuptialia,siue sit donatio ante nuptias,siue ꝑ nuptias.& alia q̃cunq; sint dote excepta ab ipsis cõiugib.s. ab utroque tanq̃ indigno,q cõtra legũ ĩstituta nuptias prohibitas cõtrahit, auferũtur,& applicãtur fisco l. qui cõtra legum.C.de incest.nup.in prin. q̃ tñ dispositio limitãda est,ut habeat locũ qñ coniuges ipsi erant ambo maiores,& scienter cõtraxerunt cõtra legum decreta.Secus aũt si erant minores,uel ignorantes.

6 † Ex quibus collige duas limitationes,prima est quod dispositio illius legis non hẽt locũ in ignorãtibus,q ignoranter cõtraxerũt,dũmodo nõ sit ignorãtia crassa,& affectata,sed iusta,& excusabilis Secundo limita non hr̃e locũ in minoribus,qui lapsu ætatis cõtraxerũt,qa ꝓsumuntur ignari, & illis parciť, ita dicit tex.in d.l.qui cõtra,in fi.ꝑ quo facit ẽt l.si adulteriũ cũ incestu. §. idẽ pollioni.ff.de adult.Quæ qdem duæ limitationes iterũ sunt collimitandæ,ut habeant locũ,& excusent cõtrahentes à pœnis prædictis, si cõtinenti postq̃ habuerunt notitiam de impedimento matrimonii, uel minores postq̃ ad legitimã ætatẽ peruenerint incõtinenti se adinuicem separauerint,alias si ulterius ꝑmanserint,in cõiunctione nõ excusantur à pęnis prędictis,quia ꝓsumiť,& hr̃ ac si à principio scienter,& dolosæ cõtraxerint, uide tex.cum gl.in d.l.qui contra legum in fi. Sed quæro quid si aliter coniugum erat minor uel ignorãs,alter uero maior, & sciẽs,q qdẽ maior minori uel ignoranti bona quædam donauerit,an ipse donatarius isto casu dissolutio mr̃imonio lucrabiť bona ꝑdicta, uel deuoluentur ad fiscum,dic,ꝙ lucrabitur sibi.ita dicit gl. in d. l. qui contra.in uersic. fisco.

fisco.in princ.per text.in l.fin ff. de leg. 1. & l.cum hic statutus.§.fin.ff.de dona.inter uirum,& uxorem,qđ tñ intellige esse uerum,si ipse donatarius incontinenti postq̃ sciuit peruenit ad legitimam etatem ab hmôi cõiugio se abstinuerit,& separauit,ut dicit text.in d.l.
7 q cõtra legum in fin.† Hæc tñ q̃ dicta sunt de publicatione bonorũ ꝓcedũt de iure antiquo siue de iure codicis,hodie uero de iure nouissimo authẽticorum grauioribus afficiuntur pœnis,isti scienter cõtrahentes in gradu prohibito.quia nedum bonis donatis de quibus supra priuanĩ,uerũ ẽt dote mulier,& oĩbus, & qbuscunq; aliis bonis undecunq; quæsitis, & ꝓueniẽtibus uterq; priuatur,& insuper oĩ cingulo dignitatis exuti ꝑpetua notanĩ infamia & honestiores in insulam releganĩ, uiliores uero publice fustiganĩ,& in exilium mittunĩ. Bona aũt ipsorũ si qua legitima proles ex illis.uel altero ipsorũ extaret ex alio matrimonio,non ex illo,bona ꝓdicta oĩa deferũtur ad illos quos lex a patria ptãte liberauit, ita quod teneantur ex bonis prædictis alere parentes exules,filiis uero non extantibus succedũt nepotes uel alii inferiores in gradu, cum eodem onere,nullis autem filiis uel nepotibus aut aliis inferioribus existentibus qui succedant,bona ipsa deferunĩ fisco,& ista est lex noua,& famosa in authen.de incest. nupt.in princ.translata.C.eod.titu.in auth.incestas.
8 †Sed q̃ro qđ si ex nuptiis hmôi incestis aliqui sup sunt filii,nunquid succedunt in bonis ꝓdictis paternis,aut maternis, maxime non extantibus legitimis filiis ex alio matrimonio, & uĩ dicẽdum quod sic, quod illis deficiẽtib. tanq̃ ꝓximioribus,& magis legitimis admittur isti,ad instar fratrum uterinorũ,q admittuntur ad successionem fratris defuncti,deficientibus fratribus utrinq; coniunctis, ut in auth.defuncto.C.ad Tertul.Iura tñ uolunt cõtrarium,ꝙ isti filii tanq̃ incestuosi,& ex damnato coitu procreati, paternæ uel maternæ successionis sint penitus incapaces,imò sunt indigni,& incapaces alimentorum,ita ꝙ a parentibus ꝓpriis alendi non sunt,nec debent filii uocari,ut in auth.ex cõplexu.C.eod.titu.& in corp.unde sumiĩ.in auth.quibus modis natur.eff.sui, §.fi.cupiũt.n.iura ꝙ filii hmôi sint oĩbus exosi,nõ ꝑꝑ se q̃a,ipsi non peccarunt, sed in odium sceleris parentum, in perpetua egestate sordescant,ad instar filiorũ rei crim. læsę maiest.l.q̃sqs.& l.fin.C.ad l.Iul. maiest.

& c.uerg.de hæret.& diximus supra ti.1.q.3. Hæc tñ procedunt de iure ciuili. qđ est magis rigorosum. † de iure uero canonico filiis 9
natis ex hmôi damnato coitu sunt præstãda alimenta ex misericordia, & si sunt filiæ fœminę dotantur, masculis uero assignaĩ certa portio bonorũ pro alimentis c.cũ hr̃et,& ibi Abb.de eo qui dux.in mat.q̃ pol.per adul.Secundo uero casu qñ per modum fornicationis grauius puniuntur.s.pœna mortis, ut est gl.not.in l.si adult cũ incest.in 1.glo.ff.de adult. q̃ dicit ꝙ pœna incestus est eadem pęna q̃ adulterii. sed adulterii est pœna mortis l. q̃uis adulterii.C.eod.tit.in fi. ideo eadem est pœna incestus,qđ tñ intellige qñ scienter coitus interuenerat, qua pœna mulier puniunĩ sicut uir.d.l.si adulterium cum incestu. ĩ uer. quare mulier. Nec est hodie immutata hæc pœna.sicut pœna adulterii in muliere per authen.sed hodie.C.eo.ti.ita dicit gl.in d.l.q̃uis in fin.& d.auth.sed hodie,& ibi Bart.& idem Bar.post gl.in d.l.si adult.cum incest.in prin. põt ẽt adduci tex.in arg.in l.cum uir.C.eod. tit.de adult. ubi pro crimine perpetrato contra nãm cum masculo more sodomitico infertur pœna gladii cum infamia perpetua. hoc.n.est crimen cõtra nãm humanę societatis,& turpissimi exempli d. c. hoc ipm, & su-
10 pra dcm̃ est,merito,&c. † sed qđ si iste cõcubitus fuerit ignoranter ꝑpetratas, q̃a ignorabant ambo talem coniunctionẽ sanguinis inesse.iñdeo,si in figura matrimonii fuit facta cõmixtio nulla pœna puniunĩ, si statumhabita sciẽtia separanĩ d.l q cõtra legum, in fi. & l.si adult.cum incest.§.idem Imperatores, si aũt per modum fornicationis commixtio interuenerit,aut uir sciebat mulierẽ esse nuptũ,& punitur de adulterio,&incestu,aut solutam,& punitur de stupro, & incestu criminib. ita uĩ sentire gl.in d.l.si adult. cum incestu,& ibi Bart.in uer.& ideo pro declaranda. ubi dicit, ꝙ puniĩ illud qđ est in ueritate nõ illud qđ erat in opinione.Et sic nota aliũ casum specialem ultra illũ de quo diximus su-
11 pra lib.2.q.12.de proculo amatorio. † Vbi q̃s puniĩ ex crimine ignorãter, & citra aĩum delinquendi commisso. rõnem uero assignat Bart.in d.l.si adult.ex quo à principio crimini incumbebat,& sic rei illicitæ,merito illius ignorantia non excusaĩ l.uulgaris.§. si q̃s ea. ff.de fur.& ff.de iniur.l.eum qui.§. si iniuria; Quód tñ limitandum puto nisi mulier esset

aperte impudica, uel meretrix publica, cuius concubitus est impunibilis, per iura uulgaria uide quæ dixi infra proxima, q. in fi.

1 *Incestus quid sit, cum quibus committatur, & qualiter puniatur.*

2 *Incestus cum sorore, aut cognata commissus, qua sit punit one reprimendus.*

3 *Clericus in foro contentioso de iure canonico pro incestu ab ordinibus, & beneficijs deponitur.*

4 *Laicus qualiter pro incestu puniatur.*

5 *Crimen incestus in actu fornicationis commissus ultimo punitur supplicio.*

6 *Coitus incestuosus in forma matrimonij habitus qualiter puniatur.*

7 *Consangu neam meretricem ignoranter actu cognoscens fornicario, non punitur de incestu.*

1 TErtio uidendum est de incestu† proprie, & stricte loquendo, eo uidelicet quod ꝑpetratur cum cõsanguineis uel affinibus trãsuersa ibus, quocunque gradu uel saxu coniunctis, ex dicta linea transuersali, cum quibus non licet cõtrahere matrimonium, omnis coitus cum illis personis dicitur proprie incestus, ut dicit gl. in rub. C. de incest. nupt. & l. qui contra legum, in auth. incestas, & in auth. ex complexu, eo. ti. & in auth. de incest. nup. in princip. & §. ergo non omnes, inst. de nup. cap. uirginibus, 27. q. 1. & c. 1. & 2. & per tot tit. de eo qui cog. consan. uxo. suæ & hæc non solum intelliguntur de his personis quę sunt coniunctæ cognatione legali seu secundum carnem, uerumetiam de his quæ coniũctæ sunt cognatione spũali, mediantibus baptismatis, seu chrismatis sacris, cum quibus etiam stante uinculo dictæ cognationis, non licet cõtrahere matrimoniũ c. 1. 2. & 3. & per totum titulum de cogna. spiritua. & 30. q. 3. c. 1. & c. pitatium, & c. non oportet, cum ceteris sequentibus. Quæro†
2 nunc quid si Titius cũ Iulia sorore germana. Emilia consobrina, aut Flaminia cognata uxoris sororem carnalem habuerit, qua pœna puniatur utroque foro. Rñ. de iure canonico in foro conscientię secundum ius antiquũ, clerico indicta erat pœnitentia decẽnalis, ut tanto tpe ab ingressu ecclesiæ cõione fidelium, & participatione sacramentorũ, se abstineret, post quæ demum purgatus ad pristina reuerteretur. 82. distin. presbyter. & 27. q. 1. deuotam. Laicus uero septem annis duntaxat illa pnĩa cruciabatur, 33. q. 2 hoc ipsum uerumtñ hodie eidem septennali pniæ tam clerici quã laici subiciuntur d. ca. hoc ipsum, nisi essemus in grauioribus, & magis enormibus, ut quia cum matre filia masculo, uel brutis se turpiter commiscerent, qa grauioribus pœnis istis casibus cruciarent d. c. hoc ipsum in fi. †In foro aũt cõtẽ
3 tioso de iure canonico, clericus pro criminibus pdictis deponit ab oĩbus sacris ordinibus & beneficiis ac officiis ecclesiasticis priuatur, quia ista est pœna incestus, ut not. c. at si clerici. §. de adult. & ibi gl. Abb. & ceteri scribentes de iud. rõ est, quia istud est grauius crimen adulterio. 32. qõ. 7. adulterii malum, sed pro adulterio imponitur suspensio. c. sigñauit. de adul. ergo pro isto qđ est maius sit depositio, eo maxime quia crimen istud incestus non põt esse solũ, sed necesse est ꝙ habeat aliud crimen annexũ, stuprum uel adulteriũ, ĩm ꝙ mulier est nupta uel soluta, ut d. l. si qs adulteriũ cũ incestu. & ibi gl. & Bar. qui expresse uolunt, ꝙ isto casu rõne adiuncti criminis inferat grauior pœna quã si esset unũ simplex crimẽ. † Laicus uero aut cõmisit istud crimẽ
4 in figura mrĩmonii nuptiis pcedentibus, aut in actu fornicationis, & meri peccati. Primo casu, aut sciẽter cõtraxerunt ambo uel ipsorũ alter, & ille q scienter contraxit est excõicatus, nihilominus constito de consanguinitatis uinculo, statim fit mrĩmonii separatio. ca. 1. & 2. & c. nõ debet, de cõsan. & affin. si uero ignorãter, mitius puniunt arbitrio iudicis, & nihilominus sequitur mrĩmonii separatio, ut est tex. in c. 1. de cõsan. & affini. Secũdo autẽ casu principali, qñ in actu fornicationis, si uir erat coniugatus, priuatur perpetuo ne possit amplius petere debitũ ab uxore, cuius cõsanguineam uel affinẽ ipse stuprauit, patitur ẽt alium pęnam qa omni spe cõiugii perpetuo priuat, ita ꝙ si decesserit eius uxor, non poterit amplius cũ alia mrĩmonium contrahere, ut hr in c. i. & 2. & c. trãsmissæ. de eo qui cog. consan. uxo. suæ. & 35. qõ. 2. si quis cum matre. & q. 3. si uero. & c. de incestis, & hæc pœna ur potius adiecta in foro cõscientiæ, quã iudiciarii in quo alia ẽt pœna punitur, quia erit excõicatus, ut hr in c. clerici de exc. prælat. ubi Abb. facit magnum festum, dicẽdo ꝙ ille tex. est ualde not. ad hoc ꝙ iudex ecclesiasticus habet iurisdictionẽ in laicũ delinquentem peccato carnali, & ista crimina ipse appellat crimina mixta, ex quo sunt utriusq; fo

5 ri, & utriusq; pœnis subiiciunt.† De iure aūt ciuili ꝑ isto crimine incestus, in actu fornicationis commisso, est pœna mortis gl. est not. cōtera approbata, & ibi Bar. in l. si adult. cum incestu in uer. si adult. ff. de adult. ad idem est gl. in l. inter liberos. eod. tit q̄ dicit ꝙ incestus pœna est eadem quæ adulterii, sed adulterii pœna est pœna capitis l. q̄uis. in fi. C. eo. tit. ergo, &c. uide Bart. in d. l. si adult. cum incest. & ibi dicit quod eadem pœna pro incestu tā masculi quam fœminæ punientur, sed est hodie immutata in muliere, sicut pœna adulterii, ꝑ auth. sed hodie. C. de adult. ut æquiparatorum idem fit iudicium ut ꝑ Bar. & Doc in l. 1. ff. de leg. 1. uide Bart. in d. l. si adult. cum incestu. in 2. col. uer. q̄ro qd releuat, &c. Eadem quoq; pęna puniunt q cum nepte ex fratre, uel sorore coitū habuerit, uel cum amita, mā, nouerca, & socru, nuru, cōmatre, priuigna, cognata, & similibus mulieribus, cō sanguinitate, uel affinitate, tam nālī q̄ spirituali coniunctis, cum q̄bus omnibus incestus ꝑpetrat, & eadem incestus pęna puniunt, & mares, & fęminæ q̄uis diuersimode, ut supra proxime dictū est d. auth. sed hodie. & hæc procedūt q̄n talis copula interuenit in actu fornicationis nullo p̄cedente matrimonio, uel nuptiarum

6 colore. † Si uero nuptiæ p̄cesserunt, & talis coitus fuit factus in forma matrimonii, & scientes, primo, & ante oīa cōstito de impedimēto cōsanguinitatis, uel affinitatis, sunt ad inuicem separandi, & aliis quoq; pœnis puniunt, de q̄bus in l. q cōtra legū. C. de incest. nup & in auth. eo. tit. in prin. de q̄bus late diximus supra eo. q. 2. Si uero cōtraxerunt ignoranter parcit illis, eodem modo si erant minores tp̄e contraxi matrimonii, quia parcitur ignorantiæ, & lapsui ætatis, d. l. q contra, prope finem. Sed notā ꝙ ista duo prosunt ad euitandum pœnas dictæ l. qui contra. q̄n incontinenti postq̄ deuenit ad illorū notitiam impedimentum prędictum, uel statim adueniente pubertate, & cognouerint prohibitionem, se ad inuicē separauerint, alias si adhuc steterint insimul non euitabunt pœnas dictæ l. q cōtra. uide text. iūcta gl. in d. l. q contra in fi. ubi est casus in terminis. Secundo uero casu s. q̄n in actu fornicationis, punitur de uero incestu, nec attēdit error ille, sed factum q̄d est in ueritate, quod est uerum ſm Bart. in d. l. si adulterium cum incestu. in 3. col q̄n mulier

7 ipsa erat honesta. † Si uero erat meretrix, uel aliter impudica. non putarem uirum pœna incestus puniri, si uere erat ignarus, & ignorantia illa erat ꝓbabilis, & ꝑ cōsequens excusabilis, & hoc, q̄a de iure ciuili accessus, & illarum cōcubitus est impunibilis, ut l. 1. C. de cōcubi. & l. q̄ adult. & ibi Bald. C. de adul. & ꝑ Bar. in l. uerum, in fi. ff. de fur. & isto casu cessat rō de qua supra proximo membro, q̄a ibi dabat operā rei illicitæ a principio, ibi non.

1 *Incestus cum consanguineis aut affinibus ad inuicē coniunctis qualiter puniatur.*

2 *Sorores duas, aut matrem, & filiam ignoranter cognoscenti quæ pęna imponatur.*

3 *Affinitas nedum ex matrimoniali coitu, sed et per fornicarium contrahitur concubitum.*

4 *Coitus incestuosus extra matrimonium habitus pęna capitis expiatur.*

Incestus commissus cum duabus sororibus meretricibus capitali pœna non punitur.

5 *Pęna non meretur qui lege permittente aliquid operatur.*

Fornicatus scienter mitius punitur iudicis arbitrio.

1 QVarto q̄ro de eo qui † unam mulierem eiusdemq; mulieris filiam, uel duas mulieres sorores, germanas inter se nō autem uiri coeuntis, ita econuerso q̄n pater, & filius, aut duo fratres germani, idem si auus, & nepos aut patruus. & nepos eadem muliere fornicati fuerint, qua pœna puniuntur, dic ꝙ de iure canoni ſm antiqua iura, si talis coitus fuerit scienter habitus cum huiusmodi ꝑsonis mulierib. ignorantibus, uir nunq̄ poterit cuiquam mulieri matrimonio copulari & erit perpetuo legitimo cōiugio priuatus, mulieres aūt q̄ hoc ignorarunt non priuabuntur alteri coniugio copulari. si uero econtra mulieres cōsciæ sint, uir aūt ignarus erat absque maritis ꝑpetuo maneant, uiro nulla cōiugii facultas adimit, si uero utrinq; oēs erant cōscii, oēs pariformiter priuant coniugio, si uero oēs ignari, nemo priuat legitimis connubiis tex. reperitur q loquit de ignaris utrinq;, & scientibus silr̄ utroq; modo 39. q. 3. q propinq̄ de mulieribus aūt ignaris, & utro sciente, & contra c. si quis cum matre, & filia eadē causa, & q. & c. si uero ꝓxime seq. §. de his ha

2 betur etiam 34. quæstio. 2. in lectu. † Ignorantibus uero consanguinitatem siue affinitatem imponitur certa pœnitentia per sacerdotem,

dotẽ, illius arbitrio, pro exoneratione cõſcientiæ, qua peracta, poſt annos ſeptem uolentibus matrimonialiter copulari, coniugia legitima non neganť. d. c. in lectum, & ibi gloſſ. in uerſ. pniam. 33. q. 5. excõicatorũ, & d. c. ſi quis cum duabus. 34. q. 2. Si qs fornicatus fuerit cum muliere, quam frater germanus ignorans fcm̃, poſtea duxit in uxorem, eo qđ frater q fornicatus fuerat prius crimen illud fratri celauit, ſeptem annis pœnitebit abſq; cõiugio. 35. q. 3. ſi uero homo

3 † No. tñ hoc dictum perpetuo, qđ affinitas non ſolum contrahitur ex licito matrimoniali concubitu, uerum ẽt ꝑ coitum fornicarium, & illicitum tex. eſt no. cum gl. in uer. cõcubitu. 35. q. 3. de inceſtis, & c. nec eam, unde ſeqtur ꝙ nulli ex conſanguineis uiri fornicantis licet cõtrahere matrimonium, uel alř ſe carnaliter commiſcere cum muliere illa cum qua frater aut cõſanguineis eius prius fornicatus fuerat, econuerſo ẽt minime licet uiro fornicanti cũ matre, filia, ſorore uel alia conſanguinea dictæ mulieris contrahere matrimonium, uel alias ſe carnaliter immiſcere, ſed ab illarũ concubito abſtinere d. c. de inceſtis. Si qs aũt hoc nõ obſtante ſe immiſcere auſus fuerit, cõmittit inceſtum, & ille coitus dř ꝓprie inceſtuoſus & abominabilis Deo, & cunctis hominibus, ita dicit tex. 35. q. 3. nec eam quam, & est ac ſi cum uera, & legitima conſanguinea ſiue affine mulier fornicatus eſſet.

4 † Vnde ſeqtur, ꝙ ꝓ hmõi inceſtuoſo coitu habito non in figura matrimonii, ſed actu fornicario, eſt pœna capitis, ſicut ex ꝓprio inceſtu: d. l. ſi adul. cum inceſtu, qđ eſt uerũ, qñ ſcienter habuit coitũ, ſecus ſi ignoranter d. l. q cõtra legum, & dixi ſupra eo. tit. 2. & 3. q. ſi uero interuenit in figura matrimonii ſciẽter, & tales cõiuges ſubiiciunť pœnis de quib. in auth. inceſtas. C de inceſt. nup. & in corpore unde ſumiť eo. tit. ſi aũt ignoranter non excuſantur, ſi erant mulier honeſta ſiue honeſtæ uitæ, ut ibi dicitur ꝑ Bar. latius in d. l. ſi adult cũ inceſtu. Si uero coitus hmõi inceſtuoſus ꝑficeretur cũ duab. meretricibus, aut alias impudicis mulierib. nõ putarẽ illũ pœna mortis puniendum eſſe q hanc fornicationẽ fecerit ſic inceſtuoſam, ſed illud ꝓcedere duntaxat in mulierib. honeſtis, & honeſte uiuentibus tm̃ l. inter libertas & l. ſtuprum ff de adult. §. item lex Iul. inſt. de pub. iud. uide q̃ ſupra proxime diximus in 2. q. in fi. uerbis, ad mulieres aũt impudicas cũ acceſſus, & cõcubitus ſit impunibilis de iure ciuili. l. 1. C de cõcub. & ibi Bal. & idem Bal. in l. q̃ adult. ff. de adul. & l. ſi uxor, & ibi gl. ff. eo. tit de adul. Bar. in l. uerũ, in fi. ff. de fur. ꝓpterea non puto ignorantes aliqua pœna taltem de iure ciuili puniendos eſſe,

4 † q a q facit lege permittẽte pœnam non mereť, l. Gracchus, C. de adul. l. nec in ea. § ius occid. ff. eo. tit. & l. rap. in pri. C. de epiſc. & cleric. Si uero ſciẽter fornicatus fuerit, puniendus ẽ, ſed nõ tã graui pœna, ſed alia mitiori iudicis arbitrio, aut illa de qua in d. auth. inceſtas. C. de inceſt. nup. & in corpore unde ſumitur eo. ti. ſicut. n. ibi cõcubitus erat impunibilis uno reſpectu ſ. matrimonii uinculo, ſed erat alio reſpectu punibilis, ſ. reſpectu conſanguinitatis uel affinitatis, ita in caſu noſtro coitus iſte eſt impunibilis reſpectu uitæ impudicę ipſius mulieris per iura prædicta, punibilis autem erit reſpectu ſanguinis ſiue affinitatis.

1 *Fornicatus cum nouerca nuru, ſocru priuigna aut ſimili perſona qua ſit afficiendus pœna.*

2 *Clericus cum nouerca, aut cognata fornicatus deponitur.*

3 *Laicus cum nouerca, priuigna, nuru, aut ſocru fornicatus de inceſtu punitur.*

Matrimonium ſcienter contrahentes in gradu prohibito pœna inceſtus puniuntur.

1 QVinto quæro, † Quid ſi aliquis fornicatus fuerit cũ nouerca, ſocru, nuru, priuigna, cognata. ſ. fratris uxore, uel ſorore uxoris, aut cũ cõmatre una ſeu duabus cõmatrib. aut earũ filiab. matre, cæteriſq; ꝑſonis hmõi affinitate coniunctis, aut affinitate ſpirituali, ut hř in c. 1. & c. ſu. ꝑ eo. de cogna. ſpiritu. qua pœna ſit puniẽdus? Dic ꝙ de iure canonico ẽm ius antiquũ in foro cõſciæ octo annor. pnia onerať, ut tã diu extra gremium eccleſiæ, & cõionem fidelium commoreť, & à ſacris eccleſiæ abſtinendi habeat neceſſitatem 32. q. 7. ſi quis cũ nouerca, & 34. q. 2. ſi quis cũ duab. & 30. q. 3. ſi př, & filius, & c. ſi quis de cogna. ſpiritu. & de conſangui. & affi. c. 1. § inquiſita ubi dř ꝙ minus debemus abſtinere à coniugio, ſeu fornicatione affinium, q̃ ſanguine noſtro coniunctorum, & ex propria conſanguinitate, ꝓ quo facit ẽt 35. q. 3. qualiter, & c. & hoc quoque, & cap. ſane, cum tribus ſequentibus, ubi dicitur, ꝙ ſicut uir iungitur conſanguineis

propriis, ita et iungitur consanguineis uxoris suæ † De iure uero canonico in foro contentioso, si clericus est qui in hoc crimine cecidit deponitur, quia per istum coitum cōmittitur incestus 35. q. 2. qualiter, & d. c. & hoc quoq; & d. c. 1. § inquisita. de consan. & affi & alias supra diximus, in 2. & 3. q. Si uero sit laicus, aut coitū hmōi habuit in figura matrimonii aut habuit in actu fornicationis, si in figura mrīmonii, aut sciēter cōtraxit cū ea sciēs impedimentū cōsanguinitatis, aut affinitatis, & mrīmoniū nō ualet ipso iure, sed debet oīno separari, & uir siue mulier qui hoc mō scienter cōtraxit perpetuo priuatur cōiugio Si uero cōtraxerūt ignorāter, ambo uel alter tm̄, ille q ignorāter cōtraxit, nullā patitur pœnā ordinariam, sed facta separatione ipsius mrīmonii, q̄ oīno fienda est, datur sibi certa pnīa iudicis arbitrio 35. q. 3 q propinq̄, & d. c. de propinquis, ille uero, siue illa q̄ scienter cōtraxit priuatur perpetua spe coniugii d. c. si qs cum nouerca, & si qs cum duabus, 32. q. 7. & 34. q. 2. † Si uero coitus iste habitus fuit in actu fornicationis, & siue scienter, siue ignorāter id fecerint, utroq; modo puniēdi sunt de incestu, & stupro, si soluta erat, uel de incestu, & adult. si nupta erat, per ea q̄ no. dixit Bart. in d. l. si adult cum incestu. ff. de adult. & diximus supra proxime præced q. & dicemus infra q. seq. De iure aūt ciuili pœna incestus ambo puniuntur qui scienter contraxerunt matrimonium, quæ est pœna mortis, ut supra proxime diximus, & habere in d. l. si adulteriū cū incestu, & ibi glo. & Bar. ff. de adulte. Si uero ignoranter separantur, & pœnas euitant pdictas, dūmodo cito, & incontinenti se ab inuicē separent postq̄ habuerunt scientiam, alias nō euitarēt pœnas, d. l. q cōtra legem, in fi. C. de incest. nupt. & in authen. de incest. nup. in prin. Aut se cōmiscuerūt in actu fornicationis, & isto casu non adhibetur aliqua distō, an scienter, uel ignoranter se ad inuicē cōmiscuerūt, qa isto casu nō pdest illis ignorātia, ex quo dabāt operā à principio rei illicitæ per ea q̄ notāter dixit Bar. in d. l. si adul. cū ince. & diximus prox. q. non tn̄ puto, q eadem pœna sit puniendus iste sicut ille q scienter, ut dicemus etiam infra q. seq. & alia seq. & hr̄ in d. c. de propinquis, & cap de incest 35. q. 3.

Adulterium hoc est coitus cum muliere nupta habitus qualiter puniatur.

Clericus pro adulterio deponitur in foro contentioso de iure canonico, laicus uero excommunicatur.

2 *Adulterium committentes sacrilegium perpetrare videntur matrimonium uiolando*

3 *Clericus pro adulterio simplici hodie non deponitur*

4 *Deficiens in purgatione sibi iniuncta puniri debet, ac si crimen contra eum plene probatum esset.*

5 *Episcopus cum clerico dispensare potest in stupro fornicatione simplici, & alijs minoribus criminibus.*

6 *Adulterium inter minora crimina connumeratur.*

Clericus pro peccato sodomitico pœnam depositione patitur.

7 *Pœna delicto commensurari debet, ut pro modo delicti sit, & plagarum modus.*

8 *Vindicta seu pœna ibi debet esse leuior ubi culpa præcessit minor.*

9 *Pœna minor clerico infligitur pro adulterio, & alijs minoribus criminibus quam pro incestu, aut sodomia.*

10 *Clericus pro adulterio & incestu simul commissis punitur pœna depositionis.*

11 *Sacrilegium largo modo, et improprie committitur per adulterium.*

12 *Sacerdos ob simplex adulterium potest deponi perpetuo ab altaris ministerio.*

13 *Mulierem nuptam carnaliter cognoscens, de adulterio punitur.*

Concubitus meretricius à iure ciuili permissus à iure diuino damnatur.

14 *Coniugatus concumbens cum muliere soluta de iure ciuili de stupro tenetur.*

Cognoscens carnaliter mulierem nuptam quæ antea fuerat meretrix an teneatur de adulterio

15 *Laicus mulierem nuptam adulterans excommunicatur etiam si ante nuptias fuerit meretrix.*

16 *Coitus mulieris meretricio more uiuentis iure ciuili est impunibilis.*

17 *Mulier quæ adulterium commisit cum aliquo an mortuo marito possit matrimonium contrahere cum illo.*

18 *Mulier dicitur honeste uiuere si unius tantum, & non plurium recipit amplexus.*

19 *Maritus uxorem accusare non potest de adulterio ante tempus sui matrimonij commisso.*

20 *Maritus non potest aliquem iure mariti accusare de stupro cum uxore tempore quo eam concubinam teneret commisso.*

1 SExto declaranda succedit qō † adulterii, qñ quis obtinuit coitum mulieris nuptæ, qua pœna puniatur? dic quod aut sumus ĩ foro cõscientiæ, & Laicus subiicitur pnĩæ septẽnali Clericus uero decẽ annis pœnitebit 83. dis. presbyter. 27. q. 1. deuotam, & 33. q. 2. hoc ipsum, ubi dr̃ ꝙ clerici sicut laici hodie illi septẽnali pnĩæ subiiciunt. De iure uero canonico in foro cõtentioso laicus ꝓ isto crimine excõicatur. Clericus uero deponit, hr̃ in c. si quis eps̃. 27. q. 1. idem tenet gl. in c. lator. 2. q. 7. quam sequitur ibi Arch. & refert idem tenere Goffr. in c. ut clericorum. de uita. & hone. cle. & Bernar. & Laur. ibi, & idẽ tenet gl. in c. si quis omnem 1. q. 7. quæ expresse dicit ꝙ pro adulterio uel incestu est pœna depositionis. Idem ẽt tenet Ioan. de Ana. in rub. & in c. ut sigñauit, extra de adul. Panor. & ceteri Mod. in d. c. ut clericorum, & in c. ꝑuenit, de adult. & clarius, & copiosius in c. at si clerici. de iud. & hanc opinio. dicit Io. de Ana. in d. c. significauit, qđ tenet Ioan. And. & Ioan. de Imol. p̃ceptor suus in d. c. ut clericorũ, ubi ipse, dicit ꝙ ista est cõis opinio, pro qua facit gl. cõiter approbata in c. Maximianus, 81. dist. in quibus iuribus in effectu concluditur ꝙ pro simplici fornicatione hodie non est pœna depositionis in clerico, sed dũtaxat suspẽsionis, ꝓ adulterio uero aut incestu est pœna depositionis. qbus suꝑaddo tex. in c. si qs sacerdos 30. qō. 1. ubi dr̃ ꝙ sacerdos pro graui adulterio deponit. & ratio potest esse ista ẽm quod dicit Salyc. in l.
2 q̃uis la 2. C. de adult. † quia per adulterium quis ur̃ committere sacrilegium, ex quo uiolat matrimonium quod est sacr̃m ecclesiæ c. debitum debigamis, per læsionem igit̃ istius sacri committitur sacrilegium, ut late diximus supra eo. tit. q. 1. & ideo lex ciuiles appellat adulteriũ sacrilegiũ nuptiarũ, merito mandat illum gladio puniri d. l. quamuis, in fine. sed credo ꝙ dicat̃ improprie sacrilegium maxime de iure, ciuili quia licet m̃rimonium sit sacr̃m, tñ nulla res sacra corporaliter tangitur, deuastatur, corrumpitur, aut asportatur, ut dicit Bart. in d. l. diuus. ad l. Iul. pec. & hr̃ in d. l. sacrilegi in princ. eo. tit. & late
3 diximus supra eo. d. quæst. princ. † Sed aduerte, ꝙ ista opinio, ꝙ clericus pro simplici adulterio debeat hodie deponi, non ur̃ uera neque iure probari. nullus. n. textus allegatus pro ista opinione probat ꝙ clericus pro simplici adulterio deponat̃, contra quam arguo primo ꝑ tex. in c. sigñauit. de adulteriis, ubi clericus q̃ imputabat adulterio contra quẽ mulier ipsa q̃ passa fuerat adulterium deponebat, & erat iã orta infamia cõtra ipsum clericũ Pontifex ibi mãdat iudici ecclesiastico ꝙ dicto presbytero indicat purgationem, in qua si dictus presbyter defecerit, mandat
4 illũ dr̃e suspendi, & non deponi. † Et clarum est, ꝙ quotiescunq; aliquis deficit in purgatione sibi iniuncta, debet puniri eadẽ pœna qua puniri debebat crimine plene ꝓbatio, ut in c. accedẽs, de accusatio. & ꝑ Host. ĩ summa de adulter. ĩ prin. Ergo sequit̃, qđ pro isto crimine plene probato, nõ dẽt imponi maior pœna suspẽsionis. Pro qua opinione adduco ẽt tex. in c. at si cler. de iud. in principio & §. de adulteriis, ubi dr̃ ꝙ pro homicidio, furto, & aliis maioribus criminibus, in quibus clericus uenit deponẽdus, eps̃ dispensare nõ
5 potest. † De adulterio uero, & aliis minoribus criminibus sicut est stuprũ, simplex fornicatio, & similia, Eps̃ ab libitum suum cum clerico pœnitẽte dispẽsare poterit, deinde ponitur rõ quare eps̃ in maioribus criminibus in q̃bus fit depositio, dispensare non potest nec illos sic cõdemnatos ad libitũ suũ tradere curiæ seculari, quia semel per sñiam illam depositionis, q̃ est perpetua priuatio ab altaris ministerio, ut dicit Abb. in d. c. ut clericorũ, & in d. c. at si clerici. semel functus fuit officio suo, neq; põt amplius illã reuocare seu quouis modo moderari, ut in l. iudex postq̃. ff. de re iud. & d. c. at si cler. §. de adult. in fine. qđ non est sic in pœna suspensionis q̃ fit ad tp̃s arbitrio iudicis, ut dicam infra eo. q̃stio.
6 octaua. † Ex quo textu manifeste probat̃, ꝙ adulteriũ cõnumeratur ĩter minora crimina, dũ dicit ibi tex. de adulterio, & aliis minoribus criminibus, & c. ex q̃bus uerbis demonstratur æqualitas in ordine, & qualitate ẽm Bal. in l. ea q̃dẽ, C. de accus. & no. in l. nomen, in fi. ff. de lega. 3. & ꝑ Bart. in l. cũ pr̃. §. dulcissimus, ff. de leg. 2. & est gl. no. in d. c. at si clerici. §. de adult. in uer. minore. q̃ hoc idem tenet Tertio hoc ꝓbo per tex. in d. c. 1. clericorum, in prin. ubi clericus pro pc̃ō commisso contra nãm. s. per sodomiam, patitur pœnam depositionis, quod est maximũ omnium criminum quæ carnaliter comittuntur 32. q. 7. c. adulterii malum, & c. flagitia. & 33. q. 2. hoc ipsum ergo in adulterio, &

aliis minoribus criminibus minor pœna esset inferēda, iuxta.n. qualitatē facti, & personarum cōdōnem iudex debet augere, uel minuere pœnā, ut dicit tex. in d. c. ut clericorū, in 2. rñso. & in c. sicut dignū de homic.
7 † Ratio est, qa pœna debet cōmensurari delicto, ut ꝓ paruis parua, pro maioribus uero grauior pœna inferat, qđ manifeste demonstrat ex illis uerbis dum dicit tex. ꝙ clerici qui deprehēsi fuerint incontinentiæ uitio laborare, ꝓut magis aut minus peccauerint puniant. Idem dicit Panor in d.c. ut clericorū, in ult. no. Ergo pro adulterio qđ est de minoribus criminibus, ut supra cōclusum fuit debet imponi minor pœna depositione, puta suspensionis, argō eorum quæ hñr in c. fraternitatis. 34. dist. pro qua opinione facit illa ratio de qua in c. uergentis, de hęret. sumpto argō à contrario sensu. ꝙ
8 † ubi minor est culpa, ibi leuior debet esse uindicta. si .n. pro sacrilegio, incestu, nefario coitu, sodomia, & similibus maioribus criminibus iura imponunt depositionē ꝑ iura superius adducta, quare nō est dicēdū qđ pro adulterio & aliis minoribus sequacibus criminibus nō sit imponēdæ minor pœna ab ipsa depositione certe nullā uideo rōnem in contrariū. Quæ qdē opinio, in ueritate ur esse ꝓbabilior de iure, & magis æqua, eo maxime, quia hodie rarissimi sunt clerici q possint seruare rñam continētiæ, & castitatis, & ideo ꝑ ꝓ fragilitatē humani gñis indictū est. ut clerici nō deponantur ꝓ quocunq; crimine, sed ꝓ minoribus suspendat qñ sunt in sacris d. c. fraternitatis, 34 dist. Et tenēdo istā opinionē de facili rñderi pōt ad iura pro cōtraria opinione adducta. & primo nō obstat tex. in d. c. lator. 1. q. 7. qa non dicit ibi tex. ꝙ clericus ꝓ adulterio deponat, sed dicit, ꝙ ꝓ delicto corporali fit depositio, unde aut nos uolumus intelligere illū tex. ſm ius antiquum, & pōt esse uerū ꝙ pro omni peccato carnali et pro simplici fornicatione, q minus est inferebat depositio, ut d. c. fraternitatis. 34. di. aut nos loquimur de iure nouo, & ille tex non ꝓbat illud ad qđ inducit, qa debet intelligi de peccatis carnalibus maioribus, ut hr in d. c. ut clericorum, in princ. & 32. q. 7. adulterii malum, & c. flagitia. & 27. q. 1. si quis eps.
9 † Pro adulterio uero, & aliis minoribus criminibus inferēda erit minor pœna ut æqualitas seruet in omnibus ſm cuiusque proportionem d. c. ut clericorū, in 2. rñso. unde succedit regula illa de qua in l. nō hoc. C. unde cogn. & in l. nātales, & ibi Bald. C. de ꝓb. Secundo, non obstat tex. in d. c. si quis oēm, 1. q. 7. quia dupliciter pōt ad illum tex. rñderi. Primo, quia non loquit de adulterio, sed de fornicatione. unde si uolumus illū intelligere de simplici fornicatione, ꝓut est species coitus cū meretrice, uel concubina, aut alia muliere impudica, & isto casu loquēdo ſm ius antiquū bene loqtur quo iure fiebat depositio ꝓ hac simplici fornicatione, ut d. c. fraternitatis, 34. dist. & supra pluries dictū fuit, aut loquit de fornicatione ꝓut est genus cōprehēdēs sub se omnes species coitus, & isto casu illa pœna uerificari pōt in maioribus criminib. nō aūt in minoribus d. c. ut cler. & supra proxime diximus, & ideo dici non pōt, ꝙ ille tex. cōcludat necessario de adulterio, & aliis minoribus criminibus hinc est ꝙ succedit regula ꝑdicta de qua supra, & in d. l. non hoc. C. unde cogna. Tertio, non obstant ea q dñt per Ioan. And. Imo. Abb. Ioan. de Ana. & alios Doct. de quibus supra, qa illorū intentio in qōnibus ꝑdictis principalr fuit uelle demonstrare ꝙ pro simplici fornicatione hodie infert suspēsio, nō priuato.
10 † Vbi aūt dñt, ꝙ ꝓ adulterio, & incestu infertur pœna depositionis, fateor ꝙ bene dñt qñ illa duo sunt simul cōiuncta, ꝑ ꝓ incestum qđ est maius crimen, sed non dñt expresse, nec apparet ꝙ uoluerint clericū ꝓ simplici adulterio deponendū esse, & quatenus hoc dixissent locuti fuissent sine lege cōtra l. illam, C. de colla, & §. si cōsideremus in auth. de trien. & semis. Quarto, nō obstant et gl. illæ q allegant pro alia opinione, ꝙ ita interpretant illa iura sic gñalr loquens, quia non sunt legibus approbatæ, merito non faciunt fidē, maxime in uia disputatiua. Quinto, nō obstat tex. in d. c. ut clericorū, qa non exprimit ibi in aliqua parte ipsius tex. ꝙ pro adulterio inferat depositio, sed in principio tex. locutus fuit specialr de crimine contra nām, qđ fit ꝑ sodomiā, & dedit pœnā depositionis deinde fecit gñalem dispōnem tam respectu criminū q̃ pœnarū q inferunt pro criminibus carnalibus, & demum concludit, ꝙ pœnæ sunt commensurandæ delicto, ſm plus uel minus, quod apparet ibi dū dr, quod clerici qui incontinentiæ uitio reperti fuerint laborare, ꝑut magis uel minus peccauerint puniantur, & isto modo declaratus ille

tex.

rex.potius facit pro ista opinione, q̃ contraria. Non obstat ẽt, c. si quis sacerdos, 30. q. 1. quia ibi non loquitur text. de simplici adult. sed de adulterio mixto cum incestu. quod patet, qa ibi ille sacerdos coitũ habuerat cum filia spũali, q̃ erat sibi agnatione spũali cõiũcta, ut in cap. 1. & 2. de cogn. spiritu. ideo grauius punitur ꝑ ꝑ incestum s̃m Bart. & Doct. in l. si adulterium cũ incestu. ff. de adulteriis. Nõ obstat ẽt illud qđ dixit Salyc. in d. l. q̃uis
11 la 2. C. de adult. dum uult. † Quod per adulterium committatur sacrilegiũ, ex quo læditur sacramentum matrimonii d. c. debitum, de bigamis, qa licet dicatur sacrilegium largo mõ & improprie dicitur sacrilegium non aũt ꝓprie, & stricte, quia in ueritate nulla fit læsio rei corporali, uel ꝑsonæ sacræ, prout requiritur de iure ciuili s̃m quod declarat Bart. in l. sacrilegi. in prin. ff. ad l. Iul. pecu. & Bald. in l. 3. C. de furt. & per Azo. in summa eo. ti. prin. ideo non dr̃ proprie sacrilegium, nec pœna sacrilegii ibi cõmittatur d. c. significauit, de adult. Et ꝑ ista remanet firma supradicta cõclusio, ꝙ clericus pro simplici adulterio non deponitur, sed suspenditur, q̃ de facili iudicio meo sustineri põt in pũcto iuris, & est æqor & probabilior ꝓcedenti, ideo uideret potius esse seruanda q̃ præcedens, q̃ uidetur esse nimis rigorosa 83. dist. c. presb. & 34. dist. c. fraternitatis. Nihilominus in consulendo, & iudicando tutius est tenere aliã opi. q̃ est cõis. quia in decisiuis à cõi opin. nullatenus est recedendũ s̃m Bal. in l. 1. C. de edi. diui. Adria. tol. & in l. 1. C. de pœna iudi. qui male iudi. Alex. in l. q Romę. §. duos fratres ff. de uerb. obl. & in l. prolatam C. de sent. & interlocu. omnium iudi. & per Abb. in c. canonum statuta. in fi. de const. ubi ponit nonnullas exceptiones in quibus licet qñ que recedere à cõi
12 opinione. & hanc sequerer in iudicãdo. † Ex quo nota ꝙ sacerdos siue clericus in sacris ordinibus constitutus, ꝑ simplex adulteriũ qđ commiserit deponi põt, & ꝑꝑetuo ab altaris ministerio remoueri. s̃m quod declarat Pan. in d. c. at si clerici. in prin. in ult. no. quod not. contra istos presbyteros incontinentes qui alienas uxores sæpius solicitant, & ad illarũ concubitum libenter accedunt, ꝙ poterunt deponi, & secuta continuatione omnino priuari. d. c. ut clericorũ, & c. at si clerici. De iure aũt ciuili aut iste concubitus fuit habitus in forma matrimonii, aut in actu fornicationis. Primo casu, aut cõtraxerũt sciẽter aut ignorantia, si scienter utrinq; de adulterio, uterq; punitur, si uero alter tm̃ sciebat, ille qui erat cõscius punit̃ alter nõ, statim dissoluit̃ matrimonium, & oĩa bona q̃ sciens ignoranti donauerat uel in dotẽ dederat perdit. l. eũ qui duas, C. de adul. & l. q cõtra legũ, & ibi gl. & Doct. C de incest. nuptiis. Fallit tñ qñ ambo, uel alter erat minor. quia sibi parcitur rõne minoris ætatis d. l qui cõtra legẽ, in fi. ꝑ Bar. in d. l. si adulteriũ cũ incestu. si uero ignorabat mulierẽ, aut uirũ esse coniugatũ, excusat̃ ẽt maior, dũmodo incontinenti habita notitia de impedimento se ab illa separauerit. alias si post cũ eadẽ permanserit non excusat̃ à
13 pœnis ꝓdictis, d. l. q contra legum, in fi. † Si uero illã cognouit in actu fornicationis aut scienter, qa sciebat illã esse nuptã, & tenet̃ de adult. maxime si erat mulier honestæ uitæ. l. 1. & l. q̃uis, la 2. C de adult. si uero ignorabat & silr̃ punitur de adulterio, qñ mulier erat honestæ uitæ, nec excusat̃ isto casu ꝑꝑ ignorantiam facti, ꝙ putabat illã esse solutam, qa quotiescunq; qs dat operam rei illicitæ à principio nõ attendit̃ animus illius adulterantis, & qđ erat in eius opinione, sed illud qđ est in ueritate, ita dicit Bar. in d. l. si adult. cum incestu, & dixi supra tit. proximo q. 12. Prædicta tñ limitanda sunt non procedere qñ mulier erat impudica, uel meretrix, quia talis concubitus est permissus à iure l. uerum, in fi. & ibi Bar. ff. de furti. l. 3. & ibi Barth. ff. de cond. ob turpem cau. & l. 2. C. de concu. De iure tñ canonico non euaderet impunis ẽt ꝙ mulier esset impudica aut meretrix quia de illo iure nullus coitus extra uxorium ex permissu. 32.
14 q. 4. meretrices. † Sed quæro nunc si uir coniugatus habuit coitum cum muliere soluta, an ex isto coitu oriatur stuprum, uel adulterium? Dic breuiter, ꝙ de iure ciuili dicitur esse stuprum ut l. 1. & quod ibi not. C. de adul. quia ius ciuile cõsiderauit læsionẽ thori cõiugalis, & sanguinis ꝑ cõmixtionẽ uxoris duntaxat, non aũt uiri. d. l. 1. de iure tñ canonico secus, qa siue per uirũ siue per uxorẽ uiolet̃ thorum coniugale per alienos amplexus dicitur fieri adulterium 34. q. 3. nemo. & c. dicat, & per Abb. in c. transiuisse, de eo qui cogno. consang. uxo. suę in ultim. no. & in c. fi. de adult. Iterum quæro, quid si aliqs coitũ carnis hmõi habuerit cũ muliere quæ olim fuerat meretrix. nunc autem est coniuncta,

qua pœna puniantur, an de adulterio, uel simplici fornicatione. Rñdeo, aut loquimur de iure canonico in foro ecclesiastico, & mulier erat iam effecta honestæ uitæ, & cōuersationis, omnesq. turpes, & inhonestas cōuersationes euitauerat, & sic cœperat hr̄e nomē honestæ matronę siue matrisfamilias, & coitus habitus cum illa erit punibilis de adulterio, ac si nunq̃ fuisset meretrix, ut l. q̃ adul. ī prin. & q̃ ibi no. Bal. & Saly. C. de adulteriis, non replico amplius noīa pœnarum, quia satis plene dcm̄ est supra. Aut iam cœperat iterum meretricari, & reuerti ad ueterem impudicam uitam, & isto casu non punitur de adulterio, sed de simplici fornicatione, q̃ silr̄ est punibilis de iure canonico 21. q. 3. dicat aliquis. c. seq. & c. meretrices, & dicemus infra q. seq. cuius pœna erit solum suspensio in clerico hodie. c. fratern. 24. dist. & late diximus
15 supra ead. q. † Laicus autem excōicatur quocunque modo illam cognouerit, aut in actu fornicationis, aut in forma adulterii, ut c. 2. de adult. 27. q. 1. si quis eps̄, de quo ēt diximus supra. De iure aūt ciuili si dicta mulier sit honesta, & retinet nomē matrisfamilias, erit pęna adulterii ut d. l. q̃ adul. & ibi Bal. & Saly. Hoc. n. nomen matrisfamilias de iure hēt tria sigñata ſm gl. in d. l. q̃ adult. primo. n. sigñat, & demonstrat mulierem quæ non uiuit meretricio more sed honeste, & morigerate. Secundo, pro ea q̃ filios hēt ut ff. de lib. exhi. l. deinde. Tertio pro ea q̃ est sui iuris, sed Saly. ibi dicit ꝙ ēt ea q̃ est in ptāte non amittit nomen pdictum, uide ipm̄ in d. l. q̃. adult.
16 † Si uero inhoneste, & meretricio more uiueret, illius coitus de iure ciuili erit impunibilis tanq̃ coitus cōcubinæ l. 1. & 2. C. de concub. & ꝑ Bar. in l. uerum. in fi. ff. de fur. & l 3. ff. de cond. ob turpem cau & est tex. no. in l. si ea. n. C. de adult. & d. l. quæ adult. in fin. ubi dr̄ ꝙ coitus habitus cum famula, & uili ꝓsona non merer̄ puniri ꝑꝑ utilitatem ꝑsonæ, siue potius utilitatem condōnis suæ, ꝓut sæpius accidit in istis hospiciis ubi sunt famulæ q̃dā ita uulgares ꝙ l fit tanq̃ meretrices, & cum plurib. & diuersis personis solent hr̄e commercium, uide tex. ibi in fin. & Saly. & eūdem Saly. magis clare, & in terminis in d. l. si ea, per tex. in l. si uxor. §. siue, uer. sed & in ea.
17 ff. ad l. Iul. de adult. † Sed quæro quid si aliqua mulier commisit adulterium cū aliquo uiro cum quo post mortem mariti sui matrimoniū contraxit an poterit accusari de adul. hmōi, post secundas nuptias contractas, & uideret dicendum ꝙ non, quia quemadmodum filii primo nati per subsequēs matrimonium legitimantur, & restituūtur natalibus, ut in cap. 1. de eo qui dux. in matri. q̃ pol. per adulterium, &c. ꝑ uenerabilē. & ibi Doc. qui filii sint legi. lex tñ dicit contrarium, ꝙ ipsa mulier poterit accusari, & puniri de adul. qđ ante contractum istud ſm matrimonium cū eod. uiro commiserat, ita dicit tex. in l. commissum C. de adul. Vlterius quęro, si quis carnaliter cognouerit concubinam alterius, q̃ indubitato effectu per unū in domo sua dūtaxat retiner̄, an uir qui illā stuprauit debeat puniri, & qua pœna, & uidebat̄ dicendum ꝙ non, ex quo honesta mulier dici non pōt, q̃ nō ueri mariti patir̄ amplexus. tñ breuiter dicas contrariū esse uerū, quia debet puniri de adulterio ex quo cum illo uiro honeste uiuē
18 do. † hoc est, q̃a non recipit plurium amplexus, dicir̄ honeste uiuere, nec ꝑdit nomen honestæ matronę, ut dicit gl. in l si uxor. in pri. in uer. cōcubina ff. de adul. & l. stuprum, ff. de ritu nup. & iste est tex. in d. l. si uxor. in princ. ff. de adul. ubi dicitur ꝙ uiro q̃ tenet dictā cōcubinā competit accusatio cōtra illū adulterum non iure mariti, sed iure extranei, ita dicit, ibi text. gl. tñ uariauit in pœna, primo. n. dicit ꝙ tener̄ de stupro, deinde dicit, ꝙ tener̄ de adulterio, Bart. tñ tenet ibi opin. illam ꝙ de stupro puniar̄, & nō de adulterio, q̃a adulterium ꝓprie nō cōmittitur nisi cum muliere nupta, uide Barth. ibi, credo aūt, ꝙ coitus iste improprie, & largo modo loquēdo dicatur adulterium, sed in pœnis imponēdi non debemus attendere impropriam, & largam sigñonem, sed propriā, & strictā, & maxime qñ ꝑ illam propriā sigñonem fit diminutio pęnæ. quia in dubiis, &c. l. de interpretatione & l absentem. ff. de pœn. c. quod in dubiis. de
19 reg iur lib. 6. cum si. † Quæro nunc ponamus ꝙ Pamphila sit nupta Sēpronio, & tpe istius matrimonii commisit adulterium cū Caio, deinde mortuo Sempronio, ista Pamphila deuenit ad secundas nuptias, & nupsit Titio, quærir̄ nunqd Titius poterit dictā uxorem accusare de adulterio illo qđ cōmiserat tpe primi uiri, & uider̄ dicēdū ꝙ sic, maxime si nondū erat elapsum quinqueniū. l. qnquēniū. ff. de adul. In cōtrarium tñ est ueritas ꝙ illam accusare non pōt de adulterio cōmisso

ante

ante tempus sui matrimonii l.si uxor. §.si qs uxorē suā.ff.de adult.& nō pōt esse ista,qa p illud adulterium alias cōmissum nulla fuit illata iniuria thoro cōiugali ipsius secūdi mariti,nec p illud dr̃ uiolatū dcm̄ cōiugale thorum.Idem dicēdū est de stupro, si mulier dū esset uirgo aut uidua stuprata fuerit ab aliquo,& postea nupserit,non pōt maritus illā accusare de stupro, nec ēt illū stuprantem p crimine cōmisso cū muliere anteq̄ esset sua uxor,qa tunc nulla fuit sibi illata iniuria, qa nullū ius habebat in ea,ut d.l si uxor.§. si qs plane.Secus aūt si ea mulier erant spōsa ,qa tūc poterit bene uir aut qꝫ sit spōsus ante cōsumationē mr̃imonii aut postq̄ cōsumauit mr̃imonium,dcm̄ stupranē,& mulierē quoque accusare de stupro,& pseq iniuriā suā. d.l.si uir.§.si minor.in fi.eo.tit.

20 †Idē ēt dicendū est de eo q cōcubinam despōsauit,& accepit in uxorem,qꝫ nō poterit aliquē accusare iure mariti de stupro cū ea cōmisso tp̄e cōcubinatus sui,& iste est tex.ī d.l.si uxor.§.si qs uxorem,uer.qđ etem̄.ff.ad l.Iul.de adul.oīa bene not.qa sunt utilia,& cōtingibilia sępe.

1 *Stuprum quid sit,& qualiter puniatur qui stuprū perpetrat.*

2 *Clericus fornicatione simplicem committente. qualiter puniatur.*

3 *Clericus pro stupro in uirginem commisso , pecuniariter punitur iudices arbitrio.*

Laicus uirginem deflorans, eam dotare , & uxorem ducere tenetur.

4 *Stuprum cum libera , & conditionis honestæ commissum,punitur confiscatione dimidiæ partis bonorum.*

5 *Copula carnalis habita cum concubina alicuius non punitur de iure ciuili.*

Stuprum cum mulieribus turpiter uiuentibus eque committitur at non eque punitur.

6 *Coitus omnis extra matrimonium est reprobatus & punibilis.*

Virginem deflorans impuberem,& uiri impotentem qualiter puniatur.

7 *Tutor deportatur bonis publicatis qui eam cuius tutelam gessit stupratus*

Mulier nobilis familiæ seruo proprio se carnaliter commiscens,capite punitur,& seruus igne crematur.

1 SEptimo uidendum est de stupro quod est alia species fornicationis , qđ cōmittitur cum soluta muliere honeste uiuente l.inter liberas.& l.stuprum.ff.de adult.& §.item lex Iul.inst.de publ. iudi. Quæro igr̃ nunc q̄ est pœna istius criminis? Dic qꝫ in foro cōscientiæ clericus olim deponebatur de iure antiquo,ut 83. distin.presbyter, qđ erat s̄m Canones apostolorū.Idē seruatur ī simplici fornicationem,ut latius infra dicet hodie uero imponit sibi pnīa decem annorū,cum illis ieiuniis,disci pulis,& pœnitentiis,de qbus in d. c.presbyter.Laicus aut hēt pnīam septem annorū 27.q.1.deuotam.& 23.q.z.hoc ipsum, ubi dr̃,qꝫ clerici ēt hodie non excedunt metā septem annorū in pnīa prædicta. In foro aūt contentioso de iure canonico,dic quod clericus pro isto crimine deponit . ita tenet Pan. in c.at si cler.de iud.& in d.ca.ut clericorum. de uita,& honestate cler.& in c. peruenit. in fi.de adulter.ubi in effectu concludit, †quod 2 clericus in sacris solum euadit pœnam depositionis qn̄ commisit simplicem fornicationem cum muliere soluta,& impudica concubina,seu meretrice,tunc non infertur illi alia pœna quam suspensionis , ut ibi plenius per Abb.pro aliis uero criminibus carnalibus,excepta solum hac simplici fornicatione est pęna depositionis.ut hr̃ 84.dist. presbyter, 2.q. 7.lator.80 di Maximinianus,q̄uis etiam pro ista simplici fornicatione cōtinuata a qua clericus si post primā,uel secundam monitionē non diuertit poterit deponi,atq; priuari , ut in c.ex parte Adæ de testibus. & in c.cum super de cohabita. cleric. & mulie. Si uero ista fornicatio non esset amplius simplex,sed haberet adiunctam aliquam qualitatem, seu accidens.puta adulterii,stupri,incestus, & similium.tunc esset pœna de depositionis ita dicit Abb.in d.ca at si clerici.in 13.col.& in d. cap.peruenit.Idem ēt tenet ur̃ Io. de Imol. in d.cap.ut clericorum.ut refert Ioa.de Ana. in rubric.& in cap. significauit, de adult. Cū tn̄ ista sit cōis opinio,qꝫ pro stupro fiat depositio a qua in decisiuis non esset recedendum ut supra dixi,tamen si quis uellet tenere contrariam opinionem facile posset per ea quæ supra proxime diximus in præcedenti qō.

3 †Et dicit ēt Abb.in d.c. ut clericorum. qꝫ pro stupro in uirgine commisso.iudex ecclesiasticus poterit imponere pœnam pecuniariam clerico arbitrio suo,ultra alias pœnas spirituales,qn̄ illæ non sufficerent, qa illas non timeret , quas pœnas si non solueret luet in

corpus

corpus arg.l.1.§.fi.ff.de pœn. & non sufficit solum dotare mulierem stupratam, qa ultra dotem tenetur et soluere pecuniariã aut corporalem pœnã, ita dicit Abb.in d.c.peruenit. de adul. Laicus aũt de iure canonico si uirginem defloraiut, tenet̃ illam dotare, & in uxorem ducere, si non erat uxoratus. & his duabus pęnis copulatiue punitur. Si uero nollet aut non posset ꝑꝑ aliqđ impedimentũ illã ducere in uxorem, ultra pęnam dotis cõstitutæ tenet̃ alia pœna pecuniaria, siue extraordinaria arbitrio iudicis, ut dr̃ in d.c.1.& c.ꝑuenit.de adult.& ibi Abb.si uero cum uidua honeste uiuẽte stuprum commiserit, puniet̃ pœna pecuniaria arbitrio iudicis iuxta qualitatem facti, & ꝑsonarum cõdõnem d.c.1. de adul.ubi latius ꝑ domi.Abb.& idem Abb.in d.c.ut cler.in 12.col.& idem Abb in c. licet. de pœni.

4 † de iure aũt ciuili pro stupro commisso cũ muliere libera, & honestæ cõdõnis & famæ.si uir sit honestæ cõdõnis aut ĩ dimidiæ partis bonorũ suorũ cõfiscatione, & relegatione tpali arbitrio iudicis pũit̃, si uero sit uilis ꝑsona fustigat̃.& nihilominus in exiliũ mittit̃, ut supra ita dicit tex.expresse in §.itẽ lex Iulia.inst.de publ.iud. & ista est pœna regularis, q̃ tñ fallit in pluribus casibus in qb. alia pœna imponit̃. Et primo qñ mulier non esset libera sed serua, quia tũc dat̃ dño actio legis aquiliæ, iniuriarum, aut de seruo corrupto l.inter liberas.& ibi Bart.ff.de adul.l.fin. ff.de off.ꝑsid.& l.penult.C.de ser.corrup. Secundo fallit licet sit mulier libera, tamẽ si est famula, aut alias uilis conditionis existens in caupona, hospitiis, aut alis similibus abiectis locis, hñti rem carnalem cum mulierib. uilis cõdõnis non imponitur ista pœna, sed tenet̃ actionẽ iniuriarum ꝑꝑ utilitatem personæ l.q̃ adult.& ibi gl.& Bart C.de adult.& Bart.in d.l.inter liberas.

5 † Tertio fallit in concubina retenta in domo, & indubitato affectu.qa licet cum illa hr̃e cõcubitum de iure ciuili absq; aliqua pœna, l.2.C.de concub.& no gl.in l.stuprum.& in l.inter liberas, & ibi gl.& Bart.ff de adulteriis. Quarto et fallit in publica meretrice, uel in alia muliere impudica, q̃ plures admittere solet ad eius amplexus, licet secrete agat.qa non dr̃ honeste uiuere ꝓut requirit illa lex Iulia de adulteriis cap.5.d.§.item lex Iulia & ibi Ioan. Fabr & per Bar in l.3.ff.de cõdõ.ob turpem cau. ubi concludunt Doct. prædicti, quod tunc mulier ipsa ꝑdit nomen, & famam honestæ matronæ. Contra hæc oppo. de l. stuprum ff. de ritu nuptia.ubi dr̃ ꝙ stuprum cõmittit et cũ mulieribus q̃ turpiter uiuunt, & à pluribus quæstum accipiunt, dummodo id non palã faciant. Sol non negatur quin cũ mulieribus ipsis stuprũ committatur, qa mulier soluta est, & libera persona, sed delictum non est punibile cum eis factum de iure ciuili ꝑꝑ inhonestam uitam, licet non sint publicæ meretrices, tamen ex quo plures fornicantes admittunt, & personam suam pluribus exponunt, dico ꝙ accessus ad illas est impunibilis, quia non dñr honeste uiuere, ut requirunt iura, in d.l.inter liberas, & l.stuprum ff.de adult.& d. §.item l.Iul.

6 † De iure tñ canonico oĩs coitus preter uxorius siue matrimonialis est reprobatus, & punibilis 32.q.2.nemo, & c.meretrices. Fallit etiam, & quinto regula prædicta, qñ quis hr̃et coitum cum uirgine impubere minore 12.annis, nondum uiri potente, quia humiliores in metallum damnantur, honestiores uero in insulam deportant̃ l. si quis aliquid.§.nodum.ff.de pœnis qđ not. quia hodie ista pœna non inuenit̃ correcta, neq; immutata, ita dñt Doct.in d.§.item lex Iul.ibi gl.tangit.

7 † Sexto et fallit dicta regula in tutore qui pupillam cuius tutelam gessit stuprauit, qa tutor deportatur, & oĩa eius bona publicant̃ l.i.C.si qs eam cui tut.gess.stu. Rõ est quia tutor datur loco patris personæ principaliter ad illam nutriendum, & bonis ac honestis moribus instruẽdũ, non autem ad stuprandum l.2.ff.de administ.tut.& inst. eod.tit.in princ.& de tutel.in princ. Septimo, & ult.fallit in muliere nobilis familiæ q̃ seruo ꝓprio se carnaliter commiscuit, quia mulier punit̃ pęna capitis, seruus aũt igne ꝑibit l.1.C.de mulie.q̃ seruis prop. se iunxe.

1 *Coitus contra naturam habitus triplex reperitur. & qualiter punietur.*

2 *Coitus cum brutis habitus qualiter de iure canon co puniatur, & qualiter in foro contentioso, & in conscientiæ & num.3.*

4 *Coitus cum brutis punitur pœna capitis.*

1 OCtauo quæro, quid de coitu † habito contra materiam, dic quod istud ex triplex. quoddam.n.est quod fit contra naturam humanæ societatis, & illud est quod fit cũ propria matre, uel filia de quo dcm̃ est supra eo. tit.q.

tit.q 2. Aliud est qđ fit contra naturam sexus humani, quod est qñ fit cum masculo, ut l.cū uir. C.de adult. Aliud est qđ fit cōtra nām generis humani, & illud est quod fit cū brutis c ut clericorū de uita, & honesta. clericorū, in prin. uide quæ diximus supra eo.tit.d.q.2. & hr in c.ut clerici, de exces. præla. 32. q.7. adulterii. & c.flagitia. & 33. q.2. hoc ipm, in fi. d.l.
2 cum uir. & l. fœdissimam. C.de adult. † Pro isto. n. crimine de iure canonico. s. antiquo, & in foro conscientiæ, tam in clerico, quam in laico pœna est parificata, iniungit pnīa tēporalis ultra septennium arbitrio sacerdotis, ut extra gremium ecclesiæ, & communionē fidelium, ultra illud septennium, tam diu commoret donec de crimine ipso congruam egerit pnīam arbitrio sacerdotis, nunq̃ se in diuinis commiscendo, ut d.c. hoc ipsum.
3 † Sed de iure canonico in foro contentioso, in clerico erit ꝑpetua depositio ab altaris ministerio, ab omni ordine sacro, ac oīum beneficiorū, & officiorū ꝑpetua priuatio, ut est casus in d. c. ut clericorū, in prin. de uita, & honesta. cler. & ibi Abb. & c. clerici de exces. præla. si uero si laicus excōicatur, & à cœtu fidelium omnino
4 expellitur. d.c. clerici. in fi. † De iure autē ciuili ꝑ isto crimine est pœna capitis l. cum uir. C.de adult. contra quod crimen, & eius reos. Imperator in d.l. cum uir. multum fortiter exclamat atq; irascit propter eius summam turpitudinem dicens, Iubemus insurgere leges, armari iure gladio contra hmōi facinorosos hoīes, qui audent peruertere ordinem naturæ, & est adeo turpe scelus qđ non ꝓficit scire, & nephas quodammodo loq de ipso. ꝑ quod dicit Pontifex ꝙ uenit fames, terremotus, & pestilentiæ, & primū ira Dei in filios diffidentiæ uide tex. in d.c. ut cler. de ui. & hone cle ꝙ 32 qō.7. adulterii malum c. flag. & c. offerebat. Loth. & c. clerici. de exces. præla.

1 *Fornicatio commissa cum muliere soluta, & impudicæ qua puniatur pœna.*

2 *Fornicatio an sit genus quoddam, diuersas sub se continens species.*

3 *Præsbyter seu clericus qualiter olim pro fornicatione puniebatur, & qualiter hodie.*

Coitus meretricius, uel alias cum muliere impudica habitus iure ciuil euadet impunitus.

4 *Fornicans scienter cum meretrice sibi agnata pœnā non euadit incestus.*

5 *Validum censetur id quod est in ueritate, potius quā id quod est in opinione.*

6 *Concubina quæ dicatur legitima ut eius filij possint dici naturales.*

1 NOno quæro, quid de simplici † fornicatione habita cum muliere soluta, & impudica, aut cum publica meretrice, quæ publice extat parata, qua pœna hmōi crimini reus puniat? dic. ꝙ de iure canonico in foro cōscientiæ ꝑ ꝑ uitium incontinētiæ illa septennali pnīa, uel forsan minoris sacerdotis arbitrio subiicit. 33 q.2. hoc ipsum, 22.q.1. prædicandum. & 30.q.7. c. adulterii. 32.qō.4.c. meretrices. 37.qō.1.c. lex illa. ubi tex. enumerat quinq; species criminis carnalis coitus quæ fiunt cū mulieribus natural?, ubi dr̄ ꝙ licet ſm quorundam opinionem,
2 † hoc nomen fornicatio, sit nomen gñis comprehendens sub se oēs species illiciti coitus, de q̄bus supra, & tunc dr̄ poni ut genus comprehendens sub se oēs species ꝑdictas, 22. q. 4. c. meretrices. & cap seq. & 30. q.2. hoc ipm, prope finem. Qñque idem nomen fornicatio ponit ut species, qua cōtinetur coitus habitus per uirum solutum cū muliere soluta, & impudica, aut cum publica meretrice, ita dicit
3 tex. in d.c. meretrices. 32 q.4. † De iure autem canonico in foro contentioso olim erat pœna depositionis, & priuationis, in clerico. 82. distin. presbyter, hodie tñ est minor. s. suspensionis, aut pecuniaria, ut hic arbitraria, & ꝑ Abb. in d.c. ut clericorum, in 12. col. de ui. & hone. cler. Hæc. n. quæ diximus habent locū in clerico, laicus uero aliter punitur arbitrio iudicis, quandoque pœna pecuniaria, quandoque alia. uide do. Abb. in d.c. ut clericorum.

De iure uero ciuili iste coitus meretricis, uel alterius mulieris impudicæ est permissus & penitus impunibilis, ut l. 1. C. de concub. & ꝑ Bart. in l. uerum. ff. de fur. & idem Bart. in l. 3. in prin. ff. de conditio. ob tur. cau. Sed antequam ad ulteriora procedam non omittam notabile uerbum quod dixit Saly. in l.
4 quæ adulterium. C. de adul. ꝙ si quis † fornicatus fuerit cum meretice quæ erat agnata ipsius uiri coeuntis, incurrit pœnā incestus ipse uir si scienter commiscuit se cum illa, Secus aūt si ignorabat illam esse eius consanguineam, quia isto casu non punitur ēt de incestu. ita tenet Salyc. in d. l. quæ adult. & rō est quia uir non dabat operam rei illicitæ, sed ꝑmissæ d. l. uerū, in fi. & ibi Bar. ff. de fur. &

& Bart. in d.l. 3. in princ. ff. de cond. ob turp. cau. & l. Gracchus C. de adul. ideo isto casu attendit potius illud qđ erat in opinione, q̃ illud quod est in ueritate. l. 1. §. diuus. & l. diuus, & l. in lege Corn. ff. ad l. Cor. de sica. qñ uero à principio dabat operā rei illicitæ tunc succedit, & uiget alia regula cōtraria, de qua p Bart. in l. si adulteriū cū incestu. ff de adul.

5 † ꝙ plus ualet illud quod est in ueritate, q̃ illud qđ erat in opinione, de quo late diximus supra tit. prox. q. 11. in mā poculi abortionis, & amatorii, hęc tñ ꝓcedūt de iure ciuili, quo meretricis, & cōcubinæ coitus est impunibilis, ut supra, sed de iure canonico quo oīs cōcubitus ꝑter uxoriū dr̃ esse dānatus, 32. q. 4. c. meretrices. putarem habere locū secundā regulā de qua supra, & ꝙ ignorantia nō diceret ipm excusare, attento ꝙ dabat operā rei illicitæ, & damnabili cap. meretrices pro quo facit doctrina Cai. in d. l. si adulteriū cum incestu, & qđ habetur in c. fi. de hom. li. 6. ne excusat ut ꝑꝑ turpitudinem uitæ ipsius mulieris, qa turpitudo illa uerū est quod excusat uirū à pœna adulterii, uel stupri, non aūt a pœna incestus quæ infertur rōne sanguinis, quia ꝑ turpitudinem uitæ illius iura sanguinis non tollunt, ita dicit ipse ibi, quem uide, & nota.

6 † Et ad ea q̃ diximus supra de cōcubina retēta in domo, nota quod ad hoc ut aliqua dicatut legitima cōcubina, quę retineri possit impune de iure ciuili, & cuius filii dicantur ueri nāles, & succedāt patri in illis duabus unciis ab intestato, ut in authen. qui mo. na. effi. sui in prin & in fi. plura requrunt de qbus per do. Ioan. de Ana. in rubr. extra de adul. in 2. col.

1 *Raptus mulieris est crimen graue, & ualde detestabile.*

2 *Raptores mulierum quibus sunt pœnis afficiendi.*

3 *Socius quis sit, & quis sequax, & in quibus differant.*

Associans alium ad aliquem actum, censetur illi opē pręstare.

4 *Receptator raptæ mulieris qua sit afficiēdus pœna.*

5 *Iniuria uni de domo facta censetur toti familiæ irrogata.*

Rapiens masculum causa libidinis, qualiter puniri debeat.

6 *Parentes insultati cum consanguineis possunt licite insultantibus resistere.*

Occidi non potest impune qui non reperitur in flagrāti crimine.

7 *Auxilium, seu fauorem post factum præstans, mitius punitur eo qui interfuit facto.*

Auxilium, & fauorem malefactori præstantium plures sunt species.

8 *Consulens seu persuadens maleficium an, & qua pœna puniatur maleficio secuto.*

Consulens, & persuadens an censeatur opem, & auxilium maleficio pręstare.

9 *Quasi dictio, est improprietatis nota, sicut & uerbū utitur.*

Statutum pœnam imponens auxilium, seu opem præstanti maleficio, non comprehendit persuadentē, seu consulentem.

10 *Consulens, aut persuadens quas debeat dare pœnas, statuto eas non exprimente.*

Consulens maleficium punitur etiā ipso non secuto.

11 *Consulens in minoribus criminibus, quas pœnas luat si statutum non taxet eas.*

12 *Consulens maleficum an puniri debeat, etiam si delinquens omnino facturus erat.*

13 *Argumentum a sensu contrario non ualet ubi contra legem procederet.*

14 *Consulens qui ante delictum commissum reuocauit consilium, an teneatur facto secuto.*

15 *Opem ministerij, & auditorij corporaliter præstans malefactori quando & qualiter puniatur.*

16 *Opem scienter præstans malefactori ante factum tenetur.*

17 *Opem prestans post delictum commissum quando puniri debeat.*

Opem præstans malefactori per uiam iustitiæ non punitur.

18 *Aduocatus cum excommunicato participans, pro consilio dando non incurrit excommunicationem.*

Supplicare non licet pro damnato de crimine læsæ maiestatis

Aggeres nili rumpens & cursum aquarum diuiās igni crematur.

19 *Statutum dictans opem non præstandum bannitis, non includit eos qui ob iustitiā gratiam, uel charitatem præstans opem.*

20 *Pœna plurium eidem opem præstantium an sit uniformis.*

21 *Rapiens uirginem aut uiduam, seu nuptam qualiter puniatur.*

Ancillam, aut libertinam alterius rapiens quas det pœnas.

22 *Sponsus sponsam propriam rapiens qua pœna plectatur.*

23 *Mulier uirum causa libidinis rapiens an puniatur, & quia si uir uirum.*

24 *Nuptię de parentum consensu procedere debent.*

Puella

Puellæ raptori suo nubere non potest etiam de parentum assensu.

25 *Rapiens meretricem aut alias plurium concubinã an debeat puniri.*

Meretrices causa libidinis inclusas detinentes actione iniuriarum tenentur

26 *Raptor meretricis quæ meretricari desierat an puniatur ac si probam rapuisset mulierem.*

27 *Meretrix quæ non plene resipuit, sed secrete plurium amplexus admittit, tractari adhuc potest ut meretrix.*

1 DEecimo nunc est uidendum † de raptu mulieris, quod quidem est graue, & longe detestabile crimen, & iura maxime ciuilia ipsum uehementer abhorent, qđ patet ex attrocioribus pęnis quæ contra raptores ipsos eorumq. complices, & sequaces iura statuerunt ut l. unica. C. de raptu uirg. ubi patet ꝙ nedum puniunt̃ raptores monialiũ sacratarum, uerumetiã uirginarum, laicarũ, nuptarũ & uiduarũ honeste uiuentium, ac ẽt sponsarũ mulierũ, ita ꝙ non liceat ipsi spõso ꝓpriã spõsam ex domo parentũ rapere, seu uiolẽter abstrahere, & ad eius domũ adducere, & qđ de uiro rapiente uxorem ꝓpriam cũ qua cõtraxerat, & consumauerat matrimoniũ, an puniat̃ pęnis de qb. in d. l. unica, & qđ de eo q rapuit meretricẽ cã libidinis, aut concubinã seu aliã impudicam mulierem, an cõprehendat̃ in l. prædicta ut illis pœnis subiiciatur, uel aliis, & quibus. Pono igitur primo casum ꝙ Titius armatus, & associatus Meuio, Caio, & Sempronio ingressus fuit in monasterio S. Catharinæ ex quo uiolenter una cũ sociis ꝑdictis rapuit quandam uenerabilẽ monialẽ ꝓfessam, sororẽ Luciã nuncupatã q̃ sic raptam ex dicto monasterio extraxerunt, illamq. duxerunt ad domũ Pamphili, & dũ ipsam monialem raptã adducerent in itinere occurrerũt Tyberio, Fabio, & Pompeio q sil̃r præstiterunt opẽ, & auxiliũ præfato Titio, & illius sociis ad perducendũ ipsam

2 monialẽ ad domũ supra dicti Pãphili. † Quærit̃ mõ nunqđ oẽs isti sint pariter puniendi, & quibus pęnis. Rñ. ꝙ ipse Titius una cum Meuio, Caio, & Sempronio sociis in raptu pluribus pœnis subiiciunt̃. Et primo, ꝙ si in flagrãti crimine fuerint à parentib. cõsanguineis, tutoribus, curatoribus dñis, uel patronis raptæ mulieris deprehẽsi, pñt impune interfici, & ultra hæc capite puniunt̃, & oĩa eorũ bona publicant̃, & applicant̃ dicto monasterio ex quo monialis rapta reperit̃, uel in quo professa erat l. unicã. C. de rap. uir. qb. pœnis nedũ ipse, & eius principalis, uerũ etiã Meuius, Caius, & Sẽpronius eius socii, & adhærẽtes, & q in ipso raptu ĩteruenerũt, & dicto Titio opẽ, & auxiliũ ꝑstiterũt, puniuntur & ꝑpetua oẽs notant̃ infamia. d. l. unica. uñ

3 Bald. in d. l. unica. super isto uerbo dicit. † nota ꝙ dĩa est inter socium, & sequacẽ qa socius est ille q principaliter uadit ad maleficiũ ꝑ se, & sic pro interesse suo, sequax uero est ille q uadit ꝑ aliũ, & ꝓ alterius interesse, ut habere in cle. 1. de pœ. ubi ẽ gl. no. q̃ declarat qs sit socius, qs sequax, & qs ille q dat consiliũ, auxiliũ, uel fauorẽ, & qs illorum dicitur grauius delinquere, & maiori pœna dignus existat. Item nota f̃m eundem Bald. ibi, ꝙ eo ipso ꝙ qs associat aliquẽ ad actũ aliquẽ, uidet̃ sibi dare auxiliũ, absq; eo quod aliqđ faciat ĩ eius fauorẽ qđ est uerũ dicit ipse de auxilio fauoris, non de auxilio facti, qñ nihil fecit. nã per hoc ille q associat̃ ꝑ associantis pñtiã fit audacior, & eius aduersarius efficitur timidior. Ex quo infert̃ qđ si Caius armatus associauit Titium ad insultandũ, uel occidendũ aliquem, licet ipse Caius nihil fecerit, sed solũ institit ibi ꝑsens armatus dicitur dedisse auxiliũ, & fauorẽ dicto Titio, rõne ꝑdicta, qa ex ipsius pñtia Titius insultans fit audacior, insultãs uero effici t̃ timidior, & hoc tenet Bald. in l. raptores, in 2. colum. C. de epis. & cle. & Saly. in d. l. unica C. de raptu uirg. Adde Soz. in cons. 157. incip. cõsultatio, uer. 3. ostenditur, in 2. parte fal. 11. ubi hoc idem

4 tenet. † Sequitur in Themate, ꝙ Titius cum sociis monialem raptam in domo Pamphili introduxerũt. & ibi illam tenuerunt, quæro qua pœna puniat̃ iste Pamphilus, q raptores ipsos cũ moniali scienter receptauit? dic ꝙ pœna capitis duntaxat puniť absq; bonorũ publicatione, ut d. l. unica §. pęnas aũt, ubi dicitur, ꝙ illi duntaxat qui raptui interfuerũt, & prĩcipali raptori assisterũt, illi trib. pœnis puniunt̃. s. pœna capitis, ꝑpetuæ infamiæ, & oium bon. confiscationis, siue publicationis & isti oẽs poterũt a parentib. consanguineis tutorib. & curatoribus, à dñis, uel patronis mulieris raptæ impune occidi, si in illo flagrãti fuerint dephensi. Et dñt Bald. & Sal. in d. l. unica, ꝙ hæc facultas, siue licẽtia occidẽdi dicitur cõcessa ẽt filiis, & nepotibus mulieris

raptę, licet ten illos nō exprimat, & hoc uirtute eiusdem uel maioris rōnis q̄ uiget in filiis, & nepotibus quā in aliis cōsanguineis &
5 agnatis.† Ex quo dicto notāt ibi Bald. & Saly. ꝙ iniuria facta uni de domo uel de familia censetur esse facta toti familiæ, & consanguinitati, & unusquisq; poterit iniuriarū suam uindicare, & ideo isto casu nullus de cōsanguinitate poterit esse testis in hmōi causis, hoc tñ itellige ubi esset cōsuetudo ꝙ oēs de familia siue de cōsanguinitate reuocare soleāt ad aīum suum iniuriā factā cōsanguineo uel alteri de familia, ſm Cyn. in d. l. unica, pro quo facit tex. in l 1. C. si rector prouin. &c. & C. si quacū. præd. potesta. l. 1. Ex hoc etiā not ſm Saly. ibi, dum quærit an facultas illa occidēdi prestita censeatur illis personis de quibus ibi cōtra raptores masculorū qñ rapiuntur masculi causa libidinis, & cōcludit ꝙ non, nec pęnæ illius legis inferuntur cōtra ipsos. Bald. tñ ibi tenet cōtrarium ꝙ illa lex, & illius pœnæ habeant locum etiā contra rapientes masculum, & dicit esse casum ibi in d. l. unica. in fin. sed tex. ille hoc non probat, dum. n. loquit̄ de masculis, & fœminis eisdē pœnis puniendis, loquit̄ de his qui associarunt siue dederūt auxiliū raptori, & sic de ꝑsonis delinquentibus, non aūt de illo qui passus fuit rapinā, & ideo puto opinionē Saly. & sequaciū esse ueriorē, maxime quia lex illa est multū exorbitans & odiosa, ut dicit ibi Saly. bene uerū est ꝙ nō solū parentibus & cōsanguineis, uerumetiā & amicis licet hmōi uiolentiæ, & rapinæ resistere, & ipsos uiolentos raptores etiā armis propulsare atq; abiicere, cum moderamine tñ inculpatę tutelæ, ut dicit ibi gl. ī d. l. unico.
6 † Per cuius doctrinā decidit̄ alia quæstio ualde notabilis. Quod quotiescunq; aliquis esset insultatus à pluribus, ꝙ parētes & cōsanguinei ipsius insultati, & oēs qui sunt de illius familia poterūt licite & impune insultātibus ipsis resistere, & illos ꝓpulsare ēt cū armis, & si quē offenderint uel occiderint in tali propulsatione & resistentia, non tenent̄ de homicidio nec alia pœna, dūmodo id fecerint cū moderamine inculpatæ tutelæ; quia iura ꝑmittūt cōsanguineo cōsanguineū suum defendere, ita dicit Saly. in d. l. unica, ubi dicit quod istud ēt tenet gl. ibi. & gl. in l. ut uim. ff. de iusti. & iur. Sequitur nunc uidendū quibus pęnis puniuntur Tyberius, Fabius, & Pompeius qui Titium raptorē, & socius post commissum facinus associarūt ad domū supra dicta Pāphili & bř dicas, ꝙ isti puniunt̄ pœna capitis dūtaxat absq; bonorū publicatione uel infamia d. l. unica §. pęnas. Et nota, ꝙ isti nō pñt à parentibus & cōsanguineis mulieris & aliis personis de q̄bus ibi impune interfici uel offendi sicut alii ex quo nō dnr cōperti in flagranti crimine, qa isti post cōmissum crimē interuenerūt.
7 † Ex quo dicto nota hoc unū qđ est summe notandū. ꝙ hi qui ꝑstiterunt auxiliū & fauorē malefactori post cōmissum crimē associando illū, & illi fauendo, eūdēq. defendendo, mitius puniuntur, quā illi q̄ delicto siue homicidio interfuerunt, licet nihil fecerint, hoc probatur ī d. l. unica ſm quod illā declarat Bald. ibi. & Bald in d. l. raptores, C. de epis. & cle. & Saly. in d. unica. in uer. ceteros, in 6 parte, sui commenti. in 4. col. in princ. hoc idē expresse dicit, q̄bus adde do. Soc. in cons. 157. inc. cōsultatio ista uers. tertio ostendit, i 2. parte fol. 11. ubi hoc idē tenet. qđ an sit uerū, simplr̄ patebit ex infra dicendis. Istorum eñ qui ꝑstant auxilium, & fauorē principali malefactori plures sunt species, ſm ꝙ notat gl. in cle. 1. de pœnis, & supra alias tetigi uerbum eadem quęst. quorū quidam dnr socii ipsius principalis, qui principalr̄ uadunt ꝓꝓ se, quidam alii dnr adhærentes, & sequaces, qui ueniunt ꝓꝓ alium, & pro alterius interesse, q̄dam sunt persuasores, & cōsultores, qui persuasionibus, & cōsiliis suis aīum, & audaciam ꝑstant principali malefactori ad dictū maleficium perpetrandum, quidam alii dnr mandatores, q̄ hoc mandant expresse ut fiat maleficium, & ibi oēs sunt diuersi, diuersique pœnis puniunt̄, uideamus igitur de quolibet, & ut seruemus ordinem naturæ uidebimus primo de his q̄ p̄cedunt factum, hoc est q̄ fiunt ante factum qđ est consilium, & persuasio ad
8 maleficium ꝑpetrandum. † Et ideo primo quęro, an ꝑsuadens uel cōsulens puniatur, & qua pœna facto secuto, & quid si factum non fuerit cōpletū in totū, sed pro parte, & quid si nihil actū sit, an ꝑsuasor, & consulto puniātur, & qua pœna, & anteq̄ ad ulteriora deueniā. Quæro an ille qui consuluit, & persuadet dicatur pręstare opem, & auxiliū maleficio, ita ꝙ si statutum imponit pœnam ꝑstanti opem & auxiliū malefactori siue maleficio comprehendat ēt illum qui persuadet, & consuluit. Saly. in d. l. unica in 4. col. arguit ad partes, primo ꝙ sic, ſm auctoritatem Catholicum,

& quorundã humanarũ literarũ professorũ, demum auctoritate iuris concludit ꝙ non, quia largo sumpto uocabulo, & improprie dr̃ præstare opem, & auxilium ille, qui persuadet, & consulit, & pro hoc adducit tex. in l. qui seruo, in 1. & 2. rñso. ff. de fur. ubi dr̃, ꝙ ille qui persuasit seruo alieno ut fugeret, & furtum faceret, secuta fuga, & facto furto, q persuaserat tenetur dño actione furti, quasi
9 ope, & cõsilio eius furtũ factũ fuerit, † dictio em̃ quasi, est nota improprietatis, ut not. in l. 2. ff. de usufr. ea. re. q̃ usu. cõsu. & slir̃ uerbũ ur̃, de quo in d. l. q seruo, denotat similitudinẽ, & improprietatẽ, ut l. non ur̃. C. de in integ. rest. tit. gñali, & sic concludit ipse Saly. ꝙ qui cõsulit, & persuadet de stricta, & propria signõne uocabuli non dr̃ præstare opem, & auxilium, & per cõns dicas, ꝙ non comprehẽdit in statuto imponente pœnam pstantibus opem, & auxilium, qa statuta ipsa sunt exorbitantia, & ut plurimũ odiosa, & non debent extẽdi ad casum impropriũ, sed ꝓprie, & stricte intelligunt l. 2. C. de nox. l. quidquid adstringendæ, ff. de uerb. obl. c. si papa, de priui. lib. 6. ꝑ Bart. in l. oẽs populi. in 6. q. prin. ff. de iust. & iu. cũ multis simi. Reuertor nunc ad qõnem nostram an persuasor, & consultor puniat, & qua pœna, & dic aut lex uel statutũ imponit certam pœnã ꝑsuasori, & consultori facto secuto, & aliam uel nullã pœnã facto nõ secuto, & tũc seruanda erit lex, ꝓut
10 clare loquit. † aut statutũ uult ꝙ puniat consulens, & ꝑsuadens, sed nullam exprimit pœnã & hic aduerte, aut sumus in atrocioribus siue minoribus criminibus, & sic quærimus an facto demum secuto puniat, uel facto ẽt non secuto, dummodo tentando peruenerit ad actum proximum facto. Primo casu dic, ꝙ rlr punitur consulens, & persuadens eadẽ pœna qua principalis delinquens puniret facto secuto, ut l. nihil. ff. ad l. Corn. de sica. l. utrum. ff. ad leg. Pomp. de pari. & ad Turp. l. 1. § incidit, & l. si qs non dicam rapere. C. de epis. & cle. hoc plus est atrocioribus, quia facto ẽt non secuto infertur pœna consulenti. d. l. si qs non dicam rapere, sed contra hoc est qđ notat in d. l. unica de rap. uir. in §. pœnas uers. ceteros ubi dr̃ ꝙ persuadens, & consulens non punit eadem pœna sicut principalis raptor, sed minori, s. pœna capitis duntaxat, ut ibi dr̃ sed dic ꝙ ideo ibi punitur minori pœna, quia lex imposuit pœnam certã à qua non est recedẽdum, ut supra diximus, alias si non fuisset declarata certa pœna, eadẽ puniret sicut principalis, ita dicit Saly. in
11 d. l. unica, † Secundo uero casu qñ sumus in minoribus criminibus, uel in non atrocioribus, & tũc dic, si statutũ non imponit certam pœnã, sed mãdat ipsum puniri, punit eadem pœna ꝑ ea quæ ꝓxime dixi, Fallit tamẽ hoc qñ delictum ꝑꝑ aliquam qualitatem uel accidens diceret grauius in persona delinquentis, ꝓut est furtũ manifestum ꝙ grauius punit q̃ non manifestũ. Item si ex forma statuti delictũ esset magis puniblie factum in uno loco quã in alio loco, uel uno tp̃e magis q̃ altero, uel si diceret statutum, ꝙ si reus inqsitus negauerit cõtenta in inqsitione puniat in duplũ, ut l. cõtra negantẽ, C. ad l. Aql. qa tũc cõsultor nõ punitur sicut delinquẽs, sed pœna simplici, ut ff. de furt. l. q seruo, in princ. & l. is q opem, eo. tit. & ibi Bart. Prædicta ẽt limita esse uera qñ principalis qui fecit delictum nõ fuisset alias facturus nisi ꝑcessisset consilium, & persuasio illa, qñ aũt erat alias oĩno
12 facturus dic ut infra dicam. † Quæro nunc, qđ si delinquens erat alias oĩno facturus id qđ fecit, an isto casu ꝑsuadens, uel cõsulens puniatur? Quidã dixerũt ꝙ non, qa isto casu cõsulens non fuit causa delicti, ut in l. nõ solũ, §. si mãdato, in uers. Attilicinus, ff. de iniuriis sumpto argõ à contrario sensu, ibi. n. dr̃ ꝙ persuasit alicui nolenti inferre iniuriã facere, dr̃ ibi ꝙ tenetur ꝑsuadens ac si ipse fecisset, rõ est, qa ille q fecit iniuriã nõ erat alias facturus, ergo si facturus erat nõ tenet, ꝑ quo facit ẽt tex. in §. ope. insti. de obl. quæ ex delic. nas. & hanc opinionem ur̃ tenere gl. in d. uers. Attilicinus. Quidam alii tenuerunt cõtrarium, ꝙ oĩno cõsultor uel ꝑsuadẽs teneatur, ẽt si delinquẽs illud alias facturus erat, qa nõ debuit cõsultor, & ꝑsuasor malo cõsilio suo iniquo uiro augere malitiã, & animũ ad delinquendum, & iste est tex. not. ubi est casus in l. 1. §. ꝑsuadere, in fi. ff. de ser. corru. & ibi gl. & hoc etiã tenet Saly. in d. l. unica C. de ra. uir. cum hac tñ distõne, ꝙ ubi delinquẽs nõ erat facturus ꝑsuasor nõ tenetur eadẽ pœna sicut principalis, ꝑ ea q̃ supra ꝓxime diximus, ut d. §. ꝑsuadere, nisi in lege uel statuto repiretur certa pęna expssa, quo casu illi standũ erit ꝑ ea q̃ supra diximus, & not. in d. l. unica. §. pœnas, uers. ceteros. Si uero erat malus de per se, & illud delictum erat

alias

alias omnino facturus, & in isto casu simili-ter tenetur psuadẽs, sed minori pœna, quã iudex ſm qualitatem facti, & cõdõnẽ psonæ arbitrabit maiorem aut minorem, & ſm etiã uehemẽtiam, & magnitudinem psuasionis, & cõsilii, alias.n. ex leui uerbo psuasio enunciatiue aut iocose forsan plato, qs non tenetur, nec diceretũr pp hoc opem pstitisse d.§. opc.inst. de oblig.q ex delic nasc.& istius opinionis fuit ẽt Dyn.in c.nullus ex cõsilio, de reg.iur. lib 6. hoc idem uĩ sentire Bart.in l. 1.§.incidit.ff.ad Turp. qui text. in instigante loquitur qđ idem est sicut in psuadẽte, ut dicit Saly. in d.l. unica. & non obstant ea quæ supra dicebãtur in d.uer. Attilicinus. arguẽdo

13 à cõtrario sensu, † qa illud argm nunq̃ pcedit qñ tẽderet cõtra legem, uel esset alteri legi cõtrarius, ut C.de cond.incer.l.si qs patrẽ, qđ ẽt tenet Saly.ibi. Hæc tñ oĩa q supra dixi de cõsulente, & psuadente, intellige de illo q malam psuasionem aut cõsiliũ dedit ad effectum ut maleficium fieret, non aũt de eo qui dat bonum cõsilium uel bonam psuasionẽ, qa istud nomen cõsilium, & psuasio in dubio põt adaptari ad bonum sicut ad malum, & ideo non dr nec psumit malum nisi sit adiecta illa qualitas mali ut l. 1. §. persuadere. & alias diximus supra lib. 2. q. 10. ubi dcm fuit de ueneno qđ silr põt comprehendere bonum, & malum uenenum. ut l. 3. in prin. & §. adiectio. ff. ad l. Corn. de sica. & l. 1. §. dolum.

14 ff. de dolo † Quæro nunqd si psuadens aut cõsulẽs reuocauit cõsilium suum, an delicto secuto teneatur, dic bř aut loquimur in mãdãte, aut in cõsulẽte, primo casu, sufficit simplex reuocatio mandati ad euitandũ pœnã, ita qđ pueniat ad notitiam mandatarii, ut l.si mandasset. ff. manda. & p Saly plene in l. non ideo minus, in 3.qõ.C.de accus. Secũdo uero casu, nõ sufficit simplex reuocatio, quin imo necesse est q expresse fiat cõtraria psuasio, & sic expressa dissuasio, & cõsilium dissuasiuum, & negatiuum præbeat illi q facturus erat delictum, ita q uerisilr, & pbabiliter credat, q ille non sit amplius facturus, nec adhuc sufficit, sed hẽt necesse si uult euitare pœnas denũciare, & notificare ista illi cõtra quẽ datum erat consilium, ut caueat ab illo qui qrit ipm offendere, & c. ita not. dicit Innoc. in c. ad audientiam, de homi. qđ transumptiue posuit Bar. in l. non solum. §. si mandato, ff. de iniur. & idem tenet ẽt Sal. in d.l. unica. in uer. qro 4. in 5. col. Diuersitatis.n. rõ põt esse ſm eum, qa mandatum pcessit solũ gratia mandantis tm d.l. non solum. §. si mandato & uerisimile est q mandatarius q fecit p alio non p se statim audita reuocatione cesset ab opere. Persuasus uero, & cõsultus q p se agit non sic facile abstinebit ab opere qđ pficere intendit, arg. l. 2. ff. mandati. & l. 1. §. psuadere, ĩ fi. ff. de ser. corru. Et qm diximus supra de his q pstant opẽ fauoris cuius opis fauor denotatur, & intellr eo ipso q qs est psens maleficio, licet nihil aliud agat, quia per illius psentiam insultans siue delinquens efficitur audatior, aduersarius uero efficit timi

15 dior, ut latius diximus supra. † Restat nunc uidere de his, q pstant opem ministerii, & adiutorii corporaliter. Circa qđ distingue, aut quis præstitit opem scienter, aut ignoranter, si ignoranter, qa nõ putabat qui præstitit opem illum cui præstitit uelle male facere, & non tenetur, qa ignorantia facti illum excusat, nam in delictis ignorãtia facti admittitur rlr, qñ quis non habuit aĩum delinquendi. l. 1. §. diuus. ff ad l. Corn. de sica. l. eum q duas, C. de adult. l. qui contra legem. C. de incest. nup. l. item apud Labeonem. §. si qs uirginẽ. ff. de iniu. & per Dy. in c. nullus ex consilio de re iud. Aut pstans opem scienter pstitit. & tunc aut præstitit opem maleficio irregulari fiendo, & non tenetur, ut l. q seruo. ĩ prin. ff. de fur ita dicit Saly. in d.l. unica in uer. nunc transeamus, & c. sed aduerte, qa tex. ille in d. l. qui seruo. loquitur in persuadente, non in ope præstante, de quo nos loquimur hic, & ideo dubito satis de ista decisione, supra qua poteris cogitare, aut maleficium erat irrare, & tunc distingue aut nos loquimur de ope, & auxilio pstito ante fcm, aut de ea q pstatur in facto, aut de ea quæ pstatur post factum.

16 † Primo casu, qñ sumus ante factum, & qs præstitit opem scienter tenetur, uel l. q seruo 2. rñso ff. de fur. & l. si pignore. §. qui ferramẽta. eo. tit. & per Bart. in l. is qui opem. ff. de fur. & uide text. in l. fin. C. de discu. lib. 10. & ff. de adul. l. q domum. & l. utrũ ff. de parrici. & p Sal. in d.l. unica. in 6. col. Secundo uero casu, qñ præstatio opus fit tpe maleficii, ut quia præstans concomitauit delinquentem ad patrandum delictum, & nulli dubiũ est q punitur. ut d.l. unica. C. de rapt. uirg. ĩ uer. ne igr. & uer. pœnas aũt, & l. si quis non dicam rapere. C. de epis. & cler. & ibi Bald. & Bald.

etiam

etiam in d.l.vnica. ibi etiã Saly.Idem tenet.
17 †Tertio autẽ casu,qñ pstatio opis fit post commissũ delictũ,& hic aduerte:quia diuersimode fit præstatio opis delinquẽti post cõmissum crimẽ,qđ fit quatuor modis. Et primo interdũ quis præstat opẽ delinquenti,vt euadat p viã fugæ. tũc præstãs opẽ punitur. vt d.l.vnica.in ver.pœnas aũt de rap.virg. & l.1.& 2.& per tot.tit. C. de his qui latro.occult & l.1.§.qđ aũt.ff.de ser corrup. & l.his cuius ope. ff. de adulte.vide Bar.in d l.is qui opẽ.ff de fur. Interdũ aũt quis præstat opẽ criminoso,vt euadat per viã iustitiæ, vt cõiter faciunt aduocatis procuratores, & similes, & tunc talis præstatio opis non est punibilis,sed permissa à iure: quia vnicuique est permisũ defendere incarceratũ,vt l.& si nõ defendantur.ff.de pœ.quia defensio est de iure naturæ.l.vt vim.& ibi Bar.ff.de iust.& iure,& facit ꝙ no Inn.de sen.excõ.c.solet. vbi
68 dicit,†ꝙ aduocatus non incidit in excõicatione si scienter cõicat cũ excõicato, quãdo ab eo petit consiliũ in cã excõicationis. Interdũ vero quis præstat opem criminoso, vt euadat per viã gratiæ, vel misericordiæ supplicãdo principi pro eo,& isto casu similiter nullã pœnã meret̃, quia non incũbit rei illicite qui petit gratiã à principe,vt ff.de pœ.l. releg.§.fi.in fi.& l.diui fratres, in prin. ff.eo. tit.Fallit hoc in dãnato pro crim.læsæ maie. pro quo supplicare nõ licet.l.quisquis. C.ad l.Iul.maie.Fallit etiã in casu. C.de nili aggeri.non rũp.l.vnica.vbi ille qui rũpit aggeres nili, & deuiat cursus aquarũ à loco, & alueo suo antiquo, dẽt igne ibi cõcremari, conscij vero,& auxiliũ illi præstãtes cõfiscatis oĩbus bonis, in perpetuũ relegãtur, ita qđ nemini vnquã liceat pro ipsis supplicare,ita dicit ibi tex.& hoc ideo,quia in l.ita reperitur expressum, vbi aũt non esset à lege prohibitũ,non impeditur quis,nec dẽt puniri,si exercet opera charitatis erga criminosum, vnde dicunt doct. ꝙ non meretur pœnã,ille etiã qui præstat alimoniã delinquenti quãdo est pauper, qđ est verũ,vt dixi,nisi aliter fuerit lege cautũ,vt l.quisquis.C.ad l.Iul.maie.& c.vergentis.de hær.
19 †Et faciunt secundùm Saly.in d. l.vnica ad statutũ, quo cauet̃ qđ nemo possit bãnito pra stare opẽ, vt nõ cõprehẽdatur isti qui pp iustitiã, gratiã, vel charitatẽ præstãt sibi opẽ,sed illi qui contra curiã,& iustitiã præstant sibi opẽ,vt sup.diximus. Quæro nunc casibus in quibus præstatio opis est punibilis, qua pœna puniatur qui præstitit, & bř dic,secundùm ꝙ diximus sup.in persuasione,& cõsilio, aut est certa pœna statuta à lege,& illa est seruãda.l.vnica.C.de rap.virg. & l. vnica.C. de nili agge. aut nulla reperit̃ pœna expressa,& determinata. & tunc, aut nos loquimur de his qui præstiterũt opẽ ante factũ, & eodẽ mõ puniũtur sicut cõsultores,vt sup.diximus, aut in ipso facto, & puniũtur eadem pœna, sicut principalis delinquẽs,vt d.l.vnica.C.de rap.virg. in §.ne igit̃. aut loquimur de his qui pstiterunt opẽ post factũ,sicut est ad fugã,& tunc si talis præstatio opis cadit in aliquid certũ delictũ,aut p illo facto sit aliqua pœna certa statuta à lege,& illa sit seruãda,quãdo vero nulla pœna certa sit à lege statuta,& tũc, puniat̃ minori pœna q̃ ille qui tulit opẽ in ipso facto, vt d. l.vnica.C.de rap.virg. in §.pœna aũt,& hoc
20 idẽ teneãt ibi Bal & Saly.†Iterũ quæro,qđ si plures fuerũt qui præstiterũt opẽ, an pœna oĩum istorũ sit vniformis,vt sic oẽs pariter vnica pęna puniũtur,vel diuersis? & bř dicas,qđ pœnæ istæ sunt difformes,secundùm plus,vel minus in eo,ꝙ quis deliquerit,ita tenet Inno.in c.sicut dignũ.de homi.Idem est de iure ciuili,sicut dixit Saly. in d.l.vnica. C. de rap.virg.in 6.col.vbi dicit,ꝙ diuersæ sunt pœnæ de iure statutæ, secundũ qualitatẽ auxilij præstiti, & prauã intẽtionem præstãtis, vt d.c sicut dignũ. nã ille qui dedit ope sua tale auxiliũ delinquẽti quod patrauit,& perfecit homicidiũ,nulli dubiũ est ꝙ tenetur,& ipse de homicidio,si vero minus peccauerit, secundũ gradũ culpæ succedit pœna. d.c. sicut dignũ & vt c.cleric.de vita,& hon.cle.& hæc sufficiãt quo ad materiã istius opis.Reuertor nũc ad residuũ d l.vnicæ. vt declaremus totã materiã ipsius raptus mulieris, & ideo.† Quęro nũc,quid si aliquis rapuit mu
21 lierẽ virginẽ,vel viduã honeste viuentem,aut mulierem nuptã ex domo patris, vel mariti, qua pœna puniat̃. Et breuiter dicas,ꝙ tã ipse raptor,q̃ eius socij fautores, defensores, adhæẽtes,& sequaces, & receptatores eisdem pœnis puniũtur, quib.sup.proxime diximus de rapiẽtib moniale, expsse cauetur ĩ d.l.vnica.in prin.C.de rap.virg. excepto ꝙ bona ipsorũ in istis casib. applicãtur ipsis mulierib. raptis pleno iure.d.l.vnica.§.fi.aũt ingenuã. Itẽ quęro,qd si aliqs rapuit seruã,aut liberti

nā alterius, dic similiter ꝙ raptores puniuntur pœna mortis, sed nō patiūtur bonorū publicationē, vt d.l.vnica.in prin.& §.ne aūt.& §.seq.& eorū fautores ēt puniūtur, vt ibi ex-
22 ceptio ꝙ eorum bona publicātur. †Deinde q̄ro, quid si sponsus rapuit sponsam suā propriā, an puniat̄, & qua pœna? Resp. ꝙ de iure ciuili punitur eiusdē pœnis sicut ille qui rapuit mulierē honestā, sibi nullo iure coniunctā.d.l.vnica.§.quibus, & ibi vide. De iure autē canonico nulla pœna punitur spōsus qui sponsam suā rapuit, cum qua prius præcesserat nuptiarū consensus.c.cū cā q̄, extra de rapto.& ibi glos. q̄ melius hoc declarat.& no. 27.q.2.raptus, & c.lex illa. vbi hoc expresse probatur. Successiue q̄ro, quid si maritus rapuerit vxorē, an subijciat̄ pœnis, de quib. in d.l.vnica? Dic, ꝙ nō vtroq; iure, q̄a oēs doct. concludunt ꝙ maritus hēt plenū ius in personā vxoris suæ, intellige tñ cū illa cum qua cōsumauit mr̄imoniū, vt d.c.cū cā, extra de rap.& l.fi.C.de lib.homi.exhib. & ita tenent Bal.& Saly.in d.l.vnica. & Canonistæ in d.c. cā quæ. Sed quia dicta lex vnica, loquitur de
23 viro rapiente mulierē.†Quid econtra si mulier rapiat virū cā libidinis, videretur esse idē dicendū: quia ista sunt synonyma, tamen breuiter dicas contrariū ꝙ dispositio illius legis not hēt locū in muliere rapiente virū, ex quo non viget eadē rō iniuriarū in hoc casu sicut in alio, ita tenent Bal.& Saly.in d.l.vnica, & est cōis opinio oīum doct. Idem etiā dicendū est in viro rapiente aliū virū cā libidinis, quia non cōprehenditur sub illa lege, ita tenet Saly.& Bal.ibi, & diximus supra ea.quæ-
24 stio.in prin †Sequitur ibi in text. ꝙ nuptiæ procedere debent de consensu parentum ipsius puellæ, aliàs non valent, dic ꝙ hoc est verū de iure ciuili, vt ibi dicitur. Secus de iure canonico, vt d.c cā quæ & c.fin. de rapto.& 28.q.2.raptus, & lex illa. Et ideo dr̄ ēt ibi, ꝙ puella nubere non potest ipsi raptori, etiā si parentes consentiant, qui si iniuriam ipsam remiserint, & dictis nuptijs consenserint debent deportari. ita dicit expresse text. in d.l vnica de rap.§.pe.in fi.cuius contrarium disponitur de iure canonico.d.c.cā quę, & c.fi. extra de rapto. vbi est casus, ꝙ si raptor rapuerit virginem cum qua nuptiarū consensus prius interuenerat, & dato quod mulier rapta fuerit inuita si tñ postea cōsenserit, & placuerit sibi suo raptori nubere, nihil obstat quo minus possit illi īpune nubere. d. c. fi. ꝙ no. quia cū cā matrimonij sit spūalis, & reguletur à iure canonico, vt in c.dēt, de big. dēmus in hoc stare dispōni iuris canonici.c. per venerabilē, qui fil.sint legi.& c.si diligenti.de foro cōp. & no.per doct.in c.solitæ.de maior.& obedien.& in c.nouit de indicijs.
25 †Vltimo in hac 10.q.quæro, quid si rapta fuerit meretrix cā libidinis, concubina plurium, aut alia mulier impudica, an raptores subijciantur pœnis d.l.vnicæ. C.de rap.virg. Bar.in l.verū, in fi.ff.de fur.& in l 3.in fin.ff. de cond.ob tur.cauſ.dicit ꝙ non, & ita ēt vr̄ sentire Bal.in d.l vnica.C.de rapt. Et ideo dicūt docto. ꝙ qui rapit meretricē cā libidinis, & eadem de causa tenet illam inclusam in domo ꝑ plures horas, & dies, nō tenetur de priuato carcere, nec tenet̄ ēt de vi priuata d. l.verū, & ibi Bar.& hoc idē tenet Saly.in 2. col.in vers.oppo.i.&c.& ita ēt tenet gl.in d. l.vnica in ver.viduarum. Nota tū vnum ꝙ dicit do.Matth.de Math.in singu.suo 104. ꝙ incipit, nota vnū ꝙ solēt vulgares, &c. vbi dicit ꝙ licet isti q̄ capiunt, & detinent inclausas meretrices violēter in domo priuata cā libidinis nō teneātur de priuato carcere, nec de vi publica, vt per Bar.in d.l.verū, sup. de fur. tamen tenentur actione iniuriarū ipsi mulieri, q̄ q̄ dē iniuriæ possent esse adeo atroces attēta qualitate facti, & personarū conditione, ꝙ iudex posset arbitrari pœna mortis esse inferendā cōtradictū raptorē, & detētorē, & allegat doctr. Bar. in l.fi. ff.de rer.diui. sed parcat mihi excellētia sua. quia dictū suū puto esse verū, ex quo iura per eū allegata hoc non probāt.& Bar.etiā in d.l.fi. ff.de rer.diui. nullū verbū facit de ista materia in
26 li.meo.†Sed quæro, quid si meretrix illa desierat iā meretricari, & cæperat honeste viuere, prout probari poterat, quia iā pœnituerat ipsam præteritæ vitæ, si huiusmodi mulier rapta fuerint, an raptor puniat̄, ac si mulierē honestā rapuisset, vt hr̄ in d.l.vnica. in prin.C.de rap.vir.Saly.secutus opi.Cy.in d.l. vnica. dicit ꝙ isto casu raptor subijcitur eisdē pœnis.de quib in d.l.vnica. quia sufficit, ꝙ mulier illa honeste viuat tp̄e raptus, lex.n. illa nō requirit vitā ꝑteritā, sed ꝑsentē dūtaxat, quæ est tp̄e raptus, vnde si reperitur honesta tp̄e raptus pœna cōmittitur, aliàs nō, ita tenet Saly.in d.l.vnica, qui dicit hoc esse de mente Cy. ibi idem etiam tenet Bald. ex-

presse,

presse in d.l.vnica, vbi dicit, ꝙ aut in muliere illa apparebāt signa pniæ, quia nolebat amplius meretricari, ut quia practicabat cōtinue inter honestas mulieres, & euitabat multum consortia inhonesta, tā uirorum q̄ mulierū, q̄ aliquātulum sibi suspecta videbantur, & alia cuncta opera honesta & laudabilia faciebat, q̄ honestæ, & pudicæ mulieres facere solent, & isto casu idē iudicādū erit de illa sicut de a
17 lijs honestis, & pudicis mulierib. † Aut pteritæ vitæ nōdū bene pœnituerat, quia adhuc impudice viuebat, & si nō publice saltē secrete, & noctis tpe admittebat plures in domo & pluriū virorū patiebat amplexus, isto casu iudicādū erit de illa sicut de meretrice, vt C. de nup. l. imperialis, & dicit ipse Bal ꝙ istud est satis tolerabile, ꝙ isto casu non habeat locum dispositio d.l. vnicæ, & per hæc sum expeditus de ista pulcherrima quæstione.

1 *Coitus cum nupta habitus quæ honesta putatur, sed in occulto plures admittit, an sit punibilis.*
2 *Coitus omnis de iure canonico extra matrimonium est punibilis.*

1 VNdecimo quæro, quid si † mulier nupta aut vidua q̄ publice retinet nomen honestæ matronæ occulte tamē pluriū virorum admittere cōsueuit amplexus, an coitus habitus cum mulieribus hmōi sit punibilis, & qua pœna? & breuiter dicas ꝙ q̄primū mulier cœpit meretricari, & inhoneste viuere, siue secrete hoc faciat siue publice, perdit florē pudoris, & nomē honestæ matronæ, vt l. inter liberas, & ibi Bart. ff. de adul & inst. de pub. iud. § itē lex Iul. & ibi do. Io. Fab. qui igitur cōcubuit cum ipsis mulierib. istius condōnis nullā pœnā meretur de iure ciuili, ut d. l. verum, & ibi Bar. ff. de fur. & est gl. & in d. l. vnica, C. de rap. virg. & Bar. in l. 3. ff. de cond. ob tur. cau. vide text. no. in l. q̄ adulterium. C. de adult. qui tex. loquitur de
2 nupta & vidua. † Fateor bene ꝙ de iure canonico iste coitus non erit impunibilis, quia illo iure omnis coitus præter vxoris est impunibilis 32. q. 5. c. meretrices.

1 *Iudæus cognoscens carnaliter Christianam, aut Christianus hebræam quas debeat luere pœnas*
2 *Christianus ignoranter matrimonium cum hebræa contrahens non punitur, secus si scienter.*
3 *Pœna adulterij est capitalis, quæ infligitur etiā hic qui mulieribus hebræis scienter se cōmiscere.*
Liberi ex matrimonio inter Christianum & Hebræam sunt illegitimi.
4 *Papa dispensare non potest quòd Christianus cū hebræa contrahat matrimonium aut econtra, nisi præcedente baptismo.*
5 *Christianus excommunicatur qui cum muliere hebræa matrimonium contrahit.*
6 *Iudæus christiana mulieri se commiscens condigna animaduersione punitur.*
Animaduersionis condignus appellatione venit etiam mors.
7 *Iudæus copulam fornicariam habens cum Christiana virilim amputatione punitur, & nu, 8.*
8 *Iudæus ignoranter concumbens cum muliere christiana qualiter puniatur.*
10 *Præsumptio quædam fraudis est in iudæo cum Christiana concumbenti.*
11 *Hebræi non deferentes habitum distinctum ab habitibus christianorum puniuntur.*

1 DVodecimo quæro quid si † Iudæus carnaliter cognouerit mulierem christianā, vel econtra christianus coitum carnis habuit cum muliere hæbræa, qua pœna puniatur? Respondetur, aut illam cognouit carnaliter in figura matrimonij, aut in actu fornicationis: si in figura matrimonij, aut loquitur de iure canonico, & matrimonium est ipso iure nullum, ideo fit separatio incontinenti. 28. q. 1. caue. & c. si quis, & c. in nonnullis, de iudæ. in foro consciētiæ puniuntur pœna septem annorum, de qua in c. hoc ipsum 33. q. 2. & diximus supra eo. tit.
2 q. 2. & 3. † In foro autem contentioso corā iudice ecclesiastico dic, aut contraxit ignorāter in figura matrimonij, & non punitur aliqua pœna secundū, quod tenet Panor. in d. c. in nonnullis, rō est quia dabat operā rei licitæ, vt alias late diximus supra eo. q. 1. & 2. & 3. aut scienter & punitur pœna excōicationis, & nihilominus separantur vt supra dictum est per doctrinā Abb. in d. c. in nonnullis, arg. text. in c. si quis eps aut presbyter iuncta glo. 27. q. 1. oīno adinuicem separantur. vt ibi vide tex. no. & c. si quis 28. q. 1. qui vult, ꝙ penitus à cōione fidelium separentur. De iure autem ciuili, aut illam cognouit in actu fornicationis, aut in figura matrimonij, si per matrimonium, aut scienter, aut ignoranter contraxit cum illa, si scienter, primo, & principaliter matrimoniū nullum est, quia verū,

& proprium matrimoniū est cōicatio diuini iuris,l 1 ff.de ritu nup.& l.aduersus,ff.de cri. exp.hæred.quę quidē cōicatio esse nō pōt inter iudæū,& Christianā,vel econtra iter Christianū,& Iudæā 28, q.1.caue.c.seq.& c.si qs
3 vbi est casus,& † isti de iure ciuili sunt pœna adulterii puniēdi,quæ est pœna mortis,vt late diximus supra eo.in q.adulterii,sed aduertē,ꝙ per illā cōmixtionē non cōmittitur proprie adulteriū,sed crimen illud uicē adulterii obtinet,ut C. de Iudæ. l. ne quis Christianā, imò vř esse deterioris cōditionis,q̄ adulteriū quia sine tp̄is p̄finitione à quocunq; poterit accusari iste coitus. qđ nō est sic in adulterio ꝓprio,ut l.miles.§.si pater.§.mulier,& §.60. ff.eo.tit. itē poterit vnusquisq; illos accusare absq; inscriptione talionis pœnæ,ut dicit gl. in d.l.ne quis. Si uero ex coitu hm̄ōi liberos susceperint non sunt legitimi aliquo pacto, ex quo nullum erat matrimoniū inter parētes,illos tamen puto vt incestuosos filios appellari nō posse, ita ut nec à patre alēdi sint, argō eorū quæ hn̄r in auth.de incest. nup.in prin.& in auth.ex cōplexu.eo.C. eo.tit.imò vř esse grauius istud,ꝙ coire cū propria cōsanguinea, quia per coitū consanguineæ uiolāt iura consanguinitatis duntaxat,ut in c. 1.& 2.de cōsan.& aff. quia remoto uinculo cōsanguinitatis pōt esse matrimoniū inter eos, cū sint ambo Christiani,& hinc est ꝙ sæpius dispēsantur à summo pontifice, ut tota die uidemus, sed per istā aliā commixtionē fit iniuria duob.sacramentis. primo fit iniuria baptismo,& uniuersæ Christianæ religioni, ut 27.q.1.caue.c.non oportet.&c.seq.fit etiam iniuria sacramento matrimonii,quod conať cōtrahere cōtra legū institutiones d.l. ne q̄s.
3 C.de iudæ.& l.1.ff.de ritu.nup. † Nec unquā poterit tale matrimonium siue potius adulterina cōmixtio à sede apostolica dispēsari,nisi p̄cedat baptismatis sacramētū d.c. non oportet,& ibi gl.merito illorū proles tāquā incestuosa,& dānabilis debet censeri incapax oīs successionis generaliter d.auth.ex cōplexu,& ex quo habetur in corpore, & istud ēt uř esse de mēte Old.in cōs.3;3.qđ incipit, qualiter punitur iudæus,&c. Si uerò ignorāter cōtraxerunt,& excusantur a pœna,secūdū ꝙ dicit gl.in c.i nōnullis.de iu.quā sequitur ibi Abb. & alii dicentes ꝙ ista est ignorātia facti,merito indulget excusatiōnē,ut l.1.& ibi Bar.ff. de iur.& fac.igno.& in c.ignor.de reg.iu.lib.
6.Sed no. ista ignorātia poterit illis prodesse si incōtinēti absq; mora postquā habuerint notitiā de tali impedimento se abinuicē separauerint,alias nō pœnas euitāt p̄dictas,qa vř consentire in illo pc̄tō,& uelle illū dānatū coitū continuare, secundū ea quæ habētur in illo no.tex.in l.qui contra legū.C.de inces.
5 nup.& ibi Bal.& Sal. † De iure uero canonico pro hm̄ōi matrimonio sic contracto, est pœna excōicationis perpetuæ 38,q.1.caue,cū duob.c. seq. Si uero illā cognouit in acto fornicationis,& eadē distō repetitur, aut sciēter aut ignorāter,si sciēter,aut loquimur de iure canonico secundū antiquā legem Moysis, & indistincte erat pœna mortis 2.q.7.nos si incompetenter.§.sed notandū.uer.nathā. & §. his ita.uer.multa.n.& 23.q.5.c.reos.§.nathā. & §.multa.n.ubi est idē casus.dicitur.n.ibi ꝙ iudex iudæū cū madianita coeuntem gladio
6 trāsfixit,& fuit reputatū ad iustitiā. † De iure uero pontificio in foro contētioso quidā dixerunt idē esse ꝙ iudæos qui in hm̄ōi crimine incidit tradendus sit curiæ seculari condigna aīaduersione puniendus,quæ uerba denotāt pœnā mortis,ut infra dicā,quādo per iudicem ecclesiasticū cognoscitur de crimine ipso,ita puniatur ultimo supplicio, tradi debet curiæ seculari,ita tenet do.Fel.in d.c.in nonnullis,quæ quidem uerba animaduersionis denotāt,ut dixi,maximum arbitriū continens ēt mortem,secundū do.Fel ibi,qui allegat ad hoc bonum text. in c.ut inquisitionis,circa med.de hære.libr.6.ubi text ille loquendo iudicib.& dominis temporalib. per uerbum istud aīaduersionis,demōstratur pœna mortis.Old.tamen in cons.333.quod incipit qualiter puniatur,& c.consuluit in fauorē cuiusdā iudæi, qui carnaliter cognouerat mulierē Christianā.quæ erat mulier impudica,& meretrix,secundū quod apparet ex uerbis suis,ubi demū concludit, ꝙ non deberet puniri iste iudæus pœna mortis pro isto coitu, sed alia graui pœna citra mortē,tamē at
7 testatur vidisse in ciuitate Auenio.†amputari uirilia cuidā hebræo pro isto crimine,ꝙ tñ dicit esse uerū quādo est simplex fornicatio q̄ non hēt annexā aliquā qualitatē q̄ aggrauat delictum,sicut est stuprū uel adulterium, quando mulier esset honesta quia tunc non negat iudæū debere puniri maiorib.pœnis,sicut alias diximus supra ī Christianis,& ut clarius materia ista aperiať, dic ut infra sequiť,

maxime

maxime quo ad dictũ verbum aĩaduersionis quod ut dixi denotat, & cõprehendit pœnã mortis, maxime qñ refertur ad ptãtes, dños tpales, & iudices &c. vt dicit in d. c. vt inquisitionis, de hær. li. 6. & ibi dũ dr ptãtes domini tpãles, rectoresq;, & eorũ officiales de prædictis aĩaduersionem assumãt, &c. q̃ quidẽ aĩaduersio denotat pœnã mortis, vt diximus, idẽ tenẽt Io. And. & Do. de S. Gem. in c. vt inquisit. & Ant. de But. secundũ quod refert idem Fely. in d. c. in nonnullis, in fi. idẽ tenet in cõsil. 12. vbi dicit q̃ istud verbũ in terminis no-
8 stris denotat pœnã mortis. † Quidã tamẽ fuerunt in contraria opi. q̃ iudæus pp hoc delictum non sit puniendus pęna mortis, sed alia minori pœna, puta deportationis, pecuniaria, vel alia hmõi arbitrio iudicis declarãda, & hãc opin. tenuit Pet. de Vbal. de Peru. in cõs. 75. quod incipit, quidã dictus Caius, & Ro. in cons. 155. quod incipit, an iudæus qui cognoscit Xpianũ. Io. Cald. in cons. 12. de foro cõp. hãc etiã opin. vr tenere gl. in d. c. in nonnullis. super vers. animaduersionis, dicens, q̃ erit pœna pecuniaria vel alia tpalis arbitrio iudicis, & sic vr excludere mortem. Oldr. etiã in cons. 333. quod incipit qualiter puniatur iudæus, vbi dicit, q̃ dum ipse esset in ciuitate Auenion. vidit p isto crimine cuidã hebræo amputari testiculos. Ego. n. in istis terminis attenderem ad conditionem personarum, & maxime mulieris an esset honesta matrona, siue mulier, nobilis, aut vilis condõnis, vel inhonestæ vitæ, vt sunt istæ mereticulæ, & vulgares mulieres, item an iudæus semel tãtum nacta occasione in istud crimen inciderit, vel iuxta ætatem, an iunior sit minor 25. annis vel maior ad quadragenarium accedens, vel circa, & an sit vxoratus vel solutus, vel talis sit qui alias erat honestæ conditionis, aut potius plures illud idem cõmiserit, vel ad id per petrãdum longo tpe vacauerat, aut non vnã tãtum mulierem, sed plures, & plures sub eisdem amplexib. subiecerat, & similia, vt secũdum personarũ conditionẽ, facti contingentiã, & criminis turpitudinem, siue delinquendi consuetudinẽ quãdoque leuẽ, quandoque grauem, quandoque grauissimã mortis pęnã imponerẽ, iuxta notata per Abb. in c. 2. de sortil. & idẽ Abb. in d. c. in nonnullis, de iudæ. & per Mathesil. in sing. suo de quo supra eo. in
9 10. q. in fi. † Si vero ignoranter hmõi scelus patratum fuerit, aut fuit cũ nupta, & erit pœna adulterij, aut cum virgine vel vidua honestè viuente, & erit pœna stupri, ac si esset factũ cũ muliere Xpiana, de quib. latius dictum fuit s eo. ti. in 6. & 7. q. quiuis gl. in d. c. in nõnullis videatur velle q̃ parcitur hebræos vel hebreę qaãdo ignorãter fecerunt, vbi dr q̃ q errauerit excusãt, sed illud debet intelligi qñ errauit in facto, & illã cognouit in figura matrimonij, nõ aũt in actu fornicationis, vt hic, aut erat mulier vilis condõnis, & inhonestæ vitæ, i. meretrix occulta vel publica, & erit pęna arbitraria citra mortẽ tamen, ita vr sentire gl. in d. c. in nonnullis, in ver. per errorem, idẽ tenet. Io. And. in d. c. cũ quis, de reg. iur. li. 6. in mercurialib. & Io. An. in c. cũ quis, Abb. & Fe. in d c. in nonnullis. † Sed aduerte q̃ con
10 tra istã ignorãtiã facti in iudæo adest q̃dã pręsumptio fraudis & doli, ex quo nõ vr carere culpa, quod est quãdo iudæus ambulat sine signo deferri solito ab hebræis, per quod separatim cognoscitur à Christianis, prout deferre tenẽtur, vt habetur in d. c. in nonnullis, & quoties non deferunt illud, videtur esse in dolo, nec poterunt se excusare pp ignorantiã ratione præsumpti doli d. cap. nonnullis. Mulieres vero hebreæ nullũ signũ deferre solẽt distinctũ a Xpianis, sicut masculi, maxime de cõsuetudine, vt diu vidi maximã copiã in vrbe Romana, & alibi, & nullã vnq̃ vidi deferre habitũ aut signũ aliquod per quod cognosceretur a Xpianis mulierib., & iõ putarẽ magis excusandũ esse Xpianum, qui hr coitũ cũ hebræa, q̃ hebræus qui coitũ habuerit cum Christiana, quia primo casu põt esse excusabilis ignorãtia facti, rõne indifferentis, & vniformis habitus, quod nõ est in scđo casu, in quo non videtur posse adaptari excusatio aliqua rõne ignorãtiæ saltem respectu mulieris
11 Christianæ. † Et propterea dicit tex. in d. c. in nõnullis, qđ grauiter puniendi sunt hebręi, q nõ deferunt habitũ distinctũ à Christianis, ut cognoscãtur ab oĩbus. Iuxta hæc q̃ro quid si Turchus, morus, hæreticus, sarracenus, vel alius quicunque extraneæ fidei professor rẽ carnalem habuerit cum muliere Christiana, vel Christianus vir cum eorũ mulierib. respectiue carnaliter se cõmiscuerit, quibus pœnis subiacebunt? Rñ. q̃ in his adhibetur similis distinctio, de qua supra, aut ĩ figura matrimonij, aut ĩ actu fornicationis, & aut est sciẽter, aut ignorãter, & tunc aut erat minor cũ fecerit in forma matrimonij, aut erat maior

iuxta distinctionem supra proxime factã,& eisdẽ pœnis puniũtur,de quib.ibi per tex.in d.c.in nõnullis,in prin.vbi loquitur et de sarracenis,& rõ ibi apposita cõcludit ẽt in alijs præmissis,ita etiã videtur sentire gl.in d.c.in nonnullis,ꝙ eadem sit ratio in illis,quæ est in iudæis per iura prædicta, & idem etiam videtur innuere tex.ibi dum loquitur de sarracenis,& notatur in rubrica,& in c.1. eod. tit.

1 *Custos carcerum rem explens carnalem cum muliere incarcerata qualiter puniatur.*

2 *Custos carcerum mulierem incarceratam honeste custodire debet.*

1 DEcimotertio videndum esse putaui, † quid si officialis vel custos carcerũ rẽ carnalẽ expleuerit cũ mulierein carcerata qua pęna puniatur.Rñ.ant mulier illa erat honestæ vitæ, cõdõnis,& famæ,& isto casu officialis siue custos hmõi punitur eadẽ pœna qua punitur tutor, qui pupillã cuius tutelã gesserat vel geretet, stuprauit,de qua dictum fuit latè supra eo: ti. q.7. vbi diximus plene de stupro.ĩ 6.fallẽ.eadẽ,n. rõ militat in vtroq;,quéadmodũ ãt tutor tenetur alere pupillã,& illã honestis morib.cõseruare.s.illius personã,ex quo principaliter datur ꝑsonæ,& secundario ãt reb.ff.de adm. tut.l.cũ plures,§.ĩ primis,& C.de alim. pup. præst.l.fin.inst,qui tu.da.pos.§.ad certũ,vers. certe.& ibi gl.†eodem modo custos carcerũ tenetur diligẽter,& honeste custodire, & alere mulierem incarceratã, & illã illesam supplicio vel innocentię conseruare vt l.1.& l.fi. C.de cust.reo.quia aliter faciendo esset vehemens suspicio,imò ꝓsumptio fraudis aut corruptionis contra ipsum officialẽ, & ista fuit doctrina illius antiqui & famosi doc.d.Ioã. Fab.inst.de pub.iud.§.item lex Iul.quem refert & sequitur generosus practicus d. Par. de Put.in suo tract.de synd c.adult.§.siue.

1 *Vir siue maritus secundo nuptias contrahens prima viuente vxore,quia pœna mulctetur.*

2 *Rumpi non potest quod nullum est.*

3 *Errans in facto excusatur, non autem in iure, si maior sit.*

1 DEcimoquarto quæro.Titius†habens vxorem adhuc viuentem contraxit matrimonium cum secunda , qua pœna puniatur,& ita ecõtra,domina Cornelia existẽs cõiugata cõtraxit matrimoniũ cũ secũdo.vtroq; casu carnali copula subsecuta. & quid agẽdũ sit de secũda vxore,vel secũdo uiro reuertente primo vel prima.Respõdeo, dic,ꝙ aut istud secũdũ matrimoniũ cõtractũ fuit sciẽter aut ignorãter,siue ab utroq;, vel ab altero tãtũ.Primo casu.quo ad validitatẽ matrimonij secũdi,certũ est,ꝙ nullũ est,quia ꝗ primum cõstat de vita prioris cõiugis, statim fit separatio secũdi,nõ ꝙ rũpat siue diui-
2 datur matrimoniũ,†quia quod nullu est rõpi nõ põt l.1.ff.de iniusto rup.& irri. testa.& l.post mortẽ,§.fi.ff.de bono.pos.cõtratabu. sed fit separatio , & declaratio nullitatis huius secundi matrimonij,& reuertitur ad primum,vel primã cõiugẽ,c.nuper de biga.c.accepisti.despõsa.duorũ,aget.n.pnĩam de pctõ d.c.accepisti.33.dis.c.fraternitatis, 82 dis.ꝑsbyter.34.q.2. hoc ipsum pęnas vero iuris ciuilis de quib.in d.l.eũ qui duas,ff. de adul & l.quãuis,C.eo.tit. propter ignorãtiã euadet dummodo ignorãtia sit in facto probabilis,
3 † si vero errassent in iure putãtes posse cum duab. secus esset, nisi essent minores ambo, vel alter ipsorum,de quib. late habetur in d. l.si adult.cum incestu.§.idem pollioni.& ibi Bar.ff.de adul.& l.qui cõtra legum,C.de incestis nup.vbi est optimus tex & gl.ibi Bald. Saly.& alij,& supra etiã diximus eo.tit. in 7. & 12.q. Secundo vero casu quãdo scienter, grauius puniuntur,quia de iure canonico est excõicatus d.c.accepisti,& d.c.nuper, & nihilominus tenetur illã vel illum dimittere , de iure aũt ciuili est infamis ipso iure,d. l. eum qui duas,& l.1.in fi.ff.de his qui not. inf. & vir punitur de adulterio,si secunda erat cõiugata & ecõtra mulier si vir erat vxoratus,d. l.ꝗuis,in fi.& auth.sed hodie,C.de adul.si vero mulier erat soluta de stupro, eodem modo mulier si vir erat solutus,d l.eum qui,& l. inter liberas,& l.stuprũ,ff.de adul.& instit.de publ.iud.§.item lex Iul. Puto ẽt ꝙ patiũtur alias pœnas qñ scienter contraxerunt , quia oĩa eorũ bona confiscantur qñ sunt sine prole legitima & mittuntur ipse perpetuum exiliũ,vt in auth.de incest.nup.in prin.& l.q cõtra legũ,C.eo.ti.& dixi late supra eodẽ.in 2. & 3.qq. Sed quid si alter duntaxat scienter contraxit,alter vero ignorans erat,& ille qui scienter contraxit aliquid donauerit ignoranti , an soluto huiusmodi matrimonio com-

comperit repetitio bonorũ donatorũ ipsi donãti aduersus dictũ donatarium; dic, ꝙ non, vide gl.no. in l.eũ qui duas,& in d.l.qui contra legũ.& diximus sup.eo.tit. q.3.6.7.in fi. si vero vterque ignoranter,& ambo bona fide contraxerunt cõpetit repetitio, vt ibi dr.

1 *Sacerdos, & monachus eandem cognoscentes mulierem qua pœna plectantur.*

2 *Monachus fornicans sacrilegium committit, clericus vero stuprum.*

3 *Filij presbyterorum progeniti post susceptos ordines dicuntur incestuosi.*

4 *Clericus in sacris pro fornicatione simplici non debet deponi, sed tantum suspendi.*

1 DEcimoquintò, & vltimo non †omittã silentio hãc notabilẽ qõnem q sæpius occurrit in facto. Presbiter associatur cũ monacho, siue aliquo religioso cuiuscunq; religionis professo, & ambo cũ eadẽ muliere fornicãtur, qro qua pœna puniãtur. Itẽ ꝙ crimẽ ex isto coitu oriaẽ. Res.aut mulier erat honestæ vitæ,& tũc si nupta erat adulteriũ, si vero soluta, & laica stuprũ, vt sup. latius diximus in 6.& 7.q. si autẽ erat impudica, vel meretrix simplex fornicatio, vt sup.dixi.d.q.6.& 7. Quidã vero dixerunt, ꝙ oritur sacrilegiũ, tã respectu presbyteri, q̃ monachi, ꝑꝑ Sacrorũ Ecclesiasticorũ læsionẽ 27.q.1.c virginib.& c.impudicas.&
2 c.si qua monacharũ, veritas tamẽ est ista, †ꝙ monachus dũtaxat, vel alius regularis sacerdos cõmittit sacrilegiũ, clericus vero stuprũ dũtaxat, aut adulteriũ si erat nupta, vel simplicẽ fornicationẽ, si mulier impudica erat, vel meretrix,& rõ est ista, quia monachus ꝑ fornicationẽ nõ solũ lædit sacrm sacrorũ ordinũ, verũ ẽt frangit,& violat votũ suæ religionis, in qua expresse vouit castitatẽ, clericus vero secularis tacite vr̃ voluisse castitatẽ in assumptioue sacrorũ ord. & ꝑpea non est adeo graue peccatũ in eo q dr̃ clericus secularis, sicut in monacho, q est regularis, vt dicit Io.de Imol.ĩ cle.ad nostrã.de hær.q dicit, ꝙ monachus de sacrilegio, clericus vero siue ꝑsbyter de adulterio, stupro, aut simplici fornicatione punietur. 82.dist.presbyt.2.q.7.c. Paulus.aliàs lator. Sed cõtra ꝑdicta est gl.no. in l.2.in fi.in ver.filij.C.de epis.& cler.q vult
3 ꝙ filij clericorũ, siue presbyterorũ post susceptos sacros ordines ꝓgeniti, dñr incestuosi. ex quo sequitur, ꝙ existẽs in sacris ẽt per simplicẽ fornicationẽ habitã cũ muliere soluta, & impudica, dr̃ cõmmittere incestũ rõne læsionis sacrorũ ordinũ, & oẽs filij inde suscepti dñr incestuosi, quã gl.tenet, & sequiẽ ibi Bar.q dicit esse notandã. Bal.similiter ibi illã approbat,& alij doct.cõiter, sed Pet.de Bella per.dicebat cõtra, ꝙ illi filij dñr spurij, nõ aut ẽ incestuosi. Deinde Bal.dicit, ꝙ ista q.fuit ĩ facto,& reuocabaẽ in dubiũ, vtrũ cũ clerico ĩ sacris fieret incestus,& demũ cõclusum fuit, ꝙ sic, ꝑ illã gl.& ꝙ in isto crĩe cessat abolitio sicut in coitu habitu cũ moniali, ꝙ sicut illa est spõsa Christi, ita iste est spõsus Ecclesiæ. & hæc sunt verba Bal. in d.l.2. de qua q.meminit etiã Bal.in l si quis incest. C.de incest. nup.& cũ illa gl.trãsire vñr doct. cõiter de iure ciuili, sed ego reperio Io.de Ana. in c. significauit, de adul.q dicit, ꝙ illa gl.est valde periculosa & reprobata de iure canonico. & ꝙ sacerdotes dẽrent illã abradere de libro C.qa ipse tenet ibi & Pan.Io.de Imol.& alij Canonistæ cõiter in c.vt clericũ, de vita & hone.cle.& Ab.in c.at si clerici.de iud. †ꝙ cle.ĩ 4
sacris cõstitutus ꝑ simplici fornicatione nõ qualificata, hodie nõ dẽt deponi, sed suspẽdi 34.dist.fraternitatis. sed si ex illo coitu oriretur incestus fieret depositio, vt late diximus sup.eod.tit.q.2.& 3.& ꝑ Abb.in d.c.at si cle. Io.de Imo.in d.c.vt cle.Host. in sum.in ti.de adul.in prin. & Io.de An.in d.c.significauit, ꝙ dicẽdũ. Ego.n.in hac reputo saluo semper saniori iudicio ita esse distiguẽdũ, ꝙ aut nos sumus in terris imperij,& tractatur de successione bonorũ, q̃ proprie ꝑtinet ad ius ciuile, & isto casu tenerẽ gl.prædictã. & opi.Bal. & aliorũ, si vero sumus in terris Ecclesiæ, & tenerẽ opinionẽ Canonistarũ, maxime quãdo agiẽ de reb. Ecclesiasticis, vel de puniẽdo ꝑsonã clerici.arg eorũ q hñr in c.ꝑ venerabilẽ, q si sint legi.c.solitæ.de maio.& obe. & c.at si clerici.de iud.c.cũ cõtingat. de fo.cõp. cũ si.

COMPENDIARIA forma procedendi extraordinarie, in controuersijs criminalibus, per Ant.Colũb.V.I.D.insignẽ edita.

ADDITIS Summarijs D. Io. Baptistæ Ziletti Veneti, exorditur.

SVMMARIVM.

1 *Extraordinarie procedere est auferre iudicij substantialia, iure ciuili introducta.*

2 Substantialia possunt contrario statuto tolli.
Princeps habet arbitriũ in sanguine mali hominis.
Curia Franciæ ex consuetudine, potestatem habet in sanguine hominis:
Delinquentium multitudo fuit causa ordinationis condendæ.
3 Naturalia, seu gentium, inducta naturali ratione à Principe non tolluntur.
4 Iudex secundum ius pronunciare debet.
Extraordinarium non concurrit cum ordinario, quando extraordinarium est cõtra ius cõmune.
Causa principalis quando est summaria, omnes articuli in ea tractandi sunt summarie.
5 Informationes semper præcedere debent in causis criminalibus exceptis quibusdam casibus. vt nume. 7. & 8.
6 Interpretatione adiuuandum est, quando publicam vtilitatem continet.
9 Pars priuata accusare non potest in regno, nisi ciuiliter Fallit vt infra, nu. 11. 12. 13.
10 Procurator regius tenet locum accusatoris.
14 S.C. Turpillianum introductum contra accusatores ab accusatione desistentes cessat, cessat pariter titulus de abolitione generali.
Impetrare nemo necesse habet, vt desistere possit ab accusatione.
15 Iudex non potest procedere absque vocatione procuratoris regis.
16 Iudex in criminalibus non potest motu proprio procedere, sed solum inquirit ad fisci denunciationem, seu accusationem.
Proceditur in regno sola via inquisitionis, & extraordinaria.
17 Relationes officiariorum melius audiuntur, quàm relationes priuati.
18 Indagatio acerrima requiritur, vbi crimen est atrox, & nu. 19.
19 Offenso à principio magis est fauendum.
20 Læsus adeundus est.
21 Occisus vbi quis reperitur, ibi & non alibi occisus præsumitur. Idem est de furto.
22 Criminaliter an die feriato procedi possit.
Feriarum solennitates in honorem Dei sunt inductæ de iure ciuili.
Curia Franciæ diebus etiam feriatis ius reddit.
Reus etiam diebus feriatis torqueri potest.
23 Locus vulneris est scribendus.
24 Vulnera mortalia, & non mortalia notanda sunt.
25 Vulnerans de vulnerato tantum tenetur, cum negligentia vulnus mortale redditur.
26 Vulnerans hominem non sanum, an de morte tenatur.
27 Gratia, & indulgentia quando requirantur à vulnerante.
28 Medicorum iudicio remittendum est, quando de vulneribus agitur.
29 Medicus vnus sufficit, cum alij non reperiuntur.
30 Relatio debet fieri postquam iudex commisit, & interrogauit chirurgos.
31 Inquisitio communis quomodo, & à quibus fieri debeat, & nu. 32. 33. 34.
34 Violentiæ probatio non requiritur tam stricta, quando delictum factum est in rure.
35 Testes omnes, in informationibus debent recipi.
36 Testes non interrogantur an sint honesti.
37 Qui tute ire non potest, aduocet illos à quibus vult inquirere.
38 Informatio contra communitatẽ est facilis, secus contrà priuatos.
39 Informationis forma quomodo debeat fieri in delictis, & nu. 40. 41.
41 Exhibitio in criminalibus locum habet ad recognoscendum, & nu. 42.
43 Exhibitio fit in eo habitu in quo quis reperitur.
44 Delictum constare debet antequam deueniatur ad torturam.
Causa semper debet liquere, vt dicatur fundamentum iurisdictionis validum.
45 Confessiones reorum pro exploratis facinoribus haberi non oportet si nulla probatio religionem cognoscentis instruat.
46 Confiteri quem oportet de crimine, vel testibus conuinci.
47 Informationes fiunt parte non vocata. & sic non faciunt fidem.
48 Mors in maleficijs probatur etiam per visum.
49 Condemnari an quis possit medio eius confessionis concludentis quem occidisse, de cuius corpore non constat, & nume. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57.
Exempla maiorum nobis præiudicant.
53 Mulier insidiatur in via quasi latro.
54 Furtum prius constare debet antequam iudex procedat, & nu. 55.
58 Furtum sufficit, quòd constet, licet non appareat, cuius res furata sit.
59 Inquisitionis modus contra accusatum qui aufugit, & cuius nomen ignoratur.
Aetas per aspectum probatur.
60 Iuramentum testium non est necessarium in informationibus.
61 Inquirendum est in delictis de qualitate, de die aut nocte delicti, & alijs, nu. 62. 63. cum seq.
Qualitas delicti punit quem magis, vel minus.

Vagari

62 Vagari non licet cum discrimine alterius.
Mortuus post triduum præsumitur mortuus ex vulnere.
Tempus plerunque est causa condemnationis veri, vel falsi.
Testi interdum derogatur ex tempore.
63 Parlamenti curia in regno Lilij, est mater oppressorum, consolatio desolatorum, via iudicium errantium, & salus omniũ in ea recte sperantiũ.
64 Alibi probatio quomodo fiat, & nu. 65. 66. 67.
65 Testes deponentes de alibi, seu negatiua visu affirmata, et coarctata, præferuntur alijs testibus affirmantibus etiam dignioribus.
68 Locus delicti est describendus, & locus loci. n. 69.
70 Informatio secrete fieri debet propter timorem fugæ, vel subornationis.
71 Testis dictum suum reuelans, puniri debet.
72 Testes, pro vtraque parte veritatem dicere debent, aliter possunt compelli, nu. 73.
74 Accusatum sufficit nominare per eius nomen singulare.
75 Iudices omittere debent in processu apponere aliquam demonstrationem, vt teneatur reus, eius priuilegium allegari.
76 Reatus in Regno omnem honorem excludit.
77 Habens potestatem in præparato, habet etiam in connexo præparante.
78 Casus est declaratio, & fortunarum iudex.
Accidentia magnam partem conferunt ad cognoscendam veritatem.
79 Animus occidendi ex genere armorũ cognoscitur.
Occidere non est verisimile quod is voluerit, qui baculo, pugno, calce, gleba, vel lapide paruulo percussit.
80 Reus inquiri debet, an ex interuallo, vel incontinenti percusserit.
81 Reiteratio ictuum inducit propositum, & deliberationem.
82 Auxilij forma in inquisitione scribenda est.
Auxiliatur quis in crimine quatuor modis.
Processus in criminalibus non debet esse obscurus, nec incertus.
83 Vxor tacens de morte viri in domo interfecti præsumitur culpabilis.
84 Solicitans fiscum inquirere de morte alicuius, quando suspectus videatur.
Verbositas persæpe iudicis stomachum mouet.
85 Suspectus præsumitur de delicto, qui sæpe visitat curiam, vt audiat quid de crimine dicatur.
86 Descriptio aut inuentarium bonorum accusati fit duabus rationibus, & de his fieri debet publicum instrumentum, nu. 87.
88 Accusatus non dicitur bonis suis priuatus ante sententiam, nisi in crimine læsæ maiestatis.
89 Accusati bona debent sub sigillo poni ne diminuantur.
90 Inuentarium bonorum accusati non potest fieri per officialem in iurisdictione domini tẽporali.
91 Inquisitione generali formata qui sunt vocandi.
Iudex vbicunque inquirendo generaliter de malefactoribus, reperit aliquem deliquisse, potest ad specialem inquisitionem descendere.
92 Inquisitio specialis quando dicatur incipere.
93 Probationum initium non debet accusator de domo rei sumere. Nisi sint actus iam recepti in iudicio, quos haberet apud se accusatus. nu. 94.
95 Fiscus onerans accusatum acrius, quàm in informationibus caueatur, de euidenti calumnia tenetur.
96 Et ad expensas damna, & interesse.
97 Et potest capi in partem, vt priuatus.
Transgressor canonum non potest à dolo accusari.
98 Decretũ iudicis appellatur sentẽtia interlocutoria.
99 Iudici si nihil constat, nihil mandare potest.
Neminem sine causa audit prætor.
100 Iudex, vt possit accusari de negligentia quid requiratur.
101 Iudex an seruare possit informationes. nu. 102.
103 Iudex quid facere habet informationibus visis.
104 Iudex iubeat reum capere, ne verbali citatione præcedente aufugiat.
105 Reus capi potest, nisi compareat die assignata.
106 Iudex debet mittere ad capiendum reum, si crimen sit tale quod pœna sit corporis afflictiua.
107 Seruiens vulnerans fugientem punitur.
108 Delinquens prætextu mandati non excusatur in grauibus, mitius tamen punitur.
109 Spoliati, immunitati Ecclesiæ debent restitui.
110 Officiarij capiunt reos sine alias declarationes immunitatis, vbi ea non debent gaudere. & nume. 11.
112 Impedientes reos extrahi ab immunitate, eo casu quo ea non gaudent, quomodo puniantur, ad quid ne teneantur, & nu. 113.
114 Reus vbi potest extrahi, vel debet custodiri, potest in Ecclesia compeditari.
Ecclesia non habet territorium, nisi respectu clericorum.
115 Reus non debet compeditari, quando immunitate gaudere debet.
116 Occidens præmeditato consilio non gaudet immunitate Ecclesiæ.
117 Nec mandans, vel mandatarius occidens, vel verberans.

Nec

118 Nec qui post delictum ad immunitatem cum armis accedit.

119 Nec occidēs prope immunitatem, nisi nouis rixis habitis in eo loco secutū sit homicidiū, nu. 120

121 Immunitatem vnam offendens cæteras offendisse dicitur.

122 Insidiatores itinerum immunitate Ecclesiæ non gaudent.

123 Delinquens longe ab Ecclesia, & dum sequitur fugiens ad Ecclesiam, an gaudeat immunitate Ecclesiæ.

124 Bannitus diffinitiue Ecclesiæ immunitate non gaudet.

125 Bannitum per contumaciam tutatur Ecclesia.

126 Immunitas non est in domo Episcopi.

127 Dinumeratio triginta pedum, circa capellas quæ sunt in castris, de consuetudine non habet locum pro immunitate.

128 Occidens transeuntem per vicum, absque aliqua rixa habita, non gaudet immunitate.

129 Absens an immunitate gaudeat.

130 Statuta quòd absens damnari possit valent.

131 Sententia in criminalibus sub conditione lata, an valeat. & nu. 132. 133.

134 Absens condemnatus captus, iterum super crimine auditur.

135 Appellationi in criminalibus, in regno semper defertur.

Executionem, impedit nullitatis exceptio.

136 Contumax condemnatus quomodo debeat audiri, & nu. 137.

138 Fiscus nullas dat, nec recipit expensas.

139 Expensæ contumaciales (bonam, vel malam foueat contumax causam) semper debentur.

140 Iudex citationis tempus potest abbreuiare.

141 Peremptorium non est statim mittendum, nisi cogat necessitas.

142 Reus citandus est iuxta stylum curiæ, in qua eius causa est tractanda.

143 Citationes sunt fiendæ in locis publicis, & consuetis.

144 Citari qui potest personaliter, per edictum citari non debet, alias per iudicem appellationis potest infringi processus.

145 Iudex non debet nimis animose procedere.

146 Nocens primo, præsumitur nocere secundo.

Remitti quis non debet coram iudice suspecto.

147 Iudicis recusatio non tollitur in iudicio, extra ordinario.

148 Sententia etiam Imperatoris, sine citatione legitimè lata, nulla est.

Iudicium nullum redditur, etiam in extraordinarijs, omisso qualitatis ordine, & nu. 150.

149 Sententia condemnatoria super inquisitione inualida ferri non potest, sed debet inchoari nouus processus.

Exceptio ineptitudinis reddit impossibilem pronunciationem.

151 Citatio quando fieri possit per præconem.

152 Iudex ad quæ attendere debeat, antequam contumax condemnetur.

Iudex tenetur de innocentia rei contumacis sollicite inquirere.

Coactus fugere minis inimicorum, non dicitur contumax, nec damnari potest.

Statutum fingens contumacem pro confesso, quomodo debet intelligi.

Crimen læsæ maiestatis non cadit in eo, qui non est de regno.

153 Officialis proclamare non potest bona accusati, & nu. 154.

155 Sententia contra absentem lata, & postea confirmata arresto, an suum sortiatur effectum.

156 Rei nomen quando dicatur receptum inter reos.

157 Exceptio dilatoria dicitur, quæ est finis non recipiendi.

158 Exceptio peremptoria dicitur, quæ est finis non procedendi.

159 Iudex contestata lite super exceptione quomodo pronunciare debeat, remissiue.

160 Aduocatus interuenire potest, ex eo quod delictum amplius est impunibile.

161 Procurator causas absentiæ allegare potest faciendo iuramentum quod fuit missus ad hoc allegandum, & nu. 162.

163 Excusationibus neglectis à iudice processus est nullus.

Iudex auferendo dilationes, aufert actori ius suum, & reo defensionem, ex æquitate naturali.

164 Absens in criminalibus, appellans, vel petens restitutionem aduersus sententiam, tenetur personaliter comparere, & si admittitur procurator, processus est nullus, nu. 165.

166 Accusatus absens veniens ante sententiam, vel post deferendo indulgentiam, aut gratiam eius bona recuperat.

167 Iudex putans se posse melius veritatem criminis percipere ex præsentia rei, potest semper dicere procuratori, nolo te admittere, sed volo reum principalem, vt aspectu videam, qua fronte, aut trepidatione loquatur.

168 Compositiones promothorum vetitæ sunt.

169 Iniuriatus contra iniuriantem, an possit in testem produci.

Rei

170 *Rei quando magnum est crimen, in carcere segregati stare debent.*

171 *Auctoritas patris curatoris, vel alia non attenditur in criminalibus, & nu. 174*

Personæ solennitas non inspicitur, vbi ad solam inquisitionem veritatis proceditur.

172 *Confessio minoris per tormenta, curatoris auctoritatem non requirit.*

Minor in delictis censetur maior, nisi in attenuando pœnam, nu. 174.

Confessio pupilli infantis non valet, etiam cum auctoritate tutoris.

173 *Accusatus debet per os suum respondere sine ministerio aduocati, maxime in causis summarijs.*

174 *Præsentia iudicis supplet defectum curatoris.*

Patris potestas non curatur in criminalibus.

Curator minorib. nõ datur de stylo parlamẽti.

175 *Rei accusati sunt segregatim interrogandi, & nu. 176.*

Nec eis ad respondendum est danda dilatio, & num. 177.

178 *Iudex faciens criminosi processum ordinarium punitur, & contra eum præsumitur.*

179 *Iudex omittens formã ordinationis fatuus est.*

180 *Accusatus non est relaxandus ante sponsiones, recollamenta, & confrontationes, ac acharamenta. Nec ante tales sponsiones, & confrontationes procurator debet petere accusati relaxationem. num. 181. & 182.*

181 *Subornare dicitur, instruens testes quid dicat.*

183 *Fiscus nec pars priuata debet esse præsens in responsionibus, & confrontationibus accusati.*

184 *Accusatus contumax in respondendo, potest sine indicijs torqueri.*

185 *Deliberatoriæ non dantur in criminalibus.*

186 *Iudex responsionem rei in maleficijs non debet recipere, nisi primo ipse reus iuret dicere veritatem.*

189 *Probatio seu confessio est fienda iudici in iudicio, alias non sufficit condemnandum in criminalibus, licet sufficiat ad torturam, nec habet vim plenæ probationis.*

188 *Iudex debet esse subtilis ad eliciendam veritatẽ facti.*

189 *Iudex ex seipso debet interrogatoria formare.*

190 *Iudex a suspectissimo incipere debet interrogatoria, & à quo facillime potest verum sciri, & potius à filio quàm a patre, & potius ab vxore quàm à viro. nu. 191.*

191 *Inquisitio de nomine accusati quare fiat.*

192 *Inquisitio fieri debet etiam de ætate rei.*

Rigor quandoque ratione ætatis temperatur.

Iudex ex quibus moueri possit ad alleuiandum pœnam.

193 *Interrogatoria debent esse incerta, tanta incertitudine quod non auferant defensionem reo.*

195 *Iudex non debet se approximare reo.*

196 *Forma interrogandi eeum qualis esse debeat.*

197 *Socius criminis an possit de socijs interrogari.*

Crimina vndecunque ctaruerint punienda sunt.

Exceptio tu es socius criminis est dilatoria.

198 *Procurator an pro carcerato interuenire possit.*

199 *Constantia, & variatio rei in actis scribi debet.*

200 *Iudex suspectum interrogare debet de circunstantijs multis.*

201 *Reus ex integro audiendus est coram secundo iudice, & ad eundem mittendus, cum suis interrogationibus inclusis, & obsignatis ad cognitionem.*

202 *Litis contestatio dicitur facta in criminalibus, per interrogationem.*

203 *Vulnus quando est mortale: in accusando mors expectari non debet.*

204 *Iudex non potest quem de crimine condemnare, nisi sit sponte confessus, & de crimine constet.*

Perire volens non auditur

Simulata confessio licet non vera, an præiudicet confitenti.

205 *Confessio non verificata nec probata per reum carceratum, non nocet, vbi iudex misit nunciũ ad locum confessum.*

206 *Casus de massario qui fuit conductus ad locum vbi confitebatur interfecisse dominũ, remissiue.*

207 *Delatus, ex consuetudine generali, et stylo regni, non sufficit quòd probatione testium sit superatus, nisi ore proprio sit crimen confessus, vbi agitur de vltimo supplicio, vel membri mutilatione, si factum aliter notorium non est, quod aliqua tergiuersatione celari non possit.*

208 *Reus, in causa capitali stante plena probatione quantumcunque clara, poni debet ad quæstionem, vt ab eius ore confessio eruatur.*

Reus conuictus plenis probationibus, an si nihil confiteatur per torturam, possit ad mortem condemnari.

209 *Confessionis perseuerantia in criminalibus requiritur, ad hoc, vt reus puniri possit, & numero 210.*

210 *Temporis interuallum esse debet, inter rei responsionem, & perseuerantiam.*

Confessio geminata non dicitur, licet eodem instanti duæ fiant confessiones.

211 *Confessio potest vsque ad sententiam de errore impugnari, & super hoc audiendus est reus, alias*

alias oppressus diceretur, nu.212.
213 Rei defensio on aceeptabilis, & frustratoria recipi non debet.
214 Accusator per confessionem, vel testes probare debet antequàm reus in sua defensione audiatur, & actoris fundata intentione, reus exceptiones sitas & defensiones ponere debet.
215 Reus confessus fuisse delictum ad sui defensionẽ, & non probans ad sui defensionem, an condemnari debeat.
216 Reo negante delictum fecisse, quid index facere debeat.
217 Testes quomodo reo præsententur.
217 Iudex debet aduertere testes ante quàm accusato præsententur.
218 Papa non potest dispensare, quòd testis inferendo testimonium in iudicio, non debeat iurare.
219 Processus inordinatus veram confessionem sponte, & expresse factam non vitiat, quin ex illa non possit reus condemnari.
220 Confrontatio ad cortinam factam an procedat in criminalibus, & nu.221.
221 Confrontatio testium fienda est in conspectu inquisiti.
Testium existentium extra prouinciam examinatio committi potest.
222 Testium dicitur fieri publicatio per confrontationem.
223 Iudex debet testes recipere, licet delinquẽs oẽs testes accuset per quos eius crimẽ probari potest.
224 Confrontatio fit vt testes accusatos conuincant.
Forma mutata substantin quasi mutata videtur.
Confrontatio in qua forma fieri debeat.
Testes non permittentes se scrutari, capi possunt. & ex sola resistentia puniri debent.
225 Iudex interrogare debet testem de causa scientiæ, alias testes non probat. & nu.226.
227 Sententia ferri debet cum consilio assessorum. alias est ipso iure nulla.
228 Testes an produci possint post causæ conclusionem, & nu.230.
229 Reus vsque ad sententiam docere potest.
231 Suspicio subornationis testium quomodo tollenda ante conclusiones, & publicationes.
232 Noui articuli, seu noua indicia quæ dicantur, remissiue.
233 Iudex quas examinationes facere debeat, vt testes ore proprio conuincantur, & in sermone capiantur, quando suspecti sunt.
234 Prouisio facienda est læso pro expensis factis in medicis, & medicinis, & pro operibus quibus caruit, & cariturus est.
235 Offensus, cui probatio deficit non debet de iure, nec de iudice conqueri.
236 Ordinaria via intentata, an possit rediri ad extraordinariam, superuenientibus nouis indicijs.
237 Exceptio opponi potest contra testem in plenario iudicio contra quem nihil opposuit reus in iudicio summario.
238 Iudex relaxans aliquem vbi materiam non est ad hoc disposita, tenetur, & potest syndicari.
239 Iuratoria cautio sola sufficit cum obligatione bonorum, si reus idoneus sit.
240 Actiones ex delicto descendẽtes, ẽt lite non cõtestata, in bonis defuncti, transeunt ad hæredes.
241 Remissio ad locum delicti fit duabus de causis.
242 Remissio non fit, nisi visis informationibus per iudicem requisitum
243 Casus de illo qui nou habuit remitti cum tubis resonantibus, & de quodam qui fuit priuatus officio, quia remiserat clericum cum cathena in collo, remissiue.
244 Remissio non fit in delictis de maiori tribunali ad minus vbi est præuentio.
245 Remissio de consuetudine semper fit inter subditos eidem Principi
246 Iudex domicilij requisitus tenetur remittere.
247 Bannitus an vbique possit puniri.
248 Remissio ad locũ delicti non fit in vagabundo.
249 Domini tpales an de propria iniuria cognoscant.
250 Huius tractatus finis.

Articulo Primo.

1 PRocedere † extraordinarie est auferre substantialia iudicii, iure ciuili introducta, ut annotauit Bart. in extr. ad reprimendum verbo. figura collat. 11.

Art. ij.

2 † Quæ substãtialia possunt contrario statututo tolli l. oẽs populi. ff. de iust. & iureciu. no. Bal. in l. 1. C. quõ, & quãdo iud. & in l. ne diu. C. de pœ. Vel dic quòd princeps hẽt arbitriũ in sanguine mali hoĩs. ad Ro. 13. c. l. 1. in fi. C. de sum. Trin. Vel dic quòd consuetudo curiæ Franciæ de qua meminit Spe. in tit. de appellatione §. nũc breuiter. Habet potestatem in sanguine hoĩs. l. Saccularii. §. sunt quædam, ff. de extraor. cri. vel dic quòd multitudo delinquentium fuit causa ordinationis condendæ. Gen. c. 6. Videns autem Deus quod multa malitia hominum esset in terra, &c.

Art. iii.

3 † Non tñ tollunt ea q̃ sunt naturalia, seu gea-

gentiũ,inducta naturali rõne,exẽplum habes de sñia imperatoris cassata,quia fecerat contra naturalem æquitatem,cle.pastor.de re iu. in §.Cæterũ ibi,quæ à iure ꝓuenit naturali.

Art.iiij.

4 † Tenet Io.An.in cle.Sæpe.in verbo.faciendũ,de verb.sig. secundũ ius pronunciari dr̃e. Forte facit cõtra.l.Hodie.ff.de pœ. Itẽ facit, q̃a extraordinariũ nõ cõcurrit cũ ordinar.o, maxime qñ extraordinariũ est cõtra ius cõe, vt declarat Gand.in rub.qõne, de malef. cogn.per inqui.Itẽ facit,quia quando principalis causa est summaria oẽs articuli in ea tractandi etiã sunt summarij.Bart.ver.cons.74. viso statuto.Sic videtur concludendum pœnas omnes in regno esse arbitrarias.

Art.v.

5 † Per ordinationes regias semper requiritur ꝙ procedant informationes do.glos.consuet.Bur.fol.58.l.fi.C.de exhi.re.

Art.vj.

6 † Interpretatione adiuuandum est,quando reip.vtilitatem continet.l. ita vulneratus, ff. ad l.Aquil.c.ad hæc,extra de rescript.

Art.vij.

7 † Nisi accusatus deprehẽderetur in flagrãti crimine,l.si quis,& l.interdũ,§.1.ff.de fur.Nisi metus esset,do.gl.consue. Bitu.ti. de iuris. om.iud.in verbo formelle.c.si cler.de sñia excõ.li. 6. Nisi accusatus habitaret in hospitio eiuscemodi.n.hoĩes alterum pedẽ in staphio sp habent,Ias.in l.si fideiussor,§.fi.ff.q satis. co.alios casus,vide per Guilelmum,in Spe.ti. de accus.§.2.pro redditis acceptis.

Art.viij.

8 † Hoc tamen erit pericolo fisci.vel partis. Ordinationes Ludouici regis.

Art.ix.

9 † Pars priuata non potest accusare in Regno nisi ciuiliter Guil.Ben.in cap.Rainutius, verbo mortuo.1.nu.200.de testi.

Art.x.

10 † Per hoc cessat.§.1.inst.de pub.iud.etiam cessat inscriptio ad pœnam talionis, sentit Bart.in l.2.& 4.post Bart.ff. adult. quum locum accusatoris habeat procurator reg.

Art.xj.

11 † Nisi in crimine falsi in auct. de quæstore ver.super hoc,in §.fi.verbo,& qui colla.6.

Art.xij.

12 † Nisi sit collegium vel communitas.Ia.de Beluiso in sua practica titulo de informat,

Art.xiij.

13 † Nisi vbi maritus accusaret ad perditionẽ dotis,c.tuæ.de proc.gl.in l.q̃uis, C. de adul. Guil.Ben. vbi supra verbo mortuo nu. 175.

Art.xiiii.

14 † Cessat sena.cõ. turp.introductũ cõtra accusatores ab accusatiõe desistẽtes.cessat pariter titulus de abolitiõe gñali,q̃a nemo necesse hẽt ĩpetrare vt desistere possit ab accusat.

Art.xv.

15 † Nõ põt iudex procedere absq; vocatione procuratoris regis,do.gl. cõsue.Bu.fo.58.c. de manifesta ibi,quia dũ accusatoris persona constituitur,iudiciaria põt.amittit,fi. 2.q.1.

Art.xvi.

16 †Per hoc cessat,l.cõgruit.ff.de offõ,præs.& c.1.de off.ord quia iudex nõ põt procedere motu proprio,sed solũ inquirit ad fisci denũciationẽ,seu accusationẽ,l.diuus.l.2.ff.de cu. reo.In regno ꝓceditur sola via ĩquisitionis. Guilel.Ben.eo.verbo mortuo nu.200.& sic extraordinariè.Bart.in extraua.ad reprimendum, verbo.inquisitionem,in prin.

Art.xvii.

17 † Ibi ponit Gui. rões quare priuatus nõ põt accusare, adde q̃a officiariorũ relationes melius audiunt.d.l.diuus,& l.fi.C. de off.vic.

Art.xviii.

18 † Vbi crimen est atrox reqritur acerrima ĩdagatio l.vbi.C.de fal.maxime si fuerit Clãdestinũ.Bal.cõs.77.par 3.Ad euidẽtiã ꝑmitto

Art.xix.

19 † Tũc vagari nõ oportet.l.Prætor,ff.de in iu.quia à principio magis fauẽdũ ẽ offenso.

Art.xx.

20 † Læsus adeunda est,c.tua nos, §.1. de bo. & c.prælatis,eo.in 6.effectum habes,in l.1.in fi.& l.2.& 3.in §.1.ad sille.

Art.xxj.

21 † Oportet se recipere ad locum homicidij, quia vbi qs reperitur occisus,& ibi ꝓsumitur occisus,& non alibi Bar.in l.ædiles, ff. de via pub idem dicit de furto.Ang.in ope. malef. verbo famæ,& Bar.in l.fi.ff.de quæst.

Art.xxij.

22 †Etiã die feriato in honorem Dei,l.2.ff.de fe.ibi.aut vt aspectu atrox iniuria eximet.gl. & Bar.in l.fi.C.eo.facit.l.ꝓuinciarũ.C.eo.et facit, q̃a hæ solẽnitates feriarũ inductarũ in honorẽ Dei,sunt inductæ iure ciuili, vt dicit Bar.in l,fi.ius.ff.de dona.Et Spe.eo.tit. de fe. ibi valet consue. cu. Fran. quæ oĩbus diebus

etiam

etiam feriatis ius reddit,gl.& Bar.in l.40. C. eo.in l.3. C.de epis.aud. quod pôt torqueri.

Art. xxiij.

23 † Oportet scribere locum vulneris.Bart.in l.damni,§.Sabini,ff.de dam. infect effectum habes ut per Bal.ad Spe in rub.de libel. concep. in mag. addi. ibi vt si intentata qualitas quæ maiorem pœnam inducit.

Art. xxiiij.

24 † Vulnera mortalia, & nō mortalia notāda sunt.Bar.ī d.l.fi.de q.qđ obseruat cōsuetudo totius mūdi.Ang.in l. Si ī rixa.ff.de sica.

Art. xxv.

25 †Nā si negligentia vulnus mortale reddat uulnerās tenet de vulnerato tm̄.l. Qui occidit §.fin.ff.ad l.A q̄l.c.significasti.de homic Bar. in trac.de percutio.uer.Si ergo nō mortifere vulneratus,Bal.cons.136.Proponitur.2.par.

Art. xxvj

26 † Nisi sit vulnus illatū in hoīe nō sano bo: tex.in l.qua act.§.sed,& si quis seruum ægrotū,ff.ad l. Aquil.uel nisi cōiūctio uulnerū nō mortaliū mortē iduceret,Bar.in d.l.Si ī rixa. ff.de sica.iō caueat reus ne primū proponat.

Art. xxvij.

27 †Alius effectus notatus est in d.l.si in rixa. Nā primis qui interfuerūt, & nō mortaliter uulnerarunt nec ex proposito opus esset remissione,alias si ex proposito, tenent de vulnerato , & de auxilio simul ut puniātur eadē pęna.Et alijs qui uulnerarūt mortifere opus esset grā,q̄ dr̄ de delicto,quod requirebat punitionē ad mortem:remissionem vero quod non requirebat,do.gl.consue.Bor.fo.50.

Art. xxviij

28 † Præterea ait Bart. in d.tract.de percutio. accipe chirurgos, quia si dubitetur de uulnere an sit mortale,uel non, remittēdum est iudicio medicorum . & eorum testimonio secundum Odof.quem citat Bart.in proh œ.ff.

Art.xxix.

29 †Vbi plures non reperirentur,unus sufficeret,ut concludit Bar.in d.l.in rixa,ff. de sica.

Art.xxx.

30 † Relatio debet fieri postquam iudex commisit,& interrogauit chirurgos l.semel.C.de re milit.do.gl.consue. Bitur.tit. de iurisdict. omni.iud.uers.aliter in additione.

Art.xxxj.

31 † Prius inquirendum , & generaliter quis patrauit maleficiū Guil. bene in uerbo mortuo.1.nu.202.in d.c.Rainutius,de testa.

Art.xxxij.

32 † Tunc adeundi sunt uicini ut consulit Bar. in l.fi. ff de quæstio. ibi iudex debet mittere uicinis,nam debent scire uerisimiliter potius quàm alii l.si uicinis.C.de nup.

Art.xxxiij.

33 † Aut domestici l. uerba.C.de adult.l.dominus.ff.loca.l.consensus.§.super,C.de repu.Oldra.consi.78.in crimen.

Art.xxxiiij.

34 † Vel socii ipsius q̄ læsus est Bar.ī l.si quando in fi.C.unde ui.ibi per familiā,& socios,in rure facto delicto,non requiritur tā stricta ꝓbō uiolentiæ.Deut.22.c.l. 1.§. si quis in uilla ad Sylla.ff.Alb.in 2.par sta. q.64. Et nouissime bene practicatum fuit Tholozæ cōtra do. de ch. proscriptum propter homicidium in rure factum, tunc admittuntur testes inhabiles,ut docet Hypp.singul.73. plures quando veritas aliter sciri non potest.

Art.xxxv.

35 †Recipe Oēs testes in informationib.Bal.in l.1.C.de sum.Trin.post Old.nā iudex(q̄ magis scire debet an fides adhibenda sit testib.l. 3.ff de test.)postea hēt inquirere an sit punibile.Bal.in l.data opera,C.qui acc.non poss.

Art.xxxvj.

36 † Testes non interrogantur an sit honesti. gl.in c.cum causam,de testi.

Art.xxxvij.

37 † Si tute ire non possis,aduoces illos à quibus uis inquirere c. ex parte,extra de appel. c.accedens.ut lic.non constat..

Art.xxxviij.

38 † Informatio quæ fit contra communitatem est facilis , quia delictum est semper notorium.gl.in c.1.de offi ord. secus contra priuatos.Bal.in tit.de pac.constan.

Art.xxxix.

39 †Doces formā informationis per inquisitionē generalē.Bal.cōs.77.par.3. ibi ꝑmitto qđ q̄dam sunt,q̄ non possunt contingere nisi uno modo, vt si quis reperiat occisus gladio q̄dā plurib.modis.Exēpli gratia quidā reperitur submersus in Sagona prope Athanacum, nā pōt esse quod notādo, vel naufragio, vel cadendo de equo periit,vel potest esse quod ibi proiectus fuit ab inimicis,recurrēdum est ad cōsiderationes intellectus, & ire per semitas,& circunstantias vtrum erat consuetus se balneare necne,& utrumlhaberet inimicos,& quales, necne,& utrum ibi sunt latrones,nec

non

non talia.n.presumuntur, quales sunt hoies. & plures alias cōsiderationes desuper fiēdæ. Bar.in l.fin.ff.de q.& in l.2.in prin.ff.de fur.

Art.xl.

40 †Hæc forma inquirendi approbat consuetudinem Franciæ in titulo de pœnis vbi mētionē faciēs de eo qui suspēsus repit de igne loquitur qui trib.modis inferri solet.Bal.audit lieu.primo vi diuina,seu fulmine.2 malitia humana.3.neglig.habitatoris. Et in hoc casu oportet cuncta rimari. l. iud. C. de iud.

Art.xlj.

41 †Exhibendum est corpus mortui testibus, sæpe.n.eius habitus cognoscet.l.stigmati.de fab.Et ibi Ange.de Peru. de eo qui reperitur mortuus, cuius facies est deuasta. facit ff.ad exhi.l.5.§. si quis noxali, Herus per asinum dignoscitur.l.si Pamphilo.ff.de optio lega.

Art.xlij.

42 †Exhibitio in criminalibus habet locum ad recognoscendum.Bart.l.2. ad exhi. C.

Art.xliij.

43 † Et in eodem habitu in quo reperitur gl. & Bal.in c.cum causam,de testimonio.extra vbi dicit idem de re furata.

Art.xliiij.

44 †Vt antequā ventū sit ad qōnem,liquide constet de maleficio.l.1.§.illud aūt ad Sylla ff.& fructifere per Bar.in trac.testim.c.mortuum,ibi in maximis vero causis vbi hoīs vita periclitatur, vt si de homicidio accusetur, vel de puniendis seruis qui non iuuerunt dominū, vel de torquendis eis pro homicidio inueniendo lege cautum est,ꝙ dēt constare, & liquere hoīem interemptū,i.liquido apparere,& dicit gl.in c.dilecti.ibi postquā constiterit de violentia,extra de foro comp. aliter cessaret maligna suspicio.l.si quis legatū, versic.cæterū.ff.de fal.l.1.§.hæc verba.ff.ne vis.fi.ei.nā proprie delictū est ꝑparatio pœnæ.ff. de verb.sig.l.aliud est fraus,& hēs in passione Ioānis.Nullā inuenio in eo cām.Vnde dicebat Bal.in tit.de pace constā.post Innoc.qñ cā, seu delictū est fundamentū iurisdictionis oportet causam esse veram,& discusā, alias iudicium est ipso iure nullum,& dicit glo.in c.discernimus. 3.q.9. ibi qđ semper liqueat de causa,etiam facit,quia maleficio sunt extrema duo,s.percussus,& percutiens, vt not. Bal.in c.cum causam. de testib. versic.porrò.

Art.xlv.

45 † Vt ēt si accusatus cōfiteatur delictū puniatur cōfessiones reorū pro exploratis facinorib.hēre non oportet, si nulla probatio religionem cognoscentis instruat.l.1. §.diuus Seuerus.ff.de q.facit gloss.in c.1.de confess. extra.& Bald.in rub.eo.ad Spec.ibi,& de facto liquet,& ibi si autem non constet de corpore,secus gl.in l.fi.in fi. C. de quæst.intelligit verbum confessiones,scilicet de se factas.

Art.xlvj.

46 Vt etiā testes postea corā iudice sustineant de cōmisso maleficio:quia oportet quem de crīe cōfiteri,vel testib.conuinci.l.si quis.C.de epis.ibi in conuictos, seu confessos,& exponit gl.i.cōprobatos per testes, & l.lege Cor. ad Syl.ff.l.qui sniam. C de pe.vel testibus,superari. l.2.C. quorum appel.non recip.

Art.xlvij.

47 † Nā etiā informationes fiunt parte non vocata,& sic non faciunt fidē.l.si quando.C. de testib.not.Ange.in opere malefi.in verbo fama.& Bar.i l.fi.ff.de q.& Saly.in l.fi.C.eo.

Art.xlviij.

48 † Nā etiā mors in istis maleficijs, vbi agitur de vita hoīs,probatur ꝑ visum,vt declarat magr̄ iuris Bar. ī trac.testi.c.mortuū,vbi fortius dicit, sed, & si testis dixerit qđ eū sepeliri vidit,hæc sufficere susceptum est, multo fortius si deponerent, qđ viderunt cadauer in feretro coopertum linteis, vel pannis inuolutū, vel à tergo se vidisse,vt dicit Bart. c.seq.nam Paulus rn̄dit ꝙ ꝑ imaginem recognoscimur, tn̄ limita prædicta de visu,vt per Bar.in d.c.mortuum. uers.sed si q̄s viderit in mare,in Sagonam,vel Rodanū ꝓijci corpus ꝙ nunq̄ postea reuisum est, testis de illius morte recte testificar̄ licet non viderit mortuum,& hr̄ elegāter Bal.in c.cum causa.col. 5.in prin.de testi.Item si q̄s viderit quem in carcere claudi,vbi nihil erat ad victū, & carceris custos fuerit ita ꝙ eidem carcerato aliquid ꝙ ipse non vidisset inferri non potuit post aliquot dierū cursum, certū.n.est post illos actus quā medico tp̄e victurū, & salutis nulla indicia suꝑesse,coadiuua hāc doctrinā ꝑ aliā Bar.in l.2.§.si dubitet.ff.queadmodū testa.ape.ibi q̄ a vidit decapitari,vt cōtigit alteri apud diuū Georgium ꝓpe crucē Sabieti, & similia q̄ de necessitate mortē concludunt.

Art.xlix.

49 †Præterea fuge dictū Bal. in addi.ad Spec. tit.de snia.in fi.qñ tractat de confessione Titij confitens se occidisse quendam, cuius nomen

men ignorabatur,& ipsum proiecisse in mare,vnde corpus apparere non pōt,ꝙ pōt condēnari,si cū confessione cōcurrat fama. Car. ad famā Bal.resp.Bar.in d.c.mortuū. & in d. §.si dubitetur, ꝙ fama ꝓcedit, vbi agitur de leui præiudicio,vt de hær.hic aūt secus, vide Aug.Arim.ad Ang.in verbo fama. ver.adde. ꝙ Gand.qui per alia iura recedit à Baldo,vel aliter resp.s.cundū in Bar.in l.fi. 1.col ff. de q.ꝙ talis fama est tñ sufficiens ad inquisitionē,& hoc tenent practici, vt dicit do.Gand. in rub.quæ ad famæ proba.ver.secundū opi. quorundā &c. apud quos rō exēplis cōprobatur.l.1.per tot.l.ff.de q.potissimū ī regno, vbi his scriptis,in causis sāguinolētis nō vtimur,ideo bene recurrimus ad maiorū exempla. l.de quib.in prin.ff.de leg.q̄ exēpta nobis ꝓiudicāt.Old.cōs.124.in fi. qđ remissio.

Art.l.

50 †Vt minus subintremus indirectā,si aliter iudex faceret esset abusus. do.Guil.Ben.in c. Rayn.verbo mortuo.1.nu 348.& num.361. ver.2.de test.& ita docte opinatus est do.Hugo. de Podio locū tenens particularis in ꝓcessu filij de la Guye , dicebat.n.legimus aliquos confessos occidisse; qui postea viui reperiebātur,& dabat exemplū de quodam,& aliud in l.inde Neratius.§.fi. & l.seq ff.ad l. Aqui.Et aliter exemplum in l.1.§.fi.ff.de q.

Art.lj.

51 † Per præscripta forte tenerē contra Hip. in l.de minore.§.plurimum.col.12.ver.& in istis criminibus teneas menti.ff.de quæst.

Art.lij.

52 †Sed cogita dictū Pauli.Non ignoramus cogitationes Sathanæ qui quos nequit consentiēdo decipere, facit nimis asperos,s.suadendo nimiā seueritatē.§.præcepta. 23.q.4.

Art.liij.

53 †Intellige Bal.nisi confitens esset hō malæ vitæ,& famæ,& habiliter potuerit proijcere illud corpus in flumen: quia stabat prope mare,vel istud flumē Sagonæ, vel Rhodani in perpetrando delicta . Et sic practicatum est Florentiæ contra quosdam grassatores qui prope quendam lacum habitant , & confessi multa latrocinia , & homicidia ad mortem condemnati sunt vt recitat Augus. Arim.post Ang.in verbo, & vestem Cœlestē in tract.malef. Practicatum quoque est Mediolani,vt alleg.d.gl.consue.Bur.fol.58 ibi de illo massario , qui occidit dominū suum prope lacū , per arrestū quoq; practicatū est contra Clau.Robertū,& eius vxorem Telifices qui habitabant super Rhodanum in vico de Fagroslee,qui torturā receperūt, quia illa mulier per fenestrā inuitauerat quendā qui ex post visus nō fuit.Præterea caue à muliere quæ insidiatur in via quasi latro,vel intellige Bald.in notorio, seu fama homicidij antiqui, vt fructifere per Io.And.in addi. ad Guil.in tit.de noto.crim. §.iā de noto.col.6. in fi.addi.q̄ inci.vt nostrū.& eundē.eo.tit.§. fama.ver.reprobatus.& vers.exceptionē, tñ adhuc formidaret iudex timoratæ consciæ ꝑꝑ exemplum Dei,qui licet oīa apud eū essent notoria,tamē dicit Gene.18.Descendā, & videbo vtrū clamorē qui venit ad me opere cōpleuerint , & exponit conciliū generale in c.qualiter, 2.de accus. clamorē,i.famā.

Art.liiij.

54 † Et quæ dicta sunt antea de homicidio extende in furto, quia tu iudex dēs verificare prius furta, sicut fecit ille diligētis. Ios.7. c. qui noluit Achā de furto condēnare , sed prius misit milites curiæ in domū illius , vbi cuncta repererunt abscondita simul argentū & aurū. Idē tenet Bar.in l.si quādo ibi certe oportet prius cōstare furtū factū esse.C.vnde vi.& Bal.in auct.sed nouo iure.C.de ser.fug. & dicit Bar.in l.si quis testib.in fi.C de testi. ꝙ dēt fieri exhumatio corporis occisi , vt inspiciantur vulnera.& in l.contra negantē.C. ad l.Aqui.& in rub.de prob.ad Spe.ver. Cuilibet perito: Et dicit Ange.in opere malefic. verbo.& vestē Cœlestē,ꝙ dēt esse iudex cautus ne dānet animā,& corpus suū,sed debet destinare nuncium ad habendam informationem in loco pro veritate , & in reperiendo furta , ita quod appareant quæ distraxit, quæ pignorauit,& quæ penes eum habet.

Art.lv.

55 † Vel debes inquirere de furto eo modo quo docet Bar. in l.si quando.in fin.C.vnde vi.& in l.1.§.1.ff.de fur.aduer.nau.caupo.& Spec.in tit de furto.in fi.& in tit. de pig.§.1. & Bar.in l.si quis.§.an vero.ff.de eden.

Art.lvj.

56 †Sic remanet reprobata, gl. in l.inde Neratius. §.fi. ff.ad l.Aquil. ibi alias satis erit si confireretur occisum, & à se, &c.

Art.lvij.

57 †Sufficit ꝙ corpore occiso constet. Bal.in l.quoties.§.si quis.ff.de hære.in stipula. vbi refert

refert exẽplũ de quodã q occiderat quendã cuius nomen ignorabaẽ, qui postea fuit missus ad furcas. Habes gl ordinariam in §. Libellorum, 2.q.8. quam commendat Bald in c. at si clerici. de iudic extra, & ita se uidisse practicari attestatur Ang in l.1.§.interdum, ff. si pars hered. peta. Et bene pondera tex. in l.1.§.illud autem ad Sylla ff.

Art.lviii.

58 † Itẽ de furto, qa sufficeret qđ de ipso cõstaret licet nõ appareat cuius res ẽ decepta, Bald. in auct. sed nouo iure. C. de ser. fugi. Et Ang. in o pe maleficiorum, uerbo uestẽ cœleste & ita uidit practicari Ang. ĩ alle.§. iterdũ.

Art.lix.

59 † Vide Ang Are. in §. Quadruplici. inst. de actionibus. Inqsitionis modũ cõtra accusatũ qui aufugit, & cuius nomẽ ignorat, quia est inquirẽdum de signis, ut quia est claudus in tali gãba, uel hẽt talẽ manũ aridã, & est breuis staturæ, ruffus. uel hẽt tale signũ in facie, uel aliud in psona, ẽt est inquirendum si est iuuenis uel senex. quia per aspectũ ætas probatur. Bart. in l.1. de mendi. uali. lib. 12. C.

Art.lx.

60 † Informationibus non est necessarium iurm testium per rõnes gl in c. cum causam, de test. uide Spec. in tit. de test. §. 1. uer. quid si idem, cum seq. Audiui sup hoc arrestum.

Art.lxi.

61 † Inquirẽdũ est de qualitate l. omne de re mil. ff. & est delictum qualificatum, & sic magis execrabile. Saly. in l pe. C. de sica. nã qualitas delicti punit quem magis uel minus, d. gl. in §. libel. ff. de pœ l. aut facta.

Art.lxii.

62 † Inquirendũ est ẽt de die, aut nocte delicti, qa nõ licet uagari cũ discrimine alterius d. gl. qđ satis æquum est, Bart. in l. is qui. ff. de pub. iud. uarios effectus habes, quia mortuus post triduũ psumiẽ mortuus ex uulnere not. C. de emend seru tps plerunq; est causa condemnationis ueri uel falsi. Nellus in tract. de testib. c. perfodi. de homi. Item facit quia testi interdum derogatur ex tempore, ut dicit Bart. in tract. testi. c. Titium, & Bald. in l Arethusa. ff. de stat. homi.

Art.lxiii.

63 † Aliter esset tanta incertitudo qđ auferreẽ copiã defensionis q̃ ex æquitate naturali est cle pasto. de re iud. nã accusatus uix posset pbare negatiuã suã, uel suũ alibi, ad qđ probandũ admittiẽ p ordinationẽ Ludouici Regis. 12. art. 3. Adhibebiẽ oĩs diligẽtia quæ ampliores informationes reqrat, &c. aut p uerificationẽ de Alibi, aut aliud factũ si qđ admittaẽ pro aut cõtra incarceratũ, & p talem ordinationẽ dicebã quod deceret audire, & qđ defensio pertinens, & admittenda esset qua talis dicebã .n. uerba formalia Ioã. And. in addi. ad Spec. tit. de testi §. sæpe, in i. add. ibi poptime possum pbare directe contrariũ s. fuisse occisum a Titio absque eo q illum occiderim, ẽt dato quod fuerim psens & dicit. Spec. in tit de pbat. §. 2. in princ. possum. n. probare qđ alius eũ interfecit, & est melior tex. in l.1.§. si ff. de qõ. ubi præses ille Vocomius saxa humanissimus inquirendo, bene cognouit de cõfessione primitiu q cõfitebaẽ occidisse illũ quẽ alius occiderat, sed cognoscet curia parlamẽti de æqtate, uel iniqtate, psid. ut dicit Saly. in l. absẽtẽ, in prin. C. de acc. Curia n. parlamenti proprie in regno lilii est mater oppressorum, consolatio desolatorum, uia iudicum erratium, & salus omnium in ipsa recte sperantium.

Art.lxiiii.

64 † Quod alibi probatur per absentiam in negatiua. scilicet per determinationem loci & diei. l. Optimã in fine. C. de contrahen. stip. Bal. cons. 515 parte 5 & cons. 259. par. 1. no. in l panto. § rei. de acq. hær. ff.

Art.lxv.

65 † Tunc testes sic deponentes de alibi, seu negatiua uisu affirmata, & coarctata præferuntur aliis testibus affirmantibus etiam dignioribus, quia stant pro reo, ut decidit gl. in c. causam clerici. 82. di. maxime in causis sanguinolentis, ut declarat dom. Ias. in l. ut uim, in princip. ff de iust. & iur.

Art.lxvi.

66 † Et quod tale argm̃ supra factum de ordinatione accommodum sit proposito. Nota quæ dit Bar. suo cõs. 106. exor. statuto castri plebei, ibi casus in quibus his scriptis non utimur, bene recurrimus ad simile statutũ

Art. lxvii.

67 † Iam dicta de die forte procederent in crimine non reiterabili, ut homicidio secundũ gl. in c. nihilominus 3 q. 9. uel delicto recenti per doctrinam Cyn. in l. prædia. C. de fideicom. uel quando tractatur de uno delicto quod proponitur uno loco, & tempore factum esse, ut tradit Pet. de Anch consi. 278.

exordiente, ex pdicta, & Bal. ad Spec. in rub. de test. uers. testes uariantes, &c. quia tunc non pnt concordari, ut dicit Guil. in Spec. eo. tit. §. iam uers. quid si unus cum seq.

Art. lxviii.

68 † Locus delicti est describẽdus Bart. in l. nõ solũ, §. si mandato. ff. de iniu. primo quo ad pœnã agẽdã, secũdo ut puniat ubi delictũ est cõmissum c. inter, de pur. c. locus ad angu lũ non restringit, ff. unde ui. l. 1. uers. ibi aũt.

Art. lx x.

69 † Etiã locus loci, Exẽpli grã delictũ commissum est in cãbiis ante ædes bestiarũ Spec. in tit de acc. effectũ habes qa sex differẽtię faciũt testẽ singularẽ, primo locus, &c. Bald. ad Spec. in rub. de teste. & in l. testiũ. C. eo, & gl. in c. nihilominus 3. q. 9. ibi fuerũt illi testes de Susanna reprobati, qa dixerant qđ in eadẽ hora & diuersis locis cõmissum erat adulteriũ, sed uerisilr non poterat cõmitti in pomerio sub pruno, & sub cyno eadem hora.

Art. lxx.

70 † Informatio debet fieri secrete gl. in l. si qñ. C. de testi. Ioan. Fab. in §. 1. inst. de pub. iud. ppter timorem fugę uel subornationis, quę subornatio tunc præsumeretur ut uult Ioan. And. ad Spec. tit. de teste. §. nunc in fin. ibi propter publicationem examinationis.

Art. lxxi.

71 † Puniet testis dictũ suũ reuelans l. qui falso. ff. de poe. Bald. in l. athletas. §. calũniator. ff de infa. ibi. dr proditor, ne ex istius dicto alii testes subornent ut dicit Spec. in ti. de teste. §. sequitur, ideo iuret quod nõ reualebit.

Art. lxxii.

72 † Testes debẽt dicere ueritatẽ pro utraq; parte. Bald. Saly. in l. nimis graue. C. de testi. gl. in §. in criminibus, in authen. eo. colla. 7.

Art. lxxiii.

73 † Aliter possunt compelli c. super, & cap. peruenit, 1. de testi Roma. singul. 398. Guil. in Spec. tit. de inqui.

Art lxxiiii.

74 † In dubio sufficeret nominare accusatũ per eius nomen singulare ut ait Ame. iust. in tract. synd. in prin. & Bal. ad Spec. in rub. de libel. concep. in mag. addi. uer. 11. sed pone ibi. de mala casa, qui fuit in signis latro.

Art. lxxv.

75 † Omittũt cauti iudices in processu apponere aliq̃ demõstrationẽ, ut teneatur reus allegare eius priuilegium, Auffre. q. capel. 164.

Art. lxxvi.

76 † Sæpe non posset eum reuelare demonstratio Bald. cons. 364. par. 3. Loquens teste de Regina Aragoniæ quæ torsa fuit, & in regno reatus, honorem excludit. Guil. Beñ. in c. Raynutius in uerbo mortuo 1. nu. 222 de testatione, imo qualitas accusati aliquando pœnam auget l. aut facta. ff. de pœn.

Art. lxxvii.

77 † Inquirendum est de causa maleficii, nã qui habet potestatem in preparato, scilicet homicidio uel furto, habet etiam in connexo præparante, cap. præterea de off. deleg. l. ad rem, & l. ad legatum, ff. de procura.

Art. lxxviii.

78 † Et hoc fit ut sciatur si an dolo, uel culpa factum sit l. uerum. ff. de furto Fel. in c. cum causam, extra de testi. & Bald. in l. & sic seuerior. C de infa. est. n. casus declaratio, & iudex fortunarũ, ff negoci. gest. l. sed §. 1. l. 2 §. initium, ff. de ori. iur. & Bald. in l. solam, C. de testi. accidentia magnam partem conferunt ad cognoscendam ueritatem.

Art. lxxix.

79 † Debes ingrere cum quo instro pcusserit l. eum qui, ibi in calcis ictu. C. de sica. c significasti. l. 2. de hoĩe extraneo effectum habes p Bar. in tractatu de pcussio. ibi nõ autẽ est uerisimile quod occidere uoluerit qui pugno calce, gleba, baculo, uel lapide paruulo percussit, & Bart. in l. 1. § diuus, ff. de sica.

Art. lxxx.

80 † Etiam debes inquirere si ex interuallo uel incontinenti percusserit, l. raptores, C. de episc. & cle.

Art lxxxi.

81 † Et quod uicibus pcussum est. reiteratio inducit propositum, & deliberatione Bald. cõs. 312. uisis, 4. not. do. gl. cõsue. bur. fol 49.

Art. lxxxii.

82 † Scribẽda est forma auxilii. Bart. in l. qui seruo. §. si duo ff. de furto. auxiliãt quis quatuor modis, Primo ad ipsum crimẽ ordinandum. Secũdo in ipso actu criminis ad ipsum ppetrandum. Tertio post crimẽ ad ipsum cõtinuãdũ. Quarto ad delinquẽtẽ euadẽdũ ñ puniet iste nõ de auxilio, sed pęna l. i. C. de his q latro ut dicit. Bar. in l furti §. ope. ff. de fur. dit. Bar. in l. 1. C. de ser. fug qđ quodã in Gallia annullatus qdã pcessus quo dicebat filiũ pri, & seruum hero pcepisse allegat ẽt in l. ancillæ eo. ti. de altero pcessu criminali cõ

tra

tra tres formato quo dicebat qd alter, alter opē tulisset. Itē caueas ne processus sit obscurus, nam tunc accipiēdum est qd est utilius Bart. in tract. de ord. iu. & in l. non solum. §. sed ut probari, ibi ut a delicto excuset. ff. de ope. no. nun Itē deueniat ne processus sit icertus, nec capiat duplicē itellectum ui de Hipp. latissime in rubr de prob. fol 42. uers. scias etiam, & facit c in præsentia extra de testi.

Art lxxxiii.

83 † Magna suspicio est ad īformādum cōtra uxorem q̄ tacet de morte uiri in domo interfecti ut ꝑsumatur culpabilis, exēplum tradit Par. de Put. in tract. sind. fol. 159. in c. tort.

Art lxxxiiii.

84 † Est ēt suspicio ad informandum cōtra eum q fiscū maxime sol citat ut inqrat de delicto qd se nullo modo spectat. Hipp. in l. unius, § seruo. ꝑ illum t ex. ff. de q̄st. Recitat duo exempla rei cōuenientia. Par. de Put. fol. 168. in c. tort. facit gl. in l. fulcinius ff. de ex quib. cau. in p sse. ea. ubi ex dictis suspicio probatur, & in l. 1. in fi C. si quis Imper. male. & Hieronymus super Hieremiam, Verbositas persępe iudicis stomachum mouet.

Art. lxxxv.

85 † Alia est etiam suspicio contra eum qui sæpe uisitat curiā, ut audiat quid de crimine dicatur teste Cathone. Conscius ipse sibi de se putat omnia dici.

Art. lxxxvi.

86 † Descripto aut inuentariū bonorū accusati, fit duabus rōnibus de acc. §. sequ tur. Primo, ut fisco adiudicētur. Secūdo uel ut absēti seu non culpabili tandem restituantur, uide Bart. in l. post contractum, circa finem, ff. de donationibus. & Saly. in lege 1. C. de req. re. quod potest fieri ante citationem.

Art. lxxxvii.

87 † Tunc debes facere de his publicum instrumentum. Spec. d. loco. l. si quis intra. C. de bon. præscrip. forma describendi est instituta ordinata alle l si qui intra.

Art. lxxxviii.

88 † Accusatus non ducitur bonis suis priuatus ante sententiam uide Bart. Spec. in d. l. locis, & Aegid. sua conclu. 725. Nisi in crimine læsæ maiestatis in l. fin. C. eod.

Art. lxxxix.

89 † Sæpe occultantur bona accusati si iniuriæ. ff. de iniu. & l. fin. ff. de requi. re. in gl. ibi. idest, sub sigillo poni ne diminuatur.

Art. xc.

90 † Tale inuentarium non potest fieri ꝑ officialē in iurisdictiōnem dn̄i tpalis, coustu. Franc. in tit. du cas q peul toucher, &c. Guil. ben̄ in c. Raynutius in uerb. & uxorē n. 424. de test. do. glo. consue. Bur. fo. 79.

Art. xci.

91 † Quia dictū est supra, quod a principio inquiritur ī gñe. qui faict le delict, & sic forte dormit. c. qualiter l. 2 de accus. dicit Spec in tit. de noto. cri. §. 1. qd facta gñali inqsitione uocandi sunt nominati in ea q sunt culpabiles uel suspecti ut dicāt ueritatē & si possint se defendant, & Bar. in extraua. ad reprimendū uerbo, inquisitionē i tertia regula ꝙ ubicunq; iudex inquirendo gñaliter de malefactoribus, repperit aliquem deliquisse, pōt ad specialem inquisitionem descendere.

Art. xcii.

92 † Eiusmodi specialis inquisitio incipit tunc qn̄ communicatur informatio fisco, cui oīa communicare oportet ut dicit statutū l. ne quisquā. ff. de eden. & dicit Henri. in c. 1. de ꝓb. quod ita seruatur in parlamēto.

Art. xciii.

93 † Intelligi. in causis ciuilis, nā in criminalibus non debet initium probationum de domo rei accusato (qui est fiscus in regno) sumere. l. de minore. §. tormenta, ff. de qōne.

Art. xcii

94 † Nisi essent actus iam recepti in iudicio quis haberet apud se accusatus, ut nota. in l. is apud quem, C. de eden.

Art xcv

95 † Si fiscus onerare accusatum, acrius q̄ in informatione caueatur, tenetur de euidenti calumnia. Guil. Ben̄ in c. Raynutius in uerbo mortuo. 1. nu. 204. de testa. do. gl. consue Bor. fol. 60 Aufre. q. capel 6. facit l. diuus lanz in fi. ff de cust. reo. & dicitur calumniator sicut dicit Bald. in l. Athletas calumniator uersic. quæro in prin. ff de insa.

Art. xcvi.

96 † Ad expensas damna, & interesse ordinatio Ludouici Regis 12. art. 62.

Art. xcvii.

97 † Tunc pōt capi in partē ut priuatus l. q fundum, §. si tutor. ubi gl. dicit, sic ēt ī omnibus est dicendum qui gerunt offm̄ ff. ꝓ empto, & Bald. cōs. 61. factū, 5. par. quod tūc redigitur ad instar priuati, & in alio consil. 329. quidam, 4. par. quod licet officium uel

maleficium, sed hoc non uř uerum, quia trāſgreſſor canonum non pōt a dolo excuſari.

Art.xcviii.

98 † Per dictam ordinationem requiritur de certum iudicis, appellatum ſententia inter locutoria l.fi.C.de exhi.re.

Art.xcix.

99 † Si nihil iudici cōſtaret nihil mandare poſſet.l.hoc aūt.ff ex quibus cau l qui accuſare uolunt.C.de eden. neminem ſine cauſa audi ꝑtor.ff.de tranſact.l.cū hi.§.in cauſa, uel oportet uenire publicum illū denunciatorē,& qđ ſcripſerit. exequi i. oſtendere. d l. diuus.

Art c.

100 † Prius quam iudex poſſit accuſari negligentia, requiritur quod cauſa ſit inſtructa ſecundo qđ interpellatus fuerit not. Bart.in l.damni.§.Sabini.ff.de dam.in infect.alias ſi manducaret excuſatur a præſumpta calumnia. Bart.in l.2.§.ſi publico.ff.de adult.

Art.ci.

101 † Econuerſo uide Bal. in l. mancipia. C. de ſer.fugi. De uno indice quem uidit cōdēnari qđ retinuiſſet informationes ſuꝑ quas nollet ꝓcedere,& dicit Bart.in tract. repre.c. ad quintum. Tunc pete fieri tibi inſtrm̄ de negate iuſtitia corā teſtibus aut in ſcriptis.

Art cii.

102 † Iudex poteſt ſeruare informationes. do.gl.conſue. Bur.fol 58. Ioan. Fab. in §. 1 inſtit.de publ.iud.

Art. ciii.

103 † Viſa informatione ſi uere uel ex coniecturis conſtet reum culpabilem iudex decernit eandem capiendum uel ꝑſonaliter adiornandum ſecundum qualitatem delicti,& efficaciam iudiciorum Guil.beñ.in d. c. Ray. de teſta.in uerbo mortuo.1.num 202.

Art ciiii.

104 † Dicit Ang. in opere malefico in uerbo iudex quod iudex iubet reum capi, ne uerbali citatione pręcedentes aufugiat.

Art.cv.

105 † Vel capi poteſt niſi compareat die aſſignata. Aufr.q.capel. 302. Item quid ſi aliqs citatus,& eum decreto ut dictum eſt.

Art cvi.

106 † Et dicit Saly.in l. abſentem. C. de acc. iudices mittunt capiendum reum ſi crimen ſit tale ꝙ pœna ſit corporis afflictiua.

Art.cvii.

107 † Seruiens uulnerans fugientem, punietř. Bar.in authen.ſed oīno.C.ne uxor.pro mari. uide Ang in tract.malefi.uerbo fama.

Art.cviii.

108 † Delinquens prętextu mandati non excuſatur in grauibus. Bar.in l non ſolum.§.ſi mandato.ff.de iniu.gl in l.2.C. de ſepul. uio. tamen mitius poſſet puniri per l. ſeruos.C. de ui. pri.gl.in l.ad ea.ff.de re.iur.

Art.cix.

109 † Spoliati, immunitati eccleſiæ debēt reſtitui. Bart.in l.præſenti. C. de his q ad eccl. confu. Sicul.in c.inter alia, extra de immunitate eccleſia. Sic dictum eſt per arreſtum pro Ioanne Rogerio accuſato de adulterina moneta qui captus fuerat in hoſpitali.

Art.cx.

110 † Vbi nō debent gaudere, officiarii eos capiunt ſine aliā declaratione per eccleſiam fienda. Auffr.in cle.1.reg.4. fallan.18. de offic.ordi.& uide practicam.Pap.in forma inqui.uer.ex his dicens ita ſeruari in Francia, Alemania,& Italia?

Art.cxi.

111 † Tunc ſufficeret executio requiſitionis allegat arreſtum. Conſuetudo Franciæ in 3. lib.& etiam expreſſe tenet Salyc. in auct. ſi quis ei.C.de adult.in fi.

Art.cxii.

112 † Si officiarii non ſint fortiores oportet dimittere accuſatum curæ clericorū qui eū cuſtodire debent, & qui non tenentur, ſi aufugiat, uide Oldr.poſt Archid. conſil. 54. an fugiens.

Art.cxiii.

113 † Intellige quando officiarii erant in caſu in quo debebant at trahere. & non extraxerunt, quia iſti impedientes fuerunt in culpa, hęc Oldra.ubi ſupra.

Art.cxiiii.

114 † Vbi poſſet extrahi, uel deberet cuſtodiri, poſſet compeditari in eccleſia quia illa inſtrumenta ſunt inuenta ad cuſtodiam. Bal.ī l.2.C.de exhib.re facit, ꝗa eccleſia non hēt territorium, niſi reſpectu clericorum Auffr. d.loco uidelicet cle.primo, de officio ordina. & in aucten. qūo opor.epiſ.in prin. colla.1.

Art.cxv.

115 † Vbi deberet gaudere non debet compeditari. Guid.par.quæſt.121.

Art.cxvi.

116 † Qui occidit præmeditato cōſilio, non gaudet.c.1.de homic.extra. Gui.par.d.q. do. gl con

gl.conf.Bur.fo.57.Guil. Ben. uerbo, & uxorem,nu.444.in d.c.Rayn.

Art.cxvii.

117 † Nec gaudet mandans, uel mandatarius qui occidit,uel uerberat.c.1. ibi, uel defenderit,seu occultauerit,de homic.in 6.

Art.cxviii

118 † Nec etiam gaudet qui post delictum ad immunitatem cum armis accedit.l.si ser. C.de his quis ad eccl.confu.

Art.cxix.

119 † Etiam qui occidit prope immunitatē, quia tunc semper præsumitur quod causa īmunitatis cōsequēdæ hoc fecerit, uide Henr. Boh.in c.ecclesiæ de imm.eccl.

Art.cxx.

120 † Nisi nouis rixis in hoc loco habitis secutum fuisset homicidium,hęc Hēr. ubi.sup.

Art.cxxi.

121 † Immunitatem unam offendens, ceteras offendisse dicitur.Henr.ubi supra.

Art cxxii.

122 † Insidiatores itinerum non gaudent.c. inter.d.immun.eccl

Art.cxxiii.

123 † Si quis deliquerit longe ab ecclesia, & dum sequeretur fugit ad ecclesiā, gaudebit, quia standum est regulæ. Henr.in d. c. inter

Art.cxxiiii.

124 † Non gaudebit bānitus diffinitiue, gl. in prag.tit.de inter.uer.inde.col.2.

Art.cxxv.

125 † bannitus per contumaciam gaudebit d.gloss.inde, casus euenit in parlamēto suo tempore.

Art.cxxvi.

126 † Immunitas non est in domo epi. Ro. in l.plerisq;, de in ius uoc. allegat arrestum consuetudo Franciæ,in 4.lib.

Art.cxxii.

127 † De consuetudine non habet locum dinumeratio 30.pedum circa capellas q̄ sunt in castris,gl.in c.sicut.17.q.4.

Art.cxx.viii.

128 † ille qui occidit transeuntem per uicū, absque aliqua rixa fieri habita, non gaudebit immunitate.Guil.Ben.ubi supra allegat arrestum,in uer.& uxorem.num. 444. uide Henricum d.loco,c.inter.

Art.cxxix.

129 † Absentem.ff.de pœn. Non habet locū in regno ubi proceditur extraordinarie.

Art.cxxx.

130 Stat uta quæ uolunt quod absens pōt damnari ualent quia d.l.absētem est introducta iure ciuili Bal.in l.i.C.qūo, & qñ iud.

Art. cxxxi.

131 † Vidi arrestum curiæ conditionaliter latum contra certos nobiles reos quando capientur sic in clem.pastor.de re iud.ibi, & si quando ueniret in suam, & imperii fortiam mutilationibus etiam capitis sententiam promulgauit.

Art.cxxxii.

132 † Dicit Guil Beñ.in c.Ray. de test. uerb. mortuo in nu.178.ut cesset omnis dubitatio,quod nunquam uidit adiici conditionē quando capietur.sed semper uidit pure condemnari contumaciter.

Art.cxxxiii.

133 † Si tamen sententia esset conditionalis qñ capietur & uenerit in fortiā,ut h c Lug. fit dicit,Guil Beñ eo.uer.num.149.ibi tamē dub ito quod hoc non seruetur s quia non posset reus inter intestari in regno, & latius firmat ipse d.num.178.& sic cessat op. Bald.

Art.cxxxiiii

134 † Si absens condemnatus forte capiatur.iterum super crimine audietur per l.nihil tam naturale. ff. de reg.iur. sicut practicant Veneti,qui procedunt etiam extraordinarie,ut refert Petr.de Anchar.suo consil. 139.ex uerbis.

Art.cxxxv.

135 † Vel bene audietur appellando, quia in regno in criminalibus semper defertur appellationi.Auffr.q. cael.173.gl. in pragma. sanctio.tit.de fri. appell. uerbo iniuste.c. ue priore de appellatione ubi de pœna iudicis, & Pet.de Aurelio in forma de acc.furti uer. hodie defertur tñ appellationi ꝑ ordinationes regas in criminalibus in duob. casib.s. ubi agit̄ de tortura,uel uita, aut mēbri mutilatione,uel de incompetētia iudicis, quia nulla in mundo pōt esse maior nullitas, quā illa clem.pastor de re iud.l.proc. C. de pœn. & tangitur per.Bar.in extr. qui sint rebel. in uerbo rebellando,& quod ultra non sit deferendum appellationi, stricte prohibetur ꝑ uarias ordinationes, per quas præcipitur quod perficiatur processus.sine def materia dilatandi,& subornandi, & si iudex a quo in hoc peccaret,forte iudex ad quem posset retinere ꝓcessum, & perficere facit.l. si cui §.

2.ff de accus.ibi. non facile admittẽdum eũ qui semel calumniatus sit uel bene audietur in casu adducto per Bart.in l.non ur,in fi.ff. de iud.uel casu.Io.An.ad Spec. tit. de hom. §.1.ibi subdit etiam,uel in casu.Bal in l. siqs testib.in fi.C.de testi.uel bene audietur cum rescr pto principis.l. diui fratres.ff. de poe. l. 1.§.fi.ff.de qõ.uel bene audietur petens resti tui ex iusta causa absentiæ, qa tunc non reputaretur contumax imo snia reuocabitur l.si prætor.in fi.de iud.de re iud.c. cum Bert. ff.de dam.inf.si finita.§. si forte.Bart.in d.extra ap repri. uerbo neglexrit, uel bene audietur si snia esset nulla, qa exceptio nullitatis impedit executionem.l.si cum nulla.ff. de re iud.clem.pastor.eo.facit l.si accusatorib. C.de acc.l.non.C.de pla.ff.diuus, ia z. ff. de cust re.uel bene audietur,l.4.§.condẽnatum ff.de re iudic Spec.in tit.de accus. §.sequitur uers.sed pone.& ibi.Io.An.& Alex.in addit. ad Bart in d l.diuus,de cust.re.

Art.cxxxvi.

136 † Nam primo debet captus contumax, & condemnatus audiri an sit illa persona condemnata,& si confiteatur,proceditur ad executionem, alias secus,ut dicit Bart.in extrauag.ad repr. uerbo,executionem, & in l. diuus.ff.de cust. reo.

Art.cxxxvii.

137 † Si aũt neget debent iterũ examinari testes in præsentia rei ꝙ hic est homo qui maleficium fecit,ita dicit Bart.in l.inter.§. 1.in fi.ff.de uerb.oblig.& bene facit tex. in l. rap. ibi post legitimas probationes.C.de epis. & melior in auct.qua in prouincia,ibi si tamen appareat omnino obnoxius.C ubi de crim. agi.op.item facit quia non licet uagari in tãto crimine.l.prætor.ff.de iniur. licet Guil. in c.Rayn.uerbo mortuo.i.nu.170.de test. dicat quod post sententiam si capiatur non sit opus nouo processu.

Art.cxxxviii.

138 † Fiscus nullas dat nec recipit expensas l.fin.C.de fruct.& lit.exp.

Art.cxxxix.

139 † Expense contumaciales (bonam , uel malm foueat contumax causam) semp ꝑ debentur.l.proberandum, & l. sanc.C. de iud. sed curia parlamẽti,reseruat hodie in criminalibus, omnes expensas incidentium diffinitiue,igitur spectãdũ est qđ Romæ fit.l.de quibus.ff.de leg.Absens debet citari, clem. past.de re iud.trina citatione,l.tres. C. quõ, & quando iu. uel citatur pro quarta de gratia.c.consiluit,de offic.deleg.

Art.cxl.

140 † Iudex tp̃s citationis potest abbreuiare Guid.Pa.q.429.Guil. Bene. ubi supra uerbo mortuo.i. num. 151.arg. eorum quæ tradit Bart.in extrauag.ad reprim. in uerb. per edictum.ibi.cum illa sit solennitas iuris ciuilis

Art.cxli.

141 † Peremptorium non est statim mittendum nisi cogat necessitas,glo.in cap. de illic. 24.q.3

Art.cxlii.

142 † Vel citandus est iuxta stilum curiæ in qua causa tractanda erit,Bart.in l.1.§. præsides.ff.de req.re.

Art.cxliii.

143 † Citationes sunt fiendæ in locis publicis,& consuetis.Bar. in extrauag. ad reprim. uerbo publice glo.in c.2.3.q.9. ibi. publice ad domum.

Art.cxliiii.

144 † Si personaliter per nuncium potest absens citari. quia forte erat in immunitate ecclesiæ,uel sciretur ubi esset non est ęquum per dicta.& si faceret grauaret partem ideo per iudicem appellationis posset infringi ꝓcessus, ista dicit Bart. in d. extrauag. ad reprim.in uer.per edictum. & Gui. Pa. q. 429. alleg.Saly. in l. 1.C.de.re.uide Ioan.And. ad Spec.tit.de acc.§.sequitur,uer. quid si bannitus ibi uidimus de facto seruari, & procedere posse quum nesciretur ubi esset , sed quũ sciretur ita quod requiri potest , sonat hoc iniquum , quod illi qui non est contumax bannitur,& ita dictum fuit per arrestum,qa ille renouatus fuit ante alium iudicem.

Art.cxlv.

145 † Quis nimis animose in infamiam ipsius procedebat iudex, uel quia grauauerat cum in tali articulo. Auffre. in tract. de rec. art. 28.Ira enim impedit animum ne possit cernere uerum.

Art.cxlvi.

146 † Qui nocuit primo præsumitur nocere secundo,gloss in l.Cassius. ff. de Sena. Coram iudice suspecto, quis non debet remitti.Iac de Bel.uisu in tit. de fuga reo.

Art.cxlvii.

147 † Sic nota quod in hoc iudicio extraordinario non tollitur iudicis recusatio , cum

natura

naturalia reseruantur.gl.in cle. sæpe. in uer. litis contestationem de uerb.sig. & per Bar. in l. 2. §. si publ.uer.queritur utrum contra ff.de adult.& per Guil.in Spec.ti. de offic.de leg.in princ.

Art.cxlviii.

148 † Ad propositum dixit Bart. in extrauag. ad reprimẽdum in uerbo & figura, & in uerbo uidebitur, quod sñia Imperatoris q erat solutus legibus,& qui uigore suæ ptãtis tulerat sñiam, cessata extitit, ex eo quod citatio legitime facta non fuit, & qa cõtra naturalẽ equitatem fecerat,adde,gl.in l si accus.in gl. fi.C.de acc. & Bal.in auct.si oẽs. C. si minor se ab hære. omissio talis qualitatis ordinis in istis extraordinariis reddit iudicium nullum sicut in ordinariis. Pet.de Anc.cõsi.166.uisis

Art.cxlix.

149 †Et Ang.cõsi.178 uisis,super inquisitione inualida non potest ferri sententia condemnatoria, sed debet inchoari nouus processus.l diuus. la z.ff de cust. reo. & Bald. in rub de accusatore ad Spec. ibi, exceptio ineptitudinis reddit impossibilem pronunciationem.

Art. cl.

150 † Maxime quando ille procedit contra absentem per contumaciam, alleg. Alex. in l absentem, ibi idem si libellus esset ineptus ff.de poen. & Hipp. de Mars. in sua pract. §. postquam,nu.46.

Art. cli.

151 † Et quando tu iudex possis citare per p̃conem, uide fructifere per Bald.in extrauag. ad reprim.in uerb.per edictum in fi.coll.11.

Art.clii.

152 † Antequam condemnetur absent.Contumax iudex debet attendere ad septem. Primo, aduertere debet iudex maleficiorũ q̃d recte fuerit ordo adiornamentorũ obseruatus,& adiornamenta debite executa. Secundo, debet certus esse quod crimen pro quo reus uocatus est,fuerit uere cõmissum Exẽple, ut quia uisus est occisus.N.sed nescitur per quem.Tertio, si liqueat iudici absentem esse de maleficio culpabilem, quia alias non posset eum condemnare.Exempli gratia.Vt qa forte cõstat occisum,uel uulneratũ fuisse p alios qui cõioné non hũt cum isto contumace, imò forte ipsum exonerant, uel alias cõstat de eius innocentia,de qua iudex sollicite ingrere debet pro contumace, ut docet Bar.in d.extr. ad reprim. in uerbo receptionẽ.& Bar.Ver.cons.40.inc. licet inuitus,col. pen.facit l.si non defend.ff. de pœ.nẽ contra absentẽ prius sunt examinandi testes. Spec. in tit.de inquis.§.qñ,uers.quid si is,& uersi. laudarem tñ Quarto,aduertere debet,quod reus citatus non comparens sit uoluntarie absens timore pœnæ. Quia si alias coactus fuerit fugere minis inimicorũ,tunc non diceretẽ cõtumax,& conñr dãnari non posset cle. past.ubi nota.de re iud.uide gl.in c. si episc. 3.q.z ibi citatur ad locũ inhonestum, uel periculosum, nec referat a quo inferatẽ metus l.ti cum except.§. Ped.& l.metum.§. fi.ff.q̃d met cau.Quinto, aduertere debet iudex anteq̃ pronunciet cõtra cõtumacẽ, q si in eo sit aliqua qualitas delictum aggrauãs,q̃d de illa qualitate uere cõstet, qa licet statutum fingat cõtumacẽ p cõfesso quo ad actũ principalis criminis,puta homicidii,uel fornicationis, non tñ fingit qualitates principales delictum aggrauantes, imò est necesse eas probare,ideo si qs citatus debito modo fuerit super parricidio,uel adulterio infusus,& contumax fuerit,licet condemnari de homicidio quod ficte per contumacia confessus est,possit tñ ut parricida,uel adulter nõ condemnabitur,nisi quod occisus fuerit eius pr̃ probetur,uel mulier illa maritata. Sexto, aduertere debet si crimen de quo abñs impeditur, seu accusa ur cadere possit in eius p̃sonam. Exẽple,ut qa Hispano imponitẽ crimen læsæ maiest.qui titulus non cadit in eum in hoc regno s̃m Ioannem Fab.in §.alia,instit. de pu.iu.& hr̃ in clem.past.de sent.& re iud. de sententia Henrici Imperatoris cassata, quia Robertus Rex Siciliæ illud crimẽ committere non poterat cum Imperatori subditus non esset, quod tãgit Bar.a te more suo in tit.qui sint rebel.in gl.rebellando, p̃tacta. latius inseruit Guil Ben.in c. Rayn. de testa. uerbo mortuo.i.nu. 160 cum seq.quem uide.Septimo, debet aduertere iudex q̃d reus cõtumax sortiatur forum iurisdõnis suæ,qa alias extra territorium ius dicẽti impune nõ paretur.l.extra.ff.de iurisd.om.iud.& est bo. gl.in c.si episc.3.q. z.Auffr.q. capel.164. Pet. de Anc consi.259.de uerbis clem.pastor.ubi not.de re iud.Audiui super hoc arrestum,

Art.cliii.

153 †Officialis nõ p̃t p̃clamare talis citatio de iu.can.nõ põt fieri do.gl.cõsu.Bur.fol.70

Art.cliii

154 † Talem formã iuris cõis que habet qđ contumax recuperabit sua bona ut dicit Gãdy.& uide pract.pap.in forma inq.

Art.clv.

155 † Sententia lata contra absentẽ ,& postea cõfirmata arresto, sortietur effectum suũ not.quando est arrestum non alias.

Art.clvi.

156 † Quando nomen rei dicatur receptum inter reos, tunc adiornatur reus, ita ꝙ uirtute illius primi defectus illico, quod iudex illud adiornamentum sequens utilitatem illius primi defectus cõtinens decernit contra absentẽ ut super illa petitione utilitatis primi defectus ueniat rñsurus,& illam fisco, & parti adiudicari uisurus & sic ordinat iudex super crimine procedẽdum certe ex illo tpe dicit nomẽ accusari sic deficiẽtis esse receptũ inter reos, & confir uide ut reus cecidisse ab omnib. suis exceptionibus tam iudicii declinatorii,q̃ dilatorii a quibus per primum defectũ fuit eo ipso exclusus adeo qđ ẽt si uirtute illius secundi adiornamẽti utilitatẽ primi defectus continentis compareret, exceptionem aliq̃ fori declinatoriam,aut iudicii dilatoriam opponere non posset, sed ñ peremptorias,qa semel data petitione, & a iudice acceptata,quæ in secundo adiornamento est descripta nomen rei fuit inter reos receptum, & est lis contestata, ut declinare non possit iudicium nec differre. Et si uirtute huius secundi adiornamenti utilitatem defectus continentis non compareat, decernitur contra eum tertium adiornamentum,ut si illius uirtute non compareat decernitur quartum,quo debite excutato, si in contumacia perseuerat nec compareat habebitur crimen pro cõfessato & probato de omnibus in petitione & libello in dicto secundo adiornamẽto contentis,ita quod ab omnibus declinatoriis,& dilatoriis ex primo defectu, & etiã perẽptoriis exceptionibus ex sequentibus defectibus declarabitur ipse contumax exclusus,nec non de crimine tam capitaliter erga fiscum,q̃ ciuiliter erga partem læsam, ut in petitione petitum reperietur, cõdẽnabitur.

Art clvii.

157 † De exceptione dilatoria, quæ est finis non rec piendo loquitur Bar.in extr. ad reprimendum in uerbo, & figura,ibi exceptiones uero q̃ magis differant, & frustant causæ ueritatem quam ipsam respiciant, potest iudex repellere,& glo.in cle. sæpe. uer. dilat. de uer.sign.

Art.clviii.

158 † De peremptoria, quę est finis non procedendi loquitur Bar.ibidem, uer.an poterit opponi exceptio rei iudicatæ, uel finitæ ad impediẽdum processum,rñde sic.quia de iure naturali est ne bis iudicetur in idipsum & uide eundem in uerbo,uẽ.in fi.facit l. præses. C. de pla.& in proposito dicit Bar. Ver. suo cons.6 in fi.se alias ita uidisse determinari per omnes doctores Paduæ, uide l. senatus,censuit, & ibi Bar.quia est materna.ff.de accus.& cap.de his eo.Ioan.And. in addit.ad Spec.tit.de accus. §. sequitur uidere in addit. quæ exorditur,ut intra in membro.

Art.clix.

159 † Et quomodo hoc casu tu iudex debes pronunciare, uide pract. per gl.in c 1.uerbo finita de litis contestat. lib.6. & eo modo uidi pronunciare per quendam consiliarium regium pro quodam Florentino absente iam damnato.

Art.clx.

160 † Et ꝙ in ea causa tũc poterat interuenire aduocatus ex eo quod delictum amplius erat impunibile, uide Hippol sua pract §. sequitur num. 28. uel ad exceptiones obiciendas,not.in c.ueniens,ex.de accus.

Art.clxi.

161 †Procurator potest allegare causas absentiæ.l.absens.ff.de procur.

Art.clxii.

162 † Faciendo iuramentum, ꝙ fuit missus ad hoc allegandum. Masue. in tit. de contumacia,uers.ibidem contra eum,uide Bartol. in d. extrauag. ad reprimendum uerbo. per edictum.

Art.clxiii.

163 † Si iudex contempsit excusationes processus est nullus, nam non uere, nec ficte negligit,quod requirit, & quasi per iudicẽ stat quominus fiat, ut dicit Bart. in d. extr. ad reprimendum in uer. neglexerit, & alibi dicit Bart.eod.loco in uerbo,& figura,ꝙ auferendo dilationes aufertur actoris ius suum, reo uero aufertur defensio quę ex ęquitate naturali est.Iudex debet hr̃e ratione uiarũ,tpis,& impedimenti,gl.in c.licet de accus.

Art.clxiiii.

164 † In criminalibus, absens appellans, uel

petens

petens restitutionem aduersus sententiam tenetur personaliter cōparere. l.1.ibi se obtulerit.C.de sic.l.1.§.Sin autem.ff.an ꝑ alium cau appel.reddi possit.arg.l 2.ff.de exhib. re. ibi ex uinculis causam dicat. uide Bal.in l. 1. §.eum qui,in fi.ff.de postu.nec posset cōtrarium ĩpetrare l.fi.ĩ fi.C.de iniur.Facit ad ꝓpositum ordinariũ Ludouici Regis.12.art.126.

Art.clxv.

165 † Si admitteretꝛ procurator. ꝓcessus esset nullus.late tractat Andreas Sicul. in 8. ueniẽs.de acc.extra.& dit.Bal.in l. data oꝑa. C. qui accus.non posse.Qđ iudex qui relinquit formã ordinationis hꝛ fatuus uide nu.179.

Art. clxvi.

166 † Accusatus absens ueniat ante sñiam deferendo indulgentiam aut gratiam recuperabit eius bona.Sal.in l. eum qui.ꝑ illum textum.C.de sicar.forte,pendẽte lite dando sufficientem cautionem.Spec.in tit.de acc.§. sequitꝛ.uers.fit aũt annotatio.Bar.in l post contractum,in fin.ff.de dona.& nota.in l.1.C.de req.re.Exẽplũ de cho. q ꝑ arrest ũ recuperauit sua officia mediãte cautione pẽdẽte lite,

Art.clxvii.

167 † Dicit Bart.in l.seruum.§ publice.ff.de procura.quod si iudex putauerit se posse melius ueritatem criminis percipere ex præsentia rei,potest semper dicere, nolo te admittere,sed uolo reum principalem,ut uideã aspectu qua fronte aut trepitatione loquatur.

Art.clxviii.

168 † Compositiones promotorum sunt uetitæ.Guil.Be.ubi supra. uerbo mortuo.i.nu. 116.Cuy.pape.q.327. ordinatio Caroli Regis,5.art.2.do.gl.consue.Bur.fol 68.

Art clxix.

169 † Alias recurre ad magnã curiam , Par. de Put. in tract. synd.f.97.seu ad procuratorem gñalem q nunq̃ se diuidit sed est ubiq;. Bald.cons.39.super.1.par.4.uide Masue.ĩ ti. de testi.uers. idem procurator dñi. de stylo parlamẽti potest in testem producare illum qui fuit iniuriatus,sequitur Guil. Beñ.ĩ d.c. Rayn.de test.in uerb.in extremis,nu.21.præsertim qñ ille iniuriatus non prosequeretur damnum,& declaret se prosequi nõ intendere,sed solus procurator ꝑ interesse publico. adde Dec.cõs.100.ĩ cã inqs.coll.6.uer.6.&7.

Art.clxx.

170 † Dicit. Spec.in tit.de acc.§.1.sint in carcere ubi magnum ẽ crimẽ,& stent segregati

Art.clxxi.

171 † In criminalibus non attenditꝛ patris,curatoris,uel alia auctoritas.Ang. in oper e maleficiorum,uerbo comparuerũt.imo ẽ quasi ridiculum dicere cum eius auctoritas nõ possit adaptari.Item facit, q a ubi proceditur ad solam inquisitionem ueritatis(prout fit in regno)non sic personæ solẽnitatẽ inspicimus.

Art.clxxii.

172 † Item facit cõfessio minoris ꝑ tormenta,curatoris auctoritatem non requirit, cũ fiat ad ueritatem hñdam, cum in delictis minor censeatꝛ maior ff. de mino. auxilium.§.in delictis.C.si aduer.delict.l.1.cõfessio aũt pupilli infantis,nõ ualet.ẽt cum auctoritate tutoris.cũ nec debeat in ius uocari,ista cõsuluerũt Nicolaus de Maratellis, & Io. And. Pad. ut refert ipse Io.ĩ ti.de cõf.§.1.ad Spec.itẽ facit,q a ubi ꝓceditꝛ extraordinarie uꝛ qđ cesset illa l.ciuilis,clarũ. C.de auctoritate pstan.

Art.clxxiii.

173 † Item facit nam accusatus debet per os suum rñdere sine ministerio aduocati. gl.in l.2.C.de iura.cal.maxime in his causis summariis cle.sępe.ibi aduocatorũ,& ꝓcuratorũ alias de facili posset ueritas occultari, gl.ĩ d. cle.in uer.excep. de uerb.sign. & tangit Bart. in extra.ad repr.in uerb.sine strepitu.

Art.clxxiiii.

174 † Item facit,quia pͣsentia iudicis supplet defectum curatoris.ut dicit Bal.in tit.de pa. iura.fir.Item dicit Guil.Beñ.in Repr.c. Raynucius de testa.in uerbo, si absq; liberis. 2. de fidei cõsubst.nu.50.non curatꝛ patris ptãs in criminalibus insti.de noxa.§.fi.nec minoritas, nisi in attenuando pœnam,gl.in l.impunitatis.C. de pœ.l.auxilium. ff. de min.de quo ꝑ Guy.pa.q.54.& q.410. Et quo de stylo parlamẽti nunq̃ datꝛ curator minorib. nec ex hoc annullari põt ꝓcessus. Iudex debet accusatos facere corã se uenire.ff.de exi.re.l.3.

Art.clxxv.

175 † Segregatim nec præternatim segregare eos ab inuicem.13. dat rationem. Spem tit. de teste.§.nunc,in prin.ibi si enim simul exa minaretur,unus alium instrueret,& unus sciret quod alter diceret, & eius dictum sequeretur , sicq. non posset ueritas deprehendi.

Art.clxxvi.

176 † Et illico auditur Guil.Beñ.in c. Rayn. de testa.in uerbo mortuo.i. & Spe. in tit. de acc.§.1.ibi statim respondebit.l.1.C.de cust.

reo.ibi statim debet qō fieri. & exponit gl. quæst.id est examinatio.

Art.clxxvii.

177 † Nā quando interrogandi habēt dilationem ad respondendum sæpe sit ut sibi consulant at fabricent suas causas, & rationes, statutum Caroli Regis VII.art.34.

Art.clxxviii.

178 † Si iudex faceret criminosis processum ordinarium puniretur, & contra eum tunc p̄sumeretur quod differre, & differendo dissimulare uellet, & regere delicta quæ abundāt in regno. Gui. Beñ uerbo mortuo.i.nu. 202. in d.c.Rayn.de test.

Art clxxix.

179 † Iudex omittēs formā ordinatū fatuus est f.1.Reg.c.13.Cū Samuel sic ait. Stulte egisti, nec custodisti mādata dñi tui quæ p̄cepit.

Art.clxxx.

180 † Ante sponsiones, recolamenta confrătationes, & acharamēta nō est relaxādus accusatus.l.nullus.C.de cust.reo. ibi.donec repeterit cognō celebrata discrimē, Rom.sing. 490.accusatus, & Bal.in l.sed & si is.ff.de in ius uoc.do.gl consue.Bur fol.61.& ī cōs 17. Et sic dcm̄ est p arrestum cōtra.G.qui anteq̄ confrōtationes peractæ essent relaxatus est.

Art.clxxxi.

181 † Ratio est euidens, nam alias datur mā subornandi testes. Ordinatio Ludouici Regis XII art.110 subornare.n. dr qui instruit testes q d dicant gl.in d.c.de iudiciis. 3.q.3.uł forte datur mā inquirendi de nomine testiū & numero illorū, per quæ omnia inducitur subornatio, extra de testi. c. intimauit. & c. constitutus.ff.de arb.l.non ex omnibus, nomina.n.& numerus testium nō sunt dicēda.

Art.clxxxii.

182 † Ante tales sponsiones, & confrontationes procurator non debet petere relaxationem accusati, ne de ipso dicatur sicut dicitur de impiis aduocatis qui facultatem loquēdi perdiderunt in.§ item surdus, instit.quib.nō est permiss.fa.test.& de illo procuratore sycophanta in l.uerbum.C.de infam.

Art.clxxxiii.

183 Nec filius, nec ēt pars priuata debet esse p̄ns in rñsionibus, & confrontationibus, per dcm̄ gl.in c.primis 2.q.2.q̄ dicit, sciant tñ partes quo quæcunq; pars semel interfuit, amodo non pōt alios testes producere super illo artic.& quod ita seruat de facto, Item dicit Bart.in extrauag. ad reprim. uerbo, & figura ibi.sed an post. dídicita testificata poterunt testes ꝓducere, rñde non, cū sit ꝓhibitum ꝑ ꝑ timorē subornationis. Et sic ex quadam nāli ęquitate, q̄ est ne alter alteri insidietur, arg.l.alii.ff.de acc. Idē tenet Gād. in rub.qūo de mal.cog.per inq.ibi. qa tunc timetur de subor. & uide do.Alex.in l. is apud.C.de eodē. Item recurre ad ordinationē Ludouici Regis XII.art. 108.ibi. luy serala dictæ cōfession cōmuniquee, igitur si oportet illi talem confessionē cōicare, frustra demonstrata iterū demonstrarent si iam fuerit p̄ns in rñsionib.ff.de act.empt. & uend.l. 1. in fin. Et ainsy le tient. Spec.in tit. de teste.§. nunc, in prin.ibi, & sic de facto seruatur ubique, & bene, ideoq. sic est tenendum, tamen hic uidi seruare cōtrarium in ꝓcessu de pau. credo qđ male. ꝑ p̄scripta forte remanet inutile dcm̄.Guil.Beñ.ubi supra ī uer. mortuo nu.205.dicētis qđ si qs timeat ne ꝓcurator regius colludat cum inqsito pōt ei assistere.

Art.clxxxiiii.

184 † Si accusatus esse contumax in rñdendo Bal.in l.accus.C. quia accus non poss. qđ pōt torqueri sine indiciis, qa non torquet ad punitionē, sed ut rñdeat. Itē de ipso q non uult ꝑtinenter rñdere, ut allegat Bart.in l.de ætate.§, quod autem.ff. de interr. act.

Art.clxxxv.

185 † In criminalib. non dantur deliberatoriæ, quia debet esse certus reus utrum uelit crimē cōfiteri, uel negare, cum sciat se esse reū uel non, gl.est nota.in cap.1.13.q.2.& alia gl. in cle.sæpe, in uerbo litis contest.de uer.sig.

Art.clxxxvi.

186 † Dicit Hipp.in l.qōnis.ff. de q.illa uidetur communis conclusio quod in maleficiis iudex non debet recipere rñsionem rei, nisi primo ipse reus iuret dicere ueritatem.

Art.clxxxvii.

187 † Probō, seu cōfessio est fienda iudici in iudicio, Hipp.in l.uers.7.ff. eo. alias nō sufficit ad cōdemnandum, licet sufficiat ad torturam.nec habet uim plenæ ꝓbōnis. Bal. in l. 2. C.de cust.reo.facit ille.tex. ibi educt. apud acta audiatur, & l.diuus.ff.de cust re la 2 Romā.cōs.8, uiso Statutū Ludouici Regis XII. art.108.cap.cōstiterit, extra de accus.

Art.clxxxviii.

188 † Iudex debet esse subtilis ad aliciendam ueritatem facti.l.de minore.§.plurimū.ff.de

qō.

qō.ibi subtilis diligentia. c. licet causam, de prob. ibi de singulis circunstantiis subtiliter.

Art.clxxxix.

189 † Iudex ex seipso debet formare interrogatoria, Bald.consi.77.par.3.Hipp. in l. 1.uers. 7.ff.de q.ff.de test.l.3. cap. cum causam, & c. uenerabili.eo.Io.And.ad Spec.eo.ti.in §.qualiter.

Art.cxc.

190 † A suspectissimo incipere debet,& à quo facilime posse uerum sciri iudex crediderit l. 1.§.ff.de quæst.

Art.cxci.

191 † Potius à filio quàm à patre.l.unius.ff.de q.potius ab uxore, more subtilis diaboli qui mulierem prius torquere cœpit.

Art.cxcii.

192 † Inquiritur de nomine accusati. Nam sæpe fit argumentum à nomine gl.in l.diuus ff. de bonis damnatorum.

Art.cxciii.

193 † Etiam de ætate, rigor qnq; temperatur ratione ætatis,glo.in c.fi. extra de sent.exc. l. hac §.1.ff.ad l.Iul.pec.& dicitur in l. & si sen. C. de inf. quod sunt multa quæ mouere debent iudice gratia aleuiandi pœnam, iuuentus senectus, inconsulta ratio, sed ultimum non practicatum fuit tempore, sed an bene uel male nouit ille qui nihil ignorat.

Art.cxciiii.

194 † Interrogatoria debent esse incerta, intellige quod non sit tanta incertitudo, quod auferat defensionem reo.Bart. in extr. ad reprim.uerbo & figura Hipp.suo cons.49.

Art.cxcv.

195 † Caueas à casu relato per Par. de Put. in tract.de sind.fo.85.c.quidam.in fi. de quodā accusato, qui dixit iudici dum interrogabatur uelle aliqua sibi dicere ad aurem,q tandē iudicem iugulauit gladio,& an iudex debeat se approximare,& audire reum ad aures,quādo reus dicit, ꝙ sibi uult aliqua dicere ad aures,uide Barth.in d. extra, ad reprimendum uerb.sine strepitu.

Art.cxcvi.

196 † Describit formam interrogandi Iacob de Bell.pract.sua tit.de qō.uer.6.est,dicendo sic quis fuit tecum illic tunc, eras tu solus tpe criminis commissi uel quod eratis uel qualr̄ potuisti facere solus,sine adiutorio,uel qualr̄ fusti ausus talia facere, uel de cuius mandato l.prius ad Syll. ff. uel quo procurante hoc fecisti, & quantum debebas habere pro hoc faciendo, & à quo uel impossibile est ꝙ tu posses facere solus, uel inteleximus ꝙ multi eratis,uel quis fuit primo incipit,quia multi eratis,ut dicitur,dic ergo quis erat tecum, & qualiter factum fuit,& cum quibus.

Art.cxcvii.

197 † Quia proceditur in regno per uiam inqsitionis ad denunciationem fisci, forte indistincte socius criminis pōt nominatim de sociis interrogari.sa.l.diuus,la 2. ff. de cust.reo. arg.c qm̄,& ibi glo.extra de testi.maxime qn̄ tale crimen non comittitur sine sociis,arg.eorum quo not.Sal in l.fi. C. de acc.Itē facit qa crimina undecunque clatuerunt punienda sunt 24.q.3.c. ecce. Itē melius facit qa quod non interroget noīatim de sociis ista ur̄ exceptio dilatoria,& frustratoria,sed in regno in quo his scriptis in criminalibus non utimur bn̄ pōt iudex repellere tales exceptiones quæ magis frustrant causæ ueritatem, q̄ ipsam respiciant ut ꝓbatū fuit supra, præterea credo quod cesset l.fi.C.de acc.& l.1 §.q qōnem.ff. de q.cum simili,unde dr̄ notabiliter.Spec.tit. de accus. §. 1. uers. item repellitur quod hæc exceptio, tu es socius criminis est dilatoria.

Art.cxcviii.

198 † Nota quod de consuetudine gn̄ali pro carcerato interuenit procurator nisi ad respōdendum causæ, uel inquisitioni, uel nisi ad confitendum,& ad sententiam nam ad confitendum requiritur præsentia carcerati, ut uideatur quo uultu,qua trepidatione loquatur Bart.in rub.de proc.in addit.ad Spec.

Art.cxcix.

199 † Iudex debet facere scribere constantiam & uariationem quam fecerit accusatus. l.de minore.§.plurium ff.de qō.s.modus uacillandi,qui talis est,titubatio, trepidatio, pallor, rubor,& sudor. Barth.in l.fin.ff.eo. & in d.§. plurium,& in hoc iudex non parcat calamo. Ang.in tract.malef.in uers. fa. pub. Ordinatio Ludouici Regis XII.art.cxiii.

Art.cc.

200 † Dicit Bart.in l.fi. ff. de qō. iudex suspectum interroget de circunstantiis multis,ubi stetit illa nocte,cum quo comedit, uel cœnauit,ista est criminis subtilis cognitio, adde l. 2. D. ubi de crimine agi. opor. ideo cū bonis ambula, nam mores ex conuictu formant.

Art.cci.

201 † Reus ex integro audiendus est coram

secundo

secundo iudice, & mittendus ad eundem cũ suis interrogationib. inclusis, & obsignatis ad cognõnẽ tex. in l. diuus la 2. ff. de cust. reo.

Art. ccii.

202 † Per ĩterrogationem dicitur facta litis cõ testatio, quia reus habet tunc negare uel fateri delictum, ut supradiximus tractando de de liberatoriis, & uide Bart. in l. is qui reus. cod. §. in princ. ff. de pub. iud. & in extrauag. ad reprim. in uerbo figura.

Art. cciii.

203 † Quando uulnus est mortale non est necesse quod in accusando expectemus mortem. Bal. in l. damni. §. Sabi. ff de dam. inf.

Art. cciiii.

204 † Dictum est supra, quod oportet quem de crimine sponte confiteri, dum tñ de crimine constet, aliter interdicta est iudici ptãs cõ demnãdi & ligatæ sunt sibi manę. sentit Bar. in l. diuus. ff. de testa. mil. nãlis est ratio q̃ facit do. Hipp. suo cõs. 48. nõ confundent, &c. quia si aliter diceremus, sequeretur qđ quis ad libitum suum posset facere se suspendere adde sicut cõtingit de illo primitiuo seruo q metu ad dñm reuertendi cõfessus est occidisse illũ quẽ alius occiderat in l. 1. § fi. ff. de q. ẽt facit, quia non auditur perire uolens, glo. in l. 1. C. de confess. item dicit egreg. pract. Guil. Beñ. in d. c Rayn. in uerbo mortuo, nu. 349. nec sufficeret quod accusatus cõfiteret Titium occidisse, qm̃ ex tali cõfessione quantumcunq; sponte & libere facta non cõdenaretur, imò nõ torquetur pro homicidio, uel alio quocunq; delicto nisi prius fuerit uerificatum delictũ. i. quod Titius fuerit occisus, & sit mortuus, uel res de quibus agit reperiãtur subtractę dño, nec aliud tales cõfessiones q̃ declarationem ꝑsonæ delinquentis operãtur, sed nõ ꝓbant delictũ esse cõmissum ubi aliter non uerificatur, & ita ad unguẽ seruat in parlamento curiæ Franciæ, ut expertus est idem Guilelmus Beñ. ultra dicens, qñ aũt uerificatum est delictum, & apparet qđ cõmissum fuit, ut qa Titius reperitur occisus, tunc cõfitens puniri põt de homicidio ex sua sola cõfessione absq; alia ꝓbõne, qa sufficit quẽ de crimine cõfiteri, ut dcm̃ est, sane intelligatis, ut dicit Guil Beñ. ubi supra, uerbo mortuo. i. nu. 350. quem puniri dr̃e de delicto uerificato, nisi iudici cõstaret crimen fuisse ab alio cõmissum, q̃ per confitentẽ, qa tunc nõ puniref ex sua cõfessione, cũ & dcm̃ est nõ audiatur perire uolens l. non tm̃. ff. de app. & uide eundẽ eo uer. nu. 162. uer. 2. adde qđ ista fuit opinio Iac. de Are. secuta à Io. An. in §. postremo. de cõfess. ad Spec. in add q̃ incipit §. fi. intellige cõfitentẽ nõ esse puniendũ, nisi hoc mẽdaciter cõfiteretur, speiãs ex tali mẽdacio impetrare grãm uel utilitatẽ, sicut sperabat consequi filius Amalechitæ cõfitẽdo mẽdaciter Saulẽ ĩterfecisse q loco grãe, & utilitatis reportauit mortẽ. qm̃ ac si uero eũ interfecisse, fuit mandato Dauid occisus, ut patet 2. Reg. c. 1. refert Guil. Beñ. ubi supra uerbo mortuo, nu. 351. qđ ad cõuincẽdũ quodã instrm̃, de falso, licet uerũ existeret, quidam notarius qui eum receperat, ac si eũ falso signasset ꝑmio accepto tanquã falsarius abolitionem impetrauit à rege, sed cõperta fraude per arrestum curiæ parlamenti Tholosæ tanq̃ falsarius fuit punitus, & manus dextera amputata, licet instrm̃ non falsasset, uisa eius simulata confessione ex qua utilitatem reportauerat, & quæ in præiudiciũ alterius partis fraudulenter tendebat facit l. si is cum quo. ff. de confessis, cum si ibi alleg. in gloss.

Art. ccv.

205 † Confessio nõ uerificata, nec ꝓbata per reum carceratum non nocet ubi iudex misit nũcium ad locũ confessum. Hipp. late cons. 14. nu. 18. facit l. qui sententiam. C. de pen.

Art. ccvi.

260 † Nota in actu practico de illo massario q fuit conductus ad locũ ubi confitebatur interfecisse dñm suũ do. gl. consue. But. fol. 58.

Art. ccvii.

207 † Dicit Guilel. Beñ. post Masuer. in dict. c. Ray. uerbo mortuo. i. nu. 349. qđ ex cõsuetudine gñali, & stylo huius regni non sufficit, qđ delatus ꝓbõne testium fuerit superatus, nisi ore ꝓprio sit crimen cõfessus, ubi agitur de ultimo supplicio, aut mẽbri mutilatione, si scm̃ aliter notorium non esset, qđ aliqua tergiuersatione celari non posset c. fi. de coh. cle. & mul. coadiuua hunc stylum per text. in auct. qua in ꝓuincia uers. si tñ appareat oĩno obnoxius. C. ubi de crimine agi oportet.

Art. ccviii.

208 † Ideo dicit Guil. Beñ. ubi supra uidemus quod in causa capitali stante plena probatione quantumcunqu clara poni debet reus ad qõnem ut ab eius ore cõfessio eruat, & ita quotidie practicatur, uide Masue. in ti. de probat. §. idem ut delatus, adde Hippol.

sing.

ſing 108.alias ſui &c ubi dicit quod talis cō uictus licet nihil cōfiteatur ꝑ torturā.adhuc poteſt condemnari ad mortem,& uide And. de Iſer.in tit. de pa.te.§.publici latrones, & nouiſſime bene practicatum fuit Tho. cōtra do ch.qui poſt qōnem fuit capite trūcatus.

Art.ccix.

209 † Oportet quod perſeueret in confeſſione quidquid dixerit Bal.in l.2.C.de cuſt.reo, quia gl.in l.1. de confeſſione tenet oppoſitū, ibi condemnatur ergo reus ſi ꝑſeueret in cōfeſſione & gl.in l.2.C.de cuſt.reo, & Cū cōſi. 138.hoc maxime,& not.in l.1.C.de cuſt.reo. hanc partem tenet.Maſue.in tit.de probōne, uer.ſ. tem ſi delatus quod confeſſus ſponte, pura ſine qōne,nō ſtatim damnandus eſt qa oportet quod conſtet de perſeuerantia.

Art.ccx.

210 †Tunc inter reſponſionem, & illam perſeuerātiam debet eſſe interuallum tpis. Bar. in l.1.§.diuus Seuerus.ff.de qō. quia qñ fiunt duæ cōfeſſiones eodem inſtanti non dicitur ibi eſſe geminata cōfeſſio,ita Bar.in l.cum ſcimus C.de agr.& cenſ.lib.11.Iaſ.in l.q̄uis.ff.de uerb.obl.col.2. Et ut melius ſcias tps; recurre ad ſimile ſtatutum Ludouici Regis XII. art.113.ibi,& le lendemain.

Art.ccxi.

211 † Tunc ſi reuocet eius cōfeſſionē debet reddere cauſam reuocationis, nam uera, & expreſſa cōfeſſio pōt uſq; adſuiam impugnari de errore.c ſi.de cōfeſſione.l error. C.de iure.& facta ignom. & ſi uellet ꝓbare cōtrariū audietur.l.inde Ner.§.fi.ff.ad l.Aquil. etiam ſorte poſt ſententiam.l.1.§.fi.ff.de qō.

Art ccxii.

212 † Vel ſi in ea confeſſione perſeueret, audiendus in alias diceret oppreſſus. l. unius. §. cogniturū.ff.de qōne, & dicit gl in cle. Sæpe in uerbo. defenſiones.qđ legitima partis defenſio tolli non pōt, q iſta ſunt de his quæ inſtituūt,& decidunt cau.& ibi,nihil igr̄ talis iudex omittit ꝑ quod impediatur, uel occultetur cognitio ueritatis,& hanc practicam ſeruat totus mūdus,ut dicit Saly.in l.2.C.de cuſto reo. Et in eo eſt ordinatio Lud. regis xii. art.213.oīs adhibetur reqſita diligentia, &c.

Art.ccxiii.

213 † Si talis defenſio non eſſe acceptabilis, & fruſtatoria nec recipere ad probationem ut dicit illa ordinatio.&c.& eſt tex.in l.nouerint uerſ.iudicum, C.ut intra cer.tem.crim. quæſt.ter.& nota in clem.ſæpe de uerb.ſign. poteſt iudex abbreuiare dilationes, ita tñ ut probationes legitimæ non pereant, hoc.n. impediret cauſæ cognitionem ſm Bar.in extrauag.ad rep.uerbo ſummarie, & eundem in uerbo ſequentia.

Art.ccxiiii.

214 † Et ſic primo accuſator ꝓbat ꝑ confeſſionem, uel ꝑ teſtes anteq̄ reus in ſua defenſione audiat. & fundata ītētione actoris reus ponet exceptiones ſuas, & defenſiones, uide Iac.Beluiſ in pract.ſua in tit.de quæſt.

Art.ccxv.

215 † Dicit Bar.in l.Aur.§.idem quæſiit.ff.de lib.leg.& Hipp.plene ſing.185.confeſſio.&c. quod per confeſſionem rei confitentis ſe defendendo feciſſe delictum eſt fundata intentio curiæ, adeo ꝙ ipſo reo non probante feciſſe ad ſui defenſionē debet ſeq condēnatio.

Art.ccxv.

216 † Præterea ſi reus neget delictum feciſſe, dicit Guil.Beñ. uerbo mortuo.i.nu. ccii.in c. Ray.de teſt.quo reaudiunt teſtes, & ſeu eorū recoluntur depoſitiones, & inde acharant, & cōfrontātur cum inqſito, quia unus poſt aliū in pñtia inquiſiti, & ēt inquiſitus in pñtia teſtis iurant dicere ueritatē, & interrogātur ſi eſt inter eos inimicitia, uel aliud ꝓp ꝙ teſtimonium non debeat credi.c.inquiſit. §. tertiæ de accuſ.& debet ſcribi rñſio utrique, & caueat inquiſitus contra teſtes tunc dicat quicquid dicere,uel obiicere intēdit, quo facto legitur depoſitio teſtis in pñtia inqſiti, quā teſtis auocare tenetur,uel negare, & inqſitus eam fateri,uel impugnare hanc formā, & approbat Ang.in tract.maleſ.in uerbo, q iudex,ad ꝓb.ibi.poſtq̄ reus negauit,iudex teſtes repetat,& de nouo ēt īduat alios teſtes & Hipp.ſua pract.§.nunc uidendum nu 28. & Spec.in tit.de not.crim.§.iam de not. ibi quod ſi reus negauerit, & pñt teſtes recipi.

Art.ccxxii.

217 † In examinatione teſtium uidet̄ prius debet teſtes ſic aduertere,amice falſificus teſtis tribus perſonis eſt obnoxius.ſ.Deo &c. Cetera uide per Guil.in ſpe.in tit.de teſte. §. nunc uer.in examin.

Art.ccxviii

218 † Dicit Fely.in c.cōſt.de reſcrip Papa nō poſſet diſpenſare ꝙ teſtis in ferendo teſtimonium in iudicio nō debeat iurare, qa hoc eſt de iure diuino,qđ teſtis iuret, & ante eū concluſit

clusit Bart. in extr. ad reprim. uers. & fig. ibi de iure nat. & diu. hoc est tpe Moysi inductū est, ut pp credulitatem aliquis dr iurare. Exod. c. 22. præterea audiui ꝙ ex eo quia in quodā processu criminali Grapharius non posuerat in depositioni. testium, per suum iurm concessum in sanctis, & euangeliis Dei quidam qui fuerat condemnatus ad mortē, duntaxat per arrestum cōdēnatus fuit ad fustigationē, & potuit esse ratio, quia ut dicit Ang. cons. 178. uisis actis, quod pp ineptitudinem nullus processus intelligitur factus, sed si iudex aliquam pęnam uult inferre, poterit illam extraordinariam imponere, non tamen poterit imponere pœnam ordinariā, quia ordo processus iam facti repugnat.

Art. ccxix.

219 † Hoc forte limita, ut per Bar. in l. si confessus per illum text. ff de cust. reo. ubi dicit, quod inordinatus processus ueram cōfessionem spontee & expresse factam non uiciat, qn ex illa possit reus condemnari, adde Pan. in c. Pisauis, de rest. spol. quia confessio telā non requirit iudiciariam l. si debito. ff. de iudic. & aliquid per Innoc. in c. qualiter, le. 2. uers. item ad præd. ctas. &c. extra de accus. ad de Arim. in uerbo, qui dictus iudex, uersic. 2. limitabar, & hoc apud Ang. de ma.

Art. ccxx.

220 † De confrontatione facta ad cortinam qn testes timent inquisitum. uide Hippol. in l. 1. circa fi. ff. de sica. ibi & feci quod milites tenebant eum, ibi post cortinam ligatum, & postea feci uenire dictos suos infantes, & eūdem Hipp. in rub. de prob. C. uers. & primo scias, quod licet &c. uī quod talis cōfrontatio ad cortinā procedat, qn hrtur persona not. Exemplo patriarchę qui non fuit deceptus in uoce Iacob, sed in manib. Esau, facit gl. in c. test. 3. q. 9. & Iacob aures uerba ꝓbāt.

Art. ccxxi.

221 † Et qđ cōfrōtatio sit fiēda in cōspectu & pñtia inqsiti. uide Bart. in l. is qui reus. ff. de pub. iud. & in extrauag. ad reprim. uerbo, & figura, qđ testes debent iurare parte pñte alias auferreť ei defensionis copia, qđ repugnat naturali æquitati facit c. qualr, l. 2. uer. debet extra de accus. nisi testes essent extra prouinciā, quia pōt eorū examinatio cōmittit Fely. in c. cum causam, de testi fall. 3. adde in pñtia, seu uocato aliquo parente inqsiti, arg. c. statuta. §. 1. extr. de hæret. in 6. & ita practicarunt doct. iudices Auenio. hic Lug. contra Rol. super homicidio Dantinory.

Art. ccxxii.

222 † Per confrontationem dicitur tunc fieri publicatio testium. Bart. in d. extrauag. ad reprimendum uerbo, & figura, dicens, quod si non publicarentur non posset impugnari testes, & eorum dicta.

Art. ccxxiii.

223 † Sed quid si iudex uidet ꝙ delinquens accusat omnes testes per quos potest ꝓbari eius crimen, dicit Iac. But. in auct. si testis. C. de test. qđ debet hoc nō obstāte illos recipe.

Art. ccxxiiii.

224 † Etiam talis cōfrōtatio fit, ut ipsi testes accusatos cōuincāt. l. si quis. C de epis, ibi in cōuictos & l. 2. C. quorū appellatione aussi, ut ipsos cognoscant. & debet fieri talis cōfrōtatio uel exhibitio reorum in eadē forma in qua esse consueuerunt, quia mutata forma, substantia quasi mutata uī, ut dicit gl. in c. cum causam, & ibi uide Bal. extra de test Dicit in proposito Bar. in l. 2. C. ad exhi. & in l. cum si exhibuissent. §. ante. ff de publ. quod testes a principio debent petere exhiberi delinquentem, uel rem ad cognoscendum, uel quod nominetur, alias nisi reus exhibeat bouem, uel asinum habebitur pro confesso, ut dicit Bal. in d. c. cum causam, & dicit Bart. in l. euictiones de cur. pub. lib. 11. C. quod si aliqui nō se permittāt scrutari, possunt capi, & ex sola resistentia puniri debent.

Art. ccxxv.

225 † Dicit Bal. cons. 77. par. 3. qn iudex procedit per inquisitionē contra aliquem debet interrogare testem de causa scientiæ, alias testis non probat, nam cum ipse assumat offm inquirendi, debet formare interrogatoria ex seipso cōcordat Bar. in extrauag. ad repr. uerbo, & figura, ibi circa dicta testium puto in istis extraordinariis, quod debeāt esse talia q̃ cōcludāt, sicut in causis ordinariis, uide Saly. in l. fin C de prob. & dicit do. gl. consue. Bur. sol. 39. hodie ꝑ ord. regias iudices teneñť testes interrogare de causa sciētię si nō interrogent dicitur potius omissa per eorū negligētiam, & ignorantiam, & quod in omni causa testis non reddens causam suæ depositionis non probat, nec ualet talis examinatio.

Art. ccxxvi.

226 † Tradit formam interrogandi testes. Bal. in l. Areth ff. de sta. ho. ibi. & nota ꝙ Old.

per

per locum a natura, defendit quendam accusatum de maleficio noctis tpe cōmisso, nā testes deponebant de uisu, & interrogati in quo loco erant, dixerunt de loco aliquantulum remoto, & interrogati si erat ibi lumen ignis, uel candelæ. dixerunt ꝙ non, uel hoc fuit probatum per alios, nā do. Old cōsiderās ꝗ illa nocte non fuerat lumen lunæ, conuicit testes, quia homines nō uidēt de nocte, & sic teste natura euasit accusatus.

Art. ccxxvii.

227 † Ordinatio Ludouici Regis XII. art. cxii. & iubet conuocare uiros notabiles in ꝓcessus criminalium, arg. c. statuta de hęr. lib. 6. de Papa qui iubet iurisperitos dñe ab inquisitoribus aduocari, ut eorū processibus assistāt, qa legistæ sunt tractatores maleficiorū & si aliter ferret sniam sine cōsilio assessorū, sentētia esset nulla ipso iure, maxime ubi ordinationes requirunt. Et ita asserit Bal. post Old. in l. si qs mihi. §. si coram de acq. her. ff.

Art. ccxxviii.

228 † Sed an post conclusionem in causa ubi ord. Regis Ludouici XII art. 108. imponit cōclusionē possint partes ꝓducere alios testes. tenet Bal. in l. si accusat. in fi. C. de accus. quod non & tenet Bar. in extrauan ad reprimendum uerbo, & figura. ibi sed an in hac causa post didicita testificata potuerunt testes produci, responde non cum sit ꝓhibitū ꝑ timorem subornationis, & sic ex quadā naturali æquitate, ne alter alteri insidietur arg. l. alii. ff. de accus. idem tenet Gand. in rubrica quomodo de mal. cog. per inq. & not. in authen. qui semel. C. de prob.

Art. ccxxix.

229 † Et si oēm euentum pro reo admitterētur testes, quia agitur de re periculosa, quia ēt reus usq; ad sniam pōt de errore docere. fi. de cōfessio. l error. C. de iu. & facta ign. ēt post sniam. l. 1. in fin. ff. de qō. seu per rei euidentiam Bal. in l. siquis in fi. C. de testi. tñ iudex debet facere quod prius iuret ꝓducens, ꝙ dictos testes non subornauit, ita dñt Bal. & Fely. in c. iurauit, extra de prob.

Art. ccxxx.

230 † Et quod amplius post didicita testificata, & conclusiones sumptas non possint testes recipi ad offensam rei tenet expsse Saly. in l. fi. C. de qō. circa finem lequel suyt Fely. in c. cum clamor extra de test. nec obstāt ea quæ dicit Bart. in l. unius. §. 1. ff. de qō. ubi uult quod publicatio testium nō obstat qn etiam ad offensam possint alii testes examinari quia hoc procedit super nouissimis capitulis superuenientibus non autem super eisdem, & ita. Bart. intelligit Saly. in d. l. fi. facit cap. fraternitatis, extra de testi. & cler. testib. eo. ultra Saly. dicit ꝙ hoc ēt tenet gl. notab. in c. primis. 2. q. 1. ibi scient partes, quod quæcunq; pars semel interfuit, a modo non potest alios testes producere super illo artic. & quod ita seruarur de cōsuetudine Itē uel respondeo, ꝙ nisi Bart. intelligatur prout intelligit Saly. ineuitabiliter erit contra morē sibi cōtrarius, cū ī d. uerbo, & figura, ut dcm̄ est teneat oppositum, item uel rñdeo quod Bart. in d. § 1. loquitur ẜm iura communia non autem ubi imponitur conclusio ex statuto prout loquitur Bal in d. l. si accus. Item recurre ad simile statutum Regis Ludouici XII. art. 114. ubi interdicitur non iterato uexare accusatum absque nouis indiciis.

Art. ccxxxi.

231 † Sed ut tollatur omnis suspicio subornationis ante cōclusiones, & publicationes partes debent in secreto noīare suos testes si essent absentes, seu protestari, ut dicit gl. in §. si quis uerbo arguere. q. 2. & 3.

Art. ccxxxii.

232 † Et qui dicantur noui articuli, seu noua indicia, apertius declarat pract. Papiensis in forma inquisit. uers. sed quia in superioribus, & per Spec. in tit. de teste. §: nunc in fi.

Art. ccxxxiii.

233 † De interrogationibus strictioribus ad cautelam, puta an tempus fuerit serenum, uel nebulosum ẜm qualitatem testium pōt facere iudex ut testes ore proprio cōuincantur, & in sermone capiantur, qñ suspecti sunt, uide Bal. in c. cū causam col. fin. extra de test. & in l. testi. C. eo. & in l. fi. in fi. eo. & Spec. in tit. de teste. §. iam, uers. & nota & in §. nunc uers. examinator.

Art. ccxxxiiii.

234 † Pro expensis factis in medicis, & medicinis, & pro operibus quibus caruit, & cariturus est occasione iniuriæ, seu uulneris prouisio lęso ante omnia fiēda est, uide Par. de Put. in tract synd. fol. 100. cap. quia plu ries, in princ. facit tex. in §. ob. hominem uero iust. de obl. ex quasi delict.

Art. ccxxxv.

235 † Si per dictum processum nihil secutū esset

esset emolumenti ut dicit statutum Ludouici Regis XII. art 118. similis tex. est in cap. inq. §. quæsiuistis extra de acc. tunc nec debet offensus de iure, nec de iudice conqueri sed magis de sorte sua, quia non sibi deficit ius, sed probatio l. duo sunt. ff. de testa. tutel.

Art.ccxxxvi.

236 † Sed an uia ordinaria intentata possit rediri ad extraordinariam superuenientibus nouis indiciis, satis probatum fuit supra quod sic, tamē forte prius requireretur super hoc declaratio iudicis, per ordinationem Ludouici Regis XII. art. 108.

Art.ccxxxvii.

237 † Contra testem contra quem nihil opposuit reus in iudicio summario, potest opponi exceptio in plenario. Fely. in c. præsentium de testibus.

Art ccxxxviii.

238 † Ordinatio Ludouici Regis XII. art. 119. quantum laxationibus carceratorum, satis bene prouidet si materia sit disposita, do. gl. consue. Bur. post Nic. Boer. fol. 61. ubi dicit quod talis relaxatio est in arbitrio iudicis, & quod ibi requiritur sententia prouisionalis, & quod si iudex relaxaret aliquem ubi materia non esset ad hoc disposita, quod teneretur, & posset sindicari.

Art.ccxxxix

239 † Sufficit sola iuratoria cautio cum obligatione bonorum, si reus sit idoneus. do gl. consue. Bitur. in tit. de cōsue. retr. post Alex.

Art.ccxl.

240 † Nota quę dicit Ioan. Fab. in §. pœn. inst. de perp. & temp. actio. quod actiones ex delicto descendentes (etiam lite non contestata) de æquitate canonica (quam uidit parlamentum Parisiis obseruare) inquantum in bonis defuncti, bene transeunt.

Art.ccxli.

241 † Fit remissio ad locum delicti duabus de causis, ut ceteri timeant, & ut consulētur parentes læsorum. in auct en. ut nulli iud. & C. ubi de crim agi. opor.

Art.ccxlii.

242 † Si cōstaret captos sine causa & iniuste nunquam essent remittendi, imo per secula rem qui clericos cepit, consueuerunt elargiri ne uexarentur, & ita dictum seruatur in regno Auffr. allegat plura arresta. in tract arrestorum, & Guil. Beñ. in uerbo, & uxorem in d. c. Rayn. uide gl. in clem. pastor. in uerbo de more, in. fin. de re iud. facit. § illud palam, in aucten. ut cler. apud prop. epos, ideo consuetum est fieri antequam fiat remissio quod iudici requisito transmittātur informationes, do. g. off. consuet. Bur. fol. 388. Guid. Pa. qō. 202. quia si statim ligatus mitteretur nō uisis informationibus posset informari iniuste, ut dicit Cæpol. cons. 58. Paulus Faber.

Art.ccxliii.

243 † Vide de illo qui non debuit remitti cū tubis resonantibus, & de quodam qui fuit priuatus officio, quia remiserat clericum cum cathena in collo Paris de Put. fo. 223. remissio.

Art.ccxliiii.

244 † De maiori tribunali ad minus ubi est præuentio non fit remissio in delictis, & ita decisum fuit do. gl. consue. Bur. fo. 389.

Art.ccxlv.

245 † Remissio de consuetudine semper fit inter subditos eidem principi, & ita obseruatur de facto inter subditos totius regni. Auffr. q. capel. 320. do. gl. consue. Bur. 388. Cæp d. cons. 8. quia non est scissum imperiū Gallorum. Exempli gratia De sociis Arnaudi prædatoribus officinarum qui Vienna Ludunum remissi sunt.

Art.ccxvi.

246 † Iudex domicilii requisitus tenetur remittere. l. 1. C. ubi de cri. agi. opor. s̃m unum intellectum quem approbat Bart. licet c. fin. de foro comp. sit contra.

Art.ccxlvii.

247 † An bannitus ubique possit puniri, uide Spec. in tit. de comp. iud. §. 1. uers. sed pone quidam Lucanus, & Cęp. in d. cons. 58.

Art, ccxlviii

248 † In uagabundo nunquam fit remissio ad locum delicti, ita intelligitur gl. in l. 1. C. ubi de cri. agi oportet cum dicit. Vbi te inuenero, ibi te iudicabo, per quam gl. dicit Bart. in l. hęres. §. Proinde. ff. de iud quod multi ribaldi suspensi sunt, & suspenduntur quotidie in ciuitatibus, & castris propter illam gloss. cum alicubi forum non habeant.

Art.ccxlix.

249 † Hodie domini temporales de consuetudine habent cognoscere de propria iniuria, uerum est quia alteri committunt, alias de per se non possent, uide Andr. de Iser. in tit. de prohib. feud. alien. per Frid in § præterea si inter duos.

Art.ccl.

Art.ccl.

250 † Sic finis: quia cetera non possunt dari propter casuum multiplicitatem. l.neque leges.ff.de legit.Si autem aliqua minus sufficiẽter dixerim, redarguat. ut Dicit Bart. in l. non solum. §.morte. ff. de oper.not. nunt. tamen minus bene dicta prosunt, nam incitant alios ad pleniorem inuestigationem. ut dicit idem Bar.in tract.test.in princ. si autem bene laudetur dominus non enim ministrãt omnes æqualiter.de consecr. dist n.4.ca.non tantum.

FINIS.

Series literarum.

A B C D E F G H I k. a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t u x y z. A B C D E F G H I k L M N O P Q R S T V X Y Z. A A B B C C D D E E F F G G H H I I k k L L M M N N.

Omnes quaterniones, k, ternio, & NN, quinternio.

PIETAS HOMINI TVTISSIMA VIRTVS.